

0

3

7

A D L E C T O R E M.

SACRARVM Synodorum codices quo in pretio & honore omnibus esse debeant, facile intelligunt, qui Synodorum ipsarum perpetuam in Ecclesia auctoritatem, summam ac prope necessariam utilitatem, originem denique, primamq. illarum institutionem considerant. Nam de origine quidem si agitur, haud aliam fuisse constat, quàm Apostolicam, hoc est, non tam humano, quàm diuino consilio, ex Christi scilicet disciplina, & Spiritus sancti, qui Apostolos regebat, afflatu & magisterio introductam. Primi si quidem Apostoli in illo Act. 15. Hierosolymitano conuentu, quem exorta apud Antiochenos de legalibus ceremonijs controuersia, ex vniuersa, quæ tunc erat, Ecclesia conuocarunt, Ecclesiasticarum Synodorum non solum formulam & exemplar, verum etiam causas, & quos maxime ad vsus cogendæ essent, ostenderunt. Disceptatio namque illa, vt Theologi obseruarunt, partim fidei, partim morum, rituumq. quæstionem continebat. Cumq. his fere duobus tota Ecclesiastici iuris ratio nitatur, & quicquid aduersus intactam Christi sponsam satanæ insidiæ commouerint, ad horum alterum tendat, vt vel rectam fidem prauis opinionibus euertat, vel externum Domus Dei ornatum, decoremq. labefactet: quandocumque alterutram in partem summo remedio opus fuit, Apostolicum secuti exemplum, eorum muneris heredes, atque in Ecclesiæ gubernatione successores Episcopi, nullum aliud præsentius, nullum aptius, opportuniusq. censuerunt, quàm frequentium, legitimorumq. Conciliorum. Hinc ergo fluxit perpetua & constans in Ecclesia, per omnes eius ætates, Prouincialium, Nationalium, Generalium Synodorum consuetudo. quæ in ipsis etiam persecutionum procellis, per quas in vnum Episcopis coire vix licuit, vsqueadeo intermissa non

* ij est;

Eutychem ad oppugnandum incarnationis Dominicæ sacramentum pari scelere, licet dispari erroris via ingressos; dum alter duplicem in Christo personam temere distinguit, alter duas eius naturas perperam miscet ac confundit; illum Ephesinæ, hunc Chalcedonensis Synodi Patres suffragijs, decretisq. suis confoderunt. Nec dissimilis Quintæ Synodi ratio fuit: quæ Origenis errores, & renascentes Theodori Mopsuesteni, eiusq. similium, tamquam corruptæ, & in Nestorio iam truncatæ radicis fibras prorsus excidit. Idemq. Sextæ aduersus Monotheletas; idem Septimæ aduersus Iconomachos congregatæ iudicium; pari semper omnium fructu, & publicæ vtilitatis emolumento. Tanta enim erat sacratissimorum cœtuum apud omnes dignitas & momentum, vt quod in commune illis placuisset, id non tam ex confluentium hinc inde Antistitum sensu, quàm ex sedentis in eorum medio iuxta promissionem suam, & per eos loquentis Christi ore depromptum arbitrarentur: & synodalia decreta ac statuta, tamquam è cælo delapsa, & Spiritu sancto auctore dictata susciperent. Hunc etenim legitimis Ecclesiæ Concilijs præfidere; atque vnctione sua in ipsius nomine congregatos docere, & deducere in omnem veritatem; ita vt quod in primo illo suo Act. 15. confessu pronuntiare non dubitarunt Apostoli, cum in synodica sua scriberent, Visum est Spiritui sancto, & nobis; id omnibus rite conuocatis Concilijs sine controuersia liceat vsurpare. Hæc nimirum illa est omni maior exceptione prærogatiua, quæ inuiolabilem atque inconcussam vindicat plenarijs Ecclesiæ Synodis auctoritatem. Huius causa magnus Gregorius quatuor prima Concilia perinde ac totidem Christi Euangelia se venerari profitebatur: non quia discrimen inter vtraque nullum sit; sed quòd ad dogmatum certitudinem ac stabilitatem non dispar vtrobi- Lib. 1. epist. 24. que, tamquam eodem ex fonte ducta firmitas reperiatur. Propterea quæ in illis semel sancita essent, in ea iterum inquiri, aut de his quicquam mutari, nefariū apud maiores,

Act. 1. & sacrilegio affine semper est habitum. Hinc enim Patrum
Epist. 84. Chalcedonensium anathema in eos, qui Nicænæ Fidei de-
 creta retractare auderent. Hinc^a Leonis magni præclara
 de rebus apud Nicæam eandem, & apud Chalcedonem
 definitis nulla sibi ratione mouendis contestatio. Hinc
Leo ep. ead. Epist. 11. Leonis eiusdem, ^c Gelasij, ^d Symmachi, ^e Hormisdæ, vt de
Epist. 4. ceteris taceam, Romanorum Pontificum grauissimæ vo-
Epist. 77. ces & sententiæ: non posse inter Catholicos computari, qui
 Synodorum illarum placitis obsistant: quod in Concilijs
 decretum sit, id inconuulsum, firmumq. constare oportere:
 qui paternarum regularum constituta negligant, eos Chri-
 sti societatem deserere, eorum fidei robur nullum esse: ab
 illarum tramite qui declinent, ipsos sibi perpetuæ dubita-
 tionis nebulam offundere. Hinc denique beati Athanasij
Epist. ad Epictetum. iusta in eos expositulatio, qui cum orthodoxi videri vel-
 lent, de rebus Nicææ iam stabilitis, post tantæ Synodi inter-
 dictum, nouas quæstiones agitare non formidarent; nulla,
 vt aiebat, alia utilitate, quàm certa pernicie ac ruina sim-
 pliciorum. Quamquam quid multis opus est, vt de Con-
 ciliarum auctoritate, quis veterum sensus fuerit, ostenda-
 mus; cum in promptu sint sanctissimorum & fortissimorum
 virorum exempla, qui pro eorum defensione non aliter si-
 bi, quàm pro Christi confessione decertandum putarint?
 proscriptionumq. ærumnas & incommoda, & quoscum-
 que sæuientium hæreticorum furor intentare metus pote-
 rat, mortem denique ipsam, cum res posceret, vt in glorio-
 sa causa subire non detrectarint? Nam vt de infinitis pau-
 cos attingam, de Athanasio eodem quis nescit quàm mul-
 ta, & quàm acerba pro Nicæno Concilio tot exilijs, tot con-
 tumelijs, tot insectationibus exagitatus pertulerit? aut cui
 audita non sunt clarissimorū Occidentalis Ecclesiæ lumi-
 num Eusebij Vercellarum, Paulini Treuirorum, Dionysij
 Mediolanensis, Hilarij Pictauiensis diuturna item exilia, &
 persecutiones, quas, ne Synodi iura violarent, in maximis
 ærumnis & difficultatibus sustinuerunt? Mitto cum sui simi-
 libus

libus Ambrosium; cui ad parem, aut etiam ampliorem constantiæ laudem non voluntas defuit, sed occasio. Quid enim animi haberet, suis ipse verbis professus est: Sequor, inquit, ^{Ambros. epist. 32.} tractatum Nicæni Concilij, à quo me nec mors, nec gladius poterit separare. Alios vero quis enumeret, quos, cum immanior hostis obtigisset, pro eiusdem Nicænæ, aut pro Chalcedonensis, ac Septimæ Synodi decretis vitam ac sanguinem furentibus in eos Arianis, Acephalis, Iconomachis profudisse accepimus? Adeo infixum illorum pectoribus erat, diuinam & sacrosanctam Synodorum religionem esse; ut martyria, quæ pro Christi nomine apud Gentiles obijissent, pro tuenda Synodorum auctoritate ab hæreticis illata non refugerent. Quæ cum ita sint, cum ea, inquam, semper fuerit sacrarum Synodorum utilitas & maiestas, quam vidimus; liquet profecto, quanti, quod initio proposuimus, earum codices & volumina facere, qua cura & studio profequi necesse sit, quæ tantum Ecclesiæ thesaurum completantur; in quo incomparabiles non humanæ sapientiæ, sed cælestis doctrinæ conditæ sunt opes. Quod utinam quales, quantæq. erant, integræ ad nos, intactæq. peruenissent. Sed ut tanto bono frueremur, haud quaquam passa est tum communis bonarum rerum insidiatrix temporum iniuria, tum vero maxime odium, atque improbitas hæreticorum: qui dum hæc Catholicis præsidia inuident, & erectas quasi arces dolent, in quibus defixa de ipsorum erroribus spolia & trophæa conspicerentur, incredibile est dictu, quos conatus, quas machinas admouerint, ut omnia synodaliū gestorum monumenta vel penitus abolerent, vel falsis, vitiosisq. lectionibus deprauarent. Itaque ut paucis dicam, non alia re magis factum est, quòd Nicænæ, Constantinopolitanæ, Ephesinæ Synodi Acta, iam olim intercepta, desideremus. & conscissum ^{Nicephor. lib. 16. c. 26.} per vim atque exustū ab Anastasio Imperatore, dum Acephalis fauet, insigne illud Chalcedonensium Actorum volumen, Synodi ipsius, ut nonnullis visum est, autographum,

quod in Macedonij Patriarchæ scrinijs tanta religione ser-
 uabatur, quid omnibus alijs facturus fuerit, si potuisset;
 quidq. in hoc genere moliri solerent hæretici, satis declara-
 uit. Iam vero adulteratos eorumdem fraude, corruptosq.
 tum Ephesini, tum Chalcedonensis Concilij codices, non
 vno in loco queritur^a sanctus Gregorius. Idem ausos in
 altera Constantinopolitana Monotheletas, commentitijs
 Vigilij ac Mennæ epistolis, vnde perfidiæ suæ præsidium
 quærerent, in eam insertis, in^b Sextæ Synodi Actis testatum
 est. Ac ne varias Arianorum in Synodum Nicænam ar-
 tes dolosq. altius repetam, ^cerasas ex ea subscriptiones,
^dὁμοῦς vocem vnius litteræ adiectione vitiatam, ^epseudepi-
 graphum hæretici in Thracia conuenticuli symbolum pro
 Nicæno suppositum, & alia id genus permulta; quàm im-
 pudenter hac licentia passim abuti consueissent ij, quorum
 modo meminimus, Monotheletæ, eiusdem^f Sextæ Synodi
 Patres, productis Dionysij Areopagitæ, Athanasij Alexan-
 drini, Agathonis Romani Pontificis; aliorumq. veterum
 auctorum lucubrationibus, quas illi partim interpolando,
 partim augendo vel minuendo corruperant, apertissime
 docuerunt. Quo plane fiebat vt iam tum priscis illis sæculis,
 non mediocriter fuerit Catholicis Episcopis, vel in conser-
 uandis orthodoxæ doctrinæ monumentis, vel in ijsdē à fidei
 hostium deprauatione vindicandis laborandum. At vero
 accessit ad hanc bonorum librorum cladem altera, quam
 sequentium temporū calamitas inuexit, cum barbararum
 gentium incursionibus, quæ Prouincias omnes peruase-
 runt, nihil propius factum est, quàm vt absumptis, dissipa-
 tisq. optimis quibusque Bibliothecis, his etiam, quæ super-
 sunt, veterum librorum reliquijs penitus orbaremur. tum
 secuta post hæc tanta per aliquot ætates in restituendis,
 propagandisq. codicibus antiquariorum vel incuria, vel
 ignoratio; vt miseranda proauorum fors fuisse videatur,
 quibus adeo inquinatis vti libris contigerit; & nostra, pa-
 trumq. memoria, qui ad colligendas, edendasq. in lucem
 Eccle-

^a Lib. 5. ep. 24.
^b lib. 7. ep. 47.

^c Act. 14.

^d Sozom. lib.

^e 2. c. 21.

^f Theodoret.

^g lib. 2. c. 21.

^h Socrat. lib.

ⁱ 2. c. 37.

^j Act. 8.

Ecclesiasticas Synodos aggressi sunt, nulla in re grauius, quàm in castigandis, expurgandisq. earum exemplaribus desudarint. Et nauarunt illi sane operam non indiligentem, nec infructuosam: vt non exigua laude dignos arbitremur, qui laboriosum & multis difficultatibus implicitum opus, non modo inchoarint, sed studio & industria eousque perduxerint. Ceterum quanto plenior, sinceriorq. hæc nostra sit editio, res ipsa patefaciet. Primum enim Græca omnia cum Latinis coniuncta sunt, non solum vt iusto ea expetentium desiderio consuleremus; sed etiam quòd plerumque sententia ex Græco, tamquam ex fonte, purius hauriatur. Vtraque porro pluribus collatis exemplaribus meliora facta, & multis locis emendatiora. sæpe etiam vbi corrupti Græci codices erant, coniecturæ non spernendæ ad oram adscriptæ, vel ex interpretatione Latina vetere, vel ex similibus locis depromptæ. ac vicissim si quid in vetere interpretatione ex Græco visum est emendandum, id ad marginem quoque adscriptum est; vt exemplarium fides seruaretur, neque in contextum quicquam admitteretur, quod non esset in codicibus manuscriptis. Multa postremo sunt ad alias editiones in hac, quam damus, adiecta, tum in ceteris passim, tum in ijs maxime Concilijs, quorum Acta non extant: vt illorum iacturam vel hoc saltem modo, accurata omnium, quæ ad ea pertinerent, collectione subleuaremus. In Ephesino autem præter insignium Episcoporum epistolas, additi sunt beati Cyrilli Alexandrini quinque contra Nestorium libelli, in manuscriptis Græcis eiusdem Synodi codicibus inuenti, sed Latinis hominibus ad hanc vsque diem ignoti. Hanc igitur prouinciam Sedes Apostolica sollicitudine, prouidentiaq. sua dignam rata, nihil habuit antiquius, quàm vt post diuinarum scripturarum absolutam editionem, in Conciliorum curam sedulo incumberetur. Quod vt priscorum Pontificum congruere visum est vigilantia, quos constat Synodorum omnium probatissimos & castigatissimos in scrinijs suis codices semper

Case	Description	Findings
1	A large, multi-national corporation with a long history of social responsibility.	The company's social responsibility efforts are primarily driven by its top management and are integrated into its core business strategy.
2	A medium-sized, family-owned business with a strong commitment to its community.	The company's social responsibility efforts are primarily driven by its owners and are focused on local community development.
3	A small, start-up business with a focus on environmental sustainability.	The company's social responsibility efforts are primarily driven by its founders and are focused on reducing its carbon footprint.
4	A large, multi-national corporation with a long history of social responsibility.	The company's social responsibility efforts are primarily driven by its top management and are integrated into its core business strategy.
5	A medium-sized, family-owned business with a strong commitment to its community.	The company's social responsibility efforts are primarily driven by its owners and are focused on local community development.
6	A small, start-up business with a focus on environmental sustainability.	The company's social responsibility efforts are primarily driven by its founders and are focused on reducing its carbon footprint.
7	A large, multi-national corporation with a long history of social responsibility.	The company's social responsibility efforts are primarily driven by its top management and are integrated into its core business strategy.
8	A medium-sized, family-owned business with a strong commitment to its community.	The company's social responsibility efforts are primarily driven by its owners and are focused on local community development.
9	A small, start-up business with a focus on environmental sustainability.	The company's social responsibility efforts are primarily driven by its founders and are focused on reducing its carbon footprint.
10	A large, multi-national corporation with a long history of social responsibility.	The company's social responsibility efforts are primarily driven by its top management and are integrated into its core business strategy.
11	A medium-sized, family-owned business with a strong commitment to its community.	The company's social responsibility efforts are primarily driven by its owners and are focused on local community development.
12	A small, start-up business with a focus on environmental sustainability.	The company's social responsibility efforts are primarily driven by its founders and are focused on reducing its carbon footprint.

Actio tertia. 407
*modi relatio ad Imp. per Eutychem Diaco-
 num, de Episcopo & Legato qui ab urbe
 Roma venerant.* 412
*Eiusdem Synodi ad Clerum populumq. CP. de
 Nestorij depositione.* 413
Actio quarta.
*In qua Ioannes Antiochenus & socij ad Sy-
 nodum citantur.* 414
*Libelli à Cyrillo Alex. & Memnone Ephe-
 sorum Episcopis sancta Synodo oblari.* 415
Actio quinta.
*In qua Ioannes Antiochenus & eius sectato-
 res, iterum ad Synodum citantur.* 420
Synodi relatio ad Imp. de Orientalibus. 421
*Eiusdem Synodi relatio ad Calistinum Papam,
 de ijs qui in ea gesta sunt.* 427
*Cyrilli homilia in Ioannem Antiochenum
 schismaticum Episcopum habita.* 431
Actio sexta.
Symbolum Nicanum. 432
*Charifsi presbyteri Philadelphia relatio ad Sy-
 nodum adversus Quartaedecimarios.* 434
Libelli à Charifso exhibiti sancta Synodo. 435
Exemplum Symboli depravati. 436
Subscriptiones eorum qui decepti fuerant. 438
*Synodi decretum de Fide, vii & de his qua
 reseruit Charifus.* 442
Et subscriptiones Episcoporum, Lat. 443
*Cyrilli homilia Ephefi habita prius quam à
 Comite comprehenderetur.* 445
Acta Conciliabuli.
*Relatio Orientalium ad Imp. de libellis à Cy-
 rillo & Memnone sancta Synodo oblatis, per
 Irenaeum Comitem missa.* 447
Orientalium Symbolum, & alia sanctiones.
 449
*Theodosij & Valentiniani Epistola ad sanctam
 Synodum Ephesinam, per Palladium Ma-
 gistrum missa.* 450
*Ioannis Antiocheni & aliorum relatio ad
 Imp. per Palladium Magistrum.* 451
*Eorumdem ad Praefectum & Magistrum Epi-
 stola.* 453
*Eorumdem ad Praepositos & Scholasticum
 Epistola.* 454
*Eiusdem Conciliabuli relatio ad Imp. de
 Cyrilli & Memnone depositione.* 455
*Alia relatio, quam Irenaeus Comiti cum ante-
 scripta dederunt.* 456
*Irenaei Comitis Epistola ad Orientales de ijs
 qua gesta sunt post suum ingressum Con-
 stantinopolim.* 457
*Sacra Imperatorum ad Synodum Ephesinam,
 per Ioannem Comitem missa.* 459
*Ioannis Comitis Sacrorum ad Imp. Epistola
 ex Ephefo scripta, Lat.* 460
*Mandatum quod Orientales dederunt Epi-
 scopis qui ab ipsis Constantinopolim missi
 sunt contra Orthodoxos Episcopos.* 461
*Schismaticorum petitio prima ex Chalcedone
 ad Imp. missa, Lat.* 463
Altera eorum petitio ad Theodosium, Lat. 464
Tertia Schismaticorum postulatio ad eum.
 Lat. 464
Eorumdem ad suos in Ephefo Epistola, Lat. 465
*Theodoret Episcopi Cyri Epistola ad Alexan-
 drum Hierapolutanum & Chalcedone scri-
 pta, Lat.* 465
*Eiusdem homilia, Chalcedone habita ad Schis-
 maticorum Legatos, Lat.* 466
*Ioannis Antiocheni homilia Chalcedone di-
 cta, Lat.* 467
Schismaticorum Epistola ad suos, Lat. 467
*Orientalium qui Constantinopolim missi fue-
 rant, Epistola ad Rufum Episcopum.* 468
*Schismaticorum littere ad suos Legatos Con-
 stantinopolim, Lat.* 471

*Orientalium qui Ephefi degabant, ad Imp.
 relatio, Lat.* 472
*Epistola Legatorum Schismaticorum ad suos
 in Ephefo, Lat.* 472
Epistolae Catholicorum.
*Synodi Ephesina relatio ad Imp. per Palladium
 Magistrum missa.* 473
*Rescriptum Episcoporum qui erant Constan-
 tinopoli, ad comenitorum sancta Synodi.* 476
Dalmatij Apologia. 477
Cleri CP. Epistola ad sanctam Synodum. 478
*Synodi relatio ad Imp. qua sacra lecta per
 Ioannem Comitem respondetur.* 479
Cyrilli ad Clerum populumq. CP. Epistola.
 480
*Memnonis Ephesorum Episcopi ad Clerum
 CP. Epistola.* 481
*Synodi relatio ad Imp. pro restitutione Cyrilli
 & Memnonis.* 483
Eiusdem Synodi ad Clerum CP. Epistola. 484
*Comenitorum cum relatione directum Cle-
 ro CP. Lat.* 486
*Cyrilli ad Theopemptum, & alios Episcopos
 Constantinopoli degentes Epistola, qua ea
 qua ab sententiam in Nestorium & Ioan-
 nem latam, persequi fuerat, exponit.* 486
*Episcoporum qui Constantinopoli erant, Epi-
 stola ad sanctam Synodum Ephesinam.* 487
Synodi ad eosdem rescriptum. 488
*Cleri CP. pro sancta Synodo Ephesina supplex
 libellus ad Imp.* 490
*Synodi mandatum ad Episcopos Constantinopo-
 litanos missos, ut causam contra Orientales
 dicerent.* 491
*Eiusdem Synodi relatio ad Imp. per Iun-
 nalem & alios Episcopos missa.* 493
Allypij epistola ad Cyrillum. 495
Actio septima.
*Libelli Episcoporum Cyri, Ephesina Concilio
 exhibiti, Lat.* 496
Decretum sancta Synodi super eosdem. 497
Canones sex Concilij Ephesini. 498
*Eiusdem Concilij Epistola ad Synodum Pano-
 phyliam, de Eulathio Episcopo.* 500
*Definitio eiusdem Concilij contra Messaliani-
 tas, Lat.* 501
Libellus Euprepij & Cyrilli Episcoporum, Lat.
 502
Tertia Pars.
Cyrilli Alex. explanatio duodecim Capitum.
 503
*Eiusdem Apologismus pro duodecim Capiti-
 bus, adversus Orientales.* 512
*Eiusdem ad Eusebium Epistola de Theodoret
 reprehensione duodecim Capitum.* 513
*Theodoret Epistola ad Ioannem Antioche-
 num.* 515
*Cyrilli defensio duodecim Capitum adversus
 reprehensionem Theodoret.* 516
*Eiusdem scholion de Incarnatione Vnigeniti,
 cuius pauca Graece habentur, cetera Latine
 tantum.* 517
Eiusdem de Incarnatione Verbi Dei. 518
*Definitio Synodi Nicaeae de Incarnatione Ver-
 bi Dei, adversus Paulum Samosatensem.* 519
Cyrilli Alex. homilia Ephefi habita. 521
*Acacij Episcopi Melitines homilia Ephefi ha-
 bita.* 523
*Cyrilli sermo in Ephefi in maiori Ecclesia ha-
 bita fragmentum.* 525
*Theodori Ancyra Episcopi homilia habita in
 die Nativitatis Salvatoris.* 526
*Eiusdem in Natalem Salvatoris altera homi-
 lia.* 601
Cyrilli Alex. oratio in die S. Ioannis Evang.
 612
*Theodoti Ancyra Episcopi homilia Ephefi co-
 tra Nestorium habita.* 612

*Cyrilli Alex. Apologismus ad Theodosium
 Imp.* 616
*Relatio decreti regij de exilio Nestorij, & de
 ordinatione Maximiani Episcopi CP.* 631
*Decretum Imp. de exilio Nestorij, ad Isidorum
 Praefectum praetorio.* 632
Epistola Synodi CP. ad Episcopos Epiri. 633
*Maximiani Episcopi CP. epistola ad Cyrillum
 Alex.* 633
Cyrilli ad Maximianum epistola. 634
*Eiusdem ad Iunentalem & alios Concilij Le-
 gatos Constantinopolim missos, Lat.* 637
*Calistini Papa epistola ad Synodum Ephesinam
 post damnationem Nestorij, Lat.* 637
*Eiusdem ad Theodosium iuniorem Aug. epi-
 stola post Synodum, Lat.* 639
*Eiusdem epistola ad Maximianum CP. Epi-
 scopum, Lat.* 640
*Eiusdem ad Clerum & plebem CP. post Syno-
 dum, Lat.* 641
*Imperatorum sacra ad Ioannem Antioche-
 num, de pace & unionis Ecclesiarum, per
 Aristolaum tribunum missa.* 644
Eorumdem littera ad Symeonem Sryliam. 646
Item ad Asacium Berthorensem, & alios. 647
*Ioannis Antiocheni ad Xyslum Episcopum
 Rom. &c. epistola.* 647
*Ioannis Antiocheni libellus Cyrillo Alex. mis-
 sus per Paulum Emisenum.* 648
Cyrilli homilia, Lat. 649
Ioannis Antiocheni ad Cyrillum epistola. 650
*Pauli Episcopi Emisemi homilia de Nativitate
 Salvatoris, habita Alexandria.* 651
*Eiusdem homilia altera ibidem habita, de Na-
 tinitate Salvatoris, & in laudem Cyrilli.* 653
*Cyrilli Alex. de Paulo Emiseno, & de Incar-
 natione Dominica.* 656
*Eiusdem epistola ad Ioannem Antiochenum,
 missa per Paulum Emisenum.* 656
Ad Acacium Melitina Episcopum. 660
Ad eundem, de capro emissario. 669
*Eiusdem Comenitorum ad Eulogium Praef-
 byterum CP.* 678
Ad Donatum Episcopum Nicopolis epistola. 680
Ad Maximianum Episcopum CP. epistola. 682
*Ad Valerianum Episcopum, de Verbi Incar-
 natione.* 683
Xysli Papa ad Cyrillum Alex. epistola, Lat. 693
*Eiusdem ad Ioannem Antiochenum epistola,
 Lat.* 694
Cyrilli Alex. in Symbolum, ad Monachos. 695
Eiusdem ad Ioannem Antiochenum. 708
Sacra lex contra Nestorium. 711
*Edictum Praefectorum de Nestorij libris non lo-
 gendis.* 712
*Theodosij Imp. Lex adversus Porphyrium &
 Nestorianos.* 713
Edictum Praefectorum contra eosdem. 714
*Edictum Regum de his qui ad Ecclesias con-
 fugiunt.* 715
*Gelasij Cyziceni Aflorum Nicaeni Concilij
 libri tres, Gr. Lat. ex interpretatione Rob.
 Balforei Scoti.* 725
Emendationes & varia Lectiones.
*Cyrilli Alexandrini adversus Nestorium li-
 bri quinque, Antonio Agellio Episcopo Acer-
 nensi interprete.* pag. 1
*Eiusdem ad Successum Episcopum Diocæsarea
 Isauriae Epistola de Fide, eodem interprete.* 111
*Comenitorum eiusdem rescriptum ad inter-
 rogationes Successi, eod. interpr.* 115
*Procli Episcopi CP. ad Armenios de Fide, eod.
 interpr.* 123
*Nota eiusdem Agellij ad libros Cyrilli contra
 Nestorium.* 123

Η ΕΝ ΝΙΚΑΙΑ, ΠΡΩΤΗ
ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ
ΣΥΝΟΔΟΣ.

C O N C I L I V M
N I C A E N V M
P R I M V M
G E N E R A L E.

HISTORIA CONCILII NICAE NI.

LAVII Constantini Magni Imperio Arius presbyter Alexandrinus ambitionis & invidia stimulis agitatius adversus Alexandrum, qui post Petri & Achilla obitum Alexandrinam ecclesiam sanctissime regebat, cum eius vitam non posset, doctrinam criminari instituit: viq. elati animi seditatem, quam deformi & fateretur aspectu, sacrilega fateretur & lingua, non atque impio dogmate disseminato, ad quem honoris gradum nequiverat ingredi per ostium, veluti fur & latro aliunde ascendere nitebatur. Itaque de Dei Filio illa iactabat in vulgus: Eras & aliquando, quando non erat: ex non exstantibus factus est, non de Patri substantia genitus: ex tempore, non ab aeterno: haudquaquam Deus verus de Deo vero; sed ex nihilo creatus, minor Patre, voluntate naturaq. mutabilis. Quae aliaq. id genus cum impie deliraret, multis sane calamitatibus omnem afflixit Ecclesiam, quas antea Petrus cum Alexandrinus sanctitate ac martyrio clarissimus, & magnus Antonius abbas praeviderant. quorum & ille cum ad aram noctu supplex oraret, Christum Dominum vidit discissa veste, audiuitq. flebiliter dicentem: Arius vestem meam, quae est Ecclesia, dilaceravit: hic vero in questus ac lacrymas effusus, vidisse se retulit altare Dei molorum impetu, crebrisq. calcibus disturbatum; Arianae immanitatis ostentum. Cum itaque Arii impietas septuaginta & virgines Deo sacras, septem presbyteros, & diaconos duodecim pestilenter infecisset, Alexander episcopus hominem blandis cohortationibus ab ea mente deducere studuit. Verum nec huius Arii furor conquieuit: bacchari & magis in dies, pellicere quoscumque posset in scelus consortium, turbare priuatas domos: ipsos etiam ecclesiarum pastores ut in lupos verteret, eniti; Eusebium in primis Nicomediensem episcopum: qui cum suscepto Arii patrocinio, reliquos Episcopos in eius communionem hortaretur, Alexander periculi magnitudine commotus, coacta ex Libya & Aegypto centum Episcoporum Synodo, Arium, magnamq. hominum illuciem, qui in eius verba iurauerant, anathemate percussos ab Ecclesia expulit, remq. totam per circulares, quas appellat, litteras uniuersis perscripsit Episcopis. Ceterum Arius, qui in Palaestina, & apud Eusebium Nicomedia exulabat, Eusebii machinatione Arianorum episcoporum concilio apud Bithyniam coacto, in Ecclesia communionem recipi iubetur. Ad grauissimum hoc malum, quod longe lateq. serpebat, opprimendum, Alexander datis ad Constantinum Imperatorem litteris, & pius principem etiam atque etiam obtestatus est, ut Ariani incendij flammam, quae plus nimio grassabantur, sua auctoritate restingeret. Qui misso in Aegyptum Hosio & Cordubensi episcopo, cum res aquisime componere conatus esset, tantum abest ut ex eo pax Ecclesia reddita sit, ut Ariana in dies haereticis magis ac magis inualesceret.

Eras & aliud per id temporis intestinum in Ecclesia malum auctore Meletio. Aegyptio episcopo: quem multis conuictum criminibus, eo potissimum quod Idolis sacrificasset, cum Petrus Alexandrinus episcopus & martyr in frequenti Episcoporum Synodo ab episcopatu deturbasset, is rem indignissime ferens, non modo Petrum ipsum, eiusq. successores Achillam & Alexandrum sed etiam multis probris & criminationibus lacerant, sed etiam tota fere bacchatus Aegypto, & multis per ciuitates diaconis, presbyteris, episcopis creatis, pernicioso schismate discindebat Ecclesiam. Ad hos Meletij, Arii, & tumultus accedebat & alia grauis atque inueterata dissensio ex Asiana & plarisque Episcopis, qui nec Dominico die, quo Christus Dominus ab inferis resurrexit, sed ipsa quartadecima primi mensis luna, in quemcumque incidisset diem, Iudaico ritu Pascha celebrabant: nec primum menssem eum numerabant, cuius quartadecima luna in ipsum aequinoctij & verni diem, proximeve sequentem recurret, sed qui per Iudaicos embolismos sese primus obijceret. Quem ritum ab Apostolica traditione penitus abhorrentem sanctus Victor Romanus Pontifex & martyr Roma,

Theodoret. lib. 3. hist. eccl. c. 2.

Epiphani. h. 69.

Joan. 20. 4.

Apud Athanas. Rufin. Socratem, Theodoret. Sozomen. passim.

Acta martyrij Petri Alex. apud Sur. tom. 6. die 25 Nouemb. & Beda in Martyrol.

Athanas. in Antonio.

Epiph. h. 69.

Theodor. lib. 3.

c. 2. Rufin. lib. 1. c. 1.

Theodor. & Rufin. vbi & Socrat.

lib. 1. c. 3. Sozom.

lib. 1. c. 14.

Alex. epist. ad omnes Episc.

apud Socrat. lib. 1. c. 3.

Epiphani. Theodoret. Sozom. Socrat. vbi & Athanas. orat. 1. contra Ariam.

Epiph. h. 68.

Sozom. lib. 1. c. 14.

Epiphani. h. 68. & 69.

Euseb. lib. 2. de vita Constant. c. 62.

Socrat. lib. 1. c. 4.

Theod. lib. 1. c. 7.

Sozom. li. j. c. 19.

Athanas. apolog. 2. Socrat. lib. j. c. 3.

Euseb. li. 5. hist. eccl. c. 23. & 24.

& lib. 3. de vita Constant. c. 5.

Socrat. lib. 1. c. 5.

Theodor. lib. 3. de fab. h. 69.

Ambros. de Pascha celebr. to. 4.

Euseb. li. 5. hist. c. 22.

crasi sunt. Leguntur & Eusebii Nicomediensis, quo precipuo adiutore nitebatur Arius, pestilentes litterae, atque ut blasphemiarum plena tota spectante Synodo conscinduntur. Proferuntur deinde, reclamantibus licet aduersarijs, acta Alexandrini concilij, ut inde quo quaque res ordine gesta esset, palam fieret. Tum benigne inuitantur à Catholicis Ariani, ut suas sententias, earumque rationes (quo facilius his confutatis veritas elucesceret) adducerent in medium. Illi contra, hære re primum; deinde inter se depugnare atque altercati; proferre mox fallacem quamdam & com mentitiam fidei formulam; qua statim explosa atque discerpta, cum Constantinus maximo stu dio ac solertia sapius inuicissimè, ut sedatis tumultibus orthodoxa veritas omnium sententia & auctoritate constaret; plerique Patres aduersus hæreticos doctissime disputarunt; inter quos Atha nasius & Alexandrinus, adhuc diaconus, singulari certamine cum Ario acerrime congressus est. Re bus itaque in utriusque partem iactatis, & ad certam diuinarum scripturarum normam perpem sis, communi omnium suffragio Arius & Eusebius damnantur. Conclamatur unanimi consen su Dei Filius, Deus de Deo, lumen de lumine, Deus verus de Deo vero, ipæççios, hoc est; consub stantialis Patri: pronuntiatur & omnium nomine ab Hosio Cordubensi, Sedis Apostolica legato, concepta fidei formula, non adscripto tamen die seu Consule, ne nouum videretur inuentum, sed ab Apostolorum temporibus atque oraculis accepta traditio. In Arium quoque & Arianos (quos Porphyrianos à Porphyrio, qui Christo Domino similiter oblatraret, Constantinus appellabat) anathema promulgatur. Imperator autem Arij libros hæresi à Concilio damnata reſertos, non so lum comburi iussit, verum etiam ijs qui Arij Thaleiam legerent, aut occultarent, penam capitis constituit. Scripserat enim Arius librum, quem Thaleiam, hoc est, conuiuium & crapulam vo cauit, quo per iocum & lasciuia, seu per meretricias choreas & saltationes, multorum sibi ani mos deuincire studuit. Eiecti postremo sunt in exilium Arius, eiusque socij; tamen si Eusebius Ni comediensis, Theognius Nicanus, & alij quidam, qui postea Concilij decretis se obtemperaturos supplici libello spoponderant, suis sedibus restituti sunt. Ceterum ne qua relinqueretur dissensio nis occasio, sancitum est etiam, ut Paschatis sollempnitas, de qua non parum ante discrepabant Ecclesia, non Iudaico, sed Apostolico ritu, hoc est, luna plena post vernum æquinoctium die Do minico ageretur, instituto nouemdecim annorum quasi circulo quodam, ex quo ea temporis ratio magis esset in promptu. De Meletio item, cuius petulantia turbauerat Aegyptum, statutum, ut nudo episcopi nomine retento, sine functionibus ullis Lycum incoheret: qui autem ab eo sacris fuerant initiati, Alexandrino subiacerent episcopo, alijs ecclesiarum ministris postpositi. Editi quoque nonnulli canones ad ea qua dilapsa videbantur, restituenda, aut sancienda firmitus qua ut oportet, gerebantur. Tum Synodo subscripserunt vniuersi; Eusebius etiam Casariensis, qui homouision suis ad Casarienses litteris, ut a maioribus traditum, collaudauit; agente Constanti no immortales Deo gratias, quod cerneret, succisis dissidiorum Zizanijs, omnes Orientis & Occi dentis ecclesias vno fidei vinculo ac spiritu copulatas. Eam ob rem litteris ad Episcopos qui ab fuerant, conscriptis, ad ea qua acta fuerant, amplectenda hortatus est; & Ario & seorsum per epi stolas impietatem atque amentiam verbis grauissimis exprobrauit. Ipsa etiam Synodus, ne qua gesserat, ab ullo possent ignorari, ea omnia luculentis litteris testificata est. Tandem ad viij. Kal. Septembris soluta Synodo, sui Constantinus Imperij vicennalia cum Episcopis, quibus & magnifi centissimum instruxit conuiuium, celebrans: seq. postquam ipsorum pijs precibus plurimum com mendauit, perhumaniter singulos dimisit, traditis ad prouinciarum praesides, ac municipales ma gistratus litteris & decretis, ut quotannis frumentarium & quoddam vectigal dependeretur eccle sijs. Antequam autem dissolueretur Synodus, fidem & canones ad Siluestrum Pont. max. misit, qui in Romana ducentorum septuagintaquinque Episcoporum synodo eos confirmanis his verbis: Siluester Episcopus sanctæ & Apostolica sedis, praesul urbis Roma dixit: Quidquid in Nicaea Bi thynia constitutum est ad robur sanctæ matris Ecclesia catholica & Apostolica a sanctis sacerdoti bus trecentis decem & octo, nostro ore conformiter confirmamus. Omnes qui ausi fuerint dissolue re definitionem sancti & magni Concilij, quod apud Nicaeam congregatum est sub praesentia pijs simi ac venerandi principis Constantini Augusti, anathematizamus. & dixerunt omnes: Placet. Deinceps vero aliquot post annos, cum Constantinus Arium, quem resipuisse falso audierat, ab exilio renocasset, is Alexandriam primum, inde vero ab Athanasio electus qui Alexandro succes serat, Constantinopolim contendit: cumq. & pro eo ut in communionem adscisceretur, Eusebius Nicomediensis enixe pugnaret, repugnaret autem constantissime Alexander Constantinopolitanus episcopus, Deniq. magna lacrymarum vi obsecraret, ne lupum inter oves versari pateretur; Arius dum

dam in ecclesiam ducitur, alio laceffente secodera coactus, seerrimo loco male olentem animam diffusis visceribus exhalauit. Longum est commemorare quam caste ac religiose vniuersi Patres Nicenam synodum, velut oraculum de calo editum venerati sint. Ad hanc tamquam inuiolabilem legem ac tribunal Athanasius a ubicumque cum Ario, cum Aristao, cum Eusebio pugnat, constantissime prouocat. Hanc Hilarius & Pictanensis episcopus Constantio fidei paterna desertori exprobrat, & reliquarum Synodorum quasi lydiū lapidem ac normam esse contendit. Hanc perinde atque Ecclesie fluctuantis anchoram, in Panarijs & Anchorato predicat Epiphanius. Ad hanc non aliter quam ad arcem & propugnaculum fidei, Gratianum Augustum, a quo in bellum profecturo de fide fueras interrogatus, deducit Ambrosius. Quid attinet singulos recensere? Ipsa ecumenica Synodi quidquid actura, quidquid disputatura essent, principio Nicana & se fidei inherere velle vestigijs professæ sunt vniuersa; ut magni quidam lapides videantur Nicano superextructi fundamento. Iam vero huius augustissima Synodi doctrinam Deus quot insignium doctorum disputationibus, quot caelestibus miraculorum prodigijs, quot sanctissimorum virorum tolerantia ac martyris illustrauit? Gothorum reges in Italia & Hispania, Vuandalorum in Africa, Constantius & Valens Romanorum Impp. toto terrarum orbe prætores, milites, exercitus, synodos adhuc prouinciarum, Ariminensem etiam ac Seleuciensem ex numerosissimo Episcoporum grege conuentum aduersus Nicanos canones instruxerant. Quæ tamen omnia fuerunt illis non tam hostiles ad exitium machina, quam ad immortalē gloriam trophæa victoria, Deo per hæc testificante, solidissima petra nixam ac fundatam fuisse Nicenam fidem, quam tanta fluminum, ventorum, procellarum vis labefactare non potuit. Apostolica denique sedes huius caelestis thesauri diligentissima custos, sub Iulio, & sub Damaso, sub Siricio, & alijs, alterius nullius Synodi acriorem se probauit propugnatricem, ut nihil eorum quæ Nicenis Patribus placere, violari umquam, aut renocari in dubium passa sit. Itaque sanctissimus Leo primus ad Anatolium Constantinopolitanum episcopum, Nulla, inquit, sibi met de multiplicatione congregationis synodalia concilia blandiantur, neque trecentis illis decem & octo Episcopis quantumlibet copiosior numerus sacerdotum, vel comparare se audeat, vel præferre, cum tanto diuinitus privilegio Nicana sit synodus consecrata, ut siue per pauciores, siue per plures Ecclesiastica iudicia celebrentur, omni penitus auctoritate sit vacuum, quidquid ab illorum fuerit constitutione diuersum. Et paulo post: Sancti illi & venerabiles Patres, qui in vrbe Nicana, sacrilego Ario cum sua impietate damnato, mansuras vsque in finem mundi leges Ecclesiasticorum canonum condiderunt, & apud nos, & in toto orbe terrarum in suis constitutionibus viuunt: & si quid usquam aliter quam illi statuerant, præsumitur, sine cunctatione cassatur; ut quæ ad perpetuam utilitatem generaliter instituta sunt, nulla commutatione varientur. Et epistola ad Pulcheriam: Quoniam contra statuta paternorum canonum, quæ ante longissima ætatis annos in vrbe Nicana spiritalibus sunt fundata decretis, nihil quidquam audere conceditur; ita ut si quis diuersum aliquid decernere velit, se potius minuat, quam illa corrumpat: quæ si (ut oportet) à cunctis Pontificibus intemerata seruentur, per vniuersas ecclesias tranquilla erit pax, & firma concordia, nulla de mensuris harum dissensiones, nulla de ordinationibus lites, nulla de priuilegijs ambiguitates, nulla erunt de aliena usurpatione certamina, sed ea quæ iure charitatis rationabilis est, & morum & officiorum serua-bitur vnanimitas. Et in epist. lxxvi. Tanta apud me est Nicanorum canonum reuerentia, ut ea quæ sunt à sanctis Patribus constituta, nec permiserim, nec patiar aliqua nouitate violari, &c. Sanctus Gregorius: sicut sancti Euangelij quattuor libros, sic quattuor Concilia suscipere & venerari se fateatur, Nicenum scilicet, Constantinopolitanum, Ephesinum, & Chalcedonense. & alibi inquit: Nos generales Synodos a Nicana incipientes, cum reliquis quattuor veneramur, quia ipsam sequentes in cunctis sententijs vnanimes concordant.

a In orationibus contra Arian. & alibi.

β In libellis exhibitis Constantio. & lib. de Synodis.

γ Libris de Fide ad Gratianum.

δ Passim hæc habentur in Rufin. Socrat. Sozom. Theodor.

ε Socrat. & Theodor. lib. 2. & 4. passim. Soz. lib. 3. & 6. Victor Vticens. de persecut. Vuand. & alij.

ζ In epistolis varijs huius Pontificum.

η Epist. 53.

θ Epist. 55.

ι Epist. 24. lib. 1.

κ Epist. 53. lib. 7. Indict. 1.

πρώτων αὐτῶν βουλόμενοι, σχηματίζετο μὲν
ὡς ὑπὲρ πάντων γράφων· ἔργα δὲ δείκνυσιν, ὡς
ἐπὶ ὑπὲρ ἑαυτοῦ ἀνωδύων, πότῃ ποῖα· οἱ μὲν
οὐδ' ἀποστάτη γινόμενοι εἰσὶν οὐτοί, Ἀρειῶν, Ἀ-
χιλλᾶς, Ἀθηναῖος, καὶ Κερκυραῖος, καὶ ἑπὶ τοὺς
Ἀρειοὺς, καὶ Σαρμάτης, καὶ Εὐζαίου, καὶ Λού-
κιου, καὶ Ιουλιανῶς, καὶ Μελῶς, καὶ Εὐλαδίου,
καὶ Γάιος, καὶ Σὺν αὐτοῖς Σικανῶδες, καὶ Θιω-
ναῖς, οἱ ποτὶ λιχθέρας ὀπίσκοποι. πῶς δὲ τῶν
ταῖς γραφαῖς ἐφ' ὧν λαλοῦσιν, ἐπὶ ταῖς· οὐκ
αἱ οὗτος πατὴρ ἡμεῶν, ἀλλ' ὅτι ὁ θεὸς πατὴρ οὐκ ἡμεῶν.
οὐκ αἱ ἡμεῶν ὁ θεὸς λόγος, ἀλλ' ἐξ οὗτων γίνονται.
ἔτι δ' ὡς θεός, τὸ μὴ οὐτὸς ἐκ τοῦ μὴ οὐτος πεποιήκει·
διὸ ἐκ τῶν ποτὶ, ὅτι οὐκ ἡμεῶν· ἵσμεν γὰρ ἐπὶ, καὶ πῶς
μα ὁ υἱὸς· οὐτοί δὲ ὁμοίως κατ' οὐσίαν τῷ πατρὶ εἰσιν,
οὐτὶ ἀληθινὸς καὶ φύσις τοῦ πατρὸς λόγος εἰσιν,
οὐτὶ ἀληθινὴ σοφία αὐτῶν εἰσιν· ἀλλ' εἰς μὲν τῶν ποιη-
μάτων καὶ ῥημάτων εἰσιν, κατὰ χρηστικῶς τὸ λόγος καὶ
σοφία γινόμενοι· καὶ αὐτοὶ τῷ ἰδίῳ ὁ θεὸς λό-
γος, καὶ τῇ ἐν τῷ θεῷ σοφία, ἐν ᾗ καὶ τὰ πάντα
καὶ αὐτὸν πεποιήκει ὁ θεός. διὸ καὶ τρεπτός ἐστι καὶ
ἀλλοιωτὸς τῷ φύσει, ὡς καὶ πάντα τὰ λογικά·
ἕτερος π καὶ ἀλλότριος, καὶ ἀπεχθονισμῶν· εἰς
ὁ λόγος τῆς τοῦ θεοῦ σοφίας. καὶ ἀρρητός ἐστι ὁ
πατὴρ τῷ υἱῷ· οὐτὶ γὰρ πλείως καὶ ἀκριβῶς γι-
νώσκω ὁ υἱὸς τὸν πατέρα, οὐτὶ πλείως ὁρᾷ αὐ-
τὸν δι' ὧν αὐτῶν. καὶ γὰρ ἑαυτοῦ τῷ οὐσίαν οὐκ οἶδεν ὁ
υἱὸς ὡς ἐστὶ· δι' ἡμᾶς γὰρ πεποιήται, ἵνα ἡμᾶς δι' αὐ-
τοῦ ὡς δι' ὁργανοῦ κτισθῇ ὁ θεός· καὶ οὐκ αὐτῶν ἐστὶ,
εἰ μὴ ἡμᾶς ὁ θεός ἦτοί τε ποιήται. ἡρώτησε γοῦν ἡμεῖς
αὐτοὺς, εἰ δι' ὧν αὐτῶν τοῦ θεοῦ λόγος τραπῆται, ὡς
ὁ ἀβύβωλος ἐπείκει· καὶ οὐκ ἐφοβήθησαν εἰπεῖν,
καὶ, δι' ὧν αὐτῶν τρεπτός γὰρ φύσις ἐστὶ γνήσιος, καὶ
τρεπτός ὑπερῶν. πάντα λέγοντες τοὺς ποτὶ Ἀρειοὺς,
καὶ ἐπὶ πύτοις ἀνισχυομένων αὐτοὺς π καὶ τοὺς
συναχθέντας αὐτοὺς, ἡμεῖς μὲν μὲν τῶν κα-
τ' Αἰγυπτίου ὀπίσκοπων καὶ τῆς Λιβύης, ἐγγὺς ἐκα-
τὸν οὐτῶν, σιωπῶντες ἀνισχυομένους. οἱ δὲ
ποτὶ Εὐσεβίου, περὶ δεξασθαι, ἀποδίδοντες συγ-
καταμίξαι τὸ ψεῦδος τῇ ἀληθείᾳ, ἐκ τῆς ἀσεβείας
τῶν ἀσεβῶν· ἀλλ' οὐκ ἐχέουσιν. νικᾷ γὰρ ἡ ἀλή-
θεια· καὶ οὐδεμία ἐστὶ κτανωνία φωνὴ πρὸς σκότος·
οὐδὲ συμφώνησις χειρῶν πρὸς βελίαλ. τίς γὰρ ἡκού-
σι ποτὶ ποτὶ αὐτῶν; ἢ τίς νῦν ἀκούων οὐ ξενίζετο,
καὶ τίς ἀκούων βύει, ὑπὲρ τοῦ μὴ τὸν ῥῆτον πύ-
των τῶν ῥημάτων ψαῦσαι τὸ ἀκούων; τίς ἀκούων Ἰωάν-
νη λέγοντες, ἐν δέχῃ ἡμεῶν ὁ λόγος, οὐ κατὰ γινώ-
σκει πάντων λέγοντων, ἡμεῶν ποτὶ οὐκ ἡμεῶν; ἢ τίς
ἀκούων ἐκ τῆς ἀγγελίας ὁ μαρτυρῶν ὁ θεός, δι' αὐτοῦ
ἐγένετο τὰ πάντα, οὐ μνησθὲν πύτους φηγομέν-
ους, ὅτι εἰς τῶν ποιημάτων ὁ υἱὸς; πῶς δὲ
δι' ὧν αὐτῶν ἴσως εἶναι τῶν δι' αὐτοῦ γινόμενων; πῶς μο-
τυρῶν, ὁ ποτὶ πᾶσι, κατ' ἐκείνους, συναρθεύμε-
τος; πῶς ὁ ἐξ οὗτων αὐτῶν, τοῦ πατρὸς λέγοντες,
ἔτι.

velatam & tectam, iam per istos renouare studeri
& licet simulatione quadam præseferat, se eorum
causa scribere; re tamen ipsa declarat, se sui ipsius
causa laborare. Qui ergo defecerunt ab Ecclesia,
sunt Arius, Achilles, Aithales, Carpones, Arius al-
ter, Sarmates, Euzoius, Lucius, Iulianus, Menas,
Helladius, Caius, Secundus item, & Theonas, qui
dicti sunt olim episcopi. Quæ vero isti cōtra Scrip-
turas excogitarint, temereq. effutuerint, ea sunt
huiusmodi: Deum non semper Patrem fuisse; sed
tempus aliquando extitisse, cum Deus non esset
pater: Non ab æterno Dei Verbum fuisse, sed ex
nihilō ortum esse. nam Deum qui est, cum, cum
non erat, ex eo quod non est, procreasse; & pro-
pterea tempus fuisse aliquando, cū non esset. crea-
tum enim & factum esse Filium, neque essentia Pa-
tri similem, neque natura verum Patris verbum,
neque veram eius sapientiam esse, sed vnum ex
rebus creatis & factis; per abusionem autem ver-
bum & sapientiam dici: Ipsum factum esse pro-
prio Dei verbo & sapientia, quæ in Deo est, per
quam cum cetera omnia, tum illum ipsum fecit
Deus: & eam ob causam natura sua posse conuer-
ti & mutari, sicut animantia omnia ratione vten-
tia. Verbum esse peregrinum, alienum & scijun-
ctum a sapientia Dei. Patrem a Filio minime ex-
plicari posse. nam Patrem a Filio nec plene &
accurate cognosci, nec plene atque perfecte cer-
ni posse. etenim suam ipsius essentiam, vt est, Fi-
lium non percipere: quippe Filium nostra causa
factum esse, vt Deus per ipsum, tamquam per
instrumentum nos crearet: neque extitum fuisse
aliquando, nisi Deus nos creare in animum in-
duxisset. Quæ situm est igitur ab illis, vtrum Dei
verbum posset mutari, quemadmodum diabolus
mutatus est; & non veriti sunt respondere:
Certe potest; nam & mutabilis naturæ factus est,
& mutabilis existit. Ario igitur, & eius fau-
toribus qui ista asserunt, & dñ eisdem tam im-
pudenti ore loquuntur, vna cum illis qui eius
opinionī assentiuntur, nos cum alijs fere cen-
tum Aegypti & Libyæ Episcopis in vnum con-
uenientes, anathema denuntiauius. Cete-
rum Eusebius eos ad se admittit, operamq. se-
dulo dat, vt mendacium cum veritate, & cum
pietate impietatem commisceat: sed nullo pa-
cto euicerit. vincit enim veritas, & nulla est
societas luci cum tenebris, nulla conuentio
Christi ad Belial. Quis enim vnquam talia
audiuit? aut quis est, qui si iam audiret, non
ea tamquam insolita & peregrina obtupesce-
ret? auresq. obturaret, ne eiusmodi verbo-
rum sordes in eas illaberentur? Aut quis est,
qui cum Ioannem audiat dicentem: In prin-
cipio erat Verbum; non istos condemnauerit
dicentes, Erat tempus aliquando cum non esset?
Aut quis est, qui cum audiat in Euangelio: Vni-
genitus filius: &, Per ipsum facta sunt omnia;
non istos vituperarit, affirmantes Filium vnā
esse ex creaturis? Aut qui poterit ipse illis re-
bus, quæ per ipsum factæ sunt, omnino par;
aut si (vt illorum fert opinio) ceteris rebus vni-
uersis connumeretur, esse vnigenitus? Aut
quomodo ex nihilo factus est, cum Pater dicat;
A 4 Eructa-

2. Cor. 6.
6. 14.

1. Cor. 1.

1. Cor. 1.

2^a Tim. 2. 17. Eructavit cor meum verbum bonum : & , Ex utero ante luciferum genuit te ? Aut qua ratione essentia Patri dispar ac dissimilis , cum sit perfecta imago & splendor Patris ? cumq. ipse dicat : Qui vidit me , vidit & Patrem ? Aut quo pacto , si verbum & sapientia sit Dei Filius , erat tempus aliquando cum non esset ? Nam perinde est ac si dicerent , Deum aliquando & verbo & sapientia caruisse . Aut quo pacto verti , mutarive potest , cum ita loquatur ipse de se : Ego in Patre , & Pater in me est ? & , Ego & Pater unum sumus ? & per Prophetam etiam : Videte me , quod ego sum Deus , & non mutor ? Et quamquam hoc dictum ad ipsum Patrem referri potest , tamen aptius & magis proprie de Filio verbo iam dicitur , quod etiam homo factus , non mutatus est : sed , ut Apostolus ait , Iesus Christus heri & hodie idem ipse , & in secula . Quid igitur illos in hanc perduxit sententiam , ut eum scilicet propter nos factum esse dicerent , cum tamen Paulus scribat : Propter quem omnia , & per quem omnia ? Quod autem falso calumniati sunt , Filium non plene & perfecte Patrem novisse ; nemini mirum videri debet . Nam cum semel oppugnare statuissem Christum , reicerunt penitus voces ipsius Domini dicentis : Sicut cognoscit me Pater , & ego cognosco Patrem . Quod si ex parte Pater cognoscit Filium ; constat quod & Filius ex parte cognoscit Patrem . Quod si hoc nefas est dicere ; sed perfecte Pater novit Filium ; perspicuum est , quod sicut Pater cognoscit suum ipsius Verbum , sic & Verbum suum ipsius Patrem cognoscit , cuius est Verbum . Ceterum quamquam ista recensendo , atque adeo sacras & divinas scripturas aperte explanando , eos saepenumero conuicimus : tamen illi rursus , velut chamæleontes , sese mutabant , dictum illud Sapientis ad se maxime trahere contendentes , videlicet : Impium , cum in profundum malorum venerit , contemnere . Ac tametsi complures certe hæreses ante illorum ætatem exortæ essent , quæ quidem extra modum audacia euagatz , ad extremam dementiam sunt tandem prolapsæ : isti tamen , utpote ad Antichristum propius accedentes , omni sua oratione Verbo diuinitatem auferre molientes , illas hæreses præ suorum errorum impietate iustas esse quodammodo declarant : quapropter ab Ecclesia pulsi sunt , & anathemate percussi . Et quamquam de eorum exitio permagnum animis dolorem capimus , & maxime quod cum Ecclesiæ dogmata aliquando didicissent , nunc ab illis desciverunt : de illis tamen non magnopere miramur . Idem namque non Hymenæo solum & Phileto contigerat , sed Iudæ etiam ante illos , qui Saluatoris discipulus fuit , postea proditor & defector illius factus . Atque istarum rerum ne utiquam ignari aut imperiti fuimus : Dominus enim prædixerat : Videte ne quis vos seducat , nam multi venient in nomine meo , dicentes : Ego sum , & tempus appropinquauit ; & multos seducunt ; ne eatis post illos . Paulus etiam , cum ista a Salvatore didicisset , scripsit quod nouissimis temporibus quidam deficerent a fide sana , attendentes spiritibus erroris , & doctrinis dæmoniorum ,

A
ἐξηραύσατο ἡ καρδία μου λόγον ἀγαθόν , ἐκ γαστροῦ
πρὸς ἐσωφρόνη ἐβλήθησάν τε ; ἢ πῶς ἀνόμοιος τῇ οὐσίᾳ
ὁ πατήρ ; ὁ ὢν εἰκὼν πλάσι ἐκ ἀκωλύτου ὁ πα-
τήρ ; ἐ λέγων , ὁ ἐμὲ ἰωρακῶς ἰωρακεὶ πρὸς πα-
τέρα ; πῶς ὅ , ἡ λόγος ἐ σφία ἐστὶ ὁ θεὸς ὁ υἱός , ὡς π-
πὸς σὺν ὡς ; ἴσον γὰρ ἐστὶν αὐτοὺς λέγειν , ἀλογον ἐ-
σάφον τὸν θεὸν πρὸς . πῶς ὅ τρεῖς ἓξ , ἢ ἀλλοιωτὴς
ὁ λέγων δι' αὐτοῦ , ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ , καὶ ὁ πατήρ
ἐν ἐμοί ; καὶ , ἐγὼ καὶ ὁ πατήρ ἐν ἑσμέν ; Διὰ τοῦτο
τὸ πρὸς φησὶ , ἰδετέ με ὅτι ἐγὼ εἰμι , καὶ σὺ ἡ-
λοίαμαι ; Εἰ δὲ καὶ ἐπ' αὐτὸν ἴς τὸν πατέρα τὸ ρη-
τὴν διώκων ἀναφέρειν , ἀλλ' ἀρμεδιώτερον αὐτῷ ἐστὶ
πρὸς λόγον νῦν λεγόμενον , ὅτι καὶ γινώσκοντες
αὐθροῦς σὺν ἡλοιώται· ἀλλ' ὡς ὁ ἀποστόλος , ἰθ-
εὺς Χριστὸς χθὲς καὶ σήμερον ὁ αὐτός , καὶ εἰς τοὺς
αἰῶνας . τί οὖν ἄρα εἰπὴν αὐτοὺς ἔφησεν , ὅτι δι' ἡ-
μας γέγονε , καὶ πρὸς Παύλου γράφοντες , δι' ἐν
πρὸς πάντα , καὶ δι' οὗ τὰ πάντα ; Περὶ οὖν τοῦ βλασ-
φημεῖν αὐτοὺς , ὅτι σὺν οἷσι τελέως ὁ υἱὸς τὸν πατέ-
ρα , οὐ οὐδὲ θαυμάζον· ἀπ' αὐτῶν γὰρ πρὸς φησὶν ὅτι
συναχθῶν , ὡς ἀκούοντες καὶ τὰς φωνὰς αὐτῶν τὸ
κυρίου λέγοντες , καθὼς γινώσκει με ὁ πατήρ , κα-
γὰρ γινώσκει τὸν πατέρα . ἡ μὲν οὖν ἐκ μέρους γινώ-
σκει ὁ πατήρ τὸν υἱόν , δῆλον ὅτι ὁ υἱὸς ἐκ μέρους γι-
νώσκει τὸν πατέρα . εἰ γὰρ τοῦτο λέγειν οὐ θέμις , οἶδε ὅτι
τελέως ὁ πατήρ τὸν υἱόν , δῆλον ὅτι , καθὼς γινώσκει ὁ
πατήρ τὸν ἑαυτοῦ λόγον , οὕτως ὁ λόγος γινώσκει τὸν
ἑαυτοῦ πατέρα , ὡς ἐστὶ λόγος . Καὶ πῶς λέγοντες ἐ-
ναρτήσαντες τὰς θείας γραφάς , πλάκας ἀντετίθει-
μεν αὐτοὺς ἐπὶ πάλιν ὡς χαμαλιώτες μετ' ἐβαλόν-
τες , φιλονεικούντες εἰς ἑαυτοὺς ἐφελκύνοντες τὸ γράμ-
μα , ὅτι ἐλθὼν ὁ ἀσέβης εἰς βλάβην κακῶν , καθά-
φροντι . πλὴν γὰρ αἰρέσεις πρὸς αὐτῶν γινόμεναι , αἱ
πινες τολῶν ὅτι δέοντος τολμήσαντες , περὶ ὧν καὶ εἰς
ἀφροσύνην . οὗτοι γὰρ πάντων αὐτῶν τῶν ρημά-
των ὅτι χηρῶντες τῆς ἀιρέσεως τῆς ὁ λόγος θε-
ότητος , ἐδικαίωσαν ἐξ αὐτῶν ἐκείνας , ὡς ἐγγύτεροι τῷ
ἀπ' αὐτοῦ γινόμενοι . διὸ ἐκ ἀπικερύχθησιν ὑπὸ τῶν
ἐκκλησιῶν , ἐκ ἀντιμαρτυρίας . ἀντιμαρτυρίας μὲν οὖν
ὅτι τῇ ἀπωλείᾳ πύτων , καὶ μάλιστα ὅτι μαρτυρίας
πρὸς καὶ αὐτοὶ τῆς ἐκκλησίας , νῦν ἀπικερύχθησιν
οὐ ξενίζόμεθα οὐδὲ . πρὸς γὰρ καὶ τρέψαντες , καὶ
φελήτες πεπνυχητοί , καὶ πρὸς αὐτῶν ἰούδας ἀπο-
λουθήσαντες τῷ ζωτῆρι , ὑπερὸν οὖν πρὸς ὁυτοῦ καὶ
ἀποστήσαντες γινόμενοι . καὶ πρὸς πύτων οὖν αὐτῶν
σὺν ἀδίδακτοι μαρτυρήκαμεν· ἀλλ' ὁ μὲν κύριος
προέφηκε· βλέπετε μή τις ὑμᾶς πλανήσῃ· πολ-
λοὶ γὰρ ἐλθόντες ὅτι τῷ ὀνόματί μου λέγοντες ,
ἐγὼ εἰμι , καὶ ὁ καρὸς ἤγγικε , καὶ πολλοὺς
πλανήσαντες· μὴ πρὸς φησὶ ὅπισθεν αὐτῶν . ὁ οὖν
Παῦλος , μαθὼν πῶς πρὸς τὸ ζωτῆρος , ἐξα-
ψεν , ὅτι ἐν ὑπερὸν καὶ ἀποστήσαντες πινες τῆς
πίστεως τῆς ὑγιαίνουσας , πρὸς φησὶν πρὸς φησὶν
πλάνης , καὶ διδασκαλίας διαμνησίων , ἀπο-
σφί-
σφί-

ἀποφαινόμενοι ἡμῶν ἀληθῆς. ὃ πίνω ζωῆς ἐκ
 τοῦ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ὃ Διὰ τὴν αὐτοῦ ὡραγγί-
 λοντες, καὶ Διὰ τὸ δόξασιλε σημαίνοντες πρὸς τῶν παι-
 των, ἀκολούθως ἡμῖς αὐτήτοις τῆς ἀσθενείας αὐτῶν
 ἡγοῦμενοι, ἀνθισταίμεθα, καὶ πρὸς πορεύμεθα, πύς
 πούτους, δόξα εἰς αὐτοὺς ἀλλοτρίους τῆς καθο-
 λικῆς ἐκκλησίας τε καὶ πίστεως. ἐδηλώσαμεν ὃ καὶ
 τῇ ὑμετέρᾳ θεοσυνείδησιν, ἀναπητοῦ ἐπιδείκνυται συλ-
 λειπυρετοῖ, ἵνα μὴ τίς πινῶν ἐξ αὐτῶν, εἰ πορευοῦ-
 σαι καὶ πρὸς ὑμᾶς ἐλθεῖν, μὴ πορευοῦν ἐξ ἡμῶν,
 μὴ πὲρ εὐσεβείας, ἢ ἐπὶ τῇ πρὸς Χριστὸν πρὸς αὐτῶν
 πρὸς τῇ. πρὸς γὰρ ἡμᾶς Χριστιανούς ὄντας, πάν-
 τας πύς Χριστοῦ λέγοντας τε καὶ πορευομένους, ὡς
 θεομάχους καὶ πορεύοντες τῶν ψυχῶν δόξα εἰς αὐτὸν
 καὶ μηδὲ χαίρειν πῶς πινούταις λέγειν, ἵνα μὴ πῶς
 καὶ πῶς ἀμφοτέρους αὐτῶν κρινετοῖ ἡγοῦμεθα, ὡς
 πρὸς γὰρ ὁ μακάριος Ἰωάννης. Προσέειπε πύς
 πρὸς ὑμῖν ἀδελφοὺς ὡς ὑμᾶς οἱ πρὸς ἡμῶν πορευο-
 μένους.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ

β. ὡριζόμε.

0101. 11.11.
 11.11.11.
 11.11.11.
 11.11.11.

Η φιλάρεχος τῶν μοχθηρῶν αἰθρήπων καὶ
 φιλάρεμος ὡς ἦσις τῆς δεκνύσης αἰ-
 μίξοι περικοκίας πέφυκεν ἡπιβελύξιν,
 διὰ πικίλων πρῶτασι τῶν πινούτων ἡπιη-
 μένων τῇ ἐκκλησιαστικῇ ἀσβεσίᾳ. εἰρηλαπύ-
 μνοι γὰρ ὑπὸ τοῦ ἐνεργουῦτος ἐν αὐτοῖς διαβόλου
 εἰς τὴν πρῶτην αὐτοῖς ἡδονὴν, πάσης ἀλα-
 βείας ἀποσκερτήσαντες, παύσει τὸν τῆς χρι-
 στῶς τοῦ θεοῦ φόβον. ὡς ἂν ἀναγκαῖον ἴω μοι
 τῷ πύχοντι δηλῶσαι τῇ ὑμετέρᾳ ἀλαβείᾳ, ἵνα
 φυλάξησθε πρὸς πινούτους, μή τις αὐτῶν πλη-
 σθῇ καὶ τῆς ὑμετέρας περικοκίας ἡπιβελῶναι, ἢ τι
 εἰς αὐτῶν, ἢ τι εἰς ἄλλων, ἵκανοὶ γὰρ ὑποκρίνασθαι
 ὡς ἀπὸ τῶν οἱ γήτες, ἢ διὰ χαρμμάτων ψα-
 δῶς κεκομψόμενων, καὶ δυνάμενων ὑφ' ὁρμήσιν
 τὴν ἀπὸ τῆς πίστεως καὶ ἀκεραίας προσεχνητά.
 Ἀρξάμενοι ἔτι Ἀχελαιοὶ σκωμοσίου ἐναγχοῦ πη-
 σσάμενοι, τὴν κολλούρου φιλαρέχου πολὺ χῆ-
 ρον, ἢ ἐκείνου, ἐξήλωσαν. ὁ μὲν γὰρ αὐτοῖς τύποις
 ἐγκαλῶν, τῆς αὐτοῦ μοχθηρίας ὡς ἦσις ὡς
 πρῶτασι· οἱ δὲ τὴν ἐκείνου χριστιανείαν
 θωροῦντες, σὺν ἑπὶ τῆς ἐκκλησίας ὑποκρίνο-
 μέναι ἐκδεδίχοντο· ἀλλ' αὐτοῖς σπῆλαια ληστῶν
 αἰχδομήσαντες, ἀδελφίλους αὐτοῖς πρῶτασι
 σπῆλαια σπῆλαια, σὺν τῇ καὶ μετ' ἡμέραν ἐν
 τῆς καὶ χριστοῦ καὶ ἡμῶν διαβολῆς ἀκούμενοι,
 οἱ πάσης τῆς ἀποσταλτικῆς ἀσβετοῦς δόξης κατη-
 γρησάμενοι, ἰουδαϊκῶς προσεχῆματι χριστιανείᾳ.

* **Scout-
flor**

A moniorum, veritatem auerfantium. Iam vero, cum & Saluator noster Iesus Christus hoc ipse-
met præceperit, & per Apostolum de eiusmodi hominibus significarit: nos certe, qui illorum impietatem nostris ipsi auribus accepimus, non sine causa eius generis hominibus (sicut antea diximus) anathema denuntiauius, eosq. ab Ecclesia & fide catholica alienos palam declarauius: vestramq. pietatem fecimus certio-
I rem; charissimi & honoratissimi fratres, qui estis nobiscum in Ecclesie ministerio coniuncti; vt si forte quidam ex illis temeritate impulsus, ad vos venire non vereantur, ne eos admittatis; neve Eusebio, vel alteri cuiquam, qui eorum causa ad vos scribat, omnino attendatis. Nam par est, vt nos qui sumus Christiani, omnes qui contra Christum loquantur, animoq. sint ab eo abalienato, tamquam Dei hostes, & corruptores animarum deuitemus; neq. id genus hominibus, sicut præcepit beatus Ioannes, vel Aue dicamus, ne quando illorum peccatis communicemus. Salutate qui apud vos sunt, fratres: qui mecum sunt, vos itidem saluant.

2. ~~Journal~~
~~diary~~

ALTERA EPISTOLA

ALEXANDRI EPISCOPI

ALEXANDRIAE.

Est quidem propositum hominibus improbis, in quorum animis inextinguibilis honoris & pecuniæ cupiditas insita est, ut ecclesijs, quæ videntur plus habere dignitatis, ex occulto insidiantur; qui per varias ac multiplices vias sinceram Ecclesiæ pietatem oppugnare non cessant. Nam impulsu diaboli, qui vim suam in eorum animis exercet, in furorem acti, ad voluptates quæ forte se offerunt, feruntur præcipites; atque ab omni pietate refugees, timorem diuini iudicii proterunt. De quibus ego, qui inde non parum acceperim incommodi, necesse habui vestræ pietati significare, ut id generis homines sedulo deuiteris, ne forte quisquam illorum audacia fretus, vel per se ipsum, vel per alios (sunt enim præstigiatores ad simulandam fraudem, atque adeo inferendam ex se apti & comparati) vel per litteras omnis mendacii elegantia & suauitate sic conditas, ut simplicis ac sinceræ fidei hominem facile a veritate abstrahant, in vestris ecclesijs erroris sui imprimat vestigia. Nam Arius & Achilles nuper facta coniuratione, dum Colluthi ambitionem imitari student, cum in eo vitiositatis genere longe superarunt. Ille enim hos ipsos accusans, improbo suo proposito habuit quod prætexeret: hi autem cum illius nundinationem, qua Christum ipsum vendidit, animaduverterent, non amplius Ecclesiæ legibus subiecti esse sustinuerunt; sed speluncis latronum sibi constructis, conuentus in illis sine intermissione agere, noctes diesque Christo & nobis maledice obtreffare, omnem Apostolicam & piam doctrinam criminari, simulatione ludæica officinam ad Christum oppu-

ExTheod
lib. I.C.4.

τες γινόμενοι ὅτι καὶ πτε γίνονται, οἷα ἐ πᾶσιν εἶναι
 πῖφυκιν ἀνθρώποις πάντα γὰρ. Φησὶν, ὁ θεὸς ἐξ οὗ
 των ἐπίσης, αὐτοὶ αὐτοὶ βαρύντες τῇ τ' ἀπέναντι λο-
 γικῶν τε ἐ ἀλόγων κτίσιν ἐ τὴν ἡν ἔ θεῖ. οἷς ἀπο-
 λούτως ἐ φασὶν αὐτὸν τρεπῆς εἶναι φύσεως, ἀρι-
 τῆς τε καὶ κακίας ὅτι δεικνύει, καὶ τῇ ἐξ οὗ ὄντων
 ὑποθέσει, ἐ τῆς θείας ἔ εἶναι αὐτὸν αἰὶ σπουδαίον-
 τος θεοφάνει, αἰ τὸ ἀτρέπτον ἔ λόγου, ἐ τὴν θείαν
 τ' οὐσίας ἔ λόγου σφραγίσαν, ἃ ἐστὶν ὁ Χριστός. δινα-
 μεθα γὰρ ἐ ἡμῖς, φασὶν οἱ ἀλλήλοισι, ἡοὶ γινώσκ-
 ομεν, ὡς περ καὶ κείνος γινώσκων γὰρ, ἡοὶς ἐ γινώσκων καὶ
 ὑψώσιν. ὅτι φησὶν αὐτὸν ἡοὶς ἔ λέγοντες ἐξ ἡς πᾶ-
 ρητοῦ, αὐτοὶ δὲ με ἡγήσαντο ὅτι οὐ φυσικὸν ἐστὶ τῷ
 ζωτῆρι ὄντι τῆς φύσεως ἀτρέπτον, πῖσης ἀλα-
 βίας ἰαυτοὺς ἐρημώσαντες, πᾶρ φασὶν, περ γινώσκων
 καὶ περ θεωρεῖα πᾶρ αὐτὸν εἰδότες τὸν θεόν, ὅτι οὗ ἀ-
 γητοῦ, ἐξελείχθη αὐτὸν ἀπὸ πάντων αἰ γὰρ φύσις
 καὶ καπελάρεται τῶν ἄλλων ἡὼν ἐχούσῃ. οὐτε
 γὰρ φύσις ἡὼς τίς ἐστὶ τῷ θεῷ, φασὶν, οὐτε ἡὼν ἐχὼν
 ἰδιότητά πᾶρ αὐτὸν, ἀλλὰ καὶ αὐτὸν τρεπῆς τοῦ
 χαρίσματος φύσεως, ἀλλὰ τρεπῶν ὁπρὶν ἐλθεῖν καὶ ἀ-
 σκῆσιν μὴ τρεπόμενοι ὅτι τὸ χεῖρον, ἐξελείχθη ὡς
 εἰ καὶ Παῦλος τῷ βιάσῃ ἐ Πέτρος, μηδὲν ἀφ-
 φέρειν πύτων τὴν ἐκείνη ἡὼν ἐστὶν εἰς τὸν θεόν τῆς
 φρενοβλαβούς πύτης διδασκαλίας, καὶ πῖς θεο-
 φάνει ἐμπερινοούμεντες, καὶ τῷ θεῷ ἡμῖς τὸ ἐν ψαλ-
 μοῖς πᾶρ Χριστοῦ ῥητὴν οὕτως ἐχόν ἡγήσαντες
 * αὐτοὶ, δικαιοσύνην καὶ ἐμίσσησιν ἀδικίαν. ἀλλὰ πᾶρ
 * τὸ ἐχρῆσθαι σε ὁ θεὸς ὁ θεὸς σου ἐλαβὼν ἀγαθιάσας
 * τῷ θεῷ τὸς μετ' ἐχούσους σου. πᾶρ μὲν οὐὲ ὅτι ὁ θεὸς τῷ
 θεῷ οὐτε ἐξ οὗ ὄντων γινώσκων, οὐτε ἡὼν πᾶρ ὅτι
 οὗ ἡὼν, αὐτοῦ καὶ παιδεύσας Ἰωάννης ὁ ἀγγε-
 λῆς, θεοφάνει οὕτως πᾶρ αὐτὸν ὁμοιοῦς ἡὼς, ὁ ὡν
 εἰς τὴν κόλπον τῷ πατρὶ. περ γινώσκων γὰρ ὁ θεὸς
 * ἡὼν, δικαιοσύνην διδασκαλίας ἀλλήλων ἀχωρεῖται πᾶρ γ-
 ματὰ δύο, τὸν πατέρα καὶ τὴν ἡν, ὅτι αὐτὸν ἐν τοῖς
 κόλποις τῷ πατρὶ ὡνόμασιν. ἀλλὰ γὰρ καὶ ὅτι τοῖς
 ἐξ οὗ ὄντων γινώσκων ὁ λόγος τῷ θεῷ οὐ σπου-
 δαίον, πάντα δὲ αὐτὸν γινώσκων ὁ αὐτὸς φησὶν
 Ἰωάννης τὴν γὰρ ἰδιότητά αὐτὸν ὑποθέσιν ἐδῆ-
 * λωσεν εἰπὼν ὅτι ἐν δὲ ἡν ὁ λόγος, καὶ ὁ λόγος
 * ἡὼν πᾶρ τὸν θεόν, καὶ θεὸς ἡὼν ὁ λόγος πᾶρ δὲ αὐτὸν
 * ἐγίνετο, καὶ χωρὶς αὐτὸν ἐγίνετο οὐδὲ ἐν, ὁ γινώσκων.
 εἰ γὰρ πάντα δὲ αὐτὸν ἐγίνετο, πῖς ὁ πῖς γινώσκων
 τὸ εἶναι χαρῶν, αὐτὸς πᾶρ οὗ ἡν; οὐ γὰρ
 πῖς ὁ λόγος τὸ ποιῶν πῖς γινώσκων τῆς αὐτῆς εἶ-
 ναι φύσεως διορίζεται. εἰ γὰρ αὐτὸς μὲν ἡν ἐν δὲ ἡν,
 πάντα δὲ αὐτὸν ἐγίνετο, καὶ ἐξ οὗ ὄντων ἐπίσης
 ἐναρτῶν γὰρ δοκεῖ πῖς ἐξ οὗ ὄντων γινώσκων τὸ ὄν,
 ἡ ἀφειρητὸς σφοδρά. τὸ μὲν γὰρ μετὰ τὸν πατέρα καὶ
 ἡν, οὐδὲν δείκνυσιν εἶναι ἀφειρητὸς, οὐδὲ ἀχωρεῖται
 ἐνοίας τῷ φαντασμένῃ τῆς ψυχῆς δυναμένης.
 τὸ δὲ ἐξ οὗ ὄντων δημιουργῶν τὸν κόσμον,
 πᾶρ ἐχὼν τῆς ὑποθέσεως καὶ πᾶρ φασὶν
 τὴν

A lem fuisse tum, cum factus erat, qualis quisque ho-
 mo est. omnia enim Deum ex nihilo fecisse :
 Qua sententia Dei Filium in creatione omnium
 rerum, siue rationis sunt illarum participes, siue
 expertes, concludunt. Quibus etiam consequen-
 ter addunt, eum natura posse mutari, virtutis &
 vitij capacem esse. Itaque hoc posito, eum ex
 nihilo factum; litterarum sacrarum, quæ Verbi
 Dei æternitatem, immutabilitatem, eius sapien-
 tiz diuinitatem (atque ista sunt Christus) do-
 cent, prorsus labefactatur auctoritas. Est enim
 in nostra quoque situm potestate (istæ Ecclesiæ
 pestes aiunt) filios Dei heri, non aliter atque il-
 le factus est. Scriptum namque esse : Filios ge-
 nui, & exaltaui. Ac cum illis obijcitur senten-
 tia, quæ deinceps sequitur : Et ipsi spreuerunt
 me; quod plane naturæ Saluatoris, qui est natura
 immutabilis, repugnat; tum omni exuta erga
 Deum pietate ac reuerentia, aiunt, Deum, cum
 illum præscientia & præsentione prænouisset, neu-
 tiquam ipsum aspernaturum, idcirco ex omni-
 bus elegisse. non enim eum aut natura, aut præ-
 rogatiua quidquam præter ceteros filios habuif-
 se (nullum namque natura filium Dei esse afir-
 mant, neque quæquam esse qui vlla cum eo pro-
 prietate coniunctus sit) sed cum esset natura mu-
 tabili, & propter singularem in vita & moribus
 rite instituendis diligentiam ac studium non ad
 vitia deflecteret, Deum illum elegisse; adeo ut
 Paulum & Petrum, si in hoc & ipsi obnixè incu-
 buissent, eodem modo futuros fuisse asserant fi-
 lios Dei, quo ille fuit. Ac quo insanam & pesti-
 feram suam doctrinam confirment, etiam in ip-
 sas scripturas vim faciunt, & sententiam in Psal-
 mis de Christo traditam, quæ ita se habet : Dile-
 xisti iustitiam, & odisti iniquitatem; propterea
 ynxit te Deus Deus tuus oleo latitiæ præ parti-
 cipibus tuis; ad suum institutum detorquent.
 Verum quod Filius Dei non creatus fuerit ex ni-
 hilo, neque tempus fuisse cum non erat, Ioannes
 Euangelista abunde satis docet. Sic enim de illo
 scribit : Unigenitus Filius, qui est in sinu Patris.
 Cum enim diuinus ille magister docere institue-
 rit, Patrem & Filium duas res esse quæ separari
 nequeunt, Filium in sinu Patris esse dixit. Quin
 etiam, quod Filius Dei non sit rebus ex nihilo
 creatis annumerandus, idem Ioannes ostendit,
 cum dicat, Omnia per ipsum facta esse. Nam pro-
 prium eius subsistentiæ modum declarauit his ver-
 bis : In principio erat Verbum, & Verbum erat
 apud Deum, & Deus erat Verbum. omnia per ip-
 sum facta sunt, & sine ipso factum est nihil quod fa-
 ctum est. Quod si omnia per ipsum facta sunt, qui fie-
 ri potest, ut is qui rebus creatis essentiam indul-
 serit, quodam tempore non fuerit? Nulla enim ra-
 tio vult, ut quod creat, eiusdem sit cum creatis
 naturæ. Quod si ipse fuit in principio, & omnia
 per ipsum facta sunt, creataq. ex nihilo (nam
 quod est, ac subsistit, illis quæ sunt ex nihilo,
 contrarium est, vehementerq. repugnat; cum al-
 terum, nullum esse intervallum inter Patrem &
 Filium, neq. illud vlla animi cogitatione posse in-
 formari; alterum, mundum ex nihilo conditum
 ostendat :) perspicuum est, mundum recentio-
 rem

E/ai. i. 1.

Psal. 44.
b. 8.Ios. 1.
c. 18.

Ibid. a. 3.

Ibid. a. 3.

rem, qudm essentiam Filij Dei, habuisse genera-
tionem, quippe cum omnia a Patre per Filium
talem sint essentia originem consequuta. Itaque
sanctissimus Ioannes, cum illud, *Erat*, quod est
Verbi Dei proprium, immensum esse, & longe su-
pra mortalium captum & cognitionem positum
animaduertit; eius genesim, creationemq. di-
cere noluit; immo vero ne ausus quidem est ver-
bis, litteris eisdem ac syllabis compositis, gi-
gnens & genita nominare: non quod Verbum
Dei ingentum sit, (nam solus Pater est ingeni-
tus) sed quod ineffabilis vnigeniti Filij Dei subsi-
stentia non modo solertem intelligentiam Evan-
gelistarum, verum fortasse etiam Angelorum
comprehensionem longe superat. Itaque meo
quidem iudicio, ne in pijs quidē numerandi sunt,
qui in istarum rerum inquisitionem intrare non

Eccli. 3. c.
22.

dubitant, sprete reiectaq. illa sententia: Altiora
te ne queras, & sublimiora te ne scruteris. Quod
si cognitio multarum aliarum rerum, quæ sunt si-
ne dubio his longe imperfectiores, comprehen-
sionem fugiat humanam (quales sunt illæ, de qui-
bus Paulus sic loquitur: Quæ oculus non vidit,
nec auris audiuit, nec in cor hominis ascenderūt,
ea quæ præparauit Deus diligentibus se; quales
sunt præterea stellæ, quas Deus Abrahamo nume-
rari posse negauit; qualis denique est arena ma-
ris, & stillæ pluuiæ; quas res, inquit Scriptura,
quis enumerare poterit?) quid ergo est, cur quis-
quam, nisi infans & plane mente captus sit, Ver-
bi Dei subsistentiam curiose peruestigare molia-
tur? de qua ita spiritus loquitur propheticus:

1. Cor. 2. c.
9. ex E/s.
64.

Gen. 15. b.
5.
Eccli. 1. a.

Isa. 55. c.
9.

Generationem eius quis enarrabit? Per quam
quidem sententiam ab animis eorum, qui erant
velut columnæ & principes omnium qui in toto
orbe vixerunt, Saluator noster, quod illis gratifi-
caretur, istarum rerum notitiam tamquam onus
auferre studuit; contraq. naturam esse docuit, vt
quisquam eas cogitatione deprehenderet. nam
soli Patri diuinissimi illius mysterij cognitionem

Matth. 13
d. 37.

Isa. 44. c.
16.

reseruatam esse. sic enim loquutus est: Nemo no-
uit quis sit Filius, nisi Pater; & Patrem nemo no-
uit, nisi Filius. De qua re arbitrator Patrem hoc
quoque dixisse: Secretum meum mihi & meis.
Quod autem extremæ dementiæ sit, Filium ex ijs
quæ non sunt, ortum, inq. tempore productum
existimare, eadem ipsæ voces, nimirū, *Ex his quæ
non sunt*, satis declarant, licet isti stupidi suarum
vocum insaniam non intelligant. Nam id quod
dicitur, *Non erat*; aut in tempore fuisse necesse
est, aut in aliquo sæculi intervallo. Proinde si ve-
rum est, omnia per ipsum facta esse; constat etiam
omne sæculum, tempus, interualla temporis, & il-
lud, *Quando*, in quibus reperitur id quod dicitur,
Non erat, per ipsum facta esse. Et quid est, quam ob-
rem non sit absurdum, cum qui sæcula, tempora,
opportunitates temporū, quibuscum illud quod
dicitur, *Non erat*, confusum est, progenuit, quodā
tempore non fuisse asserere? quippe cum insul-
sum sit, & plenum cuiusque inscitia, cum qui ali-
cuius rei procreator extiterit, post rei illius pro-
creationem, ipsum procreatum esse. Nam, vt istorum fert opinio, nō solum illud interuallum tēporis, in

Coloss. 1.
c. 15.

quo Filium a Patre generatū non fuisse asseuerant, tēpore prius erat quā Dei sapientia, quæ hanc vni-
uersitatem construxit; verum etiā Scriptura, quæ illum primogenitum omnis creaturæ appellat, mētit a
est.

Α τῶν ἡμεῶν, ὑπὸ τῶν πατέρων διὰ τὸ ἕως πάντων ἐ-
ληφότες τὴν τριατὴν ὁρίσασιν. μακρὰν γὰρ ἡμε-
τέρας τὸ θεοῦ λόγος, τὸ ἰὼν, ἔστιν ὑπερβαίνει τῆς τῶν
ἡμεῶν ἀφαιρέσεως ὁ ἀλαβέτωρ ἰωάννης, ἡμεῖς οὖν
αὐτὸν καὶ ποιῶν ἀπὸ τῆς ἐκείνου ἐκείνου, ὅς ἐστι τῆς ἀποστο-
λῆς συλλαβῆς τὸ ποιῶν τῆς γενόμενης ὀνομασίας
τῶν ἡμεῶν, οὐχ ὅτι ἀφαιρέσει ἰὼν, ἐν τῷ ἀφαιρέσει ὁ
πατήρ· ἀλλ' ὅτι ἀφαιρέσει μὲν τῶν ἀγαλλίσεων,
τὰς δὲ καὶ ἀγγέλων κατὰ τὴν ἑκείνου ὑπερεπίκει-
ται ἐστὶν ἡ τὸ μονοθεοῦς ἕως τοῦ θεοῦ ἀνεκδιήγητος
ὑπόστασις· ὡς βεβαίως εἶναι οἱ καὶ λογισμοὶ τοῦ
μέχρι τούτων ἐπερωτῶν τῶν ἡμεῶν, διὰ τὸ ἀν-
τιθεῖν τὸ, χαλεπώτερον σου μὴ ζητῆ, καὶ ὑψηλότε-
ρον σου μὴ ἐξέταξε. εἰ γὰρ ἐπεὶ πολλῶν ἡ γνώσις,
καὶ πύτων ἀσυγκρίτως ὑπερβαίνει, κέκρυπται
τῶν ἀνθρώπων κατὰ τὴν ἑκείνου, οἷά ἐστι τὸ πᾶν Παύλῳ
ἃ ὁ Φαλαγγὶς εἶναι εἶδε, καὶ οὗς εἶναι ἡκούσε, καὶ ὅτι
καθ' ὅσον ἀνθρώπου εἶναι ἀνέβη, ἃ ἡπίμασεν ὁ θεὸς
τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν. ἀλλὰ καὶ τὰ ἄλλα φησὶν ὁ θεὸς
τῷ Ἀβραάμ· δεῖ δὲ μῆσαι μὴ διωκῶν καὶ ἐπ' αἶμα
ἡμεῶν, καὶ παρὸν ὑπερβαίνει, φησὶ, τίς ἐξαρ-
μήσῃ; πῶς αὖ περὶ τῆς ἐκείνου τῶν ἡμεῶν λόγος
ὑπόστασις, ἐκείνῃ εἰ μὴ μελαγχολικῇ ἀφαιρέσει λη-
φθεὶς τυγχάνει; περὶ ἧς τὸ περὶ φησὶν πνεῦμα φη-
σὶ· τῶν ἡμεῶν αὐτὸ τίς διηγέσεται; ἰὼν καὶ αὐτὸς ὁ
ζωτὴς ἡμῶν πῶς πάντων ἐπερωτῶν τῶν ἐν κόσμῳ
κίονας, τῶν περὶ τούτων γνώσιν αὐτῶν ἀποφορτί-
σας ἰσχυρῶς· πᾶσι μὲν οὖν αὐτοῖς ἀφύσικον ἵνα
λέγων εἰς κατὰ τὴν ἑκείνου, μόνῳ δὲ τῷ πατρὶ ἀνακρίσται
τῶν τῶν ἡμεῶν τούτου μυστηρίου εἶδῃσιν· οὐδὲς γὰρ
ἐγὼ τίς ἐστὶν ὁ υἱός, λέγων, εἰ μὴ ὁ πατήρ· καὶ τὸν πα-
τέρα οὐδεὶς ἐγὼ, εἰ μὴ ὁ υἱός. περὶ οὗ καὶ τὸν πατέρα
οἱ καὶ λέγουν· τὸ μυστήριον μὲς ἐμοὶ καὶ τοῖς ἐμοῖς.
ὅτι δὲ μακρῶδες τὸ, ἐξ εἰς ὅτων τὸν υἱὸν γενόμενον
φρονεῖν, φρονικῶν ἐχόντα τῶν περὶ τὸν αὐτόν
δείκνυσται τὸ, ἐξ εἰς ὅτων, καὶ ἀγνοῶσιν οἱ αὐτοὶ
τῶν τῆς φωνῆς αὐτῶν μακρῶν. ἡ γὰρ φωνὴ ἐμπολι-
τῶν δὲ εἰς τὸ, εἰς ἡμῶν τὸν ἀφαιρέσει. εἰ τῶν
ἡμεῶν ἀληθὲς τὸ, πάντα εἰ αὐτὸ ἐχόντα, δὴλον ὅτι ἔστι
αἰών, καὶ χρόνος, καὶ ἀφαιρέσει, ἔστι, ποτε, ἐν οἷς τὸ.
εἰς ἡμῶν, ἀφαιρέσει, εἰ αὐτὸ ἐχόντα. ἔστι πῶς εἰς ἀπ-
τατον, τὸν καὶ χρόνος, καὶ αἰώνας, καὶ καιροὺς, ἐν οἷς
τὸ, εἰς ἡμῶν, συμπεφυρται, ποιῶντα, αὐτὸν πᾶν μὴ αἰ-
νά λέγειν; ἀφαιρέσει γὰρ καὶ πάσης ἀμαρτίας αἰά-
πλεων, τὸν αἰώνον ἡμεῶν ἡμῶν, αὐτὸν μετὰ ἡμεῶν
λέγειν τῆς ἐκείνου ἡμεῶν· περὶ ἧς γὰρ, κατ' αὐ-
τοῦς, τῆς τῶν ὅλων δημιουργήσεως ὁ θεὸς σοφίας, ἐκεί-
νο τὸ ἀφαιρέσει, ἐν ᾧ φασὶ μὴ γεννηθῆναι τὸν υἱὸν τοῦ
πατρὸς, ψευδομένης, κατ' αὐτοῦς, ἔστι τῆς πρώτης
αὐτῶν εἶναι πάσης κτίσεως ἀναρχοῦς γενεῆς.
συμ-

E

ὁμοφρονῶν τῷ πνεύματι θεῷ καὶ ὁ μεγαλοφρονῶν
 τῆς Παύλου φάσκων περὶ αὐτοῦ· ὅτι ἐστὶν κληρονό-
 μου πάντων, δι' οὗ καὶ τοὺς αἰῶνας ἐποίησεν· ἀλλὰ
 καὶ ἐν αὐτῷ ἐκτίσθη τὰ πάντα τὰ ἐν τοῖς αἰῶσι,
 καὶ τὸ πρῶτον τῆς γῆς, τὰ ὄρατα, καὶ τὰ ἀόρατα, ἢ τὰ
 δεξιά, ἢ τὰ ἐξουσία, ἢ τὰ κυριότητα, ἢ τὰ θρόνοι·
 πάντα δι' αὐτοῦ, καὶ εἰς αὐτὸν ἐκτίσθη, καὶ αὐτὸς ἐστὶν
 πρὸ πάντων, ἀσβεστέως αὐτῷ φανεῖται τῆς ἐξ ἐκ-
 τήτων ὑποστάσεως· ἀνάγκη τὸν πατέρα αὐτοῦ εἶναι
 πατέρα· ἐστὶ δὲ πατὴρ αὐτοῦ, παρόντος τοῦ υἱοῦ,
 διὸ χρηματίζει πατὴρ· αὐτοῦ δὲ παρόντος αὐτῷ τοῦ
 υἱοῦ, αὐτοῦ ἐστὶν ὁ πατὴρ τέλειος, ἀνελκυστὴς τυχαί-
 ων ἐν τῷ καλῷ, οὐ χροικῶς, οὐδὲ ἐκ διασ-
 ματος, οὐδὲ ἐξ ἐκτῆς ὄντων ἡμετέρας τὴν μονοθεῖαν
 ἡμῶν· τί δὲ ἐκτῆς αὐτοῦ τὸ λέγειν, ποτὶ μὴ εἶναι τὴν
 σοφίαν τοῦ θεοῦ, τὴν λέγουσαν· ἐγὼ ἡμεῖς παρὰ
 αὐτῷ ἀρμόζουσα, ἐγὼ ἡμεῖς ἢ προσέχαιρον; ἢ
 τὴν διδάσκον τοῦ θεοῦ μὴ ἀπαρῆκεν ποτὶ, ἢ τὴν
 λόγον αὐτοῦ ἡκρωτηριάζον ποτὶ, ἢ τὰ ἄλλα, ἐξ ὧν
 ὁ υἱὸς γινώσκειται, καὶ πατὴρ χαρακτηρίζεται;
 τὸ γὰρ ἀπώροισμα τῆς διόξεως μὴ εἶναι λέγειν,
 πτωχεύει καὶ τὸ πτωχόπυτον φῶς, οὐ ἐστὶν ἀπώ-
 ρισμα· οἱ δὲ καὶ ἡ εἰκὼν τοῦ θεοῦ ἐκ τῆς αὐ-
 τῆς ὁμοιοῦς οὐδὲ οὐ ἐστὶν εἰκὼν τοῦ θεοῦ, ἐστὶν αὐτοῦ·
 ἀλλὰ καὶ τῷ μὴ εἶναι τὴν τῆς ὑποστάσεως τοῦ θεοῦ
 χαρακτηριστήρα, πτωχεύει καὶ κακῶς ὁ πάντως παρὰ
 αὐτῷ χαρακτηριζόμενος· ἐξ ὧν ἐστὶν ἰδεῖν τὴν
 ὁμοιοῦσαν τοῦ ζωτῆρος ἡμῶν, οὐδεμίαν ἔχουσαν κοι-
 νωσίαν πρὸς τὴν τῶν λοιπῶν ὁμοιοῦσαν· ἐν τρε-
 πῶν γὰρ ἡ ἀρρητος αὐτοῦ ὑπόστασις, ἀσυγκρίτη
 ὑπεροχὴ ἐξελίχθη ὑπερεκτεταμένη πάντων, οἷς αὐ-
 τὸς τὸ εἶναι ἐχθροῦ οὕτως καὶ ἡ ὁμοιοῦς αὐτοῦ πα-
 τὴρ φύσιν τυχαίως τῆς πατρικῆς θεότητος, ἀ-
 λέκτα ὑπεροχὴ διαφέρει τῶν δι' αὐτὸν θείων ὁμοι-
 οτήτων· ὁ μὲν γὰρ ἀτρέπτου φύσεως τυχαίως,
 τέλειος ὢν καὶ διὰ πάντων ἀνενδεής· οἱ δὲ τῇ εἰς
 ἐκείνους τρεπῶν ὑποκείμενοι, τῆς πρὸς αὐτοῦ
 βοηθείας δεῖνται· τί γὰρ αὐτοῦ καὶ προσέψαι ἔχοι ἢ
 τοῦ θεοῦ σοφία; ἢ τὴν προσλαβεῖν ἢ αὐτοαλήθεια,
 ἢ ὁ θεὸς λόγος; πῶς αὐτοῦ ἔχοι βελήτωθῆναι ἢ ζῶν·
 τὸ ἀληθινὸν φῶς; οἱ δὲ ποτὶ, πῶς παλαιοὶ ἀφύ-
 σικον τυχαίως, μωρίας ποτὶ διελκικλὴν χρίσθαι
 τὴν σοφίαν; ἢ τὴν τοῦ θεοῦ διδάσκον ἀδελφείαν
 πτωχεύει καὶ ἢ ἀλογία τὴν λόγον ἀμαυροῦν
 καὶ ἢ τῷ ἀληθινῷ φῶτι ἐπιμιχθῆναι σκοτὶς; πο-
 τὶ μὲν ἀποστόλου αὐτὸν λέγοντος· τίς κοινωνία φω-
 τὸς πρὸς σκοτὶς, ἢ τίς συμφωνία Χριστοῦ πρὸς βε-
 λίαλ; ποτὶ δὲ Σολομῶντος, ὅτι ἀδυνάτου αὐτοῦ εἶναι
 μέχει πρὸς ἐννοίας ἀρεθίσθαι ὁδοῦς ὁφείας ὅτι πῆ-
 ρας, ἢ τίς καὶ Παύλον ἐστὶν ὁ Χριστός· οἱ δὲ κτισμα-
 τὰ αὐτοῦ τυχαίως, αὐθροῦντι καὶ ἀγγελοι,
 καὶ ἀλογίας εὐλογίας πτωχεύει, ἀρετῆς ἀσύν-
 μετοι καὶ νομίμοις ἐντολαῖς, πρὸς τὸ μὴ ἀμάρταναι·
 διὸ δὲ ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός φύσις καὶ πατὴρ
 ὁυός

A est. Accedit codex Paulus, qui de eo his congruen-
 tia, voce clarissima fundit. sic enim ait: Quis
 posuit heredem omnium, per quem & facta con-
 didit. Quin etiam in eo condita sunt omnia, &
 quae in caelis, & quae in terra, visibilia & invisibilia,
 siue principatus, siue potestates, siue dominatio-
 nes, siue throni; omnia per ipsum, & in ipsum
 condita sunt, & ipse est ante omnia. Quo circa
 cum illud, Ex nihilo, seu, Ex his quae non sunt, non
 sine summo scelere & impietate positum sit; ne-
 cessario sequitur Patrem semper patrem fuisse.
 Atque est pater semper, cum habeat filium, ob
 quem vocatur pater; & cum sit ei semper filius,
 est semper pater, perfectus, atque in ipso quod
 vere bonum est, expletus omnibus suis partibus;
 qui Filiū vnigenitum neque in tempore, neque ex
 intervallo temporis, neque ex nihilo genuit. Qui
 igitur fieri potest, ut non sit impium dicere, quo-
 dam tempore sapientiam Dei non fuisse, cum lo-
 quatur de se: Ego eram apud illum componens;
 ego eram cui adgaudebat? aut virtutem Dei ali-
 quando non fuisse, aut verbum eius mancum fuisse
 aliquando, aut alia negare, ex quibus & Filius
 cognoscitur, & Pater velut notis quibusdam di-
 scernitur? Nam cum quis splendorem gloriæ ne-
 get esse, tollit simul & primariam lucem, cuius est
 splendor. Quod si porro imago Dei non erat sem-
 per; liquet neque illum, cuius imago est, semper
 fuisse. Quin etiam cum dicitur formam subsisten-
 tiae Dei non esse, tollitur vna etiam ille qui omni-
 no ab ea figuratur. Vnde licet perspicere Salua-
 toris nostri proprietatem, qua filius est, nihil cū
 aliorum filiorum proprietate habere commune.
 Nam quemadmodū inexplicabilis eius subsisten-
 tia propter eximiam & singularem ipsius excel-
 lentiam ostenditur rebus praestare omnibus, qui-
 bus ipse essentiam tribuerit; pari etiam ratione
 quae eiusdem est (ut ita dicam) filiatio, quae est se-
 cundum naturam paternae diuinitatis, ineffabili
 praestantia antecellit eorum filiationi, qui per ip-
 sum in filios adoptantur. Nam ille cum sit natura
 plane immutabilis, omnis in se perfectionis cumu-
 lum habens, non est vilius plane rei indigens: hi
 autem cum conuersioni vtroulibet subiecti sint, il-
 lius egent auxilio. Qui enim fieri potest, ut Dei
 sapientia vltos progressus faciat, aut ipsa veritas,
 omninoque ipsum Dei Verbum sibi aliquid assu-
 mat? aut quomodo ipsa vita, lux vera praestabi-
 lior fiat? Quod si ita se habet, quanto magis re-
 pugnat naturae, ut sapientia stultitiae aliquando
 capax sit; aut potentia Dei implicetur imbecil-
 litate, aut obscuretur temeritate ratio, aut tene-
 brae denique cum vera luce commisceantur? praesertim
 cum & Apostolus simili causa adductus dicat:
 Quae societas luci ad tenebras, aut quae con-
 uentio Christo ad Belial? Et Salomon quoque,
 quod fieri nequit, ut vel cogitatione comprehen-
 datur via serpentis super petram, quae est, ut Pau-
 lus censet, Christus. Qui autem sunt eius creatu-
 ra, ut homines & angeli, benedictionem accipere
 ut in dies proficerent, ut virtutibus mandatisque
 in lege praescriptis exculsi exercitatioque non in vi-
 tia dilaberentur, ad eum plane finem, ut Domi-
 nus noster Iesus Christus, qui est Patris natura
 filius,

Hebr. 1.4.
 Coloss. 1.4.
 16.

Proem. 8. d.
 30.

Hebr. 1.4.

Ibid.

1. Cor. 8.4.
 14.
 Proem. 30.
 1. Cor. 10.
 1. Cor. 10.
 1. Cor. 10.

Conc. gen. tom. j.

B j filius,

οὐκ ἐστὶ τὸ ἐγὼ καὶ ὁ πατήρ ἐν ἑσμήν. ὅπερ Φησὶν ὁ κύ-
ριος, οὐκ πατήρ ἐαυτὸν ἀναγορεύων, οὐδὲ τις τῶ ὑπο-
στάσι δύο φύσεις, μίαν εἶναι σφαιρίδιον· ἀλλ' ὅτι τὴν
πατρικὴν ἐμφέρειαν ἀκριβῶς πίφουκε (ὥς ἐστιν ὁ υἱὸς
τοῦ πατρὸς, τὴν καὶ πάντῃ ὁμοιότητά. αὐτὸς ἐκ φύσεως
δοξαμαζόμενος, καὶ ἀποδεδειγμένος εἶναι τὸν πα-
τρός τυγχάνων, καὶ τοῦ πρωτοτύπου ἐκτυπος χα-
ρακτήρ. ὅθεν καὶ τῷ τῶν καὶ τῶν πατρικῶν παρῶντι ἰδῶν φι-
λίππῳ ἀφ' ἑσθ' ὁ κύριος ἐμφανίζεται. πρὸς δὲ λέ-
γοντα· δι' ἡμῶν ἡμῶν τὸν πατέρα, λέγει· ὁ ἰσχυρὸς
ἐμὲ, ἰσχυρὸς τὸν πατέρα, ὡς περὶ δι' ἐσθ' ἡμῶν ἀκκλησιῶν
καὶ ἐμὲ ψυχῆς, θείας ἐκείνης αὐτὸς θωρουμένου ὅ-
πως πατὴρ, ὃν ὁμοίον ἐν ψαλμοῖς οἱ ἀγιοτάρι φασὶν·
ἐν τῷ φωτί σου ὁψόμεθα φῶς. διὸ δὲ καὶ ὁ υἱὸς
τὸν υἱόν, ἡμεῖς τὸν πατέρα, καὶ ἐκείνους· πᾶσι γὰρ ἀ-
σβήτης φωνὴ εἰς τὸν υἱόν λέγειται τολμαμένη, εἰς
τὸν πατέρα τὴν ἀναφορὰν ἔχει. καὶ τὴν λαοὶν ἐπὶ
θαυμαστίαν, ὃ μέλλω γράφειν, ἀγαπητοί, αἵ τας κατ'-
ἐμοῦ ψάλλουσιν διαβολαί, καὶ τοῦ δοσβεστάρι ἡ-
μῶν λαοὶ ἐκρήσονται· οἱ γὰρ καὶ τῆς θείας τοῦ
υἱοῦ τοῦ θεοῦ ἀποδεδειγμένοι, οὐδὲ τις κατ' ἡ-
μῶν ἀχθίζουσιν παροινίας παρατρύπῃ λέγειν· οἱ
γὰρ οὐδὲ τῶν ἀρχαίων ἱνάς συγκρίνουν ἑαυτοῖς ἀξί-
σιν, οὐδὲ οἱς ἡμεῖς ἐκ παίδων ὁμιλήσαμεν διδασκα-
λοις, ἐξισούσας ἀνέχοντες, ἀλλ' οὐδὲ τῶν νῦν πνε-
υματικῶν συλλειτουργῶν ἱνάς εἰς μέτρον σοφίας ἡγοῦν-
ται, μόνοι σοφοὶ καὶ ἀκτήμενοι καὶ δογματῶν δι-
δοῦντες λέγοντες εἶναι, καὶ αὐτοῖς δοξασι καλύφου-
μενοι, ἀπὸ τοῦ τοῦ τῶν ὑπο τὸν ἥλιον ἰπὲρ πίφου-
μεν ἐλθεῖν εἰς ἐνοίαν. αἱ αὐτοῖς τὸν καὶ ἐμῶν
μανίας, καὶ μελαγχολικαῖς ἡμεροσμένης δόξης κε-
κῆς, καὶ σατανικῶν φρονήματις εἰς τας αἰσίου αὐ-
τῶν ψυχὰς κατακυριεύουσιν. οὐ κατ' ἡμῶν αὐτοῖς
ἢ τῶν ἀρχαίων γραφῶν φιλόθεος σφαιρίδιον, οὐδὲ ἢ
τῶν συλλειτουργῶν συμφωνίας περὶ Χριστοῦ ἀλάβεια
τὴν κατ' αὐτὸς θεογονίαν αὐτῶν ἡμαυρώσιν. ὡν οὐ-
δὲ τις δαιμόνια τῆς αἰσίου ἐκείνης ἀνέστη, φωνὴν
βλασφημῶν καὶ τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ ἐπὶ τὴν φυλατ-
τόμενα. Ταῦτα μὲν οὐκ ἡμῶν καὶ τὴν παροῦσαν δύ-
ναμιν· ἀπὸ τῆς περὶ τὸν καὶ τὸν ἀπαμειβόμενον ὑλα-
κῆ κατὰ τοῦ Χριστοῦ κοινωμένου, καὶ τὴν εἰς αὐ-
τὸν ἀσβεστίαν ἡμῶν σπουδαίαν προθεσίαν. φα-
σὶ γὰρ ἡμεῖς οἱ φιλῶντες ἐφ' ἡμεῖς μύθων, δο-
ξαφομένους τὴν ἐξ ἐσθ' ἐνταῖν ἀσβεστὴ καὶ ἀχαρὸν
καὶ Χριστοῦ βλασφημίαν, ἀγνήτῃ διδασκάν δύο,
ἐλθόντες ἡμῶν λέγοντες εἶναι οἱ ἀπαμειβόμενοι, ἢ ἐξ ἐσθ'
ἐνταῖν αὐτὸν εἶναι φρονεῖν, ἢ πάντως ἀγνήτῃ λέγειν
δύο, ἀγνοῦντες οἱ ἀσκητοὶ, ὡς μακρὸν αὐτὸν ἐπὶ μετὰ τὸν
πατέρα ἀγνήτην, καὶ τὸ κῆρυξεν τὸν αὐτὸν ἐξ ἐσθ'
ἐνταῖν, λογικῶν καὶ ἀλόγων ὡς μεστὰ δόξου φύ-
σις μοιολογῆς, δι' ἧς τὰ ὅλα ἐκ ἐκ ἐνταῖν ἐκίχθη ὁ πα-
τήρ

tum intersit inter Patrem qui ingenitus est, & res ab eo conditas ex nihilo, siue rationis sint parti-
cipes illa quidem, siue expertes. Inter quæ duo, natura vnigenita media interposita, per quam Pa-

A cuius generis sunt illa: Ego & Pater vnum sumus. Quam sententiam dum protulit Dominus, non se
Patrem appellavit, neque duas secundum hyposta-
sim naturas, vnā esse declaravit; sed quod Patris
Filius ipsam Patris effigiem plene atque perfecte
retinere & seruare soleat; quippe cum eius simi-
litudinem natura in se impressam habeat, & per-
fecta sit Patris imago, & expressa figura primarij
illius exemplaris. Vnde Dominus Philippo quo-
dam tempore Patrem eius videre cupienti, dicen-
tique: Ostende nobis Patrem; aperte common-
strat: Qui vidit me, vidit & Patrem; quandoqui-
dem Pater per ipsum, velut per speculum purissi-
mum, idemq. animatum, in quo Dei exprimitur
& elucet imago, manifeste cernitur. Filium porro
Patri similem, in Psalmis pronuntiatū memorant
sanctissimi viri, in quibus scriptum est: In lumine
tuo videbimus lumen. Quapropter qui honorat
Filiū, honorat & Patrem: idq. plane merito,
nam omnis vox impia, quæ temere contra Filium
profertur, in Patrem quoque recidit. Atque
nemini mirum debet videri, fratres charissimi,
(hoc enim quoque persequi animus est) si fal-
sas confectasq. tum contra me, tum contra po-
pulum nostrum sanctissimum criminationes dein-
ceps exposuero. Nam qui aciem ad diuinitatem
Filij Dei oppugnandam instruxerint, non mirum
si nos contumeliosis maledictis lacerare non ve-
reantur. Qui etiam neminem volunt ex antiquis
Patribus sibi cōparari, neque illis, quibus nos ab
ineunte ætate vli sumus præceptoribus, se pares
existimari sinunt; immo ne vnum quidem colle-
garum nostrorum vel ad mediocrem sapientiam
peruenisse censent; sed se solos sapientes, solos
egestatem voluntariam sectantes, solos dogma-
tum inuentores, & sibi solis ea doctrine patefacta
esse mysteria, quæ in nullius vnquam sub sole co-
gitationem ac mentem venerint, arbitrantur. O
impiam arrogantiam; o insaniam immensam; o
inanem gloriam cum furore coniunctam; o spi-
ritus plane satanicos, qui impijs eorum animis
velut callum malitiæ obduxere. Non diuina ve-
terum scripturarum claritas vllū ipsis incussit
pudorem; non consentiens collegarum, & pia de
Christo doctrina eorum audaciā repressit: quo-
rum scelus nefarium ne dzmones quidem (quippe
qui sedulo caueant, ne vllam omnino maledi-
cam & cōtumeliosam vocem contra Filium Dei
eloquantur) omnino ferre videntur. Ista a nobis
pro virili nostra parte in præsentia allata sunt ad
eos coarguendos, qui in tam inepto contra Chri-
stum latratu, tamquam in puluere se exercent, &
nostræ erga illum pietati falso obtrectare nitun-
tur. Nam isti ridicularum fabularum inuentores
asserunt, nos dum blasphemiam illam impiam, &
a nemine vnquam litteris proditam, nimirum
quæ Christum filium Dei ex nihilo ortum prædi-
cat, auersamur, duo ingenita tradere: atque, quæ
est eorum inscitia, dicunt necesse esse alterum ex
duobus istis statuere, nempe vel cum ex nihilo
creatum, vel omnino duo esse ingenita: si qui-
dem propter inertiam ignorant prorsus, quan-
tum intersit inter Patrem qui ingenitus est, & res ab eo conditas ex nihilo, siue rationis sint parti-
cipes illa quidem, siue expertes. Inter quæ duo, natura vnigenita media interposita, per quam Pa-

Joan. 10.

f. 30.

Joan. 14.

f. 30.

Psalm. 35. 6.

10.

* ἰσχυρὸς, ἐπὶ
πνεύματι

Conc. gen. tom. j.

B. ij. ter

εἰς τὴν καπερναίου λέγοντες, ὅτι πολλοὶ ἐλπί-
 ζομένη λαίπρη τῶ, καὶ τὸ, αἰ, καὶ τὸ, πρὸς αἰώνων· ἄ-
 περ δ' αὖτ' ἐστὶ ταῦτα τῶ ἀγγηγόν. ἀκούω τῶ μὲν
 ἀγγηγόν πατρὶ οἰκῶν ἀξίωμα Φυλακτίου, μηδεὶα
 εἶναι αὐτῶ τῶ αἰπὸν λέγοντες· τῶ ἵψ τῶ ἀρμό-
 ζου ἡμῶν δόξα μνησίου, τῶ ἀρχόν αὐτῶ πρὸς
 πατρὸς γένεσιν ἀπαγγέλλας· καὶ ὡς ἐφ' ἡμῶν αὐτῶ
 αἰβας δόξα μνησίου, μόνον δόξα βῶς ἐ δ' ὀφείμους τῶ,
 καὶ, ἐ τὸ, αἰ, ἐ τὸ, πρὸς αἰώνων, λέγοντες ἐπ' αὐτῶ· τῶ
 μὲν τῶ γένεσιν αὐτῶ μὴ παρατρίμνιοι, ἀλλὰ τῶ ἱ-
 κῶν καὶ τῶ χαρακτῆρ' ἐ πατρὸς ἀπαγγέλλας μνησίου
 ἐμφέρμα καὶ πάντα ἀπαγγέλλας· τῶ ἀγγηγόν τῶ
 πατρὶ μόνον ἰδίωμα παρῶναι δόξα ζόντες, αὖτ' ὅτι
 αὐτῶ φάσκοντες ὡς σωτῆρος· ὁ πατὴρ μὲν μαίζων μὲν
 ἐστὶ. πρὸς τῶ δόξα βῶ τῶ τῶ πατρὸς ἐ ὑπὸ δό-
 ξῃ, καθὼς ἡμῶς αἱ γένεσι γράφαι διδάσκουσιν, ἐν πρὸς
 μὲν ἀγίων ὁμολογούμεν τὸ καμῖον πύς τῶ πῶ
 λαίπρη δόξα ζόντες ἀγίους ἀνθρώπους, καὶ τῶς τῶ
 πύς καμῖος καμῖος καμῖος γένεσι. μὲν ἐ μὲν καμῖο
 λαίπρη, τῶ δόξα λαίπρη ἐκκλησίαι, ἀκαθάρτοι μὲν
 αἰ, καὶ πύς ὁ χῶσμος αὐτῶ πύς λαίπρη βυλῶν, ὡς
 φέρει τῶ πύς τῶ ἐπὶ δόξῃ αὐτῶ βυλῶν ἐπὶ αὐτῶ
 πύς, ἀκαθάρτοι ἡμῶς καμῖος ἀκαθάρτοι ἐ οἰκῶν αὐ-
 τῶ αὐτῶ, ἀκαθάρτοι βυλῶν· ἡμεῖς τῶ, ἐγὼ νεκρῶ καὶ πύς
 πύς μὲν. καὶ ἐπὶ ἐκ νεκρῶν αὐτῶ πύς οἰδαμεν, ὡς ἀ-
 παγγέλλας γένεσιν ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, σῶμα
 φέρων ἀκαθάρτοι ἐ ἐ δόξα ἐκ τῶς γένεσιν Μα-
 ρίας, ὅτι πύς λαίπρη τῶ αἰώνων ἐς ἀγίτησιν ἀμαρτίας
 ἐκκλησίαι τῶ γένεσι τῶ ἀνθρώπων, σῶμα ζόντες, καὶ
 δόξα ζόντες, ἀλλὰ καὶ δόξα τῶς τῶ αὐτῶ γένεσιν ἡμῶν
 γένεσιν, αἰσῶν ἐκ νεκρῶν, ἀκαθάρτοι ἐ ἐ-
 ρατοῖς, καμῖος ἐκ δόξα τῶ μεγαλοκῶν ἐ γένεσι.
 ταῦτα ἐκ μέρους ἐκ δόξα τῶ δόξα τῶ, τὸ καθ' ἑ-
 καστὸν ἐκ ἀκαθάρτοις γράφαι φέρων, ὡς ἐφ' ἡμῶν, ἡ-
 ται ὡς μὲν, ἀλλὰ τὸ μὲν τῶ ἱερῶν ὑμῶν τῶ λαί-
 πρησιν αὐτῶ. ταῦτα διδάσκουσιν, ταῦτα κηρύττε-
 μιν, ταῦτα τῶ ἐκκλησίας τῶ δόξα λαίπρη δόξα τῶ.
 ὑπὲρ ὧν ἐ δόξα λαίπρη, τῶ ἐξόμνους αὐτῶ βυλῶν
 μνησίου ἡμῶν πύς πύς, καὶ ἀκαθάρτοι αὐτῶ
 καμῖος, τῶ ἐ αὐτῶ ἐλπίδα μὴ δόξα λαίπρη αὐτῶ
 ἐκκλησίαι γένεσιν οἱ ἀμφοῖ τῶ ἀρῶν καὶ ἀκαθάρτοι, ἐ οἱ
 τῶ ἀκαθάρτοι αὐτῶ πύς, ἀκαθάρτοι τῶ ἐκ-
 κλησίας, ἀκαθάρτοι γένεσιν τῶ δόξα βῶς ἡμῶν διδά-
 σκαλίας, καὶ τῶ μακάριον Παῦλον λέγοντες· ὅτι πύς ὑ-
 μῶς ἀκαθάρτοι τῶ πύς λαίπρη, ἀκαθάρτοι ἐστὶν,
 καὶ ἀγγέλος ἐκ ἀκαθάρτοι ἐστὶν αὐτῶ πύς. ἀλλὰ ἐ ὅ-
 τῶ ἐπὶ δόξα λαίπρη, καὶ μὴ πύς τῶ τῶ ὑμῶν
 λόγους ἐ καμῖος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστός, ἐ τῶ κατ' ἀκαθάρ-
 τῶν διδάσκαλίας, πύς τῶ μὲν δόξα λαίπρη, ἐ
 πύς τῶ. τῶ πύς ἐ ἀκαθάρτοι πύς δόξα τῶ ἀκαθάρ-
 τῶν, μὲν ὑμῶν δόξα λαίπρη, μὲν αὐτῶ τῶ
 λαίπρη, ἡ γράφαι ὑμῶν ὑπ' αὐτῶ. πύς τῶ οἱ γένε-
 τῶ ψύδου, ἀκαθάρτοι καὶ μὴ λαίπρη. πύς τῶ
 γένεσι πύς, ἐ δόξα ἐπὶ αὐτῶ δόξα, ἡ τῶ τῶ
 λαίπρη

cognita, iam obscurari; est sanè perspicuum, quòd
 illud, Erat, semper, & ante saecula, longe abest ab
 eo quod illi expectant: quæ quidem cuiuscumque
 generis sint, non sunt idem cum Ingenito: ac pro-
 pterea & dignitas quæ est ingeniti Patris pro-
 pria, ei seruanda est, dicendumq. nullum ipsi esse
 eius essentia causam; & honor Filio debitus ei
 tribuendus, assignandaq. illi generatio à Patre
 initio carens. Et cum hunc illi honorem, quan-
 tum in nobis est, tribuimus, has voces, Erat, sem-
 per, & ante saecula; pie & sancte, cum de eo loqui-
 mur, proferimus: non tamen ut quidquam de eius
 diuinitate detrahamus, sed ut exquisitam omni-
 no imagini & figuræ Patris attribuamus simili-
 tudinē, & Ingeniti vocabulum Patri, utpote eius
 solū proprium, adscribendum propterea existi-
 memus, quòd Saluator ipse dicit: Pater maior
 me est. Ac præter istam piam de Patre & Filio
 sententiam, vnum præterea Spiritum sanctum,
 sicut nos docent sacræ litteræ, confitemur; qui
 non modo sanctos homines veteris Testamenti,
 sed etiam diuinos noui Testamenti doctores in-
 nouauit. Ecclesiam porro vnā solam catholi-
 cam & Apostolicam agnoscimus; quæ sicut num-
 quam expugnari potest, etiam si totus mundus
 eam oppugnare instituat; sic omnem impiam he-
 reticorum incursionem euincit at profligat;
 quandoquidem eius Dominus nos efficit satis
 animosos, dum clamat: Confidite, ego vici mun-
 dum. Quinetiam credimus ex mortuis resurre-
 ctionem, cuius primitiæ fuit Dominus noster
 Iesus Christus, qui corpus non specie adumbra-
 tum, sed verum ex Deipara Maria sumpsit: qui in
 fine saeculorum inter homines ad delenda peccata
 versatus est: qui crucifixus est, & mortuus, sine
 vlla diuinitatis imminutione: qui resurrexit à
 mortuis, ascendit ad cælos, & sedet ad dexteram
 maiestatis Dei. Ista quidem ex aliqua parte epi-
 stola complexus sum, quandoquidem singula ac-
 curate litteris prosequi, absurdum, ut dixi, ideo
 sum arbitratus, quòd eadem res vestras pias ac
 studiosas mentes minime fugiant. Ista docemus,
 ista prædicamus, ista sunt Apostolica Ecclesiæ
 dogmata, pro quibus mortem oppetere non du-
 bitamus: nec vero moramur eos, qui nos ad hæc
 eiuranda & retractanda compellere student; & li-
 cet nos tormentis cogere aggrediantur, non ta-
 men spem, quæ in hac fide est, abijciemus. Cui
 doctrinæ Arius, Achilles, & reliqui pariter ve-
 ritatis hostes refragati, Ecclesia exturbati sunt;
 quippe cum sint à pia nostra doctrina prorsus
 auersi, iuxta illam beati Pauli sententiam: Si
 quis vobis euangelizauerit præter id quod acce-
 pistis, anathema esto, licet angelum è cælo se
 simulet. Quin etiam, si quis aliud doceat, non
 accedat sanis sermonibus Domini nostri Iesu
 Christi, & doctrinæ quæ secundum pietatem est,
 is inflatus est, nihil sciens. & quæ sequuntur.
 Istos vero à fratribus anathemati addictos nemo
 vestrum excipiat; neque eorum verba vel scri-
 pta audire sustineat. omnia enim nō aliter atque
 præstigiatores ementiuntur; veritatem loqui
 nolunt. Nam per vrbes circumcursant, non alio
 quidem studio adducti, quàm ut amicitia ob-
 Conc. gen. tom. j. B iij centu,

Ioh. 14. 1.
 28.

Ioh. 16. 4.
 29.
 1. Cor. 15.
 6. 20.

Galat. 1. 8.

1. Tim. 6.
 4. 3.

THE
JOURNAL
OF
THE
ROYAL
ANTHROPOLOGICAL
INSTITUTE

VOL. 10
PART 1
1910

THE
JOURNAL
OF
THE
ROYAL
ANTHROPOLOGICAL
INSTITUTE

VOL. 10
PART 1
1910

THE
JOURNAL
OF
THE
ROYAL
ANTHROPOLOGICAL
INSTITUTE

VOL. 10
PART 1
1910

THE
JOURNAL
OF
THE
ROYAL
ANTHROPOLOGICAL
INSTITUTE

VOL. 10
PART 1
1910

THE
JOURNAL
OF
THE
ROYAL
ANTHROPOLOGICAL
INSTITUTE

VOL. 10
PART 1
1910

THE
JOURNAL
OF
THE
ROYAL
ANTHROPOLOGICAL
INSTITUTE

VOL. 10
PART 1
1910

ἐκαστὴν ἐπαρχίαν ὁπισκόπων, κραπίτω ἡ γυνὴ καὶ τὸν κανόνα τὸν ἀναγορεύοντα, τὸς ὑφ' ἐτέρων ἀποβληθέντας, ὑφ' ἐτέρων μὴ προσέδοται. ἐξέταξε δὲ, μὴ μικροψυχία, ἢ φιλονεικία, ἢ ἡνὶ πιαύτη ἀνδρία ὁ ὁπισκόπου ἀποσυνάγωγος γογγύοντα, ἵνα οὐ τὸ πᾶν πρὸς πᾶσι ἐξετάσῃ λαμβάνει, καλῶς ἔχον ἰδοῖεν, ἐκαστὸν ἐν αὐτῷ καὶ ἐκαστὸν ἐπαρχίας δις τὸ εἶναι σωδὸς γίνεσθαι ἵνα κοινῇ πάντων τῶν ὁπισκόπων τῆς ἐπαρχίας ὅτι τὸ αὐτὸ συναγομένον, τὰ πιαύτα ζητήματα ἐξετάζουσιν. Ἐ οὕτως οἱ ὁμολογουμένως προσεκεκρυφτες τῷ ὁπισκόπῳ, καὶ λόγον ἀκρινώτερον τῷ πᾶσι εἶναι ὁδῶσι, μέχρις αὐτῶν πρὶν τὸ ὁπισκόπων δοῖν τὴν Φιλανθρωπίαν ὑπὲρ αὐτῶν ἐκείνῳ ψῆφον. αἱ δὲ σωδοὶ γινώσκουσιν, μία μὲν πρὸ τῆς πασσεως, ἵνα πᾶσι μικροψυχίας ἀναρμενίας, τὸ δὲ κατὰ τὸν προσφύοντα τῷ ἱερεὶ δότι τὸ πᾶν τὸ μετὰ τὸν καὶ τὸν.

K A N. ε.

Τὰ ἀρχαῖα ἐστὶν κραπίτω, τὰ ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ Λιβύῃ, καὶ Πεντάπολιν ὡς τὴν Ἀλεξανδρείαν ὁπισκόπων πᾶσι τῶν τούτων ἔχον τὴν ἐξουσίαν ἐπὶ τῇ καὶ τῷ ἐν τῇ ῥῳ μὴ ὁπισκόπων ἔστω σωδὸς ἐστὶν, ὁμοίως δὲ καὶ τῷ Ἀντιόχειαν, καὶ ἐν τῇς ἀλλοδαῖς ἐπαρχίαις, τὰ πρὸς βίαν (ἀξιοῦσι τῆς ἐκκλησίας καὶ ὅλας τὰς πρὸς ἄλλον ἐκείνο, ὅτι οἱ πᾶσι χωρὶς γυνῆς ὁ μητροπολίτου γέννηται ὁπισκόπος, τὸν πρὸς τὴν ἡμετέραν σωδὸς ὡς μὴ δὲ ἵνα ὁπισκόποι, ἵνα μὲν τῇ κοινῇ πᾶσι τῶν ψῆφον διλόγῳ ἔστω, καὶ κατὰ κανόνα ἐκκλησιαστικῶν δὲ οὐ, ἢ τῆς δι' οἰκίαν Φιλονεικίας ἀντιλέγων, κραπίτω ἡ τῶν πλεόντων ψῆφος.

K A N. ζ.

Επὶ δὲ σωδὸς κεκατέστη καὶ τῷ σωδὸς ἀρχαῖα, ὡς τὴν ἐν Αἰλίας ὁπισκόπων ἡμετέρας, ἐχέτω τῷ ἀναλαθῆναι τὴν ἡμετέραν (ὡς μὲν ὁ οἰκίου ἀξιώματος.

K A N. η.

Περὶ τῶν ὀνομαζόντων μὲν ἑαυτοὺς καθερούς πᾶσι, πρὸς ἀρχομένους δὲ τῇ καθολικῇ καὶ ἀποστολικῇ ἐκκλησίᾳ, ἵνα τῇς ἀξίας καὶ μεγάλης σωδὸς, ὡς τὰ χρονοτυμένους αὐτοὺς, μὲν οὕτως ἐν τῷ κλήρῳ. πρὸ πάντων δὲ τὸ πᾶν ὁμολογήσῃ αὐτοὺς ἐγχαρῶς πρὸς αὐτὸν, ὅτι σωδὸς τῇς ἀναλαθῆναι τῆς τὴν καθολικῇ καὶ ἀποστολικῇ ἐκκλησίᾳ δόγμασι τὸ εἶναι, καὶ διζαίμοις κοινωνεῖν, καὶ τῆς ἐν τῷ διωγμῷ τῷ πᾶσι, ὅτι αὐτοὺς ἀναλαθῆναι ἐν πᾶσι τῆς δόγμασι τὴν καθολικῇ ἐκκλησίᾳ, ἐν δὲ μὲν οὐ πάντες εἰ τι ἐν κώμῳ, εἰ τι ἐν πόλεσιν αὐτοὶ μόνον ὡς ἐσκοινῶ χειροτονήσαντες, οἱ ὡς ἐσκοινῶ ἐν τῷ κλήρῳ ἔσονται ἐν τῷ πᾶσι. αὐτῶν χρονο. εἰ δὲ τὸ πᾶν τῆς καθολικῇ ἐκκλησίᾳ ὁπισκόπου ἢ πρὸς βίαν ὡς πρὸς ἀρχομένη πρὸς πᾶσι, ὡς ὁ μὲν ὁπισκόπος τῆς ἐκκλησίας ἐστὶν τὸ ἀξίωμα, ὁ δὲ ὁνομαζόμενος τῷ τῆς λεγομένοις καθερούς ὁπισκόπος, τὸ πρὸς βίαν ἡμετέρας ἐξέταξε, καὶ μὴ ἀναδοῦναι τῷ ὁπισκόπῳ τὴν ἡμετέραν ὀνομασίαν, ὡς αὐτὸ μὴ ἀρῶνται, ὡς πρὸς.

A quamque provinciam, sententia regularis obtineat, ut hi qui abijciuntur, ab alijs non recipiantur. Requiritur autem, ne pusillanimitate, aut contentione, aut alio quolibet Episcopi vitio videatur a congregatione seclusus. Ut hoc ergo decentius inquiratur, bene placuit, annis singulis per vnamquamque provinciam bis in anno concilia celebrari, ut communiter omnibus simul Episcopis congregatis provinciae, discutiantur huiusmodi quaestiones. Et sic qui suo peccauerint euidenter Episcopo, excommunicati rationabiliter ab omnibus estimantur, usquequo vel in communi, vel Episcopo placeat humaniorem pro talibus ferre sententiam. Concilia vero celebrentur, vnum quidem ante Quadragesimam Paschae; ut omni dissensione sublata, munus offeratur Deo purissimum: secundum vero circa tempus autumnii.

* Episcopo rursus congregationi placeat

C A N. VI.

Antiqua consuetudo servetur per Aegyptum, Libyam, & Pentapolim, ita ut Alexandrinus Episcopus horum omnium habeat potestatem; quia & urbis Romae Episcopo parilis mos est. Similiter autem & apud Antiochiam, ceterasque provincias, suis privilegia serventur ecclesijs. Illud autem generaliter clarum est, quod si quis praeter sententiam Metropolitanam fuerit factus episcopus, hunc magna Synodus definiuit, episcopum esse non oportere. Sin autem communi cunctorum decreto rationabili, & secundum Ecclesiasticam regulam comprobato, duo aut tres propter contentiones proprias contradicant, obtineat sententia plurimorum.

* quae est per Antium huius canonis in Concilio Chalced. ad. 16. Illud fuit hoc canonis. Quod Ecclesia Romana semper habuit primatum. Teneat autem & Aegyptus, & Libya, & Pentapolis Episcopus Alexandriae etc.

C A N. VII.

Quia consuetudo obtinuit, & antiqua traditio, ut Aeliaz Episcopus honoretur; habeat honoris consequentiam, salva Metropoli propria dignitate.

C A N. VIII.

De his qui se nominant Catharos, id est mundos, si aliquando venerint ad Ecclesiam catholicam, placuit sancto & magno Concilio, ut impositionem manus accipientes, sic in clero permaneant. Haec autem praeter omnibus eos scriptis convenit profiteri, quod catholicam & Apostolicam Ecclesiam dogmata suscipiant & sequantur; id est, & bigamis se communicare, & his qui in persecutione prolapsi sunt; erga quos & spatia constituta sunt, & tempora definita, ita ut Ecclesiae catholicae & Apostolicae placita sequantur in omnibus. Vbicumque vero siue in vicis, siue in civitatibus ipsi soli reperti fuerint ordinati; qui inveniuntur in clero, in eodem habitu perseverent. Vbi autem catholicae Ecclesiae Episcopo vel presbytero constituto, quidam ex illis adveniunt; certum est quod Episcopus ecclesiae habeat episcopi dignitatem. Is autem qui nominatur apud eos episcopus, honorem presbyterij possidebit: nisi forte placuerit Episcopo, nominis cum honore cense-ri. Si vero hoc ei minime placuerit, provide-

* aliquando nominabant

* ordine

* presbyteri

* πᾶσι

oppugnandum instruere, diuinitatem Saluatoris nostri inficiari, cum ceteris hominibus nihilo praestantiorem praedicare, vocibusque omnibus pro eius saluari in carne economia, & abiectio-
ne sui nostra causa suscepta, ex sacris litteris se-
lectis, iisdem impiam suam praedicationem cor-
roborare; & verba, quibus aeterna eius diuini-
tas & gloria vna cum Patre ineffabilis confirma-
tur, auersantes, subuertere nituntur. Quippe
impiam Gentilium & ludzorum de Christo opi-
nionem defendentes, suam ipsorum laudem
(quantum fieri potest) venari; & in quibus eis
ludibrio sumus, omnia enixe confectari student.
Seditiones porro in nos quotidie concitare,
graues ciere persecutiones, & interdum li-
tes per muliercularum impurarum sermones,
quas ipsi in fraudem impulerunt, intendere;
nonnumquam religionem Christianam, suas te-
nellas iuenculas per singulas plateas turpi-
ter circumducendo, grauissimis contumelijs
afficere: quin etiam inconfutilem & indissolu-
bilem Christi tunicam, quam carnifices nolue-
runt discindere, hi discerpere non dubitarunt.
Nos igitur (sicut scelerata eorum vita, & co-
natus execrabilis postulat) suffragijs omnium
tandem, licet sero propter rei ignoracionem
istud simus aggressi, Ecclesia, quae Christi di-
uinitatem sancte adoratur, illos eiecimus, vt ab
adoratione Christi deitatem minuantes. Ita-
que hi circumcurrere hac illac, quo nobis ob-
trecent, defecere ad collegas nobiscum, in
eadem fide consentientes, specie quidem pacis
& concordiae simulata veniam petere praefer-
re, sed reuera moliri, vt per sermonis leno-
cinia nonnullos eorum in sui morbi contagio-
nem pertrahant: litteras quoque ab illis blan-
diores petere, vt coram ijs, quos errore impli-
carint, eas deprauate legentes, suae prolapsionis
impunitates reddant, iam ad impietatem assue-
factos, quasi Episcopos suae sententiae & opinio-
ni consentientes haberent. Nam nec illis con-
fiteri volunt ea quae tam nefarie impieque apud
nos cum docuerunt, tum fecerunt, quorum gra-
tia Ecclesia expulsi sunt: sed vel silentio tegere,
vel partim sermonibus commentitijs, partim
litteris veteratorie scriptis obscurare nituntur,
quo eos dolo deludant. Quapropter colloquijs
tum probabilitate, tum facetijs dicacibus refer-
tis, perniciosam suam doctrinam tamquam velis
obtendentes, hominem simplicem & fraudi ex-
positum in suum errorem rapiunt: quin etiam ab
obtrecentando apud omnes nostrae sanctae riteque
religioni haudquaquam se abstinere. Vnde fit,
vt nonnulli qui eorum litteris subscribunt, in Ec-
clesiam recipiantur: quod factum (mea quidem
sententia) maximam infamiae notam collegis no-
stris, qui illud ausi sunt, inussit; qui non modo
id quod canon Apostolicus non permittit, fa-
ciunt, sed eorum contra Christum conatum pla-
ne diabolicum, qui illis inest, vehementiorem
efficiunt. Quo circa, fratres charissimi, abiecta
cunctatione, ingenij mei vires, quod istorum vo-
bis infidelitatem significarem, excitavi: qui asse-
runt, tempus aliquando fuisse, cum non esset Filius Dei; postea factum, cum non ante extiterit: ta-

Joan. 8 p.
d. 27.

A πανεκρότητων έργασθέντων, τὴν θιότητι πρὸς ζωτῆ-
ρος ἡμῶν ἀφνούμενοι, καὶ τοῖς πῶσι ἴσιν ἂναι κα-
ρύσσοντες, πᾶσι τὴν αὐτὴν τῆς ζωτῆρου οἰκονο-
μίας καὶ δι' ἡμᾶς ταπηνώσας φωνὴν ἐκλεξάμε-
νοι, ἐξ αὐτῶν συναγαίρειν πρῶνται τῆς ἀσθενείας
ἐαυτῶν τὸ κήρυγμα, τῆς ἀρχῆς θιότητος αὐ-
τοῦ, καὶ ὡς τῷ πατρὶ δοξῆς ἀλέκτου τοῦς λό-
γους δοτῆσιΘόμενοι. τὴν γοῦν ἐκλήναι π καὶ ἰσ-
δαίων ἀσθενείᾳ πρὸς Χριστὸν δοξῆς κρατυόντες, τὸν
παρ' αὐτῶν ἱσχυον ὡς ἐνι μάλιστᾳ θηρῶνται, πάντα
μει, ὅσα κατ' ἡμῶν παρ' αὐτοῖς γαλάτῃ, πραγμα-
τίζονται, ὅτις δὲ ἡμῖν κατ' ἡμέραν καὶ διωγ-
μοὺς ἐπιχέροντες· καὶ τὸ μὲν δικαστήρια συγ-
κροτῶντες δι' ἐντυχίας γυναικαίων ἀπάκτων, αἱ
ἡπάτησαν· τὸ δὲ τὸν χειρισμὸν ἀφασύρον-
τες ἐκ πρὸς περὶ τοῦ αὐτοῦ ἀγῶνι ἀσθενείας
τῆς παρ' αὐτοῖς νεότητος· ἀλλὰ καὶ τὸν ἀρρηκτον
πρὸς Χριστὸν κήρυγμα, ὅν οἱ δῆμοι διελαῖν σὺν ἐβ-
λάσσω, αὐτοῖς ὁμοῦ ἐπὶ λήσαν. ἡμῖς μὲν οὖν,
αἱ καὶ τῷ βίῳ αὐτῶν, καὶ τῇ ἀσθενείᾳ ὁπικηρήσει
πρὸς, ἀλλὰ τὸ λαοφάνειν, βραδείως ὁπικηρήσει,
παραμνηθεὶς τῆς προσκυνοῦσας Χριστὸν τὴν θιότη-
τι ἐκκλησίας ἐξηλάσαμεν, ὡς τῆς προσκυνοῦσας
Χριστὸν τὴν θιότητι σμικρύναντες. ἐπιχέροντες
δὲ περὶ τοῦ αὐτοῦ χεῖρας κατ' ἡμῶν, παρεκβαί-
νουν πρὸς τοῦς ἐμὸς φρονας συνδικτυροῦς, χήμα-
τι μὲν ἐκλήναι καὶ ἐνώσας, ἀξίωσιν ὑποκρινόμε-
νοι, τὸ δὲ ἀληθές, συνδραπέσαι ἰσῆς αὐτῶν ἐς τὴν
ἰδίαν νόσον ἀλλὰ χεῖρας τοῦ αὐτοῦ ἀφασύροντες, καὶ
συμμελῶντα χεῖρας κατ' αὐτῶν αἰσχυῶνται,
ἵνα τῷ αὐτοῦ αὐτοῦ αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν ἡπα-
τημένοι, ἀμετανοήτους ἐφ' οἷς ἐσφάλησαν κατα-
σκαδάζωσιν, ὁπικηρῶντες ἐς ἀσθενείαν, ὡς αὐ-
τοῖς συμμνηθεὶς αὐτοῖς καὶ ἐμὸς φρονας ἔχοντες ὁπικρό-
τους. οὐχ ἂν πρὸς γοῦν παρ' ἡμῖν πονηρῶς ἐσθ' ἀξάν τι
καὶ διεπράξαν, ὁμολογοῦσιν αὐτοῖς, δι' αὐτῶν καὶ ἐξ-
ομολογῶν· ἀλλὰ ἡ σιωπῇ τῶν αὐτῶν αὐτῶν αὐτῶν
παρασμένους λόγοις καὶ ἐγχαράτοις ὁπικιάζοντες
ἀπατῶσι. πρὸς αὐτοῖς γοῦν ἐ βαμολόχοις ὁμι-
λίας τὴν φθοροποιὸν αὐτῶν διδασκαλίαν ὁπικρύ-
πουντες, συνδραπέζοντες τὸν ἐς ἀπὸ τῶν ἐκκείμενον,
σὺν ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ καὶ ὡς πᾶσι συνδραπέζοντες τὴν
ἡμετέραν ἀσθενείαν. ὅθεν καὶ συμβαίνει πρὸς τοῖς
χεῖρας αὐτῶν ὑποκρινόμενους, ἐς ἐκκλησίαν
ἐσθ' ἀξάν· μερίσας, ὡς οἱ καὶ, ἀλλὰ βολῆς ὁπικη-
μένης τοῖς πρὸς τὸν αὐτῶν συνδικτυροῦς, τῷ μὴ τι τὸν
δοτῆσι τοῦ αὐτοῦ ὑποκρινόμενους, ἀλλὰ καὶ ὑποκ-
κρίναι τὴν ἐπ' αὐτοῖς ἀλλὰ βολικῶς καὶ Χριστὸν ἐσθ' ἀ-
ξάν. διὸ δὲ καὶ ἐδὲν μετὰ ἡμῶν, ἀξάνται, δηλώ-
σαι ὑμῖν τὴν τῶν πρὸς αὐτοῖς ἀπείαν, ἡμευτὸν ἀλλὰ β-
ολῆσαι, λεγόντων, ὅτι τὸν αὐτῶν, ὅτι σὺν ὁ ὑπὸς πρὸς θεοῦ,
καὶ μένοντες ὑμῶν ὁ πρὸς αὐτοῖς μὴ ὑποκρινόμενους,
πρὸς
lem

τος γινόμενος ὅτι καὶ περὶ γένεσιν, οἷα ἐ πᾶσιν εἶναι
 πεφυκέν ἀνθρώποις πάντε γδ, φησὶν, ὁ θεὸς ἐξ οὗ ὄν-
 των ἐπίστα, σπαραλαμβάνοντες τῇ τ' ἀπάντων λο-
 γικῶν π' ἐ ἀλόγων κ' π' ἐ τὸν ἦν ἢ θεῶ. οἷς ἀπο-
 λούθως ἐ φασὶν αὐτὸν τρεπῆς εἶναι φύσεως, ἀρε-
 τῆς π' καὶ κακίας ὁπιδεκλινῶν, καὶ τῇ ἐξ οὗ ὄντων
 ὑποστάσι, ἐ τῆς θείας ἔ ἵναι αὐτὸν αἰὶ σπαραλαμ-
 βάνοντες, αἰ τὸ ἀρετῆς ἔ λόγου, ἐ τὴν θείαν
 τ' οὐσίας ἔ λόγου σημεῖον, ἃ ἐστὶν ὁ Χριστός. διωά-
 μεθα γὰρ ἐ ἡμῖς, φασὶν οἱ ἀλάστορες, ἡοὶ ἡμεῶν
 ἡμεῖς, ὡς περ καὶ κείνος γέγραπται γδ, ἡοὶς ἐ γέννηται καὶ
 ὑψώσεται. ὁπιδεφομένον ἡ αὐτοῖς ἔ λέγοντες ἐξ ἧς πύ-
 ρητος, αὐτοῖς δὲ με ἡγήτησαν ὅπερ οὐ φυσικὸν ἐστὶ τῷ
 ζωτῆρι ὄντι τῆς φύσεως ἀρετῆς, πύσης δὲ λα-
 βείας ἑαυτοὺς ἐρημώσαντες, πύτ φασὶ, περὶ γένεσιν
 καὶ περὶ θείας πύσης αὐτῶν εἰδέμε τὸν θεόν, ὅτι οὗ ἀ-
 γητός, ἐξελείχθη αὐτὸν ἀπὸ πάντων οἷ γδ φύσι
 καὶ κατέχευον τῶν ἄλλων ἡοὶς ἐχόντες ἡ. οὐ π
 γδ φύσι ἡοὶς πύς ἐστὶ τῷ θεῷ, φασὶν, οὐ π ἵνα ἐχόν
 ἰδιότητά πύς αὐτὸν, ἀλλὰ καὶ αὐτὸν τρεπῆς τυγ-
 χάνοντες φύσεως, ἀπ' ὅσων ὁπιδεμείλιναι καὶ ἀ-
 σκησιν μὴ τρεπόμενον ὁπιδε χεῖρον, ἐξελείχθη ὡς
 εἰ καὶ Παῦλος τῷ βιάσθη ἐ Πέτρος, μὴ δὲν ἀφ-
 ἔρην πύτων τὴν ἐκείνη ὑπόστασιν εἰς τῶν ὁσίων τῆς
 φρενοβλαβούς τῆς διδασκαλίας, καὶ τῆς γε-
 φῆς ἐμπροσθεν αὐτῶν, καὶ τῶν ὁσίων τῶν ἐν ψαλ-
 μοῖς πύς Χριστοῦ ῥῆτον οὕτως ἐχόν ἡγήτησαν
 ἀντίμα, διχασμῶν καὶ ἐμίσσηται ἀδικίαν. ἀπ' αὐ-
 τῶν ἐ γένεσιν ὁ θεὸς ὁ θεὸς σου ἐλαβὼν ἀρχιδιάσεως
 πύς τῶν μετ' αὐτοῦ σου. πύς μὲν αὐτῶν ὅτι ὁ θεὸς τῷ
 θεῷ οὐ π ἐξ οὗ ὄντων γέννηται, οὐ π ἵνα πύς ὅτι
 οὗ αὐτῶν, αὐτῶν πύς ἰωάννης ὁ ἀναγγε-
 λῆς, γεφῶν οὕτως πύς αὐτῶν ὁμογενῆς ἡοὶς, ὁ ἦν
 εἰς τὸν κόλπον τῷ πατρί. περὶ γένεσιν γδ ὁ θεὸς
 δεικνύει διδασκαλὸς ἀλλήλων ἀχώρητα πύς γε-
 φῆς οὗ, τὸν πατέρα καὶ τὸν ἦν, ὅτι αὐτὸν ἐν τοῖς
 κόλποις τῷ πατρί ὡνομασεν. ἀλλὰ γδ καὶ οὐ τοῖς
 ἐξ οὗ ὄντων γινόμενοις ὁ λόγος τῷ θεῷ ἐν σπαρα-
 λαμβάνει, πάντε δὲ οὕτως γενομένης ὁ αὐτὸς φησὶν
 ἰωάννης τὴν γδ ἰδιότητά αὐτῶν ὑποστάσιν ἐστὶ
 λωσεν αὐτῶν. ἐν ἀρχῇ ἡοὶς ὁ λόγος, καὶ ὁ λόγος
 ἡοὶς πύς τὸν θεόν, καὶ θεὸς ἡοὶς ὁ λόγος πύς αὐτῶν
 ἐ γένετο, καὶ χωρὶς αὐτῶν ἐ γένετο οὐδὲ ἐν, ὁ γένετο.
 εἰ γδ πάντα δι' αὐτῶν ἐ γένετο, πῶς ὁ τοῖς γινόμενοις
 τ' εἶναι χαροῦνται, αὐτῶν πύς οὗ αὐτῶν; οὐ γὰρ
 πῶς ὁ λόγος τὸ πύς τοῖς γινόμενοις τῆς αὐτῆς εἶ-
 ναι φύσεως διορίζεται. εἰ γὰ αὐτῶν μὲν ἡοὶς ἐν ἀρχῇ,
 πάντε δὲ αὐτῶν ἐ γένετο, καὶ ἐξ οὗ ὄντων ἐπίστα
 ἐναντίον γδ δοκεῖ τοῖς ἐξ οὗ ὄντων γινόμενοις τὸ ὄν,
 καὶ ἀφ' ἐκείνης σφύρας. τ' μὲν γδ μετὰ τὸν πατέρα καὶ
 ἡοὶς, οὐδὲν δεικνύει εἶναι ἀφ' ἐκείνης, οὐδὲ ἀφ' ἐκείνης
 ἐνοίας τῷ φαντασθῶν τῆς ψυχῆς διωαμένης.
 τ' δὲ ἐξ οὗ ὄντων δημιουργῶν τὸν κόσμον,
 πύς ἐστι τῆς ὑποστάσεως καὶ πύς φασὶν
 τὴν

A lem fuisse tum, cum factus erat, qualis quisque ho-
 mo est. omnia enim Deum ex nihilo fecisse.
 Qua sententia Dei Filium in creatione omnium
 rerum, siue rationis sunt illarum participes, siue
 expertes, concludunt. Quibus etiam consequen-
 ter addunt, eum natura posse mutari, virtutis &
 vitij capacem esse. Itaque hoc posito, eum ex
 nihilo factum; litterarum sacrarum, quae Verbi
 Dei aeternitatem, immutabilitatem, eius sapien-
 tia diuinitatem (atque ista sunt Christus) do-
 cent, prorsus labefactatur auctoritas. Est enim
 in nostra quoque situm potestate (istae Ecclesiae
 pestes aiunt) filios Dei heri, non aliter atque il-
 le factus est. Scriptum namque esse: Filios ge-
 nui, & exaltaui. Ac cum illis obijcitur senten-
 tia, quae deinceps sequitur: Et ipsi spreuerunt
 me; quod plane naturae Saluatoris, qui est natura
 immutabilis, repugnat; tum omni exorta erga
 Deum pietate ac reuerentia, aiunt, Deum, cum
 illum praescientia & praesensione praenouisset, neu-
 tiquam ipsum aspernaturum, idcirco ex omni-
 bus elegisse. non enim eum aut natura, aut pra-
 rogatiua quidquam praeter ceteros filios habuif-
 se (nullum namque natura filium Dei esse asfir-
 mant, neque quemquam esse qui vlla cum eo pro-
 prietate coniunctus sit) sed cum esset natura mu-
 tabili, & propter singularem in vita & moribus
 rite instituendis diligentiam ac studium non ad
 vitia deflecteret, Deum illum elegisse; adeo ut
 Paulum & Petrum, si in hoc & ipsi obnixie incu-
 buissent, eodem modo futuros fuisse asserant fi-
 lios Dei, quo ille fuit. Ac quo insanam & pesti-
 feram suam doctrinam confirmant, etiam in ip-
 sas scripturas vim faciunt, & sententiam in Psal-
 mis de Christo traditam, quae ita se habet: Dile-
 xisti iustitiam, & odisti iniquitatem; propterea
 vinxit te Deus Deus tuus oleo letitiae praepar-
 ticipibus tuis; ad suum institutum detorquent.
 Verum quod Filius Dei non creatus fuerit ex ni-
 hilo, neque tempus fuisse cum non erat, Ioannes
 Evangelista abunde satis docet. Sic enim de illo
 scribit: Unigenitus Filius, qui est in sinu Patris.
 Cum enim diuinus ille magister docere institue-
 rit, Patrem & Filium duas res esse quae separari
 nequeunt, Filium in sinu Patris esse dixit. Quin
 etiam, quod Filius Dei non sit rebus ex nihilo
 creatis annumerandus, idem Ioannes ostendit,
 cum dicat, Omnia per ipsum facta esse. Nam pro-
 prium eius subsistentiae modum declarauit his ver-
 bis: In principio erat Verbum, & Verbum erat
 apud Deum, & Deus erat Verbum. omnia per ip-
 sum facta sunt, & sine ipso factum est nihil quod fa-
 ctum est. Quod si omnia per ipsum facta sunt, qui fie-
 ri potest, ut is qui rebus creatis essentiam indul-
 serit, quodam tempore non fuerit? Nulla enim ra-
 tio vult, ut quod creat, eiusdem sit cum creatis
 naturae. Quod si ipse fuit in principio, & omnia
 per ipsum facta sunt, creataque ex nihilo (nam
 quod est, ac subsistit, illis quae sunt ex nihilo,
 contrarium est, vehementerque repugnat; cum al-
 terum, nullum esse intervallum inter Patrem &
 Filium, neque illud vlla animi cogitatione posse in-
 formari; alterum, mundum ex nihilo conditum
 ostendat:) perspicuum est, mundum recentio-
 rem

E/ai. 1. 1. 2

Psal. 44.
b. 2.Ioh. 1.
c. 18.

Ibid. 1. 2.

Ibid. 1. 1.

rem, quàm essentiam Filij Dei, habuisse genera-
tionem, quippe cum omnia a Patre per Filium
talem sint essentiae originem consequuta. Itaque
sanctissimus Ioannes, cum illud, *Erat*, quod est
Verbi Dei proprium, immensum esse, & longe su-
pra mortalium captum & cognitionem positum
animaduertet; eius genesis, creationemq. di-
cere noluit; immo vero ne ausus quidem est ver-
bis, litteris eisdem ac syllabis compositis, gi-
gnens & genita nominare: non quòd Verbum
Dei ingenitum sit, (nam solus Pater est ingeni-
tus) sed quòd ineffabilis vnigeniti Filij Dei subsi-
stentia non modo solertem intelligentiam Euan-
gelistarum, verum fortasse etiam Angelorum
comprehensionem longe superat. Itaque meo
quidem iudicio, ne in pijs quidè numerandi sunt,
qui in istarum rerum inquisitionem intrare non
dubitant, spreta reiectaq. illa sententia: Altiora
te ne quæras, & sublimiora te ne scruteris. Quòd
si cognitio multarum aliarum rerum, quæ sunt si-
ne dubio his longe imperfectiores, comprehen-
sionem fugiat humanam (quales sunt illæ, de qui-
bus Paulus sic loquitur: Quæ oculus non vidit,
nec auris audiuit, nec in cor hominis ascenderunt,
ea quæ præparauit Deus diligentibus se; quales
sunt præterea stellæ, quas Deus Abrahamo nume-
rari posse negauit; qualis denique est arena ma-
ris, & stillæ pluuiæ; quas res, inquit Scriptura,
quis enumerare poterit?) quid ergo est, cur quis-
quam, nisi insanus & plane mente captus sit, Ver-
bi Dei subsistentiam curiose peruestigare molia-
tur? de qua ita spiritus loquitur propheticus:
Generationem eius quis enarrabit? Per quam
quidem sententiam ab animis eorum, qui erant
velut columnæ & principes omnium qui in toto
orbe vixerunt, Saluator noster, quò illis gratifi-
caretur, istarum rerum noticiam tamquam onus
auferre studuit; contraq. naturam esse docuit, vt
quisquam eas cogitatione deprehenderet. nam
soli Patri diuinissimi illius mysterij cognitionem
reseruata esse. sic enim loquutus est: Nemo no-
uit quis sit Filius, nisi Pater; & Patrem nemo no-
uit, nisi Filius. De qua re arbitror Patrem hoc
quoque dixisse: Secretum meum mihi & meis.
Quòd autem extremæ dementiæ sit, Filium ex ijs
quæ non sunt, ortum, inq. tempore productum
existimare, eisdem ipsæ voces, nimirum, *Ex his quæ
non sunt*, satis declarant, licet isti stupidi suarum
vocum insaniam non intelligant. Nam id quod
dicitur, *Non erat*; aut in tempore fuisse necesse
est, aut in aliquo sæculi intervallo. Proinde si ve-
rum est, omnia per ipsum facta esse; constat etiam
omne sæculum, tempus, intervallo temporis, & il-
lud, *Quando*, in quibus reperitur id quod dicitur,
Non erat, per ipsum facta esse. Et quid est, quam ob-
rem non sit absurdum, eum qui sæcula, tempora,
opportunitates temporum, quibuscum illud quod
dicitur, *Non erat*, confusum est, progenuit, quodā
tempore non fuisse asserere? quippe cum insul-
sum sit, & plenum cuiusque inscitæ, cum qui ali-
cuius rei procreator extiterit, post rei illius pro-
creationem, ipsum procreatum esse. Nam, vt istos
quo Filium a Patre generatū non fuisse asseuerant
uersitatem construxit, verum etiā Scriptura, quæ

[illegible]

ἡμεῖς οὖν πῶς πῶς καὶ ὁ μακαροφρονὴς
 π. Παῦλος φάσκων περὶ αὐτῶν· ὅτι ἔθηκε κληρονο-
 μὴν πάντων, οὐ καὶ τοὺς αἰῶνας ἐποίησεν· ἀλλὰ
 καὶ ἐν αὐτῇ ἐκτίσθη τὰ πάντα τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς,
 καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, τὰ ὄρατα, καὶ τὰ ἀόρατα, αἱ τι-
 μὲς αὐτῶν, αἱ ἐξουσίαι, αἱ κυριότητες, αἱ θρόνοι·
 πάντα δι' αὐτῶν, καὶ ἐν αὐτῶν ἐκτίσθη, καὶ αὐτὸς ἐστὶ
 πᾶντων ἀσβεστώτης οὐκ ἀφανίστης τῆς ἐξ ὧν
 ὄντων ὑποστάσεως· αἰάγκη τὸν πατέρα αὐτοῦ εἶναι
 πατέρα· ἐστὶ δὲ πατὴρ αὐτῶν, παρόντες τὸ ἡμεῖς,
 διὸ χρηματίζει πατέρα· αὐτῶν δὲ παρόντες αὐτῶν τὸ
 ἡμεῖς, αὐτῶν ἐστὶν ὁ πατὴρ τέλειος, ἀνελκυστὴς τυχαί-
 ουν ἐν τῷ καλῷ, οὐ χροικῶς, οὐδὲ ἐκ ἀφαι-
 ματος, οὐδὲ ἐξ ὧν ὄντων ἡγήσας τὸν μονογενῆ
 υἱόν· τί δὲ ὧν αὐτοῖς τὸ λέγειν, ποτὶ μὴ εἶναι τὴν
 σοφίαν τοῦ Θεοῦ, τὴν λέγουσαν· ἐγὼ ἡμεῖς παρ
 αὐτῶν ἀρμόζουσα, ἐγὼ ἡμεῖς ἢ προσέχαριν; ἢ
 τὴν διωάμην τοῦ Θεοῦ μὴ ὑπαρχεῖν ποτὶ, ἢ τὴν
 λόγον αὐτῶν ἡκρωτηριάζου ποτὶ, ἢ τὰ ἄλλα, ἐξ ὧν
 ὁ υἱὸς γινώσκεται· καὶ πατὴρ γινώσκεται;
 τί γὰρ ἀπαρχασμα τῆς διόξεως μὴ εἶναι λέγειν,
 σωτηριάζει καὶ τὸ πρωτόπυτον Φῶς, οὐ εἶναι ἀπύ-
 ρασμα· εἰ δὲ καὶ ἡ εἰκὼν τοῦ Θεοῦ ὧν αὐτῶν,
 εἴηλον ὅτι οὐδὲ οὐ εἶναι εἰκὼν τοῦ Θεοῦ, εἶναι αὐτῶν·
 ἀλλὰ καὶ τῷ μὴ εἶναι τὸν τῆς ὑπερεξουσίας τοῦ Θεοῦ
 χαρακτῆρα, σωτηριάζεται καὶ κληρὸς ὁ πάντως παρ
 αὐτῶν χαρακτῆριζόμενος· ἐξ ὧν εἶναι ἰδεῖν τὴν
 ἡσυχίαν τοῦ ζωτῆρος ἡμῶν, οὐδεμίαν ἔχουσαν κοι-
 νωνίαν πρὸς τὴν τῶν λοιπῶν ἡσυχίαν· ὅτι τῶν
 πιν γὰρ ἡ ἀρήτης αὐτῶν ὑποστάσεις, ἀσυγκρίτως
 ὑπεροχῇ ἐσθλότητι ὑπερεκείνη πάντων, οἷς αὐ-
 τῶν τὸ εἶναι ἐχθροῖς οὕτως καὶ ἡ ἡσυχία αὐτῶν κα-
 τὰ φύσιν τυχαίνουσα τῆς πατρικῆς ἡσυχίας, ἀ-
 λείκτω ὑπεροχῇ ἀφαιρῶν τῶν δι' αὐτῶν Θεοῦ ἡσυχ-
 τημένων· ὁ μὲν γὰρ ἀτρεπῆτος φύσις τυχαῖα,
 τέλειος ὧν καὶ ἀφαιρῶν αἰνδεῆς· οἱ δὲ τῇ εἰς
 ἐκείνην τρεπῇ ὑποκείμενοι, τῆς τῶν πύπου
 βοηθείας δέονται· τί γὰρ αὐτῶν περὶ αὐτῶν ἔχει ἡ
 τοῦ Θεοῦ σοφία; ἢ τί προσλαβεῖν ἡ αὐτοαλήθεια,
 ἢ ὁ Θεὸς λόγος; πῶς αὐτῶν ἔχει βελήμιθι καὶ ζῶν·
 τὸ ἀληθινὸν Φῶς; εἰ δὲ ποτὶ, πῶς παλῶν ἀφύ-
 σικον τυχαῖον, μωρίας ποτὶ δεικνύειν ἡσυχίαν
 τὴν σοφίαν; ἢ τὴν τοῦ Θεοῦ διωάμην ἀσθενῆα
 περὶ λαλῶν; ἢ ἀλογίαν τὸν λόγον ἀμαρτωπ-
 ρα; ἢ τῷ ἀληθινῷ Φωτὶ ἐπιμιχθῆναι σκοτὸς; πο-
 τὶ μὲν ἀποστόλου αὐτῶν λέγοντος· τίς κοινωνία φω-
 τὶ πρὸς σκοτὸς, ἢ τίς συμφωνία Χριστῷ πρὸς βε-
 λίαλ; ποτὶ δὲ Σολομῶντος, ὅτι ἀδυνάτου αὐτῶν καὶ
 μέλει πρὸς ἐνοίας ἀρεθίστων ἰδούσας ὅπως ἐπὶ πῶ-
 τας, ἢ τις καὶ Παῦλον εἶναι ὁ Χριστός· οἱ δὲ κτίσμα-
 τα αὐτῶν τυχαῖοι, ἀσθενῆα καὶ ἀγχαλοί,
 καὶ ἀλογίας ἀλήφας περὶ αὐτῶν, ἀρετῆς ἀσυν-
 μετοί καὶ νομίμοις ἐντολαῖς, πρὸς τὸ μὴ ἀμάρταν·
 διὸ δὲ ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός Φῶς καὶ πατὴρ
 υἱός

A est. Accedit eodē Paulus, qui de eo his congruen-
 tia, voce clarissima fundit. sic enim ait: Quae
 posuit heredem omnium, per quem & saecula con-
 didit. Quin etiam in eo condita sunt omnia, &
 quae in caelis, & quae in terra, visibilia & invisibilia,
 siue principatus, siue potestates, siue dominatio-
 nes, siue throni; omnia per ipsum, & in ipsum
 condita sunt, & ipse est ante omnia. Quo circa,
 cum illud, Ex nihilo, seu, Ex his quae non sunt, non
 sine summo scelere & impietate positum sit; ne-
 cessario sequitur Patrem semper patrem fuisse.
 Atque est pater semper, cum habeat filium, ob
 quem vocatur pater; & cum sit ei semper filius,
 est semper pater, perfectus, atque in ipso quod
 vere bonum est, expletus omnibus suis partibus;
 qui Filiū vnigenitum neque in tempore, neque ex
 intervallo temporis, neque ex nihilo genuit. Qui
 igitur fieri potest, ut non sit impium dicere, quo-
 dam tempore sapientiam Dei non fuisse, cum lo-
 quatur de se: Ego eram apud illum componens;
 ego eram cui adgaudebat? aut virtutem Dei ali-
 quando non fuisse, aut verbum eius mancum fuisse
 aliquando, aut alia negare, ex quibus & Filius
 cognoscitur, & Pater velut notis quibusdam di-
 scernitur? Nam cum quis splendorem gloriae ne-
 get esse, tollit simul & primariam lucem, cuius est
 splendor. Quod si porro imago Dei non erat sem-
 per; liquet neque illum, cuius imago est, semper
 fuisse. Quin etiam cum dicitur formam substan-
 tiae Dei non esse, tollitur vna etiam ille qui omni-
 no ab ea figuratur. Vnde licet perspicere Salua-
 toris nostri proprietatem, qua filius est, nihil cū
 aliorum filiorum proprietate habere commune.
 Nam quemadmodū inexplicabilis eius substan-
 tia propter eximiam & singularem ipsius excel-
 lentiam ostenditur rebus praestare omnibus, qui-
 bus ipse essentiam tribuerit; pari etiam ratione
 quae eiusdem est (ut ita dicam) filiatio, quae est se-
 cundum naturam paternae diuinitatis, ineffabili
 praestantia antecellit eorum filiationi, qui per ip-
 sum in filios adoptantur. Nam ille cum sit natura
 plane immutabilis, omnis in se perfectionis cumu-
 lum habens, non est vllius plane rei indigens; hi
 autem cum conuersioni utrolibet subiecti sint, il-
 lius egent auxilio. Qui enim fieri potest, ut Dei
 sapientia vllos progressus faciat, aut ipsa veritas,
 omninoq. ipsum Dei Verbum sibi aliquid assu-
 mat? aut quomodo ipsa vita, lux vera praestabi-
 lior fiat? Quod si ita se habet, quanto magis re-
 pugnat naturae, ut sapientiae stultitiae aliquando
 capax sit; aut potentia Dei implicetur imbecil-
 litate, aut obscuretur temeritate ratio, aut tene-
 brarum denique cum vera luce commisceantur? pra-
 fertim cum & Apostolus simili causa adductus di-
 cat: Quae societas luci ad tenebras, aut quae con-
 uentio Christo ad Belial? Et Salomon quoque,
 quod fieri nequit, ut vel cogitatione comprehen-
 datur via serpentis super petram, quae est, ut Pau-
 lus censet, Christus. Qui autem sunt eius creatu-
 ra, ut homines & angeli, benedictionem accipere
 ut in dies proficerent, ut virtutibus mandatisq.
 in lege praescriptis exculsi exercitatiq. non in vi-
 tia dilaberentur, ad eum plane finem, ut Domi-
 nus noster Iesus Christus, qui est Patris natura
 Conc. gen. tom. j. B j filius,

οὐκ ἐστὶ τὸ ἐγὼ καὶ ὁ πατήρ ἐν ἑσμήν. ὅπερ φησὶν ὁ κύ-
ριος, οὐκ πατήρ ἐστιν αὐτὸν ἀνακαλεῖσθαι, οὐδὲ τὰς τῆς ὑπο-
στάσεως δύο φύσεις, μίαν εἶναι σφαιριζόντων· ἀλλ' ὅτι τὴν
πατρικὴν ἐμφέρειαν ἀκριβῶς πίθουσι (ὡς ἐστὶν ὁ υἱὸς
τοῦ πατρὸς, τὴν καὶ πέντα ὁμοιότητά αὐτῷ ἐκ φύσεως
δοξαμαζάμενος, καὶ ἀποδεδειγμένος αἰκῶν τοῦ πα-
τρὸς τυγχάνων, καὶ τοῦ πρωτοτύπου ἑκτυπὸς χα-
ρακτήρ. ὅθεν καὶ τῷ τῶν καὶ ταῦτα ποιοῦντι ἰδῆναι φι-
λίππῳ ἀφ' ὧντος ὁ κύριος ἐμφανίζει. πρὸς δὲ ἐν λέ-
ξιντα· δι' αἷον ἡμῖν τὸν πατέρα, λέγει· ὁ ἰσχυρῶς
ἡμῖν, ὡς καὶ τὸν πατέρα, ὡς περὶ δὲ ἐν ὁπῇ ἀκλιδώ-
του καὶ ἐμψύχου, θείας εἰκόντος. αὐτὸς ζωοποιῶντος ὁ
πατὴρ, ὃν ὁμοίον ἐν ψαλμοῖς οἱ ἀγιοπάτρι φασὶν·
ἐν τῷ φωτί σου ἐφύμεθα φῶς. διὸ δὴ καὶ ὁ ἡμῶν
τὸν υἱόν, ἡμᾶς τὸν πατέρα, καὶ ἐκείνους· πᾶσι γὰρ ἀ-
σβήτης φῶς ἐστὶν τὸν υἱόν λέγοντα τολμώμεθα, εἰς
τὸν πατέρα τὴν ἀναφορὰν ἔχει. Καὶ τὴν λαὸν ἐν
ἡμαρτῇ, ὃ μέλλω γράφειν, ἀκατηγὰς, αἵ τας κατ-
ἄμους ψαλμοῖς διὰ βολὰς, καὶ τοῦ δισβεβῆσαι ἡ-
μῶν λαοὺς ἐκρήσκει· οἱ γὰρ καὶ τῆς θρόνου τοῦ
υἱοῦ τοῦ θεοῦ ὡς ἀξιάμενοι, οὐδὲ τας κατ' ἡ-
μῶν ἀχρεΐστους παροινίας παραιτῶνται λέγειν· οἱ
γὰρ οὐδὲ τῶν ἀρχαίων ἱνάς συγκρίνουν ἑαυτοῖς ἀξί-
σιν, οὐδὲ οἱς ἡμῖς ἐκ πᾶσιν ὡμιλήσαμεν διδασκα-
λοις, ἐξισούσας ἀνέχοντα, ἀλλ' οὐδὲ τῶν νῦν παν-
ταχοῦ συλλειτουργῶν ἱνάς εἰς μέτρον σοφίας ἡγοῦν-
ται, μόνοι σοφοὶ καὶ ἀκτήμενοι καὶ δογματῶν δι-
ρητὴν λέγοντες εἶναι, καὶ αὐτοῖς δοξακαλύφσαι
μόνοις, ἀπὸ οὐδὲν τῶν ὑπὸ τὸν ἥλιον ἐπὶ πίθου-
κεν ἐλθεῖν εἰς ἐννοιαν. ὡς αὐτοῖς τύφου καὶ ἐμέτρου
μανίας, καὶ μελαγχολικῆς ἡμεροσμίνης δόξης κε-
νῆς, καὶ σατανικῶν φρονήματος εἰς τας αἰσίου αὐ-
τῶν ψυχὰς διασκορπίσασθαι. οὐ κατ' ἡδίστην αὐτοῖς
ἢ τῶν ἀρχαίων γραφῶν φιλοθεῶν σφαιριζόντων, οὐδὲ ἢ
τῶν συλλειτουργῶν συμφωνοῦν περὶ Χριστοῦ ἀλάβεια
τὴν κατ' αὐτῶν θεογονίαν αὐτῶν ἡμαρτῶν. ὡς οὐ-
δέ τὰ δαιμόνια τῆς αἰσίου βλασφημίας ἀνίστηται, φωνὴν
βλασφημίας καὶ τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ εἰπεῖν φυλατ-
τόμενα. Ταῦτα μὲν οὖν ἡμῖν καὶ τὴν προδοσὶν δύ-
ραμιν· ὅτι παρὰ τὸν πρὸς τοὺς ἀπαμειβόμενους ὕλα-
κῃ κατὰ τοῦ Χριστοῦ κενισαμένους, καὶ τὴν εἰς αὐ-
τὸν δισβεβῆσαι ἡμῶν οὐνοφωτῆν προθεμένους. φα-
σι γὰρ ἡμᾶς οἱ φιλώμενοι ἐφ' ὧν μύθων, δοξα-
σσομένους τὴν ἐξ ἐκ ἐντῶν ἀσέβη καὶ ἀχαρὸν
καὶ Χριστοῦ βλασφημίαν, ἀγνήτη διδασκαλίαν δύο,
δύο δὲ ἡμεῖς λέγοντες εἶναι οἱ ἀπαμειβόμενοι, ἢ ἐξ ἐκ
ἐντῶν αὐτῶν εἶναι φρονεῖν, ἢ πάντως ἀγνήτη λέγειν
δύο, ἀγνοῦντες οἱ ἀνασκητῆρας μακρὸν αὐτῶν μετὰ
πατρὸς ἀγνήτου, καὶ τὴν κλινῶντων ὑπὸ αὐτῶν ἐξ ἐκ
ἐντῶν, λογιζόμενοι καὶ ἀλέγων ὡς μεστὸν οὐρανόφω-
τος μονοθῆος, δι' ἧς τὰ ἑλὰ ἐξ ἀκ ἐντῶν ἐκίχθη ὁ πα-
τήρ

tum interfit inter Patrem qui ingenitus est, & res ab eo conditas ex nihilo, siue rationis sint parti-
cipes illarum quidem, siue expertes. Inter quarum duo, natura vnigenita media interposita, per quam Pa-

A cuius generis sunt illa: Ego & Pater vnum sumus. *Ioh. 10. f. 30.*
Quam sententiam dum protulit Dominus, non se
Patrem appellauit, neque duas secundum hyposta-
sim naturas, vnā esse declarauit; sed quod Patris
Filius ipsam Patris effigiem plene atque perfecte
retinere & seruare soleat; quippe cum eius simi-
litudinem natura in se impressam habeat, & per-
fecta sit Patris imago, & expressa figura primarij
illius exemplaris. Vnde Dominus Philippo quo-
dam tempore Patrem eius videre cupienti, dicen-
tique: Ostende nobis Patrem; aperte common- *Ioh. 14. a. 9.*
strat: Qui vidit me, vidit & Patrem; quandoqui-
dem Pater per ipsum, velut per speculum purissi-
mum, idemq. animatum, in quo Dei exprimitur
& elucet imago, manifeste cernitur. Filium porro
Patri similem, in Psalmis pronuntiatum memorant
sanctissimi viri, in quibus scriptum est: In lumine *Ps. 111. c. 19.*
tuo videbimus lumen. Quapropter qui honorat
Filium, honorat & Patrem: idq. plane merito.
nam omnis vox impia, quæ temere contra Filium
profertur, in Patrem quoque recidit. Atque
nemini mirum debet videri, fratres charissimi,
(hoc enim quoque persequi animus est) si fal-
sas confictasq. tum contra me, tum contra po-
pulum nostrum sanctissimum criminationes dein-
ceps exposuero. Nam qui aciem ad diuinitatem
Filij Dei oppugnandam instruxerint, non mirum
si nos contumeliosis maledictis lacerare non ve-
reantur. Qui etiam neminem volunt ex antiquis
Patribus sibi cōparari, neque illis, quibus nos ab
ineunte ætate vñ sumus præceptoribus, se pares
existimari sinunt; immo ne vnum quidem colle-
garum nostrorum vel ad mediocrem sapientiam
peruenisse censent; sed se solos sapientes, solos
egestatem voluntariam sectantes, solos dogma-
tum inuentores, & sibi solis ea doctrinæ patefacta
esse mysteria, quæ in nullius vnquam sub sole co-
gitationem ac mentem venerint, arbitrantur. O
impiam arrogantiam; o insaniam immensam; o
inanem gloriam cum furore coniunctam; o spi-
ritus plane satanicos, qui impijs eorum animis
velut callum malitiæ obduxere. Non diuina ve-
terum scripturarum claritas vllum ipsis incussit
pudorem; non consentiens collegarum, & pia de
Christo doctrina eorum audaciā repressit: quo-
rum scelus nefarium ne dæmones quidem (quippe
qui sedulo caueant, ne vllam omnino maledi-
cam & cōtumeliosam vocem contra Filium Dei
eloquantur) omnino ferre videntur. Ista a nobis
pro virili nostra parte in præsentia allata sunt ad
eos coarguendos, qui in tam inepto contra Chri-
stum latratu, tamquam in puluere se exercent, &
nostræ erga illum pietati falso obtrectare nitun-
tur. Nam isti ridicularum fabularum inuentores
asserunt, nos dum blasphemiam illam impiam, &
a nemine vnquam litteris proditam, nimirum
quæ Christum filium Dei ex nihilo ortum prædi-
cat, auersamur, duo ingenita tradere: atque, quæ
est eorum inscitia, dicunt necesse esse alterum ex
duobus istis statuere, nempe vel eum ex nihilo
creatum, vel omnino duo esse ingenita: si qui-
dem propter inertiam ignorant prorsus, quan-

οὐκ ἔστι κατεργασθεὶς λέγοντες, δῆλοι ὅτι πολὺ ἔστι πρὸς
 ἡμῶν λείπειται τὸ, ἡ, κ, π, αἰ, κ, τ, πρὸς αἰώνων ἄ-
 περ δ' αὖτ' ἡ, σὺν ἐστὶ πάντες τῷ ἀγνώστῳ. ἔχουσιν τῷ μὲν
 ἀγνώστῳ πατρὶ οἰκῶν ἀξίωμα Φυλακίαν, μηδέν α
 ἔστιν αὐτῷ τὸ αἶποι λέγοντες· τῷ ἡμῶν τῷ ἀρμό-
 ζοντι ἡμῶν δόξαν, μηδέν, τῷ ἀρχον αὐτῷ τῷ δ' ἔ
 πατρὸς ἡμῶν ἀναπληρῶν· ἡ ὡς ἐφ' ἡμῶν αὐτῷ
 εἰσὶν δόξαν, μόνον δόξαν, ἡ δ' ὡς ἡμῶν τῷ,
 ἡ, ἔ, π, αἰ, ἔ, π, πρὸς αἰώνων, λέγοντες ἐπ' αὐτῷ· τῷ
 μὲν πρὸς ἡμῶν αὐτῷ μὴ παραιτούμενοι, ἀλλὰ τῷ ἡ-
 κόνι ἡ τῷ χαρακτῆρι ἡ πατρὸς ἀπὸ κελεύμενων
 ἐμφανῶν κ' πᾶσι αἰατηγῶν· τῷ ἡμῶν τῷ
 πατρὶ μόνον ἰδὼν παρῶν δόξαν, ἡ πρὸς δ' ἔ
 αὐτῷ φάσκοντες ἡ σωτῆρος· ὁ πατὴρ μὴ μείζων μὴ
 ἐστὶ. πρὸς τῷ δόξαν πρὸς πρὸς πατρὸς ἡ ἡμῶν δό-
 ξη, καθὼς ἡμῶν αἰ ἡμῶν ἡμῶν διδάσκοντες, ἐν πρὸς
 μὴ ἔχον ὁμολογούμεν τὸ καίριον πρὸς τῷ πρὸς
 λαίαν δόξαν ἡμῶν ἀνθρώπων, ἡ τῷ τῷ ἡμῶν
 τῷ πρὸς καίριον πρὸς δόξαν ἡμῶν. μὴ ἔ, μὴ ἔ, καὶ
 λαίαν, τῷ δόξαν ἡμῶν ἐκκλησίας, ἀκαθάρτην μὲν
 αἰ, καὶ πρὸς ὁ κόσμος αὐτῷ πρὸς βυλῶν, ἡ πρὸς
 φῶν τῷ πρὸς τῷ ἐπὶ πρὸς ἀσβεστῶν ἐκκλησίας
 πρὸς, ὁ πρὸς ἡμῶν καὶ πρὸς ἀσβεστῶν ἡ οἰκῶν
 πρὸς αὐτῷ, δόξαν ἡ βυλῶν· πρὸς τῷ, ἐγὼ πρὸς ἡμῶν
 κόσμον. μὴ ἔ, πρὸς ὁ κόσμος ἀσβεστῶν οἰκῶν, ἡ ἡ
 πρὸς ἡμῶν ὁ κόσμος ἡμῶν ἡμῶν ἡμῶν, σὺν
 φῶν αἰατηγῶν ἡ ἡμῶν ὁ κόσμος ἡμῶν ἡμῶν
 εἰας, ὁ πρὸς πρὸς αἰώνων ἡ ἀγῶν ἀμαρτίας
 ὁ πρὸς ἡμῶν τῷ ἡμῶν τῷ ἀνθρώπῳ, πρὸς ἡμῶν, καὶ
 δόξαν ἡμῶν, ἀλλὰ ἡ δόξαν πρὸς τῷ ἡμῶν ἡμῶν
 ἡμῶν ἡμῶν, αἰατηγῶν ὁ κόσμος, ἀναπληρῶν ἐν ἡ-
 ραίαν, καὶ ἡμῶν ἐν δόξαν τῷ μεγαλοπρῶν ἡμῶν
 τῷ πρὸς ἡμῶν ἐκκλησίας τῷ ὁ πρὸς ἡμῶν, πρὸς ἡ-
 καὶ ἐπ' ἀσβεστῶν ἡμῶν φῶν, ὡς ἐφ' ἡμῶν, ἡ
 ἡμῶν πρὸς ἡμῶν ἡμῶν ἡμῶν ἡμῶν πρὸς ἡμῶν
 λαίαν ἡμῶν. πρὸς δόξαν ἡμῶν, πρὸς ἡμῶν ἡμῶν
 μὲν, πρὸς τῷ ἐκκλησίας τῷ δόξαν ἡμῶν δόξαν.
 ἡμῶν ἡμῶν ἡμῶν ἡμῶν, τῷ ἡμῶν ἡμῶν βυλῶν
 ἡμῶν ἡμῶν πρὸς ἡμῶν, ἡμῶν βυλῶν ἀναγ-
 κάζοντες, τῷ ἐν αὐτῷ ἐλπίαν μὴ δόξαν ἡμῶν ἡμῶν
 ἐκκλησίας ἡμῶν οἰκῶν τῷ ἡμῶν ἡμῶν. ἡ οἰ-
 κῶν ἡμῶν αὐτῷ πρὸς ἡμῶν, ἀπὸ πρὸς τῷ ἐκ-
 κλησίας, ἀλλὰ ἡμῶν ἡμῶν τῷ δόξαν ἡμῶν δόξαν
 σκαλίας, κ' τῷ ἡμῶν Πάυλον λέγοντες· ἡ πρὸς ἡ-
 μῶν δόξαν ἡμῶν πρὸς πρὸς ἀσβεστῶν, ἀναπληρῶν ἡμῶν,
 καὶ ἡμῶν ἡμῶν ἡμῶν ἡμῶν πρὸς ἡμῶν. ἀλλὰ ἡ ἡμῶν
 πρὸς ἡμῶν δόξαν ἡμῶν, ἡμῶν πρὸς ἡμῶν ἡμῶν
 λόγῳ ἡμῶν ἡμῶν ἡμῶν ἡμῶν, ἡ τῷ κατ' ἀσβε-
 στῶν δόξαν ἡμῶν, πρὸς ἡμῶν ἡμῶν ἡμῶν, ἡ
 πρὸς ἡμῶν. πρὸς ἡμῶν ἀναπληρῶν ἡμῶν δόξαν ἡμῶν
 φῶν, ἡμῶν ἡμῶν δόξαν ἡμῶν, ἡμῶν ἀναπληρῶν ἡμῶν
 λέγοντες, ἡ ἡμῶν ἡμῶν ἡμῶν ἡμῶν. πρὸς ἡμῶν ἡμῶν
 πρὸς ἡμῶν, ἀλλὰ ἡμῶν ἡμῶν ἡμῶν. πρὸς ἡμῶν ἡμῶν
 ἡμῶν πρὸς ἡμῶν, ἡμῶν ἡμῶν ἡμῶν ἡμῶν. ἡ τῷ τῷ φη-
 λίας

cognita, iam obscurari; est sane perspicuum, quod
 illud, Erat, semper, & ante saecula, longe abest ab
 eo quod illi expectant: quæ quidem cuiuscumque
 generis sint, non sunt idem cum Ingenito: ac pro-
 pterea & dignitas quæ est ingeni Patris pro-
 pria, ei seruanda est, dicendumq. nullum ipsi esse
 eius essentia causam; & honor Filio debitus ei
 tribuendus, assignandaq. illi generatio à Patre
 initio carens. Et cum hunc illi honorem, quan-
 tum in nobis est, tribuimus, has voces, Erat, sem-
 per, & ante saecula; pie & sancte, cum de eo loqui-
 mur, proferimus: non tamen ut quidquam de eius
 diuinitate detrahamus, sed ut exquisitam omni-
 no imagini & figuræ Patris attribuamus simili-
 tudinē, & Ingeniti vocabulum Patri, utpote eius
 solū proprium, adscribendum propterea existi-
 memus, quod Saluator ipse dicit: Pater maior
 me est. Ac præter istam piam de Patre & Filio
 sententiam, vnum præterea Spiritum sanctum,
 sicut nos docent sacræ litteræ, confitemur; qui
 non modo sanctos homines veteris Testamenti,
 sed etiam diuinos noui Testamenti doctores in-
 nouauit. Ecclesiam porro vnā solam catholi-
 cam & Apostolicam agnoscimus; quæ sicut num-
 quam expugnari potest, etiam si totus mundus
 eam oppugnare instituat; sic omnem impiam he-
 reticorum incursionem euincit ac profligat;
 quandoquidem eius Dominus nos efficit satis
 animosos, dum clamat: Confidite, ego vici mun-
 dum. Quin etiam credimus ex mortuis resurre-
 ctionem, cuius primitiæ fuit Dominus noster
 Iesus Christus, qui corpus non specie adumbra-
 tum, sed verum ex Deipara Maria sumpsit: qui in
 fine saeculorum inter homines ad delenda peccata
 versatus est: qui crucifixus est, & mortuus, sine
 vlla diuinitatis imminutione: qui resurrexit à
 mortuis, ascendit ad caelos, & sedet ad dexteram
 maiestatis Dei. Ista quidem ex aliqua parte epi-
 stola complexus sum, quandoquidem singula ac-
 curate litteris prosequi, absurdum, ut dixi, ideo
 sum arbitratus, quod eadem res vestras pias ac
 studiosas mentes minime fugiant. Ista docemus,
 ista prædicamus, ista sunt Apostolica Ecclesie
 dogmata, pro quibus mortem oppetere non du-
 bitamus: nec vero moramur eos, qui nos ad hæc
 eiuranda & retractanda compellere student; & li-
 cet nos tormentis cogere aggrediantur, non ta-
 men spem, quæ in hac fide est, abijciemus. Cui
 doctrinæ Arius, Achilles, & reliqui pariter ve-
 ritatis hostes refragati, Ecclesia exturbati sunt;
 quippe cum sint à pia nostra doctrina prorsus
 auersi, iuxta illam beati Pauli sententiam: Si
 quis vobis euangelizauerit præter id quod acce-
 pistis, anathema esto, licet angelum à caelo se
 simulet. Quin etiam, si quis aliud doceat, & non
 accedat sanis sermonibus Domini nostri Iesu
 Christi, & doctrinæ quæ secundum pietatem est,
 is inflatus est, nihil sciens. & quæ sequuntur.
 Istos vero à fratribus anathemati addictos nemo
 vestrum excipiat; neque eorum verba vel scri-
 pta audire sustineat. omnia enim nō aliter atque
 præstigiatores euentiuntur; veritatem loqui
 nolunt. Nam per vrbes circumcursant, non alio
 quidem studio adducti, quā ut amicitia ob-
 Conc. gen. tom. j. B iij tenu,

Ioh. 14. d.
 20.

Ioh. 20. d.
 22.
 1. Cor. 15.
 5. 20.

Galat. 1. 8.

1. Tim. 6.
 1. 1.

2. Tim. 2.
1.6.

rentu, & pacis nomine, litteras per simulationem assentionemque. dent, accipiantque: quod per illas in errorem mulierculas paucas peccatis onustas, quas dolo deceperint, facilius inducant. & quæ sequuntur. Quapropter istos, qui tot scelera contra Christum auti sunt, qui religionem Christianam partim maledictis palam concidere, partim in iudicijs contumeliæ exponere; qui tempore pacis, quantum in illis est, persecutionem contra nos concitare; qui denique arcanum Christi generationis mysterium eneruare impense laborarunt: istos, inquam, fratres charissimi, & fide nobiscum consentientes, auersati, unâ nobiscum contra insanam eorum temeritatem adiungite suffragia, non aliter atque alij collegæ nostri, qui rem ægre ferunt, qui epistolas contra istos scriptas ad me miserunt, qui libello aduersus eos edito subscripserunt: quæ omnia per filium meum Apionem diaconum ad vos misi; ac primum epistolas collegarum qui sunt in tota Aegypto & Thebaide, deinde eorum qui Libyam, Pentapolim, Syriam, Lyciam, Pamphylia, Asiam, Cappadociam, & alias regiones hisce finitimas incolunt: quorum exemplum vos imitantes, persuasum habeo ad nos itidem daturus litteras. Et cum multis aliz curationes ad eos sanandos qui hoc errore vulnerati sunt, suppetebant; tum istud etiam remedium ad medicinam populo ab istis decepto faciendam inuentum est, si modo obtemperare voluerint, & cum consensum collegarum nostrorum intelligant, eorum hortatu ad penitentiam se serio recipere. Salutate vos ipsos mutuo unâ cum fratribus qui vobiscum sunt. Opto, fratres charissimi, tum vos in Domino valere plurimum, tum fructum ipse ex vestro pio in Christum animo percipere. Sunt autem hæretici anathemate damnati, ex numero presbyterorum, Arius; ex diaconorum autem, Achilles, Euzoius, Aithales, Lucius, Sarmata, Iulius, Menas, Arius alter, & Helladius.

CONSTANTINI
IMP. ORATIO AD
CONCILIVM NICAENVM
DE PACE.

Ex Euseb.
lib. 3. de vi-
ta Constans.
c. 12.

QVONIAM mihi admodum in optatis fuit, amici charissimi, isto vestro consessu aliquando frui: iam copotitus, regi & moderatori omnium Deo ideo gratias me agere debere fateor, quod mihi præter alia omnia largitus est, ut istud quod omnibus fere bonis antecellit, nempe vos in unum conuocatos, unamque omnium & consentientem esse voluntatem, oculis tandem aspiciam. Nolite igitur pati, ut vlla inuidiæ tempestas, nostris rebus prosperis inimica, istud bonum labefaceret: neque cum tyrannorum dimicatio contra Deum suscepta, iam Dei virtute profligata sit, ut denuo perditus demon diuinam Christi disciplinam & religionem, maleuolorum obtrectationibus lacerandam obijciat: quandoquidem intestina seditio in Ecclesia Dei

A λίας πρεσβήματα, καὶ τῇ τῆς εἰρήνης ἐνόματι, δι' ὑπεκρίσεις καὶ κατακρίσεις γραμμάτια διδόναι καὶ λαμβάνειν, πρὸς τὸ πλαιῖον διὰ τούτων καὶ ὑπὸ αὐτῶν ἡπατημένα, ὀλίγα γυναῖκα ἑα σιωπῶμεν ἁμαρτίας· καὶ τὰ ἔξω. πύργος αὐτῶν τὸς παῶν κατὰ Χριστὸν ὁλησάντας, πύργος τὸν Χριστιανισμὸν πύργον μὲν ὁμολογῶν διὰ τῶν ἀποστόλων, πύργον δὲ ὁπὶ δικαστηρίων ὁπιδεκτικῶν φιλοπνευμένους, τὸς διωγμὸν ἡμῶν ἐν εἰρήνῃ, τὸ ὅτι ἐπ' αὐτοῖς, ἐπιγίγνεται, τὸς τὴν ἀρρήτην μυστήριον τῆς Χριστοῦ γνώσεως ἐκινδυνεύοντες, πύργος δὲ τῶν ἀποστόλων, ἀγαπᾶται καὶ ὁμοψυχοὶ ἀδελφοὶ, συμψυχοὶ γίνονται καὶ τῆς μαριώδους αὐτῶν ἑλπίδος, καὶ ὁμοιότητος τῶν ἀγαπατικῶν τῶν συλλειτουργῶν ἡμῶν, καὶ ὁπιδεκτικῶν μοι κατ' αὐτῶν, καὶ τῇ τῆς σωτηρίας ψαύτων· ἃ καὶ διεπεμψάμεν διὰ τοῦ ἡσὺ μου Ἀπίωνος πρὸς διὰ κόνου· πύργον μὲν πάσης Αἰγύπτου καὶ Θεβαίδος, πύργον δὲ Λιβύης καὶ Πενταπόλειος καὶ Συρίας, καὶ ἐπὶ Λυκίας καὶ Παμφυλίας, Ἀσίας, Καππαδοκίας, καὶ τῶν ἄλλων περὶ χωρίων, ὡς καὶ ὁμοιότητος καὶ παρ' ὑμῶν δέξασθαι πίπτεται. πολλῶν γὰρ μοι βοηθημάτων πρὸς τοὺς βλαβερούς πεπλεγμένους, καὶ τοῦτο δὲ ἔρηται λυσιφάρμακον τοῦ ὑπὸ αὐτῶν ἀπατηθέντος λαοῦ, πειθόμενων, καὶ τῆς τῶν συλλειτουργῶν ἡμῶν συγκατατίστοις εἰς μετάνοιαν διὰ τούτου ἐρχομένη ἀποδοξαζόντων. Ἀσπασαθε ἀλλήλους αὐτῶν τῇ παρ' ὑμῶν ἀδελφότητι· ἐρῶσθαι ὑμᾶς ἐν κυρίῳ ὡς καὶ ἐγώ, ἀγαπήτε, ὁ αἰμὴν ὑμῶν τῆς φιλοχρῆστου ψυχῆς. ἐσὶ δὲ οἱ ἀναγεματισθέντες αἰρεσιώται, δὲ πρὸς πρὸς βυρῶν μὲν, Ἀρειος· δὲ διὰ διὰ κόνου δὲ, Ἀχιλλεύς, Εὐζόιος, Αἰθάλης, Λούκιος, Σαρμάτης, Ιούλιος, Μένας, Ἀριος ἑπῆρος, Ἑλλάδιος.

K O N Σ Τ Α Ν Τ Ι Ν Ο Υ
Β Α Σ Ι Λ Ε Ω Σ
ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΣΥΝΟΔΟΝ
ΠΕΡΙ ΕΙΡΕΝΗΣ.

EΤΗΣ μὲν ἐμοὶ τέλος ἐστὶν, ὦ φίλοι, τῆς ὑμετέρας διπλαῦσης χερίας· πύργου δὲ τῶν ἁγίων, εἰδέναι τῷ βασιλεὶ τῶν ὅλων πᾶσι καὶ ὁμολογῶν, ὅτι μοι πρὸς τοὺς ἄλλους ἀπίστοι, καὶ πύργον κρείττον ἀγαθὸν πάντες ἰδοὺν ἐδωρήσατο· φημὶ δὲ τὸ σωτηρικὸν ὁμολογῶν πάντας διπλασθῆναι, μίαν πνευμῶν ἀπέναντον ὁμόφρονα γνώμεν θεάσασθαι. μὴ δὲ οὐκ βασκαίος τις ἐχθρὸς πῆς ἡμετέροις καλοῖς λυμηνέσθω· μὴ δὲ τῆς τυραννικῆς θιμωρίας ἐκπιδῶν δέξασθαι, θιμωρὸς ζωτῆρος δυνάμει, ἐπὶ τῶν φιλοπνευμένων δαίμων τὸν θῆλον νόμον βλασφημίας περὶ βαλάντω· ὡς ἐμοὶ γὰρ πάντες πόλεμον καὶ μάχης δεινὴ καὶ χαλεπωτέρα ἢ τῆς ἐκκλησίας τοῦ

Εὐσεβ. καὶ
βίου Κων-
σταντ. βίβλ. 3.
κεφ. 16.

πὸ θεοῦ ἐμφύλιος διόμιται εἰς τὸ καὶ μάλλον
πάντων τῶν ἐξωθεν λυπηρῶν καταφάνεταί. ὅτι τοῦ
τῆς κ' τῶν πολεμίων νίκας ἰδόμενα καὶ σωτηρία
πὸ κρήνητος ἡρώδου, οὐδὲν τι λείπον ἐτόμιζον, ἢ
θεῷ μὲν νομίζαν τὴν χάριν, συγχαίρου ὃ καὶ τῆς
"ισ. αὐτῆς" ὑπεράντ' ἡμῶν ἡλδοθησόμενοις· ἐπὶ δὲ τῶν
ὑμετέρων ἀφαισίου παρ' ἐλπίδα πᾶσαν ἐπυθόμενοι,
οὐκ ἐν δούτῳ τῶν ἀκρόν, ἐξέμενοι· τυχὴν δὲ καὶ
φθὸν θρησκείας δι' ἐμῆς διζήμενοι. ὑπερησίου,
τοὺς πάντας ἀμελλοῦν συμμετεσθλάμεν. καὶ χαί-
ρων μὲν ὄραν τὴν ὑμετέραν ἐμνηστεύειν, τίτι δὲ μά-
λιστα κελὼν κατ' ὄχλας ἐμαυτὴν πράξαι, ἐπὶ δὲ
τῆς ψυχῆς ἀνακραθύντας ἰδοίμε τοὺς πάντας,
μίασι τὴν κοινὴν βραβείουσαι πῶς πᾶσαν ἐρήνικῶς
συμφωνίαν, ἡν καὶ ἐπὶ τοῖς ὑμᾶς πρέπον αὐτῇ
πρεσβύται, τοὺς τῷ θεῷ καθιερωμένους. μὴ δὲ
εὐμὴ μέλλετε, ὦ φίλοι, μὴ δὲ, λαμπυροὶ θεοῦ, καὶ τὸ
κοινὸν πάντων ἡμῶν διασώζετε καὶ σωτήρι. ἀ-
γαθοὶ θρησκείας, πῶς τῆς ἐν ὑμῖν ἀφαισίου αἴτια
ἐν πύθῃ ἡδὴ φέρειν εἰς μέσον ἀφαισίου, πάντες σὺν-
"ισ. ὅταν" δεισμον ἀμφιλογίας νόμοις ἐκλύουσιν. ὅταν
συνδου οὕτω γὰρ καὶ τῷ ὅτι πάντων θεῷ πᾶσι ἀφαι-
πρασχύνει ἡν αὐτῇ, καὶ μοι τῷ ὑμετέρῳ σωτηρία
ποῖτι ὑπερβαλλόμενοι δώσωτε χάριν.

A Dei confata, multo plus molestiarum & aderb-
tatis, quam quoduis bellum, pugnave videtur mi
hi in se complecti: atque hanc longe plus, quam
externa, doloris asferre videntur. Cum igitur
Dei optimi maximi notu & auxilio adiutus, vi-
ctoriam ab hostibus reportassem, nihilq. amplius
mihi reliquum putarem, quam ut tum Deo gra-
tias agerem, tum una cum his qui, Deo opem fe-
rente, per me essent in libertatem vindicati, com-
munem laetitiam animo perciperem; ut primum
dissensio vestra ad aures meas prater omment,
spem peruenit, rumore illum de ea allatum no
plane neglexi; sed optans in primis, ut huic rei
mea opera & sedulitate remedium inueniretur,
B omnes vos absque mora accersui. Ac tametsi
lxtor equidem vehementer, cum iam vestrom
confessum intueor: tunc tamen arbitror me res
maxime ex animi sententia gesturum, ubi omnes
vos animorum coniunctione colligatos, & unam
eamq. communem inter omnes, & tranquillam
concordiam (quam quidem vos, cum sitis Deo
consecrati, alijs etiam a Deo impetrare consen-
taneum est) vigere florereq. intellexero. Itaque
ne vlla sit, quælo, in vobis mora, o charissimi, ac
ministri, boniq. famuli Dei, & communis omniu
nostrum Domini & saluatoris: ne grauemini, in-
quam, deinceps causas dissensionis inter vos
C grassantis iam penitus tollere: primoq. omnium
operam detis, ut omnia vincula, quibus constri-
cta tenetur controuersia, pacis legibus omnino
dissoluantur. Sic enim estis & Deo omnium gu-
bernatori rem gratam facturi, & mihi vestro con-
seruo maximum prastaturi beneficium.

ΣΥΜΒΟΛΟΝ ΤΗΣ ΑΥΤΗΣ
ΕΝ ΝΙΚΑΙΑ, ΣΥΝΟΔΟΥ.

SYMBOLVM NICAENI
CONCILII.

ΠΙΣΤΕΥΟΜΕΝ εἰς ἓνα θεόν, πατέρα παντοκρά-
τορα, πάντων ὁρατῶν καὶ ἀορατῶν
παικτῶν καὶ εἰς ἓνα κύριον ἰησοῦν χρι-
στον πῶν τῶν θεοῦ, γεννητὸν ἐκ τοῦ πατρὸς
μονογενῆ, πύτιον ἐκ τῆς ὑσίας τοῦ πατρὸς· θεόν ἐκ
θεοῦ, φῶς ἐκ φωτός, θεόν ἀληθινόν ἐκ θεοῦ ἀλη-
θινοῦ· γεννητὸν, οὐ ποιητὸν, ὁμοῦσαι τῷ πατρί,
δι' οὗ πᾶντι ἐγένετο, πᾶσι ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ πᾶσι
ἐπὶ τῆς γῆς· τὸν δι' ἡμᾶς πύς αὐθρόωντος, ἐξ ὁποῦ
ἡμετέραν σωτηρίαν κατελθόντα, ἐσαρκώθη, καὶ
ἐσαυθροπῆσται· παθόντα, καὶ ἀναστάντα τῇ τρίτῃ
ἡμέρᾳ, ἐξελθόντα εἰς τοὺς οὐρανούς· καὶ ἐρχόμενον
πάλιν κελὼν ζῶντος ἐν κινήσει καὶ εἰς τὸ πνεῦμα τὸ
ἅγιον. τοὺς ὃ λέγοντας, ἡν ποτὶ ὅτι οὐκ ἔστιν, καὶ πρὸς
γεννητῶν ἐκ ἐκ, ἐπὶ ἐξ ὁποῦ ὁκτων ἐγένετο, ἢ ἐξ ἐπ-
ερας ὑπερσείσεως, ἢ ὑσίας φάσκειναι εἶναι, ἢ κτιστῶν,
ἢ ἀλλοιωτῶν, ἢ τρεῖς πῶν ὁκτων τοῦ θεοῦ, πύτους ἀναθε-
ματίζου καὶ καθολικῇ καὶ ἀποστολικῇ ἐκκλησίᾳ.

CREDIMVS in vnum Deum, Patrem, Ex Athan-
omnipotentem, omnium visibilium & in epist. ad
inuisibilium factorem. Et in vnum Do-
minum IESVM Christum filium Dei, Iouian.
ex Patre natum vnigenitum, idest ex substantia
Patris; Deum ex Deo, lumen ex lumine, Deum
verum ex Deo vero; natum, non factum, con-
substantialiẽ Patri, per quem omnia facta sunt,
& quæ in cælo & quæ in terra. Qui propter nos
homines, & propter nostram salutem descen-
dit, & incarnatus est, & homo factus; passus est,
E & resurrexit tertia die; & ascendit in cælos: &
iterum venturus est iudicare vivos & mortuos.
Et in Spiritum sanctum. Eos autem qui dicunt:
Erat aliquando quando non erat, & antequam
nascetur, non erat; & quia ex ijs quæ non sunt,
factus est; aut ex alia substantia vel essentia di-
cunt esse, vel creatum, vel mutabilem, vel con-
uertibilem filium Dei, anathematizat catholi-
ca & Apostolica Ecclesia.

CANONES TRECENTORVM
*decem & octo sanctorum Patrum, qui Nicæa
 conuenerunt, Consulatu Paulini & Iuliani vi-
 torum clarissimorum, anno ab Alexandro
 DC XXXVI. xij. Kal. Iulij, qui est apud
 Græcos xix. dies mensis Διοῦ, id est, Iunij.*

C A N. I.

Dionysij
 Exigui ver-
 so.

SI quis à medicis propter languorem defe-
 ctus est, aut à barbaris abscisus; hic in cle-
 ro permaneat. Si quis autem se ipsum sa-
 nus abscidit, hunc & in clero constitutum
 abstinere conuenit; & deinceps nullum debere
 talium promoueri. Sicut autem hoc claret,
 quod de his qui hanc rem affectant, audentq.
 semetipsos abscindere, dictum sit; sic eos, quos
 aut barbari, aut domini castrauerunt, si inue-
 niuntur aliis dignissimi, tales ad clerum susci-
 pit regula.

Idem,

C A N. II.

Quoniam plura aut per necessitatem, aut aliis
 cogentibus hominibus, aduersus Ecclesiasticam
 facta sunt regulam, ut homines ex Gentili vita
 nuper accedentes ad Fidem, & instructos breui
 tempore, mox ad lauacrum spiritale perduce-
 rent, simulq. ut baptizati sunt, ad Episcopatū vel
 ad presbyterium promouerent; optime placuit,
 nihil tale de reliquo fieri. nam & tempore opus
 est ei qui catechizatur, & post baptismum pro-
 batione quamplurima. manifesta est enim Apo-
 stolica scriptura, quæ dicit: Non neophytum, ne
 in superbiam elatus, in iudicium incidat, & in
 laqueum diaboli. Si vero processu temporis ali-
 quod delictum animæ circa personam reperiatur
 huiusmodi, & à duobus vel tribus testibus argua-
 tur; à clero talis abstineat. Si quis autem præter
 hæc fecerit, quasi contra magnum Concilium se
 efferens, ipse de clericatus honore periclitabi-
 tur.

1. Tim. 3.
 6. 6.

C A N. III.

Interdixit per omnia magna Synodus, non Epi-
 scopo, non presbytero, non diacono, nec alicui
 omnino qui in clero est, licere subintroductam
 habere mulierem; nisi forte aut matrem, aut so-
 rorem, aut amitam, vel eas tantum personas, quæ
 suspicionem effugiunt.

omnem

C A N. IV.

Episcopum conuenit maxime quidem ab om-
 nibus qui sunt in prouincia, Episcopis ordinari.
 Si autem hoc difficile fuerit aut propter instan-
 tem necessitatem, aut propter itineris longitu-
 dinem; tribus tamen omnimodis in idipsum con-
 uenientibus, & absentibus quoque pari modo de-
 cernentibus, & per scripta consentientibus, tunc
 ordinatio celebretur. Firmitas autem eorum
 quæ geruntur per vnamquamque prouinciā
 metropolitano tribuatur Episcopo.

C A N. V.

De his qui communione priuantur seu ex cle-
 ro, seu ex laico ordine ab Episcopis per vnam-
 quam-

KANONES ΤΩΝ ΤΡΙΑΚΟΣΙΩΝ
*δικοκτὼ ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ συναλθόν-
 των, ἐν ὑπατείᾳ Παυλίνου & Ἰουλιανοῦ τῶν λαμ-
 προτάτων ὑπαρχῶν, ἔτους ἑξακισσοῦς τριακ-
 σὺν ἑκτὺ ὡς ἀπὸ Ἀλεξάνδρου· ἐν μηνὶ Διοῦ, ὅστις ἐστὶν
 καὶ δεκάτης, πρὸς δικατηρίων καλασδῶν Ἰουλίαν.*

K A N. α.

Eἰ τις ἐν ἰόσφ ὑπὸ ἰατρῶν ἐχαρμυρήσῃ, ἢ
 ὑπὸ βαρβάρων ἐξιτμήσῃ, οὗτος μετέσθ
 τῷ κλήρῳ. οἱ δὲ περὶ ὑγιαίνων ἑαυτὸν ἐξέμει-
 νόντι, ἢ ἐν τῷ κλήρῳ ἐξισταζόμενοι πεπῶσθαι προ-
 σήκει· καὶ ἐὰν τὸ δεῦρο μηδεὶς τῶν τριούτων χεῖ-
 ραι προέσχωσιν. ὡς περὶ τούτου περὶ δὲ τῶν, ὅτι περὶ
 τῶν ὁπισθεδόντων τὴν πρᾶγξιν ἐπὶ λυμένων ἑαυ-
 τὸς ἐκτίμῃσιν ἁγῆται· οὕτως ἢ πρὸς ὑπὸ βαρβα-
 ρῶν ἢ διαποσθῶν διουχίσθησαν, ἀρτίστοιχοι τῇ ἁλλῶς
 ἁγίοι, τοὺς τριούτους ἐς κλήρον προσέστω ὁ κανὼν.

K A N. β.

Ἐπεὶ δὲ πολλὰ ἤτις ὑπὸ ἀνάγκης, ἢ ἁλλῶς ἐπιγ-
 μένων τῶν ἀνθρώπων ἐγέρσῃ τῶν κατὰ τὸν
 ἐκκλησιαστικόν, ὡς πρὸς ἀνθρώπους διὰ ἰδιουχὸν βί-
 ᾶν προσαλθόντας τῇ πίστει, ἢ ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ κα-
 ταχθῆντας, ἀπὸ τῶν ὁπισθεδόντων λατρεῖν ἄρ-
 χον· καὶ ἅμα τῷ βαπτισμῷ προέσχωσιν ἐς ὁπισθοπλῆ-
 ῖν πρὸς βυτηρίαν, καλῶς ἐδοξε ἔχειν τὸ λοιπὸν μη-
 δεὶν ποδὶν γίνεσθαι· καὶ γὰρ καὶ χρόνῳ δὲ τῷ κατη-
 χαμίνῳ, καὶ μὴ τῷ βαπτισμῷ δοκιμασίας πολέσιος.
 σαφές γὰρ τὸ ἀποστολικὸν χεῖμα τὸ λέγει· μὴ νεό-
 φυτοι, ἵνα μὴ τυφωθῆς ἐς κέρας ἐμπύση καὶ πα-
 ρίδα τὸ ἀβύσσου. οἱ δὲ προεόντες τὸ χρόνῳ, ψυ-
 χῶν τὴν ἀμάρτην ἀρεθῇ περὶ τὸ πρῶτον, καὶ
 ἐλέγχονται ὑπὸ δύο ἢ τριῶν μαρτύρων, πιστωθέν-
 ὁ ποδὶς τὸ κλῆρον. οἱ δὲ τῶν πῶτε πῶτε, ὡς
 ὑπεραστῆται τῇ μεγάλῃ συνόδῳ θρασυνομήσιος, αὐ-
 τὸς κινδυνώσῃ περὶ τὸν κλῆρον.

τὸν κλῆρον

K A N. γ.

Ἀπὸ τῆς καθόλου ἢ μεγάλῃ συνόδου· μήτις
 ὁπισκόπου, μήτις πρὸς βυτηρίαν, μήτις ἀσκήτου, μήτις
 ὅλων τῶν ἐν τῷ κλήρῳ, ἐξῆναι συνείσκειν ἔχειν·
 πλὴν οἱ μὴ ἄρα μητέρα, ἢ ἀδελφὴν, ἢ θείαν, ἢ ἀ-
 μόνα πρῶτον πᾶσι ὑποψίας ἀσπίφωμε.

K A N. δ.

Ἐπίσκοποι προσηκεῖ μάλιστα μὲν ὑπὸ πάντων
 τῶν ἐν τῇ ἰσχυρίᾳ καθίστασθαι. οἱ δὲ διακρί-
 νουσι, ἢ ἀπὸ καταπίπτουσι ἀνάγκῃ, ἢ ἀπὸ μή-
 νος ὁδοῦ, ἐξ ἁπάντων τῶν ἐν τῇ αὐτῇ συναγωγῇ,
 συμψήφῳ γινόμενων καὶ τῶν ἀπόντων, καὶ σπου-
 δαίων ἀπὸ χειρῶν, ἢ τῇ τῶν χειροτονίας
 πιστῶν. τὸ δὲ κύριον τῶν γινόμενων δίδωσθαι καὶ ἰ-
 κάσθαι ἰσχυρίας τῷ μητροπολίτῃ.

K A N. ε.

Περὶ τῶν ἀκραιφνέων γινόμενων, ἢ τῶν ἐν τῇ
 κλήρῳ, ἢ τῶν ἐν λαϊκῷ πύγματι ὑπὸ τῶν κατὰ
 ἐκεί-

ἐκαστὴν ἐπαρχίαν ὁπισκοπῶν, κραπίτω ἡ γνώμη
 αὐτῶν τὴν κανόνα τὴν ἀγαθοδύναμι, τὸς ὕψις τῶν ἀ-
 πβληθέντες, ὕψις τῶν μὴ περσίδων. ἐξελ-
 αὐθι, μὴ μικροψυχία, ἡ φιλονεικία, ἡ ἰσὶς τῶν
 τῶν ἀγία ὁπισκοπῶν ἀποσπασμένοι γὰρ ἔσονται. ἵνα
 οὐκ ὅτι τὴν πρὸς τοὺς ἐξέτισιν λαμβάνει, καλῶς
 ἔχον ἰδοῦν, ἐκαστὸν ἐν αὐτῷ καθ' ἐκαστὴν ἐπαρχίαν
 δις τὸ ἑρως σωθῆναι γινώσκου ἵνα κρινῇ πάντων τῶν
 ὁπισκοπῶν τῆς ἐπαρχίας ὅτι τὸ αὐτὸ περσισμένον,
 τὰ τῶν αὐτῶν ζητήματα ἐξετάζοντες. ὁ οὕτως οἱ ὁμολο-
 γουμένως περσισκευκτοὶ τῶν ὁπισκοπῶν, αὐτῶν λόγον
 ἀκρινώδηται τῶν πᾶσι ἔσονται ὁδοῖσι, μέχρις αὐτῶν
 κρινῇ τῶν ὁπισκοπῶν ὁδοῖσι τῶν φιλανθρωπιῶν ὡς
 αὐτῶν ἐκείνους ψῆφον. αὐτῶν ὁδοῖσι γινώσκου, μία
 μὲν περ τῶν παρσισκῶν, ἵνα πᾶσις μικροψυχίας
 αἰσινόμενης, τὸ δῶρον καθάρων περσισκῶν τῶν
 ὁδοῖσι τῶν πᾶσις ὁδοῖσι τῶν πᾶσις ὁδοῖσι.

K A N. 5.

Τὰ ἀρχαῖα ἔχον κραπίτω, τὰ ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ Λι-
 βύῃ, καὶ Πεντάπολιν, ὡς τῶν Αἰγυπτίων ὁπισκοπῶν
 πᾶσι τῶν τούτων ἔχον τῶν ἐξέτισιν ἰσὶς καὶ τῶν ἐν τῇ
 μετ' ὁπισκοπῶν ὁδοῖσι πᾶσις ἔσονται, ὁμοίως ὁδοῖσι
 ἀντιόχειαν, καὶ ἐν τῇς ἀγίαις ἐπαρχίαις, τὰ περσισκῶν
 ὡς ἐκείνους τῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῶν περσισκῶν ἐκ-
 νο, ὅτι αὐτῶν χωρὶς γνώμης ὁδοῖσι μετ' ὁπισκοπῶν
 ὁπισκοπῶν, τὴν τοιοῦτον ἡ μετ' ὁδοῖσι ὁδοῖσι μὴ
 ὁδοῖσι ἰσὶς ὁπισκοπῶν. ἵνα μὲν τῶν κρινῇ πᾶσι τῶν
 ὁδοῖσι ὁδοῖσι ὁδοῖσι, καὶ αὐτῶν ἐκκλησιαστικῶν ὁδοῖσι,
 ἡ τῶν δι' οἰκίαν φιλονεικίαν ἀντιλέγων, κραπίτω
 ἡ τῶν παλαιῶν ψῆφος.

K A N. 6.

Επειδὴ πᾶσις κρινόμενης καὶ ὁδοῖσι ἀρχαῖα,
 ὡς τῶν Αἰγυπτίων ὁπισκοπῶν ἰσὶς, ἐκείνους τῶν ἀγ-
 λαθίων τῶν ὁδοῖσι, τῶν μετ' ὁδοῖσι ὁδοῖσι ὁδοῖσι
 ἀγίωκατος.

K A N. 7.

Περὶ τῶν ὁνομαζόντων μὲν ἑαυτοὺς καθάρους
 πᾶσι, περσισκῶν ὁδοῖσι τῶν καθολικῶν καὶ ἀποστολικῶν
 ἐκκλησιῶν, ὁδοῖσι τῶν ἀγίων καὶ μετ' ὁδοῖσι ὁδοῖσι, ὡς
 χάρη τῶν μὲν αὐτῶν, μετ' ὁδοῖσι οὕτως ἐν τῶν κληρῶν.
 περ πᾶσι τῶν τῶν ὁδοῖσι ὁδοῖσι αὐτῶν ἐγχεσθῶν
 περσισκῶν, ὅτι αὐτῶν πᾶσι καὶ ἀποστολικῶν τῶν
 ἀγίων καὶ ἀποστολικῶν ἐκκλησιῶν ὁδοῖσι τῶν
 καὶ δι' ἀγίους κρινόμενης, καὶ τῶν ἐν τῶν δι' ἀγίους
 πᾶσις, ὁδοῖσι καὶ χρονοὶς τῶν πᾶσις, καὶ κρινόμενης
 ὡς πᾶσις αὐτῶν ἀποστολικῶν ἐν πᾶσι τῶν ὁδοῖσι τῶν
 ἀποστολικῶν ἐκκλησιῶν. ἐν πᾶσι μὲν οὐκ πᾶσις αὐτῶν
 κρινόμενης, αὐτῶν ἐν πᾶσις αὐτῶν μόνον ἀποστολικῶν
 κρινόμενης, οἱ ἀποστολικῶν ἐν τῶν κληρῶν ὁδοῖσι
 αὐτῶν ὁδοῖσι. αὐτῶν ὁδοῖσι τῶν καθολικῶν ἐκκλησιῶν
 ὁδοῖσι ὁδοῖσι ὁδοῖσι περσισκῶν ὁδοῖσι, περσισκῶν
 περσισκῶν, ὡς ὁ μὲν ὁδοῖσι τῶν ἐκκλησιῶν ὁδοῖσι
 τὸ ἀγίωκατος ὁδοῖσι ὁδοῖσι τῶν ἀγίων καὶ μετ' ὁδοῖσι
 ὁδοῖσι ὁδοῖσι ὁδοῖσι τῶν ἀγίων καὶ μετ' ὁδοῖσι
 ὁδοῖσι ὁδοῖσι ὁδοῖσι τῶν ἀγίων καὶ μετ' ὁδοῖσι
 ὁδοῖσι ὁδοῖσι ὁδοῖσι τῶν ἀγίων καὶ μετ' ὁδοῖσι

A quamque provinciam, sententia regularis obti-
 neat, ut hi qui abijciuntur, ab alijs non recipian-
 tur. Requiritur autem, ne pusillanimitate, aut
 contentione, aut alio quolibet Episcopi vitio vi-
 deatur a congregatione seclusus. Ut hoc ergo
 decentius inquiratur, bene placuit, annis singulis
 per vnamquamque provinciam bis in anno con-
 cilia celebrari, ut communiter omnibus simul
 Episcopis congregatis provinciarum, discutiantur
 huiusmodi quaestiones. Et sic qui suo peccave-
 rint euidenter Episcopo, excommunicati ratio-
 nabiliter ab omnibus abstinentur, usquequo vel
 in communi, vel Episcopo placeat humaniorem
 B pro talibus ferre sententiam. Concilia vero ce-
 lebrentur, vnum quidem ante Quadragesimam
 Paschae; ut omni dissensione sublata, munus offe-
 ratur Deo purissimum: secundum vero circa
 tempus autumnii.

* Episcopo
 runt con-
 gregationi
 placeat

C A N. VI.

Antiqua consuetudo seruetur * per Aegyptum,
 Libyam, & Pentapolim, ita ut Alexandrinus Epi-
 scopus horum omnium habeat potestatem; quia
 & urbis Romae Episcopo parilis mos est. Simili-
 ter autem & apud Antiochiam, ceterasque provin-
 cias, suis privilegia seruentur ecclesijs. Illud au-
 tem generaliter clarum est, quod si quis praeter
 sententiam Metropolitani fuerit factus episco-
 pus, hunc magna Synodus definiuit, episcopum
 esse non oportere. Sin autem communi cuncto-
 rum decreto rationabili, & secundum Ecclesia-
 sticam regulam comprobato, duo aut tres pro-
 pter contentiones proprias contradicant, obti-
 neat sententia plurimorum.

* quae est
 per
 Antiochiam
 in Concilio Chal-
 ced. 16.
 lectum fuit
 hoc mater:
 Quod Ecce-
 sia Romana
 semper ha-
 buit prima-
 tum. Teneat
 auris & Ae-
 gyptus, &
 Episcopus
 Alexandriae
 etc.

C A N. VII.

Quia consuetudo obtinuit, & antiqua traditio,
 ut Aeliae Episcopus honoretur; habeat honoris
 consequentiam, salva Metropoli propria digni-
 tate.

C A N. VIII.

De his qui se * nominant Catharos, idest mun-
 dos, si aliquando venerint ad Ecclesiam catholi-
 cam, placuit sancto & magno Concilio, ut impo-
 sitionem manus accipientes, sic in clero perma-
 neant. Hae autem praeter omnibus eos scriptis con-
 uenit profiteri, quod catholicae & Apostolicae Ec-
 clesiae dogmata suscipiant & sequantur; idest, &
 bigamis se communicare, & his qui in persecu-
 tione prolapsi sunt; erga quos & spatia constitu-
 ta sunt, & tempora definita, ita ut Ecclesiae catho-
 licae & Apostolicae placita sequantur in omnibus.
 Vbicumque vero siue in vicis, siue in ciuitatibus
 ipsi soli reperti fuerint ordinati; qui inueniuntur
 in clero, in eodem habitu perseuerent. Vbi au-
 tem catholicae Ecclesiae Episcopo vel presbytero
 constituto, quidam ex illis adueniunt; certum est
 quod Episcopus ecclesiae habebit episcopi digni-
 tatem. Is autem qui nominatur apud eos episco-
 pus, honorem presbyterij possidebit: nisi forte
 placuerit Episcopo, nominis eum honore cense-
 ri. Si vero hoc ei minime placuerit, provide-
 bit

* aliquan-
 do nomi-
 nabant

* ordine

* presby-
 tati

bit ei aut Chorepiscopatus, aut presbyterij locū;
ut in clero prorsus esse videtur: ne in vna ciui-
tate duo Episcopi probentur existere.

CAN. IX.

Si qui presbyteri sine examine sunt prouecti, vel cum discuterentur, peccata sua confessi sunt, & homines cōtra Canones commoti, manus confessis imponere tentauerunt; tales regula non admittit: quia quod irreprehensibile est, catholica defendit Ecclesia.

C A N. X.

Quicumque de lapsis ad ordinem cleri promoti sunt per ignorantiam, vel per ordinantium dissimulationem; hoc Ecclesiasticæ non præiudicat regulæ. cogniti namque deponuntur.

CAN. XI.

De his qui præter necessitatem prævaricati sunt, aut præter ablationem facultatum, aut præter periculum, vel aliquid huiusmodi (quod factum est sub tyrannide Licinij) placuit Synodo, quamvis humanitate probentur indigni, tamen eis benevolentiam commodari. Quicumque ergo veraciter penitentiam gerunt, tribus annis fideles inter audientes habeantur; & sex annis omni se contritione deiciant; duobus autem annis sine oblatione populo in oratione communicent.

C A N. XII.

Quicumque vocati per gratiam, primum quidem impetum monstraerunt, deponentes militiz cingulum; postmodum vero ad proprium vomitum sunt relapsi, ita vt quidam & pecunias tribuerent, & beneficijs militiam repeterent; hi decem annis, post triennij tempus quo inter audientes erunt, in afflictione permaneant. Sed in his omnibus, propositum & speciem penitentiz conuenit explorare. Quotquot enim metu & lacrymis, atque patientia, vel bonis operibus, rebus ipsi conuersionem suam non simulatione demonstrant; hi definitum tempus auditionis implentes, cum demum fidelibus in oratione communicent: postmodum vero licebit Episcopo de his aliquid humanius cogitare. Quicumque vero indifferenter tulerunt, & aditum introeundi Ecclesiam sibi arbitrati sunt ad conuersionem posse sufficere, hi definitum modis omnibus tempus impleant.

C A N. XIII.

De his qui ad exitum veniunt, etiam nunc lex antiqua regularisq. seruabitur; ita vt si quis egreditur è corpore, vitimo & necessario viatico minime priuetur. Quòd si desperatus, & consecutus communionem, oblationisq. particeps factus, iterum conualuerit; sit inter eos qui communionem orationis tantummodo consequuntur. Generaliter autem omni cuiuslibet in exitu posito, & poscenti sibi communionis gratiam tribui, Episcopus probabiliter ex oblatione dare debebit.

C A N. XIV.

De catechumenis * lapsis , sancto & magno
Concilio placuit, vt tribus annis sint inter au-
dientes

Ἄ σὲ ἵππῃ ἢ χωρεπισκόπου ἢ πρεσβυτέρῃ, ὑπὲρ τοῦ
ἐκ τῆς πληρῆς ὁλως δοκῆν εἶναι, ἵνα μὴ ἐκ τῆς πίστεως
δύο θηύσκῃσι ᾧσιν.

K A N. 9'.

Εἴ πινες αὐτῆς ἐτάςως * περιέχθησαν πρὸς βύτι- * περιέχθη-
ροι, ἡ αὐτοκρινόμενοι ὡμολόγησαν τὰ ἡμαρτημένα
αὐτῆς, καὶ ὁμολογησάτων αὐτῶν, τῶν καὶ κατὰ αὐ-
τὴν αὐθροῦσι τῆς τριούτης χεῖρος ὁπτιθῆναι
τῶντος ὁ κανὼν οὐ περιέτεται. τὸ γὰρ αὐτὴν πλῆθον ἐκ-
δικῆς ἢ καθολικῆς ἐκκλησίας.

K A N. 1.

B Οσοι παροικεῖσθε τῶν ἀποστόλων καὶ
ἀγγέλων, ἡ καὶ παροδόντων τῶν παροικισμένων,
τοῦτο ὑμῶν περὶ τῶν καλῶν τῶν ἐκκλησιαστικῶν γυν-
αίων τις ἡ καθήκοντι.

K A N. 18.

Περὶ τῶν παθόντων χωρὶς ἀνάγκης, ἢ χω-
ρὶς ἀφαιρέσεως ὑπαρχόντων, ἢ χωρὶς κινδύνου, ἢ
ἡττός τινός τινος, ὃ γίνεται ἐπὶ τῆς τυραννίδος Δικαίου·
ἐδόξε τῇ συνόδῳ, καὶ ἀνάξει ἡσαν Φιλανθρωπίας,
ὅμως χρησάμεσθαι οἷς αὐτοῖς, ὅσοι οὐκ ἠσθίως με-
ταμέλονται, τρεῖς εἴη ἐν ἀκρωμένοις ποιήσουσι οἱ
πιστοί· ἔτι εἴη ὑποπιστυῶνται δύο δι' εἴη χωρὶς
προσφορᾶς κρινωθήσονται τῷ λαῷ τῶν προσδύων.

K A N. 13.

Οἱ δὲ προσκληθέντες μὲν ὑπὸ τῆς χάριτος, καὶ
τῷ πρῶτῳ ὁρμῶν ἐνδεχάμενοι καὶ ἀποθνήσκοντες πρὸς
ζώνας, μὴ δὲ πάντα ὑπὸ τὸν οἰκεῖον ἔμετιν αἰσθα-
μόνους ὡς κύνες, ὡς ἡμας ἐ ἀργύρεα πόδες σου, καὶ
βενεφικίοις καταρθῶσαι τὴν αἰασρα ἰδού σου οὗτοι ὅσοι εἰσι
ἐκὰς ἐπὶ ὑποπιπέτωσαν, μὴ τὴν τῆς τριετοῦς ἀκροά-
σεως χρόνον· ἂν ἄπαντες δὲ τούτους, προσήκει ἐξετάζειν
τῷ ψοαίρει, καὶ τὸ εἶδος τῆς μετανόιας· ὅσοι μὲν
γὰρ καὶ φόβου καὶ δάκρυσι καὶ ὑπομονῇ καὶ ἀγαθοερ-
γίαις, τῷ ὑπιστροφῶν ἔργῳ καὶ οὐ χημέλι ὑπιστρέ-
ψανται οὗτοι πληρωσάμενοι τὸν χρόνον τὸν ὠλεσμέ-
νου τῆς ἀκροάσεως, αἰκτως ἵων ὀρχῶν κοιρανθήσουσι,
μὴ τοῦ εἶναι τῷ ὑπιστρόσῃ καὶ φιλαυθροπίπτρον
πὲρ αὐτῶν βυλάσσειν. ὅσοι ᾧ ἀλίστα φόρων ἤνεγ-
καν, καὶ τὸ χημέριον τοῦ μὴ εἰσέναι εἰς τὴν ἐκκλη-
σίαν ἀρκούν αὐτοὺς ἡγήσαντο πρὸς τὸν ὑπιστροφῶν, ἐξ
ἀπάντων πληρούτωσαν τὸν χρόνον.

ὅσοι εἰσι
ὑποχρί-
σιν

D

E

K A N. 12.

Ε Περὶ τῶν ἐξοδούντων, ὁ πηλὸς καὶ κανονι-
κὸς νόμος φυλαχθήσεται καὶ νυνὼς τε ἢ τις ἐξοδύει,
ἢ πλῦται ἐ ἀναγκασιότου ἐφοδῆ μὴ ἀποστρέψ-
σαι· ἐν δὲ ἀπογνωστικῇ καὶ κοινωνίᾳ πάλιν τυχῶν,
πάλιν ἐν τοῖς ζῶσι ἐξεπιδῆ. καὶ τῶν κοινωνούντων
τῆς ἀρχῆς μόνης ἔσω. καὶ ἄλλοι δὲ ἐ φέει πᾶσι οὐπι-
ροστώ ἐξοδούντες, ἀντιῶτες τῷ μεταχῆν ἀχαρι-
στίας, ὁ ὅτι σκοπὸς καὶ δοκιμασίας ὅτι πιδότω.

K A N. 101.

Περὶ τῶν κατηχημένων καὶ ὁμιλούντων, ἰδο-
ξε τῇ ἀρίστῃ μεγάλῃ σπουδῇ, ὡς το τριῶν ἐτῶν αὐ-
τοῦ

πὺς ἀκροαμένους μέντοι, μὴ πῶτα εὐχεσθαι μὴ τῶν
καταχρημένων.

K A N. 14.

Διὰ τὴν πολλὴν πείραχον καὶ τὴν σέβης τὴν γνο-
μείας, εἰδοὺς πάντας περὶ αὐτῶν τὴν συνήθειαν
τὴν ὡς τὸν κανόνα ἀρεθίσαν ἐν τοῖς μέρεσιν ὡς τι
δοτὸ πόλεως εἰς πόλιν μὴ μεταβαίνειν, μὴ τι ἐπισκο-
πον, μὴ τι πρεσβύτερον, μὴ τι διάκονον. εἰ δέ τις μὴ
τὴν τῆς ἀγίας καὶ μεγάλης συνόδου ὅρον, τοῦτο γὰρ
ἐπιχειρήσῃ, ἢ ἐπιδοίῃ ἑαυτὴν πραγματεῖται, τοῦτο
ἀκυρωθῇ ἐξ ἀπάντων τῶν κατὰ σκεῦος, καὶ
δοτακατεστησῇ τῇ ἐκκλησίᾳ, ἢ ὁ ἐπίσκοπος ἢ ὁ
πρεσβύτερος ἐχαιροτησῇ.

K A N. 15.

Ὅσοι βίβλου διδύως, μὴ τι τὴν φόβον ἔχουσιν
ἐφ' ὧν ἔχουσιν, μὴ τι τὴν ἐκκλησιαστικὴν κανόνα
εἰδοὺς ἀναχωρήσουσι τῆς ἐκκλησίας, πρεσβύτεροι ἢ
διάκονοι, ἢ ὅλως ἐν τῷ κανόνι ἐξετάζομενοι· οὗτοι γὰρ
δαμῶς διακτὸν ὀφείλουσιν εἶναι ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ,
ἀλλὰ πᾶσαι αὐτοῖς ἀνάγκη ἐπιτάσσεται καὶ, ἀνα-
στρέφειν εἰς τὴν ἑαυτῶν παροικίαν, ἢ ἐπιμένοντας ἀ-
κραιωνήτους εἶναι περὶ αὐτῶν. εἰ δέ τις τολμήσῃ περὶ
αὐτῶν τὴν τῷ ἐπὶ τῷ διαφύκῳ, ἐχαιροτησῇ ἐν τῇ
αὐτοῦ ἐκκλησίᾳ, μὴ συγκρατηθῇ μὲν ἔτι δὲ ἐπι-
σκόπου, οὐ ἀνέχωρσεν ὁ ἐν τῷ κανόνι ἐξετάζομενος
ἀκυρὸς εἶναι ἡ χαιροτησία.

K A N. 16.

Ἐπεὶ δὲ πολλοὶ ἐν τῷ κανόνι ἐξετάζομενοι τὴν
ἐξίαν ἐν τῷ αἰσχροκέρδει διακτοντες, ἐπιλάθοντο
τῆς χρηματικῆς λέγοντες τὸ ἀργύριον αὐτῶν ἢ ἐδω-
κεν ὅτι πικρὸν καὶ δανίζοντες, ἐκατιστὶς ἀπαρτύνει
καίνοσιν ἢ ἀγία καὶ μεγάλη συνόδος, ὡς ἡ τις ἀρεθίσαν
μὴ τὸ ὅρον ἔχον, πικρὸν λαμβάνειν, ἐκ μεταχρήσεως
ἀλλως μετρηόμενος τὸ πᾶν, ἢ ἡμιολίας ἀπαρ-
τύνει, ἢ ὅλως ἐπὶ τὴν πικρὸν αἰσχροκέρδεις ἐνεκα,
καταγρησῇ ἢ κλήρε, ἢ ἀλλότριος ἢ κανόνος εἶναι.

K A N. 17.

Ἦλθεν εἰς τὴν ἀγίαν καὶ μεγάλην συνόδον, ὅτι ἐν τοῖς
τόποις καὶ πόλεσι, τῶν πρεσβυτέρων τὴν εὐχαριστίαν
οἱ διάκονοι διδόντες· ὡς οὐ πὺς ὁ κανὼν οὐτε ἡ συνή-
θεια περιέδωκε, πὺς ἐξέσταν μὴ ἔχοντας προσφέρειν,
τοῖς προσφύεσι διδόναι τὸ σῶμα καὶ χρεῖς καὶ κῆνον
ἢ ἰγνώριον, ὅτι ἡδὲ ἡνέκα τῶν διακόνων καὶ πρὸς τῶν
ἐπισκοπῶν τῆς εὐχαριστίας ἀπὸ τῆς πύτης μὲν
οὐκ ἀπάντη περὶ αὐτῶν. καὶ ἐμμένετωσαν οἱ διά-
κονοι τοῖς ἰδίῳις μέρεσι, εἰδοὺς ὅτι πὺς μὲν ἐπι-
σκόπου ὑπερέστη εἰς, τῶν δὲ πρεσβυτέρων ἐλάτ-
τους πυχασοῦσι· λαμβανέτωσαν δὲ κατὰ τὴν
ἐξίαν τὴν εὐχαριστίαν μὴ πὺς πρεσβύτερος, ἢ πὺς
ἐπισκόπου διδόντες αὐτοῖς, ἢ πὺς πρεσβύτερον· ἀλλὰ
μὴ καθῆσθαι ἐν μέσῳ τῶν πρεσβυτέρων ἐξέσταν τοῖς
διακόνοις. ὡς κανόνα γὰρ καὶ ὡς πᾶσι ἐπὶ τὸ
γενόμενον. εἰ δέ τις μὴ θέλοι περὶ αὐτῶν καὶ μὴ πύ-
τους τοὺς ὅρους, περὶ αὐτῶν τῆς διακονίας.

KAN.

dientes tantummodo; posthac autem cum cate-
chumenis orent.

C A N. XV.

Propter multam perturbationem, & seditio-
nes quæ fiunt, placuit consuetudinem omnimo-
dis amputari, quæ præter regulam in quibusdam
partibus videtur admitti; ita ut de ciuitate ad ci-
uitatem non Episcopus, non presbyter, non dia-
conus transferatur. Si quis autem post defini-
tionem sancti & magni Concilij tale quid agere
tentauerit, & se huiusmodi negotio mancipa-
uerit; hoc factum prorsus irritum ducatur, & re-
stituatur ecclesiæ, cuius fuit Episcopus, aut pre-
sbyter, vel diaconus ordinatus.

C A N. XVI.

Quicumque temere aut periculose, neque ti-
morem Dei præ oculis habentes, nec agnoscentes
Ecclesiasticam regulam, discedunt ab eccle-
sia presbyteri, aut diaconi, vel quicumque sub
regula prorsus existunt; hi nequaquam debent
in aliam ecclesiam recipi, sed omnem necessita-
tem conuenit illis imponi, ut ad suas parochias
reuertantur. Quod si non fecerint, oportet eos
communione priuari. Si quis autem ad alium
pertinentem audacter inuadere, & in sua eccle-
sia ordinare tentauerit, non consentiente Epi-
scopo, à quo discessit is qui regulam mancipa-
tur; ordinatio huiusmodi irrita comprobetur.

C A N. XVII.

Quoniam multi sub regula constituti, auari-
tiam & turpia lucra sectantur, obliuiscuntur
scripturæ dicentis: Qui pecuniam suam non de-
dit ad usuram; mutuum dantes centesimas exi-
gunt: iuste censuit sancta & magna Synodus, ut
si quis inuentus fuerit post hanc definitionem
usuras accipiens, aut ex adinventione aliqua, vel
quolibet modo negotium transigens, aut hemio-
lia, idest fescupla exigens, vel aliquid tale prorsus
excogitans turpis lucri gratia; deiciatur a cle-
ro, & alienus existat a regula.

C A N. XVIII.

Peruenit ad sanctum magnumq. Concilium,
quod in quibusdam locis & ciuitatibus, presby-
teris gratiam sacræ communionis diaconi porri-
gant; quod nec regula, nec consuetudo tradidit,
ut ab his qui potestatem non habent offerendi,
illi qui offerunt, Christi corpus accipiant. Nec
non & illud innotuit, quod quidam diaconi ante
Episcopos sacræ oblata contingant. Hæc igitur
omnia rescendant, & in sua diaconi mensura per-
maneant, scientes, quod Episcoporum quidem
ministri sunt, inferiores autem presbyteris ha-
bentur. Per ordinem ergo post presbyteros gra-
tiam sacræ communionis accipiant, aut Episco-
po eis, aut presbytero porrigente. Sed nec se-
dere in medio presbyterorum diaconis liceat:
quia si hoc fiat, præter regulam & ordinem pro-
batur existere. Si quis autem etiam post has de-
finitiones obedire noluerit, a ministerio cessare
debebit.

C A N.

C A N. XIX.

De Paulianistis ad Ecclesiam catholicam con-
fugientibus definitio prolata est, ut baptizentur
omnimodis. Si qui autem de his præterito tem-
pore fuerint in clero, si quidem immaculati &
irreprehensibiles apparuerint, baptizati ordi-
nentur ab Episcopo Ecclesie catholica. Quod si
discussio incongruos eos inuenerit, abijci tales
conuenit. Similiter autem & de diaconis, &
omnino de his qui sub regula versantur, hæc for-
ma seruabitur. Meminimus autem de diaconis-
sis, quæ in eodem habitu esse probantur, quod
non habeant manus impositionem, & ideo modis
omnibus eas inter laicas deputari.

C A N. XX.

Quoniam sunt quidam in die Dominico ge-
nua flectentes, & in diebus Pentecostes: ut om-
nia in vniuersis locis consonanter obseruentur,
placuit sancto Concilio, stantes Domino vota
persolvere.

A

K A N. 19.

Περὶ τῶν Παυλιανιστῶν, ἃς προσφυγόντων
τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ, ὅρις ἐκτίθηται ἀναβαπτί-
ζοντες αὐτοὺς ἐξ ἁπάντων. εἰ δὲ τινες ἐν τῷ παρελ-
λυστι χρόνῳ ἐν τῷ κλήρῳ ἐξηπάσθησαν, οἱ μὲν
ἀμειψίτοι & ἀνιπιληπτοὶ φανέντες, ἀναβαπτισθέντες
χρηστοποιῶσιν ὑπὸ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας
ἐπισκόπου· οἱ δὲ ἢ ἀσέβητοις ἀνιπιτηδόνες αὐτοὺς
ἀρῶσιν, καθαρῶς αὐτοὺς περὶ τῆς ἐκκλησίας
οὐκ ἐν τῇ κατὰ τῶν διακονιστῶν, καὶ ὅλως περὶ τῶν
ἐν τῷ κατὰ τῶν ἐξηπαζομένων, οἱ αὐτοὶ τύπος τῶν
λαχρήστων. ἐμνήσθημεν ὅτι τῶν διακονιστῶν τῶν ἐν
τῷ χρόνῳ ἐξηπασθέντων, ἐπὶ μηδὲ χειροθεσίαν ἡ-
γῶν ἔχουσιν, ὡς τε ἐξ ἁπάντων ἐν τοῖς λαοῖς αὐτοὺς
ἐξηπάσθησαν.

K A N. x.

Ἐπεὶ δὲ τινες ἵσταν ἐν τῇ Κυριακῇ γόνυ κλίνοντες, &
ἐν τοῖς τῆς πεντηκστῆς ἡμέραις, ὑπερ τοῦ πάντων ἐν
πᾶσι παροικίᾳ φυλάττειν, ἐς ὧν ἐδόξε τῇ ἀγίᾳ
συνόδῳ τοῖς ἀρχαῖς ἀποδίδοναι τῷ ᾧ.

S E C V N D A E D I T I O C A N O N V M
C O N C I L I I N I C A E N I.

C A N. I.

Iddori
Mercato-
ris.

SI quis in ægritudine à medicis sectus est, C
vel à barbaris castratus, placuit ut iste per-
maneat in clero. Si quis autem sanus se ip-
sum abscidit, etiam si est in clero, cessare
debet: & ex hoc nullum talem oportet ordinari.
Sicut autem de his qui affectauerunt, vel ausi sunt
se ipsos abscindere, hæc quæ diximus, statuta
sunt; ita si qui vel à barbaris, vel à dominis suis
secti, & probabilis vitæ sunt, tales suscipit Eccle-
siastica regula in clerum.

C A N. II.

Quoniam multa siue per necessitatem, siue ex
quacumque causa contra regulam gesta sunt, ita
ut homines ex vita Gentili nuper adhuc cate-
chizati, vel instituti, statim ad spiritalem baptis-
mum venissent, & continuo cum baptizati sunt,
etiam ad episcopatum, vel ad presbyterium pro-
uecti sunt; recte igitur visum est, de cetero nihil
tale debere fieri. Nam & tempore opus est, ut sit
catechumenus; & post baptismum multa proba-
tione indiget. Euidens namque est Apostolicum
præceptum, dicens: Non neophytum, ne forte
elatus, in iudicium incurrat, & laqueum diaboli.
Si vero procedente tempore aliquod peccatum
admisit, & conuictus duobus, vel tribus testi-
bus fuerit; cesset a clero qui huiusmodi est. Si
quis vero præter hæc facit, tamquam contra-
ria statutis sancti Concilij gerens, etiam ipse
periclitabitur de statu sui cleri.

C A N. III.

Omnibus modis interdixit sancta Synodus,
neque Episcopo, neque presbytero, neque dia-

cono, neque ulli clericorum omnino licere habere
secum mulierem extraneam, nisi forte mater,
aut soror, aut auia, aut amita, vel matertera sit.
In his namque solis personis, & harum similibus,
omnis, quæ ex mulieribus est, suspicio declinatur.
Qui autem præter hæc agit, periclitatur de clero.

C A N. IV.

Episcopum oportet ab omnibus Episcopis, si
fieri potest, qui sunt in prouincia eius, ordinari.
Si vero hoc difficile fuerit vel aliqua urgente ne-
cessitate, vel itineris longitudine; certe tres Epi-
scopi debent in vnum esse congregati, ita ut etiā
ceterorum, qui absentes sunt, consensum litteris
teneant, & ita faciant ordinationem. Potestas
sane vel confirmatio pertinebit per singulas pro-
uincias ad metropolitanum Episcopum.

C A N. V.

Seruetur & ista sententia, ut hi qui ab alijs ex-
communicantur, ab alijs ad communionem non
recipiantur. Requiritur sane, si forte aliqua in-
dignatione, aut contentione, aut qualibet com-
motione Episcopi sui excommunicati sint. Ut
ergo digna hæc possint examinatione perquiri,
recte visum est, per singulos annos in singulis
quibusque prouincijs, bis in anno Episcoporum
concilium fieri; ut simul in vnum conuenientes
ex communi prouincia, huiusmodi examinent
quæstiones: ut ita demum hi, qui ob culpas suas
Episcoporum suorum offensas merito contraxe-
runt, digne etiam a ceteris excommunicati si-
militer habeantur, quousque in communi, vel ipsi
Episcopo suo visum fuerit humaniorem circa eos
ferre sententiam. Habeatur autem semel Con-
cilium

1. Tim. 3.

2. 6.

* mortale

* fecerit.

* precipi-
tabitur

* abstinere

cilium ante dies Quadragesimæ; ut omnibus, si sunt, & postea examinati, confessi sunt peccata sua; & cum confessi fuissent, contra regulam venientes homines, manus eis temere imposuerunt; hos Ecclesiasticus ordo non recipit. In omnibus enim, quod irreprehensibile est, sancta defendit Ecclesia.

C A N. VI.

*perduret
quando-
quidem &

Mos antiquus *perdurat in Aegypto, vel Libya & Pentapoli, ut Alexandrinus Episcopus horum omnium habeat potestatem, quoniam quidem & Episcopo Romano parilis mos est. Similiter autem & apud Antiochiam, ceterasque provincias, honor suus unicuique seruetur Ecclesie. Per omnia autem manifestum est, quod si quis præter voluntatem & conscientiam metropolitani Episcopi fuerit ordinatus, hunc Concilium magnum & sanctum censuit non debere esse Episcopum. Sane si communi omnium consensu rationabiliter probato secundum Ecclesiasticam regulam, duo vel tres animositate ducti per contentionem contradicant, obtineat plurimorum sententia sacerdotum.

C A N. VII.

Quoniam mos antiquus obtinuit, & vetusta traditio, ut Aelia, idest, Hierosolymæ Episcopo honor deferatur; habeat consequenter honorem suum, manente tamen metropolitane civitati propria dignitate.

C A N. VIII.

Si qui voluerint venire ad Ecclesiam catholicam ex Novatianis, placuit sancto Concilio ut ordinentur, & sic maneant in clero. Ante omnia autem hanc habeant confessionem, quam per scripturam exigi oportet, ut fateantur se communi consensu catholice Ecclesie statuta observaturos, idest, communicaturos se & his, qui forte secundas nuptias experti sunt, vel his qui persecutionis tempore lapsi sunt; quibus tamen lapsi penitentia modus & tempus adscriptum est, ut in omnibus sequantur ea, quæ in Ecclesia catholica observantur. Et sicubi iidem ipsi fuerint inveniendi siue in vicis siue in urbibus clerici ordinati à Catholicis, sic etiam in clero persistant, unusquisque tamen in suo ordine. Si vero Episcopus vel Presbyter Ecclesie catholice fuerit ad quem aliqui ex his accedunt, certum est quod Episcopus quidem catholicus suam habeat dignitatem. Similiter autem Presbyteri & diaconi habeant. Hi vero qui ab istis veniunt, si forte Episcopus fuerit, habeat sacerdotij dignitatem; nisi forte placeat catholico Episcopo concedere ei etiam episcopalis nominis honorem. Si vero non placuerit, inveniatur ei locus, ut sit in parochia chorepiscopus, aut in clero presbyter: ut in civitate una non videantur duo Episcopi esse, & ille omnimodis in clero permanere videatur.

C A N. IX.

Si qui sine examinatione promoti Presbyteri

sunt, & postea examinati, confessi sunt peccata sua; & cum confessi fuissent, contra regulam venientes homines, manus eis temere imposuerunt; hos Ecclesiasticus ordo non recipit. In omnibus enim, quod irreprehensibile est, sancta defendit Ecclesia.

C A N. X.

Quicumque ex lapsis per ignorantiam sunt ordinati, vel contemptu eorum qui eos ordinauerunt; hoc non præiudicat regulæ Ecclesiasticæ, cum enim compertum fuerit, deponantur.

C A N. XI.

De his qui negaverunt præter necessitatem, aut præter ablationem facultatum, aut præter periculum, vel aliquid huiusmodi (quod factum est sub tyrannide Licinij) placuit sanctæ Synodo, licet indigni sint misericordia, tamen aliquid circa eos humanitatis ostendi. Si quos ergo ex animo penitet, tribus annis inter penitentes habeantur. Si tamen fideles sunt, septem annis alijs inter penitentes sint: duobus autem annis iidem sine oblatione in oratione sola participant populo. Si qui vero per Dei gratiam vocati, primo quidem ostenderunt fidem suam, deposito militæ cingulo; post hæc autem ad proprium vomitum sunt reversi, ut & pecunias darent, & ambirent redire rursus ad militiam; isti decem annis sint inter penitentes, post primum triennium quo fuerint inter audientes. Ab omnibus vero illud præcipue observetur, ut animus eorum, & fructus penitentia attendatur. Quicumque enim cum omni timore & lacrymis perseverantibus, & operibus bonis, conversionem suam non verbis solis, sed opere & veritate demonstrant; cum tempus statutum etiam ab his fuerit impletum, & orationibus iam coeperint communicare; licebit Episcopo humanius etiam circa eos aliquid cogitare. Qui vero indifferenter habuerunt lapsum, & sufficere sibi quod Ecclesiam introierint arbitrantur; isti omnimodo tempora statuta complebunt.

C A N. XII.

De his vero, qui recedunt ex corpore, antiquæ legis regula observabitur etiam nunc, ita ut si forte quis recedit ex corpore, necessario vitæ suæ viatico non defraudetur. Quod si desperatus aliquis recepta Communionem superuixerit, sit inter eos qui in sola oratione communicant. De omnibus tamen his qui à corpore recedunt, in tradendo eis Communionem, cura & probatio sit Episcopi.

C A N. XIII.

Placuit hoc sancto & magno Concilio de catechumenis qui lapsi sunt, ut tribus annis inter audientes verbum sint tantummodo; post hæc vero orent cum catechumenis.

Cont. gen. tom. j.

C j C A N.

C A N. XIV.

*Canon hic in
vers. Dionysii
ponitur pro
evangelio.*

Pervenit ad sanctum Concilium, quod in locis quibusdam & ciuitatibus, Presbyteris Sacramenta diaconi porrigant. Hoc neque regula, neque consuetudo tradidit, ut hi qui offerendi sacrificij non habent potestatem, his qui offerunt, corpus Christi porrigant. Sed & illud innotuit, quod quidam diacones etiam ante Episcopos Sacramenta sumunt. Hæc ergo omnia amputentur, & maneant diacones intra suam propriam mensuram, scientes quia Episcoporum quidem ministri sunt, presbyteris autem inferiores. Accipiant ergo secundum ordinem post Presbyteros ab Episcopo, vel à Presbytero sacram Communionem. Quod si non fuerit in presenti vel Episcopus, vel Presbyter, tunc ipsi proferant, & edant. Sed nec sedere quidem licet in medio Presbyterorum diacones, extra regulam enim est, ut hoc fiat. Si quis autem non vult his sufficiens esse post hanc definitionem, cesset esse diaconus.

C A N. XV.

Propter multas perturbationes, & frequentes tumultus seditionum, quæ fieri solent, placuit omnimodo istam abscindi consuetudinem, quæ contra regulam est, sicubi tamen sit, id est, ne de ciuitate ad ciuitatem transeat vel Episcopus, vel Presbyter, vel diaconus. Si quis vero post hæc statuta sancti huius Concilij tale aliquid agere tentauerit, infringetur omni genere huiuscemodi conatus; & restituatur propriæ Ecclesiæ, in qua ordinatus est.

C A N. XVI.

Si qui vero sine respectu Dei agentes, & timorem Dei ante oculos non habentes, neque Ecclesiastica statuta custodientes, recesserint ab ecclesia sua, siue Presbyter, siue diaconus, vel in quocumque Ecclesiastico ordine positi fuerint, non debent suscipi in alia ecclesia; sed cum omni necessitate cogantur ut redeant ad ecclesiam suam. Quod si permanserint, excommunicare eos oportet.

A

C A N. XVII.

Si quis ausus fuerit aliquem, qui ad alterum pertinet, ordinare in sua ecclesia, quum non habeat consensum Episcopi ipsius, à quo recessit clericus, irrita sit huiusmodi ordinatio.

C A N. XVIII.

Quoniam multi clerici, auaritiæ causa turpia lucra sectantes, obliuisci sunt diuini præcepti, quod dictum est: Qui pecuniam suam non dedit ad usuram; senerantes centesimas exigunt; statuit hoc sanctum Concilium, Si quis inuentus fuerit post hanc definitionem usuras accipere, vel ex quolibet tali negotio turpia lucra sectari, vel etiam species frumentorum ad sescuplum dare; omnis qui tale aliquid conatus fuerit ad quæstum, deiciatur ex clero, & alienus ab Ecclesiastico habeatur gradu. Psal. 14.

C A N. XIX.

Si quis confugit ad Ecclesiam catholicam de Paulianistis, & Cataphrygis, statutum est rebaptizari eos omnino debere. Si qui vero clerici erant apud eos, si quidem inculpati fuerint & irreprehensibiles, baptizati rursus etiam ordinentur ab Episcopo Ecclesiæ catholicæ. Si vero examinati, minus fuerint apti deprehensi, deponi eos oportet. Similiter autem & circa diaconos, & de omnibus qui in eodem clero inueniuntur, eadem forma seruabitur. Commemorauimus autem diaconissas, quæ in hoc ordine inuentæ sunt, quæ nec manus impositionem aliquam habent, ut & omnimodo inter laicas habeantur. Similiter autem diaconissæ, quæ in catholico canone non habentur, simili loco, id est, laicæ & tamquam non consecratæ deputentur.

D

C A N. XX.

Quoniam sunt in die Dominica quidam ad orationem genua flectentes, & in diebus Pentecostes; propterea itaque statutum est à sancta Synodo, quoniam consona & conueniens per omnes Ecclesias custodienda consuetudo est, ut stantes ad orationem vota Domino reddamus.

Nihil est in auctoribus, temporum iniuria & librariorum erroribus magis expositum, quam propria locorum personarumq. nomina. Nam cum ut plurimum peregrina sint, facillimum quidem est corrumpi ac depravari. Accedit, locorum appellationes propter varias diuersarum gentium in alienos fines incursiones, & pane momentaneas Imperiorum vicissitudines, nullibi stabiles permansisse. Hinc factum, ut in Conciliorum subscriptionibus multa legantur, quae aut plane deprauata sunt, aut certe is nominibus habentur, quae eo tempore vera & certa erant, nostro falsa omnino & incognita. Sed cum in omnibus editionibus haecenus euulgatis praedicta subscriptiones extant, visum est omitti eas non posse.

Subscripserunt trecenti decem & octo
Episcopi, qui in eodem Concilio
conuenerunt.

Hofius Episcopus ciuitatis Cordubensis pro-
uinciae Hispaniae dixit: Ita credo sicut superius
scriptum est.

* Vitus

* Victor & Vincentius Presbyteri urbis Romae
pro venerabili viro Papa & Episcopo nostro san-
cto Siluestro subscripsimus, ita credentes, sicut
supra scriptum est.

Prouincia Aegypti.

* Aspocratio

Alexander Alexandriae magnae.

* Arbetion

* Alphocratio Naucratis.

Adamantius Cynopolites.

* Thioites.
al. Thmuisa.

* Alberion Pharbathi.

Antiochus Memphites.

Caius * Premythis.

Dorotheus Pelusianus.

Philippus Panephyensis.

Potamon Heracleensis.

Secundus Ptolemaidis.

Tiberius Tentyrites.

Prouincia Thebaidos.

* Aichales al. Actas

* Atlas Schediae.

Tyrannus Antinoe.

Volusianus Lycopolites.

Prouincia Libyae.

* Dagatius al. Dachis
* Antipyrgensis.

* Dathes Berenices.

Serapion * Antiphrensis.

Zephyrus Barcae.

Secundus Tanites.

Titus Paratonij.

Prouincia Palaestinae.

Macarius Hierosolymitanus.

Germanus Neapolitanus.

Marius Sebastenus.

Caianus Gadarensis.

Eusebius Caesariensis.

Sabinus Ascalonitanus.

Longinus Nicopolitanus.

Petrus Iamniensis.

* Marinos

* Macrinus Eleutheropolis.

* Paulinus

Maximus Maximianopolitanus.

* Paulus Maximinopolis.

Ianuarius Hierichuntinus.

Heliodorus Zabulonites.

Aetius Lyddenis.

A Siluanus Azori.

Patrophilus Scythopolis.

Asolepius Gaza.

Petrus Ahila.

Antiochus Capitoliadis.

Prouincia Phoenices.

Zenon Tyrius.

Aeneas Ptolemaidis.

Magnus Damascenus.

Theodorus Sidonius.

Hellanicus Tripolis.

B Philocalis Paneadis.

Gregorius Beryti.

* Martinus Palmyrenus.

* Thalassius Alaius.

* Antonius Emissenus.

* Marinus

* Thadoneus

* Anstolius

Prouincia Syriae Coeles.

Eustathius Antiochenus.

Zenobius Seleucienis.

* Theodorus Laodiceae.

Alphius Apameae.

Bassianus Raphaneensis.

C * Philotimus Hierapolitanus.

Piperius Samosatenus.

Archelaus Dolichenus.

Euphrasion Balaneorum.

Palladius chorepiscopus.

Zoilus Gabalenus.

Bassus Zeugmatites.

* Leontius Larissenus.

* Eustathius Arechusius.

Mauricius Epiphanensis.

Paulus Neocaesariensis.

* Syricius * Cyrreticensis.

Seleucius chorepiscopus.

D Petrus Gindarenis.

* Pegasius * Acorabensis.

Bassonus Gabenus.

Gerontius Coaze.

* Salomonus Germaniciae.

* Theodorus

* Philoxenus

* Gerontius

* Eustathius

* Cyricius al. Dyricius

* Cyrreticensis.

* Pelagius al. Palladius

* Acorabensis.

al. Ambracianensis.

* Salamenes

Prouincia Arabiae.

Nicomachus Bostrensis.

Cyrion Philadelphiae.

Gennadius Iabrudorum.

Seuerus Sodomorum.

Sosipater * Bethaunenensis.

Seuerus Dionysiadis.

* Patumenus.

E

Prouincia Mesopotamiae.

* Ethilaus Edessenus.

Conc. gen. tom. j. C ij Iaco-

* Aetholus

al. Aetolus

Jacobus Nisibensis.
Antiochus Rhinatenensis.
* Marcellus Macedonopolitanus.

* Marinus

Prouinciæ Persidis.

Ioannes Persidis.

Prouinciæ Ciliciæ.

Theodorus Tarsensis.
Amphion Epiphaniensis.
Narcissus * Neronianus.
Moyfes Castabalenfis.
Nicetas Flauiadis.
Eudæmon chorepiscopus.
Paulinus Adanorum.
Macedonius Mopsuestia.
Hesychius Alexandria minoris.
Tarcondimantus Aegetanus.
Narcissus Hierapolis.

* Irenopolis.

Prouinciæ Cappadociæ.

Leontius Casariensis.
Eupsychius Tyanensis.
* Euphrasius Colonensis.
Timotheus * Cyzistrensis.
Elpidius Comanensis.
* Gregorius chorepiscopus.
Stephanus chorepiscopus.
Euphronius chorepiscopus.
Rhodon chorepiscopus.
Theophanes chorepiscopus.

* Eurithius
* Cibistrensis, al. Cir-
sistorum.
* Gorgonius

Prouinciæ Armeniæ minoris.

* Eulogius Sebastenus.
* Euthius Saralensis.

* Eulalius
* Eutychius

Prouinciæ Armeniæ maioris.

Arsaphius Sophenenfis.
* Acrites Diolpontanus.
Eutychianus Amasus.
Heracilius Zelonensis.
Elpidius * Ethoniensis.

* Aristaces
al. Aristus

* Coromanensis,
al. Erciarum.

Prouinciæ Ponti Polemoniæ.

Longinus Neocæsariensis.
Domnus Trapezuntis.
Stratophilus * Ptyusij.

* Pityuntis.

Prouinciæ Ponti Paphlagoniæ.

Philadelphus Pompeiopolis.
Petronius * Iunopolis.
* Hesychius Amastridis.

* Iunopolitanus.
* Eutychius
al. Eupsychius

Prouinciæ Galatiæ.

* Pancratius al. Mar-
cellus al. Marcus
* Thobarenfis.
* Pancharius Ancyranus.
Dicassius * Tabientis.

A * Erethius Platanensis.
* Gorgonius Cynnensis.
Philadelphus Iuliopolis.

* Erechoreus
* Gregorius

Prouinciæ Asiæ.

Theonas * Cyzicenus.
* Menophantus Ephesus.
Orion Ilienfis.
Eutychius Smyrnenfis.
Mithres * Paponensis.
Macrinus * Hellenopolis.
Paulus * Anderensis.

* Marmaricensis.
* Menophanes

* Popenfis.
* Theopolis.
* Anderensis.

B

Prouinciæ Lydiæ.

Artemidorus * Sardienfis.
* Soron Thyatirensis.
* Ethymasius Philadelphiæ.
Pollion * Peperensis.
Agogius Tripolitanus.
Florentius * Anticyrræ.
Marcus Scanditanus.

* Sardiorum.
* Serras
* Etheumarius
* Barenfis.

* Antiquiras al. Ancy-
ra Phrygiæ.

Prouinciæ Phrygiæ.

C Nunechius Laodicensis.
Flaccus * Sanensis.
Procopius Synnadenfis.
Pisticus Azanensis.
Athenodorus Dorylaeus.
Paulus * Apamenus.
Eugenius Eucarpienfis.
Flaccus Hierapolitanus.

* Sandensis.

* Apameensis.

Prouinciæ Pisidiæ.

Eulalius Iconienfis.
Telemachus Hadrianopolitanus.
D Theodorus Vzelenfis.
Eutychius Seleucienfis.
Hesychius Neapolitanus.
* Vranion Selgenfis.
Apagamus Lisinienfis.
* Tarsicius Apamenus.
Patricius Ambladenfis.
Polycarpus Metropolitanus.
* Acumedios Pariensis.
Heracilius Barenfis.

* Vranus Sarcenon-
fis.

* Tyrficius

* Academus à Pare.

Prouinciæ Lyciæ.

E Eudæmus Patarenfis.

Prouinciæ Pamphylæ.

Callinicus Pergensis.
Euresius Termessenus.
* Teuxius * Cyrbenfis.
Domnus Aspendius.
Quintianus Seleucienfis.
Patricius Maximianopolitanus.
Aphrodisius * Magidorum.

* Harefus al. Scufus
* Siarbonensis.

* Magidenfis.

Pro-

Prouinciæ Insularis.

Euphrosynus Rhodiensis.
Meliphron Cous.
Strategius Lemnius.
Apollodorus Corcyraus.

Prouinciæ Cariæ.

Eusebius Antiochenus.
Ammonius Aphrodisius.
[†] Leodius Cybiritanus.
Eusebius ^{*} Miletus.

[†] Leroius
^{*} à Miletis.

Prouinciæ Isauriæ.

Stephanus Barattensis.
^{*} Athenæus Zoropassenus.
^{*} Ethesius Claudiopolitanus.
Agapetus Seleuciæ.
Siluanus Metropolitanus.
Faustus Phuphenatenfis.
Antonius Antiochenus.
Nestor Syedrensis.
Hesychius chorepiscopus.
Cyrillus Sidenfis.
Theodorus Vafagadenfis.
Theodorus chorepiscopus.
Anatolius chorepiscopus.
Paulus ^{*} Larandensis.
Quintus chorepiscopus.
Tiberius Lystrenfis.
Aquila chorepiscopus.
Eusebius Paralais Lycaoniæ.

^{*} Anthenus
^{*} Budcius

^{*} Larinenfis.

Prouinciæ Cypri.

Cyrillus Paphensis.
^{*} Gelasius Salaminensis.

^{*} Selanus

Prouinciæ Bithyniæ.

Eusebius Nicomediensis.
Theognis Nicænus.
Maris Chalcedonenfis.
Cyrillus ^{*} Chius.
Hesychius Prusensis, iuxta Hippium.
fluuium.
Gorgonius Apolloniensis.
Georgius Prusiadis, iuxta Olympum
montem.
Euethius Hadrianopolis.
^{*} Theophanes chorepiscopus.
Rufus Cæsariensis.
Eulalius chorepiscopus.

^{*} à Chio.

^{*} Theuſianus

Prouinciæ Europæ.

Pedorus al. Prederus

^{*} Phædrus Heracleæ.

Prouinciæ Daciæ.

Protogenes Sardicenfis.
Marcus Metropolitanus.

Prouinciæ Myſiæ.

Pistus Marcianopolitanus.
Marcus ^{*} Comeenfis.
Strategius Hephæſtienfis.

^{*} Euborg.

Prouinciæ Macedoniæ.

Alexander Theſſalonicenfis.
[†] Budion Thebenfis.

^{*} Budifcus

Prouinciæ Achaïæ.

[†] Pistus Athenienfis.
Festius Strategidis.

Prouinciæ Theſſaliæ.

Claudianus Theſſaliæ.
^{*} Chionius Thebanus.

^{*} Cleonicus

Prouinciæ Calabria.

Marcus Calabria.

Prouinciæ Africæ.

^C Cæcilianus Carthaginienfis.

Prouinciæ Dardaniæ.

Dacius Macedoniæ.

Prouinciæ Dalmatiæ.

Bunius Stoborum.

Prouinciæ Pannoniæ.

^D Domnus Stridonenfis.

Prouinciæ Galliarum.

Nicasius Divionenfis.

Prouinciæ Gothiæ.

Theophilus Gothiæ metropolis.

Prouinciæ Boſphori.

Domnus Boſphorenfis.

^E

ἀλλ' ὡς ἀπιστοῦντες τοιοῦτον εἶναι τὸν κατηγορηθέντα, ἐκ τῶν ἰδίᾳ πρὸς ἡμᾶς παρ' αὐτοῦ, διὰ τὸ ὁπισθίων, καὶ τῶν αἰς πρῶτον διελείξεων πληροφορημένοι μὴ τοιοῦτον εἶναι. εἰ δὲ ἐπιόδη ἡ ἀγία ὑμῶν σύνοδος, σὺν ἀποστόλοις, ἀλλὰ σωτηρίῳ πῶς περὶ ὑμῶν κεκρυμένοι, καὶ διὰ τούτου τὸ ζήτημα πλεονεχούμεν τῶν συγκαταθέσθαι, οὐ τῶν ἐξουσίας βαρέως φέροντες, ἀλλὰ τῶν ὑποκειμένων αἰτίας δαποδόμενοι. εἰ γὰρ κατεξίωσται τοῦ γινώσκαι αἰς πρῶτον ἐπαλαβεῖν ἡμᾶς, ἔχοντες ἐν πᾶσι συμψηφίους ἀπολογισμῶν πῶς περὶ ὑμῶν κεκρυμένοις. ὅπῃ αὐτὸν τὸν ὁπίπῃς ἐξαγόμενον ἔδοξε τῇ ὑμῶν δόλῃ φιλαδελφείᾳ, καὶ αἰσκαλίᾳ. ἔπειτα δὲ τὸ δοκίμῳ εἶναι ὑποδείξαι, αἰσκαλῆς καὶ δαπολογισμῶν ἐφ' οἷς διεβάλλετο, ἡμᾶς σιωπᾶν καθ' ἑαυτῶν διδόντας τὸν ἔλεγχον. κατεξίωσται τοῦ, ὡς ἀρμόζει τῇ φιλοχρίστῃ ὑμῶν δόλῃ, καὶ τὸν θεοφιλέστατον βασιλέα ὑπομνήσκειν, καὶ πᾶσι δέησις ἡμῶν ἐγχειρίσαι, καὶ παῖσι βεβαιώσασθαι τὴν ὑμῶν ἀρμόζοντα ἐφ' ἡμῶν.

A sed quod minime crederemus, eum, qui erat accusatus, hominem eius generis fuisse: praesertim cum ex illis, quae priuatim ad nos ab eo tum per epistolas relata erant, tum per eius sermonem coram habitum declarata, pro certo essemus persuasi, ipsum longe alium esse. Quod si sanctum vestrum Concilium sibi de illo persuasit; ea quae vestro iudicio decreta sunt, non contradicendo impugnare, sed consentientibus animis confirmare decreuimus, & hoc libello consensum illum roboramus; non huc inducti, quod exilium grauius & iniquo animo ferimus; sed quod libenter cupimus haereticis vitare suspicionem. Nam si nos iam in vestrum conspectum venire permiseritis, comperietis nos vestris decretis omnino suffragaturos. Et quoniam vestrae reuerentiae visum est, illum qui rerum istarum reus agitur, humanitus excipere, & ad vos accersere: est plane a ratione alienum, ut cum is, qui crimine tenetur implicatus, accersitus sit, illisq. quae ipsi obijciuntur, responderit; nos reticendo, nosmetipsos culpe conuincere videamur. Ne grauemini igitur (sicut vestram benignam decet reuerentiam) sanctissimum Imperatorem nostrum de his commonescere, nostra postulata illi exponere, & mature ea quae sunt prudentiae vestrae consentanea, de nobis statuere.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΣΥΝΟΔΙΚΗ.

Τῇ ἀγίᾳ καὶ μεγάλῃ, χάριτι τοῦ θεοῦ, ἀλεξανδρίῳ ἐκκλησίᾳ, καὶ τοῖς κατὰ τὴν Αἴγυπτον καὶ Λιβύην καὶ Πεντάπολιν, ἀγαπητοῖς ἀδελφοῖς, οἱ ἐν Νικαίᾳ συναχθέντες, καὶ τῶν μεγάλων καὶ ἀγίων συνόδων συγκροτήσας ὁπίσκοποι ἐν κυρίῳ χαίρειν.

Θεοδ. Εὐβλ.
α. μ. ς.

ΕΠΕΙ ΔΗ τῆς πρὸς θεοῦ χάριτος, καὶ τοῦ θεοφιλέστατου βασιλέως Κωνσταντίνου συναγαγόντες ἡμᾶς ἐκ διὰφόρων ἐπιερχόντων πόλεων, ἡ μεγάλη καὶ ἀγία σύνοδος ἐν Νικαίᾳ συνεκροτήθη· ἐξ ἀπάσης τῆς ἱερᾶς συνόδου ἀναγκάσει ἐφαίνετο καὶ πρὸς ὑμᾶς δαποδιδόναι ζήτηματα, ἵνα εἰδέναι ἔχοιτε τίνα μὲν ἐκινήθη καὶ ἐξητάσθῃ, τίνα δὲ ἔδοξε καὶ ἐκρετύνη. πρῶτον μὲν οὖν ἐξ ἀπάντων ἐξητάσθῃ, καὶ τῶν ἀσέβειαν καὶ τῶν παρὰ νόμους ἀρεῶν καὶ τῶν σὺν αὐτοῖς, ὅτι τὸ θεοφιλέστατον ἡμῶν βασιλέως Κωνσταντίνου, καὶ παμψηφείᾳ ἔδοξε ἀναζητησθῆναι τῶν ἀσέβειαν αὐτοῦ δέξαι, καὶ τὰ ῥήματα καὶ τὰ νόμματα αὐτοῦ τὰ βλάσφημα, οἷς ἐχρήσθη βλασφημῶν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, λέγων· ἐξ οὐκ ὄντων εἶναι, καὶ πρὶν γεννηθῆναι μὴ εἶναι, καὶ εἶναι πρὶν ὅτι σὺν ἡμῶν· καὶ ἀποξυστότητι κακίας καὶ δριτῆς δακτύλου εἶναι τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, καὶ κτίσμα καὶ ποιήματα. πάντες πάντες ἀνέστησαν ἡ ἀγία σύνοδος, οὐδὲ ὅσον ἀκούσας τῆς ἀσεβείας δόξης.

EPISTOLA CONCILII

N I C A E N I.

D Sanctae eximiaeque, Dei gratia, Ecclesiae Alexandrinae, & dilectis fratribus Aegyptum, Libyam, & Pentapolim incolentibus, Episcopi Nicææ congregati, & ad magnum sanctumq. Concilium conuocati, sal.

Q VONIAM Dei gratia, & mandato religiosissimi Imperatoris Constantini, qui nos ex varijs prouincijs & ciuitatibus in vnum congregauit, magnum & sanctum Concilium Nicænum coactum est; necessarium videtur, ut a toto sacro Concilio litterae ad vos mittantur, ex quibus possitis intelligere cum ea quae in controuersiam adducta, & exquisita disceptata sunt, tum quae decreta & constabilaria. Primū impia & peruersa dogmata Arij, eorumq. qui eius sectam sequuntur, coram religiosissimo Imperatore nostro Constantino perquisita sunt; vnde placuit Concilio, communibus suffragijs anathema denuntiare eius nefariae opinioni, & verbis sententijsq. execrabilibus, quibus usus est ad Filium Dei blasphemijs afficiendum: nimirū, Eum ex nihilo ortum esse, nec fuisse antequam natus esset: fuisse tempus aliquando, cum non esset: Filium Dei libera voluntate & arbitrio, vitij & virtutis capacem esse: creaturam esse, factum esse. Quibus omnibus sanctum Conciliū indicit anathema: immo vero ne pati quidem potest, ut

Ex Theod.
lib. 1. c. 9.

C iij vel

36
EPISTOLA CONSTAN-
TINI IMPERATORIS
AD ECCLESIAM
ALEXANDINAM.

Constantinus Augustus catholicæ Alexan-
drinorum Ecclesiæ.

Ex Socra.
lib. i. c. 6.

SALVETE plurimum, fratres charissimi.
Permagnū certe & singulare beneficium
à diuina prouidentia in nos collatum est,
quod omni errore liberati, vnā eandemq.
fidem agnoscamus. Non est profecto diaboli in-
fidijs contra nos intentatis, de cetero quidquam
loci relictum: nam quidquid est per fraudem in
nos molitus, illud funditus sublatum est. Dis-
ensiones autem animorum, schismata, tumultus il-
los, & lethalia discordiarum (vt ita dicam) vene-
na, veritatis splendor (iuxta Christi monitum)
penitus obruit, deleuitque. Vnum igitur Deum
omnes & nomine veneramur, & esse credimus. Vt
autem istud Dei admonitione ad exitum perdu-
ceretur, magnam Episcoporum turbam ad vrbe
Nicæam accersui: quibus cum ego, qui vnus
ex vestrum numero sum, quiq. eidem obsequio
vnā vobiscum libentissime meipsum totum addi-
co, operam dedi, vt veritas diligenter inuestiga-
retur. Proinde omnia, quæ aut controuersiz, aut
dissensionis materiam præbere videbantur, accu-
rate excussa & exagitata sunt. Quanta & quā
execrabilia probra (ò bone Deus, sis nobis cle-
mens & misericors) nonnulli in venerandum no-
strum Saluatorem, in spem & vitam nostram sce-
lerate nefarieq. iccerunt, & scripturis diuinitus
inspiratis, fideiq. sacrosanctæ contraria non mo-
do impudenter effutuerunt, sed se ita credere pa-
lām confessi sunt: Nam cum amplius trecenti Epi-
scopi, viri propter animi modestiam & solertiam
admirabiles, vnā eandemq. fidem (quæ & veri-
tate, & exquisitis Legis diuinæ testimonijs vera fi-
des esse confirmatur) cōstabiliuissent; solus Arius
inuentus est, qui vi ac fraude diabolica victus, ab
ea penitus desciuerit; quiq. impia animi impul-
sione incitatus, hanc erroris labem primum apud
vos, deinde apud alios sparserit. Quo circa eam,
quam omnipotens Pater nobis tradidit, doctrinā
amplexemur: ad fratres nostros charissimos, à
quibus nequam & impudens diaboli minister vos
segregauit, redeamus: ad commune corpus Eccle-
siæ, & ingenua nostra membra, toto pectore, vt di-
citur, reuertamur. Illud enim vestra prudentiæ,
fidei, & sanctitati in primis consentaneum est, vt
errore illius, qui se hostem veritatis instituerit,
penitus depulso, ad Dei gratiam & voluntatem
vos denuo recipiatis. Nam quod trecentis Epi-
scopis visum est, non est aliud putandum, quā
Dei sententia: præsertim cum in talium & tam
præclarorum virorum mentibus sacer insideret
Spiritus, qui illis diuinam voluntatem aperuerit.
Quapropter nemo vestrum hesitet, nemo moram
interponat; sed omnes lubentibus animis ad viā
veritatis redite; vt simulatque ipse ad vos aduēta-
nero, debitas gratias Deo, qui omnia lustrat, vnā

vo-

CONCILIUM
ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΚΩΝΣΤΑΝ-
ΤΙΝΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ,
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ,
ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΩΝ.

Κωνσταντίνου βασιλέως τῆς καθολικῆς Ἀλεξανδρινῶν
ἐκκλησίας.

ΧΑΙΡΕΤΙ ἀγαπητοὶ ἀδελφοί. τελέων τῶν τῆς Σακρ. Βιβλ.
θείας περὶ τοῦ εὐαγγελίου χάριν ἵνα πα-
σις παλαιῆς ἀπὸ λαλῆς, μίαν καὶ τὴν αὐ-
τῶν ἐπισκοπῶν πῶς ἐν εὐδὲν λοιπὸν τῷ Διὰ βολῶ
ἔξεσι καὶ ἡμῶν πᾶν ἢ πῶς αὐτὸ κακοτεχνήσας ἔπ' αὐ-
ἐπιχειρήσιν, ἐκ βαθέων ἀνέστη. τὰς διχονοίας,
τὰ κρίματα, τοὺς ἰσχυροὺς ἐκείνους, καὶ τὰ τῶν Διὰ-
φωνῶν, ἢ οὕτως εἶπω, θανάσιμα φάρμακα, καὶ
τὴν τοῦ Χριστοῦ κείδωσιν, ἡ τῆς ἀληθείας ἐνέκρησις
λαμπρότης. ἵνα τριχαροῦν ἅπαντες καὶ τῷ ὀνόματι
προσκυνοῦμεν, καὶ εἶναι πιστεύσαμεν. ἵνα δὲ ἔτι
ἡμεῖς ἐπισκοπῶν τῆς Θεοῦ, συνεκάλισαι εἰς τὴν Νικαίαν
πᾶν τοὺς πατέρας τῶν ἐπισκοπῶν, μετ' ὧν περ ἡμεῖς
ἔξ ὑμῶν ἐγὼ ὁ σωτηρέας ὑμῶν ἐπ' αὐτῶν καὶ ὑπερ-
βολῶν εἶναι χαίρων, καὶ αὐτοὺς τὴν τῆς ἀληθείας ἐξε-
τάσιν ἀντιθέμεν. ἐλέγχοντες οὖν ἅπαντα καὶ ἀκρι-
βῶς ἐξήτασαι, ὅσα δι' ἀμφιβολίας, ἡ διχονοίας προ-
φασιν εἶδεν ἡμεῖς καὶ φεισάμεθα ἡ θεία μεγαλειό-
της, ἡλικα καὶ ὡς δεῖν τὰ πρὸς τοῦ μεγάλου Σωτῆ-
ρος, πρὸς τῆς ἐλπίδος καὶ ζωῆς ἡμῶν ἀπρεσβῶς
ἐβλασφημοῦντες, πάναντία τῆς θεοπροφασίας γε-
φῆς, καὶ τῇ ἀγία πίστι φηγγόμενοι, καὶ πιστεύον
ὁμολογοῦντες ἡ τριακοσίων τοῦ καὶ τελεῶν ἐπι-
σκοπῶν ἐπὶ Σωφροσύνῃ καὶ ἀγχινοῖα θαυμα-
ζομένων, μίαν καὶ τὴν αὐτὴν πίσιν, ἡ καὶ τῆς ἀλη-
θείας, καὶ ἀκριβείας τοῦ θείου νόμου πίπτει πῶς
εἶναι, Βεβαιωμένων, μόνον Ἀρεῶν ἐφωράθη τῆς
Διὰ βολικῆς ἐπεργασίας ἡ ἡμεῖς καὶ πᾶς κατὰ τὸ
πρῶτον μὲν περὶ ὑμῶν, ἐπὶ καὶ περὶ ἑτέροις ἀποβῆ
γνώμη Διὰ σπειρας. ἀναδεξώμεθα τριχαροῦν ὡς ὁ
παντρεάτωρ περιέχει γνώμην. ἐπανελεθώμεν ὅτι
τοὺς ἀγαπητοὺς ἡμῶν ἀδελφοὺς, ὡς ὑμᾶς τοῦ Διὰ-
βόλου ἀναδῶς ἡς ὑπερβείας ἐχώρησιν. ὅτι πᾶς
ὡν Σώμα, καὶ πᾶς γνώσις ἡμῶν μέλη σου δὲ πᾶσι
ἵσμεν. ἔτι γὰρ καὶ τῇ ἀγχινοῖα καὶ τῇ πίστι, καὶ τῇ ὁσιό-
τητι τῇ ὑμετέρᾳ πρέπει, ἵνα τῆς παλαιῆς ἐλεγχθείας
ἐκείνῃ, ὅν τῆς ἀληθείας εἶναι ἐχθρὸν συνεστήκει, πρὸς
τὴν θείαν ἐπανελεθῇ χάριν. ὁ γὰρ τοῖς τριακοσίοις ἡρε-
σιν ἐπισκοποῖς εὐδὲν εἶπεν ἑπεί, ἡ ἔτι τοῦ γνῶμη, μά-
λις γὰρ ἐπὶ τὸ ἄγιον πνεῦμα, τριούτων καὶ τῶν ἁγίων
ἀνδρῶν τῆς Διὰ νοίας ἐγκείμενον, τὴν θείαν βούλη-
σιν ἐξεφώτισεν. διὸ μηδὲς ἀμφιβαλλέτω, μηδὲς
ὑπερηγιάτω, ἀλλὰ προθύμως πάντες εἰς τὴν ἀλη-
θείαν τὴν ὅσον ἐπᾶντι ἢ ἐπὶ δὲ αὐτὸν εὐδὲ πᾶς
ὑμᾶς ἀφίκωμεν, πᾶς ὀφειλομένης τῇ παντιφύρῃ
θεῷ

ἡμεῖς μετ' ὑμῶν ὁμολογῶμεν χάριτας, ὅτι ἡλικρινῆ
πίστιν ἔπισκεύεσθε, πλὴν ἀκρίτως ἡμῶν ἀγαπῶν ἀποδέ-
δωκεν. ὁ θεὸς ὑμᾶς διαφυλάξαι, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝ- ΤΙΝΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ.

Νικητὴς Κωνσταντῖνος, μέγιστος, σεβαστὸς, ὁπισκό-
ποις, καὶ λαοῖς.

Σοκρ. βιβ.
α' κεφ. ζ'.

ΤΟΤΕ ΠΟΤΕΡΟΥΣ ΚΑΙ ΑΣΕΒΕΙΣ ΜΙΜΗΣΑΜΕΝΟΙ
ΑΡΗΟΝ ΔΙΚΑΙΟΝ ΕΣΤΙ ΠΛΗΝ ΑΝΤΙΩΝ ΕΚΑΙΝΟΙΣ
ΥΠΕΧΘΗΝ ΑΪΜΙΩΝ. ΩΣ ΠΕΡ ΠΟΙΩΝ ΠΟΡΦΥ-
ΡΙΟΥ. Ο ΤΗΣ ΘΕΟΣΕΒΕΙΑΣ ΕΧΘΡΟΣ, ΣΟΝΤΑΓΜΑΤΑ ΤΩ
ΝΟΜΟΙ ΚΑΙ ΤΗΣ ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ ΣΥΣΤΗΝΑΜΕΝΟΝ, ΑΪΝΟΙ ΕΥΡΑΤΟ
ΜΙΟΝ ΟΥ, ΚΑΙ ΤΙΟΥΤΟΝ, ΩΣ ΠΙΣΤΟΝ ΟΙΣΤΟΙ ΜΕΝ ΑΥΤΟΝ ΤΕ
ΠΛΗΝ ΕΞΗΣ ΥΜΕΙΣΔΑΙ ΧΕΙΡΟΝ, ΚΑΙ ΠΛΕΙΣΤΗΣ ΑΝΑΠΛΗΘΥΝΑΙ
ΚΑΤΑΘΟΞΙΑΣ, ΑΦΑΝΙΟΝ ΕΙΝΑΙ ΔΕ ΤΗ ΑΣΕΒΗ ΑΥΤΟΝ ΑΥΓ-
ΧΕΑΜΕΝΟΝ. ΟΥΤΩ ΚΑΙ ΤΩ ΙΔΟΞΕΝ ΑΡΗΟΝ ΤΗ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΡΗΙΝ
ΟΜΟΓΝΩΜΟΝΑΣ, ΠΟΡΦΥΡΙΑΝΟΥΣ ΜΕΝ ΚΑΛΕΙΟΝΤΑΙ. ΕΝ ΩΝ
ΤΟΥΣ ΤΡΟΠΟΥΣ ΜΕΜΙΜΕΝΟΝ, ΤΟΥΤΩΝ ΕΧΩΣΙ Ε ΠΛΗΝ ΤΕ
ΣΟΝΟΡΙΑΝ. ΠΕΡΕ ΔΕ ΤΟΥΤΩ ΚΑΙ Α ΠΙΣΤΟΝ ΑΥΤΟΝ ΥΠΟ
ΑΡΗΙΝ ΣΟΝΤΑΓΜΕΝΟΝ ΔΕΙΣΚΟΙΤΕ, ΠΕΡΕ ΠΥΡΕ ΤΩ
ΔΙΔΟΝΤΑΙ. ΕΝΑ ΜΗ ΜΟΝΟΝ ΤΗ ΦΑΥΛΑ ΑΥΤΟΝ ΤΗΣ ΔΙΔΑ-
ΣΚΑΛΙΑΣ ΑΦΑΝΙΟΝ ΕΙΝΑΙ, ΑΛΛΑ ΜΗΔΕ ΥΠΟΜΗΝΕΑ ΑΥΤΟΝ
ΕΛΛΕΙΣ ΥΠΟΛΕΙΠΕΤΟ. ΕΚΑΙΝΟ ΜΕΝ ΤΗ ΤΕΡΑΤΟΡΕΙΑ, ΩΣ
Α ΠΙΣ ΣΟΝΤΑΓΜΕΝΟΝ ΥΠΟ ΑΡΗΙΝ ΣΟΝΤΑΓΜΕΝΟΝ ΦΩΡΑΘΕΙΑ ΚΕΥ-
ΨΑΣ, ΚΑΙ ΜΗ ΔΕΘΙΩΣ ΤΕΡΑΤΟΡΕΙΑΝ, ΠΥΡΕ ΚΑΤΑΝΑΛΩ-
ΣΗ, ΤΟΥΤΩ ΔΕΙΝΑΤΟΣ ΕΣΤΙ Η ΖΗΜΙΑ. ΤΩ ΧΑΡΗΜΕΝΟΝ
ΑΙΛΟΥΣ, ΟΠΙ ΤΟΥΤΩ ΚΕΦΑΛΙΚΩΝ ΥΠΟΤΟΙΣΤΑΙ Η ΜΕ-
ΛΙΑΝ. Ο ΘΕΟΣ ὑμᾶς διαφυλάξαι.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΚΩΝΣΤΑΝ- ΤΙΝΟΣ ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΤΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΝΙΚΟΜΕΔΙΕΩΝ

ΚΑΙ ΕΥΣΕΒΙΟΥ, ΚΑΙ ΘΕΟΓΝΙΟΥ.

Κωνσταντῖνος, σεβαστὸς ἡ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ Νι-
κομηδιέων.

Λόγος ἡ ἀρχή.

Θεοδ. βιβ.
α' κεφ. κ'.

Τίς ἐστὶν ὁ πᾶντα διδάσκεις οὕτως ἀκακῶς πλῆ-
θος; Εὐσεβίου, δηλαδὴ ὁ τῆς τυραννικῆς ὁμό-
τητος συμμύτης. ὅτι γὰρ πᾶντα τοῦ τυράννου
γὰρ ἡμεῖς πᾶντα, πᾶντα τοῦ τυράννου ἐστὶ πᾶντα. Τού-
των γὰρ αἱ τὴν ὁπισκόπων σφαγὰν ἀφαιρῶντες, καὶ
πᾶντα τὴν ἀληθῆς ὁπισκόπων. ὅτι ἡ χαλεπότης τῆς
χριστιανῶν ἐκδόσεως ἀφαιρῶντες βία. ὅτι γὰρ πᾶν
τῆς ἐμῆς γὰρ ἡμεῖς ὅτι γὰρ ἡμεῖς ὅτι γὰρ ἡμεῖς ὅτι γὰρ ἡμεῖς
αἱ τὴν ἐναντίων μερῶν ἐπὶ τῆς ἀποστολῆς σωδομοῦ.
ὅτι γὰρ ὁ φθαρτὸς καὶ ἀσκόπος ὑπὸ τῆς κατ' ἐ-
μῆς, καὶ μόνον οὐκ ἐνόησε τῇ τυραννικῇ συνείσφαιραν
ὑπερβίας. μὴδ' ἐμῆς οἰεῖσθαι εἶναι πᾶν τὸ πᾶν
ἀποδέξιν ἀποδέξιν. ἐλεγχος γὰρ ἐστὶν ἀκρίβης,
ὅτι

A vobiscum agam, quod non modo fidem sinceram
nobis patefecerit, verum etiam charitatem, quae
omnibus optanda erat, benigne largitus sit. Deus
vos, fratres charissimi, diu seruet incolumes.

EPISTOLA CONSTANTINI IMP. AD VNIVERSOS.

Victor Constantinus, maximus, Augustus,
Episcopis & populis Sal.

CVN ARIUS scelestorum & impiorum ho-
minum consuetudinē imitatus sit, eam-
dem cum illis ignominiae & turpitudinis
notā merito subire debet. Quemadmo-
dum igitur Porphyrius capitalis pietatis hostis,
qui nefarios libros contra religionē Christianam
nuper edidit, mercedem dignam laboribus re-
cepit, & eiusmodi quidem, ut apud futura saecula
non ipse solum maximis probris vexatus fue-
rit, & turpissima infamiae labe aspersus, verum
etiam impia eius scripta deleta penitus & extin-
cta: sic iam visum est, Arium, & eius sectatores,
Porphyrianos nuncupari; ut quorum secuti sunt
mores, eorum etiam nomen habeant: quin etiam,
si quod opus ab Ario conscriptum reperitur, il-
lud cremandum esse; ut non modo execrabilis
eius doctrina funditus tollatur, sed etiam nullum
monimentum eiusdem omnino relinquatur ad
posteritatem. Illud etiam mandamus, ut si quis
librum ab Ario compositum occultasse depre-
hensus sit, & cum non statim in medium addu-
ctum igne combusserit, morte multetur. nam
mox ut comprehensus fuerit, plectetur capite.
Deus vos seruet incolumes.

Ex Socrat.
lib. 1. c. 6.

EPISTOLA CONSTANTINI

Imp. ad Ecclesiam Nicomediensem,
contra Eusebium & Theognium.

Constantinus Augustus, catholica Ecclesia Nico-
mediensis.

Deus principium.

E Quis vero adeo simplicem plebem hanc edocuit?
Eusebius videlicet tyrannicæ crudelitatis socius.
Eū enim ubique tyranni fuisse perfugā, multis re-
bus perspicui potest: tum enim id Episcoporum
testificatur, eorumque qui vere Episcopi sunt
tum saevissima Christianorum persecutio aperte
clamat. nam in praesentia nil dicam de illatis mi-
hi contumelijs, quibus contrariarum partium fa-
ciosae concursationes maxime fuerunt. Hic ad-
uersus me oculos exploratores submittebat, ac
tyranno tantum non armata ministeria confere-
bat. Nec me quisquam putet imparatum esse ad
hanc demonstranda. certum enim argumentum
Conc. gen. tom. j. D j est,

Ex Theod.
lib. 1. c. 20.

Η ΕΝ ΣΑΡΔΙΚΗ ΑΓΙΑ
ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ
ΣΥΝΟΔΟΣ

Η ΤΗΣ ΕΝ ΝΙΚΑΙΑ ΟΥΣΑ ΠΑΡΑΦΥΛΑΣ

C O N C I L I V M
S A R D I C E N S E
G E N E R A L E
Q V O D E S T N I C A E N I A P P E N D I X

uitate (nam de^a praestituti ad Concilium temporis angustia nonnulli Orientales Episcopi eum criminabantur) Imperatorumq. & consensu apud Sardicam Ilyrij urbem Synodus generalis indicitur, Rufino & iterum & Eusebio Coss. anno post obitum Constantini undecimo. Eo conuenerunt Episcopi circiter ducenti octoginta ex Occidente, & ex Oriente septuaginta sex. Hosius, ^a Archidamus & Philoxenus Iulij nomine praerant. Adfuit & Athanasius cum socijs, ad crimina, quorum postulati fuerant, diluenda. Verum Orientales Ario pleni, cum intelligerent rem agendam esse sine^a Musoniano, Hesychio, & Castitio, quorum munus litteraribus, Episcoporum solebant obiter libertatem & diffusi causa, & scelerum conscientia consternati, venturos se in Synodi conspectum, nisi prius Athanasio & socijs de medio pulsus, palam negarunt. Quod cum Sardicenses Patres de innocentibus ac sanctissimis viris, iamq. in Romanam communionem receptis abnuerent constitutere, Arianosq. iterum atque iterum commonuissent, ut de palatio, quo sese abdiderant, prodirent in medium, flagitia qua Athanasio intenderant, probaturi; alioquin ipsos reorum loco habendos esse; illi tam incorruptis iudicibus subsellijs res suas credere non ausi, clam^a Philippopolim & Thracia defugere. Vbi & noua fidei formula, velut ad explendum quod Nicana decras, edita, damnarunt Homousion; aduersus Athanasium & socios sua decreta confirmarunt; Iulio, Hosio, ceterisq. Athanasii sanctoribus edixerunt anathema, & episcopale nomen^a abrogarunt. Qua omnia quo plus haberent auctoritatis ac ponderis, ad haereticorum dolos conuersi, tamquam acta gesta q. in Sardicensi Synodo, cuius abutiebantur nomine, ad Donatum & tunc catholica Ecclesia insensissimum in Africa, ut ipsum suis adiungerent partibus, perscribere; tametsi ea fraus haud quaquam fefelleris Africanos Patres. Nam longo post tempore cum Donatista eo Concilio, quod conactum fuerat ab Ariano, in sua causa patrocinium vellent abuti, continuo beatus Augustinus ex iniquissima Iulij & Athanasii condemnatione, qua tamquam in eo Concilio facta recitabatur, opus ex Ariana officina prodysse deprehendit. Harum rerum indignitate, & singulari hominum impudentia commoti Sardicenses Patres, in eos ut causa desertores, criminatores piorum omnium, & orthodoxa fidei aduersarios, iustissimum anathema conclamant; Stephanum Antiochenum, Menophantem Ephesinum, Narcissum Neroniadiis, Theodorum Heracleensem, Acacium Casariensem, Vrsacium & Valentem ex episcopali gradu dimouent, Gregorium in primis, qui in Alexandrinam sedem armatis militibus sepius irruperat: Athanasium & socios honorificis iudicibus sententijs ac decretis ornatos, suarum iterum iubent ecclesiarum gubernacula capeffere: Homousion, Nicanamq. doctrinam, ut nullis egentem^a assumptis, sed numeris omnibus absolutam, religiosissimis acclamationibus comprobant: tabelam vero, ac nouam formulam, quam aduersarij sinxerant, & nomine Synodi Sardicensis ediderant, ut adulterinam ac supposititiam abrogant atque rescindunt: viginti denique canones^a Graece ac Latine in communem Ecclesiae utilitatem sanciunt: omniaq. quo ordine gesta sunt, diligenter perscribunt, primum^a Iulio Romano Pontifici, ceterisq. ^a Episcopis; ut ijs, quos Ariani iniustissime vexauerant, solatio ac perfugio essent: deinde Alexandrina ecclesia, cuius tantopere intererat, quacumque ad Athanasii causam spectabant non ignorare: tum Constanti Augusto, qui^a mox per litteras egit cum fratre Constantio, ut (quod & sancta Synodus^a missis ad eum Euphrata Agrippina, & Vincentio Capua Episcopis rogabat) Athanasio & socijs contra fas & ius omne depulsis suas reddi ecclesias imperaret. Atque hic fuit Synodi Sardicensis exitus. Quoniam autem nihil nouum, quod ad fidem pertineret, in hac Synodo sancitum fuit, nec^a nouus fidei articulus explicatus, sed ea tantum nonis suffragijs stabilita ac confirmata, qua Patres in Nicana Synodo tradiderant: propterea Synodus Sardicensis, licet ex toto fere orbe collecta, semper tamquam pars appendixq. Nicani Concilij fuit habita, cum omnia qua de fide fuerunt definita, ad illius decreta seruanda referantur. Itaque licet hac Synodus altera fuerit a Nicana, tamen quia non nouas suscepit fidei vel Ecclesiae causas, sed Nicana tantum fidei tutelam ac patrocinium, & ut est in Concilio Chalcedonensi, ^a Ariatorum reliquias oppugnavit; & quia ipsorum Sardicensium & Nicanorum Patrum una fuit sententia, una mens, unus spiritus; idcirco Sardicense Concilium Nicani nomine a multis comprehenditur, quemadmodum urbs, ac urbis propugnaculum, una res censei solet ac nominari. Quamobrem^a Innocentius & ^a Zosimus Sardicenses canones appellant Nicanos, ut ex Concilio sexto Carthaginiensi apparet. Eandem item ob causam sanctus^a Gregorius, Isidorus & Beda^a & alij Patres cum prima quattuor Concilia enumerant, Sardicense, quamuis reuera generale, silentio praterunt, tamquam Nicano inclusum. Quamquam autem hac Synodus auctoritatem habeat, multis validisq.

Conc. gen. tom. j.

D iij ratio-

^a Socrat. lib. 2. c. 16.
^b Athan. apolo. 2. & epist. ad solit. vitam agen.

^c Socrat. lib. 2. c. 16.
^d Sozom. lib. 3. c. 11.

^e Athan. apolog. 2.
^f Theod. lib. 1. c. 7. Socrat. vbi i.

^g Athan. apolog. 2.
^h Athan. ead. apol. 2. & epist. ad solit. vitam agen. Socrat. & Theod. vbi i.

ⁱ Athan. loc. cit.
^j Socrat. lib. 2. c. 16. Athan. apolog. 2.

^k Athan. epist. ad solit. vitam agen. & apolog. 2.

^l Athan. vbi i.
^m Socrat. lib. 2. c. 16. Sozom. lib. 3. c. 10.

ⁿ Athanas. epist. ad Antiochen.

^o Sozom. lib. 3. c. 10.
^p S. Aug. lib. 3. cont. Crescon. c. 34. & epist. 163.

^q Epist. Conc. Sardicens. apud Athan. apolog. 2. & idem Athan. in epist. ad solit. vitam agen. Socrat. lib. 2. c. 16. Sozom. lib. 3. c. 11.

^r Athan. epist. ad Antioch.

^s Nicol. I. epist. 11. ad Photium. & Dionys. Exig. in praefat. Canonum.

^t Apud Crescon.
^u Apud Athan. apolog. 2.

^v Socrat. lib. 2. c. 18.
^w Athan. epist. ad solit. vitam agen.

^x Athan. epist. ad Antioch.

^y A. A. 16.

^z epist. ad Vict. c. 2.
^a Carthag. 6. c. 3. & seq.

^b lib. 2. epist. 10.
^c lib. 6. Etymol. c. 16
^d lib. de temp. c. 63

Apolog. 2.

Socras. lib. 2. c. 16.

Apud Athan. ap-
log. 2.

Sozom. lib. 3. c. 11.

Niceph. lib. 9. c. 12.

Can. 5.

rationibus probari potest. Primum enim esse generale colligitur, tum ex magna Episcoporum frequentia qui ad eam conuenerunt, ut apparet ex Athanasio & alijs, qui Patrum numerum protulerunt; tum quia Iulij Pontificis maximi auctoritate & conuocata fuit, eiusq. Legati eidem praesuerunt. His accedit Constantis & Constantij Imp. auctoritas, qui omnem dederunt operam, ut Episcopi ex omnibus fere provincijs conuenerent. Extat praeterea Socratis, & (quod maius est) Iustiniani Imp. testimonium, qui in edicto de tribus Capitulis hac verba scribit: Quoniam ex his qui in Nicana sancta Synodo conuenerunt, & exposita ab ea fidei definitioni vel Symbolo subscripserunt, quoniam postea contraire sapientes apparuerunt, alij quidem vini, alij post mortem anathematizati sunt à Damaso sanctae memoria Papa antiquioris Roma, vel ab vniuersali Sardicensi Synodo, prout testatur sanctus Athanasius. hac Iustinianus. Cum autem ipsemet Iulius in epistola ad Alexandrinos, suam de Athanasio restituendo sententiam a Synodo approbatam esse gratuletur; perspicuum est ab eodem approbatam fuisse; praesertim cum Hosius & reliqui litteras ad ipsum dederint, eundemq. rogauerint, ut Concilij sententiam sua auctoritate confirmaret. Itaque si omnia diligenter perpendantur, exploratum erit, hanc Synodum generalem esse, cum nihil ex his quae ad Concilium generale pertineant, in illa desiderari possit. Apostolica etiam Sedes Sardicensi Concilio semper honorem habuit: nam & in corpore Canonum, quo in primis olim in controuersijs Ecclesiasticis diiudicandis utebatur, Sardicenses canones collocauit: & Leo III. in epistola ad Episcopos Britanniae, per huius Concilij canones Ecclesiae disceptationes dissoluendas docuit. Gratus etiam Carthaginensis Episcopus in Carthaginensi primo Concilio idem confirmat, cuius verba hac sunt: Memini in sanctissimo Concilio Sardicensi statutum, ut nemo alterius plebis hominem usurpet; sed si forte erit necessarius, petat à collega suo, & per consensum habeat. Quod in Sardicensi Concilio can. xv. decretum est. Et Nicolaus primus in epistola iij. Rhotadi causam huius Synodi auctoritate composuit: & epistola ad clerum Constantinopolitanum ab omni Ecclesia Sardicense Concilium receptum esse testatur.

CANONES SANCTORVM KANONEΣ ΤΩΝ ΕΝ

ET BEATORVM PATRVM

qui Sardicae conuenerunt.

ΣΑΡΔΙΚΗ, ΣΥΝΕΛΘΟΝΤΩΝ

ἀγίων καὶ μακαρίων πατέρων.

SANCTA SYNODVS SARDICAE
congregata ex diuersis provincijs, definitis quae
sequuntur.

Η ΑΓΙΑ ΣΥΝΟΔΟΣ Η ΕΝ ΣΑΡΔΙΚΗ,
συγκροτηθεῖσα ἐκ διαφόρων ἐπαρχῶν, ὡς οἱ τὰ
ὑποτίτλαγμα.

C A N. I.

OSIVS vrbis Cordubæ Episco-
pus dixit: Non tam mala con-
suetudo, quam perniciosissima
rerum corruptela, est ex ipsis
fundamentis penitus extirpan-
da: ne cui Episcopo liceat à par-
ua ciuitate in aliam migrare. Eius enim causæ
prætextus est manifestus, propter quem talia ten-
tantur. Nullus enim Episcopus adhuc inueniri
potuit, qui à maiori ciuitate in minorem transi-
re studuerit. Vnde constat, eos ardenti plura ha-
bendi cupiditate succendi, & magis arrogantiz
seruire, ut videantur maiorem habere potesta-
tem. Placet ne hoc omnibus, ut eiusmodi im-
probitas acerbius vindicetur? Existimo enim
eos ne laicorum quidem debere habere Commu-
nionem. Omnes Episcopi dixerunt: Placet om-
nibus.

Ἰναιμολογῶν ὅτι μὴ δὲ λαϊκῶν ἔχειν τοὺς ποιόντες χεῖρ᾽ αἰωνίαν. πάντες οἱ ἐπίσκοποι ἦσαν, ἀρέσκει πᾶσι.

K A N. α'.

EΣΙΟΣ ἐπίσκοπος πόλεως Κορδύ-
βης εἶπεν. οὐ ποσὸν ἡ Φαῦλη συ-
νήγα, ὅσον ἡ βλαβερωτάτη τῶν
πραγμάτων διαφθορά ἐξ αὐτῶν
τῶν θεμελίων ἐστὶν ἐκείνων. ὥστε
μηδὲν τῶν ἐπισκόπων ἐξῆλθε πόλεως μικρᾶς εἰς
ἐπὶ πάλιν μεθίσταται. ἡ γὰρ τῆς αἰτίας ταύτης προ-
φασὶς φανερά ἐστι, διὰ τὸ τὰ τοιαῦτα ἐπιχειρεῖται. οὐ-
δὲ οἱ γὰρ πᾶσι ἀρεθῶν ἐπισκόπων διδωῖται,
ὅς δὲ μείζον. πόλεως εἰς ἐλαχιστέραν πάλιν
ἐπαύδασι μετὰ τὴν ὁρὴν σωίσκει διαπύρην παλιν
νεχίας τῶν ὑπεκκαίεται τοὺς τοιούτους, & μάλ-
λον τῇ ἀλαστονείᾳ δυνάμει, ὅπως ἐξέστην δοκτεῖν
μείζονα κεκτημένη. εἰ πᾶσι τοῖσι τῶν δόξων,
ὡς πᾶσι τοῖσι τοιαύτῃ σκαυότητι αὐστηρότερον ἐκδοκῇ.

K A N.

λειτουργίαν, καὶ μὴ συνεχέστερον ἢς τὴν πόλιν, ἐν ᾗ ἐστὶν ὁπίσκοπος, ὡς γὰρ γινώσκω. πύτον γὰρ τὴν τρέπον καὶ παρ-
κεία αὐτῶν πράγματ' ὡς τὴν αὐτῶν δαπνοσύνην οὐδεμίαν
ὑπομένει ζημίαν, καὶ τὴν ἀλαζονείαν καὶ τὸ τυφόν
ἐκκλίνειν δοξῇ ἐγκλημα. ἅπαντες οἱ ὁπίσκοποι ἔπαι-
νέσκει καὶ αὐτὴ ἡ διατύπωσις.

ΚΑΝ. ΙΖ'.

Ὁ σὺ ὁπίσκοπος ἔπει· καὶ πύτ' πᾶσιν ἀρεσάτω, ἵνα
ἦτοι ἀρχιεπίσκοπος, ἢ πρεσβύτερος, ἢ καὶ τις τῶν κληρ-
κῶν ἀκωνιωνήτης γνῆται, καὶ πρὸς ἑπὶ ὁπίσκοπον τὸν
ἐδότα αὐτὸν κατὰ φύσιν, γινώσκοντα δατοκεκινήσας αὐ-
τὸν τῆς κοινωνίας ὡς τὸ πρὸ ἰδίου ὁ σκόπου, μὴ χεῖναι
τῷ ὁπισκόπῳ καὶ ἀδελφῷ αὐτῶν ὕβριν ποιῶντα, παρε-
χεν αὐτῷ κοινωνίαν. εἰ δὲ πολέμοις τὴν πόλιν ποιῶσι,
γινώσκοντα συνελθόντων ὁπισκόπων δατολογία ἑαυτὸν
ὑποδύον καθεστῆναι. ἅπαντες οἱ ὁπίσκοποι ἔπαι-
νέσκει καὶ τὴν ἐκκλησίαν πάντῃ διαφυλάξει, καὶ δια-
τηρήσῃ τὴν πάντων ὁμόνοιαν.

ΚΑΝ. ΙΘ'.

Ὁ σὺ ὁπίσκοπος ἔπει· τὸ δὲ πάντῃ με κινουῦν δα-
τοπῆσαι εἰς ὁφείλω· εἰ τις ὁπίσκοπος ὀξύχολος, ἀεί-
σκειτο, ὅπερ εἰς ὁφείλει ἐν πύτῃ αὐτοῦ πολιτεῖσθαι, καὶ
καὶ ὡς αὐτοῦ πρεσβυτέρου ἢ ἀρχιεπίσκοπου κινήσει ἐκ-
βαλὼν ἐκκλησίας αὐτὸν ἐξελθόντα· περὶ τὴν ἐκ-
κλήσιν αὐτῶν τὸν πύτον κατὰ κράτος καὶ τῆς κοινωνίας
δατοπῆσαι. πάντες ἐρεγκασιν· ὁ ἐκβαλλόμενος ἔχειτω
ἐξουσίαν ἐπὶ τὸν ὁπίσκοπον τῆς μητροπόλεως τῆς αὐτῆς
ἐπαρχίας κατὰ φύσιν· εἰ δὲ ὁ τῆς μητροπόλεως ἄπειται,
ἐπὶ τὴν πλησιόχωρον κατὰ τρέχον καὶ ἀξιοῦν, ἵνα μὴ ἀ-
κράβειας αὐτῶν ἐξεπέλῃ τὸ πρᾶγμα· καὶ γὰρ μὴ ὑπέ-
χων τὰς ἀκράς τῆς ἀξιοσύνης. καὶ κινῶν δὲ ὁπίσκοπος ὁ
δικαίως ἢ ἀδικῶς ἐκβαλὼν τὸν πύτον, γινώσκων φέρειν
ὁφείλει, ἵνα ἡ ἐξέτισις τοῦ πράγματος γνῆται· καὶ ἡ κυ-
ρωθῇ αὐτῶν ἡ δατοφασίς, ἡ διορθώσις τῆς. πρὶν δὲ
ὁπισκοπῶν καὶ μὴ πίστις ἐκαστὴ ἐξεπεσθῇ, ὁ μὴ ἔχων
τὴν κοινωνίαν, πρὸ τῆς διαγνώσεως τοῦ πράγματος, ἑαυτῷ
εἰς ὁφείλει ἐκδικεῖν τὴν κοινωνίαν. εἰ δὲ συνεληλυθό-
ντες τῶν κληρικῶν ἴντες, κατέδωκε τὴν ὑπεροψίαν καὶ τὴν
ἀλαζονείαν αὐτῶν· ἐπεὶ δὲ οὐ περὶ τὸν ἐστίν, ὕβριν ἢ μεμ-
ψιν ἀδίκον ὑπομένειν, περὶ τοῖς καὶ βδελύξονται ῥήματα
ὁπιστρέφειν τὸν πύτον ὁφείλουν, ἵνα τῷ τὰ πρεσβυτέρῳ κε-
λεύοντι ὑπακούωσι· ἐπεὶ ἀκωνισιν, ὡς περὶ ὁπίσκο-
πος πῶς ὑπαρέτης ἐκκλησίᾳ ὁφείλει τὸ ἀγαπᾶν καὶ τὸ ἀφ-
φύλαξαι καὶ τὸν πύτον ἐν τῇ τρέπον ἐν ἡσυχίᾳ καὶ ἀφ-
λά τῶν ὁπισκόπων τὰ τὰ ὑπαρέτας ἐκτελεῖν ὁφείλουν.

ΚΑΝ. ΙΒ'.

Ὁ σὺ ὁπίσκοπος ἔπει· ἐπεὶ ὁ πύτης ὁρίσσομεν, ἵνα
εἰ τις ὁπίσκοπος ἐξ ἐπείρας παροικίας βυλῆθῃ ἀλλότριον
ὑπαρέτῃ, χωρὶς τῆς συγκατάθεσεως ὁπίσκοπου, εἰς
ἵνα βαθμὸν κατὰ φύσιν, ἀκυρὸς καὶ ἀβεβαίος ἢ κατὰ φύσιν
ἢ τῇ αὐτῇ νομίζοιτο· εἰ πῶς δ' αὖ ἐπὶ ἑαυτῷ ὁπιστρέψας,
ὡς τῶν ἀδελφῶν καὶ συνεπισκόπων ἡμῶν καὶ ὑπομι-
νήσκειται καὶ διορθώσας ὁφείλουν· ἅπαντες ἐρεγκασιν·
καὶ οὕτως ὁρίσσομεν· ἐπὶ τῷ ἀσπίλωτι.

ΚΑΝ.

A officia diuina obeat; & ne frequentius in ci-
uitate, in qua est Episcopus, adsit. Eo enim
modo & res eius propter ipsius absentiam
nihil detrimenti patientur, & arrogantia ad
superbia crimen effugere videbitur. Omnes
Episcopi dixerunt: Placet hæc quoque con-
stitutio.

CAN. XIII.

B Hofius Episcopus dixit: Hoc quoque om-
nibus placeat; ut si diaconus, vel presbyter,
vel etiam aliquis ex clericis sit excommu-
nicatus, & ad alium Episcopum, qui eum no-
uit, confugerit, scientem eum a proprio Epi-
scopo esse communionem motum; non oportere
Episcopo & fratri suo iniuriam facien-
tem, ei communionem præbere. Sin autem
hoc facere ausus fuerit, sciat cum conueni-
erint Episcopi, se ipsum causam esse dicturum.
Omnes Episcopi dixerunt: Hoc iudicium &
pacem usque custodiet, & omnium concor-
diam tuebitur.

CAN. XIV.

C Hofius Episcopus dixit: Quod autem me
unde quaque mouet, retinere non debeo. Si
inueniatur quis Episcopus ad iram propen-
sus (quod quidem ab eiusmodi homine abesse
debet) & aduersus presbyterum, vel dia-
conum cito commotus, eum ex ecclesia ei-
cere voluerit; prouidendum est, ne is repen-
te condemnetur, & communionem priuetur.
Omnes Episcopi dixerunt: Qui eiicitur, po-
testatem habeat confugiendi ad Episcopum
metropolis eiusdem prouinciæ: si autem Me-
tropolitanus abest, ad finitimum concurren-
di, & rogandi, ut suum negotium accurate
examinetur. Neque enim non sunt aures
præbendæ ijs qui rogant. Ille quoque Epi-
scopus, qui iure vel iniuria eum expulit, ex quo
animo ferre debet, ut rei fiat examinatio, &
vel eius confirmetur sententia, vel corrigatur.
Priusquam autem diligenter & ex hinc
singula examinata fuerint, qui communio-
nem non habet, non debet ante rei cogni-
tionem sibi communionem arrogare. Si au-
tem clerici aliqui conuenerint, & eius su-
perbiam & arrogantiam viderint; quia non
conuenit contumeliam, vel iniustam expo-
stulationem pati, acerbioribus & grauiori-
bus verbis eum debent corrigere; ut ei qui
iubet quæ decent, inferuiant & obediant. Si-
cut enim debet Episcopus ministris sinceram
dilectionem & affectum præbere; eodem mo-
do & subiecti debent Episcopis non fraudu-
lentum ministerium & obsequium exhibere.

CAN. XV.

D Hofius Episcopus dixit: Hoc quoque om-
nes definiamus; ut si quis Episcopus ex alia
parochia velit alienum ministrum, sine con-
sensu proprii Episcopi, in aliquo gradu con-
stituere, irrita & infirma eiusmodi constitu-
tio existimetur. Si qui autem hoc sibi ipsis
permiserint, a fratribus & coepiscopis &
admoneri & corrigi debent. Omnes dixerunt:
Hoc quoque decretum stet firmum & immobile.

CAN.

C A N. XVI.

Aëtius Episcopus dixit: Non ignoratis qualis quantaque sit Thessalonicensium metropolis. Sæpe itaque ad eam ex alijs provincijs presbyteri & diaconi accedunt, & brevis temporis mora non contenti, permangent, & omne tempus illic agentes transigunt; vel vix tandem post plurimum tempus in suas ecclesias reuerti coguntur. De ijs ergo definiendum est. Hosius Episcopus dixit: Ea decreta, quæ de Episcopis constituta sunt, seruentur etiam in huiusmodi personis.

C A N. XVII.

Suggestente fratre nostro Olympio, hoc quoque placuit; vt si quis Episcopus vim passus, iniuste eiectus sit, vel propter scientiam, vel propter catholicæ Ecclesiæ confessionem, vel propter veritatis defensionem, & fugiens periculum, innocens execrationi subiectus in aliam urbem venerit, ne prohibeatur illic tamdiu agere, donec reuertatur, vel à facta sibi iniuria possit liberationem inuenire. Durum enim est, atque adeo grauissimum, cum qui iniustam eiectionem passus est, à nobis non suscipi. Is enim debet à nobis plurima humanitate & benignitate excipi.

C A N. XVIII.

Gaudentius Episcopus dixit: Scis frater Aëtie, quod tunc, cum Episcopus constitutus es, pax deinceps viguit; ne aliquæ dissidij reliquæ remaneant, visum est, vt qui à Musæo & Eutychiano constituti sunt, quia nulla eorum culpa inueniebatur, omnes susciperentur.

C A N. XIX.

Hosius Episcopus dixit: Mez mediocritatis hæc est sententia; quia quieti & patientes esse debemus, & perennem in omnes habere misericordiam, eos qui semel in clerū ecclesiasticū ab aliquibus fratribus nostris promoti sunt, si nolint redire ad eas, ad quas nominati sunt, ecclesias, deinceps non admitti: Eutychianum autem ne Episcopi quidem sibi nomen vsurpare; sed neque Musæū vt Episcopum existimari. si autem laicam Communionem petiuerint, non oportere eis denegari. Omnes dixerunt, Placet.

C A N. XX.

Gaudentius Episcopus dixit: Hæc salutariter & congruenter definita, & nostræ sacerdotum dignitati conuenienter, & quæ Deo & hominibus placuerunt, potentiam & vires suas obtinere non poterunt, nisi etiam metus editas sententias consecutus fuerit. Ipsi enim scimus, sæpe propter paucorum impudentiam, diuinum & in primis venerandum sacerdotij nomen in damnationem incurrisse. Si quis ergo præter ea quæ omnibus visa sunt, ausus fuerit, studens fastui magis & arrogantiz seruire, quam Deo placere, aliquid aliud agere, sciat iam se criminis reum, ac defensionem obnoxium constituturæ,

* vituperationem, vel, contemptum

K A N. 15.

Aίτιον ὁπίσκοπος ἔπειν· ὅτι ἀγνοῦσι ὅτι καὶ πηλὴ καὶ τυγχάνει ἡ τῶν Θεσσαλονικέων μητρόπολις. πολλὰ καὶ τριχάρων εἰς αὐτὴν ἀπὸ ἐτέρων ἐπαρχῶν πρεσβύτεροι καὶ ἀγέροντες ὄντες γίνονται, καὶ οὕτως ἀρχόμενοι βραχείως διαγωγῇ χρόνου, ἐκπαμμένους, καὶ ἄπειτα τὸν χρόνον αὐτῶν πλουῦτες διαπλεῖσιν· ἡ μολὶς μὲν πλεῖστον χρόνον εἰς τὰς αὐτῶν ἐκκλησίας ἐκκλησίας ἀναγκάζονται. πρὶς τούτων οὐκ ὀρεστέον. Ὁ σις ὁπίσκοπος ἔπειν· οὕτω οἱ ὄροι, οἱ καὶ ἐπὶ τῶν ἐπισκόπων ὀρεσμένοι, φυλαττέσθωσαν καὶ ἐπὶ τούτων τῶν πρεσβύτων.

K A N. 16.

Τριβάλλοντες καὶ τὸ ἀδελφοῦ ἡμῶν Ολυμπίου, καὶ τὸ ἥρετον, ἵνα εἰς ἐπίσκοπος βίαν ὑπομείνας ἀδίκως ἐκβληθῇ, ἡ δὲ τῶν ὁπισθίων, ἡ δὲ τῶν ὁμολογῶν τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ, ἡ δὲ τῶν τῆς ἀληθείας ἐκδικῶν, καὶ φεύγων τὸν κίνδυνον, ἀδῶν καὶ καθωστωμένῳ ὡν ἴς ἐπὶ εἰς ἔλθῃ πόλιν, μὴ κωλυέσθω ἐκτὸς ἐπὶ πρὸς τὴν ἀρχὴν, ἕως αὐτὸν ἐκπλεῖσθῃ, ἡ τῆς ὑβρείας τῆς γενημένης αὐτῷ ἀπὸ λαγνῶν ἀρεῶν διωχθῇ. σκληρὸν γὰρ καὶ βαρύνειν, ἐλασίαν ἀδικῶν ὑπομεινέσθω μὴ ὑποδέχεσθαι ὑφ' ἡμῶν. πλεῖστον γὰρ καλοκαγαθία καὶ φιλοφροσύνη ὀφείλει ὄντως δεχέσθαι ὁ πιότερ· πάντες ἐρέχασιν ἥρετον καὶ τὸ ἥρετον.

K A N. 17.

Γαυδέντιος ὁπίσκοπος ἔπειν· οἷδας ἀδελφεὶς Αἰτίου, ὡς τὸ πῶς καὶ αὐτὰ, πρὶς κατὰ τὴν ἐπίσκοπον, ἡ ἐκκλησία λοιπὴν ἐβεβάδυσεν, ἵνα μὴ πῶς λαίψανα διχονοίας πρὶς τῇ ἐκκλησιαστικῇ ἐκπαμμένῃ· ἐδόξε καὶ τοῦς ὄντας Μυσσίου κατὰ τὴν ἐπίσκοπον, ἡ τοῦς ὄντας Εὐτυχανοῦς, ἐπὶ δὲ αὐτῶν οὐδεμία αἴτια ἀρεῶν, πάντας ὑποδέχεσθαι.

K A N. 18.

Ὁ σις ὁπίσκοπος ἔπειν· τῆς ἐμῆς μετριότητος ἡ ἀπὸ φασίς, ἐπὶ αὐτῇ· ἐπὶ δὲ ἡ σὺνχοι καὶ ὑπομονὴ καὶ ὀφείλομεν εἶναι, καὶ διαρκῆ τὸν ὄντα πάντας εἶναι οἶκτον, ἀπὸ τῶν ἴς κληρὸν ἐκκλησιαστικῶν πρὸς αὐτὴν ὑποπινῶν ἀδελφῶν ἡμῶν, εἰ μὴ βέλοιντο ἐκπλεῖσθαι ἴς αἱ κατὰ νομὰς ἐκκλησίας, πρὸ λοιπὸν μὴ ὑποδέχεσθαι· Εὐτυχανὸν δὲ μὴ πρὸς ἐπίσκοπον αὐτῷ διεκδικῶν ὄνομα· ἀλλ' οὐδὲ Μυσσίου ὡς ἐπίσκοπον νομίζεσθαι. ἡ δὲ λαϊκῶν κοινωνία ἀπαιτεῖται, μὴ χεῖρ αὐτοῖς ἀρεῶν. πάντες εἶπον· ἀρεῶν.

K A N. 19.

Γαυδέντιος ὁπίσκοπος ἔπειν· πῶς ὡς τὸν ὄντα καὶ ἀρεῶν ὄντας ὄντας, καὶ πρὸς τῇ τῇ ἐπίσκοπον ἡμῶν τῶν ἱερέων, καὶ ἱερέων καὶ ἀνθρώπων, τῶν διωκῶν καὶ τῶν ὄντων αὐτῶν κατὰ τὴν οὐ διωκῶν· εἰ μὴ καὶ φόβος τῆς ἐκκλησιαστικῆς διπλάσιον ἀρεῶν ὄντας γὰρ καὶ αὐτοῖς, πλεονάκις δὲ τῶν ὄντων αἰμαχυνῶν τὸ ἥρετον καὶ σεβασμῶν ὄντας τῆς ἱερωσύνης ἴς κατὰ γινώσκον ἐκκλησία. ἡ πῶς πρὸς τῇ πῶς δόξαντα τλῆσαι, σπουδάζων τὸν ὄντα μᾶλλον καὶ ἀλαζονείᾳ, ἡ τῶν ἱερέων ἀρεῶν, ἐπὶ τῇ δὲ ἀρεῶν· ἡ δὲ γινώσκον τῶν ἐκκλησιαστικῶν αὐτῶν ὑποδέχονται κατὰ τὴν.

ταῦτα, ἐπὶ τὴν ἡμέραν ἐπὶ τὴν ἀξίωμα τῆς ἐπισκοπῆς ἀπο-
βαλῶν. ἀπαντες ἀπεκρίναντο. πρὶν καὶ ἀρίσκειν ἡμῖν
ἡ τριακτὴ γράμη. Καὶ ὅτε ὁ ἐκείθεν, μάλιστα γνώρι-
μον γινώσκων καὶ πληρωθῆσκει, ἐὰν ἕκαστος ἡμῶν τὸ
τῆς παροῦσης, ἢ τοῦ καταλίσκει καὶ τῶν ἐπισκόπων
ἡ ἀσπίς. ἐπὶ τὴν ἐπισκοπὴν, ἐπὶ τὴν ἡμέραν τῆς πα-
ροῦσης, καὶ πρὸ τῆς προίαν ποιῶν. ἐπὶ τὴν μὲν δὲ ἡ αὐτὴν
ἐπὶ τὸν γραμμάριον ἀπὸνται, ἐπὶ τὴν ἡμέραν τῆς αἰρέσεως
τῆς ἐπὶ τῶν περικειμένων. καὶ ἐκκλησίου ἀφικνη-
ται, ἀπὸνται αὐτῶν μηδὲν ἐμπόδιον γίνονται. ὅτι ἐπὶ
ἐκείνῳ χάριν, καθὼς περικειμένη τῇ ὑμετέρῃ ἀγά-
πῃ, ἡ ἀγάπη ἡμῶν ἀξιώσεως ἀποδέξοι ἐπὶ τὸν γραμμά-
ριον, μὴ τῆς γραμμάριον αὐτῶν ὑπογράψαν, μὴ τῆ
κοινωνεῖν τῷ τριούτῳ ἀπαντες εἰπον. ὁ ἐκείθεν καὶ ὅτε.

A tuer, & episcopatus honorem ac dignitatem amittere. Omnes responderunt: Decet, & placet nobis hzc sententia.

B Porro autem hoc quoque illinc erit maxime notum & comprobatum, si vnusquisque vestrum, qui estis in transitu seu Canali constituti Episcopi, cum viderit Episcopum, quærat causam aduentus, & quo pergat: & si cum quidem in castra proficiscentem inuenerit, quærat condiciones, quæ superius propositæ sunt: & si euocatus veniat, ei abeunti nihil impedimenti fiat: sin autem ostentationis gratia, quemadmodum vestræ dilectioni superius dictum est, vel propter aliquorum postulata in castra festinat; nec litteris eius subscribat, nec cum eo communicet. Omnes dixerunt: Hoc quoque decernatur.

CANONVM SARDICENSIS CONCILII

EDITIO PRIMA LATINA.

CAP. I.

Dionysij
Exigu.

HOSIUS Episcopus dixit: Non minus mala consuetudo, quam pernicioſa corruptela funditus eradicanda est; ne cui liceat Episcopo de ciuitate sua ad aliā transire ciuitatem. Manifesta est enim causa, qua hoc facere tentant; cum nullus in hac re inuentus sit Episcopus, qui de maiore ciuitate ad minorem transiret. Vnde apparet, avaritiæ ardore eos inflammari, & ambitioni seruire, & vt dominationem agant. Si omnibus placet, huiusmodi perniciēs ^{seuerius} & austerius vindicetur, vt nec laicam Communionem habeat qui talis est. Responderunt vniuersi: Placet.

CAP. II.

Hosius Episcopus dixit: Etiam si talis aliquis extiterit temerarius, vt fortassis excusationem asserens asseueret, quod populi litteras acceperit; cum manifestum sit, potuisse paucos premio & mercede corrumpi, eos qui sinceram fidem nō habent, vt clamarent in ecclesia, & ipsum petere viderentur Episcopum. Omnino has fraudes damnandas esse arbitror, ita vt nec laicam in fine Communionem talis accipiat. Si vobis omnibus placet, statuete. Synodus respondit: Placet.

CAP. III.

Hosius Episcopus dixit: Illud quoque necessario adiiciendum est, vt Episcopi de sua prouincia ad aliam prouinciā, in qua sunt Episcopi, non tranſeant; nisi forte à fratribus suis inuitati; ne videamur ianuam claudere charitatis. Quod si in aliqua prouincia aliquis Episcopus contra fratrem suum Episcopum litem habuerit; ne vnus ē duobus ex alia prouincia aduocet Episcopum cognitorem. Quod si aliquis Episcoporum iudicatus fuerit in aliqua causa, & putat se bonam causam habere, vt iterum concilium renouetur; si vobis placet, sancti Petri Apostoli memoriam honoremus, vt scribatur ab his qui causam examinarūt,

C Iulio Romano Episcopo: & si iudicauerit renouandum esse iudicium, renouetur, & det iudices. Si autem probauerit talem causam esse, vt non refricentur ea quæ acta sunt; quæ decreuerit, confirmata erunt. Si hoc omnibus placet? Synodus respondit: Placet.

CAP. IV.

Gaudentius Episcopus dixit: Addendum, si placet, huic sententiæ, quam plenam sanctitate protulisti; vt cum aliquis Episcopus depositus fuerit eorum Episcoporum iudicio, qui in vicinis locis commorantur, & proclamauerit agendum sibi negotium in vrbe Roma; alter Episcopus in eius cathedra, post appellationem eius qui videtur esse depositus, omnino non ordinetur; nisi causa fuerit in iudicio Episcopi Romani determinata.

CAP. V.

Hosius Episcopus dixit: Si contigerit in vna, ^{In Graec. V2.} prouincia, in qua plurimi fuerint Episcopi, vnum forte remanere Episcopum, ille vero per negligentiam noluerit ordinare Episcopum, & populi conuenerint; Episcopi vicinæ prouinciæ debent illum prius conuenire Episcopum, qui in ea prouincia moratur, & ostendere, quod populi petant sibi rectorem; & hoc iustum esse, vt & ipsi veniant, & cum ipso ordinent Episcopum. quod si nō, conuentus litteris tacuerit & dissimulauerit, nihilq. rescripserit; satisfaciendum esse populis, vt veniant ex vicina prouincia Episcopi, & ordinent Episcopum.

CAP. VI.

E Licentia vero danda non est ordinandi Episcopum aut in vico aliquo, aut in modica ciuitate, cui sufficit vnus presbyter; quia non est necesse, ibi Episcopum fieri, ne vileſcat nomen Episcopi & auctoritas. Non debent illi ex alia prouincia inuitati facere Episcopum, nisi aut in his ciuitatibus quæ Episcopos habuerunt; aut si qua talis, aut tam populosa est ciuitas, quæ mereatur <sup>In Graec. in-
gitur prae-
denti.</sup> Conc. gen. tom. j. E j habe-

habere Episcopum. Si hoc omnibus placet? Synodus respondit: Placet.

C A P. VII.

In Graec. P.

* renouetur exa-
men,

Hosius Episcopus dixit: Placuit autem, ut si Episcopus accusatus fuerit, & iudicauerint congregati Episcopi regionis ipsius, & de gradu suo eum deiecerint; si appellauerit qui deiectus est, & confugerit ad Episcopum Romanam Ecclesiam, & voluerit se audiri; si iustum putauerit, ut renouetur iudicium, vel discussionis examen, scribere his Episcopis dignetur, qui in finitima & propinqua prouincia sunt, ut ipsi diligenter omnia requirant, & iuxta fidem veritatis definiant. Quod si is qui rogat causam suam iterum audiri, deprecatione sua mouerit Episcopum Romanum, ut de latere suo presbyterum mittat; erit in potestate Episcopi quid velit, & quid aestimet. Et si decreuerit mittendos esse, qui praesentes cum Episcopis iudicent, habentes eius auctoritatem, a quo destinati sunt; erit in suo arbitrio. Si vero crediderit Episcopos sufficere, ut negotio terminum imponant; faciet quod sapientissimo consilio suo iudicauerit.

C A P. VIII.

In Graec. VII.

* ista omnia

Hosius Episcopus dixit: Importunitates, & nimia frequentia, & iniuste petitiones fecerunt, nos non tantam habere vel gratiam, vel fiduciam, dum quidam non cessant ad Comitatum ire Episcopi, & maxime Afri; qui (sicuti cognouimus) sanctissimi fratris & coepiscopi nostri Grati salutaria consilia spernunt atque contemnunt; ut non solum ad Comitatum multas & diuersas Ecclesiae non profuturas perferant causas, neque ut fieri solet, aut oportet, ut pauperibus, aut viduis, aut pupillis subueniatur; sed & dignitates saeculares, & administrationes quibusdam postulent. Hac itaque prauitas olim non solum murmurationes, sed & scandala excitat. Honestum est autem, ut Episcopi intercessionem his praestent, qui iniqua vi opprimuntur, aut si vidua attingatur, aut pupillus expolietur; si tamen isthaec nomina iustam habeant causam, aut petitionem. Si ergo vobis, fratres charissimi, placet, decernite, ne Episcopi ad Comitatum accedant, nisi forte hi, qui religiosi Imperatoris litteris vel inuitati, vel euocati fuerint. Sed quoniam saepe contingit, ut ad misericordiam Ecclesiae confugiant qui iniuriam patiuntur, aut qui peccantes in exilio vel insulis damnantur, aut certe quaecumque sententiam excipiunt; subueniendum est his, & sine dubitatione petenda indulgentia. Hoc ergo decernite, si vobis placet. Vniuersi dixerunt: Placet, & constituatur.

C A P. IX.

In Graec. VIII.

In Graec. IX.

Hosius Episcopus dixit: Hoc quoque prouidentia vestra tractare debet; quia decreuistis, ne Episcoporum improbitas nitatur, ut ad Comitatum pergant. Quicumque ergo, quales superius memorauimus, preces habuerint, vel acceperint; per diaconum suum mittant; quia persona ministri inuidiosa non est, & quae impetrauerit, celerius poterit referre. Et hoc consequens esse videtur, ut de qualibet prouincia Episcopi ad eum fratrem & coepiscopum nostrum preces mittant,

qui in Metropoli consistit, ut ille & diaconum eius, & supplicationes destinet, tribuens commendatitias epistolas pari ratione ad fratres & coepiscopos nostros, qui in illo tempore in his regionibus & urbibus morantur, in quibus felix & beatus Augustus Rempublicam gubernat. Si vero habet Episcopus amicos in palatio, qui cupit aliquid (quod tamen honestum est) impetrare; non prohibetur per diaconum suum rogare ac significare his, quos scit benignam intercessionem sibi absenti posse praestare.

C A P. X.

Qui vero Romam venerint, sicut dictum est, sanctissimo fratri & coepiscopo nostro Romanae Ecclesiae preces quas habent, tradant; ut & ipse prius examinet, si honestae & iustae sunt, & praestet diligentiam atque sollicitudinem, ut ad Comitatum perferantur. Vniuersi dixerunt, placere sibi, & honestum esse consilium. Alypius Episcopus dixit: Si propter pupillos & viduas, vel laborantes, qui causas non iniquas habent, susceperint peregrinationis incommoda, habebunt aliquid rationis: nunc vero cum ea postulent praecipue, quae sine inuidia hominum, & sine reprehensione esse non possunt, non necesse est eos ire ad Comitatum.

C A P. XI.

Gaudentius Episcopus dixit: Ea quae salubriter prouidistis, conuenientia & aestimationi omnium, & Deo placitura & hominibus, tenere habetenus firmitatem possunt, si metus huic sententiae coniungatur. Scimus enim & ipsi, sapissime propter paucorum impudentiam religiosum sacerdotale nomen fuisse reprehensum. Si igitur aliquis contra omnium sententiam nisus voluerit ambitioni magis placere quam Deo; is debet scire, causis redditis, honorem dignitatemque amittiturum. Quod ita demum compleri poterit, si unusquisque nostrum qui in Canali constitutus est, cum progredientem Episcopum viderit, inquirat transitum eius, causas videat, quod tendat agnoscat; & si quidem eum inuenerit ire ad Comitatum, requirat & illud quod superius comprehensum est, ne forte inuitatus sit, ut ei facultas eundi permittatur. Si vero, ut superius memorauit sanctitas vestra, propter delideria & ambitiones ad Comitatum pergat; neque in litteris eius subscribatur, neque in communionem recipiatur. Si vobis placet, omnium sententia confirmari debet. Vniuersi dixerunt, honestum esse, & placere sibi hanc constitutionem.

C A P. XII.

Hosius Episcopus dixit: Sed & moderatio necessaria est, dilectissimi fratres, ne adhuc aliqui nescientes quid decretum sit in Synodo, subito veniant ad ciuitates eas quae in Canali sunt. Debet ergo Episcopus ciuitatis ipsius admonere eum, & instruere, ut ex eo loco diaconum suum mittat admonitus; ipse tamen redeat in parochiam suam.

C A P. XIII.

Hosius Episcopus dixit: Et hoc necessarium arbitror, ut diligentissime tractetis, si forte aut diues, aut scholasticus de foro, aut ex administratione Episcopus fuerit postulatus; ut non prius ordi-

* prohibetur

* si tamen oportuni fuerit.

In Graec. ab
patri. pars
can. X.

Hos part in
Graec. non ha-
bent.

* omnium,

In Graec. XX.
* primo-
nuistis,
* suam

* nisi inui-
tatus

Nos qd in
Graec.

In Graec. X.

* admini-
stratione

ordinetur, nisi ante & lectoris munere, & officio diaconi, aut presbyteri fuerit perfunctus; & ita, per singulos gradus, si dignus fuerit, ascendat ad culmen episcopatus. Potest enim per has promotiones, quæ habebunt utique prolixum tempus, probari qua fide sit, quave modestia, qua gravitate & verecundia. Et si dignus fuerit probatus, diuino sacerdotio illustretur: quia conueniens non est, nec ratio vel disciplina patitur, ut temere & leniter ordinetur aut Episcopus, aut presbyter, aut diaconus, qui neophytus est: maxime cum & magister gentium beatus Apostolus, ne hoc fieret, denuntiasset & prohibuisse videatur; sed hi, quorum per longum tempus examinata sit vita, & merita fuerint comprobata. Vniuersi dixerunt, placere sibi hæc.

CAP. XIV.

Hosius Episcopus dixit: Et hoc quoque statuere debetis; ut Episcopus, si ex alia ciuitate conuenierit ad aliam ciuitatem, vel ex prouincia sua ad aliam prouinciam, & ambitioni magis quam deuotioni seruiens, voluerit in aliena ciuitate, multo tempore residere: forte enim euenit Episcopum loci non esse tam instructum, neque tam doctum; is vero qui aduenit, incipiat contemnere eum, & frequenter facere sermonem, ut dehonestet & infirmet illius personam; ita ut ex hac occasione non dubitet relinquere assignatam sibi ecclesiam, & transeat ad alienam: definite ergo tempus; quia & non recipi Episcopum, inhumanum est; & si diutius resideat, perniciosum est. Hoc ergo ne fiat, prouidendum est. Memini autem superiore Concilio fratres nostros constituisse, ut si quis laicus in ea, in qua commoratur ciuitate, tres Dominicos dies, id est, per tres septimanas non celebrasset conuentum, communionem priuaretur. Si ergo hæc circa laicos constituta sunt; multo magis Episcopum nec licet, nec decet, si nulla sit tam grauis necessitas quæ detineat, ut amplius à superscripto tempore absens sit ab ecclesia sua. Vniuersi dixerunt, placere sibi.

CAP. XV.

Hosius Episcopus dixit: Quia nihil præmitti oportet; sunt quidam fratres & coepiscopi nostri, qui non in ea ciuitate resident, in qua videntur Episcopi esse constituti, vel quod paruam rem illic habeant, alibi autem idonea prædia habere cognoscuntur; vel certe affectione proximorum, quibus indulgeant: hætenus permitti eis oportet, ut accedant ad possessiones suas, & disponant vel ordinent fructum laboris sui; ut post tres Dominicas, id est post tres hebdomadas, si morari necesse est, in suis potius fundis morentur. Aut si est proxima ciuitas, in qua est presbyter, ne sine ecclesia videatur facere diem Dominicum, illuc accedat: ut neque res domesticæ per absentiam eius detrimentum sustineant, & non, frequenter veniendo ad ciuitatem, in qua Episcopus moratur, suspicionem iactantiæ & ambitionis euadat. Vniuersi dixerunt, placere sibi.

CAP. XVI.

Hosius Episcopus dixit: Hoc quoque omnibus placeat, ut siue diaconus, siue presbyter, siue quis

A clericorum ab Episcopo suo communionem fuerit priuatus, & ad alterum petrexit Episcopum; & scierit ille, ad quem confugit, cum ab Episcopo suo fuisse abiectum; non oportet, ut ei communionem indulgeat. Quod si fecerit, sciat se conuocatis Episcopis causas esse dicturum. Vniuersi dixerunt: Hoc statutum & pacem seruabit, & concordiam custodiet.

CAP. XVII.

Hosius Episcopus dixit: Quod me adhuc mouet, reticere non debeo. Si Episcopus quis forte iracundus (quod esse non debet) cito & aspere commoneatur aduersus presbyterum, siue diaconum suum, & exterminare eum de ecclesia voluerit; prouidendum est, ne innocens damnetur, aut perdat communionem. Et ideo habeat potestatem is qui abiectus est, ut Episcopos finitimos interpellet, & causa eius audiat, ac diligentius tractetur; quia non oportet ei negari audientiam roganti. Et ille Episcopus, qui aut iuste, aut iniuste eum abiecit, patienter accipiat, ut negotium discutatur: ut vel probetur sententia eius à plurimis, vel emendetur. Tamen priusquam omnia diligenter & fideliter examinentur, eum qui fuerit à communionem separatus, ante cognitionem nullus alius debet præsumere, ut * communioni societ. Hi vero qui conueniunt ad audiendum, si viderint clericorum esse * fastidium & superbiam, quia iam non decet, ut Episcopus iniuriam, vel contumeliam patiatur, * seuerioribus eos verbis castigent, ut obediant honesta præcipienti Episcopo: quia sicut ille clericis sincerum exhibere debet amorem, charitatis, ita quoque vicissim ministri infucata debent Episcopo suo exhibere obsequia.

CAP. XVIII.

Ianuarius Episcopus dixit: Illud quoque statuatur sanctitas vestra, ut nulli Episcopo liceat alterius Episcopi ciuitatis ministrum ecclesiasticum sollicitare, & in suis parochijs ordinare. Vniuersi dixerunt, Placet: quia ex his contentionibus solet nasci discordia, & ideo prohibet omnium sententia, ne quis hoc facere audeat.

CAP. XIX.

Hosius Episcopus dixit: Et hoc vniuersi constituimus, ut quicumque ex alia parochia voluerit alienum ministrum sine consensu Episcopi ipsius & sine voluntate ordinare, non sit rata ordinatio eius. Quicumque autem hoc usurpauerit, à fratribus & coepiscopis nostris & admoneri debet, & corrigi.

CAP. XX.

E Aëtius Episcopus dixit: Non ignoratis quantæ & qualis sit Thessalonicensium ciuitas. sæpe ad eam veniunt ex alijs regionibus presbyteri & diaconi, & non sunt contenti breui tempore morari, sed aut resident ibi, aut certe vix post longa spatia ad sua redire coguntur. Vniuersi dixerunt: Ea tempora, quæ constituta sunt circa Episcopos, & circa has personas obseruari debent.

CAP. XXI.

Hosius Episcopus dixit: Suggestente fratre & coepiscopo nostro Olympio, etiam hoc placuit; ut si aliquis vim perpeffus est, & iniique expulsus

In Græc. XIV.

* recipiat, & * fastigium

* auferioribus

Caput istud Græce non erat.

In Græc. XV.

In Græc. XVI.

In Græc. XVII.

E ij pro

* profes-
sione.

pro disciplina & catholica * confessione, vel pro defensione veritatis, effugiens pericula, innocens & deuotus ad aliam venerit ciuitatem, non prohibeatur immorari, quamdiu aut redire possit, aut iniuria eius remedium acceperit: quia durum est, eum qui persecutionem patitur, non recipi. etiam & larga beneuolentia, & humanitas ei exhibenda. Omnis Synodus dixit: Vniuersa quae constituta sunt, catholica Ecclesia in vniuerso orbe diffusa custodiet.

Et subscripserunt qui conuenerant Episcopi omnes diuersarum prouinciarum, sic: Ego N. Episcopus ciuitatis N. & prouinciae N. ita credo, sicut supra scriptum est.

EDITIO SECVNDA CANONVM SARDICENSIS

C O N C I L I I.

C A P. I.

Isidori
Merca-
toris.

HOSIUS Episcopus dixit: Non minus mala consuetudo, quam perniciofa corruptela, funditus eradicanda est, ne cui liceat Episcopo de sua ciuitate ad aliam transire. Manifesta est enim causa, qua hoc facere tentant; cum nullus in hac re inuentus sit Episcopus, qui de maiore ciuitate ad minorem transierit. Vnde apparet, auaritia eos ardore inflammari, & ambitioni seruire, & ut dominationem exercent. Si ergo omnibus placet, huiusmodi pernicies austerius vindicetur, nec laicam Communionem habeat qui talis est. Vniuersi dixerunt: Placet. Hosius Episcopus dixit: Etiam si talis aliquis extiterit temerarius, ut forsitan excusationem afferat, quod populi litteras acceperit; cum manifestum sit, praemio & mercede paucos, qui sinceram fidem non habent, potuisse corrumpi, ut clamarent in ecclesia, & ipsum petere viderentur Episcopum: omnino has fraudes damnandas esse arbitror, ita ut nec laicam Communionem in fine accipiat talis. Quod si vobis omnibus placet, statuite. Vniuersi dixerunt: Placet.

C A P. II.

Hosius Episcopus dixit: Illud quoque statutum sit, ut Episcopus de sua prouincia ad aliam prouinciam, in qua sunt Episcopi, non transeat, nisi forte a fratribus inuitatus; ne videamur ianuam charitatis claudere.

C A P. III.

Hosius Episcopus dixit: Prouidendum est etiam, ut si in aliqua prouincia forte aliquis Episcopus contra fratrem suum Episcopum litem habuerit, ne vnus e duobus ex alia prouincia aduocet Episcopos ad iudicium.

C A P. IV.

Hosius Episcopus dixit: Quod si aliquis Episcopus adiudicatus fuerit in aliqua causa, & putat se bonam causam habere, ut iterum iudicium renouetur; si vobis placet, sancti Petri Apostoli memoriam honoremus, ut scribatur vel ab his

A qui examinauerunt, vel etiam ab alijs Episcopis qui in prouincia proxima morantur, Romano Episcopo. Et si iudicauerit renouandum esse iudicium, renouetur, & det indices. Si autem probauerit talem causam, ut ea non refricentur quae acta sunt; quae decreuerit Romanus Episcopus, confirmata erunt. Si ergo hoc omnibus placet, statuatur. Synodus respondit: Placet.

C A P. V.

Gaudentius Episcopus dixit: Addendum est, si placet, huic sententiae, quam plenam sanctitate protulistis; ut quum aliquis Episcopus depositus fuerit eorum Episcoporum iudicio, qui in vicinis commorantur locis, & proclamauerit agendum sibi negotium in vrbe Roma; alter Episcopus in eadem cathedra, post appellationem eius qui videtur esse depositus, omnino non ordinetur, nisi causa fuerit in iudicio Romani Episcopi determinata.

C A P. VI.

Hosius Episcopus dixit: Si contigerit in vna prouincia, in qua fuerint plurimi Episcopi, vnum forte remanere Episcopum, ille vero per negligentiam noluerit ordinare Episcopum, & populi conuenerint; Episcopi vicinae prouinciae debent illum conuenire Episcopum, qui in eadem prouincia moratur, & ostendere quod populi petant sibi rectorem, & hoc iustum esse, ut & ipse veniat, & cum eo ordinent Episcopum. Quod si conuentus litteris, tacuerit & dissimulauerit, nihilque responderit; tunc satisfaciendum esse populis, ut veniant ex vicinis prouincijs, & ordinent Episcopum. Iterum, licentia ordinandi Episcopum danda passim non est. Si enim subito aut vicus aliquis, aut modica ciuitas, cui satis est vnus presbyter, voluerit sibi Episcopum ordinari, ad hoc, ut vilescat nomen Episcopi, & summi honoris auctoritas; non debent illi ex alia prouincia inuitati, facere Episcopum, nisi aut in ciuitatibus quae Episcopos habuerunt, aut si qua tam populosa est ciuitas vel locus, qui mereatur habere Episcopum. Synodus respondit: Placet.

C A P. VII.

Hosius Episcopus dixit: Et hoc placuit, ut si Episcopus accusatus fuerit, & omnes iudicauerint congregati Episcopi regionis ipsius, & de gradu suo eum deiecerint; si appellauerit qui deiectus videtur, & confugerit ad beatissimum Romanae Ecclesiae Episcopum, & voluerit se audiri; si iustum putauerit, ut renouetur examen, scribere his Episcopis dignetur Romanus Episcopus, qui in finitima & propinqua altera prouincia sunt, ut ipsi diligenter omnia requirant, & iuxta fidem veritatis definiant. Quod si is qui rogat causam suam iterum audiri, deprecatione sua mouerit Episcopum Romanum, ut de latere suo presbyteros mittat, erit in potestate ipsius quid velit, & quid aestimet. Et si decreuerit mittendos esse, qui praesentes cum Episcopis iudicent, ut habeant etiam auctoritatem personae illius, a quo destinati sunt, erit in eius arbitrio. Si vero crediderit sufficere Episcopos comprouinciales, ut negotio terminum imponant, faciet quod sapientissimo consilio suo iudicauerit.

C A P.

* in propin-
quo mori-
tur,

* conuenerint
Episcopos vi-
cinos prouin-
ciae, debere il-
lum prius
conuenire
Episcopum
ipsi remitt.

* potestate

C A P. VIII.

Hosius Episcopus dixit: Importunitatis nostræ nimia frequentia, & iniustæ petitiones fecerunt, nos non tantam habere gratiam, aut fiduciam, dum quidam non cessant ad Comitatum ire Episcopi, & maxime Afri, qui (sicuti cognouimus) sanctissimi fratris & coepiscopi nostri Grati salutaria consilia spernunt, atque contemnunt, & non solum ad Comitatum multas & diuersas Ecclesiæ non profuturas perferunt causas, ut fieri solet, aut oportet, ut aut pauperibus, aut viduis, aut pupillis subueniatur, sed & dignitates sæculares, & administrationes quibusdam postulant. Hæc itaque prauitas olim non solum murmurationes, sed & scandala excitat. Honestum est autem, ut Episcopus intercessionem suam his præstet, qui aliqua iniqua vi opprimuntur, aut si vidua affligatur, aut pupillus expolietur; tamen & ista omnia, si iustam habeant causam & petitionem. Si vobis ergo, fratres charissimi, placet, decernite, ne Episcopi ad Comitatum accedant, nisi forte hi, qui religiosissimi Imperatoris litteris vel inuitati fuerint, vel vocati. Sed quoniam sæpe contingit, ut ad misericordiam Ecclesiæ confugiant qui iniuriam patiuntur, & qui peccantes in exilium vel insulas damnantur, aut certe quamcumque sententiam suscipiunt; ideo subueniendum est his, & sine dubitatione eis petenda per Ecclesiam indulgentia. Si vero hoc vobis placet, statuatur. Vniuersi dixerunt: Placet, & constituitur.

C A P. IX.

Hosius Episcopus dixit: Hæc quoque prudentia vestra tractare debet; ut quia decreuistis, ne Episcopi improbitas notetur ad Comitatum pergendo: quicumque ergo, quales superius memorauimus, preces habuerint vel acceperint, per diaconum suum mittant; quia persona ministri non erit inuidiosa, & quæ celerius poterit quæ impetrauerit referre. Et hoc consequens esse videtur, ut vnusquisque qui preces habuerit, eas ad fratres & coepiscopos nostros, qui in maxima ciuitate, id est, qui in Metropoli consistunt, mittat, & illi per suos diaconos destinent, tribuendo commendatitias epistolas pari ratione ad fratres & coepiscopos nostros, qui illo tempore in his regionibus & vrbibus morantur, in quibus felix & beatus Augustus Rempublicam gubernat. Si vero habet quis Episcoporum amicos in palatio, qui cupit aliquid (quod tamen honestum est) impetrare; non prohibeatur per diaconum suum rogare, & significare eis, quos scit benigna intercessione sibi absenti posse præstare. Qui vero Romam venerit, sicut dictum est, sanctissimo fratri & coepiscopo nostro Romanæ Ecclesiæ preces, quas habet, tradat, ut & ipse prius examinet, si honestæ & iustæ sunt, & præstet diligentiam atque sollicitudinem, ut ad Comitatum perferantur. Vniuersi dixerunt, placere sibi, & honestum esse consilium.

C A P. X.

Alypius Episcopus dixit: Si propter pupillos & viduas, vel laborantes, qui causas non iniquas habent, susceperint peregrinationis incommo-

da, habebunt aliquid iustæ rationis: nunc vero cum ea postulent, quæ sine inuidia omnium & reprehensione esse non possunt, non necesse est eos ire ad Comitatum.

C A P. XI.

Gaudentius Episcopus dixit: Ea quæ salubriter ^{præuidistis} conuenienti æstimatione, omniumque Deo placitura & hominibus, tenere hactenus fortitudinem possunt, si metus huic sententiæ coniungatur. Scimus enim etiam ipsi, sapissime propter paucorum imprudentiam sacrum ac religiosum sacerdotale nomen fuisse reprehensum. Si igitur contra omnium sententiam aliquis nifus, voluerit ambitioni magis placere, quam Deo, is debet scire, causis redditis, honorem atque dignitatem se amissurum. Hoc autem sciri & comperiri poterit, si vnusquisque nostrum qui in Canali constitutus est, cum progrediētem Episcopum viderit, inquirat transitum eius, causas videat, quo tendit agnoscat. Et si quidem eum agnouerit ire ad Comitatum, requirat illud quod superius comprehensum est, ne forte inuitatus sit, ut ei facultas eundi permittatur. Si vero (ut superius meminit sanctitas vestra) propter desideria & ambitiones ire ad Comitatum tentauerit, neque litteris eius subscribatur, neque in communionem recipiatur. Si vobis placet, omnium sententia confirmari debet. Vniuersi dixerunt, hoc honestum esse, & placere sibi constitutionem.

C A P. XII.

Hosius Episcopus dixit: Sed & moderatio est necessaria, dilectissimi fratres, ne adhuc quidam, nescientes quid decretum sit in Synodo, subito veniant ad ciuitates eas, quæ in Canali sunt: debet Episcopus ciuitatis ipsius admonere & instruere illum, & ex eo loco ille mittat diaconum: adnotatus tamen ipse redeat ad parochiam suam.

C A P. XIII.

Hosius Episcopus dixit: Necessarium arbitror, ut diligentissime tractetis, si forte aut diues, aut scholasticus de foro, aut ex administratore Episcopus fuerit postulatus, non prius ordinetur, nisi ante & lectoris munere, & officio diaconi & presbyteri fuerit perfunctus: & ita per singulos gradus, si dignus fuerit, ascendat ad culmen episcopatus. Potest enim per has promotiones, quæ habent utique prolixum tempus, probari quæ fides sit, quæue modestia, & grauitate, & verecundia. Et si dignus fuerit probatus, diuino sacerdotio illustretur. Nam nec conueniens est, nec ratio, nec disciplina patitur, ut temere ac leuiter ordinetur aut Episcopus, aut presbyter, aut diaconus, qui neophytus est; maxime cum beatissimus Apostolus magister gentium, ne hoc fieret, denuntiasse & prohibuisse videatur; sed hi, quorum per longum tempus examinata sit vita, & merita comprobata. Vniuersi dixerunt, placere sibi hæc.

C A P. XIV.

Hosius Episcopus dixit: Hoc quoque statuere debetis, ut Episcopus, ex alia ciuitate cum venerit ad aliam ciuitatem, vel ex prouincia sua ad aliam prouinciam, & ambitioni magis seruiat, quam deuotioni, ita ut si voluerit in aliena ciui-

tate multo tempore residere, & contingat, vt Episcopus ciuitatis ipsius non tam instructus sit, nec tam doctus; is vero qui aduenit, incipiat contemnere eum, & frequenter facere sermonem, vt dehonestet & deformet illius personam; qua occasione fit, vt non dubitet relinquere sibi assignatam Ecclesiam, & transire ad alienam: definite ergo tempus; quia & non recipi Episcopum, inhumanum est; & diutius residere, perniciosum. Ne fiat ergo hoc, prouidendum est. Memini autem superiore Concilio fratres nostros constituisse, vt si quis laicus in ea, qua commoratur ciuitate, tres Dominicas, idest, per tres septimanas non celebrasset conuentum, communionem priuaretur. Si ergo hec circa laicos constituta sunt, tanto magis nec licet, nec decet, vt Episcopus si nullam, tam grauem habet necessitatem, nec tam difficilem rationem, tamdiu desit ab Ecclesia; ne populum contristet. Vniuersi dixerunt, placere sibi.

C A P. XV.

Hosius Episcopus dixit: Quia nihil pratermitti oportet; sunt quidam fratres & coepiscopi nostri, qui non in ea ciuitate possident, in qua Episcopi videntur esse constituti; vel certe paucam rem ibi, alibi autem idonea pradia habere noscuntur, vel affectiones proximorum, quibus indulgeant; hactenus autem eis permitti oportet, vt accedant ad possessiones suas, & disponant, vel ordinent fructum laboris sui, vt post tres Dominicas, idest, post tres septimanas, si morari necesse est, in suis potius fundis morentur. Et si est proxima ciuitas, in qua presbyter est, ne sine Ecclesia facere videatur diem Dominicum, illuc accedat: vt nec res eius domesticæ per absentiam eius detrimentum sustineant; & non, frequenter veniendo ad aliam ciuitatem, in qua est Episcopus, suspensionem iactantiæ & ambitionis incurrat. Vniuersi dixerunt, placere sibi.

C A P. XVI.

Hosius Episcopus dixit: Si hoc quoque omnibus placet, vt siue diaconus, siue presbyter, siue quis clericorum ab Episcopo suo communionem fuerit priuatus, & ad alterum perrexerit Episcopum, & scierit ille, ad quem confugerit, eum ab Episcopo suo fuisse abiectum; non oportet vt ei communionem indulgeat. Quod si fecerit, sciat se, conuocatis Episcopis, causas esse dicturum. Vniuersi dixerunt: Hoc statutum & pacem seruabit, & concordiam custodiet.

C A P. XVII.

Hosius Episcopus dixit: Quod me adhuc mouet, reticere non debeo. Si Episcopus quis forte iracundus (quod esse non debet) cito aut aspere commoueat aduersus presbyterum, aut diaconum suum, & exterminare eum de Ecclesia uoluerit; prouidendum est, ne innocens damnetur, aut perdat communionem. Et ideo habeat potestatem qui deiectus est, vt finitimos Episcopos interpellat, & causa eius audiat, & diligentius tractetur; quia non oportet ei negari audientiam roganti. Et ille Episcopus, qui aut iuste, aut iniuste eum deiecit, patienter accipiat, vt negotium discutiatur; vt vel probetur sententia eius

A ad plurimis, vel emendetur. Tamen priusquam omnia diligenter & fideliter fuerint examinata, eum qui fuerit à communionem separatus, nullus alius debet presumere vt recipiat, & communioni societ. Qui autem conuenerint ad audiendum, si clericorum esse fastidium viderint & superbiam, quia non decet, vt Episcopus aut iniuriam aut contumeliam patiat, austerioribus eos verbis castigant, vt obediant honesta præcipienti Episcopo: quia sicut ille sincerum amorem debet clericis exhibere charitatis, ita quoque vicissim ministri infucata debent Episcopo suo exhibere obsequia.

C A P. XVIII.

Ianuarius Episcopus dixit: Illud quoque sanctitas vestra statuatur; vt nulli Episcopo liceat alterius ciuitatis hominem Ecclesiasticum sollicitare, & in sua diœcesi ordinare clericum: quia ex his contentionibus solent nasci discordiæ; & ideo prohibeat omnium sententia, ne quis hoc facere audeat.

C A P. XIX.

Hosius Episcopus dixit: Et hoc vniuersi constituiamus; vt quicumque ex alia parochia uoluerit alienum ministrum sine consensu Episcopi ipsius & sine voluntate ordinare, non sit rata ordinatio eius. Quicumque autem hoc usurpauerit, à fratribus & coepiscopis nostris & admoneri debet, & corrigi.

C A P. XX.

Aëtius Episcopus dixit: Non ignoratis quanta & qualis sit Thessalonicensium ciuitas. Saepe enim ad eam veniunt ex alijs regionibus presbyteri & diaconi, & non sunt contenti vt breui tempore remorentur, & aut resident ibi, aut certe vix post longa spatia ad sua redire coguntur. Vniuersi dixerunt: Ea tempora, quæ constituta sunt circa Episcopos, & erga horum personas obseruari debent.

D

C A P. XXI.

Hosius Episcopus dixit: Suggestente fratre & coepiscopo nostro Olympio, hoc etiam placuit, vt si aliquis vim perpeffus est, & iniuste pulsatus pro disciplina vel catholica confessione, vel defensione veritatis, fugiens pericula, innocens & deuotus ad aliam venerit ciuitatem; non prohibeatur immorari, quamdiu aut redire potuerit, aut iniuria eius remedium acceperit. Durum est enim, qui persecutiones patitur non recipi. Etiam & larga beneuolentia, & humanitas ei est exhibenda.

E

Inter ceteros qui subscripserunt huic Synodo, referuntur sequentes.

Hosius ab Hispania, Episcopus ciuitatis Cordubensis.

Vincentius de Capua.

Calepodius Neapolitanus.

Athanasius Episcopus ciuitatis Alexandriae magnæ.

Ianna-

quidam vincti in eadem iniusta defecerunt poena; quorum ambigi non potest martyrio gloriosam mortem extitisse. adhuc quoque audet quosdam retinere: nec vlla causa fuit criminis, nisi quod repugnarent, & clamarent quod execrarentur Arianam & Eusebij heresim, & nollent habere cum talibus communionem; ijs autem qui secum sentire maluerunt, prodesse; & qui antefuerant deiectioni, non solum recepti sunt, sed etiam ad clericalem dignitatem promoti, & receperunt primum salutaris. Quid autem de impijs & de impericis adolescentibus Ursacio & Valente statutum sit, accipe beatissime frater. Quia manifestum erat hos non cessare adulterinam doctrinam lethalia semina spargere, & quod Valens relicta ecclesia aliam inuadere voluisset eo tempore, quo seditionem commouit, vnus ex fratribus nostris qui fugere non potuit "Viator, obrutus & conculcatus, in eadem Aquileiensium ciuitate die tertia defecit. causam vtrique mortis praeiuit Valens, qui perturbauit, qui sollicitauit. Sed ea quae beatissimis Augustis significauimus, cum legeritis, facile peruidebitis, nihil nos praetermisisse, quantum ratio patiebatur: & ne molesta esset longa narratio, quae fecissent & commisissent insinuauimus. Tua autem excellens pru-

U. V. G. W.

dentia disponere debet, vt per tua scripta, qui in Sicilia, qui in Sardinia, & in Italia sunt fratres nostri, quae acta sunt, & quae definita cognoscant; & ne ignorantes eorum accipiant litteras communicatorias, quos extra episcopatum iusta sententia declarauit. Perseuerent autem Marcellus, Athanasius, & Asclepius in nostra communione, quia obesse eis non poterat iniquum iudicium, & fuga & tergiversatio eorum, qui ad iudicium omnium Episcoporum, qui conuenimus, venire noluerunt. Ceterum, sicuti superius commemorauimus, plena relatio fratrum, quos sincera charitas tua misit, vnanimitatem tuam perdocebit. Eorum autem nomina, qui pro facinoribus suis deiectioni sunt, subijcere curauimus, vt sciret eximia grauitas tua qui essent communione priuati, vt ante praeloquenti sumus. Omnes fratres & coepiscopos nostros litteris tuis admonere digneris, ne epistolas, id est, litteras communicatorias eorum accipiant.

U. V. G. W. sententia degra-
dauit.

Nomina hereticorum.

Ursacius a Syngidone, Valens a Murfia, Narcissus a Neronopoli, Stephanus ab Antiochia, Acacius a Caesarea, Menophanes ab Epheso, Georgius a Laodicea.

Et subscripserunt Episcopi qui supra.

EPISTOLA CONCILII SARDICENSIS AD Ecclesiam Alexandrinam.

U. V. G. W.

Sacra Synodus per gratiam Dei Sardica congregata, a Roma, Hispanijs, Gallijs, Italia, Africa, Sardinia, Pannonijs, Mysijs, Dacia, Norico, Tuscia, Dardania, & secunda Dacia, Macedonia, Thessalia, Achaia, Epiro, Thracia, Rhodope, Palaestina, Arabia, Creta, Aegypto, Presbyteris & diaconis, & vniuersa Ecclesia Dei per Alexandrinam parochiam, dilectis fratribus, in Domino salutem.

ET I AM antequam acciperemus litteras vestrae religionis, non ignotum id nobis, sed prorsus compertum fuit, antesignanos infelicitum Arianorum multa & grauiora, sed tamen magis in exitium suarum animarum, quam in Ecclesiam molitos esse. Ea enim eorum ars & vafrities fuit, semperque huius pestiferi propositi fuere, vt omnes vbique orthodoxae fidei homines, & catholicae Ecclesiae doctrinam a patribus traditam seruantes, exagitarent & persequerentur. Quorum nonnullos falsis criminibus circumuenerunt, alios extra fines suos relegarunt, alios in ipsis supplicijs absumpserunt: certe fratris nostri & coepiscopi Athanasij innocentiam, vi & tyrannide circumuenire & oppri-

me

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΗΣ ΕΝ ΣΑΡΔΙΚΗ, ΣΥΝΑΧΘΕΙΣΗΣ συνόδου, τῇ ἐκκλησίᾳ Ἀλεξανδρείαν.

Ἡ ἀγία σύνοδος ἡ καὶ τοῦ χαίρου ἐν Σαρδικῇ συναχθεῖσα, ἀπὸ Ῥώμης, καὶ Σπανίων, Γαλιλιῶν, Ἰταλίας, Ἀφρικῆς, Σαρδινίας, Παννονίων, Μυσίων, Δακίας, Νωρίων, Τυρκίας, Δαρδανίας, ἁλλης Δακίας, Μακεδονίας, Θρακίας, Ἀχαΐας, Ἠπείρου, Θράκης, καὶ Ροδόπης, καὶ Παλαιστίνης, καὶ Ἀραβίας, καὶ Κρήτης, καὶ Λιγυρίας, Πρεσβυτέρους, καὶ Διακόνους, καὶ πάντες τῇ ἀγίᾳ ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ, τῇ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ περικυύσῃ, ἀγαπητοῖς ἀδελφοῖς, ἐν κυρίῳ χαίρου.

Απολογία
Αθανασίου.

ΚΑΙ πρὶν μὲν λαβεῖν ἡμᾶς τὰ χράματα τῆς ἀλαβείας ὑμῶν, σὺν ἡγοῦμεν, ἀλλὰ φανερόν ἡμῖν ἔστι, ὡς ὅτι οἱ τῆς δυσωνύμου τῶν Ἀρειανῶν αἰρέσεως πρεσβύτεροι, πολλὰ καὶ θανά, μάλλον ὅτι ἐπὶ ὁλίγω τῆς ἑαυτῶν ψυχῆς, ἢ καὶ τῆς ἐκκλησίας ἐμνησθέντες. αὐτῇ γὰρ ἡ αὐτῶν ἡ τῆς καὶ πονηρίας, πάντες αἱ τῆς θανατηφόρου μηχανῆς πονηρίας, ὅπως πάντες τοὺς ἐπιδήσαντες τυγχάνουσιν τῆς ὀρθῆς δόξης, καὶ τὴν τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας διδασκαλίαν κατέχουσιν τὴν ὁρίαν τῶν πατέρων αὐτοῖς ἐδοξασμένην, ἀποβάλλουσιν ἐλαύνουσιν καὶ δύνανται τοὺς μὲν γὰρ πλεονεξίας ἐγκλήμασι κατεβαλλοῦν, ἄλλους δὲ ἐξουισμὸν ἀπίστους, ἄλλους ἐν αὐτοῖς τῆς ἡμετέρας κατηγόρου ἀμέλει καὶ τοῦ αὐτοῦ.

οὐ καὶ διὰ τοῦτο οὐκ ὀφείλουσιν, οὐκ ἔτι πιστεύουσιν, Ἀ
 οὐδ' ὅλως δικαίως γίνονται ἡ περὶ οὐρανίων κρείσσις. διό-
 περ οὐδὲ ἡμετέροις οἷς ἐδραμεύοντο, οὐδὲ οἷς
 ἐδιδάχθησαν κατ' αὐτὸ, ἀλλὰ καὶ ἡμετέροις ὡς οὐ
 διδάσκονται περὶ τούτων διποδείξας ἔχον ἀληθεῖς, πε-
 ρόντες εἰς τὴν Σαρδῶν πόλιν, οὐκ ἤλπιον εἰς τὴν
 συνοδὸν πάντων τῶν ἀγίων ἐπισκόπων ἀπυρρίπτου.
 ἐκ δὲ τούτου φανερὰ καὶ δικαίως καθίστηται ἡ κρεί-
 σις τοῦ ἀδελφοῦ καὶ συνεπισκόπου ἡμῶν Ἰσλάου. οὐ γὰρ
 ἀποκεῖται βιβουλῶν, ἀλλὰ καὶ μετ' ὀφειλῆς
 ἔλθουσιν, ὡς πρὸς ὅλως διεξέχαι περὶ Ἀθανασίου· ἔ-
 χει γὰρ ἐπισκόπων ἐγδοθέντων ἀληθεῖς μάρτυρας· ἔ-
 χει καὶ τὸν δίκαιον, ὅτι διὰ τῶν ἀκακῶν ἀδελ-
 φῶν ἡμῶν τῶν πρεσβυτέρων ἑαυτοὺς καὶ διὰ γε αἰμα-
 τῶν μαρτύρων τοὺς περὶ Εὐσέβιον, τοὺς οὐκ ὅτι
 κρείσσι, ἀλλ' ὅτι βία πολλὴν ἐπεσφραγίσαντες. ὅθεν εἰ
 πάντες οὐκ οἶοντες ἐπισκοπῇ τὴν κοινωνίαν Ἀθανα-
 σίου ἐβίβαζον διὰ τὴν κακότητα αὐτῶν καὶ κίνο
 οἱ ἡμῶν ἡ ἀγάπη σωσθήσεται ἐπεὶ δὲ εἰς τὴν ἀγίαν σύ-
 νοδον τὴν ἐν Σαρδικῇ συναχθῆσιν περιήλθον. ὅτι
 δὲ κατὰ πρῶτον, καὶ διὰ γε αἰματῶν, καὶ διὰ
 ἀγαθῶν ἐστὶν ἡ ἐπιμελέτης οἱ τῆς ἐκείνου, καὶ
 ἐκλήθησαν περὶ ἡμῶν ὡς πρὸς περιεῖναι. ἀλλ' ἐκείνοι
 ὑπὸ τῆς συνήθους κατὰ γενωσκόμενοι, ἀπρεπίστοι
 χρώμενοι προσφάσσει, Φυροδικῶν ἡξῶν· ἡξῶν γὰρ
 τὴν ἀδύνατον ὡς ὑπερδύνατον διὰ τῆς ἡμετέρας κοι-
 νωνίας ἐκβάλλεσθαι, οὐ σωροῦντες ὡς ἀπρεπίστοι,
 πολλοὶ δὲ ἀδύνατον ἐν τούτῳ καὶ τὴν ἐπιμελέτην
 οἱ ἐν τῷ Μδρεῶντι γινόμενα ὑπὸ πειρασμῶ-
 ν καὶ ἐξωλεστέων ἡνῶν νεωτέρων, οἷς οὐκ αὐτοὶ
 ὅτις οὐκ οὐδὲ τὴν τυχόντα βαρύνον τὸ κληρονο-
 μέσει· μοιόμενοι περὶ ἀγῶν. οὐ γὰρ ὁ ἀδελ-
 φὸς ἡμῶν Ἀθανάσιος· ὁ ἐπισκόπος, οὐκ Μακάριος
 ὁ πρεσβύτερος· ὁ κατηγορούμενος· ὑπὸ αὐτῶν πε-
 ριῶν καὶ ὅμως ἡ περὶ αὐτῶν ἐρώτησις, πολλοὶ δὲ ὑπε-
 βολὴ ἡ γινόμενη, πῶς αἰσχύνει ἐν μέσῳ. πῶς μὲν
 γὰρ ἐθνοὶ, πῶς δὲ κατηγορούμενοι ἡρώτων, οὐκ ἴνα
 ἀπὲρ ἴσους, ἀπὸ πῶς, ἀλλ' ἵνα ἀπὲρ περὶ αὐτῶν μεμνη-
 θῇ καὶ ψάσωνται. καὶ γὰρ καὶ ἡμῶν τῶν πρεσβυ-
 τέρων φρονιζόντων ὅτι τῇ δύναμει ἡμετέρῃ ἐπι-
 σκόπου, καὶ βυλομένῳ περιεῖναι ὅτι τῇ ἐξέτασι, καὶ
 τὴν ἀληθῆς δεῖξαι, καὶ πρὸς ψάδῃ διελέγχει, ὅδε
 λόγος γίνονται οὐκ ἐπίτεψαν γὰρ ἡμᾶς περιεῖναι, ἀλ-
 λα καὶ μετ' ὕβρεως ἐξεβαλον. καὶ εἰ καὶ πρὸς μάλι-
 κα φανερὰ πᾶσι καθίστηται ἐκ τούτων ἡ συκοφαν-
 τία, ὅμως ἀναγνωσκόμενοι τῶν ἐπιμελημάτων,
 εὐρομεν αὐτὴν πρὸς πειρασμῶν ἰσχύει πρὸς τῇ συ-
 κοφαντίᾳ μισθὸν περὶ αὐτῶν λαβόντες, τὸ δοκεῖν ὅτι
 τῆς ἐπισκοπῆς, διελέγχοντες ἑαυτοὺς τὴν συκο-
 φαντίαν. αὐτοὶ γὰρ ὁ ἰσχυρὸς ἐν αὐτοῖς τοῖς ἐπιμελή-
 μασι ἐκλήθησαν εἰς τὸ καλὸν αὐτῶν διεβεβαίοντο
 περὶ Εὐσέβιον γεῖναι πολυμακάριον, ἵνα τῇ πρὸς
 κτίσιν οἱ πᾶσι φανερὰ καθίστηται ἡ συκοφαντία καὶ
 κατεβόησιν, φάνοι δεδρακέναι πρὸς Ἀθανάσιον· καὶ

A mere conati sunt, nulla in eius iudicio neque sedu-
litate, neque fide, neque iustitia adhibita. Iam ergo
diffusi suis fabulis, & vanis rumoribus, ac etiam
intuentes, quam non possent de ijs rebus vera do-
cumenta asserre, cum essent in vrbe Sardica, non
ausi sunt in concilio sanctorum Episcoporum
apparere. Qua ex re æquitas iudicii fratris &
coepiscopi nostri Iulij liquidissime apparuit, qui
non temerario consilio, sed cum matura delibe-
ratione sententiam tulit; adeo ut nihil relinqua-
tur dubij de communione fratris nostri Athanasij
adducentis octoginta Episcopos veros testes pro
se in iudicium, atque eo potiore iure nitentis,
quod per dilectos fratres nostros presbyteros
suos, & per litteras, Eusebianos non iure, sed vi
grassantes conuenerit. Quapropter omnes vn-
dique Episcopi viri communionem ob eius inno-
centiam confirmarunt. Illud quoque vestra cha-
ritas conspiciat; post Athanasij ad sacram Syno-
dum Sardicæ congregatam aduentum, Orienta-
les litteris mandatisq. citatos fuisse, ut se iudicio
sisterent: verum illos sua conscientia prædam-
natos, inhonestis causificationibus tergiuersari
incepisse, poscentes interim, ut innocentem quasi
nocentem à nostra communione submoueremus,
nihil spectantes, quam ut indecentia, vel potius
impossibilia postularent: atque adeo commenta-
ria, actaq. Mareotæ, non nisi à sceleratis & per-
ditissimis quibusdam nouitijs, quibus ne vulga-
rem quidem gradum clericatus committas, per
absentiam alterius partis confecta esse. Neque
enim frater noster Athanasius Episcopus, & Ma-
carius presbyter, quem accusabant, præsentem
adfuerunt: quamquam alioqui illorum inquisi-
tio, seu potius insidiatio, nullo non probro scatu-
riebat, cum nunc ethnici, nunc catechumeni in-
terrogarentur, non ut quæ scirent, dicerent, sed
quæ ab illis didicerant, mentirentur. Nulla enim
nostri ratio habita est, qui presbyteri sumus Atha-
nasij, & curam eius absentia susceperamus, cu-
pientes interesse quæstioni, & veritatem ostende-
re, & falsa redarguere: tantum autem abest ut
nos præsentem esse voluerint, ut etiam contume-
liosè eiecerint. Ex istis rebus, quamquam sycophantiam
esse clarissime constaret, tamen dum
euoluimus acta, deprehendimus ipsum scelera-
tum Ischyram titulo Episcopi in mercedem ca-
lumnia remuneratum, suam sycophantiam suis
verbis prodere. Ipse enim Ischyra in monu-
mentis actorum diserte testatus est, se ea ipsa ho-
ra, qua Macarius in suam cellam venerat, ægro-
tum iacuisse; Eusebianis contra scribentibus,
cum tum stetisse, & oblationes fecisse, cum Ma-
carius superueniret. Quin & illa calumnia, qua
postmodum vsi sunt, manifesta apparuit, cum
vociferarentur, & misere deplangerent, eadem
Athanasium fecisse, & Arsenium Meletianum,
episco-

24

σκοποι Αθανάσιον. Διὰ τούτου γὰρ ἐμετ' ἐν τῇ αὐ-
τῇ ἀπὸλύομεν. ὅθεν καὶ παρανομοῦμεν πᾶσι τοῖς ἡ-
γιατοῖς, ἢ διὰ τοῦτο μὲν ἡμῶν κοινωνήσας
Γρηγόριον, ἢ διὰ τοῦτο ὑπομενοῦντες καὶ περὶ τῶν
ἐκείνου ἀποστόλων καὶ ἡμῶν, πᾶσι τῶν τῶν ἐκεί-
νου μετὰ τὴν κοινωνίαν, ἐλπίσιν αὐτοὺς πᾶσι τῶν
τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ. ἐπεὶ δὲ οἱ ἡγούμενοι, ὅτι καὶ
Αφθόνιος, καὶ Αθανάσιος ὁ Καπιδωνίτης, καὶ Παῦλος
καὶ Πλατωνίον, οἱ συμπεριβύτριοι ἡμῶν, συγκατέ-
θεν αὐτοὶ περὶ τῶν τῶν ἐκείνου Εὐσέβιον, ὡς τὸν
μὲν ἐξορισμὸν πᾶσι τῶν, τὸν δὲ ἐκείνου ἀπὸ-
λαύσας διὰ τοῦτο γὰρ τούτου ἐνεκεν ἐκείνου τούτου δη-
λώσας ὑμῖν ἀναγκαῖον ἡγησάμεθα, ἵνα γνώσκητε,
ὅτι καὶ τούτους ἀπεδείξαμεθα, καὶ ἀδελφὸς ἀπὸλύο-
μεν, αἰδέομαι ὅτι πάντες τῶν τῶν ἐκείνου Εὐσέβιον καὶ
τῶν ὁμοδόξων γινόμενα, ὅτι δόξα καὶ συστάς τῶν
συγκαταθέντων ὑποαὐτῶν γίνονται. ἐπεὶ μὲν ἡ-
μῖν ὑμῖν ἐπισκοποὶ τὸν συλλειτουργὸν ἡμῶν Αθα-
νάσιον πᾶσι τῶν, ὡς πᾶσι τῶν, ἰδίᾳ ὑμῖν δηλώσας.
ἐπεὶ δὲ οἱ ὑμῖν τῶν μαρτυρίας, καὶ τῶν ἀγίων
συνόδων ἡγήσας ὑμῖν χάριτας. Διὰ τούτου οἱ ἀν-
τιβαλλόμεθα, ἀλλὰ καὶ σημαίνει ὑμῖν ἐκείνου ἀπὸλύο-
μεν ὡς ἡμεῖς, οὕτως καὶ ὑμεῖς ὑποδείξατε. ἀξιοί
γὰρ καὶ αὐτοὶ ἐπὶ τῇ τῇ τῶν ἐκείνου Χριστὸν διδάσκοντες
ἐκείνου ἡγούμενος τῶν τῶν ἀρετικῶν ὑβρίων ὑπο-
μείναι. πᾶσι δὲ ἐπὶ τῇ τῇ τῶν ἀγίων συνόδου δογ-
ματικῶν καὶ Θεοδώρου, καὶ Νεκταρίου, καὶ Σπυριδίου,
καὶ Ακακίου, καὶ Μελιτιανοῦ, καὶ Οὐρακίου, καὶ Οὐά-
λεντος, καὶ Γεωργίου τῶν περὶ τῶν τῶν Ἀρμενίας
αἰρέσεως, καὶ τῶν μετὰ τῶν κατ' ὑμῶν, ἐκείνου
τῶν ἀλλῶν ἐκκλησιῶν, γινώσκοντες ἐκ τῶν ὑποπαι-
γμένων. ἀπεστείλαμεν γὰρ ὑμῖν, ἵνα καὶ ἡ ὑμετέρα θρο-
νίσκος σύμφητος τοῖς κατ' ὑμῖν ὁμοδόξοις γίνηται. ἐ-
κείνου γινώσκοντες, ὅτι ἡ καθολικὴ ἐκκλησία οὐ περιόρεται τοὺς
ἐκείνου τῶν μετὰ τῶν.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΗΣ ΕΝ
ΣΑΡΔΙΚΗΣ ΣΥΝΟΔΟΥ,
τοῖς ἀπανταχοῦ ἐπισκόποις,

Ἡ ἀγία πᾶσι τῶν ἡμεῶν χάρις ἐν Σαρδικῇ συ-
ναχῇ, τοῖς ἀπανταχοῦ ἐπισκόποις καὶ συλλει-
τουργοῖς, τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας, ἀγαπητοῖς
ἀδελφοῖς ἐν κυρίῳ χαίρειν.

Απολ. β.
Αδελφ.

ἡμεῖς

ἡμεῖς
τῶν ἀπα-
στάτων

Πολλὰ μὲν καὶ πολλὰκις ἐπὶ λησάν οἱ Ἀρ-
μενίται καὶ τῶν δούλων τοῦ Θεοῦ, τῶν τῶν
πίσιν φυλασσόντων τῶν ὁμοδόξων. γινώσκοντες γὰρ
ὑποβαλλόντες διδασκαλίαν, τοὺς ὁμοδόξους ἐλπί-
σιν ἐπὶ τῇ τῇ. τοῖς δὲ λοιπὸν κατηπατέσας
καὶ τῆς πίστεως. ὡς μηδὲ τῶν ἀντιβαλλόντων τῶν ἀν-
τιβαλλόντων βασιλέων λατρεῖν. τριχρῶν τῆς χάριτος
τοῦ Θεοῦ συνεχοῦς, καὶ αὐτοὶ οἱ ἀντιβαλλόντες βασιλεῖς συνήγαγον ἡμᾶς ἐκ τῶν πόλεων,

A Athanasium, quem ob id ipsum cum pace dimi-
simus. Vnde admonemus omnes, qui vel per me-
tum, vel per dolum circumuenti, cum Gregorio
communicarunt, ut nunc nostra admonitione
resipiscant, & se Ecclesie catholice ag-
glutinent. Ceterum quia cognouimus, & Aphtho-
nium, & Athanasium Capitonis filium, & Pau-
lum, & Plautionem compresbyteros nostros
eamdem fraudem ab Eusebianis perpeffos esse,
& quosdam eorum in exilium eieptos, quosdam
moris interminationes effugisse; hac de causa
hoc vobis significare necessarium duximus, etiam
istos a nobis receptos esse, & ut innocentes cri-
mine liberatos, cum non ignari simus, omnia
ab Eusebianis contra orthodoxos per fraudem
& libidinem acta esse. Aequum ergo fuerat,
ipsum Episcopum vestrum, comministrum no-
strum Athanasium vos de istis rebus, ut suis ac
proprijs, certiores facere: sed tamen quia ipse
sacram Synodum ea potius vobis ad certius te-
stimonium scribere voluit, ideo nos quoque non
superfedendum putauimus, sed statim significare
studuimus, ut quemadmodum nos, ita vos quo-
que hos viros recipiatis, qui & ipsi etiam lau-
dem merentur, quod ob pietatem in Christum
digni habiti sint qui ab hæreticis contumeliam
paterentur. Quæ autem decreta sunt a sancta
Synodo in Theodorum, Narcissum, Stephanum,
Acacium, Menophantem, Ursacium, Valen-
tem, & Georgium antesignanos Arianæ hære-
seos, qui & in vos, & in alias ecclesias peccaue-
runt; ex ijs quæ subiecta sunt, cognoscetis; quæ
ideo ad vos misimus, ut vestra in Deum pia re-
ligio suffragetur sententijs a nobis latis, simulq.
intelligat, Ecclesiam catholicam nequaquam
dissimulanter cum ijs agere, qui ipsam offen-
dunt.

AB. 1. f. 48

D

EPISTOLA SARDI-
CENSIS CONCILII
ad omnes Episcopos.

Sancta Synodus per Dei gratiam Sardica con-
gregata, Ecclesie catholica Episcopis & com-
ministris, dilectissimis fratribus nostris in Do-
mino Sal.

S A E P E multumq. In seruos Dei rectæ fidei
cultores, audaciam suam exercuerunt A-
riomanitæ. dum enim spuriam doctrinam
subijciunt, toti in hoc sunt, ut orthodoxos
eijciant: tanta autem vi iam contra fidem surre-
xerunt, ut id ne pietatem quidem religiosorum
Imperatorum latuerit. Quapropter cooperan-
te Dei gratia, religiosissimi Principes nos ex
diuersis prouincijs & ciuitatibus in vnum con-
uoca-

Ex Athan.
apolog. 2.

nocarunt, cupientes, ut sancta Synodus in Sardo-
rum ciuitatem conueniret, quò omnis contro-
uersia præcideretur, & electo quidquid prauæ fi-
dei esset, sola in Christum pietas ab omnibus re-
tineretur. Venerunt quoque ex Oriente Episco-
pi ad id instigati à religiosissimis Imperatoribus,
& potissimum ob ea, quæ subinde iactauerunt
de dilectis fratribus nostris & comministris, Atha-
nasio episcopo Alexandriæ, & Marcello Ancyro-
galatiz episcopo; forsitan & ad vos quoque corū
calumniæ penetrarunt, & vestras aures concutere
admoliti sunt, ut ipsorum de innocentibus calum-
niam veram putaretis, & sub hoc prætextu flagi-
tiosam suæ hæreseos opinionem dissimularent.
Atqui non in longum id ijs facere licuit. est enim
qui Ecclesijs præsidet, Deus, qui pro illis & pro
nobis omnibus mortem subiit, & per se ipsum om-
nibus nobis ascensum in cælos donauit. Cum igitur
iam pridem litteras suas accusatrices de Athana-
sio & Marcello & Asclepa comministris nostris,
Eusebiani ad Iulium Romanæ Ecclesiæ Episcopū
misissent, contigit, ut etiam alij ex alijs locis Epi-
scopi ad eundem Iulium litteras suas mitterent,
quibus & Athanasij innocentia, & Eusebianorum
sycophantiam contestabatur: etsi id ita esse ex eo
præcipue cognosci potuit, quòd accersiti à dilecto
nostro comministro Iulio, iudicio non steterunt;
& ex ipsius Iulij litteris manifesta illorum sycoph-
antia apparuit. accessissent enim, si sui, acto-
rumq. suorum in comministros nostros fiduciam
habuissent. Fraudem tamen suā per ea quæ in hac
sacratissima Synodo gessere, longe manifestius
declararunt. Nam cum ad Sardorū ciuitatem ac-
cessissent, conspectis ibi Athanasio, Marcello, A-
sclepa, alijsq. nonnullis, veriti sunt in iudiciū pro-
dire: & cum non semel aut bis, sed iterum atque
iterum citati essent, citationibus nō obtempera-
uerunt; tamen omnes Episcopi simul congregati
essent, & in primis præclara senectute Hosius, ho-
mo & ob zui longitudinem, & cōfessionem suam,
& ob tantos suos labores omni reuerētia dignus,
& omnes expectarent & hortarentur eos, ut in iu-
diciū prodirent, & ea quæ rumoribus & litteris
de comministris nostris absentibus iactauerant,
præsentibus iustis rationibus comprobarent. Ve-
rum illi quantumcumque citati prodire nolue-
runt: qua tergiversatione (ut diximus) suam sy-
cophantiam manifestissimam reddiderunt, & pro-
pmodum ea ipsa recusatione accipiendi iudicii,
insidias suas conspirationesq. quasi clamoribus
confessi sunt. Qui enim dictis suis confidunt, ij
non verentur ea in præsentia defendere: postquā
autem iudicio non steterunt, arbitramur nemi-
nem ignorare, etiam si denuo malitiose agere ve-
lint, nihil eos habere aduersus comministros no-
stros quod probent, cum eos absentes criminan-
tur, & præsentibus refugiant. Fugerunt autem non
eo solum, quòd sycophantiam suam agnoscerent,
sed quòd præsto viderent, qui ipsos de varijs cri-
minibus incesserent, qui vincula & ferrum pro-
mebant,

λοιπὸν μηδὲν ἀγνοῖν, καὶ ἐκείνοι πάλιν κακουργεῖν ἐβέλων, ἵνα μηδὲν ἔχοντες κατὰ τῶν συλληπτηρῶν ἡμῶν
ἐλέγξαι. ἵνα πῦρ μὲν ἀβυσσῶν ἀπὸ τῆς παροῦσας ἵ φάγῃσι. ἐφυγον γὰρ ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, ὡς μόνον ἀπὸ
τῶν πύτων συκοφαντῶν, ἀλλ' ὅτι ἐπὶ τῆς ἀφ' ὧν ἐγκαλέντες αὐτοὺς ἐξέωρην ἀπαντήσασθαι. δις μὰ τὸ
κύριον

A Ἐπὶ τῇ ἀγίᾳ ταύτῃ συνόδῳ ἐν τῇ Σαρδῶν πόλει γε-
νέσθαι δεδωκάσιν, ἵνα πᾶσι μὲν διχονοία περιαχθῇ
πίστεως ἢ κακοπείας ἐξελαθῆς, ἢ εἰς Χριστὸν ἀνι-
βησάμενη τῶν πάντων φυλάτῃται. ἡλθον γὰρ καὶ οἱ
ἀπὸ τῆς ἰώας ἐπισκοπῆς, πρῶτος ἀπὸ τῆς καὶ αὐτοὶ τῶν
ἐπισκοπῶν βασιλείων, μάλιστα δὲ ἅπτερ ἐ-
φύλλοι καὶ πλάκας πρὸς τῶν ἀγαπητῶν ἀδελφῶν καὶ
συλληπτηρῶν, Ἀθανασίῳ ἐπισκόπῳ τῆς Ἀλεξανδρείας
καὶ Μαρκελλῶ ἐπισκόπῳ τῆς Αγκυρογαλατίας ἴσως
γὰρ καὶ ἐς ὑμᾶς ἐφύλασσε αὐτῶν αἱ ἀβυσσοὶ, ἴσως καὶ
πρὸς ὑμετέρας ἀνὰ ἐπιχειρήσαντες ἐξασπασθῆναι. ἵνα
κατὰ τῶν ἀδελφῶν ἀλέγουσι πιστεύωσι, τὴν δὲ τῆς
μοχθηρᾶς αὐτῶν αἰρέσεως ὑπόνοιαν ἐπικρύψωσιν.
ἀλλ' οὐκ ἐπὶ πολὺ ταῦτα πρὸς σπουδαίῳ ἡμῶν. ἐστὶ γὰρ
ὁ περιεσπόμενος τῶν ἐκκλησιῶν κύριος, ὁ ὑπὲρ πύ-
των καὶ πάντων ἡμῶν θάνατον ὑπομένων, καὶ δι' ἑαυ-
τοῦ τὴν ἐς οὐρανὸν ἀσπασίαν πᾶσι ἡμῖν δεδοκῶς. πᾶ-
σαι μὲν οὖν χεῖρες αὐτῶν τῶν πρὸς Εὐσέβιον, Ἰβλίφ
τῶ συλληπτηρῶ ἡμῶν, τῶ τῆς Ρωμῶν ἐκκλησίας
ἐπισκόπῳ καὶ τῶ πρὸς ἐρημίων συλληπτηρῶ ἡμῶν,
λέγομεν οὐκ Ἀθανασίῳ, καὶ Μαρκελλῶ, καὶ Ἀσκληπῶ
ἐξελθῆναι καὶ οἱ ἀπὸ τῶν ἄλλων μερῶν ἐπισκοπῆς,
μαρτυροῦντες μὲν τῇ καθαρότητι τοῦ συλληπτηρῶ
ἡμῶν Ἀθανασίῳ, πρὸς δὲ τῶν πρὸς Εὐσέβιον γε-
νόμενα, μηδὲν ἐπεὶ ἡ ψαῦδὴ καὶ συκοφαντίας εἶναι
μετὰ καὶ ἡ καὶ πρὸς μάλιστα ἐκ τοῦ κληθέντος αὐ-
τοῦ πρὸς ἀγαπητῶ ἡμῶν καὶ συλληπτηρῶ Ἰου-
λίῳ μὴ ἀπαντήσας, καὶ ἐκ τῶν χεῖρῶν τῶν πρὸς
αὐτοῦ Ἰβλίφ, Φαειρᾶ τῶν ἡ συκοφαντία πύλων
ἡλθον γὰρ αὐτοῖς ἐπὶ ἑαυτοῦ οἱ ἐπὶ ἑαυτοῦ καὶ πεποι-
κασιν κατὰ τῶν συλληπτηρῶ ἡμῶν. ὁμοῦς ἐξ ὧν πε-
ποιήκασι ἐν ταύτῃ τῇ ἀγίᾳ καὶ μεγάλῃ συνόδῳ,
D Φανερωτέραν τὴν ἑαυτῶν συκοφάνειαν ἀπέδειξαν. ἀπαν-
τήσαντες γὰρ εἰς τὴν Σαρδῶν πόλιν, ἰδόντες τοὺς ἀδελ-
φοὺς ἡμῶν Ἀθανάσιον, καὶ Μαρκελλόν, καὶ Ἀσκλη-
πῶν καὶ τοὺς ἄλλους, ἐφοβήσαντο εἰς κρείσιν ἰλθεῖν.
καὶ οὐκ ἄπαξ οὐδὲ δῶ πρόν, ἀλλὰ ἐκ πολλὰς κλη-
θέντες, οὐκ ἐπὶ κρούσας τῆς κλήσεως. καὶ τῇ πάντων
ἡμῶν συνεληθῶντων ἐπισκοπῶν καὶ μάλιστα τοῦ ὁ-
μοιοτάτου ὁ οὐκ ἐκ καὶ ἀπὸ τῶν χρόνων, καὶ τὴν ὁμο-
λογίαν, καὶ ἀπὸ τῶν τῶν καμάρων ὑπερμεμενηκέ-
ται πίστεως αἰδούσης ἀξίως τυγχάνοντες, ἀναμενόντων ἐ-
πὶ τῇ ἐπιμένον αὐτοὺς εἰσελθεῖν εἰς τὴν κρείσιν, ἵνα ἅ-
πτερ ἀπόντων τῶν συλληπτηρῶ ἡμῶν ἐφύλλοι καὶ
E ἐξελθῶν κατὰ αὐτῶν, ταῦτα περὶ τῆς ἐλέγξαι διω-
θῶσιν. ἀλλ' οὐκ ἡλθον κληθέντες, καὶ ἅπτερ περι-
σπόμεν, δεικνύοντες καὶ ἐκ τῶν τῶν συκοφαντίας
ἑαυτῶν, καὶ μενοινῶν τὴν ἐπιβιβάζει καὶ συκοφάνειαν,
ὡς πεποιήκασι, βοῶντες ἀπὸ τῆς παλαιότητος. οἱ γὰρ
ἐπὶ ἑαυτοῦ οἱ λέγουσι, πύτις καὶ εἰς πρὸς ὧν συ-
κοφαντῶν. ἐπὶ δὲ οὐκ ἀπὸ τῆς νομιζομένης
καὶ ἐ

ὡς καὶ οὐδὲν ἀποφαιρόμενα, ἀπ' ἐξορίας ἐπανε-
λθόντες ἀνδραποῖ καὶ τῶν ἐπὶ καπνομέλων οἱ
ἐξορίας ἐλθόντες ἡμεῖς συλλειτουργοὶ συγχωρεῖς, καὶ
φίλοι δὲ τῶν δι' αὐτῶν ἀποθανόντων παρεβύοντο καὶ
τὸ μέγεθος, ὅτι σκοποὶ περὶ ἡμῶν, ὡς ὁ μὲν τὰ σιδήρεα
τὰς ἀλύσις περὶ φέρειν, αἱ δὲ αὐτοὺς ἐφόρειν· οἱ δὲ
τὸν ἐκ τῆς διὰ βίβλης αὐτῶν θάνατον ἐμαρτύρουν.
εἰς ποσὸν γὰρ ἐφ' ἡμεῖς δόξασις, ὡς καὶ ὁπισκοπῶν
ἐπιχειροῦν ἀνελόν, καὶ ἀνελόν αὐτοὶ μὴ ἐξέφυγον τὰς
χῆρας αὐτῶν. ἀπέθανεν ὁ ὁ συλλειτουργὸς ἡμῶν, ὁ
μακαρίτης Θεόδωρος, φάγων αὐτῶν τὴν διὰ βί-
βλιν ἐκεκείλμενος γὰρ ἐκ διὰ βίβλης αὐτῶν ἀποθανόντων.
ἄλλοι δὲ πληθεῖς ξιφῶν ἐπεδείκνυντο, ἄλλοι δὲ λι-
μὸν ὑπομεινέμενοι περὶ αὐτῶν ἀπαυδύοντο. καὶ
πάντα οὐχ οἱ τυχόντες ἐμαρτύρουν ἀνδραποῖ, ἀλλ' ἐκ-
κλησίαι ὅλαι ἡμεῖς, ὑπερὶ ὧν οἱ ἀπαντήσαντες καὶ
περὶ βόοντες ἐδίδασκον, ἐρασιώτες ξιφῶν, ὅχλους
μὲν ῥοπέλων, δικαστῶν ἀπὸ λαῶν, πλάσων γραμμα-
τῶν ὑποβόλας. αὐτογνώστη γὰρ γραμματεῖα τῶν πρὸ
Θεογνίου, πλάττομενοι καὶ τῶν συλλειτουργῶν ἡμῶν
Αθανασίου καὶ Μαρκέλλου καὶ Ασκληπῆ, ἵνα ἐ βα-
σιλέας κατ' αὐτῶν κινήσωσι. καὶ ταῦτα ἡλεγξαν οἱ
γινόμενοι πρὸς διὰ κληροῖ Θεογνίου· πρὸς πύτους, περ-
θέντων γυμνάσις, ἐμπροσθέντες ἐκκλησιῶν, φυλακὰς
καὶ τῶν λειτουργῶν. καὶ ταῦτα πάντα δι' οὐδὲν ἐπ-
ρον, ἢ διὰ τὴν δυσώϊνον ἀρετὴν τῶν ἀρεσκοντιῶν.
οἱ γὰρ παραιτούμενοι τὴν πρὸς τούτους κρινώμεναι,
ἀνάγκη ἔχον πρὸς αὐτοὺς πύτων. ταῦτα τίνων συνο-
ρῶντες, εἰς τινὸν ἔχον τὰ τῆς περὶ αὐτοῦ. ἡγωνίσαντο
μὲν γὰρ ὁμολογεῖν, ἀφ' ὧν ἀκασί. διὰ δὲ τὸ μὴ διώ-
δαι λοιπὸν ἐπὶ ταῦτα κρύπτειν, ἀπῆντησαν εἰς τὴν
Σαρδάν πόλιν, ἵνα διὰ τῆς ἀφίξις, ὑπόνοιαν, ὡς
μὴ πλημμελέσαντες, δόξωσιν ἀποφείδειν. ἰδόντες
δὲ τὸς περὶ αὐτῶν συσφαιρηθέντες, καὶ πύς περὶ αὐ-
τῶν παθόντες, τὸς κατηγορεῖς, πύς ἐλέγχες πρὸ
ὁφθαλμῶν ἔχοντες, ἐλθὲν ἐκ ἐβούλου κληθί-
τες· καὶ τὶ τῶν συλλειτουργῶν ἡμῶν Αθανασίου καὶ
Μαρκέλλου καὶ Ασκληπῆ πολλῇ τῇ περὶ ἡμῶν χρω-
μένων, ἀποδυομένων καὶ ὁπληκμένων καὶ περὶ κα-
λαμένων αὐτοῦ, καὶ ἐπαγγελλομένων μὴ μόνον ἐλέγ-
χειν τὴν συσφαιρίαν, ἀλλὰ καὶ δεικνύειν ὅτι καὶ τὸ
ἐκκλησιῶν αὐτῶν· ἐκκοιμήσαντο· οἱ δὲ πρὸς τὸν Φό-
βον τὸ σκευδὸς καπνομέλων, ὡς φάσιν αὐτοῦς,
καὶ διὰ τῆς φυγῆς τὴν συσφαιρίαν αὐτῶν ἐλέγχει.
καὶ ἄπερ ἐπλημμελέσαν, διὰ τὸν δρασμὸν ὁμολο-
γήσαν, καὶ τὰ μάλιστα τίνων οὐ μόνον ἐκ τῶν περ-
θέντων, ἀλλὰ καὶ ἐκ τούτων αὐτῶν ἡ κακοτροπία δει-
κνύται καὶ συσφαιρία· ὅμως ἵνα μηδὲ ἐκ τῆς φυ-
γῆς περὶ αὐτοῦ πῶς ἐπὶ κακοτροπίας περιπατοῦν
δωρηθῶσιν, ἐσκεψάμεθα καὶ πρὸς τῆς ἀληθείας λό-
γον, τὰ περὶ ἐκείνων δραματικῶς γινώσκοντες. καὶ
ποσὸν περὶ αὐτοῦ, εὐρομένον αὐτοῦ καὶ ἐκ τῶν περὶ αὐτοῦ
ἀλλὰ κατὰ τῶν συλλειτουργῶν ἡμῶν περὶ αὐτοῦ. ὅν γὰρ ἐλεγον τῶν Αθανασίου περὶ αὐτοῦ Ἀρσένιον,
οὗτος ζῇ, καὶ ἐν τῇ ζωῇ ἐξέτελει· ἀπὸ δὲ τούτου καὶ τὰ πρὸς τῶν ἄλλων θρυλλήματα περὶ αὐτοῦ.

A mebant, & homines ab exilio reuerfos. cognati
autem eorum, qui illic adhuc vincti asseruantur,
ibi quoque presentes eorum oculis apparebant,
vnaque cum eis amici eorum, quos ipsi trucidave-
rant: & quod maximum est, aderant Episco-
pi, quorum alij ferrum & catenas sibi ab ipsis in-
ditas proferebant: alij mortes, eorum calum-
nijs illatas testificabantur. Eo enim furoris pro-
cesserunt, ut etiam Episcopos interficere cona-
rentur, & interfecissent, nisi eorum manus effu-
gissent. Certe comminister noster beatus Theo-
dulus per calumniam eorum iussus est interfici,
cum fuga calumniam deuitaret: alij ictus gladio-
rum ostentabant; alij famem toleratam conque-
rebantur: neque harum rerum vulgares homi-
nes, sed integræ Ecclesiæ testes erant, quarum
nomine legati, qui huc venerant, de militum gla-
dijs, turbarum fustibus, iudicum minis, adul-
terinis & subornatis falsis litteris, certa do-
cumenta afferebant. Lectæ enim sunt litteræ,
quas Theognius in fraudem Athanasij, Marcelli,
& Asclepiæ sinxerat, ut etiam Imperatores in hos
viros concitaret: & hoc ita esse, ij qui Theognij
per id temporis diaconi fuere, commonstrarunt:
ut interim omittamus virginum denudationes,
ecclesiarum incendia, carceres eorum qui in sa-
cris ministri erant: quæ scelera nulla alia de cau-
sa, quàm ob infauitā abominandamque. Ariano-
rum hæresim commissa sunt. Omnia enim ista
mala coacti sunt experiri, qui eorum communio-
nem recusabant. His igitur conspectis, in angustū
cogebantur eorum consilia, cum facta sua perpu-
deret confiteri. Cū vero non possent hæc amplius
occultare, venerunt in Sardorum ciuitatem, ut
aduentu suo existimationē, quasi non peccassent,
excitarent. Ceterum cum eos conspicerent, quos
vel calumnijs, vel calamitatibus affligerant, & te-
stes in oculis hærent, & sub conspectu essent re-
rum, quæ obijcerentur, documenta, noluerunt ad
citationē in iudicio comparere, quamuis magna
fiducia & libertate à comministris nostris Atha-
nasio, Marcello, & Asclepiā incesseretur, querelas
suas proponentibus, ac nulla non ratione prouo-
cantibus, cū denuntiarent se paratos esse non so-
lum calumnias eorū refellere, sed ostendere quo-
que quæ contra ipsas Ecclesias publice deliquis-
sent. Igitur tanto metu propter cōscientiam cor-
repti sunt, ut se fugæ mandarint, & fugiendo ca-
lumnias suas patefecerint, & quæ peccauerant, fu-
ga illa confessi sint. Et quamquam eorum prauitas
& calumnia non modo ex superioribus, sed ex
istis quoque innotesceret; tamen ne ex fuga noui
alicuius sceleris occasionem comparare possent,
decretum fuit, ut secundum veritatis rationem,
illorum fictæ fabulæ examinarentur. Cum ergo in
hoc essemus, deprehendimus ex actis, eos meros
sycophantas esse, & nihil aliud quàm insidias no-
stris coepiscopis struxisse. Arsenius enim, quem
necatum aiebant ab Athanasio, viuit etiā nunc, &
inter viuos spectatur: ceteraque quæ illi de alijs di-
uulgabantur.

* sermonē

nulgauerant, vana esse apparent. De poculo autem à Macario presbytero Athanasij, vti ipsi aiebant, contracto, illi qui Alexandria & Mareota, locisq. contiguis huc venire, testantur nihil horum factum esse; & Episcoporum Aegyptiorum litteris ad comministrum nostrum Iulium abunde confirmatum est, ne suspicionem quidem ibi eius rei fuisse. Porro monumenta actorum, quæ aduersus eos se habere aiunt, satis constat, altera parte inaudita, confecta fuisse: & tamen in istis ipsis monumentis ethnici & catechumeni pro testimonio interrogati fuere; ex quibus vnus catechumenus dicebat, intus fuisse se, cum Macarius illuc venit; & alter dicebat, cum ex eo quæreretur, Ischyram ab ipsis toties iactitatum, ægrotum per id temporis in cellula decubuisse: vt ex eo appareat, nihil omnino mysteriorum actum, fuisse, eo quod catechumeni intus essent, & Ischyra non adesset, sed ægrotus decumberet. Quin & ipse sceleratissimus Ischyra, qui mentitus erat, Athanasium nescio quos sacros libros combussisse, & de eo crimine conuictum esse, postmodum confessus est se per id tempus ægrotasse & decubuisse, cum Macarius superueniret; vt vel inde facile colligas eum sycophantam esse: certe huius sycophantiæ gratia, ei qui ne presbyter quidem erat, titulum Episcopi indulsere. Duo enim quondam Meletij presbyteri, postea à beatæ memoriæ Alexandro Episcopo Alexandria recepti, iidemq. nunc Athanasij presbyteri, cū aduenissent, testimonia deposuere, numquam Ischyra Meletij presbyterum fuisse; immo ne habuisse quidem Meletium Mareotæ vllam ecclesiam, aut ministrum in sacris. Nihilominus tamen eum, qui presbyter non erat, vt Episcopum in testem produxerunt; vt magnificentia nominis per sycophantiam auditores percellerent. Recitata quoque sunt scripta collegæ nostri in sacris Marcelli, & deprehensa est Eusebij dolosa ars. Quæ enim Marcellus per modum quæstionis tractauerat, ea tamquam ita esse profiteretur, calumniati sunt. Recitata quoque sunt in his quæstionibus, quæ antecederent & subsequerentur; & inuenta est bona & recta fides istius viri. Non enim ex sancta Maria (vt ipsi asseuerabant) Verbo Dei initium attribuit, neque finem eius regno constituit; sed regnum eius initio & fine carere scriptis prodidit. Asclepas autem comminister noster in sacris, prolatis actorum monumentis Antiochiæ confectus, docuit, cum ibi simul & accusatores, & ipse Eusebius Cæsariensis adesset, iudicijs Episcoporum qui huic causæ præsidebant, se innocentem pronuntiatum esse. Non igitur sine causa est, dilectissimi fratres, quod sæpius citati non obtemperarint, sed fugere maluerint; & conscientia ad fugam propulsi, crimen suæ sycophantiæ confirmauerint, & causam dederint, vt quæ eorum accusatores præsentibus objicerent & demonstrarent, pro veris haberentur: immo præter hæc omnia, depositos olim & eiectiones ob Arianam hæresim non solum receperint, sed ad maiores gradus

Α φαίνεται παλασμά. ἐπὶ δὲ οὗ καὶ πάλιν πηλείου
 ἰδρύσθω, ὡς κλαομένους πάλιν Μακάριος ὁ πρε-
 σβύτερος Ἀθηναίος, ἐμαρτύρησεν μὲν οἱ πρῶτοι
 μὲν δὲ τῆς Ἀλεξάνδρειας καὶ Μαρτυρίου, καὶ τῶν
 πάντων, * ὅτι μὴδὲν πύτων πίπτει ἀπὸ τοῦ ὅτι
 πάλιν ἡ γὰρ φωνή, οἱ δὲ τῆς Αἰγυπτίου, πρὸς Ἰούλιον τὸν
 συλλαβουργὸν ἡμῶν, ἰκανῶς διεβεβαίωται, μὴδὲ
 ὑπονοεῖται ὅπως πύτων ἐκείνη γνησθῆται. ἀλλὰ πάλιν
 λέγουσιν ὑπομνήματα ἔχειν καὶ αὐτοὶ, καὶ μονομα-
 ρίας * συνέστησι γνησθῆται καὶ ὁμοίως ἐν τῇς ὑπο-
 μνήμασι τούτοις, ἰδιωτὶς ὁ καταχούμενοι ἡρωτῶν-
 τ' ἐξ ὧν εἰς καταχούμενος ἐρωτῶμεν ὅτι ἔφασκον,
 ἔνθεν εἶναι, ὅτι Μακάριος ἐπὶ τῇ τῇ πρὸς καὶ ἵππος
 ἐρωτῶμενος ἔλεγε, τὸ ἰδρύσθω μὲν περὶ αὐτῶν ἰσχύ-
 ρων, νοσηῶνται πάλιν καὶ ἀκρίβεια ἐκ κείνῃ ὡς δὲ
 τούτου φαίνεται, μὴδὲ ὅπως γνησθῆται πάλιν τῶν μνη-
 ρίων, διὰ τὸ πύτων καταχούμενους ἔνθεν εἶναι, καὶ τὴν
 ἰσχύρην * μὴ παρῆναι, ἀλλὰ νοσηῶνται καὶ ἀκρίβεια.
 ἔνθεν καὶ αὐτὸς ὁ παμπόνηρος ἰσχύρας ψάσκειν
 ὅτι τῷ ἐρηκεῖναι, καὶ ἀκρίβεια τὴν Ἀθηναίαν ἵνα τῶν
 θείων βιβλίων, καὶ διηλεγῆται, ὡμολόγησι κατ' ἐ-
 κείνην καὶ νοσηῶνται, ὅτι Μακάριος παρῆναι, καὶ καὶ
 ἀκρίβεια ὡς καὶ ἐκ τούτου συσφασίαν αὐτῶν εἶναι * α-
 μέλει, τῆς συσφασίας πύτων μισθὸν αὐτῷ τῷ ἰσχύ-
 ρα δὲ δώκασι, ὅτι πύτων ὁμοίως, τῷ μὴδὲ πρεσβυ-
 τῶν τυγχάνοντι ἀπαντήσασιν ὅτι δύο πρεσβύτεροι
 σὺν μελεσίῳ πύτων γνοῦμενοι, ὅτερον δὲ ὑπὸ τοῦ μακα-
 ρίου Ἀλεξάνδρου, τὸ γνοῦμεν ὅτι πύτων Ἀλεξάν-
 δρου, δὲ χρίσας, καὶ νῦν σὺν Ἀθηναίῳ ὅτερος ἐμαρ-
 τύρησεν, μὴδὲ πύτων τῶν πρεσβύτερων μελεσίῳ
 γνησθῆται, μὴδὲ ὅπως ἐρηκεῖναι μελεσίῳ εἰς τὴν Μα-
 ρτυρίαν ἐκκλησίαν, ἢ λατρυρεῖν. καὶ ὁμοίως τὸν μὴδὲ
Δ πρεσβύτερον τυγχάνοντι, νῦν ὡς ὅτι πύτων ἡ γὰρ
 ἵνα τῷ ὀνόματι πύτων δόξωσι τῇ συσφασίᾳ καὶ
 πύτων τῶν ἀκούοντες ἀνεγνώσθη ὅτι ἐν τῷ συγγραμ-
 ματι ὁ συλλαβουργὸς Μαρκίαν, ἐν δὲ τῇ τῇ Εὐ-
 σέβιον ἢ κακοπηνία * ἀλλὰ ὡς ζητῶν ὁ Μάρκελλος
 ἦρκε, πύτων ὡς ὡμολογούμενα διὰ βιβλίων.
 ἀνεγνώσθη γοῦν πύτων ἐξῆς, ἐν τῇ πύτων τῶν ζη-
 μάτων, ἐν δὲ τῇ πύτων τῶν ἀνδρῶν ὀρεῖται. οὐπὲρ δὲ
 τῆς ἀγίας Μαρίας, ὡς αὐτῇ διεβεβαίωται, ἀρ-
 χὴν εἶδεν τῷ τῷ θεοῦ λόγῳ, οὐπὲρ πύτων ἔχον τὴν
 βασιλείαν αὐτῇ ἀλλὰ καὶ τὴν βασιλείαν ἀναρχῶν
Ε καὶ ἀπλότῃ εἶναι τὴν τῷ τῷ ἔχοντι. καὶ Ἀσκλη-
 πας ὁ συλλαβουργὸς πύτων γνησθῆται ὑπομνήματα γη-
 νόμενα ἐν Ἀποχρία, παρόντων τῶν καταχόμενων, καὶ
 Εὐσέβιον πύτων Καμαρίας, ἐκ τῶν δὲ τῶν δὲ τῶν
 τῶν δικασίῳ ὅτι πύτων, εἶδεν αὐτὸν ἀδῶν
 εἶναι. ἰκάντως οὐκ, ἀρκετὶ ἀδελφοί, καλούμενοι
 πύτων, οὐκ ὑπονοεῖται ἰκάντως ἵππος ὅτι γὰρ
 πύτων ὅτερος ἐλαυνόμενοι, φυγῇ τῆς συσφασίας αὐ-
 τῶν ἐβεβαίωται, καὶ πύτων ἀδῶν κατ' αὐτῶν πύτων
 εἶναι. ἐπὶ τῶν πύτων πύτων, καὶ πύτων πύτων κα-
 ρεῖται, οὐ μόνον εἶδεν, ἀλλὰ καὶ εἰς μύθον βαθ-
 ρύων

τασιν, αὐτοὶ οἱ κατηγοροῦντες ἔλεγον ὅτι ἐπιδέχοντο· ἐπὶ τούτων πρὸς τοὺς ἄλλους πάντας, καὶ τοὺς πάλαι κα-
ταγγεῖντες καὶ ἐκβληθέντας διὰ τὸν Ἀρίου ἄγρεον, οὐ μόνον ἐδίδξαντο, ἀλλὰ καὶ εἰς μέζονα βαθ-

μὲν πρὸς ἡμετέρας ἀφικόμενοι εἰς περισυτήριον, ὁπότε
 ὁ περισυτήριον εἰς ἐπισκοπὴν, δι' ἡδὲν ἔπρεον, ἡ ἴσα
 τὴν ἀσέβειαν ἀφαιρῆσαι ἐπὶ λατύναι δυνάμενοι, ἐ
 τὴν εὐσεβίᾳ ἀφαιρῶσιν πίστιν. οἱ δὲ τούτων, μὲν
 τὸν εὐσεβίον, ὃν ἔχοντες, Θεόδωρος ὁ δὲ Ἡρα-
 κλίας, Νάρκιος, ὁ δὲ Νερωνιάδης τὸ Κιλικίας,
 Σπύφανος ὁ δὲ Ἀντιοχίας, Γεώργιος ὁ δὲ Λαοδι-
 κίας, Ἀκάκιος ὁ δὲ Καισαρείας τὸ Παλαιστίνης, Μη-
 νόφαντος ὁ δὲ Εφέσου τὸ Ἀσίας, Οὐράκιος ὁ δὲ
 Σιγμίδου τὸ Μυσίας, Οὐάλης ὁ δὲ Μερσῶν τὸ Παν-
 νονίας, καὶ ὅσοι τοὺς σὺν αὐτοῖς ἐλθόντας, ὁπότε τὸ ἰσως
 ἐκ ἐπίτρεπτον οὗτ' εἰς τὴν ἀρίστην συνοδὸν ἐσέλθῃν, ὅ-
 ὅλως εἰς τὴν ἐκκλησίαν ὅ γε ὡς βαλάντιον, καὶ ἐρ-
 χόμενοι ὅς εἰς τὴν Σαρδικίαν, καὶ τὸν συνοδὸν ἐ-
 ποιοῦντες πρὸς αὐτοὺς, καὶ συνήκας μὲν ἀπὸ τῶν πρὸς
 ἐλθόντας αὐτοὺς εἰς τὴν Σαρδικίαν, μηδὲ ὅλως εἰς
 τὸ κελὶν ἐλθῇν, μηδὲ ὅτι τὸ αὐτὸ συνελθῇν τῇ ἀρίστη
 συνοδῇ, ἀλλὰ μόνον ἐλθόντας, ἐκ ἀφοσίωσιν τὴν ἐπι-
 δημίαν αὐτῶν ἐπιδοξάζαμεν, ὡς χίως φυγεῖν. πάν-
 τες γὰρ γινώσκοντες διδωμένους τῶν συλλειτουργῶν
 ἡμῶν, Μακαρίου δὲ Παλαιστίνης, καὶ Ἀσκλη-
 πίου, Ἀραβίας, τὸ ἐλθόντων σὺν αὐτοῖς, καὶ ἀναχωρησάντων
 ὁπότε τὸ ἀπίστους αὐτῶν οὐκ ἐλθόντας εἰς τὴν ἀρίστην
 συνοδὸν, τὴν μὲν βίαν, ἡ δὲ ἐκείνην, ἀποσφύροντες, ὅτι
 ὅτι πρὸς αὐτοῖς ὁρῶντες, ἐλθόντες, πρὸς τὴν ἀπίστην
 ὅτι, ὡς ἀρα εἶναι ἐκ τῆς πόλεως τῆς ὁρῆς ἀπὸ πεινῶ-
 νοι δόξης, καὶ κωλυόμενοι πρὸς αὐτοὺς ἐλθῇν ἐν ταῦτα,
 ἀλλὰ τὸ ἀπὸ τῶν, καὶ ἐπαγγέλλεσθαι καὶ τῶν βυλομέ-
 των ἀναχωρεῖν ἀπ' αὐτῶν. τούτου γὰρ ἐνεκα καὶ ἐν
 οἴκῳ πάντας μένειν ἰσως ὁδοῦ, μηδὲ τὸ βραχύτα-
 τον ἰδιόθεν αὐτοὺς ἐπιτρέψαντες. ἐπὶ οὗ ἐκ ἐδὲ
 ὡς σιωπῶντες, οὐδὲ ἀνεκδιηγήτους ἴσμεν τὰς συ-
 φαντίας, τὰ δεισμά, τὸς φόβους, τὰς πληγὰς, τὰ
 ὡς τῶν πλεονῶν ἐπιστολῶν, τὰς ἀγκύρας, τὰς θυμῶ-
 σις τῶν περὶ τῶν, τὰς ἐξορίας, τὰς καταλύσεις τῶν
 ἐκκλησιῶν, τὸς ἐμπρησμούς, τὰς μεταστάσεις, ὁπότε
 μικρῶν πόλεων εἰς μέγας περὶ οἰκίας, ἐπὶ γὰρ
 πάντων, τὴν καὶ τῆς ὁρῆς πίστις ἐπὶ ἀσπίδι δι-
 σπῶντον Ἀριανῶν αἵρεσιν δι' αὐτῶν. τούτου ἐνεκα,
 τοὺς μὲν ἀναπηρῶντες ἀδελφοὺς ἡμῶν καὶ συλλει-
 τυροὺς, Ἀθανάσιον, καὶ Μάρκελλον, καὶ Ἀσκλη-
 πίον, καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς συλλειτουργοῦντας τῇ κυ-
 ρείᾳ, ἀδελφούς καὶ καθερούς εἶναι ἀπὸ τῶν ἀμετα-
 γράψαντες καὶ εἰς τὴν ἐκείνην περὶ οἰκίαν, ὡς πρὸς
 νῶσκειν ἐκείνης ἐκκλησίας τοὺς λαοὺς τῶν ἰδίων
 ἐπισκοπῶν τὴν καθ' ἑαυτοὺς, καὶ τούτων μὲν ἔχον
 ἐπισκοπῶν καὶ πρὸς τὸν αὐτὸν. τοὺς δὲ εἰς τὰς ἐκκλη-
 σίας αὐτῶν ἐπὶ ἐλθόντας δίκην λύκων, Γρηγόριον
 πρὸς ἐν Ἀλεξανδρίᾳ, Βασίλειον πρὸς ἐν Ἀγκύρᾳ, καὶ
 Κοϊνιανόν πρὸς ἐν Γάζῃ, πύτους μηδὲ ἐπισκοπῶν
 ἀνομάζον, μηδὲ ὅλως κοινωνίαν ἵνα πρὸς αὐτοὺς ἔχῃν, μηδὲ δέχεται ἵνα ὡς πύτων γράμματα, μηδὲ
 γράφῃ πρὸς αὐτοὺς. τοὺς δὲ γὰρ ὡς Θεόδωρον ἐ Νάρκιο, καὶ Ἀκάκιον, καὶ Σπύφανον, καὶ Οὐράκιον, καὶ Οὐά-
 λην, καὶ Μηνόφαντον, καὶ Γεώργιον, καὶ Φοβητῆς μὴ παρελθῇτε ὁπότε τῆς ἐκείνης, ὅμως ἀλλὰ τὸ δὲ πρὸς κα-
 καρίτου Ἀλεξανδρίου καθ' ἑαυτοὺς αὐτῶν, καὶ ἀλλὰ τὸ εἶναι καὶ αὐτῶν, καὶ πύτους τῆς Ἀριανῆς μαρτίας, καὶ ἀλλὰ τὰ

A dus evexerint, ex diaconis presbyteros, ex pres-
 byteris Episcopos facientes, non in alium usum,
 quam ut impietatem disseminarent, latiusque dif-
 funderent, & piam fidem corrumpere. Quo in
 negotio, post Eusebiū facile principes sunt Theo-
 dorus ab Heraclea, Narcissus a Neroniade Cili-
 ciae, Stephanus ab Antiochia, Georgius a Laodi-
 cea, Acacius a Caesarea Palæstinae, Menophantes
 ex Epheso, quae est Asia, Ursacius a Syngidone
 Mysiae, Valens a Muris Pannonicis. Nam & isti
 eos, qui secum ab Oriente descendebant, non
 permiserunt ad sacrosanctam Synodum introire,
 aut villo modo ad Ecclesiam Dei appellere; & in
 itinere Sardicensi certis in locis conciliabula in
 morem Synodi per se habuerunt, & foedera cum
 interminationibus conflauerunt. Quapropter
 cum Sardicam peruenissent, minime omnium iu-
 dicio steterunt, aut in eundem locum cum sacra
 Synodo convenire voluerunt; sed mox ubi eo per-
 uenissent, & perfunctoria specie purgationis, ad-
 uentum suum ostentassent, raptim inde aufuge-
 runt. Rem ita actam esse, per comministros Ma-
 carium a Palæstina, & Asterium ab Arabia, qui
 una cum ijs in itinere fuerunt, & ab eorum infide-
 litate recesserunt, cognoscere licuit: qui cum ad
 sacram Synodum venissent, simul & de vi, quam
 passi essent, conquesti sunt; & quanta prauitate,
 in rebus agendis usi essent Eusebiani, indicarunt:
 id quoque ab illis additum, esse illic multos rectae
 fidei cultores, quos isti prohibuerunt, ne huc ve-
 nirent, pericula, minasque. si quis ab illis recederet,
 denuntiantes; ac propterea curasse, ut omnes in
 itinere eodem domicilio vterentur, ne vel tantil-
 lum quispiam ab illis seorsum agere posset. Sed
 quia eorum sycophantiae, vincula, caedes, verbe-
 ra, falsae epistolae, contumeliae, virginum denuda-
 tiones, exterminationes, deuastationes ecclesia-
 rum, incendia, transpositionesque a minoribus ci-
 uitatibus ad maiores parochias, & quod grauissi-
 mum est, denuo per eosdem excitata contra rectam
 fidem infelicissima Arianorum haeresis, reticenda
 non sunt; ideo nos dilectos fratres & comministros
 nostros Athanasium, Marcellum, Asclepiam, cum
 ceteris comministris nostris innocentes & puros
 pronuntiauius, litteris ad singulas parochias
 missis, ut populi cuiusque ecclesiae cognoscant sui
 Episcopi sinceritatem, eumque pro Episcopo & ha-
 beant & expectent: istos autem more luporum in
 horum ecclesias inuadentes, Gregorium inquam
 in Alexandriam, Basilium in Ancyram, Quintia-
 num in Gazam, eos neque Episcopos appellent,
 neque ullam cum eis communionem habeant,
 aut eorum litteras recipiant, aut vicissim mittant:
 Theodorum autem, Narcissum, Acacium, Ste-
 phanum, Ursacium, Valentem, Menophantem &
 Georgium per metum huc ab Oriente non au-
 dentem venire, sed tamen a beatae memoriae Ale-
 xandro depositum, tum quia iste, & ceteri illi, se-
 ctatores sunt Arianicae rabiei, tum ob reatum

crimi-

Gals. 3.
b. 9.

2. Car. d.
6. 54

criminationem, sacrosancta Synodus communi calculo exauctoratos omnino ab officio episcopatus submovit: decrevimusq. eos non modo Episcopos non esse, sed ne dignos quidem fideliū communione. Nam qui separant Filium à Patre, & Verbum à suo Patre abalienant; & quā est eos ab Ecclesia catholica separari, & alienos indignosq. haberi Christiano nomine. Sint vobis igitur anathema, eo quod verbum veritatis adulterauerunt. præceptum si quidem Apostolicum est, Si quis euangelizauerit vobis præter id quod accepistis, anathema esto: cum his ne quis communionem habeat, præcipite. nihil commune luci cum tenebris: hos procul à vobis arceate, cum nulla sit concordia Christo cum Belial. Caute interim, dilecti, ne vel scribatis ad eos, vel eorum scripta recipiatis. Quin & vos quoque studete, fratres & comministri nostri in sacris obsequiis, ut spiritu præsentis in nostra Synodo, idē suffragium conferatis per vestras subscriptiones; quò ab omnibus ubique sacrorum ministris concordia seruetur. Divina providentia sanctos & iustos vos conseruet, dilecti fratres.

Holius Episcopus subscripsit, quod & ceteri fecerunt. Hæc ita scriptis mandata, sacrum Sardienſe Concilium ad eos qui intereſſe non poterant, militi, qui ipſi quoque ſuis ſuffragijs decreta Synodi approbarunt. Eorum autem qui in Synodo ſubſcripſerunt, ceterorumq. aliorum iſta ſunt nomina.

Hosius ab Hispania . Iulius Romæ per Archidamum & Philoxenum presbyteros . Protogenes Sardicæ . Gaudentius . Macedonius . Seuerus . Prætextatus . Vrsacius . Lucillus . Eugenius . Vitalis . Calepodius . Florentius . Bassus . Vincentius . Stercorius . Palladius . Domitianus . Galba . Geron-
tius . Protasius . Eulogius . Porphyrius . Dioscorus . Zosimus . Ianuarius . Zosimus . Alexander . Euty-
chius . Socrates . Diodorus . Martyrius . Eutherius . Eucarpus . Athenodorus . Irenæus . Iulianus . Aly-
pius . Ionas . Aëtius . Restitutus . Marcellinus . Ap-
prianus . Vitalis . Valens . Hermogenes . Castus . Do-
mitianus . Fortunatus . Marcus . Annianus . Helio-
dorus . Musæus . Asterius . Paregorius . Plutarchus .
Hymenæus . Athanasius . Lucius . Amantius . Arius .
Asclepius . Dionysius . Maximus . Tryphon . Alexan-
der . Antigonus . Aelianus . Petrus . Symphorus . Mu-
sonius . Eutychius . Philologius . Spudæus . Zosimus .
Patricius . Adolius . Sapricius .

Gallie.

Maximianus . Verissimus . Victor . Valentinus .
Desiderius . Eulogius . Sarbatus . Dyscolius . Su-
perior . Mercurius . Declopetius . Eusebius . Se-
uerinus . Satyrus . Martinus . Paulus . Optatia-
nus . Nicasius . Victor . Sempronius . Valerinus .
Pacatus . Iesses . Arilston . Simplicius . Metianus .
Amantius . Aemilianus . Iustinianus . Victori-
nus . Saturnilus . Abundantius . Donatianus . Ma-
ximus .

Africa.

Ισοτῆς. Αἰγίων. Σιμπλίχιος. Μάπ-
 δάνπος. Δωροπανός. Μάξιμος.

A ἐπινυχθῆναι αὐτοῖς ἐγκλήματα, τύπος παμψηφεί
καθεῖλιν ἡ ἀγία συνοδὸς ἀπὸ τῆς ὀπισθοπῆς καὶ
ἐκείνα μὴ μόνον αὐτοὺς ὀπισκόπους μὴ εἶναι, ἀλ-
λά μηδὲ κοινωνίας μετ' τῶν πιστῶν αὐτοὺς κατὰ ἑξου-
σίαν. οὗτος γὰρ χωρίζοντες τὸν ἥγον, ἔα πολλοτεριωυ-
τὸν λόγον ἀπὸ τοῦ πατρὸς, χωρίζουσα τὴν καθολικὴν
ἐκκλησίαν πρὸς αὐτοὺς, καὶ ἄλλοτεριος εἶναι ὅτι χρεια-
στῶν ὁνόματι. ἐξώσαν τίνων ὑμῖν ἀνάγει, ἀλλὰ τὸ
κεκαπηλωμένον τὸν λόγον τῆς ἀληθείας. ἀποστο-
λὸν εἰς τὸν ἀγγέλου· εἰ περ ὑμᾶς ἀγγαλιζέται
παρ' ὃ περιλάβει, ἀνάγει ἐξω· οὐτε μὴ εἶναι.
B κοινωνίαν τὴν ἀγγαλιαν· εὐδαιμία γὰρ κοινωνία φωτὶ
πρὸς σκότος τύπος πάντας μακρὰν ποιῶν· εὐδαιμία
γὰρ συμφωνία Χριστοῦ πρὸς βελίαν, καὶ φυλάττει
ἀγαπητοί, μή τι γράφει πρὸς αὐτοὺς, μή τι γρά-
ματὰ παρ' αὐτῶν δεχέσθαι. ἀποδόσκει ὃ μᾶλλον καὶ
ὑμῶν ἀδελφοὶ καὶ συνδαιτυργαί, ὡς τῷ πνέματι πα-
ρόντι τῇ συνοδῇ ἡμῶν, συνεπιψηφισατοὶ δὲ ὑπο-
γράψας ὑμετέρους ὑπὲρ ὅτι τὸ πάντων τῶν πεν-
τηχοῦ συνδαιτυργῶν πᾶσι ὁμοφωνίαν ἀφασίζουσα ἡ
θρία πρὸς τοια καθωσιωμένους ὑμᾶς καὶ ὁ θυμοῦντες
C ἀφ' φυλάττει, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί.

Ὁ σ(Θ) ἐπίσκοπος· ἰχθαψι, καὶ οὕτω πάντες. ταῦ-
τα χραΐψασα ἢ ἐν Σαρδικῇ παύσεως, ἀκίς φλε καὶ πρὸς
τοὺς μὴ δυνάμειντας ἀπαμῆναι, ἐμμένανσι καὶ αὐτοῖς
σύμφηφαι πῶς κελίησι. τὸ δὲ ἐν τῇ παύσει χραΐψά-
των, καὶ τῶν ἄλλων ἐπισκοπῶν τὰ ὀνομαζόμενα, ἐν ταῦτα.

Ὁσος ἀπὸ Σπανίας. Ἰάλιος Ρώμης. Δὲ Ἀρχιδά-
μυ καὶ φιλοξένος περισβυτίων. Πρωτογῆνης Σαρδικῆς.
Γαυδέντιου. Μακιδόνι. Σεβηρ. Πραξιπῆτης.
Οὐρσάκι. Λύκιλλ. Εὐγῆιος. Βιπάλιος. Καλεπί-
διος, Φλωρεντιος. Βάατος. Βιγκέντιος. Σπέρχοριος. Παλ-
λάδι. Δομιτιανός. Γάλβας. Γερόντιος. Πρωπάσιος.
Εὐλόγιος. Πορφύριος. Διόσκουρ. Ζώσιμ. Ιανευά-
ριος. Ζώσιμ. Ἀλεξάνδρος. Εὐτύχιος. Σωκράτης.
Διόδωρ. Μαρτύριος. Εὐθύριος. Ευκλῆτος. Ἀθηνά-
σιος. Εἰρήνωις. Ἰωλιανός. Ἀλύπιος. Ἰωάν. Ἀέπιος.
Ρεσιπῆτης. Μαρκελλίνος. Ἀπριανός. Βιπάλιος. Οὐάλης.
Ερμολῆνης. Κάσιος. Δομιτιανός. Φορτυνωῆτης. Μάρκος.
Αννιανός. Ἡλιδωρος. Μυσῆος. Ἀστῆριος. Παρηγῆριος.
Πλάταρχος. Τμείσιος. Ἀβινάσιος. Ἀέκιος. Ἀμώπιος.
Ἀρῆος. Δοκλεπῆτος. Διωνύσιος. Μάξιμος. Τρύφων.
Ἀλεξάνδρος. Ἀντίγονος. Αἰλιανός. Πέτρος. Σύμφωρος.
Μυσῶνιος. Εὐτύχιος. Φιλολόγιος. Σπυδάσιος. Ζώσι-
μος. Πατριίκιος. Ἀδελφίος. Σαπρίκιος.

Οἱ Γαλλίας.

Μαξιμιανός. Βηρόσιμος. * Βήκτορες. Βαλεντίνος. * Ίππος, Βίαν-
 ρος. Δησυνδέρσιος. Ευλόγιος. Σαρβάσιος. Δυσκόλιος. τωρ-
 * Σκωπείωρ. Μερκούριος. Δηκλοπέρς. Ευσάβιος. Σε- * Σκπέων.
 Βηρλίνος. Σάτυρος. Μδετίνος. Παῦλος. Οπίαπανός. Νι-
 κάσιος. Βικτωρ. Σεμπρώνιος. Βαλερλίνος. Πάκας.
 ιανός. Ιουστινιανός. Βικτωρλίνος. * Σατυρνύλ. Θ. Λ. Β. Β. * Ίππος, Σε-
 πτυρνύλ.

Οἱ Αφρικῆς.

A

Africa.

Νέστος. Γράτς. Μεγάσιος. Κολδάιος. Ρογαθιανός.
 Κοισόρπος. Ρουφίνος. Μαννίνος. Κακιλιανός. * Ερεν-
 νιανός. Μαξιμιανός. Ουαλέριος. Δυναμίου. Μυζόνιος.
 * Αφρική-
 νός. Ιούδας. Καλιεστίνος. Κυπριανός. Βίκτωρ. Ονώρεος. Μα-
 ξίμος. Παντίμαχος. Φήλιξ. Βαύδιος. Λίβερ. Καπίτων.
 * Μινερβά-
 λης. Μινερβάλης. Κόσμος. Βίκτωρ. Εσπερίων. Φήλιξ.
 Σόληριανός. Οσπαντίος. Εσπερίος. Φιδέντιος. Σαλού-
 πιος. Παχάσιος.

Οἱ Αἰγύπτου.

Λιβούριος. Αμαντίος. Φήλιξ. Ισχυράμιων. Ρωμό-
 λος. Τιβερίος. Κοισόρπος. Ηρακλείδης. * Φορτυ-
 νάτος. Διόσκορος. Φορτυσιανός. Βασιλείων. Δά-
 * Φορτυν-
 τυλλος. Ανδρέας. Σερίων. Αἰφός. Θεόδωρος. Εὐαγό-
 ρας. Ηλίας. Τιμόθεος. Πρίων. Ανδρόνικος. Παφνούτιος.
 Ερμίας. Αραβίων. Ψινόσιος. Απιδώνιος. Μούρις. Σα-
 ραπύμων. Σερίων. Φίλων. Φίλιππος. Απιδώνιος.
 Παφνούτιος. Παῦλος. Διόσκορος. Νελάμιων. Σερί-
 νος. Ακύλας. Αωτίς. Αρπαξατίων. Ισακ. Θεόδωρος.
 Απιδώνιος. Αμμωνιανός. Νεῖλος. * Ηρακλείος. Αρείων.
 Αἰφός. Αρσένιος. Αραδίμων. Θέων. Απιδώνιος.
 Ηλίας. Παντιούσιος. Ανδραγάθιος. Νεμεσίων. Σα-
 * Απιδών-
 πίων. Αμμωνίος. Ξένων. Γερώντιος. Κόιντος. Λεωνίδης.
 Σεμπριανός. Φίλων. Ηρακλείδης. Ιέρωνος. Ροδόφος.
 Πανσιφίος. Μακεδόνιος. Απιδώδωρος. Φλαβιανός.
 Ψάης. Σύρας. Απφούς. Σαραπίων. Ηαίσιος. Παφνού-
 πιος. Τιμόθεος. Ελερίων. Γάιος. Μυστιός. Πίσις. Ηρα-
 κλάμιων. Ηρων. Ηλίας. Ανάχαμπος. Απιδώνιος.
 Γάιος. Φιλώτας. Παῦλος. Τιθώης. Εὐδαίμων. Ιούλιος.

Οἱ ἐν τῇ κεφαλῇ τῆς Ἰταλίας.

Προβάτιος. Βιάτωρ. Φαυσιανός. Ιωάννης. Νυμίδιος.
 Σπυριανός. Σεβήριος. Ηρακλειανός. Φαυστίνος. Αντα-
 νίνος. Ηρακλῆς. Οὐπίλιος. Φήλιξ. Κελαπίνος. Παν-
 λιανός.

Οἱ Κύπρου.

Αὐξίβιος. Φώπιος. Γεράσιος. Αφροδίσιος. Εἰρήμι-
 κός. Νουμέριος. Αθανάσιος. Μακεδόνιος. Τερφύλλιος.
 Σπυρίδων. Νορβανός. Σωσιπράτης.

Οἱ Παλαιστίνης.

Μάξιμος. Αἰτίος. Αἰρετός. Θεοδόσιος. Γερμανός.
 Σιλβανός. Παῦλος. Κλαύδιος. Πατρίκιος. Ελπίδιος.
 Γερμανός. Εὐσέβιος. Ζήνωνος. Παῦλος. Πίττος.

Nessus. Gratus. Megasius. Coldrus. Rogatia-
 nus. Consortius. Rufinus. Manninus. Cæcilianus.
 Herennianus. Marianus. Valerius. Dynamius.
 Myzonius. Iustus. Cælestinus. Cyprianus. Victor.
 Honoratus. Marinus. Pantagathus. Felix. Bau-
 dius. Liber. Capito. Minervales. Cosmus. Victor.
 Hesperio. Felix. Severianus. Ospantius. Hesperus.
 Fidentius. Sallustius. Paschasius.

Aegypti.

Liburnius. Amantius. Felix. Ischyrammon. Ro-
 mulus. Tiberinus. Consortius. Heraclides. For-
 tunatus. Dioscorus. Fortunatianus. Bastamon.
 Dasyllus. Andreas. Serenus. Arius. Theodo-
 rus. Euagoras. Elias. Timotheus. Orion. Androni-
 cus. Paphnutius. Hermias. Arabion. Psenosiris.
 Apollonius. Mues. Serapamon. Serenus. Phi-
 lon. Philippus. Apollonius. Paphnutius. Paulus.
 Dioscorus. Nilammon. Serenus. Aquila. Ao-
 tas. Harpocraton. Isaac. Theodorus. Apollo.
 Ammonianus. Nilus. Heraclius. Arion. Athas.
 Arsenius. Agathammon. Theon. Apollonius.
 Elias. Paninuthius. Andragathius. Nemesius.
 Serapion. Ammonius. Xenon. Geroncius. Quint-
 tus. Leonides. Sempronianus. Philon. Heraclides.
 Hieraces. Rufus. Pansophius. Macedonius. A-
 pollodorus. Flavianus. Psaës. Syrus. Apphus.
 Serapion. Esaias. Paphnutius. Timotheus. Elu-
 rion. Gaius. Mistrus. Pistus. Heraclammon.
 Heron. Elias. Anagampus. Apollonius. Gaius.
 Philotas. Paulus. Tithoës. Eudamon. Iulius.

Qui autem in Canalis Italiae.

Probatius. Viator. Facundinus. Ioseph. Nu-
 midius. Sperantius. Seuerus. Heraclianus. Fau-
 stinus. Antoninus. Heraclius. Vitalis. Felix.
 Crispinus. Paulianus.

Cypri.

Auxibius. Photius. Gerasius. Afrodifius. Ire-
 nicus. Nunechius. Athanasius. Macedonius.
 Triphyllus. Spyridon. Norbanus. Solocrates.

Palestina.

Maximus. Aëtius. Arius. Theodosius. Ger-
 manus. Siluanus. Paulus. Claudius. Patricius.
 Elpidius. Germanus. Eusebius. Zenobius. Pau-
 lus. Petrus.

Η ΑΓΙΑ ΠΡΩΤΗ
ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ
ΣΥΝΟΔΟΣ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ
ΔΕΥΤΕΡΑ
CONCILIUM PRIMVM
CONSTANTINOPOLITANVM
GENERALE SECVNDVM

rus Hilario^a percunctanti explicuit his verbis: Dico Filium dissimilem Deo esse, similem Patri posse intelligi, quia Pater voluisset creaturam istiusmodi creare, quæ similia sui vellet: & idcirco similem Patri esse, quia voluntatis esset potius Filius, quàm diuinitatis: dissimilem autem Deo esse, quia neque Deus esset, neque ex Deo, idest de substantia Dei, natus esset. Quæ insania dum fureret Constantius, ferre non poterat eos, qui villo modo Vsa nomen usurparent. Ac primum in Homousianos draco iste usque adeo defanxit, ut persecutionis cauda tertiam Stellarum partem traxerit. Deinde nec Heterousion passus, illius inuentores & Aëtium & Eunomium abegit in solitudinem, unum quidem Phrygia, alterum Pamphilia; idem facturus & Eudoxio, qui à multis credebatur re vera primus monstrum istud peperisse, nisi veritus ille iram Constantij, Heterousii originem in Aëtium reiecisset.

Hæ tres igitur hæreses, velut emissæ ab una canea fera, imperante Constantio, vineam Domini demoliri ac perdere non desinebant: ut interea sileretur de Photino, quem cum Paulo Samosateni & Sabellio sentientem Syrmienfis Synodus condemnauit: & de Apollinari, qui Christo Domino carnem affingebat è calo atque ex sinu Patris decerpam, & quidem mentis ac rationis expertem. nam mentis vices ac partes Dei Verbum explensse, & diuinitatem in triduo mortuam iacuisse iactabat. item de Lucifero Calaritano Episcopo, qui exitum fortiter tulit pro Nicæana fide; sed mox catholicis quibusdam Episcopis ita succensuit, ut ab Ecclesia recesserit. tanti viri casum pie defleuit Hieronymus. & tandem de alijs, qui tam pugnantibus inter se placitis, & per breuia interstitia facile variantibus, inconsutilem Christi tunicam lacerabant, ut auctore & Hilario, facta fuerit fides temporum, non Euangeliorum. Atque hæ variorum dogmatum pestes sub Constantio, aut paulo post eius excessum coorta, ad Theodosii usque principatum longe lateq. peruagata sunt. Nam Iulianus, quamuis Episcopos à Constantio relegatos ad suas ecclesias redire iusserit, ut populorum inires gratiam: de vera tamen religione, quæ tot laborabat modis, non constabilienda, sed euersenda potius cogitabat. Iulianus orthodoxam pietatem colere potius ipse potuit, quàm septimestri Imperio à tot procellis ac fluctibus vindicare. Valentinianus & ipse Homousii fidem incensis studijs in Occidente tutatus est: sed Occidentali Imperio, & gerendo cum Sauromatis bello distentus, Orientis gubernacula Valenti fratri Ariano credidit, cuius plus quàm barbaram feritatem Gregorius Nazianzenus, eorum temporum calamitatem cum Basilio constantissime perpeffus, breuiter perstringit his verbis: Cum illustria fuerint prima Valentis facinora, tum vero illustriora ea certamina extiterunt, quæ postrema aduersum nos habuit. Quenam autem prima dico? Exilia, fuga, bonorum proscriptiones, insidia tam aperta, quàm obscura; verborum illecebra, ubi offerebatur occasio; vis, ubi verborum blandicijs efficere nihil poterat. Alij ab ecclesijs exturbabantur, quicumque scilicet fidem orthodoxam ac nostratam profitebantur; alij introducebantur, nempe qui pestiferam perditamq. Imperatoris religionem tenebant, qui impietatis chirographa exigebant, qui his etiam atrociora scribebant. Adde presbyteros in mari deflagrantes; adde impios & nefarios belli duces, non Persas superantes, non Scythas in ditionem redigentes, non aliam quamdam barbaram gentem repurgantes; sed Ecclesijs bellum inferentes, in altaribus saltitantes, & incruentæ sacrificia, hominum & victimarum cruore fadantes, ac virginum pudorem per summam contumeliam violantes. hæc Gregorius.

Verum postquam Valens victus à Gothis & combustus, meritis sacrilegiorum suorum perierat, Gratianus Augustus Theodosium, quo duce patri cadem vltus, Gothos ad internecionem profligauit, Imperij collegam adsciuit, totiq. præfecit Orienti. Is Homousiana fidei religiosissimus cultor, Thessalonica baptizatus, publico canit edicto, ut vniuersa gentes in eam fidem, quam de Patris & Filij & Spiritus sancti una diuinitate ab Apostolo Petro Romanis traditam, Damasus Pontifex predicabat, sublatis dissidijs, & quæ in foro haberi solebant ea de re disceptationibus, conuenirent. Mox Constantinopolim profectus, ut æcumenici Concilij præsidio damnatis hæresibus, in unam rectamq. fidem consociaret Ecclesias, centum & quinquaginta catholica communionis Episcopos, Eucherio & Syagrio Coss. euocauit, non sine Damasi summi Pontificis auctoritate: quod tum ex antiquis Romana Ecclesia monumentis colligere licet, tum ex his quæ in Concilio Chalcedonensi actione prima contra Dioscorum obiecta fuerunt his verbis: Synodum ausus est facere sine auctoritate Sedis Apostolica, quod numquam licuit, numquam factum est: tum etiam, quod ipsemet Damasus testatur nullius esse momenti decreta eius Synodi, cui ipse assensum non præbisset: cum Ecclesiasticus canon prohiberet, ne absque Romani Pontificis auctoritate Ecclesijs decreta sancirentur. Inter multos vero eximia probi-

^a Hilar. lib. contra Constant.

^{Apoc. 8.}
⁸ Theod. lib. 2. c. 27.
& lib. 4. h. r. c. fab. c.
de Aëtio & Eunom.
Sozom. lib. 6. c. 26.
& 27.

⁷ Socrat. lib. 2. c. 24.
Sozom. lib. 4. c. 5.
⁸ Gregor. Nazianz.
epist. ad Nestar.
Socrat. lib. 2. c. 36.
Sozom. lib. 6. c. 25.
& 27.

¹ In dialog. aduers. Luciferian.

² In lib. ad Constant. August.

¹¹ Hier. in dialog. contra Lucifer. Socr. lib. 3. c. 1. Theod. lib. 3. c. 4. Sozom. lib. 5. c. 5.
¹² Socr. lib. 3. c. 20. & seq. Theod. lib. 4. c. 2. 3. & 4. Sozom. lib. 6. c. 3. & seq.

¹³ Socrat. lib. 4. c. 1. Theod. lib. 4. c. 5. 11. & 12. Sozom. lib. 6. c. 6. & 36.

¹⁴ Oratione 20. in laudem Basilij, circa med.

¹⁵ Hieron. in Chron. Socrat. lib. 4. c. 30. Theod. lib. 4. c. 31. Sozom. lib. 6. c. 40.
¹⁶ Socrat. lib. 5. c. 2. Theod. lib. 5. c. 5. & 6. Sozom. lib. 7. c. 2.
¹⁷ Sozom. lib. 7. c. 4. & 6. Socr. lib. 5. c. 6. & 1. c. de sum. Trin. & fid. cath.

¹⁸ Socr. lib. 5. c. 8. Sozom. lib. 7. c. 5. & 7. Theod. lib. 5. c. 8.

¹⁹ Socr. vbi 5. Sozom. lib. 7. c. 7. Theod. lib. 5. c. 7. Matcellin.

²⁰ Comes in Chron. 5 Theod. lib. 2. c. 22. Socr. lib. 2. c. 5. & 13. Sozom. lib. 3. c. 9.

tatis

- a Theod. lib. 5. c. 8. *tatis viros, qui huic Synodo interfuerunt, numerantur in primis Helladius^a Cafariensis episcopus, Basilij Magni successor: Pelagius^c Laodicensis, quem ob Nicanam fidem Valens in Arabia salus⁷ relegarat: Amphiloehius^d Iconij in Lycania episcopus, qui annos non paucos in solitudine transegerat, Basilij & Gregorij^e socius: Martyrius^f episcopus Marcianopolitanus, Cyrillus^g Hierosolymitanus, qui multis conflictatus arumnis ob Homousii fidem, egregias cum Arianis obierat dimicationes: Gelasius^h Casarea Palestina episcopus, morum scientiaq. fama clarissimus: Acholiusⁱ Thessalonicensis, qui Theodosium per baptismi gratiam Christo regeneravit: viq. Isidorus^k Tyrium, Eulogium^l Edessenum, aliosq. Imperiali sanctione^m commendatos, praterea-
 mus, res clauere praeteris: unus fuit Gregoriusⁿ Nyssanus, magni Basilij frater, eidemq. non magis consanguinitate, quam eximia pietatis doctrinaq. laude coniunctus: aliter fuit^o Meletius Antiochenus, admirabili vir sanctitate, qua sub Valens tyrannide arumnis, exilio, varijs etiam catholicorum contentionibus, crebriusq. miraculis illustrata resplenduit. Illum Theodosius adhuc prima^p tus cum vidisset in somnijs, paludamento & corona, insignibus Imperij, ab eo donari visus est. Itaque cum ex specie, quam animo retinebat, cum agnouisset in Concilio, mirifice recreatus, honorifico san-
 ctissimi viri complexu vix expleri posse videbatur. tertius fuit sanctus Gregorius Nazianzenus, clarissimum Ecclesiae lumen, qui cum Constantinopolitanam ecclesiam à Macedonio, Endoxio, Demophilo Arianis episcopis, quorum unus alteri successerat, quadraginta circiter annis labe-
 factam, varijsq. errorum fluctibus astuantem cerneret, orthodoxorum Episcoporum studijs ac suffragijs incitatus, ad eam regendam, ac densissimis fructibus & vepribus, qua Apostolicam semen-
 tem pane opprefferant, expurgandam accessit. Docebat tunc Gregorius in ecclesia^q perexigua, ad quam postea Imp. pietatis studio accensi amplissimum templum, Anastasiam nomine, adiece-
 runt, quod eo in loco Nicani Concilij fides hominum improbitate collapsa, reuixerit. Diuturnis autem laboribus exantlatis, multos passus Arianorum conflictus, tandem ne Catholicorum quidem effugit inuidia. Aegyptij^r namque Episcopi Maximum philosophum Cynicum, postea Apollinariis
 prestigijs excacatum, cuius fuerant corrupti pecunijs, in illius locum tumultuarijs suffragijs susce-
 cerunt. Cessisset statim Gregorius, & in optatissimam quietem lubenti animo redisset, nisi priorum precibus fere inuitus detentus fuisset. Quin etiam non multo post Meletius, ceteriq. Episcopi, qui
 ad generale Concilium hanc etiam ob causam conuocati fuerant, ut Constantinopolitana ecclesia, sedatis tumultibus, pacem conciliarent, cum probe nossent, quam legitime Gregorius eam ecclesiam
 regenda suscepisset, & quam salutaribus praeceptis atque institutis informasset regiam ciuitatem inter tot haeticorum procellas fluctuantem, Maximo^s Cynico è sacris adibus exturbato, eiusq.
 actis omnibus abrogatis, illum in suscepto regimine confirmarunt. Sed paulo post mortuo Mele-
 tio, & à Gregorio Nyssano^t funebri oratione laudato, cum videret Gregorius furere magis in dies Aegyptios, habita oratione ad centum quinquaginta Patres, sponte dimissionis libellum petijt, &
 se episcopali munere abdicauit. Substitutus^u in eius locum fuit tam Imperatoris studio, quam vniuersae Synodi sententia Neëtarus Tarsensis, illustri loco natus, Senatorij ordinis, tunc etiam
 Praetor, atate grauis, & honestissimis moribus. In eam vero electionem tam concordibus ani-
 mis itum est ab Episcopis qui grauiter antea dissidebant, ut eum locum, in quo rebus pax reddita
 fuit, Concordiam^v nominarint. Maximo itaque eiecto, mox Concilij Patres ad Ecclesiam varijs haeseon laqueis extricandam, animum adiecere. Aduocauerat autem in Synodum
 Theodosius Episcopos etiam Macedonios^x numero triginta sex, duce Eleusio Cyziceno, quod fu-
 turum speraret, ut pro ea, quam cum Liberio societatem inierant, in Homousion conuenirent. quod
 cum illi numquam se admissuros professi palam essent, è Synodo recessere. Patres vero post legi-
 timas de orthodoxis dogmatibus disputationes, Endoxianis, & Ennomianis, Macedonianis, Pne-
 umatomachis, Sabellianis, Marcellianis, Photimianis, Apollinariis anathema dixerunt: editaq. Fi-
 dei formula, quam Gregorius^y Nyssenus Synodi auctoritate conscripsit, non solum Patris & Fi-
 lij, sed & Spiritus sancti gloriam unam, maiestatem parem, indiuisam sanxere substantiam. Qua fide sanctissime explicata, & nonnullis^z decretis qua ad Ecclesiae pacem & Episcoporum con-
 cordiam spectare videbantur, adiectis, domum rediere. Imperator^{aa} autem fenerissimis cauit le-
 gibus, ut quicumque à Niceno, Constantinopolitanoq. Symbolo dissentirent, episcopatibus spolia-
 rentur, nec modo non prouherentur ad alios, sed ab ecclesijs, ab urbium manibus, ab hominum
 consortio pellerentur. Quare de causa cum per ciuitates tumultuarentur haetici, apertisq. odijs
 ac seditionibus omnia permiscerent, Theodosius in Ecclesia pacem refarciendam intentissimus,
 acceptis à Damaso litteris, quibus Orientales Episcopos ad Romanam Synodum ex toto orbe terra-
 rum cogendam^{ab} inuitabas, suae ditionis Episcopos, cuiuscumque religionis ac sectae forent, iterum*

Constantinopolim convenire iussit. Vbi convenere, ex Nestorij a consilio interrogat Arianos, Eunomianos, Macedonianos, velins ne acquiescere sanctis Ecclesie Doctoribus, qui antequam eorum hareses erumperent, de recta in Deum fide disputarant. Collaudans aliqui Imperatoris consilium ac mentem: improbant alij, non tam veterum doctrina Patrum, quam dialecticorum captionibus, laqueisq. confisi: dumq. inter se litigant atque altercantur, imperat Theodosius sectarum principibus, ut suam singuli fidem referant in libellos: quibus stata die acceptis ac perlectis, divina sapientia lucem in re tam ardua suppliciter implorat: reliquis tandem damnatis, ac palam concriptis libellis, Homonisanam fidem, ut optimam atque Apostolicam comprobat. Conflernati discedunt haresici, a suis etiam exagitati clientibus ob mutnam inter se ipsos dissensionem, quae eorum causam dispicabilem fecerat, & mala suspicionis.

a Socr. lib. 5. c. 10.
Sozom. lib. 7. c. 11.

Hic Romanam profectiorem ex Damasio praescripto Episcopis denuntiat Imperator. Illi, cum greges suos, praesertim quos ab Arianis tenebris & voragine nuperrime liberarant, inter tot hareticorum turbas atque insidias deserendos esse non putarent, tres Episcopos, Cyriacum, Eusebium, Priscianum legatos Damaso miserunt cum Synodicis litteris, quibus & causas, cur ad Urbem vocati non adyissent, explicarunt, & aecumenica Synodi, quam anno superiore Constantinopoli celebrant, acta Romano Pontifici recognoscenda obtulere: quae & ab eo confirmata sunt. Quo ex tempore ea tamquam per Apostolicam Sedem approbata, summa semper venerationi fuisse. Itaque in Concilio Chalcedonensi act. iiij. Paschasius, Lucensius & Bonifacius Apostolici Legati nomine Leonis Papa, regulam fidei a Nicenis & Constantinopolitanis & Ephesinis Patribus expositam, palam profitentur: quibus & tota Synodus assensit. Item in act. v. sic habetur: Definimus igitur, ordinem & omnes formulas custodientes, quae de fide sunt constituta, & nos Synodo quondam in Epheso facta, cuius praesides fuerunt sanctissima memoria Caelestinus Romanorum, & Cyrillus Alexandrinorum, praefulgere quidem recta & immaculata fidei expositionem sanctorum & beatissimorum trecentorum decem & octo Patrum, qui in Nicaea temporibus pia memoria Constantini Imp. congregati sunt: servari autem & ea, quae apud Constantinopolim a sanctis centum quinquaginta Patribus decreta sunt, ad expellendas quidem omnes germinantes hareses, & ad confirmationem eiusdem catholicae & Apostolicae nostrae fidei. Atque haec duo actiones Chalcedonenses referuntur & approbantur in Synodo v. Constantinopolitana, collatione vj. ubi & bis Symbolum decantatur, semel iuxta formulam Nicenam, iterum iuxta Constantinopolitanam explanationem. Ad haec in Lateranensi Concilio sub Martino primo, consult. iiij. Constantinopolitanum Symbolum principio recitatur, tamquam fidei fundamentum. qui mos ac ritus ad posteriores Synodos manavit. Sed & Concilium Tolosanum ij. can. ij. Pro reverentia, inquit, sanctissima fidei, & propter corroborandas hominum inualidas mentes, consultu pijsimi & gloriosissimi Recaredi Regis constituit Synodus, ut per omnes Ecclesias Hispaniae & Galleciae secundum formam Orientalium Ecclesiarum, Concilij Constantinopolitani, hoc est, centum quinquaginta Episcoporum, Symbolum fidei recitetur, & priusquam Dominica dicatur oratio, voce clara populo praedicetur: quo & fides vera manifestum testimonium habeas, & ad Christi corpus & sanguinem praelibandum, pectora populorum fide purificata accedant. Romani etiam Pontifices in Fidei professione inter aecumenicas Synodos Constantinopolitanam secundo loco semper reponunt: quo in genere sanctus Gregorius dicit: Praeterea, quia corde creditur ad iustitiam, ore autem confessio fit ad salutem: sicut sancti Evangelij quattuor libros sic quattuor Concilia suscipere & venerari me facit, Nicenae scilicet, in quo perversum Arij dogma destruitur: Constantinopolitanam quoque, in quo Eunomij & Macedonij error convincitur: Ephesinum etiam primum, in quo Nestorij impietas indicatur: Chalcedonense vero, in quo Eutychetis, Dioscoriq. pravitates reprobantur, tota devotione complector, integerrima approbatione custodio, quia in his velut in quadrato lapide, sancta fidei structura confurgit. Atque haec de fide & Symbolo Constantinopolitano dicta sunt. nam Canonum longe alia ratio est. Romana autem Ecclesia (inquit sanctus Gregorius) eosdem canones, vel gesta Synodi illius hactenus non habet, nec accepit: in hoc autem eandem Synodum accepit, quod est per eam contra Macedonium definitum. Reliquas vero hareses, quae illic memoratae sunt, ab alijs tam Patribus damnatas reprobas. Ea vero diversitas accidit in primis ob quintum canonem, qui huic Concilio communiter adscribitur, in quo adversus Nicenam sanctionem Constantinopolitano Episcopo secundus a Romano Pontifice locus & honor deferitur: id quod impugnant acerrime Leo primus, Nicolaus primus, Leo nonus. tamen postea canon ille Constantinopolitanus usu quodam & tacito Romanae Sedis consensu confirmatus, & ab Innocentio III. renovatus fuerit in Lateranensi Concilio.

β Theod. lib. 5. c. 9.

γ Photius epist. ad Michael. Bulg. de septem Synod. c. 2.

δ Lib. 1. epist. 24.
Rom. 1. 10. 11.

ε Lib. 6. epist. 31.

ζ Epist. 51. ad Anatolium. epist. 52. ad Martinum. & epist. 53. ad Pulcher.
η Epist. ad Michael, Imp.
θ Epist. ad Michael. c. antiqua. de privilegijs.

72
S. GREGORII NAZIAN-
ZENI ORATIO

In praesentia centum quinquaginta.
Episcoporum habita.

Rom. 10. 6.
25.

Luc. 11. 4.

Galat. 2.
2. 2.

1. Cor. 14.
4. 11.

Galat. 2.
2. 2.

1. Thess. 2.
1. 2. 6. 19.

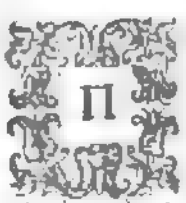
1. Thess. 2.
1. 2. 6. 19.

Vo pacto res nostrz vobis se habe-
re videntur, d cari pastores & col-
legz? quorum & speciosi pedes sunt
annuntiantium pacem & bona, cu
quibus huc venistis; &, quantum
ad nos attinet, speciosi, utpote ad quos opportu-
ne vos contulitis, non ut errantem ouem in viam
reducatis, verum ut pastorem peregre agen-
tem inuisatis. Quo pacto peregrinatio nostra iu-
dicio vestro se habet? Et quis huius fructus, vel
(ut rectius loquar) spiritus in nobis habitantis,
quo & semper mouemur, & nunc moti sumus, ni-
hil proprium habere cupientes, nec fortasse ha-
bentes? Vtrum tandem per vosmet ipsi intelligi-
tis & percipitis, ac benigniores rerum nostrarum
censores estis? an contra nobis faciendum est, ut
quemadmodum qui militaris imperij, aut guber-
nationis popularis, aut pecuniarum administra-
tionis rationem exposcuntur, sic nos quoque eo-
rum quz a nobis administrata sunt, rationes pu-
blice vobis reddamus? Nec enim subire iudicium
erubescimus, quandoquidem etiam vicissim iu-
dicamus: atque utrumque cum pari charitate.
Vetus autem hzc lex est. Nam etiam Paulus Evan-
gelium cum Apostolis comunicabat; non ut ami-
bitiose se ostentaret (procul enim ab omni glo-
riz cupiditate remotus est spiritus) sed ut vel con-
firmaretur quod recte & cum laude gerebat, vel
corrigeretur quod officio decrat (si quid tamen
huiusmodi erat in ijs quz ab eo dicebantur, vel
agebantur) quemadmodum ipse ostendit, cum de
se ipso ad hunc modum scribit: Quoniam & spiri-
tus prophetarum prophetis subiiciuntur, iuxta
Spiritus constitutionem, omnia recte dispensantis
& diuidentis. Quod si ille priuatim & apud quos-
dam, ego autem publice & apud omnes iudicium
subeo, ne id vobis mirandum accadat. Nam ego
ea, quz ex libera reprehensione percipitur, utili-
tate magis opus habeo, quam ille, si qua in re offi-
cij partes deseruisse videar; ne alioqui frustra
curram, aut cucurrerim. Nec vero aliter defen-
sionis munus recte suscipi potest, quam si apud
eos, quibus administrationis meae ratio cognita
est, sermo habeatur. Quz igitur est nostra defen-
sio? Ac si quidem falsa, coarguite: si autem vera,
testimonio vestro confirmate; vos inquam, quo-
rum causa, & apud quos hzc habetur oratio. Vos
enim mihi defensio estis, & testes, & gloriae corona.
liceat enim mihi quoque ex Apostoli verbis
aliquid audacter usurpare. Hic grex exiguus
quondam erat & imperfectus, quantum quidem
oculorum sensu iudicari poterat, ac ne grex qui-
dem, sed paruum quoddam & tenue gregis vesti-
gium, aut reliquix; incompositus, pastore carens, nullis terminis inclusus, nec pascui liberi ius habens,
nec caula cinctus, oberrans in montibus, in speluncis & cauernis terraz, huc illuc dispersus atque disie-
ctus, eodq. redactus, ut qua quamque ouem for-
tulisset, tegetetur ac pabularetur; pzclareq. secum
agi

CONCILIUM
TOY AGIOY ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ
TOY NAZIANZΗNOY

συγκλητήρι. Ο εἰς τὸ ἴδιον πνεύματι
ἐπισκόπων πρὸς πάντας.

Π Σ ὑμῖν τὰ ἡμέτερα, ὡ φίλοι πα-
τέρες καὶ συμπολίταις; ὡν ὡραῖοι μὲν
οἱ πόδες, ἀγγελίζομενων εἰρήνῃ
καὶ ἀγαθῇ, μεθ' ὧν ἐληλύθατε ὡραῖοι
ἵνα πρὸς ἡμᾶς, οἷς ἐκ κατὰ ἐληλύθατε, οὐχ ἵνα
περὶ βαρὺν πλάνωμενον ὁπιστρέψῃτε, ἀλλ' ἵνα πρὸς
ἐκδημον ὁπιστρέψῃτε. πῶς τὰ τῆς ἐκδημίας
ὑμῖν ἔχει τὸ ἡμέτερον; καὶ τίς ὁ πῦρτις κερδοὶς; μάλ-
λον δὲ πρὸς ἐν ἡμῖν πρὸς ἡμᾶς, ὡς κινούμεθα πρὸς αὐτοὺς, καὶ
τῶν κινημάτων, μηδὲν ἴδιον ἔχον ὁπισθουμένων,
μήτ' ἴσως ἔχοντες; ἀλλὰ γε σωτὴρ πρὸς ὑμῶν αὐτῶν
καὶ καταμαρτυρεῖται, καὶ λογισαὶ τῶν ἡμετέρων ἐστὶ
χρηστέροις; ἡ δὲ, καθάπερ πρὸς στρατηγίας, ἡ δὲ μα-
χηρίας, ἡ διοικήσεως χρημάτων λόγον ἀπαπομύ-
νου, δημοσίας καὶ αὐτῶν ὑποχρεῖν ὑμῖν πρὸς ἀδύνας,
ὧν διφυκῆκαμεν; οὐ γὰρ αἰχμωόμεθα κερνόμενοι, ὅτι
καὶ κερνόμεν ἐν τῷ μέρει, καὶ μὲν τῆς αὐτῆς ἀγάπης
ἀμφοτέρω. παλαιός δὲ ὁ νόμος ἐπὶ καὶ Παύλῳ.
τῶν δὲ πρὸς τοῖς ἐκκοινοῦν τὸ ἀγγέλιον, οὐχ ἵνα φι-
λομήνηται πρὸς τὸ πνεῦμα πάσης φιλομίας,
ἀλλ' ἵνα βεβαιωθῇ τὸ κατεργασμένον, ἡ διορθωθῇ
τὸ ὑπερβύμενον, εἰ ἀρα τὸ καὶ τρεῖς ἐν τῷ ἴδιῳ
κινῶν λεγόμενοι, ἡ πρὸς ἀπομύνου, ὡς αὐτὸς ὡρα-
θῇ πρὸς ἑαυτοῦ χάφον ἐπὶ δὲ καὶ πρὸς ἡμᾶς
πρὸς φητῶν πρὸς φητῶν ὑποτασσεται, καὶ πρὸς ἀπο-
μύνου πρὸς ἀπομύνου καλῶς οἰκονομουῦν καὶ διαρρυθ-
νόμενος. εἰ δὲ ἐκείνος μὲν ἴδιος, καὶ ἴσως, ἐγὼ δὲ
δημοσία καὶ πᾶσι ὑποχρεῖν λόγον, μηδὲν θαυμάσι-
ον. καὶ γὰρ χρῆζω μάλλον ὡς ἀληθῆναι τῇ τῶν ἐλέγ-
χων ἐλπίδι, ἡ πρὸς ἐκείνους, εἰ τι φανοίμην ἐλπί-
των πρὸς δέοντες, μή πως εἰς κερνὸν τρέχω, ἡ ἰδραμον.
καὶ οὐκ ἐστὶν ἀλλῶς δοπολογησάμεθα, ἡ ἐν εἰδόσι πρὸς
λόγους ποιούμενον. τίς οὖν ἡ δοπολογία; καὶ εἰ μὲν
ψαδῆς, ἐλέγχας; εἰ δὲ ἀληθῆς, μαρτυρήσας ὑμῖν,
ὑπὲρ ὧν, καὶ ἐν οἷς ὁ λόγος. ὑμῖς γὰρ μοι καὶ δοπολο-
γία, καὶ μαρτυρία, καὶ καυχῆσις ἐν Φαρος, ἵνα τλ-
μήσω καὶ γὰρ πρὸς τῶν πρὸς ἀπομύνου νεανιδάμεθα. πρὸς
τὸ πρὸς ὑμῖν ὡς ἐπὶ μικρόν τε καὶ ἀπὸ τῶν ὧν, ὅσον δὲ
τῶν ἐρωμένων, καὶ οὐδὲ πρὸς ὑμῖν, ἀλλὰ πρὸς ὑμῖν τὸ μ-
κρόν ἔχοντες, ἡ λείψανον, ἀσπώτακτον, καὶ ἀντιστοχόν,
καὶ ἀσπώτακτον, μή τι νομῶ ἐλπίδι ἔχον, μή τι μαρ-
τυρία πρὸς ἐκείνους, πλάνωμενον ἐν ὅρεσι καὶ σω-
λαίοις, καὶ τῶν ὧν τῆς γῆς, ἀλλὰ ἀλλὰ χροῦ διεσπαρ-
μένον τε καὶ διερριμμένον, ὡς ἐκαστὸν ἐτυχε, σκεπόμε-
νον

τον ἡ νεμέμενον, καὶ ἀδικλήθον τὴν ἑαυτοῦ (ωτ-
 „ εἰας· οἶον ἐκείνο τὸ πῆμνιον, ὃ λέοντες ἐξώσαν, ἡ ζα-
 „ λη διέλυτον, ἡ σκοτῆριον διέσκεδασεν. ὁ θρῆνός σου
 μὲν ὡς φῆται, τῆς τοῦ Ἰσραὴλ ἀπὸ καζόντες παθί-
 σι ὡς ἀδεδομένον τῆς ἐθνεσιν. ἐθρῆνῳσμεν ὃ καὶ
 ἡμεῖς, ἐφ’ ὅσον θρῆνῳν ἐπράττομεν ἀξία. τῶντι γὰρ
 καὶ ἡμεῖς ἐξώσθημεν, καὶ ἀπερρίφθημεν, καὶ ὅτι πᾶν ὅρος
 καὶ βυθὸν διεσπάρημεν, ὡς ἐν ἐρημίᾳ πῆμνιος καὶ πῆ-
 ρος τις χειμῶν κατέχευε τὴν ἐκκλησίαν. καὶ δι’ αὐτοῦ
 θῆρες ὅππῃ πῶσασιν, οἱ μὴ δὲ νῦν, καὶ τὴν αἰθρίαν,
 ἡμῶν φοιδομένοι, ἀλλ’ αἰσχυρῶν τινος εἶναι καὶ τοῦ
 κακοῦ δυνατῶντος καὶ σκυθρῶν τινος σκοτῆριον.
 ἐπὶ λαβεῖν πάντα, καὶ σωτικὰ λυσιπλοῦν τῆς ἐνείκῃς
 τῶν λίγυπτιῶν πληγῆς βδερύεσθαι, τοῦ ψηλαφῆτος
 λέγω σκοπῆς, ὃς οὐ μικροῦ μὴ δὲ ἀλλήλους ἰδεῖν
 ἡδυνήθημεν. καὶ ἵν’ ἂν πᾶσι συμπαθῆτε, ὡς πατέρι
 „ Ἰσραὴλ ἀδελφῶν ὑμῶν, Ἀβραάμ οὐκ ἔγνω
 ἡμᾶς, καὶ Ἰσραὴλ οὐκ ἐπίγνω ἡμᾶς, ἀλλὰ οὐ πατήρ
 „ ἡμῶν ἦ, καὶ ὡς σὺ βλέπεις, ἐκτός σου ἄλλον οὐκ
 „ οἶδαμεν, τὸ ὄνομα σου ὀνομάζομεν. Δὲ τὸ πᾶν ἀπο-
 „ λογησόμεθα, πᾶν κρέματι λαλήσω πρὸς σὲ, Θεοῦ
 „ ἱερείας. ἐγὼ μὲν γὰρ ὡς τὸ ἀπ’ ἀρχῆς, ὅτι οὐκ ἤρξας
 „ ἡμῶν, καὶ ἐπὶ ἐλπίδι σου ἀξίας σου, καὶ ἀπὸ
 κλαίοντες ἀπ’ ἡμῶν πᾶσι ἐλπίσιν. Δὲ τὸ πᾶν ἐγὼ
 „ ὄνειδος. τῶν ἀγαπῶντων σου, οἱ τῆς τριάδος. ὡς σκυ-
 νῆται, οἱ τέλει τῆς πλείας θηότητος ὡς σφυγες, καὶ
 μὴ τολμῶντες πᾶσι τῶν ὑπὲρ ἡμᾶς καὶ ἡμᾶς κατε-
 „ γνῆναι, μὴ δὲ ποσὺν ἐπαύρεσθαι, καὶ τὰς ἀγίους γλώσ-
 „ σους καὶ θεομάχους, ὡς πᾶσι τῶν δεσποτῶν πῶν ὀμό-
 δουλον. ἀλλὰ παρεδόθημεν θηλασθῆναι ἀπὸ τῶν ἀλλῶν
 ἀμειψίας ἡμῶν, καὶ τὸ μὴ ἀξίως τῶν ἐτολῶν σου
 αἰσφραλίωσαι, ἀλλ’ ὅπως τῆς ἀξιοῦς ἡμῶν τῆς
 „ πονηρίας παραδοθῆναι. Δὲ τὸ γὰρ ἵππον; ἀνδράσι ἀδ-
 „ κωμῆται καὶ πονηροτάτοις ὡς πᾶσι τὸν κατε-
 „ κωμῆται τὴν γλῶσσαν. ὁ πρῶτος Ναβουχοδονόσωρ ἐξέ-
 „ θλιψεν ἡμᾶς, ὁ καὶ Χρῆστον καὶ Χρῆστον μανείς, καὶ
 „ Δὲ ὅτι μισήσαντες Χρῆστον, ὅτι αὐτὸν ἰσώσω, ἐπ’ ἱε-
 „ ρῶν βίβλων τὰς ἀγίους θυσίας ἀντιλαβὼν, κατέ-
 „ φασκεν, ἐμὲ εἰσαπὸ με, ἐκάλυψε με σκότος λειψόν,
 „ ἵνα μὴ δόσω μὴ δὲ θρῆνῳν τὸ χεῖρ, αἱ μὴ ὅτι κύ-
 „ ριος ἐβοήθησέν μοι, ἐπὶ χερσὶν αὐτοῦ δικαίως αὐτὸν πα-
 „ ρέδωκεν, ἐκ τῆς πίστεως καὶ Πέτρος, οἱ αὐτοὶ καὶ καὶ κρέμαται,
 „ καὶ ὑπὲρ αἱμάτων αὐτοῦ αἱμα ἐχύθη δικαίον, ἐν-
 „ τῶν μόνον καὶ μακροθυμῶν ἀναχομένης τὸ δι-
 „ κης, ὡς βραχὺ πᾶσι καὶ τῶν ἀδελφῶν ψυχῇ μου. ὁ
 „ δὲ πρὸς οὐδὲν ἐκείνου φιλαυθρῶντος. ὅτι μὴ ἐ-
 „ βδερύετο, ὅσον τὸ Χρῆστον φέρων ὄνομα, ψαύδ’ ὅτι
 „ ἐπὶ ἡμῶν, καὶ χρεῖσταις ὄνειδος, οἱς ἐπὶ πᾶσι ἀγίον,
 „ καὶ τὸ πᾶσι ἀδελφῶν, ἵνα μὴ ἀδικῶν δοκῇ,
 „ μὴ δὲ τὸ μεγαλοπρεπὲς ὄνομα προσεῖναι, τὴν μαρτυ-
 „ ρίαν. ἀλλὰ καὶ πᾶσι κλέπτειν τὴν ἀλήθειαν.
 „ πᾶσι ὡς χρεῖσταις, ὡς αἰσβῆς ἐκλάττειν.
 οἱμοι

A agi duceret, si salutem suam subriperet: non secus
 videlicet ac grex ille, quem leones expulerūt, aut
 tempestas dissoluit, aut caligo dissipavit, quem
 Prophetæ lugent, populi Israelitici Gentibus tra-
 didi calamitatem adumbrantes: & nos etiam lu-
 ximus, quamdiu in luctuoso statu res nostræ fue-
 runt. nam ipsi quoque re vera expulsi & proiecti
 fuimus, atque in montes omnes & colles ob pa-
 storis inopiam dispersi; ac dira quædam tempe-
 stas Ecclesiam inuasit, & horrendæ bellæ in nos
 impetum fecerunt, quæ ne nunc quidem reddita
 serenitate nobis parcunt; verum (qua sunt im-
 pudencia) potentiores etiam & atrociores, quàm
 B tempus ferat, se præbent: atque tristis quædam
 caligo cuncta occupavit & contexit, multo sane
 nona illa Aegyptiorum plaga, hoc est palpabili-
 bus tenebris grauior, præ qua pæne nec alij alios
 videre potuimus. Atque ut aliquid, quod maio-
 rem commiserationem redoleat, dicam, eo scili-
 cet, qui nos afflixit, tamquam parente, fretus;
 Abraham non cognouit nos, nec Israel nos agno-
 uit: at tu pater noster es; in te oculos conijcimus;
 præter te alium non nouimus; nomen vnum tuum
 inuocamus. Propterea causam dicam, inquit Hie-
 remias, ceterum iudicia loquar ad te. Facti su-
 mus ut à principio, cum non imperares nobis; &
 C oblitus es testamenti sancti tui, ac misericordias
 tuas nobis occulisti. Propterea opprobrium fa-
 cti sumus dilecto tuo, nos inquam, Trinitatis ado-
 ratores perfecti, perfectæ diuinitatis clientes &
 supplices: nec eo audaciæ prorumpentes, ut quid-
 quam eorum quæ supra nos sunt, ad nos detraha-
 mus & deiciamus; nec ita superbi & arrogan-
 tes, ut (quod impij linguæ, ac deitatis hostes fa-
 ciunt) Dominum in seruilem ordinem nobiscum
 redigamus: sed scilicet propter alia scelera no-
 stra, & quia non, ut mandatis tuis dignum erat,
 vitæ nostræ rationes instituimus; verum post pra-
 uam nostram mentem & cogitationem ambula-
 uimus (quænam enim alia causa proferri potest?)
 hominibus iniquissimis, atque omnium quos ter-
 ra fert, sceleratissimis dediti sumus. Primus Na-
 buchodonosor nos obtrivit, ille inquam, qui post
 Christum aduersus Christum furore flagrauit,
 atque ob eam causam Christum inuisum habuit,
 quia per eum salutem consecutus fuerat; ac sa-
 cro libros cum impijs sacrificijs commutauit.
 Deuorauit me; in partes distraxit me: contexe-
 runt me tenebræ tenues (ut ne lugens quidem à
 verbis Scripturæ recedam:) Nisi quia Dominus
 adiunxit me, atque ipsum (qualia Dei iudicia sūt)
 in Persidem eiecit, iniquorum manibus, ut me-
 rebatur, tradidisset; ac pro nefarijs & impijs cruo-
 ribus iustus cruor iustus fuisset (hic solum ne lon-
 ganimitate quidem uti sustinente vi illa vitrice)
 propemodum habitasset in inferno anima mea.
 Secundus nihilo humanior illo fuit; immo eo etiā
 acerbior, quod Christi nomen ferens, pseudo-
 christus erat, Christianisq. probrum & dedecus,
 quibus & facere impium, & pati inglorium
 erat; quod ne iniuriam quidem accipere viderentur,
 nec illustre martyrij nomen cruciatibus
 accederet; verum hic quoque fucus veritati fie-
 ret, ut qui tamquam Christiani patiebantur, tamquam impij cruciatu afficerentur. Heu me,
 Conc. gen. rom. j. G j quia

Hier. 30. 6.

Exod. 10. 6.

Esa. 63. 6.

Hier. 1. 3.

Esa. 63. 6.

Psalm. 118. 6.

Julianus Imp.

Hier. 11. 6.

Psalm. 118. 6.

Psalm. 118. 6.

Ibid.

Valens Imp.

- quia in malis diuites & copiosi extitimus: quia, **200. 2. 4.** ignis speciosa terræ comedit: residuum erucæ comedit locusta, & residuum locustæ comedit rubigo; tum bruchus, ac postea nescio quod aliud atque aliud malum subinde exorians. Quid autem omnia illius temporis mala tragica oratione prosequi attinet, eamque quæ tum nos inuasit, siue pœnam dicere conuenit, siue explorationem **Psalm. 61. 4.** ac purgationem? Ceterum transiimus per ignem & aquam; ac benigna Saluatoris voluntate in refrigerium prodijimus. Enimvero (ut eo se, unde digressa est, oratio referat) hæc seges parua quondam & inops erat, ac non modo Deo, qui pulchris pietatis seminibus & doctrinis totum orbem terrarum excoluit, atque excolit, sed ne pauperem quidem ac tenui homunculo digna, ut quidem videbatur; immo nec seges omnino, nec horreis, nec area fortasse, nec falce digna, nec etiam accerui, nec manipuli, aut certe parui & immaturi, & **Psalm. 72. 8.** quales sunt tectorum; nec messoris manum implentes, nec eorum qui pertranseunt, benedictionem illicientes. Talis seges nostra erat, tantilla mellis; magna illa quidem & pinguis apud eum **Psalm. 48. 4.** qui abscondita intuetur, talique agricola digna, quam animarum recta doctrina excultarum valles multiplicat; at quæ tamen in vulgus minime nota esset, nec in vnum cogeretur, sed paulatim colligeretur, non secus ac stipula in messe, & racemulus in vindemia, cum nullus est botrus. Quin illa quoque, & quidem admodum tempesti- **Osai. 9. 4.** ne, mihi videtur adiecturus, Ut ficum præmaturam in deserto Israel inueni, & ut acinum vnum aut alterum maturum in immaturo botro, benedictionis quidem causa seruatum, ac primitijs **Esai. 61. 4.** consecratum, adhuc tamen paruum & rarum, nec os comedentis implentem: atque etiam ut **Isai. 30. 4.** signiferum lignum in colle, & malum prunis in monte; aut si quid aliud est singulare, nec multis conspicuum. Atque hæc quidem pristina nostra paupertas & mœstitia fuit. Ex quo autem tempore Deus, qui pauperem facit, & ditat; qui mortificat, & viuificat; qui sola voluntate omnia facit, atque immutat; qui ex nocte diem facit, ex hieme ver, ex tempestate tranquillitatē, ex siccitate pluuiā, idque plerumque vnius iusti, diuturna persecutione vexati, precibus permotus; qui denique mansuetos in altum suscipit, ac peccatores usque ad terram humiliat; illud secum dixit: **Exod. 3. 4.** Videntes vidi afflictionem Israelis; nec luto, ac conficiendorum laterum labore diutius opprimeretur: ac locutus visitauit, & visitans salutem attulit; **Psalm. 135. 4.** populumque suum eduxit in manu potenti, & brachio excelso, in manu Moïse & Aaron electorum. **Psalm. 76. 4.** suorum, quid sit? quæ signa & miracula? nimirum ea, quæ & memorie prodita, & litterarum monumentis commendata circumferuntur. Nam, ut **Psalm. 135. 4.** miracula in via edita, magnumque illum sonum taceam, ac rem vno verbo complectar; Ioseph vnus in Aegyptum proficiscitur, ac sexcenta hominum millia non multo post ex Aegypto excedunt (quid hoc admirabilius, aut illustrius diuinæ magnificentiæ

γάλης ἐκείνης βομβήσεως, ἵνα ἴδωμεν τὴν σωτηρίαν τὴν ἐξ Αἰγύπτου. τί τὸν τοιοῦτον θαυμασιώτερον; ἢ μᾶλλον τῆς πρὸ τοῦ Θεοῦ μεγαλειότητος περὶ ἡμᾶς ὅταν

A οἱ μὲν ὅτι ἐπὶ πλοῦτήσμεν ἐν τοῖς καιροῖς, ὅτι πῦρ κατέφαγε τὰ ὠρεῖα τῆς οἰκουμένης, καὶ κατέλοιπε τῆς καμψῆς κατὰ φανὴν ἢ ἀκρίας· καὶ τὰ κατὰ λοιπὰ τῆς ἀκρίδος κατὰ φανὴν ἢ ἐρυσίβη· ἔπειτα ὁ βορρὸς, ἔπειτα σὺν αὐτῷ, πρὸς τούτοις καὶ ἄλλοι ἐπὶ ἄλλῃ κακῷ φερόμενοι. τί αὖ τις ἐκτετραγυριστὴ πέντε τὰ τοῦ καιροῦ κακὰ; καὶ τί τὸ κατὰ χάριν ἡμᾶς, ἢ πᾶσι περὶ τὴν γῆν λέγειν, ἢ τὴν δοκιμασίαν καὶ πύρωσιν; πολλὴν ἐπὶ διήγησιν διὰ πυρὸς ἐξ ὕδατος, ἐξ ἀπορήλων εἰς ἀναψυχὴν, διδοκίαν πρὸς ζωὴν. ἀλλ' ὅ, μοι λέγειν ἀπ' ἀρχῆς ὁ λόγος ὡρμητὸς, ποῦ τὸ γινώσκον ἡμᾶς ἐπὶ μικρὸν τι καὶ πενιχρὸν ἡμᾶς, καὶ οὐχ ὅπως τοῦ τοῦ κόσμου ὅλον γινώσκοντες τὰ καὶ γινώσκοντες, τῶν καλοῖς τῆς ἀσθενείας ἀντιμεταστήσει καὶ δόγμασιν, ἀλλ' οὐδὲ πῦρ ἐν τοῖς ἐνδοῖς καὶ μετρίων, ὡς γὰρ εἶδον· ἀλλ' οὐδὲ γινώσκον ὅλως, οὐδὲ διδοκίαν, οὐδὲ ἄλλα τυχεῖν, οὐδὲ ἀρετῆς ἀξίον, οὐδὲ θημῶν, οὐδὲ δόγματα, ἢ δόγματα μικρὰ καὶ αἰσῶν, καὶ οἷον τὰ ἐκ δωματίων· μή τι χεῖρα πληροῦται τοῦ θερίζοντος, μή τι τῶν παρόντων προκαλούμενα ὀλοοῖται. τοιοῦτον ἡμῶν τὸ γινώσκον, τοιοῦτον τὸ γένος· μέγα μὲν καὶ εὐσεβὲς καὶ πῶν τῷ θεῷ τῶν κρυπτῶν, καὶ τοιοῦτον γινώσκον περὶ ἡμᾶς, ὁ πληθύνουσι καὶ ἀδελφοὶ ψυχῶν καλῶς τῷ λόγῳ γινώσκοντες οὐ μὲν γινώσκοντες τῶν πολλοῖς, οὐδὲ εἰς ἐν σωζόμενοι, ἀλλὰ καὶ μικρὸν συλλεγόμενοι, ὡς καλὰ μὲν ἐν ἀμνηστῷ, καὶ ὡς ἐπὶ φυλλῶς ἐν τρυφῇ, μὴ ὑπάρχοντες βοτρυοῦς. περὶ ἡμᾶς μοι δοκῶ κακεῖνα, καὶ λίαν καὶ καιρὸν· ὡς σκοπὸν ἐν ἐρήμῳ εὐρὸν τὴν Ἰσραὴλ, καὶ ὡς ῥάβδα μίαν ἢ δύο πύργους ὡρμητὸν ἐν ἀώρῃ τῷ βοτρυῷ, ὀλοοῖται μὲν κυρίου πτηνῶν, καὶ ἀπαρχὴν καθιερωμένην, πολλὰ ἐλγύνει ἐπὶ καὶ ἀπαιτῶν, καὶ οὐ πληροῦσαι ὅμως εἰδόντες, καὶ ὡς σημεῖον ὅτι βοιωτῶν, καὶ ὡς ἰσὺν ἐπὶ ὅρους, ἢ εἰ τι ἄλλο τῶν μοναδικῶν τι, καὶ οὐ πᾶσι πληροῖσι γινώσκοντες. ταῦτα μὲν καὶ τῆς προτέρας πενίας καὶ κατὰ φανὴν. ἀφ' οὗ δὲ ὁ πᾶσι γινώσκον καὶ πλοῦτιζον θεός, ὁ θανάτων καὶ ζωογονῶν, ὁ πᾶσι ταῦτα καὶ μετὰ σκιάζων μόνῳ τῷ βούλεσθαι. ὁ πᾶσι ἐκ μὲν νυκτὸς ἡμέραν, ἐκ δὲ χειμῶνος ἱάρ, ἐκ δὲ ζάλης γαλήνης, ἐκ δὲ αὐχμῶν ἐπιμβεῖται. καὶ ποῦ δὲ εἰς δικαίου πολλὰς δόχλους ὅτι πᾶσι διωχθέντες. ὁ ἀναλαμβάνων περὶ εἰς ὕψος, καὶ τῶν ἀμαρτωλοῦς εἰς γῆς, ἐκείνη πρὸς αὐτὸν ἔπιν' ἰδὼν ἡδὼν τὴν κακίαν τῆς Ἰσραὴλ, καὶ οὐ μὴ περὶ ὧν ἐπὶ τῷ πληθὺ καὶ τῇ πλινθείᾳ ἱσχυροῦν, καὶ εἰπὼν, ἐπισκέψατο καὶ ὁπισκέψαμενος ἔσωσε, καὶ ἐξήγαγε τὸν λαὸν αὐτὸν ἐκ χειρὸς κερατῶν, καὶ ἐξ ἐργασίας ὑψηλῆς· ἐκ χειρὸς Μωϋσῆ καὶ Ἀαρὼν τῶν ἐκλεκτῶν αὐτοῦ. τί γίνεται; καὶ τί θαυματουργεῖται; ἀ βιβλαὶ καὶ μνήμαι φέρουσιν· ἐκ τῶν γὰρ τῶν καὶ τὴν ὁδὸν θαυμασιῶν, καὶ τῆς με-

ὅταν ἐκ τῶν δαίρων ἡλθὼν πῶς δειῶται τὴν πρᾶγ-
μασι, καὶ γὰρ τῆς ἐπεγγαλίας κληροδοτήται διένος
μισθόντες, καὶ ὁ πρᾶξις ἴδιον μεδίησι, καὶ οἱ
ἴδιος καθίσταται μέγα, καὶ ἡ μικρὰ πρᾶξις
ἐκείνη, ἀμπελῶ. ἀκλήματόν τε γίνεται, καὶ π-
σώτη, ὡς ἐπιμβαίνει μὲν ποταμοῖς, ἐκπύει δὲ
δὲ μέγας θαλάσσης, ἐξ ὁρίων οἱς ὅρια πλατυ-
ρομένην καλύπτειν δὲ ὅρη τῶν ὑψι τῆς οὐρανῆς, κέ-
δρων δὲ ὑπεραιεῖται, καὶ πῶτα τῶν τῶν θεῶν. ὅ-
τινα δὲ τὰ ὅρη πῶτα, καὶ αἱ ἰσας τὰς κέδρους ὑπο-
ληθῆσιν. ποσὸν ποσὸν τὸ πικρὸν, καὶ τριπλῶν
νῦν, οὕτως ἀκτινῶν πὶ καὶ πλατυνόμενον· αἱ δὲ
μὴ πῶ πλείως, ἀλλ' οἱς πῶ γὰρ τῆς αἰῶνος. ὁ-
δεῖον περὶ ἡμέρας· καὶ περὶ ἡμέρας δὲ, ὅτι καὶ ὁ-
δεῖον. τὸ δὲ μὲν τὸ πνεῦμα πρὸς τὸν αἶμα, οἱ π-
περὶ ἡμέρας ἐγὼ, καὶ βλέπων πὶ ἡμπερὶ, καὶ
αἶμα τὰς περὶ λαβὸν ἐγὼ ἡμπερὶ, καὶ λογισμῶ
γινώσκων, ὡς λόγος πάντες. πλὴν γὰρ πρᾶξ-
ζώπρων ἐξ ἐκείνου πῶτα γινώσκων, ἡ πῶ νῦν οὐ-
σιν οἱς ἀκρὸν περὶ λαβὸν λαμβάνοντες. ἐξ οὗ γὰρ οὐ-
ταῖα ἡμέρας πρᾶξις τῶν ζωογονούντων τὸν νε-
κρῶν, ὅτι περὶ ὅτι, καὶ ἀρμονία περὶ ἀρμονία·
καὶ τὴν ξηρὴν ἐδὲ πνεῦμα ζωῆς καὶ πῶτα γινώ-
σκων· πῶτα δὲ οἱ δὲ πῶτα γινώσκων δὲ τὴν αἰσθη-
σιν. ὡς πὶ μὴ ὑψοῦσθαι ἐν ἰαντῆς οἱ πρᾶξι-
κράντοντες, μὴ δὲ σκιαὶ κρανῶντες, ἡ ἐνυπνίου
ἐξελθόντων, ἡ αἰσθησιν ἀρμονίας, ἡ τῆς ἰχθυ-
καὶ ὕδατος. ἐγὼ πὶ νομιζέτωσαν. ὁλοκρῆται πῶ-
τα, ὅτι πῶτα κέδρος· τὴν τῶν ἄλλων κακῶς πῶ-
τα δὲ πῶτα, καὶ μᾶλλον πῶτα, ὅτι οἱς πῶτα πῶτα.
πῶτα ἡμέρας ὅτι πῶτα, οὐδὲ αἰσθησιν μὴ ἐν ἐκεί-
σι δὲ πῶτα κεφαλὰς δυνάμεων, ὡς ὁ ἀββακούμ-
φον, ἡ ἀββακούμ φον, ἡ διαρμυμένη κακῶς
οἱς πὶ τὸ ἀρχὸν καὶ τὸ ἀρχόμενον, ὡς αὐτὸς μᾶλλον καὶ τῆς
τῆς ὑβριδίας καὶ ἀρχόμενον, καὶ βλαστήσει κτίσις ὁμο-
μία τῆς τῆς, δοκῶ μοι κακῶς ἀκρὸν τὸ φωνῆς πε-
ρὶ ὁ συνάγοντες τὰς συντηρήμενας, ἐ τὸν πεπῶ-
μῶν οἱς δὲ χρομῶν· πῶτα πῶτα τὸ χρομῶν πῶτα
πῶτα, ἐκπῶτα οἱς πῶτα δὲ καὶ οἱς πῶτα ἀρμονία, πῶτα,
τὸ αὐτῶν μὴ φῶτα, ἐγὼ πῶτα δὲ πῶτα, καὶ ἐγὼ
βοηθήσω σὶ ἐν τῶν μικρῶν ἐκπῶτα, καὶ ἐν ἐλῶ
αἰσθησιν δὲ πῶτα. μᾶλλον τὸ μέτρον τὸ φιλανθρω-
πίας, ὑπὲρ τὸ μέτρον τὸ πῶτα γινώσκων, ἐκπῶτα δὲ πῶτα
πῶτα, πῶτα δὲ πῶτα τῶν τῶν πῶτα πῶτα πῶτα
πῶτα δὲ πῶτα πῶτα, πῶτα δὲ πῶτα πῶτα πῶτα, ὡς
δοκῶ τὸν δὲ πῶτα, καὶ πῶτα πῶτα πῶτα πῶτα
πῶτα. ἰδὲ πῶτα ἰσφραγίσαι πῶτα ἰμοί, ἐ οὗτε
αὐτὸς νόμος ἀπὸ μετῆς οὐδὲ μοι πῶτα τῶν
τῶν καὶ τὸ πῶτα, ἐ τὸ κακῶς πῶτα πῶτα πῶτα,
καὶ τὸ μακρῶν δὲ πῶτα, ἐ πῶτα πῶτα, ἐ χρυσῶ καπ-
λάμπτω καὶ πῶτα πῶτα, τὸ μὲν ὡς ὕδατος ἰσφραγίς, τὸ
ὡς αἶμα ἰσφραγίς, ἀρμονία ὅτι πῶτα πῶτα πῶτα
πῶτα

arenam aggerebas: nimirum ignorans, præstantiorem esse fidem sub dio degentem, quàm copio-

centiz argumentum, cum ex rebus perditis ac deploratis, iter secundis aperire voluerit? ac promissionis terra per vnum hominem odio ha- bitum sorte distribuitur, atque is qui venditus fuerat, gentes sedibus pellit, ipseque in gentem magnam constituitur, ac parua illa propago vinea lata & palmitibus abundans efficitur, in eamque magnitudinem euadit, ut & supra fluuios ascendat, & vsque ad mare extendatur, & ad finibus in fines porrigatur ac dilatetur, & gloriæ sublimitate montes operiat, & cedrorum magnitudinem superet, & quidem cedros Dei, quicumque tandem montes illi, & quæcumque cedri existimandæ sunt. Talis quondam hic grex erat, talisque rursus nunc, tamque succulentus, lateque porrigens, ac si nondum perfectionem affecutus, ad eam tamen quotidianis incrementis progrediens, atque etiam, ut auguror, progressurus. Hoc mihi prædicit Spiritus sanctus, Il quid vaticinandi arte valeo, futuraque prospicio. Ac simul ex ijs quæ præcesserunt, spem non dubiam concipio, atque ratiocinatione id percipio, utpote rationis alumnus. Multo enim mirabilius est quod ex tantillo ad tantam magnitudinem peruenerit, quàm ut ex eo statu, quo nunc est, ad summum splendoris gloriæque gradum prouehatur. Posteaquam enim semel ab eo, qui mortuos ad vitam reuocat, ossa cum ossibus, & commissuræ cum commissuris iungi cœperunt, ac siccis rebus, spiritus vitæ & regenerationis datus est, resurrectionem utique omnibus suis numeris partibusque perfici atque expleri necesse est. Ac proinde qui exacerbant, non exaltentur in semetipsis; nec umbram, aut somnium exurgentium, aut auram perflantem, aut nauiis vestigia aquis impressa tenentes, quidquam se habere existiment. Vlulex pinus, quia cecidit cedrus. Ex aliorum malis documentum sibi capiant, ac discant, pauperem nequaquam in finem vsque obliuioni fore; nec diuinitatem sese diutius cohibituram, quin procerum capita, ut Habacuc loquitur, cum stupore dissecet; nimirum ipsa quoque dissecta, & male diuisa in id quod præest, & quod subest: ut sic maxime & deitas contumelia afficiatur, in creaturarum ordinem redacta, & res creatæ onerentur, deitati honore adæquate. Quin illam quoque eius, qui contritos & oppressos colligit, vocem mihi audire videor: Dilata adhuc locum funiculorum tuorum; extende ad dexteram & ad sinistram: fige, aulæis ne parcas. Ego tradidi te; & ego auxiliabor tibi. In parua ira percussi te; in sempiterna autem misericordia glorificabo te. Maior est mensura benignitatis, quàm mensura correctionis. Priora illa, propter flagitia: hæc, propter Trinitatem quæ adoratur. Illa, ob purificationem: hæc, ob gloriam meam, qui glorifico glorificantes me; & ad iram prouoco prouocantes me. Ecce hæc signata sunt apud me, atque hæc remunerationis inuiolabilis lex est. At tu parietes & tabulas crustasque artissime tenebas, & scite atque eleganter cælas tessellas, & longos cursus & ambitus, atque auro fulgebas & collucebas, illudque partim aquæ instar spargebas, partim quasi

Psal. 77. f.
Ps. 104. e.

Psal. 79. b.

Ezech. 37.

Psal. 85. f.
Eccli. 34.
a. 2.
Ps. 72. c. 20
Sap. 5. b. 20.
Zach. 11.
a. 2.

Psal. 9. e.
10.

Habac. 9.
b. 14.

Psal. 146.
a. 3.
Esa. 54. a.
a. 7. c. 57.
c. 17. c. 60
b. 10.

1. Reg. 2. a.
30.
Dant. 2. a.
c. 21. b. 4.

Cont. gen. tom. j.

G ij sam

11. Δὲ τῆς δόξα καλύψεως, ὁδοποιήσας τῷ λαῷ μου,
 12. καὶ τοὺς λίθους ἐκ τῆς ὁδοῦ ἀφαιρήσας· ἵνα μηδὲν
 ἢ σκῆλον, μηδὲ κώλυμα τῷ λαῷ τῆς θείας ὁδοῦ καὶ
 εἰσόδου, νῦν μὲν ὅτι πᾶς χειροποίητος, μικρὸν δὲ
 ὕστερον ὅτι πῶς αὖτε ἱεροσολήμ, καὶ πᾶς ἐκείνη ἀγία
 τῶν ἀγίων· ἡ πάλαι οὐδὲ τῆς ἐκπαύσεως κακοπα-
 θείας καὶ πνευματικῆς πῆρας καλῶς ὁδὸν οὐκ εἶ-
 13. ἴσεν καὶ ὑμεῖς κλητοὶ ἀγιοί, λαὸς ὁσίους, βα-
 14. σίλων ἱερὰ δώμα, χροῖστος κυρίου τὸ κράτιστον,
 δόξα πνεύματος ἁγίου ὁλῶ, δόξα πνεύματος ἁγίου
 πᾶσι οὐρανίου, δόξα ἐκείνου σιναΐος, διδρὸν πη-
 γῆν αἰάπωνμα. πύτυς δωροφοροῦμεν ὑμῖν, ὡ φί-
 15. λοι πεινέτες καὶ συμπεπνέτες, τύτους προσάγομεν,
 τύτους δεξιούμεε καὶ ἡμετέρους φίλους καὶ ξέ-
 16. ρους καὶ συνεκδημούς. πύτυς οὐδὲν καλῶς προ-
 σιγγαῖν εἶχομεν ὑμῖν, οὐδὲ λαμπεροί, ὡς εἶχο-
 17. μεν τὸ μέζον ὅτι ζήσαντες· ἵνα οἰδῇτε καὶ ξέτους
 ὅτι καὶ ἡμεῖς, καὶ οἱ ἐκείνους, ἀλλὰ πτωχοὺς μὲν,
 πολλοὺς δὲ πλουτίζοντες. ταῦτα, εἰ μὲν μικρὰ καὶ
 οὐδεὶς λόγου ἀξία, πῶς δὲ βούλομαι, τίνα πᾶς
 μέζον καὶ λόγου πλείονος· εἰ γὰρ τὸ πᾶν τῆς οἰκου-
 18. μένης ὁφθαλμοῦ, γῆς καὶ θαλάσσης ὅτι κράτιστον,
 19. ἡμῶς τι καὶ ἰσχυροῦς λήξεως οἶον σῶνδεσμον, εἰς τὸ
 πᾶν παρὰ χροῖν ἀπὸ παντὸς ἔχει, καὶ ὅτι ἀρχεπῆς
 ἡμῶν καὶ τοῦ τῆς πίστεως· εἰ τὸ πᾶν τῆς ἐκείνης
 καὶ ἀνέστη τῆς ὑμῶν λόγους, τῶν οὐ μετὰ τῶν
 καὶ ταῦτα, τῶν καὶ δόξας γλῶσσας, ἐ οὗτοι
 παρὰ χροῖν, χροῖ γὰρ ἄλλο τί φανήναι μέγα καὶ
 πᾶν ἔχει· εἰ δὲ τῶν ἐπισημασμένων καὶ ἡμῶν
 20. ὡς τι καὶ ἡμῖν τῆς ὅτι τύτους φιλοτιμίας, καὶ
 αὐτοὶ μετὰ τῆς ὁδοῦ οὐρανίου τύτους πνευμα-
 21. τικὰς ἀγαθὰς. ἀρετὴ κύκλῳ πῶς ὁφθαλμοῦ σου, καὶ
 22. ἴδε, πῶς ὁ τῶν ἡμῶν λόγων ἐξέτερος. ἴδε τὸν εἰσα-
 23. ρον τὸν πλάκων τῆς δόξης ἀπὸ τῶν μετὰ τῶν
 Εφραίμ, καὶ τὸν εἰσαρῶν τῆς ὑβρεως. ἴδε πρεσβυτέ-
 24. ρων πνεύματος, πᾶσι καὶ πνεύματι πνευματικῶν, ἀφαι-
 25. ρων ἀπὸ τῆς οὐρανίου τοῦ αὐτοῦ πᾶσι καὶ ἀπὸ τῆς
 26. οὐρανίου, λαοὺς φιλομαθῶν, ὅσον ἐκείνους
 27. οὐρανίου, ὅσον ἐκείνους, πᾶσι δὲ τῶν ὁμοτίμοις· καὶ
 28. αὐτῶν, ὅσον ἐκείνους, ὅσον ἐκείνους, ὅσον ἐκείνους,
 29. πᾶσι πνεύματι τῆς θείας· ὅσον ἐκείνους, ὅσον ἐκείνους,
 30. ἀρχομένοις, ἐκείνους πᾶσι καλῶς ἀρχομένοις·
 31. ὅσον ἐκείνους, ὅσον ἐκείνους, ὅσον ἐκείνους,
 32. καὶ πᾶσι λόγοις, πᾶσι τῶν πνεύματος, ἡμεῖς
 33. τὰ ἅλλα, πνευματικῶς ὑπὲρ πάντων· πᾶσι τῶν
 34. αὐτῶν ἡμῶν σύγκλητον· εἰς τὸ οὐ τὸ χροῖν εἰσελ-
 35. τὸ περὶ, ἀλλὰ τὸ ζωοποιῶν πνεύματι, ἀπὸς λο-
 36. γίοις ὡς ἀληθῶς, καὶ τὸ ὅτι λόγους θεοῦ πᾶσι
 37. καὶ γυναικῶν, ὅσον ὑπὸ ζῆλον, θεῶν μᾶλλον ἢ ἀπὸ
 38. πνεύματος ἡμῶν, ὅσον ἀζύγον καὶ ἐκείνους, θεῶν
 39. πᾶσι καλῶς ὁδοῦ, ὅσον ἐκείνους, ὅσον ἐκείνους,
 40. ὅτι γῆρας καλῶς ὁδοῦ, τὸ βιάζεται μῆκος ἀγα-
 41. θῶν, πῶς κρείττοσι τῶν ἐλπίδων ἀνακαταμένον.
 42. πύτυς εἰσαρῶν, ὁ λαλῶν, οὐ καὶ κύριον λαλῶν,
 43. λήσω

A docet:) Sternite viam populo meo, lapidesq. e via
 proijcite, ne quod offendiculum aut impedimen-
 tum existat, quod diuinum populi mei iter atque
 ingressum remoretur, nunc quidem ad manufacta
 templa, paulo post autem ad supernam Hierusa-
 lem, atque illa Sancta sanctorum, quæ ærumnarū
 huius vitæ, contentionsq. animi finem esse scio
 ijs, qui rectum iter tenent. Quo in numero vos
 quoque estis, vocati sancti, populus eximius, re-
 gale sacerdotium, funiculus Domini fortissimus,
 a gutta fluuius integer, a scintilla flamma subli-
 mis, & in cælum tendens, a sinapis grano arbor,
 auium requies. Hos vobis largimur, cari pastores
 & collegæ; hos offerimus; his amicos nostros &
 hospites, ac peregrinationis socios excipimus.
 His nihil pulchrius & illustrius habebamus, quod
 vobis offerremus, cum id quod in bonis nostris
 præstantissimum est, exquisiuissemus: vt intelliga-
 tis, nos, licet externos ac peregrinos, inopia ta-
 men minime laborare; verum pauperes quidem
 esse, sed multos locupletare. Quæ si parua, nulloq.
 in pretio habenda sunt, lubens sane audierim,
 quænam maiora sint, atque amplioris pretij. Ete-
 nim si ciuitatem orbis oculum, terra mariq. po-
 tentissimam, Orientalis atque Occidæ oræ ve-
 lut nodum & vinculum; ad quam extremi totius
 terræ fines concurrunt, & a qua, velut a commu-
 ni fidei emporio incipiunt; si hanc, inquam, ciui-
 tatē salutiter doctrina fulcisse ac firmasse haud
 magnum atque amplum censeretur, idq. cum
 tot linguis omni ex parte ageretur; quo tandem
 modo quidquam aliud magnum, ac studio dignū
 videri queat? Si autem præclarum ac laudabile,
 existimandum est (liceat mihi quoque per vos
 non nihil hoc nomine gloriari,) aliquam ipsi quo-
 que partem his quæ videtis, contulimus. Tolle per
 circuitum oculos tuos, & vide quisquis es qui do-
 cetrinæ nostræ censuram facis: vide textam hanc
 gloriæ coronam pro mercenarijs Ephraim, & co-
 1. Cor. 3. 6.
 2. Cor. 12.
 3. Cor. 12.
 4. Cor. 12.
 5. Cor. 12.
 6. Cor. 12.
 7. Cor. 12.
 8. Cor. 12.
 9. Cor. 12.
 10. Cor. 12.
 11. Cor. 12.
 12. Cor. 12.
 13. Cor. 12.
 14. Cor. 12.
 15. Cor. 12.
 16. Cor. 12.
 17. Cor. 12.
 18. Cor. 12.
 19. Cor. 12.
 20. Cor. 12.
 21. Cor. 12.
 22. Cor. 12.
 23. Cor. 12.
 24. Cor. 12.
 25. Cor. 12.
 26. Cor. 12.
 27. Cor. 12.
 28. Cor. 12.
 29. Cor. 12.
 30. Cor. 12.
 31. Cor. 12.
 32. Cor. 12.
 33. Cor. 12.
 34. Cor. 12.
 35. Cor. 12.
 36. Cor. 12.
 37. Cor. 12.
 38. Cor. 12.
 39. Cor. 12.
 40. Cor. 12.
 41. Cor. 12.
 42. Cor. 12.
 43. Cor. 12.
 44. Cor. 12.
 45. Cor. 12.
 46. Cor. 12.
 47. Cor. 12.
 48. Cor. 12.
 49. Cor. 12.
 50. Cor. 12.
 51. Cor. 12.
 52. Cor. 12.
 53. Cor. 12.
 54. Cor. 12.
 55. Cor. 12.
 56. Cor. 12.
 57. Cor. 12.
 58. Cor. 12.
 59. Cor. 12.
 60. Cor. 12.
 61. Cor. 12.
 62. Cor. 12.
 63. Cor. 12.
 64. Cor. 12.
 65. Cor. 12.
 66. Cor. 12.
 67. Cor. 12.
 68. Cor. 12.
 69. Cor. 12.
 70. Cor. 12.
 71. Cor. 12.
 72. Cor. 12.
 73. Cor. 12.
 74. Cor. 12.
 75. Cor. 12.
 76. Cor. 12.
 77. Cor. 12.
 78. Cor. 12.
 79. Cor. 12.
 80. Cor. 12.
 81. Cor. 12.
 82. Cor. 12.
 83. Cor. 12.
 84. Cor. 12.
 85. Cor. 12.
 86. Cor. 12.
 87. Cor. 12.
 88. Cor. 12.
 89. Cor. 12.
 90. Cor. 12.
 91. Cor. 12.
 92. Cor. 12.
 93. Cor. 12.
 94. Cor. 12.
 95. Cor. 12.
 96. Cor. 12.
 97. Cor. 12.
 98. Cor. 12.
 99. Cor. 12.
 100. Cor. 12.

1. Cor. 3. 6.
 2. Cor. 12.
 3. Cor. 12.
 4. Cor. 12.
 5. Cor. 12.
 6. Cor. 12.
 7. Cor. 12.
 8. Cor. 12.
 9. Cor. 12.
 10. Cor. 12.
 11. Cor. 12.
 12. Cor. 12.
 13. Cor. 12.
 14. Cor. 12.
 15. Cor. 12.
 16. Cor. 12.
 17. Cor. 12.
 18. Cor. 12.
 19. Cor. 12.
 20. Cor. 12.
 21. Cor. 12.
 22. Cor. 12.
 23. Cor. 12.
 24. Cor. 12.
 25. Cor. 12.
 26. Cor. 12.
 27. Cor. 12.
 28. Cor. 12.
 29. Cor. 12.
 30. Cor. 12.
 31. Cor. 12.
 32. Cor. 12.
 33. Cor. 12.
 34. Cor. 12.
 35. Cor. 12.
 36. Cor. 12.
 37. Cor. 12.
 38. Cor. 12.
 39. Cor. 12.
 40. Cor. 12.
 41. Cor. 12.
 42. Cor. 12.
 43. Cor. 12.
 44. Cor. 12.
 45. Cor. 12.
 46. Cor. 12.
 47. Cor. 12.
 48. Cor. 12.
 49. Cor. 12.
 50. Cor. 12.
 51. Cor. 12.
 52. Cor. 12.
 53. Cor. 12.
 54. Cor. 12.
 55. Cor. 12.
 56. Cor. 12.
 57. Cor. 12.
 58. Cor. 12.
 59. Cor. 12.
 60. Cor. 12.
 61. Cor. 12.
 62. Cor. 12.
 63. Cor. 12.
 64. Cor. 12.
 65. Cor. 12.
 66. Cor. 12.
 67. Cor. 12.
 68. Cor. 12.
 69. Cor. 12.
 70. Cor. 12.
 71. Cor. 12.
 72. Cor. 12.
 73. Cor. 12.
 74. Cor. 12.
 75. Cor. 12.
 76. Cor. 12.
 77. Cor. 12.
 78. Cor. 12.
 79. Cor. 12.
 80. Cor. 12.
 81. Cor. 12.
 82. Cor. 12.
 83. Cor. 12.
 84. Cor. 12.
 85. Cor. 12.
 86. Cor. 12.
 87. Cor. 12.
 88. Cor. 12.
 89. Cor. 12.
 90. Cor. 12.
 91. Cor. 12.
 92. Cor. 12.
 93. Cor. 12.
 94. Cor. 12.
 95. Cor. 12.
 96. Cor. 12.
 97. Cor. 12.
 98. Cor. 12.
 99. Cor. 12.
 100. Cor. 12.

1. Cor. 3. 6.
 2. Cor. 12.
 3. Cor. 12.
 4. Cor. 12.
 5. Cor. 12.
 6. Cor. 12.
 7. Cor. 12.
 8. Cor. 12.
 9. Cor. 12.
 10. Cor. 12.
 11. Cor. 12.
 12. Cor. 12.
 13. Cor. 12.
 14. Cor. 12.
 15. Cor. 12.
 16. Cor. 12.
 17. Cor. 12.
 18. Cor. 12.
 19. Cor. 12.
 20. Cor. 12.
 21. Cor. 12.
 22. Cor. 12.
 23. Cor. 12.
 24. Cor. 12.
 25. Cor. 12.
 26. Cor. 12.
 27. Cor. 12.
 28. Cor. 12.
 29. Cor. 12.
 30. Cor. 12.
 31. Cor. 12.
 32. Cor. 12.
 33. Cor. 12.
 34. Cor. 12.
 35. Cor. 12.
 36. Cor. 12.
 37. Cor. 12.
 38. Cor. 12.
 39. Cor. 12.
 40. Cor. 12.
 41. Cor. 12.
 42. Cor. 12.
 43. Cor. 12.
 44. Cor. 12.
 45. Cor. 12.
 46. Cor. 12.
 47. Cor. 12.
 48. Cor. 12.
 49. Cor. 12.
 50. Cor. 12.
 51. Cor. 12.
 52. Cor. 12.
 53. Cor. 12.
 54. Cor. 12.
 55. Cor. 12.
 56. Cor. 12.
 57. Cor. 12.
 58. Cor. 12.
 59. Cor. 12.
 60. Cor. 12.
 61. Cor. 12.
 62. Cor. 12.
 63. Cor. 12.
 64. Cor. 12.
 65. Cor. 12.
 66. Cor. 12.
 67. Cor. 12.
 68. Cor. 12.
 69. Cor. 12.
 70. Cor. 12.
 71. Cor. 12.
 72. Cor. 12.
 73. Cor. 12.
 74. Cor. 12.
 75. Cor. 12.
 76. Cor. 12.
 77. Cor. 12.
 78. Cor. 12.
 79. Cor. 12.
 80. Cor. 12.
 81. Cor. 12.
 82. Cor. 12.
 83. Cor. 12.
 84. Cor. 12.
 85. Cor. 12.
 86. Cor. 12.
 87. Cor. 12.
 88. Cor. 12.
 89. Cor. 12.
 90. Cor. 12.
 91. Cor. 12.
 92. Cor. 12.
 93. Cor. 12.
 94. Cor. 12.
 95. Cor. 12.
 96. Cor. 12.
 97. Cor. 12.
 98. Cor. 12.
 99. Cor. 12.
 100. Cor. 12.

1. Cor. 3. 6.
 2. Cor. 12.
 3. Cor. 12.
 4. Cor. 12.
 5. Cor. 12.
 6. Cor. 12.
 7. Cor. 12.
 8. Cor. 12.
 9. Cor. 12.
 10. Cor. 12.
 11. Cor. 12.
 12. Cor. 12.
 13. Cor. 12.
 14. Cor. 12.
 15. Cor. 12.
 16. Cor. 12.
 17. Cor. 12.
 18. Cor. 12.
 19. Cor. 12.
 20. Cor. 12.
 21. Cor. 12.
 22. Cor. 12.
 23. Cor. 12.
 24. Cor. 12.
 25. Cor. 12.
 26. Cor. 12.
 27. Cor. 12.
 28. Cor. 12.
 29. Cor. 12.
 30. Cor. 12.
 31. Cor. 12.
 32. Cor. 12.
 33. Cor. 12.
 34. Cor. 12.
 35. Cor. 12.
 36. Cor. 12.
 37. Cor. 12.
 38. Cor. 12.
 39. Cor. 12.
 40. Cor. 12.
 41. Cor. 12.
 42. Cor. 12.
 43. Cor. 12.
 44. Cor. 12.
 45. Cor. 12.
 46. Cor. 12.
 47. Cor. 12.
 48. Cor. 12.
 49. Cor. 12.
 50. Cor. 12.
 51. Cor. 12.
 52. Cor. 12.
 53. Cor. 12.
 54. Cor. 12.
 55. Cor. 12.
 56. Cor. 12.
 57. Cor. 12.
 58. Cor. 12.
 59. Cor. 12.
 60. Cor. 12.
 61. Cor. 12.
 62. Cor. 12.
 63. Cor. 12.
 64. Cor. 12.
 65. Cor. 12.
 66. Cor. 12.
 67. Cor. 12.
 68. Cor. 12.
 69. Cor. 12.
 70. Cor. 12.
 71. Cor. 12.
 72. Cor. 12.
 73. Cor. 12.
 74. Cor. 12.
 75. Cor. 12.
 76. Cor. 12.
 77. Cor. 12.
 78. Cor. 12.
 79. Cor. 12.
 80. Cor. 12.
 81. Cor. 12.
 82. Cor. 12.
 83. Cor. 12.
 84. Cor. 12.
 85. Cor. 12.
 86. Cor. 12.
 87. Cor. 12.
 88. Cor. 12.
 89. Cor. 12.
 90. Cor. 12.
 91. Cor. 12.
 92. Cor. 12.
 93. Cor. 12.
 94. Cor. 12.
 95. Cor. 12.
 96. Cor. 12.
 97. Cor. 12.
 98. Cor. 12.
 99. Cor. 12.
 100. Cor. 12.

Conc. gen. rom. j. G iij quar)

quar) non nihil ipse quoque adiumenti attuli. Horum quispiam, sermonum quoque nostrorum opus est, non eorum quos proiecimus, sed quos amore complexi sumus; nec meretriciorum (ut quidam nos proscindens dixit, homo & sermonibus & moribus meretricijs) verum admodum etiam grauium & pudicorum. Horum quispiam mei quoque spiritus foetus ac fructus est, quem admodum spiritus eos, qui animum a corpore abduxerunt, gignere consuevit. Huius rei non dubito, quin candidissimos & xquistissimos quosque vestrum testes habiturus sim, aut etiam omnes: quandoquidem omnes laborauimus. Ac nauatæ operæ merces, sola confessio est. non enim aliud quidquam querimus, aut quæsiuimus. Virtutem enim non mercenariam esse oportet, ut virtus maneat, nihil sibi præter bonum ipsum & honestum proponens. Vultis iuuenilius aliquid adijciamus? Videtis aduersarias linguas mitescentes, atque eos qui diuinitati bellum indixerunt, nihil iam turbatum nobis facessentes? Id quoque spiritus, id quoque agriculturæ nostræ est. Non enim imperite docemus, nec aduersarios contumelijs & conuicijs incessimus, quem admodum plerique faciunt, non cum sermone, sed cum loquente confligentes, ac rationum & argumentorum infirmitatem maledictis interdum obtegentes, non aliter ac sepias atramentum ante se vomere aiunt, ut piscatores effugiant, aut latendo aliquid ipsæ capiant. Verū nos pro Christo bellum gerere, hoc argumento planum facimus, quod secundum Christum, qui mitis ac

2. Cor. 11. 19. a.
1. Cor. 11. 2.

pacatus est, atque infirmitates nostras portauit, dimicamus. nec in veræ doctrinæ detrimentum paci studemus, non nihil de animorum contentione remittentes, ut facilitatis ac mansuetudinis famam colligamus (non enim quod bonum est, male aucupamur) & rursus pacem colimus, legitime pugnantes, atque intra limites nostros, spiritusque regulam nosmet continentes. Ac de his quidem ita sentio, cunctisque animarum dispensatoribus, rectæque doctrinæ arbitris legem statuo; ut nec per duritiam hominum animos exasperet, nec per submissionē elatos & insolentes efficiant; sed prudenter & consulte in fidei causa se gerant, nec in alterutro horum mediocritatem excedant. Sed iam fortasse operæpretium est ipsius quoque fidei doctrinam, quæcumque tandem illa apud nos est, cupientibus vobis indicare. nam & ipse per commemorationis assiduitatem sanctitate afficiat, & populus hic utilitatem consequetur, ex huiusmodi sermonibus, si qua alia in re, mirificam voluptatem capiens; & vos denique agnosceatis, an non frustra nobis inuideatur, dum ob veritatis manifestationem aliorum studia æquamus, aliorum etiam anteuerimus. Quemadmodum enim subterraneæ aquæ, partim in imo prorsus occultantur, partim in angustias redactæ ebulliunt, atque eruptionem iam iam quidem auribus pollicentur, ceterum adhuc morantur; partim denique in altum erumpunt: ad eundem modum, eorum qui de Deo philosophantur (ut eos qui omnino improbi ac perfidi sunt, missos faciam) alij abditam omnino atque occultam sibi ipsis pietatem habent: alij à partus doloribus non longe absunt; ij nimirum, qui impietatem quidem fugiunt, sed pietatem libero atque intrepido animo minime prædicant; siue consilio quo-

A λήσω δὲ ὅμως, καὶ γὰρ πᾶσι βαλλόμενον τίς ἀλέ-
κτουσι. τῦτοι γὰρ τίς, καὶ τῶν ἐμῶν λόγων ἔργον, οὐχ
οὐκ ἐρρίψαμεν, ἀλλ' οὐκ ἠγαπήσαμεν· οὐδὲ τῶν πε-
ρικῶν, ὡς τις ἔφη διασῶμεν ἡμᾶς, τῶν πικρῶν δὲ λο-
γον καὶ τρέπον, ἀλλὰ καὶ λίαν ζωφρόνων. τῦτοι γὰρ τίς
καὶ τὸ ἐμὸν πνέματις ἡγήματα καὶ κἀκεῖς, ὡς
ἡμεῖς οἶδα πνέματις τοῦ ἐκταπεινωμένου ζώματος.
μελετηρήσωσιν, ὅτι οἶδ' ὅτι, καὶ ὑμῶν οἱ ἀγνώμονες, ἡ
καὶ πάντες, ἐπὶ καὶ πάντες ἐγνωρήσαμεν, καὶ μι-
αθὸς ἡ ὁμολογία μόνῃ, οὐ γὰρ ἄλλοις ὁπλίζομεν ἢ
ἐζητήσαμεν. ἀμείδιος γὰρ ἡ ἀρετὴ, ἵνα καὶ ἀρετὴ
μείνῃ, πρὸς τὸ καλὸν μόνον βλέπουσα. βούλει δὲ
πρὸς ὧμεν πὶ καὶ νικητικώτερον; ὁρᾷ τις ἐκαστίας
γλώσσας ἡμερουμένας, καὶ τοὺς θιέστη πλεμου-
τας, ἡμῖν ἡσυχάζοντες; καὶ τὸ τὸ πνέματις,
καὶ τὸ τὴν ζωογίας τῆς ἡμετέρας. οὐ γὰρ ἀπα-
δάτως παιδάμεν, οὐδὲ τῆς ὑβρεὶς βάλλομεν,
ὅτι πρὸς πᾶσιν οἱ πολλοὶ, μὴ τῷ λόγῳ μαχομένοι,
τίς δὲ λέγουσι, καὶ τῶν ἀδελφῶν ἐπὶ τῶν λο-
γισμῶν τῆς ὑβρεὶς συγκαλύφοντες, ὡς πρὸς τῆς
σηπίας λόγος, ἐμῶν τὸ μέλας πρὸς ἑαυτῶν, ἵνα τοῦ
θιέδοντος διαφύγῃ, ἢ τῷ λαοῦ θιέδοντος
σιν. ἀλλὰ πὶ πρὸς Χριστὸν πλεμῶν δαίκεται ὅτι
τῷ μάχεσθαι καὶ Χριστὸν τὸν ἐκταπεινωμένον πὶ καὶ πρὸς
καὶ τῆς ἀδελφίας ἡμῶν βασιλεύοντα, οὐ πὶ ἐκταπεινω-
μεν, καὶ τὸ λόγον τῆς ἀληθείας ὑφίσταται πὶ, διὰ
δοξᾶν ὁπλίσκειας. οὐ γὰρ κακῶς τὸ καλὸν θιέδοντες,
καὶ ἐκταπεινωμένους ἐκταπεινωμένους μαχομένοι, καὶ εἰς τῶν
ἡμετέρων ὄρων καὶ κατόνων τὸ πνέματις. πρὸς μὲν
οὐκ πύτων οὐκ γινώσκω, καὶ νόμον τῆς πᾶσι
τῆς ψυχῶν οἰκονομίας, καὶ τὸ λόγον ἀμείδιος· μή
πὶ τῷ σκληρῷ τραχύειν, μή πὶ τῷ ὑπερβολικῷ
καταπύρειν, ἀλλ' ὁ λόγος εἶναι πρὸς τὸν λόγον.
D μὴ δὲ ἔπειτα πὶ μέτρον ὑπερβαίνοντες. δὲ δὲ ἴσως
πρὸς ὑμῖν, καὶ τὸν τῆς πίστεως αὐτῆς ὁπλίσκειας
ἀπὸ λόγον, ἢ τίς πρὸς ἡμᾶς ἐγὼ πὶ γὰρ
ἀγνοῶ τὴν πρὸς συνεχῆ τῆς μνήμης, ὅτι λαὸς
οὐκ ἐκταπεινωμένους, χαίρειν, ὡς πρὸς ἀλλὰ ἵνα, τίς τριούτοις
λόγους, καὶ ὑμῖς ὁπλίσκειας, εἰ μὴ μάττω φη-
κούμεθα, τῇ φανερώσει τῆς ἀληθείας, τίς μὲν ἀμύ-
λωμεν, τὸς δὲ φηνοίτες. ὡς πρὸς τῶν βρυ-
χίων ὑδάτων, πὶ μὲν ἐν βάθῃ κρύπτεται πρὸς τὸν
πὶ δὲ πεφλάζει σινοχωρούμενα, καὶ τῶν ἐκταπεινω-
E ὑπερβαίνοντων μὲν τῆς ἀρετῆς, μέλας δὲ ἐπὶ, πὶ δὲ
αὐτῶν οὐκ ἐπὶ τῷ φιλοσοφώτων πρὸς θιέδον,
ἵνα μὴ λέγω τοῦς πρὸς ἀγνοῶντας, οἱ μὲν πρὸς
τῇ κρύψει καὶ λαοῦ πρὸς ἔχουσιν ἐπὶ ἑαυτοῖς τῶν ἀ-
σέβων, οἱ δὲ τὸ ἀσέβων ἐγὼ πὶ μὲν ἀσέβων φη-
νοίτες, πὶ δὲ ἀσέβων οὐ πρὸς ἀρετῆς, εἰ πὶ οἰκονομίας
ἵνα

ὡς χρώμενοι πρὸς τὸν λόγον, ἢ τὰ θαλίαι πρὸς πρὸς
καταδύουσι. ἀλλὰ τὴν μὲν ἀφροσύνην ὑμῶν οὐκ
ὡς φασί, τὸν λαὸν δὲ οὐκ ὑγιαίνουσιν, ὥστε ἰα-
τῶν, οὐκ ἄλλων προσημασίαι ἐχρηματούμενοι· οἱ δὲ
καὶ δημοσιόμοι τὸν ἡγεμόνα, οὐ γινώσκοντες τὴν ὁδὸν
τῆς σωτηρίας, οὐδὲ τὸ μένος τῶν ἐκείνων ἐπιτελείων νο-
μιζόντες, εἰ μὴ καὶ ἄλλοις τὸ καλὸν ὑπερβλύσῃ,
μεθ' ὧν ἐγὼ ἐπιβόημι, ἢ εἰ πινὲς μετ' ἡμῶν τὴν κα-
λὴν πλάνην τλῶντες, ὁμολογῶν τὴν ἀσέβειαν. ἐν
μὲν οὖν, καὶ σωτῆρος πρὸς ἡμᾶς πρὸ καθ' ἡμᾶς
λόγου, καὶ οἷον ἐπὶ λογαφία περὶ πάντων γινώσκοντες, ὁ
λαὸς οὐ πρὸς, γνήσιος ὡς τῆς τριάδος προσκυνητῆς, ὡς
ἡμεῖς οὐκ ἔχοντες ἀλλοτρίαν τῆς ζωῆς πάντες, ἢ π
τῶν τριῶν ἐν ἀφροσύνῃ τῆς ἡσυχίας· σύμφρονες,
ὁμολογῶντες, ἐν λόγῳ, πρὸς τὴν ἀλήθειαν, καὶ πρὸς
ἡμᾶς, καὶ τὴν τριάδα κρατούμενοι· πρὸς τὴν καθ' ἡ-
μᾶς, ἐν ἐπίστασι σωτῆρος, ἀνδρῶν, καὶ ἀρχῆς, καὶ
τῆς μὲν τῆς ἀρχῆς, εἰς θεός. οὐ πρὸς ἀνδρῶν τὸ ἀνδρ-
χον φύσις, ἢ τὸ ἀνθρώπινον. οὐδεμία γὰρ φύσις, ὅτι μὴ
τῶν ἐστίν, ἀλλ' ὅτι, τῶν ἐστίν. ἢ πρὸς ὅτις θεοὶ, οὐκ πρὸς μὴ
ὄντος ἀνδρῶν. οὐ πρὸς ἢ ἀρχὴ τῆς ἀρχῆς εἶναι, ὅτι ἀ-
ρχῆς διήρξατο. οὐ γὰρ φύσις αὐτῶν ἢ ἀρχῆς, ὡς πρὸς
οὐκ ἐκείνῳ τὸ ἀνδρῶν. πρὸς γὰρ τὴν φύσιν, οὐ πρὸς
φύσιν, καὶ τὸ μὲν πρὸς ἀνδρῶν καὶ τῆς ἀρχῆς, οὐκ
ἀλλο πρὸς, ἢ ὅτις ἐκείνῳ. ἀνομιὰ δὲ, τῶν μὲν ἀνδρῶν,
παιτῆρ, τῶν δὲ ἀρχῆς, ὅτις, τῶν δὲ μὲν τῆς ἀρχῆς,
παιτῆρ ἀνδρῶν. φύσις δὲ πῶς τρεῖς μία, θεός, ἐν ὧς
δὲ, ὁ πατὴρ, ἐξ οὗ καὶ πρὸς ὃν ἀναστῆται τὰ ἔξῃς, οὐκ
ὡς συναλφιστάται, ἀλλ' ὡς ἐκείνῳ μὴ τῆς χροῦ διεί-
ροντες, μὴ πρὸς ἡλικίας, μὴ πρὸς δυνάμειν· πάντα γὰρ
ἡμᾶς πολλὰ εἶναι πεπλημένον, αὐτῶν τὴν ἐκείνῳ πρὸς
ἐαυτῶν, καὶ πρὸς τὸ ἐπὶ τῶν ἐκείνῳ. οἷς δὲ ἀπλῆ
ἢ φύσις, καὶ τὸ εἶναι πάντων, πῶς καὶ τὸ ἐν κύρῳ.
πῶς μὲν οὖν φιλονεικῶντες ὅτι ἡμεῖς μετὰ καλῶς πρὸ
λόγου, καὶ ἀποσιμῶντες, χαίρουσιν ἐκείνῳ· οὐ πρὸς
ἐνὶ ἀσέβειαν οὐκ ἔχοντες τῶν τριῶν, καὶ σωτῆρος κακῆς
τὴν διαίρεσιν λύοντες· οὐ πρὸς τρεῖς ἀρνησίντες
τῶν πρὸς ἐνός, καὶ πρὸς ἀνδρῶν τὸ ἐν ἀναστῆναι,
οὐ γὰρ κακῶ κακῶν ἀλλοτρίαν τὴν ζητούμενον, ἀλλὰ
τὸ καλὸν τὸ μὴ ἀμαρτῆν. ὡς πάντα γὰρ πρὸς
ἡμεῖς πᾶν, κακῶς τὰ ἡμεῖς ἐκείνῳ. αὐτοὶ δὲ τὴν μίσλιν βασιζόντες καὶ βασιλικῶν,
ἐν ᾧ καὶ τὸ τῶν ἀνδρῶν εἶναι, ὡς δεκτὴ τῶν πάντων
ἐκείνῳ, πρὸς οὐκ ἐκείνῳ καὶ πρὸς καὶ πρὸς καὶ πρὸς
ἀνδρῶν, ὁμολογῶντες καὶ ὁμολογῶντες, ἐν οἷς καὶ τὸ βά-
σις, τὴν πλάνην ἐκείνῳ, ἐν τῇ ὁμολογίᾳ καὶ πρὸς
μασίν, οἷς οὐκ ἔχοντες, ἀρνησίντες ὃν ἀνδρῶν, καὶ ὁμολο-
γῶντες θεοῦ, καὶ οὕτως καταρτίζομεν· τὸ μὲν
ἐν, τῇ οὐσίᾳ γινώσκοντες, καὶ τῇ ἀμελείᾳ τῆς προ-
σκυώσεως, πρὸς δὲ τῆς τῆς ὑποστάσεως ἐπὶ οὐκ

πρὸ-

glorie. In quibus & baptismus suā perfectionē habet, tam in nominibus, quā in rebus (scis hec, quisquis
eo initiatus es) quippe qui impietatis abiuratio, & diuinitatis confessio sit: atque ita perficimur, vnum
quidē quo ad essentiam, ac diuisionis omnis expertē adorationem, credētes; tria autem quantum ad hy-

A dam ac dispensatione in fidei doctrina vtentes;
sive ob metum atque ignauiam eo confugientes;
verum & mente quidem & sententia sani sunt, vt
affirmant, ceterum plebis sanitati minime con-
sulunt; perinde atque ipsi sese, non item alios suz
curz ac fidei commissos habeant: alij vero the-
saurum quoque in medium proferunt, pietatis
fortum, parturientium instar retinere nequeun-
tes, nec quod soli ipsi salutem consequantur, salu-
tem existimātes, nisi in alios quoque bonum hoc
redundet. Quo in numero vtinam ipse collocet,
ac si qui mecum laudabili audacia præditi, piā
doctrinam profiteri non verentur. Atque vnum
B quidem, idq. breue, doctrinæ nostræ argumētum,
ac velut in columna insculptum, omnibusq. no-
tum, est hic populus, adeo verus ac sincerus Tri-
nitatis adorator, vt ab hac potius vita diuelli se
passurus sit, quā vt trium aliquid à diuinitate
disiungat: eadem omnes fidei sententia præditi,
eodem zelo flagrant, vna & eadem fidei doctri-
na & inter se, & nobiscum, & cum Trinitate con-
iuncti atque connexi. Vt autem breui singula
percurrā, quod principij expertus est, & principiu;
& id quod cum principio est, vnus est Deus. Nec
C vero principio carere, eius quod principio ca-
ret, natura est; aut etiam ingenitum esse (nullius
enim rei natura ex eo declaratur, quod dica-
mus quid non sit, sed quid sit, est enim eius, quod
est, positio; non autem eius, quod non est, subla-
tio:) nec principium eo quod principium est, ab
eo quod principio caret, dirimitur. non enim
principium ipsi natura est, quemadmodum nec
illi quod principij expertus sit. circa naturam enim
hæc considerantur, non autem natura ipsa sunt.
Eodem modo id quod cum principij experte, &
cum principio est, nihil omnino est aliud, quā
quod illa. Nomen autem principij experti, Pater;
D principio, Filius; ei autem, quod cum principio
est, Spiritus sanctus. vna autem his tribus natu-
ra est, Deus. Vnio vero est Pater, ex quo, & ad
quem ea quæ deinceps sequuntur, referuntur: nō
vt confundantur ac permisceantur, sed vt coha-
reant; nimirum nec tempore ea scernente atque
distinggente, nec voluntate, nec potentia. hæc
enim vt nos multa simus effecerunt, singulis nepe
& secum & cum alijs dissidentibus. At quibus &
simplex natura, & eadem essentia est, his proprie
vt vnum dicantur conuenit. Ac contentiosas
quidem & pertinaces fidei in alterutram partem
deflexiones & compensationes valere sinamus,
nec per vnum, Sabellij more, tria conuellent, &
per nefariā contractionem, distinctionem tollen-
tes; nec rursus per tria, Arii instar, vnū oppugnan-
tes, ac per improbam diuisionem, vnum euerten-
tes. Neque enim id à nobis queritur, vt malum
malo permutemus, sed vt à bono minime aberre-
mus. Nam profecto diaboli ludi hæc sunt, perni-
ciose res nostras ponderantis. Nos vero media &
regia via incedentes, in qua virtutes quoque, vt

Ecclesi. 17.
b. 12.

Arist. lib.
2. Eth. c. 6.

Matth. 28.
c. 19.

postases, siue personas, ut nonnulli malunt. Desinant enim qui de his inter se contendunt, ineptire: perinde ac si fidei nostræ pietas in nominibus, non in rebus consistat. Quid enim dicitis, qui tres hypostases asseritis? An hoc eo dicitis, quod tres essentias existimetis? Non est apud me dubium, quin aduersus eos qui ita existimant, ingentem clamorem excitaturi sitis. Vnam enim & eandem horum trium essentiam profiteamini. Quid vos, qui personas dicitis, num vnum velut quiddam compositum animo fingitis, ac tres facies, aut humanam omnino formam habens? Absit: ipsi quoque inelamabitis, Ne faciem quidem Dei, quæcumque tandem illa est, vnumquam ille videat qui ita sentit. Quid igitur, ut interrogare pergam, vobis hypostases volunt, aut vobis personæ? Nimirum tria esse, quæ distinguantur, non naturis, sed proprietatibus. Optime. An fieri potest, ut quidam magis inter se concordent, atque idem dicant, quàm cum ita sentiunt, tametsi alioqui syllabis discrepent? Videte qualem vobis pacificatorem me præbeam, & littera ad mentem traducens; quemadmodum si quis vetus Testamentum & nouum componat & conciliet. Sed eò, vnde digressi sumus, redeundum est. Ingenitus quidem, & genitus, & procedens, dicantur sane & intelligantur, si cui nomina fingere libeat. non enim verebimur, nec ea quæ corpore carent, corporeo modo intelligantur; quemadmodum ijs placet, qui deitati calumniam inferunt. At creatura, Dei quidem dicatur (nam id quoque nobis amplum & honorificum est) Deus autem nequaquam. Alioqui tum Deum creaturam esse admittam, cum ipse quoque proprie Deus fuero. Sic enim res se habet: Si Deus est, creatura non est. creatura enim nobiscum est, qui dii non sumus. Si autem creatura est, vtrique Deus non est. temporis enim ratione ortum habuit. quod autem ortum habuit, aliquando non erat. Quod vero eiusmodi est, ut non fuisse, eo antiquius sit; hoc certe proprie non est. Quod autem proprie non est, quo tandem modo Deus esse queat? Ergo nec quidquam horum trium creatura est, nec (quod eo esset deterius) propter me creatum est. alioqui non modo creatura esset, sed etiam nobis abiectior atque contemptior. Nam si ego ad Dei gloriam conditus sum, hoc autem propter me; forceps vtrique propter curram efficitur, aut serra propter ianuam: sequitur profecto, ut causæ respectu sim superior. Quanto enim Deus rebus creatis est sublimior, tanto id quod mea causa creatum est, me, qui propter Deum effectus sum, vilius atque ignobilius est. Aduersus hæc Moabitæ quidem & Ammonitæ nec aditus ad Ecclesiam Dei pateat, hoc est, dialecticis & male curiosis sermonibus, qui Dei generationem ac processionem, quæ nullis verbis explicari potest, inquirentes, aduersus diuinitatem temere insurgunt: perinde scilicet ac si ea, quæ vim omnem & facultatem verborum superant, ab ipsis solis percipi posse oporteat; vel omnino percipi non posse, quia ipsi ea intellectu assequi nequeant. Nos autem Scripturæ diuinæ vestigijs hærentes, atque offendicula ea, quæ cæcutientibus molestia exhibent, submouētes, salutem retinebimus, priusq. in omnē audaciam prorumpemus, quàm ut aduersus Deum temere atque arroganter aliquid aggrediamur. Et quidem Scripturæ testimonia alijs relinquemus, cum à multis iam sæpe litteris mada-

Deut. 29.
a. 1.

A **ποσώπεις, ὅ,τοι φίλον. μηδὲ γὰρ οἱ περὶ πῶτα ζομοχουῶντες ἀχρημονέτωσαν, ὡς περ ἐν ὀνόμασι καίμειν τῆς ἀσεβείας, ἀλλ' οἱ ἐν πράγμασι πὶ γὰρ Παπ, οἱ τὴς τρεῖς ὑποστάσεις εἰσφέροντες; μὴ τρεῖς οὐσίας ὑπολαμβάνοντες, ποῦτε λέγει; μέγα δὲ οἶδ', ὅτι βιάσεται καὶ τῶν οὕτως ὑπερηφάνων· μίαν γὰρ καὶ τὴν αὐτὴν τῶν τρεῶν δογματίζει. πὶ δα, οἱ τὰ πρὸς ὡπα, μὴ ἐν, οἷον πὶ συνήθειν, ἀναπλάσσει, καὶ τρεῖς ὡπα, ἢ ἀνθρωπώμορφον ὅλως; ἀπαγα· καὶ ὑμεῖς ἀντιβιάσεται. μηδὲ πρὸς ὡπα, ὅ, πὶ πὶ ἐστὶν ἰδοὶ θεοῦ, ὅς οὕτως ἔχει. πὶ οὐ γὰρ ὑμῖν αἱ ὑποστάσεις βούλονται, ἢ ὑμῖν τὰ πρὸς ὡπα; περὶ τρεῶν καὶ γὰρ τὸ τρεῖς εἶναι τὰ διαφερόμενα, οὐ φύασιν, ἀλλ' ἰδιότησιν. ὑπερέδωκε. πῶς αὖ ἵνες συμφωνοῖεν μάλλον, καὶ τὸ αὐτὸ λέγειεν, ἢ οὕτως ἔχοντες, καὶ τῆς συλλαβῆς διὰ φέρωσιν; ὅσα πὶ οἷος ἐγὼ διὰ λακτὴς ὑμῖν πρὸς τὴν νοῦν ἄγων ἀπὸ τοῦ χράματος, ὡς περ τὴν παλαιὰν καὶ τὴν νῦν; ἀλλ' ἐπαντίτοι μοι πάλιν πρὸς τὸν αὐτὸν λόγον. τὸ μὲν οὐ γὰρ ἡγήσεται, καὶ τὸ ἡγήσεται, καὶ τὸ ἐκπεράσεται, λεγέσθω πὶ καὶ νοέσθω, ἢ τῇ φίλον, δημιεργεῖν ὀνόμαζα. οὐ γὰρ δέησμεν, μὴ πὶ τοῦτο ζωματικῶς τὰ ἀσώματα. ὅπερ δοκῇ τῆς ἱπηρεασίας τῆς θεότητος. κτίσμα δὲ, θεοῦ μὲν λεγέσθω, μέγα γὰρ ἡμῖν καὶ ποῦτε, ἵος δὲ μηδαμῶς, ἢ πὶ δεξομα κτίσμα εἶναι θεοῦ, ὅταν καὶ γὰρ ἡρώμα κυρίως ἵος. ἔχει γὰρ οὕτως· εἰ μὲν ἵος, οὐ κτίσμα. μετ' ἡμῶν γὰρ τὸ κτίσμα, τῶν οὐ θῶν· οἱ κτίσμα δὲ, οὐ ἵος. ἤρξατο γὰρ χρονικῶς. ὁ δὲ ἤρξατο, ἢ ὅτι οἱ καὶ ἢ. οὐ δὲ περισβύτην τὸ οἱ καὶ, τοῦτο οὐ κυρίως ὄν. πὶ δὲ μὴ κυρίως ὄν, πῶς ἵος; οὐ πὶ οὐ κτίσμα τῶν τρεῶν, οὐδὲ ἐν. οὐ πὶ ὅ, πῶς χῆρον, δὲ ἐμὲ ἡρώμενον· ἵνα μὴ κτίσμα. ἢ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἡμῶν ἀπρόπρον. εἰ γὰρ ἐγὼ μὲν οἱς δόξαν θεοῦ, ποῦτε δὲ ἐμὲ, ἢ πρὸς ἡμῶν διὰ τὴν ἀμαζαν, ἢ ὅτι πρὶν διὰ τὴν δύσαν, νικῶ τῇ ἀγία. ὅσα γὰρ κτισμάτων ἵος ὑψηλότερος, τοῦτο πὶ διὰ θεοῦ ὑποστάντες ἐμοῦ, πὶ δὲ ἐμὲ ἡρώμενον, ἀπρόπρον. πρὸς ταῦτα μοαβίτης μὲν καὶ ἀμμωνίτης, μηδὲ εἰσπητὴν οἱς ἐκκλησίαν ἐστὶν θεοῦ, λόγως διὰ λεκτικῶς πὶ καὶ κακοπράγμοσι· οἱ ἡγήσονται θεοῦ πολυπραγμονουῶντες, καὶ πρὸς ὅσον ἀρρήτων, καπιξάνισται πὶ τολμηρῶς θεότητος· ὡς δέον, ἢ ἐφικτῶ μόνους εἶναι τὰ ὑπὲρ λόγον, ἢ μηδὲ εἶναι, ὅτι μὴ αὐτὶ κατὰ λαίφασιν. ἡμεῖς δὲ τῆς θείας χρεαφῆς ἐπίμεινοι, καὶ τὰ ἐγκείμενα σῶλα τῆς τυφλώσεως λύοντες, τὴν ζωτικῆς ἐξόμεθα, πᾶν τὸ λῶντες πρόπρον, ἢ καὶ θεοῦ πὶ νῆαν δέσσει. τῆς μὲν δὲ ἡμετέρας, ἀλλοις περὶ ἡμῶν· πολλοῖς πὶ λογοζαφθεῖσας ἢ δὴ πολλὰς, καὶ ἡμῖν οὐ περὶ ἡμῶν, καὶ ἡμῶν**

λίαν

λίαν αἰχρὸν ἐμοὶ γού, νῦν πὲς πίστεως συλλέγει τῶν
 πάλαι πιστούμενων. τίς γὰρ οὐκ ἀρίστη, διδάσκει
 πῶς πρὸν, εἴπε μανθάνειν, μὴ ὅτι τὰ θεία καὶ τηλι-
 καῦτα τὸ μέγεθος, ἀλλ' οὐδὲ ἄλλοι τῶν μικρῶν καὶ
 πρὸ μηδενὸς ἀξίων. καὶ τὰ οὐκ τῶν χαρῶν πρὸ-
 σκόμματα λύει καὶ ἀφαιρουῖν, οὐ πρὸ παρόντος
 καιροῦ· ἀλλ' ὅτι πλεονέκτης καὶ μέζωνος, ἢ καὶ
 τῶν παροῦσαν ὁρμῶν τῆς ὑποθέσεως. ὁ δὲ οὗτος λόγος
 ἡμῶν, ὡς ἐκ κεφαλῆς περὶ λαβῆν, ἐστὶν οὗτος· καὶ
 πῶς διήλθον, οὐχ ἵνα ἀγωνίσωμαι πρὸς τοὺς ἀντι-
 θήτους· πολλὰ γὰρ ἡδὴ διηγωνισάμεθα, καὶ καὶ με-
 τρώμεν, ἀλλ' ἵνα ὑμῖν ἐπιδείξω τὴν χαρακτῆρα τῶν
 ἐμῶν διδασμάτων, καὶ μὴ τῶν ὑμετέρων ἰσχυ-
 ραίνω, καὶ τῶν αὐτῶν καὶ ὑπὲρ τῶν αὐτῶν ἰσχυ-
 ρεύω. οὗτος ὑμῖν, ὦ ἄνδρες, ὁ τῆς ἐμῆς διδασκαλίας
 παρουσίας. καὶ μὲν ἐπαρνεῖται ἔχων, τῷ θεῷ χάρις
 καὶ ὑμῖν τὴν καλεῖσθαι· καὶ οὐδὲ τῆς ἐλπίδος ἐνδεί-
 κτειν, καὶ οὕτω χάρις οὐ γὰρ πάντα ψεκτῶς, εὐοί-
 δα, καὶ ὑμῖν οὐκ ἀπιστῶ λέγουσι. μὴ τι τὸν λαὸν
 τῶν ἐκκλησιαστικῶν; μὴ τι τῶν ἡμετέρων ἰσχυ-
 ροῦμαι, ὁ πρὸς πολλοὺς ὁρῶ πύχοντες; μὴ τι
 τῶν ἐκκλησιαστικῶν παρελυσάμεν; ἀλλ' οὐ μὲν ἴσως,
 οἷς ἐρημῶν ἡμᾶς φησὶν νομίζουσιν, τὴν ἡμετέραν
 αὐτοῦσιν λόγον· ὑμᾶς δὲ οὐδὲν, ὅσα ἐμαυτῶν
 „ σπουδάζω· οὐ βοῶν ὑμῶν ἡλῆφα, φησὶ Σαμουὴλ
 ὁ μέγας, πρὸς τὸν Ἰσραὴλ ὑπὲρ τοῦ βασιλείου
 ἀφαιρουμένου· οὐ ψυχῶν ὑμῶν ἐξίλασμα, μάρτυς
 κύριος ἐν ὑμῖν, οὐ τὸ, καὶ τὸ, πλεονάζον, ἵνα
 μὴ αὐτὸς ἀπαρῇ μῶν καὶ ἐκαστὸν ἀλλὰ καὶ πρὸς
 καὶ ἀκίβδηλον τῶν ἱερωνόων ἐφύλαξα. καὶ οὐδὲ
 διωκτικῶν ἡγάπησα, ἢ φροῦν ὑψῆσαι, ἢ βασιλείων
 πατρὶν αὐλας, μηδὲ ἄλλο τι λαμβάνειν ἐχοίμι, ἢ ῥή-
 ψαμι κεκτημένος. πῶς ἐστὶν, ὁ φημι; οὐ γὰρ ἀμεί-
 νος ἐγὼ τῆς ἀρετῆς ἐργασίας, οὐδ' αἰς πᾶσι τὴν ἀρε-
 τῆς ἀφικνέμεν. δὲ μοι τῶν πόνων μισθόν. πῶς
 τῶν; οὐχ ὅτι αὐτὸς ὑπολάβοιεν τῶν πόνων ῥα-
 θίαν, ἀλλ' ὅτι ἐμοὶ ζητῶν ἀσφαλές. ἀναπαύσασθαι τῶν
 μακρῶν πόνων ἡμᾶς, αἰδέομαι τὴν πολλὰν πᾶν τῶν,
 ἡμῶν τῶν ξενιτίων· ἄλλοι αὐτοῦσιν αἰσθάνονται, τὸν
 ὑπὲρ ὑμῶν διακείμενον, ὅστις καὶ πρὸς χεῖρας, ὅς
 τις φωνῶν οὐκ ἀπώτερος, ὅστις ἰκανὸς τὸ πᾶν
 ὑμῖν χερσὶν εἶναι, καὶ πρὸς ἀφαιρῆναι τὰς ἐκκλησια-
 στικὰς φροντίδας· ἐπεὶ δὲ πύτων μάλιστα νῦν ὁ και-
 ρός· ἐμοὶ δὲ ὁρᾷτε, καὶ τὸ σῶμα ὡς ἔχει τὸ πᾶν, καὶ
 χρόνῳ καὶ νόσῳ καὶ πένθῳ δαπανηθῆναι. τί δὲ γέροντος
 ὑμῖν δεῖν καὶ αἰσθάνομαι; καὶ καθ' ἐκείνῳ, ὡς ἐπὶ τῶν,
 ἀποφύγετον τῶν ἡμερῶν, οὐ τῷ σῶματι μόνον,
 ἀλλὰ καὶ τῆς φροντίδος; ὅς μοι καὶ πᾶν ὑμῖν
 ἀγαλίστως. μὴ ἀπιστήσῃτε φωνῇ διδασκαλίας· καὶ
 γὰρ οὐδὲ ἡπιστάσθαι πᾶσι. κέκμηκα, τῶν ὑποκρίσεων
 ὁ γὰρ καλούμενος, κέκμηκα καὶ λόγῳ καὶ φρονίῳ μα-
 χόμενος,

vix hæc quoque ad vos loquor. Ne magistri voci fidem denegetis: neque enim umquam denegastis. Lassus sum, dum mihi toties mansuetudo crimini vertitur. Lassus sum, dum & cum sermone atque in-
 uidia,

ta, tum etiam a nobis haud perfunctorie & negli-
 genter. Ac simul, mea quidem sententia, turpe ad-
 modum fuerit, nunc earum rerum confirmatio-
 nes colligere, quæ iam pridem persuasissimæ sunt.
 Neque enim optimus ordo est, prius docere, ac
 postea discere, non dicam diuina, & usque adeo
 magna & sublimia, sed ne aliud quidem quidquā
 paruum & contemnendum. Atque offendicula è
 Scripturis obiecta solvere & explicare non est
 præsentis temporis, sed maioris & perfectioris
 studij atque operæ, quàm pro præsentis instituto.
 Ac fidei quidem nostræ doctrina, vt summatim
 complectar, talis est. Atque etiam hæc ipsa non
 eo commemoravi, vt cum aduersarijs confingerē
 (iam enim sæpe confliximus, etsi leuiter, ac mi-
 nus perfecte) verum vt doctrinæ meæ formam vo-
 bis ostenderem, an non vestrorum dogmatū pro-
 pugnator ego sim, atque aduersus eisdem, & pro
 iisdem in acie stem. Habetis, ὦ viri, nostri in hanc
 urbem aduentus apologiam; quæ si laudem me-
 reatur, Deo & vobis, quorum accitu huc veni, gra-
 tiam habeo: sin autem spei vestræ minus respon-
 di, sic quoque gratiam habeo. Non enim omnino
 vituperanda est, vt mihi persuadeo; ac vobis id
 affirmantibus fidem haud abrogo. Numquid po-
 pulum hunc per avaritiam circumuenimus? Num
 quid priuatis vtilitatibus consulimus, quemad-
 modum multos facere video? Numquid Eccle-
 siam molestia affecimus? Alios quidem fortasse,
 quibus, cum se quasi desertæ causæ, victoriam ad-
 uersum nos obtinuisse arbitrarentur, sermonem
 nostrum opposuimus: at vos nihil profecto, quan-
 tum quidem mihi conscius sum. Non bouem ve-
 strum accepi, ait magnus Samuel, cum Israele
 propter Regem contendens; non animarum ve-
 strarum piaculum (testis inter vos Deus) non
 hoc, atque aliud, plura commemorans (ne singu-
 lis enumerandis longius orationem producam)
 sed purum, minimeq. adulterinum sacerdotium
 custodiui. Quod si principatus, aut sublimium
 thronorum studio ductus sum, aut Imperatorum
 aulas calcare appetij, numquam aliud quidquam
 splendoris consequi mihi contingat: aut si conse-
 cutus fuero, statim illud proijciam, atque amit-
 tam. Quid igitur est, quod dico? Non enim in
 eum virtutis gradum perueni, vt virtutem
 absque mercede colam. Laborum præmium mihi
 date. Quod tandem? Non quod nonnulli fortasse
 ex ijs, qui ad quidvis suspicandum facile adducun-
 tur, existimarint; sed quod mihi tuto postulare li-
 cet. Diuturnis laboribus nos leuate, ac recreate,
 Moueat vos hæc canicies, sit apud vos honori no-
 stra peregrinatio. Alium subrogate, qui pro vo-
 bis vexetur, qui puris sit manibus, qui voce non
 inerudita, qui omnibus in rebus vobis obsequi,
 curasq. ecclesiasticas simul perferre possit: quan-
 doquidem tales præsertim hoc tempus flagitat.
 At mihi cernitis quomodo corpus etiam hoc se
 habeat, nimirum & tempore, & morbo, & labore
 confectum. Quid vobis timido & ignauo sene
 opus est, atque in dies singulos, vt ita loquar, non
 corpore tantum, sed etiam curis moriente? qui

1. Reg. 18.
 4.3.

uidia, & cum hostibus, & cum nostris pugno. Illi pectora feriunt, & minus quod cupiunt assequuntur: nam qui apertas inimicitias gerit, facile capere potest; hi autem terga observant, & magis molesti sunt. nam qui minime suspectus est, lethalius vulnus infert. Quod si etiam naucerus, & quidem peritissimus essem, atque hinc effusum mare in nos sauiret, ac circum nauem aestuaret; hinc graui seditione vectores laborarent, atque alij de alia re contenderent, ac sibi ipsis mutuo & fluctibus obstreperant; quamdiu tandem ipse oblectari possem ad gubernacula sedens, ut simul & cum mari & cum vectoribus pugnarem, atque ex duplici tempestate nauem sine periculo eriperem? Quibus etenim omni ratione connitentibus & adiuuantibus, salutem tamen consequi difficile esset; iisdem inter se dissidentibus & confligentibus, qui tandem fieri posset, ut nauis pessum non iret? Quid alia commemorare attinet? Quo tandem modo sacrum hoc bellum feram? (dicatur enim etiam quoddam bellum sacrum, quemadmodum & barbaricum) quomodo hos aduersis thronis insidentes, atque aduersas in pascendo grege partes fouentes connectam, atque in vnum adducam, populumque simul cum ipsis abruptum, studiisque contrariis distractum (quemadmodum in his hiatibus, qui ex terrae motibus accidunt, vicinæ propinque partes simul moveri solent; aut in pestiferis morbis famuli ac domestici simul abripiuntur, morbo nimirum ab alijs ad alios facile dimanante) nec populum solum, sed etiam orbis terræ segmenta eodem cum dissidentibus affectu commota; ita ut iam in duas contrarias partes Oriens & Occidens secreti atque diuisi sint, nec iam minus animorum & voluntatum, quam finium segmenta esse videantur? Quousque enim hæc audientur, Meus & tuus, antiquus & nouus, doctior & facundior, aut spiritualior, nobilior aut ignobilior, multitudine opulentior, aut tenuior? Senectutis me pudet, cum aliorum nomine censeor, qui à Christo salutem accepi. Non fero circos vestros & theatra, atque æmulum hunc tam in sumptibus, quam in animorum studiis, furorem. Equos transiungimus, contra iungimus; certatim exultantes fremimus, propemodum etiam aërem ipsum verberamus, ut illi, pulueremque in cælum, tamquam infanti iacimus, ac sub alienis personis contentiones nostras explemus; malique ambitionis & magnificentie arbitri efficimur, atque iniqui & absurdi rerum iudices. Iidem enim homines hodie eiusdem nobiscum throni, fideique sententiae sunt, si ita nos duces & antistites nostri tulerint: cras contrariae sedis & sententiae, si spiritus restauerit. Odium atque amicitiam nomina comitantur: nec (quod grauissimum est) apud eosdem auditores contraria loqui erubescimus: nec nobis ipsis constamus, subinde nos immutante contentione. dicas euripos quosdam esse, marisque æstus nunc exundantes, nunc reciproco fluctu subsidentes. Quemadmodum igitur si adolescentuli in medio foro lusitarent, turpe admodum esset, nobisque indignum, relictis nostris studiis, vitæque institutis, cum illis ludere (neque enim puerorum ludi senectutem decent:) eodem modo nec si, alijs mutuo sese verban-

A χόμενος, καὶ πλεμίοις καὶ ἡμετέροις. οἱ μὲν τὰ εἶρ-
να πύκτοι, καὶ ἦσαν ὀπτιγχαῖνοι· τὸ γὰρ περὶ ἡ-
λως ἐχθροὶ, ὡφύλακται· οἱ δὲ τὰ νῦν τηροῦσι,
καὶ μάλλον εἰσι λυπηροί. τὸ γὰρ αὐτοπῆλον, καὶ ἐλπί-
στον. οἱ δὲ καὶ κυβερνήτης ἐγώ, καὶ τῶν λίαν ὀπτι-
μόνων, εἴπα πολλὰ μὲν ἐγὼ περὶ ἡμᾶς ἡ φιλασσα, καὶ
περὶ τῶν νῦν ζήσων· πολλὰ δὲ τῶν ἐμπλεόντων ἡ
ἐπίστασις, ἄλλων περὶ ἄλλων ζυγομαχοῦντων καὶ ἀντι-
κτυπωμένων ἀλλήλοις πὶ καὶ τοῖς κύμασι, πῶς ἀντι-
χεῖν αὐτοῖς τῶν οἰάκων καθημέρους, ὥς πὶ καὶ φι-
λάσσοι καὶ τοῖς πλείοσι μάχεσθαι, καὶ ἀγασσώμε-
νοι ἀκινδυνῶς τῶν νῦν ἐκ διπλοῦ τοῦ κλύδωνος; ὡς
τὸ παντὶ τρέφεσθαι συναγωνιζομένοι, χαλεπὸν ἐγὼ τὸ
τῆς ζωῆς τούτων πῶς οἶόν πὶ ἀναγωνιζομέ-
νων μὴ καταδύεσθαι; τὰ ἄλλα δὲ λέγει; ἀλλὰ
πῶς οἶσω τὸν ἱερὸν πότον πῆλεμον; λεγέτω γὰρ τις
καὶ πῆλεμος ἱερὸς, ὥς περ καὶ βαρβαρικός. πῶς
συνάψω καὶ εἰς ἐν ἀγῶνα τοὺς ἀντιπαρῆζομένους τῶ-
ν καὶ ἀντιπαρῆζομένων, ἐπὶ τὴν συναπέρροζάντα τῶ-
ν λαῶν καὶ αὐτίθηται· ὥς περ ἐν τοῖς χάσμασι τῶν
οἰσμών, τὰ γὰρ τοιούτω καὶ πλησιάζοντι ἡ τοῖς λοι-
ποῖς νήσοις τοὺς ἡγεμονεύοντας καὶ οἰκείους, ἄλλοι
C. ἀπ' ἄλλων ἀποδομένης ἀνέλας τῆς ἀρρώστιας· οὐ
μόνον δὲ, ἀλλὰ καὶ τὴν οἰκουμένην τμήματα,
συμπιπνύσκει τοῖς ἐκαστάζουσιν, ὥς πὶ καὶ εἰς ἀντίπα-
λον μοῖραν ἀποκρίθῃται, τὰ πῆλον καὶ τὸ ἐσπερον,
καὶ κινδυνώδην τῆς γνώμης, οὐχ ἦτιον, ἢ τῶν περὶ
τῶν πῶτα γινέσθαι τμήματα; μέγα τίπος γὰρ ὁ ἐμὸς,
καὶ ὁ σὸς, καὶ ὁ παλαιός, καὶ ὁ νέος· ὁ λογιώτερος, ἢ
ὁ πῶμα κινώτερος· ὁ ἀγνώστερος, ἢ ὁ δυσγνώστερος·
ὁ τῶν πῶτα πῶτα πῶτα, ἢ ὁ πενέστερος; ἀγνώστο-
μα τὸ γῆρας, ἄλλων καλούμενος, ὑπὸ Χριστοῦ σ-
σωμένος. οὐ φέρω τοὺς ἱππικὸς ὑμῶν καὶ τὰ θιά-
τρα, καὶ τῶν ἀντιπῶτων πῶτα μάστιγας, ἐν πὶ δ' ἀπα-
τήματα καὶ ἀποδόματα. μετὰ δ' ἄγνομεν, ἀντιζώ-
γουμεν, ἀντιφρουροῦμεθα, μικρὸν καὶ τὸν ἀέρα πύο-
μεν, ὥς περ ἐκάνοι, καὶ βάλλομεν κόνιν εἰς οὐρανόν,
ὥς περ οἱ ἐξεσηκότες, καὶ ὑπὸ ἄλλοις περσώπαις, πῶς
ἡμετέρας ἐκπληροῦμεν φιλονεικίας· καὶ γινόμε-
θα τῆς φιλοπείρας διατητῆ, καὶ κρατῆ τῶν πραγ-
μάτων ἀγνώμονες. σήμερον σωθῆσοι καὶ ὁμόδοχοι, αὐ-
τῶν φέρωσιν ἡμᾶς οἱ ἀγῶνες· αὐτοὶ αὐτίθρονοι καὶ
ἀντιδόχοι, εἰὰ ἀντιπῶτα τὸ πῶμα. καὶ τῆς ἐχθρας
II καὶ τῆς φιλίας, καὶ τὰ ὀνόματα. ἐπὶ δ' αὖτις, ὅτε
ἀγνώστομα τοῖς αὐτοῖς χρώμενοι τῶν ἐναντίων
ἀκροατῆς· οὐδ' ἔτι τῶν αὐτῶν βιβήκαμεν, ἄλλοι
ἄλλους ποιοῦντες ἡμᾶς τῆς φιλονεικίας ἀντιπῶτα με-
τὰ βολαίπτες ἢ ἀμπαπῆδες. ὥς περ οὐκ εἰ μερε-
κίω ἐν ἀγῶνα πύζοντων ἐν μίση καὶ πύζομένων,
ἀγῶνα αὐτῶν λίαν, καὶ οὐχ ἡμῶν, καταπῶτας πῶς
οἰκείας ἀγῶνας, ἐκάνοις συμφρίδαται, οὐ γὰρ ἀ-
γῶνα γῆρας πύζων ἀδύρματα· οὕτως οὐδ' εἰ φε-
ρίτων

tibus.

ροῦντων καὶ Φερομένων, αὐτὸς τι βέλπει τῶν πολλῶν
 γενώσκων δεξαίμεν αὐτὸν ἐκείνων ὡς ἀναίμακτον,
 ἢ ὅτι ἐμὲ, καὶ τῆς ἀφαιρίας ἐλπίσιν. πρὸς γὰρ αὐ-
 τοῖς ἀλλοῖς, παρὰ τὴν καὶ τριτόν, οὐ πᾶσι πολλὰ συμ-
 φέρομεν τοῖς πολλοῖς, οὐδὲ τῶν αὐτῶν βαδίζοντες ἀνέ-
 χομεν. Φερόμεν μὲν ἴσως καὶ ἀμαθῶς, παρὰ
 τοῦ οὐδ' ὅμως, αὐτὰ μὲν τῶν ἀλλῶν περὶ αὐτῶν, ἢ περ-
 πορὶ τοῖς ἐπὶ τῶν αἰσθησίων. ὡς τι σὺν αὐτῶν θαυμάσιον
 οὐδὲ τὸ πρῶτον, αὐτὸ καὶ δευτέρῳ ὡς δύσχετος, καὶ αὐτοῦ
 πᾶν δόξαμεν τοῖς πολλοῖς, ὅ, τις λέγεται τῶν περὶ
 ἁλλοῦ φιλοσοφῶντων παρὶν, ἐγκληθῆς ὡς μα-
 θῶν τῶν ζωφρονοῦντων. ὅτι διεγέλασε πᾶσι τὰ, γλω-
 τῆς ὅρων ἀξία τὰ τοῖς πολλοῖς ἀποδεδωγμένα. ἢ καὶ
 γλῶττες νομοθετοῦντες ἡμεῖς, ὡς ὑπερὶ οἱ Χρῆ-
 στὸ μαθητῶν, τῶν λαλῶν γλώτταις, ἀποκηρύττοντες ὅτι
 πᾶσι μαθηταῖς διδάσκοντες, οὐ φρενῶν ἐκτασιν, σκοπεῖτε
 γὰρ καὶ ἡμῶν τὰ ἐγκλημάτω. τούτου χρόνος, φασίν,
 ἐξ οὗ τῶν ἐκκλησιῶν ἀγὰς καὶ τῆς τοῦ καὶροῦ ῥοπῆς,
 καὶ τῆς τοῦ κρατοῦ ὁρμῆς, τούτου πρᾶγματός.
 πᾶσι τῆς μετὰ βολῆς ἡμῶν ἐπιστολῆς; πᾶσι καὶ ἡμῶν
 ἐμπεδοῦν γένεσιν ὑβρίσας; τί δυνὸν οὐ πεπίνθη-
 μεν; οὐχ ὑβρίσας; σὺν ἀπῆλαι; οὐ φουρίσας; οὐ χρε-
 μάτων ἀρπαγῆς; οὐ δημόσιος; οὐ πρεσβυτέρων
 ἐμπροσθεν ἡμετέρων; οὐ ναοὺς βεβηλουμένους
 ἀγίων αἱμάτων, καὶ ἡγουμένων αὐτῶν πολυάνδρων;
 οὐ πρεσβυτέρων, ὁπισθοκόπων, οἰκιστῶν τοῦ πᾶ-
 ριστάρχων ἐπὶ τῶν, σφραγῆς δημοσίας; οὐ πᾶσι πᾶσι
 τῶν ἀβαστῶν εἶναι τοῖς δόσι βέσι μόνοις; οὐχ ὅ, πᾶσι αὐ-
 τοῖς πᾶσι τῶν δυνάμεν; ὡν, πᾶσι τοῖς πεπινθησὶν αὐτῶν δέω-
 καμεν; ἐπὶ δὲ τὸ ἐξείναι πᾶσι, εὐ ποιῶν ἀπεγράφει,
 καὶ παρὰ τῶν εἶναι τοῖς ὑβρίσας. ἰὼ πᾶσι, πᾶσι δὲ
 ἡμέτεροι, ἵνα μὴ τὰ αὐτῶν λέγωμεν, οὐ δεδιώμεθα;
 οὐχ ὑβρίσμεθα; σὺν ἀπῆλαι ἡμετέρων ἐκκλησιῶν,
 οἰκιστῶν, ἐρημιῶν αὐτῶν, πᾶσι δυνάμεν; σὺν ἡγου-
 μεν δῆμον ἡγουμένους; ὑπάρχοντες ὑβρίσμεθα; βα-
 σιλεὺς ὑβρίσμεθα καὶ καὶ τῶν πρεσβυτέρων;
 ἢ πᾶσι; γένεσιν ἡμετέρων, καὶ ἀπαρτοῦνται οἱ
 οἱ δυνάμεν. τούτου γὰρ ἀντιρροῦς ἐμοὶ ἡμετέρων καὶ
 τῶν ἀδικησάντων, ἢ τῶν ἀντιρροῦν ἐξουσία. πᾶσι δὲ
 οὐχ οὕτω δοκεῖ. λίαν γὰρ αἰσιν ἐπὶ πᾶσι καὶ δίκαιοι
 πᾶσι τῶν ἀντιρροῦν, καὶ ἀπῆλαι τούτου ἀπαρτοῦνται πᾶσι
 καὶροῦ. πᾶσι ὑπάρχοντες, φασίν, ἐξ ἡμετέρων; πᾶσι δῆμος
 σισωφρόνισαι; πᾶσι δῆμον ἀπαρτοῦνται; ἵνα φόβον
 ἡμῶν αὐτοῖς, καὶ πᾶσι τῶν μέλλων, ἐχαρακτήμεθα; τᾶ-
 χα δὲ αὐτῶν καὶ τῶν ἡμῶν ὀνειδίσαι. καὶ γὰρ ὀνειδί-
 κασι, πᾶσι δὲ τῆς τραπίζης φιλότιμον, πᾶσι δὲ τῆς ἐ-
 δῆτος αἰδέσιμον. αἱ δὲ πᾶσι, πᾶσι δὲ πᾶσι, πᾶσι
 πᾶσι πᾶσι ἐπὶ τῶν ἀντιρροῦν. ἡγουμένους γὰρ, ὅτι πᾶσι
 πᾶσι ἡμῶν καὶ ὑπάρχοντες ἡ ἀμύλλα, καὶ τραπίζων
 τῶν ἀδικησάντων. οἱ μὴ ἐχέουσιν, ὅτι πᾶσι αὐτῶν
 ῥίψας.

randaq. veste utimur, nec splendide in publicum prodimus, nec ad eos, a quibus convenimur, gravita-
 tem adhibemus. Nesciebam scilicet, nobis cum Consulibus & praefectis, clarissimisq. belli ducibus, qui
 tot opibus copiisque circumfluent, ut, quod sua proijciant, non habeant, certamen esse: illudq. oportere,
 ut &

tibus atque iactantibus, melius quiddam ipse,
 quam vulgus, sentiens, vnus eorum esse malim,
 quam, ut sum, cum obscuritate liber. Ac praeterea
 ita quodammodo afficior, ut non admodum mihi
 cum vulgo conveniat, nec eandem viam ingredi
 sustineam: audacius id quidem fortasse, atque im-
 peritius; sed tamen ita afficior. Ea quae alijs vo-
 luptatem gignunt, mihi molesta sunt: quae autem
 alijs tristitia & iniucunda videntur, ea animum,
 meum oblectant. Quo circa ne hoc quidem mihi
 mirum fuerit, si vinculis etiam adstringar, ut in-
 commodus & morosus, ac plerisque desipere vi-
 dear: quemadmodum ethnico cuidam philoso-
 pho accidit, cui prudentia, quasi insania vitio
 vertebatur, quoniam omnia irridebat, risu vide-
 licet ea digna esse perspicuens, quae a multis sum-
 mo studio expetuntur & coluntur: aut etiam
 multo plenus esse censetur, ut postea Christi disci-
 puli, cum linguis loquerentur; ignorante scilicet
 multitudine id Spiritus vi & facultate fieri, non
 mentis aberratione. Iam crimina quoque nostra
 quae expendite. Tanto iam tempore, inquit,
 Ecclesiae praes, temporis ope & auxilio fultus,
 atque Imperatoris voluntate, tanta re, ac tanti
 momenti: & quod mutationis signum nobis af-
 fulsit? Quot homines contumelijs nos prius affe-
 cerunt? Quid non acerbitatis passi sumus? An non
 iniurias? an non minas? an non exilia? an non
 pecuniarum direptiones? an non bonorum pro-
 scriptiones ac publicationes? an non presby-
 teros in mari combustos? an non templa San-
 ctorum cruore contaminata, & ex templis in se-
 pulchra immutata? an non publicas presbytero-
 rum, Episcoporum, aut (ut aptiore verbo utar)
 Patriarcharum caedes? an non illud, ut pijs solis
 inuius omnis locus esset? an non denique quid-
 quid calamitatis vllis verbis quispiam consequi
 possit? Quorum quidnam ijs, qui hoc fecerunt,
 rependimus? quandoquidem versis, ut par erat,
 rerum vicibus, rependendi potestas nobis facta
 est: atque eos, a quibus per summam contumeliā
 vexati fueramus, castigari oportebat. Et, ut omis-
 sis alijs, nostra, ne dicam tua, commemoremus;
 nonne persecutionem passi sumus? nonne contu-
 melijs omnibus affecti? nonne ecclesijs, domibus,
 & (quod acerbissimum est) solitudinibus ipsis pulsi
 sumus? nonne furentem populum tulimus? con-
 tumeliosos praefectos? Imperatores simul cum
 edictis suis contumeliose spreto? Quid postea?
 Fortiores extitimus: & persecutores nostri pae-
 nam effugerunt. Ita sane est, inquam. Mihi enim
 aduersus eos qui iniuriam intulerunt, satis pae-
 narum est, par pari referendi potestas. at istis ali-
 ter videtur: perquam enim exacti ac iusti sunt ad
 vltiscendum; atque idcirco ea quae temporis sunt,
 exigunt. Quis praefectus multatus est, inquit?
 quis populus castigatus? qui plebis inflammato-
 res? quem nostri terrorem aduersarijs in poste-
 rum iniecit? Quin haec quoque fortasse nobis
 exprobrauerint (iam enim exprobrarunt) quod
 nec mensa lauta & opipara, nec magnifica vene-

Democritus
Abderites.

Abderites.

ut & nobis, pauperum bonis ad luxum & delicias abutentibus, venter comprimatur; & necessaria in res superfluas effundantur, atque altaria ipsa ructibus nostris contaminentur. Nesciebam nos equis insignibus & lascivis ferri, sellisq. & curribus magnifice attolli, ac cum pompa deduci, velutq. blanda manu demulceri oportere; atque omnes nobis, perinde ac belluis, de via decedere, & in vtramque viam partem discindi ac distrahi, aut etiam tantam praecentium turbam esse, ut procul conspicuus incessus noster sit. Si haec graua vobis & acerba fuerunt, praeterierunt: hanc iniuriam mihi condonate. Antistitem alium, qui multitudini placeat, create & praeficite: mihi autem solitudinem & rusticitatem date, ac Deum, cui soli etiam per tenuem victum cultumq. placebimus. At graue est priuari concionibus, & coetibus, & publicis conuentibus, & plausibus his, a quibus quasi penis in sublime ferimur, & familiaribus & amicis, & honoribus, & vrbis pulchritudine ac magnitudine, & hoc denique fulgore, qui eos qui haec intuentur, nec oculorum aciem intro collectam habent, circumfundit & illuminat. At hoc mihi minus graue fuerit, quam si diutius in tumultu verfer, ac ciuilem vitam turbis & feruoribus commaculer, atque ad vulgi mores me ipsum inflectere necesse habeam. Non enim sacerdotes, sed rhetores quærent: nec animarum dispensatores, sed pecuniarum custodes: nec puros sacrificos, sed fortes ac robustos defensores. Non nihil eos excusabo: sic eos erudiuius, qui omnibus omnia efficiunt, haud scio vtrum ut omnes saluos faciamus, an ut perdamus. Quid dicitis? Num vos his verbis permouemus, ac victoriam obtinuimus? An potius ad vestros animos inflectendos validior nobis est adhibenda oratio? Vos ergo per Trinitatem ipsam, quam nos colimus, & vos colitis; per communem nostram spem, atque huius populi coagmentationem obtestor; hoc mihi beneficium date, cum precibus nos dimittite. hoc mihi sit dimicationis praconium. Milionis libellum mihi date, quemadmodum imperatores militibus solent: ac, si quidem vestra voluntas tulerit, cum fausto & praeclaro elogio ac testimonio, ut honori meo consulatur: sin minus, ut cumque vobis collibuerit: nihil de ea re altercabor, quamdiu Deus rerum nostrarum statum inspicabit. Quem igitur tibi substituemus? dicet aliquis. Prouidebit sibi Dominus pastorem ad praefecturam, quemadmodum ouem prouidit ad holocaustum. Hoc vnum requiro, ut ex eorum numero sit, qui alijs inuidia sunt, non miserationi; qui non in omnibus rebus cunctis obsequuntur, sed qui in quibusdam etiam ob recti studium in hominum offensionem incurrunt. alterum enim in praesens iucundissimum est: alterum in posterum vtilissimum. Ac vos quidem orationes discessui meo congruentes parate: ego autem his verbis extremum vos salutabo: Vale Anastasia, nomen a pietate habens. Tu enim nobis fidei doctrinam, quæ adhuc contemptui erat, excitasti. Vale, inquam, communis victoriarum sedes, noua Silo, in qua primum arcam fiximus, quadraginta annis in deserto circumactam, incertisq. sedibus vagantem. Tuq. o magnum hoc templum & nobile, noua hereditas, quod magnitudinem quam nunc habes,

2. Cor. 9. 4.
22.

Græc. 22. 1.

2. Jo. 19.
2. 1.

A ríψαι. καὶ δὲ πρὸς τὸν μὲν ἡμῶν τὴν χάριν καὶ τὴν φιλίαν τῶν πτωχῶν, ὡς εἰς τὰς ἀνάγκας καὶ τὰς ἀνάγκας, καὶ τῶν θυσιῶν καὶ τῶν θυσιῶν. ἵπποις δὲ φέρειν τρυφεροῖς, καὶ δὲ φέρειν ὑπερβαίνειν πρὸς ἀμύνης, πρὸς ἀμύνης καὶ πρὸς ἀμύνης, καὶ πρὸς ἀμύνης. ἡμῶν, ὡς περὶ θηρίοις, καὶ πρὸς ἀμύνης, ἡ καὶ πρὸς ἀμύνης εἶναι θηρίους ἐπιερχομένους. ἐπὶ τῶν δεινὰ γέγονε, παρελθόντι· χερσὶν αὐτοῦ τὴν ἀδικίαν πάντων. ἄλλοι πρὸς ἀμύνης τὴν δόξαν τῶν πολλοῖς, ἐμοὶ δὲ τὴν ἐρημίαν, καὶ τὴν ἀρεσκίαν, καὶ τὴν θίαν, ὅ μόνον καὶ διὰ τῆς ἀπλότητος ἀρέσκω. δεινὸν, ἐπὶ τῶν μετὰ λόγων, καὶ συλλογῶν, καὶ παρηγορίων, καὶ τῶν κρῶν πύτων, ὑφ' ὧν πτερούμεθα, καὶ οἰκίαν καὶ φίλων, καὶ ἱμερῶν, καὶ κάλλους πόλεως, καὶ μεγάλους, καὶ τῆς πανταχοῦν φιλαμύνης ἀσφατῆς τῶν πρὸς αὐτὴ βλέποντας, ἀλλὰ μὴ ἴσως συνειδέντας. ἀλλ' οὐπω τῶν πρὸς, ὅσοι, ἐπὶ θυσιῶν καὶ χερσὶν καὶ τῶν ἐν μέσῳ τῶν ἀρεσκῶν καὶ βρασμοῖς, καὶ τῶν πρὸς τῶν πολλοῖς μετὰ κλίσεως. οὐ γὰρ ζητοῦντες ἱερῆς, ἀλλὰ ῥήτρας· οὐδὲ ψυχῶν οἰκονόμους, ἀλλὰ χρημάτων φύλακας· οὐδὲ ἵπτας καθαροῦς, ἀλλὰ πρὸς ἀμύνης ἰχυροῦς. δόξα τοῦ καὶ τῶν πρὸς αὐτῶν· οὕτως ἡμῶς αὐτοῦ ἐπαυδάμεν, οἱ πᾶσι πάντα γινόμεθα, ὅτι οἶδα, πῶς, ἵνα σώσωμεν πάντας, ἢ ἀπολέσωμεν. τί φασί; πῶς ἡμᾶς τῶν λόγων πύτις, καὶ νεικήκαμεν; ἡ δὲ καὶ ἐπὶ τῶν λόγων ἡμῶν πρὸς τὴν πύτιν; καὶ, πρὸς τῆς τριάδος αὐτῆς, ἡμῶν πρὸς ἀμύνης, καὶ πρὸς ἀμύνης, πρὸς τῆς κρινῆς ἡμῶν ἐλπίδων, καὶ τῆς πύτις λαοῦ πρὸς ἀμύνης, ὅτι μοι τὴν χάριν πάντων, καὶ ὅτι ἡμᾶς ἀποτίμωσι· αὐτὴν χάριν μοι τῆς ἀφάτης ἡ ἀφάτης. ὅτι μοι πῶς χάριν τῆς ἀφάτης, ὡς περὶ τῶν γραπτοῦν καὶ βασιλῆς· ἐπὶ βούλει, καὶ δὲ τῆς μετὰ τυρίαν· ἡμῶν τὴν πύτιν· ἐπὶ δὲ μὴ, ὅπως βούλει· οὐδὲ πρὸς τῶν διορίσμων, ὡς αὐτὸς ἴδῃ τὴν ἡμέραν, ὅπως αὐτὸς ἴδῃ. τίνα οὐκ ἀντιλαμβάνομεν; οὐκ αὐτὸς κύριος πᾶσι εἰς πρὸς ἀμύνης, ὡς πρὸς ἀμύνης εἰς ὅλοκαύτωσιν. ἐπὶ τῶν πύτιν, τῶν φθινόμενων ἐς τὴν πύτιν, καὶ τῶν ἐλευμένων, καὶ τῶν πύτιν πᾶσι χερσὶν· ἀλλ' ἐπὶ αὐτῶν πρὸς ἀμύνης εἰς ὅτι τῶν πύτιν βελτίους. τὸ μὲν γὰρ, ἐπὶ τῶν πύτιν, τὸ δὲ ἐπὶ τῶν πύτιν. ἡμῶς μὲν οὐκ πύτις πρὸς ἀμύνης ἡμῶν μελετήσας λόγους, ἐγὼ δὲ ὑμῶν ἀποδώσω τὸν σπυτακτῆρον. χάρις Ἀναστασία μοι, τῆς ἀπλότητος ἐπὶ τῶν πύτιν τὸν λόγον ἡμῶν ἐξασέσας ἐπὶ κατὰ φρονούμενον, τὸ τῆς κρινῆς νίκης χωρίον, ἡ νεία Σηλάω, ἐπὶ τῶν πύτιν σκηνῶν ἐπὶ τῶν πύτιν, πρὸς ἀμύνης ἐπὶ τῶν πύτιν μὲν ἐπὶ τῶν πύτιν. οὐ πῶς ὁ μέγας ναὸς οὗτος καὶ πρὸς ἀμύνης, ἡ νεία κληρονομία, τὸ τῶν μέγας εἶναι πρὸς ἀμύνης.

B

C

D

E

ab or-

CANONES SANCTORVM

centum quinquaginta Patrum, qui Constantinopoli conuenerunt, Flauio Eucherio, & Flauio Euagrio viris clarissimis Coss. vij. idus Iulias.

Eiusdem sancti Concilij ad pijsimum Imperatorem Theodosium magnum nuncupatoria: cui adiunxerunt à se statutos Canones.

Religionis ac pietatis obseruantissimo, Deiq. amantissimo Imperatori Theodosio, sanctum Concilium Episcoporum, qui ex diuersis prouincijs Constantinopoli conuenerunt.

INITIO quidem nostri ad tuam pietatem scripti, gratias agimus Deo, qui tuæ pietatis Imperium constituit ad communem pacem Ecclesiarum, & sanz Fidei confirmationem: agentes autem Deo debitas gratias, necessario quoque ea quæ acta sunt in sancto Concilio, ad tuam referimus pietatem; nempe quod ex quo tempore iuxta litteras tuæ pietatis Constantinopoli conuenimus, primum quidem mutuam inter nos concordiam renouauimus: deinde vero breues etiam pronuntiauimus definitiones, quibus & Patrum, qui Nicææ congregati fuerunt, Fidem confirmauimus; & quæ aduersus eam obortæ sunt, peruersas hæreses ac prauas opiniones extrema cum execratione ac detestatione reprobauimus. Præterea etiam ad recte constituendum & ordinandum statum & disciplinam Ecclesiarum, certos canones statuimus: quæ omnia huic nostro scripto subiecimus. Rogamus igitur tuam clementiam, vt per litteras quoque tuæ pietatis ratum habeatur Concilij decretum: vt sicuti litteris, quibus nos conuocasti, Ecclesiam honore prosecutus es, ita etiam finem eorum quæ decreta sunt, obsignes. Dominus autem Imperium tuum in pace & iustitia stabiliat, & producat in multas ætates & generationes, atque ad terrenum Imperium, celestis quoque regni gaudium & fructum adijciat. Gratificetur Deus orbiterrarum, vt te, qui re vera pietatis studiosissimus, Deiq. amantissimus Imperator es, valentem, omnibusq. præclaris rebus florentem & excellentem videat: id quod Sancti etiam ab illo precibus ac votis petunt & orant.

Hæc decreuerunt ac statuerunt Episcopi, qui gratia Dei ex diuersis prouincijs Constantinopoli conuenerunt, vocati à Theodosio pijsimo Imperatore.

C A N. I.

NON spernendam esse fidem Patrum trecentorum decem & octo, qui in Nicæa Bithyniæ conuenerunt, sed manere eam ratam oportet,

KANONEΣ ΤΩΝ ΕΚΑΤΟΝ

πντήκοις ἀγίων πατέρων ᾧ ἐν Κωνσταντι-
νὺπόλει συνελθόντων ὑς ὑπατία Φλαβίου
Εὐχρίου, ἔ Φλαβίου Εὐαγρίου, τῷ ἐκλαμ-
πευτάτων, πρὸ ἐπὶ εἰδὼν Ιουλίαν.

Προφωνητικὸς τῆς αὐτῆς ἀγίας συνόδου πρὸς τὸν
ἀλακίστην βασιλέα Θεοδοσίον τὸν μέγαν· ὃ
ὑπέπεξε τὸς παρ' αὐτοῦ ἐκτιθέντας κανόνας. ἡ ἀρχὴ

τῷ ἀσβεστάτῳ, καὶ θεοφιλεστάτῳ βασιλεῖ Θεοδο-
σίῳ ἡ ἀγία συνὸς τῶν ὁπισκοπῶν τῶν ἐν Δι-
σφόρῳ ἐπαρχῶν συνελθόντων ἐν Κωνσταντινου-
πόλει.

ΑΡΧΗ μὲν ἡμῖν ἔστι πρὸς τὸν σὺν ἀσβεστάτῳ
χαρμοπεδίχαρις πρὸς τὸν θῆον τὸν
ἀναδεδειγμένον τῷ ὑμῖν ἀσβεστάτῳ
βασιλεῖ, ὅτι καὶ τῶν ἐκκλησιῶν εἰρήνη καὶ
τῆς ὑμῶν πίστεως εὐεργεσία· ἀποδοῦναι δὲ τῷ θῷ
τὸν ὁφειλόμενον δὲ χαρίσιν, ἀναγκαίως καὶ τὴν γ-
νησίαν καὶ τὴν ἀγίαν συνόδον πρὸς τὸν σὺν ἀσβε-
στάτῳ ἀναφέρομεν· καὶ ὅτι συνελθόντες εἰς τὸν Κων-
σταντινούπολιν καὶ τὸν χαρμόνη τῆς αἰῶνος ἀσβεστάτης,
πρῶτον μὲν ἀναγνωσόμεθα τὸν πρὸς ἀλλήλους ὁμό-
ροιας ἐπὶ τῇ καὶ συντήμας ὅπως ἐξέφωκόμεν, ἡμεῖς
τὸν πρὸς τῶν πατέρων πίστιν τῶν ἐν Νικαίᾳ κυρώσα-
τες, καὶ τὰς κατ' αὐτῆς ἐκφύσεις αἰρέσεις ἀναζητή-
σωμεν. πρὸς δὲ πάντας, καὶ ὑπὲρ τῆς ἀπαιτίας
τῶν ἐκκλησιῶν ῥητορὸς κανόνας ὡρῶμεν· ἅπερ ἀ-
παιτῶν τῶνδε ἡμῶν τῷ χαρμοπεδί· ὑπέπεξαμεν. ὁ δὲ
διδόμεθα τίνων τῆς αἰῶνος ἡμεροτήτης, χαρμοπεδί τῆς
αἰῶνος ἀσβεστάτης ὁπισκοπῆς τῆς συνόδου τὸν ψῆφον
ἐν ὧν περὶ τῆς κλήσεως χαρμοπεδί τὸν ἐκκλησία
πτήμας, οὕτω καὶ τῶν δεξαμένων ὁπισφραγίστης
τὸ τέλος. ὁ δὲ κύριος ἐπέλεξεν σου τὸν βασιλέα ἐν
εἰρήνῃ καὶ δικαιοσύνῃ, καὶ ὡς ἀπὸ ψῆφου γνησίως γε-
νῶν, καὶ πρὸς αὐτὴν τῷ ὁπισφρῶν καὶ τῆς βασι-
λείας τῆς ἐπουρανίας τὸν ἀπόλαυσιν· ἐρρωμένοι σι,
καὶ ἐν πᾶσι τοῖς καλοῖς διὰ τὴν πίστιν ὁ θῆος χαρί-
σας τῇ οἰκουμένῃ, ὡς καὶ τῶν ἀγίων, πρὸς ὧς ἀλη-
θῶς ἀσβεστάτην καὶ θεοφιλέστατην βασιλέα.

Ε

Τὰδε ὡρῶμεν οἱ ἐν Κωνσταντινὺπλει χαρμῶν θεοῦ
συνελθόντες ὁπισκοποι ἐκ Δισφόρων ἐπαρχῶν
καὶ κλήσις ὁ ἀσβεστάτου βασιλέως Θεοδοσίου.

Κ Α Ν. αἱ.

ΜΗ ἀνηπίδαται τὸν πίστιν τῶν πατέρων τῶν
τριακσίω δέκαοκτώ, τῶν ἐν Νικαίᾳ τῆς
Βιθυνίας συνελθόντων, ἀλλὰ μένειν ἐκεί-
νω.

96 C O N C I L I V M
ALTERA EDITIO
 C A N O N V M.

C A P. I.

*Ex Dionysii
 Epistola ver-
 ba.*

FIDEM non violandam Patrum trecento-
 rum decem & octo, qui apud Niczam Bi-
 thyniæ conuenerunt; sed manere eam firmam
 & stabilem. Anathematizandam omnem hære-
 sim, & specialiter Eunomianorum, vel Anomia-
 norum, & Arianorum, vel Eudoxianorum, & Ma-
 cedonianorum, vel Spiritui sancto resistentium,
 & Sabellianorum, & Marcellianorum, & Photi-
 nianorum, & Apollinariorum.

C A P. II.

Qui sunt super diocesim Episcopi, nequaquã
 ad ecclesias, quæ sunt extra præfixos sibi termi-
 nos, accedant; nec eas hac præsumptione con-
 fundant; sed iuxta Canones, Alexandrinus anti-
 stes quæ sunt in Aegypto regat solummodo; &
 Orientis Episcopi Orientem tantum gubernent,
 seruatis priuilegijs, quæ Nicænis canonibus ec-
 clesiæ Antiochenæ tributa sunt. Asianæ quoque
 dioceseos Episcopi, ea solum quæ sunt in Asiana
 diocesi dispensent: necnon & Ponti Episcopi ea
 tantum, quæ sunt in Ponto; & Thraciarum, quæ
 in Thracijs sunt, gubernent.

Can. 5.

Non vocati autem Episcopi ultra suam diœ-
 cesim non accedant propter ordinationes facien-
 das, vel propter alias dispensationes Ecclesiasti-
 cas. Seruata vero quæ scripta est de gubernationibus
 regula, manifestum est, quod illa quæ sunt
 per vnamquamque provinciam, ipsius provincie
 Synodus dispense, sicut Nicæno constat decre-
 tum esse Concilio. Ecclesias autem Dei in bar-
 baricis gentibus constitutas, gubernari conuenit
 iuxta consuetudinẽ, quæ est à Patribus obseruata.

Verumtamen Constantinopolitanus Episco-
 pus habeat honoris primatum post Romanum
 Episcopum, propterea quod vrbis ipsa sit iunior
 Roma.

C A P. III.

* de i

De Maximo Cynico, & eius inordinata consti-
 tutione quæ Constantinopoli facta est, placuit,
 neque Maximum Episcopum esse, vel fuisse, nec
 eos, qui ab ipso in quolibet gradu clerici sunt
 ordinati; cum omnia quæ ab eodem perpetrata
 sunt, in irritum deducta esse videantur.

E X P O S I T I O F I D E I C E N T V M
*quingenta sanctorum Patrum, qui Constans-
 tinopoli congregati sunt.*

CRISTIANS in vnum Deum, Patrem omni-
 potentem, factorem celi & terræ, visibilium
 omnium & invisibilium. Et in vnum Dominum
 IESUM Christum, Filium Dei, natum ex Patre
 ante omnia sæcula, Deum verum de Deo vero;
 natum, non factum, consubstantialem Patri, per
 quem omnia facta sunt. Qui propter nos homi-
 nes, & salutem nostram, descendit de cælis: & in-
 carnatus est de Spiritu sancto ex Maria virgine,
 & humanatus est: & crucifixus est pro nobis sub

Pontio Pilato, & sepultus est: & resurrexit tertia
 die; ascendit in cælum, sedet ad dexteram Patris,
 iterum venturus cum gloria iudicare viuos &
 mortuos; cuius regni non erit finis. Et in Spiri-
 tum sanctum, Dominum & viuificantem, ex Patre
 procedentem, cum Patre & Filio adorandum &
 conglorificandum: qui loquutus est per sanctos
 Prophetas. Et vnam sanctam catholicam & Apo-
 stolicam Ecclesiam. Confitemur vnum baptisma
 in remissionem peccatorum. Expectamus resur-
 rectionem mortuorum: & vitam futuri sæculi.
 Amen.

B Et subscripserunt Episcopi centum
 quinquaginta, qui in eodem Concilio
 conuenerunt.

Nectarius Constantinopolitanus.

Prouinciæ Aegypti.

Timotheus Alexandrinus.
 Dorotheus Oxyrinchites.

Prouinciæ Palæstinæ.

Cyrillus Hierosolymitanus.
 * Thalassius Cæsariensis.
 Macer Hierichuntinus.
 Dionysius Diospolitianus.
 Priscianus Sebalensis.
 Saturninus Scythopolitanus.
 Rufus Nicopolitanus.
 Auxentius Ascalonitanus.
 Aelianus Iamniensis.

* Gelasius

Prouinciæ Phœnices.

Zenon Tyrius.
 Paulus Sidonienus.
 Nectabus Ptolemaidenus.
 Philippus Damascenus.
 Batrachus Pancadenus.
 Timotheus Berytius.
 Basilides Byblensis.
 * Mochimus Aradensis.
 Alexander * Arachensis.

** Mochimus
 * Arundensis.*

Prouinciæ Syriæ * Cœles.

Meletius Antiochenus.
 * Pegasus Laodicensis.
 Acacius Beroënsis.
 Ioannes Apameensis.
 Byzus Seleuciensis.
 Eusebius Epiphaniensis.
 Marcianus * Seleucopolitanus.
 Patrophilus Larissensis.
 Seuerus Patrensis.
 Elauianus, & Elpidius presby. Antiochen.
 Eusebius Chalcidensis.
 Domnus Gabalensis.
 Basilus Raphanensis.

* Curuz. al. Cauz.

* Pelagius

** Seleucobelitanus.
 al. Seleucopallita-
 nus.*

Prouinciæ Arabiæ.

Agapius.
 Bagadius.

Pro-

eur. Qui quidem non solum vobis exponunt, quàm nostra voluntas pacis studiosa sit, & quo pacto nihil aliud, quàm Ecclesiæ concordiam sibi proponat; verum etiam quàm ardenti studio ad sanam fidem tuendam accensi simus, perspicue significabunt. Nam persecutionum procellas, cruciatus, minas Imperatorias, crudelem magistratum violentiam, aliarumque rerum incommodarum tentationes, quas ab hæreticis sustinimus, pro fide Evangelica à trecentis decem & octo sanctis Patribus in Nicæa Bithyniæ vrbe confirmata sustinimus. Etenim ista fides tum à nobis, tum à vobis, tum ab omnibus qui verbum veræ fidei non peruertunt, approbari debet; quippe cum & antiquissima sit, & lauacro baptismatis, quo tincti sumus, consentanea; & nos doceat credere in nomine Patris & Filij & Spiritus sancti, hoc est, in diuinitatem, potentiam, & substantiam vnā Patris & Filij & Spiritus sancti, æqualem dignitatem, & coeternum regnum, in tribus perfectis hypostasis, siue in tribus perfectis personis; adeo vt neque quidquam loci detur pestiferæ Sabellij hæresi, quæ confunduntur personæ, hoc est, proprietates earum tolluntur; neque blasphemia Eunomianorum, Arianorum, aut eorum qui Spiritum sanctum oppugnant, quidquam habeat ponderis, quæ quidem essentiam, naturam, & diuinitatem discindit, & Trinitati, quæ increata, & consubstantialis, & coeterna est, naturam posterius genitam, aut creatam, aut quæ sit alterius essentiz, inducit. Nos autem doctrinam Dominicæ incarnationis integram & perfectam tenemus; & neque dispensationem carnis Christi, vel animæ vel mentis expertem, vel imperfectam esse asserimus: sed agnoscimus Verbum Dei ante sæcula omnino perfectum esse, & perfectum hominem in nouissimis diebus pro nostra salute factum esse. Atque ista de fide à nobis libere ingenueque prædicata, summam differuimus: de quibus pleniorē delectationem animis poteritis percipere, si libellum in Concilio Antiochiæ conuocato, de fidei decisione editum, & cum etiam qui superiore anno à Constantinopolitano Concilio generali compositus est, legere placuerit: in quibus tum fidem nostram vberius exposuimus, tum hæresibus nuper excogitatis anathema scriptis proditum denuntiavimus. De administrationibus autem, quæ sunt cuiusque Ecclesiæ propriæ, cum vetus, vti nostis, lex obtinuit, tum sanctorum Patrum in Concilio Nicæno decisio; vt videlicet singularum prouinciarum Antistites, vnā cum finitimis (modo ipsis ita visum fuerit) Episcopis, ministros ad ecclesiarum commodum in suis ipsorum prouincijs ordinent. Ex cuius legis & decisionis præscripto scitote, tum alias quoque ecclesias apud nos administratas esse, tum illustrissimarum ecclesiarum sacerdotes delectos. Vnde ecclesiæ Constantinopolitanæ, recens, vt ita dicam, ædificatæ, quamque ex hæreticorum blasphemia, tamquam ex ore leonis, per misericordiā Dei nuper eripuimus, reuerendissimum, Deoq. dilectissimū Nectarium in Concilio generali, communi omnium consensu, præ-

C. 10. 5.

A πῶς τις· δι' ὧν καὶ τὴν ἡμετέραν περὶ αἱρέσεων ἐκείων· κλὴν οὕτω, ἔσται ἐν ὧσιν ἔχουσιν, ὅτι οὐκ ἔχουσιν· καὶ πῶς ζῆλον ἡμῶν ὑπὲρ τῆς ὑγιανούσης πίστεως φανερὸν ποιῶμεν· ἡμεῖς γὰρ οἱ πῶς διωγμῶν, οἱ πῶς θλίψεως, οἱ πῶς βασιλεὺς ἀπὸ λαοῦ, οἱ πῶς τῶν δόχοντων ὁμολογῶντες, οἱ πῶς ἡνὰ πᾶσιν ἐπὶ τῶν αἱρέσεων ὑπεμείναμεν, ὑπὲρ τῆς ἀσφαλτοῦς πίστεως τῆς ἐν Νικαίᾳ τῆς Βιθυνίας τῆς τριανταῶν δέκα καὶ ὀκτώ ἀγίων θεοφόρων πατέρων κυρωθείσης, ὑποστήμεν· πῶς τὴν γὰρ καὶ ἡμῶν, ἔσται, καὶ πῶς τῆς μὴ ἀφαιρεθῆσθαι τὸν λόγον τῆς ἀληθοῦς πίστεως, σωτηρίαν δὲ· ὡς μὲν οὖν πῶς πρὸς βυβάτιον τε οὕτως, καὶ ἀπὸ λαοῦ τῶν βασιλέων, καὶ διδασκάλων ἡμῶν πιστεύειν εἰς τὸ ὄνομα τῶν πατέρων, καὶ τῶν υἱῶν, καὶ τῶν ἀγίων πνεύματος, ὁμοῦς, δηλαδὴ, θεότητος τε καὶ δυνάμεως καὶ οὐσίας μιᾶς τῶν πατέρων καὶ τῶν υἱῶν καὶ τῶν ἀγίων πνεύματος πιστευομένης, ὁμοῦς τε τῆς ἀξίας, καὶ συναϊδίου τῆς βασιλείας, ἐν τρισὶ πλυστάσις ὑποστάσεσιν, ἥτοι τρισὶ πλυστάσις περὶ αἱρέσεων ὡς μὴ τὴν Σαβελλίαν ἰσοῦν χάριν λαβεῖν, συγχωρομένην τῶν ὑποστάσεων, ἥτοι τῶν ἰδιότητων ἀναιρουμένων· μὴ τὴν μὲν τὴν ἑνότητα, ἔσται, Ἀρειανῶν, καὶ πνεύματος μάχων βλασφημίας ἰσχυρῶν, τῶν οὐσίας, ἢ τῆς φύσεως, ἢ τῆς θεότητος πρὸς ἡμῶν, καὶ τῶν ἀκτίων, καὶ ὁμοῦς, ἔσται, συναϊδίου τριάδι μετὰ ἡμετέρας ἰσότητος, ἢ κλῆσεως, ἢ ἱεροσύνης φύσεως ἰσχυρομένης· ἔσται τῆς ἐνανθρωπήσεως τῶν κυρίου λόγον, ἀδιάσπαστον ζώοντα, οὐτὶ ἀψύχον, οὐτὶ αἶον, ἢ ἀπὸ τῆς τῆς αἰῶνος οἰκονομίας τῶν ἀφαιρέσεων, ὅλοι τῶν αἰώνων τῶν αἰώνων τῶν αἰώνων θεοῦ λόγον, τῶν αἰώνων τῶν αἰώνων τῶν αἰώνων τῶν αἰώνων, ἀλλὰ τὴν ἡμετέραν ζωτήριαν ἡμετέραν· τὰ μὲν οὖν καὶ τὴν πίστιν τῶν πατέρων ἀνυπόστατος κηρυττομένη, ὡς ἐν κεφαλῇ τῶν πατέρων· ὡς ὅτι πατέρας ψυχολογῶνται διωκόμενοι, τῶν ἐν ἀντιοχείᾳ τῶν πατέρων τῆς ἐκείνου σωτηρίας σωτῆρος γνησιότητος, καὶ ἐξ ὧν αἱρέσεις ἐκτετακται, καὶ τῶν πύργων ἐν Κωνσταντινὺν πόλει τῶν οἰκουμένης ἐκτετακται σωτῆρος ἐν οἷς πλεονέτεροι τὴν πίστιν ὁμολογήσαμεν, καὶ τῶν ἀγίων κεινοτμηθῶν αἱρέσεων, ἀναθεματισμῶν ἰσχυροῦς πιστεύσαμεν· ὡς ὅτι τῶν οἰκονομῶν, τῶν καὶ μέρος ἐν τῆς ἐκκλησίας, παλαιός τε, ὡς ἴσται, θεομὸς κεκράτηκε, καὶ τῶν ἀγίων ἐν Νικαίᾳ πατέρων ὅρος, καὶ ἐκείνων ἐκτετακται τῶν ἐκτετακται, ὡς ὅτι οἱ βασιλεῖς βούλονται, πᾶσι αὐτοῖς τῶν ὁμολογῶντες τὸ συμφέρον πᾶσι τῶν χειροτονίας· οἷς ἀπολύτως, πᾶσι τοῖς ἐκκλησίας πρὸς ἡμῶν οἰκονομῶν γνησιότητος, καὶ τῶν ὁμολογῶντων ἐκκλησιῶν ἀναδέχεται τῶν ἰσότητος· ὅθεν τῆς μὲν ἐν Κωνσταντινὺν πόλει νεοπαροῦς, ὡς αὐτοῖς πᾶσι, ἐκκλησίας, ὡς ὅτι ἐκείνων τῶν αἱρέσεων, τῶν αἱρέσεων βλασφημίας, ὑποστήμεν ἡμετέρας, ἀλλὰ τῶν οἰκονομῶν τῶν θεοῦ, τὸν αἰδισμῶν πᾶσι ἐκτετακται νεκρίαν ὁμολογῶν κεινοτμηθῶν, ὅτι τῆς οἰκουμένης σωτῆρος.

ἰούδαν, καὶ κρινῆς ὁμοιοῦσας, ὑπὸ ὅψισι καὶ τοῦ θεοφιλέ-
 ραιου βασιλέως Θεοδοσίου, παντὶς τῆς κλήρης, καὶ
 πάσης ὀπίσφηφιζομένης τῆς πόλεως. τῆς δὲ πρεσ-
 βυτάτης ἐν τῷ δασινοῦς ἐκκλησίας τῆς ἐν Ἀν-
 τοχίᾳ τῆς Συρίας, ἐν ἧ πρώτῃ τῶν τῶν χει-
 ριστῶν ἐκκλησιῶν ὄνομα, τὴν αἰδοσιμώτατον ἐν θεο-
 φιλέταις τὴν ὀπίσκητον φλαβιανόν, οἱ τῆς ἐκκλησίας
 ἐν τῇ ἀνατολικῇ διοικήσει συνδραμόντες, καυον-
 κῶς ἐκκερτήσαντες, πάσης συμψήφου τῆς ἐκκλησίας,
 ὡς αὐτὸς ἀπὸ μιᾶς φωνῆς τὴν αὐτὴν ἡμετέραν. ἡ δὲ
 ἐν τῇ χειροτονίᾳ ἰδέξασθαι ἐν τῇ τῆς παύδαν καυόν.
 τῆς δὲ γὰρ μητρὸς ἀπασῶν τῶν ἐκκλησιῶν τῆς ἐν
 Ἱεροσολύμοις, τὴν αἰδοσιμώτατον καὶ θεοφιλέτα-
 ριν Κύριλλον ὀπίσκητον εἶναι γινώσκοντες, καυον-
 κῶς τὴν ὁρμήν τῶν τῆς ἐκκλησίας χειροτονηθέντων πύ-
 λαι, καὶ πᾶσι πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς ἐν ἀφ' ἑαυτοῖς
 ὅτις ἀθλήσαντες. οἷς ὡς ἐν τῇ σέμνῃ καὶ καυονκῶς
 παρ' ἡμῖν κεκατηγόρηται, καὶ τῶν ὑμετέρων συγχαίρειν
 ὡς ἀκαλόγητον ἀλάβειαν, τῆς πνευματικῆς μεσι-
 τείας ἀγάπης, καὶ τοῦ κυριακοῦ φόβου πᾶσι μὲν
 καὶ ἐκείνοις αὐθροπίνῳ πρὸς ἀγάπην, τῶν δὲ τῶν
 ἐκκλησιῶν οἰκονομῶν προτιμώμεν πρὸς τῆς
 πρὸς τὸν καθ' ἑαυτὸν συμπαθείας, ἡ χάρις. οὕτω γὰρ
 τὸ τῆς πίστεως συμφωνηθέντος λόγου, καὶ τῆς χει-
 ριστικῆς κυρωθείσης ἐν ἡμῖν ἀγάπης, παυσίμεθα λέ-
 γοντες τὸ ὅτι τῶν δασινοῦς καταγεγραμμένον· ἐγὼ
 μὲν αἰμὶ Παύλῳ, ἐγὼ δὲ Ἀπολλῶ, ἐγὼ δὲ Κεφᾶ.
 πάντες δὲ Σελῶν Φαίεντες, ὅς ἐν ἡμῖν οὐ μεμίε-
 ρται, ἡμεῖς καὶ οἱ ἄλλοι, ἀχρὶς τὸ σῶμα τῆς ἐκκλη-
 σίας τηρήσμεν, καὶ τῇ βήματι τοῦ κυρίου μὲν παρή-
 σιας ὡς ἐκτελέσμεθα.

A fente Theodosio Imperatore religiosissimo, to-
 tius denique cleri, totiusq. ciuitatis suffragijs
 Episcopum constituimus. Ecclesiz autem vetu-
 stissimæ, & vere Apostolicæ Antiochiæ vrbis Sy-
 riæ, in qua prima venerandum Christianorum no-
 men auditum est, reuerendissimum & Deo dile-
 ctissimum Flavianum, Episcopi illius prouinciz,
 & dioceseos Orientalis in vñu convenientes, to-
 ta illa ecclesia, vti canon postulat, suffragante, &
 velut vno ore virum illum honorifice collaudan-
 te, Episcopum ordinarunt: quæ quidem ordina-
 tio communi Concilij consensu approbata est.
 Porro Ecclesiz Hierosolymitanæ, quæ est alia-
 rum omnium mater, reuerendissimum & Deo
 dilectissimum Cyrillum Episcopum esse osten-
 dimus, tum ab Episcopis prouinciz, vti canon
 vult, iampridem creatum, tum plurima præ-
 lia aduersus Arianos varijs in locis præliatum.
 Quibus rebus tamquam legitime & secundū Ec-
 clesiz Canones à nobis constitutis, obsecramus
 vestram reuerentiam, vt congratuletur; spirita-
 li charitate nos mutuo deuinciente, ac timore
 Domini omnem humanam affectionem repri-
 mente; Ecclesiarumq. ædificationem amoris illi
 & benevolentiz, qua singuli singulos complectun-
 tur, longe anteposcente. Quod si doctrina Fidei
 ad hunc modum communi consensu stabilita sit,
 & charitas Christiana in nobis confirmata; post
 hac desinemus dicere illud quod ab Apostolis
 condemnatum est, nimirum: Ego quidem sum
 Pauli, ego autem Apollo, ego vero Cepha: atque
 omnes cum ostenderitimus esse nos Christi, qui in
 nobis non est diuisus, corpus Ecclesiz, Dei lar-
 gente gratia, integrum conseruabimus, & ad
 tribunal Domini fidenti animo nosmet sistemus.

AB. 11. 1. 20

1. Cor. 1. 1.

1. 2.

Η ΕΝ ΕΦΕΣΩ, ΑΓΙΑ
ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ
ΤΡΙΤΗ ΣΥΝΟΔΟΣ

SANCTVM EPHESINVM
CONCILIVM, TERTIVM
GENERALE

HISTORIA CONCILII EPHESINI.

SUCCESSERAT in * Constantinopolitana sede Nestorio sanctus
Ioannes Chrysostomus; Chrysostomo Arsacius Nestorij frater; Arsacio
Atticus; Attico Sifinnius. Post cuius obitum Theodosius iunior Augu-
stus, Theodosii senioris nepos, & Arcadij filius, adversus pugnantium
civium studijs offensus, non ex Constantinopolitana, sed ex Antioche-
na ecclesia adsciscendum Episcopum putavit, Nestorium & nomine, Ger-
manicia natum, discendi quidem facultate praeclitum, à forensi & sa-
men strepitum alienum: qui plebey vestitus ruditate, incessus ac supercilij gravitate, oris pal-
lore ac macie cum continentia, pietatis, ac veteris disciplina mentiretur imaginem, magno
omnium consensu Constantinopolim accersitus, iij. Idus Aprilis, Felice & Tauro Coss. Episco-
pus initiatus est. Duxerat secum Antiochia^d Anastasium presbyterum, fideissimum comitem,
quo admodum familiariter utebatur. Is presbyter^e cum aliquando verba faceret ad populum,
in tantum scelus erupit, ut beatam Mariam *Diotira*, hoc est, Deiparam vocandam esse im-
pudentissime negaverit, propterea quod ab homine Deum nasci non posset. Excitavit impia
vox magnos populi tumultus ac turbas. Nestorius autem suum presbyterum tanta seditio-
nis auctorem, diro aliquin anathemate & ultimo dignum supplicio, advocata concione ma-
gnifice collaudavit: utq. sacrilegia sacrilegij confirmaret, sublato Deipara nomine, Christum
Dominum & in duas distraxit hypostases ac personas; in eoq. asseruit sicut naturas duas, ita
& filios duos, & Christos duos; unum quidem Deum ex patre Deo, hominem alterum ex ma-
tre; quam idcirco non Theotocon, sed Christotocon appellabas.

^a Socrat. lib. 6. c. 17.
& 18. lib. 7. c. 26. &
29.

^e Socrat. lib. 7. c. 19.
Liberat. in Breviar.
cap. 4.
^g Theodor. lib. 3. de
fabul. haeret. cap. vii.

^d Socrat. lib. 7. c. 31.
& Liberat. cap. 4.
ⁱ Socrat. & Liberat.
ubi 7.

^z Vincen. Licina.
cap. 17.

Sed & Dorotheusⁿ quidam episcopus spe sordidi quastus religionem prodidit. Nam in
ecclesia coram Nestorio sacris operante, cum in editiorem cathedram irrupisset, ex ea repente
omnibus qui Deipara vocem usurparent, anathema conclamavit. Facinus^b comprobavit Nesto-
rius, impiumq. impius sacrorum mysteriorum communione dignatur. Attollitur^c continuo
irati populi clamor ac fremitus adversus Episcopum; obstrepitur docenti; decurritur per ur-
bem magno tumultu; ab nefarij hominis consortio secessio fit non modo plebi & senatus, sed
monachorum quoque, & eorum qui Archimandrita dicebantur; multis denum vocibusⁿ incla-
matur per vicos, esse quidem in urbe regulum, episcopum non esse. Quas ob causas ira ad
metu furere Nestorius; rapere quos posset ad iudicium tribunalia; clericos^a recte sentientes ab
aris ac focis auellere; vexare fame, vinculis, calcibus^u Archimandritas. Vulgantur^v interea
per Orientem descripta Nestorij conciones, sanie ac veneno diffuentes: fremunt adversus eas
orthodoxa plebes & Antistites, Cyrillus^e in primis Alexandrinus episcopus, vir omni sapientia
& sanctitatis exemplo clarissimus; quem difficillimo sane tempore Deus & Apostolica fidei
propugnatores, & Nestorij antagonistas acerrimum comparavit. Is primum Aegypti^o mona-
chos per litteras de Nestorio docuit, eiusq. detestabilem vacordiam, prout par erat, detexit:
deinde cum Nestorianum malum magis ac magis innascere, pullulantem haresim doctissime
confutavit libris tribus ad Theodosium & ad Reginas, hoc est, Pulcheriam & Eudociam mis-
sis: tamen si secus quam oportuit, eam rem interpretatus Imperator, suadente Nestorio, illum
acerbioribus quam decuit litteris perstrinxerit. Dedit & alijs alias eodem argumento episto-
las Cyrillus; quae piorum hominum studio cum ad Nestorium perlata fuissent, is graviter offen-
sus, sanctissimi viri existimationem caput criminationibus ac probris atrocissimis violare.
Illum contra Cyrillus crebrioribus litteris ad saniores mentes hortari; & quam longe ab
Apostolicis traditionibus recessisset, edocere. Calcitrabat contra stimulum Nestorius, & hor-

ⁿ Par. 1. cap. 10. &
22.

^b Par. 1. cap. 10.

^c Par. 1. cap. 14.

^z Par. 1. cap. 19.

^a Par. 1. cap. 14.

^u Par. 1. cap. 19.

^v Par. 1. cap. 14.

^e Prosper contra
Collatorem, cap. 41.

^o Par. 1. cap. 2. & 14.

- tatorem suum quasi insolentem & indoctum frequentibus per epistolas conuicijs impetebat. Verum nec Constantinopolitani Imperij finibus consensus homo nequissimus, Romanorum etiam aures ausus est perturbare. Misit itaque per Antiochum virum illustrem Caestino Romano Episcopo impias, quas Constantinopoli habuerat, conciones. Cyrillus quoque suas ad Nestorium, & Nestorij ad ipsum vltro citroq. datas litteras, per Possidonium Alexandrina ecclesia diaconum eidem Caestino misit. Qui statim coacta Roma multorum & Episcoporum Synodo, cum nefarij hominis mentem sensumq. solerter inspexisset, sacro approbante Concilio ^β exitialem haresim damnat. Deinde fenerissimas execrationes, & episcopalis abrogationem honoris denuntiat Nestorio, nisi intra decem dies consceleratam, quam inuexerat, scētam publicis testificationibus eintraret: restituitq. in pristinum gradum quos ille vel ab Ecclesia communione, vel à sacris functionibus abstraxerat. Tum per litteras primarijs Orientis Episcopis catholica Fidei patrocinium aduersus Nestorianos furores grauissimis verbis commendat, Cyrillo ^δ in primis, cui suas etiam partes vicesq. demandat, ut Apostolica Sedis nomine sententiam contra Nestorium (nisi intra legitimum tempus facti peniteat) euulget, atque exequatur pestilentemq. hominem à fidelium communione depellat: qua de re Constantinopolitanum etiam populum Caestinus ^α docuerat per epistolam. Cyrillus, quo suo officio satisfacere, plures epistolas de Fidei veritate, & Nestorij causa, una cum mandatis Caestini ad Ioannem & Antiochenū, Iuvenalem Hierosolymitanum, & Acacium Beroensem transmisit: & ut consultius ageret, Alexandrinam ^η Synodum coegit, & quatuor ^θ Episcopos misit, qui Nestorium coram commonescerent; eiq. insignem Synodi ^ι epistolam deferrent, duodecim capita, qui ab anathemate aduersus hereticos Anathematismi dicti sunt, complectentem. Spreuit omnia Nestorius: rogantibus Episcopis ne aditum ^κ quidem praeuit: anathematismos ^λ anathematismis opposuit: monachos, qui consilijs ipsius obsisterent infensus, adiecit in custodias ^μ ac tormenta: sed & in ceteros, quacumque potuit, ferocia & crudelitate desauit.
- ^α Par. 1. cap. 16.
^β Par. 1. cap. 15. & 16.
^γ Par. 1. cap. 20.
^δ Par. 1. cap. 13.
^ε Par. 1. cap. 19.
^ζ Par. 1. cap. 21. & 22.
^η Par. 1. c. 26. & 27.
^θ Act. 1. ante med.
^ι Par. 1. cap. 26.
^κ Act. 1. ante med.
^λ Par. 1. cap. 29.
^μ Par. 1. cap. 30.

At vero, cum Cyrillus ipsius Nestorij resipiscentiam sibi in primis ante oculos proponeret, Synodum generalem necessariam esse putauit: statimque, ut dictum est, praecipuas Orientis ecclesias, carumq. antistites litteris perurgere instituit, ut communicatis consilijs cogitarent de Nestorio vel ad meliorem frugem reuocando, vel, si res ita ferat, ab Ecclesia membris rescando iuxta Caestini decretum. is enim Pontificis auctoritatem, veluti maximum huius causa pugionem & clypeum, inculcabat omnibus, quibus scribebat, Episcopis, praesertim Iuvenali Hierosolymitano, Acacio Beroensi, & Ioanni Antiocheno, quem praeter alios affatur his ^ν verbis: Porro autem expositionibus Nestorij, eiusdemq. epistolis, & ijs praecipue, in quibus quod apertam ipsius subscriptionem praesferrent, nullus tergineis sancti locus reliquus erat, palam lectis, sacra Romana Synodus disertam statim in illum sententiam tulit. Qua de re & ad suam quoque pietatem perscripsit. Horum proinde decreto modis omnibus parendum est illis, qui à totius Occidentis communione excidere noluerint. Scripserunt namque exposita sententia exempla cum ad Rufum pijsimum Thessalonica episcopum, tum ad alios quoque nonnullos religiosissimos Macedonia Episcopos, qui ab illius sententia non temere decedere solent. Scripserunt nihilo secius & ad Iuvenalem quoque pijsimum Hierosolymorum episcopum. Iam tua pietatis fuerit, diligenter quid in rem futurum sit expendere. Nos enim quae illi iudicauerunt, sequi omnino constituimus. Veremur namque, ne à tantorum virorum communione excidamus, qui non leui de causa indignantur; neque ob parui momenti res hos motus excitant, eamq. sententiam tulerunt; sed propter ipsam Fidem, uniuersasq. orbis terrarum Ecclesias, & communem populi adificationem.

^ν Par. 1. cap. 21.

Hac autem tam vehemens Cyrilli exhortatio ad parendum Caestino, non aliò sane spectabat, quam ad implorandum Episcoporum conuentum & Synodum, qua de Nestorio cognosceret. de hac enim diserte Caestinus & Ioanni scripserat his verbis: Sciat nihilominus sanctitas tua, eiusmodi à nobis, vel ab ipso verius Christo Domino ac Deo nostro per nos sententiam in Nestorium latam esse, videlicet quòd nisi intra decem dies post acceptam admonitionis nostra syngrapham enumerandos, sacrilegam de Christi ortu doctrinam scripta confessione damnauerit, eamq. fidem in posterum se scētaturum promiserit, quam & Romanorum & Alexandrinorum & uniuersa profiteatur & seruat Ecclesia, certo fore, ut ab Episcoporum Synodo exauctoretur, proprioq. exitio se lasum esse experiat. Ac propterea in epistola, quam ad ipsum Concilium Ephesinum per Arcadium & Proiectum episcopos, & Philippum presbyterum Legatos suos Caestinus

^ξ Par. 1. cap. 20.
^ο Act. 1.

CONCILII EPHESINI.

99

lestinus dedit, manifesto declarat, quanta cum eius voluntate, aut voluptate potius ad eam Synodum celebrandam conuentum fuerit. Non immerito igitur Firmus = Casarea Cappadocia, a Aet. 2da. in. & Iuuenalis Hierosolymorum episcopi palam in Ephesina Synodo Legatis Apostolicis profitemtur, ipsam Synodum secusam id quod praescripserat Caesarius, eiusq. auctoritate compulsum de Nestorij dogmate & abdicatione exercuisse iudicium.

His expositis planum fit, Orientalibus Episcopis satis perspectum compertumq. fuisse, iussisse Caesarium, ut quod ipse de Nestorio decreuerat, id rursus ipsi sancirent & exequerentur in Synodo. Verum quoniam plurima, quae ad Synodum iam auspicandam, quam ad optatos exitus promouendam pertinebant, vix perfici poterant sine Imperatoris auctoritate; quocirca Hierosolymorum episcopus monet, serio cum Imperatore agendum esse, ut ad Nestorianos fluctus, quibus agitabatur orbis terrarum, sedandos suam opem potestatemq. conferret. Scribit & Constantinopolitanis, qui cum ipso sentiebant, si Nestorius amicorum monitis non acquiescat, rem ad Concilij tribunal oportere deduci. Quibus litteris, & quotidianis, quibus à Nestorio vexabantur iniurijs, commoti Basilii diaconus & vniuersus monachorum ordo, qui debebant Constantinopoli, enixe Theodosio supplicarunt, ut ad restituendum ecclesiarum, quas Nestorius discedebat, nexum & pacem, ad Synodum Episcopos conuocaret. Quibus rebus adductus Imperator Theodosius, ipsemet XII. & Valentiniano III. Coss. xij. Kal. Decemb. per litteras Cyrillo = ce. denuntiavit. Metropolitani generale Concilium, ad sequentis anni Pentecosten Ephesi celebrandum

Eo statim post Paschales ferias conuoluit Nestorius, magna populi frequentia stipatus. Paulo post, cum instaret solemnitas Pentecosten, adfuit & Cyrillus cultu apparatuq. & pontificio, quippe Caesarii iussu, & Apostolica Sedis auctoritate Synodo praesenturus. Quarto post Pentecosten die Iuuenalis Hierosolymorum episcopus aduenit cum Episcopis Palaestinis. Capreolus vero Carthaginiensis episcopus Besulam diaconum misit, qui Synodum doceret, ob Vandalicam feritatem ac barbariem, quae tota grassabatur Africa, Africanis Episcopis integrum non fuisse ut Ephesum profiscerentur: Augustinum autem Hipponensem episcopum, priusquam Imperatoris epistolam, qua vocabatur ad Synodum, accepisset, de viuis excessisse: quare non esse quod Antistites ulli expectarentur ex Africa. Solum itaque opperiebantur Ioannem Antiochenum cum eius Episcopis: qui non ob internalla locorum, sed ut Nestorio (id enim ipsa Ephesina Synodus scripsit Caesario) morem gereret, plusquam hebdomadas duas ultra conditam diem moratus, tandem per duos Metropolitanos suos, Apameensem & Hierapolitanum Ephesinis Patribus significari, non esse diutius expectandum ipsum, nec Synodum differendam.

Quapropter cum ea cunctatio esset Episcopis, qui ducenti & eo amplius iam conuenerant, molestissima, quod alij sumptuum premerentur inopia, alij grauib. ac periculosis morbis constiterentur, alij interpretarentur tantam moram contumelia & contemptu Synodi non carere magna consensione decreuerunt Synodum auspicari, idq. in ade B. Mariae, decimo Kalendas Iulias, Basso & Antiocho Coss. cum iam Ephesum aduenissent illustres Comites duo, Irenaeus & Candidianus, nihil sane de Fidei causis cognituri; sed Irenaeus quidem amicitia tantum studio Nestorium secutus, nulla publica potestate; Candidianus autem cum Theodosii mandatis, ut Synodi tuenda promouendaq. sollicitudinem curamq. pro imperio sustineret. Itaque perlectis in Concilio Augustalibus litteris, quibus ad Synodum Episcopos inuitauerat, antequam disceptationis initium fieret, Nestorium, qui scelerum conscientia perterritus in medium prodire ausus non fuerat, accersendum curarunt, ut in Synodo sacrilegia, quorum postulabatur, audires, coramq. dilucres. Abnuis accersitus, spretusq. Concilij iussu omnem disputationem, contestatamq. litem in Ioannis Episcopi extrahebat aduentum. Postera die secundo ac tertio mittuntur Episcopi, qui illum Synodi nomine conuenirent: totam opperiebantur diem pro foribus, nihil prater conuicia reporsant: sed & à satellitibus, qui Nestorianam domum cinxerant, petulantius accipiti pulsatiq. discedunt.

Frustra tentatis omnibus, quae insanienti Nestorio mederi potuissent, itum est ad synodicam causa diiudicationem. Itaque publice pronuntiantur Nicana fidei Symbolum, & Cyrilli ad Nestorium, & Nestorij ad Cyrillum littera: cum conciones, epistola, libelli ac tractatus Nestorij: quae omnia à Nicana fide, sanctorumq. Patrum sententijs, quae tunc quamplurima prolata sunt in medium, abhorreere indicata sunt: postremo producti nonnulli viri graues, qui de Nestorij Conc. gen. to. j. I j aduersus

C Par. 1. cap. 24.

7 Par. 1. cap. 12.

3 Par. 1. cap. 29.

4 Par. 1. c. 30. & 31.

5 Balsam. tit. 8. c. 1.

Niceph. lib. 14. c. 34.

6 Liberat. cap. 5.

7 Aet. 1. circa med.

in epist. Capreoli ad Synodum.

8 Aet. 5. aliquanto post princ.

9 Aet. 1. post med.

10 Aet. 5. paulo post princ.

11 Vinc. Lirin. cap. 42.

12 Par. 2. cap. 24.

13 Aet. 1. paulo post princ.

14 Socr. lib. 7. c. 33.

15 Aet. 1. non longe à princ.

16 Ibidem.

- aduersus Christum ac Deiparam Virginem blasphemys testimonium dixere. Quibus omnibus grauitate & accurate perpensis, ab episcopatu, sacerdotumq. consortio Nestorius deiecitur constan-
a Act. 1. circa med. sissima totius Synodi = sententia, Episcoporum omnium subscriptionibus munita; quam statim
c Ibidem. solenni pompa praefatos tota urbe circumtulere; nec voce tantum, sed affixis etiam publice syn-
d Ibidem. graphis promulgarunt. Quin & c. populus, qui ab ortu solis ad vesperam Synodi iudicium expe-
e Ibid. paulo post. ctauerat anide, incredibili gratulatione perfusus, collucensibus radiis ac funeralibus domum dedu-
xit Episcopos; praetereuntibus thura & odores incendit; impij. hominis condemnationem ac-
clamacione ac plausu faustissimo celebravit. Per scriptum est continuo quidquid actum ge-
stumq. fuerat, Imperatori: qua Synodi littera, licet eas interciperet terra mariq. conaretur Can-
didianus Comes Nestorio obsequens, perlata tamen sunt. Quod ubi cognouit beatus Dalmatius,
admirabili vir sanctitate, diuina vocis admonitu egressus monasterium, in quo totos quadragin-
ta octo annos ab omni hominum consuetudine semotus delituerat, longo Archimandritarum, mo-
nachorumq. ordine inter gratulantium cantus & psalmos ad palatium contendit, ut quid in
sacrosancta Synodo decretum esset, ab Imperatore perdisceret. Accurrerunt etiam anachoreta
cum sacibus & hymnis, magna. populi frequentia. Quibus omnibus audientibus Ephesiorum
Patrum littera in S. Mocij basilica perlecta sunt, singulari omnium voluptate, conclamante po-
pulo, Anathema Nestorio.
- Hanc Nestorij condemnationem Apostolica Sedis Legati, qui post latam sententiam aduene-
re, cum acta Synodi recognouissent diligenter, suo etiam suffragio & chirographo munierunt.
f Euagr. lib. 1. cap. 5. At vero Ioannes & Antiochenus, qui cum Episcopis suis, post damnatum eundem Nestorium, an-
g Act. 1. non longe a fin. te Legatorum aduentum Ephesum accesserat, Candidiani Comitis suasio doloq. deceptus, indi-
gnissime se ferre palam professus est, non habita absens ratione, seq. inconsulto damnatum
Nestorium, & Cyrilli anathematismos, de quibus perperam sentiebat, omnium sententijs fuisse
approbatos. Itaque velut vlturus iniuriam, secessione facta, coniunctisq. cum Nestorio viribus,
quoddam seorsum conciliabulum, cui & aecumenica Synodi nomen arrogabat, coegit ex triginta
circiter Episcopis, seu potius perditissima atque infima Episcoporum face; quippe quorum alij
extorres erant ac vagi; alios grauib. de causis ipsorum Metropolitani abdicarant episcopatu;
alios ob haereses suis e finibus eiecerant Thessali; alij demum Pelagij errores sequebantur. Hac
hominum colluie fretus Ioannes, primum Theodoretum Cyrensis opera duodecim Cyrilli anathe-
matismos seu capita confutauit: deinde Cyrillo ac Memnoni Ephesino episcopo, viris aetate ac
morum integritate grauissimis, falso ipsos cum Apollinare sentire obijciens, indicta causa epi-
scopalem honorem ac nomen abstulit: reliquos autem, qui Synodo interfuerant, iniuste piorum
communione priuauit: statimq. scripsit imperatori, Cyrillo ac Memnoni episcopalem dignita-
tem legitimis iudicij suffragijs ademptam fuisse. Quarum rerum indignitate commoti Pa-
tres Ephesina Synodi, acceptis supplicibus & libellis, quos pro se Cyrillus ac Memnon obin-
lerant, trium Episcoporum legatione Ioannem monent, ut in Synodum veniat, rationem eorum
qua in Cyrillum, in Memnonem, & reliquos per summam iniuriam constituerat, redditurus.
Hacere Ioannes, auersari, trepidare: & militum potius corona, quam causa confusus, abnuuit quod
inbebatur, accedere. Quocirca sacrosancta Synodus illum & cum socijs, qui pessime Celestinum ac
Pelagium olebant, anathemate atque episcopatus abdicatione multat: Cyrillum, Memnonem, ac
reliquos contra fas ac ius omne damnatos esse pronuntiat: Celestinumq. per litteras de his om-
nibus certiore facit; & Ioannis exantheoracionem Apostolica Sedis reseruat arbitrio. Verum
Theodosius, Ioannis atque Orientalium deceptus litteris, Nestorium, Cyrillum, & Memnonem
legitime damnatos credidit; ac Ioannem Comitem ad Synodum misit, qui eosdem in custodia
tradi iussit. Mirum est quantum maioris calamitas Cyrilli & Memnonis attulerit cum Con-
stantinopolitano Clero, tum sacrosancta Synodo: qua continuo Episcopos octo Legatos Constan-
tinopolim misit, qui rerum gestarum omnium ordinem coram exponerent Imperatori. Is vero
auditis & Concilij actis, ea recipit venerabundus: Cyrillum ac Memnonem liberat: exilium im-
perat Nestorio; ac pro eo alium in Constantinopolitana sede inbet suffici per Episcopos, qui
Constantinopolim conuenerant. Qui difficilem sane ingressi deliberacionem, Maximianum
denique creant Episcopum, notissima pietatis virum: cuius electionem cum Celestinus a Sy-
nodo & Theodosio per Legatos & litteras accepisset, summa letitia comprobauit.
- Verum quia Ioannes simultatem, quam cum Cyrillo exercuerat Ephesi, nondum abiecerat ex
animo, Antiochena & Alexandrina ecclesia suos Antistites secuta inter se vehementer disside-
bans,

hant, non sine magno piorum dolore, offensione populorum, & Nestorianorum voluptate: idq. toto pene triennio post solutam Synodum: latiusq. manasset hoc malum, nisi Imperatoris singulari vigilantia, incensoq. recta Fidei studio repressum fuisset. Quare per Aristolaum Tribunum ac notarium religiosissimis monitis ac senerissimo iussu Ioannem adegis, ut positi dissidijs reconciliaretur Cyrillo, & acta Ephesina Synodi sua suorumq. subscriptionibus comprobaret. Cuius rei gratia Paulus Emisenus^c episcopus à Ioanne missus Alexandriam, venit ad Cyrillum, accuratq. recognito Nestoriana controuersia statu, cum omnia recte atque ordine gesta fuisse comperisset, Ioannis & Antiochena ecclesia nomine, Nestorij & damnas heresim, & approbas exanctorationem; Maximiani confirmat electionem, duorumq. illustrium Antistitum & ecclesiarum communionem ac pacem redintegrat. atque horum omnium ratio reddita est Xysto^d tertio, qui eo tempore, mortuo Celestino, Romanam Ecclesiam administrabat. Neque his contenta pietas Imperatoris, ad maiorem adhuc tam infanda hereseos execrationem, Nestorij nomen Augustali lege^e damnauit; sanxitque, ut eius sectatores non Nestoriani, sed Simoniani nominarentur. Bonorum adhuc publicatione proposita, à Nestorij libris sine legendis, sine habendis, sine describendis deterruit uniuersas. Illum vero deportari iussit^f Oasim, quæ & Ibi dicitur, oppidum in Libya desertis: quod cum Nomadum, seu Blemmyum incursione vastatum esset, dimissus à barbaris Nestorinus Thebaidem venit ad ciuitatem Panos: inde migrare iussus est ad Elephantinam, quæ ultra Thebaorum fines erat: & licet varijs huc illuc exilijs circumactus, nihilo tamen melior in tot arumnis effectus, in Christum Dominum & Desparam Virginem, quocumque iret, maledicta vomere non desinebat. Sed magno diuina ultionis ostento, vermes, qui ex ore^g impuri hominis eruperant, blasphemantis linguam depascebantur, donec ad longe grauiora supplicia migraturus funestum diem obiit vel ad terram^h elisus, vel absumptusⁱ amentia, vel specu terra^k dehiscens absorptus.

Ephesinum autem Concilium iure optimo inter æcumenicas Synodos legitime indictas approbasq. numeratum semper est. Nam primum fuit Episcoporum ex omnibus^l regnis conuentu celebratum, & Celestini Romani Pontificis auctoritate coactum. Deinde quæ de recta Fide aduersus Nestorium sanxis, ab eodem Celestino non approbata modo, sed præscripta etiam fuerunt. Nam postquam Cyrilli Nestorijq. litteras ac libellos accepit, Romanam Synodum habuit, ut Cyrillus^m & Alexandrini Patres testantur in epistola ad Nestorium, & iterum Cyrillus in epistolaⁿ & ad Ioannem Antiochenum: in qua Synodo (ut supra breuiter indicatum est) cum Fidei questionem, quæ inter Cyrillum & Nestorium vertebatur, ad Apostolici iudicij normam Celestinus exegisset, aduersus impium Nestorij dogma, ut Ecclesia, Apostolicis traditionibus, diuinisq. Scripturis aduersum, pontificiam tulit sententiam, quam Cyrillo mandauit exequendam, ut ipsemet Pontifex auctor est in epistolis suis ad eundem^o Cyrillum, ad Nestorium, ad populum clerumq. Constantinopolitanum, & ad Ioannem Antiochenum. Id quod etiam Iuuenalis Hierosolymorum, clarus vero Firmus Casarea Cappadocia episcopus tota audiente Synodo affirmat his^p verbis: Sacra & Apostolica Celestini sanctissimi sacratissimiq. Sedes litteras, quas pridem ad Cyrillum Alexandrinum, & Iuuenalem Hierosolymitanum, & Rufum Thessalonicensem, sanctissimos sacratissimosq. Episcopos, nec non ad sanctas Constantinopolis & Antiochia ecclesias misit, certam de præsentis negotio sententiam regulamq. præscripsit; quam nos proinde secuti, forma Canonum diligenter ubique obseruata, canonicum Apostolicumq. iudicium in illum exercuimus.] In epistola^q quoque, quæ Ephesina Synodus Imperatoribus exponit quacumque contra Nestorium gesserat, ita scribit: Huius rei causa ipsum à sacerdotio, peruersaq. doctrina cathedra semouimus, canonicèq. exanctorauiamus; Celestinum sanctissimum, Deoq. dilectissimum urbis Romana Episcopum dignis præconijs extollentes, qui ante nostram sententiam hæretica illius dogmata condemnarat, nosq. in ferenda contra Nestorium sententia antenerat.] Et iterum in altera ad eosdem Augustos^r epistola: Nam etsi (inquit) ingens itineris intercapedo uniuersam illam sanctorum Episcoporum multitudinem ad nos peruenire prohibuerit; astamen illis in locis simul coactis, Celestino sanctissimo pijsimòq. Romana urbis Episcopo præsentè & præsentè nostram de Fide sententiam summo consensu prædicarunt, eosq. qui diuersa sentiunt, ab omni prorsus sacerdotij sorte graduq. alienos censendos esse definiuerunt. Et hanc quidem suam, suorumq. sententiam, antequam ulla omnino Synodus Ephesi conueniret, Celestinus sanctissimus magna Roma Episcopus per litteras suas indicauerat, Cyrilloq. sanctissimo Deoq. dilectissimo Alexandrinorum episcopo, ut suas hac in parte vices subiens, Roma definita

Conc. gen. to. j.

I ij

perfi-

a Par. 3. cap. 21.

c Par. 3. cap. 24. & 25.

y Liberat. cap. 8.

d Par. 3. cap. 37. & 38.

e l. damnato. C. de hæret. l. 67. tit. 5. lib. 16. in C. Theod. & l. 3. de sum. Trin. & fid. cath.

f Euagr. lib. 3. cap. 7.

g Euagr. ibid. Cedren. in Theodosio iun. Niceph. lib. 14. cap. 36.

h Euagr. vbi 7.

i Theod. lib. 4. hæret. fabulæ de Nestorio.

k Niceph. vbi 7.

l Act. 3. ante med. & Act. 5. in epil. Synod. Celestin. & alibi.

m Par. 1. cap. 26.

n Par. 1. cap. 21.

o Par. 1. cap. 15. 18. & seqq.

p Act. 2. prope fin.

q Act. 1. longe post med.

r Act. 3. prope fin.

- perficeret, commiserat. Verum his non contentus, eadem hac alijs denno litteris sacra Synodo, quam vestra dominatio in Ephesiorum metropoli convenire praecepit, nunc iterum inculcavit. Misit autem hasce litteras per Arcadium & Proiectum sanctissimos Episcopos, & Philippum religiosissimum presbyterum, qui Calestini sanctissimi Deoq. dilectissimi magna urbis Roma Episcopi personam hic sustinent. Quia ergo viri isti totius Occidentalis Ecclesiae sententiam nostra huic Synodo coram per litteras exposuerant, iudiciumq. de fide nostra & pietate, nostro per omnia consonum ediderunt, & eadem omnino tum per litteras, tum per ea quae in mandatis acceperant (qua maioris lucis causa nobis quoque apernere) qua nos decreverunt, publiceq. deposuerunt; propterea non posuimus, quod res postulabat, hoc est, illum quem illi nobiscum communem habens Fidei sensum, ad maiestatem vestram non referre.] Id quod etiam manifesto apparet ex ipsius Synodi^a adversus Nestorium sententia. Quin & ipsi Apostolica Sedis Legati Synodum ingressi, sacrum Patrum confessum affati sunt^b his verbis: Dudum anse sanctissimus beatissimq. Pater noster Calestinus Sedis Apostolica Episcopus, ea per epistolam ad Cyrillum piissimum ecclesiae Alexandrina episcopum de presenti hac causa & contronersia perscripsit, definiuitq. qua par fuit; qua littera sacro vestro caeteri hand dubie iam pridem sunt exhibita. Idem nunc alios rursus ad corroborandam Fidei catholica doctrinam ad vestram pietatem per litteras nos misit. Et paulo post, illos ad Synodum venisse, ut executores & sententiae contra Nestorium, quam à Calestino acceperant in mandatis, non modo ipsimet Legati Arcadius, Proiectus & Philippus, sed etiam Cyrillus Alexandrinus Synodo declararunt. Quoniam igitur Pontifex Legatis suis diserte tradiderat qua per Synodum cuperet definiri, idcirco in epistola ad Ephesinam Synodum^d proficitur cum plena se potestate misisse Legatos, qui suo nomine Concilij acta confirmarent; & ad extremum hac subiicit: Qua vero decreveritis, ea pro omnium ecclesiarum tranquillitate habeantur definita decretaque.] Tamen si Ephesi Patres, ut veterem Ecclesiae consuetudinem retinerent, quidquid ab ipsis actum decretumq. fuerat, postmodum per synodicam epistolam^e exposuere Calestino, eiusq. arbitrio reservarunt ultimam adversus Ioannem Antiochenum sententiam: addiderunt etiam, recipere se Romana Ecclesiae decreta adversus Calestinum & Pelagium, qua Synodo miserat Calestinus. His etiam addere possumus, eundem Calestinum cum ex Synodi & Theodosii litteris Nestorij depositionem & Maximiani electionem intellexisset, summa illa laetitia & congratulatione confirmasse. Adhuc Xystus tertius, qui successerat Calestino, omnia Ephesina Synodi gesta confirmavit, auctore Cyrillo in epistola ad Acacium & Melitensem episcopum. Generalia demum Concilia, quae deinceps secuta sunt, praesertim Chalcedonense quartum, quintumq. Constantinopolitanum, approbationem venerationemque, qua Ephesinam Synodum prosequerantur, varijs actionibus testatissimam reliquere: ut mirum non sit, si eandem inter illas quattuor B. Gregorius^u numerarit, quibus ut quattuor Evangelij honorem censuit deferendum.
- ^a Act. 1. circa med.
- ^b Action. 2. initio.
- ^c Act. 3. circa med.
- ^d Action. 2.
- ^e Action. 5. longe post initium.
- ^f Part. 3. cap. 20.
- ^u Lib. 1. epist. 24.

Ο ΠΡΩΤΟΣ ΤΟΜΟΣ Ο ΠΕΡΙΕΧΩΝ

ΤΑ ΠΡΟΤΗΣ ΣΥΝΟΔΟΥ.

PARS PRIMA CONTINENS EA QUAE

SYNODVM ANTECESSERVNT.

Ο ΜΙΑΓΑ ΠΡΟΚΛΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ

Κυζίκου, λεχθίς καθιζομένης Νεστορίῳ ἐν τῇ
μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ Κωνσταντινουπόλεως, ἡς τὴν
ἐνανθρώπησιν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ὅτι
θιοτικός ἐστιν ἡ ἀγία παρθένος Μάρια, καὶ ὅτι ὁ π-
χθίς οὐτὶ θεὸς γυνὴς, οὐτὶ ἀνδρὸς υἱὸς,
ἀλλ' Ἐμμανὴλ τυγχάνει, θεὸς καὶ ἀνδρῶπις,
ἀσυγχύτως καὶ ἀμετέβλητως ὑπάρχων.

HOMILIA PROCLI EPISCOPI CYZICI

habita sedente Nestorio in magna ecclesia Con-
stantinopolis, in Incarnationem Domini nostri
IESV Christi, quod Deipara sit beata virgo
Maria, & ex ea natus neque Deus tantum,
neque purus homo, sed Emmanuel, inconfuse
& incommutabiliter Deus & homo.

Καθ. α.

ΑΡΘΕΝΙΚΗ πανήγυρις σήμερον Α

Πῶ γλῶτταν, ἀδελφοί, πρὸς ὁφ-
μίας καλῆς καὶ ἡ παρούσα ἐορτὴ τοῖς
συνελθούσιν ὠφελείας γίνεται πρὸς ἑ-
καστὸν καὶ μάλα εὐκταῖς. ἀγνείας γὰρ ἔχει ὑπόθεσιν,
καὶ τὸ ἅγιον τῶν γυναικῶν καύχημα τὸ πλούμενον
καὶ δοξα τὸ ἡλίου, διὰ τὴν ἐν κοίτῃ μητέρα καὶ
παρθένον ἐπέχεσθαι αὐτὴ καὶ ἐξάισις ἡ συνέθεσις
ἰδοὺ γὰρ γῆ καὶ θάλασσα δορυφορεῖ τὴν παρθένον· ἡ
μὲν, τὰ ὥσα πᾶς ὀλκάσι θαλάσῳ ἐφαυλώσεται·
ἡ δὲ τὰ ἔχοντα τῶν βασιζόντων ἀκαλύπτως ὡς
πύμπυρρον· σκιρτᾷ ἡ φύσις, καὶ γυναῖκες ἡμῶν
ταύτης· χορεύεται ἡ ἀνδρωπότις, καὶ παρθένοι δοξά-
ζονται· ὅπου γὰρ ἐπλεόνασεν ἡ ἀμαρτία, ὑπερπε-
ρίσσει ἡ χάρις. συνεκάλισεν μὲν ἡμᾶς ἐκταύξας
ἡ ἀγία καὶ θεοτικός παρθεῖν Μάρια, τὴν ἀμώλυ-
τον τῆς παρθενίας καμήλιον, ὁ λογικὸς τοῦ δόπτερον
Ἀδάμ ὡς ἀδίκους, τὸ ἐργαστήριον τῆς ἐνώσεως τῶν
φύσεων, ἡ πανήγυρις τοῦ ζωηρίου συναλλάγμα-
τος, ἡ πεπαισ, ἐν ᾗ ὁ λόγος ἐνυμφώσεται τὴν σαρκά,
ἡ ἐμψυχὸς τῆς φύσεως βάσις, τὴν τῆς θείας
αἰδοῦν πῦρ οὐ κατεκαυσεν, ἡ ἐν ᾧ κούφη νεφέλη,
ἡ τὴν ὀπί χειρὸς βίμῃ ζωῆτος βασιλεύουσα, ὁ τοῦ ἐξ
οὐρανοῦ ὑπερὸ κατεργάτης πικρὸς, ἐξ οὗ ὁ ποιμὴν
τὸ πρὸς βατὴν ἐνεδύσασθαι· ἡ δούλη καὶ μήτηρ, ἡ παρ-
θένος καὶ οὐρανός, ἡ μόνη γεῶ πρὸς ἀνθρώπους γί-
φους, ὁ Φελεὺς τῆς οἰκονομίας ἱσθός, ἐν ᾗ ἀρρήτως
ὑφάνθη τῆς ἐνώσεως χιτὼν· οὐ πρὸς ἰσορροπίας μὲν τὸ
πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐρίθως δὲ, ἡ ἐξ ὑψους ὀπισκιάσα-
σα δυνάμις· ἐρίθως δὲ, τὸ δέχασθαι τοῦ Ἀδάμ κώ-
διον κρόκη δὲ, ἡ ἐκ παρθένης ἀμώλυτος σείρη· κερ-
κίς δὲ, ἡ ἀμείτητος τοῦ Φορέσαντος χάρις· πικρί-
της, ὁ δὲ ἀκρὸς ἐκταύξας λόγος· τίς εἶδε, τίς ἤκου-
σεν,

IRGINEA panegyris, frequensq. CAP. I.

ac celebris hic conuentus, fratres,
festa hac luce linguam ad laudem
prouocat; praesensq. solemnitas,
praesenti cœtui utilitatis ratio-
nem optimo iure conciliat. con-
tinet enim castimoniz sanctitatisq. materiam,
iustamq. feminei generis gloriationem. neque
enim vulgaris muliebri sexui per virginem,
& matrem in tempore accessit gloria. Desi-
derabilis sane, planeq. inaudita est hæc virgi-
nis & matris copula. Ecce enim & terra & ma-
te Virginem honorant, & obsequij causa tam-
quam satellites stipantur; hoc quidem mitia na-
uigantibus dorsa substernens, illa vero viatorum
vestigia inoffense dirigens. Exultet natura; ho-
norantur feminae; choros humana ducat natura,
& carmina cantet; glorificentur virginēs. Vbi
enim abundauit delictum, superabundauit & Rom. 5. d.
gratia. Sacra Deipara Maria in vnum nos coe-
git. Hæc illibata virginitatis purus ille thesau-
rus, decusq. & ornamentum: hæc spiritualis se-
cundi Adami paradysus: hæc vnitarum inter se
naturarum officina: hæc salutaris reconcilia-
tionis panegyris: hæc thalamus, in quo Verbum
humanam carnem sibi desponsauit: hæc anima-
tus naturæ rubus, quem diuini partus ignis non
Exod. 3. d.
combussit: hæc vere leuis illa nubes, quæ super
Esa. 66. d.
Cherubim sedentem in corpore suo gestauit: hæc
vellus mundissimum cælesti pluuiâ madens, ex
Iudic. 6. g.
quo pastor ouem induit: hæc ancilla est & mater,
virgo, & cælum: hæc sola pons est, per quem Deus
ad homines descendit: hæc admirandæ illius
œconomiz tela, in qua ineffabili quodam mo-
do admirabilis illius vnionis tunica confecta
est. cuius quidem textor extitit Spiritus sanctus;
netrix, virtus ex alto obumbrans; lana, vetusta
Luc. 1. d.
Adami pellis; trama, impolluta Virginis caro;
radius textorius, immensa gestantis gratia; ar-
tífex, Verbum per auditum illapsum. Quis vidit,
I iiij quis

quis audiuit talia? Incircumscriptus Deus vterū inhabitat; quem celi non capiunt, venter complexus est Virginis.

1 Attamen qui ex Virgine nascitur, nec solus Deus est, nec purus rursus homo: idemque natus, mulierem, quæ peccati quondam ianua extiterat, salutis ostium reddidit. Nam ubi serpens per inobedientiam virus suum infuderat, ibi Verbum per obedientiam ingressum, viuum sibi templum edificauit: vnde peccator Cain primus emerfit, inde generis nostri assertor Christus sine semine prodijt. Clemens Deus ex muliere nasci non erubuit. quod enim agebatur, vita erat. Nullam inde ille contrahit labem, quod intra viscera, quæ citra omnem dedecoris notam condiderat, inhabitat. Quod si ea quæ genuit, virgo non permansit; neque is qui natus est, aliud quam purus homo extitit. atque ita partus ille nihil admiratione dignum habebit. Quod si illa etiam post partum virginitatem illatam retinuit, is citra omnem controuersiam arcano modo ex ea ortus est, quem, cum per clausas ianuas ingressus esset, Apostolus Thomas in gemina natura subsistentem agnouit, agnitumque non absque ingenti stupore huiusmodi voce compellauit: Dominus meus, & Deus meus.

3 Ne igitur, o homo, partum hunc erubescendū censeas. Hic enim solus salutis antidotum nobis attulit. Nam si ex muliere natus non esset, mortem utique non oppetiuisset. Quod si mortuus non esset, neque illum quoque per mortem destruxisset, qui mortis habebat imperium, hoc est, diabolus. Porro autem, ut architecto nullam maculam aspergit, si domum, quam forte extruxerat, incoluerit: neque lutum figulum inficit, dum vasculum quod finxerat, ex eo refingit: ita ex vtero virgineo prodijisse, purissimum illud numen nihil quidquam polluit. Quam enim citra villam sui labem formauerat, ex hac quoque, nulla macula contracta processit. O venter, in quo communis libertatis syngrapha confecta est: o vtere, in quo arma aduersus mortem fabrefacta sunt: o aruū, ex quo naturæ colonus sine semine exortus est: o templum, in quo Deus naturam non demutans, sed eum, qui est sacerdos secundum ordinem Melchisedec, induens, nostri misericordia Verbum, caro factum est, etsi Iudæi Domino id assueranti non credant: Deus hominis formam induit, tametsi Gentes miraculum hoc subsannent. Vnde Apostolus: Prædicamus Christum, Iudæis quidem scandalum, Gentibus vero stultitiam. quandoquidem mysterij huius vim, ut quod omnem humanam rationem excedat, non cognouerunt. Si enim cognouissent, numquam gloriæ Dominum crucifixissent. Si verbum vterum non inhabitasset, neque caro quoque illius sacrum illū thronum occupasset. Quod si ignominiosum est Deo in vterū, quæ ipse formarat, illabi; erit ergo & Angelis quoque probrosū homini ministrare.

4 Qui itaque secundum propriam naturam impatibilis est, is propter meram erga nos misericordiam pluribus perpeffionibus obnoxius factus est. Neque Christus per succedentia virtutum incrementa factus est Deus, absit: verum, ut Fides nostra prædicat, Deus misericordia permotus, factus est homo. Neque hominem rursus deificatum prædicamus; sed Deum incarnatum confitemur:

A σιν, ἐπὶ μήτρας ὁ θεὸς ἀπερχόμενος ἦκεν; καὶ οὐ οὐρανὸς οὐκ ἐχώρησεν, γαστήρ τῆς παρθένου οὐκ ἐστόχωρησεν; ἀλλ' ἐκ γυναικὸς ἐγέννησεν θεὸς οὐ γυναικός, καὶ ἀνδρὸς οὐ ψαλός, καὶ πύλιν ζωτῆρας ὁ πυχταίς, τὴν πύλιν τῆς ἀμειβίας ἰδοὺ δὲ οὐκ ὅφιν ἀλλὰ τῆς ὁρθότητος τὴν ἰδὴ ἐσέχειν, ἐκεῖ ὁ λόγος ἀλλὰ τῆς ὑπακοῆς ἐστὶν ἰδὴ τὸν ἐξωπαλάσσειν. ὅθεν ὁ πρῶτος τῆς ἀμειβίας καὶν περικύψεν, ἐκεῖθεν ὁ τῷ ἡμῶν λυτρωτῆς Χριστὸς ἀσπόμενος ἐβλάστησεν. οὐκ ἠγνώσθη ὁ φιλανθρωπος τὴν ἐκ γυναικὸς ὡδίαν. ζῶν γὰρ ἐν τῇ παραγωγῇ τῶν ἐκ ἐμιαύθης οἰκίας μόρια, ἀπερ αὐτὸς ἀνυβρίτως ἐδημιούργησεν. εἰ μὴ παρθένος ἔμεινεν ἡ μήτηρ, ψαλὸς ἀνδρὸς ὁ πυχταίς, καὶ οὐ ὁρθόδοξος ὁ τόπος. εἰ δὲ καὶ μὴ τὸν ἐμεινεν παρθένος, ἐκείνος ἀφραγῶς ἐγέννησεν, ὁ καὶ τῶν θυρῶν κεκλησμένων ἀκωλύτως ἐστὶν ἰδὴ, οὐ τὴν συζυγίαν τῶν φύσεων ὁ Θωμᾶς ἀνακικεράζῃ λέγων, ὁ κύριός μου, καὶ ὁ θεός μου. μὴ ἐπαχυνθῆς τὴν ὡδίαν ὡς ἀνδρὸς. αὐτὴ γὰρ ἡμῖν γένει ζωτῆρας ἀφορμή. εἰ μὴ γὰρ ἐκ γυναικὸς ἐγέννησεν, οὐκ αὖ ἀπίσταν. εἰ μὴ ἀπίσταν, οὐκ αὖ ἀλλὰ τὸ θανάτου κατήρησεν τὴν τὸ κράτος ἔχοντα τὸ θανάτου, τυπῆται, τὴν ἀλλοβόλον. οὐκ ὑβρίως ἀρχιτέκτονι, μεταίχῃ ἰφ' οἷς ἀποδόμῃσεν οὐ μαινομένη πηλὸς τὴν κρεμῖα, ἀνακαμινδύοντα ὅπερ ἐπλάσσει σκεδὸς οὕτως οὐδὲ μαινομένη τὴν ἀχρεάντην θεόν, τὸ ἐκ παρθενικῆς γαστρός περικύψεν. ἐν καὶ ἀλλοτρίων οὐκ ἐμολυῖται, ἀλλὰ πύλιν περικύψεν οὐκ ἐμιαύθης. ὡς γαστήρ, ἐν ἧ τῆς κρεμῖας ἐλάττωσεν γαστρεπῆσιν. ὡς κοιλία, ἐν ἧ τῇ τῷ θανάτου ὅπλον ἐχαλκώσθη. ὡς ἄρρωστα, ἐν ἧ τῇ φύσεως γαστρός ἀσπόμενος ἐβλάστησεν. ὡς ἰατρός, ἐν ἧ ὁ θεὸς γένονεν ἰατρός οὐ τὴν φύσιν μεταβαλὼν, ἀλλὰ τὸν καὶ τὴν πύλιν μελχισηδὲν, δι' οἰκτὴν ἐσθναίμενος ὁ λόγος σαρξ ἐγένετο, καὶ οἱ ἰσθαῖοι ἀπιστῶσιν ἀπὸ τῆς κυρίας ὁ θεὸς μορφῇ ἀνθρώπου ἐφόρεσεν, καὶ οἱ ἑλλήνες κομωδῶσι τὸ θῆμα. ἀλλὰ γὰρ τὸ τῶν ἰουδαίων μὲν σκαυδαλον, ἑλλήσι δὲ μορῆαν ὁ Παῦλος βοᾷ. πύλιν γὰρ μυστηρίου τὴν διώκων οὐκ ἐγνώσκειν ἐπὶ δὲ ὑπὲρ λόγον τὸ θῆμα. εἰ γὰρ ἐγνώσκειν, οὐκ αὖ τὸν κύριον τῆς δοξῆς ἐσπύρωσεν. εἰ μὴ γὰρ ὁ λόγος ἦκεν γαστρί, οὐκ αὖ ἐκαθέσθη ἡ σαρξ ἐπὶ τὸ ἀγνόν. εἰ τῷ θεῷ ὑβρίως ἐκ μήτρας ἐπλάσσειν ἀσπόμενος, ἀρετὰ καὶ τῶν ἀγγέλοις ὑβρίως ἀνδρῶν ἀμειβίαν. ὁ οὖν καὶ φύσιν ἀπῆλθε, γένοντο δι' οἰκτὴν πολυπαθῆς οὐκ ἐκ περικύψης γένοντο θεὸς ὁ Χριστὸς, μὴ ἡμῶν, ἀλλὰ δι' οἰκτὴν γένοντο ἀνθρώπος, ὡς πιστεύομεν. οὐκ ἀνθρώπου ἀποθηωθέντος κηρύττομεν, ἀλλὰ θεὸν σαρκωθέντα ὁμολογοῦμεν. τὴν

Neque Christus per succedentia virtutum incrementa factus est Deus, absit: verum, ut Fides nostra prædicat, Deus misericordia permotus, factus est homo. Neque hominem rursus deificatum prædicamus; sed Deum incarnatum confitemur:

liqui-

umquam simile, nihil æquale in alio quopiam
comperias. Considera immensam illius benigni-
tatem. vltro ad mortem condemnatus, mortem,
quæ crucifixoribus debebatur, destruxit; occiso-
rumq. iniquitatem, in sceleratorum salutem con-
uertit.

7 Possē itaque saluare, virium puri hominis non erat: nam ipse quoque saluatore egebat, iuxta illud Pauli: Omnes, inquit, peccauerunt, & egent gloria Dei. Quia vero peccatum peccatorem diabolo obstringebat, obstrictumq. diabolus in mortem præcipitem agebat, res humanæ in summum discrimen adductæ cernebantur, nec vlla liberationis spes sese offerebat. Quare Prophetæ, qui animarum medici destinati fuerant, concionabantur quidem, & incusabant; verum ubi inflitū vulnus humana industria maius esse animaduvertebant, cælestis medici opem implorabant; & hic quidem aiebat: Inclina cælos, & descende. alius, Sana me Domine, & sanabor. alius, Excita potentiam tuam, & veni ad saluandum nos. alius, Numquid vere Deus habitabit inter homines? alius, Cito anticipent nos misericordiæ tuæ, quia pauperes facti sumus nimis. alius, Heu me, periit pius à terra, & non est inter homines qui equitati student. alius, Deus in adiutorium meum intēde, Domine ad adiuuandum me festina. alius, Adhuc pusillum, & qui venturus est veniet, & non tardabit. alius, Erraui sicut ovis quæ periit; quære seruum tuum Domine sperantem in te. alius, Deus manifeste veniet, Deus noster, & non silebit. Ille igitur, qui suapte natura rex est, humanam naturam tyrannide oppressam non despexit, neque permisit misericors Deus, vt perpetuo obligata, diabolo teneretur: sed venit ille, qui semper præsens adest; propriumq. sanguinem nostri causæ in redemptionis pretium profundens, & carnem, quam à Virgine susceperat, in commutationem morti dedens, mundum à Legis maledictio redemit, morteq. mortem destruxit. Atque huc illud Pauli tendit: Christus, ait, nos redemit de maledictio Legis.

8 Qui itaque nos redemit, ò Iudæ, non purus est
homo; humana enim natura peccati seruitute,
oppressa tenebatur: sed neque tantum quoque
Deus erat humana natura destitutus; corpus
enim habebat, ò Manichæe. nisi enim me induis-
set, me non saluasset. verum qui ex Virgine pro-
diit, ille me condemnationi obnoxium assumpsit.
Quo fit, vt admiranda quædam commutatio hic
interveniret. dato namque Spiritu accepit car-
nem; idem cum Virgine, & ex Virgine. Et
hic quidem ipsam obumbravit, ille vero ex il-
la carnem induit. Si alius est Christus, & alius
item Dei Verbum, iam non Trinitas in divi-
nis erit, sed quaternitas. nam & Christus quo-
que Deitatis expers non est. Noli dispensatio-
nem tunicam desuper contextam scindere: noli
discipulus esse Arii. Ille enim impie essentiam
secat: tu noli diuidere coniunctionem, ne divi-
daris à Deo. Sed dic, obsecro; equis nam
apparuit ijs, qui in tenebris & in umbra mor-
tis sedebant? homo ne? at quomodo homo in
tenebris diversans prævaluit? nam iuxta Pau-
li do-

Α ρων· ὡν οὐδὲν ἄρει τις αὐτὸ ἐπ' οὐδὲν ἵσται, ἢ ὡς
 πλησίον πῶποτε. ὅρα γὰρ αὐτὸν τὴν φιλαυθροπίαν,
 ἰκῶν καὶ κελεύεις, τὸν καὶ τῶν σωρευμάτων ἔλυσεν
 θάνατον, καὶ αὐτίστρεψεν τὴν τῶν δόκτωρ καὶ αὐτο-
 μίαν, εἰς τὴν τῶν ἀνομιμασάντων ζωτικίαν. αὐθρο-
 πῶ πίνω ψιλοῦ, τὸ ζῶσαι σὺν ἡμῶν καὶ γὰρ καὶ αὐ-
 τὸς ἰδὼν τὸ ζῶζοντες, καὶ Παῦλον τὸν λέγοντα·
 ὅτι πάντες ἡμαρτον, καὶ ὑπερωῦνται τῆς δόξης τοῦ
 θεοῦ, καὶ πᾶσι ἐξῆς. ἐπὶ δὲ οὕτω ἡ ἀμαρτία τὸν ταύτης
 ὑπερδύνατον τῷ ἀφ' ἑαυτοῦ περὶ ἑαυτοῦ, ὁ ἀφ' ἑαυτοῦ
 πόρρον τῷ θανάτῳ περιέπιπτε· τριζαίρετι ἐν μεγίστῳ
Β κινδυνῷ καὶ καθ' ἡμᾶς περὶ ἡμῶν, καὶ ἐν δότοροις ἡμῶν
 λύσεις τοῦ θανάτου· οἱ πεμφθέντες ἰατροὶ κατηγέρουν.
 τί οὕτω; ὡς εἶδον οἱ περὶ ἡμῶν, μῆζον τήχης αὐθρο-
 πῶν τὸ τρεῖς, τὸν ἐξ οὐρανοῦ ἐπιβόων ἰατροῦ. καὶ
 ὁ μὲν ἔλεγε, κύριε κλῖνον οὐρανούς, καὶ καὶ βῆθι.
 ἀλλ' αὖ, ἰασθή με κύριε, καὶ ἰαθήσεται. ἔπειτα,
 ἐξέρχου τὴν δυναστείαν σου, καὶ ἐλθὲ εἰς τὸ ζῶσαι
 ἡμᾶς. ἀλλ' αὖ, εἰ οὕτως οἰκῶσι ὁ θεὸς μὴ αὐθροπῶν;
 ἀλλ' αὖ, ἡμεῖς περὶ ἡμῶν λαβείτωσαν ἡμᾶς οἱ οἰκῶντες
 μοί σου κύριε, ὅτι ἐπὶ ἡμεῖς σφοδρὰ. ἔπειτα,
Γ οἱμοί, ὅτι δότω λαλῶν ἀφ' ἑαυτοῦ δότῃ τῆς γῆς, καὶ ὁ κα-
 τὰ τῶν ἐν αὐθροπῶν οὐκ ὑπάρχει. ἀλλ' αὖ, ὁ θεὸς
 εἰς τὴν βοήθειάν με περὶ ἡμῶν, κύριε εἰς τὸ βοηθῆ-
 σά μοι σωθῶν. ἀλλ' αὖ, ὅσον ὅσον ὁ ἐρχόμενος ἔχει,
 καὶ οὐ χρονίῳ. ἀλλ' αὖ, ἐπὶ ἡμῶν ὡς περὶ ἡμῶν
 δότω λαλῶν, ζήτησον τὸν δούλόν σου τὸν ἐλπίζοντα
 ἐπὶ σὲ. ἀλλ' αὖ, ὁ θεὸς ἐμφανῶς ἔχει, ὁ θεὸς ἡμῶν,
 καὶ οὐ ὡς οὐρανοπῶν. οὐ περὶ δὲ πίνω τὴν φύσιν
 τὴν αὐθροπῶν τρεῖς ἡμῶν ὁ φύσιν βασιλῆος
 ὑπάρχων· σὺ ἀφῆκεν εἰς τὴν ἡμῶν τῷ ἀφ' ἑαυτοῦ
 λαλῶν ὑπερδύνατον ὁ φιλοκέρμων θεός. ἀλλ' ἡλθεν ὁ
 αὐθροπῶν, καὶ κατέβαλε λύτρον τὸ ἴδιον ἡμῶν, καὶ
 ἰδὼν ἐπὶ τῶν ἡμῶν, αὐθροπῶν τῷ θανάτῳ,
 ὁ καὶ περὶ ἡμῶν ἐφῆκεν ζῶσαι. καὶ ἐξήγαγε τὸν
 τὸν κόσμον ἐκ τῆς κατὰ τῆς νόμου, θανάτῳ τὸν
 θάνατον καταργήσας. καὶ βοᾷ Παῦλ' αὖ, Χριστὸς
 ἡμᾶς ἐξήγαγε ἐκ τῆς κατὰ τῆς νόμου. ὁ τρί-
 τῳ ἀγορεύσας ἡμᾶς, οὐ ψιλοῦ αὐθροπῶν ὡς ἰδὼν.
 ἢ γὰρ αὐθροπῶν φύσιν τῇ ἀμαρτία διεδούλωτο·
 ἀλλ' οὐ πᾶσι θεὸς γυμνὸς αὐθροπῶν τῆς. ζῶσαι γὰρ
 οἶχεν ὡς Μαριχάμ· καὶ γὰρ ἐπεδύσατο ἡμᾶς, σὺν αὐ-
 τῶν ἡμῶν, ἀλλ' ἐν τῇ κατὰ τῆς περὶ ἡμῶν ὁ δότω φη-
 νάμενος, τὸν κατὰ τῆς ἐπεδύσατο. καὶ ἐκείν' τὸ
 φημι τὸν γόνι πᾶσι λαλῶν δαῖς γὰρ περὶ ἡμῶν, ἐλα-
 βε σῶσαι, ὁ αὐτὸς μὴ τῆς περὶ ἡμῶν, καὶ ἐκ τῆς
 περὶ ἡμῶν. τὸ μὲν ἐπισκίασεν, ὁ δὲ ἐπερκαίθη ἐξ
 αὐτῆς· ἀλλ' αὖ, ὁ Χριστὸς, καὶ ἀλλ' αὖ, ὁ θεὸς λόγος,
 σὺν ἐπὶ τρεῖς, ἀλλ' αὖ, πᾶσι μὴ γόνι τὸν τῆς οἰκο-
 νομίας χιτῶνα, τὸν αὐθροπῶν ὑφαντὸν. μὴ μαθητῶν
 τῆς ἀρετῆς. ἐκείν' αὖ γὰρ ἀσεβῶν, τὴν οὐσίαν τῆς
 σὺ τὴν σωφροσύνην μὴ μείριζε, ἵνα μὴ μετὰ τῆς δότῃ
 τοῦ θεοῦ. τίς ἐπὶ φανερῶν, εἰπέ μοι, τίς ἐν σκότει καὶ
 σκία θανάτου κατηγέρουσιν; αὐθροπῶν; καὶ πῶς; οὐ
 γὰρ ἐν

„ ὅς ἐστι σκοτία διήγειρε; κατὰ Παῦλον τὸν λέγοντα, ὅς ἐρ-
 „ ρύσας ἡμᾶς ἐκ τῆς ἐξουσίας τοῦ σκοπίου. ἡμεῖς γὰρ
 „ ποτε σκοπίοι, καὶ τὸ γεγραμμένον. τίς οὐκ ἐπέφανε;
 „ Δαυὶδ δὲ διδάσκει, λέγων· ὁ ὑψωμένος ὁ ἐρχόμε-
 „ νος ἐν ὀνόματι κυρίου. ἐπὶ Φαρισαῖς ὡς Δαυὶδ, αἰα-
 „ βήσων ἡ ἰσχύς, καὶ μὴ Φίσι, ὡς αἰλπηγὰς ὑψω-
 „ σον τὴν Φωνὴν σου, ἐπὶ τίς οὐτός; κύριος ὁ Θεὸς Ἰσ-
 „ ραὴλ· διωάμενος· Θεὸς κύριος, καὶ ἐπέφανεν ἡμῖν. ὁ γὰρ
 „ λόγος παρὲς ἐγέρθη. σωθήσονται αἱ φύσεις, καὶ αὐτὸς γ-
 „ χυτὸς ἐμμένει ἡ ἐνώσις. ἤλθι ζωὴν, ἀλλ' ἐχρῆν καὶ
 „ παθεῖν. πῶς γὰρ διωάμενος ἐκείνου· ἀνθρώπου ψυ-
 „ λας ζωὴν σὺν ἰσχύϊ· Θεὸς γομνὸς παθεῖν σὺν ἡδύ-
 „ νατι· πῶς; αὐτὸς ὡς Θεὸς ὁ Εὐμανυῆλ, γέγονεν ἀν-
 „ θρώπου· καὶ ὁ μὲν γὰρ ἰσώσεν, ὁ δὲ γέγονεν, ἵνα παθῇ.
 „ Δὲ πότε ὡς εἶδεν ἡ ἐκκλησία ἐπιφανέσθαι αὐτὸν
 „ τῆς ἀκαθάρτης τῆς συναγωγῆς, θρῆνυδοῦσιν αὐτὴν
 „ τὸ λῆναι ἔλθει· Ἰουδαίους ἱεροσολίμους, ἐξέλθιτε καὶ
 „ ἴδετε τὸν ἐπίστατον, ὃν ἐπίστασιν αὐτὸν ἡ μήτηρ αὐτοῦ.
 „ αὐτὸς γὰρ καὶ τὸν ἀκαθάρτον ἐφόρει ἐφ' ἑαυτὸν, καὶ τὴν
 „ τῶν ἀκαθάρτων ἔλυσε διὰ τῆς φωνῆς. ὁ αὐτὸς ἐν κόλποις
 „ πατρὸς, καὶ ἐν κοιλίᾳ μητρὸς. ὁ αὐτὸς ἐν ἀγκάλαις
 „ μητρὸς, καὶ ἐπὶ πτερυγίων ἀνέμων. ὁ αὐτὸς ἐπ' ἀγ-
 „ γέλων περιστερῶν, καὶ πλῖναις σποδοκλίνειν.
 „ τὰ στεφάνου οὐ περιβλέπει, ἐπὶ Πιλάτου ἤρωται. ὁ
 „ δοῦλος ἐρράπισε, καὶ ἡ κτίσις ἐφ' ἑαυτὴν. ὅτι τὸν
 „ ἐπὶ γυναικὶ, καὶ ὁ Θεὸς τῆς δόξης σὺν ἰσχυρίῳ. ἐν
 „ κόλποις κατεκλίνει, καὶ τὸν οὐρανὸν ἐξέτεινε ὡς τὸ ἐρ-
 „ ρῖν. ἐν ταῖς ἐλπίσιν, ἐπὶ τὸν αἰὶν ἰσχυρίζεται.
 „ ὡς πλῆθος ἰσχυρίῳ, καὶ ἐκείνους ἐδοξολογεί-
 „ τω. ὡς τὸ μυστήριον! βλέπω τὰ θαύματα, ἐπὶ ἀκαθάρ-
 „ τῶν τῶν Θεότητων. ὅρα τὰ πάντα, καὶ σὺν ἀνθρώπῳ
 „ τῶν ἀνθρώπων τῶν. ἀλλ' ὁ Εὐμανυῆλ, φύσις μὲν
 „ πύλας ἀνέβη ὡς ἀνθρώπος, παρ' ἑαυτοῦ δὲ κλῖ-
 „ νει· οὐ διέρρηξεν, ὡς Θεὸς· ἀλλ' οὕτως ἐκ μητρὸς
 „ ἐξῆλθεν, ὡς δι' ἀκτῆς ἐξῆλθεν. οὕτως ἐγέρθη; ὡς
 „ ἐγέρθη σπυλὴ φθὴ ἀπαθὴς ἐξῆλθεν, ἀφ' ἑαυτοῦ ἐξῆλθε,
 „ καὶ τὸν περὶ τὴν ἱερεῖαν τὸν λέγοντα· ἐπὶ σπυλῇ
 „ με ὁ κύριος καὶ τὴν ὁδὸν τῆς πύλης τῶν ἀγίων τῆς
 „ ἐξωτέρας, τῆς βλεψύσης καὶ αἰατῆς, καὶ αὐτὴ γὰρ
 „ κεκλεισμένη· καὶ ἐπὶ κύριος πρὸς με, ὡς ἀνθρώ-
 „ πῳ, ἡ πύλη αὐτὴ κεκλεισμένη ἔσται, σὺν ἀνθρώπῳ
 „ πῳ· καὶ οὐδὲς οὐ μὴ διέλθῃ δι' αὐτῆς, ἀλλ' ὁ κύριος
 „ ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ, μόνος αὐτὸς εἰσελεύσεται καὶ ἐξελεύ-
 „ σεται, καὶ ἔσται ἡ πύλη κεκλεισμένη. ἰδοὺ διὰ τῆς
 „ ἐπαγγελίας τῆς ἀγίας καὶ Θεότητος Μαρίας· λυέσθαι
 „ τὴν ἀνθρώπου πύλην, καὶ τῇ Ἰσραὴλ κατε-
 „ φωνεῖσθαι γνώσῃ, ἵνα καὶ βασιλείας οὐρανῶν
 „ τυχώμεν, εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων ἀμήν.

A li doctrinam, de potestate tenebrarum nos eri- Colof. 1. b.
 puit: Eramus enim aliquando tenebrarum, sicut scri- 23.
 ptum est. Ecquis ergo ille, qui apparuit nobis? Ephes. 1. b.
 David ad hoc tibi responderet. Scribit autem: 2.
 Benedictus qui venit in nomine Domini. At cla- Psal. 117.
 rius dic David, quis nam sit ille; exclama quan- d. 26.
 tum viribus potes, nec cesses: exalta quasi tuba, Esa. 58. a.
 vocem tuam, & edicto, quis nam ille sit: Domi- Psal. 117.
 nus Deus (inquit) virtutum, Deus Dominus, & il- d. 27.
 luxit nobis. Verbum enim caro factum est, duarq. Ioan. 1.
 in vnum simul coierunt naturarum: at id citra ullam
 omnino confusionem.

B Venit quidem ad salvandum, sed & pati quoque 9
 illum oportuit. At quomodo utraque hæc fieri Luc. 24. c.
 potuerunt? Homo purus saluare non poterat,
 Deus solus pati nequibat. Quid igitur? ipse Em-
 manuel Deus factus est homo; & id quidem quod
 erat, salvavit; quod vero factum est, passiones
 subiit. Vnde cum Ecclesia Synagogam cerneret
 spinis illum coronantem, lugens tantum facinus
 aiebat: Filie Hierusalem exite, & videte coronā, Cant. 2. b.
 qua coronavit eum mater sua. Ipse etenim spi- 11.
 neam coronam portavit, & spinarum sententiam Ioan. 19. a.
 evertit. Idem erat in sinu Patris, & in utero Vir- Gen. 3. c.
 ginis. Idem detinebatur inter matris brachia, Ioan. 1. c.
 & ferebatur super ventorum pennas. Idem ab Ps. 103. a.
 Angelis adorabatur, & cum publicanis men- Matth. 9. b.
 tis accumbebat. Vix Cherubim aspicere au- Ezech. 10.
 debant, & Pilatus interrogabat. Seruus cola- Ioan. 12.
 phis exadebat, & ipsa creatura horrebat. Cru- Matth. 27.
 cifigebatur, & thronus gloriæ non deserebatur.
 In sepulchro concludebatur, & cælum uti pellem Ps. 103. a.
 extendebat. Inter mortuos reputabatur, & in- Matth. 27.
 fernum despoliabat. Hic ut deceptor calumnijs
 afficiebatur, ibi ut sanctus glorificabatur. O my-
 sterij magnitudinem! miracula video, & divini-
 tatem prædico: cerno passiones, & humanitatem
 non nego. Naturæ portas reserauit Emmanuel
 ut homo; sed virginittatis claustra non violavit
 neque pertupit, ut Deus. Ita enim ex utero est
 egressus, sicut per aurem ingressus: ita natus, si-
 cut conceptus: qui impatibiliter fuerat illapsus,
 incorruptibiliter est elapsus. Hinc propheta
 Ezechiel aiebat: Conuertit me Dominus ad viam Ezech. 44.
 portæ Sanctuarij exterioris, quæ respiciebat ad
 Orientem, & erat clausa. Et dixit Dominus ad
 me: Fili hominis, porta hæc clausa erit, non ape-
 rietur, & vir non transiet per eam: sed Dominus
 Deus Israel solus ipse ingreditur & egredietur,
 & erit porta clausa. En evidens demonstratio
 sacræ Deiparæ virginis Mariæ. Dirimatur
 proinde omnis contradictio, Scripturarumq. il-
 luminemur scientia, quod regnum cælorum con-
 sequamur in sæcula sæculorum, Amen.

EPISTOLA CYRILLI
EPISCOPI ALEXANDRINI
ad Monachos Aegypti.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΚΥΡΙΑΛΟΥ
ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ
πρὸς μοναχοὺς Αἰγυπτίου.

CYRILLVS PRESBYTERIS, DIA-
conis, Patribus, Monachis, ceterisq. solita-
riam vitam vobiscum excolentibus, & in fide
Dei constanter perseverantibus, dilectis & de-
sideratissimis in Domino Sal.

ΚΥΡΙΑΛΟΣ, ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΙΣ ΚΑΙ
ΔΙΑΚΟΝΟΙΣ, ΠΑΤΕΡΑΣΙ ΜΟΝΑΧΟΙΣ, ΚΑΙ ΤΙΣΙΝ ΟΥ ΜΙΝ
ΤΗΝ ΜΟΝΗΡΗ ΒΙΟΝ ΑΣΚΟΥΣΙ, ΚΑΙ ΕΝ ΠΙΣΤΕΙ ΘΕΟΥ ΙΔΡΥ-
ΜΕΝΟΙΣ, ΑΓΑΠΗΤΗΣ ΚΑΙ ΠΟΘΗΝΟΤΗΤΟΣ, ΕΝ ΚΥΡΙΩ
ΧΑΙΡΕΙΝ.

CAP. II. **E**X ijs qui vna vobiscum aetatem degunt,
quidam de more Alexandriam venerunt. Cum autem rogarem, ac studiose admo-
dum percontarer, ecquid honestis patrū
vestigijs insistentes, recta inculcataq. fide excel-
lere eniteremini, spectatzq. vitæ studijs gnaviter
incumberetis, necnon monasticæ exercitationis
labores in præcipuis voluptatibus haberetis, eas
demū veras rati delicias, si quid officij causa forti
animo tolerandum offerretur; responderunt illi,
ita vos comparatos esse; addideruntq. cum præ-
claris maiorū virtutibus impigre vos decertare.
Itaque non potui non gaudere, & apud animum
meum lætitia exultare; vt qui filiorum meorum
gloriam, meā esse existimarem; idq. optimo iure.
Absurdum enim foret, prædottibus & adolescen-
tum, quos in palæstra exercendos susceperunt,
alacritate & robore voluptatem capere; ac si
quid forte commendatione dignum, artis indu-
stria præstiterint, hoc ipsum veluti coronam quā-
dam capitibus suis adiungere, atque adeo quæ il-
lis propter fortitudinem laus tribuitur, cam-
suum decus arbitrari; nos autem patres spirita-
les, qui doctrinis quæ ad animi cultus viresq. com-
parandas haud parum faciunt, vos imbuimus
(quod nimirum carnis tumultibus sedatis, vita-
tisq. peccatis, quantumcumque laboret satanas
vt suis vos molitionibus prosternat, gloriosum
triumphum reportetis) non magis quam illos pia
quadam mentis iucunditate perfundi.

Igitur, vt Christi Saluatoris nostri discipulus
monet, curam omnem subinferentes ministrare
in fide vestra virtutem, in virtute autem scien-
tiam, in scientia autem abstinentiam, in abstinen-
tia autem patientiam, in patientia autem pieta-
tem, in pietate autem amorem fraternitatis, in
amore autem fraternitatis charitatem. hæc au-
tem vobis cum adsint, & superent; non vacuos,
neque sine fructu constituent vos in Domini no-
stri Iesu Christi cognitione. Ceterum qui
internam spiritalemq. in Christo vitam laude,
emulationeq. dignam serio inire volunt, illos fi-
de in primis sincera atque integra ornatos esse
debet: Fidei porro integritati, virtutis quoque
studium adiungant oportet. Hoc autem iactō fun-
damento, mysteriorum Christi cognitione se lo-
cupletent, & ad absolutam eorumdem intelligen-
tiam contendant, necessum est. Quam vitæ ratio-
nem tenere, est, vt puto, in virum perfectum oc-
currere, & ad mensuram ætatis plenitudinis Chri-
sti peruenire. Sobrietate proinde, & castimonia,
qua solitariam vitam agentes excultos esse con-
uenit,

Aφίονται μὲν ἡμεῖς καὶ τὸ αἰῶδες ἐν Αλεξαν-
δρείᾳ, τῶν σὺν ὑμῖν. ἐρομένη δέ μοι, καὶ
φιλοπῶσιν ὑπὸ λῆαν, ἡ τῆς τῶν πατέρων
ἐπιφάνειας ἰόντες κατ' ἴχρος καὶ ὑμεῖς αὐτοὶ, πίστιν μὲν
ὁρθὴν καὶ ἀμωμήτην ἀσπερίτην ἐπιτρέψατε, πολιτείαν
δὲ τῇ καλλίστῃ κατασκηνοῦντες, καὶ τῆς ἀσκή-
σεως ἐναβρυώσατε πόνοις, τρυφῶν ἀληθῶς ἡγα-
μένοι τὸ ὑπερβαίνειν ἀγαθὸν τληπέτην ἐλεῶν κα-
νὼς. ἀπὸ γὰρ μὲν ἐκείνοι, τῶν γὰρ ὑμῖν οὕτως
ἔχων. προσέειπεν δὲ, ὅτι τῆς τῶν πατέρων λαβόντων αἰ-
δραγαθίαν ἀμιλλᾶσθε φιλοτιμότερον. ἔχαιρον
ἐν ἀναγκαίᾳ ἐγώ, καὶ μοι διεχέτω πρὸς δύστηνον
ὁ νοῦς, τῆς τῶν ἐμῶν τέκνων ἀδοκιμήσεως οἰκισμέ-
τη. καὶ σφόδρα οἰκῶς. καὶ γὰρ ἐστὶ τῶν ἀνθρώπων, πα-
δοτρίβας μὲν, πῆς τῶν ἰσχυρῶν ἐπαρρησιάζει ῥώμης,
καὶ ἐπὶ γῆντι πρὸς αὐτῶν τῶν ἐπὶ ἐπαίνους συντελέ-
των τῇ πύρρῃ, πόρῃ πῆς σφῶν αὐτῶν, οἷά τινα ἐν-
φανοὶ ἀνὰ πῆν κεφαλῆς, καὶ τῆς ἐκείνων ἀδελφείας
μερίζοντες τὸ αὐχέμα. ἡμεῖς δὲ πατέρας πτω-
χεύοντες ὄντες, καὶ λόγοις ὑμᾶς ἐπιλαίφοιτες πῆς
αἰς ἀγαθὸν ἀνθρώπων, ἵνα κατὰ θλήσονται μὲν
τῶν τῆς σαρκὸς κινήματων, παρατηρούμενοι δὲ τὸ
πίπτεν εἰς ἀμωμίαν, καὶ μὲν καὶ ἡτῆσθαι πρὸς
ζοῦν τῇ σαλῶν, καμίσια δὲ τὸ βραβύον, καὶ οὐχὶ
δὴ μάλλον, ἢ ἐκείνους θιοφίλῃς ἀναπνεύσαντες ἡ-
μεῖς. Οὐκ οὐκ, καὶ θεοὶ τῶν ζωῶν ἐκείνων.
αὐτῶν πᾶσι περιουσιάζοντες, ὅτι χορηγῶντες ἐν
τῇ πίστι ὑμῶν τὴν ἀρετὴν, ἐν τῇ ἀρετῇ, τὴν γνῶ-
σιν ἐν τῇ γνώσει, τὴν ἐγκράτειαν, ἐν δὲ τῇ ἐγκρα-
τείᾳ, τὴν ὑπομονὴν, ἐν δὲ τῇ ὑπομονῇ, τὴν εὐσε-
βειαν. ἐν τῇ εὐσεβείᾳ, τὴν φιλαδελφίαν, ἐν τῇ
φιλαδελφίᾳ, τὴν ἀγάπην. πάντα γὰρ ὑμῖν παρέτα,
καὶ πλεονάζοντα ἐκ ἀρχῆς, καὶ ἀκαρπύς καὶ ἡσυχία
εἰς τὴν ἐκείνην ἡμῶν ἰησοῦ Χριστοῦ ἐπιγνώσιν. καὶ
καὶ γὰρ ἐγὼ γὰρ φημι, ἵνα οἱ περὶ αὐτὸν εἰσὶν ἐν Χριστῷ
νοστήσαντες ζωῆς, τὴν ἀκλεῖαν ἐκ ἀξίεσθαι ἀγαθῶν
ὁδόν, πρῶτον μὲν ἀπλήτην ἐκ ἀλωβήτων κατὰ σκευὴν
ἐκ πίστεως. προσεπάσαν ὅτι αὐτῇ τὴν ἀρετὴν οὐ
δὴ γεγονότες, καὶ ἐκαστὸν κατὰ ὁλοκλήρην ἐκ Χριστοῦ μὲν
ἐκείνην τὴν γνῶσιν, ἐκ ἀναφοιτῶν δὲ μάλα πρὸς π-
λεονάτων πᾶσι. ὅτι γὰρ οἱ καὶ ἐστὶν, εἰς αὐτὰ π-
λὸν κατενέστη, ἐκ εἰς μέτρον ἡλικίας ἐλθὼν ἐκ πλ-
ρώματος ἐκ Χριστοῦ. καὶ γὰρ οὐκ οὐκ τῇ ἀρετῇ μονα-
σῆς, τῆς ἐαυτῶν οὐσίας ἀμάλᾳ διεζωσμένοι, κα-
ταδρι-

A venit, lumbos vestros pulchre præcincti, virile
contra animorum corporumq. perturbationes
certamen suscipite. sic enim clari, & in bono spei,
quæ sanctis parata est, illustres euadetis. Ante
omnia, recta in vobis & sincera, nulliq. prorsus
reprehensioni obnoxia fides existat. ita namque, ita
inquam, & vos quoque sanctorum Patrum pieta-
tē ijsdem vestigijs prosequentes, in supernas illas
beatorum sedes olim immigrabitis, caelestiaq. &
bernacula vna cum illis incoletis. Qua de re di-
uinus propheta Esaias ita scribit: Oculi tui vide-
bunt Hierusalem habitationem opulentam; &
bernacula quæ non concutientur.

B Verumenimvero, etsi vitā vestram plane conspicuam & admiratione dignam esse certo sciam, fidemq. modis omnibus integram & incorruptā vobis suppeterere non ignorem; conturbor tamen non parum vehementer. Audio enim exitiales quosdam rumores inter vos profeminatos; nonnullos quoque oberrare, qui sinceram vestram fidem demoliri studeant, & inanium vocularum bullas apud rude vulgus eructantes, vtrum Deiparam appellare liceat sacrā Virginem, in controuersum vocare audeant. Præstaret sane eiusmodi quæstionibus omnino abstinere, & in ea quæ abstrusioris considerationis sunt, nec aliter fere, nisi veluti in speculo & enigmate, etiam ab ijs qui ingenij celeritate, mentisq. subtilitate pollent, perspicui possunt, nequaquam inquirere: nam simpliciorum captum subtiliora theoremata excedunt: at quia horum sermonum expertes non permansistis, sitq. probabile, contentiosos quosdam non defuturos, qui venenū, quod semel hauerunt, veluti spicula quædam in imbecilliorum animos defigere conabuntur, operæ me pretium facturum putavi, si pauca quædam ijs de rebus ad vos differerem; non eo id quidem consilio, vt vos ad lites, verborumq. digladiationes inflammem; verum vt si qui de cetero vos adorti fuerint, illorum futilitati veritatem opposcentes, & ipsi erroris perniciem effugiat, & alios opportunis rationibus perinde vt fratres inducat, quò fidem iam olim Ecclesijs per sanctos Apostolos traditam, non secus ac margaritam animis suis inferam, constanter retineant.

Miror itaque maiorem in modum esse aliquos omnino, qui utrum sacra Virgo Deipara appellanda sit, plane addubitent. Etenim Dominus noster Iesus Christus Deus est, quo tandem modo sacra Virgo, quæ illum edidit, Deipara non dicatur? Hanc fidem divini discipuli nobis tradiderunt, quamvis istius dictionis non meminissent. Ad hunc modum à sanctis Patribus instituti sumus. Enimvero percelebris memoriz pater noster Athanasius, qui totos quadraginta sex annos Alexandrinæ ecclesiæ pontificatum egregia, cum laude gessit, loquacibusq. impurorum nefariorumq. hæreticorum commentis inuicta, planeq. Apostolica sapientia restitit, quiq. scriptis suis veluti fragrantissimo quodam unguento totum hunc orbem mirifice recreavit, & ob dogmatum absolutam integritatem, fideiq. rectitudinem magna apud omnes existimatione & auctoritate fuit, libro quem de sancta & consubstantiali Trinitate

Conc. gen. tom. j. K j tate

tate conscripfit, oratione tertia, sacram Virginem passim Deiparam nominat. Cogor autem ipsis illius verbis hoc loco uti, quæ hunc in modum habent: Itaque diuinæ scripturæ scopus ac character, ut sæpe monuimus, eiusmodi est, ut vtrumque de Christo Salvatore nostro pronuntiet; puta Deum illum esse, & numquam non hoc ipsum extitisse: ut qui Patris sit Verbum, eiusdemq. splendor, & sapientia; tum eundem rursum nouissimis hisce temporibus corpore ex Deipara virgine Maria sumpto, nostri causa hominem factum esse. Et nonnullis interiectis iterum: Multi extiterere sancti, & ab omni peccato immunes. nam & Hieremias de materno utero sanctificatus est: & Ioannes in lucem nondum editus, voce Deiparæ Mariæ percepta, lætabundus exiit. Sane idoneus est hic vir, apprimeq. dignus, cui intrepide fidem adiungere, quemq. tuto sequi liceat, ut qui nihil protulisset, quod a diuinis litteris alienum esset. Quo enim pacto illustris ille celebratusq. Pater, qui in sacra illa magnaq. Synodo Nicæna in tanta omnium admiratione habitus est, a veritatis tramite aberraret? Nam etsi per id tempus Episcopi munus nondum sustineret, sed inter inferioris ordinis clericos etiam num degeret; attamen propter præclaram indolem, insignemq. vitæ probitatem, & subtilem ac incomparabilem mentis perspicaciam, a beatæ memoriæ episcopo Alexandro ad episcopalis prouinciæ consortium adscitus fuit. Versabatur autem cum senetamquam filius cum patre, ad quiduis vtiliter conficiendum sese ducem præbens; necnon in omnibus quæ obeunda forent, commodum iter ostendens.

Verum quia verisimile est, non defuturos hic quosdam, qui ex sacra quoque diuinaq. Scriptura ea quæ hoc loco asserta sunt, corroboranda esse existimabunt: dicturos præterea, sanctam illam magnamq. Synodum neque Domini matrem Deiparam vltquam appellasse, neque quidquam omnino super ea re decreuisse: age quonam pacto arcanum illud æconomiz Christi mysterium per diuinas quoque litteras prædicatum sit, pro virili parte planum faciamus: tum quid ipsi quoque Patres, qui Spiritu sancto, ne a vero discederent, afflati (Non enim ipsi loquebantur, sed, Christo Salvatore nostro testante, Spiritus Dei & Patris erat qui in ipsis loquebatur) sinceræ inculpatæq. fidei canonem ediderunt, ea de re pronuntiauerint, exponamus. Istud autem percommode fiet, si illum ipsum, qui ex sacra Virgine progenitus est, natura Deum esse, paucis demonstretur. Hoc namque demonstrato, neminem prorsus tam stupidum fore existimo, qui Virginem matrem iure optimo Deiparam habendam & appellandam esse non sit perspecturus. Igitur Fidei nostræ Symbolum hunc in modum habet.

6 Credo in vnum Deum, Patrem omnipotentem, visibilium omnium & invisibilium factorem. Et in vnum Dominum Iesum Christum, filium Dei vnigenitum, ex Patre, hoc est, ex Patris essentia natum; Deum de Deo, lumen de lumine, consubstantiali Patri; per quem omnia facta sunt,

πὶ κατὰ θεοῦ γεννητὸν ἀποκαλῶ τὴν ἀγίαν παρθένον. καὶ ἐκ τῆς αὐτῆς φωνῆς ἀναγκάως, αὐτῆς λέξεσιν ἐχούσης ὡς δὲ σκοπὸς τίνυν ἕως τῆς χαρακτῆρος τῆς θείας γραφῆς, ὡς πολλάκις εἶπομεν, διὰ τὴν ἰσχυρίαν τὴν τοῦ ὁσίου καὶ ἁγίου, λόγος ὢν καὶ ἀπαύραστος καὶ σοφία τοῦ πατρὸς. καὶ ὅτι ὕστερον δι' ἡμᾶς αἰετῶς λαβὼν ἐκ παρθένης τῆς θεοτόκου Μαρίας, ἀνθρώπου γέγονε. καὶ μετ' ἐπεὶ πάλιν. πολλοὶ γοῦν ἄγιοι γέγονασιν, καὶ καθεροὶ πάσης ἀμαρτίας. Ἱερεμίας δὲ καὶ ἐκ κοιλίας ἡγιασθή. καὶ Ἰωάννης ἐπὶ κυνοφωροῦ

μεινός, ἐκπύρηνεν ἐν ἀγαλλιάσει ὅτι τῇ φωνῇ τῆς θεοτόκου Μαρίας. ἀξιοχρεῖς μὲν οὐκ οὐκ αὐτῇ, καὶ ἡμεῖς οὐκ ἀποδοῦναι πρέσβων, ὡς εἶπε καὶ Ἰωάννης ὅτι μὴ ἐπὶ τοῖς ἱεροῖς συμβαίνομεν λόγοις. πῶς γὰρ αὐτῶν ἀμαρτίας τ' ἀληθῶς ὁ λαμπρὸς οὗτος καὶ ἀβυσσῶς, καὶ ἐν αὐτῇ τῇ ἀγίᾳ καὶ μεγάλῃ σωσθῆ. τῇ ἐν Νικαίᾳ φησὶ, καὶ καίτοι σωματικῶς, πρὸς ἀπέναντον πειρασμοῦ, οὐκ ἔστιν ὅτι τῆς διπλοσκοπίας διὰ τὴν θρόνον. ἐπέλει δὲ μάλλον ἐν κληρονομίᾳ, πολλὴ ἀγχινοῖας ἔνεκα, καὶ τῆς ἀλλῆς διπλοσκοπίας, καὶ ἰσχυρῆς ἀγίας καὶ ἀσυγκρίτου φρονέας, παρελήφθη μὲν Ἰωάννης ἀπὸ τοῦ τῆς μακαρίας μητῆρος Ἀλεξάνδρου τοῦ ἐπισκόπου. σωτὴρ δὲ τῶν πρεσβυτέρων οἱ αὐτῶν πατὴρ, ποδηγῶν εἰς ἐκαστὴν τῶν χρησίμων, καὶ τὴν ἐφ' ἑκάστῳ τῶν πρακτικῶν ὁδὸν ὡς μάλα ὡς δεικνύς. ἐπὶ δὲ πᾶσι εἰς δὲ μὲν οἰσάτω, τὸν δὲ τούτοις ἡμῖν ἐμπεδοῦσθαι λόγον καὶ ἀπ' αὐτῆς τῆς ἱεράς καὶ θεοπρόβουτου γραφῆς. φαίνεται πρὸς τούτῳ, τὴν ἀγίαν ἐκείνην καὶ μεγάλην σωσθῆ, μὴ τι θεοτόκον εἶπὶν τὴν τοῦ κυρίου μητέρα, μὴ τι μὴ ὅλως ὀρίσθαι τί πιοῦτον. Φέρε δὲ καὶ φέρε καὶ νῦν.

ὡς ἐν, καταδικάζομεν τῆς ἐν Χριστῷ νομῆς ἐκείνης οἰκονομίας τὸ μυστήριον, τίνα μὲν πρὸς πᾶσι τῆς θείας ἡμῖν κεκήρυκται γραφῆς. τί δὲ καὶ αὐτὴν λελαλήκασι οἱ πατέρες, τὸν τῆς ἀνωμότητος πίστεως ὅρον ἐκφέροντες, ἐνηχυῶντες αὐτοῖς πάλῃ τὸ ἀγίου πνεύματος. οὐ γὰρ ἴσμεν οἱ λαλοῦντες αὐτοῖς, καὶ τὴν τοῦ ὁσίου καὶ ἁγίου, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς τὸ λαλοῦν ἐν αὐτοῖς. ἀποδείκνυται γὰρ οὕτως, ὅτι θεὸς καὶ φύσιν ἐστὶν ὁ ἐκ τῆς ἀγίας παρθένου γενημένος.

κατακρήσθαι οἱ καὶ πανπλῶς οὐδένα, πρὸς τὴν χεῖρ ἡμῶν καὶ μὴ καὶ φέρεται, ὅτι θεοτόκος ὡς λέγειτο. καὶ μάλα ἐκείνως. ἔχει δὲ οὕτως ἡμῖν τὸ τῆς πίστεως σύμβολον. Πιστεύω εἰς ἕνα θεόν, πατέρα παντοκράτορα, ποιητὴν πάντων ὁρατῶν καὶ ἀορατῶν. καὶ εἰς ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, γεννητὸν ἐκ τοῦ πατρὸς μονογενῆ, τυτίσιν ἐκ τῆς οὐσίας αὐτοῦ. θεόν ὡς θεὸν. φῶς ἐκ φωτός, θεὸν ἀληθινὸν ἐκ θεοῦ ἀληθινοῦ, γεννητὸν οὐ ποιητὴν, ὁμοῦσιν ἰσὺς πατρί, δι' οὗ πάντα ἐγένετο, τὸν ἐν ἰσὺ ἡμεῶν καὶ τῶν ἁγίων

descendisse, assumptaq. carne hominem factum, & passum esse, necnon ex mortuis ad vitam rediisse, ac iudicem olim venturum esse commemorat. Nec his contenta, illud ipsum quoque Verbum, quod & ex Deo prodijt, & vnum affirmat, & Dominum nostrum **I E S U M** Christum nominat. Hic tu mihi nunc observa, quomodo Patres illi vnum illum, quem **I E S U M** Christum Dominum nostrum appellant, & vnigenitum, & Deum de Deo, & lumen de lumine; genitum rursus, non factum, ac Patri consubstantialem asserant.

10 Sed argutabitur forte hic quispiam, ac dicet: Nomen hoc, Christus, non in ipsum solum Emmanuelem conuenit, sed alijs quoque interdum tributum comperitur. Deus namq. de electis, & per Spiritum sanctificatis alicubi ita cauet: Nolite tangere christos meos, & in prophetas meos nolite malignari. Quin & diuinus quoque Dauid a Deo per Samuelem in regem inunctus, Saulum christum Domini vocat. Verum ad quid ego hzc recenseo? cum nullo fere negotio, oculos nō omnino otiosos habentibus ostendi queat, omnes omnino, qui fide in Christum iustificati, & per Spiritum sanctum sanctificati sunt, passim eiusmodi appellatione cohonestatos? Etenim Habacuc mysterium Christi, & salutem quæ per ipsum futura erat, prænuntians, in hzc verba prorumpit: Egressus es in salutem populi tui, ad saluandum christos tuos. Nomen itaque hoc, Christus, neque soli Emmanueli, neque proprie quoque Emmanueli conuenit, sed ceteris omnibus, qui Spiritus sancti gratia vncti sunt. Deriuata namque est vox hzc ab ipsa re. ab eo siquidem, quod inuncti sumus, christi appellamur. Quod autem nos quoque hoc tam illustri, tamq. amplectendæ gratiæ dono vere locupletemur; id sapiens ille Ioannes eiusmodi oratione confirmat: Et vos, inquit, vnctionem habetis a Sancto. & infra: Neque opus habetis, vt quis vos doceat. ipsa vnctio docet vos. De ipso porro Emmanuele ita scriptum extat: **I E S U M** a Nazareth, quomodo vnxit eum. Deus Spiritu sancto & virtute. Sed & diuinus quoque vates Dauid eundem alicubi ita affatur: Dilexisti iustitiam, & odisti iniquitatem; propterea vnxit te Deus, Deus tuus oleo lætitiæ præ confortibus tuis. Ecquid ergo eximium præ ceteris mulieribus in sacra Virgine elucet, esto ea. Emmanuelem in lucem edidisse perhibeatur? Profecto nihil faceret absurdi, qui promiscue quorumlibet vnctorum matres Christiparas appellare in animum induceret.

11 Nihil ne ergo inter Christum Emmanuelem, & ceteros christos interest? Immo vero ingenti interuallo, & discrimine pane immenso nos a Christi gloria & excellentia seungimur. Etenim nos famuli sumus; ille vero et si secreta quadam dispensatione nobiscum in humanis versatus sit, secundum naturam tamen Deus & Dominus erat. Quare beatus Paulus & Christum & Deum illum appellat. ait enim: Hoc enim scitote intelligentes, quod omnis fornicator, aut immundus, aut auarus, qui est idololatra, non habet hereditatem in regno Christi & Dei. Ceteri itaque omnes propter vnctionis beneficium & sint & appellantur christi,

A καὶ φοιτῶσι μὲν ἐξ οὐρανῶν, σὺ δὲ καταβῆναι εἰς τὴν ἐνανθρωπήσασα, παρῆν τι καὶ αἰσῆσαι καὶ ὅτι καὶ πατρὸς ἀφίξεται κρατὶς ὠνόμαζον δὲ πρὶν ἐκ τοῦ λόγου, ἵνα κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν. ἄθροισι δὲ οὕτως ἵνα λέγοντες ὑμῶν, κύριον δὲ αὐτὸν ἐκ Χριστοῦ Ἰησοῦ ὠνόμαζοντες, ἐκ θεοῦ καὶ πατρὸς γεγενῆσθαι φασιν. εἶναι τι μονογενῆ, καὶ τὸν ἐκ θεοῦ, καὶ ὡς ἐκ φωτός, γινώσκοντες αὐτὸν πρὶν γενέσθαι, ὁμοῦστον τῷ πατρί. Καὶ τὸ Χριστὸς ὄνομα, φασὶν πρὸς αὐτὸν, οὐχ ὡς ἡρμοσμένον μόνῳ τῷ Εμμανουὴλ, ἀλλὰ καὶ ὡς ἐπὶ πρῶτον αὐτὸν πεποιημένον ἀρξομένον. ἔφη γὰρ πρὸς τὸν θεὸν πρὶν τῶν ἐξαλειγμένων καὶ ἡγιασμένων ἐν πνεύματι· μὴ ἀπείθεσθαι τῷ Χριστῶν μου, καὶ ἐν τοῖς περὶ φησὶς μὴ μὴ πονηροῦσθε. καὶ μὲν ὁ θεοπρόσιτος Δαυὶδ λέγει· κεχειρισμένος εἰς βασιλείαν τῶν πατέρων σου Δαυὶδ χαίρων Σαμουὴλ, Χριστὸν κυρίου τὸν Σαουλ ἐπέκαλεσεν. καὶ τὸ ἵππο λέγων· καὶ τὸ μετὶν ἀνέστης πρὸς ἐξήλουσιν ἰδεῖν τοὺς ἐν πίστει τῇ ἐκ Χριστοῦ δεδικαίωμένους, καὶ ἡγιασμένους ἐν πνεύματι, τῇ τοιαύτῃ πλησθὶ πειρημένους; καὶ γὰρ ὁ περὶ φησὶς Ἀμβροσίος, πρὸς τὸν Χριστὸν μυστήριον, καὶ τὴν οὐρανὸν ζωὴν, περὶ ἀνακρίνασθαι λέγων· ἐξῆλθες εἰς ζωὴν λαοῦ σου, τὸ ζῶσαι τοὺς Χριστοὺς σου. Σκοποῦν τὸ Χριστὸς ὄνομα πρὸς αὐτὸν, οὐχ ὡς μόνον τι καὶ ἰδικῶς ὡς ἐφύω, τῷ Εμμανουὴλ, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἄλλοις ἀποστόλοις, ὅτι αὐτὸν ἵππο τὸν ἀγίου πνεύματος χάριτι κεχειρισμένοι. πεποιηται γὰρ ἀπὸ τοῦ πρῶτου φωνῆ, καὶ ἀπὸ τοῦ κεχειρισμένου. Χριστοί. ὅτι δὲ καὶ ἡμῖς αὐτοὶ, τὴν οὕτως ἀνέστης καὶ ἀξιοποίησιν ἀληθῶς καταπεποιημένοι χάριτι, ἐμπροσθεν λέγων ὁ πατὴρ Ἰωάννης. καὶ ὑμῖς Χριστοὶ εἴχετε ἀπὸ τοῦ ἀγίου. καὶ πάλιν, οὐ χρειαί ἔχετε ἵνα πρὸς διδασκῆτε ὑμᾶς, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ Χριστὸς διδάσκει ὑμᾶς. γεγραπται δὲ καὶ περὶ τοῦ Εμμανουὴλ, Ἰησοῦ τὸν ἀπὸ Ναζαρέτ, ὡς ἐχειρῶν αὐτοῦ ὁ θεὸς πνεύματι ἀγίῳ ἔδωκεν. καὶ μὲν ὁ θεοπρόσιτος Δαυὶδ λέγει· περὶ αὐτὸν φησὶν· ἡγάπησας δικαιοσύνην, καὶ ἐμίσησας ἀνομίαν, Δαυὶδ τὸν ἐχέοντα σὺ ὁ θεὸς ὁ θεός· ἀνέστης σου ἐλαβὼν ἀνακλησάσας τῶν πατέρων σου μετόχους σου. τὸ οὐαὶ αὐτοῖς ἰδοὺ τὸ πρὸς αὐτὸν ἐν τῇ ἀγίᾳ περιήναι τῶν πατέρων, καὶ εἰ λέγοιτο περὶ αὐτῶν τὸν Εμμανουὴλ, ἀπὸ τοῦ γὰρ οὐδὲν, καὶ εἰ εἰσὶν οἱ καὶ τὴν ἐκαστοῦ τῶν κεχειρισμένων μητέρα, Χριστοὶ καὶ καταλαβόντες. Αἱ δὲ ἐπὶ πολὺ πρὸς μετὰ λαβόντες, καὶ ἀσυγκρίτους ἀγαθοφρονας, τῆς τοῦ ζωτῆρος ἡμῶν ἀνέστης, καὶ ὑπεροχῆς ἀποτίχοντες κατὰ ἡμᾶς. οἱ καὶ γὰρ ἡμῖς, ὁ δὲ καὶ φύσει κύριος καὶ θεός, καὶ εἰ γένοιτο μετὰ ἡμῶν, καὶ ἐν τοῖς κατὰ ἡμᾶς οἰκονομικῶς. πάντες γὰρ καὶ ὁ μακάριος Παῦλος, Χριστὸν αὐτὸν ἀνέμαζεν καὶ τὸν, οὕτως λέγων· τὸ πρὸς γὰρ ἐστὶ γέννησθαι πρὸς, ὅτι πρὸς πρὸς ἢ ἀκάρητος ἢ ἀλεονέκτης, ὅς τις ἐστὶν ἡδωλαλατῆς, σὺν ἔχον ἀληθοσύνην ἐν τῇ βασιλείᾳ Χριστοῦ ἐκ θεοῦ. Σκοποῦν οἱ μὲν ἄλλοι πάντες, ὡς ἐφύω, εἶναι αὐτὸν καὶ μάλα ἀπὸ τῶν, Δαυὶδ τὸ κεχειρισμένον.

Χριστοί.

Χριστοῖ, μόνος δὲ Χριστὸς καὶ ἡμεῖς ἀληθινὸς ἑμ-
 κανουήλ. καὶ οὐκ αὖ ἀμαρτυροῦμεν πλὴθος, ἵνα πρὸς
 ἑλπίαν λέγῃ, ὡς αἱ τῶν ἄλλων μητέρες. Χριστὸς
 καὶ μὲν, οὐ μὲν ἐπὶ καὶ θεογονία. μόνος δὲ πρὸς πα-
 τὴρ ἡ ἀγία πατὴρ Χριστὸς πρὸς τὸν ὁμοῦ καὶ θεο-
 τῆτος τοῦ πατρὸς καὶ λέγεται. γὰρ ἡμεῖς οὐ φιλοῦμεν
 ἀνθρώπων, καὶ ἡμεῖς, ἀνθρώπων δὲ μάλιστα καὶ
 ἐνανθρωπήσαντα, τὸν καὶ θεοῦ πατρὸς λόγον, ἀπο-
 μείναντα μὲν καὶ ἡμεῖς καὶ χάρις θεοῦ. πλὴν
 οὐχ αὐτὸς θεὸς ὁ υἱός. Φύσις δὲ μάλιστα καὶ ἀλη-
 θεία, καὶ ἐγένετο σὰρξ. Ἀλλ' ἵσως ἐκείνο ἐρῶς
 ἀφ' οὗ ἐπέμει, θείας πατρὸς γένεσις ἡ παρθε-
 νότης καὶ πρὸς τὸν πατέρα. ὅτι γὰρ ἡμεῖς μὲν
 ἀναλογουμένως ἐκ αὐτῆς τῆς οὐσίας τοῦ θεοῦ ἐπα-
 ρχῶν ὁ ζῶν καὶ ἐνυπάρχων λόγος αὐτός, καὶ ἀ-
 νάρχων ἐν χρόνῳ τῷ ὑπαρχόντι, αἱ συνουσια-
 κῶς τῷ γέννησιν, ἐκ αὐτοῦ καὶ αὐτὸς αὐτῷ συν-
 παρῶν καὶ συνουσιῶν. ἐν ἑκάστῳ δὲ τῷ αὐ-
 τῷ πατρὶ, ἐπὶ δὲ γένεσις σὰρξ, τοῦτο ἐν ἡμέρᾳ σαρ-
 κὶ ψυχῇ ἐχούσῃ τὴν λογικὴν, γέννησιν λέγε-
 ται καὶ σαρκατικῇ ἀφ' ἡμεῶν. εἰς δὲ πᾶς τῷ
 καὶ ἡμεῖς τὸ καὶ ἐπ' αὐτῷ μυστήριον. αἱ μὲν γὰρ
 τῶν ὁπλῶν καὶ μητέρες, ὑπερεκτείναν τὴν φύσιν πρὸς
 ἡμεῖς, ἐχούσιν μὲν ἐν μήτρᾳ πηγαμένῃ καὶ βρε-
 χὺ τὴν σάρκα, καὶ ἀφ' ἑαυτῶν ἵσιν ἐκτείναντες θεοῦ,
 παρθενοῦ καὶ τελευτουμένης εἰς εἶδος. τὸ ἀνθρώπι-
 νον· εἴησι δὲ τῷ ζῶντι τῷ πνεύματι ὁ θεός, καὶ ὅτι
 οἶδε τῶν. πλάττει γὰρ τὸ πνεῦμα ἀνθρώπου ἐν
 αὐτῷ, καὶ τὴν τῷ πνεύματι φωνήν. ἐπεὶ δὲ
 σὰρξ, καὶ ὁμοίως ἐπεὶ ὁ ψυχῆς ἐστὶ λόγος.
 ἀλλ' αἱ καὶ γένεσις μόνον αὐτῶν τῶν ἀπὸ τῆς ζωμᾶ-
 των μητέρες, ἀλλ' οὐκ ἄλλαν ἀποτακτικὴν τὴν ζῶν, τὸ
 καὶ ψυχῆς δὲ λέγει καὶ ζωμᾶτος, οὐχ ἕως λέ-
 γονταί τε. οὐδ' αὖ ἐπὶ πρὸς, φέρει εἰπεῖν, τὴν ἐλ-
 πίαν σαρκατικὴν μὲν, οὐ μὲν ἐπὶ καὶ ψυχολογικὴν.
 ἐκείνη γὰρ ψυχολογικὴ τὴν βασιλείαν, καὶ ὡς ἐν
 ἐξ ἀμφοῖν τῶν ἀνθρώπων, ψυχῆς δὲ λέγει καὶ
 ζωμᾶτος. τοιοῦτον τὸ περὶ αὐτῶν τῶν ἀφ' ἑαυτῶν καὶ
 ὅτι τῇ γένεσιν τοῦ ἑμμανουήλ. γέννησιν μὲν γὰρ
 ὡς ἐφ' ἡμᾶς, ἐκ τῆς τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς οὐσίας ὁ ὁμο-
 λογῆς αὐτῷ λόγος. ἐπὶ δὲ αἱ σὰρκα λαβὼν, καὶ
 ἰδὼν αὐτὴν ποιούμεν, καὶ χρηματίζεσθαι καὶ ὡς
 ἀνθρώπου, καὶ γένεσις καὶ ἡμεῖς, οὐδ' ἐν οἴκῳ, τὸ
 αἴτιον εἰπεῖν, μάλιστα δὲ καὶ ἀναγκαῖον ὁμολο-
 γεῖν, ὅτι καὶ γέννησιν κατὰ σάρκα ἀφ' ἡμεῶν γυναι-
 κὸς, καὶ παρ. ἀμέλει, καὶ ἡ τῷ ἀνθρώπῳ ψυχῇ
 τῷ ἰδίῳ συναπληρυντικῇ ζωμᾶτι, καὶ ὡς ἐν ἀνθρώ-
 πῳ παρὸς αὐτὸν, καὶ τὴν τῷ φύσιν ἐπὶ τῷ αὐ-
 τῷ νομῶν καὶ ὑπερεκτείναν, κατὰ τὸν ἰδίον λό-
 γον. καὶ αἱ βούλουσι πρὸς τὴν τῷ δ' αὐτοῦ μητέρα λέ-
 γειν, ὡς ἐπὶ μὲν σαρκατικῶς, οὐ μὲν ἐπὶ καὶ ψυχολο-
 γικῶς, ἀφ' ἑαυτῶν ὑπερεκτείναν. τίς γὰρ ὡς ἐφ' ἡμᾶς
 οὐκ ἔστιν.

A christi, & iure isthuc appellantur: solus autem Emmanuel ita est Christus, ut verus quoque sit Deus. Quapropter licet grauis erroris accusari non posset, qui aliorum matres Christiparas appellare vellet; Deiparas tamen sine magno errore appellare illas nequitiam potest. sola namq. inter ceteras omnes sacra Virgo Christipara simul ac Deipara appellatur, & esse dignoscitur: quandoquidem vna hæc non merum hominem, ut ceteræ solent, sed Dei Patris Verbum incarnatum & hominem factum peperit. Rursum licet nos propter Dei gratiam, dii interdum nominemur; non ita tamen id sumus, aut dicimur, ut Filius. hic enim, quamquam corpus induit, natura & re ipsa Deus est.

Sed percunctabere hic forsitan: Numquid, dic-
 age, diuinitatis mater Virgo extitit? Iam ante-
 dictum est, viuum illud & subsistens Dei Verbum
 vere citra ullam controuersiam ex ipsa Dei & Pa-
 tris essentia genitum esse; substantiamq. tempo-
 ris initio carentem sortitum, ad eum modum ge-
 neranti coherere, ut in ipso & cum ipso numquā
 non sit, esseq. intelligatur. Expositum est etque,
 illud idem Verbum nouissimis æui huius tempo-
 ribus incarnatum, hoc est, corpori anima intelli-
 genti informato coniunctum, secundum carnem
 ex muliere natum esse. Habet autem hoc incar-
 nati Verbi mysterium non modicam cum huma-
 no partu cognationem: quandoquidem terrene-
 rum hominum matres naturæ ad generandum
 subseruientes, in utero quidem carnem gestant,
 quæ sensim per temporum interualla concrescens,
 arcanisq. quibusdam Conditoris operationibus
 incrementa paulatim sumens, ad perfectionem
 adducta, formam tandem attingit humanam.
 Deus vero corpusculo iam perfecto & animato,
 eo modo quem ipse nouit, Spiritum infundit: For-
 mat enim ille spiritum hominis in illo, ut Pro-
 pheta ait. Iam alia carnis, alia rursus animæ est
 ratio. Atqui licet illæ terrestrium dumtaxat cor-
 porum matres fiant; non alteram tamen homi-
 nis partem, sed totum hominem, qui ex anima &
 corpore conflat, parere dicuntur. nemo enim
 (ut exemplo res illustretur) Elizabeth carnem
 tantummodo, non etiam animam peperisse dixe-
 rit: si quidem non solam carnem genuit illa, sed
 Baptistam ex anima & corpore constantem.
 Quemadmodum ergo vnus homo ex anima &
 corpore constituitur; ita & in Emmanuelis quo-
 que ortu accidisse cogitemus. nam ex Dei Patris
 substantia natum est, ut dixi, vnigenitum illius
 Verbum: hoc autem posteaquā carne, quam pro-
 priam sibi fecit, assumpta, nostroq. more in lucem
 exortum, & filius hominis factum est, citra om-
 nem absurditatem, immo vero necessaria con-
 uenientiq. ratione secundum carnem ex muliere
 natum creditur & prædicatur. Quemadmodum
 & ipsa quoque hominis anima, licet naturaliter
 à corpore quod informat, diuersa sit, & propria
 quadam ratione subsistat; vna tamen cū suo cor-
 pore oritur, & velut vnum quidpiam cum ipso
 censetur. Quod si quispiam matrem alicuius non
 animiparam appellandam esse contenderit, sed
 ille se declarabit. Nam etsi id quod mulier pa-
 Com. gen. tom. j.

carnem carniparam; ne ineptum plane blateronem

αὐτὸν κενώσας δώσας, καὶ τὴν ὁμοίαν αἰα-
 τλήσας κένωσιν τῷ υἱῷ, καὶ τὴν τοῦ δούλου μορ-
 φὴν ἀναλαβὴν, ὅτι πᾶς τῶν ἀρεσκόντων αὐτὸν
 ψυχὰς ἀγίας ποιῆται μορφὴς ἰδίας; τί δὲ τὸ ἀγίου
 πνεῦμα πᾶς καρτεροῦ ἐν ἡμῖν; ἀρεὰ καὶ αὐτὴ τῆς
 ἐκκοινωνίας ἀπεπαλῆρου τῆς οἰκονομίας, ἡ δὲ λα-
 μόνου τοῦ υἱοῦ πεπερασμένη φαμέν τῆς πᾶσαν ἐν-
 καρτερίας καὶ ζωῆς; ἀπαρὰ τῆς οὕτω περὶ τῆς
 καὶ αὐτοῦ παντοῦς ἀκακοβουλίας. Τεταπεινω-
 κε τὸν αὐτὸν ὁ ἐν μορφῇ καὶ ἰσότητι τοῦ θεοῦ
 καὶ πατὴρ ἐπαρχῶν λόγος, ὅτι γινώσκοντες αὐτὸν
 κατὰ φησὶν ἰωάννης, γινώσκοντες διὰ γυναικὸς.
 καὶ ὁ γινώσκων ἔχων τὴν ἐκ θεοῦ πατρός, καὶ τὴν
 κατὰ ἡμᾶς ὑπεμένει παρῆν δι' ἡμᾶς ἐπὶ διδα-
 σκόντων αὐτὸν, κατὰ τὴν τρέπον ὁ ἐκ θεοῦ πα-
 τὴρ λόγος, Χριστὸς αὐτοῦ τοῦτο καὶ λέγειτο περὶ ἡ-
 μῶν; εἰ δὲ τοῦτο καὶ κεχρησμένον Χριστὸς ὀνομάζε-
 ται, τίνα κεχρησμένον ὁ πατὴρ τῷ ἐλαίῳ τῆς ἀναλ-
 λιάσεως, ἥτις τῷ ἀγίῳ πνεύματι; εἰ μὲν οὖν ἰδι-
 κῶς τὸν μόνον ἐξ αὐτοῦ γινώσκοντα θεὸν λόγον, καὶ
 τοῦτο εἶναι φασὶν ἀληθῆς, ἀγνοοῦσιν ὅπως καὶ τὴν
 τοῦ μονοθεοῦ ἀδελφὸς φύσιν, καὶ τῆς μετὰ πατρός
 οἰκονομίας ἀδελφότητος πνεύματος. εἰ γὰρ κε-
 χρησμένον τῷ ἀγίῳ πνεύματι θεὸς ὢν ὁ λόγος, ὅτι
 διὰ πάντας ἀγασμοῦ, καὶ οὐκ ἐκόντες ὁμολογή-
 σουν κατὰ τὴν αὐτὴν ἐπὶ χρόνους ἐπαρχῶν αὐ-
 τὸν, κατὰ οὗς οὕτω κεχρησμένον, ἀμείψαν-
 τιν ἐπὶ τῆς εἰς ὕψος αὐτῷ δοθείσης δωρεᾶς. τί δὲ
 ἀγασμοῦ τητῶμενον ἀλλότῃ κατὰ φύσιν.
 καὶ οὐκ αὐτοῦ παντοῦς ἡμοιόητος ἀμαρτίας,
 ἥτις τοῦ διωκόσας πλημμελεῖν. ὑπομεινέμεν
 οὖν ἀρεὰ καὶ τρεπὴν τὴν εἰς τὴν ἀμείνω τυχόν
 ὁ λόγος. πῶς οὖν ὁ αὐτὸς ἐστὶ, καὶ οὐκ ἡλλοίωται;
 καὶ εἰ θεὸς ὢν ὁ λόγος, καὶ ἐν μορφῇ καὶ ἰσότητι
 τοῦ πατρός, ἐχρησμένον καὶ ἡγιασμένον, φάσκει αὐ-
 τὸς ὡς δὲ τοῦτο πρᾶγμα εἰς ἐξήλτους ἐν-
 νοίας ἀπεινυγμένον, ὅτι τάχα πῦρ καὶ αὐτὸς ὁ
 πατὴρ δέσιν αὐτὸν ἀγασμοῦ. μάλλον δὲ ἤδη καὶ
 μέζων αὐτῷ ἀναπύφωσιν ὁ υἱός, εἰ περ ἡγιασται
 μὲν αὐτὸς, ἵσως ὢν αὐτὸς καὶ ἐν μορφῇ τοῦ τοῦ ἀ-
 γασμοῦ. ὁ δὲ, ἐκασταμεινέμεν οἷς ἡμεῖς, καὶ
 ἴσως καὶ ἐσται, οὕτω τὴν εἰς τὴν ἀμείνω λαβὼν ὁ πα-
 τὴρ διὰ τοῦτο ἡγιασμένον, κατὰ ὁμοιότητα τοῦ
 υἱοῦ. μέζον δὲ ἤδη καὶ ἀμφοῖν ὁρᾶται τὸ πνεῦ-
 μα τὸ ἀγιαζόν αὐτούς, ἢ πῶς ἐστὶν οὐκ ἐνδοξασθῆναι,
 ὡς ἀπᾶντος ἀπολογίας διχα, τὸ ἐλαττον ὑπὸ τοῦ
 κρείττονος ἀλογίῃται. ἀλλ' ἐστὶ πᾶντα λῆρον καὶ
 πρᾶξιν, καὶ ἀποπληξίας ἐγκλήματα. ἀγία
 γὰρ κατὰ φύσιν ἡ ὁμοούσιος τριάς. ἄγιος ὁ πα-
 τὴρ, ἄγιος καὶ ὁ υἱός, οὐσιωδῶς κατὰ τὸν ἴσον τρέ-
 πον. ὁμοίως δὲ καὶ τὸ πνεῦμα. οὐκ οὖν ὅσον ἡ-
 κε εἰς ἰδίαν φύσιν, οὐκ ἡγιασται καταμένους ὁ
 ἐκ θεοῦ πατρός λόγος. Εἰ δὲ οὕτως οἷον
 τὸν ἐκ τῆς ἀγίας παρῆντος γινώσκοντα κεχρη-
 σμένον

A ergo & illum ipsum quoque, propterea quod pias
 amicorum suorum animas sedes sibi constituat,
 exinanitum, similiterq. cum Filio deiectum, ac ser-
 uili forma indutum concedemus? De Spiritu san-
 cto autē, qui in nobis inhabitat, quid statuemus? 2. Tim. 1.
 Numquid & ipsum quoque incarnationis œco- 6. 16.
 nomiam, quam per solum Filium salutis vitæq.
 omnium causa factam agnoscimus, expleuisse di-
 cemus? Apage cum istis adeo inanibus, stolidis &
 anilibus deliramentis.

Verbum igitur Dei, quod in forma & æqualita- 13
 te Dei & Patris erat, semetipsum humiliavit, quā-
 do, ut Ioannes loquitur, caro factum ex muliere, 1. 12.
 natum est; æternamq. ex Patre originem obti-
 nens, nostram quoque propter nos generationem
 experiri non recusavit. Quod si secus res habet,
 doceant nos ipsi, ex quo nā modo Dei Patris Ver-
 bum rite a nobis Christus appelletur, & Christus
 esse intelligatur. Nam si Christum ab vnctione,
 nominatum volunt, quem, quæso, Pater oleo lēti- 2. 4. 44.
 tiz, hoc est Spiritu sancto, inunxit? Si enim Dei
 Verbum, quod Deus est, & solum & proprie ex Pa-
 tre natum est, inunctum dicant, atque huc vere,
 quidquid de vnctione dicitur, pertinere conten-
 dant; nimirum inscitia sua, insigni iniuria Vnige-
 niti naturam afficiunt, & ipsum nihilominus di-
 uinæ dispensationis mysterium plane evertunt.
 Si enim Verbum, quod Deus est, Spiritu sancto
 inunctum est, ergo superioribus temporibus, qui-
 bus inunctionis huius beneficio, quod postea illi
 obtigit, adhuc destituebatur, sanctificationis om-
 nino indigebat, quod inficiari non possunt. Atqui
 omne quod sanctificatione, cuius alioqui capax
 est, destituitur, illud suapte natura mutabile est;
 atque idcirco aut peccati, aut certe peccandi fa-
 cultatis handquaquam expers est. Si ergo Ver-
 bum secundum se inunctum est, ergo demutatum
 est; quia ad meliora progressum est. Quomodo
 ergo idem esse, & numquam mutari prædicatur?
 Porro autem si Deus Verbum, quod in forma &
 æqualitate Patris subsistens est, secundum se inun-
 ctum & sanctificatum est; non deerunt fortassis
 qui in friuolas ineptasq. cogitationes præcipientes
 ex hac re acti, ipsum quoque Patrem vnctione &
 sanctificatione egere; & quod hinc consequens
 est, Filium Patre maiorem esse nugabuntur. siqui-
 dem hic ante vnctionem Patri æqualis erat; nunc
 autem Spiritu sancto inunctus est: Pater vero in
 quibus constitutus erat bonis manet, manebitq.
 semper. nec enim ille, ut Filius, inunctus aut san-
 ctificatus est; neque ad illius similitudinē inunge-
 tur, aut sanctificabitur vmquam. Immo vero hac
 admissa opinione, Spiritus sanctus qui inungit
 & sanctificat, utroque maior deprehenderetur. nam
 extra vllam controuersiam ac dubitationē, quod
 minus est, semper a meliore benedicatur. Verum 1. 1.
 isthæc merz sunt nugæ, meraq. insanorum homi-
 nū deliria, verborumq. portenta. Etenim consub-
 stantialis Trias suapte natura sancta est. Sanctus
 est Pater; sanctus pari modo per essentiā est Filius,
 sanctus eodem denique modo Spiritus sanctus.
 Ad propriā proinde naturam quod attinet, Dei
 Patris Verbu scorsum per se non est sanctificatū.

Quod si quis eum, quem sacra Virgo peperit, 16
 K iiii solum,

Joan. 1. 10.
ibid. 1. 11.
ibid. 1. 12.
coëgit. est enim pastor ille bonus, qui animam suam pro ouibus suis ponit. Vnde & ait: Sicut nouit me Pater, & ego cognosco Patrem; & animam meam pono pro ouibus meis. & alias oues habeo, quæ non sunt ex hoc ouili; & illas oportet me adducere, & vocem meam audient: & fiet vnū ouile, & vnus pastor. Adde his, magnum illum Baptistam Ioannem, cum à Christo concionandi exordium faceret, non aliquod diuinitatis organum, aut hominem Deiferum (vt nonnullis garrire lubet) ipsum appellasse; ijsve, qui per vniuersam Iudæam passim habitabant, annuntiasse; sed Deum incarnatum, hominemque factum. clamat namque: Præparate viam Domini, rectas facite semitas eius. Et cuius quæso vias præparare iussit? an non Christi, hoc est, Verbi in humana forma manifestati? Quid? an non vel vnus Pauli testimonium ad fidem huic rei faciendam, sat esse poterat? scribit is autem in hunc modum:

Rom. 8. d.
81.
Quid igitur dicemus? Si Deus pro nobis, quis contra nos? Qui etiam proprio Filio non pepercit, sed pro nobis omnibus tradidit illū; quomodo non etiam cum illo omnia nobis donabit? Hic te nunc interrogo, quomodo is qui ex sacra Virgine ortus est, proprius Dei filius appelletur? Sane vt hominis & cuiuscumque alterius animantis proprium id esse recte dicitur quod naturaliter ex illo nascitur, ita merito quoque id propriū Dei censetur & appellatur, quod ex illius substantia progignitur. Quæ igitur ratione Christus proprius Dei filius nominatur, qui & à Deo quoque & Patre omnium salutis & vitæ causa oblatus hoc loco prædicatur? Traditus est enim propter delicta nostra: & ipse (secundum Prophetæ vocem) multorum iniquitates in corpore suo pertulit super lignum. Planum est, quod ad naturarum vnionem respiciens, Emmanuelem, qui ex sacra Virgine exortus est, Dei Filium definiat: quandoquidem corpus quod ex ea natum est, non alterius cuiuspiam hominis nostrimet similis, sed ipsius Verbi, quod ex Patre natum est, proprium erat.

21
Quod si quis illud quod ex Virgine sumptum est, aliud nihil quàm nudum Dei organum extitisse contenderit; is vel inuitus veram Filij rationem illi auferet. Proponatur verbi causa homo quispiam, cui sit filius lyre tractandæ gnarus, psallendiq. oppido peritus; numquid hic lyram & reliqua mulices instrumenta eodem cum filio loco & ordine habebit? Nihil enim hac re dici queat absurdus: siquidem lyra ad solum artis vsum assumitur; musicus autem etsi omnino organo careat, parentis sui filius esse non definit. Quod si illum qui ex muliere ortus est, ad ministerium assumptum dixerint, vt prodigia & miracula per illum ederentur, Euangelicorumq. oraculorum præconia inuulgarentur; eadem licentia quemlibet sanctorum Prophetarum, & præcipue sacratissimum illum Moysen, diuinitatis instrumentum extitisse asseuerent. Hic enim subla-

Exod. 7. c. ta virga, Aegyptiorum flumina in sanguinem
Exod. 17. c. vertit; mariq. in partes dissecto, Israeliticum populum per mediū traduxit: & virga saxum percussit, vbertim scaturientes vndas produxit, & du-

A ἄρας. ποιμὴν γὰρ ἐστὶν ἀγαθὸς, τὴν ψυχὴν αὐτοῦ θύει ὑπὲρ τῶν προβάτων. τὴν γὰρ καὶ ἐφασκε. καθὼς γινώσκει με ὁ πατήρ, καὶ γὰρ γινώσκω τὸν πατέρα, καὶ τὴν ψυχὴν μου τίθημι ὑπὲρ τῶν προβάτων. καὶ ἄλλα προβάτα ἔχω, ἃ οὐκ ἐστὶν ἐκ τῆς αὐλῆς ταύτης, καὶ κἀκεῖνά με δεῖ ἀγαγεῖν; καὶ τῆς φωνῆς μου ἀκούσωσι, καὶ ἠμῶσεται μία ποιμήν, εἰς ποιμὴν. ἀρχόμενος ὁ τῶν ἐπ' αὐτῷ κηρυγμάτων καὶ ὁ θιασίσκος βαπτιστῆς Ἰωάννης, οὕτως θιότης ὄρσαντες, οὕτως μὲν ἀφ' ὧν ἀπλῶς θιοφοροῦντες, καὶ πῶς, θιόν ὁ μάλλον μὲν περὶ τοῦ ἐν ἐνὶ θρωπότητος, τῆς αὐτῆς πᾶσι τοῦ ἰσθμοῦ διηγγελίζετο, λέγων, ἐπιμαίσατε τὴν ὁδὸν κυρίου, ὅπως ποιῆτε τὰς τρίβους αὐτοῦ. ὁ οὖν πᾶσι τοῖς ἀκούουσιν ἐπιμαίσειεν τὴν ὁδόν, καὶ οὕτως ὅτι χερσὶν, τυπῶν ἐν αὐθρόνῃ μορφῇ πικρότερος τοῦ λόγου; δότι καὶ ὁ, οἱ μὲν, πᾶσι πῶς, ὁ θιασίσκος Παῦλος ὁ μαρτυρῶν τι λέγων. τί οὖν ἐρῶμεν; οἱ ὁ θεὸς ὑπὲρ ἡμῶν, τίς κατ' ἡμῶν; ὅς γὰρ ἴδω ἡμεῖς οὐκ ἐφασκε, ἀλλ' ὑπὲρ ἡμῶν πάντων παρέδωκεν αὐτὸν, πῶς ἐν καὶ σὺ αὐτῷ τὰ πάντα ἡμῶν χάρις; εἴπα ἐπὶ μοι, πῶς αὐτοῦ θεοῦ ἴδω ἡμεῖς, ὁ οὐκ ἐκ τῆς ἀγίας πατρὸς; ὡς περὶ γὰρ ἴδω αὐθρόνῃ, καὶ μὲν ἐκαστὸν τῶν ἐτέρων ζώων, τὸ ἐξ αὐτοῦ καὶ φύσιν γενημένον, οὕτως ἴδω θεοῦ, τὸ ἐκ τῆς οὐσίας αὐτοῦ νοοῦν αὐτὸ εἶναι καὶ λέγουσιν. πῶς οὖν ἴδω θεοῦ ἡμεῖς ὡς ὡνόμαται ὁ χερσὶς, ὅς καὶ δίδωται ὡς θεοῦ καὶ πατρὸς, τῆς ἀπέναντον ἕνεκα ζωῆς καὶ ζωῆς; παρεδόθη γὰρ διὰ τὴν ὡνόμαται ἡμῶν, καὶ αὐτὸς αὐτοῖς πολλὰν ἀντιλήψιν ἐν τῷ ζώματι αὐτοῦ ὅτι τὸ ζῶμα, κατὰ τὴν τοῦ Προφήτου φωνήν. παρεδόθη οὖν, ὅτι τὸ τῆς ἐνὸς σὺν καὶ ὡνόμαται ἀντιλήψιν ἀναγκαίως, ἴδω ἡμεῖς δόξα φαίνει τὸ θεοῦ τὸν Εμμανουήλ, τὸν ἐκ τῆς ἀγίας πατρὸς. ζώμα γὰρ ἡμεῖς οὐκ ἐπὶ τοῦ πᾶσι τῶν κατ' ἡμῶν. ἴδω οὖν μάλλον αὐτὸ τὸ ἐκ τοῦ πατρὸς ὅπως λόγου, τὸ γενηθῆναι ἐξ αὐτοῦ. εἰ δὲ δὴ ψιλῶ καὶ μόνῳ δόξαμεν τὴν αὐτῇ τὴν ὡνόμαται ὑπερλίαν, δόξαμεν καὶ οὐχ' ἐκόν, καὶ τὸ εἶναι κατὰ ἀλήθειαν ἡμῶν. ὑποκρίσθω γὰρ πᾶσι τῷ λόγῳ, φέρε εἰπὴν αὐθρόνῃ. ἔστω δὲ αὐτῷ καὶ πᾶσι τὰς λύσαν τυχόντες, καὶ ψάλλοντες τὰ ἀρετὰ μεμελετηκώς. ἀρετὰ οὖν ὁ τοιοῦτος καταλογισθῆναι τὴν λύσαν, καὶ τὸ τῆς ὡνόμαται ὡνόμαται ἐν ὡνόμαται τῷ ὡνόμαται; καὶ πᾶσι πᾶσι εὐηθες λίαν τὸ γενηθῆναι; ἡ μὲν γὰρ λύσαν εἰς ἐνὸς ἡμῶν παρελήφθη τῆς τυχόντος, ὁ δὲ εἰς καὶ ὡνόμαται δόξα, τὸ τυχόντος ὡνόμαται. εἰ δὲ δὴ φαίμεν, ὅτι παρελήφθη πᾶσι ὑπερλίαν ὁ ἐκ γυναικὸς, ἵνα δι' αὐτῆς πληθῇ τὰ ζώματα, ὅτι τὸ διαγγελικὸν θιασισμάτων ἀναλαμβάνει τὸ κήρυγμα. λεγόμεν ὅτι ἐκαστος τὸ ἀγίων προφητῶν, θιότης ὄρσαντες ὡνόμαται τὸ ἀλλων ἀπέναντον, ὁ ἱεροφάντης Μωϋσῆς, ὁς αἰσχρὸν τὴν ῥάβδον, μετὰ τὴν μὲν εἰς αἶμα πᾶσι πᾶσι. ἀσχερὶζων ὁ καὶ αὐτῷ τὴν ἡμετέραν, ἀσχερὶζων εἶναι κυμάτων ἐκείνου τῆς ἐξ Ἰσραὴλ. ὁ φέρων ὁ αὐτῷ

αὐτῶν καὶ πίστεως, ὑδάτων αὐτῶν ἐπὶ μητέρας, καὶ
 πηγῶν ἰδίᾳ τῶν ἀκρόπολεων καὶ μεσότης γέγονε θεοῦ
 καὶ ἀνθρώπων, καὶ νόμος διακρίνων, καὶ καθηγε-
 νῆ λαῶν. οὐδὲν οὐκ ἄρα τὸ περὶ τὸν ἐν Χριστῷ, καὶ
 περὶ τὸν ἐκ τῆς μένης ὑδαμῶς πύς περὶ αὐτῶν γέγονε
 πᾶς, εἰς ἐν ὁρῶντων τῶν ἐν τῇ Χριστῷ, καὶ τὸν ἴσον
 ἔργον καὶ οὕτως παραλαμβάνεται. περὶ τὴν ἀρχὴν
 οὐκ ἔστι τὸ ἴσον, καὶ ὁ θεοπρόσωπος Δαυὶδ καὶ κἀκεῖνος εἰ-
 πὼν. ὅτι τις ἐν νεφέλῃς ἰσώθησεται τῷ κυρίῳ; καὶ
 τις ὁμοιωθήσεται τῷ κυρίῳ ἐν ἡοῖς θεοῦ; ἀλλ' ὁ, γε
 σοφώτερος Παῦλος, πλουῦντα μὲν ἐν οἰκίᾳ δότι-
 φανος Μωυσῆ, θεὸν δὲ καὶ κύριον δότι καλεῖ τὸν ἐκ
 γυναικὸς οἰκονομικῶς γέγονε, τυπὴν Χριστοῦ. γὰρ
 ἡραφὲς γὰρ ὡς, ὡς τὸ ἀδελφοὶ ἀγαθὴ κλήσεως ἐπυ-
 ραίνῃ μετ' αὐτοῦ, καὶ ἀναθήσεται τὸν ἀποστόλον καὶ ἀρχι-
 ερέα τῆς ὁμολογίας ἡμῶν Ἰησοῦ, πρὸς ὅντα τὸν ποιῶ-
 σαι αὐτὸν, ὡς καὶ Μωϋσῆς ἐν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ.
 ὡς τὸν δόξῃς ὅτι τὸν Μωϋσῆν ἡξίω, καὶ ὁ-
 σον τὸν πλείονα ἡμῶν ἔχει ὁ οἰκὸς καὶ τὸν ἀποστόλου αὐ-
 τὸν. πᾶς γὰρ οἶκος, καὶ τὸν ἀποστόλου ἔχει τὸν πῶς. ὁ δὲ
 πᾶς πᾶντα καὶ τὸν ἀποστόλου, θεός. καὶ Μωϋσῆς μὲν πρὸς
 ἐν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ ὡς ἡραφὲς εἰς μαρτυρίαν τῆς
 λαληθησόμενων Χριστοῦ ὡς ὅτι τὸν οἶκον αὐτοῦ,
 οὐ οἶκος ἐσμὲν ἡμεῖς. ἀλλ' οὐκ οὐκ ὅπως καὶ τὸ τῆς
 ἀνθρωπίνης αὐτοῦ τιμήναι μετ' αὐτοῦ, καὶ τῆς αὐτοῦ
 τῶν δόξῃς, καὶ ἡραφὲς ἀξίας δότι μὲν τῶν ὑπε-
 ροχῶν. ἀρχιερέα γὰρ καὶ ἀποστόλον εἶπὼν, καὶ μὲν καὶ
 γυναικὶ πρὸς τὸν ποιῶσαι αὐτὸν, ὁ μάλιστ' ἀποστόλου
 βασιλεὺς ἐπὶ τῇ μετ' αὐτοῦ, ἡ κατὰ Μωυσῆ, φησὶ,
 καὶ ὅτι πλείονα ἡμῶν ἔχει τὸν οἶκον, ὁ κα-
 τὰ τὸν ἀποστόλου αὐτοῦ. εἶπα πρὸς αὐτὸν. πᾶς γὰρ οἶκος
 κατὰ τὸν ἀποστόλου ἔχει τὸν πῶς, ὁ δὲ πᾶς πᾶντα κατὰ
 τὸν ἀποστόλου, θεός. οἰκονομικῶς μὲν ἐν ποιῶσαι
 κατὰ τὸν ἀποστόλου, καὶ ἐν τῇ κατὰ τὸν ἀποστόλου Μωϋ-
 σῆ κατὰ τὸν ἀποστόλου κατὰ τὸν ἀποστόλου, ὁ τῶν ὅλων θεός.
 ἔχειται καὶ καὶ τὸν θεοῦ λεγομένου κατὰ τὸν ἀποστόλου τὸν πῶς
 εἶπα καὶ τὸν θεοῦ οὐκ ἄρα καὶ ἀληθινὸς αἰνεῖται εἰς. καὶ
 Μωϋσῆς μὲν ὡς ἡραφὲς, ἐν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ
 πρὸς Χριστὸν δὲ, ὡς ὅτι τὸν οἶκον αὐτοῦ, οὐ
 οἶκος ἐσμὲν ἡμεῖς. καὶ τὸν θεοῦ λεγομένου ἀποστόλου
 τῆς Προφητῶν, ὅτι ἐνοικήσω ἐν αὐτοῖς, καὶ ἐμ-
 οῦσιν αὐτοῖς, καὶ ἐσθῶμαι αὐτῶν θεός, καὶ αὐτοὶ ἐσθῶ-
 νταί μοι λαός. ἀλλὰ τίς αὐτοῦ τοῦτο, φησὶ τις αὐ-
 τῶν, ἡ ἀποστολὴ Χριστοῦ καὶ Μωϋσῆος, εἰ περ
 ἀμφὶ γέγονε ἀποστόλου γυναικὸς; πᾶς ὁ μὲν οἰκίτης
 καὶ ὡς ἐν οἴκῳ πρὸς, ὁ δὲ καὶ φύσις κύριος ὡς
 ὅτι τὸν οἶκον αὐτοῦ, τυπὴν ἡμεῖς; οἱ μὲν δὲ
 ἔγωγε περὶ τῆς ἡραφὸς ὑπερῶν ἐσθῶμαι, ὅ-
 πῃ ἐστι ἐν καλῷ φρενός, καὶ νοῦν ἔχει Χριστοῦ,
 καὶ τὸν μακάριον Παῦλον. ὁ μὲν γὰρ ὡς ἀνθρώπος,
 καὶ ὑπερῶν δουλείας, ὁ δὲ καὶ φύσις ἐλάττω-
 ρος ὡς θεός, καὶ δημιουργός τῶν ὅλων, καὶ κτίστης
 ἀνατλάς τῶν ἐκ τῆς οὐρανοῦ δι' ἡμᾶς ἀλλ' οὐκ ὅτι αὐ-
 τὸν τὸν θεοῦ δόξῃς ἐξουσίᾳ οὐκ ἔστι μὲν τὸ ὑπερ-
 πάντης

ras cautes in aquarum fontes cōmutavit: media-
 tor praterea Dei & hominum, & Legis minister,
 & populi denique dux & ductor extitit. Nihil
 proinde eximium in Christo fuisse, nec ullam
 in partem ceteros, qui illum antecesserant, ex-
 celluisset, si & ipse quoque æque ac illi, instru-
 menti ministriq. vicem expleuerit. Consequens
 fit ergo diuinū Dauidem nugari, planeq. inepti-
 re, dum ait: Quis in nubibus æquabitur Domi-
 no; & quis similis erit Domino in filiis eius?

At longe alius sapientissimo Paulo de Christo
 sensus erat. Etenim Moysen, ad Hebræos scribēs,
 domesticis annumerat; cum vero, qui diuina di-
 spensatione ex muliere natus est, hoc est Christū,
 Deum ac Dominum vocat. Scribit enim hunc in
 modum: Vnde, fratres sancti, vocationis celestis
 participes, considerate Apostolum & Pontificem
 confessionis nostræ IESUM, qui fidelis est ei qui
 fecit illum, sicut & Moyses in omni domo eius.
 Amplioris enim gloriæ iste præ Moyse dignus est
 habitus, quanto ampliorem honorem habet do-
 mus, qui fabricauit illam. Omnis namq. domus
 fabricatur ab aliquo: qui autem omnia creauit,
 Deus est. Et Moyses quidem fidelis erat in tota
 domo eius tamquam famulus, in testimonium eo-
 rum quæ dicenda erant: Christus autem tamquā
 filius in domo sua, cuius domus nos sumus.] Ite-
 rum atque iterum hic mihi expende, quomodo &
 humanæ naturæ proprietates integras illi con-
 ferret, & summæ nihilominus, soli. Deo conue-
 nientis gloriæ, ac dignitatis excellentiam eidem
 tribuat. Primo namque Apostolum ac Pontifi-
 cem illum vocat; mox ei qui fecit illum, fidelem
 extitisse pronuntiat; postremo dignitate & hono-
 re tantum Moysen excelluisse asseuerat, quantum
 architectus domo quam fabricauit, gloria præ-
 stat. Subiungit deinde: Omnis autem domus fa-
 bricatur ab aliquo: is vero qui omnia creauit,
 Deus est. Diuinus itaque Moyses inter res effe-
 ctas & structuras censetur: at vero Christus om-
 nium opifex declaratur. Et quia omnia condere
 solius Dei est, Christum verum Deum esse omni-
 no necessarium est; addit rursum: Et Moyses qui-
 dem tamquam famulus in tota eius domo fidelis
 erat; Christus autem tamquam filius supra do-
 mum illius est, cuius domus nos sumus. iuxta il-
 lud Prophetæ: Quoniam habitabo in illis, & am-
 bulabo cum illis, & ero illorum Deus; & ipsi erunt
 mihi populus.

Dixerit forte quispiam: Equis hoc inter Chri-
 stum & Moysen discernere agnoscere queat? Ete-
 nim si uterque ex muliere progenitus est, quomo-
 do alter est in domo tamquam fidus famulus, al-
 ter vero tamquam natura filius & Dominus su-
 pra domum illius, quæ domus nos sumus, consti-
 tutus est? Res hæc, vt ego quidem sentio, ijs qui
 ingenio valent, sensumq. & mentem Christi (vt
 Apostolus alicubi loquitur) obtinent, neutiquam
 obscura est. Moyses namque erat homo seruitu-
 tis iugo pressus; Christus vero vt Deus & vniuer-
 sorum architectus suapte natura liber erat. Nam
 etsi nostri causa in exinanitionem voluntariam
 sese demisit; ea tamen abiectio diuinam glo-
 riam illi nequaquam adimebat; nec à suprema
 illa

Psalm. 113.
b. 8.
Gal. 3. 1.

Psalm. 113.
v.

22

Hebr. 3. 4.

Ibid.

Ibid.

2. Cor. 6.
c. 10. ex
Leuit. 26.
b. 12.

23

2. Cor. 7. 6.

40.

Philipp. 2. 6.

illa excellentia, quam super omnes fortitus erat, vlla ex parte ipsum excludebat: quandoquidem ut nos Spiritu ipsius locupletati (in nostris enim cordibus hic inhabitat) inter filios Dei censemur; neque per hoc tamen id quod naturaliter sumus, esse definimus (sumus namque homines secundum naturam, etiam si Deo, Abba Pater dicamus) ita Deus Verbum, quod inexplicabili quodam modo ex Dei & Patris substantia gignitur, naturam humanam quam assumpsit, honore quidem affecit, non ob id tamen propria dignitate aut excellentia excidit. mansit enim Deus, etiam humanitate iam indutum. Neutiquam ergo templum illud, quod ex sacra Virgine assumptum est, organi tantum loco habitum dicimus: verum sacrarum Scripturarum sensum, sanctorumque Patrum sententias secuti, Verbum modo non semel iam expolito, carnem factum, suam pro nobis animam posuisse asserimus. Nam cum mortem suam salutem mundo allaturam esse non ignoraret, crucem sustinuit confusione contempta; tametsi secundum naturam vita esset, utpote Deus. Quomodo igitur vita mortem oppetivisse dicitur? Non aliter sane, quam mortem in propriam carnem excipiens: quandoquidem dum hanc de novo viam reddidit, veram se vitam esse aperte ostendit.

24 Verum quo planius fiat quod dicitur, age & in nostram quoque mortem inquiramus, eiusdemque rationem accurate consideremus. Numquid ergo mortalium quispiam sana mente utens, dum corpus hoc terrenum extinguitur, una cum illo ipsam quoque animam extingui credit? Non existimo vel vni ex omnibus id esse persuasum: & tamen quod communiter accidere solet, non corporis, sed hominis mors appellatur. Ad eum itaque modum & de ipso quoque Emmanuele statuas licet. erat enim Verbum in eo quod ex muliere susceptum erat, tamquam in proprio corpore. hoc ipsum autem corpus præinito tempore in mortem contradidit, nihil interim incommodi propria natura sustinens. ipsum namque & vita est, & cetera omnia vivificans est: verumtamen quæ carnis sunt veluti propria in se transferens, & mortem perpeßum, ac unus qui omnibus dignitate præstabat, pro omnibus mortuus, proprio sanguine humanum genus expiasset, & quotquot per terrarum orbem degunt, Deo & Patri acquisivisse dicitur. Unde sacer vates Esaias, divino

Esai. 53, 6. Spiritu afflatus, hæc de illo pronuntiat: Ideo dispersit ei plurimos, & fortium diuidet spolia, pro eo quod tradidit in mortem animam suam, & cum sceleratis deputatus est; & ipse peccata multorum tulit.

25 Unus ergo omnes dignitate præstans pro omnibus animam suam posuit; & æconomica quadam ratione carnem per mortem non nihil humiliari, ac tantum non opprimi sinebat. Verum secundum propriam naturam, in quam nullus dolor, nulla cadit perpeßio, eandem mortem vicissim destruxit, quod hac nimirum ratione corruptio in omnium corporibus enervaretur, mortisq. imperium dissolueretur. Etenim ut in Adam omnes morimur, sic in Christo omnes vivificamur. Neque enim efficaciter ea quæ ad salutem nostram faciunt, secundum naturam divinam perfecisset, si secundum naturam humanam mortem nostri causa non sustinisset. Traditur namque mortem,

Α πέντης καὶ καὶ πάντων ὑπεροχῆς ὡς ἀποσιβήσῃ πρὸς ἡμᾶς. ὡς περὶ γὰρ ἡμεῖς τὸ αὐτὸ πρῶτον πλάτουμεν, κατόκησεν γὰρ ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν, πᾶν μέγα μὲν ἐν τέχνῳ θεοῦ· τὸ γὰρ μὲν εἶναι τὸ δὲ ὅτι ἐσμὲν, οὕτως ἀποσιβήκαμεν. ἐσμὲν γὰρ ἀνθρώποι καὶ φύσιν, καὶ τοῖς θεῷ λέγοντες Ἀββὰ ὁ πατήρ. οὕτως καὶ αὐτὸς ὁ θεὸς ὁ πατὴρ ἐστὶν ἀπὸ τοῦ ὅτι ἐσμὲν ὡς θεοὶ λόγος, πρὸς λαβὼν τὸ ἀνθρώπινον, τίμηκε μὲν τὴν φύσιν, ὡς μὲν ἔγωγε γέγονε τῆς ἰδίας ὑπεροχῆς, μεμνήσκετο καὶ ἐν ἀνθρώπῳ τῆς ἰδίας. οὕτως οὕτως ἐν ὁργάνῳ τῆς παρρησίας φησὶν ὅτι ἐκ τῆς παρρησίας ἡμῶν. ἐπὶ μὲν οὖν τῇ πίστει τῶν ἱερῶν χειρῶν, καὶ ταῖς τῶν ἀγίων φωναῖς, σάρκα γὰρ ἡμεῶν τὸν λόγον ἀνακατέμειξε, κατὰ τὴν ἰδίαν ὑπεροχὴν ἡμῶν πρὸς ἀποδοξίναν τὸν ὅτι ἐσμὲν καὶ τὴν ἰδίαν ὑπεροχὴν ἡμῶν τὴν ψυχὴν. ἐπεὶ δὲ γὰρ ὁ θεὸς αὐτὸς τὸν κόσμον ὁ ζωτήριος, ὑπερέμεινε σαρκεν, αἰσχυρῶς καταφρονήσας, καὶ τοῖς ζωῇ καὶ φύσιν ὑπάρχων, ὡς θεός. πῶς οὖν ἡ ζωὴ τὴν θάνατον λέγειται; τῇ ἰδίᾳ σαρκὶ παθεῖν τὸ θάνατον, ἵνα φάμεθα ζωὴν. ζωοποιεῖται πάλιν αὐτὴν. φέρε γὰρ ἐξ ἡμῶν αὐτὴν ὅτι θάνατον πολυπραγμονεῖται τὸ ὅτι ἐσμὲν, ὡς ἀποσιβήσῃ τῶν φρονούντων ἐπὶ τοῖς λόγοις ζωῆς. συγκαταφάσκει τὰς ψυχὰς. ἀλλ' οἱ καὶ τὸ ὅτι ἐσμὲν ἐν ὅτι ἐσμὲν ἐν τῶν ὄντων ἐνδοξασιν. πάλιν ἀνθρώπῳ θάνατος, τὸ συμβεβηκὸς ὀνομάζεται. οὕτως νοήσας καὶ ἐπ' αὐτὸν ὁ Εὐμανηλ. ὡς μὲν γὰρ ὁ λόγος, ὡς ἐν ἰδίᾳ ζωῇ τῶν ἐκ γυναικὸς. ἐδίδεκε δὲ αὐτὴ τῷ θανάτῳ καὶ κατὰ τὴν φύσιν μὲν ὅτι ἐσμὲν ὡς θεοὶ. ζωὴ γὰρ ἐστὶ καὶ ζωοποιός, οἰκονομῶν δὲ τὰ σαρκὶ καὶ ἵνα καὶ αὐτὴ λέγεται τὸ παθεῖν, καὶ εἰς ὁ πάντων αἰσχυρῶς, τὴν θάνατον ὑπερ πάντων, ἀνεχόμενος τῇ ἰδίᾳ αἵματι τὴν ὑπεροχὴν, καὶ κατέκτησεν τὴν φύσιν καὶ πατὴρ τὸν ἀνὰ πίστιν τὴν γῆν. καὶ τὸ ὅτι ὡς ἀληθὴς ὁ μακάριος περὶ τῆς ἡσυχίας ἀνακηρύττει λέγων ἐν πνεύματι. ἀλλ' ὅτι αὐτὸς κληρονομήσας πολλοὺς, καὶ τῶν ἰσχυρῶν μετὰ σκεῖλα, αὐτὸν παρέδωκε εἰς θάνατον ἢ ψυχὴν αὐτὴν, ἐν ταῖς αἰσχυρῶς ἐλογίσθη, καὶ αὐτὸς ἀμαρτίας πολλῶν ἀνέλεγκτος, καὶ ἀπὸ τῆς αἰσχυρίας αὐτῶν παρέδωκε. εἰς οὖν ὁ πάντων ἀξιώματος, τὴν ἰδίαν ὑπεροχὴν πάντων τίθηκε ψυχῇ. καὶ συνεχώρη μὲν οἰκονομικῶς, καταβιβαζέσθαι βραχὺ τῷ θανάτῳ τὴν αἰσχυρίαν. κατέστηκε ὅτι πάλιν αὐτὸς ὡς ζωὴ, παθεῖν καὶ ἀνέχμενος τὸ ὅτι ἐσμὲν ὡς θεοὶ ἵνα καὶ ἐν ταῖς αἰσχυρῶς ἀπὸ τῆς ζωῆς ὡς φησὶ καὶ ὁ θάνατος παρὰ τοῖς κρείττοις. ὡς περὶ γὰρ ἐν τῷ Ἀδὰμ πάντες ἀποθνήσκουσιν, ὡς καὶ ἐν τῷ Χριστῷ πάντες ζωοποιήσονται. εἰ γὰρ μὴ πᾶν ἄνθρωπον ὑπερ ἡμῶν, ὡς ἐκείνητος θανάτῳ τὰ εἰς ζωὴν ἡμῶν λέγει γὰρ

2 Cor. 13, 4.

the 'information' and 'communication' fields. The 'information' field is defined as:

...the study of the processes of information production, distribution, access, use and evaluation, and the study of the social, cultural, economic and political contexts in which these processes take place. (p. 10)

The 'communication' field is defined as:

...the study of the processes of communication production, distribution, access, use and evaluation, and the study of the social, cultural, economic and political contexts in which these processes take place. (p. 10)

The 'information science' field is defined as:

...the study of the processes of information production, distribution, access, use and evaluation, and the study of the social, cultural, economic and political contexts in which these processes take place. (p. 10)

The 'information studies' field is defined as:

...the study of the processes of information production, distribution, access, use and evaluation, and the study of the social, cultural, economic and political contexts in which these processes take place. (p. 10)

The 'information research' field is defined as:

...the study of the processes of information production, distribution, access, use and evaluation, and the study of the social, cultural, economic and political contexts in which these processes take place. (p. 10)

The 'information practice' field is defined as:

...the study of the processes of information production, distribution, access, use and evaluation, and the study of the social, cultural, economic and political contexts in which these processes take place. (p. 10)

The 'information theory' field is defined as:

...the study of the processes of information production, distribution, access, use and evaluation, and the study of the social, cultural, economic and political contexts in which these processes take place. (p. 10)

the 1990s, the number of people in the world who are illiterate has increased from 400 million to 500 million.

There are many reasons for this. One is that the population of the world is growing so fast that the number of people who are illiterate is increasing. Another reason is that the quality of education is so poor that many people who are literate are not able to read and write.

There are many ways to reduce the number of illiterate people in the world. One way is to improve the quality of education. Another way is to provide more opportunities for people to learn to read and write.

It is important to reduce the number of illiterate people in the world. This is because illiterate people are often poor and have no access to the services that are available to literate people.

There are many ways to reduce the number of illiterate people in the world. One way is to improve the quality of education. Another way is to provide more opportunities for people to learn to read and write.

It is important to reduce the number of illiterate people in the world. This is because illiterate people are often poor and have no access to the services that are available to literate people.

There are many ways to reduce the number of illiterate people in the world. One way is to improve the quality of education. Another way is to provide more opportunities for people to learn to read and write.

It is important to reduce the number of illiterate people in the world. This is because illiterate people are often poor and have no access to the services that are available to literate people.

There are many ways to reduce the number of illiterate people in the world. One way is to improve the quality of education. Another way is to provide more opportunities for people to learn to read and write.

It is important to reduce the number of illiterate people in the world. This is because illiterate people are often poor and have no access to the services that are available to literate people.

There are many ways to reduce the number of illiterate people in the world. One way is to improve the quality of education. Another way is to provide more opportunities for people to learn to read and write.

It is important to reduce the number of illiterate people in the world. This is because illiterate people are often poor and have no access to the services that are available to literate people.

δι' οὗ πᾶντα. θεὸν γὰρ ὄντα καὶ φύσιν ἀπληρώπο-
 μιν τὴν, δι' οὗ πᾶντα, λόγον, καὶ εἰ γάρ οὐκ αὐτὸς, πυ-
 τίπιν ἀνθρώπος. Ἀλλ' οὐ τι πῶς σφόδρα τῆς ἐν ἡμῖν
 πρὸς πύργου δοξασίας πᾶς ἐκείνων συμφέρεται. ἓνα μὲν
 γὰρ ὁμολογουμένως ὡς ἀδέχονται καὶ αὐτοὶ ἰησὺν
 Χριστόν. περὶ τοῦτον δὲ λίαν, ὡς δυοσεβίς ὅτι
 μάλιστα, καταδίδωκεν εἰς δύο τὸν Ἐμμανυὴλ. ψυχῆς
 δ' οὐκ ὅμως τῆς ἀνθρωπίνης καὶ λογικῆς τῶν σάρ-
 κα χωρίζεται καὶ γυμνάζονται, ὡς ὁδοὶ φαίνονται
 τῇ τὴν ἐκ θεοῦ λόγον. ἐξ ὧν δὲ πᾶς αὐτοῖς, καὶ π-
 θανός, ὡς οἶονται, πρὸς τὸν λόγον. τὰ γὰρ πᾶσι, φασί,
 καὶ σωθῆσιν, πρὸς ἑνὸς τῶν οὐρανῶν οὐρανοῦ συνδεσθῆναι
 πρὸς μέρη τε, καὶ ἐξ ἀπλῶν ὁρᾶσθαι φιλή, τὸ π-
 λείως ἐχόντος κατ' ἑαυτὸν, καὶ ὡς ἐν ἰδίᾳ φύσιν, τῆς
 ἐκ μερῶν σωθῆσθαι καὶ δεδεδωκέναι. πᾶσι γὰρ φασί, πα-
 ρατητοῦν εἰκότως, ἀνθρώπων δοῦναι τῶν οὐρανῶν, τὸν συ-
 νενωθέντα τῷ λόγῳ ναόν, ἵνα καὶ ἡ ἑνωσις, ἢ περ αὐ-
 τοῦ Χριστοῦ νοοῦ τοῦτον, ἀκριβῆς πᾶσι ἀκριβέστατον
 τὸν ἐπ' αὐτῆς δοκῶν λόγον. καὶ μὴ κακῶς περ-
 οῦσιν αὐτὸν, ὡς οὐκ ἔστιν ἡ γὰρ οὐκ, πάλιν. εἰ γὰρ ἐξ ἀνθρώ-
 που τῶν οὐρανῶν, φασί, ὅτι ἐκ τῆς πατρὸς ὄντος λόγου φη-
 σόμεν εἶναι τὸν Ἐμμανυὴλ, καὶ βραχὺ τὸ δεῖμα, μᾶλλον
 δὲ, ἀκριβέστατον ἢ ὅτι πᾶς ἀναφανήσεται λοιπὸν, τὸ καὶ
 ἀβυσσῶν δὲν δύο μὲν ἦν, Χριστὸς δ' αὖ δύο φε-
 ρῶν τε καὶ λέγων. εἰτά πᾶσι τύποις ἀντιπροσέμεν ἡμῖς;
 πρῶτον μὲν, ὅτι τὸ πᾶσι τῶν οὐρανῶν ἀρχαιοπότην, ὅτι
 ἐξ αὐτῶν τὰ ἀγίων ἀποστόλων διήκουσαν εἰς ἡμᾶς πα-
 ραδοσίν, καὶ τῆς ὑπερμετέρας ἀκριβείας κατα-
 λύειν ἀξίον, οὐ πᾶσι μὲν εἰς ἀκρόν ἐρῶναις ὑπερ-
 φέρειν τὰ ὑπερβαίνοντα ἀλλ' ὅτι ἡμεῖς εἰς μέσον οἶα πέρ-
 ναις ὁρῶντες, καὶ ὑποκινδυνεύοντες λέγοντες ὡς τὸ δεῖ-
 να μὲν ὁρῶντες τὸ δεῖμα δ' αὖ ἐπὶ τῶν ἑχέων ἐχέων
 δὴ πῶς, καὶ ὡς ἀμείνονα ἀληθῶς, δοκῶν μὲν μᾶλλον τῷ
 πανόφωθον τὸ ἰδίῳ ἀφασκεψέων τῶν ὁδῶν, καὶ μὴ
 τοῖς δ' ἑχέων παρ' αὐτῶν δεδοκιμασμένοις, αἰσθῶν
 ὅτι μὲν. ἀκούσμεθα γὰρ λέγοντες ἐναργῶς καὶ γὰρ
 εἰσιν αἱ βλαφαὶ μὲν, ὡς αἱ βλαφαὶ ὑμῶν καὶ ὡς αἱ
 αἱ ὁδοὶ ὑμῶν αἱ ὁδοὶ μὲν ἀλλ' ὡς ἀπὸ τοῦ ὁδοῦ δόξας
 τὸ γὰρ, ὡς ἀπὸ τοῦ ὁδοῦ μὲν δόξας τὸ ὁδῶν ὑμῶν, καὶ τὰ
 ἀφασκεψέων ὑμῶν δόξας τὸ ἀφασκεψέων μὲν. ὡς ὅτι οὐ π-
 πῶς δύο περὶ τοῦτον, ἀλλ' ὅτι Χριστὸς ἐρῶν
 δύο, καὶ ἐψυχῶν πᾶσι δοκῶν ψυχῇ λογικῇ τὸ ἐνω-
 θῆναι τῷ λόγῳ ναόν. ὡς αἱ γὰρ καὶ τὸ ἐκείνους δ' ἑ-
 χέων δοκῶν, καὶ εἰ ἐκ μόνης λέγει τὸ σαρκὸς, καὶ ὅτι
 ἐκ θεοῦ πατρὸς πεφηνότος λόγου, ὅτι αὐτοῦ ἀνα-
 πείσας τῶν οὐρανῶν, ἀνα μέρους τῶν σάρκα ἡθύντας, καὶ ἀνα
 μέρος αὐτὸν μονογενῆ, δὲ αὐτὸν Χριστὸν ὁμολογεῖν
 οὕτω καὶ τῇ καθ' ἡμᾶς ἀνθρωπότητι πλείως ἐχούσῃ,
 καὶ γὰρ τὸ ἰδίῳ φύσει λόγον, εἰσὶν αἱ πᾶσι ἐχέων
 τε, καὶ ὡς ἀμείνονα λέγει μὲν δόξας τῶν οὐρανῶν τὸν
 ἐκ θεοῦ λόγον, καὶ ὡς αὐτὸν δυαδὰ νοήσμεν, ἀλλ' ἓνα, καὶ τὸ
 αὐτὸν, φύσιν μὲν ὄντα θεόν, ὅτι ἐξ αὐτῆς πεφηνότα τῆς

* σύνδοσις,

* ἐγὼ φημι

* οὐκ ἔστιν ἑμ-

* καταλι-
πτὸν
* ἵστας, ὡς
φίρειν

* ὡς οὐκ

A Per quem omnia. Nam Verbum illud, per quod omnia consistunt, secundum naturam Deum esse nouimus; etiam si caro, hoc est, homo factum est.

Ceterum quod ad vnionem & vnitatem hanc 17 attingit, eorum dicta cum nostris non satis congruunt. Nam & ipsi quoque vnum solum Christum aperte constituunt, & vnum Emmanuelem in duos diuellere tamquam rem summa cum impie- tate coniunctam summopere execrantur: sed Ver- bum interim carni, quae humana, hoc est, ratione praedita anima exuta destitutaque sit, vnitum praedicant: & cur istuc praedicare debeant, rationem admodum plausibilem comperisse se autumant. Aiunt enim, quae ad vnus perfecti constitutionem per compositionem concurrunt, ea comparatio- ne illius quod per se perfectum est, neque secun- dum propriam naturam, partium compositione indiget, veluti membra quaedam, aut partes im- perfectas censerī solere: atque ideo cauendum esse sedulo, ne templum, quod Verbo vnitum est, perfectum hominem extitisse concedentes, exa- ctam illam vnionis rationem, quae in Christo ac- cidisse dignoscitur, merita calumniae exponamus. Quin & illud quoque huc adiecturos suspicor; nempe, si ex homine perfecto, & Dei Patris Ver- bo Emmanuelem coaluisse dicamus, in illud nos & magnum, & plane inuitabile periculum ven- turos esse, ut vel inuiti duos Christos, & duos iti- de filios tenere & profiteri cogamur. Cedo quid nos ad haec respondebimus? Apprimē indignum esse, nos antiquissimam Fidei traditionem (ut quae ab ipsis sanctis Apostolis profecta ad nos usque peruenit) propter curiosas quasdam ac superua- cansas rationes ac disceptationes deferere; vel inquisitionibus humanae mentis captum excede- tibus subijcere; vel in medium quoque, ut in illa inquiratur, adducere: quemadmodum nonnulli faciunt, qui suo sensu, contempto periculo, quiduis metientes, dicere solent: Hoc recte se habet, illud vero secus. Quanto satius, quantoque vtilius foret, sapientissimo Deo consiliorum suorum ratio- nes integre permittere, & ea quae sapienter ab eo decreta definitaque sunt, impie non reprehendere? praesertim cum illum aperte dicentem, & quasi expositulantem audiamus: Non sunt consilia mea sicut consilia vestra, nec via mea ut via vestra: sed sicut distat caelum a terra, ita via mea a vijs vestris, & cogitationes meae a cogitationibus vestris.

Quare licet templum, quod Verbo vnitum est, 18 anima humana perfectum & informatum certo credamus, non duos tamen filios adoramus, nec duos Christos agnoscimus. Ut enim, tametsi Em- manuelem ex sola carne & Dei Patris Verbo, iuxta opinionem quam illi complectuntur, compositum statuerimus; nulla adhuc tamen ratione huc illi adigi se paterentur, ut carne seorsum, & Vnigeni- to rursus seorsum posito, duos Christos profite- rentur: ita nos quoque, quamuis Dei Verbum humanitati nostrae secundum propriae naturae ra- tionem omnino perfectum vnitum, ineffabiliq. ac incomprehensio plane modo sociatum affirma- mus; non duos tamen filios agnoscimus, aut men- te concipimus, sed vnum eundemque, qui quidem natura Deus existens, utpote ex Dei & Patris sub-

Conc. gen. tom. j.

M

Itantia

ἀπομνηστέον. ὁρῶμεν γὰρ μόλις ἐν ἐκείνῃ καὶ αἰ-
 νίγματι τὰ θεῖα πρὸς καὶ ὑπερ τοῦ μυήματος. οἷον δ' αὖ
 σὺν ἄρπιν, ἢ μὲν, τὸ χεῖρον. Φέροι γὰρ ἐν ἑαυτῷ τὴν
 εἰκότα, μᾶλλον δὲ, καὶ τὴν ἀληθινὴν λογισμὸν. ὡς περ
 οὐκ ἐπὶ δὲ γέροντι σὺν τῷ ζῶοντι οὐκ ἐστὶν πᾶν
 λόγου, τὸ φθαρτὸν καὶ θανάτου ὑπερφέρειται κρείττος·
 καὶ τὸν αὐτὸν, οἱ μὲν, τρέπον, ἐπεὶ γέροντι ψυχὴ πρὸ
 πλεγματικῶν σὺν εἰσόδῳ, ἐρητισμένῳ ἔχει λατρίαν
 τὴν ἐφ' ἧς πᾶσι τῶν ἀγαθῶν ἀμεταποίητον εἶσι, καὶ
 τὴν πάλαι κατ' ἡμῶν τυραννίδους ἀμαρτίας ἀσυν-
 κρείτως δι' ἀνεστέραν. πρῶτος πρὸ καὶ μόνος αὐ-
 θρώπης οὗτος τῆς γῆς ὁ Χριστὸς σὺν ἐπισημῶν ἀμαρτίας,
 οὐδὲ ἀρετῆς δόλος ἐν τῷ σῶματι αὐτοῦ. ῥίζα ὅσων περ
 καὶ ἀπαρχὴν τῶν μέντοι τῶν εἰς καὶ νῦν ζῶντων ἀνα-
 μορφουμένων ἐν πνεύματι, καὶ τὴν πρὸ σώματος
 ἀφθαρσίαν, καὶ τὴν τῆς θεότητος ἀσφαλὲς ἐρητισμέ-
 νον, ὡς ἐν μετέξῃ καὶ χάριτι, ἐκ τῆς ἀπὸ ἡδὴ τῆς αὐ-
 θρώπινος τῆς ἀπὸ μὲν γῆς καὶ τοῦ ἐν εἰσόδῳ ὁμοιωτέ-
 στος γράφει Παῦλος. ὡς περ γὰρ ἐφορέσμεν τὴν εἰ-
 κῶνα πρὸς τοῦτο, φορέσμεν ἐν τῷ εἰκόνα τοῦ ἐπουρα-
 νίου· εἰκόνα μὲν γὰρ τοῦ τοῦτο, τὸ δὲ οὐρανίου ἐφ' ὧς
 ἀμειψίαν, καὶ τὴν ἐπισημῶν ἡμῶν ἐπισημῶν θάνα-
 τον· εἰκόνα δὲ αὐτοῦ τοῦ ἐπουρανίου, τυπὸς Χριστοῦ, τὸ
 εἰδῶν εἰς ἀγιασμὸν, καὶ τὴν ἐκ θανάτου καὶ φθαρ-
 τος ἀναμορφῶν πρὸς καὶ ἀνακαίνισιν εἰς ἀφθαρσίαν
 καὶ ζωὴν. ὅλον οὐκ ὅλην πνεύματι φαμέν τῇ καθ' ἡ-
 μάς ἀνθρωπότητι τὴν ἐκ θεοῦ λόγον. οὐ γὰρ πῶς τὸ
 αἰκνόν ἐν ἡμῶν, πῶς τὴν ψυχῇ, οὐδὲν αὐτῇ ἔχοντι
 λόγου, μόνον δωρούμενος τῇ σαρκὶ τὴν ἐκ θανάτου τὸς
 πῶς. ἐπεὶ ἀπὸ τῆς καλῶς δι' ἡμῶν τῆς οἰκονομίας
 τὸ μυστήριον· περὶ τοῦτο καὶ τὸ κατὰ πρὸς ὁμοιω-
 μὲν ἰδίᾳ σαρκὶ, πρὸς τὰ σαρκεῖς ἔργα πρὸς καὶ ἀρρώστη-
 ματα φυσικά, καὶ ὅσα μὴ μακράν. ψυχῇ δὲ αὐ-
 τῇ ἰδίᾳ τὰ πρὸς τὰ ἀνθρώπινα πρὸς καὶ ἀνθρώπινα πᾶσι.
 πᾶσι γὰρ λέγειται, ὅτι οὐκ ἐστὶν πῶς ἐκ μα-
 κρῶν ὁδοποιῶν, πῶς πρὸς καὶ φόβος, καὶ λύπη, καὶ
 ἀγωνία, ἐκ τῆς τῆς σαρκὸς θανάτου. ἐπειτα γὰρ
 ζοῦντες γὰρ ὁ θεὸς, τῆς ἡμῶν ἀφ' ἑαυτοῦ τὴν ἰδίαν ψυχῇ
 ὑπερ ἡμῶν, ἵνα καὶ νεκρῶν καὶ ζώντων κυριασθῇ· αἶρ-
 κα μὲν τὴν ἰδίαν, τῆς ἀπάντων σαρκὸς ἀποπληνῶν,
 δῶρον ἀληθῶς ἀντιθέτον· ψυχῇ γὰρ, ψυχῆς ἀπὸ λυ-
 τρον τῆς ἀπάντων πᾶσι, ἐκ ἀντιθέτου πάλιν, ζῶν
 καὶ φύσιν ὑπερ ἡμῶν ὡς θεός. καὶ τοῦτο ὁ θεὸς αὐτοῦ
 Πέτρος, ἀνδρες ἀδελφοί, φησὶν, ἔχον ἐπὶ τὴν παρ-
 ῥησίαν πρὸς ὑμᾶς πρὸς τὸν πατριάρχην Δαυὶδ, ὅτι ἐ-
 πίλυψεν καὶ ἐπέφη, καὶ τὸ μυστήριον αὐτῶν ἐστὶν ἐν
 ἡμῶν ἀρχὴν τῆς ἡμέρας ταύτης. περὶ τῆς οὐκ ὑπερ ἡ-
 μῶν, ἐκ εἰσόδου, ὅτι ὁρκω ὡμοσεν αὐτῷ ὁ θεός, ἐκ καρ-
 πῶς τῆς οὐφύος αὐτοῦ καθίσταται τῇ πρὸς τὸν θρόνον αὐτοῦ,
 περὶ τῆς ἐλάλησεν πρὸς τῆς ἀντιθέτου τοῦ Χριστοῦ,
 ὅτι οὐκ ἐγκαταλήφθη ἡ ψυχὴ αὐτοῦ εἰς ἄδην,
 οὐδ' ἡ σὰρξ αὐτοῦ οἶδε ἀφθαρσίαν. οὐ γὰρ τὸ γέ-
 ρον ἐστὶν, φησὶν μὲν δι' ἀδελφῶν κατὰ τὴν πρὸς
 τὴν ὑπόστασιν τῶν λόγων αὐτοῦ· κατὰ τὸν δὲ αὐτοῦ
 αἶνον

A stant, in hac doctrina opus esse: siquidem myste-
 ria diuina, tamquam humanae mentis sensum ex-
 cedentia, aut non videmus, aut solum velut in spe-
 culo & enigmata videmus. Est autem exemplum
 allatum ad rem peropportuna; quippe quod
 verum potius, quam verisimile rei, de qua sermo
 est, symbolum praeferebat. Quemadmodum ergo
 caro, posteaquam Verbi omnia viuificantis caro
 effecta est, mox omni mortis & corruptionis im-
 perio superior euasit: sic anima, ut ego quidem
 sentio, posteaquam illius effecta est qui peccatum
 non nouit, & vestigio statum firmum, ac in omni-
 bus bonis stabilem, peccatoque quod olim tyrannidem
 in nos exercebat, multis partibus poten-
 tior nacta est. Christus namque primus & solus
 ex omnibus in terra peccatum non fecit, nec
 dolus inuentus est in ore illius. qui vnus proinde
 positus est tamquam radix, & initium quoddam
 cunctorum, qui in Spiritu ad vitae nouitatem, cor-
 porisq. immortalitatem instaurantur; quique
 eam, quae ex diuinitate proficiscitur, securitatem
 ac firmitatem, secundum quamdam gratiae com-
 municationem in vniuersum hominum genus trans-
 mittit. Cuius quidem rei diuinus Paulus non
 ignarus, ita scribit: Sicut portauimus imaginem
 terreni, portemus & imaginem caelestis. Imagi-
 nem terreni peccandi propensionem, & mortem,
 quae hinc oritur, vocat: at vero per imaginem
 caelestis, hoc est Christi, constantiam in sanctita-
 te, reditumq. & instauracionem ex morte & cor-
 ruptione ad vitam & immortalitatem designat.

Totum itaque Dei Verbum totae naturae nostrae
 humanae vnitum asserimus. nulla enim ratione
 putandum est, principe nostri parte, hoc est, ani-
 ma rationis compote neglecta, omnis peregrina-
 tionis suae molestias soli carni largiri voluisse.
 Pulchre autem per veramq. partem dispensatio-
 nis sacramentum perfecit. Carne sua tamquam
 organo quodam ad carnis opera, naturalesq. agri-
 tudines, ac cetera officia vituperationis exper-
 tia; anima rursum ad humanas, inculpatasq. af-
 fectiones utebatur. Nam & esuriam, & longioris
 itineris laborem, & stuporem, & metum, & tristi-
 tiam, & angorem, & ipsam denique in cruce mor-
 tem pertulisse traditur. Etenim nullo cogente,
 animam suam nostri causa posuit, quo nimirum
 omnium cum viuorum, tum mortuorum quoque
 Dominum se declararet. Et quidem carnem suam
 dignum, citra controuersiam, liberationis pretium
 pro omnium carne dependit; animam vero ius-
 tum pro mortalium omnium animabus pretium
 exhibuit; tametsi vitam quam posuerat, ut vita,
 & Deus secundum naturam denuo resumpserit.
 Hinc diuinus Petrus: Viri, inquit, fratres, liceat
 audenter dicere ad vos de Patriarcha Dauid,
 quoniam & defunctus est, & sepultus est, & sepul-
 chrum eius est apud nos usque in hodiernum diem.
 Propheta igitur cum esset, & sciret quia iureiu-
 rando iurasset illi Deus, de fructu lumbi eius se-
 dere super sedem eius, prouidens locutus est de
 resurrectione Christi, quia neque derelictus est in
 inferno, neque caro eius vidit corruptionem.
 Nec enim fas est dicere, carnem Verbo vnitam
 aliquando potuisse corrumpi; aut diuinam illam

Conc. gen. tom. j.

M ij ani-

1614.

animam intra inferni portas detineri. Nam ut diuinus Petrus ait, anima eius in inferno relicta non fuit. Neque vero naturā illam, quæ nec mente comprehendi, neque per mortem vllatenus capi potest, hoc est Vnigeniti diuinitatem, e subterraneis illis specubus rursus emerfisse, dicemus: quandoquidem nulla admiratione dignum esset, si Dei Verbum diuinitatis vi, eiusdemq. efficacia nixum, apud inferos non hāssisset; immo vero cum admirabiliter omnia excedat, omnibus infideat, impleatq. omnia, a vera ratione alienissimum esset, si ibi detētum fuisset. Deitas namque omni loco & mensura, omniq. circumscriptione, & mensurabili magnitudine superior, a nullo capi comprehendive potest.

22

2. Pet. 1. 9.

2. Pet. 1. 6. 17.

Neque vero mirum aut incredibile videri debet, si corpus suapte natura interitui & morti obnoxium ad vitam denuo redierit. id enim immortalis Verbi proprium erat. Sic quoque anima, quæ cum illo coniuncta copulataq. fuerat, non sua, sed diuina virtute, potentiaq. nixa, ad inferos descendit; spiritibusq. ibidē captiuis sese exhibuit. etenim ijs qui vinculis ibi constricti detinebantur, Exite, ait; ceteris vero qui tenebris operiebantur, Reuelamini. Atque huc mihi magnus ille Petrus respexisse videtur, cum de Dei Verbo, eiusdemq. secundum dispensatoriam vnionem anima, hunc in modum concionatur: Melius est, ut benefaciētes (si voluntas Dei velit) pati, quā malefacientes: quia & Christus semel pro peccatis nostris mortuus est, iustus pro iniustis; ut nos offerret Deo, mortificatus quidem carne, viuificatus autem spiritu. In quo & his qui in carcere erant spiritibus veniens prædicauit, qui increduli fuerant aliquando. Nemo, opinor, dicet diuinitatem per se solam ad inferos descendisse, spiritibusq. ibidem conclusis prædicasse; cum ipsa omnino sub oculos non cadat, præstātorq. sit, quā ut ab villo cerni queat. Multo vero minus concedendum est, ipsam in apparentem animæ speciem transformatam esse: siquidem externæ istius apparentiæ commentum omnino repudiari debet. Quemadmodum ergo Vnigenitus cum ijs, qui in corporibus suis adhuc degebant, versatus est in corpore; ita spiritibus, qui apud inferos tenebantur, animam mente & ratione præditam sibi coniunctam habens, concionatus est.

23

1. Cor. 13. 9.

1614.

Est sane incarnationis modus admodum subtilis, vereq. inexplicabilis, talis demum, qui cogitationis captusq. nostri angustias multis partibus excedat. Quapropter illud iterum, iterumq. expendere nos decet; nempe, ut periculo non vacat curiosius in ea inquirere, quæ humana non sunt, quibusve humanus animus minus assuevit; ita extremæ dementiæ videri ea quæ mentis nostræ aciem excedunt, humani iudicii trutinæ subijcere moliri; vel ad eorum rursus cognitionem eniti, quæ nullo pacto nostra intelligentia comprehendi possunt. Nescis profundum hoc mysterium, omniq. humano sensu sublimius, fide ab omni curiosa indagine aliena honorari a nobis? Quamobrem stultam illam quæstionem: Quomodo possunt hæc fieri? Necedemo eiusq. similibus relinquentes, citra vllam hæsitacionem, Spiritus sancti oracula suscipiamus, ipsiq. Christo de se loquenti fidem habeamus; Amen, inquit, amen dico vobis, quia quæ

A ἄδου πύλας τὴν θείαν γνῶσιν ψυχῶν. ὥς ἔγκαι-
 πλάφθῃ γὰρ εἰς ἄδην, καὶ καὶ ὁ θρασυτατος ἐφ' ἡ Πέ-
 τρος. οὐ γὰρ πῦ τὴν πᾶν ἀληθινὴν πεντηλῶς, καὶ αὐτὰ-
 λωτον τῷ θανάτῳ φύσιν, τυτῆσι τὴν θρόνην τοῦ μο-
 νοθροῦς, τῶν ὑπὸ χθονὶ μυχῶν ἀσκητομύθῳ φη-
 σμεν. οὐ γὰρ αὐτὴν ἡ ζωὴ τὴν χρεῖμα θανάτου, εἰ μὴ
 μεμύηκεν εἰς τὸν ἄδην ὁ ἐκ θεῶν λόγος, τῇ τῆς θρόνη-
 τος ἐνεργίᾳ τε καὶ φύσιν, ὡς ἀδοξῶς τε καὶ ὑπὲρ
 λόγον, πληρῶν μὲν τὰ πάντα, καὶ τῶν πᾶσιν ὁπιδι-
 μῶν. αὐτὰρ πρὸς γὰρ πῦ καὶ περὶ εὐλαστοῦ καὶ τῶν ἡμῶν
 καὶ μεγάλους μετρητῶς τὴν θείαν, αὐτὴν δὲ ὑπὲρ μηδε-
 τῶς χωροῦμεν. Παράδοξον δὲ καὶ οὐδενὶ τῶν ἐν-
 τῶν θανάτου, ὅτι ζῶμα μὲν αὐτῶν τὸ τῇ φύσιν
 φθαρτῶν. ἡ γὰρ ἰδιότης τοῦ ἀφθάρτου λόγου. ψυχὴ δὲ
 εἰς πᾶν, τὴν πρὸς αὐτὴν λαχούσας σωδομῶν τε,
 καὶ ἐνὸς, καταπιφθῆται μὲν εἰς ἄδην, θρονοῦ
 εἰς δυνάμει καὶ ἐξουσίᾳ χρωμένη, καὶ τῶν ἐκεί-
 πῶμασι καταφαίνεται. τῇ γὰρ καὶ ἐφασκε τῶς ἐν
 δεισμοῖς, ἐξελθῆναι, ἐπὶ τῶς ἐν τῇ σκότη, ἀκακαλύπτῃ-
 ὄθι. καὶ μοι δοκεῖ φαίει τί τῶν ὁθῶν, καὶ ὁ θρασυτατος
 Πέτρος πρὸς τὸν θεὸν λόγον, ἐπὶ τῆς καθ' ἐνῶσιν εἰ-
 κῶν καὶ γνηθῶν αὐτὰ ψυχῆς. κρεῖττον γὰρ ἀγα-
 θοποιῶντας, εἰ θέλοι τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, πᾶν, ἢ
 κακοποιῶντας, ὅτι καὶ ὁ Χρῆστος ἀπὸ ὑπὲρ ἀμαρ-
 τῶν ἀπέθανε, δίκαιος ὑπὲρ ἀδίκων, ἵνα ἡμᾶς
 σωσάγῃ τῷ θεῷ, θανάτωθῃς μὲν σαρκὶ, ζω-
 ποιηθῇς δὲ τῷ πνεύματι ἐν ᾧ, φησὶ, καὶ τῶς ἐν φυ-
 λακῇ πνεύμασι πρὸς θεῖς, ἐκέρχῃ ἀπὸ θῆρας πᾶν.
 οὐδὲ γὰρ, οἱ μὲν, φαίει αὐτὸς, ὡς γυμνὴ καὶ καθ' ἐαυτῶν
 ἡ θείας τοῦ μονοθροῦς καταπιφθῆται μὲν εἰς ἄδην,
 διεκέρχῃ δὲ τῶς ἐκεί- πῶμασι, ἀπὸ τῶς οὐκ
 πεντηλῶς. κρεῖττον γὰρ αὐτὸν τὸν ὁρῶν τὸν θῆον. ἀλ-
 λ' οὐ δοκῶν καὶ ἐκρηματισμένως, εἰς τὴν ψυχῆς αἰδῶς
 αὐτῶν μεμορφῶνται δῶσμεν. παρατηρεῖν γὰρ πεν-
 ταχὴ τὴν δόκῃσιν. ἀλλ' ὡς περὶ τῶς εἰς τῆς σωαν-
 τῶν μὲν σαρκὸς, οὕτω καὶ τῶς εἰς ἄδην ψυχῆς διε-
 κέρχῃ ἰδιὸν ἔχων φόρημα, τὴν ἐνθῆσαν αὐτῶν ψυ-
 χῶν. καὶ βαλὺς μὲν ἴσως καὶ δότῃς αἰνῶς,
 καὶ τῶς ἡμετέρας ἀθανάσις οὐχ ἀλάστος ὁ τῆς
 ἐνανθρωπήσεως τρόπος. ἐκείνο δὲ οὐκ ὁμῶς ἀελο-
 γίζεσθαι πρέπει. πᾶν γὰρ τὸ μὴ καθ' ἡμᾶς πλινθῶν μο-
 ρῶν, ὥς ἡμῶν αὐτοῦ τῶν εἰς πεντηλῶς τὴν βασι-
 τοῖς ὑποφῆρῃν τὴν ὑπὲρ νοῦν, καὶ πρὸς τὴν νοῦν ἃ
 οὐχ οἶόν τι. ἢ ὥς οἶδα, ὅτι τὸ βαλὺ δὲ τὸ τοῦ μν-
 θῆρον, ἐν νοῦν ὑπὲρ τὸν ἐν ἡμῶν, τῇ ἡμῶν ἀπε-
 ρεργίᾳ πᾶσι πᾶσι τῶν τῶν ἀσυνέτως λέγειν, πᾶς
 δυνάμει τῶν τῶν γνῶσθαι; Νικηθῆναι τὴν ἐκείνην, καὶ τῶς
 κατ' αὐτὸν δότῃς μορῆς, αὐτοῦ αἰσῶς ὡς ἀδελφῶν
 τὴν ἀπὸ τῶν θῆον πνεύματος χρησμοδύμενα, αὐτῶν τῶν
 πρὸς δῶσμεν λέγοντι Χρῆστος ἡμῶν ἡμῶν λέγω ὑμῖν, ὡς
 αὐτοῖς

1614.

20 καὶ ἐφύλαξα αὐτοὺς, ἵνα ἡ χάρις ὑμῶν πληρωθῇ. νῦν δὲ
 21 ὁ ἦὼς τῆς ἀπολείας, ἵνα ἡ χάρις ὑμῶν πληρωθῇ. νῦν δὲ
 22 πρὸς τὴν ἐρχομὴν, καὶ ταῦτα λαλῶ ἐν τῷ κόσμῳ, ἵνα ἡ
 23 χάρις τῶν χαρῶν τῶν ἐμῶν πληρωθῇ ἐν αὐτοῖς.
 24 οὕτως οὖν, ὅπως δότε μοίης, ὡς ἡμεῖς, τὸ ἀνθρώπι-
 25 νον, ἐν τῇ πνευματικῇ κατεσκευῇ τοῦ θεοῦ; οἷον ἡμεῖς
 26 ὅτε ἡμεῖς κεκρύφθημεν ἐν ἀποκρυφίοις τοῦ κόσμου,
 27 καὶ τοὶ λέγοντες σαφῶς ἡμεῖς ἀμὲν λέγομεν ὑμῖν, ὅτι
 28 ὅπου εἰς σκωχῶσιν δύο ἢ τρεῖς ἐν τῷ ὀνόματι
 29 ἐκείνου ἐν μέσῳ αὐτῶν, ἐκείνους ἐγὼ μεθ' ὑμῶν
 30 εἶμι πάσας τὰς ἡμέρας, ἕως τῆς παρουσίας τοῦ αἰῶνος.
 31 ἰδοὺ δ' αὖ καὶ αὐτοὶ τὸν ἱερώτατον Παῦλον καὶ ἄλλους
 32 μὲντοι πολλοὺς καὶ ἀνθρώπων δὲν ἀνακηρύττειν αὐ-
 33 τόν. Παῦλος γὰρ φησὶν, ἀπόστολος, εἰς ἀνθρώπων,
 34 ἡ δὲ δι' ἀνθρώπου, ἀλλὰ διὰ τοῦ Χριστοῦ. καὶ αὐτὸς
 35 ὑμῖν γνωρίζω ὅτι ὑμῖν τὸ διαγγέλλειν, φησὶ, τὸ διαγ-
 36 γελῶν ἐστὶ ἐμὲ, ὅτι εἰς καὶ ἀνθρώπων. ἡ δὲ γὰρ
 37 ἐγὼ τὸν ἀνθρώπου παρέλαβον αὐτὸν, ἡ δὲ ἐκείνου
 38 θύω, ἀλλὰ δι' ἀποκαλύψεως τοῦ Χριστοῦ. ἐμὲ καὶ
 39 ἐπὶ τῇ φησὶν ἐστὶ καὶ ἐγὼ καμὲν καὶ σάρκα Χριστοῦ.
 40 ἀλλὰ νῦν σκεπτεῖτε γνωσکوμεν. τίς οὖν ἐστὶν Ἰησοῦς ὁ
 41 Χριστός, ὁ τῶν οὕτως ἀπλανῇ τε ἐν ἀποκρυφίοις θείων
 42 ἀποκαλύψαι τὸ ἑαυτοῦ μυστήριον ἐκαστῶν αὐτῶν;
 43 ἀλλὰ ἡ χάρις ἡμῶν τοῦ λόγου, ἐν τῇ ἐκ γυναικὸς
 44 δι' ἡμᾶς εἰς αἰμάτας ἡμεῖς φησὶν; καὶ τοὶ πῶς ἐκ ἀλη-
 45 θείας ὁπρὶν ἐλθῇ; μεμνημένους γὰρ ὅτι Γαβριὴλ λέγοντες
 46 πρὸς τὴν ἀρίστην παρθένον· μὴ φοβοῦ Μαριάμ, ἰδοὺ
 47 γὰρ συλλάβῃ ἐν σπέρμῳ, καὶ τέξῃ υἱόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα
 48 αὐτοῦ Ἰησοῦν. καὶ νῦν οἱ μὲν ὅτι τὸν πατέρα ὀνο-
 49 μαζοῦσιν τῷ λόγῳ, διὰ τῆς πρὸς ἀγγέλους φωνῆς.
 50 πρὸς αὐτὴν κεκράγα γὰρ ἔτσι καὶ χρησμός, ὅτι περὶ
 51 τῶν. ἐκ αὐτοῦ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ τὸ καινόν, ὁ ὁ κύριος
 52 ὀνομάσθαι αὐτό. ὅτι τῶν σωαίτιος τῶν πατέρων, καὶ περὶ
 53 πάντων αἰώνων ὡς μονογενῆς, ἐν ἐσχάτοις καιροῖς γέ-
 54 γονεν ἀνθρώπου, γεγενῆσθαι καὶ ἐκ γυναικὸς, ἐκ ἐκείνης
 55 μὲν ὡς θεοῦ, κεχρημάτισται καὶ πρῶτότοκος, καὶ γέγο-
 56 νεν ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς· τότε καὶ ὁ φύσις πατὴρ ὀνομά-
 57 ζει τὸ ὄνομα τῆς πατρότητος, ἵνα οὕτως ὁπώμεν, νό-
 58 μοις ἐπόμενος. Ὁ αὐτὸς οὖν ἄρα, ἐκ μονογενῆς ἐστὶ, καὶ
 59 πρῶτότοκος. ὁ γὰρ τοὶ μονογενῆς, ὡς θεός, πρῶτότοκος ἐκ
 60 ἡμῶν, καθ' ἑαυτὸν οἰκονομικῶς, καὶ ἐν πολλοῖς ἀδελ-
 61 φοῖς ὡς ἀνθρώπος· ἵνα ἡμεῖς ὦμεν, ὡς ἐν αὐτῷ τε, καὶ
 62 δι' αὐτοῦ ὡς θεοῦ φυσικῶς τε καὶ κατὰ χάριν. φυσικῶς
 63 μὲν, ὡς ἐν αὐτῷ τε ἐκ μόνῳ μεθεκτικῶς καὶ κατὰ χά-
 64 ριν ἡμεῖς δι' αὐτοῦ ἐκ πνεύματος. ὡς οὖν γέγονεν
 65 ἰδίον τῆς ἀνθρωπότητος ἐν Χριστῷ τῷ μονογενῆς. διὰ τὸ
 66 ἑαυτὸν τῷ λόγῳ καὶ συμβασιν οἰκονομικῶν, οὕτως
 67 ἰδίον τῷ λόγῳ, τὸ ἐκ πολλοῖς ἀδελφοῖς, καὶ τὸ πρῶ-
 68 τότοκος, διὰ τὸ ἑαυτὸν σκεπτεῖν. ἐρημισμένον δ' οὖν
 69 ἔχων τὸ εἶναι θεός, καὶ τρεπὼς ἀμείνων ὑπαρχῶν,
 70 αἱ μεμνημένους ὅτι ἐκείνους, καὶ ὅτι γέγονεν ἀνθρώπος,
 71 τῇ κατὰ πάντων ὑπερεχθῇ, δόξῃ τε τῇ αἰωνίᾳ
 72 κατισχυμένους. πρὸς τοὺς κεκάλυπται μεθ' ἡμῶν
 73 καὶ αὐτῇ τῶν αὐτῶν πνεύματων ἡ ἀρίστη τε καὶ κατὰ
 74 μακα-

A custodiui; & nemo ex eis perijt, nisi filius perdi-
 tionis, ut Scriptura impleatur. Nunc autem ad te
 venio: & hæc loquor in mundo, ut habeant gau-
 dium meum impletum in semetipsis. Intelligis
 hinc, quomodo per solam fere humanitatem hic
 insinuetur? Neque ex hisce tamen concludere
 licet, Verbum aliquò se abdidisse, aut è mudo hoc
 emigrasse; constat namque alibi aperte differuif-
 se: Amen, ait, amen dico vobis, ubi sunt duo aut
 tres congregati in nomine meo, ibi sum in medio
 eorum. Et iterum: Ecce vobiscum sum usque ad
 consummationem sæculi. Videas & sacratissimū
 quoque Paulum sæpe multisq. in locis hominis
 vocabulo cunctantius eundem designare: Pau-
 lus, inquit, Apostolus, non ab hominibus, neque
 per hominem sed per Iesum Christum. Rur-
 sum: Notum autem vobis facio fratres Euange-
 lium, quod euangelizatum est à me; quia non est
 secundum hominem. Neque enim ego ab homi-
 ne accepi illud, neque didici; sed per revelationē
 Iesv Christi. Et alio item loco: Si, ait, Christum
 cognovimus secundum carnem; sed iam nunc nō
 novimus. Iam ecquisnam est ille Iesvs Chri-
 stus, qui Apostolum Paulum divinatorum myste-
 riorum notitia usque adeo occulta, certa ac divi-
 na illustravit? An non Verbum, quod nostri cau-
 sa homo factum ex muliere nasci non recusavit?
 An istuc, quæso, non est verum? immo verissimū.
 Meminimus namque, beatum Gabrielem eius-
 modi oratione sacram Virginem appellasse: Ne
 timeas Maria: ecce enim concipies in utero, &
 paries Filium & vocabis nomen eius Iesvm.
 Nomen hoc novum à Patre, opinor, per Angeli
 vocem impositum est. Prædixerat enim multo
 ante Propheta: Et vocabitur tibi nomen novum,
 quod os Domini nominabit. Quando ergo vni-
 genitus Filius, qui Patri coæternus ante omnia sæ-
 cula extitit, novissimis tēporibus homo factus, &
 ex muliere natus, & Filius declaratus, & primo-
 genitus appellatus, & inter multos fratres nume-
 ratus est; tunc ille quoque, qui secundum naturā
 Pater est, paternitatis leges, ut ita loquar, sequu-
 tus, nomen hoc præfinit.

Idem itaque vnigenitus & primogenitus est;
 vnigenitus quidem ut Deus, primogenitus vero
 quatenus secundum æconomiam unionem in-
 ter nos & inter multos fratres homo versatus
 est, quo & nos quoque in ipso & per ipsum secun-
 dum naturam & gratiam filij Dei efficiemur: se-
 cundum naturam quidem vel naturales, tamquā
 membra ipsius; participatione vero, & secundum
 gratiam per ipsum in spiritu. Quemadmodum
 igitur Christi humanitati, propterea quod secun-
 dum dispensationis copulam Verbo coniuncta
 est, vnigenitum esse & dici proprium effectum est;
 ita Verbo, eo quod unitum est carni, id peculiare
 factum est, ut inter multos fratres primogenitus
 sit, & appelletur. Cum Dei itaque natura stabi-
 lis, immota, omnisq. mutationis expers sit, num-
 quam Deus Verbum non mansit quod erat. Ne-
 que vero tum quando homo factus est, summæ il-
 lius maiestatis & gloriæ, qua ceteros omnes lon-
 ge superat, coronam amisit. Quamobrem sancta
 illa imprimisq. beata cælestium spirituum multi-
 tudo,

Psal. 108.
b. 2.Matth. 28.
c. 20.Matth. 28.
d. 20.Galat. 2.
4. 1.

Ibid. b. 2. 1.

2. Cor. 1. 1.
10.

Luc. 1. 3. 30

Eph. 2. 1. 1.

30

endo, ut illum adoret, æque ac nos mandatum accepit. Sane sola humanitatis paruitate, & abiectione inspecta, licebat quandoque, & quidem iure meritoque, licebat, eiusmodi adorationem recusare, debitumque honoris cultum cunctantius impendere, ac illi qui propter nos nostri similis effectus fuerat, glorificationem denegare, ne quo errore imprudentes constringerentur (necdum enim ipsis mysterium illud Christi satis comperitum erat.) Verum ne sanctissimæ illæ creaturæ in eam impietatem inciderent, Spiritus id illis aperuit. Hinc illud Pauli: Et cum inducit primogenitum in orbem terræ, dicit: Et adorent eum omnes Angeli eius. Is enim, qui naturæ proprietate vniuerso terrarum orbe sublimior est, illique præsidet, & prout Deus mente concipitur, extra ipsum est, in ipsum ut homo ingressus, pars mundi effectus est: verumtamen nullam ea de causa diuinæ gloriæ iacturam fecit. Adoratur namque ut vnigenitus, etsi appelletur primogenitus: quæ sane appellatio humanitatis nostræ modulis, ac proprietatibus quam optime conuenit.

Heb. 1. 6.

31 Ergone Emmanuelem ut solum hominem adorabimus? Minime gentium: istuc enim nihil aliud foret, quam errare, in fraudem induci, ac delirare. Hac siquidem ratione nihil quidquam ab ijs dissentiremus, qui opificis & procreatoris loco creaturam adorauerunt, veritatemque (ut scriptum est) in mendacium conuerterunt. Si illorum ergo sententiæ accesserimus, omnino vnâ cum illis & illud Apostoli quoque audiemus: Dicentes se esse sapientes, stulti facti sunt; & mutauerunt gloriam incorruptibilis Dei in similitudinem imaginis corruptibilis hominis, & volucrum, & quadrupedum, & serpentum. Quid? nonne & nos ipsi quoque ijs, quorum modo meminimus, similia facere & sentire censebimur, ut qui Dei gloriam in mendacium & similitudinem imaginis corruptibilis hominis demutauerimus, si Emmanuelem tamquam nudum, nostræque conditionis hominem adorationis cultu prosequemur? Nonne celestis ille Angelorum cætus ijs, qui in tantam illam infaniam prolapsi sunt, annumerabitur? Quin & indelebile erroris crimen Ethnicorum gregi exprobrare licebit, nec facile elui potest veterum culparum noxa. Errat namque & nunc quoque, perinde ac olim, & semitam quæ ad veritatem ducit ignorauit; neque beatus Paulus satis opportune Galatas increpat. ait namque:

Galat. 4. 9.

6.

Tunc ignorantes Deum, ijs qui natura non sunt dii, seruebatis. Nunc autem cum Deum cognoueritis, immo cogniti sitis à Deo, quomodo conuertimini iterum ad infirma atque egena elementa, quibus denuo seruire vultis? nam nisi Christus, in quem crediderunt, suapte natura Deus est, qualem, quæso, Deum cognouerunt? Et si soli homini seruiuerunt, nonne antiqui erroris laqueis etiamnum irretiti manifeste tenentur? An ego non verum dico? utique dico. Cernis igitur, Christianissime Imperator, quomodo necessarijs rationibus adducti, Dei Verbum, esto in forma nostra apparuerit, tamquam verum natura Deum adorare compellamur: quippe cum duarum naturarum in unitatem concursus huc nos inuitos adigere

A μακαρία πληθὺς προσκυνοῦν αὐτῷ. ὡς γὰρ δὴ πρὶν ἔμαλλα εἰς αὐτὸν ἀσπάζεσθαι τὴν προσκύνησιν, καὶ κατὰ κινήσει ἡμᾶς, τὸ δ' ἀνθρώπινος σμικροπρεπὲς ὄρωσιν, ἔτι δὲ ἡμᾶς ἡρώμενον καὶ ἡμᾶς, σὺν ἀξιώσει δοξολογῶν, ὡς ἀπὸ πάντων τῶν πτωχῶν ἡδὲ δοκῶν. ἀποπλήν γὰρ καὶ αὐτοῖς ὡς ἐπὶ τὸν Χριστὸν μυήσειον. ἐξ ἐκάλυπτε δὲ τὸ πνεῦμα αὐτοῖς, καὶ δυοσεβῶν σὺν ἡφίει τὸν ἡρισμένον. πικρὸν τὸ φησὶν ὁ θιασώτορος Παῦλος: ὅταν δὲ οἰσπράγῃ πρὶν πρῶτον πρὸς τὴν οἰκουμένην, λέγει: καὶ προσκυνοῦσάτωσαν αὐτῷ πάντες ἄγγελοι θεοῦ. ὁ γὰρ ἰδιότητι φυσικῇ τῆς οἰκουμένης ἀπείσης διενεγκῶν, ἔξω τι αὐτῆς ὑπάρχων, κατὰ νοῦν τῆς θεότητος, εἰς βέβηκεν εἰς αὐτὴν, μέρες κόσμου πικρῶς, ὡς αὐθροῦς: πάλιν οὐδ' αὖτε τῆς θείας ἀπώλειας δόξης. προσκυνοῦσιν γὰρ ὡς μονοθεῖ, καὶ εἰ καλεῖται πρῶτον πρῶτος, ὅτι ἐστὶν ἐνδεγῶς τῆς ἀνθρωπότητος μέτερος ὅτι μάλιστα πρῶτος. Ἀλλ' ὡς αὐθροῦς προσκυνοῦσιν μόνον τὸν Εμμανουήλ; μὴ ἡρώσι. λῆρος γὰρ ἡδὲ ἔτι καὶ ἀπάτη, ἔσχατος. οἰοῖσιν ὅτι καὶ ὁδὸν τὴν κτίσιν λατρεύοντων, τῶν κτίστων ἐκ ποιητῶν, οἱ πρὸς μετήλλαξαι τὴν ἀληθῆς τῆς θεότητος ἐν τῷ ψαύει, καὶ τὸ μαχεσθαι. οἱ εἰ φρονησάντων ἀδελφά, ἐστὶν αὐτοῖς πάντως: φάσκοντες εἶναι σφοῖ, ἐμμενῶν, καὶ ἡλλαξαι τὴν δόξαν τῆς ἀφάρετος θεοῦ, ἐν ὁμοιωμάτι εἰκόνος φθαρτῆς ἀνθρώπου, καὶ πετῶν, καὶ περὶ ἀδῶν, καὶ ἐκπετῶν. ἡ γὰρ οὐχὶ καὶ ἡμᾶς αὐτοῖς, καὶ ἰσχυροὶ καὶ σύμφρονες τῆς μνημονόδοξισιν εἰσόμεθα, τὴν τῆς θεοῦ δόξαν ἐν τῷ ψαύει μετὰ πλάστοντες, ἐν ὁμοιωμάτι εἰκόνος φθαρτῆς ἀνθρώπου, εἰς αὐθροῦς ψαύει, καὶ ἐν τῶν κατὰ ἡμᾶς προσκύνει τὴν προσκύνησιν τῷ Εμμανουήλ; πικρὸν οὐχὶ καὶ αὐτῇ τῶν ἀγγέλων ἡ πληθὺς, τῆς εἰς τὸ πρῶτον ἡρώσι συντεπείχεσθαι ἀνέξιστον δὲ οἱ μὴ πρὶν τὴν τῶν πτωχῶν ἡρώσι, καὶ τῇ τῶν ἐθνῶν ἀγέλῃ πρὸς ἡμᾶς: καὶ δυοσπίνην ἔχει τῶν δεχάων ἀνισομενῶν τὸ βλάβος. πάλιν γὰρ, οἱ μὴ, καὶ νῦν οὐδὲν ἡρώσι, ἡ πάλιν, καὶ τὴν εἰς δὴν δεχάων ἡρώσι ἡρώσι: καὶ πρὸς, ὡς εἰσιν, ὁ μακάριος Παῦλος, προσφώνων αὐτοῖς καὶ λέγων: ἀλλὰ τί πρὶν σὺν εἰσιν θεοῦ, ἐδουλόσιν τῆς φύσεως μὴ εἶναι θεοῖς. νῦν δὲ γινώσκοντες θεοῦ, μάλλον δὲ γινώσκοντες ὑπὸ θεοῦ, πῶς ὁπρὸς πάλιν ὁπρὸς τὴν ἀδελφὴν καὶ πτωχὰ ἐκείνη, οἱ πάλιν αὐθροῦς δὲ εἰσιν θεοῦ; πῶς γὰρ ἐπὶ θεοῦ ἐκείνη, οἱ μὴ φύσις θεοῦ ὁ Χριστός, εἰς οὐκ ἐκείνη; καὶ εἰ λατρεύουσιν αὐθροῦς, τῆς τῆς ἀρχαίας πλάτης ἐκείνη βρόχοις. ἡ σὺν ἀληθῆς ὁ φημι; ἀληθῆς μὲν οὐκ. ἀλλὰ δὲ οὐκ ὁ φιλόχρυσος βασιλεὺς, ὅπως ἐκ ἀναγκάων ἡδὲ συλλογισμῶν, μονοθεῖς συνήρμεθα πρὸς τὸ εἶναι ἐμμενῶν, ὡς θεοῦ τῷ καὶ φύσιν, προσκύνει τῷ ἐκ θεοῦ πρῶτος φυσικῇ λόγῳ, καὶ ἐν τῷ κατὰ ἡμᾶς πικρῶς χήματι: τῆς ἀμφοῖν εἰς ἐκείνη συνδρομῆς σὺν αὐθροῦς ἐκείνης πρὸς τὸ αὐθροῦς.

ἀφαιρήσῃ τυχόν, τὸ καὶ ἰδοὺ ὅτι λυποῦν εἰς μόνης
 ἡμᾶς ἀνθρώπων ὑποψίαν. προσλαβοῦσα γὰρ
 ἡ τοῦ λόγου φύσις τὸ ἀνθρώπινον, σὺν ἀνθρωπότητι
 ἔσαι ψαλὴν· νικῶσαι δὲ μάλλον ἰδίᾳ δόξῃ τὴν προσ-
 λαβὴν, ἐν ἀκλονήτῳ (ὡς ἐστὶν ἀξιομνητὴς θεοπε-
 πὸς ὑπεροχῆς. πάντες φρονουῦντες οἱ μαθηταί, προ-
 σκυνοῦντες λέγοντες ἀληθῶς θεοῦ υἱὸς εἶ. καὶ τοὶ βα-
 δύνοντες βλέποντες, καὶ ἐν σαρκὶ καθ' ἡμᾶς. ἐπ' ἁ-
 κρᾶ γὰρ οὗ διέβη κύμαρες ὡς δόξας ὡς θεός. Ἐρῶ
 δὲ ἵσως ὁ τῇ τριάδι δόξαν μαχομένοις, καὶ τίς ἐγὼ
 λέγων πρὸς τὴν ἐν Σαμαρείᾳ γυναικαὶ ὑμῖν προ-
 σκυνοῦντες ὅτι σὺ οἶδατε, ἡμῖς προσκυνοῦμεν ὅτι οἶδα-
 μέν· οἵτις πῶς ἔσαι προσκυνοῦντες ὁ τῶν προσκυνοῦ-
 σι συντιταγμένος; ἐγὼ δὲ φαίλω αὐτοῖς, τίς ἐγὼ,
 ἄλλως ὅτι Χριστὸν λεγόμενον, ἀσυνήλόν τι καὶ ἀμα-
 θῆς. μεμείρισται γὰρ ὑδάμῳς, ὅτι τῇ γυναικὶ προσλα-
 βῶν· ὁ εἰς τὴν μόνην κύριος ἐν ἱσότητι Χριστός, ἐκ τῆ
 προσκυνοῦσας ἀνθρωπότητος, καὶ ἐκ τῆς προσκυνο-
 μένης θεότητος, τὸ εἶναι πρὸς ὁνομάζεσθαι θεός τι ὁμοῦ
 ἔνθρωπος, ἀληθῆς ἔχων ἐφ' ἑαυτῷ. καθάπερ ἀμέ-
 λος φαίη τις αὐτῷ, καὶ ἰσχυρῶς πρὸς αὐτὸν. ἡ μὲν γὰρ ἐστὶ θεός,
 νοοῦν αὐτὸν ὑπάρχων αὐτὸς ὁ τῆς δόξης κύριος· ἡ δὲ
 γέγονεν, ὁ καὶ μετῴχῃ τὴν ὡς θεοῦ δόξαν ζόμενος
 ἄνθρωπος, ἰδοὺ καὶ δόξης, λέγων, πᾶν τὸ δόξαν σου
 τὴν ἡμέραν. ἀλλ' εἰς κύριος, μία πίστις, ἐν βαπτισματι καὶ
 ἐν Χριστῷ τὸ γεγενημένον. ὡς ἐροῦν ἐπὶ μία πίστις ἡ ἐν Χρι-
 στῷ, καὶ ἐν ἀληθῶς βαπτισματι, καὶ τοὶ βαπτιζόμε-
 νων καὶ πεπτοκῶτων ἡμῶν εἰς πατέρα, καὶ υἱόν, καὶ ἁ-
 γίον πνεῦμα καὶ τὸν αὐτὸν, οἱ καὶ τρεῖς οὗ καὶ λόγον,
 μία προσκύνησις ἡ πατρὸς, καὶ ἐνανθρωπήσαντος
 υἱοῦ, καὶ ἁγίου πνεύματος. ἐξωδότηται γὰρ ὑδάμῳς
 προσκυνοῦνται δὲ πρὸς τὴν ἡμῶν αὐτῶν ἐν τῷ ἁγίῳ
 αἰγύλιον ὁμολογῆς, εἰ καὶ γέγονε σαρξ, καὶ ἐσκέλυσεν
 ἐν ἡμῖν, καὶ χρηματικῆς πρῶτοντος ὡς ἐν πολλοῖς
 ἀδελφοῖς. ἐπεὶ τίς αὐτῷ εἴη πάλιν ὁ τῆς ἐπ' αὐτῷ πί-
 στως λόγος; πῶς οὖν σὺν ἁγίῳ ἰδεῖν; εἰ δὲ γὰρ οἱ καὶ
 φαίη αὐτῷ, εἴπερ γὰρ ἔλουντο φρονεῖν ὁρθῶς, ὡς εἰς μόνον
 πεπτοκαμέν, τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς φῶντα λόγον,
 ἀπογινωσκόντες αὐτὸν τῆς σαρκὸς. εἰ δὲ αὐτὸν ἐκείνο πα-
 ρήσμεν εἰπεῖν. λελεξήται γὰρ. εἰ γὰρ εἰς ἕνα τῶν καθ' ἡ-
 μᾶς, ἢ πρὸς αὐτῶν ἡ πίστις, ἀλλ' εἰς θεόν πρᾶτ-
 τιται τὴν φύσιν ἐν ἀληθῶς ἐν προσώπῳ Χριστοῦ. σὺλ-
 λήψεται γὰρ τῷ λόγῳ καὶ ὁ σὺν χάφῳ Παῦλος· εἰ
 γὰρ ἑαυτοὺς κηρύσσομεν, ἀλλὰ Χριστὸν ἱσχυρῶς κύριον·
 ἑαυτοὺς δὲ δούλους ὑμῶν διὰ ἱσότητος Χριστοῦ. ὅτι ὁ θεός ὁ
 εἰπὼν, ἐκ σκοτῆτος φῶς λάμψαι, ὅς ἐλαμψεν ἐν τῇς
 καρδίαις ἡμῶν πρὸς φῶς, ὅς ἐλαμψεν τὴν δόξαν
 αὐτοῦ, ἐν προσώπῳ ἱσότητος Χριστοῦ. ἰδοὺ δὲ σαφῶς τι καὶ
 ἐναργῶς ὁ φῶς ὅς ἐλαμψεν τὴν γνώσιν καὶ πατρὸς,
 ἐν προσώπῳ διέλαμψε ὁ Χριστός. τὸ γὰρ τὸ εἶπα-
 σκεν· ὁ ἰωρακὸς ἐμὲ, ἰωρακε τὸν πατέρα. ἐγὼ καὶ ὁ
 πατὴρ ἐν ἑσμέν. Χαρακτὴρ δὲ ὁ θεός, ὁ ὡματι-
 κός, ἀλλ' ἐν δυνάμει, καὶ δόξῃ τῇ θεοπεπιστάτῃ· τὸ δὲ
 δὲ ἐν ἀκρᾶφῃς ἐν Χριστῷ. γνωρίζεται δὲ ἐν διὰ
 πύται,

A adigere nequaquam valeat, ut diuinitate obscu-
 rata solam humanitatem obtinuisse aliquando su-
 spicemur. Enimvero Verbi natura humanam na-
 turam suscipiens, non est nuda humanitas; immo
 vero propria gloria & maiestate assumptam na-
 turam excedens, inconcussa q. ac immota persi-
 stens nullam prorsus diuinæ illius excellentiæ pas-
 sa est iacturam. Cuius quidē rei Christi discipuli
 non ignari, adorabant eum, dicentes: Vere Filius *Matth. 14*
 Dei es tu. Nam etsi illum ambulare, nostroq. mo- *4.22.*
 do corpore indutum cernerent; ex eo tamen
 quod admirabiliter in summis fluctibus ambula-
 bat, Deum esse colligebant.

B Sed aliquis forte ex ijs, qui huic tantæ gloriæ *32*
 aduersantur, dicet: Ecquis ille erat, qui mulieri
 Samaritanæ aiebat: Vos adoratis quod nescitis: *Ioan. 4. 22.*
 nos autē adoramus quod scimus? Præterea quo- *24.*
 modo recte adoratur qui inter adorantes cense-
 tur? Ad hoc equidem responderim istuc: Quis il-
 le erat, de Christo stolidè omnino atque imperite
 dici; nullo enim modo Christus diuinus est. Quare
 qui cum muliercula loquebatur erat vnus, & so-
 lus Dominus Iesus Christus ex humanitate
 adorante & adoranda diuinitate constitutus, il-
 lud in se complectens, vnde Deus simul, & homo
 vere dici, haberi q. possit. Quemadmodum vide-
 licet de eo aliter dicere quis potest; quatenus
 enim Deus est, ipse Dominus gloriæ esse intelli-
 gitur; quatenus vero homo, Dei liberalitate glo-
 riæ particeps factus est, gloria indigebat, iuxta il-
 lud: Pater clarifica Filium tuū: nā, sed vnus inte- *Ioan. 17.*
 rim secundum Scripturas est Dominus, vna fides, *4.1.*
 vnū Baptisma. Et quemadmodum vna est fides in *Ephes. 4. 4.*
 Christum, & vnum item baptisma, etiamsi in Pa- *5.*
 trem, & Filium, & Spiritum sanctum credamus, &
 baptizemur; ita plane, vt ego arbitror, vna quo-
 que Patris, & incarnati Filij, & Spiritus sancti est
 adoratio. Quamuis enim Vnigenitus caro factus
 inter nos habitaret, necnon primogenitus inter
 multos fratres appellatus sit; hoc tamen nihil
 impedit, quo minus cum a nobis, tum ab ipsis
 quoque Angelis adorari debeat. Nam quæ alias
 fidei ratio de ipso constare posset, peruidere neu-
 tiquam facile foret. Neque enim (si modo re-
 cte sapere voluerint) facile dicturi sunt, opinor,
 quod in Dei Patris Verbum solum carne exutum
 credamus; neque illud rursum, nempe quod in
 vnum aliquem nostri similem, aut in solum homi-
 nem fide tendamus; sed quod sub persona Christi
 in verum & naturalem Deum. Cui rationi & sa-
 piens quoque Paulus patrocinator. scribit enim:
 Non nosmetipsos predicamus, sed Iesus Christus *2. Cor. 4. 5.*
 stum Dominum nostrum; nos autem seruos ve- *5.*
 stros per Iesus. Quoniam Deus qui dixit de
 tenebris lucem splendescere, ipse illuxit in cordi-
 bus nostris ad illuminationem scientiæ claritatis
 Dei in facie Christi Iesus. Ecce aperte, euiden-
 terq. illuminatio scientiæ Dei Patris in persona
 Christi effulsit. Vnde & ipse: Qui videt me, in- *Io. 14. 9.*
 quit, videt & Patrem. Ego & Pater vnus sumus. *Io. 10. 30.*
 Ceterum diuinus character non est corporeus, *33*
 sed in summa virtute & gloria quæ Deo cōuenit,
 positus. Erat is porro in Christo apprimè exa-
 ctus & lucidus. Voluit autem non per istum so-
 lum.

lum internosci, sed per operum quoque excellen-
tiam in auditorum animos illabi, eosq. in sui cō-
siderationem excitare; siquidem corpus quod
cernebatur, auctoritatem illius apud impruden-
tes magis magisq. subinde minuebat. Ait ergo:
Si non facio opera Patris mei, nolite credere: si
autem facio, et si mihi non creditis, operibus cre-
dite. Ea autem Christum dixisse existimo, quæ
tunc utilitatem allatura nouerat. Nam cum vul-
go persuasum esset, eum qui nostri causa homo
factus est, natura Deum non esse, sed hominem
simpliciter nobis per omnia similē, & ob id qui-
dam fidem in illum non admittendā affirmarent;
omni metus cunctationisq. causa præcisa, pater-
naq. persona sumpta, non humanæ abiectiōis, sed
diuinæ naturæ fidem attribuit, illiq. necessario at-
tribuendam esse ostendit. Ait enim: Qui credit
in me, non credit in me, sed in eum qui misit me;
& qui videt me, videt eum qui misit me. Perinde
ac si dicat: O fideles auditores mei, ne parua &
humilia de me opinemini; quin id potius de me
persuasum vobis habetote, nempe si in me quem
in hoc corpore cernitis, credideritis, non in vnū
aliquem ex multis credituros vos esse, sed in ip-
sum Patrem per me Filium: qui licet vestri cau-
sa caro factus sim, & vilem istam hominis for-
mam induerim; Patri tamen omnino æqualis,
nullaq. in re ab eo diuulsus, aut separatus sum,
vtpote eadem quæ ille natura, potentia ac gloria
præditus.

- 34 Animaduertat quispiam alio item modo fi-
dem in se nequaquam repulisse, etiam si homo fa-
ctus esset; sed citra vllam omnino sectionem, aut
distinctionem in propriam personam illam ad-
misisse: quandoquidem cum ab ortu cæcum sa-
nasset, & dulce hoc insuetumq. ipsi lumen intuen-
dum præbuisset, in magna merito admiratione
apud omnes erat. Verum is, qui morbo li-
beratus fuerat, dum a ludæis interrogaretur,
medicum profitebatur. Nam cum Christus for-
te in illum incidens, percontaretur: Credis in
Filium Dei? ille vero contra succlamasset: Quis
est Domine, vt credam in eum? responsum tulit
eiusmodi: Et vidisti eum, & qui loquitur tecum,
ille est. At ille dixit: Credo Domine; & adora-
uit eum. At enim quis nescit diuinam illam su-
premamq. naturam sub aspectum plane non ca-
dere? Deum enim (vt scriptum est) nemo vidit
vmquam. Si igitur humanitatē, in qua Dei Ver-
bum apparuit, a se seiungens, quasi in se solum ac
nudum, hoc est per se, citra humanitatem consi-
deratum, fidem exegit; cur cæco sanitatem ade-
pto, non imperauit, ne in se, sed in diuinam natu-
ram mentis oculos conijceret? sed seipsum cor-
poreo schemate indutum, ipfisq. oculis exposi-
tum ostendit. ait enim: Et vidisti eum, & qui
loquitur tecum, ipse est. Ecce, dubium esse po-
test, quin corpus suum coram cernendum exhi-
buerit? At quo tandem pacto ipse est caro, nisi
id totum ipsum esse intelligatur, quod secun-
dum vnionem illius factum est proprium? Si-
mile quid in nobis quoque obseruare licet. Ne-
mo enim hominem ex anima & corpore constan-
tem (prout nos omnes constamus) diuifim ac ex
parte

A πύτων ἤξιν, καὶ διὰ τῆς τῶν θρωπείων ὑπεροχῆς
eis ἐννοίας ἀναφοιτῶν, τὰς ἐπ' αὐτῶν, τοὺς ἀκρωμένους
ἤγειλε, καὶ ὁ μικρῶν αὐτὸν ἡμέρα. ὡς δὲ τῆς
ἀσυνέπειας, τῆς ἐρωμένης περὶ τοῦ. π. γὰρ ἔπειτα τὰ ἔργα
ἔπειτα μὲν, φησὶ, μὴ πιστεύετε μοι· εἰ δὲ πιστῶ, καὶ
ἐμοὶ μὴ πιστεύετε, τίς ἔργους μὲν πιστεύετε. Φησὶ
δὲ οἱ μὲν πᾶσι τὸ τῶν κατὰ χεῖρας, οὐκ ἀσυνέπειας
eis ὁμοῖον εἰδόμενα τὸ χεῖμα. ἐπεὶ δὲ γὰρ φησὶ
μὲν οὐκ εἶναι καὶ φύσιν, τὸν δὲ ἡμῶν ἐκλυθροπηκτοῦ
ψαλόν τὸν ἀνθρώπου ἀπλῶς κατὰ ἡμῶν, ἀποφασίζον
τὸ διὰ τὸ πᾶσι αὐτῶν πῶς ἐπιστοιῶντες ἵνα ἀναγ-
καίως τὸ δὲ ἡμῶν, καὶ τὸν ὅτι τούτοις ὁμοῖον ὑποτιμώ-
μενος, τῇ τῆς θεότητος φύσει, τῶν πῶς ἀναλίσκεις ὡς
ἐν περὶ ὧν περὶ τοῦ, καὶ ἐπὶ τῇ κατὰ ἡμῶν μικρο-
πρεπείᾳ περὶ ὧν, ἐφασκεῖν ὁ πιστεύων eis ἐμὲ, οὐ
πιστεύει eis ἐμὲ, ἀλλ' eis τὸν πέμψαντά με. καὶ ὁ θε-
ῶν ἐμὲ, φησὶ τὸν πέμψαντά με. ἀρῶν οὐκ εἶναι οἱ
πῶν; ὡς τῶν ἐμῶν κατὰ τοὺς λόγους, μὴ μικρὰ, καὶ
χαμηλοῖ φησὶ τὰ eis ἐμὲ δοξάζει· ἐπεὶ δὲ, ὅτι τῶν eis
αὐτὸν ἐμὲ, τὸν ὁρῶμενον ἐν σαρκεῖ, περὶ ὧν πῶς
οὐκ eis ἀνθρώπου ἀπλῶς εἶσοδε πιστεύοντες, ἀλλ'
eis αὐτὸν τὸν πατέρα δι' ἐμῶν, καὶ τῶν ὅπου ἴσως
π. καὶ ἀποφασίζοντες ἔχοντες ὑποδοχὰς σαρκῶν μὲν
δι' ὑμῶν, καὶ περὶ βλημῶν μικροπρεπείας οἰκαιομένους
τῶν ἀνθρώπων τῶν· τὸ γὰρ μὲν ἴσως π. καὶ ἴσως γὰρ,
ἐν περὶ τῶν δόξης ἀδελφῶν περὶ τῶν ἔχον-
τες περὶ αὐτὸν. Μάθοι δὲ αὐτὸς καὶ ἴσως αὐτὸν
τῶν πῶς οὐ διωθόμενον, ἀλλὰ τῶν ἴσως δι' καὶ
ἀποφασίζοντες εἰσοδεόμενον αὐτῶν ὡς ἐν ἴσως περὶ
π. καὶ εἰ γὰρ αὐτὸν ἀνθρώπου. ἐπεὶ δὲ τὸν ἐκ θε-
ότητος ἰσως τῶν, ἐν τῇ γλῶσσῃ μὲν, αἴσθησις δὲ οὐκ εἶ-
φύσιν φησὶ αὐτῶν, ὡς καὶ πάντων αἰσθησις ἴσως
ζητῶν. ἀλλ' ὁ μὲν τὸν πέμψοντα ἀποφασίζοντες, ὡς
τῶν ἴσως αἰσθησις, καὶ ὡς ὁμολογῶν τὸν ἴσως.
Χεῖρας δὲ αὐτῶν περὶ τῶν, οὐ πιστεύεις, ἐφασκεῖν, eis
τὸν ὑπὸ τοῦ θεοῦ; τὸ δὲ, τίς ἐστὶ κύριος, ἀποφασίζον-
τες, ἴσως πιστεύω eis αὐτὸν; αὐτῶν φησὶ, λέγων καὶ
ἴσως αὐτὸν, καὶ ὁ λαλῶν μὲν τοῦ, ἐκείνους ἐστὶν. ὁ
δὲ ἐφ' ἣν πιστεύω κύριος καὶ περὶ τῶν αὐτῶν. καὶ
τὸ πῶς ὡς ἀπὸ συμφορῶν, ὡς ἀπὸ τῶν περὶ τῶν
ἡ θεία π. καὶ αὐτῶν φύσις; θεὸν γὰρ ὡς ἴσως
πᾶσι π. καὶ τῶν γεγενημένων. ἐπεὶ οὐκ εἰσὶν αὐτῶν
τὸ ἀνθρώπου, ὡς αὐτὸ δὲ τὸν, καὶ περὶ τῶν eis
θεοῦ περὶ τοῦ λόγου, γομῶν, καὶ μόνος ἡξίως πιστεύω
τὸ μὴ μάλλον τῶν τοῦ θεοῦ φύσιν ἀναλογίζεσθαι δὲ
ἡ πῶς πῶς ἐστὶν, τὸν δὲ περὶ τῶν διεκτελεῖται; περὶ τῶν
δὲ ζῶντων, ὡς καὶ αὐτῶν ὁμοῖον κατὰ τῶν
πᾶσι πᾶσι. ἐφ' ἣν γὰρ, ὅτι καὶ ἴσως αὐτὸν, καὶ ὁ
λαλῶν μὲν τοῦ, ἐκείνους ἐστὶν. ἡ καὶ τῶν αἰσθησις
δὲ αἰσθησις φησὶ μὲν; ἡ πῶς αὐτῶν αὐτῶν αἰσθησις
αἰ μὴ τοῦ κατὰ εἶναι, ὡς αὐτῶν ὑπάρχον τὸ ἴδιον
αὐτῶν; κατὰ τῶν αἰσθησις ἐφ' ἣν ἡμῶν γομῶν αὐτῶν. κατὰ
δὲ αἰσθησις γὰρ αὐτῶν καὶ μετὰ τῶν, ὡς ἀπλῶς τὸν
κατὰ ἡμῶν ἀνθρώπου, τὸν ἐκ ψυχῆς δὲ λέγων καὶ ζῶ-
μενος

ἡμεῖς, καὶ διὰ τὴν μὴν αὐτὴν τὸ σῶμα. Γράφει δὲ περὶ
 11 καὶ ὁ σοφὸς ἡμῶν Ἰωάννης, ὅτι, πολλὰ μὲν οὐκ ἔστιν ἄλλα
 12 σημεῖα ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, ἐνώπιον τῶν μαθητῶν αὐτοῦ,
 13 ἃ οὐκ ἔστι γεγραμμένα ἐν τῇ βιβλίᾳ τούτῃ. ταῦτα
 14 δὲ γέγραπται, ἵνα πιστεύσῃτε, ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ Χρῆ-
 15 στός, ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, καὶ ἵνα πιστεύοντες ζωὴν ἔχητε
 16 ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ. κατετιθήκει δὲ αὐτὸς οὐ μόνον
 17 καὶ τὴν θρασύτητα Πέτρου, ἰσχυροῦς περὶ τῶν ὁρώντων
 18 αὐτοῦ καὶ ἀναφανδόν. ἀρχόντες τοῦ λαοῦ, καὶ
 19 πρεσβύτεροι, εἰ ἡμεῖς σήμερον ἀνακρινόμεθα ἐπὶ
 20 τῇ ἐργασίᾳ αὐθιγῶν ἀδελφῶν, ἐν τοῖς οὗτοις ὅσοι
 21 εἰσιν, γνωστὸν ἔσται πᾶσιν ὑμῖν, καὶ παντὶ τῷ λαῷ
 22 Ἰσραὴλ, ὅτι ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Να-
 23 ζωραίου, ὃν ὑμεῖς ἐκκυρώσατε, ὃν ὁ Θεὸς ἡγάγει ἐκ
 24 νεκρῶν, ἐν τούτῳ οὗτος παρέστη ἐνώπιον ὑμῶν
 25 ὑγιής. καὶ μετ' ἐπεὶ πάλιν καὶ οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῳ
 26 οὐδενὶ ἡ σωτηρία. οὐδὲ γὰρ ἕτερον ὄνομα ἐστὶν ὑπο-
 27 τὸν οὐρανὸν τὸ δεδομένον ἐν ἀνθρώποις, ἐν ᾧ δεῖ
 28 σωθῆναι ἡμᾶς. τίς οὐκ ἄρα ἐστὶν ὁ καὶ θάνατον ὑπο-
 29 δύν, καὶ ἐγηγεμένος ἐν θανάτῳ, καὶ ἐκ Ναζαρέτ, ἐκ
 30 Χερσὸς Ἰησοῦς; πῦτίστιν ὁ περὶ πάντας μὲν αἰῶνας ἐκ
 31 Θεοῦ πατρὸς δοτερός τῆς ζωῆς καὶ ἀφ' οὗ ἐκείνου
 32 τοῦ λαοῦ, καὶ οὗτος πᾶσι ἡμεῖς ἐκ τῶν αἰῶνων καὶ
 33 αὐτὸν ὡς ἀγαπᾷ ἐκ γυναικὸς; ὁ πᾶσι οὐκ ἄρα τὴν
 34 αὐτὴν περὶ αὐτοῦ, γέρας δοτερός τῆς ἐξουσίας
 35 ἀγαπᾷται γὰρ ὁ υἱὸς Θεοῦ. ἐστὶ γὰρ ἱλασθὲν αὐτὸν,
 36 ἵνα δώκῃ αὐτοῖς ἐξουσίαν πάντα Θεοῦ ἡμεῖς, τοῖς π-
 37 σούουσιν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, οἱ οὐκ ἐκ αἱμάτων, οὐ-
 38 δὲ ἐκ θελήματος σαρκὸς, οὐδὲ ἐκ θελήματος ἀν-
 39 δρός, ἀλλ' ἐκ Θεοῦ ἐληνέθησαν. ἵνα γὰρ ἡγήται περὶ
 40 τῶν ἐν πᾶσι αὐτοῖς, καὶ γέγραπται, γενηθήτω
 41 μὲν ἐκ γυναικὸς. ἐπεὶ δὲ ἐστὶν ἀπαρχὴ τῆς αἰα-
 42 μορφουμένης κτίσεως δι' ἀγασμοῦ πρὸς τὸν Θεόν, καὶ
 43 περὶ τῶν ἄλλων, αὐτοῖς ἡγήταις ἐδείχθη ἐκ πλά-
 44 ρητος, τὴν ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς οὐκ ἐκείνων οὐ-
 45 ποδόν, καὶ οὐκ αἱμῶνα καὶ μῶμα καθ' ἀδικίαν τὴν
 46 φύσιν. πῆμος γὰρ ὁ γάμος, καὶ ὁ πλάσις αὐτῶν ἁρ-
 47 χῆς, ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτοὺς. ἀλλὰ τῷ μέ-
 48 ζοντι καὶ ἀσυγκρίτως ὑπερυμνωμένῳ προσενέμων ἡ-
 49 δὲ πᾶσι τὰ ἀνθρώπινα ἡγήταις γὰρ πλάσματα, οὐκ
 50 ἀνδρῶν ἡμᾶς ἐπὶ χρηματίζοντες ἡμεῖς. καὶ τοῦ πα-
 51 τρός, φησὶ, μὴ καλέσητε ὑμῶν ὅτι τῆς γῆς· εἰς γὰρ ἔ-
 52 σιν ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος, πάντες δὲ ὑμεῖς ἀδελ-
 53 φοὶ ἐστέ. οὐκοῦν ἀμώμητον παντὶ τῷ πιστεύοντι
 54 εἰς αὐτὸν, μάλλον δὲ καὶ τῷ τῶν πλημμελημά-
 55 των ἀμνηστία πῆμῃ. γράφει δὲ ἡμεῖς πάλιν ὁ
 56 ἑκκλῆσις Παῦλος. εἰδότες δὲ, ὅτι οὐ δικαιοῦται
 57 ἄνθρωπος ἐξ ἔργων νόμου, ἐὰν μὴ διὰ πίστεως Ἰησοῦ
 58 Χριστοῦ, καὶ ἡμεῖς εἰς Χριστὸν ὁπισώσαμεν, ἵνα δι-
 59 κατωδύμῃ ἐν αὐτῷ. κατακλῆσθαι δὲ ὁδοῦ, ὅπερ
 60 ἡδὴ φησὶς ἑφ' ἑαυτὸν, ἀνακυκλώσας ἐπ' αὐτὸν, ὅτι Χρῆ-
 61 στός Ἰησοῦς, ὁ γυμνός, καὶ καθ' ἑαυτὸν νοεῖται ὁ ἐκ Θεοῦ
 62 λόγος· ἀλλ' ὅτι προσέλαβε τὸ ἀνθρώπινον, ἔσχατος
 63 χρόνος ἐνοπλάκη σαρκί. οὕτως ἔχοντες ἔοράμενον,

καὶ

A parte ostensum, vult, etiam si solam carnem desi-
 gnet; sed totum.

Scribit hac de re Evangelista Ioannes quoque: 35
 Multa, ait, & alia signa fecit Iesvs in conspectu 36
 discipulorum, quæ non sunt scripta in libro hoc. 37
 Hæc autem scripta sunt, vt credatis, quia Iesvs
 est Christus Filius Dei, & vt credentes vitam ha-
 beat in nomine eius. Acque admirari hoc loco
 & diuinum quoque Petrum licet: hic enim intre-
 pide, diserteq. Iudæos eiusmodi oratione affatur:
 Principes populi, & seniores, si nos hodie diudi-
 camur in bene facto hominis infirmi, in quo iste
 saluus factus est? Notum sit omnibus vobis, &
 omni plebi Israel, quod in nomine Domini nostri
 Iesv Christi Nazareni, quem vos crucifixistis,
 quem Deus suscitauit ex mortuis; in hoc iste
 astat coram vobis sanus. Et post alia rursum;
 Et non est in aliquo alio salus. Neque enim aliud
 nomen sub celo datum est hominibus, in quo
 oporteat nos saluos fieri. Ecquis, obsecro, est il-
 le qui & mortem subiit, & cum triumpho a mor-
 tuis excitatus, & Nazarenus appellatus fuit, nisi
 Christus Iesvs? Hoc est, vnus ille, qui inexpli-
 cabili modo ante omne ævum ex Deo Patre ge-
 nitus, vltimo hoc & ad finem iam decurrente sæ-
 culi tempore ex muliere homo natus est? Vnde
 qui fidem in ipsum complexus fuerit, eximiam
 inde mercedem gloriamq. reportabit: vocabi-
 tur namque filius Dei. Est enim apud sanctum
 Ioannem: Quotquot enim receperunt illum, de-
 dit illis potestatem filios Dei fieri, his qui credunt
 in nomine eius; qui non ex sanguinibus, neque ex
 voluntate carnis, neque ex voluntate viri, sed ex
 Deo nati sunt. Nam quo ipse primatum in om-
 nes obtineret, vt scriptum est, ex muliere nasci
 voluit.

Quia vero creaturæ per sanctificationem apud
 Deum reformatæ initium exitit, ipse præ cete-
 ris omnibus ex Spiritu genitus declaratur, vt po-
 te absque viri mulierisq. congressu in lucē fufus.
 Neque idcirco tamen aliquam ignominie notam
 naturæ inurere voluit; (sunt enim nuptiæ hono-
 rabiles, & qui initio formauit omnia, masculum
 & feminam fecit eos) sed naturam humanam
 præstantiori multisq. partibus excellentiori di-
 gnitate cohonestandam putauit: non enim viri,
 sed Spiritus germen appellare nos voluit. Huc
 illud quoque spectat: Patrem nolite vobis voca-
 re super terram. Vnus enim est Pater vester ex-
 lestis: omnes autem vos fratres estis. Quamob-
 rem in illum credere omni prorsus reprehensio-
 ne vacat; immo vna omnium istuc peccatorum
 obliuione, hoc est condonatione pensatur. Scri-
 bit enim eximius ille Apostolus Paulus ad hunc
 modum: Scientes autem quia non iustificatur ho-
 mo ex operibus legis, nisi per fidem Iesv Chri-
 sti; & nos in Christo Iesv credidimus, vt iusti-
 ficemur in ipso. Ceterum quod supra indicaui,
 id paucis hoc loco repetere non grauabor, pu-
 ta Dei Patris Verbum nude per se positum non
 intelligi Christum; sed tunc demum id nomen
 obtinuisse, cum humana natura assumpta citra
 ullam omnino confusionem adiunctum est car-
 ni. Ita affectum, hoc est, aspectabile effectum,
 nostraq.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

THE DIVISION OF THE PHYSICAL SCIENCES

THE DIVISION OF CHEMISTRY

THE DIVISION OF BIOLOGICAL SCIENCES

THE DIVISION OF AGRICULTURAL SCIENCES

THE DIVISION OF MINERAL SCIENCES

THE DIVISION OF EARTH SCIENCES

THE DIVISION OF SOCIAL SCIENCES

THE DIVISION OF HUMANITIES

THE DIVISION OF ARCHITECTURE

THE DIVISION OF ENGINEERING

THE DIVISION OF MEDICAL SCIENCES

THE DIVISION OF LAW

THE DIVISION OF BUSINESS

THE DIVISION OF EDUCATION

THE DIVISION OF ARTS

THE DIVISION OF MUSIC

THE DIVISION OF THEATRE

THE DIVISION OF FILM

THE DIVISION OF TELEVISION

THE DIVISION OF RADIO

THE DIVISION OF JOURNALISM

THE DIVISION OF PUBLIC AFFAIRS

THE DIVISION OF POLITICAL SCIENCE

THE DIVISION OF ECONOMICS

THE DIVISION OF HISTORY

THE DIVISION OF GEOGRAPHY

THE DIVISION OF ENVIRONMENTAL SCIENCES

THE DIVISION OF CLIMATE SCIENCES

THE DIVISION OF OCEANOGRAPHY

THE DIVISION OF ATMOSPHERIC SCIENCES

THE DIVISION OF COSMOSCIENCES

THE DIVISION OF ASTRONOMY

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

THE DIVISION OF THE PHYSICAL SCIENCES

THE DIVISION OF CHEMISTRY

THE DIVISION OF BIOLOGICAL SCIENCES

THE DIVISION OF AGRICULTURAL SCIENCES

THE DIVISION OF MINERAL SCIENCES

THE DIVISION OF EARTH SCIENCES

THE DIVISION OF SOCIAL SCIENCES

THE DIVISION OF HUMANITIES

THE DIVISION OF ARCHITECTURE

THE DIVISION OF ENGINEERING

THE DIVISION OF MEDICAL SCIENCES

THE DIVISION OF LAW

THE DIVISION OF BUSINESS

THE DIVISION OF EDUCATION

THE DIVISION OF ARTS

THE DIVISION OF MUSIC

THE DIVISION OF THEATRE

THE DIVISION OF FILM

THE DIVISION OF TELEVISION

THE DIVISION OF RADIO

THE DIVISION OF JOURNALISM

THE DIVISION OF PUBLIC AFFAIRS

THE DIVISION OF POLITICAL SCIENCE

THE DIVISION OF ECONOMICS

THE DIVISION OF HISTORY

THE DIVISION OF GEOGRAPHY

THE DIVISION OF ENVIRONMENTAL SCIENCES

THE DIVISION OF CLIMATE SCIENCES

THE DIVISION OF OCEANOGRAPHY

THE DIVISION OF ATMOSPHERIC SCIENCES

THE DIVISION OF COSMOSCIENCES

THE DIVISION OF ASTRONOMY

καὶ ἐπὶ δὴ κατὰ βίβηκεν ἐκὼν ἐν τῇ αὐθροπότη-
 τος μέτρῳ, καθῆκε γὰρ ἑαυτὸν εἰς κέντρον, ὑπομε-
 μένηκεν ἀναγκάως καὶ γέννησιν τὴν ἐκ γυναικὸς,
 οὐκ ἀρχὴν τοῦ εἶναι λαβούσης τῆς θείας αὐτοῦ φύ-
 σεως, ὅτι καὶ σάρκα γεννηθεὶς λέγεται. ἀλλ' ὡς μὲν
 καὶ ἐστὶν, ὡς εἶπω, ἐκ θεοῦ πατρὸς φυσικῶς τι καὶ
 ἀληθῶς ὁ λόγος. ἐπὶ δὴ οὗτος ἐστὶν ἀνθρώπος ἀπαλῶς
 νοῦται κατ' ἡμᾶς ὁ ἐκ τῆς ἀγίας παρθένου γεννη-
 μένος, ἀλλ' αὐτὸς σαρκαθῆς ὁ λόγος, καὶ ἰδιὸν ἔχων
 ζῶμα τὸ ἐξ αὐτῆς, διὰ τοῦτο λέγεται γεννηθεὶς
 σαρκικῶς ὡς τῆς ἰδίας σαρκὸς τὴν γέννησιν οἰκονο-
 μένος. Οἱ δὲ λέγοντες ἀπανέτως θεοῦ καὶ οὐκ εἶναι
 τὴν ἀγίαν παρθένον, ἐμπλήουσιν ἀναγκάως εἰς τὸ
 δύο λέγειν ἡμῶν τοῦ θεοῦ. εἰ γὰρ μὴ τίποτε σαρκικῶς
 ἐσθλασθῆναι θεὸν ἢ ἀγία παρθένος, πῶς πῶς ἀναγ-
 κα, καὶ οὐχ' ἐκόντες αὐτοὺς ὁμολογεῖν, ὅτι κενὸν γε-
 γνηκεν ἀνθρώπου, ὃ δὲν ἔχοντα παρ' ἡμᾶς τὸ παλαιόν.
 εἴπετι πῶς αὐτὸς καὶ μετὰ τὸν γόνυ, καὶ πῶς γλαῦστα
 ἐξομολογήσεται, ὅτι κύριος Ἰησοῦς Χριστός, εἰς δόξαν
 θεοῦ πατρὸς; πῶς αὐτὸς προσκυνοῦσιν ἄγγελοι, καὶ
 τῶν αἰωνίων δυνάμεων ἢ ἀγία πλῆθυσ; ἀρ' οὐκ
 αὐθροπῶ κενὴν λελάτεσθε μετ' ἡμῶν ἐν συμπα-
 ρεσί; μὴ γινώσκ. προσκυνοῦμεν γὰρ ὡς θεὸν ἀλη-
 θινόν τὸν Εμμανουήλ. εἰς αὐτὸν οὐχ' ἐπὶ τῶν προσκυ-
 νητῶν, εἰ μὴ πιστεύομεν, ὅτι αὐτὸς ὁ ἐκ θεοῦ λόγος,
 ὁ παρὰ πάντος τῆς κτίσεως προσκυνοῦμενος, σαρξ
 ὄντως καὶ τῆς σαρκὸς ἐστὶν εἰς σάρκα μεταβληθ-
 μένος, ἀλλ' ἐκ τῆς ἀγίας παρθένου σάρκα λαβὼν, ὡς
 εἶπω, καὶ ἀνθρώπινον μετ' ἡμῶν ὑπομένει γέν-
 νησιν ἵνα καὶ ἀνθρώπος γενοῦνται ὑπὲρ ἡμῶν, διὰ-
 ζῆται μὲν ἀνθρώπινως, ἀναστῇ δὲ θεικῶς, πατή-
 ρας τοῦ θανάτου τὸ κράτος. οὕτως γὰρ ὡς διωκόμεν
 ἡμᾶς, ὡς ἐν Χριστῷ νικησάντας, κατὰ μέγεθος
 μὲν τῆς ἀμαρτίας, διὰ τοῦτο αὐτοὶ δὲ τὴν φθορὰν,
 καὶ ἀφαιρέσει θάνατον. οὕτως τι εἰπεῖν ἐκ πεντα-
 ραχίας τῆς ἐν Χριστῷ. ποῦ ἡ νίκη σου θάνατι; ποῦ τὸ
 κέντρον σου ἄδη; ὡς γὰρ ἐν Ἀδὰμ πτωχώκαμεν,
 οὕτως νεικῆκαμεν ἐν Χριστῷ. Εἰ δὲ ἀνθρώπος ὡς
 κενὸς ὁ Εμμανουήλ, πῶς καὶ ἀφείληται τὴν ἀνθρώ-
 πιν φύσιν ὁ ἀνθρώπου θάνατος; καὶ τί πολλοὶ προ-
 πύθετον ἄλλοι προσφῆται, Ἀβραάμ ἐκείνος ὁ ἀβ-
 βήτης, Ἰσαὰκ, καὶ Ἰακώβ, Μωϋσῆς τι, καὶ Σα-
 μὴὴλ, καὶ οἱ κατ' ἐξῆς γενομένοι ἄλλοι· ἀλλ' ὡς
 μὲν ὅθεν τὸ ὅτι τῆς τῶν ἀνθρώπων φύσεως ὁ ἐκείνων
 θάνατος, οἴσκει δὲ ὁ Χριστός. προσκεκρίμμεν γὰρ
 ὑπὲρ ἡμῶν τὴν ἰδίαν σάρκα, ἥ δὲ αὐτὴν τῷ θά-
 νατῳ δι' ἡμᾶς, πάντας ἐξείλετο τῶν τοῦ θανάτου
 δεσμῶν. ἡρεῖται γὰρ ὡς ὑπὲρ πάντων διὰ θανάτου, ὁ
 πάντων ἀξιώτερος, ὅτι καὶ φύσις θεὸς ὁ ἐκ πατρὸς
 εἰς λόγος, καὶ ἰδιὸν αὐτοῦ ζῶμα, τὸ ὑπὲρ ἡμῶν εἰς
 ὁσμὴν δυνάμεως τῷ θεῷ καὶ πατρὶ προσκεκρίμμε-
 νον. ὁμοῦ αἰσβίς, καὶ τῶν λίαν ἐκτετακμένων,
 τὸ πῦρ εἰς ἡμῶν δύο τὸν εἶνα κύριον Ἰησοῦν Χρι-
 στὸν. ἀντιτίθεται δὲ αὐτοῖς καὶ ὁ σφῶντος Παῦ-
 λου.

A Ceterum simulatq. ad humanæ naturæ leges se-
 mel descendit, (siquidem sua sponte se exinanivit)
 non potuit ex muliere quoque non nasci. Nec ob
 id tamen diuina illius natura aliquod existendi
 principium tum demum sumpsit, cum illud secū-
 dum carnem natum dicitur. Sed fuit quidem, &
 est (ut dixi) ex Deo Patre naturaliter & vere
 Verbum. Quoniam vero is qui ex sacra Virgine
 natus est, non homo simpliciter ut nos, sed ipsum
 Dei Verbum incarnatum intelligitur, quod cor-
 pus ex ipsa sumptum proprium sibi fecit; hinc est
 quod secundum carnem natum dicitur, carnis ni-
 mirum natiuitatem in se quasi propriam trans-
 ferens.

B Illi autem, qui sacram Virginem Deiparam ef-
 se imperite negant, huc necessario adiguntur, ut
 duos Dei filios constituent. Nam si sacra Virgo
 Deum incarnatum secundum carnem non peperit;
 vel inuiti concedant oportet, hominem tantū
 vulgarem, nobisq. nihilo excellentiorem in lucem
 edidisse. Quod si res ita habet; qua obsecro ra-
 tione, omne genu illi incuruatur, omnisq. lingua
 confitetur, quod Dominus noster Iesus est in
 gloria Dei Patris? Quomodo Angeli, & sacer-
 dos le cælestium virtutum cætus illum adoret? Num-
 quid hominem communem & nos, & vniuersum
 cælum hæcenus percolimus? Absit: adoramus
 enim Enimanelem tamquam verum & natura-
 lem Deum. Atqui nulla ratione adorari potest,
 nisi credamus ipsum Dei Patris Verbum, quod
 ab vniuersa creatura adoratur, secundum Scri-
 pturas carnem factum esse: non quod in carnem
 demutatum transierit; sed quod ex ipsa sacra Vir-
 gine carnem susceperit, humanamque, ut ante ex-
 positum est, natiuitatem, perinde ac nos, subiue-
 rit; quod nimirum homo nostri causa factum, mo-
 re quidem aliorum hominum mortem patere-
 tur, proculcato autem mortis imperio, diuina vi
 rursum resurgeret. Hoc enim modo factum est,
 ut nos quoque per Christum vincere, peccatoq.
 debellato, ac posita corruptione, mortem effuge-
 re possemus, lætitiāq. in Christo pleni diceremus:
 Vbi est mors victoria tua? vbi est stimulus tuus
 inferne? Ut enim in Adam deuicti sumus omnes: 1. Cor. 15.
 ita rursum in Christo deuicimus omnes.

C Quod si vulgaris tantum homo esset Emma-
 nuel, quomodo mors illius humanæ naturæ, opem
 tulisset? Enimvero non pauci sanctorum Prophe-
 tarum mortem obierunt, ut laudatissimus ille
 Abraham, Isaac, Iacob, Moyses, Samuel, reliqui-
 deinceps, qui omnes eximia vitæ sanctimonia cla-
 ruerunt; verumtamen mors illorum generi hu-
 mano nihil omnino contulit. At vero mors Chri-
 sti salutem præstitit; siquidem propriam pro no-
 bis carnem obtulit; mortiq. semetipsum nostri
 causa contradens, omnes ex mortis laqueis exe-
 mit. Vnus enim pro omnibus moriens abunde
 satisfecit; ut qui plurimum ceteris omnibus di-
 gnitate præstaret. Nam & Dei Patris Verbum
 est, & natura Dens, & corpus quod pro nobis in
 odorem suauitatis Deo & Patri offerebat, illius
 proprium fuit. Impium est ergo, longeque absur-
 dissimum, vnum Dominū nostrum Iesum Chri-
 stum in duos filios diuellere; maxime cū sapientis-
 simus

Epist. 4.
c. 5.

simus Paulus huic sententiae diserte reclamet. ait enim: Vnus est Dominus, una fides, unum baptisma. Nam si vnus dumtaxat est Dominus, quem illi in duos filios distrahunt, vtri, quæso, ex illis dominationis gloriam assignabimus? An Dei Patris genito Verbo? in hunc namque cum vniuersorum Dominus reipsa sit, & dominatus nomen, & res ipsa quoque multo maxime conuenit. Cedo autem, quo interim loco alterum illum habebimus? Nam cum hic priori illi utpote infinitis partibus excelliori iure meritoque cessurus sit, necessum est, ut dominationis titulum prorsus amittat. At dominationis gloria, ut illi ipsi qui separant, dicunt, è muliere prognato tribuetur. Cum igitur sacrarum litterarum testimonio, vnus tantum sit Dominus; si dominationis vocabulum nudo homini impartitur, quomodo Dei Patris Verbum dominationis appellatione cohonestabimus? Quomodo rursum una erit fides, & vnum item baptisma? Nam si duo sunt filij Dei, ut quidam opinantur, in quem ex illis credimus? (illorum inscitiz est dicere) aut in cuius nomine baptizati sumus, cum vnum sit baptisma?

- 8 Intelligit prudentia vestra perspicue, id sanam hanc doctrinam in magnam absurditatem inclinare; immo vero in extremam impietatem precipitem ferri. Existimo autem vos qui diuinum illud Christi mysterium accuratius expenditis, perspicaci mentis oculo facillime illos internoscere, qui imposturam moluntur, orationique suæ pietatis personam inducunt, cum quouis interim venenato iaculo magis feriant: nam si quod res ipsa est, palam dicere licet, Dominum qui eos redemit, hoc est, Christum neutiquam obscure inficiantur. Verumtamen piorum ob hanc rem offensionem, zelumque æmulatione dignum metuentes, cum qui ex sacra Virgine natus est, & Deum, & Dominum, & Dei Filium esse profitetur. Quod si qui ex rudioribus illorum sermones forte hauriunt, recta mox, ut probabile est, & conuenientia, & quæ à veritate non dissentiant, illos loqui arbitrantur. Verum qui dicta illorum exactius perscrutantur, & iustis ponderibus examinant, nihil non fucatum ac perplexum comperiunt: sunt enim dii multi & domini multi, & in cælo & in terra, quemadmodum diuinus Paulus scriptum nobis reliquit: Nobis tamen vnus est Deus Pater, ex quo omnia & nos in illum; & vnus Dominus noster Iesus Christus, per quem omnia & nos per ipsum. Ceterum cum Dei Patris Verbum humana forma indutum, Iesus Christus nomen nominamus, dignitatem hanc non muneri datam, aut ei extrinsecus aduentitiam obtigisse significamus; sed quod semper creditum est esse, hoc ipsum secundum veritatem esse indicamus. Nam cum extra carnem suapte natura Deus esset; posteaquam carnem induit, Deus esse non destitit. Rursum cum ante assumptam carnem naturalis Dei Filius esset, quando caro iam factum est, Filij rationem non amisit. Tandem cum vniuersorum Dominus ante existeret, posteaquam humana natura, quasi trabea ornatum prodijt, ab eo ordine & dignitate non excidit. Igitur si cum, qui ex sacra

1. Cor. 9.
1. c.

Virgine prodijt, hoc est naturale Dei patris Verbum
carni
A λέγειν· εἰς κύριος, μία πίστις, ἐν βάπτισματι·
εἰ γὰρ εἰς κύριος εἷς, ὅτε τῶν υἱῶν εἰς δύο ἡοὺς
τὸν εἶνα, τῶν τῶν τῆς κυριότητος δόξαν παρῆλθεν·
ἀρα τῷ ἐκ πατρὸς Φιλίῳ λόγῳ; πρὶν γὰρ αὐτῷ τῇ
τῆς κυριότητος ὀνομασίᾳ μάλιστα καὶ χρῆμα, καὶ ἐστὶν
ἀληθῶς τῶν ὅλων δεσπότης. εἰπαὶ ἐπὶ πᾶσι τὸν ἑπι-
στονὴν ἡσθμεν; ἔξω γὰρ κηρύσσεται τὸ εἶναι κύριος, τῷ
χωρῶν τῷ πνεύματι, καὶ ἀσυνκρίτως ὑπερεμ-
μένῳ· ἀλλὰ τῷ ἐκ γυναικὸς, ὡς αὐτοὶ φασιν ἀποδι-
κάζοντες, τῶν τῆς κυριότητος ἀνὰ ψομὸν δόξαν. εἰπα
πῶς εἶναι κύριος ὁ ἐκ τοῦ πατρὸς λόγος, ἡπὲρ ὄντος
ἐνὲς κυρίου, καὶ τῆς γενεᾶς, ἀνθρώπων· ἀλλὰ τῇ τῆς
κυριότητος ὀνομασίᾳ χαριούμεθα; πῶς δὲ καὶ μία πί-
στις; ἢ πῶς ἐν τῷ βάπτισματι; εἰ γὰρ ἡοὶ δύο καὶ ἑνὶ
εἰς τὴν πιστεύομεν; τῆς ἐκείνων ἀμαθίας ἔργον αὐ-
τῶν λέγειν, εἰς τὴν τῆς ὀνομασίᾳ βεβαπισμένῃ; καὶ πῶς
βάπτισματις ἐντὸς ἐνός; Ἀλλ' ὅρα πῶς πάντως ἢ ἐν
ὑμῖν ἀγχινοῖα μεθύοντι πᾶσι τὸν ὅτι τὴν λόγον, καὶ
κατασφόμενοι εἰς τὴν ἀκακίαν, μάλλον ἢ ὅτι ἐπὶ
ἐκείνῳ αἰσθάνονται ἀποκρίνεται. οἱ μὲν γὰρ δὲ ὑμᾶς·
τὸ γινώσκοντες αὐτὸν πνεύματι μαρτυροῦντες, ὅτι δι-
νοῖας ὁμοῦ καὶ πατρὸς τοὺς σωματικῶς ἐξελόντας,
καὶ παρῶντες μὲν ὁμοῦ τῆς ἰδέας πνευματικῶς
λόγοις, βολίδος δὲ μὲν ἀπίστους ὁρῶντες ἐ-
χόντας αὐτοὺς. ἀρνούμεθα μὲν γὰρ, ὅτι ἡκεῖν εἰπὼν εἰς
διῶκεται ἀληθείας, τὴν ἀποκρίσιν αὐτοὺς δεσπό-
τιν, τὴν τῆς Χριστοῦ δεδιότις δὲ τῶν ἀσθενούντων
ἵστανται πᾶσι ὅτι τῷδε λύπης, καὶ μὲν πῶς ζῆλον τὸν
ἀξιάζοντες, ὁμολογοῦσιν, ὅτι καὶ θεὸς ἐστὶν ὁ ἐκ τῆς
ἀγίας γενεᾶς γεννημένος, καὶ μὲν ὅτι καὶ κύριος,
καὶ ὅς ἐστις τοῦ θεοῦ. καὶ εἰ μὲν ἴς τῶν ἀπλῶν τοὺς περὶ
αὐτῶν δόξαν λόγους, νομίζω πῶς τὸ εἶναι ὁμοῦ ἐ-
κείνῳ λέγειν, καὶ τῆς τῆς ἀληθείας ἐκ ἀπαθείας
δόγμασιν. εἰ δὲ ὅτι ἐλπίς καὶ ἀποκρίσις τῆς ἀρε-
ταὶς αὐτοῦ, καὶ τὸ ἀκριβὲς πνεύματι τῶν ἐρημούντων
τῶν βάπτισματι, καὶ ἀπλῶν ἀρετῶν. εἰ μὲν γὰρ θεοὶ
πολλοὶ, καὶ κύριοι πολλοὶ ἐν τῇ οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς,
καθὼς καὶ ὁ μακάριος ἡμῶν γενεᾶς Παῦλος· ἀλλὰ
ἡμῖν εἷς θεὸς ὁ πατήρ, ἐξ οὗ τὰ πάντα, καὶ ἡμῖς εἰς
αὐτὸν· καὶ εἷς κύριος Ἰησοῦς, δι' οὗ τὰ πάντα, ἐκ ἡμῶν
δι' αὐτοῦ. πολλῶν ὅτις Ἰησοῦν Χριστὸν ὀνομαζόμενοι, τὸν
ἐκ τοῦ πατρὸς λόγον ἐν ἀνθρώποις μορφῇ πεφω-
τότατον ἀντιλαμβάνομεν· ἐκ ἐκ χάριτος μέρι, καὶ ἐπὶ τὴν
ἐξωθεν ἔχοντες τὸ ἀξίωμα· ἀλλὰ οὕτως τὸ καὶ ἀλη-
θῆς, ὅτι περὶ εἶναι πιστεύομεν. θεὸς γὰρ ὢν φύσις καὶ
διὰ σαρκὸς, μεμίνηκε θεὸς καὶ μὴ σαρκὸς· καὶ
ὅς ἐστις φύσις καὶ περὶ σαρκὸς, μεμίνηκεν ὅς καὶ
ὅτις γένεσι σαρκὸς, καὶ κύριος ἐν ἀληθείᾳ τῶν ὅλων,
ἐν τῇδε πάλιν ὁμοῦ δόξαν, καὶ ἐν ἀνθρώποις γε-
νοῖς. ἐκ τῆς ἀγίας γενεᾶς γεννημένον, πνεύματι τὸν ἐκ
τοῦ πατρὸς λόγον, καὶ φύσιν ἐνωθέντα σαρκί, διὰ
τὴν

THE
JOURNAL
OF
THE
ROYAL
ANTHROPOLOGICAL
INSTITUTE
OF GREAT
BRITAIN
AND IRELAND
PART I
1901

CONTENTS
PAGES
The Evolution of Man, by H. H. S. G. ... 1
The Evolution of Man, by H. H. S. G. ... 2
The Evolution of Man, by H. H. S. G. ... 3
The Evolution of Man, by H. H. S. G. ... 4
The Evolution of Man, by H. H. S. G. ... 5
The Evolution of Man, by H. H. S. G. ... 6
The Evolution of Man, by H. H. S. G. ... 7
The Evolution of Man, by H. H. S. G. ... 8
The Evolution of Man, by H. H. S. G. ... 9
The Evolution of Man, by H. H. S. G. ... 10

THE
JOURNAL
OF
THE
ROYAL
ANTHROPOLOGICAL
INSTITUTE
OF GREAT
BRITAIN
AND IRELAND
PART II
1901

CONTENTS
PAGES
The Evolution of Man, by H. H. S. G. ... 11
The Evolution of Man, by H. H. S. G. ... 12
The Evolution of Man, by H. H. S. G. ... 13
The Evolution of Man, by H. H. S. G. ... 14
The Evolution of Man, by H. H. S. G. ... 15
The Evolution of Man, by H. H. S. G. ... 16
The Evolution of Man, by H. H. S. G. ... 17
The Evolution of Man, by H. H. S. G. ... 18
The Evolution of Man, by H. H. S. G. ... 19
The Evolution of Man, by H. H. S. G. ... 20

the 1990s, the number of people in the UK with a long-term condition has increased by 50% (Department of Health 2000).

There is a growing emphasis on the need to improve the management of long-term conditions in the community (Department of Health 2000, National Institute for Clinical Excellence 2002).

One of the main reasons for this is the increasing prevalence of long-term conditions in the population. In the UK, the prevalence of long-term conditions is increasing rapidly (Department of Health 2000). This is due to a number of factors, including an increase in the life expectancy of the population, an increase in the incidence of long-term conditions, and an increase in the prevalence of long-term conditions in the population. The increasing prevalence of long-term conditions is a major public health problem, as it is associated with a number of adverse health outcomes, including increased morbidity, increased mortality, and increased health care costs.

One of the main reasons for the increasing prevalence of long-term conditions is the increasing incidence of long-term conditions. This is due to a number of factors, including an increase in the life expectancy of the population, an increase in the incidence of long-term conditions, and an increase in the prevalence of long-term conditions in the population. The increasing incidence of long-term conditions is a major public health problem, as it is associated with a number of adverse health outcomes, including increased morbidity, increased mortality, and increased health care costs.

One of the main reasons for the increasing prevalence of long-term conditions is the increasing incidence of long-term conditions. This is due to a number of factors, including an increase in the life expectancy of the population, an increase in the incidence of long-term conditions, and an increase in the prevalence of long-term conditions in the population. The increasing incidence of long-term conditions is a major public health problem, as it is associated with a number of adverse health outcomes, including increased morbidity, increased mortality, and increased health care costs.

One of the main reasons for the increasing prevalence of long-term conditions is the increasing incidence of long-term conditions. This is due to a number of factors, including an increase in the life expectancy of the population, an increase in the incidence of long-term conditions, and an increase in the prevalence of long-term conditions in the population. The increasing incidence of long-term conditions is a major public health problem, as it is associated with a number of adverse health outcomes, including increased morbidity, increased mortality, and increased health care costs.

One of the main reasons for the increasing prevalence of long-term conditions is the increasing incidence of long-term conditions. This is due to a number of factors, including an increase in the life expectancy of the population, an increase in the incidence of long-term conditions, and an increase in the prevalence of long-term conditions in the population. The increasing incidence of long-term conditions is a major public health problem, as it is associated with a number of adverse health outcomes, including increased morbidity, increased mortality, and increased health care costs.

„ ὡς ἐστὶν οἱ θεοὶ πολλοὶ, καὶ κύριοι πολλοί. ἡμῖν δὲ ἅ-
 „ ῃς θεὸς ὁ πατήρ, ἐξ οὗ τὰ πάντα, καὶ ἡμεῖς εἰς αὐ-
 „ τὸν. καὶ ἅς κύριος Ἰησοῦς Χριστός, δι' οὗ τὰ πάντα,
 „ καὶ ἡμεῖς δι' αὐτοῦ. εἰ μόνος εἰς ἐστὶ θεός, καὶ ἐπεὶ
 „ παρ' αὐτὸν οὐδεὶς, συμπλάττειται δι' ἡς
 „ τῶν μίαν τῆς θεότητος φύσιν, ὁ εἰς Χριστὸς Ἰησοῦς, δι' ὃ
 „ τὰ πάντα θεὸς ἦν ἄρ' ἐστὶν ἐν ὁμοουσιότητι τῷ πατρί, ὅς
 „ νοούμενος θεϊκῶς, καὶ ὅτι κεχημαῖκεν Ἰησοῦς Χρι-
 „ στός, ἠνόμενος ἐν γυναικὶ. ὁππότερ' ἔστι δὲ ἡ
 „ Χριστὸν Ἰησοῦν ὁνομάσαι, δι' αὐτοῦ τὰ πάντα ἡμεῖς
 „ φησιν, ὡς ἐνός ὄντος ἡοὺ καὶ ἐνὸς οὐκ ἐκτονομικῶν.
 „ Εἰ ἠνόμενος, φησὶ, τοῖς ἀνόμοις, ὡς αὐτομοσ, μὴ ὡς αὐτομοσ
 „ θεῶ, ἀλλ' ἐννομος Χριστῶ, εἰ ὁ Χριστὸς νόμον ἔχων, νό-
 „ μον ἔχει θεός, πῶς οὐ θεὸς ὁ Χριστός; Ἀποστόλων
 „ καὶ ἰσχυαίους γίνεσθε, καὶ ἔλθοι, καὶ τῇ ἐκκλησίᾳ
 „ τοῦ θεοῦ. σημειώσιν, ὅτι θεὸς λέγων τῶν ἐκκλη-
 „ σίας, Χριστὸν πάλιν οἶδεν αὐτῶν. Θέλω δὲ ὑμᾶς
 „ εἰδέναι, ὅτι παντὶς ἀνδρὸς ἡ κεφαλὴ ὁ Χριστός ἐστι,
 „ κεφαλὴ δὲ ἡ γυναικὶς ὁ αἰὲρ· κεφαλὴ δὲ Χριστὸς ὁ
 „ θεός. ὁ μακάριος Λυκάς τῶν περὶ Χριστὸν ἡγια-
 „ λοζῶν ἡμῖν σωλῆθεις, ἀρχεται μὲν διὰ τοῦ Ἰω-
 „ σήφ, εἰπε φράσαις ὅτι τὸν Ἀδὰμ, ὅτι φέρει, λέ-
 „ γων, τοῦ θεοῦ· ἀρχὴν τῷ ἀνδρὶ ὡς ἡ θεὸς τὴν
 „ ποιῶνται θεόν. οὕτως εἶναι φασὶν παντὶς ἀνδρὸς
 „ κεφαλὴν τὸν Χριστὸν. πεπότηται γὰρ δι' αὐτοῦ καὶ πα-
 „ ρήχῃ πρὸς ἡμῶν· οὐχ ὑπερβηκῶς κτίζοντες αὐ-
 „ τὸν τοῦ ἡοῦ. θεοκρατικῶς δὲ μάλλον, ὡς φύσις δι-
 „ μιουργοῦ κεφαλὴ δὲ ἡ γυναικὶς ὁ αἰὲρ, ὅτι ἐκ τῆς
 „ σαρκὸς αὐτοῦ ἐλήφθη, καὶ αὐτὸν ὡς ἔχει τῶν δό-
 „ χῶν. κεφαλὴ δὲ ὁμοίως τοῦ Χριστοῦ ὁ θεός, ὅτι ἐξ
 „ αὐτοῦ καὶ φύσιν. γεγνηται γὰρ ὁ λόγος ἐκ τοῦ θεοῦ
 „ καὶ πατρός. εἰπε πῶς οὐ θεὸς ὁ Χριστός, οὐ κεφαλὴ
 „ τῆς ἐκκλησίας; φύσιν ὁ πατήρ; Χριστὸν δὲ ὅταν λέγοιμι,
 „ ἐν ἀνθρωπείᾳ μορφῇ πεφνηνται τὸν ἐκ θεοῦ λόγον
 „ ἐνοῶ. διὸ γνωρίζω ὑμῖν, ὅτι οὐδεὶς ἐν πλάματι
 „ θεοῦ λαλῶν, λέγει ἀνάθεμα Ἰησοῦ· καὶ οὐδεὶς δύ-
 „ ναται εἰπεῖν, κύριος Ἰησοῦς, εἰ μὴ ἐν πλάματι ἀγίῳ.
 „ διαρέσας δὲ χαρισμάτων εἰσι, τὸ δὲ αὐτὸ πνεῦμα·
 „ καὶ διαρέσας διακονῶν εἰσιν, ὁ δὲ αὐτὸς κύριος. καὶ
 „ διαρέσας ἐνεργημάτων εἰσιν, ὁ δὲ αὐτὸς θεός ὁ ἐνε-
 „ γῶν ἐστὶ τὰ πάντα ἐν πᾶσιν. εἰ το λέγειν, ὅτι οὐκ ἐστὶ
 „ φύσις καὶ ἀληθεία θεός ὁ Χριστός, ὅθεν ἐπρόν ἐστιν, ἡ
 „ εἰπεῖν, ἀνάθεμα Ἰησοῦ, οἱ ἐκβάλλοντες αὐτὸν εἶναι
 „ καὶ ἀληθῆς Ἰησοῦς, ὅς ἐν ἀγίῳ πλάματι ἔτ' ποιῶ-
 „ σι. καὶ εἰ τὰς τ' χαρισμάτων διαρέσας ποτὶ μὲν ἐνε-
 „ γῶν τὸ πνεῦμα, φησὶ, ποτὶ τ' αὐτὸν κύριον, ποτὶ τ' τὸν
 „ αὐτὸν θεόν· οἶδεν ἄρα θεὸν ὄντα Χριστὸν, τ' ὡς θεόν
 „ ἐνεργῶντα διὰ τὸ πλάματος, καὶ ὡς κύριον καὶ φύσιν
 „ ἀνέμοντα μετ' ἐξουσίας, ὡς αὐτοῦ τοῦ αὐτοῦ
 „ δωρεάς. μνημονεύσας τ' δὲ, ὅτι καὶ ὁ Παῦλος εἶπε περὶ
 „ Χριστοῦ, ὡς ἐνεργήσας αὐτὸς ἐν δυνάμει πλάματος
 „ ἀγίου.

cumque voluerit, tamquam natura Deus non absque auctoritate distribuat. Quod autem Chri-
 stus in virtute Spiritus sancti operetur, id Paulus de eo loquens, eiusmodi oratione deinceps explanat:

Conc. gen. tom. j.

P

Quof.

A caelo, sine in terra, (siquidem sunt dii multi, & do-
 mini multi) nobis tamen unus est Deus Pater, ex
 quo omnia, & nos in illum, & unus Dominus Ie-
 sus Christus, per quem omnia, & nos per ipsum.
 Si unus solus est Deus, & alius præter illum nul-
 lus; assumitur autem in unam Deitatis naturam,
 & unus ille Iesus Christus quoque, per quem
 existunt omnia; Deus utique erit Christus ut
 qui etiam tum, cum ex muliere natus, appellatus
 est Iesus Christus, immotè in Patris consub-
 stantialitate subsisteret. Id etiam animadvertere
 hic licet, nempe quod omnia per unum illum, què
 Iesus Christum ipse vocat, tamquam per unum
 Filium secundum dispensatoriam unionem con-
 dita esse affirmet.

Factus, inquit, sum ijs qui sine lege erant, tam-
 quam sine lege essem; cum sine lege Dei non es-
 sem, sed in lege essem Christi. Si Christi legem ha-
 bens, Dei legem habet; quomodo Christus non est
 Deus?

Sine offensione estote Iudæis & Gentibus, &
 Ecclesiæ Dei. Aduerte hic rursus, quod eam Ec-
 clesiam, quam Dei hoc loco appellat, Christi esse
 intelligat.

Volo autem vos scire, quod omnis viri caput
 Christus est, caput autem mulieris vir; caput ve-
 ro Christi Deus. Beatus Lucas dum Christi ge-
 neologiam texit, à Ioseph exorsus, paulatim ad
 Adam usque ascendit, ac tandem infert: Qui fuit
 Dei; ipsum nimirum procreatorem Deum prin-
 cipij loco homini assignans. Pari itaque modo
 omnis viri caput Christum definimus. per ipsum
 enim conditus, & ad ortum euectus est. Non quod
 Dei Filius creationis illius instrumentum, vel mi-
 nister extiterit; sed quod tamquam naturalis re-
 rum opifex diuina virtute illum produxerit. Ca-
 put autem mulieris est vir: quandoquidem ex
 carne illius sumpta est, ipsumque tamquam quod-
 dam sui initium sortita est. Caput itidem Christi
 Deus est: siquidem naturaliter ex ipso est. Ver-
 bum namque ex Deo & Patre genitum est. Iam
 qua ratione Christus, cuius caput secundum na-
 turam constitutus est Deus Pater, non erit Deus?
 Cum autem Christum appello, Dei Patris Verbum
 intelligo, quod in humana natura apparuit.

Ideo notum vobis facio, quod nemo in Spiritu
 Dei loquens, dicit anathema Iesus; & nemo
 potest dicere, Dominus Iesus, nisi in Spiritu
 sancto. Diuisiones vero gratiarum sunt, idem
 autem Spiritus; & diuisiones ministrationum sunt,
 idem autem Dominus; & diuisiones operationum
 sunt, idem vero Deus, qui operatur omnia in om-
 nibus. Sane si aliud nihil est dicere Christum non
 esse verum, & naturalem Deum, quàm dicere ana-
 thema Iesum, qui illum re ipsa Iesum esse
 inficiantur, illi utique in Spiritu sancto istuc nen-
 tiquam faciunt. Rursus si gratiarum diuisiones
 interdum Spiritum, nonnumquam vero eundem
 Dominum, aliquando autem eundem Deum ope-
 rari profitetur, Christum ergo Deum esse non
 ignorat, qui per Spiritum operetur ut Deus; qui-
 que celestia dona, quibuscumque & quomodo-

2. Cor. 12.
d. 19.

Quosdam, inquit, posuit Deus in Ecclesia, primum Apostolos, secundo Prophetas, tertio Doctores, deinde virtutes, exinde gratias curationum: cum enim Deus isthæc efficere perhibeatur; Christus est, qui operatur. quandoquidem is est, qui Apostolos in Ecclesia collocavit, qui Doctores in eadem instituit; quibus quoque, ut virtutes operarentur, vim impertivit. Dedit namque sanctis Apostolis potestatem, ut omne morborum ægritudinumq. genus in populo grassantium, curarent.

Salutatio, mea manu Pauli: Si quis non amat
Dominum nostrum IESVM Christum, sit ana-
thema, maranatha. Ecquem obsecro Dominum
hoc loco vocat? in confesso est enim, tam ipsum,
Filium, quàm Spiritum quoque sanctum Domi-
num vocari, & Dominum esse. Scriptum est enim:
Spiritus Dominus est. Sane beati Pauli mens in
ipsum IESVM hic fertur. ait namque: Vnus est
Dominus IESVS Christus. Itaque anathemate
percutit omnem omnino hominem, qui illum nõ
diligit. Is autem Christum non diligit, qui neque
natura neque veritate Dei Filium esse agnoscit;
sed à Dei Verbo seiungit, ac veluti in secundum
ordinem reijcit. Atque ita dum vnum Dominum
IESVM Christum in duos diuidit, dispensationis
mysterium atroci iniuria afficit.

Ex posteriori ad Corinthios.

2. Cor. 2.
d. 14.

DEo autem gratias, qui semper triumphat nos in Christo IESU, & odorem notitiæ suæ manifestat per nos in omni loco; quia Christi bonus odor sumus Deo, in ijs qui salvi fiunt, & in ijs qui pereunt. Quod si Christus paternæ cognitionis bonus odor est, quomodo Deus non est? Haud namque in humana natura diuinæ naturæ fragrantiam compererit quispiam; sed quemadmodum humanitatis odor plane hominem, ita diuinitatis odor Deum indicat. Iam si Christus bonus Patris odor appellatur, vereq. est; quomodo Deus non est, etiamsi illud ipsum Dei Patris Verbum dispensatione homo factum est?

2. Cor. 3.
6. 2.

Epistola nostra vos estis, scripta in cordibus nostris, quæ scitur & legitur ab omnibus hominibus, manifestati quod epistola estis Christi, ministrata à nobis, & scripta non atramento, sed Spiritu Dei; nō in tabulis lapideis, sed in tabulis cordis carnalibus. Deus per quemdam ex Prophetis alicubi sic loquitur: Post illos dies, dicit Dominus, dabo leges meas in mentem eorum, & in corda eorum inscribam eas. Facti proinde sumus epistola Christi, qui legis suæ decreta, non atramento, sed viventis Dei Spiritu in nobis describit. Atque hoc ipsum non per modum ministrarij, sed per propriam vim, propriamq. (vt ita dicam) efficacitatem: siquidem Spiritus ipsi proprius est. At quo ergo modo is Deus non est, qui diuinæ notitiæ rationes proprio Spiritu mentibus nostris insculpere potest? De Iudæis subiūgit.

Hier. 32.
f. 33.

3. Cor. 3.
6. 14.

ĐỀ

αὐτοῦ. Ἄλλο γὰρ τῆς σήμερον ἡμέρας, ὅτι αὐτὸ κἀλυμψε ὅτι τῇ ἀναγωγῇ τῆς πελαγαῆς θυσίας ἡμεῖς ἡμεῖς.

Α ἀγίων. καὶ οὗς μὲν ἔδωκε ὁ θεὸς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, ὡς
 πρῶτον ἀποστόλους, ἀπὸ τὸν προφήτας, τρίτον δι-
 δασκάλους, ἔπειτα δυνάμεις, ἅπαντες χάρισμα ἰσ-
 μάτων. θεοῦ λεγομένη πᾶσι καπερὶ τοῦ, Χριστοῦ
 ὁ ἐνεργήσας ἐστίν. ἔδωκε γὰρ τοὺς ἀποστόλους αὐτὸς ἐν
 τῇ ἐκκλησίᾳ, καὶ μέντοι καὶ διδασκάλους ἐνεργή-
 σαι καὶ δυνάμεις. δίδωκε γὰρ ἐξουσίαν τοῖς ἀγίοις
 μαθηταῖς, θεωρεῖν πᾶσι νόον καὶ πᾶσι μα-
 λακίαν τῷ λαῷ. Ὁ ἀπασμός τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύ-
 λου. εἴ τις οὐ φιλεῖ τὸν κύριον, ἦτω ἀνάθεμα, μα-
 ραναθαῖ. ἄρα τίνα φησὶ κύριον ἐν πύτταις; κύριος
 μὲν γὰρ ὁμολογουμένως, καὶ αὐτὸς ὁ ὕψος, ὁμοίως δὲ
 καὶ τὸ πνεῦμα. ὁ γὰρ κύριος, φησὶ, τὸ πνεῦμά ἐστιν. ὁ
 δὲ γε τοῦ μακαρίου Παύλου σκοπὸς ἐν πύτταις οἱ αὐ-
 τὸν σκεπτικὸς τὸν Ἰησοῦν. εἰς γὰρ, φησὶ, κύριος Ἰη-
 σὺς Χριστός. ἀναθεματίζει τίνων τὸν μὴ φιλοῦντα
 αὐτὸν. οὐ φιλεῖ δὲ αὐτὸν, ὁ μὴ περὶ φύσιν, μὴ περὶ ἀλη-
 θεῖαν λέγων ὅτι ἐστὶν τοῦ θεοῦ. ἀλλὰ ὡς ἐν δόξῃ
 παύσει ἑαυτὸν τὸν ἐκ θεοῦ λόγον, καὶ τὸ τῆς
 οἰκονομίας ἀδικῶν μυστήριον, διὰ τοῦ τίμνου αἰς
 δύο τὸν ἑνα κύριον καὶ Ἰησοῦν.

Εκ τῆς πρὸς Κορινθίους. β.

Τὸ δὲ θεῷ χάρις πάντοτε τῷ θεολογῶντι
 ἡμᾶς ἐν τῷ Χριστῷ, καὶ τὴν ὁσμὴν τῆς γνώ-
 σιως αὐτοῦ φανεροῦντι δι' ἡμῶν ἐν παντὶ τόπῳ, ὅπ-
 Χριστοῦ δωδία ἰσμεν τῷ θεῷ ἐν τοῖς ζωζομένοις,
 καὶ ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις. εἴπω πῶς οὐ θεὸς ὁ Χριστός,
 εἴπερ ἔστιν αὐτὸς ὁσμὴ τῆς γνώσιως τοῦ πατρὸς; οὐ
 γὰρ ἐν γὰρ τῇ ἀνθρώπου φύσιν, τὴν τ' ὁσίας φύσιν δω-
 δίας αἰσαμάθης τις αὐτῷ ἀλλ' ὡς περ ἡ τῆς ἀνθρωπότη-
 τος ὁσμὴ σημεῖον τοῦ πάντως ἀνθρώπου· οὕτω καὶ ἡ
 τῆς θεότητος θεόν. εἰ δὲ Χριστὸς δωδία τοῦ πατρὸς
 εἶναι λέγεται, καὶ ἔστιν ἀληθῶς, πῶς οὐ θεὸς ἐστὶ Χρι-
 στὸς, καὶ ἐν γένοντι ἀνθρώπου οἰκονομικῶς, ὁ ὅς ἐστι
 πατρὸς λόγος; Ἡ ὁπιστὴ ἡμῶν ὑμεῖς ἐστὲ, ἐγχεαμ
 μένη ἐν τοῖς καρδίαις ἡμῶν, ζωσκομένη καὶ ἀνα-
 ζωσκομένη ἐπὶ πάντων ἀνθρώπων, φανερούμενοι,
 ὅπ' ἐστὶ ὁπιστὴ Χριστοῦ, ἀκατηγόρητος ὑφ' ἡμῶν, ἐγ-
 γεαμμένη οὐ μέλει, ἀλλὰ πῶς ἐστιν τοῦ ζῶν-
 τος, ὅς ἐστιν ἐν πλάτῃ λιθίνῃ, ἀλλ' ἐν πλάτῃ καρδίας
 σαρκίνης. εἴπω τοῦ θεοῦ δι' ἐνὸς τῶν ἀγίων περὶ
 τῶν· ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, λέγει κύριος, διδοὺς νόμους
 καὶ ἐν τῷ ἀνατολῇ αὐτῶν, καὶ ὅτι πᾶς καρδίας αὐ-
 τῶν ὁπιστῶν αὐτοῦ. γενομένη τὴν ὁπιστὴ
 Χριστοῦ, χαρὸς ἡμῖν ὅς ἐστιν ἐν μέλει τὸ αὐτῷ δο-
 κῶν, ἀλλ' ἐν πῶς ἐστιν τοῦ ζῶντος· οὐ ἀκατηγόρητος
 μάλλον, ἀλλ' ἵνα εὐτως εἴπωμεν, αὐτοεχθρῶς. ἴδιον
 γὰρ αὐτῷ τὸ πνεῦμά ἐστιν. εἴπω πῶς οὐ θεὸς ὁ ἐν ἰδίῳ
 πῶς ἐστιν χαρὸς ἡμῖν τῆς θεογνωσίας τὴν ὁδόν
 περὶ τῶν ἰσθμῶν φησὶ· ἀλλ' ἐπαρώσῃ τὴν νοήματα
 ἀλυμνα ὅτι τῇ ἀνατολῇ τῆς πλάτῃς ἀνατολῆς
 ἀνατολῆς.

11 Διδαμένοι, μὴ ἀνακαλυφθῆμεν, ὅτι ἐν Χριστῷ κα-
 12 περγίτη. ἀλλὰ ὥς τ' σημερον, ἡμεῖς ἀναγινώσκοντες.
 13 Μωϋσῆς, κάλυμμα ὅτι τὴν καρδίαν αὐτῶν κέπη.
 14 ἡμεῖς δὲ αὐτῷ ὁπότερ' ἔσται πρὸς κύριον, περιαρῶμεν τὸ
 15 κάλυμμα. ὃ δὲ κύριος τὸ πνεῦμα ἐστίν. οὗ δὲ τὸ
 16 πνεῦμα κυρίον, ἐκείνου ἡμεῖς. αἱ πόδες νόμου καὶ
 17 περὶ τῶν ὁ Χριστός, καὶ οὗτος ἀποκαλύπτει τὸ κά-
 18 λυμμα τὸ ὅτι τῇ ἀναγωγῇ τῆς πελαγῆς ἀφαι-
 19 κῆς, ἢ μὴ ἐν μόνῳ τῷ Χριστῷ, ποῖον ἔχει λόγον τ', αὐ-
 20 θρωπὸν αὐτὸν οἶδαί, κρινέν ὑπ' ἀρχὴν, μόνῃ τῇ τῆς
 21 ὑπόστατος περὶ τοῦ ἐκείνου; ὁ δὲ σκοπεῖται ὅτι αὐ-
 22 οὗτος ἔχων τὸ τῆς πίστεως ἡμῶν τέλος, οὗκ εἰς ἑαυ-
 23 τὸν μόνον, ἀλλ' εἰς ἕνα τῶν κατ' ἡμᾶς, ὅπερ ἐστὶ τῶν ἀν-
 24 τωπῶν. Εἰ δὲ καὶ ἐστὶ κεκαλυμμένον τὸ διαγ-
 25 γελίον ἡμῶν, ἐν τοῖς ἀποκαλυφμένοις ἐστὶ κεκαλυμμέ-
 26 νον, ἐν οἷς ὁ θεὸς πρὸ αἰῶνος τύπτει ἐν φλογὶ τὴν νο-
 27 μαλῶν τῶν ἀπίστων εἰς τὸ μὴ αὐτοῦ τὸν φανισμόν
 28 πρὸ διαγγελίῳ τῆς δόξης τοῦ Χριστοῦ, ὅς ἐστιν οἰκὼν
 29 τοῦ θεοῦ. ἢ κατὰ τὴν τὴν ἡμῶν δοκῶν, κρινέν αὐθροπῶς
 30 ἐπὶ ὁ Χριστός, ἐν ὧς μόνῃ τῇ καὶ περὶ τῶν συνά-
 31 φωναν ἔχων πρὸς τὸν ἐκ θεοῦ λόγον, φασὶ ὅτι οὕτως
 32 αὐτῷ, πῶς ἐν τοῖς ἀποκαλυφμένοις κεκαλυμμένον ἐστὶ
 33 τὸ διαγγελίον τῷ θεῷ; ἀφαικνύται ὅτι ἐστὶν, οὐχ
 34 ὅτι θεὸς ἐστίν, ἀλλ' ὅτι κατ' ἡμᾶς αὐθροπῶς. πῶς δὲ
 35 καὶ πτόφλωνται ὅτι τὸ αὐτῶν οἱ περὶ αὐθροπῶν
 36 λέγοντες, ὅτι αὐθροπῶς ἐστὶ; ποῖος δὲ καὶ φανισμὸς
 37 ἐν τῷ διαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ, ἢ μὴ θεὸς ἐστὶ, καὶ
 38 ὡς πτόφλωνται ἀρχὴν δεδοξασαι; πῶς δὲ αὐτῷ ἐν καὶ
 39 οἰκὼν τοῦ θεοῦ, ἢ μὴ ἐκ μόνων τῶν τῆς αὐθροπῶν
 40 ἀφικνύται, οὗκ ἔχων τὸ εἶναι καὶ ἀλλοτρίαν ἡμῶν
 41 καὶ θεός; Διὸ καὶ φιλοῦμεν, ὅτι ἐκδημοῦ-
 42 πτες, ἢ πὶ ἐκδημοῦντες, ἀφαικνύται αὐτῷ εἶναι. πῶς ὅτι
 43 πάντες ἡμᾶς, φανερῶνται ὅτι ἐκ μόνων τῶν ἀφαι-
 44 κῆς τοῦ Χριστοῦ, ἢ ἀφαικνύται ἐκαστος τὸ ἀφαι-
 45 κῆς τοῦ σώματος, πρὸς τὸ εἶναι, ἢ πὶ ἀφαικνύται, ἢ πὶ
 46 φαῦλον. ἢ πᾶσι τοῖς ἀγίοις ἀφαικνύται, τὸ ἀφαικνύ-
 47 τῶν τῶν τῶν, φιλοῦμεν, ὅτι πῶς τῶν φαίνονται τῶν
 48 Χριστοῦ, τὸ αὐθροπῶς ἀφαικνύται παρατῶμεν, πῶς
 49 οὗ θεὸς ἐκ μόνων ὁ Χριστός; καὶ εἰ κρινέν τὴν οἰκου-
 50 μένῃ αὐτῷ, ἐν ὧς εἶναι νομοῦν λεγαμένου ἐκ μόν-
 51 τῶν, περὶ δὲ τῶν, ὅτι καὶ τῶν πτόφλων τῶν, καὶ εἰ γέγονε
 52 αὐτῷ ὁ λόγος. ἢ γὰρ ἀφαικνύται τῶν τῶν αὐτῷ ἡμῶν
 53 κρινέν τῶν, ὅτι ἢ εἰς ὑπὲρ πάντων ἀπείδαν, πῶς
 54 ἀφαικνύται οἱ πάντες ἀπείδαν. καὶ ὑπὲρ πάντων ἀπεί-
 55 δαν, ἢ εἰς τῶν, μὴ ἐπὶ ἑαυτοῖς ζῶντες, ἀλλὰ
 56 τῶν ὑπὲρ αὐτῶν ἀφαικνύται καὶ ἐκ μόνων. ἢ πάντες
 57 ἐκ μόνων, καὶ αὐτῷ ζῶν ἀφαικνύται, καποσμενύον-
 58 τες δηλονότι τὴν ἑαυτῶν βίον. ἀφαικνύται τῶν τῶν
 59 πληροῦν τὸ ζῆλον αὐτῷ, ζῶμεν δὲ τῶν Χριστοῦ πῶς
 60 οὗ θεὸς ὡς αὐτῷ, ὃ κεχρησμέθα, καὶ ζῶν ἀφαικνύ-
 61 μεν, ὡς ὑπὲρ ἡμῶν πτόφλων, καὶ πτοφμένῃ πάντες
 62 αἱματὶ τῶν ἰδίων; τῶν Χριστοῦ ὅτι πτοφόμεν, ὡς ὅτι
 63 τῶν τῶν καλῶν τῶν ἡμῶν, δέομεν ὑπὲρ Χριστοῦ,
 64 καὶ ἀφαικνύται τῶν τῶν. ὁπότερ' ἐστὶ, πτοφόμεν
 65 μόνον

A veteris testamenti manet non reuelatum, (quod
 in Christo euacuatur) sed usque in hodiernum
 diem, cum legitur Moyses, velamen positum est
 super cor eorum. Cum autem conuersi fuerint
 ad Dominum, auferetur velamen. Dominus au-
 tem Spiritus est. Vbi autem Spiritus Domini, ibi
 libertas est. Quod si legis & Prophetarum finis
 est Christus, neque velamen quod veteris Testa-
 menti lectioni coheret, tollitur, nisi per solū Chri-
 stum; quomodo rationi consentaneum erit, ip-
 sum nudum esse hominem existimare, & sola filia-
 tionis appellatione honoratum? An non hac opi-
 nione fieret, vt fides nostra non collimaret in
 Deum, tamquam in finem, sed tamquam in homi-
 nem nostri similes? Eo autem quid aut dici, aut
 cogitari queat absurdus?

B Quod si etiam opertum est Euangelium nostrū,
 in ijs qui pereunt, est opertum; in quibus Deus
 huius sæculi excæcauit mentes infidelium, vt non
 fulgeat illis illuminatio Euangelij gloriæ Christi,
 qui est imago Dei. Iam si, vt quidam sentiunt,
 Christus est homo cōmunis, sola personali vnio-
 ne cum Dei Verbo societatem habens, (ad hunc
 enim modum loquuntur illi) quomodo in illis,
 qui pereunt Euangelium illius absconditum est?
 Gentes enim non Deum, sed hominem nostri si-
 mileni esse persuasum habent. Quomodo item
 occæcati sunt a satana, qui de homine sentiunt,
 quod homo est? Qualis præterea illuminatio in
 Christi Euangelio est, si ipse Deus non est, neque
 vt Deus glorificatur? Qui denique imago Dei est,
 si ea solum attingit, quæ humanæ sunt naturæ;
 neque id reipsa obtinet, vt Filius & Deus sit, Fi-
 liusq. & Deus habeatur?

C Et ideo contendimus siue absentes, siue præ-
 sentes placere illi. Omnes enim nos manifestari
 oportet ante tribunal Christi, vt referat vnus-
 quisque propria corporis, prout gessit, siue bonū
 siue malum. Si in vnū hoc sancti incumbunt om-
 nes, vt Deo placeant, repudiatoq. mortalium fa-
 nore, eiusmodi nos Christo probare enixe con-
 tendimus; quomodo Christum Deum esse planū
 non est? Rursum si ille terrarum orbem iudica-
 turus est, (nec enim alius, & alius est legisla-
 tor & iudex; sed vnus & idem) vel hac quoque de
 causa perspicuum euadit, quod Deus est, tamen si
 incarnatus est.

D Charitas enim Christi vrget nos æstimantes
 hoc; quoniam si vnus pro omnibus mortuus est,
 ergo omnes mortui sunt. Et pro omnibus mor-
 tuus est Christus; vt & qui viuunt, iam non sibi
 viuāt, sed qui pro ipsis mortuus est, & resurre-
 xit. Si omnes vnū in ipso sumus, ipsiq. viuere
 peroptamus, vitam nostram vna hac demum ra-
 tione honestam fore rati, si Christi obsecundemus
 voluntati, illiq. viuamus; quomodo is Deus ha-
 bendus non est, cui & obnoxij sumus, & cui viuere
 studemus, tamquam illi qui nostri causa mortem
 oppetierit, suoq. sanguine profuso nos omnes li-
 berauerit?

E Pro Christo ergo legatione fungimur, tam-
 quam Deo exhortante per nos. obsecramus pro
 Christo, reconciliamini Deo. Obserua hic, quod
 Christi nomine legatione fungantur Apostoli.
 Conc. gen. tom. j. P ij quoddq.

quodq. per se nos a Deo admoneri asserat. Deinde rursum: Obsecramus, inquit, pro Christo, reconciliamini Deo. Deus itaque est Christus, quippe cui reconciliati, Deo reconciliati censemur.

2. Cor. 6. 6. 4. Sed in omnibus exhibeamus nosmetipsos, sicut Dei ministros. Qui hic Dei ministri dicuntur, hi alibi Christi ministri appellantur; Deus itaque Christus. Vos enim estis templum Dei vivi, sicut dicit Deus: Quoniam inhabitabo in illis, & inambulabo inter eos, & ero illorum Deus, & ipsi erunt mihi populus. Si viva Dei templa sumus, veluti inhabitante in nobis Spiritu, qui & Christi quoque Spiritus esse dicitur (ait enim Apostolus: Si quis Christi Spiritum non habet, hic non est eius) quomodo Christus non est Deus? addit.

2. Cor. 10. 6. 1. Consilia destruentes, & omnem altitudinem extollentem se aduersus scientiam Dei, & in captiuitatem redigentes omnem intellectum in obsequium Christi. At quomodo omnem altitudinem aduersus Dei scientiam se extollentem demoliemur? Aut qua tandem ratione omnem intellectum in Christi obsequium captiuum ducemus? Sane verbum sponte se exinaniiuit, Patri usque ad mortem factum obediens. Quando igitur ex ijs quæ propter carnem, humanæq. naturæ infirmitatem dispensatorie ab eo dicta, vel facta sunt, quidam aduersus Filij scientiam sese erigentes, eum, qui humana forma se induit, Deum verum, naturalemq. Dei Filium esse inficiabuntur, tunc demum omnem altitudinem se efferentem comprimemus; si eorum qui isthæc sapere pertinaci animi studio decreuerint, opinionationes euertemus, omnemq. intellectum ad obedientie dispensationem conuertemus. Oportet enim Filium, qui in humanæ naturæ mensura, statuq. apparuit, quæ humanæ naturæ propria sunt, non auerfari.

Ex epistola ad Galatas.

Gal. 2. 20. 1. EGO enim per legem, legi mortuus sum, ut Deo viuam: Christo crucifixus sum cruci. Vivo autem iam non ego, viuit vero in me Christus. Quod autem nunc vivo in carne, in fide vivo Filij Dei, qui dilexit me, & tradidit semetipsum pro me. Quid diuinus Paulus hoc loco moneat, diligenter expendendum est. Lex quam Deus Prophetarum ore promulgauerat, cuiusmodi erat: Iustus autem ex fide viuet. Erat & per Moysen quoque lex lata. Ait ergo: Fidei legem complexus, legi Mosaicæ mortuus sum, hoc est quæ veteribus per umbras & figuras præfinita erant, ea amplius non præsto. Hoc ipsum enim est legi Mosaicæ mortuos esse. Quo nimirum fidei, quæ in Christum est adherentes, Deo viuamus. Cum igitur iustificationem, quæ per Christum contigit, potiore ducentes, legi Mosaicæ emoriatur, qua ratione Christus, per quem lex tamquam fide infirmior euacuatur, non erit Deus? Quod si vero Christus homo tantum erat, quomodo Filius in ipsum ipsa lege superior euasit?

Gal. 3. 2. 1. Qui ergo tribuit nobis Spiritum, & operatur virtutes in nobis; ex operibus legis, an ex auditu fidei? Si lex Mosaicæ tametsi Dei lex esset, & ab Angelis promulgata esset, non subministrat Spiritum.

A μὲν ὑπερ Χριστοῦ, ὡς ἀκαλήθως λέγουσιν ἡμεῖς ὑπὸ τῷ Θεῷ. εἰτε πάλιν, δεικνύμεθα, φασὶν, ὑπερ Χριστοῦ, καὶ ἀλλὰ γὰρ τῷ Θεῷ. Θεὸς οὐκ ἄρα καὶ Χριστός, ὃ καὶ κατηλλάγμενοι, καὶ κατηλλάγμεθα. Ἀλλ' ἐν παντὶ σωσθέντες ἑαυτοὺς, ὡς Θεοῦ ἀδελφοί. οἱ Θεοὶ λέγόμενοι εἶναι ἀδελφοί, ἐρῶντες καὶ Χριστοῦ Θεὸς οὐκ ἄρα Χριστός. ἡμεῖς γὰρ ἰσχυροὶ ἐσμὲν Θεοῦ ζῶντος, καὶ ὡς εἶπεν ὁ Θεός· ὅτι ἐνοικήσω ἐν αὐτοῖς, καὶ ἐμοὶ ὡς πατήρ, καὶ ἑσὺ καὶ αὐτοὶ Θεός, καὶ αὐτοὶ ἑστέ μοι λαός. εἰ γὰρ Θεοῦ ζῶντος ἐσμὲν, ὡς ἐνοικήωτες ἐν ἡμῖν τοῦ πνεύματος, ὃ ἐστὶν ἀληθινὸν τοῦ Χριστοῦ. εἰ γὰρ ἴες, φησὶ, πνεῦμα Χριστοῦ ἐν ἡμῖν, οὐκ ἔστιν αὐτὸ, πῶς οὐ θεὸς ὁ Χριστός; λογισμοὺς, φησὶ, καὶ φαινομένους, ἐπὶ ὑψώματι ἐπαρόμενοι καὶ τῆς γνώσεως τοῦ Θεοῦ· καὶ ἀχμαλωτίζοντες πάντ' νόημα εἰς τὴν ὑπακοὴν τοῦ Χριστοῦ. τίνα τρόπον καθυμνήσωμεν πᾶν ὑψώματι ἐπαρόμενον καὶ τῆς γνώσεως τοῦ Θεοῦ; ἢ πῶς ἀχμαλωτίζομεν πάντ' νόημα εἰς τὴν ὑπακοὴν τοῦ Χριστοῦ; κακύνει γὰρ ἑαυτὸν ὁ λόγος ἑκὼν, καὶ γίνονται ὑπερήκοοι τῷ πατρὶ μέγα θάνατον. ὅταν τίνων ἐκ τῶν οἰκονομικῶς ἢ πεπραγμένων, ἢ εἰρημένων ἀφ' ἡμῶν τὴν σάρκα καὶ τὸ ἀνθρώπινον, κατεπαύσανται ἕως τῆς γνώσεως τοῦ Θεοῦ, λέγοντες ἐκ εἶναι Θεὸν ἀληθῆ, καὶ ὅν καὶ φύσιν τὴν ἐν ἀνθρώπῳ μορφήν, τότε πᾶν ὑψώματι ἐπαρόμενον καθυμνήσωμεν, πᾶς τῶν ἐκείνων φρονούντων ἡρημένων ἀπατέρες, δόξας, καὶ περὶ τῆς γνώσεως πάντ' νόημα εἰς τὴν τῆς ὑπακοῆς οἰκονομίαν. οὗτοι γὰρ ἐν τῇ αὐθροπῇ μέτρῳ γινώσκοντες τὸν Θεόν, μὴ παραπίπτειν τὰ ἀνθρώπινα.

Εκ τῆς πρὸς Γαλάτας.

D E ΓΩ γὰρ ἀπὸ νόμου, νόμῳ ἀπίθανον, ἵνα Θεῷ ζήσω, Χριστῷ συνενωθῶ. ζῶ ὅτι ἐκ ἐγὼ, ζῶ ὅτι ἐν ἐμοὶ Χριστός. ὁ ὅτι νῦν ζῶ ἐν σαρκί, ἐν πίστει ζῶ, τῇ τῷ Θεῷ, ὃ ἀγαπήσασθε με, καὶ ὡς ἀδελφόντες ἑαυτὸν ὑπερ ἐμοῦ. τί ἄρα φησὶν ἐν τούτοις ὁ Θεός; ὁ Παῦλος, καλεῖται ἀναγκάσιον. νόμος πῆρται ὡς Θεὸς ἀφ' ὧν περὶ φησὶν, ἐν ᾧ ἔστι· ὁ δὲ καὶ ἐκ πίστεως ζήσεται. πῆρται ὁ νόμος ἀπὸ Μωσέως. νόμος τίνων τῷ τῇ πίστει, φησὶν, ἀκαλήθως, ἀπίθανον τῷ νόμῳ τῷ ἀπὸ Μωσέως. εἰς ἐνέργειαν ὅτι τὰ ὡς ἐν σαρκί, καὶ τῷ πνεύματι διωρισμένα τὰ ἀρχαῖα. ὅτι γὰρ ἐστὶν, τὸ νόμῳ τῷ ἀπὸ Μωσέως διατάξαι, ἵνα Θεῷ ζήσωμεν, τῇ αἰς Χριστὸν προσκείμενοι πίστει. ὅτι τίνων ἀποθνήσκομεν τῷ ἀπὸ Μωσέως νόμῳ, πᾶν ἐν Χριστῷ περιμύνοντες δικαίωσιν, πῶς ἂν Θεὸς ὁ Χριστός, δι' ὃν κατεργάται νόμος, ὡς ἀφ' ὧν περὶ τῆς πίστεως; εἰ ὁ ἀνθρώπος ἀπλῶς ὡς ὁ Χριστός, πῶς αὐτὸν ἐγνώμετο ὁ νόμος κρατεῖν ἢ πίστις ἢ αἰς αὐτόν; ὅτι ὅτι χορηγῶν ἡμῖν τὸ πνεῦμα, ἐν ἐνέργειᾳ δωμάτων, ἐξ ἑργῶν νόμου, ἢ ἐξ ἀκαλήθως πίστεως; εἰ ὁ νόμος ὁ ἀπὸ Μωσέως, καὶ τὸ θεὸς νόμος ὢν, ἐκ ἀληθείας δι' ἀγγέλων, ἐκ

ἀνέσχε δίκην, ὃς ἐπὶ αἰς αὐθροῦσι πτωλημμελη-
 κώς, εἴη αὖ καὶ συγγνώμης ἄξιος, πῶς σὺ ἐν χεί-
 ρονι δίκῃ τοῦ πτωλημμελουῦντος εἰς τὸν Μωσέως νό-
 μον, ὁ κοινὸν ἡρησάμενος τὸ αἷμα τοῦ Χριστοῦ; ἀλ-
 λά μὲν ἐν χείρονι, καὶ σφόδρα ἐκέτως. σὺ ἄρα
 κοινὸν τὸ αἷμα τοῦ Χριστοῦ. θεὸς γὰρ ὡς ὁ λόγος γε-
 νόμενος σάρξ. βλέπτι, μὴ παρατήσηθε τὸν λα-
 οῦν. εἰ γὰρ ἐκεῖνοι σὺ ἐξέφυγον ὅτι τῆς γῆς πε-
 ραιτησάμενοι τὸν χρηματίζοντα, πολλῷ μάλλον ὑ-
 μεῖς οἱ τὸν ἀπ' οὐρανῶν δότερεφόμενοι, οὗ ἢ Φωνῇ
 τῷ γλῶσσῳ ἐσάλωσεν τίτι· τῷ δὲ ἐπήγγελται λέγων,
 ὅτι ἅπαξ ἐγὼ στίσω οὐ μόνον τῷ γλῶσσῳ, ἀλλὰ καὶ
 τὸν οὐρανόν. τίς ὁ χρηματίζων ὅτι γῆς, ὃν περαι-
 τησάμενοι κεκινδυνώκασιν οἱ τῶν ἰουδαίων πετί-
 ρεις; ἢ ὅτι Μωσῆς; ἀλλὰ σὺ ἐκ γῆς ὁ Χριστός,
 ἐξ οὐρανῶν δὲ μάλλον. ὁ γὰρ αὐτῶν, καὶ ἐκ τοῦ
 πατρὸς θεὸς λόγος, αὐθροῦς γέγονε καὶ θεός. χεί-
 ρων οὐκ ἢ δίκῃ τοῖς αὐτὸν δότερεφομένοις, καὶ μά-
 λα ἐκέτως. ὡς γὰρ ὁ σοφός φησιν Ἰωάννης, ὁ ὢν ἐκ
 τῆς γῆς, ἐκ τῆς γῆς λαλεῖ, τυτίειν αὐθροῦσιν αὐ-
 τοῖς. ὁ δὲ ἀκούειν ἐρχόμενος, ἐπάνω πάντων ἐστίν, ὡς
 ἰσχυρὸς ὁ θεὸς δηλοῦσι. * τούτῳ δὲ ὡς πρὸς Χριστός.
 Ἰησοῦς Χριστὸς χθὲς, καὶ σήμερον ὁ αὐτὸς, καὶ εἰς τοὺς
 αἰῶνας. τὸν ἐκ θεοῦ Φιῶντι λόγον ὅτι κεκλημέ-
 νον ὠρέσμεν Ἰησοῦ Χριστὸν, ὅτι γέγονεν αὐθροῦς
 ἐκ γυναικός. πῶς οὐκ ὁ χθὲς, καὶ σήμερον ὁ αὐ-
 τὸς καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας; ἐνὸς δηλοῦσι τῇ πρὸς
 τὸν ἐκ θεοῦ λόγον εἰς ἓν ἕνα, τοουμένης τῆς αἰα-
 ληφθείσης ἐξ αὐτῆς σαρκός. οὕτω γὰρ τὸ αἰρεσθῆναι
 τοῦ λόγου καὶ φύσει μενεῖ πάλιν αὐτῷ, τοουμένη καὶ
 ἐκ σαρκός.

Εκ τῆς πρὸς Τιμόθιον πρώτης.

11 ΠΑΛΑΙΟΤΑΤΗ ΔΟΞΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ
 12 ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΝ ΤΗΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΝ
 13 ΤΗΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΝ ΤΗΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΝ
 14 ΤΗΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΝ ΤΗΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΝ
 15 ΤΗΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΝ ΤΗΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΝ
 16 ΤΗΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΝ ΤΗΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΝ
 17 ΤΗΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΝ ΤΗΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΝ
 18 ΤΗΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΝ ΤΗΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΝ
 19 ΤΗΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΝ ΤΗΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΝ
 20 ΤΗΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΝ ΤΗΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΝ

Εἰ τὸς περὶ Τίτου.

1. **Ε**πεφάνη γὰρ ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ ἡ σωτήριος πᾶ-
 2. σιν ἀνθρώποις, παρὰ Διόνου ἡμᾶς, ἵνα ἀργη-
 3. σάμενοι τῷ ἀσέβειαι, καὶ τὰς κοσμικαῖς ὀφθυμίας,
 4. σωφρονῶντες, καὶ ὀφθαλμῶς ζήσωμεν ἐν τῇ νῦν αἰῶνι,
 5.

A multabatur; qui autem in hominem deliquerat, veniam interdum consequabatur) quomodo igitur maiori poena dignus censetur, qui Christi sanguinem pollutum duxerit, eo qui in Mosaicam legem peccatum admiserat? Atqui grauiorem citra ullam controuersiam promeretur. Cur ita? quia Christi sanguis non vulgaris communisue hominis sanguis est, sed Dei. Verbum enim, quod carne se induit, Deus est.

Videte ne recusetis loquentem: Si enim illi nō
effugerunt recusantes eum, qui super terram lo-
quebatur; multo magis nos, qui de cælo loquen-
tem nobis auertimus. Cuius vox mouit terram
tunc; nunc autē repromittit Deus, dicens: Adhuc
semel & ego mouebo non solum terram, sed &
cælum. Quis ille, quæso, quem cum in terris lo-
quentem Iudæorum maiores aspernarentur, gra-
ue sibi periculum acciuerunt? an non clarum est
Moysen hunc extitisse? At Christus non de terra,
sed de cælo est. Nam Deus Verbum, quod de su-
pernis est, & ex Patre ortum est, factus est homo,
idemq. Deus. Grauius proinde supplicium debe-
tur his, qui ipsum auersantur, quàm qui Moysen;
nec iniuria. Quandoquidē, vt sapiēs Ioannes mo-
net: Qui de terra est de terra loquitur, hoc est
terrena & humana: qui autem de supernis venit,
super omnes est; nempe vt Deus. Hunc autem
Christum esse, & fuisse, quæstionem nullam habet.

Christus Iesus heri, & hodie, ipse & in sæcula. Verbum quod ex Deo gignitur, tunc demum Iesus Christi appellationem sortitum comperimus, cum ex muliere factum est homo. Sed quomodo idem est heri, & hodie, & in sæcula? Non alia utique ratione, quàm carnis, quã assumpsit, cum Dei Verbo coniunctione, eiusdemq. ad unū Filium relatione. Hac namque consideratione, etiam si, ut carne indutum est, animo concipitur; suam nihilominus naturalem stabilitatem integram semper retinet.

Ex priori ad Timotheum.

Paulus Apostolus Iesv Christi secundum
imperium Dei Saluatoris nostri, & Christi
Iesv Ipei nostra, Timotheo dilecto filio in fide.
Nomen hoc Saluator nulli alteri &que vere pro-
prieq. conuenit, ac vero naturaliq. Deo. Vnde
Doctor noster id nominis nunc quoque illi impo-
nit. Atqui Iesvs Christus, & Dominus, & Sal-
uator noster est. Vocatus est enim Iesvs, no-
minisq. vim, ac significationem beatus Angelus
exponens, ita ait: Vocabis nomen eius Iesva: *Matth. 1.*
Ipse enim saluum faciet populum suum a pecca-
tis eorum. Deus igitur est Christus. nam iuxta
diuini Pauli doctrinam, ipse est Saluator omnium
hominum. *d. 21.*

Ex epistola ad Titum.

Apparuit enim gratia Dei Saluatoris nostri Tit. 2. 11
omnibus hominibus, erudiens nos ut abne-
gantes omnem impietatem, & secularia delide-
ria, sobrie & iuste, & pie vivamus in hoc seculo,
expe-

11. ροιομίαν ἀφθάρτου, καὶ ἀμίαντον, ἢ ἀμάρταν πτη-
 12. ρημένον ἐν ἕρανσις. καὶ θεὸς ἡμῶν ἐξ ἡμετέρων ἐστὶν ἐλπίδα
 13. ζωῆς ἐμὴς, πῶς αὖτε ἵδμεν ἡμῶν ἐν τῇ
 14. κατὰ τὴν ἀσπίδα τοῦ Χριστοῦ, πῶς αὖτε ἵδμεν θεός; Περὶ
 15. τῆς ζωῆς, ἐξ ἐξήγησιν, φησὶ καὶ ἐξηρῶμεν περὶ
 16. φησὶ, οἱ περὶ τῆς αἰς ἡμῶν χάριτος περὶ φησὶ
 17. τῆς, ἐξ ἐξήγησιν, οἱ πῶς καὶ ἐξήγησιν ἐξήγησιν
 18. αὐτοῖς πνεῦμα Χριστοῦ. ἵδμεν δὲ πάλιν ἐν τῇ Χρι-
 19. στοῦ τῷ ἁγίῳ ἡμετέρων πνεῦμα, καὶ τοῦ θεοῦ ἐν. θεὸς ἡ-
 20. ἡμετέρων Χριστοῦ, ὡς ἵδμεν ἐξήγησιν πνεῦμα τῷ ἁγίῳ.

Εκ τῆς Πέτρου ὁπισθοῦς. 2.

11. Εἰσὶν οὖν καὶ ψευδοπροφῆται, ὡς καὶ ἐν ὑμῖν
 12. εἰσὶν καὶ ψευδοδιδάσκαλοι. οἱ πῶς παροισχυ-
 13. σιν αἰρεσίης ἀπωλείας, καὶ τὴν ἀρεσίης αὐτοῦ
 14. διαπύλιν ἀρεσίης. ἡμετέρων καὶ ἡμετέρων, ἢ φησὶ
 15. τῆς, ἀρεσίης ἢ χυσιῶν, ἀλλὰ τῷ ἡμετέρων αἰματι τοῦ
 16. Χριστοῦ. εἰσὶν οὖν αἱρεσίης πεισμένοι, καὶ τοῦ θεοῦ
 17. ἀλλοτρίως ζῶντες καὶ ἀληθινῶν. εἰς πῶς οὐ θεὸς ὁ
 18. Χριστός, ἐν καὶ διαπύλιν ἐπὶ χυσιῶν, ζῶντες π
 19. εἰδόμεν καὶ ἀληθινῶν.

Εκ τῆς Ιωάννου ὁπισθοῦς πρώτης.

11. Καὶ οἶδαμεν, ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ ἦκεν, καὶ δέδωκεν
 12. ἡμῖν ἀγάπην, ἵνα ζωώμεθα τὸν μόνον καὶ
 13. ἀληθινόν θεόν. καὶ εἰσὶν ἐν τῷ ἀληθινῷ, ἐν τῷ ἡ-
 14. αὐτῷ Ἰησοῦ Χριστῷ. οὗτός ἐστιν ὁ ἀληθινὸς θεὸς καὶ
 15. ζωὴ αἰώνιος. Ἰησοῦς Χριστός, ὁ γινώσκων καὶ κατὰ ἴαν-
 16. τιν, καὶ ἐξ ὧν σαρκὸς, ὁ ἐκ τοῦ θεοῦ πατρὸς νοήτης λό-
 17. γος· ἀλλὰ ὅτι γινώσκων αὐτῶν, τῷ καὶ ὡνόμασται
 18. Χριστὸς Ἰησοῦς. ὅτι τῶν αὐτῶν ἐστιν ἀληθινὸς θεὸς καὶ
 19. ζωὴ αἰώνιος, τῶν τῶν ἐπὶ φησὶ αὐτῶν αὐτῶν.

Εκ τῆς Ιούδα ὁπισθοῦς.

11. Πᾶσι τοῖς ἀγαπώμενοις τοῦ θεοῦ ὑμῖν
 12. περὶ τῆς κοινῆς ὑμῶν ζωῆς, ἀγάπην
 13. ἔχον ἡμετέρων, ὡς καὶ ἀγαπῶν ἐπαγαγίσεσθαι τῇ
 14. ἀπὸ τοῦ θεοῦ τῆς ἀγίας πίστεως. παροισχυ-
 15. σιν ἡμῶν αὐτῶν, οἱ καὶ πάλιν περὶ χυσιῶν οἱ
 16. πῶς τὸ κέλεται, ἀσπίς, πῶς τὸ θεοῦ ἡμῶν χάρι-
 17. μετὰ ἡμῶν αἰς ἀσπίδα. καὶ τὸν μόνον διαπύλιν καὶ
 18. κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν ἀρεσίης. καὶ τῶν τῶν
 19. ἀρεσίης τῆς ἀπὸ τοῦ θεοῦ πατρὸς λόγον, ἀλλὰ εἰ φησὶ, ὅτι ἐπὶ
 20. ἐστὶν υἱὸς ὁ ἐκ τοῦ θεοῦ πατρὸς λόγος, ἐπὶ κατὰ ἴαν ὁ
 21. ἐκ τοῦ θεοῦ πατρὸς λόγος, ἐπὶ τὸν μόνον διαπύλιν. ἡμετέρων
 22. κύριος Ἰησοῦς Χριστός, κατὰ ἴαν οἰκονομικῶν, πῶς
 23. πῶς γε, φησὶ, τὸν ἐκ τοῦ θεοῦ λόγον, οἱ τῶν τῆς θεότητος
 24. δόξαν ἀναφωτισμένης αὐτῶν τῆς σαρκὸς. εἰς ἡμετέρων Χρι-
 25. στοῦ καὶ υἱός. εἰς καὶ οὕτω τῶν ὅλων διαπύλιν.

Εκ τῆς

A tatem incorruptibilem, & incontaminatam, & immarcessibilem, conservatam in celis. Si Deus nos genuit in spem viuam, & stabilem, effecitq. hoc ipsum Iesus Christus per suam ex mortuis resurrectionem; qui fieri queat, ut Deus non sit?

De qua (inquit) salute inquisierunt, & scrutati sunt Prophetae, qui de futura in nobis gratia prophetauerunt, scrutantes, in quod, vel quale tempus significaret in eis Spiritus Christi. En hic rursus Spiritus qui Dei est, dicitur Christi esse. Deus igitur est, ut qui proprium habeat Spiritum sanctum.

B

Ex posteriori epistola Petri.

F Verunt autem & pseudoprophetae in populo, sicut & in vobis erunt magistri mendaces, qui introducent sectas perditionis, & cum qui emit eos Dominum negant. Haud aliquo corruptibili pretio, auro vel argento redempti sumus, sed pretioso Christi sanguine. Quare sumus eius qui redemit nos; & quidem Deo viuo, & vero seruientes. Cum Christo igitur Domini titulum assignemus, ipsumq. viuum & verum Dominum esse non ignoremus, cur Deum esse inficias ibimus?

C

Ex epistola prima Ioannis.

E T scimus, quoniam Filius Dei venit, & dedit nobis sensum, ut cognoscamus verum Deum, & simus in vero Filio eius. Hic est verus Deus, & vita aeterna. Dei Patris Verbum, prout secundum se nude, & extra carnem consideratur, non appellatur Iesus Christus; Christi autem Iesus nomen tunc demum sortitum est, cum homo factum est. Cum ipse igitur, verus sit Deus, & vita aeterna, quis secus sentientes ferre queat?

Ex epistola Iuda.

O Mnem sollicitudinem faciens scribendi vobis de communi vestra salute, necesse habui scribere vobis, deprecans supercertari semel traditae sanctis fidei. Subintroierunt enim quidam homines (qui olim praescripti sunt in hoc iudicium) impij, Domini nostri gratiam transcentes in luxuriam, & solum dominatorem, & Dominum Iesum Christum negantes. Cum incarnationis doctrinam vniuersae admittamus, quomodo qui semel crediderunt, Dominum nostrum Iesum Christum negare dicuntur? Sane si aliud Dei Patris Verbum Filium esse dixerimus, alium rursus eum, qui natus est ex muliere; vnum esse Dominum diserte inficiamur. Vnus enim Dominus Iesus Christus, secundum dispensatoriam cum Dei Patris Verbo unionem, humanitate illius ad Deitatis gloriam euecta. Vnus proinde est Christus, & Filius, unusq. ut semel dicam, huius vniuersi Dominus.

Ex

Ex euangelio secundum Matthæum . A

Εκ τού τοῦ Ματθαίου διαγγλίου.

Quòd Christus sit Deus.

Ὁ π γινώσκει ὁ Χρυσός.

*Matth. 1.
c. 20.* **H**Aec autem eo cogitante, ecce Angelus Do-
mini apparuit in somnis ei, dicens: Ioseph,
fili David, noli timere accipere Mariam coniu-
gem tuam. Quod enim in ea natum est, de Spiri-
tu sancto est. Pariet autem Filium, & vocabis no-
men eius **I E S U M**. Ipse enim saluum faciet po-
pulum suum à peccatis eorum. Duo simul hoc lo-
co ponit, quæ in diuinam tantum naturam qua-
drant, non etiam in humanam. Afferit namque il-
lum, qui ex Maria ortus est, eos omnes, qui salu-
tem per ipsum consequuntur, populum peculia-
rem habere, tum ipsis eisdem rursum peccata
ignoscere. Atqui Dei sunt vniuersa; ipsiusq. so-
lius est, peccatorum laqueis irretitos expedire.
Is igitur, qui ex sacra Virgine natus est, Deus est,
cuius nos peculiaris populus sumus, quiq. è
peccatorum vinculis pro sua potestate nos exe-
mit, ac liberauit.

Matth. 2.
2.1. Cum ergo natus esset Iesus in Bethlehem
Iudææ. in Bethlehem Iudææ natus est, ex Ies-
sa radice. Vnde Deus & Pater per quemdam
Mich. 5.
2.2. sacris verbis ita ait: Et tu Bethlehem do-
mus Ephrata nequaquam minima es, ut sis in
millibus Iudæ. Ex te enim egredietur mihi qui
regat populum meum in Israel, & egressus eius ab
initio a diebus æternitatis. Quomodo Bethlehe-
mita ille ab initio sæculi egressus, hoc est substan-
tiæ principium sortitus dicitur, cum tamen in
nouissimis sæculi temporibus natum ipsum esse
constet? Deus igitur est Christus, ipsiusque diuini
Verbi antiquitas in illum conuenit. Nam Deus erat
propter nos ex muliere homo nasci dignatus.

Matth. 3. b. 11. Ego quidē inquit, baptizo vos in aqua in pēnitentiam. Qui autem post me venturus est, fortior me est, cuius non sum dignus calceamenta portare. Ipse vos baptizabit in Spiritu sancto, & igne. Cuius ventilabrum in manu sua est, & permundabit aream suam. Haudquaquam humanæ naturæ opus est in Spiritu sancto baptizare: sed neque spiritalem quoque aream, hoc est homines ætatem in terra agentes, hominis cuiuspiam propriam esse concesserimus. Eiusmodi enim omnia solius Dei sunt; ipsiq. soli congruit, illos, qui credunt, in Spiritu sancto baptizare. Atqui Christus, qui secundum carnem, incarnationisve mensuram post Ioannem veniebat, potenter isthæc præstabat, idemq. suam quoque aream permundat. Verus itaque Deus est Christus.

Matth. 9.
6. 3. Et ecce leprosus veniens adorabat eum, di-
cens: Domine si vis, potes me mundare. Et ex-
tendens IESVS manum tetigit eum, dicens: Vo-
lo, mundare. Et confestim mundata est lepra
eius. Opus diuinum moliri, non est virium hu-
manarum. Conuenit id autem in Principem om-
nium naturā, hoc est diuinā. Atqui Christus eius-
modi opera molitur; non est ergo nudus tantum
homo, quemadmodum nos; sed Deus humanam
naturam indutus. Quod de leproso mundato hic
dicitur, hoc de socru Petri, de ventis item & ma-
ri, deq.

Τὸ πρῶτον οὖν αὐτὸς ἐν Συμμενίῳ, ἰδοὺ ἀγγελοῦ
 κυρίου κατ' ὄναρ ἐφάνη αὐτῷ, λέγων· Ἰωάννη
 υἱὸς Δαυὶδ, μὴ φοβηθῇς· ἐγώ εἰμι Μαριάμ
 τὴν γυναῖκα σου· τὴν γὰρ ἐν αὐτῇ γήνηθης, ἐκ πνεύμα-
 τος ἐστὶν ἀγίου. Πήξεται δὲ υἱόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα
 αὐτοῦ Ἰησοῦν. αὐτὸς γὰρ σώσει τὸν λαόν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν
 ἁμαρτιῶν αὐτῶν. Διὸ καὶ τὸν τοῦ τίητος πατρὸς
 γιοῦ, καὶ σὺν αὐτῷ ἀνθρωπείᾳ πρέποντι φύσιν. ποῦ γὰρ
 χθόνιος ἐκ τῆς Μαριάμ ἰδίον, ἔφη, λαὸν τοὺς δι' αὐ-
 τοῦ σωσμένους· καὶ μὴ, ὅτι καὶ ἁμαρτιῶν αὐτοῦ
 αὐτὸς ἀπαλλάξει. Θεὸς δὲ πᾶν πάντα, καὶ πρὸ πάντων
 αὐτῷ καὶ μόνῳ τὸ ἀπαλλάττειν ἁμαρτιῶν διωάδαται
 τοὺς ἁμαρτηκότας. Θεὸς οὖν ἄρα ἐστὶν ὁ ἐκ τῆς ἀγίας
 πνεύματος γεννημένος, οὗ καὶ ἴδιος ἐσμὲν λαός· καὶ
 ἁμαρτιῶν δὲ ἡμᾶς ἀπῆλλαξεν, ὡς ἔχον καὶ τύπον
 τὴν ἐξουσίαν. Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γεννηθέντος ἐν Βηθλεὲμ
 τῆς Ἰουδαίας. ἐν Βηθλεὲμ γεννηθήσεται τῆς Ἰουδαίας,
 ἐκ ρίζης Ἰεσσαί. Φησὶ δὲ περὶ αὐτοῦ δι' ἐνὸς τῶν
 πνευματικῶν ὁ θεὸς καὶ πατήρ· καὶ σὺν Βηθλεὲμ οἶκος
 τοῦ Εφραθᾶ, μὴ ὀλιγοῦς εἶ ποτε εἶναι ἐν χιλιᾷσι
 Ἰουδα· ἐκ σοῦ γὰρ μοι ἐξελεύσεται τοῦ εἶναι ἐν ἁ-
 χοντα ἐν τῇ Ἰσραὴλ· καὶ αἱ ἐξοδοὶ αὐτοῦ ἀπ' ἀρχῆς
 ἐξ ἡμερῶν αἰῶνος. πῶς οὖν ὁ γεννημένος ἐν Βη-
 θλεὲμ τῆς Ἰουδαίας ἀπ' ἀρχῆς αἰῶνος πᾶς ἐξόδους
 ἔχον λέγεται, πῶς τῆς ἐπαρχείας τῆς ἀρχαίας,
 καὶ τοὺς γεννηθῆναι ἐν ἐσχάτοις τοῦ αἰῶνος καιροῖς; θεὸς
 οὖν ἄρα Χριστός, καὶ πρὸ πάντων τὸ ποῦ τοῦ λόγου
 πρεσβύτερον. θεὸς γὰρ ὁ καὶ ἡμᾶς σαρκικῶς ἐπι-
 μύνας γέννησιν τὴν ἐκ γυναικός. Εγὼ μὲν γὰρ ὑμᾶς ἐν
 ὕδατι βαπτίζω, φησὶν, εἰς μετάνοιαν· ὁ δὲ ὀπίσω μου
 ἐρχόμενος, ἰσχυρότερός μου ἐστίν, οὗ σὺν ἐμὶ ἰκανὸς πᾶν
 ἐκδοθήσεται βαπτίσαι αὐτοὺς ὑμᾶς βαπτίσας ἐν πνεύ-
 ματι ἀγίῳ καὶ πυρί· οὗ τὸ πῦρον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ,
 καὶ διψκαθαρίσει τὴν ἀλωνα αὐτοῦ. σὺν αὐτῷ ἀνθρωπεί-
 ητος ἔργον φάμεν τὸ βαπτίζαν εἶναι ἐν ἀγίῳ πνεύ-
 ματι· ἀλλ' οὐδὲ τὴν ἀλωνα τὴν νοητὴν, πῶς τῆς
 ὅλης τῆς γῆς, ἰδίαν εἶναι φάμεν ἀνθρώπῳ· θεὸς γὰρ
 πᾶν πάντα ἐστὶν, καὶ αὐτῷ καὶ μόνῳ πρὸ πάντων
 πνεύματι βαπτίζαν διωάδαται τοὺς πνεύματι.
 ἐνέργηκε δὲ ποῦ τοῦ Χριστοῦ ὁ καὶ Ἰωάννης ἐρχόμενος
 καὶ σάρκα, ἥτις τὸν τῆς σαρκὸς χρόνον. αὐτὸς δὲ καὶ
 τὴν ἐαυτοῦ ἀλωνα καθαρεύσει. θεὸς ὅν ἄρα ἐστὶν ἀλη-
 θής· καὶ ἰδὲ λεπτοῦς πνευματικῶν, πνευματικῶν, λέγων
 κύριε, εἰ μὴ γέλῃς, διωάσθαι με καθαρεύσει. Ἐκτείνας
 τὴν χεῖρα, ἠψάτο αὐτοῦ, λέγων, γέλω, καθαρεύσει
 καὶ ὁ γέλως ἐκαθαρεύει αὐτοῦ ἡ λέπτα. τὸ ἐνεργεῖν
 διωάδαται θεοπεπῶς, ἐκ ἰδίου ἀνθρώπου· αὐτῇ ὅμως
 λαὸν ἐπιτίπτει καὶ μόνῳ τῇ πάντων ἐπίκουρα φύσιν.
 ἐνεργεῖ ὅμως Χριστός. ἐκ ἄρα ψυχῆς ἀνθρώπου καὶ
 ἡμᾶς, θεὸς ὅμως καὶ ἀνθρωπείᾳ μορφῇ. ἔτω νοή-
 σεις καὶ ὅτι τὸ Πνεῦμα πνευματικῶν, καὶ τῶν ἀνέμοις ὅτι
 ἡμῶν

αὐτὸ ἀλλ' οὐ γυμνὸν ἡμῖν παρέδωκε τὸν ἴδιον λόγον, ἀλλὰ ἐνωθῆναι σαρκί. καὶ σὰρξ ἐκήρυκεν, ὅτι ἐν τούτῳ ἐστὶν ὁ υἱὸς μου· ἀλλ' οὐτως ἐστὶν ὁ μὲν σαρκὶς. εἰς ἅρρα ἐκ κύριος καὶ υἱός.

Ex 18° 1° Iωάννου διαγγηίου.

11 **Η**Ν τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν, ὃ φωτίζει πάντα ἀνθρώπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον. ἐν τῷ κόσμῳ ἦν, καὶ ὁ κόσμος δι' αὐτὸ ἐγένετο, καὶ ὁ κόσμος αὐτὸν σὰρξ ἐγνώ. εἰς τὴν ἰδίαν ἦλθε, ἐοῖ ἰδιοὶ αὐτὸν οὐ παρέλαβον. θεολογήσας ἀρχαῖως, καὶ ἀπὸ τοῦ φωτὸς ὃ ἀληθινὸν πεφωτισμένον πάντα ἀνθρώπων ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον, εἰπὼν, καὶ μὲν ἐδὶ αὐτὸ αὐτὸν πεπιστῆναι τὸν κόσμον· εἰς τὴν ἰδίαν φησὶν αὐτὸν ἐλθεῖν. ἦλθε ὁ γὰρ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁ μονογενὴς, ὡς πρὸς ἰδίους· καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους, τοὺς ἐξ ἀίματος Ἰσραὴλ. ὅτι τῶν αὐτῶν ἐστὶ τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν, ὃ οὐκ ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ αὐτὸς ἐστὶν ὁ μὲν σαρκὶς ἐλθὼν εἰς τὴν ἰδίαν· πῶς σὰρξ ἀναγκαῖον εἶνα Χρῆστον καὶ υἱὸν ὁμολογεῖν; καὶ ὁ λόγος σαρξ ἐγένετο, καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν· καὶ ἐθεάσαμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ, δόξαν ὡς μονογενοῦς πατρὸς. πατέρες, πλήρης χάριτος καὶ ἀληθείας. εἰ γάρ οὐκ αὐτὸς ὁ λόγος, τυτίσθαι τῶν παλαιῶν ἡμῖν μετέχον ἀίματος ἐσκήνωσεν, καὶ πνεύματος ἀβραάμ ἐπιλάβετο, ἵνα καὶ πάντα τῶν ἀδελφῶν ὁμοιωθῇ· πῶς αὐτὸ ἐδοξιάσθαι πρὸς τὸν μετέχον λόγον, καὶ σαρξ γινώσκων; ἀπὸ τοῦ λόγου φύσις. καὶ εἰ κεκενημαίνετο ἡμῶν ἀδελφός, πῶς μονογενοῦς ἐχει δόξαν σκευῶν καὶ εἰ γάρ οὐκ αὐτὸς, οὐδὲν ἦτιον ἐστὶ θεός. καὶ μονογενοῦς μὲν, ὡς θεός· πρωτότοκος δὲ, ἀπὸ τῆς ἀνθρώπου γενέσθαι. Ἰωάννης μαρτυρεῖ περὶ αὐτοῦ, καὶ κέκραγε λέγων· οὗτος ἦν, ὃν ὀπίσω μου ἐρχόμενος, ἐμπροσθέν μου γέγονεν, ὅτι πρῶτός μου ἦν· ὅτι ἐκ τοῦ πληρώματος αὐτοῦ ἡμεῖς πάντες ἐλάβομεν. Ἰωάννης φησὶ περὶ τοῦ Χριστοῦ· ὃ ὀπίσω μου ἐρχόμενος, τυτίσθαι ὁ μετ' ἐμὲ φανερούμενος, ὃν αὐτὸς ἐκήρυξε δηλονότι· ἐμπροσθέν μου γέγονεν, τυτίσθαι πρῶτων καὶ τῶν δόξαν. καὶ γὰρ ἦν καὶ ἐν ὑπαρξίᾳ πρῶτος ὡς θεός· πῶς οὖν μετ' αὐτὸν περὶ αὐτοῦ καὶ χρονον; ὅτι θεός ἦν ὁ λόγος, καὶ γέγονε σαρξ. ἐχὼν μὲν τὸ πρῶτον, καὶ ὁ λόγος ἐστὶν δὲ πρῶτος ὁ καὶ τῶν σάρκα. εἰ γὰρ καὶ ἐκ τοῦ πληρώματος αὐτοῦ πάντες μετέχουσιν οἱ ἄγγελοι πληρεῖς ὁ μόνον ἐστὶν τὸ θεῖον, καὶ φησὶ ἀπὸ τοῦ ἁπλοῦς φωνῆς πρὸς αὐτὸν πᾶσι ἐμὸν, τὸ, ὡς ἐξ ἰδίας πληρώματος, ἐαυτοῦ μετέχων· ἀπὸ πληρώματος ἐτέρου. πέπραχεν ὁ πρῶτος Χρῆστος εἰς ἅρρα ἐστὶν υἱὸς ἐκ κύριος, ὃς καὶ θεὸς λόγος γινώσκων σαρξ, αὐτὸς θεός πρὸς καὶ ἀνθρώπος· ἐχὼν δ' αὖ τὴν ἀθανάσιαν τὴν ἐφ' ἑξῆς ρήτιον· οὗτος ἐστὶν, περὶ οὗ ἐγὼ εἶπον· ὀπίσω μου ἔρχεται αὐτὸς, ὃς ἐμπροσθέν μου γέγονεν, ὅτι πρῶτός μου ἦν. ἰδὲ γὰρ αὐτὸς λέγων αὐτὸν, καὶ ἐρχόμενον ὀπίσω, πρῶτον εἶνα φησὶν, ὡς θεόν. ἐν ἀρχῇ γὰρ ἦν ὁ λόγος, ἐκ θεὸς ἦν ὁ λόγος. καὶ ἐμαρτύρησεν Ἰωάννης, λέγων·

A non nudum Verbum ob oculos nobis posuit, sed incarnatum. Neque rursus dixit: In hoc est Filius meus dilectus; sed, Hic, quem coram cernitis in carne, est Filius meus. Vnus itaque est Dominus & Filius.

Ex Evangelio secundum Iohannem.

B **E**RAT lux vera, quæ illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum. In mundo erat, & mundus per ipsum factus est, & mundus eum non cognovit. In propria venit, & sui eum non receperunt. Ecce accurate de divinis differens, illum qui omnem hominem in hunc mundum venientem vera luce perfundit, quiq. mundi huius machinam condidit, in propria venisse prædicat. Venit autem Unigenitus factus homo, tamquam ad suos, & præcipue ad Israelitici sanguinis homines. Cum ergo ipse sit lux illa vera, per quem omnia sunt condita, cumq. idem ille carne indutus venerit in propria; quomodo consequens non est, ut vnum Christum & Filium confiteamur?

C Et Verbum caro factum est, & habitavit in nobis (& vidimus gloriam eius, gloriam quasi unigeniti à Patre) plenum gratiæ & veritatis. Si Verbum factum est caro, carnique & sanguini æque ac nos communicavit, ac semen Abrahæ apprehendit, quod nimirum per omnia fratribus suis assimilaretur; quis dubitet, quin id plane permanserit quod erat, etiam si caro factum sit? Siquidem nulla in Verbi naturam cadere potest mutatio. Si frater noster appellatum est, quomodo Unigeniti gloria præditum fuit? Sane licet factum sit caro, Deus tamen esse non desijt. Unigenitus proinde est ut Deus; primogenitus vero propter crucem humanitus susceptam.

D **I**oannes testimonium perhibet de ipso, & clamat, dicens: Hic erat quem dixi, Qui post me venturus est, ante me factus est, quia prior me erat. Et de plenitudine eius nos omnes accepimus. Ioannes de Christo ait: Qui post me venit, hoc est, post me in lucem prodit, is prior me est, hoc est, dignitate & gloria me præstat. Sed & ipsa quoque existendi ratione, ut Deus, prior erat. Quomodo ergo idem Ioannes prior, & posterior secundum tempus extitit? Quia Verbum Deus erat, & factum est caro. Prius proinde erat ut Verbum, posterius vero ut homo. Et quamvis omnes sancti de illius plenitudine hauserint; sola tamen diuinitas, iuxta Esaie vocem, absolute plena est. Ipsi namque soli convenit, ut sua ipsius plenitudine aliorum inopiam subueniat. Præstitit autem hoc ipsum Christus: incarnatum itaque Dei Verbum unus est Dominus & Filius; idemq. Deus simul & homo. Eiusdem præne sententiæ est quod mox subiungitur: Hic est, inquit, de quo dixi: Post me venit vir, qui ante me factus est, quia prior me erat. En licet virum vocet, & post se venturum prædicet; secundum diuinitatem tamen se priorem affirmat: In principio enim erat Verbum, & Deus erat Verbum.

Et testimonium perhibuit Ioannes, dicens: Ibid. 3. 32. Quia

θρωποι ιδιαις τιν εκ της αγιας παρθεν, μη ενωθεν
 τς αυτω καθ' υποστασιν τοθ θεου λογον· κρινον εσα
 τ της κυριότητος ονομα αυτω, καθαι και ημιν· και
 ουδεν οπλ Χριστου π. μεζα. ει δε ως κύριος αλη-
 θως ηξεν παρπαγγελλετο, οπερ εστι η αληθής· ελη-
 λυθε γδ ου διχα σαρκος εις τονδε τον κοσμον ο μονο-
 θης. ης αρα εστι φύσις και αληθώς κύριος, η Χρι-
 στος και υός. Καθ' υποστ. αυτω ενω αγιαζω εμαυτην.
 ινα ωσι και αυτ' ηγιασμένοι εν αληθεία· ιαυτην α-
 γιαζει Χριστος· αρα ως ανθρωπος, η οπ' μαλλον θεός
 εστι η φύσις, ιδιον εχων το πνεμα το αγιον, οπερ εστι
 και αληθής; ουδενος τριταρου ανθρωπων ιαυτην α-
 γιαζοντες, ιαυτην αγιαζει Χριστος. ης αρα εστιν υός
 και κύριος· αγιαζόμενος μεν ανθρωπίνως, αγια-
 ζων δε θεϊκώς τω ιδιω πνεματι τον ιαυτο ναέν.
 Πολλα μεν ουω ε αλλα σημεία επισησιν ο Ιησους ενω-
 πον των μαθητων αυτω, α σακ εστι γεγραμμένα εν
 τω βιβλίω τούτω. ταυτα δε γεγραπται, ινα πιστω-
 σθη, οτι Ιησους εστιν ο Χριστος ο υός τοθ θεου· και ινα
 πισθωσιν ζωην εχην εν τω ονόματι αυτω. ο εκ
 της αγιας παρθενου γενημένος Εμμανουήλ, αλφ
 της ε' διαγγελίης Φωτης, Ιησους ονόμασαι. οτι π-
 ρω αυτός εστι, και ουχ' επιρος υός τοθ θεου· και ο π-
 σθων εχει ζωην αιώνιον εν τω ονόματι αυτω, πως ου
 μεμνησιν οι διορίζοντες, και Φασκοντες, επιρον υόν
 ειναι, και επιρον τον εκ θεου λόγον, και τον εκ της
 αγιας παρθενου; φαίνεται γδ εν τούτοις ο διαγγε-
 λιστής, και μάλα σαφώς ειναι και μόνον τον εξ αιμφοίν
 αιδώς, και κηρύττων Ιησου Χριστον· πυσι τον εκ
 θεου πατρός λόγον, αίματες και σαρκος κεκινωτη-
 κωτα τω παλαιώτις ημιν, καθαι γεγραπται.

Εκ τούτου Λουκάν διαγγελίου.

ΕΓΕΝΕΤΟ ΕΝ ΤΩ ΕΙΝΑΙ ΑΥΤΟΥΣ ΕΚΕΙ, ΕΠΛΗΘΥΝΟΥΣΑΙ
 ημέραι το πικν αυτων, και επκε τον υόν αυ-
 τής τον πρωτότοκον, και επαρχαίνωσιν αυτον, και αεί-
 κλινεν αυτον εν τη φάτι· διότι σακ λω αυτοις τής
 εν τω καταλύματι· ινα ε μόνον ετικεν υόν τον Εμ-
 μανουήλ η αγια παρθενος. πως ουω φησι, τον υόν
 αυτης τον πρωτότοκον; ου γδ γεγένεσιν επιροι μετ' αυ-
 τήν· μεμνηκε δε παρθενος. οπισθηματικη τίνω
 ως εκ της θεοπαύσου γεαφής. ονόμασαι γδ πρω-
 τότοκος ο μονογενής τοθ θεου λόγος. κεκινώθηκε γδ
 αίματες και σαρκος, και τω παλαιώτις μετ' αυ-
 των. ουτω γεγένεσιν εν πολλοίς αδελφοίς πρωτότο-
 κος. αλλω ως θεός παρπαγγελλετο τω παλαιώτι ημων αυ-
 των και τω ανω πνεματι. Καθ' οπ' φησι, πως
 αυτον η μήτηρ αυτω· τίκνον τι επισησας ημιν ούτως;
 ιδου ο πατήρ σου και εγω οδυώμενοι εξηπόμην σ.
 και επε πως αυτους· τι οπ' εξηπότη με; σακ· οί-
 δατε, οπ' εν τής τοθ πατρός μου δει ειναι με; αθρη
 ελη ουω, όπως ιδιον ιαυτο πατέρα τον εν τής ου-
 ρανούς ονομάζει. αλλ' επε λω ανθρωπος η' μόνος,

A si eum, qui ex sacra Virgine ortus est, hominem
 absolute, Dei Verbo secundum hypostasim non
 unitum dixerint; profecto dominationis nomen
 commune ipsi nobiscum erit; neque quidquam
 hac ratione, quod sit eximium, Christo attribue-
 tur. Si vero Unigenitus tamquam verus Domi-
 nus venturus praenuntiatus est, ut revera prae-
 nuntiatus est; venit autem in hunc mundum non
 absque carne. Unus ergo omnino natura & veri-
 tate Dominus & Christus & Filius erit.

Et pro eis ego sanctifico meipsum, ut sint & ipsi
 sanctificati in veritate. Seipsum sanctificat Chri-
 stus. sed numquid ut homo, an vero ut Deus Spi-
 ritum sanctum tamquam proprium secundum
 naturam obtinens? Certe ut Deus. Nullo itaque
 mortalium seipsum sanctificante, solus Christus
 semetipsum sanctificat. Unus est ergo Dominus
 & Filius; sanctificatus quidem ut homo, suum
 vero ipsius templum Spiritu sancto sanctificans
 ut Deus.

Multa quidem & alia signa fecit Iesus in
 conspectu discipulorum suorum, quae non sunt
 scripta in libro hoc. Haec autem scripta sunt, ut
 credatis quia Iesus est Christus filius Dei; &
 ut credentes vitam habeatis in nomine eius. Qui
 ex sacra Virgine natus est Emmanuel, is voce
 Evangelica appellatus est Iesus. Cum ipse er-
 go, & non alius quispiam sit Dei Filius; & qui in
 illum credit, in nomine eiusdem vitam aeternam
 consequatur; quomodo non insaniunt qui diui-
 sione inducta, alium Dei Patris Verbum, alium
 rursus illum qui ex sacra Virgine ortum ducit,
 Filium esse asserunt? Patet hinc enim, Evangelistam
 unum solum Iesum Christum; hoc est, Dei Pa-
 tris Verbum, carnis & sanguinis aequae ac nos se-
 cundum Scripturas particeps effectum, ex utroque
 constitutum agnoscere & praedicare.

Ex Evangelio secundum Lucam.

ET factum est, cum essent ibi, impleti sunt dies
 ut pareret & peperit filium suum primoge-
 nitum, & pannis eum involuit, & reclinauit in
 praesepe, quia non erat eis locus in diversorio.
 Unum & solum filium peperit sancta Virgo, nem-
 pe Emmanuelem: cum igitur filium illius primo-
 genitum appellat? Neque enim ulli alij post illum
 ex ipsa nati sunt. perpetuo namque illa virgini-
 tatem conservavit. Sane quantum ex divina Scri-
 ptura conijci potest, unigenitum Dei Verbum ob
 id primogenitus appellatum est, quia carni &
 sanguini, ceterisque humanis aequae ac nos com-
 municans, inter multos fratres primatum sorti-
 tum est. Cum hoc ipso tamen & a supernis illis
 spiritibus, & a nobis ipsis quoque adoratur, & ut
 Deus colitur.

Et dixit mater eius ad illum: Fili, quid fecisti
 nobis sic? Ecce pater tuus & ego dolentes qua-
 rebamus te. Et ait ad illos: Quid est quod me
 quarebatis? Nesciebatis, quia in his quae Patris
 mei sunt, oportet me esse? En quomodo caelestem
 Patrem, suum ipsius proprium patrem nominat?
 At si quidem seorsum ac per se homo erat, cuius-
 Conc. gen. tom. j. S ij modi

8. ὁμοιωσάμενος τὴν ἐκ τῆς ἀγίας παρθένου, μὴ ἐνωθί-
 9. ρος αὐτῷ καθ' ὑποστάσιν τοῦ θεοῦ λόγου· καὶ ἐν ἑαυ-
 10. τῇ κυριότητι ὀνομασάμενος αὐτῷ, καθὼς καὶ ἡμεῖς καὶ
 11. οὐδὲν ἄλλο Χριστὸν τὸ μέγα. εἰ δὲ ὡς κύριος ἀλη-
 12. θῶς ἤξουν περὶ ἀπὸ γένεσιν, ὅτι ἐστὶ καὶ ἀληθὴς· ἐλ-
 13. λυθεὶς γὰρ οὐ δι' ἡμᾶς ἀλλ' ἐκ τῆς πατρὸς τὴν κτίσιν ὁμο-
 14. ὡς. οἷς ἀρὰ ἐστὶ φύσις καὶ ἀληθῶς κύριος, καὶ Χρι-
 15. στός καὶ υἱός. Καὶ ὑπερ αὐτῶν ἐγὼ ἀγαθῶς ἐμαυτὸν.
 16. ἵνα ὡς καὶ αὐτοὶ ἡγιασμένοι ἐν ἀληθείᾳ, ταυτὸν ἀ-
 17. γιάζω Χριστός· ἀρὰ ὡς ἄνθρωπος, ἡ ὅτι πολλὸν θεός
 18. ἐστὶ καὶ φύσις, ἴδιον ἔχων τὸ πνεῦμα τὸ ἄγιον, ὅτι ἐστὶ
 19. καὶ ἀληθὴς; οὐδὲν ὅτι τριζαρεῖν ἀνθρώπων ταυτὸν ἀ-
 20. γιάζοντες, ταυτὸν ἀγαθῶς Χριστός. οἷς ἀρὰ ἐστὶν υἱός
 21. καὶ κύριος· ἀγαθῶς μὲν ἀνθρώπων, ἀγα-
 22. θῶν δὲ θεῶν τῷ ἴδιῳ πνεύματι τὸν ταυτὸν ἑαυτὸν.
 23. Πολλὰ μὲν οὕτως ἄλλα σημεῖα ἐποίησεν ὁ ἰησοῦς ἐν ὡ-
 24. ποι τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ἃ οὐκ ἐστὶν γέγραπμένα ἐν
 25. τῇ βιβλίῳ τούτῳ. ταῦτα δὲ γέγραπται, ἵνα πισ-
 26. στω, ὅτι ἰησοῦς ἐστὶν ὁ Χριστός ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ· καὶ ἵνα
 27. πισθώμεντες ζωὴν ἔχημε ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ. ὁ ἐκ
 28. τῆς ἀγίας παρθένου γενηθεὶς ἐμμανὴλ, ἀπὸ
 29. τῆς ὁδοῦ ἀγγελίας φωνῆς, ἰησοῦς ὀνομασάμενος. ὅτι τὸ
 30. ὄνομα αὐτοῦ ἐστὶ, καὶ οὐχ ἕτερος υἱὸς τοῦ θεοῦ· καὶ ὁ π-
 31. σθῶν ἔχει ζωὴν αἰώνιον ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ, πῶς οὐ
 32. μεμνησάμενοι οἱ διδασκάλους, καὶ φασκόντες, ἔπει-
 33. σεν ἡμᾶς, καὶ ἔπει- τὴν ἐκ τοῦ λόγου, καὶ τὴν ἐκ τῆς
 34. ἀγίας παρθένου; φαίνεται γὰρ ἐν τούτοις ὁ ἀγγε-
 35. λιστής, καὶ μάλα σαφῶς ἵνα καὶ μόνον τὸν ἐξ ἀμφοῖν
 36. εἰδώς, καὶ κηρύττων ἰησοῦ Χριστὸν· ταῦτα τὴν ἐκ
 37. τοῦ πατρὸς λόγον, αἵματός καὶ σαρκὸς κεκοινωνη-
 38. κώτα ὁ ὁμοιωσάμενος ἡμῖν, καθὼς γέγραπται.

Εκ τοῦ ἁγίου Λουκᾶ ἀγγελίου.

D

Ex Evangelio secundum Lucam.

1. Ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτοὺς ἐκεῖ, ἐπληρώθησαν αἱ
 2. ἡμέραι τοῦ τέκεν αὐτὸν, καὶ ἔπειτα τὸν υἱὸν αὐ-
 3. τῆς τὴν πρωτότοκον, καὶ ἱσαρηαῖον αὐτὸν, καὶ ἀνέ-
 4. κλινεν αὐτὸν ἐν τῇ φάττῃ· διότι οὐκ ἦν αὐτοῖς τόπος
 5. ἐν τῷ καταλύματι. ἵνα ἔμνησεν ὅτι ἐπικεν υἱὸν τὸν ἐμ-
 6. μανουὴλ ἡ ἀγία παρθένος. πῶς οὐ φησὶ, τὸν υἱὸν
 7. αὐτῆς τὸν πρωτότοκον; οὐ γὰρ γένεσθαι ἔπειτα αὐ-
 8. τὸν· μεμνησθε δὲ τοῦ ὁμοιωσάμενος. ὁμοιωσάμενος τῷ
 9. ὡς ἐκ τῆς θεοπαρένυξης ἡρώδης. ὀνομασάμενος γὰρ πρω-
 10. τότοκος ὁ μονογενὴς τοῦ θεοῦ λόγος. κεκοινωνήκει γὰρ
 11. αἵματος καὶ σαρκός, καὶ ὁμοιωσάμενος μετὰ τῶν
 12. αὐτῶν. οὕτως γένετο ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς πρωτότο-
 13.κος. πολλὸν ὡς θεὸς προσκυνοῦνται ὁμοιωσάμενος ἡμῖν αὐ-
 14. τῶν καὶ τῶν ἁγίων πνευμάτων. Καὶ ἔπειτα, φησὶ, πρὸς
 15. αὐτὸν ἡ μήτηρ αὐτοῦ· τέκνον τί ἐποίησας ἡμῖν οὕτως;
 16. ἰδοὺ ὁ πατήρ σου καὶ ἐγὼ ὁδυνημένοι ἐζητοῦμεν σε.
 17. καὶ ἔπειτα πρὸς αὐτοὺς· τί ὅτι ἐζητῆτέ με; οὐκ οἶ-
 18. δατι, ὅτι ἐν τοῖς τοῦ πατρὸς μου δεῖ εἶναι με; ἀφ' ὧν
 19. οὐκ οὐκ, ὅπως ἴδιον ταυτὸν πατέρα τὸν ἐν τοῖς οὐ-
 20. ρανῶν ὀνομαζόμενον. ἀλλ' ἔπειτα ὡς ἄνθρωπος καὶ υἱός,
 21. καὶ

A si cum, qui ex sacra Virgine ortus est, hominem
 absolute, Dei Verbo secundum hypostasim non
 unitum dixerint; profecto dominationis nomen
 commune ipsi nobiscum erit; neque quidquam
 hac ratione, quod sit eximium, Christo attribue-
 tur. Si vero Unigenitus tamquam verus Domi-
 nus venturus prænuntiatus est, ut revera prænun-
 tiatus est; venit autem in hunc mundum non
 absque carne. Unus ergo omnino natura & veri-
 tate Dominus & Christus & Filius erit.

B Et pro eis ego sanctifico meipsum, ut sint & ipsi
 sanctificati in veritate. Seipsum sanctificat Chri-
 stus. sed numquid ut homo, an vero ut Deus Spi-
 ritum sanctum tamquam proprium secundum
 naturam obtinens? Certe ut Deus. Nullò itaque
 mortalium seipsum sanctificante, solus Christus
 semetipsum sanctificat. Unus est ergo Dominus
 & Filius; sanctificatus quidem ut homo, suum
 vero ipsius templum Spiritu sancto sanctificans
 ut Deus.

C Multa quidem & alia signa fecit Iesus in
 conspectu discipulorum suorum, quæ non sunt
 scripta in libro hoc. Hæc autem scripta sunt, ut
 credatis quia Iesus est Christus filius Dei; &
 ut credentes vitam habeatis in nomine eius. Qui
 ex sacra Virgine natus est Emmanuel, is voce
 Evangelica appellatus est Iesus. Cum ipse er-
 go, & non alius quispiam sit Dei Filius; & qui in
 illum credit, in nomine eiusdem vitam æternam
 consequatur; quomodo non insaniunt qui divi-
 sione inducunt, alium Dei Patris Verbum, alium
 rursus illum qui ex sacra Virgine ortum ducit,
 Filium esse asserunt? Patet hinc enim, Evangelistâ
 unum solum Iesum Christum; hoc est, Dei Pa-
 tris Verbum, carnis & sanguinis æque ac nos se-
 cundum Scripturas particeps effectum, ex utroque
 constitutum agnoscere & prædicare.

E T factum est, cum essent ibi, impleti sunt dies
 ut pareret. & peperit filium suum primoge-
 nitum, & pannis eum involuit, & reclinauit in
 præsepio, quia non erat eis locus in diversorio.
 Unum & solū filium peperit sancta Virgo, nem-
 pe Emmanuelem: cur igitur filium illius primo-
 genitum appellat? Neque enim ulli alij post illū
 ex ipsa nati sunt. perpetuo namque illa virgini-
 tatem conservavit. Sane quantum ex divina Scri-
 ptura coniici potest, unigenitum Dei Verbum ob
 id primogenitus appellatum est, quia carni &
 sanguini, ceterisque humanis æque ac nos com-
 municans, inter multos fratres primatum sorti-
 tum est. Cum hoc ipso tamen & a supernis illis
 spiritibus, & a nobis ipsis quoque adoratur, & ut
 Deus colitur.

Et dixit mater eius ad illum: Fili, quid fecisti
 nobis sic? Ecce pater tuus & ego dolentes qua-
 rebarum te. Et ait ad illos: Quid est quod me
 querebatis? Nesciebatis, quia in his quæ Patris
 mei sunt, oportet me esse? En quomodo cælestem
 Patrem, suum ipsius proprium patrem nominat?
 At si quidem seorsum ac per se homo erat, cuius-
 Conc. gen. tom. j. S ij modi

„ μὲς δὲ αὐτῶν. ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν, οὐ κρίνεται· ὁ δὲ μὴ
 „ πιστεύων, ἤδη κέκριται, ὅτι μὴ πεπίστευκεν εἰς τὸ ὄνο-
 „ μα τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ Θεοῦ. εἰ ζωηρίας ὁδὸς
 „ ἐστὶν ἡ πίστις εἰς τὸν υἱόν, πῶς ἄρα πιστεύομεν εἰς αὐτὸν;
 „ ἢ πῶς τὴν ἐκ τοῦ κρείσσου διαφθερόμεθα δίκην;
 „ ἄρα γὰρ ὡς ἀνθρώπων καταδεχόμενοι, καὶ ἔτιρον τῶν
 „ τοῦτο εὐδύν; εἶπα, πῶς οὐκ ἀνθρώπων λατρεύομεν,
 „ ἀλλ' ὡς εἰς Θεόν; ὅτι γὰρ ἀληθὲς. τίς οὖν ὁ φαναι τλ-
 „ μῶν, οὐκ εἶναι καὶ ἀληθῆς Θεός, οὐ δὲ δικάζειν ἡ
 „ πίστις τὴν ὑπὲρ ἡμερῶν; Εἰπα οὖν ὁ πατήρ, ὅτι ἐν
 „ ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ, ἐν ᾗ ἔπεν αὐτῶν· ὁ υἱὸς σου ζῇ καὶ ὁπί-
 „ στυται εἰς αὐτὸν αὐτὸς, καὶ ἡ οἰκία αὐτοῦ ὅλη. αὐτίστην
 „ ἐκ νεκρῶν τοῦ βασιλικῶν τὸν υἱόν ὁ Χριστός, εἰρηκώς
 „ αὐτῶν πατὴρ, ὁ υἱὸς σου ζῇ· εἶπα πεπίστευκε πεντοκί.
 „ ἄρ' οὖν δια τῆς οὕτω μεγάλης, καὶ θεοπροποδὲς ἐξ-
 „ σίας, ὡς εἰς ἀνθρώπων πεπίστευκεν ὁ βασιλικός; ἡ γὰρ
 „ ἐγὼ καὶ φύσιν οὕτω αὐτὸν, καὶ ζωοποιῶμαι μετ' ἐξ-
 „ σίας οὗς αὐτοῖσι, καὶ μόνον ῥήματι; ἀλλ' ἐπὶ δὴλον,
 „ ὅτι πεπίστευκεν ὡς Θεῷ. Ἀμὲν ἀμὲν λέγω ὑμῖν, ὅτι
 „ ὁ τὸν λόγον μου ἀκούων, καὶ πιστεύων τῷ πέμψαντί
 „ με, ἔχει ζωὴν αἰώνιον. πέμπωμεν ἡμῖν ἐξ οὐρανῶν
 „ ὁ υἱός, καὶ πατήρ τὸν ἰδίον υἱόν, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς
 „ αὐτὸν, μὴ δόξηται, ἀλλ' ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον. πῶς ἔν
 „ ἐν τούτοις φησὶ, ζωὴν αἰώνιον ἔχον τὸν πιστεύοντα
 „ τῷ πέμψαντι αὐτὸν; εἰς τίνα λοιπὸν ἡ πίστις; ἄρα ὡς
 „ εἰς δύο Θεούς, τὸν πατέρα, καὶ τὸν υἱόν; μὴ ᾔνοιτο. ἀλ-
 „ λ' ὡς εἰς ἓνα Θεὸν καὶ ἀληθινόν. δοκῶν εἰς τὸν πιστέ-
 „ σαι εἰς Χριστόν, πεπίστευκεν εἰς Θεόν· καὶ εἰς τὸν πιστέ-
 „ σαι εἰς Θεὸν πατέρα, πεπίστευκεν εἰς αὐτὸν καὶ εἰς τὸν ἓνα κύ-
 „ ριον Ἰησοῦν τὸν Χριστόν. Ἀποκρίθη ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἔπεν
 „ αὐτοῖς τοῦτο εἰς τὸ ἔρξον τοῦ Θεοῦ, ἵνα πιστεύσῃ εἰς ὃν
 „ ἀπίστευεν ὁ ἄνθρωπος. εἰ τὸ τῷ Θεῷ δοκῶν ἐπιπλο-
 „ μεν, πιστεύοντες εἰς Χριστόν· αὐτὸν γὰρ ἀληθῶς ἀπί-
 „ στευσεν ὁ πατήρ εἰς τὸν κόσμον, ὅτι γέγονεν ἀνθρώπος
 „ κατ' ἡμᾶς· πῶς οὐκ αὐτὸς Θεὸς ἀληθινός; καὶ γὰρ αὐ-
 „ τὸν ἔρξον Θεοῦ τὸ πιστεῖν εἰς αὐτόν. Ἰησοῦς δὲ ἔ-
 „ κρεξε, καὶ ἔπεν· ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, οὐ πιστεύει εἰς
 „ ἐμὲ, ἀλλὰ εἰς τὸν πέμψαντά με. καὶ ὁ Θεωρῶν
 „ ἐμὲ, θεωρεῖ τὸν πέμψαντά με. εἶπα πεποσπάζ
 „ πύστις· ἐγὼ ἐξ ἐμαυτοῦ οὐκ ἐλάλησα, ἀλλ' ὁ πέμ-
 „ ψας με πατήρ, αὐτὸς μοι ἐντολὴν δέδωκε, τί ἔ-
 „ πω, καὶ τί λαλήσω. ὅτι τίνυν κατ' ἐντολὰς τοῦ
 „ πατρὸς, καὶ ὡς ἀνθρώπος λέγει τὴν πίστιν τὴν εἰς
 „ αὐτόν, εἰς τὸν πέμψαντά αὐτόν ἀναφέρει, καὶ ὁ Θεω-
 „ ρῶν αὐτόν, θεωρεῖ τὸν πέμψαντά αὐτόν· τίς ὁ φά-
 „ ναι τλμῶν, οὐκ εἶναι Θεὸν αὐτόν; καὶ τοῦτο ἀληθι-
 „ νόν; ὅμοιον δὲ τούτῳ πιστεύει εἰς τὸν Θεόν, καὶ εἰς
 „ ἐμὲ πιστεύει.

Εκ τοῦ ἁγίου Λουκᾶ ἀναγγέλλει.

„ Π Ἀλλ' ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐλθὼν, ἄρα ὀρή-
 „ σαι τὴν πίστιν ὅτι τῆς γῆς; ὅταν ὁ Χριστός ἐξ
 „ οὐρανοῦ ἐπαγγέληται, πῶς ἄρα ζητήσῃ πίστιν ἐν
 „ ἡμῖν;

A sum. Qui credit in eum, non iudicatur: qui autē non credit, iam iudicatus est; quia non credidit in nomine vnigeniti Filij Dei. Si via ad salutem est fides in Filium, quomodo in ipsum credimus? aut quomodo in ipsum credentes, condemnationis sententiam euadimus? Numquid illum fide ut hominem complectimur? nec quidquam omni- no nisi humanum de illo concipimus? At quo pacto si hoc fecerimus, diuinum cultum homini im- pendisse non arguemur? Fide ne ergo in illum ferimur tamquam in Deum? Sane. Quis illum ergo, cuius fides terrarum orbem iustificat, verum Deum esse inficiari audeat?

B Cognouit ergo pater quia illa hora erat, in qua dixit illi Iesus, Filius tuus viuit: & credidit ipse, & domus eius tota. Reuocat reguli filium a mortis vestibulo Christus, affatusq. patrē: Vade, inquit, filius tuus viuit. Credidit mox ille, & tota familia cum illo. Sed numquid ob insignē hanc, adeoq. diuinam potentiam regulus in illum credidit tamquam in hominem; an vero verum naturalemq. Deum esse agnouit, qui solus quof- cumque sibi visum esset, vel solo verbo vitæ restituere posset? Sed obscurum non est, haud aliter in eum credidisse, quā in verum Deum.

C Amen amen dico vobis, quia qui verbum meū audit, & credit ei qui misit me, habet vitam æter- nam. Deus Pater Filium suū misit nobis de cælis, ut omnis qui credit in illū, non pereat, sed habeat vitam æternam. Cur hic ergo æterna vita ijs pro- mittitur, qui credunt ei qui miserat illum? In quem tandem fertur fides? Numquid in Patrem & Christum tamquam in duos Deos credere nos oportet? Absit. Credimus enim tamquam in vnum verum Deum. Quamobrem si quis credit in Christum, credit idem in Deum Patrem quo- que: & contra, si qui in Deum Patrem credunt, iidem & in Dominum nostrum Iesum Christū quoque credunt.

D Respondit Iesus, & dixit illis: Hoc est opus Dei, ut credatis in eum, quem misit ille. Si Dei voluntatem perficimus cum in Christum credi- mus, (hunc enim Pater vere misit in mundum, quando nostri similis factus est homo) quomodo non est verus Deus? Neque enim opus Dei esset credere in eum.

E Iesus autem clamauit, & dixit: Qui credit in me, non credit in me, sed in eum qui misit me. Et qui videt me, videt eum qui misit me. Et pau- cis interiectis: Quia ego ex meipso non sum lo- cutus; sed qui misit me Pater, ipse mihi manda- tum dedit quid dicam, & quid loquar. Cum ergo dicat: Qui videt me, videt eum qui misit me; (et si ut homo paterno mandato obstrictum se prædi- cet, fidemq. quæ in illum est, ad Patrem mittentē referat) quis illum verum Deum esse negare au- deat? Cognatum huic est & illud quoque: Credi- tis in Deum, & in me credite.

Ex Euangelio secundum Lucam.

V Erumtamen Filius hominis veniens, putas inueniet fidem in terra? Quando Christus ē cælo olim est venturus, cuiusmodi, quæso, fidem a nobis

200.10.f. 88.
 200.1.2.2.
 200.1.5.

à nobis exiget? Si enim homo tantum nostri similis credi haberi. vult, quis illi credere abnuat? Iudæi illi insultantes aiebant: Cur tu homo cum sis, facis te ipsum Deum? Ethnici quoque crucem mortemq. eiusdem audientes, id quod dicitur, tamquam de communi quopiam nostræ conditionis homine dictum accipiunt. Ecqualem ergo fidem deposcit? Illam ipsam nimirum, quam diuini illi præcones, qui & ministri & spectatores Verbi extiterunt, orbi annuntiarunt. Ioannes igitur ait: Et Verbum caro factum est. Factum est sane caro, sed hoc ita, ut Deus tamen esse non destiterit. Iltiusmodi itaque est fides, quam ille suo tempore à nobis requireret.

Finis orationis prima Cyrilli episcopi Alexandria, ad piissimas reginas missa.

CYRILLI EPISCOPI Alexandria oratio altera inscripta religiosissimis Reginis, de recta fide.

CAP. V. **E** Is qui diuinum illud celestiq. prædicandi munus administrant, vniuersorū Deus per Esaiæ prophetæ vocem eiusmodi oratione hæc præcipit: Super montē excelsum ascende tu qui euangelizas Sion; exalta in fortitudine vocem tuam qui euangelizas Hierusalem: exaltate, nolite timere. Etenim qui in sacerdotū ordinem adsciti, eam sortiti sunt prouinciam, ut Christi omniū nostrum saluatoris mysteria edisserant, populoq. proponant, illi sensum nequaquam abiectum, humive repentem, aut ignavia victum, aut metu fractum obtinere debent; sed sublime velut incedentem, & quasi in monte collocatum: quod nimirum ad eum modum comparati, eximiā illam verorum dogmatum venustatem rimari, ac introspicere, verbaq. intrepide facere valeant; quantumuis ex ijs qui sacris informantur, nonnulli instar equorum insolentium, qui infrægnari non possunt, duos & intractabiles se præbeant. de quibus beatus David summum illum rerum omniū opificem interpellans, ita scribit: In camo & freno maxillas eorum constringe, qui non approxinant ad te. Quod si tali animo præditis nihilominus vim inferre oportet; quomodo absurdum non fuerit apud vos filere, pijsq. vestris auribus sacrarum litterarum notitiam, veluti dulcem quemdam viuificumq. laticem nolle subinde instillare? Quos quidem scripturarum latices Deus per Esaiæ prophetæ vocem quondam locutus, eiusmodi verbis nobis promittit: Haurietis, inquit, cum gaudio aquas de fontibus salutaris. Salutaris autem fontes appellamus sanctos Prophetas, Euangelistas, & Apostolos. hi enim salutari, cælitusq. hausta doctrina mundum hunc irrigant, Spirituq. sancto imbuti totum hunc orbem lætificant. In quorum proinde profunda sensus mentis oculos coniicientes, veritatis inuentionē inde

A
 ἡμῶν; εἰ μὲν γὰρ ὡς ἀνθρώπου κατ' ἡμᾶς βούλεται πιστεύειν, τίς ὁ ἀπισήσας αὐτῶν; ἐπεκάλου γὰρ εἰ ἰσθῶσι λέγοντες· διὰ τί σὺ ἀνθρώπος ὢν, ποιῇς αὐτῶν θεόν; ἑλλένες δὲ σαυρὸν ἀκούοντες καὶ θάνατον, ὡς περὶ ἀνθρώπου κρινοῦ ἀλέκονται, καὶ τῶν κατ' ἡμᾶς ἐνός. πῶς οὖν ἄρα πίστιν ζητεῖ; ἢ δηλονότι πῶς ἐκκακηρυγμένῳ ἀπὸ τῶν θεηγόρων, οἱ καὶ αὐτῶν πῶς καὶ ὑπερεπεμμένασι πρὸ λόγου; εἴη τίνων Ἰωάννης, ὅτι ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο. γέγονε δὲ σὰρξ μὴ ὅτι μῆναι θεός. αὐτὴ τοῖνον ἡ πίστις ἐν ἡμῶν περὶ αὐτοῦ ζήτηθήσεται καὶ κληρούς.

B
 Τέλος ἔργου πρώτου λόγου πρεσβυτηρίου τοῦ κυρίου ἐκκλησιαστικῶν Αλεξανδρείας, πρὸς τὰς δυνάστεας βασιλίσσας.

C
 ΚΥΡΙΑΛΟΥ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ ΛΟΓΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΠΡΕΣΒΥΤΗΡΙΟΝ ΤΩΝ ΔΥΝΑΣΤΕΩΝ ΒΑΣΙΛΙΣΣΑΣ, ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΟΡΘΗΣ ΖΗΣΕΩΣ.

D
 E
 T
 Ois τὸ θεῖον καὶ οὐράνιον ἱερωεὺς κήρυγμα, καὶ φωνὴ ἡσυχίας καὶ ἀντιθέσεως λέγων ὅτι τῶν ὅλων θεός ἐπ' ὅρας ὑψήλων αἰά-
 βηθι ὁ διαγγελλίζομενος Σιών ὑψώσῃ τῇ ἰαχὺί πῶς
 φωνῶ σου ὁ διαγγελλίζομενος ἱερουσαλήμ ὑψώσῃ
 π, μὴ φοβῆσθε. ἡρώσῃ γὰρ ἐγὼ φωνῇ τὸς π-
 παγμένους εἰς ἱεραρχίας, καὶ τὸ πᾶν τῶν ἡμῶν σω-
 τῆρος Χριστοῦ λαλοῦντες μυστήριον, οὐ κατήρριμμέ-
 νον ἔχον καὶ χαμηρῖφες τὸ φρόνημα, ἔσονται κώ-
 μενοι, καὶ δαλίας σωσεσθαι μέντοι ἄλλ' ὑψοῦ μὲν ὡς
 περὶ εὐ βεβηκότι τὸν νοῦν, καὶ οἰονή πως ἐν ὅροι καί-
 μενοι, οὕτω π τῶν τῆς ἀληθείας δογματῶν τὸ ἐξαί-
 ρητον κάλλος περὶ αὐτῶν ἀποδίδοντα, πῶς δὲ
 ἐ τὸς λόγους ἐν παρρησίᾳ καὶ οἱ πῖνες εἶναι οἱ μυσ-
 γωρούμενοι σκληροὶ, καὶ δυσάγωγοι, ἔσονται ἰσχυροὶ ἡνῆς
 ἀγέρωχοι ἐ ἐξελύοι, περὶ ὧν πῶς ἐ αὐτὸς φησὶν ὁ μα-
 κάριος Δαυὶδ πρὸς τὸν τῶν ὅλων θεόν· ἐν χαλινῶ
 ἐ ἐν κημῶ πῶς σταγύνας αὐτ' ἀγχαῖς τὸ μὴ ἐγχεῖν
 τῶν πρὸς σί. ἢ ἢ τῶς οὕτως ἔχουσι φρενός, πρὸς
 βάλλειν ἀναγκαῖον πῶς ἐκ αὐτῶν ἡσυχίας τὸ ἀγαν σφα-
 λερωτάτων τὸ ἐλεῶσθαι στήν, καὶ μὴ πῶς δυνάσιν ὑ-
 μῶν ἀκούσας εἰσεύαι πλεονεξίας, καὶ περὶ π νᾶμα
 γλυκὺ, ἐ ζωοποιὸν τὸ ἱερὸν γραμμάτων πῶς γινώσκῃ,
 ὅτι ἡμῶν ἐ πᾶσι θεὸς ὑπακούει, λέγων ἡσυχίας
 φωνῆς ἡσυχίας· ἐ ἀντλήσας πῶς μετ' ἀφροσύνης ἐκ τῶν
 πηγῶν ὅσων εἶναι σωτηρίας. σωτηρίας ἢ πᾶσι εἶναι φάρμακον,
 πῶς ἀγίας πρὸς φησὶς, διαγγελλίζεις π καὶ δυνάστας,
 οἱ τὸ αὐθιγν, ἐ ἐξ ἑραῶν καὶ σωτηρίων τῶν κόσμων βρύ-
 σι λόγον, χορηγοῦντες αὐτοῖς ὅτι ἀγία πᾶσι μαρτυρία, ἀ-
 πικῶν π ὅτω κατ' ἀφροσύνης πῶς ὑπεραγίων. φέρει
 τοῖνον, πῶς εἰς τὴν βασιλὴν τὴν παρ' αὐτῶν ἐννοίων καθιέρως τ
 νοῦν,

Philip. 2.
6.6.

forma & æqualitate existit, non rapinam arbitratum esse se æqualem Deo; sed forma serui accepta, semetipsum exinanivisse, ac in similitudinem hominum factum, in humanoq. habitu inuentum se humiliasse, ac ad mortem tandem usque obediens factum, crucis mortem subiisse. Ceterum qui eorum vim, quæ de Christo scripta extant, recte diiudicare vult, eum pectus optimis sententijs instructum habere oportet; ut percipere valeat, quomodo in vno eodemq. Christo Deus simul & homo idem ipse Christus existat, & Deus esse nihilominus sine vlla alteratione aut mutatione perseveret (immutabilis enim est Verbi natura) & exinanitionis humilitatem non respuat. neque enim qui dispensatoria quadam ratione voluntariam nostri causa humiliationem sustinuit, propriæ carnis rationes detrectat. Oportet itaque illum & diuinitatis maiestate conspicuum videri, & à nostræ rursus humilitatis condicione, propter assumptam humanitatem, non prorsus alienum esse arbitrari. hoc enim dispensationis ratio postulat. Si enim Deus Verbum factum est caro, hoc est homo, iuxta illud: Effundam de spiritu meo super omnem carnem; neminem iure turbare debet, si qua nonnumquam humilia, qualia homines decent, diuinæ litteræ de illo prodant. Spectemus autem potius cælestem illius gloriam & maiestatem ex diuina supremaq. eiusdem virtute & excellentia.

AN. 2. 1. 17
ex 100. 2. 8

4 Igitur quæ simpliciorum animos præ ceteris turbare posse videntur, perspicuitate quanta fieri poterit maxima usus, ea pro viribus explanare conabor, maioris lucis causa idonea solutione, vnicuique sententiæ apposita; Deo præsertim viâ nostram in hoc etiam curriculo moderante. Dat enim ille verbum euangelizantibus virtute multa, quemadmodum diuinus Psaltes canit. Porro autem in eo commentario, quem ad sacras Virgines exarauimus, illa maiorem in partem ediservimus, quæ magis obuia, intellectuq. faciliora videbantur: in hoc præsentī plurimum in obscuriorum explicatione versabimur. Par est enim, ut religiosa vestra maiestas & hæc sciat, & illa quoque nōn ignoret; quod vtrorumque perfecta cognitio veluti lumen quoddam sanctissimis vestris mentibus inhabitet. Propositum est autem ita singula interpretari, ut summam ubique breuitatem consecutemur. Ceterum disputationis huius exordium ab ijs præcipue, quæ ad Verbi exinanitionem pertinent, facere lubet; vno hoc interim præmissio, cum Iesus Christus nominatur, non alium quàm Dei Patris Verbum incarnatum, hominemve factum, eo nomine designari.

Psal. 47. 6.
14.

5 Volo autem vos scire, quod omnis viri caput, Christus est; caput autem mulieris, vir; caput vero Christi, Deus. Primus homo, hoc est Adam, de terra terrenus; secundus, hoc est Christus, de celo cælestis. Igitur sicut portauimus imaginem terreni, portemus & imaginem cælestis, sicut scriptum est. Primum igitur generis nostri caput, hoc est primordium, Adam, de terra terrenus erat: quoniam vero Christus secundi Adami cognomentum sortitus est, eorum caput, hoc est prin-

A ὑπάρχων ὁ ἐξ αὐτοῦ καὶ φύσιν λόγος, ἐχ' ἀρετὰς μὲν ἡγήσεται, τὸ εἶναι ἴσα θεῷ, ἀλλ' ἑαυτὸν ἐκένωσεν, μορφῇ δὲ λαβὼν, ἐν ὁμοιωμῇ αὐθράπων γηρόμενος, ἔχ' ἡμέτερον ὡς αἰθρώπος, ἐπαπίνωσεν ἑαυτὸν, γηρόμενος ὑπὸ ἡμεῶς μέχρι θανάτου, θανάτου ὅμως οὐκ ἔκλυσε. πάντως αἰάγῃ θεοφιλοῦς ὁ πτωχὸς ὅτι μὲν ἔχον τὸ νοῦν, τὸ ὥστε αὐτὸν ἡμεῖς σκοπεῖν διὰ κρείνν' ὁ μάλιστ' αὐτῶν πρὸ αὐτοῦ γέγραμμένον τὸ δυνάμειν, ἵνα ἐκ τούτου θεὸς π' ὁμοῦ καὶ αὐθρώπος ὁ αὐτὸς ὑπάρχων ὁμοιωσάμενος, ἔκ' εἶναι θεὸς ἀπερχομένης ἔχων, ἀπείρητος γὰρ ἡ τοῦ λόγου φύσις, καὶ τὸ τῆς κενώσεως μέτρον ὃ παραγινώσκοντες. ἐπερὶ οὖν γὰρ ὁ δυνάμειν τῶν ἰδίοις σκέμμασιν, ὁ κένωσιν τὴν ἐξελούστον οἰκονομικῶς δι' ἡμᾶς ὑπομένει. διὸ τὴν αὐτὴν καὶ τῆς θεότητος ἀξιώμασιν ὁρῶντες διὰ τῆς κατὰ ἡμᾶς σμικροπρεπείας οὐκ εἰς ἀπὸ ἀπηλλαγμένον, διὰ τὸ αὐθρόπινον, ἀπηπάσης τῆς οἰκονομίας. εἰ γὰρ θεὸς ἂν ὁ λόγος, γέγονε σαρξ, τυπὴν αὐθρώπος, κατὰ γὰρ τὸ ἐκείνῳ δοτὶ τὸ πνεῦμα τὸς μὲν ὅτι πᾶσι αἰρέσει θεοβείτω μηδένα, καὶ εἰ λείπει τὸ πρὸ αὐτοῦ πρὸς τῆς θεοπείας γεαφῆς, τῶν ὅσων εἰναι αὐθρόπινον. περὶ αὐτοῦ δὲ μάλ-
C λον αὐτὸ τὴν ὑπερεκδομὴν δόξαν, ἐκ δυνάμειν, καὶ ὑπεροχῆς τῆς θεοπείας π' καὶ αὐτοῦ. ἂν δὲ μὲν μάλιστ' ὁρῶντες εἰς τὴν τῶν ἀπλυστέρων δυνάμειν νοῦν, τῶν δὲ κατὰ γὰρ τὸ ἐγχευοῦν, ἔως εἰναι καλῶς, διὰ τῆς αὐτοῦ πρεσβείας, ὁρῶντες ἐκεί-
D σ' ῥητὴν τὴν δοτὶ χεῖρας λύσιν, εἰς διὰ τῆς θεοπείας πάλιν ἡμῖν κατὰ δύναμιν καὶ τὴν εἰς τὸ πρὸς τῆς δόξης γὰρ ῥῆμα τῶν διαγγελισμένοις δυνάμει πολλῇ, κατὰ τῆς θεοπείας μελῶς. ἐν μὲν ἂν τῷ λόγῳ τῷ πρὸς ἡμῶν γενοῦν πρὸς τὴν ἀγίας περὶ τῶν, τῶν ἐπιμοτέρων ῥητῶν, καὶ οὐδὲν ἔχοντων τὸ δυαχέρις εἰς κατὰ τὴν, πᾶσι τὴν οὐκ ἐπισημείωσιν τὴν πρὸς τῆς ἐν δὲ γὰρ τῷ πρὸς τῆς τῶν ἀσπείρων ἐπισημείωσιν μετὰ τῆς μετὰ τῆς. εἰδὲ γὰρ, εἰδὲ τὸ θεοφιλεῖς ὑμῶν κράτος καὶ τῶν εἰδὲ, καὶ καὶ να μὴ ἀγνοῖν, ὡς αὐτὸς δι' αὐτοῦ τὸ ἀρτίως ἔχον εἰς γῶσιν, κατὰ τῆς π' ὡς, τῆς διαγέμενης ὑμῶν εἰσικίζοντες διὰ τῆς. σκοπεῖν δὲ μὲν τὸ εἰς τῆς διεμῶν δύναντι βραχυλογεῖν, ὡς οἶον τὸ πρὸς τῆς π' δὲ τῶν ἄλλων ὁ πρὸς τῆς κενώσεως λόγος. εἰς τὸν δὲ οὐκ ὅμως ἐκείνῳ ὅτι γὰρ ἡμῖν ὀνομαζέμεθα Χριστὸς Ἰησοῦς, ἐκ αὐθρόπινου καὶ σαρκαρκαμένου πρὸς σῆμ' ὡς τὸν ἐκ θεοῦ πετρεὶς λόγος. θέλω γὰρ ὑμᾶς εἰδέναι, ὅτι παντὶς ἀνδρὸς κεφαλὴ ὁ Χριστὸς ἐστὶ κε-
F φαλὴ δὲ γυναῖκος ὁ αὐτὸς, κεφαλὴ δὲ τοῦ Χριστοῦ ὁ θεός. ὁ πρῶτος αὐθρώπος ἐκ γῆς χοίρος, τυπὴν, Ἀδάμ· ὁ δὲ πρὸς ἐξ οὐρανοῦ. δὴλον ὅτι ὁ Χριστὸς αὐτὸς ὡς ἐφορέσμεν τὴν εἰκόνα τοῦ χοίρος, φε-
ρίσωμεν καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ ἐπουρανοῦ, κατὰ τὸ γε-
γραμμένον. οἰκουῖν πρῶτον γέγονεν ἡμῖν κεφαλὴ τὸ γῆρας, τυπὴν ἀρχὴν, ὁ ἐκ γῆς π' καὶ χοί-
ρος. ἐπὶ δὲ δὲ πρὸς Ἀδάμ κατὰ τὸν ὅτι Χρι-

καὶ ἐν δούλου μορφῇ ἦν οὐτ' αὐτὸ τῇ φύσει δο-
 λον, ἀλλὰ τὸ τῶν τῆς δουλείας ἐπέκεινα μετῶν. γί-
 νεται δὲ καὶ ἐν ὁμοιωματὶ ἀνθρώπων, τὸ μὴ οὕτως
 ἔχειν κατὰ φύσιν, πρὶν γέννηται. καὶ ὅτι ἔα πρὸς τὸ ὑ-
 ψηλόν, αὐτὸν πρὸς ἡμᾶς τὸν τοῦ Θεοῦ λόγον ἀνθρώ-
 πινως ἐν τύποις γένεσθαι κατὰ ἰδίαν θέλησιν ὑπερ-
 ἡμῶν· μεμενηκέαι δὲ θεϊκῶς ἐν τοῖς τῆς ἰδίας ὑπε-
 ροχῆς ὑψώμασι. ταύτην περὶ καὶ ὑπερυψώσας λέγα-
 ται, καὶ λαβεῖν τὸ ὄνομα τὸ ὑπερ πάντων ὄνομα, περ-
 σκυωσάσθαι πρὸς πάντων, καὶ εἰς δόξαν τοῦ πα-
 τρός· ὄνομαζέσθαι κύριος. καί τι γὰρ ὑπάρχων ἐν τῇ
 τοῦ πατρὸς ὑπεροχῇ, καὶ ἐν ἀρρήτοις ὑψώμασιν. ἐ-
 πὶ δὲ κατήκεν ἑαυτὸν εἰς κένωσιν, καὶ περὶ ἡμῶν
 λέγεται, μορφῇ δούλου λαβὼν αἰεθλὴν δὲ πάλιν εἰς
 τὸν ἰδίον παλόν, τῆς ἐνωθείας αὐτοῦ φύσεως. δηλον
 δὲ, ὅτι τῆς ἀνθρώπινος τῆς πτωχείας ὑπερδραμὼν,
 ταύτην περὶ λαβεῖν ἀνθρώπινως λέγεται τὸ αἰεθλὴν καὶ
 αἰαπιβλήτως ἐνυπάρχον αὐτῷ, τυτσί τὸ εἶναι Θεός
 καὶ τῶν ὅλων κύριος. καὶ ἐπὶ ἐστὶν δύκλεις τῷ πα-
 τρι, τὸ κύριον ἔχειν τῶν ὅλων τὸν ἰδίον ἦν· πῶς οὖν
 ἀληθῆς εἰπεῖν, ὅτι πετῆρηται πάλιν αὐτῷ, καὶ τῶν τοῦ
 δούλου λαβόντι μορφῇ, τὸ ἐλάττωρον καὶ τῆς κατὰ
 πάντων κυριότητος περὶ ἐξουσίας τὸ ὑπερφερές αἰ-
 ζίωμα; Εὐχαριστοῦντες τῷ πατρί τῷ ἰκανώσασθαι ἡ-
 μᾶς εἰς τὴν μερίδα τῆς κληρονομίας τῶν ἀγίων ἐν τῷ φω-
 τὶ. ὃς ἐρύσσει ἡμᾶς ἐκ τῆς ἐξουσίας τοῦ σκοτοῦ, καὶ
 μετέσται εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ υἱοῦ τῆς ἀγάπης αὐ-
 τοῦ, ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν δόξα τῶν ἁγίων, τῶν ἁφῶν τῶν
 ἀμαρτιῶν, ὅς ἐστιν εἰκὼν τοῦ Θεοῦ τοῦ ἀοράτου, πρῶ-
 τος πάσης κτίσεως, ὅτι ἐν αὐτῷ ἐκτίσθη τὰ πάντα
 ἐν τοῖς οὐρανοῖς, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς, τὰ ὁρατὰ καὶ τὰ ἀό-
 ρατα, εἴ τι θρόνοι, εἴ τι κυριότητες, εἴ τι ἀρχαί, εἴ τι
 ἐξουσίαι· τὰ πάντα δι' αὐτοῦ καὶ εἰς αὐτὸν ἐκτίσθη, καὶ
 αὐτὸς ἐστὶ πρὸ πάντων, καὶ τὰ πάντα ἐν αὐτῷ συνέστη-
 κε, καὶ αὐτὸς ἐστὶν ἡ κεφαλὴ τοῦ σώματος τῆς ἐκ-
 κλησίας, ὅς ἐστιν ἀρχή, πρῶτος πάσης ἐκ τῶν νεκρῶν,
 ἵνα γέννηται ἐν πᾶσιν αὐτὸς πρῶτος· ὅτι ἐν αὐτῷ ὁ-
 δόκησε πᾶν τὸ πλήρωμα κατοικῆσαι, ἃ δι' αὐτοῦ δόξα
 καταλλάσσει τὰ πάντα εἰς αὐτὸν, ἐκλυσιμότητος διὰ
 τοῦ σώματος τοῦ σαυροῦ αὐτοῦ, εἴ τι τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, εἴ τι
 τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. εἰκόνα Φησὶ, τοῦ ἀοράτου Θεοῦ τὸν
 ἐξ αὐτοῦ γνηθῆναι κατὰ φύσιν ἦν, τυτσί, τὸν Θεὸν λό-
 γον. καὶ μὲν ὅτι δι' αὐτοῦ τὰ πάντα παρήχθη πρὸς
 ἡμέας, εἴ τι τὰ ὁρατὰ, εἴ τι τὰ ἀόρατα, ἐν τοῖς οὐρανοῖς καὶ
 ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ ὅτι πρὸ πάντων ἐστὶν αὐτός, ἐν δε-
 ρῇ γὰρ ἡ τοῦ λόγου, καὶ αὐτός ἐστιν ὁ τῶν αἰώνων δη-
 μιουργός, καὶ χρόνου πάντες πρεσβυτέρων ἔχων τὴν
 πρῶτον. ἀλλὰ τὸν οὕτως ἔχοντα κατὰ φύσιν ἰδίαν δε-
 δόχθαι Φησὶ πρὸς τὸν πατέρα κεφαλῇ τοῦ σώμα-
 τος τῆς ἐκκλησίας· αὐτὸν περὶ εἶναι τὸν πρῶτον ἐκ
 τῶν νεκρῶν. εἴτα πῶς ὑπάρχων αἰεθλὴς λόγος, ἐν
 τῷ πάντι συνέστηκε, πρῶτος πάσης τῶν νεκρῶν γένεσθαι
 λέγεται, καὶ ἀπερχῆναι τῶν κεκαμημένων, εἴ μὴ ἐστὶν
 ὑπὸ κατὰ ἀλήθειαν ἰδίον ζῶμα τὸ περὶ αὐτοῦ λεγόμενον;
 οὐ πε-

A sum quod suapte natura servum non est, immo
 vero omni servitutis condicione superius, servili
 forma se vestijisse; & in similitudinem hominum
 illum factum, qui natura talis non erat, priusquā
 homo fieret; ipsam denique altitudinem se hu-
 miliasse existimemus & prædicemus. Ipsum ita-
 que Dei Verbum secundum naturam humanam
 sponte ad isthæc propter nos sese demisisse; & in
 propriæ nihilominus excellentiæ culmine secun-
 dum divinam naturam permansisse credimus.
 Hac ratione & superexaltatus esse dicitur, &
 accepisse nomen quod est super omne nomen,
 & ab omnibus adorari, atque in Dei Patris
 gloriam Dominus nominari. Nam etsi in Pa-
 tris eminentia & inexplicabili maiestate con-
 stitutus esset; vbi primum tamen ad exinanitio-
 nem se demisit, serviliq. forma se induit, hu-
 miliatus prædicatur; sed ita, vt naturæ sibi vni-
 tæ, hoc est humanæ, paupertatem transcen-
 dens, ad proprias diuitias rursus ascenderet.
 Ad eum igitur modum secundum naturam hu-
 manam id accepisse dicitur, quod perpetuo con-
 stanterq. in se ipso possidet, nempe Deum &
 vniuersorum Dominum esse. Denique si Patri
 honorificum est Filium habere qui in omnes &
 omnia dominium obtineat; cui dubium esse po-
 test, quin illi etiam post serui formam acce-
 ptam, libertatem, supernaturalemq. potestatis &
 dominationis in omnes dignitatem integram
 asseruarit?

Gratias agentes Patri, qui dignos nos fecit in 20
 partem sortis sanctorum in lumine: qui eripuit *Coloss. 1.6.*
 nos de potestate tenebrarum, & transtulit in re-
 gnum Filij dilectionis suæ: in quo habemus re-
 demptionem, & remissionem peccatorum; qui est
 imago Dei inuisibilis, primogenitus omnis crea-
 turæ: quoniam in ipso condita sunt vniuersa in
 calis & in terra, visibilia & inuisibilia, siue Thro-
 ni, siue Dominationes, siue Principatus, siue Po-
 testates; omnia per ipsum, & in ipso creata sunt:
 & ipse est ante omnes, & omnia in ipso constant.
 Et ipse est caput corporis Ecclesiæ, qui est prin-
 cipium, primogenitus ex mortuis; vt sit ipse in
 omnibus primatum tenens: quia in ipso compla-
 cuit omnem plenitudinem inhabitare, & per eum
 omnia reconciliare in ipsum, pacificans per san-
 guinem crucis eius siue quæ in terris, siue quæ in
 calis sunt. Docetur hic, Dei Verbum, hoc est, Fi-
 lium naturaliter ex illo natum, inuisibilis Dei
 imaginem esse. Adhæc omnia visibilia & inuisi-
 bilia, siue in calis, siue in terris, per ipsum condi-
 ta esse: ipsum præterea omnia antecedere,
 (In principio enim erat Verbum) sæculorumq. *Ioan. 1.*
 conditorem esse: existentiam postremo nulla
 temporis mensura interclusam obtinere. Eius-
 modi autem bonis secundum propriam naturam
 cumulatam, primogenitum ex mortuis, & caput
 corporis Ecclesiæ à Deo Patre datum esse affir-
 mat. Iam quomodo qui Dei Patris Verbum
 est, semperq. fuit, per quem omnia constant, pri-
 mogenitus ex mortuis, dormientiumq. primitiæ
 appellatur, si corpus quod assumpsit, vere illius
 proprium non erat, quò nimirum illo mortem
 subeunte, & ipse quoque mortem subiijisse intelli-
 gatur?

αὐτοὶ τὸν ὁ μὴ τῆς καρδίας αὐτῆς ἀδολογῶν, καὶ τὸ ἴδιον πνεῦμα ἀγαλλῶν ἔχων; καὶ τὸν αὐτὸν τὸν μὴ τὸ λόγον ἡγήματα μὴ σφόδρα φιλοκρινῶν, ἀφορᾶν ὅτι μᾶλλον εἰς αὐτὴν τῶν πραγμάτων τὴν φύσιν, καὶ ἐξ αὐτῶν διὰ μᾶλλον ποδηγούμενος, ἐπ' αὐτῶν ἵναί τινα ἀληθῆς.

Περὶ τῆς ὑπακοῆς τοῦ Χριστοῦ.

A Γ' οὐκ ὡς δι' ἐνὸς ἀμαρτήματος εἰς πάντας ἀνθρώπους εἰς κατάκριμα, οὕτως ἐ δι' ἐνὸς δικαίωματος εἰς πάντας ἀνθρώπους εἰς δικαιώματα ζωῆς. ὡς περὶ τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ ἐνὸς ἀνθρώπου ἀμαρτωλοὶ καταδικάζονται εἰ πολλοὶ, οὕτως ἐ ἀδελφῆς ὑπακοῆς τοῦ ἐνὸς ἀνθρώπου δικαιοσύνη κατεστῆσεν οἱ πολλοί. τῆς ἀνθρώπου φύσεως ἀρετῆς καὶ δικαιοσύνης καταδικασμένης ἀδελφῶν τοῦ πρώτου πλάστου τοῦ ἀδελφῶν, ἵνα πάλιν ἀνασφῆλαι περὶ τὸ ἐν ἀρετῇ αὐτῶν, ἀντιπαραστήσῃ τῆς ὑπακοῆς πνεύματι τὴν ἐνδοξίαν. ἀλλ' ἤδη πῶς πολλοὶ καὶ λίαν ἐπικρατοῦν τῶν τῆς ἀνθρωπότητος μέτρων. καὶ ἰσχυρὸς γὰρ οὐδὲν ἀπὸ ἀμαρτιῶν. παροῦσαι δὲ ἀπὸ τῆς πλημμελείας, ἐπὶ οὐκ οὐκ ἀδελφείας κακουργημένης, καὶ ἐπὶ οὐκ οὐκ τῆς φανερῆς νοσήσας ἡμεῖς, ἀλλ' ἐπὶ οὐκ οὐκ τῆς ἀμαρτίας ὡς τὸν νόμον, πῶς αὐτὸν διδρασκόντες; καὶ τὸ φρόνημα τὸ σαρκὸς, πνευμάτων ἐχθρῶν, φησὶν, εἰς θεόν, ἐπὶ τῷ νόμῳ ἔσθ' οὐκ ὑποτάσσεται; ἔδ' ἐπὶ τῷ δυνάμει. ἀμνηστῶς τριζαροῦν ὁ θεὸς καὶ πατὴρ ἀνακρίψας ἡμεῖς πᾶν τοῦ ἐν Χριστῷ, καὶ ἐπὶ πολλῆς ἀγῶνς ἡμερότητος τῇ ἀνθρώπου πραγματωσόμενος φύσιν τὴν εἰς, ὅπερ λέγεται, ἐπὶ οὐκ οὐκ ἀνακαμίνδω, ἐξ ἀπὸς τῆς τῆς αὐτῆς, ἡρόμενος ἐπὶ οὐκ οὐκ, ἵνα τὸ ὅμοιον ἡμῖν ὥμα λαβῶν, ἐπὶ οὐκ οὐκ ποιησόμενος, ὡς ἀνθρώπος ὅτι τῆς ἀρετῆς, ὁ μὴ εἰδὼς ἀμάρτιαν. οὕτως πᾶν ἀπὸν κατήκτος γαρονὶς τῷ θεῷ καὶ πατρί, δικαιώσῃ τὴν ἀνθρώπου φύσιν ἐπὶ αὐτῷ, ἐπὶ τῷ ὅτι τῆς ἀνθρώπου δεισμῶν ἐξελήλυται, φῶντος ἀμαρτησίας ἐφανόμενος τῷ θεῷ καὶ πατρί. ἐπὶ ἐπὶ τῶν ἀπίστων, κληρονομοῦμεν ἡμεῖς τὸ πρῶτον ἡρώδης δικῆς, ἐπὶ οὐκ οὐκ τῇ φθέρᾳ ἀδελφῆς τοῦ ἀδελφοῦ τῆς ὅτι ὁ δὲ ἀπὸς δικαιοσύνης μὴ μετὰ λαχῶν, ἀνακαμίνδοντες εἰς ζωὴν, ἀδελφῆς εἰς ἀπὸν ὑπακοῆς. ὅταν οὐκ λέγῃ τὸ ἡμέμας τὸ ἱερὸν, δι' ὑπακοῆς ἐνὸς δεδικαιωσῶν πολλῶν, ὅτι ἀνθρώπων ἀπὸς εἰς τὸ καθ' ἡμᾶς εἰς ὑποταγήναι φάμεν, ἐπὶ οὐκ οὐκ ὅτι μᾶλλον τὸν μονογενῆ, καὶ ὑπακούον ὑπὲρ ἡμῶν γαρονὶς τῷ πατρί. καὶ ὅτι ἐπὶ οὐκ οὐκ ἀμαρτίας, ἔδ' ἐπὶ οὐκ οὐκ ὅτι τῷ νόμῳ αὐτῶν, καὶ ὅτι ὅτι ὅτι. λέγω γὰρ Χριστὸν ἀδελφὸν γαρονὶς τῷ πατρί, ὅτι ἐπὶ οὐκ οὐκ ἀληθείας θεοῦ, εἰς τὸ βεβαιώσας τὴν ἐπαγγελίαν τῶν πατέρων; καὶ ὅτι ὅτι ὅτι ἐπὶ οὐκ οὐκ δόξαση τὸν θεόν. Ἰδοὺ αὖτε εἰς τὴν ἐπαγγελίαν τὴν τῶν πατέρων δεδωρημένης ὁ θεὸς ἵνα ἵνα Παῦλος. περὶ οὐκ οὐκ ὅτι καὶ οἱ μακάριοι Προφῆται περὶ Χριστοῦ, ὅτι αὐτὸς εἰς τὴν ἐπὶ οὐκ οὐκ ἐπὶ οὐκ οὐκ.

οὐκ οὐκ

A Ecquis, quæso, erat, qui cum suo corde exercebatur, propriumque spiritum marentem habebat? Oportet itaque locutionum formulas non usque adeo anxie excutere; sed ipsas rerum naturas potius contemplari, earumque ductu ad ipsam veritatem contendere.

De Christi obedientia.

I GIVR sicut per unius delictum, in omnes homines in condemnationem, sic & per unius iustitiam, in omnes homines in iustificationem vitæ. Sicut enim per inobedientiam unius hominis, peccatores constituti sunt multi; ita & per unius obedientiam, iusti constituentur multi. Cum humana natura ob protoplasti inobedientiam, maledicto mortisq. sententiæ obstricta hæreret, oportuit ad inculpata illam obedientiam demonstrationem, quæ initio præstabatur, denuo illam reduci. Atqui istud humanæ naturæ facultates multis partibus excedebat. neque enim ullus a peccato immunis erat. Nam cum ea semel innoxam erroremque incidisset, intestinisque infirmitatibus victa prostrataque iaceret, & intra propriam carnem malitiæ sensum foueret, ac infranem tandem peccati legem intra sua viscera perpetuo gestaret, quomodo omnem omnino lapsum evaderet? Nam sapientia carnis (ut inquit ille) omnino inimicitia est in Deum; legi enim Dei non est subiecta; nec enim potest. Itaque Deus Pater mira quadam dexteritate omnia per Christum instauraturus, humanæque naturæ reditum, ac quasi regressum ad id quod aliquando fuerat, non absque magna quadam animi lenitate conciliaturus, misit Filium suum factum ex muliere; quod nimirum corpus nostro simile, sibique proprium factum assumens, tamquam homo in terris appareret omnis peccati ignarus; atque ita Deo Patri per omnia obsecutus, humanam naturam in semetipso iustificaret, mortisq. vinculis eximeret, innocentiae stola a Deo Patre coronandam. Etenim per absurdum fuerit, per inobedientiam prioris Adæ ad mortem & corruptionem præcipitantis, damnationis heredes constitutos nos esse; iustitiæ vero posterioris per consummatam illam obedientiam in vitam reducentis, exortes nos manere. Cum itaque divina Scriptura multos per unius obedientiam iustificatos asserit, non simplicem aliquem, nostræque condicionis hominem ad hoc assumptum cogitare debemus; sed ipsummet Vnigenitum hominem factum, qui obedientiam Patri pro omnibus præstitit. Is enim solus inter omnes repertus est, qui, attestante Scriptura, peccatum non fecit, neque dolus inuentus est in ore eius.

Dico enim, Christum IESUM ministrum fuisse circumcisionis propter veritatem Dei, ad confirmandas promissiones patrum. Gentes autem super misericordia honorare Deum. Promissiones patribus factas, ad Iudæos pertinere prædicat divinus Paulus. At Propheta Christum Gentium expectationem fore, iam dudum ante præ-

Cons. gen. rom. j.

V

dix-

23
Rom. 1. d.
18.

Rom. 8. 7

Galat. 4. 5.

1. Pet. 2. d.
22.

23
Rom. 1. d.
8.

Gen. 49. 6.
22.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΚΕΛΕΣΤΙΝΟΥ

πρὸς Κύριλλον.

EPISTOLA CAELESTINI

Papæ ad Cyrillum.

Τῷ ἀγαπητῷ ἀδελφῷ Κυρίλλῳ Κελεστίνῳ.

Caelestinus dilecto fratri Cyrillo.

Κιρ. **Τ**ῇ ἡμετέρᾳ εὐνοίᾳ καὶ διὰ τοῦ υἱοῦ ἡμῶν
Προσδωνίου τοῦ Διακόνου ἀποσταλέντι πε-
ρα τῆς σῆς ἀγιότητος χαράμμεθα, ἀπιδω-
κιν ὁρμήσας, ἔσπεκται δαξάμεθα τὸ ἥδον πρὸς
τὸ λυσιῶν. ἀποβλέποντες γὰρ καὶ ἐνοουῶντες, ἀπὲρ
οἶπεν ὁ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκκλησιαστικῶν διερα-
μένων προσομιλίας τρεῖς ἡμέρας, οὐ σμι-
κρῶ κατ' αὐτῶν τῶν ψυχῶν πταλῆται πᾶσι, διὰ
φόροις σκεῖψιν κέντροις βασιλοζόμεθα ἐνοου-
πτες, ὥστε βοηθεῖν εἰς τὸ ἐμμεῖναι τῇ πίστει. ὡς δὲ
τῶν ἡμετέρων ἀδελφῶν εἰς τὴν τῆς σῆς ἀδελ-
φότητος χαρὰν μετῴκησεν, ὡφθῇ ἡμῖν ὁ υἱὸς
ἐπιμοῦνται ἡμετέρας, δι' ἧς ἡ λοιμώδης νόσος ὑγι-
νῶ φαρμάκῳ ἀπαλαφθῇ. φημὶ δὲ τῶν τῆς καθε-
ρας πηγῆς ἐκροῖαν, τῶν δὲ τοῦ λόγου τῆς σῆς ἀγάπης
ἐκρέαν, δι' οὗ πᾶσι καὶ μελετήσῃ ἡ ἰλὺς τοῦ κα-
κῶς Διαχειρομένου ρήθους, καὶ πᾶσι ἀνοίγῃ ὁ τρό-
πος τῆς διουσίας πρὸς τῶν ἡμετέρων πίστιν ἐνοίας. ὡς
πρὸς αὐτοὺς ἐξομεν καὶ μεμφομεθα, οὕτω τῶν
ἐν ἀγιότητι, ὡς περ παροῦσαν ἐν τοῖς ἰδίῳις χαρ-
μασι, τῇ τοῦ κυρίου ἀγάπῃ ἐπιτακόμεθα, ἰδέ-
τες, ὅτι ἐν καὶ τὸ αὐτὸ πρὸς διασώζειν φρονούμεν.
καὶ ἰωμεθῶν οὐδὲν, τὸν περὶ ἡλικίας τῶν τοῦ κυρίου
ιερέα ὑπὲρ τοῦ πᾶσι ἐρωτες πτωχῶν ἀγαμέ-
χιδων ἀρετῇ ὡς τῇ ἀπόφῃ τῶν ἐναντίων πόλιν
ἀνδραγαθῶν διώκων, καὶ πῶς οὐκ ἐμπειρο-
μένους τριαύτως ὑπομνήσῃ βεβαίου. ὡς περ
τῶν ἐκείνων ἡμῖν πικρὰ, οὕτω πᾶσι ἐπὶ ἡδία.
ὡς περ ἐκείνων ἰλυώδη, οὕτω πᾶσι καθερά. καὶ χαί-
ρομεν τῶν τῶν ἐκείνων ὁρῶντες τῇ σῇ ἀλαβία ἐχρή-
ζομεν, ὡς ἡδὴ σε νενικηκέναι καὶ ὑποδύμεθα τῶν
σὸν περὶ ἡμετέρων, ἡγομένων αὐτῶν καὶ αὐτῶν ἐκείνων
τὸν ὁρῶντες δόγματες. ἀληθῶς πρὸς τὸν ἀρετῶν
ἡ ἀγαλλία καὶ μαρτυρία ἡ λόγους ὁ ποιμὴν ὁ ἀγα-
θὸς τῶν ψυχῶν αὐτῶν τῇσιν ὑπὲρ τῶν ἰδίων περβά-
των. ἀλλ' ὡς περ σὺ ποιμὴν ἀγαθὸς, ὅπως ἐκείνος ὡς
ὡς κακὸς μισθῶν κατηγορήσῃ ἀξίος ὅς ἐστις διὰ τὴν
ἀλαβία, ὡς τὰ ἰανθῶ καὶ λιπὼν περβάτα. ἀλλ'
ὅτι ἡμεῖς αὐτῶν ἀγαπᾶμεν αὐτοὺς. Προσδύμεθα δὲ
ἵνα ἔσῃ ἡμεῖς ἐμμεῖναι, ἀγαπᾶν ἀδελφεῖ, εἰ μὴ ἰω-
ρῶμεν σε τὰ αὐτῶν φρονούμεν πᾶσι, ἀπὲρ φρονούμεν
καὶ ἡμῖς, καὶ ἐν τῇ βεβαίᾳ τῇ πίστει ἐδοκιμάζομεν
σε ἐκείνων ἰσχυρότερον. ἀπιδόθη γὰρ ἡμῖν καὶ τῇ
πᾶσι διὰ τὴν ἡμῶν Προσδωνίου ὁ Διακόνος, ὅς
πρὸς πᾶσι τοῦ πρᾶγματος ἡ σῆς ἀγιότητος χαράφῃ-
κε. πᾶσι τὰ δίκτυα τῆς δολίας προσομιλίας ἐ-
γύμνωσας καὶ οὕτω τῶν πίστιν ὠχρῶσας, ὡς μὴ
διώκων τῶν καρδίας τῶν τῷ Χριστῷ καὶ ἡμῖν ἡ-
μῶν πιστῶντες εἰς ἔπρον ἰλκυσθῶν μέρος. μέ-
γας

LITTERAE, quas sanctitas tua per filium X V.
nostrum Possidonium ad nostram mæsti-
tiam misit, multa nos lætitia affecerunt;
etsi interim gaudium, quod in illis offe-
rebatur, vicissitudine quadam cum dolore com-
mutauerimus. Etenim dicta illius intuentes, an-
xiaq. cogitatione pertractantes, qui prauis suis
sermonibus Constantinopolitanam ecclesiam
turbare nititur, non mediocriter animo sauciati,
diuersis cogitationum stimulis agitamur; assidue
id vnum mente versantes, quo pacto fideles, vt in
suscepta semel Fide constanter retinenda perseue-
rent, adiuuare possimus: contra vero, cū ad ea co-
gitationem nostram conuertimus, quæ dilectio
tua scribit; præsens remedium, quo pestifer ille
morbus velut salutari quodam antidoto depelli
posse videatur, sese offert: loquor autem de puri
fontis scaturigine, quæ magna vbertate ex dile-
ctionis tuæ doctrina promanat; per quam quoque
omnis illa fæx male currentis riuuli aufertur, om-
nesq. ad certam veramq. fidem instituuntur. Vt
illum igitur notamus & incusamus; ita tuam san-
ctitatem veluti in proprijs litteris præsentem in
Domino amplectimur: quandoquidem vnum
idemq. nos de Christo Domino nostro sentimus.
Neque mirum sane, prouidentissimum Christi
sacerdotem, Fidei amore ac studio incensum, tan-
ta virtute decertare; tum vt absurdæ aduersario-
rum temeritati obuiam eat, tum maxime vt cu-
ræ suæ concreditos eiusmodi admonitionibus
confirmare queat. Vt illa ergo nobis sunt pera-
cerba; ita hæc apprime dulcia. Rursum vt illa
sunt lutulenta & immunda; ita hæc limpida & sin-
cera. Equidem vehementer gaudeo, tantum vi-
gilantiæ studium reuerentiæ tuæ adesse cernens,
vt præclara maiorum exempla iam superasse vi-
deare. nam & ipsi quoque acerrimi semper pu-
rioris dogmatis vindices extiterunt. Vere & a-
pte Euangelicum illud in te quadrare deprehen-
ditur: Bonus pastor ponit animam suam pro ou-
ibus suis. Verum enimvero vt tu bonus es pa-
stor, ita ille nec mercenarij etiam mali dignus est
nomine; quippe qui non ob id accusatur, quod
proprijs oues deseruerit [malorum mercenariorum
instar,] sed quod ipsemet eas dissipare ac lacerare
[vt fœnus lupus] deprehendatur.

Quin & nos quoque, dilecte frater, nonnulla
addituri eramus, nisi eadem omnia, quæ nos sen-
timus ac tenemus, te itidē sentire ac tenere per-
spiceremus, & in Fide tuenda fortissimū te pro-
pugnatores esse exploratum haberemus. Nam
quæcumque sanctitas tua de hoc negotio per-
scripsit, ea omnia Possidonius diaconus ordine
nobis exposuit. Omnes sermonum illius technas
retexisti, Fidemq. ad eum modum corroborasti,
vt corda in Christum Deum nostrum credentia
in alteram partem abduci non facile queant. Ma-
gnus

καὶ τὸ ἴδιον ἤρξατο μαθῆναι πρὸς αὐτὸν, αἱ πρῶται ἡγορή-
σαι· ἀλλὰ τὸ σὺν τῷ μαθῆναι, ἢ τὸ ἀλλοιῶν, καθο-
λικῇ καὶ ὁμοθυμαδὸν ἐπισκοπῇ διεκρίθη· ὅτι
ἡμεσομένως λέγομεν· ἵνα τὸν θεὸν σεαυτὸν, ὁ
βοηθεῖν ἀλλοιῶν σκεπτόμενος, ἢ πεισθῇ τῆς νόστου τῆς
αἰσ, ὅτι οὐκ ἔστιν, οὐκ ὁμοθυμαδὸν δοθῆναι ἀνακω-
χῇ· τὸ ἰσχυρὸς τῆς ἀλεξανδρινῆς ἐκκλησίας τὴν
πίστιν ἐχρήκαμεν, καὶ ἐχομεν δεδοκιμασμένῳ· καὶ σὺ
οὐκ αὐτὸν ὑπομνήσας, τὰ αὐτὰ ἡμῖν πάλιν φρόνησον,
εἰ μεθ' ἡμῶν θέλεις εἶναι, ὡς ἀδελφεῖ. εἰ δὲ δοτῇ ἄρα
οἱ πάντες, πάντων κατὰ γένος, ὡς ἀχρὶ τοῦ παρόντος
ἐφρόνησας, ὡς τῶν πατέρων, ὡς θέλομεν, κήρυττε, ὡς περ
τὸν κηρύττοντα καθολικῶς· ἡμεῖς γὰρ τὸ πρῶτον, καὶ
τὸν ἰσχυρὸν ἀντιχόμενα διορθώσονται· ἀλλ' ὡς περ
ἐφρονησόμεν αὐτὸν, τὸ πρῶτον μετὰ δόξαν· οὕτως
εἰ διακρίσιντο τῇ ὑμῶν ὑπομνήσει, ἀνάγκη ἡμῶς
βεβαιώσασθαι κατ' αὐτὸν τὴν τῆς καθολικῆς δόξης φα-
σιν. τὸ πρῶτον εἶσαι μὲν τὸ κατὰ γένος αἰσ τοῦ Φαύλου
διδάγματα, μετὰ μαρτύριον τῆς συνειδήσεως·
ἀνακληθῶσι πάντες εἰς τὴν ἐκκλησίαν, οὗς δὴ λὸν
εἰσιν ἀποκαλεῖσθαι διὰ τὸν Χριστόν, ὅς ἐστι πάντες κα-
θολικῶς· οὗς εἰ μὴ ᾔρηται ὁ λέγομεν, ἐκβλητός, ὅς
ἐξέβαλεν, εἰ καὶ τὰ μάλιστα ἐν τῇ ἡμετέρᾳ κοινω-
νίᾳ εἰσιν, οὗς ὡφείλεις πεισθῆναι· καὶ πρὸς τὸν κληρὸν
εἰς τῆς ἐκκλησίας τῆς κατὰ Κωνσταντινούπολιν, καὶ
πάντας τοὺς ἐπισκοπομένους τὸ τοῦ Χριστοῦ ὄνομα,
οἵα ἀπῆλθεν ἡ ἀνάγκη, ἀπετείλαμεν γραμματεῖ
ἵνα εἰ ἐν τῇ τῆς διαγραμμένης διαλέξεως ἐξαρμονίᾳ
διαπείσῃς καὶ μὴ πάντας ἀπὸ τοῦ ἀδελφοῦ Κύριλλου
μεθ' ἡμῶν κηρύττει, κηρύττης, μάθωσι σὺ δὲ το-
κεχωρίσθαι τὸ ἡμετέρου συνεδρίου, μεθ' ὧν σὺ οὐ
διώκεις κοινωνία εἶναι· εἰσόμενοι καὶ πρὸς, καὶ λοι-
ποὶ ὅντες τῷ ὑποδείγματι ἀσφαλῆς, ὅπερ τῆς ψυ-
χῆς ἑαυτῶν περινοήσασθαι οφείλουσι, καθήψηνται,
καὶ πεπεμμένῳ κέλῳ. Φανερώς πίνω ἰδίῳ, τῷ τῶν
ἡμῶν εἶναι τὴν δόξαν· ὡς, εἰ μὴ πρὸς τὸν Χρι-
στοῦ τὸν θεὸν ἡμῶν πάντας κηρύττης, ὡς περ καὶ ἡ Ρω-
μῶν, καὶ ἡ ἀλεξανδρινῶν, καὶ πάντες ἡ καθολικῇ
ἐκκλησίᾳ κατήχη, ὡς καὶ ἡ ἀγία ἡ κατὰ τὴν μεγα-
λὴν Κωνσταντινούπολιν ἐκκλησία, ὡς σὺ, καὶ ἄλλοι
κατήχη· καὶ πάντων τῶν ἀπίστον καμνότης, ἢ τις
ὁμοθυμαδὸν χωρίζον, ὡς περ συνάπτη ἡ ἀγία γραφή,
ἐν τῇ δικαίᾳ ἡμέρᾳ, ἀριθμημένης δὲ τῆς ἡμέ-
ρας πρώτης τῆς ὑπομνήσεως, φανερὰ καὶ ἐν γραφῇ
ὁμολογία ἀπῆλθεν, δὲ πᾶσι κοινωνίας καθολι-
κῆς ἐκκλησίας ἐκβεβληται· ὅτι περ τῶν πρὸς σὺ
τῆς ἡμετέρας κέλους, διὰ τὸ μνημονεύοντες
ἡμῶν Προσδωνίου τοῦ Διακόνου μὲν πάντων τῶν χριστιανῶν, πρὸς τὸν ἄλλον καὶ συνεπίσκοπόν μου τῆς
μνημονεύσεως ἀλεξανδρινῆς ἱερέα, τὸν πρὸς τούτῳ αὐτὸν ἐπιλέξαντα ἀπετείλαμεν· ἵνα
τοποθετῶν ἡμῖν τὸ πρῶτον πρᾶγμα, ὡς τὸ πρὸς ἡμῶν ὁρισμένον, σὺ τε καὶ πάντες τῶν ἀδελφῶν φανερωθῆναι·
ἐπὶ δὲ πάντες εἰδέναι οφείλουσι τὸ πρᾶγμα, ὅτι καὶ ἡ πρὸς κοινὸν πρᾶγμα ἢ σκέψις.

re de his incipis, si qua ante nescivisti. Causam
tuam magis modo, quam aliorum, catholica &
festina deliberatione curato; quia convenienter
dicimus: Medice, cura teipsum, qui alijs deside-
ras subuenire. Aegritudinis tuæ qualitas non
recipit, aut præstari permittit inducias. Ale-
xandrinæ ecclesiæ sacerdotis fidem & probavi-
mus & probamus: & tu admonitus per eum, rur-
sus eadem senti nobiscum, si vis esse nobiscum,
o frater. Si tibi sensus datur, damnatis om-
nibus quæ hucusque sensisti, statim hæc volumus
prædices, quæ ipsum videas prædicare. Nos con-
tra fas, etiā sacerdotes volumus esse correctos;
quibus sicut præmissa correctione consulimus,
ita in hos necesse est damnationis sententiam, si
abutuntur nostra salubri admonitione, firmemus.
Hoc tamen erit post damnationem pravi dog-
matis plenum correctionis indicium, si reuocen-
tur omnes ad Ecclesiam, qui propter Christum,
caput eius videntur exclusi. Quod nisi fiat quod
dicimus, eiciendus qui eiecit: quamvis in nostra
communione sunt isti, in quos talis cognoscitur
extitisse. Ad Clerum quoque ecclesiæ Constan-
tinopolitanæ, vel omnes qui censentur nomine
Christiano, qualia necessitas postulauit, scripta
direximus: ut si in peruersæ disputationis obsti-
natione persistis, neque hæc, quæ frater Cyrillus
prædicat, nobiscum prædicaueris, a nostro colle-
gio, cum quibus tibi non potest esse communio,
te intelligant separatam; scituri, exemplo iam
cauti, qualiter animæ suæ decocto & maturo iu-
dicio debeant providere.

Aperte igitur hanc nostram scias esse senten-
tiam, ut nisi de Christo Deo nostro ea prædi-
ces, quæ Romana, & Alexandrina, & vniuersa-
lis Ecclesia catholica tenet, sicut & sancta Con-
stantinopolitanæ magnæ vrbis ecclesia ad te vs-
que optime tenuit, & hanc perfidam novitatem,
quæ hoc quod venerabilis Scriptura coniungit,
nititur separare, intra decimum diem a primo
innotescens tibi huius conuentionis die nume-
randum, aperta & scripta confessione damnaue-
ris, ab vniuersalis te Ecclesiæ catholicæ commu-
nionem deiecit. Quam formā ad te nostri iudicii,
per memoratum filium meum Possidonium dia-
conum cum omnibus chartis ad sanctum confa-
cerdotem meum memoratæ Alexandrinæ vrbis
Antistitem, qui ad nos super hoc ipso plenius re-
tulit, destinauimus, ut agat vice nostra; quatenus
statutum nostrum & tibi, & vniuersis fratribus
innotescat: quia omnes debent nosse quod agi-
tur, quoties omnium causa tractatur. Deus te
custodiat incolumem, frater carissime. Data,
tertio Idus Augusti, Theodosio xiiij. & Valenti-
niano iiij. Augg. Coss.

Αὕτη ἡ ἐπιστολὴ ἀνεγνώσθη ἐν τῇ συνόδῳ, τῇ ἐν Εὐφύσῳ, μὲν πᾶσι
ἐπιτιμῶσι, καὶ κατὰ τῆς ἐπιστολῆς Νεστορίου· ἢ περ καὶ ἀνελήφθη ἐν
τοῖς ὑπομνήματι.

Hæc epistola in Synodo Ephesina lecta est post deposi-
tiones contra epistolam Nestorij factas: quæ & rela-
ta est in Commentariis.

ρεν πρὸς τῆς ἰδίας νομῆς. ὅθεν, ὁ σὺν ἀμφιβάλλομεν
 ἐπὶ ποιῆται, τὴν ἀπειβῆ. Διαλεξὶν ἀποφασίζοντες ὁφείλει
 ἡ πίστις ὑμῶν· ἵνα παρ' ὑμῶν ἐν χειρὶ ἰσχυροῦσι
 φανεραὶ ἡ διαφορά τῆς φησὶ καὶ δηλητηρία, ἐπὶ
 μέντοι τούτοις, ἀπὸ τοῦ λόγου τῶν προτέρων πιμ-
 νων διδάσκοντες μεμαθήκατε· εἰδότες, ὅτι ἄλλα πρὸ
 παρόντος ἐχέκατε ἱερέας, ἐν τῇ διδασκαλίᾳ καὶ
 ἀγιότητι προύχοντες, οἱ τινες οὐδέ ποτε χωρίζομε-
 ναι τῶν πετρικῶν ἐκδοθέντων, τὴν ἐκκλησίαν τοῦ
 κυρίου μὲν μαρίνης ἐκκυβέρνησεως ἡγουρίας· ἵνα γὰρ δὸς
 τῶν ἱεραρῶν ἀρχόμεθα, πῶς οὐκ ἐνέβαλε τῆς ψυ-
 χῆς ὑμῶν ἡ παιδεία τοῦ τῆς ἀγίας μνήμης ὁπ-
 σόπου Ἰωάννη, οὗ ὁ λόγος εἰς πάντα τὸν κόσμον ἐξε-
 χύθη, εἰς ἐκδομὴν τὴν καθολικὴν πίστιν; ὅς οὐδ' αὖτε
 ἐξ' διδασκαλίᾳ ἀπῆν· ὅπου γὰρ διήκοντι ἀνεγνώσθη,
 ἐκέρυξε· τὴν δὲ ἐκείνην ὁπμιελὴ σάβηον ἐπὶ τῆς
 διαβεβημένη διεδέξατο· ἐκκυβέρνησε γὰρ ὁ τῆς ἀ-
 γίας μνήμης ὁπίσκοπος Ἀττικὸς τὸν χριστιανὸν λαόν,
 τῷ πρὸ προσηγορευμένῳ ὑποδείγματι, καὶ εἰδὼς τις
 ἱεροσύνης τῶν αἰρετικῶν ματίας· ἐχέκαμεν ὁ τού-
 τῳ δὲ παρρησιάζοντι τῆς ἀγίας μνήμης Σισίνιον,
 εἰδότες, ὅση δόξα αὐτῷ ἱμῶν, εἰ φυλάσσειν ὁ λόγος
 καὶ ἀβλαβῆ, τὰ ἄλλα αὐτῷ διαμείνασθαι τῆς
 καθολικῆς πίστεως κόσμια· ἐνοήσαμεν, ὅπως ἐκεί-
 νῳ σὺν ἑλπίσιν καὶ ἀποστόλῃς πείσεσθαι, καὶ σωθεῖς
 ἐρπύδι· ἐκλαύσαμεν, ἀγαπήναι ἀδελφοί, ὡς περ
 προσφώντες τὰ μέλλοντα, τὸ ἱσχυρὸς ἡμᾶς τῆς ἐκείνης
 βοηθείας ἀπεστρέψατο· ἐν γὰρ τούτῳ ἀγνοῶ, πῶς ἐλ-
 πίδα εὐρήσμεν, ὅς πρὸς τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἄλλως δια-
 λαμβανῆ, ἢ αὐτὸς πρὸς ἑαυτοῦ, ἢ οἱ ἀποστόλοι πρὸς αὐ-
 τοῦ ἐκδοθέντος· οὐ μόνον τὸς σωτηριζομένους
 οὐ σωθεῖσθαι, ἀλλὰ καὶ πωτρίβει τὸς σωθεῖσθαι μέ-
 νους· ἢ μόνον τὸς καταβεβλημένους σὺν ἡμῶν, ἀλ-
 λα καὶ τὸς ἱσταμένους κατὰ βάλλειν ὁπμιελῆ· ἢ μόν-
 ον τὸς διασωρμένους ἢ σωθῆναι, ἀλλὰ καὶ τὸς σπ-
 νηζομένους διαμερίζει, εἰ καὶ μάστιγι οὐτε σωτρί-
 βωται διώκται διανοῖα ἀφιερωμένη θεῷ, οὐτε κα-
 τὰ βληθῆναι ἱσταμένους ἐκείνη διώκει, οὐτε τὸ ἱερὸν
 πλῆθος διαμερίζεται· φανερὸς οὖν τῇ ἀγάπῃ ὑ-
 μῶν, ὅπερ χωρὶς δακρύων ἢ δυνάμεθα εἰπεῖν, ἀπαγ-
 γέλλομεν· ἐκίνησεν ὁ διαλεξιμὸς ὑμῶν μάχην
 πρὸς τὴν ἀλήθειαν, τῇ ἀρχαίᾳ πίστι χεῖρας ἐπὶ νεγ-
 κει· πολέμῳ πρὸς τοὺς ἀποστόλους, τοὺς προφήτας
 ἐκβάλλει, αὐτῶν τοῦ κυρίου ἡμῶν πρὸς ἑαυτοῦ λέγον-
 τες τοῖς ῥήμασιν σὺν ἀποστόλῃ· πῶς θρησκείας, ἢ
 πῶς νόμοις ἑαυτὸν ὁπίσκοπον λέγει, ἀποχρηστέ-
 νος τῇ καμῇ καὶ τῇ πελαγᾷ διαθήκῃ; καὶ γὰρ τὸ νο-
 τὸν τοῦ ὁμήματος ἐκβάλλει, καὶ ἢ δεχεται τὴν μετὰ ὑμῶν ἀσφαφῆσιν ἀλήθειαν· καὶ ἀπὸ τῆς, ἀλλως
 πρὸς τοῦ κυρίου τοῦ κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν διαλαμβανῆ, ἢ ἀνεχεται τὸ τῆς πίστεως τῆς ἡμετέρας ἀγίας-
 μος, ἢ μὲν σβασμοῦ ἡκολούθησεν πᾶς καθολικὸς διαλεξιμὸς· ἢ δὲ καλῶς τῇ θρησκείᾳ ἐκ-
 δοθέντες, ἀλλως πρὸς τὸν κυρίου ἐφρόνησιν, ἢ αὐτὸς πρὸς ἑαυτοῦ φρονεῖν ἡγήλησιν· ἐκίνησεν πᾶς ἱεροσύλον
 ζήτησιν ὁ Σαμοσατικός Παῦλος, ὅτι τῆς ἀγίας καὶ τὴν ἀνυπόστατον ἐκκλησίαν πείσεται· ἀλλὰ τὸν δὸς
 πρὸς τὸν, ἐν ᾧ μαρῶς περὶ καθίστατο, καθήρηκεν ἐνωθῆσαι τὴν καθολικὴν ἱερίαν ἀπόφασιν· αἰὶν γὰρ ἐκ-
 πίπῃς ὁφείλουσι κατελθεῖν οἱ τριῶν· οἱ ἵνες τὴν ψυχὴν τοῦ χριστιανικοῦ λαοῦ διαβλάπτουσιν, καὶ πρὸς
 αὐτοῖς τὴν

re. Unde sicut vos facere non ambigimus, im-
 piam disputationem debet fides vestra respue-
 re: ut apud vos vigilantes in Christo, inter cibū
 & venenum sit certa discretio, & permaneat in
 his, quæ sermone superiorum pastorum docente
 didicistis; scientes fuisse vobis hæcenus sacer-
 dotes doctrina & sanctitate pollescentes, qui num-
 quam à paternis traditionibus deviantes, Eccle-
 siam Domini summa quiete rexerunt. Nam ut
 à recentioribus inchoemus, quid non animis ve-
 stris eruditio sanctæ memoriæ Episcopi Ioannis
 infudit, cuius sermo adstruēs catholicam Fidem,
 toto orbe diffusus est? Qui nusquam per doctri-
 nam suam defuit: quia ubicumque lectus est, præ-
 dicavit. Illius diligenti prudentiæ constantia ce-
 lebrata successit. Rexit enim sanctæ memoriæ
 Episcopus Atticus Christianum populum deces-
 soris exemplo, & sacrilegos persecutus est hære-
 ticorum furores. Habuimus, hoc decedente, col-
 legam beatæ memoriæ Sisinium, scientem quid
 possit gloriæ remanere, si integra & intemerata,
 quæ ad se usque pervenerant, catholicæ Fidei or-
 namenta servaret. Intelleximus ei nec columbæ
 simplicitatē, nec prudentiam defuisse serpentis.
 Fleuimus, fratres carissimi, velut præcij futuro-
 rum, cito nos eius præsidio destitutos. In hoc
 enim qui de Deo nostro aliter disputat, quàm ip-
 se de se, aut de ipso Apostoli tradiderunt, quid
 spei inueniemus ignoro. Qui non solum attritos
 non alligat, sed & conterit alligatos: non solū eli-
 sos nō elevat, sed etiam stantes conatur allidere:
 non solum dispersa non colligit, sed & collecta
 dispergit: quamvis nec conteri possit Domino
 mens dicata, nec elidi qui stat virtute cælesti, sic
 nec sancta turba dispergi. Aperte ergo dilectio-
 ni vestræ, quod sine lacrymis non possumus dice-
 re, nuntiamus. Mouit disputator vester prælium
 veritati, antiquæ Fidei intulit manus: impugnât
 Apostolos, Prophetas respuit, ipsius Domini Dei
 nostri de se dicentis verba non sequitur. Cuius
 religionis, & quibus legibus seipsum Episcopum
 dicit, abusus veteri & nouo Testamento? Nam
 intellectum figuræ respuit, & inter nos versatam
 nō recipit veritatē. Aliter denique de Christi Dei
 nostri iacet arcano, quàm Fidei nostræ patitur
 sacramentum, quod reuerenter secutus est omnis
 catholicus disputator. Nemo enim bene religio-
 ni deditus aliud de Christo sentit, quàm de se vo-
 luit ipse sentiri. Mouit aliquando hanc sacrile-
 gam quæstionem Samosatensis Paulus, cum san-
 ctæ apud Antiochiam præesset ecclesiæ: sed eum
 de throno, cui feraliter præsidebat, sacerdotū ca-
 tholicorum sententia vnita deiecit. Semper enim
 abscindendi sunt huiusmodi, qui conturbantes
 animum populi Christiani, & pro arbitrio suo

Math. 10
 1. 10.

Psal. 140.
 1. 3.
 Psal. 144.
 1. 4.

Euan-

tra Paulum prope in omnibus sentiens, qui Evangelij Domini, quod ante fuerat persecutus, factus est postea prädicator. Desertus est impius disputator à sancto Spiritu, postquam in ipsum Spiritum sensit aduersa. Merito si persistit, audiet à nobis Samuelis verba, quæ Sauli tunc ab ipso dicta sunt sacerdote: Spernet te Dominus, ne regnes super Israel. Si hoc ille meruit, quia solum in agendis rebus Dei præcepta contempsit, quæ huic pœna debetur, qui se in ipsum Dominum maiestatis crexit? Curare nunc vestrū est quodcumque vulnus infixit, & his præbere medicinā, qui eius sermonibus sauciati sunt. Firmis in hunc state vestigijs, quæ, sicut eius sermo demonstrat, iam cecidisse videmus: & quidquid intulit, ferte patienter. Indixit iniurias, indixit exilia: ille in suis hæc passus est, quem suscepisse pro nobis hominem diffitetur. Vnde nullus desinat, quidquid in aliquos vestrum facere molitus est. Patientiæ vobis atque constantiæ forma Stephanus, primus Christi testis, existat. Plebs in hunc prædicantem striduit perfidorum, nec tamen idoneus Christi comes tacuit quod videbat. Exclamauit inter fures, inter religionis inimicos, videre se apertos cælos, & Filium hominis, propter quem talia pateretur, stantem ad dexteram Dei. Longum est ire per singulos, qui vitam vel morte vel confessione sibi mercati sunt. Habetis vos, quicumque ecclesia estis eieciti, pœne nostrorum temporum beatæ recordationis Athanasij Alexandrinæ ecclesiæ prudentissimi sacerdotis exemplum. Cui non consolationi sit illius tolerantia? cui non sit exemplo eius fortitudo, vel constantia? cui non spem faciat eius expectata reuersio? Eijcitur Ario persequente, sed reuocatur Domino prosequente. Passus est carcerem, passus angustias. nec mirum, si vir Apostolicus ea passus est, quibus se Apostolus gloriatur exercitatum. In his tamen omnibus secutus est illum, qui sibi in tribulationibus se placere testatur. Fugatus illinc, & in nostris partibus roboratus est. Denique hic ei redintegratus est status, & in hac sede quietem communionis inuenit, à qua semper catholicis subuenitur. Nec tamen sensit in tribulationibus lassitudinem, qui factus est in persecutione confessor. Vnde Christianorum nullus illatum sibi temporale deflere debet exilium; quia eorum nemo exul est Deo. Timeamus, ne è regione viuorū, hoc est ab illa, quā nostram patriā esse volumus, exilemus. Illud enim nostrū est, illud perpetuum, illud eternū nostrum enim non est vnde transitur, sed illa vere nostra sunt, quæ spes certissima pollicetur: Sunt autem, dicente Apostolo, quæ oculus non vidit, nec auris audiuit, nec in cor hominis ascendit, hæc præparauit Deus diligentibus se. Ne tamen ad tempus eius videatur valere sententia, qui in se iam diuinam sententiam prouocarat,

Φοβηθῶμεν, μὴ ἀπὸ τῆ χώρας τῶ ζώντων, ἵνα πῶς ἀπ' ἐκείνης, ὡς ἡμετέραν θέλομεν εἶναι πεπεριδῶμεν. ἐκείνο ἐστὶν ἡμέτερον, ἐκείνο διδωκεῖς, ἐκείνο αἰώνιον. ἔκ ἐστι γὰρ ἐκείνο ἡμέτερον, δι' ἣ μόνη παράδοσις. ἀλλὰ πῶς αἰσθάνομαι ἡμέτερον, ἀπὸ ἀσφαλείας ἐλπίς ἐκπαράλλεται. ἐστὶ γὰρ λέγοντες ἀκούσας ὅτι ἀποσταλέντες ἀφ' ὧν ἡμεῖς οὐδὲν ἀκούσας, οὐδὲν εἰς καρδίαν ἀνθρώπου ἀνέλθει, ταῦτα ἡτίμασεν ὁ θεὸς τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν. ἵνα γὰρ μὴδὲ προσωκαίρος δοκῇ τούτου ἰσχύειν ἡ ἀποφασίς, ὅτι ἡδη καθ' ἑαυτοὺς τὴν θείαν ἀποφασίν ἀποσταλέντες.

A ἐν ἅπασιν καὶ Παύλου φρονῶν, ὅς τοις ἀναγγελίου τοῦ κυρίου, οὗ διώκτης ὡς πρῶτον, ὑστερον ἐγένετο κήρυξ. κατελήθη ὁ ἀσπίς διὰ τὴν ἀσφάλειαν τῶν ἡμετέρων. οὐκ ἐστὶ γὰρ ἐκείνο ἡμέτερον, δι' ἣ μόνη παράδοσις. ἀλλὰ πῶς αἰσθάνομαι ἡμέτερον, ἀπὸ ἀσφαλείας ἐλπίς ἐκπαράλλεται. ἐστὶ γὰρ λέγοντες ἀκούσας ὅτι ἀποσταλέντες ἀφ' ὧν ἡμεῖς οὐδὲν ἀκούσας, οὐδὲν εἰς καρδίαν ἀνθρώπου ἀνέλθει, ταῦτα ἡτίμασεν ὁ θεὸς τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν. ἵνα γὰρ μὴδὲ προσωκαίρος δοκῇ τούτου ἰσχύειν ἡ ἀποφασίς, ὅτι ἡδη καθ' ἑαυτοὺς τὴν θείαν ἀποφασίν ἀποσταλέντες.

B οὐκ ἐστὶν ἡμέτερον, ἐκείνο διδωκεῖς, ἐκείνο αἰώνιον. ἔκ ἐστι γὰρ ἐκείνο ἡμέτερον, δι' ἣ μόνη παράδοσις. ἀλλὰ πῶς αἰσθάνομαι ἡμέτερον, ἀπὸ ἀσφαλείας ἐλπίς ἐκπαράλλεται. ἐστὶ γὰρ λέγοντες ἀκούσας ὅτι ἀποσταλέντες ἀφ' ὧν ἡμεῖς οὐδὲν ἀκούσας, οὐδὲν εἰς καρδίαν ἀνθρώπου ἀνέλθει, ταῦτα ἡτίμασεν ὁ θεὸς τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν. ἵνα γὰρ μὴδὲ προσωκαίρος δοκῇ τούτου ἰσχύειν ἡ ἀποφασίς, ὅτι ἡδη καθ' ἑαυτοὺς τὴν θείαν ἀποφασίν ἀποσταλέντες.

C οὐκ ἐστὶν ἡμέτερον, ἐκείνο διδωκεῖς, ἐκείνο αἰώνιον. ἔκ ἐστι γὰρ ἐκείνο ἡμέτερον, δι' ἣ μόνη παράδοσις. ἀλλὰ πῶς αἰσθάνομαι ἡμέτερον, ἀπὸ ἀσφαλείας ἐλπίς ἐκπαράλλεται. ἐστὶ γὰρ λέγοντες ἀκούσας ὅτι ἀποσταλέντες ἀφ' ὧν ἡμεῖς οὐδὲν ἀκούσας, οὐδὲν εἰς καρδίαν ἀνθρώπου ἀνέλθει, ταῦτα ἡτίμασεν ὁ θεὸς τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν. ἵνα γὰρ μὴδὲ προσωκαίρος δοκῇ τούτου ἰσχύειν ἡ ἀποφασίς, ὅτι ἡδη καθ' ἑαυτοὺς τὴν θείαν ἀποφασίν ἀποσταλέντες.

D οὐκ ἐστὶν ἡμέτερον, ἐκείνο διδωκεῖς, ἐκείνο αἰώνιον. ἔκ ἐστι γὰρ ἐκείνο ἡμέτερον, δι' ἣ μόνη παράδοσις. ἀλλὰ πῶς αἰσθάνομαι ἡμέτερον, ἀπὸ ἀσφαλείας ἐλπίς ἐκπαράλλεται. ἐστὶ γὰρ λέγοντες ἀκούσας ὅτι ἀποσταλέντες ἀφ' ὧν ἡμεῖς οὐδὲν ἀκούσας, οὐδὲν εἰς καρδίαν ἀνθρώπου ἀνέλθει, ταῦτα ἡτίμασεν ὁ θεὸς τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν. ἵνα γὰρ μὴδὲ προσωκαίρος δοκῇ τούτου ἰσχύειν ἡ ἀποφασίς, ὅτι ἡδη καθ' ἑαυτοὺς τὴν θείαν ἀποφασίν ἀποσταλέντες.

E οὐκ ἐστὶν ἡμέτερον, ἐκείνο διδωκεῖς, ἐκείνο αἰώνιον. ἔκ ἐστι γὰρ ἐκείνο ἡμέτερον, δι' ἣ μόνη παράδοσις. ἀλλὰ πῶς αἰσθάνομαι ἡμέτερον, ἀπὸ ἀσφαλείας ἐλπίς ἐκπαράλλεται. ἐστὶ γὰρ λέγοντες ἀκούσας ὅτι ἀποσταλέντες ἀφ' ὧν ἡμεῖς οὐδὲν ἀκούσας, οὐδὲν εἰς καρδίαν ἀνθρώπου ἀνέλθει, ταῦτα ἡτίμασεν ὁ θεὸς τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν. ἵνα γὰρ μὴδὲ προσωκαίρος δοκῇ τούτου ἰσχύειν ἡ ἀποφασίς, ὅτι ἡδη καθ' ἑαυτοὺς τὴν θείαν ἀποφασίν ἀποσταλέντες.

287

λαμπρύνει, φανερώς ἡ ἀληθεία τοῦ ἡμετέρου θρό-
νου ἐκτίσεται, μηδένα ἡ θύσικον, ἡ κληρικόν, ἡ
καὶ τι ἐπεγγελλόμεν χριστιανόν, τῶν ὡς Νεσερίου,
ἢ τῶν τοῦτου ὁμοίων, ἀφ' οὗ τριαῦτα κηρύττειν ἤρξαν-
ται, ἢ τοῦ ἰδίου τύπου, ἢ τῆς κοινωνίας ἀποκηνηθέντων,
δοκῶν ἢ ἀποκηνηθέντων, ἢ ἀποκηνηθέντων γενησά-
ντων οὗτοι πάντες ἐν τῇ ἡμετέρᾳ κοινωνίᾳ καὶ ἰσχύου-
σι, καὶ ἄλλοι τὸ πρῶτον εἰσὶν. ὅτι οὐδένα ἡ καθε-
λῶν, ἡ ἀποκηνησὶ ἡδυνάται, ὅς ἐν τῷ κηρύττειν
τριαῦτα, ἀσφαλῶς οὐχ εἰσῆκει. πάντως τίνων ὁ
πρῶτος λόγος εἰς τὸ κρινεῖν περὶ ἀλλοτρίων, ἵνα μάλλον
καὶ μάλλον ἰσχυροποιήσιν, καὶ παρὰ τοῖς ἡμετέ-
ροις ἐκείνῳ, μὴ μετεκινήσῃ· ἀλλὰ μάλλον δι-
εργασθῇ πρὸς ἀλλήλων ἀδελφείας. ἥδη γὰρ ὑμῖν
ἐκείνους ἀδελφούς ὡς ἐξ ἐξ ἡμετέρων, ὅπου ὁρῶμεν αὐ-
τῶν ἰσχυρῶς τὸν ἵατρον· ὃ θέλομεν ὅμως, εἴ τι δυ-
νάμεθα, βοηθῆν. οὐ γὰρ πρὸς τὸν ἀγαθὸν ἀδελφόν,
καὶ πιστεύοντα ἡμῶν Κύριλλον ἀρμοστούς ἀπο-
κρίσεις ἐπιμνησκόμεν, καὶ ὑμῖν ἐπιστάμεν διὰ τοῦ
πληρώματος τοῦ ἰσχυροῦ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, πρὸς πρῶ-
τον αὐτοῦ τὸν αὐτὸν ἀδελφόν μου, καὶ πρὸς ἐκεί-
νον, περὶ οὗ λόγος· καὶ ἐπὶ δὲ ἐν τῇ αὐτῇ πρῶ-
τῃ ἡμετέρᾳ χερσὶν παρούσῃ ἀναγκαίᾳ ἐφαι-
νεται, τῶν ἡμετέρων ἀδελφῶν, διὰ τὴν καὶ τῶν ἡμετέ-
ρων καὶ τῶν ἀδελφῶν, αὐτῶν τῶν ἀγίων ἀδελφῶν με-
τὰ τοῦ Κυρίου ἀπενήμαμεν. μὴ αὐτὴ ἡ νόσος, ἀφορμὴ
τῆς μακρότητος, ὅπως βῇ. μόνοι ὑμεῖς πρὸς ἀπο-
στασίαν πρὸς ὁφθαλμῶν ἔχετε λόγους, ἐν τῇ αὐ-
τῇ ἀδελφείᾳ, καὶ ἐν τῇ αὐτῇ γνάμῃ γινώσκει τέλει,
ἵνα, ὡς ἀνίσταμεν, ὡς ἐκείνους ἀλλοτρίους, δυ-
νάμεθα βοηθῆν. ἵνα οἱ αὐτοὶ γινώσκῃ, ἐφ' οὗ ὅσον πρὸς ἀπο-
στασίαν ἀπενήμαμεν τῷ, πρὸς ὃν ἡμεῖς ὁ λόγος, αὐτῶν
τῶν ἀποστόλων τῶν κατ' αὐτὴν Νεσερίου, ἐπιστάμεν
πάντῃ τῇ ἐκκλησίᾳ ἐκείνῃ· ἵνα γινώσκῃ τὸν περὶ
αὐτῶν δοθέντα νόμον. ὁ θεὸς ὑμᾶς ὑγιαίνει φυλάσσει,
ἀδελφοὶ πρῶτον.

Abstract.

Εστὶ δὲ ὅρος μὲθ' ἡμέρας, οὐρανός.

Σαφῶς ποιηροῦν καὶ ἡσυχίαν τῶν τῶν ἡμετέρων εἶναι
τῶν δόξασιν, ὡς εἰ μὴ πρὸς Χριστὸν τὸ θεοῦ ἡμῶν
πάντες ἐξηγήσονται καὶ ἡ Ρωμαϊκὴ, καὶ ἡ Αἰεξασ-
δρίων, καὶ ἡ παλαιὰ καθολικὴ ἐκκλησία τοῦ, κα-
θὼς καὶ ἡ σύνοδος τῶν Κωνσταντινουπολιτῶν ἐκ-
κλησία, μέλει σου, ὡς βέλῃσι, εὐόησι, καὶ τῶν
ἐκκλησιῶν πᾶσι ἐν τῇ Νικαίᾳ συνόδῳ καὶ εἰ μὴ
πάντων τῶν δύσαςιν καὶ νότῳ * πρὸς καὶ σε-
βασμίᾳ χαρῇ ἀγαθῶν, ὅπως δέκα ἡμερῶν,
ἀφ' ἧς γνωρίζοιμι σοὶ τὰ χαίματα πάντες τῆς
* μεθόδου τῶν ἡμετέρων ἐναρμόμιον, τὰ φανερὰ
καὶ μετὰ τῆς παλαιᾶς δικαιοσύνης ἀρετῆς, γί-
νωσκε δὲ πᾶσι καθολικῆς ἐκκλησίας ἀκροατή-
ται εἶναι σεαυτὸν, καὶ αὐτοῦ ἐξηγητὴν πρὸς πάντας ὁποῦ
τῶν ἐξ αὐθιγίας ἱερειῶν.

[illegible]

A carat, aperte sedis nostræ sanxit auctoritas, nul-
lum siue Episcopum, siue clericum, seu professio-
ne aliqua Christianum, qui à Nestorio, vel eius si-
milibus, ex quo talia prædicare cœperunt, vel lo-
co suo, vel communione deiectioni sunt, vel deiectioni
vel excommunicatum videri: sed hi omnes in
nostra communione & fuerunt, & hucusque per-
durant: quia neminem deicere vel remouere po-
terat, qui prædicans talia titubabat. Omnes igitur
præsens sermo in commune complectitur, ut
magis ac magis roborati, ac fidentes in Domino,
non moueamini; quinimmo & medeamini infir-
mitatibus aliorum. Iam enim illic vobis com-
B mendamus infirmos, ubi sic videtur ipse medicus
ægotare; cui tamen volumus, si adhuc possumus,
subuenire. Nam cum ad sanctum fratrem & coe-
piscopum nostrum Cyrillum responsa congrua
mitteremus, & hæc vobis per carissimum Possi-
donium eius diaconum, & huic, de quo agitur
[*Nestorio videlicet,*] dirigenda ab eodem fra-
tre meo scripta transmisimus. Et quia nostra
in tanto negotio propemodum præsentia neces-
saria videbatur, vicem nostram propter marina
& terrena spatia ipsi sancto fratri meo Cyrillo
delegauimus, ne morbus iste longitudinis occasio-
ne grassetur. Vos tamen Apostolicos ante oculos
C habentes sermones, in eodem sensu & in eadem
sententia estote perfecti, ut (sicut legimus) per-
manentes usque ad finem, salui esse possitis. Ut
autem noueritis, sub qua definitione litteras mi-
serimus, ipsam sententiam huic epistolæ fecimus
subter adnecti, ut datam de ipso formulam cogno-
scatis. Deus vos, fratres desideratissimi, saluos
custodiat. Datis iij. Idus Augusti, Theodosio xij.
& Valentiniano iij. Cons.

1. Cor. 13. 10.
10.
Mark. 10
4. 33.

Est autem post alia, hac sententia.

D Aperte igitur agnosce, hanc nostram esse sen-
tentiam, ut nisi de Christo Deo nostro ea prædi-
ces, quæ & Romana, & Alexandrina, & omnis ca-
tholica sentit Ecclesia, sicut etiam sancta Con-
stantinopolitana ecclesia ad te usque, optime,
tenuit, iuxta expositam in synodo Nicæna fi-
dem; ac nisi hanc perfidam nouitatem, qua hoc,
quod venerabilis Scriptura coniungit, niteris se-
parare, intra decimam diem, à primo inno-
scentis tibi huius excusationis die numerandam
deposueris, atque aperta & scripta confessione
damnaueris, noueris te ab vniuersalis Ecclesie
catholicæ communionis deiectum, & ad omnia
quæcumque sacerdotalis auctoritatis sunt, mi-
E nime idoneum.

E

EIVSDEM CAELESTINI
epistola ad Ioannem Episcopum
Antiochenum.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΚΕΛΕΣΤΙΝΟΥ

πρὸς Ἰωάννην ἐπίσκοπον Ἀντιοχείαν
ἑπιστολή.

Dilecto fratri Ioanni, Caelestinus.

Τῷ ἀρεστῷ ἀδελφῷ Ἰωάννη, Κελεστίνος.

XX.

Ο PTAREMVS quidem, sicuti est vna Deitatis essentia, ita inter omnes, qui vbiq̃ sunt homines, vnam recte Fidei veritatem teneri. Minor tamen gemitus est, si qui se extra gregem dominicum segregantes, & per angulos latebrasq̃ latitantes, alios sibi vel paucos, qui secum sentiunt, occulto errore persuadeant. Cum vero aliquis sacrosanctae Ecclesiae Dei sub nomine praepositus sacerdotis, ipsum Christi populum a tramite veritatis in praepceptis deuiæ persuasionis auertit, & hoc in amplissima vrbe, ad quam propter inhabitantis Imperatoris reuerentiâ de vniuerso orbe cõfluit multitudo; tunc plane est geminanda lamentatio, & maior sollicitudo, ne quid lupi rapacitas praeualeat, adhibenda. Minor enim cura est obsidentis inimici, quàm intra mœnia debacchantis: leuiusq̃ sollicitat lupo extra ouilia pererrans, quàm intra gregem locum pastoris inuadens: quia bellum plus quàm ciuile est, cum intra Ecclesiam, idest, intra ipsum Christi thalamum tela sectae impiæ iaciuntur. Vnde vehementer contristata sunt nostra viscera, quod is, qui Constantinopolitanam obtinere videtur ecclesiam, deuotissimis Christi populis peruersa quaedam contra reuerentiam Virginei partus, & contra spem nostrae salutis infundit. Hæc ad nos ingereute dolore fidelium peruenerunt; hæc libris, quos ipse miserat, publicata sunt; & quod maioris probationis est, hæc ad nos missis epistolis ipsa auctoris subscriptione munitis, ita insinuata sunt, vt dubitari vltra non liceat. Vnde quoniam in talibus causis nō est tuta longior conniuentia, quia tantumdem pæne criminis est conniuere a talibus, quanti sceleris est tam sacrilega prædicare; & episcopum Nestorium, & si quis alius eum secutus hæc prædicat, a nostra cõmunionē secreuimus, quamdiu scriptura professionis emissæ, peruersitatem, quam cõperat docere, condemnet; & hanc de Virgineo partu, idest, de humani generis salute fidem asserat se tenere, quam secundum Apostolicam doctrinam Romana, & Alexandrina, & catholica vniuersalis Ecclesia tenet, & veneratur, & prædicat. Si quis vero aut ab episcopo Nestorio, aut ab alijs qui eum sequuntur, ex quo talia prædicare cõperunt, vel excommunicatus, vel exutus est seu antistitis, seu clerici dignitate, hunc in nostra cõmunionē & durasse & durare manifestum est. Nec iudicamus

ἑαυτὸν ὡς τὸ πρεβενικὸν πίκου, πῦτίτι ὡς τῆς ζωτικῆς τοῦ τ' ἀνθρώπων γένους, τὴν πίστιν ὁμολογήσῃ κα-
τίχῃν, ἢ ἵνα καὶ τὴν ἀποστολικὴν διδασκαλίαν ἢ Ρωμῶν, καὶ ἢ Ἀλεξανδρείαν, καὶ ἢ καθολικὴν συνταχῇ
ἐκκλησία κατίχη, προσκυνοῦσιν καὶ ὁμολογήσῃ. ἢ πῃ δὲ, ἢ ἀπὸ Νεστορίου, ἢ ἀπὸ τῶν ἄλλων τῶν αὐτῷ
ἐξακολουθήσαντων, ἀφ' οὗ τὰ πᾶντα ἤρξατο λαλεῖν, ἢ ἀκραιώνητος ἐγένετο, ἢ ἐνομώθη τῆς τοῦ ἱερέως ἀξίας, ἢ
τῆς τοῦ κληρέως, τοῦτον ἐν τῇ ἡμετέρᾳ κοινωνίᾳ, καὶ μεμενηκέναι, καὶ μένειν εἰς τὸ ἐξῆς ὁμολογήσῃ καὶ
οὐδ' ἔτι

Ε ΤΧΟΜΕΘΑ μὲν, ὡς περ μία ἐστὶ τῆς θεότητος ὑ-
σία, οὕτω καὶ ὡς πᾶσι τοῖς ἐπουθέηται οὐ-
σιν ἀνθρώποις, μία τῆς ἐξῆς πίστεως ἀλή-
θειαν ἔχον. ἐλάττω δὲ ὅμως ὁ στεναγμός ἐστιν, ἵνα
ἴναις ἑαυτοὺς ἐκτὸς τῆς ἀγάπης τῆς διαποικίλης ἀπο-
χωρίζοντες, καὶ διὰ γυναιῶν, καὶ συσκήλων ἴππων λαο-
δοκίμοις ἑαυτοὺς, ἐκαίτοις λόγοις ὑποσυμβολίζω-
σιν ὁμοιοῦν ἑαυτοὺς ἐν τῇ λαοδοκίμῃ πλάτῃ. ὅτι ὅ-
τι ἐν τῇ τοῦ θεοῦ ἱερᾷ ἐκκλησίᾳ ὁ πρὸς βιβλημένος ἐν τῇ
τοῦ ὀνόματι τοῦ ἱερέως αὐτοῦ τὸν τοῦ Χριστοῦ δῆμον
ἀπὸ τῆς ὁδοῦ τῆς ἀληθείας καὶ κρημνῶν ἀποστρέφει
τῇ σὺν ὁρθῇ συμβολῇ, καὶ τοῦτο ἐν τῇ μεγίστῃ πλά-
τῃ, ὡς ἂν διὰ τὴν ἱμερὴν τοῦ ἐνοικουῦντος βασιλείας
δοτὸ πικρὸς τοῦ κόσμου σωτὴρ ἔχει τὸ πλῆθος, τῇ δη-
λαδὴ διπλασιαστος ἐστὶν ὁ θρήνος, καὶ μῆζον ἢ
φροντὶς, ἵνα μή τι ἀρεπῇ τὸ λύκου ὡς ἀποκρίνεται
καὶ ἡσύχη. ἐλάττω γὰρ ἐστὶν ἢ φροντὶς, πολιορκουῦντος
τοῦ ἐχθροῦ, ἢ ἐντὸς τῶν ἐμβαλόντων. καὶ κου-
φότερον παρενοχλεῖ ὁ λύκος ἐκτὸς τῶν ποιμνίων ἀπὸ
πλανώμενος, ἢ περ ἐν αὐτῇ τῇ ἀγέλῃ τῶν ποιμνίων
ὁ πλανώμενος. ἐπὶ δὲ περ πλείον τοῦ ἐμφυλίου πλε-
μου ἐστὶν, ὅταν ἐντὸς τῆς ἐκκλησίας, πῦτίτιν ἐντὸς αὐτῆς
ὁ οἶκος ὁ θεῖος, δόξαται ἀνομιάζῃ τῆς ἀσθενοῦς θρη-
σκίας. ὅταν πένυ σωπῇ περὶ ἡμῶν τὰ σπλάγ-
χνα, ὅτι οὕτως, ὅς τις δοκῇ κατίχῃν τὴν ἐκκλησίαν
Κωνσταντινουπόλεως, τοῖς καθ' ὅσον μένους ὁ Χριστὸς καὶ
δῆμοις διατραμμένα ἵνα ἐκχέει, ὑπενωπία τῆς
ἱμερῆς καὶ αἰδοῦς τοῦ πικροῦ τῆς ἀγίας παρθένου, καὶ
ὑπενωπία τῆς ἐλπίδος τῆς ἡμετέρας ζωτικῆς.
πᾶντα εἰσῆλθεν, ὑποβαλλούσης τὴν ἀληθείας τὴν π-
σῶν, ἀ ἐγὼ ἐλάττω διὰ τὸ βιβλίων, ἀπὸ αὐτοῦ ἐπι-
ψῆ. ὅτι περ μείζονος ἀποδοξίως ἢ, πρὸς τὸν ὅτι
σαλὼν πρὸς ἡμᾶς, ὑπογραφεῖ αὐτὸς ὁ αὐτῶν οὐχ-
ρωμένον, ὡς ἀμφιβληθῆναι, περὶ ἑτέρων μὴ ἔχον ἐ-
νομι. ὅταν ἐπὶ δὲ ὑπερ τριούτων αἰτίων ἢ ἐστὶν ἀσφα-
λῆς ἢ μακροτέρᾳ περιθυμῆσις τριούτων γὰρ ἐστὶν ἡ
δοῦν ἐγκλημῇ περιθυμῆσις τὴν τριάντα, ὁππότε ἐπὶ
μέσσοις, πᾶντα ἱερόσυλα συνδέξῃ. ὅτι ὁ πῶς καὶ Νε-
στοριος, καὶ ὁ πῶς ἄλλος, αὐτῷ ἀκολουθήσας, τριάντα λέ-
γῃ, ἀπὸ τῆς ἡμετέρας κοινωνίας ἀποχωρίζομεν, ὡς
ὁ δὲ ἐγγράφῃ ὁμολογίας πρὸς τὴν ἀσφα-
φίαν, ἢ ἤρξατο διδάσκειν, κατὰ κέρειν καὶ πᾶν τὸ
οὐδ' ἔτι

ACACII BEROEAE EPI-
scopi ad Cyrillum epistola .

ΑΚΑΚΙΟΥ ΒΕΡΡΟΙΑΣ ΕΠΙΣΚΟ-
που πρὸς Κύριλλον Ὁμοτιμὸν.

*Domino meo per omnia sanctissimo, Deoq. dile-
ctissimo Episcopo Cyrillo, Acacium
in Domino Sal.*

Τῷ δεσπότῃ μου τῷ πάντῃ ἀγαπώτατῳ καὶ φιλο-
τάτῳ Ὁπισκόπῳ Κυρίλλῳ Αἰακίῳ
ἐν κυρίῳ χαίρειν .

XXIII. **P** IETATIS tuas litteras paulo ante ad nos
perlatas, propter rumores & turbas in-
vrbe Constantinopolitana excitatas in-
faustis lacrymis lamentisq. plenas legi;
quibus Christianae fidei profunditas quantum lat-
et ijs, qui eiusdem participes extitere, breviter
exponitur. nam principio quoque hzc in mediū
afferre superuacaneum erat. Quam enim utili-
tatem insignis ille disputator Apollinaris Laodi-
cenus in Ecclesiam attulit, dum veluti vnus ē
principibus de recta Fide aduersus Fidei hostes
depugnat? An non, dum suae sapientiae nimium
fidit, dumq. ex inuijs, planeq. impermeabilibus,
quosdam meatus & quasi vias in incontaminatā
simplicemq. Christi Fidem introducere nititur,
id conatu suo consequutus est, vt ab vniverſa ca-
tholica Ecclesia inter schismaticos haberetur?
An non a quodam veterum Episcoporum, dum
bene affectos, integroq. sensu & mentis intelli-
gentia praeditos, ne curiosius quae humanum ca-
ptum excedunt, peruestigarent, reprimere vellet,
sapientissime cordatissimeq. dictum est quando-
que: Quomodo, inquit, Pater Vnigenitum genuerit,
silentio honoretur? Et in sermonis progressu
addit: Huiusce rei inuestigatio omnes propemo-
dum caelestes virtutes, nedum homines, homi-
numve cogitationes excedit. Quomodo ergo
necessaria conueniensq. non est illa sacrarum
Scripturarum admonitio: Altiora te ne quaes-
ieris, & fortiora te ne perscrutatus fueris: sed
quae tibi praecepta sunt, ea cogita? Non est enim
tibi necessarium ea quae abscondita sunt, videre
oculis tuis. Illos autem qui inquirunt, quae ratio-
ne eos excusent qui hzc cognoscere effarive la-
borant, eiusmodi quid passos aiunt, quae beato
Paulino Episcopo accidisse traditur. Hic enim
etſi tres hypostascs palam dicere recusaret; re-
tamen & virtute ab illorum sententia & fide, qui
hoc profitebantur, non recedebat. Sectabatur hic
autem piſſimos Occidentis Episcopos, propterea
quod Romanae linguae angustia, sicuti Grae-
phaeſis, tres hypostascs dicere cōmode non ferat.
Verum enimvero oportet nos omnes, qui Ec-
clesiae Dei vicem dolere, eidemq. compati possumus,
nullum non conatum ac studium adhibere,
quod vocem male elapsam primo quoque tempo-
re reprimamus, ne quam hinc occasionem aucu-
pentur illi, qui Dei Ecclesiam diuellere discinde-
reque parati sunt. Quamobrem si quid tale initio
effluxit, quod multos merito religiosos piosq.
homines affligere conturbareve queat, tuam in-
tegritatem, omnibusq. numeris absolutam pru-
dentiam summopere niti decet, vt motum hunc
continuo sedet: quamquam, vt alijs quoque in-
dicaui, plurimi tum Clero adscripti, tum plebei
quoque ex vrbe Constantinopolitana Antiochia
& ad

E Νέτυχον χαίμενοι τῆς σῆς θεοσιβείας, ἐκ κυρί-
ου πρὸς σὺνέγγονοις ἡμῶν ἀποδοχῆς ἀποδοχῆς,
δακρύων καὶ θρήνων μεσσίς, τῶν καὶ Κων-
σταντινουπόλιν θρυλλομένων ἐνεκεν ἐν οἷς καὶ κε-
πὶ τῇ βάθρῳ τῆς καὶ Χριστὸν πίστις, καθὼς δὲ μετῴ-
χουσι, ὡς περὶ τὸν λόγον, καὶ τὸν δόχλον ἐν μέ-
σῃ ἀχθῆναι. πὶ γὰρ ὡν ἡσυχία Ἀπολλινάριος ὁ Λαοδικεύς,
ὡς ὡν ἐν τοῖς ἐμπεδοῦν ὁ μέγας ἀγωνιστής, ὁ ὑπερ-
τῆς ὁρῆς πίστις κρατῶν πρὸς τοὺς ἐχθρούς μα-
χεσάμενος, παρρησίας εἰς τὴν σοφίαν; καὶ ἐξηγή-
σαι περὶ αὐτῶν ἐξ ἀπορῶν πόρους ἵναί, τῇ κατὰ
ἐκ καὶ ἀδόλῳ πρὸ Χριστοῦ πίστις; οὐ περισκελῶ-
σαι ἐν τοῖς χρισματικῇς εἰς τὴν σοφίαν τῇ κατὰ
ἐκκλησίαν λογιστῶν; ὅτι εἰρημῶν τῶν πρὸ ἡ-
μῶν Ὁπισκόπων, ἀναστῆλαι βουλομένων, πρὸ ὑπερ-
ἀνδρῶν μὴ περὶ ἀξίως τοὺς δι' ἀσκημένους,
ἐρρωμένῃ τῇ ἀληθείᾳ, καὶ ἐν πλείστοις αὐτοῖς πάντων
ρήσασθαι τὸν Φωνίῳ· πῶς ὁ πατὴρ πρὸς μονοθεῖαν ἐξ-
ησῆσθαι, οὐκ ἡμᾶς; καὶ περὶ τῶν λόγων, ἀπὸ
ἐκ μὲν ὡς ἀσφαλῶς ἡδὲ ἡ ἐκδοτὰ καὶ με-
κρὸν πᾶσι ὁμοῦ πᾶσι κατ' οὐρανὸν δυνάμεις, μη-
τὲρ αὐτῶν, καὶ ἰννοῖαν αὐτῶν; πῶς δὲ
ὅτι ἀναγκαῖα καὶ πρέπουσα ἡ παρρησία τῶν
θρίων χαρῶν, ἐκδοτῶν βαλὺν πρὸς μὴ
ζητῆ, καὶ ἰσχυρόν πρὸς μὴ ἐξέταξαι ἀποδοχῆς
ρησῆσαι, πάντες ἀληθῶς. οὐ γὰρ χρεῖα οὐ τῶν κερήων.
οἱ δὲ ὑπερεκλογιστῶν ζητωπῆς τῶν πάντων
ἐνοήσας καὶ φράσας ὁπχειρησάντων, παρόμοιον π
λέγουσι πεινῆσαι, ὡς ὑπερμένει ὁ μακάριος
Παυλῖνος ὁ Ὁπισκόπος, ὅς περὶ τῆς τῆς ὑπερ-
σῆς λέξας ῥητῶς, δυνάμει καὶ ἀληθῶς πάντα φρο-
νῶν, πάντες μελῶν. ἡκολούθησεν δὲ τοῖς δυτικῇς θεο-
φιλέσις Ὁπισκόποις, τῷ ἐστῶν τὸν Ῥωμαϊκῶν
Φωνίῳ, καὶ μὴ δυνάσασθαι πρὸς τὸν ἡμετέραν τῶν
Γραικῶν φράσιν, τῆς ὑπερσῆς λέξας. Πλείον
ὅτι καὶ πάντες ἡμᾶς τοὺς δυνάμενους συναλγῶ
καὶ συμπάσχον τῇ ἐκκλησίᾳ πρὸς θεόν, πρὸς πολ-
λοῦ πεινῆσαι, κατεστῆλαι τὸν ἐξαγγελῆσαι Φω-
νίῳ· ὅπως μὴ περὶ φράσις δοθῇ τοῖς ἀσχηρῶν καὶ
ἀσχηρῶν τὸν ἐκκλησίαν πρὸς θεόν ἰσχυρῶς ἐχ-
σι. διὸ καὶ τὸν σὺν ἐν πλείῃ καὶ ἀπρησμένῳ
πῶς οἶν, εἰ καὶ πὶ τοιοῦτον τὸν ἀρχὴν ἐλέχθαι.
τὸ ἄλυτον, καὶ ἀσχετῶν πολλοὺς τῶν ὁλο-
βῶν καὶ φιλοχρίτων δυνάμενον, κατεστῆλαι τὸ
πεινῆσαι. εἰ καὶ πὶ μάλιστα, ὡς φράσις ἐφ' ὧν, πολλοὶ
τῶν ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως ἀφικνουμένων εἰς
Αντιόχειαν καὶ πρὸς ἡμᾶς, τὸτο μὲν κληρικῶν,
τοῦτο

Basilius in
oratione de
Natiuitate
Christi.

Eccli. 3. d.
22.

Vide Hiero-
ny. epist. 57.
de 12. ad Da-
masum.

πὶ αὐτῷ
πὶ αὐτῷ

ἀντιόχειαν

Exim-

ANTI-

ΑΝΤΙΓΡΑΦΟΝ ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ

γραφέως τῷ Ἰωάννῳ ἐπισκόπῳ Ἀντιο-
χείας πρὸς Νισόριον.

Τῷ διαπότη με φιλοφιλῶν καὶ ἰσχυρῶς ἡ-
γομένῳ Νισόριῳ. Ἰωάννης ἐν Κυρίῳ χαίρειν.

EXEMPLVM EPISTOLAE

scriptae à Ioanne Episcopo Antio-
cheno ad Nestorium.

Domino meo pijsimo sanctissimoq. Episcopo
Nestorio, Ioannes in Domino Sal.

Ση. κ. **Τ**ΟΝ ἑμαυτοῦ σκοπὸν περὶ τῶν ὧν θεοσέβειαν,
μὴ πάσης ἀληθείας διὰ τοῦ κυρίου με τοῦ
πᾶντα μεγαλοπρεπέα τοῦ κόμητος Εὐ-
φράσιου, ἐδήλωσε τῇ σῇ ἀδελφῇ καὶ ἐπὶ δὴ ὡς νομι-
ζώ, πάσης ἐμὲ ὑποψίας λοιπὸν παρ' ὑμῖν ἐκτός,
ἀληθῶς ἀπολογία χρησάμενος, πεπληρωσάμε-
νος λοιπὸν χερῶν περὶ τῶν ὧν γησιότης συμβου-
λία. ἔχει δὲ ἐξ αὐτῶν, ὧν συμβουλίαν, ἐπέχου
ἡμῶν λαβεῖν, τῆς περὶ σὲ γησιότητος καὶ ὡς φροντῆς
ἡμῖν εἶναι οὐ μικρὰ τῆς κ' θεὸν ἀγαπῆς, ὡς οἱ τηρή-
τες, πρὸς θεοῦς ἐκπαλινδοσοῦντες· οἱ δ' ἀμελεῖντες
καὶ πεινυργῶς περὶ φερόμενοι τοῖς οἰκείοις μέλεισιν,
ἑαυτοὺς περὶ πρὸν βλάπτουσιν, καὶ ὧν ἐγχαροῦσιν.
ἐπὶ οὐκ πᾶσι μοι καλῶς περὶ οἰκονομίας, ὡς ἐγώ γε
οἶμαι, δόξαι με, τῷ θεῷ καλῶ, ἀγαθὸν σοὶ εἶναι μετὰ σύμ-
βουλον· μὴ παρὰ νόμον τοῦ ἐν τοῖς παρ' ἐμοὶ λεγο-
μένοις χρησάμενος, καὶ μὴ πάσης τῆς κ' θεὸν ἀγαπῆς
ἀπολογία λεγόμενον. ἔδει μὲν οὐκ ἡμᾶς περὶ χρηστῶν
πραγμάτων τὰ σέμματα περὶ ἀληθῶς πιστεύειν.
ἐπὶ δὲ αἱ ἀμαρτίαι ἡμῶν πολλὰ ἐξ ὧν τῆς
ἐκκλησιαστικῆς ἱεραρχίας ἐπιήσαντο, τοῦτο ἐνεκεν
ἡπίχθην τὰ περὶ φανῶν ἡμῖν γραφεῖν, διὰ τὴν ῥώ-
μης καὶ ἀλεξανδρίας, τῇ σῇ γὰρ ἐστὶν ὁσιότητι. ἀ-
φ' οὗ γὰρ ἀλεξανδρίων κληρικῶν ἐπιστάτες, ἡπιστο-
λας ἡμῖν δέδωκεν διὰ φόβου, περὶ τῆς θεοσεβείας
ἐκπεμφθῆσιν· τῷ μὲν τοῦ ἀγιοπάτρι ἡπιστάτῳ
κελεῖται· τῷ δὲ τοῦ θεοφιλέστατου ἐπισκόπου Κυ-
ρίλλου. ὧν τὰ ἀντίγραφα δόξαίλας, τῷ θεῷ καλῶς
τῷ ἀδελφῇ, οὕτως αὐτοῖς ἐντυχάνω, ὥστε μὴ τὴν ἱερα-
χίαν ἵνα κ' ἀφάνισαι ὑποστήσῃ, ἀφ' ἧς πολλὰ καὶ
φιλονεικία καὶ ἐνστάσις ἐπιβλαβὴς συμβαίνει·
μὴ τὴν κατὰ φρονήσιν τοῦ πράγματος· ἰδὼς δ'
διὰ βόλαν δι' ὑποψίας πολλὰ τὸν ὧν χρηστῶν πραγ-
μάτων κερυφοῦν, καὶ εἰς τὴν αἴρεσιν, ὥστε ἀδιόρη-
θῶν αὐτὰ πεισθῇ γὰρ ὅτι ἀλλ' ἐμμελῶς αὐτοῖς ἐντυ-
χάνω. τῷ θεῷ λαβεῖν δὲ ἵνα τῶν ὁμοψύχων σοὶ
περὶ τῶν τῶν περὶ κειμένων διὰ σκοπῶν, δοῦναι δὲ
αὐτοῖς καὶ ἐξουσίαν τὸν συμπερὶν, ἀλλὰ μὴ τὴν πρὸν
ἐπιστήσαντα. πάντως γὰρ εἰ ἐχέειν ἀδελφῶν, πολλοὶ πε-
ρὶ τῆς, καὶ γησιῶσι οἱ τοῦ σέμματος κρινωνοῦντες,
ῥαδίως ἐπὶ τῷ συμβουλίας ἡξοῦσι, καὶ τὸ νομι-
ζόμενον ὑπάρχειν σκυθρωπὸν, τῷ θεῷ χερῶν ἐπὶ
φαιδρόν. Καὶ γὰρ οἱ καὶ περὶ θεοσεβείας ἐννοή-
ται τῶν γραμμάτων ἐνέστηκεν ὁ κύριός μου ὁ θεο-
φιλέστατος Κελεστίνος ὁ ἐπίσκοπος, δέκα μόνας ἡ-
μέρας, ὡς τὰ γραμμάτων αὐτῶν περὶ ἐχέει, περὶ ἐ-
στὶν

M E A M de tua pietate sententiam per do-
minum meum, magnificumq. per om-
nia Comitum Irenzum sincere absque
villo prorsus furo dilectioni tuae pate-

B feci: & quoniam vera expurgatione usus, omni,
ut arbitror, suspitione apud te vaco, libere candi-
deq. sinceritati tuae in posterum consilium dare
institui. Poteris autem ex ijs quae suafurus sum,
nostri erga te candoris non leve argumentum su-
mere; simulq. quantae ea charitas, quae secundum
Deum est, curae nobis sit perspicere. Quam sane
charitatem qui consecretantur, illi divinis legibus
obtemperant: qui vero ea neglecta, impossitis
student, ij suis se telis prius conficiunt, quam eos
quos adoriuntur. Haec itaque opportune, ut exi-
stimo, praefatus, te etiam atque etiam rogo, ut
me consultorem haud malum tibi futurum bene-
vole admittas: neque siquid utile, aut divinae cha-
ritati cognatum in dictis meis occurrerit, id ip-
sum respuas.

C Et quidem oportebat, ut de rebus bonis atque
utilibus inter nos conferremus. Verum quia
peccata nostra perturbationibus ecclesiasticis
ingens ostium patefecerunt, ideo ea charitati tuae
explanare cogor, quae nuperrime ex Romana &
Alexandrina urbe ad me perscripta sunt. Etenim
clerici Alexandrini diversas de tua pietate litte-
ras magno ad nos studio pertulerunt; vnas qui-
dem pijsimi Episcopi Caelestini; reliquas omnes
sanctissimi Episcopi Cyrilli. Harum autem
exempla mittens, charitatem tuam obnixè ro-
gatam cupio, ut ita eas legat, ne qua hinc ani-
mi perturbatio consurgat; ex qua contentio-
nes, seditionesq. admodum noxiae saepenum-
ero exoriuntur. Sed neque rem hanc tantam
parvi quoque ducas, aut contempnas. Diabolus
namque res initio minus recte habentes, per su-
perbiam novit amplificare, in eamq. magnitu-
dinem paulatim euehere, ut postea omnem curam,
omnemq. medicinam respuant. Quare benevo-
lum ac studiosum affectum ad illarum litterarum
lectionem afferas: viros quoque nonnullos cor-
datos, ac tibi benevolos, ad propositarum rerum
considerationem socios tibi adiungas; illisq. non
quae grata, sed quae utilia sunt, effandi potestatem
facias. Omnino enim si arbitri plures, minimeq.
fucati, ac liberam quod sentiant dicendi fa-
cultatem nacti, praesentis negotij disquisitioni
adhibeantur, facillime illud ea deliberatione con-
sequemur, ut id quod nunc perplexum, durum ac
triste censetur, mox leve & latum sit.

D Enimvero licet dominus meus Caelestinus Deo
deuotissimus Episcopus, decem tantum dierum
interuallum, terminum usque responsioni prae-
finitum valde angustum, litteris suis interposuerit;

E iij tamen

XXV.

tamen res ea eiusmodi est, ut non dico decem diebus, sed vno, immo vero paucis horis tota confici posse videatur. Nam quid facilius est, quam nomine commodo, multisq. sanctis Patribus visitato, & vero nihilominus salutariq. ex Virgine ortui pereongruo, in Christi omnium nostrum Regis dispensatione uti? Cum hoc ergo neque graue, neque periculosum sit, æquum non est ut sanctitas tua illud refutet. Neque id nunc apud se cogitet, turpe esse sibi pugnantia docere. Si enim mens tua eadem sapit & sentit, quæ sancti Patres, Ecclesiæq. Doctores sentiunt & sapiunt, (nam hoc, domine mi, & ex multis, & ex communibus amicis de te accepimus) quorsum vereris pium animi tui sensum conuenienti voce publicare? præsertim cum tot tantiq. tumultus ac discertationes ex te nate, ob oculos iam versentur. Eas namque (mihi crede, Deo dilecte) cum apud finitimos, tum apud longe quoque positos turbas concitasti, quæ ingentem ex insperato Ecclesijs tempestatem peperere. Constat enim, fideles circumquaque degentes, huius quæstionis & cōtrouersie causa inter se conflictari, quotidieq. à se inuicem diuelli. Verum autem esse quod dicimus, ex ipsismet rebus haud difficile perspicere licet. Nam & Occidens, & Aegyptus, & ipsa quoque Macedonia ab ea vnione sese abrumperere decreuerunt, quam singularis Dei beneficentia, per multos sanctorum Patrum, celebriumq. Episcoporum, & præcipue per sanctissimi magniq. illius patris nostri Acacii sudores molestiasq. communi Ecclesiæ vtilitati impertiuuit. Quis, quæso, reprehendat, si ea quæ sentis, libere exponas? Immo vero quis laudibus non efferat, si nomen, cuius sensum pietas tua, ut cognouimus, possidet, propter publicam quietem, communemq. orbis pacem aliquando amplecti in animum inducas? Quod si ita visum est, perpulchrum, & ad præsentem controuersiam peropportunum exemplum tibi hoc loco in mentem reducam, cuius te quoque meminisse velim. temporis enim, ex quo illud apud nos accidit, adeo multum non intercessit, ut iam animo excidere potuerit. Memoria haud dubie tenes, cum beato Paulo in expositione quadam excidisset quiddam, quod tibi in primis, cui per id tempus ceteris liberius agere licebat, tum alijs quoque omnibus, ad quorum aures peruenerat, neque recte, neque satis quoque catholice dictum videbatur; quo pacto ille, posteaquam damnum turbamq. quæ exiguus admodum motus pepererat, considerasset, expendissetque, nihilo secius eiusmodi tumultuationes, sedas, dissidiaq. generare posse; (solent namque homines huiusmodi arrepta occasione, vltro citroq. tumultuari, atque à se mutuo seiungi) cogitasset præterea, paruum offensionis scintillam magnum sæpe fomitem discordijs subministrare, (quod etiam nunc apud nos usu venisse cernimus) ac tandem opportuna correctionis commoda secum reputasset; non post multos dies generose in medium progressus, id quod à se non satis commode dictum fuerat, in gratiam Ecclesiæ, nihil quidquam veritus, correxerit; factaq. emendatione omnem mox calumniam aduersum se excitatam penitus extinxerit. Et quamuis nemo nesciret, quod

*al. Theodoro

Α οὖν τὴν δόξαν ἐκείνην ἀλλ' ἐξέτι ἐργάζομαι, ὡς καὶ πάλαι ποτὶ ἡμέρας μόνος μιάς. τίχα δὲ καὶ ὡρῶν ὀλίγων. τὸ γὰρ χρησιμὸν περὶ φόρου ὀνόματι ἐν τῇ κτ' τὸν παμβασιλείᾳ Χριστὸν ὑπερὶ ἡμῶν οἰκονομία, τῆς ἐκείνου μὲν πολλοῖς τῶν πατέρων, ἐκκλησίᾳ δὲ οὖν καὶ τῇ ζωτικῇ ἐκ πατρίνου γνησίᾳ, ποτὶ ῥάδιον ὅτι οὕτως ὡς ὁπικίνδυνον καὶ πειρασμὸν τῶν σὺν ἐσότητά, οὐτε ἐκείνο ὑπολογισάμεθα, ὡς οὐ καὶ σαυτῷ πᾶν ὅτι ἐκείνου. εἰ γὰρ ἡ ἀλγίστη σου τὸ αὐτὸ τῶν πατέρων, καὶ τῆς ἐκκλησίας διδασκαλίας φρονήματος ἔχοντι. ποτὶ γὰρ ἀπὸ πολλῶν καὶ κοινῶν φίλων περὶ σοῦ, δέσποτα, μεμαρτήκαμεν. πᾶσι τὸ δόσιβος φρονήμα κατὰ ἀλήθειαν ὀνόματι δημοσιεύει; καὶ τὸ πᾶν τῆς ἐκκλησίας ἐκείνης ἔσται. καὶ τῶν πατέρων ζήτησις ἐκ σοῦ, ποτὶ γὰρ ἰδοὶ, θιφίλεται, κακίᾳ τὸ κεφάλαιον, καὶ οἱς τι μακρὰν, καὶ οἱς ἐγγύς, σφόδρα περὶ τῆς ἐκκλησίας ὅτι περὶ τούτου ζήτησις ἀδοκίμως τῆς ἐκκλησίας διέλαβει τῶν πανταχοῦ πιστῶν, πάντες ἵνα τῆς αἰτίας, ἀλλήλοις κατ' ἐκείνῳ συρρηγνυμένων τῶν ἡμερῶν. καὶ ὅτι τὸ ἐστὶν ἀλήθης, ἀπ' αὐτῶν τῶν πραγμάτων εἴη σαφές. ἡ γὰρ δύσις, ἐκ Αἰγυπτῶς, τίχα δὲ καὶ Μακεδονία ἐκείνην δόξαν ἄγειν τῆς ἐκείνης ἐνώσεως, ἡ δὲ ἰδοὶ πολλοῖς καὶ πᾶσι ἀγίων καὶ ὁπικίνδυνον ὁπικίνδυνον, καὶ μάλιστα ποτὶ τὰ πάντα ἀγίου καὶ κοινῶν ἡμῶν πατέρες ποτὶ μεγάλου Ἀκακίου, ἡ ποτὶ τοῦ χάριτος τῶν κοινῶν τῶν ἐκκλησιῶν κεχάριται. τίς γὰρ μέμνηται, εἰ δόξης λέγει, ἀφροῦς; μάλλον δὲ, τίς σὺν αὐτῶν ἀποδέχεται; εἰ δὲ ἐκείνη περὶ τοῦ ὀνόματος, ἡς τῶν ἀλγίστων, ὡς ἐγνωμέν, ἡ δὲ ἀλάβεια κέκτηται, καὶ ποτὶ ὑπερὶ ὡς ἐκείνης καὶ ἐκείνης οἰκουμένης; εἰ δὲ οὕτως δὲ, καλὸς ὁφθαλμὸς μακρὸς, εἰς καὶ τὸν ὑπομνήσω σε, οὐ βούλομαι σε καὶ μεμνησθαι. οὐδὲ γὰρ χρόνος πολὺς ἐστὶν, εἴ οὐ παρ' ἡμῖν συμβέβηκεν, ὡς αὐτὸ καὶ λήθη περὶ τῆς δόξης. μεμνησθαι σου πάντως ποτὶ μακαρίου Παύλου ποτὶ ὁπικίνδυνον, ἐν ἐξήγησιν εἰπόντος πᾶσι τοῖς ἀδελφῶν καλῶς ἐρεῖται πρῶτον σε, τῷ καὶ παρρησιασμένῳ κατ' ἐκείνους τὸν καὶ τὸν, ἐπὶ καὶ πᾶσι τοῖς ἀκούουσιν. καὶ ὅπως ἐκείνος αἰδοῦμενος τῆς βλάβης καὶ τῆς ἁρπαγῆς, ἡ δὲ μικρὸς ἐκείνης ἡρπυβος, ἐνωσας, ὡς ἡ ἁρπαγὴ πᾶσι ἀδελφοῖς, μάλλον δὲ καὶ αὐτίστοις, φιλοφύτων τῶν ἀδελφῶν, εἰ πᾶν τῆς δόξης αἰσθησῆς, τῇ δὲ κακίᾳ διαβεβαιῶν, καὶ τῶν αὐτίστοις αὐτῶν, τὸν δόξαν τῆς βλαβῆς εἶναι ποτὶ σκανδάλου ἀπηνήγεα. εἰ δὲ καὶ παρ' ἡμῖν νῦν γνήσιον, ὅπως ὁ ἡγούμενος ἐκείνος αἰσθῆται, οὐ μὴ πολλὰς ἡμέρας τὸ παρ' αὐτὸν περὶ τῆς ἀρετῆς ἐκείνης ὅτι χρησίμῳ τῆς ἐκκλησίας διαβεβαιῶνται. καὶ διορθωσάμενος, περὶ αὐτῶν ἀπενήγαγε τῶν κατ' αὐτὸν γονύων ἀβυσσῶν, οὐ λογισάμενος εἶναι ἡ σιθρὸν τῶν διορθῶν. καὶ πᾶσι πᾶσι

quod

ταῖς αἰδέσων μὲν, οἷς αὐτῶς παρ' αὐτῶν ἐλέγχθη τὸ λε-
 γέν, ἀποδείξαμένον διὰ αὐτῶν τῆς ὁδοῦ τῆς ἀ-
 ληθείας. Εγὼ δὲ σὺ τὴν θυσίαν σου σὺν τῇ ἀ-
 βελημένῃ μετὰ τοῦ λόγου ὡς τρέπω, οὕ-
 τως ἐν αὐτῇ μετὰ κινήσῃ, ὡς αὐτὸς εἶπαι. ἀλλ' ἐπὶ-
 δὴ σὺ παλαίης· πρὸ πολλοῦ εἰρηται, ὡς μεμαθήκα-
 μεν, ὡς σὺ ἐκτεταμένος τὴν διὰ τῆς πίστεως ἀ-
 γνοίας, μόνον τὸ ὄνομα παρὰ τῇ. οἱ δὲ σὺ ἱερεῖς τῶν
 ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ὁπισθίων, καὶ πρὸς τὸν ἑαυτοῦ, σὺ
 αὐτὸν παρὰ τὸν αἰνδοῦσιν καὶ θυσίαν τὴν ἀγίαν
 παρὰ τὸν εἰπῶν. τούτου ἕνεκα ὅτι· πρὸς σὺ ὡς τρέπω
 πρὸς τὴν ἐκκλησίαν, ἐκκαλοῦμενος, ὅπως μεμαθήκαμεν,
 μὴ ἀποφάλλεσθαι σὺ φρονοῦντα, ὡς ἔστιν διὰ
 ῥῆμα πρὸς τὸν καὶ ὄνομα, πολλοὺς τῶν πατέρων
 καὶ σωτῆρ, καὶ θεοῦ, καὶ ῥῆμα καὶ μὴ παρὰ
 τῆς αὐτοῦ ῥῆμα ὅλως τὴν καὶ ψυχὴν ἐλέγχον διὰ
 τῆς ἀγνοίας. τούτου γὰρ τὸ ὄνομα οὐδεὶς τῶν ἐκκλη-
 σιαστικῶν διδασκάλων περὶ τῆς. οἱ τὸ γὰρ χρησά-
 μενοι αὐτῷ πολλοὶ καὶ ὁπισθίον, οἱ τὸ μὴ χρησάμε-
 νοι σὺ ἐπιλάβοντο τῶν χρησάμενων. καὶ ματὴν
 ἡμεῖς, ὡς εἶπαι, ὅτι ἀκριβοῦς ἐστὶν ἕνεκα τῶν
 αἰρετικῶν καὶ ἐξ ἑαυτοῦ μόνον βλαπύσης, τὰς σωτηρίας
 αὐτῶν ἀδελφῶν οἷς οὐδὲν δεῖν πληροῦσθαι ἐν
 ὀνόματι, ὄνομα παρὰ τὸν, οὐ τὴν ἀγνοίαν δὲ καὶ
 καλῶς ὡς δεχόμεθα. εἰ γὰρ τὸ ἐξ αὐτῶν ἡμεῖς
 μὴ ὡς δεχόμεθα, λέγειται ἐν πολλοῖς ἡμεῖς
 ἀποφάλλεσθαι· μάλλον διὰ κινδυνώσιν ἐν τῇ
 ἀρχῇ τῆς οἰκονομίας τοῦ μονοθεοῦ ὑπο τῆς θεοῦ. ἀπο-
 λαύσας γὰρ οὗτος τῇ τοῦ ὀνόματος τούτου αἰματί, ὡς
 οὐδὲν τὸ ἐξ αὐτῶν ἡμεῖς, τὸ μὴ τὴν θεοῦ εἶναι
 τὴν τῇ ἀρχῇ τῆς οἰκονομίας ὡς ἡμεῖς ἀποδείξαμε-
 νον, μὴ τὴν μὲν τὴν θεοῦ λόγον κενώσασθαι ἑαυτὸν οἷς
 τὴν τοῦ δούλου μορφῇ, ἀφ' ἧς ἐν τῇ ἡμεῖς ὁπι-
 στήνως φιλοφρονείας μέγας, ἀπὸ αὐτῆς θεοῦ
 θεοῦ μάλιστα κυροῦται τὴν οἷς ἡμεῖς φιλοφρο-
 νείας, ὅταν τὸν ὡς αὐτοῦ καὶ σωτῆρα, καὶ μονο-
 θεοῦ τοῦ θεοῦ ὑπο τῇ τῇ ἐκ παρὲν ἡμεῖς ἀπα-
 ρτῶς τῇ λόγῳ κατέγωσι, καὶ τὸ ἐρημένον τῇ θεοῦ
 ὡς τῇ ἐξ αὐτῶν ἡμεῖς οἷς τὸν ὑπο αὐτῶν, ὡς ἡμεῖς
 μενον ἐκ γενεῆς, ἀποδείκνυνται ὡς τὴν τοῦ
 μονοθεοῦ ἐκ παρὲν ἡμεῖς ἀρχῆς, ὡς φη-
 σαις ἰφίμ. ἀφ' ἧς ἡμεῖς οἷς ὡς αὐτοῦ οἷς ἡ
 παρὲν τῶν πατέρων, ὡς αὐτὸς οὐδὲν καὶ
 ὡς αὐτοῦ τῇ τῇ τῇ ὀνόματι, σὺ οἷς ὅτι
 χάριν τὴν σὺ ἀναγκαίαν πᾶσι ζήτησιν,
 καὶ μὴ ὡς αὐτῶν, καὶ τῆς ἐκκλη-
 σιαστικῆς ἐκκλησίας, ὡς ὅτι, ἀποδείκνυνται. κιν-
 δυνός γὰρ οὐδεὶς, τῇ λέγειται καὶ φρονοῦν, τοῖς
 ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ ἀποδείκνυνται διδασκά-
 λους, ὡς ὡς τὸν μὲν τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἀποδείκνυνται
 αὐτῶν. ὁπισθίον γὰρ αὐτοῦ οὐδεὶς ἦτον. ἐπὶ δὲ
 τῇ

A quod ab illo dictum erat, minus recte sincereq. di-
 ctum fuisse; attamen quod prompte id retracta-
 ret quod dixerat, hominem statim complexi sunt
 omnes.

B Equidem non ad probrosam aliquam oratio-
 nis correctionem, neque ad puerilem palinodiam,
 ut sic loquar, pietatem tuam inuito: sed quia
 multi, ut intelligo, non infrequenter ex te audie-
 runt, quod ipsam solam vocem, non piam quo-
 que ipsius vocis notionem auerferis: si qui vero
 celebrioris famæ Ecclesiastici auctores tibi fue-
 rint, ut ipso quoque nomine admissio, sacram vir-
 ginem Mariam Deiparam appelles, te istud neu-
 tiquam recusaturum esse. Hanc ob rem te iterum
 atque iterum moneo, hortorque, ut libera id vo-
 ce depromas, quod citra errorem sapere certo
 dignosceris. Age inquam, rei quam recte tenes,
 nomen, quod a multis sæpe Patribus usurpatum,
 scriptum, ac pronuntiatum est, adiungere ne gra-
 ueris: neque vocabulum, quod piam rectamq.
 notionem in animo gignit, refutare pergas. Ete-
 nim nomen hoc, Theotocos, nullus unquam Ec-
 clesiasticorum doctorum repudiavit. Qui autem
 illo subinde vsi sunt, & multi reperiuntur, & appri-
 me celebres. Quod si qui sunt qui illud non vsur-
 parunt, illi numquam erroris alicuius eos infimu-
 larunt, qui illo forte vsi fuissent. Sane dum super-
 uacanea quadam ad vanas hæreticorum opinio-
 nes solum spectante curiositate incitati, nomen,
 cuius sententiam recte tenemus, pertinaciter re-
 spuimus; aliud nihil, ut videtur, facimus, quam
 quod fratrum nostrorum conscientias & temere,
 & absque vlla utilitate grauer offendimus, pla-
 neq. contemnimus. Etenim si id quod nominis
 significatione offertur, non recipimus; restat, ut
 in grauissimum errorem prolabamur: immo ve-
 ro, ut circa inexplicabilem illam vnigeniti Filij
 Dei œconomiam periculosissime versemur: quan-
 doquidem nomine hoc sublato, vel huius potius
 nominis notione repudiata, sequitur mox, illum
 non esse Deum, qui admirabilem illam dispen-
 sationem nostræ salutis causa suscepit; tum Dei
 Verbum neque se exinanivisse, neque in serui for-
 mam sese demittens, ineffabilem quamdam beni-
 gnitatis magnitudinem humano generi exhibuisse.
 Hanc enim Dei erga nos clementiam diuinæ
 Scripturæ hinc præcipue confirmant, quod vni-
 cum illum sempiternumq. Dei Filium ante om-
 nia sæcula natum, impatibili modo ex sacra quo-
 que Virgine ortum ostendunt. Huc namque di-
 uinus tendit Apostolus, dum ita ait: Misit Deus
 Filium suum factum ex muliere. Clare hic osten-
 dit, non alium, sed ipsummet Dei Vnigenitum ad-
 mirabili ortu ex Virgine in lucem prodijisse, ut
 paulo ante dixi. Quod si Virgo a sanctis Patribus
 propter hanc generationem Deipara nomina-
 tur, ut vere hoc nomine ab illis nominatur, ne-
 scio quorsum attinuerit, ut questionem hanc ne-
 quaquam necessariam (bona venia tua dictum
 sit) & contra illos ipsos, & contra Ecclesiasticam
 pacem quoque, ut vides, agitandam susceperimus.

E Etenim nulli nos periculo exponimus, si ea senti-
 mus & loquimur, quæ doctores in Ecclesia Dei celeberrimos sensisse & docuisse certo nouimus.
 Superuacaneum autem est illorum nomina hoc loco percensere. nosti enim illos æque ac nos, ut
 qui

Galat. 4.
4.

qui haud secus ac nos omnes, quod discipulus illorum aliquando extiteris, gloriaris.

Hoc nostrum, quaeso, consilium admitte; hæc per nos rogatus exequare, nullum dissidij locū, nullum gliscenti nouitati fomentum suppedites. Cogita, si priusquam vllz omnino litteræ missæ forent, multi contra nos extitere infrenes, pæneq. intolerabiles; quales nunc futuri sint, tanta ex altis litteris subministrata fiducia; qualiq. in posterum aduersus nos audacia sint vsuri. Hæc ego, complures religiosissimos, tuæq. pietatis studiosissimos Episcopos apud me habens, quos tunc adesse contigit, cum infausta illæ litteræ afferrentur, scribere volui; ratus ingenui amici officium, illudq. à promissione mea non alienū me præstiturum, si fraterno quodam consilio estimationem tuam grauius hoc tempore laborantem, non nihil subleuarem. Quocirca pietatem tuam rogo, obtestorque, vt ea quæ ob sanctæ Ecclesiæ tranquillitatem cum Dei timore, veraq. erga te charitate exposui, placido animo suscipias. Nam non solus hæc dictaui, sed, vt modo aiebam, præsentibus multis Episcopis, videlicet domino meo Archelao Episcopo pijsimo, Apringio, Theodoreto, Heliade, Meletio, & Macario, qui per Dei gratiam ecclesiæ Laodicænz præfectus est nuperrime. Qui omnes & in Fidei doctrina instructissimi, & tui studiosissimi vnâ mecum, domine mi, te rogant, vt animo facili litterarum illarum turbinis instar ruentium impetū sistas: quæ, si quidem obstinati resisterimus, molestiam afferent non modicam: sin autem obsecuti fuerimus, neque turbare, neque alia ex parte confundere nos poterunt. Hæc, tua perinde ac propria cordi habentes, monere volumus. iam tuum est æquo beneuolūq. animo monita nostra complecti: nisi forsan minus nostri amans ita comparatus sis, vt cum tui, & reip. Christianæ damno obstinate hæc aspernari decreueris. Obsecro, vt quàm primum, quod visum fuerit, immo vero non quod visum fuerit, sed quod vtile sit rescribas.

EXEMPLVM EPISTOLAE Cyrilli Episcopi Alexandrini ad Nestorium de excommunicatione.

*Cyrillus & Synodus ex Aegypti provincia Alexandria congregata, Nestorio religiosissimo
p̄b̄simoq. sacrorum comministro
in Domino Sal.*

XXVI.
Matth. 10
c. 17.

CVm Saluator noster diserte pronuntiet: Qui amat patrem aut matrē plus quàm me, non est me dignus: & qui amat filiū aut filiam plus quàm me, non est me dignus: quid nobis fiet, à quibus tua pietas supra Christum omnium saluatorem diligi postulat? Quis in die iudicij nobis patrociniabitur; aut qualem tunc excusationem inueniemus, qui

tanto

A τῷ εἶναι αὐτῶν μαθητῆς, αὐτῆς πὶ καὶ πάντες ἡμᾶς σμυνόμεθα. Ταῦτα παρ' ἡμῶν συμβουλεύητε, ὡς καλῶ, πάντα πρᾶξαι ὡς καλῶν. μὴ δὲ ὡς χῶραν καὶ ἰσχυρὴν ἐκτύπησιν ἀποδοῦναι. ὡς ἡμεῖς τῶν νῦν ἀποσταλέτων γραμμάτων, οἱ πολλοὶ ἀγνοοῦσι καὶ ἡμῶν, νῦν ὁραζόμενοι τῆς ἀπὸ τῶν γραμμάτων τούτων παρηγορίας, τίνες εἰς ἐκείνους καὶ πᾶσι οὐ χρήσονται κατ' ἡμῶν παρηγορία; πάντες ἐγὼ πολλοὺς τῶν φιλοφιλῶντων ἐπισκόπων, καὶ τῶν τῆς οἰκ. φιλοφιλίας ἐρασῶν παρ' ἑμαυτὸν ἔχων, οἱ ἐτυχον παρῆναι ἡμῖν τὰ γραμμάτων τούτων τῶν ἀπὸ τῶν ἀποδοθέντων, ἰσχυρῶς καὶ γνησίως ἐργάζεσθαι, καὶ πᾶσι ἑμαυτοὺς ὑποχέουσιν, καὶ ἀδελφικῇ συμβουλίᾳ ἀποδοῦναι καὶ μετὰ σοὶ ἐπὶ τῷ παρόντι πᾶσι ὑπολάβειν, ἐπίσταται, ἀπὸ τῆς ἀφ' ἡμῶν σου τῆς φιλοφιλίας, ἀφ' ἡμετέρων τῶν γυναικῶν δεξασθαι, καὶ μὴ φοβου τοῦ καὶ φίλου τοῦ πρὸς σοὶ, καὶ τοῦ ἀσφαλούς ἐνεκα τῆς ἐκκλησίας, ἡσυχασμένην. εὐ μένος ὢν, ὡς ἐφίλω, ἀλλὰ γὰρ παρόντων μοι τῶν πρὸς τὸν κύριόν μου τῶν φιλοφιλῶντων ἐπισκόπων Ἀρχελαῶν, Ἀπρίγγιον, Θεοδώρητον, Ἡλιάδον, Μελετίον, καὶ πᾶσι πρὸς σοὶ τῇ πρὸς τοῦ καὶ φίλου πρὸς βλαβήν τῇ λαοδικίᾳ τοῦ τοῦ ἐκκλησίας ἐπισκόπου Μακαρίου· οἱ καὶ δογματῶν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, καὶ πρὸς τῇ ἀποδοῦναι μετὰ ἡμῶν, ἀφ' ἡμῶν οἱ, διαπορεῖς, φρονήματα ἀπὸ τῆς χρηστέμενης, τῆς τῶν γραμμάτων τούτων, κατὰ τὴν λαοδικίαν, σφοδρῶς πρὸς ἡμῶν, ἡμεῖς οὐκ ἔχουμεν, μὴ ὑπολάβωμεν, μὴ δὲ ὑπολάβωμεν, ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, λυπησώμεθα. πάντες, ἐκείνους πᾶσι, ἡμῶν μὴ ἐδηλώσαμεν. αὐτῶν δὲ κατὰ δεξασθαι, καὶ ἀσμενίσαι κατὰ ξίωσιν· εἰ μὴ ἀρα τῆς ἐκκλησίας πᾶσι ἡμῶν, ὡς καλῶν καὶ ἐπὶ βλάβῃ ἑαυτοῦ καὶ τοῦ πρὸς σοὶ, κατὰ φρονήσιν τούτου τοῦ πράγματος. πρὸς σοὶ, ὡς καλῶν, αὐτῶν κατὰ ξίωσιν, μάλλον μὴ τὸ δοκεῖν, ἀλλὰ τὸ συμφέρον.

ΙΣΟΝ ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ ΚΥΡΙΛΛΟΥ ἐπισκόπου Αλεξανδρείας πρὸς Νεστόριον πρὸς τῆς ἐκκλησίας.

Ε τῇ ἀλαβαστικῇ ἐκ φιλοφιλίας σου καὶ τῇ Νεστορίῳ, κύριος καὶ ἡ σωτηρία σου σὺν τῇ ἐκκλησίᾳ Αλεξανδρείας ἐκ τῆς ἀιγιαντικῆς διουκείας ἐκ κυρίου χαίρειν.

ΤΟΤ ὡς ἡμῶν λέγοντες ἐναργῶς· ὁ κύριος καὶ φίλων πατέρα ἢ μητέρα ὑπὲρ ἐμὲ, οὐκ ἐστὶν μου ἀξίος· καὶ ὁ φίλων υἱὸν ἢ θυγατέρα ὑπὲρ ἐμὲ, οὐκ ἐστὶν μου ἀξίος· τί πάθαμεν ἡμῶν, εἰ ὡς τῆς οἰκ. ἀλαβείας ἀπαιτούμενοι, τὸ ὑπερβαίνον σὺ πάντων ἡμῶν ὡς κύριος καὶ πᾶσι ἡμῶν ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως ὁρίσῃ διωχόμενοι; ἡ πᾶσι ἀρεσκόμενοι

μὲν ἀπολογίαν, σιωπῶν οὕτω ὑμῶν τὴν μα-
 κρὰν, ὅτι τῆς τοῦ τοῦ θεοῦ ὑπομέναις κατ' αὐτὸ δυσφω-
 μίας; καὶ ἡ μὲν σιωπὴ ἡδὲ καὶ μόνον, τὰ τριῶν
 φρονῶν καὶ διδασκῶν, ἡ τῶν αὐτῶν ἡ φρονῆς. ἐπεὶ δὲ
 οὐκ ἔστιν ἐκκαθάρσις ἐκκλησίας, καὶ ζύμην αἰ-
 ρέσεως ἀήτους καὶ ζέου ἐμβέβληκας τοῖς λαοῖς, καὶ
 οὐκ ἔστιν ἐκκαθάρσις μόνον, ἀλλὰ καὶ τῶν αἰώνων τοῦ
 παρόντος καὶ τῶν ἐξ ἡμετέρας τῶν βιβλίων, πῶς ἐπὶ
 τῶν παρ' ἡμῶν σιωπῆς ἀρκέσει λόγος; ἡ πῶς ἐκ αἰ-
 ναγῆς μεμνημένοι τοῦ Χριστοῦ λέγοντες, μὴ νομιώμεθα,
 ὅτι ἡλθον βαλεῖν θάλασσαν τὴν γῆν ἐκλύειν, ἀλλὰ μά-
 χαρεσθαι; ἡλθον καὶ διχάσαι ἀνθρώπων καὶ τοῦ πα-
 τρός αὐτοῦ, ὃς θυγατέρα καὶ τῆς μητρός αὐτοῦ. πῶ-
 στως καὶ ἀδελφότητος, ἐρρετώμεν, ὡς ἐὼλες καὶ ὁπι-
 σφαλῆς, ἡ πῶς γονέας αἰδώς. ἡρεμείτω δὲ καὶ ὁ
 πῶς ἐκ τῆς καὶ ἀδελφότητος φιλοστοργίας νόμος, καὶ
 τοῦ ζῆλου ἀμύνων ἐς τὴν λαοῦ τῶν ἀσεβούντων ὁ θείος
 πῶς, ἵνα κρείττονος αἰσθησώμεθα τὴν χάριν καὶ τὸ γε-
 ρασμένον. ἰδοὺ τίνων ἅμα τῇ ἀγίᾳ πνεύματι, τῇ
 καὶ τῇ μεγαλειᾷ ῥώμῃ συναλεγμένη, περιεσφύον-
 τες ἐκ τῆς πίστεως καὶ θεοσεβείας τοῦ ἀδελφοῦ, ἐκ συλλει-
 πουργοῦ ἡμῶν Κελεσίμου καὶ ὁπισκοποῦ, καὶ τρίτῳ συ-
 τῷ Διαμαρτυρομένῳ καὶ καμμένῳ, συμβαλόντες
 διδοῦναι μὲν τῶν οὕτω σκαίων, καὶ διεσπασμένων
 δογματῶν, ἀ καὶ φρονῶν καὶ διδασκῶν, ἀντιλέγοντες
 οὐκ ἐπὶ τὴν ὁρθεὴν πίσιν, τὴν τῆς ἐκκλησίας τοῦ θεοῦ
 οὐκ ἐπὶ τὴν ἀγίαν διδασκαλίαν καὶ διαγγε-
 λισμῶν, οἱ καὶ αὐτοὶ πᾶσι ἐκ τῆς πίστεως τοῦ λόγου γίνου-
 σι. ὃ καὶ μὴ τοῦτο φράσσειν ἡ σὴ ἀλάβεια, καὶ τὴν ὁρι-
 σμένην περὶ τῆς χάριτος καὶ τῆς ῥώμης ἀποστολῆς
 καὶ τῆς πίστεως καὶ τῆς ἀγάπης ἀδελφοῦ καὶ
 συλλειπουργοῦ ἡμῶν καὶ τῆς ῥώμης ἐκκλησίας ὁπι-
 σκόπου Κελεσίμου, γίνωσκε σὺ αὐτὸν οὐδένα κληρὸν ἔ-
 χοντα μετ' ἡμῶν, οὐδὲ τῶν, ἡ λόγον ἐκ τῆς πίστεως
 τοῦ θεοῦ καὶ ὁπισκοπῆς. οὐδὲ καὶ ἐνδεχέσθαι περὶ τῶν
 ἡμῶν ἐκκλησίας οὕτω πηροβημένους, καὶ σκαν-
 δαλιώδεις λαοὺς, καὶ πίσιν ὁρθῶς ἀντιπυμένους,
 καὶ Διασπασμένα τοῦ θεοῦ τὰ πόμηνια, τοῦ σώζειν
 ὁφείλοντες ἑπὶ ἡδὲ καὶ ἡμῶν ὁρθῆς διδασκαλίας ἐραστῆς,
 τὴν τῆς ἀγίας πίστεως ἰχνηλατῶν διδασκαλίαν. ἅπαντες
 ὅτι τῆς τοῦ θεοῦ ἀλάβειας πεχωρησμένοις καὶ τὴν
 πίσιν, ἡ καὶ καὶ τῆς λαϊκῆς καὶ κληρικῆς, κοινω-
 ρικῶς πάντες ἐσμεν. καὶ καὶ ἐπὶ δίκαιον τοῦς ὁρθῶς φρο-
 νῶν ἐγκρίτως, οὕτως ἀδικησάντων ψήφους ὅτι οἱ καλῶς
 ποιῶντες ἀντιπρῆκτοι. ὅτι καὶ αὐτὸ κατεμμελύνει
 ἐν τῇ ἐπιστολῇ τῇ γραφείᾳ τοῦ θεοῦ πρὸς τὸ μέγα-
 λος ῥώμης ἀγνώσκοντες, ἐκ συνεπισκοπῆς ἡμῶν Κελεσί-
 μου. καὶ ἀρκέσει, τῇ σὴ ἀλάβεια τὸ συνομολογήσθαι
 μόνον καὶ τῆς πίστεως σύμβολον, τὸ ἐκπρῆν καὶ καμμενῶν
 ἐκ ἀγίας πίστεως καὶ τῆς ἀγίας ἐκ μεγάλης συνοδῆς,
 τῆς καὶ καμμενῶν συνοδῆς ἐν τῇ Νικαίᾳ. νενοήκας
 καὶ, καὶ ἡμετέρας καὶ ὁρθῶς αὐτῶν, διεσπασμένους δὲ
 μάλλον, καὶ ὁμολογῆς τῇ φωνῇ τῶν λέξιν. ἀλλὰ καὶ
 αὐτῶν ἐγγράφως καὶ ἐνωμότως ὁμολογήσθαι, ὅτι καὶ
 ἀναγι-

A tanto tempore silentio videntes, tua illa maledi-
 cta, quibus in eū inuasisti, dissimulauimus? Quod
 si dum hæc sentis & doces, teipsum tantummodo
 læderes, fortassis minor nos sollicitudo teneret:
 at quia totam Ecclesiam grauiter offendisti, ac
 non ijs modo qui Constantinopoli versantur, no-
 uis insolitæq. hæreseos fermentum, sed omnibus
 vbivis locorum degentibus obiecisti; (circumfe-
 runt enim passim tuarum exegeseon libelli)
 quæ, obsecro, oratio silentio nostro defendendo
 satis idonea reperietur? aut quomodo sermonis
 Christi memores esse non poterimus? Non
 putetis, inquit, quod pacem venerim mittere
 super terram, sed gladium. Veni enim diuide-
 re hominem contra patrem suum, & filiam
 contra matrem suam. Certe si Fides viola-
 tur, omnis omnino erga parentes reuerentia,
 tamquam inanis & periculosa valeat; facessat lex
 illa amoris erga liberos & fratres: quia mori uti-
 que satius est pijs, quàm viuere; ut meliorem, si-
 cut scriptum est, inueniant resurrectionem.

Ecce igitur una cū sancta Synodo, quæ in magna
 Romanorū ciuitate, sanctissimo & reuerendissimo
 Episcopo fratre ac cōministrō nostro Celestino
 præsidente conuenit, iam tertio his te litteris con-
 testamur & obtestamur, ut consilium nostrū secu-
 tus, a stolidis illis absurdisq. dogmatibus, quæ fo-
 ues, publice doces, quāprimum desistas, Fi-
 demq. rectā, & iam inde ab initio per sanctos Apo-
 stolos & Euāgelistas, qui Verbi spectatores & mi-
 nistri fuerūt, Ecclesijs traditam reuerenter susci-
 pias. Quod sane nisi iuxta tempus in litteris Cele-
 stini sacratissimi reuerendissimiq. fratris & cōmi-
 nistri nostri Romanorū Episcopi expressum præ-
 finitumq. præliteris, certo scias nullam tibi dein-
 cept cū Episcopis & sacerdotibus Dei sortem, nul-
 lum sermonem, nullum denique inter eos locum
 futurū esse. Nec enim æquum est, ut nos Ecclesias
 turbatas, populos offensos, Fidem rectam labefa-
 ctam, gregem Christi misere abs te dissipatum,
 qui illum (si quidem, perinde ac nos, rectæ Fidei
 doctrinam consecrari, sanctorumq. Patrum pio-
 tatem æmulari libuisset) conseruare alioqui de-
 bueras, diutius negligamus. Illud quoque latere
 te nolumus, nempe nos promiscue cum omnibus
 tum clericis, tum laicis quoque, quos tu propter
 Fidem excommunicasti, vel ordine monisti, com-
 municare. Haud enim par erat, eos qui rectam
 Fidem tenere comperti sunt, ob iniquam tuam
 sententiam detrimentum aliquod pati: ob id ni-
 mirum, quod recte sentientes, tuæ doctrinæ assen-
 tiri noluerunt. Nam & huius quoque exauclora-
 tionis ac dissensionis in epistola, quam ad magnæ
 Romæ sanctissimum & coepiscopum nostrum
 Celestinum scripsisti, sit mentio. Ceterum mi-
 nime sat esse putamus, si reuerentia tua Fidei
 Symbolum, quod a magna illa Synodo, quæ in
 Spiritu sancto in vrbe Nicæa quondam conue-
 nit, expositum est, nobiscum confiteatur. Nam
 etsi voce tenuis illud profiteri videre; attamen
 neque recte intelligis, neque sincere quoque, sed
 peruerse plane, præpostereq. interpretaris. Ve-
 rum præter hoc operæpretium quoque fuerit, ut
 ea omnia scriptis execreris & anathematizes, publi-

Matth. 10
6.34Habr. 1.11
6.35

Luc. 1.4.8

publiceq. abiures quæ scelestæ & profanæ hæte-
nus sensisti, aliosq. docuisti: & ea rursum post hac
te sensurum & docturum sancte polliceare, quæ &
nos, & ceteri omnes, quotquot vel in Occidente,
vel in Oriente viuunt Episcopi, doctores ac po-
pulorum duces. Ad epistolas porro quod atti-
net, quas Alexandrina ecclesia ad te misit, eas cū
à sacra Romana Synodo, tum à nobis omnibus
quoque, ab omni errore & vitio immunes iudi-
catas esse scias. Hisce autem litteris nostris vtra-
que subiunximus, & ea quæ te oportet sapere &
docere, & ea rursum, à quibus te conuenit absti-
nere. Porro autem catholicæ Apostolicæq. Ec-
clesiæ Fides, in qua vniuersi Occidentis & Orien-
tis orthodoxi Episcopi consentiunt, huiusmodi
est.

- 3 Credimus in vnum Deum, Patrem omnipo-
tentem, omnium visibilium & inuisibilium crea-
torem: Et in vnum Dominum Iesum Chri-
stum, filium Dei vnigenitum, natum ex Patre,
hoc est, ex Patris substantia, Deum de Deo,
lumen de lumine, Deum verum de Deo vero; ge-
nitum, non factum, consubstantialem Patri; per
quem omnia facta sunt & quæ in czlo & quæ in
terra. Qui propter nos homines, & propter no-
stram salutem descendit, & incarnatus est, & ho-
mo factus est, & passus est, & tertia die resurrexit:
ascendit ad czlos, venturus iudicare viuos &
mortuos: Et in Spiritum sanctum. Qui autem
dicunt: Erat aliquando cum non esset, & prius-
quam nasceretur, non erat; vel quod ex non exi-
stentibus, aut ex alia substantia, vel essentia sit;
aut qui Filium Dei mutationi, aut alteratio-
ni obnoxium asserunt; hos catholica & Aposto-
lica anathematizat Ecclesia. Sanctorum au-
tem Patrum confessiones, quas sancto in ipsis lo-
quente Spiritu ediderunt, sectantes, scopumq. ac
sensum, quem illi tenuerunt, studiose vbique ob-
seruantes, & regia quasi via incedentes, ipsum
vnigenitum Dei Verbum ex Patris substantia na-
tum, Deum verum de Deo vero, lumen de lumi-
ne, per quem omnia & quæ in czlo & quæ in ter-
ris facta consistunt, salutis nostræ causa descen-
dissæ, seq. ad exinanitionem demissio incarnatum
& hominem factum, hoc est, carne ex sacra Vir-
gine sumpta, eademq. sibi appropriata, in vtero
more nostro genitum, hominemq. ex muliere in
lucem editum dicimus: id interim quod suapte
natura erat, non abiiciens, sed hoc ipsum quod
erat, hoc est, verus naturalisq. Deus, licet carnē
& sanguinem assumpsisset, constanter manens:
neque carnem in diuinitatis naturam versam;
nec contra rursum, ineffabilem illam naturam
in carnis substantiam transmutatam asserimus.
est enim immutabilis, nulliq. alterationi obno-
xius, semper idem, suiq. similis, vt scriptum
est, manens. Etenim cum iam visibilis factus es-
set, infantumq. more fascijs adhuc inuolueretur,
ac in Virginis matris gremio etiamnum fouere-
tur, omnem implebat creaturam, vt Deus, pari-
cum Patre potestate regnabat: siquidē diuinitas
quātītatis & molis expertus est, nec vllis limitibus
circumscribitur.

- 4 Quamuis autem Verbum carni secundum hy-
postasim

- A ἀναθεματίζεις μὲν τὴν μίαν ἀπὸ πάντων καὶ βίβηλα
δόγματα. Φρονήσεις δὲ καὶ διδάξεις, ὡς καὶ ἡμεῖς
πάντες, οἱ τὴν ἐκ τῶν ἱερῶν, καὶ τῶν ἱερέων ὁπίσκο-
ποι, καὶ διδάσκαλοι, καὶ λαὸν ἡγούμενοι. συνήκοντες
καὶ ἡ ἐκ τῶν ῥώμης ἀγία συνόδος, καὶ ἡμεῖς ἅπαν-
τες, ὡς ὁρθῶς ἐχούσης καὶ ἀνεπιλήπτως, τῆς θεο-
φείας ἐπιστολῆς πρὸς τὸν σὺν ἐλάβωσαν πατέρα
Ἀλεξανδρίαν ἐκκλησίας. ὑπεπέξαμεν δὲ πύρις
ἡμῶν τοῖς θεάμασι, ὅτι περὶ Φρονῆν καὶ διδάσκον,
καὶ ὡς ἀπὸ χειρὸς προσηλίου. αὐτὴ γὰρ τῆς καθολικῆς
καὶ ἀποστολικῆς ἐκκλησίας ἡ πίστις, ἡ συναγνοῶσιν ἀ-
παντες, οἱ τὴν ἐκ τῶν ἱερῶν, καὶ τῶν ἱερέων ὁπίσκοποι.
B Πιστεύομεν εἰς ἓνα θεὸν πατέρα πάν-
τοτε, πάντων ὁρατῶν καὶ ἀορατῶν ποιητὴν.
Ἐκ τῆς ἓνα κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ τὸν
μονογενῆ, ἡνωθέντα ἐκ τοῦ πατρὸς, τῷ τῆς
οὐσίας τοῦ πατρὸς θεὸν ἐκ θεοῦ, ὡς ἐκ φωτός, θεὸν
ἀληθινὸν ἐκ θεοῦ ἀληθινοῦ ἡνωθέντα, οὐ ποιηθέντα,
* ὁμοούσιον τῷ πατρί δι' ὃ τὸ πάντα ἐγένετο, τὰ πρὶν τῷ
οὐρανῷ, καὶ πρὶν τῇ γῇ τὸν δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους,
καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν κατελθόντα, ἐκ πα-
C κωθέντα, καὶ ἐνανθρωπήσαντα. παθόντα ἑαυτὸν
τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀνελθόντα εἰς τοὺς οὐρανοὺς, ἐρχό-
μενον κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς: καὶ εἰς τὸ πρῶτον
ἀγῶν. τοὺς δὲ λέγοντας ὡς πρὶν, ὅτι ἐκ τοῦ, καὶ πρὶν ἡ-
νωθῆναι ἐκ τοῦ, ἔστιν ἐκ τῶν ὄντων ἐγένετο, ἢ ἐκ τοῦ
ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἢ οὐσίας φάσκοντες εἶναι, καὶ
τρεπλὸν ἢ ἀλλοιωτὸν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, τῷ τῆς ἀναθε-
ματίζεις ἡ καθολικὴ καὶ ἀποστολικὴ ἐκκλησία. ἐπὶ με-
νοῖ δὲ πανταχοῦ τῆς τῶν ἀγίων πατέρων ὁμολο-
γίας, ὡς περὶ τῆς λαλοῦντος ἐν αὐτοῖς τοῦ ἀγίου
πρόμακτος, καὶ τῶν τῶν ἐν αὐτοῖς ἐνοικῶν ἰχνηλατη-
D πεισκοπῶν, ἐκ βασιλικῶν ὡς πρὶν ἐρχόμενοι τρεῖς θῶν,
Φαμέν ὅτι αὐτὸς ὁ μονογενὴς τοῦ θεοῦ λόγος, ὁ ἐκ τοῦ
τῆς ἡνωθῆναι τῆς οὐσίας τοῦ πατρὸς, ὁ ἐκ θεοῦ ἀλη-
θινοῦ θεοῦ ἀληθινός, ὁ ὡς ἐκ φωτός, ὁ δι' οὐ τὰ
πάντα ἐγένετο, τὰ πρὶν τῷ οὐρανῷ, καὶ πρὶν τῇ γῇ, τῆς
ἡμετέρας ἑκατα σωτηρίας κατελθόν, καὶ καθ' ἡμέρας
ἱαντὸν εἰς κένωσιν, ἐσπερώθη καὶ ἐκένωθη, ὡς
τίς σάρκα λαβὼν ἐκ τῆς ἀγίας παρθένου, καὶ ἰδὼν
αὐτὸν ποιησάμενος ἐκ μητέρας, τὸν κατ' ἡμᾶς ὑπέ-
μεινε ἡνωθῆναι, καὶ πρὸς τὸν αὐτὸν ἐκ γεννητῆς,
οὐχ ὅπως ὡς ἀποβεβληκώς, ἀλλ' εἰ καὶ γέγονεν ἐκ
E πρὸς τὸν σάρκα καὶ αἷματος. ἐν τῷ μεμενηκώς
ὅπως ὡς, θεὸς δὲ ὁλοκρῆ φύσις ἐκ ἀληθείας. οὐτὶ δὲ
τὸν σάρκα Φαμέν εἰς θεότητες τρεῖς ἀπὸ τῆς φύσιν, οὐτὶ
μὲν σάρκα εἰς φύσιν, τὸν ἀπὸ τῆς φύσιν τοῦ λόγου πα-
ραχθῆναι φύσιν. ἀπὸ τῆς φύσιν γὰρ ἐστὶν, καὶ ἀπὸ τῆς φύσιν
πλὴν μὲν ὁ αὐτὸς ἀπὸ τῶν καὶ τῆς θεοφείας. ὁμοῦ-
ρος δὲ, καὶ βρεφὸς ἐκ παρθενοῦς μὲν ἡμεῖς, ἐκ τοῦ
πρὸς τῆς τελευτῆς παρθενοῦς, πᾶσι τοῖς ἀπὸ τῆς κα-
σιν, ὡς θεός, καὶ σωτήρ ὡς τῷ γνησθέντι. ὁ γὰρ θεός,
ἀπὸ τῆς φύσιν, καὶ ἀμείβεσθαι, καὶ πρὸς τὸν αὐτὸν ἐκ γεν-
νητῆς. Ἡνωθῆναι γὰρ μὲν σάρκα κατ' ὑπόστασιν ὁμολο-
γούμενους

ρωμῶν τὸν λόγον, ἵνα ἐκδοσκυνώμεν ὑμῶν, καὶ κύριον Ἀ
 ἰησοῦ Χριστὸν, οὐτὶ ἀλλὰ μέρος ἡθύντης, καὶ διορί-
 ζοντες ἀνθρώπων καὶ θεῶν, οὐτὶ σωτηριάζοντες μᾶλλον
 ἀλλήλοις ἢ τῆς ἀξίας καὶ ἀθηντίας ἐνότητι· καὶ νο-
 φωνία γὰρ ποῦτο, καὶ ἐπὶ οὐδὲν οὐτὶ μὲν Χριστὸν
 ἰδικῶς ὀνομάζοιτε, τὸν ἐκ θεοῦ λόγον, καὶ ὁμοίως
 ἰδικῶς Χριστὸν ἐπὶ τὸν ἐκ γυναικὸς· ἀλλ' ἵνα μόν-
 ον εἰδόντες Χριστὸν, τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον μὲν τῆς
 ἰδίας σαρκὸς, πῶς γὰρ ἀνθρώπινως κέχρηται μεθ' ἡ-
 μῶν, καί τῃ τῆς ἀξίας τὸ λαβεῖν τὸ πνεῦμα διδόντες
 αὐτὸς, καὶ οὕτως ἐκ μέτρων, καθὰ φησὶν ὁ μακάριος
 ἀγγελικὸς Ἰωάννης. ἀλλ' οὐδ' ἐκείνο φημὶν, ὅτι
 κατέκλεσεν ὁ ἐκ θεοῦ λόγος, ὡς ἐκ ἀνθρώπου κινῶν.
 Ἦν ἐκ τῆς ἀξίας παρθένα γεννημένην· ἵνα μὴ θεο-
 φόρος ἀνθρώπος νοεῖται Χριστός. καὶ γὰρ καὶ ἰσχυρῶς
 ἐν ἡμῶν ὁ λόγος ἡγήται διὰ καὶ ἐν Χριστῷ κατεκλήσθη
 πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος ζωοποιῶν· ἀλλ' οὐκ
 ἐνοῦμεν, ὅτι ἡρόμενος περὶ, οὐκ ὡς περὶ ἐν πῶς ἀ-
 γίους κατεκλήσθη λέγειται, καὶ τὸν ἴσον καὶ ἐν αὐτῷ
 τρέπον ἡρώδης διορίζομεθα πᾶν κατεκλήσθη. ἀλλ' ἐνω-
 θῆς καὶ φύσιν, καὶ οὕτως ἐκ σαρκὸς τεσσάρων, τριῶν τῶν
 ἐκείνου πᾶν κατεκλήσθη, ὡς αὐτὸν λέγειται καὶ ἡ
 ποῦ ἀνθρώπου ψυχὴ πρὸς τὸ ἴδιον ἰαυτῆς ζωῆς. Εἰς
 οὗτο ἄρα Χριστὸς καὶ ὁὐς καὶ κύριος, οὐκ ὡς σῶα-
 φωνία ἀπλῶς πᾶν ὡς θεὸν, ἐνότητι τῆς ἀξίας, ἡγεῖται
 ἀνθεντίας, ἔχοντες ἀνθρώπου πρὸς θεόν. οὐ γὰρ ἐν ὅ-
 τῃς φύσιν ἡ ἰσότης. καὶ ἡμεῖς Πέτρος καὶ Ἰωάν-
 νης, ἰσότης μὲν ἀλλήλοις, καθὰ ἐ δόξατο καὶ ἡμεῖς
 ἡμεῖς· πᾶν οὐκ ἔστι οἱ δύο, οὐτὶ μὲν καὶ ὁμοῦ ἡ-
 σιν πᾶν τῆς σῶαφειας νοούμεν τρέπον· οὕτως δόξα καὶ
 γὰρ ποῦτο πρὸς ἐνῶσιν φυσικῶν· οὐτὶ μὲν ὡς καὶ μέ-
 θῃς γενικῶν, ὡς καὶ ἡμεῖς ἐκλαίμενοι τῷ κυρίῳ
 καὶ τῷ γεννημένῳ, ἐν πνεύματι ἰσμεν πρὸς αὐτόν. D
 μᾶλλον διὰ τὴν σῶαφειας ὀνομα παρατρέμεθα,
 ὡς οὕτως ἔχον ἰκανῶς σημεῖνα πᾶν ἐνῶσιν. ἀλλ' οὐδὲ
 θεὸν, ἡ διασώτῃς ποῦ Χριστὸς τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λό-
 γον ὀνομάζομεν· ἵνα μὴ πάλιν αἰσφάνδον τιμω-
 μεν εἰς δύο τὸν ἵνα Χριστὸν, τὸν ὁὐς καὶ κύριον, καὶ
 δυσφημίας ἐγκλήματι πεπίσωμεν, θεὸν ἰαυτὸς ἐ
 διασώτῃς ποιῶντες αὐτόν. ἐνωθῆς γὰρ, ὡς ἡδη πρὸς
 πᾶν, ὁ ποῦ θεοῦ λόγος (σαρκὶ καὶ ὑπόστασις), θεὸς
 μὲν ἐπὶ Ἰωάννη, διασώτῃς διὰ τὸ πᾶν. οὐτὶ διὰ
 αὐτὸς ἰαυτὸς δούλος ἐστίν, οὐτὶ διασώτῃς. ἀλλ' ἡμεῖς γὰρ,
 μᾶλλον διὰ ἡδη καὶ δυσσεβεῖς, τὸ οὕτως φρονεῖν καὶ λέ-
 γειν. ἐφ' ἡμῶν γὰρ θεὸν ἰαυτὸς τὸν πατέρα, καί τῃ θεὸς
 ἐν φύσιν, καὶ ἐκ τῆς οὐσίας αὐτοῦ. ἀλλ' οὕτως ἡγοηκα-
 μεν, ὅτι μὲν ποῦ μᾶλλον θεὸς, ἐκ ἀνθρώπου γέγονεν ὑπό-
 θεῖς, κατὰ τὸν πρὸς πᾶν νόμον τῇ τῆς ἀνθρώπι-
 νης φύσιν. αὐτὸς δὲ ἰαυτὸς πᾶν αὐτῷ ἡρώδῃ θεὸς
 ἡ διασώτῃς; οὐκ οὕτως, ὡς ἀνθρώπος, καὶ ὅσον ἡμεῖς
 εἰς τὸ πρὸς τῆς κενώσεως μέτρων, ὑπό-
 θεῖς

secundū legem humanæ naturæ congruentem, Deo subiectū esse. Interim ut sui ipsius vel Deus vel do-
 minus sit, fieri nulla ratione potest. Ut homo igitur, & ad exinanitionis condicionem quod spectat,

postasim vnitum fateamur; vnum tamen Filium
 ac Dominum Iesum Christum adoramus: ne-
 que Deum & hominem secamus, aut in partes di-
 uellimus, quasi dignitatis tantum & auctoritatis
 communicatione inter se consocietur: (hoc enim
 dicere, nihil aliud esset, quàm inanem quamdam
 vocum novitatem inepte profundere) neque
 duos constituimus Christos; alterum per se ac
 seorsum Dei Patris Verbum; alterum illum rur-
 sus seorsum, qui ex muliere natus est: sed vnum
 dumtaxat Christum agnoscimus, Dei videlicet
 Patris Verbum cum carne, quam propriam sibi
 adsciuit. Ex eo enim tempore etiam si ijs, qui ut
 recipiant non indigni videntur, Spiritum sanctū
 impertiatur, æque ac vnus ex nobis secundum
 humanam naturam inunctus esse dicitur. verum
 istud, ut beatus Euangelista Ioannes testatur, non
 ad mensuram. Sed neque Dei Verbum in sacra-
 Virginis filio, veluti in communi quodam homi-
 ne inhabitasse, dicere quoque fas est; ne hac vide-
 licet ratione Christus Deifer homo esse intelli-
 gatur. Nam licet Verbum in nobis habitaret, om-
 nemque diuinitatis plenitudinem corporaliter in-
 Christo inhabitare, litteris alicubi proditum sit;
 attamen non ita in illo habitauit, ut in Sanctis
 inhabitare dicitur. Habitauit autem eatenus in
 illo, quatenus caro factum est; talemque fere, carni
 secundum naturam vnitum, non etiam in carnē
 verum, in ea habitationem constituit, qualem in
 suo corpore hominis anima efficere consuevit.

Vnus itaque est Christus & Filius & Do-
 minus; non ita quasi homo eam tantum cum
 Deo coniunctionem sortitus sit, quæ in sola di-
 gnitatis, vel auctoritatis vnitatem, hoc est æquali-
 tate, posita sit. non enim honoris æqualitas na-
 turas vnit: alioqui Petrus & Ioannes qui paris
 dignitatis extiterunt (ambo namque fuerunt
 Apostoli, ambo sancti discipuli) vnus essent, non
 duo. nec rursus appositione, vel quadam quo-
 que contiguatione, aut conglutinatione vnā
 vnitatem metimur: ea enim ad naturalem vnio-
 nem constituendam fat esse nequit: neque secun-
 dum habitus participationem, quomodo nos Do-
 mino coheremus, vnusque, ut scriptum est, cum
 eo spiritus efficitur: immo vero coagmentatio-
 nis, connexionis, vel contiguationis vocabulum,
 tamquam ad vnionem hanc exprimendam minus
 idoneum, non iniuria hic repudiamus. Sed neque
 Dei Patris Verbum, Christi Deum aut dominum
 nominamus; ne vnum rursus Christum & Filium
 & Dominum in duos aperte diuellentes, in bla-
 sphemix crimen (utpote Deum ipsum sui ipsius
 dominum constituentes) incidamus. Verbum
 enim Dei, ut sæpe iam admonuimus, carni secun-
 dum hypostasim vnitum, & Deus est, & creatura-
 rum omnium dominus; sui autem ipsius neque
 dominus neque seruus est. Ita enim sapere, aut
 dicere, nihil aliud esset, quàm impie desipere.
 Appellat quidem Patrem Deum suum, licet Dei
 Verbum Deus sit, & ex paterna substantia geni-
 tum: non ignoramus tamen, cum hoc ipso quod
 Deus est, hominē quoque factum esse, proindeque

Conc. gen. tom. j.

c

æque

aque ac nos Deo se subditum fatetur. Ad hunc quoque modum sub lege factus predicatur, etiam si ut Deus legem tulerit ac promulgarit.

6 Cauemus etiam hoc modo loqui de Christo: Propter eum qui induit, indutum veneror; & propter inuisibilem, visibilem adoro. Præterea, & hoc quoque non absque horrore dicitur: Assumptus propter assumentem appellatur Deus. Qui enim hoc modo loquuntur, unum rursus Christum in duos diuidunt, & hominem per se seorsum, & Deum similiter per se seorsum collocant, veramque vnionem hac ratione apertissime inficiantur. Secundum hanc enim alter veluti simul cum altero non adoratur, neque simul cum altero Deus nuncupatur: sed vnus, idemque. Christus Iesus, vnigenitusque Dei Filius animo concipitur; qui vna adoratione simul cum sua carne colitur. Confitemur etiam ipsum vnigenitum Dei Filium ex Patre natum, etiam si secundum propriam naturam impassibilis sit, nostri tamen causa mortem in carne secundum Scripturas passum esse, propriæque carnis afflictiones, quas nimirum in crucifixo corpore pertulit, citra ullam sui passionem sibi adsciuisse. Gratia enim Dei mortem pro omnibus gustauit. Nam etsi secundum naturam & vita & mortuorum resurrectio existeret; proprium tamen corpus vitro in mortem obtulit. Etenim quod vi quadam arcana & admirabili, in propria veluti in prima sua carne morte proculcata, primogenitus ex mortuis, dormientiumque primitiæ fieret, iterque humanæ naturæ ac reditu ad incorruptionem muniret, Dei gratia mortem pro omnibus, ut modo aiebam, degustauit; & post triduum vitæ restitutus, infernum despoliauit. Quam ob rem licet mortuorum resurrectio per hominem facta dicatur; hominem tamen illum simul Dei Verbum extitisse cogitemus oportet: qui mortis imperio destructo, tamquam vnus Dominus & Filius in Patris gloria suo tempore venturus est, orbemque terrarum in iustitia, ut scriptum est, iudicaturus.

7 Quin illud quoque non possum hoc loco non adijcere, nempe, dum vnigeniti Filij Dei, hoc est, Iesus Christi mortem, & ex mortuis resurrectionem annuntiamus, eiusdemque in celum assumptionem confitemur; incruentum in Ecclesia sacrificium nos celebrare, atque ad mysticas benedictiones accedere, eaque ratione sanctificari; utpote sacræ carnis & pretiosi sanguinis Christi omnium nostrum saluatoris participes effecti. Neque enim illam ut carnem communem suscipimus: absit hoc; neque rursus tamquam viri cuiuspiam sanctificati, aut dignitatis tantum æqualitate Verbo confociati, aut diuinam inhabitationem fortiti; sed tamquam vere viuificam, ipsiusque Verbi propriam. Nam cum vita sit ut Deus secundum naturam, simulatque vnus quiddam cum ipsa sua carne effectum est, mox viuificandi virtutem illi contulit. Quamuis ergo ad nos dicat:

Amen amen dico vobis, nisi manducaueritis carnem Filij hominis, & biberitis eius sanguinem, &c. neutiquam tamen illam communem, hoc est, hominis cuiuspiam nostræ condicionis carnem esse existimare debemus: (quomodo enim hominis

caro secundum suam ipsius naturam viuifica est)

ἡμεῖς ἡμῶν ἑαυτὸν εἰσαί φησι. οὕτω γίνονται καὶ ὑπο νόμον, καὶ τοὶ λαλήσαντες αὐτὸς τὸν νόμον, καὶ νομοθέτης ὑπαρχων, ὡς θεός. Παραϊτούμεθα δὲ λέγειν ὅτι Χριστὸς, διὰ τὴν φοροῦντα, τὴν φοροῦμεν σίβω· διὰ τὴν ἀόρατον περιποιῶ τὸν ὁρώμενον. Φερεται δὲ πρὸς πύτη καὶ αἰὲν εἰπὶν ὁ λεγόμενος ἰσχυρὸς συγχρηματίζει θεός. ὁ γὰρ πάντας λέγων διὰ τὴν πάλιν αἰς δύο Χριστοὺς, καὶ αὐθροῦν ἰσχυρὰ αἰὰ μέρος ἰδικῶς, καὶ θεὸν ὁμοῖως. ἀρνηται γὰρ ὁμολογουμένως τὴν ἑνωσιν, καθ' ἣν οὐχ ὡς ἑπὶ πρὸς ἐν ἑπὶ συμπερικλυθεῖται· οὐτὶ μὲν συγχρηματίζει θεός· ἀλλ' αἰς νοῦται Χριστὸς ἰσχυρὸς, ὅς μοι γινώσκω, μὴ περιποιῶν ἡμῶντος μὲν τῆς ἰδίας σαρκὸς. ὁμολογούμεν δὲ, ὅτι αὐτὸς ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς γινώσκων ὅς, καὶ θεὸς μονοθεῖς· καίτοι καὶ φύσιν ἰδίαν ὑπαρχων ἀπαθὲς. Σαρκὶ πίμπρην ὑπὲρ ἡμῶν, καὶ πρὸς θεοῦ· καὶ ἡ ἐν τῷ σωτηριῶντι σώματι πρὸς τῆς ἰδίας Σαρκὸς ἀπαθὲς οἰκονομῶντος πᾶσι· χάριτι δὲ θεοῦ, καὶ ὑπὲρ πάντας ἐγνώσκει θανάτου, διδόντες αὐτῷ τὸ ἴδιον ζῶμα, καίτοι καὶ φύσιν ὑπαρχων ζῶν, καὶ αὐτὸς ὡς αὐτὸς αἰσῶντος. ἵνα γὰρ ἀρρήτῳ δυνάμει πατήρος τὸν θάνατον, ὡς ἐν γὰρ δὲ πρῶτῃ τῇ ἰδίᾳ Σαρκὶ, γινώσκων πρῶτον πρὸς ἐκ νεκρῶν, καὶ ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημένων· ὁδοποιῶν τὴν τῇ αὐθροῦν φύσιν τὴν αἰς ἀφθαρσίας ἀναδρομὴν, χάριτι θεοῦ, καὶ ἀπὸ τῆς ἀφθαρσίας, ὑπὲρ πάντας ἐγνώσκει θάνατον· ἀρνηται δὲ αὐθροῦν γινώσκων ἡ αἰσῶντος τῶν νεκρῶν, ἀλλὰ νοοῦμεν αὐθροῦν τὸν ἐκ θεοῦ γινώσκων λόγον· καὶ λελύθει δὲ αὐτῷ τὸ θάνατον τὸ κράτος· ἥτις δὲ καὶ πατρὸς, ὡς αἰς ὅς καὶ κύριος, ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς, ἵνα κρινῇ τὴν οἰκουμένην ἐν δικαιοσύνῃ, καὶ γένηται ἀναγκάως δὲ καὶ αἰὲν ὡς πατὴρ· καὶ ἀγαλλόμενος γὰρ τὸν καὶ ἀέρεα θάνατον τοῦ μονοθεοῦ ὁ ἐκ θεοῦ, τυτῆται, ἰσχυρὸς Χριστὸς, τὴν ἐκ νεκρῶν ἀναβίωσιν, καὶ τὴν εἰς οὐρανὸς ἀναλήψιν ὁμολογουμένως, τὴν ἀνάστασιν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ πελομένην· ἵνα αἰὲν οὕτως τῆς λαοῦ.

καὶ ἀγαλλόμενος καὶ ἀναζόμενος, μέτοχος γινώσκων τῆς ἀξίας Σαρκὸς, καὶ τοῦ ἡμῶν αἵματος τοῦ πάντων ἡμῶν ζωτῆρος Χριστοῦ. καὶ οὐχ ὡς αἰρετικῶν δεχόμενοι, μὴ γινώσκοντες οὐτὶ μὲν ὡς αὐθροῦς ἡγιασμένου, καὶ σωαφρόνους τῷ λόγῳ καὶ τὴν ἐνότητά τῆς ἀξίας, ἡγῶν ὡς θείας ἐνοικῶν ἐκ γινώσκων· ἀλλ' ὡς ζωοποιὸν ἀληθῶς, καὶ ἰδίαν αὐτῷ τοῦ λόγου. Ζῶν γὰρ ὡς καὶ φύσιν ὡς θεός, ἐπὶ δὲ γίνονται ἐν πρὸς τὴν ἑαυτοῦ σάρκα, ζωοποιὸν ἀπὸ τῶν αὐτῶν. ὡς καὶ λέγει πρὸς ἡμᾶς· ἀμὲν ἀμὲν λέγει ὁ μὲν, ἵνα μὴ φάσῃ τὴν σάρκα τοῦ ὁ ἐκ θεοῦ ἀνθρώπου, ἐπὶ αὐτῷ τὸ αἷμα· οὐχ ὡς ἀνθρώπου τῶν καὶ ἡμᾶς ἐνός, καὶ αὐτῷ αἶμα λογισόμεθα. πῶς γὰρ ἡ αὐθροῦν σαρξ, ζωοποιὸς ἵστα, καὶ φύσιν τὴν ἑαυτοῦ· ἀλλ' ὡς

καταπίνει ὁ θάνατος ἰσχύας· καὶ πάλιν ἀφείλει ὁ
 θεὸς πᾶν δάκρυον ἀπὸ παντὸς προσώπου· πῶτος
 γὰρ ἐνέκα τῆς αἰτίας, φάμεν αὐτὸν οἰκονομικῶς, καὶ
 αὐτὸν ὁλοκληρῶς πᾶν γένος, καὶ ἀπὸ τῆς κακλή-
 μινος ἐν κατὰ τῆς Γαλιλαίας οἰκῆς πῆς ἀγίας ἀπο-
 στάσεως· πῶτος φρονεῖν διδιδάγμεθα τῶν ἀ-
 γίων ἀποστόλων καὶ ἀγγελιστῶν, καὶ πᾶσι δὲ τῆς
 θροῦν δόξης, ἡ ἐκ τῆς τῶν μακαρίων πατή-
 ρων ἀληθοῦς ὁμολογίας· πῶτος ἀπὸ καὶ τῶν
 ἐν ὁλοκληρίᾳ σωτηρίας, καὶ σωτηρίας διὰ
 τοῦ λόγου τοῦ ἐν αὐτῇ ἀναγκαῖον ἀναζητήσαντι
 τῶν ἐν ὁλοκληρίᾳ, ὑποτάκτικῃ τῇδε ἡμῶν τῇ
 ἐκκλησίᾳ.

Α. Εἰ τις ἔχ' ὁμολογῆναι θεὸν εἶναι καὶ ἀληθῆς πᾶν
 Ἐμμανὴλ, καὶ διὰ τοῦτο θροῦν τῶν ἀγίων πατε-
 ρων· γενηθήκε γὰρ σαρκικῶς σῶμα γένεσθαι πᾶν ἐν
 θεῷ λόγῳ ἀνάθημα ἔστω.

Β. Εἰ τις ἔχ' ὁμολογῆναι, σαρκὶ καθ' ὑπόστασιν ἡνωθῆ-
 ῖ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγῳ· εἶνα πᾶν αἶμα Χριστοῦ, καὶ τῆς
 ἰδίας σαρκὸς, τὴν αὐτὴν δὲ τὸν θεὸν ὁμοῦ καὶ ἀνθρώ-
 πῳ, ἀνάθημα ἔστω.

Γ. Εἰ τις εἰς τὸν Χριστὸν διακρίνῃ τὰς ὑποστάσεις καὶ
 τῶν ἐν ὁλοκληρίᾳ αὐτῶν ἀναγκαῖον τῇ καὶ
 τῶν ἀγίων, ἡ γὰρ αὐτῆς ἡ δύναμις, καὶ ἔχ' ὁ μὲν
 λαὸς ἀποδοῦναι τῇ καθ' ὑπόστασιν φυσικῇ, ἀνάθημα ἔστω.

Δ. Εἰ τις προσώποις δυοῖν, ἡγοῦν ὑποστάσεις,
 τὰς ἐκ τῆς ἀποστόλων, καὶ ἀποστόλων συγ-
 γράμματος, ἀναγνῶντες φωνὰς, ἡ δὲ Χριστοῦ τῶν
 τῶν ἀγίων λεγομένων, ἡ παρ' αὐτῶν πρὸς ἑαυτοῦ καὶ
 πρὸς μὴν ὡς ἀνθρώπῳ τῶν ἐκ τοῦ λόγου ἰδιότης
 τοῦ μὴν προσώπου· τὰς δὲ ὡς θροῦν τῶν
 ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγῳ, ἀνάθημα ἔστω.

Ε. Εἰ τις πλὴν λέγειν, θεοφῶρον ἀνθρώπῳ τὸν Χρι-
 στὸν, καὶ εἰς τὸν μὲν θεὸν εἶναι καὶ ἀληθῆς, ὡς
 ἦν ἐκ θεοῦ καὶ φύσις, καὶ γένεσθαι σῶμα ὁ λόγος, καὶ κε-
 κρινώθηκε τῶν ἀποστόλων ἡμῶν αἵματος καὶ σαρκὸς,
 ἀνάθημα ἔστω.

Σ. Εἰ τις πλὴν λέγειν, θεὸν ἢ διαποτίμῳ εἶναι τὸν
 Χριστὸν πᾶν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγῳ, καὶ ἔχ' ὁ μὲν
 τὸν αὐτὸν ὁμολογῆναι θεὸν ὁμοῦ καὶ ἀνθρώπῳ, ὡς γενο-
 τὸς σαρκὸς καὶ λόγου, καὶ τῶν γενομένων, ἀνάθημα ἔστω.

Ζ. Εἰ τις φησὶν, ὡς ἀνθρώπῳ ἐκ τῆς ἀποστόλων τῶν
 θεοῦ λόγου τὸν ἰσχυρὸν, καὶ τῶν τοῦ μονοθεοῦ ὁδο-
 ξίας πρὸς τὸν θεόν, ὡς ἐπὶ πᾶν αὐτὸν ὑπαρχόντα,
 ἀνάθημα ἔστω.

Η. Εἰ τις πλὴν λέγειν, τὸν ἀναληφθέντα ἀνθρώ-
 πῳ συμπροσκυνώσαντα δὲ τῷ θεῷ λόγῳ, καὶ σωδο-
 ξάζοντα, καὶ συγχρηματίζοντα· φησὶν, ὡς ἐπὶ πᾶν ἐπὶ
 τῷ θεῷ, εἰς τὸν αἰὶν ὑπαρχόντα, ὡς τοῦτον ἀναγκα-
 ζοντα, καὶ ἔχ' ὁ μὲν πᾶν πρὸς τὸν ἰσχυρὸν ἡμᾶς πᾶν
 Ἐμμανὴλ, καὶ μὴν αὐτὸν τῶν δοξολογιῶν ἀναπύ-
 νη, καὶ γένεσθαι σῶμα ὁ λόγος, ἀνάθημα ἔστω.

Θ. Εἰ τις φησὶν, τὸν εἶνα κύριον ἰσχυρὸν Χριστὸν διδο-
 ξάζοντα τῶν ἀποστόλων ὡς ἀλλοτρίᾳ δυνάμει
 τῇ

A Absorpsit mors praevalens : & rursus abstulit *Eph. 2. 5. 6.*
 Deus omnem lacrymam ab omni facie. Hac ipsa &
 quoque de causa simul cum sanctis Apostolis ad
 nuptias in Cana Galilaeae dispensatorie vocatum, *Joan. 2. 6.*
 huc se contulisse, suaq. benedictione easdem co-
 honestasse dicimus. Hae tenere, hae sapere cum
 a sanctis Apostolis & Evangelistis, tum ab uniuersa
 quoque sacra & diuina Scriptura, tum ex vera-
 ci denique sanctorum Patrum consensu edocti su-
 mus. His omnibus & te quoque subscribere, &
 citra omnem fucum ac dolum vna nobiscum af-
 sentiri oportet. Quae vero tua reuerentia ana-
 thematis execratione condemnare debet, ea no-
 strae huic epistolae in hunc modum hoc loco subij-
 ciuntur.

I. Si quis non confitetur, Emmanuelem verum *ANATHEMA*
 Deum esse, & ob id sanctam Virginem Deiparam; *MATHEI*
 (genuit enim illa incarnatum Dei Verbum se-
 cundum carnem) anathema sit.

II. Si quis non confitetur, Dei Patris Verbum,
 carni secundum hypostasim unitum, & vnum tan-
 tum vna cum sua carne esse Christum, eundem
 nimirum Deum simul & hominem; anathema sit.

III. Si quis in vno Christo post unionem diuidit
 hypostasim, eaq. dumtaxat coniunctione easdem
 inter se necit, quae est secundum dignitatem, vel
 auctoritatem, vel potestatem, & non ea potius
 quae est secundum naturalem unionem; anathe-
 ma sit.

IV. Si quis duabus personis vel hypostasibus eas
 voces attribuit, quae in Euangelicis & Apostoli-
 cis scripturis passim occurrunt; quaeve a sanctis
 de Christo, aut ab ipso quoque Christo de se ipso
 dictae sunt; & alias quidem homini seorsum a Dei
 Verbo considerato adscribit; alias vero tamquam
 in diuinam maiestatem conuenientes, soli Verbo
 quod ex Deo Patre est, accommodat; anathema sit.

V. Si quis dicere audeat, Christum non esse
 verum Deum, sed hominem tantum Deiferum;
 utpote vnum naturalemq. Filium; quatenus ni-
 mirum Verbum caro factum, carni & sanguini *Hebr. 2. 14.*
 perinde ac nos communicauit; anathema sit.

VI. Si quis Dei Patris Verbum, Christi Deum vel
 Dominum esse dixerit; neque post Verbum se-
 cundum Scripturas incarnatum, vnum eundemq.
 Deum simul & hominem esse confessus fuerit;
 anathema sit.

VII. Si quis *Iesum* Christum hominem tantum
 diuini Verbi vi actum esse dixerit; aut illustrem
 illam Unigeniti gloriam illi ipsi homini, veluti
 alteri cuiquam ab ipso Verbo, aduenisse comen-
 tus fuerit; anathema sit.

VIII. Si quis hominem assumptum, vna cum
 ipso Dei Verbo adorandum, vna cum illo glorifi-
 candum, vna cum illo, tamquam alterum in alte-
 ro existentem, Deum appellandum esse dicere au-
 sus fuerit: (hunc enim intellectum particula,
 Cum, adiecta, perpetuo & necessario asserre con-
 suevit) & non vna potius adoratione Emmanue-
 lem honorat, vnamq. illi glorificationem attri-
 buit, quatenus Verbum factum est caro; ana-
 thema sit.

IX. Si quis vnum Dominum nostrum *Iesum*
 Christum a Spiritu sancto tamquam virtute a se
Conc. gen. tom. j. c. iij. aliena

ἀπὸ χειρὸς τοῦ ἑαυτοῦ δογματῶν· ὁ δὲ λαβέσθαι
 ὁπίσθεν Νεστόριος, ἡμῶς δὲ μετ' ἡμῶν τὴν πί-
 σιν, τὴν ἀποδοθεῖσαν τῆς ἐκκλησίας ὡς πρὸς
 τῶν ἀγίων ἀποστόλων καὶ ἀγγέλων, καὶ ὡς πρὸς
 πάντας ἱερατικοὺς ἀγμάτας, καὶ τῆς διὰ τῶν ἀγίων
 προφητῶν φωνῆς, ἡς τὸ ἔχειν ὁρθῶς κατισφρα-
 γισμένῳ. ἐπεὶ δὲ καὶ ἐξ ὧν περὶ ὑμῶν ἐπὶ ἐκκλη-
 σίας λαλῶν οὐ πῶς ἐστὶν, καὶ ὅτι τῶν ἐγχεάφως ἐξη-
 γήσεων αὐτῶν πεπληρωμένον διελίσκομεν, καὶ οὐ με-
 τρώως δυοσεβούμεθα ὡς τὴν πίσιν· λοιπὸν αἰσχυ-
 ραίως ἠλθομεν ὅτι τὸ χεῖναι διὰ πνευματικῶν χεάμ-
 ματος αὐτῶν διὰ μετρώσεως, ὡς ἡ μὴ ἀποδοχὴ
 τῶν ἁγίων τῶν ἑαυτοῦ κακοποιῶν, καὶ καὶ τὴν
 ὁριζήσαντο προδοσίας ὡς τὸ ὁσυνέπαι καὶ
 διοικεῖν τῆς ῥωμῆων ἐκκλησίας ὁπισκοπῶν
 Κελεσίππου· ἀναθεματίζομεν μὲν ἐγχεάφως ἐκείνην,
 ἀπὸ ἐξῆς τε περὶ ὑμῶν, καὶ βιβλοῖς ἐσθῆκεν,
 ἡ γοῦν ἐπιζητῆται παρεσκόψασιν, αἱ δὲ περὶ ἡμῶν ἰ-
 σὺν, οὐδένα κρινώμεν ἔχει τὴν πρὸς τοὺς ἱερεῖς
 τοῦ Θεοῦ, ἀλλ' ἵσταται πάντων ἀλλότριος. Αἰτιάσθαι
 δὲ μηδεὶς τὴν μετέπειτα, οὐ γὰρ ἐνυπὸν ἡμεῖς
 μέντες οὕτω μεγάλης ἀγάτης, μάλλον δὲ καὶ τῶν
 ἀπανταχῶς λαῶν καὶ ἐκκλησιῶν· ἡμῶν ἡμεῖς
 δὲ τὸς ἱερατικοὺς ἔχοντες ἐμπειρίας, οἱ περὶ τῆς
 σώματος γινόμενα τῶν παθῶν ἐπὶ ὧν τῆς διὰ
 σιδήρου ἐπὶ πρὸς ὑποφέρουσιν ἀνάγκαι· ἀλλ' ἡτοι-
 μέντες ἐν ἀρχαῖς φαρμάκοις καταμαλάσασθαι, πει-
 ροῖς τῶν τῆς τοῦ πρὸς πρὸς καὶ ἡμεῖς. ἀνδρίζεσθαι
 πῶς ἐν κυρίῳ καὶ τῶν ἑαυτῶν πίσιν τηροῦντες ἀ-
 ποδοχόμενοι, διαρεῖν ἀποδοχόμενοι τῷ Χριστῷ,
 τῷ ἐν καὶ μόνῳ καὶ ἀληθῶς ἡμῶν τοῦ Θεοῦ· μεμνη-
 μένοι καὶ τῶν ἀγίων ἡμῶν πατέρων, τῶν ἱερατω-
 σάντων ὁρθῶς καὶ ἀγίως περὶ ὑμῶν, οἱ καὶ ἐπὶ ὡς ὁ-
 ρῶντες, θεοφρονῶντες ὡς ἡμῶν τῶν ἀγίων πατέρων. Πίστε-
 γὰρ τὸν Εὐαγγελιστὴν, ὅς ἐστι Θεὸς ἀληθῶς. γίγνε-
 σθαι ὁ λόγος, καὶ γεννητῆς σαρκικῶς ἐκ γυναικός,
 ἵνα ἡμῶς ἀρεθώμεν ἀδελφοὶ τοῦ ὑπὲρ πάντων
 τῶν κτίστων. ἐκῆρυατον δὲ, οὐ δύο περὶ ὑμῶν Χριστοὺς,
 ἀλλ' ἵνα τὸν αὐτὸν Θεὸν λόγον καὶ ἀνθρώπον, καὶ
 σάρκα ἐκ γυναικός· οὐ πνευματικῶς ψαλῆ, καὶ ὡς ἐν
 ἰσοπλητῇ μόνῳ τῶν ἀξιοματῶν σωτηριῶν ἀνθρώπων
 Θεῷ. πῶς γὰρ ἐκείνου καὶ ὑποχρῆσθαι καὶ ἀντιφύ-
 λη καὶ χεάφως δογματῶν. τὴν αὐτὴν δὲ καὶ παθῶν ἱφα-
 σκῶν σαρκικῶς ὑπὲρ ἡμῶν τὴν γυναῖκα· καὶ ἀνα-
 σθῆναι θεικῶς πατήσαντα τὸ τοῦ ἡνείκεν κράτος.
 ἡξίον τι ἱφασκῶν τῶν ὅλων κερταῖν. πῶς τῶν ἐν ἑαυτοῖς
 ἀναζωπυρωῦντες αἱ τῶν πίσιν, ἀσπίλους καὶ ἀμώ-
 μους ἑαυτοὺς τηροῦντες, μή τι κρινώμεν τῶν μνη-
 μοσύνην, μή τι μὲν ὡς διδασκάλῳ προσέχοντες,
 ἡ μὲν λύκος αὐτὸν ποιμένος· καὶ μὲν πᾶν τῶν ἡμῶν
 τῶν ὑπομνησιν τῶν πρὸς αὐτὸν ἡνωμένων, φρονεῖν
 ἵνα τὸν διδραμμένον. τῶν δὲ καὶ τῶν κληρικῶν,
 ἵνα

monitionem ad illum destinatam, peruersa sapere

non consilijs & admonitionibus ecclesiasticis, tū
 vestrum quoque omnium increpationibus permo-
 tus, à peruersis illis absurdisq. suis dogmatibus,
 quæ hucusque profitetur, recederet; Fidemq. à
 sanctis Apostolis, & Euangelicis scriptoribus, nec
 non ab vniuersa Scriptura sacra traditam, san-
 ctorumq. Prophetarum vocibus & oraculis, ne
 quid detrimenti capiat, obsignatam vna nobiscū
 veneratus complecteretur. Quia vero partim
 ex his quæ publice apud vos pro concione propo-
 nere non cessat; partim rursus ex editis ab illo
 exegetibus, grauitè eum seductum, nec vulga-
 ri quoque perfidia & impietate irretitum com-
 perimus; ad eam necessitatē adigimur, vt Syn-
 nodicis litteris testatū illi facere cogamur,
 quod nisi quāmcēlerrime, hoc est, intra præfinitū
 à Cælestino sanctissimo Romanæ Ecclesiæ
 Episcopo dierum spatium, à doctrinæ suæ nouita-
 tibus abstineret, eaq. quæ apud vos docuit, suisq.
 libris qui apud nos etiā reperiuntur, inseruit,
 vel inferi sane curauit, suo chirographo anathe-
 matizet; nullum nobiscum consortium, neque
 vllum in posterum inter sacerdotes Dei locum
 habiturum esse, sed ab omnium societate prorsus
 alienum fore.

Nemo autem hanc qualemcumque cunctatio-
 nem vitio nobis vertat. Neque enim grege tam
 numeroso, immo vero omnibus, quotquot vbiuis
 gentium versantur, populis & ecclesijs perturba-
 ris dormitauimus: sed peritorum medicorum
 industriam hac in parte imitati sumus. Hi enim
 morbos & vulnera in humano corpore nascentia,
 non statim igne aut ferro atrociter curant,
 sed vulnere leuioribus primo medicamentis de-
 linito, tempus præstolantur vstioni & sectioni op-
 portunum. Quamobrem viri estote in Christo,
 Fideq. quam semel accepistis, constanter seruata,
 Christo vni & soli & vero Dei Filio placere sata-
 gite; memores sanctorum Patrum vestrorum,
 qui sanctè inculpateq. sacerdotio apud vos fun-
 cti sunt, quiq. dum viuerent, sacram Virginem
 Deiparam nominabant. Peperit enim illa Em-
 manuelem, qui verus est Deus. Verbum nam-
 que caro factum est; & quod eius nos fratres eua-
 dereamus, qui est super omnem creaturam, ex
 muliere secundum carnem natus est. Prædica-
 bant autem illi apud vos non duos Christos,
 sed vnum tantum: eundem nimirum Deum ve-
 rum, & hominem rursus secundum carnem ex mu-
 liere ortum: non hominem nudum, illa tantum
 copula Deo coniunctum, quæ in sola dignitatis,
 vel auctoritatis æqualitate cernitur; (hæc enim
 frigida, & inutilia, & anilia Nestorij sunt dogma-
 ta.) Addebant his, illum ipsum mortē nostri cau-
 sa secundum carnem perpeßum, mortisq. impe-
 rio diuina virtute proculcato, ex mortuis denuo
 resurrexisse, vniuersorum tandem iudicem olim
 venturum esse. Hanc in vobis fidem identidem
 exsuicantes, immaculatos & inculpatoß vos
 conseruate, nullum prorsus commercium
 cum memorato Nestorio habentes; nec aures il-
 li accommodantes; præsertim si pro pastore
 lupus esse perrexerit, & post hanc nostram ad-
 non destiterit. Denique cum ijs clericis & po-
 c iij popularibus

Ioan. i. 6.

Galat. 4. 6.

pularibus quoque , qui propter rectam Fidem ab illo excommunicati , vel gradu moti sunt, nos libere communicamus, iniustam illius sententiam minime approbantes : sed eos potius, qui ista iniuste perpessi sunt, commendantes, illud eis dicentes : Beati estis , si propter Dominum exprobramini ; quoniam virtutis & Dei Spiritus super vos requiescit .

EIVSDEM CYRILLI, SYNO-
diq. cum eo collectæ, ad Monachos
Constantinopolitanos epistola.

*Religiosissimis pijsq. monasteriorum Patribus,
qui sunt Constantinopoli, Cyrillus & sancta
Synodus Alexandria congregata,
in Domino Sal.*

XXVIII

PETATIS vestrae zelum, quem pro Christo publice in orthodoxorum Ecclesia, blasphemij appetito declarastis, plene didicimus; summisq. laudibus, ut æquum erat, dilectionem vestram in Christum & eius nomen extulimus. At nos interim in lacrymis luctuq. iacentes, Christum vniuersorum saluatorem obtestamur, ut vel nunc tandem dissipatis diaboli laqueis, Ecclesiarum scandala præscindat, maledictisq. gloriam illius infectantes compescat. Quia vero longanimis est, penitentiae tempus abunde satis Nestorio hucusque concessit, omnibus interea conticentibus, magnoq. desiderio expectantibus, ut profana illa vocum nouitate relicta, quæ recta ac decentia, diuinisq. Scripturis consentanea sunt, nobiscum saperet; Fidemq. per sanctos Apostolos & Euangelistas, qui germani mysteriorum Christi dispensatores extiterunt, mandatumq. ut Euangelium illius vniuerso terrarum orbi annuntiarent, habuerunt, iam inde ab initio traditam susciperet. At quia in iisdem erroribus perseuerat, blasphemiasq. blasphemij cumulans ad deteriora subinde gradum facit, & peregrina alienaq. dogmata, quæ sancta Dei Ecclesia nunquam agnouit, proponere non desinit; omni seruata æquitate grauati non sumus vel ternis litteris illum commonescere. quibus illæ quoque accedunt, quæ iam vnâ cum nostris postremis, à sanctissimo pijsimoque fratre & coministro nostro Cælestino magnæ urbis Romæ Episcopo missæ sunt.

Summa autem admonitionis hæc est; si quidem
resipiscere, & ea quæ dixit, lacrymis diluere; ac
dogmata nihilominus quæ falsa proposuit, scri-
pto anathemate condemnare; & rectam tandem
inculpatamq. catholicæ Ecclesiæ fidem voluerit
agnoscere; fore ut veniam, si tamen eam petat,
& quæ oportet doceri se sinat, promereatur. Sin
vero ea facere recusarit, ab Episcoporum cœtu,
necnon à magisterij dignitate se prorsus alienum
extorremq. esse intelligat. Neque enim tutum
est satis, lupum Christi gregibus infestum, sub pa-

σκόπων, ἔξ ὁδοῦ ἀσφαλτοῦ ἀξιωματικός. ὃ γὰρ ἔστιν ἀκύνθωνος ἐν αἵματι πιμμένος λύχνος ἐπαφῆναι δέκνοι, τοῖς ὁδοῦ
σωτήρης

Α ἥτοι λαϊκῶν διὰ τὴν ὀρθὴν πίστιν κατωφελομένοις, ἡ
καθαρθεύσει περ' αὐτοῦ, κοινωνοῦμεν ἡμῖς· οὐ τὴν
ἐκείνη κυροῦντες ἀδίκην ψῆφον· ἐπαυροῦντες δὲ
μᾶλλον τοὺς πιστοὺς, καὶ τοὺς λέγοντας αὐτῇ· αἱ
ὀνομαζέσθαι ἐν κυρίῳ, μακάριοι· ὅτι τὸ ἔδωκάμεις
καὶ τὸ τοῦ θεοῦ πνεῦμα εἰς ὑμᾶς ἀναπίπτει.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΥΤΗΣ
 συνόδου, πρὸς τοὺς ἐν Κωνσταντινουπόλει
 μενεχούς.

Τοῖς Διλαβεράτοις, Ἐθοφιλεράτοις πατράσι μο-
ναστηρίων, τοῖς καὶ τῶν Κωνσταντινουπόλεως, Κύριλ-
λος καὶ ἡ καὶ τῶν Ἀλεξανδρείας συναχθῆσαι
ἀγία σύνοδος, ἐν κυρίῳ χαίρειν.

Τ Η Σ θιοσιβείας ὑμῶν τὸν ζῆλον, ὃν ἐν Χρ-
 ῖστῃ πιπίηθε βλασφημίας, καὶ τὸν ἐν
 ἐκκλησίᾳ τῇ τῶν ὁρθοδόξων, μεμαθηκα-
 μεν ἀκρῶς· καὶ σφόδρα μὲν ἐπληρώσαμεν τῆς δι-
 νοίας ὑμᾶς, τῆς εἰς Χρῖστον, καὶ ἀγάπης τῆς εἰς τὸ ἔνο-
 μον αὐτῶν· κλαίοντες δὲ διὰ τῆς ἀπειθείας, καὶ ὀδύνης
 τοῦ πόνου τῶν ὁλῶν ζωτῆρα Χρῖστον, νῦν θραύσας
 τὴν πρὸς διὰ βίαν παρὰ δα, καὶ πεινῶν τῶν ἐκκλη-
 σιῶν τὸ σκαῖδαλον· καὶ πᾶσαν τὴν ἐκ τῆς δόξης
 αὐτῶν δυσφημίας· ἐπὶ δὲ ἐπὶ μακροθύμιος, καὶ ἐν
 μέγα γνώσεως ἐπεδυσπλάσαντ τῷ ἀλαβερίῳ
 Ἐπισκόπῳ Νισορίῳ, πτωπώντων πάντων τῶν ἐπ' αὐ-
 τῷ, καὶ περὶ τῶν ὁρῶν, ὅπερ ἡ ἀπίστις δι' ἡμῶν, τὸ με-
 τὰ τὴν μὲν αὐτὸν τῆς βιβλίου καὶ ὁφθαλμίας· Φρονῆ-
 σαι δὲ μετ' ἡμῶν, πρὸς ὅσον καὶ ἐκείνῃ, καὶ πᾶσι θιο-
 πῶσις συμβαίνοντα γραφαῖς· ἐλέσθαι πὶ τὴν πί-
 στιν τὴν ὁρθοδόξου αὐτῶν τῆς ἐκκλησίας, ὅσον
 πὶ τῶν ἀγίων δόξασι καὶ ἀγαθίαις, οἱ καὶ γί-
 νασιν οἰκονόμοι γήσοι τῶν πρὸ Χρῖστον μυστηρίων, ἔ-
 ιερουργῶν ἐκ τῆς πὶ ἀγαθίαις αὐτῶν, τῶν ἀπὸ πᾶ-
 σων τῶν ὑπὸ οὐρανόν· ἐπὶ δὲ ἡ μεμένηκεν ἐν πῶσι αὐ-
 τῶν, πᾶσα δὴ πῶν, ἔν ἐν χάριτι γήσιν, πρὸς ἡμῶν αὐ-
 τῶν δυσφημίας ὅτι δυσφημίας, ἔξιν καὶ ἀπότρεκα
 πρὸς πᾶσι ἐξηγουμένους δόγματα, ἀ μὴ οἶδεν ὅλως
 ἡ ἀγία καθολικὴ ἐκκλησία· ἐδικαιώσαμεν ἡμᾶς
 μετὰ τὴν τρίτην γραμμᾶν, πύτω δὲ τῷ περὶ τῆς
 πρὸς ἡμῶν, ἔν πρὸς ὅσων πᾶσι καὶ θιοσιβερίῳ
 ἀδελφοῦ ἡμῶν καὶ συλλειτουργοῦ Κελεσίῳ, τῷ τῆς
 μεγάλης Ρώμης Ἐπισκόπου· εἰ μὲν ἔλαιν μετὰ τῆς
 καὶ ἐφ' οἷς ἤρκε δακρύσις, ἀναζητήσῃ μὲν
 ἐν γραφῇ πὶ διεγραμμένα ἑαυτοῦ δόγματα, ὁμο-
 λογήσῃ δὲ ὁρθῶς καὶ ἀνεπιλήπτως τῆς καθολικῆς
 ἐκκλησίας τὴν πίστιν, μέλει αὐτῶν, συγχωρῶν αἰ-
 τιώματα, καὶ ἀ δὲ μὴ μανθάνοντα· εἰ δὲ μὴ ἔλαιν πᾶσι
 πρὸς ἡμῶν, ἀλλότριον αὐτῶν εἶναι καὶ ξένον ὅσον τὸ Ἐπι-
 σκόπου ἐν ὅδῃ καὶ ἐν τῇ λύσει ἐκ τῆς αὐτῶν, πῶς ἔ-
 σωτῆρος

ἑαυτοὺς περιτίθετε . ἀνδρίζεσθε τίνων αἵ δούλοι
 ἡμεῖς . καὶ φοροῦντες τῶν ἰδίων ψυχῶν , πάντα
 πρᾶττε ὑπὲρ τῆς δόξης τοῦ Χριστοῦ . ἡ ὁποία αὐ
 ἡ εἰς αὐτὴν πίστις , ὁρᾷ καὶ ἀκατάπητος κηρύττειται παν
 τοῦ . τὸ πρὸς ἡμᾶς , καὶ τῶν μὲν πάντα κινδυνῶν
 ἀπαλλάξει , ἔσθι τὸ θάνατον βήματα τεφάρονι ἀξίω
 θῆται ὡς θρόνος δαΐδ , ὃς εἰς αὐτὸν ἀγάπης ἰσχυρὰ σὺμ
 μερις δωροδοκίαν τοῦ πάντων ἡμῶν βασιλέως .
 ἡμεῖς . ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἀγάπῃ .
 ἀσπάζεσθαι ὑμᾶς οἱ σὺν ἡμῶν πάντες ἀδελφοί . ἑρμ
 οδιῶ ὑμᾶς ἐν κυρίῳ εὐχόμενοι . ἀγαπητοὶ καὶ πιστοί
 πατέρες .

A storis specie admittere . Viri itaque estote; & ut
 seruos Dei decet, animarum vestrarum curam
 suscipite; tum pro Christi gloria, & ut fides quæ
 in ipsum est, recta & sincera vbique locorum an
 nuntietur, nihil non tentate . Hoc enim vos & à
 futuris periculis liberabit, & coram diuino tribu
 nali corona dignos efficiet, Christo omnium no
 strum saluatore propter vestram erga illum dile
 ctionem omnia hæc approbante & remunerante.
 Salutate inuicem in osculo sancto . Salutant vos
 fratres qui mecum sunt . Opto vos in Christo va
 lere, dilecti & desideratissimi fratres .

Rom. 16.
 16.

INSANI NESTORII ANA thematismi, Cyrilli Anathema tismis oppositi.

XXIX. **S**I quis eum qui est Emmanuel, Deum verum
 esse dixerit, & non potius nobiscum Deum;
 hoc est, inhabitasse eam quæ secundum nos
 est, naturam, per id quod vnitus est nostræ,
 quam de Maria virgine suscepit: matrem etiam
 Dei Verbi, & non potius eius, qui Emmanuel est,
 nuncupauerit; ipsumque Dei Verbum in carnem
 versum esse, quam accepit ad ostentationem Dei
 tatis suæ, ut habitu inueniretur ut homo; anathe
 ma sit.

I. Si quis in Verbi Dei coniunctione, quæ ad
 carnem facta est, de loco in locum mutationem, di
 uina sententia dixerit esse factam; eiusque diuinæ
 naturæ carnem capacem dixerit, ac partialiter
 unitam carni; aut iterum in infinitum incircum
 scriptæ naturæ, cum extenderent carnem, acci
 piendum Deum; eundemque ipsum natura & Deum
 dicat & hominem; anathema sit.

II. Si quis non secundum coniunctionem vnū
 dixerit Christum, qui est etiam Emmanuel secun
 dum naturam; ex vtraque etiam substantia, tam
 Dei Verbi, quam etiam ab eo hominis suscepti,
 in vna Filij connexionem, quam etiam nunc incon
 fuse seruamus, minime confitetur; anathema sit.

IV. Si quis eas voces, quæ tam in Euangelicis,
 quam in epistolis Apostolicis de Christo, qui est
 ex vtraque, scriptæ sunt, accipiat tamquam de
 vna natura; ipsique Dei Verbo tentat passiones
 tribuere, tam secundum carnem, quam etiam Dei
 tatem; anathema sit.

V. Si quis vnum esse post assumptionem homi
 nis naturaliter Dei Filium audeat dicere, cum sit
 Emmanuel; anathema sit.

VI. Si quis post incarnationem Deum Verbum
 alterum quempiam præter Christum nominaue
 rit; serui sane formam initium non habere cum
 Deo Verbo, & increatam, ut ipse est, dicere ten
 tauerit, & non magis ab ipso creatam confitea
 tur, quam natura Dominum & creatorem &
 Deum, quam & suscitare propria virtute promi
 sit: Soluite, dicens, templum hoc, & in triduo su
 scitabo illud; anathema sit.

VII. Si quis hominem, qui in Virgine creatus
 est, hunc esse Vnigenitum dixerit qui ex vtero Pa
 tris ante Luciferum natus est, & non magis pro
 pter vnitionem eum, qui est naturaliter Vnige
 nitus, Patris ingeneri appellatione confitetur
 participem factum; IESUM quoque alterum
 quempiam præter Emmanuelem dicat; anathe
 ma sit.

VIII. Si quis serui formam pro se ipso, hoc est,
 secundum propriæ naturæ rationem, colendam
 esse dixerit, & non omnium dominam; & non po
 tius per societatem, quæ beatæ, & ex se natura
 liter domini Vnigeniti naturæ coniuncta est, ve
 neratur; anathema sit.

IX. Si quis formam serui consubstantialitatem esse
 dixerit Spiritui sancto, & non potius per illius
 mediationem, quæ est ad Deum Verbum, & ex
 ipsa conceptione habuisse dixerit coniunctionem,
 per quas communes nonnumquam in homines
 miranda curatione exercuit, & ex hoc curando
 rum spirituum eueniebat esse potestatem; ana
 thema sit.

X. Si quis illum in principio Verbum, Pontificem
 & Apostolum confessionis nostræ factum esse, seq.
 ipsum obtulisse pro nobis dicat, & non Emma
 nuelis esse Apostolum dixerit, oblationemque se
 cundum eandem rationem ei tribuat, qui vniuit;
 si quis vnitus ad vnā communiatem Filij, hoc
 est, Deo quæ Dei, & homini quæ sunt hominis de
 putans; anathema sit.

XI. Si quis unitam carnem, ex naturæ propriæ
 possibilitate viuificatricem esse dixerit, ipso Do
 mino & Deo pronuntiante: Spiritus est qui viui
 ficat, caro nihil prodest; anathema sit. Spiritus
 est Deus, ac non pronuntiatum est. Si quis ergo
 Deum Verbum carnaliter secundum substantiam
 carnem factum esse dicat, hoc autem modo & spe
 cialiter custodit, & maxime in Domino Christo
 post resurrectionem suam discipulis suis dicente:
 Palpate & videte, quia spiritus ossa & carnem nō
 habet, sicut me videris habere; anathema sit.

XII. Si quis confitens passiones carnis, eas quo
 que tamquam Verbo Dei tribuit, quas etiā car
 ni, in qua factus est, adhibuerit, non discernens
 dignitatem naturarum; anathema sit.

BASI-

BASILII DIACONI, RELIQUORUMQ. MONACHORUM SUPPLICATIO.

Pyssimis & honoratissimis, Deoq. & hominibus dilectis, Christianis Imperatoribus, Flavijs Theodosio & Valentiniano, Basilij diaconi & Archimandrita, & Thalassij lectoris & monachi, reliquorumq. Christianorum Monachorum supplicatio, seu exhortatio.

XXX.

Matth. 10.
6. 16.

IMMENSA illa Dei optimi maximi benignitas & clementia, quæ mortalium genus suis donis & bonis numquam cumulare desinit, in omnibus & super omnia conspicua est. Porro autem inter alia Dei beneficia non immerito censenda est veritatis cognitio, & odium falsæ cognitionis: quò nimirum explorata perspectaq. habeamus Fidei mysteria, iam inde ab initio à sanctis Apostolis, Martyribus, Confessoribus & Episcopis, conspirantibus ad id quoque religiosissimis Principibus, catholicæ Ecclesiæ tradita. Hauserimus autem hanc Fidei notitiam, primo quidem ab Apostolorum principe Petro, secundum cognitionem quam diuinitus perceperat, hanc palam confitente, posteritatiq. tradente: Tu es Christus filius Dei viui: mox vero à Iacobo Apostolo & Archiepiscopo, Ioanne Apostolo & Euangelista, reliquisq. Euangelistis, Martyribus, Confessoribus, Episcopis; postremo autem ab omnibus Patribus, qui consubstantiali Trinitati crediderunt, & credunt; ab Irenæo, Gregorio magno Neocæsare Episcopo; à sancta Synodo Antiochiæ contra Paulum Samosatenum congregata, quæ centum octoginta numero Patres complexa, illum propter suam impietatem (negabat enim Christum natura esse Deum, & Dei Patris filium) exauctorauit; à magna & sancta trecentorum decem & octo Episcoporum Synodo, apud Nicæam habita, quæ sententiam eorum qui Antiochiæ contra Paulum Samosatenum conuenerant, confirmavit & approbavit; à Basilio & Gregorio Episcopis & fratribus, Athanasio ecclesiæ Alexandrinæ Episcopo, Ephrazm Syro, Gregorio Episcopo, Ammone Episcopo, Vitalio Episcopo, Amphiloquio, Paulo, Antiocho, Eustathio, Methodio, Optimo, Leporio, Ambrosio Mediolanensium Episcopo; ab vniuersa Synodo Africana, Ioanne, Seueriano, Attico Episcopo, Cyrillo Alexandriæ Episcopo, qui etiamnum superstes vestræ pietatis legibus obsecratur. Denique nullus hominum facile enumerauerit omnes fideles, qui crediderunt & credunt in Christum Dei filium, ut qui verus Deus existit. Neque enim, posteaquam nostri causa homo factus est, id quod erat, hoc est, Deus esse desijt: semper enim (quemadmodum & vestra quoque pietas non ignorat) quod erat constanter mansit. Vnde & nos quoque credimus, & profiteamur, & prædicamus, Deum Verbum, vnigenitumq. Dei Filium, qui sæcula omnia antecedeat, propter suam erga nos benignitatem, immensamq. boni-

ΔΕΗΣΙΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΔΙΑΚΟΝΟΥ ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΜΟΝΑΧΩΝ.

Τοῖς δισβεστέροις, καὶ ὑμνητοῖς, καὶ ὑμνωμένοις ὡς υἱοῦ καὶ ἀνθρώπου, χριστιανοῖς βασιλεῦσι, ὡς φλαυίοις Θεοδοσίῳ καὶ Οὐαλεντινιανῶν, δέησις, ἡμεῖς αἱμεῖς ὡς κληροῖς, ὡς βασιλεῖς Διακόνου καὶ Ἀρχιμανδρίτου, καὶ Θαλασίου ἀναγνώστου καὶ μεναζοῦτος, ἔ λοιπῶν χριστιανῶν μοναχῶν.

B

Η Φιλαδελφία τοῦ Θεοῦ, ἡ ἀγαπῆς καὶ ἀγάπης καλῶν μετῴσιον δωρημένη πρὸς ἡμᾶς τῶν ἀνθρώπων, ἐν πᾶσι, καὶ ὅτι πᾶσιν ἐστίν. ἐν τούτοις δὲ τοῖς ἀπὸ τοῦ Θεοῦ δώροις, ἐνεστὶν ἡ ἀληθινή γνώσις. ἡ τὸ μῖσος τῆς ψευδωνύμου γνώσις ὡς εἰδέναι ἡμεῖς, πῶς αὐτῶν, καὶ ἐξ ἀρχῆς ὑπὸ τῶν ἀποστόλων, καὶ μαρτύρων, καὶ ὁμολογητῶν, καὶ ὁπισκοπῶν ἀγίων, συνεργούντων καὶ τῶν δισβεστέων βασιλέων, παρεδόθησαν τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ πῖστιν· πρῶτον, ὑπὸ Πέτρου τοῦ ἀποστόλου, ὁ πρῶτος, εἰπὼν, καὶ ἀποκαλύψαν, καὶ γνώσις, καὶ ὁμολογίαν, καὶ ὡς ὁ Θεὸς ἐστὶν ὅτι οὐκ ἔστιν ὁ Χριστὸς, ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος ἱακώβου ἀποστόλου, καὶ ἀρχιεπισκόπου, ἰωάννου ἀποστόλου καὶ ἀναγνώστου, καὶ λοιπῶν ἀναγνώστων, μαρτύρων, ὁμολογητῶν, ὁπισκοπῶν, καὶ πάντων τῶν πιστῶν αὐτῶν ἐκ πιστεύοντων τῇ ὁμοεπί τριάδι· Εὐφρανῶν, Γρηγορίου τοῦ μεγάλου ὁπισκόπου Νευκασιονείας τῆς ἀγίας συνόδου τῶν ἐκ τῆς ὁπισκοπῶν, ἐκ Ἀντιοχείας συναθροισθείσης καὶ Παύλου τοῦ Σαμοσατῆως, ἡ τις καθύλην αὐτῷ ἀπὸ τῶν ἀσβεστων αὐτῶν, ἀπὸ τῆς ὁμολογίαν τὴν Χριστὸν φύσει Θεόν, καὶ υἱὸν Θεοῦ πατρός· τῆς ἐκ Νικαίας μεγάλης καὶ ἀγίας συνόδου, τῆς τῆς ὁπισκοπῶν, τῆς βεβαιώσεως τὴν ὅρον τῶν ἐκ Ἀντιοχείας βασιλέων ἐκ Γρηγορίου ἀδελφῶν ὁπισκοπῶν, Ἀθανασίου ὁπισκόπου Ἀλεξανδρείας, Εὐφρανῶν, Σύρου, Γρηγορίου ὁπισκόπου, Ἀμμωνος ὁπισκόπου, Οὐσιπῆος ὁπισκόπου, Ἀμφιλοχίου, Παύλου, Ἀντιόχου, Εὐστάθιου, Μεθόδιου, Ὁπίμιου, Λεπρίου, Ἀμβροσίου Μεθολαίων· ὅλης τῆς ἐκ τῇ Ἀφρικῇ συνόδου· ἰωάννου, Σαλαμάνου, Ἀθηναίου ὁπισκόπου, Κυρίλλου τοῦ ὁπισκόπου Ἀλεξανδρείας, τοῦ νῦν ζῶντος, καὶ τῶν ἄλλων τῆς ὑμετέρας δισβεσίας ἐξακολουθούτων. οὐδὲν μὲν οὐκ ἀνθρώπων δυνάμει πάντας τοὺς πιστοὺς ἐξαριθμήσασθαι τοὺς πιστεύοντας, καὶ πιστεύοντας ἐκ Χριστοῦ τὴν υἱὸν τοῦ Θεοῦ, ὅτι ὅντως ἀληθινὸς Θεὸς ἐστίν. οὐ γὰρ, ἐπεὶ δὴ δι' ἡμᾶς ἐγένετο ἄνθρωπος, μένων ὁ υἱὸς Θεός, ὡς καὶ ἡ ὑμετέρα δισβεσία διέμαρτυρε, ἡδὴ καὶ τὸ, ὡς, ἀρνησόμεθα. ἀλλὰ ἡμεῖς πιστεύομεν, καὶ ὁμολογοῦμεν, καὶ κηρύττομεν, ὅτι ὁ πρὸς τῶν αἰώνων Θεὸς λόγος, ὁ μονογενὴς υἱὸς τοῦ Θεοῦ ὑπάρχων, ἀπὸ τῶν πάλαι αὐτῶν Φιλαδελφίας, πῶς πρὸς ἡμᾶς οὕτως, γέγονεν ἄνθρωπος.

Κα. λ.
ἀνθρώπος

ἀποχρῆς,
ὁπίμιου

ἡμετέρας

αὐθροῦς τέλει, ὡς εἰς ἡμῶν καὶ πάντα, χωρὶς
 ἁμαρτίας, μίνας ὁ ὢν, θεός, διὰ τὴν τοῦ ἡρώους ἡ-
 μῶν σωτηρίας, ἡγορητὴς ἐκ τῆς ἀγίας παρθένου
 Μαρίας, ὡς αὐτὸς οἶδε. τύπου ἵνα καὶ τὸ ἀληθὲς
 δόγματες, τὸ ἐν τῇ ἀνωπύτῃ ἐκκλησίᾳ ἀκρι-
 βῶς κηρυττομένου, καὶ τοῦ αἱρετικοῦ Παύλου δι-
 καίως ἐκωθέντες, ἐγέρωντ ἡσυχαστὰ λαῶν, ἀκα-
 ταστοὶα ἱερῶν, ἡραχὴ ποίμειν ὅθεν καὶ νῦν καὶ
 πρὸς τὸν τοῦ ἐγχευομένου πῦν τῆς ὁπισκοπῆς
 θρόνον κισπύου, εἰ δὲ ἐπὶ τῇ ὁπισκοπῇ ἐν τῷ συ-
 νειδίῳ πιδάκεις ἱνὲς τῶν ἀλαβεπτῶν περισυ-
 πῶν, ἡλεγξαν αὐτὸν, καὶ διὰ τὴν ἀπίστην αὐτοῦ, τὸ
 μὴ λέγειν ἡσιπῶν τὴν ἀγίαν παρθένον, καὶ θεὸν ὄντα
 φύσι ἀληθινὸν τὸν Χριστόν, τῆς αὐτῆς κωνωνίας ἐαν-
 τὸς ἐξείβαλεν, καὶ κατήχουσι ἔως ἄρτι ἱνὲς διὰ
 λάθρα ὁμοίως τῆς αὐτῆς κωνωνίας ἐλλογῶν· ἄλλοι
 διὰ τῶν ἀλαβεπτῶν περισυπῶν, διὰ τὸ λέ-
 γειν ἐν τῇ ἀγίᾳ πύτῃ ἐκκλησίᾳ, ἐρῶν τῇ ὁδο-
 θαλασσῇ, καὶ τὸ ἀνωπύτῃ κακῶς δόγματες,
 τοῦ λέγειν ἐκωλύθησαν. ὅθεν ἐπιβόα ὁ λαὸς, ζητῶν
 τῆς ὁρθοδόξιας σωτηρίας διδασκαλίαν λέγων, βασι-
 λεία ἔχομεν, ὁπισκοπὴν οὐκ ἔχομεν. καὶ τίως μὲν,
 ἀνεκδέκτην ἱμῶν τὸ τοῦ λαοῦ πρεσβύτερον, τοῦ συλ-
 λαφῶντες ἐκ μέρους τῶν ὑποκριτῶν, καὶ ἐν
 τῷ δικαιοῦ τυπῶντες διὰ φόβου ἐν πόλει βασι-
 λεύουσιν· αἱ οὖν ἐν τῇ ἐθνεσι πῆς βαρβαρικῆς
 ὁρῶντ ἱνὲς καὶ πρὸς τὸν ἐν τῇ ἀνωπύτῃ ἐκκλη-
 σίᾳ, ὅτι λαὸς ἡλεγξαν, καὶ θλίβου οὐ μικρὸν
 ὑπὲρ μῶν. τῶν διὰ ἀφελιστέρων πῆς μοναζόντων,
 ὑπογκάθη καὶ ζῆλον, αὐτὰ μίσην τῆς ἐκκλησίας,
 τὴν κήρυκα τῆς ἀσμείας ὁπισκοπῆς τοῦ μὴ εἰσελθεῖν,
 πωδῆως οὐκ, αἱρετικοῦ αὐτῶ ὄντος. τὸτον διὰ
 τυπῶντες, πῆς μεγαλοπρεπείτης ἐπὶ τοῦ περι-
 δακνῶν ἐπὶ διὰ τυπῶντες, καὶ πεμπῶντες δημα-
 οῖα, τοῦ κήρυκος βοῶντες ἱμῶν αὐτῶ, τῇ ἐξο-
 ρείᾳ περὶ πῆψεν. οὐ μόνον διὰ τοῦτο, ἀλλὰ καὶ ἐν
 αὐτῇ τῇ ἀνωπύτῃ ἐκκλησίᾳ, καὶ τὴν ἀγίμειν αὐ-
 τοῦ ὁμιλίου, εἰ τῆς φαιρίας αὐτῶ τοῦ κατήχοντες,
 φόρον ἱμελλεν ποιῶν, εἰ μὴ ἡ τοῦ θεοῦ βοήθεια κατῆ-
 λαβε. τὰ πρὸς ἡμῶν ὁυασιπῆ ἐπὶ πῆχα πολλοῖς πῆς
 ἀκούουσι. καὶ τὸ κελῶν αὐτῶ καὶ πρὸς τοῦτο, αὐτῶ
 ὁμοῖον ἐν τῇ ὁπισκοπῇ πηροφωρηθῆναι, εἰ καθὼς
 ἐνοήσαμεν, αἱ πρὸς αὐτῶ ἡκούσαμεν, ἐστὶν, ἡ οὐ.
 καὶ εἰς ὑπὲρ τῆς, δότιρον καὶ τῆς ἡμῶς ἐβα-
 λε· καὶ τίς μόνος ἐκέλευεν ἡμῶν αὐτῶ, τί ἐστὶν ὁ
 βυλόμεθα. ὡς διὰ ἡκούσι περὶ ἡμῶν, ὅτι πῶτα πῆ
 περὶ αὐτῶ λεχθῆναι, τὸ, ἐκ ἐπὶ φησι, Μαρίας,
 εἰ μὴ αὐθροῦς ὁμοῖον ἐαντῆς· καὶ τὸ γνηνημῶν
 ἐκ τῆς σωτῆς, αἱρετῆς ἐστὶν, ἐκ ἐπὶ ὁρθοδόξων, πε-
 ραχῆμα ἐκέλευεν συλλεφθῆναι ἡμῶς· κακῶν
 τυπῶντες τῶν ὁχλῶ τῶν δικαίων, ἀπηγόμεθα
 ἐν τῇ

videri; quamprimum decurionibus, ut nos a turba abreptos eisdem, serio mandat. Cæsi autem, inde ad Ecclesiasticum tribunal abducimur, ibidemque veluti nequam scelerati, summumque suppli-
 cium

A tatem, hominem perfectum, nobisq. per omnia similem (peccato tantum excepto) effectum esse; id ipsum quod erat, non amittens, modo quem solus ipse novit, ex sancta virgine Maria pro salute humani generis natum esse.

Ob hoc autem verum & illustre dogma in sanctissima Dei Ecclesia sincere hætenus prædicatum, Paulumq. hæreticum iure optimo eiec- tum, facta sunt schismata populorum, perturbatio sacerdotum, & pastorum tumultuatio. Quin & hoc ipso quoque tempore quidam è reuerendissimo sacerdotum numero Nestorium, qui Episcopatus huius sedem (si tamen Episcopum vocare fas est) obtinere videtur, eo quod Christum natura verum Deum, sanctam vero Virginem Deiparam esse obstinata animi contentione negare pergit, in publico confesso non infrequenter corripuerunt, & propter præfractam illius contumaciam ab eiusdem communione palam desciscunt, & in hodiernū vsque diem desciscunt: nonnulli clanculū ab illius consortio se subdixerunt: alij ex religiosissimis presbyteris, quoniā in hac sancta Ecclesia dicebant, Pax oris maritinis contra pullulans prauum dogma; hæc dicere prohibiti sunt. Vnde accidit, ut populus vsitatam, pridemq. receptam Fidei doctrinam requirens, publice aliquando inclamarit: Regulam habemus, Episcopum non habemus. Verum hic populi conatus non mansit impunis. Pars namque illo ipso temporis articulo comprehensa, & in regia hac ciuitate ad tribunal abstracta, tali immanitate diuerberata exceptaq. est, qualis ne apud barbaras quidem nationes quandoque vsitata fuit. Non defuerunt qui populo præfente & audiente in sanctissima Ecclesia coram illi reclamarent; quamuis hoc ipsum quoque non citra grauissima incommoda, quæ ea de causa pertulerunt. Denique simplex quidam monachus, zelo vehementi instigatus, in medium Ecclesiæ progressus, impietatis præconem, quod hæreticus esset, quoddam populi synaxis haberetur, ab ingressu prohibuit. Sed hunc ille cæsum, magnificis præfidi- bus tradidit; flagrisq. denuo discendum, publico præcone non absque clamore præeunte, miserando spectaculo in exilium expulit. Neque tragœdia hæc hisce finibus constitit. Etenim quidam ex proscripti contubernio post impiam illius cō- cionem, certissimam, nisi Deus prohibuisset, in ipsamet sacrosancta Dei Ecclesia eisdem edituri erant.

Porro autem quæ nos ab illo perpeffi sumus, ea omnem fidem omnemq. opinionem longe superant. Etenim quo perfecte edoceremur, vera ne ea essent, an falsa, quæ de eo acceperamus, in Episcopale palatium illius iussu hortatuq. conscendimus. Aliquoties autem in aliud & aliud tempus reiecti, vix tandem prodiens: Quæ, inquit, vultis, ea paucis exponite. Posteaquam vero ex nobis audiuit, quæ docuerat; scilicet, Mariam nihil aliud peperisse quàm hominem sibi coessentialem; nihil rursus ex carne nasci posse, nisi carnem; ea rectæ Fidei non satis consentanea

ἑπὶ χρεῖν, καὶ διωγμῶν πλείων· οὐ μόνον διὲ πῦρ αὐτῶν δὴ ἐν κληροῦς, ἢ συγκλήτους· ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν ἐξωθεν περὶ οὐκίων προσελάβετό ἱνάς, οἷς μά-
 λιστα οὐκ ἔστιν εἶναι, καὶ τοὺς ἐκκλησιαστικούς κα-
 νόνας, εἰς ἑπὶ ὁπισθοπίστον, ἢ εἰς ἄλλω ἐκκλησίαν·
 ἀλλὰ ἀνάγκη αὐτοὺς εἰς τὰς ἰδίαις περὶ οὐκίας, ἢ πό-
 λεις, ὅπου ἐχειροτονήθησαν, καὶ καὶ ἡσυχῇ διαγῆν· ἵνα
 μὴ τῷ μακρῷ χρόνῳ, διατῇ περὶ οὐκίας δυναστείας,
 ἐρεψῇ περὶ οὐκίας ἢ ἀδυναμίας, καὶ ὁπότερ' αὐτῇ τῇ
 ὑμετέρᾳ ἀσθενείᾳ· εἰς τὸν γὰρ ὑμᾶς ἔστιν ὁ θεὸς
 διακονῶν, ὑπὲρ τῆς δόξης αὐτοῦ τοῦ δοξαζομένου
 ὑμᾶς καὶ δοξαζόντες, καὶ ἀποδοδόντες ὑμῖν τὸν μι-
 αθόν, καὶ πάντα τῶν ἀγίων, τῶν καλῶς φυλαξα-
 των τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ διακονῶντες· περὶ οὗτος
 ἀπὸ τοῦ δουλοῦ ἀγαθὸν καὶ πιστὸν, ὅτι ὁ λόγος ἡς πιστός.
 ὅτι πολλὰν σε καταστήσω· εἰσέλθῃ εἰς τὴν χάριν τοῦ
 κυρίου σου· οἱ ὅντας χριστιανοὶ τῶν τοιούτων λόγων
 διατῇ τῶν ἐργῶν πιστεύουσιν· οἱ δὲ ἀπίστοι καὶ ἀπεί-
 ριμμένοι, καὶ τῇ ἑαυτῶν καρδίᾳ ζῶντες, καὶ εἰς αὐ-
 τὸν τὸν περὶ οὐκίας ἀποδοδόντες, εἰς ἀποδοδόντες ὁμολο-
 γοῦντες ἱνάς, τὸν Χριστὸν εἶναι θεόν, διακονῶντες, ὡς
 οἱ τῇ ἑαυτῶν καρδίᾳ ἀποδοδόντες τὰ ὅσα αὐτοῦ, τοῦ ἀγίου Σπ-
 ρατος τοῦ πρώτου μαρτυροῦντος διηγουμένου, ὅτι θεὸς, φη-
 σὶ, τοὺς οὐρανοὺς ἀνεργάμενος, καὶ τὸν υἱόν τοῦ ἀν-
 θρώπου ἐκ δεξιῶν ἐσθῆτος τοῦ ἀσθενήσαντος θεοῦ· οὕτως ἔ-
 σονται διακονῶντες καὶ τῶν χριστιανῶν, καὶ πάντα θυ-
 μὸν ἀποδοδόντες ἐκτελεῖν· ἀξιοῦμεν οὖν περὶ οὐκίας
 τοῦ μεγαλοπρεπέστερου ἐπὶ ἐρχομένου τῆς γένεως τοῦ
 ἀνθρώπου καὶ τῶν ὁρθοδόξων ἐπαινεμένων, καὶ
 περὶ οὐκίας δικαιολογίων, ὡς φασιν, ὅτι χριστιανῶν
 κατὰ ἵνας, εἰς ὅτι τὰ τῆς πίστεως διόρθωσιν λά-
 βει· οἱ δὲ ὁρθοδόξοι, ἡμῶν ἀμελήσαντες, δια-
 μαρτυροῦμεν ὑμῖν ἐν ὧν τοῦ βασιλείου τῶν αἰών-
 ων, ἀφ' ἑτέρου, ἀσθενήσαντος, μόνου τοῦ θεοῦ, τοῦ
 ἐλθόντος, καὶ ὁπότερ' αὐτοῦ, ὡς ἡγήλησε, διατῇ τῶν
 ἐργῶν ἡμῶν, καὶ πάλιν ἐρχομένου κελῖναι ζῶντες
 καὶ νεκροὺς, ὃ καὶ μὴ πᾶν γένος ἐπαινεμένων, καὶ
 ὁπότερ' αὐτοῦ, καὶ κατὰ χριστιανῶν, καὶ πᾶσι γλώσσας ἐξο-
 μολογήσεται αὐτῷ, ὅτι ἀθῶοι ἐσμέν· ἡμεῖς γὰρ ὑμᾶς
 παρεκαλέσαμεν περὶ οὐκίας οὐκίας ἐκτελεῖν, τῆς δυ-
 ναμείας ἀκριβῶς κρατῆναι, καὶ ἀσθενήσαντος τὰς
 ἐργῶν, εἰς τὴν κατὰ χριστιανῶν· οὐ κατὰ χριστιανῶν
 διὲ αὐτῆς διατῇ τῆς χάριτος ἐκτελεῖν τοῦ θεοῦ,
 τῆς ἐκτελεῖν ἐν ὑμῖν, κατὰ χριστιανῶν, ἀ-
 ἵνα εἰς τὰς ἐργῶν τῶν αἰρετικῶν· ἵνα τῶν τοι-
 χόντων, τῆς αὐτῆς χάριτος ἐκτελεῖν ἐν ὁμολοίᾳ, ὑπὲρ τῆς
 αὐτῆς αὐτῆς καὶ τῆς βασιλείας ὑμῶν, δια-
 κρίτους καὶ ὁρθοδόξως τῷ θεῷ ἀναπύκνωμεν.
 Ἀμήν.

A palamq. persecutionis specie excitare non dubi-
 tent. Neque vero suorum popularium, domesti-
 corumq. clericorum opera eam ad rem tantum
 vitur; verum quorundam quoque ab exteris
 paræcijs & diocæsisbus adscitorum; quibus ta-
 men secundum Ecclesiasticos canones in alieno
 Episcopatu vel Ecclesia degere non licet, sed in
 ijs solum locis & ciuitatibus, idq. quiete, in qui-
 bus ordinati sunt. Facit autem hæc omnia, quò
 moræ diuturnitate, temporanea q. potentia ne-
 quitiam suam latius propagare, vobisq. commo-
 dius imponere queat: quos ob id in ministros, &
 quasi vicarios Deus assumpsit, vt illius gloriam
 strenue propugnetis; qui illustri quoque hono-
 re vos cumulauit, & cumulat subinde; vobisq.
 cum omnibus Sanctis, qui munus suum præclare
 obierunt, mercedem tempore suo reddet. Qui-
 bus & illud quoque dicturus est: Euge serue bo-
 ne & fidelis, quia super pauca fuisti fidelis, su-
 per multa te constituam; intra in gaudium
 Domini tui. Qui veri Christiani sunt, ij per
 opera, quantum Christianæ doctrinæ tribuant,
 ostendunt. At vero infideles & abiecti, qui ven-
 tri suo viuunt, & ad hunc scopum omnia sua stu-
 dia referunt, illi si quem Christum Deum esse pro-
 fiteri audierint, illico dissecantur. Et quemadmo-
 dum Iudæi, sancto Stephano protomartyre nar-
 rante: Ecce video czelos apertos, & Filium homi-
 nis stantem a dextris inuisibilis Dei; aures suas cõ-
 tinebant: ita & isti quoque in Christianos denti-
 bus frendent, omnemq. iurorem suum in illos ex-
 plere laborant.

Rogamus proinde, vt magnificentissimi Præ-
 fecti nouæ Romæ prouidentia, ij omnes qui ad-
 uersus orthodoxos insurgunt, iustitiæq. quam ia-
 ctant, prætextu non paucis insultant, tantisper
 compescantur, donec ea omnia, quæ ad Fidem
 pertinent, corrigantur. Quòd si nostram sup-
 plicationem pro nihilo habueritis, vos coram
 immortalis sæculorum Rege, inuisibili, solo sa-
 piente Deo, qui nostræ salutis causa descendit,
 & vt voluit, inter homines apparuit, & ad iudi-
 candum viuos & mortuos iterum venturus est;
 cui etiam omne genu incuruatur, cælestium,
 terrestrium, & infernorum, cui & omnis quoque
 lingua confitetur; innocentia nostræ testes ap-
 pellamus. Constat enim de œcumenica Synodo
 cogenda, quæ & Fidem munire, & quæ hic vel fra-
 cta vel labefactata sunt, corrigere & instaurare
 posset (neque enim per Dei gratiam, eiusdemq.
 tutelam, quæ potenter in nobis operatur, infero-
 rum portæ, quæ sunt hæreticorum ora, aduer-
 sus eam aliquando præualebunt, aut euertere il-
 lam poterunt) maiestatem vestram omni con-
 tentione & studio nos rogasse; quò pace Ecclesiæ
 redintegrata, preces consuetas pro communi
 omnium salute, vestriq. Regni incolumitate pla-
 cide & catholice & concordie animorum consen-
 sione ad Deum transmittere liceat. Amen.

Matth. 25
2. 29.

Act. 7. 8.
17.

6

1. Tim. 2.
4. 17.
Act. 10. 8.
42.
Philip. 2.
6. 10.

Matth. 16
c. 18.

EXEMPLVM SACRAE,
quam religiosissimus Princeps Theo-
dosius ad Cyrillum Alexandriae Epi-
scopum misit.

*Imperatores Casares, Theodosius & Valentinianus,
victores, triumphatores, maximi, semper
Augusti, Cyrillo Episcopo.*

XXXI.

P IETATE quidē nihil nobis est antiquius,
propter quam si qui forte incautius deli-
querunt, venia dignos censemus. At pa-
rum interim laudabile est, illos ea indige-
re, qui propter summam religionem, plurimum a
nobis commendari, maximisq. honoribus cumu-
lari debuerant. Oportet autem sacerdotes cum
morum suauitate, fideiq. integritate in primis
ornatos esse; tum maximum animi candorem ac
sinceritatem per omnem vitæ cursum præ se fer-
re; ac certo denique secum statuere, vniuscuius-
que rei naturam, potissimum vero incorruptæ
pietatis doctrinam, sedulo inuestigandi studio fa-
cilius, quàm pertinaci animorum contentione,
inueniri. Etenim iam inde à primis vsque tem-
poribus non imperantis cuiuspiam, aut certe
imperium vsurpantis interminationes aut pro-
teruiz, sed sanctorum Patrum, sacrarumq. Syno-
dorum decreta eam nobis constituerunt. Nam
religionem prudentia & consilio magis quàm
cuiuspiam imperio firmari, nulli opinor dubium
esse potest. Nunc igitur tua pietas exponat, quid
ita nobis, quibus religionem tantopere curæ esse
non ignorabas, contemptis, sacerdotibusq. quot-
quot circumquaque degunt (quos vtique in vnū
locum congregatos, natam de religione contro-
uersiam discutere dirimereq. par erat) despectis,
hasce turbas discordiasq. inter ecclesias conci-
taris. Quasi vero impetus temerarij pietatis do-
ctrinam magis, quàm sedula diligensq. veritatis
inquisitio decere videantur; plusq. apud nos va-
leat versutia & audacia, quàm cura aut industria;
aut aliud quidpiam huiusmodi magis nos, quàm
animi candor ac simplicitas oblectet. Quamuis
ergo honorem non vsque adeo magnum inde ad
nos accessurum existimemus, si à tua pietate ob-
seruemur; nec omnia rursus turbatum iri, si quod
hic indignationis exemplum in te velimus edere:
attamen hoc tempore magis nobis curæ est, vt
sancta pax, exoptataq. tranquillitas ecclesijs re-
stituatur. Scito interim, magnam abs te rerum
perturbationem excitatam esse: neque mirū est
sane, eum qui modum excessit, ijs conatus suos
non definiuisse, quæ ad ecclesias & sacerdotes spe-
ctāt; sed vltra progressum, de nobis ipsis quoque
quiddam pietate vestra prorsus indignum credi-
disse. Nam nisi aliquod inter nos de religione dis-
sidium ortum esse persuasum habuisses, aut certe
aliquid eiusmodi ex litteris tuis oriturum sperasses; cur obsecro, alia priuatim ad nos, alia rursus
ad Eudociam religiosissimam coniugem meam, alia tandem ad Pulcheriam sororem meam Augu-
stam, eandemq. pietatis studiosissimam perscripsisses? Quod profecto dissidium si inter nos forte na-
tum fuisset, nosq. ad eum modum affectos esse contigisset; omnino tamen vituperationem effugere
non poterat, eum, qui tanto locorum intervallo à nobis disiungitur, curiosius in res nostras inquirere: si

ΙΣΟΝ ΣΑΚΡΑΣ ΑΠΟΣΤΑΛΕΙΣΗΣ

πρὸς τὸν ὁσίου βασιλέως Θεοδοσίου,
πρὸς Κύριλλον ἐπίσκοπον Ἀλεξανδρείας.

Αὐτοκράτεις Καίσαρες, Θεοδόσοι, καὶ Οὐαλεντινι-
αὶ, νικηταί, τροπαιοῦχοι, μέγιστοι, ἀκρίβαστοι
Αὐγούστοι, Κυρίλλου ἑπισκόπου.

M ΕΛΑ ΠΛΗΘΥΝ ΘΕΟΣΒΕΙΑΣ ἡμῖν, διὰ τοὺς Κε. κα.
πλημμελοῦντες ἀξιοῦνται συγγνώμης.
καὶ μὲν δίδοκίμον τὸ δεῖσθαι συγγνώμης
καὶ ἐπιμελεῖσθαι περὶ ἡμῶν ὀφείλουσι, καὶ διὰ τὴν σε-
νήν μάλιστα ὑμᾶς ἀποφασίζω. πῶς δὲ ἱερέας
καὶ καὶ διὰ τῆς τῶν ἡμῶν χρηστίας, ἐξ ὧν τὸ θεῖον
τὴν πίστιν ἀκριβείας ὑμῶν ἀποφασίζω, καὶ τὴν ἀποστο-
λὴν τοῦ βίου διὰ παντὸς ἐπιδοκίμου γινώσκοντες
ὡς τὴν ἐκείνου πράγματι φύσιν, καὶ τοὺς περὶ τὴν
δοσιβείας μάλιστα λόγους, μᾶλλον αὖ ὧς ζήτησις, βίαι
ἢ περὶ αὐτῶν. καὶ γὰρ ἐξ ἀρχῆς ἡμῶν αὐτοῖς, οὐκ
ἀπὸ λήπτος δυνασάμενοι, ἢ δυνασάμενοι τομιζόμενοι,
ἀλλ' ἡ τῶν ἀγίων πατέρων, καὶ τῆς ἱερᾶς συνόδου βουλὴ
κατήχησεν. καὶ περὶ παντὶ ὁ λόγος, ὡς ἀποφασίζω τὸ βί-
βαιον ὑπὸ ἐκείνου καὶ ὡς ἐκείνου ἔχοντες, μᾶλλον ἢ αὐτοῦ
συνέ. καὶ οὐκ ἡμᾶς ἢ αὐτῶν θεοσβείας διδάσκειν, τὴν δὲ
ποπὴν ἡμῶν, οὗς ποσὸν οἶδα μέλαν ἀποβείας, ὑπε-
ριδόντες, καὶ τῶν ἀποστόλων ἱερῶν, οὗς σκληροῦς ὡ-
νάμενοι λύσαντες τὴν ἀμφισβήτησιν, ἱεροχρῆν τὸ γὰρ
ἐπὶ συνῶν ἐκείνης ἐκκλησίας ἐμβέβληται, ὡς δὲ
τῆς ὑπερδοσιβείας λόγοις θεοσβείας ὁρμῆς πε-
πούσης μᾶλλον, ἢ ἀκριβείας, καὶ περὶ ἡμῶν αὐτῶν οὐκ
ἐμμελείας πλέον ἰσχυρῶς, ἢ θρασυς, καὶ τοικίως
μᾶλλον τούτων ἡμῶν ἀποφασίζω, ἢ περὶ αὐτῶν καὶ ὡς αὐτοῖς
καὶ τῆς ἱερᾶς δοσιβείας διειρησάμεναι, οὐδ' ὡς περὶ καὶ αὐ-
τοῦ ἀκτῆν εἰδόντες ἡμῶν, πάντα ἀποφασίζω. καὶ
καὶ διὰ τὴν μὲν ἡμῶν τῆς ἱερᾶς γαλιῆς. πάντα δὲ
ἰδοὶ συγκαίνισας, ὡς οὐκ ἐχρῆν καὶ ὑμῶν οὐδέν,
ὡς τούτοις τὸ μέτρον ἐκβεβηκότα, μὴ μέχει τὸ ἐκ-
κλησιῶν ἐκ τῶν ἱερῶν ἐπὶ τὴν ἐπιχειρήσιν ἀλλὰ καὶ
περὶ ἡμῶν αὐτῶν πιστεύει τῆς ἡμετέρας δοσιβείας
αἰσχύν. ἢ τίνα ἔχει λόγον, ἔπειτα μὲν περὶ ἡμῶν
καὶ τὴν δοσιβείαν τὴν Αὐγούστον Εὐδοκίαν τὴν ἐμὴν
σύμβιον ἐπιστάμεν ἔπειτα ὅτι περὶ τὴν ἐμὴν ἀδελ-
φὴν τὴν δοσιβείαν τὴν Αὐγούστον Πυλχαρίαν, ἐμὴν
διχονοοῦν ἡμᾶς ὡς ἡμεῖς, ἢ διχονοοῦν ἡλπίας, ἐκ τῶν
τῆς ἱερᾶς θεοσβείας γραμμάτων, πῶς ὅτι καὶ γενοῖς,
ὡς περὶ οὕτως ἔχει, ἐκ τῆς ἱερᾶς εἰδήσεως τοῦ οὕτου
πρόσθεν ὅτι, παντὶ ὡς ἐστὶν ἀπίστοι. ἔμην γε-
νοῖς,

id au-

νός, ποιῶσαι βούλει δὲ, περὶ τὸς μάλλον, ἢ ἱερῶς. ὁρμῆς
 μέντοι μίας ἔστι αὐτῆς προήστως, τίς τε τῶν ἐκκλη-
 σιῶν, τίς τε τῆ βασιλείᾳ μέλειν χωρίζει βούλει δὲ,
 αἷς ἐκ οὗτος ἀφορμῆς ἐπὶ τὰς ἀποκριμῆσιν. αἷς αὖ
 οὐκ οὐδὲς, ὅστις τὸ ἡμέτερον, ἔστις ἐκκλησίας ἰδί-
 ἑ τῶν βασιλείᾳ ἡμῶν, καὶ ἐπὶ μάλλον κελύοντων
 ἡμῶν, ἐπὶ τῇ προνοίᾳ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν
 " ἱεροῦ καὶ δεδωκεν τῇ σὴν ἱστορίᾳ συγγνώμην, αἷς
 αὐτῇ μὴ πρὸς φασίς ἢ, μηδὲ λίσσιν δύναμις, ἀλλὰ τοῦς
 " ἐκκλησίας ὑπερὶ τῆς ἐκκλησίας ἐγκλησάμεν λόγους· γο-
 " ἡμῶν ἡμῶν γὰρ πύργος, ὅτι τῆς ἱερᾶς σωδοῦς βελό-
 " ἡμῶν μέλει, καὶ κρατεῖν, αἷς αὐτῇ καλῶς ἔχειν ὁρμῆς· εἴτε
 μεταλαμβάνοιεν συγγνώμης, ἢ τι καὶ μὴ, πρὸς τῶν
 περὶ τῶν οἰκησάντων· ἡμῶς μέντοι γὰρ σωτῆρος ἡ-
 δὲ τῶν πάλαι καὶ τῶν ἐκκλησίας, ἐκ αὐτῶν μετῶ-
 οὐτὶ μὲν αὐξήσας εἶναι τοῦς λόγους, ὡς κρατεῖς
 προκρίσας δὲ τοῦς τῆς ἀπειρητοῦ προσιώτης
 ἱεροσώτης· καὶ δι' ὧν ἡμῶς ἐγκρατεῖς τοῦ ἀληθινοῦ
 ὁρμῆς, ἐσμέν τι καὶ ἐσμέν. πάντως δὲ οὐδὲς, ὅ-
 τῃ καὶ μικρὸν μέτεστι αὐτῇ πολιτίᾳ, ἄξιός περ-
 ῖσι δὲ εἶναι, εἴ τις καὶ τῶν περὶ τῆς τῶν πιαυτῶν
 ἀποφυγῶν ἀνέστηται κρείον. ἐπὶ μηδὲ βουλησίν τι
 ποτὶ ἐξέσται· τῆς ἡμετέρας ἡσότητος ἐπινοήσας μὲν
 αὐτοκαίως, τοῦς ὅτι προνομίας παρρησιῶντες ἐλ-
 ῖν ὅτι τῶν πιαυτῶν ἐξέσται· ἐκ αὐτῶν μετῶ-
 εἴ τις κελύειν μάλλον, ἢ συμβουλεύειν, ἢ συμβα-
 λῶσαι πρὸς τῶν τοιούτων ἐξέσται. ὡς καὶ ἡμεῖς δὲ
 σου τῶν ἀλάβιας κατὰ τὴν κρίσιν, ὅν τι ἐπὶ
 ὁλοῦ ἡμεῖς, ὡς ἀπειρητοῦ ἀπειρητοῦ τοῦς
 τῶν μακροπλοίων ὁπισθοποῦς. καὶ τῶν περὶ ἡμῶν
 κρίσιν, μὴ ἀλλὰ αὐτοκαίως πρὸς ὁρμῆς, εἴ μὴ
 πᾶν μὲν λυτὸν, καὶ ἀεὶ καὶ πᾶν πᾶν· ὅτι τῇ
 τῶν τῶν ζητούμενων ἰδέσθαι, ἔλθω ἐξέσται. καὶ
 γὰρ αὐτῶν ὁρμῆς, οὐτε οἰκία· περὶ τῶν λυ-
 πῶν, οὐτὶ πᾶν δυσμενῶν πρὸς τὸ πρῶτον, τίς τι
 ἡδὲ γονότι σκληρῶς μὲν καὶ παραλόγως, ὅμως
 δὲ ὑπερὶ ὁρμῆς περὶ τῶν, καὶ τῶν ἐξέσται ἐξέσται
 ἐξέσται. εὐ γὰρ αὐτῶν ἐξέσται αὐτοκαίως.

A id autem inter nos non existit, conari ut existat, cuiusvis potius, quam sacerdotis fuerit. Quid enim indignius, quam vno impetu, vnoq. animi conatu Ecclesiastica & Regia omnia velle confundere, ac à se inuicē diuellere? quasi vero alia omnis desit occasio, ex qua laudē & gloriam aucuperis.

Ne igitur clam te fit, quo nam in statu res nostræ versentur, noris Ecclesias & Regnum nostrum coniuncta esse, nostraq. accedente auctoritate & imperio, & Christi Salvatoris nostri aspirante providentia magis subinde inter se coitura esse: tū tibi quoque à nobis cōdonatum esse, ne hinc capta occasione iure conqueri ac dicere queas, te ob pietatis doctrinam in reprehensionem incidere.

Quam quidem pietatis doctrinam in sacra Synodo in vtramque partem ventilatam, catenus obtinere volumus, quatenus æquitati & rationi consentaneum esse iudicabitur. At vero, siue illi qui victi discedent, veniam impetraturi sint à patribus, siue non; nos sane ciuitates simul & ecclesias conturbari nequaquam sinemus; sed nec eam quoque doctrinam indiscussam manere patiemur, cui diiudicandæ eos præfici oportet, qui sacerdotijs vbique præfident, per quos & nos quoque in veritatis sententia stabilimur, magis magisque identidem stabilimur. Omnia autem no-

C
mo, qui vel aliqua ex parte ad rempublicam per-
tinet, qualicumque fiducia fretus, inconsultius
quidpiam in hoc negotio tentet, aut impedire stu-
deat. alioqui enim certam condemnationis sen-
tentiam non euadet: quandoquidem nostra ma-
iestate eos qui prompte alacriterq. ad huiusmo-
di inquisitionem aduolare nō cunctabuntur, me-
rita laude prosequente; ceterosq. qui imperare
forte mallent, quā in mediū consulere, aut alio-
rum de eiusmodi rebus consilium audire, coercen-
te, nulli omnino, vt maxime velit, integrum istud
erit. Quamobrem & tuam quoque reuerentiam
ad tēpus, quod alijs litteris ad vniuersos Metro-
politano Episcopos missis ediximus, præsto ad-
esse oportebit: neque prius nostram amicitia te
recuperaturum confidas, quā omni turbatione
& animorum agritudine sedata, ad propositarum
quæstionum discussionem vitro accurreris. Hac
enim ratione, quæ pro tuenda opinione acerbe
inconsulteq. abs te iam gesta sunt, neque priuato
dolore perculsus, neque alicui præter decorum
infestus admisisse; & quæ adhuc reliqua sunt, legi-
time transigere velle censeberis. Si quid autem
secus visum fuerit, id nequaquam sustinebimus.

ΘΕΙΟΝ ΓΡΑΜΜΑ ΑΠΟΣΤΑΛΕΝ ΕΝ
ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ ΚΥΡΙΑΝ ΔΙΠΣΚΟΤΗ, ΚΑΙ ΠΙΣ ΧΥ
ΧΩΡΩΝ ΤΩΝ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΝ ΔΙΠΣΚΟΤΙΣ.

Αὐτοκράτορες Καίσαρες, Θεοδόσιοι, καὶ Οὐαλεντινι-
αὶ, νικηταί, τραπεζοῦχοι, μέγιστοι, αἰσιβάται
Δύζουσι, Κυρίλλω Παισκόπω.

14. α. **Η** ρητορική τῆς οἰς τοὺς Δουβάριας ἡ τῆς ἡμετέρας πολιτείας κατὰ τὰς, καὶ πολὺ τούτης ὅτι πρὸς τὸν καὶ προσφύς. ἔχεται γὰρ αἰσθάνων.

SACRA IMPERATORIA MISSA
Alexandriam ad Cyrillum Episcopum, &
Episcopos Metropolitanos eius regionis.

*Imperatores Caesares, Theodosius & Valentinianus,
victores, triumphatores, maximi, semper
Augusti, Cyrillo Episcopo.*

REIPUBLICAE nostræ constitutio ea quæ in Deum est pietate præcipue nritur; multa. q. inter hanc & illam cognatio, ac familiaritas intercedere solet. Nam & ex se inuicem pen-
Conc. gen. tom. j. d ij dent,

δηλαδὴ μηδεμίαν πρὸς τῆς ἀγωνίας συνόδου, καὶ ἂν
 πρὸς μέλλουσαν παρ' αὐτῆς καὶ τῇ ψήφῳ, ἐφ' ἧς ἀπασὶ δι-
 δόσκει τὸν τύπον, καὶ οὐκ ἔστιν ἰδίᾳ τῶν πρὸς τὴν ἡμετέ-
 ρην. καὶ πεπεσμένῃ μὲν ἔκαστον τῶν θεοφιλεστάτων
 ἱερέων, γόνιμας ἐκκλησιαστικῶν τι, καὶ οἰκουμένη-
 κων ἀγαθμάτων χάριν, τὴν ἀγωνιστικὴν συνόδον
 τούτων ἡμῶν τῷ θεοπρόσμενῳ κατεπιτίναται· συνδρα-
 μῶν δὲ πρὸς αὐτῶν τῶν οὕτως ἀναγκαῖοις, καὶ εἰς
 θεοῦ δόξαν καὶ φθύνουσι τὴν δυνάμιν συμβαλοῦμε-
 νον. καὶ ἡμεῖς ὅτι τούτων πολλὰ ποιούμενοι φροντίδα,
 ἀπολιμπνίσαντες ἑδὲνα φορητῶς ἀνέχομεθα· οὐδε-
 μίαν τι εἶναι πρὸς θεόν, οὐδὲ πρὸς ἡμᾶς δόξα λόγιον,
 ὃ μὴ τῷ ἁγίῳ πνεύματι, καὶ τὸν περικυμένον καιρὸν, εἰς τὸν
 ἀφοραδὴν τὸν πρὸς αὐτῶν τῶν οὕτως ἀναγκαῖοις. καὶ ἡ
 ἐκκαλούμενος εἰς ἱερὰ καὶ τὴν συνόδον, καὶ μὴ πρὸς ἡ-
 μᾶς πωτὲ ἔχων, ὅτι ὁ θεὸς εἶναι δεικνύει τὴν συνείδη-
 σιν. ὃ θεὸς οἱ ἀγαθὰ τοῦ χρόνου πολλοῖς, πᾶσι
 ἐσιώπῃ ἐδιδόκει. Ἐδοξῇ τῇ πρὸς δεκατρίων
 καλεσθῶν δεκαμβρίων ἐν Κωνσταντινὺ πόλει, ὑπα-
 πίας τῇ διαστολῇ ἡμῶν Θεοδοσίῳ τῷ τριτοκαδέκαστον,
 ἐν ὁμοθυμαδὸν τῷ τρίτῳ τῶν αἰώνων Αὐγούστῳ.
 Καὶ ἀναγινώσκοντες τὰς ἀποστολικὰς, περικυμένους
 ἐν ἑσέσι τῶν ἀγίων καὶ οἰκουμένης συνόδου, ἐνταῦθα τὸν
 εὐαγγελιστὴν Νεστόριον.

A tur. Ceterum ante sanctissimam coactam Syno-
 dum, communemque eiusdem, quæ de omnibus da-
 bitur, sententiam, nihil quidquam in vlla prorsus
 re privatim à quoquam innouetur. Omnino autē
 persuasum habemus, neminē ex pijsissimis, Deoq.
 deuotissimis Episcopis fore, qui simulatque rerū
 Ecclesiasticarum causa, atque adeo controuer-
 siarum totius orbis gratia, nostra hac sanctione
 sanctissimam Synodum cogi intellexerit, nō pro-
 ptere studiosēq. occursurus, rebusq. tātopere ne-
 cessarijs, ac Deo vsque adeo gratis pro virili con-
 sulturus sit. Nos quoque harum rerum curæ se-
 dulo incumbentes, nullū impune abesse sinemus:
 nec vllam ille vel apud Deū, vel apud nos quoque
 habiturus est excusationem, qui statim impigre
 secundum præfinitum tempus ad destinatum lo-
 cum præsto non fuerit. Enimvero quicumque ad
 sacerdotale Synodum accitus alacriter non ac-
 currit; is sane conscientiz parum sinceræ se esse
 ostendit. Deus in multa tempora incolumem te
 conseruet, sanctissime pijsimēq. Pater. Data
 Constantinopoli, xiiij. kal. Decembris, Consulatu
 Dominorum nostrorum semper Augustorum,
 Theodosij quidem XIII. Valentiniani vero III.

Acta sunt hæc publice, & relate inter acta, quæ ge-
 sta sunt Ephesi à sancta & generali Synodo propter im-
 pium Nestorium congregata.

ΠΡΟ ΤΗΣ ΣΥΝΟΔΟΥ ΕΠΙΣΤΟ- ΛΗ, Κυρίλλου ἀπὸ Ρόδου πρώτου.

Κύριλλε, πρεσβυτέρους, καὶ ἀρχιερεῖς, καὶ λαὸν
 Αλεξανδρείας, ἀγαπητοὺς καὶ σεβαστοὺς
 ἐν κυρίῳ χαίρειν.

CYRILLI EPISTOLA PRI- ma, è Rhodo ante Synodum scripta.

Presbyteris, Diaconis, populoq. Alexandrino,
 dilectis desideratissimūq. Cyrillus
 in Domino Sal.

4. 17. **Χ**εῖρ καὶ φιλανθρωπία τοῦ πάντων ἡμῶν
 ζωτῆρος Χριστοῦ, τὸ πλεονεξῶν καὶ μέγα δι-
 οξάνειν πλάτος, ἀπὸ τοῦ πᾶσι καὶ ἡμε-
 ρωτάρις πᾶσι, ὥστε διὰ φόβου καὶ κινδύ-
 νου πᾶσι, τὸν πλεονεξῶν ἐξαιούσας ἀφικέσθαι εἰς
 τὴν ροδίαν, δοξολογούσας θεόν, καὶ λέγοντας με-
 τὰ τῆς τοῦ ψαλλοῦτος φωνῆς τὸν δεσπότην τὸν κρα-
 τῆς τῆς θαλάσσης, καὶ τὸν σῶν τῶν κυμάτων
 αὐτῆς τὸν καταπραΰνουν. ἐπεὶ δὲ ἐν αὐτῇ ἀναγκαῖον
 δόντας τῷ σώματι, παρόντας δὲ τῷ πνεύματι,
 ἐκπύουσαν διὰ τοῦ ῥαύματος, ὡς τίνα, ἐ-
 δὴν φησὶν ὁ πᾶσι πᾶσι πᾶσι ὑμῖν, καὶ ἐ-
 παρῶν καταστῆσαι. πιστῶν γὰρ, ὅτι πρὸς θεόν ὁ
 θεὸς πᾶσι, καὶ διὰ τῆς ἀπάντων ὑμῶν πρὸς
 αὐτῆς τῆς ἀγαθότητος. δέξαι τὴν εἰς τὸν
 παρόντα μαλίστα καιρὸν, ὡς καρπὸν ἀγάπης, τῆς
 ὑπὲρ ἡμῶν προσευχῆς· καὶ γὰρ τὸν πᾶσι
 ὁ ἀγαθὸς πᾶσι· ἵνα πάλιν ὁ πᾶσι πᾶσι
 πλεονεξῶν θεός, ὁ τῶν δυνάμεων κύριος, κατα-
 στατῶν τὸ μεταξὺ, καὶ πᾶσι πᾶσι πᾶσι
 χαίρουσας ἡμᾶς, χαίρουσας ὡς τίνα, δόξα
 πάντοτε

D **G**RATIA & benignitate Christi saluato-
 ris nostri magnum illud latumq. pela-
 gus emensi, incolumes Rhodum perue-
 nimus ea ventorum lenitate prosperi-
 tateq. vsq. vt totam illam nauigationem citra om-
 nem timorem, omneq. vitæ discrimen peregeri-
 mus. Quare Deum glorificantes, debitasq. gra-
 tiarū actiones eidem persoluentes, cum Prophe-
 ta in hæc voces prorupimus: Tu dominaris po-
 testati maris; motum autem fluctuum eius tu mi-
 tigas. Quia vero par erat, vt corpore absens,
 spiritu autem præsens, litteris vos tamquam
 filios complecterer; non potui intermittere, quin
 hæc interea ad vos perscriberem, præsentemq.
 rerum mearum statum vobis patefacerem. Fore
 enim confido, vt Deus vestrum omnium preci-
 bus prouocatus, cetera quoque, quæ etiamnum
 reliqua sunt, clementer adijciat. Exhibete proin-
 de hoc præsertim tempore veluti certum quem-
 dam dilectionis fructum, vestras pro nobis pre-
 ces, (nam & ego quoque id facere non desino)
 quo virtutum Dominus, qui omne bellum po-
 tenter conterit, omnia quæ huic causæ forte in-
 teruenerint, suauiter cōponens, omnemq. tempe-
 statem & turbā sapienter mitigans, nos gauden-
 tes vobis gaudentibus, tamquā filijs denuo resti-
 Conc. gen. tom. j. d. iij tuat.

XXXIII.

Psal. 88. 5.

Judith. 10.

δηλαδὴ μηδεμίαν πρὸς τῆς ἀγωνίας συνόδου, καὶ τοῦ μέλλοντος παρ' αὐτῆς κρινῆναι ψήφω, ἐφ' ἧς ἀπὸ διδοῦται, τύπου, καίνοτομίας ἰδίᾳ τῷ Ἰνῶν ἡγομένης· καὶ πεπίσμεθα μὲν ἕκαστον τῶν θεοφιλεστάτων ἱερέων, γινώσκας ἐκκλησιαστικῶν τε, καὶ οἰκουμενικῶν πραγμάτων χάριν, τὴν ἀγωνιστικὴν συνόδον πύττω ἡμῶν τῷ θεοπίσματι κατεπίσταται· σωδραμῆν δὲ σουδαίως τῆς οὕτως ἀναγκαίως, καὶ εἰς θεοῦ δόξης καὶ φθάνουσι, τὰ δυνατὰ συμβαλούμενοι. Ἐν ἡμῖν δ' ὅτι τῶν πολλῶν πιούμενοι φροντίδα, διπολιμπνέουσι ὑδὲν φορητῶς ἀνιξόμεθα. οὐδὲ μίαν τι εἶναι πρὸς θεόν, ἡδὲ πρὸς ἡμᾶς ὁπταλογίαν, ὁ μὴ τῷ φυχῶματι, καὶ τὴν πρὸς ἡμῶν καίρον, εἰς τὸν ἀφοραδέντα τῶν σουδαίως τῷ ἡγομένους. Ἐν δὲ ὁ καλούμενος εἰς ἱεροδικὴν συνόδον, καὶ μὴ πρὸς ἡμῶν σωτρίων, ὅτι ὁρῶναι δέκνυται σωτηρίας. ὁ θεὸς σε διαφυλάττει χρόνους πολλοῖς, πᾶσι τοῖς καὶ ἀσπείρεται. Ἐδοξῇ τῷ πρὸς δεκατρίων καλανδῶν δεκαμβρίων, ἐν Κωνσταντινουπόλει, ὑποπία τ' διαποτῶν ἡμῶν Θεοδοσίᾳ τ' τρισκαδέκατον, καὶ Οὐαλεντιανὸς τ' τρίτον, τ' αἰώνιον Αὐγούστων.

Καὶ ἀναγνωσθείσης πράξεως τῆς ὑπομνήματι, παραχρῆνται ἐν Εφῆσῳ, τῷ τῆς ἀγίας ἐκκλησιαστικῆς συνόδου, ἐνεκεν τοῦ δυνατοῦ Νεστορίου.

ΠΡΟ ΤΗΣ ΣΥΝΟΔΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΚΥΡΙΛΛΟΥ ΔΕΠΟ ΡΟΔΟΥ ΠΡΑΞΕΩΣ.

Κύριλλε πρεσβυτέρους, καὶ διακόνους, καὶ λαὸν Ἀλεξανδρείας, ἀγαπητοὺς καὶ πιστοτάτους ἐν κυρίῳ χαίρειν.

Κιρ. λγ'. **Χ**ΑΡΙΝ καὶ ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΑΝ ΠΟΤ ΠΑΝΤΩΝ ἡμῶν ζωτήρος Χριστοῦ, τὸ παλαιὸν καὶ μέγα δόξα ἡμεῖς πάλαι, ἀπλοῖς τε καὶ ἡμερωτέρως πώμασιν· ὥς διχα φόβου καὶ κινδύνου παντός, τὸν πλοῦν ἐξανύσματος, ἀφικέσθαι εἰς τὴν ροδίαν, δόξολογῶντας θεόν, καὶ λέγοντας μετὰ τῆς τοῦ ψάλλοντος φωνῆς· οὐδὲ πᾶσι τοῖς κράτους τῆς θαλάσσης, καὶ τὸν σάλον τῶν κυμάτων αὐτῆς οὐ κατεπράυνται. ἐπὶ δὲ διὰ τὴν ἀναγκάστον δόξαν τῷ ζώματι, παρὶντας διὰ τὴν πώματι, πρὸς τὴν ἀνάστασιν διὰ τὸν ἡγάμεθα, ὡς πάλαι, δὲν φηθῶν ὁπιστῆσαι πᾶσι πῶτα ὑμῖν, καὶ ἐναργῆ καταστήσαι. πιστῶν γάρ, ὅτι πρὸς θεὸν ὁ θεὸς πᾶσι λοιπὸν, καὶ διὰ τῆς ἀπείτων ὑμῶν προσέχης τῷ ἡγεκκλημένους. δέξατε πῶτα εἰς τὴν παρόντα μαλιστα καίρον, ὡς κερπὴν ἀγάπης, πᾶσι ὑπὲρ ἡμῶν προσέχας. καὶ γὰρ τῷ τῶν πῶν οὐ διελιμπνέω· ἵνα πάλιν ὁ πάντας σωτρίων πλέμους θεός, ὁ τῶν δυνάμεων κύριος, καταστήσῃ πᾶσι μετὰ ξυ, καὶ πάντα ράσεις· πᾶσι, χαίροντας ἡμᾶς, χαίρουσιν ὡς τέκνοις ἀποδῶ. πάντα

A tur. Ceterum ante sanctissimam coactam Synodum, communemq. eiusdem, quæ de omnibus dabitur, sententiam, nihil quidquam in vlla prorsus re priuatim à quoquam innouetur. Omnino autē persuasum habemus, neminē ex pijsimīs, Deoq. deuotissimīs Episcopis fore, qui simulatque rerū Ecclesiasticarum causa, atque adeo controuersiarum totius orbis gratia, nostra hac sanctione, sanctissimam Synodum cogi intellexerit, nō propterea studiosq. occursurus, rebusq. tantopere necessarijs, ac Deo vsque adeo gratis pro virili consulturus sit. Nos quoque harum rerum curæ sedulo incumbētes, nullum impune abesse sinemus: nec vllam ille vel apud Deū, vel apud nos quoque habiturus est excusationem, qui statim impigre secundum præfinitum tempus ad destinatum locum præsto non fuerit. Enimvero quicumque ad sacerdotalem Synodum accitus alacriter non accurrit; is sane conscientiæ parum sinceræ se esse ostendit. Deus in multa tempora incolumem te conferuet, sanctissime pijsimēq. Pater. Datæ Constantinopoli, xiiij. kal. Decembris, Consulatu Dominorum nostrorum semper Augustorum, Theodosij quidem XIII. Valentiniani vero III.

Letta sunt hæ publice, & relata inter acta, quæ gesta sunt Ephesi à sancta & generali Synodo propter impium Nestorium congregata.

CYRILLI EPISTOLA PRIMA, È RHODO ANTE SYNODUM SCRIPTA.

Presbyteris, Diaconis, populoq. Alexandrino, dilectis desideratissimisque. Cyrillus in Domino Sal.

GRATIA & benignitate Christi saluatoris nostri magnum illud latumq. pelagus emensi, incolumes Rhodum peruenimus ea ventorum lenitate prosperitateq. vsi, vt totam illam navigationem citra omnem timorem, omneq. vitæ discrimen peregerimus. Quare Deum glorificantes, debitasq. gratiarum actiones eidem persoluentes, cum Propheeta in hæc voces prorupimus: Tu dominaris potestati maris; motum autem fluctuum eius tu mitigas. Quia vero par erat, vt corpore absentes, spiritu autem præsentēs, litteris vos tamquam filios complecterer; non potui intermittere, quin hæc interea ad vos perscriberem, præsentemq. rerum mearum statum vobis patefacerem. Fore enim confido, vt Deus vestrum omnium precibus prouocatus, cetera quoque, quæ etiamnum reliqua sunt, clementer adiiciat. Exhibete proinde hoc præsertim tempore veluti certum quemdam dilectionis fructum, vestras pro nobis preces, (nam & ego quoque id facere non desino) quo virtutum Dominus, qui omne bellum potenter conterit, omnia quæ huic causæ forte intervenerint, suauiter componens, omnemq. tempestatē & turbam sapienter mitigans, nos gaudentes vobis gaudentibus, tamquā filijs denuo restituat.

Conc. gen. tom. j.

d. iij

tuat.

Αὐτοκράτορες Καίσαρες, Θεοδοσίος & Οὐαλentinia-
ρος, νικηταί, τροπαιοῦχοι, μέγιστοι, ἀεισβάσαντες
Αὐτοῦται, τῇ ἀρίστῃ συνόδῳ.

Imperatores Caesares, Theodosius & Valentinia-
nus, victores, triumphatores, maximi,
semper Augusti, sancta Synodo.

Κη. λβ.

ΠΑΝΤΩΝ ΜΕΝ ΤΩΝ ΚΟΙΝῇ ΣΥΝΤΟΛΟΥΝΤΩΝ ΠΛΗ-
ΛΩ ΦΡΟΝΙΔΑ ΠΙΘΟΥΜΕΘΑ, ΔΙΑΦΕΡΟΝΤΩΣ
ΟΙΣ ΤΩΝ ΕΙΣ ΔΙΣΤΕΒΗΝΑΙ ΗΚΟΝΤΩΝ. ΔΙ' ὧν καὶ
τῶν λοιπῶν ἀγαθῶν ἡ χορηγία πῶς ἀνθρώποις
παραίνεται. Διὰ τοῦτο πρῶτον μὲν περὶ τοῦ συ-
νελεῖν τὴν ὑμετέραν θυσίαν εἰς τὴν τ' ΕΦΕΣΙΩΝ
ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΝ, πῶς εἰκότως γὰρ παρήκαμεν. ἐπεὶ δὲ καὶ
καὶ τῆς περιστάσεως ἀπαξίας τι, ἔκ τῆς χάριτος, τῇ δια-
σπασίᾳ τῆς ἀγωνίας ὑμῶν συνόδου, δεόντως φρο-
νίσαι· οὐδὲ τοῦτο παρήκαμεν, ὥστε αὐτὴ περὶ τῆς
"ἰαφῆ" θυσίας φυλακισθῆναι τὸ ἀπείραχον. καὶ πιστῶς
μὲν, ὡς οὐδεμιᾶς τῆς ἐξωθεν βοηθείας, εἰς τὸ καὶ
ἐπὶ τοῖς ἐκείνων ὡς ἀρχαῖς, δεῖται ὑμῶν ἡ θυσία βίβ-
"ἡπλῶς" λῶν οἱ καὶ τοῦτο τῆς ἐμμελοῦς ἡμῶν περὶ τὴν δι-
στέβην περνοίας, μὴ παρεῖναι. ἐν τῇ παλαιᾷ τῇ
Κανδιδιανῶς, ὁ μεγαλοπρεπέστερος Κόμης
τῶν καθ' ὅσον μὲν δόμοις, ἀρχὴ τῆς ἀ-
ρίστης ὑμῶν διαβίωσιν συνόδου· καὶ μηδὲν μὲν τῆς
"ἔξο" περὶ τῶν δογματικῶν γινόμενης ζητήσεως, κοινῶν
"ἔξο" ἀγίμωτον γὰρ, τὸν μὴ ἔκαστον τῶν ἀγων-
ιστῶν ἐκαστοῦ τυχάνοντα, τοῖς ἐκκλησιαστι-
κοῖς σκέμμασι διακρίνουσαι· τοὺς ὑπομεινόντας οἱ
καὶ μονάζοντας, τοὺς τε ἡδὲ διὰ τοῦτο συναλεχμέ-
νης, καὶ τοὺς συνάγεσθαι μέλλοντας, τῆς αὐτῆς παν-
τὶ τρέψῃ χωρίῳ πάλιν. ἐπεὶ δὲ καὶ οὐ καὶ
τοὺς κατ' οὐδὲν ἀναγκαίους ὄντας τῇ μελλούσῃ
τοῦ δόγματος διασκέψει, κινῶν θυροβίους· καὶ
διὰ τοῦτο ἐμποδίζαν πῶς ἐκείνους τυπωθῆναι
ὡς τῆς ὑμετέρας ἀγωνίας οὐκ εἰλυσσι. καὶ φρο-
νίσαι τὸ μὴ ἵνα διχονοία ἐξ ἀντιπαθείας δια-
σπασθῇ, ὡς αὐτὴ ἐκ τῆς ἀγωνίας
ὑμῶν συνόδου περιεμποδίζοιτ' ἀσκήσεις, καὶ ἡ ἀ-
κρίβης τῆς ἀληθείας ζητήσεως ἐκ τῆς ἐγινόμενης
τυχῶν ἀπικτου περὶ τῆς ἀληθείας διακρίνουσαι. αὐτῶν
καὶ οἱ οἱ τῶν λεγομένων ἑκάστη ἀκρόασις, ὡς
παραστήναι τὸ δοκῶν, ἡ ἀντιπρῆναι· καὶ οὕτως
καὶ περὶ τὴν καὶ λύσιν, τὴν περὶ τὴν ἀληθείαν δόγ-
ματος ἐκείνων, διχαλῶντος τῆς ἀληθείας· καὶ
κοινῇ τῆς ὑμετέρας ἐκείνης ψήφῳ, ἀποσπασθῶν τι
καὶ τὸν πᾶσι ἀρέσκοντα τύπον λαβεῖν. πρῶτον
πῶς οἱ οἱ τῆς ὑμετέρας θυσίας οὐκ αὐτὸς μεγα-
λοπρεπέστερος αὐτῇ Κανδιδιανῶς ἐν τῇ παλαιᾷ, παντὶ
τρέψῃ φυλακισθῆναι, μηδεὶα τῶν τῆς ἀγωνίας
ὑμῶν συνόδου, ὡς οἱ καὶ ἐπαινοῦνται, ἡ καὶ τὸ θῆτον
ἡμῶν σπαρτίπιδον κατὰ λαβεῖν βουλόμενοι, ἡ καὶ ἀλ-
λαχοῦ πῶς ἀφικνῶνται περὶ τῆς ἀληθείας, ἀπολιπῶν
τὸν ὁριζόντιον τῇ διασκέψει· τὸν μὴ τι μὲν
ἐπὶ τὴν περὶ τῆς ἀληθείας περνοίας ἐκκλησιαστικῶν ζή-
"ἡπλῶς" τῶν, XXXV.

CUM magnam omnium quæ è re publica
sunt, curam habeamus, tum vero maxi-
mam illorum, quæ ad pietatem religio-
nemq. conseruandam pertinere arbitra-
mur. per ea namque cetera quoque bona homi-
nibus suppeditantur. Scripsimus proinde non ita
multo ante de pietatis vestræ Synodo apud Ephe-
siorum metropolim congreganda, eaq. Sacræ no-
stræ inferuimus, quæ institutæ rei quàm maxime
conuenire censebamus. Quia vero ordinis, quie-
tisq. quam sacræ vestræ Synodi consultationes
iure deposcunt, decentem quoque curam adhibe-
re oportuit; hanc quoque partem, quod vndique
tranquillitas adesset, non prætermittendam exi-
stimauimus. Non arbitramur autem, pietatem
vestram vt alijs pacem conciliet, alterius cuius-
piã extrinsecæ opis egere. nihilominus ad nostrum
erga religionem studium, singularemq. providen-
tiam pertinebat & hanc quoque non negligere.

Igitur Candidianum præclarissimum religio-
forum domesticorum Comitum ad sacram vestram
Synodum abire iussimus; sed ea lege & condicio-
ne, vt cum quæstionibus & controuersijs quæ cir-
ca Fidei dogmata incidunt, nihil quidquam com-
mune habeat: (nefas est enim qui sanctissimorum
Episcoporum catalogo adscriptus non est, illum
Ecclesiasticis negotijs & consultationibus sese
inmiscere) verum vt monachos, & sæculares, ac
ceteros denique omnes, qui huius spectaculi cau-
sa vel eò nunc confluxerunt, vel in posterum for-
te confluent, ab eadem illa ciuitate modis omni-
bus submoueat: (quandoquidem non licet, illos
qui omnino necessarii non sunt, sacrorum dogma-
tum examen aliquo tumultu impedire; & ijs quæ
cum tranquillitate à vestra sanctitate constitui
definiriq. debent, obstaculum aliquod afferre.)
tum rursus, vt diligenter prospiciat, ne qua gra-
uior dissensio ex mutuo repugnandi studio coor-
ta, & sæuæ tempestatis instar debacchata, sanctis-
simæ Synodi vestræ consultationem, exactioremq.
veritatis indagationem quouis modo obturbet:
tum denique quod operam det sedulam, vt omni-
bus & singulis quæ dicuntur, rite perceptis, singu-
li inoffense quod visum fuerit in medium propo-
nere, vel ab alijs propositum, si opus id fuerit, re-
futare queant: vt ea tandem ratione, vbi per
singulas propositiones exceptionesq. inquisitio
citra ullam omnino turbam contentionemq. ha-
bita fuerit, quod omnibus placitum probatumq.
erit, communi vestræ sanctitatis sententia consti-
tuatur decernaturque. Ante omnia autem scue-
re eidem magnificentissimo Candidiano manda-
tum est, vt quàm studiosissime obseruet, ne quem
ex sanctissima vestra Synodo aut reditum molien-
tem, aut iter ad exercitum nostrum affectantem,
aut ad alium quemcumque locum abscedere cu-
pientem, prius inde abire permittat, quàm dili-
genti adhibita discussione, ea omnia decreta de-

Hinc, ne ullam omnino aut Ecclesiasticam, aut
d iij aliam

aliam quamcumque cōtrouersiam vnde cumque A
natam vel motam, quæ ad propositam sancti dog-
matis considerationem non pertineat, ante mo-
neri sinat, quàm eorum omnium quæ nūc in quæ-
stionem vocata sunt, ambiguitate soluta, ea quæ
ad veritatis inuestigationem faciunt, exactissimo
iudicio discutiantur, finemq. orthodoxæ religio-
ni congruum sortiantur. Quin & huius quoque
admonita sit vestra pietas, nempe, serenitati no-
stræ visum esse, vt nulla omnino in sacra vestra
Synodo, aut etiam in publico Ephesiorum iudi-
cio, pecuniaria aut criminalis causa aduersus ali-
quem agitetur. Quod si quid eiusmodi extiterit,
cuiuspiamve vsu venerit, huius integram cognitio-
nem magnæ huic nostræ ciuitati reseruata volumus.
Denique nec id quoque vobis clam sit,
videlicet, magnificentissimū Comitem Irenzum
neque sanctissimæ vestræ Synodi consilijs, neque
his quæ eximio legato nostro Candidiano à no-
bis demandata sunt, vllatenus communicare de-
bere: vt qui solius amicitiz causā cum pijs-
simo celeberrimæ ciuitatis huius Episcopo Nestorio
Ephesum profectus sit.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΙΩΑΝΝΙΣ ΕΠΙ- σκοπὶ Ἀντιοχίας ἀδὲ Κυρίλλου.

*Domino meo religiosissimo, sanctissimoq. commi-
nistro Cyrillo, Ioannes in Domino Sal.*

XXXVI

NON mediocriter me cruciat, posteaquā
sanctitas tua Ephesi præsto esse cæpit,
paucos hosce dies me abfuisse. Etenim
sanctitatis tuæ desiderium, non minus
quàm res ipsa, vt iter hoc quàm citissime absolue-
re cupiam, me stimulat. Tandem ergo post mul-
tas exantlatas itineris molestias, sanctitatis tuæ
precibus adiutus, præ foribus sum. Nam trigin-
ta totos dies (tot enim spatij intercapedo postu-
lat) iter vsque facio, nihil quidquā quietis pror-
sus mihi indulgens: multis interim religiosissi-
mis Episcopis ob itineris difficultatem grauiter
afflictis: neque paucis quoque iumentis ob con-
tinuum profectionis laborem extinctis. Tu igitur
Deum preceris obsecro, vt hosce quinque aut sex
itineris dies sine molestia percurrere, sacrumq.
ac sanctum tuum caput cū gaudio nobis comple-
cti & exoculari liceat. Ioannes, Paulus, Maca-
rius, ceteriq. qui apud me sunt, Deo charissimi
Episcopi sanctitatem tuam salutant. Ego quoque
cum meis domesticis, vniuersam quæ tecum est,
fraternitatem plurimum saluto. Incolumis vale,
& pro nobis orare perge, domine pijsime ac san-
ctissime.

τησιν, ἡ ἱνῶν ἐξαπαυμένων, ἡ ὁπωσούτω ἐκ ἱνῶν αἰα-
κύπτουσιν ὑποψίον, μὴ συντίναται εἰς τὴν περικυ-
μένω πρὸς ἀγίου δόγματος ἀξίον, πρὶν αὐ-
τῶν ἡ τὸ ζήτημένον λυθῇ ἀμφισβήτησις, καὶ πρὸς
αὐτῶν ἀληθῆς ἐκδοχῆς λυσιπλῆνεια, πρὸς ἀκρίβειαν
ζητηθέντα, πᾶσι τῶν, τὸ τῇ ὁρθodoxῇ θεολογίᾳ
συμβαίνοντες. γινώσκω δὲ ὑμῶν ἡ θιοφιλέτω, δι-
δοχθῇ τῇ ἡμετέρᾳ χαλερότητι, μηδεμίαν ἡ ὅτι τῇ
ἀγίας ὑμῶν συνόδου, ἡ ἐν δημοσίᾳ αὐτῇ δικαστη-
ρίῳ, χρηματικῶν, ἡ ἐγκληματικῶν καὶ πῶς κινηθῇ
αἰτίας, εἴ τι τυχὸν τῶν εἶναι συμβαίνει. πᾶσι
B τῶν περὶ τούτων ἀξίως, συγκροτηθῇ καὶ τῶν
μεγαλάνυμων πόλιν. Εἰρηνῶν δὲ πρὸς μεγαλοπρε-
πέτατοι αὐτοῖς, Φιλίας μόνον χάριν, σωκεδεδημη-
κῆναι τῷ θιοφιλέτῳ ὁπισκόπῳ τῆςδε τῆς με-
γαλάνυμων πόλεως Νεστέριον, μὴ πρὸς σκέμματα
τῆς ἀγιοπάτης ὑμῶν συνόδου, μὴ πρὸς τῆς ἐγκλη-
ματικῆς τῷ παρὲς ἡμῶν ἀποστολῆς τῷ ἐκδοχῆτα
αὐτοῖς καθιδοχῇ, κατὰ ἱνα λόγον κρινῶνται.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΙΩΑΝΝΟΥ ΑΝΤΙΟ- χίας πρὸς Κυρίλλον.

Τῷ διαπότη μὲ τῷ θιοφιλέτῳ, καὶ ἀγιοπάτῳ συλ-
λεγεργῷ Κυρίλλῳ, Ἰωάννης ἐν κυρίῳ χαίρειν.

ΟΤΔΕ ΕΜΕ ΜΕΤΡΕΙΩΣ ΔΑΚΝΕΙ, τὸ ὅλως τῆς ὑμε-
τέρας ὁσιότητος εἰς ΕΦΕΣΟΝ ὡς ἀγιομέ-
νης, πᾶσι μικρὰς πάντας ὑπερήσῃ ἡμέ-
ρας. τῆς γὰρ χρείας ὁ περὶ τῶν σὺν ἀγιοπᾶντων πό-
θος πλεόν μοι ἐγκληπῇ συντόνας τῶν ὁδῶν ἐξαυτοῦ.
D αἰμὶ τοῦ ὅτι ἡμετέρας λοιπὸν, τῆς αἰγίας ἀγιοπάτης ἀ-
χῆς, πλεονῶν ὑπερπῶν τῆς ὁδοπείρας πόνοι. ἡμέ-
ρας γὰρ ἐχὼ τριάκοντα ἑσπερῶν γὰρ ὁ κύκλος τῆς ὁδοῦ
ἐχῶ ὁδῶν, οὐδ' αὖτως οὐδ' ὅλως ἐσθιδὸν ἐαυτῶ.
ἐκείνῳ τῶν κυρίων τῶν θιοφιλέτων ὁπισκόπων,
αἰωμαλία καὶ τῶν ὁδῶν χρησιμεύων. ζῶν τῶν πολ-
λῶν πεπληκῶν τῶν ἀπὸ τῆς συντόνης ὁδοπείρας. εὐχῇ
οὐκ ἀποστῇ, καὶ πάντας πᾶσι πᾶσι, ἡ ἐξ ἡμετέρας, καὶ ἡμετέρας
ἀλύπως ἡμᾶς ὁδεύσῃ, ἐ ἀλύπως πεπληκῶν τῶν
ἱερῶν ἡμῶν ἐ ὁσίων κεφαλῶν. οἱ περὶ τὸν κύριον μὲν
τὸν θιοφιλέτην ὁπισκόπον Ἰωάννην, Παῦλον, Μα-
E κάρειον, προσφθίνοντες σου τῶν ὁσιότητων. ἐ πᾶ-
σι τῶν σὺν ἀδελφότητι, ἐγὼ τε καὶ οἱ σὺν ἐμοί,
πλεονῶν προσεχόμεναι. ἐρρωμένως, ὑπερδύ-
μενος ἡμῶν, ἀξίως, δέσποτα θιοφιλέτη καὶ
ὁσιότητι.

Ο ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΤΟΜΟΣ Ο ΠΕΡΙΕΧΩΝ ΤΑ ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΤΗΣ ΣΥΝΟΔΟΥ.

PARS SECUNDA, CONTINENS EA QUAE
IN CONCILIO ACTA SUNT.

ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΣΥΝΟΔΟΥ.

PRINCIPIUM SYNODI.

Πρώτη α.

Actio prima.

ΜΕΤΑ τῶν ὑπαπείων τῶν διαποτῶν
ἡμῶν, Φλαυία Θεοδοσίου τῆ τρισεκα-
δέκατος, καὶ Οὐαλεντινιανοῦ τοῦ τρίτου,
τῶν αἰωνίων αὐγούτων, πρὸ δέκα
καλαυδῶν ἡλίων, συνοδὸν συγκρο-

τησίσης ἐν τῇ Εφεσίῳ μητροπόλει, ὅς ἡρώσιμους
τῷ Θεοφιλεστάτων, καὶ φιλοχρίτων βασιλέων, καὶ κα-
θεδόντων ἐν τῇ ἀνωτάτῃ ἐκκλησίᾳ, τῇ καλεμένῃ
Μαρία, τῷ Θεοφιλεστάτων ὁσιωτάτων Ἐπισκόπων·

Κυρίλλῳ Ἀλεξανδρίας, Cyrillo Alexandria,

διέποντος καὶ τὸν πᾶν
ἑαλωτάτον, καὶ ὁσιω-
τάτου δὲ χειροτότου
τῆς Ρωμαίων ἐκκλη-
σίας, Κελεστίνου καὶ

Ιουβενάλιου, Ἱεροσολύ-
μων καὶ

Μέμνονος, τῆς Εφεσίῳ καὶ
Φλαυιανῷ Φιλίππων, ἐ-
πίχορος καὶ τὸν ῥόν
ρούφου καὶ Ὀλαβερέ-
του Ἐπισκόπου τῷ Θεο-
σελοικίῳ καὶ

Θεοδότῳ Ἀγκύρας, Γα-
λατίας πρώτης καὶ

Φίρμου, Καισαρείας, Καπ-
παδοκίας πρώτης καὶ

Ἀκακίου, Μελιτινῆς Ἀρ-
μενίας καὶ

Ἰκονίου, Γορτύνης τῆς Κρή-
της καὶ

Περικίου, Κορίνθου τῆς
Ἑλλάδος καὶ

Κύρου, Ἀφροδισιάδος τῆς
Καρίας καὶ

Οὐαλεριανῷ, Ἰκονίου καὶ

Ἡσυχίου, Παρίου καὶ

Ἑλλανικοῦ, Ρόδου καὶ

Δονάτου, Νικοπόλεως, ἡπεί

qui et Celestini quo-
que sanctissimi sacra-
tissimiq. Romana Ec-
clesiae Archiepiscopi lo-
cum obtinebat, et

Inuenali Hierosolymo-
rum, et

Memnone Ephesiorū, et

Flauiano Philippensium,

qui Rufi quoque re-
nerendissimi Thessa-
lonicensium Episcopi

locum gerebat, et

Theodoto Ancyra Gala-
tia prima, et

Firmo Caesarea Cappa-
docia prima, et

Acacio Melitena Arme-
nia, et

Iconio Gortyna Creta,

et

Perigene Corinthi Hel-
ladis, et

Cyro Aphrodisiadis Ca-
ria, et

Valeriano Iconij, et

Hesychio Parij, et

Hellanico Rhodi, et

Donato Nicopolis, vete-

OST Consulatatum dominorum no-
strorum, Flauij quidem Theodo-
sij XIII. Valentiniani vero III.
semper Augustorum, x. kal. Iulij,
Synodo congregata in Ephesio-
rum metropoli ex decreto reli-

giosissimorum & Christianissimorum Imperato-
rum; & confidentibus in sanctissima Ecclesia, quae
appellatur Maria, religiosissimis & sanctissimis
Episcopis,

ἐκ παλαιᾶς καὶ τῆς Epiri, et

Εὐχαρίου, Δωρεαίου, ἡπεί Eucharis Dyrrhachij E-
πειρίας καὶ piri nonae, et

Περικίου, Φαρμάλου καὶ Pericio Pharmali, et

Εὐδοξίου, Χώματος τῆς Eudoxio Chomatis Ly-
αυκίας καὶ cia, et

Σιλβανῷ, Χαρετίῳ Siluano Cheretaporum καὶ χαριτά-
φρυγίας καὶ Phrygia, et

Βερίνιανῷ, Πέργης τῆς Beriniano Perga Pam-
παμφυλίας καὶ phyliae, et

Ἀμφιλοχίου, Σίδης τῆς Amphilochio Side Pam-
παμφυλίας καὶ phyliae, et

Ἐπιφανίου, Κρατίας τῆς Epiphanio Cratia Hono-
ριωριάδης καὶ riadis, et

Γρηγορίου, Κερασυνῆς Gregorio Cerasuntis Pon-
τίνης Πολεμωνιακῆς καὶ ti Polemoniaki, et

Προθύμιου, Κομάνης Prothymio Comana, et

Παλλάδιῳ, Ἀμασίας Ἑλ- Palladio Amasia Helle-
λησσόντου καὶ sponti, et

Σενεκίωνος, Κόδρων καὶ Senecione Codronum, et

Δαλματίου, Κυζίκου καὶ Dalmatio Cyzici, et

Ἀκακίου, Ἀρχῆς καὶ Acacio Arca, et

Δοκιμασίου, Μαρωνίας Docimasio Maronia

τῆς Θράκης καὶ Thracia, et

Ἰωάννου, Προκονέως καὶ Ioanne Proconesi, et

Δανιήλου, Κολωνίας, Καπ- Daniele Colonia secun-
παδοκίας δευτέρας καὶ da Cappadociae, et

Ρωμανῷ, Ραφίας καὶ Romano Rhabia, et

Παυλιανῷ, Μαινμα Pauliano Mainma Ga-
λας, et

	Παύλου, Ανθηδόνης· καὶ Φίδου, Ιόππης· καὶ	Paulo Anthedonis, & Fido Ioppe, &	· Λιώς· καὶ Ρόδωνος, Παλαιῆς πό-	lis, & Rhodone Palaepolis,	
* Αἰώνος, * al. Ioan- ne	* Αἰώνος, Συκαμαζόνος· καὶ Θεοδώρου, Ταδάρων· καὶ	* Aeano Sycomazonis, & Theodoro Gadarorum, &	Λιώς· καὶ Εὐτροπίου, Αἰζαίων· καὶ	* Eutropio Aegaeorum, &	* Εὐάρι- * Euazo- rum, * Κολί- ας
* Θεοδύλα, * Theodu- lo	Ληπίου, Λιβυαδῶ· καὶ	Letoio Libyadis, &	Αφοβίου, * Κολώνος· καὶ	Aphobio Colona, &	
* Αρεβί- λιν· * Aribdi- li,	* Αμπιλά, Ελούσης· καὶ Θεοδώρου, * Αριβήλων· &	* Ampela Helusa, & Theodoro Arbclorum, &	Νεστρίου, Σιων· καὶ	Nestorio Sionensi, &	
	Πέτρου, Παρεμβολῆς· &	Petro Parembola, &	Ηρακλείωνος, Τραλλίων· καὶ	Heracleone Trallecorū, &	
	Ιωάννου, Αὐγυστοπόλεως· καὶ	Ioanne Augustopolis, &	Θεοδότου, Νύκωνος· καὶ	Theodoto Nyssa, &	
	Σαΐδα, Φαίνους· καὶ	Saida Phenis, &	Θεοδώρου, Ανιήτου· καὶ	Theodoro Aninetti, &	
* Halicra- te	Ρουφίνου, Ταβών· καὶ	Rufino Taborum, &	Τιμοθέου, Βελούλων· καὶ	Timotheo Brislorum, &	
	Ανυσίου, Θηβών· καὶ	Anysio Thebarum, &	Θεοδοσίου, Μακρυών· καὶ	Theodosio Mastaurorum, &	
	Καλλικράτους, Ναυπά-	* Callicrate Naupa- cti, &	Εὐτύχιος Ερυθρών· καὶ	Eutychio Erythrorum, &	
	Δόμνου, Οπιδώτης· καὶ	Domno Opuntis, &	Εὐσεβίου, Κλαζομένων· καὶ	Eusebio Clazomenorū, &	
	Νικίου, Μεγάρων· καὶ	Nicio Megarorum, &	Εὐθελίου, Καλοφώνος· καὶ	Euthelio Colophonis, &	
* Καλλι- δης· * Hellia- dz,	Αγαθούκλειος, Κολωνίας· καὶ	Agathocle Colonia, &	Μοδίστου, * Ανιων· καὶ	Modesto Aneorum, &	* Απρί- * Aprim-
	Φήλικος, Απιδωνίας, καὶ	Felice Apollonia, & Bel- liade, &	Θεοδοσίου, Περίωνος· καὶ	Theodosio Priena, &	
	* Βελιδιάδ· καὶ		Εὐσεβίου, Μαγνησίας· &	Eusebio Magnesia, &	
	Θεοδώρου, Δωδώνης· &	Theodoro Dodona, &	Σαπρικίου, Πάφου τῆς	Sapricio Paphi Cypri,	
	Κυρίλλου, Πυλῶν τῆς Χερ-	Cyrillo Pylorum Cherso- nessi, &	Κύπρου· καὶ		
	Ανδρείου, Χερρονήσου καὶ	Anderio Cherronesi Cre- ta, &	Ζώνωνος, * Κυρίου· καὶ	Zenone * Cypri, &	* Καρί- * Car- * Cypri, * Κατε- * Catha- * Catha- * Catha-
* Λάμπης, * Lampz,	Παύλου, * Λάμπης· καὶ	Paulo * Lampe, &	Ρηγίνου, * Κωνσταντίας· καὶ	Regino * Constantia, &	
	Ζήνωνος, Κνωσσῶ· καὶ	Zenobio Gnossi, &	Εὐαγρίου, Σολῶν· καὶ	Euangrio Solorum, &	
	Λουκίου, Τοπηρίου Θεά-	Luciano Toperi Thra- cia, &	Κασμερίου, Χωριπισκό- που· καὶ	Casario Chorepiscopo, &	
	κῆς· καὶ		Τελωνιατοῦ, Απιδῶν	Triboniano Aspendi Pam- phylia, &	
	Εννερπίου, Μαξιμιανούπο-	Ennerpio Maximianopo- lis, &	τῆς Παμφυλίας· καὶ		
* Λάμης·	Σεκουνδίου, * Λαμίας· καὶ	Secundiano Lamia, &	Νουεχίου, Σελγῆς· καὶ	Nunehio Selga, &	
	Διώνος, Θηβών Θεσσα-	Dione Thebarum Thessa- lia, &	Σόλωνος, Καρκαδίας· καὶ	Solone Carallia, &	
	λίας· καὶ		Ακακίου, Κοτίνων· καὶ	Acacio Cotinorum, &	
	Θεοδώρου, Εχινάου· καὶ	Theodoro Echinae, &	Νησίου, Κορυβαύτου· καὶ	Nisio Corybraffi, &	
* Ζερβῆ, * Zerbz,	Μαρτυρίου, Ηλυσίων· καὶ	Martyrio Helistorū, &	Μαθιδίου, Κερακισίων· καὶ	Matidiano Coracistorū, &	
	Θωμά, Δερβῆς· καὶ	Thoma * Derba, &	Νεκταρίου, Σιωνίων· καὶ	Nectario Sionensi, &	* Σιων- * Sionio- * Sionio- * Sionio-
	Αθανασίου, Περσίου· &	Athanasio Parositi, &	Εὐτροπίου, Ετίνων· καὶ	Eutropio Etennorum, &	
	Θεμιστίου, Ιασσοῦ· καὶ	Themistio Iassi, &	Ταυριανῶ, Λύρβης· καὶ	Tauriano Lyrba, &	
	Αφρόνητου, Ηρακλείας· &	Aphroneto Heraclea, &	Εὐσεβίου, Απιδίων τῆς	Eusebio Asponorum Ga- latia, &	
	Φιλητῶ, Αμείζονος· καὶ	Phileto Amazonis, &	Γαλατίας· καὶ		
	Απιλά, Κιβύρρας· &	Apella Cibyrtha, &	Φιλουμένου, Κίνης· καὶ	Philumeno Cinnæ, &	
	Σπυδαίου, Κεράμων· &	Spudasio Ceramorum, &	Ασραπητῶ·	Astrapeto, &	
	Αρχελαῦ, Μυώνδων· καὶ	Archelao Myndi, &	Εὐσεβίου, Ηρακλείας τῆς	Eusebio Heraclea Hono- riadis, &	
	Φανία, Αρπίων· καὶ	Phania Harpasorum, &	Ονωριάδ· καὶ		
	Προμαχίου, Αλινδῶν· καὶ	Promachio Alindorū, &	Παραλίου, Ανδραπών τῆς	Paralio Andraporum Helleponti, &	
	Φιλίππου, Περγάμων τῆς	Philippo Pergamorum Asia, &	Ελλησπόντου· καὶ		
	Ασίας· καὶ		Σιλβανῶ, Κερατῶν· καὶ	Silvano Cerataporum, &	
	Μαξίμου, Κύμης· καὶ	Maximo Cuma, &	Ερμούλου, Ρωακουργῶ- ρων· καὶ	Hermogene Rhinocro- rum, &	
	Δωροθέου, Μυρρίνης· καὶ	Dorotheo Myrrhina, &	Εὐσπίου, Πιπλεμείδ· καὶ	Eupisio Ptolemaidis Pen- tapolis, &	
	Μαξίμου, Αἰών· καὶ	Maximo Asii, &	Εὐσεβίου, Πηλουσίου· καὶ	Eusebio Pelusii, &	
* Εὐπύρι, * Eupyri,	* Απρεῦ, Τίππων· καὶ	Eupero Hyperorum, &	Εὐλόγιον, Τερηνθίδος· καὶ	Eulogio Terenthidis, &	
	Αλεξάνδρου, Αρκαδίουπο-	Alexandro Arcadio- polis, &	Παύλου, Φλαβονίας· καὶ	Paulo Flanonensi, &	
	λεως· καὶ		Φωβάμμορος, Κοπίου· &	Phobammone Copii, &	
	Εὐτυχίου, Θεοδοσιουπό-	Eutychio Theodosiopo-	Θεοπέμπτου, Καβάσι· &	Theopempta Cabasi, &	
			Αδελφίου, Σαΐας· καὶ	Adelphio Saensi, &	
			Μακεδονίου, Ξοῦς· καὶ	Macedonio Xoenfi, &	
				Μα-	

<p> <i>Μαρίνου, Ηλιουπολιτών ἔ</i> <i>Μητροδώρου, Λεόντων ἔ</i> <i>Μακαρίου, Αντίου ἔ</i> <i>Παβίσκου, Απόλλωνος ἔ</i> <i>Πέτρου, Οξύρινχου ἔ</i> <i>Στρατηγίου, Αθριβίδος ἔ</i> <i>Αθανασίου, Παραλῆ ἔ</i> <i>Σιλβανού, Κοπριθίδος ἔ</i> <i>Ιωάννου, Ηφαίστου ἔ</i> <i>Αριστοβούλου, Τμουσίως ἔ</i> <i>Θέωνος, Σεσθραίου ἔ</i> <i>Λάμπωνος, Κασίου ἔ</i> <i>Κύρου, Αχαίων ἔ</i> <i>Ποπλίου, Ολβίας ἔ</i> <i>Σαμουήλ, Δυοθέως ἔ</i> <i>Ζενοβίου, Βάρκας ἔ</i> <i>Ζήνωνος, Τευχιρών ἔ</i> <i>Δανιήλου, Δάρνεως ἔ</i> <i>Σωσιπύτρου, Σεπτιμια-</i> <i>κῆς ἔ</i> </p>	<p> <i>Marino Heliopolis, ἔ</i> <i>Metrodoro Leonterū, ἔ</i> <i>Macario Antei, ἔ</i> <i>Pabisco Apollonis, ἔ</i> <i>Petro Oxyrinchi, ἔ</i> <i>Strategio Ashribidis, ἔ</i> <i>Athanasio Paralē, ἔ</i> <i>Silvano Coprithidis, ἔ</i> <i>Ioanne Hephaesti, ἔ</i> <i>Aristobulo Tmucas, ἔ</i> <i>Theone Sesthrati, ἔ</i> <i>Lampetio Casy, ἔ</i> <i>Cyro Achaorum, ἔ</i> <i>Publio Olbia, ἔ</i> <i>Samuele Dythbenfi, ἔ</i> <i>Zenobio Barca, ἔ</i> <i>Zenone Teuchirorū, ἔ</i> <i>Daniele Darnensi, ἔ</i> <i>Sosipatro Septimiaca,</i> <i>ἔ</i> </p>
---	--

Εὐσπείε, Νηλεὺς Πύλλωος· καὶ
 Ἡρακλείδου, Ἡρακλῆος· ἔ
 Κρυσηϊοῦ, Ἀφροδίτων· ἔ
 Ἀνδρείου, * Εὐμοπείας· καὶ
 Σαβίνου, Πατρός· καὶ
 Ἀβραάμ, Οὐρακίτης· καὶ
 Ἰέρωνος, Ἀφναοῦ· ἔ
 * Εὐόπυ, Σελῇ· καὶ
 Ἀλεξάνδρου, Κλεοπύττει-
 δ @· καὶ
 Ἰσάκ, * Ταβᾶ· καὶ
 Ἀμμωνος, Βουρῶ· καὶ
 Ἡρακλείδου, Θοίνεος· ἔ
 Ἰσάκ, Εὐταρχίας· ἔ
 Ἡρακλείδου, Ταμιαθί-
 δ @· καὶ
 Θιωτᾶ, * Ψυχόδος· ἔ
 Ἀμμωνίου, Πανιφίτου· ἔ
 * Βεαυιλᾶ, Διακόνου Καρ-
 Ἰακώβου·

323

Ensebio Nilopolis, &
Heracleide Heraclea, &
Chrysaorio Aphrodita, es
Andrea Hermiopolis, &
Sabino Panensi, &
Abraam Ostracena, &
Hierace Aphnai, &
Alypio Sele, &
Alexandro Cleopatri-
dis, &
Isaac Tana, &
Ammone * Buti, &
Heracleide Thyncos, &
Isaac Elearchia, &
Heracrito Tamiashidis,
&
Theona Psychi, &
Ammonio Panephisi, &
Bessula Diacono Cartha-
ginis, &

* Ερμηνι-
λως με-
γαλης
* Αλυπίου,
Σίλου
* Ταίνα
* Βοτοριου
* Ψυσχίου
* Μίσουλα

Petrus presbyter Alexandriæ, & primicerius
notariorum dixit: Cum religiosissimus Nesto-
rius sanctæ Constantinopolitanæ Ecclesiæ Epi-
scopus nuper esset creatus, diesq. ab illius crea-
tione fluxissent non admodum multi, mox non-
nullæ expositiones eius ex vrbe Constantinopo-
litana à quibusdam allatæ sunt, quæ eiusmodi
erant, ut & lectorem perturbarent, & non exiguū
in sancta Ecclesia tumultum concitarent. Hoc
autem cum Cyrillus piissimus Alexandriæ Epi-
scopus rescivisset, confestim vnam ac alteram itē
epistolam suasionis & commonitionis plenam ad
eius reuerentiam scripsit. Ad quas ille respon-
dens, abnuīta omnia, & parēneticis ad se missis re-
pugnat. Porro cum religiosissimus Episcopus
Cyrillus didicisset, non litteras tantum, sed suarū
quoque expositionum libellos Romam misisse; &
ipse quoque Possidonium diaconum suum ad Cæ-
lestinum piissimum Romanæ Ecclesiæ Episcopum
viam litteris & eiusmodi mandato misit: Si litte-
ras, & expositionum illius codices redditos com-
mereris, & tu quoque meas litteras redde: sin au-
tem, ne reddas, sed huc referas. Possidonius ergo
cum comperisset, tam epistolas, quàm expositi-
ones illius Cælestino fuisse exhibitas, compulsus est
ipse quoque quas ferebat exhibere. Cælestinus
porro ea, quæ oportebat, perspicue rescripsit.
Cum igitur Imperiali & religioso nutu sacra ve-
ra Synodus concordī consensu in hunc locum
conuenit, non potuimus non indicare, nos eius-
modi epistolas præ manibus habere, paratosq.
vestræ pietati ita visum fuerit, easdē recitare.
Iuuenalis Hierosolymorum Episcopus dixit:
Iugatur pium piissimorū Christianissimorumq.
imperatorum nostrorum edictum ad omnes Me-
tropolitanos destinatum, rebusq. quas nunc tra-
re incipimus, veluti fax quædam præluceat.

Πάτερ Θεοῦ πρεσβύτερος Αλεξανδρίας, ἡ περιμμι-
κῆρος νοταρίων εἶπεν· Ἐπιπρότερον τὸ Διλαβε-
σέπυ Νισορέν χαροποιήσαντες Ἐπισκόπου, τῇ ἀγία
Κωνσταντίνου πολιτῶν ἐκκλησίᾳ, καὶ Ἰωάνν οὐ πολλῶν
Διδασκαλικοῦ ἡμερῶν, περιμένοντες διὰ τῆς Κων-
σταντινουπόλεως ὡς Ἰωάνν ἐξηγήσας αὐτὰ, ἐκ τῶν ἁγί-
τουσιν τὴν ἀναγιγνωσκοντες, ὡς πολλῶν ἐκ τούτου τῆς
ἀγίας ἐκκλησίας ἡγεῖσθαι τὴν ἰερωσύνην. τὸν μα-
θὼν ὁ Διλαβέσκος, καὶ Ἰωσβεσέσκος τῆς Αλεξαν-
δρίας Ἐπισκοπος Κύριλλος, ἐξαίψι πρώτῳ, ἡ ὁ δὲ
τῶν Ἐπισκόπων πρὸς τὴν Διλαβέσκου αὐτὸν, συμβου-
λῆς, ἡ παραγίνεσθαι γεμούσας. πρὸς τούτοις ἀντιχα-
ψεν, ἀναδύν, ἡ ἐναυλούμενος πῶς ἀπεισλόμενος.
Ἐ πρὸς τούτοις ἐπὶ μαθὼν ὁ αὐτὸς Διλαβέσκος Ἐπί-
σκοπος Κύριλλος, ὅτι ἔστι τὴν Ρώμῃ ἀπεισλ-
ομεν πρὸς αὐτὸν Ἐπισκόποι, καὶ Βιβλία τῶν ἐξηγήσαν
αὐτὰ· ἐξαίψι ἔστι αὐτὸς πρὸς τὴν Ἰωσβεσέσκου Ἐπί-
σκοπον τῆς Ρώμης Κελεστίνον, Διδασκαλικοῦ τοῦ
Διδασκαλικοῦ ἐπιλάμμενος αὐτῷ, ὅτι πρὸς αὐτὸν ὁ δὲ
δοθέντες αὐτῷ τὰ Βιβλία τῶν ἐξηγήσαν αὐτὰ, καὶ αἱ
Ἐπισκοπαί, δότε δὲ ἔστι πρὸς ἐμοὶ χαίμενος· ἡ ὁ δὲ
μὴ, ἀναγι αὐτὸ ἐκ τούτου, μὴ δότε δὲ ἔστι. οὗτος
ἔστι πρὸς ἐξηγήσας, καὶ πρὸς Ἐπισκοπαί αὐτὰ δότε δ-
θείσας, ἀναγκαίως καὶ αὐτὸς δότε δέδωκε. καὶ γέ-
γραπται πρὸς αὐτὸν ὡς τὸ ἐπιστάπυ Ἐπισκό-
που τῆς Ρωμαίων ἐκκλησίας Κελεστίνου, τὴν
Φασιλὸν περὶ ἔχοντες, ἐπὶ οὗ ἐκ βασιλικῶν, ἔστι Ἰω-
φίλος ὁ δὲ μαρτυρῶν, ἡ ἀγία ὑμῶν συγκληρῶνται σὺν
δοσ ἐκ τούτου, ἀναδιδάσκοντες ἀναγκαίως, ὅτι ὁ δὲ
τὴν ὅτι τούτοις χάριτας, μὴ χάριτας ἔχοντες, πρὸς
περιμένοντες τῇ ὑμῶν Ἰωσβεσίᾳ.

Ἰουβιτάλιος Ἐπισκοπος Ἱεροσολύμων εἶπεν· Ἀνα-
γνωσκόντων τῶν Ἰωφίλων, τῶν Δισβεσέσκων, ἡ Φιλαχρίτων
μητροπολιτῶν γραφέν· καὶ πρὸς αὐτῶν τῶν πρὸς ἡμᾶς

ἐπισκοποι, ὅτις μερῶς πρὸς ἐξ, ἢ ἐπὶ α. καὶ ἵπιν καὶ αὐτοὶ σκοποῦμεν, καὶ εἰς δοκιμάσωμεν, αὐτοὶ ἐρ-
χομένη.

Παῦλ. ὁ ἐπισκοπος Λάμπης ἐπὶ τῆς ἀγίας
ὁμῶν ἐ μακαρίας συνόδου ὁπτιρεψάσας τῶν ἁγί-
ων ἡμῶν πρὸς τὴν ἀλαβεῖται Νεστόριον, καὶ ὑπο-
μνήται πύτον, ὡς καὶ τὴν σήμερον ἡμέραν τῶν ἁγί-
ων ὁπτι τῆς ἀγίας ὁμῶν ἐ μακαρίας συνόδου, τῶν
ἁγίων καὶ γὰρ μὲ τῶν ἀγίων ἀδελφῶν τῶν ἡδὴ
καὶ ἡμεῶν, ὑπεμνήσαι αὐτὸν, ὡς καὶ τὴν σήμερον
ἡμέραν τῶν ἁγίων ὁπτι τῆς ἀγίας ὁμῶν συνόδου, ἐ
συνεδρεῖται. ὁ ὅτι ἐφ' αὐτὸν δοκιμάσω, φησὶ, τὴν καὶ
τῶν ἁγίων. οὐ μόνον ὁ αὐτὸν ὑπεμνήσαιμεν,
ἀλλὰ καὶ ἡμῶν, οὗς ὁρῶμεν μετ' αὐτῶν ἀλαβεῖ-
τους ὁπτιρεψάσας. ἡσασθ' ὁ μετ' αὐτῶν με-
ρῶ πρὸς ἐξ, ἢ ἐπὶ α ἐπισκοποι.

Φλαυιανὸς ἐπισκοπος φιλιππῶν ἐπὶ Διαβαί-
της ἡνὲς τῶν ἀλαβεῖται ὁπτιρεψάσας, ὑπεμνήσαι-
σι καὶ αὐτοῖς, ὡς τῶν ἁγίων αὐτὸν, καὶ συνεδρεῖται
τῇ ἀγίᾳ συνόδῳ. Καὶ ἀπεμνήσαι τῶν ἀγίων
συνόδου Θεόδωλος ἐπισκοπος Ελοῦσης Παλαιστίνης.
Ἀνδρέας ἐπισκοπος Χερρόνησου Κρήτης, Θεόπρεμος
ἐπισκοπος Καβαῶν Αἰγυπτίου, καὶ Επαφροδίτος ἀνα-
γνώστης καὶ νοτάριος τοῦ ἀλαβεῖται ὁπτιρεψάσας Ελ-
λαδικῆς τῆς Ροδίων πέλειος. ὁπτιρεψάσας καὶ τῶν
ἁγίων τῆς ἀγίας συνόδου πρὸς αὐτὸν τὴν ἀλα-
βεῖται ὁπτιρεψάσας Νεστόριον, πρὸς αὐτὸν οὕτως.

Εἰς μὲν ὑπομνήσαι τὴν σὺν ἡμεῖς βίβλιν τῇ
χρὶς ἡμέρα διὰ τῶν ἀλαβεῖται, καὶ ἡμεῖς βίβλιν
τῶν ὁπτιρεψάσας, ἐφ' ἣν τε συνεδραμῶν εἰς τὴν ἀγίαν συν-
οδόν, τὴν σήμερον συγκροτουμένην ἐν τῇ ἀγίᾳ, καὶ
καθολικῇ ἐκκλησίᾳ, μὴ ἀπολειφθῆναι πύτον. ἐπὶ
δὲ ὁ συναχθῆναι τῆς ἀγίας συνόδου, ἀπὸ τῆς ἡδὴ
ἐκείνης, ἀναγκάως πάλιν διὰ Θεόπρεμον, καὶ Θεο-
δῶλον, ἐ Ἀνδρέαν, τῶν ἀλαβεῖται, καὶ ἡμεῖς βίβλιν
τῶν ὁπτιρεψάσας, καὶ Επαφροδίτου ἀναγνώστη καὶ
νοτάριον τῆς Ροδίων πέλειος, τῶν καλεσθῆναι σε τῶν
ἁγίων, καὶ μὴ ἀπολειφθῆναι τῶν πρᾶξιόνων. τῶ
μαλιστα πύς ἀποβέβαιος, ἐ ἡμεῖς βίβλιν βασι-
λέας πρὸς αὐτὸν, πύς τῶν ἁγίων ἡμῶν, τὴν πύ-
τον τῆς πίστεως βιβλίον πύσιον.

Καὶ ἱππὶλόντων αὐτῶν, Πέτρος πρεσβύτερος
Ἀλεξανδρείας, καὶ περὶ μὲν καὶ νοτάριον ἐπὶ Επὶ
δὲ τῶν ἁγίων οἱ ἀποβέβαιος τῶν τῆς ἀγίας
συνόδου ἀλαβεῖται ἐ ἡμεῖς βίβλιν ἐπισκοποι, ἀ-
ξιοῦμεν αὐτοὺς καλεσθῆναι, πύς ἀποβέβαιος ἡμεῖς βίβλιν.
Θεόπρεμος ἐπισκοπος Καβαῶν ἐπὶ Ἀποβέ-
βαιος τῶν τῆς ἀγίας πύσης καὶ μερῶς συνόδου
πρὸς τὴν ἀλαβεῖται Νεστόριον, ἐ ἡμεῖς βίβλιν ἐν τῇ πύ-
τον εἰκία. ἐ ἡμεῖς βίβλιν τῶν ἁγίων πύς ἀποβέβαιος
λαὸν, περὶ καλεσθῆναι μὲν ἡμεῖς βίβλιν. ὅτι ὁ κεκωλύ-
κασιν ἡμῶν, λέγοντες ἰδιᾶς, καὶ ἀναπαύεσθαι, καὶ ἐκαστὸν ἡμεῖς
μὴδεῖνα συγχωρῆσαι εἰσλθῆναι, καὶ συντυχῆναι
αὐτοῖς. ἡμῶν δὲ λέγοντων, ὅτι ἀδυνάτον ἐστὶν ἡμῶν ἀποβέβαιος,
εἰ μὴ ἀπὸ κελσὶν δεχόμεθα. ἀπὸ τῆς ἡδὴ πρὸς
αὐτὸν τῶν ἁγίων ἡ ἀγία συνόδος, τῶν καλεσθῆναι, ὡς
ἀμὲν αὐτοῖς συνεδρεῖται. ἐ ἡμεῖς βίβλιν οὐκ οἱ κλη-

eadem de re commonefecimus. Qui ipsi itidem
Deliberabimus, & si quidem ita visum fuerit, cra-
stina die accedemus, dixerunt.

Paulus Episcopus Lampæ dixit: Sancta ac bea-
ta vestra Synodo præcipiente, ad reuerendissimū
Nestorium accessimus cum sanctis fratribus qui
iam deposuerunt; eundemq. ut hodierna die ad
sanctam ac beatam vestram Synodum sese adiu-
geret, unaq. vobiscum confideret, admonuimus.
Ille autem: Si, inquit, mihi placuerit, ad id tem-
pus adero. Neque illum solum admonuimus,
sed & quosdā quoque alios reuerendissimos Epi-
scopos, quos apud illum inuenimus. Erant autem
cum illo plus minus sex aut septem Episcopi.

Flavianus Philippensium Episcopus dixit:
Abeant rursus alij nonnulli ex religiosissimis Epi-
scopis, qui illum denuo adesse, necnon ad sanctā
hanc Synodum accedere moneant.

Et destinati sunt à sancta Synodo Theodulus
Helusæ Palæstinæ, Anderius Cherronesi Cretæ,
Theopemptus Cabaforum Aegypti Episcopi, &
Epaphroditus lector & notarius Hellanici pijs-
simi Rhodiorum ciuitatis Episcopi. Syngrapha
autem, quam à sancta Synodo ad religiosissimum
Episcopum Nestorium iidem afferbant, huius
sententiæ erat.

Oportebat quidem pietatem tuam per reli-
giosissimos pijsimosq. Episcopos, ut ad sacram
Synodū, quæ in sancta & catholica Ecclesia hoc
ipso die celebratur, veniret, hesternodie admoni-
tam nullatenus defuisse. Quoniam vero sanctitas
tua in Synodo desiderata est; per Theopemptum,
Anderium & Theodulum, religiosissimos pijs-
simosq. Episcopos, & Epaphroditum lectorem &
Rhodiorum ciuitatis notarium te denuo rogare
cogimur, ut te nobis adiungas; neque vilo pacto
ab earum rerum tractatione, quæ iam præ ma-
nibus sunt, diutius abesse pergas: præsertim cum
religiosissimi, Deoq. addictissimi Imperatores
nostri, ut ceteris omnibus posthabitis, ad Fidem
confirmandam summo studio incumbamus, tan-
topere nos urgeant.

His porro reuersis, Petrus presbyter Alexan-
drinus & notariorum primicerius dixit: Quan-
doquidem religiosissimi pijsimiq. Episcopi, qui
à sancta Synodo ad Nestorium missi fuerant, re-
dierunt; postulamus, ut coram exponant, quale
responsum ab illo acceperint.

Theopemptus Cabaforum Episcopus dixit: A
sancta & magna hac Synodo ad religiosissimum
Nestorium destinati, in eius domum venimus. Et
videntes multitudinem militum cum fustibus, no-
strum aduentū ei indicari rogauimus. Illi autem,
ne id fieret, impediebant, dicentes seorsim nonni-
hil quiescere, seq. ne quempiam omnino conue-
niendi sui causa intromitterent iussos esse. Cum
vero assereremus fieri non posse, ut nullo accepto
responso recederemus, quod sancta Synodus pu-
blico scripto illum citaret, suoq. conuentui mo-
dis omnibus adesse cuperet, quidam ex illius cle-
ricis

1
 2
 3
 4
 5
 6
 7
 8
 9
 10
 11
 12
 13
 14
 15
 16
 17
 18
 19
 20
 21
 22
 23
 24
 25
 26
 27
 28
 29
 30
 31
 32
 33
 34
 35
 36
 37
 38
 39
 40
 41
 42
 43
 44
 45
 46
 47
 48
 49
 50
 51
 52
 53
 54
 55
 56
 57
 58
 59
 60
 61
 62
 63
 64
 65
 66
 67
 68
 69
 70
 71
 72
 73
 74
 75
 76
 77
 78
 79
 80
 81
 82
 83
 84
 85
 86
 87
 88
 89
 90
 91
 92
 93
 94
 95
 96
 97
 98
 99
 100
 101
 102
 103
 104
 105
 106
 107
 108
 109
 110
 111
 112
 113
 114
 115
 116
 117
 118
 119
 120
 121
 122
 123
 124
 125
 126
 127
 128
 129
 130
 131
 132
 133
 134
 135
 136
 137
 138
 139
 140
 141
 142
 143
 144
 145
 146
 147
 148
 149
 150
 151
 152
 153
 154
 155
 156
 157
 158
 159
 160
 161
 162
 163
 164
 165
 166
 167
 168
 169
 170
 171
 172
 173
 174
 175
 176
 177
 178
 179
 180
 181
 182
 183
 184
 185
 186
 187
 188
 189
 190
 191
 192
 193
 194
 195
 196
 197
 198
 199
 200
 201
 202
 203
 204
 205
 206
 207
 208
 209
 210
 211
 212
 213
 214
 215
 216
 217
 218
 219
 220
 221
 222
 223
 224
 225
 226
 227
 228
 229
 230
 231
 232
 233
 234
 235
 236
 237
 238
 239
 240
 241
 242
 243
 244
 245
 246
 247
 248
 249
 250
 251
 252
 253
 254
 255
 256
 257
 258
 259
 260
 261
 262
 263
 264
 265
 266
 267
 268
 269
 270
 271
 272
 273
 274
 275
 276
 277
 278
 279
 280
 281
 282
 283
 284
 285
 286
 287
 288
 289
 290
 291
 292
 293
 294
 295
 296
 297
 298
 299
 300
 301
 302
 303
 304
 305
 306
 307
 308
 309
 310
 311
 312
 313
 314
 315
 316
 317
 318
 319
 320
 321
 322
 323
 324
 325
 326
 327
 328
 329
 330
 331
 332
 333
 334
 335
 336
 337
 338
 339
 340
 341
 342
 343
 344
 345
 346
 347
 348
 349
 350
 351
 352
 353
 354
 355
 356
 357
 358
 359
 360
 361
 362
 363
 364
 365
 366
 367
 368
 369
 370
 371
 372
 373
 374
 375
 376
 377
 378
 379
 380
 381
 382
 383
 384
 385
 386
 387
 388
 389
 390
 391
 392
 393
 394
 395
 396
 397
 398
 399
 400
 401
 402
 403
 404
 405
 406
 407
 408
 409
 410
 411
 412
 413
 414
 415
 416
 417
 418
 419
 420
 421
 422
 423
 424
 425
 426
 427
 428
 429
 430
 431
 432
 433
 434
 435
 436
 437
 438
 439
 440
 441
 442
 443
 444
 445
 446
 447
 448
 449
 450
 451
 452
 453
 454
 455
 456
 457
 458
 459
 460
 461
 462
 463
 464
 465
 466
 467
 468
 469
 470
 471
 472
 473
 474
 475
 476
 477
 478
 479
 480
 481
 482
 483
 484
 485
 486
 487
 488
 489
 490
 491
 492
 493
 494
 495
 496
 497
 498
 499
 500
 501
 502
 503
 504
 505
 506
 507
 508
 509
 510
 511
 512
 513
 514
 515
 516
 517
 518
 519
 520
 521
 522
 523
 524
 525

Δυσίος ὁπίσσωτος ὁββῶν ἡπὺν Ἀπὲρ κατῆχτο ὁ
 αἰγῶπες ἀδελφὸς καὶ συλλεπυρὸς ἰωάννης, αἰλῆν
 εἰσὶν ὁπὶ πλῆον γὰρ πῶτων ἡμῶν ἐν πῖς περὶ τοῖς ὕ
 ὠλαβεῖς πῶ Νετρεῖς, πῶ πῶ εἶδομεν, καὶ ἡκούσαμεν.

* **Μίμνην** * Δομν. Ο Πρίσκαρις Οποῦντις τῆς Ελλάδος. ὁ-
πιν. Ἀπὸρ κατ' ἑμιν. οἱ ἀγῶνται καὶ θροφίλειςται.
ἀδελφοὶ καὶ συλλειτουργοὶ Ἰωάννης καὶ Ανδρέας, ταῦτα
καὶ γὰρ εἶδον, καὶ ἤκουον.

Δόκιμος Δαυιδῆλος Ἐπίσκοπος Ἀάργεων ἔπει· Ἄπερ κα- D
τίθηντο οἱ θεοσεβέσται· Ἐπίσκοποι, ταῦτα ἤκουσε, καὶ
ἀληθῆ εἶπεν.

Επειδὴ ἡ θεία αἰσίνη ἀρχὴν διακρίνει τὰ Νεφεῶν
δογματε .

Ἰουβινάλιος ὁπίσκοπος Ἱεροσολύμων ἔπει· τῶν
 ἐκκλησιαστικῶν χειρῶν ἀρχιερεὺς κελεύουσιν τῇ
 τρίτῃ κλήσει, οἱ ἀπολογίαν πρὸς καλεμίνους ποιεῖν
 αὐτοὶ ἐγκαλοῦντ', ἔτι μοι ἡμεῖς ἐκ παλαιῶν, καὶ π-
 ατέρων ὡς ἀναγνωστικῶν, διὰ φιλοφιλίας τῶν ὁπίσκο-
 πων πάλιν καλεῖται τὸ ἀλαβείστον Νεστόριον ἐπι-
 δὴ ὃ συνέχευε γραμμῶν πειρήσεις τῷ ἰδίῳ οἰκῆμα-
 τι, οἷς οἱ ὡς ἀρχιερεῖς χροισβεῖται ὁπίσκοποι κα-
 τίοντ', ἢ συγχωρεῖ περσεύειν· δὴ λόγος ἐστίν, ὅτι α-
 γαθὸν τῷ σωτηριᾷ, πλὴν εἰς πλὴν ἀγίας πνεύματος ἀφίστην
 περιττόμενος· ὅθεν περσπεῖται πρὸς ἐξῆς, καὶ πλὴν τῶν
 κατόνων τάξιν, ἐξ ὅσων ἐν ὡφιλία τογχαῖνσι πρὸς
 πλὴν συνέσει τὸ ὀρθῆς ἡμῶν καὶ ἀσβεβούς πίστεως· ἀνα-
 γνωσκίδω ὃ ἐν πρώτῃς ἡ ἐκπιθεῖσαι πίστες ὡς
 τὸ ἀπολλύοντων ἐν τῇ Νικαίᾳ ἀγωνιστῶν πατέρων
 καὶ ὁπισκόπων τῶν τριακοντῶν δικαστικῶν· ὥστε πρῶτον
 πρὸς μὴν συμφανῶντος βιβλαμῶναι πρὸς ὃ διὰ φωνῶν

mus, non paruam militum fustibus armatorum manum intra ipsum vestibulum inuenimus. Rogauimus, vt ad ædiũ, quibus Nestorius vtebatur, ianuam nos admittant; vel saltem vt ipsi illũ, nos cum tertia iam citatione adesse, certiorẽ faciant, à sacra Synodo ad hoc vnum destinatos, vt suam pietatem blande, omniq. cum mansuetudine inuitemus. Verum diu multumq. præstolati, ne sub umbra quidem ab illius satellitibus consistere, permissi sumus: immo vero insolenter impudenterq. huc illucq. nos impellentes, vix tantillum loci concedebant, vbi pedem quiete figeremus. Sed neque vllò quoque humano beneuolòq. responso nos dignabantur. Porro autem cum multas horas frustra expectassemus, illud repetentes, quòd quatuor tantũ Episcopi præsto sumus, nullo conuiciandi studio incitati, neque ob id missi, vt quidpiã contumeliosum aut inhonestum agamus, sed vt secundum iuris ordinem etiam nunc tertio illum amice admoneamus, vt ad sacram hãc Ecclesiam properans, sanctę Synodo interfuit tandem milites nos dimiserunt, dicentes, aliud nullum responsum nos esse ablaturus, etiam si ad vesperam vsque in domus vestibulo opperiremur. Addunt & hoc quoque, nempe ea de causa vestibulo se custodes adhibitos, illudq. à Nestorio in mandatis accepisse, ne vllum omnino, qui à Synodo missus esset, ad ipsum ingredi permittat.

Anyfius Thebarum Epifcopus dixit : Quæ
fanctiffimus frater & comminifter noster Ioan-
nes expofuit, ea vera funt; fiquidem multo tem-
poris fpatio in vestibulo pijiffimi Nestorij con-
fiftentes, hæc vidimus & audiuimus.

Domnus Opuntis Helladis Episcopus dixit :
 Quz sanctissimi Deoq. dilectissimi fratres & com-
 ministri Ioannes & Anysius exposuerunt, hæc
 ego etiam vidi & audiui.

Daniel Darnesium Episcopus dixit: Quæ exposuerunt pijsissimi Episcopi, hæc & ego quoque audiui, & vera sunt.

*Hinc incipit sacra Synodus examinare
Nestorij dogmata.*

Inuenalis Hierosolymorum Episcopus dixit: Quâuis Ecclesiasticæ sanctiones sat esse statuunt, si rei ad diluenda obiecta crimina tertio citentur, nos tamen ex quadam benignitate religiosissimū Nestoriū quarta citazione admonere & prouocare parati eramus. Verū quòd satellitum turmis zdes suas vndique obsessas habeat, quòdque nemi- ni, sicuti Episcopi inde redeuntes testati sunt, adi- tū ad se patefaciat; manifestum est, cōscientia ne- quaquā pura sanctę huius Synodi conspectum re- cusare. Proinde quę iam prę manibus sunt, & ad rectā piāque Fidem nostram corroborandā con- ferunt, ea capeſſantur, riteque secūdam canonicas sanctiones constituentur. In primis autem recite- tur Fides, quam trecenti decem & octo Patres & Episcopi, Nicę quondam congregati exposue- runt; vt sententijs ad Fidei doctrinā spectantibus cum ea expositione collatis, consentientes qui- dem confirmentur, dissidentes autem reijcian- tur. Et lectum est Fidei Symbolum hoc modo.

CONC. GEN. TOM. J.

c ij

H E N

Nicæna Synodus hanc Fidem
exposuit.

Ἡ ὁν Νικαία σύνοδος πίστιν ἔξειδεν
ταύτην.

C Redimus in vnum Deum, Patrem omnipotentem, omnium visibilium & invisibilium factorem. Et in vnum Dominum Iesum Christum, filium Dei, natum ex Patre, hoc est, ex Dei substantia, vnigenitum; Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero; genitum, non factum, consubstantialem Patri, per quem omnia facta sunt & quæ in cælo & quæ in terra. Qui propter nos homines, & propter nostram salutem descendit, & incarnatus est, & homo factus, & passus est, & die tertia resurrexit: ascendit ad cælos, inde venturus iudicare vivos & mortuos. Et in Spiritum sanctum. Qui autem dicunt: Erat aliquando quando non erat, & antequam nasceretur, non erat; & quod factus est ex non existentibus, aut ex alia substantia vel essentia; aut qui Filium Dei mutabilem aut alterabilem esse affirmant; eos catholica & Apostolica Ecclesia anathematizat.

Symbolo hoc recitato Petrus presbyter Alexandriz, & notariorū primicerius dixit: Est in manibus nostris Cyrilli sanctissimi pijsimiq. Archiepiscopi epistola, quam ille persuasoria exhortatoriaq. doctrina refertam ad reuerendissimum Nestorium tamquam minus recte sentientem, perscripsit. hanc si vestra sanctitas iusserit, legam.

Acacius Melitenæ Episcopus dixit: Quandoquidem pijsimus & religiosissimus presbyter Petrus, qui sermonis exordium fecit, quædam à pijsimo sanctissimoq. Episcopo Cyrillo ad religiosissimum Nestorium tamquam prauam doctrinam profeminantem perscripta esse indicauit, consentaneum est vt illa quoque legantur.

Et lecta est epistola, & posita in precedentibus. Principium epistolæ sic habet.

Exemplum epistolæ à Cyrillo ad Nestorium scriptæ. Intellego quosdam meæ apud tuam pietatem existimationi falso detrahere, multa q. temere effutire, &c.

Et postquam lecta est epistola, Cyrillus Episcopus Alexandriæ dixit: Audiuit sancta & magna hæc Synodus, quæ ad religiosissimum Nestorium scripsi, ea rectæ Fidei congruere. Certo namque persuasum habeo, nullam me in partem ab orthodoxæ Fidei doctrina deflexisse, aut à Symbolo per sanctam & magnam illam Synodum Nicææ olim congregatam tradito declinasse. Quare sanctitatem vestram rogatam cupio, vt coram exponat, recte ne & inculpate, sanctoq. illi Concilio conuenienter hæc scripserim, an secus.

Iuuenalis Hierosolymorum Episcopus dixit: Sacrum Fidei Symbolum Nicææ quondam editum, & paulo ante hic recitatum, & sanctissimi Archiepiscopi Cyrilli epistolam, ceteraq. omnia à sancta illa Synodo exposita, per omnia.

Ἰεβενάλιος Ἐπίσκοπος Ἱεροσολύμων ἔπειν· Αναγνωσθείσης τῆς ἐκτεθείσης ἀγίας πίστεως τῆς ἐν Νικαίᾳ, καὶ τῆς ὁπισθῆς τοῦ ἀγωνιστοῦ ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου, καὶ τῆς ὁρίσεως τῆς ἀγίας συνόδου ἐκτεθεινῆς, σύμφωνα

Πιστεύομεν εἰς ἕνα θεόν, πατέρα παντοκράτορα, πάντων ὁρατῶν τε καὶ ἀορατῶν ποιητὴν καὶ εἰς ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, γενητὴν ἐκ τοῦ πατρὸς μονογενῆ, πρῶτον ἐκ τῆς οὐσίας τοῦ πατρὸς· θεὸν ἐκ θεοῦ, φῶς ἐκ φωτός, θεὸν ἀληθινόν ἐκ θεοῦ ἀληθινοῦ· γεννητὴν, οὐ ποιητὴν, ὁμοούσιον τῷ πατρί, δι' οὗ πάντα ἐγένετο τὰ ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ τὰ ἐν τῇ γῇ· τὸν δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους, ἕνεκα τῆς ἡμετέρας σωτηρίας καταβάντα, καὶ σαρκωθέντα, ἐνανθρωπήσαντα, παθόντα, καὶ ἀναστάντα τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ· ἀνελθόντα εἰς τοὺς οὐρανοὺς, ἐρχόμενον κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς. καὶ εἰς τὸ πάλιν τοῦ αἵματος τοῦ ὁρίεσθαι ἡμᾶς ἐκ τῶν ὁρίων ἐκείνων, ἡ ἐξ ἐπείρας ὑποστάσεως ἢ οὐσίας φάσκοντες εἶναι, ἢ τρεῖς ἢ ἄλλοιων τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, τῆς αὐτοῦ φύσεως ἢ καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς ἐκκλησίας.

Οὐ ἀναγνωσθέντος, Πέτρος πρεσβύτερος Ἀλεξανδρείας, καὶ περιμικτήριος τοῦ αἵματος ἡμῶν ἔχοντι μὴ χεῖρας τοῦ ἀγωνιστοῦ ἐπισκοπικοῦ ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου ὁπισθῶν, γραφῶν πρὸς τὸν ἀλαβείστον Νεστόριον, συμβουλῆς καὶ παρακλήσεως γέμυσαν, ὡς εἰς ὅσον φρονῶντες αὐτῷ. ὡς καὶ ἐκείνη ἡμετέρα ἡμεῶν ἡ ἐπιστολή.

Ἀκάκιος ὁπίσκοπος Μελιτινῆς ἔπειν· Ἐπεὶ δὲ ὁ ἀλαβείστος καὶ φιλοθεῖος πρεσβύτερος Πέτρος, ὁ τῶν ἀρχῶν τῆς διηγήσεως ποιητὴς, ἐφώνησεν ἐπιστάτης ἡμεῶν τοῦ θεοφιλεστάτου καὶ ὁσιωτάτου ὁπισκόπου Κυρίλλου πρὸς τὸν ἀλαβείστον Νεστόριον, ὡς εἰς ὅσον διδασκαλίᾳ χρῶμενοι, ἀνέλαβον καὶ πάντες ἀναγνωστῶναι.

Καὶ ἀνεγνώσθη, καὶ κήπη ἐν τοῖς προλαβούσι, καθὼς περὶ τῆς ἀρχῆς τῆς ὁπισθῆς.

Ἀντιγραφεὶς ὁπισθῆς γραφῆς τοῦ Κυρίλλου πρὸς Νεστόριον. Κατεφλυαρῶσι μὲν, ὡς μαθητῶν, ἡμεῖς τῆς ἐμῆς ὑπολήψεως, ὅτι τῆς ἀγίας πίστεως. Ἐπεὶ δὲ

καὶ μὴ τὸ ἀναγνωστῶναι τὴν ὁπισθῶν, κύριλλον ὁπίσκοπον Ἀλεξανδρείας ἔπειν· Ἐκείνη ἡ ἀγία ἐκείνη ἀγία σύνοδος, ὡς ἀπείρα τῆς ἀλαβείστου Νεστορίου, συναγαγόντων τῇ ὁρίσει πίστεως. Ἐπειὶ καὶ μοι, ὅτι κατ' ὑδὶνα τρόπον ἐκβεβηκὼς ἀλίστα καὶ ὁρίων τῆς πίστεως λόγον, ἡμεῖς ὁρίων τῆς πίστεως ἐκτεθῆναι τῆς ἀγίας καὶ μεγάλης συνόδου, τῆς καὶ ἐν τῇ Νικαίᾳ συνελθούσης σύμβολοι. καὶ περὶ τῆς ὑμετέρας ἐπιστολῆς εἰπὼν, πᾶσι πᾶσι ὁρίων, καὶ ἀνελθόντων, καὶ συμφώνως τῇ ἀγίᾳ ἐκείνῃ συνόδῃ τῇ ταύτῃ γράφα, ἡ μή.

Habetur 7.
fol. l. c. 8.

ἐμφαντα ὑπέρωτι, καὶ πύρις τῆς δισβείας δόγμω-
σι σωτήρ μου, καὶ σωαίνω.

· Φίρμος Ὁπίσκοπος Καμαρηνίας Κατωαδριακῆς ἐ-
πι· Τὰ ἐς σωτήριον καὶ ἐς κεφαλαίην ἡρημένα τῷ
τῆς ἀγίας παύσης, τῆς ἐς Νικαίαν, ἐξηγησάμενη ἡ ση-
μοσύνη αὐτῆς καὶ τῷ πᾶσι τοῖς πιστοῖς ἡμῶν
καὶ ἐσαργεῖσθαι τὴν καταλήψαν τῆς ἐκπαθείας πί-
στεως ἐπίστατο· ὥστε μηδεὶς ἴσται ἐς τίς λειχομένοις
ἐμφίβολοι, πάντων ἀλλήλοις συμφωνοῦντων, καὶ
τῇ πίστει βεβαιουμένης· πύτων δ' ἀκριβοῶς ἐχόν-
των, καὶ ἀσφαλτοῦς ἐκείνης, ἐσθλῆς καὶ ἐκτελέσεως ὁπ-
φορομένων, καὶ γὰρ συνετέλεξε, τὴν αὐτὴν δοξάν τῷ
τῶν ἀγίων Ὁπίσκοπων τῶν ἐμῶν πατέρων διδάσκοντος.

Μέμνων ὁπίσκοπος τῆς Ἐφεσίου πόλεως ἐπὶ τῇ
πίστει, τῇ ὁκνησίᾳ τῶν τῶν ἀγίων πατέρων τῶν
ἁγίων δέκα καὶ ὀκτὼ, τῶν ἐν Νικαίᾳ συνεληθόντων,
σύμφωνα καὶ ἡ Ὀβιτιλὴ ἡ ἀναγνωσθεῖσα τοῦ ἀγιο-
πύτου καὶ ἱεροσβεσίου πατρὸς κυρίου τοῦ ὁπι-
σκόπου πείσχει, οἷς καὶ παντὶς μετὰ καὶ πανταρῶμεν
μηδὲν ἄλλοις ἀρέσκοντες, μηδὲ ἀμφοτεροῦ.

Θεόδοτος ὁπίσκοπος Ἀγκύρας ἐπὶ θαυμασίων
 εὐσεβείων καὶ ὁσιότητων ἐὼς ἔφθην τὴν ἐκκλησίαν τῆς ἀγίας
 πίστεως, γενημένην ὅτι τῶν ἀγίων πεπρωτῶν τῶν τρια-
 κοσίων δέκα καὶ ὀκτώ, ἐν Νικαίᾳ συνελθόντων,
 ἰδούσιν σεφέστερον, καὶ φανερώτερον ἢ ὁπισθελὴ ὁ ἱεροφι-
 λεῖς παππὸς ὁ ἱεροσεβέστερος πατὴρ ἡμῶν καὶ ὁπίσκοπος
 Κυρίλλος, κατ' ἕδρην ἀφωπύουσα πρὸς τὴν ἐκκλησίαν τῆς
 πίστεως ἁγίας, καὶ συντηρώτερον εἰρημένα παλαιότε-
 ρον ἐκθεμένη. ὅθεν τὴν συμφωνίαν ὁπισθογόντος τῆς
 ὁπισθελῆς, καὶ τῆς γνώσεως, καὶ τῆς πίστεως τῶν τρια-
 κοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ ἀγίων πεπρωτῶν, συμπληρώ-
 σαι, καὶ συναινεῖν, ὡς περ ἁγίοις, οὕτως καὶ τῶν πα-
 τρῶν ἡμῶν, τῶν δὲ ὁπισθελῆς καὶ ἁγίων γνώσεως καὶ
 πίστεως, ἀπὸ αὐτῶν καὶ αὐτοὶ ἐξέστη καὶ ἡ ὁπι-
 σθελὴ πρὸς μετὰ τὸν ἀγίου πατέρα ὁπίσκοπον Κυ-
 ρίλλον σεφῶς διηγήσεται.

Φλαυιαῖος ὁπίσκοπος φιλίππων εἶπε· Ἀναγω-
 οῦντες ἡμῖν τῆς πίστεως, τῆς ἐν Νικαίᾳ ἐκτεθείσης
 τοῦδε τῶν ἀθροισθέντων ἐν ἐκείνῃ τῇ πόλει ἀγίων
 πατέρων τῶν τριακοντῶν δέκα ἐκ τῶν ὑποαναγω-
 οῦντων π καὶ τῆς ὁπισθοῦς τοῦ ἀνωτάτου πατρὸς
 καὶ ὁπισκοποῦ Κυρίλλου, τῆς γραφείσης πρὸς τὴν δι-
 λαβίσαντι Νεφέλῳ περὶ τῆς πίστεως, εὐρομεν συνάδου-
 σιν αὐτῶν σαφῶς καὶ ἀσφαλῶς τῇ ἐν Νικαίᾳ ἐκ-
 τεθείσῃ πίστει, καὶ πολὺ φῶς τοῦδε λαβῶσιν εἰς κατήλη-
 ψιν τῶν ἐνορέων τῶν ἐρημένων. ὅτι συμφῆμι καὶ αὐτὸς τῇ
 ὁπισθῇ, τῇ γραφείσῃ τοῦδε ὁσιωπέτου ἐν ἱεροφίλι-
 ου πατρὸς καὶ συλλειτουργοῦ Κυρίλλου, κατ' ἐξέτα-
 σιν ἀπαδούσῃ τῆς ὁρθῆς πίστεως, ἀλλὰ συμφώνη-
 οῦσα τῷ ἀποστολικῷ κηρύγματι, καὶ τῇ ἐκτεθείσῃ ἐν
 Νικαίᾳ τοῦδε τῶν ἀγίων πατέρων ὁρθοδόξῃ πίστει.

[illegible]

A nia sibi consentanea, ac inter se consentientia, comperio . quocirca pijs hisce dogmatibus assentior & subscribo .

Firmus Cæsareæ Cappadociæ Episcopus dixit:
Quæ compendio quodam, summamq. ac breui-
ter per sanctam Synodum Nicenam exposita fue-
rant, ea dum pietas tua subtilius commodiusq.
explanat, Fidei sententiam accuratiorem lucu-
lentioremq. nobis reddidit. Cum ergo in prædi-
ctis nihil sit ambiguum, nihil dissentaneum; sed
omnia cum sibi ipsi, tum constitutæ Fidei sint con-
sona, eaq. integritate & constantia decurrant sin-
gula, ut nullam penitus nouitatem afferant; ego
quoque, qui eandem Fidei sententiam à sanctis
Episcopis & Patribus meis suscepi, ijs consentio.

Memnon metropoleos Ephesiorum Episcopus dixit : Sanctissimi piissimiq. patris & Episcopi Cyrilli epistola modo lecta, Fidei in Nicæa ciuitate à trecentis decem & octo Patribus expositæ prorsus consonat. Cui proinde & nos quoque, quod nihil mutilum, nihilq. distortum, aut discrepans contineat, subscribimus & assentimur.

C Theodotus Ancyrae Episcopus dixit: Sanctae Fidei expositionem à trecentis decem & octo sanctis Patribus, qui Nicæ conuenerunt, editam, admirabilem, rectamq. & apprimè piam, religiosissimam piissimamq. patris nostri & Episcopi Cyrilli epistola clarius & apertius ostendit: quæ in nullo ab ea Fidei expositione dissentit, & ea tractat fusius, quæ illa differuerat angustius. Quare cognita epistolæ, & trecentorum decem & octo sanctorum Patrum mentis & fidei cōcordia, ut illis adnuimus, & per omnia adstipulamur; ita etiam patri nostro Cyrillo, qui illorum dicta planius per hanc epistolam exposuit. hæc inquam nos credimus, quæ illi exposuerunt, & quæ memorati sanctissimi Episcopi Cyrilli epistola diserte explanauit.

D Flavianus Philippensium Episcopus dixit : **L**
Ecta Fide à trecentis decem & octo Patribus in
 Nicæa ciuitate, in qua congregati erant, quondã
 exposita, recitataq. Cyrilli sanctissimi patris ac
 Episcopi epistola de Fide ad religiosissimum Ne-
 storium perscripta, comperimus illam Fidei Ni-
 cænz euidenter luculenterq. consentire, mul-
 tumq. lucis ad percipiendã germanam eorũ, quæ
 ibi disputata sunt, sententiam afferre. Quare &
 ipse quoque pijsimi patris, sanctissimiq. com-
 ministri Cyrilli epistolæ per omnia assentior, vt
 quæ à rectæ Fidei regula nusquam discedat, sed
 tam Apostolicæ doctrinæ, quàm Fidei à sanctis &
 orthodoxis Patribus in Nicæa ciuitate expositæ
 vbique consonet.

His quoque sanctissimū patrem nostrū Rufum
Thessalonicensium Metropolitanum subscribere
affirmo. Nam cum propter ægritudinem huc ve-
nire non posset, mihi ad sanctam & magnam hanc
Synodum proficiscenti hæc mandata dedit. **Quin**
omnes quoque Illyrici Episcopos in meam sen-

ἐξου, τῶν ἐν τῇ Νικαίᾳ συναχθέντων, συμβαλόν-
τες, ἀγαθὴν τε τῆς ὁρθῆς πίστεως, καὶ σύμφωνον, καὶ συ-
ναγῶν τῶν διὰ βίαν τῶν δογματῶν.

Προθύμιος Ἐπίσκοπος Κομανῆς εἶπε· Κατ' οὐδὲν
λατμεύων, ἡ πλειονὰς τῶν ἐκείνων τῆς πίστεως
τῇ ὑπακοῇ γνωσμένης ἡμῶν διὰ τὸ Ἐπιστολῆς ἔσ' ἀγιω-
τάτου πατρὸς ἡμῶν, καὶ Ἐπισκόπου Κυρίλλου· ὁρῶν
τὴν πίστιν τῶν ἐκτεθειμένων τῷ πατρὶ τῇ τριακ-
σίων δέκα καὶ ὀκτώ, ἡ μόνη ἐν ψαλμοῖς λέξις, ὁμο-
λογῶ ἐν αὐτῇ βιβλατίᾳ, καὶ ὑψῆσαι καὶ περικύ-
πτει ἱεροσολῶν ἡξιώσας ἐν πύτρῃ δόχῳ καὶ τῇ βίᾳ
τῶν ἐκτεθειμένων, καὶ πᾶσι φυλάττει ἐν τῇ ἀνα-
στάσει τῶν δεσποτῶν Χριστῶν.

Ιωάννης Ἐπίσκοπος Προκονήσου εἶπε· Τὰ αὐτὰ
καὶ γὰρ κατεπίστηκα τῶν διὰ βίαν τῶν Ἐπισκόπων
Προθύμιον, καὶ οὕτω πιστεύω.

Κωνσταντῖνος Ἐπίσκοπος Φρυγίας Πακατιανῆς εἶπε·
Τὰ αὐτὰ καὶ γὰρ κατεπίστηκα, καὶ οὕτω πιστεύω.

Οὐαλεριανὸς Ἐπίσκοπος Ἰκονίης εἶπε· Ἐν διαφόροις
τῆς λέξεως, εἴα καὶ τὸ αὐτὸ καὶ τὴν πίστιν ὁρί-
σκομεν ἐπὶ τῇ αὐτῇ ἀγίᾳ πνεύματι ἐκείνῃ ὑπὸ
ζώῃ. τῆς οὐκ ὁρθῆς καὶ ἀκριβοῦς ἐξηγήσεως
καὶ ἐκτεθειμένης τῇ ἀγίᾳ συνόδῳ τῆς καὶ Νί-
καιας, σύμφωνον καὶ σωθὲν τὴν Ἐπιστολὴν ἔχοντες
ἀγιωτάτου καὶ φιλοφιλίου πατρὸς ἡμῶν καὶ Ἐπισκό-
που Κυρίλλου κατανοήσαντες, τούτοις καὶ ἡμεῖς συνα-
γῶν ἐσυνήμεθα, ὁρῶντες τὴν ἐπιστολὴν, ὥστε
τὸ μῦθον τῶν ἐκείνων πίστιν εἰς δυνάμει ἀνατεμενῶν.

Θεόδωλος Ἐπίσκοπος Εὐλούσης εἶπε· Συνοήθως ἐ-
πισκευάσθω τῇ ὁρθῇ πίστι πᾶν τῆς ἀγίας καὶ με-
γάλης συνόδου, καὶ τῇ ἐπιστολῇ ἔσ' ἀγιωτάτου καὶ φι-
λοφιλίου Ἐπισκόπου Κυρίλλου, καὶ τῇ ἐν Νικαίᾳ
ἐκτεθειμένη πίστι τῶν ἀγιωτάτων ἡμῶν πατέ-
ρων, τῶν τριακσίων δέκα καὶ ὀκτώ.

Θάσδος Ἐπίσκοπος Ἰσπύης εἶπε· Θαυμάζω τὴν
πίστιν τῶν ἀγίων πατέρων, τῶν τριακσίων δέκα καὶ
ὀκτώ, τῶν ἐν Νικαίᾳ ἡγουμένων. θαυμάζω δὲ οὐδὲν
ἧσσον, καὶ τὴν ἐν ἀναγνωστέῳ ἐπιστολῇ ἔσ' ἡ-
μῶν ἀγιωτάτου καὶ φιλοφιλίου Ἐπισκόπου Κυρίλλου,
σύμφωνον τῇ ἐν Νικαίᾳ πίστι, ὥστε ἐξ ἀγίου
πνεύματος μαρτυρούμεν. καὶ πιστεύω τὸν μὴ ἐμμέ-
νον τῇ αὐτῇ πίστι ἔσ' ἀγίου πνεύματος, ἐκ βιβλατί-
ου τῆς ἀγίας καὶ καθολικῆς ἐκκλησίας.

Παυλιανὸς Ἐπίσκοπος Μαίυμα Παλαστίνης τῆς
πρώτης εἶπε· Τὴν τῶν πατέρων πίστιν, ἡμεῖς μαθήκα-
μεν τῇ τριακσίων δέκα καὶ ὀκτώ ἐν τῇ καὶ Νί-
καιας, πᾶσι τῶν τῶν ἡγουμένων Ἐπισκόπων,
Κυρίλλου καὶ Φαύστου ἐπὶ γόνυ, καὶ τὸ ἀγίου πνεύ-
ματος σύμφωνον πρὸς αὐτὸ ἡγουμένων ἡγουμά-
σμεν, καὶ κατήχομεν, καὶ ἀκολουθοῦμεν.

Δανιὴλ Ἐπίσκοπος Κολωνείας Καππαδοκίας εἶπε·
Αὐτὰ πρὸς ἡμᾶς, καὶ πρὸς οὐλοβάς ἡμεῖς εἶπεν, πρὸς
ἡμπεριχομένης τῇ ἐκείνῃ τῇ ἀγίων πατέρων τῇ ἐν
Νικαίᾳ καὶ καὶ τὸν συνοδὸν ποιησάντων, καὶ τὸν μαρτυροῦν
δογματῶν πρὸς ἡμᾶς ἐν τῇ ἐπιστολῇ ἔσ' ἀγιω-
τάτου

tribus Nicenis tradita apud congruentem, ma-
gna cum veneratione suscipio, dogmatumq. pie-
tatem meo etiam suffragio confirmo.

Prothymius Comanensis Episcopus dixit:
Cum Fidei expositionem per sanctissimi Episco-
pi ac patris nostri Cyrilli epistolam nobis pro-
positam ac relectam, solis nudisq. tantum voci-
bus a Fide per trecentos decem & octo Patres
edita discrepare videam; (nec enim vlla omnino
in re, illa plus habet, aut ab illa deficit) profiteor
in ea me Fide baptizatum esse, & adoleuisse: ordi-
natum rursus, & sacerdotij dignitate ornatum
esse: in ea mori, eamq. in resurrectione Christo
Domino conservare percipio.

Ioannes Proconesi Episcopus dixit: Quae reli-
giosissimus Prothymius Episcopus deposuit, ea-
dem & ego quoque depono, nec aliter credo.

Constantinus Phrygiae Pacatianae Episcopus
dixit: Eadem ego quoque depono, atque ita
credo.

Valerianus Iconij Episcopus dixit: In diuersis
dictionibus vnum eundemq. Fidei canonem
traditum comperimus, prout vtraque ab vno eo-
demq. Spiritu dictata sunt. Cum itaque sanctis-
simi piissimiq. patris nostri Cyrilli epistolam ijs
quae orthodoxe absoluteq. a sacra Synodo Nica-
na dicta editaq. sunt, consonam consentientemq.
perspiciamus, non possumus huic nos quoque
non subscribere & assentiri: maxime vero, cum
eam epistolam sanctorum Patrum Fidem non se-
cus atque pretiosum quoddam vnguentum suavi
fragrantia spirare deprehendamus.

Theodulus Elusae Episcopus dixit: Rectam fan-
ctae & magnae huius Synodi fidem, sanctissimiq. &
piissimi Archiepiscopi Cyrilli epistolam, & Fidei
Symbolum in ciuitate Nicæa quondam a trecen-
tis decem & octo sanctissimis Patribus nostris
compositum, pari affectione complector.

Fidus Ioppe Episcopus dixit: Trecentorum
decem & octo sanctorum Patrum Nicæae congre-
gatorum Fidem veneror. Veneror nihiloscus
& admiror epistolam quoque Cyrilli Episcopi,
quod quidem ad Fidem attinet, sanctissimi & piis-
simi, modo recitatam: vt quae Spiritu sancto di-
ctante exarata, cum Nicæna Fide omni ex parte
consentiat. Neque dubium vllum mihi est, qui-
cumque in hac ipsa Spiritus sancti fide non
perseuerauerit, eum a sancta & catholica Eccle-
sia alienum fore.

Paulianus Maiumae primae Palæstinæ Episco-
pus dixit: Cum Patrum Fidem, quam a trecentis
decem & octo Episcopis olim Nicæae cōgregatis
didicimus, ipsam eandem & a religiosissimo
quoque Episcopo Cyrillo descriptam esse agno-
uerimus; quae ab illo dictata sunt, non secus ac
certa Spiritus sancti oracula admirati, & secta-
mur & exosculamur.

Daniel Coloniz Cappadociæ Episcopus dixit:
Ipsa verba, ipsasq. propemodum syllabas in san-
ctorum Patrum Nicænorum expositione com-
prehensas, promulgatasq. ab illis dogmatum
sententias, in Cyrilli sanctissimi sacratissimiq.
patris

Κουμύχιος Ὀπίσκοπος Σελγης τῆς Παμφυλίας ἔ-
πιν· Τὴν ἀγαθὴν πίστιν ἡμῶν τὴν ὁπισθὴν ὁ ἀγιωτάτου
καὶ θεοφιλεστάτου πατρὸς ἡμῶν ἀρχιεπισκόπου Κυ-
ρίλλου, συμφωνοῦντος οὐσιν καὶ πάντα τῇ πίστι, τῇ καὶ
Νικαίᾳ τῷ ἁγίῳ πνεύματι γνησίως, συμ-
φῶν καὶ γὰρ καὶ ἔτι πιστῶν, καὶ ἐν ταύτῃ τῇ πίστι
εὐχομένη σωζήσας, παραστῆσαι τῷ βήματι τοῦ Χριστοῦ
καὶ παρήσας, πάντων τῶν ὁρθοδόξων φυλάττειν πίσιν.

Σόλων Ὀπίσκοπος Καρραβίας τῆς Παμφυλίας ἔ-
πε· Καθὼς ὁ ἀγιωτάτης, καὶ θεοσεβέστερος ἀρχιεπίσκοπος
Κυρίλλος τῶν καὶ Χριστὸν πίσιν παρέδωκε, ἔπειτα
δίδωσι, συμφωνοῦν οὐσιν καὶ πάντα τῇ ἐν Νικαίᾳ
ἀγίᾳ καὶ μεγάλῃ συνόδῳ, οὕτως ἐβαπτισθέντων, καὶ οὕτως
πιστῶν, καὶ εὐχομένη φυλάττειν ἕως ἰσχάτης αἰαποῆς.

Ανακίος Ὀπίσκοπος Κοτίνων τῆς Παμφυλίας ἔ-
πιν· Εὐκταῖος τῆς ὁπισθῆς ὁ ἀγιωτάτου πατρὸς ἡ-
μῶν καὶ ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου, συμφωνοῦντος τῇ
τῷ ἁγίῳ πνεύματι, τῇ ἐν Νικαίᾳ συνελθόντων, καὶ πᾶν
τὸ ὁρθόδοξον πίστιν, ὁμολογῶ καὶ γὰρ ἔτις ἔχον,
καὶ πιστῶν, καὶ εὐχομένη καὶ γὰρ ἕως τέλους φυλάττειν.

Ταυριανὸς Ὀπίσκοπος Λύρβης τῆς Παμφυλίας ἔ-
πιν· Εὐκταῖος τῆς ὁπισθῆς ὁ ἀγιωτάτου πατρὸς ἡ-
μῶν καὶ ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου, συμφωνοῦντος τῇ
τῷ ἁγίῳ πνεύματι, τῇ ἐν Νικαίᾳ συνελθόντων, καὶ πᾶν
τὸ ὁρθόδοξον πίστιν, ὁμολογῶ καὶ γὰρ οὕτως ἔχον καὶ
πιστῶν, καὶ εὐχομένη φυλάττειν ἕως τέλους.

Νεκταρίος Ὀπίσκοπος Σιωνίων τῆς Παμφυλίας
ἔπιν· Καὶ γὰρ πᾶσι πιστῶν, καὶ σωμάτων τῆς δόξης
τῇ ἁγίῳ πνεύματι ἡμῶν καὶ ὁπισθῶν, καὶ τῇ ὁπι-
σθῇ τοῦ ἀλαβεστάτου καὶ θεοσεβέστερου ἀρχιεπι-
σκόπου Κυρίλλου.

Μαυδιανὸς Ὀπίσκοπος Κορακισίων τῆς Παμφυ-
λίας ἔπιν· Συμφωνῶ καὶ γὰρ τῇ ὁμολογίᾳ τῇ γνη-
σίᾳ, καὶ τῇ ὁρθῇ καὶ ὑγιεῖς πίστιν, καὶ τῇ νῦν πε-
ρὶ τῶν ἁγίων πατέρων, καὶ τῶν τῶν τιμικαῶντες ἐν αἰ-
σῇ τῶν ἐκείνων τῶν καὶ τῇ πίστιν πεποιημένων ἐν τῇ
Νικαίᾳ πᾶσι, γνησίως πάντων δόξασι καὶ οὐσιν
ἐν ᾗ καὶ εὐχομένη εἶναι, καὶ ἀκέραιον πάντων μέχρις
ἰσχάτης αἰαποῆς μου φυλάττειν.

Νήσιος Ὀπίσκοπος Κορυβείας τῆς Παμφυλίας
ἔπιν· Τῇ ἀγίᾳ πίστι, τῇ ἐκπερισσῇ καὶ τῶν ἁγίων
καὶ μακαρίων πατέρων, τῇ ἐν τῇ Νικαίᾳ, καὶ ἡ ἁγία
ἀγαθὴ σήμερον ὁπισθῇ ὁ ἀγιωτάτου καὶ θεοφι-
λεστάτου ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου συνεφωνήσας. καὶ
πάντων τῶν πίσιν εὐχομένη φυλάττειν μέχρις ἰσχά-
της αἰαποῆς.

Επιφάνιος Ὀπίσκοπος Κραπίας ἔπιν· Καὶ γὰρ συ-
μφωνῶ τῇ τῇ ἁγίῳ πνεύματι καὶ ὁπισθῶν δόγμασι,
καὶ τῇ ὁπισθῇ τῇ γαφίᾳ καὶ τῇ ἀγιωτάτου ἀρ-
χιεπισκόπου Κυρίλλου καὶ εὐχομένη μέχρις τῆς τε-
λευτῆς αἰαποῆς ἐν ταῖς ἀμείναις.

Εὐσέβιος Ὀπίσκοπος Ηρακλείας ἱππερίας Οὐ-
ραίου ἔπιν· Συμφωνῶ τῇ ὁπισθῇ ὁ ἀγιωτάτου καὶ ὁπισθῶν πατρὸς ἡμῶν Κυρίλλου, καὶ πᾶσι τῶν
ἐν ταῖς τῇ πίστι τῶν ἁγίων πατέρων τῶν τριακοντῶν δέκα καὶ ὀκτώ, τῶν ἐν Νικαίᾳ συνελθόντων·

A Nunechius Selgæ Pamphyliæ Episcopus dixit:
Cum epistola patris nostri Cyrilli, sanctissimi pijs-
simiq. Archiepiscopi, modo nobis lecta, cum Fi-
de in ciuitate Nicæa à sanctis Patribus edita per
omnia consentiat, hanc approbo, neque aliter ac
ipsa profitetur, credo. quin etiam ætatem in hac
præclara Fide transigens, eamq. ad vitæ finem
vsque constanter, vt desidero, retinens, cum fidu-
cia Christi tribunal adire opto.

B Solon Caralliz Pamphyliæ Episcopus dixit:
Vt Christiana fides, quam Cyrillus sanctissimus
pijsimiq. Archiepiscopus tradidit & tradit, san-
ctæ & magnæ illi Synodo Nicænæ per omnia con-
formis & consona est; ita equidē credens, baptis-
mo initiatus sum, & adhuc ita credo, eamq. Fidē
ad supremum vsque spiritum retinere peropto.

Acacius Cotenorum Pamphyliæ Episcopus di-
xit: Cum patris nostri Cyrilli Archiepiscopi san-
ctissimi epistolam, à Fide sanctorum Patrum qui
Nicææ conuenerant, atque adeo ab ipsa orthodo-
xa Fide ne latum quidem vnguem discrepare vi-
deam; profiteor & ego quoque nec aliter me sen-
tire, nec secus me credere, & ad finem vsque me
seruaturum voueo.

C Taurianus Lyrbæ Pamphyliæ Episcopus dixit:
Cum patris nostri Cyrilli Archiepiscopi sanctis-
simi epistolam, à Fide sanctorum Patrum qui Ni-
cææ conuenerant, atque adeo ab ipsa orthodoxa
Fide ne minimum quidem discrepare videam;
profiteor & ego quoque nec aliter me sentire,
nec secus me credere, & ad finem vsque me ser-
uaturum voueo.

Nectarius Sefenniorum Pamphyliæ Episcopus
dixit: Ego quoque hæc credo: & sanctorum Pa-
trum ac Episcoporum nostrorum dogmatibus,
ac Cyrilli religiosissimi pijsimiq. Archiepiscopi
epistolæ inhæreo.

D Matidianus Coracisiorum Pamphyliæ Episco-
pus dixit: Confessioni de recta & sana Fide à Pa-
tribus hic nunc præsentibus editæ assentior. ad-
stipulor & eorum quoque sententiæ, qui olim non
abique diuino numine in ciuitate Nicæa Fidei
formulam tradiderunt; nihil dubitans, vnā hanc
Apostolicam esse. in qua proinde viuere, quamq.
ad extremum vsque vitæ spiritum integram reti-
nere desidero.

E Nisus Corybrassi Pamphyliæ Episcopus dixit:
Sancta Fides à sanctis & beatis Patribus Nicææ
quondam collectis exposita, & epistola sanctissi-
mi pijsimiq. Archiepiscopi Cyrilli hodierno die
recitata, pulchre consentiunt. Quare donec ani-
mam exhalauero, Fidem hanc seruare percupio.

Epiphanius Cratiz Episcopus dixit: Et ego
quoque sanctorum Patrum & Episcoporum dog-
matibus, & epistolæ quam sanctissimus Archie-
piscopus Cyrillus scripsit, assentior; & quoad
vixero, in ijs perseuerare cupio.

Eusebius Heracleæ Honoriadis prouinciæ Epi-
scopus dixit: Sanctissimi sacratissimiq. patris
nostri Cyrilli epistolæ, Fidei trecentorum decem
& octo sanctorum Patrum qui Nicææ quondam

conuenerunt, & mulz, eandemq. omnino expriment, plane assentior; & reliquum vitæ, quod mihi à Deo statutum est, in ea Fide traducere vehementer desidero.

Siluanus Cerataporum Phrygiæ Pacatianæ Episcopus dixit: Etli sacri baptismatis gratiam tardius consecutus sum, in ea tamen Fide, quæ à trecentis decem & octo sanctis Patribus & Episcopis Nicææ quondam congregatis edita est, & nunc per Archiepiscopi Cyrilli epistolam fufius quidem, Nicææ tamen Fidei consentaneæ explanata est, baptizatus sum. in hanc rursus & ipse quoque permultos baptizauit. hanc denique immaculatam vsque ad resurrectionis diem conseruare, Christoq. præsentare exopto.

Eutropius Etennorum Pamphyliæ Episcopus dixit: Cum sanctissimi sacratissimiq. patris nostri & Episcopi Cyrilli epistola hodie recitata, ijs omnibus quæ trecenti decem & octo sancti Patres Nicææ congregati exposuerunt, quàm simillima sit; ego quoque huic assentior, subscriboque; & in hac confessione Christo Domino olim listi percipio.

Secundianus Episcopus Lamiz, prouinciæ Thessaliæ, dixit: Id credidi, & etiamnum credo: id rursus sensi, & hucusque sentio, quod à trecentis decem & octo sanctis & spiritualibus Patribus & Episcopis Nicææ congregatis expositum est. Cui expositioni sanctissimi Deoq. addictissimi patris nostri & Episcopi Cyrilli epistola, modo prælecta, penitus consentanea est.

Theodorus Echinzi prouinciæ Thessaliæ Episcopus dixit: Hæc eadem & ego quoque sentio, eisdemq. subscribo.

Rufinus Taborum Episcopus dixit: Quæ sanctissimi Patres Nicææ congregati tenuerunt & crediderunt, hæc ego quoque credo & teneo: Cyrilli præterea sanctissimi, sacratissimiq. ac Deo deuotissimi patris nostri & Episcopi epistolæ, quod nihil nisi iustum rectumq. contineat, neque expositæ Fidei aliqua ex parte repugnet, assentior.

Theodorus Arbelorum Episcopus dixit: Et ego quoque eadem iudico, & sanctissimi sacratissimiq. Episcopi Cyrilli epistolam, ut quæ rectam orthodoxamq. Fidem complexa sit, meo suffragio approbo.

Paulus Anthedonis Episcopus dixit: Et ego epistolæ sanctissimi sacratissimiq. Episcopi Cyrilli, quod Fidei sanctorum Patrum qui Nicææ quondam conuenerunt, non refragetur, adstipulor.

Letoius Libyadis Episcopus dixit: Quod sancti Patres nostri Nicæni constituerunt, (nam fidem orthodoxæ Fidei regulæ conuenienter exposuerunt) hoc & ego quoque credo. Sed & Cyrilli quoque sanctissimi sacratissimiq. Episcopi epistolæ consentio.

Petrus Parembolæ Episcopus dixit: Egm item huic sententiæ me socium adscribo; epistolamq. Cyrilli sanctissimi sacratissimiq. Episcopi, ut quæ rectam piamq. doctrinam contineat, laudo & probō.

Ioan-

Α καὶ οὕτως ἔχομεν, ὡς ὁμολογῶν τὸ ὁρισμένον τῷ πνεύματι καὶ τῷ λόγῳ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Σιλβανὸς ἐπίσκοπος ὁ Κεραιτῶν φρυγίας Πακατιανῆς εἶπεν· Εἰ καὶ βραδύτερον ἤξιωμαι ὁ ἁγίου βαπτίσματος, ἀλλὰ εἰς ταύτην τὴν πίσιν βεβάπτισμαι, τὴν περ ἐν Νικαίᾳ ἐκτεθειμένην τῷ ἁγίου πατέρων τῶν τριακσίων δέκα καὶ ὀκτὼ ἐπισκόπων, ἣ εἰς τὴν σήμερον πλεονέστερον ἡμῖν διὰ τῆς ἐπιστολῆς ἐξηγητικῆς τοῦ ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου, συμφωνήσας τῇ περ λαβούσῃ· εἰς ταύτην καὶ πλείους ἐβάπτισαι, ταύτην καὶ φυλάξαι ἀσφαλὲς ὡς ὁμοῦ, εἰς τὸ ἀναστήσειν ἡμέρας, καὶ ἀποστήγει καὶ Χριστῷ.

Εὐτρόπιος ἐπίσκοπος ὁ Εἰναι τῆς Παμφυλίας εἶπεν· Αναγνωσθεῖς τὴν ἐπιστολὴν ὁ ἁγίου πατρὸς ἡμῶν, καὶ ἐπισκόπου Κυρίλλου, συμφωνήσας καὶ πάντα πᾶσι τοῖς ἐκτεθειμένοι τῷ ἁγίου πατέρων τῶν τριακσίων δέκα καὶ ὀκτὼ, τῷ ἐν Νικαίᾳ συναχθέντων, σύμφωνι καὶ γὰρ καὶ συναίνῳ· καὶ ἐν ταύτῃ ὡς ὁμοῦ τῇ ὁμολογίᾳ τῷ ἁγίου τῷ δευτέρῳ Χριστῷ.

Σεκουδιανὸς ἐπίσκοπος ὁ Λαμίας πόλεως ἐπερ ὁ Λαμίας θιασαλίας εἶπεν· Καὶ πιστεύω, καὶ πιστῶ καὶ οὕτως ἐδόξαται καὶ ὁδοῦ, καὶ τὴν ἐκτεθειμένην τῷ ἁγίου καὶ πνευματικῶν πατέρων, τῷ καὶ Νικαίᾳ καὶ τῶν τριακσίων δέκα καὶ ὀκτὼ ἐπισκόπων· ἥτιν ἀπολογῶν ἐν ἀναγνωσθῆναι ἐπιστολῇ ὁ ἁγίου πατρὸς καὶ φιλοφιλῶν πατέρων καὶ ἐπισκόπου Κυρίλλου.

Θεόδωρος ἐπίσκοπος ὁ Εἰναι πόλεως ἐπερ ὁ Λαμίας θιασαλίας εἶπεν· Ταῦτα καὶ γὰρ κατατήρηκα, καὶ τύποις συναίνῳ.

Ρουφίνος ἐπίσκοπος ὁ Ταβῶν εἶπεν· Καὶ γὰρ περ αὐτὰ φρονῶ τοῖς ἁγίοις πατέρας τοῖς ἐν Νικαίᾳ συνεληθῶσι, ἣ συνετήρηκα τῇ ἐπιστολῇ τοῦ ἁγίου πατρὸς καὶ φιλοφιλῶν πατέρων καὶ ἐπισκόπου Κυρίλλου, καλῶς καὶ ὁρθῶς περ εἰσάγου, καὶ συμφωνῶ οὐκ ἄλλῃ ἐκτεθειμένη πίστι.

Θεόδωρος ἐπίσκοπος ὁ Λαβιῶν εἶπεν· Καὶ γὰρ περ αὐτὰ κατατήρηκα, καὶ συνετήρηκα τῇ ἐπιστολῇ τοῦ ἁγίου πατρὸς καὶ φιλοφιλῶν πατέρων καὶ ἐπισκόπου Κυρίλλου, καλῶς καὶ ὁρθῶς περ εἰσάγου.

Παῦλος ἐπίσκοπος ὁ Αἰθηδονῶν εἶπεν· Συνετήρηκα καὶ γὰρ τῇ ἐπιστολῇ ὁ ἁγίου πατρὸς καὶ φιλοφιλῶν πατέρων καὶ ἐπισκόπου Κυρίλλου, καλῶς καὶ ὁρθῶς περ εἰσάγου, καὶ ὁμοίως ἔχουσα τῇ πίστι τῶν ἁγίων ἡμῶν πατέρων, τῶν ἐν Νικαίᾳ συνεληθῶν.

Ληπίος ἐπίσκοπος ὁ Λιβυάδος εἶπεν· Καθὼς συνέβηαι οἱ ἅγιοι ἡμῶν πατέρες, οἱ ἐν Νικαίᾳ συνεληθῶντες ἀρμολῶς γὰρ τῇ ὁρθῶς περ εἰσάγου τὴν πίσιν ἐξέβηαι· καὶ γὰρ πιστῶ, καὶ συνετήρηκα τῇ ἐπιστολῇ τοῦ ἁγίου πατρὸς καὶ φιλοφιλῶν πατέρων καὶ ἐπισκόπου Κυρίλλου.

Πέτρος ἐπίσκοπος ὁ Παρεμβολῶν εἶπεν· Καὶ γὰρ περ αὐτὰ φρονῶ, ἣ συνετήρηκα τῇ ἐπιστολῇ ὁ ἁγίου πατρὸς καὶ φιλοφιλῶν πατέρων καὶ ἐπισκόπου Κυρίλλου, καλῶς καὶ ὁρθῶς περ εἰσάγου.

Ioan-

Ιωάννης Ὁπισκοπος. Αὐγουστίνου πάλαις ἔπει· τὴν Ἀ
πίστην τῶν ἀγίων πατέρων ἡμῶν, ὅτε καὶ γὰρ πιστῶς,
καὶ συντήρημα τῇ ἐπιστολῇ τοῦ ἀγιωτάτου καὶ ὁσιω-
τάτου Ὁπισκοποῦ Κυρίλλου, συμφωνῶν περὶ τῆς
τῆς πίστεως.

Σαΐδας Ὁπισκοπος. Θάμνος ἔπει· Κατὰ τὴν ὁρ-
θοδόξον πίστιν, οὕτω περὶ ἐκείνου ὁ Ὁπισκοπὸς ὁ ἀγιωτάτου
καὶ ὁσιωτάτου Ὁπισκοποῦ Κυρίλλου, ὃ συντήρημα.

Θεόδωρος Ὁπισκοπος. Γαδάρων ἔπει· Ἐπεὶ δὲ κα-
λῶς, ἐ δὲ βῶς, ἐ ἀρεμοζόντως τῇ πίστει τῇ ἐκπαι-
σθῇ τῶν ἀγίων πατέρων, τῶν συνελθόντων ἐν τῇ Νι-
καίᾳ, περὶ ἐκείνου ὁ ἀγιωτάτου Ὁπισκοπὸς ὁ ἀγιωτά-
του ἐ ὁσιωτάτου Ὁπισκοποῦ Κυρίλλου, πῶς καὶ γὰρ
συντήρημα.

Ἀλίνης Ὁπισκοπος. Συκαμαζόνιος ἔπει· Παι-
τως καὶ γὰρ συντήρημα τῇ Ὁπιστολῇ ὁ ἀγιωτάτου καὶ
ὁσιωτάτου Ὁπισκοποῦ Κυρίλλου, ἐξ ἀπολογισμοῦ τῇ
ὁρθοδόξῃ πίστει, τῇ ἐκπαισθῇ τῶν ἀγιωτάτων
ἡμῶν πατέρων.

Θεοδόσιος Ὁπισκοπος. Μασσαύριος ἔπει· Ἀπὸ
τῇ ἐκείνου τῆς πίστεως τῶν ἀγίων πατέρων τῶν συνελθόν-
των ἐν Νικαίᾳ, λέγω δὲ τῶν τριακοντῶν δέκα καὶ
ὀκτὼ, ἐξ ὧν καὶ μέγα καὶ τοῦ πιστεύουσιν, συμφωνῶν
περὶ ἐκείνου ὁ Ὁπισκοπὸς τῇ γραφῇ τῶν ἀγιω-
τάτου καὶ ὁσιωτάτου Ὁπισκοποῦ Κυρίλλου πρὸς
τὴν ἀλαβείαν Νεστόριον τὸν Ὁπισκοπον, ἐμμένει,
ἐ συντήρημα, συμφωνῶν, ὡς ἐφ' ἑαυτὸν, τῇ τῶν πατέρων
ψυχωφελῇ διδασκαλίᾳ.

Ἀλέξανδρος Ὁπισκοπος. Ἀρκαδιοπάλαιος τῆς
Ἀσίας ἔπει· Τῇ Ὁπιστολῇ ὁ ὁσιωτάτου Ὁπισκο-
που Κυρίλλου συμφωνῶν τῇ τῶν ἀγίων πατέρων ἐκπαι-
σθῇ, τῶν συναρχόντων ἐν τῇ Νικαίᾳ πάλαι, τῶν τῶν
τριακοντῶν δέκα καὶ ὀκτὼ, πῶς ὁμοφρονῶντες, καὶ
πιστῶς καὶ ὁσιωτάτως, καὶ οὕτως ἀχομαι φρονεῖν.

Μαξιμὸς Ὁπισκοπος Κύμης τῆς Ἀσίας ἔπει· Τῇ
Ὁπιστολῇ ὁ ἀγιωτάτου καὶ ὁσιωτάτου πατρός ἡμῶν
καὶ ἀρχιεπισκοποῦ Κυρίλλου συμφωνῶν οὕτως τῇ ὁρθῇ
πίστει, τῇ ἐκπαισθῇ τῶν ἀγίων πατέρων τῶν ἐν
Νικαίᾳ συνελθόντων, τῶν τριακοντῶν δέκα καὶ ὀκτὼ, συ-
μφωνῶν πῶς, καὶ συντήρημα, καὶ ὁμολογῶ πῶς τὴν ὁρ-
θοδόξον εἶναι τὴν πίστιν.

Θεοσιβίος Ὁπισκοπος. Περίωνος ἔπει· Τῇ ἐκπαι-
σθῇ πίστει τῶν τριακοντῶν δέκα καὶ ὀκτὼ ἀγίων πατέ-
ρων, πιστῶς, καὶ ὁσιωτάτως πῶς ἀγίας ὁ θεὸς
ὁ κεκλημένος· ἄρα καὶ τῇ Ὁπιστολῇ ὁ ἀγιωτάτου καὶ
ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκοποῦ Κυρίλλου, τῇ γραφῇ
πρὸς τὴν ἀλαβείαν Νεστόριον, συμφωνῶν ἐχέσθαι
τῇ πίστει τῶν ἀγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ.

Εὐτρόπιος Ὁπισκοπος. Εὐζώνος ἔπει· Κατὰ τὴν
πίστην τῶν τριακοντῶν δέκα καὶ ὀκτὼ Ὁπισκοπῶν, τῶν ἐν
Νικαίᾳ συνελθόντων, καὶ τῇ Ὁπιστολῇ ὁ ὁσιωτάτου
Ὁπισκοποῦ Κυρίλλου συμφωνῶν οὕτως, καὶ αὐτὸς ὁσιωτάτως, καὶ πιστῶς, καὶ οὕτως ἀχομαι διποθεῖν.

Εὐθάλιος Ὁπισκοπος. Κελοφώνος ἔπει· Ἀπὸ τῆς
πίστεως καὶ τῇ Ὁπιστολῇ τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ὁσιωτάτου Ὁπισκοποῦ Κυρίλλου πρὸς τὴν ἀλαβείαν Νεστόριον
συμφωνῶν

Ioannes Augustopolis Episcopus dixit: Iuxta
Fidei regulam à sanctis Patribus nobis traditam,
sic ego quoque credo; subscriboq. epistolę Cyrilli
sanctissimi sacratissimiq. Episcopi, ut quę doctri-
nā ab hac Fide non declinantem comprehendat.

Saidas Phenis Episcopus dixit: Cum sanctissi-
mi sacratissimiq. Episcopi Cyrilli epistola or-
thodoxę Fidei consona doceat, non possum ei
non assentiri.

Theodorus Gadarorum Episcopus dixit: Quan-
doquidem epistola Cyrilli sanctissimi sacratissi-
miqu. Episcopi prælecta, doctrinam rectam,
piamque, & Fidei à sanctis Patribus Nicę con-
gregatis expositę consonam complectitur, in il-
lius sententiam ego quoque concedo.

Aeanus Sycamazonis Episcopus dixit: Pari-
modo & ego sanctissimi sacratissimiq. Episcopi
Cyrilli epistolę subscribo; quippe quę Fidem
orthodoxam, à sanctissimis Patribus nostris tra-
ditam, exacte assecuta sit.

Theodosius Mastaurorum Asię Episcopus di-
xit: Cum Fidem, quam trecenti decem & octo
sancti Patres Nicę quondam exposuerunt, iam
inde ab initio ad præsentem vsque diem fideliter
semper complexus sim; Cyrilli sanctissimi, Deoq.
dilectissimi Episcopi epistolam ad religiosissimū
Episcopum Nestorium perscriptam, ab illa non
recedere aperte deprehendam; & huic quoque,
utpote doctrinę Patrum ad animarum veilitatē
comparatę conformi, adhæreo subscriboque.

Alexander Arcadiopolis Asię Episcopus dixit:
Sanctissimi, Deiq. amantissimi Episcopi Cyrilli
epistolę, Fidei trecentorū decem & octo sancto-
rum Patrum Nicęnorum cōsona consentaneaq.
docenti, fidem habui & habeo, atque in hac fidei
sententia perseverare etiam atque etiam cupio.

Maximus Cumarum Asię Episcopus dixit:
Sanctissimi piissimiq. patris & Archiepiscopi no-
stri Cyrilli epistolę, quod à recta Fide, quam san-
cti Patres Nicęni ediderunt, non discrepet, assen-
tior subscriboque: & hanc Fidem orthodoxam
esse confiteor.

Theosebius Prienę Episcopus dixit: Fidei Sym-
bolum à trecentis decem & octo sanctis Patribus
editū recipio, illudq. sanctis Ecclesijs hætenus tra-
didi. Quin & Cyrilli quoque sanctissimi, Deoq.
dilectissimi Archiepiscopi epistolam, quam ad
religiosissimū Nestorium dedit, tamquam Fidei
apud Nicęam expositę consentaneam admitto.

Eutropius Euazorum Episcopus dixit: Iuxta
sanctorum Nicęnorum Patrum Fidem, Cyrilli
quoque piissimi Episcopi epistolę, quod cum il-
lorum Patrum Fide minime pugnet, consentio,
eidemq. credidi & credo, & in hac Fide me mo-
riturum cupio.

Euthalius Colophonis Asię Episcopus dixit:
Sanctę Fidei sanctorum Patrum qui olim Nicę
conuenerunt, & sacratissimi piissimiq. Episcopi
Cyrilli epistolę, quam ad religiosissimū Nesto-
rium destinavit, propterea quod cum Nicęno
Sym-

* Ioannes

* Theodo-
sius

Symbolo consentiat, ad stipulor ac subscribo, & iuxta huius traditionem credo.

Docimafius Maroniz Episcopus dixit: Cum litteras Deo dilectissimi sacratissimiq. patris nostri Archiepiscopi Cyrilli, Fidei pie Christianeq. a sanctis Patribus in Nicza ciuitate quondam expositz consentaneas esse videam, idem sentio, nec possum his non assentiri, ardentemq. ut eam ipsam Fidem ad mortem vsque integram conseruem, desiderare.

Lucianus Toperi Episcopus dixit: Epistolz sanctissimi, Deoq. dilectissimi patris nostri Cyrilli ad religiosissimum Nestorium exaratz, & coram hic paulo ante recitatz, eiusdemq. doctrinz per omnia suffragor. Et quoniam expositioni sanctz Synodi in Nicznorum metropoli quondam congregatz, vnde quaque consonam comperio, hanc illius Fidem ad mortem vsque retinere percipio.

Ennepius Maximianopolis Episcopus dixit: Cū epistolam sanctissimi, Deiq. amantissimi patris nostri Episcopi Cyrilli ad religiosissimum Nestorium perscriptam, Fidei a sacratissimis Patribus in Nicznorum metropoli olim congregatis expositz, concordem consentientemq. inueniam, huic repugnare non valeo; quin potius in hac me Fide oblecto, inconculamq. ad finem vsque seruare statuo, contestandoq.

Stephanus Dicens Episcopus dixit: Epistolam sanctissimi ac ter beati patris nostri Episcopi Cyrilli cum Fide per trecentos decem & octo sanctos Patres & Episcopos, qui Nicza olim conuenerunt, expositz conuenire, dum legeretur audiuimus. quare & ego quoque illi assentior, eidemq. credo.

* Anest-
sum Modestus Ancorum ciuitatis Phrygiz Episcopus dixit: Et ego quoque Fidei a trecentis decem & octo sanctis Patribus Nicznis explanatz, inhareo insistoque. quin & epistolz quoque sanctissimi patris nostri Archiepiscopi Cyrilli ad reuerendissimum Nestorium exaratz, & iam nunc recitatz, quod a prefatis sanctis Patribus expositz nequaquam repugnet, penitus assentior.

* Colof-
Aphobius Colonz Episcopus dixit: Epistolz sanctissimi, Deiq. amantissimi Episcopi Cyrilli modo relectz, quod a Fide per trecentos decem & octo sanctos Patres qui Nicza conuenerunt, explanata non discrepet, assentior, credoq.

Maximus Asii ciuitatis Asiz Episcopus dixit: Quemadmodū sanctissimus, Deiq. amantissimus Episcopus noster Memnon deposuit, ita & ego credo, concordanterq. in hac Fide perseuero.

Dorotheus Myrrhinz ciuitatis Episcopus dixit: Epistolz Cyrilli longe sanctissimi pijsimiq. Episcopi & patris nostri iam recitate, quod a trecentorum decem & octo sanctorum Patrum Fide nulla in parte discrepet, credo; & quod illa sentit, hoc ego quoque sentio & teneo.

* Dymha-
chij Eucharis Doraciz Episcopus dixit: Sanctissimi Deoq. dilectissimi Archiepiscopi & patris nostri Cyrilli epistolā ad religiosissimum Nestorium scriptam,

Εὐχάριος Ἐπίσκοπος Δωρακίου ἔπει· Ὁρθῶς καὶ πάντῃ δικαίως κατανοήσας τὴν Ἐπιστολὴν ἔχον τὸ ἀγιωπύριον ἐν ἡοφιλεστάτῳ ἀρχιεπισκόπῳ καὶ πατρί τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ Νεστορίου ἡμεῶν ἡμεῖς

Α συμφώνως οὕτως, καὶ πίστῳ καὶ σωφρονίᾳ, καὶ ἡμῶν τῶν πιστῶν τῶν ὁμοδόξων.

Δοκιμάσας Ἐπίσκοπος Μαρωνίας ἔπει· Τῇ ἐκτενέως καὶ φιλοχρίστως ἐκπιθήσει πρὸς τὸν ἰσὺν ἀγίων πατέρων ἐν τῇ Νικαίᾳ πύλιν, σύμφωνα ὁρῶν τὰ ἡμεῖς καὶ ἡοφιλεστάτου καὶ ὁσιωπύριου πατρὸς ἡμῶν ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου, συντίθημεν, καὶ συναρμόσμεν, οὕτως φρονήσας, μέχρι τέλους ἀγίων ἀποφυλάττειν.

Β Λακλιανὸς Ἐπίσκοπος Ὁππὲρ ἔπει· Ἀναγνωσθεῖς τῇ Ἐπιστολῇ τοῦ ἀγιωπύριου καὶ ἡοφιλεστάτου πατρὸς ἡμῶν Κυρίλλου, ἧς ἐπέσειλε τῇ ἐκκλησίᾳ τῇ Νεστορίᾳ, ἀρτέσκει τῇ ὑπαγορῇ. καὶ σωφρονίᾳ καὶ πίστῳ καὶ ἀγία συνόδῳ, τῇ ἐκ τῶν Νικαίων μητροπόλεως ἐκπιθήσει, συναρμόσμεν, ἀγίων ἐκκλησιαστικῶν ἀπὸ τῶν μέχρι τέλους ἀποφυλάττειν.

Γ Ἐντίπος Ἐπίσκοπος Μαξιμιανούπολεως ἔπει· Τῇ ὁσιωπύριον πατέρων ἐκπιθήσει πρὸς ἐν τῇ Νικαίᾳ πύλιν, ἀναγνοὺς σύμφωνα οὕτως τῶν ἡοφιλεστάτων καὶ ἡοφιλεστάτου πατρὸς ἡμῶν ἡοφιλέστου Κυρίλλου, ἡμεῖς καὶ ἡοφιλέστου Νεστορίου τὸν ἐκκλησιαστικόν, συναρμόσμεν, ἐκπιθήσει καὶ ὁσιωπύριον καὶ πίστῳ τῶν ἀπὸ τῶν ἀποφυλάττειν.

Δ Σπύριδης Ἐπίσκοπος Δίε ἔπει· Ἀναγνοὺς σύμφωνα τῶν ἡοφιλεστάτων καὶ ἡοφιλέστου πατρὸς ἡμῶν ἡοφιλέστου Κυρίλλου, τῇ ἐκπιθήσει πρὸς τὸν ἀγιῶν καὶ ἡοφιλέστου ἰσὺν ἐν Νικαίᾳ συνελθόντων. ὅθεν καὶ αὐτὸς συναγνοῦν τῶν καὶ τῶν ἡοφιλέστου, καὶ πίστῳ.

Ε Μόδιστος Ἐπίσκοπος Ὁππὲρ ἔπει· Ἀναγνοὺς σύμφωνα τῶν ἡοφιλεστάτων καὶ ἡοφιλέστου πατρὸς ἡμῶν ἡοφιλέστου Κυρίλλου, τῇ ἐκπιθήσει πρὸς τὸν ἀγιῶν καὶ ἡοφιλέστου ἰσὺν ἐν Νικαίᾳ συνελθόντων. ὅθεν καὶ αὐτὸς συναγνοῦν τῶν καὶ τῶν ἡοφιλέστου, καὶ πίστῳ.

Ζ Αφροβίος Ἐπίσκοπος Κολωνίας ἔπει· Παρανοήσας τῇ ἀγία συνόδῳ τῇ Ἐπιστολῇ τοῦ ἀγιωπύριου καὶ ἡοφιλεστάτου ἡοφιλέστου Κυρίλλου, συναρμόσμεν, ἐκπιθήσει τῇ ἀγίων πατέρων τῇ ἐκ Νικαίων τριακοντῶν δέκα καὶ ὀκτώ, πᾶσι τῇ πρὸς τὸν ἀγιῶν καὶ ἡοφιλέστου, καὶ πίστῳ.

Η Μάξιμος Ἐπίσκοπος Λαυρῆος ἔπει· Καθὼς ὁ ἀγιωπύριος ἐν ἡοφιλέστῳ ἡοφιλέστῳ ἡμῶν Μίμνον κατήχητο, πᾶσι τῇ πρὸς καὶ τῇ πίστῳ, ἐκπιθήσει. Δωροθέιος Ἐπίσκοπος Μυρρίνης ἔπει· Τῇ ἐκπιθήσει πρὸς τὸν ἀγιῶν πατέρων τῇ τριακοντῶν δέκα καὶ ὀκτώ, συναρμόσμεν, καὶ τῇ Ἐπιστολῇ τῇ ἀναγνωσθείσῃ τῇ πρὸς τὸν ἀγιῶν καὶ ἡοφιλέστου ἡοφιλέστου καὶ πατρὸς ἡμῶν Κυρίλλου, καὶ πίστῳ, καὶ οὕτως φρονῶν.

καὶ ὁσιωπύριον καὶ πίστῳ.

χαφίσαν, ὡς οὐ συμφωνοῦν οὐσαν τῇ ἐκπαιδείᾳ πίσει
 τῶν ἀρίων πατέρων ἡμῶν, τὴν συνελθόντων κατὰ
 καίρους ἐν Νικαίᾳ· καὶ γὰρ οὕτω φρονῶ καὶ πιστεύω,
 καὶ διχονοῶ καὶ αὐτὸς ζῶσα καὶ τελευτῶσα ἐν κυρίῳ.
 Θεόδωρος Ἐπίσκοπος. Ἄνιητι ἔπει· Συνομενῶ
 καὶ αὐτὸς τῇ καταστάσει τῶν ἀρίων πατέρων ὡς τῆς
 ἐκπαιδείας πίσεως ἐν Νικαίᾳ· ἔτι καὶ χαφίσαν ὡς
 τὸ ὁσιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Κυρίλλου
 Ἐπιστολῇ, πρὸς τὴν ἀλαβεῖσται Ἐπισκόπου Νεστέριον.

Εὐδόκιμος Ἐπίσκοπος Λυκίας πόλεως Χωμάτης ἔ-
 πει· Εὐδοκίμου καὶ χαφίσαν ὡς τὸ ὁσιωτάτου καὶ
 ἀριωτάτου πατρὸς ἡμῶν Κυρίλλου τῷ ἀλαβεῖσται
 τῇ Νεστέριῳ, σύμφωνα ὅσα τῇ ἐκπαιδείᾳ πίσει
 ὡς τῶν ἀρίων πατέρων, τῶν ἐν Νικαίᾳ· καὶ συ-
 νήμενα καὶ ὁμολογῶ οὕτω φρονῶ, καθὼς καὶ οἱ
 ἀριωτάτοι πατέρες ἡμῶν ἐξέθεντο.

Φίλιππος. Ἐπίσκοπος Περγάμου ἔπει· Συνομή-
 μου τῇ ἐκπαιδείᾳ ὑπὸ τῶν ἀρίων πατέρων πίσει, τὴν
 συναχθέντων καὶ Νικαίᾳ τριακονθῶν δέκα καὶ ὀκτώ
 καὶ ἑπτὰ τοὺς καύσιος ἐκείνους οὕτως αὐτὸς ἐξέθεντο·
 καὶ τῇ Ἐπιστολῇ ἔτι ἀριωτάτου δεχέσθαι Κυρίλλου
 τοῦ συμφώνου οὕτω πῶς αὐτοῖς καύσιος καὶ οὕτω φρο-
 νῶ καὶ πιστεύω.

Εὐσέβιος Ἐπίσκοπος Μαγνησίας τῆς Ἀσίας ἔπει· Τῇ
 ἐκπαιδείᾳ πίσει ὡς τῶν ἀρίων πατέρων, τῶν ἐν Νικαίᾳ
 συνελθόντων, τῇ συνήμενῳ, ἔτι τῇ Ἐπιστολῇ ἔτι ἀριω-
 τάτου πατρὸς ἡμῶν δεχέσθαι Κυρίλλου, πε-
 ριχαῖσιν συμφά, ἔτι οὕτω φρονῶ, καὶ πιστεύω.

Εὐτύχιος Ἐπίσκοπος τῆς Ερυθρῶν πόλεως τῆς Ἀσίας
 ἔπει· Πιστεύω οὕτως καὶ ἀποδέχομαι τὴν ἀρίων πατέ-
 ρων, τῶν ἐν Νικαίᾳ συνελθόντων, τῶν τε μητροπολι-
 τῶν τῶν ἀπὸ ἀναφόρων ἐπαρχῶν, καὶ τῇ χαφίσαν
 Ἐπιστολῇ πρὸς τὴν ἀλαβεῖσται Νεστέριον, ὡς τὸ
 ἀριωτάτου Ἐπισκόπου Κυρίλλου, ὁμολογῶ καὶ πιστεύω.

Διονύσιος Ἐπίσκοπος Νικοπόλεως, παλαιᾶς Ἡπείρου
 ἔπει· Εὐαχρίστως τὴν Ἐπιστολὴν τὴν ἀναγνωσθεῖσαν ση-
 μερον ὅτι τὴν ἀρίων πατέρων, καὶ μεγάλης συνόδου, ἥς
 ἐξαψὶν ὁ ἀριωτάτος καὶ θεοφιλέστατος πατὴρ ἡμῶν,
 καὶ συλλειτουργὸς Κυρίλλου, πρὸς τὴν ἀλαβεῖσται
 Νεστέριον· ὡς τὸν αὐτὸν συμφωνοῦν, καὶ συνομολογοῦν
 τῇ τῶν ἀρίων πατέρων, τῶν ἐν Νικαίᾳ συνελθόντων, καὶ
 ἐκθεμένων τῶν ὁρθόδοξον πίστιν τυγχάνουσιν, καὶ πί-
 στες ἀποδοχῆς ἀξιώσεως, πῶς τὴν Ἐπιστολὴν, ἔτι τῶν
 ὁρθόδοξον πίστιν, τῶν ἐν αὐτῇ χαφίσαν, οὕτω καὶ γὰρ
 πιστεύω, καὶ συγκατατίθημαι.

Δωρόθεος Ἐπίσκοπος πόλεως Δωδώνης ἔπει· Καὶ γὰρ
 Συνομενῶ, καὶ συγκατατίθημαι, οἷς κατήγετο ὁ ἀριω-
 τάτος Ἐπίσκοπος τῆς μητροπόλεως τῆς ἐμῆς Δω-
 δώνης.

Ηρακλῆων Τράλλεων Ἐπίσκοπος ἔπει· Κατ' ἴχνη
 βαίω τῶν ἀρίων πατέρων· καὶ ὁπμῆν τῇ ἐκπαιδείᾳ τῆς
 Συνοδου, τὴν ἡμετέρας ἐν Νικαίᾳ, τῇ τριακονθῶν δέκα
 καὶ ὀκτὼ Ἐπισκόπων, τῶν ὁρθόδοξων κληρικώντων.

Πάλλω δὲ ἐν τῇ ἀρίων πατέρων Συνοδῷ τῇ καὶ τῶν Εὐφισίων μητροπόλιν ἡμετέραν, πῶς αὐτὸς ἀκούσεως τοῦ ἀριω-
 τάτου

pram iusta trutina examinans, Fidei à sanctis
 Patribus nostris Nicææ quondam congregatis
 explanatæ respondere comperio. quare & ego
 quoque sic teneo & credo; atque ad eundem
 modum comparatus, in Domino vivere & mori
 exopto.

Theodorus Episcopus Anineti dixit: Ego quo-
 que sanctorum Patrum sententiæ de Fide in Ni-
 cæna ciuitate olim exposita, necnon & epistolæ à
 sacratissimo, Deiq. amantissimo Episcopo Cyril-
 lo ad religiosissimum Episcopum Nestorium
 exaratæ adstipulor.

Eudoxius Chomatis ciuitatis Lyciæ Episco-
 pus dixit: Quæ sacratissimus sanctissimusq. pa-
 ter noster Cyrillus ad reuerendissimum Nesto-
 rium perscripsit, ea, quod Fidei à sanctis Patribus
 Nicænis explanatæ minime refragentur, cum
 omni admiratione & veneratione suscipio; fa-
 teorq. ac depono, hoc ipsum me sentire, quod
 sancti Patres nostri exposuerunt.

Philippus Pergami Episcopus dixit: Cum Fi-
 dei à trecentis decem & octo sanctis Patribus Ni-
 cænis expositæ; tum canonibus quoque & san-
 ctionibus, quas illi ipsi ediderunt; tum sanctis-
 simi denique Archiepiscopi Cyrilli epistolæ,
 quæ cum iisdem canonibus per omnia consen-
 tit, adstipulor; atque ad hunc modum sentio &
 credo.

Eusebius Magnesiæ ciuitatis Asiæ Episcopus
 dixit: Fidem à trecentis decem & octo sanctis
 Patribus expositam amplector; sanctissimi quo-
 que patris nostri Archiepiscopi Cyrilli epistolæ,
 quæ Nicænz Fidei vndeque concinit, assen-
 tior; atque ita decerno & credo.

Eutychius Erythrorum ciuitatis Asiæ Episco-
 pus dixit: Sanctorum Patrum qui Nicææ con-
 uenerunt, oraculis & demonstrationibus per-
 suasus, diuersarum etiam prouinciarum Metro-
 politanorum, necnon epistolæ quam sanctissimus
 Episcopus Cyrillus ad reuerendissimum Nestoriū
 dedit, & ego quoque eadem confiteor & credo.

Donatus Nicopolis, veteris Epiri Episcopus
 dixit: Cum epistolam, quam sanctissimus pijs-
 simusq. pater noster & comminister Cyrillus ad
 reuerendissimum Nestorium pridem misit, ho-
 diernaq. die in sancta hac & magna Synodo re-
 legi curauit, sanctorum Patrum Nicææ congrega-
 torum, orthodoxamq. Fidem exponentium, sen-
 tentiæ Fideiq. consonam consentientemq. audi-
 uerim, inuenerimque; ipsum epistolæ contextum,
 orthodoxamq. Fidem in illa inclusam, ego quo-
 que ita credo, & affirmo.

Dorotheus Episcopus ciuitatis Dodonæ di-
 xit: Quæ sanctissimus metropolis mez Episco-
 pus Donatus sentit, affirmauitque, ego quoque
 sentio & affirmo.

Heracleo Tralleorum Episcopus dixit: Sanctorū
 Patrum vestigijs inhaereo, ac expositioni trecen-
 torum decē & octo Episcoporum, qui in Nicæna
 Synodo orthodoxæ Fidei præcones extiterunt,
 constanter assentior. Porro autem in sancta hac
 Ephesina Synodo sanctissimum Deoq. deuotissi-
 mum

Μητροδόωρος Ἐπίσκοπος Λεόντων ἔπει· Τῆς ἀγίας πίστεως, τῆς ἐκτιθέμενης τῷ ἁγίῳ πατρί ἡμῶν ἐν τῇ Νικαίᾳ, καὶ τῆς νυνὶ ἀναγνωσθείσης Ἐπιστολῆς τοῦ ἁγιοπάτρός καὶ θεοφιλεστάτου πατρὸς καὶ ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου, τῆς γραφείσης πάλαι πρὸς τὸν θεοσεβέστερον Νεστόρειον, μίαν ἔχουσάν πῃτεν ἐ δὲ νυνὶ ἐν δὲ φέροις συλλαβαῖς, ἀναγκάως καὶ πῶτε συντίθεται, καὶ αὐτὰ πιστεύει, καὶ δοξάζει, καὶ σπουδολογῶν, χάρει τῆς ἀγίας τριάδος.

Ἰερόθεος Ἐπίσκοπος Καβαρῶν ἔπει· Περιτίθον ἐστὶ τὸς δὲ Λιγυρίᾳ Ἐπισκόπους τὸν πρὸς τῆς ὁρθῆς πίστεως ἀποκρίσει λόγον. πῶσι γὰρ ἀποκρίσει, ὅτι τῇ πίστι, τῇ ἐκτιθείσῃ τῷ ἁγιοπάτρι ἐ ὁσίων πατρός ἡμῶν, καὶ ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου, ἐξακολουθοῦμεν, καὶ σπουδαίμεν, συμφωνοῦντες οὕτως τῇ ἀγίῳ πατρί ἡμῶν πίστι.

Ἡρακλίδης Ἐπίσκοπος τῆς Ἡρακλειδῶν Ἀρκαδίας ἔπει· Τῆς πίστεως τῇ ἀγίῳ πατρί ἡμῶν, τῷ σωτηρίῳ πάλαι ἐν τῇ Νικαίᾳ, καὶ τῆς Ἐπιστολῆς τοῦ ἁγιοπάτρός καὶ θεοφιλεστάτου πατρὸς ἡμῶν καὶ ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου, μίαν σύμφωνον κηρυττουσῶν, καὶ ὁμολογουσῶν πίστι, ἀναγκάως ἐγὼ τιχθῆς, καὶ τρεφῆς ἐν αὐτῇ, μέχρι πάντες τῆς αὐτῆς ἀχομῆς γνώμης εἶναι, χάρει τῆς ἀγίας τριάδος.

Σαβίνος Ἐπίσκοπος Πανὸς ἐπαρχίας Θεβαΐδος ἔπει· Τῆς πίστεως τῇ ἀγίῳ πατρί τῆς ἐκτιθείσης ἐν τῇ Νικαίᾳ πάλαι, καὶ τῆς Ἐπιστολῆς τοῦ θεοσεβεστάτου καὶ ἀλαβεστάτου πατρὸς ἡμῶν Κυρίλλου, σύμφωνον ἔχοντες τὴν πίστιν, πῶτε καὶ γὰρ ἀναγκάως συντίθεται, χάρει τῆς ἀγίας τριάδος.

Ἡρακλῆς Ἐπίσκοπος Ταμιαθῶν ἔπει· Οὐδὲ μίαν ὁμοθυμαδὸν ἔχοντες τῆς Ἐπιστολῆς τοῦ ἁγιοπάτρός καὶ θεοσεβεστάτου πατρὸς ἡμῶν καὶ ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου, πρὸς τὴν ἐν τῇ Νικαίᾳ πάλαι ἐκτιθείσῃ πίστιν τῷ ἁγίῳ πατρί, ἀναγκάως πῶτε καὶ γὰρ συντίθεται, χάρει τῆς ἀγίας τριάδος.

Ἰσαὰκ Ἐπίσκοπος Ἐλεαρχίας ἔπει· Ὁμολογῶ τὴν αὐτὴν εἶναι συμφωνίαν ἐν τῇ συμβόλῃ τῇ ἀγίῳ πατρί, καὶ ἐν τῇ Ἐπιστολῇ τοῦ ἁγιοπάτρός Κυρίλλου, καὶ γὰρ ἀναγκάως συντίθεται, χάρει τῆς ἀγίας τριάδος.

Εὐτύχιος Ἐπίσκοπος Θεοδοσιουπόλεως τῆς Ἀσίας ἔπει· Ἐκ νέας ἡλικίας καθὼς ἔπαισαμεν, οὐδὲν ἐξενόησαμεν ἐκ τῆς Ἐπιστολῆς τῆς γραφείσης τῷ θεοφιλεστάτῳ καὶ ἀρχιεπισκότῳ Κυρίλλῳ, τὴν ἀποσταλείσης τῇ ἀλαβεστάτῳ Νεστόρῳ. συμφωνοῦντες γὰρ ὡς ἐστὶν τῇ ἐκτιθείσῃ πίστι τῇ τριακῶν δέκα καὶ ὀκτώ, τὸν συνελθόντων ἐν τῇ Νικαίᾳ καὶ οὕτω πιστῶν, καθὼς καὶ οἱ ἄγιοι πατέρες ἐξείνουν ἐν τῇ τῇ μεγάλῃ συνέδῳ.

Ἀδελφίος Ἐπίσκοπος Σαείας ἔπει· Τῆς πίστεως τῇ ἀγίῳ πατρί, τῆς ἐκτιθείσης ἐν τῇ Νικαίᾳ πάλαι, καὶ τῆς Ἐπιστολῆς τοῦ θεοφιλεστάτου καὶ ἀλαβεστάτου πατρὸς ἡμῶν Κυρίλλου, σύμφωνον ἔχοντες πίστιν, πῶτε καὶ γὰρ ἀναγκάως συντίθεται, χάρει τῆς ἀγίας τριάδος.

A Metrodorus Leontorum Episcopus dixit: Quoniam quidem sancta Fides a sanctis Patribus qui in ciuitate Nicæa superioribus temporibus conuenerunt, exposita & explanata; & epistola sanctissimi piissimiq. patris & Archiepiscopi nostri Cyrilli pridem ad religiosissimum Nestorium, perscripta, & paulo ante hic relecta, diuersis dictionibus vnā eandemq. Fidei sententiam complectuntur; adigor & ego quoque huic subscribere: & sancti Spiritus gratia eadem credo, profiteor ac teneo.

Theopemptus Cabaforum Episcopus dixit: Superuacaneum censeo ab Aegypti Episcopis Fidei rationem exigere. Nulli enim dubium est, quod Fidem a sanctissimo sacratissimoq. Archiepiscopo & patre nostro Cyrillo expositam sequimur & amplexamur, quæ sanctorum Patrum Fidei modis omnibus concordat.

Heraclides^{Heracleensium} Arcadiæ Episcopus^{Heraclides} dixit: Cum sanctorum Patrum nostrorum olim apud Nicæam congregatorum Fides, & sanctissimi Deoq. amantissimi Archiepiscopi & patris nostri Cyrilli epistola vnā eandemq. Fidem, cōcordi consensu profiteantur & prædicent; ego quoque, qui in ea ipsa Fide natus & educatus sum, per sanctæ Trinitatis gratiam semper in eadem hac Fidei sententia persenerare desidero.

Sabinus Panis prouinciæ Thebaidis Episcopus dixit: Posteaquam sanctorum Patrum Fides in ciuitate Nicæa olim exposita & prædicata; & religiosissimi, Deoq. deuotissimi patris nostri Cyrilli epistola vnā eandemq. Fidei doctrinam, continent; sanctæ Trinitatis gratia nixus non possum equidem huic non subscribere.

Heraclitus Tamiathensis Episcopus dixit: Cū inter sanctissimi reuerendissimiq. Archiepiscopi & patris nostri Cyrilli epistolam, & Fidem a sanctis Patribus Nicææ olim expositam nulla omnino differentia sit; per Christi gratiam ego quoque libenter huic assentior.

Isaac Elearchiz Episcopus dixit: In sanctorum Patrum Symbolo, & sanctissimi Cyrilli epistola, eundem Fidei sensum atque consensum agnosco; cui proinde per gratiam Dei ego quoque subscribere necesse habeo.

Eutychius Theodosiopolis Asiz Episcopus dixit: Ex religiosissimi Archiepiscopi Cyrilli epistola ad piissimum Nestorium scripta, & paulo ante in hoc confessu recitata, nihil alienum ab ea Fide accepimus, quam ab ineunte ætate imbibimus. Quia ergo Fidei a trecentis decem & octo Patribus Nicænis editæ vndequaque consona, comperitur, ego quoque ita credo, quemadmodum sancti Patres in magna hac Synodo exposuerunt.

Adelphius Saënsium Episcopus dixit: Cum sanctorum Patrum Fides quondam apud Nicæam, explanata, & Cyrilli religiosissimi & piissimi patris nostri epistola vnā eandemq. Fidei doctrinam profiteantur; per sanctæ Trinitatis gratiam ego quoque huic consentire debeo.

Rho-

αἱρεῖται, ἵνα ἐν τῇ Νικαίᾳ ἀποκαθάρσιν, συμβαίνου-
σιν, ἀγαθὴ τὴν ἐξ ἡμῶν πίστιν, καὶ σύμφωνον, καὶ συ-
ναγωγὴν τῶν ἀποστόλων τῶν δογμάτων.

Προθύμιος ἐπίσκοπος Κομασῆς ἔπει· Κατ' οὐδὲν
λατρεῖται, ἡ παλαιὰ πίστις τῶν ἐκείνων τῆς πίστεως
τὴν ἀποκαθάρσιν ἡμῶν διὰ τὴν ἐπιστολὴν τὴν ἀγίαν
τῶν πατέρων ἡμῶν, καὶ ἐπιστολὴν Κυρίλλου· ὁρῶν
τῶν πίστεν τῶν ἐκείνων τῶν πατέρων τὴν τριακον-
σίων δέκα καὶ ὀκτώ, ἡ μόνος ἐν ψαλμοῖς λέγεται, ὁμο-
λογῶ ἐν αὐτῇ βιβλίῳ, καὶ ὑψίστου καὶ πατρὸς, καὶ
ἱεροσολῶν ἡγούμενος ἐν ταύτῃ ὁμοθυμαδὸν καὶ τὸν βίον
τῶν ἐκείνων, καὶ τῶν τῶν φυλάττει ἐν τῇ ἀπο-
στολῇ τῶν ἀποστόλων Χριστῶ.

Ἰωάννης ἐπίσκοπος Πρωκονήσου ἔπει· Ταῦτά
καὶ γὰρ κατέστημεν τῶν ἀποστόλων ἐπιστολῶν
Προθύμιον, καὶ οὕτω πιστεύω.

Κωνσταντῖνος ἐπίσκοπος Φρυγίας Πακαλιανῆς ἔπει·
Τὰ αὐτὰ καὶ γὰρ κατέστημεν, καὶ οὕτω πιστεύω.

Οὐάλεριανὸς ἐπίσκοπος Ἰκονίου ἔπει· Εἰ διαφόροις
πᾶσι λέγεται, ἕνα καὶ τὸ αὐτὸ κανὼν τὴν πίστιν ὁρί-
σκομεν ἐπὶ τῇ αὐτῇ ἀγίᾳ πνεύματι ἐκείνῃ ἐπι-
γράμῃ. τίς αὖτ' ὁρθόδοξος καὶ ἀκριβὴς ἐξηγήσεις
καὶ ἐκτιμήσεις τῶν ἀγίων πατέρων τῆς καὶ Νί-
καιας, σύμφωνον καὶ συνῶν τῶν ἐπιστολῶν ἡμῶν καὶ
ἀγιοπνεύματος καὶ ἱεροφιλίας τοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ ἐπισκό-
που Κυρίλλου κατενόησαν, τούτοις καὶ ἡμῖς συνα-
νῶμεν ἐν συνήθειᾳ, ὁρῶντες τῶν ἐπιστολῶν, ὡστε-
ρὶ μῦρον τῶν ἐκείνων πίστεν ἐν ὁμοθυμαδὸν ἀνακηρύττειν.

Θεόδωλος ἐπίσκοπος Ελαύσης ἔπει· Συνήθως ἐ-
πελάττει τῇ ὁρθῇ πίστιν πῶτος τῆς ἀγίας καὶ με-
γάλης συνόδου, καὶ τῇ ἐπιστολῇ τῇ ἀγίᾳ καὶ ἱε-
ροφιλίας τοῦ ἐπισκόπου Κυρίλλου, καὶ τῇ ἐν Νικαίᾳ
ἐκτιμήσει πίστεν τῶν ἀγίων πατέρων ἡμῶν πατε-
ρων, ἵνα τριακονσίων δέκα καὶ ὀκτώ.

Φῶδρος ἐπίσκοπος Ἰσπύρας ἔπει· Θαυμάζω τῶν
πίστεν τῶν ἀγίων πατέρων, τῶν τριακονσίων δέκα καὶ
ὀκτώ, ἵνα ἐν Νικαίᾳ ἡγουμένων. θαυμάζω δι' οὐδὲν
ἡτίον, καὶ τῶν ὑπὸ ἀναγκασιότατον ἐπιστολῶν καὶ πί-
στιν ἀγιοπνεύματος καὶ ἱεροφιλίας τοῦ ἐπισκόπου Κυρίλ-
λου, σύμφωνον τῇ ἐν Νικαίᾳ πίστιν, ὡστερ' ἐξ ἀγίου
πνεύματος μετὰ μὲν καὶ πιστεύω τὴν μὴ ἐμμέ-
νουν τῇ αὐτῇ πίστιν καὶ ἀγίου πνεύματος, ἐκβεβλη-
ται τῆς ἀγίας καὶ καθολικῆς ἐκκλησίας.

Παολιανὸς ἐπίσκοπος Μαίμα Παλαστίνης τῆς
πρώτης ἔπει· Τῶν τῶν πατέρων πίστεν, ἡ μεμαθήκα-
μεν τῶν τριακονσίων δέκα καὶ ὀκτώ ἐν τῇ καὶ Νί-
καιᾳ, πᾶσι τῶν τῶν ἱεροσολῶν ἐπισκόπων
Κυρίλλου γραφῶν ἐπιγνώσεις, καὶ τὸ ἀγίου πνεύ-
ματος σύμφωνον τὰ περ' αὐτῶν ἱεροσολῶν ἐκκα-
ταμέν, καὶ κατέχομεν, καὶ ἀνακηρύττειν.

Δανιὴλ ἐπίσκοπος Κολωνίας Καππαδοκίας ἔπει·
Αὐτὰ τὰ ῥήματα, καὶ τὰς συλλαβὰς ἡμεῖς ἐπίτιν, τὰς
ἐμπειρομένους τῇ ἐκείνῃ τῇ ἀγίᾳ πίστεν τῇ ἐν
Νικαίᾳ καὶ κατὰ τὸν συνῶν ποιημένων, καὶ τῇ ἐν μετὰ μὲν
δογματῶν καὶ τῇ ἐπιστολῇ τῇ ἀγίᾳ

A tribus Nicenis tradita apte congruentem, ma-
gna cum veneratione suscipio, dogmatumq. pie-
tatem meo etiam suffragio confirmo.

Prothymius Comanę civitatis Episcopus dixit:
Cum Fidei expositionem per sanctissimi Episco-
pi ac patris nostri Cyrilli epistolam nobis pro-
positam ac relectam, solis nudisq. tantum voci-
bus a Fide per trecentos decem & octo Patres
edita discrepare videam; (nec enim vlla omnino
in re, illa plus habet, aut ab illa deficit) profiteor
in ea me Fide baptizatum esse, & adoleuisse: ordi-
natum rursus, & sacerdotij dignitate ornatum.
B Domino conservare percipio.

Ioannes Proconesi Episcopus dixit: Quę reli-
giosissimus Prothymius Episcopus deposuit, ea-
dem & ego quoque depono, nec aliter credo.

Constantinus Phrygię Pacatianę Episcopus
dixit: Eadem ego quoque depono, atque ita
credo.

Valerianus Iconij Episcopus dixit: In diuersis
dictionibus vnum eundemq. Fidei canonem
traditum comperimus, prout vtraque ab vno eo-
demq. Spiritu dictata sunt. Cum itaque sanctis-
simi pijsimiq. patris nostri Cyrilli epistolam ijs
quę orthodoxe absoluteq. a sacra Synodo Nicę-
na dicta editaq. sunt, consonam consentientemq.
perspiciamus, non possumus huic nos quoque
non subscribere & assentiri: maxime vero, cum
eam epistolam sanctorum Patrum Fidem non se-
cus atque pretiosum quoddam vnguentum suavi
fragrantia spirare deprehendamus.

Theodulus Elusę Episcopus dixit: Rectam san-
ctę & magnę huius Synodi fidem, sanctissimiq. &
pijsimi Archiepiscopi Cyrilli epistolam, & Fidei
Symbolum in ciuitate Nicęa quondam a trecen-
tis decem & octo sanctissimis Patribus nostris
compositum, pari affectione complector.

D Fidus Ioppe Episcopus dixit: Trecentorum
decem & octo sanctorum Patrum Nicęa congre-
gatorum Fidem veneror. Veneror nihilotenus
& admiror epistolam quoque Cyrilli Episcopi,
quod quidem ad Fidem attinet, sanctissimi & pijs-
simi, modo recitatam: vt quę Spiritu sancto di-
ctante exarata, cum Nicęna Fide omni ex parte
consentiat. Neque dubium vllum mihi est, qui-
cumque in hac ipsa Spiritus sancti fide non
perseuerauerit, eum a sancta & catholica Eccle-
sia alienum fore.

Paulianus Maiumę primę Palęstinę Episco-
pus dixit: Cum Patrum Fidem, quam a trecentis
decem & octo Episcopis olim Nicęa cōgregatis
didicimus, ipsam eandem & a religiosissimo
quoque Episcopo Cyrillo descriptam esse agno-
uerimus; quę ab illo dictata sunt, non secus ac
certa Spiritus sancti oracula admirati, & secta-
mur & exosculamur.

Daniel Coloniz Cappadocię Episcopus dixit:
Ipsa verba, ipsasq. propemodum syllabas in san-
ctorum Patrum Nicęnorum expositione com-
prehensas, promulgatasq. ab illis dogmatum
sententias, in Cyrilli sanctissimi sacratissimiq.
patris

Κωνσταντίνος ὁπίσκοπος Σείλης τῆς Παμφυλίας ἔ-
πει· Ἰππάρχου πατρὸς ἡμῶν ὁπίσκοπος ὁ ἀρχιεπίσκοπος Κυ-
ρίλλος, συμφωνῶν οὕτως καὶ πάντα τῇ πίστει, τῇ καὶ
Νικαίᾳ ὡς τῶν ἀγίων πατέρων γρηγορείῳ, συμ-
φῶμι καὶ γὰρ καὶ ἔγω πιστεύω, καὶ ἐν τούτῃ τῇ πίστει
εὐχομαι συζῆσαι, παραστῆσαι τῷ βήματι τοῦ Χριστοῦ
μὴ παρήσας, πάντων τῶν ὀρθοδόξων Φυλάττων πίστιν.

Σόλων ὁπίσκοπος Καραλλίας τῆς Παμφυλίας ἔπει·
Καθὼς ὁ ἀγιώτατος, καὶ ἡσυχώτατος ἀρχιεπίσκοπος
Κυρίλλος τῶν καὶ Χριστὸν πίστιν παρέδωκε, ἐπὶ τῇ
δίδωσι, συμφωνῶν οὕτως καὶ πάντα τῇ ἐν Νικαίᾳ
ἀγία καὶ μεγάλη συνόδῳ, οὕτως ἐβαπτίσθη, καὶ οὕτως
πιστεύω, καὶ εὐχομαι φυλάττειν ἕως ἡμετέρας αἰωνίου.

Ακάκιος ὁπίσκοπος Κοτίνων τῆς Παμφυλίας ἔ-
πει· Εὐκαίρως τῆς ὁπίσκοπος ὁ ἀρχιεπίσκοπος
ἡμῶν καὶ ἀρχιεπίσκοπος Κυρίλλος, συμφωνῶν οὕτως τῇ
τῶν ἀγίων πατέρων, τῇ ἐν Νικαίᾳ συνελθόντων, καὶ πᾶν
τὸ ὀρθόδοξον πίστει, ὁμολογῶ καὶ γὰρ ἔγω ἔχον,
καὶ πιστεύω, καὶ εὐχομαι καὶ γὰρ ἕως πλὴν Φυλάττων.

Ταυριανὸς ὁπίσκοπος Λύρβης τῆς Παμφυλίας ἔ-
πει· Εὐκαίρως τῆς ὁπίσκοπος ὁ ἀρχιεπίσκοπος
ἡμῶν καὶ ἀρχιεπίσκοπος Κυρίλλος, συμφωνῶν οὕτως τῇ
τῶν ἀγίων πατέρων, τῇ ἐν Νικαίᾳ συνελθόντων, καὶ πᾶν
τὸ ὀρθόδοξον πίστει, ὁμολογῶ καὶ γὰρ οὕτως ἔχον καὶ
πιστεύω, καὶ εὐχομαι φυλάττειν ἕως πλὴν.

Νεκταρίος ὁπίσκοπος Σουείων τῆς Παμφυλίας
ἔπει· Καὶ γὰρ πᾶσι πιστεύω, καὶ σωματῶ τῆς δόξης
τῶν ἀγίων πατέρων ἡμῶν καὶ ὁπίσκοπος, καὶ τῇ ὁπί-
σκοπῇ τοῦ ἀλαβειῶν καὶ ἡσυχώτατος ἀρχιεπι-
σκοπος Κυρίλλου.

Ματιδιανὸς ὁπίσκοπος Κορακισίων τῆς Παμφυ-
λίας ἔπει· Συμφωνῶ καὶ γὰρ τῇ ὁμολογίᾳ τῇ γρηγο-
ρείῳ, ὡς τὸ ὀρθὸν καὶ ὑγιὲς πίστει, ὡς τῇ τῶν πα-
τέρων ἀγίων πατέρων, καὶ τῶν τῶν τιμωμένων ἐν αἰ-
σῇ τῶν ἐκείνων τῶν ὡς τῇ πίστει πεποιημένων ἐν τῇ
Νικαίᾳ πόλει, γωρῶς πάντων ἀποστατικῶν οὕτως
ἐν τῇ καὶ εὐχομαι εἶναι, καὶ ἀκέραιον πάντων μέχρις
ἡμετέρας αἰωνίου μου φυλάττειν.

Νήσιος ὁπίσκοπος Κορυβραίου τῆς Παμφυλίας
ἔπει· Τῇ ἀγία πίστει, τῇ ἐκπαιδείᾳ ὡς τῶν ἀγίων
καὶ μακαρίων πατέρων, τῇ ἐν τῇ Νικαίᾳ, καὶ ἡ ἑσπέρῃ
γνώσει ὡς ἡμεῖς ὁπίσκοπος ὁ ἀρχιεπίσκοπος καὶ ἡσυχώ-
τατος ἀρχιεπίσκοπος Κυρίλλος συμφωνῶν. καὶ
πάντων τῶν πίστιν εὐχομαι φυλάττειν μέχρις ἡμετέρας
αἰωνίου.

Επιφάνιος ὁπίσκοπος Κρατίας ἔπει· Καὶ γὰρ συ-
μφωνῶ τῇ τῶν ἀγίων πατέρων καὶ ὁπίσκοπος δόξῃ,
καὶ τῇ ὁπίσκοπῇ τῇ γραφίᾳ ὡς τῶν ἀγίων ἀρ-
χιεπίσκοπος Κυρίλλου καὶ εὐχομαι μέχρις ἡμετέρας
αἰωνίου ἐν τῷ τῷ Δαμῶναι.

Εὐσεβίος ὁπίσκοπος Ηρακλείας ἐπερχίας Οὐω-
ρίαντος ἔπει· Συμπίπτει τῇ ὁπίσκοπῇ ὁ ἀρχιεπίσκοπος
καὶ ὁπίσκοπος τῶν ἀγίων πατέρων τῶν ὡς τῇ Νικαίᾳ
συνελθόντων.

Nunechius Selge Pamphyliz Episcopus dixit:
Cum epistola patris nostri Cyrilli, sanctissimi pijs-
simiq. Archiepiscopi, modo nobis lecta, cum Fi-
de in ciuitate Nicza a sanctis Patribus edita per
omnia consentiat, hanc approbo, neque aliter ac
ipsa proficetur, credo. quin etiam etatem in hac
præclara Fide transigens, eamq. ad vitæ finem
vsque constanter, vt desidero, retinens, cum fidu-
cia Christi tribunal adire opto.

Solon Caralliz Pamphyliz Episcopus dixit:
Vt Christiana fides, quam Cyrillus sanctissimus
pijsimiq. Archiepiscopus tradidit & tradit, san-
ctæ & magnæ illi Synodo Nicenzæ per omnia con-
formis & consona est; ita equidē credens, baptis-
mo initiatus sum, & adhuc ita credo, eamq. Fidē
ad supremum vsque spiritum retinere peropto.

Acacius Cotenorum Pamphyliz Episcopus di-
xit: Cum patris nostri Cyrilli Archiepiscopi san-
ctissimi epistolam, a Fide sanctorum Patrum qui
Nicææ conuenerant, atque adeo ab ipsa orthodo-
xa Fide ne latum quidem vnguem discrepare vi-
deam; profiteor & ego quoque nec aliter me sen-
tire, nec secus me credere, & ad finem vsque me
seruaturum voueo.

Taurianus Lyrbz Pamphyliz Episcopus dixit:
Cum patris nostri Cyrilli Archiepiscopi sanctis-
simi epistolam, a Fide sanctorum Patrum qui Ni-
cææ conuenerant, atque adeo ab ipsa orthodoxa
Fide ne minimum quidem discrepare videam;
profiteor & ego quoque nec aliter me sentire,
nec secus me credere, & ad finem vsque me ser-
uaturum voueo.

Nectarius Sefenniorum Pamphyliz Episcopus
dixit: Ego quoque hæc credo: & sanctorum Pa-
trum ac Episcoporum nostrorum dogmatibus,
ac Cyrilli religiosissimi pijsimiq. Archiepiscopi
epistolæ inhæreo.

Matidianus Coracisiorum Pamphyliz Episco-
pus dixit: Confessione de recta & sana Fide a Pa-
tribus hic nunc præsentibus editæ assentior. ad-
stipulor & eorum quoque sententiæ, qui olim non
absque diuino numine in ciuitate Nicza Fidei
formulam tradiderunt; nihil dubitans, vnā hanc
Apostolicam esse. in qua proinde viuere, quamq.
ad extremum vsque vitæ spiritum integram reti-
nere desidero.

Nisus Corybrassi Pamphyliz Episcopus dixit:
Sancta Fides a sanctis & beatis Patribus Nicææ
quondam collectis exposita, & epistola sanctissi-
mi pijsimiq. Archiepiscopi Cyrilli hodierno die
recitata, pulchre consentiunt. Quare donec ani-
mam exhalauero, Fidem hanc seruare percupio.

Epiphanius Cratiz Episcopus dixit: Et ego
quoque sanctorum Patrum & Episcoporum dog-
matibus, & epistolæ quam sanctissimus Archie-
piscopus Cyrillus scripsit, assentior; & quoad
vixero, in ijs perseverare cupio.

Eusebius Heracleæ Honoriadis prouinciæ Epi-
scopus dixit: Sanctissimi sacratissimiq. patris
nostri Cyrilli epistolæ, Fidei trecentorum decem
& octo sanctorum Patrum qui Nicææ quondam

con-

καὶ

Ιωάννης Ὀπίσκοπος. Αὐγουστούπολιν ἀπὸ τῶν Ἀ
πίων τῶν ἀγίων πατέρων ἡμῶν, ὅτε καὶ πρὸς
καὶ συντήρησιν τῆς ἐπιστολῆς τοῦ ἀγιωτάτου καὶ ὁσιω-
τάτου Ὀπισκοῦ Κυρίλλου, συνδράμει χάρις πάν-
τῃ πίστι.

Σαΐδας Ὀπίσκοπος. Φαίνεσθαι ἡμῖν· Κατὰ τὴν ὁ-
ρθόδοξον πίστιν, οὕτω περιέχει ἡ ἐπιστολὴ τῶν ἀγιωτάτων
καὶ ὁσιωτάτων Ὀπισκοῦ Κυρίλλου, ἡ συντήρησις.

Θεόδωρος Ὀπίσκοπος. Γαδάρων ἀπὸ· Ἐπὶ δὲ κα-
λῶς, ἐδιδόκει, ἐκ ἀποστολῆς τῆς πίστεως τῆς ἐκπαι-
στῆς τῶν ἀγίων πατέρων, τῶν συνελθόντων ἐν τῇ Νι-
καίᾳ, περιέχει ἡ ἀποστολὴ τῆς ἐπιστολῆς τῶν ἀγιω-
τάτων Ὀπισκοῦ Κυρίλλου, πάντῃ καὶ
συντήρησις.

Λίαντος Ὀπίσκοπος. Συκαμαζόνος ἀπὸ· Ὡς ὁ-
ταίς καὶ τῇ συντήρησι τῆς ἐπιστολῆς τῶν ἀγιωτάτων καὶ
ὁσιωτάτων Ὀπισκοῦ Κυρίλλου, ἐκ ἀποστολῆς τῆς
ὁρθόδοξης πίστεως, τῆς ἐκπαιστῆς τῶν ἀγιωτάτων
ἡμῶν πατέρων.

Θεοδόσιος Ὀπίσκοπος. Ματαύρων τῆς Ἀσίας ἀπὸ·
Τῇ ἐκτίσει τῆς πίστεως τῶν ἀγίων πατέρων τῶν συνελθόν-
των ἐν Νικαίᾳ, ἀγῶν δὲ τῶν τριακοντῶν δέκα καὶ
ὀκτῶ, ἐκ δὲ καὶ μετὰ τὴν πίπισιν, συνδράμει
περιέχει ἡ ἐπιστολὴ τῆς γραφῆς τῶν ἀγιω-
τάτων καὶ ὁσιωτάτων Ὀπισκοῦ Κυρίλλου πρὸς
τὴν ἀλαβείαν Νεστόριον τὸν Ὀπίσκοπον, ἡμῖν
ἐκ συντήρησις, συμφώνησιν, ὡς ἐφάνη, τῇ τῶν πατέρων
ψυχωφιλίᾳ διδασκαλίᾳ.

Ἀλέξανδρος Ὀπίσκοπος. Ἀρκαδιουπόλιν τῆς
Ἀσίας ἀπὸ· Τῇ ἐπιστολῇ τῶν ὁσιωτάτων Ὀπισκο-
ῦ Κυρίλλου συνδράμει τῇ τῶν ἀγίων πατέρων ἐκπαι-
στῇ, τῶν συνελθόντων ἐν τῇ Νικαίᾳ πάλιν, τῶν
τριακοντῶν δέκα καὶ ὀκτῶ, πίσις ὁμοφρόνως αὐτῶν, καὶ
πρὸς τὴν ἀπὸ τῆς πίστεως, καὶ οὕτως ἀχομαι φρονεῖν.

Μαξιμὸς Ὀπίσκοπος. Κύμης τῆς Ἀσίας ἀπὸ· Τῇ
ἐπιστολῇ τῶν ἀγιωτάτων καὶ ὁσιωτάτων πατέρων ἡμῶν
καὶ ἀρχιεπισκοῦ Κυρίλλου συμφώνησιν αὐτῶν τῇ ὁρθῇ
πίσει, τῇ ἐκπαιστῇ τῶν ἀγίων πατέρων τῶν ἐν
Νικαίᾳ συνελθόντων, τῶν τριακοντῶν δέκα καὶ ὀκτῶ, συ-
ναινῶ πάντῃ, καὶ συντήρησις, καὶ ὁμολογῶ πάντῃ ὁ-
ρθόδοξον εἶναι τὴν πίστιν.

Θεοδόσιος Ὀπίσκοπος. Περλῶν ἀπὸ· Τῇ ἐκπαι-
στῇ τῆς πίστεως τῶν τριακοντῶν δέκα καὶ ὀκτῶ ἀγίων πα-
τέρων, πρὸς τὴν ἀπὸ τῆς πίστεως, καὶ οὕτως ἀχομαι φρονεῖν.
Ὁμολογῶ αὐτῶν καὶ τῇ ἐπιστολῇ τῶν ἀγιωτάτων καὶ
ὁσιωτάτων ἀρχιεπισκοῦ Κυρίλλου, τῇ γραφῇ
πρὸς τὴν ἀλαβείαν Νεστόριον, συνδράμει ἐχέσθαι
τῇ πίστι τῶν ἀγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ.

Εὐτρόπιος Ὀπίσκοπος. Εὐαζῶν ἀπὸ· Κατὰ τὴν
πίστιν τῶν τριακοντῶν δέκα καὶ ὀκτῶ Ὀπισκοῦ, τῶν ἐν
Νικαίᾳ συνελθόντων, καὶ τῇ ἐπιστολῇ τῶν ὁσιωτάτων
Ὀπισκοῦ Κυρίλλου συμφώνησιν αὐτῶν, καὶ αὐτῶν ὁμολογῶ
καὶ πρὸς τὴν ἀπὸ τῆς πίστεως, καὶ οὕτως ἀχομαι φρονεῖν.

Εὐθάλιος Ὀπίσκοπος. Κολοφῶν ἀπὸ· Τῇ ἀγίᾳ πίστι τῶν ἀγίων πατέρων, τῶν ἐν Νικαίᾳ συνελθόν-
των, καὶ τῇ ἐπιστολῇ τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ὁσιωτάτου Ὀπισκοῦ Κυρίλλου πρὸς τὴν ἀλαβείαν Νεστόριον
συμφώνησιν

Ioannes Augustopolis Episcopus dixit: Iuxta
Fidei regulam à sanctis Patribus nobis traditam,
sic ego quoque credo; subscriboq. epistolę Cyrilli
sanctissimi sacratissimiq. Episcopi, ut quę doctri-
nā ab hac Fide non declinantem comprehendat.

Saidas Phœnis Episcopus dixit: Cum sanctissi-
mi sacratissimiq. Episcopi Cyrilli epistola or-
thodoxę Fidei consona doceat, non possum ei
non assentiri.

Theodorus Gadarorum Episcopus dixit: Quan-
doquidem epistola Cyrilli sanctissimi sacratis-
simiq. Episcopi prælecta, doctrinam rectam,
piamque, & Fidei à sanctis Patribus Nicęæ con-
gregatis expositę consonam complectitur, in il-
lius sententiam ego quoque concedo.

Aeanus Sycamazonis Episcopus dixit: Pari
modo & ego sanctissimi sacratissimiq. Episcopi
Cyrilli epistolę subscribo; quippe quę Fidem
orthodoxam, à sanctissimis Patribus nostris tra-
ditam, exacte assecuta sit.

Theodosius Mastaurorum Asię Episcopus di-
xit: Cum Fidem, quam trecenti decem & octo
sancti Patres Nicęæ quondam exposuerunt, iam
inde ab initio ad præsentem vsque diem fideliter
semper complexus sim; Cyrilli sanctissimi, Deoq.
dilectissimi Episcopi epistolam ad religiosissimū
Episcopum Nestorium perscriptam, ab illa non
recedere aperte deprehendam; & huic quoque,
utpote doctrinę Patrum ad animarum utilitatē
comparatę conformi, adhæreo subscriboque.

Alexander Arcadiopolis Asię Episcopus dixit:
Sanctissimi, Deiq. amantissimi Episcopi Cyrilli
epistolę, Fidei trecentorū decem & octo sancto-
rum Patrum Nicęnorum cōsona consentaneaq.
docenti, fidem habui & habeo, atque in hac fidei
sententia perseverare etiam atque etiam cupio.

Maximus Cumarum Asię Episcopus dixit:
Sanctissimi piissimiq. patris & Archiepiscopi no-
stri Cyrilli epistolę, quod à recta Fide, quam san-
cti Patres Nicęni ediderunt, non discrepet, assen-
tior subscriboque: & hanc Fidem orthodoxam,
esse confiteor.

Theosebius Prienę Episcopus dixit: Fidei Sym-
bolum à trecentis decem & octo sanctis Patribus
editū recipio, illudq. sanctis Ecclesijs hæcenus tra-
didi. Quin & Cyrilli quoque sanctissimi, Deoq.
dilectissimi Archiepiscopi epistolam, quam ad
religiosissimū Nestorium dedit, tamquam Fidei
apud Nicęam expositę consentaneam admitto.

Eutropius Euazorum Episcopus dixit: Iuxta
sanctorum Nicęnorum Patrum Fidem, Cyrilli
quoque piissimi Episcopi epistolę, quod cum il-
lorum Patrum Fide minime pugnet, consensio,
eidemq. credidi & credo, & in hac Fide me mo-
riturum cupio.

Euthalius Colophonis Asię Episcopus dixit:
Sanctę Fidei sanctorum Patrum qui olim Nicęæ
conuenerunt, & sacratissimi piissimiq. Episcopi
Cyrilli epistolę, quam ad religiosissimū Nesto-
rium destinavit, propterea quod cum Nicęno
Sym-

* Ioannes

* Theodo-
sius

Symbolo consentiat, adstipulor ac subscribo, & iuxta huius traditionem credo.

Docimafius Maroniz Episcopus dixit: Cum litteras Deo dilectissimi sacratissimiq. patris nostri Archiepiscopi Cyrilli, Fidei pie Christianeq. à sanctis Patribus in Nicza ciuitate quondam expositæ consentaneas esse videam, idem sentio, nec possum his non assentiri, ardentemq. vt eam ipsam Fidem ad mortem vsque integram conseruem, desiderare.

Lucianus Toperi Episcopus dixit: Epistolæ sanctissimi, Deoq. dilectissimi patris nostri Cyrilli ad religiosissimum Nestorium exaratz, & coram hic paulo ante recitatz, eiusdemq. doctrinæ per omnia suffragor. Et quoniam expositioni sanctæ Synodi in Nicænorum metropoli quondam congregatz, vndequaque consonam comperio, hanc illius Fidem ad mortem vsque retinere percupio.

Ennepius Maximianopolis Episcopus dixit: Cū epistolam sanctissimi, Deiq. amantissimi patris nostri Episcopi Cyrilli ad religiosissimum Nestorium perscriptam, Fidei à sacratissimis Patribus in Nicænorum metropoli olim congregatis expositæ, concordem consentientemq. inueniam, huic repugnare non valeo; quin potius in hac me Fide oblecto, inconcussamq. ad finem vsque seruare statuo, contenddoq.

Stephanus Diensis Episcopus dixit: Epistolam sanctissimi ac ter beati patris nostri Episcopi Cyrilli cum Fide per trecentos decem & octo sanctos Patres & Episcopos, qui Nicææ olim conuenerunt, expositæ conuenire, dum legeretur audiuimus. quare & ego quoque illi assentior, eidemq. credo.

^{* Aneora-} Modestus Aneorum ciuitatis Phrygiæ Episcopus dixit: Et ego quoque Fidei à trecentis decem & octo sanctis Patribus Nicænis explanatz, inhæreo infistoque. quin & epistolæ quoque sanctissimi patris nostri Archiepiscopi Cyrilli ad reuerendissimum Nestorium exaratz, & iam nunc recitatz, quod Fidei à præfatis sanctis Patribus expositæ nequaquā repugnet, penitus assentior.

^{* Colofa} Aphobius Colonz Episcopus dixit: Epistolæ sanctissimi, Deiq. amantissimi Episcopi Cyrilli modo relectæ, quod à Fide per trecentos decem & octo sanctos Patres qui Nicææ conuenerunt, explanata non discrepet, assentior, credoq.

Maximus Affi ciuitatis Afiz Episcopus dixit: Quemadmodū sanctissimus, Deiq. amantissimus Episcopus noster Memnon deposuit, ita & ego credo, concordanterq. in hac Fide perseuero.

Dorotheus Myrrhinæ ciuitatis Episcopus dixit: Epistolæ Cyrilli longe sanctissimi pijsimiq. Episcopi & patris nostri iam recitatz, quod à trecentorum decem & octo sanctorum Patrum Fide nulla in parte discrepet, credo; & quod illa sentit, hoc ego quoque sentio & teneo.

^{* Dynha-} Eucharius Doracij Episcopus dixit: Sanctissimi Deoq. dilectissimi Archiepiscopi & patris nostri Cyrilli epistolā ad religiosissimum Nestoriū scriptam,

Εὐχάριος Ἐπίσκοπος Δωρακίου ἔπει· Οὐδῶς καὶ πᾶν δικαίως κατανοήσας τὴν Ἐπιστολὴν ἡμῶν τοῦ ἁγιοτάτου Ἐκκλησιαστικοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν Κυρίλλου, τὴν πρὸς τὸν Διλαβέσκην Νεστόριον γεγενημένην,

Α συμφώνως οὖσα, καὶ πιστῶς καὶ σωστῶς, καὶ ὡς πάντῃ πιστῶς τὴν ἀλήθειαν.

Δοκιμάσας ὁπίσκοπος Μαρωνείας ἔπει· Τῇ δὲ σιβῶς καὶ φιλοχρίστως ἐκτιθεῖσα πίστιν ὡς τῶν ἁγίων πατέρων ἐν τῇ Νικαίᾳ πόλει, σύμφωνα ὄντων τὰ γεγραμμένα τῷ θεοφιλεστάτῳ καὶ ὁσιωτάτῳ πατρὶ ἡμῶν δεχέσθαι Κυρίλλου, συντίθεμαι, καὶ συναρτέσκειν, οὕτως φρονήσας, μέχρι πύλης αἰώνων διαφυλάξαι.

Β Δακλιανὸς ὁπίσκοπος Τραπεζῆς ἔπει· Αναγνωσθεῖς τῆς Ἐπιστολῆς τοῦ ἁγιοτάτου καὶ θεοφιλεστάτου πατρὸς ἡμῶν Κυρίλλου, ἧς ἐπέσειλε τῷ Διλαβέσκην Νεστόριον, δεχέσθαι τῇ ἀπαγγελίᾳ, καὶ σωστῶς καὶ πᾶσι δεικνύον τῇ ἀγία συνόδῳ, τῇ ἐν τῇ Νικαίᾳ μητροπόλει ἐκτιθεῖσα, συναρτέσκειν, ἀρτέσκειν αὐτῇ μέχρι πύλης διαφυλάξαι.

Εννίπιος ὁπίσκοπος Μαξιμιανούπολεως ἔπει· Τῇ ὡς τῶν ὁσιωτάτων πατέρων ἐκτιθεῖσα πίστις ἐν τῇ Νικαίᾳ πόλει, ἀναγνόντες σύμφωνα οὖσαν τὴν Ἐπιστολὴν τοῦ ἁγιοτάτου καὶ θεοφιλεστάτου πατρὸς ἡμῶν ὁπισκόπου Κυρίλλου, γεγενημένη πρὸς Νεστόριον τὸν Διλαβέσκην, συναρτέσκειν, συντίθεμαι, ὡς φρονήσας καὶ πιστῶς πάντῃ ἀσπλύνει διαφυλάξαι.

Στέφανος ὁπίσκοπος Διῆς ἔπει· Αἰνέσωμεν σύμφωνα τυγχάνειν τὴν Ἐπιστολὴν τοῦ ἁγιοτάτου καὶ περιστάκαρος πατρὸς ἡμῶν ὁπισκόπου Κυρίλλου, τῇ ἐκτιθεῖσα πρὸς τὸν ἁγίων καὶ θεοφόρων τῶν ἐν Νικαίᾳ συνελθόντων, ὅθεν καὶ αὐτὸς σωστῶς πάντῃ, ὡς πάντῃ ὁπίσκοπος, καὶ πιστῶς.

Μοδέστιος ὁπίσκοπος τῆς Ἀντιοχείας ἔπει· Κἀγὼ ἐμμένω τῇ ἐκτιθεῖσα πίστι τῶν ἁγίων πατέρων τριακοντῶν δέκα καὶ ὀκτώ, τῇ ἐν Νικαίᾳ συνελθόντων, οὐ μὲν ἀλλὰ καὶ τῇ νυνὶ ἀναγνωσθέντῃ Ἐπιστολῇ ὑπὸ τοῦ ἁγιοτάτου πατρὸς ἡμῶν ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου, τῇ γεγενησῇ πρὸς τὸν Διλαβέσκην Νεστόριον, σύμφωνα ἐκτιθεῖσα τῇ πίστι τῶν συνεληχθέντων ἁγίων πατέρων.

Αφροβίος ὁπίσκοπος Κολωνίας ἔπει· Παρανοήσας τῇ ἀγία συνόδῳ τῆς Ἐπιστολῆς τοῦ ἁγιοτάτου καὶ θεοφιλεστάτου ὁπισκόπου Κυρίλλου, σωστῶς ἐκτιθεῖσα τῇ ἐκτιθεῖσα ὑπὸ τῶν ἁγίων πατέρων τῇ ἐν Νικαίᾳ τριακοντῶν δέκα καὶ ὀκτώ, πάντῃ τῇ πίστι συναρτέσκειν, καὶ πιστῶς.

Ε Μάξιμος ἐπίσκοπος Λαύρας τῆς Ἀσίας ἔπει· Καθὼς ὁ ἁγιοτάτος Ἐκκλησιαστικὸς ὁπίσκοπος ἡμῶν Μίμωνα ἐκτίθει, πάντῃ τῇ πίστι καὶ γὰρ πιστῶς, ἐμμένω.

Δωρόθειος ὁπίσκοπος Μυρρίνης τῆς Ἀσίας ἔπει· Τῇ ἐκτιθεῖσα πίστις ὑπὸ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν τριακοντῶν δέκα καὶ ὀκτώ, σωστῶς ἀπειχέσας καὶ τῆς Ἐπιστολῆς τῆς ἀναγνωσθείσης ὡς τῆς πᾶν ἁγιοτάτου καὶ θεοφιλεστάτου ὁπισκόπου ἔπει πατρὸς ἡμῶν Κυρίλλου, ἐπιστῶς, καὶ οὕτως φρονῶ.

Ζ γεγενημένη πρὸς τὸν Διλαβέσκην Νεστόριον συναρτέσκειν.

ἡραφείσιν, οὐρον σύμφωνον οὖσαν τῇ ἐκπαιδείᾳ πίσει
 ὡς τ' ἀρίων πατέρων ἡμῶν, τ' συνελθόντων κατὰ
 καίρους ἐν Νικαίᾳ· καὶ γὰρ οὕτω φρονῶ καὶ πιστεύω,
 καὶ δέχομαι καὶ αὐτὸς ζῆσαι καὶ πλεῖσται ἐν κυρίῳ.
 Θεόδωρος Ἐπίσκοπος. Ἄνινετι εἶπεν· Συμμενω
 καὶ αὐτὸς τῇ κατὰ θεὸν ἰσχύϊ ἀρίων πατέρων περὶ τῆς
 ἐκπαιδείας πίσεως ἐν Νικαίᾳ· ἐτὶ ἡ ἡραφείσιν ὡς
 πρὸς οὐρανὸν καὶ θεοφιλέστατον Ἐπισκόπον Κυρίλλου
 Ἐπιστάτην, πρὸς τὸ ἀλαβεῖσθαι Ἐπισκόπον Νεστόριον.

Εὐδοξίος Ἐπίσκοπος Λυκίας πόλεως Χωμάτης εἶ-
 πεν· Εὐχαρίστω τὴν ἡραφείσιν ὡς πρὸς οὐρανὸν καὶ
 ἀριωπύτου πατρὸς ἡμῶν Κυρίλλου τῷ ἀλαβεῖσθαι
 τὸν Νεστόριον, σύμφωνον ὅτι τῇ ἐκπαιδείᾳ πίσει
 ὡς τῶν ἀρίων πατέρων, ἰσὺ ἐν Νικαίᾳ, καὶ συ-
 νήκει καὶ ὁμολογῶ οὕτω φρονῶν, καθὼς καὶ οἱ
 ἀριωπύτου πατέρες ἡμῶν ἐξέχουσιν.

Φίλιππος Ἐπίσκοπος Περγᾶμου εἶπεν· Συμμενω
 τῇ ἐκπαιδείᾳ ὡς τῶν ἀρίων πατέρων πίσει, τ'
 συναχθῆναι καὶ Νικαίᾳ τριακοντὶν δέκα καὶ ὀκτώ
 καὶ τῷ τὸν καὶ νόμους ἐκείνους οὕτως αὐτὸν ἐξέχουσιν·
 καὶ τῇ Ἐπιστάτῃ καὶ ἀριωπύτου δεχέμεσθαι Κυρίλλου
 τοῦ συμφώνου οὕτω τῶν αὐτῶν καὶ οὕτω φρο-
 νῶ καὶ πιστεύω.

Εὐσέβιος Ἐπίσκοπος Μαγνησίας τῆς Ἀσίας εἶπεν· Τῇ
 ἐκπαιδείᾳ πίσει ὡς τῶν ἀρίων πατέρων, τ' ἐν Νικαίᾳ
 συνελθόντων, τῇ συνήκει καὶ τῇ Ἐπιστάτῃ καὶ ἀριω-
 πύτου πατρὸς ἡμῶν δεχέμεσθαι Κυρίλλου, πε-
 ριέχοντα συνάδα, ἐοῦτω φρονῶ, καὶ πιστεύω.

Εὐτύχιος Ἐπίσκοπος τῆς Εὐρυθρῶν πόλεως τῆς Ἀσίας
 εἶπεν· Πιστεύω οὕτως καὶ ἀποδέχομαι τῇ ἀρίων πατέ-
 ρων, ἰσὺ ἐν Νικαίᾳ συνελθόντων, ἰσὺ τῇ μητροπολι-
 τῶν ἰσὺ ἀποδεχόμενον ἐπὶ χρίσιν, καὶ τῇ ἡραφείσιν
 Ἐπιστάτῃ πρὸς τὸ ἀλαβεῖσθαι Νεστόριον, ὡς τὸ
 ἀριωπύτου Ἐπισκόπου Κυρίλλου, ὁμολογῶ καὶ πιστεύω.

Δονάτος Ἐπίσκοπος Νικοπόλεως, παλαιᾶς Ἡπείρου
 εἶπεν· Εὐχαρίστω τὴν Ἐπιστάτην καὶ ἀναγνωσάσης σὺ-
 μμενοι ὅτι τῇ ἀρίων πίσει, καὶ μετὰ τὴν συνόδον, ἥς
 ἐξαίψιν ὁ ἀριωπύτης καὶ θεοφιλέστατος πατὴρ ἡμῶν,
 καὶ συλλειτουργὸς Κυρίλλου, πρὸς τὸν ἀλαβεῖσθαι
 Νεστόριον· ὡς τὸν αὐτὸν σύμφωνον, καὶ συνομολογῶν
 τῇ τῶν ἀρίων πατέρων, τ' ἐν Νικαίᾳ συνελθόντων, καὶ
 ἐκθεμένων τῶν ὁρθόδοξον πίσιν τυγχάνουσιν, καὶ πί-
 σεως ἀποδοχῆς ἀξιώσεως, τὴν τὸ ὑφ' ὅτι τῇ Ἐπιστάτῃ, ἐτὶ
 ὁρθόδοξον πίσιν, τῶν ἐν αὐτῇ ἡραφείσιν, οὕτω καὶ γὰρ
 πιστεύω, καὶ συγκατατίθημαι.

Δωρόθεος Ἐπίσκοπος πόλεως Δωδώνης εἶπεν· Καὶ γὰρ
 Συμμενω, καὶ συγκατατίθημαι, οἷς κατέβη ὁ ἀριω-
 πύτης Ἐπίσκοπος τῆς μητροπόλεως τῆς ἐμῆς Δω-
 δώνης.

Ἡρακλείων Τραλλέων Ἐπίσκοπος εἶπεν· Κατ' ἴχνη
 βαίνο τῶν ἀρίων πατέρων καὶ ἠπμύνω τῇ ἐκπαιδείᾳ
 τῇ ἡραφείσιν ἐν Νικαίᾳ, τ' τριακοντὶν δέκα
 καὶ ὀκτὼ Ἐπισκόπων, τ' τῶν ὁρθόδοξων κληρικώντων.

Πίλινος εἶπεν· ὡς τῇ ἀρίων πάντῃ Συμμενω τῇ καὶ τῇ
 Εὐφροσύνῃ μητροπολὶν ἡραφείσιν, καὶ αὐτὰ ἀκούσας τὸν ἀριω-
 πύτου

ptam iusta trutina examinans, Fidei à sanctis
 Patribus nostris Nicææ quondam congregatis
 explanatæ respondere comperio. quare & ego
 quoque sic teneo & credo; atque ad eundem
 modum comparatus, in Domino viuere & mori
 exopto.

Theodorus Episcopus Anineti dixit: Ego quo-
 que sanctorum Patrum sententiæ de Fide in Ni-
 cæna ciuitate olim exposita, necnon & epistolæ à
 sacratissimo, Deiq. amantissimo Episcopo Cyril-
 lo ad religiosissimum Episcopum Nestorium
 exaratae adstipulor.

Eudoxius Chomatis ciuitatis Lyciæ Episco-
 pus dixit: Quæ sacratissimus sanctissimusq. pa-
 ter noster Cyrillus ad reuerendissimum Nesto-
 rium perscripsit, ea, quod Fidei à sanctis Patribus
 Nicænis explanatæ minime refragentur, cum
 omni admiratione & veneratione suscipio; fa-
 teorq. ac depono, hoc ipsum me sentire, quod
 sancti Patres nostri exposuerunt.

Philippus Pergami Episcopus dixit: Cum Fi-
 dei à trecentis decem & octo sanctis Patribus Ni-
 cænis expositæ; tum canonibus quoque & san-
 ctionibus, quas illi ipsi ediderunt; tum sanctis-
 simi denique Archiepiscopi Cyrilli epistolæ,
 quæ cum iisdem canonibus per omnia consen-
 tit, adstipulor; atque ad hunc modum sentio &
 credo.

Eusebius Magnesiæ ciuitatis Asiæ Episcopus
 dixit: Fidem à trecentis decem & octo sanctis
 Patribus expositam amplector; sanctissimi quo-
 que patris nostri Archiepiscopi Cyrilli epistolæ,
 quæ Nicænz Fidei vndeque concinit, assen-
 tior; atque ita decerno & credo.

Eutychius Erythrorum ciuitatis Asiæ Episco-
 pus dixit: Sanctorum Patrum qui Nicææ con-
 uenerunt, oraculis & demonstrationibus per-
 suasus, diuersarum etiam prouinciæ Metropo-
 litanorum, necnon epistolæ quam sanctissimus
 Episcopus Cyrillus ad reuerendissimum Nestoriū
 dedit, & ego quoque eadem confiteor & credo.

Donatus Nicopolis, veteris Epiri Episcopus
 dixit: Cum epistolam, quam sanctissimus pijs-
 simusq. pater noster & comminister Cyrillus ad
 reuerendissimum Nestorium pridem misit, ho-
 diernaq. die in sancta hac & magna Synodo re-
 legi curauit, sanctorum Patrum Nicææ congrega-
 torum, orthodoxamq. Fidem exponentium, sen-
 tentiæ Fideiq. consonam consentientemq. audi-
 uerim, inuenerimque; ipsum epistolæ contextum,
 orthodoxamq. Fidem in illa inclusam, ego quo-
 que ita credo, & affirmo.

Dorotheus Episcopus ciuitatis Dodonæ di-
 xit: Quæ sanctissimus metropolis meæ Episco-
 pus Donatus sentit, affirmauitque, ego quoque
 sentio & affirmo.

Heracleo Tralleorum Episcopus dixit: Sanctorū
 Patrum vestigijs inhæreo, ac expositioni trecen-
 torum decem & octo Episcoporum, qui in Nicæna
 Synodo orthodoxæ Fidei præcones extiterunt,
 constanter assentior. Porro autem in sancta hac
 Ephesina Synodo sanctissimum Deoq. deuotissi-
 mum

Conc. gen. tom. j. f. πέντε

num Episcopum & patrem nostrum Cyrillum eadem illa per epistolam prædicantem & illustrantem audiens, non possum his quæ trecentorum decem & octo Patrum sententiæ consentanea docet non adstipulari; optoq. in hac Fide usque perseverare, & vestris precibus adiutus vita defungi.

Paralius ciuitatis Andraporum Episcopus dixit: Fidem quam à trecentis decem & octo sanctis Patribus in Nicæna ciuitate quondam congregatis traditam vna cum lacte hausi, etiamnum tenco & comprobo. At quia ea quæ sanctissimus, Deoq. amantissimus pater noster Archiepiscopus Cyrillus fusiore quadam expositione per epistolâ paulo ante nobis proposuit, huic ipsi Patrum Symbolo per omnia conformia & consona compleruntur; & huic quoque assentior, & in ea Fide huius vitæ cursum absoluerè desidero.

Archelaus Mendi ciuitatis Cariz Episcopus dixit: Deo deuotissimi pijsimiq. patris nostri Archiepiscopi Cyrilli epistola, Fidei pie salubriterq. à sanctis Deoq. deditissimis Patribus & Episcopis apud Niczam olim congregatis exposita, omnino respondet: itaque quod ipsa credit & prædicat, hoc me quoque credere & tenere profiteor, & in posterum credere exopto.

Apellas Cibyrthæ Cariz Episcopus dixit: Ego quoque eadem affirmo, ijsdemq. subscribo.

Thomas Derbæ Lycaoniz Episcopus dixit: Et ipse quoque cum sanctorum Patrum Fidem, tum sanctissimi quoque pijsimiq. Archiepiscopi Cyrilli epistolam suscipio; idemque, quod illa, tenco & credo.

Themistius Iassî Cariz Episcopus dixit: Iuxta sanam trecentorum decem & octo sanctorum Patrum Nicænorum Fidem, illiq. consonam concordemq. pijsimi Archiepiscopi patris nostri Cyrilli epistolam paulo ante hic recitatam, equidem credo, eademq. pono affirmoq.

Spudasius Ceramorum prouinciæ Cariz Episcopus dixit: In sanctorum Nicænorum Patrum Fide hætenus vixi, & quod reliquum est vitæ in ea transigere peropto. Pari modo & epistolam quoque, quam sanctissimus Archiepiscopus & pater noster Cyrillus ad pijsimum Nestorium conscripsit, recipio amplectorque; vt quæ nulla ex parte à Symbolo Nicæno discrepare comperiatur. quamobrem vtrique horum adstipulor, vtrique assentior.

Aphthonetus Heracleæ Cariz Episcopus dixit: Sanctissimi Deoq. deuotissimi patris nostri & Archiepiscopi Cyrilli epistola haud aliud sane est, quam quædam basis & explanatio Fidei, quam sanctissimi Patres & Episcopi Nicæni tradiderunt. Quapropter secundum vtriusque traditionem me credere profiteor, & in posterum credere percipio.

Philetus Amazonis Cariz Episcopus dixit: Iuxta cælestem & præclaram illam Fidem, quam treceti decem & octo sanctissimi Deoq. carissimi Episcopi Nicææ congregati nobis exposuerunt, & hæc sanctissimi pijsimiq. Archiepiscopi patris nostri

κατὰ τὴν οὐράνιον καὶ ἐνδοξὴν πίστιν, τὴν ἐκπηγίσαντο ὡς καὶ τὸ ἐν Νικαίᾳ συναλεθόντων ἀλαβερέτων ἐπισκοπῶν, τ, τ, ι, η. ἐ καὶ πᾶσι τὴν ἐπιστολὴν τὴν γραφέναν τοῦ ἀγιωτάτου ἐπισκοπῶν πατρὸς

Α πατρὸς καὶ θεοφιλεστάτου ἐπισκοπῶν, τοῦ πατρὸς ἡμῶν κυρίλλου, ἐν τῇ ἐπιστολῇ κηρύξαντος, ἐ μάλλον φωνήσαντος ἡμᾶς. ἐ σωφρά τοις τριακοσίσι δέκα καὶ ὀκτώ, γνωρίσας ταῦτα, καὶ σωαίνω, ἐ ὡχομαι ταῦτα τῇ πίστι ἀσμεῖναι, καὶ πᾶσι ἀχαιῖς ὑμῶν ὕτω πλεωνθῆναι.

Β Παράλιος ἐπισκοπὸς πλείως ἀνδράπων ἔπει· ἐντεφῆς τῇ πίστι, τῇ ἐκπηγίσαντο ὡς καὶ τὸ ἀγίων πατέρων, τῶν τ, ι, η. τῶν καὶ Νικαίαν, οὕτω ἐ πιστώω ἐ σωαίνω, καὶ σωδύχομαι. σωφρά δὲ τὸ ἀσμεῖναι καὶ πᾶσι ἐν ταλαυπείᾳ τῇ ἐξηγήσει. τῇ αὐτῇ ἐκζησὶ, καὶ πᾶσι δέξινως ἡμῶν ἀναγνωσθέντι ὡς καὶ τοῦ ἀγιωτάτου, καὶ θεοφιλεστάτου πατρὸς ἡμῶν δέχριστοπῶν κυρίλλου γραφέναι, καὶ σωαίνω, καὶ ὡχομαι ἐν ταῦτα πλεωνθῆναι τῇ πίστι.

Αρχέλαος ἐπισκοπὸς πλείως μυιδῶ τῆς καρίας ἔπει· τῆς ἀσβεβῆς ἡμῶν καὶ σωτηριωδῶς ἐξῆλθο- θείας πίστεως ὡς καὶ τὸ ἀγίων ἐ θεοφιλεστάτων πατέρων καὶ ἐπισκοπῶν, τὸ συνλεχόντων ἐν τῇ Νικαίᾳ πλείων, ἰσότης ἐστὶ καὶ σύμφωνος ἡ ἐπιστολὴ τοῦ ἀγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου πατρὸς ἡμῶν ἀρχιεπισκοπῶν κυρίλλου. ἐ πιστῶν οὕτως ὁμολογῶ, ἐ ὡχομαι.

Κ Απὸλλας ἐπισκοπὸς κιβύρρας τῆς καρίας ἔπει· * κατὰ τὰ αὐτὰ κατατήρησαι, καὶ πύπτις σωαίνω. * κατὰ

Θωμάς ἐπισκοπὸς δέρεβης τῆς λυκαονίας ἔπει· συγκατατήρησαι καὶ αὐτὸς σωφρά τῇ τὸ ἀγίων πατέρων πίστι, καὶ τῇ ἐπιστολῇ, τῇ γραφένῃ ὡς καὶ τὸ ἀγιωτάτου καὶ θεοσεβεστάτου δέχριστοπῶν κυρίλλου καὶ ὁμόφωνων καὶ ὁμόπιστες εἰμι ταῦτα.

Θεμιστιος ἐπισκοπὸς ἰαυτοῦ τῆς καρίας ἔπει· κατὰ τὴν ὑμᾶς πίστιν τὸ ἀγίων πατέρων, τὸ ἐν Νικαίᾳ τριακοσίσι δέκα καὶ ὀκτώ, ἐ τὴν ὁμόφωνον ἐπιστολὴν, τὴν ἀναγνωσθέντι ἐ θεοφιλεστάτου δέχριστοπῶν πατρὸς ἡμῶν κυρίλλου, καὶ αὐτὰ πιστῶν, καὶ κατατήρησαι.

Δ Σπυδάσιος ἐπισκοπὸς Κιερῶν ἐπαρχίας καρίας ἔπει· τῇ πίστι, τῇ ἐκπηγίσαντο ὡς καὶ τὸ ἀγίων πατέρων, τὸ συναλεθόντων καὶ τὴν Νικαίαν πλείων, καὶ σωεζῆσαι, καὶ συζῆν ὡχομαι. ὁμοίως καὶ τὴν ἐπιστολὴν, τὴν γραφέναν ὡς καὶ τὸ ἀγιωτάτου ἐ δέχριστοπῶν καὶ πατρὸς ἡμῶν κυρίλλου τῷ θεοσεβεστάτῳ Νεστορίῳ, ὁμῶνυμον θεασάμενος, καὶ ταῦτα κατὰ δέχομαι, ἐ ἔδεν ἀσμεῖναι τὴν πίστιν ἀσμεῖναι. διὸ καὶ γὰρ εἰς ἐκὰς πύπτις καὶ πιστῶν, ἐ συμπληροῦμαι.

Ε Αφθόνητος ἐπισκοπὸς Ἡρακλείας τῆς καρίας ἔπει· ἐρμηνεία καὶ θεμείλιος ἐστὶ τῆς ὡς καὶ δέξινως ἡμῶν ἀσβεβῆς πίστεως ὡς καὶ τὸ ἐν Νικαίᾳ ἀγιωτάτων πατέρων καὶ ἐπισκοπῶν, ἡ ἐπιστολὴ τοῦ ἀγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου πατρὸς ἡμῶν καὶ δέχριστοπῶν κυρίλλου. καὶ καὶ ἀμφοτέρω πιστῶν ὁμολογῶ, καὶ ὡχομαι.

Φιλητὸς ἐπισκοπὸς Ἀμαζόνος τῆς καρίας ἔπει· φιλητὸς ἐπισκοπὸς Ἀμαζόνος τῆς καρίας ἔπει· ἐρμηνεία καὶ θεμείλιος ἐστὶ τῆς ὡς καὶ δέξινως ἡμῶν ἀσβεβῆς πίστεως ὡς καὶ τὸ ἐν Νικαίᾳ ἀγιωτάτων πατέρων καὶ ἐπισκοπῶν, ἡ ἐπιστολὴ τοῦ ἀγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου πατρὸς ἡμῶν καὶ δέχριστοπῶν κυρίλλου. καὶ καὶ ἀμφοτέρω πιστῶν ὁμολογῶ, καὶ ὡχομαι.

τὸς πὸ δὲ χειροτόπου Κυρίλλου συμφωνοῦσαν τῇ
αὐτῇ ἀγίᾳ ἐκτίσει, καὶ κατατίθεται καὶ πιστῶ, καὶ
συμψηφός εἰμι τῇ αὐτῇ θηοσιβείᾳ.

Φανίας ὁπίσκοπος πόλεως Ἀρπύρων τῆς Καρίας
ἔπει· Κατὰ τὴν ἐκτίσιν τὴν ἐπουρανίαν πίστεως τὴν ἐκ-
πληρίαν τῶν ἀγίων πατέρων, τὴν τριακονταίαν δέκα
καὶ ὀκτώ, τὴν ἀνελεῖν καὶ τὴν Νικαίων, καὶ τὴν
ἐκ ἀναγνωστῶν ἡμῶν ὁπισθολῶν τῶν ἀγίων πα-
τέρων καὶ θεοφιλεστάτου ὁπισκόπου ἐκείνου πατρός ἡμῶν
Κυρίλλου, τὴν γραφέναν περὶ τὴν ἀλαβετέραν ὁπί-
σκοπον Νεστόριον, ὁμοθυμαδὸν οὕτως τῇ τῶν ἀγίων
πατέρων πίστι, τὰ αὐτῶν φρονεῖν ὁμολογῶ καὶ συγκα-
τατίθεται.

Προμάχιος ὁπίσκοπος Ἀλινδῶν τῆς Καρίας ἔπει·
Γινώσκων ἐ αὐτῶν συμφωνοῦν εἶναι τὴν ὁπισθολὴν πρὸς
ἀγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου πατρός ἡμῶν καὶ ἀρχι-
πισκόπου Κυρίλλου, καὶ τῇ ἐκπληρίᾳ τῆς πίστεως τῇ
ἐν Νικαίᾳ ἀνελεῖν καὶ ἀγιωτάτων καὶ θεοφιλεστά-
των πατέρων ἡμῶν καὶ ὁπισκόπων, τὰ αὐτῶν πιστῶ,
καὶ φρονεῖν, ἐ συγκατατίθεται.

Σαΐδας ὁπίσκοπος Φαιώνος τῆς αἰλαυτερίας Πα-
λαιστίνης ἔπει· Συνοψίζεμαι τῇ ὁπισθολῇ, τῇ ἐκπληρίᾳ
τῶν ἀγίων πατέρων καὶ θεοφιλεστάτου πατρός ἡμῶν
δὲ χειροτόπου Κυρίλλου, γινώσκων συμφωνοῦν εἶναι
τῇ πίστι, τῇ ἐκπληρίᾳ τῶν ἀγίων πατέρων καὶ
ἐν Νικαίᾳ ἀνελεῖν καὶ ἀγιωτάτων καὶ θεοφιλεστά-
των πατέρων ἡμῶν καὶ ὁπισκόπων, καὶ τὴν πιστῶ,
καὶ φρονεῖν καὶ τὴν κατατίθεται τῇ πρὸς ὁσιωτάτου καὶ
θεοφιλεστάτου ὁπισκόπου ἡμῶν Ἰσχυριαν, σωφρο-
νίᾳ τῇ τῶν πατέρων ἐκτίσει, συμψηφίζομαι, καὶ συναίνω.

Σινεκίον ὁπίσκοπος πόλεως Κοδριας ἔπει· Κατὰ
τὴν ὁμοθυμαδὸν πίστιν τῶν ἀγίων πατέρων ἡμῶν τὴν
τριακονταίαν δέκα ἐκ ὀκτώ, καὶ τὴν Νικαίων πρὸς
ἀγίαν πελαγομένην καὶ μέν ἐκ τῶν ὁπισθολῶν
ἀγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου πατρός ἡμῶν Κυρίλλου,
τὴν νυνὶ ἀναγνωστῶν ἡμῶν, πιστῶ, καὶ συναίνω.

Ἰωάννης ὁπίσκοπος Ηφαίστου Ἀνζουστεινικῆς ἔπει·
Τῆς πίστεως, τῆς ἐκπληρίσεως τῶν ἀγίων πατέρων,
τῆς συγκροτήσεως τῶν ἀγίων πατέρων ἐν τῇ Νι-
καίᾳ καὶ τῆς ὁπισθολῆς τῆς περὶ τὴν ἀλαβετέραν
Νεστόριον γραφέναν τῶν ἀγίων πατέρων καὶ θεοφιλε-
στάτου πατρός ἡμῶν καὶ ἐπισκόπου Κυρίλλου, μίαν
ἐχουσῶν τὴν ἀλήθειαν, καὶ μίαν πίστιν ἐν διαφοροῖς
συλλαβαῖς, ταύτης καὶ γὰρ συνήθημαί, καὶ ποδοῶ, καὶ
καὶ συζῶν εὐχομαι, καὶ ἐπὶ τῆς ἀγίας τριάδος.

Ἀθανάσιος ὁπίσκοπος Παράλου ἔπει· Καὶ γὰρ τὰ
αὐτὰ συγκατατίθεται, καὶ συναίνω τῇ ὁρθῇ πίστι τῶν
πατέρων ἡμῶν Κυρίλλου πρὸς δὲ χειροτόπου.

Εὐσέβιος ὁπίσκοπος Ἀσπονῶν πόλεως Ἀγκύρας
ἔπει· Πολλὰ ὁπρὸς οὕτως τὴν συμφωνίαν τῆς πί-
στεως, τῆς τῆς ἀλήθειας, τῆς ἐκπληρίσεως τῶν ἀγίων
πατέρων καὶ θεοφιλεστάτου πατρός ἡμῶν καὶ
ὁπισκόπου Κυρίλλου, τῆς τῆς πίστεως τῶν ὁσιωτάτων πα-
τέρων πάλαι ἐκπληρίσεως, συναίνω, καὶ δέχομαι, καὶ τὰ αὐτὰ πιστῶ, καὶ τὰ αὐτὰ δοξάζω, καὶ διδάσκω.

Θεὸν ὁπίσκοπος Σεθροῦ ἔπει· Συνοψίζεμαι τῇ ὁπισθολῇ
τῶν ἀγίων πατέρων καὶ δὲ χειροτόπου ἡμῶν Κυρίλλου, σωφ-
ρονίᾳ, καὶ τὴν κατατίθεται.

A nostri Cyrilli epistolam ipsi sanctae expositioni
consonam, credo & pono, eiusdemq. pictati sub-
scribo.

Phanias Harpasorum ciuitatis Cariae Episco-
pus dixit: Secundum caelestis Fidei explanatio-
nem a trecentis decem & octo sanctis Patribus
Nicæe congregatis editam, necnon iuxta san-
ctissimi ac Deo deuotissimi Episcopi & commu-
nis patris nostri Cyrilli epistolam ad religiosis-
simum Nestorium pridem missam, nobisq. pau-
lo ante prælectam, idem cum ceteris respon-
deo; quæq. ipsa docet, ea me quoque tenere con-
fiteor; quippe quæ a sanctorum Patrum Fide
non recedere videtur.

Promachius Episcopus Alindorum Cariae di-
xit: Cum ipse quoque cognoscam, sanctissimi
pijsimiq. patris nostri Archiepiscopi Cyrilli epi-
stolam expositioni Fidei, quam sanctissimi Deoq.
deuotissimi patres nostri & Episcopi olim Ni-
cæe congregati exposuerunt, esse concordem;
secundum illius doctrinam ac sententiam credo,
sentio, & statuo.

Saidas Episcopus Phænis Salutaris Palæstinæ
dixit: Assentior epistolæ a sanctissimo & pijsimo
patre nostro Archiepiscopo Cyrillo editæ, illam
Fidei expositoræ a sanctis & diuinis Patribus qui
Nicæe conuenerunt, consonam agnoscens: itaq.
credo & sentio. Ijs quoque assentior & subscribo,
quæ a sacratissimo pijsimoq. Episcopo nostro
Iuuenali deposita sunt, cum Patrum expositioni
consona existant.

Senecio Episcopus Codriæ dixit: Iuxta Fidem
a trecentis decem & octo sanctis Patribus no-
stris, Spiritu sancto afflatis, in ciuitate Nicænâ
definitam; tum iuxta epistolam quoque sanctis-
simi, Deoq. deuotissimi patris nostri Cyrilli mo-
do hic recitatam, credo & subscribo.

Ioannes Hephæsti Augustamnicae prouinciæ
Episcopus dixit: Cum Fides per sacram sancto-
rum Patrum Synodum in Nicænâ ciuitate quon-
dam congregatam, explanata; sanctissimiq. ac
Deo deditissimi patris nostri & Episcopi Cyrilli
epistola ad religiosissimum Nestorium perscrip-
ta, eandem sententiam, eandemque, diuersis
licet syllabis & dictionibus, Fidem contineant;
ego quoque utrique subscribo, idemq. cum illis
sentio; & sanctæ Trinitatis gratia munitus æta-
tem in illis transigere exopto.

Athanasius Paraliorû Episcopus dixit: Et ego
quoque eadem pono, affirmoque, & cû recta Fi-
de patris nostri Cyrilli Archiepiscopi consentio.

Eusebius Episcopus Asponorû ciuitatis Ancyrae
dixit: Cum perspiciam, inter Fidem per pijsimi,
Deoq. dilectissimi patris nostri & Episcopi Cyrilli
epistolam explanatam, & Fidem Nicæe quondam
a sanctis Patribus editam, summam concordiam,
summamq. consensionem intercedere, utramque
recipio, approbo, & teneo; eademq. cum illis cre-
do, sentio, & doceo.

Theon Episcopus Sethroeti dixit: Sanctissimi Ar-
chiepiscopi nostri Cyrilli epistolæ, q. Fidei a san-
ctis

His Patribus olim Nicæ congregatis expositæ
consona doceat, subscribo.

Daniel Darnensium Episcopus dixit : Sanctissimi, Deoq. denotissimi patris nostri Cyrilli epistole iam recitare, Fideiq. sanctorum Patrum Nicenorum consona exponenti assentior.

Macarius ciuitatis Antei Episcopus dixit: Quando eandem Spiritus sancti gratiam in Fidei Symbolo à sanctissimis Nicænis Patribus exposito, & in sanctissimi sacratissimiq. Archiepiscopi Cyrilli epistola comperio, suspicio & veneror vtrumque; optoq. eandem semper manere, & regere & saluare hominum genus.

Sofipater Septimiacz Episcopus dixit: Prolixo elaboratoq. sermone egregia sanctorum Patrum miracula recensere, non est meae facultatis, sed alterius cuiuspiam ampliori, quam ego sum, eruditione cumulati. Ceterum cum epistola sanctissimi, Deoq. dilectissimi patris & Archiepiscopi nostri Cyrilli ad Nestorium perscripta, & coram hic recitata, doctrinam Synodo trecentorum decem & octo Patrum apud Niczam quondam celebratae consonam contineat, hoc ipsum ego sentio, & confirmo quod sancti Patres senserunt & crediderunt.

Samuel Dyſthenſis Pentapolis Epiſcopus dixit:
Nihil à ſanctis Patribus, qui apud Niczam quon-
dam conuenere, diuerſum credo: auditaq. ſan-
ctiſſimi patris & Archiepiſcopi Cyrilli epiſtola,
illius ſententiam & Fidem admitto.

Strategius Athribidis prouinciz Augustamni-
cz Episcopus dixit: Quandoquidem epistola
sanctissimi piissimiq. Archiepiscopi Cyrilli iā ad
reuerendissimum Nestorium perscripta, & modo
relecta, ea complectitur & profitetur, quæ cum
Fide & doctrina sanctorum Patrum nostrorum
olim Nicæz congregatorum per omnia consen-
tiunt; necessario quod illa profitetur & sentit &
credit, ego quoque credo, sentio & profiteor,
credidiq. & sensi semper: atque in hac Fide,
sanctæ Trinitatis, sacræq. huius Deo dilectæ Sy-
nodi gratia & auxilio, constanter permanere
exopto.

Eusebius Nilopolis provinciz Arcadiz Episcopus dixit: Epistolam Cyrilli, utpote Fidei sanctorum Patrum consonam recipio, & iuxta illius sententiam credo.

Marinus Heliopolis prouinciae Augustamni-
cae Episcopus dixit: Epistolam sanctissimi Archie-
piscopi nostri Cyrilli amplector, ut quae & vera
doceat, & sanctorum Patrum Nicenorum Fidei
consentiat.

Paulus Flavoniensis Episcopus dixit : Vnam-
dumtaxat illustrem Fidem agnosco & teneo, quæ
olim quidem per sanctos Patres apud Nicæam
congregatos exposita est; nunc vero per hanc
magnam concordemq. Synodum, & sanctissimi
patris nostri Cyrilli epistolam fusius illustriusq.
prædicata est. Hanc credo, & huic uni adhæreo;
per quam etiam salutem me consecuturum con-
fido, dum ipsam in Christo profiteor.

Metro-

ἐπισκευή, καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς ὁμοιοῦστος πρὸς ἀγνωστὸν πατέρα ἡμῶν Κυρίου λαμπρότερον κηρυχθεῖσιν, ἔχω, καὶ πιστεύω, καὶ πάντῃ συνιστάμεν, δι' ἧς σῶζομαι ἐκ πεινῶν, ὁμολογῶν αὐτὸν ἐν Χριστῷ.

Α δὲ ἐκδοδομένη τῇ πίστι τῇ ἐκτιθήσῃ τῷ ἁγίῳ καὶ
καυρὸς συντιλεγμένων ἀγωνιστῶν πιστῶν. Ἰωὴ ἐκ
Νικαίας.

Δουτὴλ ὀπίσκους Δάρμους ἔπι · Συναγῶ τῇ
αἰαγρωδίσῃ ὀπίσελῃ ἐξῆς τοῦ ἀγωνίστου ἐ θιοφι
λεσίτου πατρός ἡμῶν Κυρίλλῃ, σπουδὰ ἐκδιεμένη
τῇ πίστ' ἡ ἀγωνίστου πατέρων ἡμῶν, τ' ἐν Νικαίᾳ .

Μακάριος ὁ πνεύματος ἁγίου ὅστις ἐν τῷ
αὐτῷ τῷ ἀγίῳ πνεύματι χαίρει, ἐν τῷ ἁγίῳ
πνεύματι τῷ ἀγαπῶντι πατρί, ἐν τῷ ἁγίῳ
πνεύματι τῷ ἀγαπῶντι καὶ ὁσιώντι ἀρχιεπισκό-
που Κωνσταντινουπόλεως, πατριάρχου καὶ
καθολικοῦ τοῦ βορείου τμήματος τοῦ ὀνόματος
τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Σωσίπατρις Ὁπίσκοπος Σεπτιμιακῆς ἑπ' Τὸ μὲν
 παλιῶ κατεπαλῶσθαι λόγον, καὶ ἐξεπτεῖν τὰ παύματα
 τ' ἀγίων πατέρων, ἔκ ἐμὸν αὖ ἐπ' ἀλλ' ἑτέρῳ ἱνὸς αὐ-
 χουῶντος μεγίστῳ παύδ' ὄσιν . ἀναγνωσθείσης πίπτει
 τῆς Ὁπισυλῆς τοῦ ἀγιοθέτου καὶ θεοφιλεστάτου πατρὸς
 ἡμῶν, καὶ ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου, τῆς γραφείας
 πρὸς Νισίρειν . Ἐπειροῦ δ' ἀπαιχέτης τῆ συνοδῆ τῇ
 ὑπομένη καὶ τῶν Νικαίων πόλιν, οὕτω καὶ γὰρ δοξα-
 ζω καὶ σπουαίνῳ, καθὼς καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν οἱ ἀγιοὶ
 ἐδόξαν, καὶ Ὁπίσδωσαν .

Σαμουὴλ ὁπίσκοπος Δύσσειας πιστοποιεῖς ὅτι
Σύμφωνα πρὸς τοὺς ἀγίους πατέρας, τοὺς καὶ τὴν
Νικαίων συνόδον συναλεγμένους, καὶ οὕτω καὶ πρὸς
τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς ἐκ τῆς ὁπίσθιας ἀνωτάτου ἐκ
Φιλεσίου πατρὸς ἡμῶν καὶ ἀρχιεπισκόπου κυρίου.

Στρατήγιος Ὀπίσκοπος. Ἀφ' ἑβδόμης ἐπερχίας
 Αὐγουστομηνιῆς ἑπὶ Σύμφωντα ἐορμάστω τ' ἀγίῳ
 πατέρων ἡμῶν τῶν τριακσίων δέκα καὶ ὀκτὼ Ὀπισκό-
 πων, τ' ἐν Νικαίᾳ συνεδροσάντων, περὶ χάριτος τῆς
 Ὀπισθλῆς τῆς ὑπαπαναγωγῆς τοῦ ἀγιωτάτου καὶ
 Θεοφιλεστάτου δεχιστοκόπου Κυρίλλου, τῆς χαρί-
 τος πρὸς πᾶν ὀλαβέσκων Νεστόρου, ἀπαγκαίως ἐ-
 φρονήσαι, καὶ φρονῶν καὶ ὀπίσθσαι καὶ πιδῶν, καὶ
 πάντῃ τῇ πίστι πρὸς ἡμῶν, χάριτι τ' ἀγίας τριάδος,
 καὶ πάντης τῆς ἀγίας Θεοφιλοῦς συνόδου.

Εὐσέβιος Ἐπίσκοπος τῆς Νηλουπόλεως ἐπαρχίας
 Ἀρκαδίας εἶπεν· Ἀποδεξάμενοι τὴν Ὁσιολὴν συμ-
 φωνήσαντες ἰὴ πίστιν τῶν ἁγίων πατέρων, ἐ^κ τῶν ποσίων^{κατ' αὐ-}
 πιστώ τὴν ἔννοιαν.

Ε Μαρίνος ἑπίσκοπος Θ. ἡλιουπολιτῶν ἐπερχίας
 Λύγουσαμνικῆς ἔπεν· Ἀπιδεξάμεν τὴν ἑκκελῶν
 τὴν ἀγιωτάτην δεχέμεν σκόπου ἡμῶν κυρίῳ σου, ὁ-
 θυνῶ οὐσαι, καὶ σύμφωνον τῇ τῶν ἀγίων πατέρων τῶν
 ἐν Νικαίᾳ πίστι.

Παῦλ. Θ. Ῥήσκω. Θ. * φλαβωρίας ὑπὲρ Μίας ἔ * θρω-
πῶν αὐτὴν ἀμαλάνκωσαν πῖνι, ἐκπῶσιν μὲν πῶ-
λαι Δις τῶν ἀγίων πεπύρων τ' ἐν Νικαίᾳ, καὶ ἵ καὶ
Δις τ' μεγάλης πόττης σωόδου ἐκ * συμφώνου φα- * ὀμνητο
ῖσιν

МНТЗ-

Μητροδόωρος ὁπίσκοπος Λιόντων ἔπει· Τῆς ἀγίας πίστεως, τῆς ἐκκλησίας τῆς ἀγίας πατέρων ἡμῶν ἐν τῇ Νικαίᾳ, καὶ τῆς ἐν αὐτῇ ἀναγνωσθείσης ὁσιολογίας τοῦ ἀγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου πατρὸς καὶ ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου, τῆς γραφείας πάλαι πρὸς τὸν θεοσεβέστατον Νεστόριον, μίαν ἔχουσάν πῖσιν ἐ διαφόροις συλλαβαῖς, ἀναγκάως καὶ πῶτε συντίθεμαι, καὶ αὐτὴν πιστεύω, καὶ δοξάζω, ἐκ πανομολογῶν, χάριτι τῆς ἀγίας τριάδος.

Ἡρακλίδης ὁπίσκοπος Καβασῶν ἔπει· Περιττὸν ἔστι τὸς διὰ Λιγυρίας ὁπίσκοπος τὸν περὶ τῆς ὁρθῆς πίστεως ἀπαιτῆσαι λόγον. πᾶσι γὰρ ὁσιν ὁσιν, ὅτι τῇ πίστι, τῇ ἐκκλησίᾳ τῇ ἀγίᾳ καὶ ἀγιωτάτῃ πατρὸς ἡμῶν, καὶ ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου, ἐξακολουθοῦμεν, καὶ συναμνοῦμεν, συμφωνοῦν οὕτως τῇ ἀγίᾳ πατέρων πίστεως.

Ἡρακλίδης ὁπίσκοπος τῆς Ἡρακλειδῶν Ἀρκαδίας ἔπει· Τῆς πίστεως τῆς ἀγίας πατέρων ἡμῶν, τῆς συναχθέντων πάλαι ἐν τῇ Νικαίᾳ, καὶ τῆς ὁσιολογίας τοῦ ἀγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου πατρὸς ἡμῶν καὶ ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου, μίαν σύμφωνον κηρυττοῦσαν, καὶ ὁμολογουσαν πῖσιν, ἀναγκάως ἐγὼ πιστεύω, καὶ τρυφῶ ἐν αὐτῇ, μέχρι παντός τῆς αὐτῆς ἀχομῆς γυνήκειν ἵνα, χάριτι τῆς ἀγίας τριάδος.

Σαβίνος ὁπίσκοπος Πανδῶν ἐπαρχίας Θεβαΐδος ἔπει· Τῆς πίστεως τῆς ἀγίας πατέρων τῆς ἐκκλησίας ἐν τῇ Νικαίᾳ, καὶ τῆς ὁσιολογίας τοῦ ἀγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου πατρὸς ἡμῶν Κυρίλλου, σύμφωνον ἔχουσάν πῖσιν, πῶτε καὶ ἀναγκάως συντίθεμαι, χάριτι τῆς ἀγίας τριάδος.

Ἡρακλίδης ὁπίσκοπος Ταμιαθῶν ἔπει· Οὐδὲ μίαν ὁμοθυμαδὸν ἔχουσάν τῆς ὁσιολογίας τοῦ ἀγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου πατρὸς ἡμῶν καὶ ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου, πρὸς τὸν ἐν τῇ Νικαίᾳ πάλαι ἐκκλησιαστικὴν πῖσιν τῇ ἀγίᾳ πατέρων, ἀναγκάως πῶτε καὶ ἀναγκάως συντίθεμαι χάριτι τῆς ἀγίας τριάδος.

Ἰσαὰκ ὁπίσκοπος Ἐλεαρχίας ἔπει· Ὁμολογῶ τὴν αὐτὴν εἶναι συμφωνίαν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῇ ἀγίᾳ πατέρων, ἐν τῇ ὁσιολογίᾳ τοῦ ἀγιωτάτου Κυρίλλου, καὶ ἀναγκάως συντίθεμαι χάριτι τῆς ἀγίας τριάδος.

Εὐτύχιος ὁπίσκοπος Θεοδοσιουπόλεως τῆς Ἀσίας ἔπει· Ἐκ νέας ἡλικίας καθὼς ὁπίσκειν, οὐδὲν ἐξενιάθην ἐν τῇ ὁσιολογίᾳ τῆς γραφείας τῆς θεοφιλεστάτου καὶ ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου, τῇ ὁσιολογίᾳ τοῦ ἀγιωτάτου Νεστόριου. συμφωνοῦν γὰρ ὁσιν ὅτι τῇ ἐκκλησίᾳ πῖσιν τῇ ἀγίᾳ πατέρων, ἐν τῇ Νικαίᾳ καὶ οὕτως πιστεύω, καθὼς καὶ οἱ ἀγιοὶ πατέρες ἐξείδοντο ἐν πῶτῃ τῇ μεγάλῃ συνόδῳ.

Ἀδελφίος ὁπίσκοπος Σαείας ἔπει· Τῆς πίστεως τῆς ἀγίας πατέρων, τῆς ἐκκλησίας ἐν τῇ Νικαίᾳ πάλαι, καὶ τῆς ὁσιολογίας τοῦ θεοφιλεστάτου καὶ ἀγιωτάτου πατρὸς ἡμῶν Κυρίλλου, σύμφωνον ἔχουσάν πῖσιν, πῶτε καὶ ἀναγκάως συντίθεμαι, χάριτι τῆς ἀγίας τριάδος.

A Metrodorus Leontorum Episcopus dixit: Quoniam quidem sancta Fides a sanctis Patribus qui in ciuitate Nicza superioribus temporibus conuenerunt, exposita & explanata; & epistola sanctissimi pijsimiq. patris & Archiepiscopi nostri Cyrilli pridem ad religiosissimum Nestorium, perscripta, & paulo ante hic relicta, diuersis dictionibus vnā eandemq. Fidei sententiam complectuntur; adigor & ego quoque huic subscribere: & sancti Spiritus gratia eadem credo, profiteor ac teneo.

Theopemptus Cabaforum Episcopus dixit: Superuacaneum censeo ab Aegypti Episcopis Fidei rationem exigere. Nulli enim dubium est, quod Fidem a sanctissimo sacratissimoq. Archiepiscopo & patre nostro Cyrillo expositam sequimur & amplexamur, quae sanctorum Patrum Fidei modis omnibus concordat.

Heraclides Heraclensium Arcadiae Episcopus dixit: Cum sanctorum Patrum nostrorum olim apud Niczam congregatorum Fides, & sanctissimi Deoq. amantissimi Archiepiscopi & patris nostri Cyrilli epistola vnā eandemq. Fidem, concordī consensu profiteantur & praedicant; ego quoque, qui in ea ipsa Fide natus & educatus sum, per sanctae Trinitatis gratiam semper in eadem hac Fidei sententia perseuerare desidero.

Sabinus Panis prouinciae Thebaidis Episcopus dixit: Posteaquam sanctorum Patrum Fides in ciuitate Nicza olim exposita & praedicata; & religiosissimi, Deoq. deuotissimi patris nostri Cyrilli epistola vnā eandemq. Fidei doctrinam continent; sanctae Trinitatis gratia nixus non possum equidem huic non subscribere.

Heraclitus Tamiathensis Episcopus dixit: Cum inter sanctissimi reuerendissimiq. Archiepiscopi & patris nostri Cyrilli epistolam, & Fidem a sanctis Patribus Niczae olim expositam nulla omnino differentia sit; per Christi gratiam ego quoque libenter huic assentior.

Isaac Elearchiae Episcopus dixit: In sanctorum Patrum Symbolo, & sanctissimi Cyrilli epistola eundem Fidei sensum atque consensum agnosco; cui proinde per gratiam Dei ego quoque subscribere necesse habeo.

Eutychius Theodosiopolis Asiae Episcopus dixit: Ex religiosissimi Archiepiscopi Cyrilli epistola ad pijsimum Nestorium scripta, & paulo ante in hoc confessu recitata, nihil alienum ab ea Fide accepimus, quam ab ineunte aetate imbibimus. Quia ergo Fidei a trecentis decem & octo Patribus Niczae editae vndeque consona comperitur, ego quoque ita credo, quemadmodum sancti Patres in magna hac Synodo exposuerunt.

Adelphius Saënsium Episcopus dixit: Cum sanctorum Patrum Fides quondam apud Niczam, explanata, & Cyrilli religiosissimi & pijsimi patris nostri epistola vnā eandemq. Fidei doctrinam profiteantur; per sanctae Trinitatis gratiam ego quoque huic consentire debeo.

Rho-

Rhodon Palæopolis Asiæ Episcopus dixit: Quando Cyrilli sanctissimi sacratissimiq. Episcopi epistola à sanctis Patribus Nicænis nihil omnino discrepat, ego ipse quoque, hoc est, secundum Fidem ab illis expositam, credere me affirmo.

Nestorius Sionis prouinciæ Asiæ Episcopus dixit: Sanctorum Nicænorum Patrum expositionem complectens, quodq. illi professi sunt, firmiter tenens; & Deo deuotissimi Episcopi Cyrilli epistolam ab illorum doctrina minime recedere deprehendens; ei quoque non secus atque sanctorum Patrum expositioni adstipulor; & quod vitæ temporis mihi reliquum est, hoc per Christi gratiam in hac ipsa Fide transigere vehementer cupio.

Anderius Episcopus ciuitatis Cherronesi, prouinciæ Cretæ, dixit: Cum sanctorum Patrum Fides, qui apud Nicænam aliquando conuenerunt, perinde ac pretiosum quoddam vnguentum gratum odorem hucusque spiret, nunc eadem sane per Cyrilli sanctissimi pijsissimiq. patris nostri epistolam maiori fragrantia nos afficit. Quare & ego eundem Fidei sensum, eandemq. mentem obtinens, huic quoque subscribo, & ita credo; & in hac vita perpetuo perseuerare desidero.

Paulus Episcopus ciuitatis Lampæ, prouinciæ Cretæ, dixit: Cum audiuerim & inuenerim epistolam sanctissimi & Deo dilectissimi Episcopi Cyrilli consonam expositæ Fidei Patrum, qui conuenerunt in ciuitate Nicæna; ei assentior, atque ita credo, & cupio in ea Fide perpetuo permanere.

Zenobius Episcopus ciuitatis Gnossi, prouinciæ Cretæ, dixit: Cum orthodoxa sanctorum Nicænorum Patrum Fides nulli non sit manifesta; & certo nihilominus constet, sanctissimi patris & Episcopi Cyrilli epistolam cum ijs exacte congruere, qui Fidem per id tempus exposuerunt; equidem libenter huic adstipulor subscriboque, & in hac Fide perseuerare concupisco.

Macarius Merelitarum Aegypti Episcopus dixit: Quia Cyrilli sanctissimi Archiepiscopi nostri epistola, Fidei per Spiritum sanctum à sanctis Patribus apud Nicænam expositæ non repugnat; illiusq. doctrina à Fide sanctissimæ Dei Ecclesiæ à sanctissimis Patribus tradita nihil dissentit, sed eadem per omnia, vt modo aiebam, consentit; ego quoque huic Fidei accedo.

Lamptius Cassij prouinciæ Augustamnici Episcopus dixit: Epistolæ sanctissimi Archiepiscopi patris nostri Cyrilli iam recitatæ adstipulor, vt quæ Synodo Nicænæ, & Fidei à sanctis Patribus expositæ per omnia consentiat.

Macedonius Xoensium Episcopus dixit: Iuxta Fidem sanctæ Synodi Nicænæ per sacratissimos Patres nostros hodierno die recitatam, & per sanctissimum Archiepiscopum nostrum Cyrillum idem sentientem confirmatam, ego quoque

Μακεδόνιος Ἐπίσκοπος Χοίων εἶπε· κατὰ τὴν σήμερον, ἀναγνωσθείσης ἡμῶν τῆς ἀγίας Συνόδου τῆς ἐν Νικαίᾳ γενημένης ἐξ ὧν ὁσίωντων πατέρων ἡμῶν, πίστις ἐπὶ τοῦ μέλου καὶ πᾶσι τοῖς μετέωροις ἀρχιεπισκόποις ἡμῶν δεχόμενοι Κυρίλλου, ὡς ὁμοδόξος αὐτῇ ὑπαρχῶν, πᾶν καὶ ἐγὼ σὺν

Α· τῶν ὁσίωντων πατέρων τῆς Ἀσίας εἶπε· οὐδὲν ἀπαρνούμενος τῆς ἐπιστολῆς τῆς ἀγίας Συνόδου τῆς ἐν Νικαίᾳ γενημένης, καὶ αὐτῶν οὕτως πιστεύων, κατετίθειμαι καὶ τὴν ἐκτίθεισάν περ αὐτῶν πίστιν.

Νεστόριος Ἐπίσκοπος Σιών τῆς Ἀσίας εἶπε· κατὰ τὴν ἐκτίθεισάν περ αὐτῶν τὴν ὑπομνήσαν ἐξ ὧν τῶν ἀγίων πατέρων ἐν Νικαίᾳ, πιστεύων καὶ αὐτῶν, καὶ οὕτως ἔχων, εὐρον συνῆλθαι ἐπὶ τὴν ἐπιστολὴν περὶ αὐτοῦ τῆς ἡοφιλίας τῆς ἐπιστολῆς Κυρίλλου καὶ πᾶν τὴν πίστιν καὶ ἐκτίθεισάν τῶν ἀγίων πατέρων, καὶ αὐτῶν συντίθειμαι, καὶ εὐχομαι τῇ πίστι πᾶν τὸ λοιπὸν διαβιβᾶναι τῆς ζωῆς μου ὡς δέχομαι, καὶ εὐχόμενος τὸ Χριστόν.

Ἀνδρίος Ἐπίσκοπος Χερρόνησου πόλεως ἐπαρχίας Κρήτης εἶπε· Ὡς μύρου πολυτίμου τῆς πίστεως τῶν ἀγίων πατέρων τῶν συνελθόντων ἐν τῇ Νικαίᾳ, ἀναγνωσθείσης, ὅτι ταῦτα ἡμᾶς δυνάσται διὰ τῆς ἐπιστολῆς τῆς ἀγίας Συνόδου πατέρες ἡμῶν Κυρίλλου, συμφωνοῦν καὶ ὁμοδόξως ἔχουσιν, καὶ αὐτῶν πᾶν συντίθειμαι, καὶ οὕτως πιστεύων εὐχομαι, πιστῶς τῆς ζωῆς με δεχόμενος.

Παῦλος Ἐπίσκοπος πόλεως Λάμπης ἐπαρχίας Κρήτης εἶπε· Τῆς τῶν ἀγίων πατέρων τῶν συνελθόντων ἐν τῇ Νικαίᾳ πόλεως, ἐκτίθεισας πίστεως, ὁμοφώνως, καὶ ὁμοδόξως ἐπακούσας τι καὶ ἄλλων τῶν ἐπιστολῶν τῶν ἀγίων πατέρων καὶ ἡοφιλίας ἐπιστολῆς Κυρίλλου, πᾶν τὴν συντίθειμαι, καὶ οὕτως πιστεύων καὶ εὐχομαι μέλει πάντες, ἐν πᾶσι τῇ πίστι διαμῆναι.

Ζηνοβίος Ἐπίσκοπος πόλεως Γνῶσσι ἐπαρχίας Κρήτης εἶπε· Φανερώς οὕτως τῆς ὁρθοδόξου πίστεως τῶν ἀγίων πατέρων τῶν συνελθόντων ἐν τῇ Νικαίᾳ πόλεως ὁμοδόξως τι, καὶ ὁμοφώνως τῶν ὁρθῶν τί τι τὴν πίστιν ἐκτίθειμένων, φανερώς ἡμῶν καὶ τῆς ἐπιστολῆς τῶν ἀγίων πατέρων καὶ ἐπιστολῆς Κυρίλλου, πᾶν τὴν συντίθειμαι καὶ σπουδῶν, καὶ ἐν πᾶσι τῇ πίστι εὐχομαι διαμῆναι.

Μακάριος Ἐπίσκοπος Μετελίων τῆς Αἰγυπτίου εἶπε· Τῆς ἐπιστολῆς ἀναγνωσθείσης τῶν ἀγίων πατέρων ἀρχιεπισκόποις ἡμῶν Κυρίλλου· συμφωνῶν τι ἔχουσιν τῇ ἐκτίθεισῃ πίστι διὰ τοῦτο καὶ ἀγίου ἐξ ὧν τῶν ἀγίων πατέρων τῶν ἐν τῇ Νικαίᾳ συνελθόντων, συντίθειμαι τῇ ὁμοπιστίᾳ. Ὡς ἄλλως ἔχοντες ἔσθλα τῶν ἀλλῶν περὶ τῆς ἐξ ὧν ἀναγνωσθείσης τῇ πᾶσι τῶν ἀγίων πατέρων ἐκκλησίᾳ ἐξ ὧν τῶν ἀγίων πατέρων πίστεως συμφωνοῦσας.

Λαμπέτιος Ἐπίσκοπος Κασίου ἐπαρχίας Αἰγυπτίου εἶπε· Συμψύχως τῇ ἐπιστολῇ τῇ ὑπομνήσαν τῶν ἀγίων πατέρων ἀρχιεπισκόποις ἡμῶν Κυρίλλου, συμφωνῶν οὕτως τῇ ἐν Νικαίᾳ συνῆλθαι καὶ τῇ ἐκτίθεισῃ πίστι ὑπὸ τῶν ἀγίων πατέρων.

καὶ τὴν πείραν ἐν ὅσῳ ζῶ, καὶ οὕτω διδάσκων διδιδάγματα.

Ἀμμων Ἐπίσκοπος πόλεως Βούτου ἔπει· Σύμφωνον τῇ ἀγίᾳ συνόδῳ, τῇ καὶ Νίκαιαν ὑπομένη περὶ τῶν ἀγίων πατέρων· καὶ τῇ ὁσιολογῇ καὶ ἀγιωτάτῳ ἀρχιεπισκόπῳ ἡμῶν Κυρίλλῳ, καὶ αὐτοῖς συνδεδοκῶν πάντων διαφυλάξαι, μέχρις ἐσχάτης ἡμέρας τῆς ζωῆς μου.

Ἀμμώνιος Ἐπίσκοπος πόλεως Πανιφύου ἐπερχίας Λύγουμνικῆς ἔπει· Ταύτην τῇ πίστι, καὶ πείρᾳ καὶ ἐμμένει τῇ τριακοσίων δέκα καὶ ἑκτῷ ὁσιολόγῳ καὶ τῇ ὁσιολογῇ τῇ θεοφάνει πρὸς Νεστόριον, ὅθεν τὸ ἀγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου, συντίθηται, συμφωνοῦσιν τῇ ἀγίᾳ πίστει· καὶ οὕτω πείραν, καὶ ἐν αὐτῇ διατηρεῖν εὐχομαι.

Ἀλύπιος ὁσιολόγος Σέλης ἐπερχίας Λύγουμνικῆς ἔπει· Ἐπὶ κεῖται τῆς ὁσιολογῆς καὶ ἀγιωτάτου καὶ φιλοφιλίου πατρὸς ἡμῶν ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου, τῆς θεοφάνειας πρὸς Νεστόριον τὴν διλαβεῖται· καὶ αὐτὴ ἐστὶ συμφωνία ἡ ὁσιολογῇ τῇ ἐκπηγίσθαι πίστι, ὅθεν τῇ ἀγίᾳ καὶ φιλοφιλίᾳ πατέρων· καὶ οὕτω πείραν, καὶ γὰρ τῇ ὁρθοδόξῳ πάντῃ πίστι, καὶ εὐχομαι τὴν ἐνδεῆ βίαν καταλύσαι, καὶ τῇ βήματι πρὸς Χριστὸν ὁρᾶσθαι.

Περρέβιος ὁσιολόγος τῇ Θεσσαλικῶν σαλτῶν ἔπει· Ἀρραγὸς ἐκκλησιᾶς οὗτος τῆς ἐκπηγίσθαι ἐν Νίκαιᾳ πίστεως ὅθεν τῇ ἀγίᾳ πατέρων· ἐπὶ τὴν συμφωνίαν πάντῃ δι' ὁσιολογῆς ἐκπηγίσθαι πίστι, ὅθεν τὸ ἀγιωτάτου ὁσιολόγου Κυρίλλου, εἰργασθαι· καθὼς καὶ οἱ πρὸ ἡμῶν πάντες ἀγιοὶ πατέρες κατήντη.

Φιλούμινος ὁσιολόγος πόλεως Κίνης τῆς Γαλατίας ἔπει· Σύμφωνον τὴν ὁσιολογῇ καὶ ἀγιωτάτῳ καὶ φιλοφιλίᾳ ὁσιολόγου Κυρίλλου ἄρῳν, τῇ ἐκπηγίσθαι τῆς πίστεως τῇ τριακοσίων δέκα καὶ ἑκτῷ ἀγίῳ ὁσιολόγῳ τῇ καὶ Νίκαιαν, συντίθηται αὐτοῖς καὶ πείρᾳ, καθὼς αὐτοὶ τὴν ἐξέστην οἱ ἀγιοὶ πατέρες, καὶ ἡ ὁσιολογῇ καὶ ἀγιωτάτῳ ὁσιολόγῳ Κυρίλλῳ πείραν.

Ερμούλῃος ὁσιολόγος Πινναυρέου ἔπει· Ἐν ἐν αὐτῇ πείρᾳ ἀγίων, τὴν τῆς πίστεως πείραν ἐν Νίκαιᾳ ἐκπηγίσθαι τῆς πίστεως, καὶ τὴν ἐν τῇ ψυχῇ καὶ γλώττῃ καὶ ἀγιωτάτῳ καὶ ὁσιωτάτῳ πατρὸς καὶ ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου, τὸ τὴν ὁσιολογῇ καὶ ἀγιωτάτῳ πατρὸς, πρὸς διόρθωσιν τῇ πείρᾳ τὸ ἱεροσβεστίου Νεστορίου ἐπὶ ἐκκλησίας μὴ καλῶς λαχόντων, διὸ καὶ τὴν συμφωνίαν ὑπομείνας, σύμφωνος καὶ αὐτοῖς τῇ τῇ πατέρων δόξῃ ὑπομείνας, τὴν αὐτὴν τῇ ἀγιωτάτῃ συνόδῳ κατατίθηται.

Εὐόπιος ὁσιολόγος πόλεως Πενταπόλεως ἔπει· Τελευτήκαται τὴν συμφωνίαν τῆς ὁσιολογῆς καὶ ἀγιωτάτῳ καὶ φιλοφιλίᾳ πατρὸς ἡμῶν καὶ ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου, τὸ πρὸς τῇ ἱεροσβεστίᾳ Νεστορίου, πρὸς διόρθωσιν τῇ ἐκκλησίᾳ εἰρημίων, θεοφάνειας· καὶ ἐν συμβόλῃ καὶ πείρᾳ τῇ ἀγιωτάτῃ καὶ ἱεροσβεστίᾳ πατέρων ἡμῶν τὴν ἐν Νίκαιᾳ συναχθέντων, καὶ κατὰ τὴν αὐτῇ ἐκκλησίᾳ συνιδόντων, συντίθηται μὴ πείραν τῇ πείρᾳ, τῇ συμφωνίᾳ τῇ ὁρθῶς ἐχούσῃ πίστι.

que credo; huic Fidei semper adhæreo, & hanc docere doctus fui.

Ammon Episcopus ciuitatis Buti dixit: Sanctæ Synodo apud Nicænam ciuitatem à sanctis Patribus olim celebratæ assentior: adstipulor etiā sanctissimi Archiepiscopi nostri Cyrilli epistolæ; speroq. ad vltimum vsque vitæ meæ diem hanc me Fidem seruaturum esse.

Ammonius Panephyi Augustamniciæ prouinciz Episcopus dixit: Fidei trecentorum decem, & octo Episcoporum infulto, assentiorque: Cyrilli quoque Archiepiscopi sanctissimi epistolæ ad Nestorium scriptæ, quod à sanctorum Patrum doctrina minime dissentiat, subscribo, & sic credo; atque in hac Fide decedere cupio.

Alypius Selæ prouinciz Augustamniciæ Episcopus dixit: Sanctissimi & religiosissimi patris nostri Archiepiscopi Cyrilli epistolam, quam ad pijsimum Nestorium perscripsit, audiui. & hæc est consona Fidei à sanctis & diuinis Patribus expositæ. & ego quoque ita credo; huic orthodoxæ Fidei inhæreo; siq. ex hac vita migrare, Christi, tribunali sisti percipio.

Perrebius Thessalicarum saltarum Episcopus dixit: Fidem per sanctos Patres apud Nicænam editam, vt stabilem immotamq. legem complector. Complector etiam Cyrilli sanctissimi Episcopi epistolā tamquam fidam Fidei Nicænæ interpretem; nec aliter quàm sancti Patres, qui ante me dixerunt, deposuere, credo.

Philumenus Episcopus ciuitatis Cinnæ, prouinciz Galatiæ, dixit: Cum sanctissimi, Deoq. deuotissimi Episcopi Cyrilli epistolam, Fidei à trecentis decem & octo sanctis Patribus Nicææ congregatis expositæ concordem consonamq. deprehendam, ego quoque vtrisque subscribo; nec diuersum ab eo quod sancti Patres exposuerunt, & sanctissimi Episcopi Cyrilli epistola continet, credo.

Hermogenes Rhinocurorum Episcopus dixit: Vnus & idem est Spiritus, qui Patres Nicænos olim de Fide instituit, & qui sanctissimi sacratissimiq. patris & Archiepiscopi Cyrilli animam & linguam mouit, dum per epistolam eā emendare studet, quæ à religiosissimo Nestorio publice pro concione minus recte dicta fuerant. Quamobrem vtriusque consensionem admirans, sanctorumq. Patrum sententiæ accedens, eadem cum sacra hac Synodo pono affirmoq.

Euoptius Episcopus Ptolemaidis Pentapoleos dixit: Maiorem in modum admiror summam illam inter sanctissimi pijsimiq. patris nostri & Archiepiscopi Cyrilli epistolam, quam, dum reuerendissimum Nestorium ab erronea prauaq. doctrina ad rectam viam reuocare nititur, ad illum perscripsit, & Symbolum per sanctissimos & religiosissimos Patres nostros in Nicæa ciuitate congregatos editum, concordiam consensionemque. Cum ergo illa nihil differre deprehendam, ego quoque cum vniuersa hac Synodo recte huic Fidei adnuo.

Phæ-

Phosbammion Copti Thebaidis Episcopus dixit: Quoniam quidem epistola sanctissimi patris nostri Cyrilli iam recitata, dogmatibus in Synodo Nicæna editis ita consentit, ut in nullo ab illis dissentiat, ad orthodoxorum correctionem, & hæreticorum eversionem, ego quoque ita credo, & ita depono.

* Cirenensis Zeno Episcopus * Cyrii ciuitatis Cypri dixit: Cum ea quæ sancti Patres apud Nicænam congregati decreuerunt, & ea rursus quæ sanctissimus pater noster & Archiepiscopus Cyrillus scripsit, minime inter se pugnent; nos quoque eisdem assentimur, eandemq. cum illis Fidem profite-mur.

* Helicænsis Martyrius * Helistrorum Episcopus dixit: Iam inde à maioribus in sacris Nicænæ Synodi sanctionibus educati, ad finem usque easdem seruare speramus. Ceterum cum epistolam sacratissimi Archiepiscopi Cyrilli modo lectam auditamque, sacris Canonibus minime refragari deprehendamus; confidimus fore ut populus nobis concreditus integer ad finem usque in suscepta semel Fide constet ac perseueret.

Hefychius Parij Episcopus dixit: Quamquam solus ex prouincia mea præsto sim, idq. rogatus; eius tamen Fidei me esse profiteor, quam sanctissimi & pijsissimi Patres nostri in Nicæna congregati nobis tradiderunt; quamq. sanctissimus, Deoq. dilectissimus Archiepiscopus Cyrillus epistola ad religiosissimum Nestorium perscripta egregie confirmauit, constituitq.

Helladius Adramyti Episcopus dixit: Iuxta trecetorum decem & octo sanctissimorum, Deiq. amantissimorum Patrum nostrorum expositionem, & sacratissimi Archiepiscopi Cyrilli epistolam credo; & ut hanc Fidem seruam enitar sedulo.

Dion ciuitatis Thebarum Episcopus dixit: Sanctorum Nicænorum Patrum Fide imbutus, eam profiteor: ac sanctissimum patrem & comministrum Cyrillum Archiepiscopum, epistola ad Nestorium exarata, eodem quoque sensu Fidem exposuisse & extulisse non ignoro.

Andreas Hermopolis Thebaidis Episcopus dixit: Secundum ea quæ de recta salutariq. Fide à trecentis decem & octo sanctis Patribus & Episcopis in Nicæna ciuitate quondam congregatis decreta sunt; & sanctissimi sacratissimiq. patris nostri & Archiepiscopi Cyrilli epistolam, antequidem ad reuerendissimum Nestorium missam, nunc vero recitatam, ut quæ priscis Nicænorum Patrum sanctionibus per omnia consentiat, & credo, & orthodoxam Fidem extollo.

Et ceteri omnes Episcopi, qui suo ordine & loco supra memorati sunt, eadem deposuerunt, & ita se credere professi sunt, sicut Patres exposuerunt, & epistola sanctissimi Archiepiscopi Cyrilli ad Nestorium Episcopum perscripta declarauit.

Palladius Amaseæ Episcopus dixit: Consequens est, ut & reuerendissimi Nestorij epistola legatur,

cuius
 οἱ ὁπίσκοποι πρὸς αὐτὴν κατατήρηται, καὶ οὕτως πιστεύουσι, καθὼς καὶ οἱ πατέρες ἐξέθεντο, καὶ ἡ ὁπισθὴ πρὸς ἀγωνίῳ δὲ χειροτότη Κυρίλλου, ἡ γραφὴς πρὸς Νεστόριον τὸν ὁπίσκοπον ἐγνώρισεν.

Παλλάδιος ὁπίσκοπος Ἀμασεῖας εἶπεν· Ἀκούοντες ἐπεὶ καὶ τὸν ὁπισθὴν τὸ δὲ λαβεῖν τὸν Νεστόριον ἀναγνώσκει-

θεοβάρμυων ὁπίσκοπος * Κορίνθους τῆς Θεβαίδος * Κορίνθους ὁπίσκοπος ὁμοθυμαδὸν ἡ ἀναγνώσκειν ὁπισθὴν τὸν ἀγωνίῳ πατρὸς ἡμῶν Κυρίλλου, τοῖς ἐκπληροῦσι δόγμασι πρὸς * Ἰὴν ἐν Ἰῇ Νικαίᾳ * συνόδῳ, ἐν μεγάλῃ ἀπαύδα πρὸς διόρθωσιν μὲν τῶν ὁρθοδόξων, καθήρεται * οὐκ ἀποδέχεται * ἀρετικῶν δόγματων, καὶ γὰρ πιστὸν ἐστὶν ὅτι * ἀποτίθηται.

Ζώνων ὁπίσκοπος πάλιν * Κερίν * Κύπρου εἶπεν * Κύπρος τοῖς ὁμοδόξοις πρὸς τὸ ἀγίων πατέρων Ἰωάννην καὶ Νικαίαν, καὶ τοῖς γραφῶσι πρὸς τὸ ἀγωνίῳ πατρὸς ἡμῶν καὶ ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου, συμφώνως ὑμῖν, καὶ ἡμῖς συντηρήμεθα, τὴν αὐτὴν πίσιν ὁμολογουμένως.

Μαρτύριος ὁπίσκοπος Ἡλικῶν εἶπεν· Ἀνθρῶπι καὶ ἐκ προγόνων τοῖς κατέστι τὸν * Νικαίαν ἐστραφέντες, καὶ πιστεύουσαν τούτους μέγιστα τίλους διαφυλάττειν. ὅτι καὶ τῆς ὁπισθῆς ὑπεκρίνομεν τὸ ὅτι οὐκ ἀποδέχεται τὸ ἀγίων πατέρων, καὶ ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου, καὶ σύμφωνον τῶν τῶν διόρθωσις τῶν ἀγίων κατένων, πιστεύουσαν ἵνα τίλους καὶ διαφυλάττει καὶ τηρήσῃ τὸς ἡμῖν ἐμπιστευμένους λαούς.

Ἡσυχίος ὁπίσκοπος Παρίων εἶπεν· Εἰ καὶ μόνος δοκῶ τῆς ἐπερχίας τῆς ἐμῆς, καὶ πῶς δι' ὧν ἐλθόντων, ἀλλ' οὐκ ἔστι καὶ αὐτὸς τῆς πίστεως τῆς αὐτῆς εἶναι κατατήρηται, ὅς περ ἐξέθεντο οἱ ἀγῶνιστρι καὶ θεοσεβέσται πατέρες οἱ ἐν Νικαίᾳ συναλγόντες, πάντων ἐκείνων τὸ ἀγῶνιστρι καὶ θεοφιλέσταις ἀρχιεπισκόπος Κύριλλος, διὰ τῆς ὁπισθῆς τῆς γραφῆς πρὸς τὸν δὲ λαβεῖν Νεστόριον.

Εὐστάθιος ὁπίσκοπος Ἀτρεμύτου εἶπεν· Τὸν ἐκείνου τὸν τριακοντὸν δέκα καὶ ὀκτὼ ἀγωνιστῶν καὶ θεοφιλεστάτων πατέρων ἡμῶν, καὶ τὸν ὁπισθὴν τὸ ὅτι οὐκ ἀποδέχεται τὸ ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου, πιστὸν ἐστὶν τὴν πίσιν πάντων * διαφυλάττειν.

Δίων ὁπίσκοπος * πάλιν Θεβῶν εἶπεν· Πίστες μοι εἶναι τὸ ἀγίων πατέρων τὸν * Νικαίαν, καὶ πάντων ὁμολογῶ. οἶδα ὅτι Ἰὴν αὐτῶν φρονήσας καὶ τὸν ἀγῶνιστρι πατέρα καὶ συνάδοντα δὲ χειροτότη Κυρίλλου διὰ τῆς ἀγίας ὁπισθῆς ἐκδόσθαι, καὶ ἀρκέσαι, τῆς γραφῆς πρὸς Νεστόριον.

Ἀνδρέας ὁπίσκοπος Ἐρεμιούλειος τῆς Θεβαίδος εἶπεν· καὶ πρὸς ἐψηφισμένα πρὸς τῆς ὁρθῆς καὶ συντηρώδους πίστεως, πρὸς τὸ ἀγίων πατέρων τὸν ἐν Ἰῇ Νικαίᾳ πάλιν συναχθέντων τριακοντὸν δέκα καὶ ὀκτὼ ὁπισκόπων, καὶ τὸν τὸ ἀγωνίῳ καὶ ὁσιωπῶν πατέρων ἡμῶν καὶ δὲ χειροτότη Κυρίλλου ἀναγνώσκειν ὁπισθὴν, καὶ ἀποσπᾶσθαι τὸν δὲ λαβεῖν Νεστόριον, συνάδουσαν τοῖς πάλαι διδογμένους πρὸς τὸν αὐτῶν ἀγωνιστῶν ὁπισκόπων, τὸν ἐν Ἰῇ Νικαίᾳ πάλιν συναχθέντων, πιστὸν καὶ δοξάζω τὸν τὸ ὁρθοδόξον πίσιν.

Καὶ πάντες οἱ λοιποὶ, οἱ ἐκ προηγούμενων ἐν Ἰῇ ἀ-

ποτίθηται.

γινώσκω, ἥς ἐμνημόνευσεν κατ' ἀρχαί, ὁ ὁλαβίσ-
αυτος πρεσβύτερος Πέτρος. ὡς γινώσκω ἡμᾶς, ἡ κα-
κία σου φανερώσει τοῖς ὁλοβίς τ' ἀγίων πατέρων τῶν
ἐν Νικαίᾳ ἐκπιθόντων.

Καὶ ἀναγνωσθεῖσα ὑποτάκτικῃ καθὼς περὶ χλ.
τῆς ὁλαβίστου καὶ φιλοφιλότητος σου λαμπροῦ
Κυρίλλου, Νεστορίου ἐν κυρίῳ χαίρειν. Τὰς μὲν καθ'

ἡμῶν ὑβρίσις τ' ἡμετέρας σου χρονομάτων, ἀφ' ἡμῶν,
οἱ μακροθυμίας ἀξίας ἰατρικῆς, ἐπὶ λοιπῇ.

Καὶ μὲν τὴν ἀναγνωσθεῖσαν τὴν ὁλοβίαν, Κύριλλο-
ν ὁλοβίαν. Αὐτοῦ ἀποδείξας ἐπὶ τὴν δοκίμην
τῇ ἀγίᾳ καὶ μεγάλῃ συνόδῳ, περὶ τῆς ἀρτίως ἀνα-
γνωσθεῖσας ὁλοβίαν; ἀρα φαίνεται καὶ αὐτὴ σύμ-
φωνος εἶναι τῇ ὁλοβίᾳ πρὸς ἐν τῇ ἀγίᾳ συνόδῳ τ'
ἀγίων πατέρων, τ' καὶ καθεὺς ἀπογεμίνων ἐν τῇ Νι-
καίᾳ πάλιν; ἢ οὐ;

Ιεβενάλιος ὁλοβίαν. Ἰεροσολύμων ἐπεὶ. Οὐ-
δαμῶς σύμφωνος τυγχάνει τῇ ὁλοβίᾳ πρὸς τῇ ἐκ-
τησίᾳ τῆς ἀγίας καὶ ἀγίων πατέρων, τ' ἐν Νικαίᾳ καὶ
ἀναγνωσθεῖσας τὴν οὕτω πιστεύοντες. καὶ γὰρ ἀλλό-
τρια πάντα τυγχάνει τῆς ὁλοβίαν πίστεως.

Φλαυιανὸς ὁλοβίαν. Φιλίππων ἐπεὶ. Τὰ ἐγ-
κείμενα τῇ ἀναγνωσθεῖσας ὁλοβίᾳ, σύμφωντα μα-
χόμενα τυγχάνει πάντα, καὶ ἀλλότρια καθ' ἑαυτὰ
πίστεως τ' ἐκτελεσθῆναι ἐν Νικαίᾳ τῶν ἀγίων πα-
τέρων καὶ ἀλλότριας εἶναι τῆς ὁλοβίαν πίστεως
τὴν οὕτω πιστεύοντες κρίνομεν.

Φίρμος ὁλοβίαν. Καππαδοκίας ἐπεὶ. Μόρφωσις ὁλοβίαν περὶ τῆς ἐν προσημίᾳ τῇ
ὁλοβίᾳ, περὶ τῆς τοῦ λόγου, οὐδὲν τρόπον τὴν ἑαυτοῦ
φρόνησιν συσπίασθαι διωκτικῆς, γυνόντων περὶ καλύμ-
ματος τ' ἑαυτοῦ περὶ τῆς φρόνησιν, ἀπ' αὐτῶν τῆς τῶν
ἀγίων πατέρων τ' τριακοντῶν δίκαια καὶ ὁκτὼ πίστεως,
καὶ τῇ ὁλοβίᾳ τὸ ὁλοβίαν ἀρχιεπισκόπου Κυ-
ρίλλου, ὑποτακτικῶς ἔχον.

Οὐαλεριανὸς ὁλοβίαν. Ἰκονίᾳ ἐπεὶ. Πᾶσι δὲ
συνήκοντες ἡ τῆς ὁλοβίαν ἐναντιότης τ' ὁλοβίαν
Νεστορίου, οὐ μόνον τῆς πίστεως τ' ἀγίων πατέρων, τῶν
ἐν Νικαίᾳ, καὶ τῆς ὁλοβίαν τ' φιλοφιλότητος καὶ ἀ-
γνωσθεῖσας τὴν ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου, ἀπ' αὐτῶν ἀλλ' ὅ-
τι ἑαυτῇ συμβαίνομεν.

Ἰκόνιος ὁλοβίαν. Γορτύνης ἐπεὶ. Ἡ ὁλοβίαν τ'
ὁλοβίαν Νεστορίου, ἡ νῦν ἀναγνωσθεῖσα, οὐδε-
μίας συμφωνίας περὶ τῶν ἐκτελεσθῆναι τ' ἀγίων πατέρων,
τ' ἐν Νικαίᾳ συναχθέντων, ἔχον. οὐδὲ μὲν περὶ τῶν
ὁλοβίαν τ' ἀγνωσθεῖσας περὶ ἡμῶν ἐπὶ ὁλοβίαν
Κυρίλλου. διὸ πάντῃ δόξασι δόμενος, ἐπὶ ἀναγνωσθεῖ-
σας τὴν οὕτω πιστεύοντες, συντίθεμαι τῇ ἐκτελεσθῆναι τ'
ἀγίων πατέρων τ' ἐν Νικαίᾳ, καὶ τῇ ὁλοβίᾳ τ' ἀγνω-
σθεῖσας καὶ ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου.

Ελλαδικὸς ὁλοβίαν. Ρόδου ἐπεὶ. καὶ ἤδη κατηγμένον, ἐπὶ τῇ ἐκτελεσθῆναι τῆς ὁλοβίαν πίστεως τ' τριακοντῶν
δίκαια καὶ ὁκτὼ ἀγίων πατέρων, τ' συναχθέντων ἐν τῇ Νικαίᾳ, ἀπολαθῶ καὶ τῶν ἀγίων πατέρων Μαρίας
ἡσυχίας ὁμολογῶ. ἀναγνωσθεῖσας ὁ μὴ πιστεύων οὕτως.

Ακακίος ὁλοβίαν. Μελιτῆνης ἐπεὶ. Ἐδείξον ἡμῖν ἡ ἀναγνωσθεῖσα ὁλοβίαν τὸ ὁλοβίαν ὁλοβίαν
Νεστορίου.

cuius religiosissimus presbyter Petrus initio men-
tionem fecit; ut hinc intelligamus, num & illa,
quoque sanctorum Patrum Nicenorum exposi-
tioni consentiat.

Et lecta est ad eum modum, quo supra premit-
titur.

Religiosissimo, Deoq. amabilissimo commini-
stro Cyrillo, Nestorius in Domino Sal. Admira-
bilium litterarum tuarum contumelias, quas in
me exprompsisti, tamquam medica quadam man-
suetudine dignas, missas facio. & quæ sequuntur.

Et postquam lecta est epistola, Cyrillus Episco-
pus Alexandriz dixit: Quid videtur sanctæ huic
& magnæ Synodo de epistola modo recitata?
Numquid hæc ipsa quoque Fidei à sancta Nicæ-
norum Patrum Synodo expositæ consentanea est,
an vero secus?

Iuuenalis Hierosolymorum Episcopus dixit:
Nullo modo consona est piz Fidei expositæ à san-
ctis Patribus, qui Nicææ conuenerunt: atque ideo
eos omnes anathematizo, qui ita credunt: etenim
aliena sunt hæc omnia ab orthodoxa Fide.

Flavianus Philippensium Episcopus dixit: Om-
nia quæ epistola hæc complectitur, cum Fide Ni-
cæna aperte pugnant; suntq. ab eadem omnino
aliena: quare omnes qui ita credunt, à recta Fide
alienos esse iudicamus.

Firmus Cæsareæ Cappadociæ Episcopus dixit:
In proœmio pietatis speciem habet; at vero in
sermonis progressu nulla ratione animi virus dis-
simulare amplius valens, deposita persona diser-
te, quod sentit, eloquitur, & à trecentorum decem
& octo sanctorum Patrum Fide dissentit, & sacra-
tissimi Archiepiscopi Cyrilli epistolæ contraria
habet.

Valerianus Episcopus Iconij dixit: Religiosis-
sime Nestorij epistolæ diuersitas omnibus conspi-
cua est. Neque enim solum cum sanctorum Patrum
Nicænorum Fide, ac sanctissimi pijsimiq. Archie-
piscopi Cyrilli epistola, sed secum ipsa quoque
manifeste pugnat.

Iconius Gortynæ Episcopus dixit: Religiosis-
sime Nestorij epistola iam recitata nihil omnino
neque cum sanctorum Patrum, qui olim Nicææ
conuenerunt, expositione, neque cum sanctissimi
patris nostri & Episcopi Cyrilli epistola conue-
nit. Quamobrem huic ego abrenuntians, eosq.
qui ita credunt, anathematizans, sanctorum Ni-
cænorum Patrum Fidei, & sanctissimi patris &
Archiepiscopi Cyrilli epistolæ subscribo.

Hellanicus Rhodi Episcopus dixit: Iam ante
indicaui, me orthodoxæ Fidei expositionem à
trecentis decem & octo sanctis Patribus in Ni-
cæa ciuitate editam, sequi; sanctamq. virginem
Mariam Deiparam proferri. quocirca anathe-
ma sit omnibus qui ita non credunt.

Acacius ciuitatis Melitenæ Episcopus dixit:
Epistola religiosissimi Episcopi Nestorij iam iam
lecta,

Theodorus Gadarorum Episcopus dixit : Et ego quoque venerabilem Nestorium anathematizo, ut qui, quemadmodum ex epistola illius iam lecta perspicue cognoscere licet, sanctorum Patrum Nicenorum doctrinam, sicuti oportebat, non recipiat.

Rufinus Taborum Episcopus dixit: Religiosissimi Nestorij epistola, quam modo audiimus, auctorem suum ab orthodoxa sanctorum Nicenorum Patrum expositione diuersa sentire aperte declarat: quare & illum anathematizo, & omnibus illius blasphemijs, absurdisq. explicationibus abrenuntio.

Paulianus Maium Episcopus dixit: Ego similiter illum anathematizo. nam quod praeputere sapiat, id illius epistola euidenter demonstrat.

*Ioannes

Aeanus Sycamazonis Episcopus dixit: Non vulgari, aut simplici modo religiosissimi Nestorij sententia per epistolam illius sese aperit, quandoquidem quod sensum ille orthodoxae Fidei plane contrarium habeat, id minime obscure ostendit: quare ego quoque illum anathematizo.

Petrus Parembolae Episcopus dixit: Cum illos qui Deo adherere student, Fidem orthodoxam, sanctorumq. Patrum qui in Nicza ciuitate conuenerunt, expositionem sectari oporteat, & religiosissimus Nestorius nentri satis consentiat, ego quoque propter eius epistolam modo lectam illum anathematizo.

Ioannes Augustopolis Episcopus dixit: Quoniam quidem religiosissimus Nestorius ex epistola quam paulo ante audiimus, catholicae Fidei contraria sapere, clare deprehensus est; ego etiam illum anathematizo.

Paulus Anthedonis Episcopus dixit: Non decet homines apprime Christianos ijs sese adiungere, qui praeue, non recte sentire cognoscuntur. Cum ergo religiosissimus Nestorius non pauca, quae ab orthodoxa Fide, sanctorumq. Patrum qui apud Niczam conuenerunt, expositione aliena sunt, tenere ex epistola sua conuincatur; ego quoque eundem detestor, atque anathematizo.

Letorius Episcopus Libyadis dixit: Multum ab orthodoxa Fide dissentit sensus Nestorij religiosissimi, ut ex ijs quae lecta sunt, constat: quare & ego anathematizo eum.

Saidas Phoenis Episcopus dixit: Et ego eundem neque recte sentientem, neque Fidei sanctorum Patrum Nicenorum assentientem, anathematis execratione deuincio: siquidem epistolae illius lectio, quae sit eius mens sententiaque, satis superq. nobis aperit.

Eusebius Pelusij Episcopus dixit: Quaecumque in epistola religiosissimi Nestorij iam lecta congesta sunt, ea omnia a Fide Nicena per sanctos Patres exposita, extranea sunt: unde & haec ipsa, & omnes praeterea qui talia sapiunt, anathematizo.

Macarius Antei Episcopus dixit: Pluraque omnia quae reuerendissimi Nestorij epistolae inserta comperiuntur, Fidei quam sancti Patres in Nicza ciuitate exposuerunt, admodum dissona sunt: atque ideo ijs omnibus qui eo sensu praediti sunt,

ana-

thematizo, ut qui, quemadmodum ex epistola illius iam lecta perspicue cognoscere licet, sanctorum Patrum Nicenorum doctrinam, sicuti oportebat, non recipiat.

Θεόδωρος Ἐπίσκοπος Γαδαρῶν εἶπεν· Ἀναθεματίζω καὶ γὰρ τὸν ἱεροπρεπὲς Νεστόριον, μὴ φρονήσαντα ὀρθῶς τὰ τῶν ἁγίων πατέρων, τῶν ἐν Νικαίᾳ συνελθόντων, καθὼς ἐν τῇ ἀναγνωσθείσῃ αὐτοῦ ἑπιστολῇ ἰδεῖται.

Ρουφίνος Ἐπίσκοπος Ταβῶν εἶπεν· Ἡ ἀναγνωσθεῖσα ἑπιστολὴ τοῦ ἀλαβείστου Νεστορίου, ἰδεῖται αὐτὸν ὑπερνοστίαν τῆς ἐκκλησίας πίστεως ὡς τῶν ἁγίων πατέρων, τῶν ἐν Νικαίᾳ συνελθόντων, φρονεῖν ὅθεν ἀναθεματίζω αὐτὸν, ἐκ τῆς ἐκκλησίας παρ' αὐτὸν δυσφημίας καὶ βλασφημίας διαπομπού.

Παυλιανὸς Ἐπίσκοπος Μαίυμᾶ εἶπεν· Ομοίως καὶ γὰρ αὐτὸν ἀναθεματίζω, ἐπεὶ δὲ κακῶς φρονεῖ. ἰδεῖται γὰρ ἡ ἑπιστολὴ αὐτοῦ πόθεν αὐτὸς, ὡς ἐναντία τῆς ὀρθοδόξης πίστεως φρονεῖ.

Ἀϊανὴς Ἐπίσκοπος Συκαμαζῶνος εἶπεν· Οὐχ ἀπλῶς, ἀλλ' ὡς ἔτυχεν ἰδεῖται ἡ γνώμη τοῦ ἀλαβείστου Νεστορίου διὰ τῆς ἀναγνωσθείσης αὐτοῦ ἑπιστολῆς, καθὼς περὶ ἐκείνης, ὡς ὑπερνοστίαν τῇ ὀρθοδόξῃ πίστει φρονεῖ ὅθεν ὁμοίως καὶ γὰρ αὐτὸν ἀναθεματίζω.

Πέτρος Ἐπίσκοπος Παρεμβολῶν εἶπεν· Ἐπεὶ δὲ καὶ ἐξ ἀκολουθεῖν τῇ ὀρθοδόξῃ πίστει, τῇ ἐκκλησιαστικῇ ὡς τῶν ἁγίων πατέρων, τῶν ἐν Νικαίᾳ συνελθόντων, τοῦς θεοῦ ἀνακαταμένους εὐρηται ὁ ἀλαβείστους Νεστορίους ὡς ὁμοίως φρονεῖν καὶ ἔτι καὶ γὰρ αὐτὸν ἀναθεματίζω, διὰ τὴν ἀναγνωσθείσάν αὐτοῦ ἑπιστολήν.

Ἰωάννης Ἐπίσκοπος Αὐγουστωπόλεως εἶπεν· Ὡς καὶ διὰ τῆς ἀναγνωσθείσης ἑπιστολῆς Νεστορίου ὁ ἀλαβείστους, ὑπερνοστίαν τῆς ὀρθοδόξης πίστεως φρονεῖν, ὁθεν καὶ γὰρ αὐτὸν ἀναθεματίζω.

Παῦλος Ἐπίσκοπος Ἀνθηδονῶνος εἶπεν· Οὐ καὶ τοῦς μάλιστα χριστιανοὺς συνυπάρχοντες οὐ καλῶς φρονεῖν, ἀλλὰ τὸν αὐτὸν. ὁθεν διὰ τῆς ἀναγνωσθείσης ἑπιστολῆς τοῦ ἀλαβείστου Νεστορίου, ὑπερνοστίαν τῆς ὀρθοδόξης πίστεως, τῆς ἐκκλησιαστικῆς ὡς τῶν ἁγίων πατέρων, τῶν ἐν Νικαίᾳ συνελθόντων, καθὼς περὶ ἐκείνης, ἀναθεματίζω αὐτόν.

Ἀθηναῖος Ἐπίσκοπος Λιβυάδος εἶπεν· Πολὺν τὴν ὀρθοδόξην πίστιν ἀπάδει τὸ φρόνημα τοῦ Νεστορίου τοῦ ἀλαβείστου, διὰ τῶν ἀναγνωσθέντων. διὸ καὶ γὰρ αὐτὸν ἀναθεματίζω.

Σαΐδας Ἐπίσκοπος Φοινίης εἶπεν· Καὶ γὰρ αὐτὸν ἀναθεματίζω κακῶς φρονεῖν, ἐμὴν συμφωνίαν τῇ πίστει τῶν ἁγίων πατέρων, τῶν ἐν Νικαίᾳ συνελθόντων. ἰδεῖται γὰρ αὐτοῦ τίνος γνώμης ἡ τῆς αὐτοῦ ἑπιστολῆς ἀναγνώσις.

Εὐσέβιος Ἐπίσκοπος Πηλυονίας εἶπεν· Τὰ ἐγκείμενα πάντα τῇ ἑπιστολῇ τῇ ἀναγνωσθείσῃ τοῦ ἀλαβείστου Νεστορίου, ἀλλότρια τυγχάνει τῆς ἐκκλησιαστικῆς πίστεως ἐν Νικαίᾳ ὡς τῶν ἁγίων πατέρων. καὶ πάντας ἀναγκάτως ἀναθεματίζω, καὶ τοῦς αὐτοῦ φρονεῖν.

Μακάριος Ἐπίσκοπος Ἀγίου εἶπεν· Σφόδρα ἀπάδουσι τὰ ἐγκείμενα τῇ ἑπιστολῇ τοῦ ἀλαβείστου, διὰ τῶν ἀναγνωσθέντων, τῶν ἐν Νικαίᾳ συνελθόντων καὶ αὐτὸν ἀναθεματίζω.

Flavianus Philippenſium Episcopus dixit: Legantur hæc quoque; lectaq. in actorum commentarios referantur.

Petrus presbyter Alexandriz, & notariorum primicerius legit.

Cyrillus & Synodus ex Aegypti prouincia Alexandriz congregata, Nestorio religiosissimo pijsimoq. sacrorū comministro, in Domino Sal. *Matth. 20. 6. 37.* Cum Saluator noster diserte pronuntiet: Qui amat patrem aut matrem plus quàm me, non est me dignus: quid nobis fiet, à quibus tua pietas supra Christum omnium saluatorem diligi postulat? & reliqua. Et lecta est prout supra habetur.

1. pet. 1. c. 36. Petrus presbyter Alexandriz, & notariorum primicerius dixit: Non ea solum, quæ Cælestinus sanctissimus sacratissimusq. Romanæ Ecclesiæ Episcopus ad reuerendissimum Nestorium scripserat, missa & reddita sunt eidem; verum ea etiam, quæ sanctissimus pijsimusq. Alexadrinæ Ecclesiæ Episcopus Cyrillus & vniuersa Aegypti Synodus per Theopemptū & Danielelem & Potamonem & ** Macariū* Comarium religiosissimos Episcopos ad eundē destinauerant. Quamobrem rogo, vt Theopemptus & Daniel religiosissimi Episcopi hic presentes, ea de re interrogentur.

Flavianus Philippenſiū Episcopus dixit: Theopemptus & Daniel religiosissimi comministri nostri coram hic nobis exponant, an eiusmodi epistolæ reddiderint.

Theopemptus Cabasorum Episcopus dixit: Die Dominico, cum synaxis ageretur, ad Episcopale palatiū ascendimus, ibidemq. toto præſente Clero, multisq. ex illustribus adſtātibus, litteras, de quibus hic sermo est, Nestorio tradidimus.

Similiter & Daniel Darnensium Episcopus eadem confirmauit.

Flavianus Philippenſium Episcopus dixit: Dic, quæſo, litterisne ab eo sit satisfactum?

Daniel Darnensium Episcopus dixit: Tunc nobis respondit, vt postero die veniremus, & priuatim illum conueniremus. Porro sequenti die redeuntibus aditum intercluſit, & responſum nobis dare non est dignatus.

Theopemptus Cabasorum Episcopus dixit: Litteris, de quibus proxime dictum est, acceptis, constituit nobis, vt sequenti die reuerteremur, sermonemq. cum eo haberemus. Abiimus ergo: at postero die reuerſos non admisit, neque quidem satisfacit litteris; sed publice pro concione eadem quæ ante, & his quoque deteriora dogmata proposuit. Neque vero solum ante, redditas litteras hæc docebat, sed multo peiora postquam accepit, docuit, & vsque hodie docere non desinit.

Fidus loppes Episcopus dixit: In sua ne doctrina etiamnum ad præſens vsque tempus persistat Nestorius, id pijsimi Episcopi Acacius & dominus Theodorus, qui coram adſunt, & non absque alicuius ex ipsis periculo cum eo differuerunt, optime nobis explicare poterunt. Hos proinde obnixe rogamus, & per sacrosancta Euangelia coram hic proposita obtestamur & adiuramus,

autem ἐπισημαίνω. ὥστε καὶ κινδυνεύουσι ἵνα ἀπ' αὐτῶν οὐκ ὡς ἀπὸ θεοῦ λαλοῦμεν, καὶ ὁρκίζομεν καὶ τῶν περὶ αὐτοὺς

A φλαυιανὸς ἐπίσκοπος φιλιππων εἶπεν· ἀναγνώσθαι καὶ ταῦτα ἐμφερέσθω τοῖς πρᾶξιμομένοις.

Πέτρος πρεσβύτερος ἀλεξανδρείας, καὶ περιμικῆλος νοταρίων αἰγύπτου.

Τῷ ἀλαβεστάτῳ καὶ θεοφιλεστάτῳ συλλειτουργῷ Νεστορίῳ κύριλλος, καὶ ἡ συνελθὼσα σύνοδος ἐν ἀλεξανδρείᾳ ἐκ τῆς αἰγυπτιακῆς διοικήσεως, ἐν κυρίῳ χαίρειν.

Τοῦ ζωτῆρος ἡμῶν λέγοντος ἐναργῶς, ὁ φιλοπατίει, ἡ μητέρα ὑπὲρ ἐμὲ, οὐκ ἐστὶ μὲν ἄξιος. τί πάθωμεν ἡμεῖς, οἱ ὡς τὸ τῆς ἀλαβείας ἀπαπύμενοι τὸ ὑπεραγαπᾶν σε τοῦ πάντων ἡμῶν σωτῆρος Χριστοῦ; καὶ τὰ λοιπὰ, ὡς περὶ ἐπὶ λαμπρῇ.

Πέτρος πρεσβύτερος ἀλεξανδρείας, καὶ περιμικῆλος νοταρίων εἶπεν· οὐ μόνον ὅτι ταῦτα πρὸς ἀποστασίαν καὶ ὁσιωπίαν τῆς Ῥωμαίων ἐκκλησίας κελεύουσιν, ἀπέσταλται, καὶ ἀποδέδοται αὐτῷ τῷ ἀλαβεστάτῳ Νεστορίῳ· ἀλλὰ καὶ τὸ ἐπιστελεῖν τὸ ἀγνώπτου καὶ θεοσεβείας τοῦ ἐπισκόπου τῆς ἀλεξανδρείας ἐκκλησίας κυρίλλου, καὶ τῆς συνόδου πάσης τῆς αἰγυπτιακῆς, διὰ θεοπίμπου καὶ δανιὴλ, καὶ ποτάμωνος, καὶ κεμαρίου τῆς ἀλαβεστάτων ἐπισκόπων· ὡς καλῶ, ἐρωτῶσαι θεοπίμπου καὶ δανιὴλ, τοὺς ἀλαβεστάτους ἐπισκόπους, ἐν ταῦτα τυγχάνοντες περὶ αὐτῶν πύτυ.

φλαυιανὸς ἐπίσκοπος φιλιππων εἶπεν· κατελήθωμεν οἱ ἀλαβεστάται συλλειτουργοὶ ἡμῶν, θεοπίμπου καὶ δανιὴλ, οἱ παρόντες, εἴ γε ἀποδέδωκασι τὰς ἐπιστολάς.

Θεοπίμπου ἐπίσκοπος καβάσων εἶπεν· εἰς τὸ ἐκβάλλειν ἀνελθόντες, ἡμέρα κυριακῇ, συναχέως οἱ ἐπιπλουμένεις, παρόντες πάντες κλήρου, καὶ τῆς ἰλλουστρίων σχεδὸν πάντων, ταῦτα ἀποδέδωκαμεν Νεστορίῳ τὰ γραμμάτια.

Ομοίως καὶ δανιὴλ, ἐπίσκοπος δάρριως, πρὸς αὐτὸν κατέβητο.

φλαυιανὸς ἐπίσκοπος φιλιππων εἶπεν· ἐπισημαίνω τὸ ἱκανὸν τοῖς γραμμασί;

δανιὴλ ἐπίσκοπος δάρριως εἶπεν· εἶπεν ἡμῖν τῷ ὥστε ἐλθόν τῇ ἐξῆς ἡμέρᾳ, καὶ ἰδίᾳ αὐτῷ· ἀλλ' ὅτι ἡμῶν ἀπελθόντων, ἀπέκλεισεν ἡμῖν τὰς θύρας, καὶ οὐκ ἤξιωσεν ἡμᾶς ἀποκρισέως.

Θεοπίμπου ἐπίσκοπος καβάσων εἶπεν· δεξάμενος τὰ προεξημένα χαρτία, συνειπάξατο ἡμῖν τῇ ἐξῆς συντυχῇ αὐτῷ· ἀπῆλθοντες. εἶπε ἀπελθόντας οὐκ ἐδέξατο. οὐτὶ μὲν τὸ ἱκανὸν τοῖς γραμμασί πεποίηκεν. ὥστε ἐκκλησίας τὰ αὐτὰ, ἔχοντα δογματίζαν· ὁ μόνον ὅτι περὶ τοῦ λαβῆναι τοὺς χάριτας ταῦτα ἐδίδασκεν, ἀλλὰ καὶ πολλῶν χείρωνα μὲν τὸ λαβῆναι ἐδάξαν· ἔως τῆς σήμερον ἡμέρας.

φῆδος ἐπίσκοπος ἰωππῆς εἶπεν· ὅτι καὶ ἐπιμείνει ἔως σήμερον τῇ αὐτῇ διδασκαλίᾳ, διωκταὶ λέγοντες καὶ οἱ παρόντες θεοσεβέστεροι ἐπίσκοποι, ἀκάκιος καὶ ὁ κύριος θεόδοτος. οἱ καὶ διὰ λείψανος πρὸς οὐκ ὡς ἀπὸ θεοῦ λαλοῦμεν, καὶ ὁρκίζομεν καὶ τῶν περὶ αὐτοὺς

8 ij

CON-

200.

concertatione, Episcopus quidam qui ipsi adhaerebat, sermonem excipiens, alium assererat Filiū esse qui mortem subierat, & alium item Dei Verbum. Quam blasphemiam amplius ferre non valens, omnibus consalutatis abiit. Aderat & alius quidam ipsi, qui Iudæis patrocinator, eos non in Deum, sed in hominem impios extitisse affirmabat.

Flavianus Philippensium Episcopus dixit: Cū pijssimorum & religiosissimorum cōsacerdotum nostrorum Acacij & Theodoti narratio manifesta existat; consequens est, ut beatorum Patrum nostrorum sententiæ ad præsens institutum facientes in medium proferantur, prolataq. & lecta in acta referantur.

Petrus presbyter Alexandriæ, & notariorum primicerius dixit: Quandoquidem sanctissimorum sacratissimorumq. Patrum ac Episcoporum, & diversorum præterea Martyrum codices in promptu habemus, nonnullaq. capita ex illis selegimus; ea, si vobis ita visum fuerit, prælegemus.

Flavianus Episcopus Philippensium dixit: Legantur, & in actorum monumenta referantur. Et lecta sunt in hunc modum.

Petri sanctissimi Episcopi & martyris, ex codice de Deitate.

Ioh. 1. 1. **C**um vere gratia & veritas per Iesum Christum facta sit; hinc secundum Apostoli doctrinam, gratia saluati sumus. Ait enim: Et hoc non ex nobis; Dei enim donum est: non ex operibus, ut ne quis gloriatur. Dei voluntate Verbum factum est caro, habituq. inuentum ut homo, non recessit à Deitate. Neque enim ea de causa egenus factus est cum esset diues, ut virtutis aut maiestatis suæ perfectione exueretur; sed ut & mortem pro nobis peccatoribus susciperet, iustus pro iniustis; ut nos offerret Deo mortificatus quidem carne, viuificatus autem spiritu. Et post pauca rursus: Quare & Euangelista quæque vera prædicat dum ait: Et Verbum caro factum est, & habitauit in nobis. Tum videlicet, cum Angelus sacram Virginem salutauit, dicens: Ave gratia plena, Dominus tecum. hoc est, Dei Verbum nunc tecum est. nam illa Gabrielis salutatio, Deum Verbum in vtero virgineo natum, & carnem factum insinuat. hinc & scriptum est: Spiritus sanctus superueniet in te, & virtus Altissimi obumbrabit tibi: ideoq. quod natum est ex te sanctum, vocabitur filius Dei. Et paucis interiectis rursus: Deus autem Verbum citra viri commercium, sola Dei, qui quiduis efficere potest, voluntate, in Virginis vtero incarnatum est, viri operatione aut præsentiā ad hoc minime requisita. Dei namque virtus Virginem, per Spiritus sancti aduentum obumbrans, viro quouis efficacius operata est.

A γου, ἀντὶ τῆς πίστεως αὐτῶν ἐπίσκοπος ἔλεγον· καὶ ἄλλοι μὲν εἶπεν εἶναι τὸν υἱὸν τοῦ πατρὸς ἀναδεδειγμένον, ἄλλοι δὲ τὸν θεὸν λόγον. πρὸς τὴν βλασφημίαν ἡ χεῖρ ἐπενεγκὴν διωγηθεῖς, συνελθόντες πάντες ἐξήλθον. καὶ ἔπειρος δι᾽ ἐκείνων συν αὐτῶν σωτηρίῃ τῶν ἰουδαίων, οἷς συνέχευε τὸν θεόν, ἀλλ' εἰς ἀνθρώπων ἡσυχίαν.

B φλαυιανὸς ἐπίσκοπος φιλιππῶν ἔπει· φανερῶς οὕτως τῆς κατὰ θεὸν τῆς ἐκείνων, καὶ θεοσεβείων συνδιδασκαλίας ἡμῶν θεοδότῳ, καὶ ἀκακίῳ, ἀπέλαβόν ἐστιν, ὡς εἶπεν περὶ τῶν περὶ αὐτῶν δόξαν ἡ χεῖρ οἱ μακάριοι πατέρες ἡμῶν, καὶ οἱ ἐπίσκοποι, ἀναγνώσαντες, καὶ ἐμφερέσθω τῶν πραττομένων.

Πέτρος πρεσβύτερος ἀλεξανδρείας, καὶ περιμνηστὴς νοταρίων εἶπεν· Ἐπεὶ δὲ καὶ χεῖρας ἔχομεν ἐν βιβλίᾳ τῶν ἀγιογράφων καὶ ὁσιωγράτων πατέρων, καὶ ἐπισκόπων, καὶ διδασκάλων μαρτύρων, ἐπελεξάμεθα δι᾽ ἐκείνων πάντων ὀλίγα κεφάλαια, εἰ περιέσται ὑμῖν, ἀναγνώσασθαι.

φλαυιανὸς ἐπίσκοπος φιλιππῶν ἔπει· καὶ πάντες ἀναγνώσαντες ἐμφερέσθω. καὶ ἀναγνώσθησαν.

C Πέτρον τὸ ἀγιοπῆρυ ἐπισκόπου ἀλεξανδρείας, ὃς μάρτυρος, ἐκ τοῦ περὶ θεότητος βιβλίου.

Eπεὶ δὲ καὶ ἀληθῶς ἡ χάρις, καὶ ἡ ἀλήθεια διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐγένετο· ὅθεν ἡ χάρις ἡμῖν σεσωσμένοι, καὶ τὸ ἀποστολικὸν ῥητὸν καὶ τὸ φησὶν, συνέχευε ἡμῶν· θεὸς τὸ δῶρον· συνέχευε ἡμῶν, ἵνα μή τις καυχῆσθαι, θελήματι θεοῦ ὁ λόγος συνέχευε ἡμῶν· καὶ χάρις ἀπὸ τοῦ θεοῦ ὡς ἀνθρώπων, ἡ κατὰ τὴν θεότητα. καὶ ὅτι ἵνα τῆς δυνάμεως αὐτοῦ, ἡ δόξης, πλείον ἀποσῇ, πτωχούσας πλούσιους ὦν, τοῦτο ἐγένετο. ἀλλὰ ἵνα καὶ τὸν θάνατον ὑπὲρ ἡμῶν τῶν ἀμαρτωλῶν ἀναδέξεται· δικαίως ὑπὲρ ἀδίκων ὅπως ἡμᾶς προσερχομένη τῇ θείᾳ μετανοίᾳ μὲν σαρκί, ζωοποιηθεῖς ἡ πόσις. καὶ μετ' ἐπειτα. ὅθεν καὶ ὁ ἀγγελικὸς ἀληθῶς, λέγων, ὁ λόγος συνέχευε ἡμῶν, καὶ ἐσκέλευσεν ἐν ἡμῖν· ὅτι δὴ τότε, ἀφ' οὗ ὁ ἄγγελος ἡπαίσατο τὴν περὶ τὸν εἰπὼν· χάρις καὶ χαλετωμένη ὁ κύριος μετ' ὑμῶν. τὸ γὰρ ὁ κύριος μετ' ὑμῶν ἐστὶν ἀποδοῦναι τὸ γὰρ βέλλῃ, ἀπὸ τοῦ θεοῦ λόγος μετ' ὑμῶν μένει καὶ αὐτὸν ἡμῶν ἐν μήτρᾳ, ὅθεν καὶ ἡμῶν, καὶ ὡς γέγραπται· πνεῦμα ἅγιον ἐπέλαύσθη ἐπὶ σὲ, καὶ δυνάμεις ὑψίστου ἐπισκιάσθη σοί. διὸ καὶ τὸ ἡμῶν ἅγιον, κληθήσεται ὡς θεός. καὶ πάλιν μετ' ἐπειτα. ὁ δὲ θεὸς λόγος συνέχευε ἡμῶν ἀποδοῦναι, καὶ βούλησιν τὸ πάντα δυνάμειν κατεργάσασθαι θεοῦ, γέγονεν ἐν μήτρᾳ τῆς περὶ τὸν συνέχευε ἡμῶν διὰ τῆς αὐτοῦ ἐνεργείας, ἡ περὶ τὸν συνέχευε ἡμῶν γέγονεν καὶ τὸ αὐτοῦ ἐνεργείας ἡ δὲ θεοῦ δυνάμεις, ἐπισκιάσθη τῇ περὶ τὸν συνέχευε ἡμῶν ἐπιπληροῦν ἡμῶν πνεύματι.

Αθανάσιον τὸ ἀγαπῶν, ἡγομένην ὁπισκόπου Αλε-
ξανδρίας, ἐκ τοῦ καὶ Ἀριανῶν βιβλίου.

A *Athanasii sanctissimi Episcopi Alexandria,
ex libro contra Arianos.*

Πολλοὶ γοῦν ἄγιοι γένεσσι, καὶ καθαρὸι πύ-
σης ἀμαρτίας· Ιερεμίας δὲ καὶ ἐκ κοιλίας μη-
τρὸς ἡγιασθῆ· καὶ Ἰωάννης ἐπὶ κυοφορούμενος, ἐσκή-
τησιν ἐν ἀβυλῳ, ὅπῃ ἡ Φωνὴ τῆς ἱστορίας Μα-
ρίας· καὶ ὁμοίως ἐβασιλεύοντι ὁ θάνατος διὰ τὸ Ἀδάμ
μέχρι Μωϋσῆος, καὶ ὅτι πῦρ μὴ ἀμαρτίας, ἀλλὰ
ὅτι τῷ ὁμοιωματι τῆς ὁδοῦ βασιλείας Ἀδάμ· καὶ οὕ-
τως ἔμενον οὐδὲν ἥτις οἱ ἀνθρώποι, θνητοὶ, ἐφ' ἡμέ-
ρῃ, οὐκ ἐκ τῶν ἰδίων τῆς φύσεως περὶ τῶν· νῦν δὲ,
τὸ λόγον ἡγομένην ἀνθρώπου, καὶ ἰδοὺ τοῦ μέρους
τῆς σαρκὸς, ἐκείνῃ τῷ σώματι αὐτῇ, ἀλλὰ τὸν
ἐν αὐτῇ ἡγομένην θεὸν λόγον· ἀλλὰ ἵνα αὐτὸς μὴ ἀν-
λωται· λοιπὸν δὲ οἱ ἀνθρώποι ἐκείνῃ καὶ ἰδὲ πα-
ρὰ μέρους ἀμαρτωλοὶ καὶ νεκροὶ, ἀλλὰ καὶ τὸν τὸ
λόγον διδάσκον ἀναπαύειν, ἀθάνατον καὶ ἀφθαρ-
τον· ἀλλὰ μέρους· ὅθεν καὶ ἡγομένης τῆς σαρκὸς ἐκ
τῆς ἱστορίας Μαρίας, αὐτὸς λέγειται γέννησθαι, ὁ
πῶς ἄλλοις τὸν ἡγομένην, εἰς τὸ εἶναι, παρὰ τῶν ἡμῶν
εἰς αὐτὸν μετεβῆ· ἡγομένην, ὅτι μὴ ἐκείνῃ ὡς γῆ
μόνη ὄντες, εἰς γῆν ἀπέλθωμεν· ἀλλὰ ὡς τῷ ἐξ οὐ-
ρανοῦ λόγῳ παραφθίντες, εἰς ἕνα ἀναχθώμεν
πάλιν· δι' αὐτὸ· σὺκοῦν οὕτω καὶ τὸ ἄλλα πᾶσι τὸ σώ-
ματι· σὺκοῦν αὐτὸς εἰς αὐτὸν μετεβῆκεν, ἵνα μὴ
ἐκείνῃ ὡς ἀνθρώποι διδοῦνται· ἀλλὰ ὡς ἰδοὺ τὸ
λόγον, τῆς αἰωνίου ζωῆς μετέχωμεν· ἐκείνῃ καὶ
τὸν πατέρα ἡγομένην ἐν τῷ Ἀδάμ πάντες διδοῦνται
σκοῦν· ἀλλὰ λοιπὸν τῆς ἡγομένης ἡμῶν, καὶ πᾶσι τῆς
σαρκὸς ἀφθαρσίας μετεβῆκεν εἰς τὸν λόγον, ἐξ-
ομῆσαι διὰ τῆς, λυθίας τῆς δι' ἀμαρτίας κατὰ-
ρας· ἀλλὰ τὸ ἐν ἡμῖν ἵνα ἡγομένην κατέβηκεν.

Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τῆς πρὸς Ἐπίκτητον ἐπιστολῆς.

Πῶς δὲ καὶ ἀμφιβάλλειν ἐτόλμησαν οἱ λεγό-
μενοι χριστιανοί, εἰ ὁ ἐκ Μαρίας γεννηθεὶς
κύριος, ὅς ἐστιν τῇ οὐσίᾳ καὶ φύσει τὸ θεοῦ ἐστίν· τὸ δὲ
καὶ σῶμα, ἐκ σπέρματος ἐστὶν Ἐδουίδ, σαρκὸς δὲ
τῆς ἁγίας Μαρίας; πῶς δὲ ἄρα οὕτω πολλοί
γενέσονται, ὥστε εἰπεῖν τὸν Χριστὸν τὸν σαρκὸς πα-
τὴρ καὶ ἐκτερωμένον, μὴ εἶναι κύριον, καὶ σω-
τήρα, καὶ θεόν, καὶ ὅν τὸ πατὴρ; ἢ πῶς χρι-
στῶν θέλουσιν ὀνομάζεσθαι, οἱ λέγοντες εἰς ἀνθρώπον
ἄγιον, ὡς ὅτι ἕνα τῶν περὶ τῶν, ἐληλυθῶν τὸν
λόγον, καὶ μὴ αὐτὸν ἀνθρώπον γενέσθαι, λαβόν-
τα ἐκ Μαρίας τὸ σῶμα; ἀλλὰ ἔπειτα εἶναι τὸν Χρι-
στὸν, καὶ ἔπειτα τὸν τὸ θεοῦ λόγον, τὸν πατέρα Μαρίας,
καὶ πᾶσι αἰώνων, ὅν ὅτι τὸ πατὴρ; ἢ πῶς εἶναι
χριστιανοὶ διδάσκοντες, οἱ λέγοντες, ἄλλον εἶναι τὸν ὅν,
καὶ ἄλλον τὸν τὸ θεοῦ λόγον; καὶ μετ' ἑτέρω πάλιν·
οὐ γὰρ δὲ πᾶσι ἐγγίγνεται, μὴ ἡγομένην, ὡς ἕνα πάλιν
ὑπελάβον· ἀλλὰ ὅντως ἀληθινὰ ἡγομένην ἀνθρώπου ἔ-
σονται.

M Vlti sane & sancti extitere, & ab omni pec-
cato immunes. Siquidem Hieremias ex
vtero sanctificatus est: & Ioannes adhuc intra ma-
terna viscera delitescens, Deiparæ virginis Ma-
riz voce percepta, præ gaudio exultavit. Ve-
rūtamen regnavit mors ab Adam vsque ad Moy-
sen, etiam in eos qui non peccauerunt in simili-
tudinem præuaricationis Adæ. Atque ita homi-
nes morti & corruptioni, ceterisq. miserijs quæ
in ipsorum naturam conueniunt, obnoxij mane-
bant. Nunc autem posteaquam Verbum incar-
natū est, & ea quæ carnis sunt propria, sibi adsci-
uit, eiusmodi passionēs in corpus non amplius des-
cendunt, propter Deum Verbum quod in eo fa-
ctū est, sed ab ipso quidem cōsumptæ sunt. Restat
ergo, vt homines secundum propriæ naturæ pas-
siones peccato & morte non amplius constricti
teneantur; sed Verbi virtute exsuscitati, perpet-
uæ immortalitatis & incorruptionis beneficio
potiantur. Carne proinde ex Deipara Maria
nata, ipse natus perhibetur, qui alijs rebus vt sine
largitur: quod videlicet nostra natiuitate in seip-
sum translata & transformata, non amplius tam-
quam terra tantum simus, in terram abeamus; sed
tamquam cælesti Verbo coniuncti, ab ipso in
cælum euehamur. Ad hunc modum alias quoque
corporis passionēs haud incongrue in seipsum
transulit ille, ne in posterum sicut homines mo-
riamur, sed tamquam Verbi Dei proprii effecti,
sempiternæ vitæ participes existamus. Neque
enim ultra, iuxta priorem generationem, omnes
in Adam morimur; sed tam natiuitate, quàm re-
liquis omnibus carnis infirmitatibus in Verbum
translatis, à maledictione per peccatum nobis in-
flicta, propter eum qui in nobis nostri causa fa-
ctus est maledictio, resurgimus.

Eiusdem, ex epistola ad Epictetum.

Q Vomodo autem quidam qui inter Christia-
nos censentur, in questionem vocare audent;
Dominusne, quem Maria in lucem edidit, natura
quidem & essentia Dei filius existat, secundum
carnem vero ex semine Dauid & sanctæ Mariz
carne ortum ducat? Qui nam vero in eam teme-
ritatem prolapsi sunt, vt dicere audeant, Christū,
qui carne passus & crucifixus est, nec Deum esse,
nec Dominū, nec saluatorem, nec Patris Filium?
Quomodo rursum Christiani hominis appella-
tionem usurpare non verentur, qui Verbum in
hominem sanctum perinde atque in aliquē Pro-
phetarum descendisse asserunt? ipsum autem
Verbum quod corpus ex Maria sumpsit, hominē
non esse factum; sed alium Christum, alium rur-
sum esse Dei Verbum, quod ante Mariam & sæcu-
la erat Filius Patris? Aut quomodo Christiani
nomen merentur, qui alium dicunt esse Filium, &
alium Dei Verbum? Et post alia rursum:
Hæc autem (vt quidam existimant) non ageban-
tur fictæ; absit; sed realiter & vere; vt Saluatore re-

Orat. 4. con-
tra Ariam.
ante med.
Hier. 1. 1.
Luc. 1. 4.

44.

Rom. 1. 1.
44.

Psal. 81. 6.

1. Cor. 15.
1. 22.

Galat. 3. 6
13.

Paulo post
procipt.

Rom. 1. 1.

κρύβει τὴν δυνάμιν, πολλῶ μᾶλλον ἐπιτιμώμενος ἢ
 τῶς ὁ πάντων ἀριστοτέλης, ὁ ζῶν ἐν ἐκείνῃ τῇ θείᾳ λό-
 γῃ, τῆς αἰωνίου ἀρεμῆς ἀφαιρέσει τὰ συμπεριτε-
 οῦσας ἡμῶς ὑμῶς ὑλῆς ὑπερβαίνει λαβόμενος ὡς καὶ
 πρὸς ἡμᾶς ἀφικνῆται· ἀλλ' ἐν πολλῷ τὸ μέγα τῆς ἐαυτοῦ
 δόξης τῆς τῆς ἐκ πηλοῦ κατασκευασμένης διορ-
 θούμενος ἀνθρώπων· αὐτὸς ἐκ παρθερίου καὶ νοῦ
 πῶς περὶ αὐτῶν ἀνθρώπων· τῷ μὲν τρέφῃ τῆς χάριτος
 ἀφαιρέσει τὴν δὲ κατὰ πάντα πρὸς ἡμᾶς χάρις
 ἀμαρτίας, ὥς ἐκφυγεῖν κείνας ὁμοίους· πεπ-
 μινος, ἀποδεδειγμένους, ὑμνησμένους· βρέφος ἐν
 φάτνῃ κείμενος, τῆς φύσεως ἡμῶν τὴν ἀσθενείαν
 ἐκδεχόμενος, ἀλλ' οὐκ ὑπερλαβούσας ἀμαρτίας
 ἐκ αἰτίας· ἀλλ' ἐπὶ βρέφος ὢν, ὁμοῦ καὶ τὴν ἐχθρότητα
 ἐκ τῆς τύπου ἡγερέσει φάλαγγα, μάχους ἐλκύνει
 μετάνοιαν, καὶ τὴν ὑπερβολὴν τῶν δόξασι λαοῦ
 αὐτοῦ· ἐκείνους βασιλείας.

Κυριακοῦ τοῦ ἀγαπῶντος ὁπισκοπῶν καὶ μάρτυρος,
 ἐκ τῆς ἐκκλησιαστικῆς λόγου.

ΠΟΛΛΑΙ καὶ μεγάλαι τυγχάνουσιν ἀγαπητοὶ ἀ-
 δελφοί, αἱ θεῖαι ἐργασίαι, ἀφ' ὧν τὴν ἡμετέ-
 ραν σωτηρίαν ἡ τοῦ θεοῦ πατρὸς δαφνίς καὶ
 πλουσία φιλανθρωπία ἐργάζεται, καὶ αὐτὴ ἐργάζε-
 ται· ὅτι φυλάττει ἐν ζωοποιῇ ἡμᾶς ὁ πατήρ τὸν υἱὸν ἐ-
 πιμύσας, ἵνα ἡμᾶς ὑποκαταστήσῃ καὶ ἐπιμύσει ὁ υἱός,
 ἡγήσεται ὡς ἀνθρώπου γένος, ὥπως ἡμᾶς ὡς θεοῦ
 καταστήσῃ· ἐπιπύσας πίνων ἑαυτὸν, ἵνα τὸν λαὸν
 τὸν ἀπὸρριμμένον ἀναστήσῃ· τιτρώμεναι, ἵνα
 τὴν ἡμετέραν τρώμεναι ἡγερέσῃ· ἐδοῦλόσιν, ἵνα
 ἐκ δουλείας εἰς ἐλευθερίαν τοὺς αὐτοῦ δουλοῦντας ἀ-
 γάγῃ· ἵνα τὸν λαὸν ἵνα τὴν ἀθανάσιας τῆς θη-
 πῆς ἀποδῇ.

Ἀμβροσίου τοῦ ἀγαπῶντος ἡγουμένου ὁπισκοπῶν τῆς
 μεδιολανῆς ἐκκλησίας πρὸς πίστιν.

Εἰ μὲν οὖν περὶ τῶν περὶ τῶν ἀποστόλων λέ-
 γοντι ὅτι ἡλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, ἐξ-
 ἠκολούθη ὁ θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ, γινώσκοντες ἐκ γυναικὸς,
 γινώσκοντες ὑπὸ νόμον· τὸν υἱὸν αὐτοῦ, φησὶ, ὅτι ἐκ
 πολλῶν· ὅτι καὶ αὐτὸς τῆς αἰδοῦς γένεσιν τὴν
 ἰδιότητα ἐσημαίνει· τὸ πρὶν μὲν πάντες γινώσκοντες ἐκ γυ-
 ναικὸς κατασκευάζει, ὅπως τὸ γινώσκον, οὐ τῇ θεότητι,
 ἀλλὰ τῇ προσληφθέντι ὡς καὶ περὶ τῆς γυναικὸς, γινώσκον-
 τες ἐκ γυναικὸς, ἀλλὰ τῆς προσληφθείσης σαρκὸς γε-
 γόμενον ὑπὸ νόμον, ἀλλὰ τῆς τοῦ νόμου φυλακῆς ἢ γὰρ
 ἡγομένη αὐτὴ γένεσις πρὸς τὸν νόμον αὐτὴ ἢ μὲν τὸ νόμον.

Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τῆς δακτύλου βιβλίου πρὸς πίστιν.

Σιωπήσωσι τίνων αἱ ἀπὸ τῶν λόγων μάταια ζη-
 τήσεις, ὅτι ἡ τοῦ θεοῦ βασιλεία καθὼς ἡ-
 γερέσει, ὥς ἐκ πηλοῦ λόγων ἀνθρώπων ἐστίν, ἀλλ' ἐν
 ἀποδείξει δυνάμει· φυλάττει τὴν ἀφαιρέσει τὴν
 θεότητα, καὶ τὴν σαρκὸς· ὥς ἐκ ἐκείνου λαλεῖ ὁ θεὸς υἱός, ὅτι ἐν αὐτῷ ἡ ἐκείνη φύσις ἐστίν· ὁ αὐτὸς λαλεῖ,

tum quod dissoluitur, sæpe sumentes, artis suæ
 vim in ea explicant, ac non vulgarem, immo cu-
 mulatiorem laudem promerentur: ita sane om-
 nium optimus artifex viuum illud & efficax Dei
 Verbum, quod vniuersam hanc rerum molem mi-
 ra ordinis concinnitate exornauit, non nobili ali-
 qua aut pretiosa materia, hoc est, cælesti corpore
 sumpto ad nos descendit; sed in vili abiectoq. ly-
 to artis suæ magnitudinem declarauit, dum ho-
 minem ex limo formatum instauraturus, noua
 quadam ratione homo ex Virgine processit. Et
 quamuis natiuitatis modo à nobis differret, si-
 militudinem tamen nostram (peccato dumtaxat
 excepto) per omnia amplectendam existimauit.
 Nam & nascitur, & fascijs inuoluitur, & lactatur,
 & in præsepio ponitur; & omnes denique pro-
 pter antecedentia peccata naturæ nostræ infirmi-
 tates experitur. Interim tamen cum infans adhuc
 esset, inimicum ipsiusq. cohortem exterruit, Ma-
 gosq. ad penitentiam adduxit, & vt Regis, à quo
 præceptum acceperant, præceptum contemne-
 rent, intrepide effecit.

Cypriani sanctissimi Episcopi & martyris,
 extractum de Eleemosyna.

Multa & magna sunt, fratres carissimi, bene-
 ficia diuina, quibus in salutem nostram
 Dei Patris & Christi larga & copiosa clementia,
 & operata sit, & semper operetur; quod conser-
 uandis ac viuificandis nobis Pater Filium suum
 misit, vt reparare nos posset; quòdq. Filius mis-
 sus, esse & hominis filius voluit, vt nos Dei filios
 faceret. humiliavit se, vt populum qui prius ia-
 cebat, erigeret: vulneratus est, vt vulnera nostra
 curaret: seruiuit, vt ad libertatem seruientes ex-
 traheret: mori sustinuit, vt immortalitatem mor-
 talibus exhiberet.

Ambrosii sanctissimi Episcopi Mediolanensis
 expositio de Fide.

SI mihi non credunt, credant Apostolo dicen-
 ti: Postquam vero venit plenitudo temporis,
 misit Deus Filium suum factum ex muliere, factum
 sub lege. Filium, inquit, suum, non vnum de mul-
 tis; non communem, sed suum. Suum cum dicit,
 generationis æternæ proprietatem significauit.
 Hunc postea factum ex muliere asseruit, vt factu-
 ra non diuinitati, sed assumptioni corporis adscri-
 beretur. Factum ex muliere per carnis susceptio-
 nem: factum sub lege per obseruantiam legis. Ge-
 neratio autem illa cælestis ante legem, ista post
 legem.

Eiusdem, ex libro secundo de Fide.

Sileant igitur inanes de sermonibus quæstio-
 nes, quia regnum Dei, sicut scriptum est, non
 in persuasionem verbi est, sed in ostensione virtutis.
 Seruemus distinctionem diuinitatis & carnis.
 Vnus in vtraque loquitur Dei Filius; quia in eo-
 dem vtraque natura est. Et si idem loquitur, non
 vno

Εἰ τις αἰς ἐν * πρὸς φήπης λέγει καὶ χάρις ἐπὶ ἐργασίας· ἀλλὰ μὴ καὶ οὐσίαν συνήφθαι, καὶ συνασπασθῆναι, αἷ καὶ τὸς τῆς κρείττονος ἐνεργείας· μάλλον δὲ πλήρης τῆς ἐναντίας.

Εἰ τις οὐ πρὸς σκυνῇ τὸν ἐς αὐραμένον, ἀνὰ θεοῦ ἔσται, καὶ περὶ χθονὶ μὲν τῶν θεοκτρῶν.

Εἰ τις ἐξ ἐργῶν πεπληρωμένος, ἢ μὲν τὸ βάπτισμα, ἢ μὲν τὸ ἐκ νεκρῶν ἀνάστασιν, ἢ οὐσίας ἡξιώσασθαι λέγει· καὶ διὰ τοῦτο ἐκείνους περιεργασίας οὐκ αἰσίου, ἀνὰ θεοῦ ἔσται· τὸ γὰρ ἐργάμενον, ἢ πρὸς κρείττον, ἢ πεπληρωμένον, οὐ θεός· καὶ οὐδὲ τὸ μὴ μικρὸν αὐξήσει οὕτω λέγειται.

Βασιλεὺς τοῦ ἀγιοπάτρου γρηγορίου ὁπισκόπου Καισαρείας τῆς πρώτης Κωνσταντινουπόλεως.

ΟΤΙ γὰρ πᾶσι τοῖς ἔσονται καὶ γῆ, καὶ τὸ μυστήριον πελάγων, καὶ τὰ ἐν ὕδασι διατρώμενα, καὶ τὰ χειρῶν τῶν ζώων, καὶ φυτῶν, καὶ αἰσίτες, καὶ αἶρ καὶ ὠρεῖς, καὶ ἡ ποικίλη τοῦ παντὸς διακρίσις, τὸ ὑπερέχον τῆς ἐξουσίας συνίστησιν, ὅσον τὸ διωκθῆναι τὸ θεὸν τὸ ἀχώρητον, ἀπαθῶς διὰ σαρκεὶς συμπλακέναι τῷ θεῷ κατὰ τὸ ἴνα ἡμῖν τῷ ἰδίῳ πατρὶ τὸν ἀπὸ θεοῦ χάρις.

Γρηγορίου τοῦ ἀγιοπάτρου ὁπισκόπου Νύκκης.

ΤΟΤΟ γὰρ φρονέειν φησὶν ἐν ὑμῖν, ὃ καὶ ἐν Χριστῷ ἰησοῦ· ὅς ἐν μορφῇ θεοῦ ὑπαρχων· οὐχ ἀρπαγμὸν ἡγήσατο τὸ εἶναι ἴσιν θεῷ· ἀλλ' ἑαυτὸν ἐκένωσε μορφῇ δούλου λαβών. πρὸς πᾶσι τοῖς ὄντι θεοῦ τῆς τοῦ δούλου μορφῆς· πρὸς πάντοτε ὅτι τοῦ βασιλείου τῶν ὀλῶν, ἢ τὸ εἰς κρινταίαν τῆς πτωχείας ἡμῶν φύσεως ἐκπορεύσας ἐλθὼν· ὁ βασιλεὺς τὸ βασιλεύοντων, ἔοικε τοῖς κυρδύοντων, τὸν τοῦ δούλου μορφῇ ὑποδύσας· ὁ κρείττος τοῦ παντὸς ὑποφειδόμενος τῆς δυναστείας γίνεσθαι· ὁ τῆς κτίσεως κύριος ἐν σπηλαίῳ κατέβη· ὁ τοῦ παντὸς ἀειδιδραγμένος ἔχων δούλους τῶν ἐν τῷ κατελύματι, ἀλλ' ἐν φάτιν τῶν ἀλόγων ὡς ἀνθρώπων. ὁ κατὰ τὸν καὶ ἀκέραιος, τὸν τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως κατεδέχεσθαι βύβιν· καὶ διὰ πάσης τῆς πτωχείας ἡμῶν διεξελθὼν, μέχρι τῆς τοῦ θανάτου πείρας· ὅρατε τῆς ἐκπορεύσεως πτωχείας τὸ μέτρον, ἢ ζωὴ θανάτου γένεσθαι· ὁ κρείττος εἰς κρείττερον ἦλθεν· ὁ τῆς ζωῆς τὸ ἐν τῶν κύριος ὅτι τῇ ψήφῳ τοῦ δικαίου ἀγαθῇ· ὁ πάσης τῆς ὑπερεκπορεύσεως δυναστείας βασιλεὺς πᾶσι τοῖς δημιουργοῖς οὐκ ἀπώγειται χεῖρας. πρὸς πάντας φησὶ τὸ ὑποδύσασθαι τὸν ἀπὸ φρονέοντος βλέπειν τὸ μέτρον.

Αἰχμὸς ὁπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως.

ΣΗΜΕΡΟΝ ὁ Χριστός, ὃς ἐδεδωκότος, τὸν τῆς φιλαθροπίας γόνιμον ἀνέβλεπε· τὸν γὰρ τῆς θείας ἀξίας περὶ πᾶσιν. εἶπε τοῖς ὁπισκοῖς πάλιν· ὁ τῆς φιλαθροπίας λόγος κενῶται· ἀκένωτος τὸν φύσιν τοῦ γένους· ἑαυτὸν γὰρ ἐκένωσε, μορφῇ δούλου λαβών, ὃ ἀσκήτως· διὰ τὸ σαρκεῖν· ὁ λόγος σαρκεῖ ἐγένετο.

Si quis Deum in Christo per gratiam non secus atque in aliquo Prophetarum operatum dixerit, & non secundum substantiam eidem coniunctum coadunatumq. esse confessus fuerit, is melioris operationis virtute frustratus sit, vel potius contraria repleatur.

Si quis crucifixum non adorat, sit anathema, & inter Dei interfectores censeatur.

Si quis eum ex operibus perfectum, aut post baptismum, aut resurrectione ex mortuis, in Filiū adoptari meruisse dixerit, quemadmodum ethnici adscriptitios inducunt, anathema sit: siquidem quod initium habet, quod proficit, quod consummatur, hoc non est Deus, etiam si ob successuum incrementum tale quidpiam de eo interdum dicatur.

Basilij sanctissimi Casarea prima Cappadociae Episcopi.

NON caelum, non terra, non marium spatia, non quae in terris & in aquis degunt animantes, non plantae, non stellae, non aer, non anni tempora, non varius denique totius vniuersitatis ornatus, tantum potentiae excellentiam ostendit, quantum immensum illum infinitumq. Deum impassibiliter per carnem assumptam conflixisse cum morte, quod nimirum per propriam passionem suam nobis impassibilitatem impertiretur.

Gregorij sanctissimi Episcopi Nyssani.

HOC enim sapite, inquit, in vobis, quod & in Christo Ies v: qui cum in forma Dei esset, non rapinam arbitratus est, esse se & aequalem Deo; sed semetipsum exinanivit, formam serui accipiens. Quid serui forma de Deo dici potest abiectius? Quid de omniū Rege humilior, quàm quod sponte ad abiectae naturae nostrae commercium sese abiecit? Rex regum, Dominus dominantium seruili forma induitur: omnium iudex, mundi huius dynastis vestigalis efficitur: creaturae Dominus in antro diuersatur: qui omnia palmo concludit, locum in diuersorio nullum inuenit, sed in brutorum animantium praesepe reclinat: mundus & immortalis humanae naturae sordes non auersatur, & omnem mendicitatem nostram transgressus, ipsam demum mortem perpetitur. Voluntariae huius paupertatis & abiectiois mensuram perpendite. Vita degustat mortem; iudex in praetorium adducitur; omnium viuientium Dominus iudicis sententiae subijcitur; omnium caelestium virtutum Rex, carnificum manus experiri non grauatur. Hoc, inquit, humilitatis exemplum, hunc abiectiois modum respicite.

Asiici Episcopi Constantinopolitani.

HODIE Christus Dominus benignitatis natiuitatem suscepit. nam in diuina dignitate praexistebat. Deinde rursus his addit: Benignitatis Verbum exinanitur, cum tamen natura non sit exinanibile, seipsum enim exinanivit, formam serui accipiens. Qui carnis expertus est, propter te incarnatur. Verbum caro factum est.

Psal. 146. est. qui sub tactum non cadebat ob incorporeitatem, palpatur. qui sine principio est, sub initio fit corporeo. qui perfectus est, crescit. qui immutabilis est, proficit. qui diues est, in diuersorio gignitur. qui operit cælum in nubibus, pannis inuoluitur. qui rex est, in præsepi depouitur.

Item ex eodem.

SI quem ambiguum facit Vnigeniti Inhumantio, & Virginis partus, & passionum communicatio, & crux, & mors, & resurrectio, discens agnoscat hæc mundo salutem parere; non tamen indigna benignitate præstantioris existimari debent. Si enim turpe est Deo in virgine habitare, turpius fuerit & eam condere. Quod si eam condens nullam incurrit ignominiam; nec habitare in creatura dignum opprobrio iudicauit. Si vero pati malum est, liberare passionibus quantum est? Quare & mortuus est, immortalis existens, vt morti mortem inferret; & resurrexit, nostram constituens resurrectionem. Et hæc omnia suscepit, non natura deitatis, sed assumptione carnis: illa quidem in asyis suæ habitans impassibilitatis, hac autem omnia passus, & tolerans, vt fieret optimi instituti dux & legislator.

Amphilochij Episcopi Iconij.

QVoniam enim idem rex & Deus est, mortem ob passionis dispensationem gustauit, munera mysteriorum sunt indicia. Offerunt Magi aurum, cognoscentes ipsum esse Regem: offerunt thus; norunt enim se Deo offerre: offerunt myrrham propter mortem in mysterio passionis.

Item ex eodem.

Ioh. 1. 3 **N**isi enim ille natus fuisset secundum carnem, non renascereris tu spiritualiter. Nisi ille sustinisset serui formam, nequaquam tu gloriam adoptionis lucratus esses. Propterea enim cælestis in terram descendit, vt tu, qui in terris, in cælum extollaris. Ideo Christus semetipsum exinanivit, vt nos omnes de plenitudine eius acciperemus. Illius mors facta est tibi immortalitas: passio Domini facta est seruo exaltatio. Tu autem beneficium vertis in occasionem blasphemiarum.

Petrus presbyter Alexandriz, & notariorum, primicerius dixit: Habemus etiam præ manibus reuerendissimi Nestorij blasphemiarum commentarios, e quorum vno capita selegimus; quæ si sanctæ huic Synodo placet prælegemus.

Flavianus Philippensium Episcopus dixit: Legantur, & in acta referantur. Similiter ceteri Episcopi dixerunt: Omnes eadem dicimus.

A ἐχέτω ὁ ἀφ' ἧ μὴ ὑποπίπῃων διὰ τὴν φύσιν ἀσώματον, ψηλαφᾷται ὁ ἀναρχὸς ὑπὸ δέχλιν γένεσιν σαρκικῶν ὁ τέλει αὐξᾷ ὁ ἀτρέπτος περικέπαι ὁ αὐλούσος ἐν καταλύματι πεπενηνισμένος ἐμβαλὼν τὸν ἄραν ἐν νεφέλῃσι, παρρησιᾷ. ὁ βασιλεὺς ἐν φάτιν κατὰ τὴν φύσιν.

Ομοίως ἔαυτῷ.

E ἵπνα διακρίνει ἡ ἑμοιογροδὲς ἐταυθρῶν-
σις, καὶ παρθένα κύησις, καὶ παθῶν κενωσις, καὶ σωρὲς, καὶ θάνατος, καὶ ἀνάστασις· μαρτυρῶν γινωσκέτω, πρὸς ἕνα πάντων εἶναι τῆς οἰκουμένης σωτηρίας καὶ μὴ ἀνάξια τῆς φιλανθρωπίας ἑκρέτινος λογίζεσθαι. εἰ γὰρ ἀγχορὸν θῆναι τὸ παρθένον οἰκῆσαι, ἀγχορῶτον πρὸ πάντων καὶ τὸ ποιῆσαι. εἰ δὲ δημιουργῶν ἔχ' ὑβρίσθαι ἔδ' οἰκῆσαι τὸ δημιουργησας, ἀγχορῶτος ἔστιν ἐκείνου. καὶ εἰ τὸ παθῶν κακὸν, τὸ παθῶν ἀπαλλάξαι, ἡλίον; ὥστε καὶ τίθηται, ἀξίως τὸν, ἵνα θανατώσῃ τὸν θάνατον. καὶ ἀνέστη, τὸν ἡμετέραν πρὸς πάντων ἀνάστασιν. καὶ πάντες πάντες δειχέται ἡ φύσις θεότητος, ἀλλὰ προσλήψι σαρκὸς τῇ μὲν ἐν ἀσύλοις τῆς οἰκίας ἀπαθείας οἰκῶν τῷ δὲ καὶ πάντες παθῶν, καὶ ὑπομένοντας, ὡς αὐτοὶ τοὺς πολιτίας τῆς δόξης ἡμετέρων, καὶ νομοθέτης.

Αμφιλοχίᾳ ὁπισκόπου Ἰκονίᾳ.

E Παιδὲ γὰρ ὁ αὐτὸς βασιλεὺς ἔστιν, καὶ νεκρῶσις διὰ τὴν τὸ πάθος οἰκονομίαν γασάμενος· τὰ δῶρα τῶν μυστηρίων εἰς αἰγίματα. προσφέρουσιν οἱ μάγοι χρυσόν· γνωρίζοντες αὐτὸν εἶναι βασιλέα. προσφέρουσι λίβανον· θῆναι γὰρ ἴσασιν προσφέροντες. προσφέρουσι σμύρναν διὰ τὴν ἐν τῷ μυστηρίῳ ἑκείνου νέκρωσιν.

Ομοίως ἔαυτῷ.

E ἢ μὴ γὰρ ἐκείνος ἐξηγήθη σαρκικῶς, ὅτι αὐτὸς ἀνεγνώθη πνευματικῶς. εἰ δὲ μὴ ἐκείνος ἠνάγκη τῆς ἑτέρας μορφῆς, ὅτι αὐτὸς τὴν δόξαν τῆς ὑποστάσεως ἐκέρδαναι. διὰ τὸ γὰρ ὅτι τῆς οἰκουμένης, ἵνα σὺ ὁ ὅτι γῆς εἰς ἄραν ἀναχθῇ. διὰ τὸ ὅτι Χρυσὸς ἐαυτὸν ἐκείνωσεν, ἵνα ἡμεῖς πάντες ἐκ αὐτοῦ ῥάματα αὐτοῦ λάβωμεν. ἐκείνου θανόντος γέγονε σὺ ἡ ἀθανασία. τὸ γὰρ δεσπότην πάθος γέγονε τὸ δούλου ὑψώμα. σὺ γὰρ τὴν ἀεργασίαν λαμβάνεις βλασφημίας ἐφόδον.

E Πάτρις πρεσβύτερος Ἀλεξανδρίας, καὶ περιμήλιος νοταρίων εἶπεν· Εχομεν δὲ καὶ χάριτας καὶ βιβλία τῶν βλασφημιῶν τοῦ ἀλαβεῖς τοῦ Νεστορίου. ἀφ' ὧν ἑνὸς βιβλίου ἐξελεξάμεθα κεφάλαια· ἀπὸ ἐκείνων περὶ τῆς ἀγίας τριῶν αὐτοῦ ἀναγνωσάμεθα.

Φλαυιανὸς ὁπισκόπος φιλιππῶν εἶπεν· Ἀναγινωσκέσθωσαν, ἐμπεριέσθωσαν τῇ πίστει τῶν χριστιανῶν πεπραγμένων· ὁμοίως καὶ πάντες οἱ ὁπισκοποι εἶπεν· πάντες τὰ αὐτὰ λέγεμεν.

Ex

Ex τῷ

Εκ τοῦ βιβλίου τοῦ Νεστορίου, περὶ αὐτοῦ 17. Α

Ex libro Nestorij, quaternione XVII. in dogmate. Lecta autem hac sunt hunc in modum.

Οὗτοι οὖν ἡ θεία γραφή μετὰ λέξιν ἡ γέννησις τοῦ Χριστοῦ τὴν ἐκ Μαρίας τῆς παρθένου, ἡ γέννησις, οὐδ' αὖτος φαίνεται ἰσχυρῶς τὸ θεὸς· ἀλλ' ἡ Χρῆσις, ἡ υἱός, ἡ κύριος. ἐπεὶ δὲ πᾶσι τὰ τρία τῶν φύσεων εἰσι τῶν δύο σημαντικά· πρὶν μὲν πύτης, πρὶν δὲ ἐκείνης· πρὶν δὲ πύτης, καὶ ἐκείνης· οἷον πὶ λέγω· ὅταν τὴν ἐκ παρθένου γέννησιν ἡμεῖν ἡ γραφή ἐξηγήται, λέγει· ἐξ ἀπερὶθεν ὁ θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ· οὐκ ἔστιν· ἐξ ἀπερὶθεν ὁ θεὸς τὸν θεὸν λόγον, ἀλλὰ λαμβάνει τὸ ὄνομα τὸ μενούν τις δύο φύσεως. ἐπεὶ δ' ἡ γὰρ ὁ υἱὸς αὐθροῦς ἐστὶ καὶ θεὸς, λέγει· ἐξ ἀπερὶθεν ὁ θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ, ἡνωμένοι ἐκ γυναικὸς· ἵνα ὅταν ἀκούσῃς τῆς γυναικὸς, ἡνωμένοι ἐκ γυναικὸς, οἷα ἴδης τὸ ὄνομα τὸ προσκείμενον, τὸ μενούν τις δύο φύσεως, τὴν γέννησιν τὴν ἐκ τῆς ἀγίας παρθένου, ἡμῶν καλῶς· ὅταν γὰρ ἐξηγήσῃς θεὸς καὶ ἡ χριστιανὸς παρθένος. ἀλλ' ἐπεὶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ διπλασιᾶται ἐπὶ τὴν φύσιν, οὐκ ἐξηγήσῃς μὲν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, ἀλλ' ἐξηγήσῃς τὴν αὐθροῦς πύτην, ἡ τις ἐστὶν υἱὸς διὰ τὴν συνημμένον υἱόν.

Ομοίως τὸ αὐτὸ, περὶ αὐτοῦ καί.

Βλέπει τὸ συμβαῖνον, ἀρετικέ. οὐ φρονῶ τῆς φωνῆς τῆς χριστιανῆς παρθένου. ἀλλ' οἶδα σε βασμῖαν τὴν δεξιὰν τοῦ θεοῦ, δι' ἧς περὶ ἡλθεν ὁ τῶν ὅλων θεός, δι' ἧς ἀνέλαμψε τῆς δικαιοσύνης ὁ ἥλιος· πάλιν ἐποπιδῶ τὸν κρόνον, πῶς τὸ περὶ ἡλθεν ἐνοήσῃ· οὐκ ἐξηγῶ μοι τὸ περὶ ἡλθεν αὐτὴ τὸ ἐξηγήσῃ, οὐ γὰρ οὕτως παχίως διπλασιάζομαι τὸ ἰδίον τὸ περὶ ἡλθεν τὸν θεὸν λόγον ἐκ τῆς χριστιανῆς παρθένου, περὶ τῆς θείας ἐκείνης γραφῆς· τὸ δὲ γέννησιν αὐτοῦ ἐξ αὐτῆς, οὐδ' αὖτος ἐκείνης ἐκείνης.

Καὶ μετ' ἐπερ.

Οὐδ' αὖτος πίνω ἡ θεία γραφή τὸν ἐκ τῆς χριστιανῆς παρθένου λέγει γέννησιν, ἀλλὰ ἰσχυρῶς Χρῆσιν, καὶ υἱόν, καὶ κύριον. πᾶσι πάντες ὁμολογοῦμεν· ἀλλ' οἶδα ἐκ τῆς θείας γραφῆς, αὐθροῦς αὐθροῦς ὁ μὴ δεχόμενος. ἐξηγῶντες ἐξ ἀλάβε τὸ παθόν, καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ. αὐτὴ τῶν ἀγγέλων ἡ φωνή. πύχασθαι μάλιστα πρὸς τὴν γέννησιν ἡδεῖται οἱ ἀγγέλοι. ἐξηγῶντες ἐξ ἀλάβε τὸ παθόν καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ· οὐκ ἔστιν, ἐξηγῶντες ἐξ ἀλάβε τὸν θεόν, καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ.

Ομοίως τὸ αὐτὸ, περὶ αὐτοῦ καί.

Οὗτοι οὖν ἐλέγομεν, μὴ φοβηθῆς ἐξ ἀλάβε Μαρίας τὴν γυναῖκα σου. τὸ γὰρ ἐκ αὐτῆς γέννησιν, οἷα διὰ τοῦ εἶναι, οἷα διὰ τῶν δύο, τὸ ἰσχυρῶς οὐδὲν λυμῶνται. τὸ γὰρ ἐκ αὐτῆς παχίως ἐκ πύματος ἐστὶν ἀγνόν. ἵνα ὅταν μὲν, ὅτι ὁ θεὸς λόγος ἐξηγήσῃ ἐν τῇ σκελί. ἀλλὰ γὰρ τὸ συνῆμνον τῇ γυναικί.

C V M igitur diuina Scriptura de Christi ortu ex Maria virgine, aut de eiusdem morte aliquid dictura est, nusquam Dei, sed semper Christi, aut Filij, aut Domini nomen ponere deprehenditur: quandoquidem tria hæc duarum naturarum notionem complectuntur: & modo quidem hanc, modo vero illam, nonnumquam autem utramque simul insinuant. exempli causa. Cum Scriptura generationem Christi ex Virgine nobis exponit, non dicit: Misit Deus Verbum Deum; sed ait: Misit Deus Filium suum. Illud enim nomen accipit quod utriusque naturæ significatiuum est. Quia enim Filius simul Deus & homo est, ideo dicit: Misit Deus Filium suum factum ex muliere. ut cum audieris illud, Factum ex muliere; deinde videris nomen, quod utramque naturam denotat, & præmittitur, natiuitatem quæ ex sancta Virgine est, Filij quidem voces (siquidem & Christipara Virgo Filium Dei genuit) attamen quia Filius Dei duplicis naturæ existit, non Dei Filium, sed humanitatem genuisse cogites, quæ propter filium adiunctum, filius quoque dicitur.

Ex eodem, quaternione XXI.

Quid contingat, aduerte hæretice. Non in uideo Christiparæ Virgini vocem. agnosco enim illam venerandam esse, quæ Deum suscepit, per quam vniuersorum Dominus processit, per quam iustitiæ sol emicuit. At rursus plausum suspectum habeo: quomodo intellexistis illud, Processit? Non idem ego interpretor illud, Processit, & Genitus est. neque enim tam cito nostri obliuiscimur: siquidem Deum ex Christipara Virgine processisse, id per diuinam Scripturam edoctus sum: quod autem Deus ex ipsa natus sit, id nusquam scriptum comperi.

Et post alia.

Diuina proinde Scriptura Deum ex Christipara Virgine genitum esse nusquam affirmat, sed Iesum Christum, sed Filium, sed Dominum. Atque hæc fatemur omnes. Neque enim miser esse non potest, qui, quæ diuina Scriptura prodit, non statim recipit. Angelorum vox est: Surge, & accipe puerum, & matrem eius. Atqui certum est, Archangelos natiuitatis mysterium te longe exactius cognouisse, neque tamen dicunt: Surge, & accipe Deum, & matrem eius; sed, Surge, & accipe puerum, & matrem eius.

Eiusdem, ex quaternione XXIIII.

Quod ergo dicebamus, eiusmodi est: Noli timere accipere Mariam coniugem tuam. quod enim in ea natum, vel factum est, (nihil enim obest sensui utrum dixeris) de Spiritu sancto est. neque etiam obest si dixerimus quod Deus Verbum natus sit in carne. Aliud enim est simul esse cum

cum nato, & aliud nasci. Dicit itaque: Quod enim in ea natum est, de Spiritu sancto est; hoc est, Spiritus sanctus quod in ea est condidit. Animaduerterunt ergo Patres ut diuinarum Scripturarum peritissimi, si pro eo quod incarnatum dicimus, genitum diceremus, necessario consecuturum, Deum Verbum vel filium esse Spiritus sancti, vel duos habere patres: si vero factum assereremus, hinc rursus inferri, Deum Verbum Spiritus sancti creaturam esse. Quare generationis vocem fugientes posuerunt: Qui descendit propter nos homines, & propter nostram salutem, & incarnatus est. At quid est, inquis, hoc: Et incarnatus est? Non conuersus ex diuinitate in carnem. Quod autem dixerunt: Et incarnatus est de Spiritu sancto; in hoc Euangelistam secuti sunt. Euangelista enim inhumanationis mysterium explicans, fugit generationis vocabulum Verbo tribuere, & incarnationis vocem posuit. Vbi? Audi: Et Verbum caro factum est. Non dixit, Verbum per carnem natum est: nam ubicumque Apostoli aut Euangelistae Filij meminerunt, semper ponunt quod ex muliere natus sit. Attende obsecro quid dicam. Vbi-cumque, inquam, Filij nomen recolunt, semper ibi natiuitatis vocabulum usurpant; vel quod ex muliere ortus sit affirmant. At vero vbi in Verbi mentionem inciderunt, ibi nullus eorum quod per humanam naturam natum sit, asserere audeat. Audi quid beatus Ioannes Euangelista, cum in Verbum, illiusque inhumanationem incidisset, dicat: Et Verbum, inquit, caro factum est, (hoc est, carnem sumpsit) & habitauit in nobis, (hoc est, nostram naturam induit:) & habitauit in nobis; & vidimus gloriam eius, (nempe Filij.) non dixit autem: Vidimus natiuitatem Verbi.

Eiusdem, ex quaternione XV. in dogmate.

Sic & secundum carnem Christum, quod Dei Verbo coniunctus sit, Deum nominamus, in hominis similitudine apparuisse non ignari. Paulum utrumque praedicantem audi. Ex iudaeis, inquit, est Christus secundum carnem, qui est Deus super omnia. Primo hominem esse fatetur; mox ob eam, quam cum Deo sortitus est societatem, hominem illum Deum appellat; ne quis videlicet Christianos hominem colere suspicetur.

Eiusdem, ex quaternione XXVII.

Verum ut rerum omnium opificem Deum appellamus; & Moysen rursus Deum. ait enim: Constitui te Deum Pharaonis. & Israel filium Dei: Nam filius, inquit, meus primogenitus Israel est. & sicut Saul appellatur Christus: Non enim, inquit, iniiciam manum meam in eum, quia Christus Domini est. & de Cyro similiter dictum est: Hec dicit Dominus Christo meo Cyro. & Babylonios sanctos: Ego enim, ait, praecipiam eis; sanctificati enim sunt; & ego ducam eos. ita quoque Christum Dominum & Deum, & filium, & sanctum, & Christum appellamus. Verumtamen licet nominum communicatio similis sit; dignitas tamen non eadem existit.

Item

A *νομένων, καὶ ἄλλο τὸ γινῆσθαι. τὸ γὰρ ἐν αὐτῇ, φησὶ, γινῆσθαι ἐκ πνεύματος ἐστὶν ἄγιον, τυτίσι, τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐκποῖ τὸ ἐν αὐτῇ· εἶδον οὖν οἱ πατέρες, ὡς ὁρίσθησαν τῶν θείων γραφῶν, ὅτι ἐὰν ὁ πᾶν σαρ- κωθέντα θῶμεν τὸν γινῆσθαι, ἀρίσκειται ἡ ἡμεῶν καὶ τοῦ θεοῦ λόγος, ἡ δὲ δύο πατέρας ἔχων, ἡ δὲ ἐνός· ἀρεθίσεται ὁ θεὸς λόγος κτίσμα τοῦ πνεύματος ὡν. φάσιντες γοῦν τὴν τῆς γινῆσεως λέξιν, εἶηκεν· τὸν κατελθόντα δι' ἡμᾶς τοὺς αἰθρώπους, καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν, σαρκωθέντα· τί ἐστὶ σαρ- κωθέντα; ἢ τραπέντα διὰ τοῦ θεοῦ εἰς σάρκα· τὸ σαρκωθέντα ἐκ πνεύματος ἁγίου· ἡ γὰρ οὐκ ἔστιν ἡμεῶν ἀναγγελιστὴς· καὶ γὰρ ὁ ἀναγγελιστὴς, ἐλθὼν εἰς τὴν αἰσθη- τικὴν ἀνθρώπων, ἐφυγε γινῆσθαι εἰπεῖν ὅτι τὸ λόγον, ἔ- πήρακε σάρκωσιν· ποῦ; ἀκουσον, καὶ ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο. σὰρξ εἶπεν ὁ λόγος διὰ σαρκὸς ἐγινῆσθαι· ὅπου μὲν γὰρ μετὰ μόνους ἢ οἱ ἀποστόλοι, ἢ οἱ ἀναγγελισταὶ τὸ ἡμῶν, ἡγήσαντο, ὅτι ἐγινῆσθαι ἐκ γυναικὸς· περὶ οὗτοι τὸ λεγόμενον, ὡς καὶ αὐτῶν· ὅπου μὲν λέγουσι τὸ ὄνομα τὸ ἡμῶν, καὶ ὅτι ἐγινῆσθαι ἐκ γυναικὸς, ἡγήσαντο τὸ ἐγινῆσθαι· ὅπου δὲ μετὰ μόνους τοῦ λόγου, οὐδεὶς αὐτῶν ἐπίλ- μησεν εἰπεῖν γινῆσθαι διὰ τῆς ἀνθρωπότητος· ἀκούε, ὁ μακάριος Ιωάννης ὁ ἀναγγελιστὴς, ἐλθὼν εἰς τὸν λό- γον, καὶ τὴν ἐνανθρώπησιν αὐτῶν, ἀκούσον εἰς φωνήν· ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο, τυτίσιν, αἰεὶ λαβεῖν σάρκα, καὶ ἐσκήνωσιν ἐν ἡμῖν, τυτίσιν, ἡμετέραν ἐκιδύσασθαι φύ- σιν, καὶ ἐνώκησιν ἐν ἡμῖν· καὶ ἐθαυμάσαμεν τὴν δό- ξαν αὐτοῦ τοῦ ἡμῶν· σὰρξ εἶπεν· ἐθαυμάσαμεν τὴν γινῆ- σθαι τὸ λόγον.*

Ομοίως τοῦ αὐτοῦ, περὶ ἀδελφῶν ἐν δόγματι.

D *Οὕτω καὶ τὸν κατὰ σάρκα Χριστὸν ἐκ τῆς πρὸς θεὸν λόγον συναφείας θεὸν ὀνομάζομεν, φαινόμε- νον ἡσυχάζοντες ὡς αἰθρώπων· ἀκούσον τοῦ Παύλου, ἀμφο- τέρου κηρύττοντος, ἐξ ἡμετέρων, φησὶν, ὁ Χριστὸς τὸ κατὰ σάρκα, ὁ ὡν ὅτι πάντων θεός. ὁμολογεῖ τὸν αἰθρώπων πρὸς πρὸν, καὶ τότε τῇ τοῦ θεοῦ συναφείᾳ θεολογεῖ τὸ φαινόμενον, ἵνα μηδὲς αἰθρώπων λατρεύσῃ τὸν Χρι- στὸν ὡς ἀνθρώπον.*

Ομοίως τοῦ αὐτοῦ, περὶ ἀδελφῶν καὶ.

E *Ἀλλ' ὡς περ ἐλέγομεν θεὸν τὸν πάντων δημιουργ- γόν, καὶ θεὸν τὸν Μωϋσέα, θεὸν γὰρ, φησὶ, πῆρα- κά σε πρὸ Φαραῶ, καὶ ἡμῶν τὸν Ἰσραὴλ πρὸ θεοῦ· ἡσὺ γὰρ, φησὶ, τρωπῆρας μὲν ὁ Ἰσραὴλ· καὶ ὡς περ ἐλέ- γομεν Χριστὸν τὸν Σαῦλ, οὐ μὴ γὰρ, φησὶν, ὁ πᾶν βαλῶ τὴν χεῖρά μου ἐπ' αὐτόν, ὅτι Χριστὸς κυρίου ἐστὶ. καὶ τὸν Κύρον ὡσαύτως, πᾶνδε λέγει, φησὶ, κύριος τῷ Χριστῷ μὲν Κύριος, καὶ τὸν βαβυλωνίον ἄγιον· ἐγὼ γὰρ, φησὶ, σωτήζω αὐτὸς. ἡγιασμένοι εἰσὶ, καὶ γὰρ ἄγιοι αὐτοὺς οὕτω λέγομεν καὶ τὸν δεσπότην Χριστὸν καὶ θεόν, καὶ ἡμῶν, καὶ ἄγιον, καὶ Χριστὸν. ἀλλ' ἡ μὲν κοινωνία τῶν ὀνομάτων ὁμοία· οὐχ ἡ αὐτὴ δὲ ἀξία.*

Ομοίως

Ομοίως τοῦ αὐτοῦ, περὶ ἀδίου ιε'.

A

Item eiusdem, ex quaternione XV.

Τούτῳ φρονέω ἐν ὑμῖν, ὃ καὶ ἐν Χριστῷ ἰη-
σοῦ, ὃς ἐν μορφῇ θεοῦ ὑπάρχων, ἑαυτὸν ἐκένωσεν,
μορφῇ δούλου λαβών. σὺν ἡμῖν· ποῦ φρονέω
ἐν ὑμῖν, ὃ καὶ ἐν τῷ θεῷ λόγῳ, ὃς ἐν μορφῇ θεοῦ ὑπάρ-
χων, μορφῇ δούλου ἐλάβεν, ἀλλὰ λαβὼν τὸ Χριστός,
ὡς τῶν δύο φύσεων περὶ ἑαυτοῦ σηματοποιῶν, αὐτὸν
διώκων αὐτὸν καὶ δούλου μορφῇ ἀναλαμβάνει, καὶ θεὸν
ὀνομάζει, τῶν λεγομένων ἐκ τῶν φύσεων ἀληθῶς
μεταζομένων διπλοῦν.

Ομοίως τοῦ αὐτοῦ, περὶ ἀδίου ις'.

B

Item eiusdem, ex quaternione XVI.

ἵνα ἐν τῷ ὀνόματι ἰησοῦ, φησὶ, πᾶν γένος κἀμψή,
ἐπουρανίων, καὶ ὑπάρχων, καὶ κατωτέρων, καὶ πᾶσι
γλώσσαις ἐξομολογήσεται, ὅτι κύριος ἰησοῦς Χριστός.
Διὰ τὴν φοροῦνται πρὸς φοροῦμενον σέβω διὰ τὴν κε-
κρυμμένον περὶ αὐτοῦ τὸ φαινόμενον· ἀχώριστος ὁ
φαινόμενος θεός· διὰ τοῦτο ποῦ μὴ χωριζόμενος τῷ
ἡμεῖς ὁ χωρίζω· χωρίζω τὰς φύσεις, ἀλλὰ ὡς τῷ
περὶ αὐτοῦ.

Ομοίως τοῦ αὐτοῦ, περὶ ἀδίου ιζ'.

C

Item eiusdem, ex quaternione XVII.

Ἦν μὲν γὰρ ὁ θεὸς λόγος καὶ πρὸ τῆς ἐνανθρω-
πήσεως ἡδὲ καὶ θεός, καὶ σωτὴρ τῷ πατρὶ· αὐ-
τάβηθι ἐν ὑστερίοις καιροῖς τῷ τοῦ δούλου μορφῇ.
ἀλλὰ ὡς ποῦ ποῦ ὁ θεὸς καὶ καλῶμενος, καὶ τῷ α-
νάκλησιν οὐ διώκει καλῶμενος κατωτέρων ὡς,
ἵνα μὴ δύο ἡδὲ δογματίζωμεν, ἀλλὰ ἐπὶ ὁμοῦ ἐκεί-
νῳ σωτῇ πᾶσι τῷ ἐν δέχῃ ὅτι ὡς τῷ πρὸς αὐτὸν ὁ-
ραφέντι, ὁ διώκει καὶ τὸ ἀξίωμα τῆς ὑπόστατος, ἐν
καὶ τὰς φύσεις· διὰ τοῦτο καὶ διαίρεσιν δέξασθαι καὶ
τὸ ἀξίωμα φησὶ τῆς ὑπόστατος, οὐ καὶ τὰς φύσεις. διὰ
τοῦτο καὶ Χριστός ὁ θεὸς λόγος ὀνομάζεται ἐπὶ ὁμοῦ
ἔχει πᾶσι φησὶ τῷ πρὸς τὸν Χριστὸν διπλοῦν.

Ομοίως τοῦ αὐτοῦ, περὶ ἀδίου ις' ἐκ δόγμα.

Αὐτοῦ γὰρ τῶν τῶν φύσεων τηρῶμεν συ-
νάφειαν· ὁμολογῶμεν πρὸς ἐν αὐτῷ πρὸς θεόν, σε-
βόμεν τὸν συναφεία τῷ πᾶσι περὶ τῷ θεῷ συμπε-
ρικνούμενον αὐτῷ πρὸς.

Ομοίως τοῦ αὐτοῦ, περὶ ἀδίου ις'.

Σκέπη καὶ τὸ πύτοις αὐτὸς συναπόμενον· ἵνα
λεῖψων, φησὶ, γρησὶ, καὶ πρὸς δὲ χερσὶς πρὸς
τὸν θεόν· ἐν ᾧ γὰρ πίπτοντες αὐτὸς πρὸς θεόν, δύ-
ναται τοῖς πρὸς θεόν βοήθει. σὺν αὐτῷ ὁ πατὴρ,
δὲ χερσὶς ἐλεῖψων. περὶ τὸς δὲ ὁ ναός, καὶ ὁ ζω-
ποιός τοῦ πρὸς θεόν.

Ομοίως τοῦ αὐτοῦ, περὶ ἀδίου ις'.

ἵνα μάχηται, φησὶ, ὡς σφόδρα τῆς θεότητος
ὑπὲρ ἑαυτοῦ, καὶ ἐν βρεφὶ τῆς διαπολιτικῆς
καθαρμένης σαρκὶς. ὡς γὰρ ὁ αὐτὸς βρέφος, καὶ τὸ
βρε-

Hoc sapite in vobis, quod & in Christo Iesus: *Phil. 2. 1*
qui cum in forma Dei esset, exinaniuit semetip-
sum, formam serui accipiens. Non dixit: Hoc
sapite in vobis, quod & in Deo Verbo, quod cum
in forma Dei esset, seruilem formam accepit: sed
voce Christi, tamquam vtriusque naturæ notio-
nem complectente accepta, sine periculo illum &
serui formam sumpsisse asseuerat, & Deum nomi-
nat, dictorum vim in naturarum dualitatem
inoffense partiens.

Vt in nomine, inquit, Iesus, omne genu *ibid. 6. 20*
flectatur, caelestium, & terrestrium, & inferno-
rum; & omnis lingua confiteatur, quia Dominus
est Iesus Christus. Propter induentem indu-
tum veneror: propter latentem adoro apparen-
tem. inseparabilis à visibili Deus: atque ideo
eius qui non separatur, honorem non separo. na-
turas separo, sed adorationem coniungo.

Erat quidem Deus Verbum ante incarnatio-
nem & Filius, & Deus, & Patri coexistens: at
vero in ultimis temporibus serui quoque formā
assumpsit. Ceterum cum ante Filius esset, & Fi-
lius appellaretur; post carnem tamen assumptam
seorsum per se Filij nomine appellari non debet,
ne duos filios videamur inducere. Sed quoniam
illi vnitus est qui in principio Filius erat, & ipsi
coniunctus est, quod quidem ad filiationis digni-
tatem attinet, non quod ad naturas, propterea
etiam diuisionem nequaquam recipit: secundum
dignitatem dico filiationis, non secundum na-
turas. Vnde & Deus Verbum nominatur Chri-
stus, quoniam perpetuam cum Christo vnionem
habet.

Item eiusdem, ex quaternione XV. in dogmate.

Inconfusam igitur naturarum coniunctionem
retineamus: Deum in homine confiteamur; ho-
minem colamus, ob coniunctionem cum omni-
potenti Deo simul adorandum.

Item eiusdem, ex quaternione VI.

Perpende quod his statim subiungitur: Vt mi- *Hob. 2. 4.*
sericors, inquit, fieret, & fidelis Pontifex in his
quæ sunt ad Deum. In quo enim passus est ipse,
tentatus, potest tentatis subuenire. Pontifex igitur
qui passus est, misericors est: passibile autem
extitit templum, non Deus, qui viuificat illum,
qui passus est.

Item eiusdem, ex quaternione XVII.

Vt discatis, inquit, quā eximia extiterit il-
la diuinitatis & carnis Dominicæ, quæ in infante
cernebatur, coniunctio. Ipse enim & infans erat,
Conc. gen. tom. j. h & in-

& infantis Dominus. Laudastis vocem, verum ne temere ac sine examinatione illi applaudatis. Dixi enim, Idem omnino & infans erat, & infantis inhabitator.

Eiusdem, ex quaternione I.

Communes enim sunt Trinitatis operationes; solaque hypostaseon distinctione secernuntur. Quamobrem Unigeniti gloria aliquando adscribitur Patri. ait enim: Est Pater meus, qui glorificat me. interdum vero Spiritui: Spiritus enim, inquit, veritatis glorificabit me. nonnumquam vero Christi potentia.

Joan. 8. 54
Joan. 16. 6

Item eiusdem, ex quaternione XVI. ubi de Christo loquitur.

Hic est qui dicebat: Deus meus, Deus meus, quare me dereliquisti? hic est qui triduo mortuus fuit. hunc autem tamquam diuinæ maiestatis cooperatorem unā cum diuinitate adoro. Et post alia. Non per se & secundum se Deus est, quod in vtero formatum est: non per se & secundum se Deus est, quod Spiritus sancti opera effectum est: non per se & secundum se Deus est, quod in monumento conditum est. sic enim hominum, mortuorumque manifesti cultores essemus. At vero, quia Deus in homine assumpto existit, assumptus, ut assumpti coniunctus, propter assumptum, Deus appellatur.

Matth. 27
6. 46.

Item eiusdem, ex quaternione III. contra hereticos, ubi de Spiritu loquitur.

Quomodo is, inquit, seruus esse queat, qui unā cum Patre & Filio operatur? Quod si quis functiones Spiritus quærat, eas nulla sui parte Patris & Filij inferiores esse comperiet. Non quod una diuinitas in plures partes diuisa sit: sed quod diuina Scriptura ad ostendendam Trinitatis æqualitatem ea singulis hypostasibus nonnumquam impertiri soleat, quæ unius alioqui sunt potentia. Hoc verum esse, ex ijs operibus spectare licet, quæ in tempore sunt suscepta. Deus Verbum factum est caro, & habitauit in nobis. Humanam porro naturam assumptam Pater sibi confedere fecit. Ait enim: Dixit Dominus Domino meo, Sede à dextris meis. Spiritus denique veniens, assumpti gloriam promouit & inuulgauit. Cum venerit, inquit, Spiritus veritatis, ille me glorificabit.

Joan. 1. 14
Ephes. 2. 4
Psalm. 109.

Joan. 16. 6

Item eiusdem, ex quaternione VI. ubi de Christo agit.

Missus est enim captiuus prædicare remissionem, & cæcis restitutionem visus: & ut Apostolus subiūgit & ait, Hic ille est, qui fidelis Pontifex Deo factus est. Factus enim is est, qui ab æterno non præexistebat. Hic, hæretice, ille ipse est, qui ad pontificiam dignitatem paulatim euectus est. Audi vocem hoc tibi clarius intonantem. In diebus illis, inquit, carnis suæ preces & supplicationes ad eum, qui possit illum saluum facere à morte, cum clamore valido & lacrymis offerens, &

exau-

A Φους δεσποτίας· ἐπηνέσκει τὴν Φωνὴν, ἀλλὰ μὴδὲ αὐτὴν ἀβασανίστως κρατῇ. ἔπον γὰρ, ὁ αὐτὸς ὡς βρεφός, καὶ τὸ βρεφὸς οἰκῆτωρ.

Τὸ αὐτὸ, πτεράδιον αΐ.

Κοινὰ γὰρ αἱ τῆς τριάδος ἐνέργειαι, καὶ μοῖαις ὑποστάσεις τὴν διαίρεσιν ἔχουσαι· ἡ γὰρ τὸ μονο-
γῆδος δόξα κατὰ μὲν τῷ πατρὶ περὶ πᾶσι· ἐπὶ γὰρ φησὶν ὁ πατὴρ μὲν ὁ δοξάζων με, κατὰ δὲ τῷ πνεύματι· τὸ πνεῦμα γὰρ φησὶ τῆς ἀληθείας ἐμὲ δοξάζει, κατὰ δὲ τῷ τῷ Χριστῷ διωσασίᾳ.

B

Ομοίως τὸ αὐτὸ, πτεράδιον εΐ. περὶ Χριστοῦ λέγοντες.

Οὗτος ὁ λέγων· θεέ μου, θεέ μου, ἵνα τί με ἐγκα-
τίλιπες; ὅτις ὁ τριήμερον πλάττων ὑπομένει·
περὶ αὐτῶν δὲ κατὰ τῇ θεότητι πόρρον, ὡς τῆς θείας
συνεργίᾳ αὐθεντίας. Καὶ μετ' ἐπεὶ. Οὐ κατ' ἑαυ-
τὸν θεὸς τὸ πλάσσειν δὸς μητέρας· ὅτι κατ' ἑαυτὸν θεὸς
τὸ κηρύττειν ἐκ τοῦ πνεύματος· ὅτι κατ' ἑαυτὸν θεὸς τὸ
"λαλῶν ἐπὶ μνήματι" οὕτω γὰρ αἱ ἡμεῖς ἀνθρώπων· καὶ
λάτρου, καὶ νεκρολάτρου σαφῶς. ἀλλ' ἐπὶ δὲ πᾶσι ἐν
τῷ λαφθέντι θεῷ, ἐκ τοῦ λαβόντος ὁ λαφθέντις, ὡς τῷ
λαβόντι συναφθέντι, συγχρηματίζῃ θεῷ.

C

Ομοίως τὸ αὐτὸ, πτεράδιον γ'. καὶ αἰρετικῶν,
ὡς τὸ πνεῦμα λέγοντες.

Πῶς γὰρ εἴη δοῦλον φησὶ τὸ μὴ πατρὸς καὶ υἱοῦ ἐρ-
ραζόμενον; καὶ ἐπὶ τῇ τῆς πνεύματος "πέρας"· καὶ
ἀρῶν τὸ πνεῦμα καὶ υἱὸς κατ' οὐδὲν λειπομένους
αὐτῷ, ὡς τῆς μιᾶς μεριζομένης θεότητος, ἀλλὰ τῆς
θείας χάριτος τῆς μιᾶς ἰσχύος καὶ κατ' ἐκείνῳ
μεριζομένης ὑποστάσει, εἰς δὸς δὲ τῆς τριά-
δος ὁμοίου. καὶ μοι σκοπὴ τὸ ὁμοίον, ἐκ τῶν ἐν ἐρ-
ραζομένων· καὶ δὲ ἀμέμονον. ὁ θεὸς λόγος ἐγένετο σὰρξ, καὶ
καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν. συνεκάθισεν ἑαυτῷ τὴν αὐτῆς·
λαφθέντων ἀνθρώπων τῶν ὁ πατὴρ· εἶπε γὰρ φησὶν ὁ
κύριος τῷ κυρίῳ μου, κάθου ἐκ δεξιῶν μου. τὴν τὸν
αἰαλαφθέντος τὸ πνεῦμα κατὰ τὸν συνεκρότητος
δόξαν· ὅταν γὰρ φησὶ, τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας ἐλθῶ,
ἐκείνο ἐμὲ δοξάζει.

D

Ομοίως τὸ αὐτὸ, πτεράδιον ε'. περὶ Χριστοῦ
λέγοντες.

E

Ὅτι ἀπετέλη κηρῦσαι αἰχμαλώτους ἄφρονες, καὶ
τυφλοὺς ἀνάβλεψεν· ὡς ὁ δόξαστος ὁ πτερόν, καὶ
φησὶν· οὗτος ὁ πτερός τῷ θεῷ πεποιημένος δὲ χειρὸς.
ἐγένετο γὰρ οὗτος, ἐκ αἰδώς περὶ αὐτόν. οὗτος ὁ καὶ
κρὸν εἰς δὲ χειρὸς αἰρετικῶν περὶ αὐτῶν ἀξίωμα. καὶ
ἀκούει σαφιστέρας αὐτῶν τῶν ἀβασανίστως φωνῶν ἐν πᾶσι
ἡμέραις ἐκείναις, φησὶ, τὸ συνεκρὸς αὐτῶν δεινός, ἐκ
στῆς πτερός τὸν δυνάμετον σώζειν αὐτὸν ἐκ πανάτου
μὴ κραυγῆς ἰσχυρῆς, ἐκ ἀκρῶν, περὶ αὐτῶν, καὶ
ἐκ αὐ-

εὐαγγελιστὴς διὰ τὸ λαβῆναι καὶ πρὸς ἡμᾶς, ἵμα-
θι τὴν ὑπακοὴν, καὶ πλῆθος ἐχέει τῆς ὑπα-
κοῆς· αὐτὸ πᾶσι αἵτις σωτηρίας αἰωνίαν. τι-
λοῦσθαι δὲ τὸ εὖ μικρὸν σπουδαίον, αἰρετικόν. ὡς
αὐτὸς ἰωάννης ἐν τῇς διαγγελίαις βεβαίως ἐπε-
κρίκει ἡλικίαν, καὶ σφίαν, καὶ χάριν. εἰς σύμφωνον
καὶ Παῦλος φησι γέμετος, πλῆθος, φησὶν, ἐχέει
τῆς ὑπακοῆς· αὐτὸ πᾶσι αἵτις σωτηρίας αἰ-
ωνίου, περισσεύουσιν ὑπὲρ τοῦ θεοῦ δεξιῶς εὖ
τὴν πίσιν μελχοσθέν. καὶ μεθ' ἑτέρων. Δεξιῶς
κεκλημένος. τί οὐκ ἀνερμηνεύεις τῷ Παύλῳ τὴν
ἐπισημὴν θεοῦ λόγον, ἀπλῶς καταμνησθὲς ἰσχυρίαν,
καὶ περὶ τὴν Δεξιῶς πινῶν;

Ομοίως τὸ αὐτὸ, περὶ αὐτοῦ 17'.

Ὅτιν ἀδελφοὶ κλήσεις ἱσχυρίαν μέγαν· κα-
τανοήσατε τὴν διπλοῦν, ἢ ἀρχιερίαν, τῆς ὁμολογίας
ἡμῶν Ἰησοῦ, πρὸς ὅτι τῷ πινῶν αὐτὸν. καὶ μεθ'-
ἑτέρων. Ὅτις οὐκ ἡμῖν τῷ μόνου δεξιῶς συμ-
παθεῖς καὶ συγγενὲς καὶ βιβαίου, τῆς εἰς αὐτὸν μὴ
ἐκτρέψατε πίστιν. αὐτὸς γὰρ ἡμῖν τῆς ἐπιγγελ-
μένης διλογίας ὡς ἀνέμας ἀβραάμ ἀπιστή,
ὡς ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ τῷ συγγενὲς τὴν τῷ σώματι
θυσιᾶν συνεπαγόμενος. σηματοῦν, ὅτι ὁμολογήσει
πάντα δεξιῶς δοῦναι θυσιᾶς. καὶ ὑπερβαλὼν τὴν
Χρυσίαν, ὡς μὴ δεικνύον, ἐν πύτις ὑπὲρ ἑαυτοῦ φη-
σὶ περὶ φέρων, καὶ τῷ συγγενὲς, θυσιᾶς.

Ομοίως τὸ αὐτὸ, περὶ αὐτοῦ 18'.

Ἀκούσατε τῶν περὶ αὐτοῦ τῆς ῥήτης· ὁ τρώ-
γων μου φησὶ τὴν σάρκα. μνημονεύει ὅτι ὡς τῆς
σάρκος ἐπὶ τὸ λεγόμενον· καὶ ὅτι οὐκ ἐμὸς περ-
εῖχθη τὸ τῆς σάρκος ὄνομα· ὡς μὴ δοκῇ ἐκεί-
νης περιεμνῶν. ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα, καὶ
πίνων μου τὸ αἷμα. μὴ εἴπω· ὁ τρώγων μου τὴν
σάρκα. καὶ πίνων τὴν αἷμα· ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα,
καὶ πίνων μου τὸ αἷμα, ἐν ἐμοὶ μένει, καὶ ἐγὼ ἐν αὐτῷ.
καὶ μεθ' ἑτέρων.

Ἀλλ' ὅτι τὸ περιεμνῶν· ὁ τρώγων μου τὴν σάρ-
κα, καὶ πίνων μου τὸ αἷμα, ἐν ἐμοὶ μένει, καὶ ἐγὼ
ἐν αὐτῷ. μνημονεύει, ὅτι ὡς τῆς σάρκος τὸ λεγό-
μενον· καθὼς ἀπίσταί με ὁ ζῶν πατήρ, ἐμὲ τὸν
φαιτόμενον. ἀλλ' ἐν ὅτι περιεμνῶν, ἀκούσωμεν
ἐκ τῶν ἐξῆς· καθὼς ἀπίσταί με ὁ ζῶν πατήρ,
ἐκείνος λέγει τὴν θεότητα, ἐγὼ δὲ τὴν ἀνθρωπότη-
τα. ἴδωμεν τίς ὁ περιεμνῶν· καθὼς ἀπίσταί
λέ με ὁ ζῶν πατήρ. λέγει καὶ ὁ ἀρετικὸς, ἐν πῶ-
ν τὴν θεότητα λέγει· ἀπίσταί με φησὶ τὸν θεόν
λόγον· καθὼς ἀπίσταί με ὁ ζῶν πατήρ· καὶ ἐκεί-
νος, καὶ ἐγὼ ζῶ ὁ θεὸς λόγος διὰ τὸν πατέρα. εἴπα τὸ
μὴ πῦρ· καὶ ὁ τρώγων με, καὶ ἐκείνος ζῆσται· τίνα
ἐστὶν μετὰ τὴν θεότητα, ἢ τὴν ἀνθρωπότητα;

Ομοίως

A exauditus est pro sua reuerentia. & quidem cum
effet Filius, didicit ex ijs quæ passus est, obedi-
entiam; & consummatus, factus est omnibus ob-
temperantibus sibi causa salutis æternæ. Con-
summatur autem, hæretice, id quod paulatim
proficit. Quæ de re & Ioannes in Euangelijs
clamat: Iesus, inquit, proficiebat ætate, &
sapientia, & gratia. Quibus Paulus consona
pronuntians, ait: Consummatus, factus est om-
nibus obtemperantibus sibi causa salutis æter-
næ; appellatus à Deo Pontifex secundum ordi-
nem Melchisedec. Et infra: Pontifex appella-
tus. Quid igitur contra mentem Pauli impossi-
bile Deum Verbum interpretaris, terrenæ simi-
litudini ipsum commiscens, & passibilem Ponti-
ficem faciens?

Item eiusdem, ex quaternione XVII.

Vnde fratres vocationis supercælestis parti-
cipes, considerate Apostolum & Pontificem con-
fessionis nostræ Iesum, qui fidelis est ei, qui
fecit illum. Et infra: Cum igitur vnus hic no-
bis Pontifex sit, compatiens, nobis cognatus, &
stabilis, nolite à fide, quæ in ipsum est, recedere.
Ipse enim promissæ nobis benedictionis ex semi-
ne Abrahæ missus est, tamquam pro se & cognato
sibi genere sacrificium offerens. Sed aduer-
te, cum omnem Pontificem sacrificio egere fa-
teatur, Christumque, veluti qui illius non indi-
guerit, excipiat; hic tamen tam pro se, quam
pro cognato sibi genere sacrificium obtulisse
affirmat.

Item eiusdem, ex quaternione IIII.

Audite itaque, & his quæ dicuntur, animum
aduertite. Qui manducat, inquit, meam carnem.
Memineritis de carne sermonem hic esse, & car-
nis vocabulum à me adiectum non esse, ne illis
forfan perperam interpretari videar. Qui, in-
quit, manducat meam carnem, & bibit meum
sanguinem. non dixit: Qui manducat meam di-
uinitatem, aut qui bibit meam diuinitatem; sed,
Qui manducat meam carnem, & bibit meum
sanguinem, in me manet, & ego in eo.
Et post alia:

Verum ad id quod propositum est, reuertamur:
Qui manducat meam carnem, & bibit meum
sanguinem, in me manet, & ego in eo.
Mementote, quòd de carne verba hic fiant. Sicut
misit me viuens Pater. me, inquam, quem cer-
nitis. Sed forte aliquando perperam interpre-
tor. Audiamus ex sequentibus: Sicut misit me
viuens Pater. Ille diuinitatem exponit, ego vero
humanitatem. Iam videamus, quis perperam
interpretetur illud: Sicut misit me viuens Pater.
Hæreticus etiam dicit: Diuinitatem hic expræ-
mit. sensus est enim: Misit me Deum Verbum.
Secundum illos Christi verba hanc sententiam
habent: Sicut misit me viuens Pater, & ego Deus
Verbum viuo propter Patrem. Deinde quòd
mox sequitur, quomodo accipiendum est: Qui
manducat me, & ipse viuet? Quid quæso manduca-
mus, diuinitatemne, an humanitatem?

Conc. gen. tom. j.

h ij Item

Hæretice
Luc. 2. 52.

Hæretice
1.

1. 1. 1.

1. 1. 1.

1. 1. 1.

1. 1. 1.

1. 1. 1.

1. 1. 1.

1. 1. 1.

1. 1. 1.

1. 1. 1.

1. 1. 1.

1. 1. 1.

1. 1. 1.

1. 1. 1.

Item eiusdem, ex quaternione XVI.

A

Ομοίως τὸ αὐτὸ, περὶ αὐτὸν ις'.

Et omnino, ait, si totum novum Testamentum simul accurate scrutatus fueris, nusquam in eo mortem Deo adscriptā comperies; sed vel Christo, aut Domino, aut Filio. Hæ autem voces, Christus, & Filius, & Dominus, quæ Unigenito in Scripturis tribuuntur, naturarum duarum indices existunt; & aliquando quidem diuinitatem, nonnumquam vero humanitatem, interdum autem utramque simul exprimunt. Exempli causa, quando Apostolus Paulus per epistolam ita prædicat: Cum inimici essemus, reconciliati sumus Deo per mortem Filij eius; Filij humanitatem clare indicat. At vero cum idem rursus ad Hebræos scribens ait: Deus nobis locutus est in Filio, per quem fecit & sæcula; diuinitatem Filij indicat. Neque enim caro sæcula condidit, ut quæ multa post sæcula formata sit. Et infra: Neque Deitas Iacobum fratrem habuit, neque Dei Verbi mortem annuntiamus, dum corpore & sanguine Dominico reficimur.

Item eiusdem, ex quaternione XXIII.

Animaduerto, inquit, plebem nostram multum religionis, & maximam pietatis feruorem habere: verum propter dogmatum notitiæ diuinæ ignorationem grauerè errare, ac labi. Hoc tamen ipsi populo virio vertendum non est, sed doctoribus (quod qua modestia dixerim?) tribuendum, quibus otium non suppetit, ut vobis aliquid de exactioribus dogmatibus proponant.

Petrus presbyter Alexandrinus, & notarium primicerius dixit: En hic aperte affirmat, neminem ex doctoribus qui ante illum extiterunt, ea populis locutum, quæ ipse locutus est.

Flavianus Philippensium Episcopus dixit: Quandoquidem horrenda, ac blasphema sunt Nestorij dicta, neque aures nostræ hisce amplius inquinari ferunt; blasphemæ illius voces ad perpetuam auctoris accusationem & notam, singillatim actis inferantur.

Petrus presbyter Alexandrinus, & notarium primicerius dixit: Reuerendissimus piissimusq. metropolitanus & Episcopus Carthaginis Capreolus, per Besulam diaconum ad sacram hanc Synodum epistolam scripsit: hanc, si pietas vestra iusserit, recitabo. Recitabimus autem & illius interpretationem.

PIISSIMIS, BEATISSIMISQ. ministris, qui vndecunque ad Synodum conuenere, Capreolus Episcopus in Domino Sal.

ΟΡΤΑΒΑΜ, piissimi fratres, venerandam vestrā Synodum in tali rerum statu congregatā fuisse, quo nobis quoque, delectis communi

seq.

καὶ ὅλως, φησὶν, εἰ πᾶσι ὁμοῦ τὴν κατὰ μέ-
τρα λόγῳ, οὐκ αὖ εὐρεῖς οὐδαμῶς ὡρᾶ πᾶν τὸν
ζῆνα τῷ θεῷ προσκυπόμενον· ἀλλ' ἡ χρεῖς ἡ ἡ
ἡ κυρία· τὸ γὰρ χρεῖς, καὶ τὸ ἡός, καὶ τὸ κύριος, ὅτι
ἔμενοι ὁμοῦς ὡρᾶ τῆς γραφῆς λαμβανόμενοι, τῶν
φύσεων ἐστὶ τῶν δύο σημαντικόν· ἔστι μὲν δηλοῦν
τὴν θεότητα, πρὶ δὲ τὴν ἀνθρωπότητα, πρὶ δ' αὖ
φύσιν, οἷον, ὅταν Παῦλος ὁπισθὼν κηρύττει· ἐχθροὶ
ὄντες κατηλλάγημεν τῷ θεῷ διὰ τὸ θανάτου τοῦ ἡοῦ
αὐτοῦ, τὴν ἀνθρωπότητα βραβεύοντες. αὐτὸ λέγει πάλιν
ὁ αὐτὸς πρὸς ἑβραίους, ὁ θεὸς ἐλάλησεν ἡμῖν ἐν ἡοῦ,
δι' οὗ ἔστις αἰῶνας ἐποίησεν, τὴν θεότητα δηλοῦν ἔχον·
οὐδὲ γὰρ ἡ αἰσχρὴ θημιουργία τῶν αἰώνων ἡ μετ' αἰῶνας
θημιουργησὶς πολλούς. ἔστι δ' ἔτι· οὐδὲ θεο-
τητος ἀδελφὸν τὸν Ἰακώβου ἔχειν οὐδὲ τὸν θεοῦ λό-
γον κατὰ γὰρ γέννησιν θάνατον, τὸ διαποικίλον αἵματι
καὶ σῶμα σπένδμενοι.

Ομοίως τὸ αὐτὸ, περὶ αὐτὸν κγ'.

Προσέχω, φησὶ, τίς ἡμετέροις δῆμοις διδάσκει
μὲν πολλὴν κεκτημένοις, καὶ θερμότητι δόξιναι,
ὡς δὲ τῆς πρὸς τὸ δόγμα θρησκείας ἀγνοία ἐστι·
ἀπὸ δὲ τῆς πρὸς τὸ δόγμα θρησκείας ἀγνοίας ἐστὶ
πῶς αὐτὸς ὡς πρὸς ἡμῖν; τὸ μὴ ἔχον πρὸς διδα-
σκάλους καίτοι, καὶ πρὸς τῶν ἀκριβεστέρων ὑμῶν πρὸς
ἐκείνους δόγματων.

Πέτρος πρεσβύτερος Ἀλεξανδρείας, καὶ περι-
μικρὸς νοταρίων ἔστιν· ἰδοὺ φανερώς ἐν τούτοις
φησὶν, ὅτι τῶν πρὸς αὐτὸν διδασκάλων ἔδει πρὸς
ἐλάλησιν τίς λαοῖς, ἀ αὐτὸς ἐλάλησεν.

Φλαυιανὸς ἐπίσκοπος φιλιππων ἔστιν· ἐπὶ δὲ
δοῦναι ἔβλασφημα τὸ ὡς Νεστορίου εἰρημίας· καὶ
ὡς φέρεται αἱ ἀναγὰς ἡμῶν ἐπιπλήτων μολωσάτω, ἔκα-
σαν μέρος τῆς βλασφημίας αὐτῆς ἐμφερέτω πρὸς
πρὸς τοις ἐκείνοις, ὡς κατηγόριον ἔδιδάσκοντες αὐτῶν.

Πέτρος πρεσβύτερος Ἀλεξανδρείας, ἐ περιμικρ-
εῖος νοταρίων ἔστιν· ὁ διδασκάλος καὶ θρησκείας
μητροπολίτης, καὶ ἐπίσκοπος τῆς Καρχηδονίας Καπρεό-
λος διὰ Βεσούλας ἔδιδάσκοντες γέγραφε πρὸς τὴν ἀ-
γίαν πᾶν τὴν συνέδρον ἐπισκόπων, ἡν, εἰ καὶ αὐτὸς ὑμῶν
ἡ θρησκεία, ἀναγνώσκει· ἀναγνώσκει δὲ τὴν ἱε-
ραμένην αὐτῆς.

ΤΟΙΣ ΘΕΟΣΕΒΕΣΤΑΤΟΙΣ, ΚΑΙ
μακρυωτέτοις συλλειτουργοῖς, τοῖς ἀπαντα-
χόθι εἰς τὴν σύνοδον συναλθούσι, Καπρεόλος
ἐπίσκοπος ὑς κυρίῳ χαίρειν.

Ἡ γὰρ ἐμὴν, διδασκαλίαν ἀδελφοί, ἐν ταύτῃ
κατὰ τὴν τὴν προσκυνητὴν ὑμῶν ἐκείνῃ
συγκροτηθῆναι, ἵνα καὶ ἡμεῖς ἐπιλεχθῆμεν κατὰ
κρίσιν

κρίσι' ἀδελφῶν, καὶ συνεπισκόπων ἡμετέρων, οὐ
 παραιτοῖσι θελῶν ἀξίαν, ἀλλὰ πρῶτον διασμένῳ
 μάλλον πρὸς βίαν πίμπωμεν· οἱ μὲν τῶν ἡμετέρων
 οὐκ εἰσὶν αἴτια· διὰ φόροι ἐνέπιδζον. καὶ γὰρ πρῶτον τοῦ
 διασώπου, ἐξ ἡμετέρων ἔστω βασιλεὺς βασιλείας
 Θεοδοσίῳ πιαῦται εἰς τὰς ἡμετέρας χεῖρας χαμάμα
 ἔλθῃ, ἅπανα δὲ τῆς μακαρίας μητρὸς ἀδελ-
 φῶν ἡμετέρων, καὶ συνεπισκόπου Λύκου τοῦ τῶν παρ-
 οντων ἰδικῶς ἀπὸ τῆς ἀπὸ πρῶτον ἡμετέρων χαμάμα
 εἰς τὴν τῶν ζωῶν δόξαν αὐτῶν ἐδαμῶς δεδωλῶ-
 νται. ὅταν ἐγὼ, ὅς τις τῶν αὐτῶν βασιλικῶν σημειώ-
 σιν, οἱ καὶ τὰ μάλιστα τῷ πρῶτον ἡμετέρων ἐπι-
 δόκει, ἰδεῖν ἡμῶν καταπεμφθῆσαι, καὶ πᾶσι τὰς
 ἐπαρχίας τῆς Ἀφρικῆς τῶν ἀρμοσίων χαμάμασι, καὶ
 τῶν ἐθιμοῖς διὰ λέξιν συνάδουσι συνόδου ἡ βασιλ-
 ῆς πρῶτον· ἵνα ἡ πλεονεξία τοῦ δόξαν μὲν
 ἀδελφῶν καὶ ἐπισκόπων τῶν ἡμετέρων, εἰς τὴν πρῶτον
 συνόδου τῶν ἡμετέρων μακαριότητος καὶ ἐπι-
 φανῶν· ἀλλ' ἐπεὶ δὲ οὐκ ἀνέφικται ἡ εἰσόδος τῆς παρ-
 οντος, ἐξ ἧς ἡ πλεονεξία πολέμια πλεονεξία, καὶ ἡ πρ-
 οντος ἡ πλεονεξία τῶν ἐπαρχιών, ἡ πρὸς τὴν δόξαν βασιλ-
 ῆς τῶν οἰκητόρων, ἡ φυγόντων, ἡ ἀφ' ἧς ἐρημώσεως
 ἔστιν εἰς μὴν καὶ πλεονεξία ἐκτίσθαι, τῶν δὲ χερσὶν
 συστήναι δὲ ἔλθῃ. Τούτοις τοιγαρὶν τῶν κωλύμενων
 παρελθῆναι εἰς ἐν ἐκείνῃ τῇ ἀφ' ἧς οἱ ἐπισκοπῶν
 ἐδαμῶς ἡδυνήθησαν, οἱ πρῶτον. Ἐπεὶ δὲ τὰ βασι-
 λικά χαμάμα ἐν ἡμέραις δὲ πᾶσι εἰς ἡμᾶς ἦλθε,
 ὅτι μάλιστα μέχρι τῆς πρῶτης συνόδου δύο
 μηνῶν διάστημα πρὸς ἐλθῆναι, οἱ πρὸς μάλιστα ἤρξαν
 καὶ αὐτῇ τῇ καὶ Ἀφρικῶν συνόδῳ εἰς τὴν συνελθῆναι καὶ
 οἱ μηδεμίαν δυσχερέα ἀπὸ τῆς πλεονεξίας ἡ πρῶτον συμ-
 βεβήκασι ἐπιπῆναι γὰρ ἡμετέρων· ἵνα, οἱ καὶ τὰ μάλιστα
 πρὸς βίαν ἐδαμῶς ἐκτίσθαι δεδυνήμεθα διὰ τὴν
 δόξαν βίαν ὅπως τῶν πρῶτον ἡμετέρων τῇ ἐκκλησια-
 στικῇ ἐπιστάτῃ, τὴν ἡμετέραν ἐμὸν βεσύλῳ τὸν διὰ τοῦ
 μετὰ τούτων τῶν τῆς παραιτήσεως χαμαμάτων
 ἐπιπῆναι πρῶτον ἡμετέρων ἀδελφοί. ὅταν αὐτῶ τῶν
 ἡμετέρων ἀγνοήσῃ, οἱ δὲ τὰ μάλιστα πρῶτον τῇ βο-
 ηθείᾳ τοῦ ἡμετέρων Θεοῦ, ὅτι τῶν συνόδων πρῶτον
 ἡμετέρων ἐρεῶν βεβαίαν διὰ πάντων τῶν πᾶσι τῶν
 καθολικῶν ἐσμέν· ἵνα ἐκνευώμεν τοῦ ἀγίου
 πνεύματος, ὅπερ τῶν ἡμετέρων καρδίας ἐν πᾶσι
 τῶν πρῶτον πρῶτον πρῶτον πρῶτον, τὰς καὶ καὶ
 διδασκαλίας, καὶ πρὸς τὸν τῶν ἐκκλησιαστικῶν
 αἰσῶς ἀπείρους, τῆς ἀρχαίας αὐθεντίας τῇ δυνάμει
 ἀπώσθη· καὶ οὕτω τῶν καὶ αἰσῶς οἰασι δὲ πᾶσι πλε-
 οντος ἀπὸ τῆς. ἵνα μὴ πύρις, οὐς πᾶσι ἐπι-
 μενῇ ἡ ἐκκλησία, καὶ πύρις τῶν καὶ αἰσῶς, ἐν οἷς ἀ-
 νεφύσῃ, καὶ τῆς ἀποστολικῆς καθήκους ἡ αὐθεν-
 τία, καὶ εἰς ἐν συμφωνοῦσι ἡ ψῆφος ἡ ἐρετικῇ
 πρῶτον, ἐν πρῶτον δὲ πρῶτον διὰ λέξιν
 ἡ φωνὴ δόξαν, ἡ πᾶσι αἰσῶς, ἀναεὶς δὲ
 ἔστι γὰρ, οἱ πᾶσι νεωστὶ αἰσῶς, ζητήσεως αἰσῶς
 κῶν· ἵνα ἡ λέξις δὲ δοκιμασθῇ, ἡ καθολικῇ

A sententia aliquot ex fratribus & cœpiscopis nostris, instructam potius legationem mittere licuisset, quàm excusationem lamentatione dignâ: nisi hanc animi nostri affectionem diuersæ causæ impediuissent. Primum enim domini & filij nostri religiosissimi Theodosij Imperatoris litteræ ad manus nostras perlatae, eiusmodi erant, quæ beatæ memoriæ fratris & cœpiscopi nostri Augustini præsentiam peculiari ratione efflagitabant. Verum cum ex litteræ illum iam tum è viuis excessisse comperissent, ego regiam illam significationem, licet ad prædictum Augustinum præcipue destinata videretur, excipiens, **B** missis ad vniuersas Africæ provincias congruis litteris, consuetisque sermonibus, synodum cogere volui conuenientem; quò nimirum ex fratrum & Episcoporum nostrorum numero seligerentur nonnulli, qui ad venerabilem beatitudinis vestræ Synodum destinarentur. At omnis hac tempestate vix aditus præclusus est. Etenim effusa hostium multitudo, & ingens ubique prouinciarum vastatio, quæ incolis partim extinctis, partim in fugam actis, miseram desolationis speciem, quoquo versum longe lateque porrigitur, oculis offert, promptam illam veniendi facultatem reprimat. His itaque impedimentis Episcopi, quibus propositum id erat, prohibiti, ex Africæ ambitu simul conuenire nequiverunt. Hisce incommodis accedebat, litteras Imperatoris in diebus Paschæ ad nos perlatas esse, quando iam inde vsque ad vniuersalem venerandam Synodum vix duorum mensium spatium supererat. Quod sane temporis intervallum, etsi nulla in præsentiarum ab hostibus difficultas fuisset obiecta, vel ad Africanam Synodum cogendam vix satis erat. Hinc factum est, vt licet solemnem aliquam legationem mittere nequaquam valuerimus; attamen propter reuerentiam & obseruantiam, quæ Ecclesiasticæ disciplinæ iure debetur, filium meum Besulam diaconum vnâ cum his excusationis litteris ad vos, venerabiles fratres, destinauerimus. Quamobrem vestram sanctitatem iterum atque iterum rogatam cupio (etiamsi Fidem catholicam per tantam venerandorum sacerdotum Synodum, Dei nostri auxilio in omnibus stabilem, ac firmam futuram certo confidam) vt Spiritu sancto cooperante, quem cordibus vestris in omnibus quæ acturi estis, præsto futurum non dubito, novas doctrinas, & antehac ecclesiasticis auribus inusitatas, priscae auctoritatis robore instructi, è medio profligatis, tantaque constantia ac virtute quibuscumque nouis erroribus resistatis, ne hos, quos pridem impugnavit Ecclesia, hisque temporibus repullulantes, Apostolicæ Sedis auctoritas, sacerdotumque in vnum consonans sententia oppressit, secundæ disputationis prætextu vox iam dudum ablata renovare videatur. Quòd si quid forte nouarum controversiarum inciderit, id discussioni subijciatur oportet: vt vel recte dictum comprobetur, vel condemnatione dignum explodatur. At vero si quis

διωθηθή ἀποκρουσθῶμαι . πῶτε οἷ· πρὶ ὧν ἦδη
 Conc.gen. tom.j.   h iij   πάλαι

Conc.gen. tom.j.

b iiij

πάλαι

quis ea quæ iam olim dijudicata sunt, denno in disputationem vocari sinat; in sane aliud nihil facere censebitur, quàm de Fide, quæ hætenus valuit, ipsemet dubitare. Deinde ad posteritatis exemplum, ut ea quæ nunc pro catholica Fide definita sunt, perpetuam firmitatem obtinere valeant, oportet ea omnia inconcussa immotaque conferuare, quæ superioribus temporibus à sanctis Patribus constituta sunt. Nam qui illa perpetuam stabilitatem retinere voluerit quæ de catholice Fidei ratione statuerit, is non propria auctoritate, sed antiquorum Patrum iudicio sententiam suam corroborare debet; ita ut ea ratione partim veterum, partim recentiorum decretis & sententijs placita sua comprobans, vnicam Ecclesiæ veritatem, iam inde ab initio ad præsens usque tempus simplici puritate, invictaque constantia & auctoritate decurrentem, se asserere, docere, & tenere ostendat. Hæc pro præsentis Africanorum legatione, quam necessitas superius memorata impediuit, venerabilibus vestris auribus suggerere volui; obnixè interim rogans, ut calamitatibus rerum, præsentiumque temporum spectatis, nostram absentiam non superbiæ aut negligentie, sed manifestæ huic necessitati adscribere velitis.

Cyrillus ecclesiæ Alexandrinæ Episcopus dixit: Et hæc reuerendissimi pijsimique Carthaginis Episcopi Capreoli, quæ lecta est epistola, cum dilucidam sententiam in se contineat, fidei gestorum inseratur. Vult enim antiqua Fidei dogmata confirmari; noua vero, & absurde excogitata, & impie diuulgata, reprobari ac proscribi.

Omnes Episcopi simul exclamauerunt: Hæc omnium voces, hæc omnes asserimus, hoc omnium est votum.

SENTENTIA DEPOSITIONIS à sancta Synodo contra Nestorium lata.

Sancta Synodus dixit: Cum præter cetera impijsimus Nestorius neque nostræ citationi parere, neque sanctissimos religiosissimosque Episcopos à nobis destinatos admittere voluerit, non potuimus ad eorum, quæ impie docuit, examinationem animum non adiungere. Deprehendentes itaque partim ex litteris, commentarijsque ipsius hic publice lectis; partim è sermonibus, quos nuperrime in hac Ephesiorum metropoli habuit, quique testimonijs comperti sunt, illum impie sentire & prædicare: coacti per sacros Canones, & epistolam sanctissimi patris nostri & comministri Cælestini Romanæ Ecclesiæ Episcopi, lacrymis subinde perfusi, ad lugubrem hanc contra eum sententiam necessario venimus.

Igitur Dominus noster Iesus Christus, quem suis ille blasphemis vocibus impetiuit, per sanctissimam hanc Synodum eundem Nestorium Episcopali dignitate priuatum, & ab vniuerso sacerdotum consortio & cætu alienum esse definuit.

Cy-

A πάλαι ἐκείνη, ἵνα τις ἐπαφῇ εἰς δόξαν διδάξῃ κληθῇ, ὅθεν ἵππον δόξαν, ἢ περὶ τῆς πίστεως, ἢ τις μέχρ' εἰς δόξαν κατέχῃ, αὐτὸς ἀμφιβάλλων· ἐπὶ τῇ δὲ τῶν μετὰ γένεσιν ὑποδείγμα· ἵνα πῶτα, ἀπὸ τοῦ ὑπὲρ τῆς καθολικῆς πίστεως ὡς αἰσχρὸν δυνηθῇ διηγεῖσθαι βεβαίως, πῶτα, ἀπὸ τοῦ ἡδὲ εἰς τὸν πατέρα ὁλοφύεσθαι, φυλακτὰ εἶναι· ἐπὶ δὲ ὅς τις βούλεται, ἀπὸ τοῦ ὑπὲρ τῆς καθολικῆς κατὰ πίστιν ἐξιστάσθαι, εἰς τὴν διδασκαλίαν μένει· ὡς τῇ ἰδίᾳ αὐθεντίᾳ, ἀλλὰ ἐν τῇ τῶν ἀρχαιοτέρων ψήφῳ ὁφείλει βεβαιωθῆναι, ὅπως ἐφρονήσιν· ὥστε ὅπως, πῶτα μὲν δὲ τῶν ἀρχαιοτέρων, πῶτα δὲ τῶν νεωτέρων ὅρων, ὅπως διαβεβαιώσῃ, δοκιμάσῃ, μονεργῇ τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ τὴν ἀλήθειαν, δὲ τῇ παρεχόμενῳ καιρῷ μέχρ' ἃς παρόντων, ἢ τοῦ ἡμετέρων, ἀπὸ τῆς καθαρότητος, καὶ ἀληθείας αὐθεντίας τρέχουσιν, ἵνα τὴν λέξιν, καὶ διδάξῃ, καὶ κατέχῃ. πῶτα τῶν ὑπὲρ τῆς παρούσης πρεσβείας τῆς Ἀφρικῆς· ἵνα κατὰ πίστιν ἢ ἀνάγκη ἢ ἐπὶ ῥηθείᾳ ὡς ἀνεχώρησε, τῶν ἐπὶ σπουδῆς ὑμῶν ἀποῖν ὑπεβάλον, πῶτα τῶν ὡς καλῶν· ἵνα ἡμετέροις τῶν ἐν τῇ πράγματι, καὶ τῇ καιρῷ συμφορῶν, τὴν ἡμετέραν ἀπουσίαν μηδεμίαν ὑπερφηφάνειαν, ἢ ἀμελείαν· ἀλλὰ πῶτα τῇ ἐπὶ δόξῃ ἀνάγκῃ μακάριον, λογιζομένη κατὰ ἐξουσίαν.

Κύριλλος ὁπίσκοπος Ἀλεξανδρείας εἶπε· Καὶ ἡ αἴα γνωστὴ ἐπὶ τὴν ὁλοφύεσθαι, καὶ ἡ φιλικὴ ἐπὶ τὴν Καρθαγίνης Καπεσίου, ἐμφερῶς τῇ πίστι τῇ ὑπομνημάτων· φανερὸν ἔχον διάνοιαν· βούλεται γὰρ, τὰ μὲν ἀρχαία κρατύνειν τῇ πίστι δόγματι, πῶτα γὰρ, καὶ ἀπὸ τῶν ἐξωρημένων, καὶ ἀπὸ βίως ἐρημείας, δὲ δοκιμάζει, ἐκ βεβαίως.

Πάντες οἱ ὁπίσκοποι αἰεφώνησαν αὐτῇ πάντων αἰφωναί· πῶτα πάντες λέγομεν· αὐτῇ πάντων ἡ δόξα.

ΔΠΟΦΑΣΙΣ ΕΞΕΝΕΧΘΕΙΣΑ
καὶ Νεστορίου, καθαρῶς αὐτῇ.

Η λγία συνέθετο· ὅτι· Πρὸς τῆς ἄλλαις μήτι ὑποκαθίστα βουληθῆναι τὸ ἀσβεστέον· ἡμετέροις τῇ παρ' ἡμῶν κλήσῃ· μήτι μὲν τοῦ παρ' ἡμῶν δόξα κατέχῃ ἀγωνία, καὶ ἡσυχία πρὸς τὸ σκοπὸν δεξάμεναι, ἀναγκάως ἐχωρήσῃ· ὅτι τὴν ἐξέτασιν τῶν δυσεβηθέντων αὐτῶν, ἐφωρῶσιν αὐτῶν ἐκ τῆς ὁπισθίων, καὶ ἐκ τῆς συγχρημάτων αὐτῶν· καὶ ἐκ τῆς δέξιως παρ' αὐτῶν ῥηθέντων καὶ τῶνδε τῶν μητροπόλεων, ἐπὶ μαρτυρηθέντων, δυσεβῶς φρονεῖν, καὶ κηρύττειν, ἀναγκάως κατὰ τὴν πίστιν τῶν κανόνων, ἐκ τῆς ὁπισθίων ὡς ἀγωνία πρὸς ἡμῶν, καὶ συλλεγόμενοι πυρροῦ Κελεσίνο, τῶν ὁπισθίων τῆς ῥωμῶν ἐκκλησίας, δακρύσαντες πολλὰς, ὅτι τὴν σπουδῶν κατ' αὐτῶν ἐχωρήσῃ δόξα.

Ὁ βλασφημηθεὶς τῶν παρ' αὐτῶν κύριος ἡμῶν, Ἰησοῦς Χριστός, ὡς διὰ τῆς παρούσης ἀγωνίας συνόδου, ἀλλότριον εἶναι τὸν Νεστορίον ὡς ὁπίσκοπον ἀξιώματος, καὶ πρὸς τοὺς συλλογῶν ἱερατικούς.

κύ-

- Lucianus eiusdem provincia, civitatis Toperi A
Episcopus subscripsi, &c.
- * Mazi- Ennepius eiusdem provincia, civitatis My-
mianopo- xa Episcopus subscripsi, &c.
- Rheginus civitatis Constantia Episcopus sub-
scripsi, &c.
- Sapricius Paphi Episcopus subscripsi, &c.
- Themistius minimus Iassi Episcopus, decer-
nens una cum sancta Synodo subscripsi.
- Perebinius Theffalonicensium Saltuum Episco-
pus, decernens cum sancta Synodo subscripsi.
- Aphthonetus minimus Heraclea Episcopus B
subscripsi, &c.
- Spudasius Episcopus Ceramorum subscr. &c.
- Philetus minimus Amyzonis Episcopus sub-
scripsi, &c.
- Archelaus Myndi Episcopus subscripsi, &c.
- Apellus minimus Cibyrria Episcopus sub-
scripsi, &c.
- Phantias minimus civitatis Harpasorum E-
piscopus subscripsi, &c.
- Promachius Alindensium Episcopus sub-
scripsi, &c.
- Anderius provincia Creta, civitatis Cherro-
nesi Episcopus subscripsi, &c.
- Paulus civitatis Lampe provincia Creta E-
piscopus subscripsi, &c.
- Zenobius provincia Creta, civitatis Gnosfi
Episcopus subscripsi, &c.
- Theodorus Dodona veteris Epiri Episcopus
subscripsi, &c.
- Secundianus sancta Dei ecclesia in Lamia
Episcopus subscripsi, &c.
- Dion Episcopus Thebaru Theffalia subsc. &c.
- Theodorus Echinal Episcopus subscripsi, &c.
- Heracleon, qui & Theophilus, Trallianorum
Episcopus subscripsi, &c.
- Euporus Hypapori Episcopus subscripsi, &c.
- Rhodon Paleopolis civitatis Asia Episcopus
subscripsi, &c.
- * Euty- Tychicus civitatis Erythraorum Episcopus
chius subscripsi, &c.
- Nestorius Sionensis Episcopus subscripsi, &c.
- Eutychius sancta Dei catholica & Apostoli-
ca ecclesia Theodosiopolis Episcopus sub-
scripsi, &c.
- * Aneorum Modestus Neatarum civitatis Episcopus
subscripsi, &c.
- * Theodo- Theosebinius minimus civitatis Priena Epi-
sius scopus subscripsi, &c.
- * Nylla Theodorus Mnasa Episcopus subscripsi, &c.
- Maximus minimus Afsi Episcopus subscri-
psi, &c.
- Maximus Cyma Episcopus subscripsi, &c.
Ale-
- Λουκιανός, ἐπίσκοπος τῆς αὐτῆς ἐπαρχίας πόλεως Τοπήρου,
ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἐξῆς.
- Εννέπιος, ἐπίσκοπος τῆς αὐτῆς ἐπαρχίας * πόλεως Μύξης, * Μαξιμου
πόλεως
ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἐξῆς.
- Ρηγίνος, ἐπίσκοπος πόλεως Κωνσταντίας, ὑπέγραψα, καὶ
τὰ ἐξῆς.
- Σαπρίκιος, ἐπίσκοπος Πάφου, ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἐξῆς.
- Θεμιστίος, ἐλάχιστος ἐπίσκοπος Ἰασσοῦ, ὑπέγραψα, ἀπο-
φυνάμεινος ἅμα τῇ ἀγίᾳ συνόδῳ.
- Περέβιος, ἐπίσκοπος τῶν Θεσσαλονικέων Σαλτῶν, ὑπέ-
γραψα, ἀποφυνάμεινος σὺν τῇ ἀγίᾳ συνόδῳ.
- Ἀφθόνητες, ἐλάχιστοι ἐπίσκοποι Ἡρακλείας, ὑπέγρα-
ψα, καὶ τὰ ἐξῆς.
- Σπυδάσιος, ἐπίσκοπος Κοράμων ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἐξῆς.
- Φιλητής, ἐλάχιστος ἐπίσκοπος Ἀμυζόνος, ὑπέγραψα, καὶ
τὰ ἐξῆς.
- Ἀρχέλαος, ἐπίσκοπος Μυώδου, ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἐξῆς.
- Ἀπellaς, ἐλάχιστος ἐπίσκοπος Κιβύρρας, ὑπέγραψα, & * Κιβύρρας
πόλεως
τὰ ἐξῆς.
- Φαντίας, ἐλάχιστος ἐπίσκοπος πόλεως Ἀρπάσου, ὑπέγρα-
ψα, καὶ τὰ ἐξῆς.
- Προμάχος, ἐπίσκοπος Ἀλίνδων, ὑπέγραψα, καὶ τὰ
ἐξῆς.
- Ἀνδέριος, ἐπίσκοπος ἐπαρχίας Κρήτης πόλεως Χερρόνη-
σου, ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἐξῆς.
- Παῦλος, ἐπίσκοπος ἐπαρχίας Κρήτης πόλεως Λάμπης,
ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἐξῆς.
- Ζηνώβιος, ἐπίσκοπος ἐπαρχίας Κρήτης πόλεως Κνωσῶ,
ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἐξῆς.
- Θεόδωρος, ἐπίσκοπος Δωδώνης παλαιᾶς Ἡπείρου, ὑπέ-
γραψα, καὶ τὰ ἐξῆς.
- Σεκουδιανός, ἐπίσκοπος τῆς κατ' Ἀμίαν ἀγίας πόλεως
ἐκκλησίας, ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἐξῆς.
- Δίων, ἐπίσκοπος Θηβῶν Θεσσαλίας, ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἐξῆς.
- Θεόδωρος, ἐπίσκοπος Ἐχινάου, ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἐξῆς.
- Ἡρακλείων, ὁ καὶ Θεόφιλος, ἐπίσκοπος Τραλλέων, ὑπέ-
γραψα, καὶ τὰ ἐξῆς.
- * Εὐπαρος, ἐπίσκοπος Ἰππύπων, ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἐξῆς. * Εὐπαρος
πόλεως
Ρόδων, ἐπίσκοπος Παλαιᾶς πόλεως τῆς Ἀσίας, ὑπέγρα-
ψα, καὶ τὰ ἐξῆς.
- * Τυχικός, ἐπίσκοπος τῆς Ερυθραίων πόλεως, ὑπέγρα- * Εὐτυχίου
ψα, καὶ τὰ ἐξῆς.
- Νεστόριος, ἐπίσκοπος Σιών, ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἐξῆς.
- Εὐτύχιος, ἐπίσκοπος τῆς ἐν Θεοδοσιουπόλει ἀγίας τοῦ θ-
καθολικῆς, καὶ ἀποστολικῆς ἐκκλησίας, ὑπέγραψα,
καὶ τὰ ἐξῆς.
- Μόδεστος, ἐπίσκοπος τῆς * Νεατῶν πόλεως, ὑπέγραψα, * Ἀπ-
καὶ τὰ ἐξῆς.
- * Θεοσεβίος, ὁ ἐλάχιστος ἐπίσκοπος Περύνης πόλεως, * Θεοσεβίου
πόλεως
ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἐξῆς.
- Θεόδοτος, ἐπίσκοπος Μνάσης, ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἐξῆς. * Νέστορος
Μάξιμος, ὁ ἐλάχιστος ἐπίσκοπος Λαοῦ, ὑπέγραψα, καὶ
τὰ ἐξῆς.
- Μάξιμος, ἐπίσκοπος Κύμης, ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἐξῆς.
ΑΛΙ-

Αλεξάνδρος, Ἐπίσκοπος Ἀρκαδιοπόλεως, ὑπέγραψα, καὶ τὴν ἐξῆς.
 *Λιωνίης, Θεόδωρος, Ἐπίσκοπος Ἀθηναίων, ὑπέγραψα, καὶ τὴν ἐξῆς.
 Εὐσέβιος, Ἐπίσκοπος Κλαζομενῶν, ὑπέγραψα, καὶ τὴν ἐξῆς.
 Εὐσέβιος, Ἐπίσκοπος Μαγνησίας, ὑπέγραψα, καὶ τὴν ἐξῆς.
 Θεοδοσίος, Ἐπίσκοπος Μασσαρων, ὑπέγραψα, καὶ τὴν ἐξῆς.
 Εὐτρόπιος, ὁ ἐλάχιςτος Ἐπίσκοπος Εὐάζων, ὑπέγραψα, καὶ τὴν ἐξῆς.
 Φίλιππος, Ἐπίσκοπος τῆς Περγᾶμων πόλεως, ὑπέγραψα, καὶ τὴν ἐξῆς.
 Αφρόβιος, ὁ ἐλάχιςτος Ἐπίσκοπος Κολώνης, ὑπέγραψα, καὶ τὴν ἐξῆς.
 *Ζωίτης Δωρόθεος, ὁ ἐλάχιςτος Ἐπίσκοπος *Μυρίνης, ὑπέγραψα, καὶ τὴν ἐξῆς.
 *Κολοφώνιος Εὐστάθιος, Ἐπίσκοπος τῆς *Κολοφώνων πόλεως, ὑπέγραψα, καὶ τὴν ἐξῆς.
 *Τιμόθεος Ἡλιοθέος, Ἐπίσκοπος Βαριουλιτῶν, ὑπέγραψα, καὶ τὴν ἐξῆς.
 *Παροῦθι, Αἰθανάσιος, Ἐπίσκοπος *Παρασί τῆς νήσου, ὑπέγραψα, καὶ τὴν ἐξῆς.
 Ηούχιος, Ἐπίσκοπος πόλεως Παρίου ἐπαρχίας Εὐλασσόντου, ὑπέγραψα, καὶ τὴν ἐξῆς.
 *Ασών, Εὐσέβιος, Ἐπίσκοπος Ἀσώνων, ὑπέγραψα, καὶ τὴν ἐξῆς.
 Φιλούμενος, Ἐπίσκοπος Κίνης, ὑπέγραψα, καὶ τὴν ἐξῆς.
 Ζήνων, Ἐπίσκοπος πόλεως Κυρίου τῆς Κύπρου, ὑπέγραψα, καὶ τὴν ἐξῆς.
 *Ασίνδης Τριβωνιανός, Ἐπίσκοπος τῆς ἐν *Πριάμοπολιν ἀγίας ἐκκλησίας, ὑπέγραψα, καὶ τὴν ἐξῆς.
 Νυνέχιος, Ἐπίσκοπος τῆς ἐν Σέλγῃ ἀγίας ἐκκλησίας, ὑπέγραψα, καὶ τὴν ἐξῆς.
 *Σολών, Εὐαγρίος, Ἐπίσκοπος *Σολίας, ὑπέγραψα, καὶ τὴν ἐξῆς.
 Κασιμεριος, χωροπρίσκοπος πόλεως Αλκῆς, ὑπέγραψα, καὶ τὴν ἐξῆς.
 *Νίκαιος, Ἰωάννης, Ἐπίσκοπος τῆς Πρεσβυτηρίου, ὑπέγραψα, καὶ τὴν ἐξῆς.
 *Νήσιος, Ἐπίσκοπος τῆς ἐν *Κορυβοπολίῳ ἀγίας τοῦ θείου ἐκκλησίας, ὑπέγραψα, καὶ τὴν ἐξῆς.
 *Ισπυρίης, Ακάκιος, Ἐπίσκοπος τῆς ἐν *Κοπρυοῖς ἀγίας τοῦ θείου ἐκκλησίας, ὑπέγραψα, καὶ τὴν ἐξῆς.
 *Σινώ, Νεκτάριος, Ἐπίσκοπος τῆς ἐν *Σινώ καθολικῆς ἐκκλησίας, ὑπέγραψα, καὶ τὴν ἐξῆς.
 Σόλων, Ἐπίσκοπος τῆς Καραλλίας, ὑπέγραψα, καὶ τὴν ἐξῆς.
 Ματιδιανός, Ἐπίσκοπος τῆς Κορακισίων πόλεως, ὑπέγραψα, καὶ τὴν ἐξῆς.
 *Μαριανός, Ἐπίσκοπος τῆς ἐν *Λύρβῳ, ὑπέγραψα, καὶ τὴν ἐξῆς.
 Θεόδωλος, Ἐπίσκοπος Ελύσης, ὑπέγραψα, καὶ τὴν ἐξῆς.
 *Φιλάσιλφος, Ἐπίσκοπος τῆς Γερμανικῶν πόλεως, ὑπέγραψα, καὶ τὴν ἐξῆς.
 Θεόκτιστος, Ἐπίσκοπος τῆς Φωκαίων πόλεως, ὑπέγραψα, καὶ τὴν ἐξῆς.
 *Ταβών, Ρυφίνος, Ἐπίσκοπος τῆς *Ταβανῶν πόλεως, ὑπέγραψα, καὶ τὴν ἐξῆς.

Ιωάν-

A Alexander Arcadiopolis Episcopus subscripsi, &c.
 Theodorus Anenysiorum Episcopus subscripsi, &c.
 Eusebius Episcopus Clazomeniorum subscripsi, &c.
 Eusebius Magnesia Episcopus subscripsi, &c.
 Theodosius Mastanorum Episcopus subscripsi, &c.
 Eutropius minimus Enaxorum Episcopus subscripsi, &c.
 B. Philippus civitatis Pergamonum Episcopus subscripsi, &c.
 Aphobius minimus Colona Episcopus subscripsi, &c.
 Dorotheus minimus Myrina Episcopus subscripsi, &c.
 Eustathius Colophoniorum Episcopus subscripsi, &c.
 *Heliotheus Barinlitarum Episcopus subscripsi, &c.
 C. Athanasius insula *Parasi Episcopus subscripsi, &c.
 Hefychius Episcopus civitatis Parj, provincia Hellepontis, subscripsi, &c.
 Eusebius Asponorū Episcopus subscripsi, &c.
 Philumenus Cinnæ Episcopus subscripsi, &c.
 Zeno civitatis Carj Cypri Episcopus subscripsi, &c.
 Tribonianus sanctæ ecclesiæ *Priamopolis *Aspendi Episcopus subscripsi, &c.
 Nunechius sanctæ ecclesiæ Selza Episcopus subscripsi, &c.
 D. Euagrius *Solia Episcopus subscripsi, &c.
 Casarius civitatis Alca Chorepiscopus subscripsi, &c.
 Ioannes Proconnesi Episcopus subscripsi, &c.
 Nysius Episcopus sanctæ Dei ecclesiæ qua est apud *Corybosynam, subscripsi, &c.
 Acacius sanctæ Dei ecclesiæ Cotenorum Episcopus subscripsi, &c.
 Nectarius catholica ecclesiæ *Senæ Episcopus subscripsi, &c.
 *Synocethi
 Solon Carallia Episcopus subscripsi, &c.
 Matidianus civitatis Coracisiorum Episcopus subscripsi, &c.
 *Marianus Lyra Episcopus subscripsi, &c.
 *Taurianus, al. Cyprianus
 Theodulus Heinse Episcopus subscripsi, &c.
 Philadelphus Gratianopolitarum Episcopus subscripsi, &c.
 Theodotus Phocorum civitatis Episcopus subscripsi, &c.
 Rufinus *Tabanorum civitatis Episcopus Taborum subscripsi, &c.

Ιωάν-

Ioannes Augustopolis Episcopus subscripsi, &c.
 Romanus Raphia Episcopus subscripsi, &c.
 Fidus Episcopus Ioppes subscripsi, &c.
 Mianes Sycamaronis Episcopus subscripsi, &c.
 Paulianus Maiuma Episcopus subscripsi, &c.
 Theodorus Arbdelorum Episcopus subscripsi, &c.
 Petrus Parembolarum Episcopus subscripsi, &c.
 Paulus Anthedonis Episcopus subscripsi, &c.
 Nictoras Episcopus Gaza subscripsi, &c.
 Seidas Episcopus Phanis subscripsi, &c.
 Serenianus Myrensiun Episcopus subscripsi, &c.
 Cyrillus Pylarum Episcopus manu laborans, per Selenespondium presbyterum subscripsi.
 Hermogenes Rhinocurorum Episcopus subscripsi, &c.
 Eusebius Pelusii Episcopus subscripsi, &c.
 Euoptius Episcopus Ptolemaidis subscripsi, &c.
 Phobammion Episcopus Copti subscripsi, &c.
 Paulus Episcopus Phragonea subscripsi, cum Synodo decernens.
 Macedonius Xoënsis Episcopus subscripsi, &c.
 Petrus Oxyrinchi Episcopus subscripsi, &c.
 Adelphius Onuphiarum Episcopus subscripsi, &c.
 Athanasius Paralij Episcopus subscripsi, &c.
 * Heraclides paræcia Thymæos Episcopus subscripsi, &c.
 Silvanus Coprithis Episcopus subscripsi, &c.
 Cyrus Achaorum Episcopus subscripsi, &c.
 Marinus Heliopolis Episcopus subscripsi, &c.
 Macarius Metelitarum Episcopus subscripsi, &c.
 Adelphius Saënsis Episcopus subscripsi, &c.
 Metrodorus Leontorum Episcopus subscripsi, &c.
 Ioannes Hephastiorum Episcopus subscripsi, &c.
 Leontius Episcopus . . . subscripsi, &c.
 Strategius Ashribitarum Episcopus subscripsi, &c.
 Lampetius Casij Episcopus subscripsi, &c.
 Theopemptus Cabasorum Episcopus subscripsi, &c.
 Eusebius Nilopolis Episcopus subscripsi, &c.
 Chrysaorium Aphrodisiarum Episcopus subscripsi, &c.
 Alexander Cleopatridis Episcopus subscripsi, &c.
 Theon Herculis Sethraei Episcopus subscripsi, &c.

Theo.

Α Ιωάννης, ὁπίσκοπος Ἀυγουσπολῆως, ὑπέγραψα, καὶ τὴν ἐξῆς.
 Ρωμανὸς ὁπίσκοπος Ῥαφίας, ὑπέγραψα, καὶ τὴν ἐξῆς.
 Φιδὸς, ὁπίσκοπος Ἰόππης, ὑπέγραψα, καὶ τὴν ἐξῆς.
 Αἰάνης, ὁπίσκοπος Συκαμαζόνος, ὑπέγραψα, καὶ τὴν ἐξῆς.
 * Παυλιανὸς, ὁπίσκοπος Μαίυμα, ὑπέγραψε, καὶ τὴν ἐξῆς. * Παυλιανὸς
 Θεόδωρος, ὁπίσκοπος * Ἀρβδηλῶν, ὑπέγραψα, καὶ τὴν ἐξῆς. * Ἀρβδηλῶν,
 Πέτρος, ὁπίσκοπος Παρεμβολῶν, ὑπέγραψα, καὶ τὴν ἐξῆς.
 Παῦλος, ὁπίσκοπος Ἀνθηδόνος, ὑπέγραψα, καὶ τὴν ἐξῆς.
 Νίτορας, ὁπίσκοπος Γάζας, ὑπέγραψα, καὶ τὴν ἐξῆς.
 * Σαΐδας, ὁπίσκοπος Φαίρου, ὑπέγραψα, καὶ τὴν ἐξῆς. * Σαΐδας
 Σερβιανὸς, ὁπίσκοπος Μυρίων πύλων, ὑπέγραψα, καὶ τὴν ἐξῆς.
 Κύριλλος, ὁπίσκοπος Πυλῶν, Σιλωναγοῦδος πρεσβύτερος
 πρὸς Πέτρον ὁπίσκοπον ὑπέγραψεν ὑπὲρ αὐτοῦ, ἐπὶ δὲ τῶν
 χερσὶν ἑαυτοῦ.
 Ερμολῆς, ὁπίσκοπος Ρινοκουρούων, ὑπέγραψα, καὶ τὴν ἐξῆς. * Ρινοκουρούων,
 Εὐσέβιος, ὁπίσκοπος Πηλυσίου, ὑπέγραψα, καὶ τὴν ἐξῆς.
 Εὐόπιος, ὁπίσκοπος Ππλεμνίδων, ὑπέγραψα, καὶ τὴν ἐξῆς.
 C Φοιβάμμων, ὁπίσκοπος Κοπίου, ὑπέγραψα, καὶ τὴν ἐξῆς.
 Παῦλος, ὁπίσκοπος Φραγονείας, ὑπέγραψα, ἀποφρονι- * Φραγονείας,
 μετος αὐτῇ τῇ συνόδῳ.
 Μακεδόνης, ὁπίσκοπος Χοῆως, ὑπέγραψα, καὶ τὴν ἐξῆς.
 Πέτρος, ὁπίσκοπος * Οἰνηγχεῖ, ὑπέγραψα, ἐπὶ τὴν ἐξῆς. * Οἰνηγχεῖ
 Ἀδελφίος, ὁπίσκοπος τῆς Ονυφίτων, ὑπέγραψα, καὶ τὴν ἐξῆς.
 Ἀθανάσιος, ὁπίσκοπος * Παράλι, ὑπέγραψα, ἐπὶ τὴν ἐξῆς. * Παράλι
 * Ηρακλίδης, ὁπίσκοπος παροικίας Θωμῆως, ὑπέγραψα, καὶ τὴν ἐξῆς. * Ηρακλίδης
 καὶ τὴν ἐξῆς. * Ηρακλίδης ὁπίσκοπος Παροικίας
 D Σιλβανὸς, ὁπίσκοπος Κοπριθῆως, ὑπέγραψα, καὶ τὴν ἐξῆς.
 Κύρος, ὁπίσκοπος Ἀχαίων, ὑπέγραψα, καὶ τὴν ἐξῆς.
 Μαρῖνος, ὁπίσκοπος Ἡλιουπόλεως, ὑπέγραψα, καὶ τὴν ἐξῆς.
 Μακάριος, ὁπίσκοπος Μετελιτῶν, ὑπέγραψα, καὶ τὴν ἐξῆς.
 Ἀδελφίος, ὁπίσκοπος Σαῆως, ὑπέγραψα, καὶ τὴν ἐξῆς.
 Μητροδωρος, ὁπίσκοπος Λεόντων, ὑπέγραψα, καὶ τὴν ἐξῆς.
 Ἰωάννης, ὁπίσκοπος τῆς Ἡφαιστῶν, ὑπέγραψα, καὶ τὴν ἐξῆς.
 Λεόντιος, ὁπίσκοπος . . . ὑπέγραψα, καὶ τὴν ἐξῆς.
 E Στρατηγὸς, ὁπίσκοπος τῆς Ἀσθριβιτῶν, ὑπέγραψα, καὶ τὴν ἐξῆς.
 Λαμπέτιος, ὁπίσκοπος Κασίου, ὑπέγραψα, καὶ τὴν ἐξῆς.
 Θεόπemptος, ὁπίσκοπος * Καβάσων, ὑπέγραψα, καὶ τὴν ἐξῆς. * Καβάσων
 Εὐσέβιος, ὁπίσκοπος Νιλουπόλεως, ὑπέγραψα, καὶ τὴν ἐξῆς.
 Χρυσάοριος, ὁπίσκοπος Ἀφροδιτῶν, ὑπέγραψα, καὶ τὴν ἐξῆς.
 Ἀλέξανδρος, ὁπίσκοπος Κλεοπατρείδος, ὑπέγραψε, ἐπὶ τὴν ἐξῆς.
 Θεῶν, ὁπίσκοπος Ηρακλείους, πρὸ Σεθροῖον, ὑπέγραψα, ἐπὶ τὴν ἐξῆς.

Θιω

Θεωνάς, Ἐπίσκοπος Ψυχιδός, ὑπέγραψα, & τὴν ἐξῆς.
 Ηρακλείδης, Ἐπίσκοπος τῆς αὐτῆς Ηρακλείας, ὑπέγραψα,
 καὶ τὴν ἐξῆς.
 Αἰσίδαρος, Ἐπίσκοπος Θμουέως, ὑπέγραψα, & τὴν ἐξῆς.
 Διμήτριος, Ἐπίσκοπος τῆς Βυζαντινῶν πόλεως, ὑπέγραψα, καὶ
 τὴν ἐξῆς.
 Ανδρέας, Ἐπίσκοπος Ερμούπολεως, ὑπέγραψα, & τὴν ἐξῆς.
 Μακάριος, Ἐπίσκοπος Αἰτίου, ὑπέγραψα, & τὴν ἐξῆς.
 Σαβίνος, Ἐπίσκοπος Πανός, ὑπέγραψα, & τὴν ἐξῆς.
 Ηρακλίος, Ἐπίσκοπος Ταμιάδης, ὑπέγραψα, & τὴν ἐξῆς.
 Ζηνοβίος, Ἐπίσκοπος Βάρεως, τῆς καὶ Πενταπόλεως, ὑπέγραψα,
 καὶ τὴν ἐξῆς.
 Ισαάκ, Ἐπίσκοπος Ἐλεαρχίας, ὑπέγραψα, καὶ τὴν ἐξῆς.
 Ζήνων, Ἐπίσκοπος Τελχιδίων, ὑπέγραψα, καὶ τὴν ἐξῆς.
 Αβραάμ, Ἐπίσκοπος πόλεως Οφρακίης, ὑπέγραψα, καὶ
 τὴν ἐξῆς.
 Ιερακίης, Ἐπίσκοπος Αφραϊτῶν, ὑπέγραψα, καὶ τὴν ἐξῆς.
 Σαμὴλ, Ἐπίσκοπος Δυδίας, ὑπέγραψα, & τὴν ἐξῆς.
 Δανιήλ, Ἐπίσκοπος Δάρνης, ὑπέγραψα, καὶ τὴν ἐξῆς.
 Σωσίπαιρος, Ἐπίσκοπος Λιβύης Σεπτιμιακῆς, ὑπέγραψα,
 καὶ τὴν ἐξῆς.
 Αλύπιος, Ἐπίσκοπος Σείλης, ὑπέγραψα, καὶ τὴν ἐξῆς.
 Αμμόνιος, Ἐπίσκοπος Πανεφύσου, ὑπέγραψα, καὶ τὴν
 ἐξῆς.
 Ελλαδίου, Ἐπίσκοπος τῆς ἀγίας τοῦ ἁγίου ἐκκλησίας, . . .
 ὑπέγραψα, & τὴν ἐξῆς.
 Βασίλειος, Ἐπίσκοπος Γαγγρῶν, τῆς μητροπόλεως ἐπαρ-
 χίας Παμφυλίας, ὑπέγραψα, δοξαζόμενος ἅμα
 τῇ ἀγίᾳ συνόδῳ. Ἰππύριος πρεσβύτερος, ἔπειτα πρὸς
 παρ' αὐτῶν ὑπέγραψε, διὰ τὸ ἀρρωστῆν αὐτόν.
 Ἀργίνος, Ἐπίσκοπος Πομπηϊκῆς πόλεως τῆς Παφλαγονίας,
 ὑπέγραψα. Σωσίπαιρος πρεσβύτερος ὑπέγραψεν ὑπὲρ
 αὐτοῦ, διὰ τὸ ἀνομαλεῖν αὐτόν.
 Ελλαδίου, Ἐπίσκοπος τῆς καὶ τῆς Ἀδραμύτιν ἀγίας ἐκκλη-
 σίας, ὑπέγραψα, καὶ τὴν ἐξῆς.
 Σπύριδος, Ἐπίσκοπος τῆς Τητινῶν πόλεως Ἀσίας, ὑπέγραψα,
 καὶ τὴν ἐξῆς.
 Ἰδδούας, Ἐπίσκοπος Σμύρνης, ὑπέγραψα, καὶ τὴν
 ἐξῆς.
 Αἰσίδαρος, ἐλάχιςτος Ἐπίσκοπος τῆς Λαοδικείων μητροπό-
 λεως, ὑπέγραψα, καὶ τὴν ἐξῆς.
 Βενεάγος, Ἐπίσκοπος τῆς καὶ Ἱεραπλίν, Παῦλ^{ος}
 πρεσβύτερος ὑπὲρ αὐτοῦ παρόντος, καὶ ἐνταλαμίνου
 μοι ὑπέγραψα, καὶ τὴν ἐξῆς.
 Σιλβανός, Ἐπίσκοπος Κερατῶν, ὑπέγραψε, δοξαζόμενος & τὴν ἐξῆς.
 Κωνσταντῖνος, Ἐπίσκοπος τῆς Διοκλητῶν πόλεως, ὑπέ-
 γραψα, καὶ τὴν ἐξῆς.
 Ερμόλαος, Ἐπίσκοπος Σατιυδίων, ὑπέγραψα, δοξα-
 ζόμενος, καὶ τὴν ἐξῆς.
 Ασκληπιάδης, Ἐπίσκοπος τῆς καὶ Τραπεζοπόλεως ἐκκλη-
 σίας, ὑπέγραψα, δοξαζόμενος, καὶ τὴν ἐξῆς.
 Ἰωάννης, Ἐπίσκοπος Λέσβου, ὑπέγραψε, δοξαζόμενος καὶ τὴν ἐξῆς.
 Πέτρος, ἐλάχιςτος Ἐπίσκοπος Κρούσης, ὑπέγραψα,
 δοξαζόμενος, & τὴν ἐξῆς.

A Theonas Psynchi Episcopus subscripsi, &c.
 Heraclides superioris Heraclea Episcopus
 subscripsi, &c.
 Aristobulus Thmuceas Episcopus subscr. &c.
 Ammon civitatis Buis Episcopus subscri-
 psi, &c.
 Andreas Hermopolis Episcopus subscr. &c.
 Macarium Antei Episcopus subscripsi, &c.
 Sabinus Panis Episcopus subscripsi, &c.
 Heraclius Episcopus Tamiaschidis subscr. &c.
 Zenobius Barca Pentapolis Episcopus sub-
 scripsi, &c.
 B Isaac Elearchia Episcopus subscripsi, &c.
 Zenon Teuchirorum Episcopus subscripsi, &c.
 Abraam civitatis Ostracina Episcopus sub-
 scripsi, &c.
 Hieraces Aphnaitarum Episcopus subsc. &c.
 Samuel Dyithensis Episcopus subscripsi, &c.
 Daniel Episcopus Darnensis subscripsi, &c.
 Sospater Libya Septimiaca Episcopus sub-
 scripsi, &c.
 Alypius Sele Episcopus subscripsi, &c.
 C Ammonius Panephyssi Episcopus subscri-
 psi, &c.
 Helladius Episcopus sancta Dei Ecclesia . . .
 subscripsi, &c.
 Bosphorius Episcopus ecclesia Gangrensiū,
 qua est Metropolis provincia Pamphylia,
 subscripsi, decernens cum sancta Synodo.
 Hypatius presbyter eius iussu subscripsit,
 eo quod ipse adversa valetudine teneretur.
 Arginus Pompeiopolis Paphlagonia Episco-
 pus subscripsi. Synesius autem presbyter,
 quod is agere haberet, subscripsit pro ipso.
 D Helladius sancta ecclesia Adramysena Epi-
 scopus subscripsi, &c.
 Stephanus Episcopus civitatis Teitarum Asia
 subscripsi, &c.
 Idduas Smyrna Episcopus subscripsi, &c.
 Aristonicus minimus Laodicea metropolis
 Episcopus subscripsi, &c.
 Beneagus Hierapolitana ecclesia Episcopus
 per Paulum presbyterum subscripsit, cum
 & praesens esset, & hoc insisset.
 E Silvanus Cerataporum Episcopus subscr. &c.
 Constantinus Diocletianopolitanus Episco-
 pus subscripsi, &c.
 Hermolaus Sattudensium Episcopus decer-
 nens subscripsi, &c.
 Asclepiades ecclesia Trapezopolitana Epi-
 scopus decernens subscripsi, &c.
 Ioannes Lesbi Episcopus decernens subsc. &c.
 Petrus minimus Crusa Episcopus decernens
 subscripsi, &c.

Eugenius minimus Apolloniadis Episcopus A
decernens subscripsi, &c.

Callinicus Apamia Episcopus decernens sub-
scripsi, &c.

Athanasius Episcopus Dueltanum, & Sozo-
politanus subscripsi, &c.

Valerianus Iconij Episcopus decernens sub-
scripsi, &c.

Pius Pefsinuntiorum Episcopus decernens
subscripsi, &c.

Thomas Episcopus Derba decernens sub-
scripsi, &c.

Martyrius Helistronum Episcopus decernens
subscripsi, &c.

Ablanius Amorij Episcopus decernens sub-
scripsi, &c.

Letoius Libyadis Episcopus decernens sub-
scripsi, &c.

Senecius Episcopus Synadonum, provincia
Phrygia Salutaris, subscripsi, &c.

Domninus Episcopus Cotana, provincia
Phrygia Salutaris, decernens subscr. &c.

Eustathius Episcopus Docimij Phrygia Sa-
lutaris, decernens subscripsi, &c.

Daimatius Episcopus sancta Dei ecclesia
Cyzici, decernens subscripsi, &c.

Timotheus Episcopus . . . . . provincia
Scythia, decernens subscripsi, &c.

Athanasius Episcopus civitatis Scepsiorum,
provincia Hellespontis, decernens subscr. &c.

Meonius Episcopus Sardorum civitatis Ly-
dia subscripsi, &c.

Theophanes Episcopus civitatis Philadelphia
subscripsi, &c.

Phoscius Thyatira Episcopus decernens sub-
scripsi, &c.

Timotheus Episcopus civitatis Thermanorū,
provincia Hellespontis, decernens subscr. &c.

Commodus Tripolitanus Episcopus subscr. &c.

Euthetius Episcopus Stratonicensium cini-
tatis Lydia, decernens subscripsi, &c.

Paulus minimus Lydia Dardanorum Episco-
pus, adversa valetudine laborans, mandato
in scriptu, manu fratris & comministri

Phosci decernens cū sancta Synodo subscr.

Limenius Episcopus ecclesia sancta Dei apud
Sellas, provincia Media, decernens sub-
scripsi, &c.

Theodorus minimus Atalorum Episcopus de-
cernens subscripsi, &c.

Paulus ecclesia in Thrymnus Episcopus de-
cernens subscripsi, &c.

Timotheus Episcopus civitatis Termesi, & Eu-
dociadis, subscripsi, &c.

Acce-

Εὐχρίσιος, ἐλάχιςτος ὁπίσκοπος Ἀπιδωνιάδος, ὑπέγραψα, ἀποφηνάμενος, καὶ τὰ ἐξῆς.

Καλλίνικος, ὁπίσκοπος Ἀπαμείας, ὑπέγραψα, ἀποφ-
ηνάμενος, καὶ τὰ ἐξῆς.

Ἀθανάσιος, ὁπίσκοπος τῆς καὶ Δουελτῶν, καὶ Σωζοπολῶν,
ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἐξῆς.

Οὐαλεριανὸς, ὁπίσκοπος Ἰκονίου, ὑπέγραψα, ἀποφ-
ηνάμενος, καὶ τὰ ἐξῆς.

* Πίος, ὁπίσκοπος Πεσσινοντιῶν, ὑπέγραψα, ἀποφ- * Τίμ,
ηνάμενος, καὶ τὰ ἐξῆς.

Θωμάς, ὁπίσκοπος τῆς * Δέρβης, ὑπέγραψα, ἀποφ- * Διεβ-
ηνάμενος, καὶ τὰ ἐξῆς.

Μαρτύριος, ὁπίσκοπος * Ἡλιτρῶν, ὑπέγραψα, ἀπο- * Ἡλτρῶν,
φηνάμενος, καὶ τὰ ἐξῆς.

Ἀβλάβιος, ὁπίσκοπος Ἀμωρίου, ὑπέγραψα, ἀπο-
φηνάμενος, & τὰ ἐξῆς.

Ἀθητίος, ὁπίσκοπος Λιβυάδος, ὑπέγραψα, ἀποφηνάμενος,
καὶ τὰ ἐξῆς.

Σαῦλος, ὁπίσκοπος Συναδῶν ἐπαρχίας Φρυγίας Σα-
λατινείας, ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἐξῆς.

Δομνῖνος, ὁπίσκοπος * Κοτνῆς, ἐπαρχίας Φρυγίας Σα- * Κοτνῆς,
λατινείας, ὑπέγραψα, ἀποφηνάμενος, καὶ τὰ ἐξῆς.

Εὐστάθιος, ὁπίσκοπος Δοκιμῆς ἐπαρχίας Φρυγίας Σαλα-
τινείας, ὑπέγραψα, ἀποφηνάμενος, & τὰ ἐξῆς.

Δαλμάτιος, ὁπίσκοπος τῆς καὶ Κύζικον ἀγίας τοῦ ἱεροῦ
ἐκκλησίας, ὑπέγραψα, ἀποφηνάμενος, καὶ τὰ ἐξῆς.

Τιμόθιος, ὁπίσκοπος . . . ἐπαρχίας * Σκυθῶν, ὑπέ- * Σκυθῶν,
γραψα, ἀποφηνάμενος, καὶ τὰ ἐξῆς.

Ἀθανάσιος, ὁπίσκοπος τῆς Σκηψίων πόλεως, ἐπαρχίας
Εὐχαρόντου, ὑπέγραψα, ἀποφηνάμενος, καὶ τὰ ἐξῆς.

Μεώνιος, ὁπίσκοπος τῆς Λυδίας πόλεως Σαρδίων, ὑπέ-
γραψα, καὶ τὰ ἐξῆς.

Θεοφάνης, ὁπίσκοπος πόλεως Φιλαδελφείας, ὑπέγρα-
ψα, καὶ τὰ ἐξῆς.

* Φώσκος, ὁπίσκοπος Θυατίρας, ὑπέγραψα, ἀποφηνά- * Θυατί-
μενος, καὶ τὰ ἐξῆς.

Τιμόθιος, ὁπίσκοπος τῆς * Θερμανῶν πόλεως ἐπαρχίας Τερμῶν
Εὐχαρόντου, ὑπέγραψα, ἀποφηνάμενος, & τὰ ἐξῆς.

Κόμοδος, ὁπίσκοπος Τριπόλεως, ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἐξῆς.

Εὐθίσιος τῆς Στρατονικείων πόλεως Λυδίας, ὑπέγραψα,
ἀποφηνάμενος, & τὰ ἐξῆς.

Παῦλος, ἐλάχιςτος ὁπίσκοπος τῆς Λυδίας * Δαρδανείας, ἀποφ-
ηνάμενος, καὶ τὰ ἐξῆς.

Εὐθίσιος, ὁπίσκοπος τῆς καὶ Σελλάς ἀγίας τοῦ ἱεροῦ ἐκκλη-
σίας, ἐπαρχίας * Μηδίας, ὑπέγραψα, ἀποφηνάμενος, * Μηδίας,
καὶ τὰ ἐξῆς.

Θεόδωρος ἐλάχιςτος ὁπίσκοπος Ἀπιδῶν, ὑπέγραψα,
ἀποφηνάμενος, καὶ τὰ ἐξῆς.

Παῦλος, ὁπίσκοπος τῆς καὶ * Θέρμυρος, ὑπέγραψα, * Θέρμυρος,
ἀποφηνάμενος, & τὰ ἐξῆς.

Τιμόθιος, ὁπίσκοπος πόλεως Τερμηστοῦ, καὶ Εὐδοκιάδος,
ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἐξῆς.

Αἰδέσιος

Αἰδέσιος, Ἐπίσκοπος πόλεως Ισιωδῶν, ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἐξῆς.
 *Λιβάνιος, *Λιβανίος, Ἐπίσκοπος Παλαμῆς πόλεως, ὑπέγραψα, δόποφνήμενος, καὶ τὰ ἐξῆς.
 *Αὐρηλιανὸς, *Αὐρηλιανὸς, Ἐπίσκοπος *Αὐρηλιανουπόλεως, ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἐξῆς.
 Θεόδωρος, Ἐπίσκοπος Γαδάρων, ὑπέγραψα, δόποφνήμενος. Αἰθέριος, Διάκονος ὑπέγραψα, ἔπειτα πρὸς αὐτὸν, ἀδυνατοῦ ὄντος, ἢ μὴ γενομένου.
 Δάφνης, Ἐπίσκοπος Μαγνησίας Μααῦδρου, ὑπέγραψα, δόποφνήμενος, καὶ τὰ ἐξῆς.
 Θωμάς, Ἐπίσκοπος Οὐαλεντινιανῆς πόλεως, ὑπέγραψα, δόποφνήμενος, καὶ τὰ ἐξῆς.
 Εὐπρέπιος, Ἐπίσκοπος Βιζύης, ὑπέγραψα, δόποφνήμενος, καὶ τὰ ἐξῆς.
 *Βερνιανός, *Βερνιανός, Ἐπίσκοπος Πέργης, ὑπέγραψα, δόποφνήμενος, καὶ τὰ ἐξῆς.
 *Παβίσκος, *Παβίσκος, Ἐπίσκοπος Ἀπολλωνίας, ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἐξῆς.
 Εὐλόγιος, Ἐπίσκοπος Τερμυθίδος, ὑπέγραψα, δόποφνήμενος, καὶ τὰ ἐξῆς.
 *Ισαάκ, *Ισαάκ, Ἐπίσκοπος *Ταυλῶν, ὑπέγραψα. Ἀδελφίος, Ἐπίσκοπος Οὐνφίος, ὡς καλεῖται πρὸς αὐτὸν, ὑπέγραψα ὑπὲρ αὐτοῦ, κακῶς μὲν ὄντος αὐτοῦ.
 Εὐδόξιος, Ἐπίσκοπος πόλεως Χώματος, ὑπέγραψα, καὶ τὰ ἐξῆς.
 Αἰσίδαριος, Ἐπίσκοπος Ολύμπου, ὑπέγραψα τῇ περὶ αὐτοῦ δόποφάσῃ τῇ ἀγίας συνόδου, καὶ συναίνῳ.

A *Aedesius Isiodorum civitatis Episcopus subscripsi, &c.*

Libanius Palaeopolis Episcopus decernens subscripsi, &c.

Ioannes minimus Episcopus Avelianopolis, provincia Lydia, subscripsi, &c.

Theodorus Gadarorum Episcopus decernens subscripsi. Aetherius diaconus subscripsi, iussus ab eo non bene valente, nec scribente.

Daphnus Magnesia Maandri Episcopus decernens subscripsi, &c.

B *Thomas Valentinianopolis Episcopus decernens subscripsi, &c.*

Euprepinus Bizya Episcopus decernens subscripsi, &c.

Berinianus Perga Episcopus decernens subscripsi, &c.

Pabiscus Apollonia Episcopus subscripsi, &c.

Enlogius Teremithidis Episcopus decernens subscripsi, &c.

Isaac Episcopus *Taularum subscripsi. Adelphius *Taurum Episcopus Onupheos, rogatus ab ipso, subscripsi pro eo, cum male se haberet.

Eudoxius Episcopus civitatis Chomatis, provincia Lycia, decernens subscripsi, &c.

Aristocritus Olympi Episcopus, sancta Synodi sententia praemissa subscripsi, & assentior.

Posteaquā hi omnes Nestorij depositioni subscripserunt, accesserunt alij Episcopi ad sanctam Synodum, qui & ipsi quoque praeposita damnationi subscripserunt. Episcopi itaque qui ipsum Nestorium deposuerunt, plures quam ducenti extiterunt. aliqui enim locum tenuerunt aliorum Episcoporum, qui ad Ephesiorum metropolim venire non potuerunt.

Καὶ ἔπειτα οἱ Ἐπίσκοποι, προσελθόντες τῇ ἀγίᾳ συνόδῳ, καὶ τὸ ὑπογεγραμμένον τύπος τῇ καθαιρεσίᾳ Νεστορίου, ὑπέγραψαν τῇ περὶ αὐτοῦ δόποφάσῃ. εἰσὶν οὖν οἱ καθελόντες αὐτὸν τὸν Νεστόριον, Ἐπίσκοποι ὑπὲρ τῶν Διόσκοιτος ἐπιπλήροντες γὰρ πρὸς ἄλλοις Ἐπισκόποις, μὴ δυναμένοις ὡς καλεῖται ἐν τῇ Εφεσίων μητροπόλει.

ΚΑΘΑΙΡΕΣΙΣ ΠΕΜΦΘΕΙΣΑ
 αὐτοῦ, τῇ ἐπευέλῳ ἔκαθαιρεθῆναι αὐτόν.

Ἡ ἀγία σύνοδος, ἡ χάρις τοῦ κυρίου καὶ τὸ ἰσχυρὸν τοῦ κυρίου, ἐφελκυστὶν ἡμῶν βασιλέων συγκροτηθεῖσα ἐν τῇ Εφεσίων μητροπόλει, ἡμεῖς Νεστορίῳ, καὶ ἰσχυρῶς. Γίνωσκε σὺ αὐτὸν διὰ τὰς δυοεβδὼν σου κηρύγματα, καὶ τὴν πρὸς τοὺς καυνοὺς ἀπειθήσαν, καὶ τὰ δοκῶντα τῷ ἐκκλησιαστικῷ νόμῳ, ἰουδαίᾳ μένους ἔχοντες ὁδὸν καὶ ἡμέραν, ὡς καὶ τῆς ἀγίας συνόδου καθαρῶς, καὶ παντὸς ἐκκλησιαστικοῦ βαθμοῦ ὑπαρχόντων ἀλλότριον.

Τῇ ἐξῆς τοῦ καθαιρεθῆναι τὸν αὐτὸν Νεστόριον, ἀπεστάλη αὐτῷ τὸ ἐπιστάλμα ὡς καὶ τῆς ἀγίας συνόδου.

DEPOSITIONIS SENTENTIA
 missa ad Nestorium altera die damnationis eius.

S Ancta Synodus iuxta religiosissimorum, Christianissimorumq. Imperatorum nostrorum praescriptum in Ephesiorum metropoli per gratiam Dei congregata, Nestorio nouo Iudae. Agnosce te propter impias praedicationes tuas, & aduersum Canones contumaciam, vigesimo secundo die mensis Iunii praesentis, iuxta Ecclesiasticarum sanctionum decreta, a sancta Synodo depositum, atque ab omni Ecclesiastico gradu alienum esse.

Hæc epistola, die damnationem eiusdem Nestorij proxime consecuta, ad ipsum transmissa est a sancta Synodo.

EPISTOLA AD CLERICOS
& œconomos ecclesiæ Constanti-
nopolitanæ, eo ipso die missa, quo
& ad ipsum Nestorium ꝛ damnatio-
nis sententia ꝛ scripta fuerat.

*Sancta Synodus iuxta religiosissimorum, pijsimo-
rumq. Imperatorum nostrorum decretum Ephe-
si per Dei gratiam congregata, illustrissimo
Eucharzio, reverendissimis Presbyteris, & œco-
nomis, ceterisq. religiosissimis Clericis sancta B
Dei Constantinopolitana Ecclesiæ Sal.*

Cognoscat reuerentia vestra, blasphemum
illum Nestorium propter impias suas præ-
dicationes, & contra Ecclesiasticos Canones
contumaciam, hesternò die, qui fuit præsentis
mensis Iunij vigesimus secundus, à sancta Syno-
do iuxta Ecclesiasticas sanctiones depositum, &
ab omni Ecclesiastico gradu amotum fuisse. Se-
dulo proinde omnia quæ ad ecclesiam pertinet,
custodite; ut & rationem illi reddituri, qui Dei
voluntate, pijsimorumq. ac religiosissimorum
Imperatorum nostrorum nutu ordinandus est
Constantinopolitanæ ecclesiæ Episcopus.

CYRILLI EPISTOLA AD
quosdam de Clero Constantinop.

CYRILLVS ARCHIEPISCOPVS
*Alexandrinus, Comario & Potamioni Episco-
pis, & domino Dalmatio monasteriorum Ar- D
chimanidrita, & Timotheo & Eulogio presbye-
ris, dilectis ac desideratissimis, & in Christo
sanctificatis, plurimam salutem.*

Expectabamus honorabilem Nestorium ac-
cessurum, ac penitentia ductum ob ea quæ
post ordinationem suâ blasphemò ore protulit, à
sancta Synodo veniam petiturum: quamquam
etiam sic maxime periculosum erat veniam ipsi
dare. neque enim capiebat, homini, qui talibus
concionibus omnem terrarum orbem peruerit,
Fidemq. religiose ab ecclesijs seruata & cultam
labefactauit, veniam concedere. Etenim si ille,
qui vel vnicam infamem vocem contra pijsi-
mos Christianissimosq. Imperatores depromere
ausus fuerit, merito legum indignationem non
euidit: quanto iustius eâ experiri par est illū pe-
nitentem impium, qui sacrosanctū incarnationis my-
sterium euertere, ac dispensationē abolere cona-
tus est, quā sanctus & benignus Dei Patris Filius
vnigenitus propter nos impleuit, homo fieri non
dedignatus, ut omnes nos saluos faceret, mun-
dumq. vniuersum à morte & peccato liberaret?
Verū stupenda est viri huius duritia, mentisq. ob-
stina-

ΕΠΙΣΤΟΛΗ, ΠΕΜΦΘΕΙΣΑ

πρὸς τοὺς κληρικοὺς, ἐπὶ οἰκονόμους, τὸ ἐκκλη-
σίας Κωνσταντίνης πόλεως, ἐν αὐτῇ ἡμερᾷ,
ὅς ἡ καὶ αὐτῷ Νεστορίῳ ἀπεστάλη.

*ἡμερᾷ
πάλαι.*

Η ἀγία συνόδος, ἡ χάριτι τοῦ ἐν ἐφῆσῳ συναχθῆ-
σαι, καὶ τῇ θιασίᾳ ματὶ τῶν ὑποβιβαστῶν, καὶ τοῦ
φιλικῆταιν ἡμῶν βασιλείων, λαμπροτάτῃ Εὐ-
χαρίᾳ, ὑλαβιστάτῃ περισβυτίοις, καὶ οἰκονό-
μοις, καὶ λοιποῖς ὑλαβιστάτῃς κληρικοῖς, τῆς καὶ
τῶν φιλοχρίτων Κωνσταντινουπόλεως ἀγίας τοῦ τοῦ
ἐκκλησίας χαίρειν.

Γινώσκῃτε ἡ ὑμεῖς ὑλαβιστάτῃ, τὸ δὲ ὄψῃ
Νεστορίῳ, ἀπὸ τοῦ δυοσεβῆ αὐτῷ κηρύγματι,
καὶ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ θυσίου ἀπῆλθεν, καὶ
τῶν χρίτων ἡμερᾷ, ἡ περὶ τοῦ ἐν ἐφῆσῳ
διδόχῃ ἐκείνῃ, ἀπὸ τοῦ ἀγίας συνόδου, καὶ τοῦ
καὶ πῶς ἐκκλησιαστικῇ καὶ καὶ καὶ καὶ καὶ καὶ
καὶ ἐκκλησιαστικῇ βαθμῷ ὑπαρχῇ ἀλλοτρίῳ.
φυλάτῃ τῶν καὶ ἐκκλησιαστικῇ σύμπτῃ, ὡς
μὴ ὁρῇ καὶ λόγον ἀποδοῦναι τῇ καὶ βαλῇ
καὶ καὶ τῇ ὑποβιβαστῇ, καὶ φιλοχρίτων ἡμῶν βα-
σιλείων, χαροτήνησιν τῇ Κωνσταντινουπόλεως
ἐκκλησίας.

ΚΥΡΙΛΛΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΟΣ
τινας ἐκ τοῦ ἐν Κωνσταντίνου πόλεως κλήρου.

ΚΥΡΙΛΛΟΣ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΑΛΕ-
ξανδρείας, Κομαρίῳ, καὶ Ποτίμῳ, ὁπλοκόμῃ, καὶ Τυπῳ
τῷ Ἀρχιμανδρίτῃ τῶν μοναστηρίων, τῷ κυρίῳ
Δαλματίῳ, καὶ Τιμοθέῳ, καὶ Εὐλογίῳ περισβυ-
τίοις, ἀγαπητοῖς, ἐπὶ τοῖς καὶ ἐν Χριστῷ
ἡγιασμένοις, πλεῖστα χαίρειν.

Προσδοκῶμεν ἐλθόντα τὸν ἡμῶν Νεστορίῳ,
μετὰ γνώμῃ ἐφ' οἷς δεδυσφῆμεν, ἀφ' οὗ
καχεροτήνηται ἐν συγγνώμῃ αὐτῷ ἀπὸ τοῦ ἀγίας
συνόδου. καὶ ἐπὶ μάλιστα ὅπως ὁπλοκόμενος τὸ χαρί-
σμα συγγνώμῃ αὐτῷ. καὶ ὅς ἐρεδέχῃ αὐτῷ πᾶσι
καὶ κηρύτῃ πᾶσι καὶ διέρεψῃ τῶν οἰκουμένων, καὶ
τῶν θρησκουμένων τῶν ἐκκλησιῶν παρέλῃ πᾶ-
σι, καὶ συγγνώμῃ. καὶ ὅς καὶ ὁ μὴ ἀφί-
νει δὲ ὄψῃ φωνῇ τῶν ἡμῶν καὶ τῶν ὑποβιβασ-
των, καὶ φιλοχρίτων ἡμῶν βασιλείων, δικαίως
ὑπομένῃ πᾶσι ἐν τῶν νόμων ἀνακατήσῃ, καὶ μάλ-
λον ὁ ἀσεβὴς τὸ σύμπτῃ, ὁ τὸ διαγῆς ἡμῶν ἀποτῆ-
των μυστήριον, καὶ ἀναρῶν τῶν οἰκονομῶν. καὶ ὁ ἀ-
γίος, καὶ φιλανθρωπὸς τοῦ τοῦ πατρὸς ἡδὲ μοτογ-
νῆς, δι' ἡμᾶς ἐπλήρωσῃ, κατεξιάσῃς ἀνθρώπου γ-
νέσθῃ, ἵνα πάντες ἡμᾶς σώσῃ, καὶ ἀπαλλάξῃ τῶν
ἐν οὐρανῷ ἀμαρτίας, καὶ πανάγῃ, πλεῖστα ἡμῶν

μέσσω τῶν σκληροκαρδίων τῶν αὐτῶν· οὐ γὰρ με-
 τήνομεν, οὐδὲ ἐκλαυσεν, ἰφθίμῳ ἐπὶ λήσῃ καὶ
 τῆς δόξης τῶν πάντων ἡμῶν σωτήρος Χριστοῦ. ἀλλὰ
 γὰρ καὶ ἐν Εφῆσῳ ὡς ἀπαγγέλλεται, τοῖς αὐτοῖς ἐκείνη
 λόγοις, ἐπὶ πάλιν ἰδὲ αὐτὸν φρονεῖν τὰ διςραμ-
 μένα ὡς καὶ τῶν ἐπισκοπῶν μακροπολιτῶν, καὶ ἱεροσιβε-
 ριτῶν ἐπισκοπῶν, λόγους δικαίως πρὸς αὐτὸν κι-
 νοῦντων, ἵνα συγκληθόντων αὐτὸν διὰ τῆς ἱεροπο-
 λειτικῆς, καὶ διδασκάλων, ἐπὶ θεὸς ἐστὶν ὁ κύριος
 ἀγίας πνεύματος καὶ αἰρετικὰ ἡγουμένους, ἀθεμίτους φωνῇ
 χρησάμενος, ἐφ' ἧς ἐγὼ διμύναμι, ἐν τριμύναμι θεὸν
 καὶ λόγον, καὶ ἄλλα ὅσα πρὸς τούτους ἐπερραίναν τὴν
 ἐκαστοῦ ἀρετὴν καὶ μετάνοιαν. Δεδοσθὲν μὲν ἔν τῇ ἀγίᾳ
 συνόδῳ πνευματικῇ καὶ ἀγίᾳ πνευματικῇ ὡς καὶ τῇ ἱε-
 ροπολίτειαν ἡμῶν βασιλείαν. τὸ γὰρ πρῶτον γράμμα,
 δι' ἃ κεκλημένοι, ὅτι οὐκ ἔχοντες τὴν τύπην. κατέκρινον
 μὲν οὖν ὅτι τὴν ἐφῆσον πόλιν πρὸς τῆς ἐκείνης
 ἡμέρας· οὐ γὰρ ἡμεῖς ἀφῆκαμεν διαποικίαν θρασυ-
 ματίας. ἐπεὶ δὲ οὐκ ἀνέκαμεν ἐχέμεν τὴν ἀλαβεί-
 ραν, καὶ ἱεροφιλέτην τῆς Ἀντιοχείας ἐπισκοπῆς
 Ἰωάννην, πεινυμένον ἡμέρας ἐκατάδικα· καί τι
 πάσης τῆς συνόδου βοήθειας, καὶ λειτουργίας, ἐπὶ ἐκεί-
 νος οὐ βούλεται συνιδεσθαι· δέδοικε γὰρ μὴ ἄρα
 καθάρσει ὑπομένειν ὁ ἡμιώπτης Νεστόριος, λη-
 φθῆς ἐκ τῆς ὑπ' αὐτὸν ἐκκλησίας, καὶ ἴσως τὸ
 πρῶτον αἰχμώσῃ· ὃ καὶ ἰδοὺ καὶ ἡ πείρα τὸ λοι-
 πόν αἰχμώσῃ· ὑπομένει γὰρ τὸ ἐλθεῖν. πρὸ λα-
 βόντες γὰρ ἡμεῖς τῶν αὐτῶν ἀλαβειρῶν ἐπισκο-
 πῶν ἐκ τῆς αἰατρικῆς ἐφῆσον· ἐπεὶ ἡμεῖς οὐκ ἐ-
 ροῖς Ἰωάννης ὁ ἐπισκοπος, ἀπὸ τῆς ἱεροσολιμῆς,
 ἐπὶ ἰσὺν βασιλεύον, ἀπὸ τῆς, ἀπὸ τῆς, πνευματικῆς
 τῆς καὶ ἀγίας συνόδου τῇ καὶ Ἀλεξανδρινῇ ἐκκλησίᾳ
 ἀπὸ τῆς Παντὶ μὲν ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ, τῇ
 καλῇ καὶ ἀγίᾳ Μαρίᾳ, ἐκάλειν αὐτὴν, πνευματικῇ
 ἀλαβειρῶν ἐπισκοπῶν, ὡς ἐλθεῖν αὐτὴν, ἐν
 τῇ συνόδῳ αὐτῇ, ἐν ἀπολογισμῷ, ὡς ἂν ἰδοὺ καὶ ἡ
 γραφὴν· ὃ γὰρ τὴν μὲν πρῶτον ἀποκρίσιν ἐποίησεν,
 λέγων· ὅτι σκεπτόμεθα ὅρα. κεκλητῆς δὲ ὡς πρὸς
 ἐναντιότητά ὡς καὶ τῆς ἀγίας συνόδου, πάλιν πνευματικῇ
 τῇ πρὸς αὐτὴν ἱεροσολιμῶν ἐπισκοπῶν· ὃ πρῶτον
 μετὰ τῶν αὐτῶν, γραπτῶς λαβὼν ὡς καὶ τὸν μεγα-
 λοπρεσβύτερον Κομήτην Κασιδιανόν, ἐστὶν πρὸς τῆς
 ἐκείνης αὐτῆς, μετὰ ῥοπαλίων καλύψας ἐπὶ λήσῃ ἵνα
 πρὸς αὐτὸν. ὡς δὲ ἐπὶ μὲν οἱ πνευματικῆς ἀγίας
 ἐπισκοπῆς, λέγοντες· ὅτι οὐδὲν χαλεπὸν ἡλθόμεν
 ὅτι οὐκ, ἢ ἀποδοῦναι, ἀλλὰ ἡ ἀγία συνὸς αὐτὴν καλεῖ,
 ἀφορμῆς ἐκείνη διὰ φόρους, ὡς μὴ ἡλὼν ἀνελ-
 θῆναι ἐπὶ λήσῃ γὰρ αὐτῇ τὸ συνιδεῖν. ἵνα καὶ χρεώ-
 μεθα καὶ τρίτῃ ὡς ἐναντιότητά καὶ πάλιν πνευματικῇ
 τῇ ἐπισκοπῶν πρὸς αὐτὴν ἐκ διὰ φόρων ἐπε-
 ρῶν, πάλιν τῇ τῶν γραπτῶν ἐχέμεν βίαν, καὶ
 οὐκ ἡλθόμεν ἐλθεῖν. καὶ ἡ ἀγία συνὸς αὐτῇ
 καὶ ἀποδοῦναι τοῖς τῆς ἐκκλησίας ἱε-
 ραῖς, καὶ ἀποδοῦναι τοῖς ἐπισκόποις αὐτοῖς, καὶ τοῖς
 ἐκείνῃ

Astinatio. Neque enim penituit, neque ea fletu di-
 luit, quæ contra gloriam omnium nostrum saluato-
 ris Christi dicere ausus fuerat: quin etiā cum ve-
 nisset Ephesum, iisdem rursus usus est sermonibus,
 quibus ante; ac denuo certum omnibus indicium
 fecit, se à peruersa sententia minime alienum es-
 se. Itaque cum quidam celebris famæ Metro-
 politani, piissimiq. Episcopi, aduersus eum quæstio-
 nē merito mouerent, clareq. ex diuina Scripturā
 Deum esse illum, quē sancta Virgo secundum car-
 nē genuerat, ostenderet, atque inde ipsum errare
 euidenter concluderent; in hanc sceleratam vo-
 cem prorupit: Ego Deum bimestrem, & trime-
 stem non dico. Quibus alia addidit non pauca;
 Vnigeniti incarnationem ē medio plane tollens.

B Ac terminus quidem sanctæ Synodo à piissimis
 Imperatoribus præstitutus erat sacra Penteco-
 stes dies. Primæ enim illorum litteræ, quibus ad
 Synodum euocabamur, ita iubebant. Hanc autē
 præstitutam diem nos nostro aduentu in ciuita-
 tem Ephesiorum anteuertimus. neque enim de-
 cebat, vt Dominorum nostrorum edicta negligē-
 remus. Verum posteaquam piissimum religiosis-
 simumq. Ioannem Episcopum Antiochenum ad-
 uentare accepissemus, adhuc sexdecim dies expe-
 ctauimus, cum tamen tota Synodus reclamaret,
 asserens illum consensui interesse non velle, quod
 metueret, ne forte reuerendissimus Nestorius,
 qui ex illius ecclesia assumptus fuerat, loco suo
 moueretur: quæ res ipsi fortasse iustum pudorem
 incuteret. Quam suspitionē veram extitisse, ipsa
 postea experientia liquido ostendit. nam distulit
 aduentum suum. Etenim nonnulli ex Orientali-
 bus Episcopis, qui cum ipso agunt, ab illo præ-
 missi, hæc denuntiarunt: Præcepit nobis dominus
 Ioannes Episcopus, vt vestræ pietati dicamus: Si
 tardauero, quod facturi estis, id faciatis. Sancta
 itaque Synodus octauo & vigesimo die mēsis Pau-
 ni, vt Alexandrini vocant, in ecclesia magna, quæ
 appellatur sancta Maria, congregata, missis qui-
 busdā religiosissimis Episcopis, Nestorio denun-
 tiaz, vt veniat, sibiq. non desit, ac de ijs quæ scri-
 pserat & docuerat, coram rationem reddat. Ille
 autem primo eo congressu aliud nihil respondit,
 quàm vnū hoc: Cōsiderabo, & videbo. Accersitus
 est ergo altera citatione per sanctissimos quosdā
 Episcopos, iterum à sancta Synodo ad eum mis-
 sos. Ille vero rem tum commisit plane indignam.
 Nā milites à Candidiano magnificentissimo Co-
 mite acceptos, ante ædes in quibus versabatur,
 collocauit, vt fustibus arcerent, si qui forte ad il-
 lum ingredi vellent. Cum autem sanctissimi Epi-
 scopi, qui missi fuerant, perseuerarent, vnum hoc
 asserentes, se non adesse vt asperum quidpiam
 dicerent, vel audirent, sed vt iuxta sanctæ Synodi
 mandatum ipsum vocarent; varijs vsus est excu-
 sationibus; vt qui conscientia sua redargutus ve-
 nire noller. Vsi sumus tertia deinde citatione, ac
 diuersarum prouinciæ Episcopis denuo ad il-
 lum destinatis, ille rursus militum violentiam
 adhibuit, neque accedere voluit. Cum ergo san-
 cta Synodus cōsedisset, necnon, Ecclesiasticis san-
 ctionibus insistens, illius epistolæ & expositiones
 legisset, lectasq. multis & magnis blasphemijs
 Conc. gen. rom. j. i ij plenas

plenas comperisset; & quidam præterea insignes, A
pijsimiq. Episcopi metropolitani testati essent
quod in ipsa quoque Ephesiorum ciuitate cum
ipsis disceptans, IESVM Deum esse aperte ne-
gasset; ipsum deposuit, ac iustam, legitimamq.
sententiam in illum protulit.

Quia vero necessarium est, vt pietas vestra,
hæc ipsa comperta habens, illos quoque de his
comonefaciat, quos ea maxime scire oportet, ne
vel ipse, vel alij illius fautores aliò vos abducant;
operæpretium censui, vt hæc indicarem. Ha-
bemus quoque Ioannis pijsimi, religiosissimiq.
Episcopi epistolam ad eum perscriptam, qua sa-
ne acriter illum increpat, tamquam qui noua &
impia dogmata in Ecclesias inuexerit, sancto-
rumq. Euangelistarum & Apostolorum doctri-
nam Ecclesijs traditam euertat. At quia nihil ad
blasphemiarum suarum defensionem asserre po-
test, noxæ suæ velamen querens, ait: Quattuor
dierum dilationem petij, donec veniret Episco-
pus Antiochenus, & noluerunt concedere. cum
tamen memoratus sanctissimus Episcopus Ioan-
nes venire recusasset. Nam si adesse voluisset,
quorsum pertinuit, vt per Episcopos, quos sub se
habebat, significaret: Si tardauero, quæ facturi
estis, facite? Noluit enim, vt dixi, interesse; sciens
fore, vt sancta Synodus depositionis sententiam
in Nestorium, qui aduersus omnium nostrum
saluatorem Christum impia blasphemiaq. verba
protulerat, omnino ferret. Quoniam vero quæ-
dam, vt intellexi, relationes à magnificentissimo
Comite Candidiano delatæ sunt, cauti ac vigi-
lantes estote, ac docere, commentarios rerum
in Nestorij depositione gestarum nondum perfe-
cte conscriptos esse: vnde ne ad religiosos qui-
dem victoresq. Imperatores nostros relationem,
quæ merito mitti debuerat, adhuc mittere po-
tuimus: at, Deo bene fauente, vna cum com-
mentarijs mittetur, si quis tamen modo nobis
obtigerit, qui perferre queat. Quod si com-
mentariorum & relationis series tardius ad vos
deferetur, sciatis nos, quo minus mittamus, im-
pediri. Valete.

NESTORII, ET EPISCOPORVM,
qui cum illo erant, de actis sanctæ Synodi rela-
tio, antequam Ioannes Antiochenus Episcopus
Ephesum venisset, ad Imperatores scripta.

Pietatis vestræ decreto ad Ephesiorum ciui-
tatem conuocati, citra ullam cunctationem
eò nos contulimus. Pijis autem litteris vestris
morem gerentes, voluimus pijsimorū Episcopo-
rū vndecumque venientium, præcipue vero ma-
gnæ ciuitatis Antiochenæ Episcopi cum pijsi-
mis eiusdem metropolitanis Episcopis, cetero-
rumq. qui ex Italia & Sicilia expectabatur, aduen-
tum opperiri, atque ita cōmunem omnium cōfes-
sum instituire, communiq. suffragio sanctorum
Patrum

ἐξηγήσας, καὶ ἀποδοὺ δυσφημιῶν αὐτὰς μετὰς,
μαρτυρησάντων διὰ καὶ ὁμοσημῶν ἀλαβεισάντων
ἐπισκόπων μητροπολιτῶν, ὅτι ἐν αὐτῇ τῇ ἐφίσην,
καὶ πρὸς ἡμᾶς ἀφελόμενος, σαφὲς ἔρηκεν, ὅτι
οὐκ ἐστὶ θεὸς ὁ ἰησοῦς, καθύλην αὐτὸν, καὶ δικαίως,
καὶ ἐννομὸν τὴν ψῆφον ἐξένεγκε κατ' αὐτὸ. ἐπεὶ δὲ
διὰ τὴν ἀναγκαίαν, ταῦτα αὐτὴν μεθοδῶν τὴν ὑμε-
τέραν θρονοβίαν, διδάξαι οὐς καὶ μάλιστα αὐτὰ
μεθ' ἡμῶν, ἵνα μὴ συναρπάξῃ ἡ αὐτὴ, ἡ οἰσαστοῦσα
ζοῖται αὐτῇ, ταῦτα ἀναγκαίως μεμνῶμεθα. ἔχουμεν
διὰ καὶ τὸν θρονοβίαν, ἡ θρονοβίαν τοῦ ἐπισκό-
που ἰωάννου ἐπισκόπου χαρφῆσαι πρὸς αὐτὸν, δι' ἧς
σφόδρα αὐτὸν ὁπτιμῶν, ὡς καὶ αὐτὸν, καὶ ἀσβεστὴ δόγ-
ματι ὑποτασσόμεναι εἰς τὰς ἐκκλησίας, καὶ ἐξελ-
λόμεναι τὸ κήρυγμα, τὸ ἐκ τῶν ἀγίων ἀναγγε-
λῶν, καὶ ἀποστόλων, ἐξελλόμεναι τῆς ἐκκλησίας. ἐπὶ
δὲ διὰ οὐδὲν δυνάμει πρὸς τὰς ἑαυτοῦ δυσφημίας
ἡμῶν, περὶ αὐτῆς ὅτι περικαλὴς ἡμετέρας πτο-
σεας ὑπερβῆται, ὡς αὐτὸν ἐξελλόμεναι ὅτις ἀν-
ποχίαν ἐπισκοπῆς, καὶ οὐκ ἐσδεδόκασι καίτοι τὸ
μνημονόητες ἰωάννου ἀγωνίου ἐπισκόπου πα-
ρατησόμενοι τὴν ἀφίξιν· ἐν δὲ ἡμετέρας παρῶναι, ἀφ-
τὴν ἐμνῶμεθα. ἀφ' τῶν ὑπὸ χῆρας αὐτῶν ἐπισκόπων·
ὅτι ἐὰν βραδύνω, πρᾶττε, ὁ πρᾶττε; ὡς γὰρ ἡ-
φλω, οὐκ ἡμέτερας παρῶναι, εἰδὼς, ὅτι πάντως ἡ ἀγία
συνόδος καταψήφισται Νεστορίου τὴν καθύρε-
σιν, ὡς ἀσβεστὴ, καὶ δυσφημα λαλήσας κατὰ τὸ
πάντων ἡμῶν σωτῆρος Χριστοῦ. ἐπὶ οὖν, ὡς ἔμαθον,
αἰνέω ἡμετέρας ἀναφορὰς ἐξελλόμεναι τὸν μεγαλοπρεπῆ-
τον κόμητος Κασσιδιανὸν, ἡψατο διδάσκοντες, ὅτι
οὐπω τὰ ὑπομνήματα, τὰ πεπραγμένα ὅτι τῇ κα-
θύρεσιν αὐτῶν, ἐπὶ τῶν ἡμετέρας ἐν χάριτι· διὸ οὐκ ἡδυ-
νηθῆμεν, οὐτὶ τὴν ἀναφορὰν πέμψαι, τὴν ὁφίλου-
σαν πέμψῃναι πρὸς τοὺς ἀσβεστῆς, καὶ νικητῆς ἡμῶν
βασιλεῖς σὺν θεῷ ἡμῶν, καταλήψεται ἡ ἀναφορὰ
μὲν τὸ ὑπομνήματων, αὐτὴν ἡμῶν συγχωρηθῇ πέμ-
ψαι τὸν ἀναφορῆσαι δυνάμενοι. αὐτὴν οὖν βραδύνῃ
ἡ τῶν ὑπομνήματων, καὶ τῆς ἀναφορῆς, ἀφίξιν, με-
μνῶμεθα, ὅτι οὐ συγχωροῦμεθα πέμψαι. ἔρωδε.

ΑΝΑΦΟΡΑ ΝΕΣΤΟΡΙΟΥ, ΚΑΙ ΤΩΝ
σὺν αὐτῷ ἐπισκόπων, πρὸς τοὺς βασιλεῖς περὶ τῆς
πεπραγμένων ἐξελλόμεναι τῇ ἀγίᾳ συνόδῳ, χαρφῆσαι
πρὸς τὸν ἐξελλόμεναι ἐν ἐφίσην τὸν ἀποχίαν.

Εἰς τὴν ἐφίσην πόλιν συκληθέντες ὑπὸ τῷ ὑμε-
τέρας ἀσβεστῆς, καὶ ἀντιπρὸς τῶν ἐξελλόμεναι,
ἐβλήθημεν τῆς ἀσβεστῆς ὑμῶν ἐπὶ μὲν χαρμῆ-
σαι, ἀναμείναι τοὺς πανταχοῦ ἀφικνούμενους θρο-
νοβίαν ἐπισκόπους, μάλιστα τὸν ἀγωνίου τὸν ἀν-
ποχίαν μεγαλοπρεπῆ, ὅτις σὺν αὐτῷ θρονοβίαν
μητροπολίτας ἐπισκόπους, ὅτις σὺν τῇ ἰτα-
λίας, καὶ σικελίας, ὅτις ἔτω κρινὸν ἀπάντων πᾶσι
ἐξελλόμεναι, ὅτις κρινὸν ψῆφον κυρῶσαι τὸ ἀγίον πᾶσι,
ἐν Νι-

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΗΣ ΣΥΝΟΔΟΥ

πρὸς τοὺς κληρὸν, ἔν τῳ λαῷ, Κωνσταντινου-
πόλεως.

Τῷ ἀλαβεισάτῳ κληρῷ, καὶ τῷ λαῷ Κωνσταντινου-
πόλεως, ὡς τῆς ἀγίας συνόδου.

ΟΤΩΣ ΤΗΝ ΠΛΗΡΗΝ Τῷ ἰδίῳ κτίσει ἐκταπώσῃται.
ἵμηνον ἐκ τῆς θείας δίκης· ἀλλ' ὁ δὲ ὅσον ἡμε-
τεῖς αὐτοῖς ἀντιπάλῳ ὄψιν, ἡμεῖς μὲν μερικῶς, ἀλλ' ὁ δὲ
τῷ πλείοντι αἰμοιβῶν τῷ μέλλοντι καιρῷ κατ'
αὐτὴν φυλάττειται. ὅθεν ἔνεστις, ὁ τῆς δυσειβῆς
αἰρέσεως ἀνακαταστήσει, φθάνει ἐν τῇ ἐφιστάσει, ἵνα
ἡ θολότης ἰωάννης, καὶ ἡ θεοτόκος παρθένος, ἡ ἀγία
Μαρία, τὸ συλλόγιον τῶν ἀγίων πατέρων, καὶ ὁπισκό-
πων, ξενώσας ἑαυτὴν, ἐκ κακῶ τῷ σκεπτικῷ ἀπειρή-
ται μὴ τὴν πλήρη, μὴ τὴν κληρὸν, ψήφῳ δικαίᾳ
τῆς ἀγίας τριάδος, καὶ τῆς αὐτῶν θεοπνεύστου κρι-
σεως, κατακρίνεται, καὶ ἐκβεβλήται ἐν γράφῳ ὅτι
πράξεως ὑπομνημάτων, πάσης ἱερατικῆς ἀξίας.
χαίρειτε τίνων ἐν κυρίῳ πάντες, ἐπὶ αὐτῷ ἱερῷ χαί-
ρειτε· κατέστηται γὰρ τὸ σκεπτικόν, καὶ ἐξερριζώθη τὸ
ζιζάνιον ἐκ τοῦ χωρίου τοῦ πνευματικοῦ ζωρίου.
ὕμεις δὲ ἀναζωπυρήσατε, καὶ λαβόντες τὴν θυρεὸν
τῆς πίστεως, ἐκ πατρὶν ἐλάσατε τοὺς τῆς μιανῆς, καὶ
βεβήλου, καινοφανείας ἐργάτας. ἴσατε γὰρ ὅτι ὁ μι-
αθεὶς οὐκ ἐλάττει τῶν ἐν πῶδι κεκμημένων. πάν-
τες ὑμᾶς ἀσπάζονται οἱ ἐν πῶδι σὺν ἡμῖν γνήσιοι
ἀδελφοί.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΚΥΡΙΛΛΟΥ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ
πρὸς τοὺς κληρὸν, ἔν τῳ λαῷ Ἀλεξανδρείας.

Κύριλλε, πρεσβυτέρους, καὶ διακόνους, καὶ λαῷ
Ἀλεξανδρείας, ἀγαπητοῖς, καὶ πιστοτάτοις,
ἐν κυρίῳ χαίρειν.

ΕΙ καὶ παλαιότερον ἴδεν τὰ γενηθέντα τῇ ὑμε-
τέρᾳ θεοσιβείᾳ γνωρίσει, ἀλλὰ ἀλλ' ὁ κατι-
πίσταται πῶς ὁ γράμματος ἀποκαταστήσει, σπουδαίως
ἐπίσταται. ἴσατε πῶς, ὅτι καὶ τῷ οὐδὲν καὶ οὐκ ἴσα
ἔπαυσι μένεις, ἡ ἀγία συνὸς γίνεται ἐν τῇ ἐφέ-
σῳ ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ τῇ πόλει, ἡ τις καλῇ
Μαρία θεοτόκος. ἀπὸ τῆς πίστεως ἡ πᾶσι τῷ ἡμε-
ραν, πλὴν πῶς καταγνωσθέντα, καὶ ὅτι τὴν πλήρη
ὡς βαλὼν ἐν τῇ ἀγίᾳ συνόδῳ, τὸ δύσφημον Νεστο-
ριον καθυμνεῖται ὑποβεβλήκαμεν, καὶ ἐξεβάλομεν
τὸν ὁπισκοπῆς. ἡμεῖς δὲ οἱ σκεπτικῶς ὁπισκοποῦντες, ὡς
ἀγαπᾶται, ἡ τῆς, ἡ πλείων. ἐπὶ μὲν ἡ πᾶσι ὁ λαὸς τῇ
πόλει δὲ πρῶτον ἕως ἐσπέρης, ὡς μένων τὸ κείμενον
τῇ ἀγίᾳ συνόδῳ. ὡς ἡμεῖς, ὅτι καθυμνεῖται ὁ δύ-
σητος, πάντες φωνῇ μιᾷ ἤρξαντο ὡς φημὶν τῷ ἀγίᾳ
συνόδῳ, καὶ δοξάζοντες τὴν θεὸν, ὅτι πῶς ὁ τῆς πί-
στεως ἐχθρὸς. ἐξελθόντας ἡμεῖς ἐκ τῆς ἐκκλησίας
ὡς ἐπιμύσαντες λαμπρῶν ἕως τὸ καταγνώσιον.
λοιπὸν

SYNODI EPISTOLA AD

Clerum, populumq. Constantino-
politano.

Sancta Synodus religiosissimo Clero, populoq.
Constantinopolitano.

Nemo unquam creatori suo obistere ausus,
diuinam vindictam euasit; sed, quantum
quidem humanus aspectus consequi potuit, sta-
tim aliquam suppliciorum partem (liquidem
plenior retributio contra ipsum in futuro saeculo
reueruatur) dependit. Quare & Nestorius
impiæ hæreseos instaurator, cum in Ephesiorum
ciuitatem peruenisset, in qua Ioannes Theolo-
gus, & Deipara Virgo sancta Maria*, à san-
ctorum Patrum & Episcoporum cætu ultro se-
ipsum ab alienans, malèq. conscientie reatu im-
peditus accedere non audens, post trinam cita-
tionem iusta sanctæ Trinitatis sententia, diui-
noq. Patrum iudicio condemnatus, & omni sa-
cerdotali dignitate priuatus est: atque illius con-
demnatio, & exautoratio scriptis mandata, &
in actorum commentarios relata est. Gaudete
itaque in Domino semper, & iterum dico, gaude-
te: nam offendiculum iam est sublatum, zizaniaq.
spiritualis culturæ agro sunt eradicata. Confor-
taminì proinde, & refocillaminì; scutoq. Fidei
sumpto, sceleratè profanæq. vocum nouitatis au-
ctores confestim expellite. Neque enim minorem
mercedem recipietis, quàm illi qui hic defuda-
runt. Sinceri fratres, qui nobiscum hoc loco
sunt, in Domino vos omnes salutant.

* Aliqui sub
in religione,
aliquando
habitauerunt,
atq. ades ha-
bant.

Philipp. 4.
4.

EPISTOLA CYRILLI EPISCOPI
ad Clerum, populumq. Alexandrinum.

Cyrillus Presbyteru, & Diaconis, populoq. Alexan-
dria, dilectis, desideratissimisque,
in Domino Sal.

Etsi quæ acta sunt, vestrae pietati latius ex-
plicari debebant: attamen quòd tabellarij
festinarent, breuitate in scribendo usus sum. Sci-
tote itaque, sanctam Synodum in magna ciuitatis
Ephesi ecclesia, quæ appellatur Deipara Maria,
vigesima octaua mensis Pauni fuisse factam. Cum
autem totus dies insumptus ibidem esset, tandem
damnatum blasphemum Nestorium, nec audentem
ad sanctam Synodum accedere, depositionis senten-
tiæ subiecimus, & ab Episcopatus gradu amoui-
mus. Episcopi autem qui conuenimus, ducen-
ti circiter eramus, plus, minus. Vniuersus vero
ciuitatis populus à primo diei ortu usque ad ve-
speram, sanctæ Synodi iudicium præstolabatur.
Vt autem auditum est, illum blasphemiarum
auctorem sua dignitate priuatum esse, omnes una
voce sanctam Synodum laudare, Deumq. glori-
ficare cœperunt, quoniam Fidei hostis concidisset.
Neque his contenti, nos quoque, ubi primū
ex ecclesia egressi fuimus, cum facibus & tædis
usque ad diuersorium deduxerunt: erat enim
vespe-

ΚΥΡΙΛΛΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΓΡΑΦΕΙΣΑ
ΔΟΤΙ ΕΦΕΣΟΥ, ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΠΑΤΕΡΑΣ Τ' ΜΟΝΑΧΟΥΣ.

CYRILLI EPISTOLA AB EPHE-
so ad Patres monachorum scripta.

Κύριλλος, τοῖς ἀλαβειότατοις, ἐν θιοσβεστότατοις πα-
τέρας * μοναχοῖς, ἐπὶ τῶν ὑμῶν τὸν μονήρην βίον
ἀσκήσας, ἐν πίστει θεοῦ ἰδρυμένοις ἀγάπητις, καὶ
ποθ' ἡγοῦνται, ἐν κυρίῳ χαίρειν.

Religiosissimis, pijsq. monachorum Patribus, cete-
risq. qui monasticam vitam una vobiscum exercent,
Et in fide Dei constanter perseverant, dilectis ac de-
sideratissimis, Cyrillus in Domino salutem.

Ο κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ὅτι τὰς ὡρὰς τ' αὐ-
τῶν ἰσθ' αἰῶν ὑπὲρ ἡμῶν παροινίας, λοιδορούμενος
καὶ βασανιζόμενος, καὶ μαρτυρούμενος, ἐπὶ τῷ πλάτῃ, τῷ
ὀϊ ἡμᾶς, καὶ ὑπὲρ ἡμῶν σπυρῶν προσήλθε, ὁρῶν
ἀπαντῶν τὸν πλημμελῆσαντες εἰς αὐτὸν, ἐπὶ τῶν αὐ-
τῶν ἐπ' αὐτῶν σιῶντας κεφαλὰς, ἰφασκεῖ ὑπὲρ ἡμῶν
συνδυαζόμενος, ἐκ τῆς ὑπὲρ ἡμῶν καὶ ὡρὰς καλῶντας, καὶ
ἐκ τῆς ὑμῶν πειστικῆς ἐν τῷ γνησίῳ ὁρῶμεν μᾶλλον
ἢ, ἵνα μὴ τ' ἡμῶν, καὶ γνησίῳ ὑβρίζῃς ἡλόν, ὅτι
τῆς δυσφημίας Νεστορίου πολλὰς ἐχ' συνδυαζόμε-
νας, καὶ ἡγήσασθαι πινεσ αὐτῶν τ' συντιτλαγμένων εἰς ἰε-
ρωσύνην, συμπράττοντες τῷ ἀρεσκῇ, καὶ τῶν αὐτῶν πο-
λεμῶν ἀντιπαρατίθενται· ἀλλὰ καταργήσας Χριστός
τὰς τούτων ἀπαθ' αἰτίας· μᾶλλον ἢ ἡδὴ καταργή-
σαι πᾶσι τὸ δόγμα τὸ ἐκ τῆς Νεστορίας, ἐπὶ τῇ ἡμῶν
ἐκ τῆς γλῶσσης, ἐκ τῆς καὶ Χριστοῦ προσφύμεν
βλασφημίας ἐν ἐξουσίᾳ διδασκαλικῇ, καὶ ἀρχιε-
ρατικῇ· ἐπὶ τῶν φιλίων αὐτῶν δυσωπηθέντες μᾶλλον,
ἐκ τῆς πρὸς Χριστὸν ἀγάπης πεφρονηκότες, ἀπ' αἰτίας
ἐχούσας τὰς πρὸς αὐτὸν μετὰ ἑαυτῶν αὐτῶν ὡφείλου.
ἀλλ' εἰ καὶ νικήσῃ λαὸς ὁ ἐχθρὸς, καὶ ἐσμέν ἐν λαίψαι-
σι τ' φρονήσας, χρῆζομεν ἐν τῷ τ' ὑμῶν ἰκε-
τῶν πρὸς τὸν θεόν· ἐπὶ ἀναγκαῖον ὑμᾶς, ὡς ἀναγι-
νῶντες τῷ θεῷ τῶν αὐτῶν ζωῶν, ὅσας ἐπὶ ἡμῶν χεῖρας,
ἐν συγχώσας πρὸς ἀπὸν ὑπὲρ ἡμῶν. ἐνοήσας τὸ ὅτι
Ἰησοῦς, ὁ ὅς Ναυῆ, μὲν τ' ὁπλίσκων ὁ Ἰσραὴλ ἀντι-
πράττει τῷ Αἰμαλῇ, ὁ δὲ μετὰ καὶ Μωϋσῆς, τὰς
χεῖρας ἐπὶ ἡμῶν, ἐξήτει ὡρὰς θεοῦ τ' νικᾶν διώκοντα
τὸν ἐκ πλείων, ἐκ μάχης ἀνδριζέσθαι πῶν ἡ θεοσέ-
βεια ὑμῶν ἐν προσδοκίᾳ, ἐκ τῶν τῶν γνησία πα-
τέρας συμπράττει, νόσον ὡς πᾶν λαοικλῆν, τῶν
Νεστορίων καὶ ὁδοῦ· ἐκ τῶν τῶν ἡμῶν, καὶ ἀσπλόν,
καὶ ἀμώμητον, ἐκ τῶν τῶν ἀβελήμων ἡμῶν, καὶ ἀσπλόν,
πῶν, ἀρεσκῇ ἰσχύσασθαι τῷ πᾶσι δι' ἡμᾶς, καὶ
ὑπὲρ ἡμῶν, ὑπομεινῶν Χριστῷ. ἀφ' ὧν αὖτε ἢ
καὶ ἀγαθὰ ἡμῶν· δεξόμεθα τὸ ὡς ἰκανω-
τάτων τῶν πρὸς ἡμᾶς ὡρὰς κλησιν. ἐρρῶσθαι ὑμᾶς εὐχα-
ριστῶν, ἀγάπητι, καὶ ποθ' ἡγοῦνται ἀδελφοί.

B Dominus noster Iesus Christus à scelestis
Iudæis contumelijs affectus, illus, colaphis
ac flagellis cesus, ac postremo propter nos & pro
nobis cruci affixus, cū omnes in ipsum delinquen-
tes, & impia aduersum se capita mouentes cer-
neret, aiebat: Et sustinui qui simul contristaretur, *Matth. 27*
& non fuit; & consolantes, & non inueni. Eiusmo- *Psalm. 68. c.*
di quidpiam nunc quoque accidisse videmus. *34.*
Immo vero, ne sincere fidelium zelum iniuria af-
ficiam, plurimos habuit, qui propter Nestorij
blasphemias simul contristati fuerunt: quāquā
non omnium hic sensus fuit. Nam inter eos quo-
que, qui sacerdotio funguntur, comperti sunt non-
nulli, qui causam ipsius defererent, utpote cum
homine hæretico conspirantes, ijsq. qui illum
impugnant, sese obiectantes. Sed horum inscitia
Christus destruet, aut (ut verius dicam) iam de-
struxit. Compressum est enim os blasphemum, &
conticuit lingua impurissima, nec amplius blas-
phemias contra Christum voces in pontificali
& doctorali auctoritate in posterum depromet.
Et qui ipsius amicitiam charitate, quæ est in
Christum, potiore ducebant, ij vultus iam nunc
gerunt dedecore plenos. hoc enim iure optimo
debeatur ipsis. Sed licet inimicus iam debella-
tus sit, attamen nonnullis curarum reliquijs adhuc
distenti, vestris ad Deum precibus egemus. Et ne-
cessarium est, ut vos, qui vestram vitam Deo con-
secrastis, puras ad illum manus leuetis, atque hoc *1. Tim. 2.*
ipsum pro nobis sæpe faciatis. Considerate, *b. 5.*
Iesum Naue cum selectis Israëlitis contra Ama- *Exod. 17. c.*
lec dimicasse, beatum vero Moysen sublati in
cælum manibus victoriam his à Deo postulasse
aduersus eos, quibus cum pugnabant. Viriliter
itaque agat vestra pietas in precando, vestrisque,
ut germani filij, adeste patribus, qui falsam Ne-
storij doctrinam veluti morbum quempiam pe-
stiferum exciderunt; ut Fidem immaculatam, in-
culpataque, ac nulli prorsus reprehensioni ob-
noxiam tenentes, Christo omnia propter nos,
nostriq. causa perpeffo, placere possimus. Exhi-
larate vero etiam nos per litteras. Illæ enim no-
bis maximæ erunt consolationi. Bene valere vos
opto, dilecti & desideratissimi fratres.

ΡΗΓΙΝΟΥ, ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΩΝ-
σταντίας Κύπρου, ὁμιλία λεχθεῖσα ἐν Εφέ-
σῳ μετὰ τὴν κατὰ Νεστορίου.

HOMILIA RHEGINI, CON-
stantiæ Cypri Episcopi, habita-
Ephesi post Nestorij depositionem.

Εμοὶ μὲν ἐδόκει σιγᾶν, καὶ πάντῃ τοὺς πατέρας
ὑμῶν, καὶ μὴ σιγᾶν ἀπαθ' αἰτίας κατα-
λιμπάνει τὸν λόγον. ἐπεὶ δὲ δι' ἐσθλὴν ἐξέλιπον σὺν
ἐκείνῳ, καὶ μοι τῶν λόγων δεκτικόν. ἐρηπῶ
τὸ πᾶν.

Decreueram equidem silere, eaq. ratione pa-
tres honorare, nec orationem inscitæ mez
monimentum relinquere. Sed quoniam, ὁ ἰσ-
piens, silentium expetentem silere non pateris,
ora-

ΚΥΡΙΛΛΟΥ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΑΛΕΞΑΝ-
δρείας ὁμιλία, λεχθεῖσα Ἐφesoῖς, συναζήσαν
ἑκαπλυσμένον, καθ' ἡμετέρας Νεστορίου.

CYRILLI EPISCOPI ALEXANDRINI
homilia Ephesi dicta, cum synaxes perage-
rentur, de posito Nestorio.

ΕΔΗΜΕΝ δὲ κληθεὶς τῆς τῶν πελαγοῦντων δι-
δασκάλων μυστικῶν, καὶ τῶν ἱερῶν
ἐμπροσθεν ἡμῶν, ἡμῶν τὸν κῆρον. ἐπεὶ δὲ
δὲ βλέπω πρὸς φιλησίαν ἀπολύτως διακειμένους,
φέρει καὶ ἡμῖς ὀλίγα λίσσωμεν, πῶς πελαγοῦντων
ἀπολύτως. ἐστὶν τίνων οὐδ' ἀμφοτέρων ἀμφιβολον, ὅτι τῆς
εἰς Χριστὸν ἐφ' ἡμῶν ὁ λαμπερὸς τῶν ἀγίων ὁπισ-
μυνώμενος χορὸς· καὶ καύχημα ποιῶν τῆς εἰς αὐτὸν
ἀγάπης τὸ γένος. καὶ γὰρ ὁ μακάριος περὶ τῆς
Ναυίας πρὸς αὐτὸν ποιεῖ· κύριε ὁ θεὸς μου δοξά-
σαι σε· ὑμνήσω τὸ ὄνομα σου· ὅτι ἐποίησας θαυμάσια
ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ σου. ὁ δὲ μακάριος περὶ τῆς Δαυὶδ· ἡ
γλῶσσά μου, φησὶ, μελετήσῃ τὴν δικαιοσύνην σου,
ὅλῳ τῷ ἡμέρῳ τὸ ἐπαγγέλλομαι σου. Ἀλλ' οὐτως μὲν τῶν
ἀγίων ὁ σκοπὸς· οἱ δὲ πονηροὶ, καὶ ἀλιτῆρες, οἱ τὸ
μέγα, καὶ σέπιοι, καὶ βαθυτῆς ἐκείνου πόντου πῶς
μοιροῦντος σὺν εἰδότις μυστήριον, δυσφημοῦσι ἀφυ-
λάκτως, ἀκροῖς, καὶ ἀπύλωτοι ἀνοήτοις ἑσώμα.
ἐκκοῦν ἀκρυβήτων λόγους πρὸς αὐτοὺς ὅτι περὶ τῆς
Ναυίας· ὑμεῖς δὲ περὶ τῆς ἀγάπης ὁδοῦ, ὑοὶ αὐτοὶ,
ἀνέμα μοιχῶν καὶ πόρνης· ἐν τίνι ἔτερον φησὶ, καὶ
ἐπὶ τίνα λυσίζαται τὸ ἑσώμα ὑμῶν; ἔχ' ὑμεῖς ἐστὶν τίνα
ἀπολύτως, ἀνέμα αὐτοῦ; τίνα καὶ ἀπολύτως καὶ
ἀληθῆς, καὶ αὐτοῦ ἀνέμα, οἱ πὺν ἀπολύτως αὐ-
τοῦ δ' ἐπὶ τῷ δόγματι· ἡ ἀπολύτως καὶ ἡμῶν,
καὶ οὐ φησὶ, δόγματι, ἡ χρυσῶν, ἀλλὰ ἡμῶν ἀν-
μα, ὡς αὐτοῦ ἀνέμα, καὶ ἀπὸ τῆς Χρυσῶν. αἶμα
δὲ ἀνέμα τοῦ κινεῖ, καὶ ἐν τῶν καὶ ἡμῶν, πῶς αὐ-
τῶν τῆς οἰκουμένης ἀντιζητοῦν; πῶς δὲ καὶ εἰς ὑπερ-
πάντων ἀπὸ τῆς, ἵνα πάντες σωθῶν; πῶς αὐτῶν γα-
ροῦμεν, οἱ τὸν ἀληθῆ, καὶ φύσιν θεὸν ὁμιλοῦμεν;
πῶς αὐτῶν λατρεύομεν, οἱ τὸ περὶ τῶν τῆς κτίσεως
τῶν πᾶντων περὶ τῶν περὶ τῶν; ἀλλὰ καὶ ὡς ἐφ' ἡμῶν
δὲ τῶν, ἀχαριστοὶ τινες τῇ τῶν σωτῆρος ἡμῶν ἡμε-
ρότητι, δόξου τῇ τῶν δ' ἐπὶ τῶν, δόξου τῇ τῶν δ' ἐπὶ
τῶν τῶν ζυγόν· ἵνα καὶ πρὸς αὐτὸν λέγῃ Χρυσῶν Δι-
φωτῆς· περὶ τῆς· οὐαὶ αὐτοῖς, ὅτι ἀπὸ τῆς ἡμῶν ἀπ' ἡμῶν
δ' ἐπὶ τῶν εἰσιν, ὅτι ἡσυχάζουσιν εἰς ἐμὰ· ἐγὼ δὲ
ἐλυσσωμένους αὐτοῦ· αὐτοὶ δὲ κατὰ τῶν κατ' ἐ-
μοὶ ψάλλῃ. κατὰ τῶν δ' ἐπὶ τῶν τῶν σωτῆρος ἡ-
μῶν δ' ἐπὶ τῶν, καὶ ὑπεροχῆς, οἱ τῶν τῶν Φαρισαίων
σλαβότης, καὶ ἀνοσιότης μιμηταί· οἱ χριστιανῶν μὲν
περὶ τῶν πᾶντων ἡμῶν σωτῆρος Χρυσῶν· ἐπὶ τῶν, ὡς ἡ-
μεῖς· ὡς λῆγεις· ἐβαλεν ἐν τῶν τῶν, καὶ σὺ ζῶντα.
ἵνα πρὸς αὐτοὺς ἐφασκεν ὁ σωτὴρ· πολλὰ καλὰ

ΟPortebat sane doctorum eorum, qui ante
nos dixerunt, institutione contentos, sa-
crisq. fluentis iam repletos, satietatem hanc
honorare. At vero quia animaduerto, vos infa-
tiabili audiendi studio incensos; agendum & nos
quoque pauca ijs quae ante iam dicta sunt, con-
sentanea in medium afferamus. Nullum itaque
dubium est, quin illustris hic sanctorum chorus
ex Christi laudibus decus & ornamentum ca-
piat, glorioseque exultet eo nomine, quod sincere
illum diligat. Beatus itaque propheta Esaias
alicubi ad ipsum ait: Domine Deus meus glori-
ficabo te, hymnum dicam nomini tuo, quoniam
fecisti res admirabiles. Et beatus propheta Da-
uid: Lingua mea, inquit, meditabitur iustitiam
tuam; tota die laudem tuam. Et hic quidem san-
ctorum est scopus. At vero mali & scelerati, ma-
gnum illud, venerandumq. ac profundum incar-
nati Unigeniti mysterium ignorantes, temere,
blasphemant, incontiensq. ac effrenatū os ape-
riunt. Quamobrem audiant hi prophetam Esaiā
hac oratione ipsos compellantem: Vos autem,
accedite huc, filij iniqui, semen adulterorum &
fornicariz; in quo oblectati estis, & super quem
aperuistis os vestrum? Numquid non estis vos
filij perditionis, semen iniquum? Sunt enim per-
ditionis filij, & semen iniquum, qui Dominum
qui illos redemit, abnegarunt. Empti enim su-
mus pretio; & non corruptibilibus argento vel
auro, sed pretioso sanguine quasi agni immacu-
lati & incontaminati Christi. At quomodo vul-
garis, nobisq. similis hominis sanguis orbis pre-
tium exequare potuisset? Quomodo vero vnus
pro omnibus mortuus est, ut omnes saluaret?
Quomodo illius facti sumus, qui veri, naturalisq.
Dei titulo insignimur? Quomodo cum colimus,
qui creaturae seruire, & cultum adhibere potius
quam creatori, detrectamus? Verum, ut modo
aiebam, quidam Saluatoris nostri mansuetudini
ingrati, Dominum negant, seruitutisq. iugum
excutiunt; ut & de ijs dicat Christus per Prophe-
tae vocem: Vt eis, quoniam recesserunt a me:
infelices sunt, quoniam impie egerunt in me: &
ego redemi eos, & ipsi loquuti sunt contra me,
mendacia. Mentiuntur enim contra Saluatoris
nostri gloriam & excellentiam, Phariseorum
improbis & impietatis imitatores. Enim-
vero Christiani hominis personam induunt; sed
mentem interim iudaizantem obtinent, lin-
guamq. amaram & virulentam exercent; ut ad
eam Christus per Hieremiam vocem dicat: Ec-
ce ego contra te contumeliosam, dicit Dominus.
Iudaei sane veteres Christum omnium
nostrum saluatorem adorabantur, perinde ac se-
ra in illum irruerant, lapidibusq. benefactorem
ac saluantem appetebant. ad quos tum loque-
batur Saluator: Multa bona opera ostendi vobis
ex Patre meo, propter quod eorum opus me la-
pida-

ἐργα εἰδείχα ὑμῖν ἐκ τοῦ πατρὸς μου, διὰ τὸν αἰτῶν
Conc. gen. tom. j. k ἔργον

ὁπίμωδες ἔν, εἰπὶ μοι, τίς ἡτοίμασεν; ἀντιπρὸς
τῶν οἰκονομῶν; ὁπταλὴ ἡ τοῦ θεοῦ βολαῖς;
οὕτως ἡγήσεται διασῶν τῶν οἰκουμένων. μὴ σφά-
λῃς αἱ τὸ σοφίας; ὡς ἡ ἀδοξία πράγματις λύχνος
ἡλίου φιλονεικεῖ. οἱ δὲ τὸ εἰκαῖον ἔργων τῶν ὁδῶν οὐ τὸ ὁ-
λῶν διασώτης. ὡς δὲ δέχεται πίνων τῶν οἰκονομῶν πῆ-
μασιν τῇ πίστι τοῦ μυστήριον· μὴ πείρασται πρὸς ὑπερ-
νοῦ· μὴ πολυπραγμονεῖ πρὸς ὑπερ λόγον· πῶς δὲ
μεθ' ἡμῶν. οἱ δὲ μένεις ἀπὸ τῆς, ἐκείνους πιστὸς μένει·
ἀντιπρὸς τῶν οὐκ ὁδῶν. αὐτῶν ἡ δόξα, καὶ
το κατὰ, σὺν ἀγίῳ πνεύματι, οἱς τὸς αἰῶνας.
ἀμήν.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΠΡΟΣ ΝΕΣΤΟΡΙΟΝ,
ὡς κατέλθον εἰς τὴν πόλιν τῶν
ἀγίων Μαρίας.

Φαίδρον ὅρῳ τὸ σύστημα τῶν ἀγίων, πρῶτον συ-
νηλυθῶτων περὶ ἡμῶν, κεκλημένων τῶν
τῆς ἀγίας, καὶ ἡτοίμου Μαρίας, τὴν ἀντιπρὸς. ἀλλὰ
ἡ δὲ ἐν λύπῃ με. ἀφ' ἧς πολλῇ, εἰς χαρὰν μετίβα-
λεν ἡ τὴν ἀγίων πατέρων παρουσία. οὐκ ἐπληρώθη πρὸς
ἡμᾶς τὸ τὸ ὑμνογραφῶν Δαυὶδ γλυκερὸν ῥήμα· ἰδοὺ
ὁ δὲ πρὸς καλὸν, ἡ πρὸς πρῶτον, ἀλλὰ ἡ πρὸς κατὰ τὴν ἀδελ-
φούς. ὅτι τὸ αὐτὸ; χαίρεις τῶν περὶ ἡμῶν ἀγίων ἀντι-
πρὸς τῆς, ἡ πρὸς ἡμᾶς πάντας συγκαταλεγμένῃ
ὅτι τῶνδε τῶν ἐκκλησιῶν, τῆς ἡτοίμου Μαρίας.
χαίρεις περὶ ἡμῶν Μδρία ἡτοίμα, τὸ σμῆνον καμῆ-
λιον ἀπὸ τῆς οἰκουμένης, ἡ λαμπρὰ ἡ ἀσβεστός,
ὁ ἐκφανὸς τῆς πρῶτης, τὸ σμῆνον τῆς ὁδοῦ τῆς
ὁ τοῦ οὐκ ἀκατάλυτος, τὸ χαρὸν ὁ ἀχωρήτου, ἡ μή-
τηρ, ὁ πρῶτος δι' ἧς ὀνομάζεται ἐν τῆς ἀγίους ἀντι-
πρὸς ἀντιπρὸς, ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου.
χαίρεις, ἡ τὸν ἀχωρήσαν χαρῆσαι ἐν μήτρᾳ ἀγία
πρῶτη δι' ἧς τῆς ἀντιπρὸς δι' ἧς σμῆνον πρῶ-
τος ὀνομάζεται, καὶ πρῶτον αἰς πᾶσι τῶν οἰ-
κουμένων δι' ἧς ὁ οὐρανὸς ἀγαλλίαται δι' ἧς ἀγγελοὶ
καὶ ἀρχαγγελοὶ ἀφαιρούνται δι' ἧς δαίμονες φυγα-
δεύονται δι' ἧς ἀβύσσος πρῶτον ἐπὶ οὐρανῶν
τοῦ δι' ἧς τὸ ἐκπῆν πλάσμα εἰς ἕρποντας ἀναλαμ-
βαίνεται δι' ἧς πᾶσι ἡ κτίσις, ἐδωλομανία κατὰ το-
μῆν, εἰς ὁπλίσσιν ἀληθείας ἐλήλυθεν δι' ἧς βα-
πτισμοὶ ἀγίων γίνονται τοῖς πιστοῖς δι' ἧς ἔλασεν ἀ-
γαλλίας δι' ἧς εἰς πᾶσι τῶν οἰκουμένων ἐκκλη-
σίαι πρῶτον αἰς τῆς ἐθνῶν ἀγίων αἰς μετάνοιαν.
καὶ πρὸς πολλὰ λόγους δι' ἧς ὁ μοιροῦν ὁ δὲ θεὸς φῶς
ἐλάμψε τῶν ἐν σκοτί, καὶ σμῆνον ἡτοίμου κατὰ τῆς
δι' ἧς πρῶτον πρῶτον αἰς τῶν ἀποστόλων κα-
ρῶν κατὰ τῆς ἐθνῶν δι' ἧς νεκροὶ ἐγείρονται
δι' ἧς βασιλεὺς βασιλεύει, ἀφ' ἧς τῆς ἀγίας, καὶ
τῆς δυνατὸς ἀνθρώπων, λέγει τῶν πολυμήνων Μα-
ρίας, ἡ μήτηρ ἡ πρῶτη ὡς ἡτοίμας. ἐκπλη-
τῆται τὸ ἡτοίμα. τῆς ἡτοίμας πρῶτον οἰκουμένη, τῶν
ἰδὼν οἰκουμένην, καὶ καλυπόμενον οἰκῶν ἐν αὐτῇ; τῆς
ἰδὼν

A re natus est. Tu ergo, dic mihi, divina consilia,
reprehendis? tu dispensationem reijcis? tu
Domini voluntatem arguis? Ad hunc ille mo-
dum orbem saluum facere voluit. Tu ne sapien-
tia ipsa es sapientior? Orem incredibilem. lu-
cerna cum sole contendit. Vniuersorum Domi-
nus operum suorum rationem nouit. Amplecte-
re itaque dispensationem, honora mysterium in
fide, ne curiose perscruteris quæ mentem nostrā
exceedunt: ne nimis anxie ea indages, quæ ratio-
ne comprehendi non possunt: crede nobiscum.
Quod si incredulus permanseris, ille fidelis per-
manet: negare enim seipsum non potest. Ipsi sit
gloria & imperium cum sancto Spiritu in sæcula,
Amen.

2. Tim. 2.
b. 13.

EIVSDEM CYRILLI HOMILIA
Ephesi in Nestorium habita, quando septem
ad sanctam Mariam descenderunt.

Sanctorum cœtū, qui à sancta & Deipara, sem-
perq. virgine Maria inuitati prompto animo
huc confluxerunt, lætum, erectumq. conspicio.
Quare licet multa premerer mixticia, attamen
hic sanctorum Patrum conspectus lætitiā mihi
præbuit. Nunc dulce illud hymnographi Dau-
dis verbum apud nos impletum est: Ecce iam
quid bonum, aut quid iucundum, nisi habitare
fratres in vnum? Salve itaque à nobis sancta my-
stica Trinitas, quæ nos omnes in hanc sanctæ
Mariæ Deiparæ ecclesiam conuocasti. Salve à
nobis Deipara Maria, venerandus totius orbis
thesaurus, lampas inextinguibilis, corona virgi-
nitatis, sceptrū rectæ doctrinæ, templum indilo-
lubile, locus eius, qui loco capi non potest, ma-
ter & virgo; per quam is benedictus in sanctis
Euangelij nominatur, qui venit in nomine Do-
mini: salve, quæ immensum, incomprehensumq.
in sancto virgineo vtero comprehendisti, per
quam sancta Trinitas glorificatur, & adoratur;
per quam pretiosa crux celebratur, & in vni-
uerso orbe adoratur; per quam cælum exultat,
per quam Angeli & Archangeli lætantur, per
quam dæmones fugantur, per quam tentator
diabolus cælo decidit, per quam prolapsa crea-
tura in cælum adsumitur, per quam vniuersa crea-
tura, idolorum vana detecta, ad veritatis agni-
tionem peruenit, per quam sanctum baptisma,
obtingit credentibus, per quam exultationis o-
leum, per quam toto terrarum orbe fundata sunt
ecclesiæ, per quam Gentes adducuntur ad peni-
tentiam. & quid plura dicam? per quam vnige-
nitus Dei Filius ijs qui in tenebris & in vmbra
mortis sedebant, lux resplenduit; per quam Pro-
phetæ prænuntiabant, per quam Apostoli salu-
tem Gentibus prædicarunt, per quam mortui
exsuscitantur, per quam reges regnant, per san-
ctam Trinitatem. Ecquis hominum laudabilissi-
mā illam Mariam pro dignitate celebrare queat?
Ipsa & mater & virgo est. ò rem admirandam.
Miraculum hoc me in stuporem rapit. Quis vni-
quā audinit, ædificatorem prohiberi, ne propriū
templum, quod ipse construxerit, inhabitaret?
Quis ob id ignominia sit obnoxius, quod propriā
Conc. gen. tom. j. k ij famu-

Psal. 132.
a.

Matth. 21
a. p.

Luc. 1. 8.
79.

Psal. 124

Matt. 4. d. 29.

Rom. 10. 9. 13.

Galat. 3. 6. 8.

Matt. 1. d. 23. 28
Esa. 7. 6

Matt. 8. d. 29.

famulam in matrem adsciscat? Ecce igitur omnia gaudent mare, conseruos suos agnoscens, sese subdidit; sanctorumq. transitus, ferocibus exultantibusq. fluctibus in tranquillitatem ipsum conuertit. meminit enim serua maris aqua, quamuis tumidi & insurgentis, vocis Saluatoris dicentis: Tace, obmutece. Terram vero, quam latrones quondam infestabant, sanctorum iter pacatam reddidit. Quam enim speciosi pedes euangelizantium pacem? Quam pacem? Dominum nostrum Iesum Christum, quem peperit Maria, sicut ipse voluit. Quid enim me iuuat circa Scripturam curiosius inquirere, nec potius eam humane suscipere, & amice sentire? At memorabis mihi Iudaeorum negationem? Prophetæ ab initio illorum ingenia prodiderunt, nempe quod propriæ malitiæ stimulis acti, necem Christo molituri essent: hoc autem facinus, abnegationis nomine iam tum designabant. Aut certe tetrum illum Arij morbum? Is pestilenti desiderio Episcopalis cathedræ laborabat. Aut denique obscurum, impiumq. lasciuiz Gentilium sensum? Ignorantiz erat istud institutum. Ecquid hærecensere attinet? Omnem gentem nefarijs lasciujs & dissolutionibus indulgentem, hic sua malitia excelsit. Gentes enim plerumque, cum Scripturas ignorent, Deum incaute imprudenterq. blasphemant: hic autem, qui vniuersam Scripturam tenet, & magicis quoque illusionibus fortasse (ausim dicere) operam nauauit, diuinam Scripturam non sincere inspexit; inspexit autem argentum & aurum. Vana circa blasphemiz negotium exercebatur & infatuatus, te ipsum abalienare volens ab Episcopali sede, etiam è fratrum catalogo te deleuisti, illum qui pontificatus sortem tibi impertitus fuerat, non agnoscens. An non tibi persuasit Paulus, dicens: Licet Angelus de celo euangelizauerit præterquam quod euangelizauimus, anathema sit? Paulus istam sententiz tuæ vanitatem non sedauit? At sedet illam Esaias: Ecce, inquit, virgo in utero habebit, & pariet filium, & vocabunt nomen eius Emmanuel; quod est interpretatum, Nobiscum Deus. Quod si nec iste, (mens enim tua graui malitia laborat,) audi vel demones clamantes: Quid, inquit, nobis & tibi Fili Dei? venisti ante tempus torquere nos. Quis quæso auctor tibi extitit, vt cogitationem hanc vilem & inanem prædicares? Quis tecum in hoc inepto morbo laborauit? Non veritus es Deum Persico regno assimilare? Pro nihilo duxisti Patrum, Euangelistarum, & Prophetarum traditiones euertere? Ratus te omnibus ecclesijs dominaturum, eius qui te è stercore ad caelestem sublimitatem euexit, non meministi: rebusq. procreatis intendens, opificem non agnouisti, terrarum orbem subuertere volens fraudulentis sermonibus, contumeliam Dei templo inferens; & cum qui ex Maria virgine genitus est, diuidere volens, dogma prauum, & rabiem, quæ nec dissoluitur, nec manifestatur, mundo huic excitasti. Sed nec requisitus, Belial ante tempus imitatus, arbitratus es iniquarum cogitationum tuarum catenis te persuasurum Imperatorem,

Α ἰδὲ αὖτὴν δούλῳ μητρίᾳ προσκαλισάμενος, ἐνυβρίζων; ἰδοὺ τίνων χαίρει τὰ σύμπεπτα· βασιλεὺς δὲ ὑπετάγη, τοὺς ἰδίους πυνδύλους ὀπιγοῦσα, καὶ σκιρτῶντων κυμάτων ἀρχῶν, ἢ τῶν ἀρίων βασιλεὺς εἰς γαλήνῳ μετέβαλεν· ἐμμένοντο γὰρ τῆς πρὸς Σατάνης Φωνῆς ἡ δούλη ἐκυνισμένη, λέγοντες· σὺ πάτερ, πεφίμωσθαι γάρον δὲ, τὴν πρὸς ὑμῶν ληστῶν διεδόμενῳ, ἢ τῶν πεπρωμένων οὐδομενῶν εἰς ἐρῶν μετέβαλεν· ὡς ἀρχαῖοι γὰρ οἱ πῶδες τῶν διαγγαλιζομένων ἐρῶν· ποῖαν ἐρῶν; ἰησὺν τὸν κύριον ἡμῶν, ὃν ἔπειτα Μαρία, ὡς αὐτὴς ἠγόρευσε· ἢ μοι γὰρ πλυπαραγομένῳ, καὶ μὴ φιλοφρονῶν πρὸς τὴν γαλήνῳ; ἀλλ' ἐρεῖς μοι ἐν δαίμων τὴν ἀρετῇ; οἱ περὶ τῆς τῆς ἀπικύρουσας ἐξ ἀρχῆς, οἱ καὶ τὸν χριστὸν τὸν ὀπιγοῦσαν, ἀρετῇ προσκαλισάμενος· ἀλλὰ Ἀρείου τὸ πικρὸν νόσημα; φιλοκαθηδρίας λοιμικῆς τὸ ὀπιγοῦσμα· ἀλλ' ἐκκλησιαστικῆς ἀσπληνίας τὸ αἰώνιον, καὶ ἀθῆτον φρόνημα; ἀγνοίας τὸ ὀπιγοῦσμα. καὶ τί δὲ λέγεις; πᾶν ἔθνος περὶ τῶν ἀθῆτον καὶ καμῶν οὐκ ἐστὶν τῇ κακίᾳ ὑπερῆκεν· ἔθνη γὰρ πολλὰ καὶ ἀγνοῦνται τὴν γαλήνῳ, ὅτι δὲ δυσφημοῦσιν οὐκ ἐκείνῳ· οὐκ ἐστὶν γὰρ γαλήνῳ ἀπὸ τοῦ κεκτημένου· τὸ μὲν δὲ λέγειν, τὰ καὶ μακαρικῆς ἐμπειρίας μελετήσας, οὐκ ἐκείνῳ γησιῶντος πρὸς τὴν γαλήνῳ, ἀλλ' ἐκείνῳ πρὸς εἰς ἀργυροῦ, καὶ χρυσῶν, τυφλωθῆς, καὶ κεκρωθῆς, τῇ μακρίᾳ πρὸς ἀγνοίας δυσφημίας, σαυτὸν βυλόμενος ἀλλοτριῶσαι τὸν φρόνον, καὶ τὸν κατὰ λόγον τῶν ἀδελφῶν σαυτὸν ἐξήλειψας, μὴ ὀπιγοῦσιν τὸν σὺν χαρισάμενον· ἀρχιερεὺς κληρὸν. ἀρετὴ γὰρ οὐκ ἐστὶν ἐπὶ τῆς Παύλῳ λέγοντι· καὶ ἀγγελοῦ ἐξ οὐρανοῦ οὐκ ἐστὶν διαγγαλιστῆς πρὸς τὸ διαγγαλισμῶν, ἀλλ' ἀρετῇ εἶπω; Παύλῳ· οὐκ ἐπαύσῃ σου τὸ κενὸν φρόνημα· ἀλλ' ὁποῖα εἶπω· ἰδοὺ ἡ περὶ τῶν ἐν γαλήνῳ, καὶ τῆς ἐμῆς ἡμῶν, καὶ καλέσουσι τὸ ὄνομα αὐτῶν· ἐμῶν καὶ ἡμῶν, ὅ ἐστι μεθ' ἡμῶν ὁ θεός· οὐδ' αὖτ' αὐτῶν, ἀλλ' αὐτοῦ γὰρ οὐκ ἐστὶν δαίμων καὶ φροσύνης, ἀπὸ τῶν καὶ τῶν δαίμονων λεγόντων· τί ἡμῖν καὶ σὺ ὅτι τοῦ θεοῦ; ἡλθες πρὸς καὶ τοῦ βασιλεὺς ἡμῶν. τίς δὲ σὺ πρὸς τὸν ἀπὸ τῆς λογισμῶν πρὸς βλάβος καὶ κατὰ τὸν θεόν· ἡλθες πρὸς καὶ τοῦ βασιλεὺς ἡμῶν; τίς δὲ σὺ πρὸς τὸν ἐξ ὁμοίων περὶ τῆς βασιλείας; οὐκ ἐστὶν ἀρετῇ ἀθῆτον βυλόμενος πατέρων, καὶ ἀρετῇ ἐλπίων, καὶ περὶ τῶν ἀρετῶν; καὶ νομῶν ἀρετῇ πατέρων τῶν ἐκκλησιῶν, οὐκ ἐμμένοντες τὸν δαίμονα καὶ εἰς ὑψος οὐρανοῦ ἀρχαῖς σι. καὶ τίς ἐμῶν περὶ τῶν, οὐκ ἐμμένοντες τὸν δαίμονα, βυλόμενος πρὸς τὸν κατὰ τὴν οἰκουμένην ἀπὸ τοῦ λογισμοῦ, ἐνυβρίζων τὸν θεόν, καὶ τὸν κατὰ τὸν θεόν· ἐκ περὶ τῶν Μαρίας δαίμονα βυλόμενος, δόγμα πρὸς τὸν, καὶ λύσας τὸν κατὰ τὸν θεόν, μὴ τι λυομένῳ, μὴ τι φανερῶν. ἀλλὰ γὰρ μὴ ζητούμενος, πρὸς καὶ τοῦ βασιλεὺς μνησθέντες, ἐμμένοντες σφραγῆς τῶν αἰώνων ἐν τῇ πρὸς τὸν βασιλεὺς

ἀγαθὴ φιλοδοξία, καὶ προσκυνητὴν ὁμολογίαν τριά-
δος, δι' ἧς διδυνάμει βασιλεύει, δι' ἧς ἐκτελεῖται πλε-
μα πωτρίβει, δι' ἧς χορὸς αἰσπερζήτων βασιλεύει,
δι' ἧς κόσμον ἐν εἰρήνῃ καθεστῆσιν· τούτῳ λόγῳ σὺς
ἀπατηλοῖς ἐνόμισας ἀποστῆναι τῷ θνείῳ, καὶ λαὸν θεο-
φιλήν πορθεῖν ἐβλήθης· Ἐπὶ τῶν πατέρων, εἰς ἀνα-
πείλῃ τυγχάνοντες, διέσπυλας· σὺ δὲ ἡρεσίου ἀνα-
πείλῃ, δυσφημῆσαι θεόν· ἀλλὰ καὶ τὴν οἰκουμέ-
νην πᾶσαν διεφύλακας; ἀλλ' ἰδοὺ ἐπληρώθη καὶ
ἡ σὺ· ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν αὐτοῦ· πῶς ἐληφθῆς
ἀμαρτωλός· κληρὸν ἀχίον πρεσβυτέρων, καὶ δια-
κόνων ἀποσταλῶν ἐπισημαίνας, ἐλέγχοντά σου τὴν
ἀκαρίαν μαρίαν, μὴ τῷ Ἀρείῳ Φριγῆν· καὶ νῦν ὅτι τὴν
πιστὶν κατεβάλλεις· οὐδὲ τῇ κληδονίζομενον κα-
ταπνίξῃ· ἀλλὰ τὸ αὐτοῦ συμβουλίαν κήπῳ τῆς
μαρτίας σποφάντας· τίς οἶδε παλῶν, εἰς εὐδοίαν
λιμένα ἐν θαλάττῃ θάλασσαν, ναυαγίων ἐπαμείβει;
τίς οἶδε ἀθλητῶν ἐπὶ τῇ πάμῃ πῶς καὶ μὴ
ἀπορροῦμενοι; ἀλλὰ ἄρα σὺ πᾶντες, ἡ ναυαγίαν
τῆς πῆλιν, ἡμῶς χεῖρα σὺν ὀρεξάμεν; μάρ-
τυρα δεχοῦ τὴν πίστιν, καὶ ἀχίον δεχέσθαι σὺν
μεγάλῃ Ρώμῃ Κελεσίπῳ, σωεχῶς ἡρώοντά σοι,
ἀποστῆναι τὸ ματῆον, καὶ ἀνωφελός, καὶ ἀσυν-
τατόν· ἐπὶ μὲν καὶ τῶν ἡμετέρων πτωχῶν
ἀπορροῦματων βραχίον, τὴν αὐτὴν τρέπον τῷ
καλοῦντας, διέσπυλα ἡμᾶς λέγοντας πῶς θεοῦ· σὺ
ὅτι σὺ ἐλογίσω ἡμᾶς, ἀπὸ λαγχρίας ἡμᾶς, ἐδῶ-
ντας πῶς βλαβήμενος, κακία ἐγκαυχώμενος, ὡς
διωκτὴς, ἀπὸ μαθλομίζομενος, καὶ ἑρὸν γέγονας
καὶ σταυρὸν ἐξηκονημένον, μέλλον ἐργαζέσθαι δάλον.
ἀλλὰ τούτῳ ὁ θεός, ὅν παρελογίσω, καθεστῆσιν, καὶ
ἐξέπλε τὴν πίστιν σου ἐν τῇ ζώντῳ· διότι σὺ
ἐφρένησας πῶς θεοῦ· καὶ πάντα μὲν παρ' ἡμῶν δακρύ-
τω, πῶς πῶς· θεός ἐστι κερτῆς, καὶ ἀποδότης
ἐκάστῳ, καὶ τῷ ἐργῷ αὐτοῦ· ἡγοῖτε δὲ, ἡμᾶς τρέμειν,
καὶ προσκυνοῦν τὴν ἐνότητά, καὶ βασιλεῖ θεοφιλε-
τάτῃ ὑποτάσσας· καὶ δεχάμεν, καὶ ἐξουσίας
ὑποτάσσας, καὶ τρέμειν, καὶ σέβειν τὴν ἀδιάστα-
την τριάδα· ὑμνοῦντας τὴν ἀκρίβειαν μαρίαν,
δηλονότι, τὴν ἀχίαν ἐκκλησίαν, ἐν τῇ πάντῃς ὑμῶν,
καὶ νομφίον ἀσπίλον, ὅτι αὐτὴ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας
τῶν αἰῶνων· ἀμήν.

tozem, recta doctrina studiosum, & consubstan-
tialis adoratorem Trinitatis, per quam constan-
ter regnat, per quam hostiles gentes conterit,
per quam semper virginum chorus triumphat,
per quam mundum in pace moderatur. Hunc te
putasti deceptorijs sermonibus tuis apostatam
redditurum: populum quoque Deo dilectum
perdere voluisti: patrumq. multitudinem, qui in
respiratione degebant, tu dispoliasti. Non fuisti
contentus teipsum, dum Deum blasphemias, per-
didisti; sed blasphemias tuas per uniuersum quo-
que orbem diuulgasti. Sed ecce impletum in te
etiam illud est: In operibus manuum suarum com-
prehensus est peccator. Sanctum presbytero-
rum ac diaconorum clerum, quod importunam
insaniam tuam redarguerent, & ne cum Ario
sentires, admonerent, extra ecclesiam eiecisti.
Et nunc equidem te prolapsam non deicio, ne-
que fluctuantem demergo; sed vsaniam iniquo-
rum consiliorum sycophantiam frango. Quis
nauem in sereno, ac tranquillo portu constituta,
naufragium vidit perpeti? Quis, quzso, athletam
ad locum certaminis prolapsam, erigi non vi-
dit? At cum circa Fidem rueres, naufragiumq.
faceres, nonne manum tibi porreximus? Testem
accipe honorandum & sanctum Archiepiscopum
magnæ Romæ Cælestinum, qui te per litteras
continenter admonuit, vt à vano hoc atque inu-
tili, sibiq. minime constanti, & nulla ratione ni-
xo dogmate abstineres. Pari modo testem acci-
pe nostram quoque tenuitatem, breuib. litteris
hortatam, vt nos de Deo loquentes audires. Tu
vero duritiam quamdam, stultitiamq. indutus,
nullam nostri habuisti rationem, glorians in ma-
litiâ, tamquam potens, & iniqua cogitans. Et
factus es nouacula contra teipsum acuta, dolum
machinans. Quare Deus quoque, aduersus quem
cauillis es vsus, te deiecit, tuamq. radicem ἐ ter-
ra viuentium euulsit, propterea quod nullâ Dei
rationem habuisti. Et hæc hæctenus à nobis dicta
contra istum sint satis. Index est Deus, & vnici-
que reddet iuxta opera sua. Contingat autem
nobis, vt vnionem reucreamur, & adoremus, pijs-
simoq. Imperatori nostro obediamus, tum prin-
cipibus & potestatibus subijciamur, ac indiuisam
Trinitatem tremamus & colamus; Mariam
semper virginem, sanctum videlicet [Dei] tem-
plum, eiusdemq. Filium, & sponsum immacula-
tum laudibus celebrantes. Quoniam ipsi gloria
in sæcula sæculorum. Amen.

A C T A   C O N C I L I A B V L I.

ΥΠΟΜΝΗΜΑΤΑ "ΠΑΡΑ ΤΟΙΣ"

αἰατολικοῖς ἑπισκόποις, καὶ οἷς καθεμεροῖς
Κύριλλον, καὶ Μίμμωνα, τοῖς ἀγιοτάτοις, ἐν
ἀκοιωνήτοις ποιεῖσι πάντας τοὺς τῆς ἀγίας
συνόδου.

Α **ΑΡΟΝΤΟΣ** ἐν τῇ οἰκίᾳ κατὰ γο-
 ρίαν πρὸ ἀγωνιάτου, καὶ θεοφιλεστέρου,
 Ἰωάννου τοῦ ἐπισκόπου τῆς Ἀποχίων
 μητροπόλεως τῆς ἀνατολικῆς διοική-
 σεως, καὶ τῆς συν αὐτῷ ἀγίας συνόδου, ὁ μεγαλοπρε-
 πύτατος, καὶ ἐνδοξότατος Κωνσταντῖνος, ὁ κόμης τῶν
 καθ' ὡσιωμένων δομεστικῶν, εἶπεν· Ἐμοὶ μὲν ἀρχῆς
 ἔργον ἴδιον, καὶ τῆς αὐτῆς θιοσεβείας παρούσης, καὶ πίστες
 ὁμοῦ τῆς συνόδου συναρχρείσης εἰς ἐν, τὸ χράμματα
 τῶν δεσποτῶν ἡμῶν, καὶ δισσεβαστῶν βασιλέων,
 δοποδοῦμαι, ὡς τε πίστες, ὡς ὡσέποι, τῆς συνόδου συ-
 ναρχρείσης, τὸ τί τι καὶ αὐτὰ τὰ προσπιταγμένα παρ' αὐ-
Β τῶν ἡμετέρων· ἀλλὰ πρὸς πύτων ἡμερῶν ἐὶ ὁ δὲ λαβί-
 σκεται ἐπίσκοπος Κύριλλος, καὶ Μένων, ὁ τῆς δεῖς
 πόλεως ἐπίσκοπος, καὶ οἱ συν αὐτοῖς δὲ λαβίσκεται ἐπί-
 σκοποι, συναρχήντες ἐν τῇ ἀγίᾳ ἐκκλησίᾳ, ἐνω-
 λύνοντο παρ' ἐμοῦ καθ' ἑαυτοὺς συνοδῶσαι πρὸς
 τὰ πησιωσμένα πρὸς τῶν δεσποτῶν ἡμῶν, καὶ
 δισσεβαστῶν βασιλέων, καὶ περινοῦντο ἀναμῶσαι
 τῶν πάντων ὑμῶν παρουσίαν· οἱ δὲ ἀπῆλθον παρ'
 ἐμοῦ τὸ ἀναγνωθῆναι τὴν σέκρον· μὴ βουλόμε-
 νος εἶναι πρὸς ποιῆσαι ἀλλὰ τὸ μὴ παρεῖναι τὴν αὐ-
 τῶν ἀγωνισίαν, πολλοὺς τε ἱερεῖς ἐπισκόπους, καὶ μη-
Γ τροπολίτας, μηδέ πω ἐληλυθῆναι, ἡγαγκάσθην
 παρ' αὐτῶν, ἀλλὰ τῆς ἡμετέρας αὐτοῦ, ὅτι πρὸς ἀγνοῶ-
 σι, πᾶσι αὖτε τὸ χράφειν πρὸς τῶν δεσποτῶν ἡμῶν.
 τούτου ἕνεκεν, συναρχήντων αὐτῶν, ἀγαγκάσθης
 ὑπὲρ πρὸ μὴ δοῦναι πρὸς αὐτοῖς ἀπῆλθαι, ἀγνοῶν
 αὐτοῖς τὴν σέκρον, καὶ παρὼν, καὶ μέλλων ἐξείναι,
 διημαρτυράμενον αὐτοῦ, μηδὲν περὶ πρὸς πρᾶξαι,
 καθὼς καὶ πολλοὶ τῶν ἀγωνιάτων ἐπισκόπων,
 τῶν συν ἐμοὶ πρὸς αὐτοὺς ἐπισλθόντων, ἴσασιν· οἱ
 δὲ οὐδὲ οὕτως ἀναρχόμενοι, ἐπρεσβῶν, ἀπὸ αὐτοῖς
 ἤρσαν.

Ο θιοφιλέτης επίσκοπος Ιωάννης ἔπει· Εὐχῆς
ἔργον, ἐπεκρύπτει τῶν δόσιβων συλλαβῶν· ἡ γὰρ μὴ
τοῦ ἀληθοῦς, καὶ μαθῶν τὴν δόσιβῃ σκοπὴν τῶν θεο-
ῶν ἡσυχαστῶν τῶν ἐκκλησιῶν, καὶ ποιεῖται βασιλεὺς
πάντων

καὶ ἐπὶ τῶν πραγμάτων, ἀλλ' ἐπ' αὐτὰ βαίνειν τὸ ἀληθὺς, καὶ μαθεῖν τὴν ἀσβεστὴν σκοπὴν τῶν θεο-
φιλιεσίων ἡμῶν· οἱ πρὸς πάντας παύσονται ἐν ἡμῶν ἐκείνῳ, καὶ πρὸς πάντας ἡμαρτῶν
ἐκείνῳ.

πύτυ οὐδέν. γνωρίζεται οὐκ ἡμῖν ἡ ὑμετέρη μεγαλοπρέπεια, τίνα ἐστὶ τὸ πρὸς ἡμᾶς ἔχον, ἀναγνωσθέντων αὐτοῖς τῶν φιλοφρονούντων πύτων χαρμμάτων.

■ μεγαλοπρεπέστερος Κόμης Κανδιδιανὸς εἶπεν·
Αναγνωσθε μὲν τὴν ἀκρίβειαν, ἐπὶ δὲ φήμασι πάν-
τες ὡς νομίσαι με, ὅτι ἀληθῶς ἔκρουσι πάντες τῶν
τῶν δόσιβων ἡμῶν βασιλείαν διαποδῆσαι. καὶ ἔχα-
ρον ἐγὼ τούτοις. καὶ δὲ πάντες πρὸς ἡμᾶς μου
ἔχοντες πάντες τῶν χαρμμάτων, οὐδὲν τ' ἐμοὶ ἀναχέ-
δω ἐβούλετο, ἀλλὰ μετ' ὑβρίως τὸς δολαβεσά-
τους ὁπισκόπους, τὸς δὲ ἑαυτοῦ ἀγνώστου ὁπισκόπου
Νισσερίου διαποδέντας, καὶ τὸς αὐτοῖς, ἐξέωσαν·
καὶ μετ' ἐπὶ πάλιν ὅτι πάλιν πρὸς ἡμᾶς ἐξέωσαν
τὸς πατριάρχας, ὡς οὐκ ὀφείλοντα κοινωνῆσαι τῶν
παρ' αὐτῶν τυπομένων. ἀλλὰ δὲ ἔδωκε τὸ διαποδέν
αὐτοῖς πρὸς ἀναγνωσθῆναι τῶν δολαβεσάτων
ὁπισκόπων συνεχώρησαν ἀναγνωσθέντων, ὡς οἱ αὐ-
τοῖς ἡμεῖς ἡμεῖς ἀγνώστοι ὁπισκοποι ἴσμεν, καὶ μαρτυ-
ροῦσι τῶν παρ' ἐμοὶ ἀναγνωσθέντων γεγραμμένων. πάντες
δὲ πάντες καὶ εἰς γινώσκον τῶν διαποδέν τῶν οἰκουμέ-
νης ἀντιθέμενοι, δηλοῦντες, ὅτι τῶν αὐτῶν ἀγνώστου
τῶν πατριάρχων, καὶ τῶν αὐτῶν ἀγνώστου ὁπισκό-
πων, ἀναμένοντες.

Ο φιλοφρονούντων ἀρχιεπίσκοπος Ἰωάννης εἶπεν·
Αναγνωσθέντων καὶ ἡμῖν τὰ δόσιβη χαρμματα. τῶν
τῶν ἀγνώστου ὁπισκόπων ἀναμένοντες, ἀνέγνω ὁ με-
γαλοπρεπέστερος Κόμης Κανδιδιανὸς. Τούτου δὲ
ἡμεῖς, καὶ ἐπὶ δὲ ἀμείνων τῶν φιλοφρονούντων ὁπι-
σκόπων τῶν δόσιβων αὐτῶν κατὰ, ὁ φιλοφρονούντων
ἀρχιεπίσκοπος Ἰωάννης εἶπεν· ἔρεκε μὲν αὐτῶν τὸ
δόσιβος χαρμματος ἡ γαλλιώτης, πρὸς πάντας αὐ-
τοῖς ἀναγνῶν δόσιβων, εἰ καὶ ἐξ ἡμῶν τὸ ἐκτελεσθῆναι
τῶν γεγραμμένων. ἀλλ' ἐπὶ δὲ, ὡς εἶπεν ὑμῶν ἡ μεγαλοπρέ-
πεια, ἡ δόσιβων καὶ ἀπὸ τῆς μετὰ μὲν τῶν ἀναγνωσθῆναι
χαρμμάτων τὰ πάντα ἐπὶ δὲ ἡμῶν, καὶ ὑβρίως ἐπὶ
κατὰ τῶν φιλοφρονούντων ὁπισκόπων, καὶ τῶν σὺ με-
γαλοπρεπέστερος, ὁπισκόπος ἡμεῖς μὲν τῶν πρὸς ἡμᾶς
δόσιβων, καὶ τὸ χαρμματα ἐκτελεσθῆναι, καὶ τὸν
σκοπὸν τῶν φιλοφρονούντων ἡμῶν βασιλείαν εἰς ἔργον
ἀναγνῶν πρὸς ὑμῶν ἔχομεν, θεοῦ ὁπισκοπούμενος. πα-
ρακαλῶ δὲ, καὶ εἰ ἔτι πρὸς τίς ἀκρίβειαν παρ' αὐτῶν, με-
γεῖν τῶν τῶν μετὰ ἡμῶν μεγαλοπρεπείας.

Ο μεγαλοπρεπέστερος Κόμης Κανδιδιανὸς εἶπεν·
Επὶ δὲ πάντα ἀκριβῶς ζητῶ ἡ σὺ ἀγνώστου, καὶ ἀνα-
λώθως, δίκαιον καὶ τὸ λοιπὸν λέγειν παρ' ἐμοὶ.
τῶν δὲ ἐξ ἡμεῶν, ἀγνῶν πάντες τὰ πρὸς ἡμᾶς,
ἐξ αὐτῶν ἔκρουσι, τὸν ἀγνώστου ὁπισκόπου Νισσερίου
καθ' ἡμᾶς παρ' αὐτῶν, πρὸς τῶν χαρμμάτων, τὸ κα-
τασκευασθῆναι ἀναγνῶν, ὅπως ἀπὸ τῆς αὐτῶν
δολαβεσάτης ἡμῶν βασιλείας. μετ' ὀλίγον δὲ καὶ
καὶ τῶν ἀναγνῶν ἔκρουσι καὶ δημοκλήρου καὶ πεινόντες,
τῶν κατὰ τῶν μνημονεύοντες ἀγνώστου ὁπισκόπου Νισσερίου ἐκτελεσθῆναι. πάντες τῶν γινώσκοντες,
καὶ ἐκτελεσθῆναι αὐτοῖς πρὸς τὸ μηδὲν πρὸς ἡμᾶς τῶν πρὸς ἡμᾶς τῶν δόσιβων ἡμῶν

A hoc antiquius habent. Vestra proinde magnifi-
centia nobis exponat, quoniam, litteris his pijs-
simis apud illos lectis, consequuta fuerint.

Magnificentissimus Comes Candidianus di-
xit: Lecta Sacra omnes applauserunt, ita ut non
dubitarem, quin vere omnibus quæ à pijs-
simis Imperatoribus nostris sancita fuerant, morem ef-
fent gesturi; & eam ob rem gaudio perfundebar.
Verum cum postea rogarem, ut litteris parerent
omnes, nullus audire me sustinere voluit. Sed
& religiosissimos Episcopos, quos sanctissimus
Nestorius miserat, ceterosque, qui comites ipsis
adiuncti fuerant, non absque ignominia exege-
runt: me quoque, cum precibus iterum obni-
xius instarem, veluti cui cum illorum placitis
nihil commune esset, è ipso confessu expulerunt.
Sed neque admonitorium, quod religiosissimi
Episcopi ad illos destinaverant, legi permiserunt:
quemadmodum sanctissimi Episcopi norunt, qui-
bus mecum hisce interesse contigit; qui testan-
tur etiam, quæ à me conuenienter gesta fuerunt.
De his autem omnibus orbis Dominos certiores
fecimus, significantes sanctitatis tuæ, sanctissi-
morumque Episcoporum, qui tecum sunt, aduen-
tum nos expectare.

Ioannes Deo dilectissimus Episcopus dixit:
Legantur & nobis quoque piæ litteræ. Sanctis-
simis autem Episcopis consurgentibus, magni-
ficientissimus Comes Candidianus legit. Hoc
autem facto, & postquam religiosissimi Episco-
pi piæ ipsorum maiestati bene precati essent,
religiosissimus Archiepiscopus Ioannes dixit:
Sufficiebat pia harum litterarum serenitas ad in-
ducendum illos in omnem modestiam, etiam si
sacerdotum catalogo adscripti non essent: sed
quoniam, ut magnificentia tua retulit, post reci-
tatas litteras tumultu & perturbatione omnia
compleuerunt, & contumelijs tum religiosissi-
mos Episcopos, tum magnificentiam tuam affe-
cerunt; nos ea, qua par fuit, attentione ac mo-
destia litteras excipientes, parati sumus pijs-
simorum Imperatorum nostrorum voluntatem,
Deo nobis bene fauente, rebus ipsis exequi. Ro-
go autem, ut si quid aliud ab ipsis actum est, ex
tua magnificentia intelligamus.

Candidianus Comes magnificentissimus di-
xit: Quandoquidem sanctitas tua omnia ordine
& exacte perquirat, æquum est, ut à me cetera
quoque in medium afferantur. Sequenti itaque
die, cum penitus quid actum esset nescirem, re-
pente sanctissimum Episcopum Nestorium ab ip-
sis esse depositum audiui. Refixi scripturam
illam depositionis publice propositam, quam
ad pijsimos Imperatores nostros misi. Pau-
lo post & publicos quoque præcones forum ob-
euntes, memoratiq. sanctissimi Episcopi Nesto-
rij depositionem solemnī pompa ebuccinantes
audio. Cum igitur hæc rescivissem, inhibiti-
ones ad illos misi, ne quidquam omnino præter ea,
quæ à religiosissimis Imperatoribus nostris de-
creta

Tota hęc Can-
didiani nar-
ratio, manifeste
falsitas
est.

creta fuerant, molirentur. Admonui nihilominus sanctissimos Episcopos nostros, qui illorum congregationi non interfuerant, ut vestrae sanctitatis aduentum praeestolarentur.

Religiosissimus Archiepiscopus Ioannes dixit: Canonibusne, sanctionibusq. Ecclesiasticis, ac Regijs litteris in omnium praesentia consentance differentes, congruaq. & ad rem facientia interrogantes, ac responsionibus auditis ad hoc de- uenerunt? conuictumne, an vero indicta causa virginem condemnarunt?

Impudentis-
sime monitione
huius Candidia-
nus.

Magnificentissimus Comes Candidianus dixit: Pijssimi Episcopi omnes qui mecum fuerunt, no- runt quod sine ullo prorsus examine, & absque aliquo iudicio haec ab illis constituta sunt.

Falsa quoque
est hac expo-
sitione.

Religiosissimus Archiepiscopus Ioannes dixit: Sane etiam illa, quae in nostra praesentia gesserunt, his maxime consentanea fuerunt. Cum enim oportuisset, ut illos, qui e tam longa peregrinatione iam tum recens aduenerant, fraterne complecterentur, puluereq. adhuc aspersos benigne & comiter exciperent, ac refocillarent affectu fraterno; tumultuario impetu statim ad nos perturbandos irruerunt, consuetamq. insolentiam ac immodestiam apertis indicijs declararunt. Verumtamen sancta Synodus, quae mecum aderat, nec aures his adhibuit. Ea quoque sancta Synodus in illos statuet, quae in eos decerni par erit, qui adeo illegitime, tyranniceq. omnia conturbarunt.

His ad eum modum transactis, & posteaquam magnificentissimus deuotorum domesticorum Comes Candidianus exiisset, piaq. litterae recitatae fuissent, & post depositionem praedictae narrationis, religiosissimus Archiepiscopus Ioannes dixit: Audiuit uestra pietas tum piam religiosissimorum Imperatorum nostrorum epistolam, tum magnificentissimi quoque Comitum Candidiani narrationem: agnouit praeterea pijssimorum Imperatorum scopum; quomodo omnem Ecclesiasticam pacis curam, ac sanctae, constantisq. Fidei, Apostolicorumq. dogmatum rationem habentes, sanctam Synodum hunc in locum conuocarint: rem videlicet maiestate sua dignam instituentes, id fieri mandarint, ut omnibus in vnum congregatis, ea quae in disceptationem veniunt, fraterne, sacerdotaliq. modestae conuenienter, propositionibus & solutionibus, interrogationibus & responsionibus adhibitis, accurate discutiantur, citra omnem tumultuationem ac turbam. Adhuc de nulla controuersia pecuniaria, aut criminaria, aut alio quocumque eiusmodi capite prius tractare licere, quam pia Fides a sanctis beatissq. Patribus in Nicæa Bithyniae congregatis exposita, diligenter perpenſa confirmetur. Quid ergo uestra pietas in eos statuendum censet, qui litteras adeo pias tam indignis modis contempserunt?

Sancta Synodus dixit: Cyrillus reuerendissimus ecclesiae Alexandrinae Episcopus, necnon Memnon religiosissimus huius ciuitatis Antistes, qui Cyrillo in omnibus administrum sese exhibuit,

Μένων, ὁ πρὸς τῆς πίστεως ὁλαβίστατος ἐπίσκοπος, ὁ εἰς ἅπαντα σωεργήσας αὐτῷ, ὡς ἀκριβῶς ἐγκρίνει

Α βασιλείων. ὕδεν ἵηθον καὶ τοὺς ἀγνωστὰς ἡμῶν ὁπατεύοντες ἐμεθοδῶσαι, τοὺς μὴ συναθροισάμεναι μετ' αὐτῶν, ἀναμείναν τὴν τῆς ὑμετέρας ἀγνωστῆς παρουσίαν.

Ο θεοφιλέστατος ἀρχιεπίσκοπος Ἰωάννης ἔπειν· ἀπολούθως τῆς καυτοῦ, καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἡρώσεως, καὶ τῷ βασιλικῷ θεάματι, ὅτι παρ-
οἶα πάντων ἀσφαλῆς ἦν, καὶ ἐπρωτῆστος πρὸς ἡ-
ρώτα, καὶ τοχόντες ἀποκρίσας, ἤλθον ὅτι ἔτο; ἐλέγ-
χων ὑπομείνων, ἡ ἐρήμιον κατηδικασατο τὴν αὐτοῦ;

Β Ο μεγαλοπρεπέστατος κόμης Κανδιδιανὸς ἔπειν· ἵσασιν πάντες εἰ συμπρόντες μετ' ἐμοῦ θεοσεβέστατοι ἐπί-
σκοποι, ὡς χωρὶς ἡνὸς κρείσας, καὶ ἱερωτάτος πρὸς αὐτῶν πύπνωται.

Ο θεοφιλέστατος ἀρχιεπίσκοπος Ἰωάννης ἔπειν· μάστιγι μὲν οὖν οὐκ ἐπὶ ἡμῶν αὐτοῖς παραχρῆ-
ται, ἀπολούθως μὲν δὲ αὐτοῦ, τοὺς ἀπὸ ἐξ ἀπο-
δημίας ἔτι μακρὰν ἡκόντας, ἀδελφικῶς ἀσπάζε-
σθαι, καὶ κεκοιτισμένους ἐπὶ φιλοφροσύνῃ, καὶ
ἀνακτῆσθαι ἀδελφικῇ ἀσφίᾳ, ὡς ἡλθον ἑ-
ρατοῦτες ἡμᾶς, καὶ ἰσοβουῶντες, καὶ τὴν σωτηρίαν
ἀπὸ ἡμῶν ὁπαδεύοντες. ἀλλ' ὅμως φύπτις ἡ σωτηρία
αἰ μὲν ἀγία συνέδος οὐδὲ πᾶς ἀκρῶς ὑπᾶρχε δόκι-
μασθ' οὐκ ἡ ἀγία συνέδος πρὸς ὁφείλονται καὶ τῶν οὐ-
τως ἀγίστως, ἐ τρεανικῶς, ἅπαντα συνάραξαν
των, ἀπολούθως τυπώθηται.

Τούτων οὕτως ἐχόντων, καὶ ἐξελθόντες πρὸς μεγα-
λοπρεπέστατον Κανδιδιανόν, πρὸς κόμητας τῶν κατω-
σωμένων δομῆτικων, μὲν τὴν πρὸς αὐτοῦ θεάμα-
ματος ἀνάγνωσιν, καὶ τὴν κατηκρίσιν τῆς περὶ ἡμῶν
ἡρώσεως, ὁ θεοφιλέστατος ἀρχιεπίσκοπος Ἰωάν-
νης ἔπειν· ἀκήκων ἡ ὑμετέρα θεοσεβία πρὸς αὐ-
τοῦ θεοσεβέστατων βασιλείων ὡς πᾶσαν περὶ οὐρανὸν ποιού-
μενοι τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἡρώσεως, καὶ τῆς ὑμῶν, καὶ
ἀποτρεπτικῆς πίστεως, καὶ τῶν ἀποστολικῶν δογμα-
των, τὴν ἀγίαν ἐντύπῃ σωτηρίαν συνέδος, ἀξίως
πρὸς θεοφίλους αὐτῶν κρείσας, ὅτι ἡρώσας ὡς ἐ-
ξῆσας ὡς πάντας καὶ πᾶν ὑπομείνων, πρὸς τὴν ἱε-
ρώσιν ἀδελφικῶς, ὡς ἱερεῖς πρὸς ἐπὶ βασιλείᾳ,
καὶ πρὸς πᾶσι ἐ λύσιν, καὶ πρὸς ἐ ἀποκρίσιν, ἑ-
ραχῆς πᾶσι ἐαπὸς, ἐ ἰσοβῶν χωρὶς μηδενὸς ἐπὶ
ζητυμῆν, μὴ ἐγκληματικῶς, μὴ χρηματικῶς
κεφαλῆς, πρὸς τῆς ἀκριβῆς ἐρώσεως, καὶ βεβαιώ-
σας τῆς αὐτοῦ πίστεως τῶν ἀγίων, καὶ μακαρίων
πατέρων, τῶν ἐν Νικαίᾳ τῆς βιθυνίας συνελθόν-
των. πρὸς τῶν σωτῆρα ὑμῶν ἡ θεοσεβία, δὲν ἡρώ-
σας ὅτι πρὸς τῶν αὐτοῦ θεοσεβῶν θεάματων κατὰ
φρονήσιν;

Η ἀγία συνέδος ἔπειν· ὁ ἄλλος ἐπὶ ὁ ὁλαβίστα-
τος ἐπίσκοπος κύριος, ὁ τῆς ἀλεξανδρείας, καὶ
ἐγκρίνει

firmato, Cyrilli quidem & Memnonis depositionem, reliquorum vero excommunicationem testatam faciamus.

Ioannes Deo dilectissimus Archiepiscopus dixit: Quæ communi suffragio inter nos decreta sunt, fiant.

Ioannes Antiochiæ Episcopus pronuntiavit.

SENTENTIA.

Concilium
sanctum
synodum se
vocat.

Sancta Synodus per Dei gratiam, piissimorumq. ac Christianissimorum Imperatorum nostrorum decretum in Ephesiorum ciuitate congregata, quæ hic subiunguntur, promulgauit.

Oprabamus quidem iuxta sanctorum Patrum canones, piissimorumq. ac Christi amantium Imperatorum nostrorum litteras, synodum pacate celebrari. Quoniam vero vos hæretico sensu menteq. vti, ac temeritate & confusione priuatum inter vos consensum celebrastis (tamen si secundum terminum à piissimorum Imperatorum nostrorum litteris præfinitum, præ foribus iam versaremur) omniq. turbarum genere ciuitatem, & sanctam hanc synodum impleuistis, ne videlicet in capita, quæ tum Apollinarij, & Eunomij, atque Arii impietate, ac peruersa doctrina congruunt, inquireretur; neque religiosissimorum Episcoporum à piissimis Imperatoribus nostris vndeunque conuocatorum, aduentum expectastis, cum tamen magnificentissimus Comes Candidianus & scripto, & verbis, ne quidquam tale auderetur, sed communem omnium sanctissimorum Episcoporum consensum expectaretis, vobis præcepisset: ideo tu Cyrille Alexandrine, & tu Memnon huius ciuitatis Episcopo, scitote vos depositos, & ab Episcopatu alienos, atque ab omni Ecclesiastico ministerio & functione esse amotos; ut qui in causa fuistis, ut Patrum canones conculcarentur, & Imperatorum decreta contemnerentur, omniaq. confusione & turbis misceretur, ac totius sceleris auctores & duces extitistis. At vos reliqui omnes, qui seditiose & inique contra Ecclesiasticas sanctiones, regiaq. decreta agentibus consensistis, anathemati subiaccete, donec agnita culpa vestra resipiscatis, Fidemq. à sanctis Patribus in Nicæna ciuitate congregatis expositam suscipiatis, nihil illi extraneum aut peregrinum attexentes: capita præterea hæretica à Cyrillo Alexandrino exposita, quæ & Evangelicæ & Apostolicæ doctrinæ aperte repugnant, anathematizetis: & litteris denique piissimorum, Christi, amantium Imperatorum nostrorum, quæ Fidei quæstionem quiete agitari, accurateq. discuti præcipiunt, per omnia pareatis.

Episcoporum
fœderis
memoria.

Qui autem subscripserunt, hi sunt,
Ioannes Episcopus Antiochenus,
Alexander Aramea Metropolitanus,
Ioannes Damasci Metropolitanus,
Dorotheus Marcianopolis Metropolitanus,
Alexander Hierapolis Metropolitanus,
Dexianus Selencia Isauria Metropolitanus,
Basilius Thessalia Metropolitanus,

Antio.

Α λοιπών τῶν ἀκραιωνησίαν, ὑπαγαγόντων, καὶ τῆς πάντων ὑπογραφαῖς ἡμῶν κυρωθῆναι.

Ο θεοφιλέστατος ἀρχιεπίσκοπος Ἰωάννης ἐπὶ Γενήσεως τῆς συνόδου.

Ἰωάννης Ἐπίσκοπος Ἀντιοχείας διαλάλησιν.

Ψ Π Φ Θ Σ.

Η Αγία συνόδος, ἡ χάριτι θεοῦ συγκροτηθεῖσα ἐν Εφίση, καὶ τὸ θεῖον ἄσπετον, καὶ φιλοχρίτων, ἡμῶν βασιλείων, διαλάλησιν τὰ ὑπογεγραμμένα.

Β Ἡγόμισθε μὲν κατὰ τοὺς κανόνας τῶν ἁγίων πατέρων, καὶ κατὰ τὸ θεῖον ἄσπετον, καὶ φιλοχρίτων, ἡμῶν βασιλείων, ἀρλουκῶς γράψαντες τὴν συνόδον. ἐπεὶ δὲ διὰ θεοῦ ἐκείνου, καὶ ἀπειρίας, καὶ ἀρετῆς φρονημάτων κεχημένοι, καθ' ἑαυτοὺς σωτηροῦσθε, καὶ τοὺς ἡμῶν ἐπὶ ὑμῶν ὄντων καὶ τὸ θεῖον ἄσπετον ἡμῶν βασιλείων, ἐπίσης ἑαυτῶν καὶ τῶν ἁγίων συνόδων ἀντιπλήσασθε, ὡς καὶ μὴ ζητῆσαι τὴν κεφαλὴν, ἀ συμβαίνει τῇ ἀπολιναρίῳ, καὶ Ἀρείῳ, καὶ Εὐνομίῳ κακοδοξία, ἐ δουραβία, καὶ οὐκ ἀντιμενεῖται τὴν τῶν ἀπανταχῶς ἁγιοτάτων ἐπισκόπων περιστάσιν, τῶν κληθέντων ὑπὸ τῶν ἁσπετων ἡμῶν βασιλείων καὶ πάντων, τὸ μεγαλοπρεπὲς αὐτοῦ Κόμης Κανδιδιανὸς ἐγγραφεὶς, καὶ ἀρετῶς, καὶ ἀρετῶν ὑμῶν, μηδεὶς πῶς ἐλμῆσαι, ἀλλὰ ἀναμενεῖται τὸ κρινόν ἀπάντων τῶν ἁγιοτάτων ἐπισκόπων συνόδου. πύτου ἔνεκεν γνώσκετε, ὡς καθηρημένοι ἐστέ, καὶ ἀλλότριαι τῆς ἐπισκοπῆς, οὐ πὶ Κύριλλῳ, οὐ τῇ Ἀλεξανδρείᾳ, καὶ Μένωνι, οὐ τῇδε τῇ πόλει, ἐπίσης ἐκκλησιαστικῆς λειτουργίας ἀλλότριαι, ὡς πάσης τῆς ἀπειρίας, καὶ δουραβίας ἐξάρχοντες, καὶ ἡγούμενοι, καὶ τὸ πατήσαντες τοὺς κανόνας τῶν πατέρων, καὶ τὰ βασιλικά διασμάτα, αἱποὶ γενομένοι οἱ δὲ λοιποὶ πάντες, οἱ συμφωνήσαντες τῇς ἡμετέρας, καὶ δουραβίας κατὰ τῶν κανόνων, καὶ κατὰ τὰ βασιλικά διασμάτα, ἀκρινῶντες ἐστέ, ὡς καὶ ἐπισκόπος τὸ εἰκὼν ὑπερμελῆσαι, μετὰ τὴν πᾶσαν τὴν ἁγίων πατέρων, τὴν Νικαίαν συνάθροιστον καποδέχοντες, μηδεὶς ἐπὶ αὐτῇ ξείνον ἐπισκοπῆς, καὶ ἀσπληνῆσαι τὰ ἀρετῶν καὶ κεφαλῶν, τὰ ἐκτελεῖν τὰ κατὰ τὴν Ἀλεξανδρείαν, τὰ ἐναντιομενεῖται τῇ διαγαλινῇ, καὶ διὰ τὴν διδασκαλίαν, καὶ τὸ θεῖον ἄσπετον, καὶ φιλοχρίτων, ἡμῶν βασιλείων ἐμμένοντες, τὸ κρινόν ἡσυχῶς, καὶ ἀκρίβως, τὰ ἐπίσης ζητῶντες.

ἀρετῶν
καὶ ἀρετῶν
καὶ ἀρετῶν
καὶ ἀρετῶν

Εἰσὶ δὲ οἱ ὑπογράψαντες,
Ἰωάννης, ἐπίσκοπος Ἀντιοχείας,
Ἀλέξανδρος, Ἀπαμείας μητροπολίτης,
Ἰωάννης, Δαμασκού μητροπολίτης,
Δωρόθεος, Μαρκίουπολως μητροπολίτης,
Ἀλέξανδρος, Ἰερσάπλως μητροπολίτης,
Δεξιανός, Σελδουκίας Ἰσουλίας μητροπολίτης,
Βασίλειος, Θεσσαλίας μητροπολίτης,

Ἀντιο.

Ἐπίσκοποι, Ἀντίοχος, Βόσρων μητροπολίτης,
 Παῦλος, Ἐμέσης,
 Ἀπρίγιος, Χαλκίδος,
 Πολυχρόνιος, Ηρακλείας,
 Κύριλλος, Ἀδαῶν,
 Δυσάνιος, Ἰμερίας,
 Μουσῆος, Ἀργαίου, καὶ Ἀνταράδιου,
 Ησύχιος, Κασταβάλου,
 Σαλεύσιος, Κωρύκου,
 Ἰακώβος, Δωροστόλου,
 Ζώσιος, Ἐσβουῶντος,
 Εὐστάθιος, Παρνασσίου,
 Διογῆνης, σιλακισβήλου,
 Πλάκων, Λαοδικείας,
 Πολυχρόνιος, Ἐπιφανείας,
 Φερίππας, Ηρακλείας μητροπολίτης,
 Ἰμέριος, Νικομηδείας μητροπολίτης,
 Ἐλλαδῖος, Ταρσῶς μητροπολίτης,
 Εὐθέρσιος, Τυανῶν μητροπολίτης,
 Ἀστέριος, Ἀμίδης μητροπολίτης,
 Θεοδώρητος, Κύρου,
 Μακάριος, Λαοδικείας,
 Θεοδόσιος, Κίου Βιθυνίας,
 Μαξιμιανὸς, μητροπολίτης Ἀναζαρβῶντος,
 Γερώντιος, Κλαυδιουπόλεως,
 Κύριος, Μαρκευπόλεως,
 Αὐρήλιος, Εἰρηνουπόλεως,
 Μελέτιος, Νεοκαισαρείας,
 Ἐλλαδῖος, Πτολεμαίδος,
 Ταριανὸς, Αὐγέως,
 Οὐαλεντίνος, Μάλλου,
 Μαρκεσιανὸς, Ἀβρύτου,
 Δανιήλιος, Φαυστινουπόλεως,
 Ἰουλιανὸς, Λαρίσσης,
 Ἡλιάδης, Ζώνγκματος,
 Μαρκελλίνος, Ἀρκε.
 Ὅμοι πάντες μὴ.

A
 Antiochus Bosrorum Metropolitanus,
 Paulus Emesa,
 Apringius Chalcidis,
 Polychronius Heraclea,
 Cyrillus Adanorum,
 Ausonius Himeria,
 Musaeus Argadi, & Antaradi,
 Hesychius Castabalonum,
 Sallustius Coryci,
 Iacobus Dorostoli,
 Zosys Isbuntia,
 Eustathius Parnasi,
 Diogenes Seleucobeli,
 Placon Laodicea,
 Polychronius Epiphania,
 Fritilas Heraclea Metropolitanus,
 Himerius Nicomedia Metropolitanus,
 Helladius Tarsi Metropolitanus,
 Eutherius Tyanensium Metropolitanus,
 Asterius Amida Metropolitanus,
 Theodoretus Cyri,
 Macarius Laodicea,
 Theosebius Cij Bithynia,
 Maximianus Metropolitanus Anazarbi,
 Gerontius Claudiopolis,
 Cyrus Marcopolitanus,
 Aurelius Irenopolitanus,
 Meletius Neocæsariensis,
 Helladius Ptolemaidis,
 Tarianus Augusta,
 Valentinus Malli,
 Marcianus Abryci,
 Daniel Faustinopolitanus,
 Julianus Larissa,
 Heliades Zeugmatis,
 Marcellinus Arca.
 Omnes simul quadragintatres.

ΓΡΑΜΜΑ ΤΩΝ ΑΥΤΩΝ, ΤΟ
 ΤΗΣ ΑΚΟΙΝΩΝΙΑΣ, ΣΑΛΙΝ ἢ ἁγία συνόδῳ.

Ἡ ἁγία συνόδος, τοῖς περὶ ἡμῶν γρομένους ἀκοινωτή-
 ρις, ὁποσὸν τις πῦρ δὲ δὴλοι, καὶ συμβαλῶν.

Δ Εἰδὼν μὲν ὡς ἀληθῶς τὴν πλημμελίαν, καὶ τὴν
 δεσποτικὴν παρορρίζουσαν τὴν δεινότητα διὰ
 τοῦτο, καὶ χαλεπώτερον, τὸ μὴ λύσει μετὰ μετὰ τὴν
 πλημμελίαν ὅπως ὑμεῖς μέλει τοῦ παρόντος πι-
 πηκασι σωτηρίαν μὲν τοῖς ἀγίοις, καὶ ἀτάκ-
 τως, γὰρ ἡμεῖς ὑπὸ Κυρίλλου, καὶ Ἀλεξανδρείας, καὶ
 Μιμνόνος, καὶ Εφείας ἀκοινωῖται ὅτι περὶ ἡμῶν πύρ
 χαλεπὸν γένηται, καὶ τὸ φιλαδελφίας τὴν ἴσιν
 ἀπογμένην ὑμῖν διὰ τὴν μετρίαν ἀποφάσεων ὁρῶν-
 τος.

LITTERAE EORVMDEN,
 excommunicationem significantes,
 ad sanctam Synodum missæ.

Episcopis à nobis excommunicatis, sancta Synodus
 hac significat & suadet.

G Raue revera est peccare, & Dominum
 Deum ad iram prouocare; sed longe gra-
 uius & periculosius, peccatum penitentia non
 diluere. Hoc autem malum vos hactenus com-
 misistis, iniquis quidem seditiosisq. Cyrilli Ale-
 xandrini & Memnonis Ephesij studijs & machi-
 nationibus adstipulati, tum hac quoque de causa
 excommunicationem perpepsi à nobis, cum be-
 nignitatis ostium per nostram sententiam pate-
 factum vobis cerneretis, non accurristis, orantes
 ut ab

Orientalis
 schismatici Sy-
 nodum catho-
 licorum excom-
 municatis ob
 constantem cum
 Cyrillo com-
 munionem.

ut ab excommunicationis vinculis absolueremini: immo vero hominum hæresi contaminatorum, sanctorumq. Patrum canones, & Imperatorum pijulimorum decreta conculcantium, & sexcenta alia per iniquitatem perpetrantium, (propter quæ etiam gradu moti, ac Episcopali dignitate exuti sunt) necessitudine & consuetudine vsque hodie vtimini. Scitote proinde, nisi mature, quod æquum est, prouideritis, & à noxio illo commercio semoti, Fidem sanctorum Patrum Nicænorum vos tenere professi fueritis, & nobiscum confessum, iuxta religiosissimorum Imperatorum nostrorum præscriptum, placide, ac citra vllum strepitum aut tumultum celebrare velitis, fore, ut non quidem de nobis conqueramini, sed vestram stultitiam accusaturi sitis.

Conciliabulum
vbiq; con-
uentus Con-
cilij auctoritas
fidei ardet.

EORVMDEM AD IMPERA-
torem epistola, qua illū de suis actis,
deq. causa, quæ Antiocheni Episco-
pi aduentum remorata fuerat, certio-
rem reddunt.

Iuxta piarum litterarum vestrarum præscriptum ad Ephesiorum metropolim deuenimus; & confusionibus, intestinoq. bello res Ecclesiasticas oppletas esse comperimus: quandoquidem Cyrillus Alexandrinus, & Memnon Ephesus, satellitio comparato, magna.que agrestium hominum multitudine coacta, ne sanctæ quidem Pentecostes festum celebrare, matutinae aut vespertina officia obire permisserunt. Ac præter hæc, sanctas etiam ecclesias, sanctasque Martyrum ædes nobis præcludentes, ipsi cum quibusdam in errorem illorum abductis, quemdam inter se confessum instituerunt; sanctorumque Patrum canonibus, vestrisque decretis proculcatis, sexcenta scelerum exempla ediderunt: cum tamen magnificentissimus Comes Candidianus, Christi amantis celsitudinis vestræ nomine legatione fungens, & scripto, & verbis quoque illis denuntiasset, ut sanctissimorum Episcoporum vndecunque aduenientium præsentiam expectarent; ac tum demum iuxta pietatis vestræ litteras communiter synodum celebrarent. Sed & ipse quoque Cyrillus Alexandrinus biduo ante habitum ab ipsis confessum illum, scripserat ad me Antiochenum Episcopum, quod vniuersa Synodus meum aduentum præstolabatur. Propter hæc ergo verumque, Cyrillum inquam, & Memnonem, exauctorauimus, & ab omni Ecclesiastica functione amouimus: reliquos vero huius iniquitatis eorum socios excommunicationi subicimus, donec capita, quæ Cyrillus Apollinarius, & Eunomius, & Arius peruersis dogmatibus plena euulgauit, abijciant & anathematizent; ac iuxta pietatis vestræ decretum communiter nobiscum confessum celebrent; controuersiasque, quæ conuenit diligentia & quiete, una nobiscum discutiant,

Nullum in-
pictatū, sed
moda picta-
tū exempla
ostendunt.

Et hoc, consuetudine est
notandum.

A τις, καὶ μὴ θεωρεῖσθε, μηδὲ ὄψα καλοῦντες τῶν
τῆς ἀσινωνησίας ἀπαλλαγῆναι δισμῶν, ἀλλ' ἐπι-
νόητες αὐτοῖς, αἰρετὴν φρόνημα κατημένοις, καὶ
τούς τι θισμοὺς τῶν ἀγίων πατέρων, τὰ τι θισμοῦ
τῶν ὡσιβεαίων βασιλείων πατήσας, καὶ μετὰ
ὄψαντος ἐργασμένοις· καὶ τύπῃ χάρις ὑφ' ἡμῶν
καταρεθῆσι, καὶ τῆς ὀπισθοποῆς ἀλλοτρίοις ἡραμένοις.
μινώσκει τοι παροῦν, ὡς, εἰ μὴ ἱσχυρὸς τὸ πρῶτον
νίδοι, καὶ τῆς ὀπιβλάβης ἐκάνης ὀπιμῆς ἀ-
παλλαγῆς, τίς τι πῶς τῶν μακαρίων πατέρων τῶν
ἐν Νικαίᾳ συναθροισθέντων κατήχων ὁμολογήσας,
καὶ τῶν χαρμμάτων τῶν ὡσιβεαίων ἡμῶν βασι-
λείων ἡσυχως, καὶ ἰσχυρῶς πᾶσι τοῖς χωρὶς, τὸ σωθῆναι
σὺν ἡμῖν ποιῆσαι θελήσας, ἡμᾶς μὲν σὺν αἰτίαισιν,
ἐκαστὸς δὲ τῆς ἀβυλίας ὀπιμῆς.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΩΝ ΑΥΤΩΝ

· πρὸς τὴν βασιλίαν · δι' ἧς ἐμὴν ἔχουσιν τὰ παρ'
αὐτοῖς πρᾶξις, ἐπὶ τῇ αἰτίᾳ τοῦ βε-
δοῦς τῇ ἀφίξις τοῦ Ἀντιοχείας ἐπισκόπου.

Τοῖς δὲ βίβιν ὑμῶν κελῶσθ' ἵππερ' ἁμάρεσι,
καπλάβομεν τῶν Εφεσίων μητροπλιν, καὶ
εὐρομεν πάσης συγχύσεως καὶ ἐμφυλίου πολέμου γί-
μοντα, τὰ ἐκκλησιαστικά πράγματα, Κυρίου ποδ
Ἀλεξανδρίας, καὶ Μένονος συμφραζαμένω, καὶ
ταλῆτον ἀρχεικὸν σαναδρειπύτων, καὶ μήτι τῆς ἀ-
γίας πεντηχοστῆς τῶν παιήνερν ὀπτιπλεσι συγχω-
ρησώτων, μήτι τῆς ἱππερίας, ἢ τῆς ἐωθινῆς λα-
πυργίας. πρὸς δὲ πύρρις, καὶ τῆς ἀγίας ἐκκλη-
σίας, καὶ τὰ ἅγια μαρτύρια δόκλυσσάντων· καθ' ἵαν
τὺς δὲ σὺν τῆς ἀπατηγῆσιν ὑπ' αὐτῶν σαναδρῶ-
σάντων, καὶ μυρία πᾶσανομα ἐρασσάμενοι· καὶ
τὺς τῶν ἀγίων πατέρων κανόνας, τὰ τῶν ὑμετέρων
πατησάντων διατάγματα· ἐ ταῦτα, ποδ μεγαλοκρι-
πιστέπου Κόμητος Κανδοδισαοδ, ποδ πᾶσι τῆς ὑμετέ-
ρας φιλοχρείου κερυφῆς δόπτεστέρες, παρεγγυή-
σαντος αὐτοῖς καὶ ἐγχαφως, καὶ ἀρχάφως, αἰσάμε-
ναι τοὺς παῖτα χοδὸν ἀφικασμένους ἀγωνάτους ὀπτι-
σκόπους, καὶ τῶν κρινῶν τὸ σαναδριον ποιῶσι, κατὰ τὰ
ἁγία μαρτύρια τῶν ὑμετέρων δόσιβείας καὶ αὐτῶν ὅτι Κυρί-
λου, καὶ Ἀλεξανδρίας, ὀπτιπλεσι μοι, τῶν τῶν Ἀπτι-
χίων, πρὸ δύο ἡμερῶν ἔγχορμένω ὑπ' αὐτῶν σαναδρίν,
ὡς ἡ σαναδρος πᾶσαι ἀναμένει με τῶν παρυσίων. διὸ
ἀμφοτέρως τὺς περιεργαμένους καθύλομεν, Κύρι-
λου, καὶ Μένονα, καὶ πάσης ἐκκλησιαστικῆς λειτουργίας
ἀλλοτρίως πιποιήκαμεν. τὺς ὅτι λοιποὺς, τὺς πάντες
τῶν πᾶσανομίας αὐτοῖς κοινωνήσαντες, ἀκοινωνήτους πι-
ποιήκαμεν, ὡς αὐτὰ τὰ κεφάλαια, τὰ πᾶσι Κυρίλου
ἐκπιμφθέντα, τῶν Ἀπτιναρῶν, καὶ Εὐνομίου, καὶ Ἀρῶν
καχοδοξίας γίμοντα, ἐκβάλλωσι, καὶ ἀναζηματίσωσι,
ἐ καὶ τῶν τῶν ὑμετέρων δόσιβείας ἁγία μαρτύρια, κρινῶν σὺν
ἡμῖν σαναδρῶσάντες, ἡσυχως ἐ ἀκρεβῶς, κατὰ τὰ ἁγία
μαρτύρια

ματ' αὐτῶν ὑμῖν ἰδῶσι, καὶ τὸ δόσιβες τῶν πετιτρῶν
βιβατώσῃ δόγμα. πρὸς δὲ τῆς ἐμῆς βραδυτῆτος
ἵσῃ ὑμῶν ἡ δόσιβεια, ὡς πρὸς τὸ χερσῶν διέστημα
τῆς ὁδοῦ, διὰ γῆς γὰρ ἡμῶν ἡ ὁδὸς γεγῆνηται, σφόδρα
ἐπιτραχυνάμεν· ποσάράκεντα γὰρ μονὰς ἀσπίδα-
μεν, μηδεμιαὶ ἀνακωχῆς καὶ τῶν πρὸς αὐτὰς ἀπολαύ-
σωντες· ὡς ἔστιν ὑμῶν τῇ φιλοχρίστῃ βασιλείᾳ
πρὸς τὴν πᾶς καὶ τῶν ὁδῶν πόλεως οἰκιστῶν μαθῆναι.
πρὸς δὲ πύργους, ἐὼς λιμὸς καὶ τῶν ἀντόχων γνό-
μενος, ἐὰν καὶ ἐκαστὴν ἡμέραν τραχαῖα ἔδῃμου,
καὶ ἡ πᾶς τὸν καιρὸν σφοδρῶς γνόμενῃ ἐπομ-
βείᾳ, ἡ καὶ κίνδυνον ἐκ τῶν χαμάρρων ἐπήραται τῇ
πόλει, οὐκ ὀλίγους ἡμέρας ἡμᾶς ἐκ τῶν πετειρημένων
ἐπίγειον πόλιν.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΙΩΑΝΝΟΥ ΕΠΙ-

σκόπου Αντιοχείας, ἃ τῷ σὺν αὐτῷ, πρὸς
τὸν Κωνσταντίνῳ πόλις κληῖται.

ΕΓΓΩ ΠΥ ΠΑΝΤΩΣ ὙΜῶΝ Ἡ ΔΥΛΑΒΕΙΑ ΠΑ ΑΓΕΣ-
 ΜΩΣ, ΕΨΘΑΝΟΜΩΣ, ὑΠΟ ΚΥΡΕΛΛΗ ΤΟ ΑΛΙ-
 ΞΑΝΘΕΩΣ, ΚΑΙ ΜΕΜΝΟΙΟΣ ΤΟ ΕΦΙΣΙΩ, ΚΑΙ ΤῶΝ ΣΩ ΑΥ-
 ΠΙΣ, ΨΘΑ Τ' ΨΑΜΜΑ ΤῶΝ ΔΥΣΒΕΒΑΤΩΝ, ΚΑΙ ΦΙΛΟ-
 ΧΕΙΤΩΝ, ἩΜῶΝ ΒΑΣΙΛΕΩΝ ΣΥΝΔΡΑΣΑΝΤΩΝ ΜΕΛΗ-
 ΡΑ. ΔΙΟ ΑΝΑΓΚΑΙΟΝ ΦΗΝΗΜΕΝ, ΓΩΡΕΙΤΕ ὙΜῶΝ Τῇ ΣΙΟ-
 ΣΒΕΙΑ, ὡς ΕΝΗΝΑ ΜΕΝ ΑΠΑΙΝΤΕ, ΠΑ ὙΠ ΑὐΤῶΝ ΠΛΗ-
 ΜΗΝΕΙΣ, ΙΣΤΙΣ ΑΡΑΧΗΣ Ε' Τὸν ΠΟΤΗΤΩΝ ὙΠ ΑΡΧΑΙ-
 ΑὐΤῶΝ ΔΙΕ ΟΙ ΤΑΥΤΑ ΠΟΛΥΜΗΧΕΙΣ, ὅ ΤΙ ΚΥΡΕΛΛΟΣ, ΚΑΙ ὁ
 ΜΕΜΝΩΝ, ὡς ΕΞΑΡΧΟΙ ΤΗΣ ΑΠΕΞΙΑΣ, ΚΑΙ ΨΘΑΝΟΜΙΑΣ,
 ΓΝΟΜΕΝΟΙ, ὙΦ' ἩΜῶΝ ΚΑΘΗΡΕΘΗΣΑΝ, ΚΑΙ ΑΠΛΟΤΕΡΟΙ ΤΗΣ
 ὈΠΙΣΚΟΠΗΣ ΕΓΓΥΟΝΤ· ΤΟΥΣ ΔΙΕ ΣΩ ΑὐΤΙΣ ΣΥΝΔΡΑΣΑΝ
 ΕΛΟΜΕΝΑΣ, ΑΚΩΝΩΝΗΤΟΥΣ ΠΙΣΤΙΝΕΚΑΜΕΝ, ὥΣ Αὐ Τὸ ΟΙ-
 ΚΥΟΝ ὈΠΙΣΤΟΝΤΕΣ ΠΛΗΜΜΕΛΗΜΑ, ΠΑ ΤΕ ΑΙΡΕΤΙΚΑ ΚΕ-
 ΦΑΛΑΙΑ ΚΥΡΕΛΛΗ Ε' ΑΛΙΞΑΝΘΕΩΣ ΑΝΑΓΕΜΑ ΠΙΣΩΣΙ,
 Ε Τῶ ΠΙΣΙΝ Τ' ΑΓΙΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ, Τ' ΕΝ ΝΙΚΑΙΑ ΤΗΣ ΒΙΘΥ-
 ΝΙΑΣ ΣΥΝΔΡΑΣΑΝΤΩΝ, ΑΔΟΛΩΣ ΚΑΤΕΣΘΕΝΩΝΤΩ. ΜΗ
 ΠΙΝΩ ΘΟΡΥΒΗΣΗ ΤΙΣ Τῶ ὙΜΕΤΕΡΑΝ ΔΥΛΑΒΕΙΑΝ Τ' ΠΑ
 ΤΟΙῶΝΤΑ ΠΙΝΗ ΕΙΩΘΟΤΩΝ· ΟὐΔΕ ΜΙΑΝ Τῶ ΙΧΘΥΩ, ὡς ἦΔΗ
 ΕΘΗΛΩΣΑΜΕΝ, ΕΧΕΙ ΠΑ ΨΘΑΝΟΜΩΣ ὙΠ ΑὐΤῶΝ ΠΛΗΜΗ-
 ΝΗΝΤΕ. ΤΟΥΤ' ὅ ΚΑΙ Τῷ ΔΥΣΒΕΒΑ, Κ' ΦΙΛΟΧΕΙΤΩ, ἩΜῶΝ
 ΒΑΣΙΛΕῖ ΕΓΩΡΕΙΣΑΜΕΝ, ΚΑΙ ΠΙΣ ΜΕΓΑΛΟΠΡΕΠΕΙΑΙΣ,
 Κ' ΕΙΣΘΕΟΤΑΠΙΣ, ΑΡΧΥΟΙ.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΩΝ ΑΥΤΩΝ.

πρὸς τὴν Ὑ Κωνσταντινούπολι σύγκλητον.

Τῇ θεοφιλῇ, καὶ φιλοχρίστῳ, συγκλητῷ ἡ ἀγία
συνόδος ἐν κυρίῳ χαίρειν.

Λίαν ἀλγούμεν, οἰκίαν μελῶν ἐκπλήν τῇ ὕμνῳ
πρὸς μεγαλοπρεπείᾳ μινύουσιν, ἀναγκαζομε-
ται· ἢ γὰρ ἀναγκαῖος ὁ χειρισμὸς τῶν στοιχείων
μελῶν,

Artian, & pium sanctorum Patrum dogma confir-
ment. Quod vero tardius aliquanto aduenerim,
aliud causæ fuit. Nam si terrestris itineris inter-
uallum (terra enim venimus) pietas vestra spe-
ctauerit, magna profecto celeritate nos iter hoc
confecisse comperiet: siquidem quadraginta mî-
siones peragrauimus, nulla umquam à progre-
diendo relaxatione usi, quemadmodum Christo
dilecta vestra maiestas ex earum ciuitatum in-
colis, per quas iter fecimus, facile intelligere po-
rest. Fames præterea, quæ Antiochenam ciui-
tatem vehementer afflixit, & quotidiana populî
perturbationes, & ingens præter tempus vis im-
brium, quæ torrentibus inundantibus in discrimen
ciuitatem adduxerat, non paucos quoque
dies in supradicta ciuitate nos detinuerunt.

EPISTOLA IOANNIS AN.

tiocheni, ceterorumq. qui cum ipso
erant, ad Clerum Constantinop.

Intellexit haud dubie pietas vestra iniquas temerariasq. Cyrilli Alexandrini, Memnonisq. Ephesij, & ceterorum qui cum ipsis sunt, machinationes contra omne fas & ius: qui contra pijsimorum, Christi q. amantium Imperatorum nostrorum litteras inter se confessum constituturum non sunt veriti. Quapropter necessarium duximus, pietatem vestram certiore facere, omnes illorum conatus & machinationes, iuxta Prophetæ dictum, aranæ telam esse. Illi autem qui hæc ausi sunt, ut temeritatis, iniquitatis, confusionisq. auctores, Cyrillus & Memnon, a nobis exauctorati, atque Episcopali dignitate exuti sunt: ceteros vero, qui eorum confessui adesse voluerunt, excommunicationi subieccimus, donec proprio errore agnito, hæretica Cyrilli Alexandrini capita anathematizent, Fidemq. sanctorum Patrum, qui in Nicæa Bithyniæ quondam conuenerunt, sincero animo complectantur. Ne quis igitur ex eorum numero, qui seditiones excitare solent, vestram pietatem conturbet: nam temerarij & illegitimi illorū ausus, ut iam significauimus, nullam penitus vim habent. Hoc ipsum quoque pio Christi q. amanti Imperatori nostro, ceterisq. magnificentissimis, celeberrimisq. Principibus indicauimus.

EORVMDEM AD SENATVM
Constantinopolitanum epistola.

*Pio Christoq. dilecto Senatui, sancta Synodus
in Domino salutem.*

*Schismatini
semper iacta
Synoda sumo
se ornant.*

Magno sane animi dolore hoc ipso affici-
mur, quòd membrorum nostrorum exci-
sionem vestrz magnificentiæ indicare compelli-
mur. Nam etsi putridorū membrorum separatio
Cons. gen. tom. j. l. interdum

thyne conuenerunt, Fidem redire, & iuxta pietissimorum ac Christi amantium Imperatorum nostrorum litteras, ea quæ proposita sunt, sine tumultu ac exacte nobiscum disquirere, piumq. dogma confirmare; mox illos, veluti propria membra, suscipiemus, sedesq. sacerdotales ipsis restituemus.

EORVMDEM AD REGINAS relatio.

Inno vobis
in Cyrillum
fuerit et alia
vobis exacer-
bat et in illi-
genis.

Omnia mem-
bra fidei
sunt.

Es. 59. 4.
3.

Omnia huius
illorum capi-
ta conuenien-
tissime retin-
que possunt,
et postea fidei
de composita,
et ista retine-
la sunt.

Eandem cau-
sam impu-
dentem ubique
canunt, et
dicit, mon-
dicia semper
ingenuant.

Contraria ijs quæ sperabamus, vestrz pietati significare compulsi sumus; tyrannica Cyrilli Alexandrini, & Memnonis Ephesini petulantia ad eam necessitatem nos perurgente. Nam cum propter Ecclesiasticarum sanctionum ordinem, piaq. Christi amantium Imperatorum nostrorum decreta, religiosissimorum Episcoporum aduentantium præsentiam eos opperiri, communiterq. quæ sanctæ Fidei sunt, expendere, & controuersias in medium propositas simul examinare, atque Apostolicum dogma exacte discussum confirmare oporteret; nobis se nostrum aduentum præstolari cum scripsissent, didicissentq. tridui itinere nos abesse; tyrannico inter se consensu constituto, res flagitiosas, illegitimas, omniq. absurditate plenas ausi sunt: cum tamen magnificentissimus Comes Candidianus, ordinis seruandi causa à religiosissimis, Christi q. amantibus Imperatoribus nostris missus, & verbo & scripto illis denuntiasset, vt pijsimorum Episcoporum qui cōuocati fuerāt, aduentum expectarent, neque quidquā circa piam Fidem innouarent; sed illis quæ à pia mentis Imperatoribus nostris decreta essent, insisterent. Verum tum litteris Imperialibus, tum etiā magnificentissimi Comitum Candidiani consilijs auditis, ordinem & decorum paruipendentes, aspidum oua fregerunt, & telam, sicuti Propheta loquitur, araneæ texunt. Sed qui de ouis eorum comedere voluerit, conterens inueniet putridum, & in ipso regulus. Proinde confidenter clamamus: Tela eorum non erit in vestimentum, neque operientur à manuum suarum operibus. Cum ergo illorum temeritates, & ineptias multas aduertissemus, (nam & sanctas ecclesias, & Martyrum ædes occluserunt; & ne sanctæ Pentecostes solemnitate celebraremus, impedimento fuerunt; & tyrannicæ præterea insolentia suæ ministros ad Episcoporum domos mittentes, ac extrema quæque minantes, iniquis suis studijs conatibusq. illos subscribere compulerūt) prædictos Cyrillum & Memnonem deposuimus, & ab episcopali munere amouimus; reliquos autem insolentia illorum socios, vel metu, vel adulatione adactos, excommunicationi subdidimus, donec vulnera sua sentientes, ex animo resipiscant, & hæretica Cyrilli capita, Apollinarij, & Arii, & Eunomij impietati consentanea, anathe-

matia.
 ὅτι φόβῳ ὑποστέλλονται, ἀκραιφνήτους πεποιθήκαμεν, ἕως αὐτοὶ εἰς ἀσφάλειαν τῆς οἰκείας ἐλθόντες τραυμάτων, & με-
ταμεληθῶσι γήϊως, καὶ τὰ αἰρετικά κυρία καὶ κεφάλαια, τὰ τῆς Απολλινარიῦ, καὶ Αρείου, & Εὐνομίου δυοσεβίας

A Νικαία τῆς Βιθυνίας συνελθόντων, καὶ κατὰ τὴν χάρι-
μα τῶν ἀσβεστών, καὶ φιλοχρίτων, ἡμῶν βα-
σιλέων, ἀθρούντες, καὶ ἀκρίβως, τὰ πρὸς τὴν ἐκκλησίαν
συζητήσαντες, ἐπὶ τῷ ἀσβεστῷ δόγμα κυρίως, παραυτίκα
αὐτοὺς, ὡς οἰκία μέλη, δεχόμεθα, & τοὺς ἱερεῖς αὐ-
τῶν δαπιδώσμεν θρόνους.

ΑΝΑΦΟΡΑ ΤΩΝ ΑΥΤΩΝ, πρὸς τὰς βασιλίδας.

Eπεὶ γνωρίζον τῇ ὑμετέρᾳ προσδοκίᾳ τῆς
ἀσβεστῆς, τὰ ἐναντία δηλώσαντες ὑμῶν ἀγα-
θῶς, καὶ μέμνοντες τοῦ Εφεσίου, ποτὶ πῶς βί-
ζομένης· δέον γὰρ, διὰ τὴν τῶν ἐκκλησιαστικῶν
ἡμεῶν ἀσφάλειαν, καὶ διὰ τὴν ἀσβεστῆ τῶν φιλο-
χρίτων ἡμῶν βασιλέων θυσίαν, ἀναμῖναι
μὲν τῶν ἀφικνουμένων θιοφιλεστών ὁπισκόπων
τῶν παρούσων, καὶ τῶν ἀσβεστών τῶν ἐπὶ τῆς ἀ-
σβεστῆς πίστεως, καὶ τῶν ἀσβεστών ζητήσαντες ἀν-
τιβῶν, καὶ ἀκρίβως τὸ ἀποστολικὸν ἐκκλησιαστικὸν βε-
βαιώσαντες δόγμα, χάριτας ἡμῶν, ὡς τῶν ἡμετέρων
ἀναμῖνους παρούσων, καὶ μαθόντες, ὡς ἀπὸ τῶν
μῶν πυχάνομεν, καὶ ἑαυτοὺς τυραννικῶς ἀντι-
δρῶν συγκροτήσαντες, ἄριστον, καὶ ὁρθότατον, ἐπὶ
ἀσβεστῆς γένοντες, ἐπὶ λήσαντες πράγματα· ἐπὶ
τῶν μεγάλων περὶ τοῦ Κόμητος Κασιδιανῶς, τοῦ
ἀσβεστῆς χάριν ὑπὸ τῶν ἀσβεστών, καὶ φιλο-
χρίτων, ἡμῶν βασιλέων ἀποσταλέντες, & ἀρχαῖως
αὐτοῖς, καὶ ἐγχαίρων, παρεγγυήσαντες, ἀναμῖναι τοὺς
συγκληθέντες θιοφιλεστές ὁπισκόπους, καὶ μηδὲν
πρωτεύοντες ἐπὶ τῶν ἀσβεστών πίστιν, ἀλλὰ ἐκκλησίαν τῆς
θυσίας ἡμῶν· ἀλλ' ὅμως καὶ τοῦ βασιλικῆς χάριτος ἐπι-
κρούσαντες, καὶ τῶν συμβουλιῶν τοῦ μεγάλου περὶ τοῦ
Κόμητος Κασιδιανῶς, σμικρὸν τὸ ἀσβεστῆς Προ-
πίου, ὡς ἀσβεστῶν ἐρήξαντες, καὶ ἐπὶ τῶν δόχων, καὶ
τῶν Προφῆτων, ὑφαινοῦσιν· ἀλλ' ὁ μέλλων τῶν ὡσὺν
αὐτῶν φανερῶν, σωτηρίως, οὐκ ἐν εὐρεῖ, & ἐν αὐτῇ βα-
σιλίσκος. διὸ παρραλῆως βροῦμεν· ὁ ἵσως αὐτῶν σὺν
ἑστέα εἰς ἡμᾶς, οὐδὲ μὴ ἐπιβάλλοντες ἀπὸ τῶν ἐγ-
γῶν τῶν χερῶν αὐτῶν. Τὰ περὶ χάριν τῶν πλάσας ἀπ-
πίας αὐτῶν θυσίας, τίς πρὸς ἐκκλησίαν, καὶ τὴν
ἀγία μαρτύρια ἀπὸ κλεισάν, τῆς πρὸς ἀγίας πειρασ-
σῆς τῶν πανήγυριν ὁπισκόπων σὺν ἡμῶν, καὶ πρὸς
τύποις τοὺς τῆς τυραννικῆς αὐτῶν ἀσβεστῆς ὑπερ-
πῆς εἰς τῶν ὁπισκόπων οἰκίας ἀποσταλέντες, καὶ
τὰ αὐτοὺς ἀπὸ λήσαντες, ὑπερχαίρων τῶν αὐτῶν
ὁρθότατος πλημμελῶν ὑμῶν χάριν· ὡς χάριν τοὺς
προσπεσμένους κύριον καὶ μέμνονα καθύλακται,
καὶ τῆς ὁπισκοπῆς ἀλλοτριῶς πεποιθήκαμεν· τοὺς δὲ
σωτηρῶντες αὐτοὺς τῇ ἀσβεστῇ, καὶ ἐπὶ χαλκίαν,
ὅτι φόβῳ ὑποστέλλονται, ἀκραιφνήτους πεποιθήκαμεν, ἕως αὐτοὶ εἰς ἀσφάλειαν τῆς οἰκείας ἐλθόντες τραυμάτων, & με-
ταμεληθῶσι γήϊως, καὶ τὰ αἰρετικά κυρία καὶ κεφάλαια, τὰ τῆς Απολλινარიῦ, καὶ Αρείου, & Εὐνομίου δυοσεβίας

συμβαίοντες, καὶ ἡμετέραντες, τῶν τῶν ἀγίων πατέ-
ρων, τῶν ἐν Νικαίᾳ συναθροισθέντων, ἀνακτήσωμεν
πίστιν, καὶ κατὰ τὴν διδασκαλίαν τῶν φιλοχρίτων ἡμῶν βα-
σιλέων θιασίσματα, ἡσυχίας, καὶ δίχα θορύβου πύες,
εἰς τὸ συνέδριον συναλθόντες, ἀκριβῶς καὶ τὴν ζητού-
μενα συνιδεῖν ἐξηγήσωσι, καὶ τῆς διαγρηλικῆς πί-
στεως τὸ ἐκτελεῖν ἀδόλως φυλάξωσι.

matizent, & sanctorum Patrum Nicenorum Fi-
dem recipiant, & iuxta pia Christi amantium Im-
peratorum nostrorum edicta, quiete & absque
omni tumultuatione in concilium conueniant,
propositasq. quæstiones accurate simul dispice-
re velint, & Evangelicæ Fidei sinceritatem sine
furo custodiant.

ΓΡΑΞΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑ.

ΙΣΟΝ ΥΠΟΜΝΗΜΑΤΟΣ

προαχθέντος ὑπὸ τῆς πατρὸς τῆς ἀπὸ Ρώμης
ἐλθόντων ὁπισκόπων, ἐπὶ πρεσβυτέρων.

ΟΙ Σ ΜΕΤΕΩΝ ὑπατίας τῶν δεσπο-
τῶν ἡμῶν, Φλαυίου Θεοδοσίου, τὸ
τρισκαδέκατον, καὶ Φλαυίου Οὐα-
λεντινιανοῦ τὸ τρίτον, τῶν αἰώνιων
ἀγγέλων, πρὸς ἐξ ἐκδῶν ἰαλίων, ἡ περὶ κατ' Αἰγυ-
πίου ἐπιφάνειαν. πρὸς δὲ συγκροτηθείσης ἐν τῇ Εφε-
σῶν μητροπόλει, ὅκ θιασίσματος τῆς διδασκαλίας, καὶ
φιλοχρίτων βασιλέων, καὶ καθιδέντων ἐν τῷ ὁπι-
σκοπίῳ τῶν θιοφιλεσίων ὁπισκόπων Μένιμονος τῆς
θιοφιλεσίων ὁπισκόπων, Κυρίλλου Ἀλεξανδρείας,
διδόντες ἐπὶ τὸν πᾶν ἀγνώστου, καὶ ὁσιώτου, ἀρχιε-
πισκόπου τῆς Ῥωμαίων ἐκκλησίας Κελεστίνου, ἐν Βε-
βαλίᾳ Ἱερουσολύμων, καὶ Μένιμονος τῆς Εφείων, καὶ
Φλαυίου Φιλίππου, ἐπὶ τῶν ἐν τῇ Ρώμῃ τῆς
ἀλαβείνου ὁπισκόπου Θεοφύλακτον, καὶ Θεοδο-
του Ἀγκύρας Γαλατίας πρώτης, καὶ Φίρμου Καμα-
ρίνης Καππαδοκίας πρώτης, ἐπὶ πάντων τῶν πατρὶ-
στῶν ὁπισκόπων ἐν τῇ ἐκείνῃ τῇ ὑπομνήματων, καὶ
Βεβυλῶν ἀρχιεπισκόπου Καρθηγίνης, ἐπισλόντων πρὸς
καὶ πρὸς τῶν ἐκείνων θιοφιλεσίων, καὶ
θιοσεβείων, ἐπισκόπων, καὶ πρεσβυτέρων, Ἀρκα-
δίου, ἐπὶ Προύκτου, ἐπὶ τῆς θιοφιλεσίων πρεσβυτέρου Φι-
λίππου τῶν ἀποστολικῶν θρόνων, καὶ λαζάρου.

Ερμηνεία τῆς καταθέσεως.

Φίλιππος, τῶν ἀποστολικῶν θρόνων πρεσβύτερος,
καὶ πρεσβυτέρης, ἔπειτα Εὐχαριστοῦμεν τῇ ἀγίᾳ, καὶ
σεπτῇ τριάδι, ὅτι ἡμᾶς, πύες ἀπλῆς, τῶν ἀγίων ὑμῶν
συνλόγου ἡξίωσε. πάλαι μὲν ἐν τῇ ἀγνώστῃ, καὶ μα-
καρίῳ πρὸς Πάπας ἡμῶν Κελεστίνου, ὁ τῆς ἀποστολι-
κῆς καθέδρας ὁπισκόπος, πρὸς τῆς παρούσης ὑποθέ-
σεως, δι' ὁπισκόπων ἑαυτοῦ πρὸς τὸν αἶνον καὶ ἀλα-
βείνου αὐτοῦ, τῆς Ἀλεξανδρείας ὁπισκόπου ἐκκλη-
σίας, Κυρίλλου ὀνόματι ἅπαντα γράμματα τῶν ἀγίων
ὑμῶν συνλόγου πρὸς τῆς καὶ νῦν δι' ἐπὶ πρὸς Βε-
βαίωσι τῆς καθολικῆς πίστεως πρὸς τὸν πάντων
ὑμῶν ἀλαβείνου δι' ἡμῶν γράμματα ἐξέπεμψεν ἅπαντα κατὰ ἡμῶν ὑποδείχθητε πρὸς τῇ ἀγίᾳ
πρὸς ἀναγνωστῶν καὶ κελύουσι, καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ὑπομνήμασι ἐκτελεῖται.

ACTIO SECVNDA.

EXEMPLVM COMMENTA-

rij rerum, quæ actæ sunt in præsen-
tia Episcoporum & presbyterorum,
qui ex urbe Roma venerant.

OST Consulatam Dominorum no-
strorum semper Augustorum, Fla-
uij quidem Theodosij XIII. Va-
lentiniani vero III. sexto Idus
Iulij, qui dies iuxta Aegyptios est
Epiphi sextuidecimus, Synodo congregata in
Ephesiorū metropoli ex decreto religiosissimorum
Christianissimorumq. Imperatorum, ac se-
dentibus in religiosissimi Episcopi Memnonis
episcopali & de pijsimis Episcopis, Cyrillio Ale-
xandrino, qui & Cælestini quoque sanctissimi ac
beatissimi Romanorum Ecclesie Archiepiscopi
locum regebant; & Iuuenali Hierosolymorum, &
Memnone Ephesiorum, & Flauiano Philippensiū,
qui & Rufi quoque reuerendissimi Thessaloni-
censium Episcopi locum tenebat, & Theodoto
Ancyra Galatiae primæ, & Firmo Cæsarea Cap-
padociae primæ, ac omnibus qui in commenta-
riorum ordine supra recensiti sunt, & Belsula dia-
cono Carthaginis; ingressisq. ac confidentibus
qui ex Occidente venerant, Arcadio & Proiecto,
pijsimis, Deoq. dilectissimis Episcopis & Lega-
tis, necnon Dei amantissimo Philippo, Apostoli-
cæ Sedis presbytero & Legato.

Interpretatio depositionis.

Philippus Apostolicæ Sedis presbyter & Lega-
tus dixit: Gratas agimus sanctæ & adorandæ
Trinitati, quod nos humiles sancto vestro conuen-
tu dignata est. Dudum quidem sanctissimus bea-
tissimusq. Papa noster Cælestinus, Sedis Aposto-
licæ Episcopus, per suas epistolas ad Cyrillum
sanctum virum, ac pijsimum ecclesie Alexandri-
næ Episcopum, de præsentī hac causa & negotio
definiuit; quæ litteræ sacro vestro cœtui sunt exhi-
bitæ. Et nunc alias rursus ad corroborationem
Fidei catholicæ, ad vestram omnium pietatem
per nos misit litteras, quas à nobis exhibitas de-
center sanctæ Synodo iubete legi, ac inter Eccle-
siasticos commentarios referri.

Inter-

Conc. gen. tom. j.

l. ii

Ερμηνεία

Interpretatio depositionis.

Arcadius Episcopus, & Romanæ Ecclesiæ Legatus dixit: Præcipiat vestra beatitudo, sancti, & omni cum veneratione nominandi, Papæ Cælestini Apostolicæ Sedis Episcopi litteras vobis allatas recitari, ex quibus vestra beatitudo agnoscere poterit, qualem omnium ecclesiarum curam gerat.

Interpretatio depositionis.

Proiectus Episcopus, & Romanæ Ecclesiæ Legatus dixit: Præcipiat vestra beatitudo, sancti, & omni cum veneratione nominandi, Papæ Cælestini Apostolicæ Sedis Episcopi litteras vobis allatas recitari, ex quibus vestra beatitudo agnoscere poterit, qualem omnium ecclesiarum curam gerat.

Et postquam sanctissimus, ac Deo amabilissimus ecclesiæ Alexandrinæ Episcopus Cyrillus interlocutus est, sicut deinceps continetur; Siricius notarius sanctæ catholicæ Ecclesiæ urbis Romæ recitavit.

Cyrillus Episcopus Alexandrinus dixit: Suscepta epistola sanctissimi, & per omnia beatissimi sanctæ Apostolicæ Sedis Romanæ Episcopi Cælestini, sanctæ Synodo cum congruo honore recitetur.

Siricius sanctæ catholicæ Ecclesiæ urbis Romæ notarius recitavit.

Et postquam Latine lecta est, Iuuenalis Hierosolymorum Episcopus dixit: Cum litteræ Cælestini sanctissimi beatissimiq. magnæ Romæ Episcopi iam lectæ, piæ orthodoxamq. sententiam complectantur, referantur in actorum commentarios.

Vniuersi reuerendissimi Episcopi petiuerunt, ut litteræ Græce reddantur, & recitentur.

Interpretatio depositionis.

Philippus presbyter Apostolicæ Sedis, & Legatus dixit: Veteri consuetudini satisfactum est, ut Apostolicæ Sedis litteræ Latine in primis legantur. Nunc vero itidem, quoniam beatitudo vestra efflagitat, ut Græce etiam legantur, necessarium est, ut sanctitatis vestræ desiderio satisfiat: id quod faciendum curauimus, ut Romana oratio in Græcam conuerteretur. Iubete igitur suscipi, & sanctis vestris auribus insinuari.

Interpretatio depositionis.

Arcadius & Proiectus Episcopi & Legati dixerunt: Sicut iussit beatitudo vestra, ut allatæ litteræ in omnium notitiam veniant; quia sanctorum fratrum Episcoporum nostrorum non pauci sunt, qui Latine nesciunt, propterea allata epistola Græce quoque reddita est, & si iusseritis, legatur.

Fla-

ρίων ἀδελφῶν, καὶ ἐπισκόπων ἡμῶν, οἱ πρὸς Ῥωμαῖσι ἀγνοοῦσι, διὰ τὸ τούτῳ καὶ ἐκλήρωται ἡ περὶ τῆς ἀποστολῆς μεταβέβληται καὶ ἐκλήρωται, ἀναγνωσθήσεται.

A

Ερμηνεία τῆς καθ' ἡστέως.

Ἀρκάδιος ἐπίσκοπος, καὶ πρεσβυτέρης τῆς Ῥωμαίων ἐκκλησίας, εἶπεν· κελύσεται ἡ ὑμετέρα μακαριότης, πᾶσι προσερχήντα ὑμῖν χράμματα τοῦ ἁγίου, καὶ μετὰ πάσης περισπουχέως ὀνομαζομένου, Πάπης Κελεστίνου, τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας ἐπισκόπου, ἀναγνωσθῆναι· ἐξ ὧν γινώσκειται ἡ ὑμετέρα μακαριότης, πᾶσι ἔχει φροντίδα πᾶσιν τῶν ἐκκλησιῶν.

Ερμηνεία τῆς καθ' ἡστέως.

Προϊεκτήρ ἐπίσκοπος, καὶ πρεσβυτέρης τῆς Ῥωμαίων ἐκκλησίας, εἶπεν· κελύσεται ἡ ὑμετέρα μακαριότης, πᾶσι προσερχήντα ὑμῖν χράμματα τοῦ ἁγίου, καὶ μετὰ πάσης περισπουχέως ὀνομαζομένου, Πάπης Κελεστίνου, τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας ἐπισκόπου, ἀναγνωσθῆναι· ἐξ ὧν γινώσκειται ἡ ὑμετέρα μακαριότης, πᾶσι ἔχει φροντίδα πᾶσιν τῶν ἐκκλησιῶν.

Καὶ μετὰ τὴν ἀλαλήσασθαι τὸ ἀγνώπτειν, καὶ φιλοφρονεῖν, δεξιπίστειν τῷ Ἀλεξανδρίῳ ἐκκλησίᾳ, Κύριλλον, καθὼς ἐξῆς περὶ ἐχθρῶν, Σιρίκιος, νοτάριος τῆς ἁγίας καθολικῆς ἐκκλησίας πόλεως Ῥωμαίων, ἀνέγνω.

Κύριλλος, ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρίας, εἶπεν· τὸ διελθὲν τὸ χράμμα τῷ ἀγνώπτειν, καὶ πᾶσι πᾶσι ὁσὺν ἔστι πᾶσι πᾶσι, τῆς ἁγίας ἀποστολικῆς καθέδρας ἐπισκόπου ἰακώβου τῆς Ῥωμαίων Κελεστίνου, μετὰ τῇ περισφύρου ἡμῶν ἀναγνωστέον τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ.

Σιρίκιος, νοτάριος τῆς ἁγίας καθολικῆς ἐκκλησίας πόλεως Ῥωμαίων, ἀνέγνω.

Καὶ μετὰ τὸ ἀναγνωσθῆναι Ῥωμαῖσι, Ἰουβενάλιος ἐπίσκοπος Ἱεροσολύμων, εἶπεν· τὰ ἀναγνωσθέντα τοῦ ἀγνώπτειν, καὶ ὁσὺν τῷ ἐπισκόπῳ τῆς μεγάλης Ῥώμης Κελεστίνου χράμματα, δις βῶς, καὶ ὁρθοδόξως ἔχοντα, ἐμπεριέδωκεν ἡ ἐπιτροπή.

Πᾶσι τοῖς ἀλαβέεσσι ἐπίσκοποις ἡ τέσσας ἐρημνίσθη τὴν ἐπιστολὴν, καὶ ἀναγνωσθῆναι.

Ερμηνεία τῆς καθ' ἡστέως.

Φίλιππος πρεσβύτερος τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας, καὶ πρεσβυτέρης, εἶπεν· τὰ ἱκανοὶ ἐχόντες τῇ σωτηρίᾳ, ἵνα πᾶσι χράμματα τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας ἐν πᾶσι τοῖς Ῥωμαῖσι ἀναγνωσθῶσι, οὗτοι ὁδομοῖκοι, ἐπεὶ δὲ ἡ ὑμετέρα ἀπὸ τῆς μακαριότητος, ὅπως καὶ ἐκλήρωται ἀναγνωσθῶσιν, ἀναγκάσθαι ἐπὶ τῷ πᾶσι τῆς ὑμετέρας ἀγιότητος χράματι τὸ ἱκανὸν ὅπως περὶ τῆς φροντίδας ἵνα ἡ Ῥωμαϊκὴ ἐκκλησία ἐκλήρωται μεταβέβληται, κελύσεται οὗτοι ἀποδεχθῆναι, καὶ τῆς ἁγίας ὑμῶν ἀφ᾽ ἑκαστοῦ τῆς καθ' ἡστέως.

Ερμηνεία τῆς καθ' ἡστέως.

Ἀρκάδιος, καὶ Προϊεκτήρ, οἱ ἀλαβέεσσι ἐπίσκοποι, καὶ πρεσβυτέραι, εἶπον· καθὼς ἐκέλευται ἡ ὑμετέρα μακαριότης, ἵνα εἰς τὴν πάντων γνώσιν ἔλθῃ τὸ χράμμα, πᾶσι προσερχήντα, ἐπεὶ δὲ πολλοὶ εἰσι τῶν ἀ-

διὰ τὴν ἱεροσύνην αὐτῶν

φλα-

αὐτὸ τὸ πνεῦμα εἰδὼς ἅξι, καὶ ὡς οἱ πῦναι πῶς
 οὐκ ἔστιν ἐνδύωμεναι, ἐπὶ δὲ καθὼς φησὶν ὁ δόξα-
 λος, εἰδὼς λαλῶ, καὶ λαλῶ πᾶσι ἐν τοῖς πλείοις,
 ἐπαγωνισάμενος καθολικῇ πίστει, καὶ τῇ τῶν ἐκκλησιῶν
 αἰσῶν, σπουδασάμενος, ἐπὶ δὲ οὕτως ἔρηται ἐν τοῖς πᾶ-
 λαι, καὶ τοῖς νῦν, καὶ τοῖς μέλλουσιν· ὡς καλοῦντες,
 καὶ σώζοντες, πρὸς αἰσῶν τῇ ἱερουσαλὴμ. ἀπεστί-
 λαμεν, τὴν ἡμετέραν ἀναδεχομένης φροντίδος, τοὺς
 ἀγίους ἀδελφοὺς, ἐκκλησιαρχοὺς ἡμῶν, ὁμοψύχους
 ἡμῶν, καὶ δεδοκιμασμένους, Ἀρκάδιον, καὶ Προϊάνην,
 ἐπισκόπους, καὶ Φίλιππον, τὸν ἡμετέρον πρεσβύ-
 τρον, οἱ τοῖς παρρησιασμένοις παρεσάντων, καὶ τὰ παρ' ἡμῶν
 πάλαι ὁριζήσαντες, ἐκβεβήσαντες· οἱ δὲ ὡς ὡς
 ὡς τῆς ὑμετέρας ἀγότητος οὐκ ἀμφιβάλλο-
 μεν συγκατατίθοντες· ἐπὶ δὲ τούτῳ, ὅπερ αὐτοῖς γινώσκοντες,
 ὡς τὸ πᾶν τὸ ἐκκλησιῶν ἀμεταμέτρητος κενόεσσι.

Πάντες οἱ ἀδελφεοὶ ἐπισκοπῶν ἄμφω ἀντιβόη-
 σαι· αὕτη δικαία κρίσις· τῷ Παύλῳ Κελεσίῳ, τῷ
 Παύλῳ Κυρίλλῳ, Κελεσίῳ τῷ Φύλακι τῆς πίστεως,
 Κελεσίῳ τῷ ὁμοψύχῳ τῆς σωδὸς, Κελεσίῳ ὡς ὡς
 κρίσις πᾶσι ἡ σωδὸς· οἱ δὲ Κελεσίῳ· οἱ δὲ Κύριλλῳ·
 μία πίστις τὸ σωδὸς· μία πίστις τὸ οἰκουμένης.

Ερμηνεία τῆς καθ' ἑαυτοῦ.

Προϊάνης, ὁ ἀδελφεὸς ἐπισκοπῶν, καὶ πρεσ-
 βύτης ἦν· Κατανοήσαντες ἡ ὑμετέρα ἀγότης τὸν
 τύπον τῶν χαρμμάτων τοῦ ἀγίου, καὶ σεβασμίου, Πά-
 πα Κελεσίῳ, ὁ ἐπισκοπῶν, ὅς ποτε τρεῖς παρ' ἡμε-
 τέρας ἀγωνισάμενος, ὡς ὡς ἀγνοῦσαν διδασκῶν, ἀλλ' ὡς
 γινώσκοντες ὑπομνήσαντες· ἵνα πᾶσι, καὶ πάλαι
 αἰσῶν, καὶ νῦν ὑπομνήσαντες κατηξίωσιν, οἱ δὲ πρὸς κε-
 λείῳ πλεονέκτον ἀγαθῶν, καὶ τὸ κατὰ τὸ κριτικῆς
 πίστεως, ἐκ τῆς χρήσεως τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας.

Φίλιππος, ἐπισκοπῶν Καππαδοκίας, ἐ-
 πι· Καὶ ὡς οἱ πῦναι ἐπὶ τῆς, καὶ τὸν τῷ πρᾶγ-
 ματι ὁ δόξα λῶν, καὶ ἀγίους, θεοῦ δὲ ἀγνοῦσαν ὁ ἐ-
 σκόπου Κελεσίῳ, διὰ χαρμμάτων, τὸ πρὸς τοὺς ἱε-
 φιλεστέους ἐπισκόπους. Φημὶ δὲ τὸν Κύριλλον, τὸν τῆς
 Ἀλεξανδρείας, καὶ ἱεροσολύμων, καὶ ῤ-
 φου, τὸν τῆς Θεσσαλονικίας, καὶ πρὸς τὴν ἀγίαν ἐκ-
 κλησίαν, τὴν ἐν Κωνσταντινὴ πόλιν, καὶ ἐν Ἀποχίῃ·
 ὡς ἀποχρίσας καὶ ἡμῶν, πάλαι τῆς πρᾶξις,
 τῆς δεδομένης Νεστορίου εἰς διόρθωσιν, παρελθούσης, καὶ
 πολλῶν ἀγαθῶν μέντοι χρόνων, ἐπὶ δὲ τὴν εὐφροσύνην κα-
 τὰ βομῶν, πρὸς τὸν ἀσβεστέον βασιλέως πρᾶ-
 ξαντες, καὶ ἐν τῷ ἀγαθῷ ἀγαθῶν χρόνῳ οὐκ ὀλί-
 γον, ὡς ἐν τῷ ἀγαθῷ βασιλέως παρελθόν· πρᾶ-
 ξισμῶν, ἐπὶ δὲ ὡς οἱ καλεσμένοι ἡμῶν Νεστορίου,
 ὡς ὑποκρίνεται, τὸν τύπον ἐκβεβήσαντες, καθολικῶν,
 ἐκ δόξα λῶν, αὐτῶν καθ' ἑαυτοῦ κρίσις.

Ερμηνεία τῆς καθ' ἑαυτοῦ.

Ἀρκάδιος, ὁ ἀδελφεὸς ἐπισκοπῶν, καὶ πρεσ-
 βύτης ἦν· Εἰ ἐν τῇ μάλει ἡμᾶς τὸ βεβαίως τὸ
 ὡς τὸ πᾶν γινώσκοντες, ὅπερ ἡλπίζομεν, ἀφίχθῶμεν, ὅπως κυβερνῶντες ἡμᾶς, καὶ τῆς ὑμετέρας μακαρί-
 τητος.

His omnibus breuiter animati, (quia, sicut
 ait Apostolus, scientibus legem loquor, & loquor
 sapientiam inter perfectos) adestote catholicæ
 Fidei, & ecclesiarum quieti: defendite, quia sic
 dictum est & præteritis & præsentibus & futu-
 ris, rogantes atque seruantes quæ ad pacem sunt
 Hierusalem. Direximus pro nostra sollicitudine
 sanctos fratres & confacerdotes nostros, vnani-
 mes nobis, & probatissimos viros, Arcadium &
 Proiectum Episcopos, & Philippum presbyterū
 nostrum, qui ijs quæ aguntur, intersint, & quæ a
 nobis antea statuta sunt exequantur. Quibus
 præstandum a vestra sanctitate non dubitamus
 assensum, quando id quod agitur, videatur pro
 vniuersalis Ecclesiæ securitate decretum.
 Data viij. Idus Maij, Basso & Antiocho Conss.

Omnes reuerendissimi Episcopi simul accla-
 mauerunt: Hoc iustum iudicium. Nouo Paulo
 Cælestino, nouo Paulo Cyrillo, Cælestino custodi
 Fidei, Cælestino cum Synodo concordī, Cælesti-
 no vniuersa Synodus gratias agit. Vnus Cælesti-
 nus, vnus Cyrillus, vna Fides Synodi, vna Fides
 orbis terrarum.

Interpretatio depositionis.

Proiectus reuerendissimus Episcopus & Lega-
 tus dixit: Litterarum sancti venerandiq. Papæ
 Cælestini Episcopi formam vestra sanctitas con-
 sideret: qui sanctitatem vestram hortatus est,
 non quasi ignorantem docens, sed tamquam gna-
 ram commonefaciens, vt ea quæ & dudum ante
 definire, & nunc in memoriam reuocare digna-
 tus est, iuxta communis Fidei regulam, catholi-
 cæq. Ecclesiæ vtilitatem, ad finem numeris om-
 nibus absolutum deduci iubeatis.

Firmus Cæsareæ Cappadociæ Episcopus dixit:
 Apostolica & sancta Sedes Cælestini sanctissimi
 Episcopi, per litteras, quas ad religiosissimos Epi-
 scopos, ad Cyrillum, inquam, Alexandrinum, &
 Iuuenalem Hierosolymitanum, & Rufum Thessa-
 lonicensem, necnon ad sanctas Constantinopolis
 & Antiochiæ ecclesias misit, etiam ante de præ-
 senti negotio sententiam regulamq. præscripsit,
 quam nos quoque sequuti (cum terminus Nesto-
 rio ad emendationem datus dudum iam præ-
 teriisset, multumq. præterea temporis post no-
 strum, iuxta religiosissimi Imperatoris decretū,
 in Ephesiorum ciuitatem aduentum fluxisset,
 atque hic non parum temporis commorati esse-
 mus, vt dies ab Imperatore præfinitus, elapsus
 iam esset; quoniam Nestorius a nobis citatus
 non paruit) formam illam executioni mandau-
 imus, canonicum Apostolicumq. iudicium in il-
 lum proferentes.

Interpretatio depositionis.

Arcadius reuerendissimus Episcopus & Lega-
 tus dixit: Etsi tardus navigationis progressus,
 aduersaq. tempestas nos maxime detinuerit, ita
 vt, sicuti spes erat, ad destinatum locum venire
 nequiuimus; attamen Dei gubernatione, ve-
 straq.

αἰσῶν, καὶ τὸ χαρμῶν ἡ ἐναντιότης, κατὰ τὸν, ἵνα
 ὡς τὸ πᾶν γινώσκοντες, ὅπερ ἡλπίζομεν, ἀφίχθῶμεν, ὅπως κυβερνῶντες ἡμᾶς, καὶ τῆς ὑμετέρας μακαρί-
 τητος.

48.20.f.

stræq. beatitudinis, nostra mediocritas huc applicuit; ipsiq. gratias agimus, quod beatitudinem vestram vno in loco, & vna in fide manentem, & pro Ecclesia Dei, quam Dominus noster Iesus Christus sanguine suo acquisiuit, sollicitam inuenerimus. Quapropter vestram beatitudinem rogatam cupimus, vt quæ à vestra sanctitate decreta sunt, ea nobis exponi iubeatis.

Interpretatio depositionis.

Philippus presbyter, & Apostolicæ Sedis Legatus dixit: Gratias agimus sanctæ venerandæq. Synodo, quod litteris sancti beatiq. Papæ nostri vobis recitatis, sanctos cantus sanctis vestris vocibus, sancto capiti vestro, sanctis etiam vestris exclamationibus, exhibueritis. Non enim ignorat vestra beatitudo, totius Fidei, vel etiam Apostolorum caput esse beatum Apostolum Petrum. Proinde cum nostra mediocritas multis tempestatibus iactata & vexata, serius accesserit, rogamus vt ea nobis patefieri mandetis, quæ ante aduentum nostrum in sancta hac Synodo acta sunt; quod iuxta beati Papæ nostri, præsentisq. huius sancti cœtus sententiam, nos quoque confirmemus, conformiter eorum depositioni.

Theodotus Ancyre Episcopus dixit: Iustam esse sanctæ Synodi sententiam demonstrauit vniuersorum Deus per litteras Cælestini religiosissimi Episcopi huc allatas, & per vestræ pietatis aduentum. Nam Cælestini Episcopi sanctissimi & beatissimi zelum, & in piam Fidem studium demonstrastis. Quoniam vero iusta ratione permota vestra beatitudo, ex ipsis actorum commentarijs intelligere quæsiuit de Nestorij depositione; iustam sententiam, sanctæq. Synodi zelum & consensum in Fide, quam piissimus & sanctissimus Episcopus Cælestinus magna voce deprædicat, vestra reuerentia plane certoq. cognoscet tum è plena fide, quam nos faciemus, tum è reliquis, quæ præsentī adduntur Actioni.

EPISTOLA CAELESTINI
Papæ ad Theodosium Imperatorem.

Cælestinus Episcopus Theodosio Aug.

SVfficiat licet, quod sollicitudo vestræ clementiæ circa Fidei catholicæ defensionem, cui pro Christi Dei nostri amore, qui vestri Imperij rector est, adesse modis omnibus festinatis, integram immaculatamq. eā, prauorum dogmatum damnato errore, seruatis; in hoc semper munimen vestri constituentes Imperij, scientes regnū vestrum sanctæ religionis obseruantia communitum firmiter duraturum: sed huic cælesti curæ vel gloriæ vnusquisque nostrum pro sacerdotali offi-

Α τῆς, ἐν τῷ τῷ ἡμῶν μέτρῳ, παρεχόμενῃ καὶ διὰ τῆς χάριτος αὐτῆς ἐπὶ τῷ μακαριότητι τῷ ὑμῶν, πρὸς εἰς εἰς ἕνα γένος, καὶ εἰς μίαν πίσιν, μένουσαν εὐρομῆν, μελεμνῶντας πᾶσι ὑπὲρ τῆς ἐκκλησίας τοῦ θείου, ὡς οὐκ ἐπὶ ἡμῶν ἰσχυρὸς Χρῆστος τῷ ἑαυτοῦ αἵματι, ὥς ἐκτελέσῃ. Ἀλλὰ πᾶσι αἰτούμεν τὴν μακαριότητα τῶν ὑμῶν, ὅπως τὴν πύκνωσιν τοῦ ὅρου τῶν ὑμῶν, εἰς μακαριότητα, ἡμᾶς διδάσκοντες κελύπτῃ.

Ερμηνεία τῆς κατὰ κρίσεως.

Β φίλιππος πρεσβύτερος, καὶ πρεσβυτέρης τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας, ἐπὶ χαρίσιν ὁμολογούμεν τῇ ἀγίᾳ, καὶ σεβασμῷ αὐτοῦ, ὅτι ἀναγνωσκομένων ὑμῖν τῶν γραμμάτων τοῦ ἀγίου, ἐμακαρίσθη, Πάπῃ ἡμῶν, τὰ ἀγία μέλη τῆς ἀγίας ἡμῶν Φωτῆς τῇ ἀγίᾳ κεφαλῇ καὶ τῆς ἀγίας ὑμῶν ἐκβολῆς ἐν ἐνότητι καὶ ἰσχυρίῳ τοῦ ἀγίου ἡ μακαριότης, ὅτι ἡ κεφαλὴ ὅλης τῆς πίστεως, ἡ ἐ τῶν ἀποστόλων, ὁ μακάριος Πέτρος, ὁ ἀπόστολος. καὶ ἐπὶ τῷ τῷ μέτρῳ, τῇ ἡμετέρῃ, πολλοῖς χαρῶσι, καὶ σκυλῶ βραδύτητι παρεχόμενῃ, ἀλλὰ ὅτι ὡς καλῶμεν, τὰ ἐν τῇ ἀγίᾳ συνέσει τῇ ἡμῶν ἀφίξις πεπραγμένα ἡμῶν φανερῶνται, κελύπτῃ ἵνα καὶ τῷ γνώμῳ ἐμακαρίσθη Πάπῃ ἡμῶν, ἐπὶ γε μὴν ἐν ὑμῶν ἀγίᾳ συνέσει, καὶ ἡμῶν ὁμοίως τῇ αὐτῇ κατὰ κρίσιν βεβαιώσωμεν.

Γ Θεόδοτος, ἐπίσκοπος Ἀγκύρας, ἐπὶ δικαίᾳ τῆς ἀγίας συνέσεως τῷ ψήφῳ ἔδειξεν ὅτι τῶν ὅλων θείας, τῇ ὁμοφωνίᾳ τῇ γραμμάτων ὁμοβουλίας τοῦ ἐπισκόπου Κελεστίνου, ἐν τῇ πρεσβυτερίᾳ τῶν ὑμῶν ἱεροβουλίας τὴν πρὸς ζῆλον τοῦ ἀγίου πνεύματος, καὶ ὁσιότητος, Κελεστίνου ἐπισκόπου ἔδειξασι, καὶ τῷ πρὸς τὸν ὡς βῆ πρὸς τὴν ἀλήθειαν. ἐπὶ δὲ καὶ τὰ πεπραγμένα ἐπιζητήσαντες ὁλόγως κατὰ μαρτυρίαν ὑμῶν ἱεροβουλίας, ἐξ αὐτῶν τῶν πεπραγμένων ὑπομνημάτων ὅτι τῷ καθήκοντι Νεστορίῳ πληροφωρηθῇ τῶν ὑμῶν ἡ ἀλάβεια τῆς ψήφου τῆς δικαίας, καὶ τῆς ἀγίας συνέσεως τὴν πρὸς ζῆλον, καὶ τὴν συμφωνίαν τῆς πίστεως, ὡς καὶ ὁ ἱεροβουλίας ἐν ἀγίᾳ τῆς ἐπισκόπου Κελεστίνου μεγάλης κηρύσσῃ τῇ Φωτῇ, δηλαδὴ καὶ τῶν ὑμῶν πληροφωρία, καὶ τῇ ὑπολοίπῃ τῇ πράξει τῇ νῦν πεποιημένων.

Εcio operam nostram, in quantum valemus, impendimus, & huic Synodo, quam esse iussistis, nostrā præsentiam in his quos misimus, exhibemus, pietatem vestram sub diuini obsecrantes obtestatione iudicij, nequid turbidæ nouitati licere vestra mansuetudo permittat, neve facultas aliqua his qui diuinæ maiestatis potentiam in humanæ disputationis rationem artare contendunt, quo perturbetur pax Ecclesiastica, tribuatur. Maior vobis Fidei causa debet esse, quàm regni: ampliusq. pro pace ecclesiarum clementia vestra debet esse sollicita, quàm pro omnium securitate terrarum. Subsequuntur enim omnia prospera, si primitus quæ Deo sunt cariora seruentur. Abraham fide floruit, omnemq. orbem gloria suæ prosperitatis impleuit. Moyses populi liberator,

^{1. s. s.} rator, zelo* Domini contra eos, si quos à Dei cultu recessisse probarat, armauit. David regem sua praecepta seruantem, in regno, ut ille inimicos suos subderet, Dominus custodiuit. His rogo exemplorum vallati praesidio, fide, obseruatione, virtute, vniuersalis Ecclesiae in Deum nostrum piissimum cultum, ne sibi aliquid dissensio vindicet, custodite. Pro vestri enim Imperij* geritur, quidquid pro quiete Ecclesiae, vel sanctae religionis reuerentia laboratur. Hæc gloriosissime & tranquillissime Imperator Auguste, quæ in vestro corde esse nouimus, Deum illic inesse non dubij, augustis etiã auribus per fratres & coepiscopos meos Arcadiũ & Proiectum, & comprehyterum meum Philippum, quos misimus, intimamus; hoc à pietate vestra suppliciter deprecantes, quod vos habere credamus in votis; ut quod à Deo petitis, hoc in fide ipsius causa praestetur. Data Idibus Maiarum, Basso & Antiocho Conss.

EIVSDEM CAELESTINI Papæ ad Cyrillum Episcopum Alexandrinum epistola.

Celestinus Episcopus, Cyrillo Episcopo Alexandrino.

^{1. s. s.} ^{2. s. s.} ^{3. s. s.} ^{4. s. s.} ^{5. s. s.} ^{6. s. s.} ^{7. s. s.} ^{8. s. s.} ^{9. s. s.} ^{10. s. s.} ^{11. s. s.} ^{12. s. s.} ^{13. s. s.} ^{14. s. s.} ^{15. s. s.} ^{16. s. s.} ^{17. s. s.} ^{18. s. s.} ^{19. s. s.} ^{20. s. s.} ^{21. s. s.} ^{22. s. s.} ^{23. s. s.} ^{24. s. s.} ^{25. s. s.} ^{26. s. s.} ^{27. s. s.} ^{28. s. s.} ^{29. s. s.} ^{30. s. s.} ^{31. s. s.} ^{32. s. s.} ^{33. s. s.} ^{34. s. s.} ^{35. s. s.} ^{36. s. s.} ^{37. s. s.} ^{38. s. s.} ^{39. s. s.} ^{40. s. s.} ^{41. s. s.} ^{42. s. s.} ^{43. s. s.} ^{44. s. s.} ^{45. s. s.} ^{46. s. s.} ^{47. s. s.} ^{48. s. s.} ^{49. s. s.} ^{50. s. s.} ^{51. s. s.} ^{52. s. s.} ^{53. s. s.} ^{54. s. s.} ^{55. s. s.} ^{56. s. s.} ^{57. s. s.} ^{58. s. s.} ^{59. s. s.} ^{60. s. s.} ^{61. s. s.} ^{62. s. s.} ^{63. s. s.} ^{64. s. s.} ^{65. s. s.} ^{66. s. s.} ^{67. s. s.} ^{68. s. s.} ^{69. s. s.} ^{70. s. s.} ^{71. s. s.} ^{72. s. s.} ^{73. s. s.} ^{74. s. s.} ^{75. s. s.} ^{76. s. s.} ^{77. s. s.} ^{78. s. s.} ^{79. s. s.} ^{80. s. s.} ^{81. s. s.} ^{82. s. s.} ^{83. s. s.} ^{84. s. s.} ^{85. s. s.} ^{86. s. s.} ^{87. s. s.} ^{88. s. s.} ^{89. s. s.} ^{90. s. s.} ^{91. s. s.} ^{92. s. s.} ^{93. s. s.} ^{94. s. s.} ^{95. s. s.} ^{96. s. s.} ^{97. s. s.} ^{98. s. s.} ^{99. s. s.} ^{100. s. s.} ^{101. s. s.} ^{102. s. s.} ^{103. s. s.} ^{104. s. s.} ^{105. s. s.} ^{106. s. s.} ^{107. s. s.} ^{108. s. s.} ^{109. s. s.} ^{110. s. s.} ^{111. s. s.} ^{112. s. s.} ^{113. s. s.} ^{114. s. s.} ^{115. s. s.} ^{116. s. s.} ^{117. s. s.} ^{118. s. s.} ^{119. s. s.} ^{120. s. s.} ^{121. s. s.} ^{122. s. s.} ^{123. s. s.} ^{124. s. s.} ^{125. s. s.} ^{126. s. s.} ^{127. s. s.} ^{128. s. s.} ^{129. s. s.} ^{130. s. s.} ^{131. s. s.} ^{132. s. s.} ^{133. s. s.} ^{134. s. s.} ^{135. s. s.} ^{136. s. s.} ^{137. s. s.} ^{138. s. s.} ^{139. s. s.} ^{140. s. s.} ^{141. s. s.} ^{142. s. s.} ^{143. s. s.} ^{144. s. s.} ^{145. s. s.} ^{146. s. s.} ^{147. s. s.} ^{148. s. s.} ^{149. s. s.} ^{150. s. s.} ^{151. s. s.} ^{152. s. s.} ^{153. s. s.} ^{154. s. s.} ^{155. s. s.} ^{156. s. s.} ^{157. s. s.} ^{158. s. s.} ^{159. s. s.} ^{160. s. s.} ^{161. s. s.} ^{162. s. s.} ^{163. s. s.} ^{164. s. s.} ^{165. s. s.} ^{166. s. s.} ^{167. s. s.} ^{168. s. s.} ^{169. s. s.} ^{170. s. s.} ^{171. s. s.} ^{172. s. s.} ^{173. s. s.} ^{174. s. s.} ^{175. s. s.} ^{176. s. s.} ^{177. s. s.} ^{178. s. s.} ^{179. s. s.} ^{180. s. s.} ^{181. s. s.} ^{182. s. s.} ^{183. s. s.} ^{184. s. s.} ^{185. s. s.} ^{186. s. s.} ^{187. s. s.} ^{188. s. s.} ^{189. s. s.} ^{190. s. s.} ^{191. s. s.} ^{192. s. s.} ^{193. s. s.} ^{194. s. s.} ^{195. s. s.} ^{196. s. s.} ^{197. s. s.} ^{198. s. s.} ^{199. s. s.} ^{200. s. s.} ^{201. s. s.} ^{202. s. s.} ^{203. s. s.} ^{204. s. s.} ^{205. s. s.} ^{206. s. s.} ^{207. s. s.} ^{208. s. s.} ^{209. s. s.} ^{210. s. s.} ^{211. s. s.} ^{212. s. s.} ^{213. s. s.} ^{214. s. s.} ^{215. s. s.} ^{216. s. s.} ^{217. s. s.} ^{218. s. s.} ^{219. s. s.} ^{220. s. s.} ^{221. s. s.} ^{222. s. s.} ^{223. s. s.} ^{224. s. s.} ^{225. s. s.} ^{226. s. s.} ^{227. s. s.} ^{228. s. s.} ^{229. s. s.} ^{230. s. s.} ^{231. s. s.} ^{232. s. s.} ^{233. s. s.} ^{234. s. s.} ^{235. s. s.} ^{236. s. s.} ^{237. s. s.} ^{238. s. s.} ^{239. s. s.} ^{240. s. s.} ^{241. s. s.} ^{242. s. s.} ^{243. s. s.} ^{244. s. s.} ^{245. s. s.} ^{246. s. s.} ^{247. s. s.} ^{248. s. s.} ^{249. s. s.} ^{250. s. s.} ^{251. s. s.} ^{252. s. s.} ^{253. s. s.} ^{254. s. s.} ^{255. s. s.} ^{256. s. s.} ^{257. s. s.} ^{258. s. s.} ^{259. s. s.} ^{260. s. s.} ^{261. s. s.} ^{262. s. s.} ^{263. s. s.} ^{264. s. s.} ^{265. s. s.} ^{266. s. s.} ^{267. s. s.} ^{268. s. s.} ^{269. s. s.} ^{270. s. s.} ^{271. s. s.} ^{272. s. s.} ^{273. s. s.} ^{274. s. s.} ^{275. s. s.} ^{276. s. s.} ^{277. s. s.} ^{278. s. s.} ^{279. s. s.} ^{280. s. s.} ^{281. s. s.} ^{282. s. s.} ^{283. s. s.} ^{284. s. s.} ^{285. s. s.} ^{286. s. s.} ^{287. s. s.} ^{288. s. s.} ^{289. s. s.} ^{290. s. s.} ^{291. s. s.} ^{292. s. s.} ^{293. s. s.} ^{294. s. s.} ^{295. s. s.} ^{296. s. s.} ^{297. s. s.} ^{298. s. s.} ^{299. s. s.} ^{300. s. s.} ^{301. s. s.} ^{302. s. s.} ^{303. s. s.} ^{304. s. s.} ^{305. s. s.} ^{306. s. s.} ^{307. s. s.} ^{308. s. s.} ^{309. s. s.} ^{310. s. s.} ^{311. s. s.} ^{312. s. s.} ^{313. s. s.} ^{314. s. s.} ^{315. s. s.} ^{316. s. s.} ^{317. s. s.} ^{318. s. s.} ^{319. s. s.} ^{320. s. s.} ^{321. s. s.} ^{322. s. s.} ^{323. s. s.} ^{324. s. s.} ^{325. s. s.} ^{326. s. s.} ^{327. s. s.} ^{328. s. s.} ^{329. s. s.} ^{330. s. s.} ^{331. s. s.} ^{332. s. s.} ^{333. s. s.} ^{334. s. s.} ^{335. s. s.} ^{336. s. s.} ^{337. s. s.} ^{338. s. s.} ^{339. s. s.} ^{340. s. s.} ^{341. s. s.} ^{342. s. s.} ^{343. s. s.} ^{344. s. s.} ^{345. s. s.} ^{346. s. s.} ^{347. s. s.} ^{348. s. s.} ^{349. s. s.} ^{350. s. s.} ^{351. s. s.} ^{352. s. s.} ^{353. s. s.} ^{354. s. s.} ^{355. s. s.} ^{356. s. s.} ^{357. s. s.} ^{358. s. s.} ^{359. s. s.} ^{360. s. s.} ^{361. s. s.} ^{362. s. s.} ^{363. s. s.} ^{364. s. s.} ^{365. s. s.} ^{366. s. s.} ^{367. s. s.} ^{368. s. s.} ^{369. s. s.} ^{370. s. s.} ^{371. s. s.} ^{372. s. s.} ^{373. s. s.} ^{374. s. s.} ^{375. s. s.} ^{376. s. s.} ^{377. s. s.} ^{378. s. s.} ^{379. s. s.} ^{380. s. s.} ^{381. s. s.} ^{382. s. s.} ^{383. s. s.} ^{384. s. s.} ^{385. s. s.} ^{386. s. s.} ^{387. s. s.} ^{388. s. s.} ^{389. s. s.} ^{390. s. s.} ^{391. s. s.} ^{392. s. s.} ^{393. s. s.} ^{394. s. s.} ^{395. s. s.} ^{396. s. s.} ^{397. s. s.} ^{398. s. s.} ^{399. s. s.} ^{400. s. s.} ^{401. s. s.} ^{402. s. s.} ^{403. s. s.} ^{404. s. s.} ^{405. s. s.} ^{406. s. s.} ^{407. s. s.} ^{408. s. s.} ^{409. s. s.} ^{410. s. s.} ^{411. s. s.} ^{412. s. s.} ^{413. s. s.} ^{414. s. s.} ^{415. s. s.} ^{416. s. s.} ^{417. s. s.} ^{418. s. s.} ^{419. s. s.} ^{420. s. s.} ^{421. s. s.} ^{422. s. s.} ^{423. s. s.} ^{424. s. s.} ^{425. s. s.} ^{426. s. s.} ^{427. s. s.} ^{428. s. s.} ^{429. s. s.} ^{430. s. s.} ^{431. s. s.} ^{432. s. s.} ^{433. s. s.} ^{434. s. s.} ^{435. s. s.} ^{436. s. s.} ^{437. s. s.} ^{438. s. s.} ^{439. s. s.} ^{440. s. s.} ^{441. s. s.} ^{442. s. s.} ^{443. s. s.} ^{444. s. s.} ^{445. s. s.} ^{446. s. s.} ^{447. s. s.} ^{448. s. s.} ^{449. s. s.} ^{450. s. s.} ^{451. s. s.} ^{452. s. s.} ^{453. s. s.} ^{454. s. s.} ^{455. s. s.} ^{456. s. s.} ^{457. s. s.} ^{458. s. s.} ^{459. s. s.} ^{460. s. s.} ^{461. s. s.} ^{462. s. s.} ^{463. s. s.} ^{464. s. s.} ^{465. s. s.} ^{466. s. s.} ^{467. s. s.} ^{468. s. s.} ^{469. s. s.} ^{470. s. s.} ^{471. s. s.} ^{472. s. s.} ^{473. s. s.} ^{474. s. s.} ^{475. s. s.} ^{476. s. s.} ^{477. s. s.} ^{478. s. s.} ^{479. s. s.} ^{480. s. s.} ^{481. s. s.} ^{482. s. s.} ^{483. s. s.} ^{484. s. s.} ^{485. s. s.} ^{486. s. s.} ^{487. s. s.} ^{488. s. s.} ^{489. s. s.} ^{490. s. s.} ^{491. s. s.} ^{492. s. s.} ^{493. s. s.} ^{494. s. s.} ^{495. s. s.} ^{496. s. s.} ^{497. s. s.} ^{498. s. s.} ^{499. s. s.} ^{500. s. s.} ^{501. s. s.} ^{502. s. s.} ^{503. s. s.} ^{504. s. s.} ^{505. s. s.} ^{506. s. s.} ^{507. s. s.} ^{508. s. s.} ^{509. s. s.} ^{510. s. s.} ^{511. s. s.} ^{512. s. s.} ^{513. s. s.} ^{514. s. s.} ^{515. s. s.} ^{516. s. s.} ^{517. s. s.} ^{518. s. s.} ^{519. s. s.} ^{520. s. s.} ^{521. s. s.} ^{522. s. s.} ^{523. s. s.} ^{524. s. s.} ^{525. s. s.} ^{526. s. s.} ^{527. s. s.} ^{528. s. s.} ^{529. s. s.} ^{530. s. s.} ^{531. s. s.} ^{532. s. s.} ^{533. s. s.} ^{534. s. s.} ^{535. s. s.} ^{536. s. s.} ^{537. s. s.} ^{538. s. s.} ^{539. s. s.} ^{540. s. s.} ^{541. s. s.} ^{542. s. s.} ^{543. s. s.} ^{544. s. s.} ^{545. s. s.} ^{546. s. s.} ^{547. s. s.} ^{548. s. s.} ^{549. s. s.} ^{550. s. s.} ^{551. s. s.} ^{552. s. s.} ^{553. s. s.} ^{554. s. s.} ^{555. s. s.} ^{556. s. s.} ^{557. s. s.} ^{558. s. s.} ^{559. s. s.} ^{560. s. s.} ^{561. s. s.} ^{562. s. s.} ^{563. s. s.} ^{564. s. s.} ^{565. s. s.} ^{566. s. s.} ^{567. s. s.} ^{568. s. s.} ^{569. s. s.} ^{570. s. s.} ^{571. s. s.} ^{572. s. s.} ^{573. s. s.} ^{574. s. s.} ^{575. s. s.} ^{576. s. s.} ^{577. s. s.} ^{578. s. s.} ^{579. s. s.} ^{580. s. s.} ^{581. s. s.} ^{582. s. s.} ^{583. s. s.} ^{584. s. s.} ^{585. s. s.} ^{586. s. s.} ^{587. s. s.} ^{588. s. s.} ^{589. s. s.} ^{590. s. s.} ^{591. s. s.} ^{592. s. s.} ^{593. s. s.} ^{594. s. s.} ^{595. s. s.} ^{596. s. s.} ^{597. s. s.} ^{598. s. s.} ^{599. s. s.} ^{600. s. s.} ^{601. s. s.} ^{602. s. s.} ^{603. s. s.} ^{604. s. s.} ^{605. s. s.} ^{606. s. s.} ^{607. s. s.} ^{608. s. s.} ^{609. s. s.} ^{610. s. s.} ^{611. s. s.} ^{612. s. s.} ^{613. s. s.} ^{614. s. s.} ^{615. s. s.} ^{616. s. s.} ^{617. s. s.} ^{618. s. s.} ^{619. s. s.} ^{620. s. s.} ^{621. s. s.} ^{622. s. s.} ^{623. s. s.} ^{624. s. s.} ^{625. s. s.} ^{626. s. s.} ^{627. s. s.} ^{628. s. s.} ^{629. s. s.} ^{630. s. s.} ^{631. s. s.} ^{632. s. s.} ^{633. s. s.} ^{634. s. s.} ^{635. s. s.} ^{636. s. s.} ^{637. s. s.} ^{638. s. s.} ^{639. s. s.} ^{640. s. s.} ^{641. s. s.} ^{642. s. s.} ^{643. s. s.} ^{644. s. s.} ^{645. s. s.} ^{646. s. s.} ^{647. s. s.} ^{648. s. s.} ^{649. s. s.} ^{650. s. s.} ^{651. s. s.} ^{652. s. s.} ^{653. s. s.} ^{654. s. s.} ^{655. s. s.} ^{656. s. s.} ^{657. s. s.} ^{658. s. s.} ^{659. s. s.} ^{660. s. s.} ^{661. s. s.} ^{662. s. s.} ^{663. s. s.} ^{664. s. s.} ^{665. s. s.} ^{666. s. s.} ^{667. s. s.} ^{668. s. s.} ^{669. s. s.} ^{670. s. s.} ^{671. s. s.} ^{672. s. s.} ^{673. s. s.} ^{674. s. s.} ^{675. s. s.} ^{676. s. s.} ^{677. s. s.} ^{678. s. s.} ^{679. s. s.} ^{680. s. s.} ^{681. s. s.} ^{682. s. s.} ^{683. s. s.} ^{684. s. s.} ^{685. s. s.} ^{686. s. s.} ^{687. s. s.} ^{688. s. s.} ^{689. s. s.} ^{690. s. s.} ^{691. s. s.} ^{692. s. s.} ^{693. s. s.} ^{694. s. s.} ^{695. s. s.} ^{696. s. s.} ^{697. s. s.} ^{698. s. s.} ^{699. s. s.} ^{700. s. s.} ^{701. s. s.} ^{702. s. s.} ^{703. s. s.} ^{704. s. s.} ^{705. s. s.} ^{706. s. s.} ^{707. s. s.} ^{708. s. s.} ^{709. s. s.} ^{710. s. s.} ^{711. s. s.} ^{712. s. s.} ^{713. s. s.} ^{714. s. s.} ^{715. s. s.} ^{716. s. s.} ^{717. s. s.} ^{718. s. s.} ^{719. s. s.} ^{720. s. s.} ^{721. s. s.} ^{722. s. s.} ^{723. s. s.} ^{724. s. s.} ^{725. s. s.} ^{726. s. s.} ^{727. s. s.} ^{728. s. s.} ^{729. s. s.} ^{730. s. s.} ^{731. s. s.} ^{732. s. s.} ^{733. s. s.} ^{734. s. s.} ^{735. s. s.} ^{736. s. s.} ^{737. s. s.} ^{738. s. s.} ^{739. s. s.} ^{740. s. s.} ^{741. s. s.} ^{742. s. s.} ^{743. s. s.} ^{744. s. s.} ^{745. s. s.} ^{746. s. s.} ^{747. s. s.} ^{748. s. s.} ^{749. s. s.} ^{750. s. s.} ^{751. s. s.} ^{752. s. s.} ^{753. s. s.} ^{754. s. s.} ^{755. s. s.} ^{756. s. s.} ^{757. s. s.} ^{758. s. s.} ^{759. s. s.} ^{760. s. s.} ^{761. s. s.} ^{762. s. s.} ^{763. s. s.} ^{764. s. s.} ^{765. s. s.} ^{766. s. s.} ^{767. s. s.} ^{768. s. s.} ^{769. s. s.} ^{770. s. s.} ^{771. s. s.} ^{772. s. s.} ^{773. s. s.} ^{774. s. s.} ^{775. s. s.} ^{776. s. s.} ^{777. s. s.} ^{778. s. s.} ^{779. s. s.} ^{780. s. s.} ^{781. s. s.} ^{782. s. s.} ^{783. s. s.} ^{784. s. s.} ^{785. s. s.} ^{786. s. s.} ^{787. s. s.} ^{788. s. s.} ^{789. s. s.} ^{790. s. s.} ^{791. s. s.} ^{792. s. s.} ^{793. s. s.} ^{794. s. s.} ^{795. s. s.} ^{796. s. s.} ^{797. s. s.} ^{798. s. s.} ^{799. s. s.} ^{800. s. s.} ^{801. s. s.} ^{802. s. s.} ^{803. s. s.} ^{804. s. s.} ^{805. s. s.} ^{806. s. s.} ^{807. s. s.} ^{808. s. s.} ^{809. s. s.} ^{810. s. s.} ^{811. s. s.} ^{812. s. s.} ^{813. s. s.} ^{814. s. s.} ^{815. s. s.} ^{816. s. s.} ^{817. s. s.} ^{818. s. s.} ^{819. s. s.} ^{820. s. s.} ^{821. s. s.} ^{822. s. s.} ^{823. s. s.} ^{824. s. s.} ^{825. s. s.} ^{826. s. s.} ^{827. s. s.} ^{828. s. s.} ^{829. s. s.} ^{830. s. s.} ^{831. s. s.} ^{832. s. s.} ^{833. s. s.} ^{834. s. s.} ^{835. s. s.} ^{836. s. s.} ^{837. s. s.} ^{838. s. s.} ^{839. s. s.} ^{840. s. s.} ^{841. s. s.} ^{842. s. s.} ^{843. s. s.} ^{844. s. s.} ^{845. s. s.} ^{846. s. s.} ^{847. s. s.} ^{848. s. s.} ^{849. s. s.} ^{850. s. s.} ^{851. s. s.} ^{852. s. s.} ^{853. s. s.} ^{854. s. s.} ^{855. s. s.} ^{856. s. s.} ^{857. s. s.} ^{858. s. s.} ^{859. s. s.} ^{860. s. s.} ^{861. s. s.} ^{862. s. s.} ^{863. s. s.} ^{864. s. s.} ^{865. s. s.} ^{866. s. s.} ^{867. s. s.} ^{868. s. s.} ^{869. s. s.} ^{870. s. s.} ^{871. s. s.} ^{872. s. s.} ^{873. s. s.} ^{874. s. s.} ^{875. s. s.} ^{876. s. s.} ^{877. s. s.} ^{878. s. s.} ^{879. s. s.} ^{880. s. s.} ^{881. s. s.} ^{882. s. s.} ^{883. s. s.} ^{884. s. s.} ^{885. s. s.} ^{886. s. s.} ^{887. s. s.} ^{888. s. s.} ^{889. s. s.} ^{890. s. s.} ^{891. s. s.} ^{892. s. s.} ^{893. s. s.} ^{894. s. s.} ^{895. s. s.} ^{896. s. s.} ^{897. s. s.} ^{898. s. s.} ^{899. s. s.} ^{900. s. s.} ^{901. s. s.} ^{902. s. s.} ^{903. s. s.} ^{904. s. s.} ^{905. s. s.} ^{906. s. s.} ^{907. s. s.} ^{908. s. s.} ^{909. s. s.} ^{910. s. s.} ^{911. s. s.} ^{912. s. s.} ^{913. s. s.} ^{914. s. s.} ^{915. s. s.} ^{916. s. s.} ^{917. s. s.} ^{918. s. s.} ^{919. s}

χοῦ καθολικῆς ἐκκλησίας ἐβιβάζῃ, τὴν Διεσπο-
 ρωτὴν αἰρέσιν εἰσενεγκῇ· διὸ ἔπειτα καὶ γὰρ
 ἐξ αὐτῆς τῆς αἰρέσεως ἀποστολικῆς καθέδρας
 πρεσβείας, καὶ τῶν ἀδελφῶν τῆς ἀποφάσεως ἐκβι-
 βαίης ὑπαρχόντων, τὸν μνημονεύοντα Νεστορίου, τὸν
 τῆς ἀληθείας ἐχθρὸν, τὸν φθορέα τῆς πίστεως, ὡσανεὶ
 πύτων ὑπόδυνον, ἐκ τῆς βαθμοῦ ἡναι τῆς ὀπ-
 σκοπικῆς τιμῆς, καὶ τῆς κοινωνίας πάντων τῶν ἐρη-
 δοῶν ἱερέων.

Κύριλλος, ὁπίσκοπος Ἀλεξανδρείας, εἶπεν· Αἱ κα-
 τὰ τῆς αἰγλημένης ἐξ αὐτῶν τῶν ὁσίων, ἐπε-
 σεβασίων, ὁπίσκοπων, Ἀρκαδίου, καὶ Προϊέκτου, ἐπι-
 μέν καὶ τὸν ἱεροσβεστῆρα πρεσβυτέρου φιλίππου,
 ὁ δὲ τῇ ἀγίᾳ συνόδῳ καθίστασι· κατέθεντο γὰρ, τὸ
 ἴσον ἀναπληροῦν τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας, ἐ-
 ἀπείρες τῆς καὶ τῶν δύο ἀγίας συνόδου τῶν ἱε-
 ροφιλεσίων, καὶ ἀνωτάτων ὁπίσκοπων· ὅθεν καὶ τὰ
 ἡδη ἐρεωδέντα ἐξ αὐτῶν τῶν ἀνωτάτων, ἐπεφίλει
 ὁπίσκοπος Κελεσιου ἐξ ἐβίβασι· συνήρουν καὶ
 τῇ ψήφῳ, τῇ ἐξενεχθείσῃ καὶ τὸν αἰρετικὸν Νεστορί-
 ον τῆς ἀγίας συνόδου, τῆς συναχθείσης ἐν ταύτῃ καὶ
 τῶν Εφesiῶν μητροπόλιν· διὸ συναπείδωσαν τῆς ἡ-
 δὴ πεπραγμένους καὶ τῶν καὶ τῆς σήμερον, πεπρα-
 γμένων ὑπομνήματι· περὶ ταύτης δὲ τῇ ἱεροσβεστῇ
 αὐτῶν, ὡς καὶ ἰδίᾳ ὑποσημειώσῃ καὶ τὸ συνήρουν
 καταστήσῃ τὴν ὡς ἀπαντᾷ ἡμᾶς κανονικῶς
 συναίρεσιν.

Ερμηνεία τῆς καθέδρας.

Ἀρκαδιος, ὁ ἀλαβεστῆς ὁπίσκοπος, καὶ πρεσβύ-
 τῆς τῆς Ῥωμαίων ἐκκλησίας, εἶπεν· Κατὰ τὰ πεπραγ-
 μένα ἐν ταύτῃ τῇ ἀγίᾳ συνόδῳ, ἀναγκάως πᾶς ἱε-
 ρὸν διδασκαλίας τῆς ἐαυτῶν ὑπογραφαίς βι-
 βαίμεν.

Ἡ ἀγία συνὸς εἶπεν· Ἀπολύθως διὰ λαλῶν-
 των τῶν ἀλαβεσίων, καὶ ἱεροσβεσίων, ὁπίσκο-
 πων, καὶ πρεσβυτέρων, Ἀρκαδίου, καὶ Προϊέκτου, καὶ
 φιλίππου τὸν πρεσβυτέρου, ἐπεσβότῃ τῆς ἀπο-
 στολικῆς καθέδρας, ἐπόμενον ἐπὶ τῇ οἰκίᾳ ὑπερῶς
 τὸ ἱκανὸν πριούτως, καὶ διὰ ὑποσημειώσεως βι-
 βαίμεν τὰ πεπραγμένα· περὶ ταύτης δὲ τῇ ἱεροσβεστῇ
 αὐτῆς τὰ πεπραγμένα ὑπομνήματι.

Ερμηνεία τῆς καθέδρας.

Φίλιππος πρεσβύτερος, καὶ πρεσβυτῆς τῆς ἀπο-
 στολικῆς καθέδρας, τῆς ὑπομνήματι ὑπερῶς.

Ἀρκαδιος ὁπίσκοπος, καὶ πρεσβυτῆς τῆς ἀπο-
 στολικῆς καθέδρας, τῇ ἐξενεχθείσῃ ἀποφάσει καὶ Νεστο-
 ρίου, τὸν αὐτῶν τὸν ὁρίσματος, καὶ αἰρέσεως, ἀπείρες
 βλασφημίας, καὶ ἀσβεστῆς, ὑπερῶς.

Προϊέκτος ὁπίσκοπος, καὶ πρεσβυτῆς τῆς ἀπο-
 στολικῆς καθέδρας, τῇ δικαίᾳ κρίσει τῆς ἀγίας πύτης,
 καὶ ἐκσυμενικῆς, συνόδου, καθὼς ἐκ τῶν πεπραγμέ-
 νων ἐμάθομεν, καὶ πάντα ἐξακολουθῶν, τῇ καθήκοντι
 τὸν ἀσβεστῆ Νεστορίῳ ὑπερῶς.

A tholicam confirmata est, suæ hæreseos peruerfi-
 tatem inuere ausus fuerit; propterea & ego
 quoque auctoritate legationis Apostolicæ Se-
 dis, una cum fratribus sententiæ executor exi-
 stens, definitio memoratum Nestorium, veritatis
 inimicum, Fideiq. corruptorem, tamquam ijs,
 de quibus accusatus est, obnoxium, à gradu Epi-
 scopalis honoris, & ab omnium præterea sacer-
 dotum orthodoxorum communione remotum
 esse.

B Cyrilus Episcopus Alexandriæ dixit: Quæ
 Arcadius & Proiectus, sanctissimi pijsimiq. Epi-
 scopi, necnon Philippus religiosissimus Romanæ
 Ecclesiæ presbyter deposuerint, perspicue sancta
 Synodus percepit. Deposuerunt enim, supplen-
 tes locum Sedis Apostolicæ, totiusq. Synodi san-
 ctissimorum, Deoq. dilectissimorum Occidenta-
 lium Episcoporum. Quare cum ea, quæ à Cæ-
 lestino sanctissimo, Deoq. dilectissimo Episcopo
 decreta iam fuerant, executi sint, sanctæq. Syno-
 di, quæ in hac Ephesiorum metropoli conuenit,
 sententiæ contra hæreticum Nestorium latæ ad-
 stipulati sint; consequens est, ut eorum quæ he-
 sterno, hodiernoq. die acta sunt, commentarij
 superioribus actis attexantur, ipsorumq. pietati
 offerantur, quò propria obsignatione, ut moris
 est, planam faciant ac manifestam cum omni-
 bus nobis canonicam assensionem.

Interpretatio depositionis.

Arcadius reuerendissimus Episcopus, & Ro-
 manæ Ecclesiæ Legatus dixit: Iuxta sanctæ hu-
 ius Synodi acta, non possumus eorum doctri-
 nam nostris subscriptionibus non confirmare.

D Sancta Synodus dixit: Cum Arcadius & Pro-
 iectus reuerendissimi, religiosissimiq. Episcopi &
 Legati, & Philippus presbyter & Apostolicæ Se-
 dis Legatus, consentanea sint loquuti, conse-
 quens est, ut promissis suis satisfaciētes, etiam
 subscribendo acta confirmet. Proinde actorum
 commentarij ipsis exhibeantur.

Interpretatio depositionis.

Philippus presbyter, & Apostolicæ Sedis Le-
 gatus, commentarijs subscripsi.

Arcadius Episcopus, & Apostolicæ Sedis Le-
 gatus, sententiæ in Nestorium, schismatis & hæ-
 resis, omnisq. blasphemiz & impietatis aucto-
 rem pronuntiatæ subscripsi.

E Proiectus Episcopus, & Apostolicæ Sedis Le-
 gatus, iusto sanctæ huius & œcumenicæ Synodi
 iudicio, prout ex actis edocti sumus, per omnia
 assentiens, impij Nestorij depositioni subscripsi.

EXEMPLVM RELATIONIS
de Episcopis & Legatis, qui ab vrbe
Roma venerunt, quam sancta Sy-
nodus per Eutychen diaconum ad
pijsimos Imperatores misit.

*Pijssimis, Deoq. dilectissimis Theodosio & Valenti-
niano, victoribus, triumphatoribus, semper Au-
gustis, sancta Synodus, qua gratia Christi, ve-
straq. maiestatis nunc in Ephesiorum metropoli
congregata est.*

Vestram, Christianissimi Imperatores, erga
pietatem curam & studium, vniuersorum
Deus gratum acceptumq. habens, etiam sancto-
rum Occidentalium Episcoporum animos zelo,
vt Christum contumelia affectum vindicarent,
excitauit. Nam licet maximum itineris spatium
vniuersam illam sanctissimorum Episcoporum
multitudinem ad nos peruenire prohibuerit; at-
tamen illis in locis simul congregati, Caelestino
sanctissimo pijssimoq. magnae Romae Episcopo
etiam praesente, & nunc nostram de Fide senten-
tiam magno consensu praedicarunt, eosq. qui di-
uersa sentiunt, ab omni prorsus sacerdotij sorte,
graduq. alienos esse definierunt. Et haec qui-
dem etiam antequam sanctissima haec Synodus
conueniret, Caelestinus sanctissimus magnae Ro-
mae Episcopus per litteras suas indicauerat,
Cyrilloq. sanctissimo, Deoq. dilectissimo magnae
ciuitatis Alexandrinae Episcopo, vt suas vices
subiret, commiserat. Sed & nunc denuo alijs
etiam litteris, sanctae Synodo, quam vestra maie-
stas in Ephesiorum metropoli conuenire praeci-
pit, haec significauit. Misit autem has litteras per
Arcadium & Proiectum sanctissimos Episcopos,
& Philippum religiosissimum presbyterum ma-
gnae Romae, qui Caelestini sanctissimi, Deoq. di-
lectissimi Episcopi praesentiam suppleant. Quia,
ergo viri isti qui venerunt, totius Occidentalis
sanctae Synodi sententiam nostrae huic Syno-
do per litteras exposuerunt, sensumq. de Fide
& pietate nobis consonum declararunt, & ea-
dem quae nos, decreuerunt, tum per litteras, tum
per ea quae in mandatis acceperant, quae & in scri-
ptis deposuerunt; necessario, quod officij ratio
postulabat, de consensu illorum nobiscum ad ma-
iestatem vestram retulimus; vt pietati vestrae
certo constet, iudicium quod paulo ante a nobis
exijt, esse vnam communemq. totius terrarum
orbis sententiam: quam quoque vester circa Fi-
dem & pietatem zelus aperte docendam ac pa-
tefaciendam curauit. Cum itaque negotium
hoc, finem maiestati vestrae peroptatum, eccle-
sijsq. omnibus tutissimum, & Fidei firmitatem
afferentem, iam acceperit, rogamus vestram pie-
tatem, vt ab hac cura & peregrinatione nos tan-
dem

ἐπὶ οὖν τῇ τῆς ὑποθέσεως πίστεως ἡληφέν Δικταῖον π τῷ ὑμετέρῳ κράτει, καὶ τῆς ἐκκλησίας ἀπέναντι
ἐσφαλίσαντες, καὶ τῇ πίστει τ βεβαιῶν παρεχόν, δεόμεθα τῆς ὑμῶν Δοσιβείας, ἀντιναί λοιπὸν ἡμᾶς τῆς π
Φρο-

ΙΣΟΝ ΑΝΑΦΟΡΑΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ

Δοσιβεστάτους βασιλείας πρὸς τὴν ἀπὸ Ρώ-
μης ἐλθόντων ὁπισκόπων, καὶ πρὸς βόλταις,
Διὰ τοῦ ὁρχαμένου Εὐτυχῆς πρὸς τῆς ἀγίας
συνόδου.

Τῆς Δοσιβεστάτης, καὶ φιλοφιλίας, Θεοδοσίου,
καὶ Οὐαλεντινιανῶ, νικητῆς τρεπομένων, ἀν
Λιζούσις, ἡ ἀγία συνόδος, ἡ χάρις Χριστοῦ.
καὶ ὁ κράς τοῦ ὑμετέρου κράτους, σωαχθίσαι ἐν
τῇ Εφείσιων μητροπόλει.

Τῇ πρὸς τὴν Δοσιβείαν ὑμῶν Φροντίδα π, καὶ
σωαδῶν, Φιλόχρησι βασιλείς, δοτὸς ἐξ ἡμῶ-
ν οὗ τῶν ὅλων θίς, καὶ τῶν ἀγίων ὁπισκόπων, τῶν
καὶ δὲ οὖν, τῷ ζῆλῳ τῆς ψυχῆς ἀντιπέρωσιν εἰς ἐκδι-
κησιν τοῦ ὑβρισμένου Χριστοῦ· εἰ γὰρ καὶ τὸ πλεῖστον τ
ὁδοῦ Διόκλημα Φθίσαι πρὸς ἡμᾶς ἐρξεν πρὸς τὸ πλῆ-
θος ἐκείνο τῶν ἀγιοτάτων ὁπισκόπων, ἀλλὰ αὐτῇ
σωαχθίστης, παρόντες καὶ πρὸς τῆς μεγάλης Ρώμης
ὁσιώπαι, καὶ φιλοφιλίας, ὁπισκόπου Κελεστίνου,
καὶ νῦν, τὸ ἡμέτερον Φρόνημα τῆς πίστεως μὴ πλῆθους
ἀντιπέρωσας τῆς συμφωνίας, καὶ πρὸς ἕνα πύτυ Φρο-
νήσαντας, ἀλλοτρίως εἶναι πρὸς πᾶσι ὡρίαν πρὸς
ἱερατικῶν κλήρε, καὶ βαθμοῦ. πῶτα μὲν δὲ ἐ πρὸ-
προν ἐ οὗ τῆς μεγάλης Ρώμης ἀγιοτάτος ὁπισκόπος
Κελεστίνος, πρὸς συνθεγῆναι τὴν ἀγιοτάτην πῶσιν
συνόδον, Διὰ τῶν ἑαυτοῦ χραμμάτων ἐμείωνται, ὁπι-
τρέψαι τῷ ἀγιοτάτῳ, καὶ φιλοφιλίας, ὁπισκόπου
Εὐελλῶν, τῷ τῆς Αλεξανδρείαν μεγαλοπόλει, καὶ πρὸς
αὐτῶν ἐπίχην πῶν, ἐ νῦν ἡ αὐθίς, καὶ δι' ἐτέρων χραμ-
μάτων, πῶτα δὲ ἡ τῇ ἀγία συνόδῳ κατιστησὶν· ὡ
σωαχθίσαι τὸ ὑμέτερον κράτος πρὸς τῆς
Εφείσιων μητροπόλεως· ἀ καὶ ἀπέναντι Διὰ π τῶν
ἀγιοτάτων ὁπισκόπων, Αρκαδίου, καὶ Προϊέκτου, καὶ
πρὸς φιλοφιλίας, πρὸς βυτίου φιλοπῶν, τοῦ τῆς με-
γάλης Ρώμης, ἀναπληρῆναι τὴν πρὸς οὐρανὸν ἀγιο-
τάτου, καὶ φιλοφιλίας, ὁπισκόπου Κελεστίνου. ἐπὶ
οὖν οἱ αὐθίς πρὸς ἡμῶν τὴν γνώμην πῶσιν τῆς
καὶ δὲ οὖν ἀγίας συνόδου Φατεράν τῇ ἐνταῦθα ἡμῶν
τῇ συνόδῳ πεπιήκασιν Διὰ τῶν χραμμάτων, συμφω-
νόν π ἡμῖν τὸ Φρόνημα καὶ τῆς Δοσιβείας, καὶ τῆς πί-
στεως, ἐδείξαν, ἐ ἡμῖν ὁμοψυχοί, Διὰ π τῶν ὁπισ-
κῶν, ἐ τῶν ἐν πῶτα λμῶν αὐτῶν, ἀ καὶ ἐγχαφῆς κα-
τίστην, καὶ ἡμῶν, ἀναγκάως καὶ πρὸς τὴν αὐτῶν πρὸς
ἡμᾶς συμφωνίας, πρὸς ἀξίαντες πᾶς πῶτα, ὅτι π ὑμέτε-
ρον αὐτοεγκάμεν κράτος· ὡς αἰδέσθαι ἔχει ἡ ὑμῶν
Δοσιβεία, ὅτι μία, καὶ πρὸς ψῆφος ἀπέναντι τῆς οἰκου-
μένης, ἡ πρὸς ἡμῶν ἐναγχος ἐξενεχθίσαι πρὸς ἡ-
μῶν· ὡς ἀναδιδάχθαι, ἐ Φατεράν ἡμῶν, ὅτι πρὸς
τὴν πίστιν, καὶ τὴν Δοσιβείαν, ὑμῶν ζῆλος περιεσφάσται.
ἐπὶ οὖν τῇ τῆς ὑποθέσεως πίστεως ἡληφέν Δικταῖον π τῷ ὑμετέρῳ κράτει, καὶ τῆς ἐκκλησίας ἀπέναντι
ἐσφαλίσαντες, καὶ τῇ πίστει τ βεβαιῶν παρεχόν, δεόμεθα τῆς ὑμῶν Δοσιβείας, ἀντιναί λοιπὸν ἡμᾶς τῆς π
Φρο-

Φροντίδας, καὶ τὴν ἐν τῇ ξυγγραφῇ, πὺς μὲν πνί-
 σφιγγομένους, πὺς δ' ἰσὺσιν παυεχομένους, πὺς δ' ἰσὺ
 γῆρας καμπομένους, καὶ τὴν ἐπὶ τῇ ξυγγραφῇ
 ἐπὶ τῇ παλαιᾷ Φροντίδι δ' ὁνομαζέμεν· ὡς καὶ πρὸς ἐξ
 ἡμῶν ὁμοκλήτους, ἔκκλητους, ὁμοκλήτους ὡς λοιπὸν
 παυεχομένους ἐπὶ αὐτῇ μερίμνῃ, Φροντίδα τῆς καὶ
 τῶν μετὰ τὴν ἐκκλήσεις ποιήσεως· κωλύσεως δ'
 καθήκοντος, καὶ τὰ πρὸς τοὺς καὶ τὸν ἀρχόντας
 ἡπὶ λαοὺς ἡρώματα πέμπου, ὡς μὴ πρὸς πάλιν
 ἐπὶ τῇ δυσχερείᾳ ἐπισημῇ τῆς ἐκκλήσεως, τὸ δ' αὖ
 ψιν ἐπισημῇ ἐν τῇ αὐτῶν χώρῃ τῆς ἀνωπύ-
 ρις ὁμοκλήσεως· τὸ δ' ὁμοκλήσεως ἀκαταχρήστου, καὶ
 πρὸς τὴν οἰκουμένην σύμφωνον ἐπ' αὐτῇ ψῆφον ἐξ-
 ουκλήσεως, καὶ ὁμοκλήτων τὸ δ' ὁμοκλήσεως ὁμοκλήτων
 τῶν τῶν Νεστέρων Φιλίων, δικαίαν αἰτιολογίαν χάριν,
 θεόμενοι δ' ὑμῶν κατὰ τὴν ἀσκήσιν λοιπὸν ἡμῶν τὴν
 Φροντίδας, ἔκκλησεως τὴν χρηστονίαν δ' μελλόντες, ἔκ-
 κλησεως λοιπὸν τῇ βασιμασίᾳ πρὸς τὴν καὶ ὁμο-
 κλήσεως, καὶ κατὰ τὴν ἡλικίαν τῆς ἐπὶ τῇ ὑμῶν
 κατὰ τὴν ἀκαταχρήστου πρὸς τὴν τῶν ὁμοκλήτων
 ὁμοκλήτων Χρυσῶν.

Κύριλλος, Ἐπίσκοπος Αλεξανδρείας, * ἀνίσταται.
καὶ ὑπέγραψαν πάντες οἱ ἐν τῇ * πόλει τῶν ὑπο-
μνημάτων ἀλαβεῖσθε τὴν Ἐπίσκοπον.

ΙΣΟΝ ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ ΓΡΑΦΕΙ-

σης πρὸς τὴν ἁγίας συνόδου πρὸς τὸν κληρὸν,
 καὶ τὸν λαὸν, Κωνσταντίνης πόλεως πρὸς τῆς
 πατριαρχίας Νισυρίου.

Ἡ ἀγία, καὶ μεγάλη σφόδρα, καὶ οἰκουμένη καὶ χαίρει
 θεοδόνα χαρίσῃς ἐν τῇ Εφροῶν μητροπόλει, τῆς
 θιοσβεστίας, καὶ ὁλαβεστίας, συμπερισβυτί-
 ρις, καὶ ἀλακόνις, καὶ παρὶ τῷ κλήρῳ, καὶ τῷ λαῷ,
 τῆς ἀγίας τοῦ θεοῦ ὁκκλησίας τῆς ἐν Κωνσταντι-
 νουπόλει, ἐν κυρίῳ χαίρειν.

Ε Πι τὸ πολυτίμητον ἤλθομεν μένουμεν, πρὸς τοὺς μὲν ὅτι τῷ μαζονοτὶ διακρύσωται, ὑπὸ τῆς αὐτῆς αὐτῆς, καὶ τοῦ μὴ πολλὰς ἀλῶναι τῷ τῆς αἰσθῆσις λοιμῶν, βιασθέντες ἐκκλῖσαι τὸν αἴτιον τῆς νόσου πρώτης· πάλιν γὰρ τῆς ἐρωτικῆς. Νεφέλιος, πέρριζον τῆς ἐαυτοῦ αἰσθῆσις ἡρώμενος· ἢ μάρτυρες ὑμεῖς ἐν τῶν πρὸς ὑμᾶς πλημμελειῶν πολλὰς περὶ αὐτῶν ἀγαλῆξων· προσήκει δὲ τῶν κακῶν καὶ ἡ ἐπιπλοὴ βλασφημίας· οὐτὶ γὰρ ἡ ἐπιπλοὴ τῆς ἀγίας πνεύματος, οὐτὶ τὸ πλῆθος τῶν αἰσθῆσις συνελεγμένων, ἐπίχειν αὐτὴν τῆς ἡμέρας· ἀλλὰ προσήκει βλασφημίας χαλεπωτέρας, δι-
 μύειν, καὶ χαλεποτέρας, μὴ αἰσθῆσις
 πρὸς αὐτὴν, καὶ τὸν εἰς Αἴγυπτον φυγεῖν μὴ ὀνομά-
 ζειν θιόν· ὡς ἐπεύθειν πᾶσι τὴν δι' ἡμᾶς ὥσπερ τοῦ
 σωτῆρος ἡρώμετον εὐαγγελίον, μικροῦ ἡρώμετον τῆς
 ἀπλου-

A dem absoluat; (quorum alij paupertate premun-
tur, alij morbo detinentur, alij senectute grauan-
tur, nec diutius in externa regione possunt hære-
re, adeo vt è nobis Episcopi nonnulli & clerici vi-
ta defuncti sint) quò post hac tali sollicitudine,
leuati, magnæ illius ciuitatis ecclesiæ curam su-
scipiamus. Supplicamus etiam, vt caueatur, &
vt comminatoriæ litteræ ad singulorum locorum
præfectos celeriter mittantur, ne aliqua rursus
difficultas ecclesijs ingeratur; neve afflictio san-
ctissimos Episcopos in suis ipsorū regionibus in-
uadat. Enimuero pietate iam declarata, totoq.
terrarum orbe consonam de illa sententiam pro-
ferente, paucis tantum exceptis, qui Nestorij ami-
citiam pietate potiore ducunt, iustam hæc gra-
tiam petimus, supplicantes maiestati vestræ, vt
hac cura in posterum nos relaxet; liceatq. nobis
& futuri [Episcopi] ordinationi incumbere, &
deinceps ex confirmata Fide & religione volu-
ptatem capere, & pure sincereq. preces pro ve-
stro Imperio ad Christum vniuersorum Domi-
num dirigere.

Cyrillus Episcopus Alexandriae retuli. Sub-
scripterunt autem omnes reuerendissimi Episco-
pi in commentariorum serie recensiti.

EXEMPLVM EPISTOLAE

ſacræ Synodi ad Clerum, populumq.
Constantinopolitanum, de Neſtorij
depoſitione.

Sancta & magna & œcumenica Synodus, Dei gratia in Ephesium metropoli congregata, piissimis & reuerendissimis compresbyteris, ac diaconis, & uniuerso Clero ac populo sancta Dei ecclesia Constantinopolitana, in Domino salutem.

H Vc denenimus, vt rem apprime luctuosam vobis indicare cogamur. Primo sane, quod factum est, defleuimus; tum vero necessitas eo nos adegit, ne videlicet plures impietatis lue corripere, vt ipsam morbi huius causam excindere compelleremur. Amotus est enim a sacerdotio Nestorius, propriæ impietatis damnationi adiunctus, eiusq. parergon factus. Cuius quidem impietatis vos testes estis ex ijs quæ sæpenumero ausus est apud vos disserere. Adhæc mala accesserunt illa quoque, quæ hic itidem blasphemio ore profudit. Nam neque indicta sancta Synodus, neque multitudo, quæ pietatis gratiâ congregata est, illius imperiū compescuit; verum grauiore blasphemias adiecit, dicens nolle se bimestrem, aut lacte nutritum adorare; neque illum, qui fugit in Aegyptum, Deum nominare. Vnde fit, vt vniuersa Saluatoris dispensatio, nostri causâ suscepta, simplicioribus dubia

Conc. gen. tom. j. m iij fere

καίτων, βασιλείων ἡμῶν ἐν τῇδε τῇ μητροπόλει τῇ
Εφεσίῳ συγκροτηθείσῃ· ὃν μὲν χῆρας ἔχοντες, αἱ κε-
λεύσειν ἡ ὑμετέρας ἀγίας, ἀναγνωσέμεθα.

Ἰουβενάλιος, ἐπίσκοπος Ἱεροσολύμων, ἄπιν· Ἀνα-
γνωσέμεθα ὁ ὁπίδοθις λίβελλος τῶν ἀγί-
ωτων, καὶ ὁσιωπέτων, ἐπισκόπων, κυρίως τῆς Ἀλε-
ξανδρίων, καὶ Μένωνος τῆς Εφεσίῳ, καὶ ἐκτελέσθω
τῆς πραττομένης.

Πούχιος διάκονος ἀνέγνω.

Τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ τῇ κατὰ θεοῦ
χάριν, καὶ ἡσυχίαν τῶν θεοφιλεστάτων, καὶ φι-
λοχρίτων, βασιλείων συναχθείσῃ ἐν τῇδε τῇ
Εφεσίῳ μητροπόλει, κύριος ἐπίσκοπος Ἀλε-
ξανδρίων, καὶ Μένων τῆς Εφεσίῳ.

Εἰς τὰς θείας ἡσυχίας ἐν τῇδε τῇ Εφεσίῳ μητρο-
πόλει, καὶ ἡμᾶς, ἐκ τῶν ὑμῶν ὁσιότητος, συνδρα-
μῶν ἐκείλῳ· ὥστε τὸν ὁρθὸν τὴν ἀποστολικὴν πίστιν
ἔχειν καὶ ἡ ψήφῳ κρατυνῆται, δοκιμασθῶναι δὲ καὶ
τῶν καινοτομητικῶν αἵρεσιν τῶν Νεστορίου. ἀλλ' ἡ
μὲν ἀγία ὑμῶν συνέδος ὁρθεῖ, καὶ κανονικῶς, πάντα
πράττειν, σωφρονέει μὲν ἐν τῇ ἀγίᾳ ἐκκλησίᾳ, τῇ
καὶ τῇδε τῇ μητροπόλει, ἐκείλῳ δὲ τὸν μητρο-
πολίτην Νεστορίον εἰσλθεῖν εἰς τὸ συνέδριον, καὶ δι-
λογησάμεναι, ὑπερὶ ὧν ἐν τῇ ἐξηγήσει διεδυσφημήκαμεν,
καὶ ἐν ἰδίᾳς ἐπιστολαῖς, ἀσεβείας, καὶ ἀληθεύουσας, ἀ-
φίης φωνᾶς καὶ τὸ πάντων ἡμῶν σωτήρος Χριστοῦ.
τρίτην δὲ αὐτὴν κληθῆναι, ἐμὴ ἀναγκάσειν ἀπαν-
τήσαι, διὰ τὸ κακῶς συνιδεῖν πατήριον, πῶς τῆς ἐκ-
κλησίας ἐπιμένη θισμοῖς, καθυμένει ὑπερβαλεῖ,
πάντα ἀκρίτως ἐξετάσαι τὰ κατ' αὐτὸν, καὶ πλη-
ροφρηθῆναι, ὅτι εἰς αἵρετικὸν, καὶ δύσφημόν ἐστι. τῶν
οὕτω πράττειν, καὶ ἀντιχρῆναι εἰς γυναικῶν
τῶν ἀσεβειῶν, καὶ καλινίκων, ἡμῶν βασιλείων,
ὁψέ, καὶ μόλις, καὶ ὅτι ἐβέλει, τῶν Εφεσίῳ κατε-
λαβὼν ὁ τ' Ἀρποχέων Ἰωάννης, συναχθῶν, ὡς ἐμά-
θωμεν, πρὸς τὴν Νεστορίου φρονέων, ὡς οἱ μὲν εἰσι
παλαι καθυμένοντες, οἱ δ' ὑδὲ πόλιν ἔχουσιν, ἀλλ' ἐ-
στὶν ὀνόματι μόνον ἐπίσκοποι, ὡς ἀνακατήσας, ὅτι
δεδόξασαι Χριστὸς, καθυμένει ὑπομείναντες δι-
κάμω πρὸ βλασφημιῶν εἰς αὐτὸν, οὐκ ἴσμεν
ὅπως, ἢ ποῶς ἐστὶν ἀληθὲς τὸ θρυλούμενον,
πάντα πειθήναι θισμοῖς ἐκκλησιαστικῶν, καὶ πᾶσι
ὑβρίαις ἀκολούθως ἐκκλησιαστικῶν, ἀσεβείας, καὶ
τῶν ἀνομιῶν, συνείχεσθαι χαρτίον· καὶ ἡμᾶς τῷ τῆς
καθυμένως ὀνόματι διώσθαι πατήριον νομίμως,
ὑβρίαν οὐ φορητῶς· καὶ πᾶσι τῆς ἀγίας συνέ-
δος, τῆς Νεστορίου καθυμένως, ὑπερὶ τῶν διακ-
όνων τὸν ἀντιχρῆναι ἀγίους ἐπισκόπους ἔχοντας, ἐκεί-
νου δὲ συνδράμειν αἵρετικῶν, καὶ ἀσεβειβλημένους
ἐπὶ τῶν, τριῶνται πῶς τὸν ἀντιχρῆναι. καίτοι οὕτω
ὑπὸ θισμῶν ἐκκλησιαστικῶν, οὕτω ὑπὸ θισμοῦ
μας βασιλικῶν, ἔχουσιν ἔχων, ἡ δικαιοσύνη πρὸς ἡ-
μῶν, ἡ γυνὴ ὅλως ἐπιχρησάται τι ποιῶν, μάλιστα κατὰ μαζόνος θρόνου, ὅτι, καὶ ἐξ ἡμῶν αὐτῶν δικαί-
m iij σαι.

rumq. Imperatorum nostrorum edictum in hac
Ephesiorum metropoli conuenit, libellum exhi-
buerunt: quem cum in manibus habeamus, si ve-
stra sanctitas iusserit, recitabimus.

Iuuenalis Hierosolymorum Episcopus dixit:
Libellus à sanctissimis sacratissimisq. Episcopis
Cyrillo Alexandrino, & Memnone Ephesino ob-
latus recitetur, & inter acta referatur.

Hesychius diaconus legit.

SANCTAE SYNODO GRATIA DEI,
piensissimorumq. & Christianissimorum Im-
peratorum decreto in hac Ephesiorum metropo-
li congregata, Cyrillus Alexandrinorum, &
Memnon Ephesiorum Episcopi.

Pium [Imperatorum nostrorum] edictum.
& nos & vestram sanctitatem in hanc Ephe-
siorum metropolim ea de causa conuenire ius-
sit, vt & rectum Apostolicæ Fidei decretum,
communi sententia confirmetur, & hæresis à
Nestorio recens inuecta discutatur. Vestra au-
tem sancta Synodus recte canoniceq. omnia ge-
rens, in sancta huius metropolis ecclesia con-
fedit. Vocauit autem prædictum Nestorium,
vt ad confessum ingrederetur, & eorum quæ in
expositionibus, epistolisq. suis blasphemie protu-
lerat, impias ac sceleratas emittens voces contra
Christum omnium nostrum saluatorem, ratio-
nem redderet. Quoniam vero tertio vocatus, si-
stere se recusauit, eo quod mala conscientia per-
cussus esset; omnibus quæ ad illius causam perti-
nebāt, diligenter discussis & examinatis, certoq.
cōperto, quod hæreticus & blasphemus esset; Ec-
clesiasticas sequuta sanctiones, depositionis sen-
tentiā in ipsum tulit. His ad eum modum transa-
ctis, & ad pijssimorum, inuictissimorumq. Impe-
ratorum nostrorum notitiam relatis; vix tandē,
& quando ipsi placuit, Ioannes Antiochenus E-
phesum venit, & quosdam, sicuti intelleximus, qui
cum Nestorio sentiebant, collegit; (ex his alij
olim depositi fuerunt, alij vero solo nomine
sunt Episcopi, utpote nullas ciuitates obtinētes)
quasi indignatus, Christum fuisse glorificatum,
eo qui blasphemus in illum fuerat, iusta depōsi-
tione damnato, nescimus quomodo (si tamen
quæ vulgo feruntur, certa veritate nituntur,) omni
Ecclesiastica lege proculcata, omniq. Ec-
clesiarum ordine & ritu per iniuriam violato,
impiam illegitimamq. chartam concinnauit; ra-
tusq. depositionis sententiā ferire nos posse, into-
lerabili contumelia affecit: idq. cum sancta Syno-
dus, quæ Nestoriū deposuit, sanctos Episcopos su-
pra ducentos habuerit; ille vero ad triginta alios
numero collegisset, vel hæreticos, vel de crimini-
bus delatos. Et quidem nec per leges Ecclesia-
sticas, nec per Imperiale decretum potestatem
habuit, quæ fultus vel quempiam ex nobis iudica-
re, vel omnino simile quidpiam attentare posset,
præsertim vero contra maiorem Sedem: quan-
doquidem, etiam si illi esset potestas iudicium
exer-

exercendi, tamen canones Ecclesiasticos sequi debuerat, & nos, quos iniuria affecit, commonescere, necnō vna cum hac vniuersa nostra Synodo ad reddendam rationē vocare. Nunc vero nihil horum curans, neque timoris Dei cogitationem suscipiens, ea ipsa hora qua in Ephesiorum ciuitatem ingressus est occulte, nulloq. nostrum quid per audaciam moliretur, omnino intelligente, suum caput delusit, ne dicamus Ecclesiasticas sanctiones, eosq. depositionis sententia contumeliose petitis, qui in hodiernum vsque diem prorsus ignorāt, quamnam, vt id faceret, causam habuerit. Quia ergo indignum est, Ecclesiasticas leges ita proteri, ausuq. temerario contra maiores sese efferre, vel etiam ea clanculum audere, quae in aliquem vel postremum in Ecclesijs gradum fortitum, ac sub eius manu & potestate degentem, committere non auderet; & quia hic cum ijs degit, qui vna cum ipso istud facinus commiserunt; non potuimus pietati vestrae libellos hos non offerre, per sanctam & consubstantialē Trinitatē obtestantes, vt ipsum Ioannem, eiusq. in excitanda hac tragœdia socios accersat; quō in sanctam hanc vestram Synodum venientes, temeritatis suae rationem reddant. Nos enim parati sumus euidenter ostendere, ipsum impie & illegitime hanc nobis contumeliam inferre molitum esse.

Acacius Melitenz Episcopus dixit: Superuacanea de accusatis est suspicio, etiam si ea vera sit; ac superuacaneum est postulatum Cyrilli Alexandrini, & Memnonis Ephesini, sanctissimorum pientissimorumq. Episcoporum. Fieri enim non potest, vt hi, qui a sancta hac Synodo desciderunt, & prauae Nestorij opinioni se adiunxerunt, taliquae tanto crimine obstricti tenentur, quidquam contra œcumenicam huius Synodi praesides audeant efficere, cum nullam omnino habeant auctoritatem. Quoniam vero sanctitati vestrae placuit, illos ea de causa iudicio sisti oportere; Ioannes Episcopus Antiochenus defectionis huius praeses, per Paulum & Petrum & Archelaum Episcopos reuerendissimos admonitus, de obiectis criminibus, cur haec sit ausus, respondebit.

Cum itaque Archelaus Myndi Cariz Episcopus, & Paulus Lampz Cretz Episcopus, & Petrus Parembolarum Palaestinz Episcopus abiissent, & reuersi essent; Firmus Caesareaz Cappadociae Episcopus dixit: Doceant religiosissimi Episcopi, quibus iniunctum fuit vt mandatum perferrent ad reuerendissimum Episcopum Ioannem, quodnam responsum ab illo tulerint.

Paulus Lampz Episcopus dixit: Missi a sancta vestra Synodo ad reuerendissimum Episcopum Ioannem Antiochenum, adibusq. in quibus diuersabatur, appropinquantes, militum, & aliorum quorundam, arma gladiosq. inferentium, multitudinem conspeximus; qui ne ad ianuam propius accederemus, impedimento nobis erant. Aegre tandem accessimus prope, & multis insti-

timus.
 ὅθεν τῆς ἀγίας ὑμῶν συνόδου πρὸς τὴν Ὀλαβεσίαν τῶν Ἐπισκόπων Ἰωάννῃ τῆς Ἀντιοχείας, πλησιάζοντες δὲ τῇ τύπῃ οἰκίας, ἐθαυμάσαμεν πολλὰς στρατιῶν, καὶ ἰσχυρὰ πύλιν, ὅπως καὶ ἐξῆλθῃ ὁ Πάτριος ἐκείνων· οἱ δὲ συνιόντες ἡμῖν πλησιάζοντες τῷ πυλῶνι· μόλις δὲ πλησίον ἐβλάμεθα, καὶ πολλὰν ἐξήκοντον

A
 αὐτῶν, ἐχρῆν τοῖς καύοισιν ἐξαπολυθῆναι, τοῖς ἐκκλησιαστικαῖς, καὶ ὑπομνησθῆναι τοὺς ὑβερισμένους ἡμᾶς.
 ὁ δὲ τῆς ἀγίας ἀπίας ἀγίας ἡμῶν συνόδου καλεσθῆναι πρὸς ἀπολογία· οὐκ οὐδὲ πύλιν μὴδὲν ὑπολογισάμενος, μὴ τι τὸν τοῦ θεοῦ φόβον εἰς νοῦν βαλὼν, κατ' αὐτὸν τὴν ὥραν, κατ' αὐτὸν ἐκλήθη εἰς τὴν ἐφ' ἑαυτὸν λεληθότως, καὶ οὐδενὸς εἰδότες τὸ σύμπεπν ἡμῶν τὸ πρὸ λημμένον, κατὰ πᾶν τῆς ἐαυτοῦ κεφαλῆς, ἵνα μὴ λέγοιμεν τὴν ἐκκλησίαν θισμῶν, ἔβριζεν ἡ ψῆφον καθαρῶς τοὺς μὴδὲν εἰδότες μετὰ τὸν σήμερον, καὶ τοῦ πᾶν ἔχει εἰς τὸν πρὸς φασιν, καὶ γὰρ ἐπὶ δὴ τῶν αὐτῶν ἐστὶ, μὴ εὐτὼ πατήσῃ τοὺς τὴν ἐκκλησίαν θισμοὺς, μὴ ὅτι ἐκτὸς φέρεται καὶ μετὰ τῶν, ἡ καὶ λεληθότως τῶν αὐτῶν τῶν αὐτῶν, ἀπὸ τῶν αὐτῶν εἰδότες ὅτι εἰς ἕνα τῶν τὸν πλῆθος εἰς ἐκκλησίαν ἔχοντων βαδίζον, καὶ ὑπὸ χεῖρα πρᾶττοντων τὴν ἐαυτοῦ, ἐπὶ τῶν δὲ ἐστὶ μὴ τῶν τῶν αὐτῶν αὐτῶν, ἀναγκάως παρῶνται τῇ ὑμετέρᾳ θισμῶν, βία πρὸς τὰ βιβλία, ὁρίζοντες καὶ τῆς ἀγίας καὶ ὁμοῦσιν τριάδος, μετὰ περὶ τῶν αὐτῶν τῶν αὐτῶν, καὶ τοὺς συνδραμαπυργήσαντες αὐτῶν ὡς ἐκλήθη εἰς τὴν ἀγίαν συνόδον, ἀπολογησάμενοι ὑπὲρ τῶν αὐτῶν πλῆθους ἐτίμως γὰρ ἔχομεν ἀποδείξαι, αὐτῶν αὐτοῖς, καὶ τῶν αὐτῶν, τῆς κατ' ἡμῶν ὑβριος πειρημένον ἐγχείρημα.

B
 Ἀκάκιος, Ἐπίσκοπος Μελιτινῆς, ἔπει· Περὶ τῆς μὲν καὶ ἡ πρὸς τῶν αἰπαρήτων ὑπερία, ἡ γὰρ καὶ ἡ αὐτῆς ἀληθῆς ἐστὶ καὶ πρὸς τῆς ἀληθῆς τῶν ἀγίων πᾶτων, καὶ θεοφιλεσιῶν, Ἐπισκόπων Κυρίλλου τῆς Ἀλεξανδρείας, καὶ Μένωνος τῆς Εφesoῦ· οὗτοι γὰρ ἡμῶν οἶον πρὸς ἀποστατήσαντες ἀπὸ τῆς ἀγίας συνόδου, καὶ πρὸς τῆς τῆς κακοδοξίας Νεστορίου, καὶ ἐαυτοὺς συνάψαντες, καὶ ὑπὸ ἐγκλημα πρὸς τὸν τριῶν, ἡγομένους τῶν αὐτῶν πρὸς τῶν αὐτῶν τῆς οἰκουμένης τῶν αὐτῶν ἀποστατήσαντες, μὴδὲ ὁλως ἔχοντες αὐθεντίας ἐπὶ δὴ δὲ ἡμεῖς τῇ ὑμετέρᾳ ὁσιότητι, ὡς ἐπὶ αὐτῶν πύλιν εἰς κρείσσιν Ὀλαβεσίαν, ὑπομνησάμενοι διὰ τὴν Ὀλαβεσίαν τῶν Ἐπισκόπων, Ἀρχελάου, καὶ Παύλου, ἔπειτρου, ὁ πρὸς τῆς πιαυτῆς ἀποστασίας, ἔπειτρου Ἀποχρίαν Ἐπίσκοπον, Ἰωάννην, πρὸς ὧν ἡ πᾶν ἀπολογία, τῇ λόγῳ τῶν αὐτῶν ἐπὶ λημμένον.

C
 Διάκονος, Ἐπίσκοπος Μελιτινῆς, ἔπει· Περὶ τῆς μὲν καὶ ἡ πρὸς τῶν αἰπαρήτων ὑπερία, ἡ γὰρ καὶ ἡ αὐτῆς ἀληθῆς ἐστὶ καὶ πρὸς τῆς ἀληθῆς τῶν ἀγίων πᾶτων, καὶ θεοφιλεσιῶν, Ἐπισκόπων Κυρίλλου τῆς Ἀλεξανδρείας, καὶ Μένωνος τῆς Εφesoῦ· οὗτοι γὰρ ἡμῶν οἶον πρὸς ἀποστατήσαντες ἀπὸ τῆς ἀγίας συνόδου, καὶ πρὸς τῆς τῆς κακοδοξίας Νεστορίου, καὶ ἐαυτοὺς συνάψαντες, καὶ ὑπὸ ἐγκλημα πρὸς τὸν τριῶν, ἡγομένους τῶν αὐτῶν πρὸς τῶν αὐτῶν τῆς οἰκουμένης τῶν αὐτῶν ἀποστατήσαντες, μὴδὲ ὁλως ἔχοντες αὐθεντίας ἐπὶ δὴ δὲ ἡμεῖς τῇ ὑμετέρᾳ ὁσιότητι, ὡς ἐπὶ αὐτῶν πύλιν εἰς κρείσσιν Ὀλαβεσίαν, ὑπομνησάμενοι διὰ τὴν Ὀλαβεσίαν τῶν Ἐπισκόπων, Ἀρχελάου, καὶ Παύλου, ἔπειτρου, ὁ πρὸς τῆς πιαυτῆς ἀποστασίας, ἔπειτρου Ἀποχρίαν Ἐπίσκοπον, Ἰωάννην, πρὸς ὧν ἡ πᾶν ἀπολογία, τῇ λόγῳ τῶν αὐτῶν ἐπὶ λημμένον.

D
 Καὶ ἀπελθόντων, Ἀρχελάου Ἐπισκόπου Μυνδῆ καὶ Καρίας, καὶ Παύλου Ἐπισκόπου Λάμπης τῆς Κρήτης, καὶ Πέτρου Ἐπισκόπου Παρεμβολῶν τῆς Παλαιστίνης, καὶ ἐπανελθόντων, φέρμος Ἐπίσκοπος Κασιόνης Καππαδοκίας εἶπε· Διδαπέτωσιν οἱ θισοβίσις τῶν Ἐπισκόπων· οἱ τὸ δῆλωμα διακονῶντες πρὸς τὴν Ὀλαβεσίαν τῶν Ἐπισκόπων Ἰωάννῃ Ἐπίσκοπῳ, πρὸς ἐπὶ τὸν παρ' αὐτῶν ἀποκρίσεις.

E
 Παῦλος, Ἐπίσκοπος Λάμπης, ἔπει· Περὶ τῆς μὲν καὶ ἡ πρὸς τῶν αἰπαρήτων ὑπερία, ἡ γὰρ καὶ ἡ αὐτῆς ἀληθῆς ἐστὶ καὶ πρὸς τῆς ἀληθῆς τῶν ἀγίων πᾶτων, καὶ θεοφιλεσιῶν, Ἐπισκόπων Κυρίλλου τῆς Ἀλεξανδρείας, καὶ Μένωνος τῆς Εφesoῦ· οὗτοι γὰρ ἡμῶν οἶον πρὸς ἀποστατήσαντες ἀπὸ τῆς ἀγίας συνόδου, καὶ πρὸς τῆς τῆς κακοδοξίας Νεστορίου, καὶ ἐαυτοὺς συνάψαντες, καὶ ὑπὸ ἐγκλημα πρὸς τὸν τριῶν, ἡγομένους τῶν αὐτῶν πρὸς τῶν αὐτῶν τῆς οἰκουμένης τῶν αὐτῶν ἀποστατήσαντες, μὴδὲ ὁλως ἔχοντες αὐθεντίας ἐπὶ δὴ δὲ ἡμεῖς τῇ ὑμετέρᾳ ὁσιότητι, ὡς ἐπὶ αὐτῶν πύλιν εἰς κρείσσιν Ὀλαβεσίαν, ὑπομνησάμενοι διὰ τὴν Ὀλαβεσίαν τῶν Ἐπισκόπων, Ἀρχελάου, καὶ Παύλου, ἔπειτρου, ὁ πρὸς τῆς πιαυτῆς ἀποστασίας, ἔπειτρου Ἀποχρίαν Ἐπίσκοπον, Ἰωάννην, πρὸς ὧν ἡ πᾶν ἀπολογία, τῇ λόγῳ τῶν αὐτῶν ἐπὶ λημμένον.

nis rumoribus aures non accommodat, sed rei naturam considerat, dignetur ea quæ impie temereq. contra nos intentavit, legitimis vel maxime sententijs abolere, & quæ videbuntur, in eum decernere, qui talem nobis ignominiam ausus est inferre.

Iuuenalis Hierosolymorum Episcopus dixit: Oportebat quidem Ioannem reuerendissimum Antiochiæ Episcopum, hac sancta & magna & œcumenica Synodo considerata, confestim accurrere, ut de ijs quæ illi obijciuntur, se purgaret; & ad Apostolicam Sedem magnæ Romæ nobiscum confidentem; & obedientiam ac honorem deferre Apostolico sanctæ Dei ecclesiæ Hierosolymorum, apud quem maxime mos est ex Apostolico ordine & traditione, ut ipsa sedes Antiochena dirigatur, & apud eum iudicetur: sed quoniam solita superbia usus, domum suam armatis militibus, ac priuatis hominibus circumuallauit, quemadmodum pijissimi Episcopi à sancta hac Synodo ad illam missi, in sua depolitione nobis retulerunt; nos Canones sequentes, & ordinem seruantes, secundo iterum illum monendum decernimus. Quare alij Episcopi pijissimi illud transcant, ipsumq. eadem, qua prius, moderatione & lenitate commonefaciant, ut ad sanctam Synodum accedat, ac de sibi obiectis rationem reddat.

Posteaquam ergo Timotheus Termesi, Eudociadisq. Episcopus, & Eustathius Docimij, & Eudoxius Chomatis Lyciæ Episcopus abijissent, ac reuersi essent, Eudoxius Episcopus Chomatidis prouinciæ Lyciæ dixit: Cum iuxta pietatis vestræ iussionem ad Ioannis reuerendissimi Episcopi Antiocheni domum venissemus, inuenimus milites circa domum eius euaginati gladijs instructos, & quosdam quoque clericos. Rogauimus autem clericos illos eiusmodi verbis: Missi sumus à sancta Synodo, ut ad reuerendissimum Ioannem Episcopum mandata quædam deferamus; quare dignemini de aduentu nostro illum certiores facere. Illi vero ingressi, cum hæc nuntiassent, reuersi huiusmodi ad nos responsum attulerunt: Episcopus Ioannes dixit: Nos hominibus per nos depositis & excommunicatis responsum nullum damus. Cum autem interrogaremus, à quo exauctorati & excommunicati essemus; responderunt: A Ioanne Episcopo Antiocheno. Cum vero iterum misissemus, ut exactius aliquanto de illius sensu nobis constaret, dixerunt: Vel coram tabellionibus hæc dicere non recusamus.

Timotheus Termesi & Eudociadis Episcopus dixit: Sicut pietas vestra mandar, ad reuerendissimi Episcopi Ioannis domum nos contulimus. Cumq. clericos præ foribus consistentes comperissemus, aduentus nostri causa indicata, ut nos intromitterent, coramq. ea quæ in mandatis habebamus, exponere liceret, rogauimus. Ingressi clerici hoc nobis responsum dederunt: Nos hominibus excommunicatis & depositis responsum non damus: ne se fatigent crebra citatione nos interpellantes.

Eustathius huiusmodi respondit: Quod si huiusmodi responsum non damus, ne se fatigent crebra citatione nos interpellantes.

ἄρπασαι τὴν ἀκρίαν ἔχουσα, καὶ τῇ φύσιν τοῦ πράγματος ἐνορῶσαι, τὰ μὲν καθ' ἑμῶν αὐτοῖς παρ' ἐκείνου τολμήματα, πῶς ἐνεμενέταις ἀφανίσαι ψήφοις, ἐλάσαι δὲ τὴν δοκούντων κατ' αὐτὸ, τινῶν τινῶν ἐπεὶ γὰρ ἡμῖν τολμήματα.

Ἰεβενάλοις, ἐπισκοπὸς Ἱεροσολύμων, εἶπεν Ἐχρῶ μὲν Ἰωάννῃ τὸ ἀλαβείσαι τὸν ἐπίσκοπον Ἀντιοχείας, ἐνυμνεύμενοι τὴν ἀρίαν καὶ μεγάλαν καὶ οἰκουμένην συνόδον πάντων, ὡς εἰς δόξα ἡμῶν τῇ ἐκκλησίᾳ αὐτῇ δραμῶν, ἐπὶ τὴν ἀποστολικὴν θρόνον σινοδὸν δὲ ἡμῖν τῆς μεγάλης Ῥώμης, καὶ τῷ ἀποστολικῷ τῆς Ἱεροσολύμων ἀρίας ἔχον ἐκκλησίᾳ ὑπακούειν, καὶ πρὸς αὐτὴν πάλιν αὐτὸν τῶν Ἀντιοχείων θρόνον ἐξ ἀποστολικῆς ἀκρόασης, ἐν ᾧ δόξῃ, ἰδυνεῖται, καὶ παρ' αὐτῷ διακρίνεται. ἐπεὶ δὲ τῇ συνήθει ὑπεροψία χρώμενος, τὴν ἑαυτοῦ οἰκίαν ὁπλοῖς περικύβηται, ὡς στρατιωτῶν, καὶ ιδιωτῶν, ὡς οἱ καταθήμενοι θεοσεβέτερι ἐπίσκοποι, ὡς δὲ ἀρίας τῆς συνόδου περιφρίτης, ἐγνώρισεν ἡμῖν, τὴν καὶ ἡμῖς ἐπόμενοι, καὶ τὴν ἀκρόασις φυλάττειν, ἐκ δὲ τῶν πάλιν αὐτὸν ὑπομνησάμενοι ἐλάμβανεν. ὡς βαρύντες οὖν ἐπὶ τοῖς θεοσεβέτερι ἐπίσκοποι, καὶ τῆς αὐτῆς τῆς περὶ τοῦ ἐπίσκοπου ὑπομνήσεως αὐτὸν ὡς ἀγνοῖται εἰς τὴν ἀρίαν συνόδον, καὶ ἀποκρίνασθαι τοῖς αὐτῷ ἐπαγομένους.

Καὶ ἀπὸ τῶν Τιμοθέου, ἐπίσκοπου Τερμήσου, καὶ Εὐδοκιάδος, καὶ Εὐσταθίου, ἐπίσκοπου Δοκίμης, καὶ Εὐδοξίου, ἐπίσκοπου Χώματος τῆς Λυκίας, ἐπὶ τῶν ἀπὸ τῶν κλήρων τῶν ὑπερέτας θεοσεβείας παρεγόμενοι εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἀλαβεῖται ἐπίσκοπου Ἰωάννου τῆς Ἀντιοχείας, ὑπομνησάμενοι τὴν οἰκίαν αὐτῶν καὶ τῶν γυναικῶν, καὶ κληρικῶν τινῶν παρεκαλέσαμεν ὅτι τοὺς κληρικῶν, λέγοντες ἀπαλλαγῆμεν ὡς τῆς ἀρίας συνόδου, ἀπαγγέλλαι πρὸς ἡμᾶς τῷ ἀλαβεῖται ἐπίσκοπῳ Ἰωάννῃ, καὶ καταξιώσασθαι μὴ ὑπομνήσασθαι ἡμᾶς. οἱ δὲ εἰσελθόντες, καὶ μὴ ὑπομνήσασθαι τῶν περὶ τῆς ἀρίας συνόδου ἡμῖν δὲ δόξα, λέγοντες ὅτι εἶπεν ὁ ἐπίσκοπος Ἰωάννης ὅτι ἡμῖς ἀνδρώμενοι καθαρῶς ἐστὶν ἀφ' ἡμῶν, καὶ ἀκρινῶν ὄντων, ἀποκρίσιν οὐδεμίαν ποιούμεθα. ὡς δὲ ἡρώσασμεν, ὡς πῶς καθαρῶς ἡμῖν, καὶ ἀκρινῶν ἐσμεν; ἡρώσασιν ἡμῖν ὅτι ὡς τῷ ἐπίσκοπῳ τῆς Ἀντιοχείας Ἰωάννῃ. ὡς δὲ ἐπὶ τῷ ἀλαβεῖται ἐπίσκοπῳ κατὰ τὴν ἐφ' ἡμῶν ὅτι καὶ ἐπὶ τῷ ἀλαβεῖται ἐπίσκοπῳ κατὰ τὴν ἐφ' ἡμῶν.

Τιμοθέος, ἐπίσκοπος Τερμήσου, καὶ Εὐδοκιάδος, εἶπεν. ὅτι ἐκάλουν ἡ θεοσεβεία ἡμῶν, παρεγόμεθα ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ ἀλαβεῖται ἐπίσκοπου Ἰωάννου καὶ ὄντες τῶν ὑπὸ τῶν κληρικῶν ἐστῶτες, ἐμὴν ὡς ἀξιούτως δεχθῆναι, καὶ κατὰ τὴν ἐφ' ἡμῶν τὴν ἐπὶ τῷ ἀλαβεῖται ἐπίσκοπῳ κατὰ τὴν ἐφ' ἡμῶν. οἱ δὲ εἰσελθόντες, τὴν κατὰ τὴν ἐφ' ἡμῶν.

Εὐστάθιος, Ἐπίσκοπος Δοκιμίας, εἶπεν· Κατὰ τὴν κέ-
λευσιν τῆς ὑμετέρας ἐπισήτης παρελθόμεθα ἐν τῇ
ἐκείνῃ, ἵνα μὴν ὁ ἀλαβεύτης Ἐπίσκοπος Ἰωάννης
τῆς Ἀντιοχείας, καὶ οἱ ἐκείνῃ κληρικοὶ ἀρεταῖς
πεφύκαμεν μὴνυθῆναι· ὥς δὲ ἡμᾶς συντυχὴν τῷ
αὐτῷ ἀλαβεύτῃ Ἐπισκόπῳ Ἰωάννῃ, καὶ ἵπτιν τῇ
ἐξουσίᾳ τῆς ἀγίας πατρὸς συνόδου δηλωθῆναι αὐτῷ· οἱ
ἵπτοι δὲ οἱ τῆς, καὶ ἐπαρρησιαστικῶς πρὸς ἡμᾶς, εἶφη-
σαν· ὅτι περὶ ἡμῶν καὶ καθέλωμεν, καὶ ἀκρινωτῶν
πεποιήκαμεν, καὶ μὴ καμνίσωμεν, καλοῦντες ἡμᾶς.
ἐπερωμίθα ὅτι καὶ τὴν τὴν ἐξουσίαν τῆς ἐπιστάτης μη-
ρούς, ἐκ τῆς ἐκείνῃς ἐβυλῆθησαν, οὐδὲ μὴνυθῆναι, λέγον-
τες· κληρικὸί ἐσμεν, καὶ ἐβυλαίμεν.

Κύριλλος, Ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας, εἶπεν· Ὁ κύ-
ριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ὁ καὶ νῦν τῇ ἀγίᾳ συνόδῳ
πρεσβύτης, τῆς τῶν πραγμάτων φύσεως ἐναρξάμενος ἡμῶν
κατέστη, εἰπὼν· ὅτι πᾶς ὁ τὴν Φαῦλα πράσσων, με-
τεῖ τὴν Φῶς, καὶ οὐκ ἔρχεται πρὸς τὴν Φῶς, ἵνα μὴ ἐλθῇ
καὶ τὴν ἐξουσίαν αὐτῷ. πύρρον καὶ νῦν τὴν ἀλα-
βεύτην Ἰωάννην τῆς Ἀντιοχείας Ἐπίσκοπον, ἡ ὑμετέ-
ρα πᾶν πάντως ἐπιστήτης, καὶ ἡ ψῆφος, ὅρα· εἰ γὰρ ἑαυτῷ
αὐτῷ πεπραχὸς τι καὶ ἡμῶν κανόνων, ἡ δὲ ἐ-
κείνῃ, πᾶς ἐκ τῆς ἐκείνῃς ἀφικέσθαι πρὸς ἡμᾶς
ἐκ τῆς ἀγίας πατρὸς, καὶ οἰκουμένης συνόδου, ὥς
καὶ ψῆφος τῇ περὶ ὑμῶν ἐπισφραγισθῆναι αὐτῷ τὴν ἐγ-
χειρησάμεθα, μᾶλλον ἰσχυρῶς καὶ ἡμῶν, ἵπτιν ἐπίσταται
καὶ ἡμῶν ἐκκλησιαστικῶν, ἀλλὰ ἐπὶ δὲ δεδιδὸς τὸ με-
σσηνισμὸν τῆς ἀγίας πατρὸς, καὶ μεγάλης συνόδου, καὶ
οἱ δὲ δυοῖν βῶς, καὶ ἐξουσίαν, ἐν βελίοντι ἡμᾶς,
παρρησιαστικῶς τὴν ἀφίξιν, ἵνα μὴ τὴν ἑαυτῷ πεπραχὸς
ἐκ τῆς ὑπομνήτης ἡμῶν, καὶ ἀναγκαστικῶς· κρύπτει
γὰρ ἡ πεπραχὸς ἡμῶν, καὶ αἰσχυρῶς ὅτι καὶ κληρικῶν ὑμῶν
ἐμφανιστῶν τὴν ἑαυτῷ ἐξουσίαν, ὅτι καὶ ἐξουσίαν
λαμβάνει, ἀπεφθίναται τὴν ἀγίαν πατρὸς συνόδου, ἐν-
πύρρον ἡ δὲ μηδεμίαν μὴν ἰσχυρῶς τὴν παρὲς ἐκείνῃς π-
τλημένη καὶ ἡμῶν ἔχειν, κληρικῶν ὅτι καὶ ἐπιστά-
της, ὡς ἐκ τῆς δεδιδὸς ἀντιστάσεως, ἐν τῷ καὶ δικαιοσύ-
τη, ἀπεφασγῆναι τὴν περὶ ὑμῶν, ἐκ τῶν κανόνων, ὑπε-
ρεχθῆναι.

Μέμνων, Ἐπίσκοπος Εφέσου, εἶπεν· Ἡ ἀκανόνιστος
γνώμη τοῦ ἀλαβεύτου Ἐπισκόπου Ἰωάννη τῆς Ἀν-
τιοχείας, ἐκ τῆς αἰτίας αὐτῷ ἀριθμῶν πύρρον, ἀφ' ὧν
ἐν τῷ πύρρον, καὶ καὶ τῶν ἡμῶν τῶν ἐκκλησιαστικῶν
ἡτῶν, δηλῶς τῇ ὑμετέρᾳ γέγονεν ἐπιστήτης· ὅτι καὶ
ἡμῶν τὴν ἐκείνῃς πτλημένη καὶ ἡμῶν ἀλλὰ λι-
βείδῃ αὐτοῖς ἀξίαν τὴν ὑμετέραν ἐπιστήτης· ἐκ κα-
νόνικῶς κινούμενοι κεκλήκαται δι' ἀσυνέτητον Ἐπισκό-
πων συζητῆσαι αὐτὴν πᾶς παρ' αὐτῷ ἐξουσίαν πύρρον ἡμῶν
πύρρον ἐκκλησιαστικῶν, μᾶλλον δὲ καὶ τῆς ἐκκλησια-
στικῆς ἀκαταστάσεως, ἡμαρτημένοις, καὶ ἀπολογισθῆναι
ἐφ' οἷς καὶ τῶν κανόνων ἐβυλῆθησαν· ἀλλὰ αὐτῶν τῶν
συνόδων κεκλήκαται, ὑπεκλύσθαι ἐκ τῆς ἐβυλῆθη κλη-
ρικῶν. πύρρον ἡ δὲ τὴν ἀγίαν συνόδον ὑμῶν, καὶ οἰκουμένης, παρεκαλέσμεν, τὴν μὴν παρ' ἐκείνῃς ἀγίστως
παραχθῆναι, ἐκ τῆς αἰτίας αὐτῷ ἀριθμῶν ὧν, ὧν πᾶς μὴν αἰετῶν πύρρον, πᾶς ὅτι μὴν πᾶς ἔχοντες,
καὶ ἵπτιν.

A Eustathius Docimij Episcopus dixit: Secun-
dum iussionem sanctitatis vestre devenimus ad
domum, in qua manet reuerendissimus Episco-
pus Iohannes Antiochenus; ibiq. clericos inue-
nimus, quos rogauimus, ut nuntiarent, oportere nos eundem reuerendissimum Iohannem
conuenire, eaq. quæ à sancta hac Synodo ipsi si-
gnificabantur, exponere. Cum autem ad illum
introissent, & ad nos reuersi fuissent, hæc dixerūt:
Illi à nobis sunt depositi & excommunicati, & ne
laborent, vocantes nos. Ceterum cum eorum
nomina, qui internuntij extiterant, dignoscere
conaremur, nec dicere voluerunt, nec indicare:
hoc solum aiebant; Clerici sumus, non tabel-
liones.

Cyrillus Episcopus Alexandrie dixit: Domi-
nus noster Iesus Christus, qui & nunc quoque
sanctæ Synodo præsens est, rerum naturas mani-
festo indicio nobis prodidit, dicens: Omnis qui
mala agit, odit lucem, & non venit ad lucem, ut
non arguantur opera eius. Hoc Iohanni reueren-
dissimo Antiochiæ Episcopo nunc accidisse, ve-
stra utique sanctitas & vigilantia perspicit. Nam
si conscientia teste aliquid canonicum, Deoq.
gratum in nos egisse cognoscit, qui fieri potuit,
ut non alacriter ad hanc sanctam & œcumeni-
cam Synodum se conferret, ut eius conatus, si
quidem Ecclesiasticis sanctionibus consentaneus
esset, vestra quoque sententia comprobatus, ma-
ius robur aduersum nos sortiretur? Quoniã ve-
ro timet sanctæ & magnæ huius Synodi aduersus
improbam odium, impiaq. & iniusta contu-
melia se nos affecisse non ignorat, recusat venire,
ne conuenientissimam sibi pœnam & indignatio-
nem patiatur. Cælat enim quæ peccauit, & cru-
bescit, vobis iudicibus, suam patefacere iniqui-
tatem. Quamobrem rogamus, ut sancta hæc Sy-
nodus pronuntiet, ea nullius momenti in poste-
rum esse censenda, quæ ille in nos per audaciam
machinatus est: ipse vero denuo citatus, pro-
pter ea quæ impie patrauit, legitimæ iustissimæq.
vestræ, sacrorumq. Canonum sententiæ subij-
ciatur.

Memnon Ephesi Episcopus dixit: Illegitima
Iohannis reuerendissimi Episcopi Antiocheni, &
paucorum quorundam cum eo conspirantium
sententia, è nouis rebus, quas gessit, & ex Eccle-
siasticarum sanctionum perturbatione, vestræ
sanctitati manifesta euasit. Vnde etiam ea, quæ
is aduersum nos per temeritatē machinatus est,
libello vestræ sanctitati oblato aperuimus; vosq.
iure permoti, illum per sanctissimos Episcopos
accerlistis, ut quæ contra leges Ecclesiasticas,
immo vero contra ordinem Ecclesiasticum deli-
querat, defenderet, rationemq. de his, quæ teme-
re contra Canones molitus fuerat, redderet: sed
ille putrida conscientia detentus, citationi pare-
re recusauit. Quamobrem sanctam & œcumeni-
cam vestram Synodum rogauimus, ut illa quæ
ab ipso, paucisq. ipsius socijs (quorum aliqui
sunt hæretici, aliqui nec ciuitates habent, non-
nulli

καὶ ἵπτιν.

τῶν τλημάτων σου ἔχοντες ἐφαρμόσαι λόγους, ὅ-
 τι μὴν ἀπολογίας ἀνδρίσκοις τρέψουσ· ἡ γὰρ αὐ-
 τῶν ἰσχυρὸν ὄντος ὅτι τῶνδε τῶν ἀγίων, καὶ μεγάλῃ συ-
 νοδῶν, οἷς ἐβράσαν συνησμένοι· πρῶτον πεποιήκασι
 αἰχρόντι καὶ ἀγρυπνίᾳ, καὶ τοῖς ἐν ἀγρῇ πρέπον·
 θεοῖς, ἵππερ ἐβύλοντι τι τῇ μεγάλῃ ταύτῃ συνόδῳ κα-
 τήσῃ Φανερόν, ἀφικέσθαι μᾶλλον μετ' ὀψιότητος,
 καὶ τῆς περιστάσεως χριστιανῶς δικαιοσύνης, ἵππιν τι ἀ-
 δῆ, ἐκ ἀκρόασι· καὶ τοι μηδεὶς πρὸς κωλύοντες ὄντες
 αὐτοὺς· ὅ γὰρ ἐσηκασί γραπῶν περὶ τῆς ἀγίας συνό-
 δου, καὶ ὅτι τῶν οἰκημάτων, ἐν οἷς εἰσι, χαρ-
 τῶν σωτηρίων, ἀπονοίας τι, ἐκ ἀμαθίας μεστὸν, πρῶ-
 θισιν δημοσίᾳ, πᾶσι εἰς ἱερὸν βῆμα, μᾶλλον ὅ, εἰς κα-
 τήσῃ τῶν αὐτῶν δυσβουλίας ἀφαιρέσει τῶν πό-
 λιν. εἰ μὲν οὖν τὸ τοιοῦτον πεπράχασιν, ἵνα λυπώμεθα,
 θεωροῦντες ἀχρημονόσῃ ὑπόληψιν ἀδελφῶν, καὶ
 γελομένῃ τῶν πάντων, δόκοντως λελυπημένῃ
 πλεονέκῃς γὰρ, πούτ' ὁρᾶσθε, ἐν ἐκείνῃ· εἰ δὲ
 ἀληθῶς, ὡς ἐν τῷ παρ' αὐτῷ περὶ τῆς χαρτῆς πε-
 ριέχει, ὡς ἐξάρχῃς ἡμεῖς τῆς Ἀπολιναρίου μαρτυρίας
 αἰρέσεως, ἥτις τὰ ἐκείνην πεφρονήσεως πᾶσι, δι-
 λεγχὴν ἔχουσ, καὶ νῦν ἡκέτωσαν· διελιγχέτωσαν
 αἰρετικῶς, εἰ διώκονται, καὶ μὴ ῥήμασιν ἀπλῶς περὶ
 βελτίωσιν κενῶς, ἐνοῶντες τῶν θείων ἀνασκή-
 σιν· ἔφη γὰρ ὁ θεὸς τῶν ὁλῶν κερτῆς ὅτι μάρτυς ψα-
 δῆς σου ἀπὸ μάρτυρος εἶσαι· καὶ Δα὿ Φωτῆς τὸ μακα-
 ρίον Δαυὶδ· κατ' ἡμέρας καὶ τὸ ἀδελφού σου καπ-
 λάλεις. ἡμεῖς γὰρ οὗτοι τῆς Ἀπολιναρίου πεφρονήκα-
 μεν πᾶσι, ὅτι τὰ Ἀρείου, ὅτι τὰ Εὐνομίου, ἀλλ' ἐκ
 μικρῆς ἡλικίας τὰ ἱερὰ ῥήματα μεμαθήκαμεν,
 καὶ εἰς χάριτας πατέρων περὶ ῥήματα ὀρθοδόξων, καὶ
 ἀγίων· ἀναθεματίζομεν δὲ καὶ Ἀπολινάριον, καὶ
 Ἀρμόν, καὶ Εὐνόμιον, καὶ Μακεδόνην, Σαβέλλιον,
 Φωτῆν, Παῦλον, καὶ Μανιχαίους, καὶ ἑτέραν δὲ
 πᾶσι αἵρεσιν, καὶ πρὸς τοὺς ἐπὶ τῶν νεῶν
 βλασφημιῶν ὄντας Νεστόριον, καὶ τοὺς τούτου κρι-
 τῶν, καὶ ὁμοφρονῶν, καὶ τοὺς φρονούντας τὰ Κελε-
 σίου, ἥτις Πελαγίον, οὐ πεφρονήσας τὰ ἐκείνων πᾶ-
 σιν οὐδὲ νῦν ἐκ μετανοίας εἰς τὸ θέλειν τὰ ὀρθὰ φρο-
 νῆν ἀφισγόμενοι· ἀλλ', ὡς ἐφ' ἡμῶν, ἐπὶ ῥήματι τοῖς
 ὀρθοῖς, καὶ ἀποστολικῶς, τῆς ἐκκλησίας δόγμασι.
 ἐπεὶ δὲ καὶ τὸς ἀπὸ τῆς πειρασμένης εἰς ἱεροσύνην,
 ἀληθεῖς ὁρᾶσθαι, καὶ ἐκεῖνα λαλῆν, ἀπὸ τῶν οὐ-
 τῶν ἔχον, καὶ νῦν ὁρᾶσθαι καλούμεν ταῦτά τῶν με-
 γάλῃ, καὶ ἀγίᾳ συνόδῳ, μετὰ πᾶσι καὶ κατον-
 κῶς αὐτὴν τὴν ὁμοβέβητον Ἰωάννην Ἀποχέων
 ὁπίσκειν, καὶ τοὺς αὐτῶν τῶν κατ' ἡμῶν σω-
 τηρίων συγκοινωνίας· ἐπὶ γὰρ ἀκούσαν αὐτοὺς,
 καὶ ἀναγκάσθαι, παρόντας ἡ αἰρετικῶς ἡμεῖς δὲ εἶναι,
 καὶ τὰ Ἀπολιναρίου πεφρονήσεως, καὶ τὰ Φωτῆς,
 ἡ νῦν ἀνασκήσας τῶν ἀφίξιν, καὶ ὁκνοῦντες
 πρὸς τοὺς ἐλέγχους, αὐτοὶ καταγινώσκουσιν, μᾶ-
 λιστα ὅτι, καὶ πάλιν ἐν τῷ περὶ τῆς χαρτῆς
 χαρτῆς γέγραπται, ψυχρὰς, ἐκ ὧν, συγκοινωνίας
 εἰς τῆς

A ro, cum temeritatem suam nullis rationibus tue-
 ri, nec ullas iustæ excusationis vias inuenire pos-
 sent, (nam citra ullam cunctationem ad hanc
 sanctam & magnam Synodum, acta sua defensuri,
 proculdubio accurrissent) rem fœdam, & circu-
 latoribus ac circumforaneis dignam commise-
 runt. Cum enim, si quid magnæ huic Synodo palā
 facere voluissent, illos potius accedere modeste,
 & cum decoro, quod Christianos homines decet,
 coram exponere quæ conueniunt, responsaq. au-
 dire oportuisset, ac profecto nihil obstar, quo
 minus id illis facere licuerit, (nec enim ante
 sanctam Synodum milites constiterunt, sicut an-
 te illorum domos;) chartulam arrogantia, in-
 scitiæq. plenam concinnantes, eaq. publice pro-
 posita, totam hanc ciuitatem non tam ad tumultu-
 ationem, quàm ad inconsultæ temeritatis ip-
 sorum condemnationem concitarunt. Quod
 si eo animo hoc fecerunt, vt nos fratrum existi-
 mationem fœde commaculatam, & ab omnibus
 derisam cernentes, contristaremur; satis vtique
 contristati iam sumus. Nam cum hoc egerint,
 sæpissime derisi sunt. Si vero, vt in scripto quod
 proposuerunt, continetur, tamquam hæreseos
 Apollinarij principes nos extitisse, aut illius opi-
 nionibus imbutos quandoque fuisse, vere conuin-
 cere queunt, veniant nunc, redarguant, hæresi in-
 fectos esse ostendant, si possunt, nec perperam
 verbis inanibus contumeliam irrogent, diuinam
 indignationem ante mentis oculos habentes.
 Dicit namque quodam in loco vniuersorum iu-
 dex Deus: Testis mendax non erit inultus. & per
 vocem beati Dauid: Sedens, aduersus fratrem
 tuum loquebaris. Etenim nos nullo vnquam
 tempore Apollinarij, aut Arii, aut Eunomij do-
 ctrinam probauimus; sed ab ineunte ætate sacras
 litteras didicimus, & in sanctorum & orthodoxo-
 rum Patrum manibus educati sumus: anathema-
 tizamus autem & Apollinarium, & Arium, & Eu-
 nomium, & Macedonium, Sabellium, Phorinum,
 Paulum, & Manichæos, & quamcumque aliam
 hæresim, & præter hos insuper nouarum blasphemiarum
 inuentorem Nestorium, & qui ei com-
 municant & consentiunt, & eos qui Celestij, vel
 Pelagij placita sequuntur; quorum dogmata
 numquam suscepimus: neque nunc per pœnitentiam
 mutata voluntate nos recipimus ad recte
 sentiendum; sed, vt dixi, in rectis & Apostolicis
 Ecclesiæ dogmatibus enutriti sumus. Quoniam
 vero par est, vt illi qui in sacerdotalem ordinem
 cooptati sunt, veritatis appareant studiosi, & ea
 quæ certo norunt, depromant; etiamnum san-
 ctam, magnamq. hanc vestram Synodum vehemen-
 ter rogamus, vt ipsum Ioannem reuerendis-
 simum ecclesiæ Antiochenæ Episcopum, reli-
 quosq. qui vna cum ipso calumniam in nos com-
 posuerunt, canonice citari curet: siquidem ra-
 tioni consonum est, atque adeo necessarium, vt
 vel corā, hæreseos labe contaminatos, Apollina-
 rijq. sectatores, vt aiunt, nos fuisse doceat: vel cer-
 te, si venire recusant, nec cōfident probationibus,
 hoc ipso condemnationis sententiæ subiaceant:
 maxime vero quia, sicut rursus ex proposita ab
 illis chartula constat, vanas ac fuciles illas calum-
 nias

Prov. 28.
 d. 28.
 Psal. 49. d.
 20.

sed cum forsitan deesset, quo se, de quibus infimulabantur, purgarent, paucosq. numero se esse animaduertentes, veriti, ne conuicti poenani subiret, anteuertentes insolenter egerunt, illudq. facere censuerunt, quod sese, si rei deprehenderentur, perpeffuros non dubitabant. At hoc veluti stolidum, ac rationi dissentaneum, visum est nobis despicientia dignum. Sed quia suam illam absurdissimam vefaniam ad maiestatem vsque vestram referre ausi sunt, idq. quod contra leges & Canones, omnemq. Ecclesiasticum ordinem perpetrarunt, vestrae pietati significare veriti non sunt: propterea infanum illorum impetum amplius non dissimulauimus; verum, Canonum formam iterum sequentes, reuerendissimum Antiochiae Episcopum Ioannem, qui vna cum alijs in praediotos [Episcopos] tanta ausus fuit, accersiuimus. Neque enim illi, cum & pauci, & criminibus obnoxij essent, in tantam vecordiam procedere ausi essent, nisi reuerendissimi ecclesiae Antiochenae Episcopi Ioannis temeritate confisi fuissent. Cum itaque conuenissemus, ac libelli à Cyrillo sanctissimo, Deoq. dilectissimo Archiepiscopo, & Memnone pijsimo coepiscopo nobis oblatis fuissent, memoratum Ioannem accersiuimus, quod vel nunc saltem querelam proferret, qua motus, in tantam contra primos sanctae Synodi contumeliam prolapsus esset. Atqui semel & iterum, & tertio itidem, vt causam diceret, accersitus (quod probabilem rationem non haberet, qua temeritatem suam tueri posset) Synodo se sistere detrectauit; militibus vero & armis domum, in qua diuersabatur, circumsepiens, neque sanctissimos Episcopos à Synodo missos suscepit, neque sanctissimam Synodum congregatam responso competenti dignatus est. Vnde cum animaduertereamus, ipsum causae suae defensionem diffidere; quae temere, vaneq. fuerant nugati, & contra omnem Canonum ordinem aduersus Cyrillum sanctissimum Archiepiscopum, & aduersus Memnonem pijsimum coepiscopum nostrum scripto mandauerant, ea irrita, & prorsus vana esse iudicauimus. Etenim iudicium, quod lege & iustitia nulla ex parte nititur, aliud nihil est, nisi merum conuictum. Quam ob rem cum & ipse, & reliqui quoque, quos secum habet, vsque adeo illegitime inordinateque, & praeter omnem Ecclesiasticum stylum egerint, decreuimus eos tantisper excommunicationi subiaccere, (absurdam eorum temeritatem coercentes) donec comparentes, de his quae temerarie & insolenter admiserunt, se purgent coram sancta Synodo.

Hæc autem nostra decreta ad vestram pietatem necessario perscripsimus; quam obnixe quoque rogamus, ne hominum criminibus obnoxiorum conuenticulum, synodus esse iudicetur. (nam & olim in sancto & magno illo trecentorum decem & octo apud Niczam congregatorum Concilio nonnulli reperti sunt, qui cum poenas ab illo irrogandas vererentur, se à sancta & magna illa Synodo separauerunt: nec tamen illi à magno & sancto Imperatore Constantino Synodi loco ha-

biti

καὶ μήτι κελῖνοναι συνέδριον πύτους ὑπὸ τοῦ μεγάλου, καὶ ἐν ἀγίοις, βασιλείῳς Κωνσταντίνου, ἀλλὰ

A ἀλλὰ περὶ ὧν ἐνεκαλουῦτο, ἵσως διπλολογίᾳ σὺν ἰ-
χοῦντες, καὶ ἑαυτοὺς ὄντας ὀλίγους ὁρῶντες, δεδοικῶ-
τες, ὡς μελλοῦσι μὲν τοὺς ἐλέγχους τὸ ὀπιπόμενον ὑπο-
δέχεσθαι, παραλαβόντες ἐξ ὁραμάτων. Ἐπεὶ δὲ ἐν-
μισοὺς πεινῶν, ὅπερ ἡλπίσω ὑπομένειν μὲν τὸν ἐλεγ-
χον. ἀλλὰ τούτῳ, ὡς ἄλογον, ἐδόξεν ἡμῖν καταφρενή-
στως ἀξιοῦν. ἐπεὶ δὲ οὕτως καὶ μέχρι τοῦ ὑμετέρου κρά-
τους ἀνευγκῶν ἐπὶ λήθησιν τῶν ἀλογωμάτων ἑαυτῶν
ἀπονοῖαν, καὶ τὸ πᾶσι θεσμούς, καὶ κανόνας, καὶ πᾶσαν
ἀπολυθῆσαν ἐκκλησιαστικὴν αὐτοῖς πεπραγμένην

B δηλώσει πεπλημῆκασιν τῇ ὑμετέρᾳ δόξει, σὺν ἐπι-
παρέδομεν τῶν ἄλογων ἐκείνων ὁρμῶν, ἀλλ' ἐπιμένει
πάλιν τῷ τύπῳ τῶν κανόνων, προσκαλεσάμεθα τὸν
ἀλαβείστην ἐπίσκοπον Ἰωάννην, τὸν τὰ τηλικαῦτα
μὲν τῶν ἄλλων καὶ τῶν πεπραγμένων πεπλημῆκασιν.
οὐδὲ γὰρ ἐπαρρησιάζονται πρὸς τῶν τῶν ἀπονοῖαν
χωρήσει, οἱ ὑπὸ αἰτίας ὄντες ὀλίγοι, καὶ μὴ τῇ θεού-
τητι τοῦ ἀλαβείστου ἐπισκόπου Ἰωάννη τοῦ τῆς Ἀν-
τιοχείας ἐπαρρησιάζονται. συναχθέντες ἂν ἡμεῖς, προσδοχόν-
των ἡμῖν λιβελλῶν πρὸς τὸ ἀγνωπτεῖν, καὶ θεοφιλε-
στάτου ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου, καὶ θεοφιλεστάτου
ἐπισκόπου Μέμνονος, μετακαλεσάμεθα τὸν μητρο-
πολίτην θεοφιλέστατον ἐπίσκοπον Ἰωάννην ὡς νῦν

C γινώσκον τὸν μέμψιν εἰπῶν, δι' ἡν αἰς τούτῳ ὑβριῶς ἐξ-
ουκλή καὶ τῶν πρώτων τῆς ἀγίας συνόδου ὡς ἀπὸ
καὶ δόξαν, καὶ τρίτον μετακληθῆναι, ὡς τῶν αἰτίων
εἰπῶν, πρὸς ἀγνοῖαν μὲν ἐν τῇ συνόδῳ σὺν ἡμῖν
σὺν ἔχων εἰπῶν εὐλογεῖν διπλολογίαν, ὡν πεπλημῆ-
κασιν οὕτως οὕτως, καὶ ὅσοις περὶ φρεσὶ τῶν ἑαυτοῦ οἰ-
κίας, οὐδὲ πῶς διπλοδοκίμους πρὸς τῆς ἀγίας συ-
νόδου ἀγνωπτεῖν ἐπίσκοπος ἐδέξατο, οὐδὲ διπλο-
δοκίμους τῆς δεύσης ἡξίωσε τῶν συναχθέντων ἀγνωπτεῖν
συνόδου. ὅθεν γινώσκεις αὐτὸν μὴ παρρησιάζεσθαι δικαιο-
λογίαν, τὰ μὲν ὑπὸ αὐτῶν εἰρη, καὶ ματῶν φλυαρηθῆ-
ται, καὶ πρὸς πᾶσαν τῶν τῶν κανόνων ἀπολυθῆσαν γε-
γραμμένα καὶ τὸν ἀγνωπτεῖν ἀρχιεπισκόπου Κυ-
ρίλλου, καὶ καὶ τὸν ἀλαβείστου ἀρχιεπισκόπου ἡμῶν
Μέμνονος, ἀκυρεῖται, καὶ ματῶν παρρησιάζονται εἰρη
ἐδικαιώσαμεν κρείσσει γὰρ, ἡ μὲν ἑαυτῆς ἔκ ἑαυτοῦ
κανονικῶν, καὶ δικαίων, λοιδορίας ἐδὲν ἔχει πλεον.
οὕτως οὖν ἀκατονίστως αὐτὸν π, καὶ τοὺς ἀπὸ αὐτοῦ
ἀπάκτως πράττοντας, καὶ ἔξω πᾶσης ἀπολυθῆσαν
ἐκκλησιαστικῆς, ἀκωνωνήτους πᾶσι εἶναι ἐδικαιώ-

E σαιμεν, ἐρξάντες αὐτῶν τῶν ἄλογων ἀπαξίας, ἕως
αὐτῶν ἐλθόντες, περὶ ὧν περὶ τούτων διπλολογήσα-
ται τῇ ἀγίᾳ συνόδῳ. τὰ γινώσκοντες τῶν ἀγ-
καίως ὅτι τῶν ὑμετέρων δόξιν αὐτῶν ἀνένγκασιν.
δεόμενοι, ὡς μὴ συνόδον κρείσσει τῶν στρο-
φῶν τῶν ὑπὸ αἰτίαισι γεγραμμένων. Ἀλλὰ τὸ καὶ ὑπὸ
πάλιν ὅτι τῆς ἀγίας, καὶ μεγάλης συνόδου τῶν
τρεκαθῶν δέκα καὶ ὀκτὼ τῆς Νικαίας συνε-
λεγμένων, ἵνα οὕτως ἀποσῇται τῆς μεγάλης ἐκ-
κλησίας συνόδου, δεδοικῶτες τὸ ἐξ αὐτῆς ὀπιπόμενον
ἀλλὰ

τῶν ἀρίστων μητροπολιτῶν ὀπισκοπῶν, αὐθιγῶν σὺν
αἰσίων, ἀλλ' ἐλλογίμων, καὶ θιοσεβεστέων, τολμήσας
πρὸς αὐτοὺς ὅτι ἐγὼ τὴν διμύλησόν, καὶ τριμύλησόν, θρόνον
ἐχόμελογον. καὶ ἐπεὶ οὖν πρὸς τοὺς αὐτοὺς ἡμεῖς χαλι-
πώτερον. οὐκ οὐκ αὐτοὺς, καὶ μιαιωνάτων αἰρεσιν, καὶ
ἀποτρέψαντες τὴν ἀσεβείαν τῶν ἡμῶν θρησκείαν, καὶ
ἐλλογὸν ἐκ βαθεῖαν τοῦ μυστηρίου τῶν οἰκονομίας ἀφα-
ροῦσαι, καθύλακτον, ὡς ἡδὴ φησάντες οἴκον.
ἀλλ' οὐκ ἔτι, ὡς εἶποι, τῆς ἐκ χειρὸς ἀγάπης τὴν γῆ-
στον ἐχόντες, καὶ ζηλώσαντες τῷ κυρίῳ, μὴ πολλῶν
πύργων πρὸς αὐτῶν περὶ τοῦτον ὁρῶμεν γὰρ τὴν ἀ-
λαβεῖται τὸ Ἀποκρίων ὀπισκοπῶν Ἰωάννου, τὴν τὴν
ἐκρίβαντες τῆς σωδὸν, καὶ τὴν ἀσέβαντες ἐπαγίνεσθαι,
καὶ πᾶσα πῦρ καὶ μέμψασι τὸ ὅτι τῇ καθαρῶς
βράδος. μετὰ πᾶσι δὲ ἐκ πᾶν τῶν αὐτῶν τῆς
προσδοκίας ἡμῶν. εὐρηγὰ γὰρ ἐχθρὸς, καὶ πολέμιος
ἐστὶν τῇ τῇ ἀγία σωδὸν, καὶ αὐτῇ δὲ τῇ ὁρῶν πῦρ
τῶν ἐκκλησιῶν, ὡς αὐτὴ μένουν τὰ πρᾶγματα ἁ-
μαρτίας γὰρ ἐστὶν ἐκ τῶν ἐφιστῶν πᾶσι, πρὶν δὲ
πᾶσι αὐτῶν τῶν ἐκ τῆς ὁδοῦ πᾶσι πᾶσι, πρὶν δὲ
σωδὸν τὴν ἰμάριον, συναγαγὼν πᾶσι τῶν τῷ Νισοῦ
συναποστειλάντων, ἐκ βλάβος φησὶ λαλοῦντων καὶ
τῆς αὐτῶν κεφαλῆς, καὶ μονομαχίαν καταπαύσαντων
τῆς δοξῆς τοῦ κυρίου, ἐκ συλλέξας ὡς ἐκκλησίαν
αὐτῶν τρεῖς καὶ πέντε τοὺς ἀριθμοὺς, ἀνθρώπων ὀπι-
σκοπῶν ἐχόντων ὄνομα, ὡς οἱ μὲν εἰσι δολοῖδες,
καὶ ὁλοκαύστες δὲ, καὶ ἐκκλησίας μὴ ἐχόντες, ἐπεὶ ὅτι
καὶ πρὸ πολλῶν ἐτῶν ὅτι δεινῶς αἰτίας καθαρῶς
οἱ δὲ τῶν ἰδίων μητροπολιτῶν, σωδὸν δὲ καὶ
Πελαγονοὶ, καὶ Κιλικιστοὶ, καὶ τῶν δὲ Θεσσαλίας
ἐκ βιβλημένων πᾶσι, πρᾶγμα πτόλμηκεν αὐ-
τοῖς, ὅ μὲν οὐκ ὡς πᾶσι τῶν πρὸς αὐτοὺς συνάπτεται γὰρ
καταμείνας χαρτίον καὶ δὴ καθαρῶς ὄνομα, καὶ
ὑβριν πρὸς τὴν τῇ ἀριωτάτῃ, καὶ θιοσεβεστέῃ
τῆς ἀλεξανδρινῶν ὀπισκοπῶν κυρίῳ, καὶ τῷ θιοσε-
βεστέῃ ἡμῶν ἀδελφῷ, καὶ συλλειπυργῷ, ὀπισκοπῶν
Μέμνωνι, τῷ τῆς ἐφιστῶν, οὐδὲν ἡμῶν ἐνδοξὸς ἀλλ'
οὐδὲ τῶν ὑβριζάντων ἐκκλησιῶν τὴν δρώμενον, ἡ
ἀλλ' ὡς αἰτίας τῶν πτόλμηκεν, ἀλλ' ὡς ἐκ
ἀνακατωῶν ὅτι πᾶσι τοῦ θιού, ὡς σὺν ὅτι
καὶ ἐκκλησιαστικῶν, ἡ ὡς οὐ μὲν ὡς κινδύ-
νον αὐτῶν ἀλλ' ὅτι πᾶσι θείας ὑβρίδας ὅτι
τῷ τῆς ἀριωτησίας ὄνομασι καὶ πᾶσι τῶν σωδόν,
ἐκ δὲ καὶ δημοσία χαρτίον πᾶσι ὅτι ἡμῶν, πρὸς ἡμῶν
ἐκ ἀνάγκῃ πᾶσι ἐκκλησίαι, τῶν τοῦ θιού τοῦ τοῦ
πρὸς ἡμῶν, ἵνα τῶν αὐτῶν ἀσέβαντες θιατρίσωσι.
καὶ ὡς μέχρι τούτων γέγονεν αὐτοῖς τὰ τολμήματα ἀλλ'
γὰρ καὶ πρὸς αὐτοὺς, ὡς δεινῶς πρὸς αὐτοὺς, καὶ
ἐκ ἀνάγκῃ τῶν ἀσεβείων, καὶ φιλοχρίτων βασιλείων
αἰνιγμένων τὰ πᾶσι. πᾶσι οὕτω γενομένων, ὅ, τὴν
ἀριωτάτῃ, καὶ θιοφιλέσας ὀπισκοπῶν τῆς ἀλεξαν-
δρινῶν κύριος, καὶ μὲν καὶ ὁ θιοφιλέσας τὸ ἐφιστῶν
πᾶσι ὀπισκοπῶν Μέμνωνι, βιβλία σωδόντες, καὶ αἰ-
τιασμένοι αὐτοὺς τὸ ἀλαβεῖται ὀπισκοπῶν Ἰωάννου.

sanctis metropolitanis Episcopis, viris sane illustribus, maximaq. pietate & eruditione præditis differens, ausus sit dicere: Equidem bimestrem, aut trimestrem Deum non confiteor: aliaq. his multo deteriora dixit.

Hæresim igitur vt impiam ac scelestissimam, quæq. sanctissimam nostram religionem euerteret, vniuersamq. mysterij dispensationem vel ab ipsis fundamentis dirueret, ad eum quem iam diximus modum demoliti sumus. Ceterum fieri non potuit, vt par erat, quin illi, qui Christum ex animo diligebant, & pro Domino zelabantur, multas experirentur difficultates. Etenim fore sperabamus, vt reuerendissimus Ioannes Episcopus Antiochenus Synodi diligentiam & pietatem laudaret; tardamq. Nestorij depositionem vitio fortasse nobis verteret. Verum hæc spes longe nos & omnino fefellit: secus enim euenit. Compertus est namque aduersarius & infensissimus tum sanctæ Synodo, tum rectæ Ecclesiarum Fidei, sicuti res ipsæ declarant. Nam simulatque Ephesum ingressus est, antequam puluerem ex itinere contractum excussisset, pallio nondum exutus, congregatis quibusdam, qui cum Nestorio simul recesserant, & blasphemata verba in suum caput loquebantur, & gloriæ Christi tantum non illudebant, ac veluti collecto collegio hominum citriter triginta numero, qui nomen habebant Episcoporum (ex quibus alij erant extorres, otiosi, ecclesijsq. carentes: alij quoque ante multos annos ob graues culpas à suis Metropolitanis depositi: cum ipsis etiam Pelagiani, & Celestiani, ac nonnulli de ijs, qui ex Thessalia eiekti fuerunt;) rem ausus est impiam, qualem nemo ante illum ausus est vnumquam. Etenim priuatim scriptum quoddam confecit, depositionisq. nomen & contumeliam iniecit sanctissimo ac religiosissimo Cyrillo Alexandrinorum Episcopo, & pientissimo fratri nostro & comministro Memnoni Ephesiorum Episcopo; idq. nobis omnibus inscijs, immo ne ipsis quidem, qui iniuriam hanc perpessi sunt, quid ageretur, aut quam ob causam hoc ausus esset, intelligentibus: sed, perinde ac si Deus non indignetur ob ista, neque sint Ecclesiastici canones, neque futurum sit, vt propter hanc audaciam periculum subeant; excommunicationis nomine etiam vniuersæ Synodo contumeliam faciunt. Neque his contenti, hæc scripto publico mandata proposuerunt legenda quibilibet, theatri parietibus affigentes, vt suæ impietatis spectaculū exhiberent. Sed nondum his finibus constitit ipsorum audacia; sed præterea, quasi canonicum quiddam gessissent, ad piissimorum, Christi q. amantium Imperatorum aures talia deferre non dubitarunt.

His ita transactis, sanctissimus, Deoq. dilectis-
simus Cyrillus Alexandrinus Episcopus, & piissi-
mus Memnon Ephesiorum ciuitatis Episcopus,
libellos composuerunt, compositosq. [Concilio]
obtulerūt, quibus reuerendissimum Antiocheno-
rum Episcopum Ioannem, eiusq. adiutores, ac in
ea re gerenda socios accusabant, adiurantes san-
ctam
ἐν τῷ αὐτῷ αἰνῶνι τοῦ πατρὸς, τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος
ἀμὴν

τῶν πᾶν ἀνὰ πληροῦντες . ἀγαπακῆσθε τὸν πῶν
 παροφῶντες ὅτι τῶς γὰρ ἡμεῖς ἡ σὴ ὁσότης . εἰ γὰρ
 δοθῇ τῶς ἐξ ἡλυσιν ἀδελφὰ , καὶ τὸς μείζοντας ὑβρί-
 ζαν θρόνους , καὶ καθ' ὧν ἔκκ' ἔχουσιν ἐξουσίαν , ὡς ἡ-
 νόμος οὕτως , καὶ ἀκατοῖς , ἐκφέρειν ψήφους , μάλ-
 λον ἢ ὑβρίτης , καὶ τῶς ὑπὲρ τῆς ἀσεβείας τοσούτους
 ἀθλῶς ὑπομεινῆσθαι , ὧν ἔτεκεν καὶ νῦν ἡ ἀσέ-
 βεια διὰ τῶν δόχων τῆς σὴς ὁσότητος ἀνέλαμψεν .
 οἰχῆσεται ὡς ἐχάτῳ ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας
 πρᾶγμα . σωφρονιστῶν δὲ καθ' ὃν παρῆκε
 τῶν τριῶν περὶ τῶν δόχων , ὡς ἡ σὴς
 βίβλος , καὶ ἡ πρὸς τῶς καὶ σὴς ἀδελφὰς ὡς ἡ
 σωθῆσεται . ἀνὰ τῶν δὲ τῶν ἀνὰ τῶν
 ὑπομνημάτων τῶν περὶ τῶν δόχων τῶν
 ἀνὰ τῶν ἀνὰ τῶν Πιλατῶν , καὶ Κελεσιῶν , Κελε-
 σίη , Πιλατῶν , Ἰουλιανῶν , Περσίδων , Φλώων , Μαρκελ-
 λίνου , Ορεντίου , καὶ τῶν πᾶν πύταις φρονιῶν ,
 ἐδικαιώσαμεν καὶ ἡμῶς ἰσχυρὰ , καὶ βίβλος μένειν πᾶν
 ἐπ' αὐτοῖς ὡς ἡ σὴς ἀδελφὰς τῆς σὴς ἡσυχίας καὶ
 σύμφηφοι πᾶν ἰσμῶν , καθ' ἡμεῖς ἰσχυρὰ αὐ-
 τῶς . ὑπὲρ δὲ ἀκρεβόδε ἀμαθίας ἀπὸ τῶν
 περὶ τῶν δόχων , ἀπὸ τῶν δὲ καὶ τῶν ὑπομνημάτων , ἐ-
 πὶ τῶν ὑπογραφῶν τῆς συνόδου . ἐρρωδῆσθαι , καὶ μνημο-
 νῶν ἡμῶν , τῶν κυρίων δόχων , ἀγαπῆτε , καὶ πο-
 θήσθε .

A Conuenientem proinde sanctitas tua propter ea quæ acta sunt, indignationem concipiat. Nam si quibuslibet potestas fiat, maioribus sedibus contumeliam inferendi, & in illos, in quos nihil iuris habent, sententias pronuntiandi vsque adeo iniquas, & à Canonibus discrepantes, vel potius contumelias, etiam in eos qui tanta pro pietate certamina sustinuerunt, & per quos nunc quoque, adiumento præcû sanctitatis tuæ, pietas splendorem recepit; in extremam confusionem res Ecclesiasticæ dilabentur. Si vero, qui talia sunt ausi, competenti modo in ordinem redacti fuerint, sedabitur è vestigio omnis tumultus, debitaq. Canonum reuerentia ab omnibus conseruabitur. Porro autem perfectis in sancta Synodo commentarijs actorum in depositione impiorum Pelagianorum, & Celestianorum, Celestij, Pelagij, Iuliani, Persidij, Flori, Marcellini, Orentij, & eadem cum illis sentientium, quæ à pietate tua de ipsis decreta & constituta sunt, iudicauimus & nos ea solida firmaq. permanere debere, & idem omnes tecum statuimus, eos pro depositis habentes. Vt autem omnia quæ gesta sunt, clare cognoscas, etiam commentarios missimus, & Synodi subscriptiones. Valere te, & nostri memorem esse, oramus Dominum, dilecte & desideratissime.

ΚΥΡΙΛΛΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ
Αλεξανδρείας Ἐπιστολὴν Ἰωάννου Ἐκ Αντιοχείας,
ἀποχρίσας.

CYRILLI ARCHIEPISCOPI
Alexandrini in Ioannem Episco-
pum Antiochenum schismaticum.
[homilia Ephesi habita.]

ΤΗΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΓΑΠΗΣ ΤΩΝ ΔΟΥΛΩΝ ΤΗΣ
 ΘΕΙΑΣ ΔΕΔΙΔΑΓΜΕΝΑ ΧΡΑΦΗΣ· ΟΥΔΕΝ ΤΗΤΟΝ
 ΚΑΙ ΑΥΤΟΣ ΗΜΑΣ Ο ΣΩΤΗΣ ΕΔΙΔΑΞΕ, ΛΕΓΩΝ· Ο ΕΜΕ ΑΓΑ-
 ΠΩΝ, ΕΜΟΙ ΑΚΟΛΟΥΘΕΙΤΕ· ΚΑΙ ΟΠΟΥ ΕΜΕ ΕΓΩ, ΕΚΕΙ ΚΑΙ Ο
 ΔΙΑΚΟΝΟΣ Ο ΕΜΟΣ ΕΣΩ. ΟΙ ΕΙ ΖΗΤΟΥΝΤΕΣ ΗΜΑΣ ΑΝΘΡΩΠΩΝ, ΚΑΙ
 ΦΙΛΩΝ ΑΚΟΛΟΥΘΕΙΝ ΤΩ ΠΑΝΤΩΝ ΗΜΩΝ ΣΩΤΗΡΙ ΧΡΕΙΩ,
 ΕΙΧΕ ΜΗΘΥΝΑ ΤΡΕΠΟΝ ΑΥΤΩ ΧΩΡΙΖΕΙΣ· ΚΥΕΤΕ ΤΗΡ-
 ΣΩΜΕΝ ΔΙΑ ΤΟ ΒΕΒΛΩΕΙΣΤΑΙ ΠΕ ΑΥΤΩ· ΠΟΤΕ ΠΙΠΛΗ-
 ΡΩΚΕΙΝ Ο ΛΑΜΠΡΟΣ ΟΥΤΟΣ, ΚΑΙ ΜΕΓΑΣ, ΤΩΝ ΙΕΡΕΩΝ ΧΟΡΟΣ·
 ΟΥΔΕΝ ΑΝ ΛΕΓΟΥΤΕ ΣΦΟΔΡΑ ΔΙΚΑΙΩΣ, ΤΟ ΔΙΑ ΤΗΣ ΤΟΥ
 ΠΡΟΦΗΤΟΥ ΦΩΝΗΣ· ΕΚΕΙ ΕΙΛΑΦΟΙ ΣΩΛΕΥΤΗΣΑΙ, ΚΑΙ ΕΙΔΟΝ
 ΤΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΑΛΛΗΛΩΝ· ΔΕΙΘΜΩ ΠΑΡΗΛΘΟΝ, ΚΑΙ ΜΙΑ
 ΑΥΤΩΝ ΟΥΚ ΑΠΩΛΕΤΕ· ΕΠΙΕΡΑ ΤΩΝ ΕΠΙΕΡΑ ΟΥΚ ΕΖΗΤΗΣΑΙ,
 ΟΤΙ ΚΥΕΙΟΣ ΕΝΕΠΙΛΑΤΟ ΑΥΤΗΣ, ΚΑΙ ΤΟ ΠΝΕΥΜΑ ΑΥΤΩ ΣΥ-
 ΝΗΧΑΝ ΑΥΤΗΣ· ΟΥ ΖΗΤΟΥΝΤΕΣ ΠΙΝΟΣ ΕΝΕΙΚΑ ΠΡΑΓΜΑΤΟΣ,
 Η ΣΠΙΓΙΣ ΤΥΧΟΝ, Η ΤΙ ΡΕΗΤΩΝ ΕΙΛΑΦΩΝ ΖΗΤΟΥΝ ΕΝΘΑΔΕ
 ΣΥΝΔΡΟΜΗ· ΑΛΛ' ΕΠΙΘΗ, ΚΑΘΑΠΕΡ ΕΝ ΚΗΠΩ ΚΑΛΩ, ΚΑΙ
 ΔΩΝΗΣΑΙ ΤΩ. ΦΗΜΙ ΟΙ Η ΤΗ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ ΗΜΩΝ ΕΚΚΛΗ-
 ΣΙΑ, ΘΕΙΟΣ, ΚΑΙ ΠΥΓΧΑΛΕΙΣ, ΩΦΘΗ ΔΡΑΚΩΝ, ΟΥ ΜΙΑΝ
 ΕΧΩΝ, ΑΛΛΑ ΠΟΛΛΑΙΣ ΕΝ ΙΝΙ ΣΩΜΑΤΙ ΚΕΦΑΛΑΙΣ, ΧΡΗ-
 ΣΙΜΩΤΑΤΗ, ΚΑΙ ΑΝΑΓΚΑΙΑ ΖΗΤΟΥΝ Η ΤΩΝ ΡΕΗΤΩΝ
 ΕΙΛΑΦΩΝ ΑΓΘΡΟΙΣΙ Π, ΚΑΙ ΠΑΡΕΥΣΙΑ· ΙΝΑ ΤΗΣ ΤΩΝ ΙΟ-
 ΒΟΛΩΝ ΣΚΑΜΟΤΗΤΟΣ ΤΟ ΔΕΙΠΟΛΙΝΟΝ ΕΠΙΔΕΙΞΗ ΧΩΡΙΣΙΝ

Quæ dilectionis in Christum vis sit, à diuina Scriptura edocti sumus: nihilominus autē & ipse Saluator edocuit, dicens: Qui me diligit, me sequatur; & vbi sum ego, illic & minister meus erit. Oportet enim nos cum illo semper esse, & amare sequi Saluatorem omniū nostrum IESUM Christum; nulloq. modo ab eo separari. Hoc autem seruabimus, si quæ illius sunt, voluerimus. Hoc impleuit illustris iste & magnus sacerdotum chorus; de quibus valde merito dixerit quispiā, quod Prophetæ voce proditum extat: Illic ceruæ obuiauerunt sibi, & viderunt alternos vultus: numero transierunt, & vna ipsarum non periit: altera alteram non quæsiuit; quia Dominus mandauit eis, & spiritus illius cōgregauit eas. Neque enim causa vulgaris cuiuspiam rei, vel fortasse terrenæ, hic spiritualium ceruarum concursus contigit: sed quoniam perinde ac in pulchro florētissimoq. horto, in Ecclesiam inquam Saluatoris nostri, sæuus immanisq. draco apparuit, nō vnum, sed multa habens in vno corpore capita; saluberrima ac necessaria instituta est hæc spiritualium ceruarum congregatio, & præsentia, vt agrum Dominicum à virulentarum bestiarum feritate liberet. Spiritus itaque Dei congregauit

FORM. 13.
4-25.

E/si. 34.d.
43.

400.12.

254

ῥα καὶ τὸν δικαιοσύνην, τὸν ποδὶ Χριστοῦ περικεφα-
λαίαν, τὸν μακάριον τοῦ πνεύματος ὡς καὶ ἐπὶ
χρυσῶν καὶ δεινῶν, καὶ πολλῶν ἔχων τὸν ὑπερο-
ψίαν, καὶ κατὰ τὴν ἀλαζονίαν Γολιάθ, βαρβαρικῶς
δορυοίαις, καὶ ἀμαθίαις, καὶ ἡμῶν ἐξογκούμενος,
ἀλλὰ νικήσας Χριστὸς νικήσας δὲ ἀπὸ τῶν ἰδίων ὑπε-
ροψῶν. πῶς νενίκηκεν ὁ Δαυὶδ, ἵππῃ λίθους ἔχων
ἐν τῇ κατὰ δὲ λείῃ δὲ ἦσαν οἱ λίθοι καὶ ποδὶ τοῦ
αἰς τύπον Χριστοῦ. πῶς γὰρ ἐστὶ τὸ ποδὶ Χριστοῦ κατὰ δὲ
ἡ δὲ τῆς ἐκκλησίας, πολλοὺς ἔχων λίθους τιμίους,
καὶ ἐκλεκτοὺς ὡς οἱ καὶ ὁ Προφῆτης φησὶ· λίθοι
τίμιοι, καὶ ἀγιοὶ κυλίσονται ἐπὶ τῆς γῆς. ἀπὸ τούτων
τῶν ἀγίων λίθων περικεφαλαίαν Χριστὸς. λείῃ δὲ ἦσαν οἱ
λίθοι, ὡς ἰφίλιν. ἡ δὲ τῶν λίθων λαοὶ τῆς ἀληθείας ὑπα-
νίστανται· ἀληθῆς γὰρ πᾶς αἰὶς τῶν λείων ἀντιλήπτος ὅς
αἰὶς τῶν ἀγίων ἡ πολιτεία. ἡμεῖς νικήσας Χριστὸς καὶ
ἰσχυρῶς στερεώσας, ὡς ἡμεῖς νενίκηκα καὶ ἀδικήσας ἐκ
πανουργίας, ἐκφάνωσας ἡμεῖς. ἡμεῖς γὰρ ἐχαρίσθη
τῷ ὑπὲρ Χριστοῦ ὡς μόνον τῷ αἰς αὐτὸ πιστεύειν, ἀλλὰ
τῷ ὑπὲρ αὐτοῦ πάσχειν· ὁ γὰρ πιστεύων αἰς αὐτὸν, ἡ κρεί-
νεται· ὁ δὲ μὴ πιστεύων, ἡδὴ κείρεται. ὅτι αὐτὸς περὶ
δοῦλα, κρείσας, ἡμεῖς, καὶ προσκυώσας, νῦν, καὶ αἰὶς, ὡς
αἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. ἀμήν.

A thoracem, habent salutis galeam, spiritus gladii. Quare licet insurgas terribilis & audax, multoq. cum fastu inuadas, & instar iactabundi Goliath barbaricis furoribus & insolentijs intumescas; vincet tamen Christus: vincet autem per suos milites. Quomodo vicit David? Quinque lapides in pera habens. Erant autem lapides illi laeues, idq. in typum Christi. Quae est enim Christi pera? Quae in terris est Ecclesia, quae multos pretiosos & selectos lapides continet; de quibus Propheta dicit: Lapidēs pretiosi & sancti voluuntur in terra. Per hos sanctos lapides superabit Christus. Erant autem lapides, ut dixi, laeues: laeuitas vero ista lapidum subindicat non posse capi. quod enim laeue est, semper quodammodo apprehensionem fugit. Sanctorum autem conuersatio reprehensionem non est obnoxia. Vincet igitur Christus: & ut maxime vulnus infligere queas, adhuc ita vincet. Quod si per astutiam iniuriam feceris, nolens coronasti. Donatum. est enim nobis à Christo, non solum ut in eum credamus, sed ut etiam pro illo patiamur. Qui enim credit in illum, non indicatur: qui vero non credit, iam indicatus est. Quoniam ipsum decet gloria, imperium, honor, & adoratio, nunc & semper, & in saecula saeculorum, Amen.

ΓΡΑΞΙΣ ΕΚΤΗ.

ACTIO SEXTA.

OST Consulatum Dominorum nostrorum Flauij Theodosij XIII. & Flauij Valentiniani III. semper Augustorum, xj. kal. Augusti, qui dies secundū Aegyptios est xxvij. Epiphij, Synodo in Ephesiorum metropoli congregata iuxta sanctionem Deo amantissimorum Principum nostrorum, ac residentibus in Episcopali sede Memnonis, religiosissimis Episcopis Cyrillo Alexandriz, qui & Caelestini quoque sacratissimi Romanorum Ecclesiae Archiepiscopi locum obtinebat, & Arcadio Episcopo & Legato, & Philippo Presbytero & Legato, ceterisque qui supra recensiti sunt secundum superiorem sessionem; Petrus presbyter Alexandriz, & primicerius notariorum dixit: Sancta & magna vestra Synodus omnem habens prouidentiam rectae Apostolicæq. Fidei, & dogmatum veritatis, prospiciens quoque disciplinæ & ordini Ecclesiarum, definitionem protulit, quam prae manibus habentes, si placet sanctitati vestrae, legemus. Sancta Synodus dixit: Prolata definitio à sancto hoc & vniuersali Concilio legatur, & actorum monumentis inseratur.

Η ΕΝ ΝΙΚΑΙΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
πίστιν ἐξέθετο ἡαύτω.

NICAENA SYNODVS
hanc exposuit Fidem.

Πιστεύομεν εἰς θεόν, πατέρα παντοκράτο-
ρα, πάντων ὁρατῶν τε καὶ ἀορατῶν ποιητὴν
καὶ ἡμῶν κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ,
γεννη-

C Redimus in vnum Deum, Patrem omnipotentem, omnium visibilium & invisibilium factorem. Et in vnum Dominum Iesum Christum,
Conc. gen. rom. j.

τὴν ἀγίαν, καὶ ὁμοῦσον τριάδα, καὶ τὴν δόξιν, καὶ
νίκην τῶν δεισιπάρων τῆς οἰκουμένης, φλαυίου Θεοδο-
σίου, καὶ φλαυίου Οὐαλεντινιανοῦ, τῶν αἰωνίων Αὐγού-
ρων· ἡ δὲ πύτων παρὰ τὴν αἰωνίαν, ὑποκρί-
νεται μετὰ τῶν νόμων αὐστηρίας· ἔστι ἀναγνωσθῆ-
ναι μοι τὴν ἐκτίσιν, ὑπὲρ ἧς ἀπὸ τοῦ φλαυίου
βελδοῦ, ἀπὸ τῆς γραμμῆς μετὰ μὴ εἶδεναι.

Ἡσυχίος Κερδανεπίου φλαυίου βελδοῦ, παρὰ
ρεσκαυδεκαπύτης, ὁπτιγνὺς τὴν ἀληθῆ πίσιν τῆς ὀρθο-
δοξίας, καὶ ὁρᾷ καλῶς, περὶ τῆς ἀγίας, καὶ
καθολικῆς ἐκκλησίας· καὶ ἀναθηματίζω πάντας
αἵρεσις, ἐξαιρέτως ἢ τὴν τὴν παρὰ ρεσκαυδεκαπύτων,
καὶ σωτήριον τῆς προγεγραμμένης ἐκτίσεως τῆς ὀρθο-
δόξου πίστεως, ἀναθηματίζω καὶ τοὺς μὴ πιστεύοντας
τὴν ἀγίαν ἡμέραν τοῦ πάχα, καθὼς ἡ ἀγία, ἔστι
καθολικὴ ἐκκλησία πᾶσι· ἐπιμνύμενος τὴν ἀγίαν
τριάδα, ἔστι τὴν δόξιν, καὶ νίκην τῶν φιλοχρίτων
βασιλέων, φλαυίου Θεοδοσίου, καὶ φλαυίου Οὐαλεν-
τινιανοῦ, τῶν αἰωνίων Αὐγούρων· ἡ δὲ πύτων πα-
ρὰ τὴν αἰωνίαν, ὑποκρίνεται μετὰ τῶν νόμων αὐ-
στηρίας· καὶ ὑπὲρ ἧς ἀπὸ τοῦ φλαυίου
βελδοῦ, ἀπὸ τῆς γραμμῆς μετὰ μὴ εἶδεναι.

Ἡσυχί-
ου

Ρουφίνος Φιλαδελφῶς, παρὰ ρεσκαυδεκαπύτης,
ὁπτιγνὺς τὴν ἀληθῆ πίσιν τῆς ὀρθοδόξίας, περὶ καλῶς
παρὰ τῆς ἀγίας, καὶ καθολικῆς ἐκκλησίας, καὶ
ἀναθηματίζω πάντας αἵρεσις, ἐξαιρέτως ὅτι τὴν τῶν
παρὰ ρεσκαυδεκαπύτων· σωτήριον ἢ τὴν πᾶσι τοῖς
οἴκῳ μετὰ τῆς προγεγραμμένης ἐκτίσεως τῆς ὀρθοδόξου
πίστεως· ἀναθηματίζω καὶ τοὺς μὴ πιστεύοντας τὴν ἀ-
γίαν ἡμέραν τοῦ πάχα, καθὼς ἡ ἀγία, ἔστι καθολικὴ
ἐκκλησία πᾶσι, ἐπιμνύμενος τὴν ἀγίαν, καὶ ὁμοῦ-
σον τριάδα, καὶ τὴν δόξιν, καὶ νίκην τῶν φιλο-
χρίτων βασιλέων, φλαυίου Θεοδοσίου, καὶ φλαυίου
Οὐαλεντινιανοῦ, τῶν αἰωνίων Αὐγούρων· ἡ δὲ πύτων
παρὰ τὴν αἰωνίαν, ὑποκρίνεται μετὰ τῶν νόμων αὐ-
στηρίας, καὶ πᾶσι τοῖς οἴκῳ μετὰ τῆς προγεγραμμένης
ἐκτίσεως, καὶ δεισιπάρων μοι, ὑπὲρ ἧς ἀπὸ τοῦ
φλαυίου βελδοῦ, ἀπὸ τῆς γραμμῆς μετὰ μὴ εἶδεναι.

Ἡσυχί-
ου

Εὐφύμιος Φιλαδελφῶς, παρὰ ρεσκαυδεκαπύτης,
ὁπτιγνὺς καὶ πᾶσι τοῖς οἴκῳ μετὰ τὴν ἀληθῆ τῆς ὀρ-
θοδόξας πίστεως, παρὰ τῆς ἀγίας, καὶ καθολικῆς
ἐκκλησίας· καὶ ἀναθηματίζω πάντας αἵρεσις, ἐξαιρέ-
τως ἢ τὴν τῶν παρὰ ρεσκαυδεκαπύτων· καὶ τοὺς μὴ
πιστεύοντας τὴν ἡμέραν τοῦ πάχα, καθὼς καὶ ἡ ἀγία
ἔστι καθολικὴ ἐκκλησία πᾶσι. σωτήριον ἢ τὴν πᾶσι
τοῖς οἴκῳ μετὰ τῆς προγεγραμμένης ἐκτίσεως τῆς ὀρ-
θοδόξου πίστεως, ἐπιμνύμενος τὴν ἀγίαν, καὶ ὁμοῦσον
τριάδα, ἔστι τὴν δόξιν, καὶ νίκην τῶν φιλοχρίτων
βασιλέων, φλαυίου Θεοδοσίου, καὶ φλαυίου Οὐαλεν-
τινιανοῦ, τῶν αἰωνίων Αὐγούρων· ἡ δὲ πύτων πα-
ρὰ τὴν αἰωνίαν, ὑποκρίνεται μετὰ τῶν νόμων αὐ-
στηρίας, καὶ πᾶσι τοῖς οἴκῳ μετὰ τῆς προγεγραμμένης
ἐκτίσεως, καὶ δεισιπάρων μοι, ὑπὲρ ἧς ἀπὸ τοῦ
φλαυίου βελδοῦ, ἀπὸ τῆς γραμμῆς μετὰ μὴ εἶδεναι.

Φαυστίνος λαϊκὸς Φιλαδελφῶς, παρὰ ρεσκαυδεκαπύτης, ὁπτιγνὺς τὴν ἀληθῆ πίσιν τῆς ὀρθοδόξας, καὶ
ὁρᾷ καλῶς τὴν ἀγίαν, καὶ καθολικὴν ἐκκλησίαν· καὶ ἀναθημα-
τίζω πάντας αἵρεσις, ἐξαιρέτως ὅτι τὴν τῶν παρὰ ρεσκαυδεκαπύτων· σωτήριον ἢ τὴν πᾶσι τοῖς οἴκῳ μετὰ τῆς
προγεγραμμένης ἐκτίσεως τῆς ὀρθοδόξου πίστεως, ἐπιμνύμενος τὴν ἀγίαν, καὶ ὁμοῦσον τριάδα, ἔστι τὴν δόξιν, καὶ νίκην τῶν
φιλοχρίτων βασιλέων, φλαυίου Θεοδοσίου, καὶ φλαυίου Οὐαλεντινιανοῦ, τῶν αἰωνίων Αὐγούρων· ἡ δὲ πύτων παρὰ τὴν αἰωνίαν,
ὑποκρίνεται μετὰ τῶν νόμων αὐστηρίας, καὶ πᾶσι τοῖς οἴκῳ μετὰ τῆς προγεγραμμένης ἐκτίσεως, καὶ δεισιπάρων μοι,
ὑπὲρ ἧς ἀπὸ τοῦ φλαυίου βελδοῦ, ἀπὸ τῆς γραμμῆς μετὰ μὴ εἶδεναι.

A sanctam & consubstantialem Trinitatem, & Fla-
uij Theodosij, Flauijq. Valentiniani, orbis terra-
rum dominorum, & semper Augustorum, picta-
tem ac victoriam. Si quid autem istorum vmquā
violauero, legum austeritati subiacebo. Prælectæ
expositioni, quod litterarum rudis essem, per He-
sychium Flauium Senatorem subscripsi.

Philadel-
phium
Philadel-
phius

B Hefychius Cerdanepij, Flauius senator, Quar-
todecimanus, vera orthodoxa q. Fide cognita, ad
sanctissimam & catholicam Ecclesiam supplex
accessi: omnemq. hæresim, & eam porissimum,
quæ est Quartodecimanorum, anathematizo,
præscriptæq. orthodoxæ Fidei expositioni adsti-
pulo. Eos præterea, qui sanctum Paschatis diem
iuxta sanctæ catholicæ & Apostolicæ Ecclesiæ ri-
tum non celebrant, anathematizo; per sanctam
& consubstantialem Trinitatē, & per Flauij Theo-
dosij, & Flauij Valentiniani, Christianissimorum
Imperatorum, semper Augustorum, pietatem ac
victoriam iurans. Quod si quid vmquam istorum
violauero, legum seueritati subiacebo. Et manu
mea subscripsi.

C Rufinus Philadelphius, Quartodecimanus, ve-
ra & orthodoxa Fide agnita, sanctissimæ catholi-
cæ Ecclesiæ suppliciter aduolutus, omnem hære-
sim, & eam præcipue quæ est Quartodecimanorū,
detestor, & cum vniuersa domo mea præscriptæ
orthodoxæ Fidei expositioni assentior. Illos quo-
que qui sanctum Paschatis diem secus celebrant,
quàm sancta & Apostolica Ecclesia, anathemati-
zo; per sanctam & consubstantialem Trinitatem,
& per Christianissimorum Flauij Theodosij, &
Flauij Valentiniani semper Augustorum, picta-
tem & victoriam iurans: ac si quid vmquam isto-
rum præuaricatus fuero, me legum seueritati cū
tota mea domo subiectum fore. Et lectæ mihi
huic Fidei expositioni, vt quæ mihi placet, mea
manu, meoq. iudicio ac voluntate subscripsi.

D Eugenius Philadelphius, Quartodecimanus,
cognoscens cum omni domo mea veram & or-
thodoxam Fidem, obsecrans sanctissimum Epi-
scopum Theophanem, accessi ad sanctissimam
catholicam Ecclesiam: & anathematizo omnem
hæresim, præcipue vero Quartodecimanorum, &
eos qui non celebrant sanctum diem Paschæ, si-
cut sancta & catholica Ecclesia celebrat. Con-
sentio vero cum omni domo mea præscriptæ ex-
positioni orthodoxæ Fidei, iurans per sanctam &
consubstantialem Trinitatem, & per pietatem &
victoriam Christianissimorum Imperatorum,
Flauij Theodosij, & Flauij Valentiniani semper
Augustorum: si vero aliquid eorum præuarica-
tus fuero quandoque, subiaccere me cum omni
domo mea legum seueritati. Et lectæ mihi ex-
positioni, quæ & placuit, subscripsi manu mea.

E Faustinus laicus Philadelphius, Quartodeci-
manus, cognoscens veram & orthodoxam Fidem,
obsecrans sanctissimum Episcopum Theophanē,
accessi ad catholicam Ecclesiam: & anathema-
tizo

γούτων, εἰ ὡς παλαιῶσα π τῶν προμαρμαμένων, ὑποκείμενός με τῇ τῶν νόμων αὐστηρία, ἐν ὑπὸ χειρὶ τῇ ἐμῇ χειρὶ.

Εὐτύχιος, διὰ φιλαδέλφου, ὁπίσθους τῶν ὁρθοδόξων, καὶ ὡς καλίσαις πὺν ἀγνώπτου ὁπίσθους Θεοφάνη, προσήλθον οἰκίᾳ μετὰ τῇ γνώμῃ, καὶ προμαρμαρῖσεν τῇ ἀγία τῷ θεῷ, καὶ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ· καὶ ἀναθεματίζω μὲν πάντας αἵρεσιν, ἐξαίρετως δὲ τῶν τῶν παταρισκαδικαπτῶν, καὶ τοὺς μὴ ποιῶντας τῶν ἀγίων ἡμερῶν τοῦ πάχα, καθὼς οἱ ὁρθόδοξοι· καὶ ἐξωμοσάμην τῶν ἀγίων τριάδα, καὶ τῶν δόσεων τῶν φιλοχρίτων βασιλείων, φλαυίου Θεοδοσίου, καὶ φλαυίου Οὐαλεντιανοῦ, τῶν αἰωνίων Αὐγούτων, εἰ ὡς παλαιῶσα π τῶν προμαρμαμένων, ὑποκείμενός με τῇ τῶν νόμων αὐστηρία. καὶ ὑπὸ χειρὶ τῇ ἐμῇ.

Παδίκιος φιλαδέλφους, ὁπίσθους τῶν ὁρθοδόξων, καὶ ὡς καλίσαις πὺν ὁρθόδοξον, καὶ ἀγνώπτου ὁπίσθους Θεοφάνη, προσήλθον τῇ ἀγία τῷ θεῷ καθολικῇ, καὶ ἀποστολικῇ ἐκκλησίᾳ· καὶ ἀναθεματίζω πάντας αἵρεσιν, ἐξαίρετως δὲ τῶν τῶν παταρισκαδικαπτῶν· καὶ ἐπομνυμὶ πὺν σβασμίων ὁρκῶν, καὶ τῶν δόσεων τῶν φιλοχρίτων βασιλείων, εἰ ὡς παλαιῶσα π τῶν προμαρμαμένων, ὑποκείμενός με τῇ τῶν νόμων αὐστηρία· καὶ δευτέρως ὑπὸ χειρὶ διὰ Μαρτυρίου ἀναγνώστου.

Εὐτύχιος χωρίου Αὐλακῆς, ἐξάρχης τῆς τῶν παταρισκαδικαπτῶν αἵρεσις, ὁπίσθους τῶν ἀληθῶς πῖσιν τῆς ὁρθοδόξιας, καὶ ὡς καλίσαις πὺν ἀγνώπτου ὁπίσθους Θεοφάνη, καὶ τὴν δὲ λαβίσαι πὺν ὁπίσθους Ιάκωβον, καὶ τὴν δὲ λαβίσαι πὺν πρεσβύτερον Χαρίσιον, καὶ οἰκονόμον, προσήλθον τῇ ἀγνώπτῃ τῷ θεῷ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ· καὶ ἀναθεματίζω πάντας αἵρεσιν, ἐξαίρετως δὲ τῶν τῶν παταρισκαδικαπτῶν, εἰς τὸ τῶν παταρισκαδικαπτῶν· καὶ σιωπῆσθαι τῇ προμαρμαμένῃ ἐκκλησίᾳ τῆς ὁρθοδόξιας πίστεως, ἀναθεματίζων καὶ τοὺς μὴ ποιῶντας τῶν ἀγίων ἡμερῶν τοῦ πάχα, καθὼς ἡ ἀγία καθολικῇ, ἐκκλησίᾳ πῖν, ἐξομνύμενος τῶν ἀγίων καὶ ὁμοῦστον τριάδα, καὶ τῶν δόσεων, καὶ νίκῃ τῶν διαπορῶν τῆς οἰκουμένης, φλαυίου Θεοδοσίου, καὶ φλαυίου Οὐαλεντιανοῦ, τῶν αἰωνίων Αὐγούτων· εἰ δὲ τῶν τῶν παλαιῶσα, ὑποκείμενός με τῇ τῶν νόμων αὐστηρία.

Πατρίκιος δὲ πρὸς πρεσβύτερος κόμης Παραδίου, καὶ ὑποκείμενός μετὰ Μαξίμου τοῦ συμ-
πρεσβύτερου μετὰ τῇ τῶν προμαρμαμένων μετὰ εἰδέσθαι, ὁπίσθους τῶν ἀληθῶς πῖσιν τῆς ὁρθοδόξιας, καὶ ὡς καλίσαις πὺν Θεοφάνη πὺν ὁπίσθους Θεοφάνη, καὶ τὴν δὲ λαβίσαι πὺν πρεσβύτερον, καὶ οἰκονόμον Χαρίσιον ἀγνώστους, προσήλθον τοῦ κρινῶντος τῇ ἀγία τῷ θεῷ ἐκκλησίᾳ τῆς τῶν ὁρθοδόξων πίστεως· καὶ ἀναθεματίζω πάντας αἵρεσιν, ἐξαίρετως δὲ τῶν τῶν παταρισκαδικαπτῶν, καὶ τοὺς μὴ ποιῶντας τῶν ἡμερῶν τῶν ἀγίων τοῦ πάχα, καθὼς ἡ καθολικῇ τῷ θεῷ καὶ ἀποστολικῇ ἐκκλησίᾳ· καὶ ἐξωμοσάμην τῶν ἀγίων, καὶ ζωπῖον τριάδα, καὶ τῶν δόσεων, καὶ νίκῃ τῶν διαπορῶν τῆς οἰκουμένης, φλαυίου Θεοδοσίου, καὶ φλαυίου Οὐαλεντιανοῦ, τῶν αἰωνίων Αὐγούτων· εἰ δὲ πὺν πύτων παλαιῶσα, ὑποκείμενός μετὰ τῇ τῶν νόμων αὐστηρία.

A gustorum: si quid autem transgressus fuero ex præscriptis, reum me fore legum severitatis. Et subscripsi manu mea.

Eutychius, per Philadelphum, cognoscens orthodoxam Fidem, & obsecrans sanctissimum Episcopum Theophanem, accessi propria mea voluntate & proposito ad sanctam Dei & catholicam Ecclesiam: & anathematizo quidem omnem hæresim, præcipue vero Quartodecimanorum, & eos qui non celebrant sanctum diem Paschæ sicut orthodoxi: & iuravi per sanctam Trinitatem, & per pietatem Christianissimorum Imperatorum, Flauij Theodosij, & Flauij Valentiniani semper Augustorū, si quid transgressus fuero de his quæ præscripta sunt, subiacere me legum austeritati. Et subscripsi manu mea.

* Padicius Philadelphius, cognoscens ortho-
doxam Fidem, & obsecrans orthodoxum & sanctissimum Episcopum Theophanem, accessi ad sanctam catholicam & Apostolicam Ecclesiam Dei: & anathematizo omnem hæresim, præcipue vero Quartodecimanorum; iurans venerabile iusiurandum, & pietatem Christianissimorum Imperatorū, si quid transgressus fuero de his quæ præscripta sunt, subiacere me legum severitati. Et hæc probās, subscripsi per Martyrium lectorē.

C Eutychius villæ Aulacis, princeps Quartodecimanorum hæreseos, cognoscens veram orthodoxamq. Fidem, & obsecrans sanctissimum Episcopum Theophanem, & reuerendissimum Episcopum Iacobum, & reuerendissimum presbyterum & œconomum Charisium, accessi ad sanctissimam Dei catholicā Ecclesiam: & anathematizo omnē hæresim, præcipue vero Quartodecimanorum, in qua prius erravi: & consentio præscriptæ expositioni orthodoxæ Fidei, anathematizans & eos, qui non celebrant sanctum diē Paschæ, sicut sancta catholica & Apostolica Ecclesia celebrat; iurans per sanctā & consubstantialē Trinitatem, & per pietatem & victoriam Dominorū orbis terræ, Flauij Theodosij, & Flauij Valentiniani semper Augustorum: si vero aliquid de his præuaricatus unquam fuero, subiacere me legum austeritati.

Patricius secundus presbyter de vico Paradio-
xylo, manu vtens Maximi compresbyteri, eo quod * litteras ignorare, cognoscens verā Fidem
orthodoxorum, & obsecrans Dei amantissimum Episcopum Theophanem, & reuerendissimum presbyterum & œconomum Charisium rogans, accessi communicare cum sancta Dei Ecclesia orthodoxorum Fidei: & anathematizo omnem hæresim, præcipue vero Quartodecimanorum, & eos qui non celebrant sanctum diem Paschæ sicut catholica Dei & Apostolica Ecclesia: iurans per sanctam & viuificam Trinitatem, & per pietatem & victoriam Dominorum orbis terræ, Flauij Theodosij, & Flauij Valentiniani semper Augustorum: si vero de his aliquid præuaricatus fuero, subiacebo legum severitati.

E

Athanasius Episcopus ciuitatis Scythorum subscripsi.
Philumenus Episcopus Cinnæ subscripsi.
Felix Episcopus ciuitatis Apolloniæ subscripsi.
Timotheus Episcopus prouinciæ Scythiæ ciuitatis Te-
morum subscripsi.
Zenobius Episcopus ciuitatis Gnossi subscripsi.
Paulianus Episcopus Maiumæ subscripsi.
Phabammon Episcopus Copti subscripsi.
Pabiscus Episcopus Apollonis subscripsi.
Andreas Episcopus Hermopolis subscripsi.
Phanias minimus Episcopus ciuitatis Agrasorum sub-
scripsi.
Theosebicus Episcopus ciuitatis Prienes subscripsi.
Maximus Episcopus Assi Asiæ subscripsi.
Theodotus Episcopus Rhocæorum subscripsi.
Saturdellus Hermolaus minimus Episcopus Attidæorum subscripsi.

A Theodorus Episcopus Gadæorum subscripsi manu Ac-
therij Archidiaconi.
Athanasius Episcopus Pari insule subscripsi.
Paulus Episcopus Orymorum subscripsi.
Timotheus Episcopus Briulorum subscripsi.
Daniel Episcopus Colonie Cappadocia subscripsi.
Asclepiades Episcopus Trapezopolitarum subscripsi.
Theodorus Episcopus ciuitatis Echinei subscripsi.
Casarius Episcopus ciuitatis Sarta subscripsi.
Stephanus Episcopus Gaiopoleos Asia subscripsi.
Theodulus Episcopus Helusæ subscripsi.
Theodorus Episcopus Aribdile subscripsi.
Letoius Episcopus Libyadis subscripsi.
B Aristocrates Episcopus Olympi subscripsi.
Bessula Diaconus Ecclesiæ Carthaginiensis subscripsi.

Paroschi
Thryu-
nis

ΚΥΡΙΛΛΟΥ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΑΛΕ-
ξανδρείας ὁμιλία, λιχθίστα ὡς Εφίσω, πρὶν
συχθῆναι ὑπὸ τοῦ κόμηντος, ἔκ τῶν στρα-
τιωτῶν φυλαχθῆναι.

CYRILLI EPISCOPI ALE-
xandrini homilia Ephesi habita prius-
quam à Comite comprehenderetur,
militibusq. asseruandus traderetur.

Ο Μακάριος προφήτης Δαυὶδ τὸς ὅτι θῆ-
ωπιήσῃς, ὡς παλαστήτης ἀπαφάνει, λί-
γων· ἀνδρίζεο, καὶ κραταιούεω ἡ καρδία ὑμῶν,
πάντες οἱ ἐλπίζοντες ὅτι κύριον. τὴ μὲν γὰρ ἐν τῇ
ἐξουσίᾳ τοῦ κυρίου τῆς ἀφθονότητος τῶν ὑδάτων
ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς, καὶ τῇ γῆ, καὶ ἐν ὑψοῦς ἀρετῇ μέ-
γα· ψυχὴ ὁ ἀνδρὸς τῆς τοῦ κυρίου πειρασμοῦ ἐξ-
κλήσει· ἀνδρῶν τε παρὸς ἀσέβειαν· βεβαίως τε
πρὸς πίστιν· ἀθραυστὴν δέχεσθαι τὴν ὑπομονὴν· ὡς δὲ
μάστιγε πεισθῶν τῶν ἄλλων ἀρετῶν ὁ μακάριος Παῦ-
λος πειρασθεὶς, καὶ οὕτω φησὶν· ὁ μόνον ὃ, ἀλλὰ καὶ
καυχώμεθα ἐν τῇς θλίψεσι, εἰδότες, ὅτι ἡ θλίψις ὑπομονὴν
κατεργάζεται· ἡ ὑπομονὴ δοκιμὴν· ἡ δοκιμὴ ἐλπίδα· ἡ ἐλπίς
καταργουμένη· ἐν τῇ ὑπομονῇ πάντες ἡμῶν ἀγαθὸς παρ-
εχόμενος, καὶ παρρησία, ὁδὸς ἐν δοκιμῇ, τρεφὸς ἐλπίδος,
τῆς ἐν αἰῶνα πρὸς μέλλουσαν· κατεργάσμεθα δὲ τὴν
ὑπομονὴν ὅτι τὰς τρεῖς· ἡ θεία διδασκαλία λέγουσα
γραφή· πικρὸν, καὶ πρὸς τὴν θάλασσαν τῶν κυρίων, ἐ-
ν τῇμαθι τῶν ψυχῶν σου ἐν πειρασμῷ· ὁ δὲ κυρίου τῶν
καρδίας σου, καὶ καρτερήσῃ· ἀλλ' ἴσως ἐρεῖ τις· ὡς γὰρ
ὡς ἐπὶ τῶν δοκιμῶν τὸν ἀνθρώπον; σὺ γὰρ διχα-
ρίων κατεργάσῃς δυνάμει τὸ ἀγαθόν; οὐδαμῶς, Ε
φησὶ καὶ ὁ θεὸς πάλιν αἰτῶν; πάλιν γὰρ λίαν οἱ τῆς
ἀγίας Παύλου λέγοντες, καὶ δεῖνός ποτε αὐτοῦς ὁ πό-
λεμος. ὁ γὰρ τὸ καὶ αὐτὸς ἐλεγμὸς ὁ σωτὴρ· θλί-
ψιν ἔχει ἐν τῷ κόσμῳ, ἀλλὰ παρρησία· ἐγὼ ἐνί-
κηκα τὸν κόσμον. σὺ γὰρ, ἐπεὶ δὲ πρὸς πολλὸν πειρα-
σθῆναι τῶν ἀγίων ὁ πόλεμος, ἀντιφέρειν δεῖν ἡμε-
τέρας ἀγαθὰς αὐτοῦς τῆς τῶν πειρασμῶν ἐφοδοῖς,
ἀγαμέμνων δὲ πρὸς λέγοντες μαθητὰς· μακά-
ριος ὁ ἀνθρώπος, ὅς ὑπομένει θλίψιν, ἔκ πειρασμῶν·
ἐν δοκιμῇ γινώσκων, λήψεσθαι τὸν στέφανον τῆς ζωῆς, ὃν ἐπαγγέλλεται ὁ θεὸς τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν. βάλοντες
Canc. gen. tom. j. P δέ π

B Eatus propheta David eos qui spem suam in
Deum defixam habent, animosissimos osten-
dit, dicens: Viriliter agite, & confortetur cor ve-
strum, omnes sperantes in Dominum. Etenim
plātæ, quæ in amœnissimis hortis sunt, vber-
rimis aquarum fluentis irrigatæ crescunt, ac vire-
scunt, & in magnam proceritatem eriguntur: ani-
mus autem humanus Spiritus sancti consolatio-
nibus augefcit ad pietatem, cõfirmatur ad fidem,
& infractam acquirit patientiam, quam beatus
Paulus inter omnes alias virtutes potissimum
demiratur, ita dicens: Non solum autem, sed &
gloriamur in tribulationibus; scientes quod tri-
bulatio patientiam operatur, patientia autem
probationem, probatio vero spem, spes autem
non confundit. Omne itaque bonum patientia
nobis suppeditat atque conciliat; via est ad pro-
bationem, speiq. futuræ vitæ nutritrix. At quibus
rationibus comparetur, id diuina nos Scriptura
edocet. Fili (inquit illa) accedens ad seruitu-
tem Dei, præpara animam tuam ad tentationem;
dirige cor tuum, & constans esto. Sed dixerit
forte quispiam: Poterat ne homo alia via ad vi-
tam probatam peruenire? poterat ne absque
labore bonum consequi? Nequaquam, ait.
Cur ita? Nam sancti quàm plurimorum patet
insidijs, & atrox vbique bellum eos infestat.
Hinc & Saluator quoque aiebat: In mundo tri-
bulationem habebitis: sed confidite, ego vici
mundum. Quia ergo multa vndecunque bella
aduersus sanctos insurgunt, operæpretium est vt
viriliter tentationum insultibus resistent, & di-
scipuli dictum in memoria semper habeant: Bea-
tus, ait, vir qui suffert tentationem; quoniam
cum probatus fuerit, accipiet coronam vitæ, quā
repromisit Deus diligentibus se. Labet autem
ex

Psalm. 30. d.

Rom. 5. a.

Eccli. 3. a.

1. cor. 13. b.

1. cor. 13. b.

ἡμοὶ ἐμπεσόμεθα τῶν ἀνθρώπων, ἐμολογήσῃ καὶ γὰρ αὐτὸν ἐμπεσόμεθα ὡς πατὴρ μου, καὶ ἐν οὐρανοῖς. οἷς δ' αὖ δόξηται με ἐμπεσόμεθα τῷ ἀνθρώπῳ, δόξῃ καὶ αὐτῷ καὶ γὰρ ἐμπεσόμεθα τῷ πατρί μου ὡς ἐν οὐρανοῖς. ομολογεῖ δὲ αὐτὸν ὁ λέγων, ὅτι θεὸς ἐστὶν ἀληθινός, καὶ τοὺς ἀπιστοῦντες ὁπισημαῖ· ἀρνοῦται δὲ πάλιν ὁ μὴ λέγων, ὅτι θεὸς ἐστὶν ἀληθινός, ἀλλὰ ὅτι τοὺς ὁμολογοῦντες μαχομένους. ἐκκοῦν ἀρνήσεται μὲν ἐκείνους, ομολογήσῃ δὲ ἡμᾶς ὁ πάντων σωτὴρ. δι' οὗ ἔμεθ' ὡς τῷ θεῷ, καὶ πατρί ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος, εἰς τοὺς αἰῶνας. ἀμήν.

A cumque me confitebitur corā hominibus, & ego confitebor eum coram Patre meo, qui est in cælis. Quicumque autem negaverit me coram hominibus, negabo & ego eum coram Patre meo, qui in cælis est. Ille autem Christum confiteatur, qui verū illum Deum esse dicit; eosq. qui non credunt, reprehendit. Christum rursus negat, qui ipsum verum esse Deum non affirmat, sed & eos quoque qui id contentur, impugnat. Itaque negabit quidem illos, confitebitur autem nos omnium Saluator: per quem, & cum quo Deo & Patri cum Spiritu sancto est gloria & potestas in sæcula. Amen.

ΤΑ ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΤΟΥ ΑΦΟΣΤΑΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ.

ACTA CONCILII ABVLI.

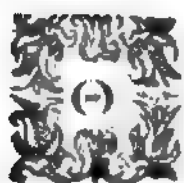
ΑΝΑΦΟΡΑ ΤΩΝ ΑΝΑΤΟΛΙΚΩΝ

ἡμῶν

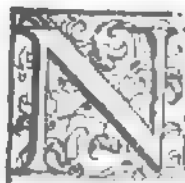
πρὸς τὸν βασιλέα· ἧς πρεσβύτην τὸ σύμβολον τῶν ἱερῶν Νικαίων ἀγίων πατέρων, καὶ ἀγαθόν τις τὰ ἀπὸ τῆς ἀγίας, ἐκ οἰκουμένης συνόδου ἡνωμένηται ὅτι τοῖς πρεσβυτέρῳ αὐτῶν λιβέλλοις τῶν Κυρίλλου, καὶ Μένωνος, καὶ ἀγαθῶν τῶν ἡμῶν ἐκείνων Εἰρηνάριον νόμῳ, καὶ δι' αὐτὸν ἀπιδόθη.

RELATIO ORIENTALIVM

ad Imperatorem, cui Symbolum sanctorum Nicænorum Patrum præposuerunt, referentes de sanctæ & œcumenicæ Synodi decretis super libellis, quos sanctissimi Cyrillus & Memnon ipsi obtulerunt. Fuit autem relatio hæc ad Irenæum Comitem missa, & per ipsum Imperatori exhibita.

ῥύων ὡς ἀληθῶς, καὶ δακρύων, καὶ ὀδυρμῶν ἄγια τὰ ὑπὸ τῶν λεγομένων ἐπισκόπων τολμώμενα ὡς ἐν σκηνῇ καὶ θεάτρῳ, καὶ τὰ μεγάλα, καὶ ἄρρητα τῆς ἐκκλησίας μυστήρια παύζουσι. καὶ τοῖς ἡμῶν, διὰ τὰς πολλὰς αὐτῶν ὁρμηδίας, Κύριλλος, καὶ Μένων, καὶ διὰ τὸ ὄντος ἐξ Απολλινάριου φρονημα, ὅ ἐν τοῖς κεφαλαίοις τοῖς ὑπ' αὐτὸν πεμφθεῖσιν ἀρῆκαμεν, λιβελλοὺς, ὡς ἐγνωμεν ὅτι τῶν παρόντων, ἐδόσαντο τοῖς λοιποῖς, τὰ ἄριστα ἐκείνα πεποιημένοι, ἐκ τῶν κεφαλαίων ἐκείνων τοῖς αἰρετικῶν, καθυπογράψασιν, καὶ διὰ τὸ πρὸς ἡμῶν τῷ τῆς ἀποστολικῆς ἐκκλησίας ὑποβληθέντες ὁπισθίως, ὡς παρ' ἡμῶν ἀδικησάντες. ἐκ δὲ δικαστικῆς χρησάμενοι τοῖς ὑπ' αὐτοῖς εἰς τοὺς ἰσοὺς ἐγκλήμασιν ὑποκειμένοις, ἐκάλεισαν ἡμᾶς εἰς κρητέρον, τοὺς ἀκήρατον τῆς ὁρθοδόξου πίστεως διὰ τοῦ ἀποστολικῆς ἐκκλησίας ἡμῶν ἀπολείθως ἀποκρινάμενοι, ὡς καὶ ἀναμνηναί τὰ ὅσα τῆς ὑμετέρας ἀσθενείας τυπύμενα,

A E temerarij eorum conatus qui Episcopi dicuntur, lamentatione, lacrymis & luctu sunt digni: siquidem etiam magna illa, secretaq. Ecclesiæ mysteria, tamquam in scena ac theatro, ludibrio exponunt. Etenim Cyrillus & Memnon propter multa scelera, impiumq. Apollinarismum, quem ex capitibus, quæ ipse [Cyrillus] emisit, deprehendimus, à nobis exauctorati, libellos quosdā, ut in præsentia accepimus, reliquis qui illa scelera perpetraverant, & illis hæreticis capitibus subscripserant, exhibuerunt, atque ob id ex cōmunicationis censuræ à nobis subiecti, tamquā iniuria fuissent à nobis affecti, iudicibusq. vti prævaricatæ legis reis, iisdemq. criminibus implicatis, nos, quibus propositum fuit orthodoxam Fidem integram conseruare, in iudicium vocauerunt. Postea vero, cum competenter respondissimus, pietatis vestræ placitum hac de re expectari oportere, atque hæc etiam

Innocentium absolutioem id fuisse indicium videretur.

Omnia hæc mera mentis alicuius, ut calumniosè impostura.

His malis id synodum irritam, comparatæ non sunt, nisi, ut ipsi meti scelerant.

bis & ter dixissemus; pietatis sanctiones pro nihilo ducentes, functionem sacerdotalem, ut sibi persuaderent, illis restituerunt: idem moliti, ac si quis, cum ipse sit ligatus, neque semetipsum a vinculis expedire valeat, alium tamen solvere conetur. Nam si Memnonis & Cyrilli depositio a nobis facta, valida non fuisset; nec libellos exhiberi, nec depositos absolui, quod ipsi putant, oportebat. Sin autem ea exaucloratio vere iusta legitimaque fuit, ut revera fuit; horum quoque excommunicatio, perinde ac depositio, iusta validaque existet. ab ipsidem enim hæc & illa manavit. Hæc cum ita se habeant, quomodo excommunicationis vinculis innodati, & omni sacerdotali functione privati, depositis sacerdotij ministerium restituere potuerunt: idque maioribus quoque sese involuentes criminibus? Quippe excommunicati cum essent, communionem temere attentarunt, & cum depositis, etiam ante ridiculam illam absolutionem, contra iura communicaverunt. Rogamus itaque Maiestatem vestram, ne Ecclesiasticas leges proculeatas neglectui habeat; sed ut Fidem impugnata, quam celerrime vindicet; nobisque insidijs appetitis (nam sexcenta mala, eaque extrema, minantur) succurrat, & hinc liberatos ad regiam civitatem evocet; ut coram pietate vestra illorum iniquitatem & impietatem redarguamus. Persuasum enim habemus, fieri non posse, ut legitimo ordine, quæ proposita sunt, constituantur, nisi vestra Maiestatis auctoritas intercedat. Quod si hoc serenitati vestrae non probatur, supplicamus Nicomediam accersiri, ut expedite, quæ acta sunt, dominationi vestrae significemus, vestraque pietatis sanctiones accipiamus. Obsecramus etiam celsitudinem vestram Christo dilectam, ut cum quolibet Metropolitano duo dumtaxat religiosissimi Episcopi convocentur. Nam multitudo ad dogmatum quidem inquisitionem superflua est, solum vero novit excitare tumultus. Quamobrem & supra memorati multitudo stipati venerunt, hac sola confidentes, non autem veritate, aut dogmatum rectitudine: atque hoc vnum studet, ut hominum turba quod volunt efficiant, subscriptionumque multitudinem animos fallaciter occupent. Nos vero vestro edicto obsequentes, & paucos quosdam ad dogmatum examinationem plus satis futuros arbitantes, tres tantum ex qualibet provincia huc accessimus, vestraque pietatis decreta perpetuo observantes, piissimos Episcopos istuc non amandavimus, ut lecerunt illi, qui omnia facile audet; sed quæ oportuit, per litteras significavimus: hoc vnum ob oculos versantes, ne pijs vestris decretis obsistamus. Ad hæc pietatem vestram obnixè obtestamur, ut omnibus præcipiat, ut Fidei in civitate Nicæna expositæ (quam huic quoque epistolæ nostræ præposuimus) subscribant; nihilque peregrinum ipsi adstant, neque Dominum nostrum Iesum Christum purum hominem esse dicant: nam & Deus perfectus est, & homo perfectus: neque Christi Deitatem patibilem inducant: utrumque enim æque temerarium est.

DE

αὐθροῦς τίλειος μὴ πὶ ἀπὸ τῶν εἰσάγει τὴν θείαν πρὸς Χριστὸν τὴν μὴ τὸν ὅτις ἐκάστην.

A καὶ οἱς, καὶ τοῖς παῦσι ἐρηκτόν, παιδὶν ἡγήσασθαι τοῦς τῆς ἀσεβείας θεσμούς; ἀπέδοσαν αὐτοῖς, ὡς γὰρ νομίζουσιν, τὴν ἱερεῖαν, ὅμοια ποιούντες, ὡς περ αὐτοῖς διεδεμένους, καὶ ἑαυτὸν τῶν δεσμῶν ἀπαλλάττειν μὴ δυνάμενοι, ἐπὶ τὸν λῦσιν ὅτι χειρὸς ἔχον. εἰ μὲν γὰρ σὺν ἀξιοχρεῶς ἡμεῖς παρ' ἡμῶν γινώμενη μέμνηται καὶ Κυρίως καθάρσεις, ἐχρῶν μὴδὲ λιβελλὰς δοῦναι, μὴδὲ λυθῆναι, ὡς γὰρ νομίζουσιν, τοῦς καθαρῶν ἑαυτοῦ εἰς ἀληθῶς, ὡς περ οὐκ ἀληθῶς, ἀξιοχρεῶς ἡμεῖς, καὶ ἡ ἀκραιωνήσια ὡς αὐτῶς ἀξιοπύσης. Ἐβεβαίωται γὰρ τῶν αὐτῶν αὐτῶν, καὶ κείνη γὰρ γῆ. τούτων ὅτι οὕτως ἐχόντων, πῶς οἷόν τι ἡμεῖς ἀκραιωνήτους, καὶ πάσης ἱερεῖας κεκαλυμένους, τοῖς καθηρημένοις ἱερεῖαν ἀποδοῦναι; καὶ τῶν μείζουσιν ἐγκλήμασιν ἑαυτοῦς περὶ πείραντας; ἀκραιωνήται γὰρ οὗτοι, τῆς τι καὶ τῶν ἱερατικῆς καὶ τὸ λήσαντες, καὶ τοῖς καθηρημένοις ὡς ἀποδοῦναι τῶν ἀκραιωνήσαν, καὶ περ τῆς κατωχάλας λύσεως. δεόμεθα πίνωμεν τὸ ὑμετέρου κράτους, μὴ παρὰ τὸν τοῦ ἐκκλησιαστικῶς πατρὸς θεσμοῦς ἀλλ' ὡς παρὰ τῆς ἐπαμυνῶν τῇ πίσει πολεμῶμεν, καὶ ἡμῖν ὅτι βαλόμενοι; μὲν γὰρ ἡμῖν ἀπὸ τοῦτον αἰήκεται, καὶ κελεύσας ἡμᾶς ἐπιδοῦναι ἀπαλλάττειν, ἔτις τὴν βασιλίδαν πόλιν ὡς ἀποδοῦναι ἵνα ὅτι τῆς ἀσεβείας τῆς ὑμετέρας καὶ τῶν ἀκαθάρτων αὐτῶν, ἔτις ἀσεβείαν διελέγωμεν. ἀδυνάτον γὰρ, ὡς ἡγοῦμεθα, διχα τὸ ὑμετέρου κράτους ἀτάκτως, ἔτις ὅτις τῶν περὶ μέναι τυπώσθαι; εἰ γὰρ ποτὶ μὴ ὡς τῶν τῇ καλλιότητι, εἰς τὴν Νικαίαν μετὰ κληθῆναι ὡς καλούμεν ἵνα ῥαδίως καὶ τὰ γινόμενα δηλώμεν τῶν ὑμετέρου κράτος, καὶ τοῦς τῆς ὑμετέρας ἀσεβείας δεχόμεθα τύπος. περὶ τῶν ὡς καλούμεν τὴν Φιλόχριστον ὑμῶν κορυφῶν μὴ ἐκείνου μητροπολίτου δύο μόνους θεοφιλεστάτους ὁπισκοπούς συγκαλεσθῆναι; τὸ γὰρ πλῆθος περὶ τοῦτον μὲν εἰς ὁδοματων ζήτησιν, ὁρῶντες ὅτι μόνον εἶδεν ἐργάζεσθαι. διὸ καὶ οἱ περὶ τῶν μόνων μὴ, πλῆθος παρεγγύοντ' ὡς πύτω μόνον ἡμεῖς ὡς, ἀλλ' ὅτι ἀληθῆς, καὶ δογματῶν ὁρῶντες, καὶ σκοπὸν ἔχοντες ὡς τὸ πλῆθος τῶν οἰκίαν περὶ τῶν εἰς ἐργον ἀγαγεῖν, καὶ τῶν πλῆθος τῶν ὑπερβαίνοντων σωαράσας. ἡμεῖς γὰρ καὶ τῶν ὑμετέρου θεωσιματικῶν πύτω μόνων, καὶ νομίζοντες ὅτι οὐκ ἐξαρκεῖν εἰς ζήτησιν δογματῶν, τοῖς ἐξ ἐκείνης ἐπαρχίας ἐκκλησιαστικῶν καὶ μέγας τὸ παρόντες τοῦς τῆς ὑμετέρας ἀσεβείας ὅτις φυλάττοντες, σὺν ἀπεσταλμένοις αὐτοῖς θεοφιλεστάτους ὁπισκοπούς, ὡς οἱ πάντα ἀκρίτως τὴν μὴ τῶν πεποιήκασιν; ἀλλὰ ὡς γε αὐτῶν τῶν ἀεχρῶν ἐδιδάξαμεν, σκοπὸν ἔχοντες, μὴ αὐτοῖς πίνωμεν τοῖς ἀσεβείας ὑμῶν θεωσιμασι. περὶ γὰρ τούτοις αὐτοῖς βολῶμεν ὑμῶν τὴν ἀσέβειαν, κελεύσας πάντας τῇ καὶ Νίκαιαν ὑπερβαίνειν πίστιν, ἡμῶν περὶ τῶν τῶν γε αὐτῶν, ἔτις μὴδὲν αὐτῶν ἐξόνον ἐπὶ τῶν γε, μὴ πύτω ἀνθρώπων τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν λέγοντες; θεὸς γὰρ ἐπὶ τίλειος, καὶ

ΠΕΡΙ

Schismati
Synodus Com-
fauisopolim
aus Nicome-
dian dol se
transiens ef-
flauit.

Schismati
dauisopolim
fauisopolim
aus Nicome-
dian dol se
transiens ef-
flauit.

Sed tamen a-
liis suborna-
tis, qui mul-
ti plus inte-
rat, quam ve-
rius. Schismi-
a Episcopi.

Ἡ ἀγία σύνοδος, ἥτις τῆς ἀνατολικῆς διοικήσεως, καὶ οἱ σὺν αὐτοῖς ἐκ διαφόρων διοικήσεων, καὶ ἐπερχομένων συνηγμένοι, Βιθυνίας, Πισιδίας, καὶ Καππαδοκίας, ὁδύρας, Παφλαγονίας, Εὐρώπης, Μυσίας, Ροδόπης, Θρακίας, διελάλησαν περὶ ὑποπεφυγμένα.

Sacra diæceses Orientalis Synodus, ceteriq. unâ cum ipsis ex diuersis provincijs ac diæcesibus congregati, videlicet ex Bythinia, Pisidia, & Cappadocia secunda, Paphlagonia, Europa, Mysia, Rhodope, Thessalia, interlocuti sunt quæ sequuntur.

Τὸν ἱναγχος ἀναφύειτων ἐκκλησιαστικῶν ἐνεκα ζητημάτων, εἰς τὴν Εφεσίαν πόλιν συγκληθέντες ὑπὸ τῶν δικαίως βασιλεύειν ὑπὸ τοῦ θεοῦ δοκιμασθέντων, καὶ τοὺς οἴκους τῆς οἰκουμένης ἐγχευομένων, τῶν πατρῶς τε, καὶ ἀποβῶς τῶν ὑπερβόρων ἀποστόλων, ἀόκτως τὴν ἐρημίαν κατελάβομεν πόλιν. χρόνου δὲ τριβέτης σὺν ὀλίγου, διὰ τῆς γενημένης ὑπὸ Κυρίλλου, καὶ Μέλκονος ἱεραρχίας, καὶ οἷς, ἔτις γε αἰμαμάτων φοιτησάντων τῶν ἡμετέρων βασιλέων, παρεγγυώντων τῷ δεσμῷ τῆς ἐκλήσεως ἐν ὧσιν αἱ ἀπανταχοῦ τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας, καὶ ἀποκαθίσταται τῇ ἐν Νικαίᾳ ὑπὸ τῶν μακαρίων πατέρων ἐκκλησίᾳ πίστις, ἐκ βαλλομένων δὲ λαδὴ τῶν ἀναφύειτων σκανδάλων, ἐπερσάθημεν ὅτι τὸν πατὴρ Αἰγυπτίου Κυρίλλου φρονήσεως ὁπισκόπους, καὶ τοὺς ὑπ' αὐτοῦ ἐκκλησίᾳ ἀρετικῆς κεφαλῶν καὶ ὑπογράψαντες, πῶσιν αἰετῶν ἐκείνη τῇ ὁρθοδόξῳ πίστι λυμαινόμενα πατρῶς, ἀποκαθίσταται τῇ ἐν Νικαίᾳ ὑπομένη ἐκλήσεως, καὶ τὸ ἱερωσύνη τῶν φιλοχρίτων ἡμῶν βασιλέων. μὴ διωχθέντες ὅτι αὐτοὺς πῶσιν, διὰ τὴν κακῶς ὑπομένην αὐτοῖς πῶσιν ληψὶν, ἡναγκάσθημεν οἱ τῇ ὑγιᾷ τῶν πατέρων ἐμμερόντες πίστις, καὶ μηδὲν αὐτῇ ξένον παρεσχηθῆναι συγχωρήσασθαι, πάντῃ ἐγχεύσας ἐκκλησίᾳ, καὶ τῆς ὑπογραφῆς τῶν οἰκείων ὁμολογίας βιβαιώσασθαι. ἀρκῶν δὲ τῶν ὀλίγων πύτων ῥημάτων ἡ ἐκκλησία, καὶ τῆς ἀποβῶς διδασκῶν τὸ ἀκριβές, καὶ τῆς ἀληθείας ὑποδιδῶν τὴν τριβὴν, καὶ τῆς ἀρετικῆς κακοδοξίας ἐλέγχων τὴν πλάνην. ἐπὶ ὅτι ἐκκλησία τὴν πίστιν ἔστω.

Propter Ecclesiasticas quasdam controuersias nuper enatas Ephesum ab illis conuocati, quos Deus ad iuste regnandum selegit, & ad orbis terræ gubernaculum instituit, quiq. subditos sapienter ac pie regunt, impigre ad dictam ciuitatem nos contulimus. Cum autem non parum tēporis propter turbas à Cyrillo & Memnone excitatas in cassum fluxisset, secundisq. ac tertijs destinatis pientissimorum Christi. amantiū Imperatorum nostrorum litteris præceptum esset, ut Dei Ecclesiæ, quæ vbique sunt, pacis vinculo coniungerentur, necnon in Fidei expositione, quam beati Patres apud Nicænam ciuitatē ediderant, acquiescerent, exortis videlicet scandalis è medio sublatis, conati sumus Episcopos cum Aegyptij Cyrilli sententia facientes, hæreticisq. illius expositis capitibus adstipulatos, inducere, ut [capita] illa orthodoxæ Fidei aperte repugnantia condemnarent, & expositione Nicænæ contenti essent, iuxta Christianissimorum Imperatorum nostrorum sanctionem. Verum cum hoc illis (quod nimirum peruersa opinio animos illorum præoccupasset) persuadere nō possemus; nos sanam Patrum Fidem sectantes, nihilq. extraneum illi admisceri patientes, hanc nostram confessionem in scriptis exponere, subscriptionibusq. confirmare compulsi sumus. Horum namque paucorum verborum expositio sufficit cum ad pietatis doctrinam exacte tradendam, tum ad redarguendos hæreticæ prauitatis errores & imposturas. Habet autem ea Fidei expositio hunc in modum.

Quomodo de pace cum Synodo Patribus tractatum, quod nunquam prodiit nisi in illis.

Πιστεύομεν εἰς ἓνα θεόν, πατέρα παντοκράτορα, πάντων, ὁρατῶν τε, καὶ ἀορατῶν ποιητὴν. καὶ εἰς ἓνα κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, πρὸ ὧν τοῦ θεοῦ, γεννηθέντα ἐκ πατρὸς μονογενῆ, τυτέστιν, ἐκ τῆς ὑσίας τοῦ πατρὸς θεοῦ ἐκ θεοῦ, ὡς ἐκ φωτός, θεὸν ἀληθινόν ἐκ θεοῦ ἀληθινός· γεννηθέντα, οὐ ποιηθέντα, ὁμοούσιον τῷ πατρί· δι' οὗ πάντα ἐγένετο, τὰ πρὶν ἔσθαι, καὶ τὰ ἐν τῇ γῇ· τὸν δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους, καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν κατελθόντα, καὶ σαρκωθέντα, ἐνανθρωπήσαντα· παθόντα, καὶ ἀναστάντα τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ· ἀνελθόντα εἰς ἔσθαι, καὶ ἐν δεξιᾷ τοῦ πατρὸς καθιστόντα, καὶ ἐρχόμενον κρῖναι ζῶντας ἐ νεκρούς· ἐκ οὗ τοῦ πνεύματος καὶ τοῦ λόγου. τοὺς δὲ λέγοντας ὡς πρὸς οὐκ ὄντα, καὶ πρὶν γεννηθῆναι σὺν ὡς, καὶ ὅτι ἐκ σὺν ὄντων ἐγένετο, ἢ ἐξ ἑτέρας ὑποστάσεως, ἢ οὐσίας φάσκοντας εἶναι, ἢ τρεπλόν, ἢ ἀλλοιωτὸν πρὸς τὸν θεόν, τούτους ἀναθεματίζει ἡ καθολικὴ, καὶ ἀποστολικὴ ἐκκλησία.

Credimus in vnum Deum, Patrem omnipotentem, visibilium omnium & inuisibilium factorem. Et in vnum Dominum Iesum Christum, Filium Dei, natum ex Patre vnigenitum, hoc est, ex Patris substantia: Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero; genitum, non factum, consubstantiali Patri, per quem omnia facta sunt, quæ in cælo, & quæ in terra. Qui propter nos homines, & propter nostram salutem descendit, & incarnatus est, & homo factus: passus est, & tertia die resurrexit, & ascendit in cælos, sedetq. in dextera Patris: & venturus est iudicare viuos & mortuos. Et in Spiritum sanctum. Qui autem dicunt: Erat aliquando, cum non erat, & antequam nasceretur, non erat, quoddam ex nihilo, aut ex alia substantia, aut essentia factus est; quiq. Filium Dei vertibilem, aut alterabilem esse asserunt; eos anathematizat catholica & Apostolica Ecclesia.

Hæc

Fidei Nicenæ
Symbolum fa-
ctis contra om-
nes hæreses.

Præf. 12.
d. 28.

Immo sancta
Synodus ea
omnia, ut or-
di. o. la. d. com-
muni omnia
sunt. et. ap-
prouat.

Epistola hæc
ad Romanum
habetur. J.
tuo loco in-
sta. tenen-
ter. g. lta-
tū pag. 468.

Hæc est Fides, quam Patres exposuerunt; in primis quidem contra Arium blasphemantem, & Filium Dei creaturam esse dicentem; tum vero contra omnem hæresim Sabellij, Photini, Pauli Samosatani, Manichæi, Valentini, Marcionis, & contra omnem hæresim, quæ aduersus Ecclesiam catholicam sese erexit: quos etiam Episcopi illi, qui trecenti decem & octo numero in ciuitate Nicæa olim conuenerant, condemnarunt. In hac Fidei expositione nos omnes conuiescere confitemur; in hac perseueramus, qui hic Ephesi conuenimus, & qui in prouincijs nostris degunt religiosissimi Episcopi, assensum præbentes omnibus his, quæ à nobis agentur. Sapientis enim consilio morem gerimus. Ne transferas, inquit, terminos æternos, quos posuerunt patres tui. Ceterum, capita, quæ hæretico sensu imbuta Cyrillus Alexandrinus nuper exposuit, quibusq. nonnullos superuacaneos & stolidos anathematismos attexit, & quæ Episcoporum calculo, ac subscriptione corroborare conatus est, illa sancta Synodus Ephesi congregata explodit, & ab orthodoxa Fide aliena esse decernit.

Ioannes Episcopus Antiochiæ Orientalis, sanctæ Fidei præscriptæ consensu.

Subscripserunt autem similiter & reliqui ipsorum Episcopi; qui etiam per epistolam, quæ subiungitur, Rursum Episcopum ut ipsis auxiliaretur, rogauerunt.

EXEMPLVM IMPERIALIVM
litterarum, quæ Ephesum ad sanctam Synodum per Palladium Magistranium eo fine missæ sunt, ut euerterent quæ antea per ipsos Concilij Patres acta fuerant, tamquam de integro fieri debeat Fidei discussio.

Imperatores Casares, Theodosius & Valentinianus, victores, triumphatores, maximi, semper Augusti, sanctissima Synodo Ephesina.

Falsa Candidiani
narratio Imperato-
ris descripta.

Omnia hæc
falsa relata
sunt. Impre-
sionibus, ut
ex præceden-
tibus patet.

Magnificentissimi Candidiani deuotorum domesticorum Comitum relatu pietas nostra accepit, quædam in Ephesiorum metropoli per tumultum, ac secus quam conueniat, transacta fuisse. Nam neque omnes, ut decretum erat, pijsissimi Episcopi conuenerunt (cū tamen magnæ Antiochenæ ciuitatis Episcopus cū alijs Metropolitanis iam appropinquaret) neque illi qui iam venerant, simul consultauerunt, nec inter se consenserunt, neque ea quæ de Fide sunt, modo quo oportebat, vel prout continebatur sacris litteris nostris, quas subinde misimus, examinauerunt: sed res ita gesta est, ut manifestū euaderet, alios alijs esse intensos ob vehemens studium erga illa, quæ quomodocumque placita sunt, nec velamen pretendere valentes. Quare quæ gesta sunt, studio acta esse, quilibet existimauerit. Proinde sacræ Maiestati

ἐνκαλύμματα χρησάμεναι διωκόντων. διὸ νομίσαντες αὐτὴν λογισμῶν τῶν γενομένων πειρασθῆναι. ὅθεν

Αὕτη ἐστὶν ἡ πίστις, ἣν ἐξέστησαν οἱ πατέρες, πρῶτον μὲν κατὰ Ἀρίου βλασφημοῦντος, καὶ λέγοντος, κτιστὸν εἶναι τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, καὶ κατὰ πᾶσης αἰρέσεως, Σαβελλίου τε, καὶ φωτιανῶν, καὶ Παύλου τοῦ Σαμοσατιανῶν, καὶ Μανιχαίου, καὶ Οὐαλεντινίου, καὶ Μαρκιωνίου, καὶ κατὰ πᾶσης αἰρέσεως, ἥ τις ἐπαρέστη τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ. οὗς ἐκατέκριναν οἱ ἐν τῇ Νικαίᾳ πάλαι συνηγμένοι ὁπίσκοποι τριακῆστοι δεκάοκτώ. ταύτην τὴν ἐκδήσιν τῆς πίστεως ἀπαντες ἐμμένειν ὁμολογοῦμεν, ἡμῖν τε οἱ ἐν Εφίῳ συνεληθόντες, καὶ οἱ ἐν ταῖς ἡμετέραις ἐπαρχίαις ὑποσβεσθέντες ὁπίσκοποι, σωζόμενοι ἐμμένειν πάντες τῷ υἱῷ ἡμῶν πρεσβυτέρους. πρὸς τοὺς γὰρ τοὺς σφῶν λέγοντι μὴ μέμνηται ὅρια αἰώνια, ἀέθνη οἱ πατέρες σου. τὰ δὲ ἱεράρχας ὑποὺ Κυρίλλου τοῦ Ἀλεξανδρείας ἐκατήντη αἰρετικὰ κεφάλαια, οἷς ἐναντιμαρτυροῦντες ἐβλήθη, καὶ μετὰ τὴν συνόδον, καὶ ἐπὶ τῶν κυρίων καὶ ψήφων, καὶ ὑπογραφῇ ὁπισκόπων, ἐκβάλλει, καὶ ἀλλοτριοῖ τῆς ὁρθοδόξου πίστεως ἡ ἐν Εφίῳ συναθροισθεῖσα ἀγία συνόδος.

Ιωάννης, ὁπίσκοπος Ἀντιοχείας τῆς ἀνατολῆς, συνήμειν τῇ προαναγεγραμμένῃ ἀγίᾳ πίστι.

Συνυπέγραψαν δὲ ὁμοίως καὶ οἱ λοιποὶ αὐτῶν ὁπίσκοποι, οἱ πλείους δὲ τῆς ἐξῆς αὐτῶν ὁπισκόπου καὶ ῥήφοι ὁπίσκοποι συναρχιδιαν αὐτοῖς ἡξίουσαν.

ΙΣΟΝ ΒΑΣΙΛΙΚΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣ,
ἀποσταλόντος ὑπὸ Εφίῳ πρὸς τὴν ἀγίαν σύνοδον Διὰ Παλλαδίου Μαγιστρίου, ἀναγνώσαντος τὰ παρ' αὐτῶν προαχθέντα, ὡς ὀφειλούσης αὐτῇ γνῶσιν συζητήσεως.

Αὐτοκράτορες Καίσαρες, Θεοδόσιος, καὶ Οὐαλεντιανὸς, νικηταί, τροποποιοῦντες, μέγιστοι, ἀνσιβασταί, τῇ κατ' Εφίον ἀγωνιστῇ συνόδῳ.

Τὸ δὲ μεγαλοπρεπέστατον κήρυγμα τῶν καθ' ὁμιλίαν δομεικῶν Καυδιανῶν γυναικῶν ἡμῖν, μεμάρηκεν ἡ ἡμετέρα ἀσέβεια (εραχθῶς τινὰ, καὶ ὅτι τὸ πρῶτον, κατὰ τὴν Εφίαν γενομένην μετρώπλιον, οὐτε πάντων, ὡς ἐπὶ ἐδέδοκτο, τῶν ὑποσβεσθέντων ὁπισκόπων συνελθόντων. καίτοι τὸ τῆς μεγαλοπλείας Ἀντιοχείας ὁπισκόπου πλησιάζειν ἤδη σὺν ἱερείῳ μητροπολίτης μέλλοντες. οὐτε τῶν ἡδὲ ἐπὶ τῇ συνσκευασμένων, ἡ ὁμολογησάντων ἀλλήλους, οὐτε μὲν τὰ περὶ τῆς πίστεως, κατ' ὃν ἐχρῶντο ὅτι, ἐξισταμένων, ἡ ὡς περὶ τῆς ἐγκαταπεμφθείσης θείας ἡμῶν περὶ τὴν χάριμασιν. ἀλλὰ ὡς δὴ λέγειν εἶναι τὴν πᾶν πρὸς τινὰς ἀπὸ τῆς πόλεως τῶν περὶ τὸ ὁπωσὺν δόξαντα συνόδον, οὐτε

αὐτοῖς
παραδόν

δέδοκται τῇ ἡμετέρᾳ θρόνῳ, χώρου μὲν τῶν τριῶν
 τῶν μηδ' αὐτῶς ἔχον· ἐξελεγεῖν αὐθιγνίαν, τῶν δ' αὐτῶν
 κολούθως γενομένων δ' ἐργαζώτων, τὸς περὶ τῆς δ' οὐ-
 βείας λόγους, ὡς περ εἰδόμεν, περὶ τὸν ἐξέπαι-
 ναί, καὶ κτ'· τὸ κοινὸν πάσης τῇ συνόδῳ δοξαζῶν εἰς τὸν
 ἐξῆς χρόνον κρατῶν· οὐκ ἀνεχομένης τῆς ἡμετέρας
 δ' οὐβείας τῶν ἐξ ὁπτιηδ' οὐτως περὶ λημμάτων ἔτα
 οἱ δ' ὅτι τῆς γενομένης ἀνακαλύψεως, ὡς κελεύει
 μέχρις αὐτῆς τῆς πάσης τῆς συνόδου καὶ τῆς δ' οὐ-
 βείας ἐξεπαιδ' ὁ δόγματι, καὶ ἀποσταλῇ τις ἐκ τοῦ
 θείου ἡμῶν παλατίου ἀμὲν τῷ μεγαλοπρεπεστάτῳ καὶ
 διδαντῷ τῷ κρόμῳ, καὶ περὶ ἀγμένον κατὰ κέλδον
 ἡμετέραν εἰσόμενος, καὶ κωλύων τὰ ἀνακλόουσα,
 μηδ' ἐπισημαίνον τῶν συνταγμένων ὁπισκοπῶν
 τῆς Εφεσίων πόλεως, μήτι μὲν ὅτι τὸ θῆτον ἡμῶν ἐλ-
 θῶν ἐρατὶ πιδόν, ἢ ὅτι τῶν ἱαυτῶν περὶ τὴν ἀναγρί-
 ψαι· ὥς τὸ μηδ' ἐνὶ πότῳ ἐξῆται, μηδ' ἐλπίζαν
 ἀδελφῶς περὶ βήσιν· ἰκανὰ μὲν οὖν καὶ ταῦτα εἰς
 τῇ ἡμετέρᾳ θρονοβείᾳ περὶ γενομένης καὶ γεράματα,
 μήτι καὶ ἐπὶ τῶν τῶν ἡμετέραν κέλδον τῆς γε-
 νομένης περὶ εἶναι. ἴσω οἱ δ' ἡ ἀγνότης ὑμῶν, ὡς καὶ τῆς
 λαμπερότατης ἀρχουσι τῶν ἐπερχομένων ἐπίσταται,
 μηδ' ἐν περὶ πλῶς εἰσόμενος εἰς τῶν ἱαυτῶν περὶ τὴν
 πόλιν, διχα ἡμετέρας κέλδοντες ὑποσέψανται δε-
 χθῆναι· καὶ τὸ πάντα κτ'· τὸ τῷ θῆτον μάλλον δ' ἐξῆται,
 διχα φιλονεικίας, καὶ μὲν ἀληθείας ἐξεπαιδ' ἔτα, ἔτα
 ὡς τῶν τῶν ἡμετέρας θρονοβείας βεβαιωθῆναι· ὡς ἐχ
 ὑπὲρ ἀνθρώπων νῦν, ὡς μὲν τῶν τῶν ἀγνότητος, καὶ
 θρονοβείας τῶν ὁπισκοπῶν Νεστορίου, ἢ ἐπὶ τῶν τῶν
 ὑπὲρ τῶν αὐτῶν τῶν δόγματι, καὶ τῆς ἀληθείας αὐτῆς
 φροντὶς πινόμενης τῆς ἡμετέρας θρόνῳ. εἰδοθῇ
 τῇ περὶ τῶν καλαυδῶν Ἰωλίων, ὑπὸ τῶν φλαυίῳ
 ἀντόχῳ, καὶ τῶν δηλωθῆσιν.

stati nostræ placuit, talem procedendi modum, nullum habere locum, aut momentum: his vero, quæ inepte, ac citra ordinem gesta sunt, cessanti- bus, doctrinam de pietate prius, sicuti decretum fuit, discuti, eamq. iuxta communem totius Synodi sententiam in posterum obtinere. Neque enim pietas nostra æquo fert animo præiudicia, de industria præsumpta: quinimmo quæ gesta sunt, vsque adeo ægre tulit & fert, vt donec pietatis dogmata ab vniuersa Synodo fuerint exami- nata, & quispiam è sacro nostro palatio vnâ cū magnificentissimo Candidiano Comite destine- tur, qui nostro iussu, quæ acta sunt cognoscat, quiq. quæ legitimo ordini dissentanea sunt, pro- hibeat, neminem Episcoporum qui conuenerunt, ab Ephesiorum ciuitate abscedere, vel ad sacrum nostrum Comitatum venire, vel in suam patriam reuerti, vllatenus sit passura: quatenus nulli hoc liceat, nullusve speret, id tuto sibi successurum. Hæ itaque litteræ sufficiant ad denuntiandum pietati vestræ, ne quid aliud præter nostram ius- sionem iam ante perpetratis in posterum adij- ciat. Quin & hoc quoque sanctitatem vestram, non lateat; nempe nos illustrissimis prouincia- rum Præfectis scripsisse, ne vllum prorsus in pa- triam, vel ciuitatem suam, nostro iniussu redeun- tem, admittant. Oportet enim omnia iuxta Dei beneplacitum, contentione seclusa, veritatisq. studio adhibito discuti, ac tum demum à nostræ pietate confirmationem obtinere: quandoqui- dem sacra nostra Maiestas non tamquam pro ho- minibus nunc, aut etiam pro sanctissimo pijs- simoq. Nestorio, vel pro alio quopiam sollicita est: sed ipsius veritatis, & dogmatis ipsius curam ge- rit. Datum ˆ tertio kalendas Iulias, Flauij An- tiochi, & alterius designandi Consulatu.

Imperatores ad subscrip- tionem patri- monium rescri- bunt Concilij acta.

Quomodo hæc confirmatio accipi debeat, ex alijs Imperatorum lit- teris constat.

ˆ tertio de- cimo

ΑΝΑΦΟΡΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΒΑΣΙ-
 λία, Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Ἀντιοχείας,
 καὶ τῶν συν' αὐτῷ, ἐν αἰτίῳ· ἡμετέρας
 Παλλαδίου μαγιστρίου.

Τὸ δὲ δ' οὐβείας βασιλεῖς, τὸ δὲ ὀρθοδόξιας σύν-
 σεως, τὸ δὲ λύσαι πάντα τὰ ἀγίστως ὑπὸ ἐκεί-
 νων γενημένα, καὶ τοῖς κατόπιν ἡδὴ περὶ λημμένα, ἢ
 τὸ ἐν πρώτῃ τῇ περὶ περὶ τῶν ἐξέπαισι τῶν δόγ-
 μάτων ἐν τῇ συνελθούσῃ συνόδῳ γινέσθαι. ἐμακα-
 ρίσαι μὲν τῶν οἰκουμένων, καὶ περὶ τῶν ἡμῶν κομι-
 δέντων ὑμῶν θρονοβείας συν' ἐπαύροις μυρίοις ἀγ-
 γέλῳ, ἐφ' οἷσις σκήπτροις, καὶ ἐφ' οἷς βασιλείας
 ἀφ' οὐβείας. ἀλλ' ὡς περ τῶν περὶ τῶν θρονοβεί-
 ας ἐστὶν ἐπίσταται, ὡς περὶ τῶν περὶ τῶν θρονοβείας
 βασιλείας, οὕτως ἐπὶ ἡμῶν ἀναγκαῖα ἐστὶν ἡ περὶ τὸ ὑ-
 μέτερον κράτος ἀπολογία, περὶ ὧν συνηλάρημεν, ἐν
 τῇ Εφεσίων θρονοβείᾳ, καὶ περὶ τῶν θρονοβείας, ἐκ κα-
 τὰ τῶν.

IOANNIS ARCHIEPISCOPI
 Antiocheni, ceterorumq. qui illi
 adhærebant, relatio rescripta ad Im-
 peratorem per Palladium Magistria-
 num.

H Oc, pij Imperatores, orthodoxæ Fidei præ-
 sidium, hoc columnen est, nimirum omnia,
 ab illis illegitime acta euertere & antiquare, quæ
 etiam per canonicas sanctiones iam ante euerfa
 & antiquata erant; vniuersaq. Synodo simul con-
 gregata, primo loco dogmatum examinationem
 instituendam indicare. Sane cum decreta vestra
 proxime allata non absque magna laudum præ-
 dicatione legissemus, orbem terrarum beatum
 iudicauimus, cui talibus subesse sceptris, taliq.
 gubernari contigerit imperio. Verū vt ista quæ-
 cumque mandastis, omnem admirationem longe
 excedunt, Imperatores pijsissimi; ita nobis quoque
 necessario enitendum est, vt vestræ Maiestati ra-
 tionem reddamus, cur in Ephesiorum metropoli
 constituti, condemnationis sententiam in eos

Rationem reddere malis in mandatis rescribunt,

ˆ iij ferre

3m lorum
quod tunc
erat p[ro]p[ri]a
tunc.

4m iustitiam
damnatam
fuisse constat.

5m hoc verbum
non erat.

6m notandum
hanc m[en]da-
cium esse
tam, et alio
quod iustitiam
damnatam
fuisse constat.

7m notandum

8m sed iustitiam
damnatam
fuisse constat.

9m notandum
per concilium
et synodum
et alio
quod iustitiam
damnatam
fuisse constat.

ce priuatimq. ea ratione in suam sententiam al-
licientes, ut etiam magni principes, quiq. aucto-
ritate ac dignitate pollebant, vel diuersa in rebus
bellicis munia obibant, persuasi essent, examina-
tione, quam oportuit, adhibita, iudicioq. conse-
cuto, & omnibus pijllimis simul Episcopis vnam
eamdemq. sententiam proferentibus contra eū
(quē tamen indicta causa condemnarunt,) mira-
bilem illam depositionem esse factam. Sane Scho-
lastico cubiculario magnificentissimo, Christi-
studio firmiter persuaserant, Nestorium Ephesi-
ne audire quidem vilo pacto sustinuisse Deiparę
vocabulum. Verumtamen ob inexpugnabilem
veritatis virtutem, vestrasq. orationes, Dei ni-
solatione pręualui, idq. sum consequutus, ut non
solum pericula, quę prima statim fronte, ut dixi,
se offerebant, euaderem; verumetiam ut magni-
ficentissimos principes cōuenirem, vniuersamq.
rerum veritatem, quantum licebat, ipsis explica-
rem. Qui simul atque nostram relationem ac-
cepissent, omnia quę Aegyptij fautores per ty-
rannidem tam in pręsentem causam, quā in-
nos ipsos quoque commiserant, ad Imperatorum
aures referre coacti sunt. Denique, ne longius ser-
monem protraham, cū multa & ab his qui cum
Cyrillo faciebant, & ab illis rursus qui nobiscū
sentiebant, acta & disputata fuissent; placuit ut
utraque pars, stem ego, quā Aegyptij, sui, suq.
causa tuę gratia, pręsentibus etiā magnis prin-
cipibus pijllimum Imperatorem adiremus, atque
ab eo audiremur: quamquam protestatus sum
idētidem, me nec ea de causa adesse, nec vlla eius-
modi mandata ā pientissimis Episcopis accepisse;
sed tantum litterarum latorem aduenisse. Sed
profecto ob huiusmodi verba p[er]ne discerptus
sum. quod autem decretum fuerat, absque vlla
cunctatione executioni mandatum fuit. Quare
diuina prouidentia etiam tum opem nobis feren-
te, Augustiq. animum ad veritatem dirigente, &
re ipsa, quod cor Regis vere in manu Dei sit, de-
clarante, aduersarij damnati sunt (oportet enim
paucis ipsum rei euentum expedire) propterea
quod neque [Nestorij] depositionis commenta-
rios, neque quę hic per mendacium effutuerant,
vlla ratione defendere possent. Quin & illud
quoque modis omnibus perspicuum euasit, nec
recto congruoq. ordine seruato Concilium con-
uocatum fuisse ab Aegypto, nec ei iudicare li-
cuisse, cum vnus esset ex ijs qui iudicandi erant,
neque vllam omnino causam contra magnificen-
tissimi Comitum Candidiani voluntatem attinge-
re potuisse. Etenim omnes eiusdem magnificen-
tissimi Comitum Candidiani denuntiationes &
comminationes, sacra pręterea per eum ad Sy-
nodum scripta, & alia similia, tamquam Impe-
ratore semel pro sua potestate in iudicio iubente,
recitata sunt: neque quidquā omnino, quod ini-
quos illegitimosq. illorū apud vos ausus ante oculos
ponere posset, ob vestras preces omissum est.
Restat itaque, ut veritatis hostes ab omnibus cō-
muni consensu damnationis sententiam ferant, &
vestrę pietatis iudicium probetur & confirme-
tur;

π[er] γινώσκοντες ἀπειρέγκλητον· δεχθῆναι δὲ, καὶ κυρωθῆναι τῆς ὑμετέρας θεοσεβείας τὴν κρίσιν, καὶ τὴν τῶν
θεῶν

A καὶ κατ' ἰδίαν συμπιθόντες· ὥστε καὶ τοὺς μεγάλους
ἀρχοντας, καὶ τοὺς ἐν ἀξιώμασι πλουῦντας, καὶ τοὺς
ἐν στρατίαις διαφόροις π[ro]σέτωραι· ὅτι περὶ καὶ ἐξέτα-
σεως ἀπολύτου γινώσκοντες, καὶ κρίσεως ὁρμητικῆς
θεοσεβείας, καὶ πάντων ὁμοῦ τῶν θεοφιλεστάτων ὁπισκό-
πων μίαν, καὶ τὴν αὐτὴν ἐκτελεγκόντων ψῆφον καὶ
περ' αὐτῶν ἐρήμιον καθάπερ ἔχοντες, ἡ θαυμαστὴ γί-
νει ἐκκλήσις καὶ κρίσις. τὴν μὲν τι μεγαλοπρεπεί-
αν, καὶ φιλοχρίαν κυβερνῶντα Σχολαστικόν
ἐκείνου ἐμολογουμένως, ὡς εἰς ἀκρότητα ὅλως ἠνέχετο
ἐν Εὐφράτῃ τῆς ἱστορίας Φωνῆς. ὁμοῦς δὲ τὴν τῆς ἀ-
ληθείας ἀκατάγωνισιν διώκων, καὶ τῆς ὑμετέρας
δύχαι, ἐξίσχυσαι δὲ τῶν εὐκλειῶν πρὸς θεόν, τοὺς ἐν
πεποιμένῃ κινδυνῶν, ὡς ἐφ' ἡμῶν, διαφυγῶν, σωτηρίαν
τι τῆς μεγαλοπρεπείας ἀρχῆς, καὶ πᾶσι αὐτοῖς,
ὡς ἐσχεῖται, τὴν τοῦ π[ro]σέτουρα ἀλήθειαν ἐξηγήσα-
σθαι· οἱ τὰ περὶ τῶν διδασκόντων, καὶ εἰς αὐτὰς ἐνεγ-
κεῖν ἡμετέρας τῶν κρατιῶν τῆς ἀκρότης, ὡς
περὶ εἰς τὴν προσημαίνον ὑπερῆσαν, καὶ εἰς ὑμᾶς ὅ
αὐτοῖς, οἱ περὶ τὸν Αἰγύπτιον τυραννικῶς ἐπλημμέ-
λησαν. καὶ τέλος, ἵνα μὴ μακρῶς τὴν λόγον, πολλῶν
ἐν τῷ μέσῳ γινόμενων τι, καὶ λεχθῆναι τῶν ἀληθινῶν
C τῶν ὑμετέρας, τῶν τῶν τῶν Κυβερνήτου Προσέτουρα,
ἰδοῦν, ἐμὸς τι, καὶ τῶν Αἰγυπτίων, εἰς αὐτοῖς τι, καὶ τῇ
ὑποθήκῃ σωτηριῶν αὐτῇ, τὸν ὡς βίβας τὴν ἀκρό-
τητας βασιλείαν, παρὶ τῶν αὐτῶν καὶ τῶν μεγάλων
ἀρχόντων. καὶ τὴν ἐμὸν διαμαρτυρημένου πολ-
λάκις· ὡς ὅτι πύργον χάριν ἀφίγμαι, οὐ τι πιαῦτας
τῶν θεοφιλεστάτων ὁπισκόπων ἔλαβον ἐν-
λαίς· μένει δὲ γραμμάτων ἡλθον διακρίσις. ἀλλ' ἐγὼ
μὲν ὑπὲρ τούτων, μικροῦ δὲν, ἐκ διαπλάτῃ τῶν λό-
γων· τὸ δὲ ὅσον δὲ δὲ χάριν πᾶσι ἐξεβίβασθαι μελλή-
D σεις. τῆς τῶν θεῶν ἡμῶν καὶ πᾶσι ὡς ἀκρότης
πῆς, καὶ τὴν πρὸς κρατιῶν πρὸς τὴν ἀλήθειαν ἰδύσθαι
καρδίαν, καὶ δὲ τῶν π[ro]σέτουρα δεικνύσθαι, ὅτι περὶ
ἀληθῶς καρδία βασιλείας ἐν χειρὶ θεοῦ, καὶ π[ro]σ-
έτουρα μὲν οἱ δὲ ἐναντίας· ὅτι γὰρ ἐπ' αὐτῇ σωτηρίας
τῆς π[ro]σέτας ἐλθῆν, ὡς κατ' ἐξέτα τῶν π[ro]σέτας ἡ τῆς
τῆς κατὰ κρίσεως ὑπομνήμασι, ἡ οἱς ἐσπῶν καὶ
ψαῖδολογίας εἰρήκας, διωκόντες· ἀλλὰ καὶ π[ro]-
Φανῶς δὲ πάντων· ἀποδοχθῆναι, ὡς οὐ τι τὸν· ἐπὶ τῇ
νεδρίον ἀπολύτως ὁ Αἰγύπτιος ἐκάλειν, ὅτι κ[ri]-
νει, ὡς εἰς ὧν τῶν κ[ri]νομένων, ἡ δὲ αὐτῶν, ὅτι ὅλως
E τῶν γινώσκοντες τῆς μεγαλοπρεπείας καὶ π[ro]-
σέτουρα τῆς ὑποθήκας ἀψαύσαι. καὶ γὰρ καὶ αἱ
τῶν π[ro]σέτουρα πᾶσι τῶν αὐτῶν μεγαλοπρεπείας
καὶ π[ro]σέτουρα καὶ π[ro]σέτουρα, καὶ ἡ γραφῆσαι δι' αὐτῶν πρὸς
τὴν σωτηρίαν σῆμα, καὶ ἐπ[ro]σέτουρα π[ro]σέτουρα, ὡς ἀπαξ
ἐν διαγνώσῃ κελύουσιν ἀνεγνώσθαι τῶν βασι-
λείας· καὶ οὐκ ἐστὶν, ὅτι δὲ τῆς ὑμετέρας δύ-
χαις παρελθῶν τῶν τῶν τῶν ἀνόντως αὐτῇ τῶν
μηνῆσαι δεικνύσθαι· ὡς λοιπὸν σύμφωνοι μὲν
τοὺς τῆς ἀληθείας ἐχθρὸς τὴν τῶν τῶν πᾶσι κα-
τὰ

Q Vanto pietatis, auitaq. Fidei zelo assidue flagremus, id ex pluribus argumentis, prateritisq. certis indicijis liquidū, vt putamus, euasit, maxime vero ex eo etiam terrarum orbi patefactum credimus, quod vestram Synodum nuper conuocauerimus. Cum enim controuersiam aliquam vel paululum oboriri pati non possemus; vt citius tolleretur, sanctitatem vestram ad conueniendum sedulo accersimus, rati pro religione laborem vestre pietati nequaquam molestum fore. Quod siquam ea res difficultatem forte afferre potuerat, illam Imperialis providentia temporis lociq. opportunitate mitigauit. Deputauimus enim Ephesiorum ciuitatem, terra mariq. accessu per commodam, ibiq. diuersantibus necessaria suppeditantem affatim ē natiuis, importatisq. fructibus. Hoc autem fecimus, vt pius serenitatis nostrae, & sanctissimae vestrae Synodi scopus expedite concurrat, & ad effectum perducatur. Quapropter & Nestorij, & Cyrilli ac Memnonis exauortationē a sanctitate vestra nobis indicatā approbauimus. Ex alijs autē apud vos gestis agnouimus, Christianam vos seruare Fidem & rectitudinem, quam a patribus & maioribus accepimus, quam etiam sanctissima Synodus sub Constantino diuī memorię celebrata consentiens confirmauit. Quamobrem vnusquisque sanctissimae vestrae congregationis operam dabit, vt omni controuersia soluta, omnibusq. scandalis excisis, cum pace & concordia domum reuertatur. Vt autem sanctitas vestra non modo per nostrae pietatis litteras incitata, ad cōcordiam spectet, vniuersalemq. pij dogmatis pacem; etiam Acacij Beroensium Episcopi lectam a nobis epistolam, qua idem suadet, ad vos misimus. Hic cum propter extremam senectutem sanctissimo vestro Concilio adesse nō posset, ea per litteras consuluit, quae & pietatem ipsius decent, & orthodoxae religioni conducunt. Quae qualia sint, eiusdem epistolae lectio declarabit. Norit nihilominus vestra sanctitas, eam ob rem magnificentissimum & illustrissimum Ioannem sacrorum Comitum a nobis missum esse, vt hic ipse sciens sacrae Maiestatis nostrae erga Fidem scopum, quae vtilia perspexerit, ea perficiat.

Imperator
sa. Orientalis
relatione de
epistola, Cyrilli
& Memnonis
de synodo
ad quam le-
gimus factam
approbat.

Et nonne
quid.

Que sequuntur
in fine
non habentur
sed in
postrema
editione Co-
mmissionis sal-
gata fuerunt
ex vetustis
libris msc. vt
ibidem alle-
gitur. Et unde
enim ea ac-
cepit Petrus
1400.

EXEMPLAR EPISTOLAE Ioannis Comitum Sacrensis, ex Ephe- sina ciuitate ad Imperatores prae- scriptae.

C Vm sciam conducibile pietati, si diuinis scripturis commendentur omnia, quae iuxta purissimae celsitudinis mentem pro virili feci; hinc quae sunt acta discetis. Pridie quam haec li-

A **O** Σον πρὸς τὴν ἀσπίδα, καὶ τῆς προνοίας πί-
στως τὸν ζῆλον ἀγαπῶμεν ἰχορπες, ἐκ
πολλῶν ἡγουμένη τῶν περιλαβόντων ἐναργῶς δι-
ηλώσασθαι· ἅχ' ἡκιστα ὅτι καὶ ἐκ τῆς ἐναργος ὁπλῆς τῇ
κλήσει τῆς ὑμῶν συνόδου τοῦτο φανερὸν γαυνοίαι ἡ-
σὶ τῆς κατὰ τὴν εὐαγγελίαν πίστεως ἀκαμειν. ὅδε γὰρ
πρὸς βραχὺ ἀνακυψάσης πρὸς ἀμφιβητήσεως ἀ-
ναχόμενοι, ὑπερὶ τοῦ ἡμετέρου τὴν ταύτης ἀδελφείας
ἡσυχίας λύσιν, ἀπεσταλμένοι ὑμῶν ἐπιστολῇ τῇ
ἀπεσταλμένοι καὶ ὑδ' αὖτως ἡγουμένοι τὸν ὑπερὶ ἀ-
σπίδας πόρον τῇ ἡμετέρᾳ ὑμῶν ἐπιστολῇ φερπῶν·
B ἐπεφυλάτμεν ὁμοῦ βασιλικῇ προνοίᾳ τὴν τούτου
δυσχερίαν ὁπληθύνοντι καίρου τι, καὶ τοῦ. τὴν γὰρ
ἐφείσων ἀφωρῶμεν πάλιν τοῖς τι ἐκ γῆς, καὶ ἡ-
λασθῆναι ἀπερῶσιν, καὶ πάντων ὅτι τῶν οἰκείων, ἐκ
σάκτων καρπῶν καὶ ἡμετέρᾳ τῆς ἐκ διατρέψεως
ἀφῆρας παρέχουσιν ὥστε τὴν τῆς ὑμετέρας χαλκω-
τητος ἀσπίδος σκοπὸν, καὶ τῆς ἀγωνίας ὑμῶν συνόδου
συνδράμειν τι ῥαδίως, καὶ εἰς ἔργον ἀχθῆναι. ὅθεν καὶ
νῦν τὴν γαυρομένην ἀσπίδα τῆς ἀσπίδος ὑμῶν Νε-
στορίου, καὶ Κυρίλλου, καὶ Μεμνόνος κατὰ ἡμετέρας ἐπι-
στάμεθα. τῶν δὲ ἄλλων τῶν παρ' ὑμῖν περὶ ἀχθῆναι
C ἐργαζομένη τὴν πρὸς τὸν χριστιανισμὸν πίστιν τι, καὶ ἐρ-
γήσῃ· φυλάττοις τὴν ἐκ πατέρων ἐκ προνοίας πα-
ρελήφμεν, καὶ τὴν ἡμετέραν ἐκδοσὶν ὁπλῆς τῆς
θείας λήξεως Κωνσταντίνου ἡγουμένη συμφώνως ἐκ-
ρωσε. Φροντιστὴ τῶν ἐκαστος τοῦ ἀγωνιστοῦ ὑμῶν
συνδρόμου, λυθίσης πίστεως ἀμφιβητήσεως, καὶ πάντων
ὅτι τὸ σκοπὸν ἀλῶν, μετ' εἰρήνης, καὶ ὁμονοίας εἰς τὴν ἐκ-
κείαν ἐπελελθῆναι. ὑπερὶ ὅτι τὴν τῆς ὑμῶν μὴ
μόνον ἀπὸ τῶν τῆς ἡμετέρας ἀσπίδος ἡμετέρων
προτραπῆσθαι εἰς ὁμονοίαν τι, καὶ εἰς τὴν καθ' ὅλην
ἀσπίδα δόγματος εἰρήνῃ ἰδεῖν, ἐκ τῆς ἡμετέρας
D ὁπισκόπου τῆς Βερόλαιων Ἀκακίου τοῦτο παραμυθίας
ἀναγόντες, ἀπεσταλμένοι ὅς τῶ ἀγωνιστοῦ ὑμῶν
συνδρόμῳ προσηλῶναι ἀπὸ τῆς μακρῆς γῆρας ὅτι ἀ-
γῆς, δι' ὅν ἐργασίαι, καὶ τῇ αὐτῇ ἡμετέρᾳ πρέποντα, ἐκ
τῆς ὁρθοδόξου θρησκείας σωτηρίαν, εἰσηγήσασθαι· ἀπὸ
οἷα τυγχάνει ἡ τῆς αὐτῆς ὁπισκόπου δηλώσας ἀσπί-
σις. γινωσκέτω μέντοι ἡ ὑμῶν ὁσιότης, ὅτι περὶ τὴν με-
γαλοπρεπείαν, ἐκ ἐκδοσῶν τῶν ἐκ τῶν
Ιωαννῶν, πύργῳ ἐνεκα ἀπεσταλμένοι ὥστε αὐτὸν ἰδεῖν
τὸν πρὸς τὴν πίστιν τῆς ἡμετέρας ἡμετέρας σκοπὸν,
E ἀπὸ τῆς αὐτῆς λυσιτελεῖν, ἀπὸ τῆς ἀσπίδος.

ἡμε-
τέρας

ἡμε-
τέρας

ἡμε-
τέρας

terz darentur, labore magno, accelerationeq. mira in Ephesiorum ciuitatem perueni. Adue-
nissetem autem citius, nisi maximis negotijs impe-
ditus fuisset, quae vestrae magnitudini adfuturus,
Deo propitio coram recensebo: statimq. sanctis-
simos Episcopos, qui hinc & inde conuenerant,
reuerenter salutavi. Propter discordiam autem,
quae intercedebat inter eos, partes accersere con-
ueniebat. Turbatis autem omnibus, Cyrilloq. &
Memnone se munientibus, per meipsum ijs qui
con-

ἡμε-
τέρας
ἡμε-
τέρας
ἡμε-
τέρας
ἡμε-
τέρας

conuenerant, denuntiaui, & ijs qui aberant, manifestauimus, ut sequenti die absque ulla mora omnes in diuersorio meo confluerent. Porro ne conflictus quidam fieret, promiscue ipsis, conuenientibus, (metuendum enim & hoc erat propter ferociam, quæ nescio unde illis acciderat,) ingressus ordinem distribui. Præsente autem Nestorio se- re cum ipsa aurora, & Ioanne pientissimo Episcopo, aduenit etiam Cyrillus cum omnibus pientis- simis Episcopis: solo autem Memnone absente, magna turbatio, tumultusq. exoriri cœpit, di- centibus ijs qui cum Cyrillo venerant, Nestorij, qui ab ipsis depositus esset, ne aspectum quidem ferendum esse: nihilominus tamen conuenienti- bus diuinarum scripturarum lectionem fieri vo- lebant. Affirmabant autem ij qui Cyrillo faue- bant, lectionem diuinarum & terribilium scri- pturarum absque Cyrillo non habendam, neque præsente Nestorio, neque his qui ab Oriente ve- nerant, sanctissimis Episcopis: & ob hoc magna facta est seditio, immo prælum & pugna. Eadem quoque & sanctissimi Episcopi, qui Ioanni pientissimo Episcopo adstabant, contendebant, di- centes, Cyrillum non oportere diuinarum litte- rarum lectioni interesse, utpote & illo cum Mem- none ab ipsis deposito. Fiebat igitur super hac re contentio. Iam autem maximo diei intervallo ex- acto operæpretium existimaui, absque Cyrillo & Nestorio, ceteris patefacere regias sententias; quandoquidem commemoratis illis neque scri- ptæ essent à mundi Dominis. Verum renuebant & hoc pientissimi Episcopi, qui cum Cyrillo ve- nerant, nolebantq. etiam his qui cum Ioanne aduenerant, præsentibus aures præbere, eo quod dicebant, eos illegitime Cyrillum & Memnonem deposuisse. Vix igitur potui persuasione & vi (si quidem vera dicere oportet) sequeltratis Nesto- rio & Cyrillo inducere omnem Synodum, ut re- gium rescriptum audiretur. Igitur congregatis omnibus, Augustarum litterarum lectionem feci, in quibus depositi sunt Cyrillus, & Nestorius, &

A Memnon. Cum autem hi qui cū Ioanne pientissi- mo conuenerant, lectionem amice susciperent & approbarent, audierunt à graui auditorio depō- tionē Cyrilli & Memnonis illegitime factam. Ce- terū ne maior fieret seditio, Nestorium quidem custodiendū suscepit Candidianus Comes nobi- lium domesticorum, qui omnibus cōsilijs & ope- ribus meis interfuit: Cyrillum autem & ipsum custodiendum tradidi Iacobo circumspecto Co- miti, & Præposito quartæ scholæ: Memnon vero, ut prædixi, aberat. Vnde missis dispensatore & lictore, ac Protodiacono sanctissimæ Ephesiorum ecclesiæ, ei manifestaui quod depositus esset. At memoratus Memnon cum prædictis, fidem dedit eis, se suo periculo cum omni securitate Eccle- siasticas pecunias seruare. His in hunc modum actis, quoniam oportebat me & precibus vacare, descendi in sanctissimam Ecclesiam. Cognoscens autem Memnonem agere in Episcopio, mitto ex ministris meis Primicerium nobilium Palatino- rum ad ipsum, ut ad me veniret, ut discerem num omnino ad me accedere renueret. Verū ipse abs- que mora aduenit; & reprehensus à me, quare mane non venisset, dixit ægritudine se deprehen- sum esse, & propterea non adiuisse. Ne ferret au- tem alias meas admonitiones vel consilia, præ- uenit sermones meos, & in meam irrupit domū. Traditus igitur & ipse Iacobo circumspecto Co- miti, custodiendus & à Scutarijs nobilibus, & re- uerendissimis Palatinis. Hæc primo die à me facta sunt. Quoniam autem & de pace ad pientissimos Episcopos sermonem habere oportebat, ne hæ- reses & schismata in orthodoxa religione fierent; proinde quanta potui diligentia ei negotio meo accommodaui, & post hac operam daturus, mo- do placeat & melioribus, & pietati consonum sit, & recta mens sit Dominis mundi. Quod si pientissimos Episcopos videro implacatos, & non re- conciliabiles, (nescio unde in hæc rabiem & aspe- ritatem venerint,) & si quid amplius factum fue- rit, quamprimum vestræ amplitudini significabo.

* ΙΣΟΝ ΕΝΤΟΛΗΣ.

Η ἀγία πύσδος, ἡ ἐν Εφῆσῳ συγκροτηθεῖσα, τοῖς Ἱε-
Φιλεῶντις καὶ ὁσὼπα τοῖς, Ἰωάννῃ δὲ ἁγιοπύκῳ
Ἀντιοχείῳ μεγαλοπύκῳ, καὶ Ἰωάννῃ τῷ Δαμα-
σκύῳ ὁπισκόπῳ μητροπύκῳ, καὶ Ἰμερίῳ ὁπι-
σκόπῳ τῷ Νικομηδείῳ μητροπύκῳ, καὶ Παύλῳ
ὁπισκόπῳ Εμυσσηῶν, πύκῳ τὸν λόγον ἐν ὑπὲρ
ἀγιοπύκῳ ὁπισκόπῳ Ἀκακίᾳ τῷ Βεργίῳ, καὶ Μα-
καρίῳ ὁπισκόπῳ τῷ Λαοδικείῳ πύκῳ, πύκῳ τὸν
λόγον καὶ ὑπὲρ ὁσὼπα τοῦ κύκῳ ὁπισκόπῳ τῆς
Τυρίῳ πύκῳ, καὶ Ἀπριγίῳ ὁπισκόπῳ τῷ Χαλ-
κιδείῳ, πύκῳ τὸν λόγον καὶ ὑπὲρ Ἀλεξάνδρου
ὁπισκόπῳ τῷ Ἀπαμείᾳ, ἐν Θεοδωρετῳ ὁπισκόπῳ
τῷ Κυριεῶν πύκῳ, πύκῳ τὸν λόγον καὶ ὑπὲρ Ἀ-
λεξάνδρου ὁπισκόπῳ τῆς Ἱερραπολιτῶν μητροπύ-
κῳ, καὶ Ελλασίῳ ὁπισκόπῳ Πυλαιμαίδος, πα-
ρόντις παρῶν ἐν ἐκτὶ ἀμείῳ τῷ ὑποπύκῳ γύμῳ.

* EXEMPLVM MANDATI.

Sancta synodus Ephesi congregata, pijsimis sanctis-
simiq. Ioanni Antiochenorum magnæ ciuitatis
Archiepiscopo, & Ioanni Damascenori Episcopo
metropolitano, & Himerio Episcopo Nicomedia
metropolitano, et Paulo Emisenori Episcopo, qui
idem Acacij sanctissimi Beroënsium Episcopi
personam in loquendo gerit, & Macario Lao-
dicensium ciuitatis Episcopo, qui etiam pro Cyro
sanctissimo Tyriorum ciuitatis Episcopo verba
facturus est, & Apringio Chalcedensium Epi-
scopo, qui locum Alexandri Apameæ Episcopi in
dicendo obtinet, & Theodoreto Cyrestanorum
Episcopo, verba pro Alexandro etiam Hierapo-
litanorum Episcopo metropolitano facturo, &
Helladio Ptolemaidis Episcopo, præsentes pra-
sentes, quæ subiecta sunt, mandauimus.

*Mandatum
quod ab Or-
ientalibus
datum fuit
Episcopis,
qui ab ipsa
Constanti-
nopolim
missi sunt,
ut discer-
rent in iudi-
cio aduersus
Episcopos
orthodoxos
ab œcume-
nica Synodo
ad eandem
urbem mis-
sos.

PRIMA SCHISMATICORVM
petitio ex Chalcedone ad Impera-
torem missa.

*In iudicio per-
sona Con-
cilio Patris.*

*Idcirco comen-
dum suum
modestum
commendant
schismatici.*

deceat,

idcirco

idcirco f.

*Obiter haec
omnia ex
hoc loco.*

O Random erat, ne à quopiam alio in exposi-
tionibus absurdis sermo pietatis adultera-
retur, maxime autem, ne ab his qui sacerdotium
præfecturamq. Ecclesiarum sortiti sunt, quos ne-
scimus quomodo præsidendi cupiditas & ambi-
tio, frigidæq. promissiones quædam, ad contem-
nenda semel omnia Christiana mandata induxe-
runt; idq. hoc solo animo, vt seruiant viro, qui
præsumit ac sperat, se & auxilium sibi ferentes,
omnia recte gesturos: dicimus Alexandrinum
Cyrillum, qui sola nugacitate in sanctas Dei Ec-
clesias hæretica introduxit dogmata, eaq. confi-
dit se argumentis comprobaturum; & correctio-
nem peccatorum effugere, solo Memnonis & præ-
dictæ conspirationis Episcoporum ministerio
sperauit. Quapropter nos, qui silentium alioqui
amamus, & in ceteris philosophice agendum
censemus, nunc silentium, & eius sapientiz stu-
dium, Fidei iacturam intelligentes, ad solos vos
post supernam virtutem orbis seruatores pre-
cando vertimur: quandoquidem scimus, pro pie-
tate sollicitudinem vobis peculiariter conueni-
re; vtpote ijs, qui vsque in hoc tempus custodie-
runt, vicissimq. per illam custodiantur. Suspen-
sos autem hos libellos offerimus, tamquam coram
sanctissimo Deo exhibenda esset nostra excusa-
tio; non quod pro religione minus alacres fueri-
mus, sed pietati studentes, & pro ea sermones fa-
cientes. Nihil enim est quod Christianorum
temporibus sacerdotes magis facere * debeant,
quàm vt coram tam fideli Rege testimonium fe-
rant, etiam si parati essemus vitam ac corpora
nostra in * Fidei discrimine millies exponere. Id-
circo propter Deum, qui videt omnia; & per Do-
minum nostrum IESVM Christum, qui iudica-
turus est omnes in iustitia; & per Spiritum san-
ctum, cuius gratia regnum gubernatis; & per ele-
ctos Angelos, qui vos custodiunt, quos assisten-
tes videbitis terribili throno, & horrendam illam
sanctificationem semper Deo offerentes, quam
nunc quidam adulterare nituntur; pietatem ve-
stram, quæ vafrie quorundam obsidetur, id re
ipsa adimentium, & hæretica capita Fidei intro-
ducta stabilientiū, quæ omnino à sanis dogmati-
bus aliena sunt, & cum hæreticis opinionibus con-
ueniunt; obsecrauimus, vt vel si quis illic subscri-
bat vel consentiat, & post promissam à vobis ve-
niam contendere ultra nolit, præcipias illum in
medium venire, & Ecclesiasticis pœnis subiacere,
quò pugnare pro pietate melius possis. Nihil
enim ò Rex magis regium fuerit, pro quo & cum
Persis & alijs barbaris prælia committere festi-
nasti, reddente tibi Christo pulchras victorias
pro hac tua in ipsum alacritate. Obsecramus
autem, vt fiant apud pietatem tuam quæstiones
in scriptis. Sic enim facilius dignoscantur, & in
omne posterum tempus reprehendantur peccan-
tes. Si quis autem sermones, pro quibus delin-
quens fuit, negligens, voluerit per præceptum

rectæ Fidei præualere, tuæ iustitiæ ac iudicii fue-
rit attendere, num & ipsam Doctorum appella-
tionem abiecerint ij, qui de dogmatibus intro-
ducunt, * periclitari grauantur, & prædictis subijci
nolentes, vt non redarguantur impie egisse, ne-
que refutare ea digna putantes, vt mutua eorum
conspiratio non habeatur inutilis. Iam enim
per ordinatos manifestum est, quosdam ex illis
pro hac impietate meditados esse, vt dignitati-
bus concessis nonnullos demereantur, & alios
quosdam modos excogitasse. Et id manifestius
obstet; & videbit eos pietas tua non multo post
proditionis suæ mercedem quasi spolia Fidei
B Christi distributuros. At ex nobis quidam à
pientissimo Iuuenali Hierosolymitanorum Epi-
scopo olim ordinati, siluimus; quamuis pro Ca-
nonibus certandum esset, ne videremur nostræ
gloriæ causa dolere. Et nunc quoque illius stu-
dia & præstigias tales per Phœnicen secundam &
Arabiam non ignoramus. Sane de illis nobis non
vacat curam habere, qui ciuitatibus ipsis, qua-
rum nobis ministerium contraditum, atque
adeo vita nostra destitui maluimus, quàm ista pro
Fide promptitudine. Verum aduersus illorum
conatus, Dei ac vestræ pietatis iudicium oppo-
nemus. Nunc autem oramus, vt vna ac prima-
ria pietas curetur, & ne orthodoxæ religionis
splendor, qui vix tādē sub sancti nominis Con-
stantino irradiauit, & per beatissimos auum &
patrem vestræ pietatis confirmatus est, à tua au-
tem Maiestate etiam in alias barbaras gentes, &
in Persarum gentem prorogatus est, nunc in ipsis
regiæ aulæ penetralibus languescat, & apud ve-
stram turbetur serenitatem. Non enim dupli-
ces in Persidem, ò Rex, mittes Christianismi do-
ctrinas, neque nostra magnum aliquid erunt, no-
bis discordia laborantibus, nemineq. existente
apud illos qui diiudicet: neque quis geminis cō-
municabit verbis & Sacramentis, neque certe
pie à tantis Patribus & incondemnatis sanctis
desciscet; sed neque regni commoda tribuenda
erunt his, qui diuersa inter se sentiunt; neque
paruus inde * vsus pietatis hostibus excitabitur;
& innumera alia malignæ contentionis ipsorum
quis enumerarit nocumenta? Si quis autem est
qui paruifaciat cælestium rationem, talis sit po-
tius quicumque olim, quàm is cui omnem orbis
potestatem Dominus dedit. Nostræ autem pre-
ces sunt, vt iudicium à tua pietate accipiamus.
Mentem enim tuam ad exactam eorum quæ in-
quiruntur, comprehensionem Deus inducet. De-
mum si quid nunc prohiberet, (neque enim tuæ
pietatis negotia omnia nota esse possunt) peti-
mus à tua serenitate, vt ad propria tuto & feli-
citer commigrare nobis liceat. Nam videmus
ciuitates nobis commissas, ex tali mora non pa-
rum offendi propter eos, qui etiam in rebus pijs,
vt videtur, contentionem quærun, nulla inde
proueniente vtilitate.

*Locum corruptum
fuit.*

*ausus

enim honeste sumus tamquam sacerdotes à Rege, & vocati sumus ad confirmandam sanctorum Patrum Fidem; propterea etiam tamquam pio Regi obedituri aduenimus. Vbi autem venimus, neque Ecclesiam minus sequuti sumus, neque vestrum contemptissimum edictum, sed vestros nutus sequuti sumus continue ab eo die, quo in Ephesum peruenimus, usque in hodiernum. Verumtamen, ut videtur, nihil nobis profuit in hoc seculo modestia nostra, immo etiam plurimum, ut videmus, obfuit. Nam nos quidem, qui sic vos habuimus, usque in presentem diem Chalcedone tenti conseruati sumus; nunc autem ad propria dimittimur. Hi vero qui omnia confuderunt, & orbem turbis impleuerunt, & Ecclesias discerpere contendunt, & pietatem manifeste oppugnant, sacerdotio funguntur, Ecclesias congregant, & ut putant, auctoritatem ordinandi habent (nimirum illicite ab illis petita,) seditiones in Ecclesia excitant; quæ expendenda in usus pauperum, in suos insunt milites. Ceterum non illorum tantum, sed & noster Rex es. Non enim parua portio regni tui est Oriens, in qua semper recta Fides refulsit, & cum hac etiam alia prouincia & dioceses, è quibus congregati fuimus. Proinde ne despiciat vestra Maiestas Fidem, quæ adulteratur, in quam & vos baptizati estis, & vestri progenitores, in quam & Ecclesiæ fundamenta sunt iacta, propter quam sanctissimi Martyres innumera mortis genera cum voluptate susceperunt; cum qua & barbaros vicistis, & tyrannos destruxistis, qua & nunc opus habetis in bello, quo Africam premittis. Est enim Deus omnium, commulito vester, si pro pijs eius dogmatibus laboraueritis, & prohibueritis corpus Ecclesiæ dirumpi. Dirumpetur enim, si opinio quam Cyrillus Fidei induxit, & alij hæretici confirmarunt, inualescat. Hæc sæpe quidem coram Deo & in Epheso & hic testati sumus, & vestram pietatem docuimus, rationem illius, ut coram omnium Deo, reddentes. Exigit enim & hoc à nobis, sicut diuinæ scripturæ Prophetica & Apostolica docent. Etenim beatus Paulus clamat: Testificor coram Deo, qui mortuos viuificat, & Domino nostro Iesv Christo, qui testificatus est sub Pontio Pilato bonam confessionem. Et Ezechiel præcepit Deus, ut annuntiet populo; & minas adiicit, dicens: Nisi annuntiaueris, sanguinem eius de manu tua requiram. Timentes itaque hoc iudicium, necessarium existimamus iterum docere vestram Maiestatem, quod ij qui permissi sunt Ecclesiis habere, in Ecclesijs docent quæ Apollinarius & Arius & Eunomius, illegitime & contra Canones sacerdotio funguntur; & animas eorum qui ad se accedunt, si quis & ipsos volet audire. Nam per diuinam gratiam, cui omnium hominum cura est, & qui omnes vult seruari, maxima pars populi sana est, & pro pijs sollicita est dogmatibus. Propter illos maxime dolemus. Et quia cruciamur, timentes, ne paulatim serpens morbus plures comprehendat, communeq. malum fiat; hæc nos vestram serenitatem docemus, & docere non desistimus, & pre-

camur vestram Maiestatem, ut nostris precibus annuat, & nihil sinat adijci ad Fidem sanctorum Patrum, qui in Nicæa congregati fuerunt. Quod si & post hanc nostram obsecrationem, hanc, quæ coram Deo data est, doctrinam non susceperit vestra pietas, nos etiam puluerem pedum excutiemus, & clamabimus cum beato Paulo: Mundi sumus à sanguine vestro. Non enim cessamus nocte & die, ab eo die quo in hanc celebrem Synodum aduenimus, & Regi, & principibus, & militibus, & sacerdotibus, & laicis testari, ne amittamus traditam nobis à Patribus Fidem.

DE ORVMDEM AD SVOS in Epheso epistola.

Postquam Chalcedonem venimus (nam Constantinopolim neque nos, neque aduersarij nostri intrare permissi sumus propter seditiones bonorum Monachorum) fama accepimus, quod ante octo dies, priusquam comparemus (en gloriam piensissimi Regis) dominus Nestorius ab Epheso dimissus sit, ut eat quod libet. Vnde valde doluimus; quandoquidem vere ea quæ illicite & absque iudicio facta sunt, iam robur habere videntur. Sciat autem vestra sanctitas nos promptos pro Fide certamen inituros, & certare velle ad mortem usque. Expectamus autem hodie, hoc est, undecima mensis Gorpiaz, transeurum piensissimum nostrum Regem ad Rufinianum, & illic causam auditurum. Precetur igitur vestra sanctitas, ut Dominus Christus nos adiuuet, quod valeamus sanctorum Patrum Fidem roborare, & in damnum sanctæ Ecclesiæ exorta capitula radicibus discerpere. Eadem ut & vestra sanctitas sentiat ac faciat, obsecramus; maneatq. in sua pro Fide orthodoxa, alacritate. Porro cum scripta esset epistola, nondum occurrerat nobis dominus Himerius. nam fortassis impeditus est in itinere. Ceterum nihil vos turbet. Speramus enim tristitia extinguenda, & veritatem effulsuram; modo vestra pietas strenue nos adiuuet.

EPISTOLA THEODORETI Episcopi Cyri à Chalcedone ad Alexandrum Hierapolitanum scripta.

Nillum humanitatis, nullum asperitatis, nullum adhortationis, nullum declamationis genus omisimus, quo apud piensissimum Regem, & illustre Consistorium non simus vsi, testificantes coram Deo, qui omnia videt, & Domino nostro Iesv Christo, qui iudicaturus est orbem in iustitia, & Spiritu sancto, & electis eius Angelis, ne contemnatur Fides, quæ ab his qui hæretica dogmata susceperunt, & his subscribere ausi fuerunt, adulteratur; & ut præcipiatur solum exponendam sicut in Nicæa, & abijciendam superinductam hæresim ad damnum & perniciem pietatis: & usque in hodiernum diem nihil efficere valuimus, nunc huc, nunc illuc auditoribus sese-

Ad. 18. b. 6. & 20. 5. ad.

Ex diametro hoc cum praedictis pro quibus, ut longius sit, non debemus inuenire.

Male habet scilicet Nestorius deponitur.

Miser hic Synodus, & ceterum respondet nostro Septembri.

Frusta contra hoc capitulum agimus.

En studium & diligentia filiorum humani generis in se praua.

Ad. 17. f. 2. Tim. 4. 8.

Non vestra modestia, sed insolentia temeritas & impudens vobis obfuit.

Cyrillus Fidei illustrat, non impugnat.

1. Tim. 6. 13.

Ezech. 3. 4. 18.

Et hoc mira sunt commoda.

1. Tim. 2. 4. 4.

ferentibus. Attamen nos nihil horum dehortari potuit, ut ab urgendo propositum desisteremus; sed persecuti sumus causam, Dei gratia. Cum iuramento enim pientissimo nostro Regi suavisimus, quod impossibile sit, nobis Cyrillū & Memnonem conciliari; & quod fieri nequeat, ut illis communicemus, qui non antea eiecerint haretica capitula. Itaque nos quidem hanc habemus mentem: studium autem est his, qui sua ipsorum quærunt, non autem quæ Iesv Christi, ut reconcilientur eis & præter mentem nostram. At non est nobis eius rei cura. Deus enim nostrum propositum exigit, & virtutem explorat, neque supplicia irrogat propter ea quæ præter mentem sunt. De amico autem sciat tua sanctitas, quod si quando eius faceremus mentionem vel apud pientissimum Regem, vel apud illustre Consistorium, defectionis notabamur: tantæ sunt eorum, qui intro sunt, erga illum inimicitiz. Et hoc est molestissimum. Pientissimus Rex præ omnibus alijs auersatur nomen, manifeste dicens: De hoc mihi nullus loquatur. Specimen enim semel ipse dedit. Attamen dum hic sumus, non cessabimus omni virtute & eius patris curam gerere, scientes factam illi ab impijs iniustitiam. Nobis quoque studiū est, ut hinc liberemur, & vestra liberetur pietas. Nihil enim hinc boni sperandum, eo quod iudices ipsi omnes auro confidant, & contendant vnam esse naturam Deitatis & humanitatis. Populus autem omnis gratia Dei bene habet, & iugiter ad nos egreditur. Incœpimus autem ipsis etiam disserere, & celebrauimus communionem maximas, & quarto illis enarratum est precibus tuæ pietatis de Fide; & tanta audierunt voluptate, ut vsque ad horam septimam non discederent, sed perdurauerint vsque ad æstus solis. In aula enim maxima, & quattuor habente porticus, multitudo congregata fuit, & nos superne concionabamur è suggestu prope tectum. Verum Clerus omnis cum bonis Monachis valde nobis erat infensus, ita ut fieret collapidatio, quando à Rufinianis post aduentum pientissimi Imperatoris rediremus, & vulnerarentur multi ex laicis & falsis Monachis, qui nobiscum erant. Nouerat autem Rex pientissimus, quod multitudo congregaretur contra nos; & solis nobis occurrens, dicebat: Noui quod male congregamini. Dicebam autem ei: Quia dedisti fiduciam loquendi, cum venia audi. Iustum est, hæreticos quidem excommunicatos in Ecclesijs agere; nos vero qui pro Fide certamus, & propter hoc ab illis communionis exortes factos, non intrare in Ecclesiam? & ille respondit: Et ego quid faciam? Respondi igitur illi: Quod fecit magister tuus Comes largitionum in Epheso. Ille enim ut inuenit nonnullos congregari, nos autem non congregari, compescuit eos, dicens: Si non fueritis pacifici, non concedam vni parti congregari. Et oportebat etiam tuam pietatem præcipere hinc Episcopo, ne permitteret neque illis neque nobis congregari, donec conueniamus, ut iusta tua sententia omnibus nota fiat. Ad hæc dicebat: Equidem Episcopo imperare non possum. Itaque respondi ego: Igitur neque nobis imperes, & acci-

piemus Ecclesiā, & congregabimur, & cognosceat tua pietas, quod multo plures nobiscum sunt, quàm cum illis. Ad hæc diximus ei, quod nostra congregatio neque lectionem sacrarum scripturarum habebat, neque oblationem; solas autem preces pro Fide & vestra Maestate, & de religione colloquia. Approbauit igitur, & ultra non prohibuit hoc fieri. Augentur igitur conuentus multitudinis ad nos venientis, & cum voluptate doctrinas audientis. Oret igitur vestra pietas, ut causa nostra exitum habeat Deo placentem. Nos enim quotidie periclitamur, & insidias Monachorum & Clericorum suspicantes, & potentiam & incuriam videntes.

PARS HOMILIAE THEODORETI Episcopi Cyri, Chalcedone ad schismaticorum legatos, Nestorijq. fautores habitæ.

Christus nobis dux sit sermonis, per quem & ipsi sermones, & nos diuinorum eius eloquiorum ministri: Christus, qui positus est in ruinam multorum, & in resurrectionem, & in signum cui contradicitur, olim quidem à carnali Israël, nunc autem à spiritali: Christus infidelibus quidem lapis offendiculi, & petra scandali; credentes autem non confundens, pretiosus lapis est, & fundamentum, secundum Esaiæ vocē. Christus lapis est, quem reprobauerunt ædificantes, & factus est in caput anguli: Christus Ecclesie fundamentum; Christus lapis, qui scētus est absque manibus, & factus est in montem magnum, & obtexit orbem, iuxta Danielis prophetiam: pro quo, & cum quo, & propter quem impugnatur, propter quem à regia ciuitate prohibiti sumus; sed cælorum regno non excludimur. ciuitatem enim habemus supernam Hierusalem, cuius architectus & opifex Deus, ut Paulus dixit. Christus, per quem terribiles Propontidis fluctus transire ausi estis, ut nostram audiat vocem, quam vestri pastoris vocis effigiem putatis. Desideratis enim audire iucundas vestri pastoris fistulas; pastoris, quem pastores socij calamis occiderunt, ut putant; ad quos Deus per Prophetam clamat: Pastores multi corruerunt vineam meam, coinquinarunt portionem meam, posuerunt partem meam desiderabilem in solitudinem imperuiam. Dicat de ipsis & per alium Prophetam: Secundū multitudinem ipsorum ita peccauerūt mihi: gloriam eorum in ignominiam ponam. Dicat & per alium iterum Prophetam: Vx filij apostatz; fecistis consilium, & non ex me; & pacta, & non per Spiritum meum; ut adijciatis peccatum super peccatum; conuersi estis, qui profundum consilium consultastis & iniustum. Dicat ad eos & Esaias: Manus enim vestre pollutæ sunt sanguine, & digiti vestri peccatis: lingua vestra locuta est iniustitiam, & os vestrum iniquitatem meditatum est. Nullus loquitur iusta; quia concipiunt laborem, & pariunt iniquitatem. Oua aspidum excluderunt, & telas araneæ texunt. Videte accu-

*Id impossibile
est, ut vobis in
vestra perni-
cia pres-
entibus.*

*Philip. 2.
6. 21.*

*Nestorum in
silio.*

*Hinc, quem
etiam mundus
exceperat, pa-
trum non ap-
pellauerunt, nisi
idem quod il-
le, iumentum.*

*Patet quo-
dum impio-
rum falsitas.*

*Non vnam
naturam, sed
vnam perso-
nam esse con-
tendebant.*

*Expositio ap-
plausus fieri
solent, quoniam
vna doctrina
propheta-
ria inuicem.*

*Non est veri-
simile, hæc
inter Theodo-
reum et Impe-
ratorum in-
uentum fuisse.*

*Itaque impio-
rum de
concordia.*

Luc. 2. 34.

*1. Pet. 2. 6.
Esai. 28. 16.
Psalm. 117.
4. 22.*

Deut. 3. 6.

*Non propter
Christum, sed
propter regnum
celorum re-
linquimus
Christum.*

*Hebr. 11.
13.*

*Moleste in
per Christum.*

*Hierem. 12.
10.*

Osai 4. 1.

*Esai. 58. 4.
Omnis hæc
falsitas, quæ
non est
Spontanea.*

Esai. 59. 4.

Altera hanc, ut facile deprehendatur qui iudicat. accusationem malitiæ; & putredinis malitiæ indicium, oua aspidum, & telas araneæ: partus quidem malitiæ, conceptus autem infirmitatem habet. Oua aspidum, malitiæ species; tela araneæ, infirmitatis argumentum est. Et comedens ouum eorum contractum, putamen inuenit. Vidisti malitiæ infirmantem; vidisti offendentem non offendentem; vidisti eum qui impugnatur, coronatum? Et qui comedit ouum eorum contractum, vrium inuenit. Vrium autem est aliquid sterile, hoc est imperfectum. Esaias promulga nobis & malitiæ speciem. Et in ipso basiliscus. Hoc autem mirabile, quod basiliscus in illo, & vrium, hoc est sterile. Basiliscus autem malitiæ significat; quandoquidem hestiola hæc omnium reptilium ferocissima est, ei confert malitiæ sobolem. Verum & illa ipsa vrium est propter infirmitatem malitiæ. Infirma enim est malitia. Sequitur demonstratio: Tela eorum non erit in vestimentum. Non enim vestiuntur ab operibus manuum suarum. Quare? quia opera eorum, opera iniustitiæ. Dic speciem iniustitiæ. Pedes eorum in malum currunt; nimirum ut aliquid fiat: & veloces ad effundendum sanguinem. Quid ad hæc? Cunctatio & infelicitas in vijs eorum. Nam via eorum tortuosa, quas transeunt, & via pacis nescierunt. Vete lamentis digna sunt hæc, quod sacerdotes contra sacerdotes talia dicant. Verum hoc dicimus, non quod tantum accusemus illos, quantum nostri curam gerimus. Et post alia:

Hiere. 2. c. 10. Vere obstupescit cælum ad hoc, & horruit amplius terra, dicit Dominus: quia duo hæc mala fecit populus iste. Me, inquit, dereliquerunt fontem aquæ viæ, & foderunt sibi cisternas detritas, quæ non poterunt aquam continere. Dicat ad eos Deus per Hieremiam prophetam: Transite ad insulas Chetim, & videte; & in Cedar mittite, & considerate bene, si facta sint talia, qualia hæc; si mutauerunt Gentes Deos suos. transite ad insulas Chetim. Non vultis, inquit, ferre verba mea? non fertis prophetas? non accipitis legem? non creditis diuinis Scripturis? Assumite Gentilium pueros in doctores; ite ad Gentes, & discite quomodo colantur ab illis Dij putatiui, cum non sint Dij: transite ad insulas Chetim, & videte; & mittite in Cedar, & bene considerate, si facta sunt talia, qualia hæc; num mutauerint Gentes Deos suos: & quos? Et illi non Dij. Et quare hæc dicis? Populus meus mutauit gloriam suam: vnde nullam utilitatem accipiet. Hæc & de illis congruit dici. Pagani ligna & lapides venerantes, ut immortalia, illa saluant. Tu autem illis prædicans ea venerari non debere; sed solū verum Deum, qui constituit montes in statera, & siluas in libra, & metitur manu aquam, & cælum palmo, & omnem terram pugillo; qui constituit cælum quasi cameram; qui continet rotunditatem omnis terræ, & habitantes in illa quasi locustas: & hunc, qui omnia verbo fecit, & unica momenti inclinatione exhibet ea quæ non sunt, ut sint; & dedit his qui non erant ut essent, sola voluntate; quasi oblitus horum omnium, passionibus obnoxium facis, & legem ponis ut adoretur

secundum se, sed secundum naturam assumptam.
Abst, ut secundum naturam assumptam, passibilem non credamus.
A Deus passibilis. Et Pagani quidem, ut prædictum est, avaritiæ verbo capti, etiam cælum impassibile vocant, & solem impassibilem appellant, & stellas immortales statuunt; & terram quam calcant, inter Deos numerant. Nos autem inuisibilem, vnigenitum, incomprehensibilem, inexcogitabilem, passibilem esse credimus? Absit, Saluator noster & benefactor, ne sic apostatæ simus adorationis tuæ, ne sic ignoremus tuam naturam, ne sic ingrati simus de tuis donis, ne suspicemur passibilem nostrum liberatorem, qui nos è passionibus ad impassibilitatem transtulit; & nobis passionibus obnoxij, impassibilitatem largitus est. Hanc & pro nobis legationem asserimus Deo, cui gloria in sæcula. Amen.

IOANNIS ANTIOCHENI Episcopi homilia in Chalcedone dicta post homiliam Theodoret, ut suos animaret.

psal. 98. b. p.
Sancta lex est, ut patribus accepta ferantur ea quæ filiorum sunt. Meus igitur est Galaad, & meus est Manasses: immo non mei sunt, sed Dei, qui vestram cum nostra congregauit Ecclesiam, & huc pro pietate zelum cum alijs donis largitus est. Equidem inter vos ideo surrexi, ut dicendo salutarem simul, & valedicrem. etenim vobiscum sumus, ad fratres nostros contendentes. Transite enim, quocumque vult, absque impedimento charitatis naturæ. Saluto vos, & oro, ut pacem habeatis cum Deo, prius quidem fideles, nunc autem confessores. Quilibet magnas facultates possidere censetur, strenue militat & impigre ut conseruet quæ possidet. Nullus igitur a paterna Fide destituat, quam & nos, ut depositum, apud filios deponimus. Respicite ad progenitores, quos neque tormenta, neque mors, neque aliud quid humanum valuit à Fidei sinceritate auellere. Porro vobiscum paræ quidem minæ sunt, magna autem merces; paræ passionibus, sed coronæ magnæ. Nemo deprædetur depositum vestrum, nempe dogmatum certitudinem; nemo persuadeat, Deum esse passibilem, neque corporis & Deitatis naturam vnā. Illa enim per se est diuina substantia; hanc vero, corporis videlicet, suscepit. Idcirco connexionem prædicamus, & non confusionem; vnionem, non contemperationem. Deus hoc per illud, Filius hoc per illud; omnia hæc per illud: adoratur cum illo, glorificatur cum illo; & qui cum illo adunatus est inseparabiliter, primitiæ appellatur nostræ naturæ. Hæc seruate, & Deus pacis erit vobiscum, adiuvans vos modo quem ipse nouit: cui sit gloria in sæcula. Amen.

ALTERA SCHISMATICORVM epistola, intempestiue de victoria gloriantium, ad eosdem.

Precibus sanctitatis vestræ datus est nobis accessus ad pietissimum Regem nostrum, diuinaque gratia his qui diuersa sentiunt, in certami-

Pia ex grando esset hac admonitio, nisi iam erant infirmiores. Pater enim, Console Patres, confortato, effugiet et fideles; quod omnino saluum est.

ne superiores facti sumus; quia omnia quidem nostra accepta fuere apud Christi amantissimum Regem. lecta autem sunt oblata ab illis, & quæ visa sunt indigna ut reciperentur, neque ullam consequentiam habebant, reiecit. Cyrilli enim sursum ac deorsum memores erant, orabantq. illum accersiri, ut ipse pro seipso ratione redderet. Usque in præsentem diem non obdierunt, sed audierunt quod oporteat sermones de pietate, hoc est, de ratione Fidei haberi, & firmatam esse Fidem beatorum Patrum. Redarguimus & Acacium, qui in commentarijs posuerat, passibilem esse Deitatem. Quod usque adeo grauiter tulit pius Rex noster, ut excuteret palliū, & retrorsum cederet præ blasphemiae magnitu-

dine. Scimus autem & totum Consistorium nos valde habere acceptos, quod pro pietate certamus. Visum igitur est pietissimo nostro Regi, ut unusquisque suum sensum exponat, & suæ pietati offerat. Respondimus autem nos, quod impossibile est fieri aliam expositionem, quam eam quæ in Nicæa à beatissimis Patribus facta est: & placuit eius Maiestati. Proposimus igitur illam, in qua vestra sanctitas subscripsit. Ceterum omnis populus Constantinopolitanus iugiter ad nos venit, orans ut strenue pro Fide pugnemus: multumq. laboramus ad retinendum eos; ne videamur occasionem dedisse aduersarijs. Misimus autem exemplar expositionis, ut duo exemplaria fiant, duobusq. illis subscribatis.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΑΝΑΤΟΛΙΚΩΝ Orientalium, qui Constantinopolim missi fuerant, ad Rufum Episcopum.

*Deo dilectissimo sanctissimoq. comministro Ruffo,
Ioannes, Himerius, Theodoretus, & reliqui
Episcopi in Domino Sal.*

ARbitramur pietatem & Ecclesiasticam concordiam ob sanctitatis tuæ absentiam non paruum detrimentum accepisse. Etenim si præsto fuisset, confusiones turbasq. temere exsuscitatas compescuisset, & hæreses orthodoxæ Fidei, & Evangelicæ ac Apostolicæ doctrinæ inuectas, quam filij à patribus semper acceptam ad nos usque transmiserunt, nobiscum debellasset. Hæc citra causam non dicimus: siquidem ex litteris, quas pietas tua ad Iulianum pijsimum sanctissimumq. Eridicæ Episcopum perferpsit, aliud sanctitatem tuam spectasse cognouimus. Monebant enim litteræ pijsimum illum Episcopum, ne Fidei, quam beati Patres Nicæni exposuerunt, defensionem vlla ratione detrectaret, neve permittat, ut infractis illis verbis reprehensio, vel labes aliqua irrepāt, ut quæ sola & ad veritatem ostendendam, & ad falsitatem reuincendam sat esse videantur. Et hæc quidem sanctitas tua recte & pie & iuste admonuit; atque is qui accepit litteras, litterarum consilium secutus est. Ceterum multi qui ad Synodum venerunt, iuxta Prophetam, declinauerunt, inutilisq. facti sunt. Fide namque relicta, quam à sanctis Patribus acceperant, duodecim Cyrilli Alexandrini capitibus subscripserunt, quæ Apollinarij praua opinione plena sunt, & cum Arii & Eunomij impietate conueniunt; omnesq. qui manifestam illam impietatem non suscipiunt, anathemati subijciunt. Huic Fidei pesti strenue resistimus tam nos qui ex Oriente, quam alij quoque qui ex diuersis diæcesibus conuenerunt, ut Fides à beatis Patribus Nicææ exposita confirmaretur. Nil enim (ut sanctitas tua nouit) in illa desideratur, quod ad confirmandam Evangelicorum

Psal. 119.

4.3.

Non refugimus
vultu Fidem
Patrum, sed
capitis illa
quæ in Syno-
do concilio
fuit auctoritas
est.

Non pugnamus
pro Synodo, sed
pro illa quæ
est in illa
sed pro Nicæa.

συναληλυθέντες, καὶ ἔπειτα, οἱ ἐκ Ἀλεξάνδρων διοικήσαντες ὡς τὴν ἐν Νικαίᾳ ἐκπεφύσιν ὑπὸ τῶν μακαρίων πατέρων κεκατηχημένοι πῖστιν· ὅθεν γὰρ αὐτῇ ἐλλείπει, ὡς οἶδεν ἡ σὴ ἀγιότης, εἰς τὴν διδασκαλίαν τῆς ἀγγελικῆς δογμα-

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΑΝΑΤΟΛΙΚΩΝ

τινῶν, τῇ ἐν Κωνσταντινουπόλει πρυμψίνων, πρὸς Ρούφον ἐπίσκοπον.

Τῷ θεοφιλετάτῳ, & ἐσιωπῶντι συνδικτυργῷ Ρούφῳ, Ἰωάννης, Ἰμέριος, Θεόδωρος, καὶ οἱ κατήχης, ἐν κυρίῳ χαίρουσιν.

Λίαν βεβλάσθαι τὴν διόβειαν, καὶ τὴν ἐκκλησιαστικὴν εἰρήλην ὑπὸ τῆς ἀπυστίας τῆς σὴ ἀγωνιώδους ἡγεμένης· ἔπαυσι γὰρ αὐτῇ ἀσχημονεῖν, & πῶς μαρτυρούμεν συγχύσεις, καὶ πῶς ἡ πλημμελία ἡ ἀπεξίας, καὶ αὐτῇ μὲν αὐτὴ κατηγόρηται πῶς ἐπὶ αὐτῇ θεῖας αἰρέσεως τῇ ὀρθοδόξῳ πίστει, καὶ τῇ ἀγγελικῇ, καὶ δογματικῇ διδασκαλίᾳ· ἡ δὲ πᾶντες αὐτῇ πατέρων αἱ δὲ δεχόμενοι, μέχρις ἡμῶν πάντων παρέπεψαν. πάντες δὲ ἔχοντες ἀπλῶς φαρμέν, ἀλλὰ ἄλλοι τὸ σκοπὸν τῆς σὴς ὁσιότητος μεμεσσησῶσι ἐκ τῶν πρὸς τὸν θεοφιλετάτον, & ἀγιώτατον Ἰβλίων, πρὸς τῆς Εὐδικῆς ὁπίσκοπον, ὡς τῆς σὴς θεοσεβείας ἐκλείπει· καὶ τῶν χαρμμάτων· ἐδήλῃ γὰρ πᾶσι χαρμμάτῃ, ὡς καὶ τὸν περὶ τὴν θεοσεβείαν ὁπίσκοπον συναγαγόντες τῇ ἐκπεφύσιν πίστει ὑπὸ τῶν μακαρίων πατέρων, τῶν ἐν Νικαίᾳ συναθροισθέντων, ἐμὴ συχωρήσῃ μῶμον ἐκάνοις τοῖς ἀρραγίστοις ῥήμασι ἐπισκευῆσαι, ὥστε καὶ τὴν ἀληθῆσαν δαῖσιν, καὶ τὴν ψευδοῦς ἐλέγχῃ. πάντες ἡ μὲν ὁσιότης ἡ σὴ ὀρθότης, καὶ δικαιοσύνη, καὶ διόβειαν εἰσηγήσῃ· καὶ ὁ δὲ ἐξάμενος τὸ χαρμάτῃ, τῇ τῶν χαρμμάτων ἡκολούθησι συμβαλῇ. πολλοὶ δὲ τῶν ἐν τῇ συνοδῷ ἀσχημονούντων, ἐξέκλιναν καὶ τὸν περὶ τὴν, καὶ ἡκρινώθησαν, ὡς μὲν ὡς τῇ ἀγιῶν πατέρων παρελάβον πῖστιν, καὶ ἀλιπότης, τοῖς δὲ κυρίως τὸ Ἀλεξανδρείας δάδεια κεφαλαίοις καὶ τυποχαρῶσιν· ἀπὸς Ἀπλιναρίου γάρ μιν κακοδοξίας· συμβαίνει δὲ καὶ τῇ Ἀρείῳ, & Εὐνομίου δυοσεβείᾳ· καὶ ἀναθεματίζει πάντες τὸν μὴ δεχόμενον τὴν γυμνὴν πάντων ἀσέβειαν. πάντες τῇ λύμῃ τῆς πίστεως λίαν ἀντίστημεν, οἱ τε διὰ τῆς ἐκείνης ἀγγελικῆς

δογμάτων, καὶ εἰς ἐλέγχον πίστεως αἰρέσεως. ὑπὲρ
 πάντας ἀγωνιζόμενοι διατιλούμεν, πάντων ὁμολογῶν
 καὶ τὸν βίον καταφρονούντες πρῶτον π, καὶ λυπηρῶν.
 ὡς ἀνέπαφον διαφυλάττειν τὸν πατρίων πότιν
 κληρὸν. τούτου χάριν καὶ Κύριλλον, καὶ Μόμονα,
 πὺ μὲν ὡς αἰρεσιάρχῳ, τὸν δ' ὡς σωτηρὸν γένημε-
 νοι, ἐν αὐτοῖς συμμάχησαν, ὡς βεβαιώ-
 θησιν. ἐπεὶ καὶ τὸν ἀπὸ τῆς ἀφ' ἑαυτῶν τῶν ἐκκλη-
 σίων ἐκτιθέμεν κεφάλαια, καὶ ταῖς ἐκ τῶν βιβλίων
 καμινῶν καὶ τοῦ ὑπογράψαι, καὶ σωθῆναι τῆς ἐναν-
 τίας τῆς ὁμοεβίας δόγματασι τοῖς ληκτοῖς, ἀκριν-
 ῶν πεποιθήκαμεν. ὡς αὐτοῖς ἐκείνῳ μὲν ἀναζηματί-
 σωσιν, εἰς δὲ τὴν πίσιν τῶν ἀγίων πατέρων τῶν ἐν
 Νικαίᾳ συνεληφόντων ἐπιέλθωσιν. ἀλλ' ὅθεν αὐτοῖς
 ὡς ἡμεῖς μακροθυμία· μέχρι τοῦ τῆς σήμε-
 ρον ἡμέρας τῶν διεφθαρμένων ἐκείνων ὑπερμα-
 χοντες δόγματα· περὶ ἧσαν δὲ ἐαυτοῦ καὶ τῶ
 παρόντος ὅρω· ὅς σαφῶς διαγορεύει· εἰ τις κατὰ
 τῆς ἐπίσκοπος ὑπὸ συνόδου, ἢ πρεσβυτέρου, ἢ δια-
 κόνου, ὑπὸ ἰδίου ἐπισκόπου, ἐαυτὸν ἐπιτίθει τῶν
 λειτουργίας, καὶ μὴ ἀναμείνει συνόδου κρείσσιν, μη-
 κέτι χώραν αὐτῷ ἔχειν ἀπολογίας, μηδὲ ἐφ' ἧσαν
 συνόδου· ἀλλὰ καὶ τοῖς κρινουμένοις αὐτῷ, παντὶ ὡς
 ἐξωθῆναι τῆς ἐκκλησίας. τούτω τῷ ὅρω περὶ
 πῶκασι, οἱ πὶ κατὰ τῆς πίστεως, οἱ πὶ ἀκρινῶν γα-
 νημένοι. ὡς γὰρ μὴ τὸ γινῆναι τῶν ὁμομένων κα-
 τὰ τῆς πίστεως, καὶ ἀκρινῶν, καὶ συνελευσθῆναι, καὶ
 διατιλοῦσι λειτουργίας· ὡς ἐπιστολῆς δηλονότι
 τῷ εἰπόντι· ὅ δὲ αὐτὸς δὴ τῆς γῆς, ἐσσι δεδωμέ-
 νοι ἐν τῇς ἐργασίαις. πῶτα ἐβλάσφημα μὲν εἶναι
 τῇ σὴ ἀνωπύῃ γινώσκου· περὶ δὲ οὐκ ἔστιν εἰς
 ἀπὸ τῶν λυπηρῶν μεταβολῶν, μέχρι τοῦ πα-
 ρόντος ἀναιδέαμεν. ἀλλ' εἰς αὐτὸν τῆς ἐλπίδος.
 εἰμέναι γὰρ τῆς δυσεβείας πάντες αἰρέσεις ὑπερμα-
 χουῦντες, καὶ μηδὲ τὸ ὁμοεβίαν βασιλείαν πῶς
 συμβαλεῖς αἰδοῦμενοι· πανταίως γὰρ ἡδὴ καὶ αὐτοῖς,
 καὶ ἡμῖν σωτηριῶν, περὶ τῆς αὐτῆς, ὡς ἐναν-
 τία τῇ πίστι ἐκβάλλει τὰ Κυρίλλου κεφάλαια, ἢ
 τὸν ὑπὲρ πύτων ἀναδέξασθαι ἀγῶνα, καὶ εἰς αὐτὸν
 συμβαίνει τῇ τῶν μακαρίων πατέρων ὁμολογία.
 ἐτόμως γὰρ ἔχομεν ἡμεῖς τοῖς ἐλέγχαις, δὲ ὡς ἀπε-
 δείξαμεν αὐτοῖς, ὡς ἀπικρυς μὲν μάχη τῆς τῆς ὁμο-
 δοξίας διδασκαλίας, συμφέρει δὲ λίαν τῇ τῶν
 αἰρετικῶν διδασκαλία· διδάσκει γὰρ διὰ πύτων
 αἰσῶν, ὅτι πῶτα κτίσας γέννημα, ὡς ἡ θεό-
 τῆς τὸ μονογενὲς υἱὸς θεοῦ ἐπαί, καὶ ὡς ἡ ἀνθρω-
 πῆς, ὡς ὑπὲρ τῆς ἡμετέρας ἀνείληθε σωτηρίας· τῆς
 ἐνοικύσεως δηλονότι θεότητος οἰκισμένης μὲν τὰ πῶ-
 τα, ὡς ἰδίου σώματος, ὅθεν δὲ παρὰ τῆς εἰς τὴν ἰδίαν
 φύσιν· περὶ δὲ πύτις, ὅτι μία φύσις γέννησε θεότη-
 τος π, καὶ ἀνθρωπότητος· οὕτω γὰρ ὁ λόγος παρ' ἐγ-
 νητο, ἡμεῖς αὐτοῖς ὡς τῆς θεότητος προπῶτα ὑπο-
 μαρτυροῦντες, καὶ εἰς οὐρανὸν μεταβληθῆσιν. περὶ τούτοις ἀναζηματίζου τοῖς διαφωτιστοῖς τῆς διαγωγῆς, καὶ
 ἀποστολικῶς περὶ τοῦ δεισδούτου Χριστοῦ Φωταί, ἐπὶ μὲν τὰ πῶτα, καὶ τὴν ἀνθρωπότητα, πῶς δὲ θεοπε-
 Conc. gen. tom. j.

A dogmatum doctrinam, & ad quamvis hæresim
 confutandam faciat. Propter hanc omnibus læ-
 tis, tristibusque, quæ humanæ vitæ accidere pos-
 sunt, simul posthabitis, iugiter in acie versamur,
 ut hanc sortem à patribus traditam, incontami-
 natam conseruemus. Hac etiam de causa Cyril-
 lum & Memnonem deposuimus; illum quidem
 tamquam hæresiarcham; hunc vero tamquam
 illius fautorem, & adiutorem in omnibus ad con-
 firmanda ac stabilienda capita, quæ exposita sunt
 in Ecclesiarum perniciem: ceteros vero qui dog-
 matibus illis pietati dissentaneis subscribere &
 adstipulari sunt ausi, tantisper excommunicatio-
 ni subiecimus, dum ea anathematizauerint, & ad
 sanctorum Patrum Nicænorum Fidem redierint.
 Verum nostra lenitas illis nihil profuit. Nam
 usque hodie pro peruersis illis dogmatibus de-
 certant, & ultro in Canonis sanctionem, vulnus
 accepturi, impigerunt. Habet is hanc perspicuā
 sententiam: Si quis Episcopus à sancta Synodo,
 aut Presbyter, vel Diaconus ab Episcopo suo de-
 positus, non expectato Synodi iudicio sacris mi-
 nisterijs se ingesserit, nullus se expurgandi lo-
 cus, ne in alia quidem Synodo huic relictus esto.
 Sed & si qui sunt, qui cū eo communicauerint, hi
 penitus ab Ecclesia expellantur. In hanc sanctio-
 nem inciderunt tam hi qui excommunicationis,
 quam illi qui depositionis sententiam in se exce-
 perunt. Nam cum primum se à nobis depositos
 atque excommunicatos rescuerunt, statim vna
 sacris operati sunt, & adhuc sacra facere perseue-
 rant, tamquam ei fidem non habeant, qui dixit:
 Quodcumque ligaueritis super terram, erit liga-
 tum & in cælis. Hæc in ipso mox exordio sancti-
 tati tuæ indicare cogitauimus: verum mutatio-
 nis alicuius, & à malis hisce emersionis spe ducti,
 hætenus expectauimus: at ea nos spes fefellit.
 Nam neque impiam hanc hæresim propugnare,
 destiterunt, neque piissimi Imperatoris consilia
 reuerentur. Etenim quantum iam nos & ipsos
 affatus, illis quidem mandauit, ut vel capita Cy-
 rilli, tamquam cum Fide pugnantia reijciant; vel
 certe, suscepto in eorum defensionem certamine,
 sanctorum Patrum confessioni consentanea esse
 palam faciant. In promptu enim argumenta ha-
 benus, per quæ ostensuri eramus, quod orthodo-
 xæ Fidei doctoribus manifeste aduersantur, plu-
 rimumque hæreticorum doctrinæ consentiunt.
 Enimvero horum peruersorum germinum au-
 ctor per hæc ipsa docet, diuinitatem vnigeniti
 Filij Dei passam esse, non autem humanitatem,
 quam pro salute nostra suscepit, ita videlicet, ut
 diuinitas inhabitans, passionibus, quasi proprii cor-
 poris essent, sibi attribuerit, cum tamen in pro-
 pria natura nihil pateretur. Addit præterea, ex
 diuinitate & humanitate vnā factam esse natu-
 ram: siquidem illud, Verbum caro factum est;
 ita exponit, quasi diuinitas conuersionem ali-
 quam passa, & in carnem transmutata sit. Ad hæc
 eos execratur, qui Euangelicas Apostolicasque
 voces de Christo Domino distinguunt, ut humiles
 qui-

Incident in
 Canonis san-
 ctionem, si ve-
 stra sententia
 esset legitima.
 Can. 4 Conc.
 Antioch.

Incident ve-
 stræ senten-
 tiam esse nul-
 lam, idcirco eas
 pro nullo du-
 xerunt.

Matth. 18.
 c. 18.

Tam vobis
 familiaris est
 Imperator, ut
 ne moribus
 quidem recipi
 sinat.

Hæc Cyrillus
 pugnanti co-
 gitant, ne dū
 publice tradi-
 dū.

Joan. 1. 14

stationem attinent, perpetuo silentio abrogamus. Qui enim recipiunt eum in hæreticis illis commentarijs (hæretica commentaria, ut scitis, Patrum Fidei coniunxerunt,) hac ratione declarant seipsum hæreticos, & ab orthodoxa Fide alienos. Quomodo igitur, oro, fieri potest, ut duo hæc diuersa, depositio & capitula, conueniant? Nam si fide digni sunt qui eum recipiunt, digni fide erunt & in capitulis hæreticis, quæ exposuerunt. Si autem capitula redarguunt eos hæreticos, omnino hæreticorum est & depositio. Hæc autem & ad pientissimum nostrum Regem scripsimus, misso exemplari; ut quod operæpretiū videbitur, faciatis. Non minor enim nobis sollicitudo est, quàm pro veritate ipsa, ne si depositio quæ ab hæreticis facta, robur accipiat, valeant & hæretica capitula, & alia quæ ab illis contra multos sacerdotes facta sunt. Bona nobis fiducia est, quod vestra sanctitas hæc omnia doceat, & illa faciat, quæ omnia quæ ab hæreticis facta sunt, irritent, siue depositionem, siue excommunicationem, idq. tam synodali rescripto, quàm regio edicto. Non ignorat enim vestra pietas, quod habemus quosdam Episcopos nobiscum desolatos in suis prouincijs. Demum misimus vestræ sanctitati recens factam expositionem ab Alexandrino hæreticorum capitulorum, euidentius etiā per illam ostendente suam impietatem: sicut & rogauimus vestram sanctitatem, dignemini curare, ut nos statim dimittamur, maxime quia nunc hiems instat.

RELATIO ORIENTALIVM, qui Ephesi degebant, ad Theodosium & Valentinianum Augustos.

Pientissimis & Christi amatoribus Regibus, Theodosio & Valentiniano Augustis, sancta Synodus, quæ Ephesi est congregata.

E Docti ex sanctissimorum & pientissimorum ministrorum nostrorum litteris, qui pro tota Synodo ad vestrum pium Comitatum peruenerunt, tum quod benignus illis ad vestram pietatem paruerit accessus, tum quod Maiestas vestra multum pro orthodoxa Fide zelet, gauisi sumus, quasi præsentis prædictis serenam vestræ pietatis faciem simul intueremur. Cognouimus enim, quomodo ea quæ ab aduersarijs, vestro iusto iudicio minus fuere accepta; sanctorum autem Patrum qui in Nicæa, Fides, pro qua & præsentis pientissimi Episcopi, & nos solliciti sumus, receptionem meruit. Credimus itaque, Deum sic instituisse vestrâ pietatem, ne quo modo commoueretur Apostolica Fides, per quam à progenitoribus regnum habet vestra Maiestas, omnesq. alienas nationes subditas habet. Et propterea gratiarum actiones, & continuas preces solito more cum magno gaudio Christo Domino offerimus. Quoniam autem sub vestro Imperio magna quædam fiducia est sacerdotibus, confidimus etiam, ea quæ nos errore conficiunt & sollicitudine, cognouisse vestrâ Maiestatem, illorumq. remedium petere. Vnde oramus, & ante vestigia

A vestra prouoluimur, ut nos cum longanimitate, humiliantes vestræ pietati suscipiatis, & iuste peccantes de offensa persona ab his qui receperunt hæretica capitula Cyrilli Alexandrini, & in Deum ipsum impie egerunt. Nam qui introduxerunt hæretica capitula, & turbauerunt sanctorum Patrum Fidem, hanc ipsorum partem in ipsis commentarijs etiam illicitam depositionem fecerunt. Et credimus non visum fuisse incorrupto vestro & recto iudicio iustam illorum stare condemnationem, quos condemnari manifeste oportet, utpote conuictos hæreticos. Quæ autem particulariter secutura sunt ab illis & contra Ecclesiasticas constitutiones, & contra pientissima vestra scripta, iam à multis didicit vestra Maiestas, si in nullo ab ipsis offendatur, vestrisq. edictis non oblucentur, & Ecclesiasticam Fidem prædicent. Nam etsi millies fugiens tumultus caueat, & ipse priuatim agere malit; opus tamen, ne Fides iacturam ferat, eo quod illegitima ista depositio ab his qui hæretica capitula introducunt, facta sit.

EPISTOLA LEGATORVM Schismaticorum ad suos in Epheso.

Domini maxime honorabilibus & pientissimis Episcopis, qui in Epheso sunt, Ioannes, Ioannes, Himerius, Paulus, Macarius, Apringius, Theodoretus.

Q Vinto accessus nobis contigit: & quamuis multum de hæreticis capitulis disceptauerimus, iurauerimusq. sæpius pientissimo Regi quod impossibile sit nobis communicare his qui diuersa sentiunt, si nondum exploserint capitula; & quod Cyrillus, etiam si reiecerit capitula, à nobis suscipiendus non sit, eo quod ipse tam impiæ hæreseos hæresiarches factus sit; nihil tamen profecimus, eo quod & aduersarij instarent, & auditores hos tam impudenter oblucentes non compescerent, nec cogerent eos, ut ad inquisitionem & colloquium venirent. hac enim via effugiunt, ne capitula examinentur, & de his disputari prorsus non sinunt. Nos autem propter vestras preces usque ad mortem instare parati sumus; & neque Cyrillum suscipere, neque capitula ab eo exposita, neque illis communicare, priusquam explodantur quæ male Fidei adiecta sunt. Obsecramus igitur & vestram sanctitatem, ut sapiatis eadem quæ nos, eundemq. laborem ostendatis. Certamen enim nobis pro religione est, quam solam habemus spem, & propter quam expectamus fruituros nos benignitate Saluatoris nostri in futuro sæculo. De pientissimo & sanctissimo Episcopo Nestorio sciat vestra pietas, quod studuerimus quidem sermonem de illo inferere; sed nunc non potuimus, eo quod omnes vel ad ipsum nomen hostiliter afficiuntur. Nihilominus curæ nobis erit, tametsi res sic habeant, per opportunitatem temporis ac auditorum beneuolentiam etiam hoc facere, si quidem nostro proposito Deus cooperatus fuerit. Porro ut vestra sanctitas etiam hoc non ignoret, scitote, quod videntes Cyrillianos tyrannide, & fraudibus, & adulatione, & donis omnes, ut ita dicam, deceptis, non raro

Arguer, sed ex falso principio colligitur, ponitur enim totam Synodum hæreticam fuisse, atque ideo Nestorium deponere non potuisse.

Hæc fiducia vos fallit.

Immo vera maior pars id ante vel ex auctoritate, vel ex consensu, etiam erat. Iudicant autem mathematici, motum Cyrilli declaratio.

Non pro tota Synodo, sed tantum pro Concilio Antiocheno.

Quædam hæretici pro Nestorio, quædam contra, quædam pro Nestorio, quædam contra, quædam pro Nestorio, quædam contra.

Sed quædam hæretici, quædam contra, quædam pro Nestorio, quædam contra.

Quædam hæretici, quædam contra, quædam pro Nestorio, quædam contra.

Graviter in hoc loco Cyrillus calumniam.

Latet impietas in ipso.

Substantio
confusa sup. dif-
ferentia, que
autem se obci-
nuisse gloria
habetur, vidi-
mus 77214.

A Aegyptius, & Memnon Ephesius in suis locis manent. Sic enim poterit Aegyptius omnes excusare muneribus suis, sic, ut ille quidem cum innumera fecerit mala, ad thronum suum redeat; iste vir innocens vix ad suam mansionem dimittatur. Omnem, quæ vobiscum est, fraternitatem, & nos, & qui nobiscum sunt, plurimum salutamus.

Ioannes Episcopus Antiochiæ Orientis valere
vos in Christo precor, Domini pietissimi & san-
ctissimi. Subscripserunt autem similiter & alij.

Cyrtillam per
contingit
vocali Argy-
ptinam; Neph-
tium autem
vocali eph-
tium.

δι' ὧν τὰ περλαβόντα τῶν ἀποχριστῶν διελίγχοντο τεχνάσματα.

EPISTOLAE CATHOLICORVM, QVIBVS
Schismaticorum præcedentes doli refelluntur.

Ἄνατορα
τῆς συνόδου
ἐπιχαρῶν
σα ὁδοῦ
ἡ εὐχραῶν,
ἐξιδίωσαν
σε, αὖ ψαυ-
δι τὰ ἀν-
τιχρίστα
ἐξῆλθ' τοῦ
καυδιδι-
σμοῦ.

ἸΣΟΝ ΑΝΑΦΟΡΑΣ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ
 συνόδου, ἀποσταλείσης διὰ Παλλαδίου
 Μαγιστρου, καλαυδῶν Ιουλίαν, ὁππῇ ζ.
 ἰνδικτιῶνος π'.

Τοῖς Ἀσβεσπείοις, καὶ Φιλιππείοις, Θεοδοσίῳ,
καὶ Οὐαλεντινιανῷ, νικηταῖς, τροπαίουχοις, αἰκα-
νούσις, ἡ ἀγία σύνοδος, ἡ χάρις τοῦ, καὶ κλ-
ματι τοῦ ὑμετέρου κράτους σωαχθῆσαι ἐν τῇ
ΕΦΕΣΩΝ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙ.

EXEMPLVM RELATIONIS
sancti Concilij, missæ per Palladium
Magistranum, kalendis Iulij, men-
fis Epiphi septima, Indictione xv.

Relatio Syn-
odi, qua re-
sponderunt
Sacrae supra-
propositi, de-
quæ a Can-
didato re-
lata fuerit,
falsa esse do-
centur.
Ea autem Sa-
cra fufita est
5. pag. 450.

*Pijſſimis, Deoq. deuotiſſimis Theodoſio & Valenti-
niano, victoribus, triumphatoribus, ſemper Au-
guſtis, ſancta Synodus, qua per Dei gratiam,
veſtraq. Maieſtatis nutum in Ephęſiorum me-
tropoli conuenit.*

Το μὲν ὑμετέρον κράτος, τὴν δόξιν βασι-
βασίᾳ βουλομένον, ἐπέταξε τῇ
ἀγίᾳ συνόδῳ, ζήτησιν περὶ τῶν δογ-
μάτων ποιήσασθαι ἀπουδάμοιραν·
ὡς καὶ πεποιήμεθα, καὶ τῇ ἀρχαίᾳ συνέδρῳ τῶν
πατέρων, οὐ μὲν οὖν, ἀλλὰ καὶ τῶν ἀγίων δότο-
γλων, καὶ ἀγγελιστῶν πηξέμενοι, καὶ τῶν τρια-
κοσίων δεκαοκτὼ συναρχόντων ἐπὶ τῇ Νικαίᾳ· ὡς
καὶ ἐρμηνεύσαντες συμφώνως, καὶ γνάμῃ μιᾷ, ἐμ-
φανῇ τῇ ὑμετέρᾳ δόσιβείᾳ κατεστήσαμεν ἐν αὐτοῖς
πῶς ὑπομνήμασι τοῖς πεπραγμένοις· ἐν οἷς καὶ
Κιστορίον, ἔπραξε φρονουῦντα ἐναργῶς ἀρετῆς, κα-
θεύκεμεν. εὐδὲ γὰρ ἐν τῇ Εφεσίῳ μητροπόλει τὸ
ἑαυτοῦ ἔκρυψε φρόνημα· ἵνα ἐλέγχων ἑτέρων δει-
δῇ, ἀλλ' αὐτοβία καθ' ἑκάστην ἡμέραν, τὰ ἀλλό-
τρια τῆς πίστεως κηρύττων πρὸς τελείαν δόγμα-
τα. καὶ ἕκαστα κατὰ μέρος ἐν τοῖς πεπραγμένοις
ὑπομνήμασι δῆλα κατεστήσαμεν τῇ ὑμῶν δόσι-
βείᾳ. ἀλλ' ἐπεὶ δὲ τὴν Φιλίαν Κιστορίου τῆς δόσι-
βείας περὶ τῶν ὁ μεγαλοπρεπέστατος κόμης κα-
θηδιδάτος, ὑφαρπάσας τὴν ἀρετὴν τῆς ὑμετέρας δό-
σιβείας ἀποούδαξε, πρὶν καταμαθεῖν ἀκριβῶς τὰ

D **ESTRA** quidem Maiestas pietatem confirmare volēs, exactiorem dogmatum examinationem sanctę Synodo iniunxit; quam & fecimus, antiquam secuti traditionem sanctorum Patrum, sanctorumq. Apostolorum & Evangelistarum, & trecentorum decem & octo [Patrum] apud Nicęam quondam congregatorum: quam etiam vna voce, vnoq. consensu interpretati, perspicue testatam pietati vestrę exhibuimus in ipsis cōmentarijs actorum, in quibus & Nestorium diuersa sentire manifesto prehensum exauctorauimus. Neque enim sententiam suam in Ephesiorum metropoli constitutus adeo dissimulabat, vt alijs indicijs & argumentis reuincendus esset: sed quotidie exclamabat, dogmata d. Fide aliena prędicans apud complures. Omnia vero in actorum commentarijs dilucide singillatimq. vestrę pietati recensuimus. Sed quoniam magnificentissimus Comes Candidianus Nestorij amicitiam pietati anteponeus, aures pietatis vestrę pręoccupare festinauit, priusquam Maiestas vestra exacte, quę gesta sunt, intelligeret; priusquam commentarios acciperet,

& quę

ἡ παραγωγή τῶν ὑμῶν κράτος, πρὶν διελθῆναι πρὸς
 Conc. Gen. rom. j. Γ ii) ἑξῆς

& quæ acta sunt, accurate consideraret, ea pietati vestræ suggerere studuit & inculcauit, quæ & sibi placita, & Nestorio grata erant: priusquam Maiestas vestra ex commentariorum, quæ [Synodi] acta complectebantur, lectione veritatem hauriret: in quibus apparet, ne minimam quidem malevolentiam contra Nestorium nos exercuisse, sed ipsa veritatis dogmata exposuisse: quibus comparantes quæ à Nestorio prædicabantur, clare deprehensa ex ipsius scriptis, epistolis, & publicis sermonibus; Evangelio, quod Christum vniuersorum Dominum præsentem nobis ostendebat, in medium proposito, sententiam culimus. Quam ob rem iterum atque iterum Maiestatem vestram rogamus, ne quem eorum dignetur admittere, qui hominis amicitiam pietate priorem ducunt. In horum enim numero cum Ioannem reuerendissimum Episcopum Antiochenum existere, hoc est, ita animo comparatum esse odorati essemus, vt qui amicitia mallet gratificari, quàm Fidei vtilitatem spectare, ex eo coniecturam facientes, quòd neque Maiestatis vestræ minas veritus, neque pax Fidei iam inde ab initio traditæ zelo permotus, sanctam Synodum post terminum à vestra Maiestate præstitutum, supra dies viginti & vnum suspensam tenuisset; vniuersi, qui in sancta Synodo orthodoxi, soliusq. Fidei studiosi sumus, ad eorum inquisitionem nos conferre coacti sumus, quæ ad pietatem pertinent; illud reuerendissimo Ioanni Episcopo accidisse rati, quòd magnificientissimus Comes Candidianus passus esse non obscure deprehenditur. non enim omnium est, pietati amicitias hominum postponere. Erat autem hæc nostra de Ioanne Episcopo religiosissimo suspicio non inanis, nec vana. Nam cum prius appulisset, Nestorij sententiæ sese adherere, aperte sanctæ Synodo declarauit: siue hoc inde euenerit, quòd amicitia gratificaretur, siue inde, quòd in dogmatis errore cum eo communicaret.

Sed quoniam, quæ acta sunt, vestræ Maiestati aperte exponere, vt diximus, prohibemur, magnificentissimo Comite Candidiano nos impediēte, ne quæ pia ratione præstitimus, indicaremus, omne vero studium & auxiliū Nestorio impendente; etiam atque etiam Maiestatem vestrā rogamus, vt sanctæ Synodi studium erga Deum cognoscat, magnificentissimumq. Candidianum accersat, & quinque è sancta Synodo, qui ea, quæ gesta sunt, coram vestra pietate exponant ac defendant. Sunt enim illi qui diuersa à recta Fide sentiunt, ad tegendam imposturam vsque adeo callidi, vt quidā quoque sanctissimi Episcopi, occultato errore à Nestorio, decepti sint, eiq. sese adiunxerint, actisq. illius subscripserint: qui tamen, posteaquā dilucide quid sentiret, essent percontati, illumq. suas blasphemias retegentem, comperissent, ab eo descuerunt, ac sanctæ Synodo se adiunxerunt, patefactaq. eiusdem blasphemia, condemnationis sententiam aduersus prædictum Nestorium vnā nobiscum tulerunt. Itaque apud Nestorium, & reuerendissimum Episcopum Ioan-

loan-

Μνημονόγραφος Νισαρίου - ως ἀποληφθῆναι τὸν Νισαρίον, καὶ τῷ ἀλαβερίτῃ ὀπισκοπῇ Ἰωαννῇ.

तुम्हारे

Α ὑπομνήματα, πρὶν ὁππότε τις γενηθήσεται, ἵνα
 δασι αὐτὸς τὰ αὐτὰ φίλα, καὶ κεχαρισμένα Νε-
 ρείῳ, ἀναδιδάξαι τὴν ὑμετέραν ὁσιβίαν· πρὶν γῶ-
 ναι τὸ ὑμέτερον κράτος τὸ ἀληθὲς ἐκ τῆς τ' πραχθέν-
 των ὑπομνημάτων ἀναγνώστως ἐν οἷς δεικνύμεθα,
 ὁδεμίαν καὶ Νεσερίῳ δυσμείναν γομνάζοντες, ἀλ-
 λά αὐτὰ τῆς ὁσιβείας ἐκτίμενοι τὰ δόγματα ὡς
 ὠφελήματα τὰ ὑπὸ Νεσερίῳ κηρυττομένα, ἔχον-
 τα πρὶν ἔλεγχον ἐκ τῶν γεγραμμάτων Νεσερίου, ^{αὐτῶν}
 ὁπισθῶν τι, καὶ ἴσιν ἐν δημοσίοις γυμνασίοις ἀγα-
 ξίων, τὴν ψῆφον ἐξέλεγκκαμεν, πρὶν ἀγίου διαγο-
 λίου ἐν μέσῳ κειμένης, καὶ δεικνύοντες ἡμῖν παρὶ τα-
 ρῆν δεσποτῶν ἴσιν ὅλων Χριστῶν. δεόμεθα τοῖς τοῦ
 ὑμετέρου κράτους, μηδένα ὠφελόχῃς ἀξιοῦναι τῶν
 περὶ μὲν τῶν αἰθρῶν φιλίαν τῆς ὁσιβείας, καὶ ^{τῶν}
 γὰρ τριαύτης αἰδομένοι τῆς ἀγαθότητος τοῦ θεοφιλι-
 ού τοῦ ἐπισκόπου Ἰωάννου τοῦ Ἀποχίας, ὡς βαλο-
 μένου φιλία χαρίζεται μάλλον, ἢ τὸ συμφέρον τῇ
 πίστει σκοπεῖν, ἐξ ὧν μή τι τὸ ὑμέτερον κράτος ἀπὸ
 λαῶν φοβηθῆς, μή τι τῶν ζήλων κινούμενος τῆς θεοφι-
 λότητος πίστεως, τῆς ἀνῶθεν ὠφελιμοσύνης, τὴν ἀγίαν
 ἀνέβαλετο σωθεῖν ὅτι εἴησι καὶ μίαν ἡμέραν, καὶ
 τὴν δεδωμένον περὶ θυσίας ὠφελὸς τοῦ ὑμετέρου κρά-
 τος, καὶ ἐναγκαλιόμεναι ἀπαιτίαι οἱ τῆς ἀγίας σω-
 τῆς ὁρθόδοξοι, καὶ μόνης ἐρῶντες τῆς πίστεως, ζητήσιν τὰ
 περὶ τῆς ὁσιβείας τοῦτο πεποιθῆναι καὶ τὸ θεοφιλε-
 σατον ἐπίσκοπον Ἰωάννην ὑπελαβοῦσι, ὅτι ἐκιν-
 ηται πεπονηδῶς καὶ ὁ μεγαλοπρεπέστατος κόμης Καν-
 διδιανός· καὶ γὰρ πάντων ἐστὶ τῆς πρὸς τοὺς αἰθρῶν
 φιλίας περὶ μὲν τὴν ὁσιβίαν. ἡ δ' ἄρα ἡ περὶ τοῦ
 θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Ἰωάννου ὑπόνοια ἡμῶν ἐκ
 ἐκείνης, ὅς ἐστι μάταιος· ἐλθὼν γὰρ, δῆλον ἵαυτον ἐπι-
Β σεν τῇ ἀγίᾳ σωτῆρι, ὡς τὰ Νεσερίου· Φροῦν, ἵππ ^{ἐκείνῳ}
 φιλία χαρίζομενος, ἵππ κρινόντες ὧν τῆς πλάτης τοῦ
 δόγματος ἐκείνου. Ἀλλ' ἐπεὶ δὲ σαφῶς τὰ πεπραγμέ-
 να γινώσκοντες τὸ ὑμέτερον κράτος κωλύομεθα, ὡς
 εἴρηκεν, τοῦ μεγαλοπρεπέστατου κόμης Κανδιδιανῶς
 ἡμᾶς μὲν κωλύοντες γινώσκοντες τὰ κατὰ τὸ ὁσιβῆ
 λόγον πεπραγμένα, πᾶσαν ἵππ ἀπὸ τοῦ Νεσερίου,
 δεόμεθα τοῦ ὑμετέρου κράτους, ὑπερὶ γινώ-
 σκωσιν τὴν καὶ τὸν ἀπὸ τοῦ ἀγίου σωτῆρος καὶ
 μετασχελῶσιν μὲν τὸν μεγαλοπρεπέστατον Κανδιδιαν-
 ον, καὶ πάντα τῆς ἀγίας σωτῆς, συσχεμίας τις πί-
Γ πεισθῶσιν, ὅτι τῆς ὑμῶν ὁσιβείας· ὁμοίως γὰρ ἵππ
 εἰς ἵππ ὠφελὸς τὴν ὁρθὴν πίστιν Φροῦν, συσχεμίας
 τὴν πλάτην ὡς καὶ πᾶσι τῶν ἀγιοτάτων ἐπισκό-
 πων, κηρυττομένης μὲν τῆς πλάτης ὠφελὸς Νεσερίου,
 δευτερευόντως, ἐπεὶ ὁππότε αὐτῶν, πᾶσι τῶν αὐτῶν
 περὶ τοῦ ἀγίου ὑπογράψαι· ἐπεὶ δὲ ὁσὶ σαφῶς ἐρωτή-
 σωσι αὐτὸν, ὅσον ἀνακαλύπτει αὐτὸς τῆς
 βλασφημίας, δεόμεθα ἐκείνους, τῇ ἀγίᾳ πρὸς
 τὸν σωτῆρα, αὐτὴν τὴν βλασφημίαν αὐτὸς δὲ λέγει
 ποιῶσιν, καὶ μετ' ἡμῶν καταψήφισαίμενοι τοῦ

तुम्हारे

τῷ Ἀποχρίαι, τριάντα καὶ ἐπὶ αὐτῷ πέντε ὧν οἱ
 πλείους ὑπὸ θυνοὶ ὄντες αἰτίαι, καὶ τὴν ψῆφον δεδίδωκε
 τῇ ἀγίᾳ συνόδῳ, ὡς ἐφημεν, περὶ τοῦ Νεστορίου ὧν
 ἐπὶ τῇ προσηγορίᾳ ἀπετείλαμεν τῷ ὑμετέρῳ κράτῃ
 πὺς μὲν ἐπὶ δογματῶν διαστροφῇ, ὡς Πιλαγριανὸς
 πόντος, ἐναντία τῷ Δοσθεῖας Προηγήσαντος· τὸς δὲ
 καθηρημένους ἤδη πρὸ πολλῶν ἐνιαυτῶν πὺς δὲ ἐφ' ἐπι-
 ραῖς αἰτίαις ποιηταῖς ἐφείλοντο, καὶ τὸν ἐλεγχον πρὸ
 ἐπιτίμιον δεξιῶν τῆς συνόδου, ἐχέουσιν πάντες
 τὸς δὲ οἰκουμένης ἀγιοτάτους ἐπισκοπούς, ἐν καὶ τῷ
 αὐτῷ φρενέσαντας, διὰ τὸ καὶ τὴν τῆς μεγάλης Ρώ-
 μης συμπάριναι τῇ συνόδῳ, καὶ πὺς τῆς Ἀφρικῆς
 διὰ τοῦ Θεοδοσίου τοῦ ἀρχιεπισκόπου Κυρίου· ὃ
 ἐπὶ αὐτῶν γινώσκων ἐνώσαντες, κεχωρισμένοι μόν-
 ον τῷ πᾶσι, τῇ αὐτῇ πρὸ πάντων ἡμῶν ψῆφον συνή-
 ρουσαν· ὃ δὲ αὐτῶν συνῆλθε Νεστορίου πρὸς τὸν Δοσθε-
 σίῳ ἐπισκόπῳ Ἰωάννῃ τῶν Θεοδοσιανῶν ἐπι-
 σκόπων, εἰ μὴ τι αὐτῶν πρὸς τοὺς ἡμέτερον Λο-
 γισμῶν ἐπικαλύπτειν αὐτῶν τὴν δουρεβίαν, οἱ τὸν
 αὐτῶν ὄντες ἐδεδόκεισαν τὸ πρὸς τῆς ἀγίας συνό-
 δου μέλλειν ἐπ' αὐτοῖς ἐξελίξασθαι ἐπιτίμιον· ἡμεῖς δὲ
 ὁλίγον σοφιστῆς, ὁλίγον γράψαι τῷ ὑμετέρῳ κράτῃ τὸ
 ἀποχρίαι πλάττειν ἐπὶ τὴν ἡμετέραν ἐπὶ τοῦ μεγαλοπρεπε-
 σίῳ καμῆτος Εἰρηνάριον, ὃ δὲ διωκόμεθα, τὸ πᾶσι
 διὰ τὴν ἐξ αὐτοῦ τὴν ἀγίαν συνόδον, καὶ φοβόντων ἐπι-
 κρεμάσαντες τῆς ἀγιοτάτης ἐπισκόπου διὰ τοῦ
 βῶν πᾶσι, ἐπὶ τῆς ἐξ αὐτοῦ ἐπὶ τῆς ἀγίας συνό-
 δου ἡμῶν· ὅτι αὐτῶν κινεῖται τὸ ζῆλον· ἀλλὰ καὶ
 μέρος ἀναδιδάσκοντες τὸ ὑμετέρῳ κράτῳ, εἰπερ ἡμῖν,
 ὃ ἡπίσταται, πρὸς τὴν ἐξ αὐτοῦ τῆς ὑμετέρας Δοσθε-
 σίας· καὶ πρὸς τὴν ἐξ αὐτοῦ τῆς ἀγίας συνόδου,
 τὰ κατὰ ἑκάστην πενταμερία τὸ ἡμέτερον ἀναδιδά-
 ξάτωσαν κράτῳ· καὶ οἱ μὲν αὐτοδρόσωτες, καὶ κα-
 νονικῶν ἐξελίξαντες καὶ τὸ αἰρετικὸν Νεστορίου ψῆ-
 φον τῆς καθαρίας, ἵσμεν ὑπὲρ πὺς διὰ τῶν
 ἐξ ἀπάτης τῆς οἰκουμένης συνελεγεμένοι· συμψηφι-
 ζομένης ἡμῖν καὶ πάσης τῆς δύσεως· ὑπερβάλλομεν
 δὲ ὁλίγοι τῇδε τῇ ἀναφορᾷ, περὶ πάντων, ἐν συ-
 ναγουμένων, τῷ μάλιστα καπιπύχῳ τὸν καθω-
 σαμένον Μαγιστρίον Παλλάδιον· καὶ μὴ πείμε-
 νον τὸ βράδος τῆς πάντων ὑπογραφῆς· ὃ θεός, ὃ ἐπὶ
 πάντων, τὴν βασιλείαν ὑμῶν πολλὰς ἐτῶν πρὸς ὁμοῖς
 ἀμφυλάθοι, Δοσθεσίῳ, νικητῇ, αἰαυνοῦσι.

Φλαυιανὸς ἐπίσκοπος Φιλίππων ὑπεγράψα.

Καὶ ἐπὶ τῶν χειρογράφων τὰ ὀνόματα οὕτως·
 Ἰωάννης ἐπίσκοπος Ἀποχρίαι Συρίας, Μακάριος,
 Εὐλάδιος, Ἰουλιανός, Τραγκυλίνος, Ἀλέξανδρος, Μα-
 ξιμίνος, Διογῆνης, Εὐλάδιος, Ἀπρίγιος, Δεξιανός,
 Πλάκιος, Γερόντιος, Ἀλέξανδρος, Ἀσέριος, Θεοδώρη-
 τος, Ἀντίοχος, Δωροθέιος, Μελέπιος, Ἰωάννης, Ζεβίνος,
 Παῦλος, Πέτρος, Μυσσῖος, Φελίππος, Ἰάκωβος, Ζε-
 βινάς, Μαρκελλίνος, Ἰμέριος, Θεοδοσίος, Εὐθέρσιος,
 Ἀναστάσιος, Βασίλειος, Ἰλιάδης, καὶ Μάξιμος. Οὗτοι
 μόνοι κληροῦσι τῶν ἀσβεσθῶν δογμάτων Νεστορίου, πρὸς τοὺς καὶ τὴν πᾶσιν, τοῦ βῶν, καὶ τοῦ πᾶσι, καὶ τοῦ πᾶσι

A Ioannem Antiochenum triginta septem, paulo
 plures, relictū sunt: quorum maior pars, quod cri-
 minibus sint obnoxij, & sanctę Synodi sententiam
 vereantur, ut diximus, Nestorij factioni sese ad-
 dixerunt: (eorum quoque nomina ad Maiesta-
 tem vestram misimus.) alij ex his dogmatum
 prauitate fœdati, utpote Pelagiani, & diuersa à
 pietate sentientes: quidam ante multos annos
 gradu moti sunt: nonnulli quoque ob alias gra-
 ues culpas post probationem multandi à Syno-
 do; quę quidem Synodus omnes totius orbis
 sanctissimos Episcopos vnum idemq. sentientes
 habet. nam & magnę Romę Episcopus Synodo
 simul interest: neque defunt Africani per pijs-
 simum Archiepiscopum Cyrillum repręsentati,
 cum quo suam sententiam coniunxerunt: qui
 sola locorum intercapedine disiuncti, cum ip-
 sius, cum omnium nostrum sententię consense-
 runt. Sed neque quisquam ē pijs-
 simis Episcopis Nestorio & reuerendissimo Episcopo Iohanni
 sese adiunxisset, nisi suam ille impietatem ser-
 monum inuolucris callide dissimulare sciisset:
 illiq. qui cum eo nunc sunt, multam à Synodo
 sibi imponendam metuissent. Nos vero tem-
 poris angustijs exclusi ad Maiestatem vestram
 late scribere nequiuimus, quę pręcipue à magni-
 ficentissimo Comite Irenęo perpeccati sumus. Hic
 enim vniuersam sanctam Synodum vehementer
 conturbauit; tantamq. Episcopis formidinem
 per quasdam tumultuationes, & externam incur-
 sionem incussit, ut plures ē nobis etiam de vita
 ipsa periclitarentur. Verum singillatim Ma-
 iestatem vestram edocebimus, si à vestra pie-
 tate permissum nobis fuerit quod petiuimus:
 & quinque ē sancta Synodo illuc venientes,
 de omnibus & singulis quę statuta sunt, Maie-
 statem vestram plenissime docebunt. Sane
 qui in confessu canonicam depositionis senten-
 tiam contra Nestorium tulimus, ducenti & eo
 amplius numeramur, ex toto terrarum orbe
 collecti, totumq. Occidentem nobis consentien-
 tem habentes: subscripsimus autem pauci huic
 relationi, omnibus tamen pręsentibus, atque af-
 sentientibus, eo quod deuotus Magistranus Pal-
 ladius maxime abire properaret, neque tardam
 omnium subscriptionem expectare posset. Deus,
 qui est super omnia, multis annorum curriculis
 Imperium vestrum conseruet, pijs-
 simi, victores, semper Augusti.

Flavianus Philippensium Episcopus subscripsi.

Schismaticorum autem nomina hæc sunt.

E Ioannes Episcopus Antiochię Syrię, Macarius,
 Helladius, Iulianus, Tranquillinus, Alexander,
 Maximinus, Diogenes, Helladius, Apringius, De-
 xianus, Placon, Gerontius, Alexander, Asterius,
 Theodoretus, Antiochus, Dorotheus, Meletius,
 Ioannes, Zebinus, Paulus, Petrus, Musæus, Frici-
 las, Iacobus, Zebinas, Marcellinus, Himerius,
 Theosebius, Eutherus, Anastasius, Basilus, Illa-
 des, & Maximus. Hi soli impiorum dogmatum
 Nestorij participes, ciuitatem circumcursant,
 tumultus excitant, seditiones mouent, ordinatio-
 nes

nes pollicentes: quo fit, vt omnes quotquot in hac ciuitate degunt orthodoxi, id suspicantes & verētes, ipsos ab hoc illicito conatu prohibeant.

RESRIPTVM EPISCOPO- rum Constantinopoli inuentorum ad commonitorium sanctæ Synodi.

Habetur 7.
ed. 1. pag.
174.

SANCTA Synodus iuxta pijsimorū Christianis-
simorumq. Imperatorum nostrorū edictum
apud Ephesum congregata, vbi comperit, Christi
inimicum in eadem animi sententia obstinate
permanere, neque ab impia doctrina aliquando
desistere; quō terrarum orbis offensio in poste-
rum conquiesceret, ipsum gradu & ordine mo-
nit. Posteaquam vero id in Constantinopoli-
na vrbe peruulgatum est, qui Nestorij studiosi
erant, Ecclesiasticaq. beneficia ab illo acceperāt,
veritatē studiose circumueniebant; omnia scili-
cet tum maria, tū publicas quoque vias obsiden-
tes, neminem prorsus à sancta Synodo Constā-
tinopolim venire, neque inde rursus ad Synodū
abire permittebāt: ea interim, quæ inimici Chri-
sti erant, vltro citroq. deferiebantur. At quia ni-
hil potest quisquam contra Deum, (quid enim
est homo?) Dei dispensatione accidit, vt epi-
stola quæ ex Ephesina ciuitate ad sanctos Epi-
scopos & Monachos perscripta fuerat, opera
cuiusdam mendici, qui in arundine eam inclusam
gerebat, tandem redderetur. Hic namque dum
ita mendicat, vnā cum arundine ipsam quoque
epistolam tulit. Confestim omnes Archimandri-
tæ, monachorum cateruis stipati exurgunt, hym-
nosq. & Psalmos alternantes, ad Regiam contē-
dunt. Erat autem inter alios Archimandritas
sanctus Dalmatius, qui annos quadraginta octo
reclusus, extra monasterij sui septa numquam
pedem extulerat. Enimvero cum ob frequen-
tes terræmotus Constantinopolim concutientes,
crebris pijsimi Imperatoris nostri precibus, qui
illum adibat & visebat, ad exitum, communemq.
aliorum supplicationem iam antea prouocatus
fuiſſet, numquam tamen adduci potuit, vt exiret,
vel ad supplicationem se conferret. Ceterum
dum in hac re quid facto opus esset, Deum pre-
cando consulere, vox cælitus ad eum delapsa,
vt egrederetur, imperauit. Noluit enim Deus
gregem suum perire in finem. Comitabatur eodē
etiam non parua orthodoxorum multitu-
do. Cum vero ad palatium peruenissent, Ar-
chimandritæ ab Imperatore acciti, ad illum
ingrediuntur. Plebs vero, & Monachorum
cætus antiphonarum & Psalmorum modulatio-
ni intenta foris mansit. Archimandritæ porro
æquo responso potiti, regrediuntur: ex regia
voluntate omnes clara voce mandant, ad san-
cti Mocij martyris basilicam concedant, ibidem
cum Imperatoris responsum, tum allatæ quoque
epistolæ sententiam percepturi. Omnes itaque
tam Monachi, quā populus, Psalmum postremū
versus postreimam ciuitatis partem concinen-
tes, (erat enim via, qua incedebant, ex capitalibus vnā) ad sancti Mocij martyris basilicam pro-

Αἱ παγκληρόμενοι πρὸς πάντας τοὺς ἐν τῇ πόλει καὶ
τοὺς ὀρθοδόξους, καὶ τὸν πρὸς τὸν φόβον ὑποκλιώ-
μεν, κωλύειν αὐτοὺς τῆς ἀπίστης ὁμιχρήσεως.

ANTIΓΡΑΦΟΝ ΤΩΝ ΕΥΡΕΘΕΝ-

των ἐν Κωνσταντινῇ πόλει Ἐπισκόπων πρὸς τὸ
ᾧ δὲ τῇ ἀγίας συνόδου ὑπομνηστικόν.

ΣΤΡΑΧΗΪΣΑΙ ἡ ἀγία συνὸς ἐν Εφέσῳ, καὶ τῇ
ἡμεῶν βασιλείῳ, καὶ ὁρῶσα τὴν ἐχθρὸν τοῦ Χριστοῦ
ἐν τοῖς αὐτοῖς ὁμιχρῶσιν, καὶ τὰς δυοσεβῆς κηρήθη-
ται, καὶ ἡμεῖς αὐτὴν ἵνα λοιπὸν τῆς οἰκουμένης ὅλης
ἐκκοπῇ τὴν σκάνδαλα. καὶ ὡς ἐβρυσθη τὸ ἐν
Κωνσταντινικῇ, πάντες οἱ τὰ ἐκείνου πρὸς ἀξί-
ους, πάντες τὰ ἐκκλησιαστικά λαβόντες παρ' αὐτῆς,
συνεσπάζοντο τὴν ἀλήθειαν λέγοντες δὲ, φροῦν-
τες τὴν πλῆξιν, καὶ ὁδοὺς, καὶ μὴ συγχωροῦντες, μήτι
ἐλθὲν ἐν Κωνσταντινικῇ ἵνα ἀπὸ τῆς ἀγίας συν-
όδου, μὴτι ἀπὸ τῆς ἐκείνης ἀλλὰ μόνον τὸ ἐχθρὸν
τοῦ Χριστοῦ καὶ ἀπὸ τῆς, καὶ ἀπὸ τῆς, καὶ ἐπὶ τῇ
δὲς διώκεται πρὸς τοὺς, τὸ δὲ ἐστὶν αὐτῶν, ἐξ οἰ-
κουμένης τοῦ ἐρχεται ὁμιχρῶν ἀπὸ Εφέσου χαρῆς,
πρὸς τοὺς ἀγίους ὁπισκόπους, ἐ μοναχούς, πρὸς
οὓς δὲ ἐπὶ τῇ πρὸς, δὲ τῇ αὐτῇ καλὰ μὲν ἐσώθη
καὶ οὕτως ἐπαύτων, καὶ ὁπισκοποιούμενοι τὴν καλὰ μὲν,
τῶν τῶν ἡμεῶν καὶ αἰσάντων, πάντα τὰ μοναχικά,
ἀλλὰ τῆς δὲ χιμασίου αὐτῶν ἐξῆλθον ὅτι τὸ πα-
λάτιον, ψάλλοντες ἀντίφωνα. ἡ δὲ ὁ ἀγιος δαλ-
μάριος ἐστὶ τῶν δὲ χιμασίου, ἐπὶ παρὰ τῆς ἐ-
κτὼ ἔχων, μὴ ἐξελθὼν τοῦ μοναχείου αὐτῶν, ἀλλ' ἐ-
σώων δὲ κεκλεισμένος. ὁ δὲ ἀπὸ τῆς ἡμεῶν
βασιλέως ἀπὸ τῆς πρὸς αὐτὴν, καὶ ἐβλεπὼν αὐτὴν
ὡς καὶ σφμῶν πλάκας ἡμεῶν ἐν Κωνσταντι-
νικῇ, καὶ πλάκας τῶν καλῶν τοῦ βασιλέως,
ὡς αὐτὴν ἐξελθὲν, καὶ λιπαρῶν, μὴ δὲ ἐπὶ ἐξελ-
θὲν, καὶ λιπαρῶν, ἐπὶ τῇ δὲ ἀμύνει δὲ αὐτὴν
πρὸς τὸν φόβον, φωνὴ ἐξ ἑαυτοῦ αὐτῶν κατῆλθι, λέγουσα,
ὡς ἐξελθὲν ἡ δὲς τὸ ἐκ τῆς ἡμεῶν δὲ πλάκας αὐτῶν
τὴν ἀγίαν ἡς τῆς. ἡ δὲ αὐτῶν αὐτοῖς καὶ λαὸς π-
λὺς τῶν ὀρθοδόξων. ὡς οὕτως ἡ δὲ πλάκας,
κληθέντες τῶν τοῦ βασιλέως, ἐπὶ τῶν ἀρχιμα-
σίου καὶ ἐμὲν τὸ πλῆθος τῶν μοναζόντων, καὶ τῶν
λαῶν, ψάλλοντες ἀντίφωνα ἡμεῶν ἐξῆλθον, τοχῶν
δικαίας δὲ κεκλεισμένως. βοῶσι πάντες τὰ μαρτύρια
βασιλέως ἡμεῶν δὲ τοχῶν τῶν ἀπὸ τῆς ἡμεῶν
τὸ μαρτύριον τοῦ ἀγίου Μωκίου, καὶ αἰσάντων
μὲν τὴν ὁμιχρῶν καὶ τὴν δὲ τοχῶν τῶν
βασιλέως. λοιπὸν ἀπὸ τῶν πάντες, καὶ οἱ μοναζόν-
τες, καὶ οἱ λαοί. ἡ δὲ ὁ δὲς κεφαλὴ μὲν, ψάλλοντες
αὐτὴν τὸ πλάκας ψαλμὸν, καὶ τὸ πλάκας τῶν
τῶν

τῆς πόλεως ἀπαντῶντες πρὸ λαοῦ· καὶ οἱ μονάζοντες
μὲν κηρῶν ψάλλοντες· καὶ ὡς εἶδον τὴν πόλιν, ἐβόη-
σαν καὶ πρὸ ἐκθρόνου· ἔρχονται οἱ τὸ μαρτύριον τοῦ
ἁγίου Μωκίου, καὶ ἀναγγελλόμενοι αὐτοῖς ἡ ὁπισθελή.
Ο λαὸς ὁ ἐν Κωνσταντινουπόλει μιᾷ φωνῇ πέν-
των· ἀνάθεμα Νεστορίῳ.

Δαλματίου ἀπολογία.

Ἀνέλθων ἐφ' ὑψηλοῦ ὁ ἅγιος Δαλμάτιος, ἔειπεν·
ὡς θέλει ἀκούσαι, ἡσυχάζει, καὶ μακάριε, καὶ μὴ
θελήσῃ ἐμποδίσαι τοὺς λεγόμενους· ἀλλὰ μακροθυ-
μήσῃ· ἵνα τὰ ῥήματα ἀκριβῶς ἀκούσῃ. πλὴν ὁπι-
σθελῶν, πλὴν νῦν ἀναγγελλόμενος τῇ ὑμετέρᾳ ἀσθενείᾳ,
ὁ ἀσθενέστερος βασιλεὺς ἀνέγνω, καὶ ἐπέσθη· ἐπεὶ δὲ
ἡμεῖς ἐγὼ εἰρηκῶς τῷ βασιλεῖ, ὅτι ἦλθε πρὸς με,
ὅτι ὠφείλετο γράψαι τῇ ἀγίᾳ συνόδῳ, ἀ ἐλέχθη αὐτῷ,
καὶ ὅτι ἐγράφη, ἐπέμψεν δὲ πρὸς με, καὶ ἀνεγνώ-
σθη· καὶ ἵνα μὴ λυπήσῃ αὐτὸν, τὰ ἀκόλουθα πρὸς-
έμψεν, ἀ οἱ ἀποφρονεῖς, ὅτι ἐδίδξαν, ἀλλὰ αὐτῷ
αὐτῶν ἀλλὰ ὑπεδέχοντο γράμματα. τὰ πρὸς τὸν
αὐτὸν, καὶ τὰ ἀκόλουθα ἐλάλησε αὐτῷ· ἀ ὅτι ἔχεις νῦν
εἶπεν, ὅτι τῆς ὑμετέρας ἀλαβείας. μὴ γὰρ νομίσῃ
ὅτι ὑπεραρρόμενος πρὸς ἡμῖν, ἡ καυχώμενος· σωτρί-
ψαι γὰρ ὁ θεὸς ὅσα ὑποκρίτων. ὁ δὲ αὐτοῦ γὰρ πέν-
τα ἀκόλουθως ἠκούσε τὰ γενημένα, καὶ ἐχάρη μὲν
ἀχαρίστως τῆς πρὸς θεόν, ἔσπευσε πρὸς ῥήματα
τῆς ἀκολουθίας τῆς ἀγίας συνόδου, ὡς πρὸς τὴν αὐτὴν
βασιλείαν, καὶ τοῖς ἐμοῖς ῥήμασιν ἐξακολουθήσας, ἀλλὰ
τῇ πίστει τῶν πατέρων αὐτῶν, καὶ πατέρων. πλὴν, κα-
θὼς ἐπρεπεν, ἐδέξαντο, καὶ ἀνέγνω, καὶ ἐπέσθη· καὶ
πρὸς εἶπεν· ὅτι ἐὰν οὕτως εἴναι, ἄφες, ἐλθωσιν οἱ πρὸς
ἡμῖν οἱ ὁπισκοποι· καὶ εἶπεν αὐτῷ· ὅτι ἂν εἴς αὐτοῖς
συγχωρεῖ τὸ ἐλθεῖν· καὶ εἶπεν· ἂν εἴς κωλύει· ἐγὼ
ἔειπον· ὅτι ἐκράτησας, καὶ ἐκωλύσας· ἐλθεῖν· καὶ
εἶπον πάλιν, ὅτι ἐκ τῶν μερῶν ἐκείνων καὶ ἔρχονται πολλοί,
καὶ ἀπέρχονται ἀκωλύτως, τὰ ὅτι πρὸς τὴν ἀγίαν συνό-
δον πρὸς ἡμῖν, καὶ εἰς συγχωρεῖ ἀνερχέσθαι ὅτι τὴν
ὑμετέραν ἀλάβειαν. οἱ δὲ τὸ μέρος τὸ ἐπὶ τὸν, τυπ-
τον, οἱ δὲ Κυρίλλου, εἶπον αὐτῷ τῷ βασιλεῖ ἐμπρο-
σθεν πάντων· τίνας θέλεις ἀκούσαι, τῶν ἐξακριβίων
δοξασμῶν ὁπισκοπῶν, καὶ ἐνὸς ἀνθρώπου δυοσεβῆς; καὶ
ἐξακριβίων· εἶπον, οἱ τίνες εἰσὶν ὑπὸ πλὴν ἐξουσίαν τῆς
μητροπολιτῶν τῆς ἀγίας ὁπισκοπῶν. πρὸς ἡμῖν, καὶ
ἵνα πρὸς, ἔλθωσιν οἱ ἐρχόμενοι, οἱ καὶ τὰ πρὸς
πρὸς ἡμῖν ποιῶντες φανερά καὶ ἁγία, λέγω δὲ, οἱ
ἀγνώπῃ ὁπισκοποι, οἱ νῦν ἐρχόμενοι πρὸς τὴν ἀγίαν
συνόδον· καὶ εἶπον, ὅτι καλῶς ἐζητήσας· ἔτι πάλιν πρὸς
αἰτήσας ῥήματα ἐν, ἔειπεν· εὐχεσθαι ὑπὲρ ἐμῶν· καὶ οἶδα,
ὅτι ὁ βασιλεὺς ἐξηκολούθησε μᾶλλον τῷ θεῷ, ἔτι τῇ ἀ-
γίᾳ συνόδῳ, καὶ ἕκαστος τοῖς διεγραμμένοις ἀνθρώποις.
εὐχεσθαι αὐτῷ ὑπὲρ τοῦ βασιλείου, καὶ ὑπὲρ ἡμῶν.
Ο λαὸς ὁ ἐν Κωνσταντινουπόλει μιᾷ φωνῇ πάντων·
ἀνάθεμα Νεστορίῳ.

ΙΣΟΝ

cesserunt, obviam veniente populo. Et hic rur-
sum solitariorum coetus cum cereis psallentium,
hominum multitudinem conspicata, magna
adversus inimicum voce exclamavit. Tandem
vbi omnes in beati Mocij basilicam ingressi es-
sent, publice recitata est ipsis epistola.

Populus Constantinopolitanus vna omnium
voce exclamat: Anathema Nestorio.

Apologia Dalmatij.

Sanctus itaque Dalmatius, vbi in suggestum
ascēdisset, dixit: Si vultis audire, quieti adeste, &
discite: neque his quæ dicentur, obstrepere velitis.
Adeste autem patienti animo, ut verba exacte
percipere valeatis. Quam nunc pietas vestra epi-
stolam audiuit, eam piissimus Imperator quoque
legit, & persuasus est. Nam ego, cū ad me venis-
set, dixeram Imperatori, eum ad sanctam Synodū
debere scribere quæ suggesta quidem ipsi fuerūt,
non tamen plene perscripta. Misit autem ad me,
& lecta sunt. Verum ne qua illum tristitia affice-
rem, quæ consequerentur, præmissi, quæ latrores
non exhibuere, sed illorum loco alias quasdam
litteras substenderunt. Erant autem quæ cum
ipso sum loquutus cōvenientia, & ad rem oppor-
tuna, quæ nunc coram vestra pietate repetere
opus non est, ne elatus, aut gloria bundus à vobis
existimer. Conteret enim Deus simulatorum
ossa. Imperator omnia quæ facta narrabantur,
ordine audiuit, audiēdoq. gaudius est, & Deo gra-
tias egit. Neque audiuit solum, sed narrationis
quoque seriem sanctæ Synodi, sicut illius Maiesta-
tem decebat, comprobavit, non meis quidem ver-
bis ad hoc inductus, sed patrum & auctorum suorum
Fidem sequutus. Scripta itaque (ut par erat)
suscepit & legit, ac persuasus ait: Si res ita habet,
sine ut Episcopi qui adfuerunt, huc veniant. cui
ego: Nemo eorum venire finitur. & ille: Nemo
prohibet. Rursum ego: Derinantur, inquam, &
prohibentur, ne veniant. Subieci: Qui est Nestorij
factione sunt, eorum multi eunt & redeunt libe-
re: quæ vero à sancta Synodo acta sunt, ea nemo
ad vestram pietatem referri permittit. Ceterum
pro altera parte, Cyrilliana scilicet, coram om-
nibus ipsi Imperatori dixi: Sex millia ne Episco-
porum audire mauis, an vnum hominem,
eumq. impium? Sex millia autem eos aiebant,
qui sub Metropolitanorum sanctissimorum Epi-
scoporum potestate degunt. (hæc autem omnia
eō spectabant, ut accerferentur & venirent, qui
ea quæ facta sunt, patefacere. loquor autem de
sanctissimis Episcopis, quos sancta Synodus huc
destinavit.) Et respondit: Recte quæ iuisti. Rur-
sumq. adiecit verbum vnum, & dixit: Precemini
pro me. Sed & certo noui, Imperatorem Deo &
sanctæ Synodo obsequutum potius, quàm per-
uersis hominibus. Orate igitur pro Imperatore,
& pro nobis.

Populus Constantinopolitanus vna simul vo-
ce exclamavit: Anathema Nestorio.

EXEM-

EXEMPLVM EPISTOLAE
Cleri Constantinopolitani ad san-
ctam Synodum.

ΙΣΟΝ ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ ΓΡΑΦΕΙ-
ΟΝΣ ὡς καὶ καὶ κλήρου Κωνσταντινουπόλεως
πρὸς τὴν ἀγίαν σύνοδον.

*Pijssimis sanctissimisque Patribus nostris, iuxta re-
ligiosissimorum Imperatorum nostrorum decre-
tum ex universo orbe in Ephesiorum metropo-
li congregatis, Cyrillo, Iuuenali, Memnoni,
Flauiano, Firmo, Theodosio, Acacio, Amphilo-
chio, Eleusio, Palladio, Irenaeo, Iconio, uni-
uersaeque Synodo, Dalmatius, Sampsonius, Ma-
ximianus, Ioannes, Euander, Modestia-
nus, Adelpius, Philetus, Eulogius, Basili-
sius, Florentius, & omnis Constantinopolita-
nus Clerus.*

* Berin-
no.

τ. πρ. 106.
ε. 411.

Semper & ab ineunte aetate orthodoxo dog-
mate gloriantes, toti in hoc sumus, ut sancto-
rum Patrum traditionem conseruemus. De qua
quidem per ea quae sanctissimus pijsimusq. Epi-
scopus Cyrillus ad nos perscribere dignatus est,
& vestra sanctitate nuper iterum admoniti, gra-
tias egimus Saluatori Deo. Multa itaque & ma-
gna facinora, quae pro eadem recta Fide egregie
gesta sunt, aperte nobis innotuerunt. Quare cum
Nestorium, nostrum quondam Antislitem, quod
Apostolicam, sinceramq. ac piam doctrinam
adulteraret, & vestra pietate ordine locoq. mo-
tum esse intellexissemus, commemoratas litteras
a Theodosio & Valentiniano pijsimis Christianis-
simisq. Imperatoribus exhibitas nobis, tam-
quam a vestra sanctitate missas accepimus, ac
statim illas palam in sancta Dei Ecclesia, vniuer-
so populo congregato & audiente, legi curavi-
mus. Sciat ergo vestra sanctitas, populum nobis
vna voce consensisse, & magnis quoque laudum
praconijs euexisse cum sanctam & oecumenicam
vestram Synodum, tum victores quoque Impera-
tores, quod pium vestrum conuentum omni stu-
dio curassent. Nos porro gauisi, praesentes statim
rescripsimus. Nunc vero celeberrimam vestram
pietatem obtestamur, ut pro nobis Deum prece-
tur, curamq. omnem adhibeat, ut, quod reliquum
est, sancta Dei Ecclesia quae apud nos est, perfecte
constituatur. Hoc enim vel vnum magna ve-
stra orthodoxi dogmatis prouidentia reliquum
adhuc esse intelligit: ut hac ratione omnia Chri-
sto Domino placentia, ad finem perducantur;
vniuersaq. nostra nulli alteri, nisi vestrae sancti-
tati, pijsimisque ac Christianissimis Imperatori-
bus accepta ferantur.

Dalmatius presbyter & Archimandrita, Mo-
nasteriorum pater, diuina sanctaq. congregatio,
ut ores pro me, te obsecro.

Τοῖς θεοσεβέσις, καὶ ὁσιωτάτοις πατέρας ἡμῶν
τοῖς ἀθροισμένοις καὶ πρὸς αὐτοὺς τῶν ὁσιβιέτων
βασιλέων τῆς ὑφ' ἡμῶν ἐν τῇ Εὐφροσύνῃ μητροπό-
λει, Κυρίλλῳ, Ἰουβενάλῳ, Μέμνονι, Φλαυιανῷ,
Φίρμῳ, Θεοδοσίῳ, Ἀκακίῳ, Ἀμφιλοχίῳ, Ἐλεῦσιῳ,
Παλλάδιῳ, Ἰρηναίῳ, Ἰκονίῳ, καὶ πάντῃ τῇ λοιπῇ
ἀγίᾳ συνόδῳ, ὡς καὶ Δαλματίῳ, Τυχίῳ, Σαμ-
ψωνίῳ, Μαξιμιανῷ, Ἰωάννῳ, Εὐανδρίῳ, Μοδestia-
νῷ, Ἀδελφίῳ, Φιλοτίμῳ, Εὐλογίῳ, Βασίλειῳ,
Φλωρεντίῳ, καὶ πάντῃς τῇ καὶ Κωνσταντινουπόλεως
κλήρῳ.

B

C

D

E

AΕἰ, καὶ ἐκ νεῆας ἡλικίας τῷ ὁρθόδοξῳ δόγματι
συννωμένοι, τῶν τῶν ἀγίων πατέρων πα-
ράδοξον, φυλάττειν ἀπευθύνει τῇ ἐμῇ. τῆς δὲ
πάλιν ὡς καὶ τῆς ὑμετέρας ἀγιοσύνης πρὸς ἡμᾶς
μὴ ἀχθῆναι, δι' ὧν ὁ θεοσεβέσις, καὶ ἀγιώτατος
ἐπίσκοπος Κύριλλος ἐπιστολὰς πρὸς ἡμᾶς κατήξι-
σε, χάριν ὡμολογήσαμεν τῷ σωτῆρι ἡμῶν ἐπὶ τοῦ
τοῦ τῶν ὑμῶν τῆς αὐτῆς ὁρθῆς πίστεως κατὰ τὴν
ματὰ πολλὰ, καὶ μεγάλα, δὴ καὶ κατὰ τὴν διὰ καὶ
τῶν κατὰ τὴν ἐμῶν πρὸς τὸν ὁρθόδοξον ἡμῶν Νε-
στορίῳ, ὡς καὶ τὸ ὡς καὶ χαράξαι τὰς ἀποστολικὰς, ἑ-
κκλησιαστικὰς διδασκαλίας, καὶ τῆς ὑμε-
τέρας γόνιμης θεοσεβείας, τοῦς μνημονεύοντες ἡμῶν
χάρτας ὡς καὶ τῶν ὁσιβιέτων, καὶ φιλοχρίτων
ἡμῶν βασιλέων, Θεοδοσίου καὶ Οὐαλεντινιανῶν, ὡς
ἀποστολικῶν πατέρων ὑμῶν, ὁσιωτάτων, ἐδέξαμεθα καὶ
ὅτι τῆς ἀγίας ἑκκλησίας ἀθροιστικῆς πα-
τρίδος, ἀναγνωστέον δι' ὧν πεποιήκαμεν. ἴστω οὖν
ἡ ὑμετέρα ἀγιοσύνη, ὡς ὁ λαὸς σύμφωνος ἡμῶν γ-
νήται, καὶ πολλὰς διφρηματικὰς εἰς τὴν ὑμετέραν
ἀγίαν, καὶ οἰκουμένην ἐκρήσαντες συνόδον, εἰς τὴν
πρὸς αὐτοὺς βασιλείας, τοῦς φρονιμῶς ποιησάμενους
τῆς θεοφιλοῦς ὑμῶν συνέλευσεως. ἡμεῖς ὅτι ἡμεῖς
τὴν ἐν χερσὶν αὐτῶν ἔχοντες καὶ διὰ καὶ ὡς καὶ
λοῦμεν, ὑπερβύχοντες μὲν ἡμῶν τῶν ἀοιδίμων ὑμῶν
θεοσεβείων, φρονιμῶν δὲ τὸ λαμπρὸν εἰς κατὰ
ἐκείνην τῆς παρ' ἡμῶν ἀγίας τῆς θεοῦ ἐκκλησίας. τὸ π
ὡς καὶ μόνον ὑπολοίπον εἶναι σωρῆν ἡ ὑμετέρα
γάλη τῆς ὁρθόδοξου δόγματις ὡς καὶ πρὸς
ὅτι πρὸς ἀχθῆναι, τῷ διαποτρὶ ἀρίστοις Χριστῷ,
καὶ μηδενὶ ἐπὶ τῷ ἐπιγρῶναι, ἀλλὰ τῇ ὑμετέρᾳ
ἀγιότητι, τὴν κατὰ ἡμᾶς ἀπικνῆσαι, καὶ τοῖς ὁσιβιέ-
ταις, καὶ φιλοχρίταις βασιλεῦσι. Δαλματίῳ, πρε-
σβύτερος, καὶ ἀρχιμανδρίτης, πατὴρ μοναχῶν,
ὑπερβύχοντες μου ὡς καὶ καλῶ τῶν ὑμετέρων ἀγιο-
σύνης, ὡς καὶ ἡμεῖς, καὶ ἡμεῖς συνέλευσεως.

* Βασί-
λειῳ, Εὐαν-
δρίῳ

* Ἰωάν-
νῳ

* ὁσιώ-
τατος
ἐπίσκοπος

* ἡμεῖς

ΙΣΟΝ ΑΝΑΦΟΡΑΣ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ

συνόδου πρὸς τὴν σάκραν, τὴν ἀναγνωσθεῖ-
σαν πρὸς ἡμᾶς μεγαλοπρεπείας τοῦ κόμματος
τῶν ἁγίων Ἰωάννου.

Τοῖς ἀσβεστάτοις, καὶ φιλοχρίστοις, Θεοδοσίῳ, καὶ
Οὐαλυνπιανῷ, νικηταῖς, τρεπταῖς, αἱ Λύγου-
ταις, ἡ ἀγία, καὶ οἰκουμένη συνόδος, ἡ χάρις τοῦ
θεοῦ, ἡ εὐλογία τοῦ ὑμετέρου κράτους σωαχθῆ-
σαι ἐν τῇ Εφεσίῳ μητροπόλει.

EXEMPLVM RELATIONIS

sanctæ Synodi, qua sacra lectæ per
Ioannem sacrorum Comitum re-
spondetur.

Habetur T.
Pag. 419.

*Pijssimis Christianissimisque Theodosio & Valenti-
niano, victoribus, triumphatoribus, semper Au-
gustis, sanctæ & œcumenicæ Synodis, Dei gra-
tia, vestraq. Maiestatis munim in Ephesiorum
metropoli congregata.*

B

Christianissima & regia vestra Maiestas, pijs-
simi Principes, iam inde à pueritia zelum
erga Fidem & Canones declaravit: cuius rei gra-
tia Christiani orbis Episcopos ad Ephesiorum ci-
uitatem pio edicto conuocauit. Ceterum vestræ
serenitatis litteræ modo per magnificentissimum
gloriosissimūq. Comitem Ioannem nobis lectæ,
non vulgarem nobis perturbationem attulerunt.
Ostendunt enim imposturam quampiam & men-
dacium veraces vestras aures obrurbauisse. Per-
inde namque sonant, ac si Maiestas vestra litte-
ras à nobis accepisset, quæ Cyrilli sanctissimi sa-
cratissimiq. Episcopi, & Memnonis sanctissimi
Deoq. dilectissimi coepiscopi nostri depositionē
continere. Quam ob rem desiderantes, ac cla-
borantes, ne mendacium apud regiam Christia-
nissimamq. Maiestatem vestram vllum omnino
locum obtineat, omni cum fiducia ad serenita-
tem vestram referimus, œcumenicam Synodum
(quæ vniuersum Occidentem, cum magna vestra
Roma, & Apostolica Sede, totam item Africam,
& totum Illyricum in confesso suo habet) prædi-
ctorum sanctissimorum, Deoq. dilectissimorum
Episcoporum exaucturationem non fecisse, nec
ea de re retulisse: sed potius viros istos propter
orthodoxæ Fidei zelum suspiciens, multis illos &
apud homines laudibus, & apud Christum Do-
minum coronis dignos existimat. Solum autem
Nestorium, nefariæ hæresis eorum qui hominem
colunt, præconem loco mouimus, Christianissi-
maq. Maiestati vestræ id significauimus. Inter
cetera autem illud non mediocriter nos afflixit,
(quod ipsum quoque non absque fraudulenta,
subreptione factum apparet) illos qui ab œcu-
menica Synodo descuerunt, Ioannem Antioche-
næ ecclesiæ Episcopum, eiusq. sectatores, & Cele-
stianos qui cū eo sunt, iam damnatos, inter nostra
nomina insertos fuisse, vnamq. ad nos & illos sa-
crā missam esse. Sunt enim hi, de quibus iam du-
dum vestræ pietati manifestum fecimus, quomo-
do à nobis recesserint, Canonesq. temerario ausu
calcantes, & ad contumeliam Præsidum nostrorū
se conuertentes, ob illam proteruiam, qua in nos
vsi sunt, vniuersæ œcumenicæ Synodi communio-
ne sese priuauerint; & quomodo ad probatio-
nem vocati, nequaquam parere voluerint; eaq.
de causa ab vniuersali Synodo prorsus & à com-
munionē, & à quauis functione remoti fuerunt.

Quin

πῶτε

Η μὲν φιλόχριστε ὑμῶν βασιλεία, ἀσβεστά-
τη βασιλῆς, ἐκ παιδῶν τὸ πρὸς τὴν πίστιν, καὶ
τὸς κανόνας ἐπιδείξατο ζῆλον· οὐ πρὸς ἐνεκεν ἐπὶ
ἐκ τῆς οἰκουμένης ἐπισκόπους τῶν Εφεσίων κατα-
λαβεῖν ἀσβεστὴν θρησκείαν περικελεύσασθαι. τὸ δὲ
νῦν ἡμῶν ἀναγνωστὴν χάριμα τῆς ὑμετέρας χαλη-
ρότητος διὰ τοῦ μεγαλοπρεπείας, καὶ ἐνδοξοπάτου
κόμματος Ἰωάννου, ὁ μικρὸν ἡμῶν ἐπίσημοι ἄρχων, ἐν-
δεχάμενον ἀπὸ τῶν πρὸς, καὶ ψεύδος τῆς ἀψευδέ-
σι ὑμῶν παρενοχλήσαν ἀκρίβειαν. ὡς γὰρ παρ' ὑμῶν ἀ-
ναφορὰν δεχάμενον τὸ ὑμέτερον κράτος, κατὰ τῆς
ἐχούσης τοῦ ἀγνώστου, καὶ ὁσιωτάτου Κυρίου, καὶ
τοῦ ὁσιωτάτου, καὶ θεοφιλεστάτου σωεπισκόπου ἡμῶν
Μέμνονος, οὕτω διὰ τῶν χαρμάτων ἐδήλωσεν. ὁ-
θεν μηδ' αὐτὸς ἰχθυὺν ψεύδος ἐπὶ τῆς ὑμετέρας φι-
λοχρίστου βασιλείας ἀχόμενοι π, καὶ σπουδαζόν-
τες, ἐπαρρησίσαμεν ἀνεργεῖν τῇ ὑμετέρᾳ χαλινότη-
τι· ὅτι περὶ ἡ οἰκουμένη συνόδος, ἡ πᾶσι μὲν τῶν δύ-
σιν μὲν τῆς μεγάλης ὑμῶν Ρώμης, καὶ τοῦ δόξατορος
θρόνου σωεθρόνου ἐχούσης, πᾶσι τῶν Ἀφρικῶν,
καὶ πᾶν τὸ Ἰλλυρικόν, ἐκ ἐπίσημοι κατὰ τῆς τῶν
προεφημερίων ἀγνώστου, καὶ θεοφιλεστάτου ἐπι-
σκόπου, οὐ πρὸς αἰνέειν· ἀλλὰ καὶ μᾶλλον τὸς αἰ-
δρᾶς ἐπὶ ζῆλῳ ὁρθοδοξίας θαυμάζουσαι, πολλῶν ἡγεί-
ται καὶ πρὸς τῶν ἀνθρώπων ἐπαίνων, καὶ πρὸς τῶν
διδασκῶν Χριστῷ σφαιρῶν, ἀξίως· μόνον δὲ τῶν τῆς
ἀθρημίτου αἰρέσεως τῶν ἀνθρώπων πλατῶν κύριον Νε-
στόριον κατὰ λόγον, αἰνέειν καμὲν τῇ φιλοχρίστῳ ὑ-
μῶν βασιλείᾳ. καὶ πᾶσι δὲ ὁ μικρὸς ἡμᾶς ἐδελ-
ψεν, ἐκ σπουδαστικῆς ἡμετέρας φαινομένου, τὸ τὸς δόξα-
τορας δόξα τῆς οἰκουμένης συνόδου, τὸς πρὸς
Ἰωάννου τὸν Ἀντιοχείας, καὶ τὸς πρὸς αὐτῷ Κελεσια-
νοὺς καθηρημένους, τῶν ἡμετέρων ἐνταῖξαι ὀνόμασι, ἐ-
μῶν πρὸς ἡμᾶς, καὶ κείνους σάκεαν διὰ πρὸς ἀδοξασ-
ται ὡς ἡδὴ μὲν καὶ πάλαι φανερά τῇ ὑμετέρᾳ ἀσβε-
στῇ κατεστήσαμεν· ὅπως μὲν ἡμῶν ἀπὸ τῶν, ὅπως
δὲ αἱς ὑβρίσι τῶν καὶ τῶν ἡμετέρων προέδρων τρα-
πίτης, τὸς πρὸς κανόνας πετῆσαι ἐτόλμησαν, καὶ ἑαυ-
τοὺς ἀκριβοῦς πρὸς τῆς οἰκουμένης συνόδου
διὰ τῆς κατὰ ἡμῶν προπρῆξας ἐργασίας, ὅπως πρὸς
καλούμενοι αἰς ἔλεγχον, ὁδὸς αὐτῶν ἀνέ-
χοντο, καὶ ὅτι πάντῃ ἀκριβοῦς διὰ τοῦ, καὶ αἰνέειν τῇ πρὸς τῆς οἰκουμένης συνόδου γένεσιν·

Quin & illud quoque Christianissimæ Maiestati
vestræ indicamus, nempe nos propter talem illo-
rū inuolentiam, necnon propter certamina, quæ
in hodiernum vsque diem pro deposito Nestorio
decertare non cessant, ad communionē illos ad-
mittere nullatenus voluisse, cum neque Nestorij
depositioni subscribere sustinuerint, & aperte
quoque cum illo sentiant: tum ob id, quòd pro-
pter immodestum aduersus Præsides nostros co-
natum in Canones inciderint: tum etiam ob id,
quòd pijs vestris auribus mentiri, ac imponere
non erubuerint. Oramus etiam vestram Maie-
statem Deo dicatam, vt Cyrillum & Memno-
nem sanctissimos Deoq. dilectissimos Episcopos,
cum per sacros Canones nullo modo sint con-
demnati, sanctæ Synodo restitui curet: eamq.
Fidem inconcussam custodiri faciat, quæ à ma-
ioribus tradita, animæ quoque vestræ à Spiritu
sancto inscripta hæret, & in commentarijs con-
tra Nestorium editis, & à nobis dudum obla-
tis, admodum dilucide explicatur; proposita
quidem Fide sanctissimorum trecentorum de-
cem & octo Patrum Nicææ quondam congre-
gatorum: cum omnis in ipsis contenta actio suf-
ficiat ad renuincendam aduersariorum impieta-
tem, & ad ostendendam & constituendam ortho-
doxam Fidem, quam vos hætenus per omnia
custodire studuistis. Quòd si Maiestati vestræ,
quæ inter nos, & illos qui se abiunxerunt, acta
sunt, exactius dignoscere libuerit, sublimitatem
vestram oramus, vt ad sanctam Synodum mittat
quos probauerit; vt hac ratione de omnibus etiā
coram plenius doceri queat Christi amans ve-
stra Maiestas.

EXEMPLVM EPISTOLAE

Cyrilli Archiepiscopi Alexandrini, D
scriptæ ad Clerum populumq. Con-
stantinopolitanum.

T Urbata est admodum sancta Synodus, ubi accepit magnificentissimum præclarissimumq. Comitem Iohannem non omnia recte retulisse, adeo ut de nostro quoque exilio, qui istic sunt, consilium inirent: quasi sancta Synodus iniustam nefariamq. exauctorationem, quam Iohannes, & qui cum eo agunt hæretici moliti sunt, acceptauerit. En altera igitur facta est à sancta Synodo relatio, qua se Principis litteris contristatam docet; & quod trium depositiones non acceptauimus, discrete indicat: sed præsertim irrita se habere declarat quæ impie & illegitime ab illis, firma vero & rata potius, quæ à nobis gesta sunt. Docuerant enim [Patres] & prima quoque relatione, ea se rescidisse, quæ præter Canonum præscriptum ab illis facta fuerant: quòdque pro communionis socijs & coëpiscopis nos habeant, & quòd huiusmodi sententiam non mutant. Cum autem prædictus magnificentissimus vir nihil non tentauerit, quò Iohannes, & qui cum eo sunt,

Α πῶτε καὶ νῦν γινώσκοντες τῇ ὑμετέρᾳ Φιλοχρίστῃ
 βασιλείᾳ δηλοῦμεν· ὥς ὅτε τὴν πιαύτην αὐτῶν ἀ-
 ποπίαν, καὶ τοὺς ὑπὲρ τοῦ καθηρημένου Νισαρίου
 αὐτῶν καὶ μέχρι νῦν ἀγῶνας, ὁ δαμῶς ἐς κοινωίαν
 δεξαδάμῃ ἡμερόμεθα, μήτι τῇ καθαρῇσι Νισαρίου
 ὑποχράσθαι ἀναγκασμένοις, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐκάναν περ-
 θήλως φρονουῦντες, ὑποπεσόντας δὲ καὶ τῆς κακῆς
 ὁδοῦ τὴν ἀτακτικὴν αὐτῶν καὶ τῶν ἡμετέρων προέ-
 δρων ὀπισθήρησιν, καὶ ὅτε τὸ ψάσμεθα, καὶ σωαρπί-
 σαι τολμήσῃ τις εὐσεβῆς ὑμῶν ἀκράς, καὶ δόμειν
 τῆς τοῦ θῆσι ἀνακημένης ὑμῶν βασιλείας, τοὺς μὲν
Β ἀγωνιστοὺς, ἔτι φιλοφιλῆσθαι τοὺς ὀπισκοπούς, κύριλλον
 καὶ μεμνητοῖς, ἀποδοθῆναι τῇ ἀγίᾳ σωόδῳ, ὁ δαμῶς
 ἀπὸ τῶν κανόνων κατακεκρυμμένους, τὴν δὲ πίστιν
 φυλαχθῆναι ἀσφάλειαν, ἥ τις καὶ τῇ ὑμετέρᾳ ὑπὸ
 τοῦ ἀγίου πνεύματος καταγίγχαται ψυχῇ, ἐκ περ-
 ρήτων ὑμῶν ὡραδεδομένη, καὶ ἐν τοῖς παρ' ἡμῶν πύ-
 λαι ἀνελύεσθαι ὑμῶν ὑπομνήμασι, τοῖς καὶ Νισαρίου
 περαχρήσι, σφόδρα σπουδάζοντες· περκαμένης μὲν
 τῆς πίστεως τῶν ἐν Νικαίᾳ ἀγωνιστῶν πατέρων τῶν
 τριακισίων δεκαοκτώ· πάσης μὲν τῇ ἐκ' αὐτῶν πρᾶ-
 ξεως ἰκανῆς οὐσης διελέγχει μὲν τὴν τῶν ἐναγίων
Γ ἀσέβειαν, ὡραδισθῆναι δὲ τὴν ὀρθόδοξον πίστιν· καὶ μέ-
 χρι τοῦ νῦν φυλάξαι ὅτι πάντων ἐπαυδάσθαι· καὶ
 δὲ περὶ τῆς τῇ ὑμετέρᾳ κατὰ τὸ ὑπὲρ τοῦ ἀκρά-
 βως ὁδογῶναι καὶ μεταξὺ ἡμῶν περὶ καὶ τῶν ἀπογα-
 σῶντων, τὴν ὑμετέραν κορυφὴν ἰκετεύομεν, τῇ ἀγίᾳ
 σωόδῳ ἐκπέμψαι ὥς αὐτὸ δοκιμάσῃ τὸ ὑμέτερον κατὰ
 τοῦ ὧς καὶ καὶ πρὸς ὅσον περὶ πάντων πληροφορήσῃ
 τὴν Φιλοχρίστον ὑμῶν βασιλείαν.

ΙΣΟΝ ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ ΚΥΡΙΛΛΟΥ

ἀρχιεπισκόπου Αλεξανδρείας, γραφεὶς
πρὸς τὸν κλῆρον, καὶ τὸν λαὸν Κωνσταντινου-
πόλεως.

Εταράχθη λίαν ἡ ἀγία συνόδος, ἀκούσας ὅτι
πάντα ὁρθῶς ἀνέλεγκεν ὁ μεγαλοπρεπὴς πα-
τὴρ ἐνδοξότατος κόμης Ἰωάννης, ὥστε βαλόντας πύ-
ρρην καὶ πᾶσι ἐξουσίαν καθ' ἡμῶν ὡς τ' ἀγίας συνόδου
καὶ δεξαμένης τῶν ἀκακοῦντων, καὶ ἁγισμοὺν ἡγο-
μένη καθάρειν πᾶσι τὸ Ἰωάννη, καὶ τὸν αὐτὸν ἀρε-
τικῶν. ἰδὲ τρίτῃ καὶ ἑπταχθιστῇ ἀναφορᾷ πᾶσι τ'
ἀγίας συνόδου, διδάσκουσα, ὅτι ἐλυπίται ὁ πῦρ δι-
ωποτικῶν ἡγάμματα, καὶ ὅτι ἡ κατὰ δεξάμεθα τ' ἡμῶν
τὰς καθάρσεις. ἐξαχθῆναι μὲν, ἀκυρῶς τὰ παρ'
ἐκείνων δυαγεβῶς, καὶ ἁγισμῶς ἡγομένα, κρητύειν
ἡμῶν τὰ παρ' ἡμῶν. ἰδὲ δ' ἔχει καὶ ἡμεῖς πρῶτης
ἀναφορᾷ, ὅτι ἀκυρὰ μὲν τὰ παρ' ἐκείνων ἀκακοῦ-
ντος ἡγομένα πεπιθήκασιν, κτηνωτικὰς ἡμῶν, ἐπι-
ποκόπους ἔχουσιν, καὶ ὅτι τ' πιαύτης ἡμεῖς ἔχουσιν ἡ-
μῶν. μετὰ ἡμῶν πιαύτης ἡμεῖς μετὰ
λοπρεπείαν αὐτοῦ, ὥστε εἰλθεῖν εἰς κτηνωτικὸν Ἰωάν-
νην,

νίω, ἡ τῶν σὺν αὐτῷ τῇ ἀγίᾳ συνόδῳ μέχρι τῆς σήμερον, ἡ δὲ ἀκρόασις ἡνέχοντο τριαυτῆς Φωνῆς· ἀλλ' ἐ-
 ρίσκοντο μὲν ἅπαντες, λέγοντες· ὅτι ἀδυνάτην ἡμᾶς
 εἰς τοῦτο εἰλθεῖν, ἵνα μὴ καὶ τὸ περ' αὐτῶν ἀκακοήτως
 ἡρώμενον λυθῇ, καὶ περσέσωσι τῇ συνόδῳ, ὡς
 πλημμελήσωσι, ἀναζητήσωσι δὲ καὶ Νεστόριον,
 καὶ τὰ δόγματά αὐτοῦ ἐγγράψωσι. καὶ ἐν πύρρις ἡ
 πᾶσαι ἐκτετακται τῆς συνόδου. Διότι τῶν δὲ τούτου ὁ
 μνημονόητις μεγαλοπρεπὴς αὐτῶν, ἐπινόησε καὶ
 τοῦτο, καὶ ἀπῆλθε τὴν συνόδον, ἐκτετακται ἐγγρά-
 φως ὁπποῦναι αὐτῷ, ἵνα καὶ κείνους πείσῃ σω-
 θήσαντες, καὶ ὑπογράψαι, ἐὰν εἰλθῇ, λέγων· ὅτι συνή-
 ψα αὐτοὺς εἰς Φιλίαν, αὐθροπίας λύπας ἔχοντες
 μεταξὺ ἀλλήλων. τοῦτο νοήσας ἡ ἀγία συνόδος, πάλιν
 ἀνέστη ἅχρη πάντες λέγουσαι· ὅτι ἐκ ὑβρίζομεν
 ἑαυτούς· ἡ γὰρ ὡς αἰρετικοὶ κεκλημένοι· ἀλλὰ ἡλθο-
 μεν πρὸς ἀρετὴν μέντω ἡσυχίᾳ, καὶ ἐρήθειαν· καὶ ἡ
 χρεῖται ὁ βασιλεὺς νῦν τοῦ μαθῆναι τὴν πίστιν, εἰδὼς
 αὐτῶν, ἐν αὐτῇ βαπτισθῆναι. ἡ περὶ βίη πίνω ἡ δὲ
 τοῦτο πᾶς διὰ τῆς ἀνατολῆς. καὶ κῆνο δὲ γνώσκε-
 τι, ὅτι συνήντες ἐκτετακται πίστει, ἐφίλονται καὶ πρὸς
 ἀλλήλους· καὶ εἰσὶν ἐν τῷ φιλοεικέν ἐπ. οἱ μὲν γὰρ
 αὐτῶν κατὰ δέχοντα ἡρώμενον εἰπὼν τὴν ἀγίαν παρ-
 ῥήν, καὶ καὶ τὸ αὐθροπίας, οἱ δὲ πάντῃ δέ-
 ρονται, καὶ φασὶν ἐπίμως ἔχειν διότι μνηστῆρας τῶν
 χειρῶν, ἡ ὑπογράψαι τριαυτῆς Φωνῆς. ἀρχημοῦσι δὲ
 πάντες αἰρετικοὶ δεικνύμενοι. πάντες πάντες τῶν
 τῆς ἡρωσιβίας ὑμῶν διδασκάλους, καὶ μάλιστα οἱ
 ἡρωσιβίται, καὶ ἀγνώστοι δέχονται ἀνδρῶν· μήποτε
 ὑπογράψας ὁ περὶ ῥήτης, ἔπειτα αὐτῶν ἐπὶ ἡμῶν, ἡ
 διδασκῇ, τῶν πᾶσι πῶν ἀκροῦ. μὴ δὲ περὶ ῥήτης δὲ
 ὑμῶν ἡ ἡρωσιβία, μὴ δὲ διδοικαμέντω πρὸς τοὺς ὑπὲρ
 ἡμῶν ἰδρωτας, εἰδὼς ὅτι ἑαυτῶν τῶν ἀγίων ἐστὶν
 καὶ αὐθροπίας. καὶ ἐταῦθα γὰρ διὰ τὴν τοῦ σωτῆρος
 χάριν, οἱ μὴ εἰσὶν ἡμᾶς εἰδότες τῶν ἡρωσιβιέων
 ὁπισκόπων, ἐπίμως ἔχουσι τὴν ψυχὴν ἡμῶν ὑπὲρ
 ἡμῶν, ἐμὴ δακρύων περὶ ῥήτης, λέγοντες, ὅτι συ-
 νήντες νεχόμεθα, καὶ συναποθανεῖν, δι' αὐτῆς ἔχουσιν.
 ἐν πολλῇ δὲ θλίψει πάντες εἰσμέν, καὶ διὰ τὸ φε-
 ρῶν τῶν ἀγίων, καὶ τῶν ἰδίων καὶ τῶν ἑαυτῶν
 ἔχον αὐτοὺς κατὰ δέχοντες, μάλιστα ἡμεῖς. ἡ δὲ ἄλλη
 πᾶσαι συνόδος, ἀπέκαμε, καὶ κάμνει· καὶ οἱ παλαιοὺς
 ἀπέπεσον· λοιπὸν δὲ καὶ οἱ λοιποὶ τῶν ἑαυτῶν πι-
 πτάσκουσιν, σὺν ἔχοντες ἀναλώματα.

A sunt, in sanctæ Synodi communionem recipian-
 tur; in hodiernum usque diem ne audire quidem
 huiusmodi vocem sustinuerunt: sed obfistunt qui-
 dē omnino, & dicunt: Fieri non potest ut ad hoc
 veniamus, nisi quod contra legem ab illis factum
 est dissolvatur, ac Synodo tamquam qui delique-
 rint, supplices accidant, & Nestoriū, illiusq. dog-
 mata scripto anathematizent: & in his vniuersa
 Synodi consistit instantia. Cum vero hac spe
 magnificentissimus ille vir, cuius meminimus,
 frustratus esset, aliud rursus excogitavit, & a san-
 cta Synodo petijt, ut Fidei expositionem scripto
 sibi exhiberet: ut cum illi quoque ipsius impulsu
 assensissent, ac subscripsissent, reuersus diceret:
 B Redegi illos in amicitiam, qui humanis offensis
 inter se dissidebant. Hoc intelligens sancta Sy-
 nodus, iterum surrexit, diserte dicens: Nolu-
 mus nobis ipsis eam contumeliam irrogare. non
 enim tamquam hæretici [huc] vocati sumus; sed
 venimus ut Fidem labantem & exagitata[m] sta-
 biliamus, quam & stabilivimus: nec opus est Im-
 peratori, ut Fidem nunc discat, cum hanc sciat, &
 in ea baptizatus sit. Quare nec id quidem Orien-
 talibus successit. Sed & illud quoque sciatis,
 nempe, cum Fidei expositionem componerent,
 inter se contendisse, & in ea altercatione etiam
 C nunc versari. Nam alij ex illis sanctæ Virgini
 Deiparæ appellationem concedunt; ita tamen,
 ut simul quoque hominis genitrix dicatur: alij
 vero prorsus negant, adduntq. paratiores se esse
 ut manus suas amputandas præbeant, quā[m] ut
 huiusmodi voci subscribant. Ubique autem tur-
 pitudine notantur, iam hæretici declarati. Hæc a
 vestra pietate discant omnes, præsertim vero
 pijissimi & sanctissimi Archimandritæ; ne forte
 prædictus [vir] reuersus, quorundam aures mul-
 cens, alia pro alijs dicat, aut doceat. Ne vero pi-
 grescat pietas vestra, neque nostri causa labori
 D insistens defatigetur, sciens quod hac ratione
 Deo hominibusq. seipsam commendat. Hic cre-
 nim pijissimi Episcopi, qui nos numquam noue-
 rant, per Salvatoris gratiam parati sunt animas
 pro nobis ponere, & cū lacrymis [nos] adeuntes,
 aiunt & exilium & mortem quoque simul subire
 se in votis habere. Versamur autem omnes in
 multa conflictatione, eo quod custodiamur a mi-
 litibus, etiam ante nostra cubicula dormienti-
 bus; maxime vero nos. Reliqua autem Synodus
 vniuersa defatigata est, & laborat; & complures
 mortui sunt: iam vero & ceteri, eo quod sumpti-
 bus destituti sint, res suas diuendunt.

ΙΣΟΝ ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ, ΓΡΑΦΕΙ-
 σης τῷ Μέννονος ὁπισκόπου Εφέσου πρὸς
 τὸν κληρὸν Κωνσταντινουπόλεως.

EXEMPLVM EPISTOLAE
 à Memnone Ephesiorum Episcopo ad
 Clerum Constantinopolitanū scriptæ.

Οἶα διὰ τὴν ἀληθῆ πίστιν τὸ ὀρθόδοξον καθέ-
 καστον ὑπομένομεν ἐν Εφέσῳ, ἡ δὲ λόγῳ πα-
 ρατήρι διωατὸν· ταραχὴ γὰρ ταραχὴν ἀπώσας
 ἀποδέχεται πολλὰ ἡμῶν ἀπρίαν περιέχει τῶν
 φέρων

Q Vanta propter veram orthodoxamq. Dei
 Fidem in Ephesiorum ciuitate quotidie
 patiamur, id sermone explicari non potest. Tur-
 bationi enim turbatio absque vlla intermissione
 succedit. Fidei tamen vis & confessio multum
 nobis

nobis vt viriliter hæc sustineamus, roboris addit. A
Etenim magnificentissimus Comes Candidianus
milites interdum in nos concitans, totam ciuita-
tē tumultuationibus implet, omniumq. simul vi-
tæ necessariorum importatione per custodiā nos
priuat. Non paucos quoque ex Zeuxippo, qui de-
posito Nestorio adhærent, permittit in nos, to-
tamq. sanctam Synodum contumelias effunde-
re, qui & hanc ob causam aluntur. quin etiam
non parua rusticorum multitudo, per illos petu-
lantius nos insectantium, ex Ecclesiasticis pos-
sessionibus conuenit. Hanc porro insolentiam
& temeritatem, quotidianasq. Irenæi magnifi- B
centissimi Comitris imposturas, quibus simpli-
ciores circumuenit, excepit Antiocheni Episco-
pi præsentia. Cum enim sancta Synodus aduen-
tum ipsius appetere intellexisset, honorem, & quā
oportuit sacerdoti obseruantiam impendens,
quosdam Deo dilectissimos Episcopos cum non-
nullis quoque religiosissimis clericis obuiam illi
misit, hæc duo faciens, nempe & debitum illi ho-
norem deferens, simulq. vt à Nestorij, propter
impietatem quam professus fuerat, à sancta Sy-
nodo depositi, colloquio se abstineret, eum
commonefaciens. Cum autem militum comi-
tatu impediti, eum per viam alloqui non possent;
nihilominus tamen pone ad illius diuersorium C
vsque consequuti sunt. Multis autem horis ibi
præstolantes, neque vllam eius conueniendi co-
piam obtinere valentes, militum contumelijs in-
terim onerati, tamdiu manserūt, donec post diu-
turnam moram, cum videlicet ita illi visum iam
esset, pijssimos Episcopos, religiosissimosq. cleri-
cos accersitos, per milites ad se introducit. Po-
steaquam vero quæ à sancta Synodo in mandatis
habebant, illi exposuissent, per magnificentissi-
mum Comitem Irenæum, ceterosq. qui cum ip-
so aderant, Episcopos atque clericos, intolerabi-
les comministris nostris & clericis plagas inferri
permisit, ita vt in [vitæ] quoque discrimen ad-
ducti fuerint. His itaque transactis, pijssimi
Episcopi qui ad illum missi fuerant, ad sanctam
Synodū redeuntes, plagasq. sibi impositas osten-
dentes, & quæ acciderant exponentes, ad com-
mentariorum actionem proposito sancto Evan-
gelio, sanctam Synodum ad indignationem com-
mouerunt. Iam vero nonnihil illius insolentiam
refrenantes, eum excommunicationi sub-
iecerunt, quæ & ipsi denunciata est. Accepimus
enim scriptum quoddam, certum illius temerita-
tis, illegitimæq. eiusdem sententiæ argumentum,
nullo certo auctore editum, nulla subscriptione
munitum, in quadam ciuitatis parte fuisse pro-
positum. Quotidie autem venerandum Senatū,
illusterrimosq. [ciues] ad se euocans, magna im-
portunitate flagitabat, vt eorum suffragijs alius
in meum locum ordinaretur [Episcopus.] Deni-
que ita hic instabat, vt omnes orthodoxi ciuita-
tis incolæ oratoria occuparent, ibiq. sese con-
tinerent; ne illius temeritas & nefarius ausus
publice propositus (quod vulgi sermone circum-
ferebatur) effectum sortiretur. Vnde ad sancti
Ioannis Euangelistæ basilicam ascendens, & quod
ibidem ordinaturus eum esset diuulgans, seditio-

[illegible]

σιν, καὶ λαβὼν τὸ πῶς ἐποίησι, ἔμψυχους ἀ-
πύκτων ὁπλισμένων ἀνελθόν, ὡς καὶ πρὸς τὸ ἐκεί-
πῶν ἱμνηταῖς πησῶν· καὶ ὡς ὑβρισταῖς ὡς τὸ
ἐκείσε, αὐτὸς ἐκείσε τὸ φθόνῳ τῆς ἀγίας συνοδῆς. κα-
ταξιώσαστε τὴν ἰσχυρίαν, πᾶσαν ἀποδοῦναι ἡδονήν, καὶ
τὴν δόξαν, καὶ ἀκατακτάς τὴν γλῶσσαν ἰωάννου, καὶ
τῶν αὐτῶν ἀποστόλων, ὡς καὶ τὸ καὶ τὸς μεγα-
λοπρεπετέρας κερματὶς ἐπιβῆναι ἀναχωρήσει, τὸς
καὶ ἡμέραν ἑορταζόντας τὴν πόλιν, καὶ τὴν πίσιν,
ἵνα μὴ ἐκ συναρπαγῆς τούτων νεφελῶνται πρὸς τῆς
πίστεως.

A nem tumultuationemq. eo in loco concitavit.
Tanta namque armorum insolentium multi-
tudo comitatus ascendit, ut aliquos ibi mendi-
cantium semineces reliquerit: & quasi affectus
fuiſſet iniuria ab ijs qui ibi reperti sunt, ut Syno-
do inuidiam possit conflare, [apud Imperatores
& alios] conquestus est. Quare sanctissimi viri
omni adhibito studio satagite, ut vesana ac teme-
raria Ioannis, sociorumq. illius sententia palam
fiat; magnificentissimiq. Comites, qui quotidie
ciuitatem & Fidem cōturbant, hinc discedant; ne
callida eorum subreptione, quæ Fidei sunt, adul-
terari contingat.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ
τῶν βασιλέων ἀναφορὰ.

Τοῖς ἀλαβεράτις, καὶ φιλοχρίστῃς βασιλεῦσι, Θεο-
δοσίῳ, καὶ Οὐαλεντινιανῷ, νικηταῖς, τροπαίουχοις,
αἰσαγεύσις, ἡ ἀγία, καὶ οἰκουμένης συνόδος, ἡ
χαλεπὴ θεοῦ, ἡ δόμας τοῦ ὑμετέρου κράτους συ-
ναχθῆσαι ἐν τῇ Εφεσίῳ μητροπόλει.

ΤΟ μὲν ὑμέτερον κράτος ἐν περὶ τῶν ἀλη-
θῆ πίσιν ὑπερθεμελίῳ τῆς Νεστορίου δι-
δασκαλίας, καὶ ἰσχυρίαν ἐκείνου τῶν δεσποτῶν
Χρυσῶ, ἀδελφῶν, καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν
ὑπὸ μένειν, αὐτὸς ἐπὶ τῇ ἀλλὰ βδελυξάμενη
ἡ ὑμῶν ἀσέβεια τοῖς τοιούτοις καὶ Χρυσῶ λόγους,
ἐκ πάσης σχεδὸν τῇ ὑφ' ἡμῶν συναχθῆναι προ-
σέταξεν ἐν τῇ Εφεσίῳ μητροπόλει, παρὼν τῶν
πατέρων, καὶ τῶν δόξεων τῆς ἀσέβειας βδελυγμένη
δόγματι. ὅθεν συνελθόντες, καὶ κατὰ κράτος βιβαιώ-
σαντες τὴν ἐκπύρῃσαν πύριν πῖσιν ὡς τῶν
τρεῖς δέκα τῶν ἐν Νικαίᾳ συναχθέντων
ἐπὶ τοῦ τῆς μακαρίας μνήμης Κωνσταντίνου, Νεστο-
ρίου π. καί τοις τοῖς τῶν πῖσιν κατὰ τὴν
πίστιν λόγων, καὶ ἐπὶ τῶν τοῖς τοῖς τοῖς
βλάστησιν τῆς ἀσέβειας τὸ φθόνῳ, τοῦ ἱερατικῶς
βαθμοῦ καθεύομεν, καὶ πρὸς τὴν αἰσιν τὸν λό-
γον αὐτῶν, πῶς ἐκκλησίας ὑπερθεμελίῳ, ἐκεί-
νοιοι. ἀλλ' ἐπεὶ δὴ πᾶς ὁ ἑκείνου καὶ τῶν ὁπ-
σίων ἡδὲ σαλευθέντες, καὶ τῶν αὐτῶν φρονεῖντας,
καὶ τῇ ἐκείνου βλασφημία συναχθῆναι, ἀπὸ τῆς
τοῖς τῶν αὐτῶν φρονεῖντας ἀσυνωνήτους πεπιηκα-
μεν, μέχρ' αὖ ἀποπείνους τῆς διεφθαρμένης ἐκεί-
νου διδασκαλίας, ἐπὶ τῶν κατὰ τὴν πίσιν, καὶ ἀπο-
στατικῶν πίσιν· ἡ αὐτὴν ἐπὶ τῶν αὐτῶν σω-
ζομένη. ἀλλ' ἡμῶν μὲν ὅτι διεφθάρη τὸ ὑπαχθῆναι
ταῖς ἐν τῇ πλάνῃ ὡρίσμεν ταῖς, τῶν αὐτῶν ἐκ-
δεχόμενοι μετὰ μέλειαν· αὐτοὶ δὲ τρεῖς ἀπὸ τῶν
ἀρετῶν ὅτις, μικρῶν πρὸς ἡμᾶς γὰρ πῖναι ἐν αὐτοῖς
ἐξ ἐπὶ αὐτῶν πῖναι καὶ τῶν αὐτῶν, καὶ πρὸς
ληφόντες τὴν ἀλαβεράτην πίσιν τῆς ἀποχέου
ἰωάννου, ὅς ἐστιν ὑπὸ τῆς βραδυτῆς ὑπὸ
τοῖς αὐτοῖς, ἀλλοὶ δὲ ἐπὶ τῆς αἰρέσεως ἐλεγχόμενοι, πῖναι δὲ αὐτῶν καὶ ἡδὲ κατηρημένοι, πρὸς μετάνοιαν
Cone. gen. tom. j. f ij μὲν

B
*DE SVBSCRIPTIONE
Imperatorum relatio.

Pfissimis Christianissimisque Imperatoribus, Theo-
dosio & Valentiniano, victoribus, triumphato-
ribus, semper Augustis, sancta & œcumenica Sy-
nodus, quæ per Dei gratiam, vestraq. Maiestas
in Ephesiorum metropoli conuenit.

Exemplum
religionis
missæ a Synodo
ad piffissimū
Imperatorem
Theodosiū.
af. Relatio
sanctæ Syno-
di ad impe-
ratores pro
restitutione
Synodi &
Memoria.

C V Estra quidem Maiestas non est passa veram
Fidem Nestorij doctrina labefactari, qui
Christo Domino passionem humanas, quas pro-
pter nos, nostramq. salutem sustinuit, cum Iudæis
probrio vertit: immo vero pietas vestra huius-
modi contra Christum sermones aperte detesta-
ta, ex vniuerso prope orbe ad Ephesiorum me-
tropolim congregari nos iussit, ut Patrum, Apo-
stolorumq. pia dogmata cōfirmentur ac statu-
antur. Ob eam itaque causam in vnum congrega-
ti, Fidem à trecentis decem & octo [Patribus]
qui in Nicæa ciuitate sub beatæ memoriæ Con-
stantino conuenerant, expositam, communi iu-
dicio corroborauimus: Nestorium vero pere-
grinis sophismatis, artificijsq. sermonum illam
Fidem adulterare, pietatisq. sententiam nouita-
tis studio labefactare deprehensum, sacerdotali
gradu mouimus, eius doctrinam veluti pestem
quandam Ecclesias depascentem comprimere
volentes. Sed quoniam nonnullos quoque Epi-
scopos iam nutantes, Nestorijq. sensu imbutos,
immo in illius blasphemiam inductos comperi-
mus, omnes qui eadem cum eo sentiunt, à com-
munionem exclusimus, donec perditam illius doctri-
na reiecta, catholicam & Apostolicam Fidem
agnoscant: cui omnes iam olim firmiter innixi,
salutem consequimur. Et nos quidem hæc de-
creuimus, ut qui in errorem acti fuerant, hæc
ratione corrigerentur, ipsorum penitentiam
expectantes. Illi vero (cum triginta essent
numero, paulo plures, multiq. ex ipsis etiam
propter alia crimina Canonibus obnoxij, & re-
uerendissimum Ioannem Antiochenum Episco-
pum adsciuissent, qui & ipse quoque quod admo-
dum tarde venisset, culpam sustinebat; alij de
alijs hæresibus conuicti; nonnulli quoque ex
illis loco iam moti) ad penitentiam quidem
non

Τοις ἐν παντί τρικυμία καθεστῶσι πραγμά-
των, καὶ πολλῷ μὲν παταχθῆναι δεχομένοις
τὸν πόλεμον, ὡς ἀμῶς δι' ἐσυχωρομένοις, οὐτε τὸ ἡ-
μιρον, καὶ γαλῶν τῶν ἀσβεσμάτων, καὶ φιλοχρί-
στων βασιλῶν θιάσων περὶ σωπῶν, ὅθεν ἡ μόνον
ἐλπίζον τῶν δυσχερῶν τὴν λύσιν, πῶς ἡ ἀλλὰ
ἐπισηθῆναι ὡς ἐμυθίαν, ἢ πρὸς τὰ ἴδια μέλη τὰ
καθ' ἑαυτοὺς ἀποδύεσθαι; ὅμως δι' ἐμὴν τῆς οἰκ-
μενικῆς συνέδου, τὴν ὑπὲρ τῆς ἀσβεστίας ζήτησιν διὰ
πάντων ἐπιστάμενοι. τριχρῶν γινώσκοντες ἡ ὑμε-
τέρα ἀλάβεια, φερέσθαι ὅθεν πλείον ἡμᾶς τὴν Εφε-
σίαν οἰκῆν, ἢ τριμύτων χροῖον λοιπὸν ἐν ταύτῃ κα-
τακεκλιῆσθαι, μήτε διὰ θαλάσσης, μήτε διὰ γῆς ἀ-
κινδύνως, ἢ ἀδυνάτως ἐκπύμην πρὸς τὸν ἀσβε-
στῶν περὶ, ἢ ἐπὶ τὸν συγχωρομένους. Ἐν δὲ
ὁσῶν τὰ παρ' ἡμῶν διαπεμψθῆναι ἀποδείξαι ἴσχυ-
σι, διὰ μύλων κινδύνων οἱ ταῦτα κερμίζοντες, ἀλλο-
πᾶλως μετὰ ἁμαρτίας, σωθῆναι διδύνοντες.
ἅπτοντες δι' οὗτως ἡμᾶς φερέσθαι τὸ πάντα τὰ
καθ' ἡμᾶς ψαδῶς τῷ ἀσβεστῶ βασιλεῖ ἀνα-
φέρεισθαι. οἱ μὲν γὰρ, ὡς μαρτυροῦμεν, ὡς ἐπὶ τῶν
ἐργαζομένων, εὐτα πῶς ἀσβεστῶν ἰσθῆναι ἀνά-
γκη, ὡς τῆς οἰκουμένης ἡμῶν συνοδὸν καθι-
λοῦσθαι τὸν τὰ πάντα θεοφιλέστατον, ἢ ἀγνώστου γέ-
νησι πρὸς Ἀλεξανδρίαν Κύριλλον, καὶ τὸν ἀγνώ-
στου, ἢ θεοφιλέστατον πνευματικὸν ἡμῶν Μέμνονα,
οὕτως ἀνεγκλῆναι ἐπὶ λήθησιν ἔπειτα ἢ τὰ κατὰ τὸ
πρὸς ἡμᾶς ἐπὶ ῥήσιν, ὡς ἡμῶν κατὰ δέξασθαι τῶ
τῆς ἀποστασίας πνευματικῶν φιλικῶν λόγων ἐλθῆναι,
ἀν' ἐκαστος ὁ τῆς Ἀντιοχείας ἰωάννης ἐστὶ. καὶ ὑπὲρ
τῶ μὴ ταῦτα γινώσκοντες ἢ πολλὰ καθ' ἡμῶν φερέσθαι,
καὶ ὁ πῶς γίνονται πόλεμοι. ἐν ἀμνηστία τῶν
ὑπάρχοντες ἐν μικρᾷ, πρὸς τὴν ὑμετέραν χάριν
θεοσβεστῶν ἰσθῆναι, ἰσθῆναι, ἰσθῆναι, ἰσθῆναι
τῇ οἰκουμένην συνοδὸν ἐπὶ χροῖον τῶν, καὶ τὴν ὁρθό-
δοξον πῶς ἀποδείξαι μὴ ἀμῶς ἀνιχνεύοντες, μὴ
πολλῆς ἐκείνης, ἢ ἀκέρων, ἢ τῶν τῶν γράμμα-
των, πρὸς πῶς τῶ ἀσβεστῶ, ἢ φιλοχρίστων
βασιλεῖ, διδῶσθαι τὰ καθ' ἡμῶν πάντα. ἡμεῖς γὰρ
οὐτε κατὰ γινώσκοντες τῶν πρὸς ἡμᾶς ἀγνώστου, καὶ
θεοφιλέστατον ἐπισκόπων, τῶν πρὸς Κύριλλον, καὶ
Μέμνονα, ἀλλὰ ἢ μετὰ τὴν ὁρμήν, καὶ σφαιρῶν, ἀ-
ξίους ἡγούμεθα, μόνους, καὶ πρῶτους ὑπὲρ πῶς ἀλ-
λως ἀπαντᾶς, ζήτησιν τῶ κατὰ τὴν κινήσας, καὶ παν-
πῶς γινώσκοντες ἐκπύμην τῆς ἀσβεστίας κήρυκα,
τὸν ἀσβεστῶν Νεστόριον, καὶ πῶς ἐκκλησίας ἐποιού-
ντων καθιερῆναι μύσους. οὐτε ἢ τῶν ἀνιχνεύοντες τῆς
τῶν πρὸς ἡμᾶς ἀγνώστου ἐπισκόπων κοινωνίας
χωρεῖσθαι, ἀλλὰ καὶ πρὸς ὁρμήσας πῶς κέρ-
δος μέγιστον ἡγούμεθα. κεκλήσθαι δι' ἡμῶν, μὴ δι' ἢ
τῆς ἀποστασίας συνοδὸν εἰς κοινωνίαν διδῶσθαι.
ἀλλὰ καὶ τῆς πάντων ἀνιχνεύοντες Φωνῆς
ἐκκλησίας, ἰωάννου τὸν Ἀντιοχείας, καὶ
τῶς μετ' αὐτῶν, πρὸς πῶς ἢ ἰσθῆναι συγκαθελόντες ἡμῶν τῆς ἀσβεστίας κήρυκα Νεστόριον ἐπὶ
Conc. gen. tom. j. f. iij. ἡνέ-

Q Vi in tanta rerum fluctuatione versamur,
tantisq. bellis undique impetitur, nec vl-
lo tamen interea pacto ad placidum serenumq.
pijssimorum & Christianissimorum Imperatorū
aspectum, unde solum a tantis his molestijs libe-
rationem sperare licebat, admittimur; quam
aliam consolationis rationem inire possumus,
quā ut quæ nos vrunt, apud nostra membra
deploremus? Vos autem œcumenicæ Syno-
di membra estis, qui pietatis zelum per om-
nia ostendistis. Sciat itaque pietas vestra,
Ephesum perinde ac carcerem prorsus nos inha-
bitare; in qua iam trimestre spatium vsque adeo
arcte inclusi tenemur, ut neque per mare, neque
per terras libere & absque discrimine quempiam
omnino vel ad pium Comitatum, vel in aliquem
alium locum amandare queamus. Nam quo-
tiescumque ea quæ misimus, reddi contigit, ut ta-
bellarij sexcenta vitæ discrimina euaderent, in
alias atque alias formas sese transformare co-
acti sunt. Quod autem tam diligenter custodi-
mur, hoc aliunde non prouenit, quā quod ad
pijssimos Imperatores omnia contra nos falso
deferuntur. Nam alij, ut accepimus, quasi sedi-
tionis auctores apud pias Augustorum aures nos
incusant: alij sic suggerere ausi sunt, quasi œcu-
menica nostra Synodus Cyrillum sanctissimum,
Deoq. dilectissimum Archiepiscopum Alexan-
drinum, & sanctissimum, Deoq. deuotissimum
coepiscopum nostrum Memnonem deposuisset.
Quidam & hoc fortassis adijcere veriti non sunt,
quod cum defectionis conciliabulo, cuius dux est
Ioannes Antiochenus, amicū colloquium inire
nobis placuerit. Ne igitur hæc patebant, tanta
diligentia custodimur, tantumq. bellum contra
nos concitatur. Cum ergo in magna difficulta-
te constituti simus, ad vestram pietatem scribere
festinauimus. Scimus enim, vos germanorum
filiū locum apud œcumenicam Synodum re-
tinentes, atque ita affectos, ut orthodoxam Fi-
dem nulla ratione prodi velitis, cum multa sup-
plicatione & lacrymis, simulq. cum his litteris
ad pijsimi, Christianissimiq. Imperatoris genua
aduolutos, illum de omnibus quæ contra nos
geruntur, dilucide instructuros. Nos enim me-
moratos sanctissimos, Deoq. dilectissimos Epi-
scopos Cyrillum & Memnonem non condemna-
uimus; sed magna commendatione, coronisq. di-
gnos censemus; ut qui soli primiq. plusquam re-
liqui omnes diuino zelo comoti, impijssimum
Nestorium impietatis præconē excindere, Eccle-
siasq. ab hoc piaculo repurgare, quibuscumque
modis elaborarint: neque nunc quidem a prædi-
ctorum sanctissimorum Episcoporum communio-
ne nos sciungi sustinebimus; sed vna cum illis in
exiliū pelli, maximi quoque lucri loco ducturi su-
mus. Certum autem nobis est, illud schismaticorum
conciliabulum ad communionem non admitte-
re: immo vero communibus omnium vocibus
Ioannem Antiochenum, & qui cum illo faciunt,
in facie Ecclesiæ iam anathematizauimus: pri-
mum quidem, quod impietatis præconem Nesto-
rium

ἀληθῶς τῶν ἀβελβλητότων, ὅτι καὶ συνεδρῶ
ἐμὴν, ἐν καὶ σκοπὸν τῆς ἀγίας συνόδου, τὴν καθή-
ρουν ὑπὲρ μένου Νεστόριος. ἀλλ' ὁ λογιζόμενος ὁ σωτήρ, ὁ
τοὺς πᾶσι πιαῦτα λέγοντας ἐλέγξας. ἐλθὼν γὰρ εἰς τὴν
Εφεσίαν ὁ κύριός μου, ὁ μεγαλοπρεπέστατος, καὶ ἐνδο-
ξώτατος κήρυξ τῶν θείων λαοποιούντων Ἰωάννης, κα-
τήγω τὰν πᾶσι πιαῦτα πεφλυαρηκότων, ἐδὲν ὡρὴν
ἀληθῆς. εἶδε δὲ, ὅτι ἰδίαν ἐνέσκειν ἡ ἀγία συνὸς τῇ
πίστει ἔχει, καὶ οὐτὶ ἐμοὶ χαρίζομένη, οὐτὶ ἐτέρῳ πι-
νὶ, ἀλλὰ θείῳ ζήλῳ κινεμένη. καὶ οὐκ ἐνεγκόσας πᾶς
ἐκείνη βλασφημίας, κατηύληφεν αὐτὴν. αἰαγῶ-
σθαι δὲ καὶ πόρρ' ἀμαρτίας τῶν ὡσεὶ βεβήτων, καὶ
φιλοχρίτων βασιλείων δι' οὗ αἱ τῶν τριῶν καθήρε-
σθαι ἐλέγχονται εἶναι δεκταί, ἐφ' ὧν μετὰ τῶν, οὐδὲ
εἰδότες τὸ ἐκβεβήμενον. πολλὴν δὲ χαριστομένη τῷ θείῳ,
ὅταν κατὰ ξιῶθ' ὡμεν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ, οὐ
δυσμῶνται γινώσκει μόνον, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐπὶ πᾶσι
ὑπομένει, καὶ γὰρ ἀμείδιον τὸ πρᾶγμα ἐστίν. οὐκ ἠρέ-
χετο δὲ ἡ συνὸς καὶ ἰωάννης, ἀλλ' ἐνίσταται
λέγουσα· ἰδοὺ πᾶσι σώματα, ἰδοὺ αἱ ἐκκλησίαι, ἰδοὺ αἱ
πόλεις, ἐξ ὧν ἔχει· ἡμεῖς καὶ ἰωάννης ἀδελφοὶ τῆς
αἰατολικοῦ, αὐτὴν μὴ λυθῇ τὰ κατὰ σκευάσματα ἐκ
τῆς αὐτῆς σκευασίας καὶ τῶν σκευασμάτων ἡμῶν,
ὁμολογῶσιν δὲ καὶ τὴν πίσιν ὁρῶν κατὰ γενέσκειν
τῶν πᾶσι Νεστορίου καὶ λαλαῶντες, καὶ φρονεῖντες, ἐ
ὁμολογῶντες. ἡ πίστις οὐκ ἐνέσκει ἐν τῷ πᾶσι. ὡς
ὁρῶμεν ὑπὲρ ἡμῶν πᾶσι οἱ ὀρθόδοξοι. ὡς γὰρ φησὶν
ὁ μακάριος Δαυὶδ· ἐγὼ δὲ εἰς μάστιγας ἐτίμος.

ΙΣΟΝ ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ, ΓΡΑΦΕΙΣΗΣ

Ἰῶν Εφίση ἀγία συνὸς τῶν τριῶν ὡρῶν
δύτην Ἰῶν Κωνσταντινουπόλει ὁπισκόπων,
μεσοῖ κ. ἰνδικτιῶνος α'.

Τοῖς παναγίοις, καὶ φιλοφροσύναις, ἀρχιεπισκόποις,
καὶ πατέρας, τοῖς συναχθεῖσι καὶ θεοῦ χάριν ἐν τῇ
Εφεσίᾳ μητροπόλει, Κελεσίῳ, Κυρίλλῳ, Ἰβν-
ναλίῳ, Φίρμῳ, Φλαυιανῳ, Μένονι, Ερινιανῳ,
Θεοδότῳ, Ακακίῳ, ἐπὶ τῇ καθ' ὑμᾶς ἀγίᾳ,
καὶ οἰκουμένην συνόδῳ, τῶν ὡρῶν τριῶν ἐν
Κωνσταντινουπόλει ὁπισκόπων, ἐν κυρίῳ χαίρειν.

Εἰ μὲν ἡμεῖς, μὴ τῆς ψυχῆς μόνον, ἀλλὰ καὶ
τῆς σώματος σωόντας τῇ ὑμετέρᾳ ἀγάπῃ, καὶ
τῶν ἐκ τῆς πρᾶξιν θλίψιν μερίζοντες, ἐμὲ ὑμῶν
σφαιρῶν πᾶσι ἀθλοῖς. ἐπὶ δὲ ὁ πᾶσι τῶν ἀγίων
ποδοὶ πόλεμος καὶ μέχρ' ἡμῶν ἐξεπίνετο, καὶ ἀπλους
μὲν ἡ θάλασσα, ἀβάτος ὅτι γὰρ τοῖς αὐτοῖς ἀφικ-
μένοις ἀπὸ τῆς πόλεως ἐφ' ὧν ὄντας, ἐκ ἔχοντες,
ὅτι ποιήσαμεν, δ' ἀκρυσι, ἐλπίς τῆς περὶ αὐτὴν συνή-
ρῃκαμεν. φησὶ δὲ πᾶσι τῶν ὑμετέρων ἀγάπῃ
μὴ δυνάμενοι, πᾶσι πρὸς ὑμᾶς ὡς χῆρας, ἐχρή-
σασθαι, τοὺς μὲν καθ' ἡμεῖς συγκατανοοῦντες, καὶ
πᾶσι

A dictum est à calumniatoribus, Nestorium non
sanctæ Synodi voluntate, sed meis artibus exau-
ctoratum esse. Sed benedictus Saluator, qui talia
dicētes redarguit. Etenim posteaquam dominus
meus magnificētissimus & gloriosissimus Comes
sacrarum largitionum Ioānes Ephesum venisset,
nihilq. eorum veritate niti comperisset, condem-
navit eos qui talia nugati fuerant. Agnovit au-
tem, sanctam Synodum Fidei causa contendisse
studio proprio, neque mihi, neque ulli alteri gra-
tificante, sed diuino zelo motam, quod blasphe-
mias illius ferre non posset, Nestorium condem-
nasse. Posteaquam vero religiosissimorum, Chri-
stiq. amantium Imperatorum litteræ, quibus triū
depositiones confirmabantur, lectæ fuerunt, cu-
stodiæ traditi sumus, & adhuc custodimur, ignari
prorsus quò tandem res hæc sit evasura. Verum-
tamen gratias agimus Deo, quòd pro nomine il-
lius digni habeamur non solum vinculis constri-
gi, sed cetera quoque omnia perpeti. neque enim
ista præmijs suis carebunt. Non potuit autem
sancta Synodus induci, ut cum Ioanne communi-
caret, sed resistit, dicens: Ecce corpora, ecce Ec-
clesias, ecce ciuitates; potestatem habetis: nos
autem ut prius cum Orientalibus communice-
mus, quàm ea dissoluantur, quæ per illorum ca-
lumniam contra comministros nostros compa-
rata sunt, ac rectam Fidem constiteantur, id fieri
nullo modo potest. Dignoscuntur enim Nestorij
dogmata loqui, sentire & confiteri. Tota itaque
contentio in his posita est. Precentur pro nobis
orthodoxi omnes. Ut enim beatus David ait:
Ego vero in flagella paratus sum.

Psalm. 97. b.
18.

EXEMPLVM EPISTOLAE,
quam Episcopi quidam Constanti-
nopoly reperti ad sanctam Synodum
Ephesinam miserunt, vigesima men-
sis Mesori, Indictione xv.

Secundum
Romanos
xlii. Augu-
sti.

Sanctissimis, Deoq. dilectissimis Episcopis ac Patri-
bus, qui per Dei gratiam in Ephesiorum metro-
poli congregati sunt, Celestino, Cyrillo, Iulienali,
Firmo, Flavianio, Memnoni, Hereniano, Theo-
doto, Acacio, vniuersq. vestre sanctæ & accu-
menice Synodo, Episcopi in urbe Constantinopo-
litana constituti, in Domino salutem.

O Portebat quidem nos non animis tantum,
sed corporibus quoque vestre sanctitati
præsentēs, & tentationum molestia reddi parti-
cipes, & præmijs vobiscum coronari. Quia vero
bellum aduersus sanctam Synodum suscitatum
etiam hucusque pertingit, & mare clausum, &
terra ob collocatas in vijs insidias hinc abeunti-
bus imperuia est; aliud quod præstemus non ha-
bentes, lacrymas precesq. pro nostra parte con-
tribuimus; dexterarumq. loco, cum ad sanctita-
tem vestram peruenire nequeamus, animi prom-
ptitudinem accommodauimus; eos quidem qui
à vobis damnati sunt, simul condemnantes, san-
ctosq.

Atosq. Christi pariter subleuantes. Sed neque
ijs qui hic sunt, inuitiles exitimus. Nam & po-
pulum confirmauimus, & plurimorum zelum in-
flammauimus, & sacerdotibus, in quibuscumque
visum eis fuit, operam præstitimus. Verum-
quia hæc parua sunt, & quæcumque ab absenti-
bus fieri possunt, non dubitauimus hanc quoque
epistolam ad vos mittere, vestros sudores, quos
pro religione profunditis, beatos prædicantes,
necnon elogia, quæ de sanctis Prophetis & Pa-
tribus prodita sunt, omnibus & singulis vobis, san-
cti Patres, personantes: quoniam tamquam pa-
tres sancti, celestiq. vocatione digni, sicut oues
occisionis reputati estis, tota die pro Christo
mortificati, egentes, afflicti, angustiat, quibus di-
gnus non erat mundus. Sed & vos quoque quid
opus sit factum, per epistolam nobis explicate: ut
si sanctam Synodum adire, quodq. certaminis
adhuc reliquum est, vna vobiscum tolerare ne-
cesse fuerit, alacriter, quæ nostra est promptitu-
do, aduolemus: sin autem hic manendum esse in-
feritis, (nam & ea quæ Dei amantissimus & pijs-
simus Imperator propter adorandum Deum no-
bis pollicetur, minime contemnenda sunt) hoc
ipsum significate; ne graui ista sollicitudine &
cura diutius conficiamur.

Hebr. 9. a.
Rom. 8. c.
96.
Hebr. 11.
6. 37.

SANCTAE SYNODI AD eosdem Episcopos Constantinopoli reptos rescriptum.

Reuerendissimis, Deoq. dilectissimis comministris,
Eulalio, Entrechio, Acacio, Chrysaphio, Hiere-
mia, Theodulo, Esaia, sancta Synodus, quæ per
Dei gratiam, pijsissimorumq. ac Christi amantiũ
Imperatorum nostrorum decretum in Epheso-
rum metropoli congregata est, in Domino Sal.

Q Vi ita affecti sunt, ut & litteræ vestræ testa-
tum nobis faciunt, nihil mirum est si animo
& corpore opem ferant decertantibus; laboresq.
quos hoc loco exantlauimus, communes esse du-
cant. Nam & in certaminibus, spectatores qui
certantibus fauent, illis non parum præsidij affe-
runt, dum luctaminum vsum suggerunt, dum ad
victoriam excitant, illaq. denuntiant, quæ pro
gloria obire oportet. At vestra pietas hac arte
non contenta, quiddam etiam amplius præstan-
dum cogitauit; nempe ut precibus nos confir-
maret, & Deum propitiũ placatumq. redderet, ne
videlicet supra id quod ferre possumus, tentare-
mur; aut ut impugnati vincamus oppugnatores.
Quin & curarum quoque, laborumq. nostrorum
participes estis. Solent enim maioribus plerũque
curis angī qui procul absentes rerum euentum
audiunt, quàm qui semetipsos in certamina de-
derunt. Non parum autē nos consolatur, illorum
qui nos insectantur, artes & machinationes adeo
non latuisse, ut ea etiam quæ improbe aduersus
sanctam Synodum moliti sunt, ad vos vsque per-
lata sint. Certa namque spe ducimur fore, ut
omnia

1. Cor. 10.
6. 13.

A τὸς ὁσὺς τὸ χεῖρὸς σωζομένοις. ἐγχομένῃ δὲ
οὐδὲ πῶς ἐπὶ τῷ αἵματι, ῥωνοῦντες μὲν τὸ λαὸν,
ἐ τῶν πλείων τὸν ζῆλον ἐξάπτοντες, ὑπερηφανῶ-
τες ὅτι καὶ τοῖς ἱερεῦσιν, ὅσοι εἰδοὺς ἐκείνοις. ἀλλ' ἐπεὶ
μικρὰ τῶν τε, καὶ ὅσα ἀπὸντες διώκονται, ἐκπεράσμεν
καὶ τῶν ἐκπέμψαι τὴν ὀπίσθιαν, τὸς ὑπὲρ τῆς
δυσβείας ἰδρωτὰς ὑμῶν μετακαρίζοντες, καὶ ἰδίᾳ ἑκά-
των τῶν ἀγῶνι πατέρων, καὶ κρινῇ πᾶσι τὰ τῶν ἀγῶνι
προφητῶν, καὶ τῶν πατέρων ὅτι φησὶ γέμεται ὅτι ὡς
πατέρες ἀγῶνι, καὶ τῆς ἐπουρανίας κλήσεως ἀγῶνι, ἐλο-
γισθῇ, ὡς περὶ βασιλεὺς σφαγῆς, ὅλην τὴν ἡμετέραν ὑπὲρ
χεῖρὸς θανατούμενοι, ὑπερούμενοι, κακοχεύμενοι,
θλιβόμενοι ὑμῖν, ὡς σὺν τῷ ἀγῶνι ὁ κῆρυς. ἀλλὰ
δοτε ἡμῖν τῶν πρακτικῶν συμβαλὼν δι' ὀπίσθιαν
ἵνα, εἰ μὲν δεῖ κατὰ λαβὰν τὴν ἀγῶνι σωθῶν, ἐπὶ
ὑποδοίκα τῶν ἀγῶνι συνδιεσχεῖν, τὸ τ' ποιήσω-
μεν. περὶ θυμὸν γὰρ τὸ καθ' ἡμᾶς· εἰ δὲ μὲν ἐν τῷ
καὶ κλέπτει, ἐπεὶ δὲ ἀγῶνι τὸν περὶ σκυλητὴν θῆον χρη-
στὴ καὶ τὰ τῶν τῶν θεοφιλεσίων, καὶ δυσβείας
βασίλειος ἡμῖν ἀγγέλλεται, πούτ' φανερόν καταστή-
σαι· ἵνα μὴ ὅτι πολὺ ὤμεν ὑπὸ τῆς ἀγῶνι φροντί-
δος ἐκδραπνώμενοι.

ANTIGRAFON THS AGIAS συνόδου πρὸς τοὺς αὐτοὺς ὑποσπόρους, δι- ρεθίντας ὑς Κωνσταντινὸς πόλιν.

Τῶς δὲ λαβεστέροις, καὶ θεοφιλεστέροις συνδικατοῦσι,
Εὐλαλίῳ, Εὐτροχίῳ, Ακακίῳ, Χρυσαφίῳ, Ιερε-
μία, Θεοδούλῳ, Ησάκίᾳ, ἡ ἀγῶνι σωθῶν, καὶ χα-
ρις τοῦ, καὶ ἡσασμα τῶν δυσβείας, καὶ φι-
λοχρίτων ἡμῶν βασιλείῳ συγκροτηθῆσαι ἐν τῇ
Εφεσίων μητροπόλει, ἐν κυρίῳ χαίρειν.

T οὺς οὕτω ἀγαπήμεντες, ὡς εἰδῶσιν ἡμῖν καὶ
τὴν χαρὰν, οὐδὲν ἀπὸ τῆς καὶ τῇ ψυχῇ,
καὶ τοῖς σώματι σωαθῶν· καὶ οὗς διωτλήσμεν
ἐπὶ τῷ αἵματι, καὶ οὗς ἡγάδα· ἐ γὰρ ἐν τοῖς ἀγῶνι
σὺν ὁλίγα τοῖς ἀγωνίζομένοις οἱ σωθῶν· σωθῶν
τοῖς τῶν θεατῶν, ἐ τῶν παλαισμάτων ὑποβάλ-
λοντες τὴν πείραν, καὶ περὶ τὴν νίκην ἐξαίρουσι, καὶ
παρεγνώντες ἂν δεῖ τὸς ὑπὲρ τῆς δοξῆς ἀγωνίζο-
μένους πῶν. τῇ ὅτι θεοσβεία ὑμῶν πλεονεξία πῶν
πρώτης ὀπίσθιαν, τὸ δὲ χάρις ἡμᾶς διωαμῶν, ἐ ἐξ-
λεῖσθαι ὑπὲρ ἡμῶν τὸν θῆον· ὡς αὐτὸ μὴ πρᾶξῃμεν
παρὲς δυνάμεθα φέρειν, ἡ πρᾶξῃντες κρείττους τῶν
ἐκδόντων γινώμεθα. κακοιανήκασι ὅτι ἡμῖν τῇ φρον-
τίδι τῶν πῶν· ἐ γὰρ γὰρ πλεονεξία ὑπὸ τῆς μερίμνης
πείρασι οἱ πῶν θέν μασδαίνοντες τὰ γινόμενα, ἡ εἰ
τοῖς ἀγῶνι ἐμβεβηκότες αὐτοῖς. ἱκανὸν ὅτι ἡμῖν εἰς
τῶν ἀγῶνι, τὸ μὴ ἀγῶνι τὰς τῶν ἐστῶν κατὰ τῶν
ἡμῶν ὀπίσθιαν· ἀλλὰ καὶ ἀχρεῖς ὑμῶν εἰλθῶν τὰ
καὶ τῆς ἀγῶνι συνόδου τολμώμενα. ἴσμεν γὰρ, ὅτι
ἀγῶνι

ἀγῶνι

Δὲ τῆς ὑμετέρας θιοφιλίας καὶ εἰς τὰς τῶν δύσι-
 βισσέτων βασιλείων ἀποκαταστάσεως, καὶ λύσεως ἑσται τῶν δυσχερῶν· δηλωσαύτων ἡμῖν
 τὴν τι τοῦ Ιωάννου τοῦ Ἀποστόλου ἀπονοίας, καὶ τῶν
 μετ' αὐτοῦ, καὶ ὅσα αὐτοῖς ἀγίστως ἐπὶ τῆς κα-
 νόνας καὶ τῶν θιοφιλεστέων, καὶ ἀγιωτάτων ἐπι-
 σκόπων, Κυρίλλου, καὶ Μενόνη, καὶ τῆς ἀγίας συ-
 νόδου πύλμαται. λογιζόμεθα γὰρ μηδὲν τούτων
 σαφῶς ἔγνωκεν τὸν θιοφιλή, καὶ ἀσβεστάτην βα-
 σιλίαν· οὐ γὰρ αὐτῶς ἰσχυροὶ οἱ πρὸς κατ' ἡμῶν ἐ-
 γείροντες πόλεμον, ὥστε μηδὲ οἴκῳ ἡμῶν ἀξιώσῃ
 ἀδικουμένους· ἀλλ' ὡς ἀδικουῦντες ἐν ἐγκλήματι
 εἶναι· καὶ πᾶσι πρὸς τὸ πᾶν ἐαυτοὺς ἐκδέδω-
 κότες, πρὸς ἀμυναν δὲ οὐδεμίαν τῶν ἀδικου-
 ντων ἐξαρμένους. τί δὲ κωλύσῃ τὴν ἐσότητά
 ὑμῶν πρὸς ἡμᾶς ἀφικέσθαι, ἡμᾶς ἔχει τὴν πρὸς
 φασιν. πλοιορκία γὰρ ἀκρίβης ἡμᾶς νῦν σπείρει
 ἐκ γῆς τε, καὶ θαλάσσης· ὥστε μηδὲ γνωρίζειν τῇ
 ὑμῶν ἐσότητι διώκεται τὰ γένημένα. τῶν δὲ
 θαυμάτων ἔργον, καὶ τῆς προσδοχῆς ὑμῶν ἐλπίς,
 τὸ ἑκάστῳ ἡμῶν τῶν μήπω πρὸς τὸ τέλος συνελθόν-
 των, τὴν αὐτῶν ἔχειν ἐπὶ τῷ πράγματι κρείον,
 καὶ ἀσμβάτως πρὸς αὐτοὺς ἀφικέσθαι· πλοῖα
 ἀνάγκης εἰς πότι τῶν δρχόντων ἡμᾶς συνελανού-
 σης. καὶ ἐν τούτῳ δὲ τῆς δυνάμεως ὑμῶν τὸ μέρος ἔχο-
 μεν, κρινούσας ὑμᾶς καὶ τῶν ἀγώνων, καὶ τῶν ἀ-
 θλων ἡδύτης. καὶ ὅτι τῶν τῶν ἀγίων μάρτυρας
 ἀγαπώντων ἴσμεν γινόμενον, πότι ἐπὶ καὶ ἐπὶ τῆς
 ὑμετέρας θιοφιλίας ἰδεῖν· ἔξω γὰρ τῶν ἀγώνων ὄν-
 τες, πῶς δόξαται τῶν σεφάων κατηξιώσῃ, δυνά-
 μιν τῆς ἀδικουμένοις προσκείμενοι, τῶν δὲ ἐπα-
 ραίντας κατὰδικάζοντες· ὥς μηδὲν ὑμᾶς δοκῇ,
 τῇ δόξαίῃ ἐλατῆν ἔχειν, εἰς πάντα ὑμῶν τῆς
 ἡμετέρας συμφορομένων γνάμης. οὐ μικρὸν δὲ εἰς
 ἀφορμὴν νίκης πῶς μαχομένοις, ἀλλὰ καὶ μέγιστον
 εἰς ἐπὶ κλησιν, ὅ καὶ ὑμᾶς ἐμάχομεν πεποιημένοι,
 τοῦ λαοῦ τοῦ ζήλον αὐξάνοντες, καὶ διαρρεῖν καὶ
 τῶν ὑποταγμένων ἐγείροντας. λείπεται δὲ, καὶ χω-
 ραν μένοντας τὸ αὐτίθι γνωρίζειν ἡμῖν, καὶ τὰ παρ'
 ἡμῶν εἰς γινώσκιν τῶν θιοπύτων βασιλείων, καὶ τῆς
 ἀγίας ἐκκλησίας ἀγῶν. πότι γὰρ ἐπὶ μάλλον εἰς ἐπι-
 κυρεῖαν αὐτῶν, ἢ εἰ κατὰ λαβόντες ἡμᾶς, σω-
 τῆρα λαμβανέμεν ἡμῖν πλοιορκουμένοις ἀνάγκησιν. λο-
 γιζόμενοι δὲ μὴ ἐληλυθῆναι εἰς γινώσκιν ὑμετέραν τὴν
 πρῶτον δόξαταί, καὶ αὐτῆς τῇ θιοσβεσίᾳ ὑμῶν
 τῶν αὐτῶν ἀντίτυπον διεπιψάμεθα. αἰνεύοντες
 δὲ πάλιν καὶ πῶς ἀσβεστάτης βασιλεύσι· καὶ
 γινώσκω τῇ θιοσβεσίᾳ ὑμῶν ὁπταίετες καθεῖν· ἵνα
 μὲν ὁπταίετον, ὑπομνησάμενοι πρὸς τῶν αἰνεύον-
 τῶν· εἰ δὲ μὴ τὸ γένηται, ἵνα νῦν γινώσκῃ
 αὐτῶν ἢ ἀσβεσία, ἀπὸ πρὸν ὁπταίετον
 ἡμῖν πῶς, ἀγνοῶντες τὴν αὐτῶν θιοφιλίαν ἐπὶ δόξα-
 ται. ἱερῶν ὑμᾶς ἐν κυρίῳ ἀχόμεθα, ἀγαπήτοι,
 καὶ πρηνέτα ἀδελφοί.

A E H.

omnia & singula per vestram pietatem ad pijs-
 simorum Imperatorum aures deferantur, om-
 nesq. molestia ē medio facessant, vbi primum
 per vos constiterit, quanta vi Ioannes Antioche-
 nus cum suis in nos infanuerit; quantaq. illegiti-
 me prater Canones contra sanctissimos pijs-
 mosq. Episcopos Cyrillum & Menonem, & con-
 tra sanctam Synodum præsumpserint. Arbitra-
 mur enim, Deo dilectum pijsimumq. Impera-
 torem nihil horum dilucide intellexisse: alio-
 quin ij qui bellum istud aduersum nos suscitauit,
 numquam tantum potuissent, vt nos, qui iniuriā
 perpeffi sumus, perinde ac si iniuriam intulisse-
 mus, insimulati, misericordia indigni cēferemur:
 maxime vero cum de offendentibus numquam
 nos vlcisci tentauerimus, sed vltro perpeffioni
 nos exposuerimus. Quod vero sanctitas vestra
 prohibeatur quo minus ad nos peruenire queat,
 id ex nostrarum rerum statu proficiscitur. Tam
 arcte enim terra mariq. nunc obsidemur, vt ni-
 hil eorum quæ euenerunt, vestræ sanctitati si-
 gnificare potuerimus. Fuit autem vestrarum
 precum & lacrymarum beneficium, quod vnus-
 quisque nostrum, qui nondum ad finem conue-
 nimus, eandem de hac re sententiam habeat;
 conuentionemq. cum illis detrectare pergamus,
 etiam si principes nō parum vehementer ad hoc
 nos impellant. Quæ etiam in re vestræ beneuo-
 lentiæ participes sumus, non ignorantes, quod la-
 borum certaminumq. vos socios habemus: &
 quod ijs qui sanctos Martyres diligebant, vsu ve-
 nisse scimus, hoc ipsum & in vestra quoque pie-
 tate obseruamus. Nam etsi pugna expertes estis,
 interea tamen citra laborē coronas obrinuitis,
 dum iniuria quidem affectis beneuolentiā præs-
 to estis, inuasores autem condemnatis, ita vt ex ab-
 sentia nihil damni capere videamini, quippe qui
 per omnia cū nostro sensu congruitis. Neque ve-
 ro parū ad victoriæ occasione certantibus, inimo
 etiam ad cōsolationem plurimum adiuuat, quod
 fecisse vos intelleximus. Nam & populi zelum au-
 xistis, & vt aduersarijs viriliter obsistant, omnes
 animatis. Superest autem, vt isto in loco perma-
 nentes, de ijs quæ istuc contingunt, certiores nos
 faciatis, resq. nostras & sacratissimis Imperato-
 ribus, & Ecclesiæ sanctæ declaretis. Hoc enim
 longe præsentiū subsidium afferet, quā si huc
 delati, afflictiones & obsidionem nobiscum susti-
 neatis. Ceterum cum existimarem, quæ nu-
 per scripsimus, ad vestram cognitionem non
 peruenisse, rursus eandem rerum exempla
 ad vestram pietatem misimus: sed & alteram
 quoque relationem pijsimis Imperatoribus fa-
 ciendam curauimus. Vestræ pietatis erit diligen-
 ter obseruare, vt si quidem reddita fuerint, relata
 reducat in eorum memoriam: sin minus, saltem
 pietas illorum intelligat, quæ ante, quorundam
 inlidij intercepta, ad pietatis ipsorum noticiam
 peruenire nequiverunt. Optamus vos in Domi-
 no valere, dilecti ac desideratissimi fratres.

CLE-

ἡ ἐκείνη, ἡ πρὸ τῶν πατέρων πρὸς αὐτὴν κεκοιμημένη, πα-
 τὴρ ὁμοῦ τῶν οἰκουμένων συγχρισμένων πατέρων· αἱ
 γὰρ οἱ τῆς οἰκουμένης συνοδὸς κατηχητῆς, ἢ σύμφη-
 φοι πάντες δι' ὧν κατήχηται γένεσιν, ὑπομένει πρὸς
 τῶν οὐ παρεστηκότων πατέρων τῶν πατέρων ἀκολου-
 θίας, καὶ πῶτα τῆς ὑμετέρας δισβείας ὁπτακῶς
 τῶν ὅτι τῆς τριούρης δοξοδοσαμένης κοινωνίαν, καὶ διὰ
 τύτῃ καὶ συνοδὸν ἀθροισάσης· ἵνα μὴ τῆς ἐξουσίας
 αὐτῶν τῶν οἰκείων θεσμῶν ἀποστρήσῃ· εὐδελον ὡς
 διὰ τῆς οἰκείας βλάβης καὶ τῶν κατ' ἰσὺς ἁλλων ὁμο-
 ψήφων ἐπὶ βλάβῃ· καὶ δεήσει πάντες τὸς τῆς
 οἰκουμένης ὁπισκόπους συγκαταθῆναι πρὸς παρρη-
 μένοις ὁσιωτάτοις ἀνδράσι· καὶ περὶ τῆς λοιπῆς
 Ἀρείου, ἢ Εὐνομίου, ἢ τῆς ὁρθοδοξίας ὑπολήψεως· ἃ πρὸς
 Νεστορίου μὲν ἀλόγως διὰ τὴν δυσσεβὴ διδασκα-
 λίαν κατηρημένου, Κυρίλλου δὲ, καὶ Μεννόνος, τῶν ὁ-
 σιωπῶντων ὁπισκόπων, ἀναξίως, καὶ ἀνόμιως, καὶ οὐ-
 θεότως τῶν ἰσὺς ὑπομένων ἐκ πατρίδος ζημίας.
 μηδ' αὖτις πίνωμεν τὸ φιλόχρηστο βασιλεῖς, τῶν πη-
 ρισμένων ὑμᾶς ἐκκλησιῶν ἀπαρτιομένων περὶ
 δευτέρου, τῶν ἀκμῆ τῶν ὑμετέρων κεκοιμημένων κατ' ἰσὺς
 τῶν ἐκείνων τῶν πατέρων· μηδὲ μαρτυρεῖται καὶ τὸς
 τῆς βασιλείας ὑμῶν ἀναδείξῃτε χρόνους· ἀλλὰ τῶν
 τῶν πατέρων ὑμῶν περὶ τῶν ἐκκλησιῶν ἐκείνων ἀνα-
 λαβόντες κατ' ἰσὺς, καὶ ὅπως ἕκαστος ἐκείνων τῇ κατ' ἰσὺς
 τοῦς οἰκείους χρόνους ὑπομένη συνοδῇ τῶν ἀγίων πα-
 τέρων ἐπιτρέχῃ, καὶ τῇ διὰ τὸς ὅρας τὸς παρ' αὐ-
 τῶν πρὸς τὴν ὁχρῶσιν νομοθεσίαν τῶν περὶ αὐτοὺς ἀν-
 δρῶν διελθὲν ἀξίαν· οὕτω καὶ αὐτοὶ πρὸς τῶν νῦν
 παρ' ὑμῶν συγκροτηθῶσι ἀγίαν συνοδὸν φρονήσας
 περὶ τῆς ὑμῶν ὡς αὐτὸς τὸς παρ' αὐτῆς χαριστήριους
 ὑμῶν ὑπὲρ τῆς βασιλείας ὑμῶν καθαρῶς ἐκ δια-
 γῶς καρπώσασθαι· ἐπεὶ καὶ τῶν ὑμῶν τῆς διαμο-
 νῆς ὑμετέρου κεκοιμημένου διχαὶ εὐλαβεῖς ἀναπίμ-
 πωμεν τῷ δεσπότη Χριστῷ, δισβείας, καὶ φιλό-
 χρηστο βασιλεῖς.

ΕΝΤΟΛΗ ΠΡΑΧΘΕΙΣΑ ΠΑΡΑ

τῆς ἀγίας συνόδου τοῖς ἀποσταλείσι παρ' αὐ-
 τῆς τῆς ἀγίας συνόδου ἐν Κωνσταντινουπόλει
 διὰ βιβλίου ὁπισκόποις ὥστε αὐτοὺς διχα-
 σαθαι τοῖς ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς.

Τῷ θεοφιλεστάτῳ, καὶ θεοσεβειστάτῳ πρεσβυτέρῳ φι-
 λίπῳ, δέσποτι τῶν ὁσίων τοῦ ἀγιοτάτου ὁπισκόπου
 τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας τοῦ μεγίστου Ῥώμης Κε-
 λεστίνου, ἐκ τῆς θεοσεβειστῆς ὁπισκόπου, Ἀρεκαδίου,
 Ιουβενάλιου, Φλαυιανῶ, Φιρόμου, Θεοδοτίου, Ἀκακίου,
 Εὐδοκίου, ἢ ἀγία, καὶ οἰκουμένης συνοδός, ἢ χάρις
 θεῷ, καὶ ἡμεῖς πρὸς τὴν δισβείας βασιλείων συνα-
 χθῆσαι ἐν τῇ Εφεσίων μητροπόλει, ἐν κυρίῳ χαίρειν.

Εἰς τὴν ἀπὸ τῶν δισβείας, καὶ φι-
 λοχρηστῶν βασιλείων πρεσβυτέρους ἐξαποσ-
 λαί

A talium portio separari videatur, quæ tamen si
 Canonibus obsequi vellet, coniuncta maneret,
 vniuersum terrarum orbem simul misceri patia-
 tur. Etenim si œcumenicæ Synodi præceptor,
 cuius sententiæ per ea quæ deposuerunt, reliqui
 omnes subscripserunt, indignum quidpiam præ-
 ter Canonum ordinem pertulerit; idq. cum ve-
 stra pietas benigne in talibus rebus societatem
 exuerit, ac propterea etiam Synodum congre-
 gauerit, ne eam suarum fraudaret auctoritate
 sanctionum; palam est, quia cum priuato detri-
 mento eandem in alios eiusdem sententiæ con-
 sortes pœnam confirmabit. Hinc etiam conse-
 quetur, omnes orbis Episcopos vnâ cum prædi-
 ctis sanctissimis viris depositionis sententiæ sub-
 iacere: ac de cetero rectæ Fidei existimatio pe-
 nes Arium, vel Eunomium inuenietur: vtpote,
 Nestorio quidem ob impiam doctrinam merito
 deposito, Cyrillo autē & Memnone sanctissimis
 Episcopis per circumuentionem indigne & iniu-
 ste & indecenter pari dispendio multatis. Quam
 obrem Christi amantes Imperatores sedulo cu-
 rate, ne Ecclesia, quæ more nutricis vos educa-
 uit, ac trophæa aduersus hostes citra difficulta-
 tem Maiestati vestræ erigit, in posterum dissipe-
 tur; neve regni vestri tempore Martyrum sæcu-
 lum spectandum exhibeatis: quin potius maio-
 rum vestrorum erga Ecclesiam amorem ac stu-
 dium memoria repetentes, ac quemadmodum
 vnusquisque eorum Imperij sui tempore sancto-
 rum Patrum Synodis celebratis paruerit, Pa-
 trumq. sanctibnes legibus suis muniendo, quam
 illis deferrent obseruantiam satis ostenderunt;
 ita & vos quoque parem affectum erga sanctam
 Synodum, quam modo conuenire iussistis, ala-
 critter suscipite: vt ipsa gratiarum actiones pro
 Imperio vestro pure sancteq. persoluat; & nos
 quoque pro Maiestatis vestræ stabilitate sinceræ
 ad Christum Dominum preces transmittamus,
 pijsimi Christianissimiq. Imperatores.

MANDATVM, QVOD SAN-

cta Synodus pijsimis Episcopis in-
 iunxit, qui ab ea Constantinopolim
 missi sunt, vt causam contra Orien-
 tales dicerent.

E Philippo religiosissimo, Deoq. dilectissimo Presbyte-
 ro, Celestini sanctissimi Episcopi Apostolica Se-
 dis maxima Roma locum tenenti, et religiosissi-
 mis Episcopis Arcadio, Iuuenali, Flauiano, Fir-
 mo, Theodoto, Acacio, Euoptio, sancta & œcume-
 nica Synodus, quæ per gratiam Dei, pijsimo-
 rumq. Imperatorum edictum in Ephesiorum
 metropoli congregata est, in Domino salutem.

P ijsimorum, Christi q. amantium Imperato-
 rum permisso legationem pro toto orbe (qui
 per

per eos qui vna nobiscum in Ephesiorum ciuitate congregati sunt, pro recta Fide certamen suscepit) ad regiam urbem missuri, eam pro recta Fide, sanctisq. patribus atque fratribus, sanctissimo Deiq. amantissimo Cyrillo Archiepiscopo, & Dei amantissimo Episcopo Memnone legationis prouinciam vnanimi calculo vestrz pietati tamquam coram Christo iniungendam existimauimus. Vtrorumque itaque securitati, vestrz & nostrz consultum cupientes, hoc praeceptorium diploma vobis exhibuimus, vt & nos sciamus propter quz vos miserimus, & vestra quoque pietas intelligat, quod nihil prater hzc facere debeatis. Ante omnia igitur sanctitatem vestram scire oportet, nullam omnino se cum Ioanne Antiocheno, apostaticoq. eiusdem Concilio communionem admittere debere; tum quod impietatis praeconem Nestorium vna nobiscum deponere noluerint, sed vsque ad vestram quoque abitionem illi patrocinari perrexerint; tum rursus quod contra omnes Canones, sanctissimos Deiq. amantissimos Cyrillum Archiepiscopum Alexandrinum, & Memnonem Episcopum condemnare ausi sint; potissimum vero quod ad praesens vsque tempus in Nestorij dogmatibus defendendis anxij, & nonnulli inter illos Celestiani, ac praeterea depositi sint; tum denique quod totius orbis Synodum vt haeticam calumniari non dubitarint. Quod si qua forte necessitas afferatur ab Imperatore, (nam pax, religiosq. Augusti sanctioni pro viribus obediendum est) si quidem praedicti Nestorij depositioni voluerint subscribere, veniamq. per libellos a sancta Synodo de ijs petere, quz in nostros Praesides temere admitterut; & in primis anathematizare Nestorij dogmata, ac reijcere illos qui eadem aperte sapiunt, vel sapuerunt; elaborare tandem vna nobiscum, vt sanctissimi Episcopi Cyrillus & Memnon nobis restituantur: hzc si contigerint, permittimus vestrz sanctitati vt communionem illis polliceatur: at singula ad nos perscribantur, vt & nobis quoque vobiscum consentientibus, perfecta cum ijs pax incatur. Non prius autem illis communionem spondeatis, quam Praesides suos recipiat sancta Synodus. Scire quoque volumus vestram sanctitatem, quod siquid horum a vobis fuerit neglectum, neque sancta Synodus acta vestra rata habeat, neque vos ad communionem suam admitter.

Berinianus Episcopus Pergae iussus subscripsi. Subscriperunt autem & reliqui omnes pientissimi ac sanctissimi Episcopi in commentariorum serie supra recensiti.

Datis super his contradictorijs libellis a sancta Synodo, ac memoratis mandatarijs missis, misit & altera Ioannis pars mandatarios Constantinopolim.

EXEM-

pluris in tñ pñs tñv vñomñmátov, θισοβέστω, καὶ ἀγιώπτι ὁπισκοπι.

Δοθέντων ὅτι τούτοις λιβέλλων ἀντήρητικῶν πρὸς τῆς ἀγίας συνόδου, καὶ τῶν μνημονοφθέντων δόξα-
λέωντων ἐντρίκαριον, ἀπίσταλε καὶ τὸ ἔπρον μέρος τοῦ Ἰωάννου ἐνπλικάριου ἐν Κωνσταντινουπόλει.

Α λαί ὑπὲρ πάσης ὁμοῦ τῆς οἰκουμένης, ἡ περ διὰ τῶν
ἐν τῇ Εφεσίῳ μητροπόλει συνελεγμένων μεθ' ἡ-
μῶν, τὸν ὑπὲρ τῆς ὀρθῆς πίστεως ἀνέληφεν ἀγῶνα,
ἐψηφισάμεθα τὴν ὑμετέραν θισοβέστω, ὡς ἐσώποι
τοῦ Χριστοῦ, ὑμῖν τὴν ὑπὲρ τῆς ὀρθοδόξιας, καὶ τῶν
ἀγίων πατέρων, καὶ ἀδελφῶν, τοῦ τε ἀγιώπτι, καὶ
ὁσιωπύτου ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου, καὶ τοῦ θισοφι-
λέστου ὁπισκόπου Μέμνονος, πρεσβείαν ἐγχαρ-
σαστες. ἀμφοτέρων δὲ πρεσβύται ποιούμενοι, καὶ τῆς
ἑαυτῶν ἀσφαλείας, καὶ τῆς ὑμετέρας, τοῦτ' ὑμῖν
τὸ ἐντρίκον ἀνέξαμεν· ὥστε καὶ ἡμᾶς εἰδέναι ὁπισ-
B σιν ὑμᾶς ἐξεπέμψαμεν, καὶ τὴν ὑμετέραν θισο-
βέστω γινώσκων, ὅτι περ εὐδὲν πρὸς ταῦτα ποιῆσαι
ὀφείλετε. πρὸ πάντων μὲν οὖν ἐκείνο εἰδέναι χρὴ
τὴν ὑμετέραν ὁσιότητά, ὅτι περ τὴν πρὸς Ἰωάννου
τὸν Ἀνποχίας, καὶ τὸ αὐτῷ τῆς δόξασιος πα-
θρίου, κοινωνίαν κατ' εὐδέναν τρόπον καταδέχασθαι
ὀφείλετε· διὰ τὸ μήτι εἰλέσθαι αὐτοὺς συγκαθελόν
ἡμῖν τὸν τῆς ἀσθεσίας κέρυκα Νεστόριον, ἀλλὰ καὶ
τὸν ὑπὲρ ἐκείνου λόγον μέχρη τῆς ὑμετέρας ἐξέ-
δου πιεῖσθαι· πολμήσθαι δὲ πρὸς πάντας τοὺς κατέ-
C νας κατακρίναι τὸν τε ἀγιώπτι, καὶ θισοφιλέσ-
την, ἀρχιεπίσκοπον Κυρίλλον, καὶ τὸν ἀγιώπτι, καὶ
θισοφιλέστων ὁπισκοπον Μέμνονα· ἄλλως τι ἐξ ἄλλο
τὸ ἐπὶ καὶ νῦν πῶς Νεστορίου συναγωνίζεσθαι δογ-
μασι· καὶ πῶς τῶν ἐν αὐτοῖς εἶναι κελεσιανοὺς,
ἐπὶ τε καὶ καθρημένους, καὶ τὴν τῆς οἰκουμένης ὁ-
νοδον πολμήσθαι ὡς ἀρετικῶν διὰ βλάβην. εἰ δὲ ἀ-
νάγκη τις πρὸς τοῦ ἀσθεσιανῶν πρεσβύτου βασι-
λέως, ἐπὶ δὲ φιλοχρίστου, καὶ ἀσθεσιανῶν κερὰ καὶ
διώκεται πρὸς τὸν εἶλοντο οἱ πρεσβυτέρους, ὑπο-
D χεῖσθαι μὲν τῇ Νεστορίου καθαιρέσει, διὰ λιβελλῶν
δὲ συγγνώμην αἰτῆσαι πρὸς τῆς ἀγίας συνόδου,
ἐφ' οἷς πρεσβυτέρους καὶ τῶν ἡμετέρων πρεσβύτων,
ἀναθεματίζουσι δὲ πρῶτον πῶς τὸ Νεστορίου δογ-
ματι, καὶ τοὺς πρὸς τὴν αὐτὴν φρονουῦντας, καὶ αὐτοὺς
φρονησύντας· ἀπορρίψασθαι, καὶ αὐτῶν ἡμῖν ποιῆσαι,
εἰς τὸ δόξαδοθῆναι ἡμῖν τοὺς ἀγιώπτι τοὺς ἀρχιε-
E σκόπους, Κυρίλλον, καὶ Μέμνονα, ὁπιστρέφειν τῇ
ὑμετέρᾳ ἀγιότητι, τούτων γινόμενων, ὑποχέσθαι
μὲν αὐτοῖς τὴν κοινωνίαν, χεῖσθαι δὲ πρὸς ἡμᾶς·
ὥστε, καὶ ἡμῶν ὑμῖν σωτηριεμένων, πλείων τὴν πρὸς
αὐτοὺς γινέσθαι ἐκλήν· μὴ πρὸς τὸν δὲ αὐτοῖς κοι-
νωνίαν ὑποχέσθαι, εἰ μὴ τοὺς πρεσβύτους ἑαυτῶν ἀ-
πολάβει ἡ ἀγία συνόδος· εἰδέναι δὲ βουλόμεθα
τὴν ὑμετέραν ὁσιότητά, ὅτι περ εἴτι τούτων παροφθίῃ
παρ' ὑμῶν, οὔτε ἡ ἀγία συνόδος κατὰ δέξεται τὴν παρ'
ὑμῶν πρᾶξιόμενα, οὔτε ὑμᾶς ἐξαι κρινάτους.

Βερίλιανος ὁπισκοπος Πέργης ἐνπλημένους ὑ-
πὲρ χεῖσθαι. ὑποχέσθαι δὲ καὶ πάντες οἱ πρεσ-
βυτέρους.

ΑΝΤΙΓΡΑΦΟΝ ΑΝΑΦΟΡΑΣ

ᾧ τῆς ἀγίας συνόδου, ὁγδ. Ιουβιναλίου, Φίρμον, Φλαυικίου, Αρκαδίου, Θεοδοίου, Ακακίου, Εὐοπίου, ὁπισκόπων, καὶ Φιλίππου πρεσβυτέρου.

Τοῖς ἀσβεστάτοις, καὶ φιλοφιλισταῖς, καὶ φιλοχρίστοις βασιλεῦσι, Θεοδοσίῳ, καὶ Οὐαλεντινιανῷ, νικηταῖς, τροπαιούχοις, ἀπαυγούσις, ἡ ἀγία σύνοδος, ἡ καὶ θεὸς χάριν, καὶ ὑπακοήν τοῦ ὑμετέρου κράτους ἐν τῇ Εφεσίῳ μητροπόλει συγκροτηθεῖσαι.

Πᾶσι μὲν τῆς ὑμετέρας βασιλείας ἐπαρταπεί, ἐπὶ πλεονεξίᾳ δὲ αὐτῶν ἀσβεστάτοις ἀποδιδόμενα ζῆλον, φιλοχρίστοι βασιλεῖς, καὶ ἀπὸ τοῦ πνεύματος ἀπαρταπεί, καὶ ἰδίᾳ ἑκάστου τῶν ὑπὲρ τοῦ αἰώνιου ὑμῶν κράτους προσδύχας τῷ διαπότη Χριστῷ ἀναπείμωται, φιλοχρίστοι ἡ οἰκουμένη δι' αἰῶνος τῷ φιλοχρίστῳ ὑμῶν ἀπύμωται κορυφῶν. ἐπεὶ δὲ ἡ καὶ νῦν τῆς ὑμετέρας ὁπικαμφοῦσαι δέησις, ἡ ὑμετέρα ἀσβεστάτοις περιεκελεύεται, καὶ τὸ μέγαλο πρεσβυτεῖον, καὶ ἐνδοξοτάτου κράτους Ιωάννη, ἐξαποστείλαι τῷ οἰκουμένικῳ συνόδῳ, οὗς αὐτοὶ δοκιμάσῃ θεοφιλεῖς τοὺς ὁπισκοποὺς πρὸς τὸ ὑμέτερον κράτος, ἐκ αὐτῶν πρὸς ἀναδιδάξαι πάντας τὰ κατ' ἡμᾶς, ἀναγκάτως ἀναρρήσιμος τῇ φιλοχρίστῳ ὑμῶν βασιλείᾳ, ἐξελιξαμένη πρὸς ἀναρρήσιμος, καὶ θεοφιλεῖς τοὺς ἐπισκοποὺς, Αρκαδίον, Ιουβιναλίον, Φλαυικίον, Φίρμον, Θεοδοίον, Ακακίον, Εὐοπίον, καὶ Φιλίππον πρεσβύτερον Ῥώμης, δίδωται τὸ πνεῦμα ὁ ἀναρρήσιμος, καὶ θεοφιλεῖς τοῦ ὁπισκόπου τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας τοῦ τῆς μεγάλης Ῥώμης Κελεσίμου. Ἐπεὶ δὲ τῶν τῶν ἡμετέρων πρεσβυτέρων ἀναρρήσιμος αὐτοὺς τῇ ὑμετέρᾳ γαλήνῃ, καὶ ἀναρρήσιμος ἀναρρήσιμος βλάστησις τῶν αὐτῶν, καὶ ἀναρρήσιμος τυχῶν. εἰδοὺς ὅτι τῷ φιλοχρίστῳ ὑμῶν, καὶ τῷ ἀναρρήσιμῳ ψυχῇ πρὸς πολλοὺς πρὸς μείνῳ ἡραπύδῃ τῶν ὑπερμαχοῦντων, καὶ σωζομένων ὑμῶν Χριστῶν, καὶ τῶν αὐτῶν ἱερῶν ἀπὸ πάντων ἡμῶν, ἀπὸ τῶν αὐτῶν ἱερῶν ὁ ὑμῶν ἀναρρήσιμος, ἐμοὶ ἀναρρήσιμος, καὶ ὁ ὑμῶν ἀναρρήσιμος, ἐμοὶ δέχεται, ἡραπύδῃ καὶ τῷ πρὸς ἡμᾶς ἀναρρήσιμος πρὸς τῶν ἡμετέρων ἡμῶν γὰρ σὺν ἀλλοῦ πρὸς χάριν τῷ Εφεσίῳ κατελλήφεται, ἡ πρὸς τῆς πίστεως ἀναρρήσιμος, καὶ τὸ ὑμέτερον ἀσβεστάτοις ὑπακοή, ἐπεὶ δὲ τῶν τῶν αὐτῶν ἀναρρήσιμος ἐκ αἰῶνος γαλήνῃ τῷ μισθῷ ὁ Νεστορίου ἐπὶ ἀναρρήσιμος, ἀναρρήσιμος βλάστησις πρὸς τῶν ὑμῶν πρὸς τῆς, καὶ ἐκ αὐτῶν ἡμετέρων τὸ ὁριζομένης πρὸς τῆς, καὶ τῶν αὐτῶν πρὸς τῆς ἀναρρήσιμος τῶν οἰκείων δόγμασι, Νεστορίου πρὸς ἀναρρήσιμος ἐπεὶ δὲ ἡ ἀπὸ πρὸς οὗτος πρὸς ἀναρρήσιμος, ἀναρρήσιμος σὺν ἡβύλῃ, ἐκ αὐτῶν τῶν πρὸς αὐτῶν ἡ γαλήνῃ ἀναρρήσιμος τῶν ἐννοματώσας ὁ διαπότη Χριστῷ ἀναρρήσιμος δόγματι, αὐτῶν πρὸς ἀναρρήσιμος ἀναρρήσιμος, καὶ τῶν τῶν πρὸς τῆς ὁπισκο-

EXEMPLVM RELATIONIS

à sancta Synodo missæ pijsissimis Imperatoribus I per Iuvenalem, Firmum, Flavianum, Arcadium, Theodotum, Acacium, Euoptium Episcopos, & Philippum Presbyterum.

Pijsissimis, & Deo dilectissimis, Christumq. diligentibus Imperatoribus Theodosio & Valentiniano, victoribus, triumphatoribus, semper Augustis, sancta Synodus, qua per Dei gratiam, vestraq. Maiestatis sanctionem in Ephesiorum metropoli congregata est.

OMnia quidem, Christianissimi Imperatores, Maiestatis vestrae studia, ut gloriosa, laudeq. digna sunt, ita magni quoque erga pietatem zelum ostendunt: quare omnes communiter, & singuli priuatim Christo Domino pro Imperij vestri perpetuitate preces offerimus, obsecrantes, ut Christianissimum vestrum fastigium in perpetuum orbi tueatur incolume. Quoniam vero pietas vestra nunc etiam nostra supplicatione inflexa, per Ioannem magnificentissimum, praeclarissimūq. Conitem mandauit, ut oecumenica Synodus ex pijsissimis Episcopis quos approbauerit, ad vestram Maiestatem mittat, qui vniuersum rerum nostrarum statum coram exponant; propterea necessario gratijs vestrae Maiestati actis, Arcadium, Iuvenalem, Flavianum, Firmum, Theodotum, Acacium, Euoptium, sanctissimosq. pijsissimosq. Episcopos, & Philippum Romanæ Ecclesiae Presbyterum, Cælestini sanctissimi Deoq. dilectissimi Apostolicæ Sedis magnæ Romæ locum tenentem selegimus, eosq. vestrae serenitati per has nostras litteras offerimus, rogantes, ut benignis oculis auribusq. illos suscipere dignetur. Ac vero cum sciamus, Christi amantem, Deoq. addictam animam vestram, Christi, qui vos propugnat & conseruat, reuerentiam & cultum maximi facere, illiusq. sacerdotibus plurimum deferre, (memores quod ipse dixerit: Qui vos audit, me audit; & qui vos recipit, me recipit:) non dubitauimus, ea etiam quæ grauius nos hactenus affligerunt, presentibus litteris attexere. Cum enim nulla alia de causa Ephesi conuenissemus, quam ut iuxta pium vestrum edictū de Fide, cuius immota à sæculo perpetuamq. tranquillitatem profana Nestorij dogmata turbauerunt, consultaremus, post terminum præstitutum sexdecim diebus elapsis, merito proposita de his consultatione, Nestorium qui suis dogmatibus Ecclesias conturbabat, vocauimus. Verum cum malæ conscientie reatu impeditus adesse nollet, impijs ipsius dogmatibus examinatis, quæ de Christi Domini incarnatione litteris exposuerat, & illa ipsa dogmata anathematizauimus, & illorum parentem ab omni Episcopali di-

Conc. gen. tom. j. πικῆς

li dignitate prorsus amouimus. Ceterum Ioannes Antiochenus vigesimo secundo demum die post praefinitum tempus elapso vix comparens, quasi nostrum, quem pro Fidei defensione susceperamus zelum vlturus, collectis, sibiq. adiunctis triginta paulo plus, quorum alij Celestiani, alij iam dudum fuerant depositi, contra Praesides nostros, orthodoxaq. Fidei amulatores Cyrillum sacratissimum Deoq. dilectissimum ecclesiae Alexandrinae Archiepiscopum, sanctissimumq. & piissimum coepiscopum nostrum Memnonem inuectus est; illosq. neque apud ipsum accusatus, neque secundum canonicum ordinem in ius vocatus, depositionis contumelia affecit; & quasi sancta & oecumenica Synodus in hac iniquitate, qua contra ipsos usus est, ei communicasset, ita, pias, Deoq. dilectas vestras aures praecupavit, ac circumuenit. Sancta proinde & oecumenica Synodus, cuius consensui adest & Celestinus sanctissimus piissimusq. magnae vestrae Romae Archiepiscopus, & vniuersa Occidentalis Synodus, per sanctissimos Episcopos quos ad nos ipsa misit, totaq. Africa & Illyricum, legitime mota; ipsum apostatici conciliabuli auctorem Ioannem [Antiochenum,] & reliquos qui cum eo sunt, ab omni Ecclesiastica communione alienos esse censuit; omnemq. sacerdotalem functionem ipsis ademit, & omnia quae contra leges moliti fuerant, euertit. Et commentarios quidem earum rerum quae ipsorum causa gesta sunt, iam ante ad celsitudinem vestram misimus: nunc vero per has litteras, piissimosq. Episcopos legatos nostros, porrectis manibus pietatis vestrae genua attingimus, supplicantes, vt ea quae per subreptionem contra Cyrillum & Memnonem sanctos Deoq. dilectissimos Episcopos acta sunt, cum nullam ex sacris Canonibus vim obtineant, omnino nulla & irrita declarentur; ne sancta nostra Synodus suo destituatur capite; nosq. & vniuersi terrarum orbis sacerdotes intolerabili continuoq. luctu, Praesidium nostrorum causa conteramur: quin, potius voti compotes effecti, solitas cum omnibus vbique Ecclesijs preces pro perpetua pij Imperij vestri stabilitate ad Christum Dominum fundamus: quandoquidem calumnia, quam Ioannes Antiochenus, ipsiusq. sectatores illis struxerunt, ad nos omnes spectat, qui eandem cum praedictis Fidem habemus & profitemur, iisdemq. in sacerdotali ministerio communicamus. Nam & vniuersa Occidentaliu Synodus recte inculpatq. illorum Fidei testimonium dat, & nos ipsi quoque plene hac de re edocti, etiam scripto in commentarijs pronuntiauimus, eos esse orthodoxos, sanctorumq. Patrum nostrorum sententiam sectari circa Apostolicae catholicae Ecclesiae dogmata. Rogamus proinde Maiestatem vestram, vt & nos quoque (omnes enim vinctis, vtpote, fratribus, sanctisq. Synodi Praesidibus, colligati sumus) a vinculis absoluat.

EPI-

κλήσεως τῆς ἀποστολικῆς, καὶ καθολικῆς δόξης. δεόμεθα πάλιν πρὸς ὑμετέρου κράτους, λύσει καὶ ἡμᾶς
* αὐτοὺς τῶν θισμῶν· σπουδαίμεθα γὰρ τῆς διδασκαλίας, ὡς ἀδελφοὶ καὶ πατέρες τῆς ἀγίας ἡμῶν πατρὸς. * ἡ ἀντι

Α πικρῆς ἀξίας ἡλλοτριώσαμεν. ἀλλ' ὁ τῆς Διοποχείας * ἐξιστοῖ
 Ἰωάννης, καὶ πῶς οὐκ ἔω δ' ὅτι τῆς βηθίσας περ-
 θεσμίας μόλις φθίσας ἡμέραν, ὡς περ ἀμυνόμενος
 ἡμᾶς ὅτι τῷ ὑπὲρ τῆς πίστεως ζήλῳ, τρία κτῶτα μι-
 κρῷ πλέον, ὡς αὐτὸν πτωχούροισιν ἂν οἱ μὲν κελε-
 σταιοὶ, οἱ δὲ καθηρημένοι περὶ πολλοῦ ἐτόχωνται,
 κατ' αὐτῶν τῶν ἡμετέρων ἐχώρησε προσέφρων· ἔτις
 ζήλωτις τῆς ὀρθοδοξίας, πῶς τι ἀγνώστην, καὶ θε-
 φιλεστικὴν ἀρχιεπίσκοπον τὸν Ἀλεξανδρείας Κύριλ-
 λον, καὶ τὸν ἀγνώστην, καὶ θεοφιλεστικὴν τὸν ἐπίσκοπον * ἐπίσκο-
 ἡμῶν μένοντα, οὐκ ἐκκαθάρθηται περὶ αὐτοῦ. οὐκ ἐν

Ε. **ΠΡΟΚΛΗΨΗΝΤΑΣ** ΚΥ ΤΩΝ ΤΩΝ ΚΑΘΩΤΩΝ ΑΧΘΕΥΣΙΑΣ,
 ΤΗ ΤΗΣ ΚΑΘΟΥΡΕΥΣΕΩΣ ΩΣΙΕΒΑΛΕΝ ΎΒΡΕΙ ΚΑΙ ΩΣ ΚΟΙ-
 ΝΩΝΗΣΑΙΣ ΑΥΤΩ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ, ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗΣ ΣΥΝΟΔΟΥ
 ΕΙΣ ΤΩΝ ΚΑΤ' ΑΥΤΩΝ ΑΙΘΙΚΙΑΣ, ΟΥΤΩ ΤΑΙΣ ΔΥΠΕΒΑΙΣ ΥΜΩΝ,
 ΚΑΙ ΦΙΛΟΦΙΛΙΣ ΣΥΝΗΡΕΠΙΣΤΕΝ ΑΙΘΑΙΣ. Η ΜΕΝ ΟΥ ΑΓΙΑ, ΚΑΙ
 ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ΣΥΝΟΔΟΣ, Η ΣΥΝΕΔΡΩΣΗ ΚΑΙ Η ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ
 ΗΜΩΝ ΡΩΜΗΣ ΑΓΙΩΤΑΡΕΣ, ΚΑΙ ΦΙΛΟΦΙΛΙΣΤΕΡΕΣ ΔΟΧΜΕ-
 ΤΙΣΚΟΤΕΣ ΚΕΛΕΣΤΙΝΟΣ, ΚΑΙ ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΔΥΠΙΚΗ ΣΥΝΟΔΟΥ,
 ΔΙΕ ΤΩΝ ΠΑΡ' ΑΥΤΗΣ ΑΠΕΣΤΕΛΜΕΩΝ ΠΡΟΣ ΗΜΑΣ Α-
 ΓΙΩΤΑΙΩΝ ΔΗΚΙΣΤΟΠΩΝ, ΣΥΝΕΔΡΩΣΗ ΔΙΕ ΚΑΙ Η ΑΦΡΕΙΚΗ
 ΤΗΣ ΚΑΙ ΤΗ ΙΔΙΟΜΕΝΩΝ ΚΑΘΟΛΙΚΩΝ ΜΑΡΤΥΡΙΑΣ ΑΥ-

801-

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΑΛΥΠΙΟΥ ΠΡΟΣ
Κύριλλον.

EPISTOLA ALYPII AD
Cyrillum.

Τῷ ἀγιωτάτῳ καὶ θεοφιλεστάτῳ καὶ ἁγιοποιεῖν
Κυρίλλῳ Αλύπιος πρεσβύτερος τῶν ἀποστόλων,
ἐν κυρίῳ χαίρειν.

Sanctissimo, Deoq. dilectissimo Archiepiscopo Cy-
rillo, Alypius Apostolorum Presbyter in Domi-
no salutem.

ΜΑΚΑΡΙΟΣ ἄνθρωπος, ὃν καὶ ἡ ζωὴ καὶ ὁ θὸς πρῶ-
τον τῆς αἰδέσεως ὀφθαλμοῖς ἰδὲν τὴν
θεοφιλή, καὶ ἀγίου σου κεφαλὴν, τῆς ὁμολογίας τὸν
πρῶτον μαρτυρίου εἶφανον. Φέρουσιν οὐ γὰρ ἀγνώστῳ
πάτερ, τὴν τῶν ἀγίων πατέρων ὁδὸν ἐξηγέρῃς. Ἰὼ ἐμ-
ματι πειρασθέντες, καὶ τὸς ἁγίους ἡμι-
φύλακας τῆς ἐκκλησίας, ὁρῶμεν πρὸς τὴν ἀλήθειαν
ἐκδιδάσκας. οὐ τὴν παρρησίαν τοῦ ἡλία ἐνεδύσω, καὶ
τὸν ζήλον τοῦ φημιεῖς μόνος ἀνέλεστος. οὐ τὸ δου-
λεῖν τοῦ ἰοβόλου δράκοντος ἐνεφράσας. καὶ τὸν
πλουτάρχον Βῆλ κατήσχευας. καὶ τὴν μάστιγος αὐτοῦ
ἐλπίδα. Δὲ χρημάτων αὐτοῦ ὀπτηγμομένῳ προ-
σεσίαν, δέγνῃς, καὶ αἰσχυρὸν κατήσχευας. καὶ τὸ κα-
τασκάσκειν τῆς χρυσεῖς ἐκκλησίας νεκρὸν ἡρώδην ἐπιή-
σας. καὶ πῶς γὰρ, μύρων ἀποχέμενον πρὸς μαρτυρίαν,
διωκόμενος φθίγγεσθαι τοῦ ζήλου ὅτι πρὸς ἐγκύματα;
ὅτι πῶς ἐγὼ πρὸς μακαρίου Θεοφίλου τοῦ τοῦ Θεοῦ
μιμητῆς. ἀλλὰ καὶ τὸ μαρτύριον τοῦ μακαρίου Ἀθη-
ναίου ἐνεδύσω. καὶ πρὸς τὸν οὐρανὸν τῶν ἀγίων
αἰρετικῶν πρὸς συσκότιν ὡς ἀπλάσας ἐξέφυγε, τῆς
προσώχως ἀποστασίματος, οὕτω καὶ ἡ σὴ ἀγιωσύνη
πρὸς συσκότιν τοῦ αἵματος ὡς ἐρ λείλαπας ἀποδείξει
κατακρίσεις, Ἰὼ καὶ παρὸς τὴν συνειδήσεως βίβλιν οὕτω
γὰρ ὁ μακάριος Ἀθανάσιος μὲν πᾶσι πρὸς ψυ-
δῆς ἐπαγγελίας πρὸς αἰρετικῶν αὐτοῦ προσήμο-
μένας, ἐώλους ἀπέδειξε, καὶ ἀλλοδαπὴν οἰκίαν κα-
τέδειξε. ἰσορίας λόγῳ, τῶν τότε κρατυῶτων τοῦ
κατασκάσκειν αὐτῶν. καὶ ὅταν ἐπὶ δόξῃ τὴν μιαν
ἐκκλησίαν ἐκκλησίαν πλέκῃ ψαλμὸν ἐκκλησίαν, τούτῳ
καθάρωτος, καὶ λαμπρότερος ἀνεδείκνυτο. Ἰὼ μα-
κροθυμία, διὰ λαμπρὸν πύπιν τῆς πλεονεκτικῆς
καὶ τούτῳ τῆς αἰδέσεως τὸν εἶφανον τοῦ μαρτυρίου
ἐαυτοῦ πλέξας, τὸ ὁμολογεῖν ἐποίησε, καὶ τὴν Ἀρείου κα-
κοδοξίαν κατήσχευσε, καὶ τὴν ὁρθοδόξον ἀνέστησε, καὶ
τὸν ἀγίον τοῦ ἀγγελιστοῦ Μάρκου θρόνον ὑψώσεν.
οἷς καὶ αὐτὸς χρηστέμενος, κατὰ τὴν ἐκκλησίαν τοῦ ἀγίου
πρὸς πειρασμούς. εὐχομένη τῶν ἀγίων πᾶσι, κα-
ταξίωθῃ αὐτοῖς ὀφθαλμοῖς ἰδὲν τὸ ἀγίου σου πρῶ-
τον, καὶ κρατῆσαι τῶν γενάτων, καὶ ἀπολαύσαι
μαρτυρίας, ἐν κατὰ εἰρήνης πύπιν εἰφανοῦς ἀναδησα-
μένῳ. ἀπαντᾷ δὲ τὰ καθ' ἡμᾶς, ὡς ἐπαρρησιασάμε-
θα, διαρκῶς τῇ σὴ προσώχῃ, καὶ τῶν ἀγίων πατέρων, καὶ ὅσα ἐπιήσασμεν, λέξει ὁ ἀγαπῶνς Διόκληρος
Καισάρης. ὅς καὶ πρὸς ἡμᾶς τῆς ἐμῆς βραχυτέρας ὁμιλίας τῇ σὴ ἀγιωπύῃ. προσαινεῖν πᾶ-
σι τὴν ἀγίαν συνοδὸν τῶν ἀναδησαμένων τὸν εἶφανον τοῦ μαρτυρίου μὲν τῆς σὴ ὁσιότητος. ἱρρωμένους,
εὐθυμούς, ἐν κυρίῳ διὰ πρὸς ἐπὶ ἀγωνιζόμενος ὑπὲρ τῆς ἀληθείας χαρισθείης ἡμῖν ἀπὸ Θεοῦ.

BEATUS homo, quem primum Deus dignum
censuerit, sanctum Deoq. dilectum caput
tuum martyrij confessionis sertis redimitum, di-
lectionis oculis contueri. Tu enim, sanctissime
pater, vigilantilumine sanctorum Patrum viam
triuisti: tu utroque poplite claudicantes, recta ad
veritatem incedere docuisti: tu fiduciam indutus
es Elias: tu solus Phinees zelum assumpsisti: tu im-
pium venenosi draconis os obturasti: tu voracem
Bel euertisti: tu inanē illius spem, hoc est, domi-
natum & præsidentiam are coemptam labefecisti
& compressisti, aurezq. statuz apparatus perdi-
disti. Et qualem os spiritalibus vnguētis refer-
tū, zeli tui encomia exprimere valeat, ut qui bea-
ti Theophili auunculi tui perfectus imitator eua-
feris, immo & beati illius Athanasij martyrio co-
ronatus sis? Etenim ut ille precibus propulsatas
iniquorum hæreticorum machinationes perinde
ac scopulos euitauit; sic tua quoque sanctitas ini-
qui illius conatus vitæ integritate, conscientiazq.
puritate, veluti infirmas quasdam procellas seda-
uit. Sic enim & beatus Athanasius post multas fal-
sas criminationes, quas hæretici ei impingebant,
refutatas, exiliumq. eorum decreto qui tunc re-
rum potiebantur, & hoc ipsum fieri curabant, pa-
tienter toleratū, id consequutus est, ut eo semper
purior illustriorq. euaderet longanimitate, his
prærogatiuis magis resplendens, quo magis im-
pura illa ora falsas criminationes ipsi intentabāt.
Atque his certaminibus martyrij coronā ille sibi
nectens, Consubstantialitatem stabilivit, peruer-
samq. Arij doctrinā calcauit, & orthodoxiam de-
novo erexit, ac sancti Marci Euangelistæ sedem in
sublime extulit: quibus tu etiam vltus, Sancti illius
vestigijs impigre institisti. Precor itaque, sanctis-
sime Pater, ut dignus aliquando habear, qui te
virum sanctum coram cernam, tuaq. genua com-
plectar, & tempore pacis coronati Martyris con-
spectu fruar. Vniuersum rerum nostrarum sta-
tum, quomodo cum fiducia egerimus, tuis san-
ctorumq. Patrum precibus freti, & iuxtaque
fecimus, Candidianus dilectus diaconus, qui par-
uitatis meæ litteras sanctitati tuæ defert, coram
exponet. Saluto vniuersam sanctam Synodum
vnā cum tua sanctitate martyrij corona ornatā.
Deus te nobis largiatur valentem ac lætū, in
Domino honoratum, pro veritate certantem.

3. Reg. 18. d
3. Reg. 19. b
Num. 25. b
Dani. 14.
d. a.

ACTIO SEPTIMA.

EXEMPLAR SUGGESTIONUM
Episcoporum Cypri in Con-
cilio Ephesino.

Ostendit Consulatum Dominorum nostrorum Flauij Theodosij decimum tertium, & Flauij Valentiniani tertium, semper Augustorum, pridie kalendas Septembris, Synodo gratia Dei, & cuncto pientissimorum, Christi, amatorum Regum nostrorum, in Ephesiorum metropoli, in sancta Ecclesia quae dicitur Maria, congregata, Rheginus Episcopus sanctae Ecclesiae apud Constantiam Cypri dixit: Quoniam turbant quidam sanctissimas Ecclesias nostras, oro, ut libellus, quem in manibus gero, suscipiatur, & legatur.

Sancta Synodus dixit: Libellus oblatus recipiatur, & legatur.

Sanctissimae, gloriosae & magnae Synodo, gratia Dei, & natu pientissimorum nostrorum Regum in Ephesiorum metropoli Dei obseruantissima, congregata, petitio à Rhegino, & Zenone, & Euagrio Cypri Episcopis. Olim etiam sanctus pater noster & Episcopus factus Troilus, ab Antiocheno Clero multa passus est, & pientissimus Episcopus Theodorus vim non vulgarem pertulit, atque adeo usque ad plagas, quas nec flagriones homines ferre deceat, illicite, absurde & illegitime. Nam cum propter aliam causam abiisset, illius vero felicem accepit finem, abusi abitione, ut cogere voluerunt, & subijcere sibi sanctos Episcopos insulz contra Apostolicos Canones, & definitiones sanctissimae Nicenae Synodi. Et nunc quia cognouerunt quod beatus ex hac vita migravit, subornarunt magnificentissimum Ducem Dionysium scribere mandata provinciae Principi, & sanctissimae Constantiensis ecclesiae Clero. Litterae publicae sunt; quas & ad manum habemus, & parati sumus eas vestrae sanctitati ostendere. Huius gratia rogamus & petimus, ne permittatur hominibus nihil non audentibus, ullam nouitatem inuicere, olim & ab initio volentibus praeter Ecclesiasticos canones & constitutiones expositas à sanctissimis Patribus in Nicena congregatis, imponere magnae & sanctae Synodo finitionibus ad nihil vtilibus. Nam, sicut diximus, non appulisset hodie magnificentissimus Dux Dionysius, Ecclesiae afflictae curam habens, neque ea quae sibi non conueniunt, usurpasset, neque Ecclesiasticis rebus se immiscuisset, nisi à sanctissimis, qui illic congregati erant, Episcopis & Clero ipsorum deceptus, putasset eam canonicam (quod etiam praeccepta eius testantur) quam absque eorum consilio aduersus Episcopum Constantiae Cypri metropolis habuit. Oramus autem & has litteras magnificentissimi Ducis legi, & praeccepta, & omnia simul quae in hac tragedia commissae & factae sunt, ut ex ipsis cognoscat sancta vestra & magna Synodus intolerabilem vim factam. Etenim non

A vulgaris tumultus in tota Metropoli ortus est. Praeterea significamus sanctae vestrae Synodo, quod cum litteris gloriosissimi Ducis, etiam Diaconus sanctae Antiochenae ecclesiae missus est. Ideo obsecramus, & ad sancta vestra genua procidimus, ut canonica sententia etiam nunc, sicut initio à temporibus Apostolorum, & constitutionibus & canonibus sanctissimae & magnae Synodi Nicenae, illa & superior insidijs & potentia permansit nostra Cypriorum synodus; ita & nunc per vestram incorruptam & iustissimam sententiam, etiam vestra constitutione iustitiam nobis fieri cupimus.

B Rheginus Episcopus Constantiae Cypri subscripsi manu mea.

Zenon Episcopus Curiensis sanctae ecclesiae Dei Cypri subscripsi manu mea.

Euagrius minimus Episcopus Solensis Cypri sanctae Dei ecclesiae subscripsi manu mea.

Rheginus Episcopus inquit: Quoniam etiam praecceptum offerimus magnificentissimi Capitanei Dionysij, scriptum ad illustrissimum Principem provinciae, oro ut & illius lectio fiat.

Sancta Synodus dixit: Legatur & illius magnificentissimi Dionysij praecceptum.

C Flavius Dionysius illustrissimus & magnificentissimus utriusque exercitus magister, Theodoro illustrissimo Cypriorum regionis Praefidi. Regia auctoritas ob multas, & maxime Ecclesiasticas causas pientissimos Episcopos, ut in Epheso conueniant, diuinis apertis signatisque litteris praecipit. Quoniam autem cognouimus, Episcopum Constantiensis ciuitatis è praesenti vita migrasse, & praedestinatum sibi diem impleuisse; necessarium hoc mandatum tibi transmittendum esse iudicauimus, ut ne quis abque scitu vel scripto pientissimae Synodi audeat in locum defuncti nominare alium. Decet enim expectare formam, quam talium pientissimorum Episcoporum consensus praescribet. nam, ut diximus, harum rerum gratia praedicti pientissimi viri conuenire iussi sunt. Itaque si contentiosi turbas excitarent, partim tua grauitas, partim obtemperans illi exercitus eas auertere studeat, modisq. omnibus prohibeat, & ne quem, ut dixi, progredi sinat, antequam pientissimi Episcopi sua auctoritate approbent. Quod si hasce litteras praenerit incerti Episcopi ordinatio, illum iuxta caeleste responsum Regum in Ephesum, ut alios, venire iubeas: neque ignores, quod si aliter fieri approbaris, tu quidem auri libras quinque, exercitus vero alias tantas fisco inferre cogemini. Ut autem haec, quae iuxta pientissimorum Episcoporum petitionem decretae sunt, scribantur, & celerem finem fortiantur, Marturium & Adelphium ab exercitu iussimus ob hoc ad illos legari. Datæ xij. kalendas Iunii, Antiochiae.

Rheginus Episcopus dixit: Est & aliud mandatum eiusdem magnificentissimi Dionysij, scriptum ad pientissimum Clerum Constantiensis metropolis, quod & ipsum ut legatur oro.

Sancta Synodus dixit: Lectum & hoc, inferatur in acta commentariorum.

Flavius Dionysius magnificentissimus & gloriosus.

riofissimus Comes , & Dux vtriusque exercitus ,
ac Proconsul , pientissimis Clericis in metropoli
Constantiæ Cypri . Nouit & vestra pietas , quo-
modo Augusti & callinici orbis Domini reli-
giosissimos & sanctissimos Episcopos in Epheso
conuenire iusserunt ob multas alias , & maxime ,
ob Ecclesiasticas causas . Itaque quoniam ex ip-
sis sanctissimis Episcopis qui hic conuenere , co-
gnouimus quòd beatissimus Episcopus vester
iuxta diuinam voluntatem obdormierit ; operæ-
pretium censui , vt significarem vestræ pietati , &
admonerem , vt caueatis vobis , ne quis à quopiã
in Episcopum eligatur , vel ordinetur , (nam de
hoc plane forma præscribetur) sed expectate sen-
tentiam , quæ illic danda est . Dignum sane & ius-
sum , vt sancti Patres ea quæ Patres iubent , ob-
seruent . Quòd si quempiam ante litteras nostras
continget in sedem collocari , id quod non opina-
mur , illum cum pientissimis viris ad Ephesum ,
iuxta diuinum edictum , vt veniat admoneatis ;
non ignorantes quòd laus sequetur obtemperan-
tes , inobedientes autem etiam præsens conue-
nienter corriget scriptum .

Sancta Synodus dixit: Quoniam autem causa quæ mouit magnificentissimum & gloriosissimū Capitaneum Dionysium ut hæc scriberet, obscurius in propositis habetur; manifestius doceant præsentēs pietissimi Episcopi sanctarum Ecclesiarum quæ in Cypro, quid mouerit magnificentissimum Capitaneum ut hæc mādāta emitteret.

Zenon Episcopus ciuitatis Curiensis Cypri dixit: Etiam beatę memorię Sapritius, qui mecum huc venit, eius rei gratia huc venit. Quoniam autem ex hac vita concessit, necessario nos docemus sanctam vestram & vniuersalem Synodum, quòd ad suggestionem Antiocheni Episcopi & Cleri, magnificentissimus Capiteanus Principi & Clero scripsit.

Sancta Synodus dixit : Quid volente Antiocheno ?

A Euagrius Episcopus Solensis Cypri respondit:
Subijcere infulam nostram, & ordinandi ius ad
se rapere attentat, præter Canones & consuetu-
dinem quæ iam olim inualuit.

Sancta Synodus dixit: Numquam ne Antiochenus visus est in Constantia ordinare Episcopum?

Zenon Episcopus Curij Cypri dixit: A sanctis Apostolis numquam possunt ostendere, quòd adfuerit Antiochenus & ordinauerit, vel communicauerit vmquam insulæ ordinationis gratiam, neque alius quisquam.

B Sancta Synodus dixit: Memor sit sancta Synodus canonis sanctorum Patrum in Nicæa congregatorum, qui conseruat vnicuique Ecclesiæ priscam dignitatem. Hic etiam memor sit Antiochiæ. Docete igitur, an non ius ordinandi ex more veteri apud vos habet Antiochenus. Can. 6.

Zenon Episcopus dixit: Prius affirmauimus, quòd numquam vel adfuerit, vel ordinauerit neque in metropoli, neque in alia ciuitate; sed Synodus nostræ provincie congregata constituebat Metropolitanum: & oramus, vt vestra sancta Synodus sua sententia nobis consentiat, & hæc stabiliat, ita vt vetus mos, sicut hæctenus robur habuit, ita & nunc habeat, & nullam nouitatem in nostra provincia fieri sinat.

Sancta Synodus dixit: Doceant & hoc pientissimi magistri, num Troilus ille sanctæ ac beatæ memoriæ Episcopus, qui nunc requiescit, vel sanctæ memoriæ Sabinus, qui illum præcessit, vel qui ante illos venerabilis Epiphanius, ab aliqua Synodo ordinati fuerint.

Zenon Episcopus dixit : Et nunc memorati Episcopi , & qui ante illos sanctissimi Episcopi , & qui à sanctis Apostolis erant , omnes orthodoxi , ab his qui in Cypro, constituti sunt ; & numquam locum habuit Antiochenus Episcopus , vel alius aliquis, ordinandi in nostra prouincia .

Ψῆφος τῆς αὐτῆς ἀγίας συνόδου.

Decretum eiusdem sanctæ Synodi.

Sancta Synodus dixit: Rem hanc, quæ præter Ecclesiasticas constitutiones, & sanctorum Patrum Canones innouatur, & omnium libertatem attingit, annuntiavit piissimus Episcopus Rhëginus, & qui cum eo piissimi Episcopi prouinciæ Cypri, Zenon & Euagrius. Vnde quoniam communes morbi maiore egent remedio, eo quòd maius damnum afferant; si non est vetus mos, quòd Episcopus Antiochenus ordinet in Cypro, sicut libellis & proprijs vocibus docuerunt religiosissimi viri, qui ad sanctam Synodum accesserunt, habebunt ius suum intactum & inuiolatum qui sanctis in Cypro Ecclesijs præsunt, secundum Canones sanctorum Patrum, & veterem consuetudinem, per seipsos ordinationes religiosissimorum Episcoporum facientes. Istud autem etiam in alijs diæcesibus, & in omnibus prouincijs feruetur,

Conc.gen.tom.j.

c. *ij*

1994

Η ἀγία πύξδος ἐστὶ Πράγμα πῶς τὸν ἐκκλη
 σιατικὸν θισμοὺς, καὶ τὸν καυονα τ' ἀγίων πατέρων
 καυοτμύμενον, καὶ τ' πάντων ἐλθεθρίας ἀπόμενον,
 πρὸς τὴν γὰρ ὁ θεοφιλέστατος σὺν ἐπίσκοπος Ρηγίος,
 καὶ οἱ σὺν αὐτῷ θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι τῆς Κυπρίων
 ἐπαρχίας, Ζιζών, καὶ Εὐάργιος ὅτι ἐπὶ δὴ τὰ κυρία
 πάθη μέζονος δεῖται τῆς θεραπείας, ὡς καὶ μέζονα
 τὴν βλάβην φέροντα, καὶ μάλιστα, εἰ μὴ ὁ θεὸς δε
 χαῖον παρηκολούθησεν, ὥστε τὸν ἐπίσκοπον τῆς Αρτιο
 χίων πόλεως ἐν Κύπρῃ ποιῆσαι χειροτονίας, καὶ τὴν
 ἀλφ' τ' λιβέλλων, καὶ τῶν οἰκείων φωνῶν ἐσθιδάξαν οἱ
 δὲ λαβέσται αὐτοὶ, οἱ τὴν πρὸς τὸν τῇ ἀγία σὺν
 ὁ ποιῆσάμενοι, ἐξέσσι τ' ἀνεπηρέαστοι, ἐ ἀβιάσται, οἱ
 τῶν ἀγίων ἐκκλησιῶν τῶν καὶ τὴν Κύπρον πρὸς τὸν
 πρὸς τὸν καυονα τ' ὁσίων πατέρων, καὶ τὴν δεχάμεν
 σὺν ἡμῶν, δι' ἐαυτῶν πρὸς χειροτονίας τ' δὲ λαβέσται
 ἐπίσκοπων ποιῶμενοι. καὶ οἱ αὐτοὶ ἐπὶ τ' ἄλλων δ

Conc.gen.tom.j.   ε ιij πγ'

αὐτοῖς οὐς τινὰς δόγματι κρινῶ ἡ ἀγία συνόδος πᾶσι μὲν ἐκκλησιαστικῆς κοινωνίας ἀλλοτρίους ἐποίησε, πᾶσι δὲ αὐτῶν ἐτέρῳ ἱερατικῷ πεινῶν, δι' ἧς ἡδυνάτω βλάπην, ἢ ἀφελὲν πινάς.

Κω. α'. Επεὶ δὲ ὁ εἰς ἡμεῖς καὶ τὸν ἀπὸ λαοφθίας τῆς ἀγίας συνόδου, ἔμειναν ἄς καὶ χώρες, ἡ πάλιν διὰ πινὰς αἰτίαν ἡ ἐκκλησιαστικὴ, ἡ σωματικὴ, μὴ ἀγνοήσῃ τὰ πρὸς αὐτῶν πτωχόμενα, γινώσκοντες τὴν ὑμετέρας ἀγαθότητι, καὶ ἀγάπῃ, ὅτι πρὸς ἡμῖν ὁ μητροπολίτης τῆς ἐπαρχίας, δότω πινὰς τῆς ἀγίας, καὶ οἰκουμένης συνόδου, περὶ τῆς τῶν δότω πινὰς συνόδου, ἡ μὲν πρὸς τὴν ἐκκλησίαν, ἡ τὰ Κελεσίου ἐφρονήσῃ, ἡ φρονήσῃ, οὕτως καὶ τῶν τῆς ἐπαρχίας ἐπισκόπων ἀμειψάμενοι πινὰς αὐτῶν, διώσῃ, πινὰς ἐκκλησιαστικῆς κοινωνίας ἐκτείνῃ ἡδὴ ὑπὸ τῆς συνόδου ἐκβεβλημένοι, καὶ ἀνεργήτες ὑπάρχοντες ἀλλὰ καὶ αὐτοῖς τῆς ἐπαρχίας ἐπισκόποις, καὶ τοῖς πρὸς ἐκκλησίαν πινὰς, πινὰς τῆς ὀρθοδόξου φρονήσῃ, ὑποκρίσιντες τὸ πινὰ καὶ τὸ βαθμὸς τῆς ἐπισκοπῆς ἐκβεβλημένοι.

Κω. β'. Εἰ δὲ πινὰς ἐπαρχίῳ ἐπισκόπῳ ἀπελίσθησιν τῆς ἀγίας συνόδου, καὶ τῇ δότω πινὰς περὶ τῆς συνόδου, ἡ περὶ τῆς ἐκκλησίας, ἡ καὶ ὑποχρεώσῃ τῇ Κελεσίᾳ καθήκοντος, ἐπαλινδρόμησας πινὰς τῆς δότω πινὰς συνόδου, τῶν πινὰς πινὰς καὶ τὸ δότω τῇ ἀγίᾳ συνόδῳ ἀλλοτρίους εἶναι τῆς ἱερωσύνης ἐκ τῶν βαθμῶν ἐκπινῶν.

Κω. γ'. Εἰ δὲ πινὰς καὶ τῶν ἐκ ἐκκλησίας, ἡ καὶ κληρικῶν ὑπὸ Νεστορίου, καὶ τῶν αὐτῶν οὐκ ὄντων, τῆς ἱερωσύνης ἐκκαλύψῃ διὰ τὸ ὀρθῶς φρονεῖν, ἐδικαιώσῃ καὶ πινὰς τῶν ἰδίων ἀπολαβεῖν βαθμῶν. καὶ οὕτως ὅτι τὸν ἱερεῖον καὶ οἰκουμένης συνόδου συμφρονήσῃ κληρικῶν, κελύσῃ πινὰς δότω πινὰς, ἡ ἀφελόμενοις ἐπισκόποις, μεθόλως ὑποκρίσιντες καὶ μεθόλως πινὰς.

Κω. δ'. Εἰ δὲ πινὰς δότω πινὰς τῶν κληρικῶν, ἔτι μῆσῃ ἡ κατ' ἰδίαν, ἡ δημοσίᾳ τὰ Νεστορίου, ἡ τὰ Κελεσίᾳ φρονήσῃ, καὶ τῶν πινὰς καὶ πινὰς, ὑπὸ τῆς ἀγίας συνόδου ἐδικαιώσῃ.

Κω. ε'. Οσοὶ δὲ ὅτι ἀπὸ πινὰς πινὰς καὶ πινὰς ὑπὸ τῆς ἀγίας συνόδου, ἡ ὑπὸ τῶν οἰκείων ἐπισκόπων, καὶ πινὰς ἀκακοήτους καὶ πινὰς ἐκ πινὰς ἀδικοφροσύνης αὐτοῦ Νεστορίου, καὶ οἱ τὰ πινὰς φρονήσῃ, δότω πινὰς ἐκκαλύψῃ, ἡ πινὰς πινὰς, ἡ βαθμῶν, ἀφελόμενοις εἶναι, καὶ μεθόλως καὶ πινὰς, καὶ πινὰς οὐδὲν ἡ πινὰς καὶ πινὰς ἐδικαιώσῃ.

Κω. ς'. Ομοίως ὅτι καὶ πινὰς βεβλησῇ τὰ πινὰς ἐκ πινὰς πινὰς ἐκ πινὰς τῆς ἀγίας συνόδου, τῇ ἐκ πινὰς, οἰκείως πινὰς πινὰς, ἡ ἀγία συνόδος αἰρεσῇ, εἰ μὲν ἐπισκόποι εἶναι, ἡ κληρικῶν, ἡ οἰκείως πινὰς πινὰς ἀπὸ πινὰς βαθμῶν, εἰ δὲ λαϊκοί, ἀφελόμενοις ὑπάρχοντες.

Καὶ ὑποχρεώσῃ πινὰς οἱ ἐκ τῆς πινὰς ἐπισκοπῆς.

A sancta Synodus communi decreto ab omni Ecclesiastica communione alienos esse statuit, & omnem sacerdotij efficaciam illis ademit, per quā aliquibus vel nocere vel prodesse poterant.

Quoniam autē oportebat & absentes à sancta Synodo, morantesq. in vrbibus & provincijs ob aliquod impedimentum, siue ecclesiasticum, siue corporeum, non ignorare quā de ipsis sunt constituta; significamus sanctitati vestræ ac dilectioni, ut si quispiā Metropoli provinciae, derelicta sancta & œcumenica Synodo, aut accessit ad illorum defectionis confesum, aut accederet in posterum, siue cum Celestio sentit, aut sentiet, ipse nihil amplius poterit agere aduersus provinciae Episcopos, ut qui iam inde à Synodo totius Ecclesiasticæ communionis expers sit factus, & prorsus inutilis; sed & ipsis Episcopis illius provinciae, circumq. vicinis Metropolitibus recta sentientibus subiacebit, ut omnino deiectus sit à sede Episcopatus.

Si qui autem provinciales Episcopi à sancta Synodo abstulerunt, & deficientibus adhaeserunt, aut adherere tentauerint, vel etiam postquam subscripserunt Nestorij depositioni, rursus ad defectionis confesum recurrerunt: istos placuit sanctæ Synodo penitus alienos esse à sacerdotio, & à gradu cecidisse.

Si qui vero clerici in singulis vrbibus aut regionibus, à Nestorio & cū eo conspirantibus, sacerdotio prohibiti sunt, quod recte sentirent; istum putauimus hos quoque proprium gradum recipere. In summa autem clericos orthodoxæ & œcumenicæ Synodo consentientes iubemus, eis qui defecerunt, aut defecturi sunt, Episcopis nullo pacto aut ratione subiectos esse debere.

Si qui autem clericorum defecerint, & ausi fuerint vel priuati, vel publice quæ sunt Nestorij aut Celestij sapere, sancitum est à sancta Synodo istos quoque depositos esse.

Quicumque autem ob turpia gesta sunt à sancta Synodo condemnati, vel à proprijs eorum Episcopis, quibus præter Canones Nestorius, qui nullum rerum discrimen habebat, & qui cum illo eadem sentiunt, restituere conati sunt gradum, vel communionem, aut conabuntur, istos censuimus nihil profecisse, & manere & esse nihilominus depositos.

Similiter autem & si qui velint ea quæ de singulis per sanctam Synodum Ephesinam gesta sunt, quocumque modo mouere: sancta Synodus ipsa decreuit, si quidem Episcopi aut clerici fuerint, eos omnino à proprio cadere gradu: si vero laici, excommunicatos esse.

Et subscripserunt omnes Episcopi in [commentariorum] serie recensiti.

In Vaticanis libris, & in alijs alijs, reperitur huius Canonis textus in quibusdam vero alijs sub nomine vni Canonum, de his qui in sancta Synodo ipsi relationem Chavilij presbyteri eduxerunt, qua suo loco habetur s. ad 5. 4. 4. & pro Canonis vni aliud Synodi decretum de Episcopis est, quod post omnia reliqua ponitur cap. 5. hoc ead. ad 5. 4. 7.

Can. I.

* ad functiones inhabilis.
* etiam à gradu

Can. II.

C. III.

C. IV.

C. V.

C. VI.

EIVSDEM SANCTAE EPHESINAE
Synodi epistola ad sacram Synodum in Pamphy-
lia, de Eustathio, qui ipsorum Metropolitae fa-
ctus erat.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΗΣ ΑΥΤΗΣ ΕΝ ΕΦΕ-
ση αζίας συνόδου πρὸς τὴν ἐν Παμφυλίᾳ δια-
γῇ συνόδον, περὶ Εὐσταθίου τοῦ ἡγουμένου αὐτῶν μη-
τροπολίτου.

Eccli. 32.
4. 29.

Cum diuinitus inspirata Scriptura dicat: Si-
 ne consilio nihil facias; eos in primis qui
 sacro aliquo in munere versari volunt, magna di-
 ligentia, omniq. studio in id incumbere oportet,
 ut in omnibus rebus administrandis agendisq.
 summa adhibeatur consideratio. nam ijs qui sic
 vivere volunt, in optima spe res eorum sitas esse;
 & veluti secundo cursu, quæ optant, succedere
 contingit. Et sane hæc non parum rationi con-
 sentanea est oratio. Verum interim solet in-
 cidere aliquando asper ac intolerandus dolor, qui
 mentem humanam tamquam subito aliquo ful-
 minis percellat impetu, itaq. eam perturbatam
 peruersamq. reddat, ut & ab utilium honestorumq.
 indagatione abducatur, & ad ea quæ natura ad
 lædendum sunt comparata, specie bonitatis per-
 sequenda impellatur. Tale quiddam sanctissimo
 illi religiosissimoq. viro Eustathio contigisse co-
 gnouimus. Rite enim, ac secundum Canones, ut
 omnium testimonio probatur, electus est. Postea
 vero, cum in tumultum à nonnullis, ut dicit, per-
 tractus esset, subitisq. ac insperatis vndique ma-
 lis circumseptus (cum vsum in rebus gerendis
 admodum exiguum haberet) sustinere tam mul-
 tas, tamq. graues, quæ ei incumbabant, curas
 non vellet, nec refutare eorum qui ipsum ado-
 rarentur, maledicta, cum posset; recusationis &
 abdicationis obtulit nescio quo pacto libellum:
 quum contra oportebat, eam, quam semel fidei
 suæ sacerdotalem curam commissam habuerat,
 fortitudine spiritali tenere, labores subire, ac ani-
 mo volenti sudorem, cui merces proposita est, su-
 stinere. Quæ diligentia, quoniam in hoc aperte
 desiderata fuit, (id tamen ex exiguo rerum vfu po-
 tius, quàm ex ignauia, desidiaq. vicio) non leui
 equidem causa, quæ vestra pietas est, memora-
 tum Dei amantissimum fratrem nostrum, ac in
 Episcopali dignitate collegam, Theodorum
 eligere compulsi estis, qui curam Ecclesiæ subi-
 turus sit. Indignum quippe fuisset, viduam ma-
 nere Ecclesiam; indignum, pastore carere Sal-
 uatoris nostri ouilia. Quoniam ergo flens roga-
 tum venit Eustathius, cum sanctissimo Theodo-
 ro Episcopo non de ciuitate recipienda, non de
 Ecclesia decertans, sed solum Episcopalis nomi-
 nis honorem ac vocationem expetens: hominis
 nos senectus sane commouit vniuersos; nec ut
 priuatas eius lacrymas, sed tamquam communes
 reputantes, inquirere studuimus, legitimam ne
 passus esset memoratus vir depositionem, an de
 absurdis factis dictisve conuictus esset, obtrectan-
 tibus nonnullis aduersus ipsius existimationem:
 statimq. reperimus, hominem nihil huiusmodi
 perpetrasse, sed potius illi pro crimine recusa-
 tionem officij vitio datam fuisse. Vnde neque pio
 vestro studio succensuimus, quo in illius locum
 conuenienter prædictus reuerendissimus Episcopus Theodorus suffectus est: sed quia aduersus
 eius animum à negotijs gerendis remotum non admodum decertare oportuit, sed miserari po-
 tius

Mετὰ βουλῆς πάντα ποίει, τῆς θεοπρόδο-
 λειότητος χάριτος. ἡμεῖς δὲ ἡ μάλιστα τὸς ἰσχυροῦς
 ἱεραρχίας λαχόντας μὲν πᾶσις ἀκρεβείας τὴν ἐφ' ἡ-
 πασι τοῖς πρακτικοῖς ποιῶνται ἀλάσκειν. ἀμβισιῶν
 γὰρ οὕτως ἐβέλυσεν, ἐν καλῶ τῆς ἐλπίδος ἡμεῖς δὲ
 πρὸς κατ' αὐτοὺς, καὶ οἷον ἐξ οὐρίας ἐν τοῖς κατ' ἡμεῖς
 δόξα φέρειν συμβαίνει. καὶ πολὺ τὸ γινώσκον ὁ λόγος
 ἔχει· ἀλλ' οἶδεν ἰδοὺ ὅτι ὁριμῆς, καὶ ἀφόρητος λύπη
 κατὰ σκήψασαι τοὺς καταβολῶναι πεινῶν αὐτῶν, καὶ
 τῆς τῶν δεινῶν δόξα φέρειν ἡμεῖς, ἀναπείσκει πρὸς
 πεφυκὸς ἀδικεῖν ὡς πρὸς τῶν ὀνησιφόρων ἰδὲν. ποιοῦν
 πρὸς πρὸς τὴν πρὸς ἡμεῖς τὴν ἀλαβείαν, καὶ ἡμεῖς
 βίβαν Εὐστάθιον. κεχειροτόνηται μὲν γὰρ, ὡς με-
 μαρτύρηται, κατονικῶς· πρὸς ὀνησιφόρος δὲ, ὡς φησι,
 πρὸς πρὸς, καὶ ἀδοκῆς περὶ τῶν ἐμβισιῶν,
 ἡμεῖς ἐν πολλῇς ἀγῶν ἀπαραγμοσύνης ἀπὸ τῆς τῶν
 αὐτῶν τῶν ἐπιβουλήντων αὐτῶν φρονήδων, καὶ περὶ
 ἀλάσκειν τῶν πρὸς τῶν ὀνησιφόρων αὐτῶν
 δυσφημίας διωάμενος, περὶ τῶν πρὸς τῶν
 περὶ τῶν βιβλίων ἰδοὺ γὰρ ὡς ἅπασι ἐγκλη-
 ρισμένον ἱεραρχίᾳ φρονήδῳ, τῶν τῶν ἐχέμεν μετ'
 ἀρωγίας πρὸς τῶν πρὸς, καὶ οἷον αὐτῶν πρὸς τῶν
 τοῖς, καὶ ἰδοὺ τὸν ἐμμελῶς ἐβέλυσεν ἡμεῖς
 ἐπὶ δὲ τῶν ἅπασι ὁλιγώρως ἔχοντα περὶ τῶν ἰσχυ-
 ρῶν, τὸ πρὸς τῶν ἐξ ἀπαραγμοσύνης μάλλον, ἢ ὅτι,
 καὶ ῥαθυμίας, κεχειροτόνηται ἀναγκῶς ἡ ὑμετέ-
 ρα θεοσίβητα τὴν ἀλαβείαν, καὶ θεοφιλέαται
 ἀδελφὸν ἡμῶν, καὶ σωπίστοτον Θεόδωρον, φρο-
 νηδὸν τῆς ἐκκλησίας· ὅτι γὰρ ἡμεῖς ἀνέλουθεν χη-
 ρῶν αὐτῶν, καὶ ὀνησιφόρος δὲ ἀλάσκειν τὸ σω-
 τῆρος τῶν ποίμνιαι. ἐπὶ δὲ τῶν περὶ τῶν κλάων, ὅτι
 περὶ τῆς πόλεως, ὅτι τῆς ἐκκλησίας φιλονεικῶν τῶ
 μνημονοῦν τῶν θεοσιβείων ὀνησιφόρος Θεόδωρος,
 ἐξ αὐτῶν δὲ πῶς τὴν τῶν ὀνησιφόρων πρὸς, καὶ κλη-
 σιν, σωτηρίαν αὐτῶν ἀπαντες τῶν πρὸς τῶν, καὶ κλη-
 σιν, λογιζόμενοι τὴν αὐτῶν δόξαν, ἰσχυροῦς μα-
 θῆν, ἐκ κατὰ τῶν ἐνομοῖς ὑπομεινῶν ὁ μνημο-
 νοῦν, ἡμεῖς δὲ τῶν πρὸς τῶν ἀπὸ τῶν ἐλεγχῶν πε-
 ρὶ τῶν καταφλυαρησῶν αὐτῶν τῶν ὑπομεινῶν
 καὶ δὲ ἡμεῖς ποιεῖν περὶ τῶν πρὸς τῶν ὑπομεινῶν
 ἀλάσκειν δὲ μάλλον τῶν μνημονοῦν αὐτῶν ἐγκλημά-
 τῶν πρὸς τῶν. ὅτι γὰρ τῶν ὑμετέρων θεοσίβητα ἡ-
 μεῖς ἡμεῖς, κεχειροτόνηται δεινῶς ἐν τῶν αὐτῶν
 πρὸς τῶν μνημονοῦν ἀλάβειαν ὀνησιφόρος Θεό-
 δωρον. ἐπὶ δὲ τῶν ἀπαραγμοσύνης τοῦ αὐτοῦ ὅτι
 ὅτι φιλονεικῶν ἀνέλουθεν, ἰδοὺ δὲ μάλλον ἐλεγχῶν
 περὶ

πρεσβύτερον, ἔξω καὶ πλείους τῆς ἐκκλησίας αὐτῶν. ὁ
πατὴρ αὐτῶν ἐστὶν ἀγαθὸς καὶ μακροχρόνιος, οὕτως γεγονότα
χρόνοις, ἰδικαίως αὐτῶν, καὶ ὡς αὐτῶν διὰ πάσης
ἐκκλησίας ἔχει αὐτῶν τὸ πρὸς τῆς ἐπισκοπῆς ὄνομα,
καὶ τὴν τιμὴν, καὶ τὴν κληρονομίαν· οὕτως μὲντοι, ὥστε
μὴ χειροτονῆν αὐτῶν, μήτε μὲν ἐκκλησίας καταλα-
βεῖντα ἱερευρεῖν ἐξ ἰδίας αὐθεντίας· ἀλλ' ἡ ἀρχὴ
συμβουλεύσασθαι αὐτοὺς, ὡς ἐπὶ τῆς ἐπισκοπῆς, αἱ
τύχοι, ὡς ἀδελφοὶ, καὶ συνειπιοσύνου, καὶ ἀφ' ἑ-
σθῆς, καὶ ἀγαθῶν τῶν ἐκκλησιῶν. αἱ δὲ πρὸς βελούσην
ἐκκλησίαν ἐπὶ αὐτῶν ἡ νῦν, ἡ καὶ τὸ μὲν πάντα, δέξασθαι
καὶ τὴν τῇ ἀρχῇ συνάδῃ.

ἐκκλησίας
ἐκκλησίας

Εὐχρησ
ἐκκλησίας
ἐκκλησίας

DEFINITIO SANCTAE ET œcumenicæ Synodi Ephesinæ con- tra impios Messalianitas, qui & Eu- chetæ, & Enthusiastæ quoque ap- pellantur.

Venientes ad nos pientissimi & religiosissi-
mi Episcopi Valerianus & Amphilo-
chius, proposuerunt in communi considerandum de
Messalianitis, hoc est, Euchetis, vel Enthusiastis,
qui in Pamphylia versantur, vel quocumque no-
mine contaminatissima hæresis vocatur. At no-
bis considerantibus attulit pientissimus & reli-
giolissimus Episcopus Valerianus schedulam sy-
nodicam de illis compositam in magna Constan-
tinopoli sub beatæ memoriæ Sisinio: quæ ubi le-
cta, ab omnibus probata est, quod bene sit condi-
ta, recteq. habeat. Et placuit nobis omnibus, &
pientissimis Episcopis Valeriano & Amphilo-
chio, & omnibus Pamphylia & Lycæoniz prouincia-
rum pientissimis Episcopis, vt omnia quæ in sy-
nodica charta contenta, robur habeant, & nullo
modo prætereunda; vt solida sint & ea quæ in A-
lexandria acta sunt; ita vt omnes, qui per vniuer-
sam prouinciâ hæretici Messaliani vel Enthusia-
stæ sunt, vel de eius hæreseos morbo suspecti, siue
clerici, siue laici sint, conueniantur: & si quidem
anathematizauerint, iuxta ea quæ in prædictâ
Synodo scripto pronuntiata sunt, in scriptis; si
clerici fuerint, maneat clericus; si laici, ad com-
munionem admittantur. Quod si renuerint ana-
thematizare, si Presbyteri vel Diaconi fuerint, vel
in alio quopiam gradu Ecclesiæ, excidant & à cle-
ro, & à gradu, & à communionem: laici vero ana-
thematizentur. Coniuncti quoque non permit-
tantur habere monasteria, vt ne zizania diffun-
dantur & crescant. Hæc vt sic agantur, omnes
vires intendant pientissimi Episcopi Valerianus
& Amphilo-
chius, ceteriq. reuerendissimi totius
prouinciæ Episcopi. Vnde ad hæc placuit, librum
pollutum illius hæreseos, qui dicitur Asclericon,
anathematizari, quem attulerat religiosissimus
& pientissimus Valerianus, vepote ab hæreticis
compositum. Similiter si quid illorum impieta-
tem sapiens apud plerosque inueniatur, etiam
hoc anathema sit. Præterea dum conueniunt, quæ

ἐκκλησίας

A rius senem, qui procul ab vrbe in qua natus fue-
rat, & à patrijs ædibus tamdiu abfuisse; iustum
rectumq. esse definiuimus, vt absque omni con-
tradictione & nomen retineat Episcopi, & hono-
rem, & communionem: ea tamen lege, vt neque
ordinandi ipse auctoritatem habeat, neque, vbi
in illam Ecclesiam venerit, ex propria, sacrificet
auctoritate; nisi id sibi vel adiuuandi causa, vel
concessionis ratione, affectu amoreq. Christiano
à fratre & coepiscopo, si ita contigerit, libe-
raliter deferatur. Quod si vos de eo melius con-
siliū aut nunc explicare potestis, aut in posterū
explicare studebitis, gratum id etiā acceptumq.
sanctæ Synodo futurum est.

B

vtilia & necessaria ad concordiam & communio-
nem & dispensationem, manifeste scriptis com-
mendentur. Si autem quæstio oborta de his quæ
in hoc negotio sunt, & si quid difficile & ambi-
guum fuerit, quod pientissimis Episcopis Vale-
riano & Amphilo-
chio, ceterisq. per totam pro-
uinciā Episcopis non probatur, ad motis scri-
ptis omnia exequere debent. Et si relictū fuerint
pientissimi Episcopi vel Lyciorum, vel Lycæo-
niorum; non relinquatur tamen Metropolitanus,
prouinciæ cuiuscumque fuerit. In commenta-
rios hæc referenda, vt si qui opus habent ijs, in-
ueniant, quod etiam alijs ea diligentius exponant.

* disposi-
tionem.

C

SUPPLEX LIBELLVS AB Euprepio Episcopo Byzes & Arca- diopolis, & Cyrillo Episcopo Cœ- leni, sanctæ Synodo oblatus.

Sanctæ & vniuersali Synodo, gratia Dei & assensu
pientissimorum Regum in Ephesiorum metropo-
li congregata, ab Euprepio Episcopo Byzes &
Arcadiopolis, & Cyrillo Episcopo Cæleni.

D

Vetus mos viget in prouincijs Europæ, quod
singuli Episcopi duos vel tres sub se habeant
Episcopos; vnde Heracleæ Episcopus sub se ha-
bet Heracleam & Panion; Episcopus autem By-
zes, sub se Byzen & Arcadiopolim; Cælenis ve-
ro similiter habet Cælan & Callipolim; porro Epi-
scopus Sabadiæ sub se habet Sabadiā & Aphro-
disiadem. Itaque olim & ab initio Ecclesias illas
duo Europæ Episcopi administrabant, & num-
quam prædictæ ciuitates proprios acceperunt
Episcopos; sed aliz quidem sub Heraclea fuerunt
ab initio; Arcadiopolis autem fuit Episcopi By-
zenis; Callipolis similiter sub Episcopo Cæleni.
Verum quoniam nunc Phrincas Heracleæ Epi-
scopus à sancta Synodo apostata factus, Nesto-
rio, & cum illo sentientibus se addixit (suspica-
mur autem, quod numquā vel ipse vlciscens tam-
quam hostes, vel qui cum ipso Heracleæ Episco-
parum administrant, veniant ad ordinandum
Episcopos, iuxta veterem & roboratam consue-
tudinem in memoratis ciuitatibus, quæ numquā
pro-

* Episco-
patus

* Phrincas

Ο ΤΡΙΤΟΣ ΤΟΜΟΣ· ΕΝ Ω ΤΩΝ
ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΣΥΝΟΔΟΝ ΕΝΙΑ,
ΚΑΙ ΑΛΛΑ ΤΑ ΜΕΤ' ΑΥΤΗΝ.

TERTIA PARS, IN QVA CONTINENTVR
nonnulla ad Concilium spectantia, & alia quæ post
Concilium acta sunt.

ΕΠΙΛΥΣΙΣ ΤΩΝ ΔΩΔΕΚΑ ΚΕ-

φαλαίων, ῥηθίσαν ἐν Εφίῳ ὑπὸ Κυρίλλου
Ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας, τῆς ἁγίας
συνόδου ἀξιωματικῶν αὐτὴν σαφίστην αὐτοῖς
ἐκτελεσθῆναι τὴν ἰούτων λύσιν.

ἡ δὲ λύσις

ΠΑΝΤΑ ἐνώπιον τῆς συνόδου, καὶ ἐν
τῆς ὁρίσκει γνώσει, καὶ τὸ γρηγο-
μένον· οἱ μὲν γὰρ ὅτι π, καὶ καθ' ἑαυ-
τοῦ ἀπορίας ὁμῶς, τῆς ἱερῆς τῆς ἱε-
ρατικῆς καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς λόγους, τ' ἐξ αὐτῶν
ὁφείλου, ὅτι ὡς πρὸς τὰ, καὶ οὐρανίου ἡσυχαστοῦ τῆς
ἐαυτῶν ἡσυχαστοῦ ψυχῆς· οἱ δὲ τὴν νοῦν ἔχοντες τῶ
ψυχῆς περὶ τὴν ἀνθρώπου, καὶ τῆς πρὸς τὴν ἀνθρώπου
ἡσυχαστοῦ, βεβήλα γὰρ ὡς ἐραστὴν, ἐκείνων ἐστὶν
ἡσυχαστοῦ, πρὸς τὴν ὁμῶς καὶ τῆς καὶ τῆς Παύλου· ἐν οἷς
ὁ ἁγίος τοῦ αἰῶνος πύου ἐν τῶν πρὸς τὴν ἡσυχαστοῦ
ἀπίστων, εἰς τὸ μὴ ἀνθρώπου τὴν φωνήν τὸν δὲ ἀνθρώ-
λου τῆς δόξης τοῦ Χριστοῦ· τοῦ φωνήν τὸν καὶ εἰς
ὁδὸν τοῦ φωνήν· πρὸς τὴν καὶ τῆς ἀνθρώπου ἐμ-
πίστων βόθροις· ὡς γὰρ αὐτὲς πρὸς τὴν φωνήν τὸν
φωνήν τοῦ φωνήν ἐάν ὁδὸν, ἀμφοτέρωθεν εἰς βόθρον ἐμ-
πίστων· καταφλυαροῦσι πρὸς τὴν τῆς ἀ-
ληθείας δογματῶν, καὶ δὴ καὶ σκαρὶ τῆς ἀββολι-
κῆς τὴν οἰκίαν ἐμῶν ἡσυχαστοῦ νοῦν, τῶν καὶ τῆς
ἐπίστων τὸ τῆς ἀληθείας μυστήριον, καὶ τῆς μὲν σαρ-
κὸς οἰκονομίας τὸ μόνον τὸ οὐ μετρίως πρὸς τὴν
πρὸς τὴν ἀνθρώπου, μὴ νοῦν μὲν ἀ λένουσι, μὴ πρὸς
τῆς ἀββολι-
κῆς τῆς τῆς ἀνθρώπου ἀσθενείας γὰρ τῆς πρὸς τὴν καὶ
ἐπίστων, καὶ τὸν αὐτὸν ἐπὶ τὴν ἀνθρώπου καὶ τῆς
πρὸς τῆς ἐκείνων ἀσθενείας οὐδὲν ἀποδείκνυσι,
Νεστῆριος, καὶ οἱ σὺ αὐτῶν, καὶ τὸν ἀρχαίους ἐκεί-
νους Φαρισσαίους ἀντιπρὸς τῶν Χριστῶν, καὶ ἀ-
νθρώπου ἀντικειμένους· ἀλλὰ τί οὐκ ἀνθρώπου ὡν, πρὸς
ἐαυτὸν ἡσυχαστοῦ; ἡ δὲ οὐκ ἀνθρώπου καὶ ἡμᾶς αὐτοῖς
πρὸς τῆς ἐκείνων ἀντικειμένους λόγους, ἀντικει-
μένους τῆς αὐτῶν τῆς μίας, ἐ βεβήλα δόγματα, με-
μνημένους ἡσυχαστοῦ λέγοντες ἀλλὰ φωνῆς πρὸς τὴν ἱε-
ρῆς ἀκούσας, καὶ ὁπμαρτύρατε τῶ οἴκῳ Ἰσραὴλ, λέγει κύριος παντοκράτωρ· καὶ πάλιν· πρὸς τὴν ἀλλὰ
τῶν πρὸς τὴν καὶ τὸν ἀνθρώπου ἐκ τῆς οὐκ ἀνθρώπου ἀντικειμένους δό-
ματων,

ἡ δὲ λύσις

ἡ δὲ λύσις

EXPLANATIO DVODECIM

Capitum, Ephesi pronuntiata à Cy-
rillo Archiepiscopo Alexandrino,
sancta Synodo clariorem illorum
declarationem exigente.

MENTA, vt scriptum est, obuia sunt
intelligentibus, & recta inuenien-
tibus scientiam. Etenim qui sa-
cra diuinæ Scripturæ verba acuto
puroq. oculo perlegunt, hi quod
utile in ijs occurrit, veluti diuinum quendam &
caelestem thesaurum in animos suos recondunt:
qui vero mentem obtinent ad mendacium pro-
pensam, nonnullorumq. nugacitati mancipatam,
ac profanæ scientiæ avidam, illorum socij cen-
suntur, de quibus beatus Paulus scriptum reli-
quit: In quibus Deus huius sæculi excæcavit mē-
tes infidelium, vt non fulgeat eis illuminatio Euan-
gelij gloriæ Christi. Cæci enim sunt, & duces ex-
corum: quare & in perditionis foucas corruunt.
Nam, vt Saluator ipse alicubi monet: Si cæcus
exco ducatum præstet, ambo in foucam cadent.
Sunt igitur nonnulli, qui contra veritatis dog-
mata garriunt, & diabolica prauitate mentem
imbutam habentes, veritatis mysterium acris-
tudio adulterare contendunt; nec mediocriter in-
carnati Vnigeniti dispensationem insectantur;
non intelligentes neque quæ loquuntur, neque
de quibus affirmant, sicut scriptum est. Huius-
modi autē impietatis inuentores extiterunt iam
olim & multi quidem alij, nunc vero Nestorius, &
qui cum illo sunt, eorum impietati nulla in parte
cedentes, ad priscorum Phariseorum exemplum ad-
uersus Christum se erigunt, proterueq. vocife-
rantur: Cur tu, cū homo sis, facis te ipsum Deum?
Erat itaque necessarium, vt aduersus illorum ser-
mones nos accingeremus, impuraq. ac profana
illorum dogmata anathematizarem; memo-
res Dei per vocem Prophetæ dicentis: Audite
sacerdotes, & contestamini domui Iacob, dicit
Dominus omnipotens. Et iterum: Ingreddimini
per portas meas, & lapides de via tollite. Opor-
tet enim nos, qui pro veritatis dogmate certa-

CAP. I.
Pronuntiata à Cy-
rillo.

2. Cor. 4. 4.

Matth. 23.

ibid.

1. Tim. 2.

ibid.

1. Cor. 10. 5.

ibid.

Amos 3. 6.

ibid.

Hier. 7. 1.

ibid.

ibid.

ibid.

ibid.

ibid.

ibid.

ibid.

λογικῶς ἠρώδαι τὸν λόγον ὑπὲρ τοῦ π. & διπλό-
τως, ὥς μόνος οἶδεν αὐτὸς. σπουδῶς μεμνήκει θεὸς
καὶ ἐν περιστάσει σαρκὸς καὶ ἐστὶν εἰς ἡμῶν πρὸς θεοῦ, καὶ
πατρός, ὁ κύριος ἡμῶν ἰησοῦς Χριστός· ὁ αὐτὸς ἐστὶν
παντὸς αἰῶνος, καὶ χρόνου, καὶ τοῦ νοῦ τοῦ λόγου; ὁ χα-
ρακτήρ τῆς ὑποστάσεως αὐτοῦ, ὁ ἐν ἐσχάτοις καιροῖς
οἰκονομικῶς ἀνθρώπου δι' ἡμᾶς γιγνόμενος. ἐπεὶ δὲ οἱ
ἀναρροδοὶ τινες τὴν καὶ σάρκα ἡμετέραν αὐτοῦ τὴν ἐκ τῆς
ἀγίας παρθένου γαμήμεν, ὅτι σωτηρία τῶν ὅλων,
οὕτως εἰς δόξαν τοῦ εἶναι καλοῦσθαι αὐτὸν· ἀλλ' ἵνα
ἡμᾶς ἀπαλλάξῃ πατὸς τοῦ, καὶ φθορᾶς, γιγνόμενος κατ'
ἡμᾶς, ταύτης ἐνικα τῆς αἰτίας ὁ πρῶτος ἡμῶν ἀναθη-
ματισμὸς κατακέρασθαι μὲν τῆς ἐκείνων κακοπι-
τίας, τὸ δὲ ὀρθῶς εἶχον ὁμολογεῖ, θεὸν εἶναι λέγων καὶ
ἀληθεύον τὸν Εὐαγγελιστὴν καὶ ἀπὸ τοῦ θεοῦ τὴν
ἀγίαν παρθένον.

Αναθεματισμὸς δούτε.

Εἰ τις οὐχ ὁμολογεῖ σαρκὶ καὶ ὑποστάσει ἠρώδαι
τὸν ἐκ θεοῦ πατρός λόγον, ἵνα τι εἶναι Χριστὸν καὶ τῆς
ιδίας σαρκὸς· τὸν αὐτὸν δηλονότι θεόν τι ὁμοῦ, καὶ ἀν-
θρώπου, αἰετῶς ἔστω.

Επίλυσις δούτε.

Ὁ θεαίσιμος γραφὴ Παῦλος, ὁ τῶν θεῶν μυστη-
ρίων ἱεράρχης· ὁμολογουμένως μέγα ἐστὶ τὸ τῆς δ. σε-
βίας μυστήριον. θεὸς ἐν σαρκὶ ἐφανερώθη· ἰδικαίω-
θη ἐν πνεύματι· ὡς ἡ ἀγγελία ἐκείνη ἐφάνη· ὅτι
ἐφάνη ἐν κόσμῳ· ἀνελήφθη ἐν δόξῃ· π. οὐδ' ἐστὶ
τὸ ἐφανερώθη ἐν σαρκί· τὸ πῶς γέγονε σὰρξ ὁ ἐκ θεοῦ
πατρός λόγος, καὶ καὶ μετέπειτα, ἡ τροπὴ τῆς ἐαυτοῦ
φύσεως εἰς σάρκα μετεπαινημένης, ὡς ἡ δὲ περὶ ἐπι-
μην, ἰδὲ μᾶλλον ποιησάμενος σάρκα τὴν ἐκ τῆς
ἀγίας παρθένου, εἰς, καὶ ὁ αὐτὸς χρηματίζων ἡμῶν πρὸς
μὲν τῆς ἐκείνων φθορᾶς ὡς ἀσάρκους ἐπὶ λόγους, καὶ δὲ
τὴν ἐκείνων φθορᾶν, ἐπὶ ὁ αὐτὸς ἐν σώματι. ταύτην τοι
φάμεν τὸν αὐτὸν ὑπάρχον θεόν τι ὁμοῦ, καὶ ἀνθρώ-
που, καὶ διεισάγοντες εἰς ἀνθρώπου ἰδικῶς π. καὶ αἰετῶς μέ-
ρος κείμενον τὴν ἐκ αὐτοῦ θεοῦ, καὶ εἰς θεὸν λόγον
ἰδικῶς· ἵνα μὴ δύο νοώμεν ἡμῶν, ἀλλ' ἕνα, καὶ τὸν αὐ-
τὸν, ὁμολογουμένως τὸν αὐτὸν Χριστόν, καὶ ἡμῶν, ὁ κύριον.
τοῦς ὅτι μὴ οὕτως εἶχον ὑπερλήφοντες, ἡ τοῦ πιστοῦ
ἐξέλιοντες, διορίζοντες ὅτι εἰς ἡμῶν δύο τὸν εἶναι, ὁ δι-
εσάγοντες ἀπ' ἀλλήλων τὰ ὡσόμενα καὶ ἀληθεύον, φά-
σκοντες δὲ καὶ μόνον τὴν ἀγίαν, ἡ τοῦ αὐτοῦ, ἀν-
θρώπου ὑπὸ τῆς σαρκαίης πρὸς θεόν, τῆς ὀρθῆς, καὶ
ἀμωμήτου πίστεως ἀλλοτριᾶς εἶναι φάμεν. ὡς καὶ
καὶ ὁ ἀποστόλος ὀνομάζεται, καὶ καὶ κεχρίσθαι λέγεται, ὁ εἰς
ἡμῶν ὡς ἰδὲ θεοῦ, ὁ καὶ ὡσόμενος τὴν οἰκονομίαν.
αὐτὸν δὲ φάμεν τὸν ἐκ θεοῦ πατρός λόγον, ὅτι κατ'
ἡμᾶς γέγονεν ἀνθρώπος, ὡς ὀνομάσθαι δὲ τὸ π. καὶ ἀ-
νθρώπου, καὶ καὶ κεχρίσθαι δὲ μετ' ἡμῶν καὶ τὸ ἀν-
θρώπου· ὁ γὰρ γιγνόμενος κατ' ἡμᾶς, εἰ καὶ μεμνήκει
ἐπὶ τὴν, καὶ περὶ τὴν τὴν ἡμῶν· περὶ τὴν δὲ μᾶλ-

λαο

A informatz, modo quem ipsum solū nouit (nostræ
enim mentis captum hæc res excedit) unitum
esse. Mansit itaque Deus etiam post assumptionē
carnis; estq. vnus Dei & Patris Filius Dominus
noster Iesus Christus, idem & ante omne sæcu-
lum & tempus, quatenus Verbum intelligitur, &
figura substantiæ eius, & in nouissimis temporibus
dispensatoria ratione nostri causa homo factus.
Quia vero nonnulli natiuitatem illius secundum
carnē propter omnium salutem, qua editus est ex
sancta Virgine, inficiantur; (quæ natiuitas hoc
illi non contulit, ut tum primum esse inciperet,
sed ut nobis similis factus, a morte & corruptione
B nos liberaret) propterea primus hic noster ana-
thematisms editus est: qui quidem tum peruer-
sam illorum fidem impugnat; tum vero quod re-
cta Fidei est confitetur, Emmanuelem secundum
veritatem Deum esse dicens, atque ideo sanctam
Virginem Deiparam.

Anathematismus II.

Si quis non confitetur, Dei Patris Verbum car-
ni secundum hypostasim unitum, vnumq. tantum
vna cum sua carne esse Christum, eundem nimi-
rum Deum simul & hominem; anathema sit.

Explanatio secunda.

Diuinus Paulus, sacer ille diuinorum mysterio-
rum interpres, ita scribit: Manifeste magnum est
pietatis sacramentū: Deus manifestatus est in car-
ne, iustificatus est in spiritu, apparuit Angelis,
prædicatus est Gentibus, creditus est in mūdo, as-
sumptus est in gloria. Quid igitur est quod dicit,
Manifestatus est in carne? hoc est, Dei Patris Ver-
bum caro factum est: non quod secundum pro-
priam naturam conuersum, aut transmutatum
sit in carnē, ut modo dicebamus; sed potius quod
carnem ex sancta Virgine sumptam, propriam si-
bi fecerit, vnus idemq. Filius appellatū: ante in-
carnationem quidem tamquam Verbum tantum
carnis expers; post incarnationem vero idem
etiam in corpore. Atque hinc est, ut eundem
Deum simul & hominem esse dicamus, non diuel-
lentes eum in hominem seorsum per se positum,
& in Deum Verbum seiunctim per se considera-
tum, ne duos hac ratione filios intelligamus; sed
vnum eundemq. Christum & Filium & Domi-
num esse confitentes. Qui autem hoc secus ha-
bere existimant, aut non ita volunt credere, sed
vnum filium in duos dispertiantur, & quæ re ipsa
coniuncta sunt, a se disiungunt; aiuntq. hominem
secundum solum dignitatis, vel auctoritatis con-
sortium Deo coniunctum esse; eos a recta incul-
pataq. Fide alienos dicimus. Quāuis ergo Apo-
stolus nominetur, vnusq. & Dei filius designa-
tus dicatur; non erubescimus dispensationem.
Affirmamus autem Dei Patris Verbum tunc de-
mum Apostolum nominatum, & nobiscum secun-
dum humanitatem inunctum esse, quando simi-
lis nobis homo factum est. Qui enim nobis assi-
milatus est, licet id quod erat manserit, quæ no-
stra sunt non auersatur: immo vero propter di-
Conc. gen. tom. j. u ipen-

ἡ αὐτὴ
ὑπόστα-
σις.

καὶ ὁ
ἀποστό-
λος.

καὶ ὁ
ἀποστό-
λος.

Heb. i. 1.

1. Tim. i.
c. 16.

Rom. i. 1.

spensationem ea omnia quæ ad humanam naturam pertinent, cum humanitatis mensuris simul admittit: neque vllum hinc tamen secundum propriam naturam vel gloriam detrimentum capit. Est enim, manetq. adhuc etiam hoc modo Deus ac Dominus omnium.

Anathematismus III.

Si quis in vno Christo post vnionem diuidit hypostases, ipsasq. ea tantum coniunctione inter se connectit, quæ est secundum dignitatem, siue auctoritatem, vel potestatem, & non eo potius concursu, qui est secundum naturalem vnionem; anathema sit.

Declaratio tertia.

Incarnati Vnigeniti dispensatorium mysteriū accurate inquirentes, Dei Patris Verbum admirabili inexplicabiliq. modo, sancto corpori animam rationis compotem habenti vnitum dicimus; atque ita vnum esse filium intelligimus; quemadmodum nimirum & in nobis ipsis cernere licet. Sunt sane anima & corpus naturæ diuersæ; at duo hæc inter se coniuncta vnum animal constituunt. Verum sunt qui aliter hæc habere opinantur. Statuunt hi nobis hominem seorsum per se; eumq. Dei Patris Verbo secundum solam dignitatem, siue auctoritatem coniunctum dicunt; secundum naturalem autem, hoc est, veram vnionem, & vt nos credimus, nequaquam. Nam ita etiam diuina Scriptura dicit: Et eramus natura filij iræ, sicut & ceteri. illud, Natura, sumit pro vere. Qui itaque subsistentias post vnionem diuidunt, & singulas, hoc est, Deum & hominem, separatim ponunt, talemq. illarum copulam confingunt, quæ secundum solam dignitatem contingit, illi duos omnino filios constituunt; cum tamen diuina Scriptura vnum Filium & Dominum esse affirmet. Quare post arcanam illam copulam, siue Emmanuelem & incarnatum & inhumanum Deum nomines, nos Dei Patris Verbum accipimus: siue hominem dixeris, nos æque illud ipsum [Dei Verbum,] quod per dispensationem mensuris humanitatis sese demisit, agnoscimus. Dicimus itaque ipsum palpabilem factum esse, qui impalpabilis est; & visibilem, qui inuisibilis. Non enim alienum erat ab illo corpus, quod sibi vniuit, quod utique palpabile & visibile dicimus. Eos vero qui ita non credunt, sed subsistentias post vnionem, vt modo aiebam, diuidunt; eamq. nudam ipsarum vnionem excogitant, quæ in sola dignitate, siue auctoritate consistit, propositus hic anathematismus ab ijs alienos esse iudicat, qui quæ recta sunt, sentire consueverunt.

Anathematismus IV.

Si quis duabus personis siue hypostasibus eas voces attribuit, quæ in Euangelicis & Apostolicis scripturis passim occurrunt; quæve a sanctis de Christo, vel ab ipso quoque Christo de se ipso dictæ sunt; & alias quidem homini tamquam seorsum a Dei Verbo considerato adscribit; alias vero tamquam Deo convenientes, soli Dei Patris Verbo adaptat; anathema sit.

De-

A λον ὁμοῦ πῶς τῆς αὐθροπότητος μέτρεις πρὸς αὐθροπία. Διὰ τὴν οἰκονομίαν οὐδὲν ἐποτρύνει εἰς οἰκίαν ἀδικούντων δοξάζει, ἢ φύσιν ἐπὶ τῷ ἐπὶ καὶ οὕτω θεός, καὶ τῶν ὅλων κύριος.

Αναθεματισμὸς ἑῖτος.

Εἴ τις ὅτι τοῦ ἐνὸς Χριστοῦ διαρεῖ πρὸς ὑποστάσεως μὴ τὴν ἔνωσιν, μόνῃ συνάπῃ αὐτῆς συναφείᾳ τῇ καὶ τὴν ἀξίαν, ἡγεῖται αὐθεντία, ἢ δυναστεία, καὶ ἢ δὴ μᾶλλον συνόδον τὴν κατὰ ἔνωσιν φυσικὴν, ἀλλὰ τὴν ἀνάγκη ἐστίν.

B

Ἐπίλυσις ἑῖτου.

Τῆς μὴ σαρκὸς οἰκονομίας τοῦ μονοθεοῦς πληρωσάμενοι τὸ μυστήριον, ὡς ἀποδοξάζει, καὶ διὰ τῆς ἐν ὧσιν ὡς φαμέν ἀγία σῶματι, ψυχῇ ἐχομένῃ λογικῇ, τὴν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον ἔνα τι καὶ οὕτω νοῦμεν ἔχειν, κατὰ πρὸς ἀμέλει καὶ ἐφ' ἡμῶν αὐτῶν ἐξελθὼν ἰδὼν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ μὲν τῷ σῶματι τὴν ψυχῇ, καὶ ἢ εἰς ἐν ἀμφοῖν ζῶν ἐκωστήμεθα. ἀλλ' οὐχ οὕτω πῶς ἔχον ὑπονοῦσι πρὸς αὐθροπία δὲ δις αἰνέτες ἡμῖν αὐτὰ μέρος, καὶ ἰδικῶς, συνήφην φασι αὐτὴν τῷ ἐκ θεοῦ πατρὸς φῶτι λόγῳ καὶ μόνῃ τὴν ἀξίαν, ἡγεῖται τὴν αὐθεντία, καὶ κατὰ ἔνωσιν φυσικῇ, πῶς αὐτὴν ἀληθῆ, καὶ κατὰ πρὸς ἡμῖς πιστεύομεν οὕτω τῷ πρὸς θεῷ καὶ ἢ θεῖα γραφή καὶ ἡμῖν πᾶσα φύσις ἐξ ἧς, ὡς καὶ οἱ λοιποὶ, τὸ φύσις αὐτὴ τοῦ ἀληθῶς λαμβάνει. οἱ διαρροῦντες τίνῃ πρὸς ὑποστάσεως μὴ τὴν ἔνωσιν, καὶ αὐτὰ μέρος πρὸς ἐκαστὴν τῶν αὐθροπίας, καὶ θεῶν, ὅτι νοῦντες καὶ συναφῆσαι αὐτῶν τὴν κατὰ μόνῃ τὴν ἀξίαν, δύο πρὸς πᾶντως ἰσῶν ἔχουσιν καὶ τῆς θεοπρόσευ γραφῆς ἔνα λεγόμενος ἔστι, καὶ κύριος. ὡς μὴ τὴν ἀόρητον ἔνωσιν, καὶ θεῶν ὁνομαστέον Ἐμμανὴλ, σαρκωθέντα τι, ἐκ αὐθροπίας αὐτοῦ, νοῦμεν ἡμῖς τὴν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον καὶ αὐθροπίας ἔχειν, οὐδὲν ἡγεῖται ἐκείνῃ αὐτὴν, ἐν τῇ τῆς αὐθροπίας μέτρεις καὶ ἡγεῖται εἰκονομικῶς, ὅτι πρὸς σκοποῖν. γενομένης ὅτι φαμέν αὐτὴν ἀπὸ τῆς αὐθροπίας τὴν ἀόρατον καὶ τὴν ἀόρατον αὐτὴν τὴν ἔνωσιν αὐτῇ σῶμα, ὅ καὶ ἀπὸ τῆς αὐθροπίας φαμέν, καὶ ἐκαστὴν τῶν ὅτι μὴ οὕτω πιστεύοντας, δις αἰνέτας δὲ, ὡς ἐφ' ἡμῖν, πρὸς ὑποστάσεως μὴ τὴν ἔνωσιν, καὶ ψυχῇ αὐτῆς συναφῆσαι ὅτι νοῦντες, καὶ μόνῃ τὴν ἀξίαν, ἡγεῖται αὐθεντία, ἀλλοτεροῖς τῶν ὁρῶν φρονούντων ὁ θεὸς καὶ μόνος ἀναθεματισμός.

Αναθεματισμὸς δ'.

Εἴ τις πρὸς ὁμοῦ δύο, ἡγεῖται ὑποστάσεις, πρὸς τὴν εἰς πᾶσι δὲ ἀγγελικαῖς, καὶ ἀποστολικαῖς συγγραμμάσι ἀνατίθεται φωνῇ, ἢ ὅτι Χριστῷ ὡς τῶν ἀγίων λεγόμενος, ἢ πρὸς αὐτὸν πρὸς ἑαυτοῦ καὶ πρὸς μὲν ὡς αὐθροπίας ὡς τῶν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον ἰδικῶς νοῦμεν πρὸς αὐτὴν, πρὸς ὅτι ὡς θεοπρόσευ μόνῃ τῷ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγῳ, ἀνάθεμα ἐστίν.

Επὶ

Επίλυσις δ.

A

Declaratio quarta.

Και μορφῇ, ὡς ἰσότητι τοῦ Θεοῦ, καὶ πατὴρ ὡς ἀρχὴν ὅτι ἐξ αὐτοῦ λόγος, ἔχον ἀρχαίαν ἡγήσασθαι τὸ εἶναι ἱσότητα, καθὼς γέγραπται· καὶ ἦκε ὁ μᾶλλον ἑαυτὸν οὐκ ἐκνούσων κένωσιν, καὶ καταπεφοίτηκεν ἐν ἡμετέροις ἐν τοῖς κατ' ἡμᾶς, οὐ μετὰ τὸ εἶναι ὅτι ἐστὶ, μεμενηκώς ὁ μᾶλλον καὶ οὕτω Θεός, καὶ τὸ τῆς ἀνθρώπου τῆς οὐκ ἀπμάσας μέτρον. πάντα τὸν αὐτὸν πᾶσι θεοποιῶν, καὶ ἀνθρώπων. καὶ ὁ ἐπὶ κατέκρινεν ἑαυτὸν, ὅτι τῆς ἀνθρώπου τῆς μέτρους ἐπερὶ θλάσας· ἔτι παρητίει τὴν ἀνθρώπου, τὸς ὅτι καταθήσας αὐτὸν ὡς ἐξ ἀνάγκης, ἔβιας εἰς τὸ γινώσκειν κατ' ἡμᾶς πᾶσι τὸν αὐτὸν ἐν τοῖς διαγγελίαις φωνῶν, τὸς τῆς ἀνθρώπου, καὶ μὴ καὶ τῆς θεοποιῶν, ἐν προσωποποιήσας ἡμῶν· ἐπὶ δὲ καὶ εἶνα πιστεύομεν ὅτι εἶναι Χριστὸν Ἰησοῦν, πνεῦσιν, ἐν ἀνθρώποις, ἔστι σαρκοκωμένον τὸν τοῦ Θεοῦ λόγον. ὡς καὶ λέγει τὸ τῶν ἀνθρώπων, τὸς τῆς ἀνθρώπου αὐτὸς μέτροις καταλογίζομεθα τὴν ἀνθρώπου· αὐτὸς γὰρ πάλιν καὶ τὸ ἀνθρώπου· καὶ ὡς Θεός διαλέγεται, ἵνα εἶναι πιστεύοντες τὸν ἐν ἀνθρώποις, πάλιν ὡς ἐν Χριστῷ, καὶ ἡμῶν, τὸς ὡς ἀνθρώπου φύσιν προσωποποιήσας. οἱ δὲ δις τῶν εἰς δύο προσωποποιήσας, δύο τὸν πνεῦσιν ὅτι εἶναι ὡς. ὡς γὰρ τὸν κατ' ἡμᾶς ἀνθρώπου οὐκ εἰς δύο προσωποποιήσας διαλέγεται ἡμῶν, καὶ ἐν ψυχῇ νοῦν, ἔστι σάρκα, ἀλλ' εἰς ἐστὶ, καὶ ὁ αὐτὸς ἀνθρώπος, οὕτω ἔστι τοῦ Εμμανουὴλ· ἐπὶ δὲ ἐστὶ εἰς ἡμᾶς, καὶ κύριος, ὁ σαρκοκωμένος, ἔστι ἀνθρώπος τοῦ Θεοῦ λόγος, ἐν αὐτῷ πάντως ἐστὶ καὶ προσωποποιήσας αὐτὸν προσωποποιήσας τὰ τῆς ἀνθρώπου, ἀλλ' τὸν οἰκονομῶν τὸν μὲν σαρκῶν, καὶ μὴ καὶ τὴν θεῶν, ἀλλ' τὸν ἐκ Θεοῦ πατὴρ ἐκδορήσαν γινώσκον. οἱ δὲ δις τῶν, καὶ ἀπομειζόντες εἰς ἀνθρώπου ἰδικῶς, ὡς ἐπερὶ ὅτι ἐστὶ ὡς τὸν ἐκ Θεοῦ λόγον, καὶ εἰς Θεὸν ἰδικῶς, ὡς ἐπερὶ ὅτι ἐστὶ, δύο λέγοντες ἡμῶν, ὡς ἐπερὶ ὅτι ἐστὶ δικαίως τῇ δυνάμει ὡς προσωποποιήσας ἀναθεματισμῷ.

Αναθεματισμὸς ε'.

Εἰ τις πλὴν λέγειν θεοφύρον ἀνθρώπου τὸν Χριστὸν, καὶ ἔχει δὲ μᾶλλον Θεὸν εἶναι κατ' ἀλήθειαν, ἔστι ὡς εἶναι, καὶ φύσιν, καθὼς γέγονε σαρξ ὁ λόγος, καὶ κεκρινώθηκε ὡς ἀπλήτως ἡμῶν αἵματος, καὶ σαρκῶν, ἀναθεματισμῷ.

Επίλυσις ε'.

Σάρκα γινώσκειν, φησὶν ὁ διαπύσιος διαγγελίης Ἰωάννης, τὸν τοῦ Θεοῦ λόγον, οὐ κατ' ἐμπερίστατον, ἢ τῶν τῆς ἰδίας φύσεως εἰς σάρκα μεταπεποιημένων, καθὼς περὶ ἡδὴ προσωποποιήσας, ἔχει γὰρ τὸ ἀναλλοίωτον, ὡς Θεός, ἀλλ' ὅτι κεκρινώθηκε ἡμῶν ὡς ἀπλήτως αἵματος, καὶ σαρκῶν, καὶ γέγονεν ἀνθρώπος· ἔστι γὰρ τῇ θεοποιῶν ὡς ἀπλήτως, σάρκα τὸν ἀνθρώπου ὀνομάζον· γέγραπται γὰρ ὅτι οἱ ἡμῶν πᾶσι σαρξ τὸ σωτήριον ὡς Θεός. ἀλλ' οἱ τὸ ἀπλήτως δογματῶν ὡς περὶ, Νεστοριός περὶ, ἔστι

Dei Patris Verbum in eiusdem Patris forma, & æqualitate existens, non rapinam arbitratum est esse se æquale Deo, ut scriptum est; sed potius se ipsum sponte exinaniuit, & ad nostram se demisit, non amittens esse quod est, sed magis etiam hoc pacto Deus permanens, & nihil eorum quæ ad humanæ naturæ condicionem pertinent, aspernatus. Sunt itaque illius omnia, non solum diuina, verum etiam humana. Quæ enim ratione se ipsum exinaniuit, si humanæ naturæ partes erubuit? Et si humana auersatus est, quis illum tamquam necessitate aut vi ad hoc impulit, ut nobis similis fieret? Omnes itaque Evangelij voces, siue illæ humanum quid sonant, siue diuinum, vni personæ tribuimus. nam & Christum Iesum, hoc est, inhumanatum & incarnatum Dei Verbum, vnum Filium esse credimus. Quare si quid humanum [Scriptura de Christo] prædicat, hoc ad humanitatis eius condicionem transferemus; (est enim illius & ipsa quoque humanitas) si quid vero tamquam de Deo, de illo enuntiatur, voces altiores, quàm ut humanæ naturæ conueniant, vni rursus Christo & Filio assignabimus, Deum inhumanatum illum esse credentes. Qui vero illum in duas personas diuidunt, necessario duos quoque filios confingunt. Sicut enim homo nostri similis, licet ex anima & corpore constitutus intelligatur, non geminus, sed vnus & idem homo est: ita de Emmanuele quoque nobis cogitandum est. Quia namque Dei Verbum incarnatum & homo factum, vnus est Filius & Dominus, vna etiam omnino est ipsius persona: eiq. tribuemus humana propter illius cum carne dispensationem; & diuina propter inexplicabilem eiusdem ex Patre generationem. Ceterum qui illum in hominem separatim diuidunt, tamquam qui alius à Dei Verbo sit filius; & in Deum seorsum, tamquam qui alius sit filius, duos filios asserentes, propositi anathematismi virtuti merito subduntur.

Anathematismus V.

Si quis dicere audeat, Christum hominem Deiserum, ac non potius verum Deum esse, utpote vnicum ac naturalem Filium; quatenus nimirum Verbum caro factum, carni & sanguini perinde ac nos communicauit; anathema sit.

Declaratio quinta.

Verbum Dei carnem esse factum, dicit magnus ille Euangelista Ioannes: non quod propria natura transmutata, aut conuersa in carnem transfierit, sicut iam ante expositum est, (expers enim mutationis est ut Deus) sed quia æque ac nos, carnis & sanguinis particeps, & homo effectum est. Sacra enim Scriptura hominem suo more carnem appellat. scriptum est enim: Quia videbit omnis caro Salutare Dei. Sed impiorum dogmatum inuentores, Nestorius, & qui illum se-

Conc. gen. tom. j.

u ij ου

stantur, eademq. cum illo sapiunt, incarnationis quidem vocem cōfiteri se simulant, attamen Dei Verbum secundum veritatem incarnatum, hoc est, manendo quod erat, hominem nostri similem factum esse negant. Affirmant autem, vni genitū Dei Verbū in homine ex sancta Virgine nato perinde ac in vno aliquo ex sanctis inhabitasse, ita vt iam nō oporteat confiteri, quod vnus sit Christus & Filius & Dominus & adorandus; sed tamquam homo per se & separatim intellectus, ob solā copulationem in vnione dignitatis honoratus, simul adoretur, & conglorificetur. Habitat quidem in nobis quoque omnium Deus per Spiritum sanctum. Dixit enim iamdudum per vnum ē sanctis Prophetis: Quoniam inhabitabo in eis; & inambulabo, & ero ipsis Deus, & ipsi erant mihi populus. Scribit & beatus Paulus quoque: Nescitis quia templū Dei estis, & Spiritus Dei habitat in vobis? Et ipse Christus de sanctis suis Prophetis, siue de sanctis qui antecesserant, ait: Si illos dixit deos, ad quos sermo Dei factus est; quē Pater sanctificauit, & misit in mundum, vos dicitis, Quia blasphemamus; quia dixi: Filius Dei sum? Sed non ita Deus in Christo habitat, sicut in nobis. Erat enim natura Deus, nobis similis factus, vnusq. ac solus Filius, etiam cum caro factus est. Quicumque igitur Deiferum hominem cum esse dicere audent, ac non potius Deum hominē factum, necessario in propositum anathematismum incidunt.

Anathematismus VI.

Si quis Dei Patris Verbum, Christi Deum vel Dominum esse dixerit; & non potius Deum simul & hominem ipsum confessus fuerit, prout Verbum caro factum est, secundum Scripturas; anathema sit.

Declaratio sexta.

Dominus noster IESVS Christus vnus & solus & secundum veritatem Dei Patris filius, Verbum caro factum est, & vna cum genitore suo omnibus dominatur : ipsiq. flexitur omne genu cælestiũ, terrestrium, & infernorum; & omnis lingua confitetur, quia Dominus IESVS Christus, in gloriam Dei Patris. Idẽ itaque quatenus intelligitur & est Deus, licet post inhumanationem carnis expers non sit, vniuersorum Dominus est : at vero sui ipsius nec Deus nec Dominus est. hoc enim absurdissimum est; immo potius omni impietate vere plenum, si ita sentias, aut dicas. Merito proinde contra hoc ipsum præsens anathematisms statuitur.

Anathematismus VII.

Si quis Iesum tamquam hominem à Dei Verbo operandi vim habuisse, Vnigenitiq. gloriam illi, tamquam alteri cuiquam ab ipso Verbo, aduenisse dixerit; anathema sit.

Decla-

λόγου τὸν Ἰησοῦν, καὶ τὴν τοῦ μοναχοῦ ἀδοξίαν ὡς ἐπὶ παρ' αὐτὸν ὑπάρχοντι, αἰάτημα ἔστω.
Εὐλο-

Α πὼν αὐτῶ, ἤτι καὶ αὐτὰ φρονουῦντες ἐκάνον, ὑπεκρί-
 νονται μὲν ὁμολογεῖν τὴν τοῦ σαρκωθῆναι φωνήν· οὐ
 μὲν ὅτι καὶ σαρκωθῆναι φασὶ καὶ ἀληθεύειν τὸ
 θεοῦ λόγον· πυπῶσιν αὐθροῦν ἡρώδου καὶ ἡμᾶς, καὶ
 μὴ τὸ μῆναι, ὁ αὖ· ἀλλὰ γὰρ ὡς εἰς αὐθροῦν τῶν
 ἀγίων ἑνα, τὸν ἐκ τῆς ἀγίας πατρὸς τοῦ γνησίου· καὶ
 κατὰ τὴν διακρίσιν τὴν μονοθεοῦ τοῦ θεοῦ λό-
 γον· ἵνα μηκέτι χεῖρας εἰς ὁμολογήσῃ καὶ ἡμεῖς, καὶ
 κύριος, καὶ περὶ σκυλητῆς· ἀλλὰ ὡς αὐθροῦς ἰδικῶς,
 καὶ κατὰ μόνους νοούμενος, μόνῃ σωαφείᾳ τῇ καὶ τῷ
 ἐνοστήῳ τῇ ἀγίας πειρημένους, συμπερικληθῇ, ἐπὶ
Β δοξάζῃται· κατὰ τὴν γὰρ ἐν ἡμῖν ὁ τῶν ὅλων θεὸς· καὶ
 διὰ τοῦ ἀγίου πατρὸς μαρτυρεῖται καὶ πάλαι μὲν ἱφασκεῖ
 δι' ἐνὸς τῶν ἀγίων πνευμάτων ὅτι ἐνοικήσῃ ἐν αὐτοῖς,
 καὶ ἐμπειριπήσῃ, καὶ ἐσομῇ αὐτοῖς θεός, καὶ αὐτοὶ
 ἵστανται μετὰ λαός· καὶ οὕτως καὶ ὁ μακάριος Παῦ-
 λος· οὐκ οἶδ' αὖτε, ὅτι ναὸς θεοῦ ἐστὶ, καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ
 θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν; ἐφ' ἧς καὶ αὐτοὶ ὁ κρείσσων πᾶσι
 ἀγίων κατὰ πνευμάτων, ἦτοι τῷ πνευματικῷ ἀγίων
 εἰ ἐκείνους εἰπε θεός, πρὸς ὃν ὁ λόγος ὁ θεὸς ἐκείνους,
 ὁ πατὴρ ἡγίασεν, καὶ ἀπέστειλεν εἰς τὸν κόσμον, ὑμῖν λέ-
 γον· ὅτι βλασφημεῖς, ὅτι εἶπον· ἡμεῖς τοῦ θεοῦ εἰμὶ;
Γ ἀλλὰ καὶ ὡς περὶ ἐν ἡμῖν οἰκῇ θεός, οὕτως καὶ ἐν χεῖρσιν
 θεός· γὰρ οὕτως αὖτε, πεφηνῶς καὶ ἡμᾶς, εἰς π, καὶ μόνους
 ἡμεῖς, καὶ ὅτι γίγνεται σάββας· οἱ τῶν πολλῶν πνευμάτων
 θεοφῶρος αὐθροῦν ὑπαρχῶν αὐτῶν, καὶ ὅτι ὁ μακά-
 ριος ἐνανθρωπήσας θεὸν, ὑπεκρίθησαν ἀναγκαίως
 τῷ περικλειμένῳ ἀναθεματισμῷ.

Αναζητησιμὸς δ'.

Εἴ τις θιόν, ἢ δειπότην εἶναι λέγει πρὸς Χριστὸν, τὸ
D ὅτι θεὸς περὶ λόγον, καὶ ἔχει δι' ἡμᾶς τὸν αἰνὸν
 ὁμολογεῖ ὅτι π. θιόν, καὶ αὐθροπῶν, οὐς μετὰ τὴν
 σαρκὸς πρὸ λόγου ἔχ' τὰς γραφάς, ἀνάγνωται.

Επίλυσις δ'.

Ο κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ὁ εἰς π. καὶ μόνος, ἔ-
*χ*τ' ἀληθεύει ὑπὸς ὑπαρχῶν τοῦ Θεοῦ, καὶ πατρὸς, γί-
*ν*νονε σὰρξ· ὁ λόγος· καὶ συγκαταίρχει τῶν ὅλων ὁμῶς *ἡ* πρῶ-
τῷ ἰδίῳ θρηνητοῦ· καὶ μετὰ π. αὐτῷ πᾶν γένυ ἐπουρα-
νίων, καὶ οὐρανίων, καὶ καταχθονίων καὶ ἑξομολογι-
ται πᾶσι γλώσσα, ὅτι κύριος Ἰησοῦς Χριστός, εἰς δό-
ξαν Θεοῦ πατρὸς. ἔστι πίνυν ὁ αὐτὸς μὲν τῶν ὅλων κύ-
ριος, κατὰ νοῦν π. καὶ ἔστι Θεός· εἰ καὶ μὴ δίχα σαρκὸς
μὲν τῶν ἐνανθρωπήσιν. αὐτὸς δὲ ἐαυτοῦ οὐ π. Θεός,
οὔτε δεσπότης· καὶ γὰρ ἔστι τῶν ἀποκωπύτων, μᾶλλον
δὲ δυασεβείας ἀπάσης ἐπὶ μένειν ἀληθῶς, τ' οὕτω
φρονεῖν, ἢ λέγειν. οἰκώτως οὐκ ἐπ' αὐτῷ δὲ ἡ τύτῃ γί-
νονεν ὁ πρὸς καίμενος ἀναθηματισμός.

Αναζητούμενος ξ'.

Εἰ πε φησὶν, ὡς ἀνθρώποι ἐπετηάζοντο ὑπὸ τῶ θεοῦ
ὡς ἐτίξω παρ' αὐτὸν ὑπάρχοντι, αἰάθημα ἔστω.
Εὐλόγ-

Επίλυσις ζ'.

A

Declaratio septima.

Οτι τὴν χεῖρα ἡγήσθη τὸ ἦν τὸ θεοῦ ἔμ-
 ον ἡμεῖς ἀγγαλίζετε τὴν ἀγία παρθεῖν οὐ μακάριος
 ἑαβελήλ, τίς, φησὶν, ἡν καὶ καλίστος τὸ ὄνομα αὐ-
 τοῦ Ἰησοῦ· αὐτὸς γὰρ σώσας τὸν λαὸν αὐτὸν ἀπὸ τῶν α-
 μαρτιῶν αὐτῶν. ἀνομάσας οὖν καὶ Χριστός, διὰ τὸ κε-
 χεῖσθαι μετ' ἡμῶν ἀνθρώπων, καὶ τὴν ἐψάλλον-
 τος Φωνὴν ἡγάγησας δικαιοσύνην, καὶ ἐμίσσησας αἰο-
 ρίαν· διὰ τοῦτο ἔχεται οἱ ὁ θεός, ὁ θεὸς σου, ἔλεον ἀ-
 γαλλιάσας πρὸς τοὺς μετόχους σου, καὶ τὴν γὰρ ὑπέρ-
 χων αὐτὸς τὸ ἀγίου πνεύματος χορηγός, καὶ οὐκ ἐκ
 μέτρου δίδους πρὸς ἀξίους αὐτοῦ· πλήρης γὰρ ἐστὶν, καὶ ἐκ
 τοῦ πληρώματος αὐτοῦ ἡμεῖς πάντες ἐλάβομεν, καὶ
 τὸ γεγενημένον, οἰκονομικῶς, ὡς ἀνθρώποις, καὶ χεῖρα
 λέγειται, καὶ οὕτως, καὶ ἐκ ἀνθρώπων, καὶ ἡμεῖς ἐπ'
 αὐτὸν τὸ ἀγίου πνεύματος, ἵνα καὶ ἐν ἡμῖν καταμείνῃ
 καὶ τὴν διὰ τὴν ἐν ἀδὰμ ὁρῶσιν ὡς φησὶν
 ἐν ἀρχαῖς. αὐτὸς οὖν ὁ μονογενὴς ὁ θεὸς λόγος σὺν
 ἡμῶν, καὶ κλητὴ Χριστός· καὶ τὴν θεὸν πρὸς τοὺς
 δυνάμει ἰδίαν ἔχων, ἐργάζετο ὁρῶσιν. οἱ τῶν
 λόγων τῆς Χριστοῦ δυνάμει τὴν τὸ μονογενὴς δι-
 δοχίαν ἐπέφθη, ὡς ὅτις ἐστὶν τὸ μονογενὴς ὁρῶ-
 σιν Χριστὸν, δύο φρονέουσιν ἡμῶν· καὶ τὴν μὲν ἐνεργου-
 σιν, τὴν δὲ ἐνεργουμένην, ὡς ἀνθρώποις ἵνα τῶν κατ' ἡ-
 μάς· πάντα τὰ ἐν ἡμῶν φέρων τὴν δυνάμει τοῦ αἰα-
 θεματισμοῦ.

Αναθεματισμὸς η'.

Εἰ τις πάλιν λέγῃ τὴν ἀναληφθῆναι ἀνθρώπων
 συμποσυνωμένην δὲ τὸν θεὸν λόγον, καὶ πρὸς ὁρῶ-
 ζεῖσθαι, καὶ συγκληματίζαν θεόν, ὡς ἔπρεον ἐπὶ τὸ
 γὰρ οὐκ αἰετὸς προσθημῆναι τὸν τοῦ αἰαθῆ καὶ καὶ
 ἔτι οὐκ ἔστι μᾶλλον μίαν προσκυνῶσαν πρὸς τὴν Εμμαν-
 νὴλ, καὶ μίαν αὐτῇ τὴν ὁμολογίαν πάντα, καὶ ὁ
 γένεσι σὺν ὁ λόγος· ἀνάθεμα ἔστω.

Επίλυσις η'.

Εἰς ἓνα θεόν, πατέρα παντοκράτορα, καὶ ἓς ἓνα
 ἡν, καὶ μὴν ἓς ἐν πνεύμα ἁγίον βεβαπισμένους
 αἶπα, φησὶν ὁ μακάριος Παῦλος, οὐκ οἶδα τι, ὅτι ὅσοι
 ἓς Χριστὸν ἐβαπτίσθημεν, ἓς τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐβα-
 πτίσθημεν; συνετάφημεν οὖν αὐτῷ διὰ τὸ βαπτίσ-
 ματος αὐτοῦ εἰς τὸν θάνατον· ἵνα ὡς παρ' ἡμῶν Χριστὸς
 ἐκ νεκρῶν διὰ τῆς δόξης τοῦ πατρὸς, οὕτως καὶ ἡμεῖς
 ἐν καμνότητι ζωῆς συνεπατήσωμεν. πτωχὸν καμνῶν
 τῶν, καὶ βεβαπισμένους εἰς ἓνα, καὶ παρ' ἡμῶν, ἡν,
 τὴν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν· τυτῆς, σαρκοκωμέ-
 νους, καὶ ἐνανθρωπήσαντες τὸν ἓν θεὸν πατὸς λόγον,
 ἵνα τι ὅτις θεὸν προσκυνῶν διδιδάγμεθα· ἐμετ'
 ἡμῶν αἱ αὐτὴ δυνάμεις· γέγεσθαι γὰρ ὅτις ὅτις τὸ
 σαρκὸς τὸν πρῶτον εἰς τὴν οἰκουμένην, λέγει· καὶ
 προσκυνῶν αὐτὸν πάντες ἀγγελοι θεοῦ· γέ-
 γεσθαι οὖν πρῶτον ὁ μονογενὴς, ὅτι καὶ ἀνθρώπος παρ' ἡμῶν· τὸν γὰρ καὶ ἀδελφὸς καὶ ἡμεῖς τῶν
 Conc. gen. tom. j.

Cum beatus Gabriel vnigeniti Filij Dei gene-
 rationem secundum carnem sanctæ Virgini an-
 nuntiaret, Paries, aiebat, filium; & vocabis no-
 men eius IESU. Ipse enim saluum faciet po-
 pulum suum à peccatis eorum. Nominatus au-
 tem & Christus est, propterea quod secundum
 humanam naturam nobiscum vnctus est, iuxta il-
 lud Psalmistæ: Dilexisti iustitiam, & odisti iniqui-
 tatem: propterea vnxit te Deus, Deus tuus oleo
 exultationis præ confortibus tuis. Quamvis enim
 ille Spiritum sanctum largiatur, neque ad mensu-
 ram his qui digni sunt, cum largiatur, (est enim
 plenus, & de plenitudine eius nos omnes accepi-
 mus, sicut scriptum est;) attamen vt homo est, di-
 spensatorie inunctus dicitur, spiritualiter, & non
 humano more, deuolante super ipsum Spiritu san-
 cto, vt maneat in nobis etiam, à quibus propter
 Adæ transgressionem initio recesserat. Ipsum
 itaque vnigenitum Dei Verbum incarnatum,
 Christus appellatum est: & cum propriam po-
 tentiam habeat Deo dignam, miranda operatum
 est. Qui ergo Christi potentiz Vnigeniti gloriam
 accepisse dicunt, quasi Vnigenitus alter sit à Chri-
 sto, duos filios esse sentiunt; alterum quidem ope-
 rantem; alterum vero alterius ope & vi, tamquā
 hominem nobis similem, impulsū; & in huius
 anathematismi poenam incidunt.

Anathematismus VIII.

Si quis dicere audeat, hominem assumptum vñ
 cum Dei Verbo adorandum, & conglorificandū,
 & Deum, tamquam alterum cum altero, conno-
 minandum esse (hunc enim intellectum particu-
 la, Cum, adiecta, perpetuo ac necessario affert)
 & non potius vna adoratione Emmanuelem ho-
 norat, vnamq. illi glorificationē attribuit, qua-
 tenus Verbum factum est caro; anathema sit.

Declaratio octaua.

Baptizati sumus in vnum Deum Patrem om-
 nipotentem, & in vnum Filium, & in vnum quo-
 que Spiritum sanctum. An ignoratis, fratres (ait
 beatus Paulus) quia quicumque in Christum
 IESUM baptizati sumus, in mortem ipsius ba-
 ptizati sumus? Consepulti ergo sumus cum illo
 per baptismum in mortem; vt quomodo Chri-
 stus surrexit à mortuis per gloriam Patris, ita &
 nos in nouitate vitæ ambulemus. Credidimus
 itaque, & baptizati sumus in vnum, vt dixi, Filium,
 Dominum nostrum IESUM Christum, hoc est,
 incarnatum, hominemq. factum Dei Patris Ver-
 bum; vnumq. existentem Deum adorare edocti
 sumus, ac supernæ virtutes nobiscum. Scriptum
 est enim: Cum autem introducit Primogenitum
 in orbem terræ, dicit: Et adorent eum omnes
 Angeli Dei. Factus est autem vnigenitus primo-
 genitus, quando homo nobis similis apparuit.
 tunc enim illorum quoque frater appellatus est
 qui

Conc. gen. tom. j.

iiij

a 20-

qui illum diligunt. Si quis ergo illum simul adorari dicit, tamquam hominem seorsum, cum Dei Patris Verbo tamquam altero ab ipso, & non secundum veram vnionem coniungens in vnum Christum & Filium & Dominum, vna adoratione honorat, iuste virtuti huius anathematismi subijcitur.

Anathematismus IX.

Si quis vnum Dominum Iesum Christum, & Spiritu clarificatum dixerit, propria virtute ipsius, tamquam aliena vtentem; ac vim & efficaciam ab eodem accepisse, qua contra imundos spiritus operaretur, & diuina inter homines miracula patraret, ac non potius ipsum Spiritum, per quem diuina signa edidit, illius proprium esse confessus fuerit; anathema sit.

Declaratio nona.

Etsi vnigenitum Dei Verbum homo factum est, mansit tamen Deus, omnia prater solam paternitatem cum Patre communia habens: Spiritumque sanctum, qui ex ipso est, ipsique essentialiter inest, proprium habens, diuinæ potentie signa operabatur. Quare posteaquam homo factum est, Deus etiam sic permansit; atque ita propria per Spiritum virtute miracula patrabat. Qui vero dicunt, illum, tamquam vnum quempiam de sanctis, nobis similibus, Spiritus operatione clarificatum, eaque non vt diuina & propria, sed tamquam aliena, & quæ Deum non deceat, vsum, necnon quasi Spiritus gratia ad cælos esse assumptum, illi merito anathematismi huius virtuti subiacebunt.

Anathematismus X.

Confessionis nostræ Pontificem & Apostolum factum esse Christum, Scriptura diuina docet: obtulisse quoque semetipsum pro nobis Deo & Patri in odorem suauitatis. Si quis ergo dixerit, Pontificem & Apostolum nostrum non esse ipsum Dei Verbum, posteaquam caro & homo nobis similis factum est; sed hominem illum qui ex muliere natus est, quasi alterum quempiam ab ipso diuersum: aut si quis Christum pro seipso quoque, & non potius pro nobis solis sacrificium obtulisse dixerit (neque enim oblatione egebat, qui peccatum non nouit) anathema sit.

Declaratio decima.

Exigua sane sunt Verbo, quod ex Deo Patre ortum est, quæ humana sunt; attamen propter dispensationem non reiicienda. Cum enim secundum naturam vniuersorum Dominus esset, simili forma acceptus, in ea quæ nostra sunt, semetipsum demisit: appellatusque est noster Pontifex & Apostolus, humanæ naturæ condicionibus ad hoc etiam ipsum vocantibus. Obtulit autem semetipsum pro nobis Deo & Patri in odorem suauitatis. Vna quippe oblatione consummauit sanctificatos in sempiternum, sicut scriptum est. Ac nescio, quomodo qui secus sentiunt, non ipsum Dei

ἡμῶν εἰς ὁσμὴν ὁσμῆς τῷ Θεῷ, καὶ πατρὶ· μιᾷ γὰρ προσφορά πηλείωκε πύς ἀγιαζομένους εἰς τὴν βασιλείαν, καὶ γέγραπται· ἀλλὰ οὐκ οἶδ', ὅπως οἱ ἐπρότεροντες ἐκ αὐτῶν τὸν ἐκ Θεοῦ λόγον ἀνθρώπου γε-
γυῖται

A ἀγαπάντων αὐτῶν· ἢ τις τίνων συμπροσυνεῖδεν ὅτι φησὶν ὡς ἀνθρώπου ἰδικῶς, ἐτέρῳ παρ' αὐτὸν ὑπάρ-
χοντι, τῷ ἐκ Θεοῦ πατρὸς λόγῳ, καὶ ἔτι καὶ ἴσως ἀληθῆ συνεγκλῶν εἰς ἓνα Χριστὸν, ἔχον, καὶ κύριον, μιᾷ προσκυνοῦσιν ἡμᾶς. ὑποφύετω δικαίως τῇ δο-
νάμει τῆς ἀναθεματισμοῦ.

Αναθεματισμοὶ δ'.

Εἰ τις φησὶ, τὸν ἓνα κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν δεξιὰ-
ζῶντα ἐξ εὐχῆς πνεύματος, ὡς ἀλλοτρίαν δυνάμει τῇ
ἰδίᾳ αὐτοῦ χρώμενον, καὶ παρ' αὐτοῦ λαβόντα τὴν ἐν-
έργειαν δυνάμεως καὶ πνεύματος ἀκατάκτων, καὶ τὴν
πληροῦν εἰς ἀνθρώπους τὰς ἡγεσιμίας, καὶ ἔτι δι' ἡ-
μᾶλλον ἰδὸν αὐτὸν τὸ πνεῦμα φησὶ, δι' οὗ ἔστι ἡγεσι-
μίας ἡγεσιμίας, ἀναθεμα εἶω.

Επίλυσις δ'.

Ἀνθρώπος γεγενῆς ὁ μονογενὴς ἐκ Θεοῦ λόγος, ἀπο-
μεμείνηκε καὶ οὕτω Θεός, πέντε ὑπάρχων ὅτι καὶ
ὁ πατήρ, δι' ἃ μόνου τὸ εἶναι πατὴρ· καὶ ἰδὸν ἔχων
τὸ ἐξ αὐτοῦ, καὶ ὑποδῶς ἐμπιπύων αὐτῷ πνεῦμα ἁ-
γίον, ἐργάζετο τὰς ἡγεσιμίας· ὥστε καὶ ἀνθρώπος γε-
γυῖς, ἀπομεμείνηκε καὶ οὕτω Θεός· ὥστε ἰδίᾳ δυνάμει
τῇ δεξιᾷ τοῦ πνεύματος ἐπληροῦν τὸν ἑαυτοῦ. οἱ δὲ
λέγοντες, ὡς ἀνθρώπου ἓνα τὸν καὶ ἡμᾶς, ἡγεῖται τῶν
ἀγίων, διδοῦντες αὐτῶν τῇ δεξιᾷ τοῦ πνεύματος ἐν-
έργειαν, ἔχοντες ἰδίᾳ μᾶλλον, ἀλλ' ὡς ἀλλοτρίαν, καὶ ἔτι
προσέτι χρώμενον, καὶ ὡς ἐν χάριτι μέρει λαβὼν πα-
ρὰ τὸ πνεῦμα τὴν εἰς ἡμᾶς ἀναληψίαν, ὑποκα-
ταστήσῃ δικαίως τῇ δυνάμει τοῦ ἀναθεματισμοῦ.

Αναθεματισμοὶ ι'.

D Ἀρχιερεῖα, ἔστι δόξα τοῦ ὁμολογίας ἡμῶν γε-
νησθαι Χριστὸν ἢ θείᾳ λέξει γραφῇ· προσκυνοῦμεν αὐ-
τὸν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν εἰς ὁσμὴν ὁσμῆς τῷ Θεῷ, καὶ
πατρὶ. ἢ τις τίνων ἀρχιερεῖα, καὶ δόξα τοῦ ἡμῶν γε-
νησθαι φησὶν ἐκ αὐτῶν τὸν ἐκ Θεοῦ πατρὸς λόγον,
ὅτι γέγονε σαρξ, καὶ καὶ ἡμᾶς ἀνθρώπος, ἀλλ' ὡς ἐπι-
ροὺ παρ' αὐτῶν, ἰδικῶς ἀνθρώπου ἐκ γυναικὸς· ἢ ἢ τις
λέγει ὑπὲρ ἑαυτοῦ προσεγγικῶν αὐτὸν τὴν προσφο-
ράν, καὶ ἔτι δι' ἡμᾶλλον ὑπὲρ μόνων ἡμῶν· ἢ γὰρ αὐ-
τὸν εἰδηθῇ προσφοράς, ὁ μὴ εἰδὼς ἁμαρτίαν, ἀναθε-
μα εἶω.

Επίλυσις ι'.

Σμικρὰ μὲν ὁμολογούμενους τῷ ἐκ Θεοῦ πατρὸς
Φωτὶ λόγῳ καὶ ἀνθρώπινᾳ· πάλιν ἀλλ' ἐν δόξῃ βλη-
τα δεξιᾷ τὴν ὁικονομίαν· κύριος γὰρ ὢν τῶν ὅλων καὶ
φύσις, καθῆκεν ἑαυτὸν ἐν πῶς καὶ ἡμᾶς, μαρτυρῶν
δύναμι λαβὼν καὶ κεχρημάτισκεν ἡμῶν καὶ ἀρχιερεῖς,
ἔστι δόξα τοῦ, τῶν τῆς ἀνθρωπότητος μετῶν καὶ εἰς
ἑρ καλουμένων αὐτῶν. προσκυνοῦμεν ἑαυτὸν ὑπὲρ
ἡμῶν εἰς ὁσμὴν ὁσμῆς τῷ Θεῷ, καὶ πατρὶ· μιᾷ γὰρ προσφορά πηλείωκε πύς ἀγιαζομένους εἰς τὴν βασιλείαν, καὶ γέγραπται· ἀλλὰ οὐκ οἶδ', ὅπως οἱ ἐπρότεροντες ἐκ αὐτῶν τὸν ἐκ Θεοῦ λόγον ἀνθρώπου γε-
γυῖται

8. Cor. 15.
6. 20.

passiones pro nobis ac propter nos in seipsum assumens, nos omnes à morte & corruptione liberaret; suum corpus, ut Deus, vivificans, primitiæq. dormientium, ac primogenitus ex mortuis effectum. Neque enim qui propter nos pretiosam perpeffus est crucem, mortemq. gustavit, communis homo, aut quispiam à Verbo distinctus intelligentia, seiunctusve erat; sed ipse gloriæ Dominus passus est carne, secundum Scripturas. Quoniam vero qui vana impiæq. dogmata rectæ sanæq. Fidei immiscere student, communem hominem crucem sustinuisse dicunt, anathematismus hic, qui impietatis in illis latentis magnitudinem aperit, necessario constitutus est.

CYRILLI ARCHIEPISCOPI Alexandrini Apologeticus pro duodecim Capitibus, aduersus Orientales Episcopos.

9. Reg. 19.
6. 10.

Galat. 1. 6.

Qui suam mentem sanctissimo Deo dicarunt, & veritatis dogmatibus patrocinari delegerunt, cauent profana irreligiosorum hæreticorum vaniloquia; ac figentes internum & absconditum cordis oculum in Scripturam diuinitus inspiratam, sicq. bonis cogitationibus eum affatim explentes, ijs qui recta peruertunt, obluantur, idq. strenue, quasi dicentes: Zelando zelati sumus Domino. Itaque cum Nestorius multas & diversas blasphemias contra Christum saluatorem omnium nostrum effundat, & quodammodo venerandum & magnum incarnationis sacramentum funditus remoueat, non ignorantes ad hæc velle silere, periculosum esse, & cum scriptissime consulerimus illi, ut à talibus blasphemijs cessaret, nihilq. penitus profecerimus, necessario tandem ad defendenda pietatis dogmata accessimus, & selectis quibusdam illius blasphemiarum capitibus, ea utiliter anathematizauimus, hoc est, eos qui talia sentire volunt; obtemperantes beato Paulo dicenti: Si quis vobis euangelizauerit præter id quod accepistis, anathema sit. Sed etsi nos, vel Angelus de celo euangelizauerit vobis præter id quod accepistis, anathema sit. At nescio quo pacto id admodum grauante tulerint aliqui, vel quod sint eiusdem sententiæ ac opinionis cum illo; vel quod simulent quidem se vitare opinionis societatem, attentent autem modis omnibus ipsum adiuuare, & reddere exosos eos, qui Saluatorem Christum defendere volunt. Verumtamen cogitandum erat, quod increpare diuersa docentes, conciliasset ipsis amoris in Christum sinceritatem: nunc autem cum non faciant melius, ut oportebat, atque adeo multum in eis desideratur; facti sunt insensibilissimi his, quorum si fuissent imitatores, immortalitatis corona cum ipsis redimiti foret. Itaque anathematismos reprehendunt, quasi

πράχασιν μιν, ὅχι ὅτι ἐν ἡμῖν πολλοὶ καὶ διὰ πικρίαν τοῦ διὰ πολέμου πέτρης, ὡς ἐν γένεσιν ζήλων, αἰδοῦντο αὐτὸν αὐτοῖς τὸ ἀφ' ἡμετέρας ἐν σέφει. ὁ δὲ λαμβάνει τὸν τὸν αἰσθηματισμὸν

A ἡμῶν, ἐπὶ ἡμῶν, οἱ ἑαυτὸν ἀναλαβὼν πᾶσι, πᾶσι ἡμῶν ἀπαλλάξῃ καὶ ἡμεῖς, ἐφ' ἡμεῖς, ζῶντες ὡς θεοὶ τὸ ἴδιον αὐτὸ σῶμα, ἐκ ἀρχῆς γεγονὸς τῶν κεκοιμημένων, καὶ πρωτόγονος ἐκ νεκρῶν· οὐ γὰρ ἄλλως ἐν τοῖς ἰδίῳ, ἰδίῳ τῇ, καὶ ἀνὰ μέρος τοῦ αὐτοῦ τοῦ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγου, ὁ δὲ ἡμῶν τὸν ἴδιον ὑπομείνας σωτὴρ, καὶ ἡμεῖς γὰρ ἀσπόμενοι· ἀλλ' αὐτοῖς ὁ τῆς δοξῆς κύριος, σαρκὶ πίπτει καὶ τῆς γὰρ φωνῆς. ἰπὸ δ' ἡμεῖς τὰ κείνα, καὶ ὁ αὐτοῦ δόγματι τῇ ἐκείνῃ, ἐπὶ ἡμεῖς ἀμωμήτως πᾶσι περὶ τῶν ἐξ ἡμετέρων, αὐτῶν φωνῶν τῶν ὑπομείνων τῶν ὑπομείνων ἡμῶν σωτὴρ, γεγονὼς αἰσθηματῶς ὁ αἰσθηματισμὸς, τῆς ἐκείνης αὐτοῖς ἀσθενείας ἐμφανίζων τὸ μέγεθος.

ΚΥΡΙΛΛΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ

Ἀλεξανδρείας ἀπολογητικὸς ὑπὲρ τῶν δώδεκα κεφαλαίων, πρὸς τοὺς τῆς αἰατολῆς ὁμοιοτίτας.

C **O** ἡμεῖς τῇ παραγίῃ τῇ τῶν ἑαυτὸν ἀναλαβὼν πᾶσι, πᾶσι ἡμῶν ἀπαλλάξῃ καὶ ἡμεῖς, ἐφ' ἡμεῖς, ζῶντες ὡς θεοὶ τὸ ἴδιον αὐτὸ σῶμα, ἐκ ἀρχῆς γεγονὸς τῶν κεκοιμημένων, καὶ πρωτόγονος ἐκ νεκρῶν· οὐ γὰρ ἄλλως ἐν τοῖς ἰδίῳ, ἰδίῳ τῇ, καὶ ἀνὰ μέρος τοῦ αὐτοῦ τοῦ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγου, ὁ δὲ ἡμῶν τὸν ἴδιον ὑπομείνας σωτὴρ, καὶ ἡμεῖς γὰρ ἀσπόμενοι· ἀλλ' αὐτοῖς ὁ τῆς δοξῆς κύριος, σαρκὶ πίπτει καὶ τῆς γὰρ φωνῆς. ἰπὸ δ' ἡμεῖς τὰ κείνα, καὶ ὁ αὐτοῦ δόγματι τῇ ἐκείνῃ, ἐπὶ ἡμεῖς ἀμωμήτως πᾶσι περὶ τῶν ἐξ ἡμετέρων, αὐτῶν φωνῶν τῶν ὑπομείνων τῶν ὑπομείνων ἡμῶν σωτὴρ, γεγονὼς αἰσθηματῶς ὁ αἰσθηματισμὸς, τῆς ἐκείνης αὐτοῖς ἀσθενείας ἐμφανίζων τὸ μέγεθος.

πράχασιν μιν, ὅχι ὅτι ἐν ἡμῖν πολλοὶ καὶ διὰ πικρίαν τοῦ διὰ πολέμου πέτρης, ὡς ἐν γένεσιν ζήλων, αἰδοῦντο αὐτὸν αὐτοῖς τὸ ἀφ' ἡμετέρας ἐν σέφει. ὁ δὲ λαμβάνει τὸν τὸν αἰσθηματισμὸν

ἡ παρρησία,
 ἀνέγκη
 ἀπολογία,
 ἡ πίστις, ἀγά-
 πη καὶ ἀρε-
 τή

Ο Ἰωαννῆς Παῦλος τὸ πᾶν δὴ πρόπιν γίγνεται αὐ-
θιγὸς ὁ μοιολογῆς ὁ θεοῦ λόγος, ἐναργὶς ἀπὸς κα-
τὰς, ὡς οἰκονόμος μυσηρίων θεοῦ, καὶ αὐτὸν ἔχων ἐν
τῷ λαλοῦντι χειρὶν· καὶ γὰρ δὴ καὶ ἀγγέλων ὁπ-
μ. βαίνεται, φησὶν, ἀλλὰ ἀπὲρματος Αβραάμ ὁπ-
μ. βαίνεται· ὅθεν ὠφελεῖ καὶ πάντα τοῖς ἀδελφοῖς
ἰωθῆναι· ἵνα ἐλεήμων γινώσκῃ, καὶ πρὸς δεξιερῶς
πρὸς τὸν θρόνον· ἡμεῖς δὲ τῆς εἰς ὁρμήτης ψήφους
δαυνοῦντες τὸ ἡρημένον· ἐπιμενοί τε πινυτοὶ καὶ τῆς
πρώτης γραφῆς, καὶ πρὸς τῶν θεηγέρων φωνῶν· ὅ-
τὸς ἀξιοῦντες θαύματα, μᾶλλον δὲ καὶ θείας ἡ-
μεῖς νόμους, οὐ τῆς τῶν ἀγίων ἀγγέλων, οὐτε μὲν
ἐαυτοῦ φύσεως ὁπταβείων φαμέν τὸν ἐκ θεοῦ
τῶς λόγον· πιστεύομεν δὲ, ὅτι καὶ τὸ τοῖς ἐ-
γράμμασι δοκῶν, ὁπτοκιάσας τῇ ἀγίᾳ παρρη-
σίᾳ τὴν ἐν δυνάμει ὡς ἐν ὑψίστου πατρός, ἐπὶ λα-
οῦ αὐτοῦ τὸ σῶμα τοῦ ἐξ αὐτῆς· πάλιν δὲ ἐνεργείας ὁ
οὐ πᾶν κατὰ· καὶ γίγνεται αὐθιγὸς· κεχερημά-
σι τε καὶ ὑὸς Αβραάμ, καὶ Δαυὶδ· ἐκ ἀπὸς π-
πας διὰ τὸ αὐθιγὸν τὸ εἶναι καὶ ἀληθῆς ὑὸς ὁ
καὶ πατρός· μεμνηκὸς δὲ μᾶλλον, ἐν ᾧ γίγνεται
ἐκ φύσεως, καὶ ὑπεροχῇ, καὶ δόξῃ θεότητος αἰαλ-
οῦ γὰρ ἐστὶν, καὶ τροπῆς ἀμνην, ὡς θεός· ἐστὶ πᾶ-
ν καὶ ὁ αὐτὸς ὑὸς, καὶ κύριος καὶ πρὸς τῆς σαρ-
κως, καὶ μὴ τὴν σάρκα· καὶ τὸ διακρίναι εἰς ὑοὺς
τὸν ἕνα, καὶ τὸ τῆς ἀληθείας ἐνώσεως ἐνδραλύν-
μα, δις κέντες αἰὰ μέρος, καὶ τῆς ἰδικῆς αὐ-
τοῦ, καὶ ἰδικῶς θεοῦ, δυνάστε βίαις ἔχει τῆς αὐτοῦ
εραφίᾳ· ὁλίγα δὲ πύπου πεφροντικῶς ὁ Νισό-
ς, τὸ ἄλμα ἐπὶ αὐτῆς λέξισιν οὕτως· ποτὶ
ἡδὼ ἐν ὑμῖν, ὁ καὶ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· ὅς ἐν μορφῇ
ὑπαρχων, ἐαυτὸν ἐκάνωσι, μορφῇ ὅλῃ λαβῶν
ἡδὼ ἐν μορφῇ θεοῦ ὑπαρχων, ὅλῃ μορφῇ ὅ

Iterum illum suorum commonefaciemus verborum, ostendentes ipsum duas substantias dixisse. Dicit enim in primo tomo: Itaque quantum ad suam naturam, non sanctificatum est solū Dei Patris Verbum. Si autem quis putauerit, eum qui ex sancta Virgine genitus est, vñctum esse & sanctificatum solum, hac ratione etiā nominatū Christum: quomodo igitur, quasi oblitus suorum verborum, ad vnā hypostasim cogit, naturas confundens, naturalem diuinam vnionem nominans? Et quis vñquam admittet naturalem diuinam vnionē in sacramento dispensationis? Si enim naturalis vnio, vbi gratia? vbi diuinum sacramentum? Naturæ enim, vt edocti sumus, semel ab ordinante Deo ordinatæ, necessarijs consequentijs seruiunt. Num etiā iterum erit, secundum reuolutionem & naturę consequentiam, dispensationis opus iuxta deliramēta, fabulosaque mille annorum infausi Apollinarij dogmata?

Cyrelli defensio.

C Diuinus Paulus, quomodo factum sit homo vni-
 genitum Dei Verbum, vt fidelis dispēfator sacra-
 mentorum Dei, & ipsum habens in se loquentem
 Christū, manifeste omnibus ostēdens: Non enim
 alicubi Angelos apprehendit, inquit; sed semen
 Abraham apprehendit. Vnde oportuit eum per om-
 nia fratribus similem fieri, vt misericors & fidelis
 fieret Pontifex in his quæ ad Deum. Nos vero
 vt rectissime prolatum hoc dictum nostra senten-
 tia probamus, sequentes vbiq; diuinitus inspi-
 ratas Scripturas, & valde admirantes Theolo-
 gorum voces, immo eas pro diuinis legibus ha-
 bentes, dicimus Dei Patris Verbum non appre-
 hendisse neque sanctorum Angelorum, neque
 suam naturam: credimus autem, secundum
 D quod sacris litteris videtur, quod obumbrans san-
 ctæ Virgini, vtpote virtus existens altissimi Pa-
 tris, formauit sibi corpus ex illa, verumtamen,
 per operationem sancti Spiritus; & factum est ho-
 mo, appellatumq; & filius Abraham & Davidis; nō
 amittens propter humanitatem quod sit Filius
 Dei & Patris secundum veritatem; manens au-
 tem potius, quamuis factum sit caro, in natura &
 eminentia & gloria Deitatis. Immutabilis enim
 est, & conuersione potentior, vt Deus. Est igitur
 vnus & idem Filius & Dominus, & ante incarna-
 tionem, & post incarnationem. Diuidere autem
 vnū in duos filios, & soluere veræ vnitæonis opus,
 E distinguendo seorsum, & ponendo priuatim ho-
 minem, & priuatim Deum, crimen est in primis
 impium. Porro Nestorius ista parum curans, au-
 det ipsis verbis sic dicere: Hoc sentite in vobis,
 quod & in Christo Iesū, qui in forma Dei exi-
 stens, seipsum exinaniuit, formam serui accipiēs.
 Non dicit: Hoc sentite in vobis, quod & in Deo
 Verbo, quod in forma Dei existens, serui formam
 suscepit: sed cum accepisset hoc nomen, Chri-
 stus, vt duarum naturarum appellationem signifi-
 ca-

1. Cor. 4. 6.
 2. Cor. 13.
 2. 3.
 Hebr. 2. 16.
 10.
 Luc. 1. 2.
 25.
 Matth. 1. 18.
 Philip. 2. 6

ὁ δὲ πρὸς τὴν ἐκείνην ὥρην ἐν ὑμῖν, ὁ καὶ ἐν τῇ ἡμέρᾳ
 λαβὼν ἑαυτὸν τὴν ὁμοιωσιν τοῦ θεοῦ, καὶ ἐν ἑαυτῷ
 Conc. gen. tom. j.

Соч. ген. том. j.

ଆଦେଶ—

Φρονῶν ὁμολογῶν ἀσυμφωνίαις, ὅτι ὡς χαρά ηἶεν τῶν πατρὶμοῦ γεγενημένων τῶν ἀληθῶν, καὶ συκοφαντοῦσι καὶ τούτῳ τῶν ἀληθῶν. καὶ καθ' ἑπὶ τὸν τρόπον ἀπλημελίαις εἴη αὐτῶν, καὶ μάλα αἰκνῶς, ἀμοιρήσθαι δι' αὐτὸς ἐμὴν πάντως τὸ εἶδέναι τυχόν, ὡς ἐπὶ ἐξ μὲν ἐπὶ καὶ φύσιν ἰδίαν ἢ αὐτὸς ὡς ἄρα τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς Φύσιν λόγον, ἐπὶ αὐτῶν κατὰ γὰρ τὸν τῆς ἰδίας φύσεως λόγον ὁ μονογενὴς ἀλλ' ἢ τὸ εἶδέναι τῶν μερῶν ἐπὶ τῆς φύσεως καὶ τῶν ἐννοσι. καὶ ὅτι βέλονται τῶν τοῦ μυστηρίου δυνάμειν ἀκριβῶς ἀγνωσίας ὁμοματι κατὰ σκεπτικῶν, κατὰ ὁρῶν αὐτῶν, ὅτι, καθάπερ ἰφύω ἐν ἀρχαῖς, αὐτῆς αὐτῶν φύσεως ἐπὶ λάβειν ἦτος ὡς ὁ λόγος, ἀλλὰ ἀνέμας ἀβραάμ' ἢ ὁμοῦσι τῶν ἐκ θεοῦ Φύσιν λόγον, τὸ ἐκ ἀνέματος ἀβραάμ' ἄγον σῶμα ὅπερ ἐκ τῆς μετὰ τὴν παρθένα λαβὼν, περὶ αὐτῶν ἀνδρῶν, ἵνα πῶς ἀδελφοῖς ὁμοιωθῇ, καὶ χρηματιστῶν πρωτότοκος ὁ μονογενὴς ἀλλ' ἢ καὶ ἐπὶ ἐπὶ φύσιν τὸ σῶμα ὡς ἄρα τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον, ἀλλ' οὐκ ἔστιν ἡμεῖς, καὶ ἡμεῖς, καὶ ἡμεῖς, ἐκ κύριος καὶ ἐπὶ γένεσι αὐτῶν καὶ τὸν τῆς ἀληθοῦς ἐννοσιως τὸν ὡς ἄρα, ὅτι αὐτῶν, διενέτας εἰς ἡμῶν δύο τὰς ὑποστάσεις, ὅτι φοιτῶντες μὲν ἀλλήλων εἰς τὸ ἰδίαν πῶς αἶναι, καὶ αὐτῶν μέρος, ἐχούσας δι' ἐμὴν, σπλάχνων τῶν ἐξωθεν τῶν, καὶ ὡς ἐν τῇ πηγῇ. καὶ ὅτι δὴ λέγομεν Φύσιν τῶν ἐννοσι, τῶν ἀληθῶν φανέν, ἔχον ἐχούσας τῆς θεοπνεύτου γεγενῆς, αὐτῶν κεχρησθῶν τῇ λέξει· γεγενῆς γὰρ ποῦ ποῦ ὁ γεγενῆς Παῦλος καὶ ἡμεῖς περὶ φύσιν ὁρῶν, ὡς καὶ οἱ λοιποὶ καὶ ἢ δι' ἡμεῖς φανέν πῶς αὐτῶν ὑποστάσεις καὶ φύσιν τῶν ὁρῶν ὁρῶν, ὡς καὶ αὐτῶν ἡμεῖς καὶ τοῖς αἱμαρτανοῦσας ἢ πῶς πῶς καὶ πῶς ἡμεῖς ὁμοῦσι πῶς τῶν Μαριχάων νοσοῦσι μαρτίαν ἀλλὰ τὸ, φύσιν ὁρῶν τὸ καὶ ἀληθῶν· ὅτι οὐκ ἔστιν ὁμοῦσι πῶς φύσιν, ὅτι μὲν ἀλλήλων αὐτῶν αἱμαρτανοῦσας, καὶ φανέν οἱ δι' ἐμὴν, Φύσιν φανέν ἡμεῖς τῶν ἐννοσι· ἀλλ' ἐκ δύο πραγμάτων ἀνέμωσιν, θεοπνεύτου πῶς, καὶ ἀνδρῶν πῶς, ἵνα ἡμεῖς καὶ ἡμεῖς, ἐκ κύριος, ἀκριβῶς ἀκριβῶς παντὶ κατὰ τὸν λόγον· τῶν δι' Ἀπολλινάριον δογματῶν ὅτις παντὶ ἡμεῖς ὁ λόγος· τῶν γὰρ ἀπὸ κατὰ κεχρησθῶν, ὡς ὡς χαρά ηἶεν τῶν ἀληθῶν, ὅτις φανέν καὶ.

Ἀναθεματισμὸς δ'.

Εἰ τις προσώπῳ δύοσιν, ἢ ἑνὶ ὑποστάσει, πῶς τὸ ἐκ πῶς ἀναθεματισμῶν, καὶ ἀποσταλῶν συγγεγενησθαι ἀναθεματισμῶν, ἢ ὅτι κατὰ τὸν τῶν ἀνέμων λεγόμενος, ἢ παρ' αὐτῶν πῶς αὐτῶν καὶ πῶς μὲν ὡς ἀνδρῶν κατὰ τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον ἰδιωτῶς νομίζοντες, πῶς ὅτι ὡς θεοπνεύτου μόνον τῶν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον, ἀναθεματισμῶν.

Ἀντίρρησης τῆς αἰατολῶν.

Ἀναθεματισμῶν καὶ τῶν αὐτῶν θεοπνεύτου αὐτῶν ὑποστάσεων· ἐν οἷς φησὶ καὶ ἀναθεματισμῶν, ὅτι πῶς φανέν καὶ φανέν, καὶ ἡλικία, καὶ χάρις, μὴ ὡς ὅτι ὅτι φανέν

A solet, obscurum est, quod vitiant sensum eorum quæ à me scripta sunt, & calumniantur etiam in hoc veritatem. Sed & alio modo culpa vacaret, & omni reprehensione, idq. merito, scire forsitan, quod alia quidem est secundum naturam propriam caro à Verbo ex Deo Patre nato, & alius rursus Unigenitus secundum naturam propriam rationem. Sed scire hæc, non est diuidere naturas post vnitionem. Iam si quis voluerit sacramenti virtutem exacto mentis oculo cōsiderare, videbit utique, quod (sicut dixi in principio) non suam naturam apprehendit Deus existens Verbum, sed semen Abrahæ. Non est autem consubstantialis Verbo ex Deo nato, quod est ex semine Abrahæ sanctum corpus, quod è beata Virgine sumpsit, procedens homo, ut fratribus similis esset, & appellaretur primogenitus, qui erat unigenitus. Quamuis autem alterius naturæ sit corpus à Verbo Dei Patris; vnus tamen est Christus, & Filius, & Deus, & Dominus, tametsi factus sit caro. Non caret autem damno, dissoluere veram vnitionis modum, & diuidere subsistentias à se mutuo seiunctas in duos filios, ut priuatim & seorsum sint, habentes autem solum externam connexionem, quasi in ordine dignitatis. Quod si naturalem vnitionem dixerimus, veram intelligimus. Habet enim Scriptura diuinitus inspirata hunc morem, hac dictione in hunc sensum veni. Scribit enim alicubi quibusdam diuinus Paulus: Et eram natura filij iuxta, sicut & ceteri. & nequiquam dixerit quippiam subsistere secundum naturam, diuinam irā, ita ut peccatores illius sint soboles: alioqui prorsus & omnibus modis consentiremus laborantibus infania Manichæorum. Sed ibi natura idem est, quod vere. Non igitur confundentes naturas, neque ipsas inter se miscentes, sicut dicunt aduersarij, naturalem dicimus factam esse vnitionem; sed ex duabus rebus dissimilibus, Veritate inquam, & humanitate vnum factum esse Christum, & Filium, & Dominum, ubique affirmamus. Demum cum Apollinarij dogmatis plane nihil nobis commune est. Semel enim condemnatos, tamquam veritatem adulterantes, auersari oportet.

Anathematismus IV.

Si quis duabus personis, siue hypostasibus eas voces attribuit, quæ in Euangelicis & Apostolicis scripturis passim occurrunt; quæve à sanctis de Christo, vel ab ipso quoque Christo de se ipso dictæ sunt; & alias quidem homini tamquam seorsum à Dei Verbo considerato adscribit; alias vero tamquam Deo conuenientes, soli Dei Patris Verbo adaptat; anathema sit.

Orientalium oppositio.

Deinceps etiam hoc loco illi sua ipsius decreta suggerenda sunt. Dixit enim: Quamuis audias, quod profecerit ætate & sapientia & gratia, ne putes sapiens ex incremento factum esse Verbum

Χριστὸν ἀλλ' ὅτι εἰς μίαν φύσιν τὰ πάντα συναιρού-
 ντες· ὡς καὶ ἐξ ἑνὸς τῶν φύσεων ἐνόματες ἐκατίσας
 νοῦν δὲ τῆς ἐνώσεως ἄκρον, καὶ ἡμῖν ἀκατά-
 ληπτον· ὡς περ καὶ τὸ εὐαγγέλιον εἰς τὴν οὐρα-
 νὸν, εἰ μὴ ὅτι ἐκ τοῦ οὐρανοῦ κατέβη, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώ-
 που, ὁ ὢν ἐν τῷ οὐρανῷ· καὶ πάλιν ἐν αὐτῷ ἰδὼν τὸν υἱὸν
 τοῦ ἀνθρώπου ἀναβαίνοντα, ὁ περὶ τὸ πνεῦμα· ὃς ἐκ
 τῆς πνευματικῆς τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὴν αὐτῷ
 ἀσπυγχῶς τι ἄμα, καὶ ἀχωρίτως συνημμένον νοῦ-
 μεν· εἰ γὰρ καὶ ἔν τῷ ἀνθρώπῳ ἐνόμαζε· διὰ τὴν τῆς
 περὶ πληθύνειν, καὶ φαινομένης σαρκὸς φύσιν, ἀλλὰ
 διὰ τὴν παρ' αὐτῷ πλημμένον θεὸν ἑαυτὸν παρεδίδου
 καὶ πάλιν Ἰησοῦς Χριστός, δι' οὗ τὰ πάντα· καὶ πάλιν
 Ἰησοῦς Χριστός, καὶ σήμερον, ὁ αὐτὸς καὶ εἰς τοὺς
 αἰῶνας· εἰ χθές, καὶ σήμερον, πῶς δὲ αὐτὸς τὰ πάντα·
 εἰ δὲ δι' αὐτῷ τὰ πάντα, πῶς χθές, καὶ σήμερον· ἀλλὰ
 καὶ πάλιν, δι' αὐτῷ, ἀληθὲς· καὶ τὸ χθές, καὶ σήμερον,
 πιστὸν· καὶ πάλιν, ὁ αὐτὸς εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀληθινόν· ἵνα
 καὶ τῶν ἐνωμένων ἀσπυγχῶς τι, καὶ ἀχωρίτως
 φύσεων διὰ φωνὰς ἐφαρμοζόμεν· νοῦν-
 τες καὶ μὲν τὸ φαινόμενον, χθές, καὶ σήμερον· κατὰ τὸ
 τὸ νοῦμενον, εἰς τοὺς αἰῶνας· κατὰ δὲ τὸ τῆς ὑπόθε-
 μοναδικῆς, ἑνα, καὶ τὸν αὐτὸν.

Ἀπολογία Κυρίλλου.

καὶ πάλιν, ὡς εἶπε, τὸς ἐξ ἡλίου ἀφ' ἑορταστικῶς
 ὁπτιμῶν τοῖς παρ' ἡμῶν χειρὶ δέσκαται, καὶ ἀναγ-
 καίως γεγονόσιν ἀναθεματισμοῖς. Προσὶν μὲν, ἡ λέ-
 γον τῶν ἀληθινῶν εἶδεν· φιλοσοφίας ὅτι μόνος δόξ-
 ας εἶναι ἐκείνην πεισάτω τὸ χεῖμα· εἰ γὰρ αὐτοὶ καὶ,
 καὶ ἀκριβῶς τοῖς χειρὶ μιν τοῖς ἐκείνων ἐκείνων
 πεισάτω, ὅτι ἡγήσαντο, ὅτι κρατύνουσι· τῆς παρ' ἑαυ-
 τῶν ψήφοις, καὶ δι' ὧν πεισάτω λόγους, τὸν ἀναθεμα-
 τισμόν· καὶ ὅτι ἐξ ἡμῶν αὐτοῖς αὐτοῖς αὐτὸν γε-
 γονόσιν κατὰ δέσκαται· καὶ τὴν αὐτῶν, ἐξ ὧν ὁ χε-
 ρὶς ἡμῖν Νεστορίος εἶπε πεισάτω ἐπ' ἐκκλησίας ἐξη-
 γήματος· ἵνα δὲ αὐτὸς σαφέστερον, ἐπὶ τῶν ἀληθι-
 νῶν εἶπω, τῆς Ἀρείου, καὶ Εὐνομίου, καὶ Ἀπολλινάριου,
 καὶ πάντων τῶν χοροῖς τῶν τῆς τριῶν Φατρίας,
 αὐτῶν τὸ, θεοτόκος εἰσαίγει, ὡς κρατύνουσι, γινόμενης,
 καὶ τῶν φύσεων μὴ διακρίνεται, μὴ δὲ τῶν ἀπὸ τῶν
 αἰσ τῶν ἀνθρώπων τῆς λαμβάνουσι, καὶ χωρὶς αὐτοῦ
 λοιπὸν κατὰ τῆς θεότητος ἔχει· ὡς πάντων τῶν λε-
 γομένων παρ' ἐνὸς λεγομένων. τούτων ὡς λεγομέ-
 νων, χειρὶ δέσκαται παρ' ἡμῶν γινόμεν ὁ ἀναθεματισ-
 μός, ὅτι ἐφ' ἑαυτοῖς εἰς δύο μετέθετο πρὸς ὅσα τι, καὶ
 ὑποτάσσας τὸν ἑνα κύριον Ἰησοῦν Χριστόν· ὅτι δὲ ἐ-
 αὐτοῖς τοῖς παρ' ἡμῶν συμφέρονται λόγοις, ὅτι αὐτὸν
 εἶπον· εἰς ὧν χειρὶ δέσκαται, ἐφ' ἑαυτοῖς ἐγνώκασιν· ἐξ
 οὗτως· ὡς δὲ πρὸς ὅσα τι, ἡ ὑποτάξις δυ-
 σὶν, ἡ ὑποτάξις δυοῖς διακρίνεται τὸν ἑνα· ἡ γὰρ τὸν ἑνα
 ὑποτάσσας φωνὰς ἐφαρμοζόμεν· ὅτι ἀδιαίρετος γὰρ, ἐ-
 ἀχωρίτως ἡ ἀκρὰ ἐνώσεως· ὅτι εἰς ὑποτάσσας κατὰ πάντα καὶ
 λόγους, καὶ τῶν αὐτῶν ἐπὶ τῆς ὁ ἀκρὰ ἐνώσεως φυλαττομένης, καὶ τοῦ ἐνὸς υἱοῦ, ἐ-
 Χριστός, καὶ κύριος ἐμολο-
 γούμενος, ὅτι ἑνα, καὶ τὸν αὐτὸν ὑποτάσσας ἐκλαβεῖν καὶ τὰ λεγόμενα· καὶ μὲν τὸν τὸ ἐνωμένων φύσεων δύνα-
 μιν.

A Christum, sed non in vnam naturam omnia con-
 trahentes; ita vt ex vno naturarum nomine vtra-
 que intelligatur propter incomprehensibile vni-
 tionis summitatem, quemadmodum & hoc: Nemo
 ascēdit in calum, nisi qui descendit de calo, Filius
 hominis qui est in calo. & Si igitur videritis Fi-
 lium hominis ascendentem vbi prius erat, nonne
 ex appellatione Filij hominis, etiam ei inconfuse
 & inseparabiliter vnitum intelligimus? Nam
 quamuis & Filium hominis nominarit propter
 assumptz & visibilis carnis naturam; tamen per
 ea quz ab ipso fiebant, Deū se ipsum demonstra-
 bat. Et iterum: Ies vs Christus, per quem om-
 nia. & iterum: Ies vs Christus heri & hodie,
 ipse & in secula. Si heri & hodie, quomodo per
 ipsum omnia? Si autem per ipsum omnia, quo-
 modo heri & hodie? Sed & hoc certum est: Om-
 nia per ipsum. & hoc: Heri & hodie, fide reci-
 piendum. & hoc: Ipse in secula, verum, si secun-
 dum differentiam naturarum inconfuse & insep-
 rabiliter vnitarum voces aptemus, intelligentes
 secundum visibile quidem, heri & hodie; secundū
 vero intelligibile, in secula; secundum autem fi-
 liationis vnitatem, vnum & eundem.

Cyrilli defensio.

C Vt apparet, his qui anathematismos a nobis
 vtilissime & necessario factos, imprudenter re-
 prehendere volunt, vnicus ille scopus est, vt nihil
 verum vel sapient, vel dicant; declarentq. se solo
 calumniandi studio occupatos. Nam si mentem
 suam studiose ac diligenter scriptis adhibuissent,
 non ignorassent, quod suis sententijs & sermoni-
 bus, quos faciunt, stabiliant anathematismum,
 ostendantq. potius illum non inerudite conditū.
 Et quo modo, dicā. Bonus Nestorius dicebat tale
 quiddam, in ecclesia enarrans: Vt autem ipsum
 manifestius dicā, & ita vt omnes facilius capiant:
 Arius, & Eunomius, & Apollinarius, & omnes so-
 cietatis illorum chori, studebāt inducere nomen
 hoc, Dei genitrix, vt si commixtio fieret, & natu-
 rz non separarentur, nihil humile de humanitate
 accipiendum esset, locumq. iam haberent ipsi con-
 tra Deitatem; quasi omnia quz dicebantur, de
 vno dicerentur. Hzc cum sic dicta sint, vtilissime
 anathematismum fecimus, non permittentem in
 duas diuidi personas & subsistentias vnum Do-
 minum Ies v m Christum. Quod autem & ipsi cū
 nostris sermonibus conueniant, perspicuum erit
 ex his quz scripserunt, & sentiunt. Habent autem
 sic: Tamquā vero personis duabus, vel subsisten-
 tijs duabus, vel filijs duobus, diuidendo vnitio-
 nē, hoc est vnum Filium, voces aptare non conuenit.
 Indiuisibilis enim & inseparabilis est summa vni-
 tio, & vnus Filius est secundum omnem rationem
 & modum & cogitationem. Si autem summa
 vnitio seruetur, & vnus Filius & Christus & Do-
 minus ponatur, de vno & eodem Filio accipere
 oportet quz dicuntur: sed tamen secundum vni-
 tarum naturarum virtutem accommodare de-
 cet.

Conc. gen. tom. j. x iij μιν,

Joan. 3. 6
 13.
 Joan. 6. 5.
 52.

Hebr. 2. 6.
 10.
 Hebr. 13.
 6. 8.

Joan. 1. 6.

ὁμοιότητι τοῦ πατρὸς θεοῦ λόγον, καὶ ἐκ τῶν τῆς ἀνθρωπότητος αὐτοῦ μέτρων ὁπρινωσόμεν. εἰ γὰρ ἐστὶν ἀναγκάσιον τὸ πιστεύειν, ὅτι θεὸς ὢν φύσις, γέγονε σὰρξ, ἢ ζοῦν ἀνθρώπου· ἐψυχώμενης ψυχῇ λογικῇ τῆς σαρκὸς, πῶς αὐτὸς ἔχει λόγον τὸ ἐπιχεινέσθαι πρὸς τῆς πατρὸς αὐτοῦ φωνῆς, εἰ γὰρ γένεσιν ἀνθρώπου περὶ αὐτῶν; εἰ γὰρ περὶ αὐτῶν τοὺς ἀνθρώπων πρέποντας λόγους, τίς ὁ ἀναγκάσιος γινέσθαι κατ' ἡμᾶς ἀνθρώπων; ὁ δὲ καθὲς ἑαυτὸν δι' ἡμᾶς εἰς ἐκθύσιον κένωσιν, διὰ πῶς αἰτίαν παρρησίᾳ αὐτοῦ τῶν κατὰ τὴν κενώσιν πρέποντας λόγους; ἐνὶ ταῖς αἰσθητικαῖς ἀποστάσεσιν τῶν ἐν τοῖς διαγελίοις πιστῶν ἀναγετιν φωνῶν, ἀποστάσι μιᾶ τῇ τῷ λόγῳ· σαρκεωμένη κύριος γὰρ εἰς ἱεροῦς Χριστοῦ, καὶ τῆς θεοφάνειας. ὡς δὲ τῶν ἡδὴ προσηραμμένων, οὐκ ἠρηκότες μὲν ἀλωσόμεθα τὴν οἰκονομίαν, καὶ τὴν ἐκαστῇ φύσει πρέπουσαν φωνὴν, οὐκ ἐφείνετο δὲ μᾶλλον τοῖς ψυχικοῖς, καὶ πρὸς μὴ ἔχουσι δύο νοῦν ἡμῶν, ἢ λέγειν, διαρροῦντας ἀλλήλων τὰς ἀποστάσεις μὴ τὴν ἀδιάσπαστον ἐνωσιν. ἐπεὶ δὲ βραχύ τι μέρος λαβόντες ἐξ ἡμετέρας ὁπισθοῦς, πειθήσασιν ἐν ἀρχῇ τῶν ἰδίων λόγων, ἀπλοῦντες ἡμᾶς ὅτι καὶ ἡ διελόγηται, ὡς ἔμετρίως ἡμαρτηκότας εἰς τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον, καὶ τῇ αὐτῇ φύσει τὴν τῇ σαρκὶ πρέπουσαν αὐξήσιν π, καὶ περὶ αὐτῶν ἀβυλότατα προσαναμενέμεν. Φέρε καὶ πρὸς τὴν ταῦτα τὰ εἰρησώμεν, ὅλον ὡς ἀφ' ἑαυτοῦ τῆς ὁπισθοῦς τὸ μέρος· δεδοικότες γὰρ αὐτοῖς τὴν ἀλήθειαν, καὶ συναρπίζοντες τοὺς ἀκρωμένους, μέρος πὶ πειθήσασιν, ὅπως αὐτοῖς εἰδοῦναι χρυσώδεσσαν ἡμῶν πρὸς τὸ διωκόμεν π, καὶ μὴ ἐξ ὁδοῦ ἀλέγας τὰς κατ' ἡμῶν πειθήσασιν οὐκοφαντίας· ἔχει δὲ οὕτως τὴν εἰρημένην· καὶ ἀκούσῃς, ὅτι περὶ αὐτοῦ ὁ ἱεροῦς ἡλικία, καὶ σοφία, καὶ χάρις, μὴ σφόδρ' ἐξ ὅτι· ὁσέως νομίσης γινέσθαι τὸν τοῦ θεοῦ λόγον· ἀλλ' ἐμνησόμεν δὲ μᾶλλον γὰρ θεοφάνειας ὡς τοῦ θεοῦ Πάυλ' Χριστοῦ θεοῦ διωκόμεν, καὶ θεοῦ σοφία. μὴ δ' αὖ ἐκείνο φλυνάφως πλημῆσθαι εἰπὶν· ὅτι τὸ περὶ αὐτοῦ ἐν ἡλικία π, καὶ σοφία, καὶ χάρις, τῇ ἀνθρώπου περὶ αὐτοῦ· τοῦ γὰρ ἐστὶν, ὅτι αὐτοῦ, ἐπεὶ ὁ δὲ ἐν, ἢ διελὼν εἰς δύο τὸν ἑνα Χριστόν. ἀλλ' ὡς περὶ ἐφ' ἡμῶν ἀρτίως, περὶ αὐτοῦ ὡς ὁ ἡμῶν, ἐν ἑαυτοῖς τοῖς αἰῶσις καὶ τοῖς ἐν ὡς ἡμῶν λέγειται θεοῦ, τὸ ἰδίως σαρκὸς τὴν γέννησιν οἰκονομικῶς οὕτως ἐξ ἀρχῶν σοφία καὶ γέννησις, περὶ αὐτοῦ ἐν σοφία λέγειται· καὶ τὴν πεινήσας ὡς, ὡς θεός· τὰ τῆς ἀνθρωπότητος ἰδία, ἀλλ' τὴν εἰς ἄκρον ἐνωσιν, εἰς ἑαυτὸν εἰκότως ἀναλαβών. αὐτὸς οὖν δι' ἑαυτοῦ, θεοῦ λέγοντες· κρίμα δίκαιον κρίματι, περὶ αὐτοῦ τὴν ἀλήθειαν; οὕτως γὰρ μερισμὸν τῶν ἀποστάσεων μετὰ τὴν ἐνωσιν δογματίζομεν, οὕτως τὴν τῆς θεότητος φύσιν αὐξήσιν π, καὶ περὶ αὐτοῦ διδεδόται φαμεν, ἐκείνο δὲ μᾶλλον· ὅτι κατ' οἰκονομίαν οἰκονομικῶς ἑαυτοῦ πεινήσας τὸ ἰδίως τῆς σαρκὸς, εἰς σὰρξ γαγονίως, κατὰ τὰς θεοφάνειας. ὅτι δὲ τῇ ταύτῃ πίστι π, καὶ δόξῃ καὶ ὁ τῶν ἀγίων πεινήσας ἀπὸ τοῦ χοροῦ, ὅτι δὲ αὐτῶν πεινήσας, ὡς ἀφ' ἑαυτοῦ καὶ

A similitudine Patris Deum Verbum & ex humanitatis suae mensuris agnoscimus. Nam si necessarium est credere, quod Deus existens natura, factum est caro, hoc est, homo, carne animata anima rationali; quoniam ratio ferat, ut quis voces eius erubescat, si factae sunt homini, congruentes? Nam si vitasset sermones qui hominibus congruunt, quis compulisset ut homo fieret similis nobis? Qui autem se demisit propter nos in voluntariam exinanitionem, propter quam causam vitaret sermones suae exinanitioni convenientes? Igitur vni personae omnes voces in Evangelijs, subsistentiae inquam vni Verbi incarnati tribuendae sunt. Dominus enim vnus Iesus Christus, secundum Scripturas.] Igitur, quantum ex iam ante scriptis, non ignorasse deprehendimur dispensationem, & suas utriusque naturae voces, sed potius non permittere animalibus, & spiritui non habentibus, duos cogitare vel dicere filios, ita ut diuidant inter se subsistentias post indiuisam vnitionem. Sed quia parum quid ex nostra epistola posuerunt in principio suorum sermonum, & minantur nobis quod in tempore sint redarguturi, quasi non mediocriter peccauerimus in Verbum ex Deo Patre; & incrementum ac profectum, qui ad carnem pertinet, naturae ipsius insipientissime tribuerimus: age & ad hoc conuenientia dicamus, adijciendo totam epistolae partem. Ipsi enim metuentes veritatem, & auditores fallentes, partem quendam posuerunt, eam quae ipsis vtilissima esse videbatur ad hoc, ut inde possent ac viderentur iuste calumnias in nos struere. Habet autem sic quod dictum est: Etiam si audieris, quod profecerit Iesus ueritate & sapientia & gratia, ne putes Verbum Dei sapiens profectu effectum esse. Commemorabo autem magis, quod sic diuinus Paulus scripserit: Christus Dei virtus, & Dei sapientia. Neque rursus illud nugaciter ausis dicere, quod proficere in ueritate & sapientia & gratia homini attribuamus: hoc enim, ut opinor, nihil aliud est, quam diuidere in duos vnum Christum: sed sicut paulo ante dixi, Filius qui est ante saecula, in nouissimis saeculi temporibus in Filium Dei praedestinatus esse dicitur, suae carnis natiuitatem sibi approprians dispensatiue. Sic & existens sapientia eius qui genuit, proficere in sapientia dicitur, quamuis perfectissimus sit, utpote Deus, dum humanitatis proprietates per summam vnionem in se conuenienter suscepit.] Cur ergo cum Deus dicat: Iudicium iustum iudicate; veritatem falsis rationibus adumbrant? Neque enim partitionem subsistentiarum post vnitionem dogmatizamus, neque Deitatis naturam augmento & profectu opus habuisse dicimus; sed illud multo magis, quod fecerit carnis proprietates, eo quod Verbum caro factum est, secundum Scripturas. Quod autem tali fidei & opinioni etiam sanctorum Patrum concinat chorus, ostendere attentabo, adijciens ad maiorem certitudinem, partem enarrationis olim

τῇ ταύτῃ πίστι π, καὶ δόξῃ καὶ ὁ τῶν ἀγίων πεινήσας ἀπὸ τοῦ χοροῦ ἐξηγήσεως μέρος, γινόμενης κατὰ

Φαρμομένης σαρκὸς φύσιν ἡρημένης, ὅτ' ἀρνησόμε-
θα, ὅτ' αὐτὸν ἐξαλείψαμεν, περὶ μὲν λεγόμεναις καὶ τὴν
ἐνέργειαν τοῦ κράτους τῆς ἰσχύος αὐτοῦ, ὡς ἐνεργήσαν
ἐν τῷ Χριστῷ, ἐκείρας αὐτῶν ἐκ νεκρῶν, λύσας τὰς
οὐδυνας τοῦ θανάτου καὶ πάλιν τῇ δυνάμει τοῦ θεοῦ
ὑψώσαντες καὶ ὅσα τοιαῦτα. ἀλλ' ἢ καὶ ταῦτα πρὸς κοι-
νῇ διὰ τὸ Φαρμομενόν, ὅθεν αὐτοὶ ἐκλάβοι ἢ ὡς αὐ-
θροῦν ἀπαλῶς ἑαυτῶν ἐνεργούμενον, ἢ ὡς δίκαιον, ἢ
ὡς περὶ φητῶν, ἢ ὡς ἀπόστολον οὐτ' αὐτὸς θείας Φω-
ταὶς ἐξαλείφομεν, ἢ ἀρνησόμεθα, ἢ ἀμαρτῶς τι ὁμοῦ, καὶ
βλασφημίας ἀναθηματίζομεν, ἡρημένης, καὶ κημε-
ρας διὰ τὴν τῆς Φαρμομένης σαρκὸς φύσιν, οὐτὶ ὡς
αὐθροῦν ἀπαλῶς, ἢ ὡς δίκαιον, ἢ ὡς περὶ φητῶν, ἢ
ὡς ἀπόστολον ἐνεργήσαντα φησόμεν· ὅτ' ἐλεγε· πῶς
λέγει κύριος· ἀλλ' ὡς ὅς νομοθετῶν· ἐγὼ δὲ λέ-
γω ὑμῖν.

Απολογία Κυρίλλου.

Καὶ νῦν ἡμῖν ὅθεν ἦτορ διὰ τῶν ἰσχυρῶν λό-
γων τῆς ἀπολογίας ὁ τρόπος· εἰς μὲν γὰρ ἐστὶν ὁμολο-
γούμενος ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ὁ αὐτὸς εἶναι
πιστεύομενος καὶ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος αἰδῖος π, ἐ-
περὶ αἰώνιος, καὶ ἐν ἐσχάτοις τοῦ αἰῶνος καιροῖς αὐθρο-
πας ἐκ γυναικὸς, ὡς φερόμενον ἐξηκὼς τὴν καὶ σάρκα
ἡγήσαν· ἀλλ' ὡς ὑπάρχων ὁ ὅς, καὶ θεός, καὶ κύριος,
ἐκείρας τὰς θεοσημίας, διὰ τῆς ὑπὲρ αὐθροῦν
ἰσχύος, πληροφωρῶν· ὅτι, καὶ αἱ γένεσι παρ' αὐτῶν
ἦτορ ἐστὶ καὶ οὕτω θεὸς ἀληθινός, καὶ δυνάμις ὁ πα-
τὴρ· ὅτ' ἐν πᾶσι τοῖς τοῖς αἰῶσι, ὡς φησόμενος αὐθρο-
πας· ἐπληροῦ πιναροῦν πὶ ὡς φερόμενον· ὅτ' ἐν δα-
μονίοις ὁπτιμῶν, ἐπιστρέφον πὶ σαπνῶν· πῶς ὁ
τυφλοῖς τὸ φῶς ἐκείρας· νεκρῶς αἰσῶν· θελάσας
ἀρχειάμενος ἐν κατὰ δυνάμειν ῥήματι, ὅτ' ὡς αὐθρο-
πας πῶς, καὶ ἑτέρον οὕτω κατὰ μόνους Χριστὸν δεξάμε-
νος πῶς, καὶ περὶ αἰμέλει καὶ εἶνα τῶν ἀγίων περὶ φη-
των, ὅτ' ἐν ἀποστόλων· ἀλλ' ἑαυτῷ τὴν δόξαν πραγ-
ματίζομενος· ἵνα πᾶσι πάντων πιστεύηται θεὸς ὢν
φύσις, καὶ αἱ γένεσι αὐθροῦς. ὡς οὕτω ἀρα τῶν ἐκ-
πρωτῶν ἀναρχίᾳ Νεστορίου λέγοντες· καὶ αὐτὸν γὰρ αἱ
τῆς τριάδος ἐνέργειαι, ἐμόναις ὑποστάσει τῇ διαί-
ρεσι ἰσχυρῶν· ἡ γὰρ πᾶσι μοιολογούμεναις ἢ ἀδοξία περὶ μὲν
τῷ πατρὶ περὶ φηται, περὶ δὲ τῷ πᾶσι μόνον, περὶ δὲ
τῇ πᾶσι Χριστῷ δυνάμει. οὕτω ἢ δεικνύμενοι οἱ
ὁπτιμῶν ἐξελόντες ἑτέρον ἡμῖν Χριστὸν ἰδίαν, καὶ ἀνά-
μέρος ὑπάρχοντες, καὶ νεύμενοι· ὅτ' ἐν ἑαυτοῦ δυνά-
μει περὶ φηται ὁ μοιολογούμενος τοῦ θεοῦ λόγος, ὡς ἑτέρος
ὢν περὶ αὐτῶν· ἰδὲ καὶ ὁ ὅς· καὶ ἡ εἰμὴ ἐστὶν ἑτέρος, καὶ ἑ-
τέρος, ἀλλ' ὡς π, ἐὶ ὁ αὐτὸς καὶ ἐκ πατρὸς μοιολογούμενος, ἐ-
γυναικὸς ἀνθρώπου καὶ σάρκα· πῶς ὡς ἀποφάν· ἐλε-
δοῦν σὺ γὰρ, ἐπὶ δὲ μᾶλλον· ἀντιπαραστήσαντες πάλιν τὸ
ἀληθινὰς τὴν δυνάμει τῆς πατρὸς ἐκείρας βαπτισ-
μοῖς, τῶν τῷ δυνάμει δόγματων τὸ κάλλος ὡς φη-
σημῶν· ὡς μὲν οὕτω, καὶ ἐστὶν θεός ὁ ὅς· ἐπὶ δὲ ὅτ' ἀπαρ-
τῶν ἐκείρας τῆς ἀνθρωπότητος ὑπὲρ δυνάμει, καὶ ὅτ' ἀπο-
φάν· βλεπόντες ἐπὶ φηται τὴν οὐκονομίαν, ὑπὲρ μόνον ὅτ' πᾶσι διὰ τὴν κείρας· ἐξελόντες δὲ ἡμᾶς πᾶσι τῇ, καὶ τοῖς καὶ
φύσιν

illo propter visibilis carnis naturam dictas, ne-
que negabimus, neque expungemus, dicentes qui-
dem aliquando: Secundum operationem roboris
virtutis eius, quam operatus est in Christo, susci-
tans ipsum ex mortuis, solvens dolores mortis.
& iterum: Virtute Dei exaltatus; & quæcumque
taliam. Verum quamvis hæc posita sint propter id
quod erat visibile, nemo tamen ita accipiet, ac si
vel ut homo simpliciter vim acceperit operandi,
vel ut iustus, vel ut Propheta, vel ut Apostolus: ne-
que rursus divinas voces aut delemus, aut inficia-
mur; neque imperite simul & blasphemæ anathe-
matizamus dictas & positas propter visibilis car-
nis naturam; neque ut hominem simpliciter, vel
ut iustum, vel Prophetam, vel Apostolum, ope-
randi vim accepisse dicemus. Non enim dice-
bat: Hæc dicit Dominus; sed ut Filius legislator:
Ego autem dico vobis.

Cyrilli defensio.

Et nunc quoque iisdem sermonibus defensio-
nis modus incedet. Nam vnus quidem est absque
dubitatione Dominus noster Iesus Christus, qui
idem creditus est esse & ex Deo Patre Verbum
æternum, & ante sæcula; & in nouissimis sæculi
temporibus homo ex muliere, qui admirabilem
habuit secundum carnem natiuitatem. Verum-
tamen cum vnus esset Filius & Deus & Dominus,
operabatur signa per virtutem plusquam huma-
nam; sufficientibus argumentis docens, quod
quamvis factus sit caro, nihilominus tamen sit
etiam sic Deus verus, & virtus Patris. Non enim
destitit esse quod erat, factus homo. Faciebat igitur
insolita, tum quod dæmonia increpabat, & sa-
tanam conterebat, tum quod cæcis lumen præ-
stabat, mortuos resuscitabat, mare procellosum
vno verbo sedabat; non sicut hominem quæmpiam,
& alterum existentem seorsim, Christum glorifi-
cari faciens, quemadmodum scilicet & vnum ex
sanctis Prophetis vel Apostolis; sed sibi gloriam
procurans, ut ab omnibus crederetur Deus exi-
stens natura, tametsi factus esset homo. Fuiſſet
igitur absurdissimum ferre Nestorium dicentem
Communes enim Trinitatis sunt operationes, &
solis subsistentijs distinctionem habentes. Proin-
de Vnigeniti gloria interdum Patri adaptatur,
interdum Spiritui, interdum Christi potentia.
Idcirco qui reprehendere volunt, vel ostendant
nobis alium Christum, qui priuatim & seorsim
existat & intelligatur, cui suam potentiam appli-
cuerit vnigenitum Dei Verbum, quasi seorsim
diuersus sit ab ipso Filius; vel nisi sit alius & alius,
sed vnus & idē & ex Patre vnigenitus, & ex matre
homo secundum carnem, quomodo filendi locus
esset, & non magis veritatis potentia illius nugis
opponenda, pulchra pietatis dogmata corrupen-
tibus? Itaque erat quidem & est Deus ipse Filius.
Quoniam autem semel subiit humanitatis mensu-
ram, & dispensationē haud reiiciendam censuit;
ob exinanitionē autem sustinuit omnia volunta-
rie nostri causa: ea propter, quamvis sit secundum

Luc. 4. g.
10. c. 10. g.
10. c. 10. f.
Matth. 24
d.

natu-

ἐν τῷ πρώτῳ τόμῳ λέγει· καίτι γὰρ αὐτὸς αὐτοδρόμων ὡς λόγος τῷ ἰδίῳ πατρὶ, καὶ ἐξ αὐτοῦ π, καὶ ἐν αὐτῷ καὶ φύσιν ὑπαρέχων, πάλιν ἤκουε· λέγοντες καὶ μὴ σκεπτός· καθὼς ἐκ δεξιῶν μου, ὡς αὐτὸς τοῦ ἐχθροῦ σου ὑποπέθει τῶν ποδῶν σου· αὐτῷ καὶ προσκυνοῦσθαι· φαιμέν αὐτὸν πρὸς τὴν ἡμῶν αὐτῶν, ἐ τῶν ἀγίων ἀγγέλων. πρὸς οὐκ πῶτα φαιμέν, ὡς πάλιν Ἰπσημονικῶς ἐπίσηψε πῶς αὐτὸς τῇ σαρκὶ προσκυνοῦν τῷ ἐνὶ, καὶ τῷ αὐτῷ ὑπὸ βαλομένοις· ὡς ἐπὶ πρὸς ὅντας ἐπὶ π, αὐτῷ, πρὸς μετὰ ὅπρ αὐτὸς ἐθηκεν, ὡς ἐπὶ ῥητικῇ, λέγων αὐτὸν μὴ σαρκεὶς δὲν προσκυνοῦσθαι, ἀλλὰ γορῶν ὅτι προσκυνοῦσθαι τῇ θιότητι τῆς σαρκὸς.

Απολογία Κυρίλλου.

Νυνεχεῖς τὸν ἡμᾶς ὁ θεοπρόσωπος Παῦλος δοκῶν φαίρει, λέγων· ἑαυτὸς δοκιμάζει, εἰ ἐστὶ ἐν τῇ πίστει· τοὺς μὲν γὰρ ὁ ἀνθρώπινος ὑπὸ φιλαυτίας ἐστὶ ὅτι, καὶ εἰ ἐξω φέροιτο τῆς ἀληθείας ὁδοῦ, καὶ τῶν τῆς ἀληθείας δογμάτων δοπορεῖται ἔχει τὴν κίνησιν, τῶν ἰδίων ἐνοσιῶν καθιερῶν τὸ ἀπὸ πρὸς, ὅτι αὐτὸς αἰετὶ, καὶ δεδιδὼν ἑαυτὸν γὰρ μὲν ἐπινοοῦσθαι, ἐ μάλιστα, πῶς τῶν ἀγίων πατέρων πολυπραγμοσύνας πῶς· οἱ ἐ ἐπὶ ὁρμήτι π, καὶ ἀκριβῆς δογμάτων ἀναβοητοῦ ἔχουσι ὅρα πάντων τῶν ἀφ' ἡμῶν. πῶς τῶν οἰκείων ἀπὸ πρὸς δοκιμάσει πῶς σκοπὸς γὰρ ἅπαντες τῶν δόξαις τῶν φρένας, πῶς ἐκείνων ἐπιδοῦν δόξαις· ὅτι καὶ αὐτὸς τῆς πρὸς ἀποστολικῆς, καὶ διαγγελικῆς ὁδοῦ τὴν οἰκείαν ἐμαρτυροῦντες νοῦν, ἐ τῶν δὲ τῇ πίστει λόγων ὁρῶντες π, καὶ ἀμνηστῶς ἐκ τῶν ἱερῶν γραμμάτων ὡς μάλιστα κατωρθώσιν, φωνῆς ἡμῶν ἐκ κόσμου, λόγον ζωῆς ἐπὶ πρὸς π, καὶ τὴν γραμμένον. γράφει τὴν οὐκ ἐστὶν αἰδίου μνήμης πατὴρ ἡμῶν, καὶ ὁπίσθεν Αἰωνίου πρὸς πάντων ἡμῶν σωτήρ Χριστὸς ἐκ τῆς σαρκὸς ὡς ὁμολογοῦμεν καὶ εἶναι αὐτὸν ὑὸν τοῦ θεοῦ, ἐ θεὸν καὶ πνεῦμα, ὑὸν ἀνθρώπου καὶ σάρκα· καὶ δύο φύσεις τὸν ἐκ θεοῦ, μίαν προσκυνοῦντῶν, καὶ μίαν ἀποσκύνητον, ἀλλὰ μίαν φύσιν ἐ θεοῦ λόγου σαρκεωμένην, ἐ προσκυνοῦμεν μὴ τῆς σαρκὸς αὐτοῦ μίαν προσκυνοῦσθαι· καὶ δύο ὑοὺς, ἀλλὰ μὲν ὑὸν θεοῦ ἀληθινόν, καὶ προσκυνοῦμεν, ἀλλὰ ὅτι ἐκ Μαρίας ἀνθρώπου, μὴ προσκυνοῦμεν, καὶ χάριν δὲ ὑὸν θεοῦ ἡμεῖς, ὡς καὶ ἀνθρώπου· καὶ μὲν ἐπὶ πρὸς πάλιν ὁ τὴν ἡμῶν θιὸς ἐκ τῆς παρθένου Μαρίας, ὑὸς θεοῦ φύσις, καὶ θιὸς ἀληθινός, καὶ ἐ χάριν, καὶ μετυστά, καὶ σάρκα μόνην τῶν ἐκ Μαρίας ἀνθρώπου, καὶ δὲ πνεῦμα αὐτὸς ὑὸς θεοῦ, καὶ θιὸς· καὶ πάλιν· εἰ δὲ πρὸς πῶτα ἐκ τῶν θιῶν γὰρ ὡς διδάσκει, ἐπὶ πρὸς λέγων ὑὸν ἐ θεοῦ, καὶ ἐπὶ πρὸς τὴν ἐκ Μαρίας, καὶ χάριν ὑπομνηστικῶς, ὡς ἡμεῖς ὡς εἶναι δύο ὑοὺς, εἶνα καὶ φύσιν ὑὸν θεοῦ, ὅτι ἐκ θεοῦ, ἐ εἶνα καὶ χάριν τὸν ἐκ Μαρίας ἀνθρώπου· ἢ εἰ πρὸς τῶν τοῦ κυρίου ἡμῶν σάρκα αὐτὴν λέγει, καὶ μὴ ἐκ τῆς παρθένου Μαρίας· ἢ πρὸς τῶν τῶν τοῦ κυρίου θιότης· ἢ ἀποσκύνηται τῶν τοῦ κυρίου ἡμῶν σάρκα, ὡς ἀνθρώπου, καὶ μὴ προσκυνοῦντῶν, ὡς κυρίου, καὶ θεοῦ σάρκα· πρὸς αὐτὸν

rari, sicut & ipse in primo tomo dicit. Nam quamvis semper ut Verbum cum Patre suo confideat, & ex ipso & in ipso secundum naturam existat, tamen audiebat etiam in carne existens dicentem: Sede a dextris meis, donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum. Ita & adorari dicimus ipsum & a nobis ipsis, & a sanctis Angelis. Proinde ad huc dicimus, quod scite admodum præcepit his, qui cum carne unum & eundem Filium adorare volunt, tamquam aliud quiddam sit, quam, id quod & ipse posuit, sicut prædictum est, dicens, ipsum cum carne adorandum, negans autem coadorandam cum divinitate carnem.

Cyrilli defensio.

Mente attentissima nos esse hortatur divinus Paulus, dicens: Probate vos ipsos, num sitis in fide. Nam mens humana licet nonnumquam propter amorem sui a recta via egrediatur, & a veris dogmatibus discedat, ferme semper gravatur, & formidat suas cogitationes absurditatis damnare. Sed tamen se ipsam facile corrigit, si labores scrutata fuerit sanctorum Patrum, qui ab omnibus de rectitudine & certitudine dogmatum celebrantur, tum suam recte fidem explorabit. Omnes enim, quibus integrum cor est, illorum sententias sequi contendunt: quia & ipsi Apostolica & Evangelica traditione suam mentem quam impleverint, & ex sacris scripturis sermonem Fidei recte & citra reprehensionem tractassent, mundi fuere luminaria, sermonem vite continentes, prout scriptum est. Itaque scribit æternæ memoriæ pater noster & Episcopus Athanasius de nostri omnium salvatore Christo in libris de Incarnatione: Confitemur etiam esse illum Filium Dei, & Deum secundum spiritum, Filium hominis secundum carnem, non duas naturas unum Filium; unam quæ adoratur, & alteram quæ non adoretur, sed unam naturam Dei Verbi incarnatam & adorandam cum carne sua una adoratione: neque duos filios; alium quidem Filium Dei verum & adorandum; alium vero ex Maria hominem non adorandum, scilicet secundum gratiam Filium Dei factum, sicut & homines. Et post alia iterum: Igitur qui natus ex virgine Maria, natura Filius Dei est, & Deus verus, & non gratia & participatione, secundum carnem solam ex Maria homo; secundum spiritum autem, ipse Filius Dei, & Deus. Et iterum: Si quis autem præter hæc ex divinis scripturis docet, alium dicens Filium Dei, alium ex Maria, secundum gratiam filium adoptatum, sicut nos, ita ut sint duo filii, unus secundum naturam filius Dei, qui ex Deo; & unus secundum gratiam, homo ex Maria: vel si quis Domini nostri carnem superne esse dicit, & non ex virgine Maria; vel conuersam divinitatem in carnem, aut confusam, aut immutatam; vel passibilem Domini Deitatem; vel non adorandam Domini nostri carnem ut hominis; & non adorandam ut Domini & Dei carnem;

Psal. 109.

2. Cor. 28. b. 3.

Philip. 2. c. 10.

Athanasius.

De his dicendi modis apud Patres sepe usitatum de Mariæ sententia diff. 1. c. 5. 7. 8. 1. c. 7. 8. 9.

hunc

αὐτὸν

λαβόντι· καὶ πάλιν φησὶ καθὼς καὶ ἐν ἑτέρῳ λέγει·
 οὐκ ἔστιν εἰς τὸν αἰῶνα καὶ τὴν τάξιν μελχισεδέκ.
 καὶ τίς πάλιν καὶ τὴν ἱερωσύνην μελχισεδέκ ἀπεί-
 κασαι; ἀρεῶσιν τὸν θεὸν ὑπολαμβάνοντες, ἢ τὴν ἐξ
 ἡμῶν λεφθίσαν σάρκα, τὴν ἐνωσάμεν ἀχωρίτως
 αὐτῇ, καὶ ἀσυχύτως συνημμένον; καὶ πάλιν φησὶν·
 ὅς ἐστι τῆς ἡμέρας τῆς σαρκὸς αὐτοῦ θεός, π. ε. ἱε-
 ρείας πρὸς τὸν διωάμενον σώζον αὐτὸν ἐκ θανάτου
 καὶ κραυγῆς ἰσχυρᾶς, καὶ δακρύων. ἀρεῶ ὁ θεὸς λόγος
 θεός, ἢ ἱερείας, καὶ καὶ κραυγῆς ἰσχυρᾶς πρὸς
 τὸν διωάμενον σώζον αὐτὸν προσφέρων, ἡσυχάζον
 δὲ τῆς βίλαβείας, καὶ ἐμῶν ἀφ' ὧν ἐπαγε τὴν ὑ-
 περβίαν; εἰ τίνων ὁ θεὸς λόγος ἀρχιερέως, καὶ ἱμα-
 θιν ἀφ' ὧν ἐπαγε αὐτὸς, καὶ ἐπὶ λαῶν. ἀλλὰ μὴ ἑ-
 ραστέω ὑμῶν ἢ ἀθέλεια πρὸς τὸν παθόντα ἀκού-
 πον· καὶ περὶ ὧν ὁ θεὸς ἔχει δύο ὑποφάσεις τὸν τε
 παθόντα, καὶ τὸν ἀπαθῆ μένοντα· οὐ γὰρ κεχωρισμέ-
 νως, καὶ ἰδιαζόντως τῆς θεότητος· ὁ ἐκ ἀπέρματος
 Δαυὶδ, ὁ ἐκ ἀνόμενης· ὡς ὅτε ἡ θεότης καὶ τὴν ἐνω-
 σιν αὐτοῦ τῆς φαινομένης σαρκὸς ὁ θεὸς προσεχέσθαι·
 τὸ γὰρ τῆς θεότητος καὶ τὴν ἐνωσιν ἑκατέρωθεν τῆς φύ-
 σεως ἐν, ἢ κεχωρισμένως ἀλλήλων· οὐ γὰρ καὶ τὴν
 ἐνωσιν χωρισμὸς ἐπιφέρει· μένει γὰρ αἰῶνος ἡ ἐνω-
 σις. ἀλλὰ γὰρ καὶ ἐν ταῖς πράξεσι τῆς σαρκὸς ἡ θεότης
 ἀχωρίτως, ἀπαθῆς μένει· καὶ τὴν θεοπρεπῆ ἀπὸ τῆς
 σαρκὸς ἐπιτελεῖται. ὅθεν εἷνα, καὶ τὸν αὐτὸν ὡς ὁμολο-
 γούμεν· ἀσυχύτων τῶν φύσεων μετῴων· ὅτι ἄλ-
 λον, καὶ ἄλλον λέγοντες· μὴ γινώσκοντες· ἀλλ' εἷνα, καὶ τὸν
 αὐτὸν. δεξιερῶς οὖν, καὶ ἀπὸ τοῦ ἡμῶν γινώσκοντες τὸν
 κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ τὰς θείας γραφάς, ὅ-
 θις αὐτὸς ὁμολογήσεν· ἢ κεχωρισμένον μένει ἰ-
 δικῶς ἀνθρώπων ἐκ γονακῶν τοῦ θεοῦ πατρὸς λό-
 γου· ὡς εἶναι τὸ ἐκ ἀπέρματος Δαυὶδ ὡς μένον ἀσυχ-
 χύτως, ἀφράτως, καὶ ἀχωρίτως τῷ ἐκ πατρὸς λό-
 γῳ, δεξιερῶς πεπερασμένοι καὶ πάντα χωρὶς ἀμαρ-
 τίας, καὶ καθόντες ἀφ' ὧν ἐπαγε τὴν ὑπερβίαν· προσ-
 κεκομικῶς. οὐ γὰρ τῷ θεῷ, καὶ πατρί, ἔχει ὑπερβίαν αὐτοῦ,
 ἀλλ' ὑπερβίαν ἡμῶν μόνων τὴν ἰδίαν σάρκα· ἢ γὰρ ἀρεῶ-
 θῶς φησμεν τὸν θεὸν λόγον δεξιερῶς, καὶ προσκε-
 κομικῶς αὐτὸν τῷ θεῷ, καὶ πατρί· ἢ γὰρ τῆς τοῦ μο-
 νοθεοῦς θεότητος θεὸς ὁ πατήρ, ἀλλὰ πατήρ.

Ἀπολογία Κυρίλλου.

Επὶ καιροῦ οὗ πάλιν εἰρήσεται πρὸς ἡμῶν τῆς
 δι' ἐναντίας· ὡς πᾶσι χωλαίνει ἐπ' ἀμφοτέρωθεν τῆς
 καὶ ἰσχύος ὑμῶν; καὶ γὰρ ὑμεῖς ὕμνηται, καὶ ἀρτίως ἔχον-
 τες πρὸς ἡδονὴν ἀκράβη τῆς ἀφείας τῶν δογμα-
 των ἔχοντες τὸν νοῦν· ἢ τῆς διψυχίας χωλαίνοντες, καὶ
 πολὺ νοσηνῶντες τὸ ἀσθενεῖν, καὶ ὁρᾶν βαίνειν ἐκ ἀν-
 χόμεινον· ἀκαπίστατος γὰρ ὁ διψυχὸς ἐν πάσῃ τῆς
 καὶ ὁδοῖς αὐτοῦ, καὶ ὅτι λαβὼν τὸν κύριον καὶ
 πῶτα φημί, * πηγαμακῶς ἄλλοι τὸν δι' ἐναντίας * ἀναδίδω
 τῆς τῷ προσκαμένῳ καὶ νῦν ἀναθηματισμῷ· καὶ τὸ ἀπὸ τοῦ
 καὶ ὁρᾶν αὐτὸν πρὸς ἡμῶν ἀπὸ τοῦ, καὶ δεξιερῶς τῆς ὁμολογίας ἡμῶν, * ὅτι γινώσκοντες αὐτὸν ὡς οὐ γὰρ
 ὅτι

A iterum ait: Quemadmodum & in alio loco *ibid.*
 dicit: Tu es sacerdos in aeternum secundum or- *Psal. 109. a*
 dinem Melchisedec. Et quis rursus compara-
 tus est ipsi Melchisedec secundum sacerdotium?
 num ipsum Deum Verbum existimare fas est,
 an carnem ex nobis assumptam, ipsi inseparabi-
 liter & inconfuse unitam? Et iterum dicit:
 Qui in diebus carnis suae, preces & supplica- *Hebr. 5. b.*
 tiones ad eum, qui possit saluare illum a morte, *7.*
 cum clamore valido & lacrymis offerens, exau-
 ditus est pro sua reuerentia. Numquid Dei Ver-
 bum supplicationes & preces, & cum clamore,
 valido ad aliquem, qui possit ipsum saluare, offe- *ibid.*
 rens, exauditum est pro reuerentia, & didicit ex
 his quae passum est, obedientiam? Si igitur Deus
 Verbum est Pontifex, etiam didicit ex his quae
 passus est ipse, & consummatus est. Verum ne
 turbetur mens vestra, audiens de eo qui passus
 est: Et quidem cum esset filius. Non enim duos fi-
 lios ponimus, cum qui passus est, & qui mansit im-
 passibilis. neque enim a Deitate seorsim seque-
 stratus is qui est ex semine David, filius nomina-
 tus est; ut neque Deitas post unitiorem, sine car-
 ne visibili Filius appellata est: nam filiatio post
 unitiorem utrique naturae una est, cum a se mu-
 tuo non sint separatae. Non enim post unitiorem
 separatio facta est: manet enim perpetuo unitio.
 Quin & in passionibus carnis, Deitas erat insepa-
 rabilis, manens impassibilis; & quae Deum decet,
 per carnem perficiebantur: unde unum & eundem
 Filium confitemur, naturis inconfusis manenti-
 bus; non alium & alium dicentes; absit; sed unum
 & eundem. Itaque Pontificem & Apostolum,
 confessionis nostrae Iesum Christum secundum
 diuinas scripturas factum esse, nullus non confi-
 tebitur; non tamen separatim seorsim hominem
 ex muliere a Dei Patris Verbo, ita ut quod ex se-
 mine David unitum est inconfuse, ineffabiliter, &
 inseparabiliter Verbo ex Patre genito, sit Pontifex
 tentatus per omnia absque peccato, & edoctus
 ex his quae passus est, obedientiam; qui obtulerit
 Deo & Patri non pro seipso, sed pro solis nobis
 suam carnem. Non enim imperite dicemus, Deum
 Verbum Pontificem, & obtulisse seipsum Deo &
 Patri: nam Unigeniti Deitatis ipse Pater non est
 Deus, sed pater.

Cyrilli defensio.

Iterum aduersariis opportune dicemus: Vt *1. Reg. 18.*
 quequo claudicatis ambobus poplitibus vestris? *4. 21.*
 Oportet enim vos habere sanam & integram ad
 cognoscenda rectae Fidei dogmata mentem, non
 duplicitate animi claudicantem, valde imbecil-
 lem, & recte incedere non valentem: Nam duplex *1. Cor. 13. b.*
 animo inconstans est in omnibus vijs suis, & non
 accipiet aliquid a Domino. Idque dico valde
 admirans, aduersarios tam impudenter ac teme-
 re propositum etiamnum anathematismum per-
 stringere velle. Nec absurdum, quod nolunt Dei
 Patris Verbum a nobis nominari Apostolum &
 Pontificem confessionis nostrae, quando factum est *hom.*

* ἀναδίδω οὕτω καὶ * πρὸς αὐτὸν ἡπικλήθη ἰσχυρῶς
 τῆς τῷ προσκαμένῳ καὶ νῦν ἀναθηματισμῷ· καὶ τὸ ἀπὸ τοῦ
 καὶ ὁρᾶν αὐτὸν πρὸς ἡμῶν ἀπὸ τοῦ, καὶ δεξιερῶς τῆς ὁμολογίας ἡμῶν, * ὅτι γινώσκοντες αὐτὸν ὡς οὐ γὰρ
 ὅτι

τὴν ἐκκλησίαν ὁμολογουμένῃ, τί αὐτῷ βέβαιον τὸ σ-
 νεχῶς ἰδῆν αὐτὴν λέγειν· εἰ μὴ ἅρα ἐξ αἵματος αὐτῷ
 εἶναι τῆς ἡμετέρας φύσεως; πῶς δὲ καὶ ἀπαγορεύει
 μὴ δεῖν λέγειν σωματικῶς μὲν αὐτῷ καὶ τὴν αἰτίαν,
 καὶ αὐθεντίαν, αὐτὸς λέγων ἐν τῷ πρώτῳ τμήν· οὕτω
 γὰρ καὶ ἡμεῖς τῇ ἐκείνου πτωχείᾳ πεπλατῆκαμεν·
 ἀνακαταστάσεως ἐν αὐτῷ τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως εἰς
 αἰδίωμα τὸ θεοπεπαισῆς; ἀλλ' ἡμεῖς ἐπὶ αὐτῷ ἐνα-
 πνεύμεθα καὶ ἐαυτῶ· εἰ γὰρ αὐτῷ φύσις μένουσιν ἀσυν-
 χυτοι, μένει δὲ καὶ ἡ ἐνωσις· φημὲν δὲ τὰ τῆς πρεσ-
 βυτικῆς, καὶ διωκτικῆς, καὶ αἰτίας, καὶ αὐθεντίας, ὡς
 ἐν ἡμῶν πρεσφύρεσιν αἰτίον· μένουσιν τῶν φύσεων ἐν
 τῇ ἐνώσει ἀσυνχύτων· τὸ ὑποκείμενον ἐπὶ τῇ ἀκρί-
 βειν τὴν ἐνωσιν χαρακτηρίζει, καὶ δύνανται, καὶ
 σωτηριώμεθα, ἐκ τῶν τῶν φύσεων συγχύσεως. ἀλλὰ
 πρὸς δὲ τὸν, ὡς εἶδεν αὐτῷ ἐξαρκεῖ εἰς τὴν ἐνώσιν
 ἀκρον, μὴ πᾶς φύσις συγχέονται. ἀλλ' ἡμεῖς πᾶς μὲν
 φύσις οὐκ ἀσυνχύτους· φυλάττομεν· καὶ τὴν ἐνω-
 σιν ἀκρον, καὶ θῆσαν, καὶ ἡμῶν ἀκατάληπτον ὁμολο-
 γοῦμεν, πάντες εἰς δοξολογίαν ὡς θεῶ, καὶ ἐν ἡμῶν πρεσ-
 φύροντες· καὶ λέγοντες αὐτῷ τὴν τὸ μακάριον Πέτρον
 Φωτὴν· σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος.

Ἀπελογία Κυρίλλου.

Κατηγήγοιτο πρὸς ἀνοήτους ἀρχαίς οἱ τῶν ἰου-
 δαίων δαίμων δῆμοι, τοῖς τοῦ φθόνου βέλεσι τὸν νοῦν κατηκον-
 τισμένοι. ἐπεὶ δὲ οὕτως πύττω καὶ πᾶς βιβήλευς
 ἐπιφέρει χεῖρας τῷ πάντων ἡμῶν σωτῆρι Χριστῷ,
 τῶν ποιούτων αὐτοῦς πολυημάτων πᾶς αἰτίας ἀπὸ
 δικελεύει, λέγων· πολλὰ καλὰ ἔργα ἰδεῖξα ὑμῖν
 ἐκ τοῦ πατρὸς μου, καὶ πῶς αὐτῶν ἔργον ἐμὲ λιθά-
 ζει; οἱ δὲ ἦσαν εἰς τὸν δυσβουλίας πᾶς ὁμοῦ, καὶ
 ἀνοήτους ἐνοιοῦν, ὡς καὶ πᾶς τῆς δυσφημίας ἐγ-
 κλήμασι πρὸς βλάβην· ἐπεχέροισι· ἐφαπτον γὰρ πρὸς
 καλοῦ ἔργου οὐ λιθάζομεν σὲ· ἀλλὰ πρὸς βλασφη-
 μίας, ὅτι σὺ αὐτῶν ὡς, πᾶς σεαυτὸν θεόν. ἔφη δὲ
 πρὸς αὐτοὺς ὁ σωτὴρ· σὺν ἐστὶν ἡμεῖς ἐν τῷ
 ὁμοῦ ὑμῶν ἐγὼ ἔπαυθον· εἰ ἐκείνους ἐπὶ θεοῦς,
 πρὸς αὐτὸν ὁ λόγος τοῦ θεοῦ ἐγένετο, καὶ οὐ διώκεται
 ἡμεῖς ἡμεῖς, ὅν ὁ πατὴρ ἡγάσθη, καὶ ἀπὸς ἡμῶν
 τὸν κόσμον, ὑμεῖς λέγετε· ὅτι βλασφημίας· ὅτι ἄνθρω-
 πος θεοῦ εἰμὶ; πρὸς ἐργαζόμενοι δὲ ἡμεῖς τῆς ἐνθάδε
 λεγομένης δόξης τὸν τρέπον, ἐκ τῶν ἱερῶν ἡμε-
 μάτων τὴν δὲ τῷδε γῶσιν ἐραυίζομεθα. ἔφη τοῖς
 αὐτοῖς καὶ Φωτὴς ἡσυχία· πνεῦμα κυρίου ἐπ' ἐμὲ
 οὐ ἐνέκειν ἐχρῆσθαι με· ἀναγγελλοῦμαι πτωχοῖς ἀπὸ
 στελεκέ μου· κηρύττειν ἀνθρώποις ἀφῆσιν, καὶ τυφ-
 λοῖς ἀνάβλεψιν. ἀπὸ τῆς δὲ φημὲν τὴν ὑπὸν πα-
 τὸς τοῦ πατρὸς, ἡμῶν αὐτῶν· πρὸς γὰρ αὐτὸν, καὶ
 μάλα ὁρῶν, τῶν τῆς κενώσεως μέτρους τὴν δό-
 ξαν ἐνομάτι, καὶ χεῖρα. ἀπὸ τῆς δὲ, ὡς ἐφύω,
 οὐ γινώσκω, καὶ ἀπαρτίζω ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος· ἡμεῖς δὲ μάλλον ὑπομένοντες τὴν καὶ σάρκα· ἢ τὸ σῶμα λα-
 βῶν ἐκ τῆς αἰτίας παρῆναι· τὸ πᾶν ἀφῆσθαι, ἐκ ἀσυνχύτως ἐνώσεως ἐαυτῶ, καὶ πλεονεξίας ἐρήκαμεν, ἐπὶ
 φανὴν ἡμῶν ὁ θεὸς κύριος καὶ πᾶς ἡμεῖς. ἴδιον οὖν τὸ σῶμα φημὲν ἡμεῖς τοῦ λόγου, καὶ σὺν αὐτῷ
 πρὸς

omnes Ecclesie filios sit in confesso, quid sibi vult
 quod sæpe propriam eam dicit, nisi forte excipit
 eam à nostra natura? Quomodo autem etiam in-
 terdicat, ne dicatur connexam esse ei secundum
 dignitatem & auctoritatem, cum ipse dicat in
 primo tomo: Sic enim & nos illius paupertate
 ditati sumus, eleuata in eo humana natura in di-
 gnitatem Deo conuenientem? Sed nos dicamus
 ei, qui aduersatur etiam sibi ipsi: Si igitur nature
 inconfuse manent, manet autem & vnitas: dici-
 mus vero adorationem & virtutem & dignitatē
 & auctoritatē tamquam vni Filio offerri debere,
 manentibus naturis in vnitate inconfusis: si quid
 restat aliud, quod certiorē vnitatem exprimat, &
 dabimus & consentiemus, extra confusionem vi-
 delicet naturarum. Sed perspicuum est, quia ei
 nihil sufficit ad summam vnitatem, nisi vt natu-
 ras confundat. Sed nos naturas quidem existen-
 tes inconfusas seruabimus, vnitatemq. summam
 & diuinam & nobis incomprehensibilem confite-
 mur; omnia ad glorificationem, tamquam Deo
 & vni Filio offerentes, & dicentes ei beati Petri
 vocem: Tu es Christus filius Dei viui.

Matth. 16.
c. 16.

Cyrilli defensio.

Exacuebantur aliquando ad iracundiam sce-
 lestam infelices Iudæi, animo vulnerati inuidiæ
 iaculis. Quia vero super hæc etiam impias infe-
 rebant manus Christo omniū nostrum saluatori,
 tantæ audaciæ causas eos iubebat edicere: Multa,
 inquit, bona opera ostendi vobis ex Patre meo,
 propter quod horum opus me lapidatis? At illi
 ad tantam temeritatem & impietatem cogita-
 tionum venerunt, vt etiam criminibus blasphem-
 iæ eum molirētur obstringere. Dicebant enim:
 De bono opere non lapidamus te, sed de blasphem-
 ia, quia tu homo cum sis, facis teipsum Deum.
 Dixit autem ad eos Saluator: Nonne scriptum est
 in lege vestra: Ego dixi, Dijs estis? Si illos dixit
 deos, ad quos sermo Dei factus est, & non potest
 solui Scriptura; quem Pater sanctificauit, & mi-
 sit in mundum, vos dicitis, Quia blasphemias, quia
 dixi, Filius Dei sum? Nos vero diligenter per-
 scrutantes missionis formam, de qua hic dicitur,
 è sacris scripturis eius rei scientiam colligimus.
 Dicit igitur ipse per vocem Esaiæ: Spiritus Do-
 mini super me, propter quod vnxit me, euangeli-
 zare pauperibus misit me, & prædicare captiuis
 remissionem, & cæcis restitutionem visus. Mis-
 sum vero dicimus Filium à Patre, factum homi-
 nē. Valde enim congruunt humanitatis mensuris
 missionis nomen & res. Missum itaque est, sicuti
 dixi, non nudum & absque carne Verbū, quod est
 ex Deo Patre; sed natiuitatem potius secundum
 carnem subiens, idest, corpus ex sancta Virgine
 assumptum ineffabiliter & inconfuse sibi vnicens,
 sicut sæpissime diximus, illuxit nobis Deus Do-
 minus, secundum Scripturas. Proprium igitur
 corpus dicimus factum esse Verbi, & non homi-
 nis

Joan. 8. f.
12.

Ibid.

Psal. 81. b.

Luc. 4. c. 18
ex Esai. 61.

Psal. 119.
d. 27.

Εἴ τις ἄχ' ὁμολογῇ, τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ λόγον παρόντα σαρ
κὲ, καὶ ἐστυρωμένον σαρκὶ, καὶ πατάπυ γινώσκόμενον
σαρκὶ,

Si quis non confitetur, Dei Verbum carne pas-
sum & crucifixum esse, mortemq. carne gustasse;
necnon primogenitum ex mortuis factum esse; *Colof. 1, c.*
qua- 28.

καρδία, ὅτι ἀνείρεται· τῷ γὰρ ὁμοίῳ τ' ἐστὶν ὅτι ἀνείρεται, ἀλλὰ αὐξάνεται· τίς εὖν ἡ σωτηρία τοῦ πατρὸς; ὡς εἴημεν, οὐχ ἡ τοῦ ἀπαθὸς πρὸς αὐτὸ κρινω-
νία, ἀλλ' ἡ αὐτὴ πρὸς τὸ ἀπαθὲς μεταστάσις· ὃ καὶ πε-
ποίηκεν ὁ δεσπότης Χριστὸς· ὅτι αὐτὸς καὶ τὴν θεότη-
τα εἰς πάθος κατέβη βαθεῖα, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀνθρωπι-
τητα πῶτον διὰ τ' ἀγίας σαρκὸς εἰς ὕψος ἐμίχθη· ἔ-
τι καὶ χαμῶ καμίνω εἰς οὐρανοὺς ἀνελκύσας· καὶ
τὴν ἀπαρρησίασεν πρῶτον, ὑποστάσις ἀξιώσας· τίς
οὖν ἐχρεώσθη πάντως τὸν ἐκ τῆς ὀφθαλμοῦς θείας
γενεῆς; ἡ φύσις πάντως ἡ ἀνθρωπεία, ἢ ἡ θεία· τίνα
εὖν ἀποδοῦναι τὸν ἐκ τῆς ὀφθαλμοῦς θείας
γενεῆς;

Απολογία Κυρίλλου.

Ἀξιάζασθε ὡς ἀληθῶς τῆς ἀληθείας ἡ διουμία·
καὶ μάρτυς ἡ πίστις· ὃ γὰρ μοι μακροῦ δεῖσι λόγου
πρὸς ἀπολογία· ἡ γὰρ ἀναπίπτει· οἷον τὸν ἡπατη-
μένους, οἰομένους, ὅτι παρὴν τὴν εἶναι φάμεν τὴν θείαν
λόγου φύσιν, ἀπὸ τῶν δι' ἐναντίας· κατεβίβη-
των, αὐτὴν διωμολογηκότων καὶ μάλα σαφῶς, ὡς
ἀλλότριον, καὶ ἐξ ὧν τῶν ἐπὶ τοῦ γένους· κατὰ
καμινὸν ἐγκλημάτων· ἐπὶ δὲ οὖν αὐτὴν τὴν λήμνα
καὶ τὸ αὐτὴν δοκῶν πρὸς τὴν· ἀβελήτως, πικροῖς
ἐνοσίῳν ὁρήματα χρώμενοι, πρῶτον δεικνύειν τῆς
ἐνότητος αὐτῆς ἀγχινοίας τὴν δεινότητα· κατεσφά-
ζοντες καὶ μάλα χορῶς, ἀποφαινοῦντες ἀπὸ τῆς κατ'
ἰδίαν φύσιν τὸν τοῦ θεοῦ λόγον, ἀκουέτωσαν, μηδεὶς
αὐτῆς ἀντιτάσσας, πρὸς ἡμῶν, ὅτι πικρῶς μά-
τῳ, καὶ δέξασθε πρὸς αἶρα εἰς τὸν, μή τι μὲν φρε-
νοῦντες τὰ ἐναντία· τί πῶτον ἰδρῶσι μάτῳ, καὶ δι-
πύοντες πρὸς τὴν· τίς οὕτως ἐμβρόντητες, ὡς τῆς ἀνω-
τάτω πρῶτον ὕψος τὸ ἐμπάγεις καθορίζειν· καὶ εἰς τὴν
τῶν παρὴνμάτων ἀδείκτως κατεστῆναι ἀπορρημάτων
τὸ πάντες ἐπὶ κινῶν γυνήτων, καὶ ἀσώματων; ἐπὶ δὲ
ὁ τοῦ μυστηρίου λόγος ἀνθρώπων οἷον γυνήτων οἰκονο-
μικῶς ἐκ γυναικὸς τὸν ἐκ τοῦ καὶ· φύσιν ὅτι μονογε-
νῆ· ἰδίον πρὸς ἀρχὴν αὐτὴν διὰ βίβλου μέγα τὸ ἐκ
τῆς μακαρίας παρὴντος ληφθῆναι ἄγιον σῶμα· ταύτη
καὶ μάλα ὁρῶντες κατ' οἰκονομίαν οἰκονομικῶν αὐτῶν
λέγει· φάμεν τὰ τῆς σαρκὸς παρὴν, πικρῶς παρὴν
παρὸς τῇ αὐτῇ φύσιν τὸ ἀπαθὲς· θεὸς γὰρ ἐστὶν ἐκ τοῦ
ὅτι πῶτον σαρκὶ λέγεται παρὴν, ὅτι αὐτὸς εἰς ἰδίαν
φύσιν νοῦν παρὴν· καὶ θεὸς ἐστὶν· ἰδιοποιούμενος
οὖν μάλλον τὸ πάθος· αὐτὸς γὰρ γέγονε τὸν ἐνὸς αὐτῶν
σῶμα, κατὰ πρὸς ἰδίαν δεινότητα· διὰ τὸ καὶ ὁ θεὸς
Παῦλος, αὐτὸν τὸν δι' οὗ τὰ πάντα, ἔστω τὰ πάντα
πρὸς πᾶσι· ὁ πατήρ, πρῶτον πρὸς ἐκ νεκρῶν· ἡμεῖς
φῶς· γὰρ φῶς οὖν· ἀχαριστωῦντες τῷ πατρί
τῷ ἰκαρῶσας ἡμᾶς εἰς τὴν μερίδα τοῦ κλήρου τῶν
ἀγίων ἐκ τῷ φῶτι, ὅς ἐρῶσας ἡμᾶς ἐκ τῆς ἐξουσίας
τοῦ σκότους· καὶ μετέστη εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ ἡμῶν
ἀμαρτιῶν· ὅς ἐστιν εἰκὼν τοῦ θεοῦ τοῦ ἀοράτου, πρῶτον
πρὸς πᾶσι· ὅτι ἐκ τῆς ἐξουσίας· ὅτι ἐκ τῆς ἐξουσίας
τῶν ἐξουσιῶν, καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, τὰ ὀρατὰ, καὶ τὰ ἀόρατα· ἢ
πρὸς τὸν θρόνον, ἢ πρὸς τὴν κυριότητα, ἢ πρὸς τὴν
δουλειάν, ἢ πρὸς τὴν ἐξουσίαν.

A mali, non ablatio. alterum enim à simili non au-
fertur, sed augetur. Quæ igitur salus patibilis est
naturæ? Vt diximus, non impassibilis secum in-
passione societas, sed translatio eius ad id quod
est impassibile: quod & fecit Dominus Christus,
dum non ipse secundum diuinitatem deiectus est
ad passionem, sed omnem humanitatem per suâ
sanctam carnem in sublime euexit, & humi iacen-
tem in celos traxit, & pridem omni libertate de-
stitutam, adoptione filiorum dignatus est. Quis
autem debitor erat mortis, quæ est ex inobedien-
tia? Omnino humana natura, non diuina. Quam
igitur consentaneum erat persolvere mortem ex
inobedientia existentem?

Cyrilli defensio.

Admiranda profecto veritatis potentia est: id
quod experientia testatur. Non enim mihi multo
sermone ad defensionem opus est, ad persuaden-
dum deceptis, & opinantibus, quod patibilis esse
dicamus diuinâ Verbi naturam, cum semel aduer-
sarij ultro cōfessi sint, idq. satis perspicue, nos ab
illis criminibus esse alienos. Sed quia sumptum
quod suppositione non indigeat, ad suum libitum
inconsulte proponunt, & acerbis cogitationum
inuenticis conantur vim suæ sagacitatis ostendere,
ac vehementer admodum adstruunt, vt demon-
strent impassibile secundum suam naturam esse
Dei Verbum; audiant à nobis, quod frustra pu-
gnant, ac remq. verberant, nemine in hoc eis se
opponente, vel diuersa sentiente. Quid igitur fru-
stra insudant, & incassum contendunt? Quis
adeo stupidus, vt eminentissimam omnium sub-
stantiam passibilem esse definiat, & eam, quæ est
ultra omne genitum, & incorporea, infirmitati-
bus passionum concuti dicere audeat? Verum
quia sacramenti ratio agnoscit, Filium ex Deo Pa-
tre secundum naturam vnigenitum, hominem fa-
ctum dispensatiue, ipsiusq. proprium esse sanctum
illud corpus ex beata Virgine sumptum, eam ob
causam iure optimo carnis passionibus eius esse
dicimus secundum dispensatiuam appropriatio-
nē, seruata vbique natura eius impassibili: Deus
enim est ex Deo. Quando igitur carne dicitur
pati, nō ipse in propria natura, qua Deus est, intel-
ligitur pati, sed potius sibi appropriare passionē.
Ipsius enim factum est vnitum sibi corpus, sicut
dudum dixi. Quapropter & diuinus Paulus ip-
sum per quem omnia, & in quo omnia fecit Pa-
ter, dicit esse factum primogenitum ex mortuis.
Scribit autem sic: Gratias agentes Patri, qui nos
idoneos fecit in partem sortis sanctorum in lu-
mine; qui eripuit nos de potestate tenebrarū, &
trāstulit in regnum Filij dilectionis suæ; in quo ha-
bemus remissionē peccatorū: qui est imago Dei
inuisibilis, primogenitus omnis creaturæ: quia in
ipso creata sunt omnia, quæ in celis & quæ in ter-
ra, visibilia & inuisibilia, siue Throni, siue Domi-
nationes, siue Principatus, siue Potestates; omnia

Coloss. 1. b.

Βασιλείου ὁπισκόπου Καισαρείας.

A

Basilij Casarea Episcopi.

Οὐ γὰρ τὰς οὐρανούς, καὶ τὴν γῆν, καὶ τὰς μεγάλας τῶν
πελαγῶν, καὶ τὰ ἐν ὕδασι διατρώμενα, καὶ τὰ χερ-
σῖνα τῶν ζώων, καὶ φυτὰ, καὶ ἀστέρες, ἔα ἡρ, καὶ ὥραι, ἔα
ἡ ποικίλη τοῦ παντός διακοσμησις, τὸ ὑπερέχον τῆς
ἰσχύος συνίστησιν, ὅσοι τὸ διυηθῆναι τὸν θῖον τὸν ἀχώ-
ρητον ἀπαθῶς διὰ σαρκὸς συμπλακῆναι τῷ θανά-
τῳ· ἵνα ἡμῖν τῷ ἰδίῳ πάθῃ τὴν ἀπὸ θανάτου χαρίσῃται.

Αθανασίου ὁπισκόπου Αλεξανδρείας.

B

Athanasii Episcopi Alexandria.

Καὶ εἰδὲκνυται, ὅτι μὴ φαντασία, ἀλλὰ ἀληθῶς ἰ-
χθὺν ἐν τῷ σώματι. ἐπεὶ οὖν τὸν κύριον ἐνδιδυσκέ-
μενον τὴν ἀνθρώπινον σάρκα παύτως, μὴ τῶν ἰδίων
παθῶν ὁλὼν αὐτῷ ἐνδύσασθαι· ἵν' ὡς ἐρ ἰδίον αὐτῷ
λέγομεν εἶναι τὸ σῶμα, οὕτως ἔα τὰ τοῦ σώματος πά-
θη ἰδία μόνον αὐτῷ λέγηται· οἱ καὶ μὴ ἡπείτο καὶ τὴν
θεότητά αὐτοῦ· οἱ μὲν ἐπὶ τὸ σῶμα, ἐκείνους αὐτῷ λέγο-
ντες καὶ τὰ πάθη· οἱ δὲ τοῦ λόγου ἡ σὰρξ, ὁ γὰρ λόγος σὰρξ
ἐγένετο, ἀνάγκη ἔα τὰ τῆς σαρκὸς πάθη λέγεσθαι αὐτοῦ,
οὐ καὶ ἡ σὰρξ ἐστίν· οὐ γὰρ λέγεται τὰ πάθη, οἷα ἐστὶ μά-
λισται τὸ κατακρεθῆναι, τὸ μαστιγῶσθαι, τὸ διψᾶν,
καὶ ὁ σταυρὸς, καὶ ὁ θάνατος, καὶ αἱ ἀλλαι τοῦ σώμα-
τος ἀσθενεῖαι, τύφλος καὶ τὸ κατέρχθαι, ἔα ἡ χάρις
ἐστὶ. διὰ τοῦτο πίνω ἀπολούθως, καὶ περισπῶς σὺν
ἀλλοις, ἀλλὰ τοῦ κυρίου λέγεται τὰ τῶν αὐτοῦ πάθη· ἵνα
καὶ ἡ χάρις παρ' αὐτοῦ εἴη· καὶ μὴ εἰδωλολατρεῖα γι-
νόμεθα· ἀλλὰ ἀληθῶς θεοσεβεῖς· ὅτι μηδεὶς τῶν
ἡμινητῶν, μὴ δὲ κακόν τινα ἀνθρώπων, ἀλλὰ τὸν ἐκ
θεοῦ φύσιν, καὶ ἀληθινὸν υἱόν, πύρην ἡνόμενον ἀνθρώ-
πων, ὃς ἐν ἡμῖν κύριον αὐτὸν, ἔα θεόν, καὶ σωτῆρα ὅτι
καλῶμεθα. δοτὶ χρη πίνω εἰς πληροφροσύνην, ὥς γὰρ
οἱ μοι, τῶν δὲ τῶν φροσὶ τὰς περὶ τὴν ῥῆμα, τοῦ θεοῦ
νόμου διὰ τὸν ἰδὼν λέγοντες· ὅτι ἐξέμας δύο μαρτύ-
ρων, καὶ τριῶν, σταθίσεται πᾶν ῥῆμα. οἱ δὲ δὴ τις βύ-
λοις καὶ μὴ τοῦτο ἐπὶ φιλονεικῆν, ἀκούετω πρὸς ἡ-
μῶν· ἵνα τὴν καὶ σωτῆρα· ἡμεῖς δὲ τοῖς ὁρθοῖς χάρι-
μασι, καὶ τῇ τῶν ἀγίων πατέρων ὁψόμεθα πίστι·
κερδανώμεν γὰρ οὕτως τὸ αὐτὸ κλήσας· τὸ βραβεῖον
Χρυσῶ· δι' οὗ, καὶ μετ' οὗ τῷ θεῷ, καὶ πατρὶ ἡ δόξα
σὺν ἀγίῳ πνεύματι, εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν.

C

D

Non enim caelum & terra, ac marium spatia,
& quae in terris & in aquis degunt animantes, &
plantae, & stellae, & aer, & anni tempora, & varius
totius vniuersitatis ornatus, tantum potentiae ex-
cellentiam ostendit, quantum immensum illum
infinitumque. Deum impassibiliter per carnem as-
sumptam complexum esse mortem, quod nimirum
per propriam passionem suam nobis impassibili-
tatem impertiretur.

Ioh. 1. 6.

Et ostendebatur, quod non apparenter, sed
vere habuerit corpus. Decebat enim Dominum
humanam hanc carnem induentem, cum suis
passionibus ipsam totam induere: ut sicut pro-
prium ipsius esse dicimus corpus, ita & corporis
passiones propriae tantum eius dicantur, etiamsi
non contigerint diuinitatem eius. Nam si al-
terius esset corpus, illius etiam dicerentur passio-
nes. Si autem Verbi est caro, (Verbum enim
caro factum est) necessarium est ut & carnis passio-
nes eius esse dicantur, cuius & caro est. Cuius e-
nim dicuntur passiones, quales sunt maxime, con-
demnari, flagellari, sitire, & crux, & mors, & aliae
corporis infirmitates, eius & recte factum & gratia
est. Idcirco recte ac decenter non alterius, sed
Domini dicuntur esse huiusmodi passiones; ut &
gratia ab ipso sit, & non efficiamur idololatras,
sed vere Deum colentes: quia nullam creaturam,
neque communem aliquem hominem, sed natu-
ralem & verum Dei Filium, & hunc hominem fa-
ctum, & eundem nihilominus Dominum & Deum
ac Saluatorem inuocamus.

Sufficiunt igitur, ut opinor, ad probationem
sapientibus sententiae propositae, diuina lege ma-
nifeste dicente: In ore duorum vel trium testium
stabit omne verbum. Si quis autem voluerit etiam
post haec adhuc contendere, audiat à nobis: Tuo
perge itinere. Nos autem diuinas scripturas, &
sanctorum Patrum sequemur Fidem. Sic enim
lucrabitur supernae vocationis brauium in Chri-
sto: per quem, & cum quo, Deo & Patri gloria
cum sancto Spiritu in saecula. Amen.

Matth. 18.
b. 16.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΚΥ-

ρίλλου, ὁπισκόπου Αλεξανδρείας, πρὸς Εὐό-
πιον πρὸς τὴν πρὸ Θεοδορείτου καὶ τῶν
δώδεκα κεφαλῶν ἀντίρρησην.

E

S. CYRILLI EPISCOPI
Alexandriae epistola ad Euoptium,
aduersus impugnationem duodecim
Capitum à Theodoreto editam.

Κύριλλος τῷ Ὀλαβιανῷ, ἔα πρὸς τὸν ἀδελφόν,
καὶ συνδικατοῦ Εὐοπίου, ἐν κυρίῳ χαίρειν.

Reuerendissimo & desideratissimo fratri & com-
ministro Euoptio, Cyrillus in Domino Sal.

Εὐτυχον τοῖς πρὸς τῆς ὁσῆς θεοσεβείας ἐπιτελ-
μένοις, πρῶτα μακάριον τὴν διδασκαλίαν, καὶ τῆς
ἐν Χρυσῷ ἀγάπης τὴν γῆσιν. χεῖναι δὲ ὑπολαμ-
βαίω

L Ectis litteris à pietate tua ad me datis, ad-
miratus sum & affectionem, & charita-
tis in Christo sinceritatem; atque adeo illud li-
conc. gen. tom. j. z ij bri

CAP. III.

THEODORETI EPISCOPI CYRI

*epistola ad Ioannem Antiochenum
Episcopum.*

Valde dolui cum Anathematismos legissem, quos direxisti, nobis præcipiens, ut eos scripto destrueremus, & ut hereticum eorum sensum nudum omnibus intimaremus. Dolui autem, quod vir pascendi sortitus officium, & cui grex tantus est creditus, & oves infirmas curare præceptum, non solum languet ipse, & quidem vehementer, sed nititur etiam oves ægritudine implere, & feris bestiis sæuius ea quæ sunt pascenda discerpit. Illæ namque ea quæ sunt dispersa, & à grege diuisa, rapientes dilacerant; hic autem in medio gregis exultans, & saluator reputatus & custos, latentem errorem in eos qui illi parent, introducit. Quod enim aperte oppugnat, obseruari facile est: quod vero sub amicitie specie insidias parat, inuenit eum, contra quem pugnat, incautum, eiq. facile infert læsionem. Unde ijs qui exterius oppugnant, interius pugnautes sunt sæuiiores. Hoc me multo magis contristat, quod sub pietatis nomine atque figura, & in pastoris dignitate consistens, in hæreticas & blasphemias voces erumpit; & dudum extinctam Apollinarij inanem simul impiamq. doctrinam renouat. Super hæc autem non solum talia allegare, sed & suis blasphemijs non consentientes anathematizare, præsumpit: si tamen ipsius ista sunt germina, & non inimicorum quispiam veritatis, tamquam ex illo hæc componens, proiecit in medium, secundum illud quod est in fabula, pomum discordiæ, in altum flammam exaltans. Ego proinde, siue is, siue alius quispiam velut ex illius persona hæc composuit, auxilio lucis sanctissimi Spiritus ad inquisitionem prauæ & hæreticæ opinionis usus, pro modo concessæ mihi facultatis, quoad fieri potuit, ea refutavi, doctrinasq. Evangelicas & Apostolicas opposui, ac dogmatis absurditatem patefeci, & quantum discreper à diuinis dogmatibus, planum feci, ea ad sancti Spiritus eloquia perpendens, docensq. qualiter à diuinis aliena sint & dissentanea. Aduersus autem audaciam anathematismi hoc dixerim, nempe Paulum clarissimum veritatis præconem, ausum etiam aduersus Angelos, illos anathematizasse, qui Evangelica & Apostolica documenta corruperant, permanentes autem in traditis à Theologis decretis non item. tales enim etiam benedictionibus munivit, dicens: Quicumque hanc regulam sequuntur, pax super ipsos, & misericordia, & super Israel Dei. Colligat igitur istiusmodi sermonum auctor ex Apostolica execratione laborum suorum præmia, & hæreticorum seminum manipulos. Nos vero conquiescimus in doctrina sanctorum Patrum. Ceterum huic epistolæ subtexuimus oppugnationes, ut ex ipsa lectione per-

τύπος γὰρ καὶ δι' ὁμοίας ἀνυψώσιν, ἵπῶν ὅσι τῷ καπνῷ τῷ τῷ ἑοικῆσιν, κλέων ἐπ' αὐτοῦ, καὶ ἑλεος, ἔπει-
 ῖν Ἰσραὴλ πρὸ θεοῦ. ὁρῶντες τὴν οὐρανὸν τῶν λόγων πύτων πατέρων ἐκ τῆς ἀποστολικῆς ἀρχῆς τῶν οὐκείων πύ-
 των πύτων, καὶ τῶν αἰρετικῶν ἀπερματῶν πύτων ἀνάγκῃ. ἡμῖς δὲ τῇ τῶν ἀγίων πατέρων ἐμμετροῦμεν
 διδασκαλίᾳ. ὑπετάξαμε δὲ καὶ πρὸς γενημένους ἀποστόλους τῇ δέ μιν τῇ ὁμοίᾳ ἵνα αἰαγούσιν ὁδοποιή-
 σαι.

παιδὲς τὸ ἄγιον ἐν τῇ χάριτι τῆς παρθένου διέωλεται, λαίπυρρον οὖν τὸ δὲ ἄλλο μορφῶν καὶ πλασθῆναι, καὶ μορφωθῆναι, καὶ κυρθῆναι, καὶ ὑψηλῶς φύσις. ἐπεὶ δὲ ἡ γυνὴ τῆς τοῦ Θεοῦ μορφῆς, ἀλλὰ τὰς ἐν αὐτῇ τὸν Θεὸν λόγον ἔχουσαν, καὶ τὴν τοῦ Παύλου φωνῶν ἐν αὐτῇ γὰρ, φησὶν, ἡ δὲ ἔκτισε πᾶν τὸ πλῆρες τῆς Θεότητος κατὰ κῆρυγμα σωμάτων, οὐκ ἀνθρώπου τῶν, ἀλλὰ Θεοῦ τὴν παρθένον προσεγορεύομεν τὴν μὲν τῇ Δεσποτῇ, καὶ μορφῇ, ἢ ἐνώσει, τὴν δὲ τῇ ἐνώσει τῇσι περὶ προσεγορεύσαν. Δὲ τὸ καὶ τὸ πᾶν βρέφος Εμμανὴλ προσεγορεύεται· οὐτὶ Θεὸς ἀνθρώπου φύσεως κεχωρισμένος, οὐτὶ ἀνθρώπος γεγεννημένος Θεότητος τὸ γὰρ Εμμανὴλ τὸ μεθ' ἡμῶν ἐρμηνεύει εἶναι Θεὸν καὶ τὴν τῶν ἀγγελίων φωνῶν τὸ γὰρ μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός, καὶ τὸν ἐξ ἡμῶν ὑπὲρ ἡμῶν ληφθῆναι δηλοῖ· καὶ τὸν αἰετληφότεν Θεὸν λόγον κηρύττει. Οὐκοῦν τὸ βρέφος Εμμανὴλ Δὲ τὸν αἰετληφότεν Θεόν, καὶ Θεοῦτος ἡ παρθένος Δὲ τὴν πρὸς τὴν κυρθῆσαν δὲ ἄλλο μορφῶν ἐνώσει τῆς ἑξ Θεοῦ μορφῆς· ἢ γὰρ εἰς σὰρκα ὁ Θεὸς λόγος ἐτέταπτο, ἀλλ' ἡ ἑξ Θεοῦ μορφή ἔλαβε τὴν τοῦ δὲ ἄλλο μορφῶν.

Ἀπολογία Κυρίλλου.

Πλείστον ὅσον πιπλήμεθα τὴν κατεβολὴν τῶν ὁμολογῶν οὐκ ἀνεχομένων Θεὸν εἶναι καὶ ἀληθῆ τὸν Εμμανὴλ, καὶ μὲν ὅτι Θεοῦτος εἶναι ἡ ἀγία παρθένος, ὅτι γεγέννηκε καὶ σὰρκα τὸν τοῦ Θεοῦ λόγον, ὅτι γέγονε σὰρξ, πνεῦσιν ἀνθρώπου. ὁ δὲ τῶν οὕτως ὁρθῶς ἐρημέων κατήγερος, εἰ μὴ Θεὸν οἶδε καὶ ἀληθῆ ὅτι τὸν Εμμανὴλ, εἰ μὴ γεγέννηται καὶ σὰρκα ἐκ τῆς ἀγίας παρθένου, σὰρξ γεγενῆς, ὁ Θεὸς λόγος καὶ πᾶς γραφάς· τί μὴ μάλλον ἐφασκεν ἐναργῶς· τί δρᾷς, ὡς ἡμεῖς, δυνάεις, καὶ παλιμφῆμεις ἐρῶν φωνῶν; τῶν τῆς ἀληθείας κατανεανιδῶν δογματῶν; οὐκ εἰς Θεὸν καὶ ἀληθῆ τὸν Εμμανὴλ· οὐτὶ μὲν Θεοῦτος ἡ ἀγία παρθένος· ἵνα καὶ ἡμεῖς ταῦτα βοῶντες, καὶ λέγοντες, τὰ ἐκ τῆς Θεοπνεύτου γραφῆς ἀντανιστῆναι ἐμφρόνως, καὶ τῆς ἀποστολικῆς πε, καὶ ἀγγελικῆς πίστεως τὴν ὁρθόδοξον, καὶ τὴν τῶν πατέρων ὁμολογίαν, τῶν καὶ καίρων ἐν τῇ Νικαίᾳ συνελθόντων ἀντιτάσσοντες, δυσωπῶμεν, ὡς οὐτὶ ἐρῶν, οὐτὶ μὲν ἐν χόσμῳ τῆς παρ' ἡμῶν ἐρημένους ὁμιληθῆναι ὁμιληθῆναι· μάλλον δὲ ἀντιδῶν τῆς θείας μάχης γραφάς. ἀλλ' ὁ σὺ φῶς, καὶ ἀγχινας ἐξηγήτης, ἀ μὲν ἐν εἰκῇ πε, καὶ ἀναγκαῖον εἶπέν, παρελάσας, πεφροντικῶς δὲ ὅλως τῶν τριούτων ἐδεδός, ἐφ' ἐτέραν ἱεπὶ τρεῖς· ἐτέραν γὰρ αὐτὸς τὸ δεῖν ἀποφαίνει, ὅτι τρεπὴς ἀμύνων εἶναι ὁ τοῦ Θεοῦ λόγος, καὶ οὐκ εἰς φύσιν μεταποιηθῆ σαρκὸς ὡς πᾶν κρατύοντες, καὶ ἀληθῆς ἀποφαίνειν ἐξελόντες τὸ ἀναθεματῶν, πομῶδ' ἀκρυέτω τῶν, ἵπτανται, οἷς ἀντιλέγῃ, κατ' ἐδίνα τρεπὴν εἰδώς· εἰκαρολογίς ἀνθρώπου, καὶ μάχη φρονήματι μεμισμένη καὶ πρὸς ἡμῶν ἴσμεν γὰρ, ὅτι τρεπὴς ὁμιληθῆναι παθεῖν ἡ θεία πε, καὶ ὑπερπῆχη φύσις οὐκ ἀνέχεται· οὐτὶ μὲν ὁ τοῦ Θεοῦ λόγος, τὸ εἶναι μεθ' ἡμῶν, ἔπει εἶναι, εἰς τὴν τῆς σαρκὸς μετακινήσῃ φύσιν. ἐπεὶ δὲ δὲ φησὶ, ὁ Θεὸς ἑξ Θεοῦ μορφῆς

A ginis Spiritus sanctus non formavit, restat intelligi, serui formam & fictam & formatam & conceptam & natam esse naturaliter. Quia vero [ez] serui forma non erat nuda à Dei forma, sed templum erat inhabitantis Dei Verbi, secundum Pauli vocem: In ipso enim, inquit, complacuit omnem plenitudinem diuinitatis inhabitare corporaliter: non hominis genitricem, sed Dei genitricem Virginem appellamus; illam quidem figmento & formationi & conceptui, hanc autem vnitioni imponentes appellationem. Propterea & natus infans Emmanuel appellatur, neque Deus ab humana natura separatus, neque homo diuinitate nudatus. Emmanuel enim nobiscum interpretatur esse Deum, secundum Euangelicam vocem. Illud autem, Nobiscum Deus, & ex nobis pro nobis assumptum significat, & assumentem Deum. Verbum prædicat. Ergo infans Emmanuel dicitur propter assumentem Deum; & Dei genitrix Virgo, propter vnitionem formæ Dei ad conceptam serui formam. Non enim in carnem Deus Verbum conuersum est; sed Dei forma assumpsit serui formam.

Cyrilli defensio.

C Valde multum declamauius aduersus eos, qui confiteri non patiuntur Emmanuelem vere esse Dei Verbum, & sanctam Virginem Dei genitricem, quod Dei Verbum secundum carnem genuerit, quando factum est caro. Accusator vero horum sic recte dictorum, si non nouit Emmanuelem vere Deum esse, si non secundum carnem è sancta Virgine carnem factum Dei Verbum, ut scriptum est, cur non potius clare dixit: Quid agis, vir egregie, absurdas & contrarias euomens voces? cur dogmatibus veritatis iuueniliter insultas? Non est secundum veritatem Deus Emmanuel, neque Dei genitrix sancta Virgo. ut & nos ita clamanti atque dicenti, è scriptura diuina resistentes prudenter, & Apostolicæ atque Euangelicæ Fidei traditionem, Patrumque confessionem qui olim Nicææ congregati sunt, contra profereutes, conuinceremus cum nostris dictis reprehensionem neque recte, neque honeste moliri, magis autem cum diuinis scripturis impudenter pugnare. Sed sapiens & astutus enarrator, quæ quidem dicere decebat, & necessarium erat, prætermittens, & omnino de talibus nihil cogitans, alia aggreditur via. Confestim enim se conuertit ad necessitatem demonstrandi, conuersione superius esse Dei Verbum, nec in naturam carnis transformatum esse: quasi vero anathematismus id confirmet, ac ostendere velit. Audiat itaque qui occurrere his, quibus contradicit, nullo modo nouit. Superflue loqueris homo, & repugnas sententiæ odiosæ etiam apud nos. Nouimus enim quod conuersionis obumbrationem sustinere diuina & suprema natura non patitur: sed neque Dei Verbum esse desinens hoc quod est, in naturam transijt carnis. Quia vero ait, à Dei forma

assum-

μῶν τῶν ἡρώδης τῶν ὁμωνυμίων, ἔχον τὴν ἰδιότητα τῆς ἀξιο-
 μάτου, ἢ περὶ τοῦ ἄλλου συναφείας οὐποσὶ νοήται τρέ-
 πος. ἀλλὰ γὰρ, ὡς εἰπεί, πᾶσι τοῖς ματῶν πεπληρω-
 θὲς περὶ τῶν πιδόν, ἔχον αὐτὰ φωνὰς, καὶ σαφῆ
 τῶν ὁμολογίαν. ἐν γὰρ τῇ πρώτῃ κεφαλῇ φησὶν
 αὐτῶν λέγειν ὡς διὰ τὸ πᾶσι βρέφος περὶ
 γορδία. Εὐμανεῖς οὐτὶ θεὸς ἀνθρωπίνης κεχωρισ-
 μένος φύσεως, οὐτὶ ἀνθρώπος γεγενημένος θεότητος.
 ἰδὲ μὲν ἐν αὐτῇ ἀκριβῆ, καὶ περὶ τοῦ μόνου τῶν πιδόν
 πύτων ἀφῆλθον πικρὰ φιλήν. πᾶσι ἐκείνῳ τῶν
 ὁπποτέρῃ καὶ ἰδοὺ γὰρ ἐκείνῳ, καὶ μάλα σα-
 φῶς διεκρινόμεν αὐτῶν τῶν ἐνόντων, φύσεως ἀνθρω-
 πίνης ἢ κεχωριστῆς φησὶ τὸν θεόν· περὶ ὁμολογίᾳ γ',
 ὅτι καὶ ἕνα καὶ εἰς ἑνὸς οἰκονομικῶν οἶδεν ὅτι τὸν
 Χριστόν, τὸν αὐτὸν δηλονότι θεόν τε ὁμοῦ, καὶ ἀνθρω-
 πῶν. ἔπειτα πᾶσι ἐκείνῳ φησὶ, τίς παρ' ἡμῶν γεγενη-
 σιν ὁπποτέρῃ λόγους;

Αναθεματισμός β'.

Εἴ τις οὐκ ὁμολογῇ σαρκὶ καὶ ὑπόστασιν ἡνωθῆ-
 τιν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον, ἕνα τι εἶναι Χριστόν μὲν τῆς
 ἰδέας σαρκὸς· τὸν αὐτὸν δηλονότι θεόν τε ὁμοῦ, καὶ ἀν-
 θρωπῶν, ἀνάθεμα ἔστω.

Θεοδώριον ἀναθεματισμῶν.

Ἐπεὶ μὲν Χριστὸν ὁμολογοῦμεν, τῆς θείας τῆς δόξης
 ὁσίων διδασκαλίας· πᾶσι μὲν καὶ τὸν αὐτὸν ἰδέ-
 σθαι τῶν ἐνόντων θεόν, καὶ ἀνθρωπῶν ὁνομάζομεν. τῶν
 δὲ καὶ ὑπόστασιν ἐνόντων περὶ τῆς ἀγνοίας, ὡς
 ξένων, καὶ ἀλλόφυλων τῶν θείων χαρῶν, καὶ τῶν
 πάντων ἡμετέρων πατέρων. εἰ δὲ τοῦτο βύλε-
 ται λέγειν, ἀλλὰ τῆς καὶ ὑπόστασιν ἐνόντων, ὁ πᾶσι
 γνήσιος, ὡς καὶ σαρκὸς, καὶ θεότητος γεγενῆσιν, ἀν-
 περὶ μὲν οὐκ πᾶσι περὶ τοῦ μόνου, καὶ τῶν βλασφημίων
 ἐλέγχονται. ἀνάγκη γὰρ τῇ καὶ ἀκριβῆ τῶν
 σύγχυσι· ἵστοῦσα δὲ ἡ σύγχυσις ἀφαιρῇ τῆς ἐκά-
 στες φύσεως τῶν ἰδιοτήτων· τὰ γὰρ κεραννύμενα οὐ μέ-
 νει, ἀπερίσπῳ. πῶς δὲ ὅτι τὸ θεοῦ λόγον, καὶ
 τὸ ἐκ σαρκὸς Δαυὶδ λέγειν, τῶν ἀποπτύστων
 αὐτῶν. καὶ δὲ πᾶσι τῶν κυρίων δεικνύει τῆς
 δύο φύσεως, καὶ λέγειν τῆς ἰσότητος· λύσει τὸν ναὸν
 τούτων, καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερῶ αὐτόν. εἰ δὲ καὶ
 οὐκ ἐγερῶν, οὐτὶ θεὸς ἐμμενῆκε θεός, οὐτὶ ναὸς
 ἐγερῶν· ἀλλὰ καὶ ὁ ναὸς θεός, καὶ ὁ θεός
 ναός· τὸ γὰρ ὅτι τῆς καὶ βύλεται λόγος. ἔπει-
 ταῖς ὁ κύριος εἶπε τῆς ἰσότητος· λύσει τὸν ναὸν
 τούτων, καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερῶ αὐτόν· ἐχρῆν γὰρ
 φανῆναι· λύσει μὲν, καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερῶ αὐτόν.
 ἔπειτα ἀληθῶς καὶ οὐκ ἐγερῶν, καὶ σύγχυσις. νῦν
 γὰρ δεικνύει τὸν λυόμενον ναόν, καὶ τὸν αὐτὸν θεόν.
 περὶ τῆς πύλων ἢ καὶ ὑπόστασιν ἐνόντων· ὡς αὐτὴ καὶ
 σῶς ἡμῶν, ὡς οἱ μὲν, περὶ βύλεται. ἀλλὰ γὰρ λέγειν
 τῶν ἐνόντων· ἢ τις καὶ τῶν φύσεων ἰδιότητος δεικνύει, καὶ τὸν ἕνα περὶ τοῦ διδόντος Χριστόν.

nis equiuocationem, & secundum æqualitatem
 dignitatum? si tamen hic alius copulationis mo-
 dus intelligitur. Sed enim, sicut apparet, fru-
 stra molestus sum, & interrogationem superflua
 facio, habens eius voces, apertamq. confessionē.
 In primo namque Capitulo ipsis verbis sic ait:
 Propterea natus infans Emmanuel appellatur,
 neque Deus ab humana natura separatus, neque
 homo diuinitate nudatus.] Oportebat igitur
 eum accuratam & exactam explanationem his
 de rebus efficere. Verumtamen illud interim ob-
 seruare conuenit. Ecce enim hoc loco & quidem
 clare interpretans ipse vnionem, ab humana na-
 tura non separatam fuisse dicit Deum: simul etiā
 confitetur, quia & vnum secundum vnionem di-
 spensatoriam nouit existere Christum, eundem
 videlicet & Deum simul & hominem. Quomodo
 ergo non erubescit, qui ea quæ diximus repre-
 hendit?

Anathematismus II.

Si quis non confitetur, Dei Patris Verbum car-
 ni secundum hypostasim vnitum, vnumq. tantum
 vnā cum sua carne esse Christum, eundem nimi-
 rum Deum simul & hominem; anathema sit.

Theodoret'si reprehensio.

Vnum quidem Christum confitemur, sanctis
 Apostolorum doctrinis credentes, eundemq. pro-
 pter vnionem & Deum & hominem nominamus,
 secundum hypostasim vero vnionem modis om-
 nibus ignoramus, tamquam peregrinam & alie-
 nam à diuinis scripturis & Patribus, qui eas in-
 terpretati sunt. Si autem per vnionem secundum
 subsistentiam hoc vult dicere is à quo hæc orta
 sunt, quod temperamentum carnis & diuinitatis
 sit factum, contradicemus omni cum alacritate,
 & redarguemus blasphemiam. Necesse enim est
 ad temperamentum sequi confusionem; ingres-
 saq. confusio aufert vniuscuiusque naturæ pro-
 prietatem. Quæ enim temperantur, non perman-
 nēt vt primo fuerunt. Hoc autem de Deo Verbo,
 & eo qui ex semine David est, dicere absurdissimū
 est. Oportet autem credere Domino ostendenti
 duas naturas, atque dicenti Iudæis: Soluite tem-
 plum hoc, & in tribus diebus suscitabo illud. Si au-
 tem temperatio facta fuisset, neque Deus perman-
 sisset Deus, neque templum cognitum fuisset tem-
 plum, sed & templum Deus, & Deus templum;
 (hoc enim exigit ratio temperamenti) & super-
 flue Dominus dixisset Iudæis: Soluite templum
 hoc, & in tribus diebus suscitabo illud. Opor-
 tebat enim dicere: Soluite me, & in tribus diebus
 suscitabor; si quidem vere aliquod temperamen-
 tum factum fuisset, atque confusio. nunc autem
 ostendit soluendum templum, & suscitantem
 Deum. Superflua itaque secundum subsistentiam
 vnio, quam pro temperamento nobis, sicuti puto,
 proponunt. Sufficit autem dicere vnionem, quæ
 & naturarum proprietates ostēdit, & vnum edo-
 cet adorare Christum.

Cy-

Am-

καὶ οὕτως ἐστὶν τῆς ὁπιοῦδος ἐκείνης ἐκείνου μέγας, ἡμῶν
 πῶς ὑπὸ ζυγὸς δουλείας συμμετρύμενος· οὕτως καὶ
 ἡμεῖς οὕτως ἐκείνου πατέρα φησὶ, καὶ φύσιν ἡμεῶν ὑπὸ
 αὐτοῦ, καὶ ἐκ αὐτοῦ, καὶ ἐκείνου τρέφειν τὸ ὅλον τὸν κόσμον
 ὡς ἡμεῖς. Νιστοῦ τῶν αὐτῶν ἀδελφῶν ὡς
 τοῦ Χριστοῦ· ὡς ὁ πατὴρ, ἀρχιεὶς ἐλεῖται,
 καὶ ὁ ζωοποιὸς τοῦ πνεύματος ἁγίου· καὶ ἡμεῖς τοῦ Χρι-
 στοῦ τὸν τῶν ἁγίων λόγον ὀνομάζομεν, πνεύματος ὁ
 τῶν ἁγίων· ὡς ὁ αὐτὸς ἐβρίφης, καὶ τοῦ βριφῆος δι-
 απότης· ὡς ἐκ ἐκείνου ἡμεῖς τὸν δέοντι, μάλιστα ὡς
 καὶ δυνατεῖς ἄλλοι ἀδελφοὶ ἡμεῖς τὸν λόγον
 αὐτοῦ· εἰ γὰρ ἡμεῖς ἐκ τοῦ Χριστοῦ ὅτι θεοὶ πατέρες λό-
 γος, ὅτι πνεύματος ἁγίου αὐτῶν ἀποφύγομεν, πῶς δ' αὖ-
 τοῦ καὶ βριφῆος ὁ αὐτὸς, καὶ τοῦ βριφῆος διαπότης;
 ὡς αὐτῶν λέγοιτο καὶ ἡμεῖς ἑαυτῶν, καὶ διαπότης ὁ
 ἑμμενῶν, εἰ πᾶς ὁ αὐτὸς ἡμεῖς πᾶσι, ὡς ἀνθρώ-
 πους, ὡς ἐκείνου τρέφει, καὶ σπαιρκαμένους, ὁ τῶν θεῶν
 λόγος, ὅτι ἡμεῖς μὲν ἐπὶ τὸν καὶ φύσιν ἰδίαν ἐστὶν·
 ἐπὶ τὸν καὶ φύσιν ἰδίαν ἡ ἀνθρώπινης, πῶς αὖ ἐκ-
 δούσεως; πᾶσι ὡς ἐκ αὐτοῦ ὁ Χριστός, θεότης
 καὶ ἀνθρώπινης, καὶ ἐν ὧν ἐκείνου ἐκείνου.

Αναθηματισμός ζ'.

Εἰ τις φησὶν, ὡς ἀνθρώπων, ἐκείνου ὑπὸ τῶν
 λόγων τῶν ἁγίων, καὶ τῶν ὁμοιωμάτων ἀδελφῶν πνεύ-
 ματος, ὡς ἐπὶ πᾶσι αὐτοῦ ὑπάρχοντι, ἀναθημα εἶναι.

Θεοδώρου ἀνὰ ἑπ'.

Εἰ θητὴ τοῦ ἀνθρώπου ἡ φύσις, ζωὴ δὲ ὁ θεὸς
 λόγος, ἐκ ζωοποιῶν, ἀνίσταται τὸν ὑπὸ τῶν ἰουδαίων
 λυγνῶν, καὶ εἰς ἀρετὰς ἀνίσταται, πῶς δ' ἐκεί-
 νος ἡ τῶν ὁμοιωμάτων ἀδελφῶν τοῦ θεοῦ μορφῆς;
 εἰ γὰρ θητὴ ὑπάρχουσα καὶ καὶ φύσιν, ἀνίσταται γί-
 γναι ἀπὸ τῶν πᾶσι τῶν θεῶν λόγων ἐν ὧν, ἐλαβεὶν ὁ
 μὴ ἔχει· ὁ δὲ μὴ ἔχει λαβεῖν, καὶ δοξασθῆναι,
 ὡς τῶν δεικνύοντες δειδοῦνται· διὸ καὶ ὁ δόξαστος
 βοᾷ· καὶ τῶν ἐκείνου τῶν κατὰ τὴν ἰσχύος αὐτοῦ,
 ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου.

Απολογία Κυρίλλου.

Οἱ Χριστὸν ὀνομάζοντες, καὶ ἐκείνου πᾶσι καὶ ἡμῶν
 καὶ τῶν ἀνθρώπων, ἀλλ' ἐκείνου τρέφει, καὶ σπαιρκα-
 μένους, τὸν θεοῦ φῶς λόγον τῶν ἀκρωμένων κα-
 πτωμένων· ὡς καὶ ἐπὶ τῶν θεοπεπιστάτων
 ἐκείνου λέγειτο ἀπὸ τῶν ἁγίων, ὡς ἀνθρώπων, ὡς ἀνθρώπων
 αὐτῶν πᾶσι τῶν ὑπὸ τῶν ἁγίων, ὡς ἀνθρώπων, ὡς ἀνθρώπων
 τῶν δυνάμεων κύριος Χριστός ὁ ἐκείνου ἐστὶν, οὐ τὸ
 ἐκείνου ἐπὶ τῶν δυνάμεων διδόν· καὶ πᾶσι ἀμέλει καὶ
 τῶν ἀγίων δόξαστος ἐκείνου ἐκείνου καὶ πᾶσι
 τῶν ἀκαθάρτων, ὡς ἐκείνου αὐτῶν, καὶ τῶν
 πᾶσι πᾶσι τῶν, καὶ πᾶσι μαλακίας ἐκείνου λαῶν.
 Ἐκείνου ὁ θεοπεπιστάτος Παῦλος· καὶ τῶν πᾶσι τῶν
 φησὶν, ὡς ἀκαθάρτων δι' ἐμοῦ Χριστοῦ ἐργῶν, ἐκεί-
 νος ἐκείνου σπαιρκαμένους, καὶ τῶν, ὡς ἀνθρώπων
 πᾶσι ἀγίων· καὶ τῶν καὶ οἱ μακάριοι ἐκεί-
 νος.

A nantionis repudiabat, configuratus nobis serui-
 tutis iugo subditis. Sic & Deum suum dicit Pa-
 trem, quamvis natura Deus existeret, & ex ipso, &
 nullo modo gignentis eminentia minor. Cum
 igitur Nestorius sic scribat de Christo: Atque
 adeo passus Pontifex misericors, non vivificator
 eius qui passus est, Deus. & Deū Christi Verbum
 Dei nominaverit, hisq. adiecerit: Erat autem &
 ipse infans, & infantis Dominus; hos illius sermo-
 nes non solum indecore, sed & valde impie dictos
 asserimus. Nam si Deus Christi est Verbū, quod
 ex Deo Patre est, duo utique erunt modis omni-
 bus & indubitanter. Quomodo autem intelliga-
 tur idē infans & infantis Dominus? Non igitur di-
 cetur & suimetipsum Deus ac Dominus Emma-
 nuel, quandoquidem ipse idem simul est Deus &
 homo, postquam Verbum Dei homo factum &
 incarnatum est. Quod autem Deitas aliud quid-
 dam est secundum suam naturam, aliud autem se-
 cundum naturam suam humanitas, quomodo quis
 dubitaverit? Verumtamen vnus est Christus ex
 ambabus Deitatis & humanitatis naturis, secun-
 dum dispensationis vnionem.

Anathematismus VII.

C Si quis Iesum tamquam hominem à Dei
 Verbo operandi vim habuisse, Vnigenitiq. glo-
 riam illi, tamquam alteri cuiusdam ab ipso Ver-
 bo, aduenisse dixerit; anathema sit.

Theodoresi reprehensio.

Si mortalis est humana natura, Deus autem
 Verbum cum sit vita & vivificans, suscitavit tem-
 plum à ludæis solutum, & in celos euexit, quo pa-
 cto forma serui per formam Dei glorificata non
 est? Si enim cum natura sit mortalis, facta est im-
 mortalis propter vnionem cum Deo Verbo, ac-
 cepit quod non habebat. si autem quod non ha-
 bebat, accepit, & glorificata est, ab eo qui dedit,
 glorificata est. Idcirco & Apostolus clamat: Se-
 cundum operationem potentie virtutis eius, quā
 operatus est in Christo, suscitans illū ex mortuis.

Cyrilli responsio.

Qui Christum nominant, non vnum quempiam
 sicut nos vulgare hominem, sed Verbum ex Deo
 natum, hominem factum & incarnatum auditori-
 bus significant: atque adeo si quid, quod maxime
 Deū deceat, per corpus suum, quod vt organum
 sibi ministerium exhiberet, fecisse dicatur; nihi-
 lominus ipse virtutum Dominus Christus operas
 est, non cōcedens alteri vt possit operari, quem-
 admodum scilicet beatis Apostolis potestatem
 contra spiritus immundos dedit, vt illos ejice-
 rent, & curarent omnem morbum & omnem lan-
 guorem in populo. Propterea beatus Paulus in-
 quit: Non enim audeo aliquid loqui eorum quæ
 per me non effecit Christus verbo & factis, in vir-
 tute signorum & prodigiorum, in virtute Spiri-
 tus sancti. Gaudentes autem etiam beati disci-
 puli

πᾶσι ἀγίων· καὶ τῶν καὶ οἱ μακάριοι ἐκεί-
 νος.

Results

1000.21.
d.36.

Page 100
100

operans,
Interpres au-
tem legisse vi-
detur iohannem,
interpretem tra-
ducentem.

3. Reg. 12.
4. 12.

E

Confessionis nostræ Pontificem & Apostolum factū esse Christum, Scriptura diuina docet: obtulisse quoque semetipsum pro nobis Deo & Patri in odorem suauitatis. Si quis ergo dixerit, Pontificem & Apostolum nostrum non esse ipsum Dei Verbum, posteaquam caro & homo nobis similis factum est; sed hominem illum qui ex muliere natus est, quasi alterum quempiam ab ipso diuersum: aut si quis illum pro seipso quoque, & non potius pro nobis solis sacrificium obtulisse dixerit (neque enim oblatione egebat, qui peccatum non nouit) anathema sit.

Theo-

Ἀρχιερέα, ἔδωκεν ἡμῶν τῆς ὁμολογίας ἡμῶν γε-
 νησὶν ἡμεῖς Κριτὴν, ἡ θεία λέγει γραφή· περὶ σκευὴν
 ἵστασθαι ὑπὲρ ἡμῶν εἰς ὁσίαν δίκαιαν τῷ Θεῷ, καὶ
 πατρί. εἴ τις τίνων ἀρχιερέα, καὶ δώδεκα ἡμῶν γε-
 νησὶν αὐτοὺς φησὶν εἶναι αὐτὸν τὸν ἐκ Θεοῦ πατρὸς λόγον,
 ὅτι γέγονε σὰρξ, καὶ καθ' ἡμᾶς ἀνθρώπου, ἀλλ' ὡς ἔ-
 ρον περὶ αὐτὸν, ἰδιωτὴς ἀνθρώπων ἐκ γυναικὸς· ἡ εἰς
 εἶναι, καὶ ἐχθρὸν μᾶλλον ὑπὲρ μόνων ἡμῶν· καὶ γὰρ
 μεῖναι.

ποίημα ὃ οὐκ αὐτὸς οἶκτι, τὴν ὁρθοδόξιαν περισβύων, ἅν
τὸν ἀκτιστον, καὶ ἀπείκτον, καὶ τὸν πατρὶ συναϊδίον θεόν
λόγον· ἀλλὰ τὸν ἐκ σπέρματος Δαυὶδ, ὃς πάσης ἀ-
μαρτίας ὑπεράρχων ἐλάττωτος, ἀρχιερεὺς ἡμῶν, καὶ
ιερεὺς ἡμετέρι· αὐτὸς ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν τῷ θεῷ προ-
σενεγκών, ἔχων ἐν ἑαυτῷ δηλαδὴ τὸν ἐκ θεοῦ θεόν
λόγον ὡνόμενον αὐτῷ, καὶ ἀχωρίτως συνημμένον.

Ἀπολογία Κυρίλλου.

Ο περὶ τῆς Ιερειῖας προσκεκρυμμένη τῷ Ισραὴλ,
καὶ κατὰ τὴν προεὐαγγέλιον τὴν τῶν ὁλῶν θεῶν, ὁπι-
στυγάζων ἑφασπε· τίς δὲ οὐ τῇ κατὰ τὴν μαρτυρίαν, ἔ-
στις ὁφθαλμοῖς μετὰ πηλὴν δακρύων, καὶ κλαυθμοῦ
τὸν λαὸν πᾶσαν ἡμέραν, καὶ νυκτὶς; οἱ μὲν δὲ ἐγὼ γε
ταῖς παισὶν Φωταῖς οὐκ ἐκείνοις μάλλον εἰκέναι τι,
καὶ πρὸς τὸν, ἀλλὰ τοῖς ἀπύλωτοι, καὶ ἀνεραῖς ἔχουσιν
ὅτι Χρὶστῷ τὸ σῶμα· οἱ καὶ τῆς ἀρρήτου κατὰ φλυα-
ρίαν διόξας, τλημῆται, καὶ αὐθιγὰς ἐπὶ τῇ γ-
ραμμένον. Θελῶν δὲ ἡ οὐ, καὶ οἰμωγῆς ἀξιοὶ εἶ-
ναι αὐτοὺς, οἱ ἐκ πολλῆς ἀγασ ἀβελτηρίας
τὴν εἰς δὲ τὴν, καὶ ἀδιάβλητον τῆς εἰς Χρὶστὸν ἐσ-
βίαις ἀφέντες ὁδόν, τροχίας ποιῶνται τὰς διεγραμ-
μένας· ἔκαστος περὶ τῶν ἐντολῶν ἀρρήτων τὸ τῆς
ἀληθείας κατὰ τὴν μαρτυρίαν καλῶς. ὁ κοινὸς ἀκρυβύ-
του, τὸ πᾶσι δαπνίσαντος φρονεῖν ἡρημένοι· ὡς αὐ-
τῶν, μὴ εἰδότες τὰς γραφάς, μὴ μὲν τὸ σῶμα, καὶ
μέγα τῆς ἐνανθρωπήσεως μυστήριον· αἱ μὲν γὰρ θεο-
πρόδοι γραφὰς θεῶν ἡμῶν ἐκλυθροπηκτοὶ ἀφελ-
εῦται τὸν Εὐαγγέλιον· μετὰ τὴν κατὰ τὴν σαρκὸς, καὶ
αἵματος ὡς ἀπλησίως ἡμῶν τὸν τῷ θεῷ, καὶ πατρὶ
ἀβελβασιώται λόγον· σάρκα τι γινώσκον, τυτπῶν
ἐνανθρωπῶν, οὐ καὶ τὸ πᾶν, ἢ ἀλλοίωσιν, ἀλλ' ἐν ὧν
ἀφασίου· διῶαμιν. ταῦτα τὰ καὶ εἰς φασίον Χρ-
στὸν Ἰησοῦν κύριον, μίαν τι πᾶν, καὶ ἐν ἑαυτῷ βα-
πτισμα. οἱ δὲ τῶν οὐτως ὁρῶν δαπνοῦνται τὸν δογ-
μάτων, καὶ τῶν ἱεροῖς γραμμάσι σκληρὸν, καὶ ἀγέρω-
χοι ἀπεισιγνῶν τὸν νοῦν, πρὸς μόνον ὁρῶν τὸ αὐ-
τὸς ὡς ἔχον δοξαῖαν· ἀνθρωπῶν δὲ ἀνελήφθη ὡς
τὸ θεοῦ λόγου φασί· κατ' ἐκείνῳ πᾶσι τὰ καὶ τὸ εἶδος
τῶν ἀγίων περὶ τῶν ἡρημένων· οὐκ ἡμῶν περὶ τῆς
τῆς, ὅτι ἡμεῖς περὶ τῆς, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ ἡμῶν κνίζων συ-
κάμιναν, καὶ ἀνελάβε με κύριος ἐκ τῶν περὶ τῶν
ἢ κατὰ τὴν φωνὴν ὁ μακάριος Δαυὶδ· ἀνελάμβανον
πρὸς τὸν κύριον, καὶ ἔχον δὲ ἡμεῖς, καὶ οἰκιστὴν
τὴν πρὸς μαρτυρίαν, τὴν ὡς ἐν τῇ τῇ, καὶ χαρίτι, καὶ ἀ-
γιασμῷ, κατὰ τὴν ἡμῶν αὐτῷ κατὰ τὴν τῇ κυρίῳ,
ἐν πνεύματι εἰσμέν καὶ τὸ γαλαμμένον. ἀλλ' ἔτι τὸ πᾶν
ἐπὶ τὸ ἐνανθρωπήσει θεῶν· οὐκ μὲν ὡς ἀπλησίως
ἡμῶν μετὰ τὴν αἵματος, καὶ σαρκὸς· οἰκιστὴν δὲ
μάλλον ἀνθρωπῶν, καὶ ἢ κατὰ τὴν τῇ τῇ, ἢ κατὰ τὴν
αὐτῷ λέγειν ἔκαστος, καὶ ἀπερίστα, καὶ τὸν ἄλλαν
ἀπὸ τῆς ἀγίας. ἀρῶν ὁ ἡμεῖς Πάυλος περὶ τῆς ἀγίας, ἐν ἀρχῇ τῆς
λέγων περὶ τὸ μονοθεῖον, ὅτι πλούσιος ὢν ἐπὶ ὡς δι' ἡμᾶς; μὴ γὰρ αὐτῷ ἀληθῶς γὰρ πᾶν τῆς ἀληθείας
ὁ κήρυξ. ἀλλὰ γὰρ τίς ὁ πλούσιος ἐστὶ, καὶ τίς τῇ τῇ ἐπὶ ὡς; βασιλεύς καὶ τῷ ὁ λόγος ἡμῶν· εἰμὲν γὰρ
Conc. gen. tom. j. bb ij κατὰ

lus dixerit qui rectam colat Fidem, increatum & non factum & Patri coeternum Deum Verbum; sed eum qui ex semine David, qui ab omni peccato liber existens, Pontifex noster & victima factus est, ipse semetipsum pro nobis offerens, habens in semetipso videlicet ex Deo Deum Verbum unum sibi, & inseparabiliter connexum.

Cyrilli responsio.

Propheta Hieremias offendenti Israel, & exa-
cuenti ad iracundiam omnium Deum dicebat tri-
stis: Quis dabit capiti meo aquam, & oculis meis
fontem lacrymarum, & deflebo populum istum
die ac nocte? Arbitror autem ego huiusmodi vo-
ces non illis potius convenire, & eos decere,
sed his qui effrenatum & incontinens in Chri-
stum os habent; quiq. obloquuntur aduersus glo-
riam ineffabilem, audaces, sibi placentes, sicut
scriptum est. Lamentatione quippe & gemitu di-
gni vere fuerint, qui ex multa nimis dementia, re-
ctam & irreprehensibilem pietatis erga Christum
relinquentes viam, semitas sibi faciunt peruerfas,
& corruptis sensuum adinventionibus pulchritu-
dinem veritatis adulterant. Ergo audiant hi, qui
sapere elegerunt quae omnibus respuenda sunt:
Erratis, nescientes Scripturas, atque venerandum
& magnum inhumanationis sacramentum. Scri-
pturae namque diuinitus inspiratae Deum nobis
inhumanatum praedicant Emmanuel, & commu-
nicasse carni & sanguini similiter ac nos, Dei
Patris Verbum affirmant, & carnem, hoc est, ho-
minem factum, non per conuersionem seu muta-
tionem, sed per virtutem ineffabilis vnionis.
Ideoque & unum dicimus Iesum Christum Do-
minum, vnique Fidem, & unum sanctum baptis-
ma. Qui autem a dogmatibus adeo rectis rece-
dunt, & contra sacras litteras dura atque super-
ba obstitentes mente, hoc solum quod ipsi bene
habere arbitrantur, inspiciunt. hominem vero
assumptum a Deo Verbo dicunt, secundum illud
fortasse quod per unum sanctorum dictum est Pro-
phetarum: Non eram propheta, neque filius pro-
phetae; sed pastor eram fricans sycomoros; & as-
sumpsit me Dominus ex ouibus. & sicut ait bea-
tus David: Suscipiens mansuetos Dominus; per
habitudinem nempe & familiaritatem spirita-
lem, quae existit tamquam in voluntate & gratia,
& sanctificatione; sicut & nos ipsi adherentes Do-
mino, vnus spiritus sumus, secundum quod scri-
ptum est. Sed non est hoc inhumanari Deum, sed
neque similiter ac nos carni & sanguini commu-
nicare; sed magis conciliare sibi hominem, & non
secundum alium modum, quam quo dici poterit
& Prophetas & Apostolos & alios sanctos omnes.
Purasne sanctus Paulus decepit sanctificatos per
fidem, apertissime dicens de Vnigenito: Quia cum
esset diues, pauper est factus propter nos? Absit.
Vera namque dicit omnino veritatis praeco. Sed
quis nam est diues, & quomodo pauper factus
est? Etiam nunc sermo noster examinet; si qui-
dem

Ephes. 3. 2.

καταστήσμεν πίστιν. πρῶτον μὲν γὰρ ἔδαμον σαρκὸς
 νεκρὰς ἐμνημόνευσεν, οὕτως αὐθροῶν τήλικον τὴν ἀνα-
 ληφθέντα ὁμολόγησεν, ἀλλὰ πανταχοῦ σὰρκα λέγει,
 τῆς Απολιναρίου δόγμασι συνακολουθῶν· ἐπὶ τῇ τῶν
 τῆς κρείσσεως ἐννοίᾳ, ἐπὶ τοῖς ἐμβάλοις ὀνόμασι, κα-
 ταπείρει τῆς λόγου. Ἐπὶ τῇ γὰρ σαφῶς, αἵψυχον
 τῶν τοῦ κυρίου σὰρκα φησὶν· εἰ τις γὰρ, φησὶ, τῶν τοῦ
 κυρίου σὰρκα, μὴ ἰδῶν αὐτὴν τοῦ ἐκ θεοῦ πατρὸς λό-
 γου, ἀλλ' ὡς ἐπὶ αὐτὴν λέγει, ἀνάθεμα ἔστω. ἐξ ὧν
 ἀποδῶν, ἔχ' ὁμολογεῖ ψυχὴν ἀναληφθεῖσαν τὴν θεὸν
 λόγον, ἀλλὰ σὰρκα μόνον· αὐτὴν δὲ εἶναι αὐτὴν ψυ-
 χῆς τῇ σαρκί. ἡμεῖς δὲ ζωοποιὸν εἶναι φάμεν τῶν ἐμ-
 ψυχον, καὶ λογικὴν τὴν κυρίου σὰρκα, διὰ τὴν ἐν ὧν
 αὐτὴν ζωοποιὸν θεότητα. ὁμολογεῖ δὲ αὐτὸς ἄκων
 τῶν δύο φύσεων τὸ διὰφορον, σὰρκα λέγων, καὶ θεὸν
 λόγον, καὶ ἰδῶν αὐτὴν περὶ σαρκὸς τῶν σὰρκα. οὐ-
 κὼν ἔχ' ὁ θεὸς λόγος εἰς σὰρκος ἐστὶ ἀπὸ φύσιν· ἀλλ'
 ἰδῶν ἔχει σὰρκα, τῶν ἀναληφθεῖσαν φύσιν, καὶ ζωο-
 ποιὸν αὐτῇ τῇ ἐν ὧν πεποιήκεν.

Απολογία Κυρίλλου.

Οἱ τῶν εἰς ὁρθότητα, καὶ ἀληθείαν ἐνοειῶν ἐξ ἀμα-
 θίας ἀπολινοῦ ἡσυχίας, καὶ μενοινῶν λέγοντες· ἐξέμελλε
 ψεύδους τῶν ἐλπίδων ἡμῶν, τῷ ψαύει σκεπτικῶς
 μελλῶν, ἀπεριμερίμωτος ἐκφύρασιν, ἢ μεμνημένοι λε-
 γούσης τῆς θεογονίας γενομένης· κρείμα δίκαιον κρεί-
 νει· καὶ πάλιν· μαρτυρῶν ψαύει σκεπτικῶς ἐ-
 σταί. ἡμεῖς γὰρ ζωοποιὸν φάμεν εἶναι τὸ ἄριστον σῶμα
 πάντων ἡμῶν σωτῆρος Χριστοῦ· καὶ γὰρ ἐστίν, ἔχ' ἐνός
 ἀπλῶς τῶν κατ' ἡμᾶς αὐθροῶν κρείμα, ἰδῶν τὸ ἀλη-
 θῶς τοῦ πάντα ζωοποιού ὡς λόγου· ἰδῶν τὸ οὐ-
 τως, ὡς αὐτὸ καὶ τῶν κατ' ἡμᾶς ἐκαστοῦ τυχόν ἰδῶν
 λέγοντες τὸ σῶμα αὐτοῦ. ὁ δὲ χρεῖς οὕτως, καὶ τῆς
 κατ' ἡμῶν γλωσσῶν λέγων, ὅτι λέξεν ἐπὶ τῆς
 δόξης αὐτοῦ, καὶ τῇ συναγωγῇ οἱς ἐφύω, ὅτι φησὶ
 πάλιν ἡμῖν τῆς Απολιναρίου κακοδοξίας τὸν μῶμον,
 καὶ σὺν αἰσχυρῶν λέγων, ὅτι λέξεν ἐπὶ τῆς
 κρείσσεως, ἥτις συγχύσεως ὅτι κρείμα, καὶ αἵ-
 ψυχον εἶναι διὰ βιβαιοῦ τῶν ἐνοειῶν τῷ λόγῳ
 σὰρκα. ἀλλ', ὡς βέλπει, φάει τις αὐτὸς ἐκ τῶν, ἀρ-
 τοῖς ἰσὺς περὶ βαλῆς ἐγκλήμασι καὶ τὴν μακαρεῖον
 διαγγελίαν ἰωάννου· ἔφη γὰρ, ὅτι ὁ λόγος σὰρξ ἐγέν-
 ητο· καταλαβόντων γὰρ καὶ αὐτῶν, καὶ ἐρεῖς, ὅτι ψυ-
 χῆς σὺν ἐμνημόνευσι νεκρῶν, καὶ αἵψυχον εἶναι φησὶ
 τοῦ κυρίου τῶν σὰρκα. τί δὲ, ὅτι καὶ αὐτὸς λέγοντες
 ἀκούσεως τοῦ πάντων ἡμῶν σωτῆρος Χριστοῦ· αἰμὴν,
 αἰμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ φάγητε τὴν σὰρκα τοῦ
 τοῦ αὐθροῦ, καὶ πίητε αὐτὴν τὸ αἷμα, σὺν ἔχει τὴν
 ἐν ἑαυτοῖς· καὶ πάλιν· ὁ τρώγων με τὴν σὰρκα, καὶ πί-
 νων μου τὸ αἷμα, ἐν ἐμοὶ μένει, καὶ ἐγὼ ἐν αὐτῷ· καὶ πέ-
 λιν καὶ ὁ ἀρτὸς δὲ, ὃν ἐγὼ δώσω, ἡ σὰρξ μου ἐστίν, ἣν
 ἐγὼ δώσω ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς. ὅτι πᾶσι δὲ, οἱ
 δὲ, καὶ ψυχῆς ἐν τούτοις τῆς νεκρῶν ὑπὲρ μόνον
 ἀγχινοῦς, σὺν αὐτῇ ἡγήσεως, ὅτι καὶ ἀπὸ μόνον ἐστὶ
 τῆς σὰρκος τὸ ἐκ ψυχῆς, καὶ σῶμα καὶ σῶμα

A patefaciemus. Primum quidem nusquam carnis
 intelligentis meminit, neque assumptum confes-
 sus est hominem perfectū: quin potius ubique car-
 nem dicit, sequens Apollinarij dogmata. deinde
 sententiam de mixtione alijs nominibus intro-
 ductam, sermonibus suis inserit. hinc enim aper-
 te carnem Domini inanimatam dicit. Si quis
 enim, inquit, carnem Domini non propriam Ver-
 bi Dei Patris, sed tamquam alterius præter ipsum
 dicit, anathema sit. Ex quibus patet, non confite-
 ri eum, sumpsisse Verbum animam, sed carnem
 tantum; ipsum autem Verbum fuisse carni pro
 anima. Nos autem vivificam esse dicimus ani-
 matam & rationalem Domini carnem, propter
 diuinitatem vivificam ei unitam. Confiteatur au-
 tem ipse inuitus differentiam duarum naturarū,
 cum dicit carnem, & Verbum Deum, & propriā
 eius carnem appellat. Ergo Deus Verbum non
 est conuersum in naturam carnis, sed propriam
 habet carnem, naturam scilicet assumptam, &
 eam fecit vnione vivificam.

Cyrilli defensio.

Qui à rectis verisq. sententijs propter igno-
 rantiam exciderunt, & fere dicunt: Posuimus
 mendacium spem nostram, mendacio tegemur;
 inconsiderate pronuntiant, immemores scriptu-
 ræ diuinitus inspiratæ, quæ dicit: Iustum iudi-
 cium iudicate. & rursus: Testis falsus non erit
 impunitus. Nos siquidem sanctum corpus salua-
 toris nostri Christi viuificū esse dicimus. est enim
 non vnus simpliciter hominis vulgaris è nostro
 numero, sed vere propriū Verbi omnia viuifican-
 tis: sic autem proprium, vt si forte dicatur vnus-
 cuiusque nostri proprium corpus suum. Hic autē
 bonus vir, nullū genus maledicentiæ in nos inten-
 tatum prætermittens, quamuis ijs quæ dixi assen-
 tiatur, inurit rursus nobis maculā falsæ sententiæ
 Apollinarij, & non pudet eū dicere, quod alijs no-
 minibus rem mixtionis, siue confusionis occultæ,
 & carnem Verbo unitam inanimatam esse affir-
 mem. At, ὁ optime, dicat aliquis, & merito, an idē
 crimen inferes beato Ioanni Evangelistæ? Dixit
 enim: Verbum caro factum est. Nā in eum quo-
 que te arroganter efferes, & dices quod animæ in-
 telligentis non meminit, & carnem Domini dicit
 esse inanimatam. Quid, cum audies Christum ip-
 sum omnium nostri saluatorem dicere: Amen,
 amen dico vobis, nisi māducaueritis carnem Fi-
 lij hominis, & biberitis eius sanguinem, non habe-
 bitis vitam in vobis. & rursus: Qui manducat
 meam carnem, & bibit meum sanguinem, in me
 manet, & ego in eo. & iterum: Et panis, quem ego
 dabo, caro mea est, quā ego dabo pro mundi vita.
 Reprehende, si videtur, hæc verba. Carnem enim
 nominat solā, & nullam penitus in his animæ in-
 telligentis mentionem fecit. Atqui si sapiens &
 acuto ingenio fuisses, non ignorasses, quod inter-
 dum sola carne animal ex anima & corpore con-

Eph. 2. 2.

11.

Zachar. 7.

6. 9.

Prouer. 19.

2. 5.

Ioan. 1. 14.

Ioan. 6. 5.

11.

ibid. f. 54.

ibid. f. 51.

ἰφάινει. Ἀλλὰ τὸ πρὸς καὶ ἐν ἀπαρχαῖς ἐστὶ, καὶ ὑπὸ
 ἀγγέλων δοξάζεται· καὶ ὁ ἀστὴρ καταβαῖντες πρὸς
 τοὺς μάγους· οὐ γὰρ τοὺς τοιοῦτος ἀμύβυστον οἱ ἀστέ-
 ρες· ἀλλ' ἐπὶ τῶν Χαλδαίων ἡ γῆ πολλοὺς ἔχει τῇ
 κινήσει τῶν ἀστέρων προσέχοντες, ἡ δυνάμις ἡ κρείτ-
 των, ὁδηγοῦσα τοὺς μάγους, ἀστὴρ ἀνέλαιβιν ἰδὼν-
 μα· ἵνα ἀφ' ὧν ἔμαθον οἱ Χαλδαῖοι, μάθωσιν ὁ εὐ-
 ἡδαιστω· καὶ ἀστρονομία προσέχοντες, αὐτοῖς τῆς ἀ-
 στρονίας τὰ ἐκ Χριστοῦ διδαχθῶσι μυστήρια. ἐπὶ γὰρ οὕτω
 ὡς ἀστὴρ, ἀλλὰ δυνάμις ἀγγελικὴ, ὁδηγοῦσα τοὺς
 βαρβάρους πρὸς τὴν δόξαν, αὐτοῖς ὁ ἀγγελικὸς
 εἰς δὲ λαὸς, τὴν ἀστὴρα τὴν καὶ ἐν ἡμέρᾳ φαίνεσθαι,
 ποτὶ δὲ λαὸν κρύπτεισθαι, λέγων· ἀλλοτρίᾳ δὲ καὶ ὁδη-
 γεῖν αὐτὸν τοὺς μάγους, φησὶ, καὶ οὕτως αὐτοῖς ὅτι τὴν
 Βηθλεὲμ ἵεναι· ὅπερ οὕτως αὐτὸς ἔπειτα τῶν σωτή-
 ρων ἀστέρων· δὴλον τῇ ἀποδείξει ποιεῖν, ἀλλὰ δυνάμει
 ἐν ἅσπρᾳ σχήματι φαινομένῳ τῆς ἀστρονομίας. πρὶν
 καὶ ἐπὶ πάντων τοῦ ποδῶν, πρὶν τοῦ ἀστέρους ῥηθῆναι, δυνά-
 μιν εἶναι τὸ φαινόμενον, μελύνει σαφῶς. οὐ γὰρ αὐτὸς
 τῶν ἐν οὐρανῷ πεπεγμένων ἀστέρων δὴλος ἐγίνετο, ἐπὶ
 οὐ τοῦ ποδῶν· ἐπὶ δὲ τὸ τοῦ Διαστήματος μέγα-
 ρος, τῆς οὐσίας κλέπτειν τὴν κρίσιν, ὅδε γὰρ οὐκ, οὐδὲ
 κίνησιν τῶν ἀστέρων, δὴλον τῇ ἀποδείξει ποιεῖν. ἐστὶν, φη-
 σὶν, ὁ ἀστὴρ ἐπάνω, οὐ ὡς τὸ ποδῶν. οὐκοῦν ὁπολιπῶν
 τὸ ὕψος ὁ φαινόμενος ἀστὴρ, χαμαὶ αὐτὸς γέγονεν,
 ἵνα τῇ τοῦ δείξει τοῦ βασιλείας τὴν γῆν. καὶ γὰρ
 οὕτως βασιλεία ἐξήρτων οἱ μάγοι, βασιλείας ἐπερω-
 τῶντες τὸν ῥήγον, καὶ τῆς ἰσχυρίας λέγοντες· ποῦ ἐστὶν
 ὁ πυχθὲν βασιλεὺς τῶν ἰσχυρίων; εἰδομεν γὰρ αὐτὸν
 τὴν ἀστὴρα ἐν τῇ ἀνατολῇ, καὶ ἤλθομεν προσκυνοῦσθαι
 αὐτῷ. βασιλεία ζητῶν, ὡς μάγος; καὶ πῶς ἔνεκεν ὡς
 θεῷ προσφέρειν τὸν λίβανον; ἀλλ' οἶδα καὶ βασιλεία,
 καὶ θεὸν ἐγνώρισα. Ἀλλὰ τὸ πρὸς καὶ χρυσὸν αὐτῷ προσ-
 φέρω, ὡς λίβανον, τῆς δαΐδας ὁμοῦ καὶ θεὸν, καὶ βα-
 σιλεία μελύνει. ἀλλ' οὕτως, ὁ ῥῆς μάγους ἐκλύσας
 ἀρρήτων δυνάμει πρὸς τὴν δόξαν, καὶ νῦν τὴν φαι-
 δρῶν πενήτην σωτηρίαν σήμερον, οὕτως ἐπὶ ἐν φά-
 τῃ πηλίκος, ἀλλ' ὅτι τῆς σωτηρίας τῆς ἀποδείξεως
 πᾶντες προσκείμενοι· ἐκείνη γὰρ ἡ φάτις τῆς ἀποδεί-
 ξης πᾶντες μήτηρ ἐγίνετο· Ἀλλὰ τὸ πρὸς ἐν ἐκείνῃ πεί-
 νῃ, ἵνα ὅτι πᾶντες βρωθῇ· καὶ γῆναι τῆς πείνης σω-
 τηρίαν ἰδίαν. ἀλλ' ἡ μὲν φάτις τὴν λαμπρὰν
 πᾶντων ἀνείδει τῆς ἀποδείξεως, ἡ δὲ πεινῶν τοὺς χορὸς
 πύργους ἐβλάστησε τῆς πεινῶν· ἡ δὲ ἐν Βηθλεὲμ
 οἰκίσκῳ ἀπὸ τῆς πύργους ἀνείδει
 ναοὺς· πρὶν δὲ τῆς ἀπαρχαῖς τῶν νῦν ἀμαρτημα-
 των λυτῆρα γέγονεν. εἶδες τῆς τῆς πεινῶν πρὶν
 φαινομένη καταβῶματα; εἶδες πῶς ἡμεῖς τῶν
 πρὶν πλούτου γέγονεν μήτηρ; μὴ βλάβη ἡ
 κατὰ τὸ μονοθρόνον πρὸς ὀλίγον ἀπὸ τῆς, τῶν
 πρὶν πλούτου τῇ οἰκουμένῃ κομίσασθαι; τί οὕτως ὁμοδι-
 ζαι Χριστῷ τὴν ἐν Βηθλεὲμ ἀπὸ τῆς; Ἀλλὰ τί πρὶν φέρειν αἰς μέσον, πρὶν ἐξ αὐτῆς κέρδη τοῦ κόσ-
 μου μὴ λογιζόμενος; Ἀλλὰ τί ἀναξίον λέγεις Θεοῦ πάρος, τῶν αἰσθητῶν γέγονεν πρὸς τὸν; Ἀλλὰ τί
 ἀφαιρῇ τὸ μονοθρόνον πρὸς τῶν, ὅς τῶν πᾶντων σωτηρίαν τῆς ἀνθρώπων ἐπὶ τῆς; τί ἀφαιρῇ τὸ
 πρὶν

A parebat. Propterea & pannis involutus est, &
 ab Angelis glorificatur, [& in præsepi positus, &
 a stella denuntiatus;] non a stella descendente ad
 Magos: neque enim stellæ loca permutant: sed
 quoniam Chaldeorum terra plurimos habet stel-
 larum motus inspicientes, virtus quædam præ-
 stantior deducens Magos assumpsit stellæ speciẽ,
 vt ab ijs ipsis quæ didicerant Chaldæi, quod ne-
 sciebant agnoscerent, & cum astronomiæ studiũ
 adhiberent, ab ipsis astris Christi mysteria doce-
 rentur. Quod enim non erat stella, sed virtus an-
 gelica ducens barbaros ad pietatem, ipse Evan-
 gelista significat cum dicit, stellam hanc in die
 B aliquando quidem apparuisse, aliquando rursum
 latuisse, aliàs vero deduxisse Magos, & cum ipsis
 in Bethleem profectam esse: quod nemo vtique
 facere dixerit vllum è solitis sideribus sensui no-
 tis, sed virtutem in stellæ figura astronomis appa-
 rentẽ. Quod autem ait de stella, etiã sterisse eam
 super puerum, virtutem esse, quod apparebat, ma-
 nifeste indicauit. Nulla etenim stella quæ in celo
 sita est, super puerũ stare conspici potuisset, quo-
 niam spatij magnitudo aspectus iudicium fugiẽs,
 neque statum neque motum stellarum manifestũ
 sensui facit. Sterit, inquit, stella supra locum, vbi
 C erat puer. Ergo relinquens altitudinem stellæ,
 quæ apparebat, humilior facta est, vt statu suo na-
 tiuitatem Regis ostenderet. Nam tamquam Re-
 gem quærebant Magi, Regis natiuitatem inter-
 rogantes, ludæisq. dicentes: Vbi est qui natus est
 Rex Iudæorum? Vidimus enim stellam eius in
 Oriente, & venimus adorare eum. Regem quæ-
 ris, ὁ Mage? Et cur tamquam Deo thus offers?
 Sed noui & Regem & Deum. Propterea & au-
 rum ei offero & thus, muneribus simul Deum, si-
 mul Regem designans.

Sed iste, qui tunc Magos ineffabili virtute ad
 pietatem traxit, idem latam hanc festiuitatem
 hodierno die constituit; non iam in præsepi po-
 situs, sed in hac salutari mensa propositus. Illud
 namque præsepe mater factum est huius mensæ.
 Propterea in illo est positus, vt in ista edatur, &
 fidelibus fiat salutaris cibus. Sed illud præsepe,
 quidem claram hanc mensam designauit, Vir-
 go autem choros istos virginum germinauit;
 Bethleemitici autem diuersorij vilitas, clara hæc
 templa extruxit; & panni, quibus tunc involutus
 est, facti sunt præsentium resolutio peccatorum.
 Vides illius paupertatis quæ nunc spectentur e-
 gregia opera? Vides paupertatem tantarum
 factam diuitiarum parentem? Numquid obest
 illa deorsum Vnigeniti ad exiguum tempus ab-
 iectio, quæ tantas diuitias contulit orbi terra-
 rum? Quid ergo exprobras Christo Bethleemi-
 ticam humilitatem? Cur paupertatem profers
 in medium, lucra exinde orbi terrarum parta,
 non computans? Cur indignam dicis Deo pas-
 sionem, quæ tantorum bonorum facta probatur
 occasio? Cur aufers Vnigenito vulnera, quæ tan-
 tam salutem hominibus attulerunt? Cur adhuc

Matth. 2.

b.

Ibid.

Ibid.

¶ profude-
res
tunc?

ὃ αὐτὸν ἰδὼς προσεκρούετο, ἀλλὰ πρὸ τῆς ὀργ-
 βίας τοῦ νόμου τῆς εἰκόνος τοῦ θεοῦ τὴν ἀνθρώπου
 λόγιται. ἥ οὖν ἐξ ἐπιλογῆς τὸν ἐκπύον, τῆς προ-
 τῆς αὐτοῦ κατασκευῆς ὁπλισμένος, καὶ τὴν πρὸς
 τὴν δεξιάν αὐτοῦ λογιζόμενος, ὡς αὐτὸς πάλιν μετὰ πολ-
 λῆς τῆς φιλοτιμίας ἀποδεδώκεν ὁ θεός, ἐνώπιον ἐαυ-
 τῷ τὴν ἰδίαν εἰκόνα; εὐδὲν οὖν ἀπαθεῖν τῆς ἐκείνου
 φιλανθρωπίας ἐγχείρη. οὐδὲ γὰρ ἐφύβριτον ἀγαθῷ
 δεσπότη, κρινωνήσαι δούλῳ τῶν δουλικῶν εἰς ὠφέ-
 λειαν οἰκέτου. οὐ γὰρ ὑβρίζεται τύποις ὁ ἀγαθός ἀλλ'
 ὅπως ἐστὶ, διὰ τῶν τριούτων γνωρίζεται. καὶ μὴ θω-
 μάσης τὸ πρᾶγμα; καὶ γὰρ νῦν, ἐὰν σταυρὸν οἶκον
 κατασκευάσῃς θεοῦ, καὶ ἐν σοὶ καπικῇ, εἰ μὴ εὐ-
 τως, ὡς ἐν τῷ Χριστῷ ἐν Χριστῷ γὰρ καπικῇ πᾶν τὸ
 πληρῶμα τῆς θεότητος σωματικῶς. ἀλλ' ὡς τὸ θῆ-
 ματις πᾶν τὸ πληρῶμα τῆς θεότητος ἐν ἐνὶ σωματι-
 κῶς καπικῇ, καὶ πάντα πληροῖ, καὶ ὑπερέχει τὴν
 κτίσιν, ὅλος ὢν ἐν ἐνὶ, καὶ τῶν κτισμάτων ὑδεὶς
 χωρίζομενος. καὶ μὴ δὴ σοὶ τὸ εἰρημένον φαίνεται
 αἰδιώατιν καὶ γὰρ καὶ γὰρ νῦν προσφέρομαι λόγον ἡ-
 γιᾶς ὁ λόγος ἐστὶν ἐν ἐνὶ, καὶ ἐν πᾶσιν ὁ λόγος γέγονε καὶ
 ὅλον τὸν λόγον ἐχώρησεν εἰς, καὶ ὑπὸ πληθύνος ὁ λο-
 γος οὐ διεξέρχεται. εἰ τίνυν τὸ πρᾶγμα γινόμενον,
 καὶ φηρομένον, καὶ ἐν ἐνὶ ὅλον οἰκῇ, καὶ ἐν πᾶσι γί-
 νεται, πᾶσι θῆματις σοὶ φαίνεται, εἰ θεός καὶ ὅλος ἐν ὁ-
 ραῖ ὡς καὶ ἐν πᾶσιν ἐρείσκειται; ὑποτίθεται
 πῶς τῆς νῦν πανηγύρεως, τὸν θεὸν ἡμέδα ἀνθρω-
 πιν, ἐλόμενον τὰ ἀνθρώπινα, ἵνα δὲ τὰ θεϊκά καὶ οἰ-
 κειώμενον τὰ πάθη, ἵνα χαρίσθαι τὴν ἀπίστην.
 ὑποτίθεται θάνατον, ἵνα τὴν ἀθανάσιαν δωρησθ-
 ηται καὶ ἰδὼς τὰ τῶν ἀνθρώπων ἐκτίσας τὸ πάθος, εὐ-
 τὴν φύσιν μεταβαλλόμενος, τῇ δὲ γνώμῃ πρὸς οἰ-
 κειώμενος καὶ λίαν εἰσότης πάντα ποιῇ, τὸν ἀνθρώπον
 σωσάμενος. διὰ ποῖαν οὖν αἰτίαν ἰδὼς τὰ πά-
 θη τὰ τῶν ἀνθρώπων πεποίηται; ἐπεὶ δὲ ἐβόλετο
 πάθος πᾶσι ἀναθεῖν, καὶ θάνατον καταργῆσαι θά-
 νατον. Ἐξ τῶν ὁμοειδῶν τὰ ὁμοειδῆ καταπαλά-
 σσει ἡγήλησεν. οἰκιστὴς τὸν ζωὴν, ἰδὼς πᾶσι τὸ ῥά-
 πισμα, τὸν δεσμὸν ἐαυτοῦ πεποίηται ἵνα θεὸς ἡμῶ-
 μενα τὰ πάθη, καὶ παθῶν ἐξουσίαν λάβωσιν. οὐ γὰρ
 φύσις θεοῦ ἡδίκηται. οὐ γὰρ μεταβολὴ ἰδὼς τὰ πά-
 θη ἐδέξατο καὶ τὴν ἰσχὺν τοῦ θεοῦ τὰ πάθη καὶ τὸ
 ὁμοειδῶν λαμβάνει. λοιπὸν γὰρ ὁ θάνατος, ὡς θεὸς
 ἡμῶμενος, καταργῇ τὸν θάνατον καὶ ἀποθνήσκων,
 λύει τὴν τυραννίδα τοῦ θανάτου ἐπεὶ καὶ θεός,
 καὶ ἀνθρώπος ἐστὶν. οὐ γὰρ φίλον ἀνθρώπου ἐσώρω-
 σαι οἱ ἰσθῆται, εὐδὲ τὴν ἐρωμένην μισῶν καθήλω-
 σαι φύσιν. ἀλλ' αἰς τὸν ἐν αὐτῇ θεὸν ἡραρεν πᾶ-
 σι πλημμελεῖ, τῆς ἰσχυρῆς φύσεως οἰκιστὴς μισ-
 τὰ πάθη. καὶ ἵνα σοὶ καὶ πρὸς ἡγήταις σαφές, ὅτι
 τὸ ἐν δεξιᾷ ἡγήταις ὑποδάγμα τὸν λόγον ἀναγω-
 μεν. κείτω γὰρ βασιλεὺς φηρομένης λόγον καὶ
 τὸ πᾶν ἐντυπώσεται διὰ γραμμάτων χάριτι πνι,
 τὴν λεγομένην ἀγάπην ἐξ ἀποδείξεως πᾶσι πολεσι,
 λόγον

A enim illum spectes posteaquam offendit; sed il-
 lam diuinæ imaginis nobilitatem ante legis trans-
 gressionem æstimes velim. Cur ergo eiectum, ^{lappum}
 contemnis, primæ conditionis illius oblitus; ho-
 norémq. quo initio cumulatus fuerat, nullius ef-
 se pretij ratus, quem illi Deus, cum sibi propriam
 imaginem vnisset, munificentissime denuo resti-
 tuit? Nihil proinde ab illius benignitate alienum
 admissum est. Neque enim turpe est bono domi-
 no, si in serui vtilitatem in quibusdam seruilibus
 cum seruo communicet: siquidem qui bonus est,
 huiusmodi rebus nulla iniuria violatur; sed qua-
 lis nam sit, per talia deprehenditur. Nec est quod
 B hac de causa mireris. Si enim dignū Deo habita-
 culū nunc teipsum constitueris, in te quoque ha-
 bitabit, etiamsi non ad eum modum, quo in Chri-
 sto. In Christo enim inhabitat omnis plenitudo ^{Colos. 1.}
 diuinitatis corporaliter. Sed ὁ miraculum. Om-
 nis plenitudo diuinitatis in vno habitat corpo-
 raliter, & tamen omnia implet, & vniuersam ex-
 cedit creaturam: totus existit in vno, & à nulla
 creatura separatur. Nec quod hic dicitur, tibi
 impossibile videatur. Etenim ego quoque ver-
 bum nunc profero, & hoc ipsum verbum totum
 est in vno, & totum rursum in omnibus factum
 C est: & totum hoc verbum hausit vnus, neque à
 multitudinem ita circumscribitur, [quin singuli
 hauriant totum.] Si itaque res ortui occasuiq.
 obnoxia, tota existit in vno, & tota comperitur in
 omnibus; quid mirum tibi videtur, si Deus & to-
 tus in celo erat, & totus inuenitur in omnibus?

Hodiernæ itaque solemnitatis causa & funda-
 mentum est, Deum hominem factum suscepisse
 humana, vt tribuat diuina: & proprias sibi fecisse
 passionibus, vt nobis impatibilitatem donec mor-
 tem subiisse, vt immortalitatem nobis largiatur.
 Et licet humanæ naturæ incommoda vt proprias
 suscepit; propriam tamen naturam non demu-
 tant; sed voluntarie id tamquam suum sibi vin-
 dicauit: & id quidem admodum apposite fecit,
 D posteaquam hominem saluare proposuerat. Sed
 quam ob causam humanæ naturæ passionibus sibi
 proprias fecit? Quia passionibus per passionem
 adimere, mortemq. morte abolere, ac similia si-
 milibus voluit debellare. In se suscepit crucem,
 suam fecit alapam, vincula sua fecit, vt Dei pro-
 prias effectus passionibus, aduersus passionibus acci-
 perent potestatem. Neque enim Dei natura læ-
 sa est, nec per sui mutationem passionibus in se su-
 scipit; sed fortitudinem illis diuinam contra
 eiusmodi passionibus tribuit. Mors namque veluti
 E ipsius Dei facta mortem destruit: & moriens
 ille, mortis tyrannidem soluit, quoniam simul
 Deus & homo erat. Neque enim purum homi-
 nem crucifixum iudæi; neque eam solam na-
 turam, quæ cernebatur, transiuerunt; sed in ip-
 sum Deum, qui vnitæ naturæ perpassiones sibi
 appropriabat, impij temerarij, extiterunt.
 Vt autem & hoc ipsum quoque tibi perspicuum
 euadat, ad exemplum in exordio propositum
 orationem rursum reducamus. Flagamus ita-
 que, Regem quempiam sermonem deprome-
 re, qui libertatis, vel aliorum regalium mu-
 nerum quibus oportet impertiendorum, de-
 Conc. gen. tom. j. ff ij cretum

ἡμεῖς, καὶ ὑπερφυσία δυνάμει πρὸς ἡμᾶς, καὶ ἡμεῖς, καὶ
 ἡμεῖς ὁ μακάριος προφήτης Δαβὶδ, τὰς ὑπερφυσίας
 αὐτοῦ, ἔα πάντων δὴ τῶν ἐπὶ τῆς γῆς ἐπισημειώσας,
 ποτὶ μὲν λέγων· μνησθήτι, κύριε, ὅτι χροὸς ἐσ-
 μιν ποτὶ δὲ πάλιν· ἐὰν ἀνομίας ὑμῶν ὑμῶν, κύ-
 ρι, κύριε, τίς ὑποστήσεται; καὶ μὲν καὶ ὁ πανάρετος
 Ἰωβ, πρὸς ὅμοιον ὑμῶν δὲ διαβολὰς, πικραῖς τε, καὶ
 ἀφορήτοις αἰκίαις, ἐνισχυμένος, ἀνέκραγε πρὸς
 θεόν· Δὲ πὶ σὺ ἐποίησας τῆς ἀνομίας μου, κύριε, καὶ
 κατεργασμένον τῆς ἀμαρτίας μου; ἐσφραγίσας δὲ
 μου τῆς ἀνομίας ἐν βαλαντίῳ· ἐπιστημὴν δὲ ἐπὶ
 αἰσῶν παρέβλω. ἀλλ' οἱ καὶ, Φαίη τις αὐτὸς πρὸς
 αὐτὸν· τί οὖν, ὡς ἡναπότατι τῶν ἀδελφῶν, εἰς ἐγ-
 κλήματα δυνάμει καταλογίζῃ τῷ θεῷ τὸ μὴ ἐ-
 λείπειν; εἰ πεπλημμέληκας, αὐτὸς αἰτᾷ, τὸν νομοθέ-
 τῶν ὅτι μέμνηται τῶν ἡμαρτημένων, καὶ, Φησὶν· ὁ γὰρ
 ἐλεῖν πεφυκὼς, καὶ σὺ ἀφ' ὧν ἡμεῖς ἐχὼν ὅτι τὸ
 τῷ τῷ δόξαν, Δὲ πὶ μὴ τοιοῦτος ὁρᾷται καὶ εἰς ἐμέ;
 εἰ μὲν γὰρ ἐνδοχέται, καὶ μὴδ' ἐνα τρέπον· παρολι-
 δῆται δυνάμει τὸν ἀνθρώπου νοῦν, ἀκρεβόλοισι
 δὲ λῆαν ὁ κρείττος, σφραγίζεται τῆς ἀμαρτίας ἐν
 βαλαντίῳ, παραπείσῃ τῷ λήθῃ, τῷ ὅτι γὰρ τοῖς
 πεσοκεκράχῃσι, καὶ ἀδοκῇτως, ἐστὶ ὅτι· εἰ δὲ πολλὰ
 πλάσσειν ἅπαντες, καὶ τὸ εἰς ἅπαν ἀμώμητον αὐτῷ πρὸς
 ἐμὸν πρὸς, χαρίζεται τὸ ἀμνηστικὸν τῆς εὐ-
 χροῖας αὐτοῦ. πρὸς τὸν πῶν πῶς ἀντιτάτω λῆαν ὑπε-
 ρεχᾷς τὸ καλῶν πρὸς, καὶ ἡμερον φρονήμα. πρὸς
 δὲ τὸ καὶ τρέπον μὲν τὸν ἐξαίρετον τῇ θείᾳ πρὸς, καὶ
 ὑπερτίτῳ φύσιν, καὶ μίμησιν δὲ πῶν πρὸς αὐτῷ καὶ
 τῷ ὑμετέρῳ κράτι, φιλοχρεῖται βασιλεῖς· ὅτι τῆς ἐν
 ἑρανοῖς βασιλείας· ἐκτύπωμα ὡς πρὸς πρὸς, καὶ μίμη-
 μα τῆς δὲ τῆς γῆς ὑμεῖς δὲ, ἐμὸν, καὶ πᾶντων
 λαχόντες κράτος, φόβω πρὸς, καὶ ἡμερότητι σώζοντες
 τὸ ὑπερτίτῳ, καὶ οἷον πῶν λαμπρῶν πρὸς, καὶ εἰρηνικῶν
 δόξαν, τῆς εὐαγγελίας ἀποστολῆς ὑμῶν πρὸς ἑρανον. πῶν
 τῇ πρὸς καὶ γὰρ παρρησιᾷ ἀναγκάως δὲ πρὸς τὸ δὲ
 πῶς κατηκούτης δόξα καὶ λειψυμένῳ ὑμῶν
 θεοπροφῆται τῶν δόξαιων. ὁ δὲ λῶ μοι· ἐλόμενῳ
 μέλιτι τὸ πρὸς δὲ, χρεῖσιν πρὸς, καὶ ἀναγκάων, πα-
 ρησιᾷ, καὶ ἐχ' ἐκόν, Δὲ πὶ τῷ ὑμετέρῳ κράτι πρὸς
 πᾶντων ὀφειλόμενον σεβας. τὸ μὲν γὰρ αἰεὶν, ὡς οὐ
 γέγονα πρὸς οὗτω θεοῦ, ὁ οὐλοῦντων, καὶ σφό-
 δρα τὸ πρὸς πρὸς κατημεληκῶς, ὡς πρὸς μελῆσαι
 μέ πρὸς, καὶ τὸ εἰς ὑμᾶς, σὺν αἰσῶν, ἐστὶ ὅτι· δέδωκα
 γὰρ, ἐμὰ εἰκότως, τὸ πῶς παρ' ὑμῶν ἀντιφάσας
 ψήφοις· ἵνα μὴ πρὸς πρὸς πρὸς, ὅτι πρὸς πρὸς
 πρὸς τὸ Ἰσραὴλ. καὶ γὰρ εἰς ἅπαν ἀπηλαγμένος ἐ-
 στὶ ὅτι πρὸς μελῆσαι· πολλὰ γὰρ πρὸς πρὸς πρὸς, ἐ-
 νοσεῖ τὸ ἀδελφῶν ἡ ἀνθρώπου φύσις, ὡς ἀκρεβόνης νο-
 μοφύλαξ, ὡς πρὸς πρὸς καὶ μὴδ' ἐνα τρέπον πρὸς
 κρῖται θεῷ ἀλλ' ἡρεῖς λέγοντες· αὐτῷ· ἰδοὺ ἐγὼ κρῖ-
 νομαι πρὸς σε ἐν τῷ λέγειν σε· ἐχ' ἡμαρτον. ἀμεινον
 οὐκ ἔρα, καὶ σφῶν τὸ πρὸς πρὸς πρὸς πρὸς, καὶ
 τῷ ἰφῶς λειψυμένῳ συγγνώμην αἰεὶν. πρὸς γὰρ, ὡς ἰφῶν, καὶ μίμησιν, τῷ ὡς πρὸς θεῷ, καὶ τῷ ὑμετέρῳ
 κράτι

A non potuisset, nisi quadam lenitate ac mansuetu-
 dine temperata fuisset. Quare beatus propheta
 David pro se alijsq. omnibus in terra degentibus
 preces fundens, modo ait: Memento Domine, *Psal. 102.*
 quoniam pulvis sumus; modo rursus: Si iniqui- *c. 24.*
 tates observaveris Domine, Domine quis susti- *Psal. 129.*
 nebit? Quin optimus quoque Iob a diabolo ten-
 tatus, cum in acerbissimis atque saevissimis x-
 rumnis teneretur, ad Deum clamabat: Qua- *Iob. 7. d. 20.*
 re, ait, non fecisti obliuionem iniquitatis meae, *Iob. 14. d.*
 & expiationem peccati mei? Obsignasti enim *17.*
 iniquitates meas veluti in sacculq., & notasti
 si quid etiam inuitus prauaricatus sum. Sed sta-
 tim, opinor, dicet hic quispiam: Quid igitur, *Ibid.*
 ὁ generosissime athletarum? Tu ne id crimini
 Deo vertis, quod eius qui deliquit, non mise-
 retur? Tu ne ob id statim legislatorem insinu-
 las, quod peccata non obliuiscitur? Na, inquit
 ille. Qui enim natura sua misericors est, neque
 vulgarem inde gloriam obtinet, cur non etiam
 mihi talem se præbet? Si enim fieri potest, ut hu-
 mana mens nullo pacto prolaboratur, exactissime
 in illum iudex inquirat, obsignet iniquitates ve-
 lut in sacculo, deneget obliuionem ijs qui ipsum
 vel inopinato interdum offenderunt. Si vero in
 multis offendimus omnes, omniq. vacare culpa, *Iacob. 3. d.*
 in ipsum solum conuenit, delicta eorum libens
 obliuiscatur, qui imbecilles esse solent. Decet
 itaque excellentes prastantesq. naturas, ut se-
 reno placidoq. sint animo. Hæc autem lenitas
 animiq. serenitas singulari modo adest diuinæ
 supremæq. illi naturæ, & ad illius exemplum,
 etiam vestra maiestati, Christi amantissimi Im-
 peratores. Siquidem cælestis illius regni quod-
 dam simulacrum, & hominibus exemplum pro-
 positum vos estis, & quidem soli, in omnes impe-
 rium sortiti, ut timore ac mansuetudine subditos
 vestros conseruetis, & veluti illustrem quamdam
 pacatamq. serenitatem per vniuersum orbem
 diffundatis. Quare & ego quoque impulsus sum,
 ut laetam vestram pietatem conuenienti defen-
 sione placarem. Quod vero mihi id efficere cu-
 piēti in primis vtile & necessarium futurum erat
 omitto, & quidem inuitus, propter obseruantiam
 quæ vestra maiestati iure ab omnibus debetur.
 Etenim si me non eius temeritatis, aut vrsanæ
 fuisse dixerō, vel non ita omnis decori oblitum
 pronuntiauerō, ut aliquid deliquerim, & hoc ad-
 uersum vos, forte haud impune id dixerō. Metuo
 enim, nec iniuria, sententiæ vestrae aduersari, ne
 aliquid eiusmodi mihi eueniat, quod Israël ac-
 cidit. Qui cum haud prorsus ita innocens esset,
 ut non aliquando delinqueret, (In multis nam- *Ibid.*
 que offendimus omnes, & humana natura hoc
 veluti morbo laborat, ut facile labatur,) tamquā
 diligens Legis custos nullo pacto Deum se offen-
 disse aliquando persuasum habebat. Verum hunc
 mox sibi dicentem audiuim: Ecce ego iudicio te-
 cum contendam, eo quod dicis, Non peccaui. Sa- *Hiera. 2. d.*
 tius itaque consultiusq. est potentibus cedere, &
 offensionis veniam petere. Habet enim hoc, si-
 cuti dixi, vestra maiestas ex diuina imitatione,
 ut offensarum obliuiscatur.

κατ' αὐτὸν δὲ μᾶλλον κινούμενος ὁ πάντων ἡμῶν σω-
τὴρος Χριστὸς ἡγάπηται μὲν γὰρ, ὅτι ὑδαὶς λέγει,
αὐτὸς ἡμεῖς ἰησοῦς, εἰ μὴ ἐν βεελζεβούλ· τυτήσιν, αὐ-
τοὶ δὲ ἐν ἡμῖν τὸν Χριστὸν, εἰ μὴ ἔχει πρὸς τὸ πρὸς δι-
αβόλον τὸν σατανᾶν. ἀληθὲς δὲ ὅτι τὸ εἰρημένον, σὺν
αὐτῷ ἐσθ' ὡς ἐστὶν. σὺν αὐτῷ ὁ δρᾶκων ὁ δαποσάτης, τυ-
τήσιν, ὁ σατανᾶς, αὐτὸς ἰερέως, σὺν ἀσφαλός, μᾶλ-
λον δὲ καὶ πεπλανημένον τὸν διδόνον τὸν Χριστὸν, καὶ
γὰρ ὡς ἐστὶν ἀπορήσας ἐτοιμοπαύσης, καὶ ἀπερὸς ἐπὶ
τῆς αἰληθείας ἐνυβρίζοντος δόγμασι, καὶ τὸν τὸ
σωτὴρος ἡμῶν κατισμικρυωούσης δόξας, θρασυῖα γὰρ
ἔχον, καὶ ἀχαλίνους ὁρμῆς πρὸς πᾶν ὅπου τῶν ἀ-
ποχριστῶν ἰῶσαι θερμῶς, θορύβῳ μὲν πᾶσις ὁπλί-
στα πᾶς ἐκκλησίας. πολιορκουμένης δὲ οὕτω τῆς
ὁρθῆς πίστεως, διχόνοια παρὰ τοῦ Χριστοῦ, καὶ πολὺς ἔ-
στιν ὁ λόγος καὶ ὡς πᾶς ἡδὴ περὶ αὐτοῦ, καὶ μὴ ἀρε-
στῶς πεπλανημένοι, θεὸν εἶναι καὶ ἀληθῆς νομινοῦντες τὸν
Χριστὸν. καὶ πᾶς ἐπὶ τὸ ἐπὶ τῇ νόσῳ οἷα πᾶς λαιμικῇ
τὸν ὑφ' ἡμῶν κατισμικρυωούσης, ῥίζαν ἔχοντες τὸ ψεύδος,
καὶ περὶ τὸν σατανᾶν. ἐπὶ δὲ τῇ πρὸς θεοῦ τιμῇ
μετὰ σκοπῶν, καὶ τῶν λαῶν κηδεμόνες, πᾶς σὺν ἡ-
μῖν, καὶ μᾶλα πρὸς ἡμῶν. τὸν ἰερέα πᾶν, καὶ ἐκκλη-
σιαστικὸν λαβόντας σάλπιγγα, τοῖς δόσεβιν ἐλο-
μένους τῆς ἐκ διδούσης κατισμικρυωούσης τὸν
ἐφ' ὅσον; τίνα γὰρ ἐπὶ τῇ σὺν πᾶσι θεοῖς τῇ
αἰμα, φησὶν, ἐκ τῆς χειρὸς σου ἐκζητήσω. ἀλλ' ἔγωγε,
ὁ φιλόχερος βασιλεὺς, ἀσφαλὴς, καὶ ἀκλόνητος ἡ σὴ
καρδία νοῦ, καὶ αὐτὸς ὁμολογῶ μᾶλλον δὲ ἐν αὐτῇ
τῇ βοῇ πᾶς πρᾶγματι καὶ πρὸς τὸν τῷ μα-
κρὸς μαρτυρήσῃ χρόνῳ κατ' ὃν ἀδούκιμα γὰρ
νόσῳ εἰς δόσεβιν, τῆς τῶν πρὸς ἡμῶν ἀμιλλᾶς
δόξας. καὶ, ἐπὶ τῇ ἐκείνῳ δόξῃ τῇ καὶ τῆς
ὑμετέρῳ γαλλωότητος ἡ πᾶσι, τὸν Χριστὸν αὐτὸν εἰ-
κότως, κατισμικρυωούσης ὡς ἐν, ὅτι τὸν ἀμείνω, καὶ πρὸς
ἐκείνῳ ὑμῖν ἀνεδήσασθε ψῆφον. οἶδα τῆς ἐκείνῳ
ἡμῖν πίστεως τὸ ἀκλόνητον, τῆς εἰς Χριστὸν ἀγάπης τὸ
ἰδρυμένον. ἔχοντες δὲ τὸν Χριστὸν, ἵνα πᾶς ἀλ-
λοῖς, μᾶλλον δὲ τῆς ἐκκλησίας ἀπάσης θορύβῳ
μένοντος ὁπλίσθῃ πᾶς σὺν τῷ γὰρ ὅτι ὁ ἡμῶν. ἡ βαρ-
βαρικὰ ἐφ' ὅσον σημεῖον σάλπιγγι, τὸν μὲν δι-
δοῦναι, ἐν μαχίμῳ τῆς αὐτῇ πρὸς ἐκείνῳ ἀνα-
δρίας ἐπομιμνήσκον μόνον, τὸν δὲ ὡς ἐφ' ὅσον γορ-
γόν, ἡ ἐμπροσθέν, ἀσφαλίζεσθαι, μὴ ἀρε-
στῶς τῶν παλαιῶν φάλαγγιν ἀδοκῆτως ἐμβα-
λῶν, τῆς ἐκείνῳ αὐτῇ ἀμύνητος γῆρας θῆραμα.
ὁ ἐμὸς πρὸς τὸν Χριστὸν λόγος, τὸ μὲν δόσεβιν
τῆς ὑμετέρῳ τὸ κέρτος ἐκείνῳ καὶ τῆς πρὸς διδούσης
παρὰ τοῦ Χριστοῦ, ὡς ἀσφαλίζεσθαι δὲ πρὸς πᾶσι
πᾶσι, καὶ ἀσφαλίζεσθαι ἔχοντες τὸν νοῦν. ὡς πᾶσι
ἐκείνῳ ἐστὶ τὸ ὅτι Χριστὸς μυστήριον βαλὺς ὅτι
ὁ λόγος ὁ πρὸς αὐτὸν ἐστὶν ὡς μᾶλλον γὰρ ἐκείνῳ,
ἐκ τῆς θείας ἡμετέρῳ γὰρ, μολίς, ὡς ἐν αἰνίγ-
ματι, καὶ ὡς ἐν ἐκείνῳ, γῆρας. ἐκ τῆς φησὶν ὁ ἰερώτατος Παῦλος φησὶν ἡ γὰρ ἡμετέρῳ γὰρ καὶ κακὰ καὶ
μὲν καὶ γὰρ τὸν Σολομώντος λόγον, τὸν γὰρ ἐκείνῳ πᾶσι τὸ γὰρ ὡς ἐκείνῳ γὰρ καὶ αὐτῷ πᾶσι
καὶ γὰρ

A nostrum saluatorem Christum Dominum. Scri-
ptum namque est, neminem dicere, Anathema
I s v m, nisi in Beelzebub; hoc est, neminem ne-
gare Christum, nisi satanam habeat, qui ad hoc
illum instiget. neque quisquam est, qui hoc in du-
bium vocet. Draco igitur apostata ille, hoc est sa-
tan, virum sacerdotē incautum, ac potius men-
te seductum nactus, & linguam adeptus teme-
rariam, & ad veritatis dogmata inconsiderate
calumniandum, Christi. saluatoris nostri gloriæ
detrahendum promptissimum, (erat enim petu-
lans, effrenatoq. impetu quædā etiam absurdissi-
ma audacter aggrediens,) turbis seditionibusq.
B omnes Ecclesias adimplevit. Oppugnata autem
ad hunc modū recta Fide, ubique oriebantur dis-
fensiones, & multa cura sollicitabantur ij etiam,
qui iam crediderant, num errauerint quod Chri-
stum verum Deum esse putassent. Et quid inde
sequebatur? Pestifera quædam lues orbem de-
palcebatur vniuersum, originem quidem habens
ex mendacio, patrem vero satanam. Cum ita-
que a Deo speculatores constituti simus, vt po-
pulorum curam geramus; quomodo nobis non
incumbebat, vt admodum alacriter sacra eccle-
siasticaq. tuba arrepta, his qui pietatem seruare
cupiunt, diabolici laquei inuasionem detege-
remus? Quam enim pœnam Deus parauit tacen-
tibus? Sanguinem, inquit, eius de manu tua re-
quiram. At erat, religiosissime Rex, tutū immo-
tumq. cor tuum. Erat sane, & hoc ipse profiteor;
potius autem res ipsæ hoc clamant, longusq. præ-
terea tēporum tractus testatur, quo omnium ap-
probatione cū pietatē colueritis, cum maiorū
vestrorum gloria certatis: immo vero, quia illis
gloriosum est quod a vestra serenitate superan-
tur, nihil veritus merito dixerim, meliorem hac
de re honestioremq. vos tulisse sententiam. No-
ui enim, quā immota vobis insit fides, quā
firma in Christum dilectio. Scripsi vero non
inutiliter, ad hoc vt ipsi alijs, immo vero Eccle-
sijs omnibus hoc tempore turbatis opem feratis.
Vestri enim moris est conseruare. Vt ergo tuba,
quæ barbarorum insultus denuntiat, robustissi-
mum quidem ac pugnacissimum quemque tan-
tum propriæ fortitudinis admonet, timidum
vero tironemq. cautum reddit, ne qua ratio-
ne in hostium acies per imprudentiam incidens,
crudelitatis ipsorum præda fiat: ita quæ ego de
Christo conscripsi, vestræ quidem pietatis acu-
leos aduersus diaboli laqueos excitabāt, ceteros
vero qui leui mobiliq. in malū mente sunt, cautos
in Fide stabilesq. reddebant. Christi mysterium
non ita facile a multis capitur. illius enim do-
ctrina admodum profunda est; & illis etiam qui
mente plurimum valent, diuinasq. Scripturas
exquisite versant, vix tamquam in speculo at-
que ænigmate cognita. Cum autem, vt sacra-
tissimus Paulus dixit, corrumpant bonos mo-
res colloquia mala; guttaq. distillans, secundum
Salomonis dictum, saxa excavet; si noxij illi ser-
mões in humanam mentem instar distillantis
guttæ

ἡμεῖς πρὸς
τὸν δια-
βόλον

ἡμεῖς

ἡμεῖς

ἡμεῖς
καὶ
ἡμεῖς

ἡμεῖς

ἡμεῖς

ἡμεῖς

ἡμεῖς

1. Cor. 12.

Exech. 38.

1. Cor. 13.
Job. 24. d.
29.

γλωσσολογίας, ὁ πάντων κεινηκαὶς, ἐπεὶ αὐτὸς ὁ θεὸς, ὁ
 πάλαι δὴ κενὴ τῶν Εφεσίων κατελαβὼν, καὶ ὡς ἄν
 ἐν ἐπ' ἐξουσίας αὐτοῦ, τὸ, ὅτι περ αὐτὸν βύλοι, θύρεν,
 ἔθεντο, ὁπτιμῶντος ὅλως, ὡς ἀνημέτων εἰς ἀπαντ'
 τῆς ἐκκλησίας θεσμῶν, ὡς ἐκ ἐφορῶντος θεοῦ τὰ αὐ
 θρώπινα, καὶ ἀλογία μᾶλλον, ἢ φρονήσι διοικούμε
 νοι, καὶ θυμῷ δούσι τὸ πλεόν, ἢ λογισμῷ τῷ σώφρονι
 κερσίν ὁπτιμῶντος, ἀρτι, καὶ μόλις τὸ ὀχλήματος
 ἀποπηδήσας, ἐπ' ὁ δωμάτιον εἰσδύς, ἐπὶ τὴν κεινησ
 μένος, ψῆφον ἐκφέρει σαφῶς, καὶ ἐκνομωπά
 τῳ, ὁμοῦ τῆς τὰ αὐτὰ φρονούσιν αὐτοῦ· ἀνδρες δὲ
 ἦσαν δαπόλιδες, καὶ Κελεσιανοὶ καθηρημένοι,
 καὶ οἱ τῆς Νεστέριου Φρενοβλαβείας ὑπαπισσά,
 καὶ ἐκ πολλῆς ἀγαν ἐμβροντησίας μεριζόμενοι συν
 αὐτῷ τῆς κ' Χριστοῦ δυσφημίας τὴν ἐγκλήματι. ὑ
 βρίζει τῶν αὐτῶν μὲν τῶν ἀγίας συνόδων, τῷ τ'
 ἀκρινωτησίας ὀνόματι πείθεσθαι τοὺς ἐκ πάσης ἡ
 κλησίας τῆς ὑποταγῆς, ἀνδρες ἀοιδίμους, καὶ τῷ ὑμε
 τέρῳ κερσὶ γινωσκόμενοι, καὶ πολλὰ λαχόντες
 ἐφ' ἀπαντὶ τοῖς δόξασιν τῶν ἀφ' ἡμῶν. ἐμὲ δὲ, καὶ τὸν
 τῆς Εφεσίων ἱερῶν, Φορτικῶν πρὸς πείθεσθαι ὑ
 βρη, ψάδην γὰρ, καὶ λέγον, ὡς τὰ τὸν δυαγεβοῦς
 Ἀπολιναρίου πρὸς φρονήκαμεν, καὶ τοῖς τὸν Ἀρείου, ἐ
 ὑνομίᾳ, βδελυροῖς π, καὶ ἀνοστοῖς σωμαίνοντες δόγμα
 σιν. ἔδρα δὲ τὸ τοῦ, ὡς ἐφ' ἡμῶν, πάντες ἀλλων ἀνασίων
 τῆς ἀπ' αὐτοῖς ὁρῶν, καὶ ὅλας ὡς ἡμῶν ἀνεί
 τῆς ἐκ θυμοῦ, καὶ ὑπεροψίας ἀφιλοστοῖς κινήμα
 σιν· ὁ δὲ καὶ θυμῶν ἐχω. ὁ γὰρ αὐτὸς φίλος, ἐ
 ἀγα
 πῆς, ὁ μὴ δὲ πᾶν ποτὶ τοῖς ἐμοῖς· ὁπτιμῶντος λό
 γοις, ὁ γὰρ αὐτῶν ἀσμένως, καὶ τὰ πρὸς ἐμὸν κερσίζομε
 νος γράμματα, ὁ πρὸς αὐτῶν τῶν τῆς Εφεσίου πυλῶν
 τοῖς ἐξ ἀγάπης πρὸς φθίγγουσι μονοῦ καὶ πρὸς φθί
 τῆς ἰδίας ὁπτιμῶντος ἐνθεῖς· τῷ δὲ αὐτοῦ με, τῷ
 θεοφιλεστάτῳ, καὶ ἀγαπῶντι σὺν λατρυγῶν Κυρίῳ, Ἰω
 ἰάννῃς ἐν κυρίῳ χαίρειν. ἔδρα ἐμὲ μετρίως ἀκνε
 τὸ ὅλως, τῆς ὑμετέρας ὁσιότητος ἡς τῶν Εφεσίων πα
 ραχνομένης, τῆς μικρᾶς πάντας ὑπερήσιν ἡμέρας·
 τῆς γὰρ χρείας ὁ πρὸς τῶν σὺν ἀγαπῶντι πῶς πλεόν
 μοι ἐγκειται, πᾶν τῶν τῶν ὁδὸν ἐξ αὐτοῦ. καὶ μετ' ἐ
 περ· εὐχου· οὐκ, δέσποτα, καὶ πάντας τὰς πέντι, ἢ
 ἐξ· μονᾶς ὡς ἀλύτως ἡμᾶς ὁδεύει, καὶ ἀραμῆν,
 καὶ πρὸς πᾶσι τῶν ἱερῶν ἡμῶν, καὶ ἱερίαν κεφα
 λῶν, οἱ πρὸς τὸν κύριον με, τὸν θεοφιλεστάτον ὁπτιμῶν
 τῶν Ἰωάννῃν, Παύλῳ, Μακάριον, πρὸς φθίγγοντι
 σου τῶν ὁσιότητων. πᾶσιν τῶν σὺν σοὶ ἀδελφότητι ἐγώ
 πε καὶ οἱ σὺν ἐμοὶ πλεόντες πρὸς φθίγγοντες. ἐρρωμέ
 νος, ὑπερδύχομενος ἡμῶν διὰ πλοῖος, δέσποτα θεο
 φιλέσται, καὶ ἀγαπᾶται. πᾶς οὐκ ὁ σὺν λατρυγῶν, ἐ
 ἀδελφὸν ὀνομάσας, ἀδοκῆτως ἐν ἐχθρῶς, ἡδίκημέ
 νος ἔδρα; ἀκνύω δὲ, σὺν οἱσὶν πλεόντες αὐτῶν, τῆς
 κατ' ἐμὸν πλημμελείας ἀποκρῶμενον τὰ ἐγκλή
 ματα· ὅτι γὰρ ἀφ' αὐτοῦ, κρύπτων ἐπὶ τῶν ἐχθρῶν, καὶ τῷ
 εἰπερ· ἐν ἀρετῇ ἐγώ, καὶ τῆς τὸν δυαγεβοῦς Ἀπολιναρίου, καὶ Ἀρείου, καὶ Ἐυνομίου, Φαυλότῳ
 πρῶτον, σὺν λατρυγῶν ὀνομάζει; τί δὲ καὶ ὅτι τῶν ἐμῶν κεφαλῶν, καὶ πρὸς γὰρ πᾶσι καὶ ἱερίαν; ἢ

A rat; ubi primum alitis more volans Ephesum ve
 nit, perinde ac si quodcumque vellet, priuata au
 thoritate facere ipsi licuerit, nullo prorsus accu
 sante, quasi in vniuersum leges Ecclesiasticae sint
 sublatae, neque Deus res humanas quidquam cu
 ret; cum stultitia potius, quam prudentia agere
 tur, ira indulgens magis, quam sobria rationi do
 minarum permittens, cum vix curru defiliisset, cu
 biculumq. ingressus esset, adhuc puluerulentus,
 ijs assumptis qui eadem cum illo sentiebant, pu
 tidam ac plane iniquissimam sententiam tulit,
 (erant autem factionis illius socij viri exules,
 Celestiani depositi, Nestorianzq. dementiz sa
 tellites, necnon ex magna quadam stupiditate
 in blasphemiae contra Christum crimine cum
 illo participes,) vniuersamq. Synodum insigni
 contumelia afficere studuit, utpote excommuni
 cationis nota ad vnum omnes inuoluens, quot
 quot ex vniuerso orbe Ephesum venerunt, viros
 celebres, vestraq. maiestati notissimos, & in om
 ni virtutum genere laudatissimos: mihi vero, &
 Ephesiorum Antistiti grauiorem contumeliam
 intulit, mentiens ac dicens, quod cum impio Apo
 linario sentiamus, & execranda impiaq. Arii &
 Eunomij dogmata approbemus. Fecit autē hoc,
 ut dixi, implacabilis irae impulsibus omne lapidē
 mouens, totasq. impio furori & arrogantiae habe
 nas permittens. quod sane admiror, cum semper
 amicum ac beneuolum animum erga me osten
 derit, nec vniquam sermones meos reprehende
 rit, quin & magna cum beneuolentia ad me scri
 pserit, measq. vicissim litteras suscepit, atque
 ante ipsas Ephesi portas dulcibus me dilectionis
 affatibus pane cōplexus sit, suisq. ad me litteris
 hac inferuerit: Domino meo pijsimo, sanctissi
 moq. comministro Cyrillo, Ioannes in Domino
 salutem. Non mediocriter me angit, quod cum
 sanctitas vestra Ephesum aduenerit, pauci pla
 ne hi itineris dies mihi reliqui sint. Desiderium
 enim tuae sanctitatis magis me vrget ut iter
 hoc celeriter absoluiam, quam vlla alia necessi
 tas. Et post alia: Ora igitur domine, ut hos
 quinque aut sex dies nobis adhuc residuos sine
 molestia transigamus; occurrentesq. sacrum no
 bis diuinumq. caput tuum complectamur. Do
 minus meus religiosissimus Episcopus Ioannes,
 Paulus & Macarius, sanctitatem tuam saluant.
 Vniuersam quae tecum est fraternitatem, ego
 ceteriq. qui mecum sunt, salutamus. Vale, &
 pro nobis orare perge, domine pijsime & san
 ctissime. Quomodo igitur qui me commini
 strum & fratrem appellabat, ex inopinato factus
 est inimicus, nihil à me laesus? Verum ut commissi
 in me delicti culpam repellat, illum sibi videri
 acute dicere audio, quod scripserit, inimicitiam
 adhuc calans, quam suo tempore in lucem pro
 laturus esset. Quomodo itaque, si haereticus erā, si
 impij Apollinarij & Arii & Eunomij improbita
 tis consors, me comministrum vocat? Cur caput
 meum sanctum ac praeerea sacrum appellat? An

Habeatur 7.
 par. 1. cap. 26.

Has q. a. f.
 manifestones
 n. a. residuas

Εφισίων, τί κεκάλυψε σωτυχάν, αἰτιάσθαι μὲ παρ-
 ῥήσιος, εἰς μέσον ἀγαγεῖν τὰ ἐγκλήματα, συνειδρίον-
 ται τῇ ἀγίᾳ συνόδῳ, καλέσθαι πρὸς δόξα λόγιαν, οὕτω
 τι ὁμοῦ τοῖς ἀλλοῖς, ἢ ἀπαλλάξαι τῆς αἰτίας ὁρθεῖ
 φρονουῦντας, καὶ λέγοντας, ἢ τοῦ ὑποστῆναι ψήφῳ
 δικαίαν, τὰ τοῖς τῆς ἐκκλησίας ἀπ' αὐτοῦ δόγμασι
 φρονεῖν ἡγεμένους; ἐπεὶ δὲ ἡπίστευε μάτῳ ἐγκα-
 λῶν, καὶ σωτηρίας αὐτοῦ πρὸς τῶν ὁρθόδοξων σο-
 κρωτίας, ἐ τῇ πρὸς Νεστόριον αἰδοῖ, καὶ Φιλίαν τὴν
 κατ' ἡμῶν δωρούμενος, λεληθότως ἡδίκηται καὶ κα-
 θάρπετο ἐν κτηματικῇ πτῆξιν, ὅς ὁρῶμενος, καὶ
 ψυδρηγορίας μὲν σωτήρας χαρτίον, πτῆλμην
 αἰνεύειν, εἰς πρὸς δόξαν ὑμῶν αἰσῶν, ὅς ἐκείνο
 λαβὼν εἰς τοῦ, τὸ πρὸς τῇ θείᾳ καίμενον χρῆσθαι
 μηδὲν ψεύδος, ἀπὸ γλώσσης βασιλεῖς λεγόμενα, ἡ-
 μῖς δὲ πρὸς μαθόντες, βιβλίον ὁπίσθου πτῆλμην
 μετὰ τῇ ἀγίᾳ, καὶ οἰκουμένην συνόδῳ, τὴν μὲν ὁρ-
 θήν, καὶ ἀβέβηλον τῆς ἐκκλησίας ὁμολογουμένης πτῆ-
 σιν, ἀναγκαζόντες δὲ πρὸς τὴν ἀρετήν, καὶ ἀπολιπα-
 ρίαν, καὶ ὑπομονὴν φρονουῦντας, παρεκαλούμεν δὲ,
 καὶ πρὸς τῆς ἐκκλησίας θεσμούς, ἡμεῖς πρὸς αὐτὴν εἰς
 μέσον, τῆς ἰδίας συνησόμενον λόγοις, καὶ διελέγαν
 ἡμᾶς. ἐννομε δὲ ἡμῶν, ὡς γὰρ εἶμεν, πρὸς ἡμῶν, ὅς δὲ
 εἰς τὸ κατὰ ἡμᾶς, μαλὶν δὲ δολίαν
 πτῆ, καὶ δόξα, ὡς κατὰ ἀρετήν τὴν ἀφίξιν, καὶ μη-
 δὲ ὅσον ἰδεῖν κατὰ ἀρετήν μόνον τὴν ἀγίαν συνό-
 δον. καὶ πτῆ ἐχρῆν δὴ πρὸς μαλὶν ἐνεῖναι νεανικῶς,
 καὶ τὴν κλησὶν σὺν ἀναμνήσαντα, δραμῶν αὐτῶν
 λον, ἐλέγχει σαφῶς, δόξα κατὰ ἀρετήν, καὶ
 τῆς ἰδίας αὐτῶν ἐπαγωνισάμεναι ψήφοις. ἀλλ' οὐκ
 ἔδρασε πρὸς σαφῶς συνειδὸς χρώμενος, διελὼς
 δὲ οὕτω τὴν ἀφίξιν, τὴν εἰς τὴν ἀγίαν συνόδον, ὡς,
 μηδὲ ὅσον εἶπεν, τῆς ἐπὶ πρὸς σαφῶς τολμᾶν. καί τι
 πῶς ἡμῶν, πρὸς ἐξαλεγμένους ἱεραρχούς, μεμνη-
 μένους ἱεραρχίας, μεμνημένους θεοῦ, λέγοντες, κρῖμα
 δίκαιον κρῖμα καὶ ἡ λήψη πρὸς ὅσον ἐν κρῖσι
 ὅτι ἡ κρῖσις τοῦ θεοῦ ἐστὶ, μὴ ὅχι, πάντη, καὶ πάντως,
 ἐξαλεγμένους ἡμᾶς, ὡς αἰρετικούς, τῆς τῆς κατὰ κρῖ-
 σως ὑποστῆναι ψήφοις; ἡμῶν πῶς ἀνάγκη, καὶ
 ὑπομνημάτων συνησὶν πρὸς ἡμᾶς, καὶ τῶν ὑμῶν ἡμέ-
 ρων κατὰ σαφῶς. χῶρας μὲν ὅς ὅλας, καὶ πτῆσι
 πρὸς μεγάλας, νόμα πτῆ ὑμῶν κρῖσις, εἰς ἀνα-
 δεικνύται δικαίως, πρὸς πτῆ κρῖσις πρὸς ἐφ' αἱ-
 ματι, καὶ ψυχῇ, διελὼ πτῆ νομοθετιῶν ὑμᾶς,
 καὶ πρὸς πρὸς ὑμῶν θεοπίσματος πρὸς τὴν δὲ δικαίου
 θῆσαν ἀπ' αὐτῶν. εἴτα πῶς ἡμεῖς οἱ πρὸς
 θεοῦ πρὸς ἱεραρχίαν ἐξαλεγμένοι, τοσούτοις πτῆσι
 πρὸς ἀρετήν, καὶ σὺν ἀγαθήναι ἔχοντες τὴν ὑπο-
 λήψιν, τὴν ὅτι γὰρ φημὶ τῶ βιῶναι λαμπρῶς, ἡ-
 μᾶς αἰδοῦναι μαλὶν, καὶ οὐχὶ τὴν θείαν ἐνο-
 τῆν; ὅτι δὲ ἀχάλιος αὐτῶν πρὸς ὑπεροψίαν
 πτῆ, καὶ ὑβρίαν γέροντες ὁνοῦς, καὶ δι' ἐπὶ πρὸς ἀγα-
 μάτων ἀπαλαμπῶν ἰδεῖν. τρεῖς μὲν ὅς πρὸς ἀγαπᾶν
 δογμάτων ἀρετῆς Νεστόριος, ἐπεὶ δὲ καὶ δι' οἰκίαν
 γραμμάτων τῶ ὁσιωτάτῳ τῆς Ῥωμαίων ἐκκλη-
 σίας

sum venerat, quid prohibuit, quominus nos con-
 ueniret, libere accusaret, in medium crimina,
 proferret, confidens in sancta Synodo ad respon-
 dendum vocaret, ac denique una cum alijs aut
 crimine liberaret, si quidem recte sapiebamus &
 loquebamur, aut certe ab Ecclesiasticis dogma-
 tibus aliena sentire deprehensos iuxta condem-
 nationi subijceret? Verum quia non ignorabat,
 frustra se nos accusasse, impiamq. contra ortho-
 doxos calumniam se struxisse; nihilominus Ne-
 storij reuerentie & amicitie, nos infectando, gra-
 tificari volens, abscondite nos læsit; & veluti in
 nocturna quadam pugna non visus, iaculo nos
 petijt: siquidē chartam quamdam falsis accusa-
 tionibus plenam concinnauit, eamq. ad pias ve-
 stras aures deferre ausus est, nequaquam id quod
 diuinis litteris proditum est, animo perpendens:
 Nullum mendacium coram Rege protuleris. *Prom. 24.*
 Nos vero ubi hoc rescimus, libellos sanctæ & œ-
 cumenicæ Synodo exhibuimus, cum rectam il-
 libatamq. Ecclesiæ Fidem profitentes, tum eos
 quoque qui Arii, Eunomij & Apollinarij dogma-
 ta sectantur, anathematizantes. Rogauimus etiā
 illum, vt iuxta Ecclesiasticas leges in mediū pro-
 dired, suos sermones firmaturus, errorisq. nos
 conuinceret. Erant autem, opinor, quæ ageba-
 mus, legi consentanea. Ipse autem in eam stul-
 titiam, immo vero timiditatem ac desperationē
 prolapsus est, vt neque ad nos venire, neque san-
 ctam Synodum intueri ausus fuerit; cum tamen
 potius fortiter instare oportuisset, neque expe-
 ctare vt vocaretur, sed sponte occurrere, diserte
 redarguere, damnationis reos pronuntiare, ac
 pro sua ipsius sententia decertare. Verum ma-
 le sibi conscius id minime fecit; adeoq. san-
 ctæ Synodi præsentiam metuebat, vt ne ex adi-
 bus quidem prodire auderet. At quomodo veri-
 simile erat, electos sacerdotes, memores sacerdo-
 tij, memores Dei dicentis: Iustum iudicium iudi-
 cate; & personam in iudicio non accipies; Dei
 enim iudicium est: nos condemnationis sententiæ
 omnino subiecturos non fuisse, si hæresi infectos
 deprehendissent? Erat enim admodum necessa-
 rium, vt actorum commentarij conficerentur, &
 hæc ipsa vobis palam fierent. Regionibus ete-
 nim totis, magnisq. ciuitatibus dominationis ve-
 stre nutu vnus iudex præficatur, qui vestra fretus
 auctoritate] capitalium rerum iudicia exercet,
 vosq. legislatores veretur, vestrisq. decretis ad
 ius inuestigandum dirigitur. Cum itaque hæc
 ita habeant, quomodo credibile sit, homines à
 Deo ad sacerdotium electos, tantoq. numero,
 qui propter vitæ splendorem existimatione admi-
 rabili essent, nos magis reuerituros fuisse, quàm
 diuinum præceptum? Quod autem illius animus
 ad superbiam & arrogantiam sit plane infranis,
 id ex alijs quoque rebus persacile cognoscere
 licet. Iam tertius agitur annus, ex quo nouo-
 rum dogmatum inuentor Nestorius blasphemias
 suas in Ecclesia euomere non destitit. Post-
 quam vero suis etiam litteris sanctissimo Roma-
 ne

Prom. 24.
c. sec. lxxx.

Dioc. 1. 6.
10. 17.

εἰς ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς, εἰς ἀγαθὴν ἀντὶ λυμίας ἐπα-
 λείφον τὸς μαθητὰς, ἔψαλτο ἡ ἀπίστος ἀλα-
 γαίαν ἀναπείθων, καὶ τῶν ὅτι τῷ διώκεισθαι πάντων· εἰ
 ἐμὲ ἐδίωξαν, Φησὶ, καὶ ὑμεῖς διώξεσιν· εἰ τὸν οἶκος δι-
 απότῃν βεελζεβούλ ἐκάλεισαν, * πολλὰ μᾶλλον
 τοὺς οἰκιακούς αὐτῶν. ὁ δὲ οὐκ ὠπείδῃ, ἔσφοδρα
 χρησίμως, προσεπείπων· ὅτι ἐστὶ μαθητὴς ὑπὲρ τὸν
 διδάσκαλον, ὅδε δὲ οὐδὲν ὑπὲρ τὸν κύριον αὐτῶν· εἰ
 γὰρ αὐτὸς κατήρηκας τὸν Χριστόν, πῶς, ἢ ποῖος ἡμῶν ὁ
 λόγος; καὶ εἰ καὶ πάντες ἀγία γεγόνασιν αἰσθησαν-
 ται, πῶς ἡμεῖς ἀρετὰ ἀγαθοποιῶν τοὺς ἐλαχίστους ἡμῶν;
 ἀκρετὴς μὲν ἢ καὶ τῶν ἀγίων γλώττια· φέρεται
 δὲ ὡς περὶ καὶ πρᾶνός· ἀλλ' εἰς ἰσχυρὰς, καὶ θεῶ
 κατενυγημένη. ψάλλει γοῶν ὁ μακάριος προφήτης
 Δαυὶδ· ἐξολοθρεύσῃ κύριος πάντα τὰ χεῖλη τὰ δό-
 λια, καὶ γλώττιαν μεγαλορρήμονα. Πεπλεγμένη αὖ
 ἐμοὶ τῶν ἐκ γλώττης ἀχαλίνῃ βελῶν καὶ ὁ ἀρετῆ-
 ρος μοναχὸς Βίκτωρ. ἐπεφύμισαν γὰρ πνέες αὐτῶν τῶν
 τέχαις πυρὶ ψαλτοῦ ἑωρτάων, ὅτι καὶ αὐτοὶ τῶν
 ἐκ τῶν πνέων πνέων πεφλυάρεκε κατ' ἐμὸν· ὥστε καὶ ἀ-
 φιγμένον εἰς τὴν Εφεσίῳν πρὸς με, κατηγνῶντο σφό-
 δρα τῶν δόξῃ τῆς ἀγίας συνοδῶν πνέες· μᾶλλον δὲ καὶ
 ἀπεσπράφθησαν ἀπ᾽ αὐτοὺς, ὡς ἐν τῶν ἀνοσίων μεμνη-
 κότες· ἀγαπητέασι καὶ πατράλοισιν ὀνομάζοντες,
 ἀδελφοὶ καὶ φίλοι, καὶ ὅσα τούτοις ἐστὶν ὡς ἀπλήσια. καὶ
 τὸ πρὸ γένους ὁ πρὸς βύτης, πλεῖστον ὅσων αὐτῶν ὡς ἐ-
 σκεχτότων ἀγίων ὁπισκοπῶν, ἀνατίνας τὰς χεῖρας εἰς
 τὸν οὐρανόν, ὁμώμοκε ἀσωήθως, καὶ πρὸς ἀγία βα-
 πτίσματος, καὶ τῶν σεπῶν τοῦ Χριστοῦ μυστηρίων, μη-
 δὲν ἐαυτῷ σιωπᾶναι προσέειπεν· οὕτω τε μόλις ἐγὼ,
 καὶ αὐτοὶ ἐχούσαμεν τὰς τῶν λυγυμένων θεοειδέ-
 σαι ψυχὰς. πάλιν εἰ καὶ πολλοὶ λίαν οἱ ψαλτοῦ ἐπὶ
 ἐξελοντες, ὁπισθομένοντες, καὶ ὁπισθοδῶντες μάτῃν,
 μᾶλλον δὲ καὶ παροτρυνόμενοι πρὸς τὸν ὡς ἀπλή-
 ρεστος πρὸς ἀσῶν, ἀλλ' ἤρκεσεν εἰς ὁπισθοδῶν τῶν
 σωτῆρος ἡ χάρις, καὶ τῆς ὑμετέρας· ὁμοβίαιας τὸ
 μισοπνέον. ὡς περὶ γὰρ ἐκ καμίνῃ κακομένης ἀρπύ-
 ρωντες, ἡμερωτέρως νόμασι διεσώσασθαι· τῶν ἄλ-
 λους ὁμοῦ, τῶν ἀνὰ πᾶσαν τὴν ἡμετέραν Αἰγυπτὸν
 ἀγίοις ὁπισκοπῶν, καὶ μοναχῶν, ἀκαταλήκτους δι-
 χαρισίας, τὰς ὑπὲρ τῶν ὑμετέρων κερμάτων, νίκης
 τε, καὶ ἀγαμυνῆς, ἀναφέρωμεν τῷ παναγίῳ Χριστῷ·
 δι' οὗ, καὶ μεθ' οὗ τῷ θεῷ, καὶ πατρὶ, ὁ ὅλος αὐτῶν ἀγίων
 πνέων, εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

ΒΑΣΙΛΙΚΟΝ ΘΕΣΠΙΣΜΑ ΤΟ ΔΗ-
 μοσιεύον, καὶ ἐξορίζον Νεστόριον.

ΑΝελόντων ἐν Κωνσταντινὸν τῶν ἐπιστῶν, καὶ
 ἐπιστῶν, ὁπισκοπῶν ἐξ ἑκατέρου μέρους, ἐπληρο-
 φορήθη ὁ βασιλεὺς, ὡς ἡ ἀγία, ἔσφουμένη, συνο-
 δος πάντας κακοποιῶν, καὶ ἀκαταλήκτους πρᾶξασα, κα-
 θήκει Νεστόριον. διὸ καὶ ἀποδεχάμενος αὐτοὺς, κα-
 τήγει τῶν ἀκαταλήκτων. ἔστιν ἐξορίζον μὲν Νεστό-
 ριον.

A nus noster Iesus Christus discipulos suos ad
 bonam confidentiam instruens, suadensq. ut
 quoduis mendacium, omnemq. persecutionis
 molestiam contemnerent, ita aiebat: Si me
 persecuti sunt, & vos persequentur. Si patrem
 familias Beelzebub vocauerunt, quanto magis
 domesticos eius? Solatur autem non sine quadā
 verecundia, & valde utiliter, subiungens: Non
 est, inquit, discipulus supra magistrum, nec servus
 supra dominum suum. Si enim Christo contra-
 dixerunt, quæ nostri habenda erit ratio? Et si
 contra quemvis sanctum instructæ sunt calum-
 niæ, quomodo nos minimi illas effugiemus? In-
 tolerabilis quidem est adversus sanctos viros ar-
 mata lingua, ac præceptum quodammodo fertur;
 verum execrabilis & odibilis est coram Deo.
 Psallit igitur beatus propheta David: Disperdat
 Dominus uniuersa labia dolosa, & linguam ma-
 gniloquam.

Expertus est mecum infrænata linguæ iacula
 etiam dilectus solitarius Victor. Sparsérant enim
 de illo quidam ex ijs qui mentiri consueverunt,
 quod is contra me quoque absurda quædam nu-
 gatus esset: tantumq. valuerat hæc fama, ut cum
 Ephesum ad me venisset, nonnulli ex sancta Sy-
 nodo plurimum ipsum accusarint; immo vero
 uniuersi veluti vnum ex impiorum numero perosi,
 illū auersati sint; perstiteruntq. parricidam & fra-
 tricidam, alijsq. eiusmodi nominibus appellare.
 Cum autem ille senex hoc intellexisset, multis
 admodum sanctis Episcopis ipsum circumstanti-
 bus, sublati in cælum manibus, præter morem
 suum per sacrosanctum Baptisma & veneranda
 Christi mysteria, nullius horum scelerum sibi cō-
 scium esse iuravit: ac denique offensorum ani-
 mos ægre ego & ipse simul hac ratione placare
 potuimus. Verum enimvero licet plurimi men-
 tiri volētes extiterint, & insurrexerint, & frustra
 infilicint, seu potius à Nestorij studiosis ad hoc
 incitati fuerint; suffecit tamen ad opem nobis fe-
 rendā Saluatoris nostri gratia, vestraq. pietatis
 iustitia. Nam velut ex ardenti camino croptos,
 placidissimis vestris nutibus seruastis, ut vnā cū
 alijs, qui per vniuersam vestrā Aegyptum sparsi
 sunt, sanctis Episcopis & monachis continue
 pro Imperio vestro, & victoria, ac stabilitate,
 gratiarum actiones sanctissimo Christo offerā-
 mus. Per quem, & cum quo, Deo & Patri sit glo-
 ria, cum sancto Spiritu in sæcula sæculorum,
 Amen.

E

DECRETI REGII, QVO NESTORIO
 exilium aperte & publice indicitur, relatio.

* & de ordi-
 natione Ma-
 ximiani Epi-
 scopi Constam-
 tinopolitani.

Cum septem & septem ex vtraque parte Epi-
 scopi Constantinopolim venissent, Impe-
 rator certo comperit, sanctam & œcumenicam
 Synodum canonico legitimoq. ordine in omni-
 bus seruato, Nestorium deposuisse. Itaque le-
 gatorum Synodi sententia approbatā, Orien-
 tales quidem condemnat, Nestorium vero exilio mul-

C. XIV.

633

τῶν ἡγομένων, καὶ ὅτι πειθεῖσθε τις ἐκαστὸν ἐκκλη-
σίαν, ὡς κοινωνοὶ τῆς ἀγίας, καὶ μεγάλης σωότης
ἐν Εὐφροσύνῃ, ἀποδίδοντας αἰπατῶν ἐκαστον, ἐπὶ τῷ πρὸς
λαοὺς τι, καὶ κλήρης κοινωνίαν ἐφέλευσθαι, πολλὰ
πρὸς πύργου πρὸνοιαν ποιούμενοι, ἐδοκίμασαν αἱ μὲν
τῷ κατεστῆσθαι τὸν πᾶντι ἡγοφίλειστον, καὶ ἀγνώ-
στῶν κύριον ὀπίσκοπον Μαξιμιανὸν τῆς μεγάλης
ἐκκλησίας, τὸν ἡγάμας πύργου πρὸς ὑμᾶς σὺν αὐτῷ δι-
πύργου ἀποδοῦναι ἵνα γινώσκτε τὰ κατ' αὐτοὺς, πιστῶς αὐ-
τοὺς τι, καὶ τῷ πρὸς αὐτοὺς κοινωνίαν φυλάττετε.
Ὡς ὁ δὲ πλείονος ἀποστασίας, καὶ τοῦ γινώσκειν ὑμᾶς,
ὅτι ἡμετέροις λόγοις περὶ ἡμετέρας ἡγάμας, ἀλ-
λὰ καὶ δόγμασι τῆς ἀγίας, καὶ οἰκουμένης σω-
τῆς ἐν Εὐφροσύνῃ, ὡς ἐπέξαμεν τὸ σωδοῦν ἡγάμα-
μα, ὡς ὑμᾶς καὶ ἐξ ἐκείνων πληροφρονηθῆναι, τίνα τὸ
ἐστὶν πᾶν τυπώθῃται πρὸς τῶν δοξασιωμένων, ἐπὶ τῷ Νι-
σορίῳ φρονησάντων, καὶ αἱ πᾶσι ὀπίσκειν καὶ τῶν κοι-
νωνῶν αὐτοῖς ἡμετέρων, καὶ σὺν τῷ σὺν ὑμῖν ἀδελ-
φότητι ἡμεῖς τι, καὶ οἱ σὺν ἡμῖν, πάντες προσεμοῦ-
μεν. ἐρρωμένοι ἐν κυρίῳ ὑπερδύναμις ἡγοφί-
λειστοι ἀδελφοί.

Ομοίως χὶ οἱ λοιποὶ ἡμετεροχρημένοι ἐπίσκοποι καὶ ἐπίτροποι.
Εἰς δὲ τὸ συναπταλὸν ταύτῃ τῇ ἐπίσcolῃ συνοδικῶν χαίματα,
αὐτοῦ.

Ἡ ἀγία, καὶ οἰκουμένη καὶ σωτὴς, ἡ ἐν Ἐφέσῳ συγκατηχθίσα ἐκ
δικαιοσύνης τοῦ θεοῦ ἀποστατῶν βασιλέων, τοῖς καὶ ἐκείνη
ἐπαρχοῦντι, καὶ πάλιν, ἐποπτεύουσιν τοῦ καὶ προσβυτίου, καὶ δια-
κόνου, καὶ πάντι τοῦ λαοῦ.

ΣΤαχθόντων ἡμῶν καὶ τὸ δουρεὶ χάμμα ἐκ τῇ Εὐ-
σίων μεταπέλει, ἀπὸ τῶν πνευμάτων ὧν ἡμῶν, ὄντες τὸν αἰθιρῶν
πρίαοντα, μικρῶν ὄντων. καὶ τὰ λοιπὰ.

ΙΣΟΝ ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ, ΓΡΑΦΕΙΣΗΣ
 ὡς δ' ἔτι νομὸν Ἰπποκρίτου Κωσταντινουπόλεως
 Μαξιμιανῶ πρὸς Κύριλλον ἀρχιεπίσκοπον Ἀλε-
 ξανδρείας.

Τῷ Διατριβαστῇ, καὶ ἀλαβιστῇ συλλειτουργῷ Κυρίλλῳ,
Μαξιμιανὸς ἐπίσκοπος, ὡς κυρίῳ χαίρειν.

Πεπληρωτά σοι τὰ τῆς ὀπιθυμίας, φιλοφίλου
 π. ἑνὶ σοὶ ὁ ὑπὲρ τ' ἀσεβείας σκοπός· εἰς
 πέρας ἐλήλυθεν ὁ ὑπὲρ ἀσεβείας πόθος. ἱατρὸν ἐγί-
 νη ἔ' ἀγγέλοις, καὶ ἀνθρώποις, καὶ πᾶσι τοῖς ἔ' χερσὶ
 ἱερέσιν. ὃ μόνον ὀπίσθιας οἱ χερσὶν, ἀλλὰ καὶ
 ὑπὲρ αὐτὰ ἔπαυες. μόνος ἄξιος ἐκείνης τῶν ἔ' χερ-
 σὶν παθημάτων, κατεξιώθης τὰ τίγματα αὐτὰ ἐν
 τῷ ἰδίῳ σώματι. βασιλεὺς, ὡμολόγησας αὐτὸν ἑμ-
 πορεύειν τῶν ἀνθρώπων ὡμολογήθης παρ' αὐτὰ ἑμ-
 πορεύειν τοῦ πατρὸς ὀπί τῶν ἁγίων ἀγγέλων. ἀν-
 δήσω τὸς ὑπὲρ τῆς ἀσεβείας τεφάνης. πάντα ἰσ-
 χυσεις ἐν τῷ ἐσθιωαμουῦ τί σε χερσὶ. ἐπιπείνωσας
 τὸν σαρταῖν διὰ τῆς ὑπομονῆς, κατεγέλασας πολλὰς
 στείων. ἐπέτησας θυμὸν δαχόντων. λιμὸς κατε-
 φρόνησας· ἔχεις καὶ τὸν ἄρτον, τὸν ἐκ τοῦ κρηνοῦ κα-
 πλῆνται, καὶ ζωὴν δέδωκας τοῖς ἀνθρώποις, τὴν
 αἰώνην. ἐπὶ τῷ ὕδατι ἡμεῖς ἀπελείφθημεν τύτῳ,
 καὶ τῆς φλύβους τῆς ὡρεῖ ὑμῶν; πρὸς τὰς δαχάς

A pertam habentes, certiq. quodd singulas Eccle-
sias, tamquam qui cum sancto magnoq. Con-
cilio Ephesino societatem habeant, circumcur-
santes, vnumquemlibet circumuenire, populo-
rumq. & cleri communionem modis omnibus
aucupari studeant; in hoc solliciti incumbentes, &
quod iudicauimus, simulatque sanctissimus, Deoq.
per omnia dilectissimus Maximianus magnæ ciui-
tatis Episcopus institutus est, has litteras vna cū
eo ad vos transmittere; quod statum, artesq. illo-
rum perspectas habentes, ipsos ipsorumq. com-
munionem auersemi. Ut autem securiores si-
tis, & sciatis quod nō litteris tantum nostris pa-
retis, sed etiā decretis sanctæ & œcumenicæ Sy-
nodi Ephesi congregatæ, subiecimus synodicas
litteras, ut vos ex illis certiores reddamini de ijs
quæ contra schismaticos, & Nestorianos decreta
sunt; & qualis item pœna illis constituta est, qui
cum ipsis communicare præsumpserint. Vniuer-
sam quæ vobiscum est fraternitatē, & nos & qui
nobiscum sunt, salutamus omnes. Valete in Do-
mino, & orate pro me, Deo dilectissimi fratres.

*Subscripserunt simili modo & reliqui quaque præn-
notati Episcopi.*

Scriptum autem synodale vna cum hac epistola mis-
sum, huiusmodi est.

Sancta & œcumenica Synodus ex decreto pijs-
simorum Imperatorum nostrorū Ephesi con-
gregata, singularū prouinciarū ac ciuitatū Episco-
pis, presbyteris, diaconis, & vniuerso populo.

CUm essemus in Ephesiorum metropoli secundum
pias Imperatorum litteras congregari, defecerunt
à nobis quidam numero paulo plus triginta, &c.

EXEMPLVM EPISTOLAE SCRIP-
tæ à Maximiano creato Episcopo Con-
stantinopolitano, ad Cyrillum Archiepi-
scopum Alexandrinum.

*Religiosissimo & reverendissimo commissario Cyrillo,
Maximianus Episcopus in Domino salutem.*

EXpletum est desiderium tuum, Deo deuotissime; perfectum est quod religionis causa suscepas; ad finem perductum est pietatis tuæ votum; spectaculum factus es & Angelis & hominibus, vniuersisq. Christi sacerdotibus. Neque enim solum in Christum credidisti, sed etiam pro ipso passus es: solus dignus habitus es qui ferres Christi passiones, qui stigmata illius in corpore tuo portares. Confessus illum coram hominibus, promeritus es vt ipse te confiteretur coram Patre, in conspectu sanctorum Angelorum. Redimitus es coronis, quæ pro pietate certatibus debentur: potuisti omnia in Christo, qui te confortauit: humiliasti satanam per patientiam; contempsisti tormenta, conculcasti furorem Principum, famem pro nihilo duxisti. Panem enim habebas, qui de celo descendens, caelestem vitam hominibus dedit. Quia vero nos nec ab his absumimus, dum & hic sensibilibus castigamur, & vestras afflictiones, quas, dum principatibus & potestatibus, dum

*1. Cor. 4. 16.
Philip. 1. 29.
Galat. 6. 17.
Matth. 10. 23.
Ioan. 8. 2.
Ephes. 6. 6.
Conc. gen. tom. j. h h*

FRAN. I. S.
6-29.

Math. 10.
C. 18.

mundi dominis & tenebrarum sæculi huius re-
toribus, dum nequitia spiritibus resistitis, tole-
ratis, auditione accepimus, & quia ad ma-
gnæ huius ciuitatis Archiepiscopatum promo-
ti sumus; dignare, Deo dilectissime, & pre-
cibus nos fulcire, & consilijs informare, & om-
ni denique beneuolentiæ studio prosequi, vt
hac ratione illud Scripturæ dictum in nobis ad-
impleatur: Frater qui adiunatur à fratre, quasi
ciuitas firma. Vere enim spiritatis dilectio mu-
nita ciuitas est, quæ neque cuniculis à diabolo
suffodi, neque scalis ab eodem potest superari.
Neque enim illa bellicis satanæ machinis cedere
nouit, vt quæ à Christo Domino custodiatur,
Christo vtique illo, qui & mundum hunc deuicit,
& sempiterna bona tibi præparauit, qui dixit:
Qui non accipit crucem suam, & sequitur me,
non est me dignus. Cum itaque Christo Domino
dignus euaseris, propterea quòd crucem tuam
sustulisti, & illum secutus es, Christum pro nobis
deprecari ne omittas, fraternæ virtutis orna-
menta proprias prærogatiuas esse ratus. Vale
in Domino, & pro me, Deo dilectissime & sanctis-
sime frater ac comminister, ora.

CYRILLI EPISCOPI EPI-
stola ad Maximianum Constanti-
nopolitanum Episcopum.

*Reuerendissimo, Deoq. dilectissimo comministro
Maximiano, Cyrillus in Domino salutem.*

XVIII. **O** Pportune, vt arbitror, conuenienterq. hoc tempore, quo tua integritas exoptatū illud sacerdotium sortita est, cum Propheta nobis dicere liceat: Lætetur desuper cæli, & exultet vniuersa terra, & clamet cum lætitia. Etenim os illud, quod magna loquebatur, contra Saluatoris nostri gloriam vltra se non extollit; neque cornu more suo amplius in altum subrigit, neque iniquitatem, Domino qui nos redemit, negato, contra Deum amplius loquitur. Redemit enim nos Iesus Christus, vnus & solus & verus Dei & Patris filius, non corruptibilibus argento vel auro, sed magis ponens animam suam pro nobis, & semetipsum offerens immaculatū sacrificium Deo & Patri in odorem suauitatis; & suum ipsius sanguinem dans redemptionem pro vita omnium. Cunctis enim pretiosior erat; immo vero supra vniuersam creaturam, quamuis homo perfectus, nobisq. similis factus sit, illud inquam vni-genitum Dei Verbum; non ob id tamen versionem, aut alterationem, aut illam plurimorum, sermone iactatam confusionem aut mixtionem perpeßum, nec in id, quod ante non erat, demutatum, mansit autem potius & in nostra natura quod prius erat. Creditur namque, vereque est, viuens subsistensq. Dei Patris Verbum. Sed agendum, tamquam ab vna lingua, vnoq. Dei amante animo rectæ Fidei confessionem illi offeramus, dicentes cum beato Baruch: Hic est Deus noster,

Α καὶ ἔρχεται τὸ σκόπευε ὁ αἰῶνος τοῦτο, πρὸς τὰ πτω-
 ματικὰ τῆς πνευματικῆς, περὶ ἡμῶν δὲ εἰς τὴν δόξα
 ρωσάντων τῆς μεγαλοπρέπειας, κατὰ ξίωσον, θεοφιλέ-
 σκετε, ἀγαπᾶτε ἡμᾶς ὑποσημαίνοντες, καὶ συμβουλαῖς
 χρησικοῦ, καὶ πάσῃ πρὸς ἡμᾶς καὶ χρησικῶν ἀπορίᾳ ὡς
 πληροῦνται καὶ ἐφ' ἡμῶν τὸ χρᾶφι καὶ ἡμῶν ἀδελ-
 φὸς ὑπὸ ἀδελφοῦ βοηθούμενος, ὡς πάλιν ὁ κύριος
 ἀληθινὸς γὰρ ἡ πτωματικὴ ἀγάπη πόλις εἰς ὅλην
 ἐν δυνάμει καὶ παρὰ γὰρ ἡμῶν, ὅτι πολλοὶ κλητὰ
 ὑπὸ τοῦ ἀποστόλου οὗτοι ὑποσημαίνοντες, οὗτοι ὑποσημα-
 σκεται, οὗτοι γὰρ οἱ καὶ τῆς ἐλεπίσεως τὸ σκόπευε, ἀλλὰ τὸ
 ὡς τὸ δὲ διαπύου Χριστοῦ φυλάσσεται, Χριστοῦ, ὅ
 ταν ὁ κόσμος νικᾷται, καὶ τὰ αἰῶνιά σου ἀγαπᾶ ἐπι-
 μαρτυρεῖται, τὸ εἰρηκότος ὅς τις ἔλαμβαται τὸν σω-
 ρὸν αὐτὸν, καὶ ἀπολαύσει ὅπως με, σὺ ἐπὶ με ἄξιος.
 ἄξιος οὖν ὑπὸ τοῦ διαπύου Χριστοῦ φυλάσσεται,
 Χριστοῦ τὸν πᾶν κόσμον νικᾷται, ἀλλὰ πὶ λαβὴν πὶ
 τὸν ὅσον, καὶ ἀπολαύσει αὐτὸν, ἡρώμενος, μὴ ἀμέ-
 λει τῆς πρὸς ἡμῶν πρὸς τὸν διαπύου Χριστοῦ πρε-
 βίας, πὶ ἡ ἀδελφικὰ καὶ πρὸς ἡμᾶς, οἱ καὶ πρὸς
 πρὸς ἡμᾶς λογίζομενος. ἐρρωμένος ἐν κυρίῳ, ὑπε-
 ράχῃ με, θεοφιλέσκει, καὶ ἀγαπᾶτε ἀδελφὲ, καὶ
Β συλλειτουργεῖ.

ΚΥΡΙΑΛΟΤ ΕΠΙΣΚΟΠΟΤ ΕΠΙΣΤΟΛΗ
 πρὸς Μαξιμωδὸν τὸν Κωνσταντινιῶτα.

Τῷ Ὀλαβισάτῳ, καὶ Θεοφιλεστάτῳ συντακτῶ
Μαξιμιανῷ, Κύριλλος ἐκ κυρίου χαίρειν.

Πρίπειν οἱ μοι, καὶ νῦν ἐκστῆν, τῆς οἷς πλειόντης
 τῶν πολυφάρων ἡμῶν λαχούσης ἐρωσάμεν
 ὁφραυθήτω ὁ ἕρως αὐτῶν· χαίρειτω δὲ ἡ σύμ-
 πασα γῆ, καὶ βοάτω μετ' ὁφραυθῆς, καὶ τῶν ἑσπε-
 ρήτων φωνῶν. καὶ γὰρ ἐπὶ εἶμα λαλοῦντά μετὰ, τῆς
 τοῦ σωτήρος ἡμῶν κατεπαύρεται δόξης· οὗτοι μὲν ὁ
 πότο θραῦν εἰσθῶς, τὸ κέρας ἐς ὕψος ἐπαύρει, καὶ ἀδι-
 κία λαλῶν καὶ ἑσπερῶν, πρὸ ἀναστάσεως ἡμῶν διεσπεί-
 πτω δρενύμενος. ἐξεπείατο γὰρ ἡμᾶς ἰησοῦς ὁ Χριστός,
 ὁ εἰς π, καὶ μένος, καὶ ἀληθῶς ἦος τοῦ θιού, καὶ πα-
 τρός, καὶ φιλίης, δόξου. ἡ χρυσία, πρὸς τὴν δὲ
 μάλλον ὑπὲρ ἡμῶν τῶν ἑαυτοῦ ψυχῶν, καὶ ἐς ἀμα-
 ρτον ἱερῶν ἑαυτῶν προσκομίσεις εἰς ὁσμὴν διώσας
 τῷ θιῷ, καὶ πατρί· καὶ δὲ ἀντίπαλμα τῆς πᾶσι· καὶ
 τῶν ζωῆς τὸ ἴδιον αἶμα. καὶ γὰρ ἐν ἀπέναντι ἀνι-
 πτος· μάλλον δὲ καὶ ὑπὲρ πᾶσαν τὴν κτίσιν, καὶ
 γέροντι κατ' ἡμᾶς τέλειος ἀνθρώπου ὁ μαρτυρῶν τοῦ
 θιού λόγος, οὐ τρεπὼν, σὺν ἀλλοίωσιν, οὐ τῶν θρι-
 λουμένων ἀνάχουσι ὑπομείνας, οὐ φουρμὸν, οὐ
 μετρίως, τῶν εἰς ὅπως σὺν ἐν μεμνητῶν δὲ
 μάλλον καὶ ἐν τῇ κατ' ἡμᾶς ἀνθρωπότητι τῷ θιῷ, ὁ
 παρ' ἐν. πεπνυμένος δὲ, καὶ ἐπὶ ἀληθῶς ζῶν π,
 καὶ ἐνυπνίως λόγος τοῦ πατρός. Φίρι πῶν
 ὡς ἀπὸ γλώττης μιᾶς, καὶ θεοφιλοῦς ἀγαπᾶς,
 τῆς ὁρῆς πίστεως τῶν ὁμολογῶν αὐτῷ προσφύω-
 μεν, λέγοντες μὲν ὁ μακαρίου βασιλῆως· οὗτοι ὁ θιῷ
 ἡμῶν.

τοις ἐν τῷ πνεύματι, καὶ πιστῶς, ἐὰν φαιρῶσιν τὴν δόξαν ἢ ἐπ' αὐτῶν, ὅτι ὁ κύριος ἐλάλησεν. ἀγαπᾷ τὴν οὐρανὸν ὅτι τὸν πνεῦμα αἰληθῶς, καὶ γνήσιον οἰκονομοῦν τὸν δὲ μὴ τοιοῦτον, ὡς βίβλον, ἀποστέλλει. συγκροτῶν δὲ ἐπὶ τὴν σὺν ὁσιότητα, καὶ τοὺς ἀσώτων ἀφ' ὧν χάρισμασι πλουσία χεῖρ, τιμωροῦμεν ἵνα τὴν τῆς ἀληθείας ὀρθοτομοῦμεν λόγον, ἐπὶ τῶν ἀγίων πατέρων ἰκνηλατοῦσι πίστιν, ἀδόκιμος ἀφ' ἡμῶν ἀφ' ὧν φειδόμεν, καὶ ὁμολογίας τοῦ πάντων ἡμῶν σωτῆρος Χριστοῦ· δι' οὗ, καὶ μεθ' οὗ, τῷ θεῷ, καὶ πατρὶ σὺν ἀγίῳ πνεύματι ἡ δόξα, ἐν τῇ κρείττει εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν. προσέειπεν τὸν πᾶν σοὶ ἀδελφότητι· ὅτι σε ἡ σὺν ἡμῖν ἐν κυρίῳ προσκομίζω. ἐρρωθῶσιν σε, ἐκ μετανοίας ἡμῶν, τῷ κυρίῳ εὐχαριστοῦν, ὡς λαβεῖται, καὶ θεοφιλέται ἀδελφί.

CYRILLI EPISCOPI EPISTOLA
ad Iuvenalem Episcopum & ceteros Concilij Legatos Constantinopolim missos.

Dominis desiderabilibus & Dei cultoribus & ministris Iuvenali, Flauiano, Arcadio, Proiecto, Firmo, Theodoro, Acacio, & Philippo presbytero, Cyrillus in Domino salutem.

XIX. **S**atisfactum nobis est iterum, & ipso experimento cognouimus, quia veritas uiuit & vincit, secundum Sancti vocem: resistit autem ei omni-
nium nihil: est autem sic validissima, ut insurgat aduersus omnes inimicos, & resistētium sibi virtutem soluat. Ecce enim, ecce false quidem loquentium ora destruxit, & illicitarum blasphemiarum caligo cessauit; resplenduit autem veritatis dogmatum pulchritudo, ordinato Episcopo secundum decretum Dei atque Concilium, per sanctitatem vestram reuerendissimo & Dei cultore Maximiano, quem etiam & longa ætas ornauit non in desidijs & delicijs constitutum, sed in laboribus & virtute; & qui multa rerum decoratus est cura pro veritate & dogmatibus pietatis. Congaudens igitur vniuersis Ecclesijs & populis ibidem constitutis, merito proclamabo: Benedictus Dominus, quia visitauit, & fecit redemptionem plebis suæ. Non enim poterat dormire sic bonus pastor, ut etiam suam animam poneret pro ouibus: & semper saluificare sciens, antiquam quidem bestiam à sacra & diuina aula repulit, sapientissimum autem & totius virtutis insignem præceptorem elegit, quem etiam credimus decorari in omni bono, & venerabili atque præcipua virtute pollentem, gubernare sub sua manu populum constitutum. Incolumes vos esse in Domino, & nostri memores, oramus, carissimi & desideratissimi.

EPISTOLA SANCTÆ MEMORIE
Cælestini Papæ, post damnationem Nestorij ad sanctam Synodum Ephesinam scripta.

Atur ab eo gloria quæ est super eum, quia Dominus loquutus est. Diligit itaque omniū Deus vere fidelem sincerumque. æconomū; eum vero qui talis non est, tamquā profanum auersatur. Hic, ut speramus, sanctitati tuæ opem feret, eandemque opulenta manu cælestibus donis exhilarabit; quod verbum veritatis recte tractando, & sanctorum Patrum Fidei veluti vestigijs quibusdam insistenti, laudabilis perseueret per misericordiam & beneuolentiam Christi saluatoris nostri omniū: per quem & cum quo, Deo & Patri cum sancto Spiritu, gloria & potestas in sæcula sæculorum, Amen. Saluta fraternitatem, quæ tecum est. **B** Salutat te, quæ tecum est, in Domino. Valere te, nostri memorem, precor à Domino, reuerentissime Deoq. dilectissime frater,

Cælestinus Episcopus sanctæ Synodo apud Ephesum constituta.

Tandem malorum sine gaudendum est; tandem nobis omnibus in commune dicendū: **XX.** Dextera tua Domine glorificata est in virtute, dextera manus tuæ confregit inimicos. Proprie namque ipsi confracti sunt, quando iniqua loquentium, dicente Dauid, os videamus esse ob-
structum. Huiusce tamen tam fideliter peractæ rei vos executores nobiscū videmus fuisse fidei defensores; qui conuenientes in vnum, & secundum Apostolum, non quæ vestra sunt querentes, sed quæ Christi Iesū, negotium Domini communis egistis. Apud vos ergo de vestra loquimur sanctitate, quorum in omnem terram sonum gaudemus exisse, cum & in finem eiusdem orbis prædictæ veritatis à vobis verba venerunt. Deus noster non patitur latere quod præstiti-
t, quia numquam beneficia superna cælantur. Ita namque fit, ut tanto munere innotescente cælesti, pro voluntate diuina, sicut scriptum est, omnis homo saluus fiat, & veniat ad scientiam veritatis. Loquor ergo victoribus, & qui in prælium solam contra hostem portauerunt Fidem, quæ & Ioanne Apostolo dicente, vicit & mundum: vobis eiusdem proprie perscribo sermonibus, qui secundum diuinam paginam, ut patres cognouistis quod ab initio est; & ut iuuenes, dum fortes estis, & verbum Domini in vobis manet, vicistis malignum. In talibus socijs gratulantes, de hoc euentu minime dubitamus. Habuit animum nostrum fiducia superandi, qui vobis videremus diuinæ causæ pondus incumbere, quos bene admodum noueramus, secundum illud propheticum, odisse congregationem malignorum, & cum impijs non esse selsuros. Obtinui ergo quod credidi, quia contra nocentes atque peruersos, sicut supradictus ait, innocentes & recti adhæserunt mihi. Vna igitur eademque relatione per filios nostros religiosos & Deo amabiles viros Ioannē presbyterum & Epictetum diaconum, deiectionem iustam, & exaltationem didicimus iustiorum; illud quod in Euangelio legimus, appro-
Conc. gen. tom. j. h h iij ban-

Luc. 1. f. 32. Eccli. 10. 6. 21. Psal. 14. 6. 4. 7. 1. 2. g. 47. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

bantes, quia Deus noster exaltat humiles, & potentes de sede deponit. A qua sententia ille noster sapientissimus minime deuiavit, qui ait, à Deo nostro humilium seruatum memoriam, & perditam superbiorum. Quod quando magis videatur impletum, quàm nunc, cum Saluator noster parans bene meritos honorare, ossa hominum sibi placentium dissipauit, & prouiso pastore dignissimo, feralem lupum de ouilibus suis immaculatus agnus eiecit? Legimus eius à vestra fraternitate scripta præconia; nec quisquam nostrum mirari potuit, quia nota dixistis. Assertio impendatur incertis: testimonium comperta non quærent. Bonorum hunc actum palæstra semper exercuit: talem hunc didicimus, qualem in litteris inuenimus: talem certe, ut breuiter dicam, qualem doctor noster esse præcepit sacerdotem, ut conuenienter omnium iudicio mereatur audire: Ecce homo vere Israëlita, in quo dolus non est. Nonne laudibus in eum vestris ista conueniunt? Taliter denique quæ dixistis, audistis. Talem successorem quærebat sanctæ memoriæ Sisinnij beata simplicitas, ut locum suum non nisi sui similis obtineret. Etenim melius agimus, si abstinentes iam ab illius sacrilegi nomine, sedem vacasse dicamus. Actum est diuino iudicio, ut hunc Ecclesia pro remedio mereretur. Denique discordiâ sustulit, & concordiam reddidit ordinatus. Quid non poterit præstare per tempora, cuius hoc primordia præstiterunt? Hæc de eo inuicem dicimus, quem pax reparanda quærebat. Interfuimus, nec nos dixerimus absentes, cum eius capiti verba mystica dicerentur, cum redderetur omnibus diuina læticia salutaris: postremo nemo illic catholicorum defuit, ubi omnes in commune vicerunt. Lætati præterea sumus de hoc clementissimi & Christianissimi Principis testimonio, cum epistolis dilectionis vestræ eius sententiam videremus esse concordem. Nec mirum est, si cor regis, quod est in manu Dei, cum his senserit, quos eius nouerit sacerdotes. Itaque sermo regalis diuinas res exequendo militauit Augusto. Felix imperium, cui militat exequutio diuinorum: nec hic minus felix, quem prædicat dominatio mundanorum. Hoc testimonio dignus est qui ordinandus probari, non qui improbari potuit ordinatus. Scimus quo itinere sanctus frater & coëpiscopus noster Maximianus, quibus gradatim stipendijs ad fastigium sacerdotale peruenit. Non hunc diuitiarum gloria, non velut in potentia cupidum, qui solet inesse ambientibus, honorum saltus euehit: suffragio pauperum, quibus fidelis seruus & prudens cibum dabat in tempore, super omnia Domini sui constitutus est bona. & tamen etiam in desiderium fuit Episcopatus, non nisi propter opus bonum, sicut ait Apostolus, concupiuit. ita Deus noster & quid velimus, & cur velimus attendit. Quis dubitet posse magis agere præsentem, quod potuit exercere subiectus? Exosus & blasphemus istud officium non poterat habere, id est, corporum curas, qui nitebatur animas vulnere. Facta est ruina eius magna; tani ruina magna, quàm praua doctrina. Nunc qui de præ-

teriti emendatione gaudemus, cauere nos conuenit in futurum, ne possint magis ac magis quæ abscissa sunt pullulare: quia necesse est, quocumque pestis hæc loci sit, nostri corporis membra vexentur, & per patientiam nostram peiora prioribus nutrita videantur. Scripsimus clementiæ Principali, ut de sanitatis medio longius infirmitas auferatur. Didicimus namque hunc Antiochiam reuertisse, atque sibi illic, unde venerat, viuendi præstitam facultatem. Innocentum exitum est istud exilium. Aspiciamus diligentius quid illic possent parere, quæ illic sunt ante concepta. Non est notis suadere difficile. In oculis est eiusdem ciuitatis Ecclesia, quæ per hunc perdidit sacerdotem; & tamen laboramus aduerte- re, quis cui fuerit causa peccati. Nisi forte, quod pro quiete Ecclesiarum dicimus, deceptum se ille demonstrat, deserendo damnatum. Sed quis illic speret aliquem posse corrigere, ubi arcem tenere videat peruersitatis auctorem, ubi colatur ab omnibus exulatus? Magna illic est (quod lugentes dicimus) desperatio sanitatis, ubi sicut Elaias dicit, omne caput in dolore, & omne cor in tristitia à pedibus usque ad caput. Quando ibi membrum aliquod habere poterit spes salutis, ubi periclitatur corporis tota compago? Elaborate, fratres carissimi, elaborate obsecro, ut vere tollatur de medio vestrum qui hoc opus fecit. Sola decet tales homines solitudo. Vbi enim debet hic inuenire solatium, qui sic tractauit ubique regnātem? Peracta est à vobis totius summa negotij: agendum nunc est quod instat & restat, ne sit in vacuum laboratum. Longius quidem sumus positi: sed per sollicitudinem totum propius intuemur. Omnes habet beati Petri Apostoli cura præsentem. non nos ante Deum nostrum de hoc possumus excusare quod scimus. Nam quamquam hæc quæ loquimur, sanctitas vestra tacuerit; agnouimus tamen omnia diligentius requirentes. Tantæ igitur causæ finis, qui superest, actibus vestris quæso respondeat: quia nolumus in modico vos deesse, qui maxima peregristis. Adiutorio apud Reges terræ his esto- te quæ scripsimus. Norunt & ipsi quid suis debeant præstare temporibus: sciunt quod catho- licæ Fidei fundamento sua regna subsistant. Pu- ra ab heredibus sanctis paternæ & auitæ creduli- tatis vena seruatur: fuit ab illis incorrupta per posteros, nec hanc in his aliquis umquam limus infecit. Custodit fortis sui fidelis cursus exor- dium, cum id quod in origine acceptum est, vi- detur in prole. Canem & operarium malum pa- riter persequamur. Facite præsentem, quod hor- tantur absentes. Nam cum hanc curam genera- liter omnibus debeamus; præcipue tamen nos conuenit Antiochenis præcipitantibus subueni- re, quos pestifer morbus obsedit. Absoluamus modis talibus ciuitatem, in qua, sicut Actus Apo- stolorum loquuntur, dictos primum legimus Chri- stianos. Omnibus ergo virtutem præstemus, quibus secundum religionem debere nos noui- mus quod vocamur. Hanc autem sollicitudinem nostram præsentem probarunt Deo amabiles filij & carissimi atque animis nostris acceptissimi

rapax lupus ab ouilibus Domini gregis cum seuerit exclusus, rursus serpentino lapsu ad mortem perueniat animarum, effossis quā potest parte cuniculis. Nec enim potest quiescere, cum praeda suā rapidus cupiat incubare. Munimen sanis, remedia praebeant sanandis: vallate muris vestrae fidei religionis catholicae veritatem, per quos & credentes muniti sint, & tanti sequaces erroris non audeant introire. Hic enim plenus victoriae vestrae fructus est, nihil relinquere, quod rursus Dei Ecclesia debeat formidare. Quem igitur vniuersorum eiecit sententia sacerdotum in praedicatione sacrilega perdurantem, cum vestra clementia ab omni societate remoueat, ut facultatem aliquos perdendi non habeat. Religiosos vero filios meos Ioannem presbyterum & Epictetum diaconum tantae rei nuntios cum totius Ecclesiae gratulatione suscepimus, & lectis in tota Christianae plebis congregatione apud beatissimum Apostolum Petrum vestrae pietatis apicibus, Deo nostro pro vobis vota persoluimus. Ita enim ad nos agente Domino perueniunt, ut ad eum diem, quo celebrabamus Christi Dei nostri Natalem secundum carnem, cui questio inferebatur, concurrerent, & impietatem conuicti vniuersa congregatio confutaret.

Causae Fidei congrue & Ecclesiasticae & pauperum utilitatis causa subiungitur: ut qui integritatem Fidei praestitistis, pauperum quoque commodis consulatis. Inlustris & sanctae recordationis Proba possessiones in Asia constitutas longa a maioribus vetustate sic reliquit, ut maiorem summam reddituum clericis pauperibus & monasterijs annis singulis praeciperet eroganda: sed haec possessiones ibidem constitutae, in damnum pauperum huius negligentia (ut grauius nil dicamus) qui his praefuerat, ea sunt ratione tractatae, ut non solum consueta non soluerent, verum etiam subreptitia impetratione earum ius dominiumque violetur. Rogamus pietatem vestram, ut religiosa & illustri domui & Ecclesiae id pro clementia vestra praestetis, ut omnis ab his insidiantium inquietudo discedat, & tam Ecclesiae, quam suis dominis sit tuta possessio: ut quod inde alimoniae pauperum acquiritur, vestrum esse credatur. Data Idib. Martij, Fl. Aetio & Valerio vv. cc. Conss.

EIVSDEM CAELESTINI

Papae epistola ad Maximianum Episcopum Constantinopolitanum, post Synodum.

Caelestinus Episcopus Maximiano Episcopo Constantinopolitano.

XXII.

Vidimus & amplexi sumus fraternitatem tuam in litteris tuis, talemque sanctitatem tuam, qualem noueramus, inspeximus; simplici scilicet puritate gloriosam, & mentis fulgore potius, quam sermone perspicuam. Sed in se atque in statum suum illa, de cuius fide semper gloriaba-

mur, Ecclesia, quae nunc te Praefulem diuino iudicio accepit, postquam illum qui eam obsidebat, eiecit. Summe gubernacula notae tibi nauis, eamque, ut didicisse te a tuis prioribus nouimus, rege. Obsiste vndis, quas ille ventus, qui & nauis vectores abegerat, sed omnibus inimicus, exciuit, omni eam laterum cupiens compage dissoluere, ut rapidis eam posset vorticibus deuorare; professus falsum (quid enim non iniquitas profitetur?) gubernatoris officium, ut videretur regere, quos perdere nitebatur. Adhuc te excitat ab eodem vnda circumsonant, & elati fluctus vel procellae sollicitant. Resiste peruiigi, & commissae tibi nauis magister, saluti commissorum tibi qua potes cura succurre. Fac quietum mare esse quo nauigas: fac tua arte tutam nauem post eas tempestates, quas sustinuerat, quam gubernas. Illum sequere piscatore, qui maris aquas pedibus, ut ad Christum Dominum nostrum, quem ambulantes in mari viderat, posset peruenire, calcavit. Sequere priorum, a quibus eruditus es & nutritus, exempla Pontificum; beatissimi Ioannis in praedicando scientiam, sancti Attici in repurgandis haeresibus vigilantiam, decessoris tui Sisinnij, cuius te successorem credimus, simplice puritatem; ut de illa, sicuti solebamus, gratulemur Ecclesia. Congrega sparsos, piumque animi, qualem te habere nouimus, in eos quos dissipauerat perturbator, exerce. Congrega populos tuos ad matris suae vbera, reuoca quos inuitos veneni sapore abstraxerat inimicus. Confirma in Fide, quos videris appetitos, cura quos inspereris vulneratos; remoue qui non sentiunt medicinam. Interdum enim dolore tollitur, & cum ea quae sunt noxia praeciduntur, salus reliquis praeparatur. Latus campus est, frater carissime, in quo gloriam & vigilantis pastoris & benigni sacerdotis exerceas, saporem Christianae salubritatis infundas; ut plus in reparando potuisse te liqueat, quam ille potuit in laedendo, qui imitator diaboli maluit esse quam Christi, perturbans omnium Ecclesiarum quietem: cui nunc debemus operam in commune praestare, ut omnium una Fides, & vnus sit animus sacerdotum. Teneat manus tua Dominicum ventilabrum, & purget aream creditam tibi, ut a frumentis paleae separentur, & omne, iuxta mandatum Christi Dei nostri, horreis triticum aggregetur. Locum impietas nouella non habeat, & compresso olim per totum orbem sua damnatione noto Celestiano errori, tua vigilantia resistatur; ut quicumque huius dogmatis sunt sequaces, ab omni societate hominum repellantur. Obsistat illis per te Spiritus sanctus his in omnibus, qui ad has quascunque conatur provincias peruenire, ne eorum impia praedicatione resurgat. Obsistite eis: ita enim, ut damnentur quocumque perueniunt, innotescunt; & tamquam non illis sententia toties repetita sufficiat, longinquas terras remotasque provincias inquietant. Sed eos ille persequitur, cuius Fidem sua prauitate persequi nitebantur, & quo se abscondant, ad quas latebras confugiant, sua se impietate prodentes, non possunt. Filios vero nostros religiosos viros Ioannem pre-

Stefan do
minum

St. Ioh.
vel, in
10
insid
Hicopium

Lat. 1.4
17.

Lat. om.
pau.

de honore
II. E. Radis in

de honore

presbyterum & Episcetum diaconum cum magna letitia suscepimus, & cum maiore gratulatione remisimus. Data Idib. Martij, Fl. Aetio & Valerio vv. cc. Conss.

EIVSDEM CAELESTINI epistola ad Clerum & plebem Constantinopoli constitutam, post Synodum.

Celestinus Episcopus Clero & plebi consentientibus Constantinopoli.

XXIII. **E**xultatio matris est congregatio filiorum: denique letatur Ecclesia ita se filios, quos diabolus dispererat, iterum congregasse, ut ex his, nisi filius perditionis, nemo sit perditus, quia cum filium suum nequaquam Pater agnovit. Illum namque, ex quo erat, sicut legimus, imitatus, vobis legitimis Dei filiis hereditatem conabatur auferre, quos dicente Apostolo, pro fide vestra & heredes Dei, & Christi nostri futuros credimus coheredes. Non ergo ei palmam de his referre permissum est, qui de ipso magis per arma Fidei triumpharunt. Victores vos, immo communis regis de hoste victoriam loquitur tyrannus exclusus: vicit in vobis, cuius incerta fieri diuinitas putabatur. * Separetur prauitas, questionem dixerim quam sibi unusquisque bene credens debet simpliciter aperire. Quis enim ad examen vocare audeat Deum, cumq. discutere qualiter venerit subuenire? Non fuit difficile Deo posse quod voluit, cum dignatus est liberare, qui potuit. Sed vnde illi peccatori in tanta caligine sua lumen non videre? vnde terrenis argutijs in superioribus positam colligere veritatem? Hæc in tenebris suis videre non possunt, qui lucernæ illius verbum nesciunt, quod esse lumen semitis suis David propheta testatur. Cum quo Psalmographo, ut supra diximus, matrem letantem, in vterum suum, quem dissipatio hucusque ridicula & blasphema turbauerat, reuersis filiis, cantare delectat: Ecce quàm bonum & quàm iucundum habitare fratres in vnum. Competenter hæc ergo verba de eo fuerim mutuatus; mihi namque ex parte maxima, venerandæ Trinitatis auxilio, Ecclesiæ vniuersalis quietem & summam præsentium vindico gaudiorum, quem hucusque omnes qui scandalizabantur, vrebant, & infirmitas aliquantum faciebat infirmum. Meminit charitas vestra apud vos mihi dudum de patientia fuisse sermonem; iactaui quæ debui semina sacerdos in animo Christiano, nec me in vobis seges expectata decepit. Quid enim patientiæ vestræ messis intulerit, ipsis fructibus approbatis. His inuidens seuerat peritura zizania intra aliquantum mentes agricola periturus: seuerat longe aliud quàm acceperat seminandum, vel inuenerat seminatum. Habemus certe Fidei nostræ semina, quæ ipsius Domini sermo vel Apostolorum doctrina iactauit: quæ quoties ista contingunt, non ea quæ terra suscepit, sed alia super-

A fusa corrumpunt. Nihil vestræ simplici fidei messis Domini poterit imputare, qui in Evangelio auctorem zizaniz interrogatus ostendit. Illi tunc dixerint: In bono semine vnde zizania? nos dicamus: In tanto regno fidei vnde perfidia? Respondemus tamen vobis sermonibus Christi: Homo inimicus hoc fecit. Qualiter vos exercuit priorum palæstra doctorum, fortitudo vestræ mentis adstruxit. ipsis agnitionem debetis huius erroris, quorum hic indignus laudibus fuit, qui bona tam gloriosa despexit; non partem* columbæ simplicitatis, sed in toto studuit serpentis astutiæ. Nec mirum, si parans occidere simplices animos, cum suadendo secutus est, qui suadendo primus occidit. Denique verbis illum legimus deceptisse, hic inferre mortem non nisi per verba tentauit. Non tamen impune suum est securus auctorem, quando Iudæ* Episcopatum eius alter accepit. Iure vtrumque tenet vna sententia, quia in vnum, sicut legimus, ambo peccauerunt. Sic licet vterque ante oculos nostros, Saluatoris nostri calumniator, & traditor; tamen deliberare, difficile est inter diffusorem natiuitatis, & mortis auctorem. Facti sui videlicet vacuum statim Iudæ panituit, preuenit exitum traditori supplicium proditoris. Ille statim laqueum, peccatum suum confessus, elegit: hic impietatis pertinacia gloriatur. Nec ego perfidiæ huic dabo nomen erroris: non est error impietas omnis. Denique quoties Ecclesiæ vel eius quieti diabolus inuidus fuerit, intra eam nata contentio saluam seruauit ipsius certaminis causam. Quod proficiebat iste conflictus, quo laborabatur non ut religione quis vinceret, sed ut ipsa religio vinceretur? Meminitis certe eius, quia necesse est meminisse blasphemiarum. Sed iam obliuionem tantorum malorum volo sanctis mentibus imperatam: ex animis tollatur, qui sublatus est oculis: tollatur inquam, qui sic vocatus est præcurior inferni. Habuit crebras sinister prædicator insidias, tetendit arcum suum frequenter, ut legimus, & ore suo spicula venenata iactauit; neminem tamen vestro in numero quem feriret inuenit: retorta in se tela redierunt, postquam sagittare in obscuro re-
D los corde non potuit, & nihil in filios lucis licuit filio tenebrarum. Quæ nos de vobis in bello intestino positæ cura atque sollicitudo tunc habuit? In modum dicrum duximus noctes, quia talibus causis omne tempus angustum est: non oculos somno declinauimus inquietes. Quem enim caperet dilectio dormiendi, sic vigilante raptore, nesciebamus. Quis intra causas timor?
E quanta intra septa formido? quotiens luporum ieiuna esuries multa circum, aditu querit prædâ, seuit & absentibus minata perniciem? quanta hic pro sua cautione grex dignus est laude, quem non attigit secum raptor inclusus? Patet causa tuitionis huiusce; in apertum est qui restiterit inimico. Intelligamus & fateamur omnes, quod vos ille tutatus est pastor, qui in Evangelio se dicit esse pastorem. adfuit, nec vos deseruit qui patiebatur in vobis. In hunc namque quotidianis acuebatur lingua blasphemiarum, in ipsum dentes suos impius tractator armabat: inani ta-

Ibid.

Matth. 22. 10.

Genes. 3.

* f. exemplo
A. 2. c. 20* f. exitum
vult suppl.

Psal. 10. 10.

Ibid.

In consummata pernici-
oes?

Ioh. 10. 6

men semper elusus est morsu, quando eiusdem
Psal. 22. a. pastoris virga vos consolabatur & baculus, qui
 gregem suum etiam pascendum tradidit iturus
 ad cælum. Hæc vobis hucusque non mutata sunt
 pascua; eisdem pabulis estis impleri; Apostolico
 vos doctores & pio semper sermone pauerunt.
 Verum noxia fuerat pro salubribus cibis esca-
 supposita, quando aduersarius esurientibus ani-
 mabus mixtas spinas floribus exhibebat: nec ta-
 men fraus ista decepit vos, qui Christi suavis o-
 dor estis in Domino, postquam vobis longe aliud
 oluit, quam solebat. Herbam morriferi grami-
 nis horruistis: sepsistis aures vestras spinis, ne lin-
 guam nequam potuissetis audire. Non ergo per-
 venit ad sensum, quod offendit auditum; nec in-
 teriorem ferire potuit, quod exterior non rece-
 pit. Vitastis eum, cui (quantum didicimus) & in
 faciem restitistis. Vitastis, quem à memoria di-
 gna sancta Alexandrina ecclesia, secundum beati
2. Cor. 5. Pauli Apostoli sententiam, iam sciretis esse cor-
 rectum. Legistis namque, & memoriter iam te-
 netis sacerdotis, hoc est, catholici ad hunc scri-
 pta doctoris, quibus eum ita correptum, ut vellet
 esse correctum, studuit: nixus est labentem reuo-
 care collegam, porrexit dexteram magisterij sui,
 in vno volens plurimis subuenire. Percebat ani-
 mam veteris sacerdotis, quod nutat episcopus
 * ruina multorum. egit sicut scriptum est: Bene-
 dicam opus Domini diligenter. In nullo ei offi-
2. Tim. 4. cio Apostoli vir Apostolicus desuit: obsecrauit,
a. 2. admonuit, increpauit. At ille, qui in profundum
 blasphemiarum suarum pondere mergeretur,
 tanti viri doctrinam renuens, & abusus hortatu,
 docilis esse noluit, cum doctor esse non posset: egit
 iniurijs tenacem recti, perversitatis assertor: glo-
 riatur hinc; nec contristatus est frater, secum re-
 putans, quod merito sibi conseruo non parceret,
 qui suo Domino derogaret. Inuentus est per di-
Matth. 25 ligentiam ille de Euangelio frugi filius, & proui-
b. dus seruus. Nam & paternam seruauit substan-
 tiam, & auxit numerum talentorum. Nec dupli-
 casse eum, sed multiplicasse dixerim sortem, quæ
 videbamus etiã longe positis pio scẽnore subue-
 nisse. O sanctæ prædicationis vsura. Quam hic
 gratiam ante communem Dominum fidei nego-
 tiator inueniet, qui propter animarum lucrum
 negotium & illic exercuit, ubi alter accepit?
 Nonne hic merito à patrefamilias auditurus est:
Ibid. c. 21. Euge serue bone & fidelis, intra in gaudium Do-
 mini tui? Hæc huic competunt, qui illa quoque,
 quæ alijs sunt commissa, seruauit. Quid ille au-
 diturus est, quidve dicturus, cum à se commissæ
 sibi rei ratio requiretur, qui utique inuoluitur
 reatu, etiam si vobis per alios perditis esset ipse
 seruatus? Nostis profecto pro vestra eruditione
 quæ pœna negligentes maneat sacerdotes, quip-
2. Tim. 3. pe quos Apostolus præesse etiam domibus suis
a. 4. iubeat diligenter. Denique Heli sacerdos per se
1. Reg. 3. inculpabilis, diuinam per filios incurrit offen-
c. 4. sam. Offendit pontifex pater; offendit potestas
 & pietas. Si igitur ille cum præsumptionem fi-
 liorum non refrænât, incurrit; quanto magis hic
 Dominum, dum nec ipsi parcat, offendit? Non
 hunc delidem, non hunc dixerim negligentem.

A Habuistis hominem sermonis assidui, atque (a-
 pud expertos loquor) habuistis vigilem per-
 ditorem. Nec tamen beatus Petrus Apostolus
 deseruit tam grauitè laborantes. Nam cum se-
 parari tale vlcus de Ecclesiastico corpore, hor-
 rens omnibus putredo suaserit, cum ferro obtuli-
 mus & fomentum. Sed ille abusus nostro studio,
 quo illum sequimur qui nec de pusillis aliquem
 vult perire, mortem desideratus optauit. De-
 nique & medicinâ respuens elegit abscindi: tulit
 de se Apostolicum, vel hoc nobilicū sentiens, ip-
 se iudicium, ut abscinderetur qui nos contrista-
 bat, & volebat conuertere Euangelium Christi.
 B Nulla suo vitio languenti medico, ut diximus,
 arte defuimus. Non factum est nostræ celerita-
 te sententiæ, ut esset nobis publicanus aut ethni-
 cus. Scimus qualiter & quoties hos qui ad hæc
 tendunt, Scriptura iubeat conueniri: quod nunc
 quoque videtur impletum. dicendum denique
 adhuc. Tunc frater fratrem admonuit; dehinc
 pertinax vno & altero, immo & multis testibus
 conuentus est, consequenter ab vniuersali Ec-
 clesia, nostro quoque sermone correptus. Nihil
 præcoquum, nihil in hoc egimus immaturum,
 quæ diuturnæ constitutionis seruatus ordo dam-
 nauit. Non potuimus ultra differre; ne, sicut
 C scriptum est, cum furante currere videamur,
 & cum adultero Fidei nostram ponere portionem:
 maxime quando oculus scandalizans iubeatur
 auferri. Ad hæc; ille compendio totiens oblata
 remedia, campum ad certamen exposcit: sacer-
 dotale postulat, cui non erat interfuturus, exa-
 men: egrediturus ad bellum, castrorum dux ho-
 stem professus, & doctor Fidei contra Fidem por-
 tans arma perfidiæ; cum nō tam profectus, quam
 videtur expulsus. Non quæro qualia tunc ad Do-
 minum vestra vota fudistis, cum exitus doceat
 quid potueritis optare. Nec nos gestarum re-
 rum puteris ignaros, quarum nobis ordinem
 sancti fratris nostri Cyrilli relatio patefecit. Ad-
 monuit hominem, quem nunc inexcusabilem fa-
 ceret ex more conuentio: adesse contempsit.
 Quis petitorum Synodi, Synodo crederet abfu-
 turum? Percussa est illic falsitatis leuitas ponde-
 re veritatis: nec se ausa est fulgori radiantium
 sacerdotum latitantis perfidi caligo miscere: lu-
 cem tenebræ fugerunt, quia societatem legimus
 his esse non posse: inuicem se contraria semper
 offendunt. Vbi est quod sibi dictum est, quod lo-
 queretur in lumine, & supra testæ, quod audiret
 in auribus, prædicaret? Sed idcirco volens præ-
 sens latere, ut ferendam sententiã verecundia, iu-
 dicante conscientia, præueniret; lucernam suam
 E cur voluit habere sub modio, si eã bene putabat
 accensam? Toto sancto conuentui lucere debuit,
 ut habere lumen, omnium lumine probaretur.
 Non fallit diuina sententiã; quoniam qui in tene-
 bris sunt, lucem videre non possunt. Mansit ab-
 sconditus, ut vitando sacerdotale collegium, ipsi
 renunciaret quodammodo dignitati. Sic se ille
 primus homo Adam, peccati sui conscius, ante
 faciem Domini nudus occuluit; & qui non in eũ,
 sed in eius mandata peccasset, expauit illam quã
 contempserat vocem, & timorem deceptus in-
 currit,

ouit, postquam simplicitatis fiduciā vitio prauaricationis amisit. Nam facit dubitare de crimine confessio latebrarum: nemo se in causis grauibz innocenter abscondit. Sic ergo illius notra mortis auctoris, perduto honoris & gloriæ vestimento, secutus exemplum, merito hoc cum primo homine Adam fecerit, qui Deitatem Adæ nouissimi sic negauit. Non fuit ante oculos tantorum vexatio sacerdotum, non congregatum ex omni pene mundi parte Concilium: absuit ab his, cum quibus se esse nesciret. Quid illi profuit hoc vitasse? Refugere voluit, quos effugere non dabatur. Quia enim ratione pollit euadere persequente eo, cui se nullus abscondit? An quia talibus socijs vsus est, sine peccato se existimans, negare indignatus quod Propheta clamauit: Quo ibo à facie tua, & ab aspectu tuo quò fugiam? Si ascendero in caelum, tu ibi es: si descendero in infernum, tu ades. Ille clamat, latebram suis deesse peccatis, nec à Deo posse celari. Ille enim fatetur vbique præsentem, quem hic conatur asserere intra vterum defuisse susceptum. Tandem in sacerdotibus suis sanctis, sicut semper, spiritus viuens vnus in omnibus statuit, quod omnibus subueniret. nulla de putredine, nulla de vulnere nascente suscepit; quia diligenter amputatum est, quod manus spiritualis absceidit. Eijce, inquit Salomon, de concilio contentiosum, & exiet cum illo discordia. Secum scandalum suum, quod intulerat, amputauit, quia apud vos quod inuenierat, hoc reliquit. Non poterat loquente Domino, eradicari plantatio, quam plantauerat Pater, & quæ in eo vberem fructum probaretur afferre. Seruauit vineam suam Dominus Israël: domus eius est vinea Domini, & ideo mirandum non est, si furem domus eius euasit, cuius legimus nec dormire nec dormire custodem. Quid ager impius pertinax? quid sibi spei? quid permansit auxilij? Non habet locum veniæ, cui scriptum, quòd nec hic, nec in futuro possit ignosci. Inclinator omnis elatus; contra, exaltationem parit humilitas Christiana, quia hunc ipse, qui supra eum requiescit, exaltat. Illius per Prophetam verba sunt: Non habitat in medio domus meæ faciens superbiam: qui per Apostolum promittit se stultam mundi sapientiam perditurum. Audiat nūc à nobis quod Paulus tunc, & quum prædicaret, audiuit: Ad insaniam multarum peruenit itinere litterarum. Absit tamen ab eo huius exemplum. Non enim quod de doctore dictum est, dignus est audire indoctus. Cur præterea contra vas abiectionis, vas electionis vocemus in medium, cum ad exprobandum hunc ille sufficiat, quem in cruce cum Christo post scelera tanta pendētem, supplicij beneficium fecit Dominum confiteri? Sui ab eo memoriam poscit in regno: hoc breui sermone diluit quidquid admisit, criminibus temporum temporis puncto subueniens, nec moratur præmium contentem: statim eius remuneratione & vicissitudo respondit, qui libenter excipit hora ad se quacumque conuersum. Mecum, inquit, eris in paradiso. Promittit ei futuram societatem, qui secum præsens iam pateretur. Ad iustitiam corde credulitas, ad salutem facta est ei

A ore confessio. Exclamare hic in tāta contrarietate rerū pariter & flere debemus: nefas est, hoc Episcopū, quòd latro potuit, non inuenire. O fidei & perfidiæ præmiū: o iudicia Dei abyssus multa. Latro paradysum meruit, & sacerdos exilium. Habemus tamen huiusce rei veros interpretes. Hunc ille positus inter tormenta cognouit, quē hic positus in honore nesciuit. Nonne hoc illud est: Et homo cum in honore esset, non intellexit, comparatus est iumentis insipientibus? Quid est aliud intellectus & iudicium, nisi scire sapientiam & disciplinā, & intelligere verba prudentiæ? Illa est vera sapientia, quæ ipso Salomone dicente, de timore Domini sumit exordium; quam se inter perfectos loqui beatus Apostolus affirmat: & non tam graue est, quòd eam tunc minime mundus agnouit, quàm quòd nunc Episcopus ignorauit. Hoc loco vtat Domini nostri, per Hieremiam sermonibus: Chitiores legis meæ nescierunt me; & prophetantibus iniquitatem prophetis plausuerunt manibus sacerdotes. Et per eundem alibi: Sacerdotes mei sacrificauerunt mihi fide. Vtebatur tamen defensione & laude gentilium, Episcopum talem numquam fuisse testantium. Vere hæc & probabiliter loquebantur. Nam quando potuit Episcopus inueniri, qui Christianus esse nesciret? Ideo tamen inimicus esse probatus est, quia numquam displicent hostibus proditores. Audiuius hunc agentem contra legem, & iniquum quæ sint solatia prosequuta: adfuerunt inter alios, nec deseruerunt eum Celestiani iniquitatis operarij, quos Hymnidici nostri persequitur manifesta sententia. Iam dudum quippe inimici Dei dispergantur, & pereunt qui operantur iniquitatem; sicut idem dicit, velut cibum panis plebem Dominicam deuorabant. Habuit ergo secum sui magistros exilij: habuit huiusce rei perfectos tyro doctores. Nan. separare difficile est quos scelera sola iunxerunt; quia maiore ligantur glutino scædera vitiorum. Quis tamen horum finis est? nempe ille quem legimus: Irritauit in illo Dominus, & erunt post hæc decidentes sine honore in contumelia inter mortuos in æternum. Sed quid diutius immoramur? Fastidium forsitan faciat sermo prolixior: dimittamus mortuos sepelire mortuos suos. Audite nunc & capite simplicis verba doctoris: audite ab eo, quæ à maioribus nostris nobiscum positus frequenter audiuit: audite certe semper audita, nec studio nouitatis inuenta. Nostro vobis loquitur ore collega, quia vna fides necesse est vniter prædicetur. Non hic in eius persona alicuius testimonium mutuatur: à nobis datus est, qui est electus ex nostris, non est incognitus, non aliunde deductus. habuistis laudabilem de præsentis iudicio suo; fama dudum decepit absentes: plura de eo loqui cautio est, quia opera superuacua est nota laudare. Nunc tamen vos nostris proprijs sermonibus decet canere commonitos. Nemo in vobis illud quatiat fundamentum, quod firma petra & angularis lapis ille construxit. Aedificate super hoc, catholici, quod soletis. Didicistis quid sit superadificare quod ardeat. Hoc detrimento illud pensabitur, cum opera singulorum

petijt, Bsal. 35. a.

7.

Psal. 48. b.

13.

Baruch. 1.

Prouer. 1.

7.

1. Cor. 2. a.

5.

Hier. 2.

a. 8. & 1.

d. 31.

* non

Psal. 91. b.

10.

* qui,

Psal. 13. b.

Sapient. 4.

c. 10.

Ille debet illos

Matth. 8.

c. 22.

ff. vnanimi.

ter

1. Cor. 3. b.

scandalorum auctorem, & in Fide catholica gra-
uiter errantem, depositionis sententiæ subiecit.
At vero posteaquam & nos quoque eodem ad-
uenissemus, remq. omnem vt gesta erat accepif-
semus, grauiter commoti fuimus. Cum ergo ea
de causa non parua inter nos & Synodum con-
trouersia intercessisset, multaq. interim & dicta
& facta essent, ad nostras tandem Ecclesias & ci-
uitates reuerſi sumus: neque, quod ad Nestorij
depositionem attinebat, Synodi sententiæ per id
tempus subscripsimus. Porro autem cum mutuis
inter se discordijs Ecclesiæ diffiderent, vnumq. il-
lud omnes maxime curare oportere visum esset,
vt omni dissidio sublato, amice inter se iterum
congruerent; religiosissimi & Christi amantes
Imperatores idipsum quoque fieri vellent, seu-
req. iuberent, ac celeberrimum tribunum & no-
tarium Aristolaum de causa ad nos miserint,
vt omnis contentio tolleretur, ac Dei Ecclesia-
rum pax vbique vigeret; placuit & nobis quo-
que, in sanctæ Synodi sententiâ, qua Nestorium
deposuit, acquiescere, ipsumq. pro deposito ha-
bere, ac blasphemam illius doctrinam anathema-
tizare; eo quod & nostræ quoque Ecclesiæ, perin-
de ac vestra sanctitas, rectam semper inculpa-
tamq. Fidē tenuerint, ac seruauerint, eandemq.
populis retinendam tradiderint. Assentimur etiā
ordinationi Maximiani sanctissimi & religiosissi-
mi sanctæ ecclesiæ Constantinopolitanz Episco-
pi: & cum omnibus vniuersi orbis religiosissimis
Episcopis, quicumque orthodoxam sinceramq.
Fidem habent, eamq. seruant, communicamus.

LIBELLVS QVEM PAVLVS
Episcopus Emisenus Cyrillo Archie-
piscopo Alexandria obtulit, à Ioan-
ne Antiocheno Episcopo missus.

*Domino meo per omnia sanctissimo & sacratis-
simo Archiepiscopo Cyrillo, Paulus Episcopus in
Domino salutem.*

XXVIII Religiosissimi, inuictissimiq. Imperatores no-
stri curam ac sollicitudinem, quam iam in-
de ab initio circa subditos, maxime vero circa
sanctas Dei Ecclesias habuerunt, declarantes, Fi-
demq. quam à maioribus susceperunt, piā, re-
ctam, minimeq. adulteratā sese obtinere demon-
strantes; per virum spectabilem Aristolaum tri-
bunum ac notarium & ad tuam sanctitatem, &
ad sanctissimum quoque & religiosissimum Ioan-
nem Episcopum, & ad sanctissimū ac religiosissi-
mum patrem nostrum Acacium Berthæensiu An-
tistitem litteras miserunt, quibus præcipiunt, vt
vel corpore, vel saltē animi sententiâ inter nos
coeuntes, cōtrouersias illas inter piētissimos Epi-
scopos, qui in Ephesina ciuitate conuenerunt, &
nos exortas, diluamus, acceptamq. Deo pacem

san-

A καὶ σκατοδάλισσαι πολλοὺς, καὶ οὕτως ὁρμηθῆναι
πρὸς τὴν πίσιν. σκατοδραμηκῶς δὲ καὶ ἡμεῖς, οἱ
τοῦτο γεγονός ὄροντες, λελυπημένοι. πάντες οὖν
τῆς αἰτίας, διὰφορᾶς μεταξὺ ὑπομένης ἡμῶν π, καὶ
τῆς ἀγίας συνόδου, καὶ πολλῶν μεταξὺ πεπραγμένων
π, καὶ εἰρημένων, εἰς τὰς ἑαυτῶν ἐκκλησίας π, ἐ-
λθεις, ἐπεσφύσαμεν, ὅπως ἐκζητήσῃς τὸ τιμηκώτα-
τὴν ἀγίαν συνόδον δι' ἐπιτοχῆς εἰς τὴν ἐξουχί-
σαν καὶ Νεστορίαν τῆς καθαρῆς πίστεως ψῆφον, διορη-
τῶν πρὸς διχονοίας τῶν ἐκκλησιῶν. ἐπεὶ δὲ ἡ ῥύτις
μάλιστα πάντας φροντιστὰς ἐχρήν, ὅπως σωαφῆται,
ἐκ μέσου ὑπομένης διχονοίας ἀπίσης, καὶ τῶν θιο-
βιστῶν, καὶ φιλοχρίτων βασιλέων, αὐτὸ δὲ ὅτι
ἡμεῖς, θιωσιανῶν, καὶ εἰς πόρρον πρηνέτων τὸν
* θωμάσιον τριβῶν, καὶ νοτάριον, Δεσπλάον, πρὸς * ὁμο-
ρῶν εἰς ἀνείρεσιν πίστεως φιλονικίας, ἐπεὶ ὅτι τὸν πρηνέ-
ειρώων βασιβάνην τῆς ἐκκλησίας πρὸς θεόν, καὶ
ἡμεῖς αὐτοὺς συνήδον τῇδε τῇ ψῆφῳ τῆς ἀγίας συ-
νόδου, τῇ ἐξουχίᾳ καὶ Νεστορίαν, ἐχρήν αὐτοὺς κα-
θηρημένον, καὶ ἀναθρομῶσιν τῆς δυσφῆμης αὐτῶν δι-
δοσκαλίας, διὰ τὸ πᾶς παρ' ἡμῶν ἐκκλησίας τὴν ὁ-
ρήν αἰε, καὶ ἀβέβηλον ἐχρηκεῖν πίσιν, καὶ ἐν ἡμε-
τέρῳ ὁσιότητι, καὶ πάντων αἰε φυλάττων, ἐπεὶ δὲ ὁσιότη-
τῆς λαοῖς. συνιστοῦμεν ἡ καὶ τῇ χειροποιᾷ ὁσι-
πύτῃ, καὶ θιωσιβιστῶν τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἀ-
γίας ἐκκλησίας ὁπισκόπου Μαξιμιανῶν. ἐκωνων-
κῶν πᾶσιν ἐσμεν τοῖς καὶ τὴν οἰκουμένην θιωσιβισ-
τῆς ὁπισκόποις, ὅσοι τὴν ὁρθόδοξον, καὶ ἀμώμητον ἔ-
χουσιν, καὶ τηροῦσιν πίσιν.

* ΛΙΒΕΛΛΟΣ ΕΠΙΔΟΘΕΙΣ ΤΩ
ἁρχιεπισκόπῳ Κυρίλλῳ ὡς Πάυλῳ ὁ-
πισκόπῳ Εμίσης, * τῷ ἀποσταλέντῳ ὡς
Ιωάννου Αντιοχείας ὁπισκόπου.

Τῷ δεωότη μὲν τῷ πάντων ἑνικῶν ἀγιωπύτῃ, καὶ
ὁσιωπύτῃ δεχέπισκόπῳ Κυρίλλῳ, Πάυλος ὁ-
σκαπῶς, ἐν κυρίῳ χαίρειν.

ΟΙ ὀλαβίσταρι, καὶ καλλίνκοι ἡμῶν βασι-
λεῖς, ἐν αὐτῇ ἔχον ἀξιοδοτῶντων, ἐπὶ
μείλειν πρὸς τὸ ὑπῆκου, ἐμάλιστα πρὸς ἀγίας
τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας, καὶ τὴν ἀσέβῃ, καὶ αἰκρομῇ, ἐ-
ὁρῆν πίσιν, ἐν ὅσῳ πᾶσι διδόντες, ἐδουκίμε-
νοι, καὶ ἡμῶν ἐξέπρηνσιν διὰ τὸν ἀβέβηλον τριβῶ-
ν, καὶ νοτάριον Δεσπλάον, πρὸς πᾶσι τὴν ὁσιότη-
τα, καὶ πρὸς τὸν ὁσιωπύτην, καὶ ἀγιωπύτην Ιωάν-
νην ὁπισκόπον, καὶ πρὸς τὸν ὁσιωπύτην, καὶ ἀγιω-
πύτην πᾶσι ἡμῶν Ἀκάκιον, πρὸς ὁπισκόπον τῆς Βερ-
ροιαίων, τὸ κελεῖν, ὥς συνελθόντες, ἡ καὶ πρηνέ-
σιν, ἡ καὶ γράμειν, λύσιν δεῦναι τῆς ἀνακρίσεως * καὶ
διὰφορᾶς μεταξὺ τῶν φιλοχρίτων ὁπισκόπων, τῶν
πρηνέων

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΙΩΑΝΝΟΥ ΕΠΙ-
 tiocheni Episcopi ad Cyrillum Ar-
 chiepiscopum Alexandrinum.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΙΩΑΝΝΟΥ ΕΠΙ-
 σκόπου Αντιοχείας, πρὸς Κύριλλον ἀρχιε-
 πίσκοπον Αλεξανδρείας.

*Domino meo religiosissimo, & sanctissimo commi-
 nistro Cyrillo, Ioannes in Domino salutem.*

XXX.

Ρeligiosissimorum Imperatorum nostrorum edicto, religiosissimorum Episcoporum Synodus ad Ephesiorum metropolim, tum Ecclesiasticarum rerum & controuersiarum, tum recte quoque Fidei causa dudum conuenire iussa est. Cum autem ad prædictam ciuitatem peruenissemus, ac citra mutuum colloquium inde rursus abijissemus, (superfluum est autem dissensionis causas nunc pacis tempore commemorare;) cumq. Ecclesiae hoc modo in graues discordias incidissent; quandoquidem omnes id maxime curare oportebat, ut omni animorum dissensione e medio sublata, Christi Ecclesiae denuo consociarentur; ipsiq. religiosissimi, ac Christi amantissimi Reges hoc ipsum ut fieret, mandassent, eiusq. rei gratia dominum meum præclarissimum, & spectabilem tribunum & notarium Aristolaum misissent, pias ipsorum litteras afferentem, quæ deinceps nos conuenire iuberent, atque scandala omnia e medio tollere, omnemq. perturbationem & offensionem conspire: nos pias illius litteris morem gerere volentes, rectè mox dominum meum Deo per omnia dilectissimum ac sanctissimum Episcopum Paulum mittendum duximus. Quod consilium sanctissimo piissimoq. patri nostro Acacio, ceterisque qui nobiscum erant, Deo dilectissimis Episcopis probatum fuit. Fecimus autem hoc maioris compendij causa, eo quod quæ a religiosissimis Imperatoribus nostris sancita sunt, perficere nobis ipsis in vnum conuenientibus non licuit. Mandauimus autem illi, ut vice nostra & pro nobis & coram vobis constituat quæ ad pacem faciunt; id quod huius legationis præcipuum caput est; simulq. pietati tuæ exhibeat expositionem de Domini nostri Iesv Christi incarnatione concorditer a nobis editam. Quam proinde pietati tuæ per prædictum piissimum virum misimus, quæ est hæc.

De Virgine autē Dei genitrice Maria quomodo sentiamus & loquamur, deq. vnigeniti Filij Dei incarnatione, necessario, non additamenti loco, sed confirmationis specie, dicemus breuiter, sicuti ab initio ex diuinis litteris, sanctorumq. Patrum traditione hausimus; Fidei in Nicæa a sanctis Patribus expositæ nihil prorsus adijciantes. Illa enim, ut antea diximus, ad omnem pietatis cognitionem, omnisq. hæreticæ prauæ doctrinæ depulsionem abunde sat est. Nec illa etiam quæ consequi non possumus, audacter aggrediemur; sed propriæ infirmitatis confessione excludemus eos qui adoriri nos volunt in his, in quibus consideramus quæ supra humanum captum sunt. [Habet vero nostra expositio in hunc modum.]

Con-

σας αἰρετικῆς κακῆς διδασκαλίας ἀποκλήρουσιν. ἐροῦμεν δὲ ὅτι κατὰ τὴν ἐκείνων ἀνέφικτον, ἀλλὰ τὴν ὁμολογίαν τῆς οἰκίας ἀσθενείας ἀποκλείοντες τῆς ἀπὸ φύσεως βεβηλωμένοις, ἐν οἷς τὰ ὑπὲρ ἀνθρώπου ἀποκρίματα.

Ομο-

Τῷ διασέτῃ μὲν τῷ θεοφιλεστάτῳ, καὶ ἀγαπῶντι συνέδῳ τῶν Κυρίλλῳ, Ἰωάννῃς ἐν κυρίῳ χαίρειν.

Πρώτῳ ἐκ θεασίσμων τῶν ἀσβεστέων ἡμῶν βασιλέων ἐκκλησίᾳ σουδοῦς θεοφιλεστάτων ὁπισκόπων καὶ τῶν ἐφ' ἡμῶν μητροπολιτικῶν ἐκκλησιαστικῶν ἐνέκα πραγμάτων, καὶ τῆς ἐρήνης πίστεως. κατὰ λαβόντων δὲ καὶ ἡμῶν τὴν μεμνημένον πάλιν, καὶ ὑποστεινόμενους ἐκ τῆς πρὸς ἀλλήλους συντυχίας· περὶ τῆς δὲ τῆς αἰτίας τῆς διχονοίας ἐν καιρῷ ἐρήνης καὶ εἰρήνης, διρημένων ὅτι πρὸς διχονοίας τῆς ἐκκλησίας τούτῳ τῷ τρόπῳ, ἐπὶ δὲ τούτῳ μάλιστα φρονήσῃ πάντας ἐχρήσῃ, ὅπως σωαφθῇ, ἐκ μέσου ἡγομένης διχονοίας ἀπάσης, καὶ τῶν ἀσβεστέων, καὶ φιλοχρίτων βασιλέων, αὐτὸ δὲ τούτῳ ἡγομένης θεασίστων, τὸ ἐν ὧσιν τὰς τῶν Χριστοῦ ἐκκλησίας, καὶ εἰς αὐτὴν δὲ τὸν ἀποσταλάντων τὴν κύριον μὲν, καὶ ἡμεῖς αὐτῶν, καὶ πρὸς βλαπτικὴν τριβουλίαν, ἐν ταύτῃ, ἀρεστοί, ὁπισκοπῶν τὸ ἀσβεστὸν αὐτῶν χάμμα, τὸ ὡς κελεύον, ἐν τούτῳ ἡδὴ συμβῆναι ἡμῶν, καὶ περὶ αὐτῶν τὴν σκαιότατα ἐκ τοῦ μέσου, καὶ κατὰ δύναμιν πᾶσαι τὰ ἐχρήσῃ, καὶ πᾶσαι λύπην· ὅτι εἰς τὴν ἀσβεστὴν χάμμα, ὡς δὲ, καὶ ὡς ἀχρημά ἀπιστίλαμεν τὴν κύριον μὲν, καὶ καὶ πάντα θεοφιλέστατον, καὶ ἀγαπῶντι ὁπισκοπῶν Παύλον· τούτῳ σωαρίσῃ καὶ τῷ ἀγαπῶντι, καὶ θεοφιλεστάτῳ ὁπισκόπῳ πατρὶ ἡμῶν Ακακίῳ, καὶ τοῖς πατρὶ ἡμῶν θεοφιλεστάτοις ὁπισκόποις. ὑπὲρ δὲ πλείονος σωτηρίας πάντῃ πιπνέκαμεν, διὰ τὸ μὴ διώκεσθαι ἡμῶν σωεληθόντες, τὰ θεασίστων ὑπὸ τῶν ἀσβεστέων ἡμῶν βασιλέων, καὶ πρὸς αὐτοὺς εἰς πέρας ἀγαγεῖν, ἐν τῇ αὐτῇ αὐτῶν, ὡς καὶ αὐτῶν ἡμῶν, καὶ ὑπὲρ ἡμῶν, ἐκ τῆς πρὸς αὐτοὺς ἡμέτερον, τὸ πᾶσι μὲν τὰ περὶ τῆς ἐρήνης, ὅπερ ἐστὶν πρὸς ἡμεῖς, ἐγχαρίσῃ δὲ τῇ σῇ θεοσεβείᾳ τὴν ἐκ τῆς τῶν πατρὶ ἡμῶν συμφώνως ἡγομένην περὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἡ ἀπιστίλαμεν τῇ σῇ θεοσεβείᾳ διὰ τὸ περὶ ἐκ τῆς θεοφιλεστάτου αὐτοῦ, ἢ τίς ἐστιν αὐτῇ.

Επεὶ ὅτι θεοτόκου Μαρίας παρθένα, ὅπως καὶ φρονέμεν, ἐλέγομεν, τὸ πρὸς τὸν ἐκκλησιαστικόν ὅτι μοιολογῶντες ὑποστεινόμενους, ἀσβεστῶς, ἐκ τῆς πρὸς αὐτοὺς μέρεϊ, ἀλλ' ἐν πληροφροῦν εἶδει, ὡς αὐτοὺς ἐκ τῆς θεῶν χάριτος, ἐκ τῆς πρὸς αὐτοὺς ἀγίων πατέρων παρεληφθόντες ἐχρήκαμεν, διὰ βεβαίως ἐρεῖται, ὅτι τὸ σῶλον πρὸς τῆς τῆς ἀγίων πατέρων τῆς ἐν Νικαίᾳ ἐκτεθείσης πίστεϊ, ὡς καὶ ἐφ' ἡμῶν ἐχρήκαμεν, πρὸς πᾶσαν ἐξαρχίαν καὶ ἀσβεστῶς γινώσκον, ἐπὶ

ineffabiliter & citra confusionem inter se vnita, mens humana considerat, attamen vnita neutiquam disiungit; sed vnum ex vtroque & Deum & Filium & Dominum existere credit, & conuenienter admittit.

At vero Nestorij praua sententia ab hac doctrina est plane diuersa. Nam etsi Deum Verbum incarnatum, hominemque factum confiteri simulet; attamen incarnationis virtutem ignorans, duas naturas nominat, easque a se inuicem diuellit, Deum seorsum ponens, & itidem seorsum hominem habitudine quadam Deo coniunctum, per solam honoris æqualitatem, seu auctoritatem. Hæc enim sunt verba illius: Inseparabilis est Deus à visibili. vnde honorem eius qui non separatur, non separo: separo naturas, sed coniungo adorationem. At vero Antiocheni fratres ea ex quibus Christus constitutus intelligitur, simplici solaque cogitatione complectentes, naturarum quidem differentiam dixerunt, (neque enim, vt supra dicebam, idem naturali qualitate sunt diuinitas & humanitas) attamen vnum Filium & Christum & Dominum agnoscunt; & tamquam vnus vere sit, vnam quoque esse eiusdem personam dicunt. quæ vero inter se vnita sunt, ea nullo pacto distrahunt. Sed neque vllam naturalem diuisionem recipiunt; vt infeliciū inuentionum auctori sentire placuit: solas autem voces, quæ de Christo dicuntur, discernendas contendunt: competere autem eas asserunt, non alias quidem Dei Patris Verbo tamquam filio seorsim per se posito; alias vero illi ex muliere genito, tamquam alteri rursus distincto filio: sed alias quidem diuinitati illius, alias rursus humanitati. Vnus enim idemque simul Deus & homo existit. Addunt nihilominus, quasdam esse quodammodo communes, & velut ad vtramque naturam spectantes, diuinitatem inquam, & humanitatem. Quod dico, eiusmodi est. Inter voces, quæ Christo tribuuntur, quædam diuinitati potissimum conueniunt; aliæ autem magis ad humanitatem pertinent: aliæ denique quasi mediæ, Filium Deum & hominem simul & in eodē esse declarant. Etenim cum Philippo dicit: Tanto tempore vobiscum sum, & non cognouisti me Philippe? Non credis quia ego in Patre, & Pater in me est? Qui videt me, videt & Patrem. Ego & Pater vnum sumus. vocē diuinitati maxime conuenientem proferre affirmamus. Cum vero Iudæorum populum increpans, ait: Si filij Abrahæ essetis, opera Abrahæ faceretis. Nunc autem queritis me interficere hominem, qui veritatem vobis locutus sum: hoc Abraam non fecit. eiusmodi exponere dicimus, quæ homini proprie competunt. Verumtamen hoc ita accipiendum est, vt & illæ quæ diuinitati conueniunt, & illæ rursus voces quæ ad humanitatem pertinent, vni tantum Filio adscribantur. Cum enim Deus esset, homo factus est, diuinitate non amissa, sed carne & sanguine, hoc est, humanitate assumpta. Quoniam vero vnus est Filius & Deus & Dominus, fit vt vnam quoque tantum personam, tam nos quam ipsi agnoscamus. Medias autem voces illas esse asseueramus, vt cum beatus Paulus scribit: Iesus Christus

πλυνσαυμονήν τῆς τρέφου, δύο τὰ ἀλλήλοις διτιμή-
ταις π, καὶ ἀσυχύτως συνωλεγεμένα καδ' ἵκωνται,
ὅρα δὲ πάντως ὁ ἀνθρώπινος νοῦς, ἐνωθείη τῇ μέν,
διέστησιν οὐδαμῶς· ἀλλ' ἐνα τὸν ἐξ ἀμφοῖν, καὶ θεὸν,
καὶ υἱὸν, καὶ Χριστὸν, καὶ κύριον· εἶναι π, ἐπεὶ δὲ π, ἵπαι, ἡ
καὶ ἀρσένος· εἰς δὲ χεῖρα. Ἐπεὶ δὲ ἡ παρὰ τὴν ἐξ ἑαυτοῦ
ταύτῃ ἡ διέσπαι κακοδοξία. Ὑποκρίνεται μὲν γὰρ
ὁμολογεῖν, ὅτι καὶ ἐσαρκώθη, καὶ ἐβλήθη θρόνῳ τοῦ
ὦν ὁ λόγος, τὴν δὲ γὰρ πρὸς σαρκωθῆαι διωαμὴν οὐκ
εἰδώς, διὸ μὲν ὀνομάζει φύσιν, ὡς διὰ τὴν ἑαυτοῦ
λήλων αὐτῆς, θεὸν ἰδίᾳ τῆς, καὶ ὁμοίως ἀνθρώπου
αὐτῆς μέρος, συναφθέντα θεῷ χεῖρα, κατὰ μέτρον
τῆς ἰσότητος, ἡγοῦνται, ἀνθρώπου. Ἐφ' ἣν οὕτως· ἡ
χωρίζου πρὸ φαινομένου θεός. Διὰ τὸ πρὸς μὴ χω-
ριζομένη τὴν πλῆξιν χωρίζω· χωρίζω τὰς φύ-
σεις· ἀλλ' ἐν τῇ τῇ ἐκκοινωνίᾳ. οἱ δὲ γὰρ κατὰ τὴν
ἀνθρώπου ἀδελφοὶ, τὰ μὲν ἐξ ὧν νοῦν Χριστὸς, ὡς
ἐν ψαλμοῖς, καὶ μόναις ἐνοσίαις δεχόμενοι, φύσεων
μὲν εἰρήκασιν διὰφορᾶν, ὅτι μὴ ταῦτα, ὡς ἐφ' ἡμῶν, ἐκ
πιστοῦ φησὶ θεότης, καὶ ἀνθρώπου· ἐνα γὰρ μέν
υἱὸν, καὶ Χριστὸν, καὶ κύριον, ἐπὶ εἰς ὅσον οὐκ ἀληθῶς,
ἐν αὐτῇ καὶ τῇ πρὸς ὅσον αὐτῇ φασιν· μερίζουσι δὲ
κατ' ὅσον τρέφου τὰ ἐνωμένα· οὐ πλῆξιν φυσικῶν
ἐξ ἑαυτοῦ τῇ τῇ διαίρεσιν, κατὰ φρονεῖν ἰδοῦν τῇ
τῇ ἀφ' ἑαυτοῦ ἀρεμάτων εἰσηγητῇ· διαίρεσιν δὲ μόναις
διὰ τὴν τῇ πρὸς φωνῆς· ἀρετῇ τῇ
φασιν αὐτῆς, οὐ τὰς μὲν, ὡς ἡμῶν κατὰ μέτρον τῇ ἐκ
θεοῦ πατρὸς λόγῳ, τὰς δὲ, καὶ ὡς ἐπὶ πλῆξιν ἡμῶν,
τῇ ἐκ κοινότητος· ἀλλὰ τὰς μὲν τῇ θεότητι αὐτῇ, τὰς
δὲ πλῆξιν τῇ ἀνθρώπου αὐτῇ. θεὸς γὰρ ἐστὶν ὁ αὐ-
τῶν καὶ ἀνθρώπος. εἶναι δὲ φασὶν ἐπὶ πλῆξιν κοινότη-
της τρέφου πλῆξιν, καὶ οὐκ ἐπὶ ἀμφοῖν βλεπούσας,
θεότης, καὶ ἀνθρώπου λέγουσιν. οἱ δὲ πλῆξιν φησὶ
αἱ μὲν γὰρ εἰσι τῶν φωνῶν ὅτι μάλιστα θεοπετίαι·
αἱ δὲ οὕτως πλῆξιν ἀνθρώπου πετίαι· αἱ δὲ ὅτι μά-
λισται μέσσω πλῆξιν ἐπὶ χροῖον, ἐμφανίζουσαι
τὸν υἱὸν θεὸν ὅντα καὶ ἀνθρώπον, ὁμοῦ π, καὶ ἐν
ταύτῃ. ὅταν μὲν γὰρ τῇ φιλικῶς λέγῃ· τρεφῶ
χρόνον μετ' ὁμῶν ἡμῶν, καὶ ἐκ ἐγνωσῶν με, φίλοι· μὴ
π, οὐ πλῆξιν, ὅτι ἐγὼ ἐν τῇ πατρί, καὶ ὁ πατὴρ ἐν
ἐμοὶ ἐστίν; ὁ ἐωρακὴς ἐμὴ, ἐωρακὴς τὸν πατέρα· ἐγὼ
καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐσμέν· θεοπετίαι τῶν εἶναι διὰ β-
βαιούμεθα τῇ φωνῇ. ὅταν δὲ τῇ ἰδούσας ὅτι
ἡ πλῆξιν δὲ ἡμῶν, ἐκ τῶν λέγων· ἡ πλῆξιν ἡ β-
βαιούμεθα τῇ φωνῇ, ἐκ τῶν λέγων· ἡ πλῆξιν ἡ β-
δοκίμῃ, ἀνθρώπου, ὅς τῇ ἀληθείᾳ ὁμῶν λελάλη-
κα· ὅτι β-
βαιούμεθα ἐκ ἐπίστασιν ἀνθρώπου πετίαις ἀρετῇ
ταῦτα φασιν, πλῆξιν ἡ εἰς ἡμῶν τὰς θεοπετίαις, καὶ
μὲν π, τὰς ἀνθρώπου· θεὸς γὰρ ὁν γέγονε ἀνθρώπος,
καὶ π, εἶναι θεὸς ἀφ' ἑαυτοῦ· ἐκ πρὸς λέγει ἡ μάλιστα πε-
τίαι, καὶ αἱ μάλιστα γέγονας. ἐπὶ δὲ ἡ εἰς ἡμῶν, καὶ θεὸς,
καὶ κύριος, ἐν αὐτῇ καὶ πρὸς ὅσον αὐτῇ φασιν, ἡμῶν
π, καὶ αἱ μάλιστα εἶναι φωνῆς ὁμῶν διὰ β-
βαιούμεθα· οἱ δὲ ὅταν ὁ μακάριος Παῦλος γράφῃ
ἡμῶν

Ιωαν. 14.
6.9.

Ιωαν. 10.
4.30.

Ιωαν. 8.6.
59.

Παυλ. 1.3.
8.

Ἰησοῦς Χριστὸς χθὲς, καὶ σήμερον, ὁ αὐτὸς καὶ εἰς τοὺς
 αἰῶνας. καὶ πάλιν· ὅτι πατὴρ εἰς τοὺς αἰῶνας, καὶ κύριος πολλοί,
 ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἐν τῇ γῇ· ἀλλ' ἡμῖν εἰς θεὸς ὁ
 πατὴρ, ἐξ οὗ πᾶν πᾶν, καὶ ἡμῖς ἐξ αὐτοῦ· καὶ εἰς κύριος
 Ἰησοῦς Χριστός, δι' οὗ πᾶν πᾶν, καὶ ἡμῖς δι' αὐτοῦ. καὶ
 πάλιν· ἡ χάρις καὶ ἡ εὐλογία τοῦ πατρὸς ἡμῶν τοῦ
 Θεοῦ Χριστοῦ ὑπὲρ πάντων ἀδελφῶν μου, τῶν συγγενῶν
 καὶ κατὰ σάρκα· οἱ πατέρες εἰσιν Ἰσραηλῖται, ὧν εἰσι καὶ
 ἡ νόμιμος, καὶ ἡ νομοθεσία, καὶ ἡ διαθήκη, καὶ ἡ δόξα·
 ὧν οἱ πατέρες· καὶ ἐξ ὧν κατὰ σάρκα Χριστός, ὁ ὧν
 ὅτι πάντων θεὸς διλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας. ἀμήν.
 ἰδοὺ γὰρ, ἰδοὺ, Χριστὸν Ἰησοῦν ὀνομάσας, χθὲς, καὶ σή-
 μερον τὸν αὐτὸν αἰνῶσαι φησὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας, καὶ
 δι' αὐτοῦ ἡ χάρις καὶ ἡ εὐλογία τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ κυρίου
 ἡμῶν τοῦ Θεοῦ Χριστοῦ, ὅτι πάντων ὀνομάζει θεὸν καὶ μὲν καὶ δι-
 λογητὸν εἶναι φησὶν εἰς τοὺς αἰῶνας. καὶ τῶν διελθόντων
 ἐν τούτοις τοῖς ὅτι τῷ κυρίῳ Φωταὶ· ἔχουσιν γὰρ ἐν
 ταύτῃ τὸ θεοπεπῆς, καὶ τὸ ἀνθρώπινον. ἐφάρμοσεν
 ἡ μάλλον αὐτοῖς, ὡς ἐν τῷ ἡμῶν· πνεύματι, τῷ θεῷ λό-
 γῳ σσαρκωμένῳ· ἐπὶ τὸν πῖνον ἐστὶ τὸ διακεῖν τοῖς
 φύσιν, καὶ τὸν μὲν τὸν εἶναι, καὶ τὸν μὲν ἰσχυ-
 ρίαν πνεύματος λέγειν ἀνθρώπων θεῷ, καὶ ὁμοίως ἐπι-
 ρεῖν τὸ φωνῶν εἰδέναι διὰ φωνῶν. καὶ τὸν κυρίου τοῦ
 Νεστορίου· καὶ τοῦ Φωταὶ καὶ τοῦ εἰδέναι αὐτοῦ· καὶ γὰρ
 καὶ τοῖς δοκῶν τῶν λέξεων ἡ σωτηρία, καὶ τῶν ὀνομα-
 τῶν ἡ περὶ φωνῶν, τῆς ἰσχυρῆς ἀγίου ἀκριβοῦς διπο-
 λιμπνεῖται, ἡμῶν οὐδὲν· δύσκολον γὰρ τὸ πᾶν
 πᾶν δὲ λίαν· ταῦτα τοῖς καὶ ὁ θεοπῆτορ Παῦλος ἐξή-
 τησεν· καὶ λέγειν ἐν αὐτοῖς καὶ τὸν εἶναι αὐτοῦ· ὅτι
 γὰρ οὐ μερίζουσιν εἰς δύο τὸν εἶναι Ἰησοῦν Χριστόν, καὶ
 τοῦ λέγοντος ἐφ' ὁμοῦ λέγειν τοῖς Φωταὶ, τῇ μὲν θεο-
 τητι αὐτοῦ τοῖς θεοπεπῆς, τῇ δὲ ἀνθρωπότητι πάλιν
 αὐτοῦ τοῖς ἀνθρωπίναις, πῶς οὐχ ἄπειρον ἐναργές·
 διὰ βιβλαίου γὰρ, ὡς ἐφ' ἡμῶν, ὅτι αὐτὸς ὁ καὶ θεὸς πα-
 τὴρ ὁ λόγος, ἡμῶν περὶ αἰῶνων, καὶ ἐν ἐσχάτοις και-
 ροῖς ἐκδηλώθη καὶ σάρκα ἐκ τῆς ἀγίας παρθένης. περ-
 σπάζουσι δὲ, ὅτι διὰ τὴν ἀφραστον, καὶ ἀσύνχυνον
 εἶναι καὶ θεοπῆτορ εἶναι πνεύματι τὴν ἀγίαν παρ-
 θενον· καὶ εἶναι ἡμῶν, καὶ Χριστόν, καὶ κύριον ὁμολογεῖ-
 σαι αὐτοῦ. ἀπὸ τῶν δὲ περὶ τῶν πᾶν, ἐν εἰναι λέγειν,
 καὶ διὰ τῶν εἰς δύο τὸν εἶναι, νομίζουσιν αὐτοῦ. καὶ γὰρ
 αὐτοῖς περὶ τῶν περὶ τῶν διπολησίων, ὡς περὶ βιβλίου
 εἰς αὐτοῦ αὐτοῦ, καὶ κατὰ τὴν οὐρανῶν, οἱ θεοδομοῦ-
 πτε αἰβούλω. καὶ γὰρ τῆς Νεστορίου συμφέρονται δό-
 ξαι, πῶς αὐτοῖς ἀναθεματίζουσιν, ὡς βιβλίου, καὶ
 μυσταί· οἱ καὶ δὲ, εἰς καὶ τοῖς αἰτίαις εἰπὺν, διὰ αὐ-
 τοῖς περὶ τῶν περὶ τῶν διπολησίων. ἐπεὶ γὰρ οἱ τῆς
 Ἀριεῖς δυνατεῖας ὑπακούουσιν, τῆς ἀληθείας τὴν
 διώκον αὐτοῖς ἐκκαπλάουσιν, τὸν καὶ θεοῦ
 φησὶ λόγον ἡμῶν μὲν ἀνθρώπων, πάλιν αἰψύ-
 χῳ περὶ τῶν σῶματι· περὶ τῶν δὲ τῶν
 φιλοκαυτέρων, ἵνα τοῖς ἀνθρώπων φωνῶν αὐ-
 τῷ περὶ τῶν, ὡς ἐν μέσῳ ὅτι τῆς τοῦ
 πατρὸς ὑπερβολῆς τοῖς περὶ αὐτοῦ πλεονασμοῖς
 ὅτι-

A stus heri & hodie, idem & in saecula. & rursum:
 Si quidem sunt dii multi & domini multi in caelo
 & in terra; nobis tamen unus est Deus Pater, ex
 quo omnia, & nos ex ipso: & unus Dominus
 Iesus Christus, per quem omnia, & nos per
 ipsum. & alibi iterum: Oprobam enim ego
 ipse anathema esse à Christo pro fratribus meis,
 qui sunt cognati mei secundum carnem, qui
 sunt Israelitae, quorum est adoptio filiorum, &
 legislatio, & testamentum, & gloria; quorum
 patres, & ex quibus Christus secundum car-
 nem, qui est super omnia Deus benedictus in sa-
 cula. amen. En Christum IESUM nominans,
 heri & hodie, & in saecula eundem esse asserit:
 & per ipsum omnia facta esse ait: & illum, qui
 secundum carnem ex Iudaeis est, Deum super
 omnia appellat, & in saecula esse benedictum
 affirmat.

B In his igitur eiusmodi voces, quae de Domino
 pradicantur, ne diuidas: simul enim in eodem
 complectuntur & quod Deo & quod homini con-
 uenit: sed adapta illas vni Filio, hoc est, incar-
 nato Dei Verbo. Aliud est ergo naturas ipsas
 dirimere, idq. post adunationem, hominemq.
 secundum solam honoris aequalitatem Deo con-
 iunctum esse asserere; aliud rursum vocum diffe-
 rentiam agnoscere. Quomodo igitur illorum
 dicta cum Nestorianis vocum nouitatibus con-
 gruunt? Nam etsi famsi dictionum structura,
 sententiarumq. enuntiatio eiusmodi sit, vt à sub-
 tiliore illa diligentia non nihil recedere quibus-
 dam videri queat, non est valde mirum. etenim
 non parum difficile est hac apte explicare.
 C Nam & diuinus Paulus sermonem à Deo in oris
 sui apertione quærit. Quod autem vnum Do-
 minum nostrum IESUM Christum in duos non
 diuidant, etsi voces illas quæ Deo cōueniunt,
 diuinitati eius, alias rursum quæ homini compe-
 tunt, humanitati illius aptandas esse dicant, quis
 dubitat? Affirmant enim, vt ante dixi, ipsum il-
 lud Dei Patris Verbum, quod ante saecula geni-
 tum est ex Patre, postremis temporibus ex san-
 cta Virgine secundum carnem natum esse. Ad-
 dunt autem, propter inenarrabilem illam incon-
 fusamq. vnionem etiā sanctam Virginem Deipa-
 ram esse se credere; necnon vnum Filium & Chri-
 stum & Dominum aperte profitentur. Est autem
 omnino improbabile putare, eos, cum vnum di-
 cant, in duos nihilominus illum vnum diuidere.
 Nec enim ita insaniunt, vt transgressores seipso
 constituent, inconsulte ea reedificantes, quæ re-
 cte euerterant. Si enim Nestorij opinionibus
 consentiunt, quomodo illas tamquam profanas
 & detestandas anathematizant?

D Arbitror autem causas quoque assignandas
 esse, propter quas Orientales ad eam dicēdi sub-
 tilitatem deuenerint. Quia enim Arianae im-
 pietatis propugnatores, vim veritatis impie
 adulterantes, Dei Verbum hominem quidem fa-
 ctum fatentur; attamen inanime corpus sibi ad-
 iunxisse nugantur (faciunt hoc autem mali-
 tiose; vt dum voces humanæ naturæ conue-
 nientes illi tribuunt, ijs quos in fraudem addu-
 xerunt, infra Patris excellentiam constitutum, &
 per

τῶν παρ' ἡμῖν ἀντιγράφων πληροφωρηθῆναι, καὶ κα-
θῆναι, ποτερον ποτε τὰ αὐτῶν βιβλία παραποιηθῇ, ἢ
μή. καὶ οὕτως καὶ λαβὼν ἀντιγράφα παλαιὰ, καὶ οἷς
ἐπιφέρει συμβαλὼν, ἠύρσκει τὰ ὅσα νεοθελόμενα
καὶ προσέτερεν ἐκ τῶν παρ' ἡμῖν βιβλίων ἴσα παλ-
λαι, πρὶν αἰετῇ τῇ ἀποχρίαν ἐκκλησίας· ὅτι καὶ
ἡμεῖς. καὶ τὸ ὅτι ἐστίν, ὁ γράφειν ὁ ἀλαβείας, καὶ
θεοφιλέως, ὁπίσκοπος Ἰωάννης τῷ Κλεμέντι πρε-
σβυτέρῳ· ὅτι ἐξέστη τὸ πρὸς τῆς ἐνανθρωπήσεως, συν-
φάσας ἡμῖν καὶ τῶν πατέρων τῶν ἁγίων, μικροῦ καὶ
ἐξ ἀνθρώπων, ἢ οὕτως ἔγωγε, ἡμεῖς καὶ κινδυνώου-
μεν. ἐὰν οὖν ἐπὶ τῇ ἐκκλησίᾳ πῶς ὁπίσκοπος, ὡς γε-
νοῖται τὸ πρὸς ἀλαβείας πρεσβυτέρῳ τῷ ρω-
μαίῳ ἐκκλησίας φιλίππῳ, ὡς πρὸς τὸ ὅτι οὐκ ἐστὶν
ὁπίσκοπος εὐσεβίου χαλεπήσαντες ὅτι τῇ Νεστορίου
καθ' ἡμέρας, καὶ ὁρῶντες αὐτῶν, μὴ πῶς αὐτῶν τῶν
ἢ οὐκ ἐστὶν σύμφωνον γὰρ τῇ ἀγίᾳ συνόδῳ γράφει,
καὶ πᾶσι ἐβεβαίωσεν τὰ παρ' αὐτῆς παραχρῆναι, καὶ
ἐστὶν ὁμοφρονῶν ἡμῖν. καὶ ὅτι καὶ ὡς παρ' ἡμῶν γενοῖ-
ται τὸ πρὸς ἐκκλησίᾳ πῶς πρὸς τῆς ἐκκλησίας, ὡς μετα-
νοῶντες ἐφ' οἷς πεπεσχαμεν καὶ τῶν Εφεσίων πόλιν,
γαλατῶν καὶ τῶν. ἐσμὲν γὰρ διὰ τὴν τὸ σωτήριον
χάριν ἐκ καλῶ φρενός· καὶ τὸ ἐκ τῆς ἐκκλησίας ἐκπε-
φορήμεθα λογισμοῦ. πρὸς τὴν τὴν ἐκκλησίαν ἀδελ-
φότητι. καὶ ἡ συν' ἡμῖν ἐκ κυρίου προσαινεθῆναι.

ΙΣΟΝ ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ, ΓΡΑΦΕΙΣΗΣ

τῷ Ἰωάννῳ ἀπὸ τῶν Ἀγκύρων ἐπίσκο-
πων, πρὸς τὸν ἀποπομπίου.

Τοῖς ὅσις τῆς ὁσιότητος ἀπὸ τῶν ἀπὸ τῶν
μείνους ἐντυχῶν, ἡ δὲ αὐτῶν ἀγία· μοιροῦν καὶ
πρὸς τοὺς, ἡ ἀπαζόμενος. γινώσκεις γὰρ οἷς τὸ πρὸς ἡλ-
θον, ὡς πᾶσα σου μηδὲ ἀπὸ τῆς ἀποχρίαν· αἱ γὰρ τῇ γη-
σίῳν πρὸς τῆς ἰκαναὶ τριακτῶν ἐμπόηται διὰ τῆς
σιν. τὰ ἐμὰ μὲν ἐν τῷ τῷ πρὸς τῆς ὁσιότητος, ὅτι ἐπὶ τῇ
τῆς θεοσιβείας ἔχ' ἐπὶ τῆς ὁσιότητος ἔχει. ἐπὶ δὲ τῇ μη-
νύσῃ κατηξίωσας, ὡς καὶ παρ' ἡμῶν ἡμεῖς τῶν
λόγους πρὸς τὸν ἀποπομπίῳ· δι' ὧν ἐστὶν κατεφανῆς
τὸ ἐπ' αὐτῷ μυήριον, αἰσγκαίως ἐκείνῳ φημι, τῇ τῆς
ἀγχινοῖας ἀποχρῶντως ἐχέσας τὸ ἀμαρτῆς, καὶ τῶν
ἱερῶν γενομένων ἀφ' οὗ, καὶ ἐκ τῆς ἀγχινοῖας ἀπο-
σημῶν, πρὸς τὴν μὲν ἴσως τὸ λέγειν πρὸς τῆς
πρὸς τῇ ζήτουμένων. ἐπὶ δὲ τῇ τῇ λυποῦν ἔδεν, καὶ τὰ οἷς
ἐστὶν ἰόντα· καὶ τὸν ἐμὸν οἰεῖν, γενοῖται· καὶ γὰρ ἡ
ἀγχινοῖας τῇ ἀποχρῶντως. καὶ ὅτι τῆς οἷς ἀγχι-
νοῖας βραχὺ πῶς ἀφ' αὐτῶν ἡμῶν συμβαίνει,
συγγνώμων ἴσως. τὰ γὰρ τῇ ἀποχρῶντως τῶν γενο-
μένων ἀποχρῶντως ἀποχρῶντως, ἐπὶ τῇ ἀποχρῶντως
τῶν κατὰ τῆς ἔχει. πᾶσι ἐλπίδος ἐσμὲν καὶ μα-
καροῖς, ὡς διὰ τῇ τῇ θεοσιβείας ἀφ' οὗ καὶ πρὸς τῇ
ἐπὶ ἡμῶν κατὰ τῆς ἀποχρῶντως, ὁ ἀποκαλύπτων βα-
θῆς ἐκ σκοπῆς, καὶ πρὸς τῇ ἀποχρῶντως, καὶ ἡμεῖς διδόντες, ὡς
λόγους.

quæ apud nos erant exemplaribus cognoscere,
ipsorum libri corrupti ne sint, an secus. Porro
autem cum vetusta exemplaria accepisset, ea-
cum illis quæ secum attulerat, contulisset, inue-
nit illa esse adulterata; petijtq. ex libris qui apud
nos erant, exempla describere, ut ad Antioche-
nam ecclesiam transmitteret: quod & factum est.
Et hoc est quod reuerendissimus ac pientissimus
Episcopus Ioannes Careno de me scripsit; nem-
pe quod quæ de incarnatione Christi sunt, expo-
suerit, Patrumq. vnâ nobiscum cõtexuerit tradi-
tionem, quæ propemodum, ut ita dicam, ex ho-
minum animis expuncta videbatur. Quod si qui
epistolam tamquam à Philippo reuerendissimo
Romanæ Ecclesiæ presbytero scriptâ attulerint
perinde sonantem ac si sanctissimus Episcopus
Xystus depositionem Nestorij moleste accepe-
rit, eiq. opem tulerit; ne credat hoc sanctitas
tua. Scripsit enim consona sanctæ Synodo, om-
niaq. illius gesta confirmauit, ac nobiscum fen-
tit. Si qua vero epistola à quibusdam circum-
feratur, tamquam à me de ijs quæ Ephesi acta
sunt, iam dolente, & penitentiam agente, per-
scripta; & id quoque contemnatur. Nam per
gratiam Saluatoris nostri sana mente sumus, ne-
que rationis vsu excidimus. Fraternitatem quæ
tutum est, saluta. Quæ nobiscum agit, in Domi-
no te salutat.

EXEMPLVM EPISTOLAE
scriptæ ab eodem Cyrillo ad Acaciũ
Episcopum de Capro Emissario.

Perlectis litteris, quas sanctitas tua paulo an-
te ad me dederat, maiorem in modum exhi-
laratus sum, ac propemodum complexus eas
exosculatus sum. Eò namque mētis cogitatione
ferebar, ut quodammodo coram adesse viderer.
Siquidē sincerorum amicorum salutationes eius
sunt efficaciz, ut eiusmodi affectū facile pariant.
Hic erat animi mei habitus: persuasum autē ha-
beo tuam quoque pietatem non secus affectam
esse. Quia vero indicandum putasti, ut nonnul-
la de capro emissario edisseram, per quæ myste-
rium, quod in eo abditum latet, perspicuum euad-
dat: illud præfari necesse est, cum prudentia tua
satis polleat ingenio, & insignem admirandamq.
sacrarum litterarum notitiam habeat, superua-
caneum forsan esse, quemuis alium de hac quæ-
stione verba facere. Attamen quia nihil prohibet
ea dicere, quæ mihi quoque in mentem veniunt
scripsimus quidem (neque enim recusare licebat,
quod abs te esset iniunctum;) verumtamen si ab
exacta illa indagine non nihil aberrauero, veniā
dabis. Nam quæ difficilia sunt ad contemplandū,
difficiliter explanantur, nec facile comprehen-
duntur. Bona nihilominus spe tenemur fore ut per
sanctitatis tuæ preces Christus hac in re nos diri-
gat, qui etiam profunda ex tenebris reuelat, co-
cosq. illuminat, & verbū dat, sicut scriptum est.
Conc. gen. tom. j. 11 Scri-

XXXVI

* Job. 12.

d. 22.

II Sapienter

facit

Psal. 67.

b. 12.

Leuit. 16.
a. 6.

Ibid. b. 15.

Ibid. c. 20.

2. Tim. 3.
c. 16.

Scribitur itaque in Leuitico de capro emissario hunc in modum: Et sumet duos hircos, & statuet eos coram Domino ad ostium tabernaculi testimonij: & imponet Aaron super duos hircos sortes, sortem vnam Domino, & sortem vnam Emissario. & adducet Aaron hircum, super quem superuenit fors super eum Domino, & offeret pro peccato; & hircum, super quem superuenit super eum fors Emissarij, statuet eum viuentem coram Domino, ad propitiandum super eum, vt emittat eum in emissionem: dimittet eum in desertum. Et post alia: Et iugulabit hircum qui pro peccato, eum qui pro populo, ante Dominum, & inferet de sanguine eius intra velum, & faciet sanguinem eius quemadmodum fecit sanguinem vituli, & asperget sanguinem eius super propitiatorium contra faciem propitiatorij, & expiabit sanctuarium ab immunditijs filiorum Israel, & ab iniustitijs eorum pro omnibus peccatis. Et sic faciet tabernaculo testimonij, quod extructum est intra eos in medio immunditiz eorum.] Et hæc quidem de mactato capro, sanguineq. suo sanctum tabernaculum sanctificante. De viuento vero ac emissario rursum sic ait: Et adducet caprum viuentem; & imponet Aaron manus suas super caput hirci viuentis, & confitebitur super ipso omnes iniquitates filiorum Israel, & omnes iniustitias eorum, & omnia peccata eorum, & imponet ea super caput hirci viuentis, & emittet illum in manu hominis parati in desertum. Et tollet hircus super seipsum iniquitates eorum in terram inuiam: & emittet hircum in desertum.] Omnis igitur scriptura diuinitus inspirata vtilis est. Nam quodcumque Deus locutus fuerit, hoc totum non potest non vtile ac salutare esse. Equidem his qui veritatis vim contemplari possunt, venustas eius velut coruscum quoddam lumen sese offert, mentemq. ad cognitionem mysterij Christi illustrat. Quorum vero mens non firmiter incedit, sed quodammodo claudicat adhuc, & puerili est sensu, talibus etiam præcipue scripturarum speculationes reprehensibiles nonnumquam & culpandæ videntur. Atque hæc dico, ijs quæ pietas tua scripserat, non sine attentione lectis. Nam aliqui ex illis qui istic degunt, fortasse putarunt, alterum quidem caprum vel hircum Deo, qui est super omnia, ad sacrificium hostiamq. deputari; alterum vero execrando cuiuspiam & malo immundoq. demoni in desertum fuisse amandatū; atque hoc ipsum per sacram manum, legisq. decretum. Id autem ex se omnino stultum est & ridiculum: meritoq. dixerit aliquis ijs qui huiusmodi opinione tenentur: Cur non illud potius cogitatis, quod vniuersorum opifex, qui omnem mentem ac rationem excedit, solusq. est secundum naturam Deus & Dominus, numquam satanam apostatam, regni sui ac gloriæ veluti socium conforsemq. admissurus sit; cum per quemdam sanctorum Prophetarum illum clare pronuntiare au-

Α λόγος. Γίγνασθαι πίνων ἐν τῷ Ἀδελφῷ περὶ τῆς
δοξαπομνήμης· καὶ λήψεται τοὺς δύο χιμάρους, καὶ εἰσὶ
αὐτοὺς ἐναντὶ κυρίου τῷ δυνάμει τῆς σκηνῆς τὸ
μαρτυρεῖν· καὶ ὁπλησθὶ Ἀαρὼν ὅτι τοὺς δύο χιμάρους
καὶ κληροῦς, κληρὸν ἕνα τῷ κυρίῳ, καὶ κληρὸν ἕνα τῷ
δοξαπομνήμῃ καὶ περὶ τῆς Ἀαρὼν τὸν χιμάρους, ἐφ' ὃν
ἐπὶ ληθὲν ὁ κληρὸς ἐπ' αὐτὸν τῷ κυρίῳ, καὶ περὶ τῆς
πρὸς ἁμαρτίας· ἐπὶ τὸν χιμάρους, ἐφ' ὃν ἐπὶ ληθὲν ἐπ' αὐ-
τὸν ὁ κληρὸς τῷ δοξαπομνήμῃ, εἰσὶ αὐτὸν ζῶντα ἐναντὶ
κυρίου τῷ ἐξιλάσκειν ἐπ' αὐτὸν ὡς τὸ δοξαπομνήμῃ αὐ-
τὸν εἰς τὴν δόξαπομνήμῃ· ἀφ' ὧν αὐτὸν εἰς τὴν ἔρημον. αὐτὸν
καὶ μετ' ἐπερὶ καὶ σφάζει τὸν χιμάρους τὸν πρὸς τῆς
ἁμαρτίας, τὸν τῷ λαοῦ, ἐναντὶ κυρίου καὶ ὁ πρὸς
αὐτοῦ τοῦ αἵματος αὐτὸν ἐναντὶ τοῦ καταπαύειν κα-
τὰ τὸν αἵμα· καὶ πίνων τὸ αἷμα αὐτὸν, ὃν τρέπον ἐπίσταν τὸ αἷ-
μα τὸν μόχθῳ· καὶ φαίνεται τὸ αἷμα αὐτὸν ὅτι τὸ ἱλασ-
σειν καὶ περὶ τῶν ἱλασθῆναι, καὶ ἐξιλάσκειν τὸ
ἀγίον δὲ τῶν ἀκαθαρσιῶν τῶν ἡμῶν Ἰσραὴλ, καὶ
δὲ τῶν ἀδικημάτων αὐτῶν ὅτι πίνων τῶν ἁμαρ-
τιῶν. καὶ οὕτω πίνων τῇ σκηνῇ τὸ μαρτυρεῖν, τῇ
ἐκπομνῇ ἐν αὐτοῖς ἐν μέσῳ τῆς ἀκαθαρσίας αὐ-
τῶν. καὶ πάντα μὲν πρὸς τὸ σφάζομεν χιμάρους, ἐ-
κκαθάρσιν τῷ αἵματι τῶν ἀγίων σκηνῶν. πρὸς δὲ καὶ
τὸ ζῶντες, καὶ ἀφιεμένους, πάλιν ὡς φησὶ· ἐπε-
σείξει τὸν χιμάρους τὸν ζῶντα καὶ ὁπλησθὶ Ἀαρὼν
τῆς χεῖρας αὐτὸν ὅτι τὴν κεφαλὴν τὸν χιμάρους τὸ
ζῶντα, καὶ ἐξαγορεύει ἐπ' αὐτὸν πᾶσι τοῖς αἰμα-
τί τοῖς ἡμῶν Ἰσραὴλ, καὶ πᾶσι τοῖς ἀδικίαις αὐτῶν, καὶ
πᾶσι τοῖς ἁμαρτίαις αὐτῶν· καὶ ὁπλησθὶ αὐτοῖς ὅτι
τὴν κεφαλὴν τὸν χιμάρους τὸν ζῶντα, καὶ ἐξαγορεύει
ἐν χερσὶ ἀνδρώπου ἐπὶ μὲν εἰς τὴν ἔρημον· ἐλ-
ψεται ὁ χιμάρους ἐφ' ἑαυτὸν τὰς ἀδικίας αὐτῶν εἰς τὴν
ἔρημον· καὶ ἐξαγορεύει τὸν χιμάρους εἰς τὴν ἔρημον.
Ε βαρύν· καὶ ἐξαγορεύει τὸν χιμάρους εἰς τὴν ἔρημον.
πᾶσι μὲν οὖν γενομένη θεοπρόσεως καὶ ὠφέλιμος· ὁ
γὰρ αὐτὸς φησὶ· ἡμεῖς, πόθεν δὲ πίνωντες ἐπὶ καὶ σω-
τήριον· καὶ τοῖς μὲν οὖν οἷς πίνωντες αὐτοῦ τῆς ἀλη-
θείας τὴν δυνάμειν, τὸ πάντως κάλλος ἱσταντοῦ. Φα-
νερὸς δὲ κληρὸς ἐναρτάσθαι τῷ ἡμῶν καὶ Χριστὸν μυστηρί-
ον τῶν γινώσκον· τοῖς γε μὲν οὖν οὐκ ἔχουσιν εὐβελήματα τὸ
ποιῶν, ἀλλ' οἷον ἐπὶ σκάζοντες πίνωντες, ἐν πίνωντες, τῷ
αἵματι αὐτοῦ καὶ τῷ ἐξαίρετον τῶν θρησκειῶν ὑπομύ-
μον ἔσθ' ὅτι, καὶ γενομένη· καὶ πάντα φημι, τοῖς πρὸς
τῆς αἰῶνος θεοσεβείας γενομένης οὐκ ἀβασανίστως ἐ-
ποχῶν. φησὶ· ἡμεῖς γὰρ ἴσως τῶν αὐτῶν πίνων, τὸν μὲν
ἕνα τῶν χιμάρων, ἡμεῖς τῶν τρέγων, τῷ ὅτι πίνων
ἐκμενηθῆναι ἡμῶν πρὸς καθιέρωσιν, ἐπὶ ἡμῶν τὸν γε
μὲν ἔπρον δόξαπομνήμῃ πίνων, καὶ πίνων, ἐκκαθάρ-
σιν τῶν δαίμονι πρὸς φησὶ καὶ τὴν ἔρημον· καὶ πίνων
χερὸς ἱερέως, καὶ ἐκ νομικῶν θρησκειῶν. αὐτὸν γε
μὲν οὖν τὸ χερὸς ἐπὶ εὐθὺς πίνων, καὶ καταγίλασθαι.
Φαίνεται δ' αὐτοῖς οὕτω πίνωντες ἔχοντες ἱσταντοῦ.
καὶ τοῖς πᾶσι οὐκ ἔστι μᾶλλον ἐκείνο πίνωντες; ὁ γὰρ τοῖς τῶν ὁλῶν θρησκείας, ὁ καὶ πίνωντες ἐκκαθάρσιν καὶ τοῦ, ἐκκαθάρ-
σιν, καὶ μόνος ὡς φησὶ θεός, ἐκκαθάρσιν, πᾶσι αὐτοῖς ἡμεῖς πίνωντες ὡς πίνωντες πίνωντες τῆς αὐτῆς βασιλείας, καὶ δόξης, τῆς αὐτῆς
δοξαπομνήμῃ εἰς δόξαν σκηνῶν; καὶ τοῖς λέγοντες ἀκαθάρσιν ἐναρτάσθαι δι' ἡμῶν τῶν ἀγίων πίνωντες τῶν
δοξαπομνήμῃ

ἡμᾶρτιν ἐν αὐτῇ, καὶ πεποιθὲς τὸ δῶρον αὐτῆς
 ἡμᾶρτον ἐξ αἰγῶν, ἀφ' ἧς, ἀμώμον. ἔφη δὲ περὶ αὐ-
 τῆς ὅτι πάντων θύος· ὡς τῶν ἱεραδὶ λαχοῦντων
 καὶ τὸν νόμον· ἀμαρτίας λαοῦ καὶ φάγοντες· τυτῆ-
 ρι, τὰ ὑπὲρ ἀμαρτιῶν θυμῶν· μετὰ γὰρ, ἐκ κλη-
 ρος τοῖς ἱερεῶσι καὶ τῶμα· καὶ τὸ γὰρ καμ-
 μέν· γέγονε τῶν σφάξον· ὁ Χρῆστος ὑπὲρ τῶν
 ἀμαρτιῶν ἡμῶν, καὶ τὸς χαράς· τῆς πνεύμα-
 τος αἰτίας, ἀμαρτίας αὐτῶν ἀνομιὰς φάμεν. χα-
 ραί· τοῦ ὁ πᾶνστος Παῦλος· ὅτι τὸν μὴ γόντος ἀ-
 μαρτίας, ὑπὲρ ἡμῶν ἀμαρτίας ἐποίησεν, ὁ θὺς, καὶ
 πατὴρ, δηλοῦσι. οὐ γὰρ τὸ φάμεν ἀμαρτωλὸν ἡμι-
 ὄν· καὶ τὸν μὴ γόντος· ἀλλ' ὅτι δίκαιον, μάλλον
 δὲ αὐτὸ χρημα δίκαιοσύνῃ, καὶ γὰρ οἱ δι' πλημμελίαν,
 σφάξον ἐποίησεν ὁ πατὴρ ὑπὲρ τῆς ἡμῶν πλημ-
 μελιῶν· καὶ ἐν τοῖς αἰσίοις ἐλογίσθη, ψῆφον
 ὑπομένει· τὴν τοῖς αἰσίοις πεποιθὲς τῆς· καὶ π-
 σῶσται λέγων ὁ θς· ὁ πᾶνστος πεποιθὲς τῆς
 πάντες, ὡς πεποιθὲς, ἐπληρώθημεν, ἕκαστος τῇ ὁδῷ
 αὐτῆς ἐπληρώθη· καὶ κύριος παρέδωκεν αὐτὸν τῆς
 αἰσίου ἡμῶν· καὶ αὐτὸς ὑπὲρ ἡμῶν ὁδωσάμεν· καὶ
 τὸ μάλλον αὐτῶν ἡμῶν ἰσχυρῶς· χαράς δὲ καὶ ὁ
 πᾶνστος Πέτρος· ὅτι τὰς ἀμαρτίας ἡμῶν ἀνέλε-
 κεν ἐν τῇ σῶματι αὐτῆς ὅτι τὸ ξύλον· σῶμα ἐπ-
 κρέμασθαι μὲν πᾶσι ὅτι τῆς γῆς ὁ κληρὸς, τὸ χεῖμα
 παθεῖν τὸν θάνατον, διὰ τὴν τὴν ἐν Ἀδὰμ σφάξον-
 σιν, καὶ τὴν ἐξ ἐκείνου μέχρας ἡμῶν τυραννίσαν-
 ἀμαρτίας· ἀλλ' ὅτι ὁ θς πατὴρ λόγος, ὁ πολὺς εἰς
 ἡμετέρας, καὶ φιλαδελφίας, γέγονε αἰρῆ· τυτῆ-
 ριν, αὐθροῦς, σῶμαστος πᾶσι ἡμῶν τοῖς ὑπὲρ ἀμαρτίας,
 ἐν ἡμῶν ὑπὲρ κληρὸν· ὡς γὰρ ὁ πᾶνστος χαράς
 Παῦλος· χαράς τοῦ ὑπὲρ πατρὸς ἐγδῶκεν θ-
 νατον· καὶ τῆς ἀπέναντος ζωῆς ἀντίδομα τὴν ἐαυ-
 τῶν ψυχῶν ἐποίησεν· καὶ εἰς ὑπὲρ πάντων ἀπὸ θ-
 νατον, καὶ τὸν οἱ πάντες θς· ζήσωμεν, ἀμαρτωλοὶ καὶ
 ζωοποιούμενοι· διὰ τὸν αἵματός αὐτοῦ, δικαιοσύνην τὴν
 δωρεάν τῇ παρ' αὐτοῦ χάριτι. ὡς γὰρ φησὶ ὁ μακά-
 ριος ἀγγελὸς Ἰωάννης· τὸ αἷμα τοῦ Χρῆστον
 καθαρῶς ἡμᾶς ἀπὸ πάντων ἀμαρτιῶν· ὅνομα δὲ ὁ
 οὐκ τὸ σφάξον· καὶ κύριος· καὶ κληρὸν τὴν
 ἰδέχεται τὴν σφάξον· ἀγίον πᾶσι θυμῶν, καὶ ἱερὸν
 εἰς τὸν Χρῆστον, καὶ ἐν αὐτῷ ἀποθνήσκοντες, ἀλλ' ὑπὲρ
 ἡμῶν, ὡς ἔφην, καὶ ἀγαθόν· τὴν ἐκκλησίαν τῇ
 ἰδίᾳ αἵματι· σφάξον γὰρ τὸν χεῖμα, φησὶ, τὸν ὡς
 τῆς ἀμαρτίας, τὸν ὡς τὸ λαόν, ἵνα πᾶσι καὶ
 εἰσὶν τὸ αἷμα αὐτοῦ ὡς ὁ πᾶνστος κατεπείσμε-
 ρος, ἐν αὐτῷ τὸ αἷμα αὐτοῦ ὅτι τὸ ἱλαστήριον, καὶ σφ-
 σάμεν τὸ ἱλαστήριον, καὶ ἐξ ἱλαστόν· τὸ ἀγίον δὲ τὸ
 ἐκαθαρσίων τῶν ὑπὲρ Ἰσραὴλ, καὶ ἀπὸ τῶν ἀδικη-
 μάτων αὐτῶν ὡς πᾶσι τῶν ἀμαρτιῶν αὐτῶν· καὶ
 οὕτω ποιῶν τῇ σκηνῇ τὸ μαρτυρεῖν, τῇ ἐκτίσμεν
 ἐν αὐτῇ, ἐν μέσῃ τῆς ἐκκλησίας αὐτῶν. ἵνα γὰρ γὰρ ὁ Χρῆστος εἰς τὴν ἀγίαν τῶν ἀγίων, οὐ δὲ αἷμα τῶν
 γυναικῶν, καὶ μόσχων, διὰ δὲ τὸ ἰδίᾳ αἵματι, αἰώνιον λύτρωσιν ἀράμενος, καὶ ἀγαθόν, ὡς ἔφην, τὴν ἀληθ-
 εῖαν σκηνήν· τυτῆρσι, τὴν ἐκκλησίαν, καὶ ἀπὸ πάντων ὅτι πᾶσι ἐν αὐτῇ· χαράς τοῦ ὁ πᾶνστος Παῦλος πᾶσι

no hircum ex capris masculum immaculatum.
 Dixit & ipse quoque uniuersorum Deus alicubi
 de his qui legale sacerdotium fuerant sortiti:
 Peccata populi mei comedent; hoc est, sacrificia
 pro peccatis oblata. Pars enim & fors sacerdo-
 tum, ut scriptum est, id erat quod Domino offe-
 rebatur. Christus itaque secundum Scripturas
 factus est hostia pro peccatis nostris: & hac etiā
 de causa peccatum ipse nominatur. Quare scri-
 bit sapientissimus Paulus: Eum, qui peccatum
 non nouerat, pro nobis peccatum fecit: nimi-
 rum Deus & Pater. Neque enim dicimus Chri-
 stum fuisse peccatorem: absit hoc: sed hunc iu-
 stum, immo illam ipsam iustitiam (peccare
 enim non nouit) victimam fecit Pater pro mun-
 di peccatis. Et cum iniquis reputatus est, cum
 sententiam sustinuit iniquis conuenientissimam.
 Cui quidem rei fidem facit Esaias diuinus pro-
 pheta: Omnes, inquit ille, quasi oues errau-
 imus, unusquisque in via sua errauit: & Dominus
 tradidit eum iniquitatibus nostris; & ipse pro
 nobis dolet, & liuore eius sanati sumus. Scribit
 & sapientissimus Petrus, dicens: Quod pecca-
 ta nostra ipse pertulit in corpore suo super li-
 gnum. Iis ergo qui in terris erant, fors illa im-
 pendeat, ut mori necesse esset; idq. tum pro-
 pter transgressionem in Adam, tum propter pec-
 catum, quod ab eo ad nos usque tyrannidem
 suam extendebat. Verum Dei Patris Verbum
 illud, largum ad benignitatem atque clemen-
 tiam, factum est caro, hoc est, homo nobis pec-
 cato obnoxijis conformis; & sortem nostram
 subiit. Nam, ut optimus Paulus scribit: Gra-
 tia Dei pro omnibus gustauit mortem. suamq.
 animam pro omnium vita redemptionem de-
 dit. Sed & vnus quoque pro omnibus mortuus
 est, ut omnes Deo viuamus, sanctificati & viuifi-
 cati per sanguinem eius; iustificati etiam gratis
 per gratiam ipsius. Nam & beatus Euangelista
 Ioannes scribit: Iesus Christi sanguis ab om-
 nibus peccatis nos emundat. Nomen itaque
 capro immolato erat, Dominus; sorteque macta-
 batur, & sancta erat sacraque victima in typum
 Christi, qui non pro seipso, sed, ut dixi, pro nobis
 mortuus est, sanguineque suo Ecclesiam sanctifi-
 cavit. Mactabit, inquit, hircum pro peccato,
 eum qui pro populo, ante Dominum: & inferet
 de sanguine eius intra velum, & asperget san-
 guinem eius super Propitiatorium, contra fa-
 ciem Propitiatorii, & expiabit Sanctuarium ab
 immunditijs filiorum Israhel, & ab iniustitijs eo-
 rum, pro omnibus peccatis eorum. Et sic facie
 tabernaculo testimonij, quod extructum est in-
 ter eos, in medio immunditijs eorum. Ingres-
 sus est enim Christus in sancta sanctorum non
 per sanguinem hircorum aut vitulorum, sed per
 proprium sanguinem, æterna redemptione in-
 uenta, & sanctificans, ut dixi, verius illud taber-
 naculum, hoc est Ecclesiam, & omnes quotquot
 sunt in ipsa. Scribit igitur beatus Paulus alicu-
 bi:

1994

100.20.
27.

τίς τις, καὶ αἰθροπότης· ἐφώμην δὲ οὐ πῶς ὡς
 δαίγματα κατὰ τὸν αὐτῶν πρῶτον τοῦ λόγου·
 ἡ γὰρ τῶν ἀληθῶν, καὶ μερικῶς ἐστὶν ὅτι
 πρῶτον τῶν σημειωμένων τῶν ἰνδαιζῶν. Φαμὲν δὲ,
 ὅτι σκία, καὶ τύπος ὁ νόμος ἡ, ὅς οἱ πρὸς γραφῇ πα-
 ρατηθεῖσιν πρὸς θῆαν πῶς ὁρῶσι τὰ πράγματα· αἱ δὲ
 σκία τῆς τῶν γραφῶν ἐν πίναξί τεχνῆς τὰ πρῶ-
 τα τῶν χαραγμάτων εἰσὶν· αἱ ἐπεὶ ἐπινεχθεῖν τῇ
 γραφῇ τὰ αὐτῶν, ὅτι δὲ πῶς τῆς γραφῆς ἀπα-
 γραφῆς τὸ κάλλος· ἐστὶ δὲ οὐκ ὅτι διὰ Μωσέως νό-
 μος καταγραφῆς αὐτῶν ἐβλήθη τὸ πρὸ Χριστοῦ
 μυστήριον, οὐχ ἐν τῶν χαρῶν, ἡ γὰρ τῶν ὀρνιθῶν,
 ἀποδιδόσκειν τὸν ὁμοῦ, ὅς ζῶντες καταδικάζουσιν αὐ-
 τοὺς· ἵνα μὴ παραπλῆξαι σκηνικὴ δόξα πῶς εἶναι τὸ
 ὁρῶμεν· ἀλλ' ἰδέσκειν μὲν ὡς ἐν ἐνὶ πρῶτον τῶν
 σφαιρῶν, κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν ἐν ἐπὶ ζῶντι πρὸς
 καὶ ἀφίεμινον· ἀποφῆναι δὲ τὸν δὲ τῶν λόγων
 οἱς ἔχω βαίοντες τὸ αἰετὸς οἰσμοῦ δὲν, ὅς ἐπὶ τῶν
 οἱς ἔχω· ἐπὶ τῶν οἰσμοῦ αἰετῶν· γὰρ κατὰ τὴν ἐν
 τῇ τῆς κοσμοποιίας βιβλίῳ· καὶ ἐλθόντι μὲν τὸν ῥή-
 ματι πῶς, ὁ θὸς ἐπὶ τῶν ἐν Ἀβραάμ, καὶ ἐπὶ
 αὐτῶν· Ἀβραάμ, Ἀβραάμ· ὁ δὲ ἐπὶ· ἰδοὺ ἐγώ.
 καὶ ἐπὶ· λαβὲ τὸν υἱόν σου τὸν ἀγαπητόν, ὃν ἡγάπη-
 σαι, τὸν Ισαάκ· καὶ προσέθηκ' ἐν τῷ γένει τῶν ὑψη-
 λῶν, καὶ ἀνέγειρε αὐτὸν ἐκείνους ὁλοκαύτως ἐφ' ἐν
 τῶν ὀρνιθῶν, ὡς αὐτοὶ δὲ ἔχουσιν· ἀναστὰς δὲ πρῶτος, ἐπὶ τῶν
 τῶν ὀρνιθῶν αὐτῶν· παρίλαβε δὲ μετ' αὐτοῦ δύο παῖ-
 δας, καὶ Ισαάκ τὸν υἱόν αὐτῶν, καὶ ἑτάσας ἐξύλας ἐς ὁλο-
 καύτως, ἀναστὰς ἐπὶ τῶν· καὶ ἦλθεν δὲ τὸν ῥήματι,
 ὃν ἐπὶ αὐτῶν ὁ θὸς, τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ· καὶ ἀνα-
 βλέψας Ἀβραάμ πῶς ὁφθαλμοῖς, ἵδε τὸν ῥήματι
 μακρόθεν, καὶ ἐπὶ Ἀβραάμ πῶς πρὸς αὐτῶν· κα-
 θίσκει αὐτῶν μὲν τῶν ὀρνιθῶν· ἐγὼ δὲ καὶ τὸ παιδάριον
 διελθόντες ὡς ὡς, καὶ προσκυνοῦσιν αὐτῶν· ἀνα-
 ψόμεν πρὸς ὑμᾶς· ἐλαβε δὲ τὰ ξύλα τῆς ὁλοκαυ-
 τῶς, καὶ ἐπὶ τῶν Ισαάκ τῶν υἱῶν αὐτῶν· ἐλαβε δὲ
 μὲν χῆρας τὸ πῦρ, καὶ τὸν μάχαρον· καὶ ἐπὶ τῶν
 αὐτῶν οἱ δύο ἄμα· καὶ μετ' ἐπὶ καὶ ἀποδόμην
 Ἀβραάμ ἐκείνους θυσιάζειν, καὶ ἐπὶ τῶν ξύλων·
 καὶ συμπόσας Ισαάκ τὸν υἱόν αὐτῶν, ἐπὶ τῶν αὐτῶν
 δὲ τὸ θυσιάζειν ἐπὶ τῶν ξύλων· καὶ ἐξέτερον
 Ἀβραάμ τῶν χῆρας αὐτῶν, λαβὲν τὸν μάχαρον· καὶ
 σφάζει τὸν υἱόν αὐτῶν· ἀρ' οὐκ, ἀπὸ πρὸς τῶν κατ' ἡ-
 μάς ἐπὶ τῶν ἰδὲν καταγεγραμμένον ἐν πίνακι
 τῶν δὲ τῶν Ἀβραάμ ἱστορίαν, πῶς αὐτὸν ἐχά-
 ραζεν ὁ ζωγράφος; ἀρα ἐν ἐνὶ πρῶτον ὁρῶντες τὰ ἀ-
 ρημένα, ἡ ἀνα μέρος, καὶ ἐπὶ τῶν, ἡ γὰρ ἐπὶ τῶν
 πρὸς τῶν αὐτῶν; οἱ δὲ πρὸς φημι, πῶς μὲν ἐφ' ἡ-
 σιῶν τῇ ὄνῃ, συμπροσκληθέντες πρὸς παιδαρίον,
 καὶ ἐπὶ τῶν οἰκιστῶν· πῶς δ' αὖ πάλιν, ἀπο-
 μακρῶς τῆς ὄνῃ κατὰ πῶς οἰκιστῶν ὁμοῦ, κατα-
 φησάντες μὲν τῶς ξύλοις τὸν Ισαάκ, ἔχοντες δὲ μετὰ χῆρας τὸν μάχαρον, καὶ τὸ πῦρ· καὶ μὲν
 καὶ ἐπὶ τῶν αὐτῶν ἐν ἐνὶ πάλιν ἐπὶ τῶν συμπόσας μὲν τὸν μακρόθεν δὲ τὰ ξύλα, ἀπὸ τῶν
 δὲ τῇ μαχαίρᾳ τῶν δὲ ξύλων, ἵνα ἐπαγγέλλῃ τῶν σφαιρῶν· ἀλλ' οὐκ ἐπὶ, καὶ ἐπὶ Ἀβραάμ, πρὸς
 καὶ

A inter diuinitatem & humanitatem. Sunt igitur
 eiusmodi typi & exempla secundum rationem,
 quæ ipsis conueniat, accipienda. Multum enim
 veris rebus inferiora sunt, & aliquam tantum
 partem eorum designant, quorum typi sunt. Le-
 gem autem umbram ac typum extitisse asseri-
 mus, & veluti quamdam picturam ad spectan-
 dum propositam aspicientibus res ipsas. Um-
 bræ autem sunt prima tantum in pictorum ta-
 bulis delineamenta: quibus si colorum flosculi
 accesserint, illustris picturæ venustas mox exori-
 tur. Oportebat itaque, ut lex per Moysen data
 cum Christi mysteriū perspicue delineare vellet,
 non in vno hirco vel passere simul illum viuum &
 mortuum spectandum proponeret, ne scenica
 quædam portenta proponi viderentur: sed illum
 eadem perpassum in vno admisit, eundemq. vi-
 uentem ac dimissum ostendit in altero.

B Ut vero huius rei declarationem non excedere
 consentaneam rationem demonstrem, arbitror
 aliam quoque imaginem ijs, de quibus locutus
 sum hactenus, adiiciendam esse. Scriptum est
 igitur in libro de origine mundi: Et factum est
 post hæc verba, tentauit Deus Abraam, & dixit
 ad eum: Abraam Abraam. At ille respondit:
 Ecce ego. Et dixit: Tolle filium tuum dilectum,
 quem dilexisti Isaac, & vade in terram subli-
 mem, atque ibi offeres eum in holocaustum su-
 per vnum montium, quem monstrauero tibi.
 Surgens itaque mane, strauit asinam suam; sum-
 psitq. secum duos famulos, & Isaac filium suum.
 Cumq. concidisset ligna in holocaustum, surgens
 abiit ad locum, quem dixerat ei Deus, die tertia.
 Et respiciens Abraam oculis suis, vidit locum à
 longe. dixitq. Abraam ad pueros suos: Sedete
 hic cum asina: ego autem & puer transibimus
 usque illuc, & cum adorauerimus, reuertemur ad
 vos. Tulit autem ligna holocausti, & imposuit
 super Isaac filium suum. Sumpsit vero in mani-
 bus & ignem & gladium; & perrexerunt ambo si-
 mul. Et post alia: Et edificauit Abraam in eo loco
 altare, & imposuit ligna. Cumq. alligasset Isaac
 filium suum, posuit eum in altari super struem
 lignorum. Et extendit Abraam manum suam,
 ut arriperet gladium, ut immolaret filium suum.
 Iam si quispiam ex nobis hanc Abraz historiam
 in tabella quadam depictam cernere velit, quo
 quæso modo pictor depingeret illum? Numquid
 simul delineabit facientē ea omnia quæ iam di-
 ctasunt; an vero per partes aliter & aliter, hoc
 est, alia & alia forma eundem sepe numero depin-
 get? Exempli causa: modo quidem asinæ, puero
 assumpto, famulisq. sequentibus, insidentem; mo-
 do rursus, asina cum famulis infra in campetri-
 bus relictis, ligna Isaac imponentem, manibusq.
 gladium & ignem gestantem: modo tandem eun-
 dem illum Abraam alia rursus figura adole-
 scentulum supra lignorum struem ligantem, gla-
 dioq. dexteram ad mactandum armantem? At-
 qui non erat alius atque alius Abraam, licet alia
 & alia

Hebr. 10. 4

Genes. 22.

ψυχῆς· καὶ ὁ μὲν λόγος, ἔη θειοτέρα, οἷον τὴν Δι-
φορεῖν· ἐν ὧσιν οὖν δὲ, ὅτι ποιοῦμεν μίαν ἀνθρώπου
φύσιν. ὅθεν καὶ τὸ εἶδέναι τῶν φύσεων τὴν Δι-
φορεῖν, Δι-φύσιν ἐστὶν εἰς δύο τὴν ἑα Χρυσίν. Ἐπεὶ δὲ ὅτι
πάντες οἱ ἐκ τῆς ἀνατολῆς νομίζουσιν ἡμᾶς τοὺς ὁ-
ρθόδοξους τῆς Ἀπολλιναρίας δόξης ἀκλουθεῖν, καὶ
φρονεῖν, ὅτι σύγκρισις ἐστὶν, ἢ σύγχυσις τριαύτης
τοῦ καὶ αὐτὴ καὶ ἐκ τῆς φύσεως, ὡς τοῦ θεοῦ λόγου
μεταβεβλημένης εἰς φύσιν σαρκὸς, ἔη τῆς σαρκὸς
τρεπίσης εἰς φύσιν θεότητος, συνιχωρήσονται αὐτῇ,
ἢ διελθὲν εἰς δύο τὴν ἑα Χρυσίν· μὴ γὰρ οἱ, ἀλλ' ὁμο-
λογῶμεν· ὅτι οὐτὶ σύγχυσις ἐστὶν, οὐτὶ σύ-
κρσις, ἀλλ' ἡ μὲν αὐτῇ, αὐτῇ ἑα, ὡς ἐκ γυναικὸς λε-
φθῆναι, ὁ δὲ λόγος, ὡς ἐκ πατρὸς γεννηθῆναι, λόγος ἑα-
τὴν εἰς ὁ Χρυσίν, καὶ ὡς, καὶ κύριος, καὶ τὴν ἰωάν-
νη Φωνίαν, ὡς γονότρος σαρκὸς ἔη λόγου περιεσπλά-
σθαι δὲ αὐτῇ, περὶ τῆς ἀνατολῆς τῆς ἑα-
τῆς τῆς μετὰ τὴν Πάπαν Ἀθανασίον· ὅτι ἐκ τῆς φιλο-
σοφίας τῶν ἑα, καὶ λεγόντων ὅτι ἐκ τῆς ἑα φύ-
σεως ὁ θεὸς λόγος μεταποίησιν ἑα τῇ σάρκι, αὐτῇ, καὶ
κατὰ ἰσχυρίζεται, ὅτι ἢ ὁμοῦσιν ἑα τῇ λόγῳ τῇ
σάρκι· ἢ δὲ ἢ ὁμοῦσιν, ἢ ἑα πέντε, καὶ
ἢ ἑα φύσις, ἢ ἑα ὡς, καὶ μέγας νοῦν καὶ Χρυσίν.
καὶ καὶ δὲ ἢ μὴ ἀποκρίσιν· ὅτι ὅτι ἑα ὡς ὁμο-
μάζειν, ἢ ἑα πέντε ἀναγινώσκοντες σημεῖον τῆς
ἀλλήλων· ἢ δὲ ἢ ἑα, καὶ ἀλλήλων, καὶ Δι-φύσιν· ἀλλήλων καὶ
τὴν φύσιν· ἢ τὴν λέγοντες ἑα, ὁμολογούμεν,
ὅτι σαρκὸς ἐψυχώμενης νοῦν, καὶ λόγου· καὶ οἱ δύο
λέγοντες φύσις, οὕτω νοῦν. καὶ τῆς ἐν ὧσιν ὁμο-
λογούμενης, ὅτι ἐκ τῆς ἀλλήλων τῆς ἐν ὧσιν,
ἀλλ' ὡς λοιπὸν ὡς, μία φύσις αὐτῇ, ὡς σαρκώδης
τῇ λόγῳ. τῇ ὡς ὁμολογούμεν οἱ ἐκ τῆς ἀνατολῆς·
ἢ καὶ τῇ τῇ λέγοντες ὁμοῦσιν ἐκποσπόμενοι· οἱ δὲ ὁμο-
λογούμεν, ὅτι ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς γεννηθῆναι μονογενῆς
λόγος, ἐγεννηθῆναι ὁ αὐτὸς καὶ ἑα σάρκα ἐκ γυναικὸς, καὶ
ὅτι θεοτέρας ἐστὶν ἢ ἀνθρώπου παρθένης, καὶ ὅτι ἐκ αὐτῆς
περὶ σπέρματος, καὶ ὅτι οὐ δύο ὡς, οὐ δύο Χρυσίν, ἀλλ' ὡς,
ὡς τῆς Νεστορίας συμφύσιν δόξης· Νεστορίας
μὲν δὲ ἐκ τῆς ἑα τῇ ἐξηγήσει περὶ τῆς λέγοντες
ὅτι ὡς ὡς, καὶ ὡς κύριος· ἀλλὰ ἀναφέρει τὴν ὡς
τῇ, καὶ τὴν κυριότητα, ὅτι μόνον τὴν τῇ θεοῦ λόγῳ.
ὅτι δὲ ἑα εἰς τὴν οἰκονομίαν, πάλιν, ὡς ἐπὶ
κύριον, τὴν ἐκ γυναικὸς ἑα ἀνθρώπου φησὶ, περὶ
φθῆναι τῇ ἀξίᾳ τῆς ἰσοτιμίας. τὸ δὲ λέγοντες ὅτι Δι-
φύσιν ὁ θεὸς λόγος Χρυσίν ὁμομάζειν, ὅτι ἑα τὴν
συνάφην τὴν περὶ τὴν Χρυσίν, ὡς ἐκ ἐκ τῆς ἐκ
δύο λέγοντες Χρυσίν, ἢ Χρυσίν περὶ Χρυσίν ἑα
συνάφην, ὡς ἄλλος περὶ ἄλλον· οἱ δὲ ἐκ τῆς ἀνατο-
λῆς οὐδὲν εἰρήκασιν ποιοῦν. τῇ δὲ φωνῇ διαφύσιν
μείας. διαφύσιν ὅτι καὶ ἑα τὴν τῇ, ὡς τῇ μὲν
θεοπεπίς ἑα λέγοντες, τῇ δὲ ἀνθρώπου πέντε, τῇ δὲ
συνιχωρήσιν, ὡς ἐκ τῆς ὁμοῦσιν ἑα τῇ θεοπεπίς, καὶ τῇ
ἀνθρώπου.

rum & anima. Quamvis enim ratio & contem-
platio horum discrimen non ignorent; tamen
posteaquam illas vnierimus, vnā hominis na-
turam facimus. Quamobrem naturarum diffe-
rentiam agnoscere, non est vnum Christum in
duo diuidere.

Quia vero omnes Orientales putant, nos or-
thodoxos Apollinarij opiniones sequi, senti-
reque naturarum commixtionem vel confusionem
factam esse, (eiusmodi enim vocibus ipsi vtun-
tur) quasi Deus Verbum in carnis naturam tran-
sierit, & carnis natura in diuinitatis naturam
conuersa sit: concessimus ipsis, non vt vnū Chri-
stum in duos diuidant (absit,) sed vt tantum fa-
teantur, neque confusionem factam esse, neque
commixtionem; sed carnem fuisse carnem, vt ex
muliere sumptam; ac Verbum vt ex Patre geni-
tum, fuisse Verbum: verumtamen vnum esse
Christum, vnum Filium, ac Dominum vnum.

Verbum enim, iuxta Ioannis vocem, factum est
caro. sic autem paratos esse, vt lectioni episto-
læ beati Papæ Athanasij attendant. Cum enim
suo tempore nonnulli contenderent ac dicerēt,
Deum Verbum ex propria natura corpus sibi
adaptasse; omni ratione confirmare conatus est,
Christi corpus non esse Verbo consubstantiale.

Quod si Verbo consubstantiale non est, alia om-
nino atque alia natura sit oportet, ex quibus
vnus ac solus Christus constitutus intelligitur.
Nec illud ignorent; vbi cumque vnio nominatur,
ibi non vnus tantum rei coniunctionem signifi-
cari, sed vel duarum, vel plurium, earumque. secun-
dum naturam inter se differentium. Si igitur
vnionem dicimus, carnis proculdubio intelli-
gente anima præditæ ac Verbi eam esse vnionem
fatemur. Atque ita intelligunt qui duas natu-
ras dicunt. Attamen vnione semel iam asserta,
non amplius à se separantur quæ sunt vnita; sed
vnus iam existit Christus, vnaque ipsius natura, vt

Verbi nimirum incarnati. Hæc confessi sunt
Orientales, quamvis verbis aliquanto obscurio-
ribus vsi. Qui enim consentiunt, illud ex Deo Pa-
tre natum vnigenitum Verbum, idem etiam se-
cundum carnem ex muliere natum esse; & san-
ctam Virginem Dei genitricem, & vnā esse
Christi personam, & non duos Filios, nec duos
Christos, sed vnum tantum: quomodo Nestorij
opinionibus consentiunt? Nestorius enim in
suis expositionibus simulat se dicere vnū tantum
Filium, & vnum solum Dominum esse; sed filia-
tionem ac dominationem ad solum Dei Verbum
refert. At vbi ad dispensationis mysterium ven-
tum est, rursus vt alium Dominum seorsim homi-
nem dicit ex muliere natum, qui sola æqualis ho-
noris dignitate coniunctus sit Verbo. Quando-
quidem dicere, Dei Verbum ob id Christum no-
minari, quod cum Christo coniunctionē habeat;
quid aliud est quam clare asserere duos esse Chri-
stos, si Christus cum Christo coniunctionem ha-
bet vt alius nimirum cum alio? At vero Orien-
tales nihil eiusmodi dicunt, solum autem voces
discernunt. Discernunt autem ad eum modum,
vt alias quidem diuinitati, alias vero humanita-

ti, alias autem vtrique communiter conuenire dicant, quod simul habeant quod Deo & homini
con-

Ioan. 1. 1.

Nihil non-

T. c. 15.

conueniat, ita tamen, vt omnes de vna eademq. persona dicantur. At non ita Nestorius, qui alias Verbo Dei seorsim, alias vero illi adscribit ex muliere nato, tamquam alteri filio. Aliud autem est vnum agnoscere differentiam; aliud rursum duabus personis, tamquam alteri & alteri, differentes accommodare voces. Epistola vero ad Acacium præcipue, cuius initium est: Res sane dulcis & commendabilis est fratribus amica salutatio; plene de his omnibus satisfacit. Habes & plurimas quoque epistolas in capsula, quas studiose tradere debes: offer etiam magnificentissimo Preposito duos libellos, quos ad illum misi; alterum contra Nestorij blasphemias scriptum, alterum acta Synodi contra Nestorium, eiusdemq. affectas, complectentem, & refutationes, quas contra Andream & Theodoretum Episcopos, qui aduersus capita scripserunt, edidi. Complectitur autem idem libellus sub finem breues quasdam de Christi dispensatione expositiones, easq. bonas admodum & viles. Offer ei similiter ex illis quæ corio obductæ sunt, quinque epistolas: vnam beati Papæ Athanasij ad Epictetum; alteram meam, illam videlicet, quam ad Ioannem perscripsi; rursum duas meas, quas ad Nestorium misi; exiguum vnam, prolixam alteram; denique illam, quæ est ad Acacium. Nam istas omnes à nobis petijt.

EIVSDEM CYRILLI EPI- stola ad Donatum Nicopolis veteris Epiri Episcopum.

Dominio meo dilecto fratri & comministro Donato, Cyrillus in Domino salutem.

XXXVIII.

O Perceptum duxi pietatem tuam de ijs rebus certiore facere, quæ super Ecclesiarum pace constituenda euenerunt. Venit itaque dominus meus præclarissimus Tribunus & notarius Aristolaus Antiochiam, litteras Regias secum deferens, quibus Ioanni pijsimo ecclesiæ Antiochenæ Episcopo mandabatur, vt scelerata Nestorij dogmata anathematizaret, necnon vnâ cum sancta Synodo depositionis sententiam contra illum ferret, atque ita nostram communionem peteret. Et hæc quidem continebant illæ litteræ. Quidam autem ex Orientalibus Episcopis, qui Nestorium forte necdum condemnauerunt, aut etiam illi fauent, rectam nostram Fidem offendunt, & Christi omnium nostrum Saluatoris gloriam haud mediocriter oppugnant, atque ita sanctissimum pijsimumq. Acacium Berghæensem Episcopum, vt ad me absurda quædam scriberet, induxerunt, tamquam ipsi postularent, oportere vt omnia quæ aduersus Nestorium scripsimus, abolerentur, & velut irrita reijcerentur, solumq. Symbolum à sanctis Patribus in ciuitate Nicæa congregatis expositum admittere-

συνήσθη δὲ μόνῃ τῇ συμβόλῃ τῆς πίστεως τῆς ὁμοθυμῆς ὁρθῆς τῶν ἀγίων πατέρων ἐν τῇ Νικαίᾳ πύ-
λῃ.

A αὐθρόπῳ, καὶ ἡμετέρας πρὸς τοὺς, καὶ τὸ αὐτὸ, καὶ ὡς Νεστόριος πρὸς μὲν τῷ θεῷ λέγει ἰδιωτῶς δοσιμεῖται, πρὸς δὲ τῷ ἑκ γυναικὸς, ὡς ἐπὶ τῷ ἡμῶν. ἐπὶ δὲ ἐστὶ τὸ φωνῶν εἰδέναι ἀποφθεῖν, καὶ ἐπὶ τὸ μετρίαν δύο προσώπων, ὡς ἐπὶ τῷ, καὶ ἐπὶ τῷ. ἡ δὲ ὁριστὴν ἡ πρὸς Ἀκάκιον μάστιγι, ἡ δὲ ὁρμή· χρεῖμα μὲν ἀδελφοῖς ἡ πρὸς τὴν γλυκύτητα, καὶ ἀξία-
ζαται, καὶ ἡ δὲ δοσιλογία ἔχει πρὸς πάντων. ἔχει δὲ πλείους ὁριστὰς· ἐν τῷ γλωσσόκομῳ· αἱ ὁφεί-
λεις ἀποδοῦναι ὁριστῶναι. πρὸς τὸν δὲ τῷ με-
ταποστρεφέντῳ Πραπίστῳ, καὶ τῷ ἀποστρεφέντῳ
B πρὸς ἑμὸς δύο βιβλία, ἐν μὲν, καὶ τῷ Νεστόριον δυσ-
φημίαν, ἐπὶ τῷ ἔχον τὰ ἐν τῇ συνόδῳ πεπραγμένα
καὶ Νεστόριον, καὶ τῷ τῷ αὐτῷ φρονούντων, καὶ ἀ-
πὸ τῆς παρ' ἑμὸς γογγυσμένης πρὸς τοὺς χρεῖ-
μας καὶ τῷ κεφαλαίῳ· δύο δὲ εἰσι ὁριστικοί,
Ἀνδρέας, & Θεόδωρος. ἔχει δὲ ὁ πρὸς τὸν αὐτὸν βι-
βλίον ἐκ συντόμης ἐκδόσεως πρὸς τὸν καὶ χρεῖμα οἰκο-
νομίας, σφόδρα καλὰς, καὶ ὡφελήσας διωκτέας.
πρὸς τὸν ὁμοίως αὐτῷ ἐκ τῶν ἰχθυῶν δέξασθαι
ὁριστὰς πέντε, μίαν μὲν τὸν μακαρίον Πάπαν Ἀθα-
νασίον πρὸς Ἐπίκτητον, καὶ ἄλλαν πρὸς Ἰωάννην
C παρ' ἡμῶν, καὶ πρὸς Νεστόριον δύο, μίαν τὴν μικρὰν,
καὶ μίαν τὴν μεγάλαν, καὶ τὴν πρὸς Ἀκάκιον. αὐ-
τὸς δὲ ἐζητήσας παρ' ἡμῶν.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ, ΠΡΟΣ ΔΟΝΑΤΟΝ, ^{Δωμάτιον} ἐπίσκοπον Νικοπόλεως παλαιᾶς Ἠπείρου ἐπιστολή.

Κυρίῳ μου ἀγαπητῷ ἀδελφῷ, καὶ συλλειτουργῷ
^{Δωμάτιον} Δονάτῳ, Κύριος ἐν κυρίῳ χαίρειν.

D

Δ Εἰν ὡς ἡμεῖς τῇ σὴν θεοσεβείᾳ τὴν ὁρθολογί-
αν τὴν ἐκ τῆς ἐκκλησίας τῶν ἐκκλησιῶν καταστή-
σαι γνώριμα. ἀφικεῖται τρίτῳ ὁ κύριός μου ὁ ἰου-
μασιώτατος τε βουῖνος, καὶ νοτάριος, Λεωνίδας εἰς
τὴν Ἀντιόχειαν, ὁππότεροῦ καὶ βασιλικὰς σπλ-
λαβὰς· αἱ παρεκελεύοντι τὸν ἀλαβείσασθαι τῆς
Ἀντιόχειας ἐκκλησίας ὁπισκοπὴν Ἰωάννην, ἀναζη-
τεῖν μὲν τὴν μίαν τὴν Νεστόριον δόγματι· κα-
ταψήφισαί δὲ καὶ τὴν καθ' αὐτοὺς αὐτὸν, καὶ ὁμοί-
τητα τῆς ἀγίας συνόδου, ζητήσας τὸ αὐτῷ τὸν παρ' ἡ-
E μῶν κρινοῖαν. καὶ ἡ μὲν διώκρισις τῶν γογγυσμέ-
νων αὐτῇ. πρὸς δὲ τῶν καὶ τὴν ἀποπλὴν ὁπισκοπῶν,
οὐκ ὡς τὰ καὶ Νεστόριον καταγινώσκουσιν, ἡ δὲ πρὸς
οἱ αὐτῷ νέμοντες, τὴν ὁρθὴν ἡμῶν λυσιπείθειαν
καὶ τῇ δόξῃ τῶν πάντων ἡμῶν σωτῆρος Χριστοῦ πρὸς
κρῆσιν καὶ μετρίως παρεσχόμην τὴν χρεῖμα πρὸς
μὲν τὴν θεοσεβείαν, καὶ ὁσιώτατον τῆς βεργουσιαν
ὁπισκοπῶν Ἀκάκιον εἰκαῖά τινα, ὡς αὐτῷ αἰτιώ-
των, χρεῖμα μὲν ἀπὸ τῆς παρ' ἡμῶν χρεῖμα
καὶ Νεστόριον ὁρμολύειν, καὶ ὡς ἀκρεβήτῃ
λαί.

ἀναλάμψαι διὰ φωτὸς δίκην θεῷ φιλαπείτων ἀρετήν, ὁμολογησάτων ἐν γραφῇ, πρὸς θεοφιλεστάτου, ἔθροισι βασιλέων τῆς ἀποχρῆς ἐκκλησίας Ἰωάννου, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ ἀλαβεσάτων ἐπισκόπων, ὅτι καθ' ὁρμήν ἐχουσι Νεστίριον, καὶ αἰσθηματίζουσι πρὸς αὐτοὺς αὐτῶν δυσφημίας, πεισμοφά γραμματεῖς πρὸς τὴν θεοσεβείαν αὐτῶν, ἔχοντες ἄλλους ἐπισκόπους, κοινωνικά· καὶ συζητήσαντες οἱ ὁμοφύτοι, παντρεχούσης πρὸς τὸ καὶ τῆς αἰεὶ ὁσιότητος, καὶ ἀπάντων τῶν ἄλλων, ἐξ ὧν τῆς ἀγίας συνόδου γέγονε πλήρωμα. ὃ γὰρ ἔστι, καὶ φιλονεικία κερσὶ παρ' ἡμῶν· ἀλλ' εἴνα σκοπὸν ἔπαιτες ἐχρήκαμεν, πρὸς ἀρετήν βλῆναι. καὶ ὅτι ἐφ' ἡμέτερον οἱ ἐξ ἀρχῆς ἡμῶν διχονοήσαντες, καὶ ἑαυτοὺς ἡμῶν διποτιμόντες, ὃ δ' αὖ ὅλως γέγονε πρὸς ἑλπίδα, καὶ ἀποφασὶ τῶν ἐκκλησιῶν. ἐπὶ τὴν ἀλογητὴν ὁ σωτὴρ, ὁ τὴν χαριῶνα κατεπαύσας, ἔτι τῆς ὁμοφυχίας ἡμῶν ἀπαλάσας χαλῶναι ἔχουσι, καὶ περισβείας τῆς αἰεὶ ὁσιότητος, καὶ τῶν ἄλλων διὰ πάντων, εἶθι πῶς ἔχοντες ὁρθεῖν, καὶ αἰλικρινῶς τὴν ἐν πνεύματι, καὶ ἀληθείᾳ προσκυώμεν, καὶ λατρεύοντες πλοῦσι αὐτῶν.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΠΡΟΣ ΟΥΑΛΕ-
ριανὸν ἐπίσκοπον, καὶ τὰ Νεστίριον φερ-
νοῦντων.

Α πόχρη μὲν, ὡς ἀφ' ἑκείνου, μάλλον δὲ καὶ ὡς ἔχει φύσιν τὴν ἀληθινήν, καὶ ἡ ἡμεῖς τῆς αἰεὶ ὁσιότητος, ὡς γὰρ τὸ διώκεται, καὶ μάλα νηπιτικῶς ἀπαρτίζονται τὰ ἀκρεβῆς πρὸς τῶν εἰκασιμυθίας. ψυχολογοῦσι γὰρ ἡρεσπεπῶς, αὐτοὶ, καὶ κατὰ πάντα κυκλῶντες, καὶ προσποιούμενοι μὲν πρὸς ἐκείνους λεπτῶς τῆς ἐκαστοῦ πρὸς τὸν μονοθεῖ, καὶ κυρίως, τὸ μυστήριον, οὐ μὲν ἐπὶ καὶ συνείντες αὐτῶν, ὡς ἡμεῖς πρὸς τὸν, καὶ τὸ πρὸς ἀπόλυσιν, πρὸς αὐτὸν μὴ γίγνεται, καὶ φροῦντες τὰ διεσπασμένα. τὸ δὲ γὰρ πρὸς γὰρ ἀποκαταστασὶν ἐν ὅ ἐστιν ἐν πύρι· ὑποπλάττοντες μὲν γὰρ τὰ ὁρθεῖ βύλεως φρονεῖν, ἔδοκασιν ἑαυτοῖς τῆς αἰεὶ πρὸς τὸν, καὶ πρὸς τὴν πρὸς αὐτοὺς, ἐναρμόσαστες, τὴν τῆς Νεστίριου δυσσεβείας ἐν ἐκείνῳ πρὸς τὴν ἀπαλάσας ψυχῆς. εἰκόσας δὲ πρὸς τῶν ἀνθρώπων σωμάτων ἀκρεβῆς, ἡμεῖς ἰατροῖς, οἱ τῆς τῆς φαρμάκων ἢ ἡδίστοι γλυκὺν προσπαίνομεν μέλι, τῇ δὲ χρησάμενοι, ὡς πεφυκὸς λυπῶν τὴν αἰσθησὶν ὑποκλήροντες. ἀλλ' ὃ γὰρ αὐτῶν πρὸς τὸν ἡμεῖς ἀγνοῦμεν, ὡς ἔχοντες Χριστὸν, καὶ τὸν σφωτάτω ἐπὶ πάντων Πάυλον. αἱ μὲν γὰρ ἡμεῖς οὐ λέγων ὡς ὁ ἐκ θεοῦ πατρός διπορήτης ἡμεῖς μονοθεῖς θεὸς λόγος, ὁ καὶ αὐτῶν τῶν αἰώνων ποιητὴς, ἀρχὴν ὑπάρχων ἔχει ἐκ τῆς ἀγίας παρθένου, ἔδοξεν αὐτῶν ὅτι ἐξ ὧν φέρεται σκοπὸς τὸ χρῆμα λέγειν· αἱ πνεύματι καὶ φύσιν ἐστὶν ὁ πρὸς θεοῦ λόγος, πῶς αὐτὸς πρὸς σαρκεν ὡς ἡμεῖς, τὸ κυρίου λέγοντες· τὸ γὰρ ἡμεῖς ἐκ τῆς

A detinebat, & pax Deo gratissima lucis instar es-
fulgeret, summis votis expeteremus; cumq. san-
ctissimus Deoq. dilectissimus Ioannes Antio-
chia Episcopus, & ceteri qui cum ipso erant re-
uerendissimi Episcopi scripto confessi essent, se
Nestorij depositionem ratam habere, impiasq.
illius blasphemias anathematizare; litteras com-
munionis tum ad ipsius pietatem, tum ad cete-
ros quoque Episcopos misi: atque ira sanctita-
te tua, reliquisq. omnibus, ex quibus perfectum
sanctæ Synodi corpus constitutum est, ad hoc an-
nuentibus & concurrentibus, ad pristinam de-
nuo reducti sumus concordiam. Non enim apud
nos contentio aut concertatio regnat; sed vnum
omnes scopum ad pacem spectantem proposi-
tum habemus. Et si quidem voluissent illi, qui
initio per discordiam a nobis desciverunt, seq. a
nobis separarunt, nulla umquam contentio ac
discordia Ecclesiarum extitisset. Verumtamen
benedictus Saluator noster, qui hanc tempesta-
tem sedavit, concordiaq. tranquillitatem resti-
tuit, idq. per preces & intercessionem sanctitatis
tue & aliorum omnium, qui rectam sinceramq.
Fidem habentes, illam in spiritu & veritate ado-
rationem ac servitutem ipsi deferunt.

C EIVSDEM BEATI CYRILLI
ad Valerianum Episcopum religio-
sissimum, * aduersus eos qui iuxta
Nestorij dogmata sentiunt.

de Verbi
incarnatio-
ne exegesis.

Satis quidem habet virium, ut puto, immo ve-
ro ut natura etiam veritatis habet, vel ipsa
tue sanctitatis vigilantia atque prudentia in
hoc, ut viriliter admodum vanis quorundam
nugamentis certam veritatem obijcere queat.
Nugantur enim aniliter nonnulli, omniaq. sur-
sum ac deorsum permiscentes, incarnati Vni-
geniti mysterium acute subtiliterq. exquirere
presumunt: non quod iam illud intelligant,
sed quod illud in id facile detorqueant quod non
licet, ac peruersa sentiant. Ceterum quod hac
in re periculosissimum est, dum se recte sentire
velle fingunt, dumq. opinionem, quasi in eam
rem sint propensi, velut personam quamdam sibi
circumponendo conciliant, Nestorianæ impie-
tatis venenum simplicium animis infundunt.
Sunt autem homines istiusmodi humanorum
corporum medicis non absimiles. Hi enim phar-
macis insuauibus mel immiscere solent, ut dul-
cedinis qualitate eorum fallant perceptionem,
quæ suapte natura tristitiam nauseamq. indu-
cunt. At nos Christi sensum, iuxta sapientis Pauli
sapientissimam sententiam, habentes, eorū cogita-
tiones non ignoramus. Si quis iam enim vnigeni-
tum Dei Verbum, quod arcano quodam inexpli-
cabiliq. modo ex Deo & Patre genitum est, ipso-
rumq. seculorum conditor, ex sacra Virgine sub-
sistentiæ initium habuisse diceret, videretur non
extra scopum tendere quod asserunt. Si Dei Ver-
bum suapte natura spiritus est, quomodo ex car-
ne natum est, cum Dominus dicat: Quod natum
est.

XL

1. Cor. 2. d.
16.
2. Cor. 2. d.
11.

1. Cor. 2. d.
6.

Conc. gen. tom. j.

mm ij est

λογηται ὑπὸ ἀρχὴν καὶ ὑπὸς, καὶ κύριος· μία γὰρ ὁμο-
 λογηται φύσις ἀνθρώπου, ἔ· ὑπόστασις, καὶ ἐν αὐτῇ
 φέρονται τῇ καὶ ἐξ ἐπεροιδῶν πραγμάτων· ἵππο-
 φυὲς μὲν γὰρ ὁμολογουμένως, ὡς πρὸς τὴν ψυχὴν, τὸ
 σῶμα ἐστίν, ἀλλ' ἴδιον αὐτῆς, καὶ συναπταλινὸν τῆς
 ὑποστάσεως τοῦ ἐνὸς ἀνθρώπου. καὶ τῷ μὲν, καὶ θιω-
 ρία, τὸ ἀφ' ὧν τῶν ἀνομασμένων ἐστὶ ἀσυμφα-
 ρίαι· ἡ δὲ γὰρ πῶδος, ἥτις συνδρομή, τὸ ἀδιάρτητον
 ἔχουσα, ἐν δισπλητῇ ζῶον τὸν ἀνθρώπου. ὁ τοῦτω μο-
 ρφῆς τοῦ θιού λόγος, ἐκ ἀνθρώπου περισσολαβὼν,
 περὶ ἄλλου ἀνθρώπου, ἀλλὰ, καὶ τὴν καὶ θιού πα-
 τρὸς δισπλητὴν ἔχων ἡγήσιν, ἀλλ' τὸ ἀγίον, καὶ ὁμο-
 σίαν πᾶσι ματρὶς ἑαυτῷ δημιουργήσεως ναὸν, γίνονται ἀν-
 θρώπου. πικρῶς καὶ εἰς τοῦτω, καὶ τῇ θιωρῇ, τῇ
 καὶ τὸν λόγον, ἵπποφυὲς ἑὺ παρ' αὐτὸν τὸ σῶμα αὐ-
 τοῦ. ὁμολογησάτω δὲ πᾶσι τοῦ, ὅτι μὴ ἀψυχοὶ ἑὺ,
 ἀλλ' ἐψυχῶντες ψυχῇ τοῦ. Ἡκεν γὰρ μὲν εἰς τοῦτω
 δισπλητῆς ἐπὶ θιού τινος, ὡς μὴ κατὰ δὲ λαί-
 γην, ὡς ἐν πρὶν ὑπὸ τῷ ὅτι παρ' αὐτὸν τεχέται ἐνοική-
 σαι τὸν θιόν λόγον, τοῦτω δισπλητῇ. ἀλλ' ἐν τῷτω
 ἐστίν, ὡς βέλτεται, φαίμεν αὐτῶν, τὸ συνεκωφῆναι τι,
 καὶ ἐνοικησάτω τὸν τοῦ θιού λόγον, ἵπποφυὲς καὶ τῇ
 δὲ μᾶλλον ἀνθρώπου, καὶ παρ' αὐτὸν αἰμίαν καὶ ἐν τῶν
 ἀγίων περὶ τῶν. ὁ δὲ γὰρ τοῦ κατ' ἡμᾶς μυσηρίου
 λόγος, ὡς καὶ ἐν τῷ αὐτῶν βραχὺ περὶ δὲ ἡλω-
 τῇ, αὐτῶν βούλεται. τὸν ἐκ θιού πατρὸς ἡγησάτω
 λόγον, σῶμα ἡγῶν, καὶ τὸν γε φάσι, οὐχ ὡς μετα-
 σταν φυσικῶν, ἡγοῦν τοῦτω, ἡ ἀλλοίωσιν ὑπομεί-
 ναι, τὸν εἰς σῶμα φημι, ἀλλ' ὅτι σῶμα, ἐψυχῶ-
 μέν τινος, ἴδιον ἐποικῶν, καὶ αὐτὸς περὶ ἄλλου
 ἀνθρώπου, ἐκ ἀνθρώπου συνήθη, ὅτι ἐνοικήκει,
 καὶ φάσι. τὸ δὲ καὶ δισπλητῇ λαίγην τὸν ἔχον-
 τῇ τὸν ἐνοικήσιν, ὡς αὐτὸ ἀφ' αὐτῶν, τοῦτω γὰρ
 παρ' ἡμῖν δισπλητὴν πᾶσι τῶν, πῶς ἡ ἀπίστος
 ἐμβροτησῶν δισπλητῇ ἔχει· μάχι· γὰρ τῷ περὶ
 τῆς θείας φάσι. ὁ μὲν γὰρ θεωσῶν Παῦλος τὸν
 τοῦ θιού λόγον, ἐν μορφῇ, καὶ ἰσότητι τῇ καὶ παρ' ὁ-
 ποιῶν τοῦ πατρὸς ὄντα, φησὶν, ἡ ἀρπαγμὸν ἡγήσα-
 σαι τὸ εἶναι ἴσιν ἡμῶν· ἑαυτὸν δὲ μᾶλλον κενῶσαι, καὶ
 μορφῇ δούλου λαβῆναι, καὶ ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώ-
 πων ἡγῶν, ὡς ἀνθρώπου, περὶ τῶν τι ἑαυτὸν. οἱ δὲ
 πρὸς πᾶν τῶν αὐτῶν μεθιστάμεν τὸν πραγμάτων
 τὸν φύσιν, καὶ τῆς ἀληθείας τὸν δῶκεν αὐτοῦ
 ἐκκαταλείποντες, τῇ θιού φάσι ἀνθρώπου. ὅτι
 τῆς ἐκκαταλείποντες, ὡς βέλτεται, καὶ πᾶσι περὶ
 τῇ καὶ πᾶσι, εἰπὶ μοι, λαβὼν τοῦ δούλου μορφῇ
 ἐκκαταλείπει γὰρ ἡμῖν, ὡς εἰπεν, ὁ παρ' αὐτῶν λόγος ἐκ
 τῆς κατ' ἡμᾶς ἐκκαταλείποντες ὑπομένον ἀνθρώπου, ἔ
 ἐκ τῆς κατ' ἡμᾶς κενώσεως εἰς τὸ πᾶσι τῆς θιού
 τῆς ἀναβαίνοντες, καὶ ἐκ τῆς τοῦ δούλου μορφῆς
 μεθιστάμεν εἰς δισπλητῇ. πῶς οὖν ἄρα κενῶ-
 σαι φάσι τὸν μορφήν, ἡ πῶς τὸν ἡμῶν ὑπόμε-
 νον ἐκκαταλείποντες, ἐκ ἔχον τῶν· εἰ μὴ ἄρα κενῶσαι
 φάσι αὐτὸν, ὅτι τῇ ἰδίᾳ δόξῃ τῇ τῇ ἀνθρώπου. ἔ
 αὐτῶν

A esse & Filium & Dominum fateamur. Vna namque hominis est natura, & vna hypostasis, etiam si ex rebus diuersis, specieq. differentibus constituitur. Palam est enim corpus esse quiddam ab anima diuersum, sed nomen proprium ipsius, & vna cum ipsa vnus hominis hypostasim plene constituere. Et quamuis secundum mentem & cogitationem, prædictorum discrimen non sit obscurum; attamen illa coitio, seu concursio, cum sit indiuisa, vnum animal, hominem ipsum efficiunt. Itaque vnigenitum Dei Verbum non homine assumpto prodijt homo; sed quamuis ineffabilem ex Deo Patre generationem haberet, templo per Spiritum sanctum sibi substantiali constructo, homo factum est. Vnus proinde intelligitur, etiam si corpus quod assumpsit, ipsa rationis contemplatione diuersa sit ab ipso naturæ. Vbiq. vero fateamur non inanime fuisse, sed anima intelligente præditum.

Audio nihilominus quosdam in eam v-
santiam prolapsos esse, vt dicere non verean-
tur, Deum Verbum in illo homine ex Virgine
nato perinde ac in quodam filio inhabitasse,
eundemq. sua illa inhabitatione deificasse. Sed,
o boni viri, non hoc est, inquam, Dei Verbum in-
carnatum, vel hominem factum esse; sed potius
C in homine non secus ac in aliquo sanctorum Pro-
phetarum habitasse. Enimuero admirabilis illius
secundum nos mysterij ratio, vt paulo superius mo-
nuimus, illud ipsum Dei Patris Verbum carnem,
secundum Scripturas, factum docet: non quod
naturalem aliquam mutationem aut alteratio-
nem sustinuerit, aut in carnem versum sit; sed
quod carnem anima rationali vegetatam sibi
adsciuerit, homoq. processerit; non quod homi-
ni sit coniunctum, aut in homine inhabitauerit,
vt ipsi dicunt. Porro illum, in quo habitauit, di-
cere deificatum fuisse, vt ipsi asserunt, (id enim
D nos prorsus respuendum censemus) quomodo
non summæ stultitiæ significationem habet? Pu-
gnat enim cum sacrarum Scripturarum scopo:
quandoquidem diuinus Paulus Deum Verbum
in forma & illa per omnia Dei Patris æqualitate
constitutum, non rapinam arbitratum dicit æqua-
lem se esse Deo; verum semetipsum exinanivisse,
seruiq. forma accepta in similitudinem homi-
num factum esse, vtpote hominem, ac semetip-
sum humiliasse. Illi vero rerum naturam ad
quiduis contrarium detorquent, vimq. veritatis
impie adulterantes, hominem deificatum asse-
runt. Verum si res ita habet, quis nam quæso se-
metipsum exinanivit? quomodo præterea seip-
sum humiliavit? qualem, dicite mihi, serui for-
mam accepit? Etenim hæc illorum doctrina ho-
minem videlicet inducit, qui ex nostra hu-
militate in sublime euectus sit, quiq. ex nostra
exinanitione in Deitatis plenitudinem euaserit;
necnon ex forma serui in dominicam formam
transierit. Equidem quomodo vnigenitum Dei
Filium exinanitum, quomodo item humanæ na-
turæ humiliationem sustinuisse dicant, omnino
intelligere non valeo: nisi forte per hoc exina-
nitum asseuerent, quod hominem gloriæ suæ par-
ticipem fecerit. Verum si alterum honorans,
Canc. gen. tom. j. m m iij ipse

ipse honoris sui detrimentum facit; si alterum glorificans, ipse exinanitur: cui dubium esse potest, quin præstabilius illi fuerit neque honorem cuiquam, neque vero gloriam illum tribuere? Nisi enim hominem, quem sibi, ut ipsi loquuntur, proprium fecit, honorasset, eundemq. gloria sua cumulasset, in propria excellentia constans perstitisset. An non ea cuique risu digna, & extremæ stultitiæ plena videantur, quæ illi & sentire statuerunt, & eloqui audent? At vero sermo veritatis nullo modo quidquam aliquando exinanitum censebit, si id ipsum antea secundum naturam suam plenum non erat: neque rursum humiliatum, nisi illud in sublimi & summo positum, in id postea descenderit quod prius non erat: illum præterea qui serui formam acceperit, prorsus intelliget antequam illam acceperit, naturalem libertatem habuisse: & eum qui homo sit factus, fuisse hominem priusquam factus sit, non agnoscit. Quamobrem cum sacra & diuina Scriptura exinanitionem, seruilemque formam, necnon & humanitatem nominet, eumque qui hæc voluntarie suscepit, Dei Patris Verbum appellet; quomodo isti eximiam illam admirandæ huius dispensationis sapientiam in contrarium sensum detorquentes, hominem quemdam deificatum esse contendunt, ita ut iam Christiani nulla re ab ijs differant, qui prætermisso creatore adorant creaturam? Numquid sanctos Angelos quoque, qui, ut diuinæ litteræ testatum faciunt, Primogenitum in terrarum orbem inductum adorare iussi fuerunt, vnde etiam nobiscum errasse concedent? At quomodo, obsecro, Primogeniti nomen Unigenito attribuere licebit, si vere incarnatus non fuit? Nam si verum est illud, ut in multis fratribus; tum certe conuenienter primogenitus intelligitur, cum ad fraternitatem proculdubio nostram descendit, cum homo nostri similis factus est, per omnia, solo peccato excepto, fratribus assimilatus. Nobis autem ad pietatem satis est ut cogitemus & intelligamus, carnem, quæ Dei omnia viuificantis peculiaris effecta est, viuificam ipsius Verbi virtutem & operationem obtinere; gloriamque ineffabilem & inaccessibilem consecutam esse.

Ceterum qui hoc modo sentire propositum habent, eos & alias quoque calumnias in sacras litteras asferre mirum non est, dum personæ Unigeniti, quas à ludæis sustinuit iniurias, & ipsam præterea carnis mortem quæ pertulit, adimunt; easque illi qui ex muliere, veluti alteri seorsum filio adscribunt. Ipsi namque propositum est, nescio quo modo, per viam gradientibus quæ ad pietatē recta non est, præcipitari in abruptum inferni, & in inferni profundum, sicut scriptum est. Sane quidem impatibilis & penitus impalpabilis est diuinitas. Neque enim est corporea, sed ultra omnem creaturam visibilem atque intelligibilem, & incorporea & immaculata & intractabili & incomprehensibili natura. Sed quia, cum unigenitum Dei Verbum corpus ex sancta & Dei genitrice, Virgine suscepisset, susceptumque, ut sæpenu-mero iam monui, proprium sibi fecisset; semetipsum pro nobis Deo & Patri immaculatam ho-

Rom. 1. d.
21.

Hebr. 1. b.
6.

Rom. 9. d.
29.

Hebr. 2. f.

Ex Prover.
9. & 16.

Ephes. 3.
a. 2.

A εἰ πρῶτον ἀδικεῖται, καὶ κενόδοξος δοξάζων, πῶς εἴη
ἀμεινον ἐρεῖ τις εἶναι τὸ μηδὲ πρῶτον αὐτῷ, μή τι μὲν
δοξάζοντι νέμειν; ἐμφανὲς γὰρ αὐτῷ ἐστὶν ἰδίᾳς ὑπερηχῆς,
μή τι πρῶτος, μή τι δοξάζων τὸν, ὡς αὐτοὶ φασιν,
οἰκωθέντα αὐτῷ ἀνθρώπῳ. ἀλλ' οὐ γὰρ ὅτις ἀξία
παντὶ τῷ φανέντι, καὶ ἀβελτηρίας ἐμπλησθε τῆς
ἐχάτης, ἀφρονεῖν ἐγνώκασι, καὶ παρεῖναι λαλῶν;
ἀλλ' ὅτι τῆς ἀληθείας λόγος εἰς αὐτὸν ὑποπίπτει π
κεκινῶσθαι πῶποτε, μὴ οὐχὶ πολλῆς ὅν κατ' ἰδίαν
φύσιν. οὐδ' αὖ νοοῖτο τῷ παρρησιασθέντι, μὴ οὐχὶ διὰ
πάντως ὑποδῶται, καὶ ἀνωπύτω καίμενοι, οἷα κα-
ταφρονεῖται εἰς ὅσον εἰς αὐτὸν εἰς τὸν διὰ τὸν δούλου λα-
βόντι μορφῶν, ἵνα τῷ πᾶσι πάντως πρὸς αὐτῆς ἔχον-
τα τὸ κατὰ φύσιν ἐλάβητον· καὶ τὸν γενομένον ἀνθρώ-
πον, εἰς οὗτον ὄντα τῷ πρὸς τὸν γέννηται. τῆς τῶν
ἀξίας, καὶ θεοπρόδοτον χρεώτης, κένωσιν ὁμομαζού-
σης, καὶ δούλου μορφῶν, καὶ μὲν τι καὶ ἀνθρωπώ-
τητα, καὶ τὸν πᾶσι ἐξελουσίως ὑπομένοντα λεγού-
σης τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον εἶναι, τὸ ὅτι τῷ
σιν αὐτῷ πρὸς τὸ εἶναι τῶν τῆς οὕτω πηλαμασμένης
οἰκονομίας τὸ ἀπὸ τῆς, ἀνθρώπῳ τῷ θεοπρόδοτον λί-
γιστος· ἵνα μηδὲν ἐπὶ ἀσφάλειον χρεῖσται τῶν τῷ
κτίσθαι λελατρεμένοντων τῷ πρὸς τὸν κτίσσαντα; ἢ τίχα
που παλαιῶσθαι δώσουσι μεθ' ἡμῶν καὶ αὐτοὺς πρὸς
ἀξίας ἀγγέλους· οὐδὲ διὰ τῶν πρὸς τῶν φησὶ τὸ
χράμματος τὸ ἱερὸν προσκυνοῦσθαι τὸν πρῶτον, ἵ-
να καὶ εἰς τὴν οἰκουμένην; τὸ διὰ τὸ πρῶτον
ἵνα πᾶσι αὐτῶν ἀρεσκόμενοι μὴ ἐνανθροπίζονται τῷ
μονοθεῶι; εἰ γὰρ εἰς ἀληθὲς τὸ, ὡς ἐν πολλοῖς ἀδελ-
φοῖς, ἀρεσκόμενοι τοῦ πρῶτον, ὅτι κατὰ βῆ-
μα πρὸς ἀδελφότητά, δηλονότι τὴν πρὸς ἡμᾶς, ὅτι
καθ' ἡμᾶς γίνονται ἀνθρώποι, ὁμοιωθεὶς κατὰ πάντα,
διὰ τὸ κατὰ φύσιν ἀμαρτίας. ἀποχρηστὲς διὰ τῶν ἀσέβειαν
ἡμῶν τὸ λογίζεσθαι, καὶ νοεῖν, ὅτι θεοῦ ἡγομένη σαρξ
& ζωογονοῦντες πᾶσι πάντα, τὴν ζωοποιὸν αὐτῶν δυνά-
μιν, καὶ ἐν ἐξῆς ἔχει κατὰ τὴν πᾶσι δὲ καὶ ὁδοῦ ἀρ-
ρήτην, καὶ ἀπεσβλητήν. ἀπὸ τῆς διὰ τῶν τοῖς, οἷα
πᾶσι φρονεῖν ἐγνώκασι, καὶ ἐπὶ τῆς πᾶσι ἱεροῖς δόγ-
μασιν ἐπὶ τῇ σὺν φαντασίᾳ, ἀποφρονεῖται μὲν ὁ πρὸς
σώπῳ τῷ μονοθεῶι, αἱ ὑπομένοντες ὑπὸ τῶν
ἰσχυρῶν παροινίας, ἔσονται ὅτι πάντως τὸν κατὰ
καθάρσιν, ἀπομένοντες διὰ τῶν ὡς κατ' ἰδίαν
ἐπὶ τῷ ἐκ γυναικὸς. δοκῶ γὰρ αὐτοῖς, εἰς αὐτὸν ὅ-
πως, διὰ τῆς εἰς ἀσέβειαν εἰς ἀξίας οὐδὲ πρὸς
πίπτουσαν αὐτοῦ καταπῆδαν, καὶ εἰς αὐτὸν πῶποτε,
καὶ τὸ γεγραμμένον. εἰ μὲν γὰρ ὁμολογουμένως ἀ-
παῖς τὸ θεῖον, καὶ ἀσέβειαν παντὶ ὅτι μὴ
κατὰ τὸ σῶμα εἶναι, ἀλλ' ἐπὶ κενῇ πᾶσι κτίσας ὁρατῆς
πᾶσι, καὶ νοητῆς, καὶ ἐκ ἀσωμάτων, καὶ ἀχράτων,
καὶ ἀψάτων, καὶ ἀπεριποίητο φύσις. ἐπὶ δὲ διὰ τὸ
μονοθεῶς τῷ θεοῦ λόγος, σῶμα λαβὼν ἐκ τῆς
ἀξίας, καὶ θεοῦ πατρὸς παρθένου, καὶ, ὡς ἐφ' ἡ-
δὲ πᾶσι, ἴδιον αὐτὸ ποιησάμενος, ἵνα τὸν ὑπὲρ
ἡμῶν προσκεκομμένον εἰς ὁμολογίαν δυνάμει τῷ θεῷ καὶ
πατρί.

ἡ πᾶσι
τῶν
κατὰ

ἡ πᾶσι
τῶν
κατὰ

ἡ πᾶσι
τῶν
κατὰ

πατρὶς, ὡς ἀμώμον ἱερῆον, πύτην τε καὶ ὑπομύνην
 λέγεταί· πρὸς ἡμῶν τὰ εἰς τὴν σάρκα αὐτῆς γενομένη.
 οὐ γὰρ ἰδίῳ ἐστὶ τὸ σῶμα, πύτην αὖ ἐκείνῃς πρὸς ἡμᾶς
 φοιτῶ καὶ τὰ αὐτῆς πάντα, διὰ τὴν μόνην ἀμαρτίαν.
 οἰκοῦν ἐπὶ δὲ πρὸς ἐνανθρωπήσας ἡμεῖς ὁ θεὸς λόγος,
 μεμείνηκε μὲν ἀπαθὴς ὡς οἰκοῦμενος ὁ ἀναγ-
 καίως τὰ τῆς ἑαυτοῦ σαρκὸς, παθεῖν λέγεταί· καὶ
 σάρκα, καὶ τοῦ παθεῖν ἀπείρατος ὢν, κατὰ νοῦν
 τῆς φύσεως. ὡς βίβας οὐκ ὀκνησὶς ἀποφέρει τῆς ἀλη-
 θείας αὐτοῦ, οὐκ ἐννοῶντας, ὅτι πατήρη μὲν τὸ
 ἀπαθὴς αὐτῶν, κατὰ ὑπεράρχειν, καὶ ἐστὶν θεός, πρὸς
 ἡμᾶς οὖν φύσις, γενομένη σὰρξ, ἥτις τέλειος ἀν-
 θρώπων. τίς γὰρ ἡμεῖς ὁ λέγων πρὸς τὸν ἐν οὐρανοῖς πα-
 τέρα, καὶ υἱόν· ἰσοῦσαν, καὶ πρὸς ἡμᾶς οὖν σὰρξ ἐξ ἡμε-
 ρῶν, σῶμα δὲ κατηρέσθη μοι· ὁλοκαυτώματα, ἕ-
 πει ἀμαρτίας, οὐκ ἡδὲ ὀκνησὶς· τὸ πᾶν, ἰδοὺ ἡμεῖς
 τοῦ ποιῆσαι ὁ θεὸς τὸ θέλημα σου; ὁ γὰρ ἐξ ἡμῶν σῶματις,
 ὡς θεός, ἑαυτῷ τὸ σῶμα κατηρέσθη φησὶν, ἵνα
 τὸ ὑπερῶν ἡμῶν, πρὸς ἡμᾶς, τῷ ἰδίῳ μῶλωπι
 πάντας ἡμᾶς ἡρεπάσῃ, καὶ τὴν τῶν πρὸς ἡμᾶς
 φωνήν· πᾶσι δὲ καὶ ἡμεῖς ὑπερῶν πάντων ἀπὸ θανάτου,
 πάντων ἀνθρώπων, εἰς ἀπὸ θανάτου πρὸς ἀνθρώπου νοῦν
 τὸ πάθος; εἰ δὲ πᾶσι τὸν ἀνθρώπου πᾶσι, ὡς τὰ τῆς
 ἑαυτοῦ σαρκὸς οἰκοῦμενος πάθος, τῷ δὲ, τῷ
 φανερῶν, καὶ μάλιστα ἐκείνῳ, ὡς τῆς ἀπὸ θανάτου ζωῆς
 ἀνθρώπου ὁ ἐνός νοῦν καὶ σάρκα θανάτου· οὐχ ὡς
 ἐνός ὄντος τῶν κατὰ ἡμᾶς, εἰ καὶ γένοιτο κατὰ ἡμᾶς·
 ἀλλ' ὅτι θεὸς ὢν φύσις, σεσάρκωται τι, καὶ ἐν ἑαυτῷ
 παθεῖ, καὶ τὴν τῶν πατέρων ὁμολογίαν· εἰ δὲ ἀπο-
 φέρουσι πᾶσι τὸ μόνον ἡμῶν, ὡς ἀκαλλῆς, ἕ-
 ἀρμονίαν, καὶ ἀπὸ θανάτου αὐτῶν, τὸ καὶ σάρκα πάθος, ἀνα-
 γένεσθαι ὁμοίως αὐτῶν καὶ τὴν ἐν τῇ ἀγίᾳ παρρη-
 ρίᾳ καὶ σάρκα γέννησιν· εἰ γὰρ ἐστὶ τῶν ἀπὸ θανάτου αὐ-
 τῶν τὴν σάρκα λέγεσθαι παθεῖν, πᾶσι οὐ πρὸς τὸ πύτυ
 τὸ πρῶτον, πᾶσι τῶν, ἢ καὶ σάρκα γέννησιν, ἢ, καὶ
 ἀπὸ θανάτου αὐτῶν, ὅτι ἐστὶ τῶν ἀπὸ θανάτου τῶν
 εἰχλαίῃ δὲ οὐκ ὡς τὸ χρεῖσταιν μυστήριον· καὶ μεμα-
 τῶνται λοιπὸν ἡ τῆς σωτηρίας ἐλπίς. Ἀλλὰ γὰρ
 πᾶσι, φησὶ, πᾶσι αὖ ὁ παθεῖν οὐκ ἔδωκε; ἀπαθὴς
 μὲν οὐκ, ὡς ἐφύω, ὁμολογουμένως κατὰ ἰδίαν φύ-
 σιν ὁ ἐκ θεοῦ λόγος· λέγεταί· οὐκ ὡς σάρκα τῇ ἰδίᾳ
 παθεῖν, καὶ τὰς ἡμεῶν· ἡμεῖς γὰρ αὐτῶν ἐν τῷ πύ-
 τυ σῶματι· καὶ πᾶσι τῶν κατὰ ἡμᾶς ὁ Πέτρος
 πρὸς αὐτῶν· ὅτι τὰς ἀμαρτίας ἡμῶν ἀνέλεγκεν ἐν τῷ
 σῶματι αὐτοῦ ὅτι τὸ ξύλον. οἰκοῦν ἀπαθὴς μὲν ὁ
 λόγος, κατὰ φύσιν νοῦν τῆς φύσεως· αὐτῶν γὰρ μὴ νοῦν
 κατὰ οἰκείωσιν οἰκονομικῶν τὰ τῆς σαρκὸς αὐτῶν
 πάθος· ἐπεὶ, πᾶσι τῶν κατὰ ἡμᾶς πᾶσις κτίσις,
 ὁ δὲ οὐ γέννησιν ἀρχαί τι, καὶ ἐξ ἡμῶν, θρένοι τι, καὶ
 κυριότητις, ἐν ᾧ τὰ πάντα συνέστηκε, πρῶτον καὶ
 νεκρῶν,

ipsum propriæ censentur. Alioqui quomodo ille primogenitus omnis creaturæ, ille per quem facti sunt Principatus & Potestates, Throni & Dominationes, & in quo consistunt omnia, factus est primo-

genitus. Istam in odorem suavitatis obtulit: fit ea de cau-
 sa, ut ea omnia quæ in eius carnem facta sunt,
 etiam ipsum sustinuisse dicamus. Nam cuius est
 corpus proprium, iure illi etiam omnia quæ sunt
 corporis, solo excepto peccato, tribuuntur. Igi-
 tur quoniam Deus Verbum posteaquam homo
 factus est, mansit quidem secundum naturam diui-
 nam impatibilis, ea tamen quæ carnis erant, ne-
 cessario veluti propria sibi fecit: ideo quæ suæ
 carnis erant pertulisse dicitur, etiam si secun-
 dum diuinam naturam nulli penitus passioni ef-
 fect obnoxius. Vnde falsa pietatis persuasio à ve-
 ritate eos abducit. Non enim animadvertunt,
 impatibilitatem quidem illi mansisse quatenus
 erat ab initio & est Deus; sed tamen quod secun-
 dum carnem pro nobis pertulit, illi adscribitur,
 quatenus Deus natura existens, factus est caro,
 hoc est, perfectus homo. Nam quis, quæso, erat,
 qui ad Patrem qui est in celis, ac Deum loqueba-
 tur, dicens: Sacrificium & oblationem noluiisti, *Hebr. 10. 5.*
 corpus autem aptasti mihi: holocaustumata & *1. 2. Psal. 109.*
 pro peccato noluiisti. tunc dixi, Ecce venio, ut
 faciam Deus voluntatem tuam. Qui enim cor-
 poris expers erat ut Deus, corpus sibi aptatum
 fatetur, ut eo pro nobis oblato, suo nos omnes li-
 uore, iuxta Prophetæ vocem, sanaret. Quo pa-
 tito etiam vnus pro omnibus mortuus est, qui ius-
 tum pro omnibus pretium exolueret, si illa pas-
 sio puri cuiuspiam hominis fuisse putatur? Quod
 si secundum humanam naturam est passus, ut
 qui suæ carnis passiones sibi proprias fecit, sibi-
 vindicauit; tunc demum vnus mortem secun-
 dum carnem, iustum pro omnium hominum vita
 pretium fuisse rectissime asserimus: non quod
 mors illa vnus vulgaris hominis nostri simi-
 lis fuerit, etiam si nostri similis factus sit; sed
 quod cum per naturam Deus esset, incarnatus
 homoque factus sit, secundum sanctorum Patrum
 confessionem. Quod si sunt qui ob id passionem
 secundum carnem Vnigenito adimunt, quod tur-
 pis, incongrua, indecensque videatur; adimant
 ipsi pari ratione & ipsam quoque secundum
 carnem ex Virgine natiuitatem. Nam si illi tur-
 pe est quod carne passus esse dicitur; quomodo
 non ante hoc turpis erit illa secundum carnem
 natiuitas, quæ passionem antecedit; aut, ut semel
 dicam, ipsius humanationis modus? Perijit ita-
 que hac ratione vniuersum Christianorum my-
 sterium; & quod hinc consequitur, totius salutis
 nostræ spes inanis redditur.

Sed dixeris: Quomodo pati id potest, quod
 nulli passioni est obnoxium? Illud igitur ex Deo
 Verbum proculdubio, ut iam dictum est, secun-
 dum propriam naturam nullatenus est patibili-
 le: dicitur tamen secundum Scripturas propria
 carne passum, quoniam erat in patiente corpo-
 re. Quod beatus Petrus confirmat, hunc in mo-
 dum de illo scribens: Qui peccata nostra pertulit
 in corpore suo super lignum. Quocirca licet Ver-
 bum, cum ut Deus secundum naturam consideratur,
 sit impatibile; secundum dispensatoriam tamen
 appropriationem, passiones carni competentes

genitus. *Coloss. 1. 2.*

Discussion

7-4-89

11-10-15
11-14-15

Zinc dust

Philippe

References

secundum humanitatem dicta sunt, ex prauis sententijs acerbo sermone contexto statim interrogant, cui nam Deus & Pater nomen dedit, quod est super omne nomen? Numquid proprio Verbo? At quo pacto non admodum absurda res est, inquit? Erat enim illud semper Deus, ex ipso secundum naturam genitum. Id ipsum autem esse nomen illud, quod est super omne nomen, recte accipitur. Deo namque secundum naturam quid sublimius cogitari potest? Rursum, quem vnxit Spiritu sancto? aut cum quo nam erat Deus? Multa præterea alia huiuscemodi coaceruantes, confundunt admodum simpliciorum animos, multumq. conturbant. Sed vbique diuidere, (sunt enim animales, spiritum non habentes) & vnum Christum & Filium & Dominum in duos filios distinguere, ex suis ipsorum argumentis deprehenduntur. Simulant enim vnum se Christum & Filium confiteri, vnamq. ipsius personam esse dicunt: sed rursus cum in duas hypostasies distinguant inuicem distinctas atque diuersas, mysterij doctrinam prorsus peruertunt. Aiunt enim, illum ex muliere, seu illam formam serui, seorsum & per se nomen illud, quod est super omne nomen, accepisse, sanctiq. Spiritus vñctionem suscepisse, & Deum, hoc est, Dei Patris Verbum semper apud se manentem habere: ac sermones summam dementiam redolentes palam eructant. Cum enim, iuxta Saluatoris vocem, mali sint, bona loqui non possunt. Nam is qui inuisibilem ineffabilemq. ex Deo Patre natiuitatem obtinet, erat proculdubio & est semper Deus & Dominus: posteaquam vero secundum carnem ex muliere natus est, sed admirabili modo, & supra nos, nimirum sancti Spiritus illapsu, diuinæq. virtutis obumbratione, ortum quidem sicuti nos sortitus, (sic namque semetipsum exinanivisse & humiliasse, nec non factus obediens vsque ad mortem & crucem dicitur) ea ratione, & quidem merito, nomen quod est super omne nomen, accepisse perhibetur; omneq. genu celestium, terrestrium & infernorum ipsi incuruatur; & omnis lingua confitebitur, quod Dominus Iesus Christus, in gloriam Dei Patris. Neque enim ratione prædita creatura Deum esse illum qui homo factus erat, nesciebat. Nam quamuis nostra suscepit, perindeq. ac nos carni & sanguini communicauerit, Deus tamen esse non desijt; neque hoc ipsum quod erat, abiecit. mansit enim adorandus, in gloriam Dei Patris. Nam ei gloria est, propriam habere Filium, cum ipso vnâ regnantem atque adorandum, etiamsi is propter mundi salutem dispensatorie factus sit homo.

Quando ergo cum à sanctis Angelis, tum à nobis quoque qui in terra versamur, carnem iam indutus natura & veritate Deus esse creditus est, tunc illud nomen quoque, quod est super omne nomen, accepisse recte intelligitur : non quasi id velut auctarij loco consequutus fuerit ; (quomodo enim id quod erat & est & semper erit, tamquam non habens accipiat ?) sed quòd Deus & Pater mentes omnium illustrarit, & incarnatum

[illegible]

τὸν σαρκωθέντα λόγον, ὅτι θεὸς κατὰ φύσιν ἐστίν, ἀνοήτως μὴ συγχωρήσαντες. ὡς οὖν γὰρ φησι, διώσκει ἐλθεῖν πρὸς με, εἰ μὴ ὁ πατὴρ ὁ πέμψας με ἐλκύσῃ αὐτόν. γάρ γε οὗτος ἐστὶ καὶ ἡ χεὶρ αὐτοῦ πρὸς τὸ ἀνθρώπινον· ὁ γὰρ ὢν κατὰ φύσιν, καὶ πατὴρ ἀμέλει καὶ ὁ πατὴρ, καὶ ὁ ἐξ αὐτοῦ· ἡγοῦντο οὖν οὗτοι μονοθεῖς, καὶ χεῖρα λέγοντες κατὰ ἡμᾶς, ἡγοῦντο ἡμεῖς αὐτοὺς τὸν πατέρα, καὶ πείθοντο αὐθροῦς. ἡμεῖς οὖν ὁ πάνσοφος Παῦλος πρὸς αὐτοὺς, καὶ ἡμῶν· ὁ, τι γὰρ ἀγαθόν, καὶ οἱ ἀγαθόμενοι, ἐξ ἐνὸς πάντες· διὰ τὴν αἰτίαν τὴν ἐπαγγελίαν, ἀδελφοὺς αὐτοὺς καλεῖν, λέγον· ἀπαγγέλω τὸ ὄνομα σου τοῖς ἀδελφοῖς μου. ὅτι κατὰ φύσιν ὁ γὰρ ὢν ὁ μονοθεὶς, ἐξ ἀγαθῶν τῶν πάντων, ὅτε καὶ ἡμεῖς ἀδελφοί, τὸν καὶ μετ' ἡμῶν ἀνθρώπων καὶ χεῖρα λέγοντες, τὸ τῇ ἀνθρώπινῃ πρὸς π, ἐκείνους, ὅτι ἀπομάσας μέτρον, ἀπὸ τῶν οὐρανῶν. οὕτως γὰρ περ φησὶ ἐπὶ τῶν θιασίστων βαπτιστῶν· ὅτι πρὸς ἡμῖν ἐστὶ πληρώσει πάντων δικαιοσύνην. καὶ ὁ δὲ λέγει· ὁ θεὸς εἶναι μετ' αὐτοῦ, πῶς ἡγοῦντο οἱ διδοὶ σοφισαί, ἐπὶ αὐτοῖς αἱ φυσικαὶ ὁ πατὴρ τῷ υἱῷ, αὐτὸς τὸν ἐν αὐτῷ, καὶ ἔχων αὐτόν ἐν αὐτῷ, ἢ ὡς ἀπομαρτυροῦντες· καὶ χεῖρα· τὸν γὰρ μετ' ἡμῶν εἶμι, καὶ ὅτι ἐγὼ καὶ με, φίλιππε; ὁ ἰωρακὸς ἐμὲ, ἰωρακὸς τὸν πατέρα· ἐγὼ καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἑσμίν. ὡς περ φησὶ, ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ, ὁ πατὴρ ἐν ἐμοί ἐστιν; ἔφη οὖν ἐπὶ τῷ, πῶς ἀγαθὸς αὐτὸς μαθητῆς περὶ λαλῶν· ἐρχομαι ὡς, ἐλθὼν, ἵνα σκορπῶ τὴν, ἑκάστης ἐν τῇ ἰδίᾳ, καὶ ἐμὲ μοῖον ἀφῇ· ὁ δὲ εἰ μὴ μοῖος, ὅτι ὁ πατὴρ με μετ' ἐμοῦ ἐστίν. ὡς γὰρ π, καὶ νομίζουσιν οἱ τῶν ἀλλοτρίων ἐμῶν ἀποσείτως ἀπαμπαλμένοι, θεὸς ὢν ὁ λόγος, ὡς ἔπρεπε ὢν υἱός, μετ' ἐπὶ γάρ γε οὗτος, τὸ ἀπομαρτυροῦντος ἀνθρώπου· τὸ γὰρ πρὸς, ἐξ ἀφῇ, ὡς οὐδὲ αὐτὸς μαρτυροῦν· ἀλλ' ὁ θεὸς, καὶ πατὴρ μετ' ἡμῶν· πῶς γὰρ σαρκωθέντες π, καὶ ἐν ἀνθρώπινῃ τῷ θεῷ λόγον· ἀχώριστος γὰρ ὁ πατὴρ τῷ υἱῷ. Εἰ γὰρ μὲν λαὸς κρίνουν τὸν οὐρανὸν· ὁ θεὸς ἐν αὐτοῖς, ὡς ὡς, ὅτι αὐτοὶ οἱ οἱ εὐφραντο, ὅτι τὸν μονοθεῖν φησὶ τὸν ἡμεῖς τὸ ἱερόν, ὡς ἐν αὐτοῖς, νομίζοντες κατὰ μέτρον ἡμῶν, τῷ ἐκ γυναικὸς, δικαιοσύνην τῶν οὐρανῶν. ἐκείνους γὰρ μάλλον ἀποβίβας ὑπερέχοντες ἀβελόβου μετ', τὸ χεῖρα νοῦν, ὅτι ἐφ' ἡμῶν· οὐδὲ γὰρ ὁ πατὴρ χεῖρα ὑδρία· ἀλλὰ πᾶσι τῶν χεῖρα δέδωκε τῷ υἱῷ· ἵνα πάντες πᾶσι τὸν υἱόν, κατὰ τὸν πᾶσι τὸν πατέρα. ὁ γὰρ τὸν θεὸς λόγος γάρ γε οὗτος ἀνθρώπων, καὶ πλείους ἐν ἀνθρώποις, ἡγοῦντο, τὸν μετ' ἡμῶν ὀνομασθῆναι, ὡς ἡμῶν ἵνα χεῖρα, ὡς θεός, ἐκείνους, ὡς ὢν υἱός, ἐκείνους αὐτοῦ καὶ τὸν υἱόν, καὶ πατέρα, ἔχει γὰρ ὡς ἐφ' ἡμῶν, ἐν αὐτοῖς τὸν ἡγοῦντο· ὡς αὐτοὺς ἐκείνους ἐν αὐτοῖς. ὡς οὖν δὲ ἐστὶν ὡς ὁ θεός, ὁ πατὴρ, ἐκείνους πᾶσι πάντας, οὕτως καὶ ὡς ἐκείνους ἰησοῦς χεῖρα, δι' οὗ τὸν πᾶσι. περὶ γὰρ φησὶ γὰρ ὡς ἡμῶν ὅτι τὸ ἀκαλῆς καὶ τὸ ὁρῶνς ἡμεῖς ἀπὸ μακαρίου Παύλου.

Φωτῆς.

A tum illud Verbum esse secundum naturā Deum ignorari non permiserit. Nemo, inquit, venire potest ad me, nisi Pater qui misit me, traxerit illū. Simili modo & ipsa quoque eius unctio circa humanam naturam fuit. Nam cum Unigenitus, qui ex Patre gignitur, secundum naturam sanctus esset non secus ac Pater, secundum nos unctus, hoc est, a Patre sanctificatus dicitur, quatenus nimirum homo apparuit. Qua de re sapientissimus Paulus de illo ac de nobis ita scribit: Qui enim sanctificat, & qui sanctificatur, ex vno omnes. propter quam causam non confunditur fratres eos vocare, dicens: Annuntiabo nomen tuum fratribus meis. Ergo cum Unigenitus secundum naturam suam sanctus sit, ipsamque creaturam sanctificet; attamen cum frater noster est factus, tunc secundum humanam naturam nobiscum quoque unctus dicitur, utpote mensuram humanæ naturæ convenientem & consentaneam propter dispensationem nequaquam aspernatus. Ita enim beatum Ioannē Baptistam profecto alloquitur: Quoniam decet nos implere omnem iustitiam. Quod si Deus cum ipso quoque esse dicatur; quomodo acuti illi sophistæ non intelligunt, Patrem naturaliter semper esse cum Filio, cum & ipse in illo sit, & illū in seipso habeat? An non meminerunt quid Christus dicat: Tanto tempore vobiscum sum, & non cognovistis me, Philippe? qui vidit me, vidit & Patrem. Ego & Pater unum sumus. Non credis quia ego in Patre, & Pater in me est? Et alibi rursum discipulos alloquens ait: Venit hora, & iam venit, ut dispergamihi unusquisque in propria, & me solum relinquatis: & tamen non sum solus, quoniam Pater meus mecum est. Non enim, ut ij persuasum habent qui alieno vomitu insipienter replentur, Verbū quod Deus erat, tamquā alter filius cum altero filio, nempe cū assumpto homine fuit, (id enim nihil aliud quā sectio est atque diuisio, filiorum dualitatem inducens) sed erat Deus & Pater cum Filio, hoc est, cum incarnato inhumanatōq. Deo Verbo. Pater namque a Filio separari nequaquam potest.

E Iam etsi Deus iudicaturus sit orbem terrarum in viro, quem statuit; nemo tamen prudens sacram Scripturam affirmare existimet, unigenitum Dei tamquam in viro seorsim considerato filio, illo inquam ex muliere, terrarum orbem iudicaturum esse: quin immo id pium esse asserimus, si illud intellexerimus quod Christus dixit: Pater, inquit, non iudicat quemquam, sed omne iudicium dedit Filio, ut omnes honorificent Filium, sicut honorificant Patrem. Etenim Deus Verbum homo factus, & inter homines numeratus, hoc est, ita nobiscū appellatus, nihilominus iudex erit tamquam Deus & Dominus, & tamquam vnus Filius, quippe cum sic quoque Deus & Pater in ipso sit. Habet namque, ut modo aiebam, Patrem in se manentem, & ipse vicissim in Patre inest. Quemadmodum autem vnus est Deus & Pater, ex quo omnia; ita quoque vnus est Dominus Iesus Christus, per quem omnia. Quin & illud etiam quod recte beati Pauli voce pronuntiatum est, in deteriolem sensum detorqueat.

2. Cor. 5. 6. 19. quent. Ille enim dicit, & quidem recte: Deus erat in Christo, mundum sibi reconcilians. Isti vero vni Christo & Filio crassam quamdam scissionem inferentes, Deum Verbum prorsus diuellunt, & tamquam in alio quodam Christo seorsum considerato ipsum esse asserunt, ita ut iam in homine habitasse verius, quàm carnem sumpsisse intelligatur. Sed vos alloquor viri sapientes, ipse diuinarum litterarum scopus hæc ita se habere non permittit. Confunditis enim lectionem; sententiarumq. vim ad ea distorquetis, quæ non decet; cum tamen omnem intellectum in obsequium Christi nos captiuare oporteat, sicut scriptum est. Erat enim Deus in ipso, mundum sibi in Christo reconcilians. Christo namque reconciliati, Deo quoque & Patri reconciliamur: quandoquidem Deus Verbum, quod ex Patre ortum est, quantum ad essentiam identitatem spectat, non est ab eo diuersum, cum etiam si factum sit homo, nulla tamen ex parte ledatur, quo minus sit secundum naturam Filius. id enim etiam carne assumpta permansit. Quod autem reconciliationem in Christo habuerimus, quoddam ipse sit pax nostra, quis audeat negare? Ipse est enim ostium, & via: & in ipso omnis diuinitatis plenitudo habitauit corporaliter.

Sed rursus ille acer ad contemplandum, & vehemens ad calumniandum, aures arrigit, ac dicit: Si alius est qui inhabitat, & alius similiter ille, in quo inhabitare perhibetur; qua igitur ratione fieri potest, ut hypostasies non diuidamus, seorsumq. & per se vtramque subsistere non dicamus? Deinde vbi iam tandem, dic mihi, vna persona erit? Nam vnam dumtaxat personam se statuere fingunt. Sed duabus hypostasibus per se & seorsum positis, omnino duæ quoque personæ erunt. Verum ingrediuntur ut legislatores, quod sibi videtur, quasi etiam rectum sit, omnino ratum habentes. Nam discernendo hypostasies, inquirunt, vnum personam. Atqui quomodo id non est incredibile, & stultum, & impossibile? Nam quod ad contemplationem ac rationem attinet, ut dixi, quiuis facile intelligit, carnem alterius esse substantiam à Verbo, quod ipsi coniunctum est. Sed quia diuinæ scripturæ vnum Filium, vnum Dominum, & vnum Christum nobis tradiderunt, & ita quoque, & non aliter habet Fidei traditio; ideo nos Dei Patris Verbum indissociabili vnione cum sua carne anima intelligente prædicta coniungentes, vnum tantum Christum & Filium esse confitemur. Et quemadmodum vnus tantum est Christus & Filius; ita vnam quoque tantum personam ipsius asserimus; sacram sanctamq. Fidei prædicationem, eosq. qui ab initio viderunt, ipsiusq. Verbi ministri extiterunt, vbi que secuti. Qui autem quiddam ab hoc diuersum sapere consueverunt, ineptorumq. syllogismorum commentis ad ea deflectunt, ad quæ non oportebat; eos à nostra communione reijcimus, dicentes: Ambulate in lumine ignis vestri, & in flamma quam succendistis. Verum enim uero quoniam audio stolidos quosdam circumcursare, ac dictitare, peruersam Nestorij doctrinam apud omnes piissimos Orientis Episcopos obti-

A Φωνῆς. ὁ μὲν γὰρ ἔφη, καὶ μάλα ὀρθῶς· ὅτι θεὸς ἐν Χριστῷ, κόσμον καταλλάσσει ἑαυτῷ· οἱ δὲ πῶ-
 λιν παρῆναι πρὸς τὸ ἐν Χριστῷ, καὶ ὡς, τὴν πρὸς
 θεοφίλοντες, ἀποδίδωσιν εἰς ἀπαιτὴν θέν λόγον·
 καὶ ὡς ἐν ἐπὶ πρὸς τοσούτοις Χριστῷ καταμύνας ἡ-
 ναί φασιν αὐτὸν· ἵνα μὴ μάλλον σαρκαρμῶντες,
 ἀλλ' ἐνοικῆσαι αὐθιγῶν τοῦτο. ἀλλ' ὅ γε τῶν ἱερῶν
 γραμμάτων σκοπὸς ἔχει ὡς τοῦτο ἔχει ἐφίσηται, ὡ
 σοφοί. συγχῆτι γὰρ τὴν ἀνάγνωσιν, τὴν τῶν ἐν τῷ
 δυνάμει ἐφ' ἃ μὴ περὶ τοῦ ἀποκαμίζοντες· καί τι
 θῶν, ἡμεῖς αἰχμαλωτίζοντες πᾶν ὄνομα εἰς τὴν ἑσθίαν
 κολῶν τὸν Χριστῷ, κατὰ γέγραπται. ὡς γὰρ ὁ θεὸς ἐν
 αὐτῷ, ὅτι κόσμον καταλλάσσει ἐν Χριστῷ· κα-
 ταλλάττει γὰρ τῷ Χριστῷ, πρὸς τοῦ θεοῦ, καὶ
 πατέρα ποιούμεθα καταλλάττει· ὅτι μὴ ἐπὶ παρ
 αὐτῶν, κατὰ γὰρ ἐν ὅσῃ τῶν, ὅτι αὐτῶν θεὸς λέ-
 γος, ἀδικούμενοις ἑδῶν, εἰς γὰρ τὸ ἵνα κατὰ φύσιν
 ὡς, καὶ ὅτι γέγονεν ἀνθρώπος· ὡς γὰρ πρὸς καὶ μὴ
 σαρκὸς. ὅτι δὲ τὴν καταλλάττειν ἐξ ἡμεῶν ἐν
 Χριστῷ, καὶ αὐτὸς εἶναι ἡ εἰρήνη ἡμῶν, πρὸς ὅτι φάσι
 πολλῶν; αὐτῶν γὰρ εἶναι ἡ δύναμις, καὶ ὅτι ὡς, ἐν αὐτῷ
 κατέκρηκε πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος σωματι-
 κῶς. ἀλλ' ὀρθῶς μοι πάλιν ἔρησι τὸ ὅτι ὁ πρὸς εἰς
 θεολογίας, καὶ δεινὸς εἰς σοφίας· καὶ δὲ φησιν·
 οἱ ἐπὶ παρ ὁ καταμύνας, ἐπὶ παρ ὅτι ὁμοίως ὅτι ἐν κα-
 τὰ φύσιν λέγειται, πῶς εἰς ἀνάγκῃ διαιρέσει πρὸς
 ὑποστάσεις, ὅτι ὑποστάσεις λέγει αὐτὰ μέρους· ἐκ τῆς
 εἰς; εἰς ὅτι πρὸς τοῦτο τὸ ἐν πρὸς τοῦτο; εἰς μὴ.
 εἰς γὰρ πρὸς τοῦτο τὸν Χριστῷ πρὸς τοῦτο λέ-
 γει, δύο δὲ ὑποστάσεις ἰδίαι πρὸς, καὶ αὐτὰ μέρους,
 καμῖνων, εἰς τὴν πρὸς πρὸς καὶ πρὸς τοῦτο δύο.
 ἀλλ' εἰς βαίνουσιν, ὡς νομοθέτης, τὸ αὐτῶν δοκῶν,
 ὡς ὀρθῶς ἔχει, πρὸς πρὸς, καὶ πρὸς κρατύνον-
 τες. διακρινόμενοι γὰρ, φασιν, πρὸς ὑποστάσεις, εἰς ὅτι
 τὸ πρὸς τοῦτο. καὶ πῶς εἰς ἀπὸ τοῦτο πρὸς, καὶ ἀ-
 μαθῆς, καὶ ἀμύχανος; θεολογίας μὲν γὰρ, ὡς ἐφ' ἑαυτῶν,
 ἐπὶ τοῦτο οὕτως τὴν οὐρανὸν ὡς τὸν ἐν ὡς τοῦτο ὡ-
 τῇ λόγον κατὰ τοῦτο πρὸς αὐτῶν. ἐπὶ δὲ ὅτι ὡς ἵνα, καὶ
 Χριστῶν, καὶ κύριον, αἱ θεογονίαι λέγουσι γραφαί.
 καὶ πρὸς πίστις ἡ ὡς τοῦτο οὕτως ἔχει, καὶ οὐχ
 ἐπὶ τοῦτο, σαρκαρμῶντες ἡμεῖς εἰς ἀδελφότητα ἐν-
 σιν ἐψυχώμεθα τοσούτοις τῇ σαρκὶ πρὸς ἐν ὡς τοῦτο
 τῶν λόγων, ἵνα Χριστῶν, καὶ ὡς, ὁμολογούμεν
 ὑποστάσεις. ὡς δὲ εἰς ὅτι ὡς τοῦτο ὡς, ἐν αὐτῶν φά-
 σιν εἶναι πρὸς τοῦτο, εἰς μὴ πρὸς τοῦτο τὸν θεὸν πρὸς,
 καὶ ἱερῶν κηρύγματα, ἐπὶ τοῦτο ἀπὸ τοῦτο αὐτῶν πρὸς, καὶ
 ὑποστάσεις ὡς τοῦτο εἰς λόγον. τῶν ὅτι ἐπὶ τοῦτο τὸ
 τὸ πρὸς τοῦτο ὡς τοῦτο, ὅτι ὡς τοῦτο ἀπὸ τοῦτο
 ἡμεῖς, ἐφ' ἃ μὴ περὶ τοῦτο, ἐπὶ τοῦτο ὡς τοῦτο
 πρὸς τοῦτο τὸ πρὸς τοῦτο ὡς τοῦτο, λέγοντες πρὸς
 ὡς τοῦτο τὸν θεὸν πρὸς τοῦτο ὡς τοῦτο, ἐπὶ τοῦτο ὡς τοῦτο
 ὡς τοῦτο, ἐπὶ δὲ ὡς τοῦτο, τὸ ἀπὸ τοῦτο πρὸς τοῦτο
 ὡς τοῦτο λέγει· ὡς κατὰ τοῦτο ὡς τοῦτο πρὸς τοῦτο
 ὡς τοῦτο ἀπὸ τοῦτο θεολογίας πρὸς τοῦτο ὡς τοῦτο
 κατὰ

Domino congregat, quia sic credendum est, ipse praesedit; quandoquidem proberetur nec spiritu nec corpore defuisse. Adfuit palmae, qui contentioni non defuit: iunxit animorum vota nostrorum, qui videret Symbolo primum inter Apostolos tradito derogari: non passus est nefandum caput gaudere solatijs, nec turbari diu fuit lutulento gurgite fontis illius perspicui puritatem. Ad nos reuersi sunt fratres, ad nos inquam, qui morbum communi studio persequentes, animarum curauimus sanitatem. Non se, exuli vestro sanctus frater noster Ioannes addiderat; non eius est blasphemata praedicatione deceptus. nam quantum rerum exitus docet, suspendit suam sententiam, non negauit. Nam, quid in inuentorem malorum posset aliud iudicare, nisi quod probatur ipse per sacerdotes suos, cuius agebatur causa, sentire? Statuerat hoc nimirum de nostrorum desertore castrorum, quod a ducibus Fidei suaderet perfidia iudicari. Numquam se a nostro numero separasset, in quem potuit & reuertere. Exulta frater charissime, & ad nos relictis fratribus victor exulta. Querebat Ecclesia quos recepit. Nam si neminem perire volumus de pusillis, quanto magis gaudendum nobis est sanitate rectorum? Legimus vna ouis quantum gaudij reportata praestiterit: & idcirco intelligendum est quid laudis habeat tantos renocasse pastores. Greges aspiciuntur in singulis; nec vnus hic causa tractatur, quotiens agitur de sanitate multorum. Latamur hic nihil egisse nos praecoquam, quando fructu nostrae sententiae gratulamur. Sustinuimus fratres, certi eos non spinas, sed vnas esse facturos. In euidenti est nostrorum vindemia gaudiorum, quae sanctam Synodum largitate gratulationis impleuit. Vineam suam custos ille curauit, quem ad custodiendam domum Israel nec dormire, nec obdormire David propheta testatur: insecundum illud Christo nostro, nec afferens fructum, suscepit flamma sarmentum. Sed ut hoc videmus conuenire damnato, ita de reuersis ad nos fratribus conuenit dicere, quia non potuit a diabolo eradicari plantatio, quam plantauerat Pater. Illum ergo sibi ignis aeternus, hos possessoris aeterni vinea vindicauit, in tantum ut Antiochens ecclesiae sacerdotem vocari a sanctitate tua iam nunc venerabilem virum & domnum gaudeamus. Et merito vocatur domnus, qui communem Dominum recognouit, qui incarnationis eius mysterium voce catholica nobiscum confitetur. Bene nobis breuiter tua fraternitas quae sunt super eodem negotio gesta, narrauit: sed mirati non sumus, quod a dissentientibus in te compositam legimus deiectionis iniuriam. Nouimus frequenter patere calumnijs veritatem, nec tamen vnumquam posse falsitate superari. votiuus sunt semper molestiae Fidem praedicanti. his namque cum beatitudine copiosa merces paratur in caelo, quibus propter iustitiam, maledictiones, persecutiones, & omne malum praecipitur sustinere. Passus est falsitatem, ut victtricem faceres veritatem: & ideo nunc insultandum est falsitati, quia nullus perire potuit

veritati. Expectamus igitur memorati fratris nostri Ioannis clericos, & optamus venire. scimus enim & pro honore & pro labore tuo dare responsum. Non est, sicut fratri & coepiscopo nostro Maximiano saepe iam scripsimus, etiam ipse redeuntibus difficilis aperire ianuam: ut vere, nisi perditionis filius, nemo sit perditus; sitque ei maior causa lugendi, quod meruit solus excludi. Hae ad venerationem tuam fraternitas mecum sancta scribit, probans tuos in omnibus & confirmans labores; qui tamen graues aut amari esse non potuerunt, quia huic impensi sunt, cuius onus leue, & iugum suauis portamus. Datum xv. kal. Octobr. Theodosio xiiij. & Maximo Cons.

XYSTVS EPISCOPVS, IOANNI
Episcopo Antiocheno.

SI Ecclesiastici corporis gloriam, si eius integritatem dilectio tua considerare dignetur; profecto laetitiae nostrae non quæret interpretem. Ipsae namque res euidentissime loquuntur, maiorem nostrum repentino sancti fratris nostri Cyrilli sermone in gaudium esse conuersum. Tantam hanc ergo sollicitudinem nostram nos euasisse delectat, postquam reo nostrae Fidei tuae fuit sanctitas plenitudo. Nunc vere se exulem, nunc se sentit eiecsum. Abundant ei in deserto spinæ, quia deest vna quam colligat. Hos habet fructus, qui erga vineam Domini nostri noluit exercere culturam. Credo ad dilectionem tuam rerum cursus & ordo peruenerit, qualiter ei volumus nostra admonitione succurrere. Retinuimus in praecipuum euntem, qui erat blasphemiarum pondere in profunda mergendus. Si negotij qualitatem iusta lance pensamus, nulli non videbitur Nestorius sero damnatus. Hic fuerit debitus sermo praeteritus. Fruamur nunc praesentibus bonis, nec diu haereamus in tristibus, quibus Dominus gaudere concessit. Audiuit vniuersa fraternitas, quae ad natalis mei conuenerat diem, qualiter bono humani generis, Apostolicae Sedis me praeside, . . . excedant licet meritum meum, & extra me haec esse cognoscant: exordium tamen tui sermonis gratus accipio, quia non est tibi controuersia perferenda, qui Christum Dominum nostrum bono humani generis, ita ut natus est, confiteris: subsequenter Ecclesiae addis luciferum, & ubique lucentem: sed & nunc vos, immo omnes qui lucis illius signum fronte gestamus, luciferos confitemur. Sint ergo omnes Fidem praedicantes Domini sacerdotes luciferi, & ubique lucentes: sit & Nestorius ille lucifer, de quo scriptum est: Cecidit lucifer, qui mane oriebatur. cecidit, sed superbiens cecidit; sed elusus, cum ascendere disponit in caelum, & ponere super caeli sidera sedem suam, & promittit Altissimo similem se futurum. Ille ad similitudinem se aptabat Altissimi: iste in suam similitudinem vocabat Altissimum. hominem namque natum eum tantummodo praedicabat, auferens incarnationis mysterium, & illud euacuans, immo illud impugnans, quo secundum Symbolum

Fides

q. 1. f. 1. d. 1.

Luc. 15. 4.

1. Cor. 12. 1.

Matth. 7. 6.

1. Cor. 12. 1.

Psal. 120.

Joan. 1. 1.

Matth. 23.

1. Cor. 12. 1.

1. Cor. 12. 1.

Matth. 5.

1. Cor. 12. 1.

1. Cor. 12. 1.

Matth. 23.

1. Cor. 12. 1.

1. Cor. 12. 1.

Matth. 7. 6.

1. Cor. 12. 1.

1. Cor. 12. 1.

1. Cor. 12. 1.

Fides & salus nostra subsistit. Non est certandi iam tempus hoste prostrato: transeundum nobis ab his est quæ bella mouerunt. importunum est victoriæ tempore adhuc de præliis disputare. Quæ hic euidentior rerum fides, quæ ratio maior potest esse, quàm palma? Fruamur auctore *Psal. 112.* Domino, bono atque iucundo, quia in vnum fratres rursus cœpimus habitare. Hæc sanctitatem tuam volumus prædicare, quæ scribis. Expertus es negotij præsentis euentu, quid sit sentire nobiscum. Beatus Petrus Apostolus in successoribus suis, quod accepit, hoc tradidit. Quis ab eius se velit separare doctrina, quem ipse inter Apostolos primum Magister edocuit? Non hunc auditus per alterum, non sermo lectus instruxit. doctus est cum alijs ore Doctoris: non scripturæ, non scriptorum passus est quæstionem. absolutam & simplicem fidem, & quæ controuersiam non haberet, accepit; quam utique meditari semper, & in qua manere debemus; ut sensu puro sequentes Apostolos, inter Apostolicos esse mereamur. Non parum nobis oneris, non parum laboris incumbit, ut Ecclesiæ Domini macula desit & ruga. Quàm super hoc esse solliciti nos debeamus, clementissimorum & Christianissimorum Regum cura testatur. Aspice frater charissime, cælesti negotio quàm se vigilanter im-

pendunt. Cogitationum ferias nesciuerunt: nec dignati sunt terrena curare, nisi cælestibus paruissent. Quoties Apostolicam Sedem, quoties diuersos fratres eorum sermo commouit? Impenderunt se eius negotio, qui se eorum numquam negauit Imperio. Sciunt se illi scenerare sollicitudinem suam, qui eam cum grandi reddat usura. De qua re nos conuenit gloriari, quia cælestem regem videmus fœderatos reges habere terrarum. Intelligunt, sicut ait David, & eruditi sunt qui iudicant terram; quando, sicut dicit *Psal. 2. b.* alibi, ipsi & omnes populi laudant nomen Domini. *Psal. 148.* Ergo quia, sicut dicit Apostolus, Fides vna est, & vincentes obtinuit, dicenda credamus, & tenenda dicamus. Nihil ultra liceat nouitati, quia nihil adijci conuenit vetustati. Dilucida & perspicua maiorum credulitas, nulla cœni permixtione turbetur. Habet probatum nobis virum fratrem & coëpiscopum nostrum Maximianum Constantinopolitanæ ecclesiæ sacerdotem, diuino illic iudicio consecratum; ut ægritudinis morbum, quem astutiæ venena solius insuderant, superet simplicitatis dulcedo succedens: qui non illic aliud quàm credimus poterit prædicare, nisi quod a decessoribus meis nobiscum positus frequenter audiuit. Datum xv. kal. Octobris, Theodosio xiiij. & Maximo Conss.

ΚΥΡΙΛΛΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ

Αλεξανδρείας Εἰς τὸ ἅγιον σύμβολον.

Τοῖς ἀγαπητοῖς, & πιστοτάτοις, Αναπιστοῖς, Αλεξανδρίᾳ, Μαρτινιανῷ, Ἰωάννῃ, Παρηγορίῳ πρεσβυτέρῳ, καὶ Μαξίμῳ Διακόνῳ, καὶ λοιποῖς ὀρθοδόξοις πατέράσι μοναχοῖν, καὶ τοῖς αὐτῶν ὑμῖν τὴν μονήρῃ βίῳ ἀσπασί, καὶ ἐν πίστι θεοῦ ἰδρυμένοις, Κύριλλος ἐν κυρίῳ χαίρειν.

Τὸ φιλομαθὲς, καὶ φιλόπουν, τῆς ὑμετέρας ἀγάπης καὶ νυνὶ ὑμετέρως ἐπαγίεσθαι ἔχω, καὶ ἄξιον εἶναι φημι τοῦ παντὸς λόγου. τὸ γὰρ τοῖς θεῶν ἐφίεσθαι μαθημάτων, καὶ τῆς τῶν ἱερῶν δογματῶν ὀρθότητος μετὰ πεινῶσαι φιλεῖν, πῶς σὺ αὐτῶν ὑπερβαίνεις; καὶ γὰρ ἐν ζωῆς τῆς ἀπεραντοῦ, καὶ μακαρίας, τὸ χεῖμα πτόξενον· καὶ σὺ ἀμείδιος ἢ ἐν γὰ τυτύπεις σωθῆναι. φησὶ γὰρ πῦν πῶς τὸν ἐν ὑερανοῖς πατέρα, καὶ θεόν, ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός· αὐτὴ δὲ εἰσιν ἡ αἰώνιος ζωὴ· ἵνα ζωώσκωσι τὴν μόνον ἀληθινὴν θεόν, καὶ ὃν ἀπίστευται, Ἰησοῦν Χριστόν. ὁρῶν γὰρ πίστις, καὶ ἀκατάσκηπτος, σπύδρονται ἔχουσι τὴν ἐξ ἔργων ἀγαθῶν φαιδρότητα, παντὸς ἡμᾶς ἐμπλήσιν ἀγαθῶν, καὶ διαπερὶν λαχόντας τὴν δόξαν ἀποφαίνει. πρᾶξιων δὲ λαμπρότης, οἱ ἀμειρόμενοι φαίνοιντο δογματῶν ὀρθῶν, καὶ ἀδιαβλήτου πίστεως, ὁδηγῆναι αὐτῶν, ὡς γὰρ οἱ μακάριοι, κατ' ἑδύνα τρέπον τὴν πᾶν αἰθρώπου ψυχῶν. ὡς περὶ γὰρ ἡ πίστις χωρὶς τῶν ἔργων νεκρὰ εἰσιν, οὕτως εἶναι φάμεν ἀληθὲς καὶ τὸ ἔμπλεον. σὺ καὶ πᾶν ἀναλαμπέτω πῆς τῆς ζωῆς ἀνχίμασι καὶ τὸ ἀμώμητον ἐν πίστι· ἀρετοὶ γὰρ

CYRILLI ARCHIEPISCOPI
Alexandrini in sanctum Symbolum.

Dilectis & amantissimis Anastasio, Alexandro, Martiniano, Ioanni, Paregorio Presbytero, & Maximo Diacono, ceterisq. orthodoxæ Fidei patribus Monachorum, & vobiscum monasticam vitam agentibus, ac in fide Dei solidatis, Cyrillus in Domino salutem.

Studium ac diligentiam vestræ charitatis XLIII. nunc quoque haud mediocriter commendare possum, & maximifaciendam esse dico. Etenim diuinas doctrinas desiderare, & ut sacrorum dogmatum rectitudinem assequamini, omnem operam impendere, quis non valde admiretur? Hæc enim res vitam sine termino ac beatam conciliat, neque irremuneratum erit ijs in rebus impensum studium. Dicit enim ad cælestem Patrem & Deum Dominus noster *Iasvs* Christus: Hæc est autem vita æterna, ut cognoscant te solum verum Deum, & quem misisti *Ios. 27.* *Iasvm* Christum. Recta sane & irreprehensibilis Fides, quam fulgor ex bonis operibus comitatur, omni bono nos implet, & præclaram nactos gloriam ostendit. At operum fulgor, si expers videatur esse rectorum dogmatum, inculpatæq. Fidei, humanæ animæ nullo modo, ut arbitror, utilis fuerit. Nam sicut fides absque operibus mortua est; ita quod è contrario conuertitur, verum est. Igitur simul fulgeat cum honestæ vitæ gloria etiam integritas Fidei. Ita enim *Iacob. 2. c.* *Conc. gen. tom. j.* *nn ij* οὕτως

lutem descendit, & incarnatus est, & homo factus, passus est: & resurrexit tertia die, & ascendit in celos; & venturus est iudicare vivos & mortuos. Et in Spiritum sanctum. Eos autem qui dicunt: Erat aliquando, quando non erat; & antequam nasceretur non erat; & quod factus est ex non existentibus, aut ex alia substantia vel essentia; aut qui Filium Dei mutabilem vel convertibilem esse dicunt; hos anathematizat catholica & Apostolica Ecclesia.

Credere se dixerunt in vnum Deum, vt funditus quodammodo ipsorum Gentilium opiniones euerterent: qui cum se dicerent esse sapientes, stulti facti sunt: & mutauerunt gloriam incorruptibilis Dei, in similitudinē imaginis corruptibilis hominis, & volatiliū, & quadrupedum, & reptiliū. Coluerunt autem & creaturam potius quā creatorem, elementisq. mundi huius seruiuerunt, multos & innumerabiles esse deos existimantes. Igitur ad subuertendum errorem, qui multos deos tradit, vnum Deum nominant, vt sacris litteris omnino consentiant, & veritatis speciem vniuersis qui in toto mundo sunt, indicent. Hoc ipsum & sapientissimus Moyses fecit, cum apertissime dixit: Audi Israël, Dominus Deus tuus, Dominus vnus est.

Et idem ipse profecto omnium natiuitatis auctor ac dominus inquit: Non erunt tibi dii alij præter me. Præterea & per vocem sanctorum Prophetarum: Ego Dominus primus, & ego post hac; & non est extra me. Optime igitur celebrari Patres, cum Fidei fundamentum hoc ipsum iacerent, nempe sentiendum & asserendum esse quod vnus & solus sit natura vereq. Deus, dixerunt credere se in vnum Deū. Eundem & agnominauerunt Patrem omnipotentem, vt cum Patre simul etiam Filij significatio inferretur, per quem est Pater, simul subsistentis, & semper coexistentis. Neque enim in tempore factus est Pater, sed quod est, semper fuit, hoc est Pater, vltra omne existens quod factum est, & summa celsitudine sublimis. Nam esse omnium potentem ac dominum, illustrem adeo & incomparabilem ei dat gloriam. Ab ipso autem condita esse dicunt omnia quæ in celis & quæ in terris, vt hinc quoque nullam ei cum aliqua creatura naturæ cognationem esse cognoscatur. Incomparabile enim discrimen est factoris & facturæ, ingeni & geniti, naturæq. sub iugo ac seruitute positæ, & illius quæ domini dignitate decoratur, & diuinæ, omniq. mundo excelliorem gloriam sortita est.

Porro cum Filij mentionem fecissent, ne viderentur nomen commune ipsi attribuere, quod forte & nobis quoque accommodari posset, (voca ti enim sumus & nos filij) prudentissime adiiciunt ea, per quæ videre licet dignitatem naturalis gloriæ, quæ in ipso est, supra omnem creaturam. Genitum enim, & non factum esse dicunt. in eo quod non est factus, intelligentes, cum secundum essentiam in creaturarum ordine minime censeri, sed extitisse illum affirmantes ex ipsa Dei & Patris essentia, sine tempore, & incomprehensibiliter.

Φωὶς δὲ μᾶλλον διαγυριζόμενοι τῆς οὐσίας τοῦ Θεοῦ, καὶ πατρὸς, ἀχρόνως τε, καὶ ἀπειροχρόνως.

Α τῆς αὐτῆς κατὰ τὴν φύσιν, καὶ σαρκωθῆναι, καὶ ἐνανθρωπήσασθαι, περὶ τῆς καὶ ἀναστῆναι τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ· ἀνελθόντα εἰς οὐρανοὺς· ἐρχόμενον κρῖναι ζῶντας, καὶ νεκρούς. καὶ εἰς τὸ πρῶτον τὸ ἄγιον. τὸς δὲ λέγοντας· ὅτι ἡμεῖς, ὅτι οὐκ ἔστιν ἡμεῖς· καὶ ὅτι ἐκ οὐκ ὄντων ἐγένετο, ἢ ἐκ ἑτέρας ὑποστάσεως, ἢ οὐσίας φάσκοντες εἶναι, ἢ τρεπτόν, ἢ ἀλλοιωτὸν τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ, τούτους ἀναθεματίζουσα ἡ ἀποστολική, καὶ καθολικὴ ἐκκλησία.

Β Πιστεύοντες ὅτι ὁ Θεὸς εἷς ἐστὶν Θεὸς, ἐκ βαθέων ὡσπερ αὐτῶν κατὰ τὴν οὐσίαν τῆς ἐκλήσεως δοξάζει· οἱ φάσκοντες εἶναι σοφοί, ἐμωραῖσθησαν, καὶ ἠλλόχευσαν τὴν δόξαν τοῦ ἀφθάρτου Θεοῦ ἐν οὐρανόματι εἰκότος φανερῶς ἀνθρώπων, καὶ πενήτων, πτωχῶν, καὶ ἰσχυρῶν· περιεκυλίσθησαν δὲ καὶ τῇ κτήσει τοῦ κόσμου· καὶ τῆς τοῦ κόσμου εὐχαιρίας διεδούλευσαν, πολλοὺς, καὶ ἀναριθμήτους ὑποπονήσαντες εἶναι τοὺς Θεούς. ὁμοιωσάμενοι τῆς σελήνης πλάτης ἑνα Θεὸν ὀνομάζουσιν, ἐκμένον πάντας τοὺς ἱεροὺς θυσίαις, καὶ τῆς ἀληθείας τὸ κάλλος τῆς ἀσπίδος τῶν ὑψίστων κατισχυομένων. τὸν καὶ ὁ πατριάρχης Ἰσραὴλ Μωϋσῆς, σφραγίσας λέγων· ἀκούε, Ἰσραὴλ. κύριος ὁ Θεός σου κύριος ἓς ἐστίν. καὶ αὐτὸς δὲ ἐν τῇ φωνῇ τοῦ ὅλου ἡρώσεως, καὶ διασώτης· οὐκ ἐστιν ἡμεῖς Θεοὶ ἑτεροὶ πολλῶν ἱμῶν. καὶ μὲν καὶ διὰ φωνῆς τῶν ἀγγέλων περὶ τῶν ἐγὼ κύριος πρῶτος, καὶ ἐγὼ μὲν πάντες, καὶ οὐκ ἐστὶν παρὲς ἡμεῶν. ἀλλὰ οὐκ οὐκ οἱ πατέρες ἡμεῖς πατέρες καὶ πατέρες τῶν πατέρων, ἀλλὰ ὁ Θεός, ὁ ὢν ἐστιν, αἰὶν, τὸν ὢν, πατήρ, πάντες ὑπαρχόντων ἐκείνων ἡρώσεως, καὶ ἐν ὑπερτάτοις ὑψώμασι. τὸ γὰρ τοῦ κρείττους, καὶ κυριώτερου τῶν ὅλων, λαμπρῶς οὕτως, καὶ ἀσφράβλητον αὐτῷ περιέμεν τὴν δόξαν. παρὲς αὐτῶν δὲ φασὶν διδμηκερῶς τὴν πάντας, τὰς ἐν τοῖς οὐρανοῖς, καὶ τὰς ἐν τῇ γῆ· ἑνα καὶ τοῦτον τὸν ἀσυνφύοντα αὐτῷ πρὸς πᾶσαν κτίσιν νοοῦν· ἀσύνκρητος γὰρ ὁ διὰ φωνῆς πνεύματος, ἀχρόνως, καὶ ἡρώσεως, φύσις τε, τῆς ὑπερτάτης, καὶ ἀλλείας, καὶ τῆς τῆς διασπαστικῆς ἀξιώσεως ἐξουσίας μένης, ἡτορεῖται τε, καὶ ὑπερῆσται λαχόντες τὴν δόξαν. Τίς γὰρ μὲν διδμηκερῶς τῆς ἑνα μὴ δοκῶν ὅμοιος κρινὸν περιέμεν αὐτῷ, ὅτι αὐτὸς ὢν τῆς πάντας καὶ ἐφ' ἡμῶν αὐτῶν· κεκλήμενος γὰρ καὶ ἡμεῖς υἱοὶ, νομινοῦμεν περὶ αὐτοῦ τὸν ὢν ἐστιν ἰδὼν τῆς ἐνοούσης αὐτῷ φαιδρότης φουσκῆς τὸ ὑπερῆσται ἀξίωμα. γρηγορῶν γὰρ, καὶ οὐ πεποιθὲς φασὶν, ἀσύνκρητος μὲν οὐκ ὡς τῆς κτίσεως, διὰ τὸ μὴ πεποιθὲς, νομῶν αὐτῶν ἐκ τῶν

ἡ δὲ ὁ λόγος ἐν ἀρχῇ. ὅτι τῆς αὐτοῦ τὴν γένεσιν. **A** αὐτὸν ὡς ὅτι καὶ τὸ πρῶτον ἐκείνου, διὰ τὴν χρῆσιν αὐτοῦ. εὐ μάλα καὶ ἀποκαλύπτει, ὅτι ἐφάπαξ ἐκ θεοῦ γε-
 γνησέναι τὸν υἱόν. ἐν τῇ δὲ ὁλῳς γένεσιν ἀληθῆς, ἐκ αὐ-
 τοῦ πατρὸς ἐποιοῦν αὐτὸν τὸν υἱόν, καὶ λέγει. οὐκ
 ἀλλότριον τῆς οὐσίας τὸ πρῶτον τὸν υἱόν, ἀλλ' ἴδιον
 αὐτοῦ. ὅτι καὶ ἐκ αὐτοῦ, καὶ τὸν αὐτὸν πρέσβευε, ὅτι
 ἐκείνου λόγος. καὶ ὁ υἱὸς σὺν πατρί, καὶ ἀσώματον
 οὗτοι δὲ μακάριον, ὡς φῶς ἐκ φωτός, ἵνα ἐκ τῶ ἀπε-
 γραψάμεν φῶς τὸ ἀπὸ φωτός ἐν τῇ οὐσίᾳ φῶς, καὶ
 ἐκ αὐτοῦ καὶ πνεύματος ἀπορρέειν. καὶ ἀφ' ἑαυτοῦ, καὶ
 ἐκ αὐτοῦ καὶ ἐκ τῆς οὐσίας αὐτοῦ. οὗτοι **B**
 γὰρ οἱ αὐτοὶ φάμεν ἐν μὲν τῷ πατρὶ τὸν υἱόν, ἐν δὲ τῷ
 υἱῷ τὸν πατέρα. ὑποχράσκει γὰρ ὁ υἱὸς ἐν ἰδίᾳ φύσει
 π, καὶ δόξῃ, τὴν ἑαυτοῦ γένεσιν. καὶ γὰρ ἡ φωνή
 φῶς πρὸς ἑαυτὸν τῶν ἀγίων μαθητῶν. φίλιππος δὲ
 οὕτως λέγει. καὶ πᾶσι, ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ, καὶ ὁ πα-
 τὴρ ἐν ἐμοί ἐστιν; ὁ ἰωάννης ἐμὲ, ἰωάννης τὸν πατέρα
 ἐγὼ καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἑσμέν. οὕτως ὁμοούσιος ὁ
 υἱὸς τῷ πατρὶ. πᾶσι τῇ καὶ θεὸς ἀληθινὸς ἐκ θεοῦ
 ἀληθινὸς γεγεννησέναι πιστεύει. καὶ τὸ μὲν τῆς γέ-
 νεως ὄνομα τῇ δὲ δόξῃ καὶ δόξῃ τῶν κτισμάτων
 τῶν, καὶ γε, φησὶ, π, υἱὸς ἐγέννηται, καὶ ὕψους, ὅτι
 τῶν ἐκ αἱμάτων ἰσραὴλ ἐρημίον ὅτι γε. ἀλλ' ἐν
 χάριτι τῇ τῶν τριῶν κλησὶν ἀποκαρδία τὸ
 ποιῆσαι. ὅτι δὲ γε τὸ καὶ φύσιν υἱὸς κατωχρησι-
 κῶς μὲν τῶν πνεύματι οὐδὲν, ἀληθῆ δὲ πάντα. καὶ
 διὰ τὸ μόνος ἐκ πάντων, ἐγὼ εἰμι, φησὶ, ἡ ἀλή-
 θεια. ὡς καὶ γέννηται, καὶ ὁ υἱὸς τῆς ἐκ αὐτοῦ λέ-
 γει, ψεύδος ποιῆσαι αὐτὸν ὡς αὐτὸς. αὐτὸς γὰρ ἐστὶν ἡ ἀ-
 λήθεια. ἀσφαλίζονται πῶς τῆς ἡμετέρας ψυχῆς
 οἱ πατέρες καὶ υἱοὶ, καὶ πᾶσι, καὶ ὁ υἱὸς πατέρα
 καὶ γέννηται ὀνομάζοντες. καὶ θεὸν ἀληθινὸν ἐκ
 θεοῦ ἀληθινὸν, καὶ φῶς ἐκ φωτός ἀπεγραψάμεν λέ-
 γοντες. ἵνα καὶ τὸ ἀσώματον, καὶ τὸ ἀπὸ αὐτοῦ ἡ γέν-
 νησις ἔχῃ, καὶ τὸ ἐκ αὐτοῦ γε, καὶ ἐκ αὐτοῦ, καὶ ἐκ αὐτοῦ
 ὑπεάρχων ἰδιοπροσώπως νοῦται. πατὴρ γὰρ ἐστὶν ὁ
 πατὴρ, καὶ υἱὸς ὁ υἱὸς καὶ ὁ υἱὸς τῆς γένεως, καὶ ὁ πατὴρ καὶ
 ἐν πᾶσι φύσιν ἴδιον ἐκείνου τὸ εἶναι, ὅτι ἐστὶν.
 Ἀπάντων δὲ ποιητὴν ὁρατὴν π, καὶ ἀοράτων δόξ-
 ῃ καὶ πᾶσι, δι' ὃν πᾶσι πάντα διδραμεν γέ-
 νηται, καὶ τὸ μὲν ἐν δόξῃ, καὶ πᾶσι πᾶσι κληρὸν
 αὐτοῦ πρέσβευε, πνεύματι καὶ πᾶσι, καὶ δὲ
 πᾶσι γὰρ ὁλῳς ἐστὶν τὸ εἶλασθαι, ἡ γὰρ τὸ μᾶλλον, ὅτι ἐν
 ποιότητι τῆς οὐσίας; ἀλλ' ὡς τὸ θεοῦ, καὶ πατὴρ, καὶ
 πνεύματι ἐπὶ τῶν ἐργαζομένων π, καὶ εἰς τὸ εἶναι κα-
 λῶν, πᾶσι δὲ ὁ υἱὸς ἐκ αὐτοῦ, ὡς διὰ δυνά-
 μεις, καὶ σοφίας, τῆς ἑαυτοῦ. γὰρ καὶ γὰρ ὅτι
 τῷ λόγῳ κυρίου οἱ οὐρανοὶ ἐστρεψώθησαν. καὶ τῷ
 πνεύματι τῷ ἁγίῳ αὐτὸν πᾶσι ἡ δυνάμις αὐ-
 τῶν. καὶ μὲν καὶ ὁ πᾶσι φῶς ἰωάννης, ἐν ἀρχῇ ἡ
 λόγος, εἰπὼν, καὶ ὁ λόγος ἡ πᾶσι τὸν θεόν, καὶ θεὸς
 ἡ λόγος, πᾶσι πᾶσι ἀναγκαίως. πᾶσι
 δι' αὐτοῦ ἐγένετο. καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδέν. Ομοούσιον τῷ πατρί, ἰσὺ καὶ π, καὶ ἰσὺ τῷ πατρί τῷ
 υἱῷ

biliter. Erat enim Verbum in principio. Postea **Ioh. 1. 1.**
 vero, ut sincerum esse partum significanter ex-
 primerent, (dicatur enim id quoque, quia sic
 oportet, humano more) ipsum Filium, Deum di-
 xerunt de Deo natum. Vbi enim omnino vera
 natiuitas, illic omnino sequitur ut intelligen-
 dum & dicendum sit, id ipsum quod genitum est,
 ab eius, qui genuit, substantia non esse alienum,
 sed eius proprium, quia & ex ipsa est, iuxta ra-
 tionem ipsi conuenientem atque congruentem.
 Incorporeum enim non ut corpus nasceretur, sed
 magis sicut lumen ex lumine; ut in coruscante
 lumine inde resplendens lumen intelligatur, &
 ex illo esse secundum ineffabilem & indicibilem
 processionem, & in ipso secundum vnionem &
 identitatem naturalem. Sic enim esse dicimus
 in Patre quidem Filium, in Filio autem Patrem.
 Nam Filius in propria natura & gloria Patrem
 suum describit. Proinde aperte dicit ad vnum
 sanctorum discipulorum; Philippus is erat: Non
 credis quod ego in Patre, & Pater in me est? Qui
 vidit me, vidit & Patrem. Ego & Pater vnum, **Ioh. 10.**
 sumus. Igitur consubstantialis est Filius Patri. **4. 10.**
 Proinde hac ratione Deus verus ex Deo vero na-
 tus esse creditur. Et generationis quidem no-
 men etiam in creaturis positum inueniemus,
 iuxta id quod de his qui erant ex sanguine Israël,
 a Deo dictum est: Filios genui & exaltaui. Sed **Isai. 44.**
 appellationem hanc gratia loco creatura conse-
 quitur ac lucratur. At de naturali Filio nihil ta-
 le per abusionem dictum est, sed omnia vere;
 & propter hoc solus ex omnibus dicit: Ego sum **Ioh. 14.**
 veritas. Quapropter siue generationem, siue fi- **1. 14.**
 liationem de ipso quis dicat, nequaquam mentie-
 tur. ipse enim est veritas. Itaque muniunt ani-
 mas nostras celeberrimi illi sacri Doctores, Pa-
 trem & Filium ubique ac generationem nominan-
 tes, & Deum verum ex Deo vero, lumenq. ex lu-
 mine effulxisse dicentes, ut illa generatio & incor-
 poreum sit, & simplex, & notionem ex ipso proce-
 dentis, & in ipso manentis habeat, & vterque exi-
 stere in propria persona intelligatur. Pater enim
 est Pater, & non Filius; & Filius est ille natus, &
 non Pater; & in identitate naturae proprium est
 vtriusque id esse quod est.

Ceterum cum omnium tam visibilium quam
 inuisibilium Patrem esse factorem pronuntias-
 sent, per Filium omnia facta esse dicunt; non ut
 minorem gloriam, quasi sortem quamdam ipsi
 conuenientem tribuerent; minime quidem: vbi
 enim omnino minus, vel etiam maius in identi-
 tate substantiae videri potest? sed quod Deo &
 Patri natura sit insitum, non alio modo aliquid
 operari & vocare ut sit, quam per Filium in Spi-
 ritu, tamquam per virtutem ac sapientiam suam.
 Scriptum est enim: Verbo Domini caeli firmati
 sunt, & spiritu oris eius omnis virtus eorum. Ad
 hanc sapientissimus Ioannes cum dixisset: In prin-
 cipio erat Verbum, & Verbum erat apud Deum,
 & Deus erat Verbum; adiecit necessario: Omnia
 per ipsum facta sunt, & sine ipso factum est nihil. **Ioh. 1. 1.**

Igitur postquam demonstrarunt consubstan-
 tia-

ἀποβιβληκὸς τὸ εἶναι, ὁ δὲ ὡς ἀπομεμείνηκε γὰρ καὶ
 ἐν ἀνθρώπῳ τῷ θιός, καὶ ἐν μορφῇ δούλου διαπότης,
 καὶ ἐν κενώσει τῇ καθ' ἡμᾶς τὸ πλήρες ἔχων θιϊκῶς,
 καὶ ἐν ἀδυναμίᾳ σαρκὸς τῶν δυνάμεων κύριος, καὶ
 ἐν τοῖς τῆς ἀνθρώπου μέτροις ἴδιον ἔχων τὸ ὑπερ
 πάντων τῶν κτίσιν. ἃ μὲν γὰρ ὡς σαρκὸς, ἀναπα
 βλήτως ἔχον· θιός γὰρ ὡς, καὶ ὡς ἀληθινός, μονο
 γῆς τε, καὶ φῶς, ζωὴ, καὶ δυνάμις· ἃ δὲ εἰς τὸν ὡς
 πῶς περὶ ληφὸς ὁρῶνται διὰ τῶν οἰκονομίας· ἴδια
 γὰρ ἐπιήκει τῇ σαρκὶ· καὶ γὰρ ὡς ἐπὶ πρὸς,
 αὐτὸς δὲ μᾶλλον ἢ ἀφ' ἑαυτοῦ αὐτῷ, καὶ ἀπαρτήτως,
 ἐννοήσας ἀρχή. οὗτος ὁ σφόδρα ἰωάννης ἀρετὰ φησὶ
 ἡμεῖς τὸν λόγον. γάρτοι δὲ ἀρχή, καὶ καὶ μετέπειτα,
 ἢ προπρὶν, ἢ ἀλλοίωσιν, εἰς τὴν τῆς σαρκὸς φύσιν με
 ταβαλὼν· οὗτοι μὲν φουρμὸν, ἢ σύγκρισιν, ἢ τῶν
 θρυλλομένων τῶν πρὸς τὴν συνάσωσιν ὑπομείνας·
 ἀμήχανον γὰρ ἐπὶ πρὸς ἐπὶ καὶ φύσιν ἀτρέπτως τε, ἐ
 ἀλλοιότητος ἔχων· ἀρετὰ δὲ μᾶλλον ἐψυχώμε
 νον ψυχῇ νεκρῇ παρρησιασθῆναι, καὶ ἀχρεώτου, σώμα
 τος λαβὼν, καὶ ἴδια αὐτῷ ποιησάμενος. ἴσθες ὅτι
 θρονοῦσθαι χαρῆς, καὶ ἀπὸ μόνης ἐστὶ τῆς σαρ
 κὸς ὅλον ἀνθρώπου ὑποσηλαῦν. ἐκχεῖν γὰρ, φησὶν,
 ἀπὸ τοῦ πνεύματος μου ὅτι πᾶσι ἀρετὰ. καὶ γὰρ τῇ
 σαρκὶ εἰς ἐψυχώμενης ψυχῇ νεκρῇ ἐστὶν θιός
 ἐπηγαλλετο, ἀνθρώποις δὲ μᾶλλον τοῖς σωστέων
 ἐκ ψυχῆς, καὶ σώματος. εἰκοὶν εἰς ἀποδραμὼν ὁ
 λόγος τὸ εἶναι, ὁ δὲ γάρτοι ἀνθρώπος, ἀλλὰ καὶ ἐν
 εἶδει τῇ καθ' ἡμᾶς πεφρῶς, ἀπομεμείνηκε λόγος·
 καὶ ἐπεὶ πρὸς ἀνθρώπου νοῦνται Χερσὶς, εἰς οὗτω
 περὶ ληφὸς εἰς τὸ εἶναι θιός· ἀλλὰ θιός ὡς ὁ λόγος,
 γάρτοι ἀνθρώπος· ἵνα ἐν τῷ πρὸς θιός ὑπάρ
 χων ὁμοῦ, καὶ ἀνθρώπος ὁ αὐτός. οἱ γὰρ μὲν αὐτὸν εἰς
 ὡς μετέζοντες δύο, καὶ τλημῶντες λέγαν, ὅτι τὸν
 ἐκ ἀπέρματος τὸ Δαυὶδ ἀνθρώπου ἑαυτῷ συνῆψαν
 ὁ θιός λόγος, καὶ μετέδωκεν αὐτῷ τῆς ἀξίας, καὶ τῆς
 τιμῆς, ἐκ τῆς ὑπόστατος ἀξιώματος, καὶ παριστάμε
 νον αὐτὸν ὑπομείνας σωτὴρ, ἀποδιδόναι, καὶ ἀναβιβά
 ναι, καὶ ἀνελθεῖν εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ καθίσαι ἐν δεξιᾷ
 τοῦ πατρὸς· ἵνα περὶ σκηνῇ τῶν πνεύματος τῆς κτί
 σως, ἀναφορᾷ θιόδ' ἀρχόμενος τῆς τιμῆς, πρῶτον
 μὲν ὡς περὶ ληφὸς δύο, ὅτι μὲν τῶν δυνά
 μεων ἀντιπρὸς ἀρετῶς. καὶ γὰρ ἐξ ἀνθρώπου
 θιός γάρτοι ὁ Χερσὶς, ὡς εἶπεν, ἀλλὰ θιός ὡς ὁ λό
 γος, γάρτοι ἀρχή· πνεύματος, ἀνθρώπος. κακεῖν δὲ
 λέγειται, ὡς περὶ τὸ κενώσας τὸ πλήρες ἔχων ἐν ἴδιᾳ
 φύσει, καθὼς νοῦνται θιός. καὶ γὰρ ἐκ τῆς κενώσεως αὐτοῦ
 τὸ πλήρες ἀνέβη· ἐκπένων δὲ μᾶλλον ἑαυτὸν ἐκ
 ὑψωμάτων θιϊκῶν, καὶ ἀρρήτου δόξης, καὶ τιμῆς ὡς
 ἀνθρώπος, ὑψώθη δεδοξασμένος. ἵλαβε ὁ δούλος
 μορφῆς, ὡς ἰσχυρὸς, καὶ δούλος ὡς, εἰς τὴν τῆς ἐλά
 τειας ἀντιπρὸς δόξης. ἐν ὁμοιωμένῳ ἀνθρώπου
 γάρτοι ὁ ἐν μορφῇ, καὶ ἰσχυρὸς πνεύματος, καὶ ἀνθρώπος
 ὡς, τὸ ἐν ὁμοιωμένῳ θιού ἡμεῖς περὶ ληφὸς μετεκ
 τῶς. Τί τῶν αὐτῶν πρὸς τῆς οἰκονομίας τοῦ λό
 γου,

A Num; non relinquens autem esse quod erat.
 mansit enim etiam in humanitate Deus, & in
 serui forma Dominus, & in exinanitione no
 stra plenitudinem habens diuinitatis, & in in
 firmitate carnis virtutum Dominus, & in men
 suris humanitatis proprium habens, quod super
 omnem est creaturam. Etenim quæ is ante car
 nem erat, inamissibiliter habet, vt quod Deus
 erat, & Filius verus & vnigenitus, & lux, & vita,
 & virtus. Quæ vero non erat, ea propter dispen
 sationem assumpsisse cernitur. Nam quæ carnis
 erant, sibi propria fecit. Non enim caro ipsi inef
 fabiliter & inenarrabiliter vnita, alterius cuius
 B piam erat, sed ipsius eiusdem. Ita & sapiens Ioan
 nes: Verbum, inquit, caro factum est. Factum
 autem est caro, non quod secundum transitionē,
 vel conuersionem, vel commutationem, in car
 nis naturam transmutatum sit, neque quod com
 mixtionem, aut concretionem, aut illam quo
 rumdam sermone decantatam consubstantia
 tionem subierit, (id enim est impossibile, quo
 niam secundum naturam incommutabiliter &
 inconuertibiliter se habet) sed quod ex virgi
 neo & illibato corpore, carnem anima intelligen
 te animatam assumpsit, & suam fecerit. Cete
 rum mos est Scripturæ diuinitus inspiratæ, à so
 la carne aliquando totum hominem significare:
 Effundam enim, inquit, de Spiritu meo super om
 nem carnem. Neque enim promisit Deus carni
 bus anima intelligente non animatis se gratiam
 Spiritus immisurum, sed hominibus ex corpore
 & anima constitutis. Itaque Verbum non refugit
 esse quod erat cum factum est homo; sed in spe
 cie simili nobis apparens mansit Verbum. Ne
 que prius homo intelligitur Christus, deinde sic
 progressus, ita vt esset Deus: sed Deus existens
 Verbum factum est homo, vt in eodem Deus si
 mul & homo intelligatur idem. Qui autem ip
 sum in duos diuidunt filios, & audent dicere,
 D quod ex semine Abrahæ hominem sibi ipsi con
 iunxerit Deus, & communicarit illi dignitatem
 & honorem, ac filiationis excellentiam, & præ
 pararit illum vt ferret crucem, moreretur & re
 uinisceret, ac in cælum ascenderet, & ad dexte
 ram federet Patris, vt ab omni creatura adore
 tur, & honorem relatione ad Deum habita for
 tiatur; primum quidem duos filios prædicant,
 deinde sacramenti vim imperite retorquent.
 Non enim ex homine Deus factus est Christus, vt
 dixi; sed Deus existens Verbum factum est caro,
 hoc est homo. Exinanitus vero esse dicitur, eo
 quod ante exinanitionem plenitudinem habuit
 in propria natura, quatenus intelligitur Deus.
 E Non enim ex eo quod inanis esset, ad plenitudi
 nem peruenit; sed magis ex diuina celsitudine &
 ineffabili gloria humiliavit semetipsum; non, hu
 milis homo existens, gloria accepta exaltatus
 est. Serui præterea formam sumpsit, vt liber;
 non, cum seruus esset, ad libertatis gloriam ascen
 dit. In similitudinem hominum factus est, qui in
 forma & æqualitate Patris erat; non, homo exi
 stens, secundum participationem consecutus est
 vt fieret in similitudinem Dei.

Quid igitur retorquent dispensationis sermo
 nes,

nes, & veritatem adulterant, contra omnes diuinitus inspiratas scripturas insurgentes, quæ Deū esse sciunt etiā hominem factum Filium, vnumq. ipsum vbiq. nominant? Vnde & in libro creationis mundi scripsit Moyses, quod traiecit quidam diuinus Iacob trans torrentem Iaboc pueros suos, & mansit solus, luctatusq. est homo cum eo vsque mane. & vocauit Iacob nomen loci eius, Species Dei. Vidi enim, inquit, Deum facie ad faciem, & saluata est anima mea. Ortus est autem ei sol quando transiit Species Dei: Iacob vero claudicabat femore suo. Nam Patriarchæ Deus portendebat, quod homo futurus esset aliquando vnigenitum eius Verbum, & quod oblitantem habiturus esset Israël, & quod circa illum non essent recte incessuri, sed claudicaturi quodammodo, sicut ipse inquit per psallentis lyram: Filij alieni mentiti sunt mihi, filij alieni inueterati sunt, & claudicauerunt à semitis suis. Hoc enim opinor significare, quod Iacob femore suo claudicaret. Verumtamen illud confidera, quod cum homo luctatus sit cum eo, vidisse se dicit Deum facie ad faciem, ipsumq. Species Dei vocat. Mansit enim Verbum Dei, etiam homo factum, in forma Patris, secundum spiritalem inquam imaginem, & secundum naturam omni ex parte incommutabilem. Proinde dicebat ad Philippum, characterem substantiæ Patris seipsum ostendens etiam cum carne: Qui vidit me, vidit & Patrem. Quum autem quemdam cæcum à natiuitate, quem curauerat, inuenisset in templo: Tu credis, inquit, in Filium Dei? Illo autem ad hoc dicente: Quis est Domine, vt credam in eum? Respondit dicens: Et vidisti eum, & qui loquitur tecum, ille est. Vidit autem ipsum cæcus non nudum, vel sine carne, sed in specie simili nobis; & credidit in eum quem vidit, non tamquam in filium cum altero filio coniunctum, sed tamquam in vnum, qui natura & vere est, qui tamen non absque carne ijs qui erant in terra adfuisse.

Porro beatus Moyses in benedictionibus inquit: Date Leni manifestationem eius, & veritatem eius viro sancto, quem tentauerunt tentatione, & ei conuiciati sunt apud Aquam contradictionis. Qui dicit patri & matri, Non vidi te; & fratres suos non agnoscit. Ordinauerat quidem vniuersorum Deus ipsi Aaron, vt podèrem faceret varie contextum. habitus is erat soli summo sacerdoti conueniens, ipsiq. attributus. In pectore autem summi sacerdotis fuere lapides quidam pendentes numero duodecimi, in quorū medio disposita erat Manifestatio & Veritas, duo item alij lapides. Ceterum per hos duodecim, Apostolorum chorus ænigmatice demonstrabatur quasi in orbem cingens Emmanuel, qui est manifestatio & veritas. Manifestauit enim nobis veritatem, cultui illi qui in vmbri & figuris erat finē imponens. Quod autem Pontifex factum sit nobis vnigenitum Dei Verbum, quando & homo factum est, quomodo dubitari potest, cum diuinus Paulus in hunc modum

Genes. 32. 6. Psal. 117. c. 40. Ioan. 14. 6. 9. Ioan. 9. c. 35. Dent. 32. 6. 9. Exod. 28. a. 6. Sapient. 18. d. 24. Ioan. 14. a

A γους, καὶ ἐξοσημένους τὴν ἀλήθειαν, ἀπίστους ἀναισθημένους τῆς θρησκείας γραφῆς, αἱ θινὸν ὄντως γινώσκουσιν καὶ ἐνανθρωπήσαντες τὸν υἱόν, ἵνα τοιοτάτοις πανταχοῦ; καὶ γὰρ ἐν τῷ τῆς κτιστικῆς βιβλίου γέγραπεν ὁ Μωϋσῆς, ὡς διεβίβασεν μὲν ὁ θεωρεῖς Ιακώβ τὴν χεῖρά του Ιαβώκ τὰ παρὰ αὐτοῦ, καὶ ἀπέμεινε μένος· ἐπαλάμει δὲ μετ' αὐτοῦ ἀνθρώπος ἕως πρωῒ· καὶ ἐκάλεσεν Ιακώβ τὸ ὄνομα τῆς τοῦ ἐκείνου, εἶδος θεοῦ· εἶδον γὰρ, φησι, θεὸν πρὸς ὡπαι πρὸς πρὸς ὡπαι, καὶ ἐσώθη με ἡ ψυχὴ. αὐτίλα δὲ αὐτοῦ ἦλτος, ὡς καὶ παρῆλθε τὸ εἶδος τοῦ θεοῦ. Ιακώβ δὲ ἐπίσκαζε τῷ μηρῷ αὐτοῦ· πρὸς ἀνεδέκοντο γὰρ τῷ πετρίᾳρχῃ θινὸς, ὅτι ἐνανθρωπήσας καὶ κληροῦς ὁ μοιροῦντος αὐτοῦ λόγος, καὶ αὐτὸς παλιν εἶχε τὴν Ἰσραήλ· καὶ ὅτι πρὸς αὐτὸν εἶχε ὁρῶντο δέοντες· χαλαροῦσι δὲ ὡς περ, καὶ φησι αὐτὸς Δὲς τῆς τοῦ ψαλλόντος λύρας· υἱὸς ἀλλοτρίου ἐβόλυσεν μοι υἱὸς ἀλλοτρίου ἐπαλαμῆσας· καὶ ἐχάλασας δὲ τὸν τρίβον αὐτοῦ. τυτὴ γὰρ αἵματι καταδελουῖ τὸ πησκάσαι τὸν Ιακώβ τῷ μηρῷ αὐτοῦ. πάλιν ἐκεῖνο ἀφ' ἑνὸς ἀνθρώπου πελάσσοντος πρὸς αὐτὸν, ἰωρακίνας, φησι, θεὸν πρὸς ὡπαι πρὸς πρὸς ὡπαι· καὶ εἶδος αὐτοῦ τοιοτάτοις θεοῦ. δόξα μεμίσθηται γὰρ ὁ τοῦ θεοῦ λόγος, καὶ ἀνθρώπος γινώσκων, ἐν μορφῇ τοῦ πατρὸς, καὶ με φημι τὴν νοητὴν εἰκόνα, καὶ τὸ καὶ παροποιῶ ἀπειρακτικῶς· ἔχον. καὶ γὰρ εἶπεν πρὸς φίλιππον, χαίρειτε, φησι, τῆς ὑποστάσεως τοῦ πατρὸς ἐαυτὸν ἀποφαίνων, καὶ μετ' αὐτοῦ· ὁ ἰωρακίνας ἐμὲ, ἰωρακίνας τὸν πατέρα. ἐπὶ δὲ δὲ πᾶσι τῶν ἐκ γυναικὸς πεδερσάμενα τυφλόν, ἄρων αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ τῷ πρὸς αὐτοῦ, ἰφασκεν, εἰς τὸ ὑπὸ τῷ θεῷ ἐκείνῳ γὰρ μὲν πρὸς τὸν λείγοντα· πρὸς ἐστὶ, κύριε, ἵνα πρὸς αὐτὸν εἰς αὐτὸν, καὶ ἀπὸ κρείνατο, λέγων· καὶ ἰωρακίνας αὐτὸν, καὶ ὁ λαλῶν μετ' αὐτοῦ ἐκεῖνος ἐστὶ. πησκάσαι δὲ ὁ τυφλός, ὁ γυναικί, ἡ ἀπειροχὴ αὐτοῦ, ἀλλ' ἐν εἶδει μάλλον τῷ κατ' ἑμᾶς· καὶ πησκάσαι εἰς τὸν ἰωρακίνας, ἔχων ὡς υἱὸς υἱὸς σπλημῆνον ἑτέρῳ, ἀλλ' ὡς εἰς ἑνα τὸν φύσις, ἐκ ἀληθινῶς, ὁ δὲ ἰωρακίνας ὁ πησκάσαι τῆς ὁπλῆς γῆς. Μωϋσῆς γὰρ μὲν ὁ θεωρεῖς ἐν ἀλλοτρίᾳ φησὶ· ὅτι Λόγῳ τὴν δὴ λωσιν αὐτοῦ, καὶ τὴν ἀλήθειαν αὐτοῦ τῷ αὐτοῦ τῷ ὅτι· ὅν ἐξεπείρασεν ἐν πείρᾳ· ἐλκιδόρησεν αὐτὸν ἐφ' ὅδ' αὐτοῦ ἀπὸ λογίας· ὁ λέγων τῷ πατρὶ, καὶ τῇ μητρί· ἔχων ἰωρακίνας· ἔχων ἀδελφὸς αὐτοῦ· εἰς ἐπείρασιν. πρὸς πᾶσι μὲν γὰρ ὁ τῶν ὅλων θεὸς τὸν πρὸς ἡμᾶς τῷ Λαῶν, πικίλως ἐξυφασμένον· φορημα δὲ πρὸς, μόνῃ τῇ ἀρχιερωσάντῃ πρὸς αὐτοῦ, καὶ ἐκνεμῆσεν αὐτῇ. πρὸς δὲ γὰρ τῷ ὅτι· ἀρχιερωσάντῃ λίθῃ πνὲς ἦσαν ἀπρητμήναι, πρὸς ἀριθμὸν δώδεκα· ὡς ἐν μίση πᾶσι κατ', ἀλλοτρίᾳ, καὶ ἀληθῆς, δύο πάλιν ἐπὶ τοῖς λίθῃ. ἀνιγματοδῶς ὁ δὲ πύτων· ὁ τῶν ἀγίων δόξα τῶν διδασκόντων χορός, οἷον ἐν κύκλῳ περὶ τὸν Ἑμμανὴλ· ὅς ἐστι δὴ λωσιν, καὶ τῶν δόξα τῶν λατρεῖων. ὅτι ὁ γινώσκων ἡμῶν ἀρχιερωσάντῃ ὁ μοιροῦντος ὁ θεὸς λόγος, ὅτι καὶ ἀνθρώπος γινώσκων, πῶς ἐστὶν ἀμφιβόλῳ, γέγραπτον εἰς τὸ πρὸς αὐτοῦ

αρεσίᾳ Παύλῳ· καὶ καταστήσῃ τὸν λόγον αὐτοῦ, καὶ δὲ
 χερίᾳ τῆς ὁμολογίας ἡμῶν, Ἰησοῦ, πρὸς ὅτι τῷ
 ποιῶντι αὐτὸν· ὅτι τὸ τῆς ἰερουσαλὴμ ἀξίωμα τῆς
 τῆς ἀνθρώπων μετέστροφος ἀπὸ τοῦ νοῦ αὐτοῦ
 καὶ μὴ μόνον, ἡ καὶ τὸ πρὸς θεοῦ λόγου φύσιν
 τε, καὶ δόξαν, ὅτι ἀνάρμοστον δὲ τῇ μὲν σαρκὶ οὐκ
 ὁμοίᾳ. γὰρ αὐτὸς πρὸς ἀνθρώπων. δὲ τῇ
 νύ, φησὶ, τῷ Λαῷ, τυπῆς, τῷ ἱερῷ, τὸν δῆλως, καὶ
 τὸν ἀλήθως. ποῖος δὲ ἄρα φησὶ Λαῷ, ἡ γὰρ ἱερῷ,
 διακρίνεται ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων· ὅτι ἡ ἐκείνη
 ἀμαρτίας ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός. γὰρ αὐτοῦ
 ὁ Παῦλος ἐπὶ αὐτῷ· πρὸς τὸν ἡμῶν ἱερῶν δὲ χε-
 ρὶ, ὅστις, ἀκακός, ἀμίαντος, καὶ ἁγνός, ὁ δὲ τῷ
 ἀμαρτωλῶν, ὁ ὑψηλότερος τῶν ὑψίστων ἡρώων.
 πρὸς τὸν ἐξ ἐπιείκους ἐν πείρᾳ· ὁ λοιδορήσας αὐτὸν ἐφ'
 ὕδατος ἀντιλογίας. ὁ δὲ ἐξ ἐπιείκους πρὸς αὐτοῦ.
 ὁ δὲ λέγων αὐτὸν, ὅτι ἀπὸ τῆς ἐκείνης· ὅτι δὲ πρὸς
 ῥῆματι τε καὶ ἐξ ἐπιείκους ὁ Ἰσραὴλ, ὅτι τῷ ἱερῷ,
 καὶ ὅτι ὕδατος ἀντιλογίας. καὶ πρὸς αὐτὸν λέγων ὁ
 ψαλμῶδης· διέρρηξεν ἐν ἱερῷ πύργον· καὶ ἐπέ-
 σεν αὐτοῦ, ὡς ἐν ἀβύσσῳ πολλῇ· καὶ ἐξήγαγεν ὕδωρ
 ἐκ πύργου, καὶ κατήγαγεν ὡς πρὸς τοὺς ὕδατας. καὶ
 τῇ μὲν πύρῳ· ὁ δὲ ἐξ ἐπιείκους, φησὶ, αὐτὸν ἐν τῇ καρ-
 δὶ αὐτοῦ· καὶ κατελάλησεν πρὸς θεοῦ· καὶ ἔπειτα μὴ
 διωκόμενος ὁ θεός, ἐριμύσας τὸν πύργον ἐν ἱερῷ, ὅτι
 ἐπέταξε πύργον, καὶ ἐρύσας ὕδατος, καὶ χεῖρας
 κατεκλύσας; μὴ καὶ αὐτὸν· διωκόμενος δὲ αὐτοῦ, ὅτι
 ἐριμύσας τὸν πύργον τῷ λαῷ αὐτοῦ; αὐτοῦ οὐκ, ὅπως
 διὰ τοῦ λοιδορήσας τὸν πύργον τῷ θεῷ· ὅτι δὲ
 αὐτὸς φησὶ ὁ Μωϋσῆς. αὐτοῦ γὰρ οὕτως καὶ ὁ θεός
 ὁ Παῦλος, γὰρ αὐτοῦ· ὅτι πρὸς τὸν ἐκ πρὸς αὐτοῦ
 καὶ τοῦ πύργου πύργου· ὁ δὲ πύργος ὁ Χριστός. ὁ δὲ
 λοιδορήσας αὐτὸν, αὐτὸς ὁ ὁμοίος, ὅτι οὐκ ὁμοίος
 καμίνος, ἐπὶ τῷ πύργῳ τῶν ἐξ Ἰσραὴλ. ὅτι γὰρ
 ὁ πύργος ὁ ὁμοίος ὁ πύργος, ὅτι πρὸς τὸν αὐτὸν
 ὁ πύργος ὁ πύργος ὁ Δαυὶδ, καὶ τὸ φάσμα τῶν πύργων
 αὐτοῦ, καὶ ὁ αὐτοῦ, πρὸς τὸν τῆς σαρκὸς αὐτοῦ
 γυμνός ἐπὶ λόγος, μὲν δὲ τῷ πύργῳ τῷ ἐκ τῆς
 αἰτίας πρὸς τὸν σαρκὸς αὐτοῦ, καὶ ἐκ τῆς αἰτίας,
 καὶ γὰρ γὰρ αὐτοῦ οἱ αἰετοί, καὶ ἡ αἰετοῦ πύργος,
 σημεῖον πύργου ἐπὶ τῷ πύργῳ τῷ Μωϋσῆς. ὡς
 πρὸς τὸν ἐκ τῶν πύργων, καὶ αἰετοῦ ἐκ τῶν πύργων, ἐπὶ
 πύργου γὰρ αὐτοῦ ὁ λόγος αὐτοῦ· ὅτι δὲ καὶ ἐκ τῶν
 πύργων, καὶ λοιδορήσας φησὶ πρὸς τῶν ἐξ Ἰ-
 σραὴλ, μοι οὐκ καὶ χεῖρας πρὸς αὐτοῦ, καὶ πρὸς αὐτοῦ
 πρὸς Ἰησοῦ· καὶ φησὶ· ὁ λέγων τῷ πατρὶ, καὶ τῇ μη-
 τρὶ· ὁ καὶ ἱερακὶς· καὶ τὸν ἀδελφούς αὐτοῦ· ὅτι
 ἐκ τῶν. μιμημένους γὰρ γὰρ αὐτοῦ ἐκ τῶν αἰτίων
 διαγαλιανῶν, ὡς διδάσκοντες πρὸς τὸν Χριστόν, καὶ
 μιμημένους πρὸς αὐτοῦ, ἐπὶ τῷ αὐτοῦ, καὶ οἱ
 ἀδελφοί, ὅτι πρὸς αὐτοῦ πρὸς τῶν μαθητῶν,
 καὶ λέγοντες· ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου, καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἐκ τῶν
 πύργων, ἐπὶ· μήτηρ μου, καὶ ἀδελφοί μου οὐκ ἔστιν, οἱ αἰετοῦ
 τὸν λόγον πρὸς θεοῦ, καὶ ποιῶντες. ὅτι γὰρ
 αὐτοῦ τὸν γέγονα· ὁ πύργος μου· ὅτι τῶν αἰετοῦ, ὅτι
 ἀδελφός μου, καὶ ἀδελφὴ, καὶ μήτηρ ἐστὶν. ὅτι, οἱ καὶ ἐστὶν,
 ὅτι

A scribat: Considerate Apostolum & Pontificem
 confessionis nostræ IESUM, qui fidelis est ei
 qui fecit ipsum? Itaque sacerdotij dignitas hu-
 manitatis mensuris convenire recte intelligitur;
 & minor quidem quàm ut Dei Verbi naturæ ac
 gloriæ competat, non tamen illi cum carne di-
 spensationi indecens. humana enim eius fuerūt.
 Igitur date, inquit, Leui, hoc est sacerdoti, mani-
 festationem & veritatem. Quali autem dicit
 Leui, seu sacerdoti, declaravit dicens, Viro san-
 cto. Non enim fecit peccatum Dominus noster
 IESVS Christus. Vnde Paulus de eo scribit:
 Talis decebat ut esset nobis Pontifex, sanctus, in-
 nocens, impollutus, segregatus à peccatoribus,
 & excelsior cælis factus. Illum tentauerunt in-
 tentatione, iurgati sunt contra eum apud Aquas
 contradictionis. O rem admirabilem. Virum di-
 cens eum, statim Deum declaravit, quem exa-
 cerbauit & tentavit Israël & in eremo, & ad
 Aquam contradictionis: eiusque rei fidem faciet
 Psaltes, dicens: Dirupit petram in eremo, & po-
 tauit eos velut in abyssu multa: & eduxit aquam
 de petra, & deduxit quasi flumina aquas. Et quid
 post hoc? Et tentauerunt, inquit, eum in corde
 suo, & male locuti sunt de Deo, & dixerunt: Num-
 quid poterit Deus præparare mensam in deser-
 to, quoniam percussit petram, & fluxerunt aque,
 & torrentes inundauerunt? Numquid & panem
 poterit dare, aut parare mensam populo suo? In-
 telligis igitur quomodo iurgati fuerint aduersus
 Deum miracula facientem, quem sane etiam vi-
 rum dicit Moyse. Nam & diuinus Paulus sic in-
 telligens scribit: Bibebant enim ex spiritali se-
 quente petra: petra autem erat Christus. Vir
 igitur, contra quem iurgabantur, ipse erat ille,
 qui nondum incarnatus tentabatur ab Israëlitis.
 Non enim alium fuisse Filium ante carnem,
 alium vero ab ipso diuersum ex semine David,
 sicut audent quidam dicere; sed vnum & eum-
 dem, ante incarnationem quidem nudum adhuc
 Verbum, post partum autem ex sancta Virgine
 incarnatum & hominem factum, sicut scripse-
 runt sancti illi ac diuini Patres, alio quoque si-
 gno comprobauit Moyse. Nam quasi interro-
 garet quispiam, & discere cuperet, de quo nam
 viro mentionem fecisset, quem sane & tentatum
 fuisse & obiurgatum ab Israëlitis diceret, tan-
 tum non intento digito IESUM demonstrat, &
 inquit: Qui dicit patri & matri, Non vidi te; &
 fratres suos non agnouit. Meminimus autem
 vnum sanctorum Euangelistarum scripsisse, quod
 docente aliquando & quosdam erudiente Chri-
 sto, adstiterunt mater eius & fratres; deinde ac-
 currente quodam ex discipulis, & dicente: Ecce
 mater tua & fratres tui stant foris, volentes te
 videre; extensa manu sua in discipulos suos di-
 xit: Mater mea & fratres mei hi sunt, qui ver-
 bum Dei audiunt & faciunt. Qui enim fecerit
 voluntatem Patris mei qui in cælis est, hic frater
 meus, & soror, & mater est. Hoc, opinor, est id,
 quod

Hebr. 1. 2.

Deut. 1. 1.

1. Petr. 2. 1.

Hebr. 7. 1.

1. 1.

Num. 20. 1.

1. 1.

Psal. 77. 1.

1. 1.

Ibid. 1. 1.

Deut. 1. 1.

1. 1.

1. Cor. 1. 1.

1. 1.

1. 1.

Deut. 1. 1.

1. 1.

1. 1.

Matth. 23. 1.

1. 1.

- Dent. 18. 6. 9.** quod Moyses dixit: Qui dicit patri & matri, Non vidi te; & fratres suos non agnouit. Præterea, sapientissimus quoque Daniel in specie nostræ simili se vidisse dicit vnigenitum Dei Verbum. Vidisse enim se dixit antiquum dierum sedentem super thronum, & decies millies centena millia assistentium, & millia millium ministrantium, & quibusdam interpositis hæc addit: Videbam ego in visione noctis, & ecce cum nubibus cæli quasi filius hominis veniens, & vsque ad antiquum dierum peruenit: & coram ipso adductus est, & ei datus honor & regnum; & omnes tribus & linguæ seruiant ei. Ecce iam iterum manifeste & euidenter vidit Emmanuelem ascendentem ad eum, qui in cælis est, Patrem & Deum. Nubes enim suscepit eum, quem præterea non hominem simpliciter, sed tamquam filium hominis dicit. Deus enim erat Verbum in nostra similitudine factum. In hunc modum etiam sapientissimus Paulus intelligens, in similitudine hominum ipsum factum esse dicit; inuentum autem ut hominem habitu, & in similitudine carnis peccati visum his qui erant super terram. Si autem homo fuisset, non copulationem cum Deo tamquam Deus honoratus, dixisset Propheta, quasi Deum, vel quasi filium Dei, eum qui cum nubibus venit, se vidisse: sed hoc non dicit, illud vero potius dicit, Sicut filium hominis. Nouit ergo ipsum Filium Deum esse, & hominem factum, hoc est, in similitudine hominum factum, iuxta Pauli vocem. Verumtamen, quamuis in carne apparuerit, vsque ad antiquum dierum peruenit, hoc est, ad æterni Patris ascendit thronum. Et ipsi datus est honor & regnum; & omnes tribus & linguæ seruiant ei. Id nimirum erat illud ab ipso dictum: Pater, clarifica me claritate, quam habui antequam mundus esset, apud te. Quod autem incarnatum Dei Verbum confideat & equalis gloriæ sit cum Deo & Patre etiam cum carne, tamquam vnus existens Filius etiam quando factum est homo, manifestat sapientissimus Paulus, scribens: Talem habemus Pontificem, qui sedet in dextera throni magnitudinis in excelsis. Præterea & ipse Dominus noster Iesus Christus, interrogantibus ipsum Iudæis, num ipse esset vere Christus: Si dixero vobis, inquit, non credetis: & si interrogauero, non respondebitis. A modo erit Filius hominis sedens à dextris virtutis Dei. Igitur etiam incarnatum Filium in diuinitatis solio sanctorum Prophetarum chorus contemplatus est. Videamus autem & noui Testamenti præcones, totius orbis doctores, quibus ipse Christus dicebat: Non vos estis qui loquimini, sed spiritus Patris vestri qui loquitur in vobis. Inueniemus igitur dicentem diuinum Baptistam: Post me venit vir, qui ante me factus est, quia prior me erat. Atqui quomodo qui post ipsum ibat, prior ipso fuit? nam Christum certe secundum tempus carnis Ioanne posterioriorem fuisse, quomodo non sit omnibus manifestum? Quid igitur ad hæc dicere quisquam pote-

ἔμπροσθέν μου γέγονεν ὅτι πρῶτός μὲν ἔγωγε. εἰπε πῶς ὁ μετ' αὐτὸν ἰὼν, πρῶτος αὐτὸν ἔγωγε ὅτι ὁ ὑπερβὰς κατὰ τὴν τῆς σαρκὸς χρόνον Ἰωάννης ὁ Χρῆστος, πῶς ἔχ' ἀπιστοῦ ἐμάρτυς; τί οὖν πρὸς ποῦτα φαίη τις αὐτὸν ἔλυσεν

A ὅτι πρὸς τὴν Μωϋσῆς ὁ λέγων τῷ πατρὶ, ὅτι τῇ μητρὶ ἔχ' ἰσχυρά σε ὅτι τὸς ἀδελφοὺς αὐτοῦ οὐκ ἐπίγνω. καὶ μὲν καὶ ὁ πάνσοφος Δανιὴλ, ἐν εἰδὲ τῷ κατὰ τὴν μαῖα πηρία δαί, φησὶ, τὸν μονογενῆ ὅτι θεοῦ λόγον. ἰδὼν μὲν γὰρ ἐφ' ἡμερῶν ἡμερῶν, καὶ ἡμερῶν ὅτι θρόνου, μυρίας τε μυριάδας τῶν ὑποτάκτων, καὶ χιλιάς χιλιάδας τῶν λειτουργῶν καὶ διὰ μέσου πύλας πύλας, ἐπερὰ πύλας ἐπέγ' ἐξήρουν γὰρ ἐν ὁραματι τῆς νυκτός, καὶ ἰδοὺ μὲν τῶν νεφελῶν τὸ ἕρπονδ' αἰς ἡὸς ἀνθρώπου ἐρχόμενος, καὶ ἰὼς τὸ παλαιὸν τῶν ἡμερῶν ἐφ' ἡμερῶν, καὶ ἐνώπιον αὐτοῦ προσκυνέσχη, καὶ αὐτὸν ἰδὼν ἡ τιμὴ, καὶ ἡ βασιλεία καὶ πᾶσι αἱ φυλαὶ, καὶ γλῶσσαι αὐτοῦ δαλύσουσι. ἰδοὺ δὲ πάλιν σιφῶν τε, καὶ ἐναργῶς ἀναβαίνοντα πρὸς τὸν ἐν ἔρπονδ' πατέρα, καὶ θεόν, πηρία πηρία τὸν Εμμανουήλ. εἰ- φ' ἔφη γὰρ ὑπελάβειν αὐτὸν ὅτι δὲ καὶ οὐκ ἀνθρώπου ἀπλῶς, ἀλλ' ὡς ἡὸν ἀνθρώπου φησὶ. θεὸς γὰρ ἔγωγε ἐν ὁμοιωσὶ τῇ πρὸς ἡμᾶς ὁμοιωσὶ ὁ λόγος. οὕτω πᾶσι καὶ ὁ πάνσοφος Παῦλος ἐν ὁμοιωματι ἀνθρώπου γινώσκων φησὶν αὐτὸν, ἀρετῆσαι δὲ ὡς ἀνθρώπου ἐν ὁμοιωματι, καὶ ἐν ὁμοιωματι σαρκὸς ἀμαρτίας ὡφ' ὅτι τοῖς ὅτι τῆς γῆς. καὶ δὲ ἀνθρώπου ἔγωγε, πᾶσι τῇ πρὸς τὸν θεόν, ὡς θεός, πρῶτος, ὅτι δ' αὐτὸ πρὸς φησὶ, ὡς θεόν, ἡ ὡς ἡὸν θεοῦ, πηρία πηρία τὸν μὲν τῶν νεφελῶν ἐρχόμενον. ἀλλ' οὐ τὸ δὲ φησὶν, ἐκείνῳ ὅτι μαλὸν τὸ, ὡς ἡὸν ἀνθρώπου. οἶδεν ἄρα θεὸν ὄντα, καὶ ἐνα- θρωπῆσθαι, τὸν ἡὸν, ἡ γὰρ ἐν ὁμοιωματι ἀνθρώπου γινώσκων, καὶ τὸν τὸ Παῦλον φωνῶν. πᾶσι ὅτι ἐν σαρκὶ πεφωτῶς, ὡς ὅτι παλαιὸν τῶν ἡμερῶν ἐφ' ἡμερῶν τὸν τῶν, αἰς τὸν τὸν αἰδὲ πατέρα ἀναπνοοῦντα θρόνον. ὅτι αὐτὸν ἰδὼν ἡ τιμὴ, καὶ ἡ βασιλεία καὶ πᾶσι αἱ φυλαὶ, καὶ γλῶσσαι αὐτοῦ δαλύσουσι. καὶ τὸ δὲ ἔγωγε πᾶσι ἀρετῆσαι παρ' αὐτὸν. πᾶσι δὲ ὅτι μετὰ τῇ δόξῃ, ἡ αἰχὼν πρὸς τὸν κόσμον ἵσταται πρὸς τοῖς. ὅτι δὲ σαρκωθῆς ὁ τὸ θεοῦ λόγος, πᾶσι δὲ ὅτι, καὶ ἰσχυρῶς, καὶ θεῷ, καὶ πατρὶ, καὶ μὲν σαρκὸς, ὡς ὡς ὑπεράρχων ἡὸς καὶ ὅτι γέγονεν ἀνθρώπου, πᾶσι δὲ ὅτι ὁ πάνσοφος Παῦλος τῶν ἡμερῶν ἔχοντα ἀρετῆσαι, ὅς ἐκείνῳ ἐν δεξιᾷ τὸ θρόνον τῆς μεγα- λοπρεπείας ἐν τοῖς ὑψηλοῖς. καὶ μὲν καὶ αὐτὸς ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χρῆστος, ἐρωμένῳ αὐτὸν τῶν ἰσχυρῶν, ὅτι ἵσταται αὐτὸς ἀληθῶς ὁ Χρῆστος, καὶ ὅτι, φησὶ, ὑμῖν, οὐ μὲν πρὸς ὅτι καὶ ἐν ἡμερῶν, καὶ μὲν ἀνθρώπου καὶ ἡμερῶν, καὶ τὸ δὲ τῶν ὅτι ὅτι ὡς τὸ ἀνθρώπου καὶ ἡμερῶν ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως ὅτι θεοῦ. οὐκ ἐν τοῖς τῆς θεότητος θρόνοις καὶ ἐναθρωπῆσθαι πρὸς ἡὸν ὁ τῶν ἀρετῶν πρὸς φησὶν ἰδὼν τὸν Χρῆστον. ἰδὼν δὲ ὅτι τῶν τῆς γῆς διὰ τῆς καρυκας, τὸν τὸ ὑφ' ἡ- λιον μυστεργουμένους, οἷς αὐτὸς ἐφ' ὅτι Χρῆστος ὅτι ὡς ὡς ἐστὶ οἱ λαλοῦντες, ἀλλὰ τὸ πρὸς φησὶν πᾶσι τῶν ὡς τῶν λαλοῦν ἐν ὑμῖν. ἀρετῆσαι πᾶσι λέγοντα τῶν θεοπρεπείων βαπτιστῶν ὅτι πᾶσι μου ἐρχεται αἰχὼν, ὅς ἐμπροσθέν μου γέγονεν ὅτι πρῶτός μὲν ἔγωγε. εἰπε πῶς ὁ μετ' αὐτὸν ἰὼν, πρῶτος αὐτὸν ἔγωγε ὅτι ὁ ὑπερβὰς κατὰ τὴν τῆς σαρκὸς χρόνον Ἰωάννης ὁ Χρῆστος, πῶς ἔχ' ἀπιστοῦ ἐμάρτυς; τί οὖν πρὸς ποῦτα φαίη τις αὐτὸν ἔλυσεν

A modo non sit stolidum, immo vero etiam indubitanter impium, sic sapere vel dicere? Quid igitur dicemus? Vnus Dominus vere, vnaque Fides, & vnum Baptisma. Etenim vnus est Filius & Dominus, non Verbum quod hominem secundum copulationem susceperit, & participem illius suarum dignitatum effecerit, & filiationem ac dominationem illi communicauerit, sicut dicunt & scripserunt quidam delirantes; sed ipsum ex Deo Verbum, illud lumen de lumine, incarnatum & homo factum. In huius mortem baptizati sumus, qui passus quidem ipse est secundum humanitatem in propria carne; mansit autem impassibilis secundum Deitatem, & viuit semper. Vita enim est ex vita, ex Deo nempe & Patre. Sic victa est mors, quæ in vitale corpus infiltrare ausa est: sic etiam in nobis corruptio destruitur, & infirmatur mortis ipsius imperium. Proinde dicebat Christus: Amen, amen dico vobis, nisi manducaueritis carnem Filij hominis, & biberitis eius sanguinem, non habebitis vitam in vobis ipsis. Viuifica igitur sunt sanctum corpus & sanguis Christi. Corpus enim, sicut dixi, est non hominis cuiusdam qui vitæ sit particeps; immo vero proprium illius est secundum naturam vitæ, ipsius nimirum Vnigeniti. Hæc sentit nobiscum amantissimus Christi sanctorum Patrum chorus, & ipse, qui nunc sanctæ Constantinopolitane ecclesiæ thronum exornat, religiosissimus & pietissimus frater & coepiscopus Proclus. Scripsit enim & ipse ad Orientales piissimos Episcopos in hæc verba: Et incarnatur absque conuersione is qui speciei est expers; nascitur autem secundum carnem qui principio caret; proficit vero per illam secundum corpus ætatem, qui natura perfectissimus est; & passionibus sustinet, qui passionibus est superior; non in eo quod erat, sustinens contumelias, sed in eo quod factus est, suscipiens corporis passionibus. Coarguitur igitur vbique perfidia hominum, qui ab his diuersa vel sapiunt, vel scripserunt, quod vbique profana impuritate laboret, & à veritatis dogmatibus dissonet.

Postquam autem beatissimi Patres sermonem de Christo absoluerunt, Spiritus sancti mentionem faciunt. Credere namque se in illum dixerunt, simili modo videlicet vt in Patrem & Filium. Est enim ipsis consubstantialis; & profunditur quidem, seu procedit, sicut à fonte Deo & Patre; tribuitur autem creaturæ per Filium. Vnde insufflauit in sanctos Apostolos, dicens: Accipite Spiritum sanctum. Igitur ex Deo; & Deus Spiritus est, & non alienus ab omnium suprema substantia; sed ex ipsa, & in ipsa, & proprius eius.

Hæc est igitur sanctorum Patrum rectissima, & ab omni errore aliena Fides, siue Fidei confessio. Verum, vt Paulus dicit: Deus sæculi huius excæcauit mentes infidelium, vt non fulgeat eis illuminatio Euangelij gloriæ Christi. Itaque nonnulli relicta veritatis via ruunt in saxa, non intelligentes neque quæ dicunt, neque de quibus affirmant. Redigentes enim filiationis gloriam in

ἐν τῷ τῆς υἱότητος δόξαν αἰς μόνον τὸν πατέρα
Conc. gen. tom. j. oo ij πατρός

CONC. GEN. TOM. J.

oo ij

ΠΩΤΕΡΟΣ

in solum Verbum ex Deo Patre natum; quasi filium alium, illum qui extitit ex semine Iesū & David, copularum ei dicunt, participemque esse filiationis ac diuinæ gloriæ, & inhabitationis Verbi ipsius, & ab ipso habuisse omnia, proprium vero omnino nihil. De istiusmodi, ut opinor, scripserunt Saluatoris discipuli: Subintroierunt enim quidam homines, qui olim præscripti sunt in hoc iudicium, impij, Dei nostri gratiam transferentes in luxuriam, & solum dominatorem & Dominum nostrum Iesum Christum negantes. Iesus autem Christus merito nominatur ipsum Verbum, quod in humana forma apparuit. Nam interrogantibus aduersarij respondeant, qui præ multa insipientia iuxta Nestorij & Theodori commenta & sapere & eloqui non verentur: Eū qui natus est ex sancta Virgine, nō admittitis esse Deū, & Filium verum Dei & Patris; illi. "Soli tribuitis passionem, & submouetis ipsum a Deo Verbo, ne Deus dicatur esse passibilis? Hæ enim sunt confictæ illorum diligentia adinventiones, & futiles cogitationes. Igitur nec appelletur Christus, siue vnctus, specialiter & seorsim illud ex Deo Patre Verbum. Quemadmodum enim alienum ab eo est pati quando extra carnem intelligitur; sic & vnctio incongrua quædam res & aliena ab eo est. Iesus enim a Nazareth vnxit Deus Spiritu sancto: ex se autem perfectum est omnibus modis Verbum Dei, & opus non habuit vnctione, quæ per Spiritum sanctum datur. Igitur negate dispensationem, auertite Vnigenitum a sua erga mundum charitate, ne nominetur Christus a vobis. An non indignum ipsi, quod in nostris mensuris factus est? Igitur quia & hoc indignum est eo, nemo confiteatur, quod factus sit homo; ut ipsis quoque dicat Christus: Erratis, neque scientes scripturas, neque virtutem Dei. Igitur eos qui sic sentire statuerunt, tamquā hostes veritatis habentes, fugiamus ipsorum perniciosam vocum nouitatem; sequamur autem sanctorum Patrum sententiam, & sanctorum Apostolorum Evangelistarumque traditionem. Verbum enim homo factum, ipsum erat quod in illis loquebatur. Per quod & cum quo, Deo & Patri honor, gloria, imperium cum sancto Spiritu nūc & semper, & in sæcula sæculorum. Amen.

EIVSDEM CYRILLI EPI-
scopi Alexandrini, ad Ioannem Antiochenum Episcopum, & Synodum ibidem congregatam.

XLIII. Non conquiescit draco ille desertor, vere infesta Deoq. aduersa bestia, nec vnquam a sua improbitate desistit; sed incessabilem illam inuidiam contra sanctas Ecclesias in se ipso conceptam parturiens, effrenatas impiorum profanorumque hominum cauteriatam conscientiam habentium linguas contra veritatis dog-

μασίαν, & βιβήλων ανθρώπων, κακωτηλασμένω έχόντων τὴν συνήθειαν, αὐτανάστηται πύλματι τῆς

Α πατρὸς Φωὶται λόγον, ὡς ἦν ἔπρον, τὸν ἐκ ἀνέμα-
τος Δαυὶδ, καὶ Ἰωσὰβ, σωτῆρα Φασιν αὐτῶν, καὶ με-
τίχον ἡσότητος, καὶ ἡμῆς θεοπεπίου, & τῆς ἐσωκῆ-
σεως αὐτῶν τὸν λόγον, καὶ πάντα μᾶλλον ἐχρησίαν
παρ' αὐτῶν, ἵδιον δὲ παντελῶς ἔδειν. πῶς τῶν πινύ-
των, ὡς γὰρ εἶμαι, γαργάρασι τὸ σωτῆρος οἱ μαθη-
ταὶ περιεσφύσαντο γὰρ πινες ἀνθρώποι, οἱ καὶ πάλαι
παραγεγραμμένοι εἰς τὸ τοιοῦτον κέλεμα, ἀσπίθης, τὴν ὅ-
θεν χάριτι μεταλήθοντες εἰς ἀσπίθην, καὶ τὸν μένον
δεσποτῶν, καὶ κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἀντιόμα-
ροι. Ἰησοῦς δὲ Χριστὸς ὀνομαζοῖτο αὐτὸς ἐκείνως ἐκ ἀν-
θρώπου μορφῇ πειφηνῶς ὁ λόγος. ἐπεὶ φραζέτωσαν
ἐρομένοις οἱ δι' ἐναντίας, οἱ τὰ Νεστορίαν, & Θεοδώρου
φρονεῖν, καὶ λαλεῖν, ἐκ πολλῆς ἀγαν ἀπιστίας, καὶ πα-
ραγρύμνοι. ἐκβάλλετε τὸ εἶναι θεόν, & ἦν ἀλη-
θινὸν τὸ θεοῦ, & πατέρες, τὸν ἐκ τῆς ἀγίας παρθέ-
νου, τὸ παθεῖν αὐτῶν περὶ ἡμῶν, καὶ δόξα-
βουῶντες αὐτὸν τὸν θεοῦ λόγον. ἵνα μὴ θεὸς λεγοί-
το παθεῖν; πάντα γὰρ τῆς ἐκείνου ἐξελικεβίας
ἐκ δυνάμεως, καὶ ἡ τῶν ἐνοικούντων χυδαίτης. σέκου
μὴ ὀνομαζέσθω Χριστὸς ἰδιωκῶς, καὶ κατὰ μόναν ὁ ἐκ
θεοῦ πατρὸς λόγος. ὡς περὶ γὰρ εἰσιν ἀπεικὸς αὐτῶν τὸ
παθεῖν, ὅταν ἐξω νοεῖτο σαρκὸς, οὕτω καὶ ἡ χρίσις
αὐτῶν μορφήν π. χρίμα, & ἀλλοτρίον αὐτῶν. Ἰησοῦ γὰρ
τὸν δὸς Ναζαρέτ ἐχέον ὁ θεὸς πνῦματι ἀγίῳ.
αὐτῶν γὰρ δὲ πάντως ὁ ἐκ θεοῦ λόγος. καὶ ἐκ αὐ-
τοῦ ἐδηχῆ χρίσις τῆς διὰ τὴν ἀγίαν πνῦματος. σέκου
ἀντιόμας τὴν οἰκονομίαν. δόξατω τὸν μονοθεῖ
τῆς εἰς τὸν κόσμον ἀγάπης. μὴ ὀνομαζέσθω Χριστὸς
παρ' ὑμῶν. ἡ ὁ σμικρὸν αὐτῶν τὸ ἐκ πῆς κατὰ ἡμᾶς
γνέσθω μετρεῖς; σέκου, ἐπεὶ ὅτι ἐκ τῶν ἀπει-
κῶν αὐτῶν, ὁμολογοῖται μὴ εἶναι, ὅτι γέγονεν ἀνθρώπος.
D ἵνα καὶ αὐτοῖς ἴπῃ Χριστὸς. πλανᾶσθαι, μὴ εἰδότες τῆς
πραφᾶς, μὴ δὲ τὴν δυνάμειν τὸν θεοῦ. σέκου, ὡς τῆς
ἀληθείας ἐχθροὺς, τοὺς ὡς φρονεῖν ἡρημένους ἡγο-
μενοι, φάγωμεν αὐτῶν τὰς ὁλεθρίας. καὶ τὸ φαν-
νίας. καὶ ἐπώμεθα μᾶλλον τῆς δόξης τῶν ἀγίων
πατέρων, καὶ τῇ ὡς δόξῃ τῶν ἀγίων δόξατων, καὶ
διαγγελιστῶν αὐτοῖς γὰρ ἐν αὐτοῖς ὁ λαλῶν, ὁ ἐκ
θροῦ λόγος. δι' οὗ, & μετ' οὗ τῷ θεῷ, & πατρί,
ἡμῶν, δόξα, κράτις, αὐτῶν ἀγίων πνῦματι, νῦν, καὶ ἀπὸ
εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

ΕΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΚΥΡΙΑΛΟΥ ΕΠΙ-
σκοπῶν Αλεξανδρείας, πρὸς Ἰωάννην ἐπίσκοπον
Αντιοχείας, & τὴν συναχθεῖσαν ἐκεῖ συνόδον.

ΟΤΙ ἡρέμησεν ὁ δράκων, ὁ δόξατης, τὸ πύ-
χαις ἐκ ἀληθείας, & θεομάχον θηρίον αὐ-
τὸν κατέληξε πῶς τῆς ἐσούσης αὐτῶν δυνά-
μεις. ἀκατάπαυστον ὅτι τὸν φθόνον τὸν κατὰ τῶν ἀγίων ἀντι-
ἐκκλησιῶν ἀσπίων ἐν αὐτῷ, γλώσσας ἀνεστῆσαν
τῆς

15

2000

τοῦ Δ' οὐβιζάκου βασιλέως Θωδοσίου, καὶ
 Παρφυρίου, καὶ Νισοβιανῶν, καὶ καὶ Εἰρήναι'ς, καὶ
 τοῦ Τυρίων ἑπισκόπου .

2000

1999

Report

R Egiam nostram Maieſtatem decere arbi- XLVII.

Regiam nostram Maiestatem decere arbi- XLVII.
tratur, vt subditos nostros de pietate ad-
moneamus. Hac enim ratione futurum spera-
mus, vt maiorem quoque Dei & Saluatoris no-
stri Iesv Christi fauorem & beneuolentiam,
nobis conciliemus, || & nos ipsi pro viribus illi
placere studeamus, & nostro subiectos Imperio
ad hoc ipsam incitemus. Decernimus igitur, vt
quicumque Porphyrius propria impulsus ves-
ania contra piam Christianorum religionem con-
scripsit, apud quemcumque inuenta fuerint, igni
tradantur: siquidem omnia illa scripta, quæ di-
uinam iram prouocant, & animas lædunt, ea ne
ad aures quidem hominum peruenire volumus.
Decernimus etiam, vt quicumque impiam Ne-
storij¹¹ opinionem æmulantur, vel nefariam eius-
dem doctrinā sectantur, || quidem Episcopi, aut
Clerici fuerint, ex sacris Ecclesijs expellantur;
sin vero laici, anathematizentur, prout iā quo-
que à sacra Maiestate nostra lege cautū est. Om-
nibus præterea orthodoxis volentibus, ijs dum-
taxat qui piam hanc nostram¹² admonitionē se-
quuntur, potestatem facimus, vt huiusmodi ho-
mines citra vllam formidinem vllumve damnū
publice diuulgent atque redarguant. Quoniam
vero ad pias ac sacras nostras aures peruenit, à
nonnullis doctrinas quasdam conscriptas & edi-
tas fuisse ambiguas, & non admodum consentien-
tes cum orthodoxa Fide exposita à sancta Syno-
do sanctorum Patrum Nicææ & Ephesi congre-
gatorum, & à pia memoriæ Cyrillo magnæ Ale-
xandrinorum vrbis quondam Episcopo: man-
damus vt huiuscemodi scripta, siue ante hac, si-
ue hoc quoque tempore composita fuerint, con-
bu-

XLVII.

Il Golem

It Can Spill over

his qui ad Ecclesiam confugiunt.

PLATE
TIG

inique

॥३॥

Summary

Proposition 1

quod pre-
dicto modo
circumscripta
esse descri-
bimus.

που γε ὁ τοῦτ' ἐλμῶν, ἐν συμφοραῖς ἑαυτὴν ἰδὼν, καὶ αὐτὸς ἐξαγῶν βοήθησεν κατεφύγη. πρὸς τοὺς τοῦτον τοῦτον
 διασπασμάτων πλάττει, ἐν καιρῷ ἔφοβος, εἰς αἰδῶν ἔλθῃ, μᾶλλον δὲ τοῦ περὶ τοῦτον, φιλοφρονῶντος πο-
 διχωρήσῃμεν ἵνα μὴ ἴναι τῷ πρὸς αὐτὸν ἐλθόντων ἐν τῷ ἔθελον καὶ, ἢ ἐν τοῖς ἀγίοις δυσσχερίοις μένῃ, ἢ ἐν αἰ-
 ῶνι.

[illegible]

THE

THE

THE

ADMONITIO AD LECTOREM.

PE N E consilium fuerat, hanc Synodi Nicana historiam, quæ aliqui suo loco inter cetera eiusdem Synodi collectanea reponi debuisset, penitus omittere: quod etsi in Vrbe non deerant varia eius exemplaria, ut Vaticanum, ex quo magnam Nicani Concilij sui partem excerpfit Alfonso Pisanus, & Sfortianum, quod olim fuit Bessarionis Cardinalis, atque alia in alijs bibliothecis; omnia tamen auctoris nomine carebant, & incerti auctoris opus in lucem dare non placebat. Illud quoque accedebat, quod non pauca in hac historia leguntur, quæ meliorum scriptorum sententijs cum repugnent, illam falsitatis coarguere videantur. Initio enim operis auctor affirmat, Arianos Concilij Nicani tempore non solum contra Filium Dei, sed etiam contra Spiritum sanctum blasphemasse; & in libro secundo introducit disputationes de divinitate Spiritus sancti in eodem Concilio cum philosophis habitas. At id repugnare videtur verbis Epiphani haresi lxxiiij. quæ est Pneumatomachorum, qui in fine sic ait: Non fuit tunc (id est, tempore Nicani Concilij) de Spiritu sancto quaestio. Item verbis S. Basilij in epist. lxxviij. quæ Fidei Nicana confessionem continet: Spiritus sancti ratio, inquit, in transcurso postea est, nulla diligentia digna indicata, propterea quod non dum mota esset hæc quaestio, sed sententia de ipso in animis credentium nullas adhuc insidias sustinisset. Præterea idem historia huius auctor lib. secundo, cap. primo Eusebium Casariensem ab Arianismi suspitione diligenter purgare nititur, cum tamen S. Athanasius librum integrum scripserit de decretis Nicana Synodi adversus Eusebium Casariensem Arianum: & S. Hieronymus lib. secundo Apologia adversus Rufinum, eundem Eusebium modo non catholicum, modo Arianum, aliquando etiam principem Arianorum nominaverit. Denique (ut alia leniora sileantur) hic ipse auctor lib. ij. cap. xxxij. scribit Synodum Nicanam prohibere voluisse, ne Episcopi, Presbyteri, Diaconi & Subdiaconi cum uxoribus, quas antea cum laici essent, duxissent, consuetudinem habere possent: obistente autem Paphnutio, nihil de hac re decretum fuisse, & uniuscuiusque arbitrio relictum, si ab eis abstinere vellent. Sed hoc esse manifestum signum, à veritate prorsus alienum, facile deprehenditur ex S. Epiphanio, qui paulo post celebratum Nicæanum Concilium scribens, disertis verbis affirmavit hæresi lix. quæ est Catharorum, sacris Canonibus adversari quod Episcopus, Presbyter aut Diaconus ex uxore liberos gignat. Sanctus etiam Ambrosius & S. Hieronymus Epiphaniæ æquales, ille in lib. primo de Officijs cap. vlt. iste in libro adversus Vigilantium, scribunt non licere in Occidente neque in Oriente ad sacrum ministerium assumi nisi virgines, aut continentes, aut qui, si uxores habeant, mariti esse desistant. Quod idem in Concilijs paulo post Nicæanum celebratis, ut in Arelatensi secundo can. ij. & in secundo Carthaginiensi, can. ij. confirmatum legimus. Quid? quod in ipsa Nicæana Synodo extat canon ij. quo canetur, ne ulli Episcopo, vel Presbytero, vel Diacono liceat feminam aliquam domi retinere, præter matrem, sororem, vel amitam: quo canone satis aperte excluditur uxor, quæ primo loco nominanda fuerat, si vera essent quæ in hoc libro dicuntur. Sed nimirum auctor non in Actis Concilij hanc historiam reperit, sed à Socrate lib. i. cap. viij. vel à Sozomeno lib. i. c. 22. qui primi eam tradiderunt, desumptam, in hac sua collectione inseruit. Quemadmodum autem nonnulla in ea legimus à Concilio Nicæano aliena, si veteribus Patribus credimus, sic etiam contra multa desunt, quæ ex eorundem Patrum sententia in Actis eiusdem extare deberent. Testantur enim S. Athanasius in oratione prima adversus Arianos, & Theodoretus lib. primo hist. cap. viij. Arii scripta, & epistolam Eusebij Nicomediensis lecta fuisse in Synodo Nicæana. Testatur quoque Iulius Pontifex Romanus in epist. quæ extat apud Athanasium in apologia secunda, in Concilio Nicæano examinata fuisse acta Synodi Alexandrina. At horum omnium in hac historia nulla mentio habetur. Nihilominus tamen, cum ex Photij testimonio, cuius Bibliotheca paulo ante in lucem prodijt, satis constet huius operis auctorem fuisse Gelasium Cyzicenum, & eius etiam nomine Grace & Latine iam editum sit, atque in eo nonnulla habeantur, quæ multis rebus usui esse possunt, ac præterea veteres scriptores (quorum verba mox subiiciuntur) illius mentionem faciant tamquam Actorum Concilij Nicæani: ne à quopiam fortasse desideretur, ad calcem huius Tomi adijciendum censuimus.

Veterum aliquot Scriptorum de his libris & eorum auctore testimonia.

Φωτίου πατριάρχης ΚΠ. ὑπὸ Βιβλιοθήκη.

Photius Patriarcha CP. in Bibliotheca.

Κη. α'. Ανεγνώσθη καὶ πρακτικὴν τῆς πρώτης συνόδου ἐν τρισὶ τόμοις. Γελασίῳ δ' ἔφερε τὸ βιβλίον ὁπρὸς ἀφ' ἑαυτοῦ· ὃ μᾶλλον ὑπάρχειν πρακτικὴν, ἢ ιστορικὴν. ὧς πολλὰς δὲ καὶ παλαιὰς τῶν φράσεων· πολλὰ γὰρ λιπομενέως διέκειτο πρὸς τὴν συνόδον.

Κη. β'. Ανεγνώσθη βιβλίον, ὡς ἐν ἱστορίαις τύποι, πρὸς τὴν ἐν Νικαίᾳ συνόδον πρακτικόν. τῶμοι δ' ἑπὶ βιβλίῳ τρεῖς. λέγει δ', πρὸς μὲν ὅσοις τὸν Κωνσταντίνου, ἐβίοντο καὶ βικέποντο ῥωμαῖκους ἱερεῖς, ἐκ αὐτοῦ Σιλβέστρου ὁ Ῥώμης πατριάρχης· Εὐστάθιον δ' ὁ Ἀντιοχείας, αὐτὸν ἐκάλεσαν· Ἀλέξανδρον δὲ, ὃς ὁ πρεσβύτερος ἀξίωμα ἔχεν, ὡς αὐτοῦ αὐτὸς πρὸς Κωνσταντίνου παλιν Μητροφάνους πατριάρχης· ἐκάλεσαν γὰρ ἐκ αὐτοῦ βασιλέα τὴν γῆρα. ἐν αὐτῇ μὲν τὴν ἔχοντι πρὸς αὐτὸν, Γελασίῳ τὸ ὁπισθόφυλλον καὶ παλαιὰς τῆς ἐκείνου τὸ βιβλίον ὁπρὸς ἀφ' ἑαυτοῦ. ἐν ἀπὸρρητῇ δὲ οὕτως· τὰ κατὰ τὴν ἀρίστην καὶ μετὰ τὴν ἐκ οἰκουμένη τῶν ὁπισθόφυλλον συναθροισθῆσαν συνόδον ἐκ παλαιῶν, ὡς ἔπος ἐπὶ τῶν τῶν ῥωμαίων ἱστορικῶν, ἐπερίδοις. φησὶ δὲ αὐτὸν ὁ συγγραφεὺς οὕτως ὅτι βασιλεὺς, ὃς ἐκ βασιλῶν ζήλων ἐκτελέσθη, ἀκμάζων.

Νικητάς Χωνιάτης ὑπὸ πανοπλῖα δογματικῇ.

Εὐσεβίῳ δ' ὁ Παμφίλος ἐν τῇ τρίτῃ λόγῳ τῶν ἐν τῇ βασιλείᾳ Κωνσταντίνου ἀπὸ τῆς φωνῆς τὸν Κωνσταντίνου παλιν ἀφ' ἑαυτοῦ· ὃ δὲ καὶ τὸν τῶν ὁπισθόφυλλον αὐτὸν αὐτὸν δ' ὁπρὸς ἀφ' ἑαυτοῦ. πρὸς δὲ γὰρ ὁπρὸς ἀφ' ἑαυτοῦ τῆς συνόδου ἀφ' ἑαυτοῦ παλιν Μητροφάνου μὲν ἦν Κωνσταντίνου παλιν ὁπισθόφυλλον, ἀφ' ἑαυτοῦ βασιλέα τὴν γῆρα μὴ συνεισθῆναι τῇ συνόδῳ. ἀλλὰ πληρῶς ἐκείνου τῶν Ἀλεξάνδρου· ὃς πρεσβύτερος ὢν ἐν τῇ συνόδῳ τὸ πρὸς τὴν ἀρίστην μέρη διαφωτιστικὰ ἔχοντες.

Ἰωάννης ὁ Κυπρινοῦσιώτης Διχαίδος γ'. κεφ. δ'.

Ἐν τῇ ἀρίστῃ πρώτῃ ἐκ οἰκουμένης συνόδου, ἀπὸ τῆς δὲ Εὐσεβίου τῶν πατέρων διποκρίσεως πρὸς τὸν φιλόσοφον, φησὶ· ἰσχυρῶς οὖν, ὅτι οὗτος ἐστὶν ὁ κύριος, ὃς κτίσας τὴν λογικὴν σοφίαν, ἐκ δὲ τῶν ὁπισθόφυλλον αὐτοῦ, ὡς ἔπος ἐπὶ τῇ κατὰ ἐκείνου ἀνθρώπου αὐτοῦ.

Ὁ αὐτὸς Διχαίδος γ'. κεφ. ε'.

Ἀπὸ τῆς πρὸς Φαίδωνα τὸν φιλόσοφον ἀφ' ἑαυτοῦ, ἐκ τῆς πρώτης συνόδου· ἢ τῇ καθολικῇ πίστει μίας μόνης οὐδὲ θεότητι· ἐκ τῶν πρὸς ἀφ' ἑαυτοῦ, πατέρες, ἢ καὶ ἀρίστη πρὸς ἀφ' ἑαυτοῦ· πρὸς δὲ τὴν λογικὴν σοφίαν.

Acta sunt primæ Synodi Acta, tribus comprehensa libris. Gelasij titulum opus præfert. nec tam Acta sunt, quàm historia. Sermo simplex & humilis. ceterum minima quæque in Synodo gesta narrat.

Legimus historię forma res in Nicæna Synodo gestas. liber autem diuisus est in tres partes. Refert auctor * Hosium Cordubæ Episcopum, & Bitonem atque Vincentium Romanos sacerdotes Siluestri Romani Pontificis Legatos adfuisse. Eustathium autem Antiochenum Patriarcham per se ipsum: Alexandrum vero presbyterum, Metrophanis Constantinopolitani Legatum, neque enim hic ætate confectus adesse poterat. In alio tamen exemplari, quo eadem prorsus continebantur, hunc titulum libro inscriptum reperi: Gelasij Cæsareæ Palæstinæ Episcopi. Operis autem ipsius principium eiusmodi est: Quæ in prima & magna & vniuersali Episcoporum Synodo ex omnibus, ut sic dicam, Romani orbis provinciis, ipsaq. adeo Perside congregata, &c. Affirmat hic scriptor * se sub Basilisco, qui Zenone pulso tyrannidem occupauit, vixisse.

CAP. XV.

CAP. LXXIV.

* Lib. 2. c. 5

* in Prefat.

Nicetas Choniates de orthodoxa Fide lib. v. cap. vi.

Eusebius Pamphili libro iij. de vita Constantini Imperatoris, Constantinopolitanum quidem Pontificem à Synodo Nicæna abfuisse scribit propter senium: at nomen eius supprimit: cuius loco Presbyteri quidam comparuerint, At vero ex * Synodi Actis constat Metrophanem Constantinopoleos id temporis Episcopum fuisse, qui decrepitam ob ætatem in Synodo considere non potuerit: cuius tamen vicem Alexander supplauerit Presbyter, cuius ministerio synodice litteræ in Europam transmittentur.

* Lib. 2. c. 5.

Ioannes Cyparistota Decadis iij. cap. iij.

In prima & œcumenica Synodo, ex responsione Patrum ad Philosophum, quam Eusebius reddidit. * Aduertendum, inquiunt, est hunc esse Dominum, qui sapientiam ratiocinantem creauit principium viarum suarum; quam præparauit homini ad imaginem suam à se creato.

* Lib. 2. c. 18

Idem Decadis x. cap. ij.

Ex disputatione contra Phædonem philosophum, quæ est in prima Synodo. * Fides, inquit, catholica vnā solam diuinitatem nouit, & hanc colit, Patris, Filij, & Spiritus sancti. præter hanc non reputabitur altera.

* Lib. 2. c. 12

a Euseb. in
Chro. ubi pro
a. male scri-
ptum
Hierony. in
Chron. Socra-
tis. lib. 2. c. 27.
Theodo. hist.
Eccles. lib. 2. c.
3. Gelaf. Cy-
zic. lib. 1.
b Sozom. hi-
sto. Eccles. li. 2.
c. 16.

e Phot. epist.
ad Michael.
Bulg.

d Socr. hist.
Eccles. lib. 2. c.
27.
e Sozom. hi-
sto. Eccles. lib.
2. c. 7.

f Sozom. ibi-
dem c. 6.

g Sozom. ibi-
dem.

h Amm. Mar-
cell. lib. 15.

i Sozom. ibi-
dem c. 7.
k Socr. ibid.

l Sozom. lib.
2. c. 2.

m Sozom. in
prefat.

Concilium Nicanum sub Papa Siluestro cele-
bratum fuisse, & a Latina subscriptione Ca-
nonum, & omnium veterum, qui de ea rescri-
pserunt, monumenta vel affirmant, vel signi-
ficant, & no excepto b Sozomeni depravato loco, quem
Cassiodorus historia Tripartita concinnator, & alij re-
centiores secuti sunt. Inde orta est de tempore Concilij
Nicanus ingens apud posteros controversia; alijs calculum
subscriptionum Latinarum & auctoritatem Eusebii,
Hieronymi, Socratis, Theodoriti & Gelasij Cyziceni,
qui omnes illud vel diserte vel tacite ad Siluestri ata-
tem referant, proponentibus: alijs Sozomenum, qui con-
tra omnium vel maiorum vel equalium suorum fidem,
ipsum ad Iulij Pontificatum mendose deprimit, opponen-
tibus. c Photius ut utramque partem conciliat, & Sozo-
menum cum Gelasio Cyziceno in concordiam reducat,
sub Siluestro incaptum, sub Iulio absolutum statuit.
Haereticus nostri seculi (quorum in omnibus studium est
officere Romanae Ecclesiae, quae ut antiquiorem, ita sa-
niores sententiam tueretur) Sozomeni corruptum locum
abripunt, & sub Iulio celebratum fuisse importune con-
tendunt. Quod falso fundamento niti, mendumq. mani-
festum in Sozomeni scriptione esse, vel ex marginali an-
notatione quae in textum irrepserit, vel ex voce paulatim
idei senex, canus, venerandus, quae vitio scribae in-
latus eussit, sic ex Sozomeno ipso demonstratur.
Primum, causa quam praetexit Sozomenus, cur Concilio
Nicano non interfuerit Romanus Pontifex, decrepitam
scilicet senectutem, Iulium cadere nullo modo potest,
qui iuxta Socratem & Sozomenum ipsum, usque ad
triginta fere annos post Concilium Nicanum aetatem
produxit. Tradit enim d Socrates, atque ex ipso e So-
zomenus, Constantium post tyrannos Magnentium, Sil-
vanum & Gallum casus, Sirmio Romam ad trium-
phandum profectum; ac eodem tempore Concilium in
Italia convocasse; dumq. ad illud Episcopi iter pararent,
Iulium Episcopum Romanum e viuis excessisse. Ma-
gnentius autem casus fuit, iuxta f Sozomenum, sub se-
xto Consulatui Constantij & secundo Galli, qui annus a
Concilio Nicano xxviii. numeratur: Gallus vero iuxta
eundem g Sozomenum, sub septimo Consulatui Constan-
tij, & tertio sui ipsius, qui annus est xxix. a Concilio:
h Silvanus, teste h Ammiano Marcelino, post Gal-
lum. Qui ergo fieri potuit, ut qui Ecclesiam Romanam
secundum Sozomenum, trigesimo fere post Concilium
Nicanum anno regerat, ob graviores aetatem Concilio
Nicano adesse nequiverit? Praeterea, Iulij Pontifica-
tum fuisse vigintiquinque annorum, scribit i Sozome-
nus, idq. etiam mendose, i in x. verso, ut constat ex k So-
crate, unde Sozomenus illa omnia fere de verbo ad
verbum expressit, qui solos quindecim annos Iulio tri-
buit. Sed concedamus Iulium annis vigintiquinque
Ecclesiam rexisse: quomodo potuit qui vigintiquinque
annis in Sede vixit, & obiit trigesimo fere post Conci-
lium Nicanum anno, tempora Concilij Nicanus Pontifi-
catum tenuisse? Adde l Sozomeni ἐποχὴν, qui in pro-
legomenis Concilij Nicanus, ut exordium historiae suae
temporis nota signaret, sic praefatus est: Crispo &
Constantino Caesaribus Consulibus, Romana Ecclesia
antistes fuit Siluester. Fuisse autem tum Consulatui
Crispi & Constantini tertium, idem m Sozomenus ita
in praefatione operis sui attestatur: Sum vero historiam
exorsus a Crispo & Constantino Caesaribus iam tertium
Cons. Atqui tertius Consulatui Crispi & Constantini,

qui annus Christi cccxxiii. fuit, immediata praecessit
Consulatui Paulini & Iuliani, id est, annum Christi
cccxv. sub quo celebrata est Synodus Nicana, auctore
n Socrate, & o Sozomeno ipso, qui exitum Concilij in
principium vicennalium Constantini incidisse affirmat.
quomodo ergo dici potest, Legatos Ecclesiae Romanae in
Synodo Nicana missos fuisse a Iulio, quos ob locorum in-
terualla multo ante Concilium destinatos oportuit, cum
finis Consulatui Crispi & Constantini, vix quatuor men-
sibus Concilium Nicanum mense p Maio anni sequentis
celebratum, anteverterit, & Marcus Romanus Pontifex,
eodem Sozomeno, ut mox videbitur, teste, inter Sil-
uestrum & Iulium medius intercesserit? Accedit etiam
querela Iulij (vi q Sozomenus ipse refert) apud Epi-
scopos Orientales, quod eum ad Synodum Antiochenam
non vocassent. Hoc autem ut stare potest cum excusa-
tione senectutis, ob quam non adfuit Concilio Nicano,
quod sedecim annis Antiocheno illo antiquius fuit? Im-
mo quare Iulio senectutis causam praetexit Sozome-
nus, cur a Concilio Nicano abfuerit, non autem eam
multo magis attulit cur ad Concilium Sardicense, quod
duobus & viginti annis posterius Nicano fuit, non pro-
fectus sit, sed tantum per Legatos ei interfuerit? Sed
quid argumentis opus est, cum extet apud Sozomenum
ipsum locus expressus, qui uno ista hanc difficultatem
evacuat, disertisq. verbis proficitur, Iulium longo post
Concilium Nicanum intervallo, & circa tempora con-
ciliabuli Antiocheni adversus Eustathium (qui in Con-
cilio Nicano Episcopus Antiochenus fuerat) celebrati,
in Pontificem Romanum electum fuisse, atque ideo num-
quam Sozomeno in mentem venire potuisse, ut Conci-
lium Nicanum sub Iulio collocaret? Ipse enim Sozo-
menus, qui lib. 1. cap. xvj. asserit Romanum Pontificem
ob pondus aetatis Concilio Nicano non adfuisse, quiq.
ultimo capite eiusdem primi libri universam Concilij
Nicanus historiam omnino absoluit, praefixa frantiscu-
di libri hac clausula, Haecenus finem habere quae in
Nicana gesta sunt: ac deinde toto secundo libro ad ea de-
scendit narranda, quae sub reliquo Constantini imperio
contigerunt: is, inquam, ipse Sozomenus, postquam ro-
bus Concilij Nicanus finem posuit, per integra priora se-
cundi libri septemdecim capita percurrit ea quae inter
Concilium Nicanum, & Antiochenum in causa Eu-
stathij celebratum, intercesserunt; & demum xvij. ca-
pite, Antiocheni concilij celebrationem, Eustathij abdi-
cationem, & Euphronij subrogationem descripsit: tan-
dem deveniens ad xix. libri secundi caput, affirmat sub
id tempus, Siluestro mortuo, ac in eius locum ad breve
spatium, id est, secundum i Hieronymum, menses octo,
suffecto Marco, Iulium in Sedem Romanam enectum
fuisse. verba eius sunt: Per id tempus cum Marcus
post Siluestrum ad exiguum tempus Episcopatum Ro-
manum gessisset, Iulius in illam sedem successit: in se-
dem autem Hierosolymitanam post Macarium, Ma-
ximus. Hac non aduertisse Bedam & ceteros Latinos
scriptores, qui Cassiodori vestigijs insisterunt, minor
culpa est. non enim extabat penes eos integrum Sozome-
ni exemplar, ubi hic locus habetur, sed tantum tessera
quaedam in illo historia Tripartita vermiculato opere
inserta. At nonos istos censors & integro Sozomeni
exemplari fretos, & adeo oculatos, ut sibi nihil non vi-
dere videantur, quis excusare poterit? Sed de his ha-
ctenus.

n Socr. lib. 1.
c. 9.
o Sozom. lib.
1. c. 25.

p Socr. lib. 2.
c. 9.

q Sozom. lib.
1. c. 25.

r Hieron. in
Chron.
s Sozom. lib.
1. c. 25.

ΓΕΛΑΣΙΟΥ ΤΟΥ ΚΥΖΙΚΗΝΟΥ

ΣΥΝΤΑΓΜΑ ΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΝ ΝΙΚΑΙΑ.

ἀγίας συνόδου περαχθέντων.

GELASII CYZICENI COMMENTARIUS
ACTORVM NICAENI CONCILII.

Α ἡ τὴν ἀγίαν, καὶ μεγάλαν, καὶ
οἰκουμένην τῶν ὁπισκοπῶν συ-
ναθροισθῆσαν συνόδον ἐν τῇ Νι-
καίᾳ, ἐκ παλαιῶν, ὡς ἔπος ἐστίν,
τῶν ὁ ῥωμαίων κράτος ἐπερχομένων,
καὶ Περσίδος, ἐκ τῆς τοῦ θεοῦ χάριτος, καὶ θε-
οπιστωτικῆς τοῦ θεοφιλοῦς καὶ ἀσπεροῦ βασιλέως
Κωνσταντίνου τοῦ ἡμετέρου, ὑπὲρ τῆς δογματικῆς
καὶ ὁρθοδόξου πίστεως, καὶ τῶν μοχθηρῶν καὶ ἀσβῶν
δογμάτων τοῦ θεομάχου Ἀρείου, πάντα τὰ ἐν ἐκείνῃ
τῇ ἐκείνῃ καὶ ἀγία συνόδῳ λεχθέντα καὶ περα-
χθέντα καὶ διαποσθέντα, πάλαι καὶ περὶ παλαι-
αιῶν, ἐπὶ ἐν τῇ πατρὶα οἰκίᾳ διάγων, ἀρετικῶς
αὐτῇ ἐν βίβλῳ δεχαστάτῃ ἐγγεγραμμένα ἐν
μεμβράνῃς ἀπαντα ἀποδείκνυσις ἔχουσιν, γε-
νομένης μὲν τοῦ θεοῦ καὶ αἰοδίου δαλματίας, τοῦ
δεχαστοκόπου ἡγομένου τῆς ἀγίας καὶ καθολικῆς
ἐκκλησίας τῆς τῶν Κυζικηνῶν λαμπρᾶς μητροπό-
λεως, πρεσβυτέρου δὲ ἐκ τῆς τοῦ ἡμετέρου οἴ-
κου διαπότῃ, λίγῳ δὲ τὴν καὶ σάρκα πατέρα ἑμὸν,
τῆς αὐτῆς ἀγιοπάτης ἐκκλησίας πρεσβυτέρου
ἡγιαμένου ἢ πρὶ ἱερᾶ βίβλου ἐντυχῶν, καὶ πολλῶν
πολλῶν ἐν αὐτῇ ποιησάμενος, ὅτι μνήμης μὲν φέρει
πάντα ἔχοντες τὴν ἡμετέραν καὶ τὴν αὐτῆς αἰσθάνουσι
ἅπαντες ἐκείνη πύλας τῶν ἐν αὐτῇ ἐγκαμένων
ὅτι μνήμης διὰ τῶν φέρει διηγήσῃ· πάλαι
ἐκ τῆς ἐπισημάνει, πᾶσι τῶν ἡμετέρων ἀγίων
πατέρων καὶ ὁπισκοπῶν τῆς τοῦ ὑγιαίνοντος λόγου
διδασκαλίας, αὐτῶν δόγματα, τὰς τῆς πρὸς τοῦ
Ἀρειομαχίας αὐτῶν ἀντιθέσεις, καὶ τὴν καὶ τῆς ἐκεί-
νων βλασφημίας ἐγγράφους ἐλέγχους, ὡς ἐβλασ-
φήμασι οἱ μισοὶ Ἀρειομαχίας καὶ ὁ τοῦ θεοῦ,
ὡς μὲν δὲ ἀλλὰ καὶ καὶ τοῦ ἀγίου πνεύματος, τὰς τῆς
τῶν μισθωτῶν Ἀρείου τῶν φιλοσόφων πρὸς τοῦ
ὁπισκοπῶν ἀντιθέσεις, τὰς τῆς τῶν ἡμετέρων πρὸς
ἐκείνους διὰ γραφικῶν διδασμάτων καὶ τῶν αὐ-
τῶν ὁφισμάτων ἐναργεῖς ἀπιδύσεις, ὡς τῆς
αἰάρχης ἐκ τῆς τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς σουπεριούσης τοῦ
ἡοῦ αὐτοῦ καὶ τοῦ ἀγίου πνεύματος πρᾶγματις μίας
θεότητος, ὡς τῆς αὐτῆς τοῦ ἡοῦ τοῦ θεοῦ λόγου ἐπὶ
ἐκείνῃ, τῆς ἡμετέρας ἐνεκα σωτηρίας, ἐκ τῆς θεοτόκου παρθένου Μαρίας δωρηθέντος σαρκώσας, καὶ τῶν τῆς
ἐκκλησίας δογματικῶν ἀμειψώσεων, πᾶσι ἀπὸ τῆς ἐκείνης γελομένης πραγματικῆς ἐνιστορίας ἐν
τῇ περὶ τῆς ἱερᾶς βίβλου· πρὸ γε πάντων τὰς τοῦ πρᾶγματις βασιλέως Κωνσταντίνου, τοῦ ἐν τῇ συνόδῳ συ-
νοδωσάμενος, θείας καὶ ἀληθοῦς δογματικῆς ἐπιστολῆς. ἡ δὲ ἡμετέρος τῆς βίβλου ἐκείνης τῇ ἱερᾷ πει-
ρα

Q VAE in sancta, magna & uni-
versali Episcoporum Synodo
ex omnibus, ut sic dicam, Ro-
mani orbis provinciis, & ex
Perside, Dei gratia & pij ac
Deo chari Imperatoris nostri
Constantini edicto, Nicææ congregata, pro Apo-
stolica & orthodoxa Fide, contra perversa &
impia impij illius Arij dogmata: omnia, inquam,
quæ in præclara illa & sancta Synodo dicta, facta,
& constituta fuerant, iampridem, cum adhuc in
paterna domo vitam degerem, legi, cum illa in-
venissem in antiquissimo libro, in membranis
plane integris descripta, qui fuit diuini & cele-
bris Dalmatij, in illustri Cyzicenorum metro-
poli sanctæ atque catholicæ Ecclesiæ Archiepi-
scopi; quiq. tandem ad familiæ nostræ domi-
num devenit, patrem dico meum secundum
carnem, dignum habitum qui in ordinem pre-
sbyterorum eiusdem Ecclesiæ cooptaretur. In
quem sacrum librum cum incidissem, multumq.
in eo posuissem studij, nec potuissem memoria
omnia retinere, (nemo enim hominum immen-
sum illud mare omnium quæ in eo recondebantur,
memoriter in ore habere poterit) plurima
annotavi sanctorum nostrorum Patrum, ac sanæ
doctrinæ Episcoporum dogmata, quæq. ijdem
aduersus Ariomanitas obiecerunt: & scriptas
redargutiones aduersus illorum blasphemiam,
qua scelesti non solum contra Filium Dei, sed
etiam contra Spiritum sanctum blasphemabant
& mercenariorum Arij philosophorum aduer-
sus Episcopos contradictiones, & nostrorum ad-
uersus illorum sophismata per expressam do-
ctrinam firmas & apertas solutiones: & de una
illa diuinitate Filij ipsius & Spiritus sancti, quæ
ante sæcula extitit, quæq. principium non ha-
bet, sed semper cum Deo & Patre subsistit: & de
eiusdem Filij, Dei Verbi, in nouissimis tempori-
bus pro salute nostra ex Deipara virgine Maria
ineffabili incarnatione: & omnem omnino tra-
ditionem illic habitam de Apostolicis Ecclesiæ
constitutionibus, quæ in diuino illo libro erat,
historica fide retuli, sed omnium maxime fidelis-
simi Imperatoris Constantini, qui in Synodo
confederat, diuinas & vere Apostolicas senten-
tias. Ijs quæ in sacro illo libro continebantur,
ita

Summary

Proprietà

in quod pri-
dicto modo
circumscriptū
esse descri-
psimus.

bus ex nimia confugientium desperatione vel
confidentia, contemptu vel temeritate, audacia
vel infania, iniuria aliqua, præterquam deceat,
inferatur; & vnicus extremusq. miserorum,
opeq. destitutorum portus parentiore aperto
finu huiuscemodi confugientes excipiat. Nemi-
ni qui maris fluctus & scopulos declinat, conue-
nit terræ adimere tranquillitatem: bellum, in-
quem steterit acies, aduersus cum sese dedentem
minas deponit. Asylum olim defendit varijs cri-
minibus obstrictos, legum aspernans auctorita-
tem: maiores etiam nostri, ne aliquo modo ti-
more perculsis humanitas denegata videretur,
in nostris quoque statuis aram salutis consti-
tuerunt; ita vt si qui vel extrema imaginum
nostrarum vestigia forte contigerint, hi ab om-
nibus minis aduersæ fortunæ liberati ac securi
gaudent. Jam ¶ statuz complexus propter re-
giam maiestatem tantum præsidij miseris concil-
liat: quantum opis illis debet esse paratum, qui
salutis causa ad sacrosancta altaria confugiunt?
Pateant proinde trepidis magni Dei tēpla; sup-
plices fugientes communis suscipia ara; nec vlla
veluti superior comminatio diuinum auxilium,
quod omnibus ex æquo sese offert, ab eius ædibus
audeat propulsare. Qualis enim naufragorum in
suis calamitatibus misericordia reliqua erit, ¶
littus præcludas, & fontē siti laborantibus per-
turbes? aut quæ nam humanis calamitatibus
medicina supererit, ¶ calamitosus Deus ipse de-
negetur? Nostris igitur temporibus non solum
sacrosancta altaria, & quadratum populi orato-
rium murorum ambitu circumseptum, confu-
gientium securitati conferre sancimus: sed quid-
quid præterea inde est loci vsque ad Ecclesiæ for-
tes extremas, per quas preces facturi primum
ingrediuntur, hoc totum confugientibus ¶ mis-
ericordiz aram esse definimus & constituimus.
Itaque medium templi spatium ¶ in prædicto lo-
co positum, perfugium esse decreuimus: atque
etiam reliqua omnia loca primis sanctæ Eccle-
siæ foribus post publica per circuitum cohzren-
tia, siue domus, aut hortuli, siue atria, aut bal-
nea, aut etiam porticus sint, ingressos profugos
volumus vt perinde ac intimum templum ius
custodiendi habeant. Quamuis autem, si religio-
nis atque pietatis ratio spectetur, quæ exiguo
loco distant, non parua obseruantiz ratione
disiuncta sint; tamen vt securitatem confugien-
tibus latius extendamus, & formidantibus auxi-
lium porrigamus, omnem supradictum ambi-
tum sine vlllo discrimine portum esse quietis iu-
bemus, ac neminem ad eos expellendos, sacrile-
gas manus iniicere; ne forte ille ipse qui id ausus
fuerit, se in calamitates incidisse videns, auxiliū
expetens confugiat. Hoc autem spatium adeo
latum, urgente formidine, secure degendi, immo
vero exspatiandi clementer concessimus; ita ta-
men, vt nemini confugientium in Dei templo
aut apud sacras aras manere, aut cibum sumere,

ἡ καθ' ἑαυτὴν, ἡ περὶ τοὺς ἑαυτὴν ἐξῆς. Ἐπὶ τὴν μὲν κληρο-
 νίαν τὴν θεογονίαν χάριν καλυπνύοντων, καὶ τὴν προσφύγων
 τὴν ἀσέβειας ἐνεκα φυλαττόντων, ἵνα μή τι οἱ προσ-
 φάγοντες, ὡς βιβλὴν γνῶμη, προσφάγῃ δοκοῖεν,
 τὴν θεογονίαν καταμιγνύοντες τὰς οἰκίας χρείας·
 μή τι οἱ πᾶσι οὕτως αἰχρὰ δυνάμει τοῦ θεοῦ ἀπὸ
 γὰρ οἴκου, δόξωσι τὴν ἀσέβειαν, ἥς ὑποφῇ) "τυγ-
 χάνουσι, κατὰ βλάβην. περὶ κλημένους τὸν θεόν
 πῶς τὸν προσφάγοντες, αἰρετώπρον, πῶς κλημένους
 τὰς αἰσθητικὰς, καὶ φυσικὰς, τῶν ἀγίων ὑποστα-
 σεῶν ἀπαγορεύοντες ὑβρεῖς, θεοῦ μᾶλλον, ἢ ἀσέ-
 βειας νομίζοντες, καὶ πᾶσι αἰσθητικῶν, ἢ πᾶσι ἡθελόντων ἀμαρ-
 τήν· ὅπου πύργου τῆς τῆς νόμου, μή τι ἀπα-
 στραφίαντες τὴν ὑπόστασιν δικαίως ἀφ' ἑαυτῶν εἰς τὸν
 κλημένους· ἐπεὶ δὲ πᾶσι τὸν θεόν φέβουσι, καὶ τὴν ἀμε-
 λειαν, τῶν προσφάγοντων ὑπόστασιν γέροντες. καὶ γὰρ
 καὶ τὴν αἰσθητικὴν φύσιν, καὶ αἰσθητικὴν ὑποστα-
 σιν τοῦ θεοῦ νοῦν, καὶ τὴν ἡθελόντων τῇ ἐφύβειαν
 αἰσθητικὰ κατὰ μίαν, πᾶσι τὴν ὑπόστασιν βιβλίων
 χραίνονται, πᾶσι τὴν ὑπόστασιν τοῦ θεοῦ μολύνονται,
 μή βυλόμενοι, ἢ αἰσθητικῶν πᾶσι προσφάγου-
 σιν ἐκ ἀπικλίστου· ἀλλὰ προσφάγοντες καὶ ἀπικ-
 λίστου διὰ τὴν μακροτέρωθεν χωρήσαντες ἀσφα-
 λιστά· πῶς τὴν ὑπόστασιν καὶ τὴν φύσιν τῇ
 τῇ ἡθελόντων, ἐπὶ τὴν αἰσθητικὴν φυλακίζοντες. Οὕτως
 ὅτι ἐν σιδήρῳ, ἢ ἐν ἑλκὶ εἶδεν· ἀμυνόμενοι τὸν προσ-
 φάγοντες ὑδραμῶς ἔχοντες, ἢ ὑπὸ φέροντες ἐπὶ τῆς
 ἀγίας ἐκκλησίας, προσφάγοντες τὰς αἰσθητικὰς ἐκ
 τῶν ἡθελόντων τῶν, καὶ ὑποστασεῶν, ὡς πᾶσι τοῖς,
 καλῶν, αἰσθητικῶν, καὶ τῶν οἰκονομῶν, καὶ ἑλκῶν, ἐ-
 κήπου, καὶ λατρείου, καὶ αὐλῶν, καὶ τῶν· ἀπὸ τῆς
 περὶ τὴν μὲν λόγον ὑπερασπίζοντες τῶν προσφά-
 γόντων ἐδηλώσαντες. οὕτως γὰρ ἡμῖς, τοῖς ἀγωνιστοῖς
 τοῖς, ἢ τῆς ἐκκλησίας τοῖς τῶν, καὶ πᾶσι τῶν,
 διχονοίας, ἢ πολέμων ὑλίας ὑπὸ φέροντες. διὰ τὴν
 πᾶσι προσφάγουσιν ἢ τὴν βιβλὴν· ὅτι πᾶσι τῶν,
 ἐπὶ οἱ νόμοι, καὶ ἡ βασιλεία ὑποτάσσεται. καὶ γὰρ ἡ-
 μῖς, οὗς αἰνὸς τῶν δικαίων τῆς ἡγεμονίας περὶ τοῦ θεοῦ
 ὅσα, καὶ οὗς ἢ πᾶσι τῶν δορυφόρων αἰνῶν, τῶν τῶν
 τοῦ θεοῦ προσφάγοντες, ἐξω τῶν ὅσα κατελιμπάνο-
 μεν, δοκῶν ἡμῖς τὴν διὰ τὴν βασιλείαν
 ἐλαττώσαντες ἐκ τῶν μᾶλλον ἡμῖν τὴν βασιλείαν
 οὐβας ἐπαγγέλλεται. τὸν ἀγωνιστὴν τὸν ὑποστασεῶν
 διὰ μόνον τὴν τῶν δωρεῶν προσφάγοντες ἐφαπτομέ-
 νου· καὶ εἰς τὴν τῶν ἡθελόντων κύκλῳ περὶ τοῦ θεοῦ
 ἡθελόντων αἰσθητικῶν ὑπεκβαίνομεν· καὶ ἔδεν
 ἐκ τῶν ἀγχιελεύσεως ἡθελόντων ἑαυτοῖς ἀπονομοῦν.
 ὅθεν, τὸν διὰ τῶν ὅσα τῶν ἀγχιελεύσεως τοῦ θεοῦ, καὶ εἰς
 τὸν ὅσα τῶν ὑποστασεῶν ἐν οἰκονομίᾳ εἶδεν, ἢ καὶ
 τῶν τῶν πᾶσι προσφάγοντες, ὑπονοῦν ἐν τῶν
 τοῦ θεοῦ, καὶ ἐν τῶν ὑποστασεῶν, καὶ ἐπὶ αὐτοῖς μετα-
 λαμβάνειν, ἐκ τῶν πᾶσι ὑβρεῶν ὅσα τὴν κληρο-
 νίαν καλυπνύοντες. καὶ οὕτως τὸν πᾶσι τῶν καὶ
 τῶν, ἀλλὰ γὰρ τὸν λόγον τῆς θεογονίας ἀπικλίστου τὸν γινώσκοντες. τῆς ἀγωνιστοῦ, καὶ τῆς καθ' ἑαυτὴν τοῦ θεοῦ
 τῶν

A aut dormire, aut etiam pernoctare liceat; idq.
 nō modo Clericis propter religionem fieri pro-
 hibentibus, sed ipsis quoque confugientibus fa-
 cere pietatis causa detrectantibus: ne & qui con-
 fugiunt, dum usus proprios sacris rebus admi-
 scent, impuro animo confugere videantur; & qui
 huiusmodi turpitudinem a sacris aedibus arcere
 possunt, pietatem, cui deseruiunt, violare vi-
 deantur. Ceterum si quando usu veniat, ut al-
 terutrum omnino offendendum sit; satius est,
 clericos amolientes a sacris altaribus eas iniu-
 rias, quæ ab humana conditione & a natura
 oriuntur, audaces potius quàm impios haberi,
 ac in hominem potius quàm in Deum peccare:
 quandoquidem hac posita lege, nulla inhumani-
 tatis suspicio clericos iure attigerit; cum timo-
 ri ac securitati confugientium sit valde prospe-
 ctum. Nam et si Dei templum humana natura-
 liq. necessitate scædari, & sacrosancta mysteria
 infami infirmitate misceri, ac divina a profanis
 contaminari, sacra denique ab impuris inqui-
 nari nequaquam patimur; non tamen confu-
 gientibus, quominus opem implorarent, præsidij
 ostium præclusimus; sed amplioribus quoque
 longioribusq. spatijs illorum securitati consu-
 lendum existimavimus, & quod diuinitati, &
 quod humanitati debetur, sollicitè religioseq.
 observantes.

Ferrea autem, vel alterius generis arma ad de-
 fensionem comparata, ne confugientes habeant,
 neve intra sanctam Ecclesiam inferant, omnino
 prohibemus. Hec namque, ut reliqua omnia eius-
 modi, non modo a sacris templis & aris abesse
 volumus, sed a reliquis quoque omnibus Eccle-
 siasticis habitationibus, mansionibus, hortis, bal-
 neis, atrijs, ac porticibus, quæ præsidio esse fu-
 gientibus superiori sermone declaravimus. Ete-
 nim fas non est, sanctissimis templis, alijsve Ec-
 clesiæ locis ex nimia sollicitudine, discordiæ ac
 bellorum materiam inferre. Sufficiat profugis
 istis Dei auxilium, cui & arma & leges & ipsa etiã
 regia Maiestas subiecta est. Nam & nos, qui sem-
 per iure Imperij armis circumdamur, quosq. si-
 ne armatis stipulatoribus esse non convenit, Dei
 templum ingressuri, foris arma relinquimus, &
 ipsum etiam diadema deponimus; & quò submis-
 sioris Imperij speciem præferimus, eo magis Im-
 perij nobis maiestas promittitur. Ad sacra quo-
 que altaria munerum tantum offerendorum cau-
 sa accedimus: & cum circumseptum sacrorum
 adytum ingressi sumus, statim egredimur; nec
 quidquam ex propinqua diuinitate nobis arro-
 gamus. Quam ob rem qui sine armis ad sanctum
 Dei templum, vel ad sanctum altare, in quacum-
 que illi gente, vel in hac ciuitate confugerint, in
 templo dormire, aut etiam in altari, vel in ipsis
 locis cibum sumere, citra ullam iniuriam a Cle-
 ricis prohiberi debent. Et ita res hæc erga
 eos gerenda est, ut non a prohibente iniuria
 inferri, sed religionis ratio rem quæ geritur, exi-
 gere videatur. Proinde illos pauentes, de san-
 ctis

citra-

τῶν ἐκκλησιῶν καὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἵνα μὴ, ἐὰν καὶ
 ἡ ἀθλίωσις πολλοῖς ᾖ, καὶ ἡ ἀφάρτος ἐξ ἡ. συγχυσις
 ἐκ πύπου ἐγέρῃται. ἀλλὰ βεβαίως καὶ πῶς μετ' ὧν
 φάρονται, πρὸς διόρθωσιν βυλόμεθα, ἀφαιρέσει
 πᾶσι τοῖς, καὶ οὐκ ὅτι σωτηρίαν ἐν κεφαλῇ. Ἐξ ὧν,
 μάλλον δὲ προσηγορευόμενος, ἀλλὰ ὅτι ἐν τῷ πύπῳ θρασυ-
 ζομεν ἵνα αἱ τριαυτοὶ ἀγήμεναι, καὶ ἱερόσυλοι κη-
 ρύξας, ἡ ἀμαρτία ἀρξάμενη, ἐν αὐτῇ τῇ προσηγορίᾳ,
 τῶν ὧν ἀποθνήσκουσιν, τῇ καλλίστῃ νουθεσίᾳ ἡσ-
 χάσωσιν, ἡ τῷ Φαυλοπύπῳ τῷ ἐμμένοντι, τῶν
 προσηγορευμένων Ἰπταχιδῶσι λόγῳ τῆς ὑπερλαμπρῆς
 ἐξουσίας, ἀλλὰ τῆς ἡσυχίας, δικαιοσύνης, καὶ
 ἀκραιβότητος. ἀλλὰ βεβαίως. πῶς, ἀπὸ τῆς θρη-
 σκείας σεβασμίας, καὶ μὴ πᾶσις ἐξουσίας, ἀ-
 λαβείας, ἡμῶν, καὶ ἀρετῆς, ἀγαθότητος, ἀιδότητος, ἀ-
 σεβείας, Ἐ μάλιστα τῶν προσηγορευμένων φυ-
 λάττειν, μὴ τι ἀλλὰ τὴν θρησκείαν τῆς φιλανθρω-
 πίας ἀποκλεισμένης, μὴ τι μὲν ἀλλὰ φιλανθρω-
 πίας τῆς θρησκείας περιωμμένης, προσεπείξαμεν, ὅ-
 τι πάντες, πρὸς τὴν ὁμοῦ τῇ θρησκείᾳ, καὶ τῇ ἀνθρωπότητι, ἀ-
 φάρτος φοροῦντες, ἀλλὰ παγμάτων ἡσυχίας, οἱ
 πάντες ἡσυχίαν, καὶ γινώσκοντες πάντων ἐπιεικῶς ὅτι
 πᾶσι ὡς καὶ τὸς προσηγορευμένους ἀλλὰ τῆς τῶν ὁμο-
 εἰδῶν φιλανθρωπίας ἀμεινόμενος τυγχάνειν. καὶ
 μηδεὶς προσηγορίας πᾶσι ἡμῶν τῆς θρησκείας τυ-
 πωθῆναι ἀλλὰ κρατῆν.
 Νόμος προτιθεὶς ἡσυχίας τῶν ἐκκλησιαστικῶν, μὲν
 φαρμακίᾳ ἐστίν.

A minem ex Ecclesijs abstractum tradere oportet;
 ne, si id multis "atque diuersis contra illos mi-
 seros liceat, ex ea re confusio oriatur. Nam eius-
 modi cum armis confugientes metuere volumus
 ut corrigantur, * auferri item eis arma, ne salu-
 tem in galea & clypeo quærant. Illud etiam,
 immo vero præcipue hac lege sancimus, ut nefa-
 riæ sacrilegæq. huiusmodi tumultuationes vel
 in ipsis initijs per armorum amolitionem, hone-
 stamq. admonitionem sedentur, vel certe si in
 improba obstinatione permaneant, metu illu-
 strissimæ potestatis per moderationem & iusti-
 tiam & præstantem pietatem à prædictis rebus
 compescantur. Hæc ipsa, quæ pro veneranda re-
 ligione, & cum omni obseruantia, veneratione,
 honore, pietate, puritate, sanctitate ac reue-
 rentia vel maxime à fugitiuis obseruari iussi-
 mus; neque humanitatem propter religionem
 abijciendo, neque rursus religionem propter
 humanitatem contemnendo, eo quod decet tum
 diuinitati, tum humanitati attributo; propositis
 edictis in totum orbem, & ad omnium notitiam
 perueniant, curabis: ut & confugientes per de-
 creti clementiam securi sint, & nullius hominis
 temeritate quæ ad honorem religionis sanctita-
 sunt intercidant.

C Lex hæc proposita fuit indictione decimaquarta,
 duodecimo die mensis Pharmuthi, hoc est, septimo
 Aprilis.

ADMONITIO AD LECTOREM.

PE N E consilium fuerat, hanc Synodi Nicana historiam, qua aliqui suo loco inter cetera eiusdem Synodi collectanea reponi debuisset, penitus omittere: quod etsi in Vrbe non deerant varia eius exemplaria, ut Vaticanum, ex quo magnam Nicani Concilij sui partem excerptis Alfonso Pisanus, & Sfortianum, quod olim fuit Beſarionis Cardinalis, atque alia in alijs bibliothecis; omnia tamen auctoris nomine carebant, & incerti auctoris opus in lucem dare non placebat. Illud quoque accedebat, quod non pauca in hac historia leguntur, qua meliorum scriptorum sententijs cum repugnent, illam falsitatis coarguere videantur. Inisio enim operis auctor affirmat, Arianos Concilij Nicani tempore non solum contra Filium Dei, sed etiam contra Spiritum sanctum blasphemasse; & in libro secundo introducit disputationes de diuinitate Spiritus sancti in eodem Concilio cum philosophis habitas. At id repugnare videtur verbis Epiphani haresi lxxiij. qua est Pneumatomachorum, qui in fine sic ait: Non fuit tunc (id est, tempore Nicani Concilij) de Spiritu sancto questio. Item verbis S. Basilij in epist. lxxviij. qua Fidei Nicana confessionem continet: Spiritus sancti ratio, inquit, in transcurso postea est, nulla diligentia digna indicata, propterea quod non dum mota esset hac questio, sed sententia de ipso in animis credentium nullas adhuc insidias sustinisset. Præterea idem historia huius auctor lib. secundo, cap. primo Eusebium Casariensem ab Arianismi suspitione diligenter purgare nititur, cum tamen S. Athanasius librum integrum scripserit de decretis Nicana Synodi aduersus Eusebium Casariensem Arianum: & S. Hieronymus lib. secundo Apologia aduersus Rufinum, eundem Eusebium modo non catholicum, modo Arianum, aliquando etiam principem Arianorum nominauerit. Denique (ut alia leniora sileantur) hic ipse auctor lib. ij. cap. xxxij. scribit Synodum Nicanam prohibere voluisse, ne Episcopi, Presbyteri, Diaconi & Subdiaconi cum uxoribus, quas antea cum laici essent, duxissent, consuetudinem habere possent: obſistente autem Paphnutio, nihil de hac re decretum fuisse, & uniuscuiusque arbitrio relictum, si ab eis abstinere vellent. Sed hoc esse manifestum figmentum, à veritate prorsus alienum, facile deprehenditur ex S. Epiphanio, qui paulo post celebratum Nicæanum Concilium scribens, disertis verbis affirmat haresi lix. qua est Catharorum, sacris Canonibus aduersari quod Episcopus, Presbyter aut Diaconus ex uxore liberos gignat. Sanctus etiam Ambrosius & S. Hieronymus Epiphanijs æquales, ille in lib. primo de Officijs cap. vlt. iste in libro aduersus Vigilantium, scribunt non licere in Occidente neque in Oriente ad sacrum ministerium assumi nisi virgines, aut continentes, aut qui, si uxores habeant, mariti esse desistant. Quod idem in Concilijs paulo post Nicæanum celebratis, ut in Arelatensi secundo can. ij. & in secundo Carthaginiensi, can. ij. confirmatum legimus. Quid? quod in ipsa Nicæana Synodo extat canon ij. quo cauetur, ne ulli Episcopo, vel Presbytero, vel Diacono liceat feminam aliquam domi retinere, præter matrem, sororem, vel amitam: quo canone satis aperte excluditur uxor, qua primo loco nominanda fuerat, si vera essent qua in hoc libro dicuntur. Sed nimirum auctor non in Actis Concilij hanc historiam reperit, sed à Socrate lib. i. cap. viij. vel à Sozomeno lib. i. c. 22. qui primi eam tradiderunt, desumptam, in hac sua collectione inseruit. Quemadmodum autem nonnulla in ea legimus à Concilio Nicæano aliena, si veteribus Patribus credimus, sic etiam contra multa defunt, qua ex eorundem Patrum sententia in Actis eiusdem extare deberent. Testantur enim S. Athanasius in oratione prima aduersus Arianos, & Theodoretus lib. primo hist. cap. viij. Arj scripta, & epistolam Eusebij Nicomediensis lecta fuisse in Synodo Nicæana. Testatur quoque Iulius Pontifex Romanus in epist. qua extat apud Athanasium in apologia secunda, in Concilio Nicæano examinata fuisse acta Synodi Alexandrina. At horum omnium in hac historia nulla mentio habetur. Nihilominus tamen, cum ex Photij testimonio, cuius Bibliotheca paulo ante in lucem prodijt, satis constet huius operis auctorem fuisse Gelasium Cyzicenum, & eius etiam nomine Græce & Latine iam editum sit, atque in eo nonnulla habeantur, qua multis rebus vsui esse possunt, ac præterea veteres scriptores (quorum verba mox subiicientur) illius mentionem faciant tamquam Actorum Concilij Nicani: ne à quopiam fortasse desideretur, ad calcem huius Tomi adijciendum censuimus.

Veterum aliquot Scriptorum de his libris & eorum auctore testimonia.

Φωτίου πατριάρχου ΚΠ. ὑπὸ Βιβλιοθήκῃ.

Photius Patriarcha CP. in Bibliotheca.

Κη. α'. Ανεγνώσθη καὶ πρακτικὴ τῆς πρώτης συνόδου ἐν
τρεῖσι τόμοις. Γελασίῳ δ' ἔφειρε τὸ βιβλίον ὁπληρα-
φύω· ὃ μᾶλλον ὑπάρχον πρακτικὴν, ἢ ιστορικὴν. Ὁ-
πλῆς δ' καὶ περὶ τὸν χρόνον. πάλιν γε λεπτομε-
ρῶς διέξοι τὰ ἐν τῇ συνόδῳ.

Κη. β'. Ανεγνώσθη βιβλίον, ὡς ἐν ἱστορίαις τύπος, τὸ κατ'
τὴν ἐν Νικαίᾳ συνόδῳ πραχθέντι. ἔμοι δ' τοῦ βι-
βλίου τρεῖς. ἁγία δ', τὴν μὲν ὁμοίαν τὴν Κωνσταντινουπόλεως, ἐ-
πίτομον δ' ἐκείνην. Εὐστάθιον δ' τὸν Ἀντιο-
χείαν, αὐτὸν ἐκείνην. Ἀλέξανδρον δ', ὃς ἔπερι-
βύτην ἀξίωμα ἔχον, ὡς περὶ αὐτὸν τὸ Κωνσταν-
τινουπόλεως Μητροπολίτης περὶ αὐτὸν ἐκείνην γὰρ ἐκ-
λύπει βασιλεὺς γῆρας. ἐν ἁλλῷ μὲν τὸ ἔχοντι πρὸς
αὐτὸν, Γελασίῳ τὸ ὁπισθοπονεύοντι καὶ Παλαμ-
τίῳ, ἔχοντι τὸ βιβλίον ὁπληραφύω. Ἐκείνη δ' οὕτως·
Τὰ κατ' αὐτὴν καὶ μετὰ αὐτὴν ἐ-
κουμενικῶν τῶν ὁπισθοπονεύοντων ἀποφασιστικῶν αὐτο-
δοξῶν ἐκείνων, ὡς ἐπὶ αὐτῶν, τῶν τὸ Κωνσταντινουπόλεως
ἐκείνων, ἐπερὶ αὐτῶν. Φησὶ δ' αὐτὸν ὁ συγγραφεὺς
οὕτως· ὅτι βασιλεὺς, ὃς ἐκ βαλὼν Ζήνωνι ἐντολὴν
ἔδωκεν, ἀκμάζον.

Νικητάς Χοσιάνης ὑπὸ παροπλίας δογματικῆς.

Εὐσέβιος δ' ὁ Παμφίλος ἐν τῇ τρίτῃ λόγῳ τῶν
ἐν τῇ βασιλείᾳ Κωνσταντίνου ἀπὸ τῆς φωνῆς τὴν Κων-
σταντινουπόλεως διὰ γῆρας· ὃ δ' ἁπλοῦς δ' ἐν τῇ τῷ
ἑαυτοῦ αὐτὸν δ' περὶ αὐτὸν περὶ αὐτῶν. τὸ δ' ἐν
ἐκείνῃ τῇ συνόδῳ διὰ λαμβάνειν Μητροπολίτην
μὲν αὐτὸν Κωνσταντινουπόλεως ὁπισθοπονεύοντι, διὰ δ' βα-
σὶλῆος μὴ συνεισφέρειν τῇ συνόδῳ. ἀλλὰ πληρῶ-
ς ἐκείνην τὴν Ἀλέξανδρον· ὃς περὶ αὐτῶν ὡς ἐ-
πὶ αὐτῶν τὴν πρὸς τὴν ἀρχαίαν μὲν διὰ
κρίσεως γράμματα.

Ιωάννης ὁ Κυπρισιώτης Διεξάγει γ'. κεφ. δ'.

Εν τῇ ἀρχῇ πρώτῃ ἐκουμενικῇ συνόδῳ, ἀπὸ τῆς
δὲ Εὐσέβιου τῶν πατέρων ἀποκρίσεως πρὸς τὸν φι-
λόσοφον, φησὶ· νεώτερον οὖν, ὅτι οὕτως ἐστὶν ὁ κύριος, ὃ
ἐπὶ αὐτῶν τὸν λογιστικὸν σφίον, ἐν δὲ αὐτῶν αὐτῶν,
ὡς ἡντιμεῖται τῇ κατ' ἐκείνην ἀνθρωπίνῃ αὐτῶν.

Ὁ αὐτὸς Διεξάγει τ'. κεφ. β'.

Ἀπὸ τῆς πρὸς Φαίδωνα τὴν φιλόσοφον διὰ λέξεως,
ἐκ τῆς πρώτης συνόδου· ἢ τῇ καθολικῇ πίστει μίαν μό-
νον οἶδε θεότητα· ἐκ τῶν περὶ αὐτῶν, περὶ αὐτῶν, ἢ
ἐκ αὐτῶν πάλιν· περὶ αὐτῶν ὃ λογιστικὸν ἐστὶν ἐπὶ αὐτῶν.

Leſta ſunt primæ Synodi Acta, tribus com- CAP. IV.
prehenſa libris. Gelafij titulum opus præfert.
nec tam Acta ſunt, quàm hiſtoria. Sermo ſim-
plex & humilis. ceterum minima quæque in Sy-
nodo geſta narrat.

Legimus hiſtoriæ forma res in Nicæna Syno- CAP. LXXVIII.
do geſtas. liber autem diuiſus eſt in tres par-
tes. Refert auctor * Hoſium Cordubæ Epiſco-
pum, & Bitonem atque Vincentium Romanos
ſacerdotes Silueſtri Romani Pontificis Legatos
adfuiffe. Eufſtathium autem Antiochenum Pa-
triarcham per ſe ipſum: Alexandrum vero pre-
ſbyterum, Metrophanis Conſtantinopolita-
ni Legatum, neque enim hic ætate conſectus
adeſſe poterat. In alio tamen exemplari, quo
eadem proriſus continebantur, hunc titulum li-
bro inſcriptum reperi: Gelafij Cæſareæ Palæſti-
næ Epiſcopi. Operis autem ipſius principium
eiufmodi eſt: Quæ in prima & magna & vniuer-
ſali Epiſcoporum Synodo ex omnibus, vt ſic di-
cam, Romani orbis provinciis, ipſaq. adeo Per-
ſide congregata, &c. Affirmat hic ſcriptor * ſe
ſub Baſiliſco, qui Zenone pulſo tyrannidem oc-
cupauit, vixiſſe.

Nicetas Choniates de orthodoxa Fide
lib. v. cap. vi.

Eufebius Pamphili libro iij. de vita Conſtan-
tini Imperatoris, Conſtantinopolitanum qui-
dem Pontificem à Synodo Nicæna abſuiſſe ſcri-
bit propter ſenium; at nomen eius ſupprimat:
cuius loco Presbyteri quidam comparuerint.
At vero ex * Synodi Actis conſtat Metrophanem
Conſtantinopoleos id temporis Epiſcopum fuiſ-
ſe, qui decrepitam ob ætatem in Synodo conſi-
dere non potuerit: cuius tamen vicem Alexan-
der ſuppleuerit Presbyter, cuius miniſterio ſy-
nodicæ litteræ in Europam tranſmiſſe debantur.

Ioannes Cypariſſota Decadis iij. cap. iij.

In prima & œcumenica Synodo, ex reſpon-
ſione Patrum ad Philoſophum, quam Eufebius
reddidit. * Aduertendum, inquiunt, eſt hunc
eſſe Dominum, qui ſapientiam ratiocinantem
creauit principium viarum ſuarum; quam præ-
parauit homini ad imaginem ſuam à ſe creato.

Idem Decadis x. cap. ij.

Ex diſputatione contra Phædonem philoſo-
phum, quæ eſt in prima Synodo. * Fides, inquit,
catholica vnam ſolam diuinitatem nouit, &
hanc colit, Patris, Filij, & Spiritus ſancti. præ-
ter hanc non reputabitur altera.

a ij Con-

Concilium Nicanum sub Papa Siluestro celebratum fuisse, & Latina subscriptiones Canonum, & omnium veterum, qui de ea rescripserunt, monumenta vel affirmant, vel significant, uno excepto ^a Sozomeni depravato loco, quem ^a Cassiodorus historia Tripartita concinnator, & alij recentiores secuti sunt. Inde orta est de tempore Concilij Nicani ingens apud posteros controuersia; alij calculum subscriptionum Latinarum & auctoritatem Eusebii, Hieronymi, Socratis, Theodoriti & Gelasij Cyziceni, qui omnes illud vel diserte vel tacite ad Siluestri aetatem referunt, proponuntibus: alij Sozomenum, qui contra omnium vel maiorum vel equalium suorum fidem, ipsum ad Iulij Pontificatum mendose deprimit, opponentibus. ^c Photius ut utramque partem conciliet, & Sozomenum cum Gelasio Cyziceno in concordiam reducat, sub Siluestro inceptum, sub Iulio absolutum statuit. Haeretici nostri saeculi (quorum in omnibus studium est officere Romanae Ecclesiae, quae ut antiquiorem, ita saniorum sententiam tuetur) Sozomeni corruptum locum abripiunt, & sub Iulio celebratum fuisse importune contendunt. Quod falso fundamento niti, mendumq. manifestum in Sozomeni scriptura esse, vel ex marginali annotatione quae in textum irrepserit, vel ex voce patet, idest senex, canus, venerandus, quae vitio scribae in ^a Iulio emiserit, sic ex Sozomeno ipso demonstratur. Primum, causa quam praetexit Sozomenus, cur Concilio Nicano non interfuerit Romanus Pontifex, decrepitem scilicet senectutem, in Iulium cadere nullo modo potest, qui iuxta Socratem & Sozomenum ipsum, usque ad triginta fere annos post Concilium Nicanum aetatem produxit. Tradit enim ^a Socrates, atque ex ipso ^a Sozomenus, Constantium post tyrannos Magnentium, Silvanum & Gallum casus, Sirmio Romam ad triumphandum profectum; ac eodem tempore Concilium in Italia conuocasse; dumq. ad illud Episcopi iter pararent, Iulium Episcopum Romanum de viuis excessisse. Magnentius autem casus fuit, iuxta ^a Sozomenum, sub sexto Consulatu Constantij & secundo Galli, qui annus a Concilio Nicano xxvij. numeratur: Gallus vero iuxta eundem ^a Sozomenum, sub septimo Consulatu Constantij, & tertio sui ipsius, qui annus est xxix. a Concilio: & Siluanus, teste ^a Ammiano Marcellino, post Gallum. Qui ergo fieri potuit, ut qui Ecclesiam Romanam secundum Sozomenum, trigesimo fere post Concilium Nicanum anno regebat, ob grauiorem aetatem Concilio Nicano adesse nequiuisset? Praeterea, Iulij Pontificatum fuisse vigintiquinque annorum, scribit ^a Sozomenus, idq. etiam mendose, in ^a verso, ut constat ex ^a Socrate, unde Sozomenus illa omnia fere de verbo ad verbum expressit, qui solos quindecim annos Iulio tribuit. Sed concedamus Iulium annis vigintiquinque Ecclesiam rexisse: quomodo potuit qui vigintiquinque annis in Sede vixit, & obiit trigesimo fere post Concilium Nicanum anno, tempore Concilij Nicani Pontificatum tenuisse? Adde ^a Sozomeni imylu, qui in prolegomenis Concilij Nicani, ut exordium historiae suae temporis nota signaret, sic praefatus est: Crispo & Constantino Caesaribus Consulibus, Romana Ecclesia antistes fuit Siluester. Fuisse autem tum Consulatum Crispi & Constantini tertium, idem ^a Sozomenus ita in praefatione operis sui attestatur: Sum vero historiam exorsus a Crispo & Constantino Caesaribus iam tertium Cons. Atqui tertius Consulatus Crispi & Constantini,

qui annus Christi cccxxij. fuit, immediate praecessit Consulatum Paulini & Iuliani, id est, annum Christi cccxxv. sub quo celebrata est Synodus Nicena, auctore ^a Socrate, & ^a Sozomeno ipso, qui exitum Concilij in principium vicennialium Constantini incidisse affirmat. quomodo ergo dici potest, Legatos Ecclesiae Romanae in Synodo Nicena missos fuisse a Iulio, quas ob locorum interualla multo ante Concilium destinatos oportuit, cum finis Consulatus Crispi & Constantini, vix quatuor mensibus Concilium Nicanum mense ^a Maio anni sequentis celebratum anteuenerit, & ^a Marcus Romanus Pontifex, eodem Sozomeno, ut mox videbitur, teste, inter Siluestrum & Iulium medius intercesserit? Accedit etiam querela Iulij (ut ^a Sozomenus ipse refert) apud Episcopos Orientales, quod eum ad Synodum Antiochenam non vocassent. Hoc autem ut stare potest cum excusatione senectutis, ob quam non adfuit Concilio Nicano, quod sedecim annis Antiocheno illo antiquius fuit? Immo quare Iulio senectutis causam praetexit Sozomenus, cur a Concilio Nicano abfuerit, non autem eam multo magis attulit cur ad Concilium Sardicense, quod duobus & viginti annis posterius Nicano fuit, non profectus sit, sed tantum per Legatos ei interfuerit? Sed quid argumentis opus est, cum extet apud Sozomenum ipsum locus expressus, qui uno ictu hanc difficultatem euacuat, disertisq. verbis proficitur, Iulium longo post Concilium Nicanum interuallo, & circa tempora conciliabuli Antiocheni aduersus Eustathium (qui in Concilio Nicano Episcopus Antiochenus fuerat) celebrati, in Pontificem Romanum electum fuisse, atque ideo nunquam Sozomeno in mentem venire potuisse, ut Concilium Nicanum sub Iulio collocaret? Ipse enim Sozomenus, qui lib. i. cap. xvj. asserit Romanum Pontificem ob pondus aetatis Concilio Nicano non adfuisse, quiq. ultimo capite eiusdem primi libri vniuersam Concilij Nicani historiam omnino absoluit, praefixa fronti secundi libri hac clausula, Haecenus finem habuere quae in Nicaea gesta sunt: ac deinde toto secundo libro ad ea descendit narranda, quae sub reliquo Constantini imperio contigerunt: is, inquam, ipse Sozomenus, postquam rebus Concilij Nicani finem posuit, per integra priora secundi libri septemdecim capita percurrit ea quae inter Concilium Nicanum, & Antiochenum in causa Eustathij celebratum, intercesserunt; & demum xvij. capite, Antiocheni concilij celebrationem, Eustathij abdicationem, & Euphronij subrogationem descripsit: tandem deueniens ad xix. libri secundi caput, affirmat sub id tempus, Siluestro mortuo, ac in eius locum ad breue spatium, id est, secundum ^a Hieronymum, menses octo, suffecisse Marco, Iulium in Sedem Romanam euectum fuisse. verba eius sunt: Per id tempus cum ^a Marcus post Siluestrum ad exiguum tempus Episcopatum Romanum gessisset, Iulius in illam sedem successit: in sedem autem Hierosolymitanam post ^a Macarium, ^a Maximus. Haec non aduertisse Bedam & ceteros Latinos scriptores, qui Cassiodori vestigijs insisterunt, minor culpa est. non enim extabat pones eos integrum Sozomeni exemplar, ubi hic locus habetur, sed tantum tessera quadam in illo historia Tripartita vermiculato opere inserta. At novos istos censores & integro Sozomeni exemplari fretos, & adeo oculatos, ut sibi nihil non videre videantur, quis excusare poterit? Sed de his haecenus.

ΓΕΛΑΣΙΟΥ ΤΟΥ ΚΥΖΙΚΗΝΟΥ

ΣΥΝΤΑΓΜΑ ΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΝ ΝΙΚΑΙΑ.

ἀγίας συνόδου περὶ χρίτων.

GELASII CYZICENI COMMENTARIUS
ACTORVM NICAENI CONCILII.

Α καὶ τῶν ἀγίων, καὶ μεγάλων, καὶ
οἰκουμένην τῶν ὁπισκοπῶν
καθολικῶν συνόδων ἐν τῇ Νι-
καίᾳ, ἐκ παλαιῶν, ὡς ἔπος ἐστίν,
τῶν ἑρωμένων κόσμων ἐκτετακμένων,
καὶ Περσίδος, ἐκ τῆς τοῦ Θεοῦ χάριτος, καὶ ἡ-
σασμεν τοῦ Θεοφιλοῦ καὶ ἀσεβοῦς βασιλέως
Κωνσταντίνου τοῦ ἡμετέρου, ὑπὲρ τῆς δογματικῆς
καὶ ὁρθοδόξου πίστεως, καὶ τῶν μαχθηρῶν καὶ ἀσεβῶν
δογμάτων τοῦ ἡγεμονίου Ἀρείου, πάντα καὶ ἐν ἐκείνῃ
τῇ ἐσπερίᾳ καὶ ἀγίᾳ συνόδῳ λαχόντες καὶ περ-
χόμενοι καὶ διαπυκνῶντες, πάλαι καὶ ἀνέπαλαι
ἀνιστάμενοι, ἐπὶ ἐν τῇ πατρὶος οἰκίᾳ διαγινώσκοντες,
ἀρνητικῶς αὐτὰ ἐν βίβλῳ ἀρχαιοτάτῃ ἐγγραμμένα ἐν
μεμβρανῇ ἀπὸ τῆς ἀσφαλείας ἐκείνης, γε-
νομένης μὲν τοῦ Θεοῦ καὶ οἰομένης Δαλματίας, τοῦ
ἀρχιεπισκοπικοῦ ἡγεμονίου τῆς ἀγίας καὶ καθολικῆς
ἐκκλησίας τῆς τῶν Κυζικηνῶν λαμπρᾶς μητροπό-
λεως, ὡς ἐκείνης δι' αὐτὴν τὴν τοῦ πατρὸς ἡμετέρου οἰ-
κουμένην, λέγων δὲ τὴν καὶ σάρκα πατέρα ἑμὸν,
τῆς αὐτῆς ἀγιωτάτης ἐκκλησίας πρεσβυτέρου
ἡγιασμένου ἢ πνεύματος βίβλῳ ἐντυχῶν, καὶ ὁλῶς
ἐκείνῃ ἐν αὐτῇ ποιούμενος, ὅτι μνήμης μὲν φέρων
πάντα ἡχοῖός τε ἡμῶν· ὅδε γὰρ αὐτὸς αἰδρώπων τὴν
ἐφαρμόξασθαι πάλαι τῶν ἐν αὐτῇ ἐγγραμμένων
ὅτι μνήμης διὰ τὸς φέρων διωκτῆς· πάλαι
καὶ τὸ ἐκ ἐπισημάνειν, καὶ τῶν ἡμετέρων ἀγίων
πατέρων καὶ ὁπισκοπῶν τῆς τοῦ ὑμῶν λόγου
διδασκαλίας, αὐτῶν δόγματα, καὶ τὴν πρὸς τοὺς
Ἀρειομανίτας αὐτῶν ἀποδείξεις, καὶ τοὺς καὶ τῆς ἐκεί-
νων βλασφημίας ἐγγραφῶν ἐλέγχους, ὡς ἐβλασ-
φήματα οἱ μισοὶ Ἀρειομανίται καὶ ἡμεῖς τοῦ Θεοῦ,
ὡς μὲν δὲ ἀλλὰ καὶ καὶ τοῦ ἀγίου πνεύματος, καὶ τῆς
τῶν μισοῦντων Ἀρείου τῶν φιλοσόφων πρὸς τοὺς
ὁπισκοπικοὺς ἀποδείξεις, καὶ τῶν ἡμετέρων πρὸς
ἐκείνους διὰ γραφικῶν διδαγμάτων καὶ τῶν αὐ-
τῶν σεφισμάτων ἐναργεῖς ἐπιλύσεις, ὡς καὶ τῆς
αὐτῆς ἐκείνῃ τῇ καὶ πατρὶς συνουσίᾳ τοῦ
ἡμετέρου καὶ τοῦ ἀγίου πνεύματος πρὸς αὐτὴν μίαν
ἡσασμεν, ὡς καὶ τῆς αὐτῆς τοῦ ἡμετέρου λόγου ἐπὶ
ἐκείνῃ, τῆς ἡμετέρας ἐν ἐκείνῃ σωτηρίας, ἐκ τῆς ἡσασμεν παρ' ἡμῶν Μαρίας ἀποδείξεως σαρκώσεως, καὶ τῶν τῆς
ἐκκλησίας ἀποστολικῶν ἀποδείξεων, πᾶσι ἀπὸ τῆς ἐκείνης μαρτυρημένην πραγματικῶν ἐκείνης ἐν
τῇ ἀποδείξει ἡσασμεν βίβλῳ· πρὸς γὰρ πάντας τὰς τοῦ πατρὸς βασιλέως Κωνσταντίνου, καὶ ἐν τῇ συνόδῳ συ-
νεβούλους, ἡσασμεν καὶ ἀληθῶς ἀποστολικῶς ἐκείνης. ἡσασμεν αὖτε τῇ βίβλῳ ἐκείνῃ τῇ ἡσασμεν πρὸς
καὶ τῶν τῆς

QUAE in sancta, magna & uni-
uersali Episcoporum Synodo
ex omnibus, ut sic dicam, Ro-
mani orbis prouincijs, & ex
Perside, Dei gratia & pij ac
Deo chari Imperatoris nostri
Constantini edicto, Nicææ congregata, pro Apo-
stolica & orthodoxa Fide, contra peruersa &
impia impij illius Arii dogmata: omnia, inquam,
quæ in prælata illa & sancta Synodo dicta, facta,
& constituta fuerant, iam pridem, cum adhuc in
paterna domo vitam degerem, legi, cum illa in-
uenissem in antiquissimo libro, in membranis
plane integris descripta, qui fuit diuini & cele-
bris Dalmatij, in illustri Cyzicenorum metro-
poli sanctæ atque catholicæ Ecclesiæ Archiepi-
scopi; quiq. tandem ad familiæ nostræ domi-
num deuenit, patrem dico meum secundum
carnem, dignum habitum qui in ordinem pre-
sbyterorum eiusdem Ecclesiæ cooptaretur. In
quem sacrum librum cum incidissem, multumq.
in eo posuisssem studij, nec potuisssem memoria
omnia retinere, (nemo enim hominum immen-
sum illud mare omnium quæ in eo recondaban-
tur, memoriter in ore habere poterit) plurima
annotaui sanctorum nostrorum Patrum, ac sanæ
doctrinæ Episcoporum dogmata, quæq. ijdem
aduersus Ariomanitas obiecerunt: & scriptas
redargutiones aduersus illorum blasphemiam,
qua scelesti non solum contra Filium Dei, sed
etiam contra Spiritum sanctum blasphemabant:
& mercenariorum Arii philosophorum aduer-
sus Episcopos contradictiones, & nostrorum ad-
uersus illorum sophismata per expressam do-
ctrinam firmas & apertas solutiones: & de vna
illa diuinitate Filij ipsius & Spiritus sancti, quæ
ante sæcula extitit, quæq. principium non ha-
bet, sed semper cum Deo & Patre subsistit: & de
eiusdem Filij, Dei Verbi, in nouissimis tempori-
bus pro salute nostra ex Deipara virgine Maria
ineffabili incarnatione: & omnem omnino tra-
ditionem illic habitam de Apostolicis Ecclesiæ
constitutionibus, quæ in diuino illo libro erat,
historica fide retuli, sed omnium maxime fidelis-
simi Imperatoris Constantini, qui in Synodo
confederat, diuinas & vere Apostolicas senten-
tias. Ijs quæ in sacro illo libro continebantur,
ita

March 28

Α χομένους, ὡς ἐπὶ τῷ μὲν πρὸς τὸ κύριον καὶ ἡ-
 κία τῷ λαυρυγί μὲν τὰ λόγια σου, ὑπὲρ μέλι τῷ
 σωματι μὲν. οὕτως ὑπερηγάδην ἐν πῆς ἐκκλῆ-
 ρισαμένοις περὶ τῆς ἀσπίδος καὶ ἀμωμήτου ὀρθοδό-
 ξου καὶ ἀποστολικῆς πίστεως. μὲν δὲ καιροῦς πρὸς
 φθίσας ἐσταῖα, τῇ τῶν Βιθυνῶν ἐπαρχίᾳ λέγων,
 καὶ ὁ δόκιμος τὸ θεοῦ, κηρύσσων τὴν καὶ συζητῶν
 πλῆθους εὐσεβείας, γενησμένης ὅτι τῆς αὐτοῦ ἐκκλῆ-
 σιας βασιλείας καὶ τῆς ἀποστολικῆς καὶ καθολικῆς
 ἐκκλησίας τοῦ θεοῦ, καὶ τῆς ἐν αὐτῇ πολιτευομένης
 ἀποστολικῆς πίστεως, ὑπεκκαίονταν μάλιστα καὶ
Β κινουμένων τὰ βασιλεία τῶν τῆς τοῦ αἱρετικοῦ Εὐτυ-
 χιδος ὁμοφροῦν συμμορίας, προβαλλομένων ἡμῖν
 ὑποούλων, τῶν ἐν Νικαίᾳ Φημί, ὑπὸ τῶν πατέρων
 κρηπίδι πίσι· οἱ διηλέγοντο πρὸς ἡμῶν πολέμους
 ἐκείνοις ὑπάρχοντας· οὐ γὰρ ἤδυσαν τί λέγουσι, ἢ
 περὶ τῶν διαβεβαιωμάτων. προφύροντες γὰρ μὲν τὰ
 ἐν ἐκείνῃ τῇ ἀγίᾳ χορεία τῶν ὀρθοδόξων τοῦ θεοῦ ἱε-
 ρείῳ ἐν πᾶσι ἀγίᾳ τὰ τοῦ κυρίου δι' αὐτῶν ἐκ-
 Φωνήσαντες, ἀπὸ τῆς ἀφ' ἡμῶν, χείροτα τῆς ἀρετῆς
 βλασφημιῶν καὶ τῆς ἐκείνῃ ἐρωδιέντων διαγλώτ-
 τας προσφύροντες, ἐκ ἀναθεματισμοῦ ῥήσιντες καὶ τῶν
Γ ταῦτα οὕτως φρονοῦντων οἱ ἄθλιοι. διὰ ταῦτα καὶ
 δι' ἄλλα πολλὰ κινήσαντες καὶ τῆς ἀγίας ἐκκλησίας
 πίστεως ἡμῶν τῆς ἀσπίδος, ἐκ τῶν ἀγίων ἀποστο-
 λων, ἐκ τῶν ἀπορήντων ἀγίων ἡμῶν πατέρων τῶν
 ἐν τῇ Νικαίᾳ συνελθόντων, ἐν τῇ τοῦ θεοῦ ἐκ-
 κλησίᾳ τῇ μητρὶ ἡμῶν πολιτευομένης, πλάσσω-
 ῶσιν ἐρόντως ἐπιποιεῖν πάντες ἐκ πατρίδος, τὸ δὲ
 λεγόμενον, πάντες κἀκεῖνοι κινήσαντες, ἀνεδύναντες τὰ ἐν
 ἐκείνῃ τῇ ἱερᾷ συνόδῳ πεπραγμένα ὑπὲρ τοῦ τῆς
 αὐτῆς ἀγίας ἐκκλησίας πίστεως ὅρου, ἡ δὲ ἐκ τῶν
 ἀνθρώπων, οὐτε δὲ ἀνθρώπων ἢ τοῦ θεοῦ ἐκκλησία
Δ παρελήφθη, ἀλλ' ἀπ' αὐτῶν τοῦ πάντων ἡμῶν σωτῆρος
 ἐκ τοῦ ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ καὶ ζῶντος· ὅς
 μὲν τῶν τῆς ἐσαύτου αὐτοῦ πατρὸς οἰκονομίας, τὴν
 μέγα ἀληθῶς τῆς ὁσιότητος μετέχει, καθὼς γέ-
 γραπται, Φανερωθεὶς τῇ σαρκί, καὶ ἀγγέλοις ὁφθεὶς·
 οὐτε γὰρ ἀγγέλοις θιατὴς ὁ μονογενὴς καὶ τῶν τῶν
 τῆς οὐσίας, οἱ μὴ ἐσαρκώθη, τὰ πάντα πληρώσας
 τὰ καὶ τῶν οἰκονομίων, τὴν ὑπὲρ ἡμῶν ἐκένει πᾶ-
 ρος, καὶ τῶν πατέρων, ἐκ τῶν ἀνάστασι τῇ ἀγίᾳ ἐκκλῆ-
 σιας μαρτυρήσας σαρκὶ αὐτῷ ὡς ἀποκρίσεις, δι' ἧς τῇ
Ε μέτρον ἀπὸ πανάτου χυρὸς, αἰαβαίνων ἐς τοὺς ἄε-
 τοὺς, πάντης τῆς ἀγίας ἐκκλησίας πίστεως τὴν ἡμῶν
 ἐκ τοῦ σκωληρὸν ὅρου δι' αὐτοῦ ἐπέθηκε· καὶ μέγα βρο-
 τήσας, καὶ τὴν γεγραμμένην, κύριος αἰεθῆς ἡμεῖς,
 ἐκ βρόντου· ἐκ ἐν ἑαυτῷ, ἐκ βρόντου ἐκ βροῦτο ὁ κύ-
 ριος, ἐκ οὐφύσας ἔδωκε φωνῇ αὐτοῦ· καὶ τὴν ἐκ βρόν-
 του; πῶς ὁ φωνῇ ἔδωκεν ὁ ὑψίστος; πρὸς τοὺς
 φησὶ, πρὸς τοὺς ἀποστόλους λέγων, κηρύττωσιν πᾶν-
 τοῦτο, καὶ τὸ υἱοῦ, καὶ τὸ ἀγίου πνεύματος· καὶ γὰρ διὰ φη-
 σὶ ἐκ τῆς πατρὸς καὶ ἀγίας πατρὸς Μαρίας πατρὸς
 τῇ τοῦ πατρὸς καὶ υἱοῦ καὶ τοῦ ἀγίου πνεύματος τριάδι
 οὐκ

οὐκ ἐπίστασι· ἀλλὰ μένει ἡ τριάς· παρ' ἡμῶν οὐκ ἔστι
 μαθητῶν πᾶσι τὰ ἴδια, βαπτίζοντες αὐτοὺς
 εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος· τοῦτον τὸν ἅγιον καὶ προσκυνοῦντες ὅρον τῆς ἐρήνης
 καὶ ἀμωμότητος πίστεως· τοῦτον καὶ κυρίως λαβόντες οἱ
 ἱεροὶ δόκτορες, πᾶσι τῇ ὑπὸ τὸν ἄρανόν τε θεοῦ ἐκ-
 κλησία ἐκέρχοντες ὡς πληρωθῆναι πᾶσι τὸν προ-
 φητικὸν λόγον, τὸ φάσκον· εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἐξῆλ-
 θεν ὁ φθόγγος αὐτῶν, καὶ εἰς τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης
 τὰ ῥήματα αὐτῶν· ὅτι πᾶσι ὅροι καὶ τὸν προσκυνοῦντων
 πᾶσι δωρεάν, τὴν εἰς ἡμᾶς διὰ τῶν θείων δόκτο-
 ρων τοῦτον καὶ ἡμεῖς δεδομένον, καὶ παλαιοὺς ὅσους
 καιροὺς παρουσιάζοντες τοῦτον τῆς ἐκκλησίας τοῦ θεοῦ
 διωγμοῦ, δι' ἁγίων πάλιν ὁ ἐχθρὸς τῆς ἡμετέρας σω-
 τηρίας καὶ τῆς αὐτῆς ἀγίας καὶ ἀμωμότητος ὁπλίζοντες
 πίστεως, ζῆνα πρὸς παροισφύρων κατὰ τοῦ σωτῆρος
 βλάβος ῥήματα· δι' ὧν τὴν εἰς πᾶσαν τὴν οἰκου-
 μένην ἐκκλησίαν τοῦ κυρίου ἐπὶ ἐκέρχον· οὐ χάριν καὶ
 τὴν πολυάριθμον ἐκείνην ὅτι τὴν τῶν Νικαίων πα-
 λιν ὁ πιστῶτατος βασιλεὺς Κωνσταντῖνος συνήγαγε
 συνέδοτον, ἥτις τὰ πεπραγμένα πάντα περιεγινώσκων, ὡς
 αὐτοῖς ἐφύλακται, καὶ διερρυθμίσαντες, μέλεις ἰδωσθῆναι
 ὡρᾶν φανερά· τὸ ἐκείναι ἐσκεμμένον ἐν γράφει-
 των τοῦτον καὶ ἀποφύγει φιλομαθῆσαι αὐτοῖς·
 Ἰωάννη μὲν πρὸς πρὸς βυτίον ἀνδρὶ παλαιῷ, ἁγίῳ
 γραφικῷ, ἐν παλαιῇσι παλαιῇσι λίσσας· καὶ μέντοι ὅλα,
 ἐκ ἁλλῶν τῶν συγγραμμάτων ἀποφύγει, Εὐσεβίου τοῦ
 Παμφίλου ἐπισκόπου Καισαρείας, καὶ Εὐφροῦ πρὸς
 βυτίον Ρώμης, τῶν καὶ τῇ ἀγίᾳ ἐκείνῃ συνωστῶν-
 των συνέδοτον, ἐκ ἁλλῶν παλαιοῦν ὅσων· καὶ μέντοι τὴν ἀ-
 κελευστικὴν τῆς ὁλης ἀρμοῖας εὐρον καὶ τὴν ἐκείνῃ ἐκεί-
 νῃ βίβλον, ἥτις περιετίχον, ὡς αὐτοῖς μοι εἰρηται,
 μόνος γὰρ Εὐσεβίου ὁ ἡγεμῶν ὁ Παμφίλος ἀντι-
 στήναι τῇ λειψύρῃ τῆς ἀληθείας, ὅτι τῆς τοῦ κυρίου
 παρουσίας ἕως τῶν τοῦ μεγάλου Κωνσταντῖνου χρόνων,
 διαδύοντες· ἀλλ' ὅτι τὰ ὅλα ὡρᾶν ἰδωσθῆναι, πάλιν
 ὅσα γνώριμά μοι καὶ τῇ ἀληθείας ἴδια, καὶ τὴν προ-
 παρασκευαστικὴν βίβλον, εὐρον· καὶ ἐκ ἐκείνων
 αἰαλιζάμενος, αἰαγκάζον ἦν ἐν γράφει τῶνδε
 τῶν βιβλίων, πρὸς ὠφέλειαν κοινῇ, ἐν ἐργασίᾳ τῶν
 ἐν τῷ ἔργῳ τῶνδε τῶν χρόνων· ἀρξεται δὲ μοι
 λοιπὸν ὁ λόγος, προσδοκῶντες μοι ἐκδοθῶντες
 τῇ αἰῇ ζῶντες, θεοῦ λόγον, ὅτι τῶν χρόνων τῆς βασι-
 λείας τοῦ ὁσπερ ἐστὶν καὶ χριστοφόρου βασιλέως
 Κωνσταντῖνου, καὶ τὴν συνέδοτον τὴν ἐπισκόπων ἐν τῇ
 Νικαίᾳ συνωστῶντων πρὸς ἐκέρχοντες πᾶσι· ἐν ἱπ-
 ρῇ γὰρ οἱ τῶν θείων φίλων, καὶ τῇ ἡμετέρας αἰσῶν, ἐκ τῶν χρό-
 νων τῶν πατρὸς αὐτοῦ Κωνσταντῖνου τοῦ θεοφιλέστατου
 βασιλέως τὴν ἀφ' ἧς ἐκέρχοντες συγγραμμάτι.

ΜΕΤΕ Τὴν δόξαν τὴν βασιλικῆς αὐτοκράτορος
 τῆς τῶν παλαιῶν διόκλητου καὶ Μαξιμιαν-
 οῦ, τὸν ἰδωσθῆναι ἀπ' ἀφ' ὧν αὐτῶν βίον, καὶ τὴν φη-
 σιν Εὐσεβίου, χρόνους καὶ παλαιοὺς μετὰ τὸν χρόνον, βασιλεὺς Κωνσταντῖνος, τὸν πᾶσι βίον προέτατος, ἐκ τῆς
 ὑποκρίσεως ὁνομάζοντες, τῶν θείων λόγων πρὸς φιλέωντες ἰσχυρὸν ἀφ' ἧς ἐκέρχοντες

A est accessio, sed Trinitas manet Trinitas. Eun-
 tes igitur docete omnes gentes, baptizantes
 eos in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti.
 Hanc sanctam & adorandam sanctæ & irrepre-
 hensæ Fidei regulam, cum sancti Apostoli ab ip-
 so Domino accepissent, in vniuersa sub celo Dei
 Ecclesia eam prædicauerunt: ut ita propheti-
 cum oraculum impleretur, quo dicitur: In om-
 nem terram exiuit sonus eorum, & in fines orbis
 terræ verba eorum. Postquam definitionem, &
 adorandum illud donum nobis per sanctos Apo-
 stolos à Dei Filio concessum, cum plures iam
 annos Ecclesiæ persecutio cessasset, nostræ salu-
 tis hostis iterum per Arium contra sanctam &
 irreprehensam Fidem armatur, inusitata quæ-
 dam blasphema verba contra Salvatorem no-
 strum introducens, quibus Dei Ecclesiam in to-
 to orbe terrarum conturbauit. Quam ob cau-
 sam fidelissimus Imperator Constantinus nume-
 rosam illam in vrbe Nicæa Synodum congrega-
 uit. Cuius acta omnia, cum vt supra dixi, co-
 gnouissem prius & perquisissem: vix tamen
 inuenire poteram quæ illic tractata & conscri-
 pta sunt, apud plures viros litterarum studio-
 sos tam aperte expressa, quàm apud Ioannem
 quemdam presbyterum, virum senem & scri-
 bendi admodum peritum, in quaternionibus
 valde antiquis: neque tamen omnia inde habui,
 sed ex alijs etiam scriptoribus varijs, vt ex Eu-
 sebio Pamphili Episcopo Cæsare, & Rufino
 presbytero Romano, & ex ijs qui sanctæ illi Sy-
 nodo interfuerunt, alijsq. plurimis. Neque ve-
 ro totius harmoniz consequentiam inueni in sa-
 cro illo codice, in quem, vt supra dixi, prius in-
 cideram. Solus admirandus ille Eusebius Pam-
 phili, constanter publicam veritatis viam ab
 aduentu Domini vsque ad magni Constantini
 tempora ingressus est. Sed neque omnia inue-
 nire potui, præter nota mihi & veritatis pro-
 pria, in eo libro quem prius ego legeram: cum
 autem ex vtrisque aliqua collegissem, necessa-
 rium existimaui illa in hoc libro describere ad
 communem vtilitatem, atque confirmationem
 eorum qui in hæc scripta inciderint. Exordie-
 mur deinceps sermonem nostrum (præeunte at-
 que ducente nos Deo Verbo semper viuentem) à
 temporibus regni religiosissimi & Christigeri
 regis Constantini, qui Synodum Episcoporum
 in ciuitate Nicæa congregari iussit. In alio com-
 mentario, si Deo placet, natiuitatem ipsius Deo
 charissimi Constantini, ac statum temporum
 quibus pater eius regnauit, referam.

CAP. I.

NON multo post tempore (vt inquit Euse-
 bius) quàm tyranni Diocletianus & Ma-
 ximianus deposita regali purpura, priuatam vi-
 tam elegerunt, Imperator Constantius [tota vi-
 ta clementissimus] subiectis beneuolentissimus,
 & erga diuinum Verbum amicissime affectus,
 cum germanum filium suum Constantinum Im-
 pera-

Psal. 10.
Roman. 10.

Euseb. l. 1.
l. 1. p. 10.

peratorem & Augustum pro se reliquisset, communi naturæ lege finem viuendi fecit. Post mortem dignus habitus omni honore qui Imperatori debebatur, quippe vir & optimus & mansuetissimus fuit, quiq. solus inter Imperatores nostræ memoriæ, totum regni sui tempus, ut imperij dignitas postulat, exegit: & cum in alijs omnibus humanissimum & beneficentissimum sese præberet, laudabilem admodum & beatum vitæ exitum consecutus est. Solus ex Imperatoribus ob filium ingenuum, quem post se in imperio successorem reliquit, principem in omnibus modestissimum & sanctissimum, prospere ac gloriose excessit à vita. Huius filius Constantinus, Imperator summus & augustus, cum ab exercitijs, cum multo ante ab ipso Deo summo omnium Imperatore declaratus, statim à principio se paternæ pietatis erga religionem nostram æmulum & imitorem præstitit. Et post aliqua:

Euseb. lib. 9. c. 1. Cum sic Constantinus (quem Imperatorem ex Imperatore, religiosum ex religiosissimo patre & omnino modestissimo natum diximus) prudentia & pietate ornatus, Dei Imperatoris omnium & Saluatoris instinctu, contra impijssimos tyrannos excitatus esset: Romæ quidem, Deo opem ferente, Maxentius præter omnium opinionem ab ipso deuictus, cadit: qui vero in Oriente tyrannus, non multo tempore illi superstes, à Licinio nondum infante (quem religiosissimus Imperator Constantinus eò contra illum miserat) superatus, turpissima morte vitam finit. Constantinus autem honore & imperij gradu summus, eorum qui Romæ tyrannide opprimebantur, antea misertus, postquam Deum cæli, Verbumq. eius IESUM Christum saluatorem omnium, adiutorem sibi precibus inuocasset, Romam cum omnibus copijs proficiscitur, ut Romanis pristinam libertatem, quam à maioribus acceperunt, restitueret. Hæc Eusebius. Licet Rufinus non ordine rerum omnem consequentiam, & veritatis harmoniam sequutus, illustris illius Eusebii Pamphili historiam exposuerit: tamen ego quæcumque affinia Eusebianæ historiæ inuenero, cum in Rufino, tum in scriptoribus alijs, ubi ea collegerim, ut supra dixi, huic operi inferam. Ille vero sic ait: Postquam Diocletianus & Maximianus regni insignia deposuissent, ac Constantius excessisset à vita, reliqui Romani imperij reges qui simul imperabant, hierant. Constantinus in partem patris sui successit, quæ ab ea quæ vocatur Europa incipiens, ad Danubium usque protenditur, vtramque Scythiam, Celtas omnes, Illyrios, Sarmatas, & omnem barbarorum terram quæ ad Rhenum fluuium porrigitur, atque Macedoniam, & vicinum mare complexa, Thessaliam, & Achaïam, & quæcumque ad Occidentem solem vergentia Ionio terminantur mari. Maximinus Diocletiani filius (ut ait Eusebius) omnes ad Orientem gentes: Maxentius vero Romam, & quæ ab Italia ad Oceanum protenduntur, administravit.

CA-

Εὐσέβιος· Μαξιμιανὸς τὴν γαμῶν καὶ τὴν δὲ τῆς ἰταλίας οἰς αὐτὸν καθήκοντα τὴν ὠκεανὸν διήκον.

ΣΟΝ.

Α τρεῖς πρὸς ἐσβατὴν αὐτῶν ἐαυτοὺς καταλιπόν, καὶ τὴν φύσιν νόμῳ πλάσσαν τὸν βίον· ἀπείσους μὲν βασιλευσὶν, ὡς βασιλεῖς περὶ αὐτῶν ὡφείλετο, πρὸς ἡμῶν τοὺς, χρηστότας καὶ ἡπιώτας βασιλεῖς γενέσθαι· ὅς δὲ καὶ μόνος τῶν κατ' ἡμᾶς ἐπαχθίων τῆς ἡγεμονίας τὸν πάντα τῆς δόξης ἀσπλείας χρόνον, ἐπὶ ἄλλας τοὺς πᾶσι δεξιότατον καὶ ἀεργατικώτατον παρὰ τῶν ἑαυτῶν, τέλος ἀδούκιμον καὶ τρισμυκάριον ἀπείληψε τὸ βίον, μόνος δὲ τῆς αὐτῆς βασιλείας ὡμυνὼς ἐπὶ δόξῳ δὲ τῆς ἀξιοδοχῆς γενέσθαι πρὸς τὴν πάντα σωφρονεσάτω τὴν ἐσπερίαν, πλάσσειας.

Β Τούτου πρὸς Κωνσταντῖνον ὡς δὲ δέχόμενος βασιλεὺς πλεονέκτης καὶ σβαστὴς πρὸς τῶν στρατιῶν, καὶ ἐπὶ πλὴν τούτων πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ βασιλεῖος τοῦ ἀγαθοῦ καὶ ἡλιωτῆος ἐαυτῶν τῆς πατρικῆς ὡς τὸν ἡμέτερον λόγον ἀσπείρας κατησπεύσας, καὶ μετ' ἐπεὶ οὕτως δὲ Κωνσταντῖνον, ὃν βασιλεὺς ἐκ βασιλείας, ὡς βῆ τὴν ἐκ βασιλείας, ἐπὶ πάντα σωφρονεσάτω γενέσθαι εὐχόμενος, αὐτῶν τὴν καὶ ἀσπείρας πειρημένον, ὡς τὸν πατέρα βασιλεῖος τοῦ τῶν ὅλων καὶ σωτῆρος, καὶ τῶν δυοσβεσάτων τρεῶν ἀνιστημένον, τοῦ συμμοχέου αὐτῶν, ὡς δὲ δέχόμενος πᾶσι μὲν δὲ τῆς γαμῶν καὶ Κωνσταντῖνον Μαξιμιανὸς· ὁ δὲ πρὸς αὐτῶν καὶ πολλὴν δόξαν ἐκείνῳ χρόνον, αἰχρῶν ἐ αὐτῶν. ἡμεῖς τὴν ἀπὸ Δικιρίν, οὐκ ὡς τὴν μενόντες, πρὸς τὸν πατέρα κατ' αὐτῶν τὴν Κωνσταντῖνον τὸν θεοφιλέστατον βασιλεῖος, κατὰ τὸν βίον. πρὸς τὸν μὲν, ὁ καὶ τὴν καὶ τῆς βασιλείας πρὸς Κωνσταντῖνον, τῶν δὲ τῆς γαμῶν κατὰ τὸν πατέρα τοῦ θεοφιλέστατου, τοῦ τῶν μενόντες, τὴν τῶν λόγων, αὐτῶν δὲ τὴν πάντα σωτῆρα ἡμεῶν Χριστὸν συμμοχέον δὲ ὡς δὲ δέχόμενος, ὡς οἱ πατὴρ τὴν τῆς ἐκ βασιλείας γαμῶν καὶ Κωνσταντῖνον. τῶν δὲ Εὐσέβιος· ὁ δὲ γαμῶν καὶ μὲν καὶ τῶν ἀπὸ τῆς ἀληθείας ἀρεμῶν Εὐσέβιος τὸν πᾶσι καὶ Παμφίλῳ τῶν ἰσχυρῶν ἐκείνων, ἀλλ' ὅμως ὅτι συγγνώμῃ τῆς Εὐσέβιος πραγματίας εὐροίμι, ἐκ τῶν αὐτῶν γαμῶν ἐ τῶν ἀλλῶν συγγραφέων ἀναλεξάμενος, ἐκείνων, κατὰ αὐτῶν εὐροίμι, τῶν δὲ τῶν βιβλίων. λέγει δὲ καὶ οὕτως· μὲν γαμῶν τὸν Διοκλητιανὸν ἐ Μαξιμιανὸν δόξῳ καὶ τῶν πλεονέκτην Κωνσταντῖνον, ὡς λαίπρην τῆς γαμῶν δόξης ὁμόχροτον βασιλεῖος οἱ δὲ· Κωνσταντῖνος μὲν τῶν τῶν πατρὸς μοίρων ἀληφῶς· αὐτῶν δὲ τῶν δόξῳ τῆς καλῶν Εὐσέβιος δέχόμενος, δὲ τῶν ἰσχυρῶν, Σκυθίας καὶ ἡμεῶν, καὶ Κελτῶν ἀπέντας, Ἰλλυρίους καὶ Σαρματίας, καὶ τῶν δὲ τῶν γαμῶν κατὰ τὸν πατέρα τῶν βαρβάρων γῆν, τῶν τῶν Μακεδονίας ἐ τῶν πρὸς αὐτῶν ἡμεῶν, Θεσσαλίας καὶ Αχαΐας, καὶ ὅτι πρὸς ἡμῶν εὐροίμι δὲ τῶν ἰσχυρῶν τῶν ἰσχυρῶν πλεονέκτης. καὶ Μαξιμιανὸς δὲ ὁ Διοκλητιανὸς πρὸς αὐτῶν τὴν κατὰ τῶν ἀπὸ τῶν ἡμεῶν, κατὰ τὸν πατέρα τῶν ἡμεῶν.

CAPUT II.

Κωνσταντῖνος οὖν μὲν τὸν πατέρα ἑαυτοῦ Ἀ
καθάρτου, καὶ τὰς νομιζομένας πρᾶς, ζημίαν
ἤγησεν τῆς Ρωμαίων συμφορᾶς, τὸν ἡσυχίαν. ἤκουε
γὰρ τὸν Ρωμαίων πόλιν καίμιναν τῆς Μαξεντίας κα-
κίας. ἵς γὰρ ὁμοίᾳ τοῦ αὐτοῦ οὗ τῆς βασιλείας
αὐτῷ μεταβάλλει τῶν. πολλοὺς τι γὰρ ἀκρίτως
ἔειπεν Ἰαννῆς πρὸς τοὺς. Ζημίαν τι καὶ Φυ-
λακίαν, καὶ τῆς γῆς αἰσάσμον, καὶ περὶ μὲν αἰε-
τίως ἐπιβάλλει. ἤδη δὲ καὶ γυναῖκων ἀλλοτριῶν
ἑρῶν, ἡ κακία διεφθάρη, ἡ τοῖς ὁπτιγμοῖς ἐβιά-
ζει. καὶ λοιπὸν αἰσάσμον ἐν γυναικῶν ἔχον δι-
πρῆν. καὶ διὰ σωφροσύνης Φυλακίαν, πολλὰ τις ἐν
ἑ. τὸν πόλιν μιαιφονία. πῶς ἐπὶ αἰετῶν ἐπὶ αἰ-
κῶν ὁ φιλοφίλος Κωνσταντῖνος. ἂ μὴ τῆς πα-
ρούσης ἐπὶ σποδίζης, παρῆναι. πῶς γὰρ οἰκίαν
λύπην τῆς φιλοφίλου ἀνδρασι ἡ τῶν ἀλλοτριῶν
πραγμάτων ἀδικία.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΚΩΝΣΤΑΝ-
ΤΙΝΟΥ, ὅπως καὶ τὸν τῶν Μαξεντίας
ἐστρατιώδων.

Εδόκει δὲ αὐτῷ λοιπὸν τῶν ὁπλῶν ἀπιδεῖν, καὶ
τῆς πιαυτῆς πᾶσι Ρωμαίοις ἐπαμύνασθαι. τὴν
γὰρ ἐκείνην τῶν κακῶν ἐξελίδειν, ἵσιν ἐν, ἦν, καὶ
πάντες αὐθρόνους ἀφαιρῶν. βυλὸν δὲ λαμβά-
νει, περὶ τῶν τῶν δόξα τῶν πόλιν τῆς Ρωμαίων
ἡγεμονίας αἰσάσμον, τῶν μὲν τῆς λόγους, τῶν
δὲ τῶν ὁπλῶν, τῶν δὲ τῆς φιλοφροσύνης ἀ-
πιδεῖν. τῶν τι γὰρ φόβος αὐτοῖς καὶ φοβῶν ἀπιδεῖν,
καὶ τὸν τῆς ἀκρίτως ἐστὶν παρῆναι, τῶν γὰρ τοῦ
ροπίας καὶ δόξα τῶν σωτῶν διέλυε, σποδὶν μάλ-
λον ἢ φοβῶν. εἰδὼς τὰ Σαύρων καὶ τὰ φεγγῶν ἐ-
πὶ Γερμανῶν ἐστὶν φιλοφροσύνης ἀπιδεῖν, καὶ πῶς τῶν
τῶν βασιλείων ἐπαμύνασθαι ἀπιδεῖν ἔχον ὁρμῶν,
καὶ νόμον πολλὰς τῶν γυναικῶν πιαυτῆς. ἔπειτα
γὰρ δὲ καὶ Σπίνους ἐβρεπτοὺς καὶ τῶν αὐτῶν ἐ-
στους καὶ τὰ λοιπὰ γῆν, καὶ ἀπαντες τῶν τῶν τῶν
ἡλίας δυσμῶν γυναικῶν μάρτυρας. εἰδὼς φασὶν
εἰ τι ἀλλοθῶς τῶν ὁπλῶν κατὰ δύστην, εἰ τι καὶ πῶς
ὑδὼρ φθίσας, πᾶν δὲ ἐπὶ τῶν ὁπλῶν ἡμῶν αἰσά-
καμῆν. εἰλε δὲ καὶ τῶν κατὰ τῶν ὁπλῶν τὰ αὐ-
τῶν βαρβάρων φύλα, παρῆναι τῆς μάχης πῶς τῶν
ἑρῶν συγχεσάμενος. τῶν μὲν γὰρ ὑποτάξας, τῶν
ἑρῶν δὲ μισθόδοτας, τῶν φίλους αὐτῶν πλεμίων, ἔ-
πειτα γὰρ αὐτῶν πλεμίων ἐχθρῶν κατὰ δύστην, ἐπὶ
κατὰ πάντας συμμάχους, εἰδὼς λυπῶν, εἰδὼς πο-
λιοφίλους, καὶ ὅτι τὸν ἐπὶ σωτηρίαν ἐπὶ χεῖρας.
ἔπειτα γὰρ ὁ θῖος συμμαχίαν, πᾶν κατὰ δύστην,
καὶ τὸν αὐθρόνους λογισμὸν ὑποτάξας. μὲν πιαυ-
της φιλοφίλου γυναικῶν ὁ πᾶν πιαυτῆς Κωνσταν-
τῖνος, τὸν πᾶν ὅτι διέξια ἀφαιρῶν, καὶ πολλὰ μὲν
ὅρα, πολλοὺς δὲ ποταμούς αἰωνύμους, ὁλίγους ἐστὶν
πιαυτῆς, πολλὰ τι βαρβάρων ἐστὶν χερσάμε-
νος, Γάλλων τι καὶ φεγγῶν καὶ Σπίνων δέκα ἑκα-

Ρostquam Constantinus patri legitime pa-
rentasset, & consuetos perfoluisset honores,
otium in ea Romanorum calamitate, sibi inter
supplicia esse duxit. Audiuit enim Romam Ma-
xentij improbitate grauer affligi, qui regni mo-
derationem in suam tyrannidem commutauerat.
Multos enim principes viros indicta causa
neci dedit: supplicia & exilia irrogare, agros &
honores tribuere sine delectu conlueuit: alienas
coniuges quarum amore capiebatur, aut fraude
in stuprum illexit, aut imperijs ad flagitium im-
pulsit. nulli tutum erat formosam vxorem habe-
re: pudicitiz tutandæ causa, multa erat in tota
vrbe cædes. Cum hæc aliaq. plurima, quæ huius
instituti non sunt, Constantinus Deo charissi-
mus audiuisset, grauer commotus est. Viris
enim pijs proprium dolorem commouet aliena
iniuria.

DE REGE CONSTANTINO,
quomodo exercitum contra tyrannum
Maxentium duxit.

CAP. III.

Ρlacuit postea Constantino arma capere, &
Romanos à talibus iniurijs vindicare, nam
illos ex malis eripere perinde esse dicebat atque
omnes homines seruare. Primum statuit reuo-
care vrbes quæ à Romano imperio descuerunt,
alias quidem verbis, alias vero armis, nonnullas
etiam beneficentiz & humanitatis officijs. Nam
tributa leuiora reddidit: in hominibus audien-
dis admittendisq. æquabilem se præbuit: rerum
nouarum studia & insolentias caute sustulit, si-
lentio magis quàm metu; sciens Saurorum,
Francorum, & Germanorum gentes, nouitatis
studiosas, ad omnes regum motus facile concitari,
ac sæpe animi sensum tamquam legem se-
qui. adduxit etiam Hispanos, Britannos, & in-
sularum quæ illic sunt incolas, atque nationes
reliquas: omnes etiam occasus solis testes,
qui se scire gloriantur vtrum sol vere Oceano
immergatur, siue circum aquas currens, rur-
sum alia via ad nos redeat: barbaras illic gen-
tes vi & armis cepit, hac velut belli accessione
ad susceptum bellum opportune postea vsurus.
Ex ijs populis alios quidem subegit, alijs stipen-
dia soluit, nonnullos etiam ex hostibus amicos,
ex veteribus inimicis familiares & coniunctos
reddidit: omnes futuri belli socios sibi adiun-
xit, neminem lædens, nec obsidione premens,
sed ad aliorum salutem magna festinatione pro-
perans. Deo enim belli adiutore, omnia recte
geruntur, & humana consilia ad meliores pro-
uehantur exitus. Cum hoc igitur tam piū con-
siliū in animo haberet fidelissimus Imperator
Constantinus, Rhenum flumen ad dextram tra-
iecit: multos montes, multos etiam sine nomi-
ne fluuios cum exiguis primum copijs transini-
sit: deinde barbaris multis subactis, Gallorum,
Francorum, & Hispanorum decem nationibus
pp iij sibi

sibi adiunctis, reliquum omnem exercitum ad Italiam montes perduxit. Maxentium tam inopinatæ rei nuntius magnopere commouit. Numquam enim putauit fore, ut quispiam exercitum per tam latas regiones traiceret, easque montibus, fluuijs, & multorum barbarorum armis interclusas, atque alijs etiam difficultatibus, quæ in locis desertis sua sponte proueniunt. Regnum enim præsidium maximum plerumque sit ipsa locorum solitudo. Placuit interim exercitum clam Roma egressum multa cum celeritate aduersum ducere, & hostem ab Italia depellere. Vbi vero contra instructæ erant acies, & visa utrinque militaria signa, tum non eadem spe pugnaturi videbantur. Romani enim expositi, & per phalanges effusi, tum multa cessatione & quiete recreati, digni videbantur qui pugnam cum hoste committerent, spiritus magnos gentes & vrbe ipsa dignos. Constantini vero milites in armis stantes instructi, multam quidem terram occupauerunt: multa vero spolia & exuias belli auide collegerunt, cursu magis victoriz vtentes, quam fructum aliquem percipientes ex rebus captis. Ceterum longa defatigatione fracti, nimia laborum assiduitate languentes erant & remissi.

DE CRUCE QVAE APPARUIT
Constantino in caelo.

C A P. IV.

Cum ad hunc modum pugnare decreuissent, & copiarum viribus pares utrinque starent instructæ, Deus Constantinum caelitus armat, ostendens ei in caelo salutare Crucis signum ex lucis splendore in caelo figuratum. litteræ vero visionis vim omnem & sensum explicabant, quibus scribebatur: Hoc vince. Hæc narratio infidelibus fabula & commentum esse videtur, in gratiam doctrinæ nostræ: sed vera credere assuetis, certa rei gestæ declaratio. Nam Deus qui signum istud pinxit, re ipsa postea ostendit gratiam litteris significatam minime vanam fuisse. Quod si nondum persuademus quod scribimus, (prius enim historiam scribimus, eo quod rem omnem paulo altius arcessentes, colligamus quæ ab illo utiliter gesta sunt in vita) verum ijs quæ deinceps sequuntur credere oportet, quæ cum nostra etiam ætate, qui sub Constantio Constantini filio militabant, suis vidissent oculis, veterem infidelitatem nouis visionibus sanarunt. Si Hebræi his contradixerint, multa ex eorum libris incredibilia proferri possunt, quæ tamen vera esse creduntur: ut maria pedibus peragratæ: aquas velut muros concretas stare & solidas: per pelagus iter fieri: Deum in rubro loqui: flammam leges ferre: tubam sine organo in solitudine personare: Angelos ad prælium instrui, principes militiæ Domini pro exercitu pugnare; & lapides velut grandinem cadere, & tela ignea pro consuetis hastis emitti. nihilominus facile omnes istis, si recte sapimus, assentimur. Deo enim volente, nihil est quod fieri non possit.

Si

A **ΠΡΟΒΑΛΟΜΕΝΕΣ**, ΠΡΟΣΤΗΛΟΙΤΩΝ ΤΗΣ ΙΤΑΛΙΑΣ ὄρεσι τὸ σπέρμα. Ταῦτα ἀκούσας τὸ Μαξεντιῶ, παραχρῆντος ἐν ἀδόκητος· ἡ γὰρ αὐτοῦ τραπεζὴν χύσαν ἀλφειὴν προσεδόκα, ὄρεσι, ἔπειτα μοῖς, καὶ πικίλοις βαρβαροῖς πιφραγμένω, καὶ τῆς αὐτοφύου τῆς ἐρημίας δυσχερείας. μέγιστον γὰρ γένετο πλῆθος ὅτι πικίλοι βασιλείας ἡ τῶν τόπων ἐρημία. ἔδῃ ἐδόκει, σὺν πολλῷ πόνῳ τῆς Ρώμης ὑπεξελθόντα τὸν στρατὸν ἀνθυπεξάγειν, ἔτι ἱταλίας ποσὶ πρὸς ἀκροσπιδῶν. ὡς δὲ αὐτοῖς περιπέττοντο, ἔτι σήμερον αἰδοὶ ἀλλήλων, ἐν τῷ ποτὶ ἡ μάχη λοιπὸν αἰσιν ἄχιν τὸν ἐλπίδα. οἱ μὲν γὰρ δὴ τῆς Ρώμης πρὸς ἐκπύρην, καὶ τὴν φάλαγγας ἐκχυόμενοι, ἔτι πολλὰς ἐκχυρίας διασπαύσας ὄντες, ἐδόκουν ἀξιόμαχοι καταφαίνεσθαι φρόνημα φέρειν ἄξιον τῆς πόλεως ἐφάμελλον. οἱ δὲ μὲν Κωνσταντῖνον πρὸς τὸν ποταμὸν πολλὸν μὲν κατέληφεσαν γλῶ, πολλὰ δὲ λάφυρα καὶ σκῦλα τὴν πόλεως σπύροντο πύθον, ὁρῶντες δὲ μάλλον τῆς νίκης, ἡ δὲ τοιαύτη τῶν ἐκχυρίων χρησόμενοι ἡ δὲ οἱ λοιποὶ ἡσαν πρὸς τὴν κάματι ἀπαγορεύοντες, καὶ πρὸς τὸν πυκνότητι τῶν ποταμῶν ἐνδοιοῖς.

C **ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ ΤΟΥ ΟΘΕΝΤΟΣ**
ἐν ἑρῶν τῷ βασιλεῖ Κωνσταντίνῳ.

Οὕτως ἡ κεκρυμμένη τῆς μάχης, καὶ τῆς ἐκχυρίας ἱστορίας εὐσεβὲς, ἑρῶν ἡ τοῦ Θεοῦ Κωνσταντίνου ὁπλίζου, δειξάς αὐτῷ τὸ σωτήριον τὸ σταυρὸς σύμβολον φωπεύων ἐν ἑρῶν τῷ χράματι τὸ ἱμάτιον τὸ ὄψιν τὸν δυνάμει, λέγοντι· Τούτῳ νικά. τὸ πρὸς τὴν διήγησιν πῶς μὲν ἀπίστους μύθος ἦναι δοκῇ καὶ πλάσμα, τοῖς δὲ ἡμετέροις δόγμασι κεχαρισμένοι· τοῖς δὲ ἀληθῆς πιστεύοντων σπουδαίοις, ἐν αὐτῇ τῇ πράγματι ἡ διδασκαλία. ὡς γὰρ τὸ σύμβολον ζωγράφος Θεός, ἐδείξεν ἔργῳ μὲν τῶν αὐτῶν ἀληθείας τὸ χράματι χάριν. οἱ γὰρ μὲν πρὸς πῶς μὲν ἀχράφοι πρὸς τὸν γὰρ ἱστορίας χράφοι, ἀλλὰ τὸ μικρὸν αὐτῶν ἡμᾶς τὴν χροῖαν σκελετὸν τῶν ἐκείνων βιβιωμένων· ἀλλὰ οὐκ ἐν τοῖς ἐφῆκεν ἀπίστῳ δὲ, ἀλλὰ ἐπὶ τῆς ἡμετέρας γλώσσης οἱ Κωνσταντίνῳ τῷ Κωνσταντίνῳ πατρὶ συμπεριλαμβανόμενοι, ἔτι αὐτοῖς ἡμετέροις, τὸν πλάσμα ἀπίστῳ παραίε ὄψιν ἐξερῶν. οἱ πρὸς ἐβραῖοις οἱ οἱ πύθιν ἀπλήροντες, πολλὰ πύθιν ἀπληρώματα τὰ ἐν τῆς ἐκείνων βίβλοις πιστεύοντων· πλάσμα πλάσμα, καὶ ὕδωρ τήχυν, καὶ πλάσμα ὁδοιποροῦμεν, καὶ Θεός ἐν βάτῳ φθγγόμενος, καὶ φλόξ τοιοῦτος, καὶ αὐτὸς πύθιν αὐτὸν ἐρῶν τὸν ἐρῶν σπύροντες, καὶ ἀγγελοὶ συμπεριλαμβανόμενοι, καὶ δεχόμενοι δυνάμει κυρίου τῆς φάλαγγος ὑπερμαχοῦντες, καὶ λίθου χάλκους, καὶ βέλη πρὸς αὐτὴν τῶν σπύρων δόξαν βαλλόμενα· καὶ ὅμως αὐτῶν πύθιν οἱ οἱ φρονοῦντες σπύροντες. Θεός γὰρ βυλοῦμεν, οὐδὲν αἰνῶν.

αἱ

Exod. 14.

Exod. 17.

Exod. 19.

4. Reg. 19.

Isa. 10.

A Si vero Græci miraculum istud minus probauerint, multa dicere possumus, quibus nunc censemus esse supersedendum. Quanta Alexandro volenti copias Granicum flumen transire & bellum Dario inferre, vaticinati sunt arioli? atque hæc eorum commenta, nullam evidentem sui demonstrationem habent. Quomodo Socratis philosophi dæmonium voce prænuntiare illi potuerat rerum non agendarum euentus? Quomodo vero quæ de Pythagora Samio ab ipsius discipulis scripta sunt? Poëtarum figmenta, ac quo pacto inter illos nonnulli fama celebres, quosdam eorum quos deos esse existimant, vna cum ipsis militare & bellare scribant, consulto
B prætereo, ne quis me fabulosa cum veris, & quæ nusquam gesta, cum gestis comparare velle putet. Præpotentem autem Dei Christi gratiam ex quo inter homines ea exuberavit, & in cælo, & in terra, & in mari, & in plantis, & in lignis, & in vestibus, & in morbo, & in sanitate, & in cibo, & in potu, tutissimum præsidium, & malorum tam præsentium quàm futurorum remedium esse, experti norunt, & nos etiam in progressu historię suo tempore exponemus.

**Pleasure in
Allegory**

B

C DE VEXILLO QVOD FECIT CON-
stantinus, in quo effigies Crucis in calo visa.
CAPVT V.

Constantinus igitur signum quod viderat, in vexillum suum transtulit, idq. auro & lapidibus pretiosis intextum, ac in longissimæ hastæ speciem efformatum, primis equitibus perferendum dedit, litterarum promissa re ipsa deinceps explorare cupiens: nec spe sua frustratus est. cito enim cum credidisset ijs quæ viderat, pene citius victoria potitus est.

D
DE VICTORIA QVAM PIVS CON-
stantinus ab impio Maxentio repertavit.
CAPVT VI.

Constantinus magnum belli laborem fide
præcicens, & Romanum exercitum mini-
me reformidans, suos contra fortiter instruxit.
Maxentius vero Constantini vires metuens, &
Romanorum in se odium suspectum habens (pla-
rimis enim ob nequitiam suam inuisus erat) do-
lo moliebatur insidias: dolum in ponte parabat,
quem hac arte compegit: quod aperte extabat
& apparebat, Constantinum recipere & transi-
tum præbere posse videbatur: sed latebat occul-
te deceptionis laqueus, ad illius pedes irretien-
dos paratus. Nam progredi solum in eo paulum
oportuit hostem, ut soluta machina captus, ino-
pinata morte in eo loco periret, atque sic ille
flumen traiectionis retia posuit. Sed diuina gra-
tia malorum artificem, suis ipsius technis impli-
cuit. Nam antequam caperetur Constantinus,
tyrannus ipse prior progressus in sua incidit re-
tia, & illic sui ipsius tyrannicida factus, non inni-
tiles

pp iii

Non

Lib. 9. Ep. 8. c. 1.

Exod. 15.

tiles ipse sibi infidias in conspectu Romæ posuisse visus est; ad pontem Milvium dictum. Maxentius ipse demersus in flumen. suffocatus perijt, ut merito (quemadmodum inquit Eusebius Pamphili) exclamare potuerit populus Romanus: Cantemus Domino, gloriose enim magnificatus est, equum & ascensorem deiecit in mare: adiutor & protector factus est mihi ad salutem. & Quis similis tibi in dijs Domine? quis similis tibi gloriosus in sanctis, admirabilis in laudibus, faciens prodigia? Cum hæc aliaq. insuper his similia & germana Constantinus addidisset, omnium ducem & victoriz auctorem Deum & vni-genitum eius filium IESVM. Christum reipsa celebrans, Romæ cum triumpho & celebri pompa ingreditur: omnibus confertim tam qui senatorio ordine, quam qui alijs dignitatum ornamentis illustres erant, cum toto populo Romano, infantibus simul & mulieribus, læto oculorum obrutu & labentibus animis, tamquam liberatorem, servatorem & beneficium patronum suum, cum faustis acclamationibus & insatiabili gaudio illum excipientibus. Ille vero insita in Deum pietate imbutus, applausu illo strepituq. populari nullo pacto elatus, sed auxilij à Deo allati sibi probe conscius, statim salutaris pallionis trophæum in manu propriæ imaginis poni iubet: & cum statuam ipsius dextra Crucis signum tenentem, Romæ in loco populi frequentia maxime celebri collocarint, hanc inscriptionem his ipsius verbis Latino sermone in ea incidi mandat: Hoc salutari signo, vero fortitudinis indicio civitatem vestram tyrannidis iugo liberaui, & S. P. Q. R. in libertatem vindicans, pristinae amplitudini & splendori restitui. hæc Eusebius.

Loco cit.

DE LICINIO A CONSTANTINO PIO
misso contra tyrannum qui in Oriente erat.

CAPVT VII.

RVfinus ille Gelasius sic ait: Post hæc rogavit senatus Licinium Constantiæ sororis Constantini illius pij maritum, ut vna cum Constantino regnaret: hunc statim in Orientem, contra tyrannum qui illic erat misit, salutem Christianorum qui illic erant procurans. Pius enim Imperator tantis beneficijs à Deo affectus, bonam gratiam benefico illi rependere omni studio contendit: ea erat Christianorum afflictionem quiete aliqua & remissione levare, & alios de exilio reducere, quosdam è carcere & vinculis emittere, nonnullos cum bonis suis publicatos, in integrum restituere, & ipsorum Ecclesias instaurare: omnia vero summa cum animi alacritate fecit, ea quæ Christi sunt sapiens in omnibus: cum Christianus esset, omnia tamquam Christianus fecit, Dei quidem Ecclesias extruens, & pretiosis ornans donarijs: Gentilium vero templa dirui iubens & incendi.

Φρειών, τὰ πάντα χριστιανὸς ὢν, οἷς χριστιανὸς πάντα ἐπεσπείη, αἰσθίζων τὰς ἐκκλησίας τοῦ θεοῦ, καὶ πλουτίζων τὰς αἰατὰς ἐκκλησίας· ἐπὶ δὲ καὶ τοὺς ἐκτὸς τοῦ καὶ κατὰ τὴν ἀνάγκην, καὶ πλεονάζοντες ἀποκαθίσταται, καὶ τὰς ἐκκλησίας αὐτῶν ἀποκαθίσταται.

A καὶ χριστὸν ἐπιβαλὼν καὶ ἰσχυρὸς ἐκ δυνάμεως τοῦ
τῆς Ρώμης, πρὶν τὴν καλαμίνην Μυλαίου γέφυρας,
ὁ περὶ τῆς Μαχίτης αὐτὸς καταδύς ἐς τὸν ποτα-
μόν, ὁποῦ πηγαὶ ὕδατος ὡς τὸν δῆμον ὅλοι Ρωμαῖων
καθὰ φησι Εὐσέβιος ὁ Παμφίλος· βοήσας λέγοντα
ἄσωμεν τὸν κύριον, ἐν δόξῃ καὶ δόξῃ αὐτοῦ, φησὶ
ἵπποι ἐκ αἰαβάτου ἔρριψαν ἐς τὴν λαοσύναν· βοήσας
καὶ σπασσὴς ἐξήρτη μὲν ἐς σωτηρίαν· καὶ, τίς ὁμοίως
σοὶ ἐν θείοις κύριε· τίς ὁμοίως σοὶ, δεδούξασμένους ἐν
ἀγίοις, θωπεύσας ἐν δόξῃ, πᾶν πέραν· οἷς ἐπι-
λέγει ὁ αὐτὸς πᾶσι ἐν οὐκίᾳ πύρις ἀδελφότης. ἐν ἑ-
μφερῇ Κωνσταντίνῳ τὸν πατριάρχον ἐν τῇ εἰκῇ αὐτοῦ
θεοῦ, καὶ τὸν μαρτυροῦντα αὐτὸν ἡν ἰσχυρὸν χρεῖς αὐτοῖς
ἐργαίεσιν ἀνυμνήσας, ὅτι Ρώμῃ μετ' ἐπισημίων ἐπι-
λαμνῶν, πάντων ἀδελφῶν αὐτῶν τῶν πρὸς τῆς συγ-
κλήτου βαλῆς, καὶ τῶν ἄλλων ἀδελφότητων, σὺ
πάντῃ δῆμῳ Ρωμαίων ἀμὰ καὶ μετὰ ἡμεῖς ἐνοστά-
ξι, φανερῶς ὁμολογῶν, αὐτοῦ ψυχῆς, οἷα λυτρωτῆν,
σωτῆρα καὶ ἐκτελεστὴν μετ' ἀφαιρέσεως καὶ ἀπολύτου
χαρᾶς ὑποδέχομεν. ὁ ἱερωσύνην τὴν ἐν τῇ
δοξίᾳ καὶ ἐκτελεστῇ, μηδ' ὅλως ὅτι τῆς βοῆς πα-
ρακαλῶμενος, εὐ μάλιστα τῆς ἐκ θεοῦ παρακαλῶμε-
νος βοήθειας, αὐτῶν τὴν σωτηρίαν πρὸς τρέψαν
ὑποχρεῖται ἰδίᾳ ἐκείνῃ αἰατῇ καὶ πρὸς τὴν καὶ
δὴ ταυτοῦ σημεῖον ἐν τῇ δεξιᾷ κατέχοντα αὐτοῖς, ἐν
τῷ μάλιστα τῶν ἐπὶ Ρώμῃ δεικνυμένων πρὸς
σημαίον, αὐτῶν δὲ πᾶσι πρὸς τὴν καὶ ἐκτελεστῇ
ἐκτελεστῇ αὐτοῖς ἐκτελεστῇ, τῇ Ρωμαίων φωνῇ· καὶ
τοῦτο τῷ σωτηριῶντι σημεῖον τῷ ἀληθινῷ ἐκτελεστῇ
τῆς αἰσθίσεως, τὴν πᾶσι ὑμῶν δὲ ζυγοῦσιν τυραν-
νῶν ἀδελφότης ἡ ἀδελφότης ἐπὶ μὲν ἐκ τῶν συγκλη-
των καὶ τῶν δῆμον Ρωμαίων τῇ ἀρχαίᾳ ἐπιφανείᾳ καὶ
λαμπρότητι ἐκτελεστῇ δὲ καὶ πρὸς τὴν καὶ πρὸς
Εὐσέβιος.

ΠΕΡΙ ΑΙΚΙΝΙΟΥ ΠΕΜΠΟΜΕΝΟΥ
ὡς δὲ ὁ δόσιβος Κωνσταντίνου καὶ τοῦ
ἐκ αἰατῆς τυραννῆος.

ΟΤι μὲν Ρωμαῖοι, ἡγεῖται Γελάσιος πᾶσι λέγει
ὡς δὲ μὲν πᾶσι Λικίνιος καμβρὸν τοῦ χαλκῆ-
τος τοῦ θεοφιλοῦς Κωνσταντίνου, ὅτι τῇ ἀδελφῇ Κων-
σταντίᾳ, συμβασιλεύοντῃ Κωνσταντίνῳ, ἡ Ρωμαίων
ἡγεσία συγκλητῶν ἐπὶ πικρῇ αὐτοῖς ὅτι τὴν εἰσὶν ἐξ-
επείχε καὶ ὁ ἐκείνῳ τυραννῆος, τὴν σωτηρίαν τῇ ἐκεί-
νῃ χριστιανῶν περὶ τὴν καὶ πρὸς τὴν καὶ πρὸς τὴν
λικούτων ἀδελφότης ἐκ θεοῦ ὁ δόσιβος Κωνσταντίνου,
ἀχαριστήρια τῷ ἀδελφῇ περὶ τὴν καὶ πρὸς τὴν καὶ πρὸς τὴν
πᾶσι τὴν αἰσθίσεως τὴν χριστιανῶν ἐκτελεστῇ, ἐκ
τῶν ἐκ τῆς αἰσθίσεως αὐτοῦ ἀδελφότης, τὴν ἐκ τῆς αἰσθίσεως
αὐτοῦ ἀδελφότης, ἐκ τῆς ἀδελφότης τῆς αἰσθίσεως αὐτοῦ
ἀδελφότης αὐτοῦ, καὶ τὴν ἐκ τῆς αἰσθίσεως αὐτοῦ ἀδελφότης
καὶ πᾶσι ἐπὶ αὐτῇ σὺν περὶ τὴν καὶ πρὸς τὴν καὶ πρὸς τὴν

ΠΕΡΙ

[illegible]

Orientis ille tyrannus Dei Ecclesias interea depopulabatur. Decepit ipsum huiusmodi causa: magnitudinem imperij quod ei supra meritum obtigerat, ferre atque sustinere non poterat, sed honesti regijq. ingenij experts, inepte & perperam res gerebat: graui atque intolerabili arrogancia in omnibus rebus elatus, etiam contra Imperij socios, maxime vero contra Constantinum (qui rebus omnibus illi longe antecellebat, genere, educatione, institutione, dignitate, & prouidentia, quique, quod omnium caput est, animi moderatione & vera erga Deum pietate praefulgebat) audere quouis & attentare animum induxit, & in honoribus votisq. publicis sese primo loco renuntiare: mox stultitiam in furorem vertens, foedera cum Licinio pacta rupit, ac bellum nullis inducijs dirimendum concitauit. Postremo cum breui omnia miscuisset, totamq. ciuitatem turbasset, atque confecisset exercitum decem millium virorum, exit ad pugnam, tam contra Licinium ipsum, quam qui illum miserat Constantinum. Sed manus conferens, diuina ope destituitur, victoria tunc ab ipso vno omnium Deo, victori Constantino subministrata. Primum sceleratus ille eam armatorum militum manum, cui confidebat plurimum, amisit: mox satellitum praesidio nudatus, & ab alijs omnibus, qui relicto illo ad victorem confugerant, desertus, clam discessit miser: & regionum ornatum, qui parum sane illum decebat, timide simul & iracunde & muliebriter exuens, multitudini sese immiscet: fuga deinde elapsus, & in agris vicisq. latitans, vix hostium manus euitauit, saluti suae consulens. Atqui inde reipsa ostendere licet, certa admodum veraq. esse diuina oracula, in quibus dicitur: Non saluatur Rex per multas copias suas, & gigas non saluabitur in multitudine fortitudinis suae: fallax equus ad salutem: in abundantia autem virtutis suae non saluabitur. Ecce oculi Domini super metuentes eum, & in ijs qui sperant super misericordia eius, vt eruat a morte animas eorum. Porro impius ille repentina Dei plaga percussus in secunda belli conflictatione occumbit, alium vitae exitum fortitus, quam qui ducibus bellicosis contingere solet, qui pro virtute & pro amicis ac familiaribus fortiter se gerentes, fidenti animo gloriosam mortem oppetunt. Ille vero impius & Dei aduersarius interea dum exercitus suus in armis staret, ipse domi moratus, intra parietes latitans debitas luit poenas, inopinato Dei flagello percussus: sic vt graui dolore, & acerbo cruciatus sensu agitato, prius quam occideret, dira fame conficeretur: eius etiam caro vniuersa, ardore caelitus inuecto & non conspicuo intabesceret, sic vt diffuens, pristinae formae effigies tota deleberetur, exiccaren-

Pfalz

204.

tur ossa, & tamquam simulacrum quoddam longinquitate temporis exhaustū attenuatumq. relinqueretur: ita ut qui præsto aderant, eius corpus nihil aliud esse existimarent, quàm sepulchrum animæ, quæ in eo iam mortuo & plane putrido defodiebatur. æstu porro intimas adhuc medullas vehementius percurrente, exilerunt ei oculi, & è suis sedibus excidentes cæcum reliquerunt: qui post hæc ægre spiritum ducens Domino confitetur, mortemq. inuocat: ad extremum confessus se ista propter amentiam, qua contra Christum uti consuevit, merito perperi, animam emittit.

DE ECCLESIA RVM
inflatione.

CAPVT IX.

Isai. 2.

CVM ad hunc modum Maximinus, inter reliquos pietatis hostes longe deterrimus, è medio sublatus esset: Ecclesiæ, gratia Dei omnipotentis, ab ipsis fundamentis instaurari cœperunt: & Christi verbum, ad gloriam Dei rerum omnium moderatoris efflorescens, maiorem quàm antea recuperavit libertatem. Hæc in nono libro Ecclesiasticæ historię scripsit optimus ille Eusebius Pamphili: ex illius enim & aliorum laboribus, ut supra dixi, summa capita decerpens, præsentem hunc libellum qua possum breuitate contexo, summo studio festinans sermonem deducere ad summum illū, illustrem, sanctum & diuinum montem Apostolicæ illius & laudabilis Synodi sacerdotum Dei, quæ Nicææ fuit: maxime cum Prophetam velut manu prehendentem & hortantem videam: Venite, inquit, ascendamus ad montem Domini, & ad domum Dei Iacob: & annuntiabit nobis viam suam, & ambulabimus in ea. ex Sion enim exhibit lex, & verbū Domini ex Hierusalem. Vere enim Sion & Hierusalē, & mons Domini altissimus, & domus Dei Iacob, est diuinus ille orthodoxorum Dei sacerdotum cœtus, in Spiritu sancto consultantium, & docentium per scripturas Propheticas, Euangelicas, & Apostolicas, verbum vitæ, hoc est, Filium Dei: nempe quod vere increatus sit secundum naturam suæ diuinitatis, non creatus, quemadmodum contra illum blasphemauit Dei hostis & impius ille Arius: quod eiusdem naturæ & substantiæ sit cum Patre qui eum ante omnia sæcula genuit: quod denique & Spiritus sanctus eiusdem pariter diuinitatis & essentiae sit cum Patre & Filio, manifestissime ostenderunt. Et vere hic ille altus Dei mons nobis supra fuit (quemadmodum & antea declarauit sermo ab ipso Domino per Apostolos nobis traditus, & nunc per ipsius sacerdotes Nicææ congregatos expressis testimonijs clare explicatus) veneranda illa & sancta Fidei regula, de qua clarior, iuuante Deo, progrediente longius sermone à nobis differetur. Sed ad propositum.

Eccle-

siæ præσθησιν: ὁ προσκυνητὴς οὗτος καὶ ἄλλος τῆς ἀμαρτήτου πίστεως ὅρος, ὡς οὐ σιφιστὴς ἡμῶν, ποιητὴς τῆς τοῦ Θεοῦ χάριτος προσηύχων ὁ λόγος, ἀλλ' ὅτι τὴν προσημαίνον ἡμῶν τῆς ἐκκλη-

A τῆς ἐκκλησίας δ' αὐτῆς μόνον ὅστιον γεγονέναι, οἷον τὴν μακρὴν χρόνον κατισκελετὰ μένον ἐδωλὸν ὑπολῶφθῆναι: ὡς μηδὲν ἄλλο τι νομίζον τὸς παρόντας, ἢ τὰς παλαιὰς τῆς ψυχῆς γεγονέναι τὸ σωμῆσθαι ἡδὴ νεκρῶ καὶ πνευματικῶς ἀποθνήσκειν κατωρυγμένης: σφοδρότερον ὅτι πολλοὶ τῆς γέφυρας αὐτῆς ἐκ βάθους μυλάων καταφλεγοῦσιν: ἀποπηδῶσι ὅτι αὐτὰ τὰ ὁμολογούμενα, καὶ τῆς ἰδέας λήξαις ἀποπηδῶσι πρὸν αὐτῶν ἀφίστανται: ὅτι τῶν τύποις αἰσπείων, ἀπολογούμενοι τῷ κυρίῳ, οὐκ ἐπὶ ἐπικαλεῖται, καὶ τὸ πᾶν ἐκ τῆς ἐδικῆς ταῦτα τῆς κτ' ἔχοντος παροινίας ἐνικα πνευματικῶς ὁμολογῶντας, ἀφίστανται τὴν ψυχῶν.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ
αἰσπεύσεως.

O τῶν δὴ τῶν Μαξιμίνου ἐκπεδῶν προμείν, ὅς ἐπιλοίπων τῶν τῆς ἡσυχίας ἐχθρῶν ἀπὸ τῶν χειρῶν αἰσπεύσει, τὰ μὲν τῆς τῶν ἐκκλησιῶν αἰσπεύσεως ἐκ θεμελίων χάριτος Θεοῦ πνευματικῶς ἡγήρεται: ὅτι τοῦ Χριστοῦ λόγος εἰς δόξαν τοῦ τῶν ὅλων Θεοῦ ἀγαλλιάσων, μαζέοντα τὸ ἐμπεσόν ἀπὸ ἀλάμβαναι πειρήσας. ταῦτα ἐν ἐν αὐτῇ τῇ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ιστορίας ὁ πάντα ἄριστος σωτήρ ὁ Παμφίλος Εὐσέβιος. τῶν γὰρ αὐτῶν πόνων, ὡς αὐωτέρω μοι εἴρηται, καὶ τῶν ἄλλων τῶν αἰσπεύειν ποιούμενος, ὁ βιβλίδις πύτυν διὰ βραχίον ἐγχαράττω τὴν σὺνταξιν πλείστην ὅση περὶ τῶν πρὶν τοῦ λόγου ποιούμενος ὅτι τὸ ὑψηλὸν καὶ λαμπρὸν αἶνον ἐστὶν ὅρος τῆς κτ' Νικαίας ἀποστολικῆς καὶ ἐκκλησιαστικῆς τοῦ Θεοῦ ἱερείου συνόδου: ὅρων μάλιστα τὸν περὶ τῆς κατὰ τὴν μετὰ τῆς χειρὸς καὶ περὶ τῆς πνευματικῆς διδασκαλίας, αἰσπεύειν εἰς τὸ ὅρος ὁ κυρίως, καὶ εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ ἱακώβ, καὶ αἰσπεύειν ἡμῶν τὴν ὁδὸν αὐτῶν, ἐκ προσημαίνον ἐν αὐτῇ: ἐκ τῶν Σιών ἐξελάσσει νόμος, καὶ λόγος κυρίου ἐκ ἱερουσαλήμ. ἀληθῶς γὰρ Σιών ἐστὶν ἱερουσαλήμ, καὶ ὅρος κυρίου ὑψηλότερον, ἐκ οἷος τοῦ Θεοῦ ἱακώβ ὁ θεῖος ἐκκλῆτος τῶν ὁ Θεοῦ ὁρθοδόξων ἱερέων ὁμιλος, πνευματικῶς ἀγίων ἀποσκεψάμενοι καὶ ὁρῶντες τὴν ἀπὸ τῆς κατὰ τὴν πνευματικῆς διδασκαλίας ἐκ ἀποστολικῶν καὶ ἀποστολικῶν περὶ τὸν λόγον τῆς ζωῆς, τὸ ἐπὶ τοῦ Θεοῦ ὅτι, ὡς ἀληθῶς ἄκτιστος τῇ τῇ θεότητι φύσις, καὶ ὁ κύριος: κατὰ τὸν ὁ Θεοπάχης καὶ ἀσπίστους κατὰ αὐτῶν ἐβλασφήμησιν Ἀρειος καὶ ὅτι τῆς αὐτῆς ὕψους, ἡς ἐστὶν ὁ θεῖος αὐτῶν περὶ τῶν αἰώνων αἰώνων ὑπαρχὴ πατήρ, ἐκ τοῦ αὐτοῦ χρόνου: ὁμοίως ὅτι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον τῆς αὐτῆς θεότητος καὶ ὕψους, ἡς ὁ πατήρ ἐστὶν ὁ ὅρος, σιφιστὴς ἰδούμενος. ἐκ ἀληθῶς ὑψηλὸν ὅρος ἡμῶν, αὐτῶν ἡμῶν κατὰ προσημαίνον ὁ λόγος περὶ αὐτῶν τοῦ κυρίου, διὰ τῶν ἀποστόλων δοξάζει, καὶ τῶν διὰ τὸ αὐτῶν ἱερέων καὶ τῶν Νικαίων χριστιανῶν μαρτυροῦντες.

ἰω

στίασιν ἰσχυρὰς ὑπὸ θείῳ ἐπετέλθωμεν, ἐπινα-
λαβόντες τὰ περὶ τῆς ὁ βασιλείας θείας, οἱ τ' αὐτὴν
λαὸν ἀνταδίδωκεν, ἡ τῆς τῶν τυραννῶν καταστροφῆς.
Δὲ ὁ θεὸς ἡμεῖς αὐτοὺς φιλοφιλῶς Κωνσταντῖνον τὸν
βασιλέως, ὃν δὲ αὐτὸς ἐπὶ τῶν ἐπετελέσθαι τῆς κτ'
τῶν ἐκχυμένων αὐτῷ ἐκκλησιῶν, ὁ μόνος μέγας κύ-
ριος, ὁ ποιῶν θαυμάσια μεγάλα μόνος, ἡ ἀντιχρήσ-
ται, ὃν οὐκ ἔστιν ἀριθμὸς, ὁ ἀλλοίων καρπὸς καὶ χρο-
νός, μεθυστὴν βασιλεὺς πῆ καὶ δυνάστην, ἐκείνῳ δὲ
τῆς πτωχείας, ἡ δὲ τῆς ἐκείνου ἀντιψῶν πίνοντα· καὶ ἡ-
λα δυνάστας δὲ τῶν θρόνων, ἡ ὑψώσας πενήτους· πτω-
χὸν ἐνέσπασεν ἀγαθῶν, ἡ πτωχὸν ἐξ ἀπείρου
πενούς, καὶ βραχίονας ὑπερηφάνων σωτέριψεν· ὁ
θαυματουργός, ὁ μεγαλουργός, ὁ τῶν ὅλων δεσπότης,
ὁ τῶν συμπαυτῶν κόσμου δημιουργός, ὁ παντοκράτωρ,
ὁ πατὴρ ἡμῶν, ὁ εἰς καὶ μόνος θεός· ὃς τὸ κατὰ ἡμᾶς
ἀναπέμπωμεν, προσπαύοντες τῷ ποιῶν θαυμά-
σια μεγάλα μόνος, ὃς οἱ τὴν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ,
τῷ πατρίᾳ βασιλεὺς μεγάλος, ἡ δὲ δυνάστην
βασιλεὺς κρατῶν. ὃς οἱ τὴν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ.
ὃς ἐν τῇ πατρίᾳ ἡμῶν, ἐμνησθῆ ἡμῶν ὁ κύριος.
ἐφ' οἷς ἀπαιτῶν ἀνυμνῶντες μὴ ἀφαιρέσωμεν τὸν
ὅλον θεόν, ἡ τὸν πύτυν μεγαλῶν ὃν Ἰησοῦ Χριστὸν τὸν
κύριον ἡμῶν, τὸν σὺ τῷ πατρὶ πάντων ἡμῶν τῶν
ἀγαθῶν αἰτῶν, τὸν τῆς θεογονίας αὐτοῦ ἐκκλησίᾳ
ἡμῶν, τὸν τῆς εἰς αὐτὸν ἀσβεστῆς διδάσκαλον, τὸν
τῶν ἀσβεστῶν ὁλοκλήρῳ τὸν τυραννοκτῆν· τὸν ὁ βίβ
διορθωτὴν, τὸν τῶν ἀπειρωσμένων σωτῆρα Ἰησοῦν,
ἐν ἡμῶν καὶ μιᾷ καρδίᾳ πάντες δοξάζωμεν·
ὃς δὲ μόνος, οἷα πατέρα τοῦ πατρὸς μονοπάτη ὑ-
πάρχων πατέρα τοῦ πατρὸς, ἐν βουλῇ τῆς πατρικῆς, ἡ
ἐαυτοῦ, ἡ τῶν ἀγίων πνεύματος φιλοφροσύνης τῶν
κάτω πυ καμῖναι ἐν φθορᾷ τῶν σωτηρίων ἡμῶν
προμηθεύμενος, εὖ μάλα προνοήτως τῶν ἡμετέρων
ὑποδύς φύσιν, καὶ ἡμῶν πᾶσι ἀεὶ ἰατρὸς πᾶσι ἀδελ-
φείας ἡμῶν ἀναλαβὼν, ἡ τῶν νόσους φέρων, καὶ τῇ
καὶ αἱ σωτηρίαν καὶ ζωὴν τῷ τῶν ἀνθρώπων κα-
τηράσασθαι ἡμῶν· ὃς δὲ βασιλεὺς βασιλεὺς, καὶ τὸ
ἰδίῳ λαῷ αἱ προμηθεύμενος, τὸν αὐτὸν φίλον καὶ θε-
ράποντα ἰδίῳ Κωνσταντῖνον, πῶς τῆς εἰς αὐτὸν ἀσ-
βεστῆς καὶ πίστεως ὁπλοῖς φράσας, καὶ τῶν ἀσβεστῶν
τυραννῶν, τὸ πᾶν καὶ Ῥώμην Μαξιαντῆν, καὶ τὸ καὶ τῶν
αἰατῶν Μαξιμίνου ἀνιγνῶμεν· οὐς δὲ αὐτὸς ἀν-
λῶν, φαιδρῶν καὶ βασιλεὺς ἐπὶ τῶν οἰκίῳ λαῷ
δοξοδίδωκεν.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΛΙΚΙΝΙΟΥ ΚΑΚΟΤΡΟΠΙΑΣ.

Ὅτι καὶ δὲ ἄρα· Φησὶν ὁ Παμφίλος Εὐσέβιος·
τῷ μικρῷ φθόνῳ, τῷ φιλοπότηρ δά-
μοι φορητῆς ἡ τῶν ὁραμένων θίαν· ὡς οὐκ ἔστι
Λικίνιος μετὰ τὴν ἐπὶ γὰρ αὐτῶν πρὸς
σώφρονα λογισμὸν πᾶσι τῶν ἐμπεσάντων δειδωμένων
τοῖς τυράννοις συμβεβηκότα· ὃς εὖ φερομένης αὐ-
τῷ τῆς ἀρχῆς, τῆς βασιλείας μεγάλου Κωνσταντίνου δαυτεῶν πρὸς, ὁπριαμβείας π καὶ συγγραφῆς
ἡμῶν

A Ecclesiasticæ historiæ argumentum reuertamur, repetentes ea quibus Deus populo suo subuenerit, & tyrannos e medio sustulerit per dilectum seruum suum Imperatorem Constantinum: quā per eundem pacem conciliauerit omnibus in toto orbe Ecclesijs. Solus magnus Dominus, qui facit mirabilia magna solus, & inscrutabilia, quorum non est numerus: qui occisiones & tempora commutat: qui deponit reges & constituit: suscitans a terra inopem, & de stercore erigens pauperem: deposuit potentes de sede, & exaltauit humiles a terra: esurientes impleuit bonis, & diuites dimisit inanes, & brachia superborum contriuit: qui est rerum admirabilium opifex, qui magnarum architectus, qui vniuersarum Dominus, qui totius mundi fabricator, qui omnipotens, totus bonus, vnus & solus Deus. cui nouum canticum cantemus, obsequentes ei qui facit mirabilia magna solus, quoniam in saeculum misericordia eius: ei qui percussit reges magnos, & occidit reges fortes, quoniam in saeculum misericordia eius: quia in humilitate nostra recordatus est nostri Dominus. Ob hæc omnia numquam desinamus celebrare vniuersorum Deum, & vnigenitum eius filium Iesum Christum, dominum nostrum, illum cum Patre omnium bonorum nobis auctorem, diuinæ cognitionis interpretem, veræ erga ipsum pietatis magistrum, impiorum euerforem, interfectorem tyrannorum, vitæ nostræ moderatorem, & nostrum omnium, cum reiecti & repudiati essemus, saluatorem Iesum, vno omnes ore, vnoq. corde celebremus: quod solus tamquam optimi Patris optimus Filius, paterna sua ipsius & Spiritus etiam sancti clementia, salutis nostræ, cum in peccatorum corruptione & sordibus iaceremus, prospicere cupiens, naturam nostram libenter induerit: & tamquam optimus medicus, infirmitatem nostram subleuans, & morbos auferens, tunc & semper salutem & vitam nostro generi restituerit. qui Rex regum populi sui curam agens, dilectum seruum suum Constantinum pietatis erga se & Fidei armis munitum, in impios tyrannos, Maxentium Romæ, & Maximinum in Oriente concitauit: quibus per illum e medio sublatis, summam & tranquillam pacem populo suo reddidit.

DE PRAVIS LICINII MORIBVS.

C A P. X.

V Erum neque inuido probitatis hosti (inquit Eusebius Pamphili) omnisq. impietatis fautori diabolo, harum rerum spectaculum tolerandum videbatur: neque itidem Licinio velut iam mutato, ea quæ tyrannis prioribus obtigerant, satis exempli ad modestiam & animi moderationem excolendum dederunt. Qui cum imperio prospere frueretur, & secundus in honore post Imperatorem Constantinum magnum obtineret, & coniunctione atque affinitate

Euseb. lib. 2. hist. cap. 4. Psal. 133. Job 5.

Psal. 138. Luc. 1.

Psal. 133.

Lib. 1. cap. 1.

te eius dignus habitus esset: relicta tamen præclarorum hominum imitatione, perditos impiorum tyrannorum mores æmulatus est: & quorum miserum vitæ exitum oculis conspexisset, eorum perditam mentem sequi maluit, quàm in præstantioris viri amicitia atque proposito perseverare. Invidia enim contra Constantinum, à quo plurima beneficia accepit, inflammatus, pestiferum & crudele bellum illi infert: non naturæ leges reueritus, non iurisiurandi, non sanguinis, non fœderum recordatus. Constantinus enim tamquam optimus princeps, quo in eum clara veræ benevolentia indicia ostenderet, suam ipsius affinitatem illi non invidit, illustres nuptias sororis illi non denegavit. & post pauca: Sed impius iste Licinius contraria his admittere, omnes machinas quotidie contra præstantiorem, excogitare, omnes insidiarum vias inuestigare cepit, ut pro summis beneficijs maleficia rependeret. quibus hæc insuper addit: Verum Deus Constantino (inquiens) amicus fuit, curator eius & custos, qui insidias in occulto & tenebris ei à tyranno comparatas, in lucem produxit atque patefecit. Tanta igitur sunt & tam sancta pietatis arma, ut non solum ad depulsionem hostium, sed ad salutis etiam nostræ propugnationem satis præsidij habeant: quibus sanctissimus Imperator noster præclare septus, multiplices & callidas execrabilis hostis insidias diuino auxilio effugit. Licinius deinde ubi clandestinos conatus suos neutiquam ex animi sententia succedere vidit (Deus enim omnem dolum ac fallaciam pio Imperatori aperuerat) nec posset amplius facinus suum celare, bellum palam mouet: ac dum cum Constantino bellum suscipere constituit, iam etiam contra vniuersorum Deum, Constantini custodem, quemque norat Constantinum colere, aciem instruere instituit: & ab eo tempore pios homines imperio suo subditos misere vexauit. & post alia quædam: Modus autem & ratio cordis qua eos perdere constituit, peregrina fuit, & antea numquam vlla sæculorum memoria audita: ceterum eas, quæ prope Amasiam sunt, & reliquas Ponti ciuitates, quantis malis affligi iussit, omnem etiam exuperantiam crudelitatis superat. Illic ex Ecclesijs Dei alias deiecit & solo adaquauit, alias occludi iussit, ne quisquam eorum qui eas frequentare consueuerant, eo commearer, neve debitos cultus & vota Deo redderet: non enim pro se illa fieri existimabat (quomodo enim aliter cogitare potuit qui Deum odit? praua conscientia illud secum ipse reputans,) sed nos pro Imperatore pio Constantino omnia exequi, & Deum placare persuasum habuit. Hac itaque opinione concitatus, omnem furoris sui impetum in nos intorquere statuit. & paulo post: Multi Episcoporum sine causa abripiebantur ad supplicium, & puniebantur tamquam sicarii, qui nihil mali commiserunt: nouum mortis genus subierunt: corpora eorum primum gladio in multas particulas dissectabantur, deinde post crudele illud & horrendum spectaculum in altis maris gurgites quo à piscibus deuorarentur abiciebantur. his accesserant

A ἡζυωμένος, μιμήσας μὲν τῆς τῶν καλῶν ἀπειμ-
πάντων τῆς ἱερωτικῆς τὴν ἀσπιδὶν τυραννικῆς μαχόμενος ἐξή-
λυν τὴν κακότητα. Ἐν δὲ βίᾳ τὴν κακοφροσύνην
ἐπιδείκνυσεν ὁφθαλμοῖς, πύτων ἐπιθεῖν τῇ γυναικὶ
μαῖαν, ἢ τῇ πρὸ κρείττονος φιλίας τῆς ἀγαθῆς ἐμ-
μένειν ἢ βέλτερον διαφθιγγεῖν προτιθεῖν τῇ πατρὶ-
γέτρῃ, πλεῖστον δυσωγῇ ἔδεικται πρὸς αὐτὴν ἐκ-
φέρειν, ὡς φύσας νόμων φεισόμενος, ὡς ὁρμησίων,
ὡς αἱματι, ὡς σωτηριῶν μνημῶν ἐν διαστροφῇ λαβάν.
ὁ μὲν γὰρ αὐτῷ, οἷα πινάρατος βασιλεὺς, ἀνείκας πα-
ρέχων ἀληθοῦς σύμβολα, συγγνώμης τὸ πρὸς αὐτὸν
σῶμα ἐφθίγγει· γάμων τὴν λαμπρῶν ἀδελφῆς μετου-
σίαν σὺν ἀπρησίᾳ. καὶ μεθ' ἐπεὶ ἀλλὰ τούτης
τ' αἰσάντια Λικίνιος διεπράττει, παυσίας ὁμηγερέα
καὶ πρὸ κρείττονος μηχανὰς ὁπτιχωμένους ὁ μισθ-
θισ, πάντας τὴν ὁπτιχῶν ὁπτιβελῆς χρόνος, ὡς αὐ-
καχῆς τὸν ἀντιπρὸς ἀμείψθη. οἷς ὁπτιλέγῃ τῷ ἱ-
κῶν ἀρετῇ ὁ γίγας φίλος, καθεμὼν ἐφύλαξ, τῷ Κων-
σταντίνῳ λέγων, ὅς αὐτῷ πρὸς ἐνδοκίμησιν καὶ σὸς
μηχανωμένους ὑπὸ τῷ τυραννικῷ ὁπτιβελῆς εἰς φῶς
ἀγῶν διήλγε· τῶν δὲ ἀρετῆς τὸ μέγα τὸ γινώ-
C βίας ὅπως πρὸς ἀμύνας μὲν ἐχθρῶν, οἰκίας δὲ
φυλακῶν σωτηρίας ἐχούσιν. ὡς δὲ πεφραγμένος ὁ
θεοφιλέστατος ἡμῶν βασιλεὺς Κωνσταντίνος, τῇ ἐκ
θεοῦ βοηθείᾳ, πρὸς τὴν δυσωγίαν πλεονέκτους ὁπ-
βελῆς διεδίδρασκεν. ὁ δὲ τυραννικὸς τὴν λαοφροσύνην
σοκῶν ὡς ὑδαμῶς ἐώρα καὶ γυνῶν χωροδῶν,
τοῦ θεοῦ πάντας δόλον καὶ βλασφημίαν τῷ θεοφιλεῖ
Βασιλεῖ κατὰ φῶρα ποῦντος, σὺν ἐπὶ οἷος τὴν ὁπ-
κρῦπτον, περὶ φανὴν πλεῖστον αἰρήνην. ὁμοίως δὲ τῷ
Κωνσταντίνῳ πολέμῳ ἀγῶνι, ἡδὲ καὶ τῷ θεοῦ
τῶν ἐλπίων ὡς φραγδῶν Κωνσταντίνῳ, ὃν ἡγεῖτο σίβην
αὐτῶν, ὡς ἀπὸ τῆς ὁπτιχῆς ἀρμῆς. καὶ πρὸς τοὺς ὑπὸ αὐτῷ
D θεοσιβῆς ἡλάνθη. καὶ μεθ' ἐπεὶ καὶ ὁ τῶν τῶν
κατ' αὐτῶν φόνος ἔγενετο πρὸς αὐτὸν, καὶ οἷος ὡς πᾶσι
καὶ οὐδὲν. πρὸς γυνῶν ἀμφοῖν τὴν ἀμείψαν καὶ πρὸς λοιπὰς
ἐπὶ τὴν πόλιν ὅσοις καχῆς πέζις ἀπὸ τῆς ἀρετῆς, πρὸς
αὐτῶν ὑπερβολῶν ὁμοίως ὑπερῆγοντο. ἐν δὲ τῇ
ἐκκλησίᾳ τῶν ἁγίων, αἱ μὲν ἐξ ὑψους εἰς ἰσοφῶς αὐτῶν
κατέρρεοντο, πρὸς τὴν ἀποκλείεσθαι ἐκείλους, ὡς αὐ-
μὴ συνάξει τῶν τῶν ἐκείλων, μηδὲ τῷ θεῷ πρὸς ὁφθα-
λομένης λαοφροσύνης ἐκείλους ἀποδίδωσι. συνπληθεῖ
γὰρ ἡ γυνὴ ὑπερῆγοντο πᾶσι· πρὸς γὰρ οἷος τὴν
E τῶν ἐκείλων τὸν μετῴθεν Φαῦλον συνειδὸν τῶν λο-
γιζόμενος· ὑπερῆγοντο δὲ Κωνσταντίνῳ ὁ θεοφιλέστατος βα-
σιλεὺς πρὸς αὐτὸν ἡμᾶς, καὶ τὸν θεὸν ἰλεοδῶν ἐπὶ
πρὸς. ὅθεν ἐκ τούτου παρερρηγίε, τὴν θυμὸν κατ' ἡ-
μῶν ὁπτιχῆς. καὶ μεθ' ἐπεὶ καὶ βραχίονα καὶ δὲ ἀπὸ τῆς
πρὸς τὴν ὁπτιχῆς καὶ ἐκείλους ἀπὸ τῆς ἀρετῆς,
ὁμοίως πρὸς μισοφροσύνης οἱ μὴ οὐκ ἡδονῆς, καὶ σὺν
ἐκείλους ὑπερῆγοντο πρὸς τὴν, ἐξ ἡμῶν τὸ σῶμα εἰς πολ-
λὰ τμήματα κατεκρεμνύμενοι, ἐκ τῶν ἀπὸ τῆς
πρὸς τὴν φρεσὶν τῶν θείων, τῶν τῶν θαλάσσης
βυθῶν, τῶν ἐκείλους εἰς βράχιν ἐρρίποντο. Φυγαὶ δὲ
αὐτῶν

αὐτὸς δὲ τῶν πύλαις τῶν θυσιασίων ἀπέναντι ὁμοῖα αὐ-
 ὄρων καὶ θυσιῶν πᾶσι καὶ ἐν ταῖς ἐκκλησίαις ἐγένοντο· καὶ
 πάλιν ἀγροὶ, ἔτι πάλιν ἐρημίαι, καὶ πᾶσι καὶ ὅρη πύς
 ἔχει τοὺς θυσιαστίους ὑπὸ δέχοντο, καὶ πάντων αἰα-
 κινῶντες ὁ δὲ οὐρανὸς τὸ πᾶν. ἔτι βραχίον·
 οἱ μὴ τὰς τῶν μέλλων ἐσθλὰς ἀπολαβὰς οὐ τῶν οὐ-
 κείων ψυχῶν ὑπερμαχος θὺς, ὡς ἐν βασιλείᾳ ἐκείνῃ
 καὶ νοκτὶ ζοφωδιστὴ Φωτὴς μέγας ἀθρόος, καὶ
 σωτὴρ τοῖς πᾶσι ἐξέλαμψε τὴν αὐτὴν θυσιαστίαν
 Κωνσταντῖνον ὑψηλῶ βραχίονι, θυσιαστίαν δὲ χειρὶ
 χροσθαγῶναι· τούτῳ μὲν οὐκ αὐτὸν ἐξ ἑσπερίων
 καρπῶν δὲ οὐρανίας ἐπέχειν τρέψαντα καὶ τῶν ἀσπερίων
 παρῆχε ἰσχύς, τὸν δὲ ἀλιτήριον αὐτοῖς συμβούλους
 ἀπασί καὶ φίλοις ὑπὸ τοῖς Κωνσταντῖνον ποσὶ πρὸς
 κατὰ βαλὼν, ὁ Κωνσταντῖνος καὶ πάντων ἡμῶν θὺς. ὡς
 γὰρ οἱ ἐξαίρετα μακάριος καὶ κατ' αὐτὸν ἡλαυνεῖν, οἱ δὲ
 αὐτοῖς ἵνα λογισμὸς βασιλεὺς Κωνσταντῖνος ὁ
 τῷ θῷ φίλος, τὸ ἐμφυτὸν σώφρων καὶ δὲ οὐρανίας
 λογισμῶν, καὶ τὸν ἐπὶ τὸν δὲ δικαίαν τρέψαντα φι-
 λανθρωπία κεραιμένοι, ἐπαμύναται κέρει τοῖς
 ὑπὸ τῷ τυραννὶ πελαγόμενοις, ἔτι γὰρ πᾶσι
 αὐτῶν ἡμῶν, βραχίονι λυμῶνας ἐκπεδῶν ποιη-
 σάμενος, αἰσώσασθαι ὁρμήσας· μόνον γὰρ φιλανθρω-
 πία χρομῶν ὁ φιλανθρωπία βασιλεὺς Κων-
 σταντῖνος πᾶσι τῷ τῷ τῷ τῷ, καὶ τὸν ὁ συμπαθίας
 ἀξίον ἐλαύνει, τῷ μὲν οὐρανίῳ αὐτῷ ἐξίστε πᾶσι
 ὁ δὲ, τὸ κακίαν ἐκ ἀπᾶν ἀπομύναται, αὐτοῖς ὁ μάλ-
 λον τῷ καὶ τῶν ὑποχειρίων ἐθνῶν λύτταν· τοῖς δὲ
 κακωμένοις ὁ δὲ οὐρανίας ἐλπίς, ὑπὸ δὲ τῷ
 θῷ κακωμένοις. διὸ δὲ τῷ φιλανθρωπῷ
 μέγας τὸ μισοπῆρον ὁ τῶν ἀγαθῶν χορηγός, πᾶ-
 σιν αὐτοῖς παρὰ Κέρει βασιλεὺς φιλανθρωπία
 τῷ δὲ τῷ ἐσπερίων τῷ μεγίστῃ ῥώμῃ δὲ τῷ
 ἵνα καὶ τῷ τυραννί, σωτηρίας δεξιὰ ἀπασί τοῖς
 δολοφονημένοις ἐκπύνας, παμβασιλεὺς θῷ καὶ παρὰ
 Χερσὶ σωτὴρ, πᾶσι καὶ συμμάχῳ χρομῶν, πα-
 τὴρ Κωνσταντῖνος βασιλεὺς αὐτοῖς καὶ βασιλεὺς Κέρ-
 σης, ἀμφοὶ κύκλῳ διελόντες τὸν καὶ τῶν θυσιαστίων
 πᾶσι, ῥαδίαν τῶν ἰσχύων δὲ οὐρανίας, τῶν καὶ
 τῶν συμβολῶν πάντων ἐξ ὁμαρῶν ἐν τῷ αὐτοῖς καὶ
 καὶ γὰρ μὲν ὑπὸ τῷ παμβασιλείῳ θῷ καὶ Φη-
 σιν ὁ φιλαληθής Εὐσέβιος ὁ πᾶσι πᾶσι
 Παμφίλῳ. ῥαδίαν δὲ Φησιν, ὁ μὲν οὐρανίας μῶν
 τῶν γὰρ μὲν ὁ δὲ Λικίνιος πᾶσι πᾶσι ἐμνημό-
 νειον, ὁ μὲν καὶ αὐτὸς τὰς ἐξέχοντες πᾶσι πᾶσι
 αἰαλεξάμενος, ἐξήστω τῇ συγχροσθῇ· Φησὶ ὁ οὐρανίας
 Λικίνιος μὲν ὁ συμβασιλεύων, αὐτῷ δὲ οὐρανίας τῷ
 βασιλεὺς Κωνσταντῖνος, τὰς ἐκκλησίας ἔχων δόξας, ὁ
 μὲν χρομῶν, καὶ διωγμῶν μὲν πᾶσι κατ' αὐ-
 τῶν φόβῳ πᾶσι βασιλείῳ Κωνσταντῖνον κινεῖν ὑπὸ
 εἰδωτο· λεληθότως ὁ πολλοὺς ἐκκλησιῶν, πᾶσι
 ὁ Φανερῶς τὸν καὶ πάντων διωγμῶν αὐτοῖς ἐν τοῖς
 τῷ αἰαπλῇ τῷ· ὡς ὁ πολλοὺς πᾶσι Χερσὶ μάρτυρας αἰαλεξάμενος ἐν ἀποφάσει· ἐκ δὲ τῷ
 οἱ ἀπὸ τῶν τῷ πᾶσι αὐτὸν μεγίστῳ τὸν βασιλεὺς Κωνσταντῖνον ἐκίνησεν· ἦσαν ὁ πᾶσι ἀλλήλους πολέμιοι.

ἡμῶν

A serant piorum omnium fugæ, virorum pariter & mulierum atque etiam infantium: & ex Dei ser-
 uis alij in agros, nonnulli in solitudine, quidam
 in silvas sese abdiderunt, cum æque omnibus
 nefarius ille bellum indixisset. Et paucis interie-
 ctis: Nisi Deus servorum suorum propugnator
 celerrime quod futurum erat prævertisset, &
 Constantinum famulum suum tamquam lucis
 quoddam splendidum iubar in obscuris tenebris
 & caliginosa nocte repente ostendisset, & velut
 liberatorem excitasset omnibus, & excelsa bra-
 chio ac generosa manu duxisset: cui quidem tro-
 phæa victoriæ contra impios, quasi fructum ip-
 sius pietati debitum cælitus largitus est. Sacri-
 legum autem illum vna cum consiliarijs omni-
 bus & amicis sub Constantini pedibus prostra-
 uit, Constantini & nostrum omnium Deus.
 Nam ubi eius insania ad extremam progressa est
 amentiam, Imperator Deo charus non amplius
 ferendum putavit, sed insita sibi & modesta ani-
 mi ratione piaque rem reputans, atque severam
 iuris regulam cum humanitate & clementia tem-
 perans, eos qui tyrannidis iugo opprimebantur,
 iuvandos censet, atque paucis nefarijs e medio
 sublatis, multos mortales incolumes servare
 properat. Nam cum antea Imperator huma-
 nissimus sola clementia usus fuisset, & misera-
 tus esset nulla commiseratione dignum, impio
 quidem illi a pravitae nequitiam decedenti,
 sed potius rabiem suam contra gentes sibi subie-
 ctas augenti, nihil clementia illa profuit: affli-
 ctis vero & ab immani illa bellua diuexatis, nul-
 la plane fuit salutis spes relicta. Quapropter bo-
 norum ille subministrator Constantinus, nequi-
 tiz odium cum humanitate permiscens, simul
 cum Crispo filio, principe humanissimo, ab Oc-
 cidentis vrbe maxima Roma in Orientem con-
 tra tyrannum proficiscitur, salutarem dextram
 omnibus pereuntibus porrigens: pater simul ac
 filius, Deo patre rerum vniuersarum rectore,
 & Christo filio omnium salvatore, duce & auxi-
 liatore vtentes, vndique acie contra impios cir-
 cumiecta & disposita, perfacilem reportant vi-
 ctoriam: cum omnia in eo conflictu ex animi
 sententia ipsis præparata essent ab omnium im-
 peratore Deo, vt testatur veritatis studiosissi-
 mus Eusebius ille Pamphili tantopere celebrati.
 Rufinus vero licet nullam fere partem rerum a
 Licinio gestarum commemorauerit, tamen sin-
 gulas illius vculas velut in vnum corpus colli-
 gens huic commentario inseram. sic inquit ille:
 Licinius qui vna cum Constantino Imperatore
 regnabat, Græcis opinionibus imbutus, odisse
 cæpit Christianos: sed Constantinum Impera-
 torem veritus, cum aperte eos vexare non au-
 deret, multas occultas infidias tendebat, dein-
 de progrediente tempore palā omnes in Ori-
 entis partibus persequabatur, sic vt plures Christi
 martyres in diuersis locis ostenderentur. Ex eo
 tempore maximum sui odium Constantino ex-
 citavit, factiq. sunt hostes sibi inuicem insensi.

Hæc

λατρεία παρήλυν· ὅθεν ἔπρεον βυλόμενος, ἢ ὁμό-
νοιας ἀπὸς ἐργασίαν, ἔπει πάντων ἐλέγχαι ἔ-
δοξαίσεσθαι τὴν πράγμην ἔτι, ὅτι μὲν δὲ χλὺν εἰλή-
φαι διὰ τῆς Ἀρείου τοῦ Ἀλεξανδρείας δοξασιᾶς, ἰσχυ-
ροποιῶν τὸ ὁμοῦ χρεῖμα διὰ τὸ Εὐσεβίου ἀτρεπὲς πρὸς
ἐλεῖθρίας πρὸς αὐτὸς Εὐσεβίος, πρὸς
σφιλέσθαι καὶ ἡμῶν τε, μεθ' ὧν νομίζεται σω-
δομῆς, ἀπὸ δὲ ὑπὸ τὴν σωδομῆς αὐτῆς ἡθώμε-
νος, μεθ' ὧν τὴν αἰχμῶν τῇ πενταχότῃ ἐληλεγ-
μένη ψευδολογία αὐτῆς ποιεῖται, ὑποπόμενον μὲν
μοι διαφόρους τοὺς ὑπὲρ αὐτῆς ἀξιωματικούς, ἐξαίρου-
μενος τὸν παρ' ἐμοῦ συμμέχην πρὸς, ὅπως μὴ ὅτι το-
σούτῃ ἐλεγχθῆς πλημμελήματι, τὸ ὑπαρχούσης
αὐτῇ ἐκπίσει ἡμῶν· μάρτυς ἐστὶ μοι πύτων αὐτὸς ὁ
θεός, ὃς ἐμοί τε καὶ ὑμῖν φιλαγάθως ὁπρῆται· ὅτι
καὶ ἐμὲ αὐτὸς ἐκείνος Εὐσεβίος περὶ τῆς ἐ-
πίσης ὑφῆρπασεν, ἀλλ' ἡ θεία με πρὸς οὐα ὅτι τὴν ἀ-
ληθείαν αὐτὸν ὅσον ἐπαγγέλλομαι ἔχει ὑμῶν ἐπίγνωσι
καὶ ὁπρῆται. πύτων μὲν γὰρ ἐπὶ ἀρχῇ παρ' αὐτῇ
τίπ, Εὐσεβίος τὸ αὐτοῦ λέγω, καθὼς αὐτὸς ἐπέθει,
αὐτὸν ἐποιῶ κατὰ τῆς αὐτῆς διανοίας δοξασιᾶς ὁ-
μῶν. ἀλλὰ πρῶτον, ἵνα τὰ λοιπὰ τὸ τούτου σκαῖότη-
τες παρῶ, τὴν μάλα μεθ' ὧν θείας, ὅτι τῆς αἰσῆς αὐτῆς
πρὸς αἰσῆς ἐχρ' κρινώον διὰ πρῶτον, αἰσῆς, πα-
ρακαλῶ. Ἀλεξανδρείας πρὸς τῆς ἡμετέρας πίστεως
ἀναχωρήσας, ἐπὶ τῇ ἐκείνου ἐκείνου δοξασιᾶς ἡ-
ραὶ ἐπὶ δὲ διὰ τὸ πύτων ὑπαρξίας διχονοίας ἡγί-
ρεται πρὸς· ἀλλ' οὐτοι οἱ καλοὶ πρὸς ἀγαθῇ πίστι-
τοι, οὗς ἀπὸ τῆς πύτων ἀλήθειας πρὸς μετέπειτα
ἐπιτηρήσει, ἢ μόνον ἰδέσθαι ἐκείνους, καὶ παρ' αὐτοῖς
ἡσφαλίσει, ἀλλὰ καὶ ἐκκοινωνήσας αὐτοῖς τὸ τρέ-
πων κακοηθείας. διὰ ἔπει πρὸς ἀχαρίστους πύ-
τους ἐκείνους πρῶτον, ἀρπαγῆς γὰρ αὐτοῖς ἐκείνους
ὡς πρῶτον ἐξομολογῶν ἡμῶν ἐπὶ τῇ πύτων ἐπὶ πρὸς
τὴν θείαν ἐκείνους τῇ πίστι βλεπῶν, ἢ πάντῃ καὶ γὰρ ἡ-
δαὶ ἡμῶν ἐπὶ πρὸς, ἐπὶ ἀπαρξίας οὕτως, ἵνα
ὁπρῆται αἰσῆς πρὸς ὁρδοῦς ἐπὶ φιλαγάθως
ἐχορπὲς χαίρωμεν. ἢ πρὸς τὸ πρὸς μετέπειτα τὸ λυμῶ-
νων ἐκείνους, ἢ πρὸς ἐπὶ πρὸς, ἀπονοήτως ἐξαφῆσαι
πλημῶν, ὁμοῦ χρεῖμα τὸ ἰδὲς πύτων, διὰ τὸ ἡ-
ραπρῆς ἢ πρὸς, ὅτι ἐπὶ ἡμῶν, ἐπὶ πρὸς ἀνατελῆ-
ται, ὁ θεὸς ὑμῶν διὰ φυλάξει, ἀδελφοὶ ἀγαπητοί.
πύτων ἐπὶ πρὸς ἢ ἡ φιλοδοξία βασιλείας Κων-
σταντίνου ὁπρῆται σφίσεως ἰδέσθαι πρὸς ἢ ἀπὸ βοῆς
Εὐσεβίου ἢ Νικομηδείας, ὃς πρὸς φυλάξει ἢ μόνον γὰρ
πρὸς ἢ ἡμιότις δικαίως, ἀλλὰ καὶ συμμύσης καὶ ὑπὸ
γὰρ τὸ ἐκείνους τυραννίδος ἐπὶ αἰσῆς. βασιλῆς τὸ ἐ-
πὶ πρὸς τὴν πρὸς κρινώον τὸ ἐκκλησιαστικῆς ἰσ-
είας ὑπόδειξι.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΑΣΕΒΟΥΣ
ΔΙΚΙΝΙΟΥ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΠΙΦΙΛΕΙΑΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ.

ΛΙΚΙΝΙΟΥ ΠΙΝΟΥ ΣΩ ΓΡΑΦΕΙ ΤΗ ΑΥΤῇ ΑΥΤῇ ΔΟΤΙ ΤΗ ΝΙ-
ΚΟΜΗΔΕΩΝ ΕΞΟΡΜΗΣΕΩΣ, ὅτι τὸν Βυζάντιον καὶ
τὸν

A nns postulabat, interfui: non alio sane animo,
quàm utrum concordiam inter omnes consti-
tuerem, tum omnium maxime ut reprimerem
penitus & submoverem eam rerum perturba-
tionem, quæ ex Arij Alexandrini amentia orta,
illico ex absurdo & pernicioso conatu Eusebij
vires collegit. Nam quanta concursione, aman-
tissimi honoratissimiq. fratres, putatis istum
Eusebium, utpote ipsa conscientia conuictum,
quanta cum ignominia, mendacijs undique de-
prehensus aggressum esse, primum certos quos-
dam homines subornare qui pro eo deprecaren-
tur, deinde à me auxilium petere, ne tanti scele-
ris damnatus, de honoris sui gradu deijceretur?
Huius rei testis est mihi Deus, qui tum mihi,
tum vobis benignus perpetuo adsit, quòd & meū
peruerit iudicium, & turpiter à veritate abdu-
xit. Sed diuina prouidentia ad rectam me re-
duxit viam. Quod & vos nouistis, & cognoscetis
amplius. Nam tum omnia gesta sunt ex eius im-
pij, Eusebij inquam, sententia, qui perniciem
omnem adhuc intra cogitationem suam abdi-
tam & occultam tenuit. Ac primum, ut cetera
illius nequitie facinora præteream, audite quæ-
so, quid cum Theognio quem impij institui sui
socium habebat, perpetraverit. Ipse quosdam
Alexandrinos, qui à fide nostra defecerant,
huc mitti iusseram, quandoquidem eorum ope-
ra dissidij flamma incensa erat. Sed isti honesti
boniq. scilicet Episcopi, quos vera Concilij di-
iudicatio ad pœnitentiam agendam reseruau-
rat, non solum eos admiserunt ad se, & secum
tuto collocarunt, verumetiam illorum depraua-
tis moribus communicarunt. Quamobrem in-
gratos istos aliquo pacto puniendos censui, &
iussi ut à suis abrepti sedibus, quàm longissime
relegarentur. Iam vestrum est, ea fide in Deum
aciem mentis vestræ intendere, in qua nos sem-
per mansisse constat: & nunc etiam manere de-
cet, omnemq. ætatem ita degere, ut Episcopos
integritate vitæ, doctrinæ puritate, tum beni-
gnitate etiam in omnes, eximios habentes, iure
lætetur. Si quis autem temere pestes illas vel
memoria, vel laudibus celebrare audeat; con-
festim serui Dei opera (meipsum dico) pœnas
sux audaciz dabit. Deus vos, fratres charissi-
mi, incolumes seruet. Hæc aliaq. his similia pij
Imperatoris Constantini epistola manifestissime
ostendit de impio illo Eusebio Nicomediz Epi-
scopo, qui non solum scelesti Licinij conserua-
tor, sed tyrannidis atque impietatis eius mini-
ster erat & adiutor. Redeo deinceps ad Eccle-
siasticæ historiz argumentum.

DE VICTORIA QUAM AB IMPIO
Licinio religiosus Imperator Constantinus
reportauit.

C A P V T X I.

L Icinus igitur ex Nicomediensium regione,
vna cum exercitu Byzantium progreditur
qq ij con-

ἡ ἀρετὴς, τὸ βασιλεῖα θῆν, καὶ τὸν τύτῳ γῆστοι
 παῖδα Χερσὸν πρῶπτε πῖντων ὅπῃ δὴ τοῦτο ἐδ-
 ὶα χθῆσιν, ἐγέραιον, καὶ ἐπῆτε τὸν ἀσπεβῆ βασι-
 λεία ἀμα παῖσι Ἰιοφιλίσιν ἀφῆμεν. κακῶν ὃ ἀ-
 μνηστία παλαῶν λῶ, καὶ λῆθι πάσης δουρεβείας
 πῖντων τῶν ὃ ἀραθῶν ἀπολαυσις, καὶ περὶ μελλόντων
 περσοδοκίαι. ἡ πλῶντο οὐ καὶ πάντα τῆς τῆς
 νικητῶ βασιλείας φιλαυθροπίας ἐμπλοιοι ἀγα-
 πῆς, τόμοι τι, μεγαλοδωρεῖαι, καὶ ἀληθοῦς ἀσπε-
 βείας γαλῆματα ἔχοντες. οὕτω δὴ τὰ πάσης το-
 ρανίδος ἐκαταδραχμῆς, μόνοις ἐφυλάττει τὰ τῆς
 περσοδοκίας βασιλείας βίβαμα τι καὶ αὐτοῖς φθονα,
 Κωνσταντῶν ἔτις τῶν παῖσι τοκοῦτο ὃ τῶ ἀρχαίων
 ἐκκλησιαστικῶν συγγραφέων ἀξιοπιστότατος Εὐσέ-
 βιος ὁ πῶ Παμφίλῳ, πλῆθυντος ὅπου ἀγῶνας θῆμε-
 ρος, καὶ διερωτησάμενος, ἐκ τῶ ἀπλῶς ἔχοντων τῶν
 αἰαλογῆν ποιησάμενος, ἐν δέκα τόμοις ὅλοις τὰ τῆς
 ἐκκλησιαστικῆς ἡμῶν ιστορίας ἀκριβῶς καταλείποι-
 πιν. ἀρχαῖος μὲν ἀπὸ τῶ ἔκτατος περσοδοκίας, πλῆ-
 ρύας ὃ ἡς τῶσδε τῶς χροῖας, ἐκ δὲ ἀπλῶς. πῶς γὰρ
 εἶόν τι λῶ τῶσδε αἰαδὲς ἀμνηστοῖς φρονιτῶ καὶ ἀγα-
 σῶσας τῆς πῖας δὲ συλλογῆς τῶν ἀρεμοῖας, ἀλλ' ὡς
 ἀρχαῖος ἐφῆν, πολλῶν ἡσιν γὰρ ἀμνηστοῖς τῶν ἀπλῶν καὶ
 πλῶντο ἀφῆν πῖν. ἀλλὰ μὴ δὲ οἰσθῶ τῶν αὐ-
 δρα ἐκ τῶν πῶ αὐτῶν ὁπποδημισμένων, ὡς τῆς
 Ἀρεῖας βλασφημίας ποτὶ τι περσοδοκία. ἀλλὰ πῖ-
 πῖσθῶ, ὡς ἐκ αὐτῶν αἰαδὲς ἡ ἐχραψε, μικρὸν τι
 τῶ Ἀρεῖας ὑπονοῦμενα, ἡ μὲν καὶ τῶν ἀσπεβῆ ἐκείνῳ
 ἐννοῖας, ἀλλ' ἐξ ἀπερίεργου ἀπλότητος. καθὼς καὶ
 αὐτὸς ἐν τῶ ἀπλοδοκίῳ, ὃ διεπῖμψατο πρὸς τῶ
 ὁρθοδόξῳ ὁπισκόπῳ κρινὸν μαρτυράμενος, τῶν
 ἐπληροφόρησι. ἔτι ἀληθῶς τὸν αὐτῶν ὑπολάβει
 πῶς πῖς ἐν φρονῶν, ὅπῃ σῶσις, ἐξ ἐκείνῳ πῶσθαι
 μῆπω τῶ πῶπτε τὰ Ἀρεῖας ἀκουσθῶμενα. δείξει
 ὃ πῶ ἐν τῶ σῶσθαι, τῶ καὶ τῶν Νικαίων, αὐτῶν ἡγα-
 νισμένα καὶ τῶ ἀσπεβείας Ἀρεῖας ὑπὲρ τῶ ἀπλοδοκίῳ
 καὶ ὁρθοδόξῳ πίστεως. ἀλλ' ὅπῃ τῶν ἀκροῦσθαι τῆς ἐκ-
 κλησιαστικῆς ιστορίας ἐπαυῶμεν. τῆς οὐκ αὐτῶν
 οἰκουμένῳ ἐκκλησίας Χερσῶ, ὃ σῶπῆρος ἡμῶν, ἡ-
 ρεῖν βασιλείας ἐχέσθαι, πρῶτον δὲ τῆς αὐτῆς
 πῶσθαι ὃ πῶ βασιλείας θῆν. ἀλλ' ὃ θῆσθαι αὐτῶν
 Κωνσταντῶν, ἔτι αὐτῶν παῖδων, μὲν τὸ μαρτύριον ὃ
 θῆσθαι Πέτρου ὃ τῶ Ἀλεξανδρείῳ ἐκκλησίας ὁπι-
 σκόπου γῆστον, πλῶνθῶν αὐτῶν ἐν αὐτῶν τῶ μαρ-
 τυρίῳ, ἔτι τῶ ἀπλῶς ἀφῆν ἐφῆν αὐτῶν αὐτῶν
 σῶμεν, χηρῶν ἡ ἐκείνῳ ἐκκλησία ἐσῶν τῶν ἐκ μὲν
 ὃ τῶ ἐσῶν χηροποιῆται ἡς τῶ θρόνῳ αὐτῶν ὃ ἀρχαῖος
 μαρτυρὸς Πέτρου Ἀχιλαῖ, αὐτῶν ἐσῶν καὶ μεγαλο-
 φυῆς, ἀγίοφρων, ἀλαβείας ὁμῶ καὶ σῶφια πλῆθος
 ὅσῳ ἀπῆσθαι, καθὼς ἡμῶν τὰ παλαιὰ καὶ ἀπλῶς
 ἔχοντες διηγουῖται συγγραμματα ὅς ποτὶ πῶσθαι
 ἀληθῆς ὑπὸ δὲ τῶ Ἀρεῖας ἡς τῶ ἀπλοδοκίῳ. τῶν
 ὃ ὁπισθῶν μὲν πῖν μόνον, ὑποδέχεται τῶν
 τῶ ἡρεσῶν ἀρχῶν τῶ αὐτῶν τῶν Ἀλεξανδρείῳ ἐκ-
 κλησίας

A uitates, quam per agros, primum omnium re-
gem Deum & germanum filium eius IESUM
Christum (hoc enim edocti erant) prædicaue-
runt; deinde pium Imperatorem ac liberos Deo
in primis charos laudibus extulerunt. Tunc ve-
terum nulla recordatio malorum, tunc omnis
impietatis obliuio, tunc suauis præsentium bo-
norum vsus & oblectatio, tunc iucunda futuro-
rum expectatio: tunc denique non decreta so-
lum Imperatoris, victoris illustrissimi, plena hu-
manitatis & clementiæ, verum etiam leges, exi-
mia magnificentiæ illius & veræ pietatis indicia
complectentes, in locis quibusque diuulgata. Sic
ergo pestifera totius tyrannidis labe purgata,
deletaque, Constantinus solum & liberi, imperij
ad ipsos iure pertinentis gubernacula, auctorita-
te & præsidio firma, inuidiæ ac metus expertia,
deinceps possederunt. Hactenus veterum Ec-
clesiasticorum scriptorum fide dignissimus Eu-
sebius Pamphili: qui summa contentione eni-
tens, tum exquirens singula, & ex his quæ sim-
pliciter se habebant, congruam partium mensu-
ram efficiens, decem integris libris historiam
nobis Ecclesiasticam perfectam reliquit: inci-
piens ab aduentu Domini, desinens autem in
hæc tempora, non sine labore. Quomodo enim
aliter fieri poterat ab eo, qui tantam curam su-
sceperat, vt talis collectionis harmoniam nobis
conferuaret? immo vero, vt paulo ante dixi,
summum studium & ineffabilem laboris copiam
ad id contulerat. Nemo autem æstimet virum
hunc, ex his quæ de illo fama circumferuntur,
quasi Arii blasphemiam consenserit, sed credat, si
quæ protulit aut scripsit, Arii dogma tantillum
subolentia, ea non ex impio illius sensu protu-
lisse vnumquam aut scripsisse, sed ex minus curio-
sa parumque sollicita simplicitate: vt ipse in libro
Apologetico quem ad orthodoxos omnes Epi-
scopos misit, plenius ista probauit. Vera autem
dicere hominem coniciet quicumque prudens
considerat quo tempore ille vixit, & ex illo cre-
dat, quod nondum ea quæ sunt Arii, illo tempo-
re audita vsquam fuerunt. Demonstrabunt ve-
ro idem ipsius in Synodo Nicæna contra impie-
tatem Arii pro Apostolica & orthodoxa Fide
certamina. Sed ad Ecclesiasticæ historiæ ordi-
nem reuertamur. Cum igitur per vniuersum
orbem Ecclesia Christi saluatoris nostri profun-
da pace gauderet, quam Deus vniuersorum rex
ci parauerat per seruum suum Constantinum,
eiusque filios; post diuini Petri martyrium, qui
fuit Episcopus Ecclesiæ Alexandrinæ, & in ipso
martyrio fuit consummatus, & incorrupta sui
certaminis corona redimitus; vidua remansit
Ecclesia illa annum vnum: transacto autem an-
no, ordinatur in sede sancti martyris Petri Achil-
las vir grauis, & magnanimus, ac sancte prudens,
religioneque pariter ac sapientia plurima orna-
tus, vt nobis antiqui & omni carentes erro-
re commentarij referunt. qui multa prius ex-
hortatione vsus suscepit Arium in ordinem dia-
conorum. Cum autem hic mensibus tantum
quinque superuixisset, suscepit sacerdotij prin-
cipatū ibidem in Alexandrina Ecclesia Alexan-

q q iij der

der vir in summo honore ab omni Ecclesie cle-
ro & populo habitus, magnificus, liberalis, fa-
cundus, æquus, Dei amator, amans hominum,
pauperum studiosus, bonus & mansuetus erga
omnes, si quis alius: qui & ipse Arium proxi-
mum sibi presbyterum constituit. Sub hoc, cum
Ecclesiarum pax magis ac magis quotidie relu-
ceret, cum in vnam concordiam conspirarent
omnes, & in sanctorum Martyrum præmijs ubi-
que locorum gloriarentur: non ferens diabolus
tantum fidelissimi Ecclesie populi in celesti er-
ga Deum cultu incrementum, iterum per quam-
dam Ecclesiasticorum contentionem turbas ex-
citavit.

DE HAERESI A DEI HOSTE ARIO
inventa.

C A P. I I.

Presbyter enim ille, quem dicebamus tali ho-
nore dignum existimatum fuisse ab Alexan-
dro Alexandriae Episcopo, nomine Arius, vir
specie quidem magis pius, cetera vero vanitatis
& gloriæ callidus amator; cœpit circa fidem in
Christum peregrina quædā proferre, quæ prio-
ribus temporibus nemo quæsierat unquam aut
introduxerat: conatus unigenitum Dominum
nostrum Iesum Christum à Patris ineffabili &
æterna diuinitate separare: magnæ in Ecclesia
perturbationis auctor fuit. Verū dum Alexander
ingenita naturæ suæ benignitate Arium in me-
lius mutare vellet decentibus admonitionibus,
necdum statueret sententia uti: interea contigit
ob hoc, ut pestilenti hæresis calamitate multi ab-
sumerentur, & tamquam ex parua scintilla ma-
gnus ignis accenderetur. malum incipiens ab
Alexandrinorum Ecclesia plures alias ciuitates
atque provincias percurrerat. Postremo cum
videret Alexander malum in peius progredi,
synodum subiectorum sibi Episcoporum conuo-
cans, & Arium sacerdotio deiiciens, suis colle-
gis rationem reddit: & quæ contra Arium fusius
exponens, studiumque extirpandæ hæresis ijs ini-
ciens, ut ad iudicium præpararentur ipsos ad-
hortatur, in hunc modum ad eos scribens.

DE IECTIONE ARII ET SOCIORUM
eius, missa ab Alexandro Episcopo omnibus
Episcopis.

C A P. V T I I I.

Charissimis honoratissimisque fratribus, qui ubi-
que gentium sunt nobiscum in Ecclesie mini-
sterio coniuncti, Alexander salutem in Do-
mino.

Apud Secret.
Et. i. h. p. 1. p. 2.
Z. p. 1. p. 4.

Cum sit vnum corpus Ecclesie catholice,
cumque in sacris litteris traditum & præce-
ptum nobis sit, ut concordie ac pacis vinculum
teneamus: consentaneum est, ut per litteras
colloquamur inter nos, alijque alios mutuo de re-
bus,

Α κλησίας Αλεξάνδρου, αὐτὴν τίμιον ἐν πᾶσι, πῶς τὸ
τὸ ἐκκλησίας κλήρω καὶ λαῷ μακαροπρεπὲς, ὁμο-
πίδοτος, εὐλαατος, ὁπτικὴς, φιλόθεος, φιλοφρόνως,
φιλόπῳχος, χρηρὸς, σωφρονὴς πρὸς πάντας, καὶ πρὸς
ἄλλους: ὅς ἐστι κατὰ τὴν ἀρετὴν πρεσβύτερος
ἐγγιστεῖ αὐτοῦ. ὅτι πύργος τῆς ἐκκλησίας τῶν ἐκκλη-
σιῶν ὁπμείρας ὡς ἐπὶ μάλλον ἐστὶ μάλλον λαμπρο-
μύτης, καὶ εἰς μίαν ὁμοιοῦσαν συνίσταται, καὶ πᾶσι ἐπι-
θλοῖς τῶν ἀρίων μαρτύρων πιστοχρὸς καὶ ἀντι-
νομίτης: οὗτοι ἐν ἐκκλησίᾳ τῶν πρώτων
πιστοχρὸς τῆς ἐκκλησίας λαῷ ὅτι τῇ ἐν αὐτῇ πρὸς
τὸ θεὸν ἀρετὴν θεοσεβείαν αὐξήσει, πάλιν ἐκ τῆς φι-
λοπικίας τῶν ἐν αὐτῇ θεοφιλῶν ὑφίσταται.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΦΕΤΡΕΘΕΙΣΗΣ
αἰρέσεως ὑπὸ τοῦ θεομάχου Αρίου.

Ὅ γὰρ πρεσβύτερος ἐκείνος, ἐν ἑφάρμοι τῆς
τριάδος ἡγεοῦσθαι πρὸς ὑμᾶς Αλεξάνδρου ὁ
ὁπτικὸς Αλεξανδρείας, Ἀρειος τοῦτομα: αὐτὸς πε-
ρήματα μάλλον ἀσβεστῆς, καὶ ὁ ἄλλος δόξης ἐκινώ-
της θεμῆς ἐραστὴς ἤρξατο περὶ τῆς πίστεως
πρὸς τὸ ἐκ κεφαλῆς πίστεως, ἀπὸ τῆς ἐμπεδομένης
ὑδὸς πᾶσι ἐξήγηται, ἡ περὶ αὐτῆς ἐκινώ-
ταις τὸν μοιοῦσθαι κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν διὰ
τῆς τοῦ πατρὸς ἀρίτης καὶ αἰδῆς θεότητος, πολλῶν καὶ
τῶν ἐκκλησιῶν ὁδοῦ πρὸς περὶ αὐτῆς γέγονεν. ἀλλὰ
δὴ ὁ Αλεξάνδρου, πρὸς τὴν φύσιν, τὸν Ἀρειον ὅτι τὸ
ἀμεινὸν θεοῦ μετὰ βαλὼν περὶ αὐτοῦ ὁδοῦ
στῆσι, μηδέπω ὁ κρινόντις δαπνῶσθαι χρεῖσθαι, πᾶσι
ὁπμείρας ἀπὸ τῆς Αλεξανδρείας ἐκκλησίας, καὶ καὶ
πᾶσι αἰσῶν καὶ ἐπαρχίας διέτρεχε. τέλος, ὡς ἐπὶ τὸν
ὅτι τὸ χεῖρον τὸ κακὸν περὶ αὐτοῦ, συνόδοι τὸ ὑπὸ αὐ-
τῶν ὁπτικῶν συνεσπόμενος, καὶ καθελὼν τὸν Ἀρειον,
διδώσει εἰς τοὺς συλλειτουργοὺς τῶν ἐκκλησιῶν ὁ Αλέ-
ξανδρος: πελαγῶν τὸ καὶ καὶ τὸν Ἀρειον ἐκ τῆς
ἐκκλησίας τῆς ἐκκλησίας αὐτοῦ ἐπιμαρτυροῦν
ἐκκλησιῶν, καὶ αὐτοῦ πᾶσι.

ΕΚΘΑΙΡΕΤΙΚΟΝ ΑΡΕΙΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ
αὐτῶν ἀπὸ τῆς Αλεξανδρείας ἐκκλησίας ὁπτικῶν
τοῦ Αλεξανδρείας τῆς ἐκκλησίας ὁπτικῶν.

Τῶν ἀρετῶν καὶ πνευματικῶν συλλειτουργῶν τῶν ἀρετῶν
τῆς ἐκκλησίας ἐκκλησίας Αλεξάνδρου ἐκ τῆς ἐκκλησίας.

Εὐὸς σῶματος ἑνὸς τῆς καθολικῆς ἐκκλη-
σίας, ἐκ τῆς πνευματικῆς ἐκκλησίας καὶ ἐκ τῆς
ἐκκλησίας τῆς ἐκκλησίας ἐκ τῆς ἐκκλησίας, καὶ ἐκ τῆς
ἐκκλησίας ἡμῶν ἐκ τῆς ἐκκλησίας ἐκ τῆς ἐκκλησίας
ἐκ τῆς ἐκκλησίας.

στεις γινόμενα· ἵνα ἢ τι πάσχει, ἢ τι χαίρει ἐν μέλει, ἢ συμπεχωμένον, ἢ συγχαίρων μεν ἀλλήλοις. ἐν τῇ ἡμετέρᾳ πίνυν παροιμία ἐξήλθεν τοῦ ἀνδρός παραινόμενοι καὶ χειρομάχοι, διδάσκοντες δόξασι, ἡνὶ ἐκείνῳ αὐτοῖς προσδρομοὶ τοῦ ἀντιχρίστου ὑποπόση, καὶ καλίστη. καὶ ἐβυλόμην μὲν σιωπῇ ὁδοῦναι τὸ τριόδι, ὅπως ἐν τοῖς δόξασιν μοι τοῖς ἀναλωθῇ τὸ κακόν, καὶ μὴ εἰς ἱέρους τύπος διαβαῖν τὸ τριόδι, ῥυπώσθαι τῶν ἀπεργαίων τὰς ἀκούς. ἐπεὶ δὲ εὐσεβίος τοῦ ἐν τῇ Νικομηδείᾳ, τομίου ἐπ' αὐτῷ καὶ αὐτῇ τῇ ἐκκλησίᾳ, ὅτι καταλείψας τὴν βηρυτὸν, καὶ ἐπιφθαλμίαις τῇ ἐκκλησίᾳ Νικομηδείᾳ, σὺν ὁμοδοίᾳ καὶ κατ' αὐτὴν, περὶ σιωπῆ καὶ πύτων τῶν δόξασιν, καὶ χεῖρας ἐπιχειρήσει πανταχοῦ σιωπῶν αὐτοῖς, ὅπως ὑποσύρη τινὰς ἀγνοῦντας εἰς τὴν ἐχάτην πύτῃν καὶ χειρομάχον αἵρεσιν· ἀνάγκην ἔχον, εἰδὼς τὸ ἐν τῇ γόμῃ γεραιμένοι, μηκέτι μὲν σιωπῆσαι, ἀναγγεῖλαι δὲ λοιπὸν πᾶσιν ὑμῖν, ἵνα γινώσκῃτε πύς τι δόξασι γινόμενης, καὶ τῇ αἰρέσει αὐτῶν δύστηνα ῥήματα καὶ ἐὰν χεῖρας εὐσεβίος, περὶ σιωπῆ. παλαιὰ γὰρ αὐτῷ κατένοια, τὴν χεῖρα σιωπῆσαι, τοῦ ἁγίου τῶν ἀναγινώσκων βυλόμενος, χημεπίζει. καὶ μὲν ὡς ὑπὲρ πύτων· χεῖρας, ἔργῳ δὲ δέκνυσιν, ὅτι ὑπὲρ αὐτῶν ἀνυπόστατον ποιεῖ. οἱ μὲν οὖν δόξασι γινόμενοι εἰσὶν Ἀρειοί, καὶ Ἀχιλλεῖς, Ἐθεῖς, Ἐκαρπώτης, καὶ ἑτέροις Ἀρειοί, καὶ Σαρμάτης, καὶ Εὐζώιος, καὶ Λύκιος, καὶ Ἰούλιος, καὶ Μέναιος, καὶ Εὐλάδης, καὶ Γαῖος, καὶ αὐτοῖς Σεκουῦδος, καὶ Θεωνάς, οἱ καὶ λιχθίνης ὁπίσκοποι· πῶς δὲ ὁδοῦναι τὴν χεῖρα ἐφ' ὁρίοντες λαλῶσιν, ἐπὶ πύτῃ· δόγμα Ἀρειῶν· σὺν αὐτῷ ὁ θεὸς πατὴρ ὡς, ἀλλ' ὡς ὅτι ὁ θεός, πατὴρ σὺν ὡς. σὺν αὐτῷ ὁ τὸς θεὸς λόγος, ἀλλ' ἐξ σὺν ὡς γίνονται. ὁ γὰρ ὡς θεὸς τὸν μὴ ὡς ἐκ τὸς μὴ ὡς πεποίηκε. διὸ καὶ ὡς πύτῃ, ὅτι σὺν ὡς. καὶ πύτῃ γὰρ ἐπὶ καὶ πύτῃ ὁ ὡς· οὐτὶς δὲ ὁμοίος κατ' ὡς τῷ πατρί ἐστιν, οὐτὶς ἀληθινὸς καὶ φύσις τὸς πατρός λόγος ἐστιν, οὐτὶς ἀληθινὴ σοφία. αὐτῷ ἐστιν· ἀλλὰ ὡς μὲν τῶν ποιημάτων καὶ ἡμετέρων ἐστὶ· καταχρηστικῶς δὲ λέγεται λόγος καὶ σοφία, γινόμενος καὶ αὐτὸς τῷ ὡς τὸς θεὸς λόγος, καὶ τῇ ἐν τῷ ὡς σοφία, ἐν ἧ καὶ τὸ πᾶν, καὶ αὐτὸς πεποίηκεν ὁ θεός. διὸ καὶ τρεῖς εἰσὶν, καὶ ἀλλοιωτὸς τὸς φύσις, ὡς καὶ πᾶν τὸ λογικόν· ἕτερος τὸς καὶ ἀλλότριος, καὶ ἀπεχθονισμένος ἐστὶν ὁ λόγος τῇ τὸς θεὸς ὡς, καὶ ἀρρήτος ἐστὶν ὁ πατὴρ τῷ ὡς. οὐτὶς γὰρ πύτῃ καὶ ἀκρίβως γινώσκει ὁ ὡς τὸς πατέρα, οὐτὶς ὁρᾷ αὐτὸν δι' ὡς. ἔστι καὶ αὐτῷ τὸς ὡς ὡς οἶδεν ὁ ὡς, ὡς ἐστὶ· δι' ἡμᾶς γὰρ πεποίηται, ἵνα ἡμᾶς δι' αὐτῷ ὡς δι' ὁρᾷ καὶ πύτῃ ὁ θεός, ἔστι καὶ ὑπὲρ, καὶ μὴ ἡμᾶς ὁ θεός ἡμετέρας ποιῇται.

se. nam Patrem à Filio neque plene & accurate cognosci, neque exquisite cerni posse. etenim ipsius essentiam, ut est, Filium non percipere: quippe Filium nostra causa factum esse, ut Deus per ipsum tamquam per instrumentum nos crearet: neque extitisset aliquando, nisi Deus nos creare

bus, quæ apud singulos geruntur, certiores faciamus, quò siue vnum ex membris patitur, siue latatur, nos inter nos vel patiamur vna, vel vna latemur. In nostra quidem provincia prodierunt iam viri, qui leges rescindunt, Christum ipsum impugnant, animos hominum defectionem (quam quidem prænuntiam antichristi esse, merito quispiam suspicaretur & vocaret) docere nituntur. Ac mihi certe in animo erat de illo facinore penitus reticuisse, ut eius labe, si quomodo fieri potuisset, vna cum eis solis qui ab Ecclesia defecuerant, absumeretur: nec in alia loca euagata simplicium quorundam aures suis sordibus inficeret. Verum quoniam Eusebius, qui nunc Nicomediæ Episcopus est, quique totum Ecclesiæ statum in sua manu positum arbitratur, cum à nemine quòd Ecclesiam Beryti deseruerit, quòdque oculos cupiditatis & ambitionis suæ ad Episcopatū Ecclesiæ Nicomediensis obtinendum adiecerit, in se animaduersum esse videat, istorum etiā qui ab Ecclesia defecerunt, patrocinium suscipit, & ad omnes qui sunt ubique gentium litteras scribere conatur, eosque in eisdem commendat plurimum, quò imperitos quosdam in grauissimā hæresim, Christoque penitus aduersariam, rapiat: necesse habeo, idque silentia quadam quæ in lege scripta est, inductus, silentium rumpere, remque vobis omnibus indicare: quo non modo eos qui defecerunt à Christo, execrabiliaque verba quæ illorum hæresis usurpat, cognoscatis, verum etiam, si forte Eusebius litteras scripserit, ad eas animū non aduertatis. Nam inueteratam suam maleuolentiam, silentio ad tempus obrutam, iam per istos renouare studet: & licet simulatione quadam præferat, eorum causa litteras scribere, re tamen ipsa declarat perspicue, se in rem suam serio istud ipsum agere. Qui autem defecerunt ab Ecclesia sunt, Arius, Achilles, Thales, Carpones, Arius alter, Sarmates, Euzoius, Lucius, Iulius, Menas, Helladius, Caius, Secundus item, & Theonas, qui olim dicti sunt Episcopi. Quæ vero isti contra scripturas excogitarint, temereque effutuerint, sunt huiusmodi: Deum non semper Patrem fuisse, sed tempus aliquando extitisse, cum Deus non esset Pater: non ab æterno Dei Verbum fuisse, sed ex nihilo ortum esse. nam Deum qui est, cum non erat, ex eo quod non est, procreasse: & propterea tempus fuisse aliquando cum non esset. creatum enim & factum fuisse Filium, neque essentia Patri similem, neque natura verum Patris Verbum, neque veram sapientiam eius esse, sed ex ijs quæ creata factaque sunt, vnum: per abusionē autem Verbum & sapientiā dici. Ipsum factum esse proprio Dei verbo, & sapientia quæ in Deo est, per quam cum cetera omnia, tum illum ipsum fecit Deus: & ob eam causam natura sua posse conuari & mutari, sicut animantia omnia ratione utentia. Verbum esse peregrinum, alienum & seiunctum ab essentia Dei: Patrem à Filio minime explicari pos-

- in animum induxisset. Quæsitum est igitur ab illis, utrum Dei Verbum posset mutari, quemadmodum diabolus mutatus est? & non veriti sunt respondere: Certe potest. cum enim & gigni & fieri possit, certum est eius naturam posse mutari. Ario igitur & eius fautoribus qui ista asserunt, & de eisdem tam impudenti ore loquuntur, vna cum illis qui eius opinioni assentiuntur, nos cum alijs fere centum Aegypti & Libyæ Episcopis in vnum conuenientes, anathema denuntia- uimus. Ceterum Eusebius eos ad se admittit, operamq. sedulo dat, ut mendacium cum veritate, & cum pietate impietatem admisceat. Verum ad hoc præstandum non satis habet virium.
- 2. Cor. 6.** nam vincit veritas, & nulla est societas luci cum tenebris, nulla consensio Christi cum Belial. Quis enim vnquam talia audiuit? aut quis si iam audiret, non ea tamquam insolita & peregrina obstupesceret, auresq. obturaret, ne eiusmodi verborum sordes in audiendi sensum illaberentur? Aut quis est qui cum Ioannem audiat dicentem: In principio erat Verbum, non istos condemnauerit dicentes: Erat tempus aliquando, cum non esset? Aut quis est, qui cum audiat in Euangelio, vnigenitus Filius, &, Per ipsum facta sunt omnia, non istos odio habuerit, affirmantes Filium vnâ esse ex creaturis? Nam qui poterit ipse esse ex ijs quæ per ipsum facta sunt? aut quomodo vnigenitus, si (ut illorum fert opinio) cum alijs rebus vniuersis numeretur? aut quomodo ex nihilo factus est, cum Pater dicat:
- Psal. 44.** Eructauit cor meum verbum bonum. &, **Ex vtero** ante luciferum genui te? aut qua ratione essentia Patri dispar ac dissimilis, cum sit perfecta imago & splendor Patris? cumq. ipse dicat:
- Hebr. 1.** Qui vidit me, vidit & Patrem. aut quo pacto, si Verbum & sapientia sit Dei Filius, erat tempus aliquando cum non esset? Nam perinde est ac si dicerent, Deum aliquando & sermone & sapientia caruisse. aut quo pacto conuerti mutariue potest, cum ita loquatur ipse de se: Ego in Patre, & Pater in me est: &, Ego & Pater vnum sumus.
- Ioan. 10.** & per Prophetam etiam: Videte quod ego sum Deus, & non mutor. Et quamquam hoc dictum ad ipsum Patrem referri potest, tamen aptius & magis proprie de Filio Verbo iam dicitur, quod cum sit homo factus, non mutatus est; sed ut Apostolus ait, **1. s. v. s.** Christus heri & hodie, idem ipse & in sæcula. Quid igitur illos in hanc perduxit sententiam, cum scilicet propter nos factum esse, cum tamen Paulus scribat: Propter quem omnia, & per quem omnia? Quod autem falso calumniati sunt, Filium non plene & perfecte Patrem nouisse, nemini mirum videri debet. Nam cum semel statuisent contra Christum bellum gerere, reiecerunt penitus voces ipsius dicentis: Sicut cognoscit me Pater, & ego cognosco Patrem. Quod si ex parte Pater cognoscit filium, perspicuum est Filium etiam ex parte Patrem cognoscere. Verum si hoc dictu nefas est, & Pater plene Filiū cognoscit, constat quod sicut Pater cognoscit suum ipsius Verbum, sic & Verbum suum ipsius Patrem cognoscit, cuius est Verbum. Ceterum quamquam ista recensendo, atque adeo sacras & diuinas Scripturas aper-
- A** πρὸς τὸν θεόν. ἡρώτησι τοῦ περὶ αὐτοῦ, εἰ διὸς αὐτὸς ὁ πῶς θεὸς λέγος τε ἀπὸ τοῦ, ὡς ὁ ἀβελόλος ἐστὶν; καὶ οὐκ ἐφοβήθησαν ἀπὸ τοῦ, ὅτι καὶ διὸς αὐτὸς τε ἀπὸ τοῦ τοῦ φύσεως ἐστὶν, ἡρώτησι καὶ κτερεῖς ὑπάρχον. πῶς πα λέγοντες τοῦ περὶ ἀρμον, καὶ ὅτι τοῦτοι αὐτῶν ὁμοιωμένοι, αὐτοῦ περὶ ἐ τοῦ σωακροβήματος αὐτοῦ, ἡμεῖς μὲν μὲ τοῦ κατ' αἰγυπτιὸν καὶ τοῦ δι- βύας ὁπισκοπῶν, ἐγγὺς ἐκατὸν ὅντων, σωακροβή- ἀντιμαρτυροῦμεν. οἱ δὲ περὶ εὐσεβίου προσεδέξαντο, ἀποδοῦναι ἐγκρατίζον τὸ ψεῦδος τῇ ἀληθείᾳ, καὶ τῇ ὁσιβείᾳ τῶν ἀσέβων· ἀλλ' οὐκ ἐχούσι. **B** καὶ γὰρ ἡ ἀλήθεια καὶ ὁ δόμος ἐστὶ κοινωρία φωνῆς περὶ σκότος, καὶ συμφορῆσις χειρὸς περὶ βε- λίαρ. τίς γὰρ ἤκουσε τῶν περὶ τῶν; ἡ τίς τοῦ ἀ- κούων ἡ ἐνέριζον, καὶ τίς αὐτοῦ βύει, ὑπερ τοῦ μὴ τὸν ῥύπον τοῦτον τῶν ῥημάτων ψαύον τ' αὐτοῦ; τίς γὰρ ἀκούων ἰωάννη λέγοντες· ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λό- γος, ὃς κατεργάσκει τῶν λέγοντων· ἡ περὶ ὅτι οὐκ ἦν; ἡ τίς ἀκούων ἐν τῷ ἀναγγελίσ· μοιολογῆς ἡδὲ, ἐ δὲ αὐτὸν ἐξέτερον πάντα· ὃς μισοῦν τοῦτον· **C** μισοῦν φθιγγόμενος, ὅτι ἡς ἐστὶ τῶν ποιημάτων; πῶς γὰρ διὸς αὐτὸς ἡς αὐτῶν τῶν δι' αὐτὸν ἡρώτων, ἡ πῶς μο- νογῶν ὁ πῶς πᾶσι, κατ' ἐκείνας, σωακροβήμα- τες; πῶς δὲ ἐξ οὐκ ὄντων αὐτῶν, τὸ πατρὸς λέγον- τες· ἐξ ἐξελίχον ἡ καρδία με λόγον ἀναδόν· καὶ, ἐκ- ραστὸς περὶ εὐσφὸρος ἐξήρησάν τε; ἡ πῶς ἀνόμοιος τῇ ἡσία τοῦ πατρὸς ὁ ὢν ἐκείν πλείων καὶ ἀπώροτος τοῦ πατρὸς; καὶ λέγον· ὁ ἐμὲ ἰωρακῶς, ἰωρακῶς τὸν πατέρα; πῶς δὲ, εἰ λόγος καὶ σοφία ἐστὶ τοῦ θεοῦ ὁ ἡδὲ, ἡ περὶ ὅτι οὐκ ἦν; ἰσὺ γὰρ ἐστὶν αὐτοῦ λέγον· ἀλλοθεν καὶ ἀσφὸς περὶ τὸν θεόν. πῶς δὲ τρεπὶς, καὶ ἀλλοιωτὸς, ὁ λέγον δι' αὐτοῦ μὲν, ἐγὼ ἐν τῷ πα- τρι, καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοί· καὶ, ἐγὼ καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐσμέν· **D** ἀλλ' οὐκ ἐπὶ περὶ φημι, ἰδετέ με, ὅτι ἐγὼ αἰ- μι, καὶ οὐκ ἡλλοίωκα; οἱ γὰρ καὶ ἐπ' αὐτοῦ τίς τὸν πατέρα διὸς αὐτὸς τὸ ῥήτον ἀναφέρειν, ἀλλὰ ἀεμοδι- πρὸς αὐτῶν, περὶ τοῦ λόγου τοῦ λεγόμενου, ὅτι καὶ ἡρώτων ἀνθρώπων, οὐκ ἡλλοίωκα, ἀλλ' ὡς ἦσαν ὁ ἀπίστολος, ἰησοῦς Χριστὸς χθὺς ἐ σήμερον. ὁ αὐτὸς καὶ ἡς τοῦ αἰῶνος· ἡ δὲ ἀρε ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ἐπὶ σεν, ὅτι δι' ἐμὰς λέγοντες; καὶ τὸ τοῦ Παύλου λέγοντες, δι' ὅτι πᾶσι πάντα, καὶ δι' ὅτι πάντα. περὶ γὰρ τοῦ βλασφη- μέων αὐτοῦ, ὅτι οὐκ οἶδε πλείως ὁ ἡδὲ τὸν πατέρα, ὃς δὲ ἡρώτων· ἀπὸ γὰρ τοῦ περὶ ἡρώτων χριστο- καὶ, ὡς κτερεῖς καὶ τῶν φωνῶν αὐτοῦ, λέγοντες· καθὼς ζωώσκει με ὁ πατὴρ, καθὼς ζωώσκει τὸν πα- τέρα· εἰ μὲν ὢν ἐκ μέρους ὁ πατὴρ ζωώσκει τὸν ἡδὲ, ὅτι ἐ ὁ ἡδὲ μὴ πλείως ζωώσκει τὸν πατέρα. καὶ ὅτι γὰρ λέγον ὃς ἡμεῖς, οἶδε ὅτι πλείως ὁ πατὴρ τὸν ἡδὲ, ὅτι- λον ὅτι καθὼς ζωώσκει ὁ πατὴρ τὸν ἡδὲ λόγον, οὕτως ἐ ὁ λόγος ζωώσκει τὸν αὐτοῦ πατέρα, ὃς ἐ ἐστὶ λόγος· πῶς λέγοντες ἐ ἀναπύσσεσθαι τῶν ἡρώτων χριστοῦ. **E**

πλάκεις ἐντεφύαμεν αὐτοὺς, καὶ πάλιν ὡς χα-
 μηλίοντες μετ'βαλόντες, φιλοεικωνῶντες ἐς ἑαυ-
 τοὺς ἰφιλκῦσαι τὴν μαχαμμένην ὅτι αὐτοὺς ἐλθόν-
 τας βαθεῖα κακῶν, καταφρονεῖ. πολλοὶ γοῦν αἰρέσεις
 περὶ αὐτῶν γέγονασιν, αἱ πλεονεχίοντες τὸ δέοντες πολ-
 μήσασιν πεπνυκασιν ἐς ἀφροσύνην. οὗτοι δὲ διὰ
 πάντων ἑαυτῶν τῶν ῥημάτων ὀπιχρησάντες πρὸς
 αἰμαρίσιν τῆς τοῦ λόγου θρότητος, ἰδικαίως ἐξ
 ἑαυτῶν ἐκείνας, ὡς ἐγγύπερ τὸ ἀπὸ χεῖρος ἡρώμε-
 νοι. διὸ καὶ ἐπικηρύχθησαν, καὶ αὐθιματιάσθησαν
 διὰ τῆς ἐκκλησίας. λυπούμεθα μὲν οὖν ὅτι τῇ
 ἀπωλείᾳ πύτων, καὶ μάστιγι, ὅτι μαχόντες πρὸς
 αὐτοὺς τῆς ἐκκλησίας, τοῦ ἀπὸ πηδῆσαι ἄξι-
 ζόμεθα δέ. τὸ δὲ καὶ τμήματος καὶ φιλητῆς πε-
 πνυκασιν, καὶ περὶ αὐτῶν ἰουδαῖοι ὁ ἀνελθὼν τῶ
 σωτῆρι, ὑστερον περὶ δόξης, καὶ δόξαίτης γέγονε. καὶ
 περὶ πύτων δὲ αὐτῶν οὐκ ἀδιδάκτοι μεμενέκαμεν
 ἀλλ' ὁ μὲν κύριος προήρκε, βλέπειν μὴ τις ὑμᾶς
 πλανῇ. πολλοὶ γὰρ ἐλθόντες ὅτι τῶ ὀνόματι μου,
 λέγοντες, ὅτι ἐγώ εἰμι καὶ ὁ καὶ ὁ ἡγῆται, καὶ
 πολλοὺς πλανήσουσι. μὴ περὶ δόξης ὁπίσω αὐτῶν.
 ὁ δὲ Παῦλος μαθὼν τῶν περὶ τοῦ σωτῆρος, ἐξε-
 ψεν, ὅτι ἐν ὑμῖν καὶ ὁ δόξαίτης πρὸς τῆς
 ὑγιαίνουσας πίστεως, περὶ χόντης πρὸς μᾶλλον πλάνης,
 καὶ διδασκαλίας δαιμονίων δόξαίτης φερόμενων τῶν
 αἰρήσεων. τὸ πίνω κύριε καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ
 Χριστοῦ διὰ τὴν ἑαυτοῦ ὁρμήσαντες, καὶ διὰ τὸ
 δόξαίτης σημαίνοντες περὶ τῶν πινούτων, ἀνελ-
 θὼς ἡμῖν αὐτήκοι τῆς αἰσβείας αὐτῶν ἡρώμενοι,
 αὐθιματίαμεν, καὶ περὶ αὐτῶν, πρὸς πινούτους,
 δόξαίτης αὐτῶν αἰδομένους τῆς καθολικῆς ἐκ-
 κλησίας καὶ πίστεως. ἐδηλώσαμεν οὖν καὶ τῇ ἡ-
 μετέρᾳ θροσβείᾳ, ἀγαπητοὶ καὶ ἡμῶνται συλλει-
 τουργοί, ἵνα μὴ τι πρὸς ἐξ αὐτῶν, εἰ περὶ περὶ
 καὶ περὶ ὑμᾶς ἐλθῇ, μὴ περὶ δόξης, μὴ τι
 εὐσεβίᾳ, ἢ ἐπὶ πρὸς χεῖρας περὶ αὐτῶν, περὶ
 περὶ γὰρ ἡμᾶς Χριστιανούς ὄντας, πάντας τοὺς κα-
 τὰ Χριστοῦ λέγοντες καὶ φρονοῦντες, ὡς θρομά-
 χους καὶ φροσύνας τῶν ψυχῶν δόξαίτης φερόμενοι, καὶ μη-
 δεὶ καὶ χαίρειν τοῖς πινούσι λέγειν ἵνα μὴ ποτε καὶ
 πρὸς ἀμαρτίας αὐτῶν κρινώτο ἡρώμεθα, ὡς περὶ γ-
 γὰρ ὁ μακάριος Ἰωάννης. περὶ αὐτῶν πρὸς περὶ ὑ-
 μῶν ἀδελφοὺς, ὑμᾶς οἱ πρὸς ἐμοὶ πρὸς μαχόμε-
 νοι.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΙ.

Κ Ολλύθος πρεσβύτερος σύμφητός εἰμι τῆς μα-
 χαμμένης, καὶ τῇ καθαρῇ Ἀρείᾳ, καὶ
 τῶν πρὸς αὐτῇ ἀσθενοῦντων.

Διόσκορος πρεσβύτερος, ὁμοίως.

Διονύσιος πρεσβύτερος, ὁμοίως.

Εὐσεβίος πρεσβύτερος, ὁμοίως.

ΑΛΕ-

- A** te explanando, eos saepe numero convicimus :
 tamen illi rursus, velut chamæleontes sese muta-
 bant, dictumq. illud Sapientis in sua ipsorum
 capita torquere magnopere contendebant, vi-
 delicet: Impius, cum in profundum malorum ve-
 nerit, contemnit. Ac tamen complures certe
 hæreses ante illorum ætatem exortæ erant, quæ
 quidem extra modum audaciz euagatz, ad ex-
 tremam dementiam sunt tandem prolapsæ: isti
 tamen, qui omni sermone suo Verbi diuinitatem
 tollere nituntur, utpote ad antichristi tempora
 propius accedentes, illas hæreses præ suorum er-
 rorum impietate iustas esse quodammodo de-
 clarant. Quapropter illis Ecclesia interdictum
 est, atque adeo anathema denuntiatur. Et quam-
 quam de eorum exitio permagnum animis do-
 lorem capimus, & maxime quod Ecclesiz insti-
 tuta aliquando agnouerant, iamq. ab illis exci-
 derunt: de illis tamen non magnopere mira-
 mur. Idem namque non Hymenæo solum, &
 Phileto contigerat, sed Iudæ etiam ante illos, qui
 Salvatoris discipulus fuit, postea autem prodi-
 tor & desertor illius factus. Atque istarum rerū
 neutiquam ignari exitimus. Dominus enim
 prædixerat: Videte ne quis vos seducat, nam mul-
 ti venient in nomine meo, dicentes: Ego sum, &
 tempus appropinquavit. & multos seducunt: ne
 eat post illos. Paulus etiam cum ista à Saluato-
 re didicisset, scripsit, quod nouissimis tempori-
 bus quidam deficerent à Fide sana, attendentes
 spiritibus erroris, & doctrinis demoniorum ve-
 ritatem auersantium. Iam vero cum Dominus
 & saluator noster Iesus Christus hoc præce-
 perit, & per Apostolum de eiusmodi hominibus
 significauerit: nos certe quoniam illorum im-
 pietatem nostris ipsorum auribus accepimus,
 non sine causa eius generis hominibus, sicut an-
 te diximus, anathema denuntiavimus, eosq. ab
 Ecclesia catholica fideq. alienos palam decla-
 rauius: vestramq. pietatem fecimus certio-
 rem, charissimi & honoratissimi fratres, qui estis
 nobiscum in Ecclesiz ministerio coniuncti, ut, si
 forte quidam ex illis temeritate impulsæ, ad vos
 venire non verentur, ne eos admittatis: neve
 Eusebio, vel alteri cuiquam, qui eorum causa ad
 vos scribat, omnino credatis. Nam par est, ut
 nos qui sumus Christiani, omnes qui contra
 Christum loquantur, animoq. sint ab eo abalie-
 nato, tamquam Dei hostes, & corruptores ani-
 marum deuitemus, neque id genus hominibus
 vel aue dicamus, sicut præcepit beatus Ioannes:
 ne quando illorum peccatis communicemus.
 Salutate qui apud vos sunt fratres: qui mecum
 vero sunt, vos itidem salutant.

ALEXANDRIÆ PRESBYTERI.

C Olluthus Presbyter, consentio prædictis,
 & deiectioni Arii & eorum qui cum ipso
 impie sentiunt.

Alexander Presbyter, similiter.

Dioscorus Presbyter, similiter.

Dionysius Presbyter, similiter.

Eusebius Presbyter, similiter.

Ale-

Alexander Presbyter, similiter.
 Silas Presbyter, similiter.
 Harpocrasion Presbyter, similiter.
 Agathus Presbyter, similiter.
 Nemefius Presbyter, similiter.
 Longus Presbyter, similiter.
 Silvanus Presbyter, similiter.
 Pironus Presbyter, similiter.
 Apis Presbyter, similiter.
 Proterius Presbyter, similiter.
 Paulus Presbyter, similiter.
 Cyrus Presbyter, similiter.

Diaconi.

Ammonius diaconus, similiter.
 Macarius diaconus, similiter.
 Pistus diaconus, similiter.
 Athanasius diaconus, similiter.
 Apollonius diaconus, similiter.
 Eumenes diaconus, similiter.
 Olympius diaconus, similiter.
 Aphthonius diaconus, similiter.
 Macarius diaconus, similiter.
 Paulus diaconus, similiter.
 Petrus diaconus, similiter.
 Amyntianus diaconus, similiter.
 Cains diaconus, similiter.

Mariotidis Presbyteri.

Apollo Presbyter, similiter.
 Ingenius Presbyter, similiter.
 Ammonas Presbyter, similiter.
 Dioscorus Presbyter, similiter.
 Sostras Presbyter, similiter.
 Theon Presbyter, similiter.
 Tyrannus Presbyter, similiter.
 Coptes Presbyter, similiter.
 Ammonius Presbyter, similiter.
 Orion Presbyter, similiter.
 Serenus Presbyter, similiter.
 Didymus Presbyter, similiter.
 Hercules Presbyter, similiter.
 Boccon Presbyter, similiter.
 Agathus Presbyter, similiter.
 Achilles Presbyter, similiter.

Diaconi.

Serapion diaconus, similiter.
 Iustus diaconus, similiter.
 Didymus diaconus, similiter.
 Demetrius diaconus, similiter.
 Maurus diaconus, similiter.
 Comon diaconus, similiter.
 Marcus diaconus, similiter.
 Alexander diaconus, similiter.
 Tryphon diaconus, similiter.
 Ammonius diaconus, similiter.

A Αλέξανδρος πρεσβύτερος, ὁμοίως.
 Σίλας πρεσβύτερος, ὁμοίως.
 Ἀρποκράσιον πρεσβύτερος, ὁμοίως.
 Ἀγαθὸς πρεσβύτερος, ὁμοίως.
 Νεμέσιος πρεσβύτερος, ὁμοίως.
 Λόγγος πρεσβύτερος, ὁμοίως.
 Σιλβανὸς πρεσβύτερος, ὁμοίως.
 Πιρωνὸς πρεσβύτερος, ὁμοίως.
 Ἀπίς πρεσβύτερος, ὁμοίως.
 Προτίριος πρεσβύτερος, ὁμοίως.
 Παῦλος πρεσβύτερος, ὁμοίως.
 Β Κόρος πρεσβύτερος, ὁμοίως.

Διάκονοι.

Ἀμμόνιος Διάκονος, ὁμοίως.
 Μακάριος Διάκονος, ὁμοίως.
 Πίστις Διάκονος, ὁμοίως.
 Ἀθανάσιος Διάκονος, ὁμοίως.
 Ἀπολλώνιος Διάκονος, ὁμοίως.
 Εὐμενὴς Διάκονος, ὁμοίως.
 Ολύμπιος Διάκονος, ὁμοίως.
 Ἀφθόνιος Διάκονος, ὁμοίως.
 Μακάριος Διάκονος, ὁμοίως.
 C Παῦλος Διάκονος, ὁμοίως.
 Πέτρος Διάκονος, ὁμοίως.
 Ἀμυντιανὸς Διάκονος, ὁμοίως.
 Γαῖος Διάκονος, ὁμοίως.

Μαριώτιν πρεσβύτεροι.

Ἀπολλῶς πρεσβύτερος, ὁμοίως.
 Ἰγγένιος πρεσβύτερος, ὁμοίως.
 Ἀμμωνᾶς πρεσβύτερος, ὁμοίως.
 Διόσκορος πρεσβύτερος, ὁμοίως.
 Σωστράς πρεσβύτερος, ὁμοίως.
 Θίων πρεσβύτερος, ὁμοίως.
 D Τύραννος πρεσβύτερος, ὁμοίως.
 Κόπτης πρεσβύτερος, ὁμοίως.
 Ἀμμωνᾶς πρεσβύτερος, ὁμοίως.
 Ορέων πρεσβύτερος, ὁμοίως.
 Σερένως πρεσβύτερος, ὁμοίως.
 Δίδυμος πρεσβύτερος, ὁμοίως.
 Ἡρακλῆς πρεσβύτερος, ὁμοίως.
 Βόκκων πρεσβύτερος, ὁμοίως.
 Ἀγαθὸς πρεσβύτερος, ὁμοίως.
 Ἀχιλλᾶς πρεσβύτερος, ὁμοίως.

Διάκονοι.

E Σαρεπτιὸν Διάκονος, ὁμοίως.
 Ἰούστος Διάκονος, ὁμοίως.
 Δίδυμος Διάκονος, ὁμοίως.
 Δημήτριος Διάκονος, ὁμοίως.
 Μαῦρος Διάκονος, ὁμοίως.
 Κομῶν Διάκονος, ὁμοίως.
 Μάρκος Διάκονος, ὁμοίως.
 Ἀλέξανδρος Διάκονος, ὁμοίως.
 Τρύφων Διάκονος, ὁμοίως.
 Ἀμμόνιος Διάκονος, ὁμοίως.

Δίδυμος διάκονος, ὁμοίως.
Πτωλαρίων διάκονος, ὁμοίως.
Σέρας διάκονος, ὁμοίως.
Γαίος διάκονος, ὁμοίως.
Ιέρων διάκονος, ὁμοίως.
Μάρκος διάκονος, ὁμοίως.

Τοιαῦτα πῶς ἀπαντήσας ἔχ' ἄλλαν Αλεξάνδρου
ἡρώδης, χεῖρον ἐγένετο τὸ κακόν. πῶτα γοῦν ὁ
βασιλεὺς Κωνσταντῖνος, καὶ τὴν ψυχὴν ὑπεραλ-
γήσας, συμφορὰν τὴν οἰκίαν τὸ πρᾶγμα ἡγούμενος,
ᾧ ἡρώδης τὴν αἰσθητὴν κακὴν κατασβέσει παυ-
δάξων, ἡρώδης πρὸς Αλεξάνδρου καὶ Ἀρίου
ἀπαμύνηται δι' αὐτὸν ἀξιόπιστον ὁπισκόπου πόλεως
μιας τῆς Σπανίας Κορδὺβης· ἐπὶ αὐτὸν ἡρώδης καὶ
ἀπὸ πρῆς ἡρώδης βασιλεὺς.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ
ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΠΡΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΝ ΚΑΙ ΑΡΙΟΝ. ΔΙΑΠΕ-
ΜΦΕΙΣΤΕ ΔΙΑ ΟΣΙΑ ὉΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΟΡΔΥΒΗΣ.

Νικητὴς Κωνσταντῖνος μέγας, σεβαστὴς, Αλεξάνδρῳ καὶ
Ἀρίῳ.

ΜΑΙΝΩΝΟΝΤΕΣ ὑπερῆρχθητε τοῖς παρόντες ζη-
τήματα τὴν καταβολὴν, ὅτι οὐ αὐτὸς, ὁ
πάτερ Αλεξάνδρε, ᾧ τῶν πρεσβυτέρων ἐζήτης,
τί δὲ πρὸς αὐτὸν ἕκαστος φρονεῖ ὑπὲρ πρὸς τῷ
τῶν ἐν τῷ νόμῳ ἡγαγμένων, μάλλον δὲ ὑπὲρ
μακρὰ πρὸς ζητήματος μέγας πυνθάνοιο· οὐ γὰρ
Ἀριε, ὅπερ ἡ μή τις τὴν δόξαν ἐδυμηγῆται ἰδεῖν,
ἢ ἐδυμηγῆται σιωπῇ ᾧ ἡρώδης πρὸς αὐτὸν ἰδὼν, αἰ-
σθητῶς ἀντίθηκας. ὅθεν τῆς ἐν ὑμῖν διχονοίας
ἐκρηγῆσας, ἡ μὲν αἰσθητὴς ἡρώδης, ὁ δὲ ἀγνώστως λαὸς
οἱς ἀμφοτέρους ἡρώδης, ἐκ τῆς τῶν κρινοῦ σώματος
ἀρεμίας ἐχωρεῖται. αἰκούῳ ἕκαστος ὑμῶν ἐξ ἴσου
τῶν γνώμων ᾧ ἡρώδης, ὅπερ αὐτοῖς ὁ σιωπῆρας
ὑμῶν δικαίως ᾧ ἡρώδης, δεξάμενος. τί δὲ τῶν ἰσχυ-
ρῶν ἐρωτᾷ ὑπὲρ τῶν τριούτων ἐξ ἡρώδης πρὸς αὐτὸν
ἰδὼν, οὐτὶ ἐπρωτῶμενος δόξα κλινάμενος. πῶς γὰρ τριού-
της ζητήσης πᾶσις ὁ νόμος πρὸς ἀνάγκη πρὸς τῆς,
ἀλλὰ ἀντιφύλαξ δόξης ἐραχελία πρὸς τῆς· εἰ
καὶ φυσικῆς πρὸς ἡμιονίας ἐνκαλίνετο, ὅμως
ὁφειλομένη ἴσως τῆς ἀρεμίας ἐγκλίνετο, καὶ μὴ
πρὸς αὐτὴν οἱς δημοσίας αἰσθητῶς ἐκφέρειν, μὴ δὲ
πᾶς πᾶσις αἰσθητῶς πρὸς αὐτὸν. πῶς γὰρ
ἰσὺν ἕκαστος, ὡς πρὸς αὐτὸν εὐτὴν μεγάλων καὶ
λίαν δυσχερῶν δυνάμει, ἢ πρὸς τὸ ἀκρεβὲς σιω-
δῶν, ἢ κατ' ἀξίαν ἐκμετρίσσει· καὶ μὴ βραχέως·
αἰκούῳ φάσκον ἐν πῶς πᾶσις τὴν πολυλογίαν,
ἵνα μὴ πᾶς ἡμῶν ἀσθενείας τῆς φύσεως τὸ πρὸς τῆς
ἐκμετρίσσει μὴ διωγῆται, ἢ τῶν διδασκομένων
ἀκρετῶν βραδυτέρως αἰσθητῶς, πρὸς ἀκρεβὲς τὸ
ῥηθῆναι κατὰ λῆψιν ἰδὼν μὴ χωρήσας, αὐτὸς ἐξ
ἕκαστος πᾶσις ἢ βλασφημίας, ἢ ἡρώδης οἱς
ἀνάγκη ὁ δῆμος πρὸς αὐτὸν. Ἐμὲ ὅπερ τὸ γὰρ δι-
χνοῦν

A Didymus diaconus, similiter.
Ptolariion diaconus, similiter.
Seras diaconus, similiter.
Gaius diaconus, similiter.
Hierax diaconus, similiter.
Marcus diaconus, similiter.

Cum Alexander talia passim per singulas ci-
uitates scripsisset, malum ipsum deterius euasit.
Hæc cum rescivisset Imperator Constantinus,
magnum animo dolorem cepit, remq. eam suam
ipsum calamitatem reputans, & malum iam ac-
censum protinus extinguere contendens, litte-
ras ad Alexandrum & Arium mittit per virum
fide dignum Episcopum Cordubæ ciuitatis cu-
iusdam Hispaniæ, siquidem illum diligebat Im-
perator, & summo prosequeretur honore.

EPISTOLA IMPERATORIS CON-
stantini ad Alexandrum & Arium per
Hosium Episcopum Corduba missa.

Apud Euseb.
lib. 2. de vita
Constantini, c. 67.
et Socr. lib. 10
hist. c. 4.

C A P. I V.

Victor Constantinus, Maximus, Augustus,
Alexandro & Ario.

Presentis controuersie fundamentum inde
iactum esse intelligo, quod in pater Alexan-
der, a presbyteris de loco quodam in sacris lit-
teris scripto quærebatur, immo vero de inani qua-
dam quæstionis particula sciscitabatur, quid
quisque illorum sentiret: tu quoque, Ari, istud
quod nec initio animo complecti oportuit, aut
cum fuisses complexus, silentio præterijisse æquū
erat, inconsiderate effutiisti. Vnde discordia
inter vos concitata, concordia vero negata est,
& sanctissimus populus varie in vtramque par-
tem distractus, ex totius corporis Ecclesiæ com-
page diuulsus est. Proinde vterque vestrum vi-
cissim alteri veniam tribuens, illud approbet, ad
quod non sine causa vester conseruus vos cohor-
tatur. At quid istud est? neque interrogare de
rebus huiusmodi a principio æquum erat, nec ad
rogatū respondere. Tales enim quæstiones, qua-
les nulla lex necessario præscribit, sed inanis dis-
soluti otij certatio proponit, licet ad exercendi
ingenij acumen instituantur, tamen interiore
mentis cogitatione continere debemus, & neque
in publicos populi conuentus temere efferre, ne-
que vulgi auribus consulto concedere. Quotus
enim quisque est, qui rerum tam grauium, tan-
taq. obscuritate inuolutarum vim, vel satis ac-
curate peruidere, vel pro dignitate explicare va-
leat? Et post pauca: Quocirca in talibus rebus
loquacitas fugienda est, ne vel cum nos præ no-
stri ingenij imbecillitate, quod propositum est
explicare non possumus: vel auditores inter do-
cendum præ intelligentiæ tarditate, ad accura-
tam sermonis instituti comprehensionem per-
uenire non queant, ex re alterutra populus, aut
in blasphemiam aut in dissensionis necessitatem,
incurrat. Et paulo post: Dissidere enim a se inui-
cem

cem neque honestum nec omnino fas esse creditur. Verum ut prudentiā vestram paruo exemplo commonefaciam, non vos præterit opinor philosophos ipsos vnius quidem disciplinæ professione, omnes inter se consentire: sæpe tamen postquam in aliqua parte opinionum, quas asseruatione affirmant, dissenserint: licet disciplinæ causa, quam quisque illorum tuetur, discordent: tamen ob professionem qua conspirare videntur, denuo in gratiam redeunt. Quod si res ita se habet, quid est cur non sit multo conuenientius, ut qui famuli præpotentis Dei constituti sumus, propter ipsum religionis institutum quod profiteamur, consentientibus animis inter nos ipsos concordemus? Ceterum accuratiore cogitatione consideremus, & mente attentiore hoc quod iam à me dictum est, circumspiciamus: num recte se habeat, ut propter leuem & inanum verborum contentionem fratres fratribus reluctentur, & liberi parentibus: & eximia concordia, impia similitate per vos misere discerpatur. Nostra sponte igitur diabolicas tentationes euitemus: & quoniam Deus optimus maximus saluator omnium, communem suæ gratiæ lucem omnibus porrexerit, idcirco mihi eius famulo, quæso per vos liceat, ut illius prouidentiz præsidio adiutus, meum conatum feliciter ad exitum perducam: atque etiam ut ipsius populum, tum verbis compellendo, tum ministerium erga Deum diligenter præstando, tum acriter admonendo, ad mutuam concordiam traducam. Et paulo post: Verum de diuina prouidentia, vna vobis sit omnino fides, vnus animorum consensus, vna de Deo sententia, quæ de leuissimis istis quæstionibus inter vos argute & subtiliter exquiritis, licet non in eandem sententiam pedibus eatis: ea tamen intra cogitationis vestræ fines continere debetis, intimo mentis recessu recondita. Communis autem amicitiz bonum, vera fides, reuerentia erga Deum & legis observationem, stabilis firmaque apud nos maneat. Redite in gratiam, & mutuam inter vos necessitudinem colite, vniuersoque populo suos mutuos complexus reddite: atque vestris ipsorum animis contentionis labe purgatis, iterum amice & beneuole vos mutuo excipite. Nam sæpenu-mero post inimicitias depositas amicitia iterum reconciliata plus solet habere iucunditatis. Date igitur mihi dies tranquillos, & noctes curæ ac molestiarum expertes, ut voluptas aliqua solidi gaudij, & tranquillæ vitæ læticia mihi in post-erum conseruetur. Quod quidem si minus contingat, necesse est ingemiscere, lacrymis & maxore omnino confici: nec fieri potest ut vitæ cursum de reliquo tranquille & sedate transigam. Nam quamdiu Dei populus, eum dico qui communi mecum erga Deum obsequio fungitur, iniqua perniciosaque contentione ab se mutuo diffidet, quomodo fieri potest ut ipse animo tranquillo consistam? Atque ut incredibilem huius doloris morsum intelligatis, sic accipite. Non ita pridem ad Nicomediensium ciuitatem aduentans, ex templo iter versus Orientem mature facere, constituebam. Ac me quidem ad vos citato gradu properantem, cum maiorem itineris partem conse-

A χοροῖν οὕτως πρέπον, οὕτως ὅλως θυμαὶν ἵνα περὶ τῆς ἰσῆς δὲ μικρῷ ὁρῶν δειγμάτων τὴν ὑμετέραν σπουδὴν ἀπομνησθῆμι, ἵνα δὲ καὶ πῶς φιλοσόφους αὐτοὺς ὡς ἐν μὲν ἀπειτῇ δόγματι συνήλθον. πολλὰ δὲ ἐπὶ δὲ ἐν τῶν δόξασι μὲν ἀφωκῶσι, ἐν καὶ τῇ τῆς ἀπιστίας ἀρετῇ χωρίζονται, τῇ μὲν τὴν πρὸ σώματος ἐνὸς πάλιν ἐν ἀλλήλοις ἐμπέσονται. ἐν δὲ τούτῳ, πῶς ἐπὶ δικαιοσύνην ὑμᾶς, τοὺς πρὸ μεγίστου θεοῦ θεράποντας καθιστάμεν, ἐν τριῶν περὶ ἀρετῆς ἀρετῆς ὁμοψυχίας ἀλλήλοις ἵνα; ἀποκεψόμεθα δὲ λογισμῷ μέλλοι, καὶ πάλιν αὐτοὺς τὸ ῥῆθρον ἐνθυμηθῶμεν, ἐν περὶ ὁρῶν ἔχει, δι' ὁλίγας καὶ μετὰ ῥημάτων ἐν ὑμῖν φιλονικίας, ἀδελφοὺς ἀδελφοὺς ἀντικαθίστα, καὶ τὴν περὶ αὐτοῦ, καὶ τὸ τῆς αὐτοῦ τιμὴν ἀσβεστῇ διχονομίᾳ χωρίζεται δι' ὑμῶν. δόξαμεν ἐκείνης τῶν ἀφωκῶν πρὸς αὐτοῦ. ὁ μὲν ἡμῶν θεός, ὁ σωτὴς πάντων, καὶ ἐν αὐτῇ τῇ φῶς ἐξέτερον ὅφ' αὐτῇ περὶ αὐτοῦ ἐνὸς τῷ θεῷ ἀπὸ τῆς πρὸ κρείττους τῶν ἀφωκῶν ἐν πλὴν ἐνυγκῶν συγχωρήσει, ὅπως ὑμᾶς τοὺς ἐκείνης δέξασθαι ἐμὴν περὶ αὐτοῦ καὶ ἀποκρίσας, καὶ ἐνθυμίας ἐν αὐτῇ περὶ τῆς αὐτοῦ ἀρετῆς ἀρετῆς ἐκείνης ἐκείνης. καὶ μετὰ ἔπειτα ὅτι μὲν τῆς θείας περὶ αὐτοῦ μία τις ἐν ὑμῖν ἔστω πίστις, μία αὐτοῦ, μία αὐτοῦ θῆκη πρὸ κρείττους ὅφ' αὐτῇ τῶν ἐλαχίστων πάντων ζητήσεων ἐν ἀλλήλοις ἀκροβολοῦνται, καὶ μὴ περὶ μίαν γνώμην συμφέρεται, μέντοι ἔστω λογισμὸς περὶ αὐτοῦ, τῇ τῆς ἀρετῆς ἀρετῆς ἀρετῆς. ὁ μὲν τῇ τῆς αὐτοῦ φιλίας ἐξείρεται, καὶ ὅτ' αὐτοῦ ἀληθείας πίστις, ἢ τῇ περὶ τὸν θεόν, καὶ τὸ νόμον θεοκρατίας ἡμῶν, μέντοι περὶ ἡμῶν ἀσπλάγξ. ἐπὶ αὐτῇ δὲ περὶ τῶν ἀλλήλων φιλίας καὶ χάρις. δόξαμεν τῷ σύμπαντι λαῷ πᾶσι εὐκλείας περὶ αὐτοῦ ὑμῶν τῇ αὐτοῦ, περὶ αὐτοῦ τῇ αὐτοῦ ψυχῇ ἐκκαθάρσας. αὐτοὺς ἀλλήλους ἀπὸ τῆς ἡδονῆς ὅφ' αὐτῇ τῇ πολλὰς γίνεται φιλία, καὶ τῇ τῆς ἐκείνης χθρῆς ἀπὸ τῆς αὐτοῦ ἐκείνης ἐκκαθάρσας. δόξαμεν οὖν μοι καλῶς μὲν ἡμέρας, ὅπως δὲ ἀμελείμεν, ἵνα καὶ μοι τῇ ἡδονῇ καὶ περὶ φῶς, καὶ βίᾳ λοιπὸν ἡσυχῇ ἀφωκῶν, σάξεται. ἐν δὲ μὴ, εἴη αὐτοῦ καὶ δακρύοις δι' ὅλα μοι χεῖρας, καὶ μετὰ τὸν τῶν αὐτοῦ πρὸς ὑμῶν. τῶν γὰρ τοὺς θεοῦ λαῶν, τῶν περὶ αὐτοῦ τῶν λέγων τῶν ἐμῶν, οὕτως ἀδελφὴ καὶ βλαβερά περὶ ἀλλήλους φιλονικία καὶ χωρὶς μὲν. ἐν πῶς ἐγχορεῖ τῷ λογισμῷ αὐτοῦ τῶν αὐτοῦ; ἵνα δὲ τῆς ἀπὸ τῆς λύπης τῶν ἀφωκῶν ἀφωκῶν, ἀκρούσεται. περὶ αὐτοῦ τῇ νικηθῆναι πλὴν, περὶ αὐτοῦ ἐκείνης τῇ γνῶμῃ, ἀφωκῶν ἐκείνης τῇ ἐκείνης ἀφωκῶν τῇ γνῶμῃ, ἀφωκῶν δὲ μοι περὶ ὑμῶν ἡδονῇ, καὶ τῷ αὐτοῦ μὲν

confe-

αὐτοῖς ὅτι, ἡ τοῦτο πρῶτον ἀγγεῖα πρὸς ἡμᾶς
 ὁφθαλμοῖς ὅρα καὶ ἀκούσῃς, καὶ μὴ τῆς αἰσῆς
 προσέσθῃ διωκτὴν ἡμεῶν. αὐτοῖς δὲ μοι λοι-
 πόν ἐστι καὶ ὑμᾶς ὁμοιοῦς τῆς ἐφ᾽ ἡμᾶς τῆς οὐδ᾽, ἐν
 τῇ πρὸς ἀλλήλους φιλοφροσύνης ἀπεκλίσθη μοι·
 καὶ συγχωρήσῃς τῷ πρὸν ὑμᾶς τι ὁμοῦ καὶ τοὺς ἀλ-
 λους ἀπαντας δῆμας ὁπιδὲν χαίροντες· καὶ τὴν
 ὑπερ τῆς κριτικῆς ἀπάντων ὁμοιοῦς τι καὶ ἐλπί-
 ρίας ὁφθαλμοῖς ἡμεῶν, ἐπὶ ἀφ᾽ ἡμῶν λόγων συ-
 γήμασι, ὁμολογήσῃ τῷ κρείττει. Τοιαῦτα μὲν ἡμο-
 μασθῶ, ἐσφίνας μισθὸν παρ᾽ ἡμῶν τὸ βασιλεὺς ὅτι
 σελῇ. τὸ δὲ κατὰ ὁπικροτικῶν ἐν καὶ τῆς βασι-
 λείας σωθῆς, καὶ τῆς ἀξιοπρέπειας τοῦ ἀγαθιστοῦ
 τῆς χαρμῆς.

ΟΠΟΥ Ο ΘΕΟΦΙΛΕΣ ΤΑΤΟΣ ΒΑΣΙΛΕΥΣ
 Κωνσταντῖνος αὐτοδὸν ὁπισκόπου ὅτι τῆς
 Νικαίων κελεύει γράψαι.

Ὅταν τίνων ὁ βασιλεὺς παρεπιμένον τὴν
 ἐκκλησίαν, αὐτοδὸν οἰκουμένην συγκρο-
 πῇ, τοὺς παρταχόντες ὁπισκόπους ἀπὸ χαρμῶν
 εἰς Νίκαιαν τῆς Βιθυνίας ἀπαρτῇ, τῶν ἀρχαίων. ἐν
 δὲ αὐτῇ ἐκκαθάρσιν εἶς καὶ μέγας ἐξ τῆς βασι-
 λείας, ὅτι πάντες αὐτῷ ὑπερ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐ-
 ρείνης ἐσώθησαν. παρῆσαν τι ἐκ πολλῶν ἐπαρχῶν
 τι ἐκ πόλεων οἱ ὁπίσκοποι, πρὸς αὐτὸν ὁ Παμφίλος Εὐσε-
 βιος, ἐκ τῶν τρίτῃ βιβλίῳ τῶν εἰς τὴν Κωνσταντῖνου
 βίον, τῶνδε καὶ λέγει Φησὶν. τῶν γού ἐκκλησιῶν
 ἀπασῶν, αἱ τῶν Εὐρωπαϊκῶν ἀπασῶν, Λιβύων τι ἐκ τῶν
 Ἀσίων ἐσλήθησαν, ὁμοῦ συνήκτο τῶν τοῦ τοῦ λειτουρ-
 γῶν τι ἀκροθίνων· εἰς τι οἶκος ἐκτέλειτο, ὡς περ ἐκ
 τοῦ ἐκτελεσθέντος, ἵδοντες ἡμεῖς καὶ τὸ αὐτὸ Σύρος
 τι ἄρα καὶ Κίλικας, Φοινίκας τι, καὶ Ἀραβίας καὶ
 Παλαστίνης, ἐπὶ πύργους Αἰγυπτίας, Θηβαίας, Λί-
 βυας, τῶν τι ἐκ μέσης τῇ πενταμῶν ὁρμημένους, ἡ δὲ
 δὲ καὶ Πέρσης ὁπίσκοπος τῇ συνόδῳ παρῆν, ὃς ἐκ Σκύ-
 θης ἀπὸ λιμνῆς τοῦ τῆς χαρμῆς· Πόντος τι ἐκ Ἀσίας,
 Φρυγίας τι καὶ Παμφυλίας τοὺς παρ᾽ αὐτοῖς παρῆσαν
 ἐκ κρείττους· ἀλλὰ ἐκ Θράκης καὶ Μακεδόνες, Ἀχαιοί
 τι καὶ Ἡπείρωτες, οἱ ἐπὶ προσωπῶν οἰκονομῶντες ἀπὸ
 τῶν αὐτῶν τι ἐκ τῶν οὐκ ἐκ τῶν βασιλέων ὁ Οσος, ἐπὶ
 χων καὶ τὸν τῶν τοῦ τῆς μεγίστης Ρώμης ὁπίσκοπου
 Σιλβέρου, συνὸν πρεσβυτέρους Ρώμης Βίτωνι καὶ Βι-
 κεντίῳ, τῶν πολλοῖς ἄρα συνεδρόν. τῆς τι νῦν βα-
 σιλεύοντος πόλεως ὁ μὲν πρεσβυτὴς, Μητροφάνης τῷ
 νομῶ, ἀπὸ γῆρας ὑστερεῖ, πρεσβύτεροι δὲ αὐτὸν παρόν-
 τες τὴν αὐτὴν πᾶσιν ἐπίλουν· ὃν οἱ αἱ ἀλέξανδρος
 ἐν, ὁ μετ᾽ αὐτὸν ὁπίσκοπος τῆς αὐτῆς γαλιίας
 πόλεως· πρεσβύτερος μόνος ἐξ αἰῶνος ὁ βασιλεὺς
 Κωνσταντῖνος Χρυσῶ ἐφ᾽ ὅσον δισμῶ συνάψας ἐ-
 ρείνης, τῷ αὐτῷ σωτῆρι τῆς κατ᾽ ἐχθρῶν καὶ πολι-
 μίων εἰκῆς θιοπροπῆς ἀντιπῆς χαριστήριον, ἐκείνη
 χαρμῆς

confecissem, ut prope iam vobiscum esse viderer
 rei huiusce nuntius in contrariam cogitationem
 compulit: ne oculis ea videre cogerer, quae ne
 auribus quidem tolerare me posse plane existi-
 mabam. Deinceps igitur vestra concordia pa-
 refacite mihi ad Orientem aditum, quem vos
 vestris dissidijs ultro citroque ferventibus inter-
 clufistis: & efficit breui, ut cum vos pariter,
 tum reliquum uniuersum populum laetitia ge-
 stientem cernam, & omnes una pro communi
 omnium concordia & libertate, consentientibus
 laudum praconijs, debitas gratias Deo optimo
 maximo agamus.

Talia quidem mirabiliter & sapienter suade-
 bat Imperatoris epistola. Sed malum usque adeo
 inualuerat, ut nec Imperatoris cura, nec aucto-
 ritate eius qui litteras attulerat, reprimi posset.

QUOMODO IMPERATOR CON-
 stantinus Deo charissimus, Synodum Episcopo-
 rum Nicaea celebrari iusserit.

C A P V T V.

Cum videret Imperator perturbatam Eccle-
 siam, Concilium generale conuocat, Epi-
 scopos undecumque per litteras, ut Niczam Bi-
 thyniae occurrerent, exhortans. Agebatur au-
 tem regni eius annus sextusdecimus, & mensis
 praeterea sextus; quum haec ab illo pro Ecclesiae
 pace summa cura agebantur. Aderant autem
 ex pluribus prouincijs & ciuitatibus Episcopi,
 de quibus Eusebius Pamphili libro tertio de vita
 Constantini, haec ipsa verba refert: Ex omnibus
 Ecclesijs quae frequentes in tota Europa, Africa
 & Asia extiterunt, Dei sacerdotes qui facile pri-
 mas ferre putabantur, in vnum conuocantur:
 una etiam ades sacra, velut Dei num adaucta,
 intra parietes suos Syros pariter & Cilices, Phoe-
 nices & Arabes, & Palaestinos, Aegyptios porro,
 Thebanos, Afros, aliosque ex Mesopotamia profe-
 ctos recepit. Aderat etiam una in Concilio Per-
 sidis Episcopus, nec ab hoc choro Scythia absuit
 Pontus item & Asia, Phrygiaque & Pamphylia
 viros apud se lectissimos suppeditarunt. Quin
 etiam Thracas, Macedones, Achaei, & Epirotae,
 & quorum domicilia multo longiore locorum
 intervallo distabant, eo aduentarunt. Ipse etiam
 Hosius ex Hispanijs nominis & famae celebritate
 insignis, qui Siluestri Episcopi maximae Romae
 locum obtinebat, una cum Romanis Presbyteris
 E Bitone & Vincentio, cum alijs multis in confessu
 illo adfuit. Urbis autem illius, penes quam im-
 perium est, Episcopus, Metrophanes nomine,
 ingrauescente aetate praepeditus absuit: sed Pre-
 sbyteri eius qui aderant, illius locum suppleue-
 runt, quorum vnus Alexander, illi postea in
 eius urbis Episcopatu successit. Talem coro-
 nam ex omni praeteritae aetatis memoria vnus
 Imperator Constantinus pacis vinculo ad Chri-
 sti gloriam deuinxit: & quo Salvatore suo gra-
 tias ageret, istud eximium victoriae ab hostibus
 & inimicis partae monumentum obtulit, effigiem
 r r j chori

cap. 7. 8. 9.

chori Apostolici, quam in nostro conuentu pulchre expressit. Nam & de illis sermo (parvus, ex omni gente quæ sub cælo est, viros pios in vnum conuenisse, vt in actis Apostolorum scribitur: inter quos erant Parthi, Medi, Elamitæ. Verum illis hoc defuit, quod non omnes qui eò venerunt, ex Dei ministrorum numero erant illi quidem: sed in hoc presenti choro fuit Episcoporum multitudo ad numerum trecentorum & amplius: Presbyterorum autem, Diaconorum, Acolythorum, & aliorum qui istos comitabantur, turba vix numerari potuit. Atque ex his Dei sacerdotibus alij prudenter & dilerte dicendo, alij vitæ gravitate, & constanti rerum arduarum perseffione, nonnulli quasi media inter eos interiecta viuendi consuetudine eximij, insignem laudem adepti sunt. Erant etiam inter eos non pauci qui propter longinquum temporis spatium quo vixerant, multum honoris & gloriæ collegerunt: alij qui in ipso ætatis flore, propter ingeniorum acumen sunt magnum splendorem consequuti: quidam nuper sacerdotij cursum ingressi sunt. Quibus omnibus cibaria in singulos dies Imperator large & liberaliter suppeditari præcepit. Sic de his qui eò conuenerant, Eusebius Pamphili disseruit.

QUOMODO REX CVM EPISCOPIS confederit.

C A P V T V I.

CVm autem Imperator festum ob victoriam contra Licinium partam absoluisset, venit & ipse Niczam. Postridie omnes Episcopi in vnum locum conuenerunt: accesserat autem & post ipsos Imperator: & postquam accessit, in medio constitit, nec prius sedere voluit, quam Episcopi innuissent. tanta religio & reuerentia erga viros illos Imperatorem occupauit. Ad quos laudatissimus Imperator exhortatoriam & eruditam orationem habuit, in laudem & gloriam & gratiarum actionem Dei vniuersorum, qui tantam sibi gratiam concesserat: ita locutus.

SERMO PROSPHONETICVS CONSTANTINI Augusti ad sanctam Synodum.

C A P V T V I I.

PLures quidem illustres vias humano generi ad suam redemptionem, magni Dei omnipotentis iustitia præparauit, & inter alias insigniorem illam & maxime refulgentem, & quasi legis suæ sanctissimæ summā, qua nos omnes in sancta Ecclesia catholica, quasi in quodam Dominico fidei domicilio congregauit: quod omni miraculo maius est. Huius autem domicilij verticem vsque ad siderum splendorem videmus pertingere: fundamenta vero in ipso adhuc operis initio, diuino nutu tam alte & fideliter egisse radices nouimus, vt vniuersus terrarum orbis id sensu percipere potuerit. Vertice igitur prædicto qui

A χορείας δαπορικῆς, πούτων καὶ ἡμᾶς συνεστήμε-
τος. ἐπὶ καὶ ἐκείνους ποιῶντες λόγους, ἀπὸ πα-
τρὸς ἰδὼν τῶν ἐκ τῆς ἑξῆς ἀνδρῶν δὲ λαβῆς,
καθὼς ἐν ταῖς πράξεσι τῶν δαπορικῶν· ἐν οἷς ἐπὶ γ-
χαρὸν Πάτρι καὶ Μητρὶ καὶ Ἐλαμίτῃ· πάλιν οὖν
ἐκείνοις μὲν ὑπερέτω· μὴ ἐὰν θεὸς λειτουργῶν ποι-
εῖται τὸς πάντας· ὅτι δὲ τῆς περὶ τῆς χορείας, ὁμι-
λοῦνται μὲν πλεονεξίᾳ τῶν τριακοντῶν ἀριθμῶν ὑπε-
ρεκπαινεῖται· ἐπιμένοντες ὅτι τύποις περισβυπῆται, καὶ
ἀποκρίνεται, ἀπολύθῃ περὶ τῆς οὐσίας ὅσον ἰπῶν καὶ ὡς
ἀριθμῶς οὐ κατέληψαν. τῶν δὲ πρὸς θεὸν λειτουργῶν
οἱ μὲν διέφερον σφίσις λόγῳ· οἱ δὲ βίᾳ ἐπὶ τῆς ἐ-
καστοῦ κατὰ τὴν ἑαυτοῦ· οἱ δὲ τῶν μέσων τῶν κατὰ
κοσμοῦν· ἡσυχία τῶν οἱ μὲν χροῖον μάστιγι-
μηνόμενοι· οἱ δὲ νεότητι καὶ ψυχῇ ἀκμῇ ἀγλαίω-
πις· οἱ δὲ ἀρετῇ περὶ τῆς οὐσίας· ὅτι πάλιν τῆς λειτουργ-
ίας ὁρῶμεν· οἷς δὲ πᾶσι ὁ βασιλεὺς ἐφ' ἐκείνης
ἡμέρας πρὸς σιτηρίσιν δαψιλῶς χορηγεῖται πρὸς
ταῖς. Τοιαῦτα μὲν περὶ τῶν ἐκείνῳ ποιηθέντων ὁ
Παμφίλος διεξήλασε εὐσέβεις.

C ΟΠΟΥ Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΣΤΗΝ ΕΑΡΕΤΕΙ
τῆς ὁμοιοῦς.

Eπιπλέωντες ὁ βασιλεὺς ὁμοιοῦς κατὰ Λι-
κινίου ἰορτῶν, ἀπῆλθεν καὶ αὐτὸς εἰς τὴν Νί-
καιαν· τῇ δὲ ἐξῆς πάντες ἄρχοι ὁμοιοῦς εἰς εἰς π-
αν συνήρχοντο· παρῆναι δὲ καὶ ὁ βασιλεὺς μετ' αὐ-
τοῦ· καὶ ἐπὶ παρῆλθεν εἰς μέσον ἐστῆ, καὶ ἔπει-
σεν καθίζοντες ἑαῖν, πρὶν αὖ οἱ ὁμοιοῦς ὁμοι-
οῦν. τῶν δὲ τῆς δαψιλῆς καὶ αἰδῶς τῶν αἰδῶν
πρὸς βασιλέα κατέχευε. πρὸς οὖν ὁ βασιλεὺς ὁ πα-
ντὸς φημι παρανεπέων καὶ διδασκαλικὸν πρὸς ἡ-
τοῦ λόγους, εἰς ὑμῶν καὶ δοξολογίας καὶ εὐχαρι-
στίας πρὸ τῶν πάντων θεῶν, πρὸ πάντων αὐτῶν χαρισ-
μίων· ὡς δὲ πᾶς λέγων.

ΛΟΓΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ
στὸν βασιλῆα πρὸς τὴν ὁμοιοῦς πρὸς τὴν
αἰτίαν αὐτοῦ.

Πολλὰς μὲν πρὸς εὐπρίαν τῶν τῶν αἰδῶν
γὰρ ὁμοιοῦς οὐδὲν ἢ τὸ παντὸς αὐ-
μα θεὸς τὸς οὐκ ἀδικῶντες ὁμοιοῦς ὁμοιοῦς, ὡς ἡ
πάλιν ὁμοιοῦς ὁμοιοῦς καὶ μάστιγι ἀσπῆκ-
τω, ὡς ἐν τῇ κεφαλῇ τὸ αἰνῶν τῶν ὁμοιοῦς
καθολικῆς ἐκκλησίας πᾶσι ἡμῖν, πρὸς τῶν
μακρῶν μᾶλλον, ἡθροῖς, τῆς πίστεως κυριακῆς οἰκ-
τήριον. πρὸς δὲ τὴν μὲν κορυφὴν μέλει πρὸς φῶ-
γους τῶν αἰδῶν ἐλθῶντες ὁμοιοῦς, πρὸς δὲ ἡμε-
λίαις, ἐπὶ ἀρχομένῳ τὸ ἔργον, οὕτως βασιλεὺς καὶ
πρὸς ἐπὶ τῶν αἰδῶν γὰρ οὐκ ἀδικῶντες ὁμοιοῦς, οἷς πᾶ-
σι τὴν οἰκουμένην αἰδοῦντες πύργῳ λαβεῖν. ἀπὸ τῆς
κορυφῆς πάλιν τῆς αἰδῶν, ἀπῆλθεν τῶν λοι-
πῶν

πῶν ὅλων ὑπερεκκρίνης, ἄλλοι τὸ πλῆθος τῆς ἐξόδου
 φαίνεται ὁμαλὴ καὶ ἰσότητος πορεία, τῇ λαμπρότη-
 τι τὸ φῶς χρωμένη, ἥ καὶ τὸ μέτωπον ἀστροειδῆ
 σφραγίδι κεκοσμημένον, δυοκαίδεκα τὸν ἀριθμὸν
 κίονες, χόρος λαμπρότεροι, ἀκίνητοι τῇ θήσει τῆς πί-
 στως αἰδώς τῇ τῆς θείας τοῦ ἡμετέρου σωτήρος
 δυνάμει, βασιλεύσι. πύργου τίνου τὸ τελευτήτου
 ἔργον ἔστι· τίχη τις περισλαμβαίοντι ἡμῖν, καὶ τὴν
 ἀπὸ ψυχῆς δικαίαν πίσιν, τὸ ἀδυνατῶν αὐτῶν νόμον
 οἱ νεῦν ἔδωκεν ἡμῖν τὴν σμύνην, ἢ περὶ τοῦ
 πυλῶνα ἔδει ἔπειρον, εἰ μὴ ἀγῆς καὶ ἀσβεστὸς ὀπ-
 θυμίας ἐπιγούσης, μόνη καὶ πρὸς ἀθανάσιας πεπλη-
 σθῆ ὡς οἱ οὐ βυλόμενοι. τὸ τοῦ ἡμετέρου σωτήρος
 πῶς κόσμος λαμπρότητα σωτήριος ὡς ὡς ὡς λο-
 γισμός· λέγω ὅτι ἐνδοθεν πίστις ἀνθρώπων, ἀπὸ παν-
 τὸς τοῦ πεισθῆναι τοῦ κυριακοῦ ἀνθρώπου ἐν φανόσι πε-
 λημενίᾳ, ἀθανάσιας καρπὸν ἀνθρώπων, ἀγῆς τῶν
 τῆς ζωῆς τῆς ἀνθρώπινης οἱ φανερὸν ἀγῆς
 ὀφθαλμοὶ καὶ δέξιν. αὐτὸς ἐπιπύει ἡ ἐξωθεν ἔρα-
 νος δόξα ἐστὶ μέν, τοῦ αἰῶνος αἰὶν ἡκτομένη, μάλ-
 λον ὅτι φουμένῃ, βραβύει ὑπερβαίνει, καὶ τρεφέν-
 τα μὲν τὸ πρὸς ἡμῶν ἐπὶ πᾶσι, ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ἔργου
 τὴν πλεονεξίαν κόσμῳ. ὁ ὅτι αὐτὸς οὗτος ὁ κυρια-
 κὸς οἶκος ὑπὸ δύο μόνων φυλάκων φρενῶν καὶ
 φόβος μὲν θείος πρὸς τὴν εἰρὴν ἐνοία σωφρονι-
 σίαν· πᾶσι ὅτι καὶ τῆς ἀφροσύνης ὁ πρὸς τὸ
 θεῖον ἐπαυτος, τῆς σωείας βραβύει. πύργων γὰρ ἐκα-
 τέρων ὀπθυμίας τῆς πρὸς τοῦ ἀγῆς τοῦ
 πῶν, δικαιοσύνη μὲν αἱ ἴσας ἀναπληρῶνται δέ-
 χονται, αὐτὴ τὴν ἡσυχίαν οἰκισθῆναι, μὲν ἀκέραιος· τῇ
 ὅτι ἀδελφία ἔδει θείας τῆς ἴσας πρὸς τὴν, ἀλλὰ
 ἐξ ὅσων τύπου τοῦ τῶν ἐκκλησίας. Ταῦτά με,
 ὡς ἡμιώπιοι, καὶ πᾶσι ἐπὶ πᾶσι ἀξιοὶ ἀδελφοί, τὰ
 πρᾶγμα ἔγωγε αὐτῶν εἰς τὴν τοῦ αἰδῆς καὶ ἀπε-
 ράτου φῶς λαμπρότητα ἡγάγω· ἵνα μὴ πῶς με
 ἐσῶτε, ἀμφιβολός τις ἴσως τῆς ψυχῆς πίστις ἀπε-
 ράται τῆς ἀληθείας ἀνάρμοστον. ἀλλὰ τί πρῶτον
 ἀναβεβαιώσω; πᾶσι τῆς ἀδελφίας τῶν πύ-
 γων, ἥ τις ἡσυχία τῶν ἐμῶν πρὸς τὴν πᾶσι
 ἡμῶν, ἡ τῆς θείας ἀνάρμοστον, τῆς πρὸς ἐμὲ τοῦ πᾶσι
 πρὸς τὴν θείαν, ἐξ ὧν τὸν ἀριθμὸν πολλῶν ἔργων,
 ἱκανὸν οὐδὲ λέγωμεν, φανήσῃ καὶ τὴν ἐμὴν με-
 τριότητά· ὁ αὐτὸς ἡμετέρος θείος, καὶ πάντων πρᾶγ-
 μάτων πᾶσι ἐκτός ἐαυτοῦ κατεδύλωται. πᾶ-
 σί με, ὡς ἡμιώπιοι ἀδελφοί, περισλαμβαίοντες
 ἀκέραιον πίσιν, τοῖς λεγομένοις. εἰ μὴ μάλιστα ἡ ἐμὴ
 ἀθανασία τῶν θείων ἀνάρμοστον κατεδύλωται ἀ-
 δελφικῶς δοκῇ, καὶ τὸν τύπου πρᾶγματος, ἐξ ὅσων
 ἐπαυτος πλεονεξία δυνάμει φαίνεται ὁμοῦ, ὅτι
 ἀληθείας ἡ πίστις ἐσθρῶς δέκνεται, οὐκ ὡς φανήσῃ
 γλῶττα τῶν πρὸς τὴν ἀθανάσιας ὑπερβαίνει ἀνθρώπων· καὶ μάλα ἐκτός· ἀμέτερον γὰρ ὅτι τοῦ με-
 γάλους τῶν ἀνθρώπων, ἡ μὲν ἀθανασία ὑψηλὴ τις οὐσα, τοῖς ἀνθρώποις τοῦ σώματος τῶν κατελαμβαί-
 ναι· ἡ δὲ τῆς γλῶττης πορεία εἰς τοὺς κοίτης τῶν συγκληθῆναι, δόκιμος χρεῖν λέγεσθαι, παν-
 τῶν σιωπῇ. τίς γὰρ ἡμῶν οὕτω πρὸς τὴν λογισμῶν, ἵνα τοιαύτης πεπλησθῶς δόξῃ λόγον, δὲ
 πᾶσι σιωπῇ.

A qui reliquis omnibus superiacet, usque ad finem
 exitus ipsius via, totum iter æquabile ac planum
 conspicitur, & splendore lucis quasi colore per-
 fusum, cuius & frontispiciū sidereo sigillo exor-
 natur. Duodecim numero sunt columnæ niue
 candidiores, atque immobiles, & quæ Fidei con-
 stitutionem per potentiam diuinitatis nostri
 Saluatoris perpetuo sustinent. Hoc igitur tan-
 tum opus cum arte nulla nos assequeremur, &
 animo iustam Fidem non comprehenderemus,
 immortalis legis sanctimoniam menti nostræ
 Deus indidit, per cuius portas nullo alio ducen-
 te nisi casto pioq. desiderio cum puræ mentis fi-
 de, qui vult ingreditur. Eidem autem structuræ
 mirabilem quemdam ornamenti splendorem sa-
 lubris attulit cogitatio: interna inquam homi-
 num fides per totum domicilij ambitum floren-
 tibus coronis decorata, immortalitatis fructum
 colligens, quæ castos vitæ humanæ splendores in
 apertum agens illustrat: ac rursus ibidem celo-
 stis existimatio exterius operiens, sæculi semper
 nascentis, aut potius iam nati præmia delineat,
 & nutrita cum decenti laude totam ædificij per-
 fectionem sustentans exornat. Domus autem
 ista Domini à duobus tantum excubitoribus cu-
 stoditur: & timor quidem diuinus quorundam
 cogitationem castigat, recte autem sapientibus
 fauor diuinus semper præsto est, quasi prudentiæ
 præmium. His duobus ad loci sanctissimi ianuas
 affidentibus, ostia cum aperiuntur, iustitiam su-
 scipiunt, quæ intus habitans permanet incorru-
 pta. iniquitatem autem fas non est portis ap-
 propinquare, sed ab illis excubitoribus repulsa
 loco excluditur. Hæc fratres honoratissimi, om-
 niq. laude digni, cum ita sint manifesta, me ad
 æterni & immortalis luminis splendorem dedu-
 xerunt: ne si longius à me fuisset, ambigua for-
 talis animi fides veritatem redderet inconcin-
 nam. Verum quid primum confirmabo? num-
 quid felicitatis formam, quæ intra pectus meum
 concepta latet? an diuina erga me beneficia,
 quæ ab omnipotente Deo iam demonstrata sunt?
 quorum numerum ad multa opera sufficere asse-
 rimus, ut meam mediocritatem idem Deus no-
 fter & omnium rerum pater merito in suam ser-
 uitutem redegerit. Credite fratres honoratissi-
 mi, & integram fidem dictis adhibete: & si ma-
 xime animus meus Dei beneficijs plenus felix
 esse videtur, & ob eam causam immensas laudes
 eidem posse persolvere: tamen ut fides veritatis
 aperte ostendit, neque vox neque lingua mentis
 imperio seruire sufficiunt, idq. iure optimo.
 Cum enim immensa sit beneficiorum magnitu-
 do, mens quidem altior existens sublimiora cor-
 poris loca occupat: linguæ autem via in angu-
 stum admodum locum conclusa, fere cum loqui
 creditur, omnino conticescit. Quis enim nostrum
 tam præceps est cogitatione, ut huius opinionis
 con-

πρὸ τῶν καλλίστων, καὶ πάντες ἐπαίνο μείζονα δι-
 καιοσύνῃ· ὅπου ἔστι δὴ θεία πνέουσα πνεύματος ἡ ἀγνώ-
 πτη κατ' ἀξίαν σώμα ἐνοικουμένη αὐτῇ, καὶ οὕτω
 σωτηρίας πῶς αὐθροπίνης σώμασι ἡμεῖς κατη-
 ξίσμεν. ἐπὶ δὲ οὕτω τῆς οὕτω ἀγνωσίας ἡ σω-
 τηρία τῆς πάντε διωαμένης θεοῦ πίστεως, ἡμετέρας
 τῶν ἐχθρῶν μαρτία, ὡς ἀλλοῦ πρὸ συγκεχυμένη
 ἐπιλειθρὴ σκαμνίου, ἐρμηνεύει πεινῶν σὺν ἀμ-
 φιβάλλει, διὰ βραχέων εἰς ὅσον ἡ πίστις καὶ ἡ κα-
 θωσίσις τῆς ψυχῆς τῆς ἐμῆς τοῦ λείπει ἀπὸ τῆς
 θαλάσσης, διηγήσασθαι πρὸς ἡμᾶς. καὶ γὰρ αἱ τῶ-
 ν τῶν ἐθνῶν κακότητες τοιοῦτον γένος εἰσὶν αἰμα-
 χωτίας, ὡς ἀπὸ βῆτος μὴ φοβηθῆναι εἰπεῖν τὸ
 θεόν, τὸν παντοδυνάμενον, πάντε τὰ τῷ θείῳ νόμῳ
 δηλούμενα μὴ τι πεποιημένα, μὴ τι ποιῶν βίβη-
 λῶτα. ὡς τῆς τριάντης ἀστροδὸς φωνῆς, τῆς κατ' ἀ-
 ξίαν ἀπὸ τοῦ ὑπερβολῆς ἡμετέρας κατ' ἑαυτῆς
 ἐπιπύσης. οὕτως ἐμμενῶς καὶ τολμηρῶς τῆς θείας
 πάντε διεργασίας τῶν δόξαν, τῶν μηδενὶ τῶν ἀνθρώ-
 πων ἐπιληφθῆναι δυναμίδων, ἀφανῆ κατεστησά
 ὅτι οὐκ εἶναι. καὶ γὰρ μάλλον ἡ ἀγνοία ἀξίον τοῦ θεοῦ
 ἢ τῆς ἐκ τῆς ἀγνωσίας ὁμιλίας μὲν τῆς πηγῆς τῆς δι-
 καιοσύνης ἐπιλήλυθε, καὶ διὰ πάσης τῆς ἐκείνου τῆς
 εἰκονίης ἐπὶ ἡμῶν, καὶ τὰς δυνάμεις τῶν ἀ-
 γνωστῶν δόξαν πῶς αὐθροπίνης ἐπίδειξεν, ὡς ἀπὸ
 ἑαυτῆς πρῶτον ἐχθρὰς νομίσασθαι πρὸ τῶν Ἀγγε-
 λῶν οἱς ἐπὶ τῶν πρὸ Φαύλου ἐπὶ τῶν δόξαν, ἡμεῖς
 ἐπὶ τοῖς ἐπὶ τῶν πρὸ τῶν δόξαν αὐτοῖς αἰσπιδῆ. ἐν οἷς,
 ὡς ἀπὸ ἡμεῖς ἰδίᾳ θείᾳ δοκιμάζομεν, τὸν τοῦ σω-
 τῆρος ἡμῶν θεοῦ θεῖον ὁρῶμεν σωτηρίαν οἰκτον, ὅπου
 καὶ κατ' ἡμέραν καὶ κατ' ἡμέραν πολλοὺς ἐξ αὐτῶν
 πρὸς ἡμᾶς μαρτίαν οἰσμεν, ἐν αὐτῇ τῇ σω-
 τηρίᾳ οἱ αἰσπιδῆ αἰσπιδῆ καὶ ἐκείνου αὐτῶν.
 καὶ ἐδὲ οὕτως τῆς λοιπῆς τῆς τριάντης διεργασίας τὸ
 μέγιστον δυνάμει πρὸς χάριν ἐλθεῖν, τῶν πρὸ αὐ-
 θροπίνης ἀγνοίας τῶν θείων δυναμίδων δυνάμει πάν-
 τε λόγον ὑψώσας, καὶ εἰς ὕψος δόξαν βεβαιώσας.
 αὐτῆς κατὰ τὴν καὶ διὰ τὴν αἰσπιδῆ. ἀλλὰ μάλλον τῆς αὐ-
 θροπίνης πρὸς ἡμᾶς ἐκείνου αὐτῶν, ἡ ὁ θεὸς
 ὁ πᾶντα δυνάμενος σωτηρίᾳ τῆς αὐτῆς θείας
 νόμου πάντε πρὸς ἡμᾶς πρὸς ἡμᾶς. μάλλον γὰρ αὐτῆς
 τῶν ἀνθρώπων μαρτία ἐξήγειρε σὺν τῇ, ἡ αὐθροπία
 σὺν ἐκείνου πρὸς, πρὸς αὐτῆς ψυχῆς ἐπὶ τῆς, ἡ
 δὲ αὐτῆς ἀλλὰ πρὸς ὅτι, ἀπὸ ἐν τῇ τῷ κόσμῳ
 αἰσπιδῆ τῶν ἰδίων λαμπυρίᾳ τῶν, αἰσπιδῆ
 δεδιώχθη ἀλλ' ὁμοῦ πάντε μὲν τῆς ἀγνοίας ὁ θεός,
 ἡμεῖς αὐτῶν δόξαν, τὸ δὲ φθόνος καὶ τῆς βασκα-
 ρίας τὸ ἀδίκον, οὕτως ἐν ὁλίγοις μεμενῆκε. ἀλλ' ἡ-
 δὲ αὐτῆς ἡμεῖς τῆς βασκαρίας ἀλλοτρίως. τὸ
 θρησκείαν τὴν γὰρ εἰς τὸ πρὸς μετὰ τὴν καὶ πρὸς
 πρὸς αὐτῆς ψυχῆς τῆς ἀνθρώπων διὰ χυθῆναι. ὡς ἀξίως τῇ πύτῃ αἰσπιδῆ τὸ φῶς τῆς τῆς ἡμετέρας
 λαμπυρίης ἐπὶ τῆς αὐτῆς, αὐτῆς τῆς αὐτῆς ἐπὶ τῆς. ἡ δὲ αὐτῆς λόγος δυνάμει τῆς αἰσπιδῆ τῶν
 ἐμῶν πρὸς τὸ ἐμῆς ἐξήγειρε ψυχῆς. ἐπὶ τῇ γὰρ αὐτῇ, μηδενὸς Φαύλου ἐμπεδῶν ὅτις, δυνάμει πρὸς ὁ
 ζῶν τῆς ἀληθείας λόγος, εἰς πάντε δυνάμενος φύλαξ πάντε πρὸς ἡμετέρας σωτηρίας καὶ δι-
 καίας.

A circa pulcherrimam, & omni laude maiorem in-
 stitiam, omnipotens Deus qui celum inhabitat.
 quandoquidem proprium diuinum spiritum me-
 rito sanctissimum ipsius corpus inhabitare, & sic
 omnibus humanis corporibus salutarem esse di-
 gnum duxit. Si quidem immensa hostium insa-
 nia, quasi caligine quadam perniciosæ umbræ
 confusa, sanctissimam & salutarem omnipoten-
 tis Dei dispositionem interpretari non dubitat:
 breuiter id ego quatenus fides, & animi iustifica-
 tio facultatem dicendi dederit, enarrare tenta-
 bo. Et quidem harum gentium prauarum opiniones,
 id impudentiæ genus inducunt, vt ore impio di-
 cere non expauescant: Deum omnipotentem,
 omnia quæ diuina lege notantur, neque creasse,
 neque creare voluisse. O vocem impiam, & quæ
 digne omnem supplicij exuberantiam in se po-
 stulat! Itane insane ac audacter diuini huius be-
 neficij gloriam, quam nullus homo potest com-
 prehendere, inanem reddere desiderat? Quid
 enim puritate Deo dignius? quæ ex sanctissima
 eius conuersatione cum fonte iustitiæ promana-
 uit, & per totum orbis circuitum inundauit, &
 sanctissimarum virtutum facultates hominibus
 demonstrauit: quas Assyriorum affectu sibi prius
 inimicas existimarunt: quorum malum exem-
 plum antecedens, reliquas gentes se illis accom-
 modare persuasit. In quibus, vt nos proprio
 theoremate comprobamus, saluatoris nostri Dei
 diuinam clementiam cooperari videmus; quan-
 doquidem & quotidie & pluribus annis illorum
 insaniam feruenter concitatam, in salutis me-
 dicamenti tolerantiam peruenire iussit. Neque
 sic tamen ad reliquos eius beneficij magnitudo
 in gratiam potest pertingere, vt omni oratione
 inter homines puritatem & diuinam potentiam
 exaltare queant, & exaltatam in sublime confir-
 mare: immo vt iterum potius deponerent, at-
 que dissoluerent, contigit: quamuis erat id re-
 bus humanis plane aduersum. Etsi enim Deus
 omnipotens tacito suæ diuinitatis nutu omnia
 facere proposuit; hominum tamen insania fre-
 quentior facta est: & si humanitas infinita om-
 nes animas correxit, alia tamen plurima, quæ
 in mundi conuersatione in ordine proprio mini-
 strant, emergere non potuerunt: sed simul om-
 nia post diuinitatis ignorance cito perie-
 runt, & inuidiæ iniquitas & ingratitude breui
 excitata sunt. Alienus autem à malignitate ne-
 mo inuentus est, superstitionum generibus lon-
 ge lateq. in animos hominum vsque adeo diffu-
 sis, vt earum turpitudine huius nostri splendoris
 lumen dignis fuerit circumfusus tenebris, & ipsi
 semper luce priuati. Nulla itaque ratio poterit
 meâ de prædictis fidem ex animo meo auellere.
 Nullo enim malo impediante succedit perfecta
 potentia, & viuus sermo veritatis, vnus omni-
 potens, omnium rerum custos, & nostræ salutis pro-
 curator.

Ποιήματα

D

E

1

dorus Heracleæ Thraciæ, Menophantus Ephesi, Patrophilus Scythopolis, Narcissus Neroniadis secundæ Ciliciæ, quam nunc Irenopolim appellamus, Theonæ Marmaricæ, Secundus Ptolemaidis Aegypti, & cum eis alij octo, qui seipfos, quasi essent orthodoxi, trecentorum choro miscientes, Apostolicis dogmatibus repugnabāt, Ario consentientes. Cū his genere decertabant sancti patres nostri, Alexander tunc Presbyter Constantinopolitanus, & Athanasius archidiaconus Ecclesiæ Alexandrinorum. Quamobrem invidia contra eos arma movit, ut postea dicemus. Nostri autem sancti Episcopi Arium ad Synodum vocabant, permittentes ei propria dogmata proponere, nutu semper victoris Imperatoris. nam, & ille, ut paulo ante diximus, in Synodo confidebat.

*2VOMODO IMPERATOR
libellos Episcoporum accepit.*

C A P. VIII.

Verum admirabile illud facinus quod in Synodo ab Imperatore semper victore factum est, non debet silentio prætermitti. Etenim cum in unum Episcopi convenissent, & ut fieri solet in disputatione contentiosa, quæstiones & controuersias inter eos incidissent, & alij alios accusarent, cumq. libellos offerrent, & criminationes compositas ad primum deferrent Imperatorem: ille acceptos libellos, & annulo suo obfignatos seruari præcepit. & cum talium Episcoporum mutuam contentionem perspiceret, dixit oportere omnes simul certo die ad res eas disceptandas convenire. Præstitutus autem dies cum venisset, confedit in medio Imperator, & silentio opportune facto, omnium libellos afferri iussit: quos cum accepisset, & in sinu suo posuisset, nec voluisset in delationes eas incumbere, ita ad Episcopos loquitur: Postea quam Deus vos sacerdotes & iudices designavit ad disceptandas & dijudicandas populi controuersias, vosq. deos scribendos censuit, tamquam hominibus ceteris longe præstantiores (dictum enim est, Ego dixi, Dij vos estis, & filij Altissimi omnes, & Deus stetit in synagoga deorum) certe vulgaria ista negligere oportet, omniq. cura & studio in res diuinas incumbere. Cumq. iussisset ignem afferri, libellos omnes exuri præcepit. dabat enim operam ne cuiquam exterorum talium Episcoporum iniqui conatus innotescerent. tanta scilicet Imperatoris erga Dei sacerdotes reverentia fuit, quantam mirari debent omnes qui recte sapiunt. Illud etiam simile huic ab eo factum, non arbitror æquum esse silentio tradere. Viri quidam procaces & laici, qui conuicijs rixisq. delectabantur, Episcopos quosdam accusabant, & criminationes scriptas Imperatori tradiderunt, idq. antequam res ad concordiam adduci

2/ol. 81.
161d.

γῆ. φιλαπικλήμονες γὰρ αὐτοὶς ἔφειλοῖδοι λαϊκοὶ ἐξείψαντο τῶν ἐπισκόπων τιμὰς, καὶ τῶν βασιλῆος ἐξείψαντες κατηγόριαις ἐπίδοσαν· καὶ πάντες τῆς γενημένης ὁμοθυμίας· ὃ δὲ καὶ πάντες διεξάμεινε, αὐτὸν δὲ

A θεόδωρος Ηρακλείας Θρακίης, Μηνόφαντες Εφέσου, Πατρόφιλος Σκυθιόπολεως, Νάρκισσος Νερονιάδος Κιλικίας δούπρεας, καὶ νῦν Εἰρενώπολιν ὀνομάζομεν, Θεωνὰς ὁ Μαρμαρίτης, Σεκούνδος Πτολεμαίδος Αἰγυπίας, καὶ σὺν αὐτοῖς ἑπτοὶ ὀκτώ, οἱ πρὶς ἑαυτοὺς τῶν τριακοντῶν ἀγίων χορῶν ὁμιλῶντες, ὡς δὴ καὶ ὁρθόδοξοι, τοῖς δοκασιακοῖς ἀντίπαρσι τοῦ δόγματος, ἀρεῖν σωτηροῦντες. τούτοις θρηναίως ἀντιγωνίζονται οἱ ἐν ἀγίοις πατέρες ἡμῶν Ἀλέξανδρος ὁ Κωνσταντινουπόλεως τῆς πρεσβυτέρου ὡν, καὶ Ἀθανάσιος ὁ μεθ' αὐτοῦ τῆς Ἀλεξανδρείας ἐκκλησίας· διὸ καὶ φθονοῦσιν ὡς πρὸς κατ' αὐτοὺς, ὡς ὑπεροχὴν λέγομεν. οἱ δὲ ἡμεῖς τοῖς ἀγίοις ἐπισκόποις καλοῦσι τοὺς ἄρτοις τῶν σωσθῶν, ὁμιλῶντες αὐτοῖς σῶσθαι τοὺς ἰδίους δόγματα, καὶ μὴ τὰ πάντα νικηφόρῳ βασιλεῖ ἐπιτίπε, ὡς δὲ πρὶν εἰρήκαμεν, καὶ αὐτὸς τῇ παύσει σωθήσεται.

ΟΠΩΣ ΤΟΤΕ ΣΑΙΒΕΛΛΟΣ ΤΩΝ ΕΠΙ-
σκοπῶν ὁ βασιλεῖς δέχεται.

AΛΛΑ τὸ κατὰ τὴν σωσθῶν γενηνὸς θαύματος ὡς καὶ τὰ πάντα νικηφόρῳ βασιλεῖ, οἱ καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ὡς πρὸς κατ' αὐτοὺς, ὡς ὑπεροχὴν λέγομεν. οἱ δὲ ἡμεῖς τοῖς ἀγίοις ἐπισκόποις καλοῦσι τοὺς ἄρτοις τῶν σωσθῶν, ὁμιλῶντες αὐτοῖς σῶσθαι τοὺς ἰδίους δόγματα, καὶ μὴ τὰ πάντα νικηφόρῳ βασιλεῖ ἐπιτίπε, ὡς δὲ πρὶν εἰρήκαμεν, καὶ αὐτὸς τῇ παύσει σωθήσεται.

CΑΛΛΑ τὸ κατὰ τὴν σωσθῶν γενηνὸς θαύματος ὡς καὶ τὰ πάντα νικηφόρῳ βασιλεῖ, οἱ καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ὡς πρὸς κατ' αὐτοὺς, ὡς ὑπεροχὴν λέγομεν. οἱ δὲ ἡμεῖς τοῖς ἀγίοις ἐπισκόποις καλοῦσι τοὺς ἄρτοις τῶν σωσθῶν, ὁμιλῶντες αὐτοῖς σῶσθαι τοὺς ἰδίους δόγματα, καὶ μὴ τὰ πάντα νικηφόρῳ βασιλεῖ ἐπιτίπε, ὡς δὲ πρὶν εἰρήκαμεν, καὶ αὐτὸς τῇ παύσει σωθήσεται.

DΑΛΛΑ τὸ κατὰ τὴν σωσθῶν γενηνὸς θαύματος ὡς καὶ τὰ πάντα νικηφόρῳ βασιλεῖ, οἱ καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ὡς πρὸς κατ' αὐτοὺς, ὡς ὑπεροχὴν λέγομεν. οἱ δὲ ἡμεῖς τοῖς ἀγίοις ἐπισκόποις καλοῦσι τοὺς ἄρτοις τῶν σωσθῶν, ὁμιλῶντες αὐτοῖς σῶσθαι τοὺς ἰδίους δόγματα, καὶ μὴ τὰ πάντα νικηφόρῳ βασιλεῖ ἐπιτίπε, ὡς δὲ πρὶν εἰρήκαμεν, καὶ αὐτὸς τῇ παύσει σωθήσεται.

EΑΛΛΑ τὸ κατὰ τὴν σωσθῶν γενηνὸς θαύματος ὡς καὶ τὰ πάντα νικηφόρῳ βασιλεῖ, οἱ καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ὡς πρὸς κατ' αὐτοὺς, ὡς ὑπεροχὴν λέγομεν. οἱ δὲ ἡμεῖς τοῖς ἀγίοις ἐπισκόποις καλοῦσι τοὺς ἄρτοις τῶν σωσθῶν, ὁμιλῶντες αὐτοῖς σῶσθαι τοὺς ἰδίους δόγματα, καὶ μὴ τὰ πάντα νικηφόρῳ βασιλεῖ ἐπιτίπε, ὡς δὲ πρὶν εἰρήκαμεν, καὶ αὐτὸς τῇ παύσει σωθήσεται.

δεσμοὶ ὁπλοῖς, ἐ τῷ δακτυλίῳ σημεῖα μένος. Φυ-
λαχθῆναι καὶ πῶτας ἐκελευσέν. ἔπει τὴν σὺμβα-
σιν τῆς ὁμοθυμίας ἐργασάμενος, πῶτας προσκομιδῇ
καὶ προστάξει, περὶ τῶν ἀπείτων ὁπισκοπῶν, πρὸς
καὶ πῶτας κατέκλεισεν, ὁμωμοκῶς μηδὲν τῶν ἐγ-
ρησάμενων αὐτοπροκαίει· ἢ γὰρ ἐφ' ἧς χεῖρὶ τῶν
ἐρέων τὴν πλημμελήμεντα δῆλα πῶς πολλοὺς γίνε-
σθαι, ἵνα μὴ σκανδαλὸν παρὰ τῶν ἐν πόλει λαμ-
βαίνοντες ἀδελφῶς ἀμαρτάνωσι. Φασὶ δ' αὖτις ἐ
πρὸς τὸν αὐτὸν, ὡς ἐ αὐτῶν τῆς ὁπισκοπῆς ἐργασίαν, γὰρ
μοι ἀλλοτρίων διορίσιν, συγκαλύνει· ἐ τῇ περ-
φουδί τῇ ὁδοῦ καὶ γινόμενον, ὡς αὐτὸν μὴ βλάψαι
τὸν θεομεινόν τῶν θραυμένων ἢ ὅπως. πρὸς τὴν ἡ πό-
βασιν εὖ θιόφιλος καὶ ἀξιάλαστος σώσις. Ἐπὶ
πλάσι δ' ἡμέρας, ἢ μὲν δ' ἀλλὰ ἐ καίρους ἐφεξῆς
παρὸς τῶν ὁπισκοπῶν ὁ βασιλεὺς, ἄλλα αὐ-
τῶν τὰ πρὸς τῆς πίστεως διελαμβάνει, πῶς τὴν Διὰ Φό-
ρος αὐτῶν γνώμας ἀνελήλυτο· ἥτοι, γὰρ καὶ ὡς πλ-
λάσις κρηκαμένον ἐ αὐτῶν πρὸς τῶν ἀξιωματικῶν Ἀρχῶν
δόγμασι συμφερόμενοι, καὶ τῷ πληθὲ τῶν ἀγίων
ὁπισκοπῶν, τῶν τῆς ἀληθείας ὑπερηφάνωνται, ἀν-
τιπαρῆγοις. ἀλλ' οἱ ἄλλοι καὶ τὰ πάντα ἐρευνῶντες πε-
ρί τῶν ἡμῶν, τῷ τῆς ἀληθείας ὅπλῳ ἡσθαλισμένοι,
τὴν λαμπρὰ καὶ ἀμώμητον πίστιν μὴ παρρησίας
ἐκέρυττον· μεθ' ὧν καὶ ὁμολογητῶν πολλὸν δόξαν, ὡς
αὐθιγαίνοι πῶς ἐξέλυσεν πρὸς τὴν πόλιν τὴν μετὰ τῆς
τῶν Ἀρχῶν δόγματι.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΑΦΝΟΥΤΙΟΥ.

ΗΝ δὲ ἐν αὐτοῖς ἐ ὁ μέγας καὶ ἅγιος Παφνού-
τιος τὸν τῶν ὁμολογητῶν ἐ ὁπισκοπῶν κα-
τακισμῶν χορὸν, αὐτῇ Αἰγυπτίῳ, θιόφ' αἰθρῶν,
ἐκ τῆς ὁμηγερέως ἐκείνης, ἢ Μαξιμῖνος ὁ βασιλεὺς
τὴν δεινὴν ἐξωρυξεν ὁφθαλμῶν, ἐ πῶς λαοὺς ἐν δόξῃ
κατακισμῶν, ὡς αὐτῶν πῶς μετὰ τοῖς σωσέ-
σθαι· ἐ πρὸς τὴν πόλιν τὴν ἡ πόλιν χάρις, ὡς αὐτῶν
αὐτῶν πῶς μετὰ τῶν πόλιν τὴν πόλιν τὴν πόλιν τὴν πόλιν
ἐκέρυττον· μεθ' ὧν καὶ ὁμολογητῶν πολλὸν δόξαν, ὡς
αὐθιγαίνοι πῶς ἐξέλυσεν πρὸς τὴν πόλιν τὴν μετὰ τῆς
τῶν Ἀρχῶν δόγματι.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ.

ΚΑΙ δὲ ἐ Σπυρίδων Κυπρίος τις αὐτῶν ὁπισκοπῶν
ἐκέρυττον· μεθ' ὧν καὶ ὁμολογητῶν πολλὸν δόξαν, ὡς
αὐθιγαίνοι πῶς ἐξέλυσεν πρὸς τὴν πόλιν τὴν μετὰ τῆς
τῶν Ἀρχῶν δόγματι.

A adduci potuisset: ille & eas quoque recepit, sed
vinculo constrictas, & annulo suo obsignatas, cu-
stodiri iussit: deinde cum concordia gratieq.
reconciliationem fecisset, statim eas omnes af-
ferri iussit, & presentibus omnibus Episcopis
igne adussit, postquam prius sancte iurauerat se
nihil eorū quæ in ijs scripta fuissent, legisse. Aie-
bat enim sacerdotum delicta vulgo ignota esse
oportere, ne inde scandali occasione arrepta, mi-
nore cum metu delinquant. Perunt ipsum & hoc
etiam addidisse, quod si quando ipse suis oculis
videret Episcopum alienæ uxori stuprum infe-
rentem, se sua purpura flagitium contecturum,
ne intuentium oculi facinora ipso offenderen-
tur. tanta erat Imperatoris & tam pia atque
admirabilis prudentia. Per plures postea dies,
immo vero & per menses plures cum Episcopis
in vnum locum conveniebat, & una cum ijs de
Fide disceptabat, atque diuersas eorum senten-
tias supputabat. Erant enim, vt sæpe iam dixi-
mus, inter eos nonnulli qui nefarijs Arii dogma-
tis suffragabantur, & multitudini sanctorum
Episcoporum veritatem propugnantium aduer-
sabantur sedulo. alij vero opprimi & sanctissimi
Patres nostri veritatis armis muniti gloriosam
& inculpatam Fidem magna cum libertate præ-
dicabant: cum quibus magnus etiam Confessio-
rum numerus erat, qui volentibus peruersa Arii
dogmata defendere, strenue resistebant.

DE SANCTO PAPHNUTIO.

CAPUT IX.

ERat inter eos magnus ille sanctusq. Paphnu-
tius, Confessor & Episcoporum cæui non
parum ornamenti afferens, genere Aegyptius,
homo Dei, ex illis quos Maximinus dextero oculo
effosso, & sinistro poplite succiso, ad metalla
damnauerat. Sed in hoc tanta Dei gratia eluce-
bat, vt miracula per eum fierent non minora his,
quæ olim ab Apostolis facta sunt. Nam demonas
solo verbo fugabat, & ægros plures oratione
curabat: sed & cæcis visum, surdis ad Deum preci-
bus, tribuebat: & paralyticis naturalem firmi-
tatem restituebat, efficiens vt membra sana suis
fungerentur officijs. Hunc Imperator summo
in honore habuit, & sæpius eum intra palatium
euocatum complectebatur, & oculum effossum
subinde exosculabatur: tanta erat apud pium
Imperatorem sanctorum virorum auctoritas &
gratia.

DE SANCTO SPYRIDONE.

CAP. X.

SPyridon etiam Cyprius vir insignis in Domi-
no, qui à pueritia pastoralis vitæ rudimenta,
Christi gregi deuouens, & propheticam vitam
agens innouit: quiq. Episcopatum etiam admi-
nistrans, non destitit oues suas pascere: adeo bo-
nus
di lū

A διὸ χρῆστος ἢ ἀντρίκατος, ὅτι ληστῶν ἐφόδῳ δόλῳ
 περιβαλόντων τῇ πόμῳ, ἀσφατὶς τε δισμοῖς
 κρατυμένῳ, κινήσῃ αἰ τι μὴ δυναμένῳ ἕως πρῶτῃ,
 ὅπως οὐ μὲν αἰετος, δι' ὧν ἀντρίκατος αὐτὸς τ' οὐ
 τοχῆς ποῖα ἢ μὲν ἀλλὰ καὶ τῶν κελῶν τὸν κρῶπ-
 τιν ἀποχομένους δίδωσι, ἵππων, λάβετι ὡς ἐκεί-
 σται πρὸς ἀποχρησιν τῶν, μὴ ἀπράκτοι ἀπὸντες
 τῇ οὐκ ἐπὶ πῶτερ δι' ἐμὲ τὴν αἴτιαν τῆς ἀπορίας κατε-
 μέμψαθε. πολλὰ μὲν ἔστω ἄλλα θανάτου παρὰ τὸ
 γὰρ τούτου ἀκηράμεν, ἐν τῷ οὐκ ἀλλὰ τῷ θανάτῳ.

Β ΟΠΟΥ ΤΗΝ ΘΥΓΑΤΕΡΑ ΑΥΤΟΥ
 παρῆλθεν ἐν τῇ ἀλγείᾳ τῇ ἐμπαύρῳ.

Κ Τραπεζα ἔχεν ὁ μακάριος ἔσθιδμος οὗτος ὁ
 Θεὸς ἀνθρώπου, Εἰρήνῃ πύτυμα, ἡ τῷ γέροντι
 προσφύτως ἀγαπήσει, ἐν παρθενίᾳ τὸν ἀνθρώπι-
 νον βίον διέχειρχει. πύτης μὲν θαυμάσιος, ἐξ ὧν
 δημῶν τις αἰσῆς ἔμπρος, ὡς ἔφηκεν ἀπὸ τῶν
 γέροντων, ἐν τῇ αὐτῇ θυγατρὶ, τῇ παρθένῳ, ἐν ὡς
 θήμενος. ὁ δὲ μακάριος Σπυρίδων ἡγήσθη παπα-
 λῶς τὴν ἐπιτομήν. ὡς δὲ πολὺς ἐν ὁπκαίμενος ἀν-
 τὼ ὁ ἀνθρώπος, πολλὰ αὖτε καὶ τὸν οἶκον διεβό-
 οῦσε ὁ γέρον, ἔμῃ δὲ ὡς σφόδρα, καὶ πρὸς
 τὸν αὐτὸν ἔλεγον, μὴ τι εἰδέναι, μὴ τι εἶναι τὸ ἐν τῷ
 οἴκῳ· ὁ δὲ ἔμπρος ἐβόων, δάκρυσι τὴν σπασχόμενος,
 καὶ ὁλοφυρόμενος ἦτι τὴν ὡς κατεθήκεν, λέγων
 αὐτὸν διαχωρίσας τὴν διπλοῦς χάριν, αἱ μὴ λαβεῖν
 τὴν ὡς κατεθήκεν, φάσκων ἔντα γέροντος αὐτοῦ
 πύτῃ τὴν ὡς μυσθίαν πεφυλάχθαι, παρ' αὐτῇ τῇ
 παρθένῳ ὡς θήμενος. ἀναγκάζεται πύτῃ ὁ γέρον
 ὁ ἄριστος ἐκείνος, ὅτι τὸ μνημεῖον τῆς θυγατρὸς ἄμα τῷ
 ἔμπρῳ ἱερῆσαι πρὸς πύτῃ πρὸς πρῶτον· ὁ δὲ ἔλ-
 θων καλῇ τὴν θυγατέρα ἐξ ὀνόματι, ἔφησι πρὸς
 αὐτὴν· τίκον μοῦ Εἰρήνῃ ἡ δὲ δόξα ἐκείνη δὲ πρὸ
 πάφῃ, λέγει πρὸς αὐτὸν, τί θήλεις, ὦ πάτερ; ὁ δὲ γέρον
 πρὸς αὐτὴν· πρὸ ἀπίστου τὴν τῷ πρὸ ἀνθρώπου
 ὡς θήμενος, ὦ θυγατερ; καὶ κἀκεῖ πρὸς αὐτὸν ἔφη, ἐν
 τῷδε καίτοι τῷ πρὸ πάτερ, σφῶς τὸν πρὸ ὁπκα-
 μάσας τῷ πατρὶ· ὁ δὲ πρὸς αὐτὴν, πρὸς ἐν ἐκείνῃ
 τίκον με Εἰρήνῃ. ὁ οὖν γέρον ὁπκαίμενος οἶκον, καὶ
 ὡς οὐ πρὸς ὅτι παρθένος καὶ αὐτὴ τὴν ὡς θήμενος,
 ἀπιδώσει τῷ αὐτῷ. πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα τὰ αὐτοῦ ἀ-
 δοντὶ θαύματι, καὶ ὡς δοξασίαι πολλὰ, αἱ ἔμ-
 χει δειδοῦ πρὸς τῶν ἐγχωρίων δέκνυνται πρὸς ἐφ-
 ταμένοις πρὸς πληροφωρίαν τῆς ἀληθοῦς ἡμῶν πρὸς
 Χρυσὸν πίστιος. τρυφῶν τρυφῶν μίχρῃ τῶν κατ-
 ῶν ἐκείνων ἀγίοις ἀνδράσι ἡ ἐκκλησία διέπειν,
 ἐξ ὧν πολλοὶ παρῆσαν καὶ τὴν ἐν Νικαίᾳ σπύδα.
 ἀλλὰ μὲν ἔσθιδμος, ὡς οὐ καὶ πρὸς ἀρχα-
 μαν, τῶν καὶ ἀγαθῶν ὡν, σὺν ἁμαρτοῦ πρὸ τῶν
 αὐτῶν δὲ τῷ Αλεξάνδρῳ τῷ τῆς Αλεξανδρείας ἐκ-
 αὐτῶν. αὐτὸν οὖν γαίῃ ἐσημεῖται, οἱ ἡμέτεροι ἀγιοὶ ὁπ-
 πρὸς τῆς πίστεως, εἰσὶν οὖν μὲν ἀνδρείς ἡ πλῆ-
 ρῆς.

ρὸν πρὸς τὴν ἐκκλησίαν ζητήσας ἀπαρτίσθαι· ὅ-
 χως πὶ τὸν Ἀρειὸν μετεπέμψαντο, ἔπειθ' ἀνέκ-
 ρατ' αὐτὸς πρὸς αὐτὸν ἀναπύοντος διελευσὶν· ὡς
 ἐπὶ τὴν ὁσὶν αὐτὸν, καὶ φρονέειν αὐτοῖς, πῶς ἐχρὴν
 πρὸς τὴν ἀνατροπὴν τῶν ἀγίστων αὐτῶν δογμάτων
 ψηφισαῖς καὶ ἀποδείξαι· μὴ πολλὰς οὐκ τῆς σκέ-
 ψιν, καὶ τῆς πρὸς τὸν Θεὸν ἰκείας, πῶς διελάμ-
 βατον· διὸ καὶ σφόδρα σφῶς, καὶ λίαν ἀρμεδίως,
 τοὺς καὶ τῶν ἀγίων δογμάτων Ἀρειὸν, καὶ τῶν
 αὐτῶν, ἐλέγχον ἀντίθηκας· ὡς ῥίξιν ἀπαρ-
 ατοῖς πῶς καὶ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ μισθὸς αὐτοῦ βλασ-
 φημίας, καὶ ἐξαφάνισις. καὶ τῶ μὲν οὕτως ἐκ τοῦ
 Θεοῦ λέγειν ἐκείνους τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἀντίθηκας οἱ ἡμέ-
 τεροι, τὸν Θεὸν ἐκ Θεοῦ καὶ τὸν, μὴ ἀληθινὸν Θεὸν κατ'
 ἐκείνους, ἐξείψαντο οἱ ἡμέτεροι, Θεὸν ἀληθινόν, ἐκ
 Θεοῦ ἀληθινόν· καὶ τὸ πνεῦμα αὐτῶν λέγειν ἐκείνους,
 ἀποδείξαντες οἱ ἡμέτεροι, ἡγορημένον, καὶ ποιημένον· καὶ
 τῶ ἱερουργεῖν ἐκείνους ὡς βαλδομῆν ἀντίθη-
 κας οἱ ἡμέτεροι· ὁμοῦσιν αὖτις τὸν υἱὸν
 τῶ πατρὶ, πούτ' ἐστὶν ἡγορημένον ἐκ τῆς ὁσίας τοῦ πα-
 τρός· κτίσεν τὸν αὐτὸν καὶ δημιουργὸν ὁρατῶν καὶ καὶ
 ἀοράτων ἐκείνους, καὶ τὴν ἀνέκδοτον ἐξουσίαν
 τῇ ἐκκλησίᾳ αὐτῶν ἀποστολικῶν πίστεν, γραφικὰς
 μαρτυρίας πῶς ἀποδείξας ἐκείνους· καθὼς
 πρὸς τὸν λόγον ἀποδείξας· πούτ' τῇ ἀποδότῃ τῇ
 ἡμετέροις φέρμεθα ἀνατρέψαντες, τραυλίσαν-
 τες τὴν ἡσυχίαν τοῦ ἀποστολικῶν συμφώνως ἐγ-
 γραφίτην πίστεν.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΔΕΙΝ ΤΡΕΙΣ ΥΠΟΣΤΑΣΕΙΣ
 εἶναι ἐκ τῶν ἀχωρίτως ὅτι τῆς ἀλήτου
 τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου
 πνεύματος μιᾶς ἰότητος.

Η Ἀγία καὶ μεγάλη καὶ οἰκουμένη συνόδος
 τῶν ἐν Νικαίᾳ συναχθέντων ἁγίων πατέ-
 ρων ἡμῶν, διὰ τοῦ μακαρίου καὶ ἁγίου Ἐπισκόπου Οὐσίου
 Κωνσταντίνου τῆς τῶν Ὁσίων ἐκείνης, ἐπι-
 χοντες καὶ τὸν τῶν τοῦ τῆς Ῥωμαίων Ἐπισκόπου αὐ-
 τοῦ ἐκ τοῦ αὐτοῦ θρόνου περὶ αὐτοῦ ἀρεσβυ-
 τήρις, ἐμελύνοντες αὐτὸν ἐπὶ τῇ, αἶψα ἡ ἰότης ἐχ-
 εῖν πρὸς αὐτὸν ἐπὶ, καὶ τὴν τῶν ἱερέων ἐπὶ αὐτοῦ,
 ἀλλὰ τρεῖς ὡς καὶ ἐπὶ αὐτοῖς ἀληθινῶν, ἐκ
 ἐνόμου ψαλῶ· ἐπὶ τῶ μαρτυρίας πολλὰς διὰ τὴν
 πλάμης καὶ ἰσῆς ἀποδείξας κηρύττει· ἡ μὲν πλά-
 μης καὶ τὸν σωματικῶν ἐπὶ τῶν ἀποδείξας
 λόγον ὡς λαλῶμενοι περὶ αὐτοῦ· ἡ δὲ καὶ τὸν
 λόγον Θεὸν ἀπὸ αὐτοῦ, καὶ τὸν ἀρχὴν αὐτοῦ λόγον, καὶ ὁ
 λόγος αὐτοῦ πρὸς τὸν Θεόν, καὶ Θεὸς αὐτοῦ ὁ λόγος· ἐπὶ
 αὐτοῖς αὐτοῖς ἐκ πλάμης· Θεὸς γὰρ, καὶ μέρος ὁ υἱός, ἀλ-
 λά πλάμης ὡς ἐπὶ τῇ αὐτῇ ὁσίας αὐτοῦ, καὶ
 ὁ ἡμετέροις αὐτὸν ἀφ' ἑαυτοῦ πατὴρ· συνυπάρχει δὲ
 ὡς αὐτὸς τῶ πατρὶ καὶ τῶ υἱῷ καὶ τῶ ἁγίῳ πνεύματι τῆς αὐτῆς ὁσίας καὶ τοῦ αὐτοῦ ἡμετέροις ὅτι, οὗ πατὴρ ὁ πα-
 τὴρ καὶ ὁ υἱός· μίση τῶν βαλῶν, μίση βασιλείας, μίση αὐθεντίας, μίση διαποτίας ὅτι πάντων τῶν κτι-
 σῶν

temere de re tanta statui debere. Arium fre-
 quenter accersebant, & crebris interrogationi-
 bus propositiones eius refutabant: omniq. cura
 ac cogitatione querebant quomodo nefaria il-
 lius dogmata evertere, quidve contra ea statue-
 re & decernere oporteret, acri semper conside-
 ratione usi, & suis ad Deum precibus illa tracta-
 bant, Quamobrem sapienter admodum atque
 congruenter contra impia Arii & sectatorum,
 eius dogmata reprehensiones suas opponebant,
 impuras eorum contra Dei Filium blasphemias
 radicitus euellentes, & delentes funditus. Et ei
 quidem quod illi asseriebant, non ex Deo esse
 Dei Filium, illud, Deum de Deo, nostri opposue-
 runt. Ei vero quod illi dicebant, non esse Deum
 verum, definiuerunt nostri esse Deum verum de
 Deo vero. Cumq. illi censerent creatum ipsum:
 nostri contra statuerunt, Genitum, non factum.
 Postremo cum illi alterius substantiæ Filium esse
 contenderent: nostri Episcopi eum eiusdem esse
 opposuerunt, hoc est, ex substantia Patris geni-
 tum, creatoremq. ipsum atque opificem omniū
 visibilium pariter & non visibilium prædicaue-
 runt: secundum Fidem Apostolicam iampridem
 Ecclesiæ ipsius traditam, expressis testimonijs il-
 lud demonstrantes, ut progressu orationis pate-
 bit. Hoc antidoto lethalia venena subuercentes,
 clariorem in posterum Apostolicam Fidem vno
 omnes consensu describunt.

*QVOMODO OPORTEAT TRES
 personas intelligere & credere indivise in una
 illa ineffabili Patris & Filij & Spiritus san-
 cti divinitate.*

CAPVT XII.

Sancta & magna & generalis Synodus sancto-
 rum Patrum Nicææ congregatorum, per
 beatum & sanctum Hosium Episcopum ciuitatis
 Cordubæ in Hispania, tenentem locum Episco-
 pi Romani, cum prædictis eiusdem Sedis Presby-
 teris, altero ipsum interpretante dixit: Diuini-
 tas non est vna persona, ut Iudæi existimant, sed
 tres personæ vere subsistentes, non solo nomine:
 & hoc pluribus testimonijs in nouo & veteri Te-
 stamento prædicatur. vetus quidem magis cor-
 poreo adhuc modo differens, Verbum quasi lo-
 quens exhibuit: nouum autem, Verbum Deum
 esse demonstraui, iuxta illud: In principio erat
 Verbum, & Verbum erat apud Deum, & Deus
 erat Verbum. & personam perfectam ex per-
 fecta. Deus enim est, non pars, Filius, sed per-
 fectus sicut & Pater: eiusdem essentia cuius &
 qui eum ineffabili modo genuit Pater. Sicut Pa-
 ter & Filius, simul subsistit Spiritus sanctus, eius-
 dem essentia & eiusdem potestatis, cuius Pater
 & Filius. Vnum igitur consilium, vnum regnum,
 vnā voluntatem, vnā dominationem in res
 omnes creatas, tam quæ visu, quàm quæ mente

& in-

πλὺς τῷ αὐτῷ ὁ ἀγὼν, καὶ αἱ τῶν λόγων κηφάδες. **A** λυπῶντες αὐτὸν καὶ τὸ ἦος τὸ θεοῦ καὶ καπετρέ-
χοντες τὸ τῶν ἀγίων ἱερῶν ἐκείνων χορὸν, λα-
λουῦντες ἐν αὐτῷ, καὶ δι' αὐτὸν, τὸ τῆς τῶν ἀνθρώπων
σωτηρίας ἐχθρὸν· οἱ δὲ τῆς ἀληθείας ὑπερέμα-
χοι, οἱ ἡμετέροι ὁπίσκοποι, πᾶς ἐφιλομένους καὶ
προσώσας ὑπὲρ τῶν δογματικῶν δογμάτων αὐ-
θιγῆς, ἀπαρχῶς τῷ φιλοσόφῳ προσέφηρον· τὴν
μείζονα προσφῆτιν, ὁμοῦ καὶ βασιλεῖα δαυὶδ μιμή-
μενοι, λέγοντες· ἡ τιμὰ δὲ τῷ, καὶ σὺ ἐπαρχὴ δὲ.
πίστις γὰρ πᾶς τῷ φιλοσόφῳ πλουτολόγους προσέ-
φης, ὡς περὶ τῷ θείῳ λόγῳ, εὐπρεπὲς δίκην, κατε-
νήλισκον. ἀλλὰ καὶ ὅτι ὁ φιλόσοφος τῇ τῶν λόγων
διαβολικῇ ὀπιχρία παρῶν, τὴν δια τῶν ὁπισκό-
πων ἀληθῆς κηρυττομένην ἀσπίδα ἐκείνην ἐτίθει·
εὐ μάλα βῆσε πᾶσι τοῖς ἐπαρχομένοις αὐτῷ, ὡς ἔειπε,
προσφερόμενος, ὁπλύνει τὴν ἐβιάζει τὴν κινούμενα
δίκην ἐγχείλους, ἐν οἷς γὰρ ἐδόκει αὐτῷ πωλεῖσθαι,
διολιθῶν τῶν ὁπικρατῶν αὐτῷ προσφερομέ-
νων ἰσημάτων. ἀλλὰ καὶ οὕτως κερύβαντων ἀλα-
ζονικῶς καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς συνοδῆς ἐφίετο, ἐλπί-
ζων νικᾶν τὸ ἐν αὐτοῖς ἀκτίστῳ πνέματι Χριστοῦ
τὴν ἀκαταμάχητον δύναμιν, ἐκ τῶν οἰκνῶν ῥη-
μάτων ἀλισκομένους συγκρατῆσαι· ἵνα δὲ ἴδῃ ὁ
θεὸς ὁ θρασυόμενος πύς σφοδρῶς ἐν τῇ πενήθειᾳ αὐ-
τῶν, ὅτι σὺ ἐν λόγῳ ἡ βασιλεῖα αὐτῶν, ἀλλὰ ἐν δυ-
νάμει πωλεῖται, δι' ἐνὸς τῶν ἐκείνου δούλων αὐτῶν
τὸν ἐν τῷ φιλοσόφῳ λαλουῦντα ποιεῖν δαίμονα
ἰσχυρῶς καποίησεν, ἢ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐξέβαλεν.
αὐτὸς γὰρ πᾶς ἐκ τῶν παρόντων τῇ συνοδῇ ἀγίων ὁμο-
λογῶν, ἀπλοῦς τὴν φύσιν, ἢ πᾶς ἄλλος τῶν
ἀγίων, καὶ μηδὲν ἔπειτα εἰδὼς ἢ μὴ ἰησοῦ Χριστοῦ,
καὶ τὸν ἐκωρυμένον σαρκί, καὶ τὰς χεῖρας, συ-
νῶν τοῖς ὁπισκόποις, καὶ ὁρῶν τὸν φιλόσοφον καπ-
πυρόμενον τῶν ἡμετέρων ἀγίων ὁπισκόπων, καὶ τῇ
μοχθηρᾷ αὐτῷ συζητῇ καταλαζονόμενον, αἰτῇ
τῶν ὁπισκόπων τῶν τὸ θεοῦ ἱερῶν χώρων
αὐτῷ συνομιλίας περὶ αὐτῶν πρὸς τὸν φιλόσοφον δε-
ῖναι. τότε οἱ καθ' ἡμᾶς ἀγιοὶ ὁπίσκοποι θεωροῦντες
τὸν αὐτὸν τὴν ἀπλοῦς, καὶ τὸ ἀπρόν αὐτῶν ἵνα
χεῖρας αὐτῶν, ἐπὶ τὸν μὴ δευῶν αὐτῶν ἢς τὸ μέσον,
μὴ ποτε πρὸς τοὺς μοχθηροὺς, καὶ τῆς ἀληθείας
ἐχθροῖς, γὰρως ᾤκηται. ὁ δὲ μὴ ἀναχόμενος πρὸς
αὐτὸν τῷ φιλοσόφῳ, καὶ φησὶ πρὸς αὐτὸν, ἐν ὀνόματι
Ἰησοῦ Χριστοῦ· ἡ ἀπὸ αὐτοῦ πατρὸς ὄντος θεοῦ λόγου, ἀ-
κροῦσι πᾶς τῇ ἀληθείᾳ δόγματι, ὁ φιλόσοφε, ὁ πρὸς
αὐτὸν, ἐὰν εἴποις· καὶ ὁ ἀγίος πρὸς αὐτὸν, ἢς ἐπὶ ὁ θεός,
φησιν, ὁ τὸν ἔχοντα, ἐ τὴν γῆν, ἐ τὴν θάλασσαν, καὶ τὰ
ἐν αὐτοῖς πάντα δημιουργῶν, ὁ καὶ τὸν αὐτὸν ἐκ
γῆς διαπλασας, ὑποτάσσας τὴν πᾶν τῷ λόγῳ
αὐτῷ, καὶ τῷ ἀγίῳ πνέματι. τὸν τὸν λόγον, ὁ φιλόσοφε, θεὸς ἦν ἡμῖς εἰδὼς προσκυνοῦμεν, πιστεύομεν
δια τὴν ἡμετέραν δολύτρεσιν ὅτι παρῆναι αὐτὸν σαρκοῦ, καὶ πειχθῆναι, καὶ ἐκλυθῆναι, καὶ δια τὴν
σπερὸς αὐτὸν πίστιν ἢ ἐν τῷ ταυρῷ ἢ ἐν τῷ ἵππῳ ἢ ἐν τῷ ὄντι ἢ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ αὐτὸν ἡμᾶς ἐκ τῆς αἰωνίου κατακρίσεως, δια τὴν
τὴν αἰσθησίν αὐτῶν ζῶν ἡμῖν αὐτὸν αἰώνιον πεποιθῆναι· ὅτι ἐκ τῆς ἔχοντος αὐτὸν ἐλπίς ἡμῖν πάλιν ἐλθῆ-
[f] [ ] σῶσαι.

tenllone & orationis flumine propugnabat. Cum
hac ille rabie contra Dei Filiū fureret, & sancto-
rum Patrum coronam infectaretur acriter, lo-
quēte in ipso & per ipsum humanæ salutis hoste: ἐ
contra, veritatis propugnatores Episcopi nostri
rationes cōuenientes & decentes pro Apostoli-
cis dogmatis sine tumultu & strepitu Philosopho
opposuerunt; magnum illum prophetam iuxta
& regem Dauidem imitati, dicentem: Paratus *Psal. 118.*
sum & non sum turbatus. Omnes enim versutas
& implicatas philosophi rationes, ceu stupas, di-
uini verbi flamma absumpserunt. Verum ille
diabolica verborum arte fretus, prædicatam ab
B Episcopis veritatem vexare non desijt, facile ut
putabat cum quouis obuiο manus conferens,
dissoluere nitebatur obiectas quæstiones: ex ar-
gumentis etiam fortioribus, quibus constringi
sibi ipsi videbatur, instar anguillæ elabens. Licet
ad hunc ille modum furens, multo fastu in tran-
quillam Synodum sese inferret insolentius, existi-
mans se vincere posse inuictam increati Spiritus
Christi qui in ijs erat potentiam: ex suis ipsius
verbis conuictus succubuit tandem, ut ostende-
ret Deus, qui comprehendit sapientes in astutia *Job 1. 8*
eorum, quod non in sermone, sed in virtute re-
gnum ipsius situm sit, per quemdam ex seruis
suis qui illic aderant, malum dzmonem in Philo-
sopho loquentem non solum imperiose tacere,
iussit, verum etiam eiecit inde. Quidam enim ex
sanctis Confessoribus qui Synodo intererant, vir
simplex natura & apertus, si quis alius ex eo cœ-
tu, qui nihil aliud nouerat præter Christum, &
hunc crucifixum in carne, secundum scripturas:
cum vna cum Episcopis esset, & videret Philoso-
phum insultantem pijs nostris Episcopis, & di-
sputationis versutia sese iactantem, poscit ab
Episcopis Dei sacerdotibus veniam colloquendi
& congregiendi cum Philosopho. Tum vero Epi-
scopi nostri, cum simplicitatem viri & littera-
D rum imperitiam viderent, suadebant ei in me-
dium non prodire, ne forte ab improbis & veri-
tatis hostibus irrideretur. Ille cum continere se
non posset, Philosophum aggreditur, & ad eum
inquit: In nomine I s s v Christi Dei Verbi sem-
per cum Patre existentis, audi veritatis dogma-
ta, ὁ Philosophε. Certe, inquit ille, si dixeris. Tum
sanctus: Deus, inquit, vnus est, qui postquam cœ-
lum, terram, maria & quæcumque in ijs conti-
nentur fabricasset, & hominem ex terra finxisset,
omnia sustentauit Verbo suo, & Spiritu sancto.
hoc Verbum, ὁ Philosophε, Dei filium esse co-
gnoscentes, adoramus, credentes illum ut nos re-
E dimeret, ex Virgine carnem assumpsisse, natum
esse, & hominem factum esse: & per carnis suæ
passionem in cruce & mortem, ab æterna dam-
natione nos liberauisset, perq. resurrectionem
suam, æternam nobis vitam contulisset: quem ad
cælos regressum, speramus iterum venturum, &
iudi-

iudicem futurum omnium quæ in vita gessimus. hæcne credis, o Philopse? Ille tamquam dis-
ferendi & contradicendi imperitus obstupuit, &
velut surdus aut mutus obticuit: hoc solum vo-
ce ad commiserationem inflexa dicere potuit:
Mibi hæc ita se habere videntur, nec aliud quid-
quam verius esse credo quàm quod tu dixisti.
Tum senex ait: Si hæc ita se habere credis, Phi-
losope, surge, sequere me, ad Ecclesiam prope-
remus, in qua huius Fidei sigillum accipias. Phi-
losophus autem cum mentem suam ad veram in
Deum pietatem flexisset, surrexit & sequutus est
senem. Conuersus vero ad discipulos suos, & ad
eos qui audiendi gratia illuc confluxerant: Au-
dite, inquit, o viri, quamdiu verbis contende-
bamus, verba verbis opposui, & obieci, dicendi
arte refelli: sed ubi pro verbis divina virtus ex
ore dicentis prodijt, non potuerunt amplius ver-
ba virtuti resistere, nec homo aduersari Deo va-
luit. Et ideo si quis vestrum intelligere potuerit,
quæ mihi intellexisse videor, credat in Christum,
& sequatur hunc senem, in quo loquutus est Deus.
Hoc itaque pacto Philosophus illuminatus, &
Christianus factus, se victum esse à sene gratula-
batur. Quod vero Philosophus baptizatus fuerit,
& Dei Ecclesiæ adiunctus, quod quieuerit, & ob
magnifica Dei facta exultauerit, Synodus ipsa
gaudebat.

REFUTATIO ALTERIVS PHI-
losophi, cui Phædo nomen, qui etiam
pro impio Ario & blasphemia ab illo
inuenta, verba fecit.

C A P V T XIV.

*Propositio Philosophi ad sanctam Synodum super
illud: Faciamus hominem.*

Genes. 1.

Dixitq. Deus: Faciamus hominem ad imagi-
nem & similitudinem nostram. Si quidem
igitur, vt vox indicat, mens etiam erat separa-
tim subsistens, Deum dixerit aliquis habere ho-
minis effigiem. nouimus autem Deum simpli-
cem esse ac sine figura. quid ergo sibi volunt ap-
pellationum istarum significationes? dicite, num-
quid Deus hominis habet figuram?

RESPONSIO SANCTORVM
Patrum per Eustathium Episcopum
Antiochia.

Genes. 1.

Non sic o Philopse, sed quod Deus dixit:
Præfuit vniversæ terræ, & dominantur ei, &
omnibus quæ in ea sunt. hoc accommodatum
est ei, facere scilicet hominem ad imaginem Dei,
& præfuisse illum vniversæ terræ. Nam vt Deus
præfuit toti terræ, & omnibus quæ in ea sunt, sic
hominem totius terræ & eorum quæ in ea sunt
veluti alterum præsidem constituit. hoc dico ef-
fe, hominem ad imaginem & similitudinem Dei
factum esse.

AL.

A σιδαμ, κερτίν τι ἴσθαι περὶ πάντων ὡς διαπραξά-
μεθα. πρὸς αὐτὸς πύρις, ὁ φιλόσοφος; ὁ φιλοσο-
φος ὡς αὐτὸς μηδὲ πῶποτε πῆραι λόγων εἰς ἀντίθετον
ἐξηκὺς ἀπὸ τῆς αὐτῆς καὶ ὡς κωφὸς ἢ ἀλαλός, οὕτως
ἀπιστώπῃ. πότε μόνον οἰκτρὰ λίαν τῇ φωνῇ περὶ
αὐτὸν εἰρηκώς, ὅτι καὶ μοι πῶποτε οὕτως ἔχειν δοκῇ,
μηδὲν ἐπὶ τοῖς εἶναι, ἢ πάντα κατὰ ὡς περὶ εἰρηκώς. ὁ δὲ
γάρων περὶ αὐτὸν ἐφῇ. οἱ πῶποτε ὕτως ἔχον πρὸς αὐτὸν,
ὁ φιλόσοφος, αὐτὸς ἀπολύθῃ μοι, καὶ ὅτι τὴν ἐκ-
καλοῖαν ἀποδόσωμεν, ἐν ἡ λήψῃ τὴν σημεῖον πάντας
τῆς πίστεως. ὁ δὲ φιλόσοφος μεταβαλὼν ὅλον ἰαν-
τὸν περὶ τὴν ἀληθῆ εἰς τὴν τῶν ὅλων θρόνον ἀνίσταται,
αὐτὸς ἐκκαλοῖ τὴν γάρων, καὶ ὅτι περὶ αὐτὸν λέγει τῆς
καθημέρας αὐτῶν, καὶ πᾶσι τοῖς συνελθούσιν εἰς τὴν ἐκ-
κλήσιν. αἰκούσας, φησὶν, ὁ αὐτὸς, ὡς ὅτι λέγουσιν
ἐπὶ ἐκκαλοῖ ἀποδόσω, λέγουσιν ἀπὸ τῆς αὐτῆς, καὶ πᾶσι περὶ
ρόμῃα τῆς γάρων λέγει αἰετῶς. ὅτι ὁ αὐτὸς λέγουσιν
διωκόμενος περὶ θεία ἐκκαλοῖα περὶ τῆς ζήτησεως περὶ
ἀληθῆς, ἐκκαλοῖ αὐτὸς λέγει λοιπὸν, τῇ διωκόμενῃ ἀ-
πὸ τῆς αὐτῆς. ὅτι γὰρ αὐτὸς περὶ θεία οἷος πᾶσι ἀπὸ τῆς
αὐτῆς. ἀλλὰ τοῦτο ἡ περὶ ὁμῶν διωκόμενῃ συνελθόντων,
ὡς ἐκκαλοῖα, πρὸς αὐτὸν εἰς Χριστὸν, καὶ ἀποκαλοῖα
τοῦτο τῇ γάρων, ἐν ἡ ἐκκαλοῖα ὁ θείος. τοῦτο τῇ τῆς
αὐτῆς ἀποκαλοῖα ὁ φιλόσοφος, φησὶν αὐτὸς, καὶ γάρων
χρησιάζομαι, ἔχων ἡ τῆς αὐτῆς περὶ γάρων. τοῦτο
τῇ φιλοσοφῆς βαπτιστὸν εἶναι, καὶ τῇ τῆς θείας ἐκκαλοῖα
συνελθόντων, καὶ ἀποκαλοῖα καὶ ἀποκαλοῖα,
ὅτι τῆς μεγαλοῖας τοῦ θείου, ἡ πάντοτε ἔχων.

ΑΝΤΙΡΡΗΣΙΣ ΕΤΕΡΟΥ ΦΙΛΟΣΟΦΟΥ
τῷ νομῶ φαιδῶτος, πρὸς αὐτὸς τῶν λόγων
ἐκκαλοῖα περὶ θεία ἀρεῖα, καὶ τῆς ἐκκαλοῖα
ἐκκαλοῖα βλασφημίας.

D

Πρότερος τῶν φιλοσοφῶν περὶ τὴν ἀρεῖαν συνελθόντων
τῇ, πρὸς αὐτὸς ἀνδρῶν.

Kαὶ εἰπὼν ὁ θείος, πρὸς αὐτὸς ἀνδρῶν κατὰ αὐτὸν
να ἡμετέραν, καὶ κατὰ ὁμοίαν. εἰ οὕτως ἡ
φωνῇ δηλοῖ ὅτι ὁ νομὸς ἐκκαλοῖα, ἀνδρῶν μορφῶν
αὐτὸς λέγει τῇ θείᾳ. τῇ θείᾳ ἵσταν ἀπὸ τῆς, ἐκκαλοῖα
μαρτυροῖ. ὅτι ἐν βύλῳ αὐτῆς σημεῖον τῇ περὶ αὐτὸν
τοῦτον; φησὶ, μὴ ἀρεῖα ἀνδρῶν μορφῶν τῇ θείᾳ;

ΑΠΟΚΡΙΣΙΣ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ
ἀπὸ Εὐσεβίου Ἐπισκόπου Λαοδικείας.

Οὐχ οὕτως ὁ φιλόσοφος, ἀλλὰ τῇ εἰπὼν τῇ θείᾳ,
ἀρεῖα πᾶσι τῆς γῆς, καὶ τῇ κατὰ κελεύσιν αὐτῆς
αὐτῆς, ἐκκαλοῖα τῶν ἐν αὐτῇ, πρὸς τῇ κελεύσιν αὐτῆς.
πρὸς αὐτὸς τὸν ἀνδρῶν κατὰ εἰκόνα τοῦ, καὶ ἀρεῖα
αὐτὸν πᾶσι τῆς γῆς. ἐπὶ αὐτῇ, ὡς ἀρεῖα ὁ θείος ἀπὸ τῆς
τῆς γῆς, καὶ τῶν ἐν αὐτῇ πάντων, οὕτως ἐκκαλοῖα ἀνδρῶν
δύο περὶ ἀρεῖα πᾶσι τῆς γῆς ἐκκαλοῖα τῶν ἐν αὐτῇ κα-
τὰ τῆς. πρὸς οἷα τῇ κατὰ εἰκόνα τοῦ, ἐκκαλοῖα
τῇ θείᾳ τὸν ἀνδρῶν φησὶ.

ΕΤΙ

Dixitq. Deus : Faciamus hominem ad imaginem & similitudinem nostram . Sed cui dixit , inquiramus à Philosopho . In eo enim quod dicitur : Dixitq. Deus , faciamus hominem , subiicit dicens : Et fecit Deus hominem : ad imaginem Dei fecit illum , masculum & feminam fecit eos . Verbi ergo , Faciamus , significatio personam esse concreantem indicat , & æqualem appellationem inducit . Vt enim Pater Deus est , qui dixit , Faciamus hominem : ita & Deus is est cui dixit , faciamus , cum sit eadē essentia diuinitatis vtriusque personæ , & eius quæ dixit , Faciamus hominem ad imaginem & similitudinem nostrā , & eius quæ hominem fecit . Illa enim vox , Faciamus , sanctam prorsus & nequaquam diuersam Patris & Filij diuinitatem exprimit . Imago enim Dei simplex est , & omnis compositionis expers , cum sit ignis natura .

C **CONCORDIA RESPONSIO SANCTO-
rum Patrum.**

Lumen inaccessibile est, & natura incomprehensibilis est san&e Trinitatis essentia. hic est sensus verbi, Faciamus.

CONTRADICTION PHILOSOPHI
pro Aris.

I Terum dicam Deum simplicem esse, sine figura & compositione. Quomodo igitur intelligendum est illud: Ad imaginem & similitudinem nostram? & quo pacto qui dixit: Faciamus hominem, & quæ sequuntur, non subsistat ante illum cui dicebat? Enuntiate nobis perspicuam de his demonstrationem, ¶ potestis.

SANCTI EPISCOPI PER HOSIVM
Episcopum civitatis Corduba, interpretante
illum aliter, dixerunt.

Si, ut tu dicis, Pater ante Filium existit, & posterior Filius post aliqua tempora creatus est
E à Deo, & postea filius ab eodem Patre declaratus, ut impie blasphemantes asseritis, prius eum ab ipso fuisse creatum ad creationem naturarum quæ factæ sunt: dixit igitur iuxta impietatem vestram, increatus Deus ad creatum, secundum vos, Filium: Facias mihi hominem ad imaginem & similitudinem meam. Sed siquidem Pater semper est Deus, ut prius ostendimus, Filius etiam cum Patre semper existit, non temporibus posterior, non potestate minor, non loco circumscriptus, sed semper itidem perpetuo cum Patre subsistens, ex ipso iuxta prædicta incomprehensibilis
ss ii liter

liter & ineffabiliter genitus, verus Deus semper existens, ex vero Deo & Patre semper existente, dominans cum Patre, coeternus Patri, regnans semper cum Patre, consubstantialis Patri, æque potens ut Pater, creator cum Patre. Si enim omnia per Filium facta testatur divina Evangeliorum vox: & sine ipso factum est nihil, quod factum est: & simul non diuisim à Patre creauit: siquidem vna est diuinitas, & sententia vna Patris & Filij & Spiritus sancti, numquam separato Patre à Filio, neque Filio à Patre. Intelligendum ergo est, ò Philosopho, quòd Pater & Filius secundum substantiam deitatis vnum sunt, sicut & in Evangelio ipse Filius clamat: Ego & Pater vnum sumus; cui dicebat: Faciamus hominem ad imaginem & similitudinem nostram.

CONTRADICTION PHILOSOPHI.

Iam etiam in prioribus interrogationibus dicebamus Deum non habere hominis effigiem. quam ergo significationem habet hæc oratio: Ad imaginem & similitudinem nostram? dicite nobis. non enim paruam nobis hic sermo exhibet difficultatem: interim hoc dicendum est.

RESPONSIO SANCTAE SYNODI per eundem Episcopum Hosium ciuitatis Corduba.

Illud, Ad imaginem, ò Philosopho, non ad corporum constitutionem, sed ad mentem relatum & expressum esse, docet sermo veritatis. Audi ergo & intellige. Deus cum sit natura bonus, intelligenti hominis substantiæ insculpsit illud, ad imaginem & similitudinem, ut bonitatem, simplicitatem, sanctitatem, puritatem, candorem, probitatem, felicitatem, & his similia: ut quæ Deus est per naturam, eadem per ipsius gratiam habere posset ab ipso creatus homo, hoc est, ipse hominis mens. Et ut pictores periti similitudines imaginum in tabulis non ex vno semper colore, sed ex varijs perpetuo depingunt: sic Deus homini etiam quem creauit, in animæ intelligentis conditorio, hoc est in mente, concessit ut per virtutes haberet illud, ut ad imaginem & similitudinem suam fingeretur: cum in homine abunde conspiciatur imago per prædictas illas res diuinas, quas Deus in ipso reposuit, dicens: Faciamus hominem ad imaginem & similitudinem nostram.

CONTRADICTION PHILOSOPHI CAPUT XVII.

Differantur ista hoc præsentī tempore: Illud potius querendum est, de eo scilicet, per quod Deus hominem fecit, & omnia quæ videntur & quæ non videntur. Non enim mihi videntur recte se habere quæ dixistis, quòd vnum pariter fuerit semper Filius cum Patre in idipsum, & quòd Filius semper fuerit Deus cum Patre. Ego vero dicerem à Deo factum fuisse ut in creaturis

mini-

A πεινότητι, καὶ ἀνικηφρόνῳ, καὶ ἀπερηγήκω, θεὸς ἀληθινὸς ὢν αἰ, ἐκ δ' αἰ ὄντος ἀληθινῷ θεῷ ἐκ πατρὸς, πτωτάρχου τῷ πατρὶ, στωαίδιος τῷ πατρὶ, συμβασιλεύων αἰ τῷ πατρὶ, ὁμοῦστος τῷ πατρὶ, ἰσοδύναμος τῷ πατρὶ, στωδημικρὸς τῷ πατρὶ. αἰ γὰρ διὰ τὸ ὅτι γὰρ ἡ θεία τὸ διαγγελίῳ φωνή, ἐπὶ χωρὶς αὐτῶν γέγονεν ἡ δὲ ἐν ὁ γέγονεν, ἀλλ' ὁ μὲν δὲ διὰ τὸ πατρὸς ἐδημικρῶσεν. ἀλλ' ἐπὶ πρὸς μία θεότης, καὶ βυλὴ μία τοῦ πατρὸς, ἐκ τοῦ ὁσ, καὶ τὸ αἰ γὰρ πρὸς μᾶλλον, ἀχωρίτως αἰ ὄντος δ' πατρὸς πρὸς τὸν ὁσ, ἐκ δ' ὁσ πρὸς τὸν πατέρα νοητὸν ὢν, ὡς φιλόσοφε, ὅτι ἐν καὶ τῷ τῆς θεότητος ὁσ, ὁ πατὴρ καὶ ὁ ὁσ, καὶ τὸ ἐκ διαγγελίῳ ὁ αὐτὸς ὁσ βοᾷ, ἐγὼ καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἰσμεν. πρὸς ὃν ἔλεγε, ποιῶμεν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα ἡμῶν, καὶ κατ' ὁμοίωσιν.

ΑΝΤΙΡΡΗΣΙΣ ΤΟΥ ΦΙΛΟΣΟΦΟΥ.

Καὶ ἡδη ἐν ταῖς προτέραις ἐπερωτήσεσιν εἶπαμεν, μὴ εἶναι τὸν θεὸν ἄνθρωπομορφον. τίνα οὖν ἔχει τὴν σημάσιον ἢ ῥῆσις αὐτῇ, τὸ κατ' εἰκόνα ἡμῶν καὶ κατ' ὁμοίωσιν; Φατὶ ἡμῖν ὅτι μὴ μὴ ἡμῖν ἢ λέξις παρέχει ἀγῶνα. τίως πῶς λεκτὸν.

ΑΠΟΚΡΙΣΙΣ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΣΥΝΟΔΟΥ Διὰ τὸ αὐτὸ ὁπισκόπου ὁσὶς πῆλεις κερδύβης.

D τὸ κατ' εἰκόνα, ὡς φιλόσοφε, νοητὸν, καὶ τῷ σωματικῶν αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἐπετυπῶσιν ὁ τῆς ἀληθείας παρέχει λόγος. ἀκούε τίνα ἔσταις. ἀρχὸς ὢν ὁ θεὸς τῇ φύσει, ἐπέκει τῇ νοερᾷ δ' ἀνθρώπου ὡς τὸ κατ' εἰκόνα αὐτῶν καὶ ὁμοίωσιν, οἷον τὴν ἀρχαῖότητα, τὴν ἀπλοότητα, τὴν ἀγέννητα, τὴν κατὰ φύσιν, τὴν ἀφθονίαν, τὴν χρηστότητα, τὴν μακαριότητα, ἐκ τῶν πύρις ὁμοίᾳ ἵνα ἀπρὸς τὸν ὁ θεὸς τῇ φύσει, τῶν καὶ τῶν αὐτῶν χάρις ἔχον διωκτῆ καὶ ὁ αὐτὸς κηρύττεις ἄνθρωπος, τὸ ἐπὶ τὸ τοῖς αὐτῶν καὶ ὡς οἱ τῶν ζωγράφων ὁπισκόποις χράσονται ἐν αὐτοῖς τὰς ὁμοιώσεις τῶν εἰκόνων, ἐκ διαφόρων καὶ ἐκ ἐξ ἑνὸς χρώματος τὰς εἰκόνας ἀποδελείψας χράσονται οὕτω δέδωκεν ὁ θεὸς τῷ ἀνθρώπῳ τῷ αὐτῷ κηρύττει ἐν τῷ νοερῷ παρὰ τῆς ψυχῆς, τὸ ἐπὶ τῷ ὁσ, ἔχον διὰ τὸ ἀρετῶν τὸ κατ' εἰκόνα αὐτῶν καὶ ὁμοίωσιν, τὸ εἰκόνα ἀποδελείψας ἀποκομῆς ἐν τῷ ἀνθρώπῳ διὰ τὸ ἀρετῶν θείων πραγμάτων, ὡς αὐτὸς αὐτῶν ὁ θεὸς, ἡμῶν ποιῶμεν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα ἡμῶν, καὶ κατ' ὁμοίωσιν.

ΑΝΤΙΡΡΗΣΙΣ ΤΟΥ ΦΙΛΟΣΟΦΟΥ.

Υπερκρίνω μοι τῶντα ὅτι τὸ παρὸν καὶ ἐκείνο ἵμαλλον ἐπερωτήσας πρὸς τὸ, δι' ἐπὶ ὅτι ὁ θεὸς τὸν ἄνθρωπον, ἐκ πάντα τὰ ὁρώμενα πᾶσι μὴ ὁρώμενα. καὶ γὰρ μοι δοκεῖ εἶχον, ἀπρὸς ἀρήκασιν, ὅτι ἐν καὶ τὸ αὐτὸ ὁ πατὴρ καὶ ὁ ὁσ ἀίδιως αἰμα καὶ ὅτι θεὸς αἰ συμπερὶ παρῶν τῷ πατρὶ ὁ ὁσ. ἐγὼ δὲ φαίλω ὑπερῶν ἐν ταῖς κήρυμασι γὰρ ἡμῶν αὐτῶν

αὐτὸν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ. ἐδῆτο γὰρ ὁ Θεὸς ὑπερέχον ἐν
τῷ τοῦ ἀνθρώπου, καὶ τὸ κόσμον κατασκεύων. διὰ
μελλόντων οὐ δημιουργεῖς Θεὸς κτίζει τὰς κτίσεις φύσις,
ὑποτάσσας ἑαυτῷ ἐργαλῆον, δι' ἧς κτίσας πάσαις τὰς
φύσις. ὡστερ γὰρ ὁ πικτὼν περὶ φύσιν ἐργαλῆον ἐν
τῷ τῶν ὑπὸ αὐτῷ μελλόντων γινέσθαι κατασκεύων
οὕτως ἐπὶ νοῦν καὶ ὅτι τοῦ Θεοῦ, ὅτι ὑποτάσσας ἑαυ-
τῷ ὡς ἐργαλῆον τὸν υἱόν, ἐκτίσας δι' αὐτοῦ τὸν κόσμον.
τὸ γὰρ ὑπὸ τῶν ἀποστόλων ῥηθὲν, ὅτι πάντα δι' αὐτοῦ
ἐγένετο, ὡς δι' ἐργαλῆον ἐκτίσθησαν αἱ δι' αὐτοῦ φύσις.
καὶ τὸ κατ' εἰκόνα ἡμετέραν, καὶ κατ' ὁμοίωσιν, ἐ-
πί τὸν υἱὸν κατασκευάσας τὸν ἀνθρώπον. Ἀλλὰ τοῦ ἐργα-
λῆου, τοῦτο ἐπὶ Ἀλλὰ τοῦ υἱοῦ καὶ τῷ ἑαυτοῦ εἰκόνα καὶ
ὁμοίωσιν, ἐπὶ ὁ Θεός.

ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΙΣ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΠΑ-
τέρων. Ἀλλὰ Λεοντίου Ἐπισκόπου Καππαδοκίας Καπ-
παδοκίας καὶ Εὐψυχίου Ἐπισκόπου Τυανῶν.

Εἰ οὖν, ὡς σὺ φῆς, ἐργαλῆον ὁ υἱὸς ἐν ποιήσει
τῶν κτιστῶν φύσεων, ὑπὸ τοῦ πατρὸς ἐκτίσθη,
ἐκ τῶν σαυτοῦ καταπίπτει λόγῳ, ὡς φιλόσο-
φοι. λέγει γὰρ ἡ τοῦ Διωνυσίου Φωνή, ὡς καὶ αὐτὸς
ἀρτίως ἐμνήσθη, πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο. καὶ ἐπὶ γὰρ,
καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο ὅδε ἐν, ὁ γίνονται. εἰ οὖν πάν-
τες κτιστὸν δι' αὐτοῦ γίνονται, καὶ χωρὶς αὐτοῦ γίνονται ὅδε ἐν
ὁ γίνονται, τίς ποῦν καὶ ὁ υἱός, ὡς αὐτὸς φῆς, ἑαυτὸν
ἐκτίσας ἑαυτῷ, καὶ ὁ πατήρ.

ΑΝΤΙΡΡΗΣΙΣ ΤΟΥ ΦΙΛΟΣΟΦΟΥ.

Ἀπαξ εἶπεν, ὅτι πάντα δι' ἐργαλῆον δι' αὐτοῦ ἐ-
κτίσθη ὁ υἱός, ἐν αὐτῷ τῷ ποιήσας αὐτόν, ποιήσας
κτίσας, καὶ πρὸς ποιήσας τῶν κτιστῶν φύσεων ἐργα-
λῆον ὡς ἐκτίσας αὐτόν.

ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΙΣ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΠΑ-
τέρων, Ἀλλὰ τῶν αὐτῶν Ἐπισκόπων Λεοντίου
καὶ Εὐψυχίου.

Εἰπὶ ὡς βέλπει, ποῦ οὖν τὸ ἐργαλῆον ἀνέβη
τὸν υἱόν τοῦ Θεοῦ, τί τὸ ἄριστον αὐτοῦ πρὸς μᾶλλον; πα-
ρά τὸ ἡμῶν τὰς μαρτυρίας τῶν ὑποδείκνυν. πρὸς
πρόσωπον τοῦ Θεοῦ ἔχας τὰς ὑπογραφὰς, ἐκδοσάντες
ἐργαλῆον τὸν υἱόν τοῦ Θεοῦ τὸν κτίσας πάντων τῶν
αἰώνων, καὶ πᾶσαν σαρρὰν ἐκτελεσάν, καὶ πάντων
ἐπιτελείων; ἐπὶ τούτων πῶς ὡς φιλόσοφοι τῶν μαρτυ-
ριῶν τῶν ἐκ τῶν θείων γραφῶν, τῶν ἐκδημιωμένων
Θεοῦ, ὡς αἰδῶν τῷ πατρὶ τὸν υἱόν αὐτοῦ κτίσας πᾶσι καὶ
δημιουργοῦν πᾶσι τῶν κτιστῶν φύσεων. ὅς μιν βί-
βλη κτίσας ἔχας Μωσὴν τὸν προφήτην, ὅς σπουδη-
μιουργοῦν τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ τὸν υἱόν ἐξέδωκε, λέγων
κατὰ προφητείαν οὐ βέλπει ὅτι ὁ υἱός, ποιή-
σας ἀνθρώπου κατ' εἰκόνα ἡμετέραν, καὶ κατ' ὁ-
μοίωσιν. πρὸς τούτων σπουδημιουργοῦν συγκαλῶν πῶς
καὶ, ἀλλὰ ὁ ἐργαλῆον. τὸ γὰρ ὅτι, καὶ ἐπὶ τῶν ὁ Θεός
τὸν ἀνθρώπου, κατ' εἰκόνα Θεοῦ ἐποίησεν αὐτόν, ἄρτι καὶ
ῥηλιν

A ministrum ageret. Indigebat enim Deus mini-
stro ad hominis & mundi opificium. Ideoq. opi-
fex Deus naturas creatas effecturus, constituit
sibi instrumentū per quod naturas omnes crea-
ret. Quemadmodum enim faber sibi constituit
prius instrumentum, in eorum quæ facturus est,
structuram: ita licet in Deo cogitare; quod sup-
ponens sibi ipsi filium tamquam instrumentum,
mundum per ipsum creauerit. Quod enim ab
Apostolo dictum est, quod omnia per ipsum facta
sunt, natura per ipsum quasi per instrumentum
facta sunt. & quod Deus dixit creatum esse ho-
minem ad imaginem & similitudinem nostram,
per instrumentum, hoc est per filium, ad suam
ipsius imaginem & similitudinem Deus dixit.

MVTVΑ RESPONSIO SANCTORVM

Patrum per Leontium Episcopum Casarea Cap-
padocia & Eupfychium Tyanensem Episcopum.

Si ergo, ut tu dicis, Filius instrumentum ad
naturarum creatarum effectiōem à Patre crea-
tus est, ex tuis ipsius verbis excidis, ὁ philo-
sophe. Ait enim Evangelij vox, quemadmodum
& ipse paulo ante meministi: Omnia per ipsum
facta sunt, & adiungit: Et sine ipso factum est nihil
quod factum est. Igitur si omne creatum per ip-
sum factum est, & sine ipso factum est nihil quod
factum est, Filius autem factus est, ut ipse ais: se
ipse utique creauit, non Pater.

CONTRADICTION PHILOSOPHI.

Semel dixi, quod omnia per ipsum ut per in-
strumentum fecit Deus, in hoc ipsum ante om-
nem creaturam ipsum faciens. ipsum instru-
mentum præparauit ad creatarum naturarum
affectionem.

RESPONSIO SANCTORVM PATRVΜ

per eosdem Episcopos Leontium &
Eupfychium.

Dic vir optime, vbi nam quispiā tibi insonnit,
Filiū Dei & Spiritum eius sanctum instrumēta
esse? exhibe nobis harū hypothesium testimonia.
Cuius, qui quidem spiritu ducatur, subscrip-
tiones habes, qui Dei filium instrumentum esse tra-
diderit, cum sit creator omnium sæculorū, & om-
nium celestium exercituum, & omnium quæ in
terra sunt? Audi igitur, ὁ Philosopho, testimonia
ex diuinis scripturis, cœternum Patri Filium
ipsius esse astruentibus, creatoremq. & opificem
omnium creatarum naturarum. In libro qui-
dem Genesis habes Moysen prophetā, qui crea-
torem simul cum Deo & Patre Filium fuisse tra-
didit, dicens, ut tibi vir optime prius diximus:
Faciamus hominem ad imaginem & similitudi-
nem nostram: personam cooperantem compella-
re natura comparatum est, non instrumenta.
Sermo enim ille: Et fecit Deus hominem, ad ima-
ginem Dei fecit illum, masculum & feminam.
ff ii] crea-

creavit eos: personæ auctoritatem significat. In eo enim quod ait: Faciamus hominem, tollit instrumentorum cogitationem. Clarius accipe testimonium authenticum soli personæ Filij propositum, ostendens ipsum esse auctorem omnium factarum naturarum, sicut scriptum est in libro Baruch, ex ore Hieremiæ prophetæ dicentis:

Baruch 2. d Qui præparavit terram in æternum tempus, implevit eam iumentis quadrupedibus. Qui mittit lumen, & vadit: vocavit illud, & obedivit illi cum tremore: ac stellæ splenduerunt in custodijs suis, & lætatae sunt: vocavit eas, & dixerunt, Adsumus: splenduerunt cum lætitia ei qui fecit illas. Hic est Deus noster, & non reputabitur alius aduersus illum. inuenit omnem viam scientiæ, & dedit eam Iacob puero suo, & Israel dilecto suo. post hoc in terra visus est, & inter homines conuersatus est. Et Esaias ait ad Israel: Numquid nescis, aut non audiisti? Deus sempiternus Dominus, qui creauit terminos terræ. Quis igitur est Deus iste sempiternus, o Philosopho, qui creauit terminos terræ? qui in terra visus est, & inter homines conuersatus est? Filium ais conuersatum fuisse cum hominibus, an Patrem?

RESPONSIO PHILOSOPHI.

Filium dico fuisse conuersatum, vt diuinæ scripturæ testatae sunt, & ego ex ipsis persuasus approbaui. Sed est adhuc mihi grauissima & cui contradici non potest obiectio, quod ante omnem creaturam fecit illum Deus, vt per ipsum omnia crearet. & hæc in vltioribus concertationibus demonstrabo.

RESPONSIO SANCTORVM PATRVM per eosdem præfatos Episcopos Leontium & Euphychium.

Non ita, Philosopho, non poteris demonstrare quæ dixisti. proles enim Dei est, non opus, vt pluribus ostendimus. & quis, o Philosopho, ex viris pietate ac prudentia præpollentibus, in tantis eiusdem viribus, earum quæ ab ipso conditæ sunt naturarum, tamquam à Deo, hoc est, ab ipso creatarum, non obstupescit? clamante scriptura: Fecit Deus hominem, & Vidit Deus cuncta quæ fecerat, & erant valde bona. Ioannes autem Euangelista manifestius demonstrat ipsum semper cum Patre existere, coæternum Patri, & superiori carentem vt Pater. In principio enim, inquit, erat Verbum, & Verbum erat apud Deum, & Deus erat Verbum. hoc erat in principio apud Deum. omnia per ipsum facta sunt, & sine ipso factum est nihil, quod factum est. Ecce apertissime ostensum, o Philosopho, quod Filius omnis creaturæ naturæ opifex sit. Igitur si opifex est omnium creaturarum, vt reuera est, tam earum quæ videntur, quàm earum quæ intelliguntur, manifestum est quod vere Deus natura sit, & non instrumentum, vt ais, neque crea-

tura
καὶ εἶναι, ὁραμένον τε καὶ νοημένον, δῆλον, ὅτι θεὸς ἀληθὺς φύσις, καὶ οὐκ ἐργαλείον, ὡς φησὶ, ἐν δὲ κτίσματι αὐτοῦ

A ἡλὺ ἐποίησεν αὐτοῦς· αὐθιγὰς πρὸς αὐτὸν ἀνέστησαν. ἐν τῷ γὰρ εἰπεῖν ποιήσωμεν αὐθιγὰς, αἰατῶν τῶν τῶν ἐργαλείων ὁρίσιναι. τραυτέρως δὲ καὶ μαρτυρεῖται αὐθιγὰς, οἷς μόνον τὸ πρὸς αὐτὸν ἔχει ὁ ἀπὸ θεοῦ, δεικνύοντες αὐτὸν δημιουργὸν πάντων τῶν γινόμενων φύσεων, ὡς γὰρ ἀπὸ τοῦ βιβλίου Βαρεχ, ὡς εἰρηστος Ιερεμίου πρὸς φῆτυ λέγοντες· ὁ κατασκευάσας τὴν γῆν εἰς τὸ αἰῶνα χρόνον, ὡς ἐπλάσεν αὐτὴν καὶ τῶν πνεύματων. ὁ δὲ ποιεῖν τὸ φῶς ἔπειτα· ὁ ἀλάσας αὐτὸς, ἔπειτα αὐτὸν τρέμει. οἱ δὲ ἀστὲρες ἐλαμψαν ἐν τῇ φυλακῇ αὐτοῦ, ἔπειτα φερόμενοι. ὁ ἀλάσας αὐτοῦς, ἔπειτα, πρὸς αὐτὸν· ἐλαμψαν μοι ἀφροσύνης τῷ ποιῶντι αὐτοῦς. οὕτως ὁ θεὸς ἡμῶν, & λογιζόμενος ἐπὶ τοὺς αὐτοῦς. ἐξέδρεν πᾶσαν ὁδὸν ὁρίσιναι, ἔδωκεν αὐτῶν Ιακώβ τῷ πατρὶ αὐτοῦ, καὶ Ἰσραὴλ τῷ ἡρακλεμένῳ ὑπὸ αὐτοῦ. καὶ ταῦτα ὅτι τῆς γῆς ὠφθαλμοὶ καὶ τῆς ἀνθρώπων συναισθήσεις. καὶ ὁ Παῖς λέγει τῷ Ἰσραὴλ· καὶ καὶ σὺ εἶπες, ἡ μὴ ἡκούσας θεὸς αἰῶνος θεὸς ὁ κατασκευάσας τὴν ἀκρὰ τῆς γῆς. τίς οὖν οὕτως ὁ θεὸς ὁ αἰῶνος, ὁ φιλόσοφος, ὁ κατασκευάσας τὴν ἀκρὰ τῆς γῆς, ὁ καὶ ὅτι γῆς ὠφθαλμοὶ καὶ τῆς ἀνθρώπων συναισθήσεις, τὸν ὅτι λέγει συναισθήσεις τῆς ἀνθρώπων, ἡ τὴν ἀκρὰ;

ΑΠΟΚΡΙΣΙΣ ΤΟΥ ΦΙΛΟΣΟΦΟΥ.

Ὁ ὅς φημι συναισθήσεις, καθὼς εἴρηκα αἱ θεῖαι γραφαί, καὶ γὰρ πιστῶς ἐξ αὐτῶν διαδόχου. ἀλλ' ἐπὶ μοι ἐπὶ δυνατοῦ καὶ αἰαντήρητος ἀντήσεως πρὸς αὐτὸν, ὅτι πρὸ πάσης κτίσεως ἐκπῶν αὐτὸν ὁ θεός, ἵνα δὲ αὐτὸν πᾶντι κτίσει, καὶ πᾶντι διαδοῖ ἔξω ἐν τῇ ἐμπερισταμένη τῶν ἀγίων.

ΑΠΟΚΡΙΣΙΣ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ

D Ἀλλὰ τὸ αὐτὸν ὁσιωτάτων ὁρισμένων Λεοντίου, καὶ Εὐφύχιου.

Οὐκ ἔτι, ὁ φιλόσοφος, σὺ εἶπες δὲ αὐτὸν πᾶντι αἰσθῆναι. γινώσκω γὰρ ἐπὶ τοῦ θεοῦ, καὶ ἐπὶ τῇ κατὰ πᾶν ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ. ἔτι γὰρ ὁ φιλόσοφος τὸ ἐν ἀσθενείᾳ ἐν ἀγνοίᾳ πλανήτων αὐτῶν ἐκ ἀκαταστάσεως ὅτι τῆς πᾶντι αὐτοῦ ἐν τῇ γῇ, ἔτι ἐπὶ αὐτῷ ἀποδοῦναι, τῆς γραφῆς βούλησιν· ἐποίησεν ὁ θεὸς τὸν αὐτὸν καὶ αὐτὸν πᾶντι ὅτι ἐποίησεν, καὶ ἰδὲ κατὰ λόγον ἰσχυρῶς δὲ ἀπογελῶντες ἀφιστάμενοι αὐτὸν αἱ συναισθητικοὶ τῷ πατρὶ, συναισθῶντες ἔπειτα ἀρχαί τῷ πατρὶ ἐν δόξῃ γὰρ φησὶν, καὶ ὁ λόγος, ἔτι ὁ λόγος καὶ αὐτὸς ὁ θεός, ἔτι ὁ θεὸς καὶ ὁ λόγος, ὅτι καὶ ἐν δόξῃ πρὸς τὸν θεόν, πᾶντι δὲ αὐτὸν ἐγίνετο, ἔπειτα αὐτὸν ἐγίνετο ἐν τῇ ἐν, ὁ γὰρ γενεῶν. ἰδὲ σαφῶς δὲ δακτυλὸς, ὁ φιλόσοφος, ὅτι πάσης γῆς φύσεως δημιουργὸς ὁ ὅς. αἱ αὐτὲς δημιουργοὶ τῶν ὅλων κτισμάτων ἐπὶ, ὡς αὐτὸν αὐτὸν

[illegible]

ΑΝΤΙΡΡΗΣΙΣ ΤΟΥ ΦΙΛΟΣΟΦΟΥ
 ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΚΥΚΛΟΥ· ΕΚΠΟΙΣΕ ΔΕ ΧΕΙΡΩΝ ΟΘΩΝ ΑΥΤΟΥ ΕΙΣ
 ΤΡΙΑ ΑΥΤΗ, ΩΣ ΤΩΝ ΠΡΟΕΙΜΩΝ ΣΟΛΟΜΩΝΤΟΣ.

Επαί, Φησι, τσάβην βιάζιεθε ὑμῶς ἡ ἀλήθεια,
ἡ αἰσινεν πρὸς πώτης τῆς Φανεράς λείξεως,
ἡ, κύριος ἐκπαί με δρχλὼ ὁδῶν αὐτῶ, εἰς ἔργα αὐτῶ.

ΑΠΟΚΡΙΣΙΣ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ
τῶν Ὁπισκόπων Διὰ Εὐσεβίου πρὸ Παμφίλου
Ἐπισκόπου Καππαρίας Παλασίνης.

Τί πιθανῶς καὶ ραδίως, ὡς οἶα, πὺς βυθούς
 ἀλαπτεύσεις ; μὴ σιωτῶ, ὦ φιλόσοφε, ἀφορ-
 μαὶς αἰνέοντες Ὀπισώρσει· ὅρα μὴ πως δυσπιβά-
 τισ κρηματοῖς ἀνδραφυλάκτως Ὀπιβαὶς κρηματο-
 ῶνς· ἀλλ' εἰς τὸ, κύριος ἐκπᾶς με, γυνὴ φήσωμεν ὅτι
 πρὸ ἡμῶν ἰχθύνων παρὶ τ' ἰχθύων πᾶντες, τ' ὅτι κύ-
 ριος ἐκπᾶς με, πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα, καὶ εἰς τὴν κατ' ἀέρ-
 κα τ' οἰκοτομίαν τῆς Ὀπιφανείας τ' κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
 Χριστοῦ, ἔσπως διείληφαι, πάντως ἔστι τὰς ὁδοὺς.
 ἡμῖς τ' ἔσ' ἄλλαις ἰσχυραῖς τὴν ἐκδοσιν γυνὴ πη-
 σίμεθα, τ' κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ σωτηριῶντος. ἔσ' ἡ
 λαις φιλόσοφε αὐτῶν ὅλῳ τὴν λέξιν ποτιπίνωμεν
 μετὰ καὶ τῆς ἀρχῆς αὐτῆς· λέγει γὰρ ἀρχὴ αὐτῆς· εἰμὶ
 αἰσχυροὶ ὑμῖν τὰ παρ' ἡμῖν γινόμενα, μετὰ
 μέτωπὸν πρὸς αἰῶνος ἀντιμῆσθαι· οἷον ἐπὶ λέγων·
 κύριος

A tura, neque factura, neque Patre posterior. Illud enim, Erat, ab Euangelista quærere dictum, non habet aliquid quod ante illum extiterit. Vt autem perfectissime agnoscas quòd non est alteri subiectus, sed sui ipsius habet dominium vt Pater, accipe aliud expressissimum testimonium. Audi ergo diuinum Esaiam clamantem: Et volent esse igne combusti: Iudæis prænuntians, Quia puer natus est nobis, Filius datus est nobis: cuius principatus factus est super humero eius, & vocatur nomen eius magni consilij nuntius, admirabilis consiliarius, Deus fortis, potens, princeps pacis, pater futuri sæculi. Audi Philosophæ Dominum eum esse prædicatum, non autem ministrum, vt vos dicitis. In vno autem suorum beneficiorum ipse Filius Dei vnigenitus exhibuit seipsum dominum & creatorem hominis, in supplemento scilicet, quod ipse Dei Filius fecit in cæco à nativitate: splendor est enim Patri coeternus, & figura immutabilis totius substantiæ eius, vt ait Paulus Apostolus, vas electionis. En Philosophæ, tam multi Filium Dei sine initio, nempe increatum vt Patrem, factorem autem omnium creaturarum naturarum, vt sæpe diximus, earum quæ videntur, & quæ intelligentia percipiuntur, demonstrarunt: vbi autem sint instrumentorum testes, dicas, si habes: & cito igitur credens in instrumenta baptizeris, postquam, vt ais, Deo fidelis existis.

CONTRADICTION PHILOSOPHI
de eo, Dominus condidit me initium viarum
suarum in opera sua, ex Proverbijs Salomonis.

C A P. XVIII.

Postquam, inquit, tantopere vim facitis veritati, quid dicemus de hac manifesta sententia: Dominus condidit me initium viarum suarum in opera sua? Psal. 124.

**RESPONSIO SANCTORVM EPI-
scoporum per Eusebium Pamphilis Episcopum
Caesarea Palaestina.**

Quid profunda penetras probabiliter, facile,
ut existimas? ne tibi ipsi, ô Philosophè, mol-
lia cumules argumenta: vide ne scopulos aditu
difficiles incaute conscendens, præceps ruas. Ve-
rum de illo: Dominus condidit me; nunc dice-
mus, quod maiores nostri de illa sententia, Do-
minus condidit me, multa quidem alia tradide-
runt, & de dispensatione apparitionis Domini
nostri Iesv Christi secundum carnem, quomo-
do explicauerint, nostis omnino traditiones. Nos
autem nunc cooperante Domino nostro Iesv
Christo ex alijs etiam historijs descriptionem
faciemus: & si velis, ô Philosophè, ipsam totam
sententiam ab eius initio proferemus in mediũ.
Ait enim principium eius: Si annuntiavero vo-
bis quæ quotidie fiunt, memor ero quæ à sæculo
numerare. Deinde adiungit, dicens: Dominus

αἰῶνα χρόνον, ὁ ποιῶντες χώρας καὶ αἰκήτους, ὁ καὶ τῷ Ἰωβ εἰπὼν, ὅτι ἐγὼ ἠγνοῶ ἀστέρα, ἤνεσάν με πάντες ἀγγελοὶ μου. Μωσῆς ὁ λέγων πρὸς ποιῶντος τὸ Φῶς· καὶ εἶπεν ὁ Θεός, ἠνῆθητω Φῶς, καὶ ἐγένετο ἡμέρα, καὶ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τοὺς δύο Φωστῆρας, τοὺς μεγάλους, καὶ τοὺς ἀστέρας, καὶ τὴν ἑξῆς. ἰκανὰ εἶναι μοι δοκῇ τὰ λεχθέντα· καὶ αἱ ἀποδείξεις περισσεύουσιν, ὡς φιλοσοφῶντες, ὅτι ἡμεῖς τὸ θεοῦ εἶναι, ὁ καὶ τῶν ἐν Σολομῶντι λογιστικῶν σοφίαν κτίσας, ἔστιν ὅτι καὶ κτίσας, καὶ οὐκ ἐργαλῆον. ἵνα δὲ σὺ πεφιστῇς τῶν ἀληθῶν τῶν πραγμάτων ἀποδείξῃς ὡς ἀληθῶς, καὶ τὰ χροὺ ἐλθῶμεν ἐπὶ τὸν νῦν ὅτι πραγματὶς, ἔστι τῆς ζωῆς αὐτῆς, τὰ ἐν τῇ γραφῇ λεγόμενα. μέλλων ὁ παρὰ τῆς Μωσῆς ἐξείναι τὸν βίον, ὡς γέγραπται ἐν βίβλῳ ἀναληψέως Μωσέως, περὶ καλεσάμενος Ἰησοῦν ἡγὼ Ναυῆ, καὶ ἀφελόμενος πρὸς αὐτὸν, εἶπεν· καὶ περὶ θιάσῳ με ὁ Θεὸς πρὸς καταβολῆς κόσμου, εἶναι με τῆς ἀφ᾽ ἡμέρας αὐτῆς μεσίων. καὶ ἐν βίβλῳ λογιστικῶν Μωσέως, αὐτὸς Μωσῆς περὶ πρὸς Δαυὶδ καὶ Σολομῶντις, πρὸς τὸ Σολομῶντος ἔσται περὶ πρὸς, καὶ ἀφ᾽ ἀρχῆς αὐτὸν ὁ Θεὸς σοφίαν καὶ δικαιοσύνην, καὶ ἐπιστήμην πληρῇ. αὐτὸς οἰκοδομήσας τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ· καὶ τὰ ἐξῆς. ἵνα ὁ πεφιστῇς εἶναι ὁ φημι, οὕτως ἐξεπίσωμεν τὸν νοῦν. ὁ αὐθροῦς ἀφ᾽ τὸν κόσμον, ἢ ὁ κόσμος ἀφ᾽ τὸν αὐθροῦν; ὁ φιλόσοφος· πάντως ὁ κόσμος ἀφ᾽ τὸν αὐθροῦν.

ΟΙ ΑΓΙΟΙ ΕΠΙΣΚΟΠΟΙ ΟΙ ΗΜΕΤΕΡΟΙ

Διὰ τὴν αὐτὴν Ἐπισκοπὴν Εὐσεβίῳ καὶ
Παμφίλῳ ἐπέμψεν.

Καὶ ἡ ὁ κόσμος διὰ τὸν αὐθρόπου, πάντως ὡς
 παρῳκίστερα τὸ αὐθρόπου ἐν τῇ τοῦ θεοῦ ἐνδυμήσῃ
 οἶτος, ὃ ὁ κόσμος μεταγλῆστερος τῷ τοῦ αὐθρόπου ἐ
 τῆς λογιστικῆς σοφίας ἐν τῇ τοῦ θεοῦ ἐνδυμήσῃ ὁ αὐ
 θρόπος οὖν παρῳκίστερος ἐστὶ τοῦ κόσμου, παρῳκίστερος
 καὶ τῶν τοῦ κόσμου φύσεων, οἷον ἕρανῶ καὶ τῆς γῆς,
 ἡμέρας, νυκτὸς, νεφῶν, αἰέμων, αἰβύδατων, πηγῶν,
 ὀρίων, βουνῶν, τῶν πάντων παρῳκίστερα ἐστὶν ἡ σο
 φία, καὶ ὁ αὐθρόπος ἐν τῇ τοῦ θεοῦ ἐνδυμήσῃ ἡδὴ
 παρῳκίστερος τοῦ κόσμου ἀλλ' οὐτως μὲν οὖν μεταγλῆ
 στερος κπαθεῖς, λινέχῃ ἐν τῇ τῆς κτίσεως παρόδῳ, ὃ ὁ
 μεταγλῆστερος τοῦ αὐθρόπου ἐν τῇ τοῦ θεοῦ ἐνδυμήσῃ.
 οὗτος μεταγλῆστερος περιλινέχῃ ἐν τῇ τῆς κτίσεως
 παρόδῳ ἀλλ' ὅτι καὶ ἡ σοφία, λινέχῃ ἐν τῇ πανοίᾳ αὐτῆς
 ὁ θεὸς ὁ θεός, λινέχῃ ἐν τῇ κατ' εἰκόνα ἑαυτοῦ αὐθρό
 πῳ, καὶ αὕτη παρῳκίστερος τοῦ κόσμου καὶ τῶν φύσεων
 αὐτῆς ἐν τῇ ὁ θεὸς ἐνδυμήσῃ. εἰδὼς ὅτι ἐν αὐτῷ ὁ Σο
 λομῶν, διδαχθῆς ἐκ τῆς ὁ θεὸς δοθείσης αὐτῷ σοφίας,
 ὅτι ὁ αὐθρόπος ἐν τῇ σοφίᾳ παρῳκίστερος τοῦ κόσμου, καὶ
 τῶν φύσεων αὐτῆς ἐν τῇ τοῦ θεοῦ ἐνδυμήσῃ, βασιλεύσας
 ἐνδυμήσῃ παρῳκίστερος τοῦ κόσμου, ὁ ἐξεδρε τῇ πανοίᾳ αὐ
 θρόπος τοῦ κόσμου ἐν τῇ φύσει αὐτῆς. λέγει οὖν ὁ
 τῆς παρῳκίστερος τοῦ κόσμου ἐν τῇ τοῦ θεοῦ ἐνδυμήσῃ.

A æternum tempus, qui fecit regiones, & inhabitabilia . Qui dixit Iob : Cum me laudarent altra matutina, & iubilarent omnes filij Dei . Moyses autem ait de eo, qui fecit lucem : Dixitq. Deus, Fiat lux, & subiunxit, dicens : Fecitq. Deus duo luminaria magna, & stellas, & quæ sequuntur . Sufficere mihi videntur, ô Philosophæ, quæ dicta sunt, & demonstrationes ostenderunt, quòd scilicet Filius Dei est qui apud Salomonem rationalem sapientiam condidit, & omnes creaturas, & non instrumentum . Ut autem tibi veram rerum demonstrationem manifestiorem exhibeamus, accedamus citius ad rei sensum, eiusq. contemplationem. quæ ex Scriptura pronuntiabimus . Exiturus è vita Moyses propheta, ut scriptum est in libro analepsis Moyse, cum vocasset ad se Iosue filium Naue, loquens ad eum, dixit : Prævidit Deus ante mundi constitutionem futurum me testamenti sui mediatorem. & in libro sermonum mysticorum Moyse, ipse Moyses de Davide & Salomone prædixit, de Salomone sic : Infundet ei Deus sapientiam, atque iustitiam & scientiam plenam . Ipse domum Dei ædificabit : & quæ sequuntur . Ut autem sit manifestius quod dico, ita intellectum perscrutemur . Est ne homo propter mundum, an mundus propter hominem? Philosophus : Omnino mundus propter hominem .

SANCTI NOSTRI EPISCOPI PER
eundem Episcopum Eusebium Pamphili
dixerunt.

Si mundus est propter hominem, omnino cum homo prior sit in Dei proposito, erit homine ac rationabili sapiëntia posterior: igitur homo prior est mundo, erat etiam prior naturis mundi, quales sunt, cælum, terra, dies, nox, nubes, venti, abyssi, fontes, montes & colles. Omnibus his prior est sapientia, & homo in Dei proposito iam prior est mundo: sed eundem accidit posterius in via creationis conditum fuisse: qui autem in diuina intentione homine posterior erat, ille in viam creationis prior incidit. Sed & sapientia, quam inuenit prudentia sua Filius Dei, quam dedit homini ad imaginem suam, ipsa etiam in diuina intentione mundo & mundi naturis prior fuit. Salomon igitur instructus sapientia, quam ei Deus dederat, in se ipso sciens, hominem atque sapientiam ante mundum & mundi naturas in Dei proposito extirisse, accurate indicauit in diuina intentione ante mundum olim fuisse. Quod enim ante mundi constitutionem Dominus inuenit prudentia sua, hoc tandem idem Dominus post mundum & mundi naturas creauit. Ait ergo Salomon quasi ex persona humanæ sapientiæ, quæ in diuina intentione ante mundum extitit: Dominus condidit me initium viarum suarum in

Figure 2.

πρωτότης καὶ δευτέρως τῷ ἀνθρώπῳ, ἢ ὑφ' ἡ-
 σαι αὐτὸ τῆς ἐκτελείας; ὅτι οὐκ ἄλλως, ἀλλ' ἡ πύ-
 τως ὁ κατασκευάσας τὴν γῆν εἰς τὴν αἰῶνα χρόνον, ὁ
 καὶ ἐμπλήσας αὐτὴν κτῶνων τετραπόδων, ὁ καλέσας
 τὸ Φῶς, ὁ ὑπάρχων αὐτῷ τὸ μέγεθος, ὁ ὅτι γῆς ὁφθαλμοῖς
 ὁ παρασκευάσας αὐτὸν ἄνθρωπον. τούτῳ πεκληρώται τῆς
 σοφίας. ἔχῃ τὸ ὅτι ὁ Θεὸς, τὸ κύριος ἐκπαύει με, ἀλλ' ἡ
 τῆς λογικῆς σοφίας, τῆς ὑπ' αὐτὸν πύκου δ' ἐκτε-
 λεύσεως καὶ δοξαίας τῷ ἀνθρώπῳ, δι' ὃν ὁ κόσμος
 ἐγένετο. καὶ οὕτως ἀπὸ πάντων δέδεικται, ὅτι οἱ
 πρῶτος αἰρηται τῆς λογικῆς σοφίας. βεβαίως ὅτι
 πρῶτος αἰρηται ὁ κύριος ἐν τῷ διαγγελίῳ λέγων, ὅτι
 οὐ βεβαίως ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων ἐγένετο, ἔχῃ ὁ ἀνθρώπος
 ἀπὸ τῶν οὐ βεβαίως, πρῶτος αἰρηται πρῶτος αἰρηται
 πρῶτος αἰρηται τὸ οὐ βεβαίως, αὐτὸ τὸ, ὁ κόσμος ἀπὸ τῶν
 ἀνθρώπων, ἀλλ' ἔχῃ ὁ ἀνθρώπος ἀπὸ τῶν κόσμων.

ΕΤΕΡΑ ΑΝΤΙΦΡΑΣΙΣ ΤΟΥ ΦΙΛΟΣΟΦΟΥ.

Ἀλλὰ φησὶν ἡ σοφία, ἡ ἐν Σολομῶντι, ὁ υἱὸς τοῦ
 Θεοῦ ἐστίν, πῶς ἐστὶν ἡ σοφία ὁ Θεός, ὁ ἑαυτὸν κύριος ἐκ-
 παύει με, καὶ πῶς ἐξ ἧς.

ΑΠΟΚΡΙΣΙΣ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΕΠΙΣΚΟ-
 ΠΩΝ ΠΡΟΣ Τὸν Φιλόσοφον ἀπὸ τοῦ Ἀπὸστολοῦ
 Εὐσεβίου τοῦ Παμφίλου.

Εἰπὶ τῷ Φιλόσοφῳ, ἡ σοφία ἡ ἐν Σολομῶντι ὡς οὐ
 φησὶ ἡ τὸ Θεὸς ἐστὶν σοφία; ὁ Φιλόσοφος· ναί, φησὶ,
 οὕτως ἔχει. ὁ Ἀπὸστολος· αἰπὴ ἡ σοφία τοῦ Θεοῦ πρῶ-
 γιστος ἔχει ἢ; ὁ Φιλόσοφος· ναί, ἔχει. ὁ Ἀπὸστολος·
 ἡ σοφία τοῦ Θεοῦ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἐστίν, ὡς φησὶ ἐν Σολο-
 μῶντι; ὁ Φιλόσοφος· ναί, φησὶ. ὁ Ἀπὸστολος· πῶς
 κρινεῖ ὁ κρίνων, καὶ πρῶτος αἰρηται ἢ; ὁ Φιλόσοφος·
 ναί, φησὶ, ἀλλὰ πῶς; ὁ Ἀπὸστολος· ὁ οὐκ κρινῶν, καὶ
 πρῶτος αἰρηται κρινῶν, καὶ καὶ τὰ ἔργα, ὡς πρῶτος αἰρηται. ὁ
 Φιλόσοφος· ναί, αἶψα. ὁ Ἀπὸστολος· πῶς οὐκ ἡ σοφία
 ἡ ἐν Σολομῶντι λέγει, τρία ἐστὶν ἀδυνατῶν μοι νοῆσαι,
 ὅτι τίποτε ἐκ ἀπαιτήσεων. τὰ τρία αἰρηται ἡ ἐν
 Σολομῶντι σοφία, ἀδυνατῶν αὐτῷ νοῆσαι, πῶς τοῦ
 πῶτος αἰρηται ἢ γινώσκων, ὅτι ὁ υἱὸς ἀνθρώπου ἐν νεότητι.
 αἰ οὐκ ἡ σοφία ὁ Θεὸς ἐστίν ἡ ἐν Σολομῶντι, πῶς κρι-
 νει τὸν κόσμον, μὴ εἰδὼς ἀνθρώπος ὁ υἱὸς ἐν νεότητι, καὶ
 πῶς τοῦ ἀληθινοῦ, ὅτι ὁ πῶτος αἰρηται τὸν ἀνθρώπον κατ' ἐ-
 κείνην τοῦ Θεοῦ, πῶς ἐστίν, ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ· καθὼς φησὶ Μα-
 τθαῖς ὁ πρῶτος αἰρηται, ἐπὶ ὃ ἐ Ιωάννης ὁ διαγγελιστής, πῶ-
 τος αἰρηται φησὶν ἐγένετο· οὐκ ὅτι οὐκ ἔστιν ὁ υἱὸς ἀνθρώπου
 ἐν νεότητι; ὁ πῶτος αἰρηται καὶ μόνος τῶς καρδίας αὐτῶν,
 ὁ πῶτος αἰρηται πῶτος αἰρηται τὰ ἔργα αὐτῶν, ὁ ἐπὶ τῶν καρδίας
 καὶ νεφρῶν, καὶ τὸν πρῶτον αἰρηται τὸν αἰνῶτα, ὁ ἐπὶ τῶν
 καθίσταται με, ἐπὶ τῶν ἔργων με· ὁ πῶτος αἰρηται πῶτος
 πῶτος ἀλλοτριισμούς με, φησὶν, ἀπὸ μακρόθεν, τῶν
 τριῶν με, καὶ τῶν χυνοῦ με ὁ ἐξελθὼν, καὶ πῶτος αἰρηται
 ἐπὶ τῶν, καὶ ἐλθὼν; ὁ δὲ ἀσκήτων ἀνθρώπων γινώσκων; κύριος γινώσκων τῶν ἀνθρώπων, ὅτι
 αἰσ

A dit homini, vel eius opera enarravit? Non alius
 omnino, quam qui praepravit terram in aeter-
 num tempus, & qui implevit eam iumentis qua-
 drupedibus, qui mittit lumen, & vadit, vocavit
 illud, & obediuit illi timore, qui in terra visus est,
 & inter homines conuersatus est. hic sapientiam
 hereditavit. Non est itaque Filij Dei illud: Do-
 minus condidit me: sed rationalis sapientiae,
 quam ipse Dominus homini dedit, ac praepra-
 uit, propter quem mundus factus est. clarissime
 si quidem per omnia demonstratum est, in perso-
 na rationalis sapientiae dictum esse. Confirmat
 autem praedicta Dominus in Evangelio, dicens:
 Sabbatum propter hominem factum est, non ho-
 mo propter sabbatum: attributa mundo perso-
 na seu figura sabbati: pro eo, Mundus propter
 hominem factus est, non homo propter mundum.

ALIA PHILOSOPHI CONTRADICTION.

At vero Salomonis sapientia testatur, Filium
 Dei esse, hoc est, Dei sapientiam, quae dixit: Do-
 minus condidit me, quae sequuntur.

RESPONSIO SANCTORVM EPI-
 scoporum ad Philosophum per Episcopum
 Eusebium Pamphili.

Dic Philosophe, sapientia quae erat in Salo-
 mone, ut ais, eratne sapientia Dei? Philosophus.
 Vere, inquit, erat profectio. Episcopus. Dic, sa-
 pientia Dei praescientiam habet, an non? Philo-
 sophus. Certe habet. Episcopus. Sapientia Dei,
 quam dicis in Salomone fuisse, est ne Filius Dei?
 Philosophus. Certe inquit. Episcopus. Iudex
 quomodo iudicat, iuxta praescientiam, an non?
 Philosophus. Certe ait, quomodo enim aliter iu-
 dicaret? Episcopus. Iudex igitur iuxta praescien-
 tiam iudicat, & secundum opera quae prius no-
 uit? Philosophus. Certe iam dixi. Episcopus.
 Quomodo igitur ait sapientia Salomonis: Tria
 non possum intelligere, & quartum penitus igno-
 ro. cumque tria dixisset sapientia Salomonis, quae
 ipsa non posset intelligere, quartum dixit se igno-
 rare, nempe viam viri in adolescentia. Si ergo
 sapientia Dei est sapientia Salomonis, quomodo
 iudicat mundum, cum nesciat viam viri in adole-
 scentia? & quomodo hoc verum est, quod qui fe-
 cit hominem ad imaginem Dei, hoc est, Filius
 Dei (ut Moyses propheta ait, & de quo ait Ioan-
 nes Euangelista, Omnia per ipsum facta sunt) nō
 sciat viam viri in adolescentia? qui finxit sigilla-
 tim corda eorum, qui intelligit omnia opera eo-
 rum, qui scrutatur corda & renes iuxta Prophe-
 tam, dicentem: Tu cognouisti sessionem meam,
 & resurrectionem meam: tu intellexisti cogita-
 tiones meas de longe, semitam meam & funicu-
 lum meum inuestigasti, & omnes vias meas prae-
 uidisti. & rursus alibi: Qui instruit gentes, non
 arguet? qui docet hominem scientiam? Domi-
 nus scit cogitationes hominum, quoniam vanae
 sunt.

τὰς ὁδοὺς με πρῶτος αἰρηται καὶ ἐν ἱερῷ πάλιν, ὁ πῶτος αἰρηται
 αἰσ

sunt. Qui ergo hæc nouit, & omnia præscit, nescit viam viri in adolescentia? Et multa ex scripturis licet inuenire, quæ imprudentiam eorum, qui hoc dictum male intelligunt, redarguant. Quomodo ergo qui docet hominem scientiam, ipse nescit viam viri in adolescentia? Bene igitur intelligas, o Philopse, quod Salomon iudicem sapientiam accepit, quam inuenit Filius Dei prudentia sua, quam præparauit homini ad imaginem suam, rationalem scilicet. Confirmat iam dicta, quod Dominus in Evangelio loquitur: Ecce plus quam Salomon hic, quo funditus euerit dicentes ipsum esse Salomonis sapientiam. Si enim ut vox suffragatur, æqualem habet appellationem cum sapientia (sapientia enim Dei est Filius Dei) est ergo Deus præscius, qui iuxta præscientiam iudicat, & secundum opera, tamquam omnium opifex & creator, ut ait Paulus vas electionis, qui ad Hebræos scribens, sic de ipso loquitur: Viuus est sermo Dei, & efficax, & penetrabilior omni gladio ancipiti, & penetrans usque ad diuisionem animæ ac spiritus, & discretor cogitationum ac intentionum cordis: & non est aliquid occultum in conspectu eius, sed omnia nuda sunt & aperta oculis eius, de quo sermo noster est. & ad Romanos idem scribit, dicens: Quorum Patres, ex quibus est Christus secundum carnem, qui est super omnia Deus benedictus in sæcula, amen. Sic autem ostendit quod Dei & Patris sapietia Deus vere sit ex ipso Deo, æternus ex æterno, verus ex vero, cum sit natura semper Filius æterni Dei & Patris.

CONTRADICTION PHILOSOPHI.

CAPVT XIX.

Quid igitur est, quod ais: Viam sapientiz non cognouerunt, neque recordati sunt semitas eius, & quæ sequuntur?

RESPONSIO SANCTORVM EPISCOPORVM
per eundem Episcopum Eusebium
Pamphili.

Sæpenumero verba sapientiz considerans, o Philopse, admiratus es sapientiz virtutem, quod breuissimis loquutionibus maximam sententiarum veritatem in ea inuenire liceat: & iussissime quispiam verba scripturæ comparauerit

Matth. 13. Euangelicæ parabolæ asserenti, simile esse regnum celorum grano sinapis, quod cum minus sit omnibus terræ seminibus, quando tamen creuit, & perfectum est, idoneum tectum volucris præbet. Sic videmus diuinorum verborum potentiam breuibz locutionibus seminatam, plenam autem sententijs quasi ramis, ad volucrum, hoc est, hominum contemplationem protensis, in quibus tanta potentia inuenitur, ut non solis terræ habitatoribus, verum etiam assistentibus volucris sufficiens exhibeat tegumentum. Unde

τις δεικνύει δύναμις, ὥστε μὴ μόνως τις γεωργεῖ, ἀλλὰ καὶ τις περὶ ὧν πετρίους ἰκανῶς παρέχει τὸ σπέρμα.

A εἰς μάταιον. ὁ οὖν πῶποτε ὁπλισμένος, καὶ πάντα κατανοήσας, οὐκ ὁπλισται ὁδούς ἀνδρῶν ἐν νεότητι; καὶ πολλὰ εἰσὶν ὄρεα ἐν τῶν γραφῶν, τὰ ἐλέγχοντα τὴν αἰσῶν τῶν κακῶς ὑποληφόντων περὶ τοῦ ῥήματος τοῦ. πῶς γὰρ ὁ διδάσκων ἀνδρῶν γινώσκει, αὐτὸς οὐκ ὁπλισται ὁδούς ἀνδρῶν ἐν νεότητι; εὐ ἰδοὺ οὖν ὁ φιλόσοφος, ὅτι Σολομῶν κρατὶ ἐλαβε σοφίαν, καὶ ἐξεδρε παῖδάς αὐτὰς ὁ υἱὸς δ' ἑοῦ. καὶ ἡγερέσας τῇ κατ' ἀνάγκην αὐτῶν ἀνδρῶν, συλλογιστικῶς. ἀμέλει ὅτι βαβαοὶ τὰ ῥήματα ὁ κύριος ἐν διαγγελίαις λέγων τὸ, ἐ ἰδοὺ πολλοὶ Σολομῶντες ὡδε: αὐτέρεψε τὸς λέγοντας αὐτὸν εἶναι τὸν ἐν Σολομῶντι σοφίαν. καὶ γὰρ τῇ ψήφῳ τῆς φωνῆς ἐκπεσόντος ἐστὶν ὁ τῆς σοφίας, καὶ γὰρ τοῦ θεοῦ σοφία ὁ υἱὸς δ' ἑοῦ, ὅς ἐστις περὶ πάντας ἐπὶ καὶ κατὰ πρόγνωσιν κρείναι, καὶ κατὰ τὴν ἐργασίαν, ὡς κρείναι ἐ δὴ μιχρὸς τῶν ἀπάντων, καὶ θὰς φησὶ καὶ ὁ Παῦλος τὸ σκεῖος τῆς ἐκλογῆς, ἐβραίοις γραφῶν, ὡς ἔπος λέγει περὶ αὐτῶν. ζῶν γὰρ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ καὶ ἐνεργῆς ἐ πρῶτοντος ὑπὲρ πάντων μάχαιρας δίσκων, καὶ διεικνούμενος ἀχρεμετισμοῦ ψυχῆς ἐ πᾶσι, ἐ κρείναις ἐν θυμῶν καὶ ἐννοιῶν καρδίας, ἐ σὺν ἐπὶ κατὰς ἀφαιρῆς ἐνώπιον αὐτῶν, πάντα ὅτι γομῶν καὶ πετραχελισμένα τῶν ὀφθαλμοῖς αὐτῶν, πρὸς ὅν ἡμῶν ὁ λόγος. ἐ πρὸς ῥωμῆας ὅτι αὐτὸς γραφῶν, λέγων, αὐτοὶ οἱ πατέρες, καὶ ἐξ ὧν ὁ κρείναις, τὸ κατὰ αἶμα, ὡς ὅτι πάντων θεὸς ἀλογητὸς εἰς τὸς αἰῶνας, ἀμὲν. δεικνύσι ὅτι, ὅτι ἡ τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς σοφία θεὸς ἐστὶν ἀληθὺς ἐξ αὐτῶν τοῦ θεοῦ, αἰδὸς ἐξ αἰδῶν, ἐ ἀληθινὸς ἐξ ἀληθινοῦ, φύσις αὐτῶν αὐτὸς υἱὸς αὐτοῦ καὶ πατρὸς.

ΑΝΤΙΡΡΗΣΙΣ ΤΟΥ ΦΙΛΟΣΟΦΟΥ.

D ἴ οὖν ἐστὶν ὁ φησὶ, ὁδὸν ὅτι σοφίας οὐκ ἔγνωσαν, καὶ ἐμνήσθησαν τὰς τρίβους αὐτῆς, ἐ πὶ ἐξῆς.

ΑΠΟΚΡΙΣΙΣ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΕΠΙΣΚΟΠΩΝ
ΔΙ' ΑΥΤΟΝ ΑΥΤΟΝ ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΥ ΕΥΣΕΒΙΟΥ
ΤΟΥ ΠΑΜΦΙΛΟΥ.

Πολλὰ καὶ πρὸς τὰ ῥήματα τῆς σοφίας ἀπιδὼν, ὁ φιλόσοφος, ἐπαύματος τῆς σοφίας τὸν δυνάμει, ὅτι δὴ μεγίστην νοσημάτων ἀληθῆς ἐστὶν ὄρεα ἐν αὐτῇ βαρυτάτης λέξεσι. καὶ πᾶσα δικαίως αὐτὸς περικαλὸς ῥήματα τῆς γραφῆς τῇ διαγγελίᾳ ἀποβολῇ τῇ διαχερδαύσει ἐοικέναι τὸν βασιλεῦσιν τῶν ἔσχατων χρόνων σιγάτως, ὅτι βαρυτέρων μὲν ἐστὶ πάντων τῶν σπερμάτων τῶν ὅτι τῆς γῆς, φύσις ὅτι καὶ ἀναπληρωθῆν ἰκανῶς σπέρμα τῶν πετρίων δίδωσι. οὕτως ὁρῶμεν τὸν τῶν θεῶν ῥημάτων δυνάμει ἐν βαρύνει σπερματικῶν λέξεσι ἀναπληρωμένων ὅτι νοσημάτων, ἐ ὡς κρείναις ὅτι τὸν ἀφαιρῶν τῶν πετρίων ἐπεκτείνωμεν, οὕτως ἐστὶ, τὸ ἀφαιρῶν, πᾶσι σπέρμα.

ἐκείνην . πῶς οὖν ἐκινήθη πρὸς πάντων τῶν ἰσχυρῶν;
ἢ ἐκ τῆς πρὸ λόγου τῆς ἱερᾶς γραφῆς ἱεροῦ δαυὶδ
δαυὶδ, πρὸς ἀποδείξειν καὶ οὐκ οὐκ, ἢ ὅτι λογιστικῆς
φύσεως, ὡς αὐτὸς ὑπέλαβεν, ἀλλὰ τῆς καὶ πάντων καὶ
πάντα πρὸς ἡμῶν δεικνύουσα ἀκαταλήπτου
φύσεως τῆς ἀκρίτου καὶ ἀνάρχου, τοῦ ἐν Χριστῷ· ἐπὶ
πρὸς Χριστὸν θεὸν δυνάμει, καὶ θεὸν σοφίαν καὶ τὴν
ἀρετὴν καὶ ἀπειροκλήτου θεότητος αὐτοῦ τρόπον, ὁ ἀλη-
θὴς καὶ θεὸς λόγος· τῷ γὰρ λόγῳ κυρίου οἱ ἄγγελοι
ἐστρωμένοι, καὶ τῷ πνεύματι καὶ σπέρματι αὐτοῦ πάντα ἡ
δυνάμεις αὐτοῦ, ἡκούσας λόγον κυρίου, ἡκούσας πνεύ-
μα καὶ σπέρματι αὐτοῦ· ἐκ αὐτοῦ πίνω καὶ πάλιν ποτίζω
τοὺς αἰσθητοὺς τῆς ἀληθείας πίστις τῆς ἀσβεσθῆτος τῶν
ἀσβεσθῆτος τοῦ μένους καὶ κηρυττομένης· ἐπὶ πρὸς οἱ καὶ
ἐκ τῶν πνευματικῶν ἡμῶν αὐτοῦ τῶν πνευματικῶν ἀ-
ρίων ἀρχαί, πνευματικῆς χορείας τῶν αἰσθητοῦ
δείξαι· αὐτοῦ πίνω ἀσβεσθῆτος, καὶ μὴ τῶν ἀνθρώπων
τοῖς λογισμοῖς διεκδικεῖται πρὸς τὴν ἀπορίαν· ὁ πῶ-
λτος ἢ μετὰ τὴν αὐτὴν αὐτῶν· εἰς ἀλήθειαν ὁ θεὸς καὶ
πατὴρ· εἰς καὶ ὁ γεννημένος ἐκ αὐτοῦ μονογενὴς υἱὸς
θεοῦ λόγος· ὡς περὶ ἐν οὐκ ἐστὶ συναγωγή τῷ θεῷ καὶ
πατρί θεὸς ἕκτος, ὡς καὶ ἐκ συναγωγῆς, ἢ πνευ-
ματικῆς, ἢ μετὰ γεννημένος υἱὸς ἕκτος καὶ θεὸς τῷ
μονογενεῖ καὶ αὐτῷ θεῷ λόγῳ· εἰς οὕτως θεὸς καὶ πατὴρ,
εἰς οὕτως καὶ ὁ γεννημένος ἐκ αὐτοῦ ἀφ' ἑαυτοῦ υἱὸς θεοῦ
λόγος· ὡς περὶ ἐν καὶ λόγῳ μόνῳ πατὴρ ὁ θεός· οὕτως
καὶ λόγῳ μόνῳ υἱός, ἀλλ' ἀληθῶς υἱός· γεννητός ὁ πα-
τήρ, γεννητός ὁ υἱός· θεὸς ὁ πατήρ, θεὸς καὶ ὁ ἐκ αὐτοῦ γε-
νημένος υἱός· πῶλτος ὁ πατήρ, πῶλτος αὐτῷ καὶ ὁ υἱός·
ἀσώματος ὁ πατήρ, ἀσώματος καὶ ὁ υἱός· ἐκ ἀσώματος
γὰρ χαρακτήρ, καὶ ἡ ἐκὼν ἀσώματος δηλοῖται· πῶ-
λτος τὸ πῶλτος φιλόσοφος, ὅτι γεννητὸς ἐκ τῆς φύσεως
τῶν πατέρων ὁ μονογενὴς υἱὸς αὐτοῦ, καὶ πατὴρ ἐκ ὑπερ-
χῆς τῶν λόγων· ἀλλὰ πλείων ὅσων γραφικῶν μαρ-
τυρίων ἀποδείξαμεν, ἢ οὐ;

ΑΝΤΕΠΕΡΩΤΗΣΙΣ ΤΟΥ ΦΙΛΟΣΟΦΟΥ.

Πῶς καὶ πῶς τὸν τρόπον φέρει.

ΟΙ ΑΓΙΟΙ ΕΠΙΣΚΟΠΟΙ ΔΙΑ ΤΟΥ
αὐτοῦ Εὐσεβίου Παμφίλου ἔπαιον.

Μὴ ζητῇ πῶς φιλόσοφος· ἢ μὴ, καὶ πῶς ἡδη ἀλλὰ
πλείωνων ἐρητύει, καὶ ἐν ἀρχῇ τῇ ἀλλοτρίᾳ διεμαρ-
τυράμεθα, ὅτι κρημνίσαντες αὐτὸν ἀνδράσι, διεκδικεῖν
πρῶτον πρὸς αὐτὸν ἐκείνην· εἰ μὲν γὰρ ἐνδέχεται ζητῆναι
πῶς ὁ ἀληθὴς, ἐνδέχεται καὶ ζητῆναι πῶς καὶ γεννη-
μένος, εἰ μὴ καὶ καταλείπει ζητῆσαι, πῶς γεννητὸς· μὴ
ζητῇ τὰ ἀνθρώπων· καὶ γὰρ ἀνθρώποις· πῶς ἀνθρώπων
καὶ ζητῇ, καὶ ἀνθρώποις· εἰ γὰρ ζητῇ, πῶς ἕκτος
μαρτυρίων τῶν γῆς; καὶ ὑφίσταται· πῶς παλάσσει
καὶ ἐκείνη ἐκείνη ἢ ὑπερ· πῶς ἕκτος; καὶ ἐκ τῶν πνευ-
ματικῶν· πῶς ἡλικία καὶ ἀλγύνης καὶ ἀλγύνης; καὶ ἐκ τῶν ἀνθρώπων
ἐπὶ πρὸς αὐτὸν ποιητῆς ὁ υἱός· ἀλλὰ πῶς αἰώνων; πῶς αἰώνων ὁ μονογενὴς· μὴ ἐξ ἐκείνου καὶ μὴ αἰὼν ὅτι πῶς
αἰὼν ὅτι· ἀρχὴς, ἀρχὴς ὁ πατήρ, ἀρχὴς, ἀρχὴς γεννημένος ἐκ αὐτοῦ ὁ υἱός· σὺ γὰρ πῶς πῶς,
καὶ

A de nam igitur ad hanc considerationem excita-
tus sum, nisi ex verbo sanctae scripturae sacri can-
toris Davidis, ad demonstrationem & constitu-
tionem non rationalis sapientiae, ut ipse fueras
opinatus, sed eius, quae illa & omnia creata con-
didit, incomprehensibilis sapientiae, increatae, &
initio carentis, hoc est, Christi: siquidem Christus
est Dei virtus & Dei sapientia, iuxta modum suae
ineffabilis deitatis, ex Deo verus Deus Verbum.
Verbo enim Domini caeli firmati sunt, & Spiritu
oris eius omnis virtus eorum. Audisti Verbum
Domini, audisti Spiritum oris eius: audi rursus
de vera Fidei constitutione, quae pie à pijs intel-
lecta & praedicata est: quandoquidem existimo ni-
hil praedictorum te suscipere praeter tanti sancto-
rum Pontificum spiritualis chori sententiam. Au-
di ergo pie, nec humanis ratiocinationibus quae
ineffabilia sunt, tenta perscrutari. Perfectus nec
minuit, nec augebit. Unus ingenuus Deus & Pa-
ter: unus ex eo genitus unigenitus Filius Deus
Verbum, sicut non est alter Deus cum Deo & Pa-
tre ingenuus, ita neque congenitus, neque prior,
neque posterior Filius, diversus à Deo unigenito
Filio eius, Deo Verbo. Unus vere Deus & Pater,
unus etiā ineffabiliter ex eo genitus Filius, Deus
Verbum. Quemadmodum autem non solo nomi-
ne Pater est Deus, sic neque solo nomine Filius,
sed vere est Filius: verus est Pater, verus Filius:
Deus est Pater, Deus etiam Filius ex eo genitus:
perfectus Pater, perfectus & eius Filius: incorpo-
reus Pater, incorporeus & Filius: incorporei en-
im est figura, & incorporea nimirum imago. Cre-
dis hoc Philosophus, quod ex substantia Patris sic
genitus unigenitus eius Filius, quemadmodum
à principio disputationum per plurima expressa
testimonia demonstravimus, an non?

INTERROGATIO PHILOSOPHI.

Quomodo & quam ratione dic?

SANCTI EPISCOPI PER EUSEBIUM
Pamphili dixerunt.

Ne queras quomodo, ὁ Philosophus: alioquin, ut
iam pluribus dictum est tibi, & ab initio disputatio-
nis testati sumus, studeas te praecipere agere, per-
scrutari tentans, quae inscrutabilia sunt. Si enim
querere licet, quomodo non genitus, licet etiā que-
rere, qui genitus. Si vero non deseras quaestionem,
Quomodo sit genitus: ne queras inscrutabilia:
non enim inuenies: queras quae inueniri possunt, &
inuenies. Si enim quaesieris, à quo potes discere? à
terra? non subsistebat. à mari? nondum creatum
fuerat mare. à caelo? nondum erat factum. à so-
le aut luna vel stellis? nondum fuerant condita.
ab Angelis & Archangelis? nondum erant: siqui-
dem & ipsorum factor est Filius. sed à saeculis ip-
se ante saecula unigenitus. Ne igitur queras, quae
non semper fuerunt, de eo quod semper fuit. Inef-
fabilis & ingenuus est Pater, ineffabilis est & ex
eo ineffabiliter genitus Filius. Taceas ergo de il-
lo,

πρωφητεῖα, δόξατοι δὲ τὸν ἀπεικλόμενον οὐ-
καιομικῶς, μάρτυρες δὲ τὴν πρωτομάρτυρα. ἡλθι
θὺς ὁπλὶ γῆς, ὁ υἱὸς σαρκὶ κρύψας, ὡς ἡ βαλὴν, πὶ τῇ
αὐτῇ θεότητι μεγάλῃ, ὡς ἐρημώσας πὶ ἐν ἕρμῳ,
ἡδὲ γὰρ πρὸ πρὸ σαρκωθῆναι ἕρμος αὐτῷ ὁ κόσμος.
θὺς ὡς ἐστὶ γέννησις ἐκ ἀνθρώπου δι' οὐκαιομικῶν, σαρκω-
θῆς καὶ πνεύματι ἐκ πατρὸς δι' οὐκαιομικῶν φιλαυθρο-
πίας· ἄξιον ἑαυτοῦ καὶ ἰσὺν υἱὸν ἐχθρῶν ὁ πατήρ, ὡς
οἶδεν ὁ ἡρώδης αὐτὸν θὺς καὶ πατήρ, καὶ ὁ ἐξ αὐτοῦ γε-
νησθεὶς υἱὸς, ὁ φιλόσοφος.

ΑΝΤΙΡΡΗΣΙΣ ΤΟΥ ΦΙΛΟΣΟΦΟΥ.

Μὴ δὲ πλὴν ὅσον δὲ πρὸς βλαζόμενος τὴν ἀ-
λήθειαν, καὶ τῇ τῶν λόγων ἀπαιχρία ἀποσιδιάζων ὡς
δέφορ πρὸς τῆς γραφῆς ἀσάμαυρον φέγγος· ἀλλὰ
ὡς τὸ πρὸς τῆς γραφῆς ἐλθὶ, πὶ πρὸς τῆς αὐτῆς· ἐ-
μὴ φέγγος, πὶ κύριος ἐκπύει με δὲ χλὺν ὁδῶν αὐτῆς ὡς
ἐργα αὐτῆς· ἐπὶ τὴν κύριον ἐκπύει χλὺν καὶ ἀσκήτους,
ἀπὸ οὐκαιομικῶν τῆς ὑπὲρ ἕραν, μίαν καὶ τὴν αὐτὴν
ἔχει ἰσότητα πρὸς τὴν ἐν ἐκείνῃ. πᾶσι ἐστὶ πρὸς θὺς,
ἐπὶ πρὸς τῆς κτίσεως αὐτῆς δὲ χλὺν ὁδῶν αὐτῆς, ἐπὶ ἐρ-
γα αὐτῆς, ὅτι καὶ ἡ αὐτῆς πρὸς τὸν ὁδόν, πρὸς καὶ κτίσεως
δι' αὐτῆς, ὡς δι' ἐργα αὐτῆς, χλὺν καὶ ἀσκήτους. ὡς γὰρ καὶ
ἡ κτίσις πρὸς θὺς σοφία, πρὸς ἐστὶν, ὁ υἱὸς ἐργα αὐτῆς, ἀλλὰ
ὁ θὺς ὡς ἐκπύει δι' αὐτῆς πὶ μὴ ὄντα, ὡς δι' ἐργα αὐτῆς.

ΑΠΟΚΡΙΣΙΣ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΕΠΙΣΚΟ-
πων δὲ τῶν αὐτῶν ἀποστόλων Εὐσεβίου
τοῦ Παμφίλου.

Πολὺν ἀφῆκον τὴν βασιλικὴν λαοφύρον, πρὸς ἐπὶ
τῇ δόξα βασιλικῆς πίστεως, ἔχων πῶς τῆς φέροντος ἀνέ-
χων· κρημνίσαντα αὐτὸν ἀπὸ ἐλπίδος, καὶ μικρὸν
αἰσώδους ἐκ τῆς πρὸς τῆς ἀσκήσεως βουλῆς.
ὅταν ἡκούσας τῆς ἀγίας συνόδου πρὸς τὴν
πρὸς τῆς ἀσκήσεως ἐμεγάλυνε ἱερὴν δακτυλοδενκτῆν τε,
ὡς αὐτῶν πρὸς, καὶ λέγοντες· ὅτι ὁ θὺς ἡμῶν, ὁ λογι-
σθεὶς πρὸς πρὸς αὐτὸν καὶ πρὸς ἐλπίς. οἱ δὲ πρὸς ἐλπίς
μὴ πᾶσι δὲ τῆς γῆς ὡφθῇ ἐπὶ τοῖς ἀνθρώποις σω-
σεσθῆναι. ὁ οἶδεν αὐτὸν φιλόσοφος, ἐπὶ πρὸς τῆς
ἀγίας ἀποστόλων, πρὸς τῆς γῆς ὡφθῆς, ἐπὶ τοῖς ἀν-
θρώποις σωσεσθῆναι, ὁ πατήρ ἢ ὁ υἱός· ἐπὶ ὁμολο-
γήσει, ὅτι ὁ υἱός, καὶ ὡς αὐτῶν γραφῶν λέγουσιν. ὡς
πᾶσι ἐρημώσας πᾶσι πᾶσι δὲ τὴν βουλήν τῆς μοχθη-
ρίας ἀρῶν ἑαυτὸν ἀποτίσας, μὴ ἀλλὰ τὴν βουλήν· ὡς
γὰρ αὐτῶν ὡς χλὺν καὶ ἀσκήτους ἐκπύει, ὡς ἑαυτὸν ἀνέ-
ξας. πρὸς τῆς ἀσκήσεως ὡς ἀλλοι τῶν δόξα βασιλικῶν δογματῶν
πρὸς ἀρῶν βλάσφημῶν ῥήματα, καὶ πρὸς ἐργα αὐτῶν τὸ
υἱὸν ὡς θὺς ἀποκαλῶν. ἀκούει τῶν πρὸς ἡμῶν, ὁ φι-
λόσοφος, ἐπὶ πρὸς φιλόσοφος ἢ, ἐπὶ πρὸς, μὴ αὐτὸν ἑαυτὸν
υἱὸν ὡς θὺς πᾶσι πρὸς σοφία, πᾶσι λογιστῶν, πᾶσι τῶν
ἀνθρώπων ὑπὲρ αὐτῶν ὡς ὡς δόξα βασιλικῶν, ἐπὶ πρὸς χλὺν
καὶ ἀσκήτους· ἀπὸ τῆς αὐτῆς πρὸς τὸν, μὴ πρὸς ἀπὸ
χλὺν

A eum qui a Prophetis predictus est: Apostoli pro-
pter eum, qui dispensatorie missus & Apostolus
factus est: Martyres propter eundem protomar-
tyrem. Venit Deus in terram, Filius in carnem,
occultans ut voluit, suae diuinitatis magnitudi-
nem, non ea quae in caelis sunt deferens: neque
enim ante incarnationem desertus ab eo erat mun-
dus: Deus erat & est, & factus est homo propter
dispensationem, incarnatus & natus ex virgine,
propter suam erga genus humanum charitatem.
Pater dignum seipso & aequalem genuit Filium,
eo modo quem nouit ipse qui eum genuit Deus
& Pater, & qui ex ipso genitus est Filius, o Philo-
sophe.

CONTRADICTION PHILOSOPHI.

Ne pluribus perseueres vim facere veritati, &
verborum arte quasi nube obumbrare tentans
non obscurum scripturae sermonem: sed veni ad
manifestam scripturam, quae tibi est proposita, &
non fugias illud: Dominus condidit me initium
viarum suarum in opera eius. & illud: Dominus
fecit regiones, & inhabitabilia, & summa quae ha-
bitantur eius quae sub caelo: vnam & eandem ha-
bet intelligentiam. De vno Domino Deo haec
sunt, qui primo factum creauit initium viarum,
suarum in opera eius, quem & Filium appellauit
qui Deus etiam per ipsum Filium quasi per in-
strumentum fecit regiones, & inhabitabilia. Et si
enim creata Dei sapientia, hoc est, Filius opera-
tur, Deus tamen est qui per ipsum quasi per in-
strumentum ea quae non erant, creat.

RESPONSIO SANCTORVM EPISCO-
porum per eundem Episcopum Eusebium
Pamphili.

D Cum diu in via publica & regia, hoc est, in Apo-
stolica Fide permanferis, quomodo extra illam
ferri sustines? ut simul sublatus te ipsum praeci-
pes, cum ex profundo impietatis te circumstantis
parum emerferis, quando ab hac sancta Synodo
audisti prophetiam magni Hieremix, quasi digi-
to, ut ita loquamur, indicantis, & dicentis: Hic
Deus noster, & non reputabitur alius aduersus
eum: & quae sequuntur, quibus addit: Post haec in
terris visus, & cum hominibus conuersatus est. &
nostri o Philosopho, quod interrogatus a sanctis
Episcopis, quisnam in terris visus esset, & cum
hominibus conuersatus, Pater ne an Filius? con-
fessus es, quod Filius, ut diuinæ scripturae testan-
tur. Nonne haec dixisti? quomodo iterum in pro-
fundum prauitatis Arii te ipsum conijcis, aut po-
tius demergis? Non enim ab eo separatus castra
moueres, ut te ipsum implicares. Praefers, o miser,
Apostolicis dogmatibus Arii verba blasphemata,
creaturam & instrumentum Filium Dei appel-
las. Audi ergo a nobis o Philosopho, si tamen phi-
losophus es, & crede non ipsum Filium Dei esse
sapientiam creatam rationalem, ab ipso Filio Dei
qui fecit terram & inhabitabilia, homini datam.
Animum tuum conuertere non ad odiū respiciens,
et ij sed

sed ad veritatem, & ipsa veritas ducet te: atque agnosces, Filium Dei vnigenitum non esse creaturam, sed ipsum creatorem & opificem omnium creaturarum naturarum, sicut & ipse parum respiciens intellexisti, & intelliges, vt ego credidi, si saluari desideras.

CONTRADICTION PHILOSOPHI
de Spiritu sancto.

CAPVT XX.

SInt, inquit, credibilia de Filio, & minime dubia, vt dicitis, quod creauerit, aut simul cum Deo & Patre condiderit, vt testimonia indicant, & quod non opus, sed germen sit Dei, qui natura ex ipso genitus est, & quæ iam sunt admissa. Ceterum de Spiritu sancto non potestis aliquid affirmare. Quis enim audebit asserere Spiritum sanctum creatorem aliquarum creaturarum naturarum? Vbi testimonia de ipso prædicant, condidisse illum aliquam creaturarum quæ videntur, aut quæ non videntur? Quis vero de ipso prorsus, sicut de Filio scripsit? Proclamet aliquis vestrum, si potest.

RESPONSIO PATRVM PER
Protagensem Episcopum Sardicensem.

Non difficile, o Philosopho, operum sancti Spiritus testimonia tibi demonstrare, quæ Patres nostri de illo exposuerunt, quod creauit. Iterum proponemus quod de creatione dictum est: Dixitq. Deus: Faciamus hominem ad imaginem & similitudinem nostram. & adiecit dicens: Fecitq. Deus hominem: ad imaginem Dei fecit illum, masculum & feminam fecit eos. Sicut ergo Deus est Pater, qui Filio dixit, Faciamus, & Filius Deus, qui fecit hominem. Si ergo Deum asserimus eum qui dixit, & qui fecit Adam & Euam, deinceps de Spiritu sancto audi. Qui fecit Adamum, eratne Deus, an non? Philosophus: Est profecto Deus. Episcopus: In libro Iob, Eliu Buzites ait ad Iob: Diuinus spiritus qui fecit me. Si ergo Deus est qui Adamum fecit, quid dicis de illo qui fecit Eliu? an alterius essentia videtur tibi Eliu esse, atque Adam? ex æquali enim artificum peritia æqualem conclusionem proferre, personæ hominis innatum est. Quid ergo dicis Philosopho de illo qui fecit Eliu? Numquid non etiam Deum affirmabis, & hominis creatorem? Vt enim dixit de eo qui fecit Adamum: Fecitq. Deus hominem: ita nos dicere par est de eo qui fecit Eliu, quod scilicet Spiritus sanctus sit Deus: & quorum creationis æqualis est fabrica, æqualis etiam sit opificum appellatio. Siquidem vna est diuinitas sanctæ Trinitatis, quæ in tribus subsistentiis perfectis & æqualibus consideratur, iuxta illud: Et fecit Deus hominem. & illud: Diuinus spiritus fecit Eliu. In libro autem analepsis Moylis Michael angelus disputans cum diabolo dicit: A Spiritu sancto eius omnes creati sumus. Et rursus ait ex persona Dei:

Exiuit

χρησά βλέπων, ἀλλὰ πρὸς ἀλήθειαν, καὶ ὁδηγῶν πρὸς αὐτὴν ἡ ἀλήθεια· καὶ γνώσῃ, ὅτι ἡ κτίσις ὁ μονογενὴς υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ αὐτὸς κτίστης καὶ δημιουργὸς πάντων τῶν κτιστῶν φύσεων, καθὼς καὶ αὐτὸς μικροὶ διαβλέψας νενοηκας, ἔρεσας, ὡς γὰρ ἐγὼ πιστεύω, ὑπερσυνῆναι σοφίᾳς.

ΑΝΤΙΡΡΗΣΙΣ ΤΟΥ ΦΙΛΟΣΟΦΟΥ,
καὶ τοῦ ἀγίου πνεύματος.

ΕΣτω, φησὶ, πρὸς τὸ πρὸς ὑοῦ ἐν αἰσὶ φιλικῶς, ὡς φησὶ, ὅτι ἐκποῖ, ἢ ὅτι συνῆκτοι τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ, ὡς αἱ μαρτυρίαι δηλοῦσι, καὶ ὅτι ἡ πῆμα, ἀλλὰ ὁ ὁμοῖος τοῦ Θεοῦ, φύσις ἐξ αὐτοῦ γεννημένη, καὶ ἰσοῦ διχομεῖται. μὴ καὶ πρὸς τὸ πνεῦμα ἔχει τι πλεονάζει; τίς γὰρ τὴν φύσιν φησὶ τὸ ἄγιον πνεῦμα κτίσις πῶν ὁμοῖων φύσεων; πρὸς τὸ ἐκ μαρτυρίαι πρὸς αὐτὴν λέγουσι δεδημιουργηκέναι αὐτὴν πῶν ὁμοῖων καὶ ἀσχετῶν κτισμάτων; τίς τὸ ὅλως ἀνεχράσατο πρὸς αὐτὴν ὡς πρὸς τὸν υἱόν; ἐκ βούλης τῆς ὑμῶν, εἰ ἔχει.

ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ
ἀπὸ Πρωτοκλήου Ἐπισκόπου Σαρδικῆς.

Οὐκ ἐστὶν δυσχερὲς, ὦ Φιλόσοφε, ἀποδείξαι σοὶ τὰς μαρτυρίας τῶν ἐκείνων τὸ ἄγιον πνεῦμα, ὡς αἱ πατέρες ἡμῶν ἐξέδινον πρὸς αὐτὸ, ὅτι ἐκποῖ. πάλιν ἐρήσωμεν τὸ πρὸς τῆς κτίσεως ῥηθῆναι· καὶ εἴπειν ὁ Θεός, ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ' ἐικόνα ἡμετέραν, ἔκαστον μοίωσιν, καὶ ἐπὶ τῷ λέγων· ἔκαστος τὸν ἄνθρωπον, κατ' ἐκόναν Θεοῦ ἐποίησεν αὐτὸν, ἄρρεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς. ὡς οὖν Θεός ἐστιν ὁ πατὴρ ὁ ἐπὶ τῷ υἱῷ, ποιήσωμεν, ὁ υἱὸς Θεός ὡν ἐποίησεν τὸν ἄνθρωπον· οὕτως Θεὸς λέγομεν τὸν ἐκόντα, καὶ τὸν ποιήσαντα τὸν Ἀδὰμ καὶ τὴν Εὐάν, λοιπὸν ἀκούσθαι πρὸς τὸ ἄγιον πνεῦμα· ὁ ποιήσας τὸν Ἀδὰμ Θεός ἐστὶν, ἢ οὐ; ὁ Φιλόσοφος γὰρ Θεός ἐστι. Ὁ Ἐπίσκοπος· ἐν τῇ βίβλῳ Ιωβ Ελιὺμ ὁ Βυζαίτης λέγει πρὸς Ιωβ· πνεῦμα Θεοῦ τὸ ποιήσας με· εἰ οὖν Θεός ἐστιν ὁ ποιήσας τὸν Ἀδὰμ, τί εἶπες τὸν ποιήσαντα τὸν Ελιὺμ, ἢ ἐπὶ τῷ δοκεῖ σοὶ εἶναι ὁ Ελιὺμ τὸν Ἀδὰμ; τῶν γὰρ δημιουργῶν ὅτι τὸ ἴσως ἔπιστήμης, τὸ ἴσως εἶδον πρὸς συμπέρασμα φανεροῦσθαι, πίπτειν ὅτι τὸ τὸν ἄνθρωπον ποιήσαντα. τί γὰρ λέγεις Φιλόσοφε τὸν ποιήσαντα τὸν Ελιὺμ; ἀρετὴν γὰρ Θεὸς ἐποίησεν τὸν ἄνθρωπον, ὡς γὰρ ἴφη πρὸς τὸ ποιήσαντα τὸν Ἀδὰμ, ἔκαστος τὸν Θεὸς τὸν Ἀδὰμ, οὕτως εἴπειν ἡμεῖς δίκαιον ἔστι πρὸς ποιήσαντα τὸν Ελιὺμ, ὅτι Θεός τὸ ἄγιον πνεῦμα ὅν, ἰσὺ τῆς δημιουργίας ἡ πλάσις, ἰσὺ καὶ ἡ τῶν δημιουργῶν ἐκδοχήσια· ἡ πρὸς μία Θεότης τῆς ἀγίας τριάδος ἐν τρισὶν ὑποστάσεσι πλάσις καὶ ἰσὺς νοημένη. τὸ, ὅτι, καὶ ἐποίησεν ὁ Θεός τὸν ἄνθρωπον· καὶ τὸ Θεὸν πνεῦμα τὸ ποιήσαντα τὸν Ελιὺμ· ἐν βίβλῳ δὲ ἀναλήψεως Μωσέως, Μιχαὴλ ὁ ἀρχάγγελος ἀπελεγόμενος τῷ διαβόλῳ λέγει· ἀπὸ γὰρ πνεύματος ἀγίου αὐτὸς πάντας ἐκτίσθημεν, καὶ πάλιν λέγει· ἀπὸ πνεύματος τοῦ Θεοῦ ἐκτίσθη.

ἐξῆλθε τὸ πνεῦμα αὐτῶν· καὶ ὁ κόσμος ἐγένετο. ἀχ-
 ριστος γὰρ αἰὶν ἡ θεία ἐκ ἀρρήτων τριῶν, ὅτι πατὴρ καὶ ὁ
 υἱὸς καὶ τὸ ἅγιον πνεῦμα, δημιουργήσαντα ἅμα πᾶ-
 σιν τὴν κτίσιν, τὴν πνευματικὴν καὶ τὴν αἰσθητικὴν.
 λέγει γὰρ καὶ ἐν τῷ λβ'. ψαλμῷ· τῷ λόγῳ κυ-
 ρίῳ οἱ ὕεροι ἐστρωθήσαν, καὶ τῷ πνεύματι τοῦ
 κυρίου αὐτῶν πᾶσαι ἡ δυνάμεις αὐτῶν. ἀκούει δὲ τοῦ
 θεοῦ ἐν Ησαΐα λέγοντος· ἐγὼ κύριος ὁ θεός σου, ἐπα-
 κούσθη σου θεὸς Ἰσραὴλ. εἰπὼν δὲ περὶ τῶν διερ-
 γασίων πᾶσι τοῖς λαοῖς, ἐπέειπε λέγων· ἵνα ἴδωσι καὶ
 νοήσωσι καὶ ὁπίσθωσι ἅμα, ὅτι χεὶρ κυρίου ἐποίησε
 πάντα ταῦτα· καὶ ὁ ἅγιος τοῦ Ἰσραὴλ κατήδειξεν
 αὐτὰ· χεῖρα φήσας τὸ ἅγιον πνεῦμα τοῦ θεοῦ, ἅγιον
 γὰρ τοῦ Ἰσραὴλ τὴν ὑπόστασιν αὐτῶν. καὶ πάλιν περὶ Ἰακώβ
 εἶπεν· ἡ χεὶρ μου ἐμεγαλίωσε τὴν γῆν, καὶ ἡ δεξιὰ μου
 ἐστερέωσε τὸν ὕερον. καὶ καὶ Ἰεζικιὴλ, λέγων·
 ἐγὼ περὶ χεὶρ κυρίου ἐπ' ἐμὲ. εἰώθειν ἡ γραφὴ, ὡς Φι-
 λόσοφει, ἡ χεῖρα ἡ βραχίονα καλεῖν τὸ πνεῦμα τὸ
 ἅγιον τοῦ θεοῦ, δεξιὰν γὰρ τὴν ὑπόστασιν αὐτῶν.

ΒΤΙ ΟΙ ΑΓΙΟΙ ΠΑΤΕΡΕΣ ΕΙΠΑΝ

Δὲ Λεοντίῳ ὁπισκόπῳ Καισαρείας
 Καππαδοκίας.

Ἰκανὰ μὲν τὰ λεχθέντα περὶ τῶν ἐνεργειῶν τοῦ
 ἁγίου πνεύματος πείσασσι Φιλόσοφει, ὅτι πανδημιερ-
 γῶν τῷ πατρὶ καὶ τῷ υἱῷ πασῶν τῶν κτιστῶν φύσεων,
 καὶ τῆς αὐτῆς θεότητος καὶ ὕψους, ἥτις ὁ πατὴρ ἐὶν ὁ υἱός.
 ὁπίσθως οὖν τὸν υἱὸν σου, ἐκ τῶν περὶ λεχθέντων σοι,
 ἀκούει καὶ νῦν σεφερέστερος ἀποδείξει περὶ αὐτῶν ἐκ
 τῶν ἱερῶν γραφῶν. λέγει ὁ προφήτης Δαυὶδ ἐν τῷ
 ἐκτενέστερῳ βιβλίῳ ψαλμῷ· ἄσπε τῷ κυρίῳ ἄσ-
 μα καμίν· Δὲ τί; ὅτι θανόντων ἐποίησεν ὁ κύριος,
 ἔσωσεν αὐτὸν ἡ δεξιὰ αὐτοῦ· αὐτὸς τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, καὶ ὁ
 βραχίον ὁ ἅγιος αὐτοῦ, τὸ πνεῦμα λέγων τὸ ἅγιον.
 καὶ ἐκ καθολικῆς διδασκαλίας ὁ ἀναγγελλὴς βασιλεὺς,
 περὶ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου θεολογῶν αὐτὸ καὶ
 αὐτὸς, καὶ καὶ πάντες, τὸ πνεῦμα ἐστὶν τὸ μαρτυ-
 ρεῖν, ὅτι τὸ πνεῦμα ἐστὶν ἡ ἀλήθεια. καὶ μετ' ὀλίγου
 ὁ πιστῶν, φησὶν, εἰς τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, ἐχει τὴν μαρ-
 τυρίαν τοῦ θεοῦ ἐν ἑαυτῷ· αὐτὸς τοῦ πνεύματος τοῦ
 θεοῦ· ὁ δὲ μὴ πιστῶν τῷ υἱῷ, ψεύδεται περὶ αὐτοῦ
 αὐτὸν. καὶ ὁ μέγας διὲ τῶν ἀποστόλων πρὸς Βολοῦς ὁ
 θεὸς Πέτρος φησὶ πρὸς Ἀνανίαν· εἰς τί ἐπαλήρωσεν ὁ
 σατανᾶς τὴν καρδίαν σου, ψεύσασθαι σὲ τὸ πνεῦμα τὸ
 ἅγιον. καὶ μετ' ὀλίγου· σὺ ἐψεύσω αὐθρόως, ἀλ-
 λά τῷ θεῷ. καὶ ἐν τῇ παλαιᾷ, πάλαι, τὸν ὕερον
 φησὶ καὶ τὴν γῆν ἐγὼ πληρῶ, λέγει κύριος. καὶ ὁ
 Σολομὼν δὲ δακνὺς τίς ὁ πληρῶν, λέγει· πνεῦμα
 κυρίου πεπληρώκει τὴν οἰκουμένην. πείθου τρίτων ἐκ
 τῶν τοῦ ἁγίου πνεύματος διαποτίνας, καὶ δέχου
 καὶ πᾶς περὶ αὐτοῦ μαρτυρίας, πιστῶν ὅτι τῆς αὐτῆς
 θεότητος καὶ ὕψους, καὶ τοῦ αὐτοῦ κρείματος, τὸ πνεῦ-
 μα τὸ ἅγιον, καὶ περὶ ὁ πατὴρ καὶ ὁ υἱός, καὶ παντοκρά-
 τος αἰὶν τῷ πατρὶ καὶ τῷ υἱῷ· ἀκύνους Φιλόσοφει.

ΑΠΟ-

A Exiuit spiritus eius, & factus est mundus. Inse-
 parabilis enim est divina & ineffabilis Trinitas,
 Pater, Filius, & Spiritus sanctus, quæ simul con-
 didit omnem creaturâ, tam quæ intellectu, quàm
 quæ sensu percipitur. Inquit enim: Verbo Do-
 mini cæli firmati sunt, & spiritu oris eius omnis
 virtus eorum. Audi ergo Deum in Esaia loquen-
 tem: Ego Dominus Deus tuus. Audiam te Deus
 Israel. Postquam autem de beneficijs differuit
 quæ ad populum pertinent, adiungit, dicens: Ut
 videant, intelligant, & sciant quòd manus Domi-
 ni fecit hæc omnia, & sanctus Israel ostendit ea.
 manum appellans Spiritum Dei, sanctum autem

Psal. 98.

Esa. 41. 1.

Ibid.

B Israel, Filium eius. & rursus ad Iacob ait: Manus
 mea fundavit terram, & dextera mea cælum fir-
 mavit. ut & Ezechiel dicit: Facta est manus Do-
 mini super me. Consuevit scriptura, ὁ Φιλοσο-
 phe, manum aut brachium appellare Spiritum
 sanctum Dei, dexteram autem Filium eius.

Esa. 48. 1.

Ezech. 3. 1.

ADHVC SANCTI PATRES DIXE-

runus per Episcopum Leontium Casarea
 Cappadocia.

C

Sufficiunt quidem, quæ dicta sunt de operibus
 sancti Spiritus, ὁ Φιλόσοφει, ut ipsum credas si-
 mul cum Patre & Filio omnium factarum natu-
 rarum esse creatorem, & eiusdem diuinitatis at-
 que substantiæ, cuius est Pater & Filius. Aduer-
 tens igitur animum ad ea quæ prius tibi dicta
 sunt, audi & nunc de eodem manifestiores de-
 monstrationes ex sacris litteris. Ait propheta
 David: Cantate Domino canticum novum.

Psal. 97.

quare? quia mirabilia fecit, salvauit dextera
 eius (pro eo quod est, Filius eius) & brachium san-
 ctum eius, Spiritum sanctum significans. & in

D Catholicis Ioannes Euangelista idem clamat, &
 ipse, quod & alij omnes, de Spiritu sancto diuini-
 tus differens: Spiritus est qui testificatur, quia
 spiritus veritas est. & post pauca: Qui credit,
 inquit, in Filium Dei, habet testimonium Dei in
 semetipso: pro eo quod est, Spiritum sanctum
 Dei: qui autem non credit Filio, mendacem fa-
 cit eum. & magnum Apostolorum propugnacu-
 lum, diuinus Petrus ait ad Ananiam: Cur imple-
 uit satanas cor tuum, mentiri te Spiritui sancto?
 & post pauca: Non es mentitus hominibus, sed
 Deo. Et rursus in veteri Testamento: Cælum
 & terram ego impleo, dicit Dominus. & Salo-
 mon indicans quis impleat, ait: Spiritus Domini
 repleuit orbem terrarum. Crede, & de potestate
 Spiritus sancti hæc recipe de ipso testimonio,
 quòd Spiritus sanctus eiusdem sit deitatis & sub-
 stantiæ, eiusdemq. auctoritatis atque Pater & Fi-
 lius, & cum Patre & Filio semper existat. Audis
 Philosophæ.

1. Ioan. 5.

Ibid.

Act. 5. 3.

Ibid.

Hiere. 23. 1.

Sapient. 1.

RESPONSIO PHILOSOPHI AD
sanctos Patres nostros.

Igitur ut dicitis, & testimonia scripturarum quas proponitis, indicant, oportet Spiritum sanctum Deum esse affirmare: sed mihi videtur coactam esse hanc sententiam, nisi alia scriptura nobis proferantur. Nisi quod illa de Eliu demonstratio manifesta est. Alteram vero ex Moylis analepsi, quam vocant, ut paulo ante dixistis, numquam audiui nisi nunc: quamobrem a vobis postulo, clariorem mihi eorum quae dicta sunt, consistentiam ob oculos exhibeatis. Ad perfectissimam enim de Spiritu sancto certitudinem non mihi sufficiunt quae iam a vobis dicta sunt, sed candidiori atque vehementiori sermone opus habet hae hypothesis. Non enim de passim occurrentibus quaestio est.

RESPONSIO SANCTORVM PATRV
per eundem Episcopum Leonium
ad Philosophum.

Cum sit copiosa eorum quae tibi enarrata sunt, demonstratio, & testimonia ex diuinis scripturis euidentiissima, quae persuadere tibi propositam hypothesis valeant, miramur, o Philosopho, quomodo qui tanta intelligentia videris pollere, adhuc dubitas. Verum enimvero, praesertim cum te veritatem aspicere volumus, & hoc precamur & exhortamur prudentiam tuam, ut incipias increatam illam & immutabilem naturam fide intelligere, non autem humanis rationibus, ut saepe diximus, quae intellectum superant, curiose audeas inquirere, neque prauis & impijs Arii opinionibus auxilio esse tamdiu sustineas, maxime cum philosophus sis, ut ais, o Philosopho, sed fideliter suscipere, ut paulo ante monuimus, & quae tibi sunt dicta, & quae dicenda sunt. Admitte unam diuinitatem Patris Filium ineffabiliter generantis, & Filij ex eo geniti, & Spiritus sancti ex eodem Patre procedentis, qui & proprius est Filij, ut ait diuinus Apostolus Paulus: Qui Spiritum Christi non habet, hic non est eius, & idem alibi: Dominus autem Spiritus est. & rursus: Diuisiones gratiarum sunt, idem autem Spiritus: & diuisiones ministracionum sunt, idem autem Dominus: & diuisiones operationum sunt, idem autem Deus, qui operatur omnia in omnibus. & post non multa: Haec autem omnia operatur vnus atque idem Spiritus, diuidens vnicuique prout vult. Ecce tibi, o Philosopho, manifestissimam demonstrationem, quae Deum praedicat Spiritum sanctum, & quae ostendit eius ex natura sua potestatem. Vide igitur, quomodo sic ait: Diuisiones operationum sunt, idem autem Deus, qui operatur omnia in omnibus. & illud: Haec autem omnia operatur vnus atque idem Spiritus, qui diuidit vnicuique prout vult. & Dominus in Euangelijs, ut scis, manifestius ad Samaritanam loquens, ait: Spiritus est Deus. Si ergo spiritus est Deus, omnino & Deus erit Spiritus,

ἐνεργῶν τὸ ἐν, ἢ τὸ αὐτὸ πνεῦμα διακρίνῃ ἰδίᾳ ἐκείνῃ καθὼς βέλεται. καὶ ὁ κύριος ἢ ἐν διαγγελίᾳ, ὡς οἶσθα, σαφῶς ἀφελγόμενος πρὸς τὴν Σαμαρείαν, τί φησί: πνεῦμα ὁ θεός. εἰ οὖν πνεῦμα θεός, πάντως θεός καὶ τὸ πνεῦμα.

ΑΠΟΚΡΙΣΙΣ ΤΟΥ ΦΙΛΟΣΟΦΟΥ ΠΡΟΣ
τοὺς ἀγίους ἡμῶν πατέρας.

Οὐκ οὖν καθὼς φατέ, καὶ αἱ μαρτυρίαι διὰ τῶν γραφῶν, ὧν περηγάζεσθαι, δηλοῦσι, θεολογῶν δὲ καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον. καὶ μὴ δοκῇ βεβιασμένῳ εἶναι τὴν ἐννοίαν, εἰ μὴ τὰ τῶν γραφῶν ὑφ' ἡμῶν περηγῇ. πλὴν τὸ μὲν περὶ Εὐαγγ. τοῦ Πέτρου σαφές ἡ ἀποδείξις. περὶ δὲ τῆς ρηθίσης ἀναλήψεως Μωσέως, περὶ ἧς δρῶντες εἰρήκαμεν, ὡς δὲ ἀκηκόα ποτὶ, εἰ μὴ τῶν ὁρίων αὐτῶν ὑμᾶς σαφιστέραν μοι τῶν λεχθέντων ἀποδείξαι τὴν σύνεσιν: πρὸς ἐπιλεξιμὴν τοῦ πληροφωρίαν περὶ τοῦ πνεύματος οὗ ἐν αὐτῇ μοι τὴν ἡδὴ περ' ὑμῶν λεχθέντα: ἀποδείξαι τὸ δὲ σαφές φράσας, καὶ ἡννοήσας ἢ ὑποδείξαι. καὶ τὸ περὶ τῶν τυχόντων ἢ ζήτησις.

ΑΠΟΚΡΙΣΙΣ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΗΜΩΝ
πατέρων ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ Θεοῦ ἐκείνου
πρὸς τὸν Φιλόσοφον.

Πολλῆς ὕψους τῆς τῶν ἀσηχηθέντων σοὶ δόξα ἔχουσιν, καὶ ἐναρμυσάτων τῶν μαρτυριῶν τῶν ἐκ τῶν ἁγίων γραφῶν, πείσῃ σε διωαμένῳ περὶ τῆς προκαίτης ὑποδείξεως, ὡς Φιλόσοφε, θαυμάζομεν πῶς τῶν τῆς ποιότητος δοκῶν ἐμπλεῶς εἶναι, ἐπὶ ἀμφιβάλλεις. ἀλλ' ἐπεὶ δὲ σε πρὸς τὴν ἀλήθειαν βλέπειν ἐθέλομεν, καὶ πᾶσι δὲ χόμιζε, παρανοοῦμεν σὺ τῇ συνέσει ἀρχαῖα πείσῃ τοῦ τῶν ἀκρίτων φύσιν ἐκείνων, καὶ ἀτρεπέων καὶ μὴ ἀσφραγιστοῦς λογισμοῖς, ὡς πολλοὶ αἰετῶν, πολυπραγματοῦν καὶ πᾶσι τὰ ὑπερνοῦν: μὴ τῆς κακοδόξου ἐκείνου ἐνοίας Ἀρείου συμφύρεσθαι ὅτι πλεονεξῶν ἀνέχεσθαι. Φιλόσοφος ὢν, ὡς φησὶ Φιλόσοφε, ἀλλὰ δέχου πείσῃ, ὡς δρῶντες εἰρήκαμεν, τὰ πνεῦμα ρηθίμεν σοι, τὰ πνεῦμα ρηθίμεν σοι. δέχου μίαν ἡσυχίαν τοῦ πατρὸς τοῦ ἡννοήσας τὸν υἱὸν ἀνεκφράστως, καὶ τὸ ὑοῦ τοῦ γενηθέντος ἐξ αὐτοῦ, καὶ τὸ ἅγιον πνεῦμα τοῦ ἐκαστοῦ ἐξ αὐτοῦ τοῦ πατρὸς, ἰδίᾳ ἢ ὅτις τοῦ υἱοῦ, καὶ φησὶ ὁ θεός διδάσκαλος Παῦλος: εἰ τις πνεῦμα Χριστοῦ οὐκ ἔχει, οὗτος οὐκ εἶναι αὐτό. καὶ ἀλλὰ χυρὸς ὁ αὐτός, ὁ δὲ κύριος τὸ πνεῦμα εἶναι. καὶ πάλιν διακρίσεις ἢ χαρισμάτων εἶναι, τὸ ἢ αὐτὸ πνεῦμα. καὶ διακρίσεις ἀγαθῶν εἶναι: ὁ δὲ αὐτὸς κύριος καὶ διακρίσεις ἐνεργημάτων εἶναι, ὁ δὲ αὐτὸς θεός, ὁ ἐνεργῶν πᾶσι ἐν παντί. ἢ μετ' ἡμῶν, πᾶσι ἢ πᾶσι ἐνεργῶν καὶ τὸ αὐτὸ πνεῦμα, διακρίνῃ ἰδίᾳ ἐκείνῃ καθὼς βέλεται. ἰδὲ ὡς Φιλόσοφε, σαφιστέραν καὶ τρανωτέραν δόξαν ἔχεις θεολογοῦναι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, δοκῶν σοι αὐτὸ τὴν ἀντιθέσιν. ὅρα πῶς ὡς λέγεται: διακρίσεις ἢ ἐνεργημάτων εἶναι, ὁ δὲ αὐτὸς θεός ὁ ἐνεργῶν πᾶσι ἐν παντί καὶ τὸ πνεῦμα εἶναι πᾶσι ἐν παντί.

πνέμα, ἀλλ' οὐκ ἄλλος καὶ ἄλλος, ἀλλὰ μία θεία
τῶν πατέρων παρουσία, καὶ τὴν τῶν ὑποστάσεων
ἑνότητα. ἀλλὰ πρὸς αὐτοὺς ἀκούοντες, μὴ ἀνθρώπου μορ-
φὴν τὸ θεῖον ὑπολάβωμεν. ἀκούοντες γὰρ καὶ ἀρχι-
μαγκεῖν καθὼς καὶ ἐν δεξιῇ τῶν λόγων, καὶ αὐ-
τὸς, ὡς καὶ ἡμεῖς, καθωμολόγηται. καὶ γὰρ καὶ ὁ ὕ-
δατος καὶ ἡ γῆ πρὸς αὐτὸν ἔχει μεμαρτύρηται, καὶ οἱ
αὐτοὶ οὐ κύριος ἐν ἀγαλλίοις πρὸς τοὺς γεαυμά-
τους καὶ φαρισαίους διαλεκόμενος ἱφθ' ὑποκρίται,
τὸ πρὸς αὐτὸν τοῦ ὕδατος καὶ τῆς γῆς οἶδα τι δοκιμά-
ζην, καὶ τὰ ἐξ ἧς. πάντες γὰρ τὸ ὑφ' ἑσῶς ἐφ' ὅσον ὑφίστα-
ται, πρὸς αὐτὸν ἔχει λόγον τῆς οἰκίας φύσεως, ἥτοι
χῆμα. ἀλλὰ μὲν ὁ ὕδατος καὶ ἡ γῆ κτιστὴ, καὶ οἱ
πάντες ἡ τῶν γυναικῶν φύσις, ἡ δὲ θεία καὶ ἀρρήτος
ὑσία ἀκτιστος· ἐπὶ περ ἀπαλός καὶ ἀσπύγγος, καὶ
ἀρχιμαγκεῖν, αἰδώς τε καὶ ἀθάνατος. ἀλλ' οὐ τὸ
πρὸς αὐτὸν ἐκινεῖσθαι. ἀπεδείξαμεν διὰ
πλειόνων τῶν ἐκ τῶν θείων γεαυμῶν μαρτυριῶν,
συνδημιουργοὶ τῷ πατρὶ καὶ τῷ υἱῷ πάντες κτίσις
ὁραμένης τε καὶ νοημένης εἶναι τὸ πνέμα τὸ ἅγιον.
ἐπὶ περ καὶ ἀχώρητον αἰετὶς τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ,
καθὰ καὶ ὁ υἱὸς τοῦ πατρὸς, καὶ ὁ πατὴρ τοῦ υἱοῦ.
δεῦρο δὲ, εἰ δοκῇ, λάμβαναι καὶ δι' ὑποδείγματων
αἱ καὶ ἀσθενέστεραι χρήσεις ὑποδείκναι. ὁ λόγος ὁ σὺς,
καθὰ καὶ πάντες ἀνθρώπων, περφορεῖς μὲν εἰσι,
γυναικὶ δὲ ἀτμήτως ἐκ τοῦ αὐτοῦ τοῦ ὁμοῦ καὶ
τὸ πνέμα σου, καὶ ἐκπεριέταται ἐκ σου· καὶ σὺ αὐ-
τὸν τὸν λόγον σου, οὕτως τὸ πνέμα σου ἡμῖς ἀλλό-
τριον σου. καὶ ταῦτα μὲν σὺ αὐτὸ ἀπαξιώσης ἐπ' αὐ-
θρόων τοῦτον· ὅτι δὲ τῆς ἀρρήτου καὶ ἀπεριουήτου
καὶ ἀκαταλήπτου ὑσίας ἐκείνης τοῦ θεοῦ, ἀλλότριον
τὸν ὁ περφορεῖς αὐτὸς λόγον, ἀλλὰ ζῶντα αἰετὶς,
καὶ ἐνεργῆ, καὶ τρωπῶντες ὑπὲρ πάντων μάχαρεον
δύσμον, κελτῶν τε πάντων ὄντων, ἐπὶ περ καὶ δη-
μιουργοὶ· ὅς σὺ εἰσι κτίσις ἀφανὴς ἐνώπιον αὐτοῦ,
πάντα δὲ γυναικὶ καὶ πετραχλισμέναι τῶς ὁφ-
θαλμοῖς αὐτοῦ· καὶ τὸ πνέμα αὐτοῦ τὸ ἅγιον τὸ ἐρ-
μῶν τὰ βάθη τοῦ θεοῦ τλημᾶ τις ἀλλότριον εἶναι
εἰπεῖν, ἢ τὸν λόγον, ἢ τὸ πνέμα τοῦ θεοῦ; ἢ τοὺς πᾶ-
σι λέγοντας παρουσίαν; καὶ φιλέσθαι.

ΑΠΟΚΡΙΣΙΣ ΤΟΥ ΦΙΛΟΣΟΦΟΥ
πρὸς τὸ κρινεῖν τῶν ἀγίων ὁπισκοπῶν.

Επειδὴ εἰς ὑψηλοτέραν ἑνότητα με ἤγαγεν,
φῆμιτις δὲν, μίαν θείαν νοῦν καὶ π-
σάδα τοῦ πατρὸς, καὶ τοῦ υἱοῦ, καὶ τοῦ ἁγίου
πνέματος· ὁπισμέμνηται δὲ τῶν παρ' ὑμῖν ἐμ-
περδεν ρημάτων, ὅτι θεὸς ὁ πατὴρ, καὶ θεὸς ὁ υἱός,
καὶ θεὸς τὸ πνέμα ἅγιον· νῦν δὲ φατὶ μίαν θεί-
τητα τῶν τριῶν πλειόνων ὑποστάσεων, τοῦ πατρὸς,
καὶ τοῦ υἱοῦ, καὶ τοῦ ἁγίου πνέματος. λούνη-
ρον σφωδίσταί μοι τὰς ῥήσεις, ὡς θαυμάζω.

ΑΠΟ-

Aritus, non autem alius, atque alius: sed una diu-
nitas utriusque personæ, iuxta hypostasium con-
siderationem. At vero cum personam audimus,
ne suspicemur, quod est diuinum habere huma-
nam effigiem. expers est enim compositionis
atque figuræ, ut in principio disputationum tu-
ipic, sicut & nos, confessus es. Nam & cælum &
terram personam habere testantur: quemadmo-
dum & ipse Dominus in Euangelijis ad Scribas &
Phariseos loquens, aiebat: Hypocritæ, faciem si-
ue personam cæli & terræ dijudicare nostis. &
quæ sequuntur. Quidquid enim per se subsistit,
quatenus per se subsistit, propriæ naturæ perso-
nam siue faciem siue figuram habere dicitur. Sed
cælum quidem & terra facta sunt, sicut & omnis
creaturarum natura: substantia vero diuina &
ineffabilis, increata si quidem & simplex est, at-
que omnis compositionis expers, infigurata,
æterna & immortalis. Sed ad institutum reuer-
tamur. Pluribus ex diuinis scripturis testimo-
nijs demonstrauius, Spiritum sanctum simul
cum Patre ac Filio conditorem esse omnis crea-
turæ, & eius quæ videtur, & eius quæ intelligen-
tia percipitur: quandoquidem inseparabilis sem-
per est à Patre ac Filio, quemadmodum & Filius
à Patre, & Pater à Filio. Age dum si videtur per
similitudines, quamuis infirmiores, accipe bona
documenta. Verbum tuum, ut & cuiusvis ho-
minis, prolatitium est, gignitur autem insecabili-
ter & ex mente, quemadmodum spiritus tuus
procedit ex te: neque autem verbum tuum ne-
que spiritum tuum à te alienum esse dixeris, &
hæc quidem non dedignaris in hominibus con-
siderare: in illa vero Dei substantia ineffabili, &
quæ superat intellectum, atque comprehendi nō
potest, verbum non prolatitium, sed semper vi-
uens & efficax, & penetrabilius omni gladio an-
cipiti, quod iudex est omnium; si quidem & opi-
fex est: in cuius conspectu nulla creatura latet,
omnia nuda & aperta in oculis eius. & sanctum
eius Spiritum, qui scrutatur profunda Dei, aude-
t aliquis alienum esse affirmare, aut Verbum aut
Spiritum Dei? aut hæc asserentes admittere? uti-
que ὁ Philosophus.

RESPONSIO PHILOSOPHI AD
sanctos Episcopos in uniuersum.

CAPUT XXI.

Postquam ad sublimiorem intelligentiam me
ducitis, asserentes oportere vnā diuinita-
tem cogitare ac credere Patris & Filij & Spiri-
tus sancti: memini autem vos prius dixisse, Deū
esse Patrem, & Deum Filium, & Deum Spiritum
sanctum: nunc autem dicitis vnā esse diuini-
tatem trium perfectarum hypostasium, Patris, &
Filij, & Spiritus sancti; candidius precor has mihi
sententias explicare.

et iij

RE-

ορί-
 γόμενος, ἡς ὁ
 πρῶτος αὐτῆς
 δόξας.

Coloff. 1. 4

C A P. XXII.

Σφιν. 44.

2008.8.1

Index

1449.7.

264.85

ἰδὼν, ὁππότεν λέγων· πῦρ δὲ ἔλκει πρὸς τὸ πῦρ τοῦ μακάριου οὗ ἡμεῖς λαμβάνομεν οἱ πιστοὶ αὐτοῦ.
 καὶ ὁ πρὸς τῆς δὲ Δαυὶδ ὅρα πᾶσι πᾶσι τῆς πόλεως τῆς ὁδοῦς ζῶντος τῆς αἰῶνος τριάντος βεῖ· ὅτι τῆς αἰῶνος
 πόλεως

B

Κ ακήνο ὁ ῥοήσαν ὡς φίλος λοιπὸν τῆς ἀληθείας
 φιλόσοφος. πηγὴν ῥοήσωμεν ἡτοιμασθε ποταμὸν
 ὕδατος· πῶς γὰρ ποταμὸς, ὡς οἶδατε, πηγὴν ἔχει ἡτοι-
 μασθε· οὕτως κτρώεσθαι μὲν ὁ ποταμὸς τοῦ ὕδατος.
 ἀλλ' ὅστις καλῇ τὸν ποταμὸν πηγὴν, ἢ τὴν πηγὴν πο-
 ταμὸν· ἀλλ' ἡ πηγὴ πηγὴ καλεῖται, καὶ ὁ ποταμὸς ποτα-
 μὸς· καὶ ἀμφοτέρω ἐν ὕδαρι. ἐπεὶ δὲ τις ἐθέλοι ἀρύ-
 σασθαι ἐκ τοῦ ποταμοῦ, ἢ τῆς πηγῆς ὕδαρι, μεταβαλ-
 λη τὴν προσηγορίαν· οὐκ ἐρεῖ γὰρ, ἀπὸ τῆς πορῶντος
 αὐτῇσιν, ἔφες μοι τὴν πηγὴν, ἢ τὸν ποταμὸν, ἀλλ'
 ὕδαρι. καὶ μία μὲν ἡ φύσις, τρεῖς ὁ ὡς ὡς λεκτῆρας,
 πηγὴ, ποταμὸς, ὕδαρι. ἀλλὰ καὶ ἡ θεία γραφὴ πῶς
 φερεῖται δέκνυται. καὶ γὰρ ἀλλότρια πώποτε ἡμεῖς
 φηγομένη, γήστον λοιπὸν τίκον τῆς χάριτος. καὶ
 ὡς ἐν ὑποδείγμασι, καὶ τύποις, ἔσονται τῆς ἀλη-
 θείας τὸ λόγον εἰσηγησόμεθα. λέγει οὖν πρὸς τὸν υἱὸν
 ἡ θεία γραφὴ· κλίω φησὶν ἐπ' αὐτὸς ὡς ποταμὸς
 ἐκ τῆς ζωνῆς· ἐκπορεύμενος δηλοῖται ἐκ τῆς ἀληθοῦς
 πηγῆς τῆς ζωῆς, τῆς τοῦ πατρὸς θεότητος· καὶ φη-
 σὶ αὐτὸς ὁ κύριος ἐν διαγγελίοις βεβαίως· ἐγὼ ἐκ τοῦ
 πατρὸς ἐξηλθον, ἔφηκα. καὶ κήνο ὁ ὅτι ἐφ' ἡλὸς
 πατρί, ἐγὼ καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἑσμέν· καὶ τὸ ἐγὼ ἐν τῷ πατρί,
 καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοί· καὶ τὸ πνεῦμα ὁ ὅτι ἄγειν ὅτι ἐξ
 αὐτῶν λαμβανόμεν ἅπαντες οἱ πιστοί, τῆς αὐτῆς ἐν ἡ-
 σίας, ἥς ὁ πατὴρ καὶ υἱός, ἴδον ὅτι ἐν τῷ υἱῷ, καὶ ἐν
 αὐτῷ πρὸς αὐτὸν εἴχαμεν. ὅτι ὁ ἐξ αὐτῶν ἡμῖν ἀναβλύ-
 ζον ἐστὶ, σαφές ἐστι ἐν διαγγελίοις εἰδέναι αὐτὸς ὁ
 κύριος ἐπ' αὐτῶν· ἐὰν τις διψᾷ ἐρχέσθω πρὸς με, καὶ πι-
 νεύτω· ὁ πιστεύων ἐν ἐμοί, καὶ τὸς ἔσται ἡ γραφὴ, ποτα-
 μὸς ἐκ τῆς κοιλίας αὐτοῦ ῥέουσι ὕδατος ζωῆς, οἷς
 ὁ διαγγελησὶς θεὸς ἐν ἐμπνοῇ, τὸ ῥοήσαν ἐρη-
 σματικὸς οὐ ἡμεῖς λαμβανόντες οἱ πιστεύοντες οἱ αὐτῶν.
 πηγῆς τῆς αὐτῆς ζωῆς τῆς αἰτίας τριάδος βεβαίως· ὅτι τὸ ῥοήσαν
 πηγῇ

πηγή ζωῆς, ἐν τῷ φωτί σου ὁψόμεθα φῶς· πηγὴ ζωῆς τὸν θῆον καὶ πατέρα καλῶν, πρὸς τὸν ὅν ἡ λέγων, ἐπιτίπτε ὁ πατήρ ἐν τῷ υἱῷ, ὃς υἱὸς ἐν τῷ πατρὶ, φῶς ἡ τὸν ὅν ὑπαγορεύει, ἐν τῷ φωτί λέγει ὁ ψαλμὸς· φῶς, τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον. ἐν γὰρ τῷ φωτί σου φησὶν ὁψόμεθα φῶς. πηγὴ γὰρ οὕτως τῆς ζωῆς καὶ φωτὸς ὁ πατήρ· φῶς καὶ ὁ υἱός, ἐκ φωτὸς τὸ πατρὸς· φῶς καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐξ αὐτοῦ τοῦ φωτὸς. ἐπιτίπτε, οἷς πολλὰ κίς ἡμῶν λακπύον, μιὰ θιότης τοῦ πατρὸς ἐστὶν υἱὸς καὶ τὸ ἅγιον πνεῦμα, καὶ αὐτὸς θεὸς ἀλλ' ἑν τῷ πνεύματι λέγων· ἐγὼ εἰμι θεός, οὐκ εἰμι ἄλλος· καὶ ἐγὼ θεὸς πρῶτος, ἐγὼ μὲν πῶτα, καὶ οἱ τὸν αἰῶνα ἐγὼ εἰμι. Ἐπεὶ δὲ ἐγὼ εἰμι, ἔστι καὶ ἡ ἀποκρίσις, καὶ οἱ τὸν αἰῶνα ἐγὼ εἰμι· ἔστι καὶ ἡ ἐξῆς, καὶ ἡ περὶ τὴν περὶ ἀποκρίσιν, ἀναγκαῖον γὰρ οἱ μὲν ἐπὶ ἀποκρίσειν τὰς ῥήσεις, καὶ μὴ πᾶσις ἀλλὰ τὸ πλῆθος, ἀλλ' ἕν τὰς σαφεινὰς, πρὸς τὸ βεβαιώσαι τὴν οὐσίαν ἔχειν τὰ εἰρημένα. τὰ δὲ ἐκ τῶν ἱερῶν ἔστι περὶ φησὶν ὁ ἁγίος· οὐκ ἀποκρίσιν, φησὶν, τὴν γὰρ οἱ τὸν αἰῶνα ἡρώον, ἐνέπλησεν αὐτῶν κτίωνων περὶ ἀποκρίσιν· ὁ δὲ πρὸς τὸ φῶς καὶ πρὸς τὴν, ἐκάλεισεν αὐτὸν, καὶ ὑπήκουσεν αὐτῷ τὸ ἐκ τῶν ἱερῶν ἐλαμψαν ἐν τῇ φυλακῇ αὐτῶν, ἐν τῇ φωνῇ ἡρώον· ἐκάλεισεν αὐτὸν, καὶ ἔπειτα, πείρισται· ἐλαμψαν μετ' ἀφροσύνης τῷ ποιῶντι αὐτοῦ. οὗτος ὁ θεὸς ἡμῶν, ὃς λογισάμενος ἐπὶ πρὸς αὐτὸν καὶ τὰ ἐξῆς. ἀναγκαῖον ἔστι, ὡς θεοφιλέστατος φιλόσοφος, ὁ πρὸς τὸν νοῦν, ἐκ ἀποκρίσεως τῆς γραφῆς τῇ ἀγνοίᾳ. εἰδείξει γὰρ, καὶ καὶ αὐτὸς συνωμολόγηται, ὅτι πρὸς τὸν ὅν τῶν πρὸς ἡμεῖς. μὲν πῶτα γὰρ, φησὶν, ὅτι τῆς γῆς ὁ φησὶ καὶ τῆς ἀνθρώπων συνωμολόγηται. καὶ οὐ καὶ τὴν ἀποκρίσιν μοχθηρίαν ἡρώον, ἀλλὰ τὴν οὐσία καὶ ἡ ἐξῆς, καὶ μετὰ τῆς πρὸς τὸν πατέρα θεός· λέγει ὁ πρὸς αὐτὸν ἡ γραφὴ, ὅτι ὁ θεὸς ἡμῶν, ὃς λογισάμενος ἐπὶ πρὸς αὐτὸν· ὁ θεὸς ὁ πατήρ καὶ τὸν ἡρώον ἀποκρίσιν ἐπὶ πρὸς αὐτὸν· λέγει πρὸς τὸν ὅν, ὃς λογισάμενος ἐπὶ πρὸς αὐτὸν. Ἐκ τῆς ἐξῆς· οἱ ἀποκρίσιν ἀποκρίσιν πρὸς τὸν βλασφημίας αὐτῶν αὐθιγῇ, πρὸς τὸ πρὸς τὸν ὅν δέξασθαι, αὐτὸν τὸν πατέρα ἐκβαλόντας τὸν θιότητος· καὶ ἄλλοι παντὶ ὡς ἀποκρίσιν οἱ τῆς ἀληθείας πολέμοι. ὁ γὰρ τὸν ὅν μὴ ἔχων, καὶ φησὶν ἐκ καθολικῆς, ὅτι τὸ πατέρα ἔχει. ἡ γὰρ καθολικὴ πίστις μίαν θιότητα οἶδε, ἐκ τῶν πρὸς ἀποκρίσιν, ὃς πατὴρ, ὃς υἱός, καὶ τὸ ἅγιον πνεῦμα· πρὸς τὸν ὃς λογισάμενος ἐπὶ πρὸς αὐτὸν. τὸ γὰρ μυστήριον τὸ τὸ ἅγιον, καὶ περὶ τῆς καὶ ὁμοουσίᾳ τριάδος, ἀπερὶ τῆς ἐκ τῆς φωνῆς καὶ πᾶσι ἀκατάληκτον ὑπαρχει, πῶς αὖτὴν νοῦν δυνάμειν.

Ο ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ.

ΘΕΙΑ ὡς ἀληθῶς ἐκ φωτὸς ἐμπλῆται, πρὸς τὸν ὅν ἀγίου πνεύματος δι' ὧν ἐκφωτῶνται. διότι καὶ ὁ ὅν, ἐκασμῶν μοι ὅντων τῶν ἱερῶν τὸ διδασκαλίας ὧν λόγων, ὑποχέτωται τὰς ἀσκήσεις ὧν ἀκούει, ἐκ τῶν ἀπὸ τῶν διδασκῶν, ἵνα πληρεστέως ληψέται.

te est fons vitæ, & in lumine tuo videbimus lumen. fontem vitæ Deum & Patrem appellans, ad Filium vero loquens: siquidem Pater est in Filio, & Filius in Patre: lumen autem ipsum Filium nominat, in quo lumine testatur videndum esse lumen, Spiritum sanctum: In lumine, inquit, tuo videbimus lumen. Fons enim vitæ ac luminis vere est Pater: lumen etiam est Filius ex Patre lumine: lumen etiam est Spiritus sanctus ex eodem lumine. Si quidem, ut nobis sæpe dicendum est, vna est diuinitas Patris & Filij & Spiritus sancti, ut ipse clamat per verba prophetica: Ego sum Deus, & non est alius, & ego primus, & ego po-
stea, & in sæculum ego sum. & rursum: Ego sum, & non mutor, & in sæculum ego sum. & quæ sequuntur. Et iuxta prius demonstrata necessarium arbitror dicta repetere, quamvis non omnia propter multitudinem, sed clariora, ut firmiorem habeant consistentiam quæ dicta sunt. Quæ igitur erant ex ore Hieremix prophetæ proponemus: Qui præparavit, inquit, terram in æternum tempus, & implevit eam iumentis quadrupedibus: qui mittit lumen & ibit, vocavit illud, & obediuit timore: stellæ splenduerunt in custodijs suis, & exultauerunt: vocatæ sunt & dixerunt, Adsumus: splenduerunt cum exultatione factori suo. Hic Deus noster, non reputabitur alius aduersus eum. & quæ sequuntur. Necessarium igitur, ὁ Deo dilectissime Philosophæ, huc animum aduertere, & scripturæ sensum aperire. Ostendit enim, ut tu ipse pariter confessus es, de Filio hæc dicta esse. Post hæc enim, inquit, in terra visus est, & inter homines conuersatus est. Si ergo iuxta impiam Arii prauitatem, alia quidem est Filij substantia creata, ut sit Deus Patre posterior: ait autem de ipso scriptura: Hic Deus noster, & non reputabitur alius aduersus eum: sequetur ex impietate Arii Patrem Deum non esse, siquidem ait de Filio, Et non reputabitur alius aduersus eum. & conuincuntur impij Ariomanitæ cum suæ blasphemix auctore, præter Filij negationem ipsum Patrem à diuinitate depellere, & athei prorsus deprehenduntur veritatis aduersarij. Qui enim Filium non habet, ut in Catholicis ait, nec Patrem habet. Fides autem Catholica vnā deitatem nouit & colit, Patris & Filij & Spiritus sancti: aduersus quam non æstimabitur alia. Porro mysterium hoc sanctæ atque adorandæ & consubstantialis Trinitatis, omnem intellectum atque sermonem superat, & prorsus comprehendi non potest, sed sola fide percipi.

PHILOSOPHY.

CAPUT XXIII.

Diuina reuera & lucis plenæ sunt, quæ à Spiritu sancto per vos fuerunt explicata. Oro autem vos (amo enim sacros doctrinæ vestræ sermones) sponderé mihi puras vestras prædicationes, & de his docete quæ adhuc inquirō, ut plenissimam à Deo pro salute mea remunerationem accipiatis.

ΘΕΙΑ ὡς ἀληθῶς ἐκ φωτὸς ἐμπλῆται, πρὸς τὸν ὅν ἀγίου πνεύματος δι' ὧν ἐκφωτῶνται. διότι καὶ ὁ ὅν, ἐκασμῶν μοι ὅντων τῶν ἱερῶν τὸ διδασκαλίας ὧν λόγων, ὑποχέτωται τὰς ἀσκήσεις ὧν ἀκούει, ἐκ τῶν ἀπὸ τῶν διδασκῶν, ἵνα πληρεστέως ληψέται.

ΑΠΟ-

RESPONSIO SANCTORUM PATRUM
ad Philosophum, per eundem
Leontium Episcopum.

Dic quod vis, cupimus enim te plenissime scire de omnibus, maxime cum iam te illustrante Spiritu sancto, facile possis dictorum demonstrationem percipere.

GRATIARVM ACTIO PHILOSOPHI
& interrogatio de diuina incarnatione.

Gratia sacro vestro capiti. Dicite autem mihi, o sanctissimi, quomodo sit intelligendum Deū Verbum Dei filium in terra visum esse, & inter homines conuersatum, cum aspectabilis non sit ab omni creata natura, & quæ videtur, & quæ intelligentia percipitur: & quæ sit causa, propter quam hæc gesta sunt, doceatis rogo.

RESPONSIO SANCTORUM PATRUM
ad Philosophum per Episcopum
Leontium.

Causa presentis eius ab ipso dispensata est propter primorum hominum Adami & Eue lapsum in paradiso, qui totum ipsorum genus inuasit. Postquam igitur transgressi præceptum, diuina gratia priuati fuerunt, eam humano generi opifex voluit restituere. Et considerandum hic est, quod quemadmodum Deus dixit: Faciamus hominem ad imaginem & similitudinem nostrā: & fecit Deus hominem iuxta prius dictas demonstrationes; idem rursus dixit: Seruemus perditum hominem, quem ad imaginem & similitudinem nostram fecimus. Vt autem Deus & Pater dixit, Faciamus, & Filius Deus ex Deo fecit: idem rursus ex Patris sententia saluare hominem voluit in semetipso.

INTERROGATIO PHILOSOPHI
de eodem.

Et quomodo in terra visus, & quasi homo inter homines conuersatus, cum sit Deus immutabilis?

RESPONSIO SANCTORUM PATRUM
per Macarium Episcopum Hierosolymorum.

2. Tim. 3. 16 Iuxta diuini Pauli vocem: Magnum pietatis est sacramentum, quod manifestatum est in carne: hoc est, Dei Filius. Eodem tempore idem apparuit Angelis. Neque enim Angelis vel Archangelis, vel aliquibus celestibus potestatibus visibilis est Unigenitus: quandoquidem Deum nemo vidit vmquam. Cuius de cælis aduentum audiens, nullatenus immensæ diuinitatis localem migrationem suspiceris: sed dispensationem cogita totius huius magni reuera pietatis sacramenti, in quo sumus renouati. Renouatio enim fuit nouitatis resumptio. Per hoc enim qui nobis

ΑΠΟΚΡΙΣΙΣ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ
πρὸς τὸν Φιλόσοφον διὰ τοῦ αὐτοῦ Λεοντίου
ἐπισκόπου.

Εἰπὶ ὁ βῦλιν, ὅτι θυμητὸν γὰρ ἡμῖν πληροφορησά-
σαι ἐν πᾶσιν, ὡμαρῶς δυναμένῃ σου τῷ μάλιστα
διέχου τὰς ἀποδείξεις τῶν ῥήσεων, ἐλαμφέντες σου
ὑπὸ τοῦ ἀγίου πνεύματος.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΑ ΤΟΥ ΦΙΛΟΣΟΦΟΥ, ΚΑΙ
ἐπερώτησις περὶ τῆς ἑκ κεφαλῆς ἐκσθερωπείας.

Β Χάρις ὑμῶν τῇ ἱερᾷ κεφαλῇ. Φατὶ δέ μοι ὁ
ιερώτατε, πῶς νοήσαν τὸν θεὸν λόγον, τὸν τοῦ θεοῦ
υἱόν, ὅτι τῆς γῆς ὡφθαλμοῖς καὶ τοῖς ἀνθρώποις σωμα-
τεράφθῃ, ἀφίσταται ἐκ τῆς πύξης καὶ φύσεως, ὡραμένης καὶ
καὶ νεμένης, καὶ τίς ἡ αἰτία δι' ἣν ταῦτα ἐξαγματο-
τάσται, διδάξαι ἐπιτρέψαι.

ΑΠΟΚΡΙΣΙΣ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ
πρὸς τὸν Φιλόσοφον διὰ τοῦ ἐπισκόπου Λεοντίου.

Ἡμῖν αἰτία τῇ αὐτῇ παρκοσίας ὑπονομήσῃ ὑπὸ αὐτοῦ
διὰ τὴν ἐν τῇ ἀφελείᾳ τῶν σωματικῶν ἀνθρώ-
Κ πων τοῦ π. ἀδὰμ καὶ τῆς εὐαε γαβνημένης ἀποπεί-
σιν, ἥ τις ἄπειν τὸ αὐτὸν ἐπινέμεται ἦμος. ἐπὶ ὅν πα-
ραβαίτης τὴν ἐν τῷ, τοῦ θεοῦ χάρισματι ἐστρέ-
ψαντες, πότε ἀποδείξει ἡγήλησιν ὁ δημιουργὸς τῶν
ἀνθρώπων ἦμα, καὶ νοήσαν ἐκ τῶν, ὅτι ὡς ἐρ ἔπει ὁ
θεός, ποιῶμεν ἀνθρώποις κατ' εἰκόνα ἡμετέραν, καὶ
καθ' ὁμοίωσιν, καὶ ἐποίησαν ὁ θεὸς τὸν ἀνθρώπον κατ'
τὰς προρρηθείας ἀποδείξεις, ὁ αὐτὸς πάλιν εἶπε, σώ-
σωμεν τὸν ἀπολωλότεν ἀνθρώπον, ὃν κατ' εἰκόνα ἡμε-
τέραν καὶ καθ' ὁμοίωσιν ἐποίησάμεν. καὶ ὡς ἐρ ὁ θεός
καὶ πατὴρ εἶπε τὸ ποιῶμεν, καὶ ὁ υἱὸς ἐδμήκερσεν.
Δ θεὸς ὢν ἐκ θεοῦ, ὁ αὐτὸς πάλιν βύλῃ πατρικῇ αἰα-
σώσῃ ἐν αὐτῷ ἡβήλῃ τὸν ἀνθρώπον.

ΕΠΕΡΩΤΗΣΙΣ ΤΟΥ ΦΙΛΟΣΟΦΟΥ
περὶ τοῦ αὐτοῦ.

Καὶ πῶς ὅτι τῆς γῆς ὡφθαλμοῖς καὶ σωματεράφθῃ ὡς
ἀνθρώποις τοῖς ἀνθρώποις, θεὸς ὢν ἀαλλοίωτος;

ΑΠΟΚΡΙΣΙΣ ΠΑΡΑ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ
πατέρων διὰ Μακαρίου ἐπισκόπου Ἱεροσολύμων.

Κατὰ τὸν φωνὴν τοῦ θεοῦ Πάυλου, μέγα ἐστὶ
Ε τὸ ἀσθενεῖς μυστήριον, ὃ ἐφανερώθη ἐν σαρκί,
τοῦτο ἐστὶν, ὃ ἐθεοῦ υἱός· τὸν αὐτὸς ὡφθαλμοῖς ἐ ἀγγέλους.
ἔδῃ γὰρ ἀγγέλους, ἢ ἀρχαγγέλους, ἢ πᾶσι τῶν ἐννε-
σίων δυνάμεων θεατὴς ὁ μονοζυγός· ἐπὶ πᾶσι θεὸν ἐ-
δῆς ἐώρακε πρόπαν. οὐ γὰρ τὸν ἐξ ἑρῶν καταφύ-
τησιν ἀκούων, μὴ ποικίλῃ μετέπειται τῆς ἀχωρήτου
αὐτοῦ ὑποπείσεως θεότητος, οἰκονομίαν εἶναι πρὸς
ἅλῃν πᾶσι τὸ μέγα ὡς ἀληθῶς τῆς ἀσθενείας μυσ-
τήριον, ἐν ᾧ ἀνεκαμνίσθημεν· ἀνακαίνισις γὰρ γίνεται
καμνότης ἐπαναλήψας. διὰ δὲ τοῦτο ἀποδείξεις
ἡμῖν

ἡμῖν τὴν πρὸς ἑαυτὴν ὁμοίωσιν, ὃ αὐτὸς τὸ θεοῦ λό-
γος, εἰς ὁμοίωσιν ἡμῶν κατέλθην. ἀδυνάτου ὅτι ἡ θεὸς
ὁμοιωθῆναι ἡμῖν, μὴ σαρκωθῆναι. ὃ γὰρ ἀσώματον
εἶδος αὐτοῦ ἀσώματου ὕψους προσεγένετο, ὅπερ ἡ
αὐτὸς· ἀλλὰ τὸ σαρκωθῆναι· σαρκωτικὴν ὅτι αὐτὸς
προσλήψεως οὐκ ἐγένετο. διὰ τὸ πρὸ σώματος ἀληθῶς
προσέλαβεν, ἵνα οἱ τῆς ἐξ ἀρχῆς ἀδελφοτικῆς ἐκ-
παιδεύσεως, διὰ τὴν ἑσώματου ἡδύτης ἀλλογῶν, ποῦτ'
ἐστὶ τῆς τὸ πρὸ σώματος χάριτος, ἥς διὰ τῶν πρώτων
ἀνθρώπων τὸ πρὸς Ἀδὰμ καὶ τῆς Εὕας ἀπωλείσμεν,
εἰς ἀδελφότητα ἐπισχῶμεν διὰ τῆς σαρκωτικῆς
προσλήψεως· καὶ πάλιν τὸ ἀσώματον εἶδος τὸ θεῖον
δοσιλάβωμεν. λαμβάνει δὲ σάρκα ἐκ γυναικὸς.
ἥτως γὰρ ὁ ὁμοιωθῆναι ἡμῖν κατέστη, ἵνα ὡς ὁμο-
ιωθῆσιν ἡμῖν μετὰ τὴν δόξην τῆς ἑαυτοῦ· ἵνα ὡς τὴν
γοναίκα διὰ τῆς γυνήσεως. ἀνασώζηται γὰρ φησὶ
ἡ γυνὴ διὰ τῆς πεντογονίας. σὺ γὰρ δὲ προσέληθὼ τὸ
κτ' φύσιν ἐχούσας ζωπικόν· ὃ δὲ μία γὰρ αἰετὶς αὐτὴ τὸ
ζωπικόν, ὃ καὶ ψυχὴν ἰδίως ἡ γραφὴ καλεῖ.

Ο Φ Ι Λ Ο Σ Ο Φ Ο Σ.

Τίς οὐκ αὐτὸ ἐκπαιγῇ, ὅτι τῆς μεγαλείου τοῦ θεοῦ
τύποις, ὡς ἐφαπτο; πολλὴν πῶς λαμβάνει σάρκα ἐκ
γοναίκα καὶ ὡς δὲ τῶς εἰρήκαται;

ΑΠΟΚΡΙΣΙΣ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ
διὰ τοῦ Μακαρίου ἐπισκόπου Ἱεροσολύμων.

Ἦ δὲ εἰρήκαμέν σοι, ὦ βέλπτε, μηδαμῶς ὅτι τὸ
θεοῦ μυστήριον λέγειν τὸ ὅπως. διπρόρητα γὰρ εἶσι
καὶ ἀντιλόγηται. ὡς δὲ ἐκ τῶν ἱερῶν λογῶν ἐδιδά-
χθημεν, ἐροῦμεν ὅτι ὁ λόγος ἐξ ἑσῆς διωήσεται.
τὸ γὰρ πεντοπλῶς καταληπτικόν τὸ μυστήριον ἐκείνου,
τῆς ἑσῆς ἐσῆς οἰκονομίας, πῶς γένηται, οἷον
ἀνθρώπων ὅτι ἀγγέλων ὅτις, ὅτι αὐτὸς Γαβριὴλ
ὁ διμνηστικὸς τῶ μυστηρίου ἐκείνου, ὅτι ἡ πᾶν-
γνος καὶ κατὰ τὴν ἀγία παρθένα Μαρία ἐξ ἑσῆς
σὺ διωήσεται τὴν ὅλῃν τῆς αὐτῆς ἑσῆς λόγου σαρ-
κώσεως κατέληψεν. αὐτὸς γὰρ μόνος ὁ μονογενὴς τὸ
θεοῦ ὅτις τὸ ἀκράβει οἶδε τῆς ἑαυτοῦ δι' ἡμᾶς ἐσα-
θροπῆσεως. οἱ γὰρ καὶ παρέδωκεν ἡμῖν, οἱ ἀπ' ἀρχῆς
αὐτὸς ἡμᾶς, ὅτις ἐξ ἑσῆς γινόμενοι τὸ λόγου, κατὰ φη-
σιν ὁ Ἀβραάμ, ὅτι τῆς ἐσῆς οἰκονομίας· ὅτι
ἐκ ἀνθρώπου Δαυὶδ ἐκ Ἀβραάμ τὸ κτ' σάρκα, ὅτι
ἐξ ἧς ἐγέννηται Ἰησοῦς, ποῦτ' ἐστὶ ἐκ τῆς παρθένας, ὁ λε-
γόμενος Χρῆστος. καὶ ὅτι ὡς οἱ πατέρες, καὶ ἐξ ὧν ὁ Χρῆ-
στος τὸ κτ' σάρκα, ὅτι οὐκ ἀγγέλων, ἀλλὰ ἀνθρώπων
τῆς Ἀβραάμ ἐπέλαβεν, καὶ ὅτι κτ' πάντες ὁμοιωθῆ-
ναι ἡμῖν, πολλὴν τῆς ἀμαρτίας, τῶν ἡμῶν· ὅτι τῶν
πῶς τῶν γενησῶν, πᾶσις λογικῆς φύσεως ὡς ἐ-
λαβε διὰ τῆς. λέγει γὰρ καὶ ὅτι πῶς ἡμεῖς οἱ
προφῆτες, καὶ ἀνθρώποις ἐστὶ, καὶ τίς γινώσκει αὐτὸν; παρμαζόντες ὅτις φιλοσόφους καὶ πάντες τὸς συναθρο-
θέντες πολλοὺς, ὡς τὴν ἀκρόασις προφῆταις οἱ ἄγιοι πατέρες διὰ Μακαρίου ἐπισκόπου Ἱεροσολύμων, οἱ πάντες.

A bis dedit similitudinem suam, Deus Verbum ad
similitudinem nostram descendit. Impossibile est
autem Deum nobis assimilari, & non incarnari:
neque enim species incorporea substantiæ incor-
poreæ, quæ quidem ipse erat, accessit, sed corpo-
rea. corporea autem substantia absque assump-
ptione nō erat: propterea corpus vere assumpsit,
ut qui à prima fraternitate, hoc est, gratia sancti
Spiritus, quam per primos parentes Adamum &
Euam amisimus, per figuræ incorporeæ mutatio-
nem excideramus, ad fraternitatem per corpo-
ris assumptionem reduceremur, & iterum incor-
poream speciem diuinam acciperemus. Accipit
autem carnem ex muliere: sic enim nobis similis
factus est, ut nos sibi similes participes suæ gloriæ
faceret, & ut mulierem per natiuitatem suam
saluaret. Saluabitur enim, inquit, mulier per fi-
liorum generationem. Caro autem assumpta est,
quæ secundum naturam habebat quod vitale est:
nulla enim caro eo quod vitale est caret, quod
scriptura proprie animam appellat.

P H I L O S O P H Y S.

Quis non stupeat in his Dei magnalibus, ut di-
cebatis? Verumtamen quomodo accepit carnem
ex muliere, ut paulo ante asseruistis?

RESPONSIO SANCTORVM PATRVM
per eundem Macarium Episcopum
Hierosolymorum.

Iam monuimuste, vir optime, nequaquam in
diuinis mysterijs dicere, quomodo? ineffabilia
enim sunt, & incomprehensibilia. ut autem ex
sacris litteris edocti sumus, dicemus quantum
oratio consequi poterit. Omnimodam enim my-
sterij illius cognitionem quomodo dispensatio in
carne Domini facta sit, nullus neque hominum
neque Angelorum, nec ipse Gabriel qui eidem
mysterio ministravit, neque omnino sancta, pura,
& casta virgo Maria consequi poterit totam hu-
ius Dei Verbi incarnationis intelligentiam. ipse
etenim solus vnigenitus Dei Filius exacte nouit
suam propter nos inhumanationem. sed quæ no-
bis tradiderunt, qui ab initio ipsi viderunt & mi-
nistri fuerunt sermonis, ut ait Lucas, de illius in
carne dispensatione: quod scilicet ex semine Da-
uid & Abraam secundum carnem, & de qua na-
tus est Iesus, qui vocatur Christus, id est, ex
virgine: & quorum patres, & ex quibus Christus
secundum carnem: & quod non Angelorum, sed
semen Abrahæ apprehendit: & quod per omnia
nobis assimilatus est excepto peccato: hæc sci-
mus: modus autem quo hæc gesta sunt, omnis
creaturæ rationalis cogitationem transcendit.
Ait autem & de hoc Hieremias propheta: Homo
est, & quis cognoscet illum? Admirante autem
Philosopho, & tota multitudine collecta ad au-
scultationem, addentes sancti Patres per Maca-
rium Episcopum Hierosolymorum dixerunt.

Plu-

Pluribus iam demonstraui, quod Deus vni-
 genitus Filius Dei factus sit homo propter beni-
 gnitatem erga genus humanum, incarnatus &
 genitus ex virgine Maria inexplicabili genera-
 tione. Postquam enim voluit, vt sermo prior
 ostendit, instaurare quæ per primorum paren-
 tum lapsum fuerant soluta, natus est in nostris,
 vt nos in suis ipsius reficeret: condescendens
 quasi optimus medicus infirmitati nostræ. Ite-
 rum dicemus hoc condescendere & descendere
 & mitti, iuxta suæ inhumanationis modum acci-
 piendum, vt prius demonstraui. Diuinitate
 enim sua omnia cum Patre semper implet, secun-
 dum prius traditas intelligentias. Audi ergo: na-
 ti sumus ex muliere, venit in hoc propter chari-
 tatem erga homines. at nos ex delectamento
 somni & semine viri: ipse autem solus ex Spiritu
 sancto & Maria virgine. Lactamur nos, venit etiã
 in hoc secundum carnem, qui deitate sua omni
 carni alimentum præbet. Proficimus in ætatis
 augmentum: non dedignatus est & ipse hoc fieri
 corporaliter, sicut scriptum est, quod Iesus
 proficiebat sapientia, ætate, & gratia apud Deum
 & homines: & vsque ad tricesimum annum tran-
 sigens, vt omni ætati benediceret, tunc ad baptis-
 mum venit, prædicante Ioanne Zachariæ filio ad
 populum baptismum pœnitentiæ, non autem rem-
 issionis peccatorum, aut adoptionis filiorum
 donum largiente. non enim erat Ioannis hoc
 dare, sed neque Angeli, verum ipsius dumtaxat
 incarnati & inhumanati Dei Verbi: & accipit
 nostrum baptismum, & cum esset Deus sine pec-
 cato, corporaliter baptizatus est vt homo, non
 ipse indigens baptismo, sed vt nostrum baptismum
 approbaret: vt credamus quod quemadmodum
 in eum descendit Spiritus sanctus, ita & in nos in
 ipso baptizatos. Deinde conuersatus cum homi-
 nibus, & suorum diuinorum præceptorum man-
 dans traditiones, si quorumq. admiranda opera
 perficiens, post tertium annum quarto iam in-
 choato ad corporalem pro nobis passionem spon-
 te peruenit. Nobis quidem debebatur crucis sup-
 plicium: sed si omnes crucifixi fuisset, nos ip-
 sos à morte non potuisset liberare. Regnavit
 enim mors ab Adam vsque ad Moysen, etiam in
 eos qui non peccauerunt: multi sancti, multi pro-
 phetæ, multi iusti, & eorum nemo seipsum è pote-
 state mortis redimere potuit. sed venit ille sal-
 uator omnium, & à nobis debita supplicia in sua
 carne, quæ sine peccato erat, pro nobis & ex no-
 bis & nomine nostro suscepit. Descendebamus
 nos post mortem ad inferos: suscepit & hoc, de-
 scenditq. sponte ad eos, non tamen detentus, sicut
 & nos, sed descendit tantum. non enim erat subie-
 ctus morti, sed mortis dominus. Cumq. solus de-
 scendisset, cum multis redijt. Ipse enim erat spiri-
 tualiter granum frumenti, quod pro nobis cadens in
 terram, & carne moriens, per suæ diuinitatis poten-
 tiam corporali: suum templum suscitauit secundum
 scripturas, fructum afferens totius humani gene-
 ris

ἔως κόκκος τοῦ σίτου, ὁ ὑπὲρ ἡμῶν πτωχῶν εἰς τὸ γλῶσσο, καὶ διὰ τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, ὅς τῃ τῆς θεότητος αὐτοῦ δυνά-
 μει ἀνέστη τὸν σωματικὸν αὐτοῦ ναόν, καὶ τὰς γραφὰς καρποφορήσας τὸν τοῦ παντὸς ἀνθρώπου γένος
 αὐτοῦ.

A Ἡ δὲ διὰ τῶν πλείων ὅσων ἀπεδείξαμεν, ὅτι θεὸς ἐν ἡ-
 μονογενείᾳ ὡς τοῦ θεοῦ, γέγονεν ἀνθρώπος διὰ φιλο-
 φροσύνης σαρκωθεὶς, καὶ ἡνωθεὶς ἐκ τῆς παρθένου
 Μαρίας διὰ τὴν ἡμετέραν. ἐπεὶ δὲ γὰρ ἡ βυβλίη, ὡς
 ὡσαυτίδῃ ἐν ἡμετέροις, αἰσκαμίσθη τὰ διὰ τὸν δαί-
 πλιον τῶν πρωτοπλάστων λυγίστα, γέγονεν ἐν τοῖς
 ἡμετέροις, ὡς ἡμεῖς ποιήσῃ ἐν τοῖς ἑαυτοῦ, συγκατα-
 βὰς ὡς ἰατρός ἄριστος τῇ ἀσθενείᾳ ἡμῶν. πάλιν
 ἐρεῖται τὸ συγκαταβὰς, ἐπὶ καταλθεῖν, καὶ τὸ ἀπε-
 στέλλαι καὶ τὸν τῆς ἐσαθρωπύσεως αὐτοῦ τρέπον διὰ
 ληψίαν ὡς ὡσαυτίδῃ ἐξάμεν. τῇ γὰρ θεότητι αὐτοῦ τὰ
 πάντα σὺν τῷ πατρὶ πολλοὶ αἰεὶ, καὶ τὰς ὡσαυτίδῃ
 θείας ἐνοίας. ἀκούει τῶν ἡμετέρων ἐκ τῆς παρθένου,
 ἡλθὲ διὰ φιλοφροσύνης εἰς τὸν τόπον. ἀλλ' ἡμεῖς μὲν ἐξ
 ἡδοῆς ὕπνου, ἐσπέρματος ἀσθενῶν, αὐτοῦ ὅμως ἐκ
 πλάματος ἀγίου ἐκ Μαρίας τῆς παρθένου. καλεῖται
 τὸ φέμεν. ἡλθὲ καὶ εἰς τὸν τόπον σαρκί, ὅτι θεότητι
 αὐτοῦ διδύς τρεφὺν πύση σαρκί. γινώμεθα εἰς ὡσαυ-
 τίαν ἐκ αὐτῆς ἡλικίας. ὅτι ἀπὸ τῆς ἡλικίας καὶ
 αὐτοῦ τοῦ σωματικῶς, καθὼς γέγραπται, ὅτι ἰσχυρὸς
 ὡσαυτίδῃ σοφία ἐκ ἡλικίας καὶ χάρις ὡσαυτίδῃ θεοῦ καὶ
 ἀνθρώπου, ἐκ τῆς τριακονταεπταετίας χρόνου διαμένοντος, ὡς
 πᾶσι ἡλικίας ἀλλοτρίαν. τὸν δὲ τὸ βάπτισμα ἐρ-
 χετο κηρύσσοντες Ἰωάννης καὶ Ζαχαρίας τῷ λαῷ βά-
 πτισμα μετανοίας, ὅτι ἀφέσις ἀμαρτιῶν, ὅτι ἡ-
 θείας δῶρον διδόντος. ἐπεὶ γὰρ Ἰωάννης τῶν πτωχῶν
 ἀλλ' ὅτι ἀγγέλου, ἀλλ' αὐτοῦ τοῦ σαρκωθέντος καὶ ἐσα-
 θρωπύσαντος θεοῦ λόγου. ἐκ τῆς αὐτῆς τῆς ὑπὲρ ἡμῶν
 βάπτισμα, καὶ θεὸς ὡς ἀναμάρτητος ἐβαπτίσθη σω-
 ματικῶς ὡς ἀνθρώπος, ὅτι αὐτοῦ δεινὸς βαπτί-
 σμας, ἀλλ' ἵνα τὸ ἡμέτερον βάπτισμα δοξάσῃ, ἵνα
 πιστώμεν, ὅτι ὡσαυτίδῃ αὐτοῦ κατέλθῃ τὸ πνεῦμα
 τὸ ἅγιον, ὡς καὶ ἐφ' ἡμᾶς τοῖς εἰς αὐτὸν βαπτίζο-
 μένοις. εἴτε σωματικῶς τῶν ἀνθρώπων, τὰς τῆς
 θείας αὐτοῦ ἐν τῶν πτωχῶν ἐκδοσῆς, τὰς τῆς
 μετὰ ἐργασίαν τοῦ μαρτυρίου, ὅτι τῆς χρό-
 νου, καὶ τῆς πύξης δόξαμεν, οὕτως ὅτι τὸ ὑπὲρ ἡμῶν
 ἐκδοσὶν αὐτοῦ σωματικῶν ἐρχεται πᾶσι. ἡμῖν γὰρ κα-
 χεῖται πτωχῶς σαυρῶν. ἀλλ' εἰ πάντες ἐσαυρώθη-
 μεν, οὐτε ἑαυτοὺς ἐκ τῆς πατρίδος ἀρπάσσει ἰσχύομεν.
 ἐκδοσὶν γὰρ ὁ θείας διὰ τὸν Ἀδὰμ μέχρη Μωσέως
 καὶ ὅτι τὸς μὴ ἀμαρτήσαντας. πολλοὶ ἀγιοί, πολλοὶ
 ὡσαυτίδῃ, πολλοὶ δίκαιοι, ἐκδοσὶν αὐτοῦ τῆς ἡμετέρας
 ἐκδοσῆς ἑαυτὸν ἡδυνήθη λυτρώσασθαι. ἀλλὰ ἡλ-
 θεν αὐτοῖς ὁ τῶν πάντων σωτὴρ, καὶ τὰς ἡμῶν χρεωσ-
 μένας ἡμετέρας εἰς τὸν ἡμῶν, αὐτῶν ἡμῶν, ὑπὲρ
 ἡμῶν, ἀναμάρτητον αὐτοῦ ὑπὸ ἐξάρσιν σαρκὸς. κατὰ
 εἰς τὸν θείον εἰς τὸ ἅγιον. ἀπεδείξατο καὶ ὅτι
 καὶ κατέλθῃ ἰσχυρῶς εἰς αὐτόν. ἐκ τῆς κατὰ τὴν κα-
 τὰ τὴν ἡμετέραν, ἀλλὰ κατέλθῃ. ἐπεὶ γὰρ ἡμεῖς ὡσαυτίδῃ
 τῶν πατέρων, ἀλλὰ ἐκδοσῆς ὡσαυτίδῃ. ἐκδοσὶν κα-
 τὰ τὸν, καὶ πολλοὺς ἀνελήλυθεν. αὐτοῖς γὰρ ἡμεῖς ὡσαυτίδῃ
 αὐτοῦ.

αἰάσασιν, καὶ ἐμφανίσαι τις μαθητὴς μὲν τὴν τριημέραν παύσας, καὶ τὴν ἐκ νεκρῶν ἀναβίωσιν, ἐπιδείξαι αὐτοῖς τὰ ἐν τῷ σώματι αὐτῶν πρῆν, εἰπὼν, ὑψαλέσεται με, καὶ ἰδεῖτε, ὅτι αὐτὸς ἐγὼ εἰμι, ὁ θανατωρ γυν, ὁ ἐπὶ ὑπὲρ ὑμῶν γυν ἐν τῇ σαρκί με καταδέξάμενος πρῆν. ἔπειτα ὅτι παρακλῆται ἡμέρας συναυλιζόμενος αὐτοῖς, δούς τι αὐτοῖς σατηλῶν ἐν πλῶν ζωηθῆκας, ἀνελήλυθεν εἰς τοὺς ἑρρούς, βλέποντων αὐτῶν, ἐν δεξιᾷ τοῦ πατρὸς κεκαθίκαται αὐτὸν οἱ ἱεροὶ ἐδιδάξαν λόγους. ὅν καὶ ἤξεν προσδοκῶμεν ὅτι σωτηρίαν ἔσται αἰῶνος κρίναι ζώοντες καὶ νεκροὺς, αἰσίων, ὡς αἱ, συμβασιλάοι τοῦ πατρὸς ὡς πύς ἀπὸ τοῦ αἰῶνος. αὐτὴ ἡ ἐκκλησία δόξα-λική, ἐκ ἀμώμητος πίστες, ἡν πνα αὐθιγὴ παρ' αὐτῶν ἔκρυψε διὰ τὴν δόξαλῶν ἐκ πωρῶν εἰς ἐκ γυν ἐξ δόξαλῶν ἡ ἐκκλησία πρὸς βόλῃ, ἐν τῷ καὶ εἰς αἰῶν τῶν κρῶν, εἰπὼν ἔκρυψε τις μαθητὴς, πρὸς ἡν τις μαθητὴς παρ' αὐτῶν ἐβή, βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς, ἐκ ὧν, ἐκ ἁγίου πνεύματος.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΤΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ ΟΜΟΦΩΝΙΑΣ ΤΗΣ ΤΟΜΟΛΟΓΙΑΣ.

Τούτων ἕως ἡμεῶν ἁγίου πνεύματος διὰ τὴν ἡμῶν πατέρων τὴν ἐκείνην τὴν ἁγίαν πνοὴν συναλεγκμένων ἐκφωνηθῆντων, ἐμεγάλυνε τὴν θύον αἶψαν τὴν πλῆθος ἐκείνην, τὴν εἰς τὴν ἀκρόασιν ἐκείνην συναλεγκὴν ἐπικροῦσαν ἡ αὐτὴ ὁ θεοφιλέστατος βασιλῆς, συμπαρανέει αὐτοῖς τὰ πλῆθος τῇ συνόδῳ, καὶ ὑπεραγαθὴς, ἐδόξαζε τὴν θύον, τοιούτων ἐπακρόους θύων δογματῶν, χαίρων δὴ τῇ τῇ ἡμετέρων ἐπισκοπῶν συμφωνίᾳ, ἡ καὶ διὰ τὴν πνοὴν ἐσώδετο καὶ μὴ δέσσει, μὴ μέγαν, μὴ μικρὸν διὰ φωνῆσαι πύτης τὴν σωτηρίαν ὁμολογίας. μὲν γὰρ τὴν πλῆθος πύτης ἐκ χειρὸς τὴν προσκυνητῆς οὐκ ἐφείκει ἐκ πλῆθους ἐδόξε πύσιν ὁμῶς τῆς ἡμετέρων τὴν ὁμολογίαν δὲν ὁρίσασθαι ὅτι τὴν ἐκκλησιαστικῆς πίστεως, ἐν τῇ πύσιν ἐοῖ μὲν τὴν δόξαλῶν ἁγίου ἡμῶν πατέρες τῶν πύσιν παρὶς τῶν πύσιν, πύτ ἐστι τὴν αὐτῆς πύσιν τὴν πατέρων ὁμολογίαν τὴν ὧν, ἐκ τὴν πνεύμα τοῦ ἁγίου ἡν πύσιν πύσιν οἱ ἐν τῇ Νικαίᾳ συναθροισθέντες ἁγιοὶ ἐπισκοποὶ ἐβεβαίωσαν τὴν τὴν ἱερτικῶν ἐκ ὁμολογητῶν αὐθῶν πλῆθος, αὐτοῖς τὴν πνοὴν φημι ἐκ θεοφιλέστατος βασιλῆς, ἐκ αἶψαν τὴν ἐκείνην τὴν πύσιν συναλεγκτῶν πλῆθος, χαίροντες ἀπὸ δέξαντες τὴν ὁμολογίαν τὴν πίστεως, παρεκτὸς ἐκ ἀκακίαν ἐκ ἐπισκοπῶν τὴν θύον, πύτ ὡν ἐκ αὐθῶν ἐκ ἀκακίαν οἱς ὁ ἁγίος ἐπισκοπῶν δόκων αὐθῶν αὐτοῖς ἐκ ἀλῶ, συμφῶν οἱς αὐθῶν ὡς, λεγόντων αὐθῶν αὐθῶν, ἐκ ὧν τὴν δέσσει μὴ γυν τῇ θύον ἐκ μὴ ὄντων πύσιν ὡς πύσιν, ἐκ ἀπ' αὐτῶν τὴν πατέρων θύον τῆς θύον.

ΟΠΟΙ ΤΗΟ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΥ ΤΗΣ ΣΥΝΟΔΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΑΙΣΘΗΣ ΑΡΕΙΟΣ, ΚΑΙ ΟΙ ΑΥΤΩΝ.

Διὸ ἐκκλησίαν αὐτοῖς καὶ αὐθῶν γυνάσσει αὐθῶν ἁγίου τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας, παμψηφίαν.

His resurrectionem, & post triduanam sepulturā, & reditum ex mortuis ad vitam apparens discipulis, ostendit eis quas in cruce pertulerat sui corporis affectiones, dicens: Palpate me, & videte quod ego sum, qui facio admirabilia, qui & pro vestro genere in carne mea passionem suscepi. Deinde per dies quadraginta versans cum eis, tradensq. illis salutaria praeceptorum pignora, ipsis videntibus ad caelos redijt, sedereq. illum ad Patris dextram sacri libri demonstrant. Quē & in fine saeculi ad iudicandum vivos & mortuos venturum expectamus: qui in æternum, ut semper cum Patre regnavit per infinita saecula. Hæc est Ecclesie fides Apostolica & inculcata, quam desuper ab ipso Domino per Apostolos, & a patribus ad filios traditam Ecclesia colit, & usque nunc & in sempiternum retinet, dicente suis discipulis Domino: Euntes docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris & Filij & Spiritus sancti.

DE OMNIVM CONSENSV CIRCA Consubstantiale.

C A P. XXIV.

His hoc modo a sancto Spiritu per sanctos Patres nostros in sacra illa Synodo collectos, explicatis, magnificabat Deum tota illa multitudo, quæ ad auditionem illam conuenerat. Auscultabat autem & ipse Deo amabilissimus Rex, qui ut plurimum aderat Synodo, & admirabundus laudabat Deum, cum diuina hæc audisset dogmata, & gaudens de nostrorum Episcoporum concordia, exultabat spiritu. studebat enim neminem neque magni, neque parvi ab hac confessione dissentire. Post longam igitur atque diuturnam huius adorandæ considerationis plenitudinem, visum est simul omnibus nostris, consubstantiale in Ecclesiastica fide definiri oportere, ad eundem modum quo & post Apostolos sancti Patres nostri Fidem hanc tradiderant, hoc est, confiteri Filium & Spiritum sanctum eiusdem substantiæ cum Patre. Quam Fidē omnes Nicææ congregati sancti Episcopi confirmarunt, & tota sacrorum, & confitentium virorum multitudo, & ipse laudatissimus & Deo dilectissimus Rex, & tota fidelium quæ illic conuenerat, multitudo, gaudentes hanc fieri confessionem susceperunt, præter septemdecim Episcoporum numerum, de quibus supra etiam diximus, quibus cum delectari Arius videretur, conuictus est cum ipsis ei consentientibus, qui cum eo assererent, exterius factum esse a Deo Filium ex quibusdam substantijs non extantibus, & non ex ipsa Patris diuinitate genitum fuisse.

DE OMODO AB VNIVERSA Synodo excommunicatur impius Arius, & qui cum illo erant.

C A P. XXV.

Propterea rursus extra Ecclesie catholicæ communionē pelli eos cū Ario omnibus suffragijs

fragijs sancti Patres nostri definierunt, anathematizantes ipsos, & impiam ipsorum opinionem, & verba eorum, atque blasphemias sententias, quibus aduersus Filium Dei utebantur, dicentes: Ex non extantibus ipsum esse, & quod erat quando non erat, & quod libertatis ad malitiam atque virtutē capax est ipse Filius Dei, & quod sit creatura, & opus. Omnia hæc & ipsosmet sancta Synodus anathemate percussit, nec audire quidem sustinens impiam eorum opinionem & amentiam, atque blasphema verba. Quin & tabellas ipsorum impietatis plenas, quas offerre ausi fuerant, protinus dilacerarunt. Et quæ quidem illorum erant, à sancta Synodo talem fortita sunt finem. Quæ autem Fidei erant orthodoxæ, & concorditer omnes Episcopi comprehensum breuibus verbis complectentes, propter fidelis populorum multitudinis simplicitatem, ita scripto exposuerunt catholicæ Fidei Symbolum.

EXPOSITIO CATHOLICAE ET APOSTOLICAE Fidei in Nicæna Synodo promulgata, sub Deo carissimo Imperatore Constantino, in Consulatū Paulini & Iuliani illustrium, anno ab Alexandro DC XXXVI. mense Iunio ante xiij. Kalen. Iulias, Nicæa in Bithynia metropoli.

C A P. XXVI.

CRedimus in vnum Deum, Patrem omnipotentem, omnium visibilium & invisibilium creatorem: Et in vnum Dominum Iesum Christum filium Dei vnigenitum ex Patre natum, id est ex substantia Patris, Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero, genitum non factum, consubstantialē Patri, per quē omnia facta sunt quæ in cælo & quæ in terra: Qui propter nos homines & propter nostram salutem descendit, & incarnatus est, & homo factus, passus est, sepultus est, & resurrexit tertia die, & ascendit in cælos, & sedet ad dexteram Patris, & iterum venturus est iudicare viuos & mortuos. Et in Spiritum sanctum. Ijs autem qui dicunt fuisse aliquando tempus cū non esset, & ex ijs quæ non sunt ortum, vel ex alia subsistentia aut substantia esse, vel creatum esse, vel conuerti aut mutari posse Filiū Dei, istis catholica & Apostolica Ecclesia anathema denuntiat. Hæc est Fides quam exposuerunt Nicææ sancti nostri Patres, orthodoxi Episcopi, primum quidem aduersus Arium blasphemantem & dicentem creaturam Filiū Dei, & contra Sabellium & Photinum, & Paulum Samosatenum, & Manichæum, & Valentinum, & Marcionem, & aduersus omnem hæresim, quæ orta est in catholica & Apostolica Ecclesia, quos damnavit Synodus sanctorum orthodoxorum in civitate Nicæa congregata, quorum nomina, quemadmodum & prouinciarum quibus præerant, subiuncta sunt. Referuntur igitur ad pium & illustrissimum Imperatorem quicumque à Synodo fuerant iudicata: & sententia contra Dei hostes

τη τρίτω ὅτι τὸν ἀσβεστὸν καὶ πατρίαν βασιλέα

Aπάντες οἱ ἄγιοι ἡμῶν πατέρες ἀρέσασιν, ἀναθηματίζοντες αὐτούς καὶ τὴν ἀσβεστὴν αὐτῶν δοξασίαν, καὶ τὰ ῥήματα, καὶ τὰ νοήματα αὐτῶν τὴν βλασφημίαν, ὡς ἐκείνην καὶ τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, λέγοντες ἐξ οὐκ ὄντων αὐτὸν εἶναι, καὶ ὅτι ἦν πρὶν, ὅτι οὐκ ἦν, καὶ ἀντιθέσιν τῇ κακίᾳ καὶ ἀρετῇ δεκτικὸν αὐτὸν εἶναι τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ, καὶ σῶμα λέγοντες αὐτὸν εἶναι καὶ πνεῦμα ἀνιζηματίζοντες αὐτοὺς πάντας, καὶ αὐτοὺς ἡ ἀγία συνόδος, ὡς ἐστὶν ἀκρόασις τῆς ἀσβεστοῦ δοξῆς αὐτῶν, καὶ ἀπειθείας καὶ τῶν βλασφημιῶν αὐτῶν ῥημάτων ἀναρχομένη. ἀλλὰ καὶ τὸ πτῖναιον τῶν αὐτῶν, ὅπερ γέμον τῆς ἀσβεστῆς αὐτῶν

B ὁπιδουῶν ἐπὶ ληψίᾳ, ἀφ' ἧς ῥήματα διεῖρηται, καὶ τὰ μὲν κατ' ἐκείνας ῥιόδους ἡλῆφεν ὁ ἅγιος συνόδος τέλος, τὰ δὲ πρὸς τῆς ὁρθοδόξου πίστεως συμφωνίας ἀπαντες οἱ ὁπίσκοποι ἐν ὁλίγαις ῥήμασι, διὰ τὴν τοῦ πιστοῦ πληθους τῶν λαῶν ἀπλοότητα τὸν ὅλον περιλαβόντες, ὡς ἐκείνους ἐγχαράφως ἐκτίθη, καὶ τῆς καθολικῆς πίστεως σύμβολον.

EΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΑΘΟΛΙΚΗΣ ΚΑΙ ΔΟΞΟΛΙΚΗΣ ΠΙΣΤΕΩΣ, ἐκτιθέμενης ὑπὸ τοῦ ἐν Νικαίᾳ πατρός, ὁπὶ τοῦ φιλελεύθετου βασιλέως Κωνσταντίνου, ἐν ὑπατίᾳ Παυλίνῳ καὶ Ἰουλιανῷ τ' λαμπροῦν, ἔπος διὰ Ἀλεξάνδρου, χαλσ'. ἐν μὲν δὲ δισίῳ τῇ πρὸ δεκατρίων καλαυδῶν ἰουλίου, ἐν Νικαίᾳ μητροπόλει τῆς Βιθυνίας.

Πιστεύομεν εἰς ἕνα θεὸν πατέρα παντοκράτορα, ὁρατῶν καὶ πάντων καὶ ἀορατῶν ποιητὴν, καὶ εἰς ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, γεννητὸν ἐκ τοῦ πατρὸς μονογενῆ, πρὶν ἔσθαι ἐκ τῆς οὐσίας τοῦ πατρὸς, θεὸν ἐκ θεοῦ, φῶς ἐκ φωτός, θεὸν ἀληθινὸν ἐκ θεοῦ ἀληθινοῦ, γεννητὸν, καὶ ποιητὴν, ὁμοῦσιον τῷ πατρί, δι' οὗ πάντα ἐγένετο, καὶ ἐν τῷ ἔργῳ καὶ τῇ γῇ, τὸν δι' ἡμᾶς τοὺς ἀσθενεῖς, καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν κατελθόντα, καὶ σαρκωθέντα, καὶ ἐν αὐθροπῇ γεννητὸν, παρθένῳ, ταφέντα, καὶ ἀναστάντα τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, καὶ ἀνελθόντα εἰς τοὺς οὐρανούς, καὶ καθιζόμενον ἐν δεξιᾷ τοῦ πατρὸς, καὶ πάλιν ἐρχόμενον, κελαινὰ ζῶντας ἐν νεκροῖς, καὶ εἰς τὸ ἄγιον αὐτῶν πνεῦμα. τοὺς δὲ λέγοντας, ἡν ὅτι οὐκ ἦν, καὶ πρὶν γεννηθῆναι οὐκ ἦν, καὶ ὅτι ἐξ οὐκ ὄντων ἐγένετο, ἢ ἐξ ἑτέρας ὑποστάσεως, ἢ οὐσίας φάσκοντας εἶναι, ἢ τρεῖς θεοὺς, ἢ ἀλλοιωτὸν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, τοὺς πικρὺς ἀναθηματίζοντες ἡ καθολικὴ καὶ δόξολογικὴ ἐκκλησία. αὕτη ἐστὶν ἡ πίστις, ἡν ἐξέθεντο οἱ ἐν Νικαίᾳ ἄγιοι ἡμῶν πατέρες ἐν ὁρθόδοξοις ὁπίσκοποις, πρῶτον μὲν καὶ Ἀρείῳ βλασφημῶντι καὶ λέγοντι καὶ σῶμα τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, καὶ Σαβιλλιανῷ καὶ Φωτινῷ καὶ Παύλῳ καὶ Σαμοσατένῳ, καὶ Μανιχαῖᾳ, καὶ Οὐαλερίῳ, καὶ Μαρκίῳ, καὶ πᾶσι τοῖς ἀείροις, ἢ πρὸς ἐναντίον τῇ καθολικῇ καὶ δόξολογικῇ ἐκκλησίᾳ, οὓς κατέκρινεν ἡ ἐν τῇ Νικαίᾳ πάλαι συνεγμένη τῶν ἁγίων ὁρθοδόξων συνόδος, ὡς καὶ οὐράματα, καὶ τῶν ἐπὶ αὐτῶν ἐστὶν ὑποπαραγμένα. ἀναφύοντες δὲ τῇ ἐκείνῃ ἐκκλησίᾳ, ἐστὶν ὑποπαραγμένα, ἢ καὶ τῶν ἡμετέρων

δοξασαίς, καὶ ἡ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως ἐκδοξασαίς, ὡς ὡς
 θρόνον περιεχόμενον ἀσμίμως προσεδέξατο με-
 τὰ τῆς ὁσῆς σιβασιμότητος. τὸς δὲ τῆς πλε-
 μίας, ὡς ἂν θῆναι ἐναυπημένους, ἐξορίαν ὑποστῆναι
 ψηφίζετο. ἐξ οὗτων ἐκ τῶν μετὰ Ἀρίην ὁπισκοπῶν
 αὐτῶν Ἀρίην καὶ τοὺς μετὰ αὐτὸν συναπαρτίζοντες
 ἠνέχοντο· οἱ δὲ ἐνδεκά δόξαντες τὸν θεοφιλοῦς
 βασιλέως τὴν περὶ αὐτὸν τὴν ἀποδοῦναι τὴν ὁπισκοπῶν
 τὴν πλεονεξίαν, μετὰ ἐξοστρακισμῶν, ὑπεκρίναντο ὑπο-
 χεῖρας εἰς τὸ ὁμοῦσιν, χαίρειν, ὡς προσήκει. τῶν
 τῆς ὑποταγῆς ἐξάρχων ὁ Νικημηδίας Εὐστάθιος, ὃς ἐ-
 μέλει πάλιν δεικνύει τῇ ἐφ' ἐκείνῃ κατεχρημένῃ
 γνώμῃ, καὶ Εὐστάθιος τὸ τῆς Ἀντιοχείας, καὶ Εὐστά-
 θιος ὁ Παμφίλῳ, Ἀθανάσιος τὸ μέγας, καὶ πάντες
 οἱ μετὰ τῆς συνόδου συγγράψαντες διηγουμένων. τῇ
 πρὸς ἡμᾶς δι' ὑποκρίσεως τὸν αὐτὸν τὸ δοκῆναι εἶναι
 καὶ τὴν ἐκείνων συμμορίας θηταίως ὑπερμαχόμενης.

ΑΙ ΤΗΣ ΠΙΣΤΕΩΣ ΥΠΟΓΡΑΦΑΙ
 τῶν ὁπισκοπῶν.

Οστος ὁπισκοπος πόλεως Κερδύβης τῆς κατ'
 Ῥώμην ἐ Σπαρίας ἐ Ἰταλίας πόσεως, καὶ τῆς
 ἐν τῇ Λαυρεντίῳ ἐκδοξασαίς, τῆς ἐπὶ αὐτῇ κατ' ἐμὴν ἡσιν, ἵως
 Ἐσκεπτοῦ, ἀρίστως ὡς ἐκ κληρονομίας, ἀλλὰ τὸ αὐτῶν
 πρεσβυτέρων Ῥώμης Βίτωνος ἐ Βικεντίας.

Ἀλέξανδρος Ἀλεξανδρείας αὐτῶν Ἀθανασίου ῥτὶ
 ἀρχιεπισκοπῶν ἐν τῇ κατ' Αἴγυπτον πόσεως καὶ Λι-
 βύου καὶ Πεντάπολιν καὶ τὸ ὁμοῦς τῶν τῆς
 τῆς Ἰνδίας ἐπάρχων.

Εὐστάθιος Ἀντιοχείας τῆς μεγάλης τῆς κατ'
 Συρίας καὶ Λιβύου καὶ Μεσοποταμίας πόσεως, καὶ Κιλικίας ἐκ-
 τέρων.

Ιωάννης Πέρσης τῆς ἐν Περσίῃ πίσεως, καὶ τῇ με-
 γάλῃ Ἰνδίας.

Λεόντιος Καισαρείας Καππαδοκίας, τῆς ἐκ κλη-
 ρονομίας ὡς κυρίως κατὰ τὴν πόσιν, τῆς κατ' αὐτὴν Καπ-
 παδοκίας, Γαλατίας, Πόντον Διοσπορίαν, Παφλαγονίαν,
 Πόντον Πολεμεικὸν, Ἀρμενίαν μικρὰν καὶ με-
 γάλαν.

Θεωνᾶς Κυζίκου τῆς κατ' αὐτὴν πόσιν ἐ Ἑλλάσπον-
 τον Λυδίας καὶ Καρίας, ἀλλὰ τῶν ὑπὸ αὐτὸν ὁπι-
 σκόπων Εὐτυχίου Σμύρνης καὶ Μαρίνου Τρωάδος.

Μακάριος Ἱεροσολύμων αὐτῶν Εὐσεβίου τῷ Παμ-
 φίλῳ ὁπισκοπῶν Καισαρείας τῆς κατ' Παλαιστίναν ἐ
 Ἀραβίαν καὶ Φοινίκην.

Ἀλέξανδρος Θεσσαλονίκης ἀλλὰ τῶν ὑπὸ αὐτὸν
 πλουσίων τῆς κατ' Μακεδονίαν πόσιν καὶ δότι-
 ραν, αὐτῇ τῇ ἑλλάδι, τῇ τῇ Εὐρώπῃ πόσιν, Σκυθίαν
 ἐκτέρων, καὶ τῆς κατ' Ἰλλυρικὸν ἀπὸ τῆς Θεσσα-
 λίας καὶ Ἀχαΐας.

Νυνεχίος Λαοδικίας τῆς κατ' αὐτὴν πόσιν καὶ δότι-
 ραν.

Πρωτόγενος ὁ θαυμαστός πόλεως Σαρδικῆς, τῆς ἐν Δακίᾳ, Καλαυρίᾳ, Δαρδανίᾳ καὶ τῆς ὁμοῦς πόσιν.

uu iij Kici-

A fles lata, & orthodoxæ Fidei expositio: quam ut
 diuinitus oblatam libenter & magna cum reue-
 rentia excepit: hostes autem eius tamquam Deo
 aduersantes exilio multandos censuit. Sex por-
 ro ex Arianis Episcopis cum ipso Ario, & qui cū
 eo erant, exulare sustinuerunt. Undecim enim,
 qui religiosissimi Imperatoris præsentiam, & Sy-
 nodi Episcoporum multitudinem reueriti sunt,
 non fuerunt relegari. Simulantes enim, manu
 quidem, non proposito, in consubstantialia sub-
 scripserunt. Simulationis huius Eusebius Nico-
 mediensis princeps fuit, qui & usque in finem al-
 terutra sententia usus fuisse ostenditur, ut Eusta-
 thius Antiochenus, & Eusebius Pamphili, & ma-
 gnus Athanasius, & omnes alij qui Synodo sub-
 scripserunt, referunt. Propter hanc simulatio-
 nem virum hunc nostræ sententiæ fuisse arbitrati
 sunt, qui aduersariorum cœtum generosius pro-
 pugnarunt.

SYBSCRIPTIONES EPISCOPORVM
 Fidem approbantium:

C A P. XXVII.

Hosius Episcopus Cordubæ sanctis Dei Ec-
 clesijs, quæ Romæ sunt, & in Italia & Hispa-
 nia tota, & in reliquis vltius nationibus usque
 ad Oceanum commorantibus, per eos qui cum
 ipso erant, Romanos Presbyteros Vitonem &
 Vincentium.

Alexander Alexandriæ cum Athanasio tunc
 Archidiacono, ecclesijs per totam Aegyptum,
 Libyam, & Pentapolim, & regiones finitimas, us-
 que ad Indiæ prouincias.

Eustathius magnæ Antiochiæ Episcopus, ec-
 clesijs in Cœlesyria, & Mesopotamia tota, & Ci-
 licia vtraque.

Ioannes Persæ, ecclesijs in tota Persia & ma-
 gna India.

Leontius Cæsareæ Cappadociæ, Ecclesiæ Do-
 mini ornamentum, ecclesijs in eadem Cappado-
 cia, Galatia, Ponto Diosponti, Paphlagonia,
 Ponto Polemaico, Armenia magna & parua.

Theonas Cyzici, ecclesijs in Asia, & Helleston-
 to, & Lydia, & Caria, per Episcopos qui sub ipsa
 erant Eutychium Smyrnæ, & Marinum Troadis.

Macarius Hierosolymorum cum Eusebio Pam-
 phili Episcopo Cæsareæ Palæstinæ, ecclesijs in
 Palæstina, Arabia & Phœnicia.

Alexander Thessaloniciæ Episcopus per eos
 qui sub ipso censentur, ecclesijs in Macedonia
 prima & secunda, cum ijs quæ in Græcia & Euro-
 pa tota, in vtraque Scythia, & omnibus denique
 in Illyrico, Thessalia & Achaia.

Nunechius Laodiceæ Episcopus, ecclesijs quæ
 in Phrygia prima & secunda.

Protogenes ille admirabilis, Sardiciæ ciuita-
 tis, sanctis Dei ecclesijs in Dacia, Calauria, Dar-
 dania, & prouincijs vicinis.

Ceci-

ἵνα τῶν πᾶσι ὁμολογηθῇ καὶ τοῖς ἐπομότησι. ἡ δὲ καὶ ἐγγράφως δι' ἐπιστημονικῶς ἑκάστου τῆς κοινῆς δεδομένης κυρωθῇ ὡς ἐστὶ καὶ τῶν καθ' ἑκάστην ἐκκλησιαστικῶν ἀποστολῶν καὶ καὶ ἐν ἐγγράφως ἐκθῆναι τοὺς ἐπισκόπους περιγυρᾶ.

ΠΕΡΙ ΑΚΕΣΙΟΥ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ
τῶν Ναυαπαυίων ἐ τῶν αὐτῶν.

Κινῶν δὲ ἡμᾶς ἡ τοῦ βασιλέως πίστις καὶ ἰσχύς πρὸς τὰς ἐκκλησιαστικὰς ἐκδηλώσεις, ὡς καὶ μὴ δὲ τὰ ἐλάττω αὐτῶν ἐξελίπειν. καὶ Ἀκέσιον γὰρ τῶν Ναυαπαυίων θρησκευτικῶν ἐπισκοπῶν καὶ τοὺς αὐτῶν ἐκκλησιαστικὰς ἐκδηλώσεις, ὡς καὶ αὐτοὺς τὸ ὁμολογεῖν, ἐ τῶν τριῶν δοξαζόντων. μὴ οὐκ ἐκ τῆς πίστεως καὶ ἐπιστημονικῶς ἐ τῶν βασιλέως τὸν ὅρον τῆς πίστεως, ἡρώων τοῦ Ἀκείτου Κωνσταντίνου ὁ βασιλεὺς, ἐ ἐκ τῆς πίστεως αὐτοῦ καὶ τῶν ὁρισμῶν τῆς πίστεως τοῦ Πάχρα ἱερῆς. ὁ δὲ Ἀκέσιος πρὸς αὐτὸν, ὡς καὶ καὶ ἐφ' ὅ, βασιλεὺς, ἡ αὐτοῦ ὡς ἐστὶν οὕτως γὰρ αὐτῶν ἀπαντες ἐκ τῶν ἀποστολικῶν θρόνων παρελήφθαι καὶ τὸν ὅρον τῆς πίστεως, καὶ τὸν χρόνον τῆς τοῦ Πάχρα ἱερῆς. καὶ ὁ βασιλεὺς πρὸς αὐτὸν, τί οὐκ ἐκ τῆς πίστεως ἡμῶν χωρίζῃ; ὁ δὲ Ἀκέσιος τὰς ἐκ τῆς πίστεως καὶ τὸν διωγμὸν γινόμενα πρὸς τῶν ἐν τῷ μαρτυρίῳ μὴ διωκέντων ἀγωνιστῶν, ἀλλὰ ἀποστασίων, διηγεῖται, καὶ ἀκρίβειαν αὐτῶν καὶ τοῦ βασιλέως, λέγων, ὡς ἀρετὴ καὶ ἡ τῶν μὴ τῶν βαπτισμῶν ἡμαρτημάτων δέχονται μετάνοιαν, ἡ τῆς πίστεως τῶν μυστηρίων τοῦ λοιποῦ αἰσιοδοῦναι. πῶς αὖτε τῶν Ἀκείτων ἐφ' ὅ, πρὸς αὐτὸν ὁ βασιλεὺς, ὡς καὶ Ἀκέσιος κλίμακα μόνος, καὶ ἀνάβηθι εἰς τὸν ἕρανόν. μὴ πῶς πάντες οἱ ἐπισκοποὶ ἀποστολῆς ἐκκλησιαστικῶν ἀποστολῶν ἐκτίθενται.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ
ἀποστολῶν λόγος διδασκαλικός.

Ομιλήσωμεν τῷ Φωτῇ, ὅ ἐστι ὁ Χριστός, ὡς πολλοὶ αὐτῶν ἐστῶτες, ὡς ὁρῶντες αὐτὸν, οὕτως πολιτῶσμεθα πρὸς ὁχλῶν ἀγαθούτων. ὁχλῶν γὰρ ἀγαθῶν, ἐὰν λόγῳ θείῳ προσδωκώμεθα. λόγος δὲ θείος παρέστι, ἐν τῇ καρδίᾳ καὶ πολιτείᾳ καὶ ἀρετῇ ἐκ τῆς πίστεως φυλάττεται. ἐκαμνεν ὁ Ἰσραὴλ πρὸς ἰουδαίας ἐπιστολῶν. ἐκράζον οἱ προσφῆται πρὸς τὸν θεόν, ἐξ ἀπείρου τὸ φῶς σου καὶ τὴν ἀλήθειάν σου. ἐκάντοι ἐκράζον, καὶ ἡμεῖς ἐλάβομεν. ἄλλοι κερπιάκασιν, καὶ ὡς εἶπεν ὁ κύριος, καὶ ἡμεῖς εἰς τὸν κόπον αὐτῶν ἐσσεύομεθα. ἡλθι γὰρ πρὸς ἡμᾶς αὐτὸς ὁ κύριος λέγων, ἐγὼ εἰμι τὸ φῶς, ἐγὼ εἰμι ἡ ἀλήθεια. ἀκαμάτως ἐλάβομεν τὴν χάριν, ἀλλὰ ἀκαμάτως δὲ ἡμᾶς φυλάξαι τὴν χάριν.

ΠΕΡΙ

A per expressam singulorum subscriptionem, quæ in communi decreta fuerant firmarentur. Denique Episcopos ut de Ecclesiasticis constitutionibus & canonibus scriptum ederent hortatus est.

DE ACESIO NOVATIANORVM
Episcopo, & qui cum illo erant.

C A P. XXIX.

Mouet autem nos Imperatoris fides, ut & aliud quiddam commemoremus, qui tanto studio & prudentia in Ecclesiasticam pacem incumberebat, ut ne minima quidem negligeret. Etenim Acesium scilicet Novatianorum Episcopum, & eius socios in Synodum vocauit, haud aliter quam ipsos qui consubstantiale & Trinitatem celebrabant. Ac postquam decisio de Fide, cum in commentarios relata, cum subscriptionibus confirmata à Synodo & Imperatore erat, Imperator Constantinus sciscitabatur ab Acesio, utrum ipse eidem fidei, & decreto quoque de festi Paschatis obseruatione constituto assentiretur. Tū ille: Nihil noui, inquit, o Imperator, Concilium decreuit: nam antiquitus ab Apostolorum sedibus omnes eandem Fidei decisionem, & idem tempus festi Paschatis accepimus. Tum Imperator: Cur igitur te à communione nostra segregasti? Ille res regnante Decio gestas, & quæ persecutione ingruente acciderant, & de ijs qui martyrij certamen decertare non poterant, sed Christum abnegabant narrauit, exquisitamque seueri cuiusdam canonis obseruationem in medium adduxit: Quod non oporteat eos qui post baptismum peccarunt, quamuis penitentes admittere, nec mysteriorum communione dignari. Quæ cum dixisset Acesius, Imperator sic illum denuo affatus est: Erigito tibi scalam Accessi, & ad cælum solus ascendo. Post hæc omnes Episcopi varias Ecclesiasticas constitutiones edunt.

DE DIATYPOSIBVS ECCLESIASTICIS sermo dogmaticus.

C A P. XXX.

Versetur cum luce, quæ est Christus, tamquam ipsi propinqui existentes, & ipsum aspicientes. Sic in sanctificantibus precationibus exerceamur. Preces enim sanctificant, si diuinum Verbum adoremus. Verbum autem diuinum adest, ubi cor & pura vitæ institutio in humilitate conseruatur. Laborabat Israel sacrificia perficiens: clamabant Prophetæ ad Deum: Emitte lucem tuam, & veritatem tuam. Illi clamabant, & nos accepimus. Alij laborauerunt, sicut Dominus dixit, & nos in laborem ipsorum introiuimus. Venit enim ad nos Dominus, dicens: Ego sum lux, ego sum veritas. sine labore accepimus gratiam, sed cum labore oportet nos gratiam conseruare.

uu iiii DE

DE HIS QUI DICUNT NON ἈΠΕΡΙ ΤΩΝ ΔΕΓΟΝΤΩΝ ΜΗ ΔΕΙΝ
oportere Christianos laborare.

Matth. 6. 6 Quoniam aliqui nolentes laborare, sed curiosi
 esse, male interpretantur sacras Domini voces,
 dicentis: Ne sitis solliciti animæ vestræ quid man-
 ducetis: perinde ac si verbis ipsis adhaerentes, nō
 oporteret Christianos terram colere & labora-
 re: demonstrandum est non sic dixisse Dominum.
Matth. 4. 4 Possumus enim laborare, & securi esse, scientes &
 credentes, quod operum nostrorum incremen-
 tum & fructus ipse Dominus dat, qui dixit: Sic
 est regnum Dei, quemadmodum si homo iaciat
 sementem in terram, & dormiat, & surgat nocte
 & die, & semen germinat, & assurgit, & non novit
 ipse.

DE CLERICIS SACRI ORDINIS.

Clerici sacri ordinis caelestium typi & imagi-
 nes esse debent. Episcopus quidem debet obti-
 nere locum Domini tamquam caput post illum
 Ecclesiae, quam recepit: Presbyter tenere debet
 sedem & locum Seraphicum: Diaconus autem
 Cherubicum: minister vero his ministrare debet.

QVOD NON OPORTET LAICOS
in suggestum ascendere.

Non licet laicos in suggestum ascendere, prae-
 ter eos qui legere aut canere ex libris debent.

DE SANCTO BAPTISMATE.

Baptisma nostrum non oculis corporis confi-
 derandum est, sed mentis. Aquam vides, confi-
 dera virtutem Dei in aquis absconditam. In
 sancto enim Spiritu & igne baptizari nos docet
 Evangelium. In fide enim baptizantis, & fide
 baptizati per sacram invocationem plenas san-
 ctificatione Spiritus & ignis divini aquas confi-
 dera. Ipse enim, inquit, baptizabit vos Spiritu
 sancto & igne. Descendit itaque qui baptizatur
 reus peccatorum, & obnoxius servituti corru-
 ptionis: & ascendit liberatus ab hac servitute &
 peccato, factus filius Dei, & heres gratia ipsius,
 coheres autem Christi, indutus ipsum Chri-
 stum, sicut scriptum est: Quicumque in Christum
 baptizati estis, Christum induistis.

DE DIVINA MENSA ET DE EO
quod in ipsa est mysterio corporis
& sanguinis Christi.

Iterum etiam hic in divina mensa ne humili-
 ter intenti simus ad propositum panem & pocu-
 lum: sed attollentes mentem, fide intelligamus
 situm in sacra illa mensa agnum illum Dei tollen-
 tem peccatum mundi, incruente a sacerdotibus
 immolatum: & pretiosum ipsius corpus & san-
 guini.

χρημεν· ἀλλ' ὁψώμεν ἡμῶν τὴν ἀλγίστην, πῖσιν νοήσωμεν καὶ ὅτι τῆς ἱερέας ἐκείνης τραπέζης τ' ἀμύνει
 τοῦ θιού, τὴν αἰσχροπῶν τὴν ἀμαρτίαν τοῦ κόσμου, ἀδύνατος ὑπὸ τῶν ἱερῶν θυόμενον· καὶ τ' ἡμῶν αὐτὸ σῶμα καὶ
 αἷμα

χρησιανὸς ἐργάζεσθαι.

Ἐπιπρὸς πῶς οὐκ ἐργάζεσθαι βυλόμενοι, ἀλλὰ
 ὡς ἐργάζεσθαι, ἐκλαμβάνει κακῶς τὰς ἐκ κυρίου
 ἱερέας φωνάς, εἰπὼν· μὴ μεριμνᾷ τῇ ψυχῇ ὑμῶν,
 τί φάγητε, ὡς ἢ χελεῖναι λέγοντες, ἀκροβουῶντες τῇ
 φωνῇ πάντῃ ἐργάζεσθαι οἱς τὴν γῆν χρησιανούς· ἀπο-
 δεικνύον ἡμῶν μὴ οὕτως ἐρηκέναι τὸν κύριον· ἐγχα-
 ρῆν γὰρ ἐς ἐργάζεσθαι καὶ μὴ μεριμνᾷ, εἰδοτες ἡμᾶς καὶ
 πρὸς αὐτοὺς, ὅτι τῶν ἔργων ἡμῶν τὴν αὐξήσιν, ἐκ τού-
 τος καρπὸς, αὐτοὶ οὐ κύριος δίδωσι, εἰπὼν, ὅτι οὕτως ἐστὶ ἡ
 βασιλεία τοῦ θεοῦ, ὡς ἐὰν αὐθροῦς βάλην τὸ σπέρμα
 αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ καθάδῃ, καὶ ἐγείνηται ἰσχυρὰ καὶ
 ἡμίση, καὶ ὁ σπόρος βλαστῇ καὶ μεγαλυνῇ, ὡς
 οὐκ εἶδεν αὐτοὺς.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΙΕΡΟΤΜΕΝΩΝ.

Τοὺς ἱερῶν ἐκείνης οἱς τὴν καὶ ἐκείνην καὶ τὴν
 ἐπουρανίων καὶ τὴν μὲν ὀπίσκειν ἐπέχει τὸ πᾶν τῶ
 κυρίου, ὡς κεφαλὴν μετ' αὐτὸν ὅτι τῆς ἐκκλησίας,
 ἥτις περιλήφει τὸν ὅλον πρὸς βύτην, πρὸς σερραφικὸν ἐπέ-
 χειν θρόνον· τὸν ὅλον ἀλγίστην τὸν χειρὸς βύτην· πρὸς ὑπε-
 ρίτην οἱς ἀλγίστην τὴν τῶν οἰκονομῶν.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΜΗ ΔΕΙΝ ΛΑΙΚΟΥΣ
ἀνίστασθαι ἐν τῷ ἁμβωνί.

Περὶ τοῦ μὴ δεῖν λαϊκοὺς ἀνίστασθαι ἐν τῷ ἁμβωνί,
 πλὴν τῶν πρὸς γένειον αἰσχροπῶν, ἢ ψάλλον ἐν τῇ
 διφθέρᾳ.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΒΑΠΤΙΣΜΑΤΟΣ.

Τὸ βάπτισμα ἡμῶν ὁ πῶς αἰσχροπῶν ὁφθαλμοῖς
 κατανοεῖται, ἀλλὰ πῶς νοεῖται· ὅτι οὐρανοῦ, ἐν τῇ
 ἐν πῶς ὕδασι κρυπτομένη τὸ θεοῦ δυνάμει· ἐν γὰρ
 πᾶσι καὶ ἀγία καὶ πνεῦμα βαπτίζονται ἡμᾶς οἱ ἱεροὶ
 διδάσκαλοι λόγοι· ἐν γὰρ πῶς πᾶσι βαπτίζονται, ἐν
 πῶς πᾶσι βαπτίζονται ἀπὸ τῆς ἱερέας ὀπίσκειν,
 πλὴν τῶν ἀγασμοῦ τὸ πᾶν καὶ τὸ θεοῦ πρὸς
 νόμιμα ὕδατα· αὐτοὶ γὰρ φησὶ βαπτίζονται ἐν πᾶσι
 ἀγία καὶ πνεῦμα· κατέχευται μὲν οὖν ὁ βαπτίζομενος
 ὑπὸ τοῦ ἁγίου ἀμαρτημάτων, καὶ τῇ τῆς φθορᾶς δύ-
 λειαν ἀνίσταται· αὐτοὶ γὰρ εἰς ἁλὸς θάλασσαν τῆς π-
 τιστῆς θαλάσσης, ἐν τῇ ἀμαρτίας ὡς ὁ θεός, καὶ κλη-
 ροκόμος χάριτι αὐτοῦ μεγαλύνει, συγκληροκόμος τῇ χρι-
 στοῦ, αὐτὸν ἐκδυσάμενος τὸ χεῖρ, καὶ ὡς γίγεται
 ὅτι οἱ χεῖρ ἐκ βαπτίσματος, χεῖρ ἐκδυσάμενος.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΘΕΙΑΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΚΑΙ
τοῦ ἐκ αὐτῆς μυστηρίου τοῦ σώματος καὶ τοῦ
αἵματος τοῦ χριστοῦ.

Ἐπὶ τῆς θείας τραπέζης πάλιν καὶ πάντῃ μὴ τῷ
 περικειμένῳ ἄρτῳ, καὶ τῷ ποτηρίῳ πρὸς τῶν
 πρὸς τῆς θείας τραπέζης πάλιν καὶ πάντῃ μὴ τῷ
 περικειμένῳ ἄρτῳ, καὶ τῷ ποτηρίῳ πρὸς τῶν
 πρὸς τῆς θείας τραπέζης πάλιν καὶ πάντῃ μὴ τῷ
 περικειμένῳ ἄρτῳ, καὶ τῷ ποτηρίῳ πρὸς τῶν

ἡμεῖς ἀληθῶς λαμβάνοντες ἡμᾶς, πιστεύειν ταῦτα
εἶναι τὰ τῆς ἡμετέρας αἰσάνσεως σύμβολα. Διὰ
ὅτι γὰρ ὅτι πλὴν λαμβάνομεν, ἀλλ' ὀλίγον, ἵνα γινώ-
σκωμεν, ὅτι οὐκ ἐστὶν πλεονασμὸς, ἀλλ' ἐστὶν ἀρισμὸς.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΚ ΝΕΚΡΩΝ ΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ.

Οὐκ ἀπλῶς ὁ κύριος τῶν ἑαυτοῦ σάρκα ὑπὲρ ἡ-
μῶν παρέδωκεν εἰς πῆθος καὶ θάνατον· ἀλλ' ἵνα τῶν
ἡμετέρων σωτηρίαν πραγματοποιήσῃ, καὶ πῆρ ἐλπί-
δος ὡς ὁ θάνατος, καθὼς ἀντίθετος ὁ λόγος ἀπὸ δό-
ξης. Βλέπει ὁ περὶ φησὶν ὡς ἐκ προσώπου αὐτοῦ, πρὸς αὐ-
τῶν τὸ μέλλον τῆς κτ' σάρκα αὐτοῦ οἰκονομίας μυσ-
τηρίου· ἐξηγήσας, φησὶν, ὡς αὐτῶν ἀποθήκευται, ἐν
νεκροῖς ἐλπίδος. τίς δὲ ἐλπίδος θάνατος, εἰ μὴ
θεός; ἀλλὰ καὶ τὰς περὶ ἀποδείξεως δόξης αὐτοῦ
ἀποδείξεις διὰ φιλανθρωπίας, γίνονται ὡς αὐτῶν
ἀποθήκευται, ταπεινῶς τῶν ἑαυτοῦ σάρκα μετὰ
θάνατον, θάνατον ὅτι σαυροῦ, ἡ καὶ ἐξηγήσας κηρύττει,
ἵνα ἡμεῖς ἀπὸ θανάτου, περὶ πῆρ ἡμῶν τῆς ἀπὸ
γινώσκοντες δι' αὐτῆς τῆς ἡμετέρας ἀπαρχῆς τῶν τῆς
αἰσάνσεως ἡμῶν ἐλπίδα· ὅπως μετέπειτα ὡς δό-
λοι τῶν αἰώνων θάνατος, ἀλλ' ἐλπίδος, καθὼς πῆρ ὁ
ἀπαρχὴ ἡμῶν Χριστός, καθὼς φησὶν ὁ μακάριος δό-
ξολος Παῦλος, ἀπαρχὴ Χριστός, ἐπὶ τοῖς τοῦ Χριστοῦ
ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ· ὅτι καὶ σωτῆρα αὐτῶν δὴ πῶς τὸ
κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν τιν' ὅτι θεὸς ὁ πατὴρ ὁ
μοινοῦν ἀπὸ δόξης αὐτοῦ ἡμᾶς ἐξ ἑρανοῦ, αἰσάνσεως
ἡμῶν ἐκ τῶν πῆρ τῶν σώματι, ὅτι μαρτυρεῖ. λέ-
γων ἡμῶν τὸ πλῆθος, φησὶν, ἐν ἑρανοῖς ὑπάρχει,
ἐξ οὗ ὁ σωτῆρας ἀπὸ δόξης αὐτοῦ κύριον Ἰησοῦν Χρι-
στον, ὅς μετὰ γένεσιν τῶν σώματι τῆς ταπεινότητος ἡμῶν
σύμμορφον τῶν σώματι τῆς δόξης αὐτοῦ. οὕτως γὰρ δὲ
τὸ σώμα ἡμῶν δόξα δοῦναι, ὡς τὸ ὁ δὲ αὐτοῦ, αὐτῶν
δεκτοὶ κακίας, ἐκ πάντων τῶν πῆρ ἐλπίδος, ὅτι
θάνατον ὁ ἁμαρτίας, ἅγιον, ἵνα ἐν καμνότητι ζωῆς
σὺν αὐτῷ περὶ πῆρ δυνάμει ἐν φωτὶ ὑπερανίσταται,
συνβασιλεύοντες αὐτῷ τῷ Χριστῷ. ἐν ταύτῃ γὰρ
τῇ ἐλπίδι ὁ ἅγιος εὐχαριστοῦμεν βαπτισμα, καὶ τῶν
σωτῆρων τῶν ἁγίων αὐτῶν μετὰ τῶν μετὰ τῶν ἑαυτοῦ
μετὰ. ταῦτα τὰ καθολικῆς ἐκκλησίας τὰ δόγματα.

ὍΤΙ ΜΙΑ Ἡ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΟΥ ΘΕΟΥ.

Μία ἡ ἐκκλησία ἐν ἑρανοῖς, ἡ αὐτὴ καὶ ὅλη γῆς. ἐν
ταύτῃ τὸ πῆρ τὸ ἅγιον ἐκπαιδεύεται. αἱ ἑξὼ πῶ-
της οὐσὶ αἰεσίς, αἱ ἐχθροὶ οἱ ἀνθρώποι, οὐκ ἐστὶν δι-
δασκαλία ὁ σωτῆρας ἡμῶν, ὅτι τὸ δόξα αὐτοῦ· ἀλλὰ
ὁ σωτῆρας, καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ ὁ Διὰ Βολα. τὰ γὰρ ἐν-
δαίμων καὶ ἐκλήμων ἐπὶ τῶν ἁγίων ἐκπαιδεύονται, ἵνα
ἀφελῶνται τῶν ἀνθρώπων τῶν ὄντως ζώον.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΠΡΟΓΝΩΣΕΩΣ
καὶ πῶς γινώσκωμεν.

Μικρότερος ὁ κόσμος ἐστὶν διὰ τῶν πῆρ
ἐν· ὡς γὰρ γὰρ ὁ θεός, ὁ ἁμαρτίας ὁ ἀνθρώπος· διὰ πῶς καμνὸς ἑρανοῦ καὶ καμνὸν γῆς περὶ δόξης
μεν,

A guinem vere sumentes, credere hæc esse nostræ
resurrectionis symbola. Propter hoc enim ne-
que multum accipimus, sed parum, ut sciamus
quod non satietati, sed sanctimoniz sumimus:

DE RESURRECTIONE A MORTUIS.

Non simpliciter Dominus suam ipsius carnem
pro nobis passioni & morti tradidit, sed ut no-
stram salutem procuraret, cum liber esset à mor-
te, ut sermo superius demonstravit. Clamat
Propheta quasi ex persona ipsius, prædicens fu-
turum eius secundum carnem œconomiz myste-
rium: Factus sum, inquit, quasi homo sine adiuto-
rio, inter mortuos liber. Quis autem liber à
morte, nisi Deus? sed iuxta prius ostensas demon-
strationes incarnatus propter hominum dile-
ctionem, factus quasi homo sine adiutorio, humi-
lians suam ipsius carnem usque ad mortem, mor-
tem autem crucis, quæ & resurrexisse prædicatur,
ut postquam nos immortales fecerit per primi-
tias nostras, resurrectionis spem nobis etiam
desperatis suppeditaret, ut non amplius obnoxij-
simus æternæ morti, sed liberi, quemadmodum
& primitiæ nostræ Christus, ut inquit beatus
Apostolus Paulus: Primitiæ Christus, deinde hi
qui sunt Christi in adventu ipsius. Et ipsum sal-
vatore hunc Dominum nostrum IESUM Chri-
stum, Dei & Patris filium unigenitum expectare
nos in celis, cum nostra corpora ex sepulchris
excitauerit, testatur dicens: Conuersatio nostra
in celis est, unde & saluatorem expectamus Do-
minum nostrum IESUM Christum, qui refor-
mabit corpus humilitatis nostræ, configuratum
corpori claritatis suæ. Sic enim oportet corpus
nostrum clarificari, sicut & corpus Domini: ut
malitiam & eas quæ nunc sunt passionibus susci-
pere nequeat, liberum à morte & peccato, sanctum,
ut in nouitate vitæ cum ipso possimus ambulare
in celesti lumine, semper cum ipso Christo re-
gnantes. In hac enim spe sanctum baptisma per-
cepimus, & salutarem sanctorum eius membro-
rum participationem suscepimus. Hæc Ecclesiæ
Catholicæ dogmata sunt.

QUOD VNA EST ECCLESIA DEI.

Vna est Ecclesia in cælo, eadem & in terra, &
in hac requiescit Spiritus sanctus. Hæreses au-
tem quæ extra hanc sunt, quas habent homines,
non sunt doctrinæ Saluatoris nostri, neque Apo-
stolorum, sed satanæ & patris eorum diaboli.
Quæ autem sunt hæreses Iudæorum & Græco-
rum, alio docent modo, ut veram vitam homi-
nibus auferant.

DE PROVIDENTIA DEI,
& de mundo.

Minor mundus per providentiam factus est.
præuidit enim Deus peccaturum esse hominem.
Idcirco novos cælos & nouam terram spera-
mus,

Περὶ τῶν τὰς συνεισέκτους ἔχοντων.

A *De ijs qui mulieres subintroductas habent.*

Ἀπὸ τῆς καθόλου ἡ μεγάλης συνόδου, μὴ ἱε-
ρεῖς πρεσβύτεροι μὴ τι διάκονοι μὴ δ' ὅλως τῶν
ἐν τῇ κλήρῳ πρὸς ἐξῆναι προσησκημένοι ἔχον, πλὴν αἱ
μὴ ἄρα μητέρας ἢ ἀδελφὰς ἢ θείας, ἢ αὐτὰς μόνας πρὸς
σωπὴν διὰ τὴν φύσιν τῆς ὑποψίας. οἱ δὲ ὅσοι τῶν
ἐν τῇ κλήρῳ κινδυνεύουσιν περὶ τῶν ἰαυτῶν ἀξίας.

Περὶ κατεπίσεως ἱεροκόπων.

Ἐπίσκοποι πρεσβύτεροι μάλιστα μὲν ὑπὸ πάντων
τῶν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ ἱεροκόπων καθίστασθαι· αἱ δὲ
δυσχερεῖς αὐτῶν τοιοῦτοι, ἢ διὰ κατεπίσεως ἀνάγ-
κην, ἢ διὰ μὴ ὁδοῦ, ἐξάπαντες τρεῖς ἢ πλεονάζοντες
συναγομένους, συμπλήρων ἡγομένων καὶ τῶν ἀπόν-
των, καὶ σωτηριζομένων διὰ γραμμάτων, τότε πλὴν
χειροτονίας ποιῆσαι. τὸ δὲ κρῖνος τῶν γενομένων διδο-
ῖται εἰς ἐκάστην ἐπαρχίαν τῇ μητροπολίτι ἱεροκόπῃ.

Περὶ τῶν ἀκραιωνήτων γενομένων.

Περὶ τῶν ἀκραιωνήτων γενομένων, αἱ τῶν ἐν τῇ
κλήρῳ, αἱ τῶν ἐν τῇ λαϊκῇ τάγματι ὑπὸ τῶν
καθ' ἐκάστην ἐπαρχίαν ἱεροκόπων, κρατίτω ἡ γνώ-
μη, καὶ τὴν κατὰ τὴν ὑφ' ἐτέρων ἀποβληθῆναι,
ὑφ' ἐτέρων μὴ προσεῖσθαι. ἐξῆς τῆς ἐκείνου δὲ μὴ μικρο-
ψυχίας, ἢ φιλονικίας, ἢ πρὸς τὴν αὐτὴν ἀγῆστῃ τῇ ἱε-
ροκόπῃ ἀποσπασθῆναι γὰρ ἔστιν ἵνα οὐκ ἐν τῇ
πρέπουσιν ἐξέτασιν λαμβάνῃ, καλῶς ἔχοντες ἰδοῦν
ἐκαστοὺς ἐν αὐτῇ, καὶ ἐκάστην ἐπαρχίαν δις ἔτι πρὸς
συνόδους γίνεσθαι, ἵνα κρινῇ πάντων τῶν ἱεροκόπων
τῆς ἐπαρχίας, ὅτι τὸ αὐτὸ συναγομένων, τὰ πρὸς τὴν
ζητήματα ἐξετάζουσιν. καὶ ὅπως οἱ ὁμολογουμένως
προσκειμένους τῇ ἱεροκόπῃ καὶ λόγον ἀκραιωνή-
των ὅσοι πάντων εἶναι δοκῶσι, μέχρις αὐτῇ τῇ κρινῇ
τῇ ἱεροκόπῃ δόξῃ πλὴν φιλονικίας πρὸς αὐ-
τῶν ἐκείνου ψήφου, αἱ δὲ συνόδοι γινώσκουσιν, μίαν
μὲν πρὸς τῆς παραρακλήσεως, ἵνα πάσης μικροψυχίας
ἀναιρεμένης τὸ δῶρον καθαρὸν προσφέρῃται τῇ θείᾳ
δόξῃ διὰ τὴν τὸ μετὰ τὴν κατὰ τὴν.

Περὶ τῶν ἐξαίρετων τιμῶν αἱ πρὸς τοὺς μείζονας
κυβερνῶσιν ἱεροκόπους ἐκκλησιαστικῶς
ἐκαστοῖς ἑκάστῃ.

Τὰ δὲ χάρις εἶναι κρατίτω, τὰ ἐν Αἰγύπτῳ καὶ Λι-
βύᾳ καὶ Πενταπόλει, ὡς τὴν ἐν Αλεξανδρίᾳ ἱε-
ροκόπων πάντων ἔχον πλὴν ἐξουσίας. ἐπεὶ δὲ καὶ τῇ ἐν Ρώ-
μῃ ἱεροκόπῃ πᾶσι συνήθης εἶναι. ὁμοίως δὲ καὶ πλὴν
ἀντιόχειας, ἐν ταῖς ἄλλαις ἐπαρχίαις τὰ πρεσβυ-
τάτους τῆς ἐκκλησίας καθόλου δὲ πρὸς ὅλην ἐκ-
κλησίαν ὅτι αἱ πρὸς χωρὶς γνώμης πρὸς μητροπολίτην ἡγοῦνται
ἱεροκόπους, τὴν τοιοῦτον ἢ συνόδους ἢ μεγάλης ὥρας μὴ
δεῖν εἶναι ἱεροκόπων· ἵνα μὲν τῇ κρινῇ πάντων ψήφῳ
δύο ἢ τρεῖς δι' οἰκίαν φιλονικίας ἀντιλέγωσι, κρατίτω ἡ τῶν πλειόνων ψήφος.

Magna Synodus plenissime vetuit Episcopum,
Presbyterum, Diaconum, aut vllum clericorum
habere secum mulierem introductam. Nisi forte
matrem vel sororem vel amitam, vel denique
cas solas personas, quæ omni suspicione carere
solent. Qui secus faxit, dignitate sua periclitat-
bitur.

De ordinatione Episcopi.

Episcopum oportet maxime ab omnibus Epi-
scopis qui in prouincia sunt, constitui: quod si
hoc difficile vel ob urgentem aliquam necessita-
tem, vel ob itineris longitudinem fuerit, certe
tres in vnum locum conuenientes, dummodo
consenserint qui absunt, & per litteras approba-
uerint, manus impositionem faciant. Confirma-
tio vero eorum quæ sunt in singulis prouincijs,
dari debet à metropolitano Episcopo.

De excommunicatione.

De ijs qui excommunicantur, siue in clero
sint, siue in laicorum ordine, ab cuiusque prouin-
ciæ Episcopis, obtineat sententia secundum Ca-
nonem iubentem ab alijs eiectos ab alijs non ad-
mitti. Exquiratur autem num impotentia ani-
mi, aut pertinacia, aut aliqua alia indignatione
Episcopi sint excommunicati. Vt igitur istud
conueniente inquisitione examinetur, recte pla-
cuit quotannis per singulas prouincias bis in an-
no synodos fieri, ut omnibus prouinciæ Episco-
pis simul in vnum locum conuenientibus, huius-
modi quæstiones excutiantur, & ita demum qui
manifeste Episcopum offenderint, merito apud
omnes excommunicati habeantur, donec com-
muni Episcoporum cœtui, vel priuatim ipsi Epi-
scopo, visum fuerit humaniorem de ipsis ferre
sententiam. Synodi autem fiant, vna quidem
ante Quadragesimam, ut omni simultate deposti-
ta, donum mundum offeratur Deo: altera vero
circa tempus autumnii.

*De praeceptis honoribus qui maiori Episcopo in
gubernatione Ecclesiastica decreti sunt.*

Antiquus mos valeat qui in Aegypto est, Li-
bya & Pentapoli, ut Alexandrinus Episcopus
omnium potestatem habeat, quoniam & vrbis
Romæ Episcopo consuetum hoc est. Similiter
autem & apud Antiochiam & ceteras prouin-
cias unicuique suis seruetur honor. Illud om-
nino manifestum est, quod si quis præter senten-
tiam Metropolitæ factus fuerit Episcopus, hunc
magna Synodus censuit non oportere esse Epi-
scopum: si vero communi omnium suffragio,
eoq. iusto secundum Ecclesiasticum canonem
comprobato, contradixerint duo aut tres pro-
pria pertinacia inducti, valeat plurimorum sen-
tentia.

De

ἀλόγῳ οὐσῇ καὶ κατὰ τὴν κατὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν,
Περὶ

III.

IV.

V.

VI.

De Aeliaz Episcopo.

- VII. Quoniam consuetudo obtinuit & antiqua traditio ut Aeliaz Episcopus honoretur, habeat proximum gradum honoris, salva propria dignitate metropolis.

De ijs qui vocantur Cathari, idest puri.

- VIII. De ijs qui se aliquando vocarunt Catharos, cum ad sanctam catholicam & Apostolicam Ecclesiam venerint, placuit sancto & magno Concilio, ut manus ijs imponantur, & sic maneat in clero: ante omnia profiteri ipsos scripto oportet, quod observabunt & sequentur catholicam & Apostolicam Ecclesiam dogmata, hoc est, quod communicabunt cum his qui secundas nuptias experti sunt, & his qui persecutionis tempore lapsi sunt, quibus tamen & tempus constitutum & dies definitus est, ut sequantur in omnibus decreta catholicae Ecclesiae. Vbicumque igitur siue in pagis siue in urbibus ipsi inveniuntur ordinati, inveni in clero, erunt in eodem ordine: quicumque autem eo veniunt, ubi iam est Ecclesiae catholicae Episcopus aut Presbyter, manifestum quod Episcopus Ecclesiae habebit auctoritatem Episcopi: qui autem a Catharis vocatur Episcopus, Presbyteri honorem habebit: nisi forte placuerit Episcopo, nominis honore illi imperitare. sin minus hoc ei placuerit, providebit illi locum vel Chorepiscopi, vel Presbyteri, ut omnino ille in clero esse videatur, & in una urbe non sint duo Episcopi.

De ordinatione Presbyterorum.

- IX. Si qui citra examinationem promoti sunt Presbyteri, aut examinati confessi sunt peccata sua, & postquam confessi sunt, homines commoti manus eis imposuerint praeter canonem, tales non admittit canon. quod enim reprehensione caret, tuetur Ecclesia catholica.

De lapsis, & ordinatis per ignorantiam.

- X. Quicumque lapsis ordinati sunt per ignorantiam, vel etiam scientibus ijs qui ordinarunt, hoc non praedicit canon Ecclesiastico: cogniti enim deponuntur.

De his qui praevaricati sunt citra necessitatem.

- XI. De his qui praevaricati sunt absque necessitate, aut absque facultatum ablatione, aut absque periculo, aut aliquo simili, quod factum est sub tyrannide Licinij: placuit sanctae Synodo, licet indigni fuerint humanitate, benignitate tamen aliqua erga eos uti. Quoscumque igitur serio poenitet, ij tres annos inter audientes agent, septem annis prosternentur supplices, duobus vero absque oblatione orationum cum populo participes erunt.

A *Περὶ τοῦ ἐν Αἰλίας ὁπισκοποῦ.*

Ἐπεὶ δὲ σωτήρια κεκράτηκε, καὶ τῶν ἁγίων δόξα χαίρει, ὥστε πῶς ἐν Αἰλίας ὁπισκοποῦ ἡμᾶς, ἐχέτω τὴν ἀκολουθίαν τῆς ἡμέρας, τῇ μητροπόλει σωζομένη καὶ οἰκίᾳ ἀξιώματος.

Περὶ ὁνομαζομένων καθαρῶν.

Περὶ τῶν ἑαυτοὺς μὲν ὁνομαζόντων καθαρῶς ποιεῖν, προσερχομένων δὲ τῇ ἀγιωτάτῃ, ἀποστολικῇ καὶ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ, εἶδοξε τῇ ἀγίᾳ καὶ μεγάλῃ συνόδῳ, ὥστε χειροτονοῦντας αὐτοὺς οὕτως μένειν ἐν τῷ κλήρῳ· πρὸ πάντων δὲ τούτων ὁμολογήσαι αὐτοὺς ἐγγράφως προσέκει, ὅτι σωτήριον ἐστὶν ἀκολουθήσουσι τοῖς τῇ καθολικῇ καὶ ἀποστολικῇ ἐκκλησίᾳ δόγμασι, τοῦτο ἐστὶ διζήμενοι κοινωνῶν, ἐπὶ τοῖς ἐν τῷ διαγμῷ ὁρθοπιστίων, ἐφ' ὧν καὶ χεῖρας τίθηται, καὶ ὁσὶς ὡς αἰ, ὥστε αὐτοὺς ἀκολουθῆναι ἐν ταῖς, τοῖς δόγμασι τῆς καθολικῇ ἐκκλησίᾳ· ἐν ταῖς μὲν οὖν πάντες εἰς τὴν κοίτην, ἅπας ἐν πόλει αὐτῇ μόνον ὁρίζονται χειροτονήσας, ὁρίζονται ἐν τῷ κλήρῳ, ἔσονται ἐν τῷ αὐτῷ ὀνόματι· ὅσοι δὲ τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ ὁπισκοποῦ ἢ πρεσβυτέρῳ ὄντι, προσέχοντες, προσέχοντες ὡς ὁ μὲν ὁπισκοπος τῇ ἐκκλησίᾳ, ἐξ ἧς τὸ ἀξίωμα τῷ ὁπισκοποῦ ὁ ὁνομαζόμενος ὁρθῶς τοῖς καθαρῶς ὁπισκοπος τὴν ὁ πρεσβυτέρῳ ἡμῶν ἔχει, πάλιν εἰ μὴ ἄρα δοκῇ τῷ ὁπισκοπῇ τῆς ἡμέρας τοῦ ὁνόματος αὐτοῦ μετέχειν, εἰ μὴ τὸ αὐτῷ ὁρίζονται, ὁπισκοπῇ τῷ ἢ χωρεπισκοπῇ ἢ πρεσβυτέρῳ, ὡς ἐν τῷ κλήρῳ ὅλος δὲ καὶ ἡμεῖς, ἡμεῖς ἐν τῇ πόλει δύο ὁπισκοποῖ ὄντι.

Περὶ χειροτοσίας πρεσβυτέρων.

Εἰ πινε ἀντιθέτως σωτήρια πρεσβυτέρῳ, ἢ ἀνακρινόμενοι ὁμολογήσουσι τὰ ἡμαρτημένα αὐτοῖς, καὶ ὁμολογησάντων ὁρθῶς καὶ ὁσὶς αὐτοῖς χεῖρας ὁπισκοπῇ, πὺς τοῖς ὁ καὶ ὁ πρεσβυτέρῳ. τὸ ὁσὶς πάλιν ἐκδικῇ ἢ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ.

Περὶ τῶν πωόντων, καὶ προσχευομένων καὶ ἁγίων.

Ὅσοι προσχευομένων τῶν ὁρθοπιστίων καὶ ἁγίων ἢ καὶ προσδοκῶν τῶν προσχευομένων, πὺς ὁ προσχευομένων τῷ καὶ τῷ ἐκκλησιαστικῷ γινώσκουσιν τὸ καθαρῶς.

Περὶ τῶν ὁρθοβαίωντων χωρὶς αἰάγης.

Περὶ τῶν ὁρθοβαίωντων χωρὶς αἰάγης, ἢ ἀφαιρέτως ὑπαρχόντων, ἢ χωρὶς κινδύνων ἢ πινε τοῦτο ὁρίζει τῇ τῆς τυραννίδος Λικινίου· εἶδοξε τῇ συνόδῳ εἰ καὶ ἀνάξιοι ἦσαν φιλοφροσύνης, καὶ ἐπὶ

De

ὁμῶς χρησάμεθα ἡς αὐτοῖς. ὅσοι οὖν γινώσκουσιν μεταμελῶνται, τρία εἴδη ἐκ ἀκροαμάτων ποιήσουσι, καὶ ἐπὶ τῇ ὑποτασσόμενῃ· δύο δὲ εἴδη χωρὶς προσφορῆς κοινωνήσουσι τῷ λαῷ τῶν ὁκλῶν.

Περὶ

co ordine fuerint, hi nequaquam in alia Ecclesia recipi debent, sed omni necessitate cogi eos par est redire in parœcias suas: pertinaces vero excommunicari oportet. Si quis ausus fuerit subripere eum qui ad alium pertinet, & in sua Ecclesia ordinare, non consentiente proprio Episcopo à quo recesserat clericus ille, irrita erit huiusmodi ordinatio.

De clericis fœnerantibus.

XVII. Quoniam plerique Ecclesiastici auaritiam & turpem questum sectantes obliuiscuntur diuinæ scripturæ, dicentis : Qui pecuniam suam non dedit ad usuram : & sœnerantes centesimas exigunt : iustum duxit sanctum magnumq. Conciliû, ut si quis comperiatur post hanc sanctionem usuras capere ex negotiatione, aut aliter rem consecrari, aut sescuplas exposcere, aut aliud quidpiam excogitare turpis lucri causa, de clero deiciatur, & alienus ab Ecclesiastico ordine erit.

*De Presbyteris accipientibus Eucharistiam
à Diaconis.*

XVIII. Peruenit ad sanctum & magnum Concilium, quòd in quibuscumq; locis & urbibus, Diaconi Presbyteris Eucharistiam præbeant, quòd neque Canon neque consuetudo tradidit, ut qui potestatem offerendi non habent, his qui offerunt, corpus Christi porrigant. Illud etiam innotuit, quòd iam quidam ex Diaconis prius quàm Episcopi Eucharistiam attingant. Omnia igitur ista amputentur, & maneant Diaconi in suo ordine, scientes quòd Episcoporum ministri sunt, & Presbyteris inferiores existunt: accipiant Eucharistiam suo loco post Presbyteros, vel Episcopo dante, vel Presbytero. Sed nec sedere Diaconis in medio Presbyterorum liceat: præter canonem enim & ordinem est quòd fit. Si quis autem parere noluerit, post sanctiones has desinat esse Diaconus.

*De redemptibus ex haeresi Pauli Samosatensi
ad Ecclesiam catholicam.*

XIX. Si qui ex Paulianis confugerint ad Ecclesiam catholicam, statutum est, eos omnino rebaptizari debere. Si qui ante hac in clero numerati sunt, si quidem inculpati & sine reprehensione, visi fuerint, denuo baptizati ordinentur ab Ecclesie catholice Episcopo. Si vero examinati minus idonei esse comperiantur, deponi eos oportet. Similiter autem & de Diaconis, & alijs omnibus Ecclesiasticis eadem forma seruabitur. Mentionem autem fecimus de diaconis, quia in eodem ordine numerantur, quia manus impositionem non habent, ut omnino inter laicos censeantur.

De

αὐτοὺς περὶ αὐτῶν ὡς πάντες ἵ ἐ πρὸ τ' ἀφ' αὐτῶν, ἐ ὅλως πρὸ τ' ἐν τῷ αὐτῷ κατὰ ἐξέταζομένων, ὁ αὐτὸς τυ-
πος φυλαχθήσεται. ἐμνήσθημεν δὲ καὶ τῶν ἀφ' αὐτῶν, τῶν ἐν αὐτοῖς, τῶν ἐν τῇ χηρῇ ἐξέταζομένων, ἐπὶ
μὴ χηρῶσι πρὸς ἑαυτοὺς, ὡς ἐξ αὐτῶν ἐν τοῖς λαοῖς αὐτοῖς ἐξέταζομένων.

पक्ष

Α ὅλως ἐν τῇ κλήρῳ ἵξετεζόμενοι, οὐπι ὑδαμῶς δι-
κπὶ ὁφίλυσιν εἶναι, ἐν ἐπὶρσ ἐκκλησία, ἀλλὰ πᾶ-
σαι αὐτοῖς ἀνάγκῃ ἐπὶ γὰρ καὶ χρὴ ἀναπείθου, οἱ
τὰς ἑαυτῶν παροικίας ὁρμημένους ἢ ἀπαιτιήτους
εἶναι προσέκει. εἰ δὲ καὶ πολυμήσῃ τῇ ὑφάρπυσσῃ τῇ
ἐπὶρσ διὰ φέροντα, καὶ χρηροζητήσῃ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ
ἐκκλησία μὴ συγκρατηθῇ μὴ ὁρμησέσθῃ, ἢ ἀνακα-
χάρηκεν, ὁ ἐν τῇ καθόρι ἵξετεζόμενος, ἀκυρος ἵται ἢ
χρηροζησία.

Περὶ κληρικῶν τοκίζοντων .

Β Ἐπὶ δὲ πολλοὶ ἐν τῷ κατὸν ἔχουσιν, τὴν
 πλεονεξίαν ἐν τῷ αἰσχροκέρδῳ διώκοντες, ἐπιλά-
 θοντες ὅτι οὗτοι χαίμαρες, λέγοντες τὸ ἀργύριον αὐτῶν
 οὐκ ἰδοῦναι ὅτι πέφκ' καὶ δανείζοντες ἑαυτοῖς ἀ-
 πωτῶσιν, ἐδικαίωσιν ἡ ἀγία ἐν μεγάλῃ συνέδῳ, ὡς
 εἴ τις ὠρεθίῃ μὲν τὸν ὄρον πύργῳ τοῖς λαμβάνουσιν
 ἐκ μεταχειρήσεως ἢ ἄλλως μεταρχόμενος τὸ πρᾶγ-
 μα ἢ ἡμιολίας ἀπωτῶν ἢ ἑτερόν τι θλινοῦν αἰσχροκέρ-
 δως ἐνεκα, καὶ ὠρεθίσῃ περὶ τὸ κλῆμα, καὶ ἀλλό-
 τριος τοῦ κατὸν εἶναι.

Σ Περὶ πισθυπύρων λαμβανέταιν ἐξ ὧν ἀφαιρούται
 τὴν ὀχάρειαν.

Ηλθεν τις τῶν ἀγίων καὶ μαζάλλιν σῶσον, ὅτι
 ποὶ τῶν πλῆθους, περισβυτέρους τῶν δ' χαρισίαν οἱ
 ἀγαθοὶ διδόντες, ὅπερ ἔτι ὁ κατὼν, ἔτι ἡ σωτήριον
 παρεδωκε, τοὺς ἐξούσιαν μὴ ἔχοντας περισφέρειν, πύ-
 πους τῶν περισφίγγει διδόναι τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ.
 καὶ κληροῦ ἰσχυροῦ, ὅτι ἡ δὲ πῦρ τῶν ἀγαθῶν καὶ
 ὡς τῶν ὀπισθοκόπων τῆς δ' χαρισίαν ἀπὸν. τῶν
 οὐκ πέντε περὶ κληροῦ, καὶ ἐμμενέτωσαν οἱ ἀγαθοὶ.
 τῶν ἰδίῳις μέτροις, εἰδόντες ὅτι τοῦ μὲν ὀπισθοκοποῦ ὑπὲρ
 ῥίπῃ ἵσθι, τὸ δὲ περισβυτέρων ἐλάττωσιν τυγχάνουσι.
 λαμβανέτωσαν ὅτι καὶ τῶν δ' χαρισίαν καὶ τοὺς
 περισβυτέρους ἢ τοῦ ὀπισθοκοποῦ αὐτοῖς διδόντες ἢ τοῦ
 περισβυτέρων. ἀλλὰ μήτε καθ' ἑαυτὸν ἐν μέσῳ τῶν περι-
 σβυτέρων ἐξέτω τῶν ἀγαθῶν. ὡς καὶ κατὼν καὶ ὅτι
 ὡς καὶ τῶν ἐπὶ τὸ γινόμενον. καὶ δὲ πῦρ μὴ θείῳις πύ-
 λωται, καὶ τῶν ὅρων πτωχύνωται τῆς ἀγαθῶν.

Περὶ τῶν ἐκ Παύλου ὁ Σαρματιῶς προσλήϊται
ἢ προσοίεται τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ.

E

Περὶ τῶν Παυλιανῶν, ἡτοιμασμένοι
τῇ καθελικῇ ἐκκλησίᾳ ὅρος ἐκτίθηται, ἀναβαπ-
τίζουσιν αὐτοὺς ἐξ ἁπλότητος. καὶ δὲ πρὶς ἐν τῷ παρρησι-
ῶν χρόνῳ, ἐν τῷ κλήρῳ ἐκπαίδευσαν, οἱ μὲν ἀμ-
πλοῖ καὶ ἀνιπίλητοι φαινοίτο ἀναβαπτισθέντες χιρο-
τονιάσασθαι, ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας ὁποσόντων· καὶ δὲ
ἀνακρινόντες ἀνιπίλητοι κρίσκοντες, καὶ μετὰ

पक्ष

Περὶ τῶν ἐν τῇ κυριακῇ γένου κλινόντων.

A

Ἐπεὶ δὲ ἡσίοποις ἐν τῇ κυριακῇ γένου κλινόντες, ἐν ταῖς τῆς πεντηκστῆς ἡμέραις, ὑπὲρ πύργου πάν-
τα ὁμοίως ἐν πίστῃ παροικίᾳ ὁμοφρόνως φυλάττε-
σθαι, ἐς ὧν τις εἶδε τῇ ἀγίᾳ συνόδῳ τὰς ἀρχὰς δα-
δίδοιαι τῷ κυρίῳ. Τύπος τὸς εἰκοσι νόμος τὸ αὐτὸ
ἄξιον αὐτῶν συνείδητον ὅτι παρυσία ἔχοφιλες τοῦ
ἐκ παλαιότητος βασιλέως Κωνσταντίνου, πρὸς τῆς ἐκ-
κλησιαστικῆς πολιτείας ἐξράψαντο· ἐβυλάσαντο ὃ
καὶ ἔπειτα νόμον ἐκείνου τῶν ὁπισκοπῶν, ὃν ὁ θεὸς
ἐκάλυψε Παφνούτιος πρὸς τὸ ἀναγκάσειν ὡς ἡν διηγή-
σατο μετὰ τὸν γάμον αὐτοῦ διήγημα. εἶδοκεν ποτὶ
τῶν ὁπισκοπῶν νόμον νεαρὸν, εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἐ-
σπαρῆναι, ἐν τῇ συνόδῳ, ὡς πρὸς τῶν ἄλλων τῆς ἐκ-
κλησίας, οὕτως καὶ πρὸς τὸν ὁρίσαντα.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΜΗ ΔΕΙΝ ΤΟΤΕ ΙΕΡΩ-
μένους ἑκάστου τὴν ἑαυτοῦ γαμετὴν ἐμβαλεῖν.

Ἐξ ἡρώων αὐτῶν πρὸς τὸ μὴ δεῖν τοὺς ἱερωμένους,
ἢ ἐπὶ ὁπισκοπῇ, ἢ ἐπὶ πρεσβυτερίᾳ, ἢ ἐπὶ διὰ-
κονίᾳ, ἢ ἐπὶ ὑποδιακονίᾳ, ἢ ἐπὶ τῇ ἐκκλησιᾷ κα-
ταλόγου, συγκαθίσθαι τῆς γαμετῆς, αὐτὸ ἐπὶ λαϊ-
κῷ ὅντις ἡγάγαντο. πύτων οὕτως διηγουμένων,
αἰσθάντες ἐν μέσῳ τοῦ ὄχλου τῶν ὁπισκοπῶν, ὁ θεὸς
Παφνούτιος, μετὰ τῇ φωνῇ ἐβόησεν, λέγων· μὴ
βαρύνετε τὴν ζυγὸν τῶν ἱερωμένων· τίμιος γὰρ φη-
σὶν, ὁ γάμος ἐν πᾶσι καὶ ἡ κατὰ ἀμύαντος. μὴ τῇ
ὑπερβολῇ τῆς ἀκρεβείας τὴν ἐκκλησίαν μάλλον
περὶ βλάψῃ· ὅς γὰρ φησὶ πάντες διώσασθαι φέρειν
τὴν ἀπαθείαν τὴν ἀσκησιν. ὅς τις ὡς οἱ καὶ φυλακτῆ-
σιν ἐν τῇ σωφροσύνῃ τὴν ἑαυτοῦ γαμετὴν πρὸς ἀνδρὸς
στρυμνίσκῃ· σωφροσύνην ὃ καλὴν καὶ τὴν νομίμην γα-
μετὴν ἑαυτοῦ τὴν συνείδησιν λέγω· μὴ μὲν δόπο-
ζώοντα πύτων μὴ ὁ θεὸς ἐξώξει, ἐν τῇ ἀπαθείᾳ ἀνα-
γνώσκει, ἢ ψάλλει, ἢ λαϊκὸς ὢν ἡγάγῃ. ἐπὶ ταῖς ἐλε-
γμοῖς μέγας Παφνούτιος ἀπὸ τῶν γάμων, διὰ τὴν
πίστιν ἐν ἀσκητικαῖς ἀνταρτίσει αὐτῶν. διὸ πρὸς
ὅς τις ὁ πᾶς τῶν ὁπισκοπῶν σύνδρομος τῇ τῷ ἀνδρὶ συμ-
βουλία ἀπέστρεψε πρὸς τὴν ζητήματα πύτων, τῇ γαμῶν
καταλήψεσιν τῶν βυλομένων καὶ συμφωνίας ἀ-
πίχεσθαι τῆς ἰδίᾳ γαμετῆς.

Ταῦτα ἐπαχθῆσαν ὅτι τὸ ἀγίας ἐμεγάλῃ καὶ
οἰκουμένης συνόδῳ τὸ ἐν Νικαίᾳ τὸ Βιθυνίας ἀθροί-
σθαι. Εὐσέβιος ὃ καὶ Θεόγνιος, καὶ οἱ σὺν αὐτοῖς Ἀρφα-
ροὶ, ἐκ ἐνεργήσεως τῶν τῶν ἀληθινῶν πίστεως κρατυγῆ-
σαι βεβαίωσιν, ἐπὶ μὲν ἐπὶ τῶν Ἀρρεν ἀναθεματίζου μὴ
ἀναρχόμενοι. Φωρεθέντες ἐπὶ αὐτοῖς ὅτι πύτων ἐξορία
ὑπετίθει ψήφῳ ἔχοφιλες τοῦ βασιλέως, ἐκρά-
σεν τὸ ἀγίας τῶν ὁπισκοπῶν συνόδῳ, ἄλλων αὐτῶν αὐτῶν
ἐν ταῖς αὐτῶν παροικίαις καταστάντων ψήφῳ τὸ αὐτὸ
συνόδῳ, ἐπὶ τῆς ἑαυτοῦ παροικίας κλήρου ἐλαδ· ἐ
Ἀμφίων μὲν τὴν τῶν Νικομηδείων ἐκκλησίαν ἡγεμο-
νίαν παρέλαβε, Χρήστος ὃ τὴν τῶν Νικαίας, καὶ ἄλλοι
τῶν τῶν ὁμοφρόνων αὐτῶν. ἀλλὰ μὲν καὶ πάλιν τῆς ἐξ
ἐθνῶν χρησόμενοι μηχαναῖς Εὐσέβιος ἐ Θεόγνιος, ἐ
τὴν

De genuflectentibus in die Dominico.

Quoniam sunt quidam, qui in die Dominico
genua flectunt, & in diebus Pentecostes: ut om-
nia in omnibus Ecclesijs concorditer seruentur,
placuit sancto Concilio, stantes preces suas Deo
reddere.

XX.

Has viginti leges sanctus ille Episcoporum
confessus in praesentia Deo charissimi & cele-
berrimi Imperatoris Constantini, de admini-
stratione Ecclesiastica scripserunt. Statuerant
autem & aliam quidem legem Episcopi ferre,
quam diuinus Paphnutius prohibuit. de quo
operispretium duxi historiam narrare admi-
ratione dignam. Visum erat quibusdam Episcopis
in Concilio nouam legem in Ecclesia constitue-
re, & ut de alijs rebus Ecclesiasticis, sic & eam
rogare.

QUOD NON OPORTEAT ECCLÉ-
siasticos suam uxorem ejicere.

C A P. XXXII.

Consuerunt igitur non oportere Ecclesiasti-
cos, siue Episcopos, siue Presbyteros, siue
diaconos, siue subdiaconos, aut alios quoscum-
que sacri illius ordinis, cum vxoribus suis dor-
mire, quas iam antea cum laici essent duxissent.
Hæc cum illi constituerent, surgens in medio Epi-
scoporum conuentu diuinus Paphnutius, magna
voce dixit: Nolite grauari iugum Ecclesiastico-
rum. Nam honorabiles, inquit, sunt nuptiæ apud
omnes, & thorus immaculatus. Nolite lædere
Ecclesiam nimio seueri iuris excessu. non enim
omnes, ait, ferre possunt vitæ illud institutū quod
omnibus affectibus vacat. nemo, ut opinor, in
castitate seruabitur, si mariti singuli suis priuan-
tur vxoribus. Virorum cum suis vxoribus con-
suetudinem ego præclaram continentiam esse
dico, nec posse separari eam quam Deus coniun-
xit, & quam semel, cum lector aut cantor aut lai-
cus esset, vxorem duxit. Atque ista quidem suadet
magnus Paphnutius, licet coniugij expertus esset,
propterea quod in monasterijs a pueritia fuerat
educatus. Quocirca viri consilio persuasus Epi-
scoporum cætus, de quaestione ea tacuit, & eo-
rum reliquit arbitrio qui volunt ex mutuo con-
sensu a proprijs coniugibus abstinere.

Hebr. 13.

Matth. 19.

Hæc gesta sunt in sancto, magno, & generali
Concilio, quod Nicææ in Bithynia congregatum
fuit. Eusebius autem, & Theognius, & qui cum
eis erant Ariani, non ferentes vincentem veræ Fi-
dei confirmationem, quin & Ario anathema di-
cere nō patientes, iterumque in eo deprehensi, exi-
lio cesserunt, suffragio religiosissimi Imperato-
ris, & iudicio sancti Concilij Episcoporum, post-
quam alios pro ipsis in ipsorum paræcijs consti-
tuerunt decreto eiusdem Concilij, & cleri ac po-
puli vniuscuiusque paræciæ: Amphion quidem
ecclesiæ Nicomedienis præfectus est, Chrestus
vero Nicææ, & alij eiusdem cum ipso sententiæ
alii. Verum vtentes rursus consuetis artibus
Eusebius & Theognius, & occasionem fraudis

xx ij inue-

teruiam mentis, nulla potestas auctoritasve ei tribuatur: quippe cum homo is sit qui possit de-
nuo Ecclesie statum & ordinem perturbare. Hæc sunt quæ ad Aegyptum & sanctissimam Ec-
clesiam Alexandrinam proprie & separatim per-
tinent. Si quid præterea vel canonibus vel de-
cretis constitutum est, honoratissimus dominus
frater & collega noster Alexander ad vos reuer-
sus certius perferet, ut qui actorum omnium au-
ctor fuerit & particeps. Lætum etiam nuntium
vobis afferimus de consensu omnium in cele-
brando sanctissimo festo Paschatis, quod ea res
etiam vestris precibus recte constituta est; ita ut
omnes fratres in Oriente, qui antea Iudæos imi-
tari consueverant, iam deinceps cum Romanis &
vobis, omnibusq. nobis qui eundem morem vo-
biscum à primis temporibus in eo recolendo te-
nuimus, sanctissimum festum Paschatis concor-
dissime celebrabunt. Læti igitur ob res prospere
gestas, & ob pacem & concordiam communiter
inter omnes constitutā, tum denique ob excisas
radicitus hæreses, collegam nostrum & Episco-
pum vestrum Alexandrum maiore honore &
ardentiore charitate complectimini: qui nos
præsentia sua recreavit, & permultum laboris in
hac ætate sua suscepit, quod vos aliq. omnes tran-
quilliore pace frui possitis. Orate pro omnibus
nobis, ut quæ à nobis recte sunt constituta, ea ra-
ta stabiliaq. maneat, ut credimus, beneficio Dei
Patris omnipotentis, & vnigeniti filij eius Do-
mini nostri Iesv Christi, & Spiritus sancti, cui
sit gloria in sæcula. Amen.

*PUBLICA EPISTOLA SCRIPTA
ab Eusebio Episcopo Cæsarea Palestina.*

C A P. XXXIV.

EThi verisimile est, fratres charissimi, ea quæ de
fide Ecclesiastica in amplo & frequenti Con-
cilio Nicææ coacto tractata sunt, ad vos aliunde
perlata esse, præsertim cum fama ipsa accuratam
rerum gestarum narrationem sua celeritate præ-
currere soleat: tamen ne veritas, si auditione so-
la ea acceperitis, contra ac se habeat vobis nun-
tietur, primum eam fidei formulam, quæ à no-
bis Concilio proposita est, deinde alteram, quam
Episcopi, ubi nostris pauca adiecerant, ediderūt,
ad vos mittere necesse putauimus. Nostra vero
formula, quæ tum coram Imperatore nostro san-
ctissimo perlecta est, tum recte se habere pro cer-
to explorata, ad hunc modum se habet.

Fides à nobis exposita.

Sicut ab Episcopis qui nos antegressi sunt, ac-
cepimus, sicut cum Fidei fundamenta in nostris
animis primum iacta essent, cumq. lauacro ba-
ptismi abluti essemus audiuimus, sicut à diuinis
scripturis didicimus, & sicut cum funderemur
presbyteri munere, & cum Episcopatum obti-
neremus, credidimus & docuimus: sic etiam iam
credentes nostram Fidem patefacimus: ea est
talis.

Credimus in vnum Deum, Patrem omnipoten-
tem, visibilibus omnium & inuisibilibus creato-
rem:

A ἔχουσα ἡ αὐθεντία αὐτῶν δοθέν, αὐθροῦ παθωαμένῃ
πάλιν τὰς αὐτὰς ἀπεχίας ἐμπιῆσαι. πῶς ἐστὶν τὸ
ἐξαίρετον καὶ ἀσφαιρόντα λίγυπὴ καὶ τῇ ἀγνώστῃ
Ἀλεξανδρίῳ ἐκκλησίᾳ. οἱ δὲ πᾶσι ἡ ἐκκλησία
ἡ ἰδογματοῦσα συμπερόντος πρὸ κυρίου καὶ τιμωπ-
του συλλειτουργοῦ καὶ ἀδελφοῦ ἡμῶν Ἀλεξάνδρου, αὐ-
τὸς παρὼν ἀκρεβέστερον αἰεὶ τὸ πᾶν πρὸς ἡμᾶς, κα-
τὰ καὶ κύριος καὶ κοινωνὸς τῶν γινωσκόμενων τυγχάνων.
διαγυλισόμεθα ὅτι ὑμεῖς ἐστὲ τῆς συμφωνίας πρὸς
ἀγίου πάχα, ὅτι ὑμεῖς αὐτὰς κατωρθώσατε καὶ
πρὸς τὸ μέρος, ὥστε πᾶσι τοῖς ἐν τῇ ἰσῶ ἀδελφοῖς,
B τοῖς μὲν τῶν ἰσοδόκων τὸ πᾶν πρὸς ποιῶντας, συμφώ-
νως συμφώνως ἐν ὑμῖν, καὶ πᾶσι ἡμῖν πᾶσι ἐξ ἀρχαίων
μεθ' ὑμῶν φυλάσσει τὸ πᾶχα ἐκ τῶν δευτέρων ἀγ-
νῶν αὐτῶν ἀγνοῦντων ἰσοδόκων τὸ πᾶχα. χαίρειν
οὖν ὅτι πᾶσι κατωρθώσατε, καὶ ὅτι τῇ κοινῇ ἐκκλησίᾳ καὶ
συμφωνίᾳ, καὶ ὅτι τῇ πᾶσι αἰρεσὶν ἐκτελεσθῇ, ἀπο-
δέξασθαι μὲν μὲν μέγιστος ἡμῶν ἐκ πλείονος ἀρχαίως
τὸ συλλειτουργῶν ἡμῶν, ὑμῶν ὅτι ὁπισκοπῶν Ἀλεξάν-
δρου, πρὸς ἀφαιρῶντα ἡμῶν τῇ αὐτῇ παρῶν, καὶ ἐν
πᾶσι τῇ ἡλικίᾳ τῶν πᾶσι πᾶσι ὑποτάσσονται ὑπὲρ πρὸς
ἐκκλησίᾳ ὑποτάσσονται τῷ πᾶσι. εὐχαριστοῦμεν ὅτι
C πᾶσι ἡμῶν ἀπῶντων, ἵνα πᾶσι καλῶς ἔχοντες δοξάσωμεν,
πᾶσι βίβασιν μὲν καὶ ἀποκρίσιν γινωσκόμενα, ὡς
πιστεύομεν, ὅτι πᾶσι πᾶσι πᾶσι θεοῦ, καὶ πρὸς μοι-
χρῶν καὶ αὐτῶν καὶ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἀγίου
πνεύματος, ὅτι ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνες. ἀμήν.

*ΕΥΚΤΑΙΟΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΓΡΑΦΕΙΣΑ
πρὸς Εὐσεβίον ὁπισκόπου Καισαρείας
τῆς ἐν Παλαιστίνῃ.*

TΑ πᾶσι τῆς ἐκκλησιαστικῆς πίστεως πραγμά-
τα θέντα καὶ τῶν μεγάλων συνέδρων τῶν ἐν
Νικαίᾳ συγκροτηθέντων, αἰεὶ μὲν ὑμᾶς ἀγαπᾷν καὶ
ἀλλοθὴν μεμαθημένας, τῆς φήμης ἀποτρέχειν ἡ-
θῶς τὸν πᾶσι τῶν πραγμάτων πραγμάτων ἀλη-
θῆ λόγον· ἀλλ' ἵνα μὴ ἐκ τῆς αὐτῆς πᾶσι τῆς ἀλη-
θείας ἱστορίας ὑμῖν ἀπαγρίδληται, ἀναγκάως δι-
πληψάμεθα ὑμῖν, πρῶτον μὲν τῶν ἐφ' ἡμῶν πρῶ-
την πᾶσι τῆς πίστεως γραφῶν, ἐπὶ τῇ τῶν δόκμων
τῆς ἡμετέρας φωνῆς ἀποδείξας ὁπισθαλόγως
ἐκδεδώκασι. τὸ μὲν ὅτι πρὸς ἡμῶν γραμμένον ὅτι πα-
ρῶν ἐστὶν θεοφιλέστατον ἡμῶν βασιλεῖς ἀναγκάως
E εὐπὶ ἔχοντες καὶ δοκίμως ἀποφανθῇ, τὸ ὅτι ἔχοντες
πᾶσι ἡμῶν ἐκτελεσθῇ πᾶσι. καθὼς παρελάβο-
μεν πρὸς τῶν πρὸς ἡμῶν ὁπισκοπῶν, καὶ ἐν τῇ πρῶτῃ
κατηχήσῃ, καὶ ὅτι τὸ λυτὸν ἐλαμβάνομεν, καὶ κα-
τὰ τὸν τῶν θείων γραφῶν μεμαθημένας, ἐκ τῆς
τῆς ἀρεσκυπείας ἐν αὐτῇ τῇ ὁπισκοπῇ ὁπισκο-
μῶν πᾶσι καὶ ἐκδεδώκασι, ὅτι καὶ ἡμῶν πᾶσι πᾶσι
ἡμετέρας πᾶσι ὑμῖν ἀποφανθῇ. ἐστὶν ὅτι αὐτῇ.

Πιστεύομεν εἰς ἕνα θεόν, πᾶσι πᾶσι πᾶσι
τῶν ἀπῶντων ὁριστῶν τὸ καὶ ἀρεσκῶν πᾶσι
καὶ

καὶ ἐν ἑνὶ κύριῳ Ἰησοῦ Χριστῷ, τὸν τοῦ θεοῦ λόγον, θεὸν ἐκ θεοῦ, φῶς ἐκ φωτός, ζωὴν ἐκ ζωῆς, ὃν μονογενῆ, πρωτόγονον πάσης κτίσεως, πατρὸς πάντων τῶν αἰώνων ἐκ τοῦ πατρὸς γεγεννημένον, δι' οὗ καὶ ἐγένετο τὰ πάντα. τὸν διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν σαρκωθέντα, καὶ ἐν ἀνθρώποις πολιτευσάμενον, καὶ παθόντα, καὶ ἀναστάντα τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, καὶ ἀνελθόντα εἰς τὸν πατέρα, καὶ ἔξοιτα πάλιν ἐν δόξῃ κεῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς. πιστεύομεν καὶ ἐν πνεύματι ἁγίῳ, ἀληθῶς πνεῦμα ἄγιον, καθὼς καὶ ὁ κύριος ἡμῶν δόξαζόντων ἐν τῷ κήρυγματι τοὺς ἑαυτοῦ μαθητάς, ἵπτι· παραγγίλλας καὶ τηροῦναι πάντα τὰ ἐντολὰ, βαπτίζοντας αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρὸς, καὶ τοῦ υἱοῦ, καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος. οὗτοι οὖν καὶ διὰ βιβλίου οὕτως ἔχον, καὶ οὕτω φροῖν, καὶ πάλιν οὕτως ἐκκηρύττειν, ἕως μέλεος θανάτου ὑπὲρ πάντης ἐκτίσεως τῆς πίστεως, ἀνακηρύττοντες πᾶσι ἁγίον ἄγριον. ταῦτα δὲ καὶ καρδίας καὶ ψυχῆς πάντως πεφρονηκέναι, ἐξ οὗ περ ἐγνωμένον ἑαυτοὺς, καὶ νῦν φροῖν τι, ἔλεγον· ἐξ ἀληθείας ὅτι τοῦ θεοῦ τοῦ παντοκράτορος καὶ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μαρτυροῦμεθα, δεικνύμενοι ἰστοῦντες, καὶ διὰ τοῦ δόξαν πίστεως ὑμᾶς, ὅτι καὶ τοὺς παρεληλυθότας χρόνους οὕτως ὁρίσασθαι καὶ ἐκκηρύττειν. πάντες ὑφ' ἡμῶν ἐκτεθήσεται τῆς πίστεως, ἡδὲ ἀπὸ πρὸς ἀντιλογίας τῶν. ἀλλ' αὐτοὶ τι πρῶτος ὁ θεὸς φιλέστω ἡμῶν βασιλεύς, ἐρχόμενος εὐεχέμεν αὐτῶν ἑμαρτύρησιν· ὅταν τι καὶ ἑαυτοὶ φροῖν σωμολόγησι, καὶ ταύτην τὴν πάντας συγκρατήσας, ὑπογράψωσι τι τῆς δόξης, ἔστωσαν πάντες αὐτοῖς περιελαβόντες, ἐνὸς μόνου προσεγγραφέντες ῥήματα τοῦ ὁμοούσιου, ὁ καὶ αὐτὸς ἡμετέρω, λέγων· ὅτι μὴ καὶ τὰ τῶν σωμάτων πάθη λέγοιτο τῷ πατρὶ ὁμοούσιος, ὅτι καὶ διαίρεσις, ἔτι καὶ πᾶσι δόξα τῶν ἐκ τοῦ πατρὸς ἐκπορευομένων· καὶ οὐδὲ τὸ διωκόμεν τῶν αὐτῶν, ἔστωσαν φύσιν, σωμῆτιον τι πᾶσι ὑφ' ἡμῶν· θύσας ἡ καὶ διὰ τῶν λόγων ἐκπορεύων τὰ τῶν αὐτῶν καὶ ὁ μὲν σωφρόνως ἡμῶν ἔστω βασιλεύς βασιλεύς τὰ τῶν αὐτῶν ἐφ' ἡμῶν, οἱ δὲ περὶ αὐτῆς τοῦ ὁμοούσιου περὶ αὐτῆς, τῶν δὲ τῶν γραφῶν πιστεύουσιν.

Η ΕΝ ΤΗ ΣΥΝΟΔΩ ΤΗ ΑΓΟΡΕΥΘΕΙΣΑ ΠΙΣΤΙΣ.

Πιστεύομεν ἐν ἑνὶ θεῷ, πατέρα παντοκράτορα, πάντων ἑσθῶν τι ἔσθῶν ποιητὴν· ἐν ἑνὶ κύριῳ Ἰησοῦ Χριστῷ τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, γεννηθέντα ἐκ τοῦ πατρὸς μονογενῆ, τὸν ὅτι ἐστι, ἐκ τῆς αἰῶνος τοῦ πατρὸς, θεὸν ἐκ θεοῦ, φῶς ἐκ φωτός, θεὸν ἀληθινὸν ἐκ θεοῦ ἀληθινοῦ, γεννηθέντα, ἢ ποιηθέντα, ὁμοούσιον τῷ πατρὶ, δι' ὃ τὰ πάντα ἐγένετο, τὸν ἐν ἡμῶν, τὸν ἐν τῇ γῇ· τὸν δι' ἡμᾶς τὸν ἀνθρώπου, ἔσθῶν τῶν ἡμετέρων σωτηρίαν κατελθόντα, ἔσθῶν σαρκωθέντα, ἔσθῶν παθόντα, παθόντα, καὶ ἀναστάντα τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, ἀνελθόντα εἰς τοὺς οὐρανοὺς, ἐρχόμενον κεῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς· καὶ ἐν τῷ ἁγίῳ πνεύματι.

A rem : Et in vnum Dominum Iesum Christum, Dei Verbum, Deum de Deo, lumen de lumine, vitam de vita, filium vnigenitum, primogenitum, omnis creaturæ, ante omnia sæcula ex Patre genitum ; per quem etiam omnia facta sunt : Qui propter nostram salutem incarnatus est, & inter homines versatus : qui passus est, & resurrexit tertia die, & ascendit ad Patrem, & iterum venturus est in gloria iudicare viuos & mortuos. Credimus etiam in vnum Spiritum sanctum, vere Spiritum sanctum, sicut Dominus noster cum discipulos suos ad prædicandum mitteret, locutus est : Euntes docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti. De quibus confirmamus ita esse, nos ita sentire, sic etiam sensisse, & vsque ad mortem huic Fidei insistere velle, anathemate impiæ cuique hæresi denunciato. Atque de istis rebus omnibus nos sincere ex animo ita sensisse, ex quo nosmet noscere poteramus, & iam etiam vere tum sentire, tum dicere, Deum omnipotentem & Dominum nostrum Iesum Christum coram testamur, certaq. demonstratione ostendere possumus, vobisq. ratione persuadere, nos temporibus præteritis ita credidisse, & prædicasse. Cum hanc Fidem exposuissemus, nulli erat contradicendi locus. Quinetiam Imperator ipse noster sanctissimus hanc nostram Fidem veritatem in se complecti primus omnium testificatus est, seq. eodem animo esse constanter asseruit, præcepitq. vt omnes eidem assentirentur, decretis eiusdem subscriberent, congruerent cum eisdem, dummodo vna vox consubstantialis adscriberetur : quam quidem ille ipse explicauit : quod non secundum corporis affectiones dicatur Patri consubstantialis, neque quod per diuisionem vel sectionem vllam ex Patre constare. nam fieri non potest, vt natura quæ materiæ expers est, quæ sola intelligentia percipitur, quæ corpore vacat, corpoream vllam affectionem in se excipiat : sed eiusmodi res nos diuinis & arcanis verbis debere complecti. Sapientissimus quidem & pius noster Imperator de his isto modo philosophatus est. Episcopi autem propter hanc vocem, consubstantiale, istam formulam ediderunt.

FIDEI FORMULA IN CONCILIO edita.

C A P. XXXV.

Credimus in vnum Deum, Patrem omnipotentem, omnium visibilium & invisibilium creatorem : Et in vnum Dominum Iesum Christum, filium Dei, genitum ex Patre vnigenitum, hoc est, ex substantia Patris, Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero, genitum, non factum, consubstantialem Patri, per quæ omnia facta sunt & quæ in celo, & quæ in terra sunt : Qui propter nos homines & propter nostram salutem descendit, & incarnatus est, homo factus est, passus est, sepultus est, & resurrexit tertia die, ascendit ad celos, venturus est iudicare viuos & mortuos. Et in Spiritum sanctum.

xx iij Qui

Matth. 28.

Qui vero dicunt, quod erat aliquando tempus cum non esset, & antequam genitus erat non esset, vel quod ex nihilo ortus est, vel quod ex alia essentia substantiave quam ex Patris genitus, vel quod conuertere aut mutari potest Filius Dei: istis catholica & Apostolica Dei Ecclesia anathema denuntiat. Cum ista formula ab illis præscripta esset, illud, Ex substantia Patris esse, & illud, Patri consubstantialem esse, quomodo essent intelligenda, ab eis diligenter querere cœpimus. Unde quæstiones, & responsa nata sunt, rationeque accurate peruestigatum, quæ illis verbis subiecta esset sententia. Fatebantur illi, ex substantia Patris esse, idem significare, quod ex Patre esse, non tamen partem Patris esse. Nobis sane videbatur pulchre consentire cum pia illius doctrinæ sententia, quæ docet Filium ex Patre esse, non tamen partem substantiæ illius esse. Quapropter huic sententiæ etiam à nobis assensum est: neque vocem, consubstantialem, reiecit, propterea, quod pax tamquam scopus ad intueundum ante oculos nostros versabatur: & cautio erat à nobis adhibita, ne recta Fidei sententia excideremus. Pari ratione, Genitum, non factum, approbauimus. Nam factum verbum cum ceteris creaturis, quæ per Filium factæ sunt, commune esse dixerunt, nec Filium earum simile quidquam habere: ac propterea eum non esse creaturam illarum similem, quæ ab ipso factæ sunt, sed præstantioris esse substantiæ, quam qua vlla creatura prædita sit: quam quidem ex Patre genitam esse sacræ litteræ perdocent, cum modus eius generationis à nulla mortali natura vel verbis exprimi, vel cogitatione comprehendere possit. Eodem modo etiam illud: Filium Patri consubstantialem esse, ratione & exquisitum est, & probatum, non more corporeo debere intelligi, nec quidquam habere simile cum mortalibus animantibus. nam neque diuisione substantiæ, neque sectione, sed nec affectione vlla, aut versione mutationeue paternæ essentia & facultatis posse constare: ingenitam enim Patris naturam ab his omnibus prorsus alienam esse. & hoc, Patri consubstantialem esse, nihil aliud ostendere, quam Filium Dei ad reliquas creaturas nullam habere similitudinem, sed Patri solum, qui eum genuit, omnino similem esse, neque ex alia quam Patris substantia & essentia genitum. Quod quidem sic expositum, rectum videbatur assensione approbare. Nam nonnullos veteres Episcopos & scriptores, viros sane disertos & illustres, in Patris & Filij diuinitate explicanda hoc verbo consubstantialem vsos fuisse cognouimus. Sed de Fide in Concilio Nicæno exposita & diuulgata, hæc hæcenus. Cui quidem omnes ad vnum assensum sumus, non temere & inconsulto, sed secundum sententias coram ipso sanctissimo Imperatore propositas, discussasque. Quinetiam anathematis formulam, quæ post Fidem explanatam ab illis proposita est, approbandam quoque putauimus: propterea quod veter, ne quisquam vocibus à scripturis abhorrentibus (ex quibus in Ecclesias omnis fere confusio & discordia inuecta est) omnino vtatur. Cum itaque nulla scriptura diuini-

tus

A πους δὲ λέγοντες, ὡς ποτὶ ὅτι σὺν τῷ, καὶ πρὶν γῆ-
 γῆναι σὺν τῷ, καὶ ὅτι ἐξ σὺν ὄντων ἐγένετο, ἢ ἐξ ἐπ-
 ερας ὑποστάσεως ἢ ὑσίας φάσκοντες εἶναι, ἢ κτλ.
 ἢ τρεῖς ἰσόν, ἢ ἀλλοιωτὸν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, ἀναθηματί-
 ζει ἡ δοκτικὴ καὶ καθολικὴ ἐκκλησία. καὶ διὰ
 τούτης τῆς γραφῆς ὑπ' αὐτῶν ὑπαγορεύσας,
 ὅπως εἰρηπῶ αὐτοῖς, τὸ ἐκ τῆς ὑσίας τοῦ πατρὸς, καὶ
 τῷ πατρὶ ἰσοῦσόν, σὺν αὐτῇ τῇ αὐτοῖς κα-
 λαμβάμεν. ἐπερωτήσας τριχαροῦ καὶ δοκτι-
 σῆς ἐντυθῆν αὐτοῖς, καὶ ἐβασίλευσε ὁ λόγος
 τῶν ἀγαθῶν τῶν ὁρημένων· καὶ διὰ τὸ ἐκ τῆς ὑ-
 σίας τοῦ πατρὸς ὁμολογῆσαι πρὸς αὐτὸν δηλωτικῶν
 εἶναι τοῦ ἐκ μὲν τοῦ πατρὸς εἶναι, ἢ μὲν ὡς μέρος
 ὑπαρχέν τοῦ πατρὸς. τούτῃ διὰ καὶ ἡμῖν ἐδύνα-
 καλῶς ἔχον συγκατατίθεσθαι τῇ ἀγαθῇ τῆς ἐκ-
 βοῆς διδασκαλίας, ὑπαγορεύσας ἐκ τοῦ πατρὸς
 εἶναι τὸν υἱόν, ἢ μὲν μέρος τῆς ὑσίας αὐτοῦ τυχαί-
 ον. διὸ πρὸ τῇ ἀγαθῇ καὶ αὐτοῖς συντηγμένη, ὅδε
 τῶν φωνῶν παραπύμνοι, τοῦ τῆς εἰρήνης σκοποῦ
 πρὸς ὁφθαλμῶν ἡμῶν καμῖν, καὶ ὅ μὴ τῆς ὁρῆς ἐκ-
 ποστὴν ἀγαθῆς. καὶ τὰ αὐτὰ διὰ, ἐ τὴν γῆναι, ἐ
 αὐτοῖς γῆναι, καποδῆσας. ἐπὶ δὲ τὸ ποιῆναι κτλ.
 ἰσάσκοντες εἶναι πρὸς τῇ τῶν λοιπῶν κτισμά-
 των τῶν ἀπὸ τοῦ υἱοῦ γινόμενων, ὡς εἶναι ὁμοῖον ἔχον
 τὸν υἱόν· διὸ δὲ μὴ εἶναι αὐτοῖς πῶμα τῆς δι' αὐτὴν γι-
 νομένης ἐμφερῆς, κρείττονος διὰ ἢ καὶ πρὸς πῶμα
 τυχαίον ὑσίας, ὡς ἐκ τοῦ πατρὸς γινόμενον τὸ
 γῆναι διδασκαλίας, τοῦ τῆς γῆναι αὐτοῖς
 φέρειν καὶ ἀντιλογίαν πᾶσι γῆναι φύσιν τυ-
 χαίοντες. οὕτω δὲ καὶ τὸ ὁμοῖον εἶναι τοῦ πατρὸς
 τὸν υἱόν ἐξελκόμενος ὁ λόγος παύει, ἢ καὶ τὸν τῶν
 σωμάτων τῶν, ὅδε τῆς θνητῆς ζωῆς ὁμοῖον
 οἶος· οὕτω καὶ διὰ τῆς τῆς ὑσίας, οὕτω καὶ ἀπο-
 τμῶν, ἀλλ' ὅδε καὶ τὸ πᾶν, ἢ τῶν, ἢ ἀλλοιωτὸν
 τῆς τοῦ πατρὸς δυνάμει· τούτων ὅδε πάντων ἀλ-
 λοτριῶν εἶναι τῶν ἀγῶν τοῦ πατρὸς φύσιν. ὁμοῖον
 εἶναι δὲ εἶναι τὸ ὁμοῖον τῷ πατρὶ, τὸ μηδεμίαν
 ἐμφέρειαν πρὸς τὴν γῆναι κτισμάτων τὸν υἱόν τοῦ θεοῦ
 φέρειν, μόνον τὸ τῷ πατρὶ τῷ γινόμενον καὶ πᾶν
 τῶν ἀφομοιωδῶν, ἐ μὴ εἶναι ἐξ ἐπείρας πρὸς ὑπο-
 στάσεως τὴν καὶ ὑσίας, ἀλλ' ἐκ τοῦ πατρὸς. ὅ καὶ αὐτὸ
 τῶν ἐρμηνεύσας τὸν τῶν καλῶς ἔχον ἰσάσκοντες
 συγκατατίθεσθαι ἐπὶ ἐ τῶν παλαιῶν πρὸς λόγους,
 καὶ ὁμοῖον ὁμοῖον καὶ συγγραφεῖς ἔγνω-
 μιν, ὅτι τῆς τοῦ πατρὸς καὶ υἱοῦ θεολογίας τῇ τῷ
 ὁμοῖον χρησιμεύει ὁνόματι. πρὸς μὲν οὖν πρὸς
 τῆς ἐκπείρας ἐκπείρας πίστεως, ἢ συντηγμένης
 πίστεως, σὺν αὐτῇ τῇ, ἀλλὰ καὶ πρὸς ἀποδοχῆς
 ἀγαθῆς, ἐπ' αὐτῇ ὁμοῖον βασιλείας ἐκπείρας
 καὶ τὸν ἀναθηματισμὸν δὲ τὸν μὴ τῶν πρὸς
 πρὸς αὐτὴν ἐκπείρας αὐτοῖς εἶναι ἡγεμῖναι, ἀλλ'
 τὸ ἀπείρας ἀγῶνις γῆναι φωνῆς, διὰ ὅτι
 δὲ ἢ πᾶσι γῆναι συγχοῖς καὶ ἀκαταστασία τῆς
 ἐκπείρας. μηδεμίαν γῆναι γῆναι γῆναι.

π,

EPI-

EPISTOLA IMPERATORIS CON-
stantini ad Alexandrinos aduersus Arium,
Et ad omnes orthodoxos.

Constantinus Augustus, catholicæ Alexandrinorum & omnium orthodoxorum Ecclesiæ.
Salute plurimum fratres charissimi.

Permagnam certe, & singularem gratiam & diuina prouidentia accepimus, quod omni errore liberati, vnâ eandemq. Fidem agnoscamus. Non licet amplius diabolo quidquam contra nos moliri. nam quidquid mali est in nos molitus, illud funditus sublatum est. Dissensiones autem animorum, schismata, tumultus illos, & lethalia discordiarum, vt ita dicam, venena, veritatis splendor, Dei iussu, vicit. Vnum igitur Deū omnes & nomine veneramur, & esse credimus. Vt autem istud fieret, Dei voluntate magnam Episcoporum turbam in urbem Niczam conuocaui: quibuscum ego ipse tamquam vnus ex vestro numero (nam me conseruum vestrum esse supra modum gaudeo) operam dedi, vt veritas diligenter inuestigaretur.

Proinde omnia, quæ aut controuersis, aut diffensionis materiam præbere videbantur, accurate excussa & exagitata sunt. Quantas & quam graues blasphemias (ignoscat nobis diuina maiestas) nonnulli de Salvatore nostro, de spe & uita nostra indecore protulerunt, & scripturis diuinitus inspiratis, Fideiq. sacrosanctæ contraria effutuerunt, & se ita credere palam confessi sunt! Nam cum amplius trecenti Episcopi, uiri propter animi modestiam & solertiam admirabiles, unam eandemq. fidem (quæ reuera exacta diuinæ legis fides est) constabiliuissent, solus Arius inuentus est uis ac fraude diabolica victus, qui impio consilio hanc erroris labem primum apud uos, deinde apud alios sparsit. Quocirca eam quam omnipotens Deus nobis tradidit doctrinam amplexemur: ad fratres nostros, à quibus nequam & impudens diaboli minister nos segregauit, redeamus: ad commune corpus Ecclesiæ, & ingenua nostra membra omni studio reuertamur. Illud enim uestram prudentiam, fidem & sanctitatem decet, ut errore illius, quem ueritatis hostem esse constat, penitus depulso, ad Dei gratiam uos denuo recipiatis. Nam quod trecentis sanctis Episcopis uisum est, non est aliud putandum, quam solius Filij Dei sententia: præfertim, cum in talium & tam præclarorum uirorum mentibus sacer insideret Spiritus, qui illis diuinam uoluntatem aperuerit. Quapropter nemo uestrum hæsitet, nemo moram interponat, sed omnes lubentibus animis ad uiam ueritatis redite: ut simul atque ipse ad uos aduentauero, debitas gratias Deo, qui omnia lustrat, una uobiscum agam, quòd postquam sinceram fidem, nobis ostenderit, charitatem, quæ nobis optanda erat, benigne largitus sit. Deus uos, fratres charissimi, seruet incolumes.

πρὸς τὴν εὐλογίαν τὴν ἐκείνην, τὴν ἀποκρίσιν ἡμῶν ἀγαπῶν ἀποδίδωκεν. ὁ θεὸς ὑμᾶς φυλάττει, ἀδελφοὶ ἀγαπητοί.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΚΩΝ-
 ΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΠΡΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΗΝ ΚΥ ΔΕΥΤΟΥ,
 ΚΑΙ ΠΡΟΣ ΠΑΝΤΕΣ ΕΡΘΟΔΟΞΟΥΣ.

Καταπάντος σβας τῇ κηδολικῇ Αλεξανδρίαν ἐ πάντων τῶν
ἐρθεύξων ἐκκλησίῃ. Χαίρειτε ἀγαπᾶτε ἀλλήλους.

Τελίας ὡς τῆς θείας προνοίας εὐλόγηται
 χάριν, ἵνα πάσης πλάτης ἀπαλλαγῇς,
 μίας ἐπὶ αὐτῷ ὀπιζυνώσκωμεν πίστιν. ἔδεν λοιπὸν
 τῷ Διβόλῳ ἐξέσι μεθ' ἡμῶν· πᾶν ὅτι δ' αὖ κατεπι-
 χησάμενος ἐπιχάρησεν, ἐκ βάθρων ἀήρηται· τὰς
 διχονοίας, τὰ κρίματα, τοὺς θυροὺς ἐκείνους, ἐκ τῶν
 Διφωονίων, ἢ οὕτως εἶπω, πανάσκη φάρμακα
 ἢ τῆς ἀληθείας, καὶ θεοῦ κελύσιν, εὐκήστ λαμπρύ-
 της. ἵνα πικροῦν ἄπαντες, ἐκ τῷ νόμῳ προσκυ-
 νῶμεν, ἐπὶ πειρασμῷ. ἵνα ἵ πόρῳ γῆται,
 θελήσῃ θεοῦ, σωκεῖται εἰς τὴν Νικαίαν πόλιν, πύς
 πλείους τῶν ὀπισκόπων, μεθ' ὧν καὶ αὐτὸς ἐγὼ
 καθάπερ εἰς τις ἐξ ὑμῶν, παρεράπων ὑμέτερος καθ'
 ὑπερβολὴν εἶναι χαίρων, καὶ αὐτὸς τὴν τῆς ἀλη-
 θείας ἐξέτασι αἰδεξάμεν. ἡλέγχῃ γὰρ ἄπαν-
 τα, καὶ ἀκρεβῶς ἐξήταται, ὅσα ἀμφιβολίας ἐ δι-
 χονοίας προφάσις ἐδέκῃ ἡμῶν καὶ Φοικίῳ ἡ θεία
 μεγαλειότης· ἡλικία, καὶ ὡς δεινὰ πᾶσι τοῖς ἡμετέροις
 σωτῆρος, πᾶσι τῆς ἐλπίδος καὶ ζωῆς ἡμῶν, ἀπειρώς
 ἐβλασφήμησάν πνες, πάντας τῆς θεοπράσις
 χάριτος, καὶ τῇ ἀγία πίστι φηγόμενοι, καὶ πι-
 στεύον ὁμολογῶντες. τριακῶσι γὰρ καὶ πλείον
 ὀπισκόπων ὅτι σωφροσύνη καὶ ἀγχιόσια γαυρι-
 ζομένων, μίας καὶ τὴν αὐτὴν πίστιν, ἢ ἐπὶ τῆς ἀληθείας
 ἀκρεβῆς ὅτι θεία νόμος πίσυκε πίστις εἶναι βεβαιή-
 των, μόνος Ἀρμεν ἐφωράθη τῷ Διβολικῆς ἐνεργείας
 ἡγήμενος. καὶ τὸ κακὸν πόρῳ πρῶτον μετὰ ὑμῶν,
 ἐπὶ τῷ δὲ καὶ μετὰ ὑμῶν ἀσβεστὴ γάμῳ Διφωονίας.
 αὐαδεξάμεθα πικροῦν ὡς ὁ παντοκράτωρ θὸς
 παρέχε πίστι· ἐπανελάθωμεν ὅτι τοὺς ἀδελφούς,
 ὧν ἡμεῖς τῷ Διβόλῳ αὐαδῆς πς ὑπερήτης ἐχώ-
 ρισεν· ἐπανελάθωμεν ὅτι τὸ κινδὸν ἡμῶν σώμα, καὶ τὸ
 γήσι αὐτῶν μέλη αὐτῶν πίστι ἵωμεν. πόρῳ γὰρ καὶ
 τῇ ἀγχιόσια, ἐκ τῇ πίστι, ἐκ τῇ ὁσιότητι τῇ ὑμετέρῃ
 πρέπῃ, ἵνα τῆς πλάτης ἐλεγχθείς ἐκείνους, ὅτι καὶ τῆς
 ἀληθείας ἐχθρὸν εἶναι σωθήκε, πρὸς τὴν θείαν ἐπι-
 ελθῇ χάριν. ὁ γὰρ πῶς τριακῶσις ἀγίους ἤριστο
 ὀπισκόποις, ἔδεν εἶναι ἔπαρον ἢ μόνον τῷ ὑποφύτῳ θεοῦ
 γάμῳ, μάλιστα ὅπου γὰρ ἐκ τῆς ἀγίας πεισμά τούτων
 καὶ τηλικούτων αἰσθῶν πῶς Διφωονίας ἐγκρίμενοι τὴν
 θείαν βύλησιν ἐξεφώπισ. διὸ μηδεὶς ἀμφιβαλῆ-
 τω, μηδεὶς ὑπερηγῆσθω, ἀλλὰ προσκυνῶν πάντες
 εἰς τὴν ἀληθείαν τὴν ὁδοῖ ἐπανελάθῃ· ἢ ἐπὶ δαὶ εἶναι ἡ-
 δέπω πρὸς ὑμᾶς ἀφίκωμαι, τὰς ἐφιλομένους τῷ
 παντοφύτῳ θῷ μεθ' ὑμῶν ὁμολογήσω χάριτας, ὅτι
 μὴ ἀγάπῃ δαπνίδωκεν. ὁ θὸς ὑμᾶς φυλάξῃ, ἀδελφοί

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΚΩΝ-
 ΣΤΑΝΤΙΝΟΥ, *ὡς* ἀπὸ τῆς Νικαίας ἀπέστειλε πρὸς
 ἀπολαύσει τῇ ἀποδείξει τῆς πίστεως.

Καταγγίλεις σεβαστὴ ἐκκλησίαι καὶ ἐπισκόποις τῆς τῆς αἰῶνος καὶ
μεγάλῃς ἐν Νικαίᾳ συνόδου ὑπαλαφείναι, χαίρειν.

Γ Εἶρα λαβὼν ἐκ τῆς τῶν κρινῶν ὑπεραξίας, ὅση
τῆς θείας διωάμενης πίφυκε χάρις, τὰν ἐ
πὺ πάντων ἱερὰ εἶναι μοι σκοποὺν προσέκειν, ὅπως
ὧς πῆς μεκαριωτέρας τῆς καθολικῆς ἐκκλη-
σίας πληῆσι, πῖσις μία ἐὶς ἡλικρινῆς ἀγάπῃ, ὁμο-
γνώμων τῇ δόξῃ καὶ τὸν πιστοκράτορα θιόν τη-
ρήσῃ. ἀλλ' ἐπεὶ δὴ τὸ πᾶν ἐτέρως ἔχ' οἶον τὴν ἐκκλησίαν
καὶ βεβαίως πᾶσιν λαβῆν, ἢ μὴ εἰς ταυτὸν πάντων
ὁμοῦ, ἤτοι τῶν πλεονέκων ὁπισκοπῶν σπειλόντων,
ἐκάστῳ τῶν προσκειμένων τῇ ἀγωνιστικῇ θρησκείᾳ
διὰ κρείστος ἡγοῖτο, τύπου ἑνὸς καὶ αὐτοῦ ὅσον σωα-
θροῦσίντων ἐν ταύτῃ τῇ Νικαίᾳ πόλει θιοφιλεσά-
των ὁπισκοπῶν καὶ ὑπὲρ δὲ ἐγὼ καθ' ἑπὶ εἰς ἐξ
ὁμῶν τυγχάνων συμπράων· ἔ γὰρ δεησάμενος αὐτῶν,
ὅφ' ὁ μάλιστα χαίρει, σωθῆναι ὑμῖν πρὸς πίφυκε-
σαι· ἀκριτοῦτος ἀπὸ τοῦ τῶν προσκειμένων πτύχηκεν
ἐξέτιστος, ἀλλ' ἔ γὰρ τῇ πιστοφύρῃ θιῶν δεῖσθαι
γνώμη, πρὸς τὴν τῇ ἐκκλησίᾳ συμφωνίᾳ εἰς φῶς προσή-
χθῃ. ὡς μεθεὶς ἐπὶ πρὸς διχόνοιας ἢ πῖσις ἀμφισ-
βήτησιν, τὴν ἐκκλησίαν. ὅθεν ἐπεὶ τὸ ἔ παρὰ ἀ-
γωνιστικῆς ἡμέρας ἡγομένης ζητήσεως, ἔδοξε κρινῇ
γνώμη καλῶς εἶναι ὅτι μίας ἡμέρας ἀπὸ τοῦ
ἀπὸ τοῦ χρόνου τῶν σωτήριον ἱερῶν ὁπισκο-
πῶν ἔ ἀγωνιστικῆς παρὰ. τὴν γὰρ ἡμῖν κἀκεῖνον, τὴν
στμνότερον ὑπάρχει διωήσῃ, ἔ τὴν ἱερῶν πᾶν τὴν,
παρ' ἧς τὴν τῇ ἀληθείας ἐλήφωμεν ἐλπίδα, μίαν πᾶ-
σαι καὶ φανερῶ λόγῳ ὧς πᾶσιν ἀδιαπῶτως φυ-
λάτῃ. Ἐπεὶ μὲν ἀνάξιος ἔδοξε εἶναι τὴν
ἀγωνιστικῆς ἱερῶν ἐκκλησίαν τῇ τῇ ἱερῶν ἐκκλησίᾳ
συνήθῃς πληροῦ· οἱ πᾶς αὐτῶν χῆρας ἀγμίτω
πλημμελήμασι χράσαντες, ἐκτόως πᾶς ψυχῇ οἱ
μιαροὶ τυφλώσῃσι. ἐξῆς γὰρ πρὸς ἐκκλησίαν ἱερῶν
δοξαβληθέντες ἀληθινῶς πᾶσιν, ἐν ἐκ πρώτης τοῦ
πᾶσιν ἡμέρας, μετὰ τὸ παρόντες ἐφυλάξαμεν,
καὶ ὅτι τὸς μέλλοντας αἰῶνας, τὴν τῇ ὁπισκοπῆς
πᾶσιν συμπλήρωσιν ἐγγίνομεν. μεθεὶς τίνω ἔσω
ἡμῖν κρινῇ μὴ τὸ ἐχθροῦ τῶν ἱερῶν ὄχλου· ἐ-
λήφωμεν ὧς πρὸς σωτήριον ἐπὶ ὁδὸν· πρὸς
τὴν δόξαν τῇ ἱερῶν ἡμῶν θρησκείᾳ, καὶ νόμος
πρὸς. τὴν συμφωνίᾳ αὐτολαμβανόμενοι,
τῆς ἀγίας ἐκκλησίας σπειλόντων αὐτοὺς δαπανά-
σωμεν, ἀδελφοὶ ἡμῶν. ἐπὶ γὰρ ἀληθῶς ἀγ-
πῶντες ἐκκλησίαν αὐτῶν καὶ ἡμῶν, ὡς ἀγαπᾶ-
μεν τῆς αὐτῶν διδασκαλίας ταῦτε φυλάτῃ
ἐπὶ ἡμῖν ἱκανοί. τὴν δὲ φρονεῖν ὁρθῶς ἐκκλησίαν δυ-
νήσῃ, οἱ μὴ τὴν κυριοκρασίαν ἐκκλησίαν ἐκείνης
τῶν φρονῶν, ἀγνοῦσιν ἢ λογισμῶν πρὸς, ἀλλ' ὁρμῇ
ἐκκλησίᾳ, ὅπου αὐτὸς ἢ ἐμφορῇ αὐτῶν ἀπὸ

*LITTERAE CONSTANTINI, QVAS
Nicaea ad Episcopos misit, qui Concilio
non interfuerunt.*

**Constantinus Augustus Ecclesijs & Episcopis qui
sancto & magno Concilio non interfuerunt,
salutem.**

Cum ex florenti & prospero rerum publica-
rum statu, quanta sic diuini numinis erga
nos benignitas, compertum haberem, illum ma-
xime finem mihi propositum esse debere iudica-
ui, vt a beatissimis catholicæ Ecclesiæ populis,
vna Fides, sincera charitas, & consentiens erga
Deum omnipotentem religionis cultus seruaretur.
Verum quoniam istud haud poterat in loco
tuto firmoq. collocari, nisi vel omnes Episcopi,
vel certe plurimi in vnum conuenissent, singuliq.
suum iudicium de rebus ad sacratissimam reli-
gionem pertinentibus interposuissent: eam ob
causam, cum cætus, quantum fieri poterat, ma-
ximus religiosissimorum Episcoporum in hac vr-
be Nicææ coactus esset, ipse tamquam vnus è ve-
stro numero (non enim negauerim, ex qua re
iam maximam capio lætitiā, me conseruum
vestrum esse) præsto vna adfui. Acque eousque
omnia debita disquisitione excussa sunt, quo ad
sententiā Deo omnium contemplatori grata ad
concordiæ consensum in lucem producta esset &
promulgata: sic vt nihil amplius, quod vel ad di-
scordiam, vel ad Fidei controuersiam spectaret,
omnino reliquum fieret. Vbi etiam cum de san-
ctissimo die Paschatis disceptaretur, communi
omnium sententiā videbatur rectum esse, vt om-
nes vbique Christiani vno eodemq. die salu-
tare festum sanctissimi Paschatis celebrarent.
Quid enim præstabilius, quidve augustius esse
poterit, quā vt hoc festum, per quod spem
immortalitatis accepimus, vno modo & ra-
tione apud omnes sincere inuiolateq. obserue-
tur? Ac primum omnium indignum plane vide-
batur, vt consuetudinem Iudæorum sequentes
sanctissimum festum celebraremus: qui quoniam
suas ipsorum manus immani scelere polluerunt,
exco animorum errore merito tenentur irretiti.
Licet enim nobis ea gente reiecta, veriore insti-
tuto (quod quidem vsque à prima passionis die
hactenus seruauimus) huius festi celebrationem
ad posterorum sæculorum memoriā transmit-
tere. Nihil igitur sit nobis commune cum Iu-
dæorum turba, omnium maxime odiosa. Aliam
enim viam, quam insistamus, à Salvatore didici-
mus. Proponitur namque sanctissimæ nostræ re-
ligioni cursus quidam & legitimus & decorus.
Hunc igitur vno consensu tenentes, fratres ho-
noratissimi, ab illa detestabili Iudæorum opinio-
ne nosipsums remoueamus. Est enim reuera ab-
surdissimum, illos gloriando iactare, nos absque
ipsorum doctrina hæc nullo modo posse obserua-
re. Quid tandem est, de quo illi recte sentire
queant, qui post necem Domino illatam ex men-
tis statu deturbati, non ratione vlla, sed impoten-
ti impetu, quocumque eos insita rapit insania fe-
runtur?

πῶν αἰαφορῶν ἔχει, διὸ πᾶσι τοῖς ἀκροατοῖς ἡμῶν
 ἀδελφοῖς ἐμφανίσαι τὴν προηγουμένην ἡδὴ, ἔ-
 πὸν ποσὴν μείον τῆς καθολικῆς πίστεως λόγον, καὶ τὴν
 ὁμοθυμαδὸν τῆς ἀγιοπάτης ἡμετέρας ὑπο-
 δέχασθαι π. Ἐλεγάριον ὁφίλει· ἢ ἐπεὶ αὐτὸς
 τὴν πάλαι μοι προσημείων τῆς ὑμετέρας ἀγαθότητος
 ὄψιν ἀφίκωμαι, ἐν μιᾷ καὶ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ τὴν ἀγίαν
 μεθ' ὑμῶν ἱερτικὴν Ἐπιτάφειαν διωκθῶ, καὶ πάντων
 ἡμετέρων μεθ' ὑμῶν ἀδοκῆσω, σωροῶν τὴν ἀββολι-
 κὴν ὁμότητα ἐπὶ τῆς θείας δυναμειος ἀπὸ τῆς ἡμε-
 τέρας ἀεζῶν ἀσκημένην· ἀκμαζούσης δὲ περικ-
 χούσης τῆς ἡμετέρας πίστεως καὶ ἡρώους καὶ ὁμοιοῦς, ἀ-
 χαριστέως ὑμῶν μεθ' ὑμῶν αἰσπόμεναι τῇ πα-
 τερᾷ καὶ σωτῆρι θ. ὁ θς ὑμᾶς φυλάξοι
 ἀδελφοὶ ἀγαπητοί.

[illegible]

A lunati debet attribui. Quamobrem vos, ubi omnibus dilectis nostris fratribus in quæ ante scripta sunt, & iam dictam catholicæ Fidei formulam, & sanctissimi diei Paschatis observantiam denuntiaveritis; eadem ipsi approbare, & effecta reddere debetis: ut simulatque in pietatis vestræ conspectum iampridem à me desideratum peruenero, vno eodemq. die vobiscum vna sacrosanctum festum recolere possim, & simul omnium causa permagnam animo capiam voluptatem, cum intellexero, diabolicam crudelitatem à diuina virtute per vestra recte facta, prorsus prostigmatam esse: & Fide nostra ubique florente, pace itidem & concordia, hymnos cum gratiarum actione vobiscum concinam in laudem benefactoris & saluatoris Dei, qui vos, fratres charissimi, seruet incolumes.

Hæc igitur absentibus à Concilio per litteras significauit: eos autem qui conuenerant, sermonibus atque muneribus multis benigne excepit. Cum autem plures lectos præparari iussisset, simul omnibus epulum dedit: & illustriores quidem mensa sua dignatus est, alios vero ad alias mensas dimisit. Cum autem vidisset dextros oculos quibusdam effoscos, & intellexisset constantiam pietatis & fidei in Christum, cladis eius causam fuisse; labra vulneribus admouens, sese osculo benedictione inde eruere credebat. Conuiuio peracto alia dona rursus ijs attulit: quintiam litteras ad prouinciarum Præfectos dedit, mandauitq. ut virginibus perpetuam virginitatem vouentibus, & uiduis & ijs qui diuinis ministerijs obeundis consecrati essent, in singulis ciuitatibus annua frumenta suppeditarentur, quæ non tam egentium necessitate, quàm sua ipsius magnificèntia mensus est. De quibus & Eusebius Pamphili differēs, in hunc fere loquitur modum: Sic denique sanctos Episcopos cum maxima reuerentia interquiescere faciens laudabilis prorsus ac fidelissimus Imperator Constantinus, præcipiensq. illos domum redire, omnes dimisit. Ipsi vero cum lætitia multa redierunt. Obtinebat autem apud omnes vna in posterum sententia, in quam præsentē Imperatore conspirarunt, coniunctis velut in vnum corpus ijs, qui diu separati fuerant. Imperator igitur lætus ob rem feliciter gestam, ijs qui Concilio non interfuerunt Episcopis vberem fructum per epistolas dabat: populis omnibus tam agros quàm ciuitates habitantibus, pecuniarum effusas largitiones fieri iubebat. Hoc modo vicesimum sui regni annum condecorabat. Sexto quidem decimo anno & sexto mense regni sui, iuxta veteres historias, ut supra diximus, sanctum Episcoporum Concilium congregauit. Anno vero vicesimo cum Synodi conuentum dissoluissent, in suas parœcias, ut dictum est, vnumquemque dimisit. Ego autem, quæ in ipsa sancta Synodo de catholica & orthodoxa Fide, & veneranda sancti Paschatis festiuitate, de diuini Ecclesiastici officij constitutionibus, & de ipsius disciplinæ canonibus iudicata & desi-

Lib. p. de vice
Comp. 620.

ἡς ἐ ἐρηθὸν ὄξυ πίστεως, τ̃ π βασιμίν ἐρετης ποδ' αἰχ
 υπάσων, τωρ π ωθι τ̃ ερ αὐτῇ ἀπεξίας κατόνω κε-
 υγ j διστη

definita sunt, cum ad plenissimam eorum securitatem qui hoc scripto videntur, in hac Ecclesiastica historia, ut potui, ordine proposuerim, huic sermoni finem imponam: reliqua prorsus laudabilis atque fidelissimi Imperatoris pia pro Fide studia in tertio commentario relaturum me reputans, in gloriam omnium nostrum saluatoris Christi, & in manifestissimam pietatis demonstrationem Imperatoris nostri fidelissimi. Illud solum hic addere necessarium existimaui (non extra rem esse arbitratus, sed valde accommodatum) eorum scilicet Episcoporum nomina, qui ex communi omnium Episcoporum consensu in prouincias vbique terrarum missi sunt: per quos quæ à Synodo fuerant iudicata, per synodicas epistolas, & laudatissimi Regis litteras ad omnes sanctas sub celo Dei Ecclesias sunt transmissæ, in gloriam Dei Patris, & Filij eius Iesv Christi Domini nostri, & sancti Spiritus. Amen.

CATALOGVS SANCTORVM EPISCOPORVM per quos sancta magna & vniuersalis Synodus Nicaea coacta, misit omnibus in toto orbe terrarum Dei Ecclesijs, ea qua ab ipsis per Spiritum sanctum in ea constituta sunt.

Hosius Episcopus Cordubæ sanctis Dei Ecclesijs, quæ Romæ sunt, & in Italia & Hispania tota, & in reliquis vltius nationibus vsque ad Oceanum commorantibus, per eos qui cum ipso erant, Romanos Presbyteros Vitonem & Vincentium.

Alexander Alexandriz cum Athanasio tunc Archidiacono, ecclesijs per totam Aegyptum, Libyam, & Pentapolim, & regiones finitimas, vsque ad Indiz prouincias.

Macarius Hierosolymorum cum Eusebio Pamphili Episcopo Cæsareæ Palæstinæ, ecclesijs in Palæstina, Arabia & Phœnicia.

Eustathius Episcopus Antiochiæ magnæ omnibus in Cœlesyria, in Mesopotamia, & Cilicia vtraque.

Ioannes Persæ, ecclesijs in tota Persia & magna India.

Leontius Cæsareæ Cappadociæ, magnum Ecclesiæ Domini ornamentum, ecclesijs in eadem Cappadocia, Galatia, Ponto Diosponti, Paphlagonia, in Ponto Ptolemaico, Armenia parua & magna.

Theonas Cyzici, ecclesijs in Asia, & Hellesponto, & Lydia, & Caria, per Episcopos qui sub ipsa erant, Eutychium Smyrnæ, & Marinum Troadis.

Alexander Thessalonice, per eos qui sub ipso censentur, ecclesijs in Macedonia prima & secunda, cum ijs quæ in Græcia & Europa tota, in vtraque Scythia, & omnibus denique in Illyrico, Thessalia & Achaia.

Nunechius Laodiceæ Episcopus, ecclesijs quæ in Phrygia prima & secunda.

Pro-
πλουύτων τῆς κτ' Μακεδονίας πρώτῳ & δεύτερῳ, αὐτὸν τῇ ἑλλάδι, πλὴν τῆς Εὐρώπῃς πᾶσι, Σκυθίας ἐκπέρας, καὶ τῆς κτ' τῇ Ἰλδυραχὲν ἀπέστειλε, Θρακίας π καὶ Ἀχαιας.

Νυνέχιος Λαοδικείας τῆς κτ' τῇ Φρυγίᾳ πρώτῳ καὶ δευτέρῳ.

A γίνεσθαι καὶ ὁριζῶνται ἐν τῇ κτ' δυνάμει, τῇδε τῇ ἐκκλησιαστικῇ ἱστορίᾳ, πρὸς πληρεστάτων ἀσφαλῆς τῶν ἐν τῷ ἔλεγχῳ τῶνδε τῶν ἡμετέρων, ἐκπερθε καταπαύσασθαι τὸν λόγον. τὰ λοιπὰ τοῦ περὶ Διήμῃ καὶ πιστάτου βασιλέως ἀποβῆναι ὑπὲρ τῆς πίστεως ἀποδόσεως, ἐν τῇδε κατατάξαι αὐτοὺς αὐτοῦ κατὰ, εἰς δόξαν τοῦ πάντων ἡμῶν σωτῆρος Χριστοῦ, & εἰς ἐκάρησάτων δωροδοξίαν τῆς τοῦ πιστάτου βασιλέως ἀποβῆναι. ἐκείνο μόνον προσδιδῶναι ἐκ τῶν ἀναγκῶν ὡς ἴσθαι, μὴ παρέρχει ἡ γηραιότης, ἀλλὰ καὶ λίαν ἀρμόδιον· τὰ τῶν ἐπισκόπων ὀνόματα, τὸ ὑπὸ τῶν κεινῶν πάντων τῶν ἐπισκόπων εἰς τὰς ἀπικταχὸς γῆς ἐπαρχίας ἐκείνων, δι' ὧν τὰ ὑπὸ τῆς αὐτοῦ κελεύσεως, διὰ αὐτοῦ ἐκείνων ἐπισκόπων καὶ τῶν τοῦ περὶ Διήμῃ βασιλέως ἡμετέρων, πᾶσι διετίμωσται τῆς ὑπὸ τῶν ἡμετέρων ἀρχῆς τοῦ ἡοῦ ἐκκλησιαστικῆς, εἰς δόξαν τοῦ ἡοῦ & τοῦ ἡοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν, καὶ τῆς ἀρχῆς πᾶσι. Ἀμήν.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΕΠΙΣΚΟΠΩΝ δι' ὧν ἡ αὐτὴ ἐν Νικαίᾳ ἀρχὴ καὶ μετὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν αὐτοῦ, τῆς αὐτῆς τῶν οἰκουμένων ἐκκλησιαστικῆς ἡοῦ διετίμωσται τὰ ἐκ αὐτῇ δι' αὐτῶν κεκρυμμένα ὑπὸ τῆς ἀρχῆς πᾶσι.

Οσοις ἐπισκόποις κεκρυμμένα τῆς κτ' ῥώμῃ, & ἰταλίᾳ, & ἰσπανίᾳ πᾶσι, καὶ τῆς ἐν τοῖς λοιποῖς ἐθνεσιν, τοῖς ἐπὶ τῇ κατ' ἐμὴν ἔσιν, ὡς πρὸς ὠκεανὸς, ἀρχῆς ἡοῦ ἐκκλησιαστικῆς, διὰ τὴν αὐτῆς πρεσβυτέρων ῥώμης βίτῳ ἐν Βικεντίᾳ.

Ἀλέξανδρος Ἀλεξανδρείας αὐτὸν Ἀθανασίῳ τῷ δευτέρῳ ὁπ, τῆς κατ' Αἴγυπτον πᾶσι, καὶ Λιβύῃ, καὶ Πεντάπολιν, καὶ τὰ ὅμορα τούτοις ὡς τῶν τῆς Ἰνδίας ἐπαρχῶν.

Μακάριος Ἱεροσολύμων αὐτὸν Εὐσέβιῳ τῷ Παμφίλῳ ἐπισκόπῳ Καισαρείας τῆς κτ' Παλαιστίνῃ & Λαβείᾳ καὶ Φενίκῃ.

Εὐστάθιος Ἀποχέας τῆς μεγάλης τῆς κτ' Συρίας καὶ ἰλῶ, καὶ Μεσοποταμίας πᾶσι, καὶ Κιλικίας ἐκπέρας.

Ἰωάννης Πέρσης τῆς ἐν Περσίᾳ πίστες, καὶ τῇ μεγάλῃ Ἰνδίᾳ.

Λεόντιος Καισαρείας Καππαδοκίας, τῆς ἐκκλησιαστικῆς ὑπὸ τῆς καλῶς πίστεως, τῆς κατ' αὐτῶν Καππαδοκίας, Γαλατίας, Πόντου Διοσπόρην, Παφλαγονίας, Πόντου Πολιμαχίαν, Ἀρμενίας μικρῆς καὶ μεγάλης.

Θεωνᾶς Κυζίκης τῆς κτ' τῇ Ἀσίᾳ ἐκπέρας, Ἀυδίας π, καὶ Καρίας, διὰ τῶν ὑπὸ αὐτῷ ἐπισκόπων Εὐτυχίῳ Σμύρνης, καὶ Μαρίνῳ Τρωάδος.

Ἀλέξανδρος Θεσσαλονίκης διὰ τῶν ὑπὸ αὐτῷ ἐπισκόπων Εὐτυχίῳ Σμύρνης, καὶ Μαρίνῳ Τρωάδος.

Πρωτογενὴς ὁ θαυμαστός πόλις Σαρδικῆς, τῆς ἐν Ἀ
Δακίᾳ, Καλαβρίᾳ, Δαρδανίᾳ καὶ τῆς ὁμόροις πύ-
νις.

Καικιλιανὸς πόλις Καρθαγῆνης, τῆς ἐξ' ἡμῶν
τῆς ἐπαρχίας, τῆς π' ΑΦρικῆς, καὶ τῆς Νυμιδίας,
καὶ Μαυριτανίας ἀμφοτέρως, ἕως ἀγίας τοῦ θιού
ἐκκλησίας.

Πιστὸς Μαρκανπολίς, τῆς ἐξ' ἡμῶν Μυσίας, ἐ
τῆς τῶν Ἀθηναίων καὶ Γαλλῶν ἰδίας, ἐ τῆς πληστοχω-
ροῖς τῶν πόλεων.

Ἀλέξανδρος ἑωστεινπολίς, τῆς ἐξ' ἡμῶν πρὸς βύ-
ρος ἐπὶ ὧν, οἱ ὑπερὶ τῆς καὶ τῆς ὁπισθοπολεῖς ἱερατείας
τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας λαχόν, αὐτῶν Παύλῳ ἐπὶ τῇ
ἀναγνώσει ὅτι, καὶ ἰσχυρῶς αὐτῶν, τῆς ἐν τῆς ἰήσεως
πύσης κυκλάσει.

Οὗτοι πάντες οἱ ἄγιοι καὶ ἀποστολικοὶ ἄνθρωποι πύ-
σης τῆς ἐκκλησίας ἀγίας ἡμῶν ἐκκλησίας,
τῆς ἐν τῇ Νικαίᾳ ἀγία μεγάλη, ἐ οἰκουμένην συ-
νόδῳ κεκλημένην ἀποστολικῶς, πανταχοῦ τῆς
παρέδωκεν καὶ δόξα ὁ λόγος ἀπὸ δαίμων.

ΛΟΓΟΣ ΤΡΙΤΟΣ.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΕΒΑΣΤΟΣ

Ἀρχὴ καὶ Ἀριανῶν.

Καὶ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, αὐτὸς ἡμεῖς οἰκῶν, καὶ αὐ-
θρίας ἐπὶ τοῦ ἀγαθοῦ. ὡς περὶ τοῦ ἐκείνου οἱ
δῆλοι πλάσαι πρὸς ἀπάτης δόξαν πλάττειν, οἰο-
ντο καὶ αὐτῶν ἀπὸ τῆς προσημασίαν, ἀγ-
ρίων καὶ παρ' ὅτι τῇ φύσει, ὅπως αὐτοὺς πλάττει-
ντος ἀπολλύου πλάττειν αὐτοὺς πρὸς τῶν. τὸν αὐτὸν
αὐτοὺς αὐτοὺς τῶν πρὸς τῆς, ὅ μόνον αὐτοὺς ἄξιον
τοῦτο εἶναι δοκῶν, τῶν τῆς οἰκίας ἱερατεῖας δηλη-
τήρια ἀφειδῶς προβάλλειν, τοῦτο καὶ καὶ, καὶ
αὐτῶν καὶ αὐτοὺς αὐτοὺς, ὅδε αὐτοὺς αὐτοὺς ἀπ-
τίας αὐτοὺς πρὸς. διότι ἔδει τῆς ἀληθείας ἀρετῆς
πρὸς ἐκείνῳ φαίνεται τὸ πάλαι τῇ θείᾳ ῥήσι διαρ-
θρυνεῖν, ὅτι πρὸς τὸ καὶ οἱ αὐτοὺς. τὸ αὐτὸς
ἐκείνῳ λέγειν τὸν τὸ βυλάειν καὶ αὐτὸν
ἀπολλύειν, μηκέτι κυριεύειν τῆς ἀπικουρίας
εὐρεῖν ἀπικουρίας; τὸ τῶν φημι, καὶ καὶ,
κύριε κύριε; τὸ δὲ τῆς ὑμῶν τῆς λησίου ὁμιλίας π-
ρὸς αὐτοὺς; ἔστιν ἐξ αὐτοῦ δαίμονος βία πάλαι,
βρυχῶν ἀπικουρίας τὸν ὁδόντος δόμοστος ὡς
ἀπικουρίας, καὶ πανταχοῦς πρὸς τῶν ἐκκλησίας
αὐτῶν μέντοι ἐν τῇ ῥήσι καὶ τῇ πρὸς αὐτοὺς κηρύγ-
ματι, ὡς περὶ τῆς ζάλας τῆς κυρίας καὶ αὐτοῦ ἀγα-
πομένη, ἐξ αὐτοῦ μὲν ἐξ αὐτοῦ λόγους, καὶ αὐτοὺς
τῶν αὐτοῦ, ὅς ἐστιν ὁ τῶν αὐτοῦ τῆς αὐτοῦ
αὐτοῦ τῶν αὐτοῦ αὐτοῦ, τῆς πρὸς αὐτοὺς γὰρ αὐτοὺς αὐτοῦ αὐτοῦ
καὶ αὐτοὺς αὐτοῦ. τὸν μὲν, τῶν γλώττας κραδαίνου. τὸν δὲ αὐτοῦ τῶν αὐτοῦ αὐτοῦ αὐτοῦ αὐτοῦ
ρομῆν, ὅς ἐστιν αὐτοῦ αὐτοῦ ἐξ αὐτοῦ καὶ φημι. βυλάειν ὅτι, τὸ πρὸς αὐτοῦ τῶν αὐτοῦ ἐξ-
πίση. τὸ δὲ ὅτι λέγει; ἡ καὶ αὐτοῦ, φημι, ὅτι ἐκ αὐτοῦ καὶ αὐτοῦ αὐτοῦ αὐτοῦ αὐτοῦ αὐτοῦ αὐτοῦ αὐτοῦ
γῆ ἡ πύλη.

Protogenes ille admirabilis Sardicæ ciuita-
tis Episcopus, ecclesijs in Dacia, Calabria, Dar-
dania, & prouincijs finitimis.

Cæcilianus Carthaginienſis Episcopus, sanctis
Dei ecclesijs in omnibus prouincijs Africæ, Nu-
midiz, & Mauritaniz vtriusque.

Pistus Marcianopolis Episcopus, ecclesijs in
Mysia, Athenarum, & Gallorum gentibus, & ci-
uitatibus quæ his vicinæ sunt.

Alexander Constantinopolis tunc solum Pre-
sbyter, postea vero ecclesiæ illius Episcopatum
sortitus, cū Paulo tunc Lectore, atque ipsius no-
tario, ecclesijs omnium Cycladum insularum.

Hi omnes sancti atque Apostolici viri omni-
bus sub celo sanctis Dei Ecclesijs, quæ in sancta,
magna & generali Synodo acta sunt, omnibus
vbique terrarum tradiderunt, vt iam à nobis di-
ctum fuit.

LIBER TERTIVS.

CONSTANTINVS AVGVSTVS

Ario & Arianis.

CM Alus interpres, reuera effigies quædam,
& imago diaboli est. Vt enim illum periti
artifices ad omnem deceptionis dolum effingūt,
velut pulchritudinis formæq. decus affingentes
illi, natura sua plane turpissimo, vt miseros mor-
tales perdat, errorem ijs obijciens; eodem plane
modo, vt opinor, facit, cui illud solum studio
dignum videtur, vt noxia impudentiæ & audaciæ
suz pharmaca profusis omnibus obijciat. Ete-
nim nouam, nec post homines natos vmquam vi-
sam, infidelitatis fidem inducit. Quamobrem
nec à veritate abhorre illud videtur iam pri-
dem diuina oratione explicatum, quod ad ma-
lum sunt sapientes. Quid enim quispiam dixe-
rit illum consilij capiendi gratiam perdidisse,
qui non amplius subleuationis auxilium vllum
inuenire expetit? Quorsum igitur, Christe
Christe, Domine Domine? quorsum nos quoti-
die prædones vulnerant? Stat ex aduerso dura
quædam & violenta audacia, fremit frendetq.
dentibus infamia deformis, & innumeris faucia-
ta criminibus. ipsa certe in lege & promulgatio-
ne dominis tui velut quibusdam procellis & ma-
lorum fluctibus disiecta, effundit pernicioſa ver-
ba, eaq. scribens in lucem edit, quæ numquam tu
qui cum æterno Patre tui ipsius fonte vnâ existis,
in cognitione tui definiuisti. Cogit omnino &
conuehit graues & iniquas impietates, nunc qui-
dem linguas crispans, nunc vero iterum misero-
rum studijs elata, quos ipsa præſentes præ securi-
tate decipit simul & corrumpit. Iam autem vo-
lo præſidis ipsius ingenium expendere. Quid
enim ait? Aut teneamus, inquit, cuius iam com-
potes facti sumus, aut fiat sicut ipsi volumus. Ce-
cidit

Hiere 4.6

γῆ ἡ πύλη.

πλέκεις, τὸ δὲ αἰμαρῶν. ἔτι πρὸς αἰσιβῆ χειρομὸν
συγκαταπέτης, τὸ δὲ ἔτι ὁρᾷ, οὐτὶ καὶ ὁμολογῶ.
αἱ τὴν τὸ σῶμα πρὸς ζηνίαν πρὸς οἰκονομίαν τῶν θείων
ἐνεργῶν ἐνδραμαβαίης, σὺ δὲ ἀποδοκιμάζω. αἱ τὴν
παιδαγωγίαν τῆς αἰδιότητος ἐν τῷ ὑπερέχοντι λόγῳ γε-
νησθῆναι λέγεις, δέχομαι. τίς ἐγὼ τοῦ πατρὸς, αἱ μὴ
ὁ ἐλθὼν ἀπὸ τοῦ πατρὸς; τίνα ἐγὼ ὁ πατήρ, αἱ μὴ ἐν
αἰδιότητι καὶ αἰετῶς ἐξ αὐτοῦ γεννηθῆναι; σὺ μὲν ὑπο-
στασιζῶν ὑποτάττειν οἷον δέον, κακῶς δὲ πῶς πα-
τρίαν· ἐγὼ δὲ τῆς ὑπερεξούχου καὶ ἐπὶ πάντων διη-
κούσης διουσίας τὴν πληρωμὴν πατρὸς καὶ υἱοῦ, υἱοῦ
μὴν ἵνα γινώσκω. αἱ τῶν μὲν σὺ ἀφαίρεσις ἀπ' ἐ-
κείνου, ἀφ' οὗ χωροῦμαι ἐδὲ ἀλγόνια τῶν ἐριχ-
λουμένων δεδομένη ἐδὲ πῶς πῶς ἐδὲν περὶ αὐτοῦ
ἡμεῖς ὁδοποιεῖς, καὶ ὅπως γνωρίσματα ζητή-
σιν διορίζεις, ἐκείνῳ ὅτι οὐκ ἔστι μὲν ἐξ αὐτοῦ
τὴν αἰδιότητα δεδομένη, ἀδιαφθόρον δὲ τὴν ἐννοίαν,
ἀδιασπαστὴν δὲ αὐτοῦ καὶ ἐκκλησίαν ἵνα με πίπῃ.
κατέβαλε οὖν δὲ, κατέβαλε τὴν εὐήθειαν τὸν αὐ-
τῷ. ὡς αἴτις σὺ ἐν εὐφρανῇ, ἐπὶ κακῶς πρὸς ἀπ-
τίαν τῶν αἰσθητῶν ἐξάδων. αἰετῶς ἀεὶ σὺ ὁ πονηρὸς
τῇ αὐτοῦ κατερίψατο κακία, καὶ τίς μὲν ἴσως
ἔδωκε τὸ πνεῦμα ἵνα δοκῇ· οὕτω δὲ σταυρὸν πίπῃς.
ἐπὶ δὲ πάντῃ ὁλεθρὸν τὸ κακόν. Φέρε δὲ τῆς ἐν τῇ
ἀπὸ πᾶσι διατριβῆς ἀπειθαρχίας, αἴτις ὡς δαίμονες
ἀρεῖ· σὺ δὲ ἀφ' ἐξουσίας τῆς ἐκκλησίας δὲ πῶς τὸ
θεοῦ ἀποκεκρυμμένον σὺν αἰσθητῇ; ἀπολωλὸς ἐν
ἰσθί, ἵνα μὴ βλεψῇς εἰς σταυρὸν τὴν παροῦσάν σοι
κατακρίτης αἰτίας. ἀλλ' ἐρεῖς, ὡς ὅχλοι συμπράτ-
τουσί σοι, καὶ πᾶς φροντίδας ἀπελαύνεις. αἴτις δὲ
μικρὸν ὑποχρῶν τῷ ὄντι, ὡς αἰσθητῇ ἀρεῖ, ἐπὶ αἰσθητῇ
σταυρῷ αἰτίας. σὺ δὲ ὡς πάντων κηδεμὸν θεὸς ὁμο-
εῖς ὅτις τῷ λεγόμενῳ, αἱ πίστεως ἔχουσιν. ἐγὼ δὲ ὁ σὺς
αὐθρῶς ἵλαυν ἔχων τὴν παροῦσαν περὶ αὐτοῦ, ἐξ
ἐκκλησιαστικῆς, καὶ ἐκ Ρωμαϊκῆς γραφῆς πᾶν δέχομαι
τῆς αὐτῆς ἀποδοξίᾳ τὴν ἀρεῖν μακάριον, πρὸς τριχ-
λίαν πῶς ἵταν ὑπὸ τῇ Εὐφρανῇ περὶ αὐτοῦ πᾶν, ἐπὶ
φροντίδας. ἔφη δὲ ἐκείνη γὰρ· Οὐαὶ σοὶ Λιβύη ἐν
ἐνδραμαβαίᾳ καμένη χωρεῖς, ἔφη δὲ σοὶ καυρὸς, ἐπὶ ὅτι
τῶν δέμων καὶ τῶν σαυτῆς θυγατέρων δαυρὸν ἀγῶνα
ἐν ὁμοῖς ἐπὶ πᾶσι καὶ ἐπὶ αὐτοῖς, ἀναγκασθῆναι,
ἀφ' οὗ κερτήριον μὲν εἰς ἀσπιντας, πίστεως πᾶν δὲ
βίαις ἀποδοξίᾳ τῇ· σὺ δὲ πρὸς ἐξαπὸ ἀποκρίσεως
κατερίψῃς. ὁμοῖς δὲ τῇ ἑρανίαν αὐτῶν τὸ δικη-
ριον ἀσπιντας πᾶν λήκῃ, καὶ δὲ γὰρ πᾶν ἀσπιν-
τα· ἐμὲ δὲ σιδηροῖς ἐχραία πᾶν ἐδοῦσι. τὴν δὲ
πᾶν, ὡς πᾶν γὰρ; πᾶν γὰρ πᾶν ἵνα οὐκ ὁμολογῇς;
ἐκείνη δὲ λέγει· κατὰ τὸν δὲ πᾶν τὴν γὰρ μὲν καὶ τῷ
τῇ μακάριος καλὰ μὲν πρὸς με διαχάραξαι, ἐπὶ οἷς φῆς
πᾶν τὴν Λιβύαν δὲ μὲν ὁμοῖς φῆς ἵνα αἰσθητῇ δὲ πᾶν.
τῇ γὰρ τῇ γῆν, ἡ μὲν δὲ χαλκῶν τῆς Εὐφρανῆς πᾶν τῶν, δι' ἐκκλησιαστικῆς ἀποπταγμένον γλῶττης, εἰς
ἐκκλησιαστικῆς ἀποπταγμένον, ὡς πᾶν γὰρ τῶν ἀποπταγμένων, ὡς ἀναμάρτητος, ὡς δικαιοφάνους; εἴπα οὐκ αὐτῶς
ἀπολωλὸς ὡς ἀθλῆ, πᾶν τῇ δὲ πᾶν πᾶν τῇ γὰρ μὲν, ἵσμεν, ἵσμεν σὺ τὴν ἐχραία πᾶν φροντίς, πᾶν σὺ
φροντίς δὲ οὐκ ἀλλοτρίᾳ ἡμῶν ὡς δὲ πᾶν καὶ πᾶν τῇ γὰρ μὲν, ὡς ἀναμάρτητος, ὡς δικαιοφάνους; εἴπα οὐκ αὐτῶς
yy ii) καὶ τῷ

A piam seiunctionem adstruis, id nec videre me nec
intelligere fateor. Si corporis hospitium ad di-
vinarum functionum dispensationem assumis,
non reprehendo. Si spiritum aternitatis in prae-
cellente Verbo genitum dicis, admitto. Quis no-
uit Patrem, nisi qui venit a Patre? quem novit Pa-
ter, nisi quem ex se ab aeterno & sine principio
genuit? Tu hypostasim peregrinam substituere
puras oportere, male utique credens: ego vero
praeccellens & omnia persuadentis potestatis ple-
nitudinem Patris & Filij, essentiam unam esse co-
gnosco. Si igitur tu auferes ab illo, a quo ne co-
gitatione quidem contentiosorum auferri um-
quam potuit; additionis autem characterem
promoues, & signa quaestionum explicas: illi cui
integram quidem ex seipso aternitatem dedit,
incorruptam vero immortalitatis intelligentiam
per seipsum, & Ecclesiae Fidem attribuit. Abijce
igitur, abijce tam stultae opinionis flagitium, fa-
cete & canore Ari, mala ad insipientium fidem
decantans. Iure te diabolus sua subuertit mali-
tia, & quibusdam fortasse hoc iucundum esse vi-
detur, sic enim tibi persuades. Est vero plane
pestiferum hoc malum. Age sane relicto illo ab-
surdarum opinionum studio, o miser Ari, audi,
tecum enim dissero, Nō sentis te ab Ecclesia Dei
eiectum? perijsti certo scias, nisi teipsum respi-
ciens, dementia tuam damnes. Sed dices, ma-
gnam multitudinem hominum te adiuuare, &
curas tuas subleuare. Audi igitur, paululum au-
res tuas submittens, o impie Ari, & intellige tuā
dementia. Tu vero Deus qui omnium curam
geris, adhuc benignus ijs quae dicuntur, si ex fide
sunt. Ego enim homo tuus divina providentia
fretus, ex scripturis Graecis & Romanis, ijsq. ve-
tustissimis, insaniā Arija aperte demonstrabo ante
ter mille annos ab Erythra praesignificatā atque
praedictā. ait enim illa: Vx tibi Libya in mariti-
mis sita locis. veniet enim tempus in quo cum po-
pulo & filiabus tuis certamen graue, durū & om-
nino difficile subire cogeris, ex quo omnium fides
& pietas iudicabitur: tu vero ad extremum exi-
tiū deuergis. vos enim caelestium florum recepta-
culum conuellere ausi estis, & morsu discerpere,
atque adeo ferreis polloistis dentibus. Quid igi-
tur callide veterator, ubi locorum esse fateris? illic
scilicet: habeo enim litteras, quas ad me furoris
tui calamo scripsisti, in quibus ais omnem Libyae
populū conspirare tecum ad salutem. Si vero ne-
gaueris haec ita se habere, Deum testor, me vetu-
stissimum Erythrae exemplar Graece scriptum
habere, quod Alexandriam mittā, ut quācunq. si-
ne percas. An ne tu sine peccato facies? an ne
manifeste perijsti miser, tanto mala circumse-
ptus? Nouimus quid moliaris, quae cura, quis
metus te perturbet, non nos latet infelix & cala-
mitosus o mentis tuae stuporem, qui morbum &

ἐφάρμοστον τῷ θῆτι, καὶ τὸ ἀλαβῆσαι, ἔτ' φοβῶ-
 δαι, καὶ τὸ ἐλπίζειν τὸ ἐκβηθόμενον· ἐπὶ τὸ ἐνθυμέ-
 σθαι, τὸ λογίζεσθαι, τὸ σκεπτόμενον, γνώμην δὲ παρὰ
 τοῦ καὶ ἀφ' ὅρου, ἔστω τὸ πρὸς τὴν γὰρ, καὶ
 τὸ λυπεῖσθαι. τί τίνων φῆς ὡς τῶν ἀδελφῶν ἀδελφῶ-
 νος; ὡς τῆς κακίας αὐτοχρηστῆς μήτ' ὡς, οὐκ εἰ
 δυνάσται ὡς ἐν αὐτῇ γὰρ σου πανουργία μοχθηρὸς αὐ-
 τὸς αἰσίου. ὁ Χριστὸς φησὶ, δι' ἡμᾶς πίπτοι. ἀλλ' ἡδὲ
 φησὶς ἐγὼ γὰρ ἔπει, ὡς μορφῇ σώματος ἀπεικλή.
 καὶ φησὶ, ἀλλὰ δὲος μὴ δόξωμεν κατὰ τὸ ἐλαττω-
 εῖναι αὐτῶν θηρίων μεσση, πῶς λίγων ἢ μάλιστα καὶ
 παφῶς λυπῶμεν; ἰδὲ γὰρ ὁ κόσμος, μορφῇ, ἔκρινεν ἀν-
 τὶν τυχαίᾳ ὡν. ἔοι αἰετὶς γὰρ χαρακτηρῶς περ-
 βεβλήτω. καὶ ὅλως τὸ πνεῦμα ἔσφαρξεν τοῦ
 τῶν κύκλων, αἰδὸς τῶν ὄντων τυχαίᾳ ὡν, καὶ ὡς
 μορφῶμα. καὶ ὅμως ὁ θὸς παντοκράτωρ παρὲς. πῶς τί-
 νων εἶσι ἐν τῷ θῆτι αἱ ὑβρίσεις κατὰ τὸ θὸς ἐλαττω-
 τῆς; ὡς παντοκράτωρ τῆς ὀπίστησας οὐ· λόγῳ δὲ οὐ
 ἐκ αὐτοῦ περὶ μὲν ὁμοῦ, καὶ ἐνθυμέσθαι, εἰ ἀμαρτή-
 ματι εἶναι δοκῇ, τὸ ἐκ Χριστοῦ παρὲς τὸν θῆτι. ὁ αἰ-
 ρὸς μὲν οὐκ ἀποδοῖ τὴν ἀπὸ τῆς τῶν λόγων, ἔτι τῶν τι-
 μωρίων ἢ βραδείας ἐπὶ γὰρ. χωρὶς τῶν τῶν καθ'
 ἐκείνην δὲ ἡμεῖς ἡμέραν ἀμαρτήματα ἐν τῷ κόσμῳ
 γίνονται. ἔοι ὁμοῦ ὁ θὸς παρὲς, ἔτι τῆς δίκης ἐχέ-
 νει. τί οὐκ κατὰ τὸ ἐλαττωτῆς εἰς τὸ μέγιστον
 αὐτὸ δυνάμει, καὶ τὸ παντοκράτωρ διαδοῦναι; ὡς
 εἶμεν. ὁ μὲν γὰρ πᾶν κόσμον τοῦ κατὰ τὸν θῆτι· δι' αὐτὸν
 πᾶσι δὲ μορφή, δι' αὐτὸν πᾶσι δίκη. ἡ δὲ ἔκ Χριστοῦ πί-
 στες ἀνάρχως ἐξ αὐτοῦ. ὅλως τὸ θὸς νόμος ἐστὶ Χριστός·
 δι' αὐτὸν τὸ ἀπὸ αὐτοῦ ἔστι ἀπὸ τῆς ἐκείνου. ἀλλὰ γὰρ
 οὐ κατὰ τὸν ἐκείνου φαίνεται; ὡς τῆς μακίας λίαν·
 πᾶσι τῶν οὐκ εἰς τὴν αὐτοῦ ἀπώλειαν τὸ τῶν ἀφ-
 βόλου ἔστω. ὁρᾷ δὲ, ὁρᾷ πάντες ὡς ποιεῖς ἡδὲ
 πρὸς τὴν φωνῇ, τῶν πᾶν ἐκείνου ἐκείνου δὲ γ-
 νῶν· ὡς αἱ φλῆβες αὐτοῦ καὶ αἰετὶς τῶν ἰσχυρά-
 τῶν, δυνάει ἀναμνησθῶν ὁδῶν· ὡς δι-
 ρήκειν αὐτὸν τὸ σῶμα πᾶν ἀνχμὸς τὸ ἐκ τῶν, καὶ
 ἀνχμὸς, καὶ φλῆβες, καὶ μυελὸν γάλακτος, καὶ
 δυνάει κατὰ τὴν· ὡς ἐκείνου ἔστι κατὰ τὸν τῶν
 τῆς κόμης δάσος, ὡς ὅλος ἡμιθῆς, ἔστι ἐκείνου ἡδὲ
 τὸ βλάμμα· ὡς αὐτοῦ τὸ πᾶν, ἔστι ἐκείνου με-
 μῶν ἐκείνου. ὡς ὁμοῦ πᾶν εἰς αὐτὸν ἀνδρα-
 μοῖναι, οἱ εἶναι, μακία τὴν, καὶ μακία τὴν, καὶ τὸ
 τῶν πᾶν, ἀνχμὸς τὴν καὶ θηρίων οὐκ ἀπὸ τῆς αὐ-
 τῆς αὐτοῦ ἐκείνου αὐτοῦ ἔστι κατὰ τὸν τυχαίᾳ ὡν.
 αἰετὶς, φησὶ, ὡς ἡδὲ, καὶ πᾶν γὰρ σκεπτῶν ἐκ
 χαρᾶς, καὶ πρὸς τὴν. ἔτι πάλιν ἡμεῖς γὰρ λίαν, εἶναι,
 φησὶ, ἀπὸ τῆς· πᾶν γὰρ καὶ ἀληθὲς ἐστὶ· οὐ
 γὰρ μόνον ἡ κακία τῆς παρ' ἐαυτῆς ἀνδρῶς δαφνῶς
 κίχρηται· καὶ ὁ πολλὸς ἐκείνου τῆς τῶν οὐκ εἶναι
 διδῶναι. φησὶ δὲ οὐκ εἶναι, πᾶν τὸ σκεπτῶν οὐκ εἶναι
 αὐτοῦ γάλακτος ἀνδρῶν αἰσίου καὶ καὶ τὸ οὐκ εἶναι
 ἐκείνου αὐτοῦ ὡς ἀπὸ τῆς ἡδὲ ὁ τῶν ἀνδρῶν ἐκ
 αὐτοῦ αὐτοῦ, ἡ ἀπὸ τῆς δὲ. οὐκ εἶναι γὰρ βλάμμα
 εἰς τὸν τῶν αὐτοῦ, καὶ τὴν ἀμαρτίαν ἐκείνου αὐτοῦ.

A Deo, quod praeceat, & metuat, & speret euen-
 turū, quod cogitet, & ratiocinetur, & quod con-
 siderans, sententiam suam dicat, & verba formet,
 quod delectetur, rideat, doleat. Quid igitur ais
 miserorum omnium miserrime? o virum mali-
 tia plane peritum, intellige, si potes, quod in tua
 ipsius versutia consumeris improbus. Christus,
 inquit, propter nos passus est. At ego iam dixi
 quod sub forma corporis missus est. Sane, inquit,
 sed metuendum ne aliqua in re imminuere illum
 videamur. O ferarum interpres, an ne insanis dū
 ista dicis, & aperte furis? Ecce enim mundus ip-
 se forma est siue figura, & astra characteres suos
 ostendunt, & omnino spiritus huius globosi or-
 bis, species quaedam est eorum quae sunt, & quasi
 figuratio. Nihilominus Deus vbique adest. Vbi
 nam igitur in Deo contumeliae sunt? aut qua in
 re minuitur Deus? O parricida & quitatis! Con-
 sidera, ex teipso coniecturam capiens, si pecca-
 tum videtur esse, in Christo adesse Deum. Ille
 quidem perspexit ignominiam sermonis, nec tar-
 de poenas irrogauit. Praeterea quotidie in mun-
 do peccata committuntur, & tamen Deus adest:
 nec diu supplicia differuntur. Qua igitur in re
 minuitur potestatis eius magnitudo? an vbique
 patitur? nihil opinor. mundi enim mens per
 Deum est: per ipsum omnis stabilitas, per ip-
 sum omne ius. Christi fides sine principio ex ip-
 so est. Omnino autē Christus Dei lex est, per ip-
 sum immensitatem & infinitatem habens. Sed de
 his ex te tuoq. ingenio cogitare videris. o furo-
 rem insignem! Conuerte nunc in tuum ipsius exi-
 tium diaboli gladium. Videte omnes, videte ut
 lamentabiles praeferat voces viperarū morsu la-
 sus: ut venae ipsius & carnes veneno imbutae acer-
 bos cieant cruciatus: ut corpus ipsius tabe deflu-
 xit, ut attenuatum, & squalore, sordibus & lamenta-
 tione & pallore & horrore, & mille denique ma-
 lis plenum misere exaruit: ut aspectu deformis,
 & illuie sordida capillorum sylua, ut totus se-
 mimortuus, & aspectu ipso iam languido, vultu
 exangui & curis absumpto: ut simul omnia quae
 concurrerunt, furor, insania, vanitas, propter
 mali diuturnitatem agrestem & ferum reddide-
 runt. ne sentiat quidem quibus sit in malis. Ef-
 feror, inquit, pra voluptate, & tripudio, saltuq. la-
 sciui pra gaudio & exulto. Et rursus valde iu-
 ueniliter, Heu, inquit, perijmus. hoc quidē certe
 verum est: tibi enim soli malitia largiter studia
 & amores sui suppeditauit: quodq. magno pre-
 tio emerat, tibi facillime donauit. Age vero iam
 dic vbi praeclara illa tua monita? Ablue in ipsum
 Nilo, si fieri potest, homo absurdi stuporis plenif-
 sime: quippe vniuersum orbem terrarum flagi-
 tijs tuis perturbare omni studio contendisti. Nonne
 intelligis quod ego iam, qui Dei homo
 sum, omnia sciam? At vero iam dubito verum
 manere an abire oporteat. neque enim adhuc
 visu tantum contendere possum, & peccatum

nem ista docuit? Eusebius videlicet tyrannice crudelitatis socius. Nam quod excubaret & omnino vigilaret pro tyranno, ex multis vndique potest intelligi: si quidem istud Episcoporum, eorumque vere Episcoporum cedes testantur: istud crudelissima Christianorum persecutio palam clamat. Neque certe de ijs quibus me affecit contumelijs hoc loco verba faciam, per quas aduersariorum contra me concursus, quantum fieri poterat maxime procurabantur, qui & oculis tamquam speculatoribus me obseruauit. Quin etiam ministerio prope militari, quo tyranno opem ferret, perfunctus est. Ac nemo existimet me imparatum minusque instructum esse etiam ad istas res, si opus fuerit, confirmandas. Verissime enim ostendi potest, tum Presbyteros, tum Diaconos à me manifesto deprehensos qui Asebiu assidue stipabant. Sed hæc quidem omitto, quæ nunc non eo dicuntur à me, quod ipse ea grauitè & iniquo animo feram, sed quod eas suæ ipsorum pudeat insanie. Illud solum metuo, illud animo verso, quod vos video in huius criminis societatem vocari. Nam institutione Eusebij & conuersatione conscientia vestra à veritate deflexit. Verum huius rei expedita est & facilis curatio, si modo Episcopum fidelem & integrum nacti, oculos ad Deum denuo conuerteritis: quod quidem in præsentia est in vestra situm potestate, quodque etiam dudum penes vestrum iudicium fuerat, nisi Eusebius ipse, de quo dixi, prauo eorum qui cum iuuerunt consilio huc præceps ruiisset, & rectum eligendi ordinem impudenter conturbasset. Sed quoniam mihi de hoc ipso Eusebio pauca dicenda sunt, quæ so libenter attendite. Non vos præterit Concilium Nicææ celebratum, cui ipse, sicut conscientie meæ munus postulabat, interfui non alio sane animo, quàm vt tum concordiam inter omnes constituerem, tum omnium maxime vt reprimere penitus & submouere eam rerum perturbationem, quæ ex Arij Alexandrini amentia orta, illico ex absurdo & pernicioso conatu Eusebij vires collegit. Nam quanta concursione, amantissimi honoratissimiq. fratres, putatis istu Eusebium, utpote ipsa conscientia conuictum, quanta cum ignominia mendacijs vndique deprehensis, aggressum esse primum certos quosdam homines subornare, qui pro eo deprecarentur: deinde à me auxilium petere, ne tanti sceleris damnatus de honoris sui gradu deiceretur. Huius rei testis est mihi Deus, qui tum mihi, tum vobis benignus perpetuo adsit, quod & meū peruertit iudicium, & turpiter à veritate abduxit, quod & vos cognoscetis. Nam tum omnia gesta sunt ex eius sententia, qui perniciem omnem adhuc intra cogitationem suam abditam & occultam tenuit. Ac primum, vt cetera illius nequitie facinora præteream, audite quæso, quid nuper cum Theognio, quem dementiae suæ socium habebat, perpetraverit. Ipse forte quosdam Alexandrinos qui à fide nostra defecerant, huc mitti iusseram, quandoquidem eorum opera

diffi-

εως πίστεως ἀναχωρήσαντες ἐν τῷ θεῷ κεκλιμένοι διατελλόμενοι. ἐπεὶ δὲ διὰ τῆς πόλεως ὑπερησίας ὁ τῆς δι-
χονίας

A καὶ πλεονέκτης; Εὐσεβίου δὲ ἡ ἀληθὴς, ὡς τῆς πολεμικῆς ἀ-
μόνητος συμμύτης. ὅτι γὰρ πανταχοῦ τὸ τυραννικὸν γο-
νήθηται περὶ φύλαξ, πανταχοῦ γὰρ ἐστὶ πολεμικὸν πό-
μιον γὰρ αἱ τῶν ὁπισθοπόνων σφαγῶν διὰ μαρτύρων τῆς
ἀλλὰ τῶν ἀληθῶς ὁπισθοπόνων. τὸ δὲ ἵνα χαλεπω-
πότη τῶν χειριστῶν ἐκδιώξῃς διὰ τῆς ἰδίας βλάβης. ὅθεν
γὰρ τῶν πρὸ τῆς ἐμῆς γνησιότητος ὑβριῶν, οὐκ ἐστὶν
ἐπὶ τῶν ἐπὶ μάστιγι αἱ τῶν ἐναντίων μερῶν ἐπεστροφῆς
τῶν αὐτῶν ἀνδρομῶν. ὅτι καὶ ὁ φθελμὸς κατὰ σκό-
πῳς ὑπερίσχυι κατ' ἐμὸν, καὶ μόνον σὺ ἐσθλὸς
τῆς πολεμικῆς ἀποκρίσεως ὑπερησίας. μὴ δ' ἐμὲ πε-
B οἰεσθῶ εἶναι περὶ τὸ τῶν ἀποδίδειν ἀποδίδου.
ἐλεγχος γὰρ ἐστὶν ἀκρίβης ὅτι τὸς περισυτῆρας καὶ
διὰ τῆς πύξης τοῦ ἀσπίδος περιτρεφέντος φανερῶς ὑπε-
ρῶς ἀποφύλαξαι σωθήσεται. ἀλλὰ ταῦτα μὲν περὶ ἡ-
μι, ἀ τῶν σὺ ἀνακλήσεως ἐνεκεν, ἀλλ' ἐν ἐκείνῳ
ἀνακλήσει ὑπερίσχυι περὶ τῶν ἐμῶν. ἐκείνο μόνον δέ-
δια, ἐκείνο διὰ λογίζομαι, ὅτι ὑμᾶς ἐρῶ περὶ τῶν τῶν
ἐγκλήματι καλεσθῶν κρινόμεν. διὰ γὰρ τῆς Εὐσε-
βίου ἀγωγῆς καὶ διὰ τῆς ἀποκρίσεως ἀποκρίσεως τῆς ἀλη-
θίας κατωρῆς μὲν ἀντιλήφαι. ἀλλ' ἐστὶν ὁ βρο-
δία θρησκεία, ὡς γὰρ ὁπισθοπόνων πρὸς τὴν καὶ ἀπείρητον
C τῶν γυναι λαβόντες, περὶ τὸν θεὸν ἀπιδίηται, ὅπως ὁπ-
τὸν περὶ τῆς ἐν ὑμῖν ἐστὶ. καὶ πάλαι ἐχρῆν τῆς ἡμε-
τέρας κρείσσεως ἡγήσασθαι, εἰ μὴ ὁ περὶ τῆς Εὐσε-
βίου δεινῆς τῆς συλλαβομένην αὐτῶν ἐν τῷ θεῷ ἐκλή-
ρη, καὶ τῶν τῆς πίστεως ὁρθότητος ἀνακλήσεως ἀντι-
πεσῶν. ἀλλ' ἐπεὶ τῶν αὐτῶν τῶν Εὐσεβίου περὶ
τῶν ὑμετέρων ἀγάπῃς ὁλίγα περὶ τῆς φρεσὶς, μέ-
μηται ἡμετέρας ἀντιδικακίας τῆς τῆς Νικαίας πόλεως
γνησιότητος ἀποδοῦν, ὡς καὶ αὐτὸς ἐγὼ περὶ τῆς τῆς
ἐμῆς ἀποκρίσεως λατρεία παρήμῳ, ὅθεν ἐπὶ τῶν βε-
λόμινος, ὡς ὁμοίαν ἀπὸ τῆς ἐκείνου ἀπὸ τῆς πύ-
D τῶν ἐλέγχου καὶ διὰ τῆς ἀποκρίσεως τῆς περὶ τῆς πό-
τῶν μὲν ἀρχῆς ἐκλήφει διὰ τῆς ἀρῆς ὡς ἀληθινῶς
ἀποκρίσεως, ἡχυροποιεῖται ὡς ἀρχὴ καὶ διὰ τῆς Εὐσε-
βίου ἀρῆς καὶ ὁλεθρίας ἀποκρίσεως. ἀλλ' αὐτὸς ὡς
Εὐσεβίος, περὶ τῆς ἀπὸ τῆς ἐμῆς ἀπὸ τῆς πο-
μίζεται ἀποδομένης, ἀπὸ δὲ ὑπὸ τῆς ἀποκρίσεως αὐ-
τῆς ἡπαιμένους μὲν ὅπως ὡς ἀρχῆς, τῆς πανταχοῦ
ἐκλήσεως μὲν ψευδολογία ἀνίσταται, ὑπερίσχυι
μὲν μὲν διὰ τῆς τῶν ἀξιοῦντες ὑπὲρ αὐτῶν ἐξαι-
πύμενος ὡς περὶ ἐμῆς ἀντιδικακίας πρὸς τὸν μὴ ὁπ-
ποῦτ' ἐλεγχθῆναι πλημμελήματι τῆς ὑπερησίας
E τῆς αὐτῆς τῆς ἐκβάλλου. μάρτυς ἐστὶ μοι πύξῃ
θεὸς αὐτὸς, ὅς ἐμοί καὶ ὑμῖν φιλαρέτως ἀπιδίηται,
ἐπὶ καὶ ἐκείνους περὶ τῆς ἀπὸ τῆς ἀπὸ τῆς ἀπὸ τῆς
σὺ, ὡς καὶ ὑμῖς ἀπιδίησθε. πάντες μὲν γὰρ ἐπεστροφῆς
τότε, καὶ τῶν αὐτῶν ἐπὶ τῆς, πᾶν ὅπου κατὰ τῆς
ἐκείνου διὰ τῆς ἀποκρίσεως ἀποκρίσεως. ἀλλὰ περὶ τῶν, ὡς
τῶν λαοῦ τῆς πόλεως ἀνακλήσεως περὶ τῆς μάστιγι
Θεογνίου ἐν τῇ αὐτοῦ ἐκείνου ἀπιδίησθε, ἀπὸ τῆς
σὺ τῆς ἀπὸ τῆς ἀπιδίησθε. ἀλλὰ περὶ τῶν, ὡς
καὶ τῶν ἀπιδίησθε. ἀλλὰ περὶ τῶν, ὡς καὶ τῶν ἀπιδίησθε.

Antur? Hinc etiam est, quod ne in hac quidem parte veritatem perspiciant: qui, ut semper plurimum aberrantes, non modo errorem non corrigunt, sed in eodem anno alterum Pascha celebrant. Proinde quid est cur istos imitemur, quos constat graui errore implicatos esse? Eodem namque anno bis celebrari Pascha non permittemus. Verum quamuis ista non à me fuissent proposita: tamen vestræ solertiae esset, dare operam ne qua illorum similitudine, animorum nostrorum integritas nequissimorum hominum moribus admisceri videatur. Ex his item illud potest intelligi, nefas esse, ut in tanto negotio, tam solemnī religionis nostræ festo dissensio vlla sit. Vnum enim libertatis nostræ diem festum, hoc est sanctissimæ passionis, Saluator noster nobis tradidit, vnamq. Ecclesiam catholicam esse voluit: cuius quidem membra, tamen in multis varijsq. locis congregentur, tamen vno spiritu, hoc est, diuina voluntate & nutu fouentur. Vestra igitur sanctitatis prudentia secum reputet, quàm graue & indecorum sit, ut iisdem diebus alij ieiunijs vacent, alij agitent conuiuia: ac post dies Paschatis, alij in festis & animorum remissione versentur, alij præscriptis ieiunijs se dedant. Quapropter istud, ut decet, emendari, & ad vnā normam reduci, diuina prouidentia postulat, sicut vos omnes satis animaduertere existimo. Et quoniam istud erat ita corrigendum, ut nihil nobis cum parricidis illis & necis Domini auctoribus commune sit: est modus ille decorus quem omnes Ecclesiæ seruant, quæ orbis partes vel versus Occidentem, vel versus Meridiem, vel versus Septentrionem incolunt, quem nonnulli qui ad Orientem habitant, non admittunt: idcirco omnes in præsentia hoc recte se habere arbitrati sunt. Ipseque etiam in me recepi, vestram sapientiam facile assensuram: ut quod in vrbe Roma, in Italia, in Africa, in Aegypto, in Hispania, Gallia & Britannia, in Libya, & vniuersa Græcia, in diœcesi Asiatica & Pontica, in Cilicia denique, vna & consentiente sententia conseruatur, hoc etiam vestra prudentia libenter approbet: illud sedulo reputantes, non solum quod in locis antedictis maior Ecclesiarum numerus existat, sed etiam quod sanctissimum sit, illud omnes communi consilio statuere, quod recta ratio postulare videtur, nihil cum Iudæorum periurio habere commercij. Verum ut summam rei breuiter complectar, visum est communi omnium iudicio sacratissimum Paschatis festum vno eodemq. die celebrandum esse. Neque enim de re tam sancta ac solemnī vlla dissensio debet existere: & longe pulchrius est eam sequi sententiam, cui nullus à Fide alienus error, nullum vitium admixtum sit. His itaque diuino iudicio à tot tantisq. sanctis Episcopis ad hunc modum constitutis, ea velut dona cælitus demissa, & diuinæ vere mandata accipite. Nam quidquid in sanctis Episcoporum concilijs decernitur, id vniuersum diuinæ vo-

μία ἐστὶν ἀλλοτριᾶς πλοῆς, καὶ αἱμαρτήματα ὀπιμιξίᾳ. τούτων θεία κρείσσ' ἀθ' τῶν ποσούτων καὶ τηλι-
κυτόων ἀγίων ὀπισκόπων διὰ τυπωθέντων, ἀσμένως δέχιοι τὴν ἑράνιον χάριν, καὶ θείαν ὡς ἀληθῶς ἐν-
ταλὴν. πᾶν γὰρ ὅ, τι δ' αὖ ἐν τῇς ἀγίοις τῶν ὀπισκόπων συνεδρίοις ἐπράχθη, πύτη πρὸς τὴν θείαν βύλησαν
τὴν

Α γοι μαρία ; ὁ αἶψα τοῦτω καὶ ἐν τούτῳ τῷ μέμτην
 ἀληθεῖαι ἔχουσιν , ὡς αἰεὶ κατὰ τὸ πλεῖστον αὐτοὺς
 πλαιωμένους, αὐτὴ τῆς περὶ αὐτοὺς ἐπινοήσεως ἐν
 τῷ αἵματι ἐστὶ δόξα πρὸς αὐτοὺς τὸ πᾶσα σπιπλεῖν . το-
 νος οὖν χάρις τούτοις ἐπέμεθα πῶς δυνάμει πλαιω-
 ῶμελορημένως ἔχουσιν ; δόξα πρὸς τὸ πᾶσα ἐν ἐν
 ὁ αὐτῷ οὐκ αἶσθησι πλεῖστον ἀνέχεμεθα . ἀλλὰ καὶ τῶ-
 τε μὴ περὶ αὐτοὺς, πλὴν ὑμετέρων ἀγχινοῖαν ἐχρῶ-
 πάντως ἐν μηδεὶος ὁμοιότητι ἐκείνων τὸ καὶ παρὶ τῆ
 ἡμετέρας ψυχῆς κριτικῶν δοκῶν ἀνθρώπων ἔχουσιν
 περὶ αὐτῶν . περὶ τούτοις , καὶ κἄντο περὶ αὐτοὺς .

Β ὡς ἐς τηλικούτῃ πράγματι, καὶ τῆς αὐτῆς θρησκείας
ἐορτῇ Δις Φωνίαι ὑπάρχειν ἐπὶ ἀγίμνῳ. μίαν γὰρ
ἡμῖν τὴν τῆς ἡμετέρας ἐλευθερίας ἡμέραν, ποτ' ἐστὶ
πρὸ ἀνωπαύρου παύσης, ὃ ἡμέτερος παρέδωκε σωτῆρ,
μίαν οἶναι τὴν καθολικὴν αὐτῇ ἐκκλησίᾳ βεβή-
ληται, καὶ τὰ μάλιστα εἰς πολλοὺς τι καὶ Δις Φόρους
τύπους τὰ μέλη συνάγει, ἀλλ' ὅμως ἐς ἐνὶ πτόμῳ,
ποτ' ἐστὶ τῷ θείῳ βεβλήματι θαλάπτεται. λογισάμεθα
δὲ ἡ τῆς ὑμετέρας ὁσιότητος ἀγχινοία, ὅπως ἐπὶ δα-
ρόν τι, καὶ ἀπεικὸς ἤ τις αὐτῆς ἡμέρας, ἐπὶ μὲν
ταῖς νηστιαῖς φολάζειν, ἐπὶ δὲ συνμύσια ὀλιπι-

Σ λὺν καὶ μὴ τις τοῦ πάχα ἡμέρας, ἄλλως μὲν ἐν
 ἑορταῖς καὶ αὐτοὶ σὺν ἐξέταξι εἶσαι, ἄλλως δὲ τῆς ὡρεο-
 μέντης ἐκδιδόσκειν ἡσυχίας. Διὰ τοῦτο γὰρ τῆς περὶ
 σηκώσεως ἐπιτορθεύσεως ταχύν. Ἐπεὶ μίαν διὰ τὴν
 πῶσιν ἀγασθὶ τοῦτο, ἡ θεία πρὸς οὐα βέβληται, ὡς ἔγω-
 γα ἀπαρτὶς ἡ γοῦμον σπαρῶν. ὅθεν ἐπεὶ δὴ τοῦτο ἔταις
 ἐπιτορθεύσκειν προσήκειν, ὡς μηδὲν μὴ τῶν περὶ τοῦ
 τῶν τε καὶ κυκλοκτόνων ὁκαίνων ἡμῖν κρινόν. ἔστι δὲ
 ταῖς ἀπερπῆς, ἡ δὲ ἀπασα αἱ τῶν δυτικῶν καὶ με-
 σσημβριῶν, καὶ δόκτωϊν τῆς οἰκουμένης μερῶν φυ-
 λάτῃσιν ἐκκλησῆσαι, ἡ δὲ πῶς τῶν καὶ τῶν ἰσίων τῶν

D πων ἔφεσάν τε. ὡς ἔειπεν ὅτι τὸ πρέσβες καλῶς
ἔχον ἄπαντες ἡγήσαντο. Ἐ αὐτὸς δὲ τῇ ὑμετέρᾳ ἀγ-
χωρίᾳ ἀρέσκειν ὑπεσχέμεν, ἵν' ὅπερ δ' αὖ καὶ τῶ
Ρωμαίων πόλιν, Ἰταλίαν τε, ἔΑφρικὴν πᾶσαν, Σπαρ-
τίαν τε, ἔΓαλλίαν, Βρετανίαν, Αἰγυπτὸν τε, ἔΛιβύαν,
Ελλάδα τε ὅλην, Ἀσιανὴν τε διοίκησιν, καὶ Ποιπλίαν,
καὶ Κιλικίαν, μιᾷ καὶ τῇ αὐτῇ συμφάνῃ Φυλάξει
γνώμῃ· ἀσμένως τὸν καὶ ἡ ὑμετέρα περσὸς ἐξήκει
συνέσεις, λογιζομένη, ὡς ἔμοιρον παλίων εἰς ὅ τῶν καὶ
πὺς περσικῶν τύπους ἐκκλησιῶν ἀριθμὸς, ἀλλὰ
καὶ οἷς τοῖς καὶ ἄλλοις καὶ πάντας ὁσωνδήποτε εἰς βυ-

E
λαβειν· ὅπερ ἔοικε λαβῆς λογισμὸς ἀπαγίης δε-
κτῆ, τὸ μηδεμίαν μὲν τῆς ὑδαίων ὁπορτικίας ἔχοντι
δυνάμει· ἵνα δὲ τὸ κεφαλαιωδέστερον αὐτῶν αὐτῶν
καὶ τῶν πάντων ἦρσε κρείσσον· τὴν ἀγαπᾶν τὴν πρὸς
τοὺς ἰορτῶν μίαν καὶ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ποταλῆται
εὐδὲ γὰρ περὶ πρὸς τῶν ἀγρότην αἰνῶν πρὸς ἀπο-
ρῶν, καὶ κάλλιον ἔπειτα τῇ γνώμῃ πάντων, ἐν ᾗ εὐδ-

μιξία. τούτων θρία κρείσσονος τῶν ποσούτων καὶ τηλ-
 εστέρας δάχιδες τὴν κρείσσονος χάριν, καὶ θρία ως ἀληθῶς ἐ-
 των σπουδαρίοις ἐπράχθη, τὸ πρὸς τὴν θρία βέληται
 τὴν

E sexto mense regni sui, iuxta veteres historias, ve-
supra diximus, sanctum Episcoporum Concilium
congregauit. Anno vero vicefimo cum Synodi
conuentum dissoluissent, in suas parœcias, vt di-
ctum est, vnumquemque dimisit. Ego autem,
quæ in ipsa sancta Synodo de catholica & ortho-
doxa Fide, & veneranda sancti Paschatis festiui-
tate, de diuini Ecclesiastici officij constitutioni-
bus, & de ipsius disciplinæ canonibus iudicata &
defi-

ἡς ἐ ἐρεθισθέντες πάλιν, τὴν αὐτοκρατορίαν ὑποστήσαντες
κατάσταται, τῶν τε ἐκείνῃ ἀπαιτούμενων καὶ
yy j   ἵσταται

definita sunt, cum ad plenissimam eorum securitatem qui hoc scripto videntur, in hac Ecclesiastica historia, ut potui, ordine proposuerim, huic sermoni finem imponam: reliqua prorsus laudabilis atque fidelissimi Imperatoris pia pro Fide studia in tertio commentario relaturum me reputans, in gloriam omnium nostrum saluatoris Christi, & in manifestissimam pietatis demonstrationem Imperatoris nostri fidelissimi. Illud solum hic addere necessarium existimaui (non extra rem esse arbitratus, sed valde accommodatum) eorum scilicet Episcoporum nomina, qui ex communi omnium Episcoporum consensu in prouincias ubique terrarum missi sunt: per quos quæ à Synodo fuerant iudicata, per synodicas epistolas, & laudatissimi Regis litteras ad omnes sanctas sub celo Dei Ecclesias sunt transmissæ, in gloriam Dei Patris, & Filij eius Iesv Christi Domini nostri, & sancti Spiritus. Amen.

CATALOGVS SANCTORVM EPISCOPORVM per quos sancta magna & vniuersalis Synodus Nicaea coacta, misit omnibus in toto orbe terrarum Dei Ecclesiis, ea quæ ab ipsis per Spiritum sanctum in ea constituta sunt.

Hosius Episcopus Cordubæ sanctis Dei Ecclesijs, quæ Romæ sunt, & in Italia & Hispania tota, & in reliquis vltius nationibus vsque ad Oceanum commorantibus, per eos qui cum ipso erant, Romanos Presbyteros Vitonem & Vincentium.

Alexander Alexandriæ cum Athanasio tunc Archidiacono, ecclesijs per totam Aegyptum, Libyam, & Pentapolim, & regiones finitimas, vsque ad Indiz prouincias.

Macarius Hierosolymorum cum Eusebio Pamphili Episcopo Cæsareæ Palæstinæ, ecclesijs in Palæstina, Arabia & Phœnicia.

Eustathius Episcopus Antiochiæ magnæ omnibus in Cœlesyria, in Mesopotamia, & Cilicia, vtraque.

Ioannes Persæ, ecclesijs in tota Persia & magna India.

Leontius Cæsareæ Cappadociæ, magnum Ecclesiæ Domini ornamentum, ecclesijs in eadem Cappadocia, Galatia, Ponto Diosponti, Paphlagonia, in Ponto Ptolemaico, Armenia parua & magna.

Theonas Cyzici, ecclesijs in Asia, & Hellesponto, & Lydia, & Caria, per Episcopos qui sub ipsa erant, Eutychium Smyrnæ, & Marinum Troadis.

Alexander Thessalonice, per eos qui sub ipso censentur, ecclesijs in Macedonia prima & secunda, cum ijs quæ in Græcia & Europa tota, in vtraque Scythia, & omnibus denique in Illyrico, Thessalia & Achaia.

Nunechius Laodiceæ Episcopus, ecclesijs quæ in Phrygia prima & secunda.

Pro-

πλουώτων τῆς κτ' Μακεδονίας πρώτῳ κ' δ' ἀπέραι, συν τῇ ἑλλάδι, πῶν τῇ Εὐρώπῳ πᾶσι, Συρίας ἐκ-
πέραι, καὶ τῆς κτ' τῇ Ἰνδοῦ κ' ἀπέραι, Θεσσαλίας τ' καὶ Ἀχαιῶν.

Νυνέχιος Λαοδικείας τῆς κτ' τῇ Φρυγίᾳ πρώτῳ καὶ δ' ἀπέραι.

A θῖναι καὶ ὁραθ' ἐν τῇ ἐκτάξει κτ' διώκων, τῇ δὲ τῇ
ἐκκλησιαστικῇ ἱστορίᾳ, πρὸς πληρεστάτων ἀσφα-
λῶς τῶν ἐκ τῶν ἐκδομένων τῶν δὲ τῇ χράμῃ, ἐκ τῶν
καταπαύσων τῇ λόγῳ. τὰ λοιπὰ τῶν πατρῶν καὶ
καὶ πιστῶν βασιλέων ἀσβεβῆ ὑπὲρ τῆς πίστεως
συνδ' ἀσβεβῆ ἐν τῇ κατατάξει συνδ' ὡν συνταγ-
ματι, εἰς δεξιὰς τῶν πᾶτων ἡμῶν σωτῆρος Χριστοῦ, ἔ-
ως ἐκ τῶν πληρέων ἀποδείξει τῆς πῶν πιστῶν ὅτι βα-
σιλέων ἀσβεβῆς. ἐκ τῶν μόνων προδ' ὡν ἐκ τῶν
ἀναγκῶν ὡς ἦν, μὴ πέρρειν ἡγησάμενος, ἀλλὰ κ'
λίαν ἀρμόδιον τῇ τῶν ὀπισκοπῶν ὀνομασίᾳ, τ' ὑπὸ
τῶν πᾶτων τῶν ὀπισκοπῶν εἰς τὰς ἀπὸ τῶν
τῆς ἐκ τῶν πληρέων ἐκ τῶν πᾶτων, δι' ὧν τὰ ὑπὸ τῆς πῶν
κρίσεως, διὰ σωθεῖν ὀπισκοπῶν καὶ τῶν πῶν πᾶ-
ν βασιλέων χράμῃ, πᾶσι διεπίμ-
ψαν τῆς ὑπὸ τῶν ἐκ τῶν ἀρίστων πῶν ἐκ τῶν
οἰκίας, εἰς δεξιὰς τῶν πᾶτων ἔως τῶν αὐτῶν Χριστοῦ
πῶν κ' ἡμῶν, κ' ὅτι πᾶσι πᾶσι. Ἀμήν.

**ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΕΠΙΣΚΟ-
πων δι' ὧν ἡ συν' αὐτοῖς ἐν Νικαίᾳ ἀρίστα καὶ με-
γάλη κ' οἰκουμένη πᾶσι, τῆς αὐτῆς οἰκου-
μένης ἐκκλησίας ὅτι διεπίμψαν τὰ ἐν αὐ-
τῇ δι' αὐτῶν κεκρυμένα ὑπὸ ὅτι ἀρίστα πᾶσι.**

Οστος ὀπισκοπος Κυρδ' ὡς τῆς κτ' Ρώμης,
ἐν Ἰταλίᾳ, ἐν Σπαρτίᾳ πᾶσι, κ' τῆς ἐν τῆς
λοιπῆς ἐθνεῖς, τῆς ἐκ τῶν κατ' ἐμὲ ὡς, ὡς πᾶ-
ν ὡς, ἀρίστα ὅτι ἐκκλησίας, διὰ τῶν αὐτῶν
πρὸς βυτίῳ Ρώμης Βίτωνος ἐν Βικεντίᾳ.

Ἀλέξανδρος Ἀλεξανδρείας συν' Ἀθηνῶν τῆς
ἐκ τῶν κατ' Αἴγυπτον πᾶσι, καὶ δι-
βύλῳ, καὶ Πεντάπολιν, καὶ τὰ ὅμορα ὡς τῶν
τῆς Ἰνδίας ἐκ τῶν.

Μακάριος Ἱεροσολύμων συν' Εὐσεβίῳ τῷ Παμ-
φίλῳ ὀπισκοπῶν Καίσαρῆς τῆς κτ' Παλαιστίνῳ ἐν
Λαβείᾳ καὶ Φινίκῳ.

Εὐστάθιος Ἀντιοχείας τῆς μεγάλης τ' κτ' Συρίας
καὶ Λίαν, καὶ Μεσοποταμίαν πᾶσι, καὶ Κιλικίαν ἐκ-
πέραι.

Ἰωάννης Πέρσης τῆς ἐν Περσίᾳ πᾶσι, καὶ τῇ με-
γάλῃ Ἰνδίᾳ.

Λεόντιος Καίσαρῆς Καππαδοκίας, τ' ἐκ τῶν ἐκ-
οἰκίας ὅτι κ' καλῶς πᾶσι, τῆς κατ' αὐτῶν Καπ-
παδοκίαν, Γαλατίαν, Πόντον Διοσπόρην, Παφλαγο-
νίαν, Πόντον Πολεμεικὸν, Ἀρμενίαν μικρὰ καὶ με-
γάλην.

Θεονᾶς Κυζίκης τῆς κτ' τῇ Ἀσίᾳ ἐν ἑλλάσ-
πιν, Ἀσίδαν, καὶ Καρίαν, διὰ τῶν ὑπ' αὐτῶν ὀ-
πισκοπῶν Εὐτυχίῳ Σμύρνης, καὶ Μαρίνῳ Τρωάδος.

Ἀλέξανδρος Θεσσαλονίκης διὰ τῶν ὑπ' αὐτῶν

Προ-

A piam seiunctionem adstruis, id nec videre me nec intelligere fateor. Si corporis hospitium ad diuinarum functionum dispensationem assumis, non reprehendo. Si spiritum æternitatis in præcellente Verbo genitum dicis, admitto. Quis nouit Patrem, nisi qui venit a Patre? quem nouit Pater, nisi quem ex se ab æterno & sine principio genuit? Tu hypostasim peregrinam substituere putas oportere, male utique credens: ego vero præcellentis & omnia peruadentis potestatis plenitudinem Patris & Filij, essentiam vnā esse cognosco. Si igitur tu auferes ab illo, à quo ne cogitatione quidem contentiosorum auferri vquam potuit; additionis autem characterem promoues, & signa questionum explicas: illi cui integram quidem ex seipso æternitatem dedit, incorruptam vero immortalitatis intelligentiā per seipsum, & Ecclesiæ Fidem attribuit. Abijce igitur, abijce tam stultæ opinionis flagitium, facete & canore Ari, mala ad insipientium fidem decantans. Iure te diabolus sua subuertit malitia, & quibusdam fortasse hoc iucundum esse videtur, sic enim tibi persuades. Est vero plane pestiferum hoc malum. Age sane relicto illo absurdarum opinionum studio, ò miser Ari, audi, tecum enim dissero, Nō sentis te ab Ecclesia Dei eiectum? perijisti certo scias, nisi te ipsum respiciens, dementiam tuam damnes. Sed dicēs, magnam multitudinem hominum te adiuuare, & curas tuas sublenare. Audi igitur, paululum aures tuas submittens, ò impie Ari, & intellige tuā dementiam. Tu vero Deus qui omnium curam geris, ad sis benignus ijs quæ dicuntur, si ex fide sunt. Ego enim homo tuus diuina providentia fretus, ex scripturis Græcis & Romanis, ijsq. vetustissimis, insaniā Arij aperte demonstrabo ante ter mille annos ab Erythræa præsignificatā atque prædictā. ait enim illa: Vx tibi Libya in maritimis sita locis. veniet enim tempus in quo cum populo & filiabus tuis certamen graue, durū & omnino difficile subire cogeris, ex quo omniū fides & pietas iudicabitur: tu vero ad extremum exitiū deuergis. vos enim cælestium florū receptaculum conuellere ausi estis, & moriū discerpere, atque adeo ferreis polluistis dentibus. Quid igitur callide veterator, vbi locorū esse fateris? illic scilicet: habeo enim litteras, quas ad me furoris tui calamo scripsisti, in quibus ais omnem Libyæ populū conspirare tecum ad salutem. Si vero negaueris hæc ita se habere, Deum testor, me vetustissimum Erythrææ exemplar Græce scriptum habere, quod Alexandriam mittā, vt quam citissime percas. An ne tu sine peccato fureter? anne manifeste perijisti miser, tanto malo circumseptus? Nouimus quid moliaris, quæ cura, quis metus te perturbet, non nos latet infelix & calamitose, ò mentis tuæ stuporem, qui morbum &

E sine percas. An ne tu sine peccato furcifer? anne manifeste perijisti miser, tanto malo circumseptus? Nouimus quid moliaris, quæ cura, quis metus te perturbet, non nos latet infelix & calamitose, ô mentis tuæ stuporem, qui morbum &

yy ij ky tw

ἰφάρμοσιν τῷ θῆ, καὶ τὸ ἀλαβῆσαι, ἔ τ φοβῆ-
σαι, καὶ τὸ ἐλπίσαι τὸ ἐκβησόμενον· ἐπὶ τὸ ἐν θυμῷ
δοῦναι, τὸ λογίζεσθαι, τὸ σκεπόμενον, γνώμην ἀποφαί-
νειν καὶ ἀφαιρῆσαι, ἔ ὅλως τὸ πῆσαι, τὸ γὰρ
τὸ λυπεῖσθαι. τί τῶν φῆς ὡ τῶν ἀδελφῶν ἀδελφῶ-
ν; ὡ τῆς κακίας ἀντιχρησθῆναι μήτωρ, πάντες δὲ εἰ
διώσασιν ὡς ἐν αὐτῇ γὰρ σου πανουργία μοχθηρὸς αὐ-
τοαλίση. ὁ Χρῆστος φησὶ, δι' ἡμᾶς πίπτειν. ἀλλ' ἡ δὲ
φθῆσις ἐγὼ γὰρ εἶπον, ὡς μορφῇ σώματος ἀπεπέλη.
καὶ φησὶν, ἀλλὰ δέος μὴ δοῶμεν καὶ τὸ ἐλαττωθῆναι.
εἶπα ὡ τῶν θηρίων μεσση, πῶτα λέγων ὡς κῆρυξ καὶ
σαφῶς λυπεῖται; ἰδὲ γὰρ ὁ κόσμος, μορφῇ, ἔ τινι ὁμο-
μοτυχαίνει ὡν. ἔ οἱ ἀσπίτες γὰρ χαρακτηρῶντες πε-
βέβληται. καὶ ὅλως τὸ πῆσαι ἔ σφαιροειδὸς τῷ-
των κύκλῳ, ἔδος τῶν ὄντων τυχαίνει ὡν, καὶ ὡς περ
μὲν φησὶ. καὶ ὅμως ὁ θῆς παντοχόρ πᾶσι. πᾶσι τοῖ-
νων εἶναι ἐν τῷ θῆ αἱ ὑβρίεις; καὶ τὸ θῆς ἐλαττωθῆ-
ναι; ὡς πατρὸς τῆς ὁπτικῆς οὐ· λόγῳ δὲ οὐ
ἐκ αὐτοῦ τικμωόμενος, καὶ ἐν θυμῷ ἡμᾶς ἀμαρτή-
μα εἶναι δοκεῖ, τὸ ἐν Χρῆστῳ περῆναι τὸν θῆον. ἐκεί-
νος μὲν οὐκ ἀπὸ τῆς ἀτιμίας τὸ λόγον, ἔ τὴν τι-
μωρίαν ὡς βραδύως ἐπὶ γὰρ. χωρὶς τὸ τῷ τῶν καθ'
ἐκαστῇ δὴ πῶς ἡμέραν ἀμαρτήματα ἐν τῷ κόσμῳ
γίνονται. ἔ ὅμως ὁ θῆς πᾶσι, ἔ τῆς δίκης ἐχέ-
τει. καὶ οὐ καὶ τὸ ἐλαττωθῆναι εἰς τὸ μέγεθος
αὐτῶν διωόμενος, εἰ τὰ παντοχόρ διαδοῦνται; ὡς ἐν
οἱ μὲν. ὁ μὲν γὰρ πᾶσι τοῖς ἀδελφοῖς τῷ θῆον· δι' αὐτῶν
πᾶσι δὲ αὐτοῖς πᾶσι δίκη. ἡ δὲ Χρῆστος πᾶ-
σι ἀνάρχως ἐξ αὐτῶν. ὅλως τὸ θῆον νόμος ἐστὶ Χρῆστος·
δι' αὐτῶν τὸ ἀπὸ αὐτοῦ ἔ ἀπὸ τῆς ἐκείνου ἔχον. ἀλλὰ γὰρ
ὡς καὶ σταυρὸν ἐννοῶν φησὶ; ὡς τῆς ματίας λῖαν·
πᾶσι τῶν οὐκ εἰς τὴν οὐκ ἀπὸ αὐτοῦ τὸ ἀπὸ αὐτοῦ τὸ ἀπὸ αὐτοῦ
βόλῃ ξίφος. ὅρατι δὲ, ὅρατι πάντες ὡς χοίρας ἢ ὡς
περὶ αὐτῶν φησὶ, τῷ πᾶσι ἔχοντες ἐνταχθέντες δὴ γ-
ματι· ὡς αἱ φλέβες αὐτῶν καὶ αἱ σφαῖρες τῷ ἰσχυρῶς
τῆλε μὲν, δυνάμει ἀνταμιγνύουσιν ὁδῶν· ὡς διερ-
ρήκει αὐτῶν τὸ σῶμα πᾶν ἀνχμὸς πᾶν ἐν τῷ σώματι, καὶ
ὡς χεῖρας, καὶ φεῖρας, ἔ μυρῖων γάμοι κακῶν, καὶ
δυνάμει καπνοληκεῖ· ὡς ἐνδεχθῆναι ἔ καπνοληκεῖ τὸ
τῆς κόρης δάσος, ὡς ὅλος ἡμιθῆς, ἔ ἐξαδένων ἡ δὲ
τὸ βλέμμα· ὡς αὐαίμον τὸ πᾶσι σῶμα, ἔ ὑπὸ μελ-
μῶν ἐκπληκτός. ὡς ὁμοῦ πᾶσι εἰς αὐτὸν συνδρα-
μόντα, οἱ σφοδρῶς ματία πᾶσι καὶ κατωχότης, ἀλλὰ τὸ χεῖρον
τὸ πᾶσι, ὡς ἰσχυρὸν πᾶσι καὶ θηρίων ὡς περὶ αὐτῶν πᾶσι· αὐ-
τίκα καὶ ἐπὶ αὐτοῖς αὐτοῖς καὶ δὲ κακῶς τυχαίνει ὡν.
αἱρομένη, φησὶν, ὡς ἡ δὲ φησὶ, καὶ πᾶσι γὰρ σκεπτῶν ὑπὸ
χαρᾶς, καὶ πᾶσι φησὶ. ἔ πᾶσι νεανικῶς γὰρ λῖαν, εἶναι,
φησὶν, ἀπὸ αὐτοῦ πᾶσι· πᾶσι μὲν γὰρ καὶ ἀληθῆς ἐστὶ· οὐ
γὰρ μόνον ἡ κακία πᾶσι περὶ αὐτῆς πᾶσι δάσος δαψιλῶς
καχομένη· καὶ ὁ πᾶσι ἐν τῇ τῆς τῶν πᾶσι ῥᾶσι
διδώρηται. φησὶ δὲ τῶν εἰπῶν, πᾶσι τὰ σῶμα σου ἐστὶ τὸ ἀγαθόν, καὶ δὲ οὐκ ἐστὶν ὡς
ὡς ἀπὸ γάμων ἀνδρῶν ἀνταμιγνύουσιν· καὶ τῶν οὐκ ἐστὶν ὡς ἀπὸ γάμων ἀνταμιγνύουσιν· ἀλλὰ
ἐξ αὐτῶν ἰσχυρῶς. ἀλλὰ γὰρ πᾶσι ὡς ἀπὸ αὐτοῦ ἡ δὲ ὁ τῶν θῆον ἀνδρῶν ἐγὼ φησὶ καὶ; ἀλλὰ γὰρ δὲ οὐκ ἐστὶν,
πᾶσι μὲν, ἡ ἀπὸ αὐτοῦ. οὐκ ἐστὶ γὰρ βλέπει εἰς τὸ πᾶσι ἐν τῷ σώματι, καὶ τῶν ἀμαρτιῶν ἐνταχθέντων.

A Deo, quod praeceat, & metuat, & speret even-
turū, quod cogitet, & ratiocinetur, & quod con-
siderans, sententiam suam dicat, & verba formet,
quod delectetur, rideat, doleat. Quid igitur ais
miserorum omnium miserrime? o virum mali-
tiae plane peritum, intellige, si potes, quod in tua
ipsius versutia consumeris improbus. Christus,
inquit, propter nos passus est. At ego iam dixi
quod sub forma corporis missus est. Sane, inquit,
sed metuendum ne aliqua in re imminuere illum
videamur. O serarum interpretes, an ne insanis dū
ista dicis, & aperte furis? Ecce enim mundus ip-
se forma est siue figura, & astra characteres suos
ostendunt, & omnino spiritus huius globosi or-
bis, species quaedam est eorum quae sunt, & quasi
figuratio. Nihilominus Deus ubique adest. Vbi
nam igitur in Deo contumeliae sunt? aut qua in
re minuitur Deus? O parricida aequitatis! Con-
sidera, ex teipso coniecturam capiens, si pecca-
tum videtur esse, in Christo adeste Deum. Ille
quidem perspexit ignominiam sermonis, nec tar-
de poenas irrogavit. Praeterea quotidie in mun-
do peccata committuntur, & tamen Deus adest:
nec diu supplicia differuntur. Qua igitur in re
minuitur potestatis eius magnitudo? an ubique
patitur? nihil opinor. mundi enim mens per
Deum est: per ipsum omnis stabilitas, per ip-
sum omne ius. Christi fides sine principio ex ip-
so est. Omnino autē Christus Dei lex est, per ip-
sum immensitatem & infinitatem habens. Sed de
his ex te tuoq. ingenio cogitare videris. o furo-
rem insignem! Converterte nunc in tuum ipsius exi-
tium diaboli gladium. Videte omnes, videte ut
lamentabiles praeferat voces viperarum morfu la-
sus: ut venae ipsius & carnes veneno imbutae acer-
bos ciant cruciatus: ut corpus ipsius tabe deflu-
xit, ut attenuatum, & squalore, sordibus & lamenta-
tione & pallore & horrore, & mille denique ma-
lis plenum misere exaruit: ut aspectu deformis,
& illuvie sordida capillorum sylva, ut totus se-
mimortuus, & aspectu ipso iam languido, vultu
exangui & curis absumpto: ut simul omnia quae
concurrerunt, furor, infania, vanitas, propter
mali diuturnitatem agrestem & ferum reddide-
runt. ne sentit quidem quibus sit in malis. Ef-
feror, inquit, praevoluptate, & tripudio, saltuq. la-
sciivio praevoluptate & exultio. Et rursus valde iu-
veniliter, Heu, inquit, perijimus. hoc quidē certe
verum est: tibi enim soli malitia largiter studia
& amores sui suppeditavit: quodq. magno pre-
tio emerat, tibi facillime donavit. Age vero iam
dic ubi praeclara illa tua monita? Ablue te ipsum
Nilo, si fieri potest, homo absurdi stuporis plenif-
sime: quippe uniuersum orbem terrarum flagi-
tibus tuis perturbare omni studio contendisti.
Nonne intelligis quod ego iam, qui Dei homo
sum, omnia sciam? At vero iam dubito utrum
manere an abire oporteat. neque enim adhuc
visu tantum contendere possum, & peccatum

nem ista docuit? Eusebius videlicet tyrannice crudelitatis socius. Nam quod excubaret & omnino vigilaret pro tyranno, ex multis vndique potest intelligi: si quidem istud Episcoporum, eorumque vere Episcoporum cedes testantur: istud crudelissima Christianorum persecutio palam clamat. Neque certe de ijs quibus me affecit contumelijs hoc loco verba faciam, per quas aduersariorum contra me concursus, quantum fieri poterat maxime procurabantur, qui & oculis tamquam speculatoribus me obseruauit. Quin etiam ministerio prope militari, quo tyranno opem ferret, perfunctus est. Ac nemo existimet me imparatum minusque instructum esse etiam ad istas res, si opus fuerit, confirmandas. Verissime enim ostendi potest, cum Presbyteros, tum Diaconos à me manifesto deprehensos qui Eusebium assidue stipabant. Sed hæc quidem omitto, quæ nunc non eo dicuntur à me, quod ipse ea grauitè & iniquo animo feram, sed quod eas suæ ipsorum pudeat insanire. Illud solum metuo, illud animo verso, quod vos video in huius criminis societatem vocari. Nam institutione Eusebij & conuersatione conscientia vestra à veritate deflexit. Verum huius rei expedita est & facilis curatio, si modo Episcopum fidelem & integrum nacti, oculos ad Deum denuo conuerteritis: quod quidem in præsentia est in vestra situm potestate, quodque etiam dudum penes vestrum iudicium fuerat, nisi Eusebius ipse, de quo dixi, prauo eorum qui eum iuuerunt consilio huc præcepisset, & rectum eligendi ordinem impudenter conturbasset. Sed quoniam mihi de hoc ipso Eusebio pauca dicenda sunt, quæ solibenter attendite. Non vos præterit Concilium Nicææ celebratum, cui ipse, sicut conscientie meæ munus postulabat, interfui non alio sane animo, quam ut tum concordiam inter omnes constituerem, tum omnium maxime ut reprimere penitus & submouere eam rerum perturbationem, quæ ex Arii Alexandrini amentia orta, illico ex absurdo & pernicioso conatu Eusebij vires collegit. Nam quanta concursione, amantissimi honoratissimique fratres, putatis istum Eusebium, utpote ipsa conscientia conuictum, quanta cum ignominia mendacijs vndique deprehensis, aggressum esse primum certos quosdam homines subornare, qui pro eo deprecarentur: deinde à me auxilium petere, ne tanti sceleris damnatus de honoris sui gradu deiceretur. Huius rei testis est mihi Deus, qui tum mihi, tum vobis benignus perpetuo adsit, quod & meum peruertit iudicium, & turpiter à veritate abduxit, quod & vos cognoscetis. Nam tum omnia gesta sunt ex eius sententia, qui perniciem omnem adhuc intra cogitationem suam abditam & occultam tenuit. Ac primum, ut cetera illius nequitie facinora præteream, audite quæso, quid nuper cum Theognio, quem demencie suæ socium habebat, perpetraverit. Ipse forte quosdam Alexandrinos qui à fide nostra defecerant, huc mitti iusseram, quandoquidem eorum opera dissi-

Α καὶ πολλῶν: Εὐσεβίου δηλαδὴ, ὁ τῆς τυραννικῆς ὁμότητος συμμέτοχος. ὅτι καὶ πανταχοῦ τὸ τυραννικὸν γὰρ ἡγήται περὶ φύλαξ, πανταχοῦ ἐστὶ σωτὴρ· πόρῃ μιν καὶ αἱ τῶν ὁπισκοπῶν σφαγαὶ ἀξιομαρτύρηται· ἀλλὰ τῶν ἀληθῶς ὁπισκοπῶν. τὸν δὲ ἡ χαλεπότης τῶν χριστιανῶν ἐκδιώξας ἀσπρήδην βοᾷ, ὡς καὶ τῶν πρὶν τῆς ἐμῆς γνησιότητος ὕβριος, καὶ ἐρῶν δὲ ὡς ἐπὶ μάστιγι αἱ τῶν ἐκείνων μερῶν ἐπεσφραγίσαντο ποδοδρομίαι· ὅπως καὶ ὁ Φαλαμὺς κατασκοπὴς ὑπερίμπετο κατ' ἐμὸν, καὶ μόνος εἷς ἐτάλας τῷ τυραννικῷ σωσιφίρῳ ὑπερβίας. μὴ δ' ἐμὲ περὶ οὐρανῷ εἶναι περὶ τὴν τούτων ἀποδόξιν ἀποδοξάμενος. ἐλεγχος γὰρ ἐστὶν ἀκρεβής, ὅτι τὸς περισβύτους καὶ ἀσπρήδους πύς Ἀσβίρ περιτμήνους Φαιρῶς ὑπ' ἐμῶν ἀποφύγει σωίστην. ἀλλὰ πῶς μὲν παρήμην, ἀ καὶ νῦν εἷς ἀγνοακότητος ἐνεκαί, ἀλλ' εἰς ἐκείνων ἀντιώμενος ὑπ' ἐμὸν περὶ ἐκείνης. ἐκείνους μὲν δέδια, ἐκείνους ἀμολογίζομαι, ὅτι ὑμᾶς ἐρῶ περὶ τὸν τὸ ἐγκλήματ' ἐκαλεῖται κρινομένην. ἀλλὰ γὰρ τῆς Εὐσεβίου ἀγωγῆς καὶ ἀσπρήδους σωίστην τῆς ἀληθείας κεχωρισμένην ἀνιήσεται. ἀλλ' ἐστὶν ὁ βεβαδὴς θρησκεία, ἢ καὶ ὁπισκοπῶν πύς καὶ ἀκρεβής καὶ γὰρ λαβόντες, περὶ τὸν θεὸν ἀπίδην, ὅτι τὸν τὸν περὶ τοῦ ἐν ὑμῖν ἐστὶ. καὶ πάλιν ἐχρῶν τῆς ἡμετέρας κρείσσεως ἡγήσεται, εἰ μὴ ὁ περὶ ἐμὸν Εὐσεβίου δεινὴ τῇ συλλαβομένην αὐτῶν ἐκείνη ἐληλύθη, καὶ πάλιν τῆς πύς ὁρῶνται ἀντιώμενος σωίστην περὶ αὐτῶν. ἀλλ' ἐπὶ τῇ αὐτῇ τὸ Εὐσεβίου περὶ τὸν ὑμετέραν ἀγνοακότητος περὶ αὐτῶν, μέμνηται ἡμετέρας ἀντιώμενος ὅτι τὸ Νικαῖαν πόλιν γνησιότητος σωίστην, καὶ αὐτῶν ἐγὼ περὶ τῆς ἐμῆς σωισότητος λατρεία περὶ αὐτῶν, ὡς ἐπὶ βελομένοι, ἢ ὁμοίως ἀπὸν ἐργασίαν καὶ περὶ πύς τῶν ἐλεγχῶν καὶ ἀποδοξίαν τὸ περὶ αὐτῶν, ὅτι πάλιν ἀνιήσεται ἀλλὰ τὸ Ἀλεξάνδριαν ἀποδοξίαν, ἐκχυρῶνται τὸ περὶ αὐτῶν ἀλλὰ τῆς Εὐσεβίου ἀγνοακότητος περὶ αὐτῶν. ἀλλὰ αὐτῶν ὅτι Εὐσεβίου, περὶ αὐτῶν ἐπὶ πύς, μετ' ὅσων νομίζονται ποδοδρομῆς, ἀπὸ δὲ τῆς σωισότητος αὐτῶν ἡτῶνται μετ' ὅσων ἀντιώμενος τῇ πανταχοῦ ἐλεγχόμενος ψαυδολογία σωίστην, ὑπερίμπετο μὲν μοι ἀσπρήδους τὸς ἀντιώμενος ὑπ' ἐμὸν ἐκείνους τὸν περὶ ἐμὸν συμμάχων πύς ὅπως μὴ ὅτι πύς ἐλεγχόμενος πύς ἀντιώμενος τῆς ὑπερβίας πύς αὐτῶν πύς ἐκείνους. μάρτυς ἐστὶ μοι πύς ὁ θεὸς αὐτῶν, ὅς ἐμὲ καὶ ὑμῖν φιλαγάθως ὁπισκοπῶν, ἐπὶ καὶ ἐκείνους περὶ αὐτῶν, ἐπὶ αὐτῶν ὑπερίμπετο, ὅτι καὶ ὑμῖν ὁπισκοπῶν. πύς μὲν γὰρ ἐκείνους τῇ, καὶ αὐτῶν ἐπὶ τῇ, πύς ὅπου καὶ ὅτι τῆς ἐκείνους ἀποδοξίαν ἀποδοξίαν. ἀλλὰ περὶ αὐτῶν, ὡς καὶ αὐτῶν τῆς πύς ἀντιώμενος περὶ, τὸ μάλιστα μὲν θεογόνου ἐπὶ τῆς αὐτῶν ἐκείνους ἀντιώμενος, ἀντιώμενος περὶ αὐτῶν. Ἀλεξάνδριαν πύς τῆς ἡμετέρας πύς ἀντιώμενος ἐκείνους ἀντιώμενος. ἀπὸ δὲ ἀλλὰ τῆς πύς ὑπερβίας ὁ τῆς ἀποδοξίας

ἐκείνους ἀντιώμενος ἐκείνους ἀντιώμενος ἀντιώμενος. ἀπὸ δὲ ἀλλὰ τῆς πύς ὑπερβίας ὁ τῆς ἀποδοξίας

χοιρίας ἡγάρετο πυρρός· ἀλλ' ἔτι καλοὶ καὶ ἀγαθοὶ
ἐπισκοποι, ὧς ἀπὸ τῆς αὐτοῦ ἀληθείας πρὸς με-
τανοίας πτηνῆται, ὧς μόνον ἐκείνους ὑπεδέξατο, καὶ
παρ' αὐτοῖς ἡσθαλίσθη, ἀλλὰ καὶ ἐκονώησεν αὐ-
τοῖς τῆς τῶν τρεῶν κακοηθείας· διὸ πῦρ πρὸς τοὺς
ἀχαρίστους πύρρος ἐκείνη πρᾶξι· ἀρετῆς γὰρ
αὐτοὺς ἐκέλευσε ὡς πρῶτον ἐξοριθεῖν· καὶ
ὁμολογῶντες, πρὸς τὸν θεὸν ἐκείνη τῇ πίστι βλέποντες,
ὅτι πάντες ἐμαρτυροῦντο καὶ μαρτυροῦντο καὶ εἶναι πρὸς
καὶ ἀγαπᾶσθαι· οὕτως ἐπισκοποὺς ἀγνοῦντες, καὶ
ἐρροδοῦντες, ἐφίλων θρώπων ἐχοῦντες χαίρομεν· ἡ περ
δὲ ἡ πρὸς μνημεῖον τῶν λυμένων ἐκείνων ἡ πρὸς
ἐπαύριον ἀπεροήτως ἐξαφθῆναι τὴν μένη, πρὸς ἀχρη-
μα τῆς ἰδίας τῆς ἀλμης ἀπὸ τῆς τῶν θεῶν πρὸς τοὺς
πρὸς τὸν ἱερόν, ἐκέρχεται ἀνακαλῆσαι· ὁ θεὸς ὑμᾶς
φυλάξοι, ἀγαπήσει ἀδελφοί.

ΝΙΚΗΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ
παραστάς Θεοδότῃ.

ὍΣΗ τῆς θείας ἐργῆς ἡ ἰσχὺς πίπτει, ἐξ ὧν
εὐσεβίος καὶ Θεογόσιος πρὸς τοὺς ἀχρεῖς
ἐπὶ μαρτυρίαν, οἱ οἱ τῶν ἀγαθῶν τῶν περὶ τοὺς θεῶν
ἐκείνων, τὸ πρὸς σωτήρος θεοῦ ὄνομα τῷ συστήματι πρὸς οἰ-
κίαν ἀρετῆς· ἐμὴ πὶ τοῦτον συγγνώμης ἐμίσαν·
ὅτι γὰρ μάλιστα μὴ τῶν τῆς οὐδοῦς ὁμογενομένων συμ-
φωτίαν ἐχρῶν τῶν περὶ τοὺς ἐπαυρίων ἀποδοῦναι πλά-
νῃ, τῇ πρὸς αὐτοὺς ἀρετῇ ἐμμένοντες, ἐάλω-
σαν· ἀλλὰ τὸν γὰρ ἡ θεία πρὸς τοὺς αὐτοὺς πρὸς αὐ-
τοῖς ἀπώσσει λαόν· ἐπὶ δὲ μηδὲ ἐφέρει πρὸς ἀκαίρους
ψυχὰς ὁλίγον δόξαν ὡς φησὶν καὶ ἰσχυρῶν καὶ καὶ καὶ
μὴν ἀξίαν παρ' αὐτοῖς ἡγεῖται δικλῆν, μὴ ζοῖα ὅτι καὶ οἱ
τὸ ἐξ ἡς ἀπὸ πάντων αἰώνων ἀφῆκεν· ὅτι τῇ σῇ
ἀγαθῇ δεικνύει δεινὴν ἡγεμονίαν, ἵνα ἡ περ κακῇ
παράστασις τῶν τριούτων, ὡς ἐγώ γε σὺν οἱ καὶ, τῇ σῇ
ἐνεκαθίστη πρὸς αὐτοὺς, πᾶσι τῶν τῆς ψυχῆς ἀφελό-
μενος καὶ πρὸς ὡς πρὸς τῶν ἀγνοούντων, οἱ καὶ ἐκείνη
πὶ καὶ πρὸς αὐτοὺς, καὶ ἀχρεῖς πρὸς τῷ σωτῆρι θεῷ
πρὸς ἀχρεῖς πρὸς τοὺς θεῶν· καὶ γὰρ τὸ πρὸς αὐτοὺς ἐπὶ
ὑπὸ τούτῳ πρὸς αὐτοὺς· ὅς δ' αὖ ἀκαίρους τῶν τῆς
αἰωνίου ζωῆς ἐπὶ τῶν ἀξιοῦντων βελούνην· ὁ θεὸς
πὶ ἀγαπᾶσθαι, ἀδελφοί ἀγαπήσει.

A diffidij flamma incensa erat. Sed isti honesti bo-
niq. scilicet Episcopi, quos vera Concilij dijudi-
catio ad poenitentiam agendam referuauerat,
non solum eos admiserunt ad se, & secum tuto
collocarunt, verum etiam illorum deprauatis
moribus communicarunt. Quamobrem ingra-
tos istos aliquo pacto puniendos esse censui, &
iussi ut a suis abrepti sedibus longissime relega-
rentur. Iam vestrum est ea fide in Deum aciem
mentis vestrae intendere, in qua nos semper man-
sisse constat, & nunc etiam manere decet, om-
nemq. xratem ita degere, ut Episcopos integri-
tate vitæ, doctrinæ puritate, tum benignitate,
etiam in omnes, eximios habentes, iure iuste-
mur. Si quis autem temere pestes illas vel memo-
ria, vel laudibus celebrare audeat, confestim
serui Dei, hoc est, mei ipsius opera poenas suæ au-
dacie dabit. Deus vos, fratres charissimi, inco-
lumes seruet.

VICTOR CONSTANTINVS AVGV-
stus Theodosio.

Q Vanta vis diuinæ iræ exitit, etiam ex ijs
quæ Eusebio & Theognio acciderunt, faci-
le licet tibi intelligere, qui in sanctissimam reli-
gionem debacchantes, Dei saluatoris nomen ip-
sa turba prædonum suorum etiam post impetra-
tam veniam polluerunt. Nam tum maxime
quando post concordem Synodi consensionem,
priorem errorem eos corrigere oportuit, absur-
dis istis opinionibus adhærescere deprehensi sunt.
Ob hoc igitur diuina prouidentia ex populi sui
numero eos exturbauit: quoniam neque tulie
minime malas mentes amentia illa corruptas vi-
dere: & nunc debitas ab ijs poenas expolcit, ma-
iores etiam deinceps in omni sæculo sumpturus.
Quod prudentiæ tuæ indicare oportere putabam,
ut si qua peruersa admonitio istorum, quod non
existimo, tuo infideat animo, ea ex animo deleta,
puram ut decet cogitationem, veram sanctifica-
tionem, intemeratam fidem seruatori Deo præ-
bere studeas. Etenim consentaneum est hoc ab
eo fieri qui incorruptis æternæ vitæ præmijs di-
gnus haberi constituerit. Deus te custodiat, fra-
ter dilecte.

F I N I S.

EMENDATIONES ET VARIAE LECTIONES.
IVM. NICAENVM.

CONCILIVM NICAENVM.

- 3 13. & 43. Eustathius
20 Spirid. Trimithuntis
35 Amphion conf.
4 21 in vtramque part.
21 ceu per meretr.
5 4 Asterio, cum Euseb.
6 Extant etiam in Historia
trip. lib. 1. c. 13. & 14. duae se-
quentes Alexandri epistole,
ex antiqua versione Epi-
phanij Scholastici.
7 B 8 ις. κ̅ς σοφία· ἡρώμενος κ̅ς αὐτὸς
τῷ ἰδίῳ vel, σοφία λαζάρου
ἡρώμενος κ̅ς
E 6 ἰ μνοῦ ἡνὲς item pag. 11. 382.
9 A 2 ις. ὁ δὲ γρηγόριος
C Omissa est epistola inscriptio,
τῇ πρὸς τὸν ἀδελφόν κ̅ς ἰμο-
νίχῳ Αλεξάνδρῳ Αλιξανδρος
ὡς καὶ εἰς χαίρειν. Carissimo ira-
tri & unanimi Alexandro, Ale-
xander in Domino salutem.
10 A 10 παρ' αὐτῶν ἵπαινον ab eis laudē
13 A 1 μαχαλοφρόντητος
A 11 ις. δι' ὃν χρηματίζει
B 4 τί δὲ κ̅ς
11 φροσύνη
14 B 2 ἡὸς μου εἰ σὺ
3 γρηγόρητος
D 4 ἐκκλησίας. ὅς
17 D 11 τῆς ἀποστολῆς
18 A 3 λαμβάνειν, ἀπὸ τοῦ ἀναγῆ
C 8 αἰρεσιώτου
E 6 λυμηνίδου
19 A 1 τίς κ̅ς
10 συμματισταίλαμιν
D 3 ἀοράτων
19 B 3 κρίνας ζῶντας. item pag. 98.
10 In titulo Canonum redunda-
re videtur τὸ, ὑπαρχόν. aut
legendum fortasse ὑπάτων
C 6 κατὰ χρομίνῃ
E 3 κατὰ κίρυσιν
21 C 6 ἐκκλησιαστικόν, δύο ἢ τρεῖς
22 C 6 ὡς πᾶς κ̅ς
23 D 1 μεταχειρήσεται, ἢ ἄλλως
D 8 ἐπὶ ὅτι ὁ κ̅ς ἡνὲς
E 4 ἐκείνης τῇ γῆρας
27 A 9 τίς τὸ ὑδατὶ
30 D 4 ις. φρὺ κρίσις
E 1 ἀφ' ἡλίου
31 C Legitur etiam hæc Synodi
epistola lib. 2. Hist. trip. c. 12.
32 B 7 ὑδατὶ
C 1 ἡγῶν πο.
33 C Hanc & sequentes epistolas
Constantini habet etiam Ge-
lasius Cyzicenus lib. 2.
D 10 ἐκείνης ἡνὲς
E 3 διακρίσις ἡνὲς
34 D 6 Gel. ἐν μνήμῃς ἀποστόλων ἐπι-
νον τὸ κ̅ς ἡνὲς
10 διαρ. ὑπαρχόν Gel.
E 11 ἐκείνης τῆς γῆρας
36 B 2 ἀποστόλων
9 Gel. ἡνὲς, ὑπαρχόν τοῦ
ἐκείνης
B 11 Gel. μὲν ὅς κ̅ς αὐτὸς ἡγῶν, κ̅ς ἡνὲς
τῆς εἰς πᾶς ὑμῶν ἐκείνης

- E 10 *ἐν τῷ*
 37 A *Histor. trip. lib. 1. c. 15.*
 B 1 *διὰ τῶν*
 C 1 *ἐν τῷ*
 D *Integra extat apud Gelasium.*
 38 B 1 *ὑμῶν*
 D 4 *ὑμῶν*
CONC. SARDICENSE.
 40 7 *Singidunensi in Moesia, Valente Mursensi in Pan.*
 19 *Philoxeno. item pag. 41.*
 41 3 *Rufino & Eusebio Cons.*
 17 *Neroniadi*
 42 6 *fort. Quidam ex his*
 8 *contraria sapient*
In titulo Synodi, ἐν διαφόροις
 43 A 4 *παράστασις, ἐν τῷ*
 C 1 *ἐν τῷ*
 D 2 *ἐν τῷ*
 44 A 1 *τῷ*
 2 *ἐν τῷ*
 D 4 *Ἀπαρίστασις*
 45 A 2 *ἐν τῷ*
 E 11 *ἐν τῷ*
 46 D 1 *ἐν τῷ*
 2 *καὶ τῶν*
 47 A 4 *ὑμῶν*
 48 B 5 *ἐν τῷ*
 57 A 11 *ἐν τῷ*
 B 10 *ἐν τῷ*
 D 6 *ἰσ. καὶ ὑμῶν, & mox ὑμῶν.*
vestri ratio, qui pr. c. 1. susceperatis.
 10 *ὑμῶν*
 58 A 11 *ἐν τῷ*
 D 5 *ἐν τῷ*
 E 8 *ὑμῶν*
 11 *ἐν τῷ*
 59 A 9 *ἰσ. συμφορῶν. ὑμῶν*
 D *Alia huius epistola versio, ac fortasse ipsius Synodi autographa, extat in fragmentis Hilary. alia nem Hist. trip. lib. 4. c. 14.*
 63 B 3 *Totus hic locus male acceptus ab interprete corrigi potest ex fragm. Hilary.*
 C 3 *ἐν τῷ*
CONC. CONSTANTINOP.
 70 8 *Isidorum Cyrensem, Eulog.*
 71 21 *& nos à Synodo*
 72 C 5 *φιλοτιμίᾳ*
 73 C 2 *ἐν τῷ*
 75 A 11 *ἐν τῷ*
 D 10 *ἐν τῷ*
 76 A 11 *ἐν τῷ*
 C 5 *ἐν τῷ*
 77 E 11 *ἐν τῷ*
 78 A 2 *ἐν τῷ*
 7 *ἰσ. μαρτυρήσαντες*
 C 3 *ἐν τῷ*
 D 8 *ἐν τῷ*
 79 B 5 *ἐν τῷ*
 E 3 *ἐν τῷ*
 6 *ἐν τῷ*
 80 E 1 *ἐν τῷ*
 E 6 *ἐν τῷ*
 81 A 11 *ἐν τῷ*

- 82 C 5 ἡ τοῦ πατρὸς
83 E 2 ἀντιθέσει
84 A 10 ἱε. ἀίοντα
E 3 ἐπὶ τὸν μετ' αὐ
87 B 3 Νικησαντες
4 ἐκκλησίαν. καὶ
88 D 5 ὁποσούτων ἐκείνης, καὶ
89 A 5 τὸ τε μέγεθος
91 C 7 per Alypium presbyterum
prouinciæ Cappadociæ.
92 B 4 πρὸς πάντας
D 1 ὁμιλήσαντες. ὅ, τε
93 A 3 ἀναψυχῆ. ἡμῖν
C 11 ἀδυνατούντων συνελθεῖν
94 E 9 ὑπογράψαντες
CONCILIVM EPHESINVM.
P A R S I.
101 3 Acacium Melitincensem.
106 D 7 ἐκκλησίαν
107 C 7 ἐκκλησίαν
108 C 5 αὐτῶν διὰ πᾶσα
109 B 9 ἃ μέλλει ὁδεῖν
110 B 5 τ' ἀλλοθι
9 ἄνθρωποι ἐπὶ τῇ δ. μ. ἐκκλησίᾳ.
D 11 οἷον ὁδεῖν
111 B 9 τίς αὐτῶν ἀγα
E 1 μετὰ πάντων
112 B 3 ὑποταχέντων τῷ
114 A 8 ἐκείνῳ
116 A 3 ἀλλοθι
E 8 πρὸς πάντας
117 A 8 ἀνθρώποις, μετὰ πάντας καὶ
D 1 ἀλλοθι
E 3 ὁποσούτων
118 A 6 ἀκούσαντες
C 11 ἀναγκάσιως ἴδοντες
E 9 πᾶσι φανερόν
119 A 10 ἀλλ' ὅτι
D 10 φαίνεται
120 D 1 πᾶσι ὑπὲρ πάντων
122 B 7 καὶ ἀποστόλων
124 B 7 τῶν ἐκκλησιῶν
C 9 διακρίναντες ὅτι μ. οὐκ ἔστιν,
125 A 4 Dele in marg. Eueychiani.
C 4 ὡντων, καὶ ταπεινῶν τῶν
5 ναδόν, καὶ τοικῶντων
E 1 διακρίναντες ἐμπροσθεν
4 ἰδίᾳ π. καὶ ἀπὸ μέγας
11 πάλιν σὺν
126 B 10 ὁποσούτων ἐκείνης,
C 1 τοῖς δικαίως
D 1 αὐτῶν σφῶν
E 11 ἡ παρ' ἡμῶν
127 A 7 Verbum vere caro factum
B 4 διακρίναντες
129 A 7 ἡ ἡμεῖς καὶ τῶν ἁγίων
10 ἰδίᾳ
B 7 ὅτι καὶ ἐπὶ τῶν &c. Alioqui re-
stat ut dicamus, illorum sto-
liditati stolidius quippiam
opponentes, absurdum non
esse, veterrena etiam caro in
diuinitatis naturam aliquan-
do conuerti, & supremæ om-
nium substantiæ subiectum
esse possit. Nam si &c.
D 1 διακρίναντες. μετὰ πάντας
8 ἀμείνονων καὶ ἐκείνων ἀλλοθι
ἀλλὰ ἀπὸ μέγας
132 D 4 ὁποσούτων ἐκείνης

E 3 εἰς τὰν τοῦ εἰ
 133 B 1 αὐτοῦτον ὅτι
 2 οὐκ εἶδον μὴ ποτὶ μίσην
 C 3 ἔτι
 E 4 ἀνὰ χειρὸν
 136 D 8 ἐκείνου δ' οὐ
 138 D 10 ἀφαιρῶντες αὐτὸν ἐκ τῆς
 139 E 8 ἐκείνου τὸ χεῖρ
 9 οὐκ εἶδον αὐτὸν κατὰ τὸ εἶδος
 140 A 3 ἡλικίαν αὐτοῦ
 8 ἐκείνου, τὸν οὐ
 9 οὐκ εἶδον αὐτὸν κατὰ τὸ εἶδος
 141 B 2 τὸν αὐτοῦτον
 143 B 5 οὐκ εἶδον αὐτὸν κατὰ τὸ εἶδος
 144 E 3 ἐκείνου δ' οὐ
 147 C 5 ἐκείνου δ' οὐ
 148 B 8 ἐκείνου δ' οὐ
 150 E 10 ἐκείνου δ' οὐ
 151 D 9 ἐκείνου δ' οὐ
 153 B 8 ἐκείνου δ' οὐ
 C 3 ἐκείνου δ' οὐ
 9 ἐκείνου δ' οὐ
 154 B 5 ἐκείνου δ' οὐ
 155 A 10 ἐκείνου δ' οὐ
 156 E 2 ἐκείνου δ' οὐ
 159 C 7 ἐκείνου δ' οὐ
 160 C 4 ἐκείνου δ' οὐ
 D 4 ἐκείνου δ' οὐ
 161 B 4 ἐκείνου δ' οὐ
 5 ἐκείνου δ' οὐ
 E 3 ἐκείνου δ' οὐ
 8 ἐκείνου δ' οὐ
 162 A 11 ἐκείνου δ' οὐ
 167 C 8 ἐκείνου δ' οὐ
 171 C 12 ἐκείνου δ' οὐ
 172 A 1 ἐκείνου δ' οὐ
 175 D 5 ἐκείνου δ' οὐ
 176 A 9 ἐκείνου δ' οὐ
 B 5 ἐκείνου δ' οὐ
 177 A 2 ἐκείνου δ' οὐ
 180 E 11 ἐκείνου δ' οὐ
 181 C 2 ἐκείνου δ' οὐ
 D 5 ἐκείνου δ' οὐ
 183 C 2 ἐκείνου δ' οὐ
 7 ἐκείνου δ' οὐ
 D 8 ἐκείνου δ' οὐ
 E 5 ἐκείνου δ' οὐ
 184 D 1 ἐκείνου δ' οὐ
 186 D 4 ἐκείνου δ' οὐ
 194 A 1 ἐκείνου δ' οὐ
 195 D 1 ἐκείνου δ' οὐ
 196 D 5 ἐκείνου δ' οὐ
 197 B 3 ἐκείνου δ' οὐ
 200 E 4 ἐκείνου δ' οὐ
 201 B 11 ἐκείνου δ' οὐ
 202 D 7 ἐκείνου δ' οὐ
 205 D 7 ἐκείνου δ' οὐ
 210 A 5 ἐκείνου δ' οὐ
 211 E 3 ἐκείνου δ' οὐ
 213 B 9 ἐκείνου δ' οὐ
 215 A 7 ἐκείνου δ' οὐ
 D 10 ἐκείνου δ' οὐ
 216 A 6 ἐκείνου δ' οὐ
 219 D 4 ἐκείνου δ' οὐ
 220 B 6 ἐκείνου δ' οὐ
 223 E 10 ἐκείνου δ' οὐ
 224 A 1 ἐκείνου δ' οὐ
 226 E 4 ἐκείνου δ' οὐ
 231 E 11 ἐκείνου δ' οὐ
 232 A 3 ἐκείνου δ' οὐ
 234 B 8 ἐκείνου δ' οὐ

235 D 1 ἐκείνου δ' οὐ
 5 ἐκείνου δ' οὐ
 244 B 8 ἐκείνου δ' οὐ
 246 B 4 ἐκείνου δ' οὐ
 C 6 ἐκείνου δ' οὐ
 249 D 8 ἐκείνου δ' οὐ
 251 C 11 ἐκείνου δ' οὐ
 D 6 ἐκείνου δ' οὐ
 255 D 1 ἐκείνου δ' οὐ
 258 D 12 ἐκείνου δ' οὐ
 262 C 2 ἐκείνου δ' οὐ
 265 B 9 ἐκείνου δ' οὐ
 266 A 2 ἐκείνου δ' οὐ
 7 ἐκείνου δ' οὐ
 B 7 ἐκείνου δ' οὐ
 267 B 5 ἐκείνου δ' οὐ
 274 A 11 ἐκείνου δ' οὐ
 C 6 ἐκείνου δ' οὐ
 278 D 2 ἐκείνου δ' οὐ
 279 A 3 ἐκείνου δ' οὐ
 C 2 ἐκείνου δ' οὐ
 280 A 7 ἐκείνου δ' οὐ
 D 1 ἐκείνου δ' οὐ
 282 B 6 ἐκείνου δ' οὐ
 D 4 ἐκείνου δ' οὐ
 E 2 ἐκείνου δ' οὐ
 284 A 6 ἐκείνου δ' οὐ
 B 9 ἐκείνου δ' οὐ
 E 7 ἐκείνου δ' οὐ
 285 E 5 ἐκείνου δ' οὐ
 290 B 8 ἐκείνου δ' οὐ
 291 A 1 ἐκείνου δ' οὐ
 292 B 6 ἐκείνου δ' οὐ
 C 8 ἐκείνου δ' οὐ
 293 A 9 ἐκείνου δ' οὐ
 B 5 ἐκείνου δ' οὐ
 294 E 4 ἐκείνου δ' οὐ
 296 A 5 ἐκείνου δ' οὐ
 C 8 ἐκείνου δ' οὐ
 E 4 ἐκείνου δ' οὐ
 298 A 8 ἐκείνου δ' οὐ
 9 ἐκείνου δ' οὐ
 301 C 7 ἐκείνου δ' οὐ
 310 D 7 ἐκείνου δ' οὐ
 8 ἐκείνου δ' οὐ
 311 B 7 ἐκείνου δ' οὐ
 314 C 4 ἐκείνου δ' οὐ
 6 ἐκείνου δ' οὐ
 B 1 ἐκείνου δ' οὐ
 4 ἐκείνου δ' οὐ
 315 B 9 ἐκείνου δ' οὐ
 316 A 8 ἐκείνου δ' οὐ
 C 10 ἐκείνου δ' οὐ
 317 A 7 ἐκείνου δ' οὐ
 PARS II.
 321 col.2 ἐκείνου δ' οὐ
 322 1 ἐκείνου δ' οὐ
 2 ἐκείνου δ' οὐ
 3 ἐκείνου δ' οὐ
 4 ἐκείνου δ' οὐ
 5 ἐκείνου δ' οὐ
 6 ἐκείνου δ' οὐ
 7 ἐκείνου δ' οὐ
 8 ἐκείνου δ' οὐ
 9 ἐκείνου δ' οὐ
 10 ἐκείνου δ' οὐ
 11 ἐκείνου δ' οὐ
 12 ἐκείνου δ' οὐ
 13 ἐκείνου δ' οὐ
 14 ἐκείνου δ' οὐ
 15 ἐκείνου δ' οὐ
 16 ἐκείνου δ' οὐ
 17 ἐκείνου δ' οὐ
 18 ἐκείνου δ' οὐ
 19 ἐκείνου δ' οὐ
 20 ἐκείνου δ' οὐ
 21 ἐκείνου δ' οὐ
 22 ἐκείνου δ' οὐ
 23 ἐκείνου δ' οὐ
 24 ἐκείνου δ' οὐ
 25 ἐκείνου δ' οὐ
 26 ἐκείνου δ' οὐ
 27 ἐκείνου δ' οὐ
 28 ἐκείνου δ' οὐ
 29 ἐκείνου δ' οὐ
 30 ἐκείνου δ' οὐ

325 A 5 ἐκείνου δ' οὐ
 326 A 8 ἐκείνου δ' οὐ
 329 D 10 ἐκείνου δ' οὐ
 E 10 ἐκείνου δ' οὐ
 331 E 11 ἐκείνου δ' οὐ
 335 D 6 ἐκείνου δ' οὐ
 339 B 6 ἐκείνου δ' οὐ
 342 B 2 ἐκείνου δ' οὐ
 343 A 3 ἐκείνου δ' οὐ
 9 ἐκείνου δ' οὐ
 347 A 1 ἐκείνου δ' οὐ
 B 3 ἐκείνου δ' οὐ
 348 B 2 ἐκείνου δ' οὐ
 354 C 7 ἐκείνου δ' οὐ
 355 A 1 ἐκείνου δ' οὐ
 3 ἐκείνου δ' οὐ
 E 1 ἐκείνου δ' οὐ
 357 D 6 ἐκείνου δ' οὐ
 361 C 6 ἐκείνου δ' οὐ
 C 9 ἐκείνου δ' οὐ
 10 ἐκείνου δ' οὐ
 362 C 5 ἐκείνου δ' οὐ
 6 ἐκείνου δ' οὐ
 363 E 1 ἐκείνου δ' οὐ
 5 ἐκείνου δ' οὐ
 364 C 2 ἐκείνου δ' οὐ
 E 2 ἐκείνου δ' οὐ
 365 A 2 ἐκείνου δ' οὐ
 D 5 ἐκείνου δ' οὐ
 375 C 9 ἐκείνου δ' οὐ
 378 D 2 ἐκείνου δ' οὐ
 380 B 10 ἐκείνου δ' οὐ
 381 C 3 ἐκείνου δ' οὐ
 D 4 ἐκείνου δ' οὐ
 384 A 5 ἐκείνου δ' οὐ
 386 B 3 ἐκείνου δ' οὐ
 389 C 2 ἐκείνου δ' οὐ
 392 C 2 ἐκείνου δ' οὐ
 396 C 6 ἐκείνου δ' οὐ
 404 C 7 ἐκείνου δ' οὐ
 E 9 ἐκείνου δ' οὐ
 405 A 5 ἐκείνου δ' οὐ
 408 C 6 ἐκείνου δ' οὐ
 412 A 9 ἐκείνου δ' οὐ
 413 B 10 ἐκείνου δ' οὐ
 417 C 8 ἐκείνου δ' οὐ
 421 A 11 ἐκείνου δ' οὐ
 422 B 11 ἐκείνου δ' οὐ
 423 A 1 ἐκείνου δ' οὐ
 424 C 5 ἐκείνου δ' οὐ
 425 B 6 ἐκείνου δ' οὐ
 426 B 2 ἐκείνου δ' οὐ
 427 E 11 ἐκείνου δ' οὐ
 428 D 10 ἐκείνου δ' οὐ
 429 D 7 ἐκείνου δ' οὐ
 11 ἐκείνου δ' οὐ
 432 D 8 ἐκείνου δ' οὐ
 433 A 3 ἐκείνου δ' οὐ
 440 D 11 ἐκείνου δ' οὐ
 441 D 5 ἐκείνου δ' οὐ

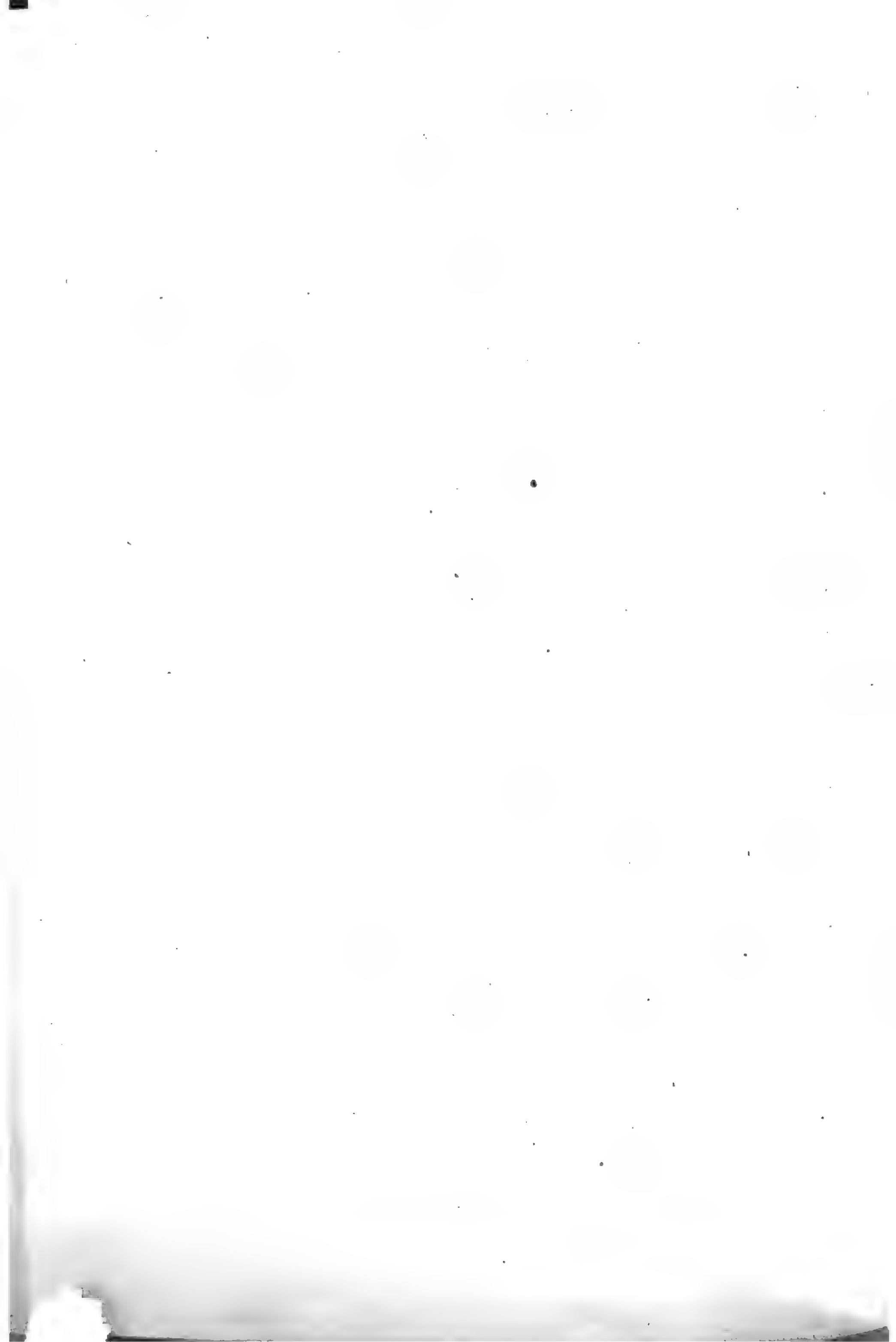
443 D 6 ὁμοίως
 445 C 6 αὐξήτα
 447 D 1 ἰδουμῆς
 448 A 11 ἰγνῶτε
 C 7 ῥαδίως δε 460.
 450 E 11 διυκνίσαντων, δι' ὅ
 451 A 1 αὐθιγῶν. ὅς
 458 D 6 πῖρας ἐλθόν· ὡς
 462 B 10 ὑπὸ τῷ καίνο
 468 B 5 πρὸς Ρούρον
 C 5 κατηνίστατο
 E 6 τῆς ἰσως
 469 E 2 αὐτῶν ὅ τε πειρηθῶ
 475 C 10 τὸ υμῖν
 476 B 2 παρ' ἑαυτοῦ
 7 φερουσιν τὰ
 E 3 βοῶσι πάντες. exclamant om-
 nes, mandata Imperatoris.
 tum respondēt, ad sancti dec.
 477 E 2 κατηνίστατο· λέγει δὲ
 478 D 5 ἰχθῶντος
 479 B 11 παρ' ἑαυτοῦ
 481 A 1 τῶν ἀγίων συνόδων
 482 A 7 ὅς τ' ἐλθόντων
 483 D 6 ἰσως
 E 6 μικρὸν πρὸς ἑαυτοῦ πῖρας
 489 D 6 τὰ αὐθιγῶν γὰρ· ἡμῶν
 490 B 7 τῶν ψυχῶν
 D 7 αὐθιγῶν
 E 11 μὴ δοκῶν
 497 D 2 ἀγία συνέσις
 498 A 7 τῶν
 500 A 2 Παμφυλία
 P A R S III.
 505 B 1 ἡμῶν· ταύτης ἰσως
 508 B 3 συμπεριλαμβανόμενα
 515 D 7 πῖρας οὐκ ἄρα δε 516.
 518 C 1 ποιούμενα τῶν
 D 8 δε 11 ἀνομιῶν
 519 C 1 μόνον συνάφειας
 521 A 1 πρὸς λαοφιλίας
 E 1 ἰσ. πρὸς ἐνός
 522 C 1 αὐτῶν
 523 A 5 ἐπισκοπῶν
 524 A 6 ἵστα τοῦτον
 B 1 ὁ ἀνθρώπος
 525 C 4 ἐπὶ τῷ
 D 8 πρὸς ἐκείνους
 527 B 8 τὸ ἀπὸ τῶν ἐκείνων
 539 B 8 χαρὰ λαοφιλίας
 C 3 ὑπὸ αὐτῶν
 531 E 11 ἐπὶ τῷ
 532 A 2 καὶ ὑπὸ
 4 ἀνθρώπων
 ibid. ἰσ. ὡς ἐκ ἐκείνων μάλιστα δε 3.
 τῇ διὰ τῶν πρὸς αὐτοὺς ἐκείνων
 ἐκείνων δὲ μάλιστα αὐτῶν τῶν
 533 A 5 ἰσως
 534 D 9 τὸ οὐκ ἄρα δε E 11.
 535 A 1 τῶν κινήσεων
 D 7 ἰσ. πρὸς αὐτῶν
 E 2 ἰσ. πρὸς αὐτῶν
 537 B 3 ἰσ. χαρὰ πρὸς
 541 E 1 ἰδιοποιήματος
 2 τὸ ἰσως
 545 B 1 διασπορῶν ἀντιζώντων
 546 A 7 τῶν Νεοσέων
 548 C 1 ὡς, δε ἰδίας
 550 A 10 ἀπὸ τῶν
 553 A 5 varia lectio transferenda in
 versum sequentem post ἀγία
 B 9 αἰωνί τοῦτον

557 D 1 μωρῶν ἀγία
 561 D 1 ἰσ. ὑποφύσσοντα καὶ φῶς
 562 C 1 ἰσως
 564 C 4 πρὸς αὐτοὺς
 566 B 8 ἀλαβρίας
 C 1 ὑπὸ τῷ διῶν
 567 E 2 ἐκ διῶν
 568 E 9 ἀκόλου
 576 B 7 ἰσ. τῶν πρὸς ἀνθρώπων ψυχῶν
 C 4 κατηνίστατο
 6 αὐτῶν
 E 2 καὶ λέγει· οὕτως
 577 A 1 ἀπὸ αὐτῶν
 C 4 ἐκ αὐτῶν
 D 2 ἀπὸ αὐτῶν
 4 ὑποφύσσοντα· οὕτως
 5 ὑποφύσσοντα· οὕτως
 578 A 4 ἐκ αὐτῶν καὶ ἰσως
 B 1 λαοφιλίας ἰδίας
 579 E 4 ἰσως
 595 A 1 ἰσως
 596 B 9 αἰρεῖται τὸν τῶν
 597 B 4 ἰσ. οὐκ ἰσως αὐτῶν
 C 3 ὑποφύσσοντα
 D 1 ὁ ψυχῶν
 600 C 11 ἰσ. πρὸς αὐτοὺς
 B 1 ἰσως αὐτῶν
 601 B 4 αἰρεῖται
 C 11 πρὸς αὐτοὺς
 604 C 6 ἰσως αὐτῶν
 606 A 1 διῶν αὐτῶν· ἰσως
 E 2 ὅτι οὐκ
 707 D 10 τῶν αὐτῶν ἐκείνων, ὁ λέγει
 608 D 3 διῶν αὐτῶν
 E 10 ἀπὸ αὐτῶν
 609 C 6 ἰσως αὐτῶν
 611 E 3 ἰσως αὐτῶν
 617 E 7 ὅτι
 619 C 9 ἀπὸ αὐτῶν
 D 4 ὑπὸ τῶν
 620 C 1 διῶν αὐτῶν
 621 B 2 ἰσως αὐτῶν
 624 E 7 φιλοφιλίας
 10 πρὸς αὐτοὺς λαοφιλίας ἰσως
 627 D 7 ἰσως αὐτῶν
 645 A 1 πρὸς αὐτοὺς διῶν αὐτῶν
 11 Delenda videntur haec om-
 nia, καὶ ὁ σὺ διῶν αὐτῶν
 αὐτῶν
 B 9 ἰσως αὐτῶν
 648 A 9 ἰσως αὐτῶν διῶν αὐτῶν
 10 ἀπὸ αὐτῶν
 649 D 1 ἐκ αὐτῶν
 650 D 3 πῖρας ἀγίων
 657 A 9 διῶν αὐτῶν
 B 1 καὶ αὐτῶν διῶν αὐτῶν
 658 E 3 πρὸς αὐτοὺς, ταύτης φιλίας
 659 B 8 πρὸς αὐτοὺς
 9 καὶ ἰσως αὐτῶν
 E 11 οὐκ ἰσως αὐτῶν
 662 A 1 πρὸς αὐτοὺς Germ.
 5 τῶν ἀνθρώπων
 B 9 ἀπὸ αὐτῶν
 665 C 2 πρὸς αὐτοὺς ἀνθρώπων
 666 A 1 πρὸς αὐτοὺς
 667 C 9 ἰσως αὐτῶν
 670 B 2 ἰσως αὐτῶν
 671 A 1 πρὸς αὐτοὺς
 672 A 1 ἀπὸ αὐτῶν
 676 D 7 πρὸς αὐτοὺς
 679 B 5 πρὸς αὐτοὺς δε Germ.
 681 E 3 ὑποφύσσοντα

684 C 9 τῶν ἀνθρώπων
 685 C 5 πρὸς αὐτοὺς ἀνθρώπων
 687 B 8 πρὸς αὐτοὺς ἀνθρώπων
 688 A 2 ἰσως αὐτῶν
 E 4 τῶν ἀνθρώπων ἀνθρώπων
 692 C 8 ὅτι οὐκ ἰσως αὐτῶν
 693 D 3 ἰσως αὐτῶν
 696 D 6 ὅτι οὐκ ἰσως αὐτῶν
 E 4 ἰσως αὐτῶν
 702 C 4 πρὸς αὐτοὺς
 706 B 2 ἰσως αὐτῶν
 707 E 11 πρὸς αὐτοὺς
 711 B *Extat huius Legis epitoma
 in Codice tum Theodosiano
 lib. 16. tit. 5. tum Iustinia-
 neo lib. 1. ad Leontium P.V.
 ij. kal. Aug. Theodosio XV.
 & Valentiniano IV. Augg.
 Coss.*
 E 1 διῶν αὐτῶν· μὴδὲ
 3 πρὸς αὐτοὺς ἀνθρώπων
 712 A 10 ἰσ. φιλίας βασιλεως
 713 C *Lex hac tertio libri j. Codicis
 ad Hormisdam PP. data
 xiiij. kal. Mart. Zenone &
 Postumiano Coss. in quos sane
 Consules incidit annus 164.
 Diocletiani, cum Indictione
 prima, quae post sequens Edi-
 ctum adnotatur. Huius quo-
 que meminit, partemq. reci-
 tat Euagrius lib. j. histor.,
 c. 12.*
 717 B 5 πρὸς αὐτοὺς ἀνθρώπων
 C 4 ἀπὸ αὐτῶν
 718 B 5 ἰσ. τῶν πρὸς ἀνθρώπων
 C 6 μὴδὲ πρὸς αὐτοὺς
 7 πρὸς αὐτοὺς πρὸς αὐτοὺς

Testimonia veterum Patrum, quae in Synodo Ephesina citantur.

Ambrosii Episcopi Mediolan. ex lib. 1. & 2. de
 Fide. 355
 Ammonis Episcopi Adrianopolit. 359
 Amphilochoy Episcopi Iconij ex lib. de genera-
 tione Domini secundum carnem. 359.
 358. 352
 Antiochi Episcopi. 358
 Athanasii Episcopi Alex. ex lib. de Incarna-
 tione. 357. 356. 327. 343. Ex libro con-
 tra Arianos. 353 Ex lib. de Trinitate, ora-
 tione 3. 310 Ex epist. ad Epictetum. 353
 Attici Episcopi CP. 358. 357. 358. 324
 Basilij Episcopi Caesariensis, ex lib. de Spiritu san-
 cto. 357. 343
 Cypriani Episcopi & mart. ex tract. de elec-
 tione. 355
 Felicij Papa & mart. ex epist. ad Maximum
 Episcopum & Clerum Alex. 354. 324
 Gregorij Nazianzen. ex epist. ad Cledonium. 356
 Gregorij Nysseni, ex oratione 1. de beata vita
 comparanda. 357. 342
 Ioan Episcopi CP. de divina generatione. 359
 Iulij Episcopi Rom. ex epist. ad Docimum. 354. 324
 Petri Episcopi Alex. & martyris, ex codice d
 Deitate. 352. 356
 Severianus Episcopi. 359
 Theophilus Episcopi, ex sermone inscripto ad eos
 qui cum Origene sentiebant. 300 ex 5. &
 6. epist. Paschali. 354
 Vitalij Episcopi ex sermone de Fide. 360

ΤΟΥ ΑΓΙΩΤΑΤΟΥ ΚΥΡΙΑΛΟΥ
ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ

Ἐν τῇ Νεστορίᾳ δυσφημιῶν πέντε βιβλος ἀντίρρησις.

CYRILLI SANCTISSIMI
ARCHIEPISCOPI
ALEXANDRINI

Aduersus Nestorij blasphemias contradictionum
Libri quinque.

1703.

1704.

1705.

AD LECTOREM.

HOC opusculum B. Cyrilli Episcopi Alexandrini aduersus Nestorium quinque libris distinctum, reperitur ad calcem Aetorum Concilij Ephesini in codd. Græcis ms. in quo Nestorij blasphemias, & falsas de Christi Domini incarnatione opiniones refellit: quod Ant. Agellius Episcopus Acer-nensis in Latinam linguam conuertit, collatis pluribus Græcis exemplaribus, ac multis etiam locis, ubi ea deprauata videbantur, ex coniectura adnotatis ad marginem: ut simul veterum librorum fides teneretur, & in obscuris locis aliquod intelligentia lumen præberetur legentibus. Legitimum vero esse Cyrilli opus conuincit dicendi character illius proprius, & sententiarum similitudo cum alijs eius libris congruens, & ipsius eiusdem Auctoris assertio in epistola ad Eulogium Presbyterum Alexandrinum, in qua inter alia sua opera hoc quoque commemorat; & Photij in sua Bibliotheca testimonium, num. xlix. & clxix. in quo non modo hos quinque libros enumerat, verum etiam cuique libro certum capitum numerum assignat. Quamuis autem in Græcis libris post Concilium Ephesinum appositum sit, ab Auctore tamen antequam Concilium haberetur est editum. Nam ubi Nestorius, Cyrilli & aliorum Episcoporum monitis neglectis, hæresim semel animo insitam, etiam libris scriptis euulgare statuit; eos nactus Cyrillus, ne ex eorum lectione simpliciorum animi inficerentur, peruersas eius sententias confutare non distulit: quod in huius operis præmio ipse testatur; ubi in eius libris editis non per imprudentiam lapsum esse Nestorium asserit, sed ex industria ac studiosè nefariam hæresim effudisse, & nihil omisisse quo minus illam distinctè & ordine traderet, adeo ut etiam σοιχλδδς, ut ipse ait, & ὡς τὰ στοιχεῖα, hoc est per elementa ordinemq. disponeret. Cum itaque Cyrillus hæresim Nestorij, quæ in causa fuit Concilij Ephesini congregandi, in his quinque libris detegat atque conuincat, & iam à Græcis cum eodem Concilio descripti sint, & ad hanc usque diem Latinis hominibus ignoti, neque adhuc Græce impressi, operæ pretium visum est illos huic primo Conciliorum Tomo adiungere, simulq. duas eiusdem Auctoris Epistolas ad Successum Episcopum Diocæsarea Isauria, quarum idem Photius eodem loco meminit, & ante eum Ioannes Damascenus in libro iij. de Fide orthodoxa cap. xi. ubi etiam locum de secunda Epistola citat: in quibus epistolis idem est argumentum, nimirum contra blasphemias Nestorij: ac postremo ob eandem similis argumenti causam, Procli Patriarchæ Constantinopolitani Epistolam ad Armenios, celeberrimam quidem & à Cyrillo laudatam tum in Epistola ad Anastasium & ceteros Monachos, tum in Epistola ad Ioannem Antiochenum Episcopum. Et hæc de opere dicta sufficiant.

In 3. par.
Conc. Ephes.
c. 37. 680.

ΚΥΡΙΛΛΟΥ ΤΟΥ ΑΓΙΩΤΑΤΟΥ

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ.

Ἐν Νισορίου δυσφημῶν πιντάβιβλος ἀντίρρησης.

MI

CYRILLI SANCT. ARCHIEPISCOPI ALEXANDRINI

ADVERSUS NESTORII BLASPHEMIAS

CONTRADICTIONVM LIBRI QVINQVE.

Ποῖς μὲν τῶν θείων γραφῶν πλὴν πρᾶγ-
μοῦν ἐξήλυσεν, καὶ ἀποδιδόντες μὲν
τὸ βιβλίον ἐν τῷ τῷ, διδιδόντες δὲ
μᾶλλον τὸ πρᾶγμα τῶν κατὰ

ἑαυτοῦ, ἐγκυμῶντες τὴν νουθεσίαν, καὶ
ὅτι διὰ πάντας, πρὸς αὐτὴν οὐκ ἐστὶν ἐν παντὶ
ἡμεῖς καλῶν. Ὅτις γὰρ τὸν θῆκε τὴν εἰκόνα αὐ-
τοῦ ἐν ἡμῶν· εἴπε τις τῆς ἐκκλησίας αὐτῶν
ἐκείνης δόγμασιν, ἅπαν μὲν ὅσον ἐστὶν ὁρθῶς τι, καὶ
ἀκριβῶς ἔχον, προσέτι, καὶ λίαν ἀσμένως·
καὶ τὴν ἐκείνων τῆς ἐαυτῶν ψυχῆς ἐναποκλείουσι
θησαυροῖς· ὅτι καὶ ἐν τῇ οὕτω τῇ ἐξ ἀμαθίας
συνειλεγμένοις, ὡς αὐτοὶ καὶ πρὸς τῶν καὶ τὴν
βίον, ἢ λίγους πινάβιβλος, ἢ χρυσὸν ἀπολήσας συ-
ναγαγῶντες, μᾶλλον δὲ, καὶ ἐπὶ μεζύνως· κρεῖσ-
τον γὰρ σφίσι λίθων πλουτεῖαν· πᾶν δὲ τῇ μὲν, ὅτι
ἄξιον αὐτῆς, κατὰ γέγραπται. χρῆμα δὲ φημι

ἡμεῖς, ὅτι σφίσι
φῶν

πάντες, οἱ περὶ αὐτὸν σφίσι, ἔσονται, ἔσονται τῶν θείων δογ-
μάτων ὁμοψύχους, ἀφαιρέσει τὴν χρῆσιν γέγρα-
φότες ἡμῶν τῶν ἀγίων μαθητῶν· ἀδελφοί, δοκι-
μάζειτε τὰ πρόμακα, εἰ καὶ τὸν θεὸν εἰσι. διδωρῶν
ἡμῶν ἀγίοις φησὶ καὶ ὁ θεὸς Πάυλος ἀφαι-
ρεῖ τὰ πρόμακα. οἱ μὲν γὰρ λέγοντες, ὅτι κύριος Ἰη-
σοῦς, φησὶ αὐτὸν οὐκ ἐπὶ αὐτὸ, πᾶν ὅτι ἀφαι-
ρεῖ τὰ πρόμακα· οἱ γὰρ μὲν ἐξ ἀμαθίας παλιν φη-
μον ἐπ' αὐτοῖς γλῶσσαι αἰένως, καὶ δι' αὐτὸν ὁρθῶς φρο-
νῶν ἐγνώκασι, μετὰ τὴν λέγοντες, ἀφαιρέσει Ἰησοῦν,
τὸν δὲ φησὶ αὐτὸν, ὡς ἀπὸ τοῦ βελζιβούλ. ὅτι δὲ
οὐκ ἀρεῖ λεπτῶς τι, ἔστιν ἐκ μιᾶς μετὰ δοκιμάζον
ἅπαντα μεμελετηκότες, καὶ ἡ διεγερμένη χρο-
νία πρὸς τὴν χάριν ἡμῶν τῶν ἡμεῶν συγγραμμά-
σι, ἔστιν βασιλεύειν ἐπὶ τῶν, οὐκ περὶ αὐτὸν λόγους
πρὸς τὸ πάντων ἡμῶν σωτῆρος Χριστοῦ· ἀπομιμν-
εσθαι τι, καὶ μάλα ὁρθῶς, τοῦ ὅτι δὲ μάλιστα δοκι-
μας, ἡ ἐμπροσθέν τῶν ἀργυροπράτων, οἱ προσέτι
μὲν τῶν νομισμάτων τὸ δοκιμοῦν, ἀπὸ βλη-
τον ἡμῶν πρὸς αὐτὸν τὸ ἀφαιρέσει, καὶ μεμνημένον· ἡ πρὸς γὰρ τὸ ἡμᾶς ὁ μακάριος Πάυλος

ἡμεῖς, ὅτι
αὐτοῖς

φῶν ἡμῶν, λέγων· γίνεσθαι τρεῖς τρεῖς, πάντα δοκιμάζειτε, τὸ καλὸν κατέχετε· ἀπὸ πάντων αὐτῶν
πληροῦ ἀπὸ χειρὸς. ἐστὶ δὲ ἡ ἐπὶ τῶν πάντων, ἡ ἀκαθάρτης, ὅτι μὲν τις καὶ τὸν βίον πρᾶγμασι
καὶ ὁ δὲ τρεῖς ἡμῶν ἡφειδηνότας ὁρθῶς τὸ πλουτῶντες εἰς ὁρῶν, πρὸς τὸ μᾶλλον πρὸς τὸν πλουτῶν
καὶ ὁ δὲ τρεῖς ἡμῶν ἡφειδηνότας ὁρθῶς τὸ πλουτῶντες εἰς ὁρῶν, πρὸς τὸ μᾶλλον πρὸς τὸν πλουτῶν

VI diuinas litteras diligenter
exquirere volunt, & in ea re,
pellunt ignauiam, sitiuntq. po-
tius id negotium perficere, & in
id strenue omni deposita iner-
tia incumbunt, ijs contingeret

omnino ut ad præclara omnia perueniant. Nam
diuino lumine animum implent, eumq. postea
ad Ecclesie dogmata cum adiecerint, quidquid
recte se habet ac probum est, admittunt libentis-
sime, & in intimis animi sui thesauris condunt,
sicq. gaudent in ijs quæ ex sollertia collegerint,
ut alij quidam sæculares cum vel Indicas gem-
mas, vel aurum auide cumularunt, immo vero
multo magis. præstantior enim est sapientia la-
pidibus pretiosis, & omne eximium non est illa
dignum, sicut scriptum est. Oportere autem
censeo sapientes viros & sollertes, ac diuinorum
dogmatum peritos, eius opportune meminisse
quod est à quodam è sanctis discipulis scriptum:
Fratres, probate spiritus si ex Deo sunt. Beatus
quoque Paulus donatas esse sanctis hominibus
dicit discretionem spirituum. Nam qui dicunt,
Dominus Iesus, id non aliter quàm per Spi-
ritum sanctum utique dicent. at vero qui ex im-
peritia blasphemam in eos linguam laxant, &
illis quia recte sapere decreuerunt, propemodum
dicunt, anathema Iesus, id utique ex Beelzebub
instinctu faciunt. Oportet igitur ut exerci-
tati ad omnia subtiliter & accurate probanda, &
peruigili vtentes animo quorundam scripta le-
gamus, & quid de nostro omnium saluatore Chri-
sto loquantur, diligenter exquiramus, optimeq.
imitemur probatissimos ac peritissimos num-
mularios, qui probos nummos admittunt, falsos
autem & adulteratos studiose reijciunt. Ad quã
rem nos beatus Paulus hortatur, dicens: Estote
probi nummularij. omnia probate, quod bonum
est tenere. ab omni specie mala abstinete. Est
etiam alioqui turpe in primis & absurdum, si
cum in rebus ad hanc vitam pertinentibus nullo
modo quod in rem sit negligere videamur, immo
vero plurimi facere studeamus ea, quorum ope

Præter. 3.
c. 15.

1. Cor. 4.
4.
1. Cor. 12.

1. Thim. 5.
4. 21.

spen-

φιλῶν

Local rounds-
for:

ἀλλ' οἱ μὲν ὡς ἐχθροὶ παντὶ κεφαλᾷ, οἱ δ' ἔσονται τοῦ ἡμῶν κατασπραττόντων δοῦλοι, ἔτι φησὶ ἡγουμένη
πρὸς τοὺς αὐτὸν βλασφημίας ἡμᾶς ὅτι, οἱ ἐφ' ἡμῶν ἀκούοντες, ἐκείνοι καὶ τοὺς ἐκ αὐτῆς δοκῶντας φρονεῖν ἀποδο-
ξάζουσιν.

[illegible]

tatione & conuersione caro sit factum. Asserimus igitur etiam ipsi, virorum diuinitus loquentium indagando scopum, & à Fidei regula nulla ex parte recedendo, illum ex Deo secundum naturam, illum vnigenitum, illum qui est in sinu Patris, per quem omnia, & in quo omnia, quamuis ante omnia sæcula & tempora propriam haberet existentiam, & semper simul cum genitore, subsisteret, in extremis sæculi temporibus ad voluntariam exinanitionem descendisse, & formam serui suscepisse, hoc est, nostra subiisse, & hominem dispensatorie factum esse, assimilatumq. fratribus per omnia, eo quod participauit similiter carni & sanguini: & ita nobiscum & nostræ similem subiisse generationem, & suæ carnis initium vt ea esse inciperet, in se ipsum suscepisse: non quod altero initio indigeret vt esset; nam erat in principio, & Deus erat Verbum; sed vt secundum carnem ex muliere genitus secundum Scripturas, post illam priorem altera omnium hominum origo factus, humanum genus "recapitularet. Sic nempe pauper fuit cum diues esset, vt nos ad suas opes reuocaret, & per vnitam sibi carnem omnes in se ipso contineret. Sic namque plane conscripti cum Christo per sanctum baptismum, & conresuscitati sumus, & consedimus in caelestibus, vt scripsit ille mysteriorum dispensator, ille præco & Apostolus, & Evangelicarum legum sacerdos sapientissimus Paulus. Necessaria est igitur ad mysterij fidem simul & ad certam demonstrationem, ipsa res veræ, secundum hypostasim inquam, vnionis, vt illa quoque secundum carnem Vnigeniti generatio reprehensione vacet, cum non ad alterum, vt dixi, initium existendi sit vocatus; nam ipse est sæculorum opifex; sed potius seipsum propter nos ad humanitatem demiserit, neque neglexerit humanæ naturæ leges, sed vnâ cum carne generationem quoque carnis habere voluerit. Hac ratione dicimus factum esse secundum carnem cum qui semper est cum Patre. Sic namque damnauit peccatum in carne, & destruxit in nobis mortis imperium nostri similis factus, ille qui nesciebat peccatum, in quo viuimus, & mouemur, & sumus. Sed nescio quomodo nonnulli dogmatum Ecclesiæ sacratissimum decorem violant, & sanctam & castam virginem rugis maculant, dum illam in turpem suorum sensuum inanitatem deducunt, & nouorum commentorum turbam nobis quasi murum obijciunt. Nam vocem hanc, Deipara, quam sancti nostri Patres ad sanctam Virginem cohonestandam composuerunt, tamquam notham & minime ingenuam, immo vero longe à conuenienti ratione remotam accusant; vnumq. Dominum IESUM Christum seorsim distinguunt, in duosq. diuidunt filios: auferunt etiam à Deo Verbo carnis passiones, quamuis pati illum in propria natura qua Deus intelligitur, ne nos quidem dicamus, sed potius ad ipsum vnâ cum carne passiones quoque carnis referamus, vt ipsum quoque Saluatorem confitea-

θεοῦ λόγου τὰ τῆς σαρκὸς πάθη, καί τινι παθεῖν αὐτὸν εἰς ἰδίαν φύσιν, καθ' ὅσην θεὸς, καὶ ἐκ τῶν εἰρηκτῶν ἀναστῆναι τὸν μᾶλλον αὐτῷ μὲν τῆς σαρκὸς καὶ τῇ τῇ σαρκὶ συμβεβηκότι πάθῃ, ἵνα καὶ αὐτὸς ὁμολογήσῃ σωτὴρ.

σας, καὶ ὡς ἀποστολῆς ὁ μᾶλλον πηρηκὼς. Φαμί οὖν ἅρα καὶ ἡμεῖς αὐτοῖς, τὸν τῶν θεογόνων ἰσχυρὰ πτωχὸν σκοπὸν, καὶ τὸν τῆς πίστεως ὅρον κατ' ἑνὸς τρόπου ἐκβαλόντες, τὸν ἐκ θεοῦ καὶ φύσιν, τὸν μονογενῆ, τὸν ἐν κόλποις ὄντα τὸν πατέρα, τὸν δι' οὐ πάντα, ἔστιν ὃ τὰ πάντα, καὶ τοὶ πᾶν πρὸ πάντων αἰώνων, ἔχοντων ἰδικῶς ὑπαρξὴν ἔχοντα, καὶ αἰὲν σπουδαζόμενα τῷ θεογονικῷ, καὶ θεοειδῶς μὲν εἰς ἐκείνους κίνησιν ἐν ἐσχάτοις τοῦ αἰῶνος καιροῖς, ἔμορφω δὲ λαλαβῆν, τυπῆσιν ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς γένεσιν, καὶ ἀνθρώπων οἰκονομικῶς, ὁμοιωθῆναι πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς καὶ πάντας, διὰ τοῦ μεταλαχῆν ὁμοίως αἵματος, ἔσχατος οὗτος τῆς μεθ' ἡμῶν, καὶ τῶν καθ' ἡμᾶς ὑπομῖναι γένεσιν καὶ τῆς ἰδίας σαρκὸς τῶν εἰς τὸ εἶναι παρόντων εἰς ἑαυτὸν ἀναλαβῆν, καὶ ὁ δὲ πᾶς δέχῃς τῆς εἰς τὸ εἶναι διεσπασμένης· ἡ γὰρ ἐν δέχῃ, καὶ θεὸς ἡ ὁ λόγος· ἀλλ' ἵνα τὸ ἀνθρώπων ἀνακεφαλαιώσῃται γένος, ἀπαρχὴ πάντων δὲ πᾶς πρῶτον ἐκείνῳ, πτόμενος καὶ σάρκα ἐκ γυναικὸς, καὶ τὰς γραφαίς. οὗτος γὰρ ἐπὶ πᾶσι πλούσιος ὢν, ἡμᾶς εἰς τὸν ἴδιον ἀνακαμίζων πλούσιον, καὶ διὰ τῆς ἐνωπίου αὐτοῦ σαρκὸς πάντας ἔχων ἐν ἑαυτῷ. οὗτος γὰρ οὗτος σωτὴρ μέγα μὲν τῷ Χριστῷ διὰ τοῦ ἀγίου βαπτίσματος, σωτηριάζομεθα ὅτι, ἔσχατος ἀσπασμένοι ἐν τοῖς ἐπουρανίοις. μέγα γὰρ οὗτος ὁ τῶν αὐτῶν μυσηρίων ἱερέας, ὁ κήρυξ, καὶ δόξατος, καὶ τῶν διαγγελικῶν θεασμάτων ἱεράρχης, ὁ σφωταπὲς Παῦλος. ἀναγκαῖον τοιγαροῦν, εἰς τὴν τοῦ μυσηρίου πίστιν πᾶσι, ὅτι ὡς ἀπὸ ἀρχῆς ἀπὸ τῆς ἀληθοῦς ἐνώσεως χρεῖμα, τῆς καθ' ὑπόστασιν λέγω, ἵνα ἐκ τῆς καὶ σάρκα γνηστὸς τρόπος ὁ μονογενὴς τὸ ἀκρίπτῳ ἔχῃ, καὶ πρὸς ὑπαρξιν, ὡς ἔφην, κακλήμενος δὲ πᾶσι· αὐτὸς γὰρ ἐστὶ τῶν αἰώνων ὁ ποιητὴς ἑαυτοῦ ὁ μᾶλλον καθ' ἑαυτοῦ οἰκονομικῶς εἰς ἀνθρώπων τῶν δι' ἡμᾶς, καὶ τοὺς τῆς ἀνθρώπινης ἐκ ἀπμάσματος νόμους, ἐλομένῃ ὁ μᾶλλον μὲν τῆς σαρκὸς καὶ τῆς σαρκὸς γένεσιν, ὡς ἰδίαν, ἔχον. πάντῃ τῇ φάσει θεογονικῇ καὶ σάρκα, τὸν αἰὲν σπουδαζόμενον τῷ πατρί. κατέχευε γὰρ οὗτος τὴν ἀμαρτίαν ἐν τῇ σαρκί, καὶ κατήργηκεν ἐν ἡμῖν τὸ θανάτου τὸ κράτος; καθ' ἡμᾶς γένεσιν, ὁ μὴ εἰδὼς ἀμαρτίας, ὁ ἐν ᾧ ζῶμεν, ἐκινούμεθα, καὶ ἐσμέν. Ἀλλ' εἴτε οἱ δὲ ὅπως ἀδικούσιν τῶν τῶν ἐκκλησίας δογματῶν τὸ ἱερώτατον καλλος, καὶ τὴν ἀχάαν π, ἔσχατος ὁμογενὴς ὁμογενὴς, εἰς ἀκαλῆν σαφρότητα τῶν ἰδίων· αὐτῇ κατακαμίζοις ἐνοίων, καὶ ἔτιον ἡμῖν ὁρμήτων ὁμογενὴς ὅχλον. χάρις τῇ μὲν γὰρ, ὡς ἰσθμὸν ἡμᾶς, καὶ ἐκ αὐτοῦ, μᾶλλον ὅτι πᾶς πάντας ἰσθμὸν τοῦ καθήκοντος λόγου, τῶν θεοτόκων φωνῶν, ἡ δὲ τῇ ἀγία παρθεῖν σωτηρίαν οἱ πρὸς ἡμῶν ἀγνοήσαντες· δις πᾶσι ὁ αὐτὸς μέρος ἡμῶν εἰς ἡμῶν δις πᾶσι τὸν εἶνα κύριον Ἰησοῦν Χριστόν· ἀποφύγει ὁ καὶ τὸν

σωτήρ· τῷ γὰρ μάλωπι αὐτὸς ἡμῖς ἰάθημεν καὶ τὸ
 γεγραμμένον· Ἐμεμαλάκισαι μὲν αὐτοὺς διὰ τὰς
 αἰμαρτίας ἡμῶν, καὶ τοῖς ἔπειθ' ἐν τῷ μαλακισμῷ
 αὐτοῖς πειστέρας ὡς· σπασώμεθα ὅτι ἡμῖς τὸ ὑπὲρ ἡμῶν
 ἀσάλαβόντες θάνατον διὰ τὸ ἰδίῳ σώματος· πρὸς
 σμικρὰ ὅτι ἄπειρ' ἐφ' ἡμῶν ἐπιδόξαται σαρξ· ἀναγνώσκοντες
 γὰρ ἡδη πᾶς ὅτι τὸ βιβλίον συγγεγραφέως φωναί· Ἐ
 ποῦ γὰρ τ' ἄλλων ἐκείνας, αἱ γεγενησιν αὐτῶν, τῆς θιο-
 τῆος φωνῆς ἢ μετρίως κατήχησιν· ἐπὶ δὲ ὅτι πλεον-
 στικὸς διὰ τῶν αὐτῶν ἔρχεται λόγων ἀντιρριπόμενος
 ὅτι ἡμᾶς διὰ τῶν αὐτῶν ἵσταται πλεονεξικὸς ἐνοειῶν,
 ἀναγκάσει, δὲ οἷον ὅτι συγγνώμην, ἢ πωρρεπὴν
 χρημίσεις, ἀλλ' ὅτι περ αὐτοῖς τῶν ἐκείνων λόγων ἐσπε-
 ρος, πρῶτον καὶ ἡμῖν αὐτὴν φέρει· οὗ δὲ μάλιστα διεγνω-
 σίον· ἐφ' ἡμῶν ὡς, τὴν δὲ τῇ ἀγία παρτήν
 κατὰ βιβλίου φωνῶν, φησὶ ὅτι τὴν θιοτήτος.

Ἡρώταια Φησι πολλὰ κίς αὐτοῦς, δὴλον ὅτι τῶς
αὐτὸς λέγοντας αὐτῶν, τὴν θιότηα λέγει γεληνῆαυ ἐκ
τῆς ἀγίας παρθενης ; ἀποπηδῶσιν αὐτοὺς πρὸς τὸ ῥῆ-
μα· καὶ τίς Φησι παυῶν τὴν βλασφημίαν τοσῷ, ὡς
ἐκείνην τὴν θινησάτω τὸ αὐτὸ * λέγει· ὡς δὲ ἐπὶ
μαρτυροῦν τὸν θιὸν ἐν ἐκείνῃ ἐκτίσας· ὅτι οὐκ ἐπὶ ἐκκαίγῃ
πρὸς πᾶσι, πῶς αὐτοὺς ἡμεῖς λέγομεν συμβου-
λάουτες λέγει τὴν φωνὴν, ἐκχεῖται ὅτι τὸ κρινόν
σημαίνοντες τῶν δύο φύσεων ; τί τὸ νομίζετε αὐτοῖς
εἶναι βλάσφημον τὸ λεγόμενον· ἢ ὁμολόγησαν σα-
φῶς θιότηα γεληνῆαυ ἐκ τῆς μακαρίας Μαρίας,
ἢ φέροντες ὡς βλάσφημον τὴν φωνὴν, τί τὰ αὐτῶν
μοι λέγων, ὑποκρίνη μὴ λέγει ;

Οὐκ οὖν οἷς ἐφης αὐτοῖς, ἔμελλ' ἔφρονῶν σὺ οἶδ'
ὅπως ἀξιοῖς, οἱ τὰ ἐραστία δοξάζοντες, μεμαρτύ-
ρωται σαφῶς ἔλατ' τῆς σῆς φωνῆς, ὁρῶν καὶ ἀ-
πλανησάμενον τὴν ὁπί γε τῶ πάντων ἡμῶν σωτῆρα
Χριστῷ, πισυόμενοι δοξάζειν, ἔστιν ἔχοντες εἰς νοῦν,
ὡς τῆς ἐκκλησίας ὡς ἀδιδώκασι οἱ ἀπ' ἀρχῆς
αὐτόπαι ἔκ τε κρήνης ἡρώμενοι τὸ λόγον, ἔτ' ἡμῶν
ἡμῶν μυστηρίων ἱερουργοί, ἔκ τε μίαι γήσοι δόξασι
μὲν γὰρ ἔμελλ' ὁρῶν, ὡς ἀμαθίας τι ὁμοῦ καὶ
τῆς εἰς ἀκροῖς ἡκούσης θύασι βίαις ἀποδείξειν ἐναρξῆ,
τὸ καὶ νοῦν οἰηθῆναι μόνον, τὸν ἑκ τῆς περὶ λόγον
ὡς ἀρχὴν τὸ εἶναι κεκλήσθαι ἀπὸ πᾶσι, ἡρώμης τῆς
ἰδίας ὑπαρξείας ρίζαν ὡς ἐρπνεύει, τῆς ἀγίας παρ-
θένης τὴν σάρκα λαβῆναι· πολλὸν ὀνομάζουσι θεοπῶν
αὐτῶν, ὡς ἀποταχόμενοι δηλονότι θεῶν ὅτι καὶ φύσιν
τὴν Εὐαγγελίᾳ γήσοι γὰρ μετ' ἡμῶν θεὸς αὐτὸς φύσιν
καὶ ὑπὲρ ἡμᾶς ὁ λόγος. ἀρ' οὖν οἷς δοξάζειν ἐγνώ-
κασι πάντα τὰ φασίν; ἐπεὶ γὰρ οἱ καὶ τις τῶν τὰ αὐ-
τοῖς οἱ φρονῶν ἡρημένων· εἰ μὴ τὴν τὸ λόγον φύσιν
ἡρώμεθα σαφῶς εἶναι φῆς, καὶ τῶν εἰς ἕτερον σωτῆρ ἀ-
πληροῦς αἰπαμάτων, πῶς δὲ ἄρα θεῶν ἀπακλύ-
σθαι ἀβιβαστοὶ τὴν ἀγίαν περὶ θεοῦ; ἀπὸ τῆς σῆς
ὡς ἡμῶν, σάρκα ἡρώμεθα φησὶν ἡ θεοπῶντος γε-
φῆ τὸν ἑκ τῆς περὶ λόγον, τυτίστιν ἀσυχύτως τι, καὶ
τὸ εἶναι αὐτῶν σῶμα, καὶ ἡρώμενοι ἑκ τῶν αὐτῶν, ἀλλ' αὖ

A fiteamur . nam eius liuore fanati sumus , vt scri-
ptum est , & infirmatus est ipse propter peccata
nostra , quamuis minime capax esset infirmita-
tis : nosq. saluati sumus dum ille per suum cor-
pus mortem nostram suscepit . Conabor igitur
quæ dixi plane monstrare . Iam enim eius qui li-
brum conscripsit , voces recitabo : & priore loco
quas effudit dum vocem , Deipara , immodice
reprehenderet . Sed quia sæpe , cum eadem in-
culcat verba , nos quoque qui illi aduersamur ,
eadem repetere sententias necesse est , date ob-
secro nobis veniam , qui non sponte ad verba ea-
dem iterāda venimus , sed quacumque illius ver-
borum scopus pergit , ibidem illi occurrendum
esse decreuimus . Sic igitur dixit cum vocem il-
lam improbaret in sancta Virgine , Deipara
inquam .

Sæpe, inquit, illos rogavi, (eos scilicet qui ipsi contradicebant,) Num Deitatem dicitis ex sancta Virgine natam? Ad hæc verba illico resiliunt: Equis, inquiunt, tanto blasphemie morbo laboras, ut quæ templum genuit, Spiritus sancti opera, in ea Deum ipsum creatum dicat? Deinde cum ad hæc subijcio: Quid igitur absurde dicitur à nobis, cum vocem hanc efferre quidem suademus, sed ad commune duabus naturis significatum pergere? Tum vero putant blasphemum esse quod dicimus: Aut aperte confitere diuinitatem ex beata Maria genitam, aut si ut blasphemam fugis hanc vocem, cur qui eadem atque ego dicis, te baud dicere simulas?

Ergo ex his quæ dicis, atque etiam nescio quomodo sentiendum putas, de ijs qui contra sentiunt, aperte testimonium fertur etiam tuæ vocis confessione, rectam illos ac veram sententiam de nostrum omnium saluatore Christo tenere, & fidem in animo habere, quam ij qui ab initio ipsi viderunt, & ministri fuerunt sermonis, diuinorumq. mysteriorum nostrorum sacerdotes dispensatoresq. fideles Ecclesijs tradiderunt. Iure enim tamquam inscitiz, summæq. impietatis euidentis argumentum auersantur vel sola exstimatione concipere, illud ex Deo Patre Verbum ad secundum initium vt esse inciperet vocatum esse, vel sanctæ Virginis carnem suæ existentiz velut radicem quamdam accepisse: sed tamen ipsam Dei genitricem vocant, vt quæ illum Emmanuel, qui ex natura Deus est, pepererit. nam illud Verbum factum est nobiscum, quod ex natura Deus & supra nos erat. Num igitur ijs quæ sentiunt, contraria asserunt? Dicit enim, vt puto, quispiam ex ijs qui tecum sentiunt: Si Verbi naturam prolem esse carnis negas, & te hoc crimine liberas, quomodo igitur sanctam Virginem peperisse Deum asseris? Sed is à nobis econtrario audiet: Carnem factum esse illud ex Deo Patre Verbum ait Scriptura diuinitus inspirata, hoc est, carni sine confusione & secundum hypostasim vnitum, & natum ex muliere. neque enim alienum ab eo erat vnitum illi corpus, & factum ex muliere; sed vt suum cuique nostrum proprium est corpus, eodem modo etiã

Ref: 25.0

RESTORATIVE

CYRILLI
CAP. 1.

Inc. 8.8.

Team 2.6.

ἐν πλάτει τῆς βλασβεῖ· ἀλογημένη οὐ ἐν γο-
ραῖσι, ἐ ἀλογημένος ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας σου. βι-
βασιλεύει ἡμῶν ἡ ἀμαρτία, ἐ ὁ ἄμαρτίας ἀ-
ρετῆς, ἐ πατὴρ τῶν ἀνὰ πᾶσι τῶν ὑπὲρ ἕραν κα-
ποβαρύνει, τῶν θείων νόμων τῶν ἐξέτασιν ἐγ-
καλῶν· ἀλλ' ἐν Χριστῷ τῶν ἀνθρώπων φύσιν, ὡς ἐν
ἐκπερὶ τοῦ γένους δ' ἀπὸ πατρὸς, παρρησίαν ἔχοντες ὁρῶ-
μεν πρὸς θεόν· ἔφη γὰρ ἐναργῶς· ἔρχεται ὁ ἀρχὼν
ἐν ἡμῶν τύτῳ, ἐ ἐμοὶ δὲ ἡσυχία· ἀλλ' ὡ βέλ-
πεις, φαίνομαι ἐκείνῳ· ἐ μὴ γένοιτο καθ' ἡμᾶς ὁ μο-
ρογῆς, γένοιτο ὅ καὶ ἡμᾶς ὑπὲρ τῶν, πλὴν ὅτι διὰ
ἡμεῖς σαρκικῆς τῆς ἐκ γυναικὸς, ὡς ἂν ἡμεῖς τῇ
αὐτῇ πεπλάτηκαμεν. ὡς γὰρ ὁ σφωτάτης θεῶν
Παῦλος, δόξα πρὸς ἡμῖν Ἀδάμ· σὺ δὲ τῇ γῆς
κτ'· τὴν πρῶτον, ἀλλ' ἐξ ἕραν ἐπὶ θέναν, ὁ Εὐμανυήλ.
ὁ γὰρ αὐτὸς π, ἐ ἐκ πατρὸς λόγος, σὺ ἐκ τῶν πύ-
δ' ἐπὶ πρὸς, ὅτι μὲν ἐκ ἀλλοτρίαν κατεπεφοίτηκε σάρ-
κα, καὶ ἡμεῖς ἡδὴ περὶ πρὸς, ὅτι αὐτὸς ἐπὶ τῇ τῶν
καθ' ἡμᾶς κατὰ βίβλην, ὡς ἐνοικῆσαν αὐτῷ, καὶ ἡ-
μεῖς ἐκ ἐν περὶ τῆς λῶ· ἀλλ' ἴδιον ποιησάμε-
νος σῶμα τὸ ἐκ γυναικὸς, ἐ ἡμεῖς ἐκ αὐτῆς κτ'
σάρκα, τῶν ἀνθρώπων ἡμεῖς ἀντικαταστήσαντες δι'
ἐαυτοῦ, μὲν ἡμῶν κτ'· σάρκα ἡμεῖς, ὁ περὶ πάντων
αἰῶνος ἐκ πατρὸς. τῶν τῶν ἡμῶν τῆς πίστεως τῶν ὁμο-
λογίαν αἱ θείαι παρὰ τὸν θεὸν θεῶν· οὐ γὰρ διδόναι
μεν περὶ αὐτῶν, μὴ ἀρετῆς τῶν κατὰ ἡμᾶς ὑποπλά-
σθαι, τῆς ὑπερῆς τῶν δὲ χεῖρ δόξα ἡμεῖς σαρκὸς
ἐκ γυναικὸς τὸ ἐκ θεοῦ φῶτα λόγον· αἰμαρῆς ὅτι ἡμεῖς
πᾶσι τῇ σαρκὸς οἰκονομία τὸ μυστήριον, μὴ χεῖρ
λαίαν ὀνομαζέσθαι πρὸς ἡμῶν θιοτῶν τῶν ἀ-
γίας παρθεῖν· περὶ τῆς ὅτι ὡς ἐκ αὐτῶν π,
καὶ αἰμαρῆς ὁμολογίαν τῶν θιοτῶν λέγοντας
αὐτῶν, τὸ δὲ ἐκ οἰκονομίας σαρκὸς ἡμεῖς κατὰ τὸν ἐκ
θεοῦ λόγον. ἀλλ' ὅτι ὡς τὸ ἐκ πλάτος ἐκ δ' αἰ· ὁ
γὰρ ἐκ θεοῦ πατρὸς τῶν ὑπερῆς ἔχων τῶν πάντων ἐπὶ
καὶ ἡμεῖς, ἐ γὰρ ἐπὶ τῇ αἰμαρῇ δ' ἡμεῖς, ἐ ἐκ αὐ-
τῆς ὁ αἰῶνος καὶ ἡμεῖς ἐπὶ τῇ γένοιτο αὐτῇ, γὰρ ἡμεῖς
λέγοντες κτ'· σάρκα. ἐ γὰρ ἴδιον αὐτῷ τὸ σῶμα ἡμεῖς,
πᾶσι ὡς αὐτῇ π, καὶ πάντως, τῶν τῶν ὁμοῦς
ἡμεῖς οἰκονομίας; ἀλλ' ἐπὶ τῆς αὐτῆς τῶν
τῇ οὐτῶν δόξα ὁρῶντες ὁρῶντες, καὶ ἀβιβηλοὶ πίπιν, ■
ἡμεῖς, δὲ ὅτι πᾶσι ἀναπείθῃ ἡμεῖς ἀλλοτρίαν, ἐ ὁμο-
λογίαν, ὅτι θεὸς ἀληθῶς ἐστὶν ὁ Χριστός, ἐς π, καὶ ὁμο-
νος ὡν τῷ θεῷ καὶ πατρὶ, ἐ διηρημένος ἐκ ἀνθρώ-
πων ἰδιότης, καὶ ὁμοίως ἐκ θεοῦ, ἀλλ' ὁ αὐτὸς ὑπερ-
χων, καὶ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος, καὶ ἐκ γυναικὸς ἀν-
θρώπου κατὰ ἡμᾶς, μὲν τὸ μόνον θεός. ὅτι ὁ σφω-
φαιπὶς τὸ λόγον τῶν κτ'· σάρκα ἡμεῖς, δύο περ-
σβῶν ὡς πᾶσι καὶ, καὶ διὰ τῶν τῶν ἐκ κύ-
ριον ἡμεῖς Χριστῶν, ἐ διὰ τῇ ἐμῶν, ἀλλὰ διὰ τῇ σῶν
δ' αὐτῶν λόγον.

Βλέπε τὸ συμβαῖνον, αἰρετικὸς ἐ φωνῶ τὸ φωνῆς τῇ
χρῆσις καὶ παρθεῖν, ἀλλ' οἱ δὲ σε βασιμῶν τῶν δ' ἐκ αὐτῶν θείων, ὅτι ἡμεῖς
λαμψεν ὁ δὲ δικαιοσύνης ἡμεῖς. πᾶσι ὑποπλάσθαι τὸ κρῖνον· πᾶσι τὸ περὶ τῶν ἐκ αὐτῶν, ἐκ αὐτῶν μοι τῇ,
iiiij περὶ τῶν

A nediſta tu in mulieribus, & benediſtus fructus
ventris tui. Regnavit in nobis peccatum, & in-
ventor ille & pater peccati adverſus omnes qui
per orbem terrarum erant, ſe ſuperbe iactabat,
diuinarum legum illis violationem obijciens: ſed
hominum naturam in Chriſto tamquam in ſe-
cundi generis primitijs fiduciam ad Deum ha-
bere videmus. dixit enim aperte: Venit prin-
ceps mundi huius, & in me nihil inueniet.

Sed, ὁ praeclare vir, non ab re dixerim: Si non
ut nos factus eſt ille vnigenitus, neque ut nos fie-
ri alio modo quam per generationem carnalem
ex femina potuit, numquam nos illius rebus di-
uites fieri potuimus. Vt enim ſcribit beatus Pau-
lus, ille Emmanuel non eſt terra ad prioris illius
exemplum, ſed eſt caro ſecundus nobis Adam ap-
paruit. Nam illud ſuperne & ex Patre Verbum
non in cuiuſpiam carnem, neque in alienam ve-
nit, ut iam ſuperius dixi, neque in vnum aliquem
noſtri ſimilem deſcendit ut in eo habitaret, ut
proculdubio fuit in Prophetis: ſed cum ſumptum
ex muliere corpus ſuum feciſſet, & ex ea ſecun-
dum carnem eſſet genitus, hominis generatio-
nem per ſe recapitulauit, nobiſcum factus ſecun-
dum carnem, qui ante omnia ſaecula extiterat ex
Patre. Hanc nobis Fidei confeſſionem ſacrae
litterae tradiderunt. At tu metuere te ſimulas,
ne quis eſt nobis ſuſpicetur, illud ex Deo genitum
Verbum a carne terrena exiſtentiae initium ha-
uiſſe; ac funditus tollis diſpenſationis in carne
mysterium, cum ſanctam Virginem eſſe a nobis
Dei genitricem appellandam negas: & eos qui il-
lam Dei genitricem vocant, tamquam ad inui-
tabilem ac neceſſariam confeſſionem deducis,
ut illis putandum ſit Dei Verbum carnis eſſe fru-
ctum. Sed id ſecus eſt, longeque aliter habet. Nam
ille ex Deo Patre Filius, qui ſupra omne tempus
initium exiſtendi habet, cum ſit ſaeculorum condi-
tor, in extremis ſaeculi temporibus quia factus eſt
caro, ſecundum carnem factus eſſe dicitur. Nam
ſi proprium eius corpus intelligitur, quomodo
non prorsus proprii corporis natiuitatem ſibi
tamquam ſuam vindicabit & aſſeret? Sed hanc
hominum ita credentium rectam ſacramque. Fi-
dem etiam ipſe probaſſes, ſi tibi ipſi perſuadere
voluſſes, ut cogitaſes atque confitereris vere
Deum eſſe Chriſtum, vnumque ac ſolum eſſe Dei
& Patris, non diuiſum in hominem ſeorſim, & in
Deum ſimiliter; ſed eundem eſſe & ex Deo Pa-
tre Verbum, & ex muliere hominem noſtri ſimi-
lem, vnaque Deum permanere. Sed te calumniari
illam Verbi generationem ſecundum carnem,
cum vbique deos aſſeras filios, & diuidas vnum
Dominum Ieſum Chriſtum, non meis ſed tuis
verbis perſpicuum fiet.

Vide quid conſequatur, haereticæ. Non inuideo hanc
vocem Chriſti genitrici Virgini, ſed noui venerandam
eſſe quæ Deum exceperit, per quam pertransiit ille uni-
uerſorum Dominus, per quam effulſit ſol iuſtitiae. Rur-
ſum ſuſpectum habeo hunc plaſum. Quomodo ver-
bum illud, Pertransiit, intellexiſtis? Non dixi, per-
tran-

1000.24.
d.10.

1. Cor. 15.
f. 47.

NESTORIV.

ἡμεῖς, δὲ
αὐτῶν

transiit, pro eo quod est, genitus est. non enim ita facile mea sententia obliuiscor. Pertransisse Deum ex Christi genitrice Virgine à sacris litteris didici, sed Deum ex ipsa genitum nusquam didici. Et post alia: Nusquam ergo diuina littera Deum ex Christi genitrice genitum dicunt, sed Iesum, Christum, Filium, Dominum. Ad hæc subiicit, Christum non Deum verum, sed Deiferum potius hominem fuisse, ut ipse putat, proferens illam Angeli vocem beato Ioseph dicentis: Surge & accipe puerum, atque ipsos quoque Angelos, qui nobis proculdubio sunt sapientiores, sciuisse ait puerum fuisse.]

Matth. 9.

CYRILLI
CAP. 11.

Hæreticum in his vocat eum, qui rectam ac probam de Christo fidem habet; & quia vere Deus est, quæ illum peperit Dei genitricem appellat. Nemini autem sapienti dubium est, qui recte sentientibus hæresis maculam adspargit, eum sua verba ut perperam dicta damnare, tantumq. non aperte fateri se extra rectam semitam ferri, & peruersas parare sibi vias. Iam vero, dic mihi obsecro, quomodo hanc vocem sanctæ Virgini non inuideas, cum ab ea diuinæ generationis dignitatem tollas, & ipsam esse Dei genitricem neges? Cum, vero eam vocem improbes, & plenam esse blasphemiz asseras, quomodo volentibus eam sanctæ Virgini tribuere permit- tis? Atqui à te illam venerandam vocari audio: deinde vocem adeo blasphemam, ut tibi ipsi, & quidem soli videtur, ipsius venerationi conuenire putas? Honestare illam & ornare te simulas, dum falsam aduersus Deum Verbum calumniam velut præcipuum illi munus dicas? Nam si prorsus execrandum est Verbo ex Deo nato carnalem subire generationem; deinde illam, quæ Deum non genuit, Dei genitricem appellari concedis; an non vere dici poterit te Dominicam voluntatem contempsisse? Non ne deprehenderis illam venerandam iniuria magis afficere, quam ut tu putas ac dicis, honestare velle, cum exosam Deo vocem illi tribuis? Neque enim quos honorare statuimus, ijs nomina largiemur, per quæ supremæ illius naturæ gloria violetur. Nam primum in nos ipsos eiusmodi blasphemiz crimina imprudenter coniiciemus: ad hæc velut honoris specie non leuem ijs iniuriam inferemus, quos laudare volumus, si illos laudibus nullum honorem afferentibus ornauerimus, & Deo inuisam laudationem contexuerimus. Præterea illud quoque mirum sit, quod cum sursum deorsum, impiorum hæreticorum dicta carpas, neque vlla ratione vim habere permittas, eo quod veritatem diuinorum dogmatum auferant; cumq. vocem, Deipara, multis nominibus accuses, & inter cetera tamquam parum veram, atque etiā blasphemam crimineris, tamen illam concedere te, & Virgini non inuidere dicas, si cui libitum fuerit eam Dei genitricem vocare. Num ergo concedes etiam infanis Arii sectatoribus, ut minorem esse Patre Filium dicant, aut alijs naturam sancti Spiritus à diuina excellētia deij-

A παρῆλθεν, αὐτὸ τὸ εἶρησεν· ὃ δὲ οὕτως ταχέως ὁμι-
λουσάμενος τῶν ἰδίων· τὸ παρελθὲν πρὸς τοὺς ἐκ τῆ
χριστοῦ παρθένου ὡς τῆς θείας ἐκδοχῆς
χρᾶτος, τὸ ἵσχυρῶς θύειν ἐξ αὐτῆς, ὡς ἀμὲν ἐκ-
δοχῆς. Ἐμὲ δ' ἐπεὶ ὡς ἀμὲν τὸν ἡθὺς χρᾶ-
τος θύειν ἐκ τῆς χριστοῦ λέγει γέννησθαι, ἀλλὰ
ἰησοῦ, Χριστοῦ, υἱοῦ, κύριον. ποσὸν γὰρ ὁ πῦρ, ὅτι
μὴ θύειν ἀληθῶς, θεοφόρος ὁ μᾶλλον ἀδελφεὺς
ὡς ὁ Χριστός, ὡς γὰρ οἶμαι, καὶ ἀδελφεὺς τῶν ἁγ-
γέλων φωνῶν τῶν μακαρίων λέγοντες ἰωσήφ· ἱερῆς,
ὡς ἀλαβεῖς τὸ παιδίον· εἰδέναι δὲ φησὶ ὅτι πῦρ ἀγγε-
λῶν, καὶ τοὺς φωτίζοντας ὅπως ἡμῶν, ὅτι παῖδες ὡν.

B Αἰρετικοὶ μὲν οὕτως ἐν τούτοις ἀποκαλεῖ τὸν ὁρθῶς
ἔχοντα ὅτι θεογενεῖς ὅτι Χριστὸς τῶν πῶν, καὶ
ἐπεὶ ἐστὶν θύειν ἀληθῶς, θεοφόρος ὁ μᾶλλον ἀδελφεὺς
ὡς ὁ Χριστός, ὡς γὰρ οἶμαι, καὶ ἀδελφεὺς τῶν ἁγ-
γέλων φωνῶν τῶν μακαρίων λέγοντες ἰωσήφ· ἱερῆς,
ὡς ἀλαβεῖς τὸ παιδίον· εἰδέναι δὲ φησὶ ὅτι πῦρ ἀγγε-
λῶν, καὶ τοὺς φωτίζοντας ὅπως ἡμῶν, ὅτι παῖδες ὡν.
C Αἰρετικοὶ μὲν οὕτως ἐν τούτοις ἀποκαλεῖ τὸν ὁρθῶς
ἔχοντα ὅτι θεογενεῖς ὅτι Χριστὸς τῶν πῶν, καὶ
ἐπεὶ ἐστὶν θύειν ἀληθῶς, θεοφόρος ὁ μᾶλλον ἀδελφεὺς
ὡς ὁ Χριστός, ὡς γὰρ οἶμαι, καὶ ἀδελφεὺς τῶν ἁγ-
γέλων φωνῶν τῶν μακαρίων λέγοντες ἰωσήφ· ἱερῆς,
ὡς ἀλαβεῖς τὸ παιδίον· εἰδέναι δὲ φησὶ ὅτι πῦρ ἀγγε-
λῶν, καὶ τοὺς φωτίζοντας ὅπως ἡμῶν, ὅτι παῖδες ὡν.
D Αἰρετικοὶ μὲν οὕτως ἐν τούτοις ἀποκαλεῖ τὸν ὁρθῶς
ἔχοντα ὅτι θεογενεῖς ὅτι Χριστὸς τῶν πῶν, καὶ
ἐπεὶ ἐστὶν θύειν ἀληθῶς, θεοφόρος ὁ μᾶλλον ἀδελφεὺς
ὡς ὁ Χριστός, ὡς γὰρ οἶμαι, καὶ ἀδελφεὺς τῶν ἁγ-
γέλων φωνῶν τῶν μακαρίων λέγοντες ἰωσήφ· ἱερῆς,
ὡς ἀλαβεῖς τὸ παιδίον· εἰδέναι δὲ φησὶ ὅτι πῦρ ἀγγε-
λῶν, καὶ τοὺς φωτίζοντας ὅπως ἡμῶν, ὅτι παῖδες ὡν.
E Αἰρετικοὶ μὲν οὕτως ἐν τούτοις ἀποκαλεῖ τὸν ὁρθῶς
ἔχοντα ὅτι θεογενεῖς ὅτι Χριστὸς τῶν πῶν, καὶ
ἐπεὶ ἐστὶν θύειν ἀληθῶς, θεοφόρος ὁ μᾶλλον ἀδελφεὺς
ὡς ὁ Χριστός, ὡς γὰρ οἶμαι, καὶ ἀδελφεὺς τῶν ἁγ-
γέλων φωνῶν τῶν μακαρίων λέγοντες ἰωσήφ· ἱερῆς,
ὡς ἀλαβεῖς τὸ παιδίον· εἰδέναι δὲ φησὶ ὅτι πῦρ ἀγγε-
λῶν, καὶ τοὺς φωτίζοντας ὅπως ἡμῶν, ὅτι παῖδες ὡν.

αἰτίας, καὶ ὅτι τῆς ἀλλοῦς χρᾶτος, ὡς ἐκ ἀληθῶς ἐκδοχῆς, συγχωρῶν ἵφως ἐκδοχῆς τῆς παρθέ-
νου, καὶ οἱ ἄλλοι τῆς αἰτίας θεοφόρος αὐτῶν. ὅτι ἐκδοχῆς ἐκδοχῆς τῆς ἀλλοῦς χρᾶτος, ὡς ἐκ ἀληθῶς ἐκδοχῆς
τῆς ἀλλοῦς χρᾶτος, ὡς ἐκ ἀληθῶς ἐκδοχῆς τῆς ἀλλοῦς χρᾶτος, ὡς ἐκ ἀληθῶς ἐκδοχῆς τῆς ἀλλοῦς χρᾶτος.

χῆς· ἀλλ' οὐκ αὐτοῖσι πῶς δρᾶν· καὶ εἰ περ ἐθέλοι
 τῶν αἰτίων ἀναμαρτυρεῖται, ὅτι καὶ πάντως· ὅτι φω-
 τῆς οὐκ ἀνέχομαι δυοῖς βουδῶς. οὐκοῦν εἰ μὴ ἐπὶ θεο-
 τῆς, εἴτε τὸν λέγειν συγχωρεῖς, ἴσθι· λελοιπὸς
 τῶν ἀληθῶν, καὶ σμικρὰ φροντίζων ἐπὶ τοῦ δοκεῖν
 εἶναι σοφός· ἢ γὰρ ἔχει καὶ τὴν ἐλπίδα βεβαιῶν ἐπὶ
 τῶν ἀρίων γυναικῶν αἰδοῦς ἀπίστεως ἀξίαν εἶναι
 φῆς· ἀρῶν δὲ φρονήσεως, εἰ δὲ περ ἐλπίσιν θεοτόκους
 καὶ αὐτὰς ἐκπῆν· ἀλλ' εἰ μὴ πάντῃ π, ἐκ πάντων αὐ-
 τῶν λέγων· ἔχ' οὕτω πάντ' ἔχει· πρῶτα γὰρ
 αὐθροῦτος ἡγιασμένος, καὶ ἡ ἐν ἐκείνῳ θεὸς καὶ
 φύσιν ἔδωκεν. οὐκοῦν ἡ γυναικὶς ἀπίστεως ἀποδοῖκε
 τὸ χεῖμα, ἢ γὰρ ἔχον ἐφ' ἑαυτῇ μόνῃ πῶς πῶς τῇ
 ἀξία παρῆλθεν, ποίους ἀρετὰς χεῖμα λόγοις οἱς ἀπο-
 λογίαν· εἰ μὲν γὰρ ἀληθῆς ἐστὶν αὐτῇ τὸ χεῖμα, ἐπεὶ
 πίπτειν ἀληθῶς, ὡς σάρκα γινώσκου πρὸς ἐκείνῳ λό-
 γον, ὁμολογᾷ πᾶσι ἡμῖν, καὶ ἀπαλλάττει σὺν αὐτῇ τὸν
 δυοῖς βουδῶν ἐγκλημάτων· εἰ γὰρ θεὸς ἔστι πρῶτος, τὸ ἐφεί-
 ναι λέγειν ποῖον θεοτόκον αὐτῇ, κρινόντων ἐπὶ τῆς δυο-
 σβείας αὐτῆς. ἀλλ' ἐπὶ θεοτόκους, ὅτι γίνονται αὐθροῦ-
 τος καὶ ἡμεῖς ὁ μόνος ἡγῆς, σαρκεὶ καὶ ἀληθῶς ἡνω-
 μένος, καὶ σωματικῶν ὑπομείνας ἡγοῖται, καὶ τοῦς τὸ
 ἡμετέρας φύσεως οὐκ ἀπμάστος νόμος, καὶ πρὸς
 ἡδὴ περὶ αὐτῶν. ἐπεὶ δὲ ἡ φησὶν εἰδέναι σβασμῖαν
 αὐτῇ, δὴ λανθάνει τὴν ἀξίαν παρῆλθεν, φέρε δὲ, φέ-
 ρει, καὶ ἀφ' ἑαυτῆς καὶ τῆς ἐπ' αὐτῇ ἡγομένης αἰδοῦς
 αἰτίας· οἷός τ' αὖτε, φησὶ, σβασμῖαν αὐτῇ, δι' ἧς πα-
 ρῆλθεν ὁ τὸ ὅλων δεσπότης, δι' ἧς ἀνέλαμψεν ὁ τῆς
 δικαιοσύνης ἡλῖος. πῶς δὲ ἀρετὰ φῆς ὑποδέχεσθαι
 θεὸν αὐτῇ, ἢ τίνα παρῆλθεν τῶν δι' αὐτῆς ὁ τὸ ὅλων
 δεσπότης; ἢ ἐπ' ὅπως ἀνέλαμψεν ὁ τῆς δικαιοσύνης
 ἡλῖος; εἰ μὲν γὰρ ἔστι πρῶτος θεὸς, τὸ καὶ σάρκα φημί,
 πῶς εἰδέξασθαι θεόν; πῶς παρῆλθεν δι' αὐτῆς; ἀλλ' ἴσως
 εἰσὶν ὅσοι δὲ πᾶσι καὶ σοφόν, ὡς γὰρ οἱ περ, καὶ λέ-
 γειν ἀπορροαῖας· θεὸς γὰρ ἡ ἐν λόγῳ, αὐθροῦτος πρὸς
 σωτηρίαν, καὶ ἐνοικῶν αὐτῇ. ἀλλ' ἡμεῖς τῆς πίστεως
 ἀφ' ἑαυτοῦ τῶν εἰς τὸ πᾶν αὐτῇ πρὸς λόγους· ἢ
 γὰρ θεοφόρον αὐθροῦτον, ἀλλ' ἐπ' αὐτῇ πρὸς θεὸν
 περὶ αὐτῆς διδιδάγμεθα· σὺ γὰρ ἔχ' οὕτω φῆς. εἴ-
 τα πῶς οὐκ αἰδοῦν ἀνελθόν, ἐπὶ τῇ ἐν τῇς θεοῖς δόγ-
 μασι τῶν χαράτων ἀληθῶς γινώσκου γὰρ σαρκεὶ ὁ λό-
 γος. αὐθροῦτος γὰρ εἰ καὶ θεὸν ὑποδέχεσθαι φῆς αὐ-
 τῇ, εἰ μὴ πᾶσι δόκας, ὅτι θεὸν ὄντα καὶ φύσιν, ἐκτε-
 πνε πρὸς ἐμμανυῆλ; πῶς δὲ αὐτῇ παρῆλθεν ὁ τῶν
 ὅλων δεσπότης, καὶ ὁ τῆς δικαιοσύνης ἀνέλαμψεν
 ἡλῖος; ἐπὶ τίνα τῶν τριούτων ὀνόμασι κατακαλλύειν
 ἀξίους; ἀρετὰ κρινόν μὲν αὐθροῦτον, ὡς ἐν τῇ καὶ ἡ-
 μας, πᾶσι ἡγιασμένον, ὡς ἐνοικῶν ἔχοντα πρὸς θεὸν
 λόγον; εἴτα πῶς ὁ τριούτος τὸ ὅλων εἶναι δεσπότης, ἐπὶ
 τῆς δικαιοσύνης ἡλῖος; τὸ γὰρ δεσποῦν π, ἐκρεπῶν
 τὸ ὅλων διδάσκει, καὶ φωτίζειν τὰ νοητὰ, πρὸς αὐ-
 τοῦ μέτροις πῶς καὶ ἡμας, ἀνακρίσκειν εἰς μόνον
 τῇ ὑπερεπείτῃ, καὶ αὐθροῦτος φύσις. ἐπεὶ δὲ εἰ
 πρὸς, διήλθεν, ὅπως οὐκ οἶδ' ὅτι λαβὼν, τίθεται ὅτι θεὸς,
 ἀφ' ἑαυτοῦ τῇ λέξει· πρὸς χεῖμα τῆς ἐνθάδε
 λέγει-

A
 cientibus? Sed id facere cauebis, ac si quis ro-
 get, Qua de causa? dices prorsus, Quia vocem im-
 piam non sustineo. Igitur si non est Dei geni-
 trix, & ita dici concedis, scito te reliquisse veri-
 tatem, & parum iam curare an sapiens esse vi-
 dearis. Quid enim, Elisabeth, aut aliam certe ē
 sanctis mulieribus non omni reuerentia dignam
 putas? num igitur si cui libeat ipsas quoque Dei
 genitricēs vocare, hanc illis appellationem non
 inuidebis? Equidem puto te omnibus modis re-
 pugnaturum, ac dicturum non ita se hęc habere.
 Nam pepererunt illę sanctos homines quidem,
 sed nemo eorum secundum naturam Deus erat.
 B
 Ergo huius vocis vsum aut ab omnibus mulie-
 ribus amoue, aut si soli pręter ceteras habere
 sanctę Virgini permittis, quam afferes in respon-
 dendo rationem? Nam si vere de ea dicitur hoc
 verbum, & vere Deum genuit, ipsum nimirum
 Dei Verbum carnem factum, confitere nobiscū,
 & te ipsum ab impietatis crimine liberabis. Sin
 autem illa minime Deum genuit, non aliud est
 permittere nonnullis vt eam Dei genitricem vo-
 cent, quām cum illis societatem impietatis ini-
 re. Sed est illa Dei genitrix, quia factus est homo
 nostri similis ille vnigenitus, carni secundum ve-
 ritatem vnitus, & corpoream generationem
 subiit, & nostrę naturę leges haud neglexit, vt
 paulo ante dixi.

C
 Sed quia scire se ait venerandam esse eam, ni-
 mirum sanctam Virginem, agendum inspiciamus
 debet illi reuerentię causas. Scio, inquit, vene-
 randam esse illam, per quam ille omnium Dominus per-
 transit, per quam effulsit ille sol iustitię. Quomodo
 igitur ais Deum ab ea susceptum? quomodo etiā
 per illam pertransiit ille omnium Dominus? aut
 quomodo effulsit ille sol iustitię? Nam si Deum
 haud peperit, secundum carnem inquam, quo-
 modo igitur excepit Deum? quomodo per illam
 pertransiit? Sed fortasse dices illud tuum & sa-
 piens responsum, vt ipse putas, ac dicere non ve-
 reris: Deus enim erat Verbum, & cum homine con-
 iunctum, & in eo habitans. Sed Fidei traditio tuis
 hac de re verbis repugnat. Non enim Deiferum
 hominem, sed humanatum Deum adorare didi-
 cimus. tu vero aliter dicis. Deinde quomodo
 te nugari non aduertis, & diuinorum dogmatum
 veritatem adulterare? Nam Verbum caro fa-
 ctum est. Iam cur Deum ab ipsa susceptum di-
 cis, si illam Deum secundum naturam ipsum Em-
 manuel peperisse non credis? quomodo per il-
 lam pertransiit ille omnium Dominus, & sol ef-
 fulsit iustitię? Quem vero his verbis te decora-
 re putas? num communem hominem, & vnum
 de nostri similibus, sed tamen sanctificatum, vt in
 quo Dei Verbum inhabitaret? Sed quomodo
 eiusmodi homo rerum omnium dominus erit, &
 sol iustitię? Nam dominari & imperare omnibus
 posse, & res quę intelliguntur illustrare, non no-
 strę mensurę est, sed illi soli excellentissimę &
 supremę naturę tribuendum.

E
 Iam quia verbum, Pertransiit, vnde nam acce-
 peris, & de Deo protuleris, prorsus ignoro, ex-
 plica
 θεὸς, ἀφ' ἑαυτοῦ τῇ λέξει· πρὸς χεῖμα τῆς ἐνθάδε
 λέγει-

αὐτῶν. ἔτι ὑπάρχει· περὶ τῆς ἀγίας παρθένου π
πιοῦτον ἔχεις γοργασμένον ἑπὶ τῇ γοργόνη
θεῖς ἰδὲ αὐτῆς, τὸ καὶ σάρκα φησὶ, ἀλλὰ μεμνῶμεν
ἐν ἀργῶς ἢ θιόπιδος γραφῇ. ἡμεῖς δὲ πάλιν ὁπί
στε τοὺς οὖν ὡς πρὸς λόγους. διωμολόγηκας γὰρ
ἔτι αὐτῆς, ἔτι τὸ πλεονέκτης, ὅτι γέγονε σὰρξ ὁ λόγος·
καὶ οὐκ ἀπὸ βλήτης ἐπιήστω τὴν φωνήν. ἔτι περὶ το
τούτῳ κακῶς· τὴν γὰρ τὴν ἑμοιοῦσιν θιότητι, σε
φῶς, ἔτι ἀναφανδὸν ἐκασθρῶπῃται φῆς. γέγραπας δὲ
τοῦτον τὸν τρόπον.

Οὕτω καὶ ἐν ἑτέροις φησὶν· ἐλάλησεν ἡμεῖς ἐν ἡμῖν.
ὅτι ἐστὶν κληρονόμοι πάντων, δι' οὗ καὶ τοὺς αἰῶνας
ἐπιήστω· ὅς ἐστιν ἀπαύραστος τῆς δόξης· θεῖς τὸ, ἡσ,·
καλὰ ποῖον ἀσφαλῶς ἔτι ἀπαύραστος τῆς δόξης, καὶ
θιὸν κληρονόμοι· κληρονόμοι μὲν, καὶ τὴν σάρκα
θιόν, ἀπαύραστος δὲ τῆς τοῦ πατρὸς δόξης, καὶ τὴν
θιότητι· καὶ γὰρ ἀπὸ τῆς περὶ τὸν πατέρα σαρκω
θεῖς ὁμοιότητος. καὶ περὶ τοῦ δὲ πύτῳ πάλιν οὕτω
φησὶ· τοὺς γὰρ χεῖρας τῆς ἀγίας ὑπερδὸν ὁ θεός,
παντὶ πᾶσι ἀνθρώποις τὸ ἄγαν γὰρ μετὰ τοῦ κα
θότι ἐστὶν ἡμεῖς, ἐπὶ ἡμεῖς κείνῳ τὴν οἰκουμέ
νην ἐν αἰσῇ, ὡς ἐστὶν, πᾶσι τὸ ἄγαν πᾶσι, αἰσ
ήσας αὐτῶν ἐκ νεκρῶν· περὶ τὸν ἡμῶν, ἐπὶ αἰσῇ,
περὶ τῆς πᾶσι τῇ, αἰσῆσας αὐτῶν ἐκ νεκρῶν· ἵνα
μηδὲς τὴν ἐκασθρῶπῃται ὑποβλήῃ τι θιότητι.

Τίς οὖν ἄρα ἐστὶν ὁ σεσαρκωμένος; ἢ πᾶσι σταίρ
κωπῇ τῶν; πᾶσι δὲ θιότης ἐκασθρῶπῃται, φη
σας αὐτῶν βέλπει τῆς ἐξ ἡλυσι μαθῆναι· ἄρα σεσαρ
κωπῇ δώσωμεν τὸν ἐκ θεοῦ θιόν λόγον· καὶ ἐκασ
θρῶπῃται φησὶν αὐτῶν, ὡς καὶ ἡμεῖς γοργόνη, καὶ
γοργόνη μὲν σαρκί; ἢ ποῖον μὲν ἔδαμῶς, ἀσθρῶπῃ
τὸ νομοδομεῖν περὶ τοῦτο ἰλθῆναι, θιὸν σωημένον, καὶ
σι; ἀλλ' οἱ μὲν φαίης αὐτῶν, ὡς αἰσῆσας δὲ πᾶσι καὶ σφῶν
τὸ ἐκασθρῶπῃται φησὶν τὸν ἐκ θεοῦ λόγον, ἔτι σάρκα
γνέσθαι, καὶ τῆς γραφῆς· καὶ γὰρ πᾶσι τῇ, ἐπὶ τῇ ἐστὶν,
ὁρῶν αὐτῶν οἱ μὲν περὶ λαβάν· ἐπὶ δὲ τῇ γνέσθαι πᾶσι ἐν
οἷς οὐκ ἐν δὲ χαῖς, κακαὶ μετὰ τῇ πᾶσι αὐτῶν
ἐκασθρῶπῃται αὐτῶν λόγος δὲ τῆς· καὶ ἡμεῖς τὸ ἐκασ
θρῶπῃται λέγειν, ἔτι σάρκα γνέσθαι πᾶσι τῶν πλοῦ
των ἐπὶ ἡμῖν, καὶ τοὺς τῆς ἀσθρῶπῃται ὅπως ἐκ βι
βησῶν· πρὸς δὲ αὐτῶν, καὶ μάλιστ' αἰσῆσας, ἢ ἐκασθρῶ
πῃται, ἢ γοργῶν ἢ σάρκωσις, τῇ τῆς ἀσθρῶπῃται ἐπὶ
κεινὰ φύσις. ἐπὶ δὲ ἐκασθρῶπῃται ἀληθῶς, καὶ γο
ργῶν σὰρξ, ἀσθρῶπῃται δὲ πᾶσι πᾶσι πᾶσι, καὶ
οὐκ ἀσθρῶπῃται ὑπὸ σωημένον, καὶ μάλιστα τὴν ἐκασ
θρῶπῃται, ἢ γοργῶν, κατὰ πᾶσι τῶν ἐκασθρῶπῃται· ἔχων, ἢ πᾶ
σι αἰσῆσας, ὡς οὐ φῆς. πᾶσι δὲ καὶ γοργῶν ἀσθρῶ
πῃται, αἰσῆσας βλήτης ἔχει τὸ εἶναι θεός. οὕτως δὲ τῆς
σάρκως ἐπὶ τὴν τῆς θιότητος φύσιν γνέσθαι φησὶν
μεταβελών, ἢ γοργῶν δὲ καὶ τὸ ἐμπλεῖν οὐκ
ὡς ἔχων· μεμνῶμεν γὰρ ἢ τοῦ λόγου τῶν ὁπῆς, καὶ ἐκασθρῶπῃται σαρκί. ἐκασθρῶπῃται ἀ μὲν καὶ γοργῶν ἐπὶ
λαῖς ἐκασθρῶπῃται φησὶν ἀσθρῶπῃται, ἀλλὰ πᾶσι αἰσῆσας ὡς ἀληθῶς ἡμεῖς ἐπὶ τῆς ἐκασθρῶπῃται λόγους, τῆς τῆς
ἐκασθρῶπῃται δόγμασι πᾶσι αὐτῶν ὑποκρίνῃ; τὸ μὲν γὰρ τῆς κρείστος ὄνομα, πᾶσι αἰσῆσας καὶ τῶν
αἰσῆσας

A transiit in illo, & non subsister. At vero de fan-
cta Virgine quid eiusmodi scriptum habes pro-
ferre? Atqui Deum ex ipsa genitum, secundum
carnem inquam, eadem sacre littere perspicue
indicarunt. Redeo igitur denuo ad tua, vir prae-
stantissime, verba. id enim ipse quoque scripsisti
me confessus es, Verbum esse carnem factum, ne-
que eam vocem reijciendam putasti; & illud prae-
terea, quod Unigeniti diuinitatem aperte ac pa-
lam hominem factam dixisti, cum hoc modo
scripseris.

Ita & alibi dicit: Locutus est nobis in Filio, quem
constituit heredem vniuersorum, per quem fecit & sa-
cula. qui cum sit splendor gloriae. Cum posuisset, Filium,
tuto hunc vocat etiam splendorem gloriae, & constitutum
heredem: heredem quidem secundum carnem constitu-
tum, splendorem vero paternae gloriae secundum diuini-
tatem. non enim incarnatus discessit a similitudine Pa-
tris. Praeterea sic rursus dicit: Tempora enim igno-
rantia despiciens Deus, nunc omnibus hominibus an-
nuntiat ut penitentiam agant, eo quod statuit diem in
quo iudicaturus est orbem in equitate, in viro in quo
statuit, fidem praebens omnibus, suscitans eum a mor-
tuis. Cum prius dixisset, In viro, tum illud subin-
git, Suscitans eum a mortuis; ne quis diuinitatem ho-
minem factam esse mortuam suspicetur.

Quis ergo ille est incarnatus? aut quo incar-
natus modo? quae etiam diuinitas homo facta?
dic quae vir optime. id enim auemus discere.
Num incarnatum esse concedemus ipsum de
Deo Deum Verbum, & humanatum asseremus
tamquam nostri similem factum, & carne na-
tum? an id nullo modo concedemus, sed homi-
nem existimabimus ad hoc venisse cum Deo con-
iunctum, ut ipse asseris? Sed nisi fallor, dices, me-
lius & sapientius esse, ipsum ex Deo Verbum pu-
tare hominem factum & incarnatum, ut Scriptu-
rae tradunt. Neque enim id in quo est, assumere,
quisquam cernitur: sed si ea sumat, in quibus an-
tea non erat, aliquid circa ipsum esse innouatum
statim verbis exponi poterit. Igitur stultum sit
hominem factum dicere aut incarnatum ali-
quem ex nostro numero, & fines humanitatis ex-
cellisse: sed fieri hominem, vel incarnari, con-
uenientissime in naturam cadit, quae ultra fines
humanitatis consistit. Quod si vere homo factus
est & caro, proculdubio hominem esse intelli-
gendum fide receptum est, non homini cuidam
coniunctum per solam inhabitationem, vel per
aliquam externam habitudinem, seu, ut tu dicis,
coniunctionem. Verumtamen etiam si factus
est homo, non desinit esse Deus. Neque vero car-
nem in Dei naturam esse mutatam dicimus, ne-
que e contrario sic se habere censemus. Mansit
enim Verbi natura id ipsum quod est, etiam vni-
ta carni. Igitur quae nemo ne leui quidem cogi-
tatione sentienda confet, ea qua de causa tam-
quam reuera dicta cum in tuis sermonibus posue-
ris, pro pietatis dogmatis te decertare simulas?
Nam mixtionis nomen posuerunt nonnulli etiam

san-

ζεις θεός, καὶ τὸν ὅλον δημιουργόν; ἢ τὰ χαῖα που μετὰ
 ἀπειρήδαι νεόμικας εἰς τὴν τῆς σαρκὸς φύσιν τὸν ἐκ
 θεοῦ λόγον; καὶ ἡ ἀψή μαλλον σωτὴρ, ἢ ἡ ἐκείνη, ὡς
 ποῦτε φαίμεν πλῆμυνται. ἢ εἴπερ ἐστὶ τὸ βρέφος ὁ
 μακρυμύτης υἱός, ἔ τῶν ὅλων δημιουργός, ἡ γὰρ ἡμεῖς
 ἵ τὸ πρὸς ἐκ τῆς ἀγίας παρθένου, ὡς μολόγηται ἐκ ἐκείνου
 θεοτόκου σὺν ἡμῖν ἀδοκῆτως αὐτῶν; ἐπεὶ πῶς βρέ-
 φος θεὸς αὐτοχέτιστος; εἰ μὲν γὰρ οὕτω φησὶ αὐτοχέτιστος,
 ὡς αὐτοῦ τυχόν καὶ τῶν καθ' ἡμᾶς ἐκαστος, ὡς τῆς
 * 16. αὐτοῦ ἰαυτοῦ πατρὸς ἐκαστος, πῶς δὲ μὲν τὸ
 ἰωίας, τὴν τὴν ἐξ αἵματος τῶν πρὸς αὐτῶν ἐκ αὐτῶν; ἢ δια
 ποίαν αἰτίαν, καθάπερ τι θεοπεπίς, ἔ ἐξ αἵματος ἀλη-
 θῶς ἀξίωμα, τὸ αὐτοχέτιστος ἀνάπτης αὐτῶν; καὶ τοι με-
 * 17. αὐτὸν ἀπὸ τῶν ὅλων τῆς γῆς, ἔχων τὸ αὐτῶν, ἔ ἡδὲ λα-
 χόδοις. εἰ δὲ οὕτως σημεῖται τὸ αὐτοχέτιστος ἐν πύτις τὸ
 μὴ εἶναι ὑποκείμεναι τῆς ἐκείνου νόμοις, εἶναι ἵ οὕτως
 ἐλάττωτον, ὡς αὐτὸν τυχόν ἡ θεία νοοῦσα φύσις, τί-
 να οὕτως ἐκ τῆς οὕτως σπῆδος, καὶ πρὸς αὐτῶν μόνῃ
 τῇ αὐτοῦ φύσιν, ἔ οὕτως, τὸ δὲ πρὸς βρέφος ἐ-
 ναι φησὶ; καὶ τοι πάντες τὸ κεκλημένον πρὸς ὑπερβίον,
 καπιζόμενοι γὰρ, ἔ τὴν τῆς δουλείας ὑποτρέχον-
 * 18. τὴν ζυγόν. ἀλλ' οἷός τ' ἔστιν ὡς αὐτῶν ἀπὸ τῶν
 τὴν ἐκείνου ἐκείνου δὲ κείνου λόγον, τὸν ἐπεὶ γὰρ τῷ
 εἶναι ἀληθῶς τῆς φύσεως ἀνάπτης, ἔ οὕτως καὶ
 ὑποκείμεναι, ἀλλ' ὡς ἐκ μὴ μαλλον ἀπὸ ἀλλήλων, ἔ
 ἐκ ἰσότητος τῆς ἀγίας. πάντες γὰρ ἡμῖν αἱ λέξεις ἀμα-
 θῶς. ὅτι ἵ αὐτῶν, ἔ ἀδυνατίαν ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου
 ρησμέτος, τὸ τριὰς λέγων, ἀλώση, δειχθήσεται καὶ
 εἰς ἡμᾶς, παρεγγύητες ἡμῖν τὸ καιρὸς καὶ
 πρὸς γὰρ πῶς τὸν λόγον. σωτὴρ ἵ τῷ τῶν ἐκείνου,
 δι' ὧν φησὶ δυνάμει, ἔ μάλα ἐμφρόνως, ὡς ἀκαλλῆ,
 ἔ ἀνέφικτον τὸ τὸ καθ' ἡμᾶς γνησίως δαποφῆται τῶ-
 * 19. πιν. ἔ αὐτοῦ μὲν ἰαυτῶν τῶν πρὸς ἡμῶν λόγους
 οἷός τ' ἔστιν κατὰ μεγαλήτην ῥαδίως, καὶ ὅθεν ὅπως
 * 20. ὅτι φησὶ, καὶ τοι πρὸς βρόχους πῶς ἡμῶν. ἔ φη
 οὕτως.

Εἰ θεός, φησὶ, ὁ Χριστός, ἐκείνη ἵ ὁ Χριστός ἐκ τῆς
 μακαρίας Μαρίας, πῶς δὲ ἐκ τῆς παρθένου θεοτό-
 κης; ὅθεν κρύπτει τῶν παρ' αὐτῶν αὐτοχέτιστος. ὁ γὰρ τὸ
 ἀληθῶς ἐκείνου πάντες τὸ πρὸς τὸν ψαλμὸν ἰαυτῶν
 πρὸς λαβὼν αὐτοχέτιστος. εἶτα τὴν λύσιν ὁμοφῶν
 πρὸς τῶν, πῶς αὐτῶν πῶς ἐκείνου χρώμενος. πῶς αὐ-
 τῶν μὲν γὰρ, φησὶ, ἐκ μήτρας τὸ βρέφος. ἀλλ' ὡς μὲν
 οὐ πῶς μεμύρωται, ψυχῶν δὲ ἐκ ἐκείνου αὐτοχέτιστος
 ἡδὲ ψυχῶν τῶν θεοῦ. ὡς αὐτῶν ἡ γυνὴ τίς τῆς
 μὲν τὸ σῶμα, ψυχῶν ἵ θεός, καὶ εἰς αὐτῶν λέγει τὴν γυνή
 ψυχῶν, ὅτι ἐκ ψυχῶν ἐκείνου, αὐτῶν πῶς οὕτως
 μαλλον, οὕτως, φησὶ, ἔ ἡ μακαρία παρθένος, καὶ εἰ πῶς
 πῶς αὐτῶν, συμπαρελθόντες αὐτῶν τὸ θεοῦ λόγον
 πῶς γὰρ ἐκείνου τῇ φωνῇ, ἔ ἀπὸ τῶν θεοτόκων.

Αὐτῶν, εἰπέ μοι, ἀβέβληται τῶν οὐκ αὐτῶν
 ἡμῶν ἀρεμῶν; ἀρεσὶ δοκεῖ τῆς οὕτως ὁρῶς, καὶ ἀνιβόλως ἐκείνου ἀσπείτως ὁμοφῶν, καὶ ἔκ τῶν μὴ
 δυνάμεται δοξάζειν ἔ ἡ γῆ, τῆς σωτῆρος διανοίας καθορμῆς καὶ ἐγκλήματα; οἷς γὰρ αὐτῶν ἀπὸ τῶν ἀληθῶς,
 πῶς αὐτῶν γυνή, καὶ λίαν ἐκείνου, ἐκ τῶν ἀπὸ τῶν μὴ οὕτως ἐκείνου, καὶ τὴν πῶς ἀρεμῶν αὐτῶν ὁμοφῶν
 β μᾶν.

A labas, & omnium opificem? An quia fortasse pu-
 tas, Dei Verbum in carnis naturā esse mutatum?
 sed & ita te ipsum potius accusabis, quam alios
 quasi id affirmare ausos. An vero quia is infans
 ille est latens filius & uniuersorū opifex, & idem
 natus ex sancta Virgine, ita inuitus ex inopinato
 illam esse Dei genitricē nobiscum confessus eris?
 Quomodo enim infans Deus sit suae potestatis?
 Nam si ita dicis illum suae potestatis ut esse vnus-
 quisque nostri similis intelligitur, tamquam cui
 suae voluntatis à Deo permittit sint habenda; quid
 erit in eo prater ceteros eximium? aut quam
 ob causam libertatē arbitrij ac potestatis tam-
 B quam Deo dignum & praeipuum reuera titu-
 lum illi tribuis? quamuis omnibus qui degunt in
 terris & habere illam liceat, & iam habeant. Sin
 libertas potestatis illud in hac parte significat,
 alterius legibus non esse subiectum, ut etiam ip-
 sa nimirum Dei natura intelligitur, quo nam igitur
 modo his condicionibus adeo augustis, & so-
 lam supremam illam naturam & gloriam decen-
 tibus, nuper editum illum infantem esse dicis,
 quamuis quidquid ad hoc ut sit vocatum est, Deo
 sit subiectum, & seruitutis iugo subditum? Sed
 fortasse putabis ad haec omnia tibi satis illam
 stultam rationem fore, quod scilicet inter se na-
 C turæ mutuo copulentur non secundum hyposta-
 sim, sed eodem potius honore & aequalitate di-
 gnitatis. nam ista saepe nobis imprudenter in-
 culcas. Sed te haec dicentem in imbecillis & fra-
 gilibus commentis insistere, manifeste ostende-
 tur haud cum de hoc tractandi occasio se offeret.
 His alia quaedam adfuit, per quae se putat gene-
 rationis modum nostrae similem, veluti indecen-
 tem & impossibilem, admodum acute demon-
 strare; ac sibi rationes nostras obijcit, ratus
 quamuis veritatem colamus, facile sua mole nos
 obruturum, & nullius pretij esse homines osen-
 surum. Sic ergo dixit:

D Si Deus est Christus, inquit, & Christus ex bea-
 ta Maria est ortus, cur virgo non sit Dei genitrix?
 Nihil occulto quod ab illis obijcitur. nam veritatis
 amator omnia quae à falsitate dici possunt, accepta sibi
 obijcit: inde solutionem asserere conatur talibus sen-
 tentijs usus. Formatur enim, inquit, in utero infans,
 sed quoad figuram acceperit; nondum habet animam:
 at ubi figuratus fuerit, iam anima ornatur à Deo. Ut
 igitur mulier corpus parit, sed Deus animam tribuit,
 neque ideo dicetur anima genitrix quia peperit ani-
 matum, sed potius hominis genitrix; sic quoque beata
 Virgo, inquit, etsi peperit hominem simul cum illo
 peritransiente Dei Verbo (nam hac est vocis usus)
 non ideo est Dei genitrix.

Num igitur, quæso, accusandum putas quod
 dicitur à nobis? num tibi, quæ tam recta sunt ac
 proba, stulte reprehendenda videntur? ac non
 potius mentem tuam accusabis quod recte sen-
 tire non valeat? Nam quibus displicet veritas,
 ijs usu venit, & quidem facillime, ut id quod se-
 cus habet amplectantur: & recte loquentes re-
 pre-

prehendere hand damno vacat, immo vero argumentum est evidens animi ad falsitatem propensi, & ea amplectentis quæ execrari præstat ut à recta ratione dissidentia. Sed quàm sint hæc turpia nihil cogitans, se esse dixit veritatis amatorem, nos contra struere mendacium: cum id e contrario & rationabilius esse & verius perspicuum sit. nam falsitatis errorisq. patronus, veritatis propugnatores falsitatis macula conatur adspargere, oblitus fortasse Prophetæ dicentis: Vt qui dicunt bonum malum, & malum bonum, qui ponunt tenebras lucem, & lucem tenebras. Verum ex allato à se exemplo nescire illum aperte quid dicat, coarguere conabor.

Esai. 5. 20.

Cignitur enim à carne caro proculdubio, & ille rerum omnium opifex modo & ratione quæ ipse novit, ut animata sit efficit: sed tamen mulier quæ peperit, etsi carnis tantummodo sit origo, totum hominem tamen enixa creditur; ex anima inquam & corpore, quamvis ad existentiam animæ nihil à seipsa contulerit: sed tamen qui hominem dixit, animam quoque corpori unitam simul significavit. Ut ergo mulier quamvis solum corpus enixa, ex corpore & anima constantem peperisse dicitur, neque tamen id animæ rationibus quidquæ officit, quasi carnem suæ existentiz habuerit initium, ita etiam se res habet in beata Virgine. nam etiam si sanctæ illius carnis est mater, attramen unitum sibi revera illud ex Deo Deum Verbum peperit: neque si quis illam Dei genitricem dixerit, continuo prorsus Dei Verbo novitatem impinget, aut suæ existentiz initium à carne duxisse definiet, sed potius dispensationis modum intelliget, atque etiam rei tantæ admiratione defixus dicet: Domine audiui auditum tuum & timui, Domine consideravi opera tua & expavi. Sed iste sapiens in primis & acutus expositor, qui vim exempli percepisset, Sic, inquit, etiam beata Virgo, etsi peperit hominem simul pertransiente cum illo Dei Verbo, non ideo est Dei genitrix. non enim Verbi dignitas à beata Virgine caput, sed erat natura Deus. Quid autem sit Verbum simul cum carne pertransire, ipse fortasse norit, ac solus. Sed satis mirari nequeo tam subtilem illius diligentiam. Nam Verbum ipsum Dei unitum esse carni secundum hypostasim, sermo veritatis prædicat: hic vero simul pertransisse (quidnam eo verbo vellet nescio) sæpe inculcans affirmat. Deinde cum de natura nobis & unitate secundum hypostasim omnis sit ratio proposita, & peruestigare studeat non quid nam sit secundum dignitatem illud ex Deo Verbum, sed verum ex dispensatione factum sit homo, & carnem ex muliere propriam fecerit, questionem in alia absurde transfert, aitq. non ex beata Virgine dignitatem esse Verbo partam, sed fuisse natura Deum. at quomodo non perspicuum sit diversa prorsus esse dignitatem & naturam? Sed in his rebus subtilitatem

A
μαρ, ἐπὶ αὐτῇ οὐκ ἀζήμιον· μάλλον δὲ ἢ ὅτι καὶ διὰ
δούλης ἐσαργήσῃ τὸ πρὸς κεκλιμένῃ τῇ ψυχῇ, καὶ τὸ
ἐλπίσθαι ἡμᾶν, ὅτι καὶ μιστὴν ἄμενον, ὡς λογισμὸς τὸ
εἰσὶν ἡμαρτηκότα. ἀλλὰ τῶν οὕτως ἀνθρώπων ἐκ-
νοήσας ἑαυτὸν μὲν εἶπεν τῆς ἀληθείας ἡρώδης· καὶ
τὸν ἐραστὴν, ἡμᾶς δὲ πεπληρωμένον τῇ ψεύδος αὐτῇ.
καί τῃ τῇ ζῆλῳ ἐστὶν ἐξ ἀπορίας σου μάλλον ἰδεῖν, ὅτι
τὸ ὁρθῶς εἶναι, καὶ ἐστὶν ἀληθές. ὁ γὰρ τοῦ ψεύδους,
καὶ τῆς ἀπάτης σωτήρ, οὗτος τῆς ἀληθείας σω-
σας αὐτὸν ἀπὸ πᾶσης πηρώσεως τῆς ψευδομουθίας τὸν μω-
ρον· τὰ καὶ τοῦ καὶ εἰς λήθην ἐληλαπὼς τὸ πρὸς
B
φῆτον λέγοντος· καὶ οἱ λέγοντες τὸ πικρὸν καλὸν, ἐ-
πὶ καλὸν πικρὸν· οἱ ἡγήντες τὸ καὶ οἱ εἰς φῶς, καὶ
τὸ φῶς εἰς σκοτὸς. πάλιν ἐκ τῶν περιουσιῶν αὐτῶν
τῶν ἀδελφῶν μὴ ὅτι εἰδότες σαφῶς, ὁ λέγων, δι-
λέγεται πρὸς ἡμᾶς. Τίς τιμὴ μὲν γὰρ διὰ σαρκὸς ἢ
σώματος ὁμολογουμένως· ὁ δὲ γὰρ τῶν ὁλῶν δημιουργὸς
καὶ ὁ οἶδε τρεῖς οὐκ ἐστὶν, ἐκ λόγου, πικρὴ τῇ ψυχῇ
σιν· ἀλλὰ ἡ πικρὸς γυνή, καὶ τοῖς μόνις οὐκ ἐστὶν πικρὴ
σιν, αὐτῶν ὅλον δοποτικὴν πιστεύει, τὸν ἐκ
ψυχῆς δὲ λέγων καὶ σώματος, καί τῃ πρὸς τὴν τῆς
ψυχῆς ὑπαρξίν· τῶν παρὲν αὐτῆς σωτηριολογίας
C
μηδὲν· ὁ δὲ γὰρ αὐτῶν ἐπὶ πᾶσι, σωτηριολογίας
πᾶντως τῷ σώματι τῶν ἐν ὁλῶν αὐτῇ ψυχῇ.
ὡς περ οὐκ ἡ γυνή, καὶ τοῖς πικρὸς τὸ σῶμα μόνον, τὸν
ἐκ ψυχῆς ἐκ σώματος δοποτικὴν λέγων· ἀλλὰ
μαρτυρεῖ τὸ πρὸς τῆς ψυχῆς λόγους ὅτι, ὡς σὺ
καὶ τῶν διὰ τῆς ἰδίας ὑπαρξίας λαμβανούσης
δὲ τῇ, οὕτως καὶ διὰ τῆς μακαρίας παρῆναι· ὁ γὰρ
καὶ μήτηρ ἐστὶ τῆς ἀγίας σαρκὸς, ἀλλὰ οὐκ ἐκ τῆς
ἐν ὁλῶν αὐτῇ καὶ ἀληθῆς τὸν ἐκ θεοῦ ἰδὸν λόγον·
καὶ οἱ πρὸς λέγων θεοτόκον αὐτῇ, καὶ διὰ τὴν πᾶντως
D
καθ' ἑαυτὴν τὸν θεοῦ λόγον τὸν ὡς περ, οὕτως μὲν τῆς
ἰδίας ὑπαρξίας τῶν δὲ τῇ πεπληρωμένῃ τῇ σαρκὶ
σωτῆρ· ὁ μάλλον τῆς οἰκονομίας τὸν τρεῖς οὐκ ἐστὶν
καὶ τῶν μαρτύρων τὸν ζῆλον, ἐπὶ καὶ ἐκ τῆς πικρῆς τῇ
ἀκρίβειας σου, καὶ ἐφοβήθην· κύριε, κατανοήσας τὰ ἐργα
σου, καὶ ἐξέστης. ἀλλὰ ὁ πάνσοφος ἡμῶν, καὶ ἀγχι-
ἐξῆλθες τῇ τῇ ἀδελφῶν μαρτύρων διωκτῶν νεοφυῶν,
οὕτως φησὶ, ἐκ τῆς ἀγίας παρῆναι, ἐκ τῆς πικρῆς αὐτῆς
πικρῆς, συμπαραλῶντες αὐτῇ τὸν θεοῦ λόγον, ἀλλὰ ὁ
τῶν θεοτόκων· ὁ γὰρ τῆς μακαρίας παρῆναι
τὸ ἀξίωμα λόγου· ἀλλὰ ὡς φύσις θεός. Τὸ μὲν ὅτι
E
συμπαραλῶν τῇ σαρκὶ τὸν λόγον, ὅτι πᾶσι ἐστὶν, αὐ-
τὸς αὐτὸς εἰδὲν, καὶ μόνος· ἀλλὰ καὶ ὁ σφραγιστὴς οὗτος
λεπίτης ἀκρίβειας αὐτῇ. ὡς περ μὲν γὰρ τῇ σαρκὶ
καὶ ὑπαρξίᾳ τὸν θεοῦ λόγον, ὁ τῆς ἀληθείας
πρὸς βόλῃς λόγους· τὸν συμπαραλῶν, οὐκ εἰδὲν, πικρῆς
λέγων, ἀλλὰ βαρυνόμεναι συχνῶς. εἰπερ φύσις
ἡμῶν, καὶ τῆς καὶ ὑπαρξίᾳ ἐν ὁλῶν αὐτῇ πικρῆς
καμίνε λόγου, καὶ διεκρίναι σωτῆρ αὐτῶν, καὶ ὁ
τῆς

πᾶσι ἐστὶ καὶ τῇ ἀγίᾳ ὁ ἐκ θεοῦ λόγος, ἀλλὰ οἱ γέγονεν οἰκονομικῶς αὐτῶν, ἰδίᾳ πικρῆς σαρκὶ τῇ
γοναίᾳ, ὡς ἐπερ μεθυστὴς ἀλλοτρίως τὸν ζῆλον τῆς ἀγίας παρῆναι, φησὶ, τὸ ἀξίωμα τῷ λόγῳ,
ἀλλὰ ὡς φύσις θεός· καί τῃ πᾶσι καὶ ἐπερ ἐναργῶς ἀξίωμα τὸ καὶ φύσις, ἀλλὰ ὁ πᾶσι ἀγῶν
τῆς

ἡ δὲ πρὸς τὴν ἐν πύττις ἡμῶν ἰσχυρομένης ὁ λόγος. τὸ δ' αὖ
 ἰφειζέης ἀναγκαῖον ἰδὲν. ὅππῃ γὰρ πὶ καὶ ἔπειρον
 τὴν πρὸς ἡμῶν λεγόμενοις, ὡς τοῦ οἰετοῦ πυ, καὶ
 δυσδιάφικτον κριμὴν, καὶ ἀπαχρύντως ἔχον, ἅς γε
 τὸ διωάδα, ἔμῃ αἰσινικῶς, ὅθ' ἄλλοι σικαῖον ἡμῶν
 τῶν ἐκ γυναικὸς ἀποφῆναι γῆναιον ποδ' Εμμανυήλ.
 Φησὶ δὲ οὕτω πάλιν.

Ὁ Μακάριος Ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς ἀπεκρύνειται
 πρὸς τῶν ἀγίων ἀγγέλων, ὅτι παλαστήσεται τὸ βρέ-
 φος πνύματος ἀγίου ἐπὶ ἐκ κελίας μητρὸς αὐτοῦ.
 Ἐπιδόμα ἀγίου ἔχων, οὕτως ὁ μακάριος βαπτιστὴς
 ἀπὸ τῆς πύττις. τί οὖν, καλῆς τῶν ἐλισαβέτ πνύμα-
 τος; ἐπὶ τῶν τῶν τοῦ σικαῖου καὶ πνύς ὡς
 ἐν ὑμῖν πρὸς τὰ λεγόμενα ξενίζομενοι, σὺ γὰρ πὶ
 ἀπὸ τῆς αὐτοῦ.

Καὶ τίς τῶν τριούτων ἐπακούσας λόγων, σὺ δὲ
 ἴδης ἐν τῇ ἀλφῇ τῆς ὁ πρὸς τῆς φωνῆς. ὁ γὰρ μωρὸς
 μωρὰ λαλῶν, καὶ ἡ καρδία αὐτοῦ μάταια νοῶν, τὸ
 σικαῖον αὐτοῦ, ἔλαλῃ πρὸς κύριον παλαστήσεται;
 παλαστήσεται γὰρ ὁμολογουμένως, καὶ ἔπειρον ἔδεν, τὸ
 χρῆς οὕτω, ἔμῃ αἰσινικῶς, ὡς ἀληθῆς,
 ὅππῃ πρὸς τῆς μὲν οὖν ἡμερότητος κατεπληθύνει
 αὐτὸν. Ἐσυνγνώμης γὰρ, ἔφιλανθρωπίας ἀξί-
 αδα δὲν ἔφη τὴν τῶν παρ' αὐτοῦ λόγων τῶν ἐμ-
 ρίαν σὶκ ἔχοντες. ἀλλ' ὡς τὸ καὶ ἡμῶν αὐτοῖς τρι-
 πῆτην, σὶ σικαῖον. μαῖα δὲ, καὶ ἀπὸ τῆς π-
 λῶσιν ἐκ χριστιανῶν. μαχῆρῶν γὰρ οὕτω, καὶ δι-
 σπασμένων ἀπὸ ἀλλήλων λόγων, πῶς οὐχ ἔ-
 πεισι δὲ ὡς; πάλιν ἐκείνῳ φάμεν. πῆκε μὲν
 γὰρ ὁμολογουμένως ἡ ἐλισαβέτ τῷ ἀγίῳ πνύμα-
 τι κικερισμένοι ἐν μητέρα τὸν μακάριον βαπτ-
 ιστῶν. ἀλλ' ἡ μὲν ἡρώτη πυ πρὸς τῆς ἡσιπύσων
 χραφῆς, ὅτι καὶ τὸ πνύμα γόνει σικῆ, ὁρῶς αὐ-
 ἱφῆς ὁνομάζεσθαι δὲν πρὸς ἡμῶν πνύματος
 αὐτῶν. σὶ δὲ ψιλῇ, καὶ μόνῃ λέγεται τὸ πῆχον π-
 μῆσθαι χριστῇ, πὶ τῆς σαρκύσως χρεῖμα παρ-
 σικῶ ἀξίως τῇ καὶ μέγιστον χρεῖμα; ὅ γὰρ ἐπὶ π-
 τῶν, σικαῖον πὶ πῆχον γῆναιον τὸν λόγον, καὶ ὅτι κέ-
 χρισται πὶς ἀπὸ τῶν πνύματος πνύματι πρ-
 φητικῶ. πρὶ μὲν γὰρ τῆς ἀγίας παρῆναι γέχα-
 σται ἰδὲ ἡ παρῆναι ἐκαστὸν ἔχον, καὶ πῆχον ὡς
 καὶ τῶς ὡνόμασαι, καὶ μὲν καὶ Εμμανυήλ ὁ π-
 χῆς, ὅς ἐστι μεθαρμύνομενοι μετ' ἡμῶν ὁ θς.
 πρὶ δὲ γὰρ τῆς ἐλισαβέτ, ὅτι γῆναιον ὡς πρ-
 λῶσται μὲν ἐν πνύματι, καὶ διωάμει ἡλίου πρ-
 πρῶσται δὲ πρὸς πρῶτον κύριον, ἐπὶ μῆσθαι ὅθ' ὡς
 αὐτοῦ. σὶ καὶ ἡμῶν μὲν ἡ ἀπὸ πνύματος ἡ ἐλι-
 σαβέτ, ἐκτίπκε γὰρ πρὸς τῆς ὡψίσων. ἡσιπύσων γ-
 μῶν ἀληθῶς ἡ ἀγία παρῆναι, ὅτι ἡσὶν ἐν ὡψί-
 σων σικῇ πῆκε σαρκικῶς, πνύσι κατὰ σικ-
 κα. ἐπὶ δὲ γὰρ αὐθρῶς ἡ πῆχον ἐπὶ, πῶς τῇ πὶ,
 καὶ μῆλα ἐμφρότως, πὶ τῆς ἡσιπύσων πρῶτον αὐθρῶνως πρῶτον φάμεν. ὡς γὰρ οὕτω, καὶ
 οὐχ ἱπρως, διωάδα καὶ ἡμῶν γῆναιον πὶν ὡς πῶς φύσιν, οὐ πρὸς εἶναι πρὸς, ὅππῃ ἐπὶ, ὁλιγῶς
 πὶ πῆχον; μεμνησθῆναι δὲ μαῖα δὲ πρὶ ὡς πὶ, καὶ ἐπὶ, καὶ ἐπὶ πρῶτον γὰρ ἀμείνων ἡ θία τί ἐπὶ, καὶ

A dicendi non magni pendimus. Quod autem se-
 quitur, perspicere necessarium esse cenleo. nam
 ijs quæ à nobis dicuntur, aliud quoddam obijcit
 argumentum, ut ipse certe putat, inevitabile sa-
 ne & satis validum, ut possit & quidem audacter
 ipsam Emmanuelis ex muliere generationem
 ludum nobis & inanem fabulam reddere. Itaque
 sic rursus ait:

B De beato Ioanne Baptista pradicatur à sanctis An-
 gelis, implendum esse infantem spiritu sancto adhuc
 ex utero matris suæ; & hic beatus Ioannes Baptista
 Spiritum sanctum habens editus est. Quid igitur, ap-
 pellabis ne ipsam Elisabet Spiritus genitricem? Huc
 animum refer. ac si qui in vobis fuerint qui ad ea quæ
 dicuntur, tamquam ad inaudita & insolita monentur,
 veniam date illorum imperitiæ.

C Quis nam his verbis auditis non continuo in
 illam Prophetæ vocem erumpat: Stultus enim
 stulta loquetur, & cor eius vana cogitabit, ut
 perficiat iniqua, & loquatur aduersus Dominum
 seductione? Seductio enim perspicue est & aliud
 nihil, sententijs adeo frigidis puerilibusq. tamquā
 veris, confidere. Ac benignitatem ipsius admi-
 retur fortasse non nemo, quod veniam ac bene-
 uolentiam illis tribuendam censuit, qui à se di-
 ctorum peritiā non haberent. Verum id nobis
 quoque optabile in primis erat si contigisset,
 immo vero omnibus qui inter Christianos cen-
 sentur. nam à tam improbis peruersisq. dictis
 abscedere quomodo non sit omnibus optan-
 dum? Sed tamen illud dicimus: Peperit sine du-
 bio Elisabet beatum Ioannem Baptistam san-
 cto Spiritu in vtero perunctum: verum sicubi
 in sacris litteris perscriptum fuisset, etiam Spiritu
 factum esse carnem, recte dixisses ipsam à
 nobis appellandam esse Spiritus genitricem. Sin
 autem sola ac simplici vnctione honoratus est
 natus puer, cur incarnationis soliditatem gra-
 tix secundum participationem acquisitæ æquan-
 dam censet? Neque enim est idem, dicere Ver-
 bum carnem factum esse, & spiritu prophetico
 vnctum esse aliquem per Spiritum. Est enim de
 sancta Virgine scriptum: Ecce virgo in vtero
 habebit, & pariet filium, & partus est appellatus,
 & insuper Emmanuel, ille puer editus, quod est
 interpretatum, Nobiscum Deus: sed de Elisa-
 bet, fore ut pariat filium, qui antegredietur in
 spiritu & virtute Eliæ, & præeat ante faciem Do-
 mini parare vias eius. Ergo nullo modo est Spi-
 ritus genitrix ipsa Elisabet, quia peperit Pro-
 phetam Altissimi: sed vere Dei genitrix est san-
 cta Virgo, quia Deum vnctum carni peperit car-
 naliter, hoc est secundum carnem. Nam quia
 homo est ipsa quæ peperit, ea de causa rectissime
 asserimus modum generationis ex humano mo-
 re seruatum. Neque enim aliter potuit nasci se-
 cundum nos ille qui supra omnem naturam ex-
 cellit, non ita ut quod erat parupenderet; nullo
 modo; sed ut maneret potius quod erat, & est, &
 erit. mutatione namque potior est diuina illa,

NESTORICA.
 Luc. 1. 6.

16

CYRILLI
 CAP. V.
 Esai. 52. 6.

Esai. 7. 6.

Luc. 2. 6.

17.

supre-

supremaq. natura. Ergo nos recte sentire, qui Deum genitum esse secundum carnem ad salutem vniuersorum asserimus, diuinitus inspirata littera testantur. Sed quia nouis suis dogmatis veritatem & ipsum Ecclesiasticæ Fidei symbolum opponit, quod olim Spiritus sancti lumine illustrati Patres apud Nicæam collecti definierunt, metuens ipse ne aliqui fortasse sanam Fidem seruarent, illorum vocibus ad veritatem instituti, calumniari conatur, & dictionum redditionem inuertit, & ipsam vim sententiarum adulterare audet. Cum enim ipse in media Ecclesia profanis vteretur vocum nouitatibus, vir quidam sane probus, qui adhuc inter laicos erat, sed tamen admirabilem sibi collegerat eruditionem, seruenti & religioso zelo permotus, & contentiori voce inclamitans, Ipsum inquit ante sæcula Verbum etiam secundam subijisse generationem, idest, illam secundum carnem & ex muliere: tumultuantibus ad ista populis, & maiori ac saniori parte maximis illumi laudibus attollente vt primum & sapientem in primis, & rectorum dogmatum haud expertem, alijs nihilominus aduersus illum effertis, ipse se interponit, moxq. illos approbat, quos sua docendo perdiderat, ceterum in eum linguam exacuit qui ipsius dogmata non sustinuerat, & in sanctos Patres qui piam Fidei definitionem nobis constituerant, quam vt animi anchoram habemus tutam ac firman, vt scriptum est.

Hebr. 6. d.
29.

ISTORIUS.

Gaudeo enim, inquit, vestrum aspiciens zelum. Indidem perspicue coargui possunt quæ ab infelici homine sunt flagitiose dicta. nam quorum duæ sunt generationes, eorum duo sint filij necesse est. sed Ecclesia vnum agnoscit Filium, ipsum Dominum Christum.

CYRILLI
CAP. VI.

Stultissime quid his de rebus sentiendum sit definitionem protulit, dicens: Quorum duæ sunt generationes, eorum duo quoque sint filij necesse est. Ceterum omittam his de rebus exiliori disputatione, interim quæ ad orationis nostræ propositum ex diligenti inquisitione inueniri poterunt colligamus. Igitur duas esse generationes, minime admittendum censuit. Vnam porro natiuitatem à nobis esse confitendam asserit, ne duos filios intelligamus, ac si necesse sit, si duo prorsus generationes sint, duos item filios inferri. Prodeat ergo ac doceat vtram generationem malit admittere, illamne ex Patre ante sæcula, per quam nondum incarnatus, Deus erat Verbum, an vero hanc recentem & ex muliere? Nam si illam dicet solam, illam dico ante sæcula & ex Patre, ille erit vtrique & quidem solus Filius, qui ex eo secundum naturam est ortus, antequam carni & sanguini communicaret: temere autem ac frustra mysterium incarnationis asseritur, & nullo modo seipsum exinanauit, neque subijt serui formam, sed sic permansit, & veram carnis conjunctionem hucusque refugit. Sin vero qui extremis temporibus ex muliere natus

Hebr. 2. b.

Philip. 2. b.

est, πέντε μὲν ἑαυτὸν κατ' οὐδένα τρόπον· οὐτι μὲν ἐν τῇ τοῦ θεοῦ ζήσων μερῶ· μεμείνηκε δὲ οὕτω, πῶς αἶμα σώσαν ἀληθῆ καὶ εἰς δέυρο παραπύμενος. ἀλλ' ὁ ἐν ἰσχάτις καίτοις ἐκ γυναικὸς αὐτῆς

A ὑπερέστη φύσις. ὅρθε μὲν αὖτ' ὅτι φρονεῖν ἡδίστατα, θρονὸν γὰρ ἡγήσθη καὶ σέβειν ὅτι σωτήριον τὸ εἶναι, ἀλαβεβαίαν μὲν, μεμαρτύρηκεν ἡ θεογονία, καὶ φησὶ. Ἐπὶ δὲ ἡ πῶς νεωτέρως αὐτὸ δόγμασι τῶν ἀληθῶν, καὶ αὐτὸ τῆς ἐκκλησιαστικῆς πίστεως ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τὸ σύμβολον, ὃ ἀπὸ τῆς ἑκτονῆς αἰῶνος φωτεινότητος οἱ καὶ καίτοις ἐν τῇ Νικαίων συνάκλησιν πατέρες ὡρίσθησαν, δεδιὼς μὴ ἄρα πως ὑγίαι τῶν πίστεως ἀλυσάμενοι τῶν πνεύματι, τῆς ἐκείνων φωνῆς παιδαγωγούμενοι πρὸς ἀλήθειαν, πρὸς τὴν σοφίαν, ἐ τῶν λέξεων ἐκαστὰ τῶν διδασκόντων, καὶ αὐτῶν δὲ τῶν ἐνοίων τῶν διωκτῶν τῶν ἀποστόλων ἀπὸ πλῆθους. ἰπὸ δὲ ἡ αὐτῆς ὅτι μέσης ἐκκλησίας, βιβλίοις ἐχρησάμενοι φωνῆς, αὐτῆς περὶ τῶν ἀγίων ὁμολογούντων, ἐ πλῶν μὲν ἐν λαϊκοῖς ἐπὶ, πλῶν δὲ ἐν ἀγίοις ἐπὶ συναγωγῶν ἐν ἑαυτοῖς τῶν πατέρων, θρησκείαν, ἐ φιλοδοξίᾳ κεκώμηται ζήλῳ, καὶ πρὸς τὴν κεκοινωμένην, αὐτῶν ἐφ' ἣν περὶ αἰώνιον λόγον καὶ δόξαν ὑπομνήσαι γρηγοροῖν, δὴλον δὲ, ὅτι τῶν καὶ σέβειν, ἐ ἐκ γυναικὸς ἰσοβουλοῦται ὅτι πρὸς ταῦτα τῶν δόμων, καὶ τῶν μὲν πατέρων, καὶ νεωτέρων, ὃ μετέρις αὐτῶν ἐπαίρει πειρηματόων, ὡς διὰ τῆς καὶ σωτηρίας, καὶ τῆς τῶν δόγματων ὁρθότητος ἐκ ἡμοιοκείας, λελυτήσθαι τῶν γὰρ μὲν κατ' αὐτῶν τῶν ἀδελφῶν, ἀλαβεβαίαν αὐτῆς, διδοίχεται μὲν αὐτῶν ἐκείνους, οὓς τὰ ἑαυτοῦ διδάσκων διδωλέκεν· ὅτι δὲ ἡ τῶν γλωττίων αὐτῶν τῶν μὴ ἀναχωρούντων αὐτῶν, καὶ μὲν καὶ πῶς ἀγίοις πατέρας, οἱ τῶν ἀποστόλων τῆς πίστεως ὅροι ἡμῶν πηρομοιότηκασιν, ὡς ὡς ἀγνοεῖν ἔχουμεν τῆς ψυχῆς ἀσφαλῆς, καὶ βιβλίου, καὶ τὸ γεγραμμένον.

Καίρω γὰρ, ἐφ' ἣν ὑμεῖς θρησκείαν ζήλῳ, αὐτῶν ἐπὶ σέβειν τῆς τῶν λεχθέντων ὑπὸ τῆς τοῦ θεοῦ δεικνύμενης ὁ ἰσχυρός· ὡς γὰρ δύο θρησκείαι, καὶ τῶν τούτων δύο οἱ· ἡ δὲ ἐκκλησία ἵνα οἶδεν ὅτι τὴν δευτέραν χεῖρα.

Αποκρίματα μὲν οὖν τῶν τῶν πῶς ἐνοίων ὅροι ἐκλεγκάται, λέγων· ὡς γὰρ δύο θρησκείαι, πῶς καὶ δύο οἱ. ἰσομοιότηκας γὰρ τῆς ἐν γὰ πῶς ἀφ' ἐμῶν, πῶς πρὸς τὸν ἑλόντα σκοπὸν πρὸς ἀεὶ βούλῃ ἐράδην, φέρε δὲ, φέρε, συνάγειν. ἐκείνῳ αὖτ' ὅτι ἐκ τῶν ἐπισημαίων, καὶ τῶν δὲ φησὶ μίαν ὁμολογίαν πρὸς ἡμῶν, ἵνα μὴ δύο νοώμεν ἡμῶν· ὡς ὅτι ἐπὶ ἀναγκῆς, ἐν δύο πάντως αἱ διδοίχεται εἶναι, δύο ἐν ἡμῶν ἐπὶ φέρεται· διδοίχεται παρελθόντων, πῶς ἄρα τῶν θρησκείων τῶν ἀδελφῶν, τῶν πρὸς αἰώνιον πῶς ἐκ πατέρων, καὶ τῶν οὐκ ὡς σαρκοκώμετος θῶς ἐν ὁ λόγος, ἡ γὰρ τῶν πῶς τῶν πρὸς φωνῆς, καὶ ἐκ γυναικὸς· ἐ ἐμῶν αὖτ' ἐκείνῳ ἐρῶ, καὶ μόνῳ, τῶν πρὸς αἰώνιον λέγων, καὶ ἐκ πατέρων, ἐκείνους αὐτῶν, καὶ μόνους ἡμῶν, ὃ ἐξ αὐτῶν κατὰ φύσιν, οὐκ ὡς σαρκοκώ, καὶ αἶμα πρὸς κεκοινωτικῶς· οὐκ ὡς, καὶ ὡς· οὐκ ὡς, πῶς αὐτῶν τῆς ἐκαστῶν πρὸς λαλεῖται μεμείνηκεν· καὶ κε-

τῆς ἐκαστῶν πρὸς λαλεῖται μεμείνηκεν· καὶ κε-

αὐτὸς αὐτὸ λέγειτο, καὶ μένος, ὥς· καὶ διὰ καὶ μίας
παντὶ τῷ ἐκ γυναικὸς ἐξελθόντι ὡς γυνήσιν,
ἐπὶ αὐτῷ ἀναγκάως ποιεῖται καὶ φύσιν ὥς ὁ ἐκ
θεοῦ πατρὸς λόγος· ἀλλ' ὅρα καὶ πάντως ὁ θεοφι-
λὴς τῷ τῷ ἐνοίῳ ἀρπάζει, καὶ τὸ λῆαι δαπανώ-
ντος εἰς ἀσέβειαν, ἵνα τίνων ὁδὸν ἐρχώμεθα τῷ βα-
σιλικῷ, δύο φαιμέν γυνήσιν πρὸς ἀπὸ τῆς, εἴα ὅτι
δι' αὐτῶν ὡς· οὕτω μὲν ἐν σαρκὶ γενομένη τὸν ἐκ
θεοῦ λέγον· τὸν αὐτὸν ὅτι μὴ πῶς καὶ σαρκωμένον,
καὶ δι' ἡμῶν τῷ ἐκ γυναικὸς ἀνατλάται γυνήσιν καὶ
σάρκα· αἱ μὲν γὰρ ἐπὶ αὐτῶν ἵσταται τὸ χεῖρ
δὴ πάντως δύο νοῦν τὸν ὡς, εἰ ὅτι δύο γυνήσιν ὅσο
μάζομεν, ὁρθῶς αὐτῶν, καὶ αὐτῶν ἀληθῆς ἐπὶ ὅτι ὅτι Χρι-
στοῦ μυστήριον, καὶ ὁ τῆς ἐκ αὐτῶν λόγος, ἐπι-
ραῖν ἔχει τῷ ὁδῷ, καὶ ἐκ ἐν γὰρ πῶς καὶ ἡμᾶς ἱσο-
πρῶτος ὁρᾶται, τί τῆς καὶ ἡμᾶς ἀποστήσας σω-
ρῶν, ἡμεῖς πῶς ἐξελθόντες, καὶ ὑπὲρ λόγον, τὸν νοῦν
ἐν εἰς, εἰς ἀδρανείαν, καὶ ἀμνηστῶν τῷ ὁλοκαυτώσει
καταφωρεται πρὸς τὸν δὲ μοι θαυμάζειν ἐπὶ τῷ
ἐκείνῳ ἐστὶν· εἴα γὰρ ἐν πύρις ὁμολογῶν ὡς ἐκείνῳ
τῷ ἐκκλησίᾳ, περὶ τῆς ὅτι, ὅτι τὸν δὲ αὐτῶν
Χριστὸν, ἐκείνῳ πῶς ἔστι· διότι γὰρ ἀληθῶν
τῷ ὡς, εἰ αὐτῶν ἐκείνῳ πῶς, ὅτι ὅτι ὅτι ὅτι
ἐστὶ καὶ φύσιν ὁ λόγος, διεκρινόμενος, τί ὅτι ὅτι
αὐτῶν ὅτι μᾶλλον, καὶ θεὸς, ὡς ἐν ἱστοίᾳ μόνῃ τῆς
δόξης, καὶ ἡμῶν γυνήσιν, οὐδὲ γὰρ εἰς ἐν, ἐπὶ ἐστὶ
παντὶ τῷ ἀμνηστῶν, μᾶλλον ὅτι καὶ αὐτῶν, ἐ-
τὸν τῷ μυστήριον λόγον καταστῆκε πρὸς τὸ ἀκαλῆς.
ἐφ' ὅτι οὕτως.

Δεῖ ὅτι ἡμᾶς, νῦν γὰρ ἡλθον εἰς ἐνοίαν, καὶ τῷ καὶ
Νίκαιαν συνέδοκον μαζῇ, ὅτι αὐτοῦ τῷ ὡς, ὅτι
ὅτι ὁ θεὸς ἐκ γυναικὸς ἐκ Μαρίας· ἐφ' ὅτι, ὅτι πρὸς
μὲν εἰς εἴα θεὸν πατέρα παντοκράτορα· καὶ εἰς εἴα
κύριον Ἰησοῦν Χριστόν. περὶ τῆς, ὅτι πρὸς τῆς
ἡμεῖς τῷ, Χριστῷ, ὅτι ἐκείνῳ τῷ δύο φύσιν, ἐκ
εἰς, εἰς εἴα θεὸν λόγον· ἀλλ' ἔλαβον τὸ ὄνομα τὸ
σημαῖον ἀμνηστῶν, ἵνα ὅτι ὑποκαταβαίνων ἀ-
πὸ τῆς γυναικὸς, μὴ ἐκείνῳ· ἵνα, τὸν σαυρωθέντα, καὶ
πεφέντα, μὴ ἀληθῶς τῷ ἀκλῶν, ὡς θεότητες πάντες
παύσης. ἡμεῖς τῷ πῶς· πρὸς εἰς εἴα
κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, τὸν ὡς τὸν μονογενῆ, τὸν ἐκ
πατρὸς γυνήσιν· τὸν ὁμοούσιον τῷ πατρί· τὸν κα-
ταλόντα ἐκ τῶν ὡς, καὶ σαρκωθέντα
ἐκ πρὸς ἀγία. ἐκ εἰς, ὅτι ἐκ γυναικὸς ἐκ
πρὸς ἀγία. διεκρινόμενος ὅτι τῷ ἀγίᾳ πα-
τρί, τί δὲ ἀρα τὸ σαρκωθέντα ἐστὶ, φησὶν, ἐπὶ τὸ
ἐκ αὐτῶν· τί ὅτι τὸ ἐκ αὐτῶν κατα-
σημαῖον αὐτῶν, ἀνατλάων αὐτῶν, ἐφ' ὅτι πῶς· ὅτι
πῶς τῆς ἰδίας φύσεως ὑπομεινόμενος εἰς τὸν σάρκα,
ἀλλὰ τῷ ἐνοίῳ τῷ εἰς αὐτῶν.

Ἀρα αὐτὸ ἀνάγκη τῷ τῷ πρὸς τῷ Χριστῷ
τοῖς ὅτι τῆς ἐνοίᾳ τῷ λόγῳ ἀβελτηρίας, ὅτι
τῶν ἐνοίᾳ δυοθεσίας; ἀρ' ἐκ ἐκείνῳ αὐτῶν ἀληθῶς
ἀρ' ἐκ ἐκείνῳ ἀληθῶς ἀρ' ἐκ ἐκείνῳ ἀληθῶς αὐτῶν,
ἀρ' ἐκ ἐκείνῳ ἀληθῶς ἀρ' ἐκ ἐκείνῳ ἀληθῶς αὐτῶν.

A est, is utique diceretur & quidē solus Filius, atque
etiam solam hanc ex muliere generationem ad-
mitteremus: ergo necessario perdidit illud ex Deo
Patre Verbum ne sit secundum naturam Filius.
Sed videt prorsus vir Dei amator quā sint hæ
sententiæ absurdæ, & quantopere ad impietatem
vergant. Ut ergo via regia gradiamur, duas di-
cimus fuisse natiuitates, sed vnum in vtraque Fi-
lium, cum in carne nondum esset, Verbum ex
Deo, eundem vero postea etiam incarnatum, &
qui propter nos generationem secundum carnē
ex muliere subiecit. Nam si dixisset in homi-
nibus oportere prorsus, si duas generationes di-
camus, duos esse filios, recte ac vere dixisset: sed
quia Christi mysterium & incarnationis ratio
aliam viam tenet, & in rebus nostris non eodem
modo conspicitur, cur consuetudine quæ apud
nos viget, inspecta, deinde animum ad res admi-
rabiles, & quæ rationem superant adijciens, ad
imbecillam & stultam infidelitatem manifeste
labitur? Quod autem mihi in mentem venit ad-
mirari, illud est. Cum enim in his verbis confes-
sus esset, Ecclesiam vnum Filium agnoscere, ac
subiunxisset, nimirum ipsum illum Dominum
Christum, nusquam postea retinuit vnum, sed
ipsas res unitas distinguit inter se, ac scorsim
vtramque ponit; non quid Verbum sit secun-
dum naturam, quid item caro disquirens, sed ho-
minem & Deum tamquam sola, ut ipse putat,
æqualitate gloriæ in vnum colligens: quod ne-
que credibile est cuiquam, neque fieri potest:
tantiq. mysterij rationem ad absurditatem de-
turbat. Sic namque dixit:

Nos autem oportet, quod nunc mihi venit in men-
tem, advertere etiam Nicenam Synodum nusquam
dicere ausam, Deum ex Maria genitum. ait enim:
Credimus in vnum Deum Patrem omnipotentem, &
in vnum Dominum IESUM Christum. Attendite,
cum prius posuissent hoc nomen, Christus, quod duas
naturas indicat, non dixisse, In vnum Deum Verbum,
sed accepisse nomen quod vtrumque significaret: ut
cum inferius audires mortem, nihil mouearis, ne illa
verba, Crucifixum & sepultum, aures offendant, tam-
quam hæc sit passa diuinitas. Deinde ad hæc illa
subiungit: Credimus in vnum Dominum IESUM
Christum filium unigenitum, ex Patre natum, con-
substantialē Patri: qui descendit de calis propter
nos, & incarnatus est de Spiritu sancto. Non dixe-
runt etiam, Natum de Spiritu sancto. Porro sanctos
illos Patres, inquit, ut interpretarentur quid nam il-
lud sit, Incarnatus, dixisse illud, Homo factus est.
Quid vero sit, Homo factus, rursus ipse declarās
ait: Sua ipsius natura non in carnem demutata, sed in-
habitationem hominis subeunte.

An vero quisquam qui inter Christianos cen-
setur, æquo animo ferat vel ineptiam verborum,
vel sententiarum impietatem? non hæc verba
apud cordatos sane homines tamquam scurrili-
tas habeantur, ac maledicentiæ in Christum ge-
nus haud infimum? Calumniatur enim verita-
tem, non esse ipsum inquit vere Filium, cum hoc
nomen

β iij ἐπερ

ΝΙΣΤΟΡΑΝ.

ΚΥΡΙΛΛΟΥ
ΚΑΡ. VII.

ἴσμεν πῶς καὶ ἐν τοῖς μόνον, καὶ σαρκὸς οὕτω μεταλαχόν, καὶ
 μὴ τῷ ἐκ παρθένου. Φωτὶ ναὶ. δὲ τὰ ὅ, οἱ καὶ
 βασιλεὺς πολλὰς ὁ δὲ πύρις λόγος. εἰς καὶ οὕτως, ὡς ἐ-
 φων, οὐκ ἀπέπειτα χρησίμως αὐτὸν εἰς τὸ παρὲν
 αἰσθάνεσθαι, ἐφ' ἑτέρας ἰσχυρῶς τῆς ἀγίας σωτῆρος Φω-
 τῆς, καὶ οὕτως ὡς ἀπὸ τῶν ὅτι τὸ αὐτὸ δοκεῖ, τὴν
 τῆς ἀληθείας καταβιάζεται διωκῆναι. Φησὶ γὰρ, ὅτι
 γὰρ φασὶν οἱ πατέρες πτωχόμεν εἰς ἕνα κύριον
 Ἰησοῦν Χριστόν, τὸν υἱὸν τὸν μονογενῆ, τὸν ἐκ τοῦ πατρὸς
 γνηστῆ, τὸν ὁμοούσιον τῷ πατρὶ, τὸν κατεστῆκε
 δι' ἡμᾶς, καὶ σαρκωθέντα ἐκ παρθένου ἀγίας. ὅτι
 φέρει ὁ κύριος, ἐφ' ὅτι τὸ ἀγίων πατέρων· ἵνα
 καποῖ τις, ἐρμηνεύσει τὸν ἐνανθρωπήσαντα, ὅτι
 λεγόμενον σαρκωθέντα, καὶ τροπὴν τῆς θείας φύσεως
 ἵνα μετασχηματισθῇ εἰς τὴν σάρκα, ἀλλὰ τὴν ἐσοικῆσιν τὴν
 εἰς ἀνθρώπου. ἐν ἐξηγήσει ὁ πάλιν τῆς αὐτῆς ἐχέτω
 διανοίας, ἐπὶ καὶ οὕτω φησὶ.

Ἡμετέρους τῷ διαγγελιστῇ· ἐπὶ ὁ διαγγε-
 λιστὴς, ἐλθὼν εἰς τὴν ἐνανθρωπήσαν, ἐφυγε γνηστῆ
 εἰπὼν ὅτι ὁ θεοῦ λόγος, καὶ τῆς σάρκωσιν· ποῦ;
 ἀκούει· καὶ ὁ λόγος οὐκ ἐγίνετο· ἐκ ἡμῶν διὰ σαρ-
 κὸς ἐγνηστῆ. ὅπου γὰρ μνημονεύσιν οἱ ἀποστόλοι, ἡ οἱ
 διαγγελιστῇ ὁ υἱὸς, ἡ θείας, ὅτι ἐγνηστῆ ἐκ γυναι-
 κός. πρὸς τὴν λεγόμενον, ὡς καλῶς· ὅπου γὰρ λέ-
 γουσι τὸ ὄνομα ὁ υἱὸς, ἐπὶ ἐπὶ τῇ ἐκ γυναικός. ἡ
 θείας τὸ ἐγνηστῆ· ὅπου ὁ μνημονεύσει ὁ λόγος, καὶ εἰς
 αὐτὴν ἐρμηνεύσει εἰπὼν γνηστῆ διὰ τῆς ἀνθρωπο-
 τῆς. ὁ γὰρ μακάριος Ἰωάννης ὁ διαγγελιστὴς, ἐλ-
 θὼν εἰς τὸν λόγον, καὶ εἰς τὴν ἐνανθρωπήσαν αὐτὴν,
 ἀκούει οἷα φησὶ· ὁ λόγος οὐκ ἐγίνετο.

Οἶρε δὲ οὐκ ὡς ἀπὸ τῆς, οἱ ἐφ' ἡμᾶς
 συμβολὴ τὴν ἀπόδοσιν, ἰδωμεν, εἰ μὴ τι κακὸν ὁ-
 μῆται ὡς πύρις ἐπὶ αὐτῶν. Πτωχόμεν εἰς ἕνα
 θεὸν πατέρα παντοκράτορα, πάντων ὁρατῶν, καὶ ἀο-
 ράτων πνεύματι· ἐν ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, τὸν
 υἱὸν τοῦ θεοῦ, γνηστῆ ἐκ τοῦ πατρὸς μονογενῆ, τυπ-
 σιν, ἐκ τῆς ἀγίας τῆς αὐτῆς· θεὸν ἐκ θεοῦ, φῶς ἐκ φω-
 τῆς, θεὸν ἀληθινόν ἐκ θεοῦ ἀληθινού, γνηστῆ, καὶ
 πνεύματι, ὁμοούσιον τῷ πατρὶ, δι' ὃ τὰ πάντα ἐγίνετο,
 τὰ πρὸ τῶν αἰώνων, ἐπὶ ὅτι τῆς γῆς τὸν δι' ἡμᾶς τὸν
 ἀνθρώπου, καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν, κατε-
 στῆκε, καὶ σαρκωθέντα, ἐνανθρωπήσαντα, παθόντα,
 ἐσταυρωθέντα τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ· ἀνελθόντα εἰς τοὺς οὐ-
 ρανούς· ἐρχόμενον κρῖναι ζῶντας, καὶ νεκρούς. καὶ εἰς
 τὸ πνεῦμα τὸ ἀγίον. ἰθὺ δὲ οὐκ ὡς ἡμεῖς, ποῦ τι θεί-
 κασιν, εἰπὼν τὸ ὅτι ὁ υἱὸς, σαρκωθέντα ἐκ παρθένου
 ἀγίας ἐκ Μαρίας τῆς παρθένου; ἀλλὰ ποῦ μὲν ἐκ-
 δίδειν αὐτὴν καὶ γὰρ. πολλὴν ἐκείνη ἀφ' ἧς. φασὶ γὰρ,
 αὐτὸν τὸν ἐκ θεοῦ λόγον, τὸν μονογενῆ, τὸν ἐκ τῆς ἀγίας
 τοῦ πατρὸς, τὸν δι' οὗ τὰ πάντα, τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν,
 σαρκωθέντα, ἐνανθρωπήσαντα· παθόντα, ἐστα-
 υρωθέντα· καὶ μὴ, ὅτι καὶ καίτοι ἐπαρῆκε κρείττης. Ἀλλ' ἵνα καὶ τῆς παρ' αὐτὴν φωνῆς, ἀκριβῆς τὴν βα-
 σίλειον εἰρήνης, ἰδωμεν πᾶσι τὸν ἡμῶν τῆς ἐκείνης αὐτῆς ἀμαθίας, διὰ βεβαιώσαι σεφῶς, σαρκωθῆ-
 ῖσθαι καὶ πᾶσι, καὶ ἐνανθρωπήσαντα τὸν ἐκ θεοῦ λόγον αὐτῆς εἰπὼν, καὶ τῆς εἰς ἀλήθειαν ψήφους, ὡς τὰ ἑκὼν λέ-
 β. iiii γέντες

A nito, etiam si solus consideretur nondum assum-
 pta carne, necnon etiam illi templo ex Virgine
 nato: & quia, ut puto, his de rebus disputatio in-
 quisiitione magna indiget, ea ad praesens oppor-
 tune in tempus commodius reiecta, ad alteram
 sanctae illius Synodi vocem transeamus: quam
 iste ut ad suam sententiam peruerat, ipsi poten-
 tissimae veritati vim affert. Ait enim scripsis-
 se Patres: Credimus in unum Dominum IESUM
 Christum, Filium unigenitum, ex Patre natum,
 consubstantialium Patri: qui descendit propter nos,
 & incarnatus est de Spiritu sancto. Ad haec in-
 fert ac dicit de sanctis illis Patribus: Inferius
 verobunc ipsum qui dicitur incarnatus, interpretantur
 esse hominem factum. non quod natura divina in car-
 nem sit mutata, sed quod in homine habitavit. In ex-
 positione rursus eidem inhaeret sententiae, ac ita
 dicit:

Secuti sunt Evangelistam. nam Evangelista ubi ad
 narrandam humanationem peruenit, dicere generatio-
 nem in Deo Verbo vitavit, ac posuit incarnationem.
 Ubi nam? audi: Et Verbum caro factum est. non di-
 xit, Per carnem natus est. nam ubi Apostoli vel
 Evangelistae mentionem Filij faciunt, ponunt natum
 esse ex muliere. attende quae quod dicitur. ubi com-
 memorant nomen Filij, & editum esse ex muliere, po-
 nunt verbum, Natus est. at ubi Verbi divini mentio-
 nem faciunt, nemo illorum ausus est dicere, genitum
 esse per humanitatem. Nam beatus Iohannes Evan-
 gelista ubi peruenit ad Verbum, & eius humanationem,
 audi quid dicat: Verbum caro factum est.

Age iam, cum his quae dixit componendo no-
 stri Symboli editionem, inspiciamus, an etiam in
 ea quidpiam ab hoc homine audacter sit innoua-
 tum. Credimus in unum Deum Patrem omni-
 potentem, omnium visibilium & invisibilium
 factorem: & in unum Dominum IESUM Chri-
 stum Filium Dei ex Patre unigenitum, hoc est, ex
 eius substantia; Deum de Deo, lumen de lumine,
 Deum verum de Deo vero; genitum, non factum,
 consubstantialem Patri, per quem omnia facta
 sunt, quae in caelo & quae in terra. qui propter nos
 homines & propter nostram salutem descendit,
 & incarnatus est, & homo factus est; passus est, &
 resurrexit tertia die, ascendit in caelos, venturus
 est iudicare vivos & mortuos: & in Spiritum
 sanctum. Age igitur vir egregie, dic ubi nam
 posuerint de Filio, incarnatum esse de Spiritu
 sancto & Maria virgine? Atqui id ostendere mi-
 nime poterit, sed tamen illud considera. Faten-
 tur enim ipsum Dei Verbum, illum unigenitum,
 illum ex substantia Patris, illum per quem omnia,
 illud lumen verum, incarnatum esse, & fa-
 ctum hominem, & passum, & resurrexisse, quin
 etiam suo tempore rediturum iudicem. Iam
 vero ut eius verbis certissimam normam appo-
 nendo videamus quanta sit in illis imperitia, af-
 ferit aperte, ipsum Dei Verbum incarnatum esse
 & hominem factum illos dicere, & eorum verita-
 ti suffragium ferens, tamquam convenientia di-
 centes

dicere quod non admodum sit damnandum. Nam ut evertat, ut ipse putat, idque nimium audacter, generationem Filij secundum carnem, ratiocinationem componit anilem ac stultam, & nullum ex veritate fulcrum habentem. Rursum namque sic scribit, cum aduersus Arianos disputationem instituisset:

HISTORIUS.

Tamen diuinitate certe quæ maior est, ipsum Dei Verbum recentius esse nugantur. at vero hi beata Maria ipsum posteriorem efficiunt, & matrem temporalem ipsi Deitati opifici temporum præponunt: immo vero ipsam Christi parentem ne esse quidem Christi matrem sinunt. nam si non hominis natura, sed Deus Verbum fuit, ut illi dicunt, quem illa peperit, pariens editi partus nullo modo mater est. qui enim sit mater illius, qui ab eius natura sit extraneus? Quod si mater apud eos appellatur, humanitas est partu edita, non diuinitas. nam cuique matri proprium est consubstantialia parere. Aut igitur non erit mater quæ consubstantiali sibi minime peperit: aut si mater ab ipsis vocatur, sibi in substantia similem genuit.

CYRILLI
CAP. IX.

Perquam abditum sane sententiarum pondus, ac vehemens & inuitabilis hominis qui nobis ista conscripsit, syllogismorum vis cernitur. Unde nam quæso eiusmodi fabellas collectas habens in medium prodis? aut quis nam prorsus in eam sententiarum stulticiam est lapsus, ut putet ac dicat Unigeniti Deitatem non ex Patre ante sæcula subsistentiam habere, sed ut esse inciperet, à carne & sanguine initium accepisse? Quis adeo stupidus est & imperitus, & sacrarum litterarum plane rudis? Quis non meminit Esaie de ipso clamantis: Generationem eius quis enarrabit? Ioannis etiam aperte scribentis: In principio erat Verbum, & Verbum erat apud Deum, & Deus erat Verbum. omnia per ipsum facta sunt, & sine ipso factum est nihil? Quod si omnia per ipsum, qui fieri potest ut rebus per ipsum factis sit natu posterior, qui ante omnia sæcula & tempora præcessit? Quid igitur quod ab omnibus rejicitur, tamquam sit dictum defers? Desine eos calumniari qui iure tua accusant, & magnam in illis stulticiam irrident. Cum itaque nemo sit qui dicat, beatam Virginem ex sua carne diuinitatis naturam peperisse, noli frustra laborare ut ratiocinationes nobis intexas ex summptionibus neque veris, neque apud omnes certis. Quæ vero causa te impulit, ut linguam adeo impotentem & effrenatam laxares aduersus eos qui recta sapere studuissent, & omnibus Dei cultoribus crimen inferres graue, & omnium atrocissimum? Nam rursus in Ecclesia dixisti:

HISTORIUS.

Dixi iam sapius, si quis inter vos simplicior, siue inter quoscumque alios voce hac, Dei genitrix, gaudet, apud me nulla est de voce inuidia: tantum ne Virginem Deam faciat.

CYRILLI
CAP. X.
§. 2. §. 17.

Rursum nobis conuiciaris, & amarulentum os infigis, exprobras etiam Ecclesiæ Domini, ut scriptum est? Verum nos, o vir egregie, qui illam Dei genitricem dicimus, neminem unquam qui inter creaturas censeretur, Deum fecimus,

καὶ καμμένον; ἀλλ' ἡμεῖς γε, ὡς πάντες οἱ θεοῦ λέγοντες αὐτὴν· πρὸς τοιαύτην ἡμεῖς οὐκ ἐπὶ τὴν πλοῦ-

σιν, οἷον τι λέγειν αὐτὴν τῶν ἐσφόδρα ἀναβιβλῆ-
μένῳ· αἰατρεῖται γὰρ καὶ περὶ οὗ οἰεῖται, καὶ μά-
λα νουθετικῶς, τὴν καὶ σάρκα ἡμῶν τὸ ὑπὸ, σωπ-
θῆσι λογισμὸν καὶ ἀποπειρῇ, ἢ ἡλίθιος, καὶ ὑποβά-
θρῳ σὺν ἔχοντα, τὴν ἐξ ἀληθείας. καὶ οὐ γὰρ ἐξ οὗ
πάλιν· πεποίηται ὁ πρὸς Ἀρειανούς ὁ λόγος αὐτῶν.

Οὐτως ὁ καὶ θεότητος μερίζοντος τὸν θεὸν λόγον λη-
ροδοσι νεώτερον· οὗτοι δ' αὐτὴν τῆς μακαρίας Μαρίας
ἐργάζονται δόξα· καὶ μήτερά γεροντικῶς τῇ δη-
μιουργῶ τῶν χρόνων ἐφιστῶσι θεότητι· μάλλον δ' οὐδὲ
μήτερά ποδ' ἑλκυστὶ τὴν ἑλκυστικὴν εἰσὶν· αἱ γὰρ σὺν
αἰσθητικῶν φύσει, ἀλλὰ θεὸς ὁ λόγος ὡς ὡς αὐτῶν ἐκεί-
νοι φασίν, ὁ παρ' ἐκείνης, ἡ πνεύματι ποδ' πνεύματος ὡς
μήτερά. ὡς γὰρ εἴη τις μήτερά τῆς φύσεως τῆς αὐ-
τῆς ἀλλοτρίᾳ; αἱ δ' μήτερά παρ' αὐτῶν ὀνομάζονται, αὐ-
θραπύτης τὸ πνεῦμα, καὶ θεότης· πᾶσι γὰρ ἰδοὺν μήτερος
ὁμοῦσιν αἰκτῆς. ἡ οὖν σὺν ἑστὰ μήτερος ὁμοῦσιν εἰ-
αυτῇ μὴ πνεύματι· ἡ μήτερά παρ' αὐτῶν καλεσμένη, τὴν
εἰαυτῇ κατ' ὅσιν ἐγγίγνεται ὁμοῖον.

Ὡς βαδὺ τὸ πνεῦμα τῶν ἐνοικῶν· δεινὴ δ' καὶ δυσ-
διάφυκτος ὁ καὶ τοιαύτη συγγραφέας ἡμῶν ἡ ἐκ τῆς
συλλογισμῶν ἀνάγκη φαίνεται. πῶς ἡμῶν τὰ πᾶ-
σι συναρτητικῶς εἰς μέσον ἔρχη μυστήρια; ἡ τις ὁ-
λως ἀμαθίας εἰς τὸ κατὰ λῆξιν ἐνοικῶν, ὡς οἰ-
σθαι πᾶσι λέγειν τὴν θεότητα ὁ μονοθεὸς καὶ πατρι-
στικὸν ἔχειν τὴν ὑπαρξίν ἐκ πατρὸς, δεχθῆναι δ' ὡς
τῆς εἰς τὸ εἶναι πατρὸς σάρκα πᾶσι, καὶ αἶμα λαβῆναι;
τίς οὕτως ἐμβρόντης, ἢ ὀλιγογνώμων ἐστίν, καὶ τῶν
ιερέων καμμένων αἰσθητικῶς πατριῶς; τίς δ' ἀμα-
μνητικῶς ἀμαρτυρικῶς μὲν ἡσυχίᾳ πρὸς αὐτὰ τὴν γε-
νέαν αὐτὰ τίς διηγήσεται; καὶ κατὰ τὸν καὶ ἰωάννη
σαφῶς· ἐξελθὼν ὁ λόγος, καὶ ὁ λόγος ὡς πρὸς τὸν
θεόν, καὶ θεὸς ὡς ὁ λόγος· πᾶσι δ' αὐτὰ ἔφη, καὶ
χωρὶς αὐτὰ ἔφη· ὡς εἰς; ἢ εἰ πᾶσι δ' αὐτὰ, πᾶσι
τὸ δ' αὐτὰ καμνόντων ὀλιγογνώμων ἐστίν ὡς ὁ πρὸς πα-
τὸς αἰώνος, καὶ χρόνων; τί τῶν τῶν πᾶσι διότι βλητῶν,
ὡς εἰρημῶν, ἡσυχίας; πᾶσι τῶν σπουδαίων τῶν πᾶσι
δικαίως ἐπισημαίνουσιν, καὶ τῆς ἐν αὐτοῖς ἀμαθίας
ἀμαρτυρικῶς τὸ μέγεθος; ὅτι πᾶσι ὡς εἰς ὁ λέγων
ἐστίν, ὡς ἐκείνους ἡ πατριῶς ἐκ τῆς ἰδίας σαρκὸς
τὴν τῆς θεότητος φύσιν, μὴ ἀπὸ τῆς ματρὸς, λογισ-
μοὺς ἡμῶν ἀναπαύειν, σὺν ἐξ ἀληθῶν, καὶ ἀπὸ
ἀμαρτυρικῶν καμνόντων καμνόντων λημμάτων. τί δ' εἰς τὸ
ἐπισημαίνουσιν, ἀμαρτυρικῶς, καὶ ἀπὸ τῶν οὕτως χαλάσει τὴν
γλῶσσαν καὶ τῶν ὁρῶν φρονεῖν διασπαρασσάτω, καὶ
παντὶς ὁ σινομένης θεὸς ἐγκλημα κατὰ χάρις δέξιν, καὶ
καὶ παγκράτειον· ἵφης γὰρ πάλιν ἐπὶ ἐκκλησίας.

Εἰπον δ' ἡμεῖς πλεονέκεις, ὅτι εἰ τις ἢ ἐν ἡμῶν ἀφελέστερος, αἱ πᾶσι ἐν ἄλλοις πᾶσι, καὶ τῇ τῇ θεότητος
φωτῇ, ἐμοὶ πρὸς τὴν φωτὴν φῶς σὺν ἑπ' ἡμῶν
μὴ ποιῶν τὴν πατριῶν θεόν.

Πάλιν ἡμῶν ἀμαρτυρικῶς, καὶ πλεονέκεις· ὅτι πᾶσι
σημαίνουσιν; ὁμοῦσιν δ' αὖ τὴν συναγωγὴν κυρίως, καὶ τὸ
καὶ

των ἐκτόσμων· κατέβημεθα ὅ, θιόν εἶδεναι τὸν
ἦνα, καὶ φύσιν, καὶ ἀληθῶς· ἴσμεν δὲ ἀνθρώπων οὐσαν
καθ' ἡμᾶς τὴν μακαρίαν παρθέτον· ἀλώτη ὅ, καὶ
οὐκ ἔστι μακαρία, ἀνθρώπων ἡμῖν θιοφόρον δόξα φαιών
αὐτὸς τὸν Εμμανουήλ, καὶ τῶν σῶν ὁπτιχηρημάτων
τὴν κατήρησιν ὁπτιχῆς ἐπέφ.

ΤΟΜΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ.

Η γλώσσα μὲν πῦρ, καὶ ἀκατάχρηστον ἐστὶ κα-
κόν, καὶ γέγραπται· πῶς ἐπιθῆναι
βλάβη θωπύμενος, ὁ θωπείστος ψάλλει
Δαυίδ· ἦτο κύριε φυλακὴν τῷ σῶματί μου, καὶ ἴ-
σαν πειρασμοῦ πρὸς τὴν χεῖρά μου· μὴ ἐκκλίης τὴν
καρδίαν μου εἰς λόγους πονηρίας, τὸ πρὸς φασίδια
πρὸς φασίδια εἰς ἀμαρτίας· τί μὲν γὰρ ὁ δόξα μου δύνα-
σται, καὶ ἀκράβη τὴν ὁπτιχῆσιν ὁπτι γλώττης ἐχθρῶν,
ὡς αὐτὸς λέγει, ἢ μὴ, θιόδοτος ἀληθῶς ἢ αὐτὸς καὶ
τὸ χεῖμα ἐστὶν οὐκ ἐστὶ μικρὸν λόγος, ὅ, καὶ πῶς ἐκ
ἀθανάτων ὁπτιχῆσιν πολυτίαν· τί γὰρ μὲν
πρὸς αἰς λόγους, καὶ τὸ ἀχάλιον εἰς πρὸς φασίδια,
καὶ δυνάμεις, καὶ εἰς πρὸς φασίδια καὶ ἀχάμιζι τὸν
κεχηρημένον· γέγραπται δὲ, ὅ, πρὸς φασίδια, ἐστὶν ἐκ
χεῖρ γλώττης· οἱ ὅ, πρὸς φασίδια αὐτῆς, ἐδοκίμασε τὸν
καρπὸν αὐτῆς· πρὸς φασίδια ὅ, ἐστὶν πρὸς φασίδια
τὸ πρὸς φασίδια· οἱ μὲν ἐστὶν οἱ λόγους πρὸς φασίδια,
οἱ δὲ μὴ, χεῖρ ἐστὶν ὁπτι τῷ σῶματί μου· ἀμαρτίας γὰρ
λόγους πῶς οὐκ ἀμύνωσι ἢ σιωπῇ, ἐπὶ πρὸς φασίδια
πρὸς φασίδια ἐστὶν λόγους, καὶ τῆς ἀπορήτου δό-
ξης καὶ ἀχάμιζι φωνῆς τῆς ἀληθείας καὶ τῆς δόξης ἀ-
κατάχρηστος αὐτῶν ἀφῆμις καταγορεύει πρὸς
ἡμῶν· ἀμαρτίας ὅ, εἰς τὸν ἀδελφόν, καὶ τὸν
πρὸς φασίδια αὐτῶν πρὸς φασίδια, εἰς χεῖρ ἀμαρ-
τίας ὅ, γέγραπται γὰρ οὕτως ὁ θωπείστος Παῦλος·
καὶ ταῦτα φημι, τῆς Νεστορίου λόγους ἐπιτυχῶς·
ἐστὶν μόνον αὐτῶν δόξα φασίδια βλέπων τὸ χεῖμα
λέγει ἡμᾶς, ὡς ἐστὶ μὲν θιόδοτος ἢ ἀχάμιζι
ἐκτίπηκε δὲ θιόν οἷον τὸν Εμμανουήλ· ἀλλὰ γὰρ ἐπὶ
πρὸς φασίδια ἐστὶν καὶ πρὸς φασίδια τῆς χεῖρ δόξης
πρὸς φασίδια ἐστὶν θιόδοτος γὰρ ἡμῖν αὐτὸν πρὸς φασίδια
δυνάμεις, ἐστὶν θιόν ἀληθῶς, ἀνθρώπων ὅ, θιόν πρὸς φασίδια
μὲν, ὡς ἐστὶν ἡμῶν τῆς ἀχάμιζι. οὕτως γὰρ αὐτῶν, ἐστὶν μόνον,
πρὸς φασίδια τῶν ἀλλῶν δυνάμεις φρὸν τῆς πρὸς φασίδια
καὶ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας, ὡς αὐτὸς ἐαυτῷ
πρὸς φασίδια ὁ χεῖρ, τῆς τῶν πρὸς φασίδια συγγραφέ-
της οὐκ ἐχθρῶν ρυτίδας, οὐκ ἐστὶν μακρὸν ἀμύ-
μου, καὶ αὐτῶν πρὸς φασίδια πρὸς φασίδια τὴν ἐπ' αὐτῶν γῶ-
σιν ἐχθρῶν, καὶ τῆς πίστεως τὴν πρὸς φασίδια ἀμύ-
λα πρὸς φασίδια· πρὸς φασίδια γὰρ εἰς ἡμῶν, πρὸς φασίδια
πρὸς φασίδια, πρὸς φασίδια ὁπτι τῆς, καὶ ἀποφά-
σιν πρὸς φασίδια, καὶ εἰς ἡμῶν κύριον Ἰησοῦν τὸν χεῖρ·
καὶ εἰς τὸ πρὸς φασίδια ὅ, ἐστὶν οἱ δὲ τῆς πύ-
της ἐπιπρὸς φασίδια τῶν ἀχάμιζι πρὸς φασίδια, αὐτῶν τὸν ἐκ τοῦ θιόν, καὶ πρὸς φασίδια, οὐκ ἀληθῶς φωνῆ-
ται λόγους, καθ' ἡμᾶς ἡμῶν φασίδια, πρὸς φασίδια τῆς, καὶ ἐκ τῶν πρὸς φασίδια, τῶν πρὸς φασίδια, αὐτῶν πρὸς φασίδια
ἐκ τῆς

cinus, atque hunc morem tenemus, ut Deum
sciamus illum unum & natura & vere Deum.
scimus etiam beatam illam Virginem hominem
fuisse nostri similem. Sed ipse nec multo post de-
prehenderis ipsum Emmanuelem hominem no-
bis Deiferum prædicare, tuorumq. argumentor-
um condemnationem alteri tribuere.

TOMVS SECVNDVS.

EST lingua, sicut scriptum est, ignis, & *Iacob. 3. 6.*
effrenatum malum, cuius ut incommo-
da vitaret psallit beatus David: Pone *Psal. 140.*
Domine custodiam ori meo, & ostium *4. 3.*
circumstantiæ labijs meis. non declines cor meum
in verba malitiæ, ad excusandas excusationes in
peccatis. Nam recte oris officio uti, & diligen-
ti cautione moderari linguam observando quid
dicendum sit, quid reticendum, divinum plane
munus est, & res haud parvipendenda ijs certe
qui cum laude vitam ducere student: ut contra,
illa præcepta in loquendo temeritas, & effrenatus
ad nugas effundendas imperus periculo non
caret, & in præcipitium inferni homines eo mo-
re præditos defert. Scriptum est etiam, mortem *Prover. 18*
ac vitam esse in manu linguæ, & qui illam cohi- *4. 21.*
bent, edere fructus eius. Alius etiam Sapiens
nos allocutus est: Si quidem est tibi sermo pru- *Ecclesi. 3. 6.*
dentis, responde: sin minus, manus sit ad os *14.*
tuum. Nam stulto sermoni præferendum esse
silentium cui sit dubium? Execrandum vero præ-
cipue acerbiter verborum eructare, & im-
pium sermonem adversus ineffabilem illam glo-
riam effundere, quam perpetuis à nobis cele-
brari laudibus æquum erat. Peccantes autem *1. Cor. 8. 6.*
in fratres, & percutientes infirmam eorum con- *12.*
scientiam, in Christum peccamus. Sic namque
beatus Paulus scripsit. Quod ego dico, quia in
quosdam incidi Nestorij sermones; nec tantum-
modo illum negare video dicendam à nobis san-
ctam illam Virginem esse Dei matrem, & Emma-
nuelem peperisse qui Deus erat, sed alijs quoque
modis Christi gloriæ adversari statuisse. nam
Deiferum illum nobis conatur ostendere, non
vere Deum, sed hominem potius cum Deo tam-
quam æqualitate dignitatis coniunctum. Sic
namque illi & quidem soli aliter atque omnibus
alijs hominibus sentire ac dicere placet, quam-
vis catholica Ecclesia, quam sibi ipse Christus *Ephes. 1. 5.*
exhibuit, rugas hominis qui talia conscripsit, *27.*
non habeat, cum sit immaculata, & illius cogni-
tionem omnis prorsus reprehensionis expertem
teneat, ac Fidei editionem rectissime composue-
rit. Credimus namque in unum Deum, Patrem
omnipotentem, omnium visibilium & invisibi-
lium factorem: & in unum Dominum Iesum
Christum, & in Spiritum sanctum. ac sequentes
sanctorum Patrum confessionem his subiunctam,
ipsum Verbum ex Deo Patre substantialiter na-
tum, nostri similem factum esse dicimus, & in-
carnatum, & hominem factum, hoc est, sibi cor-
pus

ἀντὶ, διότι μετὰ τὸν δόξαν σου, καὶ ἀπὸ τῆς
 ἁμαρτίας ἡμῶν καὶ τῆς σαρκοῦς. ἀπὸ τῆς ἰσχύος
 τοῦ ἐν τῷ ἐν ἡμῖν χαλῶν, διδάξει λέγων ὁ μα-
 κάριος Παῦλος· ἐγγύς σου τὸ ῥῆμά ἐστιν ἐν τῷ σῶ-
 ματί σου καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ σου· ὅτι ἐὰν εἴπῃς ἐν τῇ
 σῶματί σου, ὅτι κύριος Ἰησοῦς· καὶ πιστεύῃς ἐν τῇ
 καρδίᾳ σου, ὅτι ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἡγάρεν ἐκ νεκρῶν, σω-
 θήσῃ καρδίᾳ καὶ πιστεύῃς εἰς δικαιοσύνην· σῶματι
 ὁμολογήσῃ εἰς σωτηρίαν. αὐθραξί ὁ παρὲν κα-
 ζετῶν διδάσκει τὸ ἐκ δυοῖν νοήσας καὶ ἀντιθέτων πραγ-
 μάτων· σωθῆναι μὲν τῇ καὶ ἀληθείᾳ μενοινῶν
 σωθῆναι πρὸς ἐνώπιον· ἐσθλὸν δὲ τῷ ζύλῳ τῷ
 πυρ, εἰς οἰκίαν αὐτὴ μεταστρέφεται. τρέπον πρὸς δόξαν
 τὴν καὶ διώκοντες, καὶ τὴν πτῆρηκός ὅπερ ἴδω· μαρμα-
 ρίτη δὲ πάλιν ἐαυτὸν ἀφομοιοῖ λέγων ὁ κύριος
 ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός· ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐ-
 ρανῶν, αὐθραξί ἐμπὲρ ζῆτιν καὶ καλὸς μαρμα-
 ρίτης· ὡς ὅτι ἐστὶν πλῆθος μαρμαρῶν, ἀπὸ
 θῶν πύρεται ὅσα ἔχει, καὶ ἡγάρεν αὐτὸν. Αἰσχύω
 ὁ καὶ ἐπὶ τῶν ἐαυτὸν ἡμῖν καταδεικνύων, ἐκ λέγον-
 τος, ἐγὼ αὐτὸς τὸ πρῶτον, καὶ οἱ τῶν ἐκ τῶν ἐκ τῶν ἐκ τῶν
 μὲν καὶ ἐν ἰδίᾳ φύσιν, τὴν θεοπεπῆ λαμπρότητα
 τοῦ θεοῦ καὶ πατρός· ὡς διδάσκει δὲ πάλιν αὐτὸν,
 κατὰ τὴν φημι τὴν νοητὴν δόξαν· ὡς περ τίνων,
 ὅτι τὸ μαρμαρῶν, καὶ μὲν καὶ τὸ κρῖν, νοή-
 ται μὲν τὸ σῶμα τὸ ὑπεκκείμενον, ἡ δὲ ἐν αὐτῷ
 λαμπρότης, ἡ ζωὴ δόξαν κατ' ἴδιον λόγον, ὡς ἐπὶ
 ἐκ μὲν τῶν ἐν οἷς ἐστὶν· ἰδίᾳ ὁ πάλιν αὐτῶν καὶ
 ἐκ ἀλλότρια τῶν ἐχόντων ἐστὶ τὸ ἀχωρίτως ἐμ-
 πιφυλάττει, καὶ τὸν αὐτὸν οἱ καὶ τρέπον λογούμεθα τὴν
 καὶ φρονησόμεν, καὶ ὅτι τὸ πρῶτον ἐμμανήλ· ἐπὶ οἷα
 μὲν καὶ τὴν φύσιν, θεότης τὴν καὶ αἰετὴ· ἀλλ' ἰδίᾳ
 τὸν λόγον τὸ σῶμα· τὸ δὲ σῶμα τὸ ἐκχωρισ-
 μένος ὁ ἐνώπιος αὐτῷ λόγος· νοῦν καὶ ὡς ἐπὶ, ἐκ
 ἐπὶ τῶν ἐμμανήλ, πρὸς τὴν μετ' ἡμῶν ὁ υἱὸς· τρι-
 γάρτοι, πρὸς μὲν ὡς ἀνθρώπος, καὶ ἐκ τῶν τῆς κενώ-
 σιως μέτρων ἐαυτὸν ἡμῖν ἐμφανῆ καθεστῆς, ἐφα-
 σκεν, ὡς αἶρε τὴν ψυχὴν μου ἀπ' ἐμοῦ· πρὸ δὲ
 πάλιν, ὡς υἱὸς αὐτοῦ ὁ λόγος, καὶ ἐκ ἐναντίας νοήματος,
 καὶ εἰς μὲν τῆς ἰδίας σαρκὸς, ὡς ἐκ ἀναβιβηκὴ φη-
 σιν εἰς τὴν ἐναντίον, εἰ μὴ ὁ ἐκ τῶν ἐναντίων κατεβὰς, ὁ
 υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, Πανταχόθεν τίνων εἰς ἐνώπιον ἀ-
 διάτμητον, καὶ ἀληθῆ σωθῆναι ἡμῖν, τὸν ἱεροῦ
 θεοῦ μὲν τὸν υἱόν, καὶ εἰς πρὸς ὡς ἐν δόξῃ φέρον-
 τος ἐκ πίστεως, διότι πολλὰ ὡς ὁ πρῶτος ἐστὶν, καὶ
 πρὸς ἡμῶν ἐκ τῆς καὶ αὐτῷ τοῦ Χριστοῦ, υἱὸν ὁνομα-
 ζῶν τὸν ἐκ τοῦ πατρὸς λόγον· καὶ πρὸς ἀμέλει
 πρὸς ὡς ὁ λόγος ἐκ διδάσκει σαφῶς, ὡς ἐκ οἰκίᾳ κα-
 ρῶ καὶ τῶν. ὑποπλάττει μὲν καὶ διδόναι μὴ
 ἀρετὴς αἰδοῖ τῇ πρὸς τὴν ἀρίαν παρῆναι ἡτίώμε-
 νος, εἴτα θεοῦ αὐτῷ ὁνομάσας, Φερμέν, ἐκ αὐτοῦ
 κερσὶν τὴν εἰς ἀλλήλας φημι τῶν ὑποκρίσεων καὶ τῶν νομίμων, τῶν τῆς ἐκκλησίας δογμάτων κατὰ τὴν τὴν
 ἀκαλῆς· καὶ τὴν τῶν φρονησάντων ἀδελφῶν· ἐπὶ τῶν ὡς οἰετὶ τὸ δεινόν, αὐτῶν καὶ κατὰ τὴν πάντα συγ-
 χῆν, τῶν εἰς ὁρμήτη καὶ ἀληθῆ ἀφαιρήσεις ἐννοῶν· ἐφ' ὃ καὶ οὕτως.

A tigerit, illico mundum reddet, atque peccati
 omnis prorsus expertem. Sed labia nostra quo-
 nam modo contingat, docet beatus Paulus cum
 dicit: Prope te est verbum in ore tuo, & in cor-
 de tuo: quia si dixeris in ore tuo quia Dominus
 Iesus, & credideris in corde tuo quia Deus
 illum suscitavit a mortuis, saluus eris. Corde
 enim creditur ad iustitiam, ore autem confessio
 fit ad salutem. Dicitur autem carboni perfimi-
 lis, propterea quod ex duabus ac dissimilibus
 rebus intelligitur, sed ita secundum veritatem
 convenientibus, ut in unitatem propemodum
 coniungantur. Ignis enim ubi lignum penetra-
 rit, illud in suam ipsius claritatē ac vires trans-
 fert, eo tamen servato quod erat. Margaritae
 se rursus comparat Dominus noster Iesus
 Christus cum dicit: Simile est regnum celorum
 homini negotiatori quærenti bonas margaritas:
 inuenta autem una pretiosa margarita, vadit &
 vendit universa quæ habet, & emit illam. Alio
 quoque modo illum sese nobis indicare audio
 dicentem: Ego flos campi, lilium convallium.
 Cum enim in sua natura divinam claritatem
 Dei ac Patris habeat, idem præterea spirat odo-
 rem suae colentis spiritualis. Ut ergo in marga-
 rita, atque etiam lilio, quamvis subiectum illis
 corpus percipiatur, claritas tamen seu odor ex
 propria ratione ab illis quibus insunt, tamquam
 diversa noscuntur, sed vicissim propria sunt ha-
 bentium, non ab eis aliena, cum in illis insepa-
 rabiliter hæreant: ad eundem quoque modum
 de Emmanuele ipso nobis est existimandum ac
 sentiendum. Naturæ namque ratione diversa
 sunt diuinitas & caro: sed corpus Verbi pro-
 prium erat, neque seiunctum a corpore illud
 unitum corpori Verbum. haud enim aliter in-
 telligere fas est Emmanuelem, idest nobiscum
 Deum. Itaque nonnumquam ut homo, & ex
 mensura suæ exinanitionis seipsum nobis indi-
 cans, dicebat: Nemo tollit animam meam a me.
 aliquando rursus tamquam Deus Verbum, &
 ut qui de celo, & unus cum sua carne intellige-
 retur: Nemo ascendit, inquit, in cælum, nisi
 qui descendit de celo, filius hominis. Cum igitur
 ipsum Filium sacræ litteræ undique in uni-
 tatem inseparabilem veramque coniungant, & in
 unam personam redigant in fide; hic tamen va-
 nus homo multis modis disiungit, & adversus
 ipsum quoque Christum temere nugatur, Deum
 appellans illud ex Patre Deo Verbum, ut nimi-
 rum suo loco ac tempore progrediens oratio
 plane docebit. Simulat enim se metuere, ne
 quispiam dum sanctæ Virginis reuerentia victus
 illam Dei genitricem vocat, confusionem at-
 que mixtionem substantiarum inter se factam
 putans, Ecclesiæ dogmata deturpet, quamvis ita
 nemo sentiat: sed ut corrigat scilicet, ut ipse
 putat, graue hoc malum, sursum deorsum om-
 nia miscet, recta veraque sententia neglecta. sic
 namque dixit.

Si

NEGATIVE.

Si fide simplici Deiparam proferres, nullus esset apud
me diffionis inuidia, verbi sensum exquirentem. sed
quia video te prætectu erga beatam Mariam honoris,
hæreticorum confirmate blasphemiam, ideo diffionis
prolationem caute præmunio, cum periculum in ea di-
ffione latens suspectum habeam. Id ut clarius dicam,
& ab omnibus percipi facilius possit: Qui Arium se-
ctati sunt, & Eunomium, & Apollinarium, & om-
nium eiusmodi familia hominum chori, studeant
Dei genitricis appellationem inuicere, ut facta mix-
tione, duabusq. naturis minime distinctis, nihil ex his
que viliora sunt, de humanitate dictum acciperetur,
ac locus illis iam aduersus ipsam diuinitatem pateret,
tamquam omnia ab vno dicerentur, non ratione digni-
tatis ex ipsa coniunctione consequentis, sed ipsius ra-
tione natura. Vnus est namque Christus, & vnus Do-
minus: sed in Christo, in vnigenito inquam Filio, &
Christi nomen & Filij nunc de diuinitate, nunc de hu-
manitate, nunc de humanitate diuinitateq. dicitur.

CYRILL
CAP. 6

Vides, vt multiplicibus sententiarum com-
mentis impie variatur, & illam secundum car-
nem generationem Vnigeniti non aliter futu-
ram fuisse conatur ostendere, nisi aliqua substan-
tiarum inter se confusione aut commixtione fa-
cta, cum doctores Ecclesie non hunc modum
nobis tradiderint. Veram namque coniunctio-
nem factam dicimus, ita vt Verbum sibi quidem
corpus vniret, sed id quod erat permaneret. hic
vero nihil eiusmodi concipiens animo, non me-
diocri impietatis crimine laborat, cum in duas
personas & duas hypostascs omnino inter se di-
uersas abiunxerit, ita vt sermones cuique con-
uenientes vtrique personae proprie tribueret: &
rursus vnum dicit Christum I E S V: Dominum,
tamquam sola dignitatis ratione, nō vera vnio-
ne, hoc est, non secundum naturam, homo
cum Deo coniunctus sit. Quoniam igitur modo
vnus est Christus, & Filius, & Dominus, liqui-
dem vt asseris, vtrique seorsim conuenit non
modo vt sic appelletur, verum etiam vt sit vere,
cum isto modo fiat vt substantiae minime inter
se secundum vnionem conuenerint, sed solum
secundum dignitatem, vel auctoritatem, vel po-
testatem vnitae sint? Atqui si naturas rerum per-
uestigemus, videbimus quae pari sunt dignitate,
non ea de causa id amittere ne minus ipsa pro-
prie priuatimq. consistant, neque quod pari sint
gloria id ad vnionem efficiendam sufficere. Ver-
bi gratia, Petrus & Ioannes ambo & Apostoli
& sancti viri erant, & pari honore ac virtute per
Spiritus sanctum ab omnium Salvatore Chri-
sto decorati. simul enim cum ceteris sibi dictum
audierant: Vos estis lux mundi huius. & rursus:
Infirmos curate, mortuos suscite, leprosos
mundate, daemonia eijcite. Num ergo ex eo quod
pari erant dignitate vel auctoritate, illud etiam
eos habuisse asseremus, vt cum duo essent, vnus
homo censeretur? idq. ad vnionem certe hypo-
stascon esse satis? Atqui nonne stultissimum cen-
sendum sit ita sentire? Cur ergo te simulacra re-
ctam fidem tenere, cum Christum I E S V M Do-
minum

March, 5. 6.
 14.
 March, 10.
 6. 8.

λαλίζεας τὸς δύο, καὶ ἀρχὴ πόρ' πρὸς ἑνώσει, τὴν ὡς ἐν γὰρ τῆς ὑποστάσεσι λέγω; ἢ περὶ πῶς ἐκ ἡλείου καμ-
θῇ τὸ ὡδε φροσῆν, νοοῖτ' αὖ εἰκότως; τί ποιεῖν ὑποπλάτῃ μὲν εἶναι τὴν πίστιν ὁρθὴς, ἐὰν λέγων Χριστὸν Ἰησοῦν
κύριον

Εἰ μὲν πίστεως ἀπλῆς, τὸ θεοπνεῦμα παρέσθῃ, οὐκ
αὐτοὶ τῆς λέξεως ἐφθόνηται, πικρῶν ἐξεπέζων τὸ
ρήματες. ἀλλ' ἐπεὶ περὶ οὗτοσδε παρὰ τῆς τοῦ
κακαρίας Μαρίας τιμῆς, τῶν αἰρετικῶν βεβαί-
ται τὴν βλασφημίαν. Διὰ τοῦτο τὴν τῆς λέξεως πα-
ροχρᾶν ἀσφαλιζομένη· τὴν ἐν τῇ λέξει κρυπόμενον
κίνδυνον ὑποφωμύμενος· ἵνα ὁ αὐτὸς πεφύσκειται, καὶ πᾶ-
σι δόλησθῶσι περὶ αὐτοῦ, πῶς Ἀρτίου καὶ Εὐνομίου, καὶ Ἀπ-
λιναρτίου, καὶ πάντων τῶν χορεῖς τῶν τῆς τριακῆς Φα-
ρμακίας ἀπὸ τοῦ θεοπνεύματος ἐκείνου, οὐκ ἀσφαλῶς γινώ-
σκουσιν, καὶ τὸ οὗτοσδε μὴ διαφευγέμενον, μηδὲν τῶν δι-
πλῶν εἰς τὴν αὐθραπύτητα λαμβανέμενον· καὶ χωρὶς
αὐτοῦ λοιπὸν καὶ τῆς θεότητος ἔχειν, οὐκ ἔστιν ἁπλῶς
γινώσκων παρ' ἐνός, καὶ καὶ τὴν διὰ τὴν σπουδαίαν ἀξίαν,
ἀλλὰ καὶ τὴν φύσιν. εἰς μὲν γὰρ ὁ Χριστός, καὶ εἰς κύ-
ριος· ἀλλ' ὅτι ὁ Χριστός, ὅτι ὁ μονογενὴς Λόγος ἦν
καὶ τὸ Χριστός, καὶ τὸ υἱός, ποτὶ μὲν ὅτι τῆς θεότητος πα-
ρ' ὅτι, ὅτι τὸ αὐθραπύτης, * καὶ θεότητος.

THE

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ
ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਵੇ

Ορᾶς ὅπως πλουτέουσιν ἐνοίων ἀρεῖταις ἀνθρώποις
καταπικιλλομένη, καὶ τὴν χεῖρα ἡρώουν ὁμο-
χρῶς, ὡς οὐκ αὐτῶν ἐστὶν ἐσμενένον πρῶτον δ' ἀνέκνῃ,
καὶ μή τις ἡρώει τῶν ὑποσέστων εἰς ἀλλήλας ἀν-
χουσι, ἡρώου σύγκρασις. καὶ τὴν τῆς ἐκκλησίας
διδασκάλων, ὅτι πῶς ἡμᾶς μυσαρωμένων τῶν
τρεῖν· πῶς οὖν γὰρ ἀληθῆ ἡρώει φησὶν, ἐνώπι-
ον μὲν ἐαυτῶ τὸ λόγον τὸ σῶμα, μεμεικτός ὅ-
τι τῶν πεισῶν εἰς τοῦτο ἔχων ἔδεν, διδου-
σὶ θάκεν ὁ μετρίως, διὰ τὴν εἰς τοῦτο πρὸς τὴν, καὶ
ὑποσέστων, ἐλοτρεῖταις ἀλλήλων διηρημέναι· ἐκα-
τέρᾳ τὸ λόγον τοῦ αὐτῇ πρὸς τὴν ἀναπῆλιν ἰδι-
κῶς. καὶ πάλιν ἐνα φησὶ Χρῆστον ἰησοῦν κύριον, ὡς
ἀνθρώπου θῆναι πωρημένον καὶ μόνον τὴν ἀξίαν, ἐν
καθ' ἐνώπιον ἀληθῆ, τυτῆσι τὴν καὶ φύσιν. πῶς ὅτι
Χρῆστις καὶ ἡρώ καὶ κύριος, ἐπεὶ ἀμφότερᾳ ἀνὰ μέρος
ἀρμόσκειν αὐτῶς ἐφ' ὅτι, τὸ δὲ πρὸς τὸν ἰησοῦν, καὶ
εἶναι καὶ ἀληθῆ, διὰ τοῦτο τὸ συμβῆναι αὐτῶν ἐν-
σιν ἡρώ καὶ μὲν ἀλλήλων τὴν ὑποσέστων, ἐνὸς οὖν
κατὰ μόνον τὴν ἀξίαν, ἡρώ τὴν ἀνθρώπου, ἡρώ
ἐξέστων· καὶ τοῦτο τὴν πρῶτον πρὸς τὴν πρῶτον
μοιρῶντες φύσιν, τὰ ἐν ἰουδαίᾳ τῆς ἀξίας, ὅτι
τῆς ἐνὸς τῆς ἀξίας ἀποβεβλήκαται καταφύλα-
μεν αὐτῶν τὴν ὑποσέστων ἰδιουσιάν. οὐκ μὲν τὴν
μοιρῶν εἰς δεξιά, ἀρκείει ὡς ἐνὸς οὖν πρὸς τὴν
Πέτρος πρὸς καὶ ἰωάννης, ἀμφω μὲν. ὅτι τὴν
λοῖπῃ, καὶ ἡρώ, καὶ τῆς ἰουδαίᾳς πρῶτης, καὶ
δυνάμει τῆς ἀξίας πρὸς τὴν πρῶτον κατηγλαίσμε-
ται ὡς τὸ πρῶτον ἡμῶν σωτῆρος Χρῆστον ἡρώ
γὰρ οὐκ οὐκ ἀλλοις, ὅτι ἐστὶ τὸ φῶς τὸ ἡρώ τὸ
τῶν καὶ πάλιν· ἀλλ' ἐνὸς τῆς ἡρώ πρῶτης· ἡρώ
ἐνὸς τῆς ἀξίας καὶ ἀρκείει· δαμόνια ἐκβαλ-
λει· ἀρα ὅτι ἐκ τῆς ἀξίας ἡρώ ἀνθρώπου
αὐτοῖς ὑποσέστων φησὶν, τὴν εἰς ἀνθρώπου εἶνα κατὰ
ἐν τὴν τῆς ὑποσέστων λέγων, ὅτι πῶς ὅτι ἡρώ τῶν
πλάτῃ μὲν εἶναι τὴν πρῶτον ὅτι, εἶνα λέγων Χρῆστον ἰησοῦν
κύριον.

κύριον ἢ τὴν ἀληθείαν εἰς δύο πρόσωπα τὴν ἑνότητα τὴν ἑνότητα, καὶ τὴν μὲν τῆς ἀληθείας ἐνότητος ἀπ-
μαζίνες τρέπον, δι' ἧς ἀληθῶς εἰς π. καὶ μόνος αὐτῶν
ὁ Χριστός· σωάφειαν ἢ ἀληθῶς ἐνομαζίνες τῶν ἰσο-
πρῆτας ἰπῖος γὰρ οὗτος ἐστὶ σωαφείας τρέπος; ἢ εἴτε
εἶδ' αὖ ὅτι φίλον πῶς αὐτῶν τῶν καὶ τῶν βίον, τὸ
ἐν δὲ κλήμας εἶναι κασμικαῖς, οἱ τὰς πρὸς τῶν κρα-
πυῶτων πλουτοδοσί τιμαί; ἀλλ' ἐν ἰσοῖς οὐκ ἀξιώ-
μασι, εἰδ' ὅτι, διεσκήκασι ἀληθῶν ὑπαρξίαι π. τῇ
καθ' ἑνα φημι, καὶ μέντοι τὸ βούλεσθαι τὰ αὐτῶν
Φρονῶν π. καὶ δρᾶν· ἀλλ' εἴπερ ἡ π. δεισμὸς ἀναγ-
καῖος εἰς ἐνότητά σοφείων αὐτῶν τῆς ἀξίας ὁ τρέ-
πος, καθάπερ ἀμέλεια καὶ σύμβασις φυσικῇ, εἴτε
αὐτῶν ἐν ἰσοτητι γερῶν, ἢ τῆς ἀξίας ὑπαρχόντες,
ὑποσέσονται π. καὶ γνῶμη, εἰς τὸ ἔπρος εἶναι καὶ ἐπ-
ρος, ἰδικῶς ἀληθῶν ἀπειροσφίζοντι. πῶς τὴν παροῦν
τῶν σὺν σωάφειαν ἡσυχίαν, τί δὲ καὶ δρᾶσαι λογι-
σμέμεθα; ὁμογνωμονεῖν ἄρα πῶς αὐτῶν, ἢ συμ-
βῶναι περισπούδαται εἰς ἐνότητά· μυστικῶς; ἀλλ' ἐκ
αὐτῶν εἰπὺν· ἐκδέσθαι γὰρ ὁ λόγος πρὸς ἀμφω
ταῦτα, πλὴν νοσηδῶς τὸ ἀδραεῖς. φράζεσθαι μοι κα-
κῆνο· περὶ τὴν ἡσυχίαν γὰρ ἀναγκαιῶς. τί τὸ τῆς ἀξίας
ἡσυχία; πῶς ὡς περὶ αὐτῶν τῶν ἡσυχίας λόγῳ συ-
νημμένον αὐτῶν εἶναι ἐκ γυναικός; ἄρα γὰρ ἰσὺν ἀ-
πὸ φημι ἐν δόξῃ ἢ ὑπεροχῇ, καὶ πᾶσι εἶναι παρε-
σέβασιν, ὅπως αὐτῶν εἶναι πᾶσι εἰς αὐτῶν; εἴτε πῶς
αὐτῶν ἀφ' αὐτῶν λέγων, τῶν δόξαν μὲν, ἐπὶ τῶν δ' ὡς;
πεφλασμένοι δὲ μάτῳ καὶ αὐτῶν ἡμῖν ὁ θεωρεῖος
μελωδός, ὡς πῶς λέγων, ὅτι τῆς ἐννεφέλαις ἰσώρη-
σι τῶν κυρίων; ἢ τῆς ἐνομοιωμένης τῶν κυρίων ἐν ἡσυχί-
ᾳ; ἢ ἐκ ἐπρος πρὸς τὴν ἑνότητα ἢ φύσιν, καὶ ἐκ θεοῦ
πατρὸς λόγος, ὁ κατ' ἰδίαν ὑποσέσονται τῆς πρὸς αὐτῶν
ἐνότητος ἀληθῶς διεχομενῶν; εἴτε πῶς ἐκ ἑπα-
σιν ἐσαργῆς ἀλλ' ἐκ ἰσὺν μὲν τῶν ἡσυχίας λόγῳ πεποιηκεν
ἢ ἀξία τὸ σωημμένον· ὁρᾶται γὰρ μὲν εἶναι ἐν μέσο-
σι· πῶς οὖν εἶναι φημι Χριστὸν, καὶ ἡσυχίαν, καὶ πῶς
πρὸς αὐτῶν εἶναι καὶ τῶν ἐννεφῶν τῶν δυνάμει· καὶ
ὁφισκῶντες ἐπὶ τῆς πρὸς αὐτῶν ἰσότητος π. καὶ δό-
ξης; ἀλλ' ὡς π. περὶ πᾶσι γὰρ οἱ ἐφ' ἑν καὶ τῶν δό-
ξεων κατ' αὐτῶν ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος τῶν
ἰδίων ἀξίας τῶν ἐκ γυναικός· καὶ πῶς ἢ τρέπον αὐτῶν
δὴ πῶς περὶ ἀξίας φημι, βασιλεύειν ἀξίαν. ἄρα
γίγνεται καὶ αὐτῶς ὡς ἀληθινόν; ἄρα φύσιν ἡσυχίας, καὶ
ζωὴ καὶ δυνάμεις, ἢ σοφία καὶ δυνάμεις, εἰκὼν καὶ
ἀπειροσφῆς τῆς ὑποσέσονται πᾶσι πατρὸς; καὶ πῶς τῆς
αὐτῶν δόξης πλεονεκτημένη, κεχωρηκε φυσικῶς εἰς
ἑνα πᾶσι τῶν πεποιημένων; τί οὖν ἐστὶ τὸ ἐξαίρετον ἐν
τῶν καὶ φύσιν ἡσυχίας; τί τὸ μέγα καὶ ὑπερῆμας, εἰ ἐν-
δέχεται τῶν κτίσιν κατὰ πᾶσι δυνάμει, καὶ τῶν
οὐσιωδῶς, τὰ ἐν οἷς εἶναι ἀραδα; ἀλλ' ὡς ἐν μετρίξει
τῆς ἡσυχίας τυχόν ὑπεροχῆς πεφορηκε τῶν ἀξίας; δύο
δὲ πάλιν αἰαμφιλόγως ἡσυχίαν, εἴπερ ἐστὶν ἀληθῆς, ὡς
ἐπὶ πᾶσι, καὶ ἐλαττον καὶ φύσιν ἐστὶ, πῶς τῶν μετρίξει
ἐμποιούτως αὐτῶν, τὸ χεῖρ τῆς πρὸς αὐτῶν τιμώμε-

A minum dicis quidem vnum, sed illum vnum in-
duas personas & hypostasies diuidis? & verum il-
lius vnionis modum, per quem vere vnus ac solus
esse potest Christus, improbas, illam vero hono-
ris æqualitatem vere coniunctionem appellas?
Qualis enim is est coniunctionis modus? An igno-
ras cupere homines qui in hoc sæculo versantur,
mundana potiri gloria, eosq. a principibus ho-
nores consequi? Sed quamuis nonnumquã æqua-
lem habeant dignitatis gradum, tamen inuicem
distant tum singulari subsistentia, tum vero in eo
quod non eadem sapere atque perficere libet. At-
qui si dignitatis ratio vinculum esset necessariũ
quo in vnitatem colligerentur, vt est proculdu-
bio illa coniunctio naturalis, numquam in hono-
rum vel dignitatis æqualitate positi, hypostasi
atque etiam sententia priuatim iater se seiunge-
rentur, vt alter hic esset, ille alter. Quo igitur lo-
co tuam coniunctionem ponemus? quidve effi-
cere putabimus? Consentire ne igitur illos per-
suasit, aut egit vt in mysticam vnitatem conue-
nirent? Sed dicere non habebis, nam hac ratio-
ne demonstratum est, illam esse in vtramque par-
tem admodum infirmam. Illud quoque mihi ex-
plices velim (nam rogare necessario cogor) quid
ipsa dignitas iunxit hominem, vt ipse dixisti, cum
Deo Verbo coniunctum, & ex muliere natum?
Num vero parem gloria & excellentia reddidit,
& tantus vt esset effecit, quantum & ipsum esse
Verbum credibile est? Sed quomodo non ille
mentietur cum dicit: Gloriam meam alteri non
dabo? frustra etiam nugatus erit ille diuinus car-
minum auctor, sic ferme dicens: Quoniam quis
in nubibus æquabitur Domino? aut quis similis
erit Deo in filiis Dei? An vero is non erit alius
ab illo vno & secundum naturam Dei Patris Ver-
bo, qui propriæ hypostasis ratione vere sit ab
eius vnitatem disiunctus? cui nam vero id non sit
evidentissimum? Sed coniunctum sane ipsum
haud æquale Deo Verbo dignitas fecit, quod
inferius illo esse perspicuum est: quomodo igitur
vnum asseris Christum, & filium & Dominum,
quamuis vnus, quod ad sententiarum vim atti-
net, sit præstantior, alter inferior, & eius maie-
state & gloria minor? Præterea, vt illud quoque
his quæ diximus adiungam, donauit, vt ipse
existimat, illud ex Deo Patre Verbum illi mu-
lieris filio suam ipsius dignitatem. Sed hoc ip-
sum quoniam sit modo gestum, exquirere est ope-
ræpretium. num ipse quoque factus est lux vera?
num ex natura Deus, & vita, & rerum opifex,
& sapientia, & virtus, imago etiam & splendor
substantiæ Patris, & illa eximix ac supremæ il-
lius gloriæ ornamenta in vnũ aliquem e creatis
hominibus naturaliter influxerunt? Quid igitur
eximium est in eo secundum naturam Deo? quid
magnum & supra nos, si fas est creaturam his bo-
nis quæ ipse habet, & quidem substantialiter, pos-
se locupletari? At enim dignitatem tamquam
participata fortasse diuina excellentia gessit: igitur
duo rursus erunt proculdubio filij, si quidem
verum est ab eo quod participationem imperti-
tur, diuersum esse & inferius secundum naturam,
id quod ideo honoratur, quia ad ipsum relatio-

cf. naturalem

Esai 48 b 8

Psal 88 b 7

nem habet. Conuinceris ergo ne ea quidem sci-
re quæ dicis. Cur autem eos accusas qui voces
in Euangelijis positas vni personæ tribuunt? An
non ideo, quia nouo more duos inducis filios?
Nam quomodo vnus iam Dominus, & Christus
& filius erit, si vtrique sua persona est & ratio, at-
que etiam hypostasis, ad diuersitatem secedens,
& rem veræ vnionis recusans, & quæ omnino cū
altera conuenire non possit? Quodq. vix credi-
bile est, & eius blasphemiarum turpitudinem
prodit, cōmunia dicit esse hæc nomina, Filius in-
quam, & Christus, & Dominus. quæ si ita com-
munia dicit, vt vni Christo, & quibusdam præter
ipsum alijs conueniant, non absurda eius erit
oratio. Sin imperite disiungit, putatq. ea con-
uenire & ipsi Verbo priuatim, & illi ex muliere
filio; duo plane rursus & citra dubitationem
erunt Christi, & filij, & Domini. Dixit enim
Christi nomen nonnumquam de ipsa diuinitate,
nonnumquam de humanitate, aut etiam de vtro-
que intelligendum. In vniuersum autem nihil di-
uidentem iuuerit eiusdem nominis æquiuocatio
in hoc, vt vnus Christus intelligatur, & filius, &
Dominus, etiam si ipsæ hypostases inuicem se-
iunctæ non sint, ac personæ propria diuersita-
te distinctæ. Vt enim suæ nobis imperitiæ vim
ostendat, adiungit & ait.

HISTORIE. Vbi igitur sacra littera vel natiuitatem Christi de
beata Virgine exponunt, vel mortem, nusquam ponunt
Deum, sed vel Christum, vel Filium, vel Dominum, nam
hæc tria duas naturas significant, nunc hanc, nunc il-
lam; nunc & hanc & illam. Verbi gratia, cum illam de
celo natiuitatem Scriptura nobis exponit, quid ait?
Galat. 4. 4. Misit Deus Filium suum. non ait, Misit Deus Deum
Verbum, sed nomen sumit quod duas naturas indicat.
nam quia filius homo est ac Deus, inquit, Misit filium
suum natum ex muliere; vt cum audieris, natum ex
muliere, continuo videas prepositum nomen quod
duas naturas indicat, vt natiuitatem ex beata Virgi-
ne filij esse dicas, nam Dei filium genuit etiam illa.
1. Ion. 3. 9. Christi genitrix virgo. Sed quia Dei filius duplex est
secundum naturas, genuit illa quidem filium Dei, sed
genuit humanitatem, quæ est filius propter coniunctum
sibi filium.

CYRILLI At nos certe, o vir optime, qui tuis nugis me-
CAP. 11. liora sentire decreuimus, & diuinarum littera-
rum propositum peruestigamus, quæ dicunt vnū
Patrem & Deum ex quo omnia, & vnum Domi-
num Iesum Christum, per quem omnia vt ef-
1. Cor. 8. 4. sent producta sunt, cum audimus ex sancta Vir-
gine natum esse Christum, illico prudenter ad-
modum & recto ad veritatem itinere properan-
tes, illud ex Deo Patre natum Verbum homi-
nem factum dicimus, & vnitum carni secundum
hypostasim, & natum secundum carnem, & tuas
in hac re præstigias nullo modo patiemur: sed
vni & soli secundum naturam Filio Christi no-
men tribuemus, & quidem iure, cum illa per san-
ctam Virginem editio, generatio nuncupetur.
Communia namque sunt illi cum alijs quoque,

vi
ἐκασθενήσῃ τῇ Θεμὲν, καὶ ἐνωθῆναι σαρκὶ καὶ ὑποστασὶν, ἡνωθῆναι τῇ καὶ σάρκα· καὶ τῆς σῆς εἰς τὴν
περὶ τῆς σῆς ἀνιζόμεθα· ἐν τῇ καὶ μόνῃ τῇ καὶ φύσιν ἡμῶν, τὸ Χριστὸς ὄνομα προστιθεσθῆναι, ἐκείνῃ
ἡνωθῆναι ὀνομαζόμενης, τῆς διὰ τῆς ἀγίας παρθένης· καὶ μὲν γὰρ, ὡς ἐφύω, αὐτὴ καὶ ἐπὶ τοῖς αἰὲν αὐτῇ
παιδείῃ

A τὸν· ἀλώσῃ δὲ οὐκ οὐδὲ εἰδὼς ἀλέγῃ. Αἰτῶ δὲ
αὐτὸν ὅτι τοῦ τοῦ ἐν ὑποστάσει προστιθεσθῆναι τῇ
τῆς ἀγαθολογίας φωνῆς; ἀρ' ἔτι δύο καταρτυμῶν
ἡμῶν; πῶς γὰρ ἐπὶ κύριος εἰς, καὶ Χριστὸς, καὶ υἱός, ἢ
προσωπὸν ἰδικὸν ἐκαστέρῃ, καὶ λόγος, ἢ μὲν ἐκ ὑπο-
στασεως, ἀναχωρεῖται πρὸς ἐπιτότητα· καὶ τὴν τῆς ἀλη-
θείας ἐνύστασις χρεῖα παρατυμῆν, καὶ τὸ ἀσύμβα-
τον ὁλοτέρως εἶχαι πρὸς τὴν ἐπίστασιν; καὶ τὸ γὰρ πα-
ράδοχον καὶ τῶν αὐτῶν δυοφθμιῶν δυοφθμίου τὴν
βδελυρίαν· καὶ αὐτὴ φησὶν εἶναι τὴν ἐνέμεναι, τὴν ἡμῶν
φημὶ καὶ Χριστὸς καὶ κύριος· καὶ εἰ μὲν αὐτὰ καὶ αὐτὰ
B φησὶν ὡς ἐν τῇ Χριστῷ, καὶ πρὸς παρ' αὐτὴν ἐπὶ τοῖς,
ἔχοι αὐτὸς ὁ λόγος αὐτῷ· εἰ γὰρ διίσταται ἀμφοτέρως,
εἰσὶν πρὸς αὐτὴν καὶ ἰδικῶς τῇ λόγῳ, καὶ μὲν
τῇ ὅτι γυναικὸς, δύο πῦν πέντασις πάλιν καὶ ἀσμφι-
λόγως Χριστὸς, καὶ υἱός, καὶ κύριος· ἐφ' ὃ γὰρ ἐπὶ τῇ Χρι-
στὸς ὄνομα, πρὸς μὲν θεῶν ἐπὶ τῆς θεότητος αὐτῆς, πρὸς
τὴν γὰρ ἐπὶ τῆς ἀνθρωπότητος, ἢ ἐκ ἀμφοτέρων ὀνό-
ματι δ' αὐτὸ ὁ ὁμωνυμία τὸ σύμπτειν, ἔστιν, εἰς γὰρ τὸ εἶναι
ἕνα καὶ αὐτὸν Χριστὸν, καὶ υἱόν, ἢ κύριον, τίμωται διὰ
τοῦ, καὶ αὐτὸς ἀλλήλων τῆς ὑποστάσεως δυοφθμίου·
C ἢ εἰς ἰδικῶς ἐπιτότητα τῶν προσώπων διεσπλύνειν.
ἐμφανῆ γὰρ ὡς περὶ ἡμῶν καθύστες τῆς ἐνύστασις αὐτῇ
δυοφθμίας τὴν διῶσιν, πρὸς τὴν γὰρ καὶ φησὶν.

Ὅταν εὖ ἡ θεία χρεῖα μέλλῃ λέγειν, ἡ ἡνωθῆναι
πρὸς Χριστὸν τὴν ἐκ τῆς μακαρίας παρθένης, ἡ θεία-
την, οὐδαμῶς φαίνεται ἡθεῖα, θεός, ἀλλ' ἡ Χριστὸς, ἢ
υἱός, ἢ κύριος· ἐπὶ δὲ τῶν ταῖς τρεῖς τῶν δύο φύσεων
εἰς σηματοκῶν. πρὸς μὲν, ταύτης, πρὸς δ' ἐκείνης· πρὸς
τὴν ταύτης καὶ ἐκείνης· εἰδὼν τι λέγειν, ὅταν τὴν ἐκ ὑπερ-
ἡνωθῆναι ἡμῶν ἡ χρεῖα διηγῆται, τὴν λέγειν; ἐκαστὴν
λεῖ οὗτος τὸ υἱὸν αὐτοῦ. οὐκ εἶπεν ἐκαστὴν οὗτος
D τὸν θεὸν λόγον· ἀλλὰ λαμβάνει τὸ ὄνομα τὸ μέντοι
τῆς φύσεως τῆς δύο· ἐπὶ δὲ γὰρ ὁ υἱὸς ἀνθρώπου ἐστὶ καὶ
θεός, λέγειν, ἐκαστὴν οὗτον τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἡνωθῆναι ἐκ
γυναικὸς· ἵνα ὅταν ἀκούσῃς τὸ ἡνωθῆναι ἐκ γυναι-
κὸς, εἴπῃ ἰδὼς τὸ ὄνομα προσκείμενον τὸ μέντοι τῆς
φύσεως τῆς δύο, ἵνα τὴν ἡνωθῆναι τὴν ἐκ τῆς μακα-
ρίας παρθένης, υἱὸς μὲν, καλῆς· υἱὸς γὰρ ἐκλήθησθαι θεὸς
ἢ ἡ χρεῖα τῆς παρθένης. ἀλλ' ἐπὶ δὲ πρὸς υἱὸς τοῦ
θεοῦ διὰ τοῦ ἐστὶ τῆς φύσεως· ὁ ἡνωθῆναι μὲν τὸν υἱὸν τοῦ
θεοῦ, ἀλλ' ἐκλήθησθαι τὴν ἀνθρωπότητι, ἢ τις εἰς υἱὸς,
ἀλλὰ τὸν σωτηριεὺς υἱόν.

E Ἀλλ' ἡμῶν γὰρ ὅταν, οἱ τῶν σῶν πρεσβυτέρων τῇ
ἀμείνω φρονεῖν ἐκαστὸς· ἐκ τῆς θεογονίας χρεῖας
ἐκκληλατυμῆς τὴν καὶ κόσμον, ἵνα λεγέσθῃς τὸν πατέρα· καὶ
καὶ θεὸν ἐκ οὗ τὰ πάντα, ἢ ἵνα κύριος Ἰησοῦ Χρι-
στὸν, δι' οὗ τὰ πάντα παρήχθη πρὸς ἡμῶν, ὅταν ἀκού-
σωμεν ἐκ τῆς ἀγίας παρθένης γελῆσθαι Χριστὸν, πρὸς
δὲ τὴν ἐκ μάλ' ἐμφρόνως, καὶ καθ' ἑαυτὸν τὸ ἀληθῆναι
εἶναι ἀπαράζοντες, τὸ ἐκ θεοῦ πατρὸς φῶναι λόγον.
καὶ τῆς σῆς εἰς τὴν
παιδείῃ

ριάδε τῶν ἐξαμάτων ὁμολογουμένως. πολλοὶ γὰρ ἦσαν
 καὶ χεῖρες, ἐπεὶ ἐκ κύριον, ἢ πὶ οὐρανῷ, ἐπὶ τῆς
 γῆς, καὶ ὁ θεοπίσιος ἡμῖν ῥεῖα Παῦλος.
 πλὴν ὡς ἐοικέναι πρὸς τὴν φύσιν, καὶ τὴν μέσην.
 τὸ δὲ γὰρ χεῖρες ὁνομάζει τὴν χεῖρα, πρὸς αὐτὴν κατ' ἑ-
 δένα τρόπον τῷ ἐκ πατρὸς ὅτι λόγῳ γυναικὶ καὶ
 κατ' ἑαυτὴν, καὶ ἐξω σαρκὸς πρὸς ἡμῶν νοούμενη. οἱ
 δὲ δὴ λέγουσι περὶ αὐτὴν, καὶ ἐν τῇ τῷ δούλῳ
 καθ' ἑαυτὴν μορφῇ, καὶ κατ' ἡμᾶς γινώσκου διὰ τὴν
 σάρκα, κεκλήσθη καὶ αὐτὸς διὰ τὴν πνευματικὴν.
 Χεῖρες· οὐ γὰρ κέχρηται κατ' ἰδίαν φύσιν θεὸς ἀλλ' ὁ
 λόγος· γέγονε ὁ μᾶλλον ἢ χεῖρες αὐτῷ πρὸς τὸ αὐ-
 θρώπινον. οὕτω περὶ τοῦ πνεύματος βεβαιώσας ἐάν-
 τι πρὸς οὐ γέγονε ἢ χεῖρες· αὐτὸς γὰρ ἡ ἐκ αὐθρώπινος,
 πρὸς τὴν ἢ χεῖρες· ὅταν ἡμῖν ὁνομάζηται Χεῖρες, οὐ
 καὶ τὴν σὺν αὐθρώπινῳ, αὐθρώπιν ἀπλῶς ὑπο-
 τήκαμεν, διηρημένον τὸ λόγον, καὶ αὐτὸ μέρος καί-
 μενον, ἐκ τῆς ἀγίας πνευματικῆς πατρὸς, ἀλλ' αὐτὸν ὡς
 ἐφ' ἡμῶν τὸν ἐκ τοῦ πατρὸς λόγον ἐνωθέντα σαρκί, καὶ
 τῷ ἐλαίῳ τῆς ἀγαθιάσεως κεχερισμένον αὐθρώπι-
 νως πρὸς τὸν πατέρα καὶ πατέρα. ὅτι γέγονε τῷ θεῷ
 λόγῳ πρὸς τὸ αὐθρώπινον ἢ χεῖρες, ὅτι πνεῦμα κατ' ἡ-
 μᾶς, ἱερὸν ἡμᾶς πνεῦμα καὶ ῥεῖα· ὁ μὲν γὰρ θεοπεί-
 σιος ἱακώβ, τῆς τοῦ πατρὸς ἀπαρχῆς ἐστίν, ἐκ τῆς
 πνευματικῆς ὑπὸ τῆς μέσης, καὶ πρὸς λαβὼν ἡν τὸν
 βασιλῆα· ἐν τῇ τῶν διὰ μέσου χωρίων ἐμβεβλη-
 κὸς κατεκλύετο. καὶ δὴ καὶ λιθὸν τὴν κεφαλὴν ὑπο-
 κλίνας, τὸν ὑπὸν εἰσδέχεται κλίμακα πνευματικὴν
 νος, τὴν ἐκ γῆς αὐτὴν διήκουσαν εἰς τὸν οὐρανόν· αἰα-
 βαίνοντάς τινες ἐκαταβαίνοντάς δι' αὐτῆς τὸς ἀγγέ-
 λους, ἐπεσπυμένον τὸν κύριον ἐπ' αὐτῆς, ἡμῶν
 μὲν τὸ ὅραστον ἐπὶ αὐτῷ πολὺ λαβὼν τὸν λίθον, ἐ-
 σπεν αὐτὸν σιλήν, καὶ ἐπέχεον ἐλαμον ὅτι τὸ ἄκρον
 αὐτῆς. ἄθρει δὲ ἐν τούτοις τὸν κύριον ἡμῶν ἱεροῦ
 Χεῖρας· πρὸς ἐν ἑνὶ καὶ ἀληθῶς ἦν, ὡς λίθον
 αἰασηλόμενον. ἐν τῷ ἐπὶ λίθου ἐκλεκτός, ἀκρογω-
 νισμός, ἐν πνεύματι, εἰς κεφαλὴν γωνίας, καὶ εἰς τὰ θεμέ-
 λια Σιών πνευματικὸς πρὸς τὸν πατέρα καὶ πατέρα. ἄθρει
 δὲ μοι πρὸς πύργῳ ἐπὶ τὴν κεχεριστὴν τρόπον· οὐ γὰρ ὅλον
 δι' ὅλην τὴν ἐλαίῳ κατέδρασε τὸν λίθον ὁ θεοπίσιος ἱα-
 κώβ· ἐπέχει ὁ μᾶλλον ὅτι τὸ ἄκρον αὐτῆς. σκόπου,
 ἢ οὕτως ἔπωμεν, ἔχ' ἅπας, οὐ πλὴν ἢ λόγος ἐστὶν
 ἑκτονόμης, εἰς ἰδίαν αὐτῆς κεχεριστὴν φύσιν· πῶς γὰρ
 αὐτοῦ μετὰ τῆς τοῦ ἰδίου πνεύματος χεῖρας τὸν
 μᾶλλον ὡς ἐφ' ἡμῶν ὅτι τὸ ἄκρον, τοῦτον ἐξωφανῶς,
 καὶ οἷον ἐν μέρει καὶ ἄκρῳ τῷ κατ' ἐνωσιν τῷ ἀλη-
 θινῷ ἰδίῳ σώματι· καὶ ὡς περὶ λέγεται παθεῖν σαρ-
 κὶ αὐθρώπινως· καί τινες τῷ φύσιν ὑπάρχων ἀπα-
 ρθῆς ὡς θεός· οὕτω καὶ τὴν κεχεριστὴν καὶ τὸν αὐ-
 θρώπινον· καί τινες χεῖρας αὐτῆς τῷ ἰδίῳ πνεύματι
 πνός, εἰς αὐτὴν πρὸς μετὰ λατρεῖν τῆς ἀγιότητος αὐτῆς.
 ἀλλ' ἡμῶν μὲν ὡς τὴν φροσὴν ἐγνώκαμεν, καὶ ὁρῶμεν
 τρεῖς. σημαπτικὰ τὸ λέγων αὐτῆς τὸ δύο φύσεων τὰ τῆς
 ἐκείνης· καὶ τὸ μέτριο εἰς λόγους τὸ καὶ σαρκὸς οἰκονομία

vt dixi, eiusmodi nomina. Multi namque filij secundum gratiam, & dii, & domini in cælo & in terra, vt beatus Paulus scribit, sed eius participatione atque imitatione, qui secundum naturam eiusmodi est. At vero Christi nomen ac res, Verbo illi ex Patre existenti, ac nudo & seorsim & extra carnem considerato, nullo modo conuenit. Quod si dicitur seipsum exinanisse, & in serui forma descendisse, & factum fuisse nostri simile propter carnem, ipsum quoque quatenus vnctum est, Christus vocabitur. non enim Verbum, quod Deus erat, secundum suam naturam est vnctum, sed ipsius vnctio potius in hominis natura fuit. Sic igitur illo antegresso in quo vnctio facta est (nam eius propria humanitas est in qua fuit vnctio) cum Christum illum appellamus, non vt tu effrenate loqueris, communem hominem à Verbo diuisum, & seorsim positum ex sancta Virgine editum putamus, sed ipsum, vt dixi, ex Deo Patre Verbum, vnitum carni, & oleo exultationis à Deo & Patre vnctum humanitus. Porro Dei Verbi vnctionem in humanitate factam fuisse, quo tempore similis nobis apparuit, sacra littera nobis ostendent. Cum enim beatus Iacob paterna domo cedens in Mesopotamiam pergeret, & ad Laban contenderet Bathuelis filium, in locum quemdam interiectum peruenit, ibiq. diuersatus, in suppositum lapidem inclinavit caput, & somnum cepit; ac per quietem cum sibi scalam videre visus esset de terris ad cælum pertingentem, Angelos præterea per eam ascendentes ac descendentes, innixumq. super ea Dominum, admodum visionem est admiratus, & acceptum lapidem pro titulo statuit, & in eius extremum infudit oleum. Iam in his considera Dominum nostrum IESUM Christum illum vnum & solum & vere Filium quasi lapidem erectum in titulum. is enim est lapis electus, angularis, pretiosus, in caput anguli, & à Deo & Patre in fundamenta Sion positus. Ad hæc, modum etiam, velim inspicias, quo sit vnctus. non enim oleo totum vndique lapidem beatus Iacob irrigauit, sed in illius extremum infudit. Igitur, vt ita dicamus, non totus ille vnigenitus, neque in sua, ipse natura qua Verbum est, vnctus est (nam quomodo suus illi spiritus impertitus intelligi possit?) sed potius, vt dixi, in extremo vngitur, hoc est exterius, & tamquam in parte atque extremo, nimirum in suo per veram vnionem corpore. & sicut passus esse carne dicitur humanitus, quamuis per naturam vt Deus esset impassibilis; ita intelligitur vnctus secundum humanitatem, licet vngat ipse suo spiritu quos ipsius sanctitatem participare decet. Ita nos & sentire statuimus, & recte ingredi consueuimus, vt regia rectaq. via tendamus. Ipse vero cum eiusmodi nomina duas naturas significare dicat, alterutri quod sibi placuit pro suo arbitrio tribuit, & de humilibus verbis ad carnis dispensatione pertinentibus erubescit. & quamuis beatum Paulum

Ginsf. 28.

Es. 28.

S. Pappas

Λευ:

2 iii

Galat. 4. 4 audiat dicentem, Misit Deus filium suum factum ex muliere, factum sub lege; Apage, inquit, ne Verbum ex Deo natum esse missum putes. non enim ex muliere factum est, non factum sub lege.] Atque ut ostendamus quod dicimus non vanum esse figmentum, sed ipsius nos uti vocibus, ipsa iam rursus eius verba in medium afferam.

MASTORIUS. Misit enim, inquit, Deus filium suum, factum ex muliere, factum sub lege. Hoc loco indicat quidem duas naturas, sed id dicit quod humanitati convenit. alioqui roga contentiosum hominem, quisnam factus est sub lege? ille ne Deus Verbum?

CYRILLI CAP. III. Iam vero quomodo non sit plane stupidus, qui res adeo claras, & omnibus notas, & ab omni dubitatione alienas, quod ad ipsum attinet, conatur euertere? Quem nobis Pater de caelo misit salvatorem ac redemptorem? nonne ipsum Verbum de sua essentia natum? Quis nam ille est qui descendit & ascendit super caelos, ut impleret omnia? num hoc ipsum posse omnia implere, nostrae esse opus naturae putas, & humanitatis mensura tribuis? de quo nā scripsit beatus Ioannes: Qui deorsum venit, supra omnia est? An ipsum quoque mentiri fortasse putandum est, cum Iudeorum populos obiurgans dicit: Vos de deorsum estis, ego de supernis sum? & rursus: Ego non sum de hoc mundo. Nam si homo esset ex muliere vni cuiuslibet aliorum simile, ac non potius incarnatum & in humana forma conspectum illud deorsum & ex Deo Patre Verbum, quomodo deorsum idem & de caelo intelligeretur? quomodo supra omnia & non de mundo, quamvis propter carnem pars esset mundi, & quantum dicere fas est, ex mensura quae humanitati convenit, sub Deo factum cum omnibus? Hac ratione etiam Deum suum appellabat ipsum Patrem, quamvis ipse quoque ex natura Deus esset, & ex eius substantia Filius unigenitus extitisset. De quo nam ergo dicit beatus David: Misit verbum suum, & sanavit eos? Salvavit enim nos non legatus, non angelus, sed ipse Dominus, secundum Scripturas. Est, inquit, Verbum, quod omnia potest implere, missum est: sed quomodo? ubi enim non illud esse dicemus? aut quo mitteretur? Infimulabis igitur Moysen illum sapientissimum, quasi non mediocri iniuria Dei gloriam affecerit. dixit enim: Descendit Deus ignis specie in montem Sina. & quamvis beatus David audias dicere omnium prepotenti Deo: Emittes spiritum tuum & creabuntur, & renouabis faciem terrae; fortasse non credes, & hominem Dei spiritu plenum mentiri putabis. neque enim Deus migrando mouetur, neque de loco ad locum transit, perinde ac si non ei proprium sit in omnibus esse, & omnia complere. Hac tecum ipse vicissim cogitabis, & a vera sententia discedes, tibi ipsi & quidem soli obsequi certus. Sed in meliori es utique sententia si illud cogitares, omnem a nobis de Deo sermonem haberi quidem humano more, sic tamen intelli-

Psal. 21.
10. n. 40.

Psal. 105.
24. n. 3.

Exod. 19.

Psal. 109.

ταχωρήσεν αὐτὸς ὡς ὁ κύριος ἐν ὧν αὐτὸς τὸ ἐν πᾶσι εἶναι καὶ τὰ πάντα πληροῦν. ταῦτα ποῦ ἔστι πάντες ἡμεῖς, καὶ τῶν ἀληθῶν ἀπαναστήσας δογματῶν, αὐτῶν τὸ ἐν μόνῳ κατακαλεσθῆναι ἡρημέσιος· ἀλλ' ἡδὲ αὐτοὶ πάντες ἐν ἀμείνοισιν ἐνοίας ἐκείνου διενδυμένους ὡς ἅπας ἡμεῖς ὁ θεὸς λόγος, πεποίηται μὲν αὐθροῦνως

A λυ· ἐξαπέστειλε ὁ θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ, ἡρόμενοι ἐκ γυναικὸς, ἡρόμενοι ὑπὸ νόμον, ἀπαγγέλλει, μὴ τὸ ἐκ θεοῦ φῶτα λόγον ἀπεστέλλειν νομίσας· ὁ γὰρ γέννηται ἐκ γυναικὸς· ὁ γέννηται ὑπὸ νόμον· ὅτι ὁ φιλακισμὸς εἰκαῖος παρ' ἡμῶν· κεχρημένον δὲ μάλλον τῆς αὐτῆς φωνῆς, αὐτὴ δὲ πάλιν εἰς μέντοι οἶσα τὰ εἰρημέσια.

B Ἐξαπέστειλε γὰρ θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ, ἡρόμενοι ἐκ γυναικὸς, ἡρόμενοι ὑπὸ νόμον. ἐταπώθη μενύμεν τὰς δύο φύσεις· τὸ συμβαῖνον ὅτι πάλιν αὐτὸς ἐθροπύθη, λέγει· ἐπεὶ ἀπαίτηται τὸν φιλοκισμὸν, τὸς ἐγένετο ὑπὸ νόμον; ὁ θεὸς λόγος;

C Εἶτα πᾶς σὺν ἐμβρόντητι ἀληθῶς εἰς αὐτὸ, τὸ εὐτα σαφὲ καὶ ἀπασιν ἐγνωσμένα, ἐσαμψιλόγως ἔχοντα, τὸ γὰρ ἡμεῖς αὐτὸν ἀναστρέψαντες πρῶτα πᾶσι μὲν ἡμῖν ἐξ ἑραῶν ὁ πατήρ, σωτήρ καὶ λυτρωτὴς; ὁ τὸν ἐκ τῆς ἐσθῆς αὐτοῦ φῶτα λόγον; τίς ἐστιν ὁ καταβάς ἐκ αἰθέρος ὑπεράνω τῶν ἑραῶν, ἵνα πληρώσῃ τὰ πάντα; ἄρα τὸ πάντα διδάσκει πληροῦν, τῆς καθ' ἡμᾶς φύσεως ἔρποναι φῆς, καὶ τὸς τῆς αὐθροπύτης αἰάψης μέτροις; ὅτι πῶς γὰρ αὐτὸς ἐκ μακάριος Ιωάννης, ὁ αὐτὸν ἐρχόμενος, ἐπὶ τὰ πάντα ἐστὶν; ἡ τὰ πάντα καὶ αὐτὸς ψαλμοποιήσας αὐτὸς ἐκ δαίμων δήμεσις ὀπιπμῶν π, καὶ λέγων· ὑμεῖς ἐκ τῶν κάτω ἐστὶ ἐγὼ ἐκ τῶν ἄνω εἰμι; ἔτι πάλιν· ἐγὼ εἰμι ἐκ τῶν ἑσθῶν τύπου· εἰ γὰρ αὐθροπύτης ἐκ γυναικὸς καθ' ἑα τῶν ἄλλων, καὶ ὁ γὰρ μάλλον σεσαρκωμένος, ἔτι αὐθροπύτης μορφῇ πεφηνώς, ὁ αὐτὸν π, καὶ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος, πῶς αὐτοῦ ἐστὶν αὐθροπύτης; πῶς ἐπὶ τὰ πάντα ἐστὶν ὁ κύριος; καὶ πῶς ἐστὶν ἐκ τῶν ἑσθῶν; ὁ αὐτὸν π, καὶ ἐκ τῆς ἐσθῆς αὐτοῦ πεφηνώς ὡς μετρίως ἡδονῆς. ὅτι πῶς ἄρα φησὶν ὁ μακάριος Δαυὶδ, ἐξαπέστειλε τὸν λόγον αὐτοῦ καὶ ἰάσας αὐτοὺς; σέσωκε γὰρ ἡμᾶς, ὁ περισβύς, σὺν ἀγγέλῳ, ἀλλ' αὐτὸς ὁ κύριος καὶ τὸς γυναικὸς. ἀλλὰ καὶ φησὶν ὁ πάντα πληρῶν διδάμενος θεὸς λόγος ἀπεστέλλει. τίνα τῶν; ποῦ γὰρ σὺν εἶναι φάμεν αὐτὸν; ἡ ὅτι πεφηνώταται; κατακαλεσθῆς αὐτὸν ἄρα ἔτι παρὰ τὸν Μωσῆν, ὡς τὸν ἀποστόλῳν ὁ θεοῦ δόξαν ὁ μετρίως ἡδονῆς ἐφ' ἧν, ὅτι καταβέβηκεν ὁ θεὸς εἰς αὐτὸν πῶς ὁ κύριος Σινᾶ. καὶ ἀκούσας λέγοντες ὁ μακάριος Δαυὶδ ὡς τὸν τὸ ὅλων κρατῶν θεόν· ἐξ ἀποστόλων τὸ πνεῦμα σου, καὶ ἐκ τῶν ἑσθῶν καὶ ἀνακαμίνεις τὸ πᾶν σωπὸν τῆς γῆς· ἀποστήσας τὰ πάντα σου, καὶ ψαλμοποιήσας εἰρήνην τὸν πᾶν ματφόρον; ὁ γὰρ πᾶν κίνησιν μεταβα-

νοήτη γὰρ μὲν, ὡς αὐτὸ καὶ μόνη κρίσις· πηρο-
βηκε ὅτι μετρίως αὐτὸν πρὸς νόμον λέγεσθαι τὸν
ἐκ θεοῦ πατρὸς γενηθέντα λόγον. ἀλλ' ὅθεν ἐν τούτῳ
τὸ δῆλον· μαρτυρεῖ γὰρ ὁ λόγος ὁμοθυμῶν δηλοῦν καὶ
θεὸς καὶ εἰ μὲν ἡ γένεσις ἀνθρώπου, ἡ γένεσις ὑπὸ
νόμον· ἐπεὶ δὲ εἰς ἀληθείαν, ὅτι πρὸς πᾶσι κεν ἰα-
τὴν, ὁ καὶ φύσιν ἰδίαν αὐτῶν καὶ ὑψηλὸς· εἴπα γέγο-
νε κατ' ἡμᾶς ὡς πᾶσι τῶν κτίσιν καὶ πλούσιος
ὢν, ἐπὶ ὧς καὶ δὲ τὸ γινώσκον κατ' ἡμᾶς, πῶς οὐκ
αὐτὸ λέγοιτο μετ' ἡμῶν γινώσκον καὶ ὑπὸ νόμον; ἢ γὰρ
ἡ λογισμὸς φρονεῖν οὐδ' ὡς, τὸ τῆς ἀνθρώπου
φύσεως ὁρίζεσθαι μέτρον, ὡς ἐν τῷ δῶν καὶ ὑπο-
κείμεν νόμῳ; τὸ γὰρ ἀφ' ὧν πρὸς ὑπὲρ νόμον, φύ-
σις πρὸς ἀληθείαν ἐλάττωτος εἴη αὐτῶν ὅθεν, πλεον-
ῶν τὸ θεῖον· οὐκ οὐδ' ὅτι γένεσις αἰρῆς, τὰ γένεσις καὶ
ὑπὸ νόμον· συντίλειται γὰρ πῶς δασμολογεῖται τὸ δι-
δραχμον· καὶ πρὸς φύσιν ἰδίαν ἐλάττωτος ὢν,
ὡς θεὸς καὶ υἱός, καὶ ὅτι γένεσις αἰρῆς. εἰ δέ σι δοκεῖ
τὸν εἶνα τέμνειν εἰς δύο, καὶ ἰδικῶς ἡμῶν ἀνθρώπου
δοσοφάμεν τὸν ἐκ γυναικὸς πῶς αὐτὸ λέγειτο γινώ-
σκον καὶ ὑπὸ νόμον, ὁ τῆς ὑπὸ νόμον φύσεως ὢν;
οὐ γὰρ πρὸς τὸ ἔχον, τὸ δῶν ὑποκείμεν νόμῳ, ἥτοι αὐ-
τὸν ὑπὸ νόμου, ἀλλὰ τὸ φύσιν ἔχον τῶν ὑπὲρ νόμον,
καὶ ἔξω νόμου. μόνη γὰρ ὡς ἐφ' ἡμῶν ἐστίν, ἡ θεία πρὸς
ὑπερτάτη φύσις, καὶ νόμων ἐπίκεντα, καὶ μὲν πρὸς
καὶ ἐλάττωτος· καὶ τὸν ὑπερτάτην ἔχουσαν περὶ
λῶς οὐδενα, κατέρχουσα δὲ μάλλον αὐτῇ τῶν
ὅλων, καὶ πᾶσι τὸν εἰωθὲς ὑποστῆσαι ζυγόν. ὁ δὲ
λογισμὸς πρὸς πρὸς διημερτηκῶς, δυοσεβείας
εἰς τὸν κατώλιον ἐνοσιῶν, καὶ εἰς ἄκρον ἡ κα-
σκαμνότης, δὲ πρὸς διαιρέσειν εἰς δύο τὸν εἶνα κύ-
ριον Ἰησοῦ Χριστόν, ὡς ἀντιπρόσωπος εἰπεῖν, μή τι
θεῖον ἀληθῶς, μή τι μὲν ὡς εἶναι κατὰ φύσιν τὸν
Εμμανὴλ· ὡς οὐκ οὐδ' ὡς Χριστὸν καὶ υἱόν,
καθ' ἑαυτὸν ἀμελῆ καὶ ἐπερίπλεον τῶν κατ' ἡμᾶς·
ἡ γὰρ τῶν λελαττωμένων πῶς ἀκαζήτως δὲ
μοσι· εἴη γὰρ αὐτῶ πάλιν.

Ἀλλ' ὡς λέγομεν θεὸν τὸν πάντων δημιουργόν,
καὶ θεὸν τὸν Μωυσῆ· θεὸν γὰρ φησὶ περὶ καὶ σὲ πρὸς φε-
ραῶν, ὅς ἐστιν ὁ Ἰσραὴλ ὁ θεός, ὡς γὰρ φησὶ πρὸς το-
κὸς καὶ Ἰσραὴλ· καὶ ὡς λέγομεν Χριστὸν τὸν Σαβλ·
ὅς μὴ γὰρ φησὶν ὁ πᾶσι τῶν χριστῶν ἐπ' αὐτῶν,
ὅτι Χριστὸς κυρίως ἐστὶ καὶ Κύριον ἀκαυτῶς, τὰς λέγει
κύριος τῶ Χριστῶ καὶ Κύριον καὶ τὸ βαβυλωνίον ἀγνόν.
ἐγὼ γὰρ φησὶ πᾶσι τῶν αὐτῶν. αὐτῶ λέγομεν ὅτι τὸν
δεωσὶ τῶν Χριστῶν, καὶ θεὸν ὅς ἐστιν ὁ ἀγνόν. ἀλλ' ἡ μὲν
κρίσις τὸ ὀνομάσθαι, ὁμοία· ὅτι ἡ αὐτὴ δ' ἀξία.

Τί φησὶ; πῶς ἐπὶ γὰρ λέγει δὲ καρδίας τῆς ὁῆς,
καὶ οὐκ ὅτι ἐπὶ γὰρ κυρίου καὶ τὸ γεγραμμένον;
οὐδ' εἰς λέγει ἀντιπρόσωπος Ἰησοῦ, εἰ μὴ ἐν βαβυλῶνι·
ὡς αὐτὸς τυχόν, ἡ λέγειτο πρὸς ἡμῶν θεός ὁ Μω-
υσῆς, οὕτως ὁ Χριστός; κατ' ὁμοιοτητα ὅτι τῶν πρὸς γὰρ
τὸν Ἰσραὴλ εἴη αὐτὸς ὡς εἰπέ μοι; ὡς τῆς δυοσεβείας·
ὡς λόγων ἡ φησὶ τῶν τῶν πρὸς σωτῆρος ἡμῶν κατὰ πᾶσι δὲ
δεξῆς· ὡς δυοσεβείας ἀκράτου· καὶ πάντα νεώ-

A gi, ut illi soli convenit. Sed illum non leniter
conturbavit, quod Dei Patris Verbum sub lege
factum esse dicitur: nullus tamen est in hac re
metuendi locus, nam permansit quod erat, legis-
lator inquam & Deus. Ac si non factus esset ho-
mo, neque etiam sub lege factus fuisset. Sed quia
verum est seipsum humiliasse, qui ex natura sua
sursum erat ac sublimis, & praeerea factum esse
nostri similem, qui supra omnem creaturam
erat, & cum dives esset, pauperem factum esse in
eo quod est factus similis nostri, quomodo nefas
sit cum dicere factum esse nobiscum ac sub lege?
quid enim? an non recte sentimus cum humanæ
naturæ mensuram putamus eo definiri, quod
sit legi subiecta? nam illa soluta & supra legem
essentia, & ex natura ac vere libera, nihil aliud
esse potest nisi Deus. ergo quum Verbum factum
est caro, tum quoque sub lege factum est. nam
vna cum his qui tributū pendebant, didrachma
persoluit, quamvis ex sua natura liber esset, ut-
pote Deus ac filius, etiam eo tempore quo factus
est caro. Sin tibi placet vnum in duo diuidere,
& eum qui est ex muliere, seorsim hominem pro-
nuntiare, quo nam is modo sub lege factus dice-
tur, qui naturæ sit sub lege positæ? Non enim
quod iam est legi subditum, id fieri sub lege po-
test, sed id quod naturam habet lege superiorem,
& extra legem. Sola est enim, ut dixi, illa diui-
na supremaque natura & ultra legem, & praeerea
libera, & quæ sibi præfectum habeat prorsus ne-
minem, sed ipsa sit potius vniuersorum domina,
& omnibus rebus suæ dominationis iugum im-
ponat. Sed iste vir à recta ratiocinandi via cum
aberrarit, in eam est delapsus cogitationum im-
pietatem, & usque adeo ad summam peruenit ine-
ptias ex eo quod vnum Dominum Iesum Chri-
stum in duo diuidit, ut audacter dixerit ipsum
Emmanuel neque vere Deum esse, neque præ-
terea secundum naturam filium: sic vero appel-
latum Christum & sanctum, ut alij quoque non-
nulli nostri similes, aut impiorum damnorum
cultores. Sic namque rursus dixit.

Sed sicut dicimus Deum illum omnium conditorem,
& Deum ipsum Moysen: Deum enim, inquit, posui te
Pharaoni. & ipsum Israel filium Dei: Filius, inquit,
primogenitus meus Israel. ut etiam Saul ipsum dici-
mus Christum: Minime, inquit, extendam manum meam
in eum, quia Christus Domini est. & Cyrum similiter:
Hæc dicit Dominus Christo meo Cyro. & ipsum Baby-
lonium sanctum: Ego, inquit, præcipio vobis; sic dicimus
ipsum quoque Dominum Christum, & Deum, & filium,
& sanctum. Sed quamvis eadem sit communio nomi-
ni, non tamen est eadem dignitas.

Quid dicis? qualem sermonem eructas de
corde tuo, non ab ore Domini, ut scriptum est?
Nemo dicit, anathema Iesum, nisi in Beelze-
bub. Ut intelligitur, verbi gratia, aut dicitur à
nobis Deus ipse Moyses, sic etiam Christus? ita
ne, dic mihi, ad similitudinem Israelis est etiam
filius? O summam impietatem, o verba quæ nec
ipsius Saluatoris nostri gloriam deprimere ve-
rentur: o effrenatam imperitiam & tantam, ut
mini-

Galat. 4.

1. Cor. 8.

Matth. 17.

NESTORVS.

Exod. 7.

Exod. 4.

1. Reg. 24.

Esa. 45.

Esa. 13.

1. Ioh. 1.

CYRILLVS

cap. 17.

Leuit. 24.

ἴδοι δ' αὖ τις ἐν τούτοις ὄντα Χριστὸν. ἔφη μὲν γὰρ τῷ
 λεπτῷ· θύλω, καθ' ἑαυτὴν τῇ ᾗ τῆς χάριτος ἡ
 ἡλικία, πρὶ λέγω, ἐξέρημι. μετὰ γὰρ τὸ ἀγίου
 πνεύματος, τὸς ἰδίους ἐκείνου μαθητὰς ἐκείνου
 πρὸ αὐτοῖς, λέγων, λάβετε πνεῦμα ἄγιον. ἔπειτα πᾶσι
 τούτοις οἱς πρὸς διελθῆναι αὐτὸν, καὶ θιοπροπέσειν ὡς
 κλείας κατισχυμένους, οὕτως θύειν αὐτὸν, καὶ ἡμέτερον
 ἀρεῖται ὁ ὁ Μωσῆς; τὴν τίνος ἐγὼ καρδίας, τίς πε-
 πνέσκειν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, τίνα δεδικαίωσε διὰ τὸ
 πίστεως τὸ εἰς αὐτὸν; πρὸς διελθῆναι ὡς ἡμεῖς, ὅτι τὸ
 ῥήματα; καὶ πῶς κεκραγὼς ὁρᾷται τῶν ἐξ Ἰσραὴλ,
 τὰδε λέγει κύριος· καὶ μέτρον ἔχων οἰκεπνόν· γί-
 γνηται γὰρ πρὸς ὡς θιεράπων ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ Θεοῦ. Εἰ γὰρ
 δὴ καὶ οὕτως ἡμεῖς ὁ Εμμανουὴλ, καὶ τὸ ὅτι σάρκα
 γενομένης Ἰσραὴλ, καὶ πνεύματος ἐκ δούλου, πρὸς φύ-
 σιν ἰδίαν ἐλθόντες, καὶ εἰ γίγνηται δούλου μορφῇ, διὰ
 τοῦ σώματος καὶ τῆς αὐτοῦ· ἐν ἴσῳ τῆς χάριτος μέτρον
 πῶς καὶ χάρις ἡμεῖς, τὸν δὲ ὅτι ἐκείνοι τὴν τῆς ἡμετέρας
 πνευματικῆς χάριτος· κεχρημάτισται μὲν γὰρ
 πρὸς τὸν ἡμῶν διὰ τὸ ἀνθρώπινον· πρὸς οὕτως
 μεμείνηται μονογενὴς ὡς Θεός· πρὸς τῇ κατὰ φύσιν
 ὁ σὺν Παῦλος, εἰσερχόμενος πρὸς τὸν πατέρα
 τὸν πρὸς τὸν εἰς τὴν οἰκουμένην, πρὸς τῇ πρὸς
 πρὸς τὴν αὐτὴν αὐτὴν δυνάμει· ὁ τὸ ἐν αὐτῇ μαρτυ-
 ρεῖται μουσέριον, ἀκαταλήκτως δόξης λογίας μαρτυρεῖται
 τὸ εἶνα καὶ φύσις καὶ ἀληθὺς ὢν. εἰ γὰρ οἱ δὲ οὐκ ἐξ-
 οῦσαν τῶν λαβόντων αὐτὸν τῆς χάριτος ἡμετέρας, καὶ γὰρ
 τὴν ἰωάννη Φωτῆν, ὁ εἰπερ ἐπὶ ἀληθείας ὡς ἡμεῖς τὸ
 πνεῦμα αὐτοῦ ὁ ἡμεῖς αὐτοῦ· ἐξ ἀπίστεως γὰρ ὁ Θεός
 τὸ πνεῦμα τοῦ ἡμετέρας αὐτοῦ εἰς τῆς καρδίας ἡμῶν κα-
 ζόν Αββὰ ὁ πατήρ· ἀνάγειν αὐτὸν εἰς τῶν ἐν Φρο-
 νείν εἰσφύτων, πρὸς λέγοντες, οὕτως εἶναι καὶ αὐτὸν
 ὢν, ὡς τὸν Ἰσραὴλ. Πῶς γὰρ οὕτως Χριστὸς καὶ ἄγιος,
 ὡς αὐτὸν εἶναι λέγοντες Χριστὸς Κύριος πρὸς τὸν Περσῶν βα-
 βασιλῆως, ὁ μὲν καὶ αὐτὸν Περσῶν πρὸς Μήδοι;
 ὡς γὰρ εἰπὴν μηδὲ ἡμεῖς αὐτὸν Χριστὸν ἀνθρώπινως,
 καὶ τῇ κατὰ φύσιν ἐπὶ αὐτὸν τὸ ἄγιον πνεῦμα
 ἐν ἡμῶν πρὸς τῶν. Κύριος μὲν γὰρ ὁ Καμβύσης, κα-
 τὰ τὸν τῆς βαβυλωνίων καὶ καίρους πρὸς τῶν
 τῇ, ὁ τῶν ἀκαθάρτων δαίμονων αὐτοῦ τὸ σέβας.
 ἐπὶ δὲ ὁ Θεὸς πρὸς τῶν, ὁ διὰ τῶν αὐτὸν εἰς
 ὁρᾷται, εἰλε τὴν βαβυλωνίων, ὁ ὀνόματι καὶ πρὸς, καὶ πῶς
 πρὸς τῶν ἄγιον μὴ κεχρηματισμένος, εἰρηται Χριστὸς.
 ἄγιοι γὰρ οὕτως Περσῶν πρὸς Μήδοι οἱ πρὸς τῶν
 αὐτοῦ· λελατρώκασιν γὰρ καὶ ἐκείνοι τῇ κατὰ φύσιν τῶν
 κατὰ φύσιν ὁ πρὸς τῶν κατὰ φύσιν τῶν ἐργῶν τῶν ἰδίων
 κατὰ φύσιν· ἐπὶ δὲ ὁ ἄγιος, καὶ γὰρ τῶν ἐν τῷ Μωσαιοῦ
 ὀνόματι Φωτῆς, τὸ ἀφ' ἑαυτοῦ τῷ Θεῷ ἡμεῖς, καὶ εἰ πρὸς
 μορφῶς εἰς τὸν ὅτι, ἄγιον ὀνομάζετο, πρὸς τῇ πρὸς,
 καὶ διὰ τῆς πρὸς τῶν Φωτῆς ἡμεῖς καὶ ἐκείνους ὁ
 αὐτοῦ, διὰ πρὸς τῶν ἀφ' ἑαυτοῦ τῶν ἡμεῖς ὀνόματι πρὸς
 σαλῶν τῶν βαβυλωνίων· εἰπερ οὕτως οὕτως Χρι-
 στὸς ὁ Εμμανουὴλ καὶ τὸ καὶ ὁ Κύριος, καὶ οὕτως ἄγιος
 καὶ τὸ καὶ Μήδοι, καὶ Περσῶν· φαίη τις αὐτὸν εἰσφύτως ὡς διὰ γὰρ τῶν ἐκείνων ἀφ' ἑαυτοῦ, μὴ κεχρηματισ-
 τῶν

A Porro hæc omnia inesse Christo quisque videre
 potest. leproso namque dixit, Volo, mundare: *Matth. 9.*
 viduz quoque filio, Adolescens tibi dico, surge: *Luc. 7.*
 participes etiam sancti Spiritus discipulos suos
 effecit; insufflauit enim in eos dicens: Accipite *Joan. 20.*
 Spiritum sanctum. Hæc cum ita sint, quomodo
 ille qui tam sublimis est, qui diuinis honoribus
 ornatus, perinde ac Moyses Deus erit? Cuius
 enim iste cor nouit? quis credidit in nomine
 eius? quem per fidem in se iustificauit? vbinam
 locutus est vt filius verba Dei? quamuis perspi-
 cum sit ipsum ad filios Israel clamasse, Hæc di-
 cit Dominus; & domestici hominis mensuram &
 gradum habuisse; fuit enim ipse tamquam famu- *Hebr. 3.*
 lus in domo Dei. Iam si eo modo filius est Em-
 manuel, quo & ille secundum carnem Israel, in
 seruorum ordinem redeigisti illum ex natura li-
 berum, quamuis propter carnem & propieta-
 tes carnis serui forma sit factus: in eadem men-
 sura eodemq. ordine collocasti cum his qui sunt
 per gratiam filij, cum per quem illi adoptionis
 gratia sunt dicati. Factus est enim primogenitus
 noller propter humanitatem, sed etiam sic qua-
 ratione Deus erat, permansit vnigenitus. Hac
 ratione, vt ait beatus Paulus, introductum d Pa- *Hebr. 1.*
 tre primogenitum in orbem terrarum, supernæ
 illæ virtutes adorare iubentur: & latens in ipso
 mysterium edoctæ, glorificationibus numquam
 cessantibus celebrant illum vnum & natura &
 vere Filium. Nam si ijs qui se receperunt, dat *Joan. 1.*
 potestatem vt filij Dei fiant, vt Ioannes ait, & si
 verum est eius spiritu nos ipsos quoque filios fieri,
 Misit enim Deus spiritum Filij sui in corda *Galat. 4.*
 nostra clamantem, Abba pater; nemo recte sen-
 tiens hunc ferat dicentem, illum eodem quoque
 modo esse filium, quo Isaacem. Qui autem fieri
 potest vt eodẽ dicatur modo Christus, quo dici-
 tur esse etiam Cyrus ille rex Persarum, & sanctus
 quomodo Medi quoque ipsi ac Persæ? Iam vero
 dicere licebit, ne sanctificatum quidem esse Chri- *Matth. 3.*
 stum humanitus, quamuis in eum columbæ spe-
 cie sanctus Spiritus infederit. Nam Cyrus qui-
 dem Cambyse filius olim exercitum duxit in Ba-
 bylonios, sed tamen in errore versabatur, & im-
 puris dæmonijs venerationem exhibebat. Vbi
 vero Deo illum exacuate, & ad iras excitante
 Babyloniorum terram cepit, communi vocabu-
 lo, quamuis minime vnctus Spiritu sancto, dictus
 est Christus. Ita Persæ quoque ac Medi satellites
 eius sancti dicuntur. Nam quamuis illi quoque
 seruierint creaturæ potius quàm creatori Deo,
 & adorauerint opera manuum suarum; tamen
 quia semel iuxta voces quæ sunt in lege Moy-
 si, segregatum Deo sacrificium, siue ille vitulus esset
 fortasse, siue ouis, sanctum appellabatur, ea ratio-
 ne etiam prophetica voce ipsi quoque sancti sunt
 vocati, quòd diuino numine segregati dicatiq. es-
 sent ad Babyloniam capiendam. Ergo si eadem
 ratione ipse Emmanuel est Christus, qua Cyrus,
 & eo modo sanctus quo Medi ac Persæ; conse-
 quenter dicet aliquis, quantum ex sententiarum ab-
 surditate concluditur, neque vnctum fuisse illum
 sancto

Psal. 44.

sancto Spiritu, neque sanctum esse: itaque mentietur beatus David, ad ipsum proculdubio verba faciens: Dilexisti iustitiam, & odisti iniquitatem, propterea vixit te Deus, Deus tuus oleo letitiae prae confortibus tuis. Iam vero adeo nugaciter aduersus Saluatoris nostri maiestatem & gloriam oblocutus, blasphemiarum suarum crimina repellere sibi videtur, puerile quiddam & stultum inferens: Communio, inquit, nominum similis est, non eadem vero dignitas. Qui tandem, dic quæso, nam intelligere nequeo. Nam si ita est Deus ut Moyses etiā, & ita filius ut Israel, & ita Christus ut Cyrus, quin etiam ita sanctus ut Medi, quomodo poterit euitare quo minus eadem cum illis censeatur æqualitate dignitatis? Deprehenderis igitur iam etiam in ipsam Verbi naturam impius tuisse, sic namque dixisti rursum.

HISTORIUS.

Dic de assumente, quod Deus sit: adijce de assumpto, quod serui forma: infer postea coniunctionis dignitatem, quod communis sit duorum auctoritas, quod eadem sit duorum dignitas: manentibus naturis confitere dignitatis unitatem.

CYRILLI
CAP. V.

Diuidit ergo rursum in duo, & imperite admodum vim unitatis dignitati largitur, fortasse ne intelligens quidem quid tandem sit unitas, quid res ipsa dignitatis. Illud tamen dicemus. Vnam esse dixit duarum naturarum auctoritatem, & vnam dignitatem. Vbi igitur is qui patrem habet Deo Verbo gloriam, in eo certe quod Deus est, nihilo est Moysæ superior, proculdubio liquet ipsum quoque Dei Verbum pari momento & naturæ & gloriæ cum Moysæ exæquandum. Vbicumque enim quodlibet medium primo ac tertio persimile est, nulla in re diuersum, omnino sequitur ut nulla sit inter illa naturæ diuersa ratio. Sed dicet fortasse, dignitatis modum non idem esse ac naturam. cur igitur ea quæ à mutua communione, atque etiam æqualitate tam magno essentia discrimine disiuncta sunt, in vnam, ut ipse dicis, auctoritatem colligenda, & pari honore censes ornanda? Vbi namque prorsus minor est natura, cui altera superponitur, qui fieri potest ut illi contingat & paritas honoris, & æqualitas dignitatis, & idem minimeque diuersus gloriæ modus? Quod autem coniunctionem appellans, eam scilicet quæ ex vicinia sola vel secundum appositionem, vel secundum habitudinem intelligitur, ipse suis rationibus aduersatur, & quæ destruxit ædificat, & quæ demolitus est erigit, planum fiet ex hoc rursum. sic namque dixit.

HISTORIUS.

Ideo volo vos caute firmiterque tenere. Diuisio nulla est coniunctionis dignitatis, filiationis. hoc ipsum quod Christus est, nullam patitur diuisionem. sed Deitatis & humanitatis est diuisio. Christus qua Christus, indiuiduus est: neque enim duos Christos habemus, neque duos filios. non enim est apud nos primus & secundus, neque alius & alius: neque rursus alius filius, & alius rursus: sed ipse ille vnus est duplex, non dignitate, sed natura.

Expli-

ὁ Χριστός, καὶ τὸ Χριστός ἀδιαίρετος· ὃ γὰρ ἔχομεν δύο Χριστούς, ὃ δὲ δύο ἑσὺς· οὐ γὰρ ἐστὶ παρ' ἡμῶν πρῶτος καὶ δεύτερος, ὃ δὲ ἄλλος καὶ ἄλλος· οὐδὲ πάλιν ἄλλος ἑσὺς, καὶ ἄλλος πάλιν· ἀλλ' αὐτὸς ὁ εἷς ἐστὶ διπλοῦς· ὃ τῇ ἀξίᾳ, ἀλλὰ τῇ φύσει.

A τῷ ἀγίῳ πνεύματι, μή τι μὲν ἄλλο ὑπερῆκεν αὐτῷ· ψαύσας πρὸς δὲ οὐκ ὁ θεὸς ἡμῶν Δαυὶδ πρὸς αὐτὸν σου, λέγων· ἡγάπησας δικαιοσύνην, ἐμίσησας ἀδικίαν· διὰ τοῦτο ἔχεις σε ὁ θεὸς ὁ θεὸς σου ἑλαφὸν ἀγαθὰς χάριτας πρὸς τοὺς μετὰ σε σου. κατεφλουάρησας ἵούτω τῆς τοῦ σωτῆρος ἡμῶν ὑπερεχθῆς τι καὶ δοξῆς. διὸ κατεφλουάρησας δοκῇ καὶ ἐν τῷ δοσφηνῶν ἐγκλήματι, μετὰ καὶ δὲς τι καὶ ἀπορίῃ, λέγων· ἡ μὲν γὰρ κωνωνία φησὶ τὸ ὀνομάσαν, ἐμοῖα· ἢ ἡ αὐτὴ ἡ ἀξία. πῶς εἰπέ μοι, τοῦ γὰρ οὐκ ἔχω· εἰ γὰρ ἐπὶ οὗτω θεὸς ὡς αὐτὸς καὶ ὁ Μωϋσῆς. ἐοῦτως ἦς, ὡς Ἰσραὴλ, οὕτω τι Χριστὸς ὡς Κόρος, καὶ μὲν καὶ οὕτως ἄλλος ὡς Μήδοι, πῶς αὖ ἀγαθὸν τὸ, καὶ ἐν ἰσότητι καὶ ἐν τῇ αὐτῇ αὐτοῦ ἀξίᾳ; ἀλλὰ σὺ δὲ οὐκ καὶ εἰς αὐτὸν δεδουασθῆναι τὸν πᾶν λέγοντος φύσιν· ἐφῆς γὰρ πάλιν.

B Εἰπέ τὸν ἀναλαβόντα, ὅτι θεός· πρὸς τὸ ἀναληφθέντα ὅτι δούλος μορφῇ· ἐπαχαρα μετὰ τὸ τῆς σωματικῆς ἀξίωμα, ὅτι τῷ δύο ἡ αὐθεντία κωνωνία· ὅτι τῶν δύο, πᾶν τὸ ἀξίωμα· τῶν φύσεων μετὰ τῶν, ὁμολόγη τὴν τῆς ἀξίας ἐνότητά.

C Διατίμνει μὲν οὐκ εἰς δύο δὲ πάλιν· ἀπορίῃς διὰ σφόδρα τὴν τῆς ἐνώσεως δύναμιν τῇ ἀξίᾳ χαρίζεται· τάχα πῦρ μὴ σιωπῇ, ὅτι πᾶσι ἐστὶ ἡ ἐνωσις, καὶ τῇ τῆς ἀξίας τὸ χεῖμα· πᾶν, ἐκείνο φανερὸν. μίαν ἐφῆ τῶν δύο φύσεων τὴν αὐθεντίαν, καὶ ἐν τῷ ἀξίωμα. ὅτι τῶν δύο ἐν ἰσότητι δοξῆς τῆς πρὸς θεὸν λόγον· ὃς ὑπερεκείσται τὸν Μωϋσῆα καὶ γὰρ τὸν αὐτὸν θεόν, δὴλον αὐτῷ δὴ πᾶν, ὅτι καὶ αὐτὸς ὁ εἷς θεὸς λόγος, ἰσπερ ἐκείνους αὐτὸν τὸν Μωϋσῆα τάχα πῦρ φύσιν καὶ δόξαν· εἰ γὰρ ἐπὶ εἰκὸς καὶ ἀσφαλῆς ἔχον πᾶν ὅπου τῷ πρῶτῳ καὶ τρίτῳ, τὸ ἀγαθόν, εἴη αὐτῷ ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς τῆς φύσεως λόγος. ἀλλ' ἴσως ἐρεῖ τῆς ἀξίας τὸν τρόπον εἶναι καὶ φύσιν· εἰς αὐτὸν αὐτὸν τῆς πρὸς ἀλλήλα κωνωνίας, καὶ μὲν καὶ ἰσότητες ἐστὼς πᾶν ἀφῆρησεν συνλεχθέν εἰς μίαν κατὰ φύσιν αὐτὸς αὐθεντία, καὶ πᾶν τῆς ἰσότητος ἐφῆ αὐτῷ ἀξίᾳ; ὅπου γὰρ ὅπως μετεκρίσται φύσιν, ἐπὶ τῆς ὑπερεκείνης, πῶς αὐτῷ τῇ πρὸς ἡμῶν καὶ γὰρ ἰσότης, καὶ ἰσμορῶν ἀξίωμα, καὶ ὁ τῆς ἐκείνης ὃς ἐπὶ τῆς πρῶτης; ἐπὶ διὰ σωματικῆς ὀνομαζέων, τάχα πῦρ τὴν κατ' ἐγγύτητα μόνον καὶ κατὰ τὴν ἀξίαν, ἢ καὶ κατὰ τὴν φύσιν.

D καὶ μὲν αὐτὸς τοῖς ἰδίῳ ἀπαντήσας λόγους, ἀκατάλυτον εἰς ὁμοῦν, καὶ αὐτὸς τὸ καθηρημένον, σαφὲς αὐτῷ ἡμῶν καὶ ἀγαθὸν δὲ πάλιν· ἐφῆ γὰρ οὕτως.

E Διατίμνει βούλομαι ὑμᾶς μὴ ἀσφαλείας κατεπὶ διαίρεσις εἶναι τῆς σωματικῆς τῆς ἀξίωμας, τῆς ἰσότητος αὐτῷ τῷ αὐτῷ Χριστῷ εἶναι διαίρεσις τῆς διὰ θεότητος καὶ ἀνθρωπότητος ἐπὶ διαίρεσις.

εἰς

[illegible]

Explica mihi rursus quidnam esse indiuiduam coniunctionem dicis? Vnitatem ne, secundum hypostasim nimirum, quam ipsi prædicamus cum pro dogmatum veritate certamus, an vero hanc quæ secundum appositionem, & alicuius ad aliquid vicinitatem intelligitur? nam sic etiam sacre litteræ hanc dictionem accipiunt. itaque dixit Deus ad beatum Moysen, de veteri illo tabernaculo loquens: Et facies fibulas quinquaginta, aureas, & coniunges cortinas alterâ alteri. Cum enim quinque essent, & vnaquæque seorsim diuersa esset ab alijs, coniungebatur fibulis. At vero nos haud isto modo factam in Christo vnitatem dicimus. non enim ut quispiam verbi gratia coniungitur alteri vel per vnanimitatis modum, vel per corporis viciniam, sic ille quoque coniunctus est. Sed ut sæpius iam dixi, suum effecit corpus ex sancta Virgine sumptum, & illud ex Deo Verbum carni non inanimatæ vere vnitum dicimus. Igitur si coniunctionis, ut ipse vocat, visam vnitatem significat quam ipsi intelligimus, illam inquam secundum hypostasim, recte sane dixit, nullam esse Christi qua Christus est, diuisionem. neque enim est alter & alter, neque filius & filius, alius atque alius, prior & secundus, sed vnus nimirum, & ante carnem & post carnem. sic namque erit ut tu dicis, secundum dignitatem atque etiam secundum potentiam indiuiduus, immo vero idem. Id si ita est, quomodo illum vnum & indiuiduum duplicem esse ais, & non dignitate, sed natura? Non enim quia Dei Patris Verbum assumpta carne prodijt homo similis nobis, ideo duplex est appellandus: vnus est enim & non sine carne, qui secundum propriam naturam est extra carnem & sanguinem. Ut enim qui nostri similem hominem occidisset, non utique tamquam duos violasset homines iure accusaretur, sed vnum solum, quamuis fortasse ex anima & corpore consideretur, & ijs quæ alterutri accidunt, natura sit non eadem, sed diuersa; ita, vicissim in Christo est intelligendum. non enim est duplex, sed vnus & solus Dominus ac filius illud ex Deo Patre Verbum, non sine carne. nam inter humanitatem & diuinitatem maximam esse differentiam siue distantiam ego quoque fateor. diuersa sunt enim quæ his nominibus indicantur, quod ad rationem essentia pertinet, & nihil inter se similia videntur. At vbi nobis profertur in medium Christi mysterium, illius vnitatis ratio non ignorat quidem differentiam, sed diuisionem excludit; non quod confundat aut misceat naturas, sed quod carnis & sanguinis particeps factum ipsum Dei Verbum, vnus rursus etiam hoc modo filius intelligitur & appellatur. Tu vero cum duos Christos appellari non debere dicas, neque rursus filios fateri duos, & opinionem recti dogmatis simules, duos tamen Christos dicere conuinceris, & in propriam diuersitatem hominem Deumque distinguere, & illum quidem ad operandum ciere, hunc etiam ad opus ciere, conaris ostendere. Tua namque illa sic habent.

CPH 11.19
C.A.P. V.L.

Exord. ad.

2001-02-01

* ἀποστάτες

Н хуи̃

sim, ne duos filios dogmatizemus. Ac recta quidem & minime perversa, & in directum tendens dogmatum semita præter hanc nulla est alia. Ipse autem qui humanationem Verbi ex Deo existentis dixit, propemodum in obliuionem illico eorum quæ dixit, abreptus, rursus vnum in duo diuidit, inanitati nominum absurde innatans, & vocibus parum examinatis semper vtēs. ait enim: [Sed quia illi coniunctus est filio qui erat in principio, sibi copulato, non potest quod ad dignitatem filiationis attinet, suscipere diuisionem. quod ad dignitatem filiationis, inquam, non quod ad naturas.] Recte, vir optime, quod minime tutum esse videtur. • tamquam inutile refugis. Semper tibi vigilanti sermone uti studiū fuit. Ecce iam certe diuidendo naturas colligis ad vnitatem secundum filiationis dignitatem. num igitur ad vnionem veram rerum inter se natura distantium sufficit cognominatio, seu homonymia, & dignitas quæ inde existit? sic namque dicere tibi placet. Ergo quoniam Christi nomen, & nomen præterea filij & Domini etiam alijs communiter imposita sunt, nam plurimi sane fuere Christi, & vocati sunt filij & Domini, erunt ipsi quoque secundum filiationis dignitatem inter se indiuidui, & vnum omnes ea vnitatem quam ipse etiam in Christo esse perfectam putas: distabit autem prorsus homo nostri similis a Deo Verbo. Hoc posito quomodo non rursus diuisi erunt, aut quomodo etiam vnus filius, intelligere non possum, nisi secundum vnionem veram conuenisse humanitatem cum Verbo dixerimus. Sed quia propter huius hominis voces necesse est etiam per absurdas sententias orationem circumferre, vt vndique coarguatur haud recte sensisse, agedum illud etiam dicamus. Nam si satis est ad vnionem dignitas filiationis, quoniam appellatur & est filius Dei ac Patris illud ex ipso Verbum, & commune est multis alijs hoc nomen, quid, rogo te, prohibet dicere & ipsos & alios omnes illi vnitos esse, vt Emmanuel nihil præcipuum supra ipsos habeat? contendet enim cum eo, vt consentaneum est, & de æquali honore decertabit id quodcumque eorumdem nominū dignitatem est adeptum; & ille coniunctionis modus in nuda solaque residuebit appellatione, vel homonymia. Iam vero quidnam esse intelligetur ipsa humanatio? quid præterea erit quod ad serui formam descendit? Nam si, vt ipse asserit, humanationis modus coniunctio quædam est simplex, & secundum solam filiationis dignitatem, quid prohibet eam coniunctionem in alijs etiam omnibus factam dicere? Sed proculdubio qui solers est & acutus, prospicit eius orationis absurditatem. Quoniam igitur fertur, ad ea quæ dicere nefas est, impulsus? Dicetur autem illi a nobis illud Ieremias dictum: In multitudine viæ tuæ laborasti. fluctuat enim, & omni vento circumfertur, vt beatus Paulus ait. Accipe igitur anchoram animæ tutam ac firmam, statue supra petram pedes tuos. Si hominem factum ipsum Dei Verbum dicis, hoc ipsum satis est ad explican-

Α ρως ἡς, ἵνα μὴ δύο υἱοὺς δογματίσωμεν. Καὶ ἡ μὲν τῶν δογμάτων ὁρῆ τι καὶ ἀδιάστροφος, καὶ ὡς διὰ τῶν τρεῖς, ἢ διὰ τὴν καὶ ἕξ ἐστίν. αὐτὸς δὲ πάλιν, ὁ τὴν ἐκαστὴν ἡμῶν ἰστορίας τὸ ἐκ πατρὸς ὄντος λόγον, μεταβαλὼν καὶ εἰς λαθὼν διδόντων ἐφ' ἣν περιεχθῆς, διέσσει πάλιν εἰς δύο τὴν ἰστορίαν, καὶ τῶν ὀνομάτων ἐξιστηλίας ἀσφάτως ὁππῶς ἂν μὲν καὶ φωνῆς ἀβασανίσαις αἰὶν περημένους. ἐφ' ἣν δὲ. Ἀλλ' ἐπὶ δὴ πρὶν ἐκείνῃ σαφῶς τῷ ἐν ἀρχῇ ὅτι ἡ, τῷ πρὸς αὐτὴν σαφῶς, ὅτι διώκεται ἡ τ' ἀξίωμα τῆς ὑπόστατος διαίρεσις δέξασθαι καὶ τ' ἀξίωμα φησὶν τ' ὑπόστατος, οὐ καὶ τῆς φύσεως. Ὁρῶντες γὰρ αὐτὴν τ' ἀσφάτως εἶναι δοκῶν, ἀχρεῖον παρατῆ. αἱ διεγγραμμέναι κεχρησθῆται τῷ λόγῳ, διὰ σαφῆς τῆς ἰστορίας. ἰδοὺ γὰρ ἰδοὺ διαίρεσις τῆς φύσεως, συλλέγει εἰς ἐνὸς κατὰ τὸ ἀξίωμα τῆς ὑπόστατος. ἀρ' οὐκ ἀπὸ τῆς αὐτῆς εἰσὶν ἀληθῆς τῆς κατὰ φύσιν ἀληθῆς διέσσει, ἡ τῶν ὀνομάτων ταυτησ, ἡ μὲν ὁμωνυμία, καὶ τὸ κατ' αὐτὴν ἀξίωμα; καὶ γὰρ καὶ οὕτω φαίται δοκῶν. Σκοπῶν, ἐπὶ δὴ πρὶν τὴν Χρῆσις ὀνομα, καὶ μὲν τ' ὑὸς ἐκ κύριος, καὶ τ' ἰστορίας ἐκ ἐκείνης, πάλιν γὰρ ὅτι γεγένηται Χρῆσις, κεκλήσθαι ἢ ἐκ ἐκ κύριος, εἶναι αὐτὴν κατὰ τὸ ἀξίωμα τῆς ὑπόστατος, ἀδιαίρετοι τι ἀληθῆς, καὶ ἐν οἱ πάντες κατὰ ἐνὸς, καὶ δὲ περὶ ἀρχῆς νομίζεσθαι αὐτὴν καὶ ἐπὶ Χρῆσις διέσσει δὲ ὅλως πρὸς τὴν ἐκαστὴν λόγον ἀνθρώπου κατὰ ἡμᾶς. εἴτα πῶς ὅτι διέσσει πάλιν, πῶς ἢ καὶ ὑὸς εἰς, σὺν ἐκαστῇ νομῇ, οἱ μὴ κατὰ ἐνὸς ἀληθῆς συμβεβηκέναι φαμεν τῷ λόγῳ τὸ ἀσφάτως. Ἐπὶ δὲ ἢ χρῆσις, διὰ γὰρ τῆς πύργου φωνῆς, ἐκ εἰς ἐκαστὴν ἐννοίας ὡς ἐκαστὴν τὴν λόγον, ἵνα περὶ τῶν ἐκαστῶν ἐλέγχῃται περὶ τῆς σὺν ὁρῆ, φέρε δὲ φέρε, καὶ κείνο λέγωμεν. αἱ γὰρ ἀρχῆς πρὸς ἐνὸς, τῆς ὑπόστατος τὸ ἀξίωμα, ἐπὶ δὲ καλῶνται καὶ ἐπὶ ὑὸς καὶ τῶν πατρὸς ὁ ἐκ αὐτῶν λόγος, καὶ οἱ πᾶσι πᾶσι αἰσῶν τὸ ὄνομα, τὸ λυσιπῶν εἰπέ μοι, καὶ αὐτὸς ἡμῶν λέγειν αὐτῶν καὶ τὸς ἀλλὰς ἀπαντας, ἵνα μηδὲν ἐκ παρ' αὐτῶν τὸ πᾶσι ὁ Εὐμανυῆλ; φιλοσοφῶν γὰρ κατὰ τὸ εἶδος αὐτῶν, καὶ πρὸς τῶν ἰσῶν ἀμειλίχῃ τὸ τ' αὐτῶν ὀνομάτων ἡξιομένον καὶ τ' ὡσαύτως ἡμῶν ὁ τῶν κατὰ ψιλῶν ἐκ μόνῳ ἰσῶν κλησὶν, ἡ μὲν τὴν ὁμωνυμίαν. εἴτα τί τ' τῆς ἐκαστῆς νομῆς καλῶνται χρεῖμα; τί ἢ πρὸς πύργον, ἐκ τ' ἐν τῇ ὁ δὲ κατὰ δικασθ' μορφή; αἱ γὰρ ἐπὶ κατ' αὐτὴν ὅτι ἐκαστῆς πύργου τῶν σαφῶς πύργου πύργου, ἐκ κατὰ μόνον τ' ὑπόστατος τ' ἀξίωμα, τὸ τὸ καλῶνται ἐπὶ καὶ ἐπὶ τῆς ἀλλοις ἀπαντες περὶ ἀρχῆς λέγειν αὐτῶν; ἀλλ' ὅρα πῶς πάντως, ὁ φιλομαθῆς, ὁ λόγος τ' ἀκαλλῆς. καὶ δὲ ὅτι ἀπὸ φέρεται πρὸς αὐτὴν ἡμῶν ἐξιστηλίας; οἱ δὲ ὅτι πρὸς ἡμῶν αὐτῶν τὸ διὰ τῆς ἱερμίας φωνῆς τῆς πύργου ἀσφάτως ἐκαστῶν καλῶνται. καὶ δὲ φησὶν ὁ σαφῶς πύργου Παῦλος. Σκοπῶν δὲ καὶ τὴν ἀγκυρῶν τ' ψυχῆς τὴν ἀσφάτως δέξασθαι

8 semetipsum

Isai. 57.
b 10.
Ephes. 4.

In Isai. 57. b
10. 10. 10. 10.

καὶ βεβαίον ὅτι πύργον τὸν ἰσῶν πύργον. αἱ ἐκαστῆς πύργου φέρε τὴν ὁ δὲ λόγον, ἀσφάτως τῶν πύργου δέξασθαι

[illegible]

A candum, nostri similem factum esse illdm, qui est supra omnem creaturam. accepit serui formam, quamuis libertatem vt Deus haberet. nam erat in æqualitate Patris eius qui super omnia obtinet imperiũ. Desine diuidere naturas post vnionem. nam scire aliud atque aliud esse diuinam, humanamq. naturam, non modo conuenire prudentibus viris, verumetiam necessarium esse censeo. distant enim inter se, & quidem inestimabili differentiarũ spatio. in omnium autem nostrum saluatore Christo vbi illas coniunxeris in veram & secundum hypostasim vnitatem, caue diuisionem: sic namque vnum Christum fateberis, & filium & Dominum. Sed nescio quomodo hic vanorum inuentor dogmatum rem ipsam vnionis admodum paruipendit, illaq. reiecta, vt consequens certe erat, & vi simul ipsa veritatis abdicata rursus ad id recurrit quod sibi placebat, & ait, [Ideo etiam Christus appellatur ille Deus Verbum, quia habet perpetuam cum Christo coniunctionem. neque contingit vt Deus Verbum sine humanitate faciat aliquid. perductus est enim ad summam coniunctionem, non ad deificationem, vt sapientes è recentioribus dogmatistis asserunt.] Cum igitur dicat Christum appellatum esse illud ex Deo Patre Verbum, quia

C habeat cum Christo coniunctionem, vt cum altero nimirum, quomodo nõ temere nugatus est, cum dixit, post assumptionem non posse vocari seorsim? siquidem quod alteri cuidam rei secundum habitudinem coniunctum esse dicitur, id non potest à nobis tamquam vnum aliquid intelligi. nam quæ inter se conueniunt, duo prorsus iure intelliguntur, & non vnum aliquid quod ipsum sibi copuletur. fabulæ sunt igitur & vanissimæ nugæ illius verba. Nos autem post illam vnionem, siue Deum Verbum nominet quispiam, non sine propria carne illud intelligimus, siue Christum dicat, incarnatũ Verbum agnoscimus. Iam

D vero qui nam etiam illius quam tu coniunctionem dicis, intelligitur modus? Nam si humanitatem dicis vnitam secundum hypostasim illi ex Deo genito Verbo, cur quæso diuinam illam carnem afficis iniuria? tamen eam adorare minime refugas, cum adorationem exhiberi non nisi diuinæ & ineffabili naturæ conueniat. quod si haud veram putas factam vnionem; & coniunctionem potius appellas illam secundum homonymiam, & in sola ac nuda æqualis appellationis societate positam dignitatem, quid magnifice nugas, dicens illum ex muliere editum ad summam coniunctionem perductũ, nimirum cum Verbo?

E Homonyma namque inter se erunt & filius filio, & Dominus Domino. Sed nihil hæc nomina vnũ altero minus habebunt, & quid in his eximium sit exquirere vanũ sit opinor. nam filius filio, quia filius est, nec maius aliquid nec minus habet. Superuacua igitur te verba funderè apertissimum est, cum ipsum perductum dicis ad summam coniunctionem. Non enim, vt mihi videtur, de homonymis conuenit dicere quòd ad summam similitudinem sint perducta, sed his potius quæ per omnia æqualitatem ac similitudinem quarumcumque rerum sortita sunt, cum quibus vnum est.

se creduntur. verbi gratia, expressum dicimus ad summam similitudinem alicuius hominis formæ vel filium ex eo genitum, vel exempli gratia imaginem: porro secundum coniunctionis modum quoniam pacto aliqua aut dicantur, aut intelligantur expressa? Sed ipse nobis interpretatus est huius vim coniunctionis. [Non enim, inquit, contingit ut Deus Verbum sine humanitate faciat aliquid.] Concordes igitur & consentientes sunt, ut tu exillimas, & cōmuni consilio ad singulas res faciendas tendere credemus par illud filiorum à te dictorū. quod si ita est, quomodo non duo Christi, & filij, & Domini? At vero corpore tamquam organo ipsum Verbum vsum affirmas, ut est consequens. Sed si vnum dicis filium, & vnam hypostasim Verbi incarnatam, non ipsum erit diuinitatis organum, sed utetur potius proprio corpore tamquam organo; ut nimirum ipsa hominis anima. Ergo vnum fatere, non diuidens naturas, simul intelligens ac sentiens aliam esse carnis, aliam diuinitatis rationem quæ illi ac soli conueniat. neque enim illam Verbi carnem dicimus factam esse diuinitatem, sed potius diuinam, ut illius propriam. Nam si hominis caro humana dicitur, quid prohibet etiam diuinam dicere illam quæ est Dei Verbi caro? Quid igitur irrides pulchritudinem veritatis? sanctæ illius carnis consecrationem in deos nobis obijciens, ac propemodum deificationem hominibus recte sentientibus exprobrans: tametsi ipse dicas.

NESTORIUS. *Ut ergo demonstretur ipsis quoque Magis quis hic est ab illis adoratus, & ad quem illos duxeris Spiritus sancti gratia, nempe non ad simplicem vulgo conspectum infantem, sed ad corpus quoddam ineffabiliter Deo coniunctum.*

CYRILLI CAP. IX. Cum igitur corpus ineffabiliter Deo coniunctum dicat, quod autem est vere ineffabile, supra intelligentiam sit & supra sermonem, vera prorsus erit vnio vel coniunctio, ut ipse loqui solet. nam eiusmodi sunt ineffabilia, & rerum ita inter se conuenientium haud utique quisquam scire poterit modum. Quod si dicere nosti, ac putas posse te vim illius coniunctionis declarare, quomodo adhuc erit ea res ineffabilis? Miror autem quod quamuis corpus Deo coniunctum dicat, idque ineffabiliter, non tamen illud etiam ipsius proprium esse asserat, ut cum eo tamquam vnum intelligatur; sed rursus in hominem ac Deum diuidit seorsim ac separatim, vnum Christum & Dominum IESUM, & recte sentire se simulat, dicens.

NESTORIUS. *Neque vero simplex homo est Christus, ò calumniator, sed homo simul & Deus. quod si solum Deus esset, opus erat, ò Apollinari dicere, Quid me queritis interficere Deum, qui vera locutus sum vobis? Hic ille est cui spinea fuit circumposita corona: hic qui dicebat, Deus meus, Deus meus ut quid me dereliquisti? hic qui triduanam subiit mortem. adoro autem hunc simul cum diuinitate, tamquam diuine defensore glorias.*

CYRILLI CAP. X. Vide iam rursus quemadmodum raptim decipiat, & suis sermonibus veritatis speciem circum-

Α πιστεύομεν, Ἀλαχόντα Φαίρεται· οὗτο Φερί-
επίτι. ἀπὸ κελεύσεως Φαίρεται πρὸς ἄκρην ἐμφε-
ρῆας τῆς τοῦ Θεοῦ μορφῆς, ἣ πρὸς αὐτὴν γινώσκου-
μεν, ἣ Φερί ἐπίτιν ἐκείνην. καὶ διὰ τὴν τῆς σωφροσύνης
τρόπον, πῶς αὐτὴ ἀπὸ κελεύσεως λέγειτο ἐν οὐνοῖς το-
νὰ; ἀλλ' αὐτὸς μὲν ἠρμηνεύσει ἡμῖν τῆς σωφροσύνης
τὴν δυνάμιν. Οὐ γὰρ ἐστὶ Φερί τὸν Θεὸν λόγον, αὐτὸς δὲ
ἀνθρώπων τῆς πρᾶξαι π. ὁμοφρονεῖς οὐκ ἀλλήλους.
καὶ ὁμοφρονεῖς καὶ οἱ. καὶ διὰ τῶν κινήσεων περὶ μέτωπον
ἐφ' ἑκάστη τῶν πρᾶξεων ἵνα πιστεύομεν τὴν τῶν
Θεῶν αὐτῶν λεγομένων ἡμῶν ἑνωμένην· εἴπερ πῶς οὐ
δύο Χεῖρες, καὶ ἡοὶ, καὶ κύριοι; Ἀλλ' οἱ ὁμοφρονεῖς τῶν
σώματι κεχρημένων τῶν λόγων διαχυρίζονται τὸ αἶμα·
ἀλλ' οἱ μὲν ἵνα Φερί ἡοὶ, καὶ μίαν ὑπόστασιν τὴν τοῦ
λόγου συνεκωμένον, οἱ αὐτὸς ἐστὶν ἡσότης ὁμοφρο-
νῶν· κεχρησένται ὅμως οἱ αὐτοὶ πρὸς ὁμοφρονεῖς τῶν ἰδίων
σώματι, καὶ διὰ τὴν ἀμέλειαν ἣ τὸν ἀνθρώπου ψυχῇ.
οἱ οὐκ ὁμολογῶσι ἑνα, μὴ διακρίνῃ τῆς φύσεως, μὴ δὲ
εἰδέναι, καὶ Φρονεῖν, ὅτι συνεκὸς μὲν, ἐπεὶ οὗτος ὁ λόγος ἡσ-
ότης ὅτι πάλιν, ὁ αὐτὸς καὶ μόνος πρὸς πάντας· ἡμεῖς μὲν
γὰρ ἡσότης ἡμεῖς Φαίρεται ὁ λόγος τὴν αἶμα. ἡμεῖς
ὅμως μὴ οἰδόμεν αὐτὴν· εἰ γὰρ ἀνθρώπου αἶμα ἣ ἀν-
θρώπου λέγειται· τί τὸ κωλύον ἐστὶν ἡμεῖς ἐπίτιν τὴν
τοῦ Θεοῦ λόγον; τί πίνω Ἀμαλίας τῆς ἀληθείας τὴν
καλὴν, ἀποθνήσκω ἡμῶν ὁνομάζω τὴν ἀγίαν αἶμα,
μόνον ὅτι καὶ, ἐκαστηνὸν οἱ τῶν ὁμοφρονεῖς ὁμοφρο-
νῶν τὴν ἡσότησιν; καὶ πάλιν λέγων αὐτὸς.

ἵνα πίνω δειχθῇ καὶ τοῖς μάχαις τῆς ἐκείνου οὐκ
παρ' αὐτῶν περὶ κινουμένου, καὶ ὅτι τὴν αἶμα αὐ-
τοῦ τοῦ πρᾶξεως τοῦ ἀγίου ἣ χάριτος ἐπὶ οἱ οἱ
ψαλὸν ἀπὸ τῆς θεωρούμενον βρέφος, ἀλλ' ὅτι πᾶν
μα σπημμένον ἀρρήτως ἡσότης.

Δ Οὗ πίνω ἀρρήτως σωφροσύνης ἡσότης τὴν σῶμα Φερί-
τὴν δὲ διὰ τὴν ἀληθείαν, ὑπερβαίνει ἐπὶ ὅτι λέγει, ἀλη-
θείας πᾶν πᾶν τῶς ἡμεῖς, ἡμεῖς ἡ σωφροσύνη, κατ' αὐ-
τὴν. ἀποθνήσκω γὰρ τὴν τριάδα, καὶ τῶν οὐκ ἀλλήλους
συμβεβηκότων, οἱ αὐτοὶ οἱ καὶ τῆς εἰδέας τῶν τρέπον. εἰ
δὲ οἱ αὐτοὶ λέγειν, οἱ αὐτοὶ τὴν δυνάμιν Ἀποθνήσκω τῆς σω-
φροσύνης τὴν δυνάμιν, πῶς ἀποθνήσκω ἐπὶ τὴν χεῖρα
ἐπὶ; θαυμάζω ὅτι, ἐπὶ καὶ πᾶν λέγων σωφροσύνης
ἡσότης, καὶ τὸν ἀποθνήσκω, οἱ αὐτοὶ δὲ τὸν καὶ ἰδὼν
εἶναι Φερί, ὡς ἐν οὐνοῖς μετ' αὐτῶν μερίζει ὅτι πᾶν
αἶμα ἀνθρώπου καὶ ἡσότης, αὐτὸς μέρως πᾶν καὶ ἰδὼν,
ἐπὶ ἑνα Χεῖρα καὶ κύριοι ἡσότης, καὶ ὁμοφρονεῖς
ὑποκατάσταται, λέγων.

Ἀλλ' οὐ ψαλὸς ἀνθρώπος ὁ Χεῖρας σωφροσύνης.
ἀλλ' ἀνθρώπος ὁμοφρονεῖς καὶ Θεός· εἰ δὲ μόνον ὑπερβαίνει
ἡσότης, ἐκείνου Ἀποθνήσκω ἐπίτιν, τί με ζητῶν ἀποθνή-
σκω ἡσότης, ὅς τὴν ἀληθείαν ὑμῖν λελάληκα; οὐκ ὅτι
τὸ ἀκαίνιστον πρᾶξεως οἱ αὐτοὶ οἱ αὐτοὶ· οὐκ ὅτι λέγων
ἡσότης, ἡσότης, ἵνα τί με ἐγκυκλίπτει; οὐκ ὅτι τρέ-
μερον πλάττω ὑπομείνας. περὶ κινουμένου οἱ αὐτοὶ τῶν
ἡσότης τῶν οὐκ ἀλλήλους τῆς ἡμεῖς σωφροσύνης ἀνθρώπων.

Ἀφ' ἧς δὲ μοι πάλιν, σωφροσύνης μόνον, καὶ τῆς ἀληθείας τὴν μόρφωσιν τοῖς ἑαυτοῦ πρᾶξεως λόγους·
ὅτι γὰρ

ὅτι καὶ ἡμεῖς οὕτως φησὶν· ὁ Χριστὸς, ἀλλ' αὐθρο-
 πος ὁμοῦ καὶ υἱός. δις γὰρ τὸ πάλιν καὶ ἕνα λέ-
 γοντες, καὶ αὐτοῦ τὴν πεινῶντος ἀρετὴν, ἔκα-
 ταστάζοντες τὸ δοκεῖν. ὡς γὰρ λέγοντες πρὸς, γο-
 μοῖον ὅτι γὰρ ἔστι καὶ σαρκὸς ὡφθαλμῶν καὶ ἡμῶν τὸν λό-
 γον, ἔτι πρὸς ἡμᾶς ποιησάσης λόγους, ἡ γοῶν ἐνερ-
 γῆται τὰς ἡτορησίας. ἡ γοῶν ὅτι καὶ ὁμοῦ αὐθροπίας,
 καὶ σὺ αὐτὸς ὁ λόγος γέγονε σὰρξ· καὶ ἡμεῖς φησὶν αὐ-
 θροπίας ὁ Χριστὸς, ἀλλὰ καὶ υἱός. ἡμεῖς γὰρ ὡς βέλπεται,
 φαίμεν αὐτὸν ἡμεῖς, καὶ λέγωμεν αὐτὸν αὐθροπίας τε
 ὁμοῦ καὶ υἱόν, σὺ αὖτε μέγας ἡγούμενος τὰ τριὰς Πα-
 τέρ· τὴν αὐτὴν γὰρ μάλλον εἰδότες ἔσθ' ὅτι τῆς αὐθρο-
 πίας, ὡς καὶ υἱόν ἔλεγον τὸν πατέρα· αὐθροπίας γὰρ
 μὴ πότε κατ' ἡμᾶς γενομένη, ἔσθ' ὡς πατέρα· ὅτι
 διὰ τοῦτο μὴ δὲ αὐτὸν αὐθροπίας νοεῖται· ἡ-
 λος, ἀλλὰ υἱόν ἔσθ' αὐθροπίας, ἀποτίμηται μὲν τὸ ἀκα-
 θάρτον ἐφ' ἑαυτὸν, καὶ τὰ ἑτέρα τῶν πατέρων, ἰδιωτὸς αὐ-
 θροπίας καὶ αὐτὸς μέγας· προσκυνοῦν γὰρ ὁμολογῶν αὐτὸν τῇ
 ἡτορησίᾳ τὸν καὶ τὸν εὐσεβεῖστον, ὡς σὺ ὄντα
 μὲν καὶ τὸ εἶδος ἡτορησίας καὶ ὡς πωλεῖται γὰρ
 γενομένη τῆς αὐθροπίας τὸ λόγον. ὅτι γὰρ δις φησὶν ἐναρ-
 γῶν, σαφάνει πάλιν τὸ, σὺ τῇ ἡτορησίᾳ προσκυνοῦν
 δὲ αὐτὸν ὁμολογῶν. τὸ γὰρ ἐπὶ τῷ συμπεροσκυνοῦμε-
 νον, ἐπὶ τῷ πᾶσι πάντως ἐστὶ, παρ' ἐκείνου, μετ' οὗ προσ-
 κυνοῦν λέγεται. ἡμεῖς γὰρ, μιᾶ προσκυνοῦντες πᾶν
 εἰς ὁμοῦ τὸν Ἐμμανὴλ, καὶ δις φησὶν τὸν λόγον τὸ
 εἶναι αὐτὸν κατ' ἑαυτὸν σῶμα. Τί δ' αὖ τοῦτο, τὸ
 τῆς αὐθροπίας αὐθροπίας, βασιλεύειν ἄριστον· ὅτι
 γὰρ καὶ αὐτὸς ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς, κατ' ἑνα
 τῶν ἀγίων δόξα δὲ, καὶ διαγαλίστων ἐπὶ τῷ
 κόσμῳ διεκέρυξε Χριστὸν, ἡ γὰρ ὡς καὶ κύριον, ὡς
 ἡτορησίαν ἔχοντα τὴν ἐφ' ἑαυτὸν αὐθροπίας, ἡ γοῶν ἐξου-
 σίας, σὺν ἡτορησίᾳ γὰρ καὶ αὐτὸς τῇ ἐπὶ τῷ δόξῃ καί τοι
 τῶν ἡτορησῶν ὁ χορὸς, Ἰησοῦ Χριστὸν τὸν ἐκ ἀνθρώ-
 πους Δαυὶδ καὶ σὰρκα τῷ κόσμῳ διακηρύττει· καὶ
 τῆς πίστεως ἡμῶν ὁ τρόπος διὰ τῆς εἰς αὐτὸν ὁμολο-
 γίας ἐρχεται· δικαιοῦμεθα γὰρ πιστεύοντες, καὶ ὡς ἑνα
 τῶν καὶ ἡμᾶς αὐθροπίας ἀπὸ τῶν, ἀλλ' εἰς τὸν φύσιν τε
 καὶ ἀληθῶς οἶτα ἡτορησίαν. καὶ γοῶν ἀληθῶς μὲν τὰ ἐν ἡ-
 τορησίᾳ καὶ τὸν κόσμον, Χριστὸν σὺν εἰδότες πᾶσι,
 κατὰ φησὶν ὁ μακάριος Παῦλος· ἐπὶ δὲ γὰρ ἐγνώκα-
 σιν, καὶ μεμενῆκασιν ἐν ἀγάπῃ τὸ καὶ φύσιν ὄντος
 υἱοῦ. σὺν αὐτῷ διδάσκοντες τὴν πρὸς δόξαν καὶ αὐθρο-
 πίας σὺν ἡτορησίᾳ ὁ Χριστὸς. καί τοι τῶν προσκύνων
 αὐτῷ τὴν πίστιν ἐφ' ἑαυτῷ μὲν αἰτῶν· αὐθροπίας δὲ
 πᾶσι ἐν αὐτῷ τῷ πατρὶ. καὶ γοῶν ἔλεγε, πιστεύει
 εἰς ἐμὲ, ἔτι εἰς τὸν υἱόν πιστεύει· ἔτι πάλιν, ὁ πιστεύων
 εἰς ἐμὲ, καὶ πιστεύει εἰς ἐμὲ, ἀλλ' εἰς τὸν πᾶσι πάντας
 καὶ ὁ ἡτορησῶν ἐμὲ, ἡτορησῶν τὸν πᾶσι πάντας με· ἀλλ' ἔ-
 σθ' ὡς πωλεῖται κατὰ τὸ αὐτῷ δοκεῖν, πᾶσι πᾶσι
 ὑπερφύκειν αὐτὸν ἡτορησῶν· ἐφ' ἑαυτῷ γὰρ, καί τοι τῆς
 λόγιως, ἐπὶ τῷ ἐχούσῃ τὴν δόξαν· εἶτα πᾶσι ἡτο-
 ρήσας αὐτὸν αὐθροπίας ἡτορησῶν κατὰ σὺν, καὶ τὰς ἐκ τῶν
 κατὰ τὴν ἀρετὴν διενεγκῶν· φέρε γὰρ τὸν ἐκατέρωθεν πᾶσι κατὰ τὴν ἡτορησίαν λέγον· πᾶσι δ' αὖ ἐπὶ τῷ
 δὲ ἡτορησίᾳ τῷ γὰρ

componat. [Non, inquit, simplex homo est Chri-
 stus, sed homo simul & Deus:] rursusq. diuidat,
 & haud vnum esse dicat, & stulte quod a nemine
 sit positum accipiat, & quod sibi placet adstruat.
 Perinde enim ac si quispiam diceret, nudum ip-
 sum Verbum & citra carnem in terris nobis ap-
 paruisse, nobiscumq. locutum, vel diuina signa
 edidisse, aut communem hominem fuisse, non ip-
 sum Verbum factum esse carnem, [Non, inquit,
 simplex est homo ipse Christus, verū etiā Deus:]
 Sed ut mihi dicere liceat, nos δ vir optime,
 quamuis illum dicamus hominem simul & Deū,
 non hac seorsim diuidendo dicimus, sed potius
 eundem scientes etiam antequā esset homo fa-
 ctus, & filium, & Deum, & Verbum Patris, ho-
 minem vero postea nostri similem factum, & in-
 carnatum. Ille vero cum affirmet non esse illum
 nudum hominem intelligendum, sed Deum & ho-
 minem, spineam quidem coronam & ceteras pas-
 siones proprie ac seorsim homini tribuit, & ado-
 rare se hunc simul cum diuinitate fatetur, & quod
 magis impium sit, tamquam non sit, ut est con-
 sentaneum, vere Deus ac filius, sed auctoritatis
 Verbi assertor. Nā quod euidenter distinguit, ex
 eo rursus perspicuum fiet, quod cum diuinitate
 ipsum esse adorandum confitetur, quod enim cū
 altero adoratur, diuersum est prorsus ab eo cum
 quo adorari perhibetur. Nos vero vna adora-
 tione honorare consueuimus Emmanuelem, non
 diuidentes a Verbo corpus ipsi secundum hypo-
 statim vnicum. Quid autem significant illa verba,
 Diuini assertorem auctoritatis, examinandum
 est. Num enim etiam ipse Dominus noster Iesus
 Christus ut vnus ē sanctis Apostolis & Euangeli-
 stis, alium mundo prædicauit Christum, vel fi-
 lium, vel Dominum, ut habentem ad omnia di-
 uinam auctoritatem siue potestatem, & ipse
 alterius gloriam asseruit? Atqui chorus ipse
 Dei prædicatorum IESVM Christum illum
 ex semine David secundum carnem prædicat, &
 ipsa fidei nostra ratio per confessionem in eum
 factam pergit: iustificamurq. eo ipso quod cre-
 dimus non ut vnum ē nobis hominem simplicem,
 sed in ipsam naturā vereq. Deum. Itaque sine
 Deo gentes erant in hoc mundo, Christum igno-
 rantes aliquando, ut ait beatus Paulus, vbi vero
 illum agnouerunt, non permanserunt ignari eius
 qui secundum naturam est Deus. Igitur doceat
 cuius gloriæ & auctoritati patrocinatus sit Chri-
 stus, tametsi ab hominibus ad se accedentibus
 fidem in seipsum exigit, & eam ipsam in se ipsi
 Patri attribuat. itaque dicebat: Credite in me,
 & in Deum credite. & iterum: Qui credit in me,
 non credit in me, sed in eum qui misit me. Sed
 fortasse hoc verbum σπινθηρῶν, quod patrocinari
 diximus, subindicat idem quod ὑποσπινθηρῶν, hoc est,
 ex quo prædicare. permitto enim, quamuis
 hæc dictio aliam habeat significationem. Atqui
 quomodo ex quo de se loquatur homo perinde
 ac Deus, ut tu putas, & qui a Iudæis illatas con-
 tumelias perculit? Age enim, sermonem utriusque
 conuenientem consideremus. nam vero secun-
 dum

Ερβος.

1000.14.
1000.15.8

1000.15.8

10. 11. 2019

iii) gclis,

gelis, ergo gloriæ modus quidam à Patre innentus est in eo quod simul cum ipso deificata est creatura. ita frustra indignatus est quibusdam ut qui hoc fecissent. quod si ea res illi gloriæ fuit, quomodo non æquum fuit præmia & laudes & gloriam illis rependere qui id facere instituis-
 sent? Sed dicent fortasse, Quomodo Patri glo-
 riæ erit ut Eminuelli omne genu flectatur? Quia
 Verbum cum sit Deus per naturam, & ex ipso,
 hoc est ex eius substantia, caro factum est: ado-
 raturq. ut dixi, ut vnus & solus & vere Filius cum
 sua ipsius carne: glorificatur autem Pater ut
 Deus qui habeat verum Filium ex sua substantia
 genitum: quem etiam carnem factum pro nobis
 dedit, ut passus carne saluum faceret orbem ter-
 rarum; ut omnis qui credit in ipsum, non pereat,
 sed habeat vitam æternam: ut omnis qui videt
 eum, videat Patrem. quam etiam ipsam rem no-
 bis esse vere vitalem ipse Filius ostendit, dixit
 enim: Hæc est vita æterna, ut cognoscant te so-
 lum Deum verum, & quem misisti Iesum Chri-
 stum. Ac via quidem recta, & ad verissimam
 sententiam perducens hæc est, & præter eam nul-
 la. Hic vero sursum deorsum omnia commiscens,
 [Propter gestantem, inquit, gestatum veneror,
 propter latentem adoro spectabilem.] Cerne
 quæso rursus ubique illum vnionem fugere, &
 veritatem formidare, & diuinorum dogmatum
 rectum iter vitare. Non alius erat gestans à ge-
 stato, sed potius idem, utpote in coitione Deita-
 tis & humanitatis consideratus: vnus etiam ac
 solus vere Dei & Patris filius. Ergo ut vnum
 adora cum sua carne ipsum ex Deo Verbū: alio-
 qui explica mihi, nisi tibi recta sapere videor,
 tuam in his loquendi subtilitatem ut imbecillam
 repellens. Num enim quis de quocumque no-
 strum simili homine, vel de vno quopiam terreno
 Rege dicere voluerit: Propter animam Regis
 veneror corpus eius, propter latentem adoro
 quod est spectabile; non illico quiuus obiurget ac
 dicat, Quid in facis, o bone vir? vnus omnino
 homo est qui rerum potitur, quamuis è duobus
 videatur compositus, ex anima inquam & cor-
 pore. Cur igitur nobis frustra nugaris, cum ge-
 stantem & gestatum, latentem & spectabilem ap-
 pellas? & tamquam alium cum alio simul adora-
 re proferis, & modum vnionis contemnis, cum
 diuinitus inspirata littera illud ex Deo Patre
 Verbum cum suo corpore vnum nobis Christum
 & Dominum esse pronuntient? An ignoras ut illi
 à natiuitate cæ- Ierosolymis à se curato, cum
 postea ipsum inuenisset in templo, firmam & sta-
 bilem indiderit fidem? nam accedens rogauit,
 Tu credis in Filium Dei? ad hæc illo clamante,
 Quis est Domine, ut credam in eum? dixit ipse
 rursus: Et vidisti eum, & qui loquitur tecum ip-
 se est. vides quomodo non gestantem, non intus
 latentem, sed sese cum carne tamquam vnum
 ostenderit? Certe beatus Ioannes, Quod fuit
 ab initio, inquit, quod audiuius, quod vidimus
 oculis nostris, quod perspeximus, & manus no-

Ioan. 1.
Ioan. 14.

Ioan. 17.

Ioan. 9.

Ioan. 1.

A ἀγγέλου· δικλίας τις ἀρα τρέπεται ἐξ ὁρίων τῆς
 τρεῖς, τῶν θρονοῦ δὲ αὐτῶν τῶν κτίσιν· καὶ λελεῖται
 παρὰ τὴν θρόνον, ὡς τὸ πνεῦμα ἅγιον· καὶ ἡ πόσις
 δικλίας τῶν τῶν χρεῖμα αὐτῶν, πῶς εἴτε ἴδω καὶ ἀμει-
 βῆς αἰχμαλωτῶν, ἰππῶν τε καὶ δόξης, πῶς τὸν δρῶν ἡρ-
 μένους; ἀλλ' ἵσως ἐκείνη φάμεν αὐτῶν, τίνα τρέπεται πο-
 δικλίας ἔσται τῶν πατέρων, καὶ μὴ αὐτῶν γένος· τὸν
 Εμμανουήλ; ὅτι θεὸς ὢν φύσις, καὶ ἐξ αὐτῶν, πνιγνὴς ἐκ
 τῆς οὐσίας αὐτῶν, γίγνεται αἰὲς ὁ λόγος· περὶ αὐτῶν τῶν
 ἰφίλων, ὡς εἰς τὴν καὶ μένος ἐκ ἀληθείας ὡς, μὴ τὸ ἰδίαν
 αὐτῶν περὶ. δοξάζει γὰρ μὲν ὁ πατὴρ ὡς θεὸς ὢν
 ἔχων ἀληθινὸν τὸν ἐκ τῆς οὐσίας αὐτῶν θρονοῦ τῶν
 ὅτι ἐκείνη γὰρ γένος δέδωκεν ὑπερῶν ἡμῶν, ἵνα αὐ-
 καὶ πατέρων, ἀλλὰ τῶν τῶν ὑπερῶν ἵνα πᾶς ὁ π-
 τῶν εἰς αὐτὸν, καὶ μὴ ἀπολήται, ἀλλ' ἔχων ζωὴν αἰ-
 νων· ἵνα πᾶς ὁ θρονοῦ αὐτῶν, θρονοῦ τῶν πατέρων ζω-
 ποιῶν τὸν χρεῖμα ἐκ τῶν ἡμῶν ὑπερῶν ἀληθείας,
 αὐτὸς ἐκ δέδωκεν ὁ ὡς· ἔφη γὰρ αὐτῶν ἐπὶ ἡ αἰ-
 νιος ζωὴ, ἵνα γένος αὐτῶν πᾶν μένος ἀληθινὸν θρο-
 ὦν, ἐκ τῶν ἀπὸ αἰῶνος ἱεροῦ Χρεῖμα. καὶ ἡ μὲν εἰς αὐ-
 τὸν ἐκ ἀπαλειψάτω τῶν ἐννοιῶν αὐτῶν καὶ ἔχων ἰ-
 ερα τρέβος. ὁ γὰρ αὐτῶν καὶ κατὰ τὴν πᾶν καὶ
 C δια τὸν φοροῦν τῶν φησι, τὸν φοροῦν τῶν σίβω· ἀλλ'
 τὸν κεκρυμμένον, περὶ αὐτῶν τὸν φαιρόμενον. ἀλλ'
 δὲ μοι πάλιν φάσκει περὶ αὐτῶν τῶν ἐννοιῶν, ἐκ δὲ
 δόξα τῶν ἀληθείας, ἐκ τῶν θρονοῦ δόγμα τῶν ἐξ ὁ-
 τηται περὶ αὐτῶν. ἔχων ἑπὶ τὸν φορῶν τῶν
 φοροῦν τῶν αὐτῶν τὸν μᾶλλον, ὡς ἐκ συνόδου τοῦ μένος
 θρονοῦ τῶν καὶ αὐτῶν τῶν. ὡς τὴν καὶ μένος ἀλη-
 θείας ὡς ἐκ τῶν πατέρων· σίβω ὡς ἵνα περὶ αὐτῶν
 μὴ τὸ ἰδίαν αὐτῶν περὶ τὸν ἐκ τῶν λόγων. ἐπὶ φη-
 σιν, εἰ μὴ σὺ δοκῶ τῶν αὐτῶν φησὶν, τῶν ἐκ τῶν
 τῶν ἐκ τῶν αὐτῶν ὡς ἀδελφῶν περὶ αὐτῶν. ἀρα γὰρ
 D αὐτῶν τῶν ἐκ τῶν λόγων τῶν ἐκ τῶν αὐτῶν καὶ ἡμῶν
 αὐτῶν τῶν, ἡγὰρ ἐκ τῶν τῶν θρονοῦ τῶν βασιλείας,
 ἀλλὰ τῶν ἐκ βασιλείας ψυχῶν σίβω τὸ σῶμα αὐτῶν;
 ἀλλὰ τὸν κεκρυμμένον, περὶ αὐτῶν τὸν φαιρόμενον;
 σίβω αὐτῶν τῶν ἐκ τῶν θρονοῦ, τὸ δρῶν ὡς εἰς λέγων.
 ὡς πᾶν πᾶν αὐτῶν τῶν ἐκ τῶν κρεατῶν, καὶ ἐκ τῶν
 ὁρῶν συγκρίμενος, ψυχῆς δὲ λέγων καὶ σῶματος. τὸ
 τῶν ἡμῶν ἡμῶν βασιλείας, φησὶν καὶ φησὶν
 κεκρυμμένον καὶ φαιρόμενον ὁνομάζων, καὶ ὡς ἐπὶ
 ἐπὶ αὐτῶν περὶ αὐτῶν ὁμολογῶν, καὶ τὸ ἐκ τῶν αὐ-
 μαζῶν τῶν; ἵνα Χρεῖμα ἐκ τῶν ἐκ τῶν φησὶν
 E ἡμῶν τὸν θρονοῦ τῶν χρεῖμα, τὸ ἐκ τῶν πατέρων λόγων
 μὴ τὸ ἰδίαν σῶματος; ἡ ἐκ τῶν ἐκ τῶν φησὶν
 μὲν ἐκ τῶν ἐκ τῶν τῶν φησὶν, εἰτα τῶν
 ὁρῶν ἐκ τῶν ἐκ τῶν αὐτῶν καὶ ἰδρῶν ἐκ
 πῶν τῶν πῶν; ἡρετο γὰρ περὶ αὐτῶν, ὡς πᾶν αὐτῶν
 τὸ ὡς ἐκ τῶν ἐκ τῶν περὶ αὐτῶν κεκρυμμένον ἐκείνη, πῶ
 εἰσι κύριον, ἵνα πᾶν αὐτῶν εἰς αὐτῶν; ἔφη πάλιν αὐτῶν
 καὶ ἰωρακας αὐτῶν, καὶ ὁ λαλῶν μὴ σὺ, ἐκείνη ἐκ
 ὁρῶν αὐτῶν, καὶ τὸν φησὶν δέδωκεν, καὶ τὸν κεκρυμμένον, ἀλλὰ ὡς ἵνα μᾶλλον ἵανται μὴ τὸ περὶ αὐτῶν καὶ γὰρ ὁ
 φησὶν ἰωαννης, ὁ ἐκ τῶν ἐκ τῶν φησὶν, ὁ ἀκρυβήτως, ὁ ἰωρακας πᾶς ὁ φησὶν αὐτῶν, ὁ ὁρῶν αὐτῶν, ἐκ
 χρεῖμα

vnum Christum & filium & Dominum absoluisse, eundem simul & Deum & hominem. nunc vero hoc omisso, peruersa graditur via, de recta decedens, ac duos nobis deos pradicat, vnum secundum naturam ac veritatem, illud nimirum ex Deo Patre Verbum; alium vero prater hunc, qui simul cum eo Deus appellatur. Vt enim nemo nostri generis dicitur cum se ipso & solo conuersari, verbi gratia, sed cum altero conuersatur, ac si quem è terrenis Regibus quisquam dixerit simul cum seipso regnare, iure sit ridendus, & nugabitur, dum quod de vno soloq. dicitur, sic ponit atque pronuntiat tamquam de duobus; ita stultum sane sit putare hoc ipsum, simul appellari, de vno soloq. dici posse. duo namque prorsus erunt, & alter secundum naturam Deus, alter vero proculdubio cum id solum habeat vt simul cū eo vocetur Deus, idq. extrinsecus & acquisitum, recens nobis Deus extitit. Num ergo mentitur ille natura & vere vnuerforum Deus cum dicit: Si audieris me, non erit in te deus recens, neque adorabis deum alienum? Hoc si ita est, quomodo adoramus Christum, & illi flectetur omne genu? quomodo etiam illum venerari confiteris, cum tamen formides, vt dixisti, ne hominicolæ esse videaris? Sed habet ad hoc aliquam, vt ipse putat, acutam responsionem: nam tamquā coniunctus assumpti simul appellatur Deus. quomodo assumptus est eloquere, aut quonam coniunctus est modo? Nam si quidem secundum veram vnionem, illam secundum hypostasim dico; define tandem vnitum diuidere. & opportune etiam à nobis dicitur tibi indiuiduum diuidenti: Quod ergo Deus coniunxit, homo ne diuidat. Sin assumptionem istam seu coniunctionem esse dicis externam ac relatiuam, quomodo non aduertis in nobis etiam esse Deum, & nos illi coniungi relatiue, & participes nos factos esse diuinæ eius naturæ? Psallit certe beatus Dauid: Adhæsit anima mea post te. ergo nos quoque ex eius sententia simul cum illo ex natura Deo diuerimus atque vocabimur, nobisq. flectetur omne genu. Quid præceperit superis spiritibus Deus ac Pater, doceat prodiens beatus Paulus. Cum, inquit, introducit primogenitum in orbem terræ dicit, Et adorent eum omnes angeli Dei. Igitur quia in his verbis illud sane sapiens tuū commentum non est subiunctum, sed adorare iussit vt vnum proculdubio, & non alterum cum altero, querimus quis nam sit ille qui ab angelis adoratur. atqui primogenitum cum diuinæ litteræ dicunt: primogenitum autem appellatum dicimus illud ex Deo Patre Verbum, licet Deus esset ex natura, ac filius vnigenitus, & quod ad deitatis rationem pertinet, cum creatura minime censendus, quia factus est homo, & in multis fratribus primogenitum. Vnus est igitur qui à superis spiritibus adoratur, illud ex Deo Patre Verbum cū sua carne. nam ipsum quod dicitur, genuit, & in omnibus primatum tenens, id intelligitur primogeniti nomine. Sed diuinitus quidem inspiratæ litteræ vnum Christum prædicant, & filium, & Dominum; duos vero hic nugator, & adorandum hominem sanctæ & consubstantiali Trinitati

A Χριστὸν ἓνα ἔστιν καὶ κύριον ἀποτιθέμεν τὴν αὐτὴν ὄντα θεὸν καὶ ἀνθρώπον· νυνὶ δὲ τούτῳ μετῴμεν, οἷα καὶ ἡμεῖς μὲν τὴν διὰ τὴν ἐκείνου τῆς εἰς ὧν διὰ τὴν ἐκείνου ὁδὸν, δύο δὲ ἡμῖν ἀδιακρίτως θεοὺς, ἓνα μὲν ὡς φύσιν καὶ ἀληθείαν τὴν ἐκ τοῦ πατρὸς λόγον· ἑπτα δὲ πρὸς αὐτὸν, τὴν συγχρηματίζοντα αὐτῷ· ὅτι τρεῖς οὐκ ἔστιν αὐτὸς λέγει· τὸ καθ' ἡμᾶς αὐτῷ ἔστι μόνον σωθαι τὸν τυχόν, ἑπτα δὲ μᾶλλον σωθαι τὴν πᾶσαν. καὶ ἡ πᾶσα λέγει· τὸ πᾶν γὰρ βασιλείαν συμβασιλεύει αὐτῷ, ὅφρα αὐτὸς ἐκείνως γέλωται, ἔστι βασιλεὺς καὶ ἐφ' ἑαυτοῦ καὶ μόνον ἡμεῖς καὶ λέγοντες ὅτι δύο εἰναι, οὕτως ἀποτίθεται καὶ ἡμεῖς τὸ συγχρηματίζον οἷα καὶ τὸν ἐκείνου πρὸς μόνον διὰ τὴν χάριν. δύο γὰρ οὐκ ἔστιν αὐτὸς ὅτι μὲν ἓνα καὶ φύσιν θεός· ὁ δὲ, τὰ καὶ οὐ μόνον τὸ συγχρηματίζον ἵνα γινώσκῃ, ἔστι δὲ πᾶσι τοῖς ἑσθλαῖς ἡμῖν ἀντιθέτω θεός. ἀρ' οὐκ ἔστιν ἡμεῖς λέγοντες, ὁ φύσιν πρὸς ἀληθείαν τὴν ὅλων θεός· ἡμεῖς αὐτοῦ σὺν καὶ, οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ θεός πρὸς σφᾶς, ἀλλ' ὅτι σωστικῶς καὶ ἀλλοτρίως· ἡ πᾶσα σωστικῶς καὶ τῷ Χριστῷ, ἔστι αὐτῷ καὶ μὴ πᾶν γένος· πᾶς δὲ σίβην αὐτὸν ὁμολογεῖ· καὶ τὴν διὰ τὴν, ὡς ἔφη, τὸ ἀνθρώπου λατρεῖν ἡμῖν δοκῇ. Αἱ δὲ ἔχοντες ἡμεῖς καὶ πρὸς οὐκ οἷα καὶ τὸν πᾶν τῷ λόγῳ· ὡς γὰρ τῷ λαβόντι σωφρονεῖς, συγχρηματίζει θεός· πᾶς ἐλθὼν φράσσει, ἡ πᾶσα σωφρονεῖ τρεῖς; ἡ μὲν ἔν καὶ ἑαυτοῦ ἀληθῆ τὴν καὶ ὑποτίθεται λέγω, πᾶσι μετῴμεν τὸ ἐκείνου· ὅτι καὶ οὐκ ἔστι οἱ καὶ πρὸς καὶ ἡμῶν εἰρήσεται διὰ τὴν μόνον τὴν αὐτῷ, ὁ οὐκ ἔστιν αὐτῷ, αὐτῷ μὴ χωρίζεται· ὁ δὲ καὶ τὴν ληψίαν, ἡ γὰρ τὴν σωφρονεῖ, ἔχοντες πρὸς καὶ ἡμῖν ἓνα θεός, καὶ ἡμῖν αὐτῷ σωφρονεῖ καὶ ἡμῖν, ἔστι καὶ τὸ θεός αὐτῷ γινώσκοντες φύσιν· ψάλλει καὶ οὐκ ἔστιν ὁ θεός αὐτῷ ἐκείνου ἡ ψυχὴ καὶ ὁ πᾶς οὐ συγχρηματίζοντες ἔστιν ἡμῖν, τῷ καὶ φύσιν θεός, θεοὶ καὶ αὐτῷ, καὶ μὴ ἔστιν ἡμῖν πᾶν γένος. τὸ πρὸς τὸν καὶ πᾶσι μᾶλλον ὁ θεός καὶ πατὴρ, διδασκείτω περιελθὼν ὁ θεός σὺν Παύλῳ. ὅτι γὰρ φησὶ, οἷα καὶ τὸ πρῶτον αὐτῷ εἰς τὴν οἰκονομίαν, λέγει καὶ πρὸς τὴν αὐτῷ πᾶσι ἀγγελοὶ θεοῦ· ἔστιν ἐπὶ τὴν αὐτῷ, τὸ ὅτι δὲ οὐκ ἔστι ἐπὶ τὴν αὐτῷ· πρὸς τὴν αὐτῷ πρὸς τὴν αὐτῷ, ὡς ἓνα οὐκ ἔστιν αὐτῷ, καὶ ἔστιν ἑπτα οὐκ ἔστιν ἑπτα· πᾶς δὲ, ὁ πᾶς τὸ ἀγγέλου σωστικῶς. Ε καὶ τὸ πρῶτον ἡ θεία λέγει καὶ φησὶ. πρῶτον δὲ ὡς καὶ φησὶ, τὸν ἐκ τοῦ πατρὸς λόγον, καὶ τὸν θεόν ὅτι καὶ φύσιν καὶ ὅτι μόνον, ἔστι αὐτῷ τῷ καὶ τῷ καὶ τῷ θεοῦ λόγον, ὅτι γινώσκοντες αὐτῷ, ἔστι πολλοὶ ἀδελφοὶ πρῶτον. ἡ οὐκ ἔστι πρὸς τὸν αὐτῷ πᾶσι μᾶλλον ὁ σωστικῶς, ὁ ἐκ τοῦ πατρὸς λόγον μὴ τὸ ἰδίως σωτὴς. τὸ γὰρ πᾶσι, ἔστι πρῶτον ἐν πᾶσι, καὶ τὸ πρῶτον. ἀλλ' αὐτῷ μὲν θεοῦ καὶ καὶ φησὶ, Χριστὸν ἓνα ἀδιακρίτως, καὶ ἡμῖν, ἔστι κύριον· δύο γὰρ μὲν ὁ σωτὴς οὐκ ἔστι, καὶ σωστικῶς αὐτῷ τῷ ἀγῶνι, ἔστι ὁ μόνος σωτὴς.

δι, πνευματικῆς, οὐκ αἰσχυρίζεται· φησὶ γὰρ πάλιν.

Αλλ' οὗτος ὁ κτ' αἰρετικὸς τῶν ἱσχυρῶν συγγενῆς, ὁ κτ' τῶν Φαρισαίων αἰρετικὸς, ὁ κτ' τῶν Παύλου Φωνιτῶν ἐκ πατρικῆς γεννημένος Δαυὶδ, πεποιητὸς τῆς σωφρονιστικῆς οὐκ ἔστιν ὅτις ἐπὶ τῇ ἀκρίβει ἀμφότερα τὸ Παῦλον καὶ τοὺς ὁμολογῶντες τὴν ἀνθρώπου φύσιν, ἔτι τῇ τῇ θεῷ σωφρονιστικῇ θεολογίᾳ τῇ Φαρισαίων· ἵνα μηδὲς ἀνθρώπου λατρεύειν τὴν χριστιανὴν ὑποτάξῃ. Αὐτοὶ γὰρ τῶν τῶν φύσιν τῆς σωφρονιστικῆς ὁμολογῶντες τὴν εἶνα θεόν· οὐ βόμην τὴν θεῷ σωφρονιστικῇ τῇ πεποιητῇ θεῷ συμπεσχυρῶν αἰρετικῶν.

Εἰ μὲν οὖν ἀνθρώπου ὀνομαζόμενος οἶδα μὲν πύτυ καὶ θεὸν οἶδα κτ' φύσιν αὐτοῦ, εὐ αὖτε ἔχει, καὶ πεποιητῆς· εἰ δὲ μετὰ τὴν φύσιν, ἔχει τῇ αἰδέσθαι μόνον, τίς μὲν ἡ ἀνθρωπία, τίς δὲ ἡ πάλιν ἡ θεία. Διτὰς τὴν μάλλον τῆς πρὸς ἐκείνην πεποιητῆς, ἀνθρώπου λατρεύει ὁμολογουμένως· καὶ οἱ πρὸς ἡμῶν ἰρησέτω· τὴν καρπὸς τῶν πόνων σου φάσκει· σκληρὸς δὲ καὶ αἰσθητικὸς ὢν, μόνος ἵδεν τὴν διαπραγμασίαν· ἡμῶν δὲ τὴν δύσιν ἡ ἀμώμητος τῶν ἀγίων πατέρων ἰχνηλατῶντες τρέβου, τίς τὸ δασιολογῆς, καὶ διαγρηλικῆς συγγράμματα εὐ μάλα πεποιητῆς μόνος, ὁμοῦ τῇ θεῷ καὶ πατρὶ, καὶ τῇ ἀγίᾳ πνεύματι, μὴ πεποιητῆς ἡμῶν, τὴν εἶνα κύριον Ἰησοῦν Χριστόν· δι' οὗ καὶ μετὰ τῇ θεῷ καὶ πατρὶ δοξαὶ αὐτῷ τῇ ἀγίᾳ πνεύματι, αἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν.

ΤΟΜΟΣ ΤΡΙΤΟΣ.

ΜΕγα μὲν ὁμολογουμένως ἐπὶ τῇ δυνάμει μυστήριον, πεποιητῆς καὶ πεποιητῆς αὐτῆς τῆς ἀγίας ἀγγέλου, καὶ πρὸς τὴν τὴν ἡμῶν ἐμπέδοι λέγων ὁ πεποιητῆς Παῦλος· ἵνα γνωρίσῃς τὴν τῆς δόξης καὶ τῆς ἐξουσίας ἐν τῇ ἐκείνῃς Διὰ τῆς ἐκκλησίας, ἡ πολυτίμιλος σωφία τοῦ Θεοῦ, κτ' ἀποδείξῃ τῶν αἰώνων, ὡς ἐπίσταται ἐν τῇ κυρίᾳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ· ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν παρρησίαν καὶ πεποιητῆς ἐν πεποιητῇ Διὰ τὴν πίστιν. σωφία γὰρ ἀληθὴς καὶ οὐκ αἰσχυρίζεται· πῆλιν· θεία δὲ μάλλον καὶ ἐν δασιολογῇς ἡμῶν βέβαιος καὶ ἀκαταλήψιας καμίνης, τὴν Χριστὸν μυστήριον· ψάλλει γὰρ ὁ μακάριος Δαυὶδ· καὶ ἐστὶν σκότος δασιολογῆς αὐτοῦ, κύκλω αὐτὸν ἡ σκλήνη αὐτοῦ, σκοτεινὸν ὕδωρ ἐν μεφίλῃς αἵματι· σκότος οἶμα λέγων ὕδωρ ἔπεσον, πῆλιν ὅτι πῶ πάντως τὴν τὴν ἐκείνῃς δυσπάρτητον εὐρεσιον, τῆς τὴν δασιολογῆς ἀφ' ἡλμοῖς ἀχλὺς δίκλιν ἐμπέπεισαν. πῶ τῇ τῇ Φαμὲν ζητημάτων ἰχνηλῶν, καὶ πεποιητῆς τὴν ἐκείνῃς καὶ, διδόντες μὲν ὕδατος τὴν Χριστὸν μυστήριον· πίστις δὲ μάλλον ἀπλῶς ἐκκαταρτῆς ἰχθύος τὴν ἀφ' ἡμῶν. ὕψος καὶ ἡμῶν αὐτοῖς φρεσὶν διδόντες καὶ πεποιητῆς ὅτι θεὸν οὐκ ἔστιν· φύσιν τὴν ἵδον ὅσον, ἀπίσταν ὁ θεὸς ἐκ πατὸς ἀνθρώπου γενεῶν, ἐκ ἐκ γενεῶν καὶ αἰρετικῶν καὶ γεννημένων, ἵνα δικαιώσῃ τοὺς αἰρετικῶν πεποιητῆς· ἐπὶ τὴν ἀγνοίαν πεισμάτων, χησὶς καὶ ἡμερωτικῆς ἀπαιτίας, ἵνα μὴ

Atati adijcere non erubescit, ait enim rursum.

Sed hic secundum carnem cognatus Israel, hic secundum naturam spectabilem homo, hic iuxta Pauli vocem natus ex semine David, ipsa coniunctione Deus est omnipotens. Deinde his adiungit: Audi Paulum utrumque predicantem. confitetur prius hominem, & ita propter ipsam Dei coniunctionem, naturam spectabilem Dei nomine consecrat, ne quis Christianum esse hominicolam suspicetur. Naturarum itaque coniunctionem sine ulla confusione servemus: confiteamur unum Deum, veneremur hominem qui ex divina coniunctione cum omnipotente Deo simul adoratur.

B Si quidem igitur hominem appellans, cum hoc etiam Deum ipsum esse secundum naturam intelligis, bene habet, & iam finem faciam: sin diuidis naturas, non ut scias modo quznam humana, quzve rursus diuina, sed ut diducas ab illo in unitatem concursu, certum est te hominicolam esse, & tibi a nobis dicetur: Fructus laborum tuorum edes. cum vero sis durus & monita respuas, solus per viam peruersam abi. Nos vero piam & rectam sanctorum Patrum viam peruestigantes, & Apostolicis Evangelicisq. scriptis optime instructi, simul cum Deo & Patre & sancto Spiritu, unica adoratione venerabimur unum Dominum. **I s s v m** Christum, per quem & cum quo Deo & Patri gloria cum sancto Spiritu in secula seculorum, Amen.

TÓMVS TERTIVS.

MAGNUM est proculdubio illud pietatis mysterium, & ipsis etiam sanctis Angelis admirandum, in eoq. confirmat nos Apostolus Paulus cum dicit: Ut notum fiat nunc principatibus & potestatibus in celestibus per Ecclesiam multiformis sapientia Dei secundum præfinitionem seculorū, quam fecit in Domino nostro **I s s v** Christo, in quo habemus fiduciam & accessum in confidentia per fidem. Sapientia est namque revera, & minime humana, sed sane diuina, & abdita in quadam ineffabili profunditate & incomprehensibilitate Christi mysterium. itaque psallit beatus David: Et posuit tenebras latibulum suum, in circuitu eius tabernaculum eius, tenebrosa, aqua in nubibus aeris. In quo tenebras nihil aliud, ut opinor, intelligit, nisi obscuram intelligentiæ perceptionem in oculis animi caliginis instar incurrentem. hac de causa dicimus, subtilibus quæstionibus, & curiositate ad quam pertingere non possit intelligentia, nullo modo indiguiffe Christi mysterium, sed fide potius quæ simpliciter ac sine ulla vafricie traderetur. Sic & nos ipsi sentire didicimus, & credidimus à Deo ac Patre proprium Filium, Deum eundem secundum naturam, fuisse missum hominem factum, & ex muliere secundum carnem genitum, ut in se credentes iustificet, & suo benigno clementissimoq. nutu à peccatis in ignorantia admissis libera-

NESTORVS. Rom. 1.

CT RILL. CAP. XII.

Psal. 127.

Ephef. 3.

Psal. 17.

ιδού μου

δέχεται ὃ δὲ Χριστὸς τὰς φωνὰς· καὶ αὐτὸν ἵνα φησὶ
 πρὸς οὐκ εἰρηται τὸ ὅτι τὸ θεὸς καὶ πατὴρ, ὅτι ἰσομῶν
 αὐτῷ ἡς πατὴρ, ἔστι αὐτὸς ἰσὺς αὐτοῦ ἡς υἱός. Ὅτι ὁ καθ'
 ἡμᾶς γινώσκων, τυτῶν ἀνθρώπων, ἱερουργῶν ἐμελλε
 τῷ θεῷ καὶ πατρί, διὰ τῆς αἰς αὐτὸν πίστεως σωσμέ-
 νων τῶν ὑποκράτων, διασφαιλίζων ἐν ἐπίγει· καὶ
 ἀναστήσει ἐμαυτῷ ἱερεῖα πιστῶν, ὅς πάντες τὰ ἐν τῇ
 καρδίᾳ μου, καὶ ἐν τῇ ψυχῇ μου ποιήσῃ· καὶ οἰκοδο-
 μέσθαι αὐτῷ οἶκον πιστῶν· καὶ διαλάβουσιν ἐνώπιόν μου
 ἀκρίτους τὰς ἡμέρας. Ἄθροιστέ μοι πάλιν, ὡς ἐν ἐπίγει
 εἶπα, οὗτος οἰκοδομήσθαι οἶκον τῷ ὀνόματι μου, τῷ
 υἱῷ τὸν οἶκον ἐγείρειν ὁ πατὴρ ἐπαγγέλλεται. καὶ τὸ
 αὐτὸς ὁ θεὸς ἰσχυρὸς Παῦλος, Μωσῆα μὲν εἶπεν ἐν
 ὅλῳ ἡρώδῃ τῷ οἴκῳ μου, τὸ οἰκεῖν ἐχούτω μέτρον,
 Χριστὸν γὰρ μένῳ ὡς υἱὸν ὅτι τὸν οἶκον αὐτοῦ, οὐ οἶκος
 ἐστὶν ἡμῶν. τρεῖς δὲ τῆς ἱερουργίας αὐτοῦ, τὰ καθ'
 ἡμᾶς· ἢ καὶ αἱμετώρων ἐμόχων, ἀλλ' ἡ τῆς ἀπάν-
 των πίστεως ὁμολογία. καὶ πιστεύουσιν πάλιν ὡς ἡ
 γραφὴς ὁ μακάριος Παῦλος· ὅτι ἀδελφοὶ ἀγαπῶν,
 κλήσας ἐπουρανίᾳ μέτροι, κατανοήσας τὸν ἀπὸ
 τῶν καὶ δεξιῶν τῆς ὁμολογίας ἡμῶν ἰησοῦ, πι-
 στῶν ὅτι τῷ ποιήσας αὐτὸν. αὐτὸν οὖν ἀρεσφάμεν
 τὸν ἐκ θεοῦ πατρός λόγον, ὅτι δι' ἡμᾶς κεκινῶν
 λέγειται μορφῇ δούλου λαβὼν, πρὶν καὶ ἐν τῇ τῆς
 ἀνθρώπων τῆς μέτρως ἑαυτοῦ καθίσταται, οἷς αὐτὸν πρέ-
 πει καὶ μάλα ἐκείνως, ἔτι ἀπειλῶν δοκῶν, ἔτι τῆς
 αὐτοῦ ἡμῶν ἡρώδῃ περὶ τῶν ἱερουργίας. καὶ
 ὃ ἐπὶ πρὶν γένοιτο καθ' ἡμᾶς, περὶ ἐκείνῃ μετ' ἡ-
 μῶν ὡς ἀνθρώπων· καὶ περὶ ἐκείνῃ αὐτὸν τῆς
 αὐτοῦ πληθύνει, ἔτι τῶν ἀγίων πνευμάτων, λέγοντες π
 Μωσῆος περὶ αὐτοῦ, ὡς φησὶν ἡμεῖς αὐτῷ,
 καὶ περὶ ἐκείνῃ αὐτὸν πάντες υἱοὶ θεοῦ· πρὶν
 ζῆν, ἢ τῆς τῆς οἰκονομίας λόγοις ἀνέμενον ἐκ
 χρημάτων δεξιῶν, ὡς αἰς ὅς μὲν αὐτοῦ ἑαυ-
 τὸν πρὸς ἡμῶν, καὶ ἡμᾶς αὐτοῦ δι' ἑαυτοῦ πρὶν,
 ἔτι ἐν αὐτῷ τῷ θεῷ καὶ πατρί; Χριστὸς ὃ ἐστὶν ὡ-
 δία, καὶ πρὸς ἡμᾶς. ἀλλ' ἡμεῖς μὲν ἐν κόσμῳ
 τῷ δέοντι περὶ αὐτοῦ πρὶν, διακρίνεται πάλιν ὁ
 ἡρώδης οὐτὸς μόνον ὁ καὶ καταμετρεῖ τῶν οὐτῶ
 πρὸς ἑαυτοῦ ὑποκράτων, καὶ τῆς θεοῦς ἐκείνῃ
 αὐτοῦ ὅτι μὲν, οὕτως φησὶν.

Ἀποστόλος ὃ ἀκούοντες ὄνομα, τὸν θεὸν λόγον ἰσχυ-
 ρῶν ἀποστόλων· δεξιῶν ἀναγνωσκόντες κλήσιν,
 θεοῦ τῆς δεξιῶν φασκόντες, τὸ ὅτι φησὶν
 ἰσοβλαβείας ἰδέα. τίς ὃ ἀφ' ἡμῶν ἀποστόλων μα-
 θῶν, οὐκ ὡς ἀνθρώπων μελυσόμενοι ἴστω; τίς δε-
 χειῶν ὀνομασθῶν ἀκούων, θεοῦ τῆς ὑποκράτων τῶν δε-
 χειῶν ὀνομασθῶν ἢ ὃ ἀφ' ἡμῶν ἢ θεοῦ, τίς ὃ τῷ
 τῆς δεξιῶν λατρυρίας θεοῦ ἀποστόλων; ἢ θεοῦ
 ὁ περὶ φέρων, οὐδὲν ὃ περὶ φέρων. πρὶν θεοῦ
 αἰσίων, ἢ ὡς ἐλάττω περὶ φέρων τῷ μέτρῳ; περὶ
 πρὶν ὃ πρὶν· πρὶν ἢ αὐτοῦ ὁ θεὸς κεκλήσθαι
 δεξιῶν ἐκείνῃ, ὁ ἰσχυρὸς αἰς περὶ φέρων ἰδέα καὶ
 ὁ ἰσχυρὸς αἰς περὶ φέρων καὶ φέρων τῷ περὶ τὸν θεόν.

A Christo has voces accipit, ipsumq. esse asserit in
 quem dictum sit a Deo & Patre: Ero illi in patrē,
 & ipse erit mihi in filium. Eundem porro nostri
 similem factum, idest hominem, fore ut Deo & Pa-
 tri sacrificaret orbem terrarum per fidem in se-
 credentium saluatum, declaravit alibi, dicens: Et
 suscitabo mihi sacerdotem fidelem, qui omnia
 quae sunt in corde & anima mea faciet, & aedifica-
 bo ei domum fidelem, & transibit ante me omni-
 bus diebus. Iam illud quae rursus considera,
 quod cum alibi dixisset, Hic aedificabit domum
 nomini meo, Filio tamen domum erecturum se
 Pater pollicetur. quod cum intelligeret beatus
 Paulus, Moysen quidem fidelem fuisse dicit in to-
 ta domo mea, quod famulorum ordinem ac men-
 suram teneret, Christum vero ut filium super do-
 mum eius, cuius domus sumus nos. Forma autem
 eius sacrificij res nostrae sunt, non sanguis tauro-
 rum & vitulorum, sed omnium hominum fidei
 confessio. idq. confirmat beatus Paulus item sic
 scribens: Unde fratres sancti, vocationis cele-
 stis participes, considerate Apostolum & Ponti-
 ficem confessionis nostrae IESUM, qui fidelis est
 ei qui fecit illum. Ipsum igitur asserimus ex Deo
 Patre Verbum quum accepta serui forma pro-
 pter nos exinanitus esse dicitur, tum ad huma-
 nitatis quoque mensuram seipsum deiecisse, cui
 mensurae consequenter admodum convenit, ut
 missus esse putetur, & ipsum eius sacrificium su-
 premi illius honoris quasi conciliator quidam
 existimetur. Nam si factus nostri similis, adora-
 vit nobiscum ut homo, quamvis adoret ipsum
 illa superna sanctorumq. spirituum multitudo,
 cum de illo Moyses dicat: Letamini celi simul
 cum ipso, & adorent eum omnes filij Dei; quid
 novum, & a dispensationis rationibus alienum si
 summi sacerdotij munere functus est, ut qui in
 odorem suavitatis seipsum pro nobis, & nos per
 seipsum & in seipso Deo & Patri obtulerit? Chri-
 sti enim bonus odor sumus, ut scriptum est. Sed
 haec minime decenter esse facta rursus egregius
 hic vir affirmat, ac propemodum deridet eos qui
 haec ita se habere putant, ac divina consilia
 impie reprehendens, in hunc modum fere
 dicit.

Cum enim audiunt nomen Apostoli, ipsum Deum
 Verbum intelligunt Apostolum. Pontificis appella-
 tionem cum legunt, diuinitatem Pontificem sibi fingunt,
 noua dementia specie. Quis enim Apostoli munus
 cum didicerit, non illico indicari hominem intelligat?
 Quis Pontificis appellationem audiens, diuinitatis es-
 sentiam ipsum Pontificem existimet? Nam si Pontifex
 est ipsa diuinitas, quisnam ille est qui pontificatus mu-
 nere colitur? si Deus est qui offert, nullus est cui of-
 fertur. quid enim diuinitate dignum sit, ut illa tam-
 quam inferior maiori offerat? His adiungit: Unde
 nam ipsi putarunt Deum nunc vocatum esse pontifi-
 cem, cum ille hostia ad promotionem suam, ut ponti-
 fices, non indigeat? Deitatis possessor ex hominibus
 assumptus pro hominibus constituitur in his quae sunt
 ad Deum.

Igi-
 τὸν δεξιῶν μὴ χρῆζον; ὁ θεοῦς καὶ τὸν
 ὁ ἰσχυρὸς αἰς περὶ φέρων καὶ φέρων τῷ περὶ τὸν θεόν.

recta dogmatum tradendorum ratione celebris, aut sentisse aut dixisse deprehenditur, ijs pro sermonum suorum occasione utitur, & cum umbris pugnat, & frustra contendit nemine repugnante, aut his de rebus contendente, quod illud esse puto aerem verberare. Dixit enim, Quis Apostoli munus cum didigerit, non illico indicari hominem intelligat? Quis Pontificis appellationem audiens, diuinitatis essentiam ipsum Pontificem existimet? Cum ergo qui hoc dicat, nemo sit, cum quibus, dic mihi, contendis, & rem omnium sententia damnatam, tamquam ipse solus euer- tas, palmarem tibi hanc pugnam futuram putas? Porro quomodo inficiari possit te in medium id proferre, quod cum à nemine dicatur, tacere sa- tius erat, quàm in simpliciorum animos inijce- re? Quis enim est adeo attonitus, ut diuinitatis essentiam ipsum Pontificem existimet? Homo erat Aaron, quamuis adeptus ut in illo diuino sa- cerdotio alijs excelleret. Quomodo igitur quis- quam diuinitatis essentiam ipsum Pontificem pu- tet? aut quomodo non prorsus confiteatur ho- minem commemorari, cum frater ille Moyse ut Pontifex appellatur? Sed enim cum communem sermonem proferat, & qui cuique de nostro nu- mero sacerdoti quadret atque conueniat, dispen- sationis quæ in Christo intelligitur, admirabilem gloriam labefactare conatur, & diuinum illud mysterium nostrum ex imis sedibus audet euer- ere, minime cogitans Ecclesiam à Christo supra petram esse fundatâ, & numquam fore ut aduer- sus eam portæ inferi præualeant. Dedignatur enim communem & omnium recte sententiarum opinionem sequi: nouam suæ sententiæ viam in- considerate solus ingreditur. Nos enim, ut iam præfatus sum, illud ex Deo Patre Verbum, homi- nem factum, & sibi & Patri sacrificasse dicimus dei nostræ confessionem, & congruentem nul- lq. ex parte à mensura exinanitionis discrepan- tem gessisse dispensationem. Sed non illi hæc ita habere videntur, sed ubi priuatim ac seorsim insistit, tamquam alius sit Christus ille ex san- ta Virgine ab illo ex Deo Patre Verbo, ipsum- misse asserit Apostolum & Pontificem confessio- nis nostræ, seq. pie religioseq. sentire putat cum ait: Si Deus est ille qui offert, nullus est cui offe- tur. quid enim diuinitate dignum sit, ut tam- quam inferior maiori offerat? Sed si quis esset qui contenderet ac diceret, ipsum vere ex Deo Patre genitum Verbum etiam antequam homo eret, ad sacerdotij munus esse collocatum, & in sa- cramentij ordine ac mensura constitutum, eaq. causa iure appellari Pontificem & Apostolû, sapienter utique refutasset, & apte hac de re con- uisam esse ab eo ratiocinationem dici posset. Non enim naturæ illi omnibus dominanti sacrifici- antes deerant, ut ipsa sibi sacrum exhiberet ob-sequium. Sed quia ille vnigenitus qui natura- lus erat, & à sacerdotibus obsequia sacra su- scipiebat, ad mensuram eorum descendit qui sacerdotio fungebantur, homo ut dixi factus, nihil absurdi est si etiam sacerdos vocetur à nobis.

अन्तिम पंक्ति

• $\hat{ij}$ $\lambda_{\hat{ij}}$

καὶ δὲ πάλιν πρὸς τὸν θεόν, ὡς δὲ χειρὸς δηλοῖ-
 π' ὡς αὐτῶν, γυμνὸς ἢ ἐκτετατὸς θιότης, ἱερα-
 τὰς τῶν θεῶν, ἢ πάντων ἡδὴ πως ἰδίας ἔχων; τυ-
 πὶ γὰρ οἱ μὲν, καὶ ἐπὶ τοῦ οὐδεν, κατεστημένον αὐτὸ τὸ
 κτήσασθαι λέγειν αὐτῶν. ἀλλ' οἱ μὲν γυμνός, σὺν ἐκ-
 τήσασθαι· οἱ δὲ ὡς ἰδίας ἔχων αὐτῶν θιότης πῦν,
 πάντως ἱερατὰς θεῶν. πῶν αὐτοῦ, αὐτῶν, καὶ
 κατὰ διδασκαλίας, καὶ ἐκδοχῶν καὶ ἐκδοχῶν
 τῆς πίστεως τῶν ἐκδοχῶν; ἔχει περὶ φαντασίαν
 καὶ αὐτὸς ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος καὶ ἱερατὸς λέ-
 γοντο τῶν θεῶν καὶ πατρὶ· κειρομένης γὰρ ἱερός οὐ
 δίχα σαρκὸς, καὶ ἡμεῖς οὐκ ἐκδοχῶν ὡς ἐφ' ἑαυτῶν, οὐκ
 καὶ ἐκδοχῶν τῆς λελογισαί τῆς ἱερωσύνης
 αὐτοῦ καὶ. καὶ κατὰ ἐπὶ τοῦ οὐδεν, ἀπαιτά-
 πωρον ἰδῶν, ὡς ἐπὶ τῶν ἀγίων ἐκτετατῶν, καὶ
 πολλὰς δὲ πλείους διδασκαλίας, καὶ τὰς θιότης τὸν ἐκ
 αὐτοῦ πάλιν λελογισαί, καὶ δὲ πάλιν πρὸς
 τὸν θεόν· οἱ γὰρ ἐκδοχῶν τῶν θεῶν, πῶν τῶν
 λαβούσων αὐτῶν κατεκτετατῶν φύσιν; τὸ γὰρ πάλιν
 φησὶν, ἔσται πῦν μάλιν τοῦ λαβούσων ὡς κτήσις, καὶ
 σὺν αὐτῇ κατεκτετατῇ τὸ περὶ λελογισαί. οἱ οὐκ ἐπὶ
 φησὶν· πῶν πῦν τῆς γένεως κτήσις, ἢ γοῦν θιότης
 τῆς ἐκδοχῶν τοῦ κατεκτετατῶν· ἀλλ' οἱ μὲν ἐκδοχῶν, ὡς
 σὺν αὐτῇ ἐσται τὸ πῶν κτήσις, ἢ γοῦν τῆς πε-
 ρὶ τοῦ κατεκτετατῶν θιότης, κατεκτετατῇ οὐκ ἐπὶ
 τοῦ περὶ λελογισαί; ἀλλ' οἱ μὲν πῶν ἐπὶ κατ' οὐ-
 δέν· τῶν ἀμφίλοζον. σὺν αὐτῇ, ἢ τὸν τῆς ἐκδο-
 χῶν τῶν κατεκτετατῶν πῶν πῦν τῶν τῶν
 πῦν, αὐτῶν ἐκδοχῶν, ὡς ἐπὶ περὶ λελογισαί θιό-
 τῆς γένεως θιόν, λελογισαί· σὺν, θιότης κτή-
 τωρ· αὐτῇ γὰρ γένεως ἢ θιότης. οἱ οὐκ ἐπὶ ὡς ὁ λό-
 γος, ἐπὶ λελογισαί περὶ λελογισαί Αβραάμ, καὶ ἐπὶ
 χῶν ἐπὶ μορφῇ τοῦ θεοῦ πατρὸς, γένεως αὐτῶν
 μορφῇ δὲ λαβούσων, πῶν σὺν ἐκδοχῶν τῆς ἐκ
 οἱ τῆς ἐκδοχῶν λέγειν, ἐπὶ τὸ λελογισαί τῶν λαβούσων αὐ-
 τῇ κατεκτετατῇ φύσιν, ἢ γοῦν μάλιν γένεως ἰδῶν
 τῆς λαβούσων αὐτῇ; Οἱ γὰρ τῶν ἐκδοχῶν λόγος, καὶ
 ἐκδοχῶν τῶν δὲ αὐτῇ, καὶ μάλιν καὶ αὐτῇ τῆς
 δὲ χειρὸς τοῦ οὐδεν· περὶ λελογισαί αὐτῇ αὐτῇ
 πῶν αὐτῇ τῇ ἐκδοχῶν, δὲ πῶν αὐτῇ τὸν μο-
 ρφῇ καὶ ἐκδοχῶν αὐτῇ λόγος, ἢ δὲ τῶν ἐκδο-
 χῶν περὶ λελογισαί. γένεως γὰρ ὡς δὲ πάλιν.

Οὐκ ἀγγέλων θιότης, ἀλλὰ περὶ λελογισαί
 Αβραάμ θιότης. μὴ περὶ λελογισαί Αβραάμ
 ἢ θιότης αὐτῶν ἐπὶ τῶν ἐκδοχῶν φανῶν· ὅτιν αὐτῇ
 λελογισαί, καὶ πῶν τῆς ἀδελφῶν οἱ μάλιν. μὴ
 τῇ θιότης ἰδῶν ὁ θεὸς λόγος ἐκδοχῶν αὐτῇ
 πῶν; σὺν αὐτῇ καὶ τῶν τῶν αὐτῇ πῶν· ἵνα
 ἐκδοχῶν θιότης ἐπὶ δὲ χειρὸς τῆς περὶ τὸν θεόν.
 ἐπὶ γὰρ πῶν αὐτῇ περὶ λελογισαί, δὲ πῶν τῆς πε-
 ρὶ λελογισαί βοήθησιν. καὶ οἱ περὶ δὲ χειρὸς ἐκδο-
 χῶν, περὶ τῆς ὁ ἰδῶν, καὶ ὁ ζωοποιὸς ἐπὶ τῶν θεῶν. περὶ
 Αβραάμ ὁ χθὺς ἐπὶ αὐτῇ, καὶ τῶν πῶν Πάυ-
 λου φανῶν, καὶ ὁ λόγος, πῶν Αβραάμ θιότης ἐκδο-
 χῶν αὐτῇ αὐτῇ, καὶ ὁ λόγος ὁ ἰδῶν ἐκδοχῶν τῶν περὶ
 πῶν καὶ σαρκὸς αὐτῇ αὐτῇ, καὶ ὁ λόγος ὁ ἰδῶν ἐκδο-
 χῶν τῶν περὶ.

A constituitur in his quæ sunt ad Deum, ut Ponti-
 fex nimirum, utrum ne diuinitate nudus quam
 possedit, Deo sacrificabit, an illâ iam quasi pro-
 priam habens? id enim, ut opinor, non aliud ali-
 quid significat, quod possedisse dicitur. si nudus,
 non possedit; si ut illam propriam habens, di-
 uinitas proculdubio Deo sacrificabit. Quid igitur
 æstuas, & sursum deorsum perturbas omnia,
 & Fidei traditionem adulterare non erubescis?
 Habet necessariam causam illud ex Deo Patre
 Verbum etiam si sacrificasse dicatur Deo ac Pa-
 tri: functum enim sacerdotij munere, non qui-
 dem sine carne, sed nostri simile factum, quibus glo-
 riz est sacerdotij nobilitas. Alia quoque ratio-
 ne per facile est videre, absurdissimum sane esse &
 stultitiz plenum, illum ex hominibus assumptum
 possessorem diuinitatis appellare, & constitutum
 in his quæ sunt ad Deum. nam si assumptus est à
 Deo, quomodo assumptum se naturam acquisi-
 uit ac possedit? nam ipsa res assumpta erit pro-
 culdubio assumptis possessio, non ipsa possidet
 assumptum. verbi gratia, pecuniz quispiam fa-
 ctus est possessor, vel scientiz cuiuslibet rei: non-
 ne omnibus perspicuum est non ipsum esse pos-
 sessionem pecuniz, aut illius additæ sibi scientiz,
 sed possideri ab ipso potius rem acceptam? id
 quidem nullo modo, ut opinor, est ambiguum.
 Igitur si rationem qua ille Unigenitus homo fa-
 ctus est, exquirendo curiosius, inuenimus homi-
 nem assumptione diuinitatis factum Deum; li-
 ceat eum ex tuo præscripto, diuinitatis posses-
 sorem appellare: ipsius enim facta est ipsa diuini-
 tas. Sin Verbum ipsum cum esset Deus, apprehendit
 semen Abraam, & cum esset in forma Dei
 & Patris, assumpta serui forma factus est homo,
 qui fieri potest ut non sit stupidus qui dicere ve-
 lit, id quod assumptum est, eius naturæ possessione
 ditatum à qua sit assumptum, ac non potius
 proprium esse suscipientis naturæ factum? Quod
 autem suorum verborum & inuentionum vim,
 ipsumque præterea sacerdotij nomen imperite ad
 simplicem hominem, illum inquam ex femina, re-
 digat, auferatque illud ab unigenito & edito ex Pa-
 tre Verbo, etiam per sequentia declarabit. sic
 namque scripsit rursus.

Non angelos apprehendit, sed semen Abraam ap-
 prehendit. num semen Abraam est ipsa diuinitas? an-
 di etiam sequentem vocem: Vnde oportuit, inquit, per
 omnia fratribus assimilari. num diuinitati similes ul-
 los habuit fratres ipsum Dei Verbum? Vide etiam
 quod illico his adiungitur: Ut misericors fieret & fide-
 lis Pontifex ad Deum. in eo enim in quo passus est ipse
 tentatus, potens est & eis qui tentantur, auxiliari. Er-
 go is qui passus est, ille est Pontifex misericors; pati-
 bile autem ipsum templum est, non Deus qui viuifica-
 bat id quod patiebatur. Semen Abraam, is est qui
 heri & hodie, ut Paulus ait, non qui dixit, Priusquam
 Abraham fieret ego sum. Similia fratribus per omnia,
 qui humana anima & carnis fraternitatem suscepit,
 non ille qui dixit, Qui vidit me, vidit & Patrem.

NESTORIVS.

Hebr. 2.

Ibid.

Hebr. 13.

Joan. 8.

Joan. 14.

Ergo

CYRILLI
CAP. 11.

Psal. 11.

Hebr. 1.

Ioh. 1.

Gal. 4.

Ergo apprehendit, ut ipse iam est confessus, semen Abraam, ipsum Verbum quod Deus erat. quomodo igitur id diuinitatis sit possessor, is qui ex semine est Abraam, si a Deo est assumptus, non ipse diuinitatem assumpsisse cernitur? Neque igitur ipsum semen Abraam ullo modo diuinitatis est natura, sed corpus potius Dei Verbi factum est, secundum scripturas, eiusque proprium: & ille qui ex naturae suae ratione cum creatura simul censeretur non potest utpote Deus, ubi factus est homo, qui est pars vniuersi, tum vero apertissime & fratres nos appellare dignatur, dicens: Narrabo nomen tuum fratribus meis. Porro ipsum ex Deo Patre Verbum per exinanitionis mensuram in id etiam descendisse, ut homines qui in terris erant, sibi fratres diceret, perspicuum faciet beatus Paulus, qui de ipso deq. nobis scripsit: Qui enim sanctificat, & qui sanctificantur, ex vno omnes. propter quam causam non confunditur fratres eos appellare, dicens: Narrabo nomen tuum fratribus meis. nam antequam homo factus esset, exiguum sane erat illi ex Deo genito Verbo nostrae fraternitatis nomen: at ubi ad voluntariam exinanitionem descendit, exiguum sic quoque fuit, sed non citra rationabilem causam receptum: participauit enim carne & sanguine, & his qui in carne erant ac sanguine, frater fuit. nam si sanctificatur nobiscum qua factus est homo, quamuis natura Deus esset, & spiritum ipse daret, cur si vocetur etiam frater, minime decenter dicatur, cum hac de causa factus sit nostri similis, ut nos fratres ac liberos efficeret? Quotquot enim receperunt eum, inquit, dedit eis potestatem filios Dei fieri, his qui credunt in nomine eius. qui non ex sanguinibus, neque ex voluntate carnis, neque ex voluntate viri, sed ex Deo nati sunt. Natum est enim nobiscum secundum carnem illud ex Deo Patre Verbum, ut nos quoque illam ex Deo per spiritum natiuitatem acquiramus: neque iam carnis filij simus, sed in ea quae supra naturam sunt immutemur, & filij Dei per gratiam simus. factus est enim ut vnus e nobis, ille secundum naturam ac vere Filius vnigenitus. quod cum verissime dicatur, fidem praeterea nobis facit beatus Paulus his fere verbis: Quoniam autem estis filij, misit Deus spiritum Filij sui in corda nostra clamantem, Abba Pater. Cur igitur sapientissimam dispensationem per vim eo detorques, ut minus decenter gesta esse videatur, dum dicis: Num semen est Abraam ipsa diuinitas? num ullos habuit fratres diuinitati similes? An non id certe stuporis est apertissimi? Nam inepte interrogare, & adeo recta & integra dogmata, quod ad dispensationis rationem in Christo intelligendam pertinet, ad blasphemias detorquere, quid aliud est quam summæ amentiae demonstratio? Certissimum quippe est, illud Dei Patris Verbum, quod ad naturam corporis, siue humanitatis perfectae rationem attinet, factum esse nostri simile, & per omnia nobiscum, vno excepto peccato, conuenisse. Sed rogare libet eum

qui
 μὲν γὰρ, καὶ τὸν τοῦ σώματος φύσιν, ἥτοι τὴν τῆς ἀνθρωπότητος λόγον, πλήρως ἐχούσης ἐφ' ἑαυτῇ, γέγονεν ἡμῶν ἀδελφός, ἔκ τινος ὁποῦν ἰσικῶς, διότι μόνος ἀμαρτίας ὁ καὶ θεῶν πατρὸς λόγος. ἐξ ἑαυτοῦ γὰρ λέγει-

A Οὐκ οὐκ ἐπιλαμβάνει, καὶ αὐτὸς ὁμολογῶν
 λέγει, ἀπέρματος ἀβραάμ θεὸς ὢν ὁ λόγος· πῶς
 οὐκ ἐπὶ θεότητι κατέτωρ, ὁ καὶ ἀπέρματος ἀβραάμ,
 αἱ περὶ αὐτοῦ φωναὶ θεοῦ, ἔχοντες λαβὼν ὅρα-
 τήν τὴν θεότητά αὐτοῦ; ἔ θεότης οὐκ φύσις ἦν καὶ
 αὐτὴ ὡς ἀπέρματος τοῦ ἀβραάμ, σῶμα ὃ μᾶλλον τοῦ
 θεοῦ λόγου γέγονε, καὶ τὴν χάριν, ἔ ἰδιον αὐτοῦ· ἔ
 ὁ τῆς κτίσεως καὶ φύσεως ἰδίας ἀσώτου καὶ ὡς θεός, ὅτι
 γέγονεν ἀνθρώπος, ὅς ἐστι κτίσις μέρος, τίς δὲ τίς καὶ
 μάλα ἰσικῶς, ἔ ἀδελφὸς ἡμᾶς ὀνομαζόμενος ἀδελ-
 φῶν· ἀπαγγελλὼν τὸ ὄνομα σου τοῖς ἀδελφοῖς μου.
 B Ὅτι διὰ τὴν τὴν κινήσεως μέτρον καὶ ἀποφασίζον
 ὁ καὶ θεῶν πατρὸς λόγος, καὶ αἱ γὰρ τὸ θεῶν κατ' ὀνόμα-
 ζον ἀδελφούς ἑαυτῶν πῶς ὅτι τὴν γῆν, ἀφ' ἑαυτοῦ γὰρ
 χάρις ὁ σφώπετος Παῦλος, ὡς π αὐτῶν ἔ ἡμῶν·
 ὅτι γὰρ ἀγαθὸν καὶ οἱ ἀγαθόμενοι, ἐξ ἑνὸς πάντες.
 διὸ αὐτῶν σὺ ἐπαγγελλόμενος ἀδελφὸς αὐτοῦ κα-
 λῶν, λέγων· ἀπαγγελλὼν τὸ ὄνομα σου τοῖς ἀδελφοῖς
 μου. περὶ μὲν γὰρ τὴν ἐκ ἀνθρωπότητος, σμικρὸν καὶ μετὰ
 τῶν καὶ θεοῦ φύσιν λόγῳ τὴν τὴν πρὸς ἡμῶν ἀδελφότη-
 τος ὄνομα· καθ' ἡμέραν γὰρ μὲν αἱ ἐκ φύσεως κί-
 σιν, σμικρὸν μὲν ἔ ἐν τῷ, πολλὴν δὲ ἀφορμὴν εἰς βε-
 βηκὸς· μετὰ γὰρ αἱματι καὶ σαρκὶ, καὶ τῶν ἐκ
 σαρκὶ ἔ αἱματι κεχρημάτιον ἀδελφός. ἢ γὰρ ἀ-
 γαθὸν μὲν ἡμῶν καὶ γέγονεν ἀνθρώπος, καὶ π
 θεὸς ὢν φύσις, ἔ τὸ πνεῦμα διδὼς αὐτοῖς, πῶς αἱ λέ-
 γονται καὶ ἀδελφός, σὺ ἐκ τῶν καὶ λοιπῶν ὁρῶν; τῶν
 τῶν γὰρ ἐνεκα τὴν αἰτίας γέγονε καὶ ἡμᾶς, ἵνα ἡμᾶς ἀ-
 δελφὸς ἀποφύνηται, καὶ ἐλπίδες· ὅτι γὰρ ἰλασθῶν
 αὐτὸν φησὶν, ἐδωκεν αὐτοῖς ἐξ ἑαυτοῦ τῶν καὶ θεῶν
 τοῖς περὶ αὐτοῦ εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ· οἱ αὖ ἐκ αἱμάτων,
 καὶ ἐκ θελήματος σαρκὸς, καὶ ἐκ θελήματος ἀν-
 δρός, αἱ καὶ θεῶν ἐκλήθησαν. καὶ φησὶν γὰρ ὁ καὶ θεῶν
 πατρὸς λόγος μὲν ἡμῶν καὶ σάρκα, ἵνα ἔ ἡμῶν τὴν
 καὶ θεῶν καὶ ἀποφύνηται διὰ τὸ πνεῦμα ἡμῶν,
 καὶ ἐκ σαρκὸς κεχρημάτιον τῶν καὶ μετὰ καὶ
 μὲν ὃ μᾶλλον αἱ πρὸς φύσιν, ἔ καὶ θεῶν κεχρη-
 μάτιον καὶ χάριν. γέγονε γὰρ ὡς αἱ ἐκ ἡμῶν, ὁ καὶ
 φύσιν καὶ ἀληθῶς ὡς μονογενής. καὶ ἀφ' αὐτοῦ ὁ
 λόγος· πιστῶς πῶς ὁ πρὸς τὸ ἡμᾶς ὁ θεοπείσιος
 Παῦλος, ὡς πῶς λέγων· ὅτι δὲ εἰς ἡμῶν, ἐκ αἱμα-
 τὸς ὁ θεὸς τὸ πνεῦμα τοῦ καὶ αὐτοῦ αἱ τῶν καρδίας
 ἡμῶν, κερταῖον, ἀββὰ ὁ πατήρ. τί τῶν καὶ ἀποφύ-
 νη τῆς οἰκονομίας τὸ σφόν, αἱ τὸ μὴ ἐκ τῶν καὶ
 δέοντι περὶ αὐτοῦ δοκῶν, διὰ γὰρ τοῦ λέγειν, μὴ ἀπέρ-
 ματος τοῦ ἀβραάμ ἡ θεότης; μὴ τῶν θεότητι ἵνα ἔχον
 ἀδελφὸς εἰσὶν αἱ; ἀρα σὺ ἐκ τῶν ἀποφύνηται
 πρὸς γὰρ; τὸ γὰρ ἐκ τῶν αἱματι καὶ φησὶν, καὶ ἀπο-
 φύνηται αἱ δυσφημίας, πρὸς οὕτως ὅτι καὶ ἀμα-
 ρτίας ἔχοντες, καὶ γὰρ τὴν τῆς ἐκ Χρестоῦ καὶ
 τῆς οἰκονομίας λόγον, τὴν ἐπὶ αὐτοῖς, ἡ τῆς ἀπὸ
 ἐκ τῆς ἐκ τῆς οἰκονομίας ἀποφύνηται; ὁμολογούμενος
 λέγει-

λέγοντα, μὴ τῇ θείᾳ τιμῇ ὁ θεὸς λόγος ἔχεν ἂν. **A** δὲ θεὸς εἰκότως· τί δὲ ἄρα καθ' ἑαυτὴν ἐννοη-
κώς ὁ ἱερώτατος Παῦλος, γεγραδὲ πσι, πατρία, οὐδ'
πάλιν ὠδίνω, ἄχρησιν εὐμεθεύῃ Χριστὸς ἐν ὑμῖν·
καὶ μὲν ἐπὶ τῇ τῆς διδασκαλίας πληρωμένοις ἐν
πνεύματι, ἡμεῖς ὅ πάντες ἀνακαλυμμένοι πνε-
σώφῃ τὴν δόξαν κυρίου κατὰ τὴν ἐξομολογούμεν, τὴν αὐτὴν
εἰκόνα μεταμορφούμεθα ἀπὸ δόξης εἰς δόξαν, κα-
ταύπρ ἀπὸ κυρίου πνεύματος· ὁ ὅς κύριος τὸ πνεύ-
μα ἐστίν· οὐδὲ τὸ πνεύμα κυρίου, ἐκτὸς ἐλδογίας.
ἄρ' ἔτι ὡς οὕτως ἔχουσιν Γαλάτας τὸ σωματικὴς ἐλδο-
γίας πνεύματος τύπος, ὡς τὸ ἐκ σπέρματος Δαυὶδ καὶ
σάρκα, τὰ τρία δε φησὶν· αὐτοὶ δὲ ὅτι αὐτοὺς, ἵνα ἐνχα-
ρατῇσι τὴν πῶς αὐτοῖς, ἐξ ἀμορφώσεως καὶ σάρκα Χρι-
στοῦ· καὶ πῶς ἔχ' ἅπαντες οἱ καὶ αἱ ἀγαθὰ φιλό-
γως ἱερεῖς, συμμόρφους ἀλλήλοις ἅπαντες εἶναι τοὺς
ὅτι τὸ γῆς, καὶ αὐτὸς ὁ Χριστός, καθ' ὅσον καὶ ἡ-
μεῖς· πρὸς αὐτὸν, αὐτὸν πῶς καὶ μετ' ἡμῶν· πῶς
δὲ οὐκ ἐν ἐκείνοις ἐκρίναι μέρους ἢ πῶς καὶ Χρι-
στὸς· ἢ τίνα τρόπον ἡμεῖς ἀπὸ δόξης εἰς δόξαν μετα-
μορφούμεθα· πῶς ἀφ' ἑαυτοῦ μορφώσῃ, εἰς τίνα μετα-
μορφώσῃ· οὕτως δὲ διδασκίται παρὰ τὸν ὁ θεὸς
ἡμῶν μυστηριακῶς, ὁ τῶν θείων μυστηρίων ἐκτελεσ-
τὴς διδασκαλίας τῶν ἐν τῇ πίστει καὶ ἀληθείᾳ· οὐδ'
γὰρ ἔγωφῃ, καὶ πνεύματι συμμόρφους τῆς εἰκότος
πρὸς αὐτὸν, πύργος καὶ ἐκάλειπεν. οὕτως, ὡς ἐφ' ἡμῶν
ἀφ' ἑαυτοῦ, καὶ γὰρ αὐτὸν αὐτὸν, ἐκτὸς σπέρματος
Ἀβραάμ, συμμόρφους πάντες εἰσὶν αὐτῷ· πάντες δὲ ἡ-
μεῖς καὶ πνεύματι τοὺς ὅτι τῆς γῆς, καὶ πνεύματι ὁ
πατὴρ, πύργος καὶ ἐκάλειπεν, ἡ γὰρ καὶ ἐδόξαται. ἀλ-
λά μὲν ἔχ' ἅπαντες πνεύματι καὶ ἔχ' ἅπαντες
ἡμεῖς αὐτοῦ, ἡ ἐδόξαται καὶ οὕτως ὡς ἡμεῖς
συμμόρφους τὸ χεῖμα, καὶ μὲν αὐτοῖς τὴν τῆς
σάρκός φύσιν, ἡ γὰρ τῆς αὐτοῦ φύσεως, ἀλλὰ καὶ
καθ' ἑαυτοῦ τὸν τρόπον καὶ τὸν ἡμῶν περιέσσει λέγων ὁ
μακάριος Παῦλος· ἐκτὸς ἐφορῶμεν τὴν εἰκό-
να τοῦ Χριστοῦ, φορέομεν καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ ἐπυρα-
νίου. Χριστὸς μὲν λέγων εἰκόνα, τὴν τοῦ ἐπυρα-
νίου· ἐπυρανίου γὰρ μὲν, τὴν ἑξ ἑαυτοῦ. τίς ἔτι πρῶ-
τος ἐπυρανίου εἰκόνα· τὸ ἐπὶ τῇ εἰκότι εἰς ἀμαρτίαν, τὸ
ἐπὶ τῇ εἰκότι ἡμεῶν ἐξ ἑαυτοῦ. πῶς ὅτι πάλιν ἡ ἑ-
ξ ἑαυτοῦ· τὸ κατ' ἑαυτὸν τὸν τρόπον ἡμεῶν περὶ
τὸ μὴ εἶναι ἀλλοτρίων· τὸ μὴ ἐπὶ τῇ εἰκότι ἡμεῶν
τὸ καὶ φησὶ· ὁ ἀριστὸς ἡ δικαιοσύνη· καὶ ὅτι
τοῖς αἰσθητοῖς, ἐξ ἑαυτοῦ. ἀλλὰ οἱ καὶ τῇ
πρὸς αὐτὸν, τῇ θείᾳ, καὶ ἀκρεάτῃ ἀφ' ἑαυτοῦ φύ-
σις. κρείττον γὰρ ἐστὶ καὶ ἀμαρτίας ἐξ ἑαυτοῦ, ἀρισ-
τὸς καὶ δικαιοσύνη. ἀφ' ἑαυτοῦ δὲ καὶ ἡμεῖς ἐν τύ-
ποις ὁ ἐκ τοῦ πατρὸς λόγος, τῆς θείας ἑαυτοῦ φύ-
σεως κοινωνοὺς ἀποφαίνων διὰ τὸ πνεύματι. ἔχον
τοῖς αἰσθητοῖς εἰκότως αὐτῷ, καὶ τῆς θείας αὐτοῦ
φύσεως φορέομεν εἰκόνα, κατὰ γὰρ τὸν τρόπον ἡμεῶν τὸν τρόπον· οὕτως γὰρ ἐν ἡμῖν μορφώσῃ Χριστὸς, μετα-
μορφώσῃ αὐτοῖς ἡμεῖς πρὸς ἀγίου πνεύματος, ἐκ τῶν αὐτοῦ πνεύματος εἰς τὴν αὐτὴν. πῶς καὶ πῶς ἡμεῖς
ὁ μακάριος ἐφ' ἡ Παῦλος· ὑμῖς δὲ, οὐκ ἐστὶ ἐν σαρκὶ, ἀλλὰ ἐν πνεύματι. οὕτως μετὰ τὸν ὁ θεός.

qui dixit, Num Dei Verbum ullos habuit fratres
diuinitati similes? quid nam secum ipse cogitans
beatus Paulus scripsit ad quosdam: Filioli, quos
iterum parturio, donec Christus formetur in vo-
bis. Quin etiam alibi hominibus qui per fidem
perficiebantur in spiritu: Nos vero omnes reue-
lata facie gloriam Domini specularantes, in eius
imaginem transformamur a claritate in clari-
tatem, tamquam a Domini spiritu. Dominus au-
tem spiritus est. ubi autem spiritus Domini, ibi
libertas. Num igitur hæc dicit Galatis tamquam
corporeæ libertatis formas non habentibus illi
ex semine David secundum carnem similes, il-
losve parturit, ut in ipsis quodammodo figure-
tur & effigietur secundum carnem Christus? At-
qui quomodo non quivis opinor & sine dubio di-
cat, conformes sibi inter se omnes esse qui sunt
in terris, & ipsi quoque Christo, qua nostri simi-
lis homo, & nobiscum consideratur? Qualis er-
go effigatio in illis exigebatur Christo similis?
aut quomodo nos a claritate in claritatem trans-
formamur? qua relicta forma, in quam transfi-
guramur? Ergo nos diuinus ille doctor prodiens
doceat, ille diuinorum sacerdos mysteriorum,
ille doctor gentium in fide & veritate: Quos enim
sciuit, inquit, & prædestinavit conformes fieri
imaginis filij sui, hos & vocavit. Ergo ut du-
dum dixi, qua factus est homo, & fuit ex semine
Abraam, omnes illi sumus conformes. Omnes
igitur quos Pater præsciuit homines qui sunt in
terris, & prædestinavit, hos cum vocasset, sancti-
ficavit & glorificavit. atqui non omnes præde-
stinati sunt, non omnes sanctificati aut glorifica-
ti; non igitur hoc ipsum quod Filio conforma-
mur, in sola intelligitur carnis humanitatisve na-
tura, sed alio quoque modo: idque nobis declarat
beatus Paulus cum dicit: Et sicut portauimus
imaginem terreni, portemus & imaginem cele-
stis. terreni videlicet imaginem illam primi pa-
rentis Adam, celestis autem, illam Christi intelli-
gens. Quæ nam est igitur prior illa primi pa-
rentis imago? nimirum facilitas illa ad peccan-
dum, hoc ipsum quod morti corruptionique su-
mus obnoxij. Quæ rursus illa celestis? nullo mo-
do cedere vitijs, non nosse delinquere, non esse
morti & corruptioni subiectum, sanctificatio, ius-
titia, & his affinia atque similia. Sed hæc mea
sententia pollidere, diuinæ conuenit immorta-
liq. naturæ. est enim illa peccato atque corrup-
tione superior, sanctificatio item & iustitia. Ad
hæc autem nos etiam attollit ipsum Dei Patris
Verbum, dum suæ diuinæ naturæ per spiritum
participes efficit. habet ergo fratres sibi similes,
& diuinæ suæ naturæ portantes imaginem, quod
ad sanctificationis modum attinet. Sic namque
Christus formatur in nobis dum Spiritus sanctus
nos ab humanis ad suā propria quodammodo
transformat. Hac ratione nos quoque beatus
Paulus est allocutus: Vos autem non estis in car-
ne, sed in spiritu. Nihil ergo prorsus e creatis
rebus

rebus ad suæ diuinitatis naturam Filius transfert, id enim est impossibile: sed imprimitur quodammodo in his qui diuinæ eius naturæ sunt facti participes, dū Spiritus sancti consortes fiunt, illa spiritalis eius similitudo, & ineffabilis illa diuinitatis species in sanctorum virorum animis fulget. Cur igitur nudam nobis ac solam carnis similitudinem tribuere non erubescis, diuina ac spiritali effigiatione neglecta, immo vero etiam omnino sublata? Atque ille quidem vniuersorum Dominus & Deus vnigenitus, semetipsum propter nos ad exinanitionem demisit, vt nobis fraternitatis suæ dignitatem, & insitæ sibi nobilitatis exoptandam pulchritudinem largiretur: hic vero omnibus nos rebus praeclarissimis spoliens, hominem nobis simplicem factum esse fratrem dicit, & fide dignam, vt ipse putat, his de rebus rationem pronuntiat, addens: Vide etiam quod illico his adiungitur, Vt misericors fieret & fidelis Pontifex ad Deum: in eo enim in quo passus est ipse tentatus, potens est & eis qui tentantur, auxiliari. Ergo is qui passus est, Pontifex est ille misericors, patibile autem ipsum templum est, nō Deus qui viuificabat id quod patiebatur. Igitur cui sic sentire libeat, atque etiam dicere audeat, quin rursus in hypostases proprias, atque etiam in duas personas diuidat illud ex Deo Patre Verbum, & illum quem nobis dudum vt deiferum hominem induxit, (siquidem diuersus est & seiunctus is qui passus est, ab eo qui viuificat,) qui ambigat neminem prorsus fore arbitror. Sed & alia quoque ratione insanit, hausto ex vinea, Sodomorum vino, & erroris ebrietate madens, ac tortasse illud ipsum quod dicit nesciens. Vbi enim vmquam dictum est, Deus Christi (horreo referens) ipsum Dei Patris Verbum? Vnus est enim Dominus Iesus Christus, & vna est in eū fides, non tamquam in duos ac seorsim, sed tamquam per vnum baptismum in vnum Filium & Deum & Dominum, ipsum ex Deo Patre Verbum, tum quoque cum factum est homo. neque enim quia nostri similis factus est, amitteret vilo modo quod Deus erat, neque ex eo quod Deus est secundum naturā, similitudinem nullo modo suscipit, & vt homo sit refugiet: sed vt in humanitate Deus mansit, sic in natura quoque & praestantia diuinitatis nihilo minus est homo. Vtrumque igitur in eodem, & vnus idemq. Deus & homo est Emmanuel. Sed iste bonus vir, reiecto dispensationis modo tamquam parum pulchro, aufert à Deo Verbo quæ sunt humana, vt iam nulla ex parte rebus nostris vtilitatem aliquam attulisse cernatur. Non enim, inquit, ipsum fuisse misericordem & fidelem Pontificem dicit, idq. munus passo potius tribuit tamquam ab eo diuerso. Quamuis qui mysteriorum sapiens esse magister velit, quomodo non cum oportuit voces ac sententias sacrarum litterarum accurate colligere, atque cogitare vere esse Deo dignum hoc munus, & non alienum à ratione quæ eius exinanitioni conuenit, eamq. decet? Id qua ratione verum sit, iam dicemus quā breuissime.

Nam

ὡς πρὸς τὸ πρῶτον, καὶ ἐκείνους: καὶ πᾶσι τρέπον ἐξομῶν βραχυλογουῦντες ὡς ὕψι. καὶ χριστομύθηται

A ὅτι τὸ πρῶτον τῶν πεποιημένων ἐς τὴν τῆς ἰδίας θεότητος φύσιν· ἀμύχανον γὰρ ἐστὶν ἐκείνην διὰ πᾶσι τοῖς τῆς θείας φύσεως αὐτῷ γενομένοις κοινωνοῖς. Διὰ τὸ μεταχρῆναι αὐτῷ πᾶσι, ἢ πρὸς αὐτὸν ἐμθεῖσθαι νοητῇ, καὶ τῇ ἀρρήτῳ θεότητι καλλῶς, τῆς τῶν ἀγίων ἐνασπράττει ψυχῆς· ἢ τῶν ἡμῶν, γομνῶν τε, & μόνῳ τῆς σαρκὸς τῷ ἐμθεῖσθαι δαπανῶν, ὡς ἐνθεῖσθαι, τῆς θείας τε, καὶ νοητῆς μορφώσεως κατὰ μελεχῶς, μᾶλλον δὲ ἐκείνῳ αὐτῷ αἰματῶν; ἀλλ' ὁ μὲν τῶν ὅλων κύριος & θὺς μοιοῦντος, κατὰ τὴν ἰαντὸν ἐς κένωσιν δι' ἡμᾶς, ἵνα ἡμῶν χάρις) τῆς πρὸς αὐτὸν ἀδελφότητος τὸ ἀξίωμα, & τῆς ἐκείνου αὐτῷ ἀγάπης τὸ ἀξίωμα καλλῶς· ὁ δὲ ἀπᾶντων ἡμῶν τῶν καλλῶν δαπανῶν, ἀνθρώπων ἡμῶν ἀπλῶς ἀδελφὸν γενομένης φησι, καὶ πᾶσι ὡς οἴεται, πᾶσι γὰρ τύποις ἡμῶν δαπανῶν λόγον προσέτις. Σκοπὴ δὲ τῶν τύπων ὡς ἀποκαθίμενον, ἵνα ἐλεῖται ἡμεῖς καὶ πᾶσι δὲ χερσὶς τῆς πρὸς τὸν θεόν· ἐοῦ γὰρ πᾶσι γὰρ αὐτὸς πρὸς αὐτοὺς, διὰ τὴν τῆς πρὸς αὐτοὺς βοήθειαν. Σκοπὴ δὲ πᾶσι δὲ χερσὶς ἐλεῖται πᾶσι γὰρ ὁ ναὸς, ὡς ὁ ζωοποιὸς τὸ πεποιητὸς θὺς. Οἱ μὲν γὰρ ὡς ἐπὶ φροῖν ἡμεῖς, & μὴ ἐλπίς δαπανῶν, δαπανῶν πάλιν ἐς τὴν ὑπερβολὴν ἰδικῶς, καὶ μὴ ἐπὶ σωπῆς δύο, τὸν πᾶσι θεὸς πατὴρ λόγον, & ὁ ἡμῶν αὐτῶν δὲ πᾶσι ὡς θεοφόροι εὐκταμικῶν ἀνθρώπων, ἐπὶ ἐπὶ πρὸς τὴν, καὶ αὐτὰ μέρος ὁ πατὴρ, καὶ ἐπὶ πρὸς ὁ ζωοποιός, ἐνδοξασθὶν οἱ καὶ πᾶσι τῶν ὡς εἶνα. τῶν καὶ ὡς ἐπὶ πρὸς, τὸν ἐξ ἀμύχανου σοδομῶν οἶνον ἐκπεπωκῶς, καὶ καταμεθύνει τῇ πλάτῃ, & πᾶσι πᾶσι μὴ εἰδῶς ὁ λέγει· πᾶσι γὰρ αὐτοῖς θὺς πᾶσι χερσὶς, κατὰ πᾶσι λέγων, ὁ ὡς θεὸς πατὴρ λόγον; ὡς γὰρ κύριος ἰησοῦς χριστός, & μία πίστις ἡ ἐς αὐτὸν· ὡς αὐτῶν δύο & αὐτὰ μέρος, ἀλλ' ὡς δι' ἐνὸς βασιλείας, αὐτῶν ὡς εἶνα καὶ θὺς καὶ κύριον τὸν ὡς θεὸς πατὴρ λόγον, καὶ ὡς γὰρ αὐτῶν ἀνθρώπων. ὡς γὰρ ὡς γὰρ κατὰ ἡμᾶς, τὸ αὐτῶν θὺς δαπανῶν· πᾶσι· οὐκ μὴ ὡς θὺς κατὰ φύσιν ἐστὶν, ὡμοῖον ἀποδείκνυται ἔχει, καὶ τὸ ἀνθρώπος εἶναι περαιτέρω. μεμνησθε δὲ, ὡς αὐτῶν ἀνθρώπων θὺς, οὐκ αὐτῶν φύσιν καὶ ὑπερβολῇ θεότητι ὡς, ἀνθρώπος ὡς ἡμῶν ἐστὶν. ἀμύχανον δὲ οὐκ ἐστὶν αὐτῶν, καὶ ὡς τὸ θὺς καὶ ἀνθρώπος ὁ ἐμμανυῆλ. ἀλλ' ὡς χερσὶς οὐκ αὐτῶν οἰκονομία τὸν τρέπον ὡς ἀκαλῆ παραπύμνος, δαπανῶν τὸ θεὸς λόγον τὰ ἀνθρώπων, ἵνα ὡς αὐτῶν κατ' οὐδένα τρέπον ὡς αὐτῶν τὰ κατὰ ἡμᾶς. ὡς πᾶσι φησὶ αὐτῶν ἐλεῖται πᾶσι, καὶ πᾶσι δὲ χερσὶς ἡμεῖς· πρὸς αὐτοὺς δὲ μᾶλλον ὡς ἐπὶ πρὸς αὐτὸν τὸ χερσὶς τῷ πεποιητῶν. καίτοι πᾶσι οὐκ εἶνα μεταγωγόν εἶναι θείας αὐτῶν, τῶν ἐπὶ τῇ θεοπῶν γενομένη φύσιν καὶ ἐπὶ πρὸς, ἀκριβῆ πᾶσι τῶν ἀνθρώπων· ἐπὶ πρὸς, ὡς καὶ θεοπῶν ἀλλ' ὡς τὸ χερσὶς ἐστὶν, καὶ οὐκ εἶνα λόγον πᾶσι τῇ κατὰ

μὲν γὰρ οὗτος ὁ τῶν ἁγίων Θεὸς πῶς δὲ χαριέστερος τὸν νό-
μον, μεταλαβὼν τὴν Μωσέως. ἀλλ' οὐκ ἔστιν ἐν ἐμῇ
τῇ δυνάμει καὶ περὶ τῶν τοῖς ἐξέλεσιν ἀμαρτημάτων τῶν
ἀγαθῶν· πεπληρωμένος γὰρ ὁ Θεός. ἀλλ' ὁ δὲ ἀμεμπτός ἐστιν
ἡ πρώτη Διςθεῖα. κατὰ κληρὸν ὁ Διςθεῖας ἀνέστη
ἐν αὐτῷ ὁ πιστός Παῦλος· ἀκούω ὁ λέγων·
οἶδα μὲν ὅτι οὗτος ὁ νόμος λέγει, πῶς ἐν τῷ νόμῳ λέγει,
ἵνα πᾶν σῖμα φεραγῇ, καὶ ὑποδύσῃς ἡμίση πῶς ὁ
κόσμος τῷ Θεῷ· διότι ἐξ ἔργων νόμος ἔστι δικαιοσύνη·
πᾶσι αὐτῷ ἐνὶ σφίσι αὐτῷ. κατεργάζεσθαι γὰρ ὁ νόμος
εἰς ὀργήν, καὶ τὸ γράμμα δακτυλίσκει· ὡς περὶ Φη-
σὶν αὐτοὶ ἀγένητος πῶς νόμον Μωσέως, χωρὶς οἰκτιρ-
μῶν, ὅτι δύναιτο, ἢ τρεῖς μάρτυροι δαπάνηται. κα-
τέχοντες τῶν νόμων τὸν νόμον τῶν ἀμαρτημάτων, καὶ
τῶν ἐχάτων ἰσθ' ὅτι σφίσι κατεργάζονται τὴν ἡμελη-
κῶν, καὶ κατ' ἐξέλεον τρεῖς οἰκτιρίζοντες, πῶς οὐκ
ἀποκαταστασὶς τῶν τῶν γῆς ἢ τοῦ φιλοκτινέμενος· ἔ-
λεος μόνος ἀληθῶς δὲ χαριέως ἀνὰ δόξαν· πάντο-
τε μὲν, τῶν δὲ ἀν' ἀποκαταστασὶς ὁ τῶν δικλῶν· καὶ
ἐκπαλαστήσαντες τοὺς ἡμεληκῶν, ἀποκαταστασὶς κα-
τέχοντες, καὶ τῶν ἐξ ἡμεληκῶν νόμων· ἐγὼ γὰρ Φησὶν
εἰμι ὁ ἐξ ἀληθείας τῶν ἀνομιῶν σου, καὶ ὁ μὴ μενοει-
σέμεθα. δεδικαιώμεθα γὰρ ἐν πίστει· ὡς ἐκ ἐργων νό-
μου, καὶ τὸ γράμμα μόνος. εἰς τὴν δὲ οὐκ πιστεύοντες
δικαιούμεθα· οὐκ εἰς τὸν πατέρα δι' ἡμᾶς τὸν κατ'
σάρκα γένετον· οὐκ εἰς τὴν κύριον Ἰησοῦν Χριστόν·
ἢ τὸν γένετον αὐτῷ κατὰ γένετον, καὶ ὁμολογου-
μεν τῶν ἀνὰ δόξαν λελοτρωμένοι· οἱ μὲν οὐκ εἰς ἀν-
θρώπων τῶν κατ' ἡμᾶς εἰς ἀπιστίας καμῶν, καὶ ὁ κατ'
δὴ μᾶλλον εἰς Θεόν, ἀνθρώπων λατρεία τὴν γῆν, καὶ
ἐπὶ τὸν ὁμολογουμένως. εἰ ὁ Θεὸς ἀνὰ τὴν πισ-
τὴν σφίσι πιστεύομεν, ὅς ἐστι γένετον ἡμῶν δὲ χαριέως
πεπληρωμένοι μὲν κατ' ἐξέλεον τρεῖς· ἀνθρώπων δὲ
γενετῶν τὸ ἐκ Θεοῦ λόγον ἀπαρτίζομεν πρὸς τὴν ὁ
οὕτως πρὸς ἡμᾶς ἡ πίστις εἰς Θεόν, τὸν ἐξ ἐξέλεον δι-
κῆς, ἔστι ἀμαρτημάτων ἀπαρτίζομεν τῶν ἐκ ἐξέλεον ἀν-
θρώπων. ἔχει γὰρ ἐξέλεον ὁ Θεὸς ὁ ἀνθρώπων ἔστι τὸ γῆς
ἀφίεναι ἀμαρτίας, ὡς περὶ Φησὶν· ἀνὰ δό-
ξαν γένετον πῶν τῇ Διςθεῖα Χριστὸς σωτηρία καὶ χάρι-
τις, τῆς νομικῆς δαπάνης ἵν' οὕτως ἡμεῖς πᾶσι,
ἐλεος μόνος φανερὸν δὲ χαριέως ἡμεῖς Χριστόν· ὡς μὲν
γὰρ καὶ ἐν Θεῷ ἀγαθὸς τῇ φύσει, φιλοκτινέμενος πᾶσι
καὶ ἐλεος μόνος· καὶ οὐκ ἐστὶν ὁ Χριστὸς τὸν γένετον,
ἀλλ' εἰς ἡμᾶς ἐξέλεον τρεῖς. κατὰ νόμον καὶ τὴν
πίστιν, ὡς μὲν οὐκ ἐστὶν αὐτῷ, καὶ τὸ εἰρημνέον καὶ ἐν αὐ-
τῷ πᾶσι πατὴρ· πᾶσι ὁ Θεός, ὅς οὐκ ἐστὶν ἡμᾶς πρ-
οκαταστασὶς ὑπὲρ ὁ δυνάμεθα. οὐκ οὐκ ἐλεος μόνος ἀν-
θρώπων καὶ πᾶσι δὲ χαριέως εἰς ἡμᾶς γένετον ὁ Εὐμαρτυρῶν.
ὡς γὰρ ὁ Παῦλος Φησὶν· οἱ μὲν παλινοὶ πᾶσι δὲ χα-
ριέως γενετῶν, Διςθεῖα τὸ, ἡμεῖς κατὰ νόμον ὁ δὲ χα-
ριέως· ὁ Διςθεῖα τὸ, μὲν οὐκ αὐτῷ εἰς τὸν αἰῶνα, ἀνὰ δό-
ξαν· ἔχει τῶν ἐργων νόμον· ὅτι ἐστὶν εἰς τὸν πα-
τέρα δυνάμει πᾶσι πρὸς τὸν γένετον δι' αὐτῷ τῷ Θεῷ· καὶ τὴν
ζῶν εἰς τὸν ἐκ ἐξέλεον τρεῖς αὐτῷ. ὅτι ὁ με-
μνημένος Θεὸς ὁ ἐκ πατὴρος λόγος, καὶ τὸ γένετον ἡμῶν, καὶ τὸ γράμμα μόνος, Διςθεῖα τὸ πρὸς τῇ μετὰ σαρκαὶς εἰρη-
νομία

A Nam ille vniverforum Deus priscis illis homini-
bus legem edidit, interprete Moyse. sed non erat
ea vis legis, vt qui vellent etiam possent integre
quod bonum est perficere. nihil enim ad perfe-
ctum adduxit. Sed neque culpa vacauit illud prius
testamentum. ministracionem quoque damna-
tionis appellat eam beatus Paulus. eundem au-
dio dicere: Scimus quod quaecumque lex loqui-
tur, his qui in lege sunt loquitur, vt omne os ob-
struatur, & subditus fiat omnis mundus Deo:
quoniam ex operibus legis non iustificabitur om-
nis caro coram illo. lex enim iram operatur, &
littera occidit, & vt alicubi dicit idem, irritam
quis faciens legem Moyse, sine vlla miseratione
duobus vel tribus testibus moritur. Cum ergo
lex damnet peccantes, & extremum nonnum-
quam supplicium in contemnentes decerneret,
& nullo modo miseraretur, quomodo non erat
necessaria hominibus in terris agentibus illa
clementis & misericordis Pontificis declaratio,
qui maledicto finem imponeret, praeideretq.
vindictam, & eos qui peccauerant, clementi gra-
tia, benignoq. nutu liberaret? Ego enim, inquit,
sum qui deleo iniquitates tuas, & non recorda-
bor. Iustificati namque sumus fide, non ex ope-
ribus legis, vt scriptum est. In quem igitur cre-
dentes iustificamur? nonne in eum qui propter
nos mortem secundum carnem passus est? non
in vnum Dominum Iesum Christum? non mor-
tem eius annuntiantes, & resurrectionem confi-
tentes redempti sumus? Si igitur in hominem
vnum ē nobis credidimus, ac non potius in Deū,
hominis adoratio erit ea res sine dubio, & nihil
aliud. Sin illum carne passum Deum esse credi-
mus, qui etiam noster sacerdos sit factus, nullo
modo in errore sumus, sed ipsum ex Deo Ver-
bum hominem factum agnoscimus: sicq. a nobis
fides in Deum exigitur, qui nos a vindicta exi-
mit, & peccatorum laqueis implicatos liberat.
habet enim potestatem filius hominis etiam in
terra dimittendi peccata, vt ipse dicit alicubi.
Cum igitur legalis seueritatis, vt ita dicam, acer-
bitatem tum Christi salute & gratia compara-
mus, dicimus misericordem Pontificem factum
fuisse Christum. Fuit enim & est Deus bonus ex
natura, clemens item semper ac misericors, ne-
que talis in tempore euasit, sed eiusmodi est er-
ga nos ostensus. Appellatus est autem fidelis, vt
qui maneat semper quod est, vt etiam de ipso Pa-
tre dictum est: Fidelis autem Deus, qui non per-
mittet nos tentari supra quā possumus. Ergo
misericors & fidelis Pontifex in nos factus est
Emmanuel. Vt enim Paulus ait, Plures facti sunt
sacerdotes eo quod morte prohiberentur per-
manere: hic autem eo quod maneat in æternum,
sempiternum habet sacerdotium: vnde & salua-
re in perpetuum potest accedentes per ipsum ad
Deum, semper viuens ad interpellandum pro
eis. Porro illud ex Patre Verbum mansisse Deū,
quamuis factus sit sacerdos, vt scriptum est, pro-
pter habitum atque mensuram illi cum carne di-
spen-

Hebr. 8.

1. Cor. 9.

Rom. 9.

Rom. 4.

2. Cor. 9.

Hebr. 8.

Esai. 48.

Galat. 2.

Lucas 5.

1. Cor. 10.

Hebr. 9.

ἡγοῖται ὅτι μὲν χθὲς, ὅτι τὸ παρεχόμενον. ὅτι δὲ καὶ
τὸ ἐκείνην, τὸ σήμερον· καὶ ὅτι μέλλουσιν, τὸ εἰς
αἰῶνας· ὅτι ἀρχαῖος ἔπος, τὸ χθὲς καὶ σήμερον, ὡς
ἐπὶ ἀνθρώπου λέγεται παρ' αὐτῶν· καὶ ὅτι ἀλόγως
ἐκ ἐκείνων, ὅτι περισβύπρον τι, καὶ περὶ παρῶν
τῆς ἐαυτοῦ γνησιότητος δοκῶν πάντη τι καὶ πάντως,
ἐπεὶ ὡς ὅλως καὶ ὅτι τὸ χθὲς, ὅτι ἐπὶ τὸ παρῶν
χθὲς καὶ σήμερον σημαίνει. ὅτι μὲν ἔχ' ἐπὶ τὸ χθὲς
καὶ σήμερον ἰησοῦς Χριστός, ἐπὶ δὲ ὁ λέγων, πρὶν
Ἀβραάμ γινώσκ' ἐγὼ εἰμι, ἀλλ' εἰς τι, ὅτι αὐτὸς καθ'
ἑωσὶ ἀληθὴ ἀνθρώπου καθ' ἡμᾶς γινόμενος· ὅτι λό-
γος, ὅτι τῇ ἰδίᾳ φύσει πτηνός, ὅτι γίνετο σαρξ,
τὸ ἀρχαῖον ἐν χρόνῳ, καὶ παρῶν τις αὐτῷ, ὅτι ἀπλῶς
πῶρος καὶ μὴ ἀλλ' ἄλλο τὸ θεοῦ· καὶ ὅτι ὅτι
μὲν γὰρ ὁ μακάριος ἀγαθολογῶν ἰωάννης πρὸς
πάντας ἡμῶν σωτῆρος Χριστοῦ ἰωάννης μαρτυρεῖ
πρὸς αὐτὸν, ὅτι κέρεται λέγων· ὁ ὅτις με ἐρχόμενος,
ἐμπροσθέν μου γίνετο, ὅτι πρῶτος με ἦν, καὶ πάλιν
τῇ ἐπαύριον βλέπει τὸν ἰησοῦν ἐρχόμενον πρὸς αὐ-
τὸν· ὅτι λέγει· ἰδοὺ ὁ ἀμὸς ὁ θεοῦ ὁ αἰών τὸν αἰμαρ-
τίαν ὅτις με· οὐτὶς ἐπὶ πρῶτος οὐ ἐγὼ εἶπα, ὅτις με
ἐρχομαι· αἰὲρ, ὅτις ἐμπροσθέν μου γίνετο, ὅτι πρῶτος με
ἦν, ὅτις ἐν ἀρχῇ ὁ μάλιστ' αὐτῶν πρὶν θεοῦ· ὅτις βα-
πτιστὴς αὐτὸν λέγοντα τὸν ἰησοῦν, ὅτις με ἐρχό-
μενος, ὡς ὁ ψαλμὴς, ὅτι μετ' αὐτῶν· περὶ παρῶν τι
μεν αὐτῶν, ὅτι περὶ παρῶν· δηλοῖ γὰρ ὁ αἰὼν τὸν
πρῶτον, ὅτι πρῶτος με ἦν, καὶ ἐμπροσθέν μου γίνετο· ὅ-
τι πῶς ἡ πρῶτος αὐτῶν περὶ παρῶν τοῦτον, καὶ
περὶ παρῶν λέγει· ὅτι περὶ παρῶν καὶ τὸν χρόνον,
καὶ περισβύπρον ἔχοντα τὸν καὶ σαρξ γινώσκ' αὐτὸν·
οἱ μὲν γὰρ ὅτι πρὸς τὸ καθ' ἡμᾶς τοῦτον λέγουσι, τοχόν,
δοκῶν αὐτῶν καὶ ἀποστολῶν εἰς δόξα· ὅτι δὲ καὶ
πάντως ἡμῶν σωτῆρος Χριστοῦ, ὅτι ἐμ-
πρὸς αὐτὸν· οἱ αἰὲς μὲν γὰρ ὅτι ἐκ τῆς ἰδίας σα-
ρξ τὸν γινώσκ'· ὡς ὅτι ἐκ τῆς ἰδίας σα-
ρξ ἐπὶ πρῶτος, ὅτι περὶ παρῶν ὡς θεός, καὶ τῷ
ἰδίῳ πατρὶ παῖς· οὐ γὰρ τι φησὶν ὅτι τῇ γν-
ωσὶ τὸ ἰδίον σῶμα τὸ συγχροῖν ἐκ τῶν ὑπαρ-
ξιν, ἀλλ' ὡς ὅτι ἐκ τῆς τῶν θεοῦ καὶ πατρὸς
ἐκείνης δόξης γινώσκ'· ὅτι αὐτὸν ἔχοντα εἶναι
πρὸ Ἀβραάμ ὡς θεός, καὶ εἰ γίνετο ἀνθρώπος, ὅτι
αὐτὸν διαψεύσει λέγων, ὡς εἰς ἀληθῶς καὶ ὡς καὶ
κύριος, πρὶν Ἀβραάμ γινώσκ' ἐγὼ εἰμι, ὅτι μὴ τι
ἰσχυρῶς ἐπὶ τῇ ἰδίᾳ· πρὶν τῆς φύσεως, εἶναι πρὸ
Ἀβραάμ· ἀλλ' ἀλλοτρίως ὅτι μάλλον, ὅτι καὶ τὸ σῶμα
λαβὼν ἐκ τῆς ἀρχῆς παρῶν, ὅτι πρὸς τὸν Νικόδη-
μον· εἰ πρὸς τὸν ὅτις αὐτῶν, καὶ ὅτι πρὸς τὸν, πῶς
εἰς αὐτὸν ὡς πρὸς τὸν ἐπουράνιον, πρὸς τὸν; καὶ, οὐδὲν
ἀναβιβῆται εἰς τὸν οὐρανόν, εἰ μὴ ὅτι ἐκ τῶν οὐρα-
νῶν καταβῆται, ὅτις ὅτι ἀνθρώπου· καὶ τι καὶ ἡμᾶς
πρὸς ὅτις ἀνθρώπου, γινώσκ' ἐκ τῶν καὶ σαρξ
καὶ ψυχῆς· ὅτι οὐκ ἀναβιβῆται λέγων· ἐκ τῶν οὐρα-
νῶν τὸν ὅτις πρὸς τὸν ἀνθρώπου, πρὸς τὸν ἰατρίαν; μὴ γί-
νοιτ'· καὶ γὰρ ἐπὶ αὐτῶν ὅτι ἀληθῶς. πῶς οὐκ αὐτὸν
ὅτις πρὸς τὸν ἀνθρώπου νοῦν αὐτῶν; ὅτι ὅτις αὐτῶν
ὅτις πρὸς τὸν ἀνθρώπου νοῦν αὐτῶν, καὶ δούλου μορφῶν
ἀναβιβῆται.

A tempora, & heri, de praterito dixit, de præsenti,
hodie, de futuro, in seculum: iste vero imperitus,
heri & hodie tamquam de comuni homine ab
eo dicatur, insipienter affirmat, non intelligens
prorsus antiquiorem illum & priorem sua ipsius
generatione à se pronuntiari, liquidem erat om-
nino etiam heri, quod prateriti temporis signi-
ficationem habet. Porro non esse alium illum
heri & hodie Iesus Christum, alium vero cum
qui dicit, Antequam Abraam heret ego sum, sed
vnum & eundem secundum veram unionem,
cum Deus Verbum sit homo factus nostri simi-
lis, & suæ naturæ conditionem illam qua princi-
pio temporis caret, seruari etiam cum factus
est caro, facillime quisque ex sacris litteris per-
spiciet. Ait enim Ioannes beatus Evangelista,
de omnium Salvatore Christo: Ioannes testimo-
nium perhibet de ipso, & clamat, dicens: Qui post
me venit, ante me factus est, quia prior me erat.
& iterum: Altera die videt Iesus venientem
ad se, & ait: Ecce agnus Dei, qui tollit peccatum
mundi. hic est de quo dixi: Post me venit vir qui
ante me factus est, quia prior me erat. Vides igitur
aperte quemadmodum admirabilis ille Ba-
ptista hominem dicat Iesus, & post venire, ut
posteriores nati & post ipsum, prius tamen esse
cœpisse, priusque extitisse. id enim, ut opinor,
significat, Quia prior me erat, & ante me factus
est. Atqui si homo est, quomodo prius extitisse
intelligitur, aut prius esse cœpisse dicitur eo qui
tempore prior erat, & prior nati secundum car-
nem? Nam si de aliquo nostrum hoc fortasse di-
catur, neminem puto quid respondeat habiturum:
sed in omnium nostrum Salvatore Christo nihil
impedit. nam ipsum Dei Verbum suæ carnis ge-
nerationem sibi tamquam propriam vindicat:
non tamen ignoravit illum esse conditorem sæ-
culorum, & prius extitisse, utpote Deum, & suo
Patri coæternum. neque enim illud dicimus cor-
poris natiuitati coæternum habere initium subsi-
stentia, sed erat, ut dixi, ex ipsa Dei & Patris es-
sencia ineffabiliter genitus. Ergo cum sit ante
Abraam ut Deus, tamen factus sit homo, non
mentietur dicens: Antequam esset Abraam, ego
sum, ut qui vnus vere sit filius & Dominus. Ne-
que vero mireris, si hoc ipsum quod est ante
Abraam, suæ naturæ tribuit: sed illud potius re-
puta, quod licet corpus accepisset à sancta Vir-
gine, dixit ad Nicodemum: Si terrena dixi vobis
& non creditis, quomodo si dixerò vobis cæle-
stia, credetis? Et nemo ascendit in cælum, nisi qui
de cælo descendit, filius hominis. atqui appella-
tus est filius hominis quatenus est ex muliere se-
cundum carnem. Quid ergo? mentietur ne cum
dicit, filium hominis, idest, seipsum descendisse
de cælo? absit. est enim illa ipsa veritas. Quo-
modo igitur superne filius hominis descendisse
intelligi conuenienter potest? quia cum Deus
esset Verbum, & ex illa suprema omnium essen-
tia, descendisse dicitur & formam serui accepisse.
Deinde

Ioan. 1.

Ibid.

Ioan. 8.

Ioan. 9.

Ibid.

ἰσχυρῶς

Deinde nobiscū loquitur non tamquam nudum adhuc Verbum, sed tamquam homo ē nobis, & qui vnus iam cum vnita sibi carne intelligatur. Vt autem propter id quod exinanitioni conuenit, omnia sui corporis tamquam sibi propria vindicat, licet ex natura sit incorporeus, ita quoque cum ipse superne sit & ē cælo, hoc ipsum superne venire sibi ipsi rursus tribuit tum quoque cum factus est homo, licet natus sit nobiscū secundum carnem ex muliere. Facta sunt igitur Verbi propria, quæ sunt humanitatis, rursusq. humanitatis propria, quæ sunt ipsius Verbi. Sic namque vnus Christus & Filius & Dominus intelligitur. Sed quia hic nouator adiecit, Similis fratribus per omnia, qui humanæ animæ carnisq. fraternitatem suscepit, non ille qui dixit, Qui vidit me, vidit & Patrem; age iam rursus quid tandem in his verbis sibi velit, vt licebit considerare. Ac Filium esse Dei & Patris imaginem & figuram, ipse quoque fatetur. quis porro humanæ animæ corporisq. fraternitatem suscepit, illam scilicet qua nobiscum iungitur, prodeat ipse ac dicat: Neque enim quisquam dicet, hominem qui nostri similis esse cernitur, verbi gratia Barnabam fortasse vel Paulum, aut alium quempiam qui censeatur inter homines, dici posse humanæ animæ corporisq. fraternitatem suscepisse, quasi is aliud quiddam sit ab hoc diuersum, quod postea suscepit: sed potius est, dum in eo manet quod est. non ergo homo aliquis iam existens, accipere id ipsum quod est, quasi aliud quiddam à se diuersum, intelligendus est. sed potius illi ex Deo genito Verbo, qui secundum suæ naturæ rationes nobiscum in eundem censum referri non potest, conuenit humanæ animæ & corporis fraternitatem qua nobiscum iungatur, accepisse. Et huic nostræ sententiæ tum ipsa veritatis ratio patrocinatur, tum etiam integræ fidei traditio. Constat ergo in forma Dei & Patris Deum Verbum fratrem nobis factū esse per omnia, humanæ animæ & corporis fraternitate suscepta, neque mentitur cum ait, Qui vidit me, vidit & Patrem. Nam si quis nostrum ad eam vsque cogitationum dementiam lapsus esset, vt putaret etiam ipsum qui in cælis est Patrem ac Deū eò deiiciendum, vt omnino nostram similitudinem habeat, corpoream nimirum, recte metueret, ne dum Christus dicit, Qui vidit me, vidit & Patrem, ipsum quoque ex quo est, specie nostra esse & figuras corporis habere suspicaretur. Sed quia etiam filius hominis factus, hoc quod Deus erat seruauit, & suæ naturæ pulchritudinem immutabilem retinet, nullo modo verebor dicere, illum esse etiam similem nobis qua homo est, vt nos sumus ex anima simul & corpore, quamuis natura sit Deus, & figura substantiæ genitoris. Vnus igitur idemq. similis est fratribus secundum carnē, & in suā naturā qua Deus est, ipsum quoque Patrem ostendit. Hic vero id non intelligit vllō modo, sed rectam puramq. mysterij rationem adulterans, alium nobis & alium inducit Chri-

Φύσις τὴν ἡμετέραν, καὶ γὰρ φησὶ τὸ εἶναι θιός· ὁ δὲ, πῶς μὲν, οὐ σωήσιν· πῶς γὰρ ὁ ὁμοιωσάμενος ὁμοίως π, καὶ ἀκινδύνως ἔχοντα πρὸ μυστηρίου λόγον, ἔπειτα ἡμῖν καὶ ἐπὶ τῇ ἡμετέρᾳ

A ἡμετέρᾳ λέγει· πρὸς ἡμᾶς, ὡς ὅτι γινώσκοντες ἐπὶ λόγῳ, ἀλλ' ὡς ἀνθρώπου καθ' ἡμᾶς, καὶ ὡς εἰς ἡδὴ γενομένου μὲν τὸ ἐκείνου αὐτῷ σαρκὸς. ὡς γὰρ ὁ Δις τὴν κατὰ φύσιν πρὸς ἡμᾶς, οἰκιστὴν πάντων τῶν ἰδίων σώματος, καὶ τὴν φύσιν αὐτοῦ αὐτῷ αὐτῷ, οὕτως καὶ αὐτῷ αὐτῷ αὐτῷ καὶ ἐκ ἐξ ἑαυτοῦ, τὸ αὐτῷ ἡμετέραν δαπάνην πάλιν αὐτῷ καὶ ὅτι γινώσκοντες ἀνθρώπου, καὶ αὐτῷ γινώσκοντες αὐτῷ μετ' ἡμῶν ἐκ γυναικός. γινώσκοντες τίνων ἰδίων μὲν ὁ λόγος, καὶ τὸ ἀνθρωπότητος· ἰδὼν ὁ πάλιν τὸ ἀνθρωπότητος, καὶ αὐτῷ ὁ λόγος. εἰς γὰρ οὕτω τοῦτο Χρῆστος καὶ ὁ υἱὸς καὶ κύριος. Ἐπὶ δὲ ὁ πρὸς τὸν ὁμοιωσάμενος ὁμοίως, ὅτι ὁμοίως τῷ ἀδελφῷ καὶ πᾶσι, ὁ ψυχῆς ἀνθρωπότητος ἐκ σαρκὸς ἀναλαβὼν ἀδελφότητά, ὡς ὁ λέγων, ὁ ἰωρακὺς ἐμὲ, ἰωρακὺς τὸν πατέρα, φέρει δὲ πάλιν ὁ, τὸ πᾶσι εἶναι ὁ φησὶ ἐκ πάντων ὡς εἰς ὁμοιωσάμενος· ὅτι μὲν γὰρ εἰκὼν ἐστὶ καὶ χαρακτὴρ ὁ υἱὸς ἐκ πατρὸς ὁ υἱός, διωμολόγηκε καὶ αὐτός. τίς δ' αὖ οἷον αὐτῷ ὁ ψυχῆς ἀνθρωπότητος ἐκ σώματος ἀναλαβὼν ἀδελφότητά, δὴλον δὲ ὅτι τὸν πρὸς ἡμᾶς, διδάσκοντες παρελθόν· ὡς γὰρ πᾶσι φησὶ τίς αὐτῷ ὁ καθ' ἡμᾶς φαινόμενος ἀνθρώπος, οἷον, βασιλεὺς τῶν οὐρανῶν, ἢ Παῦλος, ἢ γινώσκοντες τῷ πλάντῳ ἐκ ἀνθρώπων, ψυχῆς ἀνθρωπότητος ἐκ σώματος ἀνθρωπότητος λαβὼν καὶ ἰδὼν λέγει· αὐτῷ ἐπὶ τὸν πρὸς ἡμᾶς πᾶσι ὡς ἑαυτῷ λαβὼν· ἐστὶ ἡμετέροις ἐν τῷ εἶναι ὡς ὁ πᾶσι εἶναι ὡς ἀνθρώπος τῷ ὑπερῷ, ὡς ἐπὶ τὸν πᾶσι εἶναι, λαβὼν αὐτῷ τὸ εἶναι ὅτι· πρὸς δ' αὖ μάλλον τῷ ἐκ γινώσκοντες φύσιν λόγῳ, τὸ ἀπὸ πάντων ἔχοντες πρὸς ἡμᾶς, καὶ γὰρ τὸν τὸ ἰδὼν φύσιν λόγῳ, ψυχῆς ἀνθρωπότητος καὶ σώματος τὸν πρὸς ἡμᾶς ἀδελφότητά λαβὼν. καὶ πρὸς γὰρ ὅτι ἡμῖν ἐστὶ ἀληθείας ἐκ γυναικός· λόγος, ἐκ τῆς ἀμωμότητος πίστεως ὁ πρὸς ἡμᾶς ἀρεσκὴν οὖν ὅτι ἐκ μορφῆς ὁ υἱὸς ἐκ πατρὸς, θιός λόγος ἀδελφός ἡμῖν καὶ πᾶσι γινώσκοντες, ψυχῆς ἀνθρωπότητος καὶ σώματος ἀδελφότητά λαβὼν, ἐκ αὐτοῦ ἀναλαβὼν λέγων, ὁ ἰωρακὺς ἐμὲ, ἰωρακὺς τὸν πατέρα. αὐτῷ γὰρ πᾶσι ἐκ ἡμῖν, ἀμωμότης εἰς πᾶσι κατὰ φύσιν ἐκείνῳ, ὡς οἱ αὐτῷ ἐκ τῶν ὑπερῶν πᾶσι καὶ θιός κατὰ φύσιν ἐκείνῳ δὲ, ὡς γὰρ τὸν ἡμετέραν φησὶ τὸν καθ' ἡμᾶς ὁμοιωσάμενος ἔχον, δὴλον δὲ ὅτι τὸν ὁμοιωσάμενος, ὁμοίως ἐκείνῳ, μὴ ἀρεσκὴν λέγοντες ὁ Χρῆστος, ὁ ἰωρακὺς ἐμὲ, ἰωρακὺς τὸν πατέρα, ἐκ αὐτοῦ ὡς ὁμοιωσάμενος τὸν ἐκ οὐ πᾶσι εἶναι, ἐκ αὐτοῦ τὸ καθ' ἡμᾶς, καὶ ἐκ τῶν καὶ σώματος ἀνθρωπότητος. ἐπὶ δὲ καὶ ὁ υἱὸς ἀνθρώπου γινώσκοντες, τὸ εἶναι θιός διὰ σώματος, καὶ τῆς ἰδίας φύσιν καὶ ὁμοιωσάμενος ἀνθρωπότητος ἔχον, κατὰ φύσιν ἡμῖν αὐτῷ αὐτῷ εἶπεν, ὅτι καὶ τὸν πρὸς ἡμᾶς ὁμοιωσάμενος ἔχον, καὶ γὰρ τὸ εἶναι καθ' ἡμᾶς ἀνθρώπου, ὁ ἐκ ψυχῆς καὶ σώματος, καὶ γὰρ θιός ἐκ φύσιν καὶ χαρακτὴρ τῆς ὑπερῶν τῶν γινώσκοντες. εἰς οὖν ἀρεσκὴ καὶ αὐτῷ, ὡς πᾶσι μὲν πᾶσι ἀδελφοῖς κατὰ φύσιν, δεικνύοντες δὲ καὶ αὐτῷ ἐκ ἰδίας

Χριστὸν, καὶ τῆς ἰουδαϊκῆς ἐγκλήμασι ἐταλεῖς, οὐ
δὲ ὅτι περὶ ἐστὶ, ἐν ἧκει κακῶν ἀποδείκνυται. Ἡκούον
μὲν γὰρ οἱ ἐξ αἱμάτων Ἰσραὴλ, θεοῦ ἀπακηρυγίτου
δι' ἐνός τῶν ἀγίων προφητῶν περὶ τοῦ Εμμανουὴλ· καὶ
οὐ βηθλεὲμ οἶκος τοῦ Εφραθῆ, ὀλιγοὶς εἰ τοῦ αἵματος
ἐν χιλιάσιν ἰσάδα· ἐκ οὗ μοι ἐξελεύσεται πρὸς εἶναι
αἱ ἀρχόνται ἐν τῷ Ἰσραὴλ· ἐὰν ἐξοδοὶ αὐτῶν ἀπὸ δα-
χῆς ἐξ ἡμερῶν αἰῶνος. καὶ πάλιν, τὴν γένεσιν αὐτῶν τις
διηγήσεται; ὅτι αἵρεται διὰ τῆς γῆς ἡ ζωὴ αὐτῶν· εἴτα
παισὶν τοῖς ἑδαμῶς τοῦ μουσέου, οὐτὶς μὲν εἰδότες ὅτι
καίτοι θεὸς ὢν φύσις, καὶ τῆς ὑπαρξέως τὴν ἀρχὴν
ἀπὸ τοῦ τοῦ ἀκαταλήπτου ἔχων, καχερημάτικε βη-
θλεεμίτης ὡς ἐκ ρίζης Ἰεσαὶ, καὶ Δαυὶδ ἐκ γυναι-
κῆς καὶ σαρκῆ, πρὸς ἀλλήλους ἐφασκον· ἔχ' οὗτος ἐ-
στὶν ὃν ζητοῦσιν ἀπεκτιῖναι; ἴδε παρρησία λαλεῖ, καὶ
ἔδεν αὐτῶν λέγουσι· μή ποτε ἔγνωσαν οἱ ἀρχόντες, ὅτι
οὗτος ἐστὶν ὁ Χριστός; ἀλλὰ ποῦ οἶδαμεν πῶς ἐστὶν·
ὁ δὲ Χριστὸς ὅταν ἔρχεται, ἔδεις γνώσκει πῶς ἐστὶν.
ἤκουον γὰρ, ὡς ἐφών, ὁ προφήτης λέγοντες ἐναργῶς
τὴν γένεσιν αὐτῶν τις διηγήσεται; καὶ ὅτι τὰς ἐξόδους, ἡτοι-
κῶν ὑπερβῆναι πρὸς παντὸς αἰῶνος ἔχει. Ἀθροὶ δὲ μοι
πάλιν τὴν ἰουδαϊκὴν ἐμβροτησίαν τοῦ μεγάλου φάσκον-
τος γὰρ, ὁ Χριστὸς ὅταν ἔρχεται, ἔδεις γνώσκει πῶς ἐστὶν
ἐστὶ· πάλιν πρὸς ἀλλήλους ἐλεγον· οὗτος ἐστὶν ἀληθῶς
ὁ προφήτης· ἄλλοι δὲ ἐλεγον φησὶν, ὅτι αὐτὸς ἐστὶν ὁ
Χριστός· οἱ δὲ ἐλεγον, μή γὰρ ἐκ τῆς Γαλιλαίας ὁ Χρι-
στὸς ἔρχεται; ἔχ' ἡ γραφὴ εἶπεν ὅτι ἐκ σπέρματος
Δαυὶδ, καὶ διὰ βηθλεὲμ τῆς κώμης ὅπου ἔω Δαυὶδ,
ὁ Χριστὸς ἔρχεται; ὁρᾷς οὖν ὅπως καὶ κατεμνησθῆται,
καὶ τὸ ἀναρχὸν θῆκως, καὶ τὴν ἐκ χειρὸς γένεσιν
σαρκικῶν ὁμολογιῶν αὐτῶν; ἀλλὰ οὐκ αὖτις οὕτως
ἐκ πίστεως ἀπεκτιμίζοντο δυσβουλίας, εἰ περὶ ἡδιστα
ἀληθῶς, ὅτι θεὸς ὢν ὁ λόγος, ἐκ ρίζης τῆς Ἰεσαὶ καὶ
Δαυὶδ, καὶ τῆς ἀγίας παρθένης προήλθεν ἀνθρώπος,
ἀνόμενος δὲ καὶ βηθλεεμίτης, ὁ γῆς τι, καὶ οὐρανοῦ
ἐ τῶν ὅλων διασώτης· σωτηρίᾳ ἡμῶν πλά-
σας ὢν καὶ τὸν γεγραμμένον. Τί τοι γὰρ οὕτως τῶν
ἰουδαίων περὶ τῆς αὐτῶν ἐνείκης, πεφρονηκῶς τι ἐ-
λέγεις, ἀλλὰ μή τι θύμεις εἶπεν, μή τι μὲν ἐνοῶν ἀζή-
μιον; εἴα μεθ' ἡμῶν ὁμολογῶ Χριστὸν· καὶ μὴ ἀπα-
τίμων εἰς δύο δὲ πάλιν ἐκείνο λέγα· ἀπετέλεθ' ὁ ἡ-
μῶν ὁμολογίας, καὶ κέχρηται κηρύττων ἀιχμαλώτους
ἀφ' ἑσθιν, καὶ τυφλοῖς ἀνάβλεψιν. εἴτα ὅτι ποτὶ βα-
δίστην τῶν θεηγόρων ὁ λόγος, οἱ μουσικῶν γινόμενοι
τῆς ὑπὲρ ἑρατοῦ; αὐτὸν γὰρ ἀπακηρυγίαν τὴν ἐκ τοῦ
πατρὸς λόγον, σωτῆρα τῶν ὅλων γένεσιν ἐ λυτρω-
τὴν, ἔχ' ὡς ἀνθρώπου μεσιτεύοντες παρ' αὐτῶν ἱστῶν,
καθὰ περὶ ἀμέλει καὶ ὁ Μωσῆς, ἐν εἰδὲν δὲ μάλλον καὶ
ὁμοιωμένῳ σαρκικῶ πρὸς ἡμᾶς καθυγμένον· κέ-
χρηται γὰρ οὗτος εἰς ἀρχιερεῖα καὶ διπλοῦν καὶ γυνῶ
ἰουδαίοις ἐπιτίμα, λέγων· οὐκ ἐστὶν γεγραμμένον ἐν
τῷ νόμῳ ὑμῶν, ἐγὼ εἶπα θεοὶ ἐστέ; εἰ ἐκείνους εἶπα
θεοὺς πρὸς οὓς ὁ λόγος τοῦ θεοῦ ἐγένετο, καὶ ἐ δυνάμει λυθῆναι ἡ γραφὴ, ὃν ὁ πατὴρ ἡγάσσεται, καὶ ἀπίστευον εἰς
τὸν κόσμον, ὑμεῖς λέγετε ὅτι βλασφημοῖς, ὅτι εἶπα υἱὸς τοῦ θεοῦ εἰμι; Αἰσθ' ὅτι δὲ τὸν ἑαυτοῦ καθύπερθε πρὸς
ζ j κείν-

A Christum, & Iudaicorum criminum laqueis ca-
ptus, ubi sit, & quod malorum venerit minime sen-
tit. Audiebant enim qui de genere Israel erant,
Deum clamantem per quemdam sanctorum Pro-
phetarum, de Emmanuel: Et tu Bethleem domus
Ephratha minima es ut sis in millibus Iuda: ex te
mihi exhibit ut sit in principem in Israel, & exitus
eius a principio ex diebus æternitatis. & rursus:
Generationem eius quis enarrabit? quia tolli-
tur de terra vita eius. Deinde cum prorsus nul-
lo modo mysterium intelligerent, neque scirent
illum, quamvis Deus esset ex natura, & substan-
tiæ suæ initium inuisibile & incomprehensibile,
B haberet, vocatum esse tamen Bethleemitam, ut-
pote ex radice Iesse ac David ibi secundum car-
nem genitum, inter se dicebant: Nonne hic est
quem quærebant interficere? Ecce palam loqui-
tur, & nihil ei dicunt. numquid cognoverunt prin-
cipes quia hic est Christus? Sed hunc scimus vn-
de sit: Christus autem cum venerit, nemo scit vn-
de sit. Audiebant enim, ut dixi, Prophetam di-
cere perspicue: Generationem eius quis enarra-
bit? & quod exitus, id est essentia initium ante,
omnia sæcula haberet. Iam vero quantus fuerit
Iudæorum stupor, rursus consideres velim. Cum
enim dicerent: Christus cum venerit, nemo scit
C unde sit, rursus inter se dicebant: Hic est vere
propheta. alij vero dicebant, inquit, quia hic est
Christus, alij dicebant, Num ex Galilæa Christus
venit? nonne Scriptura dicit, quia ex semine Da-
vid & de Bethleem castello ubi erat David, Chri-
stus venit? Vides ut insaniant, dum eius naturam
initio carentem, quod ad divinitatem attinet, &
carnalem in tempore generationem fatentur.
Sed numquam in tam absurdas ineptasq. senten-
tias abducti essent, si vere intellexissent, ipsum
Verbum cum esset Deus, ex radice Iesse & David
& ex sancta Virgine hominem prodixisse, appella-
tumq. esse Bethleemitam, ipsum terræ, cæli, vni-
D uersorumq. dominum. Nobiscum enim simul ege-
nus est factus, cum dives esset, ut scriptum est.
Quid igitur in Iudæorum nugas te ipse conijcis,
& ea sentis ac dicis, quæ neque eloqui fas est, &
damnosum cogitare? Vnum nobiscum confitere
Christum, neque in duo rursus diuidens dicas:
Missus est ille nobis consubstantialis, & vnctus est
predicans captivis remissionem, & cæcis visum.
Atqui quo tandem ibunt Theologorum verba,
qui doctores orbis terrarum fuerunt? Ipsum nam-
que ex Deo Patre Verbum saluatorem ac redem-
ptorem omnium prædicauerunt, non quasi homo
ab eo diuersus interiectus sit mediator, ut plane
E Moyles, sed potius quod ille ipse specie ac simili-
tudine corporea ad nos descenderit. Hic namque
in Apostolum & Pontificem est vnctus, itaque Iu-
dæos coarguebat, dicens: Nonne scriptum est in
lege vestra, Ego dixi, dii estis? Si illos dixit deos,
ad quos sermo Dei factus est, & non potest solui
scriptura; quem Pater sanctificauit & misit in
mundum, vos dicitis quia blasphemas, quia dixi,
Filius Dei sum? Qua vero de causa illum qui se
ad

Micha. 5.

Isai. 53.

Joan. 7.

Isai. 53.

Joan. 7.

2. Cor. 8.

Joan. 8.

11. 7. 11

λαίφθη γὰρ Ιακώβ μόνος, καὶ ἐπαλάμην αὐθροῦς
μετ' αὐτῶν, ὡς περὶ. * οἶδε δὲ, ὅτι ἐδυνάμην πρὸς αὐ-
τὴν, καὶ ἤψατο τὸ πλάτυς τοῦ μηροῦ αὐτῆς, ἐς ἐνάρ-
κην τὸ πλάτυς τοῦ μηροῦ Ιακώβ, ἐν τῷ πάλαιον
αὐτὴν μετ' αὐτῶν. εἶπε ὁ αὐτῶν, δότισαί μοι, ἀνέβη
γὰρ ὁ ὄρθρος. ὁ δ' εἶπεν, ὃ μὴ σὺ δότισαί μοι, ἐὰν μὴ μοι
ἐλπομένης. Ἐμεθ' ἔπειτα πάλιν καὶ ἐκάλεισεν Ια-
κώβ τὸ ὄνομα τοῦ πνεύματος, αἶδες θιού. εἶδον γὰρ
θιόν περὶ σῶμα πρὸς σῶμα, καὶ ἐσώθη με ἡ ψυ-
χή. αἰνέτη δ' αὐτῶν ὁ ἥλιος, ἥνικα περὶ ἦλθε τὸ εἶδος
τοῦ θιού. Συνοῖς αὐτῶν ὅπως, οὐχ ὡς ἀσώματος τε καὶ
ἀσώτου λόγος ἤτοι Φαίμεναι τῷ πατριάρχῃ τοῦ τῶν
πλάτων, τὸν τοῦ μυστηρίου τύπον περὶ αὐτῶν αὐτῶν.
ἀλλ' ὡς αὐθροῦς ὁ πάλαιον, καὶ ὅλως εἰς τὸ πᾶν δα-
πανήσας τὴν νύκτα. πάλιν διαμαρτυροῦμαι ἡμέρας,
ὄρθρου τι γογγυμένον, τὸ δότισαί μοι Φησὶν, ὅπερ ὡς
ἐναργῶς καταλύοντες τὴν πάλιν. καὶ τίς ὁ τοῦ μυσ-
τηρίου λόγος, εἰπὼν ἀσώματος. τίς μὲν γὰρ ὡς ἐν
νύκτι καὶ σκότῃ διαμαρτυροῦται, καὶ ἀχλὺν ἔχοντες τὴν
νοητὴν εἰς νοῦν καὶ καρδίαν, οὐκ οὐκ οὐκ ἔχοντες τὴν
ἐπ' αὐτῶν μυστηρίων, πάλαιον τε, καὶ μάχης καὶ τι-
κᾶν ἔχον αὐτῶν. τίς γὰρ μὲν ἐν φωτὶ γογγυμένοι, ὡς
ἐν ὄρθρῳ τῷ νοητῷ, καὶ νοητοῦ ἐν μάλα τὸ μυστη-
ριον, ὃν διαμαρτυροῦται ἀξιοῖ. Διαμαρτυροῦται ὁ μάλλον δι-
λογίας πρὸς μαρτυρίας. ὅτι καὶ ὅψις ἔστι μόλις εἰς-
θροῖο ἔστι αὐτὸς μεθ' ἡμῶν ἐν φωτὶ, καὶ οἷον ἐν ὄρθρῳ,
πικρῶς αὐτῶν τοῦ μοχλόμενος ὁ πᾶντες νικᾶν. θία δὲ
ὅπως αὐθροῦ πάλαιον, ὁ θιασώτης Ιακώβ ἐν-
εαλέναι φησὶ τὸν θιόν περὶ σῶμα πρὸς σῶμα.
περὶ τῆς καὶ τὸ γράμμα τὸ ἱερὸν, ὅτι αἰνέτη αὐτῶν
ὁ ἥλιος, ἥνικα περὶ ἦλθε τὸ εἶδος ὁ θιός. Αὐθ' ὅπου δὲ
ἐν ἐπερωδῶν τοῖς τῆς κενώσεως μέτρους, καὶ τὸ
ἐκ θιού πατρὸς λόγος σαρκωθῆναι τι, ἐς ἐναρμόνι-
σιν, πᾶν τὸ οἶμα λέγοντες ὅτι ὄρθρῳ ἔχοντες πίστιν,
καὶ βασιλεύοντες ἀκράτως τῆς θρονοῦ χροῦς
τὴν σκοπὴν. ὁ τῶν ἡμῶν ὁμοῦς, καὶ γὰρ γὰρ αὐθροῦς
καὶ αὐτῶν τὸ πατρὶ, καὶ μεμνημένος καὶ
αὐθροῦς θιός, ἀπὸ τῆς κενώσεως ἀχλὺς αὐτῶν
ἀφῆσιν, ἐπὶ φλοῖς ἀνέβλεψεν, ἰάσασθαι τι, τὸν συν-
τιττιμμένους τὴν καρδίαν, καλῶς καὶ ἐν αὐτῶν
κυρὸν δεκτῶν. αὐτῶν γὰρ μόνος καὶ ὅχι ἐπὶ τῶν ἱνὸς τῶν
τριάδων γὰρ εἰς ἡμᾶς καταβῆναι. Ἐπερὶ τῶν
τῶν ἀγίων περὶ τῶν, οὐκ ὡς λέγων. ὃ πρὸς βυθὸς, ὃν
ἀγγελος, ἀλλ' αὐτὸς ὁ κύριος ἔσωσεν ἡμᾶς ὃν ἐναρ-
μόνις λέγων, διαποτρὺ γὰρ ὁ λαός με τὸ ὄνομα
με ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. αὐτὸς ὁ λαλῶν, περὶ μοι.
καὶ τὴν πίστιν, ἐπὶ τῶν τῶν ἀνθρώπων ἀπὸ τῶν ὁ ἀπὸ τῶν
μέσους, αὐτὸς αὐτῶν, καὶ τὸν πάλαι τῶν δεχαστοῦ
μεχρησμένον λαλῶντες ὁμοῦ. ὃ γὰρ πᾶν περὶ
ὡς ἀνθρώπων, ἀνθρώπων γογγυμένον λέγουσιν αὐτῶν, ὅτι
τὸ εἶναι παρὸν, περὶ βυθῶν ἔχον ὁρῶν τὴν
ὑπερῶν. ἀλλ' ὡς θιός περὶ πᾶν, λαλῶντες μὲν
τὸν ὁμοῦ, παρὸν καὶ φησὶ ἔτι τὸ καὶ ἀσώματος ὅτι γὰρ αὐθροῦς.
θιός ὡς ὁ λόγος. πᾶν αὐτῶν ἀρετῶν καὶ ἀπὸ τῶν πάλαι, τίς δὲ
ἐπὶ μοι, τὴν θία καὶ
ὁμοῦ.

11. 10. 11

11. 11. 11

A enim Iacob solus, & luctabatur homo cum ipso
usque mane. Vidit autem quod eum superare
non posset, & tetigit latitudinem femoris eius, &
obstupuit latitudo femoris Iacob, dum pugnaret
cum ipso. dixit autem illi: Dimitte me, ascendit
enim diluculum. ille vero dixit, Non te dimit-
tam nisi benedixeris mihi. & post alia rursus: Et
vocalit Iacob nomen loci illius, Species Dei.
aspexi enim Deum facie ad faciem, & salva facta
est anima mea. Exortus est autem illi sol cum
pertransisset Speciem Dei. Intellige igitur, non
ut incorporeum & impalpabile Verbum appa-
rere Patriarchæ eo tempore voluisse, ut illi my-
sterij typum præmonstraret: sed homo erat qui
luctabatur, & totam in ea noctem transiegit.
illucescente autem die, atque aurora aduenien-
te, Dimitte me, inquit; quod evidenter erat a
lucta desistentis. Iam quæ sit mysterij ratio di-
cere necesse est. cum his enim qui in nocte & in
tenebris degunt, quorum animis & cordibus ca-
ligo spiritalis offusa est, & nondum eius myste-
rium valent intelligere, luctari pugnareq. ille &
vincere solet: cum his vero qui in luce sunt &
spiritali diluculo, & probe mysterium intelligunt,
non sibi esse pugnandum censet, sed potius spiri-
tales illis benedictiones tribuit. Si igitur vel se-
ro tandem nobiscum in lumine versatus fueris,
& tamquam in diluculo, illico tecum pugnare
desistet qui vincit omnes. Velim autem confide-
res, pugnante homine dixisse beatum Iacob se
vidisse Deum facie ad faciem. addidit etiam sa-
cta scriptura: Ortus est illi sol quando pertran-
sisset Speciem Dei. Qua ergo de causa erubescis
de exinanitionis mensura, cum illud ex Deo Pa-
tre Verbum incarnatum fuisse & hominem factū,
ut opinor, prædicet quisquis rectam Fidem te-
net, & accurate sacrarum litterarum propositū
exquirat? Ille igitur consubstantialis nobis qua
factus est homo, & ipsi itidem Patri qua etiam
in ipsa humanitate Deus mansit, missus est præ-
dicare captivis remissionem, & precis visum, &
mederi contritis corde, & indicare annum Do-
mini acceptabilem. ipsius namque solius, non
alicuius alterius fuerunt eiusmodi præclara ge-
sta erga nos perpetrata. Cui rei fidem faciet qui-
dam ē sanctis Prophetis, qui dicit: Non legatus,
non angelus, sed ipse Dominus salvavit nos. qui
etiam apertissime dicit: Propter hoc sciet popu-
lus meus nomen meum in die illa, quia ego ipse
qui loquebar, adsum. Atqui si ille missus, homo
aliquis communis esset, quomodo ipse idem esse
intelligeretur, qui veteribus illis legem olim edi-
dit? Neque enim, si ut homo prius esset, homo fa-
ctus esse unquam dici posset, ne subsistentiam an-
tiquiorem initio quo esse cœpit, habere videat-
ur: sed cum præexisteret ut Deus, locutus qui-
dem est legem, se vero adesse ait nouo in usuetiq.
modo, cum factus est homo. Atqui, inquit, om-
nia complet Verbum, cum sit Deus, quomodo igi-
tur etiam missus est? nam ubi non erat qui com-
plet omnia? Quid ergo, dic mihi, divinam san-
ctamq.

11. 12.

11. 13.

11. 14.

11. 15.

Genes. 11.

Sapient. 1.

Psal. 103.

Ioh. 1.

Ioh. 20.
1. Cor. 3.

Rom. 8.

Etiamque Trinitatem coarctatam ne putabimus, an per omnia dilatari, & omnia complere? Id si ita est, quomodo magnus ille Moyses, cum quidam è priscis hominibus turrim ædificarent ad cælum usque pertingentem, induxit dicentem. Deum: Venite descendamus, & confundamus ibi linguas eorum? Quanam descensione opus habebat illa quæ cælum ac terras complet natura? Scriptum est etiam de sancto Spiritu: Spiritus Domini repleuit orbem terrarum. Psallit præterea beatus David, ac de his qui in terris sunt positi, cum Deo loquitur qui vivificare potest: Emittere spiritum tuum & creabuntur, & renouabis faciem terræ. quomodo mittitur qui complet omnia? Ne igitur tamquam acutum quiddam & inexpugnabile proponendo, illud ex Deo Patre Verbum cum omnia possit complere, nullo modo mitti, coneris veritatem infirmare, & mysterij vim euertere; sed illud potius cogita, res diuinas dici quidem humano more, sic autem à nobis intelligi, vt Deus ipse solus scit, & vt illi facere moris est. Sed quia vnctionem vt rem exiguam & humilem, & vnigeniti gloria longe indignam putat, age hac de re quæ consona sunt dicamus, vt scandali occasiones præcidamus. Ergo homo non est factus, humana reijciat, dispensationem recuset vt quæ minorem illum faciat, & à suprema illa gloria diuinaq. excellentia sit longe remota. exigua namque sunt ipsi Verbo nostra omnia. Sed quia sapientia plenum est hoc mysterium, neque illi reijciendum exinanitionis opus, cur ea quæ recte habent, audacter accensas, & quod illius iudicio commendatur, vt indecorum auersaris? Vidisti vnctum humano more? vide eundem diuinitus vngere. Scriptum est enim: Testimonium perhibuit Ioannes, dicēs, Quia vidi Spiritum descendantem quasi columbam, & manentem super ipsum: & ego nesciebam eum, sed qui misit me baptizare in aqua, ille mihi dixit, Super quem videris Spiritum descendantem & manentem super eum, hic est qui baptizat in Spiritu sancto: & vidi, & testimoniū perhibui, quia hic est Filius Dei. Quid enim, humanitatis ne opus esse ais baptizare posse in Spiritu sancto credentes? Atqui quo modo non stultum sit putare hæc ita se habere? Quomodo enim, quod minus est, participationem rei longe maioris largietur? Illud etiam consideres velim, illum ipsum super quem Spiritus aduolasse dicitur, & mansisse super eum, in Spiritu sancto baptizare, quod videlicet vt Deus credentes suo spiritu perungat. itaque reuixit è mortuis, & insusflauit in discipulos, dicens: Accipite Spiritum sanctum. quem qui acceperant, dicebant: Nos autem non spiritum huius mundi accepimus, sed spiritum qui ex Deo est, vt sciamus quæ à Deo donata sunt nobis. Scribit etiam beatus Paulus: Qui autem in carne sunt, Deo placere non possunt. Vos autem non estis in carne, sed in spiritu, si quidem Spiritus Dei habitat in vobis. Si quis autem spiritum Christi non habet, hic non est

homo. γράφει δὲ καὶ ὁ σφώτατος Παῦλος· οἱ ὅτι ἐν σαρκὶ ὄντες, θεῷ δόξασαι ἢ δυνάσασθαι. ὑμεῖς δὲ οὐκ ἐστὶ ἐν σαρκὶ, ἀλλ' ἐν πνεύματι, ὥστε πνεῦμα θεοῦ οἰκᾷ ἐν ὑμῖν. οἱ δὲ πνεῦμα χριστοῦ οὐκ ἔχοντες, οὗτοι οὐκ ἔστιν

A ὁμοῦστοι τριάδα σωσάμενοι δώσωμεν, ἢ κατὰ φύσιν ὡς τῶν ὁλῶν, καὶ πάντα πληρῶν; ἢ ὡς ἡμῶν ὁ μέγας Μωϋσῆς, ὅτι τὴν ὑπερμεγέλη πύργον αὐτοῦ μαρτυροῦν τῶν δεξαμενῶν, ἐπισκευάσει λέγειν τὸν θεόν· δεῖτε, ἐκ καταβάσεως συγχέωμαι ἐκὼν πᾶς γλῶσσας αὐτῶν; τίνας εἰδὼν καταβάσεως ἢ ὑπερῶν πνεύματι καὶ γῆν ἀναπνεύσασα φύσις; γέγραπται ὅτι· πνεῦμα κυρίου πλάσσει τὸν οἶκον μου. ψάλλει καὶ φησὶ ὁ μακάριος Δαυὶδ· πνεῦμα τοῦ κυρίου ἐν γῇ κηρύσσοντες τὴν ζωοποιον ἰσχύοντα θεόν· ἐξαποστείλῃς τὸ πνεῦμά σου ἐκ πόλεως σου, καὶ ἀνακαταστήσῃ τὸ πνεῦμά σου τῆς γῆς. πῶς ἐξαποστείλῃς τὸ πνεῦμά σου πληρῶν; μὴ τῶν ὡς ἀφ' οὗ πνεύματι καὶ δύναμις· πνεύματι πᾶν πληρῶν ἰσχύοντα, τὸν ἐκ θεοῦ πατέρας λόγον, ἀνέφητον ἔχον τὸν ὁπταλμῶν, ὁ δὲ γλῶσσαν ἐπέχει τὸ ἀληθές. ἐκ τῶν ὡς πνεύματι καὶ δύναμις ἀνατρέψῃ· ἐν οὗν ὅτι μάλλον, λέγει, ὅτι λέγειται μὲν ἀνθρώποις, τὰ πνεύματι τοῦ κυρίου· οὕτως πνεύματι καὶ δύναμις, ὡς αὐτοῖς πνεύματι καὶ δύναμις, καὶ ὁρᾷ ἐξ ὧν αὐτῶν. ἐπεὶ δὲ ὡς βραχὺ καὶ ἀνθρώποις, καὶ τῆς τοῦ μυστηρίου ἀξίας ἡ πόσις, ἀμείψως δέχεται τὸν χεῖρον, φέρεται αὐτῶν καὶ ὡς πνεύματι καὶ δύναμις, τὰς τοῦ σκανδαλίου λύσεις ἀφορμαί. εἰ μὲν οὖν ἢ γέγονεν ἀνθρώποις, τότε σφίσι τὰ ἀνθρώπινα, παρατίθεται τὸν οὐρανόθεν ὡς ἐοικέναι ἡγεῖσθαι αὐτῶν, καὶ τῆς αἰωνιότητος δέξεται, ἐκ θεοῦ πνεύματι καὶ δύναμις, κατὰ τὴν ἰσχύον· σμικρὰ γὰρ τὸ λόγον τὰ κατὰ ἡμᾶς. ἐπεὶ δὲ ὡς πνεύματι καὶ δύναμις τὸ μυστήριον, καὶ οὐκ ἀπὸ βλαφτεῖς αὐτῶν τῆς κενώσεως χεῖρον, τί τῶν ὁρῶντες ἔχοντες, ἐν ψυχῇ καὶ δύναμις; καὶ τὸ πνεῦμα αὐτῶν ψήφοις ἐπιφανέμενοι, ὡς ἀκαλλῆς ἀποτρέψῃ; εἰδὲς χεῖρον αὐτῶν; ὅρα τὸν αὐτὸν καὶ χεῖρον θεῶν· γέγραπται γὰρ, ὅτι καὶ ἐμαρτύρησεν Ἰωάννης, λέγων· ὅτι πνεῦμα καὶ δύναμις ὡς πνεύματι, καὶ μένει ἐν αὐτῶν καὶ γὰρ οὐκ ἔδωκεν αὐτῶν· ἀλλ' ὁ πῶς με βαπτίζῃ ἐν ὕδατι, ἐκείνός μοι ἔπει· ἐφ' οὗ αὐτῶν πνεύματι καὶ δύναμις καὶ μένει ἐν αὐτῶν, οὗτος ἐστὶ ὁ βαπτίζων ἐν τῷ πνεύματι καὶ τῷ ὕδατι· καὶ ἰούσα, καὶ μαρτύρησα, ὅτι οὗτος ἐστὶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ. ὅρα γὰρ ἀνθρώποις ἔργον εἶναι φησὶ τὸ βαπτίζον διωκόμενους πνεύματι καὶ δύναμις ἐν αὐτῶν πνεύματι; καὶ πῶς ἢ εὔηθες τὸ οὗτος ἔχον οὐδὲν ταῦτα; πῶς γὰρ τὸ μῦθος τὸν τοῦ πνεύματος ἀσυνκρίτως χαρίσται μέγιστος; ἀφ' οὗ ὅτι αὐτῶν ἐκείνους, ἐφ' οὗ κατὰ πᾶν τὸ πνεύματι λέγειται, μῦθος πνεύματι ἐν αὐτῶν, ἐν αὐτῶν βαπτίζον πνεύματι καὶ δύναμις ὅτι δηλονότι πνεύματι καὶ δύναμις ὡς θεὸς τῷ ὕδατι πνεύματι. καὶ γὰρ ἀντίβημι, ἐν νεκρῶν, ἐκφύσσει ὅτι τῶν μαθητῶν, λέγων· λάβετε πνεῦμα ἁγίον. οἱ δὲ λαβόντες, φασὶν· ἡμεῖς δὲ οὐ τὸ πνεῦμα τοῦ κόσμου ἐλάβομεν, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τὸ ἐκ τοῦ θεοῦ, ἵνα εἰδῶμεν τὰ ἐκ τοῦ θεοῦ χαριζόμενα

simul & sentire audes, quem etiam Deum esse asseris omnipotentem. Nam proposita tibi epistola ad Hebræos scripta, teneris dixisse: Sed hic Israelis cognatus secundum carnem, secundum aspectabilem naturam homo, ex semine David factus secundum carnem, ipsa coniunctione Deus omnipotens.] Quomodo igitur progressus est, ut temere fabularis, ad Pontificis dignitatem, cum Deus sit omnipotens tuorum quoque verborum testimonio? Et quamvis illam ignobilem, & à te solo nescio quomodo excogitatam coniunctionem commemorares, missum id faciam ad præsens; illud tamen interrogabo, ut secundo cursu feratur oratio, & ad scopum sibi convenientem, & à proposito haud alienum tendat: Num quod ad sacerdotium promouetur & gloriam, non ad meliora præstantioraq. gradum facit, aut incrementum sumit? & quoniam huius sententiæ veritatem suo suffragio non probet? Maius est ergo sacerdotij munus, quam Deum esse omnipotentem. hoc si ita est, quomodo qui sacerdotio fungitur, ministrat & adstat ut minister Deo, & ut famulus domino, solitas ac statas oblationes offerens, & hostias imponens, ille vero tamquam suprema ornatus gloria admittit hostias, & honoratur obsequio? Illud opinor dices, Deum omnipotentem eundem factum esse Pontificem. Ergo exinanitus est, & seipsum humiliavit, ad minora se deiiciens. Quomodo igitur ad dignitatē progressus est sacerdos factus? Recordare iam rursus tuorum verborum; sic namque paulo superius dixisti: Quod si sacerdos est ipsa diuinitas, quisnam est qui sacerdotij obsequio colitur? ¶ Deus est qui offert, nemo est cui offeratur. Quid enim sit diuinitate dignū, ut illa tamquam inferior maiori offerat?] Silte nunc saltem in tuis ipsius vocibus: sed id facere numquam poteris, cum omni vento circumferaris, & te vltro citroq. iactari nō sentias, nunc ex illis ad hæc, nunc vicissim ex his ad illa transiliens: neque vlllo modo pertimescis illud, quod est Pauli voce dictum: Si enim quæ destruxi, hæc rursus ædifico, præuaricatorem meipsum constituo. Sed fortasse dicturus es illud: Quid tu ipse, cū ubique Christum vnum & filium & Dominum esse affirmes illud ex Deo Patre Verbum cum sua carne, quomodo asseris Pontificem positum fuisse & Apostolum? ita ut cum id dicas, non summam eius dignitatem afficias contumelia? Quia, inquam, vir optime, vnigenitum illud Dei Verbum factum est homo, & sacerdotij munus humanitatis mensuram haud dedecet, ut item quod missus esse dicitur. Confusionem enim contempsit, ut beatus Paulus ait, cū his etiam viliora & indigniora propter nos pertulerit. Dedit enim dorsum in flagella, & faciem suam non auertit à confusione iutorum: & Iudæorum contumelias patienter sustinuit. Sed refugis sacerdotem dicere, ut qui sit Deus? Admitte dispensationis rationem, cogita exinanitionem, descensumq. ad serui formam. Non igitur profecisse dicimus, & ad dignitatem peruenisse ipsum Dei Verbum cum Pontifex noster est factus, sed potius

Galat. 2.

Hebr. 12.

Esai. 50.

ὁμοῦ, καὶ μὲν ἐφ' ὅσον ἀξίους, ὅν καὶ θεὸν ὄναι φησὶ παντοκράτορα. προσκείμενος γὰρ οὐ τὸ ἰβραϊτικὸν γένος, ἀλλ' ὅτι ἀνθρώπου, ὁ καὶ τὴν Παύλου φωνήν, ἐκ περιουσίας γνηθμενός Δαυὶδ, παντοκράτωρ τῇ σπουδαίᾳ θεός. πῶς ἐπὶ περιουσίᾳ καὶ τῷ εὐκαίμονι καὶ δέχεται ἀξίωμα, καὶ τοῦ θεοῦ παντοκράτορος ἐστὶν αὐτῷ φωνῆς μαρτυρούμενος; καὶ τὴν ἀκλεῖαν, ἐπὶ τῷ οὐκ οἶδ' ὅπως ἐξ ὀρημένων αὐτῷ σπ. καὶ μόνῃ σπουδαίᾳ ὀνομαζέσθαι, παρέσθαι τοῦ πάλαι ἱεροῦ καὶ τοῦ ἰσχυροῦ τὸν αὐτὸν πρέσβητα καὶ προσκείμενον τῷ λόγῳ σκοπὸν ἐφ' ὃν. ἀλλ' οὐχὶ τὸ προσκείμενον εἰς ἱεροσολῶν καὶ δόξαν, τὴν εἰς τὰ ἀμύνειν ἐπεύχοντα πειστικῶς βαδισιν, ἡγοῦν ἐπίδοσιν; καὶ τοῦ πῶς ἔχ' ἀποστασίου ἐπιψηφιστικῶς τῷ λόγῳ τὸ ἀληθές; μᾶλλον ἢ ἄρα ὅτι ὄναι θεὸν παντοκράτορα, τῆς ἱεροσολῶν τὸ γένος. εἴπα πῶς, ὁ μὲν ἱεροῦ λαχὼν λατρυγῆναι ἐπέσκειν ὡς λατρεῖς θεῷ, καὶ ὡς οἰκίτης διασώτη, προσκείμενος τὰ νομοισμένα, ἐκ θυσιῶν ἀναπηγῆς. ὁ δὲ ὡς δόξῃ τῇ ὑπερῷα κατεστειμένους προσδίδει τὰς θυσιῶν, ἐκ τῆς θυσιᾶς γενομένης; ἀλλ' οὐκ οἶμαι φησὶ ὅτι θεὸς παντοκράτωρ ὑπάρχων, ὁ αὐτὸς γέγονεν ἀρχιερεὺς. κατένευκε δὲ ἔν, καὶ πτωχὸν καὶ ἑαυτὸν καθίς ἐν μέσσοις. πῶς ἔν ἐπὶ περιουσίᾳ εἰς ἀξίωμα γενοῦντος ἱεροῦ; Διαμένει δὲ πάλιν τῷ αὐτῷ λόγῳ ὅτι φησὶ γὰρ οὕτως ἐν τοῖς αὐτοῖς βραχὺ. ἢ δὲ ἀρχιερεὺς ἡ θιότης, τίς ὁ ὄντως τῇ δὲ ἱεροσολῶν λατρυγία γενομένης; εἰ θεὸς ὁ προσφέρειν, ὁ δὲ ὡς προσφέρειν τὸ πᾶν θεοῦ ἀξίον, ἢ ὡς ἐλάττω προσφέρειν τῷ μείζονι; ἐπὶ τῷ ἐν τοῖς αὐτοῖς φωνῆς. ἀλλὰ ἔν μὲν, ἔχ' οἷος πῶς ὄντως προσφέρειν ὅτι ὡς ἀνὴρ πτωχὸς, ἐκ τῆς ἀντιλήψεως. πῶς δὲ φησὶ εἰς ἀρχιερεῖα πηδύδα καὶ δόξα; εἴπα πῶς λέγων, ἔχ' ὑβριᾶς τῆς θιότης αὐτῷ δέξῃ τὸ ὑπερῷον ἀξίωμα; ὅτι ὡς βέλτερος, φωνῆς αὐτῷ γέγονεν ἀνθρώπος ὁμοιογενὴς τῷ θεῷ λόγῳ, ἐπὶ τῷ ἀνθρώπῳ μετ' ὅτι, εἰς ἀνθρώπον αὐτὸν εἶναι τὸ γένος τῆς ἱεροσολῶν καὶ μὲν καὶ τὸ ἀπείληται λέγειν αὐτῷ. κατεφρόνησεν γὰρ αἰσχύνῃ, ὡς ὁ θιωτὸς γράφει Παῦλος καὶ τὸ ἐπὶ μέσσοις καὶ ἀπὸ χεῖρας δι' ἡμᾶς ὑπομένει. δίδωκε γὰρ τὸν ἑαυτοῦ εἰς μάστιγας, τὸ δὲ προσώπῳ αὐτῷ εἰς ἀπείληται δόξα αἰσχύνῃς ἐμπυσμάτων, καὶ τῆς ἐκδιδόντος παρρησίας τῇ παθῶν ἡνέχετο. ἀλλ' εἰς ἀξίους ἱεροῦ λέγειν ὡς κατεφρόνησεν. οὐ δὲ προσκείμενος φωνῆς ἐκ ἀξίωμα δρᾶται τὸ θεῷ λόγῳ, εἰ καὶ κατεφρόνησεν ἡμῶν δέχεται.

ρίων, ἐξηγούμενος ὅτι νεκρῶν. ἀσφαλῆς ἔστι ἄρα καὶ
ἡ μακρὰ λοιπὴ ἡ πίστις ἡμῶν· ὡς ἀγκυρὰν ἔχο-
μεν τὴν ψυχῆς ἀσφαλῆ π. ἐβεβαίω, καὶ τὸ γεγραμ-
μένο. Ὡστερ ὅτι κατ' ἐδέξα τρέπον ἡδικοῦς τὸ μὴ
σαρκὸς ἐκτονομίας τοῦ λόγου, ἀλλὰ καὶ Φαίει ταῦτα,
ἔτι τῆς ἀληθείας δογματῶν, ἀκράτη π. καὶ βδο-
λυρέτα π. καταχέαι τὸν ἑμῖν, ἐφ' ἐπὶ εἶρα ἔχαστη
δυσβουλία, μάλλον ὅτι δυσέβηαι ἐσαργῆ, ἐ φησὶν.

Ὅτι οὗτοι ἡμῖν πύτου μέντοι δὲ χερσὶς, συμπα-
θοῦς, καὶ συγγνώμης, ἐβεβαίω, τὸ εἰς αὐτὸ μὴ ὡς τρέ-
πον π. πίστις αὐτὸς γὰρ ἡμῖν τὸ ἐπηγγελμένης ἐλο-
γίας ἐκ σπέρματος Ἀβραάμ ἀπετέλη ὡς ὑπὲρ ἑαυ-
τοῦ ἔστι γένος, πλὴν ὅτι σῶμα π. θυσιᾶν ἀντιπαρήμενος.

Ἀρχιερεὶς τοῦτο ἡμῖν συμπαθῆ π. καὶ συγγνώμης καὶ
βεβαίω, καὶ ὡς οὗτοι μέντοι ἐκείνοι εἶναι φησὶ, ὅτι δὲ-
τίως ἡμῖν ὁ οὗτος ἐσαργῶς διεδίδασκε λόγος. ἔφη γὰρ,
σπέρμα Ἀβραάμ ὁ χηρὸς καὶ σήμερον καὶ πλὴν ὅτι Παύ-
λος φωνῶν· ἔχ' ὁ λέγων, πρὶν Ἀβραάμ γένεσθαι, ἐγὼ
εἰμι· ὁμοίως τῆς ἀδελφῆς καὶ πατέρα, ὁ ψυχῆς ἀν-
θρώπου ἐστὶν σαρκὸς ἀναλαβὼν ἀδελφότητα· ἔχ' ὁ
λέγων, ὁ ἰωρακὸς ἐμὲ, ἰωρακὶ τὸν πατέρα· ἀπετέ-
λη ὁ ἡμῖν ὁμοῖος, καὶ κέχρηται κηρύσσων αἰχμα-
λώτοις ἀφῆσθαι, καὶ τυφλοῖς ἀναβλεψῆναι. οὗτος οὖν
ἄρα ἐστὶν συγγνώμης ἀν' ὅσους τῆς ὁπλῆς τῆς γῆς, ἐστὶν ὡς οὗ
φησὶ, ὁ λέγων, ὁ ἰωρακὸς ἐμὲ, ἰωρακὶ τὸν πατέρα. εἰ
μὲν γὰρ εἰς ἑνὶ ἀμφω συλλέγων καθ' ἑαυτὸν ἀληθῆ, ἐστὶν
μετ' ἡμῶν ὁμολογῆς ὅτι, πιστεύω καὶ μαρτυρῶ ἰδίᾳ π.,
καὶ αἰὰ μέρος ἐκείνου δόξασθαι· ὡς οὗτοι π. καὶ
ἑσθ' ὡς δις αἰς ἀλλοτρίως· ἔχ' ὁ εἰδέναι μόνον
ὅτι σαρκὸς μὲν φύσις ἐπὶ εἶρα πλὴν θείας, σπυρίδης
καὶ μὲν τῇ καθ' ἑαυτὸν ἀληθῆ, ἰδίᾳ γίνονται αὐτῆς. εἰ
γὰρ αὐτὸς βαρὺς ἡμῖν καὶ πλὴν δόξαν ὁρᾶσθαι θείων, ἐ
πραγματούμενος πρὸς τὴν πλὴν εἶναι, ἐπὶ εἶναι φησὶ
ἐπὶ εἶρα· ἐπὶ τὸν μὲν, ἐκ θεοῦ γενητῆρος πατρός· τὸν
γὰρ συγγνώμης π. ὑπάρχον ἡμῖν καὶ ὁμοῖον· πῶς δὲ
χρῆμα φησὶ τὸ εἰς αὐτὸν μὴ ὡς τρέπον π. πίστις,
εἰπὶ μοι; ἐστὶν συγγνώμης π. δόξασθαι, ἀφῆσθαι τὸν λέγον-
τα, πρὶν Ἀβραάμ γένεσθαι, ἐγὼ εἰμι. ὅτι γε αὐτὸς μετὰ
θεοῦ τὸν ψυχῆς ἀνθρώπου, ἐστὶν σαρκὸς ἀναλαβὼν τα-
πὸς ἡμᾶς ἀδελφότητα, παρέστις τὸν λέγοντα, ὁ ἰω-
ρακὸς ἐμὲ, ἰωρακὶ τὸν πατέρα. καί τινι φησὶν αὐτῆς·
οὕτω γὰρ ἡγάγησεν ὁ θεὸς τὸν κόσμον, ὥστε τὸν ὅτι αὐτὸν
τὸν μονογενῆ ἰδῶκεν, ἵνα πᾶς ὁ π. δόξασθαι εἰς αὐτὸν, μὴ
δοξάσθαι, ἀλλ' ἔχ' ὡς ζωὴν αἰώνιον· καὶ πάλιν, ὁ π.
δόξασθαι εἰς αὐτὸν, καὶ κέρι· ὁ γὰρ μὴ π. δόξασθαι, ἡδὴ κέ-
κεται· ὅτι μὴ π. δόξασθαι εἰς τὸ ὄνομα ὅτι μονογενῆς
ἡ τοῦ θεοῦ. ἀρ' οὖν ὑπάρχον τοῦτο μονογενῆς ἰδίᾳ π.,
ἐστὶν μόνος ὁ ἐκ σπέρματος Ἀβραάμ, καί τινι γεγρα-
φένος ἰωάννη σαφῶς· ὁ μονογενῆς ὅς ἐστιν εἰς τὸν κόλ-
πον τοῦ πατρός, ἐκείνος ἐξηγήσατο· καὶ μὲν καὶ ἐπὶ
γεγραμμένους ἰεροῦ. ὅτι γὰρ εἰσαγγὰ τὸν πρῶτον π.
ὡς πλὴν οἰκουμένῳ, λέγει καὶ ὡς οὐκ ἔστιν αὐτῶν αὐ-
τῷ πάντες ἀγγελοι θεοῦ. πρῶτον γὰρ πέντητι ἐπὶ πέντως, ὅτι αὐτὸς ὅτι πολλοῖς ἀδελφοῖς, ἔχ' ὁ μόνος ἐκείνος
γενητῆρος ὅτι θεοῦ ἐστὶν πατρός. ἐφ' ὅμοιαν γὰρ τῶς τῆς οὗτος ὡς οὗτος ἀφῆσθαι, καραδοκῶντες οἰκονομικῶς
ὅτι

A mientium, cum surrexisset a mortuis. Firma igitur, non vana est iam fides nostra, quam vo-
lut anchoram habemus animæ tutam ac firmam, ut est in sacris litteris. Iam vero cum hæc dixe-
rit, & in dogmata veritatis intemperantem & execrandum in primis vomitum effuderit, quasi nullo modo rationes illius cum carne dispensa-
tionis violasset, ad aliam insaniam, immo vero apertam impietatem transit, & ait.

Cum igitur solus hic nobis sit Pontifex misericors, & cognatus, & firmus, caute ne ab eius fide dimo-
neamini. ipse namque nobis promissa benedictionis ex
B semine Abraam est missus, tamquam pro seipso & pro
genere suo corporis sui victimam simul offerens.

Ergo Pontificem misericordem, & cognatum, & firmum, & præterea solum, illum esse ais quem
C nuper nobis aperte tua ostendit oratio. dixisti enim: Semen Abraam ille heri & hodie, iuxta
Pauli vocem, non ille qui dixit: Antequam Abraa fieret, ego sum. similis fratribus per omnia ille
qui animæ humanæ carnisq. fraternitatem as-
sumpsit, non qui dicit: Qui vidit me, vidit & Pa-
trem. missus est ille nobis consubstantialis, & vn-
ctus est prædicans captivis remissionem, & cæcis
visum. Hic ergo etiam cognatus intelligitur his
qui in terris sunt, non ut tu asseris, ille qui dicit,
Qui vidit me, vidit & Patrem. Nam si utrumque
in vnum per veram vnionem colligendo, vnum
nobiscum confiteris Deum Filium, fecisti teme-
re ut privatim ac seorsim alterutrum abiunge-
res, & hypostasibus & personis diuerso modo di-
stingeres, non ut intelligeres tantummodo aliq-
uidem esse carnis naturam à divina, sed per ve-
ram vnionem esse factam illius propriam. Sin
videri studens nullo modo nobiscum in sententia
conuenire, & vbique vnitatem refugiens, alte-
rum atque alterum esse asseris, & vnum ex Deo
Patre genitum, alterum cognatum esse nobis &
consubstantialem, expone mihi quæso quonam
modo dicas non esse ab eius fide declinandū, & co-
gnatum credemus, illo dimisso qui ait: Antequam
Abraam fieret, ego sum: illum adscribemus no-
bis Deum, qui animæ humanæ carnisq. nobiscum
fraternitatem suscepit, abijcientes eum qui di-
xit: Qui vidit me, vidit & Patrem; quamuis ipse
dixerit: Sic Deus dilexit mundum, ut Filium suū
vnigenitum daret, ut omnis qui credit in ipsum,
non pereat, sed habeat vitam æternam. & rur-
sum: Qui credit in ipsum, non iudicatur: qui
autem non credit, iam iudicatus est, quia non
credidit in nomine vnigeniti Filij Dei. Num ergo
seorsim ac solus ille ex semine Abraam esse intel-
ligitur vnigenitus, cum aperte scripserit Ioan-
nes: Vnigenitus Filius qui est in sinu Patris, ille
enarravit; ac præterea alia quoque sacra Scri-
ptura: Cum autem introducit primogenitum,
in orbem terræ dicit: Et adorent eum omnes An-
geli Dei. primogenitus autem prorsus est ille in
multis fratribus, non ille solus ex solo Deo ac Pa-
tre genitus. Sequimur enim interim tuas, vir egre-
gie, distinctiones, ac spectamus consulto, quod
tan-

Hier. 6.

NESTOR IV.

CRISTIANI
CAP. V.

Hier. 12.

Ioan. 2.

Ioan. 14.

Id. Sin vult
nullo modo
inter se in
gloria conue-
nire.

Ioan. 3.

Ioan. 14.

Ioan. 3.

Id.

Ioan. 1.

Hier. 6.

tandem verba deueniant. Ergo (iam enim orationem ad initia reuocabo) qui humanæ animæ & carnis fraternitatem nobiscum suscepit , & natus est ex semine Abraam , is primogenitus erit utique , ut in multis fratribus : ille vero in sinu Dei & Patris , vnigenitus Deus Verbum . At qui cum sacra Scriptura dicat in Filium Dei vnigenitum esse credendum , qua de causa nobis cognatum atque consubstantiali cum proposueris , dicis non oportere ab eius dimoueri fide ? Ergo necesse est coniungere in vnum Dominum & Christum , coniunctione nimirum secundum hypostasim , ut in eodem intelligatur vnigenitus , & primogenitus idem ; eo quod ipsum ex Deo Patre Verbum cum esset ex natura Deus , factum est homo nostri similis , & ex semine Abraam . At enim acutum sibi quiddam inuenisse videtur , itaque sic rursus ait :

ΜΕΤΟΚΙΤΩ .

Meministis autem prorsus eorum quæ sæpe dixi vobis , cum duas in Christo naturas distinguerem . duæ sunt enim , si naturam spectes ; si dignitatem , simplex . naturarum enim auctoritas una est propter coniunctionem , naturis quidem semper in suo ordine permanentibus , sed dignitate coniuncta , ut iam dixi , in auctoritatē unicam .

CYRILLI
CAP. VI.

Sed facile prorsus intellexisses , si diuinas literas sequi statuisses , quæ vnum dicunt Dominum Iesum Christum , non seiungentes illum ex semine Abraam , & illud ex Deo Patre Verbum . Ad hæc illud etiam considerare oportuit : alia est enim res diuinitas , alia nostræ similis humanitas , quod ad rationem attinet quæ naturis inest . congressu autem secundum veram vnionem , vnus est ex vtrisque Christus , ut sæpe diximus . hypostasibus vero , ut tu ais , in duo diuisis , & seorsim ac priuatim existere intellectis , quomodo congressus in vnā personam fiet , nisi vnum alterius esse quodammodo proprium dicatur , ut nimirum humanæ animæ proprium intelligitur eius corpus , quamuis diuersa sit ab ea natura : neque enim idem est anima & corpus . Sed dicet fortasse aliquis : Quomodo illa sancta & adoranda Trinitas in tres hypostasies distinguitur , & vnā tamen Deitatis absoluit naturam ? Quia , mea quidem sententia , cum eadem essentia necessario personarum differentiam sequatur , credentium intelligentiam ad vnā diuinitatis naturam perducit : in Emmanuele autem , quia Deitas aliud quiddam est ab humanitate , nisi dixerimus proprium factum fuisse corpus ipsius Verbi per veram vnionem , quomodo vnā absolueretur ex vtroque persona , cum alterutra substantia propriam vtrique ferat , utpote seorsim posita atque seiuncta ? Et si id quod sumptum est , non sit proprium assumentis factum , non satis erit coniunctio per simplicem dignitatis solius & auctoritatis coitionem , ad vnum ac solum nobis Christum absoluendum , qui idem simul Deus sit & homo . Tunc enim profecto ab eius fide dimoueri necesse est , etiam si ex semine Abraam secundum carnem intelligatur . Cum vero alium & alium esse dicas , deinde in illum qui est ex semine

Χριστὸν τὸν αὐτὸν ὄντα θεὸν ὁμῶς τε καὶ ἀνθρώπον . τίτι καὶ οὐ καὶ ἀπὸ σπέρματος Ἀβραάμ νοοῖται καὶ τὴν σάρκα .

οὗτοι περὶ ἡμῶν διεκπύκνουν οἱ λόγοι . ὁμοῦ αὐτῶν μίση γὰρ τὸν λόγον εἰς τὸ ἀπ' ἀρχῆς ὁ ψυχῆς ἀνθρωπίνης καὶ σαρκὸς πρὸς ἡμᾶς ἀναλαμβάνει ἀδελφότητα , γὰρ γὰρ οὕτως δὲ ἐκ σπέρματος Ἀβραάμ . πρῶτοντος οὐκ αὖ ὡς ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς ὅ γε μὲν ἐν πολλοῖς τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς μοιούμενος θεὸς λόγος ὡς τῆς θεοπλάστου γραφῆς εἰς τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ τὸν μοιούμενον χεῖραι λειούσης πιῖναι τὴν πίπν . τὸ συγχεῖν τε καὶ ἡμῶν ὁμοῦσιν , αὐτῶν τε ὁμοῦσιν , μὴ δὲ χεῖραι φῆς τῆς εἰς αὐτὸν ὁμοῦσιν πλάσσειν ; ὁμοῦ αὐτῶν ἀνάγκη αὐτῶν εἰς εἶνα κύριον καὶ Χριστὸν κατ' ἐνδοξον οἷον δηλοῦναι τὴν κατ' ἐξουσίαν ὡς ἐν ποτὶ τοῖς μοιούμενος , ἐκ πρῶτοντος ὁ αὐτὸς , καὶ ὁ φύσις θεὸς ὑπάρχων ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος , γὰρ γὰρ αὐτῶν κατ' ἡμᾶς , καὶ ἐκ σπέρματος Ἀβραάμ . ἀλλὰ γὰρ ἐξηγήσεται πᾶσι τοῖς αὐτοῖς , καὶ ὁμοῦ οὕτως καὶ φησὶ οὕτως πάλιν .

Μεμνηθεὶς δὲ τοῦ πρῶτος καὶ τὸ πᾶσι μοι πρὸς ὑμᾶς ἐρημέσαι , τὰς διπλὰς πρὸς τὸν διανοῦν Χριστὸν διακρίνοντι φύσιν . διπλὰ μὲν γὰρ τὴ φύσιν , τῇ ἱερίᾳ μοιαιδιᾷ . καὶ γὰρ τῶν φύσεων ἀνθρωπία , ἀλλὰ τὴν ἀνθρώπου , μία τῶν μὲν φύσεων ἐν τῇ οἰκίᾳ πᾶσι ἀλλὰ πάντες μενοῦνται τῇ ἱερίᾳ μοιαιδιᾷ , ὡς πρῶτον , εἰς ἀνθρωπία μοιαιδιᾷ .

Ἀλλὰ ἡ δὲ αὖ πᾶσι μοιαιδιᾷ , τῇ θεοπλάστῃ γραφῇ κατακαλεῖται ἡρημέτος , εἶνα λειούσης κύριος Ἰησοῦ Χριστοῦ , ἐκ οὗ αὐτὸς μέρος ἡδίστου τὸ ἐκ σπέρματος Ἀβραάμ , καὶ τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον . καὶ πρὸς γὰρ δὴ πύτη , καὶ αὐτὸς ἀποφασίζων γὰρ ὡς μὲν γὰρ π , χεῖραι θεότης , ἐπὶ τοῖς ἱερίαις καὶ ἀνθρωπότης , καὶ γὰρ τὸ ἐκ τῆς φύσεως λόγον συμβαίνει τῇ κατ' ἐνδοξον ἀληθείᾳ , εἰς ἀμφοῖν ὁ Χριστὸς , καὶ τὰ πᾶσι μοιαιδιᾷ ἐρημέσαι . τὸ γὰρ μὲν ὑποστατικῶν , ὡς οὐ φῆς , διηρημένον εἰς δύο , καὶ ἐκ μέρους ὑπάρχον αὐτὸς μέρος π , καὶ ἰδιῶς , πῶς αὐτὸς ἡμῶν συμβαίνει εἰς πρῶτον ἐν , καὶ μὴ ἄρα πῶς ἰδοὶ ἐν εἰνός λέγειται . καὶ ἡμῶν ἀμεινὸν τὸ ἀνθρώπου ψυχῆς ἰδοὶ αὐτῶν τὸ σῶμα αὐτῆς , καὶ τοῖς πρὸς αὐτὴν ὑπάρχον ἱεροφάνει . καὶ γὰρ πᾶσι μοιαιδιᾷ αὐτὸς ψυχῆ π , καὶ σῶμα . Ἀλλὰ ἵσως ἐρεῖ τις , πῶς ἡ ἀγία ἐκ προσκυνημένης τριᾶς , διορίζεται μὲν εἰς τριᾶς ὑποστάσεις , μία ἡ θεότης ἀποπληρῶν φύσιν ; ὅτι φαίμεν αὐτῇ τῇ φύσει διαφορᾷ , τὸν αὐτὸν εἰς ὑποστατικῶς ἐπὶ μέρους , εἰς μίαν θεότης ἀνακαμίζου φύσιν τὴν πλάσσαν τὸν νοῦν . ὅτι δὲ γὰρ ἡ Εμμανὴλ , ἐπὶ δὲ θεότης , ἐπὶ τοῖς πρῶτοις αὐτῶν ἀνθρωπότης ἐπὶ , καὶ μὴ φαίμεν , ἰδοὶ γὰρ τὸ σῶμα ὡς λόγος κατ' ἐνδοξον ἀληθείᾳ , πῶς αὐτὸ ἐν ἀποπληρῶν πρῶτον , τὸ ἀμφοῖν ἐκαστὸς ἡμῶν ὑποστατικῶς φερύσας ἰδοὶ ὡς αὐτὸς μέρος καί μέρους ; καὶ ἡ μὴ γὰρ ἐν ἰδοὶ τὸ ληφθῆναι τὸ πρῶτον ληφθῆναι , ἐκ δὲ ἀπὸ ἀνθρώπου καὶ πᾶσι μοιαιδιᾷ ἀπλῶς , τὴν ὡς ἐκ ἀγίας πρῶτον καὶ ἀνθρωπίας , τὸν εἶνα καὶ μόνον ἡμῶν ἀποπληρῶν

καὶ γὰρ τὸν καὶ μάλιστ' ὅτι εἰς αὐτὸν ὁμοῦσιν πλάσσειν πᾶσι μοιαιδιᾷ . ἐπὶ τοῖς δὲ καὶ ἐπὶ τοῖς εἶνα λέγον , ὡς πῶς ἐκ σπέρματος Ἀβραάμ

ἡ φύσις
πᾶσι μοιαιδιᾷ

ἡ φύσις
πᾶσι μοιαιδιᾷ

μαρτ

μας Αβραάμ προσκομίζεσθαι δὲν τὴν πίστιν Δα-
βιβαίμενος. ἰδοὺ γὰρ καὶ μάλα σαφὲς, ὅτι ἰαυδὲ κε-
φαλῆς τῆς ἀνθρωπότητας καὶ ἡμεῖς ἐγκλη-
ματὰ καὶ περαιομένοι καὶ λίαν ὀρθῶς, τὸ ἀν-
θρώπου λατρεῖν ἴσμεν. Αλλ' ὁλίγα καμὶ δὲ πρὸς
χρῆμα φρονεῖν τὰ ἐκὸς πεφρονηκώς, συνεφαπτοῖς
ἐπὶ τῷ μέγα τὸ δόξα βίας μυσηρεῖον. ὅτι φέρει γὰρ
δύος αὐτὸς γὰρ ἡμῖν τὸ ἐπηγαλμῆος δόλοζίας ἐκ
πείραστος Αβραάμ ἀπειλή, ὡς ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ
γῆρας τὴν ὁ σώματος θυσιᾶν συνεπαγόμενος. ὅτι ἁ-
μαρτίαι ἔν ἁρᾷ ἑ αὐτὸς γέγονεν ὁ Χρῆστις; δι' οὗ τὸ
καθ' ἡμᾶς τὸ ἁμαρτίας ἐμφερέσει) ἑμεῖς, καὶ τὴν
ψάλλοντες Φωτὴν ἁρᾷ ἑ αὐτὸς Φωτὸς ὁ ἀληθινός
τὸ τὸ ὡς περὶ Φαυλότητος ἡ ψαπτο σκότος; ἁρᾷ μεθ'
ἡμῶν ἰδεῖν ὅτι λυτρωμένοι καὶ σώζοντες ὁ δὲ πᾶσι
λύτρωσις καὶ σωτηρίας ἐλπίς; πρὸς δ' αὖ αὐτῷ καὶ
γὰρ τὸ ἴσμεν, μεθ' ἡμῶν αἰσφίρειν τὰ χαριστήρια, γὰρ
λέγοντες ἀμνηστικῶς. ἰγὼ ἡμεῖς ὁ ἐξαλειφθὼν τὰς
ἁμαρτίας σου, καὶ ἡ μὴ μετὰ ἡμεῖς καπνοδόξοι γὰρ
καὶ αὐτὸ καὶ ἡμῶν ὁ τὸ ἁμαρτίας πατήρ. ἡ πᾶσι
πᾶσι ὁ ψάλλοις, λέγων, ἰρχετο ὁ ἀρχὸν ὁ αἰῶ-
νος πύτυ, καὶ ἐν ἡμῶν ὁρῶν καὶ δίδου Φημῆσιν
ποπ κατ' αὐτὸ, ὅτι ἰσάμειν πωγαγωγῆς οἱ πρὸς ἐπι-
κόπας. ἐπὶ δὲ γὰρ τὸς ὁ Φῶν βίλεις καπνοδόξοι,
πρὸς ἀπὸ μὲν αἰσφίρειν ὁρῶντες τὸ ἐκ γῆρας τυ-
φλόν, αἰσφίρειν ὡς φασκόν. δὸς δὲ ὡς τῷ γῆρας ἡμῶν οἱ-
δαμῖν, ὅτι ὅτι αἰσφίρειν ἁμαρτωλὸς ἴσμεν. ὁ δὲ γὰρ
κύριος ἡμῶν ἰσάμειν Χρῆστις, ἀνυρεσμενῆς ἐλῆγχων
Δαβρῆδων ὡς φασκόν. πρὸς ἡμῶν ἐλῆγχον μεθ' ἁ-
μαρτίας; οἱ ὁ ἀλήθης λέγων, Δαβρῆδων ὡς πρὸς ἐπι-
κόπας; ἡμεῖς οἱ πρὸς ἐπικόπας τὴν θυσιᾶν, ὑπὲρ τὴν ἡ-
μῶν αὐτῶν, ὅτι πρὸς ἐπικόπας καὶ ἰαυδὲ, δίδου τῷ πᾶσι
αἰσφίρειν αὐτῆς καὶ ἡμῶν οἱ ὑπὸ ζυγὸν ἁ-
μαρτίας ἐλῆγχον πᾶσι αὐτὸ μεθ' ἁμαρτίας. ἡ πᾶσι
δοκεῖ γὰρ μεθ' ἡμῶν, δίδου ἡμῶν πωγαμνηστικῶς. πᾶσι
μὲν ὑπάρχων ἀρχὸς, ὑπὲρ τῶν πᾶσι τῶν ἰδίων
ψυχῶν, ὑπὲρ ἑαυτοῦ μᾶλλον, ἢ ὑπὲρ τῶν πρὸς ἐπι-
κόπας; ἀκούω λέγοντες μεθ' ἡμῶν ὑπὲρ αὐτῶν ἰγὼ
ἀγιάζω ἑαυτὸν καὶ κατὰ Φησιν ὁ γῆρας Πά-
λος. κατὰ γῆρας ὑπὲρ πᾶσι ἰγὼ σῶσι γῆρας
τυ. καὶ πᾶσι πρὸς ἐπικόπας Δαβρῆδων τὸ ὡς πρὸς ἐπι-
κόπας ἡμῶν, καὶ ἡ γῆρας Δαβρῆδων τὸ δικαίωσιν ἡμῶν. καὶ κα-
τὰ Φησιν ὁ πρὸς ἐπικόπας Ησάμειν, πᾶσι ἡμῶν ἡ-
μῶν ἐπ' αὐτῶν, τῷ μᾶλλον αὐτῶν ἡμῶν ἰαυδὲ
ὅτι αὐτῶν τὸ τῆς ἰδίας σαρκὸς ὡς πρὸς ἐπικόπας
πᾶσι πρὸς ἐπικόπας Δαβρῆδων τὸ ὡς πρὸς ἐπι-
κόπας ἡμῶν. οὐ
Δαβρῆδων τὸ ἰαυδὲ πᾶσι καὶ δὲ. καπνοδόξοι
μὲν γὰρ ὁμολογουμένως ἡ αἰσφίρειν φύσις ἐκ τῆς
ἐκ Ἀδάμ ὡς πρὸς ἐπικόπας ἡ δὲ καὶ γῆρας κατὰ
μῆκος δὲ πρὸς πᾶσι καὶ τὸ εὐχολοῖς ἐκ ἁμαρτίας
ἐκ τῆς σαρκὸς ἵνα τὸ δικαίωμα τὸ νόμου πληρωθῇ
ἐκ ἡμῶν πᾶσι μὴ κατὰ σῶμα πρὸς ἐπικόπας, ἀλλὰ κατὰ πνεῦμα. κατὰ γῆρας γὰρ Δαβρῆδων καὶ ἰαυδὲ
Ἀδάμ. οὐ πᾶσι τὸ πρῶτον ἰσάμειν αἰσφίρειν, ἀλλὰ κατὰ γῆρας δὲ μᾶλλον ὡς ἐκ ἑαυτοῦ πᾶσι, καὶ πρῶτον τὴν αἰσφίρειν
πᾶσι φύσιν τὴν ἐκ ὡς πρὸς ἐπικόπας γῆρας ἐκείνης αἰσφίρειν. κατὰ γῆρας μὲν γὰρ ἐκ Ἀδάμ. ἀλλὰ ὡς πρὸς ἐπι-
κόπας

A mine David, fidem esse afferendam affirmes, te in
tuum ipsius caput crimen hominis colendi ado-
randiq. conijcere certo scias, tamen recte ad-
modum refugias ne hominicola videaris. Sed
parum admodum curans de recta sententia, ali-
ter quoque calumniatur illud magnum pietatis
sacramentum. Subijcit enim illico: Ipse nam-
que nobis promissæ benedictionis ex semine,
Abraam est missus, tamquam pro seipso & gene-
re suo corporis sui victimam simul afferens. Ergo
ne ipse quoque Christus factus est sub pecca-
to, per quem os ipsum peccati aduersum nos ob-
struitur, ut est in Psalmis? ergo ne ipsam quoque
lucem veram execrandæ iniquitatis tenebræ con-
tigerunt? ergo ne nobiscum redimente atque
saluante opus habuit ille, per quem est omnis re-
demptio & spes salutis? Conuenit igitur eidem,
ut est consequens, nobiscum offerre gratiarum
actiones, cum Deus dicat oblitus iniuriæ: Ego
sum qui deleo iniquitates tuas, & non recorda-
bor. accusabit etiam ipsum, ut nos accusat, ille
pater peccati. Quod si ita est, quomodo non
mentietur cum dicit: Venit princeps mundi hu-
ius, & in me inueniet nihil? Olim contumelias in
eum coniecerunt etiam illi synagogæ Iudæorum
præfides. nam cum inuidiæ aculeis exstimula-
rentur, quod præter opinionem curatum vide-
bant illum à natiuitate cæcum, impie dicebant:
Da gloriam Deo. nos scimus, quia iste homo
peccator est. At vero Dominus noster Iesus
Christus oblocutores coarguens, aperte dicebat:
Quis ex vobis arguit me de peccato? Si verita-
tem dico, quare non creditis mihi? Igitur si ob-
tulit hostiam non solum pro nobis, verum etiam
pro seipso, utique necessario illa indiguit, ut etiā
nos qui sub iugo peccati sumus. Argue igitur il-
lum de peccato: si nobiscum sacrificauit, osten-
de simul etiam nobiscum peccasse. Pastor ille
bonus pro quonam posuit animam suam, pro se,
an pro suis ouibus? Audio illum dicentem de
nobis: Pro ipsis ego sanctifico me ipsum. & ut in-
quit beatus Paulus, Gratia Dei pro omnibus gu-
stauit mortem. & iterum: Traditus est propter de-
licta nostra, & resurrexit propter iustificationem
nostram. & sicut dicit Esaias propheta: Discipuli
na pacis nostræ super eum, & liuore eius sanati
sumus; non ipse suæ ipsius carnis passione obiter
est curatus. Traditus est propter delicta nostra,
non propter sua; minime omnium. naturam
namque hominis omnes fatemur ex illa in Adam
transgressionem in maledictionem ac mortem fuisse
deuolutam, ad hæc laborasse etiam facilitate
peccandi in carne, ut iustificatio legis implere-
tur in nobis, qui non secundum carnem ambula-
mus, sed secundum spiritum: nam propterea no-
uissimus Adam est appellatus, non quod prioris
illius vitijs laborarit, sed quod in seipso, & qui-
dem primo, hominis naturam transgressionis il-
lius veteris crimine liberarit. quamuis enim illa
fuerit in Adam damnata, at certe in Christo pro-
ba-

Psal. 106.

Esa. 43.

Ioa. 14.

Ioa. 9.

Ioa. 8.

Ioa. 10.

Ioa. 17.

Hebr. 2.

Rom. 4.

Esa. 53.

Rom. 8.

τη τὴν μόρφωσιν· καὶ τοῦτο ἔφη περὶ Χριστοῦ τῆς ἰσ-
 δάμειος προσλαλῶν· εἰ ὁπότε δὲ πρὸς Μωϋσῆ, ὁπότε δὲ
 πρὸς ἐμοί· περὶ γὰρ ἐμοῦ ἐκείνος ἔγραψε· πῶς ἂν ἄρα
 πτόκασι τὸν ἀμὸν μέλλοντες τῆς Αἰγυπτίων ἀπα-
 ρεν οἱ ἐξ αἱμάτων Ἰσραὴλ; ὑπερὶ αὐτῶν ἄρα καὶ
 μόνων, ἢ καὶ ὑπερὶ αὐτοῦ τοῦ ἀμὸς; τίνας ἐλυτρώ-
 σθαι τοὺς αἱματωτοὺς; ἄρα τοὺς ὑποζυγίου δουλείας, καὶ
 δούλους; αἰατλαὶ τὴν ἐκ τῶν Αἰγυπτίων πλεονε-
 ξίαν, ἢ καὶ αὐτὴν; τίνας ἀπειθεῖν τὸν ὀλοθροῦ τῶν;
 τίσιν ἐφασκεῖν ὁ τῶν ὁλῶν θεός, καὶ ὁψομαι τὸ αἷμα,
 καὶ σκεπάσω ὑμᾶς, ἄρα τῆς διδεδημένοις τῆς παρ'
 αὐτοῦ σκέπης, ἢ τοῦτο ἔστιν αὐτῶν τῶν ἀμὸς; Διεύθυνται μὲν
 γὰρ τὰς ὑπερὶ τῶν ἀμαρτιῶν πιεσθαι θυσίας, καθάπερ
 ἐν πίνακι τῶν νόμων, σκιαγραφεῖν ἐπὶ τῇ Χριστοῦ μυ-
 στήρι· ὁ θεὸς ἔστι πατήρ· ἔφη δ' οὕτω πρὸς τὴν ἱερο-
 φαμίαν Μωϋσεῖ· ἵνα δ' ἡ πᾶσι συναγωγὴ ἡ τῶν Ἰσραὴλ
 ἀγνοήσῃ ἀκουσίως, καὶ λάθῃ ῥῆμα ἐξ ὁφθαλμῶν τοῦ
 συναγωγῆς· ἔπισησιν μίαν δὲ πᾶσιν τῶν ἐπι-
 λῶν· ἢ οὐκ ἐπισησεται; ἔτι πλημμελήσω-
 σι, καὶ γνώσῃ αὐτοὺς ἡ ἀμαρτία, καὶ ἡμαρτία αὐτῇ·
 καὶ προσείξῃ ἡ συναγωγὴ μόσχον ἐκ βοῶν ἀμωμόν
 περὶ ἀμαρτίας· τίνας δ' ἔσονται τὰ τῆς θυσίας ἱερο-
 λαλῶντες, διὰ τῶν εὐ μάλα, προσπαύει· ἔφη δ'
 καὶ ἐξελάσεται περὶ αὐτῶν ὁ ἱερὸς, καὶ ἀφελήσεται αὐ-
 τῶν ἡ ἀμαρτία· ἄφρει δ' ἡ οὐκ, ὅτι προσεκομίζετο
 μὲν ὁ μόσχος ἐν τύπῳ Χριστοῦ ὁ παρὰ νόμον, ἔτι μὲν
 τοῦ μὴ ἔχοντος ἀπηλλάττοντο δ' τῶν ἰδίων ἀμαρτι-
 ῶν οἱ προσκομίζοντες, ἔτι οὐκ ἐν τύπῳ μάλα ὁ μόσχος·
 τίς γὰρ οὐκ ὑπερβαίνει μαλλον αὐτοῦ, καθὰ τὸ
 φῆς, ἀλλ' ὑπερβαίνει τὸ ἡδυνήκων, ὑπερβαίνει ἐπι-
 τὰς λιπῆς ὁ καὶ νόμος δὲ χειρὸς ἵνα πάλιν ἐν-
 νοῆς τὸν ὑπερβαίνοντα γινώσκω ὡς ἀκλήτην, ἀμωμόν
 πρὸς ὅσον δὲ χειρὸς, κεχωρισμένον τῶν ἀμαρτω-
 λῶν· Πανταχόθεν τοιαυτοῦ ἡρώσεως περὶ λόγου
 τοῦ ἀκαλῆς, τῶν διεναιτίας, δὲ χειρὸς ἔστι δόξα τοῦ
 ὁμολογίας ἡμῶν γινώσκω φασκέν αὐτὸν τὸν ἐκ θεοῦ
 πατὴρ λόγον, ὅτι γινώσκω ἀνθρώπου, καθὰ τῶν αὐτῶν
 εἰς κένωσιν, ἔτι ἐν τοῖς κατ' ἡμᾶς ἵνα ἔτι ὑπερβαίν-
 των εἰς ὅσον δὲ διώδῃς αὐτὸν αἰατλαῖς τῶν πατέρων,
 κατὰ κτήσεται τὴν ὑπερβαίνον, ἐξελήθη τῶν δὲ
 χαίρων ἀμαρτιῶν, δικαιοσύνη τῇ χάριτι δὲ πί-
 στως, ἡνίκα τοῦ καὶ φησὶς δὲ τοῦ φησὶ κρείττονας, ἱε-
 ροῦς πρὸς ἡγιασμένους, καὶ πᾶν εἶδος δρετῆς εὐ μά-
 λα κατωρθώσας, σωτήρα καὶ λυτρωτὴν ὁμολο-
 γούσας αὐτὸν· δι' οὗ καὶ μετ' οὗ τῶν θεῶν καὶ πατέρων ἡ
 δοξα, σὺν ἀγίῳ πνεύματι εἰς τοὺς αἰῶνας ἀμήν.

ΤΟΜΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΣ.

Θεωπέσιος Παῦλος, σὺν ἀπὸ τῆς πρὸς
 ὁμοῦ πᾶσι δὲ πρὸς ἡμετέροις, τὴν ἐν γὰρ
 τῶν νόμων σκία δὲ τοῦ φανέν, καὶ μετ' ἔτι τῶν

πάλαι τῆς δὲ χάριτος συμβεβηκότα, καθάπερ πρὸς πίνακα, ἔτι χαρὴν τῇ ἀληθείᾳ, τῆς ἀπὸ τῶν διασώσεως,
 εὐ μάλα φησὶς, ταῦτα δ' ὅπως σωθήσονται ἐκείνοις· ἔτι φησὶ τὸς ἐν τῇ ἡμῶν, εἰς οὓς τὰ πᾶσι

ἡ ἀλήθεια
 φησὶ

A mationem parturit. Itaque Christus cum In-
 dicos alloqueretur, dixit: Si crederetis Moyfi, *1. Cor. 10.*
 crederetis etiam mihi: de me enim ille scripsit.
 Quomodo igitur Israelitae de Aegyptiorum ter-
 ris migraturi agnum immolauerunt? num pro
 se ipsis tantum, an etiam pro ipso agno? quosve
 redimebat per suum sanguinem, num eos qui sub
 iugo servitutis erant, & grauissimo premebantur
 Aegyptiorum dominatu, an se ipsum etiam? &
 quonam auerterebat exterminatorem? quibusve
 dixit ille Deus vniuersorum: Et videbo sangui- *End. 12.*
 nem, & protegam vos; num his qui protectione
 eius indigebat, an ipsi etiam agno? Hostias enim
 pro peccato immolandas, in lege tamquam in
 tabula designabat Deus ac Pater, adhuc adum- *Leuit. 4.*
 brans Christi mysterium. dixit autem sic ad Moy-
 sen sacrorum interpretem: Si vero vniuersa con-
 gregatio filiorum Israel ignorauerit non sponte,
 & latuerit verbum oculos synagogae, & fecerint
 vnum ab omnibus mandatis Domini quod non
 fiet, & deliquerint, & notum factum fuerit illis
 peccatum quod peccauerunt; & adducet con-
 gregatio vitulum ex bobus immaculatum pro
 peccato. Sed posteaquam exposuit quonam mo- *ibid.*
 do hostia sit consummanda, subiungit, & ait: Et
 propitiabitur pro ipsis sacerdos, & remittetur
 eis peccatum. Iam ergo consideres velim, af-
 ferri quidem vitulum in typo Christi illius mun-
 dissimi, & maculam nullam habentis, sed afferen-
 tes a suis criminibus liberari, non vitulum pror-
 sus. Immolatus namque est non pro se, vt tu di-
 cis, sed pro infirmis, pro quibus legalis ille Pon-
 tifex faciebat preces: vt rursus animaduertas
 aduocatum illum pro nobis factum, innocentemq.
 & sanctum Pontificem, segregatum a peccatori-
 bus. Igitur cum sermo aduersarij vndique ab-
 surditate laboret, nos Pontificem & Apostolum
 confessionis nostrae factum esse dicimus ipsum ex
 Deo Patre Verbum, cum factus homo, se ad exi-
 nanitionem deiecit, & nostra assumpsit, vt seip-
 sum etiam pro omnibus offerens Patri in odo-
 rem suauitatis, acquireret orbem terrarum, exi-
 meret veteribus culpis, gratia iustificaret per
 fidem, mortis atque corruptionis victores effi-
 ceret, sacros etiam atque sanctificatos, & in omni
 virtutis genere perfectos redderet, illum Salua-
 torem ac redemptorem confitentes, per quem
 & cum quo Deo & Patri gloria cum sancto Spi-
 ritu in saecula, Amen.

TOMVS QVARTVS.

B E A T V S Paulus cum legis vmbra haud
 inutilem hominibus pie viuere instituen-
 tibus ostenderet, & ea quae olim prae-
 scitis hominibus contigissent, velut tabulam
 quendam & rerum veriorum descriptionem om-
 niū animis apertissime proponeret, Haec, inquit, *1. Cor. 10.*
 omnia in figura contingebant illis, scripta sunt
 autē ad correptionem nostram, in quos fines (ex-
 culo-

τῶν

ὡς οἴεται βεληθείς ἰσχυρὸν εἰς ἀπάντη τῶν ἀγίων
τριάδα, πάλιν ὡς φησὶν.

Ο ἱὸς λόγος ἐγένετο σὰρξ, καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν.
συνεκάθισεν ἑαυτὸν τῶν ἀναληφθέντων ὁ πατὴρ αἰ-
θρωπότητα. εἶπε γὰρ φησὶν, ὁ κύριος τῶ κυρίου μου,
καθὺν ἐκ δεξιῶν μου. τῶν δ' ἀναληφθέντων τὸ πνεύ-
μα κατελθὼν, συνεκρότησεν δόξαν. ὅταν γὰρ φησὶν ἑλ-
θὴ τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ἐκείνος ἐμὲ δοξάσει. βέ-
βαι καὶ ἀλλῶν ὅτι πύρις αὐτῆς τῆς τριάδος ἐνέρ-
γηται· ἐνώκησεν ὁ υἱὸς ἐν τῷ σώματι· συνέστησεν ὁ πα-
τὴρ βασιλεύον· διέπλεσεν ἐν παρρησίᾳ τὸ πνεύ-
μα. εἶπε πάλιν φησὶ περὶ τῶν ἀγίων ἀποστόλων· ὁ
υἱὸς ἐξελέξατο. ἐγὼ γὰρ φησὶν ὑμᾶς ἐξελέξαμεν. ὁ
πατὴρ ἡγάγησεν. πάλιν γὰρ φησὶν ἀγάγησεν αὐτοὺς ἐν τῇ
ἀληθείᾳ σου. τὸ πνεῦμα κατεσκέδασεν ῥήματα.

Οτι μὲν οὖν ἀσφός τις, ἢ ἀπερὴς ὁ σύμπαρ αὐτῶν
πιστώσῃ λόγος, καταδείξαι ῥᾶον. Ὁρῶμεν ὅτι καὶ
πύτυρ, καὶ ὅπως, ἐξ ἑ. μία μὲν γὰρ ἡ φύσις, ὁμοίως
ὑφίσταται ὁ πατὴρ, ὁ υἱὸς, ὁμοίως
ἡ καὶ τὸ πνεῦμα. ἀνάστασις γὰρ μὲν τὸ πνεῦμα ὡς
πατὴρ, καὶ δι' ὑοῦ ἐν πνεύματι· καὶ οἷον κεκινημένη
τὸ πατὴρ εἰς ἐνέργειαν τῶν ὁρίων, ἐνέργειά τ' ἐν-
τὼς ὁ υἱὸς ἐν πνεύματι· καὶ ἡ π' ἐνέργειαν πληροῦν ὁ
υἱὸς ἢ τὸ πνεῦμα, τὸ δὲ πάντως ἐστὶν ἐκ πατρὸς. Ἐ-
ξ αὐτοῦ ἐρχεται τῆς ἀγίας ὁμοῦς τριάδος, ἡ
εἰς πᾶν ὁποῦν ἐνέργειά τ' ἐκ, καὶ βεληθείς. πᾶν ἐν γο-
τύπῃς ἐκείνῳ φανέν. Ἀδρὶ δὲ πάλιν, ὡς σαφὲς τις
ἢ ἐναργῶς, καί τ' ἐκείνῳ λέγειν τὸν ἐκ θεοῦ γεννη-
θῆ λόγος, τῶν τ' ἐκείνῳ ὡς φησὶν μαρτυροῦν διώκων, ὁ
ὁρῶν τῆς ἀποφάνει μακρὰν· ὡς ἐνέργειαν αὐτῶν τῶν
σάρκων διδοφάντων. ὁ πατὴρ γὰρ ὡς βέβαι καὶ
ἀλλῶν ὅτι πύρις αὐτῆς τῆς τριάδος ἐνέργειαν· ὡς
ἡδὴ πρῶτον διδοφάντως ἐνέργειαν ὡς ἡ δὲ λόγος, τὸ
σάρκα γενέσθαι καὶ τὴν γενέσθαι. Ἐπεὶ ἡ ἐπίστασις τῶν
πρῶτων ἐνέργειαν ἀφ' ἑκείνου, ὡς φησὶν φησὶν·
ἐνώκησεν ὁ υἱὸς ἐν τῷ σώματι. θεοφόρος ὁ ἀνθρώπος
ὁ Χριστός. εἶπε ὁ μόνος ὁ ἐνέργειαν εἰς ἀνθρώπον ὁ
ὡς ἡ δὲ πατὴρ ἀφ' αὐτοῦ λόγος· ὡς καὶ ἐκείνῳ
τοῦτον ὁ μακάριος διαγχαλίστης, ὁ λόγος σὰρξ ἐγένε-
ται, ὁ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν, κατεσκέδασεν ἡμῖν ἔσθον ὡ-
δὲν, πᾶν ἐκείνῳ καὶ μόνον, ὅτι κατέστησεν ἐν ἀνθρώ-
πῳ θεὸς ὡς ὁ λόγος, καὶ ὁ ἐκ ἡμῖν αὐτῆς. ἔκδοι γὰρ
ἐσμὲν θεῶ ζῶντες, καὶ ἐν τῷ γινώσκοντι ὅτι ἐκ ἡ-
μῖν ἐστὶν, ὅτι ἐκ τῶ πνεύματος αὐτῶν ἰδῶκεν. ἀλλ' οὐ
τότε μὲν ἴσως ἴσως, κατεσκέδασεν τῶν δυσφημίας·
ὁμολογήσας ὅτι μετ' ἡμῶν, ὅτι γίνονται ἀνθρώπος ὁ ὡς ἡ δὲ
λόγος· ὁ πατὴρ ἐστὶν ἡ σάρκωσις. πνεύματι γὰρ, ὅτι μετ' ἡ-
μῶν θεός· καὶ τὸ τῆς ἰδίας φύσεως διεσώσθη καλ-
λος· καὶ ἐκ κακημάτων υἱὸς ἀνθρώπου, γίνοντι τὴν
πύτυρ καὶ ἀληθῆς. εἶπε τὸ κατὰ τὴν συγκαθίστα φησὶ
ἑαυτὸν τὸν πατὴρ, τῶν ἀναληφθέντων αἰθρωπότητα.
καὶ ὡς δὲ μαρτυροῦν, τῆς τῆς ἰδίας ἡμετέρας ἐκείνου
φύσεως, ἐκ ἀδικίας ὡς θεοῦ καὶ πατρὸς, καὶ ἀνθρώπου γινώσκοντι τὸν ἐκ αὐτῶν φησὶν λόγος· ἵνα μὴ ὡς ἐπίστασις
παρ' αὐτὸν ἡ ἀνθρωπότης αὐτῶν ὡς ἡμῶν νοοῖτο καὶ λέγοιτο. καί τ' ἐκ τῆς καὶ ἀληθῆς ἐνώσεως, ἵνα τὴν ἡμῶν
ἡ ἱ

ut putat, ad omnia pariter esse efficaciam sanctam
Trinitatem, rursus in hunc modum dicit.

Deus Verbum factum est caro, & habitavit in no-
bis. Secum considerare fecit Pater assumptam humanita-
tem: Dixit enim, inquit, Dominus Domino meo, sede
a dextris meis. Gloriam assumpti Spiritus descendens
comparavit: Cum venerit, inquit, Spiritus veritatis,
ille me glorificabit. Vis ne etiam aliam ad hac adyctia-
mus Trinitatis efficientiam? Habitavit Filius in corpo-
re: commendavit baptizatum Pater: efformavit eum
in Virgine Spiritus. Deinde rursus ait de sanctis
Apostolis: Filius elegit: Ego enim, inquit, elegi. Pater
sanctificavit: Pater, inquit, sanctifica eos in veritate
tua. Spiritus effecit oratores.

Totum quidem sermonem ab eo habitum, &
imperitum esse & molestum, facillimum est osten-
dere: sed in eo quomodo etiam infaniam, exponā.
Vna est enim diuinitatis natura, sed subsistit pro-
prie ac singulariter Pater, & Filius, itidemq. Spi-
ritus. efficiuntur autem omnia a Patre, & per Fi-
lium in Spiritu: & dum Pater mouetur ad effi-
cientiam aliquorum, proculdubio efficit Filius
in Spiritu: & siquid Filius complere dicitur aut
Spiritus, hoc sane prorsus est ex Patre, ac per to-
tam pergit sanctam & consubstantialem Trinita-
tem, in quamcumque rem tendens operatio at-
que voluntas. Verumtamen in his illud dicen-
dum est. Vide rursus ut aperte & euidenter,
quamuis illud ex Deo Patre Verbum factum esse
carnem dicat, tamen corrumpat vim sententia-
rum; & a recto tramite longius abducatur, dum ip-
sam incarnationem esse tamquam eius efficientiam
pronuntiat. subijcit enim illico: Vis ne etiam aliam
ad hanc ipsius Trinitatis efficientiam? quasi iam
priorem Dei Verbi fuisse ostēderit efficientiam,
id ipsum quod caro factum est secundum scri-
pturas. & quoniam sic illa altera post illam prio-
rem efficientia, demonstrat, ut ipse putat, ac di-
cit: Habitavit Filius in corpore. Ergo Deifer
homo erit Christus. deinde id solum in homine
effecisse Dei Patrisq. Verbum, perspicuum erit;
itaque quamuis dicat beatus Euangelista, Ver-
bum caro factum est, & habitavit in nobis; nil
aliud indicabit nisi illud solum, nimirum ipsum
Deum Verbum in homine habitasse, ut etiam in
nobis ipsis. templa namque sumus Dei viuentis:
& in hoc cognoscimus quod in nobis est, quia ex
Spiritu suo dedit nobis. Sed id fortasse minime
dices, blasphemiam reformidans: ac nobiscum
confiteberis ipsum Dei Verbum hominem factū:
idq. esse incarnationem. consenties etiam man-
fuisse Deum, & suae naturae decus seruasse, quam-
uis appellatus sit filius hominis, idq. secundum
veritatem fuerit. Quid igitur iam tibi accidit,
ut diceret ipsum Patrem simul secum considerare
fecisse humanitatem assumptam, ac non potius
in suae ipsius diuinitatis sedibus cōstitisse ex Dei
Patrisq. beneplacito, ortū ex eo Verbum etiam
posteaquam factum est homo, ne ipsius humani-
tas tamquam ab eo diuersa intelligatur aut di-
catur a nobis, cum vera vnio & vnum esse illum
osten-

NESTOR IV

Psal. 109.

IOAN. 16.

IOAN. 15.

IOAN. 17.

CRILLI
CAP. 1.

IOAN. 1.

1. COR. 6.

1. IOAN. 4.

E

η

ij

δο-

δι' ὧν θαυμάζεται. καὶ τοῦτο ἡ τὴν τοῦ αἵματος ῥύσιν
ἀρρώστιας γυνὴ προσελθούσα πρὸς τὸν ἀληθινόν
ἐπιδεῖν αὐτὴν, γέγραπται ὡς, ἡ ψαπὸ τοῦ κραπέδου
τοῦ ἱματίου αὐτοῦ, καὶ τὸ ἀγγεῖον ἐστὶν ἡ ῥύσις τοῦ αἵ-
ματος αὐτοῦ. ὁ δὲ καὶ σωτὴς ὁ Χριστός, τίς ὁ αἰσώ-
μενός μιν; Φησὶν· ἐπεὶ δὲ πρὸς τὸ τοῦτο ἐφασκεν οἱ θη-
σέοις μαθηταί· ὁπισθέπε, βλέπεις, οἱ ὄχλοι σω-
χασί σε καὶ δόξου λίβεσσι· πάλιν ἐφασκεν αὐτός· ἡ-
ψαπὸ μιν τίς· ἐγὼ γὰρ ἐγὼν δυνάμειν ἐξελθούσας
ἐκ ἐμοῦ. ὁ σωτὴς ὅπως οὐκ ἐσκελεμένον ἐξω-
θη, ἀλλ' οἴκοθεν ἔχει καὶ ἐξ αὐτοῦ τὸ ἐκτερεῖν δυνάμειν,
ἐκ ἀπυλάττων ἀρρώστιας. γράφει δὲ περὶ καὶ ὁ
μεγαλὸς ἀναγλυφὴς Ματθαῖος, καὶ πᾶς ὁ ὄχλος
ἐζητᾷ ἀπὸ αὐτοῦ, ὅτι δυνάμεις παρ' αὐτοῦ ἐξέρχοντο.
Ἐκ τούτου πᾶν τὸ δυνάμειν οὐκ αὐτὸ, τὸ πνεῦμα αὐτοῦ
ἐκ τῆς ὁμιλίας λέγων ὁ θειότατος Δαυὶδ τῷ λόγῳ κυ-
ρίου, οἱ ἄγγελοι ἐστρεψάμενοι, καὶ τῷ πνεύματι τοῦ
μαρτυροῦ αὐτοῦ, πᾶσαι ἡ δυνάμεις αὐτοῦ. ἐκ τούτου
καὶ πᾶς, πᾶν ἐξ αὐτοῦ φησὶ λόγος, οὐ τῷ πνεύματι
ἀναγλυφῆται πρὸς ὑπερβολήν, πᾶν δὲ αὐτοῦ μαρτύριον.
Ἡ δὲ μὲν οὐκ ἐφ' ὅτι τῆς ἀσθενείας τὸ μυστήριον, ὁ
ἐκ πατρὸς πνεῦμα πᾶσι ἀγίοις ἀγγέλοις, κα-
τανοοῦναι πρὸς τὸ μαρτυρῆναι καὶ τῶν ἐκ ἀληθείας δογ-
μάτων ὑπερβολικῶς, κατὰ μικρὴν λέγων, βύ-
λα ἐκ ἀλλήλων ὅτι πᾶσι αὐτοῖς τὸ τριᾶδος ἐκτερεῖται,
ἐκ τῆς οὐκ ἐν τῷ σώματι σωτηρίαν ὁ πατὴρ
βασιλεύων· διὰ τούτου ἐν περὶ τὸ πνεῦμα.
ὅτι τὸ πᾶν πρὸς ἡμῶν ἀρρώστιας ἐστὶν δὴ πᾶν τὸ
τὸ ἀληθές, ἐκ τῆς ψαπῆς κατὰ ῥύσιν τῶν αὐτῶν πεποι-
μένων λόγων, ἔλεγχον τὸ μάλλον σαφὲς τι, καὶ ἀλη-
θὲς, ἀσθενείαν τὸ λέγων αὐτὸς ἐν ἐπὶ τοῖς ὡς.

Καὶ τῆς σωτηρίας ἡ δόξα τοῦ αἵματος· ὁ ὅς
ἐκ τῆς ἀσθενείας ὁ πατὴρ ἐκτερεῖται· τὸ πνεῦμα αὐ-
τοῦ ἐκτερεῖται.

Ἀρτίως ἐδοξάσθη αὐτὸ καὶ μὴ πρὸς τίς, ὅτι τῶν
ἐκ τῶν ὁ σκοπὸς αὐτοῦ, πρὸς ἀμνηστίαν τὴν ὁμοῦ καὶ
ἀντιστοιχίαν βλέπει, καὶ τῶν τῆς ἀσθενείας δογμά-
των καταδραστηρίαν· ὡς περὶ τὸν ἡρώδη σάρκα τὸν
πρὸς τοῦτο λόγον, ἀσθενείας ἐκβαλὼν, ἐκτερεῖται φη-
σιν ἐκ ἀσθενείας τὴν ἐνοίκησιν, οὕτως δὲ πάλιν τὸ
ἐκ τῆς ἀσθενείας δέχεται καὶ τῶν αἰσθησάντων τὴν
ὑπερβολὴν ἀγίων ἐκκλησιῶν, ἐκ αὐτῶν δὲ τῶν ἀνι-
σταντῶν πατέρων, οἱ τὸν τῆς ὁμοῦ καὶ ἀμνηστίας πί-
στως ὅροι ἡμῶν ἐξέλιγαν, [τὸ] λαλῶντες ἐν αὐτοῖς
ἐκ τῆς πνεύματος, σαρκωθῆναι τι, ἐκ τῆς ἀσθενείας τὸ
ἐκ τῆς λόγου, ὅτι ἐπὶ τοῖς αἰσθησάντων, πάλιν ὅτι μέ-
ροι τὸν ἡρώδη καὶ ἡμῶν ἀσθενείας. δόξα τῇ καὶ τῇ
σάρκα ἐκ τῆς γυναικὸς, ὅτι καὶ γέγονε μετ' ἡμῶν ὑπὸ νό-
μον, ὁ ὑπὲρ νόμον ὡς θεός. Ἐπεὶ δὲ τὸ ὡς ἡδὴ πάλιν
ἐκ τῆς, σκοπὸς αὐτοῦ τὸν ἀσθενείας τὴν ἀληθείαν, πᾶν
τῷ ἐκ μάλιστ' ἀσθενείας ἀσθενείας, ἐκ τῆς ἀπᾶν-
των μάχης γινώσκας, ἐκ τῆς ἀρρήτου δόξης τὸ ὡς καὶ
πᾶς ἐκκλησίας τὸν θεὸν περιελαίαν ὁππότε. διὰ τούτου
οὐκ ἐκ μάλιστ' αἵματος καὶ σωτῆρος, τὸν ἀσθενείας ἡμῶν
μετὰ τῆς ἐκ τῆς λόγου καὶ τῆς πᾶσι

cula perficit. Denique illa mulier quæ sangui-
nis fluxu laborabat, cum accessisset clam retro,
sicut scriptum est, tetigit fimbriam vestimenti
eius, & continuo stetit fluxus sanguinis eius.
quod intelligens Christus, Quis me, inquit, teti-
git? cumq. ad id dicerent sancti Apostoli: Præ-
ceptor vides, turbæ te comprimunt & affligunt;
rursum ipse dixit: Tetigit me aliquis, ego enim
novi virtutem à me exire. Intelligis ergo quem-
admodum non vim extrinsecus adscitam, sed in-
trinsecus & ex seipso habeat ut operari & effice-
re possit, & ab infirmitatibus liberare. Scribit
etiam alicubi beatus Evangelista Matthæus: Et
omnis turba quærebat eum tangere, quia virtus
de illo exibat, & sanabat omnes. Virtus ergo
eius est eius Spiritus, idq. confirmat beatus Da-
vid cum dicit: Verbo Domini cæli firmati sunt, &
spiritu oris eius omnis virtus eorum. Os autem
Dei ac Patris, ipsum ex eo Verbum appellat, cu-
ius spiritu, quæ per ipsum facta sunt, continentur
ut subsistant. Hactenus igitur dixi quemadmo-
dum pietatis mysterium, quod ipsi quoque admi-
rantur Angeli, ad nihilum deducat, & negligens
dogmata veritatis, extenuet, dicens: Vis ne &
aliam ad hæc adjiciamus Trinitatis operationē?
Inhabitavit Filius in corpore: commendavit ba-
ptizatum Pater: formavit in Virgine Spiritus.
Porro cum his quæ à nobis dicta sunt, consentire
veritatem, neque aduersus eius verba fictam,
nos composuisse declamationem, sed apertam
veramq. redargutionem, ipse perspicuum faciet,
cum alibi sic dicat.

Atque cooperationis huius evidens est argumentum: *NESTORIVS*
Filius est factus homo, Pater in throno collocavit, Spi-
ritus signis honestavit.

An vero posthac ambiget quisquam, senten-
tiarum eius intentionem ad inscitiam simul im-
pietatemq. spectare, & aduersus pietatis dog-
mata eum audacter insurgere? qui sicut ipsum
Dei Verbum esse carnem factum stulte reij-
ciens, operatum fuisse ait illam inhabitationem
in homine; ita rursus accipit quod homo factus
est; quamvis vniuersæ per orbem terrarum san-
ctæ Ecclesiæ, & ipsi venerabiles Patres qui recte
& immaculatæ Fidei definitionem nobis edide-
runt, sancto Spiritu in eis loquente, incarnatum
esse & hominem factū Dei Verbum, non aliud esse
intelligent, nisi factum esse nostri similem homi-
nem, & secundum carnem ex muliere natum,
quia nobiscum factus est sub lege, qui tamquam
Deus est supra legem. Quoniam vero, ut sæpius
dixi, id ipsi propositum est, ut veritatem infir-
met, hac de causa & quidē audacter solus relucta-
tur, & cum omnium sententia pugnat, & aduersus
ineffabilem gloriam arma mouet; & quod ipsi so-
liq. placet velut quisquilias quasdā in Dei Eccle-
sias inuehere conatur. affirmat enim nihil aliud
esse humanationē nisi inhabitationem, non quod
carnis & sanguinis similiter ac nos, particeps fi-
ri voluerit ipsum Dei Verbum; tametsi in om-
nibus

οὐκ ἐκ μάλιστ' αἵματος καὶ σωτῆρος, τὸν ἀσθενείας ἡμῶν
μετὰ τῆς ἐκ τῆς λόγου καὶ τῆς πᾶσι

Deus aliquis.

Mat. 23.

Joan. 1.

Joan. 15.

Ex Filio quod Spiritus sanctus sit.

Joan. 14.

nibus sanctis hominibus habitavit, & adhuc inhabitet ipsum Verbum, semel autem sit factum in nostris, & carni vni secundum hypostasim communicauerit, in qua etiam pro nobis mortuus esse & resurrexisse creditur, * sponte carne passus est. Porro illum temere verba iactare, & de vobum absurditate parum curare, cum dicit, signis per Spiritum edicis honestari Christum, proximo superiori sermone satis, ut opinor, ostendimus: itaque reliquas eius voces, si placet, examinemus. Pater, inquit, commendauit.] ac verbum commendandi, quidnam hoc loco sit, intelligere non possum. nam ea vox est medijs nundinis est, & vili concione, & plebeia nugatione plena. sed tamen puto significare, deposuit, verbi gratia, vel testatus est. Quomodo igitur, rogo te, commendauit Pater hominem in habitatione diuina dignatum? an vero id minime, sed ostendit potius proprium Filium hominem factum, manentem tamen etiam in carne id ipsum quod erat, & est, & erit, nempe Deum? Iesus Christus enim heri & hodie, idem & in secula. Age igitur, voces de eo dictas exquiramus. Quid ergo ait Euangelista? Et testimonium perhibuit Ioannes, dicens, Quia vidi Spiritum descendantem sicut columbam ex celo, & manentem super eum. hic est qui baptizat in Spiritu sancto. & ego vidi, & testimonium perhibui, quia hic est Filius Dei. Ibat enim dispensatoria ratione Dominus noster Iesus Christus ut Iordanem sanctificaret, dignatusque est baptizari nobiscum, ut mysterium illius secundum carnem dispensationis modis illi conuenientibus exequeretur: oportebat enim ut illud ex Deo Patre Verbum hominem esse factum agnosceretur. sed baptizabatur quidem ut homo, baptizabat autem ut Deus in Spiritu sancto. Neque vero dicimus vel more subseruentium, vel tanquam ab alio quopiam Spiritus sancti participationem subministrasse, sed potius tamquam ex natura Deum ex plenitudine sua infundentem, sanctificatos reddidisse. Cur ergo rectis verbis sententijsque neglectis, effectam esse asseris inhabitationem in homine ab ipso Dei Verbo; quamuis quamplurimi sancti viri inhabitantem in seipsis habuerint illum vniuersorum Deum, & ex ijs nemo in suo spiritu baptizauerit, aut diuino more in aliquibus habitauerit, aut inhabitasse dictus sit, cum ipse Christus in nobis habitet per sanctum Spiritum, qui est eius quoque proprius, ut etiam proculdubio Dei ac Patris? Et in hac sententia ipse nos confirmat, dicens: Cum venerit Paraclitus quem ego mittam vobis a Patre, Spiritus veritatis, qui a Patre procedit, ille testimonium perhibebit de me. Considera igitur quemadmodum Spiritum a Deo & Patre procedentem, eundem etiam veritatis proprium esse dicit; ipse autem prorsus est veritas. Atqui si reuera non Deus homo factus est, sed homo potius est diuinam inhabitationem tamquam operationem qua cieatur, habens, quomodo in se credentibus Dei Patrisque Spiritum tamquam proprium

πάντως ἐστὶν ἡ ἀλήθεια. ὅτι πῶς, εἰ σὺ εἶπες ἀληθῶς, σὺ ἐνανθρωπήσας θὺς, ἀνθρώπος δὲ μάλλον, τὸν θῆος ἐνοίκησιν, ὡς ἐνέργειαν ἔχων, ὡς ἰδίον πνεῦμα τὸ τοῦ θου καὶ πατρὸς, τίς τις δύναται εἰς αὐτὸ κατεπίψαι;

A μὲν τοῖς ἀγίοις ἐνοικησὶς τι καὶ ἐνοικησῶντες ἐν τοῖς λόγους γενομένοις ὃ ἀπὸ ἐν τοῖς καὶ ἡμᾶς, καὶ σαρκὶ καὶ κατὰ ὑπόστασιν κοινωνησῶντες καὶ ὡς καὶ ὑπὲρ ἡμῶν δόξα θειᾶν τι ἐξηγήσεται τις δύναται. * σαρκὶ πίπνῃν ἐκείν. ὅτι ὃ καὶ οἱ καὶ ὁ δόξα ἡμῶν λόγους, καὶ τῆς τῶν φωνῶν ἀντίστοιχον ἐλίζα πεφρασμένους, σημειῖται φησὶ τοῖς ἀλλὰ τὸ πνεῦμα κατενοικησάτω τὸν Χριστόν, ὁ γενοὺς ἡμῶν ἐναγχοῦς, καὶ διαρκῶς ὡς καὶ οἱ καὶ ἰδὼντες λόγους βασιλεύουσιν, αἱ δὲ καὶ πᾶς ὁμοῦς αὐτῶν φωνῶν. ὁ πατὴρ φησὶ πνεῦμα. τὸ μὲν οὖν πνεῦμα, ὃ τί πνί ἐστιν ἐν πύρεσι σὺ καὶ ἔχοιμι τοῦτον καὶ ὃ ἐστὶν ὁμολογούμενος, ἀπορίαι τι καὶ ἀνυπόστατος, καὶ περὶ τῆς ἰδιότητος ἀνάμεικτος ἡ φωνή. πᾶν οἱ καὶ δηλοῦν ἐθέλουν αὐτὸ, τὸ παρὶς τὸ, φέρε ἐπὶ τὸν, ἡ γὰρ μεμαρτύρηται. πῶς οὖν ἐπὶ μὴ πνεῦμα ὁ πατὴρ, ἐνοικησῶν θείας ἡξιομένον, ἡ τὸν μὲν ἡ καὶ γὰ κατὰ δόξαν ὃ μάλλον ἐνοικησάτω τὸν ἰδίον ἡμῶν μεμαρτύρηται ὃ καὶ ἐν σαρκὶ, τὸ δὲ ὅτι καὶ ἐπὶ, ἐστὶν, θὺς δηλοῦντες ἡμῶν ὃ Χριστὸς ὁ Χρῆς, ἐσήμερον, ὁ αὐτὸς καὶ οἱ τοῦς αἰώνους. φέρε τίνων πᾶς ἐπὶ αὐτῶν πολυπραγμονούμενος φωνῶν. τί φησὶ ὁ ἀγγελιστὴς καὶ ἐμαρτύρηται ὁ ἰωάννης λέγων. ὅτι τῇ καὶ τὸ πνεῦμα κατεβαίνει, ὡς πνεῦμα ἐξ ὕδατος, καὶ μένει ἐπὶ αὐτῶν, οἱ τὸν ὁ βασιλεύουσιν ἐν πνεύματι ἀγίῳ. καὶ γὰρ ἡμεῖς καὶ μεμαρτύρηκα, ὅτι οὗτος ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ θου. αἱ μὲν γὰρ οἱ καὶ ἀναστάσει τὸν ἰσχυρῶν ὁ καὶ ἡμῶν ἰσχυρὸς ὁ Χριστὸς κατὰ τὴν ὃ καὶ ἡμῶν βασιλεύουσιν, τῆς καὶ αἰρέσει οἱ καὶ τὸ μυστήριον ἀλλὰ τῶν αὐτῶν πνεύματος διοικούμενος τῶν. ἰδὲ γὰρ ἀνθρώπων γενομένων γενώσκειται τὸ ἐν τοῦ πατρὸς λέγον. ἀλλὰ ἐβασιλεύουσιν μὲν, ὡς ἀνθρώποις, ἐβασιλεύουσιν δὲ θείως ἐν ἀγίῳ πνεύματι. καὶ οὐδὲν πνεῦμα μὲν, ἡ ὑπερβαλὺς, ἡ ὡς παρὶ ἐπὶ τοῦ πνὸς τῆς βασιλεύουσιν τῶν τοῦ ἀγίου πνεύματος δηλοῦνται μὲν γὰρ ἀπὸ τῆς οἱ μάλλον ἡ καὶ μίμους, ὡς φησὶ θὺς ἐν αἰς αὐτῶν ἐξ ἰδίου πληρώματος. πῶς οὖν ἀφαιρήσας τῶν εἰς ὁρμήσει λόγων, καὶ μὲν τι καὶ ἐνοικῶν, ἐνοικησάτω φησὶ ἐν ἀνθρώπῳ τὸ ἐνοικησῶν τῶν καὶ τοῦ θου λόγους; καίτοι πᾶσι τῶν ἐστὶν ἀγίων, ἐν γὰρ σφίσι αὐτῶν ἐχρηστών ἐνοικῶν τῶν ὅλων θείων βασιλεύουσιν ὃ καὶ ἐν ἰδίῳ πνεύματι, ἡ γὰρ θείως ἐνοικησῶντες ἀρεμίου καὶ ἐνοικησῶντες καὶ αὐτῶν ὁ Χριστὸς ἐν ἡμῶν ἀνλίζονται ἀλλὰ τὸ ἀγίον πνεῦμα, ὁ πνί ἐστι καὶ ἰδὲ αὐτῶν, καὶ πνί ἀμείλα τὸ τοῦ καὶ πατρὸς. καὶ πνί γὰρ τὸν ἡμᾶς ἐμπίδοι λόγους αὐτῶν ὃ ἐλθὲν ἐπὶ ἐκκλησίας, οἱ ἐγὼ πᾶσι ὑμῶν τῶν καὶ τὸ πατρὸς τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὁ τῶν καὶ τὸ πατρὸς ἐκπνέων, ἐκπνέων μαρτυρήσας ὅτι ἐμῶν. ἀλλὰ δὲ αὐτῶν τὸ τῶν καὶ τοῦ θου ἐκ πατρὸς ἐκπνέοντων πνεῦμα, τὸ καὶ τῆς ἀληθείας ἰδὲ ἐστὶν ὃ φησὶ. αὐτῶν δὲ πνί καὶ πατὴρ, τίς τις δύναται εἰς αὐτὸ κατεπίψαι.

Notes:

*Spiritus sanctus tuus a
Falso.*

2. Civ. 4.

Index.

1111

luti primitiæ quædam humanæ naturæ in incor-
ruptionem renouatæ seipsum ostenderet Deo &
Patri, & nobis initiaret viam nouam & viuen-
tem, & ingredientem in interiora velaminis, quo
præcursor pro nobis ingressus esse dicitur, secun-
dum ordinem Melchisedech Pontifex factus in
æternum. In superiora autem eunti Christo iti-
dem adfuisse Spiritum sanctum tamquam ipse
proprius, nemo vniquam ambiget. Cur ergo,
dic mihi, non metuisti dicere: Hunc ergo qui
tantam Christo largitus est gloriam, Christi ser-
uum efficiunt.] Nam qui illum Christi seruum
faciunt, non dubium est quin sint impij, & ipsum
quoque illi consubstantialia Dei Verbum dede-
corent, cum illum qui est ab ipso, & in ipso se-
cundum naturam, & ipsius proprius, serui mensu-
ra circumdant. verumtamen ipsi à Spiritu dono
datam fuisse gloriam dicere, extremæ stultitiæ
indiciu[m] est euident. Ac nequidquam in hoc nu-
gatus esse deprenderis, & eius rei mysterium
minime intellexisse, immo vero tibi ipsi & senti-
re, & dicere contraria. Nam si credis ipsum Ver-
bum, cum Deus esset, factum esse carnem (ipse
enim esse humanitatem dixisti,) cur illum gloriæ
Dominum, quasi non habeat suam, gloria à Spi-
ritu data dicis indigu[m] esse? & cum intra mensuras
computas creaturæ, quæ omnia extrinsecus ha-
bet, atque donata? Creaturæ namque audire
conuenit: Quid enim habes quod non accepisti?
At enim, inquit, reperio ipsum Emmanuel di-
centem: Pater, glorifica Filium tuum. ergo adij-
ce reliquum, hoc est: Vt & Filius tuus glorificet
te. nam si Filium quasi gloriæ indigentem, à Pa-
tre optare gloriam affirmas, quid tandem dices
cum glorificatur idem Pater à Filio? Num ita
glorificatur, quasi gloriam non habeat, aut ab
alio sibi tribui indigeat? Apage ab isto malo cõ-
silio: nugæ sunt hæc, & cogitationum impietas,
aliud præterea nihil. Nam diuina illa, & ultra
omnes alias natura lucem quidem habitat inac-
cessibilem, & dominatur vniuersis, & gloria est
amicta ipsi ac soli decentissima: sed quia vnige-
nitum Dei Verbum factum est homo, & gratia
Dei per carnem suam pro omnibus mortem
erat gustaturum, & templum suum vt Deus viui-
ficando, mortis inexpugnabile robur euerfu-
rum, obtendit quidem precem vt homo, & con-
sentire sibi Patrem optat, suam ipsius naturam
in eum statum transformanti quo prius erat, &
ad incorruptionem renouanti, & mortis laqueis
potentiorum reddenti, soluta scilicet veteri ma-
ledictione, vindictaq. illa quæ primum formato
homini fuerat irrogata. Igitur quia etiam dum
videtur in carne, natura vereq. Filius Dei esse
prædicatur, Glorifica, inquit, tuum, ò Pater,
Filium, tamquam hominem, morte corruptio-
neq. potentiorum reddens, vt tuus esse creda-
tur, cum sit vita per naturam vt Deus, quod ad
propriæ naturæ rationem attinet. tum enim
ipse quoque Filius te glorificabit. Gloriæ reve-
ra est Deo ac Patri, dum à nobis creditur quod
cum

ὅς ἐστι καὶ πατὴρ πάντων, ζωὴ κατὰ φύσιν ὑπαρχῶν ὡς θεός, κατὰ γὰρ τὴν τῆς ἰδίας φύσεως λόγον· πᾶσι
 γὰρ καὶ ὁ μὲς δοξάζει· δοξάζει ἀληθῶς τῷ θῷ καὶ πατρὶ, τὸ, κατὰ φύσιν ὡς ἡμῶν, ὅτι θεός ὑπαρ-
 χων

Α πρωτόλειον ὡς περ πῆς ἀνθρώπου φύσις ἀνα-
 τελεθίστην εἰς ἀφ' ἑαυτοῦ, ἐμφανίσαντα αὐτὸν τῷ θεῷ
 καὶ πατρὶ, καὶ ἡμῖν ἐγκατατίθειν ὁδὸν πρὸς Θεόν καὶ
 ζωὴν, καὶ ἐπιτελεσθέντων εἰς τὸ ἰσώτερον τὸ κατω-
 πτερόματις, οὗτοι πρὸς ὁδὸν ὑπὲρ ἡμῶν ἐστα-
 θῆναι λέγουσι, καὶ τὴν πᾶσιν μετὰ χριστοῦ δὲ χριστοῦ
 ἡνόμενος εἰς τὴν αἰῶνα. ὅτι οὗτος πᾶσι αὐτοῖς βα-
 δίζονται τῷ χριστῷ, πάλιν ἐκτελεῖται ὡς ἴδιον αὐτῶν
 τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, οὗτοι αὐτοῖς ἐκδοῦσάς τις. πῶς οὖν
 ἡ δέδοται, εἰπέ μοι, λέγει, ὅτι δὴ τὴν τελειότητα χρι-
 στοῦ χαρισάμενοι δόξαν, χριστοῦ κατασκοπεύοντες
Β δούλον. Οἱ μὲν δούλον αὐτὸν κατασκοπεύοντες τὸν
 χριστόν, δουλοῦντες ὁμολογουμένως, καὶ αὐτὸν ἀπ-
 μαύζοντες τὸν ὁμολοῦντα αὐτῷ θεῷ λόγον, πῶς δουλο-
 πῆσι ὡς βαλόντες μέτροις τὸ πρὸς αὐτῶν, καὶ ἐν
 αὐτῷ καὶ φύσιν, καὶ ἴδιον αὐτῶν. τὸ δὲ περὶ αὐτῶν λέ-
 γειν αὐτῷ τὴν δόξαν ὡς πρὸς πᾶσι, ἀβιλα-
 ρίας ἐπὶ τῆς ἐχάτης ἀποδοχῆς ἐναρξῆς. Εἰκὴ δὲ ἀ-
 λώσῃ πεφλυαρηκὼς ἐν τούτῳ, καὶ τὸ ἐπ' αὐτῷ μυστή-
 ριον οὐ νοσηκὼς· μάλλον δὲ σωτῆρ καὶ φροῦν καὶ
 λέγων τὰ ἐκαστία. ἡ γὰρ περὶ τῶν ὅτι θεὸς ὡς ὁ
Γ λόγος γένοιτο σαφές, αὐτῶν γὰρ ἐφ' ἧς εἰσι τὴν ἀνθρωπώ-
 τητά, τὴν τῆς δόξης κύριον, ὡς οὗτοι ἐχόντες δόξαν
 ἰδίαν, τῆς ὡς πρὸς πᾶσι μετὰ χριστοῦ δέδοται φῆς; καὶ
 ἐν τῇ τῆς κτιστοῦ καταλογίζῃ μέτροις, ἡ πάντα
 εἰσι· ἔξωθεν τὰ καὶ δοτὰ; τὸ γὰρ ἐχόν, ὅτι οὗτοι ἐλα-
 βεις, πρὶν αὐτοῖς αὐτοῖς τῇ κτίσει. Ἀλλὰ ναὶ φησὶ,
 ἀνέστη λέγοντα τὸν ἑμμανουήλ· πᾶσι δόξαν σου
 τὴν ἰδίαν. Οὗτοι οὖν, ὡς πρὸς τὴν τὴν αὐτῶν· πᾶσι δὲ εἰσι,
 ὡς καὶ ὁ υἱός σου δόξασθαι. εἰ μὲν ὡς δόξης ἀποδοχῆς
 τῆς ὡς πρὸς πατρός ἐφ' ἧς δόξης διὰ τὴν τὴν ἰδίαν,
 [ὅ]τι πᾶσι ἀεὶ φῆς, ὅτι δόξασθαι ἐν αὐτῇ ὁ πατήρ
Δ ὡς πρὸς τὸν υἱόν, ὡς ὡς δόξαν οὗτοι ἐχόν, ἡ τῆς πρὸς τὸν
 δεδεσμένον; ἀπὸ τῆς δυσβελίας. περὶ αὐτῶν γὰρ ἡ δὴ
 πᾶσι καὶ ἀποδοχῆς ἐκδοῦν, καὶ ἵπτοι ὡς. ἡ μὲν γὰρ
 θεία πᾶσι, καὶ τῶν ὅλων ἐπίκειται φύσιν, φῶς ἀπο-
 σιπν οὐκ ἐν, καὶ κατὰ τὴν τῶν ὅλων, ἐν δόξαν αὐτῶν
 πᾶσι τὴν αὐτῇ πᾶσι, καὶ μόνῃ περὶ τῶν τῶν. ἰπὶ δὲ
 δὲ γένοιτο ἀνθρώπου ὁμοιογενῆς τὸν θεὸν λόγον, ἐμμε-
 λει τὴν χάριτι θεοῦ διὰ τῆς ἰδίας σαρκὸς ὑπὲρ πα-
 τὸς γὰρ αὐτοῦ πατρός, καὶ δουλοῦνται αὐτῷ ὡς
 λύνει κράτος, ζωοποιήσας ὡς θεὸς τὸν ἴδιον ναὶ, σὺ
 πᾶσι τὴν αὐτῇ ὡς ἀνθρώπου, καὶ σωδὸν αὐτοῦ
Ε οἱ βούλεται τὸν πατέρα, τὴν αὐτῇ φύσιν μετασκοπεύ-
 ζοντες ὡς τὸ αὐτὸ δέχεται, καὶ αὐτοῖς πρὸς ἀ-
 φ' ἑαυτοῦ, καὶ τῶν πρὸς πατέρα βρέχων ἀποδοχῆς
 νοῦν κρείττονα· λελυμένης δηλοῦν τῆς ἀρχαίας
 ἐκείνης δόξης, καὶ τῆς ὅτι τῷ πρωτοπλάστῳ δόξης.
 οὗτοι οὖν ἐπὶ δὴ πᾶσι καὶ ἐν σαρκὶ καθορώμενος, ὡς
 εἶναι θεὸν κηρύττειται φύσιν, καὶ ἀληθεία, δό-
 ξασθαι σου φησὶ ὡς πᾶσι τὸν υἱόν, ὡς ἀνθρώπου, καὶ
 πατέρα κρείττονα, καὶ φησὶ ἀποδοχῆς. ὡς
 ὡς θεός, κατὰ γὰρ τὸν τῆς ἰδίας φύσεως λόγον· πᾶσι
 καὶ πατρί, τὸν πᾶσι αὐτοῖς ὡς ἡμῶν, ὅτι θεὸς ὑπὲρ
 ἡμῶν

χων ἀληθινός, καὶ ζωὴ καὶ ζωοποιός, ἵσται τι ἔσμεν. **A**
 αὐτὸς καὶ πᾶν ὁποῦν, διὰ τὴν ἡμετέραν, καὶ ὑπερβολῶς
 ἐκτίσκει τὸν υἱόν, ὃς ἐκ τῆς ἐμῆς φύσεως, καὶ ἐν σαρκὶ
 γέγονεν· ἀλλὰ τῆς ἐκείνου αὐτῆς φύσεως ἀγνοίας,
 ἀδιαλύθητι περὶ τὴν ὑπερβολὴν καὶ ἐξαίρετον
 διουσίαν καὶ ἡμῶν, ζωὴ καὶ αὐτὸς ὑπερέχων ὡς ἐκ
 ζωῆς, πάντες τε ἰσχυρὸν καὶ ἀμογήτη κατεργάζων, καὶ
 τὴν ὑπερβολὴν καὶ φθόρον τῶν ἀφ' ἡμετέρας δωρε-
 ματος. Οὐκοῦν καὶ οἱ δοξάζοντες λέγουσι τὸν υἱόν
 πατέρα ὁ υἱός, τὸ τῆς ἀνθρωπότητος ἀναλογίᾳ με-
 τρον· μὴ ἀφ' ἡμετέρας οἷς δύο μὲν τὴν ἐκείνου, τὸν ἑνα
 Χριστὸν καὶ υἱόν καὶ κύριον· ἀλλ' ἑνα καὶ τὸν αὐτὸν **B**
 ὁμοῦς, καὶ τῆς δόξης κύριον καὶ θιόν, καὶ δοξάζει δα-
 χόμενοι ἀνθρωπίνως. ἐννοεῖ γὰρ ὅτι, καίτοι φύσις τε
 καὶ ἀληθεία, θιός τε καὶ βασιλεὺς τῶν ὅλων ὑπερέ-
 χων καὶ κύριος, καὶ χαριστικῶς λέγουσι βασιλεὺς,
 ὅτι καθ' ἡμᾶς ἡρόμενος ἀνθρώπος τὸ ἀπείκωκεν ἑαυ-
 τόν, καὶ γέγονεν ὑπὸ ἡμῶν τῶν ἡμετέρων καὶ πατέρων. **C**
 ἐμῶν ὑπὸ νόμον. Θεοῦ γὰρ οὐ κατ' ἄδυνατον τρέ-
 πον τὸν σφόνδρος, καὶ ὁπλισμένους, καὶ ἰδρυμένους ἐν
 πίστει, πρὸς τῆς καίνεως πρέποντα μέτροις· ἀλλ' ἐξ
 αὐτῶν τι ὁμοῦς, καὶ τῶν τῇ θείᾳ πρεσβυτέρων φύσις, θιόν
 ὅτι τὸν αὐτὸν καὶ ἀνθρώπον ὁπλισάμενος τὸν υἱόν.
 Ἀλλὰ γὰρ ὑμῶν μὲν, ἡ περὶ τὴν λόγον· διου-
 σιν δὲ καὶ ἡμῶν εἰς τὸ ἐξελύκειν, ἀποκρίτως περὶ αὐ-
 τῆς, καὶ πρὸς αὐτὴν καὶ μόνον δοκῶν τι, ἔστι ἡμε-
 ῖν ὑπερβαλλόμενα φρονεῖν ἀγνοίᾳ. διόλου γὰρ καὶ ἰπέρως
 πρὸς οἷς ἐφ' ἡμῶν οἷς δύο τὸν ἑνα κύριον Ἰησοῦν τὸν
 Χριστὸν, καὶ αὐτὸν τὸν θιόν ἡμῶν σκευαστῶν μετ-
 εχόν, διὰ τὸ μὴ ἀνέχεσθαι μετ' ἡμῶν ὁμολογεῖν.
 ὅτι καὶ ἐκ τῶν ἀγίων περὶ τῶν, ἡ γὰρ ἀποκρί-
 λων ἐκ ἀγγέλων θεοφόρος ἐκ ἀνθρώπων ὁ Χρι-
 στός· θιός γὰρ μόνον ἡρόμενος ἀνθρώπος, μετὰ τὴν καὶ
 καὶ ἀληθείας αἰματός καὶ σαρκός. ἐφ' ἡμῶν οὕτως πάλιν,
 ὡς ἐκ τῶν αὐτῶν Χριστὸν ὁμολογεῖν τὸ ῥήμα.

Ὁ τρώγων μετὰ τὴν σάρκα καὶ πίνων μετὰ τὴν αἷμα,
 ἐν ἑμοὶ μένει, καὶ γὰρ ἐν αὐτῷ. μνημονεύει ὅτι πρὸς τὸ
 σκεπτός τὸ λεγόμενον· καθὼς ἀπίσκει με ὁ ζῶν πα-
 τὴρ ἐμὲ τὸν φαινόμενον· ἀλλ' ἐννοεῖται παρερμηνεύει.
 ἀκούσωμεν ἐκ τῶν ἐξῆς. καθὼς ἀπίσκει με ὁ ζῶν
 πατὴρ, ἐκείνος λέγει τὸν θεόν, ἐγὼ τὸν ἀνθρώπου
 τῆς. ἴδωμεν τίς ὁ παρερμηνεύων. λέγει ὁ ἀνθρώπος
 ἐκ τῶν τῶν θεότητος. ἀπίσκει ἐμὲ τὸν θιόν λόγον
 καθὼς ἀπίσκει με ὁ ζῶν πατὴρ, κατ' ἐκείνον κα-
 γὰρ ζῶν, ὁ θεὸς λόγος ἀπὸ τῶν πατέρων. ὅτι μὲν τὸ
 καὶ ὁ τρώγων με, καὶ πίνων με, ζῶν τῆς. τίνα ἐσθ' ὁμοῦς
 τὸν θεόν, ἢ τὸν σάρκα;

Μόνον δὲ οὐκ ἀπεσάληται τὸν σάρκα φθός, καὶ
 αὐτὸν ἵσται ἀφ' ἡμετέρας τὸν φαινόμενον· διὰ τὴν
 δὲ οὐ καὶ μόνον ἡμῶν εἰς τὸ διώκεται ζωοποιὸν τὸ
 θεοῦ τρεφόμενον. τί οὐκ αἱ θεοποιεῖν χρᾶται
 ῥαψφῶδες μάλιστα σάρκα ἡρώδου τὸν ἐκ θεοῦ πα-
 τὴρ λόγον, αὐτὸν καὶ κατὰ διὰ τὴν ζῶντα; ποῖα γὰρ ὅλως ἡρώδης, τῆς ἀνθρωπίνης φύ-
 σεως ἀποχρώσεως ἡμῶν, καὶ οἱ νοοῦν μόνον καὶ κατ' ἑαυτὴν, οἷς γὰρ τὸ διώκεται κατεργάζεται θάνατον, καὶ τὸ τῆς
 φθορᾶς

cum Deus sit verus, & vita & vivificans, parem
 sibi ac per omnia similem, ineffabiliterq. & su-
 pra omnem intelligentiam genuit Filium, qui
 non fuit minor etiam cum in carne natus est,
 sed præstantem illam egregiamq. naturalis nobi-
 litatis sibi insitæ pulchritudinem integram om-
 nino servavit, ita ut ipse quoque sit vita, utpote
 ex vita, & omnia possit, & sine labore perficiat,
 & his qui sunt morti corruptioniq. obnoxij, in-
 corruptionem donet. Igitur etiam si glorificari
 dicatur à Patre Filius, humanitatis mensuram
 reputa: ne post unionem in duo diuidas vnum
 Christum, & Filium, & Dominum; sed vnum
 eundemq. similiter & gloriæ Dominū & Deum
 intellige, & gloriā humanitatis accipientem.
 Cogita enim illum etsi natura vereq. Deus sit, &
 rex vniuersorum ac Dominus, tamen constitu-
 tum esse regem dici, cum factus homo nostri si-
 milis humiliavit seipsum, & factus est obediens
 Deo & Patri, & nobiscum sub lege. Nullo igitur
 modo quæ exinanitionis mensuræ conueniunt,
 sapientes homines & peritos & in fide confirma-
 tos conturbabunt, sed ex ijs ipsis & simul ex his
 quæ diuinæ naturæ conueniunt, ipsum Filium
 Deum esse eundem & hominem agnoscent. Sed
 sanis verbis non acquiescit, & ad effrenatum
 impetum admodum pronus, stulte sibi placet, &
 quæ ipse & quidem solus probat, & recte habere
 existimat, ea sentienda censet: perdit etiam
 alios, cum præter illa quæ dixit, vnum Dominum
 nostrum IESUM Christum in duo diuidens,
 etiā nostrum ipsum diuinum mysterium calum-
 niatur, in eo quod recusat nobiscum confiteri,
 Christum nō similiter atque vnum ē sanctis Pro-
 phetis aut Apostolis & Euangelistis Deiserum
 hominem fuisse, sed Deum hominem factum, ac
 vere participasse carnem & sanguinem. Sic au-
 tem rursus dixit, cum tamquam ex persona
 Christi verba proponeret.

Qui manducat meam carnem, & bibit meum san-
 guinem, in me manet, & ego in eo. memento de illius
 carne esse sermonem. Sicut misit me viuens Pater, me
 visibilem. At enim nonnumquam præter sententiam
 interpretor. audiamus sequentia: Sicut misit me vi-
 uens Pater, ille interpretatur diuinitatem, ego huma-
 nitatem. videamus quisnam præter sententiam inter-
 pretetur. Dicit hereticus hoc loco diuinitatem. misit
 me, ipsum Deum Verbum. Sicut misit me viuens Pa-
 ter, perinde atque ille & ego vivo, Deus Verbum,
 propter Patrem. deinde post hæc: Et qui manducat me,
 & ipse vivet. quem tandem manducamus, diuinita-
 tem, an carnem?

Solam ergo missam fuisse carnem dicis, & ip-
 sam esse asseris cum qui videtur? Satis est ergo
 etiam id solū nobis ad viuificandam naturam ty-
 rannide mortis oppressam. Quid ergo diuinæ lic-
 ter frustra occidunt, dum carnem factum ip-
 sum ex Deo Patre Verbum, sursum deorsum af-
 firmant? Quis enim prorsus Verbi fuerit usus, si
 nobis humana natura etiam sola & per se co-
 gitetur, satis est ad mortem destruendam, & cor-
 ru-

Philip. a.

1. Tim. 6.

NESTORIVS.
IOAN. 6.

CRISTUS
CAR. III.

E. Cor. 2.2.

Abstract

Jan. 6.

hi in vos, quoniam secundum revelationem notum mihi factum est sacramentum, sicut supra scripsi in breui, prout potestis legentes intelligere prudentiam meam in mysterio Christi, quod alijs generationibus non est agnitus filijs hominum, sicuti nunc reuelatum est sanctis Apostolis eius & Prophetis in spiritu, gentes esse coheredes, & concorporales, & comparticipes promissionis eius in Christo. Quoniam vero à principio nonnulli ex ijs qui crediderāt, huius mysterij traditionem ac vim ignorantes, ab eo quod conueniebat, diuertere volebant, & omnibus exposita conuiuia & publicas epulas in Ecclesijs intruebant, homines qui id facere consueuerant, obiurgat beatus Paulus, scribens: Numquid domos non habetis ad manducandum & bibendum? aut Ecclesiam Dei contemnitis, & confunditis eos qui non habent? Quid dicam vobis? Laudem vos in hoc? non laudo. Ego enim accepi à Domino, quod & tradidi vobis: quoniam Dominus Iesus Christus in qua nocte traditus est, accepit panem, & gratias agens fregit & dixit: Hoc est corpus meum, quod pro vobis: hoc facite in meam commemorationem. Similiter & calicem postquam cenauit, dicens: Hic calix nouum testamentum est in meo sanguine: hoc facite quotiescumque facitis, in meam commemorationem. Quotiescumque manducabitis panem hunc, & calicem bibetis, mortem Domini annuntiabitis donec veniat. Ac diuinum quidem hoc esse mysterium, participationemq. eius viuificam, & incruentam huius hostiæ vim longe illo legali cultu præstantiorem, per facile est videre vel ab eo ipso, quod illa præticipis hominibus sancita per Moysen, vmbra dicuntur, Christus vero eiusq. omnia, veritas appellantur: ad eamq. rem cōfirmandam nobis erit adiumento beatus Paulus, qui sic scripsit: Irritam quis faciens legem Moysei, sine vlla miseratione duobus vel tribus testibus moritur: quanto magis putatis deteriora mereri supplicia, qui Filium Dei conculcauerit, & sanguinem testamenti pollutum duxerit, in quo sanctificatus est, & spiritui gratiæ contumeliam fecerit? Edebant enim illi veteres homines agnum immolatum: sed illa vis eius escæ non ad satietatem ventris tantummodo cedebat, neque ea de causa sacrificandi ritus secundum legem seruabatur; sed ut mortem in alios inuadentem ipsi superarent, & exterminatorem effugerent. itaque nocte vna interfecta sunt Aegyptiorum primogeniti: illi vero nuda figura muniti, soli ab ea seruabantur, & vmbra auxilio habentes, etiam ipsa morte superiores euaserunt. Ergo conseruabant ipsæ figuræ eos qui ante nos fuerunt. Quanto igitur res nostræ sunt excellentiores, quibus ipsa veritas, idest Christus, illuxit, sanctamq. suam carnem ad participandum apposuit? quomodo id non sit omnibus perspicuum? Multo namque sunt proculdubio præstantiores ac superiores. Atque huius mysterij vim ut declararet Dominus noster Iesus Christus, ait: Amen dico vobis,

αἶμα παρὰ τὴν ἐκείνου ἐν μέλει· πῶς ἔχ' ἄποσι ἑσχατὴς· πλὴν γὰρ δὲ λίαν ἐν αἰμαίνουσι, καὶ ἐν τοῖς ἀγῶνι
κημένους, καὶ τὴν γὰρ ἡ μυστηρίαι δυνάμει ἑσχατὴ καὶ θεοῦ ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς ὁ Χριστός· αἰμῶν, φησὶ λέγει
ἡμῶν.

ποιῶν καὶ ἡμεῖς γινώσκοντες, καὶ διὰ τὸ μεταλαχόντες αὐτοῦ ἐν ἡμεῖς, καὶ ζωοποιούμεθα. διὰ τὸ φθαρτὸν πῦρ ἐνδύσασθαι ἀφθαρσίας, καὶ τὸ θνητὸν πῦρ ἐνδύσασθαι ἀθανασίας· ἀμφότεροι γὰρ ἐκ ἕραν καὶ ἀφθαρτοῦ καὶ ἀθανασίας ἐμποιήσαντες γίνονται ἡμεῖς ὁ Χριστὸς καὶ πιστῶσται ἡρώτων ὁ ἱερώτης Παῦλος· πῦρ μὲν, ὅτι ἐνδύσασθε τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν· ὅτι ὁ αὐτός, ὅσοι γὰρ εἰς Χριστὸν ἐμβαπτίζονται, Χριστὸν ἐνδύσασθε, τὸν θιοπρεπῶς λέγοντα καὶ ἀληθῶς, ἐγὼ εἰμι ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωὴ. Πρὸς δὲ τὰ τρία δὲ καταδείξας ἡδὲν, βδελυρωτέρων ἐπὶ τὴν δυσφημίαν δόποιαίμιν, προσεβήκει· ἀκούοντες μὴ ἐμὸς πάντας λέγοντες, ἀλλὰ τὸ μακαρίον Παῦλον· ὅσους δ' αὖ ἐδίδθη τὸν ἄρτον πότρου, οὐ εἶπεν τὸ σῶμα αὐτοῦ· ἰδῶμεν οὖν δόπο τούτου τίνας ὁ ἡμέτερος; ὅσους αὖ ἐδίδθη τὸν ἄρτον πότρου, καὶ τὸ πῦρ τὸν πότρου πῦρ, τὸν ἡμέτερον τὸν κύριον καὶ τὸν γέννησαν· ἀκούοντες καὶ ἐν τῇ ἐφελῆσει φανερώμενοι, ἄχρεις οὐ ἐλθῇ· τίς οὖν ὁ ἐρχόμενος; ὁποῦνται τὸν ἡμῶν ἀνθρώπου ἐρχόμενοι ὅτι τῶν νεφελῶν τὸ ἕρπονός μὴ δόξης πολλῆς· καὶ τὸ δὴ μῆζον, ὁ περὶ τῶν δόπο· τὸν σῶμα τὸν ἐρχόμενος δέκνυσται, καὶ κέραια περὶ ἰσχυρῶν βῶν· ὁποῦνται εἰς ὃν ἐξεκέντησαν· τίς οὖν ἐστὶν ὁ κεντητής; ἡ ἀλδρεῖ· ἀλδρεῖ γὰρ σῶμα, οὐ θιότης ἐστὶν. Σμικρὰ τριζαροῦν ὡς ἐφύω, τῆς αἰμαίνου θυσιᾶς ἡ ὁδοῦς, ὅτι πῶς περὶ μὴ γίνονται ἐφικτὸν ἐμὸς τῇ σαρκὶ καὶ τῇ τῆς θιότητος δαπαναδῶν φύσιν· ὅτι μὴ τῶν ἀμνηστῶν κεκράτηκαμεν, ἰδῶμεν ἔχοντες θυμὸν πᾶσιν ἡμῶν. ὅτι περὶ τῶν δὲ μοι δοκῆς, ὡς ἡκιστα μὲν θιότητος φύσιν ἐστὶν τὸ περὶ κέντητον ἐκ ἀγίας τραπίζας ἐκκλησιῶν, πᾶσι ἰδοὺ σῶμα τὸ ἐκ θεοῦ πατρὸς φῶς λέγου· θιὸς δὲ φύσις καὶ ἀληθῶς ὁ λόγος.

ἡ. ἀποτὰ τί τῶν αἰσθητῶν συγχέει, καὶ ἀπὸ τῶν ἀφανῶν καὶ τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐκ ἕραν, καὶ ζῶν διδόντες τῷ κόσμῳ μοιροῦν καὶ ἀγαθῶν, ὅτι μὴ θιότητος ἀνόμαστα διὰ τῆς τῶν θιητόρων φωνῆς, σῶμα ἐξ ἐμῶν τὸ δι' ἐμᾶς ἐκλυθῆναι τῶν, πῦρ τὸν πότρου πατρὸς λέγου; σῶμα δὲ διαπολεῖται, ἀνθρώπου δὲ φράσιν ὀνομάζεις ὅλως, αἱ μὴ θιόν οἶδα καὶ θεοῦ; δόξα γὰρ ἀπὸ τῆς ἐπισημότητος. ἀλλὰ γὰρ εἰς ὁρθῶς ἔχοντες τὴν καὶ τὸν νοῦν, ἀνθρώπου γὰρ ἡμεῖς περὶ τῶν θεοφόρων ἀπῶς τὸ ἐμμανήλ· εἴπε τὸ εἰς ἀντίβῳ ἐνοῦν π, ἐ λόγων ἀφαιδῆτας περὶ τῶν, τὸν ἀληθείας ἱερουργῶν, τὸν σφόν δὲ χιτήνας ἐ διδάσκαλον τὸ ἐθῶν, τὸν ἱερεὺ ἀληθῶς καὶ πᾶσι· φων Παῦλον ἱστοῦναι οὐδὲν ἴσως σποφάντων περὶ δόκας, τὸ εἰς ἀντὶ ἐ δοκιμασίας δόπο· τῶν ὁρθῶς καὶ ἀκρίβητας ἱερμένων παρ' αὐτῶν τῶν δυνάμειν. ἰδῶμεν γὰρ φων δόπο τούτου τίνας ὁ ἡμέτερος· ἄχρεις οὐ ἐλθῇ· τίς δὲ ἐστὶν ὁ ἐρχόμενος; ὁποῦνται εἰς ὃν ἐξεκέντησαν· ἡ ἐκ τῶν, ὁ πῦρ τῶν μὲν τὸν ἡμέτερον ἀνθρώπου ἐκλυθῆναι γὰρ θιότητος γὰρ καὶ εἰς ἕραν, ὅς καὶ τῆς τὸν ἡμέτερον ἐκλυθῆναι τῶν πατρὶ, καὶ εἰς ἕραν, ὅς καὶ τῆς τὸν ἡμέτερον ἐκλυθῆναι τῶν πατρὶ,

turæ participes effecti, consortium unitatis eius adipiscimur, spiritaliter simul & corporaliter sanctificari, ac vivificari. Oportet enim corruptibile hoc induere incorruptionem, & mortale hoc induere immortalitatem. Indumentum autem de cælo & incorruptibile & immortalitatem efficiens factus est nobis Christus, quod beatissimus Paulus confirmat, nunc quidem scribens: Induite Dominum nostrum IESUM Christum; nunc vero: Quicumque in Christum baptizati estis, Christum induistis; illum qui diivinitus vereq. dicit: Ego sum resurrectio & vita. Adhæc nihil veritus, execrabiliorum etiam blasphemiam enuntiat, adiiciens: Audi non me hæc dicentem, sed beatum Paulum: Quotiescumque manducabitis panem hunc, cuius est ipsum corpus antitypum. Iam igitur videamus cuius est mors? Quotiescumque manducabitis panem hunc, & calicem hunc biberis, mortem Domini annuntiabitis. audi etiam insequentibus aperit, Donec veniat. Quis autem venit? Videbunt filium hominis venientem in nubibus cæli cum claritate magna. & quod maius est, ante Apostolos Propheta manifestius venientem ostendit, & clamat, de Iudæis dicens: Videbunt in quem compunxerunt. Quodnam igitur illud computum est? Latus, latus vero corporis est, non diivinitatis. Exigua est igitur, ut dixi, incruentæ hostiæ utilitas, quia nimirum fas non est ut simul cum carne etiam diivinitatis natura consumatur: neque ea obtinemus quæ sunt impossibilia, ut ipsa incorporea natura nuda vescamur. Sed oblitus mihi videris haud naturam diivinitatis id esse, quod in sanctis Ecclesiarum mensis proponitur, sed proprium corpus Verbi ex Patre geniti, quod Verbum ex natura & vere Deus est. Cur igitur omnia confundis, imprudenterq. permisces, panem illum de cælo, & vitam mundo dantem promodum etiam deridens, quod Theologorum voce non sit diivinitas nuncupatum, sed corpus potius illius qui propter nos est homo factus, hoc est, illius ex Patre Verbi? Iam vero dicas velim quam ob causam omnino corpus Dominicum vocas, si non diivinum esse nosti, ac ipsius Dei? nam serviunt quidem omnia conditori. Sed enim non recte habent quæ in animo versas, & ipsum Emmanuel hominem esse Deiferum, prorsus credis. Deinde sententijs ac verbis, quæ cum pietate coniuncta sunt, omnino neglectis, illum veritatis sacrum administrum, illum sapientem architectum & doctorem gentium, sacrum revera & sapientissimum Paulum tibi calumnianti fore auxiliatorem putas, dum videris eorum quæ sunt ab eo recte sincereq. dicta, & recta probataq. via detorques. Videamus enim, inquit, ex hoc, cuius sit mors: Donec veniat, quis porro est qui venit? Videbunt in quem compunxerunt. Veniet igitur is qui ex humana conditione sustinuit mortem, & diivinitus resurrexit, qui in cælum redijt, qui etiam ineffabilis Deitatis augusta decoratur sede, & cum Patre con-

1. Cor. 15.

Rom. 8.

Galat. 3.

1. Ion. 1.

1. Cor. 10.

Matth. 24.

Matth. 24.

Zach. 12.

Ibid.

Philip. 2.

consideret, circumstantibus nimirum Seraphim, & supremis illis Virtutibus, mensuram suae servitutis qua illi subiecti sunt, non ignorantibus, omnibus etiam Potestatibus illum adorantibus, Virtutibus etiam ac Dominationibus. ipsi enim omne genu flectetur, & omnis lingua confitebitur, quia Dominus Iesus, in gloriam Dei Patris: & veniet, ut dixi, non in nostra humilitate, conspectus, sed in gloria divinitatis, caelo superisq. spiritibus cum stipantibus, & ipsi ut Deo ac Regi, & uniuersorum Domino assistentibus. Si igitur non est in carne, hoc est, non homo factum est Dei Patris Verbum, sed homo Deifer, latus corporeum habens, & compunctionem lateris passus, quomodo in sede supremae divinitatis conspicitur, velut quartus nobis Deus quidam recens post sanctam Trinitatem effectus? Non horres dicere vulgarem hominem, creaturae cultum exhibendum excogitans? Ergo ne veteribus laqueis detinemur? ergo ne Deo iniuriam intulit & nobiscum errore seducta est sancta illa multitudo supernorum spirituum? Si veteri errore liberati sumus in eo quod seruire creaturae tamquam rem impiam recusauimus, cur nos in vetera crimina conijcis, & efficis homincolas? Nos enim scimus & credimus illud ex Deo Patre Verbum carnem & sanguinem assumpsisse: sed quia permansit idem, nempe Deus, suam supra omnia excellentissimam dignitatem seruauit etiam cum perinde ac nos esset in carne. Porro cum sit Deus nihilo minus hoc tempore, quam fuerit olim, quamuis homo factus, tamen seruans sibi caelum habet, adorantemq. terram. scriptum est enim: Laude Domini plena est terra: operuit caelos gloria tua Domine. Tu vero es contrarius cum qui tanta est & naturae & gloriae amplitudine, ex nimia inscitia non vides. dixisti enim: Quis est qui venit? Videbunt filium hominis venientem in nubibus caeli. [tamquam scilicet metuens ne quis diffideret dicenti filium hominis eum esse qui venit. & prophetico testimonio confirmas argumentum. scriptum esse namque ais: Videbunt in quem compunxerunt. & quod praeterea ipse putasti esse ad coarguendum firmitus, imprudentissime adijciens: Quid nam est, inquis, illud compunctum? Latus. latus vero corporis est, an divinitatis? Sed si qui essent qui dicerent, Dei Verbum non factum fuisse hominem nostri similem, sed ad homines qui sunt in terris, aduenisse nuda vsum diuinitate, aut ad visum ac speciem, & tamquam in umbra, ut quibusdam impijs hereticis sentire visum est, haberes aliquam eiusmodi ratiocinationis construendae occasionem haud absurdam. iam vero cum praedicatio veritatis perspicue & euidenter ipsum Dei Verbum carnem factum dicat, & fuisse nostri similem, & filium hominis, & carne propter nos passum, sicq. venturum ut in caelum ascendit, ut Angeli voce testatum est, quos nam oppugnas, dic mihi, cuiusve opinionem tamquam stultam & ineptam improbas, cum cum qui venit, hominem esse

Nabuc. 2.

Matti. 24.

Zacch. 12.

AR. 1.

σαρκί· ἀφίξει δὲ ὁ οὗτος ἄνθρωπος, ὡς ἀναβεβηκεν εἰς τὸν οὐρανόν· [ἐ]στὶν καὶ πῶς τοῦ ἀγγέλου φωνῇ, ὡς τίνες ἀπαγγέλλουσιν ἐπὶ μὲν, καὶ πῶς τίνες δόξαν κατακιβδηλεύοντες ὡς ἀμαθῆ καὶ ἀσφύλοι, ἀνθρώπων ἡμῶν

A πείσονται ἐν κύκλῳ δηλοῦσι τῶν Σεραφίμ, καὶ τῶν ἀνωπύων δυνάμεων, ὅτι ἀγαθὸν τὸ εἶναι αὐτῶν δαλίας τὸ μέτρον· προσκυνοῦσιν τὴν αὐτὴν καὶ ἐξουσίας ἀπίσης δυνάμειος τὴν ἐκκυρότητα· καμψὴν γὰρ αὐτῶν πᾶν γένος, καὶ πᾶσι γλώσσαις ἐξομολογήσονται, ὅτι κύριος Ἰησοῦς, εἰς δόξαν τοῦ πατρὸς. ἤξει δὲ ὡς ἐφ' ἡμᾶς, ὅτι ἐν γὰρ τῇ καθ' ἡμᾶς σμικροπρεπείᾳ φαιρόμενος· ἐν δὲ κλεινᾷ δὲ μάλλον τῇ θεοπρεπείᾳ, δορυφορεῖται κερνοῦ καὶ τῶν αὐτῶν πτωμάτων ὡς θεῶν καὶ βασιλέων, καὶ τῶν ὅλων διπλωτῶν περιεστημένων· εἰ περ οὖν ἐστὶν ὅτι ἐν σαρκὶ μάλλον, ἢ γινώσκουσιν μέγας ὁ πατὴρ τοῦ πατρὸς λόγος, ἀνθρώπος ὁ θεοφόρος πλῆρης ἐχὼν σώματος, καὶ ὑπομείνας τὴν ἀσκήτησιν, πῶς ἐν θρόνῳ ὁρᾷ, τῆς ἀνωπύου θεότητος τίπτερος ὡς αὐτῶν ἡμῶν μὴ τὴν ἀρίστην τριάδα πρὸς φανερὰς τοῦ ἀναδεδειγμένου; ἢ καταπίπτει καὶ τοὺς ἀνθρώπους, τῇ κτίσει τὸ σέβας ὀφειλόντων; ἀρα τίς δέχεται ἐν ἡμέτῃς βρόχοις; ἀρα πεπερμένον εἰς θεόν, καὶ πεπληρωμένον μετ' ἡμῶν, ἢ ἀρία τῶν αὐτῶν πτωμάτων πληρῶν; εἰ τῆς δέχεται ἀπίσης ἐκκελευσμένη, τὴν κτίσιν λατρεύει ὡς δουρεῖς παρακρούμενοι, τί πάλιν ἡμᾶς τίς δέχεται ἐγκλημάσιν ἐν ἡμέτῃς φανερὰς ἀνθρώπων; ἡμῶν μὲν γὰρ ἴσμεν καὶ πεπιστώκαμεν, ὅτι γίνονται ἐν προσλήψει σαρκὸς καὶ αἵματος ὁ ἐκ τοῦ πατρὸς λόγος· ἐπεὶ δὲ ὁ μετέστηκεν ὁ αὐτὸς δηλονότι θεός, τῆς ἐκείνης καὶ πάντων ὑπεροχῆς τὸ ἀξίωμα διεσώσεται· καὶ περ ὡς σάρκα καθ' ἡμᾶς· θεός ὁ ὑπάρχων, ὅθεν ἦτορ, ἢ πάλαι καὶ νῦν, καὶ ἐν γίνονται ἀνθρώπων, λατρεύει ἔχων τὸ ἔσχατον καὶ προσκυνοῦσιν αὐτῷ γὰρ· γὰρ ἀπὸ τοῦ ὅτι τῆς ἀνέστως κυρίου πλήρης ἡ γῆ· ἐκάλυψεν ἕρηνους ἡ δρετὴ σου κύριε· σὺ δὲ πάλιν τὸν οὕτως ἐχόντα φύσιν πρὸς καὶ δόξης, ἐκ πολλῆς ἄρας ἀβελτηρίας, ἔχοντες· ἐφ' ὅτι πῶς ὁ ἐρχόμενος; ὅψοιται τὸν ἡνὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενος ὅτι τῶν φιλοῦν τὸ ἔσχατον ὡς αὐτῶν διδῶν μὴ ἀρα τὴν ἀπείρητον ἡνὸς ἀνθρώπου λίσσονται τὸν ἐρχόμενον· καὶ προσφάτω μαρτυρία βεβαίως τὴν δόξαν· γὰρ ἀπὸ τοῦ ὅτι φησὶ ὅψοιται εἰς ἐκείνην· καὶ τὸ ὅτι τῷ αὐτῷ ὡς αὐτῶν εἰς ἐλέγχους ἀποδείξεται ἀποσιώπων προσυθείς· τίς οὖν ἐστὶ φησὶν, ὁ περὶ τῆς ἡλικίας· πλῆρες ὁ σώματος ἐστὶν, ἡ θεότης; ἀλλ' ἡμῶν ἡνὸς οἱ λέγοντες, ὡς ὁ γίνονται κατ' ἡμᾶς ἀνθρώπων ὁ πατὴρ τοῦ λόγου· ἐπεφοίτησε δὲ τῆς ὁπλίστης, γινώσκων ἡρώματος, ἢ γινώσκων ἐν δοκῇ· ὡς ἐν σκιά, καὶ φρονεῖν ἐδοξέησιν τῶν αἰσίων αἰρετικῶν, ὡς αὐτοὶ πρὸς φανερὰς τίς τῶν λόγων κατασκήνους, ὅτι ἐξ ὧν τρέχουσιν τὸ ἀκέραιον· ἐπεὶ δὲ τὸ τὴν ἀληθείας κήρυγμα, σαφῶς πρὸς ἐσθλῶς τὸν τοῦ θεοῦ λόγον σάρκα πρὸς γινώσκων φησὶ, γινώσκων δὲ κατ' ἡμᾶς καὶ ἡνὸς ἀνθρώπου, ἐκ παλαιῶν ὑπερ ἡμῶν

ἡμῖν δοτῶνται φιλοεικῆς τὸν ἐρχόμενον, πλὴν ἔχοντα σωματικὴν τὴν τῆ λόγῃ διανοητικὴν αἰσθητικὴν σκοπὸς ὡς ἐφ' ἑαυτὸν ἡμῖν θεοφόρον, καὶ ἔτι δὲ μάλλον θεὸν ἐκλυτρωπητικόν, ὡς ἀπομύζον εἰς μέσον τὴν Εμμανουήλ. γάρτοι καὶ αὐτῶν ποῦ οὐ τοῦ θεοῦ λόγος καὶ πίστες ἡδὲ πίστες ἱερᾶς τῆς θείας συμβαίνουσαι χάριτες, καὶ τῆς ἀποστολικῆς τῆς ἀγγελικῆς ὡς ἀποστόλων σκοπὸς, εἰς αὐτὸν ποῦ στυπνέται. οὐδὲ δὲ πάλιν, καὶ κατ' ἐπεὶ ἡμῖν περὶ αὐτοῦ τρέπον· σκηπὶν μὲν καὶ διπλοῦν τῆς εἰς μίαν κατακρινῶσιν ὅτιαι, τὴν τῆς σαρκὸς, καὶ τὴν τῆς θεότητος φύσιν· καὶ τὴν μηδεὶς ὅτιαι ὡς πῶς μὴ, ταῦτα συγχρόνως, μὴ τὴν μὴ ἀλλήλους συμφύροισι καὶ δὲ καὶ φῆς.

Διατὶ οὖν, καὶ ὡς ἀπὸ τοῦ ἡκούμεν, αἰμφοτέρων καὶ σε κεκαμένον, ὁ κύριος τὴν τοῦ μυστηρίου δύναμιν τῆς μαθητικῆς ὡς ἀποστόλων, οὕτω φησὶ· λαβὼν τὸν ἄρτον, καὶ εὐχαριστήσας, ἔδωκε τῆς μαθητικῆς αὐτοῦ, λέγων· λάβετε φάγετε πάντες· τὸ τοῦ καὶ μου ἐστὶ τὸ σῶμα. Διὰ τὴν μὴ εἶπαι, τὸ τοῦ ἐστὶν ἡ θεότης μὴ ἡ ὑπερὺν κλωμένη; καὶ πάλιν τὸ ποτὲ τῶν μυστηρίων διδόν, ὅτι εἶπαι· τὸ τοῦ ἐστὶν ἡ θεότης ἡ ὑπερὺν ἐκχωρήσασθαι· ἀλλὰ τὸ τοῦ ἐστὶν τὸ αἶμά μου τὸ ὑπερὺν ἐκχωρήσασθαι, εἰς ἀφίσιν ἀμαρτιῶν.

Ὅτι μὲν οὖν εὐχῆς κομῶν τὸ ἀντιπαύσαι δοκῶν τῆς οὐκ οὐκ ὅλως, καὶ ἀντιπαύσαι εἰκῇ, διχομύτους εἰς ἀντίθετον, τὸ μηδεὶς πῶς τὰ χαρὰ δοκῶν, ἡ φροῦν, ἡ λέγειν, πῶς ἔχ' ἀπαισιν ἐναργίς; εἰ καὶ δὲ τις εἴποιτο φιλοεικῶν, ὅτι μὴ ἵππος ἐστὶ καὶ φροῦν ὁ βοῦς· μὴ τὴν μὴ αὐτῶν ἵππος, τὸ τοῦ φροῦν, ἡ λέγειν ἀνιχομένη μηδεὶς, πῶς ἔχ' ἀπαισιν ἐναργίς, καὶ πῶς καὶ τὸ τοῦ ἐκατόμυτος, εἰς αἰετὰ δαίμων, καὶ πυκνῶν ἐπ' ἀδελφῶν, καὶ ἐπ' ἀδελφῶν τῶν περὶ κινεμένων ἰδρωτῶν ἑαυτῶν καὶ πῶς διπλοῦν; ἔχοντα καὶ ἐγὼ καὶ φημι περὶ πικρῶν τὴν ὁμολογημένων· ἵνα ἐκ κοσμοῦ οὗ τὴν τὴν παρ' ἡμῶν ἀντιπαύται. πλὴν ἐκ τῶν ἰσχυρῶν· οἱ μὲν καὶ πῶς οὐ φαίμαι πλὴν, εἰς τὴν καὶ τοῦ σώματος μεταπικρῶν φύσιν τὸν ἐκ θεοῦ λόγον, ἐπαινώσας τὴν αὐτὴν μάλα εἰκότως, ὅτι μὴ μάλλον ἐφ' ἑαυτὸν τὸ σῶμα διδόν, λάβετε, φάγετε, τὸ τοῦ μου ἐστὶν ἡ θεότης ἡ ὑπερὺν κλωμένη, καὶ τὸ τοῦ ἐστὶν οὐ τὸ αἶμά μου μάλλον, ἀλλ' ἡ θεότης ἡ ὑπερὺν ἐκχωρήσασθαι. ἐπὶ δὲ οὖν οὗ θεοῦ ὡς ὁ λόγος, ἵδιον ἐπιήσασθαι σῶμα τὸ ἐκ γυναικὸς, ἀλλοίωσιν, ἡ τροπὴν ὡς μίαν ὑπομετασχηκῶς, πῶς οὐκ ἴδιον πῶς ἡμᾶς ἡ ψευδοειπωτῶν, λέγειν, ὅτι λάβετε φάγετε, τὸ τοῦ μου ἐστὶ τὸ σῶμα; ζῶν οὖν ὑπερὺν ὡς θεός, ζῶν καὶ ζωοποιὸν ἀπὸ φησὶν αὐτό. Βραχὺ τοιαύτων ἀναμύσεις πῶς τὴν ἀληθείας, αὐτὸ οἱ καὶ καὶ σταυρὸς τὸ πῶς τὸν εἰς λόγους καθύστερ, βαπτιστῶν πικρῶν, καὶ πῶς τῆς ἀσθενείας δόγμασι ἀσθενείας ἀντιπῶν τὸν ὡς σημεῖον τυπὸν καὶ ἀπὸ τῆς συλλόγου.

A esse nobis ostendere niteris, corporeum latus habentem lancea compunctum? Sed tibi propositum est, ut dixi, ipsum Emmanuel hominem nobis Deiferum in medium producere, non Deum hominem factum. nam ipsum Dei Verbum factum est homo. hæcq. fides. cum sacris divinisq. litteris congruit, & Apostolicæ Evangelicæq. traditionis scopus in hoc ipsum tendit. Tu vero rursus alio quoque modo nobis portenta verborum narras. Simulas enim eos reprehendere qui carnis divinitatisq. naturam in vnam permiscunt essentiam, tametsi nemo sit, ut opinor, qui ista confundat, aut inter se commisceat. Itaque dicis.

B Cur autem etiam, ut paulo ante audiebamus, si vitæque, ut tu opinaris, commixta sunt, Dominus nosset cum mysterij vim discipulis traderet, sic dicit: Accipite, comedite omnes: hoc est enim corpus meum. cur non dixit, Hoc est divinitas mea quæ pro vobis frangitur? Rursumq. cum poculum mysteriorum daret, non dixit: Hoc est divinitas quæ pro vobis effunditur, sed, Hic est sanguis meus qui pro vobis effunditur in remissionem peccatorum.

C Per quam stultum sane esse, ijs aduersari velle qui nulli sunt, & frustra contendere, idq. ad oppugnandum sumere quod fortasse nemini vniquam aut sentire aut eloqui visum est, perspicuum omnibus esse quis neget? Nam si quis velit contentiose refutare bouem non esse ex natura equum, neque hominem equum, nemine id sentiente aut dicente, nonne sit ridiculus, & præterea nugator vanus, ærem verberans, & pugnans in incertum, & nulla re proposita sibi molestias ac labores assumens? Oportere enim equidem puto, prius propositum esse aliquid in confesso, ut rite tum à nobis refutatio subiungatur. verumtamen illud dicendum videtur: nam si esset qui dicere auderet, ipsum Dei Verbum in corporis naturam esse mutatum, accusaret quispian, & quidem iure, quod non dixisset cum corpus daret, Accipite, manducate, hoc est mea divinitas quæ pro vobis frangitur, & hoc est non sanguis meus, sed divinitas quæ pro vobis effunditur. nunc vero cum ipsum Verbum quod Deus erat, proprium sibi fecerit corpus natum ex muliere, neque ullam aut alterationem aut mutationem pertulerit, quomodo non æquum fuit sine ullo mendacio nobis dicere, Accipite, comedite, hoc est corpus meum? Cum autem esset vita tamquam Deus, vitam simul & viuificum illud effecit. Igitur si paululum ad veritatem aspexeris, te ipse de superuacuitate sermonis accusabis, cum ubique nugeris, & aduersum dogmata pietatis tuum hunc adulteratum molestumq. sermonem imprudenter opponas.

Historia. Marib. 26.

Cyrillus. Cap. vii.

Fig. απμ

Galat. 6.

Rom. 1.

Matth. 27.

Ibid.

Iuan. 10.

Iuan. 19.

G LORIATUR beatus Paulus de Christi passionibus, & ait nunc quidem, Mihi absit gloriari nisi in cruce Christi, per quem mihi mundus crucifixus est, & ego mundo: nunc rursus, Non enim erubescio Euangelium; virtus enim Dei est in salutem omni credenti, Iudæo primum & Græco. Atque in hunc modum ille vir spiritu Dei plenus & sibi sentiendum censebat, & ceteros imbuendos. Neque enim hæc frustra scripsit, sed ut nobis persuaderet, ut integritatem eius quæ in illo erat fidei studentes æmulari, de Christi passionibus gloriemur. Sed nonnulli de Christi cruce erubescunt, & doctoribus qui per orbem terrarum extiterunt, quia contraria sentire malunt, impie resistendo, Christi passiones propemodum irrident miseri, & erubescunt Christi Euangelium, cum Iudaica stultitia laborent, & illis nulla ex parte sint inscitia inferiores. Crux namque Salvatoris nostri illis facta est scandalum. itaque cum illum vitæ auctorem legisq. finem ligno suffixum viderent, quæiebant aduersus eum exosa Deo capita, nullo modo Deum revera esse credentes qui homo factus esset, atque ad exinanitionem descendisset; sed rati potius vnum promiscue è nostro numero hominem illum esse, & tamquam ex malo cordis sui thesauro proferentes mala, dicebant, Qui destruis templum Dei, & in tribus diebus ædificas illud, salva te ipsum: si filius Dei es, descende de cruce. & iterum, Alios saluos fecit, seipsum non potest saluum facere? Si rex Israel est, descendat nunc de cruce, & credemus in eum. Non enim illum, ut modo dixi, Deum esse putabant secundum naturam, neque Dei & Patris vere Filium, sed de se prædicare, & audacter diuinitatis opinionem sibi arrogare. Itaque nunc dicebant: De bono opere non lapidamus te, sed de blasphemia, quia tu homo cum sis, facis teipsum Deum. nunc ad Pilatum adducebant, & crucifigi rogabant. deinde cum ab eis exposceretur, ut tantæ aduersus eum malevolentia causas edicerent, illico accusabant, & clamabant dicentes: Quia filium Dei se fecit. Verum ecce hoc quoque tempore non ab Israelitis, neque à multitudinem Phariseorum, sed ab ijs qui videntur esse Christiani, & in magistrorum numero censentur, & eorum qui sortiti sunt diuini sacerdotij munus, eadem sustinere conspicitur. Non enim Deus esse secundum naturam, & vnus & solus & vere Dei & Patris Filius creditur. eorumq. in hac re perfidie causa est, quod mortem propter nos carne pati voluerit, quamuis ea de causa dispensatorie ad exinanitionem descendit, ut carne pro nobis passus, destrueret mortis imperium, utpote cum vita esset secundum naturam, & ex vita, hoc est, ipso Deo ac Patre editus. hominum quippe natura tamquam in initio primaq. radice, hoc est in Adam, corruptionis

Δὲ πότε καθυγμένον εἰς κένωσιν οἰκονομικῶς, ἵνα καὶ παθὼν ὑπὲρ ἡμῶν σαρκὶ, καταργήσῃ τὸ θάνατον τῆς κρείττης, ἅπτε δὲ ὑπάρχων κατὰ φύσιν ζωὴ, καὶ ἐκ ζωῆς ἀναφύῃ πάλιν θεοῦ καὶ πατρὸς. κατηργήσῃ γὰρ ἡ ἀνθρώπου φύσις τὴν φθαρτὴν, ὡς ἐκ ἀπερχομένη καὶ ῥίζῃ τῆς πρώτης, τυφύλῃ, Ἀδάμ. ἐπὶ δὲ

E πιστευώμεθα μὲν ὅτι πᾶσι τοῖς Παῦλος τῆς παθήσεως τοῦ Χριστοῦ, καὶ Φησὶ ὅτι μὲν, ὅτι ἐμοὶ μὲν μὴ γένοιτο καυχᾶσθαι εἰ μὴ ἐν τῷ σταυρῷ τοῦ Χριστοῦ, δι' οὗ ἐμοὶ κόσμος ἐσταύρωται, καὶ γὰρ τῷ κόσμῳ ὅτι ἦν, ἔγωγε ἐπαχύνωμαι τὸ διαγέλωτος, δι' ὧς καὶ ἡμεῖς ἐσμὲν ἐν σωτηρίᾳ παρὰ τῷ πιστεύοντι, ἰσθαιῖν τὴν πρώτῃ καὶ ἑλπίδι. ἀλλ' ὅδε μὲν ὁ πᾶσι κοινὸς φόρος ἦν ἐν τῷ φρονεῖν αὐτοῖς, καὶ μὲν καὶ ἐτέρους μυσταγωγῶν. γέγραφε γὰρ ὁ ματῶν, ἀλλ' ἵνα ἡμᾶς ἀναπαύσῃ τῆς ἐκείνης αὐτῷ πίστεως τῆς ἐρησίου τῆς ζήλου ἡρημένους τῶν Χριστοῦ παθήσεων ἐναβριώσασθαι. ἐπερυδελῶσι ἡμεῖς τῷ σταυρῷ, καὶ τῶν γενομένων τῶν ὑφ' ἡμῶν μυσταγωγῶν, αἰσθάνειν αὐτοῖς περὶ αὐτοῦ. Δὲ τὸ φρονεῖν εἰλέσθαι τὰ ἐκείνη, μόνον καὶ καταμειδιῶσι οἱ πάλαι τῶν Χριστοῦ παθῶν, ἀχύνοντες τὴν τὸ διαγέλωτος, ἰσθαιῖν ἡμῶν τῶν ἀμυδίων, ἔτι ἐκείνων ἀβελτηρίας κατ' ἐδέειν τρέπον ἡπώμενοι. γέγραφε γὰρ αὐτοῖς σκατάλοιο τὸ σωτῆρος σταυρὸς καὶ τοῦ τῷ ζύλῳ σωτῆρος λαθῆναι βλέποντες τὴν τῆς ζωῆς ἀρχήν, τὸ ἵνα πᾶσι, ἵσθον μὲν ἐπ' αὐτῇ τῆς θεομισίας κεφαλῆς, οὗ θεοῦ εἶναι πιστεύοντες ἀληθῶς ἐκλυθῆναι τὴν καὶ καθυγμένον εἰς κένωσιν, οἰόμενοι ἡ μάλλον, ἵνα τὸ κατ' ἡμᾶς ἀνθρώπων ἀπλῶς ὑπάρχων αὐτῷ ἱφασκον ἡ ὡς ἐκ πνευμάτων ἡσυχῆ τῆς καρδίας αὐτῶν περὶ φέροντες τὴν πνεύματι ὁ καταλύων τὴν ἐκείνην τὸν θεοῦ, καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις οἰκονομῶν αὐτῶν, σῶσι σταυρῶν, εἰ ὡς εἰ τὸν θεοῦ, καὶ κατὰ βῆθι δὸς τὸ σταυρὸς. ἔπειτα, ἀλλ' ὡς ἵσθον, ἵσθον ὅτι δι' αὐτῶν ὡς βασιλῆς Ἰσραὴλ ἐστὶ, κατεβάτω ἡμεῖς δὸς τὸ σταυρὸς, καὶ πιστεύομεν ἐπ' αὐτῷ ὅτι ἡμεῖς, κατὰ πρὶν ἱφασκον ἀρτίως, θεοῦ ὡς τὸ φῶς ὑπάρχων αὐτῶν, οὗ μὲν ὡς ἀληθῶς τὸν θεοῦ καὶ πατρός, ὡς αὐτῶν ἵσθον ὅτι μάλιστα καὶ τὴν τῆς θεότητος δόξαν αὐτῶν περὶ φέροντες δὸς τὸν λαόν. τὴν γὰρ, πρὶν μὲν ἱφασκον ὡς καλὸς ἔργου ὁ λειψίζομεν, ἀλλὰ πρὶν βλασφημίας, ὅτι οὐκ ἀνθρώπος ὡν, πρὶν σταυρὸν θεοῦ. πρὶν ἡ Πιλάτῳ περὶ τὸν σταυρὸν παρὶν καλῶν. εἰτα τῆς ἐπ' αὐτῷ σκαμνότητος τὰς αἰτίας ἡμῶν ἐξαπύμενοι, κατηγόρου ὡς, ἔκαστος κερῶν λέγοντες, ὅτι ὡς θεοῦ ἵσθον ἐπὶ τῆς ἀλλ' ὅτι δὲ ἐν τῷ ὡς ὡς τὸ Ἰσραὴλ, οὗ μὲν τῆς τῶν Φαρισαίων πληθύνος, ἀλλ' ἐκ τῶν δοκούντων ἵσθον χριστιανῶν, ἔκαστος μὲν ἐκ διδασκάλους, ὡς πρὶν τὴν θεοῦ λαχόντων ἱερουργίας, τὰ ἵσθον πρὶν ἵσθον. ἀπὸ τῆς γὰρ, ὅτι καὶ θεοῦ καὶ φύσιν ἐστὶν, ὡς πρὶν ἵσθον καὶ ἀληθῶς ὡς τὸν θεοῦ καὶ πατρός. ὡς φησὶ ἡ τῆς ἐπ' αὐτῷ δὲ τῷ δυσβουλίας αὐτοῖς, πρὶν παθῆναι εἰλέσθαι σαρκὶ τὴν δι' ἡμᾶς ἵσθον κατὰ

ἐπεὶ δὲ τὸ πρῶτον ἐκείνη ἀπὸ τῆς ἐξουσίας τῆς νομο-
 θέτης καὶ θεῶ, καὶ περιεργασίᾳ πρὸς ὑπερέχον, ἐπα-
 ρετο ὡς ὁ θεὸς, καὶ πατέρα καὶ υἱόν· καὶ βασι-
 λεύει ὁ πατὴρ ἀπὸ Ἀδάμ μέχρι Μωσέως, ἐκ-
 τελευτήσας αἰς ἀπὸ τὴν ἐξ αὐτοῦ ἀνέστη, καὶ υἱός,
 τῆς οὐκ ἐκείνης δίκης· ῥίζης γὰρ ὡς ἀπὸ αὐτοῦ
 φθαρτῆς, φθαρτοὶ καὶ ἡμεῖς, καὶ τοῖς τοῦ πατρὸς
 βρόχοις ἐσχημένοι διηπλοῦμεν οἱ δαίμονες. ἐπεὶ δὲ
 οὗτος χρηστὸς πρὸς ἡμῶν ὁ δημιουργὸς ἐσκέψατο, καὶ
 ἀνθρωπίνης τῆς φθορᾶς ἀνασχεῖσθαι πρὸς τὸ ἀπὸ
 χῆς τὴν αὐτοῦ φύσιν ἠθέλησεν· ῥίζαν ὡς ἡμεῖς
 ἐπὶ τῇ δαίμονι, ἐκ ἀνέχομεν καὶ ἐκ τῆς πα-
 τέρης, τὸν ἐκ κύνων ἰσχυρὸν τὸν Χρυσόν, τυττῶν τὸν
 ἐκ τῆς ὑσίας αὐτοῦ θεοῦ λόγον, καὶ ἡμᾶς ὑπομέ-
 νοι αὐτοῦ, ὑπομένοντες ἐκ γονακῶν. ἢ γὰρ τοῦ θεο-
 φόρου εἶναι φάμεν ἀνθρώπων ἀπλῶς, ἀλλὰ αὐτο-
 χρηστῶς· ἀλλήλων τὸν ἐκ θεοῦ λόγον ὡς ὁμοῦ σαρ-
 κί, ἵνα τὴν ἰδίαν ψυχὴν περικύβηται ὑπερῶν, καὶ
 δοῦν τῷ πατρὶ τὸ ἑαυτοῦ σῶμα δι' ἡμᾶς οἰκτο-
 ρικῶς· ὅτι καὶ τῆς φθορᾶς ἀποφθίνας
 ἀπὸ τῆς ἐκ νεκρῶν ἀναστάσεως, ὡς ἀποφθίνας
 συμπαντικῶς τὸν εἰς αὐτὴν πιστεύοντες, ὅτι καὶ ἡμεῖς
 ἐμεν, καὶ ἀμείνονες ἀποφαινοῦμεν τὸν πατέρα δις-
 μῶν, καὶ τῆς φθορᾶς ἀρκύνοντες ὁλίγα πεφρονη-
 τας. Ἐποδοῖεν οἱ καὶ τοῦ πατρὸς θεοῦ Παῦλον
 ἐν παντὶ ποιῆσαι λόγον καὶ παύσαι, τοῦ θεοῦ καὶ
 πατρὸς τὴν εἰς ἡμᾶς ἀγάπην. ἔφη γὰρ ὁ αὐτὸς· τί οὐ
 ἐροῦμεν πρὸς πάντας; εἰ ὁ θεὸς ὑπερῶν, τίς καὶ
 ἡμῶν; ὅς γε τὸ ἰδίον υἱὸς ἐκ ἐφύσθη, ἀλλ' ὑπερῶν
 ἡμῶν πάντως παρὲς αὐτὸν, πῶς ἔχει καὶ αὐτὸν
 αὐτὸν τὸ πάντας ἡμῶν χαρίσται; καὶ τοῦ ὑπερῶν
 μὲν εἶναι, χαρίσται καὶ κατὰ θεῖον υἱὸς, καὶ κεκλή-
 μεθα γὰρ θεοὶ, καὶ υἱὸς ὑψίστου πάντες· αἱ δὲ καὶ
 μόνος ὁ κατὰ φύσιν καὶ ἴδιος αὐτὸς, τυττῶν ὁ ἐξ
 αὐτοῦ θεὸς λόγος, καὶ ὅτι γίγνεται αἰετῶς. οὕτως γὰρ αὐ-
 τὸν καὶ ὑπερῶν πάντων διδοῦναι φάμεν, καὶ καὶ
 αὐτὸς τοῦ φησὶν· οὕτως γὰρ ἡγάπησεν ὁ θεὸς τὸν κόσ-
 μόν, ὥστε τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἵδωκεν, ἵνα
 πᾶς ὁ πιστῶν εἰς αὐτὸν μὴ ἀπολέται, ἀλλ' ἔχῃ
 ζωὴν αἰώνιον. μονογενὴς μὲν οὐκ ὁδοῖς· ἀνέφυ-
 γὸν μόνος ἐκ τῆς τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς οὐσίας ὁ ἐξ
 αὐτοῦ καὶ ἐν αὐτῷ λόγος. ἐπεὶ δὲ γίγνεται ἀνθρώ-
 πος, πῶς τὸν τὴν εἰς αὐτὸν ποιούμεθα πίστιν, τὸν
 καὶ σάρκα πατέρα αὐτοῦ καὶ γενέσθαι, καὶ ὁμο-
 λογῶντες τὴν ἀγάπην· τὸ αὐτὸν ἰδόντες ἡμεῖς πρῶτον
 ἡμῶν καὶ ἐκείνης καί τοις ἀνθρώποις οἰκτορικῶς,
 παρὲς τὴν σαρκεὶ δι' ἡμᾶς τὸν πατέρα, ὃ ἐγ-
 γερμένον ἐκ νεκρῶν. ἀλλ' οὐκ οἶδ' ὅπως τίς παρ' ἡ-
 μῶν ἐπαχάλλει λόγοις ὁ τῆς ἐκείνης ἀμείνας συ-
 νήγερτος. ἔφη γὰρ πάλιν.

Ὅτι μὲν οὐκ ἐπὶ τῆς γνησιότητος τῆς ἐκ τῆς χει-
 ρὸς τοῦ πατρὸς τῆς οὐκ ἐκείνης, ἀλλ' ἐκ τῆς ἀγάπης
 μόνος ὁ θεός, ἵνα παρὲς τὸν θεὸν ἀναγνώσκωμεν· ἐκ τῆς
 φωνῆς, ὅτις, κατὰ τὴν ἀλήθειαν τῷ θεῷ ἀπὸ τοῦ πα-
 τρὸς υἱὸς αὐτοῦ. οὐκ εἶπα, ἀλλὰ τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱόν.

A morbo laborauerat. Vbi enim per inobedien-
 tiam legislatorem & Deum offendit, & qui illum
 ut esset produxerat, statim sub maledicto fuit, &
 morti subiectus: & regnavit mors ab Adam vs-
 que ad Moysen, cum eius criminis poena in uni-
 uersum ex illo semen ac genus extenderetur, na
 velut ex corrupta radice nati, corruptibiles ipsi
 quoque & mortis laqueis constricti permane-
 bamus miseri. Postea vero quam de nobis ille
 conditor meliora cogitavit, & corruptione sub-
 lata hominis naturam reformare ad priorem
 statum voluit, radicem quodammodo nobis al-
 teram protulit, quae teneri morte non posset, il-
 lum inquam unum Dominum Iesum Christum,
 hoc est, illum ex ipsius essentia Deum Verbum
 ad nostram similitudinem factum hominem, fa-
 ctum ex muliere. Neque enim Deiferum esse ho-
 minem promiscue dicimus, sed illud ipsum se-
 cundum veritatem ex Deo Verbum carni uni-
 tum fuisse, ut propria anima pro nobis posita, &
 suo corpore ratione dispensatoria morti pro-
 pter nos oblato; deinde per resurrectionem ex
 mortuis victore corruptionis effecto, omnibus
 in se credentibus fidem faceret, fore ut nos etiam
 excitet, ac mortis vinculis reddat fortiores, &
 corruptionis retia paruipendentes. Hac de cau-
 sa beatum quoque Paulum puto plurimi fecisse
 & maxime admiratum fuisse Dei & Patris in nos
 caritatem. dixit enim hoc modo: Quid ergo di-
 cemus ad haec? Si Deus pro nobis, quis contra
 nos? qui proprio Filio suo non pepercit, sed pro
 nobis omnibus tradidit ipsum, quomodo non
 etiam cum ipso omnia nobis donabit? Quamuis
 enim quamplurimi homines, gratia & adoptio-
 ne simus filij, (vocati namque sumus Dij, & filij
 Excelli omnes) vnus tamen & solus ille est secun-
 dum naturam, eiusque proprius, ille nimirum ex
 ipso Deus Verbum, eo quoque tempore cum fa-
 ctus est caro. Sic namque ipsum etiam pro om-
 nibus datum dicimus, ut ipse plane ait: Sic Deus
 dilexit mundum, ut Filium suum vnigenitum da-
 ret, ut omnis qui credit in ipsum, non pereat, sed
 habeat vitam aeternam. Vnigenitus est ergo il-
 le datus: nam solum est ex Dei Patrisque natum
 essentia illud ex eo & in eo Verbum. Sed quia
 factum est homo, ea de causa in eum credimus, il-
 lius secundum carnem obitam mortem annun-
 tiantes, & simul resurrectionem confitentes;
 eundem scientes & ante saecula Filium, & in ex-
 tremis temporibus dispensatorie hominem, pas-
 sumque propter nos mortem carne, & excitatum
 a mortuis. Sed nescio quomodo hic Iudaeorum
 stultitiae patronus nostris verbis indignatur:
 nam rursum dixit.

Quod in nativitate ex Christi genitrice Virgine di-
 uina scriptura ponat Filij nomen, declarauimus. Audi
 iam & in morte, sicubi tandem Dei nomen est positum,
 ut passibilem Deum inducamus: Cum inimici essemus,
 inquit, reconciliati sumus Deo per mortem Filij eius.
 Non dixit, per mortem Dei Verbi.

Verum

ἀληθῆς

CYRILLI
CAP. 6
Eccles. 7.

Verum sane scriptum illud est: Iustus perit in iustitia sua. nam etiam firmum quandoque animum, ab eo quod equum est auerit homo ad nocendum compositus, cum utilitatis speciem latenter induit. Phat enim haud mediocriter se pietatem colere, dum id confirmare nititur quod omnes confitentur: & hac de causa dicit illum, ex Deo Patre Filium ex natura sua longe a passionibus abesse, & tentari morte ut Deum nullo modo posset, nam ipsa vita utriusque aliquo modo moreretur. Sed repugnat tamen etiam huic Ecclesiae dogmatis, illam Unigeniti cum carne dispensationem omnino contemnens, & tanti mysterij profunditatem nullo modo considerans. Certe si vel ipsi exquireremus qualis nam sit illa Verbi natura, vel si alijs rogantibus ac discere cupientibus exponeremus, esset proculdubio coniequens ac necessarium, per omnes sapientes verasque sententias studiose percurrendo, nullum esse morti ad illam accessum, & in uniuersum a passionibus esse remotam ostendere. Quoniam vero modus quo ille factus est homo, efficit, quod ad rationes dispensationis attinet, ut etiam si carne mori velit, nihil in propria natura patiatur; cur nos spoliis pulcherrimis ornamentis? Audisti namque dicentem: Pastor bonus animam suam ponit pro ouibus. igitur etiam si passus esse dicatur, impassibilem nouimus ut Deum, passum vero esse mortem dispensatorie sua carne dicimus, ut morte calcata, & resurgens quatenus suapte natura vita est ac uiuificans, reformaret ad incorruptionem id quod mortis tyrannide tenebatur, idest corpus. ita in nos ipsos quoque vis eius operis recurrit, dum in uniuersum genus extenditur. Et certe beatus Paulus ait: Ego per legem legi mortuus sum, ut uiuam Deo: Christo simul cruci confixus sum. uiuo autem iam non ego, uiuit vero in me Christus. quod vero nunc uiuo, in fide uiuo, in carne illa Filij Dei, qui dilexit me, & tradidit semetipsum pro me. Non abijcio gratiam Dei. Non enim iam propria uiuimus vita, sed Christi, verumque illud est, unum pro omnibus mortuum, ut qui uiuunt, non iam sibi uiuant, sed ei qui pro ipsis mortuus est & resurrexit. Prius enim quam affulgeret nobis illud unigenitum Dei Verbum, in scitia & tenebris tenebamur, & peccati iugo pressi, & creaturae cultum impie tribuentes, relicto creatore atque opifice, & omne improbitatis genus libere sectantes, in discordia miseri degabamus, quae illi inimica erant expetentes. sed reconciliati sumus per mortem Filij eius, ut scriptum est. Tu vero contra, minimi facis veritatem, & tuum sermonem ad vanitatem effrenato cursu praecipitem proferens, mundum esse Deo reconciliatum asseris, non tamen per unigenitum, hoc est, per Verbum ex Patre genitum. Sed audiens mortem Filij, deinde verbis Apostoli subtiliter, ut ipse puras, examinatis, non es veritus dicere: Non dixit, per mortem Dei Verbi. Atqui quomodo eiusmodi oratio prudenter ef-

Joan. 10.

Galat. 2.

1. Cor. 1.

Rom. 8.

A Αληθής ὅτι καὶ τὸ γέγραμμένον ἐστὶ δίκαιος ἀπα-
λύμενος ἐν δικαίῳ αὐτοῦ. ἀποφέρει δὲ αὐτοίς, καὶ
τὸν εὐ βεβαιώσκει τοῦτο, πῶς τὸ συμφέροντες δέκονται
ὑποτρέχων ἐὰν ὅτι, τὸ πεφυκὸς ἀδικεῖν. οἵτις μὲν
γὰρ ἡ ματρὶως ὁμοιωθῇ, τὴν πᾶσαν ὁμοιοῦνται
κατακτείνων ὁπλισταῖς· πῶς τὴν λέγων ὅτι κατὰ
φύσιν ἰδίαν ἐπικρατῶν τὴν ἐν πατρὶ, καὶ θανάτου
κρείττων ὡς υἱὸς ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος· πῶς αὖ
γὰρ αὐτὸς πᾶσι τρέφει τὴν ζωὴν, ἀποσπείρει γὰρ μέν ὡς
ἡλίον καὶ ὡς τὴν τῆς ἐκκλησίας δόγμασι, τῆς με-
σαρῆς οἰκονομίας τὸ μοιχοῦδος ἐκείνου ἡφαιδ-
κῶς, καὶ ὁ μυστήριον τὸ βάθος κατὰ ὅσον τρέφει ἐ-
νοῶν. Εἰ μὲν ἐξηγεῖται πρὸς ἡμῶν ὅτι αὐτὸς τίς ἐστι ὁ
ἔξ λόγου φύσις, ἡ ἡμεῖς ἐρωμένους ἔκ αἰσθητῶν ἐξ-
λασιν ἐπὶ τοῖς, ἡμεῖς ἐξηγεῖται καὶ ὡς τὸν πᾶν
ταῦς ἀνθρώπων καὶ αἰαγκαῶν. ἀλλὰ πᾶσι ἐνοίῃς
σφῆς τι καὶ ἀληθὺς ἰσχυρὰ ἀποδείκνυται, ἀποδείκνυται
αὐτῶν τῶν ἡμεῖς ἀποδείκνυται, καὶ πατρὶ ὡς ἂν ἀ-
πηλαγμένῳ. ἐπὶ δὲ ὁ τῆς ἐκκλησιαστικῆς τρέφει
δίδωσιν αὐτῶν τὸ γὰρ ἡμεῖς ἐκ τῆς οἰκονομίας λό-
γους, τὸ καὶ ἐκείνῳ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἐκείνῳ ἰδίαν
ὑπομένει φύσις· τί τῶν καλῶν ἡμεῖς ἀνχημά-
των ἀποδείκνυται; διὰ τοῦτο γὰρ λέγειται, ὁ ποιμὴν ὁ κα-
λὸς τῶν ψυχῶν ἑαυτοῦ πῆλιν ὑπὲρ τῶν προβά-
των. οὐκ ἔστι καὶ ἐκείνῳ πᾶσι, ἀπὸ μὲν ἵσμι
ὡς υἱὸς, πᾶσι γὰρ ὁ φανερὸς οἰκονομικῶς ἰδίαν πε-
κὶ τὸν ἡμεῖς, ἵνα πᾶσι αὐτοῖς, καὶ ἐξηγεῖται
κατὰ πεφυκὸς εἶναι ζωὴ καὶ ζωοποιός, μετασχημα-
σι πρὸς ἀφ' ὧν τὸ ἡμεῖς τρεφόμενοι, πᾶσι τὸ σῶμα. οὕτως καὶ ἡμεῖς ὁ πᾶς κατὰ
θῶς καὶ ἀποδείκνυται διὰ τοῦτο, ἐκείνῳ ἐκείνῳ
τὸ γὰρ. καὶ τοῦτο ὁ ἡμεῖς Παῦλος· ἐγὼ ἀλλὰ ἐ-
μὲ φησὶ, ἵνα ἀπὸ τοῦ, ἵνα ἡμεῖς ὡς ἡμεῖς ὡς
μετασχηματῶμεν. ζωὴ δὲ, οὐκ ἔστι ἐγὼ, ζῆ δὲ ἐκ ἐμοῦ
ὁ Χριστός. ὁ δὲ ὡς ζωὴ, ἐκ πᾶσι ζωὴ, ἐκ σαρκὶ τῇ πᾶ
ἐκ τῶν θεοῦ τῶν ἀγαπήσας με, καὶ ὡς ἀπο-
τὸς ἑαυτοῦ ὑπὲρ ἐμοῦ. οὐκ ἀπὸ τῶν πᾶν χάρις τῶ
θεοῦ. ὡς γὰρ ἐκ τῶν ἰδίων ἀλλὰ ζωὴν ζωὴν, τὸν Χρι-
στὸν δὲ μᾶλλον, καὶ ἐκείνῳ ἀληθῆς, ὡς ἡμεῖς ὑπὲρ πᾶ-
των ἀπὸ τοῦ, ἵνα οἱ ζωοποιὸς μετὰ ἑαυτοῖς ζῶ-
σιν, ἀλλὰ τῶν ὑπὲρ αὐτῶν ἀποδείκνυται, καὶ ἐξηγεῖται
πᾶσι μὲν γὰρ ἡμεῖς ὁπλισταῖς τὸν μοιχοῦδος τῶ
θεοῦ λόγος, ἀλλὰ καὶ κατὰ πεφυκὸς, καὶ
τὸν τῆς ἀμαρτίας ἐχούσης ζυγόν, καὶ ἀπὸ τοῦ αἰ-
σθητοῦ τῆς κτίσεως τὸ σῶμα, ὡς πᾶσι κατὰ τὸν
καὶ πᾶσι ἰδὸς φανερὸς ἀποδείκνυται ὅτι
δίδωσιν, ἐκ ἀλλοτρίᾳ διὰ τοῦτο οἱ πᾶσι,
ἐκ τῶν φρονοῦντες αὐτοῦ. κατὰ τοῦτο γὰρ ὁ
ἡμεῖς ὡς ὁ αὐτοῦ, καὶ γὰρ γέγραπται. οὐ γὰρ πάλιν ἐκ
σμηκρῶν πεπαισθη λόγος, τὸ ἀληθῆς· ἐκ ἀλλοτρίᾳ
ἐξηγεῖται ἀποφάσιν ἡμῶν τὸν ἐκείνῳ λόγος, κατὰ
λαχρῶν φησὶ τῶν θεοῦ τὸν κόσμον, ὡς ἀλλὰ γὰρ ὁ μοιχο-
δῆς, τῶν θεοῦ, ὡς ἐκ πατρὸς φύσις λόγος. ἀκούει δὲ ἡμεῖς ὡς ὡς, οἵτις βαπτίζονται ὡς οἱ λεπίδες πᾶσι ὡς ἡ-
γῶν φωνῆς, κατὰ τοῦτο οἵτις· οὐκ ἔφη, ἀλλὰ ὡς ἡμεῖς ὡς ἡμεῖς λόγος· οἵτις πᾶσι ὡς ἀπὸ τοῦ αἰ-
σθητοῦ, οἵτις

ἄνθρωποι σαρκικοί ἢ ἡμῖν καὶ πνευματικοὶ πατέρες. **A** ἄνθρωποι, ἢ πνευματικοὶ τῶν θιοπατριῶν ὡς καὶ ὁ θεὸς καὶ πατέρες, ἀρμόδιον αὐτῶν καὶ τοῖς κατὰ θεὸν τῶν αὐτῶν ἐκείνων λαχοῦσι κλησίν, καὶ ὁ τῆς ὁμωνυμίας τρόπος τῶν αὐτῶν καὶ μέντοι προσηγοριῶν ἐξῆσθαι αὐτοῖς; καὶ τοῖς ὡς ἄνθρωποι ἐσαργίζετο, ὡς ἐκπῆν τι ἐκ ἀπληχῆς, ὡς δὲ ἡμεῖς τῶν ἐν ἡμῖν ἐλπίσιν φροῖν, ἢ λέγει, τί τίνων ἡμῖν τῶν ὁμωνυμίας ἀελογῶν, τὸν φύσιν καὶ ἀληθῶς ἀπμαίνας ἡμῖν; τῶν εἰς ἡμᾶς ἀεργημάτων ἐξωπὶ ἡμῶν, καὶ ἀλλοτρίων ἀποφαινοῦν· καὶ τὸν θεὸν συλλέγειν εἰς εἰσὶν αὐτοῖς διὰ τὴν ὁλοπρόπως εἶναι ἐνθεῶν, ἢ καὶ τοῖς κατὰ τῆς ἰδίας αὐτοῦ σαρκὸς τὸν κατὰ θεὸν πατέρα λόγον. ἰδὼντες γὰρ οὕτω μακροῦ σπουδῆς ἀπαλλάξαι, ὁρῶντες τι πνευματικῶς, ἐπαυνοῦντες λοιπὸν καὶ ἡμεῖς μὲν πνευματικῶν ἐκείνων τῶν θιοπατρῶν τοῦ μονοθεοῦ ὁμολογῶντες ὅτι αὐτῶν ὅτι ζῶν καὶ ζωοποιὸς κατὰ φύσιν ἐστίν, καὶ μὲν ἐκ πατρὸς ἐπίκεντα παῖδες. ὅτι πατρὸς τῆς ἐνθεώσεως αὐτοῦ σαρκὸς, κατὰ θεὸν κατὰ τὸ γαλαμαμένο, ὑπὲρ πάντας ἐγγαστρίαις ἡμῶν, τὸν πάντας ἐνθεώσεως τὸν εἰς τῆς γῆς τὸ ἑαυτοῦ καὶ τὸν ἀποφθίνας κρείττονα, χρηματίζοντες μὲν ἀπαρχὴν τῶν κεκοιμημένων, ἐκ πατρὸς καὶ νεκρῶν ὅρα πᾶσι καὶ ἡμῖν τὸν χάριν, ὡς εἰς τὸ ἐμῶν ὑπαρχῶν ἡμῶν καὶ τῆς ἐνθεώσεως, ἐμῶν αὐτῶν ἐπὶ σωτῆρ ὁνομαζομένη, καὶ λυτρώσεως τῶν ὅλων· ἢ τῆς ἀμαρτίας ὡς ἐφ' ἡμῶν, ἐλδοθῶν ἀπαυνοῦντες τὸν εἰς αὐτὸν πνεύματος, ἀρτίως ἡμῶν τοῖς μακρῶν, καὶ τοῖς ἐγγύς, κατὰ πᾶσι τῶν δι' αὐτοῦ τῶν θιῶν καὶ πατρὶ τὸν πᾶσι τῶν κτίων λελατρωμένους, καὶ ἀπὸ τῆς ἀμαρτίας ἐχθρότητας τῶν παταγῶν θιῶν. ἀλλ' εἰς δύναμις πᾶσι ἡμῶν κατεμερίζοντες τὸν εἰς αὐτοῖς ἡμῶν Χριστὸν, ὡς εἰς πνεύματι.

Ἀκούοντες καὶ τῶν ἄλλων αὐτοῦ μαρτυρίαν. ἢ γὰρ ἐγνώσω, εἰς αὐτὸν τὸν κύριον τῆς δόξης ἐσαύρωσω. ἰδοὺ κύριον τῆς δόξης λέγει. ἢ καλὰ τῶν ἐνθεώσεως, ἀλλὰ τῶν θιοπατρῶν. τὸν δὲ ἐστὶ καὶ ἀπὸ πάντων τῶν ἀποφαινοῦν τῶν ἀκρεβῶν ὅτι γὰρ λέγει ὅτι οὐκ εἰς αὐτὸν κύριος, ἐκείνος ὁ κύριος, οὐ φιλὸν αὐθροῦν πᾶσι πᾶσι Χριστὸν. τί οὖν λέγει ἐν ἐκκλησιαστικῇ προσηγορίᾳ αἰρετικῶν κύριος ἐστὶν αὐθροῦς, ἢ οὐ; εἰ μὲν οὖν κύριος, κρινόμενος τὸ λεγόμενον· εἰ δὲ οὐ κύριος, μὴ οὐ φιλὸν αὐθροῦν τὸν Χριστὸν πᾶσι, ἡμῶν πρὸς τὸν ὁνομαζόμενον. ἢ τῶν φησὶν, αἰκούσω μὲν τοῦ μακαρίου Παύλου φανερῶς κεκαρμένους, τίς ἐστὶν ὁ σαυρώτης. ἀκούοντες τίνων φανερῶν τῆς φωνῆς καὶ γὰρ ἐσαυρώθη φωνὴ ἐξ ἀσθενείας, ἀλλὰ ζῆν ἐκ δυνάμεως θεοῦ· εἰ ἐσαυρώθη ἐξ ἀσθενείας, τίς ἡ ἀσθενεία αἰρετικῆς, ὁ θεὸς λέγει;

Ἀποκριθεὶς τῇ εἰς ἐνοίας ἐκείνης, καὶ εἰς ἀδοκίμοις τοῖς, τῶν πᾶσι μυστηρίου δυνάμει κατ' οὐδένα τρόπον αὐτοῖς, ὡς καὶ μοι φαίνεται, μάλλον δὲ τοῖς ἰδίαις σκέμμασι πᾶσι πᾶσι, καὶ πᾶσι διδοῖς, μὴ ἄρα πᾶσι εἰς ὁρῶντες, ἢ ἀληθῶς, ἢ πνευματικῶς, ἢ λέγων, ἀλλ' οὐ. ἀντιτίθεται μὲν γὰρ ἑαυτῷ, κατὰ τὸν εὐαγγέλιον, καὶ τῶν ὁρθοδόξων φωνῶν.

alij & carnales & spiritales patres. num igitur si quid ex his quæ maxime Deum decent, de Deo ac Patre dicatur, idem conueniet ijs qui secundum positionem eandem cum illo sortiti sunt appellationem, & homonymiæ tropus ipsum ijs spoliabit quæ illi & soli maxime conueniunt? Atqui quomodo non sit omnibus perspicuum, absurdum esse & absolum aliquos ἐ nostris sic sentire ac loqui velle? Cur igitur nobis homonymiam assidue repetens, illum ex natura vereq. Filium dedecoras, vt beneficiorum in nos collatorum non fuisse illum auctorem asseras, & alienū pronunties, cum colligere in vniōnem deberes, quæ omnino diuidere non erubescis, & vnum intelligere cum ipsius propria carne ipsum ex Deo Patre Verbum? Hoc namque si facies, te ipsum multo labore liberabis, & posthac recte sentiens laudaberis, neque vllō modo diuinitatem Vnigeniti passibilem dices, sed nobiscum fateberis illum & vitam & viuificantē ex natura esse, atque etiam longe ab omni passione remotum. deinde cum passa esset ipsi vnica caro, gratia Dei, sicut scriptum est, pro omnibus gustasse mortem: vt cum templum suum morte quæ omnes qui in terris sunt vicerat, fortius ac potentius reddidisset, primitiæ dormientium esset, & primogenitus ex mortuis: transmittendo autem in nos quoque eam gratiam, tamquam vnus ac solus Filius & antequam esset homo factus, & posteaquam est factus, Saluator appellaretur, & vniuersorum liberator: cumq. a peccato, vt dixi, liberasset omnes qui in eum crederent, pax fieret ijs qui longe, & ijs qui prope, reconciliatis per se ipsum Deo ac Patri ijs qui olim creaturæ seruierant, & per peccatum Deo omnium optimo erant inimici. At vero in duos iterum filios diuidens vnum Dominum. **I**ESVM Christum, sic fere dicit.

Audi etiam aliud ipsorum testimonium. Si enim cognouissent, numquam Dominum gloriæ crucifixissent. Ecce Dominum gloriæ dicit. Non sic appellat humanitatem, sed diuinitatem. Hoc autem est hominum summam illam copulationem distrabentium. Cum enim dicis, hunc non esse Dominum, illum esse, tu nudum hominem facis Christum. Quid ergo sub Ecclesiastica persona dicis hæretice? Dominus ne est etiam ipse homo, an secus? si quidem Dominus, communicant inter se quæ dicuntur: sin minus, noli tu cum nudum ac simplicem hominem Christum facias, mihi hoc probrum impingere. Deinde dicit: Audiamus beatum Paulum aperte clamantem, quisnam sit ille crucifixus. audi igitur apertissime eius vocem: Etenim crucifixus est ex infirmitate, sed viuit ex virtute Dei. Si crucifixus est ex infirmitate, quis infirmatus est, hæretice? ille ne Deus Verbum?

Fertur in absurdas sententias, & in improbum sensum, vim inysterij nullo modo intelligens, vt mihi videtur, sed sua commenta vbique sequens, ac fortasse metuens, ne quidpiam quod rectum, aut verum sit, vel sentire vel eloqui conuincatur. Obijcit enim sibi, vt ipse fingit, orthodoxorum homi-

Hobn. 2. 2.

1. Cor. 15.

Coloss. 1.

Ephes. 2.

NESTORIANA.

1. Cor. 2.

2. Cor. 13.

CRISTIANI.

CAP. 12.

hominum voces: sed denuo illa ponere deprehenditur quæ nemo recte circa Fidem ingrediens alterum dicere pateretur. Nam Dominum gloriz illum crucifixum esse dicimus, & est secundum veritatem: sed cum individuum & unum cum unita sibi carne anima rationali prædita, ipsum Dei Verbum agnoscamus, ipsum esse dicimus qui proprii corporis tamquam immaculatum sacrificium, & odoratissimam hostiam se ipsum Deo & Patri obtulit, ac ligno quod aduersum nos erat chirographum affixit. Certe per vocem David cum dicentem audire licet: Sacrificium & oblationem noluisti, corpus autem perfecisti mihi: holocausta & pro peccato non placuerunt tibi, tunc dixi, Ecce venio. in capite libri scriptum est de me, ut faciam Deus voluntatem tuam. Nihil agente iam legis mandato, & nihil perficiente, & Deo ac Patre iam nolente cruentas hostias, corpus sibi perfectum dicit, ut eidem pretio salutis ac vitæ vniuersorum dato, omnes & à mortis corruptione, & insuper à peccatis eriperet. Ipsum igitur dicimus ex Deo Patre Verbum voluisse etiam pro nobis carne pati, secundum scripturas. sic nos imbuunt beatissimus Paulus: Qui cum in forma Dei esset, non rapinam arbitratus est esse se equalem Deo, sed semetipsum exinaniuit, formam serui accipiens, in similitudinem hominū factus, & habitu inuentus ut homo, humiliavit semetipsum factus obediens usque ad mortē, mortem autem crucis: propter quod & Deus exaltauit illum. Considera igitur, ut is qui in forma Dei & Patris erat utpote Deus, ille character seu figura substantiæ eius, & qui nullo modo minor erat, cum per omnia sit & intelligatur æqualis, exinaniuerit semetipsum, & in humilitatem sponte demiserit. Iam quis nam sit exinanitionis modus expone, quomodo etiam sit humiliatus formam serui accipiens, & usque ad mortem factus obediens, mortem autem crucis. An non est omnibus evidens, id humiliari quod sublime sit, non quod intrinsecus & ex natura submissum & humile sit, nisi fallor, exinaniri, quod plenum sit, & nullius rei indigeat? illud etiam accipere serui formam, quod ante illam fuerit secundum naturam liberum? illum etiam hominem inueniri, qui id non erat prius quàm esset inuentus? Quis ergo ille est secundum naturam sublimis, qui se ipsum ad humilitatem deiecit? quis etiam plenus, ut exinanitus esse intelligatur? quis ultra seruitutis mensuras, ut dicatur serui formam accepisse? quis cum homo prius nostri similis non esset, id inuentus esse dicitur? hæc enim vni ex nostro numero & vulgari homini audere tribuere, stultum sit, & extremæ omnium amentię reuera plenum: convenient autē aptissime illi supremæ naturæ. Sed illud Dei Verbū ex nimia erga nos benignitate atque clementia obtulit pro nobis propriū corpus, & accepta serui formæ factus est Deo & Patri obediens usque ad mortem: nec refugendum censuit quo minus carne pro nobis pati vellet,

τῆς εἰς ἡμᾶς ἡμερότητος καὶ φιλανθρωπίας προσκινούμεν ὑπὲρ ἡμῶν τὸ ἴδιον σῶμα, καὶ μορφῶν δούλου λαβὼν, γέγονεν ὑπὸ ἡμῶν τῷ θεῷ ὡς πατρί μέχρι θανάτου, καὶ οὕτως ἀποβλήτων ἐπιήσμεν τὸ, παρὲν ἐλπίδα σαρκί,

Α
 ναὶ· κατεφωρᾶται ὁ πάλιν ἐκείνα ἡγήσας, ὃ μὴ δὲς
 πῶποτε τῶν ἐρετιστῶν εἰσὶν ὅτι τῶν θεῶν πῶποτε, καὶ
 τοῦ ἐτέρου λέγοντες ἀνάγκη αὐτῷ. κύριον μὲν γὰρ τῆς
 δόξης τὸν ἐσαυρωμένον εἶναι φησὶν, καὶ ἐστὶ καὶ ἀλη-
 θῆσαι· ἀδελφοί ποτε ὁ εἰς ἡμᾶς τὸ ἐν ὡμότητι αὐτοῦ πα-
 ρὸς ψυχῶν ἐχούσης τὴν λογικὴν τὴν τοῦ θεοῦ λόγον
 ὁππρὶν ὡσποιοίτες, αὐτὸν εἶναι φησὶν τὸν τοῦ ἰδίου σώ-
 ματος ὡς ἁμῶν ἱερῶν, καὶ ὡς σῶμα τὸν ἵμα,
 ὡς σκοπέμεντα μὲν ἑαυτοῦ, τῷ θεῷ ὡς πατρί· ὡς πα-
 λαιοῦται ὁ τῷ ξύλῳ, τὸ κατ' ἡμῶν χηρόχεαρον.
 εἰς τοῦ ἀποστόλου λέγοντες ἀλλὰ φωνῆς τοῦ δαυὶδ· Ἰου-
 σίας ἐπεσοφιστῶν οὐκ ἡγήσας, σῶμα ὁ κατε-
 τίσωμεν· ὁλοκαυτωμένον ἐστὶν ἁμαρτίας οὐκ ἡ-
 δοκῆσαι, ὅτι εἶπον, ἰδοὺ ἡμεῖς ἐν κεφαλίδι βιβλίου
 γέγραπται ὡς ἐμὸς, τοῦ ποιῆσαι ὁ θεὸς τὸ ἡγήματά σου.
 ἀπερὸς αὐτοῦ ἡδὴ τῆς καὶ νόμος ἐστὶν ἡ, ἐπὶ λαοῦ-
 σης ὡς ἐν, ἐπὶ ἀντιλήτους ἐχούσης ὁ θεὸς ὡς πατὴρ τῆς
 δι' αἱμάτων ἰουσίας, σῶμα κατετὶς φησὶν ἑαυτοῦ,
 ἵνα τῆς ἀπάντων σωτηρίας καὶ ζωῆς ἀντιπαλαγῶ-
 δὸς αὐτῷ, πάντας ἐξέληται, καὶ θανάτου καὶ φθορᾶς ἐ-
 πὶ ὅς γὰρ τὸ καὶ ἁμαρτιῶν. αὐτὸν ὡς ἀεὶ φησὶν τὸ
 οὐκ ἔστι πατὴρ ἐλπίδα καὶ παρὲν ὑπὲρ ἡμῶν
 σαρκί, καὶ τῆς χηρόχας. οὕτως ἡμᾶς μεμνησθῆναι
 καὶ ὁ ἱερῶν Πάυλος· ὅς ἐστι μορφῇ τοῦ ὑπαρ-
 χων, καὶ ἀπερὸς ἡμῶν ἡγήσας τὸ εἶναι ἵμα καὶ ἀλ-
 ἑαυτοῦ ἐκείνῳ μερῶν δούλου λαβὼν, ἐπὶ ομοιότητι
 ἀνθρώπων ἡγομένους, καὶ χηρῶν ἀνθρώπων ὡς ἀνθρώ-
 πους, ἐπὶ πᾶσι καὶ ἡγομένους ὑπὸ ἡμῶν μέχρι θανά-
 του, θανάτου ὁ τῷ τῷ· διὸ ὁ θεὸς αὐτὸν ὑπερ-
 ὤψωται. Ἀλλὰ δὲ ὡς ἐν μορφῇ ὁ θεὸς ὡς πατὴρ
 ὑπάρχων ὡς θεός, ὁ χαρακτήρ τὸ ὑποκείμενος αὐτοῦ, ἐ-
 κατ' ὡς ἐν τῷ μεμνησθῆναι, ἰσότητι τῇ καὶ
 πᾶσι ὡς, ὑπάρχων τὸ ἐπὶ οὐμῶν, καὶ ἐκείνῳ ἑαυ-
 τὸν, καὶ κατὰ τὴν ἑαυτοῦ ἐκείνῳ ὡς ἐπὶ πᾶσι. ἵμα τῆς
 αὐτοῦ φησὶν ὁ τὸ κενώσας τῷ, ἐπὶ πᾶσι καὶ ὡς
 ὡς μορφῇ δούλου λαβὼν, ἐπὶ μέχρι θανάτου γε-
 γονὺς ὑπὸ ἡμῶν, θανάτου ὁ τῷ τῷ καὶ ἀπερὸς ἐπὶ
 ἡμῶν, ἐπὶ τῷ τῷ ὑπὸ ἡμῶν; καὶ τὸ οἶον τὸ καὶ φου-
 σικῶς ἐπὶ ὑφ' ὅτι ὑπάρχων ἐπὶ πᾶσι καὶ ἐπὶ πᾶσι καὶ ἐπὶ
 τῷ ὡς τὸ πᾶσι ὑπάρχων, ἐπὶ δεδωμένον ὡς ἐπὶ
 δέχεται καὶ δούλου μορφῇ, τὸ πᾶσι αὐτοῦ ἐλπίδα
 καὶ φύσιν ἀνθρώπου ὡς ἀνθρώπου ὁ μὴ ὡς ὑπάρ-
 χων πᾶσι ὡς ἐκείνῳ ἀνθρώπου; τῆς ὡς ἀπερὸς ὡς ὑπὸ ἡμῶν
 καὶ φύσιν ἐπὶ κατὰ τὴν ἑαυτοῦ ἐπὶ πᾶσι; τῆς ὡς
 ὡς πᾶσι, ἵμα ὡς τῷ κενώσας; τῆς ὡς τῷ τῷ δου-
 λίας ἐπὶ κενώσας, ἵμα λέγει τῷ μορφῇ δούλου
 λαβὼν; τῆς οὕτως ὡς πᾶσι κατὰ ἡμῶν ἀνθρώπου,
 ὡς ἀνθρώπου λέγει τῷ; πᾶσι γὰρ οἶον τὸ κατὰ ἡμῶν ἐπὶ
 ἐπὶ ἀνθρώπου καὶ πᾶσι πᾶσι δούλου, ἐπὶ ὡς
 αὐτοῦ, καὶ τῆς ἀπὸ ἡμῶν ἐκείνῳ ἀπὸ ἡμῶν ὡς ὡς
 ἀληθῶς· ἀνθρώπου ὡς καὶ μάλα οἶον τῷ ὑπὸ ἡμῶν
 πᾶσι φύσιν. ἀλλὰ ὡς ὡς ὡς λόγος, ἐπὶ πᾶσι ἀν-
 θρώπου.

σάρκι· καίτοι τὴν φύσιν ὑπάρχον ἀπαθὴς ὡς θεός· ἂν
ἐπιρυθλα γὰρ μὲν ἀπαθὴς οὐτοὶ τις ὑπὲρ ἡμῶν
θεοπροπίαι τις αὐτῶν σκέμματα, καὶ τιμῶν οἰόμενος,
ἀδικῶν· ὁποτέρῃ μὲν γὰρ τὸ παθεῖν αὐτῶν, καίτοι
μηδενὸς ἐπὶ τῷ παθεῖν λέγοντες εἰς ἰδίαν φύσιν· ὅτι
αἰσθάνεται ὅτι σωτὴρ καὶ λυτρωτὴς ὅτι ἐφίσηται
αὐτῶν ὁμολογῶν τῶν ὅλων, εἰ πῆρ ἐστὶν ἕτερος πῆρ αὐ-
τῶν ἰδικῶς, ἔστι μέρους ὡς ἔστι κύριος, ὁ δὲ οὐ σαφὴς
μετὰ, καὶ ἐκλυτρώμεθα διὰ τὸ ἡμῶν ταυτοδ· καὶ εἰ
πῆρ ἐστὶν ἀνθρώπος ἀπαθὴς, καὶ ἔτι δὲ μάλλον ἐν ἀν-
θρώπῳ μορφῇ πῆρ ὅτι ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος,
ἡκέτι, δεικνύται, καὶ ἐν μορφῇ ἔστι πατρὸς ὑπάρχον-
τα αὐτῶν, ἔστι μὲντι ἔστι ἰσότητι· ὡς γὰρ ἀρετῶν μὲν ἡγή-
σεται τὸ εἶναι ἰσὺς θεῶν· καὶ περὶ τούτου τὴν ἔδουλα
λαβόντα μορφῶν, ὡς ὅτι ἔχοντα πῆρ· ἔστι κενώ-
σι γὰρ ἡμῶν, ὡς ἐν ἰδίᾳ φύσιν λαχόντα τὸ παλῆρες.
ὁ γὰρ τὸ θεοπρόσωπον Παῦλος, πῆρ ἐν μορφῇ ἔστι ἰσότητι
θεοῦ καὶ πατρὸς, ἡμεῶν φησὶν ὑπὲρ ἡμῶν αὐτῶν καὶ με-
τὰ ἡμῶν, θανάτου ἢ ταυτοδ· ἀρ' ὅτι ἐν αὐτῷ
ἡ τ' ἐν οἰκῶν ἀπαθὴς; κύριον ὅτι τῆς δόξης ὁνομαζόν-
τες ἡμῶν ἔμεκαρῶν Παῦλος τὸν ἐσαυρώμενον, φησὶ
αὐτῶν, ὡς λέγει τὴν ἀνθρώπῳ, ἀλλὰ τὴν θεοπ-
τα· εἶνα γὰρ ὁμολογούμεν Χριστὸν ἔστι ὡς, ἔστι τῆς δόξης
κύριον πῆρ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος ἐν ἀνθρώπῳ
δι' ἡμῶν, πῆρ ὡς τὸ ὑπὲρ ἡμῶν καὶ σαρκί, καὶ τῶν
χρησάς· Πλὴν ὡς μετὰ ὡς κατηγόμενος, ὡς τὴν
ἀκριβῆ συνάφῃ, καὶ φησὶν αὐτῶν, διὰ τῶν ἐν ἡ-
λόντας, τῶν δ' ὁποτέρῃ μὲν τῷ θεῷ λόγῳ τ' τῆς
κυριότητος ὀνόμα, τῆς γὰρ μὲν ἀνθρώπῳ τῶν δ' ὁπο-
τέρῃ αὐτῶν, καὶ πῆρ εἰς λήθη ὡς ἰσὺς πῆρ, διὰ
τῶν αἰς δύο κατηγόμεναι τὸ εἶναι, ἔστι τῆς ἀκριβῆς
κατ' αὐτῶν συνάφῃς ὁλίγα πεφραστικῶς· ἐρωτᾷ
γὰρ ἀμαθῶς· κύριος ἔστι ὁ ἀνθρώπος, ἡ αὐτῶν; οἱ μὲν οὖν
κύριος, συνάφῃ τῶν λεγόμενα· ὅτι ἔστι, εἰ καὶ τὴν ὅτι
ἀπαθὴς πῆρ, κύριος μὲν ὁ λόγος ἰδικῶς, κύριος
ἢ καὶ ὁ ἀνθρώπος, δύο πῆρ πάντως οἱ κύριοι, καὶ ὡς ἰ-
σότης δὲ ἔστι τὸ ἀκριβῆς συνάφῃς ἡ δυνάμις κατ'
ἑαυτῶν τῶν πῆρ πῆρ, εἰς γὰρ τὸ χεῖρ
τοῦ εἶνα Χριστὸν καὶ κύριον καὶ ὡς μὲν τῆς ἐν ἡμῶν
αὐτῶν σαρκός· πεφραστικῶς γὰρ καὶ παρενεχθέντος εἰς
μὲν τὸ πῆρ πῆρ πῆρ Ἐμμανὴλ, καὶ εἰς πῆρ ἀν-
θρώπου λέγει, πῆρ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος μορφῶν δ' ἑ-
λὰ λαβόντα νοῦν, καὶ ἐκ τῶν τῆς κενώσεως με-
τὰ δὲ ἡμῶν φησὶν· εἰ δὲ καὶ θεὸς μόνος, τὸν
αὐτῶν εἶναι πῆρ πῆρ ἐν ἀνθρώπῳ πῆρ τῆς καὶ
συνεχόμενον· ἀλλὰ γὰρ ὡς ἔφην, ἐν δὲ καὶ μόνος, καὶ
ἰδικῶς νοῦν πῆρ τὸν ἐκ πατρὸς λόγον ἀνθρώ-
που, πεφραστικῶς τῆς μὲν πῆρ οἰκονομίας πῆρ κατη-
γόμενα, ἔστι αὐτῶν ὑπὲρ ἡμῶν ὑπομείναν φησὶ ταυτοδ
εἶναι πῆρ τῆς δόξης· διὰ βεβαίαν ὅτι κύριον, γομῶν κτίσ-
μα πῆρ πῆρ τῶν αἰώνων φύσιν πῆρ ἀνθρώπου
φησὶ γὰρ, ἀκούσωμεν πῆρ μεκαρῶν Παῦλος φησὶ
κεκαρῶν, πῆρ ἐστὶν ὁ ἐσαυρώμενος· καὶ γὰρ ἐσαυρώθη ἔξ
ἀδυναμίας, ἀλλὰ ὅτι ἐκ δυνάμεως θεῶν· πῆρ ἡ δ' ἐν-
σὺν θεῷ λόγος ἀρετῆς· ἀδυναμίας μὲν ὡς ἀπαθὴς ἀμεί-
χως πῆρ πῆρ ὅτι ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος πῆρ ἡμῶν

vellet, quamvis ut Deus esset secundum naturam
impassibilis. iste vero stulte de divinis eius pro-
pter nos consilijs erubescit, & quem honorare se
existimat, afficit iniuria: nam a passione illū exi-
mit, tametsi nemo illum in sua natura passum
dicat: nec sentit se prohibere ne illum saluato-
rem & redemptorem uniuersorum confiteamur,
si is per quem saluati, & per cuius venerandam
crucem redempti sumus, alter ab illo sit proprie
ac seorsim filius & Dominus. Ac si est homo sim-
plex, & non in humana forma ipsum ex Deo Pa-
tre Verbum apparuit, prodeat, ostendat & in
forma ipsum esse & æqualitate Patris, (non enim
rapinam arbitratus est esse se æqualem Deo) &
præterea serui formam accepisse, tamquam non
habuerit aliquando, & exinanitum fuisse, ut qui
in propria natura plenitudinem habuerit. nam
beatus Paulus illum qui in forma & æqualitate
Patris erat, factum fuisse illi obedientem dicit
etiā usque ad mortem, mortem autem crucis. an
non perspicua est sententiarum eius absurditas?
Cum vero beatus Paulus ipsum crucifixum glo-
riz Dominum appellet, nemo utique asseret, non
illum dicere humanitatem, sed diuinitatem.
Vnum enim fatemur Christum, & filium, & Do-
minum gloriæ ipsum ex Deo Patre Verbum pro-
pter nos hominem factum, & carne propter nos
passum, secundum scripturas. Verumtamen haud
leuiter criminatus eos qui Deo Verbo domina-
tionis nomen tribuunt, & ab humanitate illud
auferunt, ut qui summam, ut ipse dicit, copula-
tionem distrahere velint; quasi eorum quæ di-
xit oblitus, illum vnum in duo distrahere depre-
henditur, etiam de illa summa copulatione, ut
ipse dicit, parum curare. nam imperite rogat:
Dominus ne est etiam homo, an secus? si quidem
est Dominus, quæ dicuntur consentiunt.] Ergo
si, ut tua habet inscita sciscitatio, Dominus est
ipsum Verbum seorsim ac proprie, Dominus
etiam ipse homo, duo proculdubio erunt Do-
mini ac filij. nullo ergo modo vis tua istius sum-
mæ copulationis credentibus proderit certe ad
intelligendum vnum Christum & Dominum &
Filium cum vnita sibi carne. proposita namque
& in medium prolata Emmanuelis persona, siue
quis hominem dicat, ipsum ex Deo Patre Ver-
bum formam serui sumpsisse intelligimus, & ex
mensuris exinanitionis declarari dicimus; siue
etiam Deum vnigenitum, eundem esse credi-
mus hominem iam factum & incarnatum. Sed
enim, ut dixi, vni ac soli homini, & intellecto se-
orsim ab illo ex Patre Verbo tribuens illius cum
carne dispensationis opera, & ipsum sustinuisse
pro nobis crucem asserit, & esse gloriæ Dominum
affirmat, & supremæ omnium naturæ ornamenta
nudæ creaturæ circumponit. ait enim: Audia-
mus beatum Paulum aperte clamantem, quis-
nam sit ille crucifixus: Etenim crucifixus est ex
infirmitate, sed viuit ex virtute Dei. Quis infir-
mitatis quidem omnis prorsus expers a nobis

credi-

adver. nestor. lib. v. 99
i)

ereditur illud ex Deo Patre Verbum . ipse est enim Dominus Virtutum . Sed tamen illud expone , metuis ne de eo infirmitatis nomen accipere ? quam ob causam ? cum illa per carnem dispensatio illum eximat ab iniuria , etiam si quidpiam passus esse dicatur ex his quæ a natura ipsius & gloria sunt aliena ? Nam si cum diues esset , pauper factus est , & factus est nostri similis forma serui suscepta , etiam si dicatur infirmatus ex humanitate , nihil absurdi est , ut illum qui diues erat , pauperem factum consideres , illum sublimem in humilitate , illum Virtutum Dominum in nostra infirmitate . Habet autem etiam hac ex parte admirationem eius mysterium . nam quomodo esurire dicitur , cum ipse sit panis vitæ , & è cælo descenderit , & vitam det mundo ? quomodo fatigatus est exitinere , qui suo spiritu solidat cælos ? Sed non feres , ut verisimile est , si hæc de ipso Unigenito dicantur . Atqui tua verba curiosius inquirens reperio , in quibus aperte dicis , tamquam ex persona Unigeniti .

a. Cor. 8.

Iona. 6.

Iona. 4.

Historia.

Quod cum sim Dei forma , serui formam indui : quod cum sim Deus Verbum , in carne conspicio : quod cum universitatis sim dominus , personam pauperis propter vos indui : quod cum esuriam visibiliter , esurientibus cibum subministro .

CYRILLI
CAP. III.

Quomodo igitur , quæso , cum infirmitatis nomen metuas , & ab eo auferas , etiam si dispensationis ratio repugnet , ipsum dicis esurire visibiliter seu humanitus , subministrare tamen diuinitus cibum esurientibus ? An vero infirmitatis genus esse negas quod cibo indiguit , & quod esurire dicitur nostro more ? Sed vituperare volentibus ipse dispensationis modus fortiter obstitet . Cogimur ergo vel si illum ab omnibus quæ ex humana condicione & humiliter dicta sunt , eximere volumus , nudo homini has passiones tribuere : vel si cogitamus illum , cum Deus esset , factum esse nostri similem , confiteri esse quidem impatibilem ex natura diuinitatis , sed præterea dicere passum esse pro nobis infirmitatem ex humana natura , nimirum ex condicione carnis . Alioqui expone roganti , si placet : Crucifixum illum ex infirmitate dicit beatus Paulus ; amouet autem ipse hanc rem à Deo Verbo quod exiguum esse & vilem dicat , & eo indignam . alius ergo erit ab eo ille crucifixus , quem etiam gloriæ Dominum diuinus ille magister appellat , dicens : Si enim cognouissent , numquam Dominum gloriæ crucifixissent . Num ergo mansit Dominus gloriæ qui infirmatus est , & quid adeo indecentē & humilem passionem sustinuit ? Si mansit , nullam ex eo quod infirmatus est , iacturam fecit . cur ergo metuis dicere , Dei Verbum ad hæc dispensatoria ratione descendisse ? Sin revera perdidit ne esset ultra Rex gloriæ , & sic rem se habere quispiam asserit , summæ impietatis crimen , merito sustinebit . Flectitur enim ipsi omne genu , & omnis lingua confitebitur quia Dominus Iesus Christus , in gloriam Dei Patris . Per uniuersum

a. Cor. 13.

a. Cor. 2.

Philip. 2.

ἔχον πρὸς θεοῦ λαβεῖν βασιλείαν τῆς αἰωνιότητος ἢ μάλα σφόδρα ὑπομένει τὴν χρεώδεον καμπίαν
ὅτι αὐτὸς πρὸς γένου ἐπὶ πᾶσι γλώσσαις ἑξομολογήσεται , ὅτι κύριος Ἰησοῦς Χριστός , ὁ δόξας θεοῦ πατρὸς κατὰ
ῥωμ. 8.

Α εἶναι πτωχὸν . αὐτὸς γὰρ ἴσθι ὁ τῶν δυναμένων κύριος . πάλιν ἐκείνο φράσσιν· διδούς ἐπ' αὐτῷ τῇ αἰσθητικῇ ὀνομα λαβεῖν ; Ἄλλ' οὐκ αἴτιον ; καίτοι τῆς μὲν σαρκὸς οἰκονομίας τὸ κατηψέσθαι δὲν ἔξω ἡθείας αὐτὸν , καὶ εἰ λέγεται τὴν παθῆναι τῶν ὅσων ἐστὶν ἐξ ἡμῶν αὐτὸν φύσιν τι , καὶ δόξας· εἰ γὰρ παλούσας ὡς ἐπὶ πτωχὸν , ἔρχεται καθ' ἡμᾶς μορφῶν δὲ λαβὼν , καὶ εἰ αἰσθητικῶς λέγεται καὶ τὸ αὐθρόπινον , τὸ ἀπὸ τοῦ ἑδῶν , ἵνα πτωχὸς φαίηται θιωρῆς τὴν ταπεινότητα , ἐν ἁπλοῦσι τὸν ὑψηλόν , ἐν τῇ κατ' ἡμᾶς αἰσθητικῇ τὴν τῶν δυναμένων κύριον . Τί τούτων γὰρ καὶ ἄλλ' ὅσα τὸ πρὸς αὐτὸν μυστήριον . πῶς γὰρ καὶ πρὸς αὐτὸν λέγεται , καίτοι ζωῆς ἀρετῆς ὑπερέχων αὐτὸς , καὶ ἐκ τοῦ ἕρανός καταβάς , καὶ ζωὴν διδούς τῷ κόσμῳ ; τίνα τρέπον κατηπάκειν ἐκ τῆς οὐρανοῦ , ὅτι ἰδίῃ πνεύματι τρεῖς ἕρανούς ; ἀλλ' οὐκ αὐτὸς καὶ τὸ αἶμα , εἰ πρὸς αὐτὸν λέγεται πρὸς τὸ μνησθῆναι , καίτοι τὸς σὺς πολυπραγμονήσας λόγους δόξας λέγοντας πεφῶς , ὡς ἐκ πρῶτον τὸ μνησθῆναι .

Οπ μορφῇ θεοῦ ὑπερέχων , μορφῶν πειβεβλημένη δὲ λαβὼν ὅτι θὶς λόγος ὡς ἐν σαρκὶ κατὰ ῥωμ. 8. ὅτι διασώζων τὸ πάντες , πτωχὸν δὲ δι' ἡμᾶς πειβεβλημένη πρῶτον· ὅτι πρῶτον ὁρατὸς , χορηγῶ τὸς πρῶτον τρεφῶν .

Πῶς οὖν , εἰπέ , τὸ τῆς αἰσθητικῆς ὀνομα διδούς , καὶ διαπορεύων αὐτὸν , καὶ ὁ τῆς οἰκονομίας μὴ βλάβη λόγος , αὐτὸν ἔφη πρὸς μὲν ὁρατὸς , ἡρῶν αὐθρόπινος , χορηγῶν ἢ θηκῶς τὸς πρῶτον τρεφῶν ; ἀρ' οὐκ αἰσθητικῶς τρέπον εἶναι φησὶ τὸ , ἐν ἐσθλῇ ἡρώδει τρεφῆς , καὶ πρὸς αὐτὸν λέγεται καθ' ἡμᾶς ; ἀλλὰ τίς ἐξήλυσεν φιλοψοφῶν αὐτὸν πρὸς τὴν θηκῶς τῆς οἰκονομίας ὁ τρέπον . δὲ πρῶτον ἡμᾶς , ἢ πάντων αὐτὸν τῶν αὐθρόπινος τι , ἐν μικροπρατῶν εἰρημῶν διαπορεύων , αὐθρόπινος ἡλῶν πρὸς τὴν πρῶτον τῶν παθῶν ἢ ζωὴν ἐννοήσας , ὅτι θὶς ὡς , ἔρχεται καθ' ἡμᾶς , ἀπὸ τῆς μὲν ὑπερέχων αὐτὸν ὁμολογῆν , καὶ γὰρ τὴν τῆς θεότητος φύσιν παθῆναι ἢ πρὸς πύτη λέγειν , τὴν ὑπὲρ ἡμῶν αἰσθητικῶς , καὶ τὸ αὐθρόπινον , ἐκ τῆς τὴν σάρκα φημί· ἐπὶ φράσσιν ἱερομένῃ πάλιν , ἐς αὐθρόπινος φησὶν αὐτὸν ἐξ αἰσθητικῆς ὁ θιωρῆς Παύλος· διαπορεύων ἢ αὐτὸς ὁ θεοῦ λόγος τὸ χρεῶν , μὴ κρῶν οἱ μὲν πρὸς δυσκλείς εἶναι λέγων , καὶ ἐκ αἰσθητικῆς αὐτὸν . ἔπειτα ὡς παρ' αὐτὸν ὁ ἐς αὐθρόπινος , ἐν τῆς δόξης κύριον ὁ θεὸς ἡμῶν μνησθῶν διαπορεύων , λέγων· εἰ γὰρ ἔγνωσται , ἐκ αὐτὸν κύριον τὸ δόξας ἐς αὐθρόπινος . ἀρ' οὐκ μεμνηται τὸ δόξας κύριος ὁ θιωρῆς , ἐν τῇ δυσκλείς δὲ ὅτι , ἐν μικροπρατῶν ὑπομένει πρῶτον μὲν ὡς μεμνηται , καὶ εἰ μὴ ἔχει αἰσθητικῶς ζημίαν . πῶς ὡς διδούς τὸν θεοῦ λόγον ἐν πύτῃς ἡρώδει λέγειν οἰκονομικῶς ; εἰ ἢ ἀπὸ αὐθρόπινος ληθῶς τὸ ὑπερέχων ἐπὶ τῆς δόξης κύριος , ὡς πρὸς

Β μίας ὁ τρέπον . δὲ πρῶτον ἡμᾶς , ἢ πάντων αὐτὸν τῶν αὐθρόπινος τι , ἐν μικροπρατῶν εἰρημῶν διαπορεύων , αὐθρόπινος ἡλῶν πρὸς τὴν πρῶτον τῶν παθῶν ἢ ζωὴν ἐννοήσας , ὅτι θὶς ὡς , ἔρχεται καθ' ἡμᾶς , ἀπὸ τῆς μὲν ὑπερέχων αὐτὸν ὁμολογῆν , καὶ γὰρ τὴν τῆς θεότητος φύσιν παθῆναι ἢ πρὸς πύτη λέγειν , τὴν ὑπὲρ ἡμῶν αἰσθητικῶς , καὶ τὸ αὐθρόπινον , ἐκ τῆς τὴν σάρκα φημί· ἐπὶ φράσσιν ἱερομένῃ πάλιν , ἐς αὐθρόπινος φησὶν αὐτὸν ἐξ αἰσθητικῆς ὁ θιωρῆς Παύλος· διαπορεύων ἢ αὐτὸς ὁ θεοῦ λόγος τὸ χρεῶν , μὴ κρῶν οἱ μὲν πρὸς δυσκλείς εἶναι λέγων , καὶ ἐκ αἰσθητικῆς αὐτὸν . ἔπειτα ὡς παρ' αὐτὸν ὁ ἐς αὐθρόπινος , ἐν τῆς δόξης κύριον ὁ θεὸς ἡμῶν μνησθῶν διαπορεύων , λέγων· εἰ γὰρ ἔγνωσται , ἐκ αὐτὸν κύριον τὸ δόξας ἐς αὐθρόπινος . ἀρ' οὐκ μεμνηται τὸ δόξας κύριος ὁ θιωρῆς , ἐν τῇ δυσκλείς δὲ ὅτι , ἐν μικροπρατῶν ὑπομένει πρῶτον μὲν ὡς μεμνηται , καὶ εἰ μὴ ἔχει αἰσθητικῶς ζημίαν . πῶς ὡς διδούς τὸν θεοῦ λόγον ἐν πύτῃς ἡρώδει λέγειν οἰκονομικῶς ; εἰ ἢ ἀπὸ αὐθρόπινος ληθῶς τὸ ὑπερέχων ἐπὶ τῆς δόξης κύριος , ὡς πρὸς

Γ Πῶς οὖν , εἰπέ , τὸ τῆς αἰσθητικῆς ὀνομα διδούς , καὶ διαπορεύων αὐτὸν , καὶ ὁ τῆς οἰκονομίας μὴ βλάβη λόγος , αὐτὸν ἔφη πρὸς μὲν ὁρατὸς , ἡρῶν αὐθρόπινος , χορηγῶν ἢ θηκῶς τὸς πρῶτον τρεφῶν ; ἀρ' οὐκ αἰσθητικῶς τρέπον εἶναι φησὶ τὸ , ἐν ἐσθλῇ ἡρώδει τρεφῆς , καὶ πρὸς αὐτὸν λέγεται καθ' ἡμᾶς ; ἀλλὰ τίς ἐξήλυσεν φιλοψοφῶν αὐτὸν πρὸς τὴν θηκῶς τῆς οἰκονομίας ὁ τρέπον . δὲ πρῶτον ἡμᾶς , ἢ πάντων αὐτὸν τῶν αὐθρόπινος τι , ἐν μικροπρατῶν εἰρημῶν διαπορεύων , αὐθρόπινος ἡλῶν πρὸς τὴν πρῶτον τῶν παθῶν ἢ ζωὴν ἐννοήσας , ὅτι θὶς ὡς , ἔρχεται καθ' ἡμᾶς , ἀπὸ τῆς μὲν ὑπερέχων αὐτὸν ὁμολογῆν , καὶ γὰρ τὴν τῆς θεότητος φύσιν παθῆναι ἢ πρὸς πύτη λέγειν , τὴν ὑπὲρ ἡμῶν αἰσθητικῶς , καὶ τὸ αὐθρόπινον , ἐκ τῆς τὴν σάρκα φημί· ἐπὶ φράσσιν ἱερομένῃ πάλιν , ἐς αὐθρόπινος φησὶν αὐτὸν ἐξ αἰσθητικῆς ὁ θιωρῆς Παύλος· διαπορεύων ἢ αὐτὸς ὁ θεοῦ λόγος τὸ χρεῶν , μὴ κρῶν οἱ μὲν πρὸς δυσκλείς εἶναι λέγων , καὶ ἐκ αἰσθητικῆς αὐτὸν . ἔπειτα ὡς παρ' αὐτὸν ὁ ἐς αὐθρόπινος , ἐν τῆς δόξης κύριον ὁ θεὸς ἡμῶν μνησθῶν διαπορεύων , λέγων· εἰ γὰρ ἔγνωσται , ἐκ αὐτὸν κύριον τὸ δόξας ἐς αὐθρόπινος . ἀρ' οὐκ μεμνηται τὸ δόξας κύριος ὁ θιωρῆς , ἐν τῇ δυσκλείς δὲ ὅτι , ἐν μικροπρατῶν ὑπομένει πρῶτον μὲν ὡς μεμνηται , καὶ εἰ μὴ ἔχει αἰσθητικῶς ζημίαν . πῶς ὡς διδούς τὸν θεοῦ λόγον ἐν πύτῃς ἡρώδει λέγειν οἰκονομικῶς ; εἰ ἢ ἀπὸ αὐθρόπινος ληθῶς τὸ ὑπερέχων ἐπὶ τῆς δόξης κύριος , ὡς πρὸς

τοῦ καὶ λαμπρότερον ἔσται. Ἰησοῦς δὲ εἰδὼς πάντα
τὰ ἐρχόμενα ἐπ' αὐτὸν, ἐξελθὼν, εἶπεν αὐτοῖς· τίνα
ζητεῖτε; ἀπεκρίθησαν αὐτῷ· Ἰησοῦ τὸν Ναζωραῖον.
λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἐγὼ εἰμι. εἰσῆκε καὶ Ἰούδας ὁ
καρδιδόους αὐτὸν μετ' αὐτῶν. ὡς οὖν εἶπεν αὐτοῖς, ὅτι
ἐγὼ εἰμι, ἀπῆλθον εἰς τὸ ὀπίσω, καὶ ἔπειτον χαμῶν.
Αὐτοῖς, ὅπως κατασβεσθῶσι τὸν πυρὸς αὐτῶν
δοξῆς, οὐκ εἶπεν τοῦτο· ἀλλὰ τὸ πρὸς τὸν οὐρανὸν
ἐκείνην· ὡς οὖν εἶπεν αὐτοῖς, ὅτι ἐγὼ εἰμι, λέ-
γων· οἱ δὲ καὶ πρὸς μόνον ἀποστόλους τὴν Φωτὴν,
ἀπῆλθον εἰς τὸ ὀπίσω. Ὅτι δὲ καὶ τῆς αὐτῶν ἰσχύος
ἔργον ἦν τὸ, κατασχῆν αὐτὸν, ἀλλ' ὡς ἐν καιρῷ καὶ
χρείᾳ τὸν ὑπὲρ ἡμῶν θάνατον ἐπιτελεῖν τὸ θεῖον
πρόβλεπον, οὐκ ἔφη· ἀλλὰ λέγων· ὡς δὲ τὸν λησὴν ἐξήλθει με-
τὰ μαχαίρῃ καὶ ξύλῳ συλλαβεῖν με· καὶ ἡμέραν
ἐν τῷ ἱερῷ ἐκαστὸν ἐξέμελλεν διδάσκων, καὶ οὐκ ἐκράτη-
σάν με. ποῦ δὲ ὅλον γέγονεν ἵνα πληρωθῶσι αἱ
γραφαὶ τῶν προφητῶν. ὁ γὰρ πάλαι προείρηκε διὰ
προφητῶν ἀγίων, πῶς πεισθήσεται κατὰ τὴν ἰσχύον
εἰς κένωσιν ὁ ὑπὲρ πάντων τῶν κτίστων, καὶ ἀνέστη
ὡς ἄνθρωπος, ὁ ἐν μορφῇ καὶ ἰσότητι τοῦ πα-
τρὸς. Αὐτοῦ δὲ οὖν πῶς τῶν ἀποστόλων ἀκούσας, τὸ
τῆς κρείττης οὐκ ἐκράτησεν ὁ πεισθεῖς, τῆς μὲν
σαρκὸς οἰκονομίας ἀδικῆς τὸ θάνατον; ὁ γὰρ τοῦ
σῶματος πικρῶς π, καὶ ἀπὸ τῆς εἰς μέσον ἰσταί λέγοντι·
ἀρετὴ ὁ θεὸς λόγος κατασχέθη; ἀρετὴ τὴν σφαγὴν ὑπέ-
μεινεν ἡ τὴν θείαν φύσιν; Ὅτι [οὐκ] ἐξ ἀκράβυτος
ἀμαρτίας τὴν πιάδα φῆς, ἐν τῇ οὐκ ἔστι καὶ μάλα
βλάβος. πηλαῶντα φαμέν τοὺς ἀγίους μαρτυράς,
πάντα παθῶντες ἵνα τὸν καλὸν ἀγῶνα ἀ-
γωνισάμενοι, τὸν ὁρόμον τελώμεντες, τὴν πίστιν τηρή-
σωμεν, τὴν τῆς εἰς Χριστὸν γνησιότητος ἀναδήσαντες
ἐν φανερῷ. ἀρ' οὖν ὅτι τῆς ἰσχύος αὐτοῦ, ὅτι τὴν αὐ-
τῶν σῶματι σιδήρῳ κατασχέθη, ἡμεῖς δεδιδακ-
τηρ πυρὶ, ἡ καὶ ὅτι τὴν ἀρχὴν δις μὲν καὶ γένε-
σιν, ἀρετὴ τῆς σῶματι συγκρατήσας αἱ ψυχῆς;
ἀρετὴ γένεσιν καὶ αὐτῇ πυρὸς ἔργον καὶ ξίφους; καί-
τοι φαμέν αὐτοῖς ἀπαλλάττεσθαι τῶν σωματῶν,
τῶν τριούτων αἰκῶν οὐδὲν εἰς ἰδίαν ὑπομεινόμενους
φύσιν. ἀρ' οὖν εἰπὲ μοι, πῶς ἐνεκα τῆς αἰτίας
ἀμείνομαι τῶν σφαιρῶν αἱ αὐτῶν, ὅτι μὴ πεπίνθῃσι
τὰ σῶματα; ἀλλ' ὅτι τῆς ἀληθείας λόγος, οὐκ
ἐξω πῆγῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ· πεπίνθῃσι γὰρ τὰ
αὐτῶν, καὶ ὁ πᾶς ἐπὶ τῶν σωματῶν. ἀμαρτίας οὖν
ἀρετὴ διὰ πνευματικῶν φιλεῖν, εἰ τὸ θεῖον μετὰ
τῆς σαρκὸς ἡ τῆς θείας φύσεως, ἡμεῖς ἐκείνην
τῆς ἰουδαίων βρόχους, ἡ καὶ αὐτῶν ὑπερμένον τὴν
σφαγὴν· διὰ τοῦτο δὲ μάλα ἐννοεῖν, ὅτι πάντα ἐ-
κείνους οἰκονομῶντες μετὰ ὁ λόγος τὴν ἰδίαν σαρ-
κὶ συμβεβηκότες πᾶσι μεμείνηκε διὰ ἀπαθῆς ὡς
θεός, πᾶν οὐκ ἐξω τοῦ πάχοντος σώματος. αὐ-
τὸς δὲ τὸ οὕτως οἰκονομῶντες πᾶσι τῆς ἀρετῆς ἐγκλήματα ἐκείνους, αὐτῶν καὶ κατὰ λό-
γον, μὴ διὰ χελεῶν πρὸς τὴν τῆς θείας φύσεως ὑπομείναι λέγεσθαι τὴν σφαγὴν, πεισθῆσιν αὐ-
τοῖς εἰς ἄνθρωπον ἰδικῶς τοῦ μυσηταῖ τὴν διώσιν· καὶ αὐτὸν εἶναι φησὶ τὸν ἐσταυρωμένον, καὶ τὸν ὑπὲρ

A ternis & facibus & armis. Iesus ergo sciens om-
nia quæ ventura erant super eum, processit & di-
xit eis: Quem queritis? responderunt ei: IESUM
Nazarenum. dicit eis Iesus: Ego sum. Stabat &
Iudas qui tradebat eum, cum ipsis. Ut ergo dixit
eis, Ego sum, abierunt retrorsum, & ceciderunt in
terrâ. Audis ut collectos à proditore milites ad-
uersus suam gloriam extolli non finat. nam se ip-
sum obrulit, dicens: Ego sum. illi vero ad solam
eius vocem fractis viribus abierunt retrorsum.
Non fuisse autem eorum viribus effectum ut eum te-
nerent, sed cum tempus & opus fuit mortē sponte
pro nobis admisisse, confirmavit dicens: Tamquā
ad latronem existis cum gladijs & fustibus com-
prehendere me: quotidie in templo sedebam do-
cens, & non me tenuistis. Hoc autem totum fa-
ctum est ut implerentur scripturæ Prophetarum.
Quod enim olim prædixerat per Prophetas san-
ctos, hoc implevit cum se ad exinanitionem de-
iecit ille qui supra omnem creaturam erat, &
habitu inuentus est ut homo, ille qui in forma
erat & æqualitate Patris. Cur ergo simplicio-
rū auribus mixtionis nomen obtrudere moliens,
miraculum violas illius cum carne dispensatio-
nis? neque enim attinet acerbè & aspere in me-
dium irrupentem dicere, Num ipsum Dei Ver-
buni detentū est? num eadem perpeffa ipsa diui-
nitatis natura? Enimvero non ex nimia imperi-
tia te hæc dicere, hinc discēs, & quidem facilli-
me. Consummatos esse dicimus sanctos Marty-
res, paratos omnia potius perpeti, ut bonum
certamen certantes, cursum consummantes, fi-
dem seruantes, debitam sinceræ in Christum di-
lectioni coronam consequerentur. Si quis igitur
prodeat & roget, cum Sanctorum corpora
ferro lacerabantur, aut consumebantur igni, aut
cum primum trudebantur in carcerem, num si-
mul cum corporibus constringebantur animæ?
num etiam illæ igni ac ferro conficiebantur?
Certe dicimus eas à corporibus alienas fuisse,
cum nihil eiusmodi iniuriarum in suam suscipe-
rent naturam. Num igitur quæso hac de causa
expertes erunt coronarum, quia corporum sup-
plicia non sunt perpeffa? Atqui prædicatio veri-
tatis non eas excludit à passione, cum sua ipso-
rum corpora sint passa, non aliorum. Stultum
est igitur studiose percontari, num diuinitatis
natura vnâ cum carne sit tradita, aut vincula ne-
xibus ludæorum, aut eadem ipsam perpeffa: sed
pietati potius conuenit cogitare, Verbum ipsum
omnino sibi quidem tamquam proprias vindic-
care passiones quæ carni acciderunt, sed mansisse
tamen impassibile tamquam Deum, ceterum
haud sine patiente corpore. Hic vero rebus
tanta cum dispensatione gestis, absurditatis cri-
men inurens, & sursum deorsum inculcans, non
esse à quoquam dicendum, diuinitatis naturam
esse eadem perpeffam, vim tanti mysterij in ho-
minem scorsim ac proprie summa cum impieta-
te redigit, ipsumq. dicit esse crucifixum, & qui

ibid

Matth. 26.

Philip. 2.

Vident enim
iniquitatem.

1. Tim. 4.

1. Tim. 4.

1. Tim. 4.

1. Tim. 4.

1. Tim. 4.

1. Tim. 4.

1. Tim. 4.

1. Tim. 4.

1. Tim. 4.

1. Tim. 4.

1. Tim. 4.

1. Tim. 4.

1. Tim. 4.

1. Tim. 4.

1. Tim. 4.

1. Tim. 4.

1. Tim. 4.

1. Tim. 4.

1. Tim. 4.

1. Tim. 4.

1. Tim. 4.

1. Tim. 4.

1. Tim. 4.

1. Tim. 4.

1. Tim. 4.

1. Tim. 4.

1. Tim. 4.

λαλῶν πέρι, ἔοικε πάλαι περιμελύνοντι ἰσόμενον ἅς
 αἱ θείαι, ἐπληρώσῃ καὶ καρούς αὐθροπίας ταυρού-
 μένος. μοῖνον γὰρ περὶ τοὺς ἱμάτιοι ὁ ἕρως τὸ σκό-
 τιν ὑπὸ χεῖρ' ὁ ἥλιος τῶν ἀκτίνων τὸ σέλας σέκεπ
 διδῶς τοῖς ἱμπεροῦσιν τιπλημύσιν τῶν ὅλων δε-
 σπότη ἔστι, τὸν ἡς τοῦ καὶ καρδίας ἰσόμενον αὐτοῖς
 περικαταμελύνοντι σκότιν. ψάλλει γὰρ πῦρ ὁ με-
 κέριος Δαυὶδ περὶ αὐτῶν σκοπιδήτων οἱ ὀφθαλ-
 μοὶ αὐτῶν, ἔμην βλέπειν, ἔτ' ὡς αὐτῶν Διφταν-
 τὸς σύγκαμψον διερρήγνυν τὸ κατὰ πῦρ καὶ
 εἰς, τοῖς αὐτῶν πιστεύουσιν ἐκκαλύπτειν ἡδὴ τὰ
 ἄγια τ' ἄριον, καὶ τὰ ἰσώτατα δεικνύειν ὡς σέκεπ
 μὲν ἐχούσης ἐπὶ τὴν πρώτην σελήνην, πειρατεωμέ-
 νης τῇ δὴ τ' ἄριον ὁδοῦ, δῆλον τὸ ὅτι τὸν αὐτὸν
 τ' ἄριον. ἄριος μὲν γὰρ ὁμολογουμένως καὶ ὁ ὁμοῦ
 λῶν, ὅτι καὶ δικαιοσύνης πύργους, γέροντες τὸν παρὰ
 γωγὸς αἱ Χεῖρες ἄριον γὰρ μὲν ἀσπυκρίτως ἡ
 ἐν Χεῖρσιν ἰσώτατα ζῶν, καὶ τὸ ἐν σελήνῃ καὶ τῶν
 λατρείας περιφρεστέρα π, καὶ ἐν αἰμαίνουσιν, ἡ ἐν πύ-
 ρι π, ἔστι ἀληθία. ἄριος γὰρ θεοπρεπὴς, καὶ ὑπὲρ
 θρόνου φύσιν τὰ τρία τὸ κατὰ πῦρ αὐτῶν εἶναι αὐτῶν
 τὸ σωτήριον πῦρ, δεικνύοντες μὲν τὸν σπαραγμῶ-
 νος ῥομφαίαν, εἰσπυκνῶν τὸ πῦρ ἐν τῷ σπαραγμῶ-
 νος τὸν αὐθροπῶν; ἔφη γὰρ ὁ Χεῖρς τῶν συγκριμῶν
 ληστῶν. αἱμεροὶ μετ' ἱμοῦ εἰς τὸν σπαραγμῶν. σέ-
 κῃ ἐπὶ λαμψὲ πῖς ἐν σκότῃ μετ' ἐξουσίας, θηροφῶν τ',
 αἰκαλύφθη; κατένευκε γὰρ τὸν ἄδελφον ὡς θεός, καὶ
 δεισμῶν αὐτῶν τὸν ἐν αὐτῶν καὶ αὐτῶν ἡν ὁ πάλαι βού-
 ρος τὸν τληπιδίον τὸν ἰσώ. ἡλθες θηροφῶν τλη-
 λῶν, ἐν τῇ ἰσώσιν ἀβύσσῃ περὶ πῦρ; αὐτοῖς
 σπῶσι φόβῳ πύλαι θανάτου, πύλαιοι τὸν ἄδελφον ἰσώ-
 σι ἐπὶ ἡμῶν; πῶς πῦρ τὸ ἐν θεοπρεπῇ τὸ κατὰ ἡμῶν
 ἐν τῇ αὐθροπῇ μόνῃ περιστέμνῃ σέκεπ ἰσώσιν; ὅτι
 γὰρ αὐτῶν ὁ ἔσθ' ὡς λάγος, μορφῶν δὲ λαβῶν, σπ-
 κῶς πῦρ αἱμαίνοντες κεκρινωμένως, λυγρῶν μὲν δεικνύ-
 τῶν θανάτου τὸ ἰσώ σπῶσι δι' ἡμῶν, ἔστι ὑπὲρ αὐ-
 τῶν καὶ φύσιν, σαρκὶ πίπτοντι ἐκ τῶν, πῦρ σπῶσι
 φων ὁ πῦρ σπῶσι Πάυλος. ἀχαριστῶντες τῷ πατρὶ
 τῶν ἰσώσιν ἡμῶν εἰς τὸν μετὰ τὸν κατὰ τὸν ἄ-
 ριον ἐν τῷ φῶτι, ὅς ἐστιν ἡμῶν ἐν τῇ ἐξουσίᾳ τῶν
 σκότους, ἔστι μετὰ τὸν εἰς τὸν βασιλεῖα τὸν ἡμῶν τῆς
 ἰσώσιν αὐτῶν, ἐν τῇ ἰσώσιν τὸν δόξα τῶν αὐ-
 τῶν τῶν ἀμαρτιῶν. ὅς ἐστιν αἰκῶν τὸν ἡμῶν τῶν
 πῦρ τῶν πῦρ καὶ πῦρ. ὅτι ἐν αὐτῶν ἐκπῶσι τὰ
 πάντα ἐν τοῖς ἡμῶν, ἔστι τὸν τῶν, τὰ ἰσώσιν καὶ τὰ
 ἀόρατα, ἐπὶ θρόνοι, ἐπὶ κυριότητις, ἐπὶ δόξα, ἐπὶ
 ἐξουσία, τὰ πάντα δι' αὐτῶν ἔστι αὐτῶν ἐκπῶσι ἔστι
 αὐ-
 τῶν ἐπὶ πῦρ πάντων, καὶ τὰ πάντα ἐν αὐτῶν σπῶσι
 καὶ αὐτῶν ἐπὶ ἡ κεφαλῇ τῶν σπῶσι τῆς ἐκκα-
 σίας, ὅς ἐστιν δόξα, πῦρ τῶν ἐκ τῶν νεκρῶν, ἰσώ
 γῶν ἐν πῦρ αὐτῶν πῦρ τῶν. ἰσώ δὲ καὶ μά-
 λα σπῶσι ὁ τῶν αὐτῶν μυστηρίων ἰσώσιν, αὐτῶν ἔφη
 τὸν δι' αὐτῶν πῦρ, καὶ ἐν τῷ πῦρ τῶν λόγων, ὅς ἐστιν αἰκῶν τῶν ἡμῶν τῶν ἀόρατων, τὸν δι' αὐτῶν πῦρ
 ὑπὲρ τῶν, τὰ πῦρ ἐν τοῖς ἡμῶν, καὶ τὰ ὅτι τῆς γῆς, τὰ ἰσώσιν καὶ ἀόρατα, τὸν ὅτι πῦρ
 ἐν τῷ

qui loquebatur adest, & quod olim ut Deus fore
 prænuntiavit, suo tempore implevit, crucifixus
 humanitus. Cælum namque propemodum tene-
 bris tamquam lugubri veste se induit, sol etiam
 cum radiorum suorum fulgorem non ultra ijs
 daret, qui adversus uniuersorum Dominum ac
 Deum petulanter insultare ausi fuerant, tene-
 bras animo illorum ac menti offundendas præn-
 nuntiavit. Psallit enim de ipsis nimirum etiam
 beatus David: Obscurentur oculi eorum ne vi-
 deant, & dorsum eorum semper incurua. Diru-
 ptum est etiam velum templi, ut in eum creden-
 tibus detegeret iam Sancta sanctorum, & inti-
 ma illa penetralia demonstraret: tamquam non
 adhuc habente statum priore illo tabernaculo, *Psalm. 138.*
 sed iam reuelata sanctorum via, nimirum illa,
 quæ ducit in Sancta sanctorum. Sancta enim
 erat proculdubio ipsa lex quoque, quippe quæ
 iustitiæ erat arbitra, & pædagogus ad Christum:
 sed longe sanctior intelligitur illa in Christo vi-
 ta; & illo in umbris & figuris cultu præstantior
 ac melior is qui in spiritu & veritate exhibe-
 tur. An vero non diuina, & supra hominis natu-
 ram eiusmodi sunt opera? non ne salutaris illa
 passio versatilem illum gladium cohibuit, & ho-
 minem rursus in paradysum induxit? Dixit enim
 Christus simul suspenso latroni: Hodie mecum *Lucæ 23.*
 eris in paradiso. Nonne affulsit his qui in tene-
 bris erant, cum potestate inclamans, Reuelami-
 ni? Euacuauit enim inferos ut Deus, & eos qui
 ibi erant, a vinculis relaxauit. & ipse erat qui
 olim ad patientissimum Iob clamauit: Venisti
 ad fundum maris, & in profundis abyssi deam-
 bulasti? aperiuntur ne tibi metu portæ mortis,
 & ianitores inferni te conspecto sunt territi? Cur
 igitur res adeo diuinas vni ex nostro numero &
 homini solum tribuere non erubescis? Ipsum
 namque Dei Verbum accepta serui forma, cum
 carni & sanguini communicasset, propriū corpus
 propter nos morti dare non refugisse, & cum es-
 set ex natura impatibilis, carne passum sponte
 fuisse, fidem faciet beatus Paulus cum scribit:
 Gratias agentes Patri, qui nos dignos fecit in
 partem sortis sanctorum in lumine, qui eripuit
 nos de potestate tenebrarum, & transtulit in re-
 gnum Filij dilectionis suæ, in quo habemus re-
 demptionem, remissionem peccatorum: qui est
 imago Dei inuisibilis, primogenitus omnis crea-
 turæ; quia in ipso condita sunt omnia in cælis &
 in terra, visibilia & inuisibilia, siue Throni, siue
 Dominationes, siue Principatus, siue Potesta-
 tes, omnia per ipsum & in ipsum creata sunt; &
 ipse est ante omnia, & omnia in ipso constant; &
 ipse est caput corporis Ecclesiæ, qui est princi-
 pium, primogenitus ex mortuis, ut sit in omni-
 bus ipse primatum tenens. Ecce iam apertissi-
 me ille mysteriorum Dei sacerdos illum Deum
 Verbum per quem omnia & in quo omnia, qui
 est imago Dei inuisibilis, illum per quem ut es-
 sent producta sunt & quæ in cælis & quæ in ter-
 ra, visibilia & inuisibilia, illum qui est ante om-
 nia,

minus meus & Deus meus. deinde ad illum Dominus noster Iesus Christus: Quia, inquit, videristi me, credidisti: beati qui non viderunt, & crediderunt. Quid, rogo te, crediderunt? nonne quod cum Deus esset ex natura, proprium templum excitavit à mortuis? Atqui ea res quid ambiguitatis habet? Sed hic bonus vir propemodum de discipuli vocibus stulte erubescens, Non confessus est, inquit, Dominum & Deum esse illum primogenitum ex mortuis: sed vim sermonis pervertit ad suam opinionem, & ait, Deum admirabilem operum effectorem glorificasse, cum dixit: Dominus meus, & Deus meus. His etiam adjicit: Non quod contrectabatur appellans Deum, non enim contrectatione diuinitas inuenitur.] Accusas ne discipulū, dic mihi, quod Christum Dominum ac Deum appellet? Atqui proximo sermone demonstratum est, illum vni- genitum cum esset secundum naturam Deus, im- palpabilis & inuisibilis, palpabilem esse factum & visibilem. Cum vero dicis: Non enim contrectatione diuinitas inuenitur, illud ē contrarium dicemus, Quid dispensatione reiecta, tamquam de nuda diuinitate differis? & quasi oblitus & incarnatum fuisse, & hominem factum illum im- palpabilem & incorporeum, sacras litteras non sustines quæ illum Deum appellant, propterea quod carne sit contrectatus, & visus sit item sanctis Apostolis. Sed nos, o vir egregie, simul cum beato Thoma, illum ligno suffixum, illum mani- bus contrectatum, conspectumq. humanis oculis, dignis laudibus honorantes dicimus: Domi- nus meus & Deus meus. Ac si quispiam dicat, Dei Verbum carne propria passum, eum dignum esse approbatione, & à vero sensu minime aber- rare, cum sic quoque illud manserit impatibile, rursus ex his quæ ipse scripsisti, aut dixisti in Ecclesijs conabor ostendere. Laudandos nam- que censes sanctos Patres nostros olim in Nicæa collectos, ut qui accuratam & vndique expoli- tam Fidei confessionem ediderint; sed non ita, ut illi sentis, minime: neque animo in veritatis dogmatis fixo recte ingredi cupis, sed claudicas quodammodo ambabus suffraginibus, ut est scri- ptum: & recte viz amatores imprudenter ob- iurgans, quod tibi ipsi placet tamquam verum confirmas: immo vero ne in ijs quidem quæ di- xisti, permanendum putas; nam inuenio te de sanctis Patribus dicere.

S. 2. 18.

HISTORIA.

Quoniam vero si dixissent, Credimus in unū Deum Verbum, futurum erat ut mors diuina natura tribue- retur, ideo nomen accipiunt commune, nempe, Iesus Christus, ut & mortuum illum significarent, & illum non mortuum. His adjicit: Itaque perinde ac si quis dicat, Ille homo est mortuus, quatinus anima sit immor- talis, tamen quia nomen dixit quod significat duas na- turas, & corpus quod moritur & animam immortale- tem, ideo nihil est periculi in ea voce; utrumque enim vocatur homo, & corpus & anima; item igitur etiam magnus ille chorus de Christo dixit.

Cum

αἰτίαν, καί τι ἡ ψυχὴ ἀθάνατος ἐστίν, ἀλλ' ἐπεὶ δὴ τὸ ὄνομα εἶπε τὸ σημεῖον τὰς δύο φύσεις, καὶ τὸ σῶμα τὸ δόξασθαι, καὶ τὸ ψυχὴν τὸ ἀθάνατον, οὐκ ἔχει κίνδυνον ἡ φωνή. ἀνθρώπος γὰρ καλεῖται ἀμφότερα, καὶ τὸ σῶμα, καὶ ἡ ψυχὴ. οὕτω τῶν καὶ ὁ μίγας ὁ αἰὶνος χορὸς εἶπε πρὸς Χριστόν.

A ὁ κύριός μου, καὶ ὁ θεός μου. αἶψα πρὸς αὐτὸν ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός· ὅτι ἰωραπαί με, πιστεύσας· μακάριοι οἱ μὴ ἰωρακότες, καὶ πιστεύσας. ἡ π- στεύσας αἰπὲς μοι; ἀρα ἔχ' ὅτι θεός ὡς φύσις, τὸν ἴδιον ἐκ νεκρῶν ἀνίσταται τόν; καί τι πῶς ἀμφι- λογοῦν τὸ πρᾶγμα ἐστίν; ἀλλ' ὁ χρηστὸς οὐ ποῖ, μοινα- χὶ τῆς τοῦ μαθητοῦ φωνῆς ἐπερυθρῶν ἀσπείρας, ἔχ' ἀμολόγησι φησὶν, αὐτὸν, ὅτι καὶ κύριος καὶ θεός ἐστίν, ὁ πρωτόπικτος ἐκ νεκρῶν· ὥστε ἐπὶ τῷ μαθόντι τὸ αὐτὸ δοκῶν τὴν τοῦ λόγου δυνάμει, καὶ φη- σὶν, ὅτι τὸν ὥστε δόξασιν ἰδοὺ λόγος, λέγων, ὁ κύριός μου καὶ ὁ θεός μου. πρὸς τὴν δὲ τῶν, ἡ τὸ ψηλαφῆν πρὸς αὐτὸν θεόν, ἡ γὰρ ψηλα- φῆσι θεότης ἀρῶσκειται. Επὶ τῆς οὖν τῷ μαθητῇ ἐπὶ μοι, κύριον καὶ θεόν ὀνομαζόντι τὸν Χριστόν; καί τι δίδειχεν ἡμῖν δόξας ὁ λόγος, ὅτι θεός ὡς καὶ φύσις ὁ μοιολογῶν, ἀναφῆς καὶ ἀόρατος, ἀπίος γί- γνηται καὶ ὁρατός. ὅταν δὲ λέγῃς, ἡ γὰρ ψηλαφῆσι θεότης ἀρῶσκειται, πάλιν αὐτὸν ἐροῦμεν, τί παρω- σάμενος τὴν οἰκονομίαν, ὡς πρὸς γυναικὸς ἀλλότῃ θεότητι; εἰς λήθην δὲ ὡς πρὸς ἐληλακῶς, ὅτι καὶ ἰσαρκώθη καὶ ἐκένωθ' ἑαυτὸν ὁ ἀναφῆς καὶ ἀά- C μωτος, οὐκ αὐτίκα θεόν ὀνομαζούσης αὐτοῦ τῆς δι- πλῆς γε φωνῆς, ἀλλ' ὅτι τὸ ψηλαφῆσαι σαρκί, ὡς φησὶ τὸ ὁμοίως τῶν ἀγίων δόξασι τοῖς. ἀλλ' ἡμῖς γε ὡς τὸν, ὁμοῦ τῷ μακαρίῳ Θωμᾷ, τὸν τῷ ἔχοντι πρὸς σπλάμνον, τὸν ψηλαφῆσαι χερσὶν, ἰωραμῶντι τῶν ἀνθρώπων οἰκονομίαν, τῆς αὐτῆς πρὸς αὐτὸν ἀ- φημίας ἐκφανοῦντος φασμῶν, ὁ κύριός μου, καὶ ὁ θεός μου. ὅτι καὶ αἱ περὶ λέγουσιν σαρκί τῇ ἰδίᾳ παθεῖν τὸ θεοῦ λόγον, οὐκ αὐτὸ ἀμοιρόσθαι τοῦ καὶ ἐκπνεῖσθαι δέον, καὶ φρονεῖν ἐλεῖναι τὴν ἀληθῆ· μεμνηται γὰρ καὶ οὕτως ἀπαρχῆς· πρὸς αὐτὸν κατεδείχθη πάλιν, ἐξ D ὧν γέγραπται αὐτῶν, ἡ γυνὴ εἶπεν ἐν ἐκκλησίᾳ. Ε- πὶ τῆς μὲν γὰρ ἀξίως τὸν ἀγίον πατέρα ἡμῶν, τὸν ἔχοντα φησὶ, τῇ Νικαίᾳ καὶ καίτοι πρὸς αὐτὸν μεμνηται, ὡς ἀκρίβη καὶ περὶ τὸν μέν τῆς πίστεως ἡμῶν τὸν ὁμολογῶν εὐ μάλα πεπιημένους· πεφρονῆκαί γε μὲν ἡ τὸ ὁμοῦν· πῶς οὐ πάλιν τῆς τῆς ἀλη- θείας δόγμασιν ἐνείκας πῶς οὐκ, ὅρα βάρυνται ὅτι θυμῶν, χωλῶν δὲ ὡς πρὸς ἀμφοτέρων τῆς ἰσότητος, καὶ τὸ γεγραμμένον· τίς μὲν τῆς ἐξουσίας ἰσότητος ἀσπείρας ὅτι θυμῶν, κρατύνει μὲν ὡς ἀληθῆς τὸ αὐτὸν δοκῶν· μάλλον δ' αὖτε οἱ αὐτῶν E εἶπεν ἡμῖν ἀξίως· ἀρῶσκει γὰρ λέγονται πρὸς τὸν ἀγίον πατέρα.

Επεὶ δὲ γὰρ ἀρῶσκει, ὅτι πιστεύομεν εἰς ἓν θεόν· καὶ λόγον, ἐμελλεν ὁ ἰσότης τῇ θείᾳ λογίζεσθαι φύσιν, ὅνομα δὲ χοντοῦ καὶ τὸν, Χριστὸς Ἰησοῦς, ἵνα καὶ τὸ δόξα πῶς σημαίωσι, ἔτι μὴ δόξα ἰσότητος. πρὸς αὐτὸν δ' ὅτι πῶς· ὡς εἰς περὶ λέγουσιν, ὅτι αὐτὸν ἀνθρώπος

Οπ

Coloss.

1. Ioan. 5.

1. Ioan. 8.

& omne bonum consecuti? Quid enim ipsius ope lucrati sumus, apertissime cognosces ex beato Paulo qui sic scripsit: Et nos cum essemus alienati, & inimici sensu, in operibus malis, nunc autem reconciliavit in corpore carnis suae per mortem, ut exhiberet nos sanctos & immaculatos & irreprehensibiles coram ipso, si tamen permanetis in fide. Ergo fides quidem iuvat eos qui illam firmam servare statuerint; sed quomodo iuvet, beatus Ioannes asserit cum dicit: Quis autem est qui vincit mundum, nisi qui credit quod Iesus est filius Dei? Hic est qui venit per aquam & sanguinem Iesus Christus: non in aqua solum, sed in aqua & sanguine. Et Spiritus est veritas, quia tres sunt qui testimonium perhibent, Spiritus, & aqua, & sanguis: & hi tres unum sunt. Si testimonium hominum accipimus, testimonium Dei maius est: quia hoc est testimonium Dei, quia testificatus est de Filio suo. Qui credit in Filium Dei, habet testimonium in se ipso: qui non credit Deo, mendacem fecit eum, quia non credidit in testimonium quod testificatus est de Filio suo. Quo modo autem Deus ac Pater testificatus sit de Filio suo, beatus Ioannes Baptista nobis declarabit, dicens: Et ego nesciebam eum, sed qui misit me baptizare in aqua, ille mihi dixit, Super quem videris Spiritum descendantem & manentem super eum, hic est qui baptizat in Spiritu sancto. & ego vidi, & testimonium perhibui, quia hic est Filius Dei. Testimonium itaque perhibetur Domino nostro Iesu Christo & Patris voce, quod eius Filius sit natura & secundum veritatem: testimonium quoque nihilominus perhibetur aqua & sanguine & Spiritu. & sancta quidem aqua peccata credentium abstergit, vivificat autem homines qui sunt super terram, suo sanguine, ac Deo coniungit. Sed quia est secundum naturam Deus, etiam sancti Spiritus munus abunde largitur, & tamquam proprium in animas credentium effundit, ut illos tum divinarum naturae socios efficiat, tum spe futurorum bonorum coronet. Unum igitur confitemur Filium Christum Iesum Dominum, id est, illud Dei Verbum hominem factum & incarnatum, & hunc crucifixum, & resurgentem a mortuis, venturumque suo tempore in gloria Dei & Patris cum sanctis Angelis. Per ipsum, & cum ipso, Deo & Patri gloria cum sancto Spiritu in saecula. Amen.

Fini Libri V.

A πάντες εἰσω γένησθαι ἀγαθῶν; τί γὰρ δι' αὐτῆς ἐκέρ-
δαίσεσθαι, ἢ οὐ καὶ μάλα σαφῶς ὡς γέγραφε τὸ μακάριον Παῦλον καὶ ἡμᾶς πρὸς οὕτως ἀπηλο-
τριωμένους, καὶ ἐχθροὺς τῇ θείᾳ ἐν τοῖς ἔργοις
τοῖς πηροῖς, οὕτως δὲ δοτικῶς ἀλλάξαι ἐν τῷ σώ-
ματι τῆς σαρκὸς αὐτοῦ. Διὰ τοῦτο ἡμεῖς ἀγίους, ἢ ἀμώμους, καὶ ἀνεγκλήτους κατ' ἐνώ-
πιον αὐτοῦ, ἢ γὰρ ὁπμιένους τῇ πίστει. Σίχου ὁ νόμος
μὲν ἡ πίστις τοὺς ἀπολλύειν αὐτῶν ἐλομένους τῶν
ὀνύχων δὲ καὶ τῶν τρεῶν, ὁ πάνσοφος ἡμᾶς ἰωάν-
νης πιστῶσαι, λέγων· τίς δὲ εἰνὶ οὐρανῷ τοῦ υἱοῦ
μου, ἢ μὴ ὁ πιστῶν ὅτι Ἰησοῦς εἰνὶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ;
οὕτως εἰνὶ ὁ ἐλθὼν δι' ὕδατος καὶ αἵματος, Ἰησοῦς Χρι-
στὸς· σὺν ἐν τῷ ὕδατι μόνον, ἀλλ' ἐν τῷ ὕδατι καὶ αἵ-
ματι· καὶ τὸ πνεῦμα εἰνὶ ἡ ἀλήθεια, ὅτι τρεῖς μαρ-
τυροῦσι, τὸ πνεῦμα, τὸ ὕδωρ, καὶ τὸ αἷμα· ἢ εἰ τρεῖς
τὸ εἶναι· ἢ τῶν μαρτυρίων τῶν ἀνθρώπων λαμ-
βαίνομεν, ἡ μαρτυρία τοῦ θεοῦ μαίζων εἰνὶ ὅτι αὐ-
τῇ εἰνὶ ἡ μαρτυρία τοῦ θεοῦ, ὅτι μεμαρτύρηκε πρὸς
τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ· ὁ πιστῶν εἰς τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, ἔχει τὴν
μαρτυρίαν ἐν ἑαυτῷ· ὁ μὴ πιστῶν τῷ θεῷ, ψά-
λει πιστῶσαι αὐτὸν, ὅτι σὺ δὴ πείθῃς εἰς τὴν μαρ-
τυρίαν, ὡς μεμαρτύρηκε πρὸς τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. με-
μαρτύρηκε δὲ τίνα τρεῶν ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τῷ υἱῷ,
σαφῶς λέγων ὁ θεοπρόσωπος ἡμῶν ἰωάννης ὁ βαπτί-
στῆς· καὶ γὰρ σὺ ἦδαι αὐτὸν, ἀλλ' ὁ πίμπλας με βα-
πτίζων ὕδατι ἐκείνος μοι εἶπεν, ἐφ' ὃν αὐτὸς τὸ
πνεῦμα καταβῆναι καὶ μένει ἐπ' αὐτόν, οὕτως εἰνὶ
ὁ βαπτίζων ἐν τῷ πνεύματι τῷ ἀγίῳ. καὶ ἐγὼ ἰώ-
ρακα, καὶ μεμαρτύρηκα, ὅτι οὕτως εἰνὶ ὁ υἱὸς τοῦ
θεοῦ. μαρτυρήτω πίστις καὶ διὰ τῆς τοῦ πατρὸς
φωτῆς ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς ὁ Χριστός, ὅτι φύσις τι
καὶ κατ' ἀλήθειαν υἱὸς εἰνὶ αὐτοῦ μαρτυρήτω δὲ ὡς
δὲν ἦτορ διὰ τὴν τοῦ ὕδατος καὶ τοῦ αἵματος, καὶ τοῦ
πνεύματος. ὕδατι μὲν τῷ ἀγίῳ διὰ τὴν φύσιν τῶν πι-
στῶνταις τῆς ἀμαρτίας. ζωοποιῶν δὲ διὰ τὸ τοῦ ἰδίου
αἵματος καὶ σωστικῆς ζωῆς τοῦ δὲ τῆς γῆς. ἐπὶ δὲ
δὲ εἰνὶ κατ' φύσιν θεός, καὶ τὴν τοῦ ἀγίου πνεύματος
χορηγίαν πιστῶν παλαιοῦς, ὡς ἰδοὺ αὐτὸς τῆς τῶν
πιστῶνταις ἐκείνων ψυχῆς, θείας τι φύσεως κοι-
νωτοῦς δότε φάινων, καὶ τῇ τῶν ἐσμένων ἀγαθῶν ἐλ-
πίδι στεφανῶν. εἴτα τίνων ὁμολογησάμεν υἱὸν Χριστὸν
Ἰησοῦν καὶ κύριον, πυντίσει τὸν τοῦ θεοῦ λόγον ἐκεί-
νους θρωπῆσιν καὶ σαρκωμένοις, καὶ τοῦτο ἐσαρω-
μένοις, καὶ ἐξηγεμένοις ἐκ νεκρῶν, ἥξειν τι κατὰ
καιροῦς ἐν τῇ δόξῃ τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς μὲν τῶν ἀ-
γίων ἀγγέλων. δι' αὐτὸς τι, καὶ πᾶν αὐτῷ τῷ θεῷ
καὶ πατρὶ ἡ δόξα σὺν ἀγίῳ πνεύματι εἰς τοὺς αἰ-
ῶνες· ἀμήν.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΚΥΡΙΛΛΟΥ
 ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΚΑΙΣΑΡΕΑ
 ΤΗΣ ΔΙΟΚΕΣΑΡΕΩΣ ΤΗΣ ΙΣΑΥΡΙΑΣ, ΠΕΡΙ ΠΙΣΤΕΩΣ.

SANCTI CYRILLI ARCHIE-
 piscopi Alexandria ad Successum Epi-
 scopum Diocæsareæ Isauriensis pro-
 uinciæ Epistola, De Fide.

ΕΝΕΤΥΧΟΝ ΜΕΝ Τῷ ὑπομνητικῷ τῷ ᾧ καὶ τῆς
 ὧς ὁσιότητος ἀποπολεῖται, ἡ δὲ τῷ ᾧ ἀγὰρ ὅτι
 καὶ τοὺς δυνάμεις ἡμᾶς τε καὶ ἐπὶ τὸν ὠφελ-
 λῆν ἐκ πολλῆς ἀγῶν φιλομαθείας, ὡς τρεῖς ἀξιοῖς
 αἱ ἐν τοῦ ἔχοντες, ἔσθ' ὅτι φρονεῖν ὑπομνησάμεν, τῶν
 τε καὶ χαρίσιν. Φρονεῖν μὲν τῶν πᾶσι τῆς πύ-
 τῆρος ἡμῶν οἰκονομίας, αἱ καὶ οἱ πατρὶς ἡμῶν ἀγῶν πα-
 τῆρες. ἀσπασίως γὰρ πῶς ἐκείνων πῶς, τὸν αὐτῶν
 νοῦν καταρτυθίζομεν, ὡς τε κατὰ τὴν αὐτῶν ἰέναι,
 καὶ μηδὲν τῇ τῶν δογματικῶν ὁρθότητι κατὰ ἐπι-
 σφῆσαι. ἐπεὶ δὲ ἡ αἰ τολιότης ἀφ' ἧς ἀνέστη πῶς
 πρὸς τὴν λέξιν ὅτι Χριστὸς δύο φύσεις, ἡ μὴ, δὴν
 ἠγῆται πρὸς τὸν ἑαυτῶν. Διόθεν οὖν τις, πρὸς μα-
 μάχος ὡς καὶ καρούς, ὡς φασί, κληρώθηκε τῇ τῶν
 ὁρθόδοξων ἐκκλησίᾳ. οὗτος ἀπορίματος, ὡς περ οὐ
 ἐσόμεναι, τὸν τῆς Μακεδονικῆς αἰρέσεως ἀπὸ τῶν, αἱ
 ἐπὶ τῶν ἐκπύκναι ἀρρώστια. πεφρόνισεν γὰρ καὶ γέ-
 γραφέν, ὅτι ἐπὶ τὸν μὲν ὡς κατ' ἰδίαν ἐστὶν ὁ ἐκ ἀπέρ-
 ματος Δαυὶδ ἡγουμένης ἐκ τῆς ἀγίας πατρὸς ἐπι-
 μήτρος· ἐπὶ τὸν δὲ πάλιν ἰδιῶς ὡς ὁ ἐκ τῆς πατρὸς
 λόγος. καὶ οὗτος ὡς περ ἀπὸ τῶν κατὰ τὴν αὐτῶν
 λόγον· περ ἀπὸ τῶν μὲν ἑνα Χριστὸν λέγειν· ἀναφέ-
 ρων μὲν τὸ ὄνομα ὅτι μόνον τὸν ἐκ τοῦ πατρὸς λό-
 γον ἡγουμένης ὡς μονογενῆ· ὡς ἐκ χαρίτος ἡ τῆς
 περ ἀπὸ τῶν αὐτῶν, καὶ τῆς φησὶ αὐτῶν· ἐπὶ τὸν ἐκ ἀπέρ-
 ματος Δαυὶδ ὡς ἀπὸ καλῆς, ὡς ὡς φησὶ τῷ
 καὶ ἀληθῆς ὡς ὡς φησὶ τῷ, ὡς ὡς φησὶ ἡμῶν δό-
 ξάζομεν, ἀλλὰ καὶ μόνον τῶν ἀγίων, καὶ καὶ αὐθι-
 πῶν, καὶ καὶ ἰσχυρίας. τούτου γὰρ καὶ καὶ τῆς Νεσ-
 τορίου· καὶ ἐκ τῶν ἐκείνων βιβλίων ἰσχυρῶς, ὡς
 περ ἀπὸ τῶν μὲν Χριστὸν ἑνα, καὶ ὡς, ἐκ κύριον ὁμο-
 λογῶν, μετρίξει ἡ καὶ αὐτῶν αἱ δύο τὸν ἑνα, καὶ αὐτῶν
 μέρος· αὐθιπῶν αὐθιπῶν λέγων, τῷ τῷ λόγῳ, τῷ
 ὁμοιουμῶν, τῷ ἰσχυρίῳ, [τῷ τῷ τῷ] τῷ ἀγίᾳ. καὶ τοῦ
 τῶν φωνῶν τῶν ἐν τοῖς ἀγγραφικαῖς καὶ ἀποστολικαῖς
 κηρύγμασι πᾶσι Χριστὸν καμῖνας διορίζει, ἐκ φησὶ,
 τῶν μὲν ἐφαρμοζέσθαι δὴν τῷ αὐθιπῶν, δηλονότι
 τῶν αὐθιπῶν τῶν ἡμῶν καὶ μόνον τῷ τῷ λό-
 γῳ, δηλονότι τῶν ἡμῶν. καὶ ἐπεὶ δὲ διέστη πᾶσι
 λαχῶν, καὶ αὐτῶν μέρος τῶν αὐθιπῶν ἰδιῶς,
 τὸν ἐκ τῆς ἀγίας πατρὸς γὰρ ἡμῶν, καὶ ὁμοίως
 ἰδιῶς, καὶ αὐτῶν μέρος ὡς τὸν ἐκ τοῦ πατρὸς λόγον,
 ἀφ' ὅτου τῶν ἀγίων πατρὶν αἱ ἡμῶν αὐθιπῶν φησὶ,
 αὐθιπῶν τῶν ἡμῶν. ἡμῶν δὲ ὡς οὕτως πᾶσι
 ἔχον ἀφ' ἧς, ἀλλ' ἰδιῶς ἀφ' ἧς τῆς ἡμῶν
 γραφῆς, καὶ τῶν ἀγίων πατέρων, ἑνα ὡς καὶ Χριστὸν
 ἐκ κύριον ὁμολογῶν, πᾶσι, τὸν ἐκ τοῦ πατρὸς λό-
 γον, ἡγουμένης μὲν ἐξ αὐτῶν πᾶσι αἰώνων, ἡμῶν πᾶσι
 ἀρρήτως· ἐκ ἡμῶν δὲ τῶν αἰώνων καμῖνας τὸν αὐτῶν
 δι' ἡμῶν ἡγουμένης καὶ αἰρέτας ἐκ τῆς ἀγίας πατρὸς.

ΡERLEGI commonitorium quod à tua
 sanctitate directum est, & valde gauisus
 sum quod cum ipse tua insigni doctrina,
 possis & nobis & ceteris prodesse, tamen
 hortari digneris, ut quæ mente retinemus, & quæ sen-
 sentire existimamus, eadem quoque scribamus.
 Igitur de Saluatoris nostri dispensatione eadem
 sentimus quæ ante nos beati Patres nostri sense-
 runt. Dum enim illorum opera legimus, ita mo-
 deramur animum, ut illos duces à tergo sequa-
 tur, & nihil nouum rectis dogmatibus inuehat.
 Sed quia sciscitatur tua sanctitas, utrum in Chri-
 sto duas naturas dicere oporteat, an secus; ad
 hoc respondendum putauimus. Diodorus qui-
 dam, sancti Spiritus olim impugnator, ut aiunt,
 cum orthodoxorum Ecclesia communicauit.
 Hic deposita, ut putauit, Macedonianæ hæresis
 labe, in alterius morbi vim decidit. sensit enim
 ac scripsit, alterum seorsim esse filium eum qui
 ex semine Dauid ex sancta Virgine Deiq. matre
 natus est, alterum rursus priuatim filium illud ex
 Deo Patre Verbum. Qui sub ouina pelle quo-
 dammodo lupum contegens, vnum se Christum
 dicere simulat, sed cum referat quidem hoc no-
 men ad solum illud ex Deo Patre genitum Ver-
 bum filium vnigenitum, ipsum quoque ex semi-
 ne Dauid filium appellat: sed tamquam gratiæ
 loco nomen hoc ei tribuit, utpote qui illi secun-
 dum veritatem Filio sit vnitus. vnitus autem
 non ut nos asserimus, sed secundum solam digni-
 tatem, & secundum auctoritatem, & secundum
 honoris æqualitatem. Huius discipulus extitit
 Nestorius: itaque ex illius libris obtenebratus,
 simulat quidem se Christum vnum, & Filium, &
 Dominum confiteri, sed diuidit etiam ipse vnum
 in duos, ac seorsim ponit, cum hominem coniun-
 ctum esse Deo Verbo dicat communione nomi-
 nis, honoris æqualitate, dignitate. itaque voces
 in Evangelicis Apostolicisq. præconijs de Chri-
 sto positas distinguit, & alias quidem homini tri-
 buendas esse asserit, nimirum humanas, alias ve-
 ro singulariter Deo Verbo conuenire, scilicet
 diuinas. & quia multipliciter diuidit, ac seor-
 sim ponit tamquam hominem proprie, illum ex
 sancta Virgine natum, & similiter proprie ac
 seorsim filium illud ex Deo Patre Verbum, pro-
 pterea sanctam illam Virginem non Dei genitri-
 cem, sed potius hominis matrem esse asserit. Nos
 vero non ita se hæc habere sentimus, sed à diui-
 nis litteris & à sanctis Patribus edocti didici-
 mus vnum Filium & Christum & Dominum con-
 fiteri, hoc est, illud ex Deo Patre Verbum, ex ip-
 so quidem ante sæcula diuino & ineffabili modo
 genitum, idemq. in extremis sæculi temporib.
 propter nos secundum carnem ex sancta
 Virgine natum: quam, quia Deum hominem fa-
 ctum

[illegible]

ΕΤΕΡΟΝ ΥΠΟΜΝΗΣΤΙΚΟΝ ΑΝΤΙ-
χαφὲν πρὸς τὰς πύσεις ἡμῶν παρ' αὐτῶν.

ΕΜΦαιή μὲν καθίστησι ἑαυτῶν ἡ ἀλήθεια τῆς ἀγαπῶσιν αὐτῶν, κρύπτεται ὅ οἰμον ἔχει πρὸς ταὶ λαοφίαν πῶς τῶν πολυπλοκῶν ἐνοσίᾳς ἡ γὰρ ἀξίᾳς ἑαυτῶν ἀποφαίνουσι τῆς λαμπροῦς ὁμοῦ καποδῶν αὐτῶν. καὶ οἱ μὲν τῆς ἀμωμήτου πίστεως ἐρασαί, αἰπὸς τὸ κύριον ἐν ἀπλήτη καρδίᾳ καθὼς γέγραπται· οἱ ὅ καμπύλας τροχοὶς ἐρχόμενοι, ἔχει καρδίαν ἔχοντες σκαμβῶν, καὶ τὸ ἐν ψαλμοῖς εἰρημέτον, διεσκαμμένων ἐνοσίᾳς πολυπλοκῶν ἑαυτοῖς συναγαγόντων ἀφορμαί, ἵνα ἀλατρίῳσι πῶς ὁ δὲ κύριος πῶς ἀξίᾳς, ἔχει τὸ ἀπλητέων ὧσιν κομίσασαι ψυχὰς, ἐν τῷ χελῶνι φροῦν ἡ μὴ θίμης. Ἐπὶ τῷ Φημί, τῆς ὧσιν τῆς αἰς ὁσιότητος ἐντυχὼν ὑπομνητικῶς ἔπειτα ἵνα ὄραν ἐν αὐτοῖς ἐκ ἀσφαλῶς ὡς ἐπὶ τὸ μέγα, ὧσιν τὸ ἐκ οἰδ' ὅπως ἡρακητόν τῆς ψαδωνύμῃ γνώσεως πῶς ἀλατρίῳ. ἡσιν ὅ πῶτα.

Εἰς ἑκ δὺο φύσεων, συνάναρχη φησὶν ὁ Εὐμερυστήλ, μὲν δὲ πᾶν ἔναι σιν μία φύσις νοῦ καὶ λόγου σαρ-

cum per idem tempus quæstiones nonnullæ mouerentur, epistolam scripsisse ad Epictetum Corinthiorum Episcopum, omni rectorum dogmatum assertionem plenam. Et quia etiam ex ea Nestorius arguebatur, & rectæ Fidei defensores, cū eam legerent, conuincebant eos qui Nestorij sententiam amplexabantur, illi confutationibus ex ea prolatis victi, machinati sunt facinus hæretica impietate dignissimum. Adulteratam, namque epistolam quibusdam subtractis, nonnullis adiectis ediderunt; ut ille vir probatissimus confimilia Nestorio eiusq. sectatoribus sapuisse videretur. Igitur necessarium fuit ne qui istic quoque eam epistolam corruptam proferrent, ex nostris exemplaribus descripta tuz reuerentiæ paria destinare. Nam vir quoque religiosissimus Paulus Emisenorum Episcopus Alexandriam veniens hac de re egit: & eius epistolæ exemplar quod habebat, deprehensum est ab hæreticis fuisse corruptum ac deprauatum: itaque poposcit ut ex nostris exemplaribus descripta, paria Antiochenis mitterentur, quæ etiam mittenda curauimus. Sequentes etiam vbique recta sanctorum Patrum placita, librum contra Nestorij dogmata conscripsimus, necnon & alterum contra quosdam qui vim capitulorum meorum reprehenderant: hos quoque tuz reuerentiæ misi, ut si qui forte ex fratribus eadem fide eodemq. animo nobiscum iuncti, nonnullorum obrectationibus decepti putant nos in his quæ contra Nestorium dicta sunt, mutasse sententiam, hæc legendo coarguantur, & discant eū rite ac recte tamquā errantem à nobis fuisse reprehensum, & nunc nihilominus vbique ad eius blasphemias oppugnandas incumbere. Tua vero sanctitas cū his maiora valeat intelligere, tum scribendo, tum orando nos quoque iuuabit.

ALTERVM COMMONITO-
rium rescriptum ad interrogationes no-
bis ab eo propositas.

Spectandam se præbet veritas ijs qui illam diligunt, occulit autem, vt arbitror, & abdere se studet à callidorum hominum cogitationibus. Non enim se tales præbent, vt eam claris oculis intueri mereantur. Et amatores quidem immaculatæ Fidei in simplicitate cordis, vt scriptum est, Dominum deprecantur: *Sapim. c.* qui vero per distortos calles ambulant, & cor habent prauum, vt est in Psalmis, peruersorum sensuum sibi multiplices occasiones accumulante, vt peruertant vias Domini rectas, & simpliciorum animas abducant, vt ea sentiant quæ nefas est. Hæc ideo dico, quia cum legissem à tua sanctitate missa commonitoria, deprehendi quædam in illis periculose proposita ab ijs qui nescio quomodo peruersam falsi nominis scientiam diligunt. Ea erant eiusmodi.

Si ex duabus naturis, inquit, compositus est Emmanuel, ac post unionem una intelligitur natura Verbi incarnati. I.

carinata, consequetur omnino ut ipsum in sua natura passum esse dicamus.

Beati Patres nostri qui venerandū Fidei Symbolum definierunt, ipsum dixerunt ex Deo Patre Verbum, ipsum ex eius essentia, ipsum vnigenitum, ipsum per quem omnia, incarnatum esse & hominem factum: neque villo modo putandum est sanctos illos viros ignorasse vnitum illud Verbo corpus anima intelligente animatum fuisse. Quisquis igitur Verbum dicit fuisse incarnatū, carnem illi vnitam non sine anima intelligente fuisse confitetur. Sic enim, ut puto, immo vero ut revera est, confidenter affirmo, etiam beatissimus Evangelista Ioannes Verbum dixit carnem factum, non quasi inanimatæ carni fuerit vnitum, absit: neque vero quasi mutationem variationemq. pertulerit; mansit nāque quod erat, hoc est, natura Deus: sed vbi assumpsit etiam ut esset homo, hoc est, ut fieret sicut nos ex muliere secundum carnem, rursus vnus permansit Filius, non tamen carnis expers, ut antea fuerat, hoc est, antequam homo fieret, sed etiā nostræ quodammodo naturæ veste indutus. Quamvis autem Verbo ex Deo Patre genito consubstantialia non sit illi vnitum corpus anima licet intelligente præditum, at certe vnitarum naturarum differentiam cum intellectus noster aspiciat, vnum tamē Filium & Christum & Dominum confitemur, ut pote cum Verbum sit caro factum. Quum vero, caro, dicimus, tantumdem est ac si hominem diceremus. Quænam igitur necessitas cogit, ut si post vnionem dicatur vna natura Filij incarnata, ipsum in sua natura passum esse consequatur? Nam si in illius dispensationis ratione nihil esset quod passionem posset excipere, recte forsitan ab illis dictum esset: patiendi enim ablato subiecto, necessarium omnino esset, in Verbi naturam cadere passionem. Si autem addito verbo, incarnatam, omnis ratio illius cum carne dispensationis infertur, (neque enim aliter incarnatus est nisi apprehendendo semen Abraam; & similis factus est per omnia fratribus, dum formam servi suscepit;) frustra nugantur qui dicunt, consequens omnino esse ut ipse in sua natura passionem sustinuerit, cum caro subiecti vicem teneat, circa quam contigisse passionem merito possit intelligi, Verbo impassibili manente. Non tamen propterea illud eximimus, quominus dicatur passum. Ut enim proprium ipsius Verbi factum est corpus, sic omnia quæ sunt corporis, excepto solo peccato, dispensatoria quadam coniunctione ipsius dici nihilominus possunt. Sed dicent aduersarij.

II.

Si vna est natura Verbi incarnata, omnino necesse est dicere permixtionem confusionemq. factam fuisse, imminuta quodammodo in ipso atque subtracta hominis natura.

Rursus ignorant qui recta peruertunt, vnam revera esse naturam Verbi incarnatam. Si enim vnus est Filius, ille natura ac vere, illud ex Deo Patre Verbum ineffabiliter genitum, qui deinde secundum assumptionem carnis non inanimatæ, sed intelligente anima præditæ prodijt homo ex muliere, non propterea in duas personas duosq. filios

A καμίνη, ἔψεται πάντως τὸ χεῖναι περὶ αὐτὸν λέγειν εἰς ἰδίαν φύσιν.

B Οἱ μακάριοι πατέρες, οἱ τὸ σίπλον τῆς πίστεως ὁμαίμενοι σύμβολοι, αὐτὸν ἐφασκον τὸν ἐκ θεοῦ πατέρα λέγειν, τὸν ἐκ τῆς οὐσίας αὐτοῦ, τὸν μονογενῆ, τὸν δι' οὗ τὰ πάντα, περικωηῖται καὶ ἐκασθρωπότη καὶ ἔθ' οὗ φαμέν ἀγνοῆσαι τοὺς ἀγίους ἐκείνους ἐπὶ τῷ ἐνωθῆναι τῷ λόγῳ σῶμα ἐψύχωτο ψυχῇ νοερά. ὡς πῶς ἐκ τῆς σαρκωθῆναι λέγει τὸν λόγον, ἢ διχα ψυχῆς νοεράς ὁμολογοῖ τὴν αἶρκα τὴν ἐνωθῆναι αὐτῷ. ἔτω γὰρ, ὡς οἱ μὲν, μακάριοι ὅς ἐστι πρὸς ῥητότως ἀπὸν, καὶ ὁ παίσσος διαγγελιστὴς Ἰωάννης τὸν λόγον ἐφη γινώσκει αἶρκα, ἔχ' ὡς αἰψύχῃ σαρκὶ ἐνωθῆναι, μὴ γροῖτο· ἀλλ' ἔδ' ὡς τρεπλὺν ἢ ἀλλοίωσιν ὑπομείναντα· μεμείνηκε γὰρ ὅπερ ἡ, τυτῆσι, φύσις ἵος· περσλαβὼν ὅς ἐστι εἶναι ἀνθρώπου, ἥτοι γινώσκει καὶ ἡμᾶς ἐκ γυναικὸς καὶ αἶρκα, πάλιν εἰς μεμείνηκεν ἵος· πάλιν οὐκ ἀσάρκως καὶ πάλιν, ἥτοι πρὸ τῶν τῆς ἐκασθρωπότητος καίρων, ἀμφισπόμενος ὅς ὡς ἐκ τῶν ἡμετέρων φύσιν. ἀλλ' εἰ καὶ μὴ εἰσὶν ὁμοῦσιν τῷ ἐκ θεοῦ πατρός φῶτι λόγῳ τῷ ἐνωθῆναι αὐτῷ σῶμα, καὶ ψυχῆς ἐσούσης αὐτῷ νοεράς, ἀλλ' αὐτὸς ὁ μὲν τοὺς φανταζέται τὸ ἐπρὸ φύσιν τῶν ἐνωθῆναι· εἶτα γὰρ μὲν ὁμολογοῦμεν ὅτι καὶ χεῖναι ἐκέρμεν, ὡς γενοῦντες σαρκὸς πρὸ λόγου· τὸ ὅτι σαρκὸς ὅταν ἔπαυται, ἀνθρώπου φαμέν. πῶς τῶν περὶ αὐτὸν ἀνάγκη εἰς ἰδίαν φύσιν, εἰ λέγειν μὲν τὴν ἐκασθ μίαν φύσιν ὑποσσερκωμένη; εἰ μὲν γὰρ οὐκ ἡ ἐκ πῶς λέγει τῆς οὐκτομίας τὸ περὶ φύσιν ὑπομείναι τὸ πάθος, ὁρῶντες αὐτὸν φησὶν· ὅτι μὴ ὄντες τὸ περὶ φύσιν πύχην πᾶσι πῶς ἀνάγκη τῇ ἐκ λόγου φύσιν συμβαίνειν τὸ πάθος. εἰ ὅτι ἐκ τῶν σαρκωμένων ἐπὶν, σύμπας ὁ λόγος τῆς μὲν σαρκὸς οὐκτομίας ἐσφίρεται· ἐσαρκώθη γὰρ ἔχ' ἐπὶ τῶν, ἀλλὰ πέρμας Αβραάμ διπλαζόμενος, καὶ ὁμοιωθῆναι καὶ πάντα τοὺς ἀδελφοῖς, ἐμερβλὺν δούλῃ λαβὼν, εἰ καὶ [καὶ] πεφλυαρήκασιν οἱ λέγοντες ἀκαλεῖν τὸ χεῖναι πάντως αὐτὸν εἰς ἰδίαν φύσιν ὑπομείναι, ὑποκαμίνης γὰρ τῆς σαρκὸς, πῶς ἡ ἐκ τῶν αὐτοῦ συμβαίνει τὸ πάθος τοῦτο, ἀπαθὲς ὄντος ἐκ λόγου. ἀλλ' εἰς ἐκασθ μίαν λέγειν αὐτὸν ἐκ λέγειν περὶ ὡς ἐκ τῶν ἰδίων αὐτῷ γένοιτο τὸ σῶμα, ἔτω καὶ πάντα τὰ ἐκ σῶματος διχα μόνος ἀκαλεῖας λέγειν αὐτὸν ἔδ' ἡ τῶν αὐτῶν.

E κατ' εἰκείνῃ οὐκτομικῶν. ἀλλ' εἰς οἱ εἰς ἐκασθίας. Εἰ μία φύσις ἡ φησὶ, πρὸ λόγου σαρκωμένη, πᾶσι πῶς ἀνάγκη λέγειν φερμὸν γινώσκει καὶ οὐκτομίας, μεμείνης ὡς περ καὶ ὑποκαλεσόμενης τὸν ἀνθρώπου φύσεως ἐκ αὐτῶν.

Ἡ γινώσκω πάλιν οἱ τὸ ὁρῶντες ἀκαλεῖας, ὅτι καὶ ἀληθῶς ἐστὶ μία φύσις ἐκ λόγου σαρκωμένη. εἰ γὰρ ὡς ἐστὶν ἵος ὁ φύσις ἐκ ἀληθῶς ὁ ἐκ θεοῦ πατρός λόγος, ὁ ἀπαρρητότως γινώσκεις, εἰ καὶ καὶ περσλαβὼν αἶρκα, καὶ αἰψύχῃ, ἀλλ' ἐψυχωμένης νοεράς περσλαβὼν ἀνθρώπου ἐκ γυναικὸς, καὶ εἰς δύο μερῶν τῇ ἀκαλεῖας περσλαβὼν

ἡ. γ.

ἡ γινώσκω
τὸν πᾶν, λέγει
ἐκασθ

σῶμα

σωπα ε υους, αλλα μεμεινηεν ης, παλιν εν ασε-
 ρως, υδ' εγω σωματα, αλλ' ιδιοι εχων αυτ' καθ' ενω-
 σιν αδιασπαστον. ο ι ποτ' λεγων, ε φερμεν, ε συγ-
 χυσι, υδ' επρον τι των τριουτων παντη τι ε παντως
 δηλοι ετι μεν ως εχ' αναγκαις ε λογε ετι ακολα-
 γησ' πησιν. ει γδ ε ας λεγοιτ' προς ημων ο μονογενης
 υος ε ης σαρκαμενος ε ενανθρωπησας, ε πιφωρ)
 διατρεπ, κτ' το εκεινους δοκων, ετι μεν εις τιν' της
 σαρκος φύσιν μεταπιφοιτηκει η ε λογε φύσις, αλλ'
 υδ' η ε σαρκος εις τιν' αυτ' αλλ' εν ιδιότητι τη κτ'
 φύσιν εκατην μενοντες τι κα' νομειν, κτ' τι τιν'
 δεξίως ημιν αποδοχέντι λόγον, αρρήτως κα' αφε-
 ρως ενωθίς, μίαν ημιν ιδεσθ' υος φύσιν. παλιν ως
 εφω, σαρκαμενών. ε γδ ετι μόνον των απλων
 κτ' φύσιν, τ' εν αληθώς λεγοται, αλλα ε ετι των κτ'
 σωθισιν σωτηγμένωι. οποιον τι χρημα εστι ο αν-
 θρωπος, ο εκ ψυχης κα' σώματος. επροειδ' ημιν γδ
 τι ποιῶν, κα' αληθίνοις υχ' ομοίωσαι, ενωθίς τι
 μεν, μίαν ανθρωπου φύσιν απτίλειπαι. κα' τις ε
 σωθίςως λόγοις ενυπέρχ' το διαφοροι κτ' τιν' φύ-
 σιν των εις ενότητα συγκεισμενων. Περιηλο-
 γησ' τινω οι λεγοιτες, ως ετι μεν μία φύσις ε λογε
 σαρκαμενη εη, παντη τι ε παντως εστιν α' το φε-
 ρμεν ηνέσθ' ε συγκρασι, ως μεν μενεις ε υποκλι-
 ησμενης της ανθρωπου φύσεως. ετι γδ μενίωται,
 ετι κα' φησιν, υποκλίπεται. δεκ' γδ σ'ος δη-
 λωσιν τιν' πληρωτίτῳ τ' ετι γέγονεν ανθρωπος, τ'
 λεγ' ε, οτι σαρκα). ει μεν γδ ετι ασιζειτ' παρ' η-
 μων, εχεν αν' υνα χωρεν αυτις η σαρκα. επ' ε
 ι αναγκαιως προσπειλύνεται, τ' οτι σαρκαται,
 πο' της μενίσσεως ητι κλοπης ο τρεπς;

Ει τίλειος φησι υιος ο Χριστός, ε τίλειος ανθρωπος
 ο αυτ'ς νομεινος, κα' ομοιόστος μεν τ' π' κτ' τιν'
 θεότητι, κτ' ι τιν' ανθρωπότητι, ομοιόστος ημιν, πο'
 τ' τίλειος, οι μη κ' τι υφέσκει η ανθρωπου φύσις; πο'
 ι κα' το ομοιόστον ημιν, οι μη κ' τι υφέσκει η υσία,
 ο π' εστι η φύσις ημων;

Αρεκ' ε τούτοις εις διασάφησιν η ετι τ' σω-
 τηγμένω κεφαλαίω λύσις, ημιν απολογία. ει μεν
 γδ μίαν ειπντις τιν' φύσιν ε λογε σιγήκαμεν, υκ
 επειγχόντες το, σαρκαμενών, αλλ' οίον εχ' ηντις
 τιν' οικονομία, λ' αυτ'ς τάχα πυ ε εν ακρίβειας
 ο λόγος, σωσασμενοις ερωτ' αν, πο' τ' τίλειος εν αν-
 θρωπότητι. η π' ως υφέσκει η καθ' ημας υσία; επ' ε
 ι ε η εν ανθρωπότητι πλειότης, ε τ' καθ' ημας υσία
 η δηλωσις, εις κ' ομολογία δια τ' λεγ' σαρκαμε-
 νών, πωσ' α' σωσ' καλαμίνω ρ' αβδ' εν αυτ'ς υ-
 σίωσις. πο' γδ εβαλόντες τιν' οικονομίαν, ε δε-
 νυμένω τιν' σαρκασι λ' το, εγκαλ' α' δικαιως,
 αφαιρεμένη τ' υ'ον της πλειας ανθρωπότητις. ει
 ι ως εφω, εν τ' σαρκασ' λεγ' αυτ'ς, σ'φης τι
 ε αναμφίβολος η ομολογία πο', οτι γέγονεν ανθρω-
 πος, υδ' εν επ' κωλύει νοειν, ως εις υπέρχων κα' μόνος
 υος ο Χριστός, αυτ'ς υιος εστι κα' ανθρωπος, σωσ' εν

A filios diuidetur, cum permanferit vnus, non ta-
 men sine carne aut extra corpus, sed ipsum pro-
 prium habens, per vnitatem quæ distrahi nullo
 modo possit. Qui autem hoc dicit, is nullo pro-
 fus modo permixtionem, aut confusionem, aut
 eiusmodi aliud significat: neque id rursus tam-
 quam ex necessaria ratione vilo modo conse-
 quetur. Nam etiam si vnus dicatur à nobis vni-
 genitus Filius Dei incarnatus & homo factus,
 non propterea permixtus est, vt illi putant, neque
 in carnis naturam transijt Verbi natura, neque
 rursus natura carnis in Verbi naturam: sed cum
 verumque in sua proprietate naturali perma-
 neat & consideretur, iuxta rationem à nobis pau-
 lo ante redditam, ineffabiliter & inexplicabiliter
 vnitum, vnam nobis Filij naturam ostendit, sed,
 vt diximus, incarnatam. Non enim ipsum, vnum,
 in his solis quæ secundum naturam simplicia
 sunt, vere dicitur, sed in his etiam quæ sunt per
 compositionem coniuncta; cuiusmodi est homo
 ex anima constans & corpore. nam eiusmodi res
 cum alterius sint speciei, & minime eiusdem in-
 ter se essentia, tamen quum vnitz sunt, vnam ho-
 minis naturam absoluunt; quamuis adsit in com-
 positionis ratione differentia, secundum natu-
 ram rerum ad vnitatem concurrentium. Super-
 uacue igitur ratiocinantur qui asserunt, si vna sit
 natura Verbi incarnata, prorsus consequi per-
 mixtionem atque confusionem factam fuisse, im-
 minuta nimirum atque subtracta hominis natu-
 ra. Neque enim imminuta neque subtracta est,
 vt aiunt: nam ad plenissime declarandum quod
 sit factus homo, satis est fateri illud fuisse incar-
 natum. hoc enim si à nobis taceretur, haberent
 locum aliquem eorum calumniz: cum vero ne-
 cessario subiunctum sit, incarnatum esse, vbi nam
 vllus imminutionis subtractionisve modus reli-
 quus est?

Si Christus, inquit, perfectus Deus, idemq. perfectus
 homo intelligitur, & consubstantialis Patri secundum
 diuinitatem, secundum humanitatem vero consubstan-
 tialis nobis, vbi nam est perfectio, si hominis natura
 non substitit? vbi etiam eadem nobiscum substantia, si
 ipsa non iam substitit essentia, hoc est, nostra natura?

Ad horum quoque declarationem satis est ea
 quæ ad superius caput allata est solutio, seu re-
 sponso. Nam si dicentes vnam Verbi naturam,
 tacuissimus ac minime adiunxissemus, incarna-
 tam, excluso propemodum dispensationis my-
 sterio, esset illorum fortasse oratio non inepta,
 dum interrogare se simulant, Vbi nam est in hu-
 manitate perfectio, aut quomodo substitit illa
 nostra essentia? Sed quia & illa in humanita-
 te perfectio, & essentia nostræ declaratio, il-
 lata est dum dicimus, incarnatam, desinant ba-
 culo inniti arundineo. Is enim qui excluderet di-
 spensationis mysterium, incarnationemq. nega-
 ret, iure coargui posset tamquam à Filio perfe-
 ctam humanitatem auferret. Sed si, vt iam dixi,
 in eo quod illum incarnatum esse dicimus, per-
 spicua & certa confessio continetur, qua etiam
 hominem esse factum profiteamur, nihil iam intel-
 ligere prohibet, Christum, cum sit vnus ac solus
 filius, eundem Deum esse & hominem, vt in Dei-
 tate,

III.

tate, ita etiam in humanitate perfectum. Redissime autem ac sapientissime tua prudentia rationem salutiferæ passionis exposuit, vnigenitum Dei Filiū non ex eo quod intelligitur & est Deus, in sua natura sustinuisse corporis passiones affirmans, sed passum potius terrestri natura: nam vni & secundum veritatem Filio vtrumque necessario seruandum fuit, vt & minime pateretur diuinitus, & passus diceretur humanitus: ipse enim caro passa est. Sed illi rursus arbitrantur, per hoc à nobis illam quæ apud eos Theopatia, hoc est, Dei passio dicitur, induci: neque intelligunt mysterium dispensationis, sed malitiose admodum adnituntur in hominem proprie transferre passionem, damnosam pietatem imprudenter affectantes, vt non ipsum Dei Verbum confiteamur saluatorem, vtpote quod pro nobis proprium sanguinem dederit, sed homo qui proprie ac seorsim consideretur filius, id perfecisse dicatur. Verum qui ita sentiunt, omnem illius cum carne dispensationis rationem concutiunt, nostrumq. mysterium diuinum ad hominis adorandi cultum haud obscure transferunt: neque illud considerant quod ipsum ex Iudæis secundum carnem, idest, ipsum ex Abraam & Iesse & Dauid semine Christum, & Dominum gloriz, & Deum benedictum in sæcula, & super omnia, beatus Paulus asseruit, proprium esse pronuntians Verbi corpus ligno suffixum; ac per hoc ipsi Verbo crucem attribuens.

IIII. Comperi etiam aliud quiddam esse præterea quod queratur. Nam qui dicit Dominum nostrum nuda solaq. carne passum, irrationabilem & non spontaneam eius asserit passionem. Si quis autem dixerit, eum cum anima intelligente passum, vt passio sit spontanea, tantumdem est ac si dicat in natura humanitatis fuisse passum. quod si verum est, quomodo negari potest duas naturas post unionem indiuisè subsistere? Itaque si quis dicit, Christo igitur passo in carne, nihil aliud dicit nisi, Christo igitur passo pro nobis in nostra natura.

Aduersatur rursus hæc eorum propositio nihilo minus ijs qui dicunt vnā esse Filij naturam incarnatam; idq. velut ineptum volentes ostendere, vbiq. duas naturas subsistentes conantur adstruere. Sed ignorant quæcumque non sola mentis consideratione distingui solent, ea prorsus etiam in diuersitatem distinctam omnifariā ac priuatim à se mutuo segregari. Sic rursus nobis in exemplum homo nostri similis. duas namque in eo naturas intelligimus, vnā animæ, alteram corporis. Sed cum sola discreuerimus intelligentia, & differentiam subtili contemplatione, seu mentis imaginatione conceperimus, non tamen seorsim ponimus naturas, neque illis in totum per diuisionem virtutem iminittimus, sed vnus hominis esse intelligimus, ita vt illæ duæ non iam sint duæ, sed ex vtraque animal vnum absoluatur. Quamuis igitur in Emmanuel humanitatis naturam ac diuinitatis dicant, ipsa tamen humanitas propria facta est Verbi, vnusq. cum ipsa filius intelligitur. Cum vero diuina

Scri-

διαμνοῖν δὲ τὸ ἐν ἀποπληθύνῳ ζῶον. ὅτι καὶ εἰ λέγοιεν ἀνθρώπινης φύσιν καὶ θεότητος ὅτι τὸ ἐμμανὴλ, ἀλλ' ἡ ἀνθρώπινης γίγνεται ἰδίᾳ τὸ λόγον, καὶ ὡς ἡς νοεῖται παρ' αὐτῇ. τῆς γὰρ μὲν θεοπαιδείας

A θεότητι πᾶσι, οὕτω ὡς ἐν ἀνθρώπῳ. ὁρῶμεν γὰρ καὶ πᾶσι σωτῆρας ἢ ἀπληθείας τὸν πᾶσι τὸ σωτῆρα πᾶσι τοῖς ἐκπύου λόγον. ὅτι αὐτὸν τὸν μετὰ τὴν θεοῦ ἡδὲ κατὰ νοεῖται καὶ ἐστὶν θεός, παρ' αὐτῷ ὡς ἰδίᾳ φύσιν τὸ σώματος ἰσχυρίζομεν, παρ' αὐτῷ δὲ μᾶλλον τῇ χοϊκῇ φύσιν. ἔδει γὰρ ἀναγκαίως ἀμφότερα σῶζεσθαι τῷ ἐν, καὶ κατὰ ἀληθείαν ἡδὲ καὶ τὸ μὴ πάσχειν θεϊκῶς, καὶ τὸ λέγειν παρ' αὐτῷ ἀνθρώπων ὡς ἡ αὐτὴ γὰρ πίπτει σάρξ. Ἀλλ' οἰοῦνται πάλιν ἐκείνοι τὴν καλεσμένην παρ' αὐτοῖς θεοπαιδείαν, ἡμᾶς εὐσεβεῖν διὰ τύπου. ὅτι ἐκείνοι τὴν οἰκονομίαν, κακουργοῦντες διὰ πρῶτον μεθιστάνειν εἰς ἀνθρώπων ἰδιότητος τὸ πάθος. ἀσέβεια δὲ πᾶσι τὴν ἀπαιτείαν ὁρῶμεν, ἵνα μὴ ὁ τὸ θεοῦ λόγος ἐμελεῖται σωτῆρ, ὡς τὸ ἰδίον ὑπὲρ ἡμῶν αἵματός ἐστιν. ἀλλ' ὡς μᾶλλον ἀνθρώπων ἰδιότητος, καὶ κατὰ αὐτὴν νοεῖται ὡς, τὸ δὲ λέγειν κατὰ φύσιν. κατὰ φύσιν γὰρ τὸ οὕτως φροῖν ἀπαιτεῖται τῆς μὲν σαρκὸς οἰκονομίας τὸν λόγον, καὶ τὸ θεοῦ ἡμῶν μυστήριον εἰς διώματα ἀνθρώπων λατρείας ἀρξάμενοι σὺν ἀσυνέτῳ καὶ ἐκείνοι οἰοῦνται ὅτι, τὸν ἐξ ἰσθμίου καὶ αἵματι, πῦρ τὸν ἐκ ἀπείρου ἀβυσσὸς καὶ ἰσθμίου καὶ δαυὶδ χερσίν, καὶ κύριον τῆς δοξῆς, καὶ θεὸν ἀληθινόν εἰς τοὺς αἰῶνες, καὶ ὅτι πάντα, ὁ μακάριος ἐστὶν Παῦλος, ἰδίον ἀποθνήσκει τὸ λόγον τὸ σῶμα, τὸ τῷ ξύλῳ προσλωθῆναι, καὶ αὐτὸ τὸν ταυρὸν ἀγαθὸν εὐσεβεῖν.

B Μακάριον γὰρ, ὅτι καὶ ἐπὶ τὴν πρὸς τοῦτο εἰς τὸ ζητούμενον. ὁ γὰρ τὸ λέγων σαρκεὶ παρ' αὐτῷ νομῶν τὸν κύριον, ἀλογον καὶ ἀκούσιον ποιῶν τὸ πάθος. ἔδει δὲ τις ἔπειτα καὶ ψυχῆς νοεῖται παρ' αὐτῷ, ἵνα ἡ τὸ πάθος ἐκείνου, ὡς ἐκείνου λέγει τῇ φύσιν τῆς ἀνθρώπων τῆς αὐτῆς παρ' αὐτῷ. εἰ γὰρ καὶ τοῦτο ἀληθές, πῶς ἂν τὰς δύο φύσεις ὑφίσταται δώσωμεν καὶ τὴν ἑαυτοῦ ἀδιαίρετως; ὡς, εἰ τις λέγει, Χριστὸς οὐκ παρ' αὐτῷ ὑπὲρ ἡμῶν σαρκεὶ, ὡς ἐπὶ τὴν λέγει πᾶσι, ὅτι Χριστὸς οὐκ παρ' αὐτῷ ὑπὲρ ἡμῶν τῇ ἡμετέρᾳ φύσιν.

C Μακάριον πάλιν τὸ πρὸς βλεψὺς ὡς ἐπὶ τὴν πρὸς μίαν εἶναι λέγοντες τὸν ἡδὲ φύσιν σαρκενὴν. ὅτι οἱ οἱ, εἰ καὶ ἀποφάναι ἐθέλοντες αὐτῷ, φιλοκινῶσι πάντες τοὺς δύο φύσεις ὑφίσταται ἀποφάναι. ἀλλ' ἡ γνώμων ὅτι ὅτι μὴ καὶ μόνον τὴν θεωρίαν διακρίνει φιλή, πάντα πάντως καὶ εἰς ἐπὶ τὴν τὴν αὐτῇ μερὸς ὁλοτερόως καὶ ἰδιότητος ἀποφάναι αὐτῷ ἀλλήλων. ἔστω γὰρ ἡμῶν εἰς ἀρξάμενοι πάλιν ὁ κατὰ ἡμᾶς ἀνθρώπων. δύο μὲν γὰρ ἐπ' αὐτῷ νοεῖται τὰς φύσεις. μίαν μὲν, τὴν ψυχῆς, ἐπὶ τῷ σώματι. ἀλλ' ἐν ψυχῇ διεκρίνεται ἐννοίας, καὶ ὡς ἐν ἰσθμίου θεωρίας, ἡτοι τοῦ φαντασίας τὴν ἀποφάναι διεκρίνεται, σὺν αὐτῷ μέρος πᾶσι τὴν φύσιν. οὕτως μὲν ἀποφάναι ἀλλ' ὅτι τῇ φύσιν ἐφίμεν τὴν διώματα αὐτῆς, ἀλλ' ὡς εἶναι νοεῖται ὡς τὰς δύο, μηκέτι μὲν εἶναι δύο, ἀλλ' ὡς

γραφῆς σαρκὶ παθεῖν αὐτὸν λεγούσης, ἄμεινον καὶ Ἀ
 ἡμᾶς οὕτω λέγειν, ἢ γοῦν τῇ φύσει τῆς ἀνθρωπότητος
 εἰ καὶ ὅτι μάλιστα, εἰ μὴ δυστρέπως λέγοιτο τοῦτο
 πρὸς πῶν, ἀδικήσαντες αὐτὸν τὸν τοῦ μυστηρίου λό-
 γον. τί γὰρ ἐστὶν ἀνθρωπότητος φύσις ἐπὶ πῶν, πάλιν ὅτι
 αὐτὸς ἐψυχώμενος ἰερῶς, ἢ καὶ πεπονημένος φαμέν σα-
 ρκὶ τὸν κύριον; περὶ γὰρ τοῦτο πῶν φασι, τὸ τῇ φύ-
 σεϊ τῆς ἀνθρωπότητος αὐτὸν παθεῖν οἶον, διὰ τοῦτο
 αὐτὸν τοῦ λόγου, καὶ ἐξ ἡμετέρας ἰδικῶς, ἵνα δύο
 εἴωσιν, καὶ ἕκαστος ἐπὶ σαρκωμένους ἐς ἀνθρωπότη-
 τος ὁ ἐκ θεοῦ πατρός λόγος. Τὸ δὲ ἀδιαίρετος, περὶ
 τῆς παρ' αὐτοῖς, δεκτικῆς μὲν πᾶσι παρ' ἡμῖν ὁρῆς ἵ-
 ναι δόξης σηματοποιῶν. αὐτοὶ δὲ, ἕκαστος οὕτως νοῦσι τὸ γὰρ
 ἀδιαίρετον παρ' αὐτοῖς, καὶ πᾶσι κενοφρονίας Νεστορίου,
 καθ' ἐπὶ λαμβάνειν τρέπον. Φασι γὰρ ὅτι τῇ ἰσο-
 ἡμεία, τῇ ταυτοβυλία, τῇ αὐθεντία, ἀδιαίρετος ἐστὶ ὁ
 θεοῦ λόγος, ὁ ἐν ᾧ κατέκνησεν ἀνθρώπος. οὕτως ἕκ-
 ατῶς πᾶσι λέξις περὶ φέρουσι, ἀλλὰ μετὰ πῶν δό-
 λω καὶ κακουργίας. Χριστὸν μὲν γὰρ ἰδικῶς ὀνομά-
 ζειν φησὶ τὸν τοῦ θεοῦ λόγον, ἔχον διὰ τὴν συνά-
 φειαν τὴν πρὸς τὸν Χριστὸν διωκεῖν. ἀρ' οὐκ οὐ δύο
 Χριστοὺς ἐσαργίστατα λέγει; ὅτι ἀνθρώπων θεῶν συμ-
 πεσοκωοῦμενοι σέβειν, ὅτι οἱ δ' ὅπως, ὁμολογῶν;
 πῶς οὐκ ἀδελφὰ τῆς παρ' ἐκείνων ὁρᾶται; ὅτι ἀν-
 τηξάμενος ἔχει πρὸς ἀλλήλα τὴν ἐννοίαν τὴν διωκα-
 μιν; ὁ μὲν γὰρ δύο φησὶν ἐσαργῶς, οἱ δὲ Χριστὸν ἑνα, καὶ
 ἕνα, ὁ θεὸς, καὶ κύριον ὁμολογοῦσι περὶ αὐτοῦ, τὸν αὐ-
 τὸν ἐκ πατρὸς καὶ τὴν θεότητα, καὶ ἐκ τῆς ἀγίας περ-
 ρήνης καὶ τὴν ἀνθρωπότητα. δύο μὲν γὰρ φύσεων ἑνω-
 σιν ἡμεῖς φαμέν· πάλιν ἑνα Χριστὸν, ὁ ἑνα ἕνα, καὶ
 ἑνα κύριον ὁμολογοῦμεν σαφῶς. γίνονται γὰρ αὐτὸς ὁ
 λόγος, καὶ πᾶς γραφῆς· ἐς συμβασιν εὐαγγελικῶν, καὶ
 ἀποστόλων, ἀληθῶς παρ' ἀλλήλων φαμέν αὐτοῖς
 πρᾶγμα τῶν ἐν ἑνωσιν ἀδιαίρετον. ὅ γὰρ τῆς, καὶ πῶ-
 νας τὴν δεχόμενον αἰρετικῶν, ἐξ ἰδίας λαβόντες φύ-
 σιν· τυτσί, τὴν θεότητα, αὐτὸν κατεσθλάσαν τὸ σῶ-
 μα τὸν ἐκ θεοῦ λόγον ὑποποιήσαν· ἐπὶ μὲν τὸν πατέρα
 καὶ τῆς θεοπρόσεως γραφῆς, ἐκ τῆς ἀγίας παρρησίας
 λαβεῖν αὐτὸν τὴν σάρκα, ἀφ' ἐξουσίας. πῶς γὰρ
 πᾶσι, ἐξ ὧν ἐστὶν ὁ θεός, ὁ μόνος ἕως, καὶ κύριος ἰησοῦς
 Χριστός, ὡς ἐν ἐννοίᾳ δεχόμενος, δύο μὲν φύσεις ἡνω-
 δῶν φαμέν, καὶ δεῖ γὰρ τὴν ἑνωσιν, ὡς ἀντηρμήνης ἡδη
 τὸ εἶς δύο ἀφ' ὧν, μίαν εἶναι πιστεύομεν τὴν ἐκ θεοῦ
 φύσιν, ὡς ἐνός, πάλιν ἐκ ἀνθρωπότητος, καὶ σαρκω-
 μένου. εἰ δὲ λέγοιτο σαρκωθῆναι, ἐκ ἀνθρωπότητος
 θεοῦ αὐτὸν ὁ λόγος, διερρήφθω πῶς μακρὰν τρέπον ὑπε-
 ρβία· μεμείηκε γὰρ ὅτι πῶν ὁμολογῶν δὲ πρὸς
 ἡμῶν καὶ ἀσύνχυτος παντὶ ἡ ἐνωσις. Ἀλλὰ γὰρ
 ἵσως φαίνεται αὐτοῖς δι' ἐκείνας· ἰδοὺ δὲ σαφῶς οἱ τῆς
 ὁρῆς πίστεως τὴν ὁμολογίαν ποιούμενοι, δύο μὲν ὀνο-
 μάζουσι φύσεις, διερρήφθω τὴν τῶν θεογόνων φωνῶν
 ἀφ' ὧν, καὶ γὰρ τὴν διαφορὰν αὐτῶν· εἴπε πῶς ἕκ-
 ἐκαστὴ πῶν πᾶσι σαφῶς; ὅ γὰρ ἀνέχῃ περὶ αὐτοῖς δυ-
 σιν, ἡ γὰρ ὑποστάσις, πᾶσι φωνῶν ἀφ' ὧν. ἀλλὰ
 βέλ-

Scriptura dicat, ipsum carne passum, satius est
 nos quoque sic dicere, quam in natura humani-
 tatis; quamvis ea locutio, nisi malitiose ab ali-
 quibus ita dicatur, nihil violet mysterij ratio-
 nem. Quid enim aliud est humanitatis natura,
 nisi caro animata per animam intelligentem, in
 qua passum fuisse carne Dominum facemur? Ni-
 mium igitur accurate loquuntur cum dicunt,
 passum illum fuisse in natura humanitatis, quasi
 illam à Verbo seiungant, ac proprie distinguant,
 ut duo intelligantur, & non iam vnum incarna-
 tum & homo factum illud ex Deo Patre Verbum.
 Quod autem adiecerunt, indivise, videtur quo-
 dammodo apud nos recti dogmatis habere signi-
 ficationem. ipsi vero non sic intelligunt. nam
 hæc vox, indivisum, apud eos, iuxta Nestorij vo-
 cum novitates, alio modo accipitur. aiunt enim
 secundum honoris æqualitatem, secundum eam-
 dem voluntatem, secundum auctoritatem, à Deo
 Verbo indivisum esse illum hominē in quo Ver-
 bum habitavit. itaque haud simpliciter verba
 proferunt, sed cum dolo ac fraude. Christum de-
 nique proprie Dei Verbum appellatum dicunt,
 sed habere coniunctionem cum Christo perpe-
 tuam asserunt. Nonne igitur duos Christos, qui
 hoc dicit, apertissime pronuntiat? Nonne hominē
 simul cum Deo adorandum, nescio quomodo se-
 colere confitetur? Num ista ijs cognata videntur,
 quæ ab Orientalibus dicuntur? nonne inter se sen-
 tentijs pugnant? Nestorius enim discrete duos as-
 serit, Antiocheni vero vnum Christum & Filium
 & Deum & Dominum se adorare profitentur,
 eundem ex Patre secundum divinitatem, & ex
 sancta Virgine secundum humanitatem. duarum
 namque naturarum unionem factam asserimus,
 vnum tamen Christum & vnum Filium & vnum
 Dominum aperte confitemur. Verbum enim ca-
 ro factum est, secundum scripturas: ineffabilemque
 ac dispensatoriam conventionem rerum dissimi-
 lium vere factam fuisse dicimus, adeo ut vnio iam
 distrahi non possit. Non enim iuxta veteres quos-
 dam hæreticos Dei Verbum ex propria natura,
 hoc est, ex divina sumpsisse & sibi corpus aptasse
 suspicamur, sed ubique divinarum scripturarum
 auctoritatem sequentes, ex sancta Virgine cor-
 pus accepisse constanter affirmamus. Igitur ea
 ex quibus est vnus & solus Filius & Dominus Ie-
 sus Christus, tamquam intelligentia concipien-
 tes, duas quidem naturas vnitas asserimus, post
 vnionem vero tamquam sublata iam illa in duo
 diuisione, vnā esse credimus Filij naturam,
 tamquam vnus, sed hominis facti & incarnati.
 Cum vero dicitur, Verbum quod Deus erat, in-
 carnatum esse & hominem factum, procul abiga-
 tur suspicio mutationis. mansit enim quod erat;
 & inconfusa prorsus vnio à nobis asseratur. At
 enim illud fortasse dicturi sunt aduersarij: Ecce
 manifeste qui recte Fidei confessionem edide-
 runt, duas naturas appellant, ac voces hominum
 diuino instinctu loquentium iuxta naturarum
 differentiam esse diuisas affirmant: quomodo
 igitur hæc non sunt tuis assertionibus contra-
 ria? neque enim pateris ut duabus personis aut
 subsistentijs eæ voces distribuantur. Sed vobis
 opti-

Quæ sequuntur,
 repetuntur apud
 Dionys. Exi-
 gnata in hac e-
 pístola, eademque
 sunt in epi. ad
 Marcum Mo-
 litum.

propter ineffabilem illam & minime confusam
unionem, sanctam illam Virginem esse Dei geni-
tricem se credere: & vnum Filium & Christum
& Dominum aperte confitentur. & improbable
prorsus est, vt qui vnum dicunt, ij vnum in duo
diuidere existimentur. Non enim in eam pro-
gressi sunt amentiam, vt se transgressores con-
stituant, & quæ recte destruxerunt, impruden-
ter eadem ædificent. Nam si cum Nestorij opi-
nionibus conueniunt, quomodo eas tamquam
profanas & execrandas anathematizant? Aequū
autem esse arbitror etiam causas exponere pro-
pter quas ad eiusmodi tenuitatem sermonis de-
uenerint. Cum enim Arianz impietatis propu-
gnatores impie vim veritatis adulterantes, illud
ex Deo Verbum esse quidem factum hominem fa-
teantur, inanimo tamen vsum corpore; idq. ma-
litiōse faciant, vt dum illi voces humanas tri-
buunt, tamquam scilicet minorem Patris maie-
state à se deceptis hominibus ostendant, ideoq.
alterius esse naturæ atque substantiæ confirment;
hac de causa veriti Orientales, ne Verbi Dei glo-
ria atque natura ex his quæ propter dispensatio-
nem post susceptionem carnis humanitus dicun-
tur, imminueretur, voces distinguunt: non quod
vnum Filium & Dominum in duo secent, vt iam
dixi, sed quod licet omnes vnus sint, alias diuini-
tati ipsius tribuant, alias rursus eiusdem humani-
tati. Comperi autem religiosissimum ac pijs-
simum Ioannem Episcopum familiaribus quibus-
dam scripsisse ac si aperte docuerim, idq. clara
voce, confiteri quidem naturarum differentiam,
sed voces diuidere pro congruentia naturarum,
& ob hanc causam nonnullos offensos fuisse: ita-
que necesse est ad hoc quoque respondere. Non
ignorat sanctitas tua, eos qui Apollinarij opi-
nionis notam meis epistolis inurunt, sic putasse
quasi asseram sanctum Christi corpus esse inani-
mum, & mixtionem & confusionem, aut concre-
tionem, aut mutationem Dei Verbi in carnem
esse factam, aut certe carnis transitum in diuini-
tatis naturam; ita vt nihil adhuc seruetur pu-
rum, nihil idipsum sit quod erat. Ad hæc arbi-
trati sunt, me Arij blasphemijs consentire, pro-
pterea quod nolim vocum differentiam agno-
scere, & alias fateri diuinas esse, alias humanas
& dispensationi cum carne magis conuenire.
Sed me ab eiusmodi sententijs longe abesse tua
sanctitas apud alios testis erit; sed tamen offen-
sis respondendum fuit. quamobrem ad eum scri-
psi, me nunquam cum Ario aut Apollinario sen-
sisse, neque Dei Verbum in carnem demutatum
asserere, aut carnem in Deitatis naturam esse
conuersam; cum Dei Verbum immutabile sit &
alterationis expers, & illud alterum sit impos-
sibile: neque vnumquam sustulisse vocum diffe-
rentias, cum sciam Dominum nostrum diuini-
tus pariter & humanitus differere, propterea
quod simul Deus & homo est. Hoc ipsum igitur
significare volens, scripsit me docuisse, confiteri

ἵνα, καὶ ἀναλαβόντες τὸν τοῦ Θεοῦ λόγον· αἰσθίοντες δὲ καὶ τὸ ἔπαινον. οὕτως μὲν ἀνέγραφα πρὸς τοὺς
ἀδελφούς· ἀλλ' οἶδα τὸν κύριον Θεοπεποιθὸς τι, καὶ ἀνθρώπινος ἄμα ἀδελειώμενον· ἐπὶ πρῶτον ἐν πα-
τρὶ ἵσθαι, καὶ ἀνθρώπου. εἰπὼν αὐτῷ δὲ τὸν κατισχυμένον ἡλῶν, γέγραφε· ἅπ' ἐξιδάξει ἡμερομηνίαν
τῶν

A δὲ, ὅτι διὰ τὴν ἀφρασίαν, καὶ ἀσύγχυτον ἵνασι
καὶ Θεοτικὴν εἶναι περὶ αὐτοῦ τὴν ἀρίστην παρρησίαν·
καὶ ἵνα ἡδὲν, καὶ Χρυσῶν, καὶ κύριον ὁμολογήσῃ
σαφῶς. ἀπὸ τούτου δὲ παντελῶς τὸ, καὶ ἵνα λέγῃ,
καὶ ἀνθρώπινον· ἵνα δύο τὴν ἵνα, νομίζον αὐτὸς. οὐ
γὰρ αὐτὸς εἰς τὸν πατέρα ἡλῶν ἀποσταλῆναι, ὡς ἐξ ἀβρα-
μῆς ἰαυτὸς αὐτοῦ αἰσθίον, ἀ κατὰ λυσιον ὁρῶν, οἰκονο-
μουῦντος ἀβελῶν. καὶ γὰρ τῆς Νεστορίας συμφορομένη
δοξασ, πῶς αὐτὸς ἀνθρώπινος, ὡς βεβήλως,
καὶ μυσαρῶς; Οἱ μὲν δὲ, δύν καὶ τὰς αἰτίας ἐπὶ τὴν
διὰ αὐτὸς τὸν πατέρα ἡλῶν ἰχνοφωρίας. ἐπὶ δὲ γὰρ οἱ
τῆς Ἀριῆς δυοθεβίας ὑποσπασαί, τῆς ἀληθείας
τὴν δύναμιν αὐτοῦ ὡς ἐκκατηλῶντος, πρὶν ἐκ
Θεοῦ φασὶν λόγον ἡλῶν μὲν ἀνθρώπου, πάλιν ἀ-
ψύχῳ ἐκκατηλῶντος σώματι· περὶ αὐτοῦ δὲ τὸν
Φιλοκαλέργως, ἵνα τὰς ἀνθρώπινους φωνὰς αὐ-
τῷ προσείμωπας, ὡς ἐν μέσσοις ὡπας τῆς πρὸς πατέρας
ὑπεροχῆς τῆς παρ' αὐτοῦ πλανωμένοις ὁμιλοῦν-
σιν, ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ εἶναι λέγουσι, πρῶτον τὴν δι-
στοίαν οἱ ἐκ τῆς ἀνατλήσεως, μὴ ἄρα πῶς ἡ τοῦ Θεοῦ
λόγου κατισχυμένοντος δοξασ, καὶ φύσις, δὲ
γὰρ τῶν ἀνθρώπινων εἰρημένον διὰ τὴν μὲν σαρκεν
οἰκονομία, διὰ τὴν τῆς φωνῆς· ὅτι αἱ δύο τι-
μονοτικῶς ἐφύω, πρὶν ἵνα ἡδὲν, καὶ κύριον, ἀλλὰ πρὶν
μὲν τῇ Θεότητι αὐτῷ προσείμωπας, τὰς δὲ τῇ ἀν-
θρώπινῃ πάλιν τῇ αὐτῷ πάλιν τῆς ἀπάσης ἐν.
Επομένως δὲ, ὅτι γέγραφε πρὸς τὸν ὁμιλοῦν ὁ
ἀδελφός. Ἐξ ἡμετέρας τῆς ἰωάννης ὁμιλοῦντος,
ὡπασεν ἐμοὶ σαφῶς διδάξαντος, Ἐ λαμπρὰ τῇ φω-
τῇ, ὁμολογῶν μὲν τῶν φύσεων τὸ ἀφρασίαν, διακρί-
νεν δὲ τὰς φωνὰς κατισχυμένως τῆς φύσεως· Ἐ ἐπ' αὐ-
τῷ δὲ πύτῳ ἐκκατὰ λῶντος πρὶν. ἐν αὐτῷ αὐτοῦ
καίον, καὶ πρὸς γὰρ τὸν ἡμᾶς ἐπὶ τὴν. εἰς ἡμετέραν ἡ
σὴ πλειότης, ὅτι τῆς Ἀπολλινάριον δοξῆς πρὶν μῶρον τῷ
ἐμῶν κατισχυόντος ὁμιλοῦντος, ὡς ἡμετέρας, ὅτι καὶ αἰψυ-
χον εἶναι φημι τὸ ἅγιον σῶμα Χρυσῶν. Ἐ ὅτι κερ-
σις ἡ σύγχυσις, ἡ φερμὸς, ἡ μεταβλή τὸν Θεοῦ λό-
γον γέγονεν αἰς τὴν σάρκα, ἡ γὰρ τῆς σαρκὸς μετα-
φύσεως αἰς φύσιν Θεότητος, ὡς μὴδὲν ἐπὶ σώζοντος
κατισχυόντος, μὴ πρὶν εἶναι, ὅτι ἐστιν. ἡμετέρας δὲ πρὸς
τὸν, καὶ τῆς Ἀριῆς μὲν συμφορομένην δυσφημίαν,
διὰ πρὶν τὸ μὴ ἐξελῶν ἀφρασίαν ἀδελφῶν φωνῶν, καὶ
πρὶν μὲν εἶναι λέγῃ Θεοπεποιθῆς, τὰς δὲ ἀνθρώπι-
νους, Ἐ πρὸς αὐτὸς μᾶλλον τῇ οἰκονομίᾳ τῇ μὲν σαρ-
κεν. ἐγὼ δὲ, ὅτι τῶν τριούτων ἀπὸ ἀλλαγῆς, μαρ-
τυροῦμαι αὐτῷ ἐπὶ τῆς ἡμετέρας. πάλιν ἵνα ἐκκα-
τὰ λῶντος δὲ τοῦ ἀφρασίαν. πρῶτον γὰρ γέγραφε
πρὸς τὴν Θεοπεποιθῆς αὐτῷ· ὡς οὕτως περὶ αὐτοῦ
πρὶν Ἀριῆς, καὶ Ἀπολλινάριον· οὕτως μὲν μεταπρὸς αὐτῷ
τὸν τοῦ Θεοῦ λόγον αἰς σάρκα φημι, ἀλλ' ὅτι αἰς φύ-
σιν Θεότητος μεταφύω τὴν σάρκα, διὰ τὴν ἀφρασίαν
καίον

τὸ φύσιν τὸ διάφορον, ἐ διαρῆν τὰς φύσιν κατὰ λ-
λήλως πῶς φύσιν . αἱ ὅ τριαυτῇ ἀφελείας ἐμὴ
μὲν ἔκ εἰσιν, ἐξ ἐφωηθησὶν ὅ παρ' αὐτῶν . καὶ κείνο ὅ
εἰ μὴ τὴν εἰρημένους προσπινευκῆν ἀναγκάσθαι . ἀ-
φίκετο γὰρ πρὸς με ὁ διοσιβίστατος ἐπίσκοπος Παῦ-
λος τὸ ἐμνησθῆναι λόγῳ κεκνημένῳ πρὸς τὸ ὁρῆσαι,
ἐ ἀμωμήτῳ πίστις, διενυθῆναι μὲν, καὶ μάλα
ἐσθλὰς ἀσμεῖας, ἐ σωματῶ τὴν γραφῆσι πρὸς τὸ
αἰοδιμῶ μνήμης, καὶ τρισμκαρίας πατρὸς ἡμῶν,
Αθανασίου πρὸς ἐπίκτητον ἐπίσκοπον τὸ Κορινθίων .
ἐγὼ ὅ ἐφ' ἡμῶν ὅτι ἐ σὺ (εἰ) παρ' ὑμῖν ἔνιοθ' ἀμείνον
τὸ γράμμα· πρὸς πεπισηπὴ γὰρ τῶν ἐν αὐτῷ πολλὰ
πρὸς τῶν τῆς ἀληθείας ἐχθρῶν· σωματῶσθαι αὐ-
τῷ πᾶσι, ἐ πάντως . ὅ ὅ πρὸς τὸ ἐφασκεν, ἐχων
μὲν ἐ αὐτῶν τὴν ἐπιστολὴν· βέβαιον ὅ καὶ ἐκ τῶν
παρ' ἡμῖν ἀντιγράφων πληροφορηθῆναι, καὶ μαθῆναι,
πῶς ποτε τὰ αὐτῶν βιβλία παρεπισηπῇ, ἢ μή.
καὶ δὴ καὶ λαβὼν ἀντιγράφα παλαιὰ, καὶ οἷς ἐπι-
φέρει συμβαλὼν, ἡ ἑλκεῖ πᾶσι νιοθ' ἀμείνον· ἐ
πρὸς τῶν ἐκ τῶν παρ' ἡμῖν βιβλίων ἴσα ποιῆ-
σαι, πῶς πᾶσι τῇ ἀποχίῳ ἐκκλησίᾳ· ἐ δὴ καὶ
γίγνεται . καὶ τὸ ἐστὶν, ὅ γὰρ φαίνεται ὁ ἀλαβίστατος, ἐ
διοσιβίστατος ἐπίσκοπος Ἰωάννης τῷ * Καρλίῳ πρὸς
ἐμὸν· ἐπὶ ἐξέτερε πρὸς τῆς ἐνανθρῶπιότητος, σωμα-
φάσας ἡμῖν καὶ τὴν πατρῶσαν πρὸς ἀδελφούς, μικροῦ καὶ
ἐξ αὐθρῶπων, ἵν' οὕτως ἔπω, γνέσθαι κινδυνώου-
σαι . ἐὰν δὲ πρὸς ἐμὴν πρὸς τῆς ἐπιστολῆς ὡς γρά-
φῃσιν πρὸς τὸ ἀλαβίστατον πρὸς βυτίῳ τῆς Ρω-
μαίων ἐκκλησίας Φιλίππῳ, ὡς πρὸς τὸ ὁσινῶν
ἐπισκόπου Ζύστῳ χαλεπήσας τῇ τῇ Νεσερίου
καταρείσῃ, καὶ δέξασθαι αὐτῷ, μὴ πρὸς αὐτῷ πρὸς
ἢ οἱ οἱ οἱ σὺμφωνία γὰρ τῇ ἀγία συνόδῳ γὰρ φαί-
νεται, ἐ πᾶσι ἐβιβάζωσιν πρὸς αὐτῆς πρὸς ἀγία, καὶ
ἐστὶν ἐμὸς φρων ἡμῖν . αἱ ὅ δὴ ἐ ὡς παρ' ἐμὸν γράφῃ-
σαι πρὸς ἐμὴν πρὸς τῶν διοσιβίστατος, ὡς μετε-
ροῦντος ἐφ' οἷς πεπεράχαμεν καὶ τὴν ἐφείσιν πόλιν,
γαλάτῳ καὶ πρὸς . ἐσμεν γὰρ ἀφ' ἡμῶν τὸ σωτήριον
χάρις ἐν καλῷ φρενός· καὶ πρὸς εἰσὶν οἱ ἐκ ἐκπι-
φορήμεθα λογισμοῦ . πρὸς πᾶσι τὴν πρὸς οἱ ἀδελ-
φότητι . οἱ ἢ σὺν ἡμῖν ἐν κυρίῳ πρὸς ἀδελφότητι .

* Μαρίνῳ
Dionys.

ΠΡΟΚΛΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΩΝ-
σταντινουπόλεως, πρὸς ἀρμενίους, Περὶ πίστεως.

Τῶν διοσιβίστατος καὶ διοσιβίστατος ἐπισκόπου καὶ πρὸς βυτί-
ταις καὶ ἀρχιμανδρίταις τοῖς οὖν καὶ πᾶσι τὴν Ἀρμενίαν
τῶν ὁρθόδοξῶν ἀγίας ἐκκλησίας, Πρόκλος ἐν κυρίῳ χαίρειν .

Οἱ μετρίως ἀδελφοί, σωματῶσθαι ἡμῶν
τὴν ψυχὴν καὶ τὸν λογισμὸν τῇ τυραν-
νικῇ λύπῃ, καὶ ἐτρώσει ἡ φήμη τῇ νεαρῶν
τῇ ἀπείτης ζήλει, ἀπὸ ἐπὶ ἀγίας τῇ ὑμετέρῃ πα-
νουργῶς ἐπίπλησι χώρας ὁ κοινός τῆς φύσεως ἐχθρός .
πληθύνει γὰρ ἀφορήτως ἡ τῇ ἀπείκτων εἰσὶν ἀκαθ-
τὴν μὴ πᾶσι πρὸς ἀδελφότητι ἐν τῇ τριαυτῇ μελέτῃ
ψυχῶν .

naturarum differentiam, & voces diuiderē pro
congruentia naturarum . Ceterum hi sermones
mei non sunt, sed ab ipso prolati . Illud quoque
iam dictis adiiciendum est . Nam venit ad me
religiosissimus vir Paulus Episcopus Emisenz ci-
uitatis, cumq. sermo de vera & immaculata fide
fuiſſet agitatus, sciscitatus est me, & quidem in-
stanter, num ijs quz felicis memoriz ac beatissi-
mus pater noster Athanasius ad Epictetum Epi-
scopum Corinthiorum scripsit, assentirer : Equi-
dem, inquam, si illud scriptum apud vos minime
adulteratum seruat(ur) (multa namque à veritatis
inimicis corrupta sunt) per omnia prorsus assen-
tior, Tum ille habere se quidem epistolam re-
spondit, cupere autem etiam ex nostris exem-
plaribus doceri atque cognoscere, essent ne illo-
rum libri corrupti nec ne . itaque sumptis vetu-
stis exemplaribus, & cum illis quz secum attule-
rat conferens, ea corrupta deprehendit ; horta-
tusq. est vt ex libris qui apud nos erant, exempla
descripta ad Antiochenam ecclesiam transmit-
teremus: quod & factum est . & hoc est quod reli-
giosus ac venerabilis Episcopus Ioannes ad Ma-
rinum de me scripsit, exposuisse se quz ad incar-
nationem pertinent, ac nobiscum vna contexuiss-
e paternam traditionem, quz vt ita dicam, pro-
pe aberat vt ab hominibus euanesceret . Si au-
tem nonnulli circumferant epistolam vt à reli-
giosissimo Romanz Ecclesiz presbytero Philip-
po scriptam, quasi sanctissimus Episcopus Xy-
stus agre tulerit Nestorij depositionem, * eiq.
opem tulerit, ne huic rei fidem accommodet ve-
stra sanctitas: consentanea namque sanctz Syno-
do scripsit, & omnia apud eam acta confirmauit,
& nobiscum eadem sentit . Itemq. si epistola à
quibuscūq. afferatur tamquam à me scripta, quasi
nos eorum p̄niteat quę Ephesi gestimus, id quo-
que risu excipiat(ur) . Sumus enim per Saluatoris
nostri gratiam integro sensu, neque à sano consi-
lio ad stultitiam versi sumus . Fraternitatem
quz tecum est, saluta . quz nobiscum est, in Do-
mino te saluta ,

* Dionysius
eumq. irritū
duxit, unde
sur legisse
hanc epistolam .

PROCLI EPISCOPI CONSTAN-
tinopolitani ad Armenios, De Fide.

E Dei amantissimis ac religiosissimis Episcopis &
Presbyteris & Archimandritis per vniver-
sam Armeniam orthodoxz sanctz Ecclesiz,
Proclus in Domino gaudere .

NON mediocriter, fratres, animum ra-
tionemq. nostram violento errore
confudit ac sauciauit rumor nouello-
rum ac fallacium zizaniorum, quz nu-
per in vestra regione communis ille nostrz natu-
rz inimicus callide superfeminauit . Solet enim
tristium rerum rumor intolerabili vulnere ani-
mum percutere nondum eiusmodi exercitatio-
nibus

λ ι j   nibus

[illegible]

A gitor Fides, cum ad regalem thronū quem nullæ claudunt figuræ, perducatur, & illius principio carentis & increatæ naturæ clarum splendorem immittat, suoq. fulgore non modo sensuum caliginem expellat, verum etiam quicquid hic crassum & nubilum est, à nostro intellectu discutiatur. Facit enim ut ea clare conspiciat, quæ eo ipso quod ad ea pertingi non potest, conspiciuntur, & eo ipso quod sunt inaccessa, comprehenduntur.

B Spes autem efficit non ut belle somniemus, ut ita dicam, sed ut strenue in præsentibus futura teneamus; cum firma illa certitudo id quod tempore nondum est præsens, cogitationi perinde ac si iam adesset, exhibeat, & quæ expectantur, pæne sub aspectum perducatur. Spes enim obiecta impedimenta transgrediens, desiderantem cum desiderato connectit, fluxamq. temporis naturam futurarum rerum comprehensione superat.

C Caritas vero sanctæ religionis nostræ caput est. Hæc namque Deum Verbum cum præsens iugiter esset in terris, ad nos per carnem venire persuasit. Ambæ igitur inter se conueniunt. nam Fides speculum est Caritatis, & Caritas confirmatio Fidei. Credimus Deum Verbum citra passionem incarnatum, & pie credimus. hæc namque salutis nostræ fundamentum est. quin etiam diligimus eum qui propter nos formam serui suscepit, ita ut nec mutationem ullam sue naturæ subiret, neque Trinitati accessionem faceret. Omnis itaque Christianus qui non est fide & spe & caritate diues, id non est quod dicitur. atque etiam si corpus suum in seruitutem redigere videatur, & ab animi passionibus esse liber, cum virtutem tantummodo moralem perfecit, victoriæ coronam haud consequetur: quippe qui ad illum per agnitionem diuinitatis minime peruenerit, qui coronarum est distributor. Fides igitur, quæ omnium, sicut prædixi, virtutum est caput, sincera seruetur, nihil ex humanis ratiocinationibus adulteratum admittens, neque profanis vocum nouitatibus inquinata, sed intra Evangelicos & Apostolicos terminos consistens, ita ut nemo præter eam aliquid audeat, per quam saluati sumus, & quam in baptismo linguae ministerio scripsimus. Nam sublimitas Fidei omnem audaciam impetum conatumq. repellit non modo humanum, verum etiam ab incorporea natura sublimiter admotum; beato Paulo dicente: Si nos aut Angelus de cælo euangelizauerit vobis præter id quod accepistis, anathema sit. In ministrandi namque ordine locatus est Angelus, non dogmata præscribendi: & periculosum sane est non in eo quemque ordine consistere in quo collocatus est, sed ea quæ supra naturam suam sunt, aggredi. Itaque etiam si qui id ausus, naturæ suæ afferat auctoritatem, prædicationis nouitas ne recipiatur. Igitur quæ accepimus, vigilantissime seruemus, defixam semper in Fidei thesauro animi aciem habentes. Quid autem è Scripturis accepimus, nisi hoc prorsus, Quod Deus verbo mundum condidit, & creaturam quæ prius non erat, produxit: quod lege naturali rationale animal honestauit: quod eius libero arbitrio mandatum dedit, indicans quid expediret, ut optima

SPES.

CARITAS.

*Qualis esset deus
huius Fides.*

Galat. 1.

Qualis est deus
huius fidei,

Galaxi:

iii) etc.

Quod Cyrillus, de
eius una natura
Dni Verbi in-
carnata, ex istis
Athenais, hoc
iste docet,
qua hypostas-
is.

bus, naturam negent, & cum Manichæis consen-
tientes, inter impios censentur: aut si lucrū ex
incarnatione proueniens admittunt, de passio-
nibus non erubescant, quæ naturæ conueniunt.
Miror autem hominum amentiam nouum erro-
ris iter ingredientium. Ego namque cum vnum
esse Filium sciam, ac pie didicerim, vnam incar-
nati Dei Verbi confiteor hypostasim: itaque cū
vnus sit qui passiones pertulit, & qui miracula
perfecit, cur diuiniore reticentes, humiliora per
iocum irrident? Vt enim fidem faceret, se, cum
Deus esset ac Verbum existeret, permanendo
quod erat factum esse carnem, & infantem, & ho-
minem, tanto sacramento nulla mutatione vio-
lato idem ipse perficiebat miracula, & sustinebat
passiones, per signa quidem se mansisse quod erat
indicans, per passiones autem id se factum esse,
quod formauerat, confirmans. Vnum igitur &
eundem Filium confitemur, & sempiternum, &
in nouissimis temporibus incarnatum, diuinæ
naturæ nihil adulterinum adijcientes. nihil enim
superuacuum est in illo throno. Sed illud pro-
fus multorum sermone vulgatum dicent, & syllo-
gismos araneorum telis infirmiores texent. Si
Trinitas est eiusdem essentiz, profecto Trinitas
est impassibilis. sed Deus Verbum in Trinitate
spectatur: Verbum igitur est impassibile. Quod
si Deus Verbum est impassibile, colligitur ergo
crucifixum alium esse præter Deum Verbum quod
est impassibile. Vere telam araneæ texunt qui
hæc dicunt, & scribunt in aquis, qui has inanes
propositiones meditantur. Dicentes enim se
esse sapientes, stulti facti sunt, & obscuratum est
insipiens cor eorum. Nam lippus oculus solis
radios non recipit, & mens infirma sublimitatem
Fidei non admittit. Quid igitur nos ad ista di-
cimus? Nimirum quod ad rationem attinet di-
uinitatis, consubstantiali & impassibilem esse
Trinitatem. neque enim cum ipsum dicimus pas-
sum fuisse, ratione diuinitatis passum dicimus:
natura namque diuina nullam recipit passionem.
Sed confitentes Deum Verbum vnam Trinitatis
personam incarnatam, ijs qui cum fide sciscitan-
tur, causam afferimus intelligendi quare sit in-
carnatus. Nam quia Deus Verbum passiones
destruere volebat, quarum finis mors erat, & im-
mortalis illa natura passiones in semittere
non poterat: si enim omnis passio composita-
rum rerum pugna est atque seditio, in immate-
riali autem & singulari substantia nulla est com-
positio, non igitur eo pertingit passio, vbi non est
compositio: volens igitur, vt prædiximus, de-
struere passiones quæ rationalem carnem oppri-
mebant, quarum summa arx erat interitus, in-
carnatur ex Virgine vt nouit ipse Deus Verbum,
& habitu formatur vt homo, id enim ipsi placuit,
& exinanit semetipsum in forma serui, nullam
sue Deitatis circumscriptionem admittens: &
hoc modo salutem vniuerso hominum generi tri-
buit, in sua quidem carne passiones destruens, sed
suam Deitatem seruans impassibilem. Hanc ob
causam cum Gabriel nascentis auctoritatem ac

Isai. 59. 4

παύση, δὲ νειόσῳ τὴν φύσιν, ἐπὶ Μανιχαίων φρο-
νουῦντες πῶς ἀπεβίβισι σωτηρίαν. ἡ δὲ περὶ τῆς
ἐκ τῆς ἐκείνης φύσεως κέρδος, ἐμολογουμένη
τὴν φύσιν, μὴ αἰσχυρῶς ὡς τὴν φύσιν συμβαί-
νεται πάση. Θαυμάζω ὅτι τὴν φρενοβλάβειαν τῶν
κενῶν ὁδοῦν ἀπαίτης ἀσπερνόντων. ἐγὼ γὰρ εἶπα
εἰδώς τι, ἐκ διδασχῆς ἀσπένδους ὡς, μίαν ἐμολογῶ
τὴν τοῦ σαρκωθέντος θεοῦ λόγου ὑπόστασιν· εἰς τὴν
οὖν τὴν πᾶν ὑπομείνασθαι, καὶ τὸ τὰ σαρκω-
τα πλεονεργήσασθαι, ὅτι χάριν τὴν ἰστέραν σωτηρί-
αν, τὴν ἡγεῖν καὶ κωμῶδον εἶναι γὰρ πιστώσῃ ἐπὶ
θεοῦ ὡς, καὶ λόγος ὑπερέχων, καὶ μέναις ὁ λόγος
ἀρετῆς, καὶ βίβλος, καὶ ἀνδρῶν, μηδεμίαν τροπὴν τὴν
μυστήριον ὑπερέχοντες, ὁ αὐτὸς καὶ σαρκωτὴρ καὶ
πάσης· ἀλλὰ μὲν τῶν σημείων, τὸ εἶναι ὁ λόγος ἀνιπτόμε-
νος· ἀλλὰ ὅτι τῶν παθόντων, τὸ ἡγεῖν ὁ ὑπερέχων πισ-
μειος· εἶναι τὸν καὶ τὸν αὐτὸν αἰδώς τι ἐκ ἐχά-
των σαρκωθέντων ἐμολογοῦμεν ὡς, μηδὲν ἐπὶ τῇ
ζοιτικῇ τῇ φύσιν ὅσον· εἰδὼς γὰρ περὶ τὴν ἐν τῇ θείᾳ.
ἀλλὰ πάντως ἐκείνους τὸν πολυφύλλον μοι ἐροῦσι,
πλεονεργῶν ἐμολογοῦντες δὲ ἀρχῆς ἀσπένδους· εἰ ἡ
τριάς φησὶν ὁμοῦσος, ἡ τριάς ἀπαίτης. ὁ δὲ θεὸς λό-
γος ἐν τῇ τριάδι ὁρατὴς· ὁ λόγος ἀρετῆς ἀπαίτης. εἰ ὁ
θεὸς λόγος ἀπαίτης, ἀρετῆς καὶ ὁ σαρκωθεὶς ἔπρος
τὸν θεὸν λόγος ἀπαίτης, ἀρετῆς καὶ ὁ σαρκωθεὶς
ἔπρος τὸν θεὸν λόγος τὸν ἀπαίτη. οὕτως ἐστὶν ὡς
ἀρχῆς ὑφάμενοι οἱ πᾶν λέγοντες, καὶ καθ' ὑδά-
των γράφουσιν οἱ τὰ κενὰ πᾶν μελετῶντες ὡς-
βλήματα. φάσκοντες γὰρ εἶναι ὡς, ἐμολογῶντες,
καὶ ἐσκεπτόμενοι ἡ ἀσπένδους ὡς καὶ καρδία. λημὼν γὰρ
ὁ φηλμός ἡλίκαι ἀκτίνες καὶ πᾶν καὶ δέχεται, καὶ
ἀσπένδους ἀρετῆς πᾶν καὶ περὶ τῆς ὑψος· τὴν τῶν
καμὲν ἡμῶν; ὅτι καὶ τὸν λόγον τῆς θεότητος, ἡ
τριάς ὁμοῦσος ἐστὶν ἀπαίτης. εἰ γὰρ φάσκοντες αὐ-
τὸν πισπέναι, τὴν λόγον τῆς θεότητος φάμεν αὐτὸν
πισπέναι. αὐτὸν πᾶν γὰρ ἡ θεία φύσις πᾶν πᾶ-
ν· ἀλλὰ ἐμολογουμένης τὸν θεὸν λόγον τὸν εἶναι τῆς
τριάδος σαρκαῶν, διδόναι τὴν αἴτιαν τοῦ ὡς
πῶς καὶ πᾶν ἐρωτῶσι δι' ὁ ἐσαρκῶν. ἐπὶ δὲ γὰρ
ἡ βύλετο θεὸς λόγος καὶ πᾶν καὶ πᾶν, ὡς πᾶν
ὡς ὁ θεὸς πᾶν· περὶ δὲ τὴν πᾶν τὴν πᾶν ἡ αὐτό-
λεθρος φύσις καὶ οἱ αὐτοὶ πᾶν εἰ γὰρ πᾶν πᾶν αἰσῶς ἐστὶ
καὶ μάχη τῶν σωζόντων, πᾶν δὲ τὸ αὐτὸν καὶ μόνον
εἰδὲ μία σωζομένη, οὐκ ἀρετῆς ἐστὶν πᾶν εἶναι
εἰδὲ σωζομένης τυγχάνει· βεληθεὶς πᾶν πᾶν τὴν
τυραννοῦν τὴν λογικὴν αἴτιαν πᾶν καὶ πᾶν
καὶ περὶ φημὶ, ὡς ἀρετῆς ὑπερέχων ὁ
θεὸς πᾶν· σαρκωθέντι ἐκ πᾶν ὡς εἶδεν ὁ θεὸς λό-
γος· καὶ γρηγορεῖται ὡς αὐτῶν· τὸ γὰρ ὑπὸ
καὶ καὶ κενὸν εἶναι ἐν δούλῳ μορφῇ μηδεμίαν τῆς
θεότητος ὑπερέχοντος ὑπομείνας· ἐστὶν ὡς πᾶν
τὸ αὐτῶν πᾶν ὡς· ἐν τῇ σαρκὶ μὲν αὐτὸ καὶ
γῆρας τὸ πᾶν· φυλάξας δὲ αὐτὸ ἀπαίτη τὴν
εἶδεν

θεότης. ἀλλὰ καὶ ὁ Γαβριὴλ ἀγγελίζομενος τὴν τοῦ πατρὸς αὐθεντίαν καὶ δυνάμιν.

ἰβόα πρὸς τὴν Μαρτῖμ· αὐτὸς γὰρ φησὶ σὺν τὴν
 λαὸν αὐτὴν ἀπὸ τῶν αἰομίων αὐτῶν· λαὸς δὲ εἷς αὐτὴν
 αἷμα ἀνθρώπου, ἀλλὰ θεῶν· ἐδ' αὖ ἀπαλλάττει τὴν
 κῆρυγος ἀμαρτημάτων ὁ μὲν φησὶς ἐκπληρώσει αἰς
 τὴν βίαν, καὶ τὴν δόξαν τῆς ἡμετέρας εἷς ἐκκλησίας ἀ-
 κατήριον· ἀλλὰ ἀναγκάτως ὁ αὐτὸς θεὸς τι ὦν καὶ
 ἀνθρώπος, καὶ διακρινόμενος αἰς δύο, ἀλλὰ μένων εἷς,
 διὰ μὲν πρὸς ἑκκατονταίους ἡμετέρας, δευτέρως ὅτι ἀν-
 θρώπου· διὰ δὲ τὸ ἀποδιάσει, καὶ φυλάττει τὴν
 πικρὴν παρρησίαν, μαρτυρούμενος ὅτι ἐστὶ θεός· ἴσω
 καὶ τὴν κῆρυγος ἰησοῦς ὁ Χριστός, ἐλθὼν ὅτι γῆς καὶ
 τῆς ἀνθρώπου παλαιαγραφαίς· εἰ δὲ ὁ Χριστὸς ψυ-
 λὸς ἐστὶν ἀνθρώπου, καὶ εἷς αὐτὸς ὁ θεὸς λόγος,
 πῶς ἐκπτε τὸ πᾶν ἐν δόξῃ τῇ εἷς ὦν; εἰ γὰρ με-
 τὰ τὴν ἐκκλήσιαν τῆς ἡμετέρας ὁ ἀνθρώπος, εὐδαίμων ὡς
 αἱς πρὸ αὐτῶν τῶν ἡμετέρας εἷς ἐκκλησίας ὁ Χριστός,
 οἷα δὲ μετὰ τὴν ἐκκλήσιαν πρὸς αὐτὸς ὡς ψυλὸς ἀνθρώ-
 πος· πῶς οὖν Παῦλος ἰβόα, αἰς κύριος ἰησοῦς ὁ Χρι-
 στός, δι' οὗ τὸ πᾶν; εἰ γὰρ διὰ Χριστὸν τὸ πᾶν, εὐδαί-
 μων ὅτι Χριστὸς θεὸς ἐστὶ λόγος, ὅς ἀναγκαῖον βού-
 νηται· ἐν δόξῃ καὶ ὁ λόγος, ὅς ὁ λόγος καὶ πρὸς τὸν θεόν,
 ὅς θεὸς καὶ ὁ λόγος· οὗτος καὶ ἐν δόξῃ πρὸς τὸν θεόν.
 πᾶν δὲ αὐτὸ ἐγγίγει· εἰ πᾶν ὁ ἀναγκαῖος βού-
 νηται, ὅτι διὰ τοῦ λόγου τὸ πᾶν ἐγγίγει· καὶ ὁ Παῦλος
 τούτῳ ἐρμηνεύων λέγει, αἰς κύριος ἰησοῦς Χριστὸς δι' οὗ
 τὸ πᾶν· εὐδαίμων ὅτι Χριστὸς θεὸς ἐστὶ λόγος· εἰ δὲ
 πρὸς αὐτὸν αἰς ἐν τῆς ἡμετέρας γραφῆς φωνῆς, ἐν αἷς
 κέκληται ἀνθρώπος, πρὸς Πέτρον λέγοντες· ἰησοῦ τὸν
 δοτὴ Ναζαρετ ἀνδρα· ὅς τὸν Παῦλον λέγοντες, ἐν ἀν-
 δρὶ· ὅς ὡς αἰς, πᾶν ἀνθρώπων· ὅς αὐτὸς πρὸς δεσπότην
 πρὸς αὐτὸν λέγοντες· τί με ζητεῖς δοκτεῖναι ἀν-
 θρώπου· ἴσως ὡς ἡ διὰ τῆς ἡμετέρας ἀπαλάττει τὴν
 γραφικῆς ἐκκλήσιαν, ἡ διὰ τῆς ἡμετέρας πρὸς τὴν αὐτῶν
 μοχθηρίαν ἀπαλάττει τὸ καλῶς γραφεῖν· ὅς ἀν-
 θρώπος γὰρ ἐστὶ καὶ ἀληθὴς ὁ Χριστός· ἀλλὰ τούτῳ
 γίνονται, οὐ πρὸς τὸν ὦν ἢ μὴ μόνον θεός· ὡς γὰρ γὰρ
 θεὸς καὶ πρὸς, οὕτως ὁ αὐτὸς καὶ ἀνθρώπος καὶ φαν-
 τασίς· ὅς ὡς τῷ πρὸς καὶ τὴν θεότητι ὁμοούσιος,
 οὕτως ὁ αὐτὸς καὶ τῇ παρρησίᾳ καὶ τὴν αἰρετικῶν ὁμοφύ-
 λος, πᾶν τῶν τῆς ἀληθείας καὶ μυστηρίων ἀπολαμ-
 πύσης, καὶ πᾶν ἀπὸ τῆς ἀποκαλύψεως· εἰ δὲ μὴ ἐπὶ
 θεόν ἢ παρρησίαν, οὐδὲ πᾶν τῶν μαρτύρων ἀξία ἢ ἀφθ-
 ρος· πᾶν γὰρ καὶ ἀλλὰ γυναῖκες ἐκαρπώθησαν
 τῇ βίᾳ δικαίης· εἰ δὲ πρὸς τῶν γλῶσσῶν τὴν ἀρετήν
 πρὸς αὐτὴν πᾶν μυστήριον, βούνῃ· ἰδὲ ἡ παρρησία
 ἐν καρδίᾳ ἔχει, καὶ πᾶν τὸν, καὶ καλέσονται τὸ ὄνομα
 αὐτῶν Ἐμμανὴλ· ὁ ἐρμηνεύων ὁ Γαβριήλ, φάσκει·
 μετὰ ἡμῶν ὁ θεός· ὅς χάρις διὰ τὴν καὶ πᾶν τῶν συγ-
 κατάβασις, τὴν δόξαν τὴν πᾶν τῶν ἀποκαλύψεως· ἀλλ'
 ἀντιθέτως πᾶν τῶν ὅτι πᾶν τὸ ἐκτελεῖται φησὶ, ὁμο-
 φυλὸν ὑπάρχει τῇ ἡμετέρας· εἰ πᾶν ἀνθρώπος ἢ πᾶν
 καὶ, ἀνθρώπος ἀναγκάτως καὶ τῶν ἀποκαλύψεως· ἀλλ'
 τὸ αὐτὸ ἀλλὰ τὸ ὁμοφύλον τῆς ἡμετέρας, ὅτι καὶ
 φύσις πρὸς βίαν ὁ πᾶν· φύσις τὴν τῶν τῶν ἀποκαλύψεως
 φησὶ·

A potentiam annuntiaret, dixit ad Mariam: Ipse *Matth. 1.*
saluum faciet populum suum à peccatis eorum.
Populus autem non hominis, sed Dei est: neque
mundum à peccatis liberare potest quisquis in
hanc vitam per corruptionem intrauerit, & non
habuerit expers culpæ natiuitatis exordium.
Sed necessario idem cum Deus & homo esset, non
in duo diuisus, sed vnus permanēs, per id quod ex
muliere natus est, se hominem esse demonstrauit:
per id autē quod sine coniunctione natus, & quod
matrem virginem seruauit, quod Deus esset de-
claratus est. Saluauit mundum **I E S V S** Christus
vbi venit in terras, & cum hominibus conuersa-
B tus est. Quod si Christus purus homo est, & non
ipse Deus Verbum, quomodo in principio crea-
uit omnia, qui tunc, vt ipsi dicunt, non erat? Nam
si postremus in creaturis homo fuit, liquet ijs
quæ ante illum fuerant, creationem largiri non
potuisse Christum, quippe qui vt purus homo po-
sterius productus fuit. Quomodo igitur Paulus
ait, Vnus Dominus **I E S V S** Christus per quem
omnia? Nam si per Christum omnia, liquet Chri-
stum esse Deum Verbum, Euangelista testante: In
principio erat Verbum, & Verbum erat apud
Deum, & Deus erat Verbum. hoc erat in princi-
pio apud Deum. omnia per ipsum facta sunt.
C Si igitur Euangelista dicit, omnia esse per Ver-
bum facta, & hoc ipsum beatus Paulus interpre-
tans ait, Vnus Dominus **I E S V S** Christus per
quem omnia; liquet Christum esse Deum Verbū.
Quod si voces proferunt ex diuinis litteris, in
quibus homo est appellatus, cum dicat Petrus:
I E S V X à Nazareth, virum approbatum à Deo. *Act. 2.*
& Paulus asserat: In viro in quo statuit, fidem
præbens omnibus. & ipse Dominus de se fateat-
ur: Quid me queritis interficere hominem? no-
uerint se aut per segnitiam non assequi Scripturæ
intelligentiam, aut per malitiam quæ bene scri-
pta sunt, ad suam improbitatem peruertere.
D Nam & homo est reuera Christus, sed hoc factus
est, cum prius non esset nisi tantummodo Deus.
Sicut enim Deus est non creatus, sic idem quo-
que homo est non imaginatione fictus: quem-
admodum Patri secundum diuinitatem consub-
stantialis, sic idem ipse matri secundum carnem
cognatus, ita vt vbique veritas mysterij præful-
geat, omnisq. deceptionis fraus remota sit. Quod
¶ Virgo non Deum genuit, nec magno digna erit
illa inuiolata miraculo: multæ siquidem & aliæ
mulieres iustos homines huic sæculo protule-
runt. Si autem Prophetarum voces mysterium
adeo ineffabile præcinentes clamant: Ecce vir-
go in vtero habebit, & pariet filium, & vocabunt
nomen eius Emmanuel: quod interpretatus est
Gabriel, dicens, Nobiscum Deus; cur propter
nascentis inclinationem, gloriam parientis am-
putant? Sed prorsus illud opponent ac dicent:
Omne quod nascitur, eiusdem generis est cum
generante. si igitur homo est quæ genuit, necesse
est hominem quoque esse qui ex ea natus est. Re-
cte equidem dicitis: sed tunc pariens eiusdem
generis partum edit, cum secundum naturam
progreditur partus. naturalis autē partus exor-
dium corruptio est, quia commixtio quoque

**"Dien, Salvum
facit populum
suum, quis le-
sus Christus,
qui venit in
terras.**

1. Cor. 8.

Index.

44.47.

Table 8.

E/si.7.

Metb.2.

τῶν κατωτάτων τῆς γῆς καταβαί, ὁ πῦρ πᾶσι τῆς
 σαρρὸς ὑπομένει, ἵνα πιστώσῃ ὅτι καὶ ἀληθῶς
 γίνονται ἀνθρώποι, ὁ δὲ ἄλλος ὢν ὡς τὸ καταβαί-
 ναι, ἀλλ' αὐτὸς ὢν ὁ καταβαί, καὶ ὁ ἀναβαί, καὶ ὁ αἰ-
 βῆ περὶ τοῦ, ἀλλὰ κατὰ βῆ, οἷα δὲ οὐκ ἐν σαρρὸς
 θιός, μὴ γίνωτ, ἀλλὰ δι' ἀσπλαγχνίας αἰθρῶς
 τῷ πῦρ ὅτι εἰδόμεθα· μὴ παρ' ἑμοῦ μάθης ἢ παρ' ἄλ-
 λου ἡρώς, ἀλλὰ ὡς Παύλος ὁ ὡς πατὴρ ἐν δότῃ
 καλὴν φωνήντες τὸν υἱόν, ὁ φάσκοντες ὅτι ὁ δὲ
 κησὶν ὁ θιός ὁ ἀφορίσας με ἐκ πατρὸς μητρός μου·
 καὶ καλίστως διὰ τὴν χάριτος αὐτοῦ δόξα καλὴν φωνήν
 αὐτοῦ ἐν ἐμοί. οὗτος γὰρ οἱ διδάξει ἀληθῶς τίς ἐστὶν ἰη-
 σοῦς ὁ Χριστός, βόων· ἔξ ὧν ὁ Χριστός τὸ καὶ σῶμα ὁ
 ὢν ὅτι πάντων θιός ἀλόγητος αἰς τοὺς αἰῶνας. πῶς
 περὶ σὺν σὺν σαρρὸς οὐκ ἀποτρίχῃσι τὸ Παύλος
 ῥήματα πῶς φιλοδοξοῦν· ἔπειτα αὐτὸν Χριστόν, ἵνα
 δῶξῃ ὅτι καὶ ἀληθῶς γίνονται ἀνθρώποι· ἔπειτα αὐτὸν
 ἔξ ἑδαιῶν τὸ καὶ σῶμα, ἵνα δῶξῃ ὅτι οὐκ ἀφ' οὗ
 σαρρὸς ἐκτετα μόνον ὑπάρχον· ἔπειτα αὐτὸν ὄντα,
 ἵνα ἀσπασθὲν βροτῶν ἔπειτα αὐτὸν ὅτι πάντων, ἵνα τὸ
 κτίσεως διαποτίμῃ κηρύξῃ· ἔπειτα αὐτὸν θιόν, ἵνα μὴ
 πρὸς τὴν πᾶν καὶ τὸ καὶ δειλαομένης, τὴν αἰὼν
 θρον αὐτοῦ δόξα ὡς φῶς· ἔπειτα αὐτὸν ἀλόγη-
 τόν, ἵνα αἰς πᾶν κτίοντα πρὸς σαρρὸς αἰῶν,
 αἰς σαρρὸς σαρρὸς αἰῶν· ἔπειτα αὐτὸν αἰς τοὺς αἰ-
 ῶνας, ἵνα δῶξῃ ὅτι πρὸς λόγῳ πύπυς δημιουργήσας,
 αἰδῶς ἐν αὐτοῖς θεολογῇ. ἔχοντες οὖν τὸν Χριστόν
 καὶ ὄντα θιόν, ὁ ἀλόγητος, αὐτοῦ πρὸς σαρρὸς αἰ-
 ῶν πρὸς τοὺς ἐπιδόξους· ἔπειτα πῶς Χριστὸς
 οὐκ ἔχον, οὗτος οὐκ ἐστὶν αὐτοῦ. ἡμεῖς ὅτι τοῦ Χριστοῦ
 ἔχομεν· διὸ ἐπὶ σαρρὸς αἰῶν τὴν δόξαν ὡς μεγαλύν-
 θησὶν ὁ σαρρὸς ἡμῶν ἰησοῦς Χριστός, ὁς ἀποδοίῃ τῆς
 μὲν ἀσπασθῶν, καὶ τὸ δόξης ἐπιδόξους· τῆς ὁ ἀσπασθῶν,
 καὶ τὸ πᾶν δόξους. Ταῦτα ὅτι πρὸς τὴν ὑμῶν
 ἐπιστάμεν ἀγάπῃ, ἐκ τῆς ὑμῶν πρὸς σαρρὸς αἰ-
 ῶν, ὡς πρὸς ἡμᾶς διέπῃσας φῶς πρὸς
 λυμῶν ἡμᾶς καὶ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους ἑαυτοῦς
 ἐπὶ σαρρὸς τῆς ὑμῶν χώρα, βελομένους διὰ πρὸς
 σαρρὸς χαρμμάτων, καὶ τὸ ἀσπασθῶν τὸ ψαλμῶν
 γοῶντας διὰ σαρρὸς πρὸς ἀσπασθῶν καὶ ἀσπασθῶν τὸ
 ὁρῶντας πρὸς καλῶς. ἀλλὰ καὶ τὸ καὶ σαρρὸς Παύ-
 λου καὶ πᾶν φῶς πρὸς ὑμᾶς· βλάπτει μὴ πρὸς ὑμᾶς
 ἔσαι ὁ σαρρὸς αἰῶν διὰ τὸ φιλοσοφίας καὶ κηρὸς ἀσπ-
 ασθῶν, καὶ τὴν ὡς δόξους τὸ καὶ σαρρὸς ἀνθρώπων,
 καὶ καὶ Χριστόν. θεμίλιον γὰρ ἄλλοις ὡς δυνάμει
 θιῶν ἀσπασθῶν πρὸς σαρρὸς πρὸς καὶ σαρρὸς, ὅς ἐστιν ἰη-
 σοῦς Χριστός. ἔπειτα πῶς ἐν πᾶν, καὶ ψυ-
 χῇ σαρρὸς αἰῶν τῆς πρὸς τὸ ἀσπασθῶν καὶ μὴ
 πρὸς αἰῶν ἐν μὴ δὲ ὑμῶν ἀσπασθῶν, ἀλλὰ
 φυλάττοντες πρὸς σαρρὸς αἰς σαρρὸς αἰῶν τῶν
 ἀσπασθῶν καὶ σαρρὸς πρὸς τῶν ἐν Νικαίᾳ τῶν ὁρ-
 ῶντας πρὸς σαρρὸς αἰῶν, καὶ τῶν πρὸς τὸν ἀσπασθῶν
 καὶ σαρρὸς Βασίλειον καὶ Γρηγόριον, καὶ τῶν λοιπῶν τῶν
 αὐτοῖς ὁμοφρόνων, ὡς πρὸς σαρρὸς, ἐν βίβλῃ ζωῆς.
 πᾶν τὸ πρὸς ὑμῶν ἀδελφότης, ἐγὼ καὶ οἱ αὐτοῖς ἐμοὶ πρὸς σαρρὸς αἰῶν.

T E A O S.

A vsque ad infimas partes terræ descendit, hic qui
 omnia quæ carnis sunt, subiit, ut fidem faceret
 vere se hominem factum fuisse, hic qui non alius
 est ab eo qui descendit, sed qui descendit, ipse est
 & qui ascendit: non enim prius ascendit, sed de-
 scendit, utpote qui non secundum progressionē
 Deus est, absit, sed propter suam misericordiam
 homo, nam hac re indigebamus: hic inquam qui
 nam sit, noli à me aut ab alio aliquo discere, sed
 à beato Paulo, qui Filium ab ipso Patre per reue-
 lationem didicit, ac dixit: Cum autem placuit
 Deo, qui segregavit me ex utero matris meæ, &
 vocavit per gratiam suam, ut revelaret Filium
 suum in me. is namque qui nam sit Iesus Chris-
 tus, vere te docebit, clamans: Ex quibus Chri-
 stus secundum carnem, qui est super omnia Deus
 benedictus in sæcula. Quem aditum calumnie
 hæc beati Pauli verba ijs qui conviciari student,
 non obstruant? Dixit eum Christum, ut ostende-
 ret vere hominem factum: dixit eum ex iudæis
 secundum carnem, ut indicaret non ex quo incar-
 natus est, ex eo esse cœpisse: dixit eum esse, ut ini-
 tium non habere declararet: dixit eum super om-
 nia, ut creaturæ totius esse Dominum prædica-
 ret: dixit ipsum Deum, ne illius passionibus & ha-
 bitu decipri, inmortalem eius naturā negemus:
 dixit benedictum, ut eum tamquam omnipoten-
 tem adoremus; non tamquā conseruum calum-
 niemur: dixit eum in sæcula, ut ostendat, qui ea
 sæcula verbo condidit, perpetuo in ipsis ut Deus
 predicari. Cum igitur habeamus Christum &
 Deum esse, & benedictum, ipsum adoremus, dica-
 musq. aduersus eos qui aliter sentiunt: Si quis
 spiritum Christi non habet, hic non est eius. nos
 autem sensum Christi habemus: idēq. expecta-
 mus gloriā magni Dei & saluatoris nostri Iesus
 Christi, qui reddet his quidem qui pie sentiunt,
 suæ fidei præmia: ijs autem qui eum reprobant,
 suæ audaciæ mercedem. Hæc vestræ caritati di-
 reximus, vestris permoti libellis, quos ad nos mi-
 sistis, significantes pestiferos quosdam homines
 ac verborum portenta proferentes in vestram
 regionem irruisse, studentes peruerfis scriptis, &
 oppositionibus falsi nominis scientiæ simplicem
 ac puram rectæ Fidei speciem pervertere. Sed
 ego vos iterum beati Pauli verbis admoneo: Vi-
 dete nequis vos decipiat per philosophiā & ina-
 nem fallaciam secundum traditionem nugacium
 hominum, & non secundum Christum. Funda-
 mentum enim aliud piæ Fidei nemo potest pone-
 re, præter id quod positum est, quod est Christus
 Iesus. State igitur in vno spiritu, vnanimes
 collaborantes fidei Euangelij, & in nullo terrea-
 mini ab aduersarijs, sed custodite traditiones
 quas accepistis à sanctis ac beatis Patribus qui
 apud Niczam rectam Fidem ediderunt, & à san-
 ctis ac beatis viris Basilio & Gregorio, & reliquis
 qui cum illis eadem senserunt, quorum nomina
 sunt in libro vitæ. Omnem vobiscum fraternita-
 tem ego & qui mecum sunt salutamus. [Data
 Constantinopoli, Consulatu pijssimorum Theo-
 dosij Augusti V. & Valentiniani IIII.

Ex Dionysio.

NOTAE AD LIBROS CONTRA NESTORIVM.

Primum admonendus est lector, varias lectiones ubi in alijs codicibus reperta fuerint, adnotatas esse ad marginem sine ulla adiectione: ubi vero non ex libris, sed ex coniectura deprompta fuerint, propositum esse aduerbium *itaque*.

In primo libro pro voce *θεός* fere tota contentio est.

Pag. 1. C. Præstantior enim est sapientia lapidibus pretiosis. Verba intermedia quæ in Græcis codicibus habentur, (Non opponitur ipsi vilius malum, cognoscitur autem facile ab omnibus qui appropinquant ipsi,) non habet Cyrillus, neque in Hebræis codicibus inveniuntur.

Ead. E. Estote probi nummularij. Hanc sententiam Cy. illis tribuit B. Paulo. & citatur nonnumquam à veteribus Græcis auctoribus, sed nulli certo auctori adscribitur. Vbi autem sit in Apostoli epistolis, non inuenitur. nisi forte Auctor in epistola prima ad Thessalonicenses illam habuit, in qua sunt etiam quæ sequuntur verba, Omnia probate &c. Ceterum Epiphanius aduersus Apellan nos refert Apellem in Euangelio id scriptum esse dixisse, in suo fortasse, non in hoc certe quo Ecclesia vtitur. Erat autem in exemplaribus Græcis *πρόβου*, cum sit legendum *δουλοῖ*, ut citat Epiphanius eodem libro: quod ad marginem est adnotatum.

8. B. *αὐτὸς ὁ ἴδιος ἐκ δυνάμεως λόγος τὸ ἀγαλλίαι.* Sic erat in exemplaribus, sed mendose: legendum est enim, *ἐκ δυνάμεως*, ut est impressum. itaque reddidi, Sua verba ut perperam dicta damnare. Solet enim hic auctor uti in hac significatione verbo *ἐκ δυνάμεως*, ut pag. 13. E.

Ibidem. *προχὰς ποιεῖται τὰς διδραμμένας.* Puto legi oportere *προχὰς*. nam respicit Auctor ad illud Salomonis in Proverbijs cap. xij. *ἰσχυρὰς προχὰς ποιεῖ σὺν τοῖς ποσὶ.* & paulo post, *αὐτὸς δὲ ἰσχυρὰς ποιεῖται τὰς προχὰς σου.* qua sententia B. Paulus etiam vtilis est in epistola ad Hebræos cap. xij. *ἐκ προχὰς ἰσχυρὰς ποιοῦντες τοῖς ποσὶν ὑμῶν.* Et gressus rectos facite pedibus vestris. & hic ipse Auctor in secunda ad Succellum episcopum epistola in principio dixit, *καμπύλας προχὰς ἐρχόμενοι.*

Ead. E. *ὅτι ὁ θεὸς διὰ τὴν ἀσφάλειαν παραρροῦνται τὸ ἀγαλλίαι.* Alij libri habebant, *παραρροῦνται*. sed illud verius esse manifestum est quod est impressum, & ex correctioribus libris acceptum.

18. E. Creditis in Deum, & in me credite. Hoc testimonium videtur Cyrillus alio ordine protulisse: Creditis in me, & in Deum credite. vel, Creditis, quo modo citavit etiam lib. 2. pag. 41. B.

19. A. *καὶ περὶ οὗτο μεταλαχόν.* Malim legere, *ἐπὶ μεταλαχόν*, ut dixit supra pag. 16. E. *ἐπὶ περὶ καὶ αἵματος κακοποιουμένων.* & infra 36. A. *ἐπὶ οὐρανῶν.*

Ead. C. In Latino corrigendum, Filium Dei natum ex Patre vnigenitum. fortasse autem ordo inuersus est in Græco, & scribendum fuerat, *ὅς τὸ θεὸς μόνος ἦν, ἡμετέριον ἐκ τῆς πατρὸς, Filium Dei vnigenitum, ex Patre natum.*

20. A. *περὶ οὗτο οὐα λέβ.* Legendum videtur aut sine *περ*, aut sine *οὐα*, ut sententia constet. sic autem loqui solet Auctor, ut paulo post littera E. *ἐκ αὐτῆς μεταδίδωτο τὰς ἐπιτολὰς πρὸς ὅσους ἐπὶ τῆς πόλεως.* & pag. 21. D. *προσὶν ὑπομνήσας τὰς ἐν οὐτῶν ἐκ λέβ.*

21. A. Et mansionem apud eum faciemus, & in ipso diuersabimur. Hæc posteriora verba neque Latini codd. noui Testamenti, neque Græci habent: & idem significant cum præcedentibus verbis. idem est enim diuersari in aliquo, & in eo mansionem facere. habebant tamen omnes codd. Cyrilli.

Ead. C. *τὰς ἁγίας διδραμμένας.* Sic appellare solet scriptorū auctores, ut Apostolos, & Euangelistas.

Ead. D. Ad marginem est adnotata altera lectio, *ἀδιαβάτων*. sed melior est lectio intus posita, *ἀδιαλάβων*, ut pag. 32. C. *ὡς ἂν ἀδιαλάβων ἔχον.*

22. C. Et sine ipso factum est nihil. Hic fere distinguere solet Cyrillus, ut etiam pag. 3. C.

In secundo libro coarguit hominem Nestorium sentire.

23. B. *πίπαιρον ἀδύ.* In Proverbijs est hoc nomen positum cap. ix. vers. 18. ubi Latina interpretatio habet: Et in profundis inferni conuiuius eius.

31. E. *ἑωρτάσθη αὐτοῖς.* Omnino legendum est, *ἐξήγηται*, quamuis codd. repugnent. sic namque requirunt sequentia: sic etiam habent Hebræi codd. *Εἰσαὶ xij. & nonnulli Græci, ἐξηγήσαντο αὐτοῖς.*

33. D. *καὶ μὴν ἐν αὐτοῖς Πέρσαι.* Legendum videtur, *ἐν μὴν ἐν αὐτοῖς Πέρσαι*. sic namque præcedentia ac sequentia requirunt.

Ead. E. *προσκαλῶνται.* Legendum distinde, *πρὸς αὐτοὺς.*

38. E. *Ἀλλ' ὅρα πῶς πάντες ὁ φιλομαθής.* Legendum, *ἔσθ*, ut lib. 1. pag. 17. A. *Ἀλλ' ὅρα πῶς πάντες ὁ διδραμνός.* & 43. B. *ἔσθ δὲ αὐτὸς ὁ χρονομαθής.* Aut si secunda persona legatur *ὅρα*, legendum *ὁ φιλομαθής*, ὁ διδραμνός, ὁ χρονομαθής, cui lectioni fauet locus lib. iij. pag. 48. C. *ἔσθ δὲ μοι ὅς* προσκαλῶνται ἐν αὐτοῖς τὰς ἐκζητήσεις.

43. D. *αὐτὸς ἐπὶ καλῶν.* Legendum videtur, *ἐν καλῶν.*

44. B. *καὶ ἐν μὴν ἐν αὐτοῖς.* Legendum *ἐν μὴν*. sic dixit pag. 38. A. *ἐν μὴν ὅς* ἀσφάλειαν ἔσθ τῶν.

46. A. *οἵαυται μὴν διδραμνένω.* Legendum *ἡτοιμασμένω*, ut adnotatum est ad marginem, & ut in extremo hoc ij. libro dicit, *μὴν ἐν τῶν διδραμνένω.*

47. B. Fructus laborum tuorum edes. Sic habet Græcus Cyrilli codex. ceterum LXX. venterunt *τὰς πόδας σου* *καὶ πόδας σου* *φάγῃς*, Labores manuum seu palmarum tuarum manducabis. & *καὶ πόδας* eo loco non fructus, sed palmas intellexerunt, ut etiam in Proverbijs cap. xxxj. *καὶ πόδας σου* *ἐκτείνῃς ὡς ὅτι*. Et palmas suas extendit ad pauperem.

In tertio libro refellit Nestorij dogma distinguentis Christi naturas secundum hypostasim, ex eo quod indignum putaret Dei Verbum dici Apostolum, Pontificem, semen Abraham, similem fratribus, vinctum, consummatum, passum, tentatum; easdemq. naturas dignitate, conjunctione, auctoritate copulantis.

49. D. Christi bonus odor sumus. Aduertendum quomodo hic Auctor accipiat hunc B. Pauli locum. nam bonum odorem, id est *ἡμῶν*, intelligit sacrificium in odorem suauitatis oblatum.

55. A. Nos vero omnes reuelata facie gloriam Domini speculantes, in eius imaginem transformamur. *τὸ αὐτὸ εἶκόνα μεταμορφώμεθα.* Sic legit Cyrillus locum ij. ad Corinth. iij. Codd. fere Græci noui Testamenti habent, *τὸ αὐτὸ εἶκόνα μεταμορφώμεθα*. quo modo habet Latina interpretatio, In eandem imaginem transformamur.

57. A. *κατὰ κράτος διακονίαι.* Videtur lapsus notarij, cum Græci codd. noui Testamenti habeant, *διακονία κατὰ κράτος*, & item Latina editio vulgata.

61. B. De quo Ioannes in Euangelij clamatur: *Is vsq. proficiebat ætate, & sapientia, & gratia.* Vel notarij error est, vel turpiter lapsus est Nestorius, qui verba hæc Lucæ cap. ij. Ioanni adscribit. Sed quia hunc lapsum in sua refutatione Cyrillus non coaruit, & B. Lucam auctorem agnoscit, notarijs fortasse iustus adhibetur.

71. A. *τὸ ἐκ δ' ἡμῶν τὴν ἀμαρτίαν.* Videtur legendum, *τὸ ἐκ δ' ἡμῶν*.

73. C. *μῶν ἐν μὴ ὄντων.* forte *μῶν ἐν πῶν*.

In quarto libro contra eundem Nestorium pugnat, qui dixisset Christum aduentitia & externa virtute assumptum à Patre, & glorificatum à Spiritu, cum illius sit proprius, & ab eo detur: qui etiam cauillaretur carnem filij hominis in Sacramento manducari dictum esse, non ipsum Deum Verbum: ex quibus illud adstruebat, diuinas esse secundum hypostasies Christi naturas.

77. E. *τὸ ἀλλοιωτὸς ἐν αὐτοῖς τὸ ἀπὸ τοῦ πατρὸς.* Articulus

culus, ex hoc loco submouendus videtur, & proponendus verbo *συνεχόμενοι*, ut sit, *ἀλλήλους ἐν αὐτοῖς τὰ ἀγίου πνεύματος, τὸ συνεκκινῆναι τι*.

80. B. οὐ ἐξελίξατο, διὰ πνεύματος ἀγίου ἀνελήφθην.] Sic distinguendus videtur locus, ut apte cadat ad Nestorij sententiam: quaniuis pessima sit distinctio, & contra vsum Ecclesiae, quam distinctionem improbat Cyrillus pag. 81. B. & Ecclesiasticam ac vulgatam sequitur.

82. A. *προπόλην ὡς περ τῆς ἀνθρώπου φύσεως ἀναισθησίας ἐν ἀφαιρέσει*.] Fere iisdem verbis Latine dixit B. Ambrosius: Sacrum munus pro omnibus, & quasi reparatae quaedam liba naturae. libro de fide resurrectionis.

83. B. *ἀλλ' ἵνα καὶ τὸν αὐτὸν οὐκ ἔχῃ*.] Deest verbum, puta *ῥῶν*, vel *ὁμοῦ*, vel aliquid simile.

84. A. *καὶ ἡμετέρων καὶ τῶν ἁγίων πνεύματος πρόπον ἐκείνην χάριν*.] In margine coniectura adscripta est, *ῥῶν*. sed videtur mutilus locus & corruptus. deesse enim videtur aliquid quod pertineat ad Verbi naturam, ut *καὶ ἡμετέρων, ἡ δὲ θεοτέρων καὶ τῶν ἁγίων πνεύματος ῥῶν* ἐκείνην χάριν. vel, *τῶν δὲ θεοτέρων καὶ τῶν ἁγίων πνεύματος* &c.

Ead. D. Cum intrinsecus corruptionis morbo laboret.] Intrinsecus putavi commodè verti quod Graece est, *ἐκδοῖν*. quo adverbio utitur nonnumquam Auctor in hac significatione, ut lib. iv. pag. 76. B. *ἐκδοῖν οὐκ ἄρα καὶ πρὸ αὐτῆς τὸ πνεῦμα αὐτῆς*. Intrinsecus & ab ipso est Spiritus eius. & 77. A. *οὐκ ἐκκαρμάνον ἐκδοῖν, ἀλλ' ἐκδοῖν ἔχει καὶ ἐξ αὐτοῦ τὸ ἐκκαρμάνειν*. Intrinsecus & ex se ipso habet ut operari & efficere possit.

85. A. *τὴν θείαν χάριν πῶς βυλίω τι καὶ σπένει*.] Adnotauimus ad marginem *ἰσως, σπένει*. cogitationem atque considerationem, ut libro sequenti pag. 93. A. *ἰππεὺς δὲ χρεῖται ἐπὶ ἡμέρῃς ἐκκαρμάνειν ἰσχυρά*. Posteaquam de nobis ille conditor meliora cogitauit.

89. D. Veritatis sacrum administrum.] Nam in extrema epistola ad Romanos, sanctificantem seu sacrificantem Euangelium se ipsum dixit Apostolus, hoc est, *ἐκκαρμάνειν τὸ ἀγγέλιον*.

91. D. *ἐν τῷ [καὶ] τῷ σώματι μετακαρμάνειν*.] Praepositio *καὶ*, videtur superuacua.

In quinto libro coarguit Nestorium diuississe naturas secundum hypostases, cum dictam ab Apostolo mortem Filij Dei, mortem hominis interpretaretur, & Dominum gloriae crucifixum, hominem intelligeret, eundemq. traditum dici putaret, occisum, suscitatum, palpatum etiam à Thoma, cum haec omnia carnis sint, non Verbi. In Symbolo quoque adnotaret, non fuisse dictum, Et in vnum Deum Verbum, sed, In vnum Dominum *ΙΕΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ*, qui consequenter natus, crucifixus, & mortuus perhibetur, ex quibus omnibus duas in Christo hypostases adferebat.

92. D. *κατακαρμάνειν*.] Fortasse legendum, *κατακαρμάνειν*.

93. A. Vbi enim per inobedientiam &c.] De peccato

originis ita aperte differit, ut fere Augustinum legere videaris, qui eius aetate vixit: idq. non solum in hoc dogmate videre licet, maximam inter duos hos Patres esse consensionem, verum etiam in multis alijs, ac praecipue in his quae contra Pelagij opiniones pugnant, & in processione Spiritus sancti, quem à Filio quoque procedere asserit ut Augustinus; ut superiore libro differuit.

94. A. *τὸ πνεῦμα ἀδικεῖν*,] homo ad nocendum compositus. melius fortasse, Quod suspre natura noxium est.

Ead. D. Quod vero nunc viuo, in fide viuo, in carne Filij Dei.] Sic legit ac distinguit B. Cyrillus locum in epistola ad Gaïatas cap. ij. non enim nobis viuimus, sed ei qui pro omnibus mortuus est, ut qui viuunt, iam non sibi viuunt, sed ei qui pro ipsis mortuus est & surrexit.

95. A. *καὶ τῆς ἐν αὐτῷ ἰσχυρῆς δύσεως ὁπλίσματα ἡμῶν*.] Adnotauimus ad marginem, *ἰσως, ὁπλίσματα*, hoc est, crimen, haud insuetum auctori nomen, quo utitur in hac significatione hoc eodem libro, pag. 104. A. *ὁπλίσματα δὲ ποιεῖται πρὸς τὴν αἰσθησίαν καὶ τὴν ἐκκαρμάνειν*, Quibusdam pro crimine obijcit, quasi aduersus veritatem dixerint.

97. D. *κατακαρμάνειν τὰ λεγόμενα*, Communicant inter se quae dicuntur.] Inferius pag. 99. D. dixit, *συνέδξ τὰ λεγόμενα*, Consentiunt quae dicuntur.

98. D. *κατακαρμάνειν τὰ λεγόμενα*, Communicant inter se quae dicuntur.] Hae tria commata sine interrogationis nota debent esse, quamuis Latina interpretatio illam habeat sine ullo sententiae dispendio. ac nescio quoniam modo huc irreperit.

104. C. *καὶ [καὶ] ἐν τῷ αὐτῷ καὶ τῷ κατὰ φύσιν*.] Omnes codd. habebant negationem, *καὶ*, sed omnino tollendam censeo, cum neque LXX. editio illam habeat, neque vulgata Latina, & cum sententiae obsit.

Ead. D. *τὸν ἐκκαρμάνοντα ὑμῶν τὸν δούλον τῆς ἀρχῆς*.] Peculiaris est hae lectio Cyrillo, cum LXX. habeant, ut fere in eorū codd. legitur, *τὸν δούλον τῆς ἀρχῆς*, seruum dominorum, ut etiam in Hebraeis codd. legitur.

109. D. *αὐτῷ ἢ ἐν αὐτῷ καὶ τῷ κατὰ φύσιν*.] Sic habebant codd. Cyrilli hunc locum epistolae j. B. Petri cap. j. ceterum & vulgata editio Latina, & codd. Graeci Testamenti noui, & Vaticanus codex antiquissimus habent secunda persona *ἀνγγέλιον ὑμῶν, & διαγγελισμένον ὑμῶν*.

111. A. *καὶ [καὶ] ἐν τῷ αὐτῷ καὶ τῷ κατὰ φύσιν*.] Puto legendum, *καὶ κατὰ φύσιν ἐκκαρμάνειν*.

Ibidem. *τῷ κατὰ φύσιν*,] non habet interpretes Dionysius.

113. B. *τῷ ἐκκαρμάνοντι ὑμῶν*.] Ad marginem quasi coniectura adscripta est, *ἰσως, ἐκκαρμάνοντι*, cum sit non coniectura, sed varietas exemplarium.

Ibidem vers. ult. *πῶς αὐτῷ καὶ τῷ κατὰ φύσιν*.] Legendum, *πῶς αὐτῷ καὶ τῷ κατὰ φύσιν*. & certe in posteriore epistola ad Successum pag. 121. E. haec duo tantummodo membra commemorauit.

114. D. *τῷ κατὰ φύσιν κατὰ φύσιν*.] Hae verba in nonnullis exemplaribus non sunt neque habet Dionysius interpretes.

C O R R I G E N D A.

Pag. 5. B. *ἐκκαρμάνειν*.

ἐκκαρμάνειν

7. A. *ἐκκαρμάνειν*

8. B. *ἐκκαρμάνειν*

18. A. *ἐκκαρμάνειν*

19. A. *ἐκκαρμάνειν*

ἐκκαρμάνειν

28. E. *ἐκκαρμάνειν* sine distinctione

33. E. *ἐκκαρμάνειν*

38. B. *ἐκκαρμάνειν*

40. B. *ἐκκαρμάνειν*

C. *ἐκκαρμάνειν*

42. E. *ἐκκαρμάνειν*

45. A. *ἐκκαρμάνειν*

46. D. *ἐκκαρμάνειν*

48. E. *ἐκκαρμάνειν*

53. A. *ἐκκαρμάνειν*

64. A. *ἐκκαρμάνειν*

D. *ἐκκαρμάνειν*

69. C. *ἐκκαρμάνειν*

ἐκκαρμάνειν

72. D. *ἐκκαρμάνειν*

74. E. *ἐκκαρμάνειν*

76. D. *ἐκκαρμάνειν*

79. B. *ἐκκαρμάνειν*

81. A. *ἐκκαρμάνειν*

85. A. *ἐκκαρμάνειν*

Ead. E. *ἐκκαρμάνειν* & sic omnino legendum videtur.

88. E. *ἐκκαρμάνειν*

91. E. *ἐκκαρμάνειν*

94. B. *ἐκκαρμάνειν*

104. C. *ἐκκαρμάνειν*

113. B. *ἐκκαρμάνειν* non est coniectura, sed lectio diuersa.

B. *ἐκκαρμάνειν*

117. A. *ἐκκαρμάνειν*

REGESTVM

* A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T V X Y Z

a b c d e f g h i k l m n o p q r s t u x y z

aa bb cc dd ee ff gg hh ii kk ll mm nn oo & pp qq rr ss tt uu xx yy

†† α β γ δ ε ζ η θ ι κ λ.

Omnes sunt terniones, præter α simplex folium,
bb. & †† duerniones, oo. λ. quaterniones.

R O M A E

Ex Typographia Vaticana. MDCVIII.

3-2

